

No. 1-VOL, XI.

SATURDAY, JANUARY 4711, 1913.

Registered at the G. P.O. as a Hemipaper Pasca Tunnaranca

FURTHER EXPOSURE

N connection with the immigration scandals briefly dealt with on this page last week, Mr. Polak has addressed the following letter to the Secretary to the Hon'ble the Minister of the Interior, giving the whole of the details:

Sit,-I beg to request that you will be so good as ,to bring the following matters to the notice of the Hon.

2, He is probably aware that I am an admitted attorney of the Supreme Court for the Transvaal Provincial Division and that I am Editor of INDIAN OPIMION. I am at the present time resident in Durban, qualifying for admission to practice in the Province of Natal.

3. Whilst on a visit here recently, Mr. Gandhi handed to me a matter relating to the arrival from India of certain two Indians, with their wives, and the infant child of one of them, by the s.s. Palamiotta, which reached here on Sunday afternoon, the 2 and instant, The young men were born in the Transvaal, and have property there and in Natal, and, instructed by their friends here, I proceeded to the ship, and learned, late the same evening, that the cases would be reserved until next day for the consideration of Mr. Cousins, the Acting Chief Library action Officer.

On Monday, however, Mr. Cousins was engaged in Court nearly the whole day. Meanwhile, I lodged with him an affidavit from a responsible and highly respected member of the Transvaal Indian community certifying to the identity of the immigrants and testilying of his own knowledge that they were in the Transvaal on May 31st, 1902, on which fact they based their claim to enter the Transvanl, under Act 36 of 1908.

6. Mr. Cousins did not return to his office until late on Monday, and had not come to a decision in

the matter when the office closed for the day. 7. On Tuesday, the 24th instant, I attended at Mr. Cousing office, and was informed by him that he had not in any way considered the claims of the parties to make application to enter the Transvaal, that he did not intend to consider these claims without instructions from the Registrar of Asiatics, that he had not sought instructions from the latter officer, and that he had no intention of doing so, leaving it to the applicants, at

that late hour, to communicate with the Registrar. I at once, on their behalf, telegraphed to the Registrar of Avanties, setting forth the facts of the care and asking for an instruction to the officer here to land the applicants and their families on visiting passes, to enable them to satisfy the Transvaal authorities of their right to enter that Province. The reply that I received lete in the evening showed that the Registrar had not properly appreciated the basis of their claims.

9. Late in the aiternoon of the zath, not then h wing received a reply from Pretoria, I telephoned to Mr. Cousins, asking him in the circumstances, and especially

as the weather was most inclement and the ship was to coal, to land these parties on visiting passes, they to make the usual deposits, and I gave my personal undertaking to produce them when their attendance was required. He returned

A Curt Refusal,

declining to give me any reasons therefor.

10. As it was then too late to communicate further with the Registrar, and the vessel was to leave on the return voyage to India early on Boxing Day, I proceeded, acting on instructions from the friends of the applicants, to instruct Messrs, Goodricke and Laughton, a firm of local attornies, to apply for an interdict against Mr. Cousins and all other parties, to prevent the removal of the applicants pending the consideration of their claims by the Transvaal authorities.

11. At my agents' request, I notified Mr. Cousine of the applicants' intention to apply for an interdict immediately, and asked him to inform me of his probable whereabouts on Christmas Day, so that the order of the Court, if obtained, might be served upon him. He replied that his whereabouts would be uncertain. I strongly protested against this reply, on the ground that the course of justice and the liberty of the applicants should not be made to depend upon his private engagements. To this he replied that he could give me no turther information.

12. On the morning of Christmas Day, Mr. J. S. Tatham, K.C., of Maritzburg, applied to Mr. Justice Broome, at his residence, for an interdict against Mr. Cousins and all other parties, as above stated, and an order was granted, providing for the lodging of security to the amount of Loo with the Imraigration Officer before the landing of the applicants and their families. Beyond this proviso, the order was unconditional,

13. Mr. Tatham telephoned me of the fact of the granting of the order which I at once communicated at his request to the officer in attendance at the Interior gration Office, with a request to convey the information to Mr. Cousins, together with a message from Mr. Tatham that he could not, owing to the closing of the telegraph offices, telegraph the order of the Court until between 5 to 6 p.m. that day. I do not know whether this nessage was delivered to Mr Cousins, who, I am informed, was at his office on Christman morning. In any event, I received no reply from him.

14. Later, Mr. Tatham again telephoned me, giving me the text of the order, and asking me to send it on his behalf to Mr. Cousins. Lidid this, enclosing in my terier a chaque for £ 100 from Mr. Parsee Rustomjee, one of the must influential and highly-respected Indian merchants here. Mr. Cousins was not to be lound until nearly 6 p.m., and then he discourteously complained to my messenger who had been looking for him all the afternoon (I was myself partially disabled by an injured

e) about the time for delivering the letter, which he

mbout the time for delivering the letter, which he ned to accept, as also the cheque. I venture to a very strengly against Mr. Courins' action in the strength my better, formally addressed to him, been he had persent.

Being informed of what had transpired, at great the lineauvenience, owing to the injury above the I proceeded to Mr. Counin' residence, with the street in cash for the release of the state and ma, in an offensively curt manner, I had no right to serve an order of the Court upon the upits of the fact that I was acting as Mr. I had no right to serve an order of the Court upon the upits of the fact that I was acting as Mr.

fueed to Accept the £100 Cash

int I had brought with me, and declined to land the pplicants and their families, as ordered by the Court, well in remired Mr. Tatham's telegram, but he underson not to deput the parties. He asked me to call at

of not to depose the parties. He asked me to call at a clim at a a.m. nest dry, the rifth instant.

16. I did so, and was asked to precede him on board a ship, and I went there expecting the immediate man of the parties. I was asked to wait, and did so

host half an hour.

shout half an hour.

p. Mr. Counins then came to me and inforesed me had received Mr. Tatham's wise, but that as their of the Court unde no esention of the purpose for sh the sessuity was to be ledged, he intended, as a dition to the landing of the applicants, that they ald sign a decurrent suppowering him to keep them for resimist in the Detention Camp and to use the sent ledged for the maintanance there of thereselves their families, panding the decision of the Transfer tentiles.

d and that such a procedure, apart from was quite measurement, as they were me, who should be allowed to land on to be personally responsible for their due.

This Mr. Courses entirely refused to

remaider.

19. I thus informed him that his proposed action was calculated, as it, went for beyond the terms of the salar of the Court, which required the lodging of marky of grees with him, prior to the landing of the paties, that the under made no mention of personal action, that the accurity was those and then offered to him, that the personation of their chrises and that I should absolute for the presecution of their chrises and that I should absolute them of the illegality of his proposed online and sale them to refuse to sign the document.

10. Mr. Couries thereupon told me that I could tall them what I pliesed, that unless they signed the document to refuse to land them unless the Judge who mide the outer expressly ordered him to land them tenoualitismally.

11. accordingly informed the parties of Mr.

as. I accordingly informed the parties of Mr. ing domend and advised them not to sign the mt. This they agreed to do. I then told them and with Mr. Country by the Court. This they did, tedged with Mr. Commit by the Court. This they did, but he refrest to accept it, unless they signed the document. The Captain of the vessel thereopen stranged to collect the woney, which had been left by the applicants on an adjacent table at the disposal of Mr. Courins, in order to hand it to the latter. Mr. Cannins thereupon informed him that he touched the metage at his own risk.

as, if thereupon imprired and discovered from the Captain that he had not been informed by Mr. Cousins of the fact that an interdict had been taken, against him in years to be parties or of the torms of the order

the fact that an interdict had been taken, against in in vegets to the parties or of the terms of the order the Court, and a st once proceeded to acquaint him its the incts, and warned him that Mr. Courins and a were liable to an action for contempt of the order the Court if the parties were removed from the sindiction of the Court or were not landed in terms of the color of the Court, and I diev his attention to be tender of the occurry and of Mr. Courins' referral

to accept the money. Mr. Cousins then asked the Captain to take note that the steamer must be delayed until the Judge's further instructions were received, and that the delay was caused by my advising the parties not to sign the document, which they had previously agreed to sign. I replied that I was there to protest against an illegal demand, to demand the landing of the parties in accordance with the plain terms of the order of the Court, and that Mr. Cousins had

Misinterpreted the Order

to the parties, who, in any case, were too young and too ignorant of the facts to be able to sign a document of the kind produced, with a full knowledge of what

they were doing.

23. Mr. Comins seems to have been much incensed by my reply, for after again threatening the applicants that, unless they signed, they would not be allowed to laud, he asked me if I were a Natal practitioner, and upon my replying in the negative, he insultingly ordered me to go ashore immediately, and further insulted me by ardering an officer to excert me off the ship, though I had in no way demurred to going, as I was anxious to obtain telephonic communication with Maritaburg in order to put an end to an impossible situation,

24. After my departure from the ressel, Mr. Consins

once move

Threatened the Applicants

with not permitting them to land if they did not nigu. As they understood this threat to meen that they an their young wives would be sent away again, and being without any friend to whom they could appeal for help, they at length signed, and they were then handed and taken to the Immigration Office under escont.

25. Meanwhile, having obtained communication with

Mr. Tatham, in Maritaburg, I explained the situation to him and asked him to inform the Judge of what had transpired and to request him to state whather he had meant to order that the applicants should land in custody and should so remain until their cases were decided, and that the security lodged with the Imml-gration Officer was to be used for their maintanance during such period. As I had anticipated, the Judge at once stated that this was not intended by his order, and I then asked Mr. Tathum to make that stateme to Mr. Cousins. When I returned to the Immigration Office, Mr. Cousins informed me that Mr. Tathem had communicated with him and that he was incoming visiting passes to the parties.

26. Mr. Cousins was

Under No Misapprehension

as to the illegality of his action, for had he been assured of its lawfulness, it would have been unnecessary for him to obtain the signatures of the applicants to the above-mentioned documents. All that would have been seeded was to remove the parties in custody to the Detention Camp. Apart from this, however, he informed the Captain, in my presence and in the hearing of the steamship company's agent that he had no power to compel the applicants to go to the Camp unless the Judge expressly ordered this. It would seem, therefore, that he was endeavouring to take advantage of their ignorance to require them to do what, in his opinion, the Court ought to have ordered them to do but what he was fully aware it had certainly not done

27. On the 27th instant, I inquired of Mr. Country whether, an agent for the Registrar of Asiatics, he would accept their applications for registration under Act 36 of 1908, for transmission to and examination by the Transvaal office. He declined to do so without instructions from the Registrar, and my clients have been obliged to forward informal applications to the Regis-trar, owing to the abortness of time before the expiry of the interdict, and their unwillingness to apply to the

Courts for an extension of time. 28. I do not wish to emphasise, more than I have already done, Mr. Cousins' personal discourtesy to me,

but I do most strongly protest against his attempt to mislead my clients in my enforced absence and to terror-ise them into signing what was subsequently shown to be

A Worthless Document

precedent to their being allowed to land.

ag. But even more important than this is the indiffereace revealed by the Acting Chief Immigration Officer to the rights, the liberties, the comfort and the courenience of Indian immigrants, and especially of those who return here with Transvani claims. Had these parties been without the wherewithal to move the Coarts, or had they been without friends able and willing to act on their behalf, they would have undoubtedly been deprived of their eight to land in South Africa and there make application for registration as the law provides and requires, and they would have been deported to India again at their own expense and with enormous suffering and inconvenience. The whole procedure, if I may be allowed to say so, savours of

Calculated Cruelty and Obstruction.

It is not, in any case, for the Natal officer to decide upon the claims advanced by Transvasi Indians.

30. It is notorious that samels arriving from India with passengers rarely remain in Durban more than three days, and often not so long, and, I submit, respectfully, that it is the duty of the officer here to communicate by telegraph with the Registrer of Asiatics in all special that it is the duty of the officer here to communicate by telegraph with the Registrar of Asiatics in all special cases and to land the applicants upon visiting passes, where there is any likelihood of delay or of the departure of the stammer before the claims are properly investigated by the Transvani authorities. In the present case, where elaborate oridence was available, both in Durian and Johannachung, it was obviously impossible during the intervention of the holidays, for the applicants to satisfy the Register of their rights before the departure of the vessel, and I submit, further, that it ought not, except in autrordinary circumstances, to be necessary for Indian applicants to move the Courts before the Homigration Officer does, by order of the Court, what he is in no way prevented from doing, except on the hypothesis that he has a personal objection to the atterneys engaged in the case or that he wishes to place every possible obstruction in the way of the procuring of a fair hearing by Indian immigrants of their claims to outer South Africa.

Ju. it therefore beg to request suspectively that the Hom, the Minister will give the matters referred to berein his early and careful consideration and that he will faster instructions for the homogration last the will faster instructions for the homogration last the total community has recently been led to hope for and expect.

been led to hope for and expect.

The Congress and South Africa

London, Doc. a7th.—A Bankipure telegram states that at the National Congress, Mr. Gethele moved a substation seguring the position of Indians in South Altien and other Colonies, urging that the system of indentered labour was undesirable and should be abstished, and calling on the Government to prohibit feather sussiting. Mr. Gethele, referring to his critics, and that unities he not lds. Gethele had given my assumance of the limitation of immigration in South Africa, and not one particle of Indians rights had been surrendered. Mr Gendhi thought and he (Mr. Goldhale) agreed that is was politic and expedient to concentrate efforts on obtaining for those absendy in South Africa the name conditions of life as very enjoyed by Europeans. The grievaness that could be redressed included ability to unter and leave South Africa without difficulty; to migrate freely from one Province to another; ficulty; to migrate freely from one Province to another; to recide where they night choose; to acquire and own lead and other property; to fellow occupations inhampened; to receive proper State minimizes for education; to enjoy the municipal and political transcription;

chise; and to enter the Government service and pu life. Mr. Gokhale concluded by saying that the duty of Indians in India was to support and encourage their countrymen in South Africa, as important interesting their whole status as an empire warn layele struggle.-Rauter.

Resolution Adopted

London, Dec. of.—Reuter's correspondent at a pore states that Mr. Golchale's resolution with refe to the condition of Indians in Seath Africa was a to the condition of Indians in South Africa was adopted, and also a resolution demanding the moon employment of Indians in public survious in Indian The resolution proposed the closing of all the Indian services to natives of those Colonies where Indian are ineligible for the public service.

The Congress at its close passed a conduction of a precistion of Mr. Gokhale's services to the Indians a South Africa, which, it was stated, aclipsed all his previous services to his constrymen.—Reuter.

The tellowing cablegram has been received by Mr. Geodhi from the President of the Congress; Congress values test year's esteletion, expresse warm appreciation of your afforts and asserts you and your tellow-workers country's whole-hunters appare.

From the Editor's Chair

MR. GOKHALE AT THE NATIONAL COMGRE

The Howeler Mr. Gotteran different would be provided the foot before he commerced well ladie after his nature from the school with the later his nature from the school with the parties of the continue. He meanwhile he was the total abolition of the system of industrial trust that before long we shall on as all to system. Mr. Gottlade is not given to having the half done. He done theretakly thereon he takes. He fights his bestien to a death. He for the takes, the fights his bestien to a death. He for the street general. We had our, therefore, for the servest general. We had our, therefore, for the street general. We had our, therefore, for the street general. We had our, therefore, for the street general in the street had a server to be a street general to have developed to he make a final final. The later was to brought to his critics in India. The later was to integrined that Mr. Gottlade had given easy general and lad had a had beautie. Here his critics. Major fillhore, climped Mr. Gottlade with left intimidated the people of South Atria. Proby a man who wishes to aboy the voice of he contains the fillhor to aboy the voice of he contains the fillhor to about the people, while well also if he must displace the people, while well also if he must displace the voice from within From Restor's condensed assumpty at his only his critics it is difficult to fore any constitute and organ all the domains made by min South Atria and organ all the domains made by min South Atria to extra the unit of he administrative discrimination, we should oppose it, so long as a certain number of now ladder oppose it, so long as a certain number of now ladder oppose it, so long as a certain number of now ladder oppose it, so long as a certain number of now ladder to administrative discrimination, we should oppose it, so long as a certain number of now ladder to a demand a most certainly complete equality in manythis Tue Horar Ma. County did un also to grow under his feet before he com

oppose it, so long as a certain number of new ladden are permitted namually to enter the Union. (a) the goal in most certainly complete equality in something but we do not agitate for disturbing the present politics status and we do agitate for the nemonal of all other legal and administrative disabilities in all the payers the Union, save the Orange Free State. (3) has to the Orange Free State, all we sak for it that, if a Gonetal Emergration Bill is passed, there should be as

racial bar so far as countyration is concerned. All the other disabilities in that State will remain until our irreproachable conduct and the natural working of time have softened the present prejudice of the Europeans of the Free State, who appear to be Free Staters first and South Africans after.

When we receive the tall text of Mr. Gokhala's speech, there is no doubt that we shall find his case formulated along these lines.

MOTORISTS VS. HAWKERS

Tore Town Council of Ladysmith fixed the licence for nature care at £1 ros. and that of a hawker at £6. 5. We have no doubt that some it not all of the Councillors own motor-care, and that may explain why the licence is fixed at such a low figure. We also know that the majority of the Councillors are shop-keepers or merchants, and therefore they have taken the oppostunity of inflicting upon hawkers the highest possi-ble tax allowed by the Ordinance, namely £6. A motor-car regularly used on the roads for a year would do more damage to the surface of the road than the licence tax would pay for. A poor hawker walking from place to place with his pack would not cost the town a pency for road-repairs. Thus are the poor taxed for the benefit of the rich.

for metor-cars, but no Municipality fixes the maximum. In the case of a hawker they all tax the poor man to the tell amount, because the majority of hawkers are non-European. The Ordinance of 1912 fixes a maximum of £7 ros.

The Press on Mr. Gokhale's Visit

The Native paper Hange less Natal of the 19th Rosember has the following leading article:—
The secuption and attention that are being given by the Government and people of South Africa to the Hon. G. K. Gotchale, and the hearing be received. on all sides when he has touched upon the massistacon all sides when he has touched upon the unsatisfac-tury relations existing between the European and Indian population of the Union, couvey a lesson of import-ance to the Native population. We have seen and heard a great man whose knowledge and experience is equal to that of the freezenst statemen of our day, and he is a black man. Mr. Golchale has received the attention of our European section of the community not so much be-turns of his personal ability—which is undoubted—as because of his position as an acknowledged spokesman and representative of the whole of the races in India. In the political world those who have no organiza-

tion, no spokesman nor headman whose leadership they themselves recognise, and whose leadership can be recognised by others, are fairly certain to find their interests discognised. And this charged may be more saire than active. The attention of the public is being continually called to the claims and necessition of and that section of the community. It is very much a drife of toogues. Those who do not speak are, like the absent, qually forgotten. Those who speak with undbrity, like Mr. Gokhale, are always heard.

De Spatister, a Dutch organ, says :- According to his own statement, Mr. Gokhale has come here with the object of making an investigation so fere in regard to the state of affairs among the coolies here. To be brief with Mr. Gokhale, we simply say, the paper proceeds, "that has nothing to do with you, that is our business." We have self-Government, have passed laws in Parliament in re-British India, either on his own behalf or by requant, to study problems which are no business of his, and which can quite safely be left to the white statesmen to be dealt with. Mr. Gokhale has informed

the public that he is going to have an interview with some, of the Ministers in regard to the Indian ques-tion. Hundreds and hundreds of white poor citisens request interviews of the Ministers, but generally they have no time or no inclination to listen to complaints. But we trust that the mejority of the population will take no notice of the visit, and will continue to battle against one of the greatest pests in ger country.

Indian Immigration to S. Africa

(Continued from page 444)

Roclomse a in No. 17.

MINISTERS TO GOVERNOR-GENERAL.

(Minute 547-)
In acknowledging the receipt of His Excellency the Governor-General's Minute, No. 15/274, of the soft instead on the subject of the new clause which it is instant, on the subject of the new clause which proposed to insert in the Immigration Bill, Mini proposed to insert in the Immigration Bill, Minister have the honour to state that the interpretation which His Majesty's Government has placed upon the class in question is quite correct, and they will be gird. His Excellency will take whetever steps he may dee fit to assure Mr. Harcourt on the point.

No. 18.

THE GOVERNOR-GENERAL TO THE SECRETARY OF SEAST.

(Received July 13th, 1918.)
Governor-General's Office, Cape Town, with June Siz,—I have the beneur to transmit to you between, with reference to my despatch of the 24th June, copy of a minute from Ministers, dated June 16th, 1910, on the subject of the Immigration Bill.

I here, &c.,

GLADSTONE.

Enclosure in No. 18. MINISTERS TO GOVERNOR GENERAL.

ich June, rysk. (Missite 575-)
Missisters have the honour to inform His Eu the Governor-General, with regret, that it has not b possible to secure the passage of the Immigration Restriction Bill through Purliament during the recent sension. This measure was introduced into the House of Assembly at an early stage of the Session, but, as His Excellency will be aware, it has all along met with most strengers opposition from a large section of Members of Parliament. The dictation test, which was trained on the lines of the Australian Act, was one of the principal sources of difficulty, and it may, in Ministers' opinion be necessary, when trush inguislation is introduced, to modify to some extent the provisions

dealing with that test.

Ministers were most anxious to proceed with the Bill; but in view of the hostility shown to it, and the very urgent necessity that existed for passing other equally important measures, coupled with the fact that the Sussion had already lasted for five mosths, they found themselves finally unable to carry the matter

to k conclusion.

Ministers would be glad if His Excellency would represent to the Imperial Government how great have been the difficulties with which they have had to comtend, and if he would convey an expression of their hope that further assistance will be afforded them in their efforts to find an acceptable solution

Louis Borns.

No. 19.

THE GOVERNOR-GENERAL TO THE SECRETARY OF STATE. (Received ro.10 a.m., 17th July, 1912.) TELEGRAM.

17th July. Immigration Bill. Your telegram of 9th July was duly communicated to my Ministers, who state, in reply, that they have had under consideration question of summoring Parliament for a special session

his cer

THE ACTIVE GOVERNOR-

e 3.5 p.m., sych July, egiv.)

mingrent type July and your despatch, with Mir Majatry's Government note views of your a and intention to mendace Bill, with curtain and, at auxiliar possible date tiest unation. It gladly affeed my unintence in their power these with request of Ministers.

HARCOURT,

The Bhyut Judgment

es dativesed the tollowing

and the continue of the provision for the state of another white and insechabl titles into the factor of an and to prescribing under what and conditions the should take place, and what the of the continues about the factor of the factor of the state of the factor of the confidence shall be in accordable what the form of the confidence shall be in accordable what the form of the confidence shall be in accordable what the form of the confidence shall be in accordable what the form of the confidence shall be in accordable what is a confidence of tended title shall have the of wating in the grantes the feeshold of the land, a become to the turns and conditions in (a) and There provisions were in my opinion insected at the languagest as set forth in the Act. In the of the languagest as set forth in the Act. In the of the languagest as set forth in the Act. In the of the previous the Government could not stipose a grantes (even if the fatter were willing) that these of the quanting of the confidence of freehold it is attacked that is provided by the sub-secdenie to otherwise them is provided by the sub-oc-tion. The Lagislature has exce and for all provided than the effect of each grant should be that the grantee of the land should have the trashold of the land, d any agreement to the contrary would pro tanto be lime, and no agreement between the parties can very
about that. In the same way (b) prescribes that the
school title shall be ansailed, set aside, limited or
limited taily on grounds on which the someworkel or
matched taily on grounds on which the someworkel or
matched taily would have been ansalled, not saide,
limited, or affected (if embodied in the great) the
partition is perceptory; it is inserted not for the inflection to definite title, at all events within each
autition und definite title, at all events within each
autition unwants. This title could not be varied or
about by my private agreement between the parties.
Within very turner limits the Legislature allowed the
General under 4 (a) to deput from the terms of the
original title, but it contended that the concellation of
the great without payment of any compountion talls
ander the "timilar turns and conditions" of the Act.
Such controllation is directly opposed to the provinces
of (b). us, and an agreement between the parties can very

to (b).
The law in such cases is clearly laid down by Dynmback in his Quanties of Jens Present later a captal
p. Risemed leges, of publicase arbitrates contlinies,
frontierase pushes autoriti and posteret, of alonges, pafrontierase poster autorities on prailiness, of each after
the parameter, exercises on prailiness, of each after
the parameter responsite. See also Voot it, 16 and a

1426. In months case the quanties of waves of their

ciples by the Appellants does not miss. The agreement in so far as it is contrary to the provisions of (b) of action 6s (c) is veid. The action for cancellation unit therefore half, and the appeal mint be allowed.

English Press Opinion

"Regarded from a personal point of view, there can be no doubt (says the Steedard of the sent November) that the Hon. Gopal Gokhale's visit to South Africa has been a great success up to the present, but whether the indien statemen will succeed in altering a state of ins which, however contrary it may seem to the ideal of equal opportunity for all, is yet thoroughly concur-red in by the was majority of the white population of the Umon is doubtful. Equality as between Asiatics and Europeans is not regarded as within the range of gractical politics in this country, and while Mr. Gokde's personality has charmed all who have met him, it is to be feared that his mission can have but small Hits."

The Stendard, commenting on the general situation in South Africa, thus refers to Mr. Gokhale's visit:-

Mr. Gokhale's language, while in no sense provoca-tive, is altogether too plain for its import to be unistaken. The severity of the exclusion laws now in force within the Union will have to be relaxed, or England will be hard put to it to retain that confidence in her power and her justice on which the foundations of her rule in India are based. The situation is not one from which it would be either memly or patriotic that mere party advantage should be sought, nor is it one for calling upon the Government to intervene with all the force of a united nation at its back. That way trouble lies. Men of all parties may, however, unite in friendly and informal appeals to their fellow subjects within the Union to sink, for a time at all events, the relatively misor differences with which their councils are now distracted, and to give adequate consideration to questions of real gravity that will not brook much further delay. For two years in succession the promised legislation by which it was hoped that all legislated seeme of grisvance on the part of the King's Indian subjects would be removed, has been incentinently shelved. The fact is upon record that General Boths allowed the measure to be dropped, in consequence of opposition by members representing the Orange Free State. Whether such opposition will be continued in the session now approaching remains to be seen. It is sincerely to be hoped that the difficulty has been surmounted. The Imperial Government can, of course, energise no sort of compelsion in the matter. It must, it needs be, abuse itself before the Indian subjects of the King and contess its impotence to secure for them the justice and recognition of their rights as members of the Empire to which they believe themselves estitled; but then the fact will have to be faced not only that General Boths is unable or unwilling to redeem his pledges, but that the most powerful section of his fellowers have a conception of Imperial velationship that carries with it, no matter what benefits may be received, no seese of the necessity of sacrifice even to the most imperative of the exigencies of state. It is carnestly to be hoped that no such conclusion will be forced upon the minds of the people of this country, and that devo-tion to the Empire will, in the coming session of the Union Parliament, prove to be something more sub-stantial than the lip-service of which it has hitherto commisted."

The same paper's Johannesburg, correspondent writes >-

"The arrival in the Transvani of Mr. Gopal Gokhale must be regarded as an event of surpassing interest and deep significance. It is not too much to my that the distinguished statesman has made a triamphal progress from Kimberley to Johnanesburg, and that his reception

here has been unking beyond all especiation. At Klerkestorp, as Potchelstroom, at Kraguestorp, these were demonstrations, specches, and addresses (for it must be remorahered that there are 13,000 resident Indians in the Province), and the reception at the Park Station, when the distinguished visitor arrived in his special train, was such as has not often been excelled. : Mr. Gekhale's own speeches were of the frank and dignified character that marked his public addresses at Capatown and at Kimberley, but, if anything, more grave, and the fact is now theroughly well understood that either a satisfactory solution of existing difficulties must be found or widespread discontent will be engendered in India. Mr. Gokhale did not hesitate to say that it might jeopardise the British econection. At the banquet at the Masonic Hall he rightly stated that the European objection to the Indian in South Africa was threefold. First, there was the general apprehension of being evamped; secondly, there was the fear that the Indians would claim a political status in the country; and, thirdly, there was the jealousy arising out of trade competition. He admitted that on the first two points the European mind must be set at rast before any compromise was possible; but, these two points being conceded, the Indian in South Africa must be made to feel that he lived under the protection of oqual laws. On the view that Indians were more hewers of wood and drawers of water to Europeans, who were disposed to think that South Africa existed only for them, England would find it difficult to hold

"It must be allowed that the attitude of all sections of the community, irrespective of party, is at one with requed to the question of further admissions; but a powerful section of the Press and quite a comber of leading public men are unicon that the treatment of Indians already here shall afford no legitimate cause of discontent on the part of our ladies fellow-subjects, or remain a source of ambarrasument to the Imperial estimately. The masks recent arranged last year between the heads of the Indian community and the Government still holds good; but it is fully realised that legislation is imperative. Whether the Government will make a third attempt to ingistate in the ensuing session, and what the results will be if they do, is a question upon the issue of which a great deal probably depends."

News in Brief

Mosers, S. R. Naidoo and N. E. Naik, the secretaries of the Indian Committee formed at Maritzburg, draw our attention to the fact that the Administrator has now recalled his sanction of the obnoxious bye-law regarding tailors and other artisans on which we commented in our last issue. We congratulate the Committee on its success.

Mr. Mahomed Mamojee Dadoo (of Messes. Chotabhai and Dadoo, Krugersdorp) wishes to thank all those friends, European and Indian, who have sent messages of condolence in the recent and bereavement by the death of Mr. Chotabhai and his son.

The Report of the General Manager of Railways for the year ended 31st December, 1911, says that the outs-ber of Indians employed by the Administration (mostly in Matai) at the end of December last was 3,951, a de-crease of 52 compared with the previous year. The Report goes on to state that it has been found difficult to replace this labour with white or Native labour, and as time passes, owing to the stoppage of indentured labour from India, it will be more and more difficult even to get Indian labour.

Dr. Porter, Medical Officer of Health, Johannasburg, in his report to the Town Council, supe, agent the meant smallpor outlined; -- "In all 55 anter came to

tigit, at which the tast was accided. The sufficent included or lack coloured pursons and one Princh was unraccinated, one had been not two sure doubtful. The party Maleys and two Engelsums, any time been vaccinated. It were memory that the policy of emonal indians and Maleys, during this teach agriculty. A house-to-bothe of teaching of the 1, too bound in the organized and carried out for the organised and carried out for the acknowledges "the invaluable holp members of the Indian Voluntary who were correcting in their error outbreak."

Speaking to the XII Clair Walmar (Pair to Mr. W. J. McWilliams and y. Surely dealer that could be enacted or the touchasten or justice capable of aniously serving the party morally and maintally, of the goldenst economorally and maintally, of the goldenst economoral to be party of the country. Therefore, divided fairly disposity but all industries in the offset of party of the relative to retail the maintal may great of the coloured economoral the maintal may great of the coloured economoral that in being involved in a constant mannel turnous civil strile. Priloshly Cool blocks had the something of this acts in in mind when any ago, he preciained the domina of aqual very all civilized mon south of the Zamban' and ago, he preciained the domina of aqual very all civilized mon south of the Zamban' and policy that could make for the parameters welfare of South Africa. "Trustmen/Leader.

A meeting of the British Indian community of Krigoradorp was called at the premius of Management of Krageratoro was cause in Madmistar, with or Chotabhai and Dadoo, on Wadmistar, with or form a permanent Committee, and the following manimously elected: Chairman, Mr. H. M. D. Walson, March. Section. Vice-Chairman, Mr. Yahnoh Moosa; Secretary, Mr. Suleman Housen; Joint Secretaries, Mossa, I. M. Ratel, B. D. Dessi and Moosa Jamal; Trahamen, Mr. M. M. Cassim; Joint Transurers, Mossa, Rehessa And and Amod Shrahlm.

We have received a reprint of the fact times of the Shruti Rodh, which was recently noticed in our columns. It embedies a large number of improvements over the original edition, inastanch as all typographical error have been catefully avoided, how types have been catefully avoided, how types have been have been catefully avoided, how types have been used, and the prose construction of every same in the original Vedic text has been given at the fact of every page of translation. This hast feature is intended to facilitate the study of the Vedic Scriptures, the language of which is necessarily suchaic and unjutelligible. The meaning of difficult words is also indicated in the translation itself by the employment of square. The whole book is printed in stereou, so as to small errors in the Sanskrit test, with its swarms, the correct origins of which is a matter of accurate importance. printing of which is a matter of supreme importance-

English Press Opinion 100

NO. LANS TO MAKE THE PARTY OF T	100000000000000000000000000000000000000				
Further Exposure	946	2."		See.	į
The Congress and South Africa From the Robber's Chair	XX 0545		m.		ŝ
The Press on Mr. Goldale's Visi			1	-	ã
Indian Imagestion to South Ad The Mont Judgment - Adm	Mida.		3		Service of the servic

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

3440 54 M.

हीनीस्स, शनीवार, तारीण ४ बी कानेवारी, १८९३.

m's 2.

અધિપતિની નોંધ

ભ્યા અનેકમાં કંઇક ફેરફાર અમારા વાંચનાર જેતેશે. એ ફેરફાર સુધારા છે એમ અમે **ઇ. એક નહ** સાનીએ છીએ, ત્રેવડા કાઠાને બદલે

વાંચક વર્ગને

વરશર સુવારા છ અમ અમ માનીએ છીએ, ત્રેવડા કાહાને બદલે ખેવા કરવાથી છાયું શાબે અને પુસ્તકાકારે એમાંના લખાશ્રુ છાયવાં

હોય ત્યારે સમવડ પડે તેવું સમજી આ ફેરફાર કર્યા છે. અમારો હેતું દિવસે દિવસે હમેરાને સારૂ ઉપયોગી એવાં લખાણા આપવાના છે, કે જેથી વાંચક વરસ જેને છાપું સાચવી રાખવાના ક્ષાખ હોય તે તેને પુસ્તકરૂપે પછા પાછળ યી બનાવી શકે. તેજ બાબતાં બને તેમ ડુંકરૂપમાં આપવાની પણ અમારી ધારણા છે. આમૃંકરીને તેટલીજ અથવા તો એક્ટી જગ્યમાં અમે વધારે બાબતાં સમાવી શકશું. આ વખતથી ગુજરાતી તેમજ ઇંગ્રેજી પામાં એક્ઝાં કરમાં છે પણ તેટલર પાનામાં વધારે શબ્હો નહીં પણ વધારે વિગતા અમે સમા વવા ધારીએ કરીએ. બીબાં ગોઠવનારનું કામ એક્યું કરી સખાલું કરનારનું વધારયું એવી અમારી ઉમેદ છે.

અમારા સાહસને હવે આઠ વરસ ઉપરાંત થયા. ઈ. એ. ના ગુજરાતી વિભાગમાં માત્ર થાર પાનાં જેટલું જ લખાસ્ત્રુ આવ્યું છે ને બાવીસ જેટલું પણ આવ્યું છે. તેમાં અમે વેપારીને લગ્નતી ભાવ વિગેરેની ખત્યરા આપો છે ને ગંબાર વિષયો પસ્ત્રુ ચર્ચ્યાં છે. / હવે અમારી મુરાદ ઘણે ભાગે બે પ્રકારનો લખાણો આપવાની છે. એક તે એ કે આપણી ઉપર પડતી ઈન્જઓનું બને તેટલું સંપુરસ્ત્રુ શાન કામને આપવું ને તેને લગ્નતા ઉપાયે ધોજવા ને બતાવવા. બીલ્યું સારવજનીક નીતિના વિષયો ઉપર લખવું અથવા તે બાબત માં મહાન પુરયોના વિચારોનેક સાર આપવા. આમ ઈ. એ. કેલ્યવસીનું સાધન શાય એવું અમે ઈન્ડિએ છીએ. કે

ઉપરના ફેરફારા ઉપરાંત જે ફેરફારા થયા છે તે તરફ અમે વાંચનારનું કરી ધ્યાન ખેંચી વાંચનારની ફરજ તેની ફરજનું દરરાન તેને કરાવવા માર્યાએ છીએ. અમે બહુ વિચારપુર્વક

ગણતા હતા. ધરાકા ઘટવાથી અમારી દાલત કર્ફાડી થઇ પડી છે. હતાં અમે જે રિવાજને માન્ય મુણ્યા છે તેમાં ફેરકાર કરવા ઇચ્છતા તથી, અમે તેની અવજીમાં અમારી મહેનતમાં વધારા કરશું. પણ જે વરંચક વરમ અમને હજુ વળગી રહેલ છે તેની કરજ અમારં અપું ક્ષેત્રામાં પુરી થઇ અમે સમજતા નથી. અપું જૈનાર એ અમારી દેશ સેવા માં હિસ્સેદાર છે. તેને અમારા પ્રયત્ન પસંદ છે એમ અમે માની લઈએ છીએ. એવા વાંચક વરમતે અમે કહીમું કે તેમની કરજ બીજા તેના ભાષ્ટળધ એવળખીતા કે પડાસીને ક્લીને, જેણે મક્લત કરી હાય એવા વાંચનારને કે નવા માણસને આ છાપું લેવા સમજવવાની જરૂર છે. અમે જાર્યુઓ છીએ કે કેટલાક વાંચનાર અમારા કારયમાં જલ્ ખ્યાન આપે છે, અમારા બધા પ્રયાસની સફળતા ઇચ્છે છે. એવા વાંચતાર ધણે સ્થળે પડ્યા છે. તેઓ પાતાના વખત રાષ્ટ્રી ઈ, એા. નાે ફેલાવાે કરે તેા કાેમની સેવા કરવાના અમારી હોસમાં મદદનીશ બનશે. સાધારણ વાત કરીને પણ આવા ખેતીલા વાંચનાર જાણી શકે છે કે પાતાના ગામમાં કેટલા ઘરાક છે અથવા કેટલુ નથી. જે ન દ્રોષ તેને થવાની ભલામણ વિનયપુરવક કરી શકે છે. આવું અમારા વાંચનારમાંથી કાઈ કરશે ?

∠અમે મહાન સાહસમાં રાકાયા છીએ, તે એક ખેતી કરી જાત મહેનતે અમારે અને તેટલું મરીબાઇમાં અમારે પેલબુ કરવું, તે તેમાંથી વખત બચાવી આ હાપું હાપી પ્રજા પાસે મુક્કું. આ પ્રયત્ન નિષ્ફળ પહ્યુ થાય. / કરવા જેવા છે. સંદળ થાય તો ઘણાને તેમાંથી ઘડા મળશે. અમારામાંથી ઘણા કે શાકા જે ઘરાકા વિગર વધારવામાં રાકાય તો અમારા ખેતીના કારવમાં વિષ્ન આવે છે. એટશે જે વાંચનાર અમારા હેતુ સમજે છે, જેતે તે હતુ મમાંદ છે તેની ઉપર અમે આ હાપાની ઘરાકી વધારવાના માજો મુક્કોએ હાએ. >

મી. ગજરાતા કેસ, મી. જેરામસીંગના છાકરાઓના કેસ એ ભધી પ્રતિતી નવા વરસની નવા વર્ષની ભેઢ ભેટ છે. કાઈ પણ હોંદી તેના ગમે તેવા મજબ્રત હક હાય છતાં નિરબય

પણે મુંબર્જીયો આરમબેટમાં બેસી શકતો નથી. દક્ષિણ આદિકાના ખંદરમાં મારૂં શું થશે કે એ ભય તેની આખી મુસાકરી બગાડે છે. યો. જેરામસીમના છોકરા છેવટે ઉતર્યા એટલેથી આપણે સતિષ પામી નથી સકતા. આપણને જરૂરનું તો એ છે કે જે માણસ કેમના કે દ્રાંસવાલના હકના આધારે ડરબન ઉતરવા માણ તેને વાંકીટીંગ પાસ મળવાજ જેતેએ. તેવા માણસ પાતાના હક સાખીત નહીં કરી શકે તો પાછા જાય. પાછા મેડકલવાની સત્તા અમલદારને રહેલી છે. એથી વધારે નેને કંઈ પણ સત્તા ન હોવી એક.એ, આટલાનો નથી.

419

મથા અંકમાં દેવી મેશનના જે કેસ અમે આપી ગયા છીએ તેની ઉપર મી. પોલાક પીંગતવાર "સરકારની મહેર બે જલદ કાગળ 'નાતાલ મરક્યુરી' આની થી" ઉપર લખ્યા છે. તે કુંકાગળ ઉપર 'મરક્યુરીએ' સખ્ત ડીકા કરી દીધા

મશન અમલદારને વગાવેલા છે. આ બધું ડીક થયું છે ને એમ થયા કરશે તો સરકારની આંખ કદાચ ઉધાર્શે.

આ કાગળમાં મી, પાલાક જગાવે છે કે સરકારે "મહેર **ભાની દાખલ" મી. ગજરારને પાતાને ગામ દેપમાં પાછા** જવાની પરવાનગી આપી છે. આમાં 'મહેરબાની' શું એ અમારાથી ન સમજ્તય તેવી વાત છે. અમે તો જાણીએ છીએ કે **મી. ગનજર પાળા ન જ**ઈ શકત તે! સરકારતે સર માવા જેવું થાત. મી. ગજરાતા કેસ આપણાતે ચમકાવે છે ને કેપના કાયદાના ગંબીર પરીભાગોના ચિતાર આપે છે. **ક્રીમિશન અમ**લદારની રજા લીધા વિના કેપ છોડે તે દીદી પાછે ત કરી શકે તેના અસ્થ એ થયા કે દરરેક હોંદી કેપ માં કેદખાને છે. તેનાથી એક અડવાડીવાને સારૂ ઉપની સર હદ છોડી ઢાંસવાલમાં પણ રજા વિના ન જઈ શકાય. આ તાે ભુલમના સીમાં થઈ. આવાં ઈજા દૂર કરવાને સારૂ કેપ ના હોંદીએ તુરત લક્ત ઉકાવવી ઘટે છે. સરકારની પાસેથી વચન શેવું જોઇએ કે તેઓ ઉપલી કલમને રહ કરશે ને તે રદ શાય તે દરમીયાન આવા માણસોની દિલચાલમાં વચ્ચે નહીં ખાવવું જોકએ.

હાપાઓમાં તાર હતા તે ઉપરથી આપણે જેવું કે દીંદુ સ્તાનના રાજ્યો વડી સરકારને હીંદુસ્તાની મદદ કરવા અમુક મનવારા આપવા આદરાહી કાર્સા તર્કવાર થયા છે. તેમાં બે કરાડ કસ લાખ પાઉડના ખરચના અંદાજ

હતો. એના રૂપીઆ એકત્રીસ ફરાડ પચાસ લસ્પ થયા. એટલે એમ થયું કે હીંદુરતાનની વસ્તીએ માધા દીઠ એક રૂપીયા અર્યો, પણ તેટલી ગણતરી બસ નથી. મનવારાનાં નામ અપાયાં છે તે ઉપરથી જોઇ શકાય છે કે મદદ આપ નાર રજવાડામાં નીઝામ અને મહીસુર, ગાયકવાડ, ગ્લાલીયર, अस्मीर, त्रावश्रीर, रजपुतस्थान तथा नेपालना भदाराज्यकी ગણાયા હતા. તે બધાં રાજ્યોની કુલ વસ્તી લગભગ ચાર કરાડની મણાય છે. તે કર એટલી વસ્તી ઉપર પડત એટલે માથા દીઠ રૂ. ૮ નાે કર તે વસ્તી ઉપર થયા. તેટલી સ્કમ તા બદુ ગરીબ માખુસની ચાર માસની કમાણી થઈ. એટલ માકસ છે કે તેટલા પર્કસા કંઈ દેશી રાજ્યએક આકારામાંથી નહીં લાવત. તેઓની રઈપતનેજ આપવા પડત, પણ વડી **ધરકારના નામને** પ્યાતર, હોંદના સભાગ્યે ને દેશી રુજવાડાની વસ્તીના ઉપર હતુ કે પરની મહેર છે તેથી રૂટરના તાર માત્ર **ઉડતી ગપ્પ ઉપરથી લેધાયા હતા.** વિલાયતમાં જવાબદારી **ભાગવતા પણા અપાએ**એ તે વાત બને નદી તેમ લખી વારમું. કેટલકાએ કડક લખાણ કરવાં. એક બે છાપાએ તો એમ પણ જણાવ્યું કે દેશી રજવાડાની પાસેથી એવી भइंड बेवाय ते। स्मे स्वतंत्र भइंड अलापक नहीं, हेशी स्वर વાડા ખરી, સ્વતંત્રતા ભાગવના નથી. તેમને જો એટલું પણ કહેવામાં ભાવે કે તેઓ આવી મદદ કરે તે વડી સરકાર રાજી થશે તો દેશી રાજ્યઓ માને કે તેઓ મદદ આપવા **ખેધાએલા છે.** તેઓને યાલીડીકલ એજડા દ્રભાગ કરે તે પણ તેઓ પર્કસા આપવા તર્કવાર થાય. વળી એક હાપા

યાદ આપે છે કે જ્યારે કાંશાનીઓ વડી સરકારને લકાઈની તર્કવારીમાં રહેવાના ખરચમાં એક પર્કની પણ મદદ કરતા નથી ત્યારે હોંદુસ્તાન આખા હોંદના ગારા કાળા લસ્કરનું મહાન ખરચ ઉપાડે છે. અને દેશી રાજાઓ પાતાને ત્યાં વડી સરકારને મદદ કરવા લસ્કર તર્કવાર રાખે છે. જો કે હાલ તો હોંદુસ્તાન ઉપરથી વાદળાં વીખરાઈ ગયાં છે તેમણું દેશી રજવાડા તદન સુકત રહે એમ જણાતું નથી. કેટલાક અપાઓએ આ અફવાને વધાવી લીધી હતી. જરમની તેનો કાક્ષ્રો વધારે જાય છે. વડી સરકાર પણ પ્રમાણમાં વધારે છે. તેના અરઘ એ થયેર કે ઇમેજી પ્રજાએ વધતો કર આપ્યે જવું. આમ કર અપાયા કરે એટલે પ્રજા અકળાય. આ સ્થિતિમાં ઇમેજી પ્રધાન મંડળ હોંદુસ્તાન ઉપર નજર નાખે તેર નવાઈની વાત નથી.

મુંબર્ડ ઇલાકામાં બહુ પ્રાસિદ યામેલા 'ગુજરાતી' પત્રના માલીક અને અધિપતી રા. રા. 'ગુજરાતી' ના ઇચ્છિરામ સુરયરામના પૃત્યુતા સમા અધિપતી ચાર સઈ મેલમાં આવેલા ગુજરાતી માં મળ્યા છે. રા. રા. ઇચ્છારામ

ની કારકોરદી મુંબઇ ઇલાકામાં વસતા દરરેક દ્વીદીને મગરૂર થવા જેવી છે. રા. ક^{્રા}ઝારામના જેવી અને તેનાથી વધારે દેશ સેવા ખીજા અધિપતિએકએ બજાવી છે; રા. ઇચ્છાસમ ના જેવી ને તેમનાથી વધારે હીંદુ ધરમની સેવા બીજા હીંદુ લેખકાએ કરી છે: પણ છેલ્લા ખત્રિસ વરસની **ગુજરાતી** ભાષાની તેમની સેવાને અડી શક એવા ખીજો ગુજરાતી-હોંદુ, મુસલમાન કે પારસી—થએલ નથી. ગુજરાતી ભાષાને ખીલવવામાં, ગુજરાતી સાદિત્ય એકાું કરવામાં ને ગુજરાતી પુસ્તંકા ભદાર પાડવામાં રા. ઈચ્છારામના પ્રયાસ અમુલ્ય દતા. 'ગુજરાતી' મારકૃતે **છ**માએલ પુસ્તકા **ઉપર આપણે** આંખ ફેરવીએ તો તુરત તેમની સેવાને આંધી શકાય. પારસી અપાએા ગુજરાતી ભાષાનું ખુત કરે છે. **મુસલમાન લેખે**કા સાર લખવા પ્રયત્ન કરે છે પહા દ્રભા પુરં ખળ વાપરવા શકિતવાન નથી થયા. પણ 'ગુજરાતી' છાપાએ હમેશાં પાતાની ગુજરાતી શુદ્ધ રાખવા મહેનત કરી છે. મુખદી ઈલાકામાં આવા ગ્રદસ્થના મૃત્યુયી ખરેખરી ખાટ પડી છે. રા, રા, ઈચ્છારામના પુત્ર અને વારસ રા, રા, મણીલાલ તેમના પિતાશ્રીની ગાદીને શાભાવે એવું અમે કવ્છીએ છીએ.

મી. ગાેખલેનું હીંદમાં ભાષણ

દીંદથી આવેલા છાપાપરથી જ્યુપ્ય છે કે મી. ગાપલેના આ દેશમાં થંએલા ભાષણોના તાર ગયા તે ઉપરથી હીંદમાં ગેરસમજીતી થએલી. આ ગેર સમજીતીમાં મુખ્ય ભાગે તાંતા ઈંગ્રેજી હાપાએ હોવા જોઈએ એવું મુખઈથી આવેલા 'ગુજરાતો ' છાપામાં જોઈએ છીએ. તે છાપાના હેખક મી. ગાપલેના ભાષણોના લચાવ કરે છે. મી. ગાપલે હતા મુંબઈ પહેંચવા પછી તેમના કાસ્પની ગેર સમજીતીની તેમણે તોંધ લીધી જ્યાય છે. તે હવે કટરના તારા બતાવે છે કે મ. ગાપલેએ 'કાંગરેસમાં તેમના દીકાકારાને સંપુરણ જવાબ આપ્યા છે. અહી આપણા મેજર સીલબરન સાહેએ મી. ગાપલેના ભાષણના ઉલટા અરથ કર્યો. તેના જવાબ મી. ગાપલે આપ્યા ને સરવ માન્ય થઈ પડ્યા. હીંદમાં પહ્યુ આપણા મેયર જેવા અને મેજર સીલબરન જેવાએ પહ્યુ આપણા મેયર જેવા અને મેજર સીલબરન જેવાએ

ઉલટા અરથ કર્યો છે. અનમ જહેર માણસાને વિષે હમેશાં વતું આવ્યું છે ને થયા કરશે. એટલે થી. ગ્રાપ્યક્ષેના બાલ ની ગેરસમજ થઈ એ નવાઈની વાત નથી.

इटरना तारे। अर्थ भाषक्षाना खराणर सार आमे छे जेम જ વનતું નથી. છતાં અમારે તે તારોના અસ્ય કરી ભાંકપોરમાં શું બન્યું હશે તેના વિચાર કરવા ઘટે છે. १८२ना तार सम्भ सक्ष्य ते पहेलां भी. मेरणवेम्ने मही કહેલા સબ્દોના શા અરૂપ છે એ આપણે જાણવું જોઇ એ. सारे जे देशकारते जेम कहा है धी बेशन कायहामां कायह सर हु सरभा आपी आपसी हाकता पुरी पारवा केटला હીંદીને આવવા દર્ક બીજા હીંદીને આવતા અટકાવે તેમાં હોંદુસ્તાન સામે નહીં થાય. વળી તેમણે એમ પણ અહીં જ્યાંબ્યું કે રાજ્યકારભારી સત્તા આપણે શાસ નથી માગતા. 4. ગામમાંએ પાતાના હોંદના ટીકાકારાને જવાબ **વ્યાપતાં જણાવ્યું કે હીંદુસ્તાન ઇમીશ્રેશનની બાબતમાં હદ** નહીં બાંધે, ફરેંચાઈ જની ભાગતમાં જસ્યુલ્યું કે ગારાની સાથે એક સરખા હકની તેમણે દક્ષિણ આદિકામાં વસતા होंदीने सार भागश्री हरी छे तेमां तेना समावेश याय छे. વિચાર કરતાં આ વાત તેમના દક્ષિણ આદ્રિકાના ભાષભુની વિરાધા નથા. મા. ગાપલેના ઉપર એવું તહામત મુકા એલું જણાય છે કે તેમણે હીંદુસ્તાનના હાથ ગાંધ્યા તે तेमछे वधारे होंदी अहीं न आवे तेने साइ होंद्दस्तानने જવાળદાર બનાવ્યું. આ તહેામત ગરાળર નથી. કેમકે મી. ગામ્મદ્રેઓ તેલ એટલુંજ ક્ષ્યુલ્યું છે કે સુનીયન સરકાર વધારે દીંદીને ન આવવા દીએ તેની સામે હીંદુસ્તાન નહીં थाय. अभ उद्देव ने हॉंदुश्तानक अधि उरे तेमां बख्रा તફાવત થયા. તેમજ ફરેંચાઈ ત્રનું. તેઓ સાહેબ કહે કે હાલ અમે તે મામણી નહીં કરીએ, ને હીંદુસ્તાન કરેંચાઈ ક નથી માગતું એમ કહેવું તે એ વાતમાં ઘણા માટા તફાવત ત્રે વિરાધ છે. બીજી વાત ક્ષ્મુલ રાખતાં તેક હીંદુસ્તાન પાતાની ઉપર મુકાતી ઈન્મને સાર જવાબદાર થાય છે. મી, ગાળતેએ વધારમાં બતાવી આપ્યું કે એક પશુ હક अने अवारी नेसे अवता आर्था नथी. के आपनी માગણી છે તે પ્રમાણેજ માગણી મી. ગાખલેએ કરી છે એમ કહી પાછું મી. ગાખલેએ ખતાવી દીધું કે તેમએ નવી માત્રણી કરી નથી ને જે આપણે માત્રતા આવ્યા છીએ તે માંથી કંઇ જતું કરયું નથી. તો પછી મુંબઈના ડીકા કારોનીજ ગેર સમજ સાળીત થઇ, કેમકે આજ લગી તેઓ એ આપણી માત્રણી વિષે માતબર ટીકા કરી નથી.

રડીપારટની ટાઉન કાઉસીલને એક હોંદીએ સુચરનાં લાઇ સેન્સ માટે અરછ કરી હતી. તે ઉપર વિચાર કરતાં મેયરે કહ્યું કે વારંવાર ખરચમાં ઉતરવું પહે છે હતાં હોંદીઓને લાઇસેન્સ ન આપવાની રીત ચાલુ રાખવી કે નહીં એ જોવા તું છે. ડેપ્યુટી મેયરે કહ્યું કે ગારા રહીશોના દરજ્જો જાળવવા અને કાળક શ્રોકાથી તેઓતું રક્ષણ કરવા પોતે કાયદેસર લડવા તહીંઘર છે. એક સભાસદે કેસ લડી વેરા ભરનાસએના પહેસા ન બગાડવા ભલામણ કરી. મેયરે જાયુંલ્યું કે ગેરાનાં હકેડતું રક્ષણ કરવા પોતાને પુરીચીંતા છે પણ કાઉસીલ પાસે વધુ સત્તા નથી. છેવટે અરજી મંજુર રાખવામાં આવી છે.

હીંદની કોંગ્રેસમાં આપણા સવાલ

રેટરના તાર ઉપરથી જણાય છે કે બાંકીપુરમાં કે શ્રેસ મળી તેમાં ઓન. મી. ગાપક્ષેએ દક્ષિણ આદિકા અને બીજા ઇગ્રેજી સંસ્થાનામાં હોંદની સ્થિતિ બાબત દરાવ રહ્યુ કર્યો ને તે પસાર થયો. એ દરાવમાં એવું બતાવ્યું છે કે ગીરમીટ માં હીંદીને મેદકલવાના રીવાજ જરૂરના નથી અને તે બધ થયા જોઇએ. તે દરાવમાં હીંદી સરકારની પાસે માત્રણી કરી છે કે ગીરમીટમાં હોંદીને માકલવા સારૂ દલાલા હીંદને સમ જાવે છે તે રીવાજ બધ કરવા.

આ ભાષણમાં મી. ગાખસેએ તેમના દીકાકારોને જવાબ આપ્યો ને તે દરમીયાન જણાવ્યું કે તેમણે પોતે અથવા તો મી. ગાંધીએ સરકારને કંઈ એવી ક્ષ્મુલત નથી આપો કે દક્ષિણ આદિકામાં જતા હોંદીની સંખ્યાની હીંદુસ્તાન હદ બાંધે. વળી તેમણે જણાવ્યું કે દીંદીના હકમાંથી રજકાય પણ જવા દીધી નથી. પણ મી. ગાંધીના અને તેમના પાતાનો એવા મત છે કે દક્ષિણ આદિકામાં વસતા હોંદી યુરાપીયનના જેવી સ્થિતિ આગવી શકે એ ઉપર ખાન આપી જોર કરવું એ માગ્ય અને સમયને અનુસરતું છે.

મી. ગામહેએ વળી જણાવ્યું કે જે દુખા દુર કરી શકવા તે સાયક છે તેમાં તીચેના હક આવે છે. દક્ષિણ આદિકા એકવાના માં વસતા હીંદોને વગર દરકતે દક્ષિણ આદિકા એકવાના ને તેમાં પાળા દાખલ થવાના હક રહેવા જોઇએ; યુનીઅન ના ભુદા ભુદા પ્રાંતામાં છુટથી હરવા કરવાના હક, તેમાં રહેવાના હક, પોતાના ઘષા વગર દરકતે ચલાવવાના હક, જમીન વિગેરે હેવાના હક, કળવણી આખતમાં સરકાર તરફ થી વાજળી ચદદ મળવાના હક, મ્યુનીઓપલ અને પોશી દક્ષિણ કરે ચાઇજના હક, અને સરકારી તાકરીમાં દાખલ થવા તે હક—આ હકા મળવા જોઇએ. મી. ગાખલેએ હેવટમાં જણાવ્યું કે હીંદમાં રહેનારા હીંદીની કરજ છે કે તેઓએ દક્ષિણ આદિકામાં વસતા પોતાના ભાઇએને મદદ કરતી તે ઉત્તેજન આપવું, કેમકે દક્ષિણ આદિકાની લાતમાં આપ્યા હીંદાની શું રિચિત છે તે સવાલના સમાવેશ થયા છે.

ઉપરતા તાર પછીના તારમાં જમાવ્યું છે કે મી. ગ્રેપ્પણે ના દરાવમાં એ પણ વ્યાવત આવેલી છે કે જે ઇંગ્રેજી સંસ્થાનામાં હીંદોને સરકારી નેહરીમાં દાપ્પલ થવાના હક ન હેલ તે સંસ્થાનના ઇંગ્રેજને હીંદના સરકારી નેહરી ખાતામાં દાપ્પલ થવાનો હક ન હેલ્લે જેઇએ.

છેવટે કેકંમસે માં. ગાખલેએ દક્ષિણ આદિકામાં કરેલ કામ તી પસંદગીના કરાવ પસાર કર્યો. તેમાં એમ જ્યાવનામાં આવ્યું છે કે મી. ગાખસેએ દક્ષિણ આદિકામાં જઈ બજ વેલી સેવાએ તેમની બીજી બધી સેવાને હાંઈ દીધી છે.

કોંગ્રેસના પ્રમુખ તરફથી નીચે પ્રમાણે તાર **થી.** ગાંધીને મજ્યા છે:—

"ગયા વરસ પ્રમાણે કરાવ કેપ્રિસે આ વખતે પશુ કર્યો છે. તમારા કામની કેપ્રિસ બહુ તારીક કરે છે અને તમતે અને તમારા સાધીને દુર્દિના સંપુરુષ્યુ ટેક્કની ખાતરી આપે છે."

· સમરસેટ ઈરેટના મી. કેશવલાલ ડી. મજ્જરે પીનિક્સ સ્કુલને તથા ઈડીઅન એહિંતિઅન' લાઇગ્રેરીને એક્ક પાઉડ ની એટ આપી છે, જે અમે આભાર સાથે સ્વધારીએ છીએ.

દેશભકત ગાખલેને મામ્યાસામાં આવકાર

દેશભક્ત ગામક, મા. ગાંધી તથા મી. કેલનબેક સહીત, તવેમ્બરની તા. ૩૦ **માં**એ મેાંબાસા પહેાંચ્યા હતા. રીસેપ रात क्षेत्रिटीना अध्रूष भी. तक्ष्यियमधी अभ. छवस्छ तथा સભાસદો મેસરસ અબદુલ રસુલ અલીદીના વીસરામ, સી. એમ. દલાલ, કેશવલાલ વી. દ્વીવેદી, જાદ્દર દેવજી અને ખીજન મહત્વા તેમને કેવા બંદરપર ગયા હતા. બપાર પછી મી. • જીવનજીના સુંદર ભાગમાં પરાષ્ટ્રાતે માન આપવા મામ્બાસા मां अही न मथे। हेम्प तेवे। भेणावडेर यथेर हतेर. व्यागतरक જતાં રસ્તામાં પરાસ્તુાની સ્વારીની બન્ને વ્યાભુએ મુસલમાની નિશાળાના છાકરાઓ ધન્નએ લઇ હાર્લ્યુમ ચાલતા હતા. સ્વાહીલી જેઉ મનારંજક રાત્રા વસાડયા હતા. માનવંતા પરાષ્ટ્રાઓ જ્યારે ભાગમાં આવી પહેંાંચ્યા ભારે છેક્કરાઓએ ભાનંદ ગીત ગાયું હતું. તે પછી જીવનજી **હેાલમાં સભા** ભરાણી હતી. મી. દલાલે શરૂઆતમાં આવકાર આપવાનું ભાષાનું કર્યું હતું. તેમાં મી. ગેઠખરીની દેશ સેવાની તારીક કરી મામ્યાસાના હીંદીએોનાં આમંત્રસ્તુને માન આપવા માટે તેમના આભાર માન્યા હતા. ખાદ 41. દલાલે એડરેસ વાંચી સંભળાવ્યું હતું. તેમાં પુરવ આદિકા, મુખા-ડા પ્રાટે કટારેટ અને ખાસ કરીને સામ્બાસાના હીંદીઓ તરફથી પ્રેમ ભર્યાં આવકારની લાગણી દર્શાવવામાં આવી હતી. છેલ્લાં वीस वरस धर्मा भी. भाभक्षेको के के सारवक्राविक अभे। **धरेकां छे तेनी सविस्तर क्षशक्त तेमां वर्**ख्यो तेनी तारीक् કરવામાં આવી હતી. છેલ્લે તે માનપત્રમાં જયાવેલું હતું કે દક્ષિણ આદિકાના હીંદીઓપર જે જુલમ કરવામાં આવે છે, તેના વા પુરવ આદિકામાં પણ થાડા થાડા વાવા લાગ્યા છે, અને તેના ઉપાય ક્ષેત્રામાં મી. ગાખલેની મુલાકાત પુરે પુરી મદદકર્તા થઇ પડશે એવું સ્યાંના હીંદીએ માને છે.

મી. કેશવલાલ વી. દ્વીવેદીએ તે માનપત્રના ગુજરાતી અરઘ સમન્તવ્યા હતા. અને તે પછી લાંના હાથી દાંતમાં થી બનાવેલા એક સુંદર ડાંબલામાં તે માનપત્ર મુક્ક મી. ત્રાંબલને અરપણ કરવામાં આવ્યું હતું. તે ડાંબલાને રૂપા થી મહેલું હતું અને તે તદન હીંદી કારીગીરીથી બનેલું હતું. જવાબમાં મી. ત્રાંબલએ સહુના આભાર માન્યા હતા. લાંની ધારાસભામાં હીંદી પ્રતિનિધિ દાપલ કરવાનું ભંધ થવાથી તેમણે ખેદ અતાલ્યા હતા, અને કરીથી તેને દાપલ કરવાની રીત ચાલુ કરવામાં આવશે એવા આશા બતાવી હતી. તેમણે કહ્યું હતું કે દરેક સુધરેલી પ્રજાને લાંની ધારાસભામાં પ્રતિનિધિ માકલવાના હક હોવા જોદએ. હીંદી બાળકાને કેળવણી આપવાની જરૂર વિધે પણ મી. ગામલે બાલના હતા. છેવટ નાસ્તા પાણી લીધા બાદ મેળાવડા વિસરજન થયા હતા.

ભાકસબરગના માઇનીંગ કમીશનર બીતાની ટાઉન કાઉ સીલને જચ્ચાવ્યું છે કે ખાણાના તાળાની ખાસ કરીને પુરવ રેંડની જબીનપર શિકશનની અંદર જે એશીઆર્ટીકા વેપાર કરે છે તેઓને તેઓના ખુદને માટેજ લાઇસેન્સ વરસા વરસ કાલી ભાષવામાં આવશે. તેઓનાં લાઇસેન્સ બીજાનાં નામ પર નહીં થઇ હકે, તથા લાઇસેન્સલરનાં ખરખ પછી તે નકળ બંધ હકે,

ઈમીશ્રેશનના જીલમ સામે મી. પાલાકની લડત

ગયા અંકમાં ઇંગીમેશન ખાતાના ખુલમ વિષે અમે લખ્યું હતું તેજ સારના પણ સખ્ત અને લાંધા કામળ માં. પાલાક તા. ૩૧માં ડીસેમ્બરના 'મરક્યુરી'માં લખ્યા હતા. તે કામળપર ડીકા કરતાં 'મરક્યુરી' લખે છે કે :---

" મી. કકીનથી આપણે છુટવા એમ અમને શામ્યું હતું. પણ હોંદી કીમાત્ર ટાને પહેલી મુસ્કેલી વિષેના મી. રોલાકના કાગળપરથી જ્યામ છે કે છેલ્લા છ માસ થયાં ઇંગિમેશન દ કાયદાના અમલ માટે નામ કાલ્નાર પેલાં મહસ્ય પાછા આવી પહેંચેલ છે, અને પોતાનેક ફોર તેએ ચાલુ કરી દોધેલ છે. અમે અગાઉ કહી મુધા છીએ અને ફરી કહીએ છીએ કે મી. કત્રીતને ગમતા વ્યમલતું લાંછન નાતાલને માથે થડે એવું અને મામતા નથી. આ અમલદારના સ્વર્ધ્કતા સોગ हींदीओलेक नहीं पश्च शिराओलेवे वर्ष पडेब छे. तेना મનમાં એમજ લાગે છે કે વ્યામને વધારેમાં વધારે અગવડ અતે દુઃખ આપવા સાર તેતે તે જગ્યાએ નીમવામાં આવેલ છે. તે તદન ભુલી ગમ્મેલ લાગે છે કે પાતે કુલ મુખલાર સન્ય નથી પણ આમના નાકર છે. વાત કરતાં સામા માણુસ સાથે વિવેક વાપરવાની પણ તરદી ક્ષેવાનું તેને ગમલું તથી, ઇમિશ્રેશનના અમલદારે સમજ અને ન્યાયી દેવી જોઇએ, એવાં કામને માટે મી. ક્**ર્શન સહ્યી છેલ્લા લા**વક છે. છતાં કંઈન સમજી શકાય એવાં કારમુસર તેને ક્યાંક ખસેડવામાં આવેલ ત્યાંથી ક્રી ડરબનમાં ક્રુક્કેલી ઉભી કરવા પાછે બોલાવવામાં આવે છે. સરકારી નાેકરના સંબધમાં આવી રીતે લખવું અમને યમતું નથી, છતાં આમને કનેડવા સાફળ તથા તેઓને ગુલામ ઋણી દુમ્પકક્ષરવા સાફળ પોતે આમનો પગાર ખાય છે. એવું સમજનારા જમલદારા જ્યાં સુધી મહવા છે, ત્યાં સુધી એમ લખવામાં અમે અચકાશું નહીં."

મી. પીશર ઉપર પણ મી. પાલાક એવાજ કાગળ લખ્યો છે. અને ભુલમ સામે દાદ માત્રી છે.

ખાલ્કન ચઢાઈ–સુલેકની હિલચાલ

મઈ તા. ૨૭ મીએ કાન્સ્ટાંટીનાપ**લથી** ફટર જણાવે છે કે તુર્કીએ રજી કરેલી શરતામાં આક્રીઅનેતપલ અને સોહોનીકા હુકી તાળામાં રહે એવી મામણી કરી છે. નુકસાની બદલ કર્ષ્ટ નહ્યું અત્મવાની તે ના માટે છે. આ શરતા વિચારમાં લઈ શકાય તેવી નથી એમ બાલ્કન એલ**વી**ઓએ જણાવ્યું છે. તા. ૨૮ મીના તારમાં કેટનદુર-સતું કામ આગળ માલ્યું હોય એવા ખળર તથી. જો કે એટલું જણાવવામાં ભાવેલ છે કે તુરકી સુક્ષેહ કરવા આતુર નથી અને તક મેળવવા अवल हरे छे क्षेत्रे शह ઉत्पन्न बये। छे. ता. उन भी ना તારમાં બન્ને પક્ષ તરમાશ પકડશે એવી વક્કી બતાવવામાં આવે છે. જોકે અહરીઆતાપલ વિષે તુર્કી સક્કમ છે એમ જણાવેલ છે. સુરાપી રાજ્યા તુર્કીને તુરત સમાધાની કરવા સલાદ આપી રજા છે. તા. કર ના લંડનના તારમાં જ્યાવેલું છે કે તુર્કી સરતામાં કંઈ ફેરફાર નહીં થાય તેર હવે પછીની સભામાં જાલ્કન એલ**ચી**એ અલ્ડીમેટમ · જાહેર કરે એવા સંભવ છે. તા. ર છના તારામાં સ્યુદી સ્યુદી શરતા વિષે ખુબ થર્ચા થયેલી જોવામાં આવે છે, અને સર त्त प्रकार करनारे। नक्षी। रखा करवा गुडी कोलकी क्खास भगेल के ते अपन निरम्भवने। आधार महेवात अधारिक के

સ્ટીમર પુરનીયાના ઉતારની ફરીયાદ

હીંડુસ્તાન જતાં સ્ટીમર પુરનીયામાં મુશીળત પડવા વિધેની દ્રીયાદના નાચેના કાગળ અગને મહ્યે છે:—

" સ્ટીમર પુરનીયા તારીખ ૯-૮-૧૯૧૨ ના રાજ કરળન થી ઉપડી ડેલામાઓને થક આશરે ૧૦૦ પેમેંજરા સાથે તા. ૧૭-૯-૧૯૧૨ના રાજ સવારમાં સ્રાંત્રીબાર પહેંચી. આ તેજ કપનીતી ખીજી સ્ટીમર પેન્ટાકાટા હતી, જેમાં કાંસફર થવાનું કહેવામાં આવ્યું. તે સાંભળા તમામ પેમેં જરા નાખુશ થ્યા છતાં કેપ્ટનના હુકમતે આધીન થક બહુ દાડમારી સામવી કાસફર થયા.

રદીમર પેન્ટાઉકાટામાં સવારે ૮ વાત્રતે ≱ાંસક્ર થયા. હાારે ૧૦૦ પેસેજરા સાટે એક નાનું કાલકું પોલી આપ્યતમાં **અ**ાવ્યું કે જેમાં ૫૦ જેટલા માણસ પણ મહા સુર્યાખતે રહી શકે. ચીક્ એોપીસરે ખેણાઈ સીવાયના તમામ સામાન નીચેના માલ ભરવાના ફાલકામાં ઉતારી મુકાવી દીધા જેથી પૈસેંજરાતે પાતાના ગંદા લુગડાથી મુસાફરી પુરી કરવી પડી **ઉપર જે હાલકાતું કહેવામાં આવ્યું તેમાં ૫૦ મા**ણસની સત્રવડ **થ**ક, જે**થાં** બાકી **બલુ કાલુસ રહયાનું જાણી બી**જું ફાલકું કે જેમાંથી કાલસા કહી શીધા હતા પણ સાર્ કરેલ નહીં, તેમાં ૨૫ માશુસના સમાસ થાય તેટલી જગ્યા રાખી ~~ગ્યાડી દોરી~~ બાંધી. સ્ડીમરના ખલાસીને તે એારીસરે હુકમ કર્યો કે આ દારીની ખીજી બાજુએ કાઇને જવા દેવા નહીં અને પાતે ક્રાર્ઝીઝાર શહેરમાં ચાલ્યા ગયા. તે જવ્યામા ૨૫ માથુસ થયા. ભાગીના રાત્રીના ૮ ત્રાગ્યા સુધી ડેક ઉપરના ઉધાડા ભાગમાં પડી રહ્યા છતાં ચીક એોરીસર ગામમાંથી આવ્યા નહીં એક્ક્ષે તે બાકી રહેલ માહ્યુસ પેતાના બીજા ના લઇ ઉપરના કાલસહવાળા ફાલકામાં ફેારીના બીજી ખાજુએ જાઇ સુઇ રહ્યા. તે રાજ લગભગ બધા માણસધી રાંધવા ખાવાનું બની શક્યું નહીં જેથી ભુખે મરવું પડ્યુ. આ કેલસાવાળા ફાલકામાં અમારામાંના કેટલાક માણસને રહેવા **કરજ પડી જેથી** તેઓના લુગડાં ખીજાનાં વીગેરે થણા. ખરા માલની બહુ ખરાબી થઇ. ક્રાક્રીબારથી આશરે ૫૦ પેમે જર ચડયા તેમને પણ તે કેલસાવાળા ફાલકામાં પાતાના સમાસ કરવાનેક હતા. તે જેમ તેમ થઇ રહયા. ત્યાંથી સ્ટીમર મેાંબાસા ગયુ. સાધી જકાડાની સુલ્ ૩૦૦૦ને આશરે મળવાથી જે પહેલા ફાલકામાં માણસાને ભકરાની પેટે નાંખેલ **તેમતે હાંથી** પોતાને/ સર સામાન ઉપાડી સ્ટીમરના છેલા ભાષતા ફાલકામાં જવા કેપ્ટને હુકમ કર્યો. પેસેંજરાએ ઘણું સમજાબ્યું પણ માન્યું નહીં અને તેમના માલ તે જગ્યાએથી ખલાસી પાસે ઉપડાવી જ્યાં ત્યાં તૃખારી દિધા અને પૈસે જરા સાથે બહુ ખરાળ વસ્તહ્યુક ચલાવી છે ભીજા **ફાલકામાં જગ્યા આપી તે ઘણું નાનું હોવાયી** અહુ તકલીકુ પડી.

માં બાલાથી બીજ આકારે ૪૦ પેસેંજરા તા. ૧૯-૮-૧૨ ના રાજ ચાયા. તેમને પછુ તેટલીજ જગ્યામાં સમાસ કરવાના હોવાથી કેટલાક બહાર ડેક ઉપર જેમના તેમ. પડી રહ્યા. તેમાં એક બીમાર માણસ ચડેલ તેને માણસની ગરમી લાગવાથી તેની બીમારી વધી અને તા. ૨૨-૯-૧૨ના રાજ ગુજરી ગયો. સ્ટીમરના બીજ એ ફાલક સ્વચ્છ અને ખાલી હતા હતાં આ પ્રમાસે બાહક પૈસેંજરાતે તાલીફ સ્તિયના માલી હતા હતાં આ પ્રમાસે બાહક પૈસેંજરાતે તાલીફ સ્તિયના માલીક તા હતાં આ પ્રમાસે માહક પૈસેંજરાતે તાલીફ

જાહેર છાયામાં એજ ટા છપાય છે કે સ્ટીમર કરળનથી ઉપડી ડેલામેલ્માએ ઝાંઝીબાર મેંબાસા થઇ સતર દિવસમાં સીધી મુખેઇ જરી. તેને બદલે ઝાંઝીબાર ખીછ સ્ટીમરમાં અમને દ્રાસકર કરેલ, તેહીસ આપ્યા સીવાય વધારે બંદર કરેલ (સીસક્સ) અને સતર ને બદલે ૨૬ દીવસ કરેલ. સ્ટીમર દ્રાસારમાં કેટલી તકલીક પડે છે તેની તેવી સ્ટીમરમાં મુસાકરી કરી દાય તેને ખબર પડે માલ ક્યાં ત્યાં રખડી જાય, વીસીના માલ કરી પેક કરવા પડે, તેમાં પડીક. છુડી જાય તે તમામ માલ સેળબેલ થઈ જાય, ઘીના હીન કર્યલ હોય તે હેલાઇ જાય. વધારે ખદર કરવાથી વધારે દીવસ થાન તે સ્વલાવીક છે અને તેલી લાખી મુસાફરાવાના માલીક વીચાના સરમાન ઘડી પડે અને બહુ જબરી મુરાબન મા આવી પડ્યું પડે "

ઉપલી કરીયાદ વિષે તપાસ કરવા તે કાગળતા તરજુંબા કરી બ્રિટીશ ઇડિઅન લાકબના ડરબનના એજેટા બેસરસ ડબાય, કન અને કું. પર અમે બાેકલ્યા દ્રેતા, અને તેએલના તરા**યા** નાચે મુજબ જવાબ મળ્યા હતા.

" આ કાગળ છામવા પહેલાં તમે અમતે મેહક્યો તેથી અમે બહુ રાજી થયા છીએ. દેમક અમે અચકાયા વિના કહી શકીએ છીએ દે તેમાં જણાવેલી બધી દક્ષાકત એ.છી વત્તી અતિશ્યોકિત લકેશી છે, અને કેટલીક તદન ખાડી છે ખરી રીતે, બી. આઇ. એસ. એન. કું. ના એજ દે તરીકે કહીએ તો, અમને લાગે છે કે કેટલીક હ્રક્ષાકતા બદનશી ભરેલી છે. ધ્રુરનીયા શુંબઇ અને દક્ષિણ આદિકા વચ્ચે તિયમીત રીતે ચાલતી નહીં હોવાથી અને તે કેટલાક વખત સુધી પાછી ન કરે એમ હોવાથી તેના કેપટનની પાસે આ હક્ષાકતો સુકવાની તક અમને ન મળે, પણ પૈન્ટેકાટા અને પાલમંકાટા નિયમીન આવતી જતી. હોવાથા તેના સબધમાં અમે તપાસ કરશું.

તે કાગળની વિગતા દેખીતી રીતે એટલી છાડી છે કે તે વધીમાં ઉતસ્વાની જરૂર અમે જોતા નથી. અને તેના સરસ અને સામાન્ય જવાળ એ છે કે આ લાકન્તરિસ્ટીમરો મા હીંદી મુસાફરોતે છે સગવડ મળે છે તથા 'કેપ્ટન અને આપીસરા તરફથી જે વિવેક ભરેલી વસ્તહાર ખતાવવામ, આવે છે તેના વખાહ્યું માટેથી તથા કામળાથી અમે દ્રમેશ સાલળીએ છીએ

બન્યુ છે એવું કે તેજ સ્ટીમરતા ઉતારૂના તા. ૧૭ માં આગમટે જ ગળારથી સખેઢા કારણ અમારી પાસે છે અને તેમાંથી તીએના ભાગ અમે તમને લખી જણાવંતએ છીએ . 'હું ગઇ રાતે ૯ ૩૦ તે વખતે જગબાર આવી પહોંચ્યા છું. હવા બધે રસ્તે સારી હતી. પુરતીયાના કપટન અને એપ્સી સરીતી વ્યવસ્થા અને ભલાઇથી હું બહુ રાજી થયેર હું બધા ઉતારૂ તેથી બહુ ખુસી થયા છે. કેલાગાઓથી પાંચ દહામાં અમે અહીં પહોંચ્યા. આવતા સામવારે અમે બેરબાસ જવા ઉપડશું, અને લાથી યુંબઇ માટે ઉપડશું, પૈસેજરા બધા ખુસતમાં છે, '

આ કાગળ અનાયાસે અમને મળ્યે છે. અમે ધારીએ છીએ કે મજકુર ક્રીયાદનો જવાબ આમાં ધુરેપુરા આવી જાય છે, અને તમે પણ એવા અતના ઘટા એવી અમને ખાત્રી છે, ⁶ અમે જે ખબર અધ્યુવા ઇચ્છેલ તે ઉપલા કાગળમાં નહીં મળવાથી કરી તા. ૬ ઠી ડીસેંબર નીચેતા કાગળ અમે પ્ એજટાને લખ્યા હતાઃ—

"તંત્રે કાગળ સ્વાના કર્યાં બાદ સ્ટીમર પેન્ટેકાટા ડરબન આવી ગઇ છે, તે જેતાં તે સ્ટીમર સબધમાં તો તમે તપાસ કર્યો હશે. તેનું પરિસ્થામ અને તેમ વહેલું જસ્ફાવશા તા આભાર થશે. સ્ટીમર પાલમકાટાનું નામ બુલધી અપા એલું છે અને તેથી તેના કેપ્ટનને કંઇ પુછવાની જરૂર નથી.

ક્રમ્મ હ્રક્ષ્મીકત બદનથી ભરેલી છે એ તમે તમારા કાગળમાં • જસાવેલું નથી. છતાં એટલું તાે અમારે જસાવનું જોઇએ કે, તે સ્ટીમર બદલી કર્યા વિના ડરબનથી તા. ૮ મી આગરટે ઉપડી માત્ર ડેલાગાવાળે, જંગળાર અને મામ્બાસા થઇ મુબઇ જરો. અને લગભગ ૧૭ કહાડે તાં પહેરચરો, એમ એજંટ તરીક તમે પુરતીયામાં મુસાકરી કરનાર ઉતારને 'ઇડિઅન મ્માપિતિમન ' મારફત જણાવ્યું હતું તે ગાટે જવામદાર છે. ફરીયાદ એ છે કે પુરુત્કેયા સીધી મુખ્યા ગઇ નહીં, તેના **હતારને જંગમાર બંદરે સ્ટીમર મેન્ટેકાટામાં બદલાવવામાં** અહ્યા, નહેર ખબરમાં જસાવ્યા ઉપરાંત બીજા બદરા કરવામાં આવ્યાં, અને તેથી જાહેર ખબરમાં જત્સાવ્યા કરતાં તેઓ ૬ દિવસ માડા શાંબઇ પદેવિયા, વ્યા**ર્થી ક્ષ**સા_દરીની મુદ્દતમાં ૩૩ ટકાર્યી ઉપર વધારા થયેં અને ઉતારને વસી **મુ**શીબત પડી. તમે આ ક્રુરીમાદના છતકાર કરતા નથી. ~~ન્નહેર ખળરમાં નહીં જણાવેલા ફેરફારા કરવાનું કારણ જણા~~ વરા તા અભ્યાર થશે. "

ઉપલા કામળના. જવાબમાં તા. ૧૦ મી ડીમેમ્બરને; લખેલા તીચે મુજબના કામળ અમને મળ્યા હતા : પણ તેમાં જે ખબર આપવાનું અમાઉના જવાબમાં વચન આપવામાં અત્વેલ હતું તે પુરા પાડેલ નથી.

"તમારા તા. કૃ દીના કામળ અમને મહ્યા છે, જ્યાબમા જમ્યાવવાનું કે જરૂર મહે હાર ઉતારને એક સ્ટીમરમાથી ખીજી સ્ટીમરમાં બદલવાના હક દરેક સ્ટીમર કંપનીઓને હેલ્લ છે. તેઓના કરાર માત્ર ઉતારને તેને ઢેકાએ પહેલ ચાડવાના હેલ છે. મજકુર કિસ્સામાં ઉતારને સ્ટીમર બદલવાની જરૂર પડી તે કમનશીબની વાત છે. પત્યું તે ન ચાલે એવું હતું એમાં શક નથી. જ્યારે દીક્ષેટા કાડવામાં આવેલી ત્યારે સ્ટીમર બદલવી પડશે એવી ખબર નહોતી."

કેનેડાના હીંદીઓ

કેનેડાનું દીંદી પત્ર 'ધી આર્યન' જપ્યાવે છે કે:—સાંના દીંદીઓના ભાળ બચ્ચાઓને હીંદુસ્તાનથી આવવા દેવાના સંબંધમાં કેટલાક વખત અગાઉ એક દીંદી ડેપ્યુટેશને સાંના મુલ્લી પ્રધાનની મુલાકાત લીધી હતી, અને જવાબમાં એવું વચન આપવામાં આવ્યું હતું કે હીંદી રહીરોદનાં કુટુંબાને દાખલ થવા દેવામાં આવશે. આ વાત ગઈ સાલના ડીસે અપરની તા. ૧૫ મીની છે. સાર પછી આજ દી સુધીમાં તે વચન પાળવાનાં કંઈ પત્રલાં હેવાયાં નથી. તેમજ શું કરવામાં આવનાર છે તેના ખબર પણ પડ્યા નથી. એ ઉપરથી શેદા વખત પહેલાં વાનકુવરના મદિરમાં હીંદીઓએ સભા ભરી ઈચ્લાંડમાં ડેપ્યુટેશન માકલવાના દરય કર્યો હતો. કેનેડાની સરકારે અત્યાર સુધીમાં જો કઈ કરયું હોવ તો તે, એ રહીશ દીંદીઓના કુટુંબાને લણી મુશીબત પછી મહેર ભાની દરમલ આવવાં દીધાં છે એટલુજ.

ડેકના ઉતારૂઓ .

ડેલાગેલ્માનેમાં સાંતી કર્યાગ્રેશન અમલદાર કેવી વસ્તવાર મલાવે છે તે વિષેતા મારા અનુભવ દું આપી ત્યો છું. તેવી જાતના અનુભવ થાય છે તેનું એક કારણ દેકના ઉતાર એકોની વસ્તલાક એ પણ છે. પોતાની રીતલાતથી દેકના ઉતાર્એએ એવી શાખ પાડી દીધી છે કે હીંદીની ઉપર એ ભુલમ સુજરે તે માલી શકે. આવી દીકા નદન મેરવાયની નથી એવા મને ડેકના માડા દિવસમાં અનુભવ શકે મુક્ક્યા.

ડેકના ઉતારુંમાની સંદર્શની સીધા રહેતી **હે**મ **મેય** જમાતું તથી. સ્ટીમર પર નહાવાની સમવડ હેમ તા પણ મહા ઉતારૂઓ ભાગ્યેજ નહાય છે. તેઓ માને છે કે દરીયાના ખારા પાણીથી નવાયજ નહીં. આ ગાલ વહેસ છે છતાં તે વહેરને વળગી સ્ત્રા છે. કેટલાક ખાળસને સીધે માત્ર વ્યક્રવાડીયામાં એક્જ **વખત નહાય** છે. **પશુ હોં**દી પાતાનાં કપડાં ડેકપર બદલતાજ નથી તેથી પણા ગંદા લાગે છે. પ્રણા તમાં બેઠા હેાય સાંજ સું કે છે. એક મીન્નની સગવડના ખ્યાસ પણ નથી રહેતા. એક જણ બરાબર જ્યાં મી, કેલનબેક ચેઠા હતા તેના મા**ચા ઉપરથી યુંકને**દ ેક એકવાડ અને શુંકથી એવી તો ભરેલી ઢેમ છે કે તે જ્યરેમી ઉપાડે પત્રે ગાલતાં છવ ગભરાંમ **ખને તે ઉપર મા**સતાં લપસી જવાની પણ ધારિત રહે. સારી જગ્યા ઢેવાની એક ખીજા તકરાર પણ કરે. પાયખાનાં **હેલ તે એદરકારીલી** વાપરી એવાં ખરાભ કરે કે જરા પણ ચાખાઈ સખતારને 🤄 અછુગમા આવ્યા વિના ન રહે. આમ આ**પણે સ્વીંગે** એટલે સ્ટીમરના અમલદારા આપણને તુચ્છકારી નાખે એમાં નવાઈની વાત નથી. અને એમજ અને છે. 🔧

વળી ડેકના ઉતાર તરીકે જવું ન અજે એવા હોંદી 🖦 ભાષ છે. હું માનું <u>છું કે જેમો</u> પાર્ક્યાદાર **છે, વે**પારી તરીકે પંકાએલા છે એવા હીંદી માત્ર પાસ્ત્રાનાજ ક્રાેબથી ડેકની મુસાફરી કરે તારે તેમોના હરીક મારા વેપારી તેમોની સામે શાય ને ગાન ન ભાષે. ધારા કે સ્ટોક્સ એન્કના भेनेकर केने। पा. १००० ने। हे वधारे वारधी~~। प्रभार छे ते~~ એક સ્ટીમરમાં પહેલાં વસ્ત્રની યુષ્યાફરી કરે છે. 🔊 કે હોંદો તેના પરાક છે તેને ડેકમાં **શ**ંડી હાલતે, એ મે~~નેવ્~~ર **નુ**વે છે. આ હોંદીના તેની ભેંકમાં હમેસાં પાંચ સાલ હજાર પાઉડ રહે છે વ્યથવા તેને પા. ૨૫૦૦૦ની ધીરધાર છે. वणी ते धराक हररेक क्षीरटमसे ते मेनेकरने पेलानी केनी ટીકોટના પાસ્તા એસે તેના કરતાં વ્યમણાના મા**લ એટ તરીક** આપે છે. આ ઉતાર દેખીતી રીતે **પ**ઇસે ટ**ે પેલા મેનેલ્વ** કરતાં સુખી છે છતાં ડેકની **મુસાદ્**રી કરે છે. **ગેનેજર**ના પ્રતમાં આવી સ્થિતિમાં પોતાના **પ**રાકને જોઈને **શ**ે ખાસ આવે ^ક તે આપણને અને આપણા પર્ણશાને વિકાર્યા નિના }મ રહે∤

નું એવું નથી ઈચ્છતા કે આપણે ગેરરાઓની નહેલ આવી બાલતમાં કરવી. પશુ હું એમતા કહીશ કે એ આપણે ગેરરાઓની સાથે વેપાર વિગેરમાં કરીફાઈ કરીએ, તેના જેટલા હકા માગીએ, અને એ પઈસા આપણી પાસે હેલ, તા જેમાં આપણા અતમાતે તુકસાન ન પહેલે એવી બાલતા માં આપણી સામે આંગળી ચીધવાની તક તેએતે આપણે ન આપવી એઇએ. પઈસાદાર માલ્યુસની ફરજ છે કે તેલે પહેલા ખીલા વરમની ક્રુસાફરી પોતાના માન ખાતર અને હોંદુરતાનના માન ખાતર કરવી અને સાં ઘણી ચાંબાઇ સખવી. આપણે ઘણી બાબતામાં માપ શક્ષી જોએ છીએ. ગરીબ ઉતારૂઓ ડેકમાં જાય, ત્યસ્યુ પાતાનાથી બને તેટલી ભાગતેકમાં કાલને કોઈ કહેવાપણું તેઓએ નહીં રહેવા દેવું જોઈએ. આપસાધી ઉત્પન્ન થતી હરકતા આપણે કુર કરીએ તા આપણે સુખા શક્સે અને પછી આપણે ખીછ સમવક કરી આપવાની ફરજ અમલદાર ઉપર આવે ને તે તેને અદા કરમેજ શુટકા.

આપણે આ પ્રમાણે અસલથી કરતા આવ્યા હેાત તેા **મા**જે ડેકના ઉતાર્ચોના જે હાલ ગામ છે તે કદી ન ગાત. સુધાડતા રાખવી, સાધુ કપડાં પહેરવાં ને રાખવાં એ કંઇ ત્રાેટી વાત નથી. ચેરડી કાળજીનું કામ છે. પણ મારા લખવા માંથી કેલ**્રિએવા અરથ** કરવા માત્રે કે આપણી ઉપર સ્ટીમરાના ગાલમ વીત્રેરે દુખ પાઢે તા તેની સામે થવાનુ નથી અથવા તે કરે એ બરાબર છે. આવેલ અરથ કદ્દાડવા ના નથી એટલુંજ નહીં પણ જે સ્ટીમરમાં હું ડેકના ઉતાર તરીકે આવ્યો તેમાં કરેક બાબતમાં દાદ મેળવવા હું પ્રયત્ન કરતાર અને તેમ કરવાની દરરેક ઉતાર જેનામાં ઇમેજી શાન **વીગેરે ઢે**ાઈને તેમ કરવાની તાકાદ રહેલી છે તેની કરજ છે. પુરતીયાનામાંના એક ઉતારૂએ કેટલીક હકાકત આપી છે. તે ખરી ઢેભ તા તેની સામે પગલાં ભરવાની પુરી જરૂર **છે. મારા જભાવતા ભાવારથ** એટ**ઢાેજ છે** કે આપણે આપણી તરફરી દેશિત ન વવું. આપણે નિર્દોષ દેશાએ સારે વધારે **દાદ મેળવી શકોએ છીએ. પ**હ્યુ **આપણે ત્રમે** તેવા દ્વેષ્ઠએ તામમ નહાવાની અસગવડતા કે સગવડતાની નદન ગેરહાજરી, એકાં કે ખરાળ તે ઉપાડાં જજર, ટાદ તડકામાંથી બચાવ **ચવાનાં એ**મ**ાં સાધન, રસોા**ઇ કરવાની અગવડતા, સ્ત્રીઓને સાર ખાસ જગા વિગેરેના બભાવ, ન્યાં લાં ઉતારૂઓને **ઢારતી જેમ ફેરલ્યા** કરવા, આ બધી ખામીઓની સાગે 'આપણી ગંદી સ્થિતિ કે બીજી અપુરક્ષૃતા એ કર્ક લચાવ કે જવાળ ન**યીજ. તે ખામીએ**કની સાથે **ઉ**તારૂએ એ કલાજ હૈવા ભેઇએ. સ્ટીમરાના એજ ટાએ એ વિષયમાં ઉતરવું જોઇએ ને દાદ મેળવળી જોઇએ. મારા મુદદા મારા અનુભવ આપવામા એટલાજ છે કે આપણી મતુષ્ય તરીકની, દ્વીદી તરીકની કરજ બજાવી હોંદની આખર દરરેક હાલતમાં જળવીએ.

પ્રીનીક્સ,

માહનદાસ કરમચંદ ગાંધી.

મા. રાચ અને મા. ભાયાત કેસના ચુકાદાની વિગત

મુખ્ય ત્યાયાધીસ ત્રી. રાઝીન્સના ચુકાદા અમે આપી મયા, તેમના સાથેના ત્યાયાધીશાના અભિપ્રાય હવે નીચે આપ્રીએ છીએ:—

ગી. જસ્કીસ સોહામને કહ્યું કે:—કેસની હડીકત સુખ્ય ન્યામધીસના સુકાદામાં સંપુરત્યું રીતે કહેવાઈ ગઈ છે જે કલ્યુપી મજાકુર સ્ટેડિક જપ્તીમાં ક્ષેવાના દાવા કરવામાં આવેલ છે તે અત્યંત આકરી છે, હતાં જો કાયદામાં તેની સાગ્રેક કર્યાય ભચાવ ન હોય તા તે ગમે તેવી આકરી હતાં તેના ભામતની આદે કારડ આવી શકે નહીં. પણ તે કલમ ક્ષલન માટે વિવેના કાયદાની કલમધી વિરહ છે તેમાં શક નથી. અને મામસ તે શરતા નાક્સલ કરવા હકદાર હતા

કે નહીં એટલાજ વિચાર કરવાના હોય તો હું કહીશ કે હા, તે હતા. ટાઉનશીપ એક્ટની દૂર મી કલમની રૂપે સ્ટેડિકોના પટા ધરાવનારને તેનું કો ઢોલ્ડ ટાક્ટલ મેળવવાના હક છે. આ કલમના અર**ધ** ઉપર આ કેસના સુકાદાના આધાર રહે છે. તે ક્લમને વ્યાધારે kiiેલાલ્ડ ટાઇટલ માટે જે શસ્તા કરવાની સત્તા અમાએલી છે તે જુના પટાની શરતાે જેવી હેાવી જોઇએ એમ કાયદામાંથી નીકળે છે. પણ નવી શરતા **બુની શ**રતો કરતાં ઘણીજ આકરી છે એ દેખીતું છે. કેમકે એકતા તેમાં સ્ટેંડા જેવ કરવાની સતા લીધેલી છે અને વળી બધા કલરડ નાેકરાેને તેએાના ધર્ણના મકાનમાં રહેવા ની છુટ અગાઉની શરતમાં હતી તેને બદલે માત્ર ધરકામ કરતારા નાકરાનેજ તેવી છુટ રહેવા દીધી છે. તેથી ગવર નર પાતાને ટાઉનશીય કાયદાની દર મી કલમથી મળેથી સત્તાની બહાર મયેલ છે. પણ તે ક્લમની બીઝ કલમચી આ કેસને વધારે મજભુતી મળે છે. તે કલમ બહુ ખરાબ રીતે થડામેલી છે હતાં તેના અરથ ચાખ્ખા છે. તેમાં એક હકારવા**ળું વાક્ય છે તેના અરૂ**થ એ શાય છે કે જુના પટા જે કારણાયી રદ થાય તેજ કારણાયી નવું ટાપ્ટલ રદ થાય. **ખી**જું એક નકારવાળું વાક્ય છે તેના અરઘ એ થાય છે કે ભુતા પટા જે કારણાથી તાલુદ ત ચાય તેજ કારણાથી નવું ટાક્ટલ નાખુદ ન થાય. નીચેની કેદરટના દરાવમાં જપ્યુપેલુ છે કે પટાની કરતોના ભંગ માટેની સન્તમાં અને નવા ટાઇ ટલની શરતાના ભંગ માટેની સન્નમાં વબુદ અરેદાે તકાવત નથી, એ વાતને હું મળતા નથી. તે બે સજાએની વચ્ચે ધણોજ તકાવત છે. એકમાં દંડની સજા છે અને બીજામાં મીલ્કત જપ્ત કરવાની સજા છે. એટલે ચામસ નવી શરતા નાક્સુલ કરી શકે છે. પણ તેણે વાંધો ઉઠાવ્યા વિના ટાઇ ટલ સ્વીકાર્યું, અને તેથી તેની પાસેથી ટાઇટલ ક્ષેનાર પહેલા પ્રતિવાદી હવે વાંધા ઉઠાવી સકે નહીં એવી લ્લીલ કરવામાં **અન્ય છે.** દું એવા નિરસ્**યપર આવું હ્યું કે તે વાંધા** લા_ં શકે છે. અને જયતીની કલમ પહેલા પ્રતિવાદીના સંખંધમાં જેટલી નિષ્ફળ જ્વય છે તેટલીજ બીજા પ્રતિવાદીના સખધમાં નિષ્ફળ નાય છે એટલે અરજી મનુર થવી જોઇએ એવા મત હું આપું હુ.

મી. જસ્દીસ હી વીલીવરસે નીચે મુજબ અભિપ્રાય આપ્યા હતા.—

મોહોલ્ડ ટાઇટલ કાઢી આપવાની છુટ કાયલમાં અપાએલી છે તેના અરથ એજ શાય છે કે ટાઇટલ મેળવનારને તે જમીનની સ્વતંત્ર માલીકો મળે. આવેં અસ્થ રદ કરનારી કાઈ પણ શરતો એરકાયદે મધ્યાય. માંટનો અમલ કાયદાવડે શાય છે, અને તેથી ખે જસ્યુ વચ્ચે ચએલી સમભુતી તેમાં આંડે આવી શકતી નથી. ગવરનરને ભુના પટાની શતતો કરતાં સ્હેજ બુદી તરેહની શરતો કરવાની સન્તા કાયદે આપે છે, પણ તેથી એવા અરથ નીકળતો નથી કે કેઇ મિલ્કતનો ખદલા આપ્યા વિના તે જપ્ત કરવાની શરત બવરનર કરી શકે. એટલે ટાઇટલ રદ કરવું તે કાયદાથી નદન વિરદ્ધ છે, અને તેથી અરજી મભુર થવી એઇ એ.

ખીલીમારાથી મી. એકવન હીરાએ કરળન હોંદુ શ્મશાન ફંડ માટે એક પાઉડ અમારી ઉપર માેકલ્લા છે જે તેના સેક્રેટરી પર અમે માક્કી અપ્યા છે

આરાગ્યતા વિધે સામાન્ય જ્ઞાન 🧸

મેરતાવના

આરોગ્યતાના વિષય ઉપર મારે વીસ વરસ થયાં વિચાર કરવા પડ્યા છે. વિલાયન જવાથી અને અમુક રિતે રહેવા ને બંધાએક્ષા હોવાથી મારા ખાવા પીવાની તજરીજ મારેજ કરવી પકતી હતી. આવાં કારણાને લીધે મેં ઠીક અનુભવ લીધા છે એમ કની શકાય. એ અનુભવ ઉપરથી કેટલાક વિચારા હું બાંધી શક્યો હું. તે 'ઈંડીઅન-ઓપીનીઅન'ના વાંચનારને ઉપકારી થત્ય એમ સમજી આ પ્રકરણા લખું હું.

ઈ ₹ેેેે જમાં કહેવત છે કે દરદ મટાડવા કરતાં દરદ અટકા વર્ષું એ વધારે સાફ છે. પાણી પહેલાં પાળ ભાંધવી એ ક્હેયત પણ એવા વિચાર બતાવે છે. દરદ થતાં અટક એવા ઉપાયા ક્ષેવા એવું તામ ઇંગ્રેજીમાં 'હાઈજન ' છે. ગુજરાતીમાં તેને 'આરાગ્યતા સંરક્ષણ શાસ્ત્ર' કહી શકાય આ શાસ્ત્ર વૈકક શાસ્ત્રથી જુદું ગણાય છે. કાર્ક તેને વર્ષ દક શહ્યતું અંગ ત્રણે છે. હું આ એદ બતાવું હ્યું તેના હેતુ માત્ર એટલાજ છે કે મુખ્યત્વે કરીને આ પ્રકરણામાં આરાગ્યતાનું રક્ષણ કરવાના ઉપયોગ વ્યતાવવામાં આવશે. જેમ ખાંએલું રત મુશ્કેલીથી હાથ લાગે છે, ને તેનું જતન કરવામાં જેટકા પ્રયાસ આપણે કરીયે છીયે તેના કરતાં તેને શે**ાધવામાં ઘણા** વધારે કરવા પડે છે તેમ અપરાગ્યતા રૂપી રત્ન અનમણે દ્રાથથી ગયા પછી પાછું મેળવતાં બહુ વખત અને પ્રયાસની હાની શાય છે. તેથી આરોગ્યતા જાળવવા ઉપર વિચારવાન મા<mark>લુસે ખુબ ભાર દેવાની જ</mark>રૂર છે. પ્રસંગાપાત આરોગ્યતા ગયા પછી કેમ મેળવી શકાય એતા પશ્ચ વિચાર આપણે કરીશું.

ઇંગ્રેજી કવિ મોલટને કહ્યું છે કે માણસનું મન એજ તે ના સ્વર્ગનો અને નર્કની જના છે; જહાતમ કંઈ જમીનની નીચે નથી અને જનલ વાદળમાં નથી. જ્યારે વિચાર સરકૃત પુસ્તકામાં છે. મન એજ લંધન (નર્ક) અને મોક્ષ (સ્વર્ગ) તું કારણ છે. આ સુત્રને અનુસરીને કહી શકાય કે માણસ રાગી કે નીરાગી રહે તેનું કારણ ઘણી રિતે તે પોતેજ છે. આપણા કર્મથી આપણે માંદા પડીયે તેમ વિચારથી પહ્યુ માંદા પડીયે. પાતાના દીકરાને કામ ળીયું થયું તે જોઈ લાપને પણ થયું એવા દાખલા ઘણા આપણે જોઈએ છીએ. એક પ્રસિદ્ધ વૈદ્ધ કહ્યું છે કે જેટલા માણસો મરકા વિગેર રામેલી મરે છે તેના કરતાં વધારે અથી મરે છે. બીકણ વગર માતે મરે છે એ ક્રોલ્યુ વિચારથા લાયક છે.

અજ્ઞાન એ પહ્યુ આ રાગ્યનાના લંગ કરનારું માટું કારહ્યું છે. આપણી ઉપર અક્ષ્મમાન આવી પડે ત્યારે આપણે કંઈ નહીં જાલ્યાથી ખરાકન બની બે બાકળા થઈ જઇએ છીએ ને સાર્ક કરવા જતાં શુરૂં કરી નાખીએ છીએ. સરીરને લગતા સાધારહ્યું નીયનાથી બીન વાકેક રહી આપણે ઘણી વેળા ન કરવાનું કરીએ છીએ અથવા સ્વાર્થી અને ધુનારા સત વેદાના હાથમાં આવી પડીએ છીએ. એ તાલુબીની વાત છે હતાં ખરી છે કે આપણી પાસેજ પડેલી વસ્તુનું તાન આપણાથી દુર રહેલી વસ્તુના શાન કરતાં એમાં હોય છે. માની શેરીની સુત્રેલ્ય મને નહીં આવડે પહ્યુ ઈચ્લાંકનાં આમ નદી વિગેર હું ગાખી જઇયા. આક્રાહ્યાં રહેલા તારા વિવે

યબડાટ હું કરૂં ખરા પણ મારા ધરના બાપરાતું ત્રાન-મને નહીંજ હેલ્વ. ભાકાશના તારા ગયુી કહાડવાના વિચાર કરીશ પણ મારા છાપરામાં શુ છે વ્યથવા કેટલી વળી છે તે જાણવા**ની મને** ઈચ્છા **પસ્** નહીં થાય. મારી નજર મ્યાગળ સ્થાતું કુશરહી નાડક 🐒 જેવા માગતા નથી પણ ખાટકશાળામાં થતા ઢોંત્ર જેવાતું મતે બહુ મન થશે. તેજ શૈલી પ્રમાણે મારા શરીરમાં શું થાય છે, તે શું છે, તે શાનું બન્યું છે, તેમાંનાં હાડકાં, માંસ, ક્ષાહી વિગેરે કેમ બુને છે તે બધા શું કરે છે, મારા શરીરમાં એહો છે તે કેલ્યું, મારી ગલી ક્રેમ ચાલે છે, મને એક વખત સારા, બીજી વખત ખરાળ વિચાર ક્રેમ ભાવે છે, મારી મરજી વિશ્લ પણ મારું મન કેમ કરાડા માઇલ સુધી દે.ડી જન્ય છે, આરું શરીર તેા ગ્રાફળ સાયથી પછ્યુ ધીમું ચાલે છે હ્યારે મારું મના પવનના વેત્ર કરતાં હજારા ત્રણો, વધારે વેગ કેમ ધરાવે છે, તેતું મને ભાન નથી. આમ મારી નજીકમાં નજીક વસ્તુ જે મારૂં શરીર, ભાતે તેની સાથેનેહ મારા સબધ તેની મને એક્ઝમાં એક્ઝી ખબર છે.

આવી કહ્યું ક્લામાંથી ખુડવું એ બધાની ફરજ છે. શરીર અને મનના સબધ જાણવા એ તા મહા મુશીબતવું કામ છે. પણ શરીરના સાધારણ વ્યાપાર વિધે માહું જાણવું એ તા બહુ જરંરનું દરદેક મનુષ્યે મણવું જોઈએ. બાળકાના અભ્યાસમાં પણ આ તાનના સમાવેશ મવા જોઈએ. મારી આંગળી વડાય તો તેના જીપાય હું ન જાહ્યું, મને કાંટા વાગે તે હું કહાડી ન શકું, મને સરપ પ્રરહે તો બીકમાં પડયા વિના, મારે તુરત શું કરવા એસીએ તા શરમાવા જેવુજ લાગવું જોઈએ. અધરા શબ્દી વાપરી આવી બાળતમાં પ્રાફ્ત મનુષ્ય કંઈ સમજી ન શકે એમ કહી દેવું એ કેવળ મિયાલિમાન છે અથવા તા એથી શકું, માણુસને ધુતવાના મહા પ્રયંચ છે.

આવી પરાધીનતામાથી અને આવા અત્રાનમાંથી ઈ, એન. ના વાંચનાર જે ન છુટયા હોય તે થેન્ડે અરો પણ છુટી શકે એના આ પ્રકરણોના પ્રયાસ છે.

આવી દળની લખાણેર કર્કનથી લખાયા એમ નથી. પણ મામસંત્ને અમુક પુસ્તકા કે હાપા વાંચવાની ભાદતપડી જાય છે. કી એક, ના વાંચનારને પોતાનાં બીજાં અર્પો સાથે ઇ. એં. વાંચવાની આદત પડી ગઈ છે. તેમાંના કેટ લાકા અત્રાગ્યતાનાં પુસ્તકા વાંચતા નથી તેવાને આ પ્રક રહ્યોના લત્મ મળવાના સંભવ છે. વળા ભુદા ભુદા પુરતકામાં ભાવેલા વિચાસતું **દેહન આ પ્રકરણામાં આ**વશે એવું મને લાગે છે. કેટલાંક પુસ્તકા વાંચક તેમાંના વિરાધી મતાને વિચારી, તેઓની **ઉપર ભખતરાએ**। કરી મેં ભસુક વિચારા બાંધ્યા છે એટલે અન પ્રકરણોર્મા એક કરતાં વધારે પુસ્તકાના સારત્ય અલ્વશે ; એટલુંજ નહીં પણ થ્યા વિયયના નવા પ્રવેશકને વિરોધી અતના પુસ્તકા વાંચી શુચવાડામાં પડતાં બચવાના સંભવ છે. એક પુસ્તક ળતાવે કે અમુક સ્થિતિમાં ગરમ પાણી વાપરલું તે બીબું બતાવે કે ઠુંડું વકપરવું. નવિન વચિનારને મ્યા દુખરૂપ થયા. અન્વા વિરેત્ધી પ્રયોગોના મથામતિ વિચાર આ પ્રકરણામાં આવશે. પછી જેને **મુ**ળ પુસ્તમ વાંચવાં દ્વાય તે, તે તે પુસ્ત<u>ક</u>ાનામા મ્યામાં ખતાવેલા પરિભામામાં ફેરફાર કરી શકશે. એટ**હે** ભા પ્રકરણા કર્ત એક ના બધા વર્ષચનારને ' એક્કાવના ઉપ રાગી થઈ પડશે એમ માનવું બાધીત **નહીં** મહાય. [અધુરં.

ANUARY 4TH, 1913

મારિત્સળસ્થનો હીંદી કમિટીના સેક્રેટરી મેસરસ એસ **અ**ાર. નાયકુ અને એન. ખી. નાયક ભાષતે જણાવે છે કે દરજી વગેરે ધખાદારીઓને દરદરૂપ થઈ પડનાર કચરાપટીના નવા ધારાતે મળલા મંબુરી એડમાનાસ્ટ્રેટે હવે રહ કરી છે. કસિટીને તેવી કતેલ માટે અમે યુબારકબાદી આપીએ છીએ.

અન્~~ભુમને કસિાતુલ કરિલામના સેક્રે~~ટરી લખે છે કે:— **આ વ્યન્સ્તુમનની ક્રમિટી મીટીંગ ગર્મતા. ૧૮ મીએ** મળી **હતી. તેમાં નવેમ્બર** માસના રીપારટ વંચાયા હતા. રીપા રટમાં જ્યાવેલું હતું કે અન્જીમનનું કામ ધારણસર અને સરળતાથી ચાર્વ છે તથા તે નીચેની નિશાળ આગળ વર્ધતી ભય છે.

ન્યુકેસલ રેડ કરેસંટ સાેસાયટીના સેકરેટરી લખી જ્ણાવે છે કે:—તા. ૨૦ મી નવેમ્બરે, ઇદુલ દુલાને રાજ આ સોસાયટી તરફથી તુકી ગાઝી, મજરહો, ખેવા અને ચલીમાની મદદમાં ચંદ્રા કરેશા, તેમાંથી પા ૨૭૧–૧૭–૧૦ તા. ૨૩ મી ડીસે બરે ફેમ્મલથી ફાનસ્ટાંટીનાપલ માહ્યી આપ્યા છે.

હેડીસ્મીથની રેડ કરેસંટ સાસાયટીના સેકરેટરી તા. ૭૧ <mark>ગા ડીસેંબરે લખે છે કેઃ—અત્રેના કુંડમાં ગી. મહમદ અ</mark>હ મદ <mark>ગાગા તરા</mark>થી પા. ૧૧–૧૦–૦ અને ગી. મહગદ સુલે માન દીનદાર તરફથી માં, ૧૦–૧૦–૦નાે ઉમેરા થતાં કુલ રકમ પા. ૨૩૭ ની થયેલ છે. મુસ્લીમ ક્રેબર એસાેસીએશન માં પણ પા. ૩૦ વધુ ભરાંતા તે કુલ ૨કમ પા. ૨૦૦ ની થઇ દ્વી. **અ**મ અને રકમાં મેળવી તેમાંથી પા. ૪૨૫ ના પહેલા કાળા તા. ૩ છ જાનેવારીએ કેક્તસ્ટાંટીનાપલની 🕏 રેડ કરેસંટ સેરસાયટીપર મેરકલી દેવરમાં આવશે.

' પીટરસબરમંવી એક ખબરપત્રી લખે છે કે :—ભાઈ કેાંટ વાલ ચાડા લખતમાં હીંદ જતા હાવાથી આ ગામની મુલા કાત શ્રેવા મહેતા, ૧૮ મીએ: અત્રે અપલ્યા હતા, તેમને સ્ટેશન ઉપર ક્ષેત્રા કેટલાક ગ્રહસ્થા ગયા હતા. મેસરસ દેશિકા અને ખંડેરીયાને સ્યાં તેમના ઉતારા હતા. તા. ૨૦ **મીના રાજ ભાઈ કે**દદવાલના માનમાં મેસરસ દેશ્શી અને ખાડેરીઆ તરફથી તેમના ઘર આગળ દીષાર્ટીના એક મેળા વડેા કરવામાં આવ્યો હતેં. ગામના ભધા વેપારી હાજર હતા રોઠ તતર મહમદ તઈ યળને પ્રમુખસ્થાન દેવામા **આવેલ હતું. બ**ાઇ કેટલલની એાળખાલ કરાવી **મી**. પ્યંડે રીઆએ તેમની બધી હુકાકત કહી સંભળાવી હતી. મેસ રસ મહેતા, કાલા, તથા મહમદ તરફથી વખતને અનુસરી વીવેચન કરવામાં આવેલ. છેવટે પ્રમુખે બે સબ્દોમાં બધા ના આભાર માની મેળાવડા વિસરજન કર્યો. આઈ કાટવાલ કારો રાત્રે અહીંથી સ્વાના થઈ તીસ્સટકમ ગયા છે. કેટલાક ગારા વેપારી સાથે તેમની મુલાકાત હૈં...રાવી હતી ને રાજ દ્વારી કેટલાક સવાલા મર્સ્યા હતા, તેથી ગારા ખુશી થવા

લંડનથી રૂટર તા. ૧ લી એ જ્યાવે છે કે.—સારડ દાર્ડીંગ ના ધા રૂઝાવાપર છે પણ આરામ**થી** સુધ શંક તેવી સ્થિતિમા નથી. અને બેંબ ફેંકનારને પકડવા બધું થઇ ફ, ૧ એક લાખનું ઇનામ નીકલેલ છે જતાં તે દ્રષ્ય આવેલ નથી. લ્લિગીરીની સભાગ્યા કામ કામ ભરાઈ રહી છે. તા. ૨ છ

ના તારમાં જણાવે છે કે ક્ષેત્રક હારડીંગને માછું દરદ થવા શાંગેલ છે, કરી કાપકૃપ કરવી પડે એવું **જપ્**યાય છે અને ખલાપરના ધા રત્રાતાં બદ વાર લાગે એવું દેખાય છે.

ફુગરસડેારપથી મી. મેહ્લમદ **મમુછ દાદુ લખે છે** કે:— અમારી કંપનીના મુખ્ય ભાગીદાર મરહુમ મી. એ. ઇ. છોડા ભાઈના મરહાના ખેદયુક્ત સમાચાર સાંભળી પહાખરા હોંદી અને ગારા મિત્રાએ પત્રદ્વારા, ટેલીફાનદ્વારા અને તાર મારક્ત દિલાસા અને માયાળુ લાગણી દરાવિલ છે, તે બધાના પત્ર દ્વારા પ્રથક પ્રથક વ્યાભાર ગાનવાને વ્યરાકત હેાવાયી ઇ. એા. દ્વારા તેઓના અંતઃકરહાયુરવક અભાર મન્તીએ છીએ.

પારટ ઇલીઝાળેય હીંદુ સતસગ ધરમ સભાના સેક્રેટરી લખે છે કે:—આ મંડળની સભા ગઈતા. ૮ મીએ મળી દ્વી. માસીકે શે હેવાયા બાદ ઈંચર સ્તૃતિ કરી સભા વિસરજન શઈ હતી. ખાલવડ ગામમાં શ્રી અંબાજીનું મંદીર બાંધવા આ સભા તરફથી પા. ૪–૧૦–૦ ની મદદ મેડક્લાવવામા આવી હતી.

ડેલાગ્રાઆબેથી એક પ્યયરપત્રી લખે છે કે:—અત્રેના પારતુગીઝ ઢાકામાં જો કે કાળી ચામડીની સુત્ર નથી, છતાં બીછ જતની ગારી પ્રજાએ**ા વાર**'વાર એવી સુપ્ર બતાવી હીંદી લેકિાના અપમાન કરવામાં શુક્તી નથી. અત્રેના એક ચીએટરના ઈટાલીયન મેનેજરે હોંદી ક્ષેકિત ટીકીટ વ્યાપવા તું બધા કરેલ છે. અને આપે છે તેક તેઓને કાક્રશની સાચે ખેસવાની કરજ પાડે છે. શરૂઆતમાં જો કે હીંદી ઢાંધથીજ તે કમાયા પણ દ્વે તેના ધંધા સારા ચાલતા હેાવાથી હૌંદીએકનું અપમાન કરવાનું તેણે પસંદ કરયું છે ું ગારા હીંદી ભાઇ મો**ાને અલામણ કર્ય છું** કે તેઓએ તે થીએટરમાં જવુજ નહીં.

પાંચેસ્ટરમથી 'ખેરખવાદ' લખે છે કે:—અત્રેના એ દ્વીદીઓ વચ્ચે તકરારના કેસ કેટલાક માસ થયાં એક પછી એક ક્રાસ્ટમાં ચાલી રહ્યો છે અને હજી તેના અંત આવ્યો નથી. તેમાં બંને પક્ષના ઘણા પર્કસા ખરાળ થયા છે. જો તેઓ ધર મેળ તેના ફેંસસા કરવાનું સગજે તા કેવું સાર્! તેથી હોંદીઓના પઈસો, અને આભર પહ્યુ ખરાળ થતી બચે.

રેલવેના જનરલ મેનેજરના સતે ૧૯૧૧ ના રીપેક્સ્ટ ઉપર થી જસાય છે કે રેલવેમાં ૩૯૫૧ મીરમીટીયા હીંદી મસૂર કામ કરતા દુતા. આ બધા ધણે ભવ્યે નાતાલમાંજ કામ કરે છે. રીપાસ્ટમાં એમ પણ જષ્ણવ્યું છે કે મહેનત કરતા છતાં જનરલ મેનેજર હીંદીને બદલે ગેરા કે હબસી મભુરાને રાખી શક્યા નથી ને ગીરમીટીયા આવના બંધ થવાથી વરસા વરસ હોંદી મુજુરને શાધવા એ પણ ક્ષુરકેલ પડશે.

લખનઉથી ફટર તા. ૧ લીએ જમાવે છે કે મેરસોમ લીગ ની કમિટી મીટીંગ લીગનું બંધારણ **નવેસસ્થી ધડવા** ના. ત્ર્યાગાપ્યાનના પ્રમુપ્યપ્રસા નીચે મળી કૃતી **તેમાં તાજ તરફ** વકાદારી વધારવાના, સુસલમાનાના હકાતું રક્ષણ કરવાના અને હીંદુરતાતને યાગ્ય હાય એવું સ્વરાત્મ્ય મેળવવાના હેતુ એાના સમાવેશ કરવામાં આવ્યા હતા, મુસલમાની રાજ દ્વારી હિલમાલમાં આ નવા ફેરફાર મસુવામાં આવેલ છે.

અઠવાડીક પંચાંગ.

`શ્રીસ્તી—તા. ૪ થી જાનેવારીથી તા. ૧૦મી અનેવારી સુધી ઈ.સ. ૧૯૧૩. **હીં દુ-માગશ**ર વદ ૧૨ થી પાય સુદ ૭ સુધી સંવત ૧૯૬૯.

ગાહ પૈદન—તા. ૨૫ મી ગાહરમથી તા ૧ લીસાર સુધી હીજરી ૧૩૩૧.

• **પારસી**---તા. ૨૫ મીથી તા, ૧લી સુધી રોહેનશાહી માહ ૪ થાથી માદ ૫ મા સુધી, ૧૨૮૨.

લાર	14	હીંદુ		મું, પા	સુર્ય દય	સુર્યસ્ત
	W.	િતિ	ù	લા, રા.	કુ ગી,	a. भी
શની રવી સોગ મગળ જુધ ચુક્	8 7 4 9 4 4 9 0	21	13 12 30 1	२५२५ २६२ २७२७ २८२८ २७२७ ३०३०	¥-4 ¥-6 ¥-6 ¥-49 ¥-4 ¥-4	9 9 9 9 9 9 9
	1 !		- 1			

સ્ટીમરની આવજા

[જરમન લાઈન]

કેંઝલર—તા. ૧૨ માં જતેવારીએ ક્રુંબદ માટે ઉપડી જશે. પ્રેસીકંટ—તા. ૬ ઠી ફેબરવારીએ મુંબઇ માટે ઉપડશે.

િનાતાલ ડીરેક્ટ લાઇન ો

અમાના—તા. ૧૧મા જતેવારીએ ઉપડી ~~કરે~~દ અાક્રિકાના બંદરા કરતી મુંભા જશે.

ભામલાશ્રી—તા. ૧૪ મી જાનેવારીએ કાલંબા થઈ કલકત્તા જવા ઉપડશે. **અમડાટા—તા. ૨૨ મી** જાનેવારીએ **મુ**ંબઇ માટે ઉપડી જશે.

JOHANNESBURG

E. S. Coovadia,

General Wholesule Merchant e/o 22nd and Krause Street Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2870

Mastera Cash Coy.

Scheral Fruit and Produce Suppliers, Market and Commission Agenta, 212 Market-st. Box 5477 Safett Skirkt ... 2-2 Tel. and Cable Add.: 'Oblige'

	નવાં	આવેલ	ર્સા પુરુ	તકા
-	કાવ્યદાહન ક કાવ્યદાહન ક કાવ્યદાહન ક કાવ્યદાહન ક અવ્યદાહન ક ચંદ્રકાત આગ ચંદ્રકાત અવ્ય વીવેકાનંદ વીચ	લાગ ૧ કે લાગ ર જે લાગ ક જે લાગ છ મે લાગ છ મે લાગ છ મે	374d. 41. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4.	. પાર પ
	શ્રી મદ ભાગવદ દુળસીદાસકૃત ચુજરાતીમાં ~~દ્~~ રસ્થિતિયાંદ્ર,	 રત્મત્મણ અર્થવાળું	. a- <u>f</u>	۴/- ۹, -
77 00	ભગ ૧ શુત્રં નર્મગઢ માંગા ગુરજર માજકાલના ૧ ૨મણીય ભ 'ગુજરાતી'પઃ	વાર્તા કૃષારા કે મંકરતા !	. 1-1 i	1/6
40 778	_	ં વાર્તા, હ્યા રાપગત્ટર રસ લ પર આ પ્યાન ખ કૃપે	4 8 0-4	1
•	મરક્રમાન . તરતહરીશતક, શ્વરંગાર, વહર વિજ્ઞાન ભા પુ રાજ્યર્થિ ભ	નીતિ :અ અને !સ્તક્ષ્માં	19-4	1/4
اد	ડુંક જન્મ દ ત્ત દેતાછતા પ રાખવા એવડે	ાત છે. તીસામાં	1-3	a
\ [		 સ્ત્રીક્ષ–	6~%	1
b[i	પટેલ અને વ્ય ! પેત્રેક ઇવ્લસ્તિ સતી ડીક્ષનેરી (	ાસ કુત ' ⊪ ગુજ	(# - 0	₹, \$
, ()k	યા ળા) સુખાધ કલ્પક તેલ્ઠ મહારાજ	 તા બ્રહ્મ	₹-3	¥
,	નકુરામ સર્મા	પ્રશીત	gb	2

ધી પૈકિટ ગુજરાતી—

The I. P. Press, Phoenix,

વાંચવા લાયક યુસ્તકા

	धुरेतका आमेक भारताचे काणका	•		
	सत्यामहने। ईनापी नीवध			٦,
	સક્રવેતલ (શ્રામનના અન ટુ ધ			
	વાસ્ટના ગુજરામાં તરત્તું મા)	0		
	श्वस्तका अभिव भागातु छन्त			
	व स्तित्रः '	٠		3
	સુધારાના લવાડા જરદી ય ગમીર		4	
	અલીના લેખના હરત્તુના	•	•	3
Ì	गीविधस्य अथवा धस्मनीवि.			
į	ભા પુરવામાંના માટે પ્રાથમને ભતે સુરુષાત્રી અથવાતા હોદી			
ĺ	भाषाभाषी द्वेटिव भारे अन्य			
l	ગ્લાપેલ છે.	•	•	4
l	ેલ નાં કાવ્ય (બીઇ ભા યરહી)			
l	ઉતામની હરીફા ઈ માટે મ ળેલાં			
l	માન્ત્રામાથી શુધાની 🔊 શરિ			
l	અન એાપીનીયનમાં છાયવામાં			
ŀ	व्यक्त्या इता ते तथा त्यार पूछा भीवनी हेस्सोड अन्त्री स्पासी			
ĺ	के तेने। अभाद्य करा पुरुवाः			
l	માં છે.		4	
ŀ	એક સત્ય વીર ની ક્યા. સાકરેશ યના		-	_
		۵		4

ટાલસ્ટાયની વારતાના તરજીમા જીવનદેવી

સત્યવિના બોન્હું કશું નથી સરખરાજ જયરનાં દરેક મુસ્લક લપય પાસ્ટેજ યેની ૧ છે.

શ્રીમદ ભગવત ગીતા. ભારતમાર્જક પ'દિતની મુદ્રલાવજકૃત ગુજરાતી સમરકેલી તે આધારે લાખાયેલી, કરિયત પેની ૧૦ રમાલ ખરમ સાથે ૧ સ્ટ્રી.

'સ્વામી વિવેશન'કના પગ ભાગ રહ્યા. भाग्नेट **७**५२मी मा<u>ज</u>वाह हरी असिम्म करनाव ભગુભાઇ ક્તેલમાં કારલારી મેંગલ ૧૦ પેની કપાલ ખરમ સાથે ૧.

માલનદાસ કરમભાંદ ગાંધી, દેવ. રેલ વખેલ પ્રસ્તારના સુજરાતી તરન્નુમા 🖫 રેતાએ આ પુરતાની પ્રસ્તાવના વિસ્તારથી લખેલી છે. પારક **પારવ સહી**ત કોંમત રશા. કપેના.

देशकरत वेत्याल कुन्त वेतलके काने ગીરમીટના સવાલ ઉપરની મરમાં, પાસ્ક ખરચસહીત ક્રીમલ ૧ પેની.

The I. P. Press, Phoenix,

Remittance in al. cases must accompany order.

"INDIAN OPINION"

The annual subscription to Indian Or. R. ion (post free) is fourseen shiftings for the Union of South Africa, and fifteen shiftings for all other parts of the world. Payment must be made in advance. Remittances, by chapte, except to the cases of Durban or Mar Iching, about a meliate coat of exchange (minimum 6d.) Husbess communications should be addressed to the Manageral INTERNATIONAL PRINTING PRESS, PHOENIX, NATAL

Printed and Published by M. K. Gandhi v International Printing Press, Phospir, Matal.

No. *-Vota XI.

SATURDAY, JANUARY 117H, 1913.

SCANDALS MORE

noterious circular relating to the wives of handands, is creating more trouble daily. The to Agies and Mr Amenopan, who arrived in Durban he joth sitiess. The circumstances of each case

Mr. Agice lost his win at Malvern about 18 months the Ages ion hursed at Compella us the presence the leading members of the Mahomedan section of Ladian dominarity, to whom Mr. Agint and his major address been been known intimately since has th Africa up yours ago. Having two young a no-can to look after thom, he decided a to Lodio to se-marry, and necounced his to be bus bronds. He his for leadin, taking with of message with his franch, Mr. E. M. Parch, at Charmen of the Red-Crescont Society. He resed about 8 mouths ago, to the presence of song trends, and according to Mahemodan law, so needed his french here of the lect, and is er Mr. Parels. Duriding to retors to Natal with rife, he were to the Surat Detrict Magistrate, to is he and his family affects were personally known, that with his wife and two triends who were present at the marriage. The Magistrate satisfied beared that the marriage at the two parties had actually been con-tructed, and brand a curtificate to that effect, upon which were impressed the wife's thumb-prints. He re perceeded to Natal, with his wife and children, nerving by the a.t. Umine, on the 3eth ultimo: Upon arreal, he decined the facts to the Immigration Officer, to whom he sist gave the Magritrate's certificate. This a subsequently supplemented by affidavite by Mr suk and other landing morehors of the community, storying to the fact that they knew that Mr. Agica had s under wate and that, from the information that they all securous and what they knew of his ismily affeing my true amount that the lady named by him as his

they were assured that the indy named by how as the
upin was, so inch, he wide. \
All them appreciatations, however, were of no avail.

The Ched Imagentons Officer declared that he would not tend has, as the previous of the creuffe, to which estimates has already lessy unde in these solution, had not have excepted with and the oridance before him did not adequately take its pines. Asked whether he would had her at a visiting pass, to make her trust-and to brought tenther evidence, he declined to do no. Asked whether, as the weather was most inclosurer, as the westerned to go to East Lindon to discharm curve and these seature to Durban, he would to discharge cargo and then seturn to Durben, he would irone h visiting pass until the ressel was due to feave again for India, the husband and france infering to you security for her due production before him when aquired, he agent solmed. Mr. Agen, had, therefore,

no other alternative than to apply to the Supretea Court for an interdict to prevent but wife's deportation on a prohibated amongstat, and to enable him to produce further evidence.

The other core, that of Mr. Ameappen, in in some respects, even harder. - He was brought to Mutal as a child many years ago by his parents, who strived under indenture. About two years, ago he married in the Colony, and, with his father, he paid a vine to extensus to India hotween two and three years ago. He received, while there, never of his wile's subdestay, and, or the request of his father, re-married according to the returned to South Africa and a wards went back to India, and whilst the born to him. He then naturned come now Africa, and, wishing to have het wife and here, he sought legal advice, and was information, he sought legal advice, and was informational feet process a diverce in Matal fee wife. He obtained a provisional feeter of the syth August last, to become find on December. He went to India, and satisfact and allowed to the process of the systems of the systems. joth ultimes, by the s.s. Umlass ingether was adminion, although a Magressor's corolleste Was duced, certifying to the marrage in India, and a or cate of divorce, at to the first wate, filed with the C Immigration Officer.

It appears that the attitude adopted by this o in effect, is that no other evidence, mere that her h in the encular, and frhom provinces up as an amountainly, will satisfy him. He does not expensely so, indeed, but, when sated to suggest when as evidence should be produced for his a rapher that he is at the end of her man manner of the officer may defer with the p the office, but the matter remains the count, and showedly suspected in the economically that he as the tacit, if not the actual, instrument of her emperious at Protons.

The Hon. Gokhole Recognism Commisse, on the grd instant, sent a long telegrown to the of the Interior, acting forth the details as al recateding the Minuter of the understands Gokhale that the administration of the laws would be humane. The Committee requeseriy coply so us to alloy the rising feeling in the nity whose religious susceptibilities were daugly. In toply the Acting Secretary Sec the Sense that the matter was secreting attentions.

The Dayal Case

[By Telegraph] " Volkment, Mosers. Shawari Dayal and Dovi. Dayal, as wives, who landed at Dovien recently on an it of the Supreme Court in anable them to ap representation for Transmel, and given visiting passes, term released by the Chief Immigration Officer rengral of them beyond the 7th immert although, an immunitation them beyond the Register of Assation, he had forestly taken their applications the day better, which had not then unstand the Register ter consideration. He declared that the interests had espared, though really it would not could the 17th immer owing in the litter render of the Court holdsys. They were obliged to present on the 7th meter to the Transval in color to they the estar of the hieral Court and proid forfaining at the visiting pum deposits. They were detained at Voltaren years are the predered annualization procedure to Personal procedure to Processed to Fund where they was to be presented to fine Supreme of the Lemegration Law in upits of the Supreme Courts under which prevented preservation. They declared to return and were brought before the Court have this generate. Mr. Polek, who appared for the delates, appared to a present to Johannestong period of the Repostrate semended the case to Protein on the 16th amount, the accuracy being released on their own secquisies and use processing to Johannestong in this court, the accuracy being released on their own secquisies and the case to Protein on the total total metals.

British Indian Association's Protect.

On the 7th Instead Mr. Carthelin wrote as under the Security to the Monacher, the Monacher of the

the Dementity to the Ejoneumida, the Minater of the Superior year. My Association has some Mr. Polak's representation to the Ejoneumidae the Minister in consecuting with the transmit to the Ejoneumidae the Minister in consecuting with the transmit to the State Polak poster in the Transmit and comming the right of contemps that He, 36 of 1905. My Americanics also indicates that, of late, a her brought to practice of the Next Emergentiae Deposterable breakably to return to later Viertag Prass or Estate buffers indicate aught of readopting to the Estate buffers indicate aught of readopting to the Transmit and alternately to procund thereta, and that, in present court, Bertish Indicate have been obligated to store the Superior Court for in reasolic ordering the Emergence Quite Court for in reasolic ordering the Emergence Quite Court for in reasolic ordering the Emergence Quite the present of the Association, of the interespict of the department of the Association, or to make section to the Quite in present of successful to the Indicate of the present of the Elementative to the successful to the Repartment of the Elementative the Miduster is overer, overy Assocs making to establish he tight of conductor in a past thereof. As the Elementative to application to the Repartment of Associate to application to the Repartment of Associate the Association, in the Indicate the Repartment of the Association, in application, the concentracy for a decoil of freshe. In the Indicate Indicate the Indicate the Indicate the Indicate the Indicate the Indicate the Indicate th Transcend, it will there an additional borden on the im-migration Disputations by Arctica sending up first-pass-alisans receive for the purpose of landing at Durban, and that they might comes graphs to the Duportesses, by not removing these solves from the Jimon, in the event of timbs claims not being successed by the largestern of Arcatics or the Supreme Court, the against this objection, it is suspecifully arged that the James

gration Law provides orflowing subgrounds equant pays abuse of Visiting Peaces that more by granted by the Department, in that such Assum, as the projection of the period allowed by their Peaces, because population immegrants and liable to paying peaceting, including

1 13 -35 71 1

"My Americation was placed to how from the Municipal Mr. Opiniols, who hady vested fourth Africa, that the Union Government had grow han an assurance that the Immegration Lowe of the Union would be administrated in a just and bissel quiet. My Association, therefore, has every been that the generance herein complished of will be unmared at an arrivates."

"The Times" on Mr. Gokhale's

London, Jan. Lo-The Pener, in a bearing article to day, dealing with the observing reporting the Amelica in Seem Africa, man that Mr. Guttiniy's voilt to the Union is Healy to be of parameters rates to all concerned to the deficate proteins of being businguistics. That, the paper nearing, is due occurry to the friendly and continues spirit as which the Pales Government successed Mr. Continues and the transition of size and announced by the tests. The passage of the breedgester. American RAL The Pater and a security is among the parameter of parameters of the tests of both the parameter of parameters to the tensor and amount of both sets.

Constructing on the charse, the Metal Messay may relate.

Constructing on the charse, the Metal Messay may relate to the Landau probabilist is our eatile form columns by The Total probleman fluctuation. But, and the probability, which The Total Yangarin, of the neiving the greened Ameter question in them Adon, going upon or two potent when my nets to question to them. Along them upon the country. The landgreene Ameter describe my nets to appear to their own papears as London to they um a their country. The landgreene Ameter describe histogen the Greenman question of their own represent in any uniform the Greenman and their own represent in any uniform of the papears haven against a by continue of the facility, who elements thempared to the describe along the describe the property, who elements thempared by the provinces which the first minute is be specially the describe continue to the property of the describe to the property of the describe to the special to the construction of the special question of the special to the terminant of the first inherit is not special to the termination of the property on the construction of the property of the first first first first on the particular of the special control of the first first first of the first particular dependency on the first first first first of the first first first opening the first first first opening to the first f property. On the probabilities, thoughout to by an a riginal of the first provide

για το εκτιστικό με το εκτιστορία στο εκτιστορία στο εκτιστορία στο εκτιστορία στο εκτιστορία στο εκτιστορία σ

From the Editor's Chair

AN " ACT OF GRACE"

party would use printed 35 Polish's letter to the Eligiber oil the Suspense by the excises of the Chief new Officer of blots! regarding two years me how in Booth Alnes detuning rights of early top the Topograph. Their pears appear for third, and there as a tablest termine here high-handed the actions of the Office accounted was, 1th. Polish midrated a as the Floral Movery size about the more time, the death and paly with the case of the two ing Bushing, but with their of Mr. Gagler, with which approximation-are devolute. Our assignments his as a year describe educated on these cases, which pa in the base, so also that part of Mr Public to began extends extent up Mr. Copyris some.

The team pulsely pure of Mr. Pulse's letter in type he may that Mr. Guiler has been prevented to to the Commercial "one of group." He comand these bears been being come complementer the Date Terretaining data has probage, should be a security ally of the section that requires so ing the Province to take out a period of on to a personner dura. Mr. Capez puglis, but is that gravious "act at grave," been because a my flow province " act of green," here because a province of the cape Province of therept to your around with a discussion of places of the cape Province of therept to your countries of loss over. Under the Ace, a Cape because paying a way to a cape Province may be provinced to a grant manest by the Province may be provinced tom automate, if he because any to been, his the Magazine, of he because the theory of the Cape Languagement Lan. Justice to the Lagrant case has prove the grant them the Cape Languagement to the Cape Languagement of the Cape Languagement for the Cape Languagement of the Cape Languagement for the province of the paying matel the section in greenant, has been altered to pays quited the section in greenant, has been altered. to past quick the decises in quantity has been altered and a grouple union more the Government that, panding altergrount, the section will not be rigorously quincost.

In the as the agence of the Officer in question is con-mand, the public will perhaps feel thankful to know but he has been seen the charge to Mr. Harry Smith, that he has accepted that portupe had thenbyl to know that he has been accepted to the Heavy Swith, who is, so he as Mapit to response to his Heavy Swith, who is, so he as Mapit to response tops theoretics of the pumple he has to deal with. But Mr. Heavy Swith a conduct of her Department makes the Union Government while to the Department water that the organists with maximal by special by the firsten companiety with maximal her parallel despit of resource to have been to perform the parallel despit of resources after at Note, we have strong the that the majes out have a Note, we have strong the that that he is then the parallel despite the heat that he is then a transport to be but in parallel to the heat that he is then a Lance of the heat the first that the parallel despite only strong appears he the first first that the parallel despite of the parallel of the first that the parallel despite only strong department of the first strong that the transport of the first transport of the first transport of the first or and the first transport of the first transport of the first or and the first transport of the first transport to the transport of the first transport of the first transport of the first transport of the first transport to the first transport of the first transport to the first transport of the first transport to the first transport t

English Press Optnion

The Moving Net's Capusous gas-appendent wrote to his paper on the goth Outplier lest >-
" Plength at is one of the problems of this opentry, and though it is completely by the interactive graphs and move complete problem of the native, the problem of landers meanway are and landers the move definite made of laden mengration is along the most difficult with which from Advan has to dane. By difficulty, however, to not so describ a local or an Importal difficulty. It the laden was not a member of a war population inhabiting out of the languar partiets of the British Empire, the South Advance would have no truthin in setting in claims in he admitted to the Union. But the laden is thin to adopt to his own case the orping of the Lumin, and when he match at the deats of the Union with his Court Mexiconius and he match at the deats of the Union with his court Mexiconius and he match at the deats of the Union with his Cover Brutanesser man be makes a claim which cappet penniply be treated with overlought by serving who believes that Broket estimately corrup with it rights which would be desired to resistant on any other greated. It is that Enquired aspect of the Endus quana which has been to prominently brought to the figure by the west to this acceptry of Mr Gopai Galdale. topored with appeal durks of tempert,"

After mentioning at largels the European objections to the distant, the correspondent promode: " If you super, with mon who feel to this way, on the ground that the Indian to a citizen of the British Beapipe and that he has therefore a right of editorions to flouts Atrice, as builty a part of the Empire, they will be at no loss for a reply. Characters, they will another, fermions during no loss than rights. It revolves to particular the by of living decembly in confectivity with the mandered of the obits man. Experience in South Africa, you will life sold, wherea that the Inches to not proposed to do thm. He is disposed to live so his more, armely steep-ing, in some cases, in close contact with the articips of final which he proposes to sell for congruption next day. Such habits proof the white tang. You tany raply 1655 comparison should stop such ords. But, eggin, experience shows that it cannot stop them, and, it will be asympto, the best was a to heap the lacken out. Provinces is better than own. The proverte of the old soundy had strange mannings when they are applied to the encidence of new tands. To all this hat has Mr. Gobbain to my? He would, no doubt, it be were undiscreet, remind as that a great part of the counter of lades have gone to puy the dust of the British administration, and that large pursues of the miarran of Crost Surveyers to that company are to many man tout to Great Britain in each. Thee, he degle one, by part of the tribute which India pays for the privilege of British citizenship for her cour. Are they not to have any bonefit from that privilege in other parts of the Empire? And we again, might ruply that the Indian is South Atrice spends little in the country, and conds most of what he cores back to his own lead in the form of hard cash. But Mr. Gothate—to her weeki, he it mid-it too was to are such arguments. He has borns begand with an adeparable discretion which was the suspect of som who were despised to four that his county neight assessing desires atrendy sefficiently An giarrocke my beliefeart gred was, publicly advacated throughout flows Africa by 4 man or Mr. Gokhale's destruction, should go for conveyes these who are responsible in this country. By
the painties of the finding problem that concerns
will not be marconcurved, and that the seminant whe's
it is happed will be ground at will be benerously
chartens as buch major. For the our Me. Gustinio has
excrepted in proving to the puspix of this country that
the Indian problem cannot be empirical purely from the
local paint of wor. His shorth of the greatening of
measures excrement in the But has come as a
revenue in to large who have todower turned deal only
to the largest marcane and the of that have as in. converte these who are responsible in this country. By

to the fer-of species and the of that swelcoing. And rething could hop gross terroris & talquies t

natisfo local feeling thun his quiet remark that the people-of South Africa, when they supered Indian labour teder jedentures, brought the problem on them-colour, had that, now that indestured labour from India has been probabited, the free Ludian who has higherto followed his indentured brother, will be longer down to Bouch Atrees. Index, supe life Guthale, in humost crying out for labour. That is a new light on m, which, if Mr Goldmin should prove to be right, is us a trir way termedo solving stacif."

Mr. Gokhale at Mombasa

The Hen, Mr. Gebbale and purly-arrived at Months on the 30th November and were transmed on their serious at Killedini by a Committee of the Indian community, hundred by its President, Mr. Tayabah M. Jeurranjen, Messer. Abdul Rasool Miches Varran, C. M. Dalel, Koshavial V Driveds Judes Durin and others. In the afternoon to Mr. Jayrenope's levely guiden (says the Joshan Four) an immense gathering of indiana, welcomed the distinguished ventur, the Swalate hand entremed the alternoop with endeanes of ne and all along the avenue leading up to the gorden each ode our hand by hope from the Mohammarkan intent, each currying a flag. When the distrugreehed guant arrived, the children sang a byest of styroning. Estimate the foremore Hall, and below runding the address of the Indian Community to the destinguished waster, Mr. Dulei made a cheet introductory apassis. d it was a great pleasure, as well at an bossest and He med it was a great pleasure, in well at an honour and a privilege, to one to large an amountly of Indians (the largest in the honory of Monthum) must a great in honorard in Mr. Guthain, to whom presence amongst them they had so long looked forward and which would interest them for a long trace to come. He for the Indian community thanked Mr. Guthain for horing suspended to their torotations to test the old historic city of Monthum and must the many Indians who had last India to make the country that home. He hoped that God, would have tour here to India, and the that God would long spare him to India and the findrate, so that he would be enabled to common the good work which had been the sun and gots of his lits or the past twenty years and that he would combine to pro-them that may advice and guidance which had been so mountably readmed and so approcably received by all, rich and poor, Industralike.

The address, which was read in English by Mr. Daiel, is as follows:—

To The Homeswite Gapul Kriston Gobbuts, C & E., Sat,—We der underugend, on behalf of the Entire Communic of Mombate to purceous and of the Fast Afron and Ogned Protestanton, offer you a most limity volume to Julish En-

Fron. We recall with pride the state Incidents of your public (He. Ver countries with the Doones Education Society, your make a flooreday) of the Serveijanik Sobba of Postes and Editor of the security of the Serveijanik Sobba of Postes and Editor of the security of the Serveijanik Sobba of Postes and Editor of the security, your debugantable record as a sundaying testator of the Serveijanic testator of the Serveijanic of the Se

when your enforcement is made in the course of Enducy Expressions. A new work in the Engineering Control on the separation of a service of Engineering Control on the separation of the work in the Engineering Control on the separation of the term-efficient Hombiers of that body, price activation is pathornian with the for August Hombiers of that the pathornian of the terminal formation of the Control of the Separation of the Control of th

descripe,

We see seems thinkly was mainly through yout district thinkly the see seems thinkly was mainly through yout district thinkly the seems to Antoni Boston Seems to be requested and not not be year, and have seend the start lead ing pairtual security of the year, and have seend the start of that Congress ton been seemd from the day you delevated your specialists presidented address as followers.

But, the year hast quality we have a jume monthly pairtually, and off the sections in which we have made relations to remarks, and off the sections in which we have made relations to remarks in what they have been purposed to remarks to the season of the quality but then quality in her paid to the sections of the facility but the quality is here arises in what they to form open to desired to or your generals arises in what says to form open to desired to or your generals arises for form of the facility, but they are greater arises and the sections, the facility of the facility part or the sections, the facility of the facility is the section of the section of the section.

making proof orthogonals, the first granchy beamened as their re-bond off-schol tipe approximately of marking year, 'On, 's of beating to traditional ratios on computer the property of the

Hr. Keshashij V Dan menti. The address we in for Africa, on despression subset of fileses.

There was done too continue gave expression. He need by van en after all, that finding repressions to the large after all its large and the constitution and the second to the Lagrange of the testing of the provider of representative object strong to the provider of the strong to the testing of the provider of Courses. Then there are moved in the provider. Then there is moved in the provider. for B. E. Ale

A Point of Honour

The Acting Surveying the the Selector willing do of sentent, to the Contrarie of the Bestele Se Association in tellions -

"With unknown to your later of the 17th Could have on the subject at the sixter of Passers Residence processes, & here to totare, just that it would appear the the rections of the Department of Justice, that From the recticity of the Department of Junes, the Assatice who were related from Protes or comment the Process of Companies information that makes from produces, but companies that the companied pass from produces, but company had the companied pass from produces, but conveyly had the companied pass.

their entraces remained,

"The Good Magnitudes which probable experiment to the control control and makes the convenience Good despite the three process and makes the chevrolinean Good despited a total or improvement phones for apply the total a total or improvement phones for apply the total a total or improvement phones for apply the total a total or improvement phones for apply the total a total or improvement phones for apply the total a total or improvement phones for apply the total or included the total or included to the phones of the total or included to the phones of the total or included the total

On the 4th instant Mr. Coulodly supled as stade "I have the honour to extraordinage secure of a latter of the 3rd instant with-subrescos the diseases sive Resissors being unable to pay room to convents the Princept Goods. My Assessment nive Residence being property to the Constitute of the Property of the passive resistate were rainted to the passive resistate with the passive resistate with the passive resistate with the passive resistate with the passive resistate of the passive resistance of the passive re stood that, when the passive remister was released was a free pardon. I now see the distinction the G present is descring between the return of publishers their time and their time parties. In or the epitet of the Settlement nearwayhour that partions is concerned, to the position they access law betem their impressement. My American has now discovered, however, that, went in the Cristia of low, possive repittation conventions are being pedead against Assates who pany he livensh to being the Courts. Only recently, a lightly deduct witness may be require the Courts and the Courts are presented to be a livenship and his brought before the Courts are presented to the courts. court out agreet by in the proportion by projustice Brestova, who premised that the equivalent two a justice reprinted survivalent, and formation, the instruction of the compress of the savery anneal judge remained that a compress of the savery anneal has to commend against a printed to prior to technical but temperate and that it can't an judgetion open his character. But the savery in prior to a convector, against the temperature and prior teller

adverted to below show that the persons of passive me should be put on a escatactory basis. Association animality counters that to be a pease of homore, and at an hoped that the Covernment will be present to give due request to the sentiments of the companies expressed by my Association, and nilves His Eurobarry the Government on times a general free parties to passive counters."

The Gailer Case

orang is the extract from Mr. Polak's lotter to the Natal Marsury returned to in our editorial collectated ---

The second restaure that I would bring to your comes would be leaghable were its general comesof Somerest East recurred a cable from he wife in inde, making that the was leaving, with their two young children, for footh Atnox, and he therespon ecuted to more them at Durban and proceed overland such them to his home in Somerat East, thus providing a great deal of trouble to translapment and otherwise. He therefore asked the local Magistrate for a permit to go to Notel, but the Magatrate, summingly unwers of the straggest promises of the Caps and Nasal susuagesthen have, appears to have

Laughed at the Idea

of a man of this Lodina tendor's compressivity being and, menn Umon. Monuver, the Chief Constable. on matrixticism, strong to how a document curtifying to his identity and emponishing and stating the purpose of her wait. Armed with this, his Gagas proceeded to Durbon by way of 5 an Rannen, but was not challenged st the burdet. On the arrival of the thesees he too the Ches Constable a consticute and an adiquest solut-ing to be well and children's electry to Mr. Cousses, who was already in pomention of custificates of their teleatity issued by the European destroit Magnitude in fadis. Me 6 owner then required his personal appearance before him, and commenced to cross-manage him. It appeared that Mr. Couper was two premised of to mentang prote, through the immegration officer at the border single have stopped from, but facted in do so. No was therefore a probabilist imaginat so for as Natal See generated—to has proportion astonishment, for he had never been to Moral butters, and have nothing of the requestments of the locar law. If further appeared that, being an ignorant of the Cape laws as the Cape Magnetrate, he had found, before leaving Cape Colony, to provide houself onto a parent to leave that Province and return, and be that theretare

Technically a Prohibited Immigrant

there too. Mr. Gegar thus found benealt found with publics rust for the fault of not knowing more low than ine Standard Magistrate. However, Mr. Country generously turned to best a visiting past instead of sending him to India, but retared to land his wife and children, because if they all preceded to Capa Colony thaysegist all be stepped as pretabiled interagrants, and be forbade his Gasjer to leave Nami that the Member's immensions were seened. The Magatrate, the Chel Committee, the Capetown immigration officer, and the Minister of the Interior, were all advent of the circumstances of the case, and the two former telegraphed confirming big. Gaper's statements and identifying him. But he had to comes here until an official report from the Magetrate was senseed before the Mounter will patheress for extern to but bonn and bunders. He as now placed to nature to his house as

" An Act of Grace,"

Anything more diagraphic than the amount piers of ted tage and importance attempt of a Hatel others to administer Cape for in hardir snaposhle. Buch from-erer, in the " bedame" administration of the foreign tion Law that Mr. Colinac true green to understand

aght he expected when he esturement the Manie of Prenance. Are those expectations never to be suitused, and is every executable accases to be as incass anicommutally-placed mannings of the Indian

The Motal Meetary gave the following leedble land-

ing note on the le

We were under the impression that we had been relieved of the presence of Mr. Courses, the Immigra-tion Restriction Officer, who came least Capatows to act ice the require officer of the part while the tame prem in another culomo by his Potah of the treatment of some Lubest encapprents, that the more produces, who has made houself nonuncest daring the past my describe by his glassomeration of the few is lack again, and is purering her old practices. We have and before, and we say again, that we do not intend Metal to cent under the stages of being a pince where the law is administrated to the feations Mr. Comme evidently concurrents he correct. It is not only findings, but Europeans as well, who have had to put up with the ente-cistic caprices of this particular official. He is ap-parently labouring under the improvemen that he is peared at other to order to give the public the grantest amount of inconvenience he can arrange, and the man-mum degree of hardship he can impute. He has pri-dently entirely failed to understand that he is a curvant of the public, and not a despotic mounts one days not even trouble to be civil to those who have to addense him. An immigration officer should be a man of text, discretion, and sound judgment. Me Commen mems to be about the last man tur the job-put dur some inscrutable mason, after he has been reasond, be is sent back again to Durben to more the friction and revers the trouble we had when he was been being It is a very disagreeable business for us to have to write to that manner of public nervocate, but we shall that huntain to do so, and to continue to do so, while there are officials who fail to stonguise that they are paid by the public to asset the public, and not to bully und becase the people, as if we were a pack of dares or dovatroddog helein.

A Severé Segrence

Barly last month, at Esteout, an industried Indian in the employ of Mr. J. Pople, of Western, was clauged with crucily ill-treating a bay muce, the accused having ridden the animal when it was to an unit steen. The Mapstrate (Hir T J Nume) took a service over of the case and from the traying g.; by days. The negated presented, with hard labour, for 50 days. The negated went to good but was dubunquently estimated, his days

paying his fire.

Not being asterlied with the above manger report from the Tenre of Natel, we communicated with Mr. Pools and arbed for more details. The following are the facts ne related by heps -The man was first £5 and the dan wee paid by his employee, who makes that he will not doduct the amount from his wages, as he considers the would be very unjust to do no as I think the injuries to the were were coused entirely from his inexpenses in the management of a horse on a somewhat has pourney." The Indian had to bring the mare frees near Howick to Women by easy stages, and it was on timeing Rescourt that he was arrested. Mr. Pools assessed to find, on the arrival of the mare, that she was in a shocking condition but, he says "to my astonishment I found there was one seen, cassed by the back pure of the saddle, on the mant's back, my shout the saw of a half-crown. The skin was damaged but it was covering net a bad onto or wound , and the was girth-galled in two pures just helped the upper part of the front lags, but test cary budy is curybody who are the mass about the served were assessed at the coverity of the sentence. My own spinion is that a fine of a few skillings would

have been entired and the unit present and or may

Probably the states for the series described in to be desired to the fact that the armind process the 8 new Description, "

News In Brief-

The Topograph of the Durine Cottade Economics Completes within the a meaning off to had a Mr. Johns Evitables's present, Field Street, or Walnesday body, the cyclical, or 5 pr p. is for the conformation of contrasts which the open for impostmen and inthe Topographs of other branch.

16. Id. the Britis of Hydroched has depolyment a dealest own of the 5,500 about the Transcent Property Augustana Propi.

the John Roman, Galilli, dan, has been decided formation of the United Province, period through found Artist, receipt, on he may be beginned, open his amountains been the ladest (and farries). He hash the approximate of disting stems improved use the profitted of the Justices compounts to the farries, and the members of the farries and the members of the farries and the farries of the farries.

The second distribution of priors of the Shifts \$750 feeders School (Derbus) Shot prace meantly when Mr. It is the Shifts of the

At he strateful energing of the Robe & Pell Johns. Both so the 12th plants, the firestartum repetited for the areath of Robentow has that the plants of the floriday ways going an exceptity and in order and that the plant and proposing

Matter informs the press that it Luckton, the Age Khan presided as the Council of the Mostern Langue to seastful a new death assessment defining the objects of the Langue so to promote among the Luckton loyalty to the Crown presents of the regime of lecture Mustallands, and also, without detriment to the foregoing, to pattern of out-government sensitie to leake. The effects to required to destruction a new one in Henlandships in Lucke.

As finding the charged in the Free Comment Court, Durbon, the other day with distance to a castray shad on the testury promone. He principal graity, and end in had not been well, and that was very to went to sleep in the shad without waiting for persistent. His Wanter improved a fine of reas, or in default too days' impressions. When the equations that such a sean's magnify arrange would be asystang from such to improvement, a fine of ten shallong to a very severe instence. But we shallong amount to the measuring of telling address by Jackson for we find that, on the same day, but, Indiana was fixed this grantout for eaching fish which where too magil.

he the Consensent of Index Resolution on the meand report on Immigration (mider industries) from the port of Calcuma during the year 1911, the following

"The most important event of the year was the prosolution of assignation to Nearl by a notalectron issued by the Consument of India under section g of Act 27 of 1918, as assembled by Act 14 of 1910. 1,650 unsiposts left for Netal thering the year before assignation to that Colony was stopped. Resultances to India by reachest tenting and in Netal again showed a jarge entage area all the Colonial, the netrest typework to Market (RL 5,000,000) being the Sepatellet. It is probable, buttern, that the Benf Square leadeds describered by traders and other finders family sees what pro not information."

The Morthern IF My of 1 yed Reprospher hall more than Countried Broken, to obtaing the opening of the Broken Advant Party Congress, referented as it atoms than company who consents Stooth Africa to make in the broken out to good a Broyth Advance to one house in South Advance.

Comp stranders whether Countrie Boths included the Brotes Stooth Inches of South Advance.

The Sugarier (Calentas) of the sint Supramber, 1922, dependence a latter testam by Lz. Reprinture, Editor of the Fackers, to Professor Radio Lamod Makeryan, M.A., separating his "Hostory of Latter Strepping gad Martison Activity." So the laster Lie, Regulations detern attention to a winter on the South African forward of South African forward of South African Indiana attention to Backets attent white pro-instant gold makery to Received attent that "the pro-instant gold maker to those followed in austrant gold amount of Hardway Mysers, and their is probable that our floriday Mysers, and their is probable worked the Reviews gold with the South Sout

Consequency open the absencement and better, the Require consists —"Apast from the interest which affection to the discovery of those switteness from the paint of vow of country and bestery, them is more reflection which the abstant of contemporary affect would find a deficult to avail. Inche had becomes and other relations with Boath Arten a thousand price before the both of Christ, but to-day, in the travelenth contemp of the Christian Lou, Indu's children and tenders in understood glopes by Colorant where the matters with first history commenced only partenday."

A coloured women predicts of the Philadelphia Women's Medical College has been admitted to the practice of medican in South Carollea, United States,

A low spontist age, may her T Collinia, life Burnted Coverney, Otherating Inspector-General of Agriculture in India, he the occurse of his prenductal address to the Banel of Agriculture, outsid that India was the Inspect producer and commune of segar in the world, Home-thirteen, "with increased inclinia for charp drawn traffic, her markets have been invaded by charp white sugar from alread, displacing indigenous white sugar owing to the charptonet. The effect has been to entire a declare to the area under once and a decimae in the paretter of inger calls and submeries."

"Here is the first accommical fact I have been trying to teach these fitteen years, and I can't get it yet into the desparate, feathers-skinned, death-helmeted shall of this wearched England, till Jest-stropes drive it down, through skull and all, into the ground—that you can't have bound without corn, our wisk without hans, and that being dragged about the country behind bettles won't grow corn on it, and speculating in stocks won't feed mutton on it, and materiactering steel pour, and acrawling lies with thorn, wan't cluster your backs and fill your beliefs, though you never England as black with ink as you have streeted her black with cinders. Me one can teach you anything worth tenseing but through manual labour; the very bound of the case only be get out of the chall by rathing it in your hands."—Jount Ruskip.

80	etesto			
Still Merr Scandols " The Totals" on Mr Gold		_	-	Fags.
Prop. the Edwart Chap English Pron Opening		-		
Mr. cothele of Mamban.				. 10 10
The carrier Case				- 11
Been in Been				- 14

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

"H PF 4DFE

શિનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૧ મી જાનેવારી, ૧૯૧૩.

라('& R.

અધિપતિની નોંધ

entri in companio di inchi di printe della di companio di printe di companio d

હોંદીયી કક્ષિણ આદિકામાં ઉધાય તેમ નથી તીંદવાણી

ઓશ્તાપર હુમલા ઉપર ધાડ પડશે ને હોદા સમાજો સુરત રહેશે તા ખર્ચાત દ્વરેક દોદીને છેવડે આ મુલક છેલ્ડના પડશે માણસ જાત ઘણું સહન કરે છે

મસુ પાતાની ઓન્નના માન ઉપર જ્યારે કાઈ દાચ નાખે છે ત્યારે તેને અસલા વેદના થાય છે તે તેની સદન શકિન **નાય છે. તૈયીજ ભા**ષણામાં કહેવત છે કે 'જમીત, જેરૂ તે જર' એ ત્રણ ક્લ્લ્યાના ઘર.' ઓની ઉપર ઘતા હુમસા ભોઈ નામરદ તે મરદ બને છે. ગયા અક્લાટીયામાં બે મામલા ઓના બન્યા છે. એ એારતાને કંઈ પણ કારણ विना ध्रीकेशन अभसदारे अदादी भुक्ता प्रयत्न क्यों, अने ના ધર્યાની પાસેથી અહુધટના પુરાવા માગ્યા. ઐતરતેહને વિષે ગારાના સહીંપીક્ટ એઇએ, તેની ઉપર ઐારતના અગુદા જોઇએ ! અમતે ઉમેદ છે કે હીંડી માત્ર આ બાલ્યતમાં **ગુસ્ત રહેશે અને જેટલા ક્ષેયા** જાણ**એ** તેટલા ઈલાએ દાદ મેળવવા હેરો. આવા દાખસામાં બધી કરીઆદ નામી જાય ત્યારે સત્યામક ઉઠારયું એ દરવેક દરિકોની કરજ છે સરકાર **અહે મરદાવી સાથે અરદ થઈ શકે. પણ જો સરકાર ભાષણી સ્વીચ્યાને પજવશે તા દક્ષિણ આદિકાના** એક છેડાયા બીજા છેલ સુધી હીંદી કામ ગાગ સળગાવશે એવી અને સ પુરસ્યુ ખાત્રી રાખીએ છીએ. આપણા પાર્ક્સ, આપણ સુખ એ ભર્ષા આપણી એક્ક્તોના માનની પાછળ જ્ઞાબે છે હોંદી માત્રે યાદ રાખવાતું છે કે એક પણ હોંદી ઓને જો સરકાર દુખ દીવે તો તે તેનીક પાતાની સ્ત્રીને દુખ દીધા વ્યરાવર છે

મી. કાઇલીયાએ જે કાગળ જેલાંઆ વિધે અલ્કા પ્રધાન મી. કીશર ઉપર કાપનો છે તે બધાયે સત્યામદ્વીને સમળવા જેવા છે તે સત્યાપ્રહીએ વૈતાવણી તોધવા જેવા છે. મી. કીશર પાતાના

કારમળમાં જણાવે છે કે સહેદ્ધને અને સત્યામહીએક જેલ માદ થઇ પણ તેઓનો શુ-હેર માદ નથી થયે. અને તૈથી જેલમાંથી નીકળેલા માણસોને જે કારા લાશ પડે છે તે કારા સલામહી જેલીએકને પણ લાશ પડે. આવા અરથ સત્યામહીથી કદી કણલ ન શક શકે, તે અરથ કજીલ કરવામાં આગળ જતાં ભયંકર પરિણામાં આવે એટલ જ નહીં પણ તેમ કરતાં સત્યામહીએનું અપમાનજ શાય, હત્યાં કામી માન અપમાનની વાત આવે ત્યાં સત્યામહીએ લડ્યેજ પ્રદેશ રહ્યેર. મી. કાલ્લીયાના કામળ કડક છે, તેમણે સરકારની પાસથી સાફ માલણી કરી છે કે તેઓને મુન્દા

માકની ચોડી અવસ્તર તરકથી મળવી જોઇએ. જે સરકાર તે મામણી કશુલ ન રાખે તો સત્યામહીઓથે જામત થવું જારો ને તેઓને કરી જેલ મહેલમાં ખીરાજવાના વખત આવે. પથ્ય અમારી માન્યતા છે કે સરકાર થય બાળતમાં હઠ નહીં કરે. સરકારને સાર તે નજીવી બાબત છે; આપણને તે જીવતી વાત છે.

હેડીરમીથના કચરાપડીના અમલદારાને મેહરની મળ જોકએ તેથી તેની લાકસેન્સ પા. મેહર વિ. ૧–૧૦–૦ ની છે આ કચરાપડી ફેરીવાળા ના મેળર કંઈ ફેરીયાળા નથી. વળી ફેરીયાળા દીંદીજ મણે ભાગે

હોય. તેઓએ વરસનો પા. ૬ ના કંડ કચરાપદીને આપવા! કચરાપદીને કાવદાની રૂપે મે.ટરવાળા પાસેથી પા. ૭-૧૦-૦ ક્ષેવદાદી સામ છે—ફરજ નથી. તેથી માત્ર પા. ૧-૧૦-૦ ક્ષેવદાદી સત્તા છે—ફરજ નથી. તેથી માત્ર પા. ૧-૧૦-૦ ક્ષેવદાદી સત્તા છે—ફરજ નથી. તેથી માત્ર પા. ૧-૧૦-૦ ક્ષેવ છે. એ સામડામાંથી જેટલી ઉપજ મેડિયા રસ્તા બમાઉ તે તેઓને ખાતર રસ્તા ખસુસ મળ્યુત કરવા પંડે તેમાં સેંકડો પાર્કેડનું ખરચ થતુ હશે. મરીભ ફેરીઆ પામેથી વધારમાં વધારે પા. ૬ ક્ષેત્રાની સત્તા છે. તેની સામે કચરાપદી પાતાની પુરી સત્તા વાપર છે. આવા અલ ન્યાય ક્ષેત્રી સમીધમા ને બીજી જઆઓ આ દેશમાં ચાલી રહ્યો છે એવા સ્વરસર પણ કાર્ક કિરસ આવશે કે જ્યારે ફેરીયાળા અને બીજા મરીઓ પુરા કરણાશે ત્યારે પરવાનાથી એપરવા થઈ સ્વરત્ત લેવાર કરશે ને પછી કચરાપદી તેમને જેલમાં માક્લશે તો ત્યા જઈ માતાનું નામ, પોતાના દેશનુ માન પેલ્લ કરશો દુખથી ખરીદશે.

સુલેદની ચર્ચા હજુ વિલાયતમાં ચાધ્યા કરે છે. એક તારમાં એવું પહ્યુ લખાલું છે કે **ખાલકનના હુમલા.** તુગ્કાના એલચીઓએ સુલેદની શરતો ક્ષ્યુલ રાખવાની ના પાડી

હે આવુ કારણ એમ અતલ્યું છે કે બાલકત રાજ્યા વન્ચેજ અદેખાઈ અને તકરાર ઉભાં ચર્ચા છે. લુટારાઓ વચ્ચે આમ બન્મજ કરે છે એટલે એ બાલકતના લુટારા દવે લંદી મરે તો તવાઈ નહીં મહાલ. આ વાન ખરી હાય તો દેખીવું છે કે તુરકી બાલકન રાજ્યોની સરતો કબુલ ન કરે. તેઓની રાસ્તમાની એક એ છે કે તુરકીએ આફી આનેપલ ઉપરતી પોતાની દકુમત ઉદાવી કેવી. આદીઓની પલ તે ઈકતં લુલની ચાવી છે. તુરકીની સુરીપી રાજ્યસન્તાનો આધાર આદીઆનોપલપર રહ્યો છે એટલે તે પ્રદેશ છોડ વામાં તુરકી અત્માકાની કરે એ અરાભરજ છે. બીજા તાર વળી એવું સુચવે છે કે તુરકીએ પાછી સુલેદની વાન ચલા વવા ક્લુલત આપી છે. તેજ તાર જ્યાંથે છે કે સુરેપના વાન્યોની સલાહથી તુરકી પાસું સુક્રેકની વાતમિતમાં દાખલ

થયું છે. - ખા દેકાએ 'સલાહ'ને અરચ 'દળાયું' કરવે! પટે છે. બાલકનની ધાકની શરૂવાત થઈ સારથી આપણે જોઇ શક્યા છોએ કે યુરાપના રાજ્યોએ છે છે છે છે કહાણ રાખી છે તે. બાલકન રાજ્યોના પક્ષ કર્યો છે. એટલે જો યુલેક થશે તે બાલકનની શરતા મંબુર થશે તો એને દુનિયા ના તવારીખ લખનારા સહેક નહીં માને. એ તા યુરાપના 'સુધરેલા' બળીયા રાજ્યોએ શુર્પ્યાની ઉપર સ્ક્રિઓરી કરી.

હાલના અથવા પશ્ચિમના સુધારાની જાળ એવી માટી તે મજબૂત છે કે તેમાં આપણે બધા **સુધારાની અલ** ફસાઇ જાઇએ છીએ તે ફસાયા પછી નીક્ળાયું ભારે પડે છે. આતી

તાઓ દાખસા વિલાયતના છાપામાં જેવામાં આવ્યા છે. ઈમ્લાડના અમુક ભાગ કે જ્યાં મેરટાં કારખાનાઓ છે. જ્યા કંઇનેજ તેથી કરી ®ગી શકતું તથી અને કત્યાં આભ્યોની તભીયત સહાય જોખગમાં રહે છે અને જે મુલક તેથી 'કાયા પ્રદેશ' એ નામે એમળખાય છે ત્યાં કેટેલીક એમરતોએ **મ્યાદ શીર્લો**ગને બદલે સ્મઠવાડીયાના દશ શીર્લીગના પગાર 🗸 મેળવવાને હડતાલ પાડી છે. તે એક્સોને મળવા એક **ાર્**યા અપાવાના મચ્ચેકા. તેણે એક્સોની મુલાકકતના હેવાલ 'બતાવ્યા છે તે હૃદયબેદક છે. તે એારતાવું એક ક્ષમ જસત, પારા અને ફાર એ ત્રણ વસ્તુના ધમધમતા રાયાન ક્રાેખંડને ચહાવવાનું છે. આ ક્રાેખંડને આપણે **ભાકીટા અપરાં વિગેરેનાં કામમાં વાપરીએ છીએ તે** તેને ~~ગેલવતાઇઝડ ગાયરન એ તામે એ~~ાલખીએ છીએ. એારતા નું ખીલ્લું કામ શેરખંડને એનામલ પાવાનું છે. આવા **એનામલ ગડાવેલાં ધ્યાલા, રકાળીએ**ક, તપેલીએક વિગેરે **ખાયણે સં**ખ્યાબધ વાપરીએ છીએ. આ કામ તંદુરસ્તીને એટલું તા જોખમકારક છે કે ઉકળતા કેરી રસોના ધુમાડાથી કામદાર એક્સ્તોનાં મ્હેં સુછ જાય છે. તેએક્સ દાંત કાળા **થઇ જન્મ છે, પર્સા**વાર દાંત ખરી પડે છે. તેઓનેક સ્ળડના **કે એવા પાષાક પ**ણ તેનામ લાગવાથી હપાટાએર સડી નાય છે. અરીબ મન્તુરાએ પાતે આ પાષાકના પર્કસા આપવા પડે છે. તેઓમાં મરણની સંખ્યા ભારી છે. તેઓ છવતે **મરવા ભ**રાભર છે. આવી સ્થિતિમાં તા_ર્ધાર થએ**લા** સામાન **મ્યાપણે હેત્કથી** તે બેરીકર થઈ વાપરીએ કઈએ. જેટલા સામાન આપણે વાપરીએ છોએ તે બધા કેમ બને છે તેની **=ાપન્યુને દમેટાં** ખબર રહેતી દ્રાય તેર **પણી** વસ્તુઓ વાપર વાતા ભાષએ ઇનકાર કરીશું. આવા ફાંસામાં ફસાએલા **ગ્યાપણે કેમ પુ**ડી ક્ષકીએ એ બધાએ વિચારવા જેવું છે **ોંદુસ્તાનની** બહાર તેંા તેમાંથી બચવું ભારે મુશ્કેલ છે **હીંદુસ્તાનમાં શુદ્ધ સ્વદેશી અખતાર કરીએ લેજ આપણે મ્યા મહાજાળ માંથી** બચીએ. આ એક વિચાર અને કવિચાર ના પિતા છે.

સરતું સાદિત્યવરધક મિત્ર મંડળ તરફથી અમને નીચેનાં પુરતકા વ્યવહોકન માટે મળેલાં છે:—વિવિધ ગ્રથમાળામાથી નવા યુગની વાતો ભાગ ર જે, સ્વામી વિવેકાનંદના પત્રો, સ્વામી રામભીરથ ભાગ ૪ થા, અને વીર દુર્ગદાસ; ચરિત્ર માળામાંથી ભારતનાં અને રહ્યો ગ્રથ ર જો; અને માં વેદાંન પ્રથમાળાનો પહેલો મથ શ્રી શાનિયરી ભગવન ગીતા અને પ્રસાનાં અવલાકત અમે અવકારી આપવા ધારીએ છોએ.

ઇમાત્રેશન ખાતાના સલગ

ઇ**પી**ત્રેશન ગામલહસ્તી ચોંકાવનારી આ**પખુ**દીનાં **દાખલા** બન્યાજ કરે છે. તા. ક**ં ગી દીસેશ્વરે સ્ટીમર અમ~~લા~~ઝી** માં ભઢીના ૨૩ પરસના બુના રહીશ 🕊 પ્રસમ ફ્રેસ આગછ પાતાની એારત સાથે *હીદુસ્તાનથી* પાછા **દરેલ છે.** હેડેક વરસ પહેલાં માલવસ્તમાં મી. આગજની ભુતી મોસ્ત મરણ પામેલ... ભાષી પેતાનાં મે માર્ના ભાળકાને લઇ 🕊 માગછ હીંદુસ્તાન ગુયા મને નવી એારત પર**્**યા મા**ર** ભાગ્યા. કગીન સાકેએ તેમની ભારતને **ઉ**તરવાની **પના** કરી, ગી. અત્રમાં એ પાતાની શાદીની ખાત્રીવાળું સુરતના માછએટનું સર્ટીરીકેટ અતાબ્યું. તેમાં પાતાની માસ્તના અગિરાતી નિસાતીએક હતી. પણ કર્ત્રાન સા**દે**ળને **તે વસ** ત થયું. ડરબતના ધી. ઈ. એમ. પારેખે એક એક્ટીડેનીટ પણ કરી હતી. તેમાં તેમણે જણાવેલ કે મી. આમાઇને जीश औरत नथी अने के भारत खा**रे** तेओ आवेस है તે તેમની ખરી એકરત છે. એવી પોતાને ખાત્રી છે. 💘 🤻 ગાગજના એાળખીતા કેટલાક ખીજા **હોંદી (**ગાગેવા**નોએ પ્ય** ગ્યાવી એપ્રીડેવીટ કરી હતી. આ એપ્રીડેવીટા **પણ કર્તી**ન સાહેળને બસ ન થઇ. તે સાહેબે તે બાઇને ઉતારવાની ચાષ્ક્રખી ના પાડી અને જણાવ્યું કે પેાતે જે સર**ક્યુલર** કારેલ છે તેના અમલ થયા તથા. આથી તે બાઇને નીફી ટીંગ પાસપર ઉતારવાની માત્રસ્થી *કરવામાં* વ્યાવી. **તે પશુ** નકામી ગઈ. છેવટ સુપ્રીમેં કારટના ઇન્ટરડીક્ટ મેળવાને તે ભાઇને ઉતારવામાં **આવેલ** છે.

ખીજો કિસ્સા મી. ગુમીઆપનના છે. તે ઘણા વરસ પહેલાં ભાળક વ્યવસ્થામાં પોતાનાં ચૌર**ગ**ેડીયા **માવ્યાપની** સાવે આ દેશમાં આવેલા કરોક વરસ અગાઉ આ દેશમાં તેમણે લગ્ન કરયું. આશરે એક વરષ જાગાઉ પોતાના ભાષ ની સાથે તે હીંદુરતાન અમેલ લાં પાતાની અનેની એવામના ખબર મળવાથી હીંદુ વિધી પ્રમાણે ભીનું લખે કર્યું. ત્યારબાદ અહીં પાછા આવી પાતાની જની એક્સ ગાટ કારટ તરફથી ફારમતીના હુકમ મેળવી તે **હોંદુસ્તાન મધેન**. ફારગતી તા. ૨૭ મી ડીસેમ્બરથી **અમલમાં આવતી હતી** અતે મી. અમીઆપન પોતાની નવી મોરત અને એક બાળક સાથે તાંડ ૩૦ મી *ડીસેમ્બરે અહીં આવી પહેંચેલ.* ગ્યા કિસ્સામાં પણ માછસેટનુ સ*ર્ટી*વીકેટ ર**નુ** કરવામાં અલ્લું હતું. કકીન સાહેએ કશાની **પરના** કરી નહીં. વેને તા પાતાના સરક્યુલર પ્રમાણેનાજ પુરા**વા**, જોઈએ, આ બાર્કના સબધમાં ઈટરડીક્ટ મેળવવાની **મું**ભસ **તેના પણી** માં નહીં હેાવાયી તે અમલાન્ની સ્ટીમર સાથે કરિક લેંડન મયેલ છે. તે સ્ટીમર પાછી કરબન **શકે જં**નાર **છે**ં

આ બન્ને કિસ્સાઓતું કામ એકના માખશે **રોઇપ્ક**ત કમિકીએ હાથમાં લીધું છે. તા. ક છ**ે યુ**લ્પ **પ્રધાનપર** તે વિષે તાર કરી શક મામસમાં આવેલ છે. **પ્રધાનપર** તે વિષે તાર કરી શક મામસમાં આવેલ છે. **પ્રધાનોએ** યો. ગાપલેને જે ખાત્રી આપી હતી તેની પાદી પ્રમિકીએ **પ્ર**લ્યો પ્રધાનને આપી છે અને જઆવાનું છે કે ક્યાંપ્રેશન ખાતાના વહીવટથી હીંદી કામની લામસી બહુ દુખાક સ્ફ્રી છે. આ વાળત ઉપર ખાન આપવામાં આવે છે એફા જ્યાળ કમિકીને મહેલા છે.

1

अक्षाश्रीअसवनी करत

ંગી. **એરાયસીંગના છે.ક**રાંઓના કેસ **છ**પરથી થી. કાળની **યાએ નીચેના કાગળ મુક્કી** પ્રધાનને સખ્યો છે:---

~~" સાહેળ, ૧૯~~૦૮ ના કર્"માં એશીયારીક ૅસ્ટરોશન **કાવદાને આધારે દ્રાંસવાલમાં દાખલ મ**વાના હક ધરાવનાર **વે હોંદી છેક્સમાં ત્યા** નાતાલના કમીત્રેશન ખાતાએ **ખતાવેલ વરતભાં ક સંખેષમાં** મી: પેલાર્ક મુલ્લી પ્રધાનને જે રભાગાતા કરેલી છે તે મારી એસોસીએશને જણી છે. મારી ~~એસોસીએકનને એવી પણ જાણ~~ થયેલ છે કે ઠ્રાંસવાલમાં **દાખલ થવા પોતાના હ**ઢ સાબીત કરવા સાર્ જે હીંદાઓ **ખાતાલમાં ઉતરવા માગે છે તેએ**લને વીઝીટોંગ પાસ આપવાજ **નહીં એવી રીત કમીશ્રેશન ખાતાંએ દાલમાં** પકડેલ છે, અને **તેવી મહ્યા હોંદીએ**લને સુપ્રીમ ક્ષેત્રટ સુધી પહેલી ઇગીમેરાન **ખમલદાર સામે** ઇન્ટરડીક્ટ મેળવવાની ક્રુજ પહેલ છે. મારી **એસોસીએક**નને જે ખબર મગેલા છે તે ઉપરથી જોઇ શકાય ું છે 🕻 જેમાં પણ કિસ્સામાં ઇન્ટરડીક્ટ કાઢી ભાષવાની સુપ્રીમ કારટે ના પાડી નથી, અને તેથી યુનિયનના કિનારાપર ઉતર વાની મામણી કરનાર અસ્જકારોના દાવા વાજળી હાય છે 🗎 સાભીત થાય છે. ના. પ્રધાન જાણતાજ હશે કે દરેક ~~એલીવાટીકને દ્રાંધવાલમાં રહેવાના હક સાખી~~ત કરવા દક્ષિણ **મ્માદિકાની અંદરથી અરછ કરવી પડે છે. એટકે** ઉતાર્ઓને **ક્ષીનારાપર ઉતરવાની મના કરવી** એ ન્યાય અદયવાની મના **इरवा केंचुं व्युं कीम क्ष्मुल इरवामां भावशे. तेथी भ**री એસોસીએક્ટનના નમ્ર મત પ્રમાણે ડરખનના કે યુનીયનના ~~ખીન્ય ક્રિક્રિ ભંદરપર ઉતરવા જતાં એશીયાડીકાને~~ સુપ્રીમ **કારડ સુધી પહે**ંચી ભારે ખરચમાં ઉતરવાની જરૂર **હો**વી જેઇએ નહીં. એટલે મારી એસોસીએશનને ભરાંસા છે કે દ્રાંસવાલ ના હકવાળા એશીમાકીકાને વીઝીટીંગ પાસ આપવાની સુચના **દ્રભીત્રેશન અમલ**દારને કરવામાં આવશે. કેટલીક વખત એવી દ્**લીય કરવામાં આવે** છે કે એશીયાટીક કહે કે પાતે ફાંસ **વાલનો હક્કાર છે એટલા ઉપરથી** તેને વીઝીટીંગ પાસ કાડી **=ાષવામાં આવે** તો માત્ર ડરબન ઉતરવાની પ્યાતર બનાવટી દાવા માક્યનારા એશીયાર્ટીકાના બાર્જો પ્રયોગ્રેશન ખાનાંપર વધી પડે, અને તે કાવા મંત્રુર ન થતાં તેએ કુર્તીયનમાથી **નીકળી જ્વય-નહીં અને** કમી**બ્રેશન ખા**તાને મુસ્કેલીમાં લાવી મુકે. અથી દલીલના જવાબમાં કહેવાનું કે વીઝીટીંગ પાસના **ગેર હપયોગ** કરનારતી સામે પગલાં હેલાનાં પુરતાં સાધના પ્રયો **ક્રેશન સવદામાં છે.** તે એ કે પાસની ફ્રુટત પુરી થતાં **ઉતાર શ્રાહીબરિંડ ઇમીમંટ ગ**ણાય અને તેને દેશપાર કરવાની અથવા ખીછ અહ્કરી સભ કરી શકાય છે

कीन. भी. ने भारी हमश्रु हिस्सू आफ्रिशनी भुवाकते आवेब सारे भारी केसेसिओशने तेमनी पासेथी सांस्रोध के धुनी भनना धंभीश्रेशन क्षायहाकाना अभव न्यायसर अने ઉद्दारताधी करवामां आवशे केवी भाजी धुनियन सरकारे तेमने आपेब छे. तेथी भारी केसेसिओशनने पुरेपुरी आशा छे है ६५२ कश्रावेशी हाम्मारी द्वरत हुर क्षरवामां आवशे."

સુરવાર સાંજે ફ્રાેક્સરસ્ટથી નીચેના તાર મળ્યા હતા:— મી. ભવાની દયાળ, મી. દેવી દયાળ અને બનિની એપરતા જે સુત્રીમ કેપ્સ્ટના ઇન્ટરડીક્ટ મેળવી વીઝીટીંગ પાસથી ડરખનમાં ઉતરેલ તેએ.તો અરજી રજસ્દ્રારની સુચનાથી ઇમ્ફ્ર ક્રેસન અમલદારે સ્વીકારી, અને તે હજી ઇમિક્રેસન અમલ

દારને પહેંચી નહોતી તેટલામાં, એટલે અસ્છ સ્વીકાયનિ ભીજેજ દિવસે—તા. ૭ મીએ ભરજદારાને કહેવામાં આવ્ય કે ઇન્ટિરડીક્ટની સુદત પુરી ચઈ છે, અને વીઝીટીંગ પાસની મુદલ નહીં વધારી દેવામા ગ્યાવે; જો કે રજના દિવસોની અપ્યુતરી કરતાં પ્યરી રીતે સુદત તા. ૧૭ બીએ પુરી અાય. ~~છતાં કારડના હુકમને તાએ થવા અને~~ ડીપોઝીટ જપ્ત **થ**તી અટકાવવા તેએકને તા. હ મીએજ ફ્રાસવાલ ઉપડવાની કુરજ પઠી, પણ ફેડકસરસ્ટને સ્ટેશને રજસ્ટ્રારની સુચના નહીં મુળેલી હેાવાથી તેંએાને અટકાવવામાં આવ્યા. રજીસ્દ્રારે પાછળથી હુઠમ માેકલ્યા કે તેએક્સે એક્દમ પાછા નાતાલમાં જ્યું, અને ત જાય તો ઈનીગ્રેક્ટન ક્રાયદાના ભગ માટે તુરત તેઓનીપર કામ ચલાવવું. હવે નાતાલમાં પાછા જ્ય તાે ત્યાં પણ તેએકનીપર કાયદાના ભંગ માટે કામ ચલાવવામાં આવે, જો કે સુપ્રીમ કેક્સ્ટના હુકમર્મા કામ ચલાવવાની અટકાયત કરવામાં આવી દ્વતી. તેએકએ પાછા જ્વાની ના પાડી, અતે કારટમાં ખડા થયા. મી. પોલાક બચાવ કરવા હાજર હતા. તેમણે મામણી કરી કે રજીસ્દ્રારને અરજી કર વામાં અવેલ છે તેના યુકાદેર મળે તેટલી સુદત સુધી કેસ **યુ**લત્વી રાખવામાં આવે, અતે કેસને જોદાનીસભરગની કિરટ માં ફેરવવામાં આવે. પરિષ્ણમે કેસ તા. ૧૬મી સુધી કુલત્વી રહ્યા છે અને તેને પ્રીટારીઆની કેરસ્ટમાં દુર્વેલ છે. દર મિયાન અસ્જદારાને પાતાની જવાબદારીપર છોડેલ છે. આજે રાત્રે તેઓ એહાનીસ્બરગ ઉપડી જવાના છે.

હીંદીની રહેણીયર આરાેય

કેપટાઉનનેક એક ખબરપત્રી વિલયતના ' મેર્નિંગ પાસ્ટ પત્રમાં દક્ષિણ આદિકાના હીંદી સવલ સંબધમાં તેએ મુજબ લખે છે:—

" આ દેશના નેટીવ સવાલ ખીજ બધા સવાસેને તાંકી દેય તેવેઃ ભરારે છે, હતાં દ્વીદી સવાલ તેથી પણ વધારે ગુંચ વાશ ભારેલા થાઈ પડ્યા છે તે મુક્કેલી અના દેશ કરતાં સહેનશાહતને વધારે દ્વરકત કર્તા નીવડેલ છે. જો દીદીએક મહુ વિશાળ પ્રજ્<u>નમાંના ન હોત તે</u>ા યુનિયનમાં તેઓનેવસવા દેવામાં વાંધા આવત નદી. પણ હીંદી બિટીસ સહેરીના હક ધરાયી યુનિયનનાં ભારણાંમાં ઉભાે રહ્યે છે. અને બ્રિટીસ રાલેરીપણામા શું દક સમાયેલા છે એ સમજનાર કાંઇ પણ ગારા તેના એ દાવાને કાઢા નાખી શકતા નથી હોંદી સવાલની આજ બાળનપર મી. ચેપ્પલેએ મુખ્યત્વે કરીને ભાર મુકયા દતા. પણ એ દર્લાલના જવાબ ન દ્વાય એમ તથી. બ્રિટીશ શહેરીપસ્કાના હકતી સાથે તેને લગતી કુરજો પષ્યુ રહેલી છે. ગારાએક જે રીતે રહે છે તે રીત**થા રહે**વા વી તેમાસ ફરજ તેમા સમાએલી છે. દક્ષિણ આદિકાના અનુભવ બતાવી આપશે કે દીંદી તેવી રીતે રહેવાને તહેવાર તથી. તે તેા પાતાની દુકાનમાં અને વળા ખીજેજ દિવસે ખારાકીના જે સામાન વેચવાના હશે તેની નજીકજ સુવાન રાખરો. ગારા લોકાયી આવી આદત સદ્દન થઈ શકે નહીં.' ક્લાચ એમ કહેવામાં આવશે કે તપાસ કરીને તેના ઉપાય લઇ શકાય છે. પણ તે વિષેતો અતુભવ પણ બતાવી આપે છે કે તેનો ઉપાય લઈ શકાય તેમ નથી. અને તેથી સારા માં સારા રસ્તા એજ છે કે તેને બહારજ રાખવા. દરદના ઉપાય કરવા તે કરતાં તેની અહકાયત કરવી તે વધારે સાર્ છે. મી. ગેરખશેને આની સામે શું કહેવાનું છે ? "

(a)

સત્યાત્રહી માને સરકારની ગાફી નથી ગળી?

સત્યાગ્રદની લડતમાં જે દ્વીદીઓ જેલ એડલી આવેલ છે તેઓને જેવના ધારા મુજબ કેદીઓની મુલાકાત હેવાની મના કરવામાં આવેલ, તે વિષેતા પત્ર વ્યવહારમાં એસાસીએકાનના મહતા, ૧૧ મી અકટીખરના છેલ્લા કાગળના જવાબ દ્વર મુશ્કા ખાનાં તરફથી મન્યો છે. તા. ૭ છ જાતેવારીએ મુશ્કા પ્રધાનના સેક્રેટરી લખે છે કે:—

" ત્યાય ખાતાંના કર્તરપરથી ગામુમ પડે છે કે સત્યાગહતી લાત સંખેષમાં એ કેદીઓને જેલગાંથી સુકત કરવામાં ખાવેલ તેઓને મારી આપવામાં ખાવેલ તથી, પહ્યું જેલતી ખારા રહેલી મુદ્દત જતી કરવામાં ખાવેલ છે. જેસ લેલગી ખાવનાર શખ્યને જેસની મુલાકાત સેવાની અટકાયત કરવાના ધામ્યોગની રૂપે ખાસ લેલોગામાં ખાસ હુકમ કાઢી લકાય તેમ છે. તે લેનાં જેલ જહ ખાવેલ કાઇ એશીયાટીક કોઇ કેદીને મળવા હચ્છતો હોય ત્યારે કારણો બનાવી ખાસ પરમીટ મેળવવાની અરજી કરે તેમાં કેઇ બાધ જેવામાં આવતા તથી. "

મા કામળના જવાબમાં તા. ૪ થી એ મી. કાહનીયાએ પ્રાથમ પ્રધાનને લખ્યું છે કેઃ---

" પ્રારી એસેસીએસન એમજ અમજેસ છે 🧎 સત્યામની <u>પ્રતિએકને તમારે છેકાવામાં આવ્યા ત્યારે તેમ્લેકને મારી આપવા</u> માં આવી છે. મુક્ત પુરી થતા પહેલાં 🖣 કેદીઓને છેલી સુકવામાં, અને તેઓને પાપી આપવામાં જે બેદ સરકાર ઉભા કરે છે તે હ**યે** લું **લખજવા પામ્યા. ગમે** તેમ હાય, પણ સમાધાનીના અસ્થ એ છે કે કેદની બાબનમાં તો સત્યા મહીઓને, જેલ બાગવર્ના પહેલાં કાયદા પુરવક તેઓની જે સ્થિતિ દુર્તી તેમાં પાએ મુક્લા. પણ મારી એસોસીએશનને દ્રવે માલુમ પડ્યું છે કે ક્રેક્સ્ટોની અંદર પણ સત્યામદ્રની એસ બાેગવી આવતાર દીદોપર કાંગ ચાલતું હોય છે. સારે તેણે જેશ એાગવેલ છે એવી સાખીતી તેની સામે રજા કરવા માં આવે છે. દાલમાંજ, જુદા સાધન ખાવા વિધેના કેસમાં ખેડા કરવામાં આવનાર એક હોંદી સાક્ષી સામે તેણે અગાઉ જેલ ભાગવેલ છે એવા દાષ રહ્યુ કરવામાં આવ્યા હતા. પહ સારા નશીળે મુખ્ય ન્યાપાધીશ જલ્ડીસ પ્રીસ્ટાએ જણાવ્યું દુર્તું કે તે સન્ય સંસામદને અંગે મએલી, અને કાઇ કેદીની ભુબાનીમાં કે વરતાલુકમાં દે! ભતાવવા સાફ આવી જાતની સન્ન વસ્તુતરીમાં લઇ શકાય નહીં. પણ હીંદી સામે દોષ **લાવધાના આવા પ્ર**યત્ન અને ઉપર જણાવેલા નમારા કાગળ. એ બને બતાવી આપે છે કે સત્યાલદીઓની સ્થિતિ સંતોષ કારક રીતે મુકાવી જોઇએ. માટી એસોસીએશન આને માન તા 🗽 મારા છે. માશા છે કે સરકાર મારી એસોસીએ **શતની કામાં લાત્રણ**તિ ઘટતું માન અપરો; અને સલાદ્રહી એને સામાન્ય ખુશ્લી મારી આપવાના લક્ષ્મ કાડવા ના ગવરનરને સલાદ આપરો. "

એમન ગામના રીસેપ્સન કમિડીના ટ્રેઝરર મી. આઇ. એ એચ. મુસા જ્યાવે છે કે .—આ કમિડીની મીટીંગ તા. ૧૫ મી જાનેવારીના છુધવારે સાંજે બરાબર પા વાગ્યે ૧૧૦, પીલ્ઠ સ્ટ્રીટમાં ચી. ફરતમાજીના મસલપર મળશે. તેમાં ક્રિયાબ રહ્યુ કરવામાં આવેશ અને કસિડીને લગ્યા બીક્યું' કામ કરવામાં આવેશે,

હીંદા વિષે લોઈ મોલનશ્ના વિચારા

વિલાયતમાં એક ડેકાણે ભાષણ કરતાં ક્ષેત્રરક **પીલનરે** આપણે વિષે નોચે મુજબ વિચારા જણાવ્યા હતા:—

" ભગ્નેજ ન હેાય એવા પ્રજ્ઞમામાં રાહેનશાહત ગારે કાઇ તરેદનું અભિમાન પેદાન માકિશી એવું હું માનતો નમી. કદાચ તે ઉત્સાહ અરેલું ન દેશ્કે શકે એવા શંભવ છે, પણ એમ કહેવું તે દુન્યની લાભના ઉપર તેવું મંડાણ નહિજ બાંધવામાં આવે એમ કહેવા ખરાત્રર છે. **ગીજ વિ**રીશ ક્ષાંકાના સરખાજ તેમોને ચશવામાં આવે તે! સહેનસાહતના ત્રાહ્મા અને દરજ્યનો ખ્યાદ તેઓને આવે અને તેની જવામ દારી તથા કોર્તીમાં ભાગ શૈયાની કૃષ્ય્બ તેંગોને લાય. હીંદ સ્તાન અને આદિકાના તા**ખાની પ્રત્ય**એદ**માં શહેનશાદ**લ વિધે ની જે લાગસી ગેશક રહેલી છે તેની એંક્રિક ક્રીયત પસ્ત્વી : એ સુલ બરેલું છે. દક્ષિણ ભાક્તિકાની કેટલીક જહામાં અ શાગણીનું જોર તપાસવાના પ્રસંગ મને મળ્યા હતા, અને કું માનું છું કે હીંદુરતાનના ક્રોકામાં પણ 🗝લી લાગસી રહેલી છે, જો કે તે હું જાતિ અનુભવચી નચી કહેતા. એસક તે દેશના કેળવાએલા વસ્ત્રમાં **એવી શાત્રણી નથી, એટલ**ંજ નહીં પણ છેદરકારીની તથા કેટી દુશ્મનાવટની પણ શાત્રણી તેમ્લામાં છે, છતાં હું ધારું છું તે કરતાં તેવી હામસી વધારે પ્રમાણમાં હેત્ય તે પણ હીંદુસ્તાનમાં શહેનશાહતના અભિ માનના ભવિષ્ય વિશે હું નાઉમેદ થતા ન**ધી, તે દેશના** શુક્રમ વહીવટમાં બીમે ધીમે જે કેશ્કાર થવાના છે. એટલે કે ર્સાના ક્ષેત્રિની કાંકિતને અને ઉમેદને ઉ-તેજન આપવામાં વધારા મનાર છે, તેની સાથે હું મ્ળાશા રાખી રહ્યા છુ એવા ફેરફાર (શહેનશાદતના ગારી વસ્તોવાળા ભાગમાં અલંત ઉચ્ચ કેળવણી પામેલા દીંદીઓને પક્ષ જે મુશ્કેલી અને અપ માન આપવામાં આવે છે તે તદન ગય કરવા મિયે હું કહેવા ગામું છું.) પણ જે થાય તેા હોંદીએલ્લી સામસીપર તેની તુરત વ્યક્ષર થયા વિતા રહે નહીં એવી અને ખાત્રી છે."

કેળવણી અને બ્રુખાર

લખતી વાંચતાં સીખવવું — અક્ષર જ્ઞાન કેવું જેનું તામ આપણે કેળવણી અધુઓ છીએ. અને એવી કેળવણી દેવા દેડધામ કરી રહ્યા છીએ. પણ ઈંગ્લાંડમાં અનુસવી માસુસો એવી કેળવણીનું કેવું પરિસ્તામ એક શક્યા છે તે મેન્ચેસ્ટર ની શામર સ્કૂલના હૈડ માસ્તર મી. એ. એશ. પેટનના નીચે લખેલા મત ઉપરથી અધ્યી શકાશે.

" પ્રત્ય પાસેથી વસુત કરવામાં આવતી મહેસુતઓથી આપણું દર વરસે ક કરોક છે લાખ પાઉંક વાળકાને કેલ વધું દેવામાં વાપરીએ છીએ. તે ઉપરાંત કેલ્લાક ધર્માંદા ફેલના વ્યાજમાંથી મોડી કરમ વપરાય છે તે તો . સુદી. આડકો અધા ખરધ કેળવણી દેવામાં કરીએ છીએ તેનો લાભ તો ભુગરખાનાં રાખનારને મલે છે. આપણા છે કરા તે છે છે તે સહેજ સાળ સરવાળા આદબાડી કરી શકે છે તેને લીધે સુગાર ખાનાંનો ધર્ધા અને ધર્માલકાર અહેં છે. સેક્કને કેળવવાની આપણી અધી આયાક્રેટ, પીજગીના તાર વગેરેની મહાન સાધા અને સુવ્યવસ્થિત કપાલ ખાતું એ બધાયનો પ્રદેશના સાધા અને સુવ્યવસ્થિત કપાલ ખાતું એ બધાયનો પ્રદેશના સાધા અને સુવ્યવસ્થિત કપાલ ખાતું એ બધાયનો પ્રદેશના સાધા અને સુવ્યવસ્થિત કપાલ ખાતું એ બધાયનો પ્રદેશના

(5)

લોકેશનના અખતરાની નિષ્ફળતા

નેડીય ક્ષાેક્શનનો વહીયટ જનરલ દરકાંડલના દાયમાં દતો ત્યારે લેઓને ખુલ કાડવાનું એક બીલ તેમએ લડ્યું હતું દવે મી સાવર લે જગ્યાએ આવવાથી ને બીલને કચલના ટાપલીને હવાલે કરવામાં આવશે એવા આશા દ્રાંસવાલ લીકરે ' બનાવી છે. ક્ષાેક્શનની રીતથી બાવો એને કહ્યાનો કૃષ્ણ એવું બનાવનારે એક લાંબા ક્ષેપ્પ 'લીક્ટ' ના ર છે એવું બનાવનારે એક લાંબા ક્ષેપ્પ 'લીક્ટ' ના ર છે એ લખ્યા છે. તેમા શ્રીડીકરપના ક્ષાેક્શનના દાપક્ષા લઈ તે કહે છે કે —

" કરેડ એહીંન-સને પ્રતાપે વાંટીદેવરપ ગારું તો થયું પત્યું તેનું પરિભાગ શું આવ્યું એ જરા જેવા જેવું છે. થીડીડેર¥માં દીદી અને **ચી**ના મળી ૩૦ દુકાનઘરારા હતા ને ને નવા એાર્ડીનન્સથી તે જગ્યા છાડી ખીજે જવું પડ્યું છે. ત્રારા લામના દિનને સારું એ પગલું **લેવામાં આવ્યું હ**તું. પત્યુ તેથી તેઓને તેા નુકસાન થયું છે. એસિયા*દી*કાને પાતાના વેપાર ખોલાવવાને ~~ઉલ~~ડાનું નવું એર મન્યું છે. ત્યાંના ગારા સ્વીરોાને આ ક્ષાંકાના અહનમા દતા એવું માન વાનાં કોઈ કારણા નથી, એસિયારીકાને વીડીડેરપમાંથી ક્ષદ્રવાથી બન્યું છે એવું કે ત્યાંની હદમાં આવેલા ડીલારી ઓટના છેપ્રપર તેઓ વેપાર કરતા હતા ત્યાંથી નીકળા તેજ સ્ક્રીરના બીજો છેડા જે મલાય ક્ષેપ્સનની દ્રદમાં આવેલા છે ત્યાં અઈ તેઓ વેપાર કરવા લાગ્યા. આસપાસના દુકાન શરા પહ આ નેપારના સ્થળમાં ભરાવા લાગ્યા છે, અને તાં વેપારની જમાવટ એવી વર્ષ રહી છે કે તેના વખાસ કર્યા વિના રહેવાય નર્લો. ત્વે ડીધારી સ્ક્રીટનેક એક છેડા વેરાન સરખા અક પડ્યા છે ત્યારે ખીતન છેડાપર સુધાર અને કડીમ્મા પશ્ચિમાલર કામ કરી સ્થા છે. નવી દુકાનાની ળાંધણી બુની દુકાના કરતાં મડી અન્ય તેવી છે. એસિયા ટીકા માને છે કે વાંડીડેક્સને તેઓના ખપ છે તથા તેઓને થીડીડેરપના ખપ છે. ~~આ~~ માન્યતા કેટલી સા**ચા** છે તે ઉપરની દુશોકનથી સાળીત માય છે. કાળા ઢાંધાને ત્રેણ લેક્સિથી મુટા પાડવા પછી તેઓ સુખે રહેતા હશે એવું માન વામાં આવે, પણ, અફ્લોસ, એમ તથી. છુટક છુટક કમાણી કરતારા એવા મરીબ પણ પ્રમાણિક ગારાએક્તે એસિયાટીક વેપારીઓ જરૂરતા હેલ એવું દેખાય છે. આવા **ત્રાકા નાથે વેપાર કરવાની કાર્ડ <u>મુ</u>જા રીત તેઓની પાસે છે**. ખરીદનારાએકોના સ્વાસ્થ તેઓ ભરાભર સંસાળે છે, અને att મામ તેમ તેની ચાવી હશે. ચેરસ દુકાનદારા દુકાન ખેર**લે** છે અને રખેને વધારે માર્કા હાથત આવે એવી બીક્યી તુરત પત્છી સાંકેશ છે. નીડીકારપના રહેનારાંગ્યાને ઉધારીની નહેર છે. ડચ દુકાનદારાે ઉપાર આપવાને કચ્છે પણ **યુ**ડીના વાંધાને લીધે તેઓ આપી સકતા નથી. બ્યુ યુકાનદારા आर्थ को पत्र तेओ धराक्ता करांसा हर नहीं. पत्र એ શિયાદીકા તેમ પ્યુટથી ઉપાર આપે છે અને તેને તેના મઈસા મળા રહે છે. તેના દામ દામેશાં સાધારણ હેાય છે. એટલે તેઓને અને કચ ઘરાકાને દીક બધા બેસતું માટે પડે છે. ખન્તે એક બીજાને ફાયદે કરવા નીવડે છે. ત્રારા કામ ધોમા વગરના થઈ પડે છે ત્યારે પણ એતિયાટીક દુકાન દાર તેને ઉધાર આપી તેનાપર આશ્વાર કરે છે. બદલામાં ચેરી પાતાને કામ મળે છે ત્યારે પક્રિયા ચુકવવાનું મુણતા **નધી**.

"રમુજ ભરેલી બીના એ છે કે લણી એવી અંચ્છા પાસે તો ગારાની દુકાનમાર્થી નહીં ખરીકવાનું દુર આવેલી પાતાના એક્શાબાના કુલાની દુકાને ખરીકવાનું પસંદ કરે છે. એવું કેલવાય છે કે લોકરાન દુર સવાથી ખરીદી કરવાની અગવડ પડ્યી હેવાને લીધે કેટલાક મેદરાઓ તેની નજીકમાં રહેવા જવા લાગ્યા છે. આથી મોકકનદારા દુખમાં આવી પડના છે. ખાલી પંડલ ઘર તથા દુકાનાનાં સાડાં તેઓને ઉપજલાં નથી. મેથે વરસે પા. ૩,૦૦૦ થી જે મોલકતની અમસૂર્ધ થઈ હતી તેના આજે પા. ૧,૦૦૦ થી જે મોલકતની અમસૂર્ધ થઈ હતી તેના આજે પા. ૧,૦૦૦ થી જે મોલકતની અમસૂર્ધ થઈ હતી તેના આજે પા. ૧,૦૦૦ થી એ માલકતની અમસૂર્ધ થઈ હતી તેના આજે પા. ૧,૦૦૦ થી જે મોલકતની અમસૂર્ધ અર્ધ હતી તેના આજે પા. ૧,૦૦૦ થી જે મોલકતની અમસૂર્ધ અર્ધ હતી તેના આજે પા. ૧,૦૦૦ થી જે મોલકતની અમસૂર્ધ સર્ધ હતી તેના આજે સાં કે સાંધ કર્યા છે. આ વધી સર્ધ પાલ પુત્રી મળા છે. અલ્ક ક્લાલ હતી સર્ધ છે. એક્ક મોદીકારય કહ્ય ક્લાલિય સંદર્ધ શું કે અને એસિયારીકનુ કામ નથી, ને તેના વિના માત્રી તેમ નથી એ મે માંથી કાઈ વાત ખરી છે કે "

આ લેખપરથી મી. રીચે 'દાંસવાલ લીકર'માં કાયળ લખ્યા છે, અને તેમાં જણાવ્યું છે કે શ્રીડીકેરય **સેક્કિન્સ** અખનસંધી મહાવાન આખીત સામ છે: એક તો એ કે હોંદી અને **ગી**ના દુષ્કનદારા ગરીભ મેરા**ઓની ~~વર્~~યાના** પુરી પાડે છે અને આવા ચારાઓને લેઓનો ખૂય છે: ખીછ એ કે આ દેશ ગાેરાના **કુલક નથી આ કુરાયના,** દક્ષિણ આદિકાના અને એશિયાના **ઢાંકાથી મળીને થયેલ** મેરી કાળા મજાના છે, અને તે **લુદી ~~સુ~~દી વ્યતના શોધ** તેઓની પાતાની અને સમસ્ત **પ્રભાની આવ્યદીમાં વધારા** કરી શકે એવી સ્વતંત્રતા તેઓને મળવી જોઈએ: પ્રોછ વાત એ સાગીત ચાય છે કે દ્વેરિઓ ટુકડા પાજ છે, અહીં થી પક્સા કમાઈ પોતાના દેશમાં માકલી આપે છે. અને 🗬 દેશમાં પોતે રહે છે 🖹 દે**શમાં વાપસ્તા નધી, 🖹 મહેવા**. તદન નાપાયાદાર છે. જો તેઓને મહીં પ્ર**પ્લેક પાપરવાની** તક દેવામાં આવે તે તેઓ વાપર તેમ 🕏 🖦 🕊 रीने कखान्तुं हे है : नेवियारीक व्यक्ता ने है वे એ વિના **ગાકે તેમ નથી, એ સવાલમાં ઉતરવાની અ**ફર નથી. તેઓ ઉપયોગી છે એ તે તમેજ તમારાં કારસ 💵 માં ખતાલી ધ્યાપ્યું છે. હવે જાવાના તેમ એ ટેલ્પેક ઓઇએ के तेम्लाना ६५वेल्वीपकामां क्षेत्र वधारे करवेत केक्सिननी . રીત, તેમાં રહેનારને તેમજ જે દેશ તેને આમલમાં 🕦 છે તેને, બન્~~ય~~ેને નુકસાનકારક છે

ગયા માસમાં એક દીંદી ગીરપીટીયાને એક પાકિયર પાતા? પણું મુજારવાના વહેમતથી એક્કોરટ માજરફેટ પ્રત્યુપ ખડે કરવામાં આવ્યો હતા. માજરફેટ તેવી કહેર મંબાર ગણી તેને પા. પના દંડની અપવા એક મામની સખત જેવતી સભ કરી. આ વિવે વધુ હશેકતા મેળવવા અપે તે દીંદીના પણી વીનનના પી. જે પુત્રને કામળ સખ્યો હતો. તેણે જવાળમાં લખ્યું છે કે: "મજફર હીંદીએ પાડાની સ્વારીના ખીન અનુભવને લીધે એ કહેર કરી છે. હેત્યાકથી વીનન સુધી ધાંડીયર એસી તેને આવવાનું હતું. રસ્તામાં એક્કોરટ આગળ તેને પકડવામાં આવેલ. તે ધાંડીને એનાર બધાને હીંદીને પહેલી સખત સભ માટે અપંત્રી પ્રતે હતો. મારા ગત પ્રમાણે તેને ધાંડી સીલીંયનો દંક ગયા હતો." કહેર કરનાર સખ્ય મારા મહી પ્રતે પ્રતે પ્રતે મારા મહા હતો."

આરોગ્યતા વિધે સામાન્ય જ્ઞાન

N-PERSE

(ગયા માં કરી ગાલુ)

ગ્યાપણી ગ્યારત એવી છે કે અસએ દરદ શાય કે તુરત **ગ્યાપણે દાકતર, વહદ, કે હ**જીમને ત્યાં દેહીયે છીએ. જો તેમ ન કરીએ તો **આપણા હનામ કે** પદામી જે કહ દવા લેવાની **રાજ્ય અમે તે લઇએ ઇરિએ. આપણી** માન્યતાજ એવી છે **કે ક્યા વિના દરદ અપ** નહીં. આ મોટા વદેશ છે અને આ **વહેમવી જેટલા માહ્યુરેલ કુ:વ્યા થયા છે તે ચાય છે** તેટલા **ભીવ્ય પ્રસ્ણાર્થી નથી થ**તા ને નથી થવાના. એટલે આપણે **રિલ્ડ એ શું એ**ટલું સમજીએ તો કંઇક સગના રાખી શકીએ. **દરદત્તા અસ્ય દુ**ખ છે. રીક્ષતા અસ્ય પણ તેવાજ છે. દરદ **નો ઉપાય હો**વો એ ભરાભર છે પણ દરદ મટાડવાને સાર્ જના લેવી એ ફ્રેક્ટ છે એટલુજ નહીં પણ તેવી પણી વેળા **તુકરાત ચાવ છે. આ**રા ધરમાં કમરા દેશ તેને હું હોઈ **દર્શ તેની એવી અસ્તર માળ તેવી દવાની છે.** કચરા હોકું **તેમી તેજ કમરા સડીને મને હત્વીકારક મવાના છે.** વળા **લંક્યુ સહી ભાગ તમારે દાં**ક્સુ, એ વધારે કગરા થયો, ને **ગવાઉ હતો અને હવે થયે**! તે, ગારે ક્ટાડવાે સ્ટ્રયાે. આવી કમા કથા શૈનારની અન છે. પહું એ હું કગરા કહાડી **નાવાં તો પર જેવું હતું તેવું સાધ પાયું ગ**ણ રહે છે. स्त-दुःभ-पेश करी पुरस्त आपसूने सुवने छे हे आपसू सरीरभां अवसे के द्वारते वर्ण सरीरभांक अवसे नीडणवाना रस्ता राज्या है. व्यने लगारे लगारे हरह बाव तहरे आपहो સમજવું એકએ કે આપણા સરીરમાં કમરા હતા તે હવે **પુરસ્તે અહાતમાં સર્ કરમું છે**. મારા ઘરમાં પહેલા કમરા **તિમ ચાલ્યુસ કહાડવાને આવે તે**! હું તેને! ઉપકાર માનું. તે **ચાલુસ કચરા કહાડી રહે** ત્યાં સુધી મને જસ હરકત પડશે **જતાં હુ**ં **ખાગામ પકડીસ.** તેજ રિતે કુદરત મારા કરીરરૂપી **પરમાંથી ક્યરા કહાડી અવ તાં સુધી** હું ખાગાશ પકડું તેા **ચાર્ય સરીર સાથ્ ચ**ાર **અવ તે હ**ં નીરાગી એટ6ે દુખ વિના નો અલ્ફર્સ, અને સરદી અહ છે. એટલે મારે તુરત કોક્ક **રવા કેવાની શુંકે ખાવાની-દેડ** ધામ નધી કરવાની. હું **બાલ્યું છું કે ચારા સરીરના અયુક ભાગમાં કમરા હતા તે** અહાડવા કુદરત આવી છે. આવે તેને રસ્તો આપવા એટહે હું **ગોછામાં ગોછી સુરતમાં** સાફ થઇ જઇ**રા**. હું કુદરતની સામે 📲 🖁 તો કુલ્સ્તને ભેવકું કામ; કચરા કહાડવાનું ને મારી સામે **લાવાતું. કુદરતને દું મદદ કરી શકું છું. જેમ**ેક જે કારણ **થી કમરા દાખલ થયા** તે કારસું દુર કરું કે જેથી વધારે **દાખલ ન ચાય. એટલે** કે તે દરમીયાન ખાવાનું બધ કરં. **તેવી વધારે કચરો પ**ડતો ગુધ રહે. અને ખુલી હવામાં **ચેડિય કસારત કરે તે**મ વળી **છું પણ શ**રીરની મામડી વાટે **ક્ષ્યરા કહારતા વ**છ જાઉં. કાયા નીરાગી રાખવાના આ સોનેરી નિષ્મ છે એમ દરરેક માસુસ પોતાની મેવે સાખીત કરી શકે છે. માત્ર ગ્યાપણા મનતી હાલત આપણે સ્થિર **सभवी कोर्डमे. के आक्ष**स ध**थर ઉ**पर भरी मास्या राणे એ તે તે હમેલાં આમજ કરશે. આવી મનની હાલત કરવા માં આટલું મદદ કર્તા **મરોઃ—ડું** વહેદો વીગેરે પાસેથી દવા ~~લાક્ષ્ય છતાં માર્ગ દરદ દુસ્ત થશે એવે~~! થીએા ક્રાષ્ટ્ર છતારતું નથી; વામાના હામમાં મખેલા બધા નીરામી મતા નથી; છો

તેમ થતું હૈાય તેં મારે આ પ્રકરણો લખવાપસ્થંત હૈાય તે આપણે બધા બહુ સુખી છંદગી ભાગવતા હૈજીએ

~~ગ~~ન્તુલવ તેં એવા છે કે જે ધરમાં બાટલી પેડી ત્યાં**ધી** પાછી નીકળતીજ નથી, અસપ્ય માસસો આપી છેંદગી કંઇ ને કંઇ રાત્ર ભાગવતા રહે છે ને એક પછી એક દવા વધારતા જાય છે. વક્દો હકોમાં બદલ્યાજ કરે છે. રામ મટાડે તેવા વાષ્ટ્રની શોધ ખાળમાં અમ્યા કરે છે. ને છેવટે પાતે ખુવાર થક, ખીજાને ખુવાર કરી ધાલાવેલી કરતા મરી અમ છે. પ્રખ્યાત મરહૂમ જજ સ્ટીવન જે દીંદુસ્તાનમાં પત્ર્યુસ્ત્રી મચ્ચેલા તેઓ એક મેળા કહેલું કે જે વનસ્પતિને વિષે વહેદો ઘર્ષાં એક્ષું અધ્યું છે, તે વનસ્પતિઓને એને વિષે તેથી પણ એક્ષ્મું જાએ છે એવા શરીરમાં તેઓ દાખલ કરે છે. વહેદા પાતે પણ ખરાખર અનુકાવ મેળવ્યા પછી એવાંબ ઉદગાર કહાડે છે. દાકતર મેજેન્દી કહી ગયો છે કે "વધદું એ મહા પાખડ છે." સર એસ્ટલી કૃપર કરીને પ્રખ્યાત દાકતર માટ મંમાં તેણે કહ્યું છે કે "વર્ક્યક શાસ્ત્ર એ સાથ અ૮કળ ઉપર સ્માએશું છે." સર જેન ફ્રાસ્ખૂર્સ કહ્યું છે કે " વાર્કદોના ડ્રદામણ હતાં મસ્યુ વસ્ત્રા માસુસોના રામ કુદરતે દૂર કર્યા છે." દાકતર એકર જસાવે છે કે "સતીયા તાવમાં જેટલા દસ્દી મરે છે તેના કરતાં પ્રસ્ વધારે લે કરદની કવાધી મરે છે." કાર્કતાર ફરાય કહે છે કે " વહદાં કરતાં વધારે અપ્રમાસ્ક્રીક ધધા 'આપ્યેજ એવામાં **આ**વે છે. " દાકતર ટામસ વાટસન કહે છે કે "બહા અમસ્યના સવાલ વિષ શક**થી** ભરેલા સ**યુ**દ ઉપર આપણા મંત્રેલ લટકમાં કરે છે." દાકતર કેલ જેવલ કહે છે કે "એ વપ્રદું નાબુદ થાય તો અધ્યુસ જાતને ગ્રાથાંગ શાસ શામાં" દાકતર ફરેંક કહે છે કે " હવ્યરા માસ્ક્રમોની દ્વાખાનામા વાટે કતશ થાય છે. " લક્તર મેસન સુડ કહે છે કે સડાઇ મરક્ષિએ અને દુકાળમાં જેટલા માસ્સોનો સોગ ચાય છે તેના કરતાં પણા વધારેના બાગ દવાઓને મણ છે." જ્યાં અમા વખરો વધ્યા છે ત્યાં તાં દરદા વધ્યાં છે એવું આપજો કેકાલે કેકાલે ભેઇએ છીએ. જે અપાઓમાં બીજી જાહેર ખબરા નહીં આવી શકે તે છાયાએકમાં પણ દ્વાએકની ગાટી **હે**વાતા સારે બીજાંમોતી પાસે જાહેર ખળર માત્રવા તેના કારભારીઓ જતા: પણ દવાના બહેર ખળરા નાખવાનું દળાએ આ અપા ઉપર દ્વાના માલેકા કરતા ને પક્સા પસ્ પુષ્કળ આપવાની લાસગ આપતા હતા. એક પછની ક્રિમત જેની છે તેવી દવાના આપણે રૂપિયા આપીએ છીએ. પણે ભાગે દવા સાવી બની છે તે તેના કર્તા આપણને જસ્સવાજ નથી દેતા. હુપી દવાએક એ નામની ચાપડી દાવમાં એક દવાવાળાએજ જદાર પાડી છે. માલસો ન અમે તે હેત એ ચાપડી ખદાર પાડવાના છે. તેમાં તે બનાવે છે કે સારસા પરીકા, ફરૂટ સાલ્ટ, સીરપ વીગેરે અંગ્રાએલી (પેટન્ટ) દવાએા છે તેના આપણે ત્રણથી સાત શીક્ષીંગ આપીએ **છીએ. તેમાં** આવેલી દ્વાની સુળ કિમત એક ફારધીંગથી એક પેની સુધીની દેાય છે. એટલે આપણે ઓહ્યમાં ~~એ~~પ્યું છત્રસ **ગસ્**ં તે વધારેમાં વધારે ત્રણસેં છત્રીસ ત્રણું દામ અવાપીએ છીએ. એટક્ષે આપણે ત્રસ હતાર પાંચસે ટકાથી પાંત્રીસ દ્રભાર ટકા સુધી નફા આપીએ છીએ

આમાંથી વાંચનારે એટલું તો જોવું જોઇએ કે દરદીએ દાકતરાને ત્યાં દેહવાની જરૂર નથી, એકાએક દવાઓ ક્રેવાની

ત્રવી. પણ વધા ત્રાણુસ એટલી ખાત્રાસ તહી રાખે. શક **હરા માત્ર અમમાણીક તથી**. દરવેક વખતે દ્વા ખરાગજ **છે ભેવું યાધારણ માણસ તહીં માને એવા બધાને** એટલુ મ્લી શકાય કે: "તમે ખેતે તેડલી ખામાશ રાખજો. દાદતરાને **બને આં સુધી તરિક ન ભાષનો,** શસ્ત્ર**રા**ને ભાલાવા તા **ચારા મામ્યુસની પાસે જ**ઈએ, અને એકને બાલાવ્યા પછી **તેને વળગી રહે**જો. તેજ ભીજાને મોધાવવા કહે સારે બીજા તે ચાલાવએ. તમારું દરક તમારા શક્તરના હાયમાં નયી. **તમાર્** ભા**ર્યુપ્ય હતે** તો તમે ખ**ગા**ત સારા ઘટોા. અને જે તમે તદભીર કરી તે છતાં તમાર કે તમારા સમાનું મચ્ચ્ નીયજે તેંા ભાગુએ કે તે પણ છ'દગીમાં એક પ્રકારના ફેર ક્રારજ છે. " **મા પ્રમાણે માપણે** વિચારીએ ને ચાલીએ **એવા હેતુ આ પ્રકરણા લખવાના છે.** તેમાં શરીર રચતા, **હવા, પાણી,** ખાેરાક, કસરત, કપડાં, પાણીના તથા ગારીના ઉપચાર, ભક્ષ્માત, બચ્ચાંતી માવજત, ત્રરભવેળા સાં પુરૂપત્ કરતવ્ય, **સાધારણ જોવામાં આવતાં** દરદા. આવા વિષયા ભાખત વાચનારની સાથે વિચાર કરવાની મારી ધારહ્યું છે.

પ્રીતીકસ, મેહનદાસ કરમચંદ ગાંધ<u>ી</u>

બાલ્કન ચઢાઇ—સુલેદની દિલચાલ

તા, કાઇના લાંડનના તારમાં જગ્યાવેલું છે કે 'ડાઇમ્સે ' ભલગેરીયન એસમીએાને કર્યકા આપી માન ભરેલી સુલેહ થાય તોજ કાતકરન્સ પાર ઉતરે એમ જગ્યાવ્યું છે.

તા. ૪ થીના તારા ઉપરથી જણાય છે કે આડરીઓનેર પક્ષ અને ક્ષ્ટલન ટાપુએલા સંબંધમાં પુખ મર્યા ચર્લી હતી. પણ દુર્કી એલચીઓએ તેમાથી કંઇ જતું ન કરવા નિશ્વમ રાખ્યો છે. રામાનીયા અને બલએરીયા વચ્ચે મુલક ના ભાગ વિષે વાંધા ઉઠમા છે. રામાનીયાએ લસ્કરના તક યારી કરવા માંડી છે. પણ પાછળથી જણાવવામાં આવ્યું છે કે તે રાખ્યા વચ્ચે લડાઈ થાય એવા સંલવ નથી.

તા. દ કીના તારમાં જ્યાવેલું છે કે યુરાપી રાજ્યાની સલાદથી સુંદેદની દિલચાલ તુરી પડવાના ભપ દુર થયા છે. આડરીઆનાપલ શરણે સાય નહીં ત્યાં સુધી પુરાપી રાજ્યા વચ્ચે પડશે નહીં. દરીક દિવસમાં તે શરણે શાય એવી વક્કી રહે છે. લુશેપી રાજ્યાને પરાણે નમતું આપવું પંડે તે હોંકા પાસે જ્યાળદારીમાંથી સુકન શવાલ એમ તુર્કી ઇચ્છે છે એવું મનાય છે. બીજા નારમાં જ્યાપેલ છે કે ચેડલાના હસ્કર તરફથી એક ડેપ્યુડેશન કાન્સ્ટાંઇકોમલ પહોંચ્યું છે અને લડાઇ ખાનાના પ્રધાન તરીકે નગીમ પાસા ની જગ્યાએ ઇંગત પાશાને નીમવામાં આવે એવી મામણી તે કરનાર છે

તા. (મીના તારમાં જ્યાવવામાં આવે છે કે તુર્રીન રીલીમ કામ માટે નાણાની જરૂર હેવાથી લંડનમાં એક ક્ષેત્ર કાઢી આપવામાં આવી છે. આ પ્રમ્લાંથી સુલેદ થવાની આશા વધારે બંધાઇ છે. પાછળના તારોમાં જ્યાવેલ છે કે આડરીઆનાપલની પ્રસ્છદા અને મુકરબાવાળા હતા સિવાય નાં, આગ બલગેરીઓને સ્વાધીન થાય તેમાં યુરાપી રાજ્યો પ્રમુત છે અને બલગેરીયા અલ્લો શરૂન સ્વીકારશે. વળા ખેતું જ્યાવેલ છે કે તુર્દી આડરીઓનાપલના કાલ્કા તેહી નાખે અને બીજી શરતા કસુલ કરે તા તે તેની પાસે રહેવા દેવા બિદન શંધત થશે. ત. ૯ મીના તારમાં જષ્ણાવવામાં આવે છે કે આડરીઆ તેમલમાં ખેરાકનાં સાંસાં છે. જ્યું દીઠ રાજની ૪ આઉસ રાડી સિવાલ 'ક્રક્કિંગ કંઇ ખાવાનું મળતું નથી. તે અહેર તુરતમાં સરજે સાય એવી વક્કી રખાય છે. બીજા તારમાં જ્યુંગ્વેલ છે કે આડરીઆનોપલ વિષે બહુ વિચાર કરતા યુરાપી રાજ્યોને લાગ્યું છે કે તે બલએરીયાને સ્વાધીન ચવુંજ જોઇએ. જરૂર પડે તે તુકીને તેવી ફરજ પાડવા આખરે નહેલનું ડેમોન્એઝન લઇ જવા યુરાપી રાજ્યો વિચાર કરી રહ્યા છે

તુરકીને મદદ

જોદાનીસખરગ રેડ ક્રેસંટ સોસાયડીના સેક્રેટરી સખે છે કે:—ના. ૧લી જાતેવારીએ આ સેત્સાયડીની એક જનસ્લ સભા મળી હતી. બહાર ગામના ડેલીગેટા પણ તેમાં હાજર હતા. તા ટકીસ કાત્સલ તથા મી. ગાસમાન અદમદ એક્રન્દીએ પથુ દાજરી અપી દતી. મી. એક્ષ્યમાન અદ મદે દસ્લામી પ્રવ્યાર પ્રક્રિનીએના જુલમનું લળાખ્યી વર ચૂત કરકું હતું. તેથી દાજરીનેહની આખેરમાંથી આંસ્ પડવાં દર્તા. તે બાદ પ્રેસરસ હબીળ માટણ, દુસેન માલ, ઈ. એ. એમ સ્ટીક, ખી. પી. ઈપ્લાહીમ, મહુમદ ક્રેલ્થી અને બોલ્ત સાહેબોએ અસરકારક લાયણો કર્યો હતાં, અને કામને સપમાં રહેવાની જરૂર બનાવી હતી. સભાની લામણી યહુ ઉત્કેરાઇ હતી, અને દાજરીનોએ પીંડીઓ, **પડીઆ**ગા, છત્રા, ચક્ષ્મા વગેરે ફંડમાં અરપણ કર્યો હતાં. તા. ૨ છ એ મી. કરાદીઆ, મી. ગઢુ, મી. દબીબ માેટબુ, અમ્બ સાદેખ વગેરે કુંડ એક્ટું કરવા બહાર નીકળી પડ્યા હતા તેમને અર**માલ**ામાં સારી મદદ મળી હતી. જે માટે સોસા યડી અરમેસિના ભાઈએનો અભાર માને છે.

અરમાંક્ષાયી એક ખળરપત્રી લખે છે કે.—રેડ ક્રેસંટ સોસાવડી તરફથી મેસરસ ઓગમાન અદમદ, મેડ અ. કરા દીઆ, મદમદ ઈસપ ગટડુ અને હળીળ મેદરણ ઉત્રરાબુ માટે આવ્યા હતા. શ્રી. આમાદ દવ્યાઇલની મેડાઉનમાં એક શ્રીટીંગ બાલાવવામાં આવી હતી. શ્રી. ઓરમાન અ.મદે અસરકારક ભલાબુ કર્યા બાદ ઉત્સાદથી કાળા ભરાવા લાગ્યે દત્તા. કેડલાક મેરા તરફથી પણ રક્ષ્મા મળી છે. આક્ષરે સા પાઉડ એક્કા થયા છે

રેટેંગરથી એક ખબરપત્રો હવે છે કે:—મહિતા. ર છે એ કરભતના મી. એમ એચ હરમાઇલની શહી અત્રેના કહીશ મી. ઇરમાઇલ કાદર વાહેદની બેટી સાથે થઇ હતી. આસપાસથી કલ્લ મહત્રથોએ લાજરી આપી હતી. ડરબન થી રપેકીયલ દેનમાં મેસરસ પારસી કરનમછ, એમ. એસ. રાંદેરી, અબ્દુલ હક, શેપુ પીરલાઈ, એ. એમ. શેખ, હાછ સહેમાન કથરાદા અને બીજા લખ્યા સાહેબા આવ્યા હતા. મુખારકબાદીનાં બાયલો થયા બાદ રેડ ક્રેસટ સાસ્યારીમાં મદદ કરવા વિધે મી. રસ્તમછ, માલવી અબ્દુલ કાદર, મેલવી બધાર વગેરે સાહેબાએ ભાષણ કર્યાં હતાં અને લગ બાળ પા. ૮૦ તેક કાંગ્રેક થયો હતાં.

માખુસ કેટલી જમીનના ખાલિક હાઇ શકે?

[डेम्बस्टेम्पनी वार्ता (१५२वी.]

HATE THE

એક ગામડીના ખહેતને તેની પ્રોડી શહેરી ખહેત એક દલોડો પ્રળવાને ખાવી. મે.ડી બહેન એક શહેરી દુકાનદાર ને ખતે નાની બહેન એક ખેડૂતને પરસ્તું હતો. ખત્ને બહેના એક દિવસ વાળુ કરતી કરતી વાતાએ પડી. પાતે કેવી ખહેન શહેરની જાંદગીની ભડાઈ કરવા હાગી. પાતે કેવી સારી રીતે રહે છે, રહેવાને કેવું સારૂં મકાન છે, છાકરાંને અને પાતાને કેવાં મન્યનાં કપડાં પહેરવાને મળ છે, કેવું કેવું ખાવાનું મળે છે, વરા, જમસ્ત્વાર, નાટક, મેળા વગેરે માં જનાં કેવી મોળ પડે છે, એ બધું રસથી તેએ કહી સંભળાવ્યું.

નાની ગહેનને આથી ઘટમાં લાગ્યે. તે ચેપારી છંદગી વધાડવા લાગી અને ખેડુનની છંદગીને વખાસુવા લાગી. તેથુી બેલી કે "નું તે! આ છંદગીને છાડીને તારી છંદગી બેલવવાનું પસંદ કર્ય નહીં. અમે ગરીબ અહે રહ્યાં, 'પસ્ અમારે કોઇ વ્યાપી નથી. તમે વધારે ધાઠથી રહેતાં હશા, પણ તૈથી હાતું કમાવાની હાયવાય તમારે કરવી પડતી હશે, અને ત્રહું કમાવા જતાં હાત્રું ખાઈ પસ્ ખેરી. આજે તમે શાહુકાર થઈ કરા, પસ્ કાલે તમારે બીખ માગવી પડે એવા અવસર પસ્ આવે. અમે કદી ધનાદય નહીં થઈએ તે મરાવર, પસ્ અમને પૈક પુરતું રાજ મળી રહેશે."

"પેટ પુરતું મળી શહેશે ! " મેડી ખહેન ખેલી છઠી, "માતો તેમાં તેં શું સંભળાવ્યું ! કુતમં મેંકડાંતે જેમ મળી રહે છે તેમ તમને પણ મળે, પણ નહીં તમે નાતના કે જાતના, નહીં રીતના કે ભાતના. તારા ધામી ખિયારા ગમે તેટલી મહેનત કરશે હતાં તમે રહેવાના ઉકદડામાં અને મરવાના પણ ઉકદડામાં અને તમારા હેરકરાઓનું પણ તેમજ."

"તેમાં શું થઇ રહ્યું ?" નાની બહેને હીંમતથી જ્યાય વાહ્યો, "અમે અને તેવાં સ્થાં, પણ વ્યમારે નિશંત છે. અમારે નથી કાર્મની પાસે વાકા વળવાનું કે નથી કાઇની દેહસત, તમને શકેરના રહેવાઇનિંગને ધસ્કુમિં લાલથો દેશ છે, આજે તમારી હાલત સારી છે, અને કાલે તારા ધણી ના મગજમાં ભુન ભરાય તે! ભૂગાર, દાર કે અનિ કૃંદામા કસાઈ બધું ગુમારી દેય. કેમ 'ખરૂં કે નહીં ?"

પ્રેમેર પટેલ (નહાનીના ધર્યા) ઓટાપર પડયા બધું સાંભળતા હતા. તે વિષ્યાર કરવા લાગ્યા કે " આ વાત ખરી છે. જો માણુમ ભાળપભુષી મહેનત કરતાં અને ધરતીનાં દેશે ભાંગનાં શીખ્યા હોય તા પછી તેના મગજમાં કંઇ ભૂત ભરાતું નથી. પણ મારે મુશ્કેલી એ છે કે પુરતી જયાન મારી પાસે નથી. જો મારે જોઈએ તેટલી જયાન હોય તા પછી હું બલ્બસ શુતનીએ પરવા ન કહે."

બન્ને બહેના વાળુ કરી પરવારી સુઈ ગઈ. પણ ડેલીએ થી ભાભરા છુત પસાર થતા હતા તેણે પ્રેમા પટેલના વિચાર, અપમા અને ચનમાં બાલ્યા કે "આ પટેલને મારી સામે મેદાન પડવાના ગરવ થયા છે. ક્રીક છે, હું તેને એઇએ તેટલી જમીન આપીસ અને પછી એઇશ કે તે શું કરે છે."

હીંદુસ્તાનના ખઅરા

રાય બહાદુર લાલસંકર ઉગીયાલંકરની યાદયીથી અલવી રાયવા અમદાવાદની એક ભહેર સભાએ જ, ૫૦,૦૦૦ એક્કા કરવાના કરાવ કર્યો છે. મરહુમે ૨૧ વરસ સુધી અલવાવાદ ની અન્ભુયને કરવામનું સેક્પેટરીયલું ગભવેલું હતું. અલ દાવાદની અભિનેશ, અન્ભુયને અને ગુજરાત વર્તાક્યુલર સાંસાયરીએ સલાએ અરી રા, ગ. લાલશકરનાં મરસ્ય માટે એદ અલેર કર્યો હતા. વર્તાક્યુલર સેસાયટીએ પોતાનાં દુંક્યાંથી ર. ૫,૦૦૦ મરહૂમની ચાદચીરી રાયવા સારૂ કાડવા એ, અને તેમાંથી તેમનું કરવન અરિય તથા કેટલાક કેડિક પ્રયોગી નિખધા હપાવવાનું કરવા એ.

રા. ગ. લાલશંકર ઉપીયાશંકરના મરખુ**ર્થી અપ**દાવાદની અન્સું મતે કરલામના સેક્ષ્ટેટરીની ખાલી પહેલી જવ્યાએ નવા સેક્રેટરી તીમના અંબુખનની સભા રા ગ. રમસ્યુઆઇ **મહી**યતરામ ચીલકંક ના પ્રશુખપણા નીચે મળી હતી અને સર્ક માઇપદ**ર્મા**ય અહ મદમીયા કાદરીને સેક્ષ્ટેટરી નીચવામાં આવ્યા હતા.

મકાશ કલાકામાં તાંભેર આતે ભરાએ**લી** ડેરેસ્ટ્રીક્ટ જેન કરન્સના પ્રમુખ કા. નાયક મેતાના ભાષભુમાં જ્યાન્યું હતું કે ગીરમીટથી પરદેશ પશુરા લઇ જવાની રીત હવે ગય થવી એકએ; આ દેશમાં મસુરાની એટને પહોંચવાના તે એક રસ્તા છે.

મહિસુરમાં લેંગેશારની નછક એક **લાહમણ મહસ્યે એતી** સર કરી પાકના ફતેલમંદ અખતરા કરેલ છે, ખને તેવા સાંતી સરકારે તે સાહસને ઉત્તેજન આપવા **યાગ જગી**તના ડુકડા શાડે આપવા કરાશે જસ્મુખ્યા છે. 'સરત એકતાર' આ ખબરની તેંધ લઇ પારસીએલને ખેતી **મહ્યુ કરવા લ**લા મહ્યુ કરે છે.

દુકાળ માટેના ખાનગી તથા સરકારી **ધર્મદા કૃંડાની મે**ગ્ય ભ્યવસ્થા કરવા **મું**ભકની સરકારે એક કર્યાની નીમાં છે અને તે એક જાયુકનું કૃંડ તથા જા**યુકની કર્યાની સ્થાપનાના વિચા**ર કરનાર છે.

છેલ્લી ડપાલમાં મવેલ કિમરેડ' પત્રમાં મુખદના તાર આપેલ છે તેમાં જણાવ્યું છે કે હોંદુઓએ દેકરેસાંક સાસા યડીમાં નાણા ભરી મુસલમાના તરફ જે લામણી અતાવી છે તેને લીધે મુસલમાનોએ ભેકની કદમાં ગાયની કુરવાની નહીં કરવાતું દરાવેલ છે. આ ખબરપર ડીકા કરતાં 'કામ દેડ' લખે છે કે જો હોંદુસ્તાનની એક કામનીપર પડેલી આફ્તથી ખીજી કેમમાં તેની પ્રત્યે દિલસોજી પેદા થતી હોય અને તેથી કેમો એક્સ થતી હોય તે બાલ્કનની ચઢાઇ માપ દેપ દેખાવા હતાં આસિવદિશ્ય છે.

પ્રોહારીયામાં પ્રમુહ થતા 'વેક્સ્પેમ' પત્રના અપિપૃતિ હા. ઇંગ્રેનબરમે પ્રોફેસર સધા કુષ્ઠદ પ્રક્રમાં એમ એ. ઉપર લખેશા કામલ 'બંપ્રાથી' એ અપ્યા છે. તે કામમમાં 'આવા આક્રિકન જરતલ એક સાયન્યા' તામના અપ્રામં પ્રમુહ થયેલા શખ્યર ડા. ઇંગ્રેનભરને ખ્યાન પેમેલ છે. તે શેખમાં જ્યા વેલ છે કે "પુરવે રોડેશીયાની સેનાની ખાલોનું કામ ઉત્તર મહિસરની સેનાની ખાલોની સેમીજ રીતે ચાલતું, અને તેથી ઇંગ્રેયીયાની ખ્યાંથે એક હજર વરસપર રોડેશીયાની ખાલો અરબે (હોંદીઓ) હોંદી પક્ષરોલડે મલાવતા હોતો જ્યાનો "

(19

'ખગાળી' પત્ર આ કાગળપર દીકા કરતાં કહે છે કે આ રાષ્ટ્રમાં આકતિદાસીક અગત્યતા છે તે તે. કીક પણ ખીછ વિચારવા જેવી વાત એ છે કે: ક્રમ પ્રીસ્તીના જન્મ પહેલા હજરેક વરસ હીંદુસ્તાનને દક્ષિણ અહિકા સાથે વેપાર વગેરે તો સંજય હોવા હતાં આજકાલ આવી વસેલા ત્યાંના ગેરાઓ આજે, ઇસવીસનની વાસમી સફોમાં હીંદીઓને નવા આવનારા અથી હહ્યા કરે છે એ કેવી વાત મહાય!

પરસુરણ

ના. નીક્રામે કાસવાલના રીલીકું ફંડમાં ર ર.પ૰૦ ની મીજી ૧૩મ અરી છે.

મી. કાપ્કલીયાએ નામદાર આંગાખાન ઉપર કાગળ લખ્યો છે તેમાં તેઓ સાલેબને પુછલું છે કે તે ક્યારે દક્ષિણ આદિકા પધારશે. તેજ કાચળમાં મી. કાપ્કલીયાએ માગ્યું છે કે ના. આમાપ્યાન કામના મહેમાન થઈ રહે.

સંયુક્ત માંતાના માછ મવરનર શ્વર જોન લુએટ પાતાના દોદા પરથી ફરાયત થઈ વિલાયત પાળા ફરતાં દક્ષિણ આદિકામાંથી પસાર થયા હતા. અત્રે તેમણે હીંદી કામની સ્થિતિ વિષે તપાશ કર્યો હતા. તેઓ ડરબન આવેલ સારે ત્યાંના કેટલાક અધ્યેવાન હીંદીઓની ક્ષુલાકાત લીધી હતી.

સંવાતથી એક ખબરપથી લખે છે કે :— અને એક લાઈ પ્રેરી રૂમ વરસેક થયાં સ્થાપવામાં આવેલ છે, પણ તેના કારપવાદીઓ ઉપમાં હોવાથી હોદાને તેના લાભ મળલ નથી. અવાં સાર્રા કામને હાથમાં લઈ પછી અરપેથી પડતું મુક્યું એ શરમની વાત છે.

ખાલવાથી શૈયપુલ ઇસ્લામના સોક્રેટરી લખે છે કે:—તાં ની લાઇગ્રેરીનાં મહાનને પાકાં ભારી ભારખું, હત વિગેર કરવાનાં છે, જમીનને ફસ્તી દિવાલ બાંધવાની છે, અને બીલ્ન પણ કેટલાક જરૂરના સુધારા વધારા કરવાના છે તેમાં રૂપીયા હજારથી ઢોઢ હજારની જરૂર છે. દ્રાસવાલના ખાલવાવાસી મહસ્યોને ખાદલી ૧૪૫ એક્કી કરી માક્સવા વિનીને છે.

માક્યકાલથી એક ખળરપત્રી હીંદી એકિતો દુકાનામાં વેચાસુનું કામ કરે છે એ વિધે અગાઉ બહાર પહેલા ખબર પત્રપર ખાન ખેંચી લખે છે કે:— હિલામી એક્સો દુકાનમાં વેચાસુનું કામ કરે છે એ મારા અનુભવથી લખું હું. યુસલમાનાને એ લખું હોં છે છે મારા અનુભવથી લખું હું. યુસલમાનાને એ લખું કે અંગના વાત છે ઉમેદ રાખુ હું કે એ કામ નોકરા પાસે કરાવવામાં આવશે.

રડર જણાવે છે કે સુંબઈના ગવરનર સર જ્યારજ ક્લારકની જગ્યાએ **હોારક વોલીંગડન નોગાયા** છે

તા, દ્રષ્ટીએ શંકનથી રહેર જણાવે છે કે. વિદ્યાણ આદિ રિકાના એક્સિઆરિકાની સ્થિતિ વિધે 'ટાર્ડન્સ અહદ્ મુક્ત ત્યાલ સેખ લખી જણાવ્યું છે કે હીંદી ઈમીએસનના મુસ્કેસ સવાલ માં મી. એપ્લેની મુલકાન બધા પક્ષને હમેશને માટે કેમિતી માર્ક મો. એપ્લેની મુલકાન બધા પક્ષને હમેશને માટે કેમિતી માર્ક મો. એપ્લેને શક્ય છે. તે અપે જાણાવે છે કે સુનિયન સરકારે મી. એપ્લેને તરફ જે મિત્રના નથા વિવેશ રીનબાત ખનાવી, તેમજ મી. એપ્લેનએ વિશાળ નજરથી તથા મુજકારી પણાવી જે રીતે પોતાતું કામ કર્યું, તે ઉપરથી એમ કહી શકાય છે. વિશાયમાં તે કહે છે કે ઈપીએકાન ખીલ પસાર ચવાયી અને પક્ષનાં આને અને આવ્યકના સામાન્ય સવાલતો નિવેશ આવે એવું લાયે છે.

આ તાર પર ટીકા કરતા 'મરક્યુરી' એ ફ્રીસ્ટેક તરફની ફુશાંબતના ખ્યાલ આપ્યા છે, અને જજાદવું છે કે દ્રિમાં મેરાન બીલથી એંશીયાટીક સવાલના ફક્યા આવશે એવુ વિદ્વાયતમાં મનાતું લાગે છે, પણ બધા ફાજોએ જોતાં એવું યાક્ષ્ય કહી શકાતું નથી, અને આવી સ્થિતિમાં સરકારને એપ્પાક્રીશન પક્ષની મદદપર આધાર રાખના પડે એવા સંભવ - લણે છે.

જેતાન્દરિસ્ખરગની ટાઉન કાઉસીલમાં કા, પેલ્વર્ટર તાંદુરસ્તી ખાતાના રીપાસ્ટ રહ્યુ કર્યો હતા તેમાં જગાવમાં હતું કે દાલમાં શિતળાનું દરદ ફેલાયેલ ત્યારે ૩૫ દરદીએક માલુમ પડ્યા હતા. તેમાં ૧૪ હીંદી અને ખીજ કલરક તથા મલાય હતા. હીંદીએક અને મલાયોત્વી દરદી પ્રુપાવવાની આદનથી ખદ્દ શ્રીતા પેદા થઈ હતી. તેથી મલાય ક્રિકેશનમાં એકા એક ઘરમાં તપાસ કરવામાં આવી હતી અને તેમાં હીંદીએાનો વાલંટરી હેલ્ય ક્રમિટીએ અમુક્ય મદદ આપી હતી,

'હી સ્પેક્ટેટર' નામનું એક કથ છાયું થી. ગામમાની અર્ગ ની મુલાકાત સબધમાં જહ્યાં છે કે: —થી. ગામમાં મહીના કુલીઓની સ્થિતિના નતે તપાસ કરવા આવેલ છે, પણ અમે ચાપ્પું કહીએ છીએ કે તેને તેમ કરવાના લાગ નથી. અને સ્વરાભ બાગવીએ છીએ. અમારી પાશમિંટ કુલી માટે કાયદા ઘડ્યા છે, તેમાં કાઇએ વચ્ચે આવવાતું નથી. માટે કાયદા ઘડ્યા છે, તેમાં કાઇએ વચ્ચે આવવાતું નથી. મી. ગે.ખલે પ્રધાનાની મુલાકાત લેવાના છે, અહીંના સેંકડો ગેરાઓ પ્રધાનાની મુલાકાત સામે છે લારે તેમાંને વખત નથી હેલું. અને તેમ સામ મી ગાપલે પ્રધાનાની મુલાકાત સ્થય તેની દરકાર કરવાની નથી. અલ્લે પ્રધાનોની મુલાકાત સ્થય તેની દરકાર કરવાની નથી. અલ્લે તેમ મામલ્યા હેલની મહાપીલ છે તેને તમ્યુદ કરવા આપણી મહેનત ચાલુજ રાખવાની છે.

અમની સભામાં કેપ્ટન પીલના સવાલના જવાબ આપતાં કોહોતીયલ પ્રધાને કહ્યું હતું કે:—૧૯૦૫ માં ચ્યુનીસીપાલીટી વિપેતા નાતાલના કાયદાતે મંજુરી આપવામાં આવી નહીં તેતું કારણ એ હતું કે તેમાં કામી એક ધત્મન્ત કરનારી કલમ હતી અને તેથી ત્યાં વસી રહેલા દીંદીઓને અન્યાય થત્ય તેમ હતું. ૧૯૦૮ માં તે વિષેતા નિવેડા થઈ જશે એમ આશા હતી પણ તે વખતનાં ખીલમાં પણ ઘટતા મુધાય ન થઈ શક્યો હોવાથી ઉપલી ઘડીએ ન્યાયખાતાના પ્રધાનની સલાદથી અને વડી સરકારની સુચનાથી મવરત? તે બીલ અટકાર્યું હતુ. નસાઉથ આદિકા '

ખ્યપાનમાં દેશભક્ષ્મ નરાની કદર કરવાની રીત બહુ ખાન ખે ચનારી છે. ઉત્તમ દેશભક્ષ્તિ ધરાયનાર પુર્વાને ત્યાં મેડટા ખેતાએ આપના નથી પણ તેને શિક્ષક નરીક સ્થાપવા માં આવે છે. આ રીતના દાખસા આપના જવાનના એક વ્યા એકમાં જણાવે છે કે એક વેળા મરફમ જનરલ નામી તે. શુકાકાત પાંત નવલ ત્યારે તેને કહેવામાં આવેલ કે જનરલતે નિશાળમાંથી પાળા કરવાના વખત થયા છે, અને યાડીવારમાં તેએક ઘેર આવશે. આ સાંભળી દય એક્સમાં તાલુબી પાન્યા તેએ તે નિશાળ જવાની કબ્લ્સ અતાવી. ત્યા જઈ વેલ છે તો કનિદાસનો પાદ પુરા કરાવી છોકરા એને પટા લાકડી ખેલવાનું શિક્ષણ જનરલ નેડમી આપના દવા. એક બાળમાં જ્યારે ધાનાના ઉત્તમ દેશભક્તાને વધા દવા. આમ આલોક જ્યારે ધાનાના ઉત્તમ દેશભક્તાને દામે કેળવાના હોય લાક દેશબક્તિના અફર્યા તેઓમાં શકે તેમાં નવાઈ નુધા.

અઠવાડીક પંચાંગ.

(1) — भागश्चर सुद्द ४ थी पाप सुद्द रह ने आधारे अभावेश तीयत पेनी to tenor of the debut the full सधी सवत १८६६. માહ**મેલન** તા. ૨ છ સફરથી તા. ૮ गी सहर सुधी कीलरी १३३६. **પારસી**—તા. ૨ જીયો તા. ૮ માં સુધી 12/2.

વાર	wit	હીં	्	સુ. ¹	ા સુર્વેલ	દયસ્થં	સ્ત્ર
	cu.	તિ	चि	તા. ર	હા.[_{ક. ક}	દ્રિક	મા
-	१२ १३ १४ १५ १६	21 21 22	8 4 5 6 5 4 6 5 6 5 6 5 6 5 6 5 6 5 6 5 6	4 5	> Y= 1 3 Y= 3 7 Y= 1 Y Y= 3 5 Y= 1 6 Y= 1	17 9 13 19 14 19	- P (P Q Q

સ્ટીમરની આવબ

[करभन सर्धन]

કેં ત્રલર—તા. ૧૨ મી જાતેવારીએ માંગઇ માટે ઉપડી જરી.

પ્રેસીકંટ—તા. ૬ ઠી કુંબરવારીએ **મ**ળખ માટે ઉપકરી.

[નાતાલ ડીરેક્ટ લાઇન]

ગ્રમલાથી તા ૧૪ માં જાનેવારીએ **દાવંભા મ**ઈકલકતા જવા ઉપડશે અમટાટા—તા. ૨૨ મી જતેવારીએ મુંબદ માટે ઉપડી જરો.

િલાદીસ ઇંડીયા સાઇન]

મેન્ટ્રિકાટા તા. ૨૭મી જાનેવારીના અરસા માં મુંબર્ફ માટે ઉપડશે

[ઇંડી**મ્મન અ**ાક્રિકન લાઇન]

દીમેરી₃—તા. ૧૮ મી જાતેવારીના અન્સા માં ક્લક્તા માટે ઉપડરી.

JOHANNESBURG

E. S. Coovadus,

P. O. Box 2670

Minters Cosh Coy.

Seneral Fruit and Produce Sup-Agents, 212 Market-st. Box 5477 8. Start & Adl Arelow 1 Adl Tel. and Cable Add.: 'Oblige'

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

बजेब पुरवाने। गुलराती वश्कुमा है। वाला प्रत्यान्ता तुष्परामा प्रस्कृतः वरः Brahma Knowledge. An outline वेदाने का पुरुवाली अस्तानना विश्वसंगी of the Philosophy of the Vedanta sa

Markett Hatte Grand state field (auch bostede ne der) **પર્યસ**હીત સિંગત ક પેની.

ભાર हरता ? 'भूकरशती अन्नान, अन्नर मा, ह. Gandhi: An Indian Patriot in

क्रतहरीकार नीति सर ग्रन्थ प्राप्तान्य 28. 6d. (with postage 28. fod.) अपने दिवान अस पुरुषका राज्यों अद् Atrican Problem, By Dr. P. J. Mehm. हरीन १३ वर-भगनात छ डीभन थी Price 6a. (with postage 7d.) શી. ૧/૩ પાસ્ટેજ ૩ પેતી.

ગીતાજીના ગુઢકા ખીસામાં રાખવા જેવડા ક્ષેત્રન ૪ પેતી પાસ્ટેજ ૬ પેતી

૧૦ પાસ્ટેજ ૨ શી. ૬ પેર્ન.

ાજરાતી **રાભાવલ**—તુલસીદાસ**ક**ૃત અરથવાળું શી ૫'૩ પેલ્ટેલ્ટ શી. ા,

નીચનાં પુસ્તક મહાત્માથી નયુરામ શર્માના ખનાવેલા છે.

ઉલદી વાણીતું સ્પૃષ્ટીકરણ આ

રપ સુધી. આમાં યુજરાતના ત્રણ વર્ણોનું South African affairs. PRICE 5) કરતવ્ય, પંચાકસ્થુ વારતિક, સમાયભુનું અવક્ષે.કત, ૭ દુસ્શનની એક વાક્યતા. વર્દ્ધરાગ્ય રસાયત (ભળતા) શ્રદ્ધમચસ્ય

Piers, Market and Communion award Gray साथ विकार आपेला Nathal

The I. P. Press, Phoenix.

Books for Sale

भीरती ता. १२ थी कर्तवारीया ता भीभद्र भभवत भीता. भारतभारत indenture System, The book con-१७भी कर्तवारी भूषी है स १४३३ पंडितकी भट्टवाबछात कुण्याती समस्त्रिण tains a brief sketch of the Hon. Mr. The Hon. Mr. Gokhale and the Sug-time average with to Zin Viceroy's Legislative Council, Cal-

avid b. Vies were aide fine set forth by the Upanishads and Shankara; by L. D. Barnett M.A., Litt. D. Professor of Sansket at Unitriques du un pen du ver ma versity College, London. Price 21. 6d.

The Indians of South Africa: Helota within the Empire! How આજકારિતા સુધારા કે રમભીય they are Treated. By H. S. L. Polak.

थ्यती अह पत्ना शी ३, ३ पान्यत र प South Africa. By J J Doke. With an Introduction by Lord Ampthil. Price

Indian Home Rule. By M. K. Gandhi. Price 5d. (with postage 7d.)

Hindu Social Ideals, Presidential Address delivered by P. J. Mehta, th saises Cother govered M.D. Barat-Law, on the occasion of ડીકાનેરી પટેલ અને બ્યાસ કૃત શી. Social Club, Rangoon, Price 6d. (with postage 7d.)

> Remaitance in all cases must accompany owler. The L. P. Press, Phoemiz,

"Indian Opinion" Souvenir of Mr. Gokhale's Visit

It contains a diary of the tour, and a પુરતકમાં સુદરદાસછા, કબીરેજી તથા ધીરા most of every important function from Cape-ભક્તના કટલાક ઉલટી વાલીના પૈદા गुજ town to Pretoria. There are a great many રાતી અરૂચ સાથે આપેલા છે. કોંમત 3 પે shots, curtoons, etc. Appendix I. contains अविपदेश अधायली अ ३ १ की the principal representations, petitions, etc., १० भुधी आभा अबु वाधुभागा संभ्या his tour. Appendix II consists of prem રહસ્ય, માનવ કરતવ્ય, મુરૂગીતા સાર, comments, criticisan, interviews and correspondence. The principal anti-Indian mactical dury નિરૂપણ વિગેરે અધિત, સંગા ments and regulations are given in Appendix વેલ ચંપલે છે કી કૃષે પાર્ટલ દૂધ teresting record of an evential tout, and will શ્રીઉપદસ મેં જાણવાલી અક ૧૧ થી be valued by those taking an interest in

POST FREE (/)

"INDIAN OPINION"

Conserval Wholescale Merchant
(বিইই છે. শ্লিমৰ ৭ খা. বিইইজ ই ব.

(বিইইজ কিন্তুল বিজ্ঞান কিন্তুল কিন্ত

Frinted and Published by M. K. Gandha International Printing Popus, Phoneix, Manal.

TIMS OF INDENTURED LABOUR

185 H. DUDLEY, at Sure, Pife, writes to Judge as follows, under data the 4th Novem-

is by the trend, rejection, and this spend, " Independ on a countries by opproved on its equal to the countries of which

Falcon years ago I came to Fish to do dramine work any the Indian people here. I had previously bred lade to five years. Kepung the anticel translety of disc village people, and importing also that they had no exclude of any country hayoud that own immediate strict, it was a matter of great wonder to me as to his man people could have been induced to come temands of miles from their own country to Fish. The same were pleased to ten one in I had lived in facta of could talk with them of their two country. They said tall me of their transless and how they had here trapped by the increaser or his agents. I will cite it times.

One weems told me the had querralled with her broad had in steps out every from her mother-mine's use to go so her methor's. A men on the read queetaid her, and end he would show her the way. He is her to a depth for indestraed labour. Another man und her bushend went to work at mother place a uset ward to his crin to follow him. On her way a me mid he know her bushend and that he would inke to him. This weman was taken to a depth. She is to him. This weman was taken to a depth. She is that one day the my her hurbard painting and creed to here, but was missioned. An Indian get was saked to been, but was missioned. a maghinour on go and one the Muharram festival.

Index them the was prevailed upon to go to a depós,
sether woman told me that she was going to a hathg ghat and true mested by a woman to a depót.

When in the depót there women are told that they

what is the expert more women are told must they missing go tell they pay for the food they have had and are other expenses. They are unable to do no. They are not be country timed, fourful women, not knowing stone they are to be some. They are allotted to plantament this or entry denils missale. If they do not perform accurate couly the work given them, they are possibled by being strails or fouch, or they are even sent to good. The bis us the plantations alters their denies and broken-bearing, others pallen, others bard and evel. I shall never torque the first time I are "industried" women. They wast returning from their flay's work. The look in those women's fare threaty me.

It is probably known to you that only about thirty-three temms are brought out to Fig to every one bandwid man. I cannot go tute details concruring this system of the lighthout protestions. To give you usus iden of the status in this is collicion to my that every few accuracy carries in the regards so his ware. ot go trit they pay for the food they have had and their expenses. They are unable to do so. They

It makes one burn with indignation to think of the helpious little children born under the revolting could be be the "indentured labour" system. I adopted two little girle—daughters of two autortunate women who had been mardered. One was a sweet, graceful child, so good and true. It is always a marvel to me how such a fair jewel could have come out of such lonthoome marianoments. I have been such as to India name than ago, and there she died of tuberculous. Her fair form was laid to rest on a hillside facing anow-appeal Kinchinjungs. The other child is still with me now grown up to be a loyal and true and pure girl. But what of the children—what of the prin—who are last to be brought up in such pollution?

After five years of slavery—after five years of legalised immorality—the people are " iree." And what kind of a community emerges after five years of such a life? Could it be a medral and self-respecting one? Yet some argue in levour of this worse than barbarous system, that the "free" Indices are better of financially than they would be in their own country! I would ask you at what cost to the Indian people? What have their women foriested? What is the havings of their

And for solar is all this suffering and wrong against homenity? To gain profits—pounds, shillings, and pence for sugar componen and planters, and others between to

I bessech of you not to be estimized with any reforms to this system of indentured labour. I bog of you not to come to use your influence against this importous system till it be utterly abolished.

[Miss Dudley, the writer of this pathetic letter, in the proneer Indian musionary in Fiji. She is an Australian Methodust and has done admirable and devoted service in undertaking the care of Indian orphan-girls whose mothers have been murdered and their fathers honged as the result of the sexual jealousy produced by the security of women, which is one of the many-blots usen the system of indeptured labour. We hope shortly in return to the consideration of the question of Indiana in Pip. - Ed. Jade. ?

General Hertzog, criticisung the Union Govern of which he is no longer a member, in a speech at Smithfield on the 11th instant, in reported as follows:— " Take the Indian quantion, if they read correspondence on this matter, when head been laid on the table of the House, they would see what extremely weak and deplorable a standpoint had been inken up with regard at the Free State. He saw the correspondence for the first time when it was hid on the table, and his was indigitant when he sew the intentions in suspect to the Free State. So, we may count upon the gellant General us an impleasable foe of Indian replications

An Experiment in Segregation

The Francisco Londer, in its same of the and instant, dunis with the question of segregation, and reters as follows to the susuahip of Vradedorp from which oldestabilished Aniatic traders have been recently driven:

To-day, Vradedorp, thenist to its Standa Ordennou,

coupled with the executive action of the M succipality, is togethy and severally " out to." A study of the total affects of this experiment to rates separation discharge some interesting conclusions. One is that widely different them may derive their sal advantage from justa-position. The second is that an experiment of this nature may be injurious to the people it is specially designed to benefit. In this particular inmance if has apparently not benefited the white wesdoon. while it understandly has stress-and the Amatica to freels communical activity or development which certarnly it was not the obsert or those responsible for the undertaking in encourage the size other hand, there at an easied readers to believe that the whole presidents themselves left or expressed any repugnance for the Assaur traders who had so song beets actiled in their midst. Racial repugnance for the Assats, is loo otten found, when traced to its source, to be merely another term for the trade realousy of his mesurepoint computitors. And mace white Vrededuty dom not ongage in trade, it is free to regard the matter from the directly opposite aspect—namely, that of the customer and

The offending coloured element constited of some to Indian and Chinese storrheepers. It should have be explained that the boundary between white Arecle durp and the remainder of the area which fell against toto the Maley Saration is between Helercy Street and Eleventh Sever from the corner of Delarry Screen to the corner of Krause Street. Thus one side of a grood portion of Pictarry Street is in the location, and the opposite side of the street is in Vrededorp. In re-set cases the ex led Asiatros were morely put to the inconvenience of crossing the street and oper ing new shops opposite their old places of business. Other traciers, more remote hustened from their corner sites to the new shopping centra, and a some of commercial activity ensued as to which it is difficult to withhold

A Word of Praise

from those everted but enterprising outcasts. On the terindden aids of Delarcy Street the evacuated shantes present a previous of desciation wheels the negregation anthusion may well purder. Across the road you hear the cheek of the bereklayer's recent and the corporary huminer on the roof. The blocks of new skops are finer than anything ever everted in Vrededorp. They are a tang his penol of the Asset: a conviction that they are suit as necessary to \ reded-ep as Vrededorp is to thous Perhaps one feels that they are a silent plea for totavation. Or course the conclusion of the story should In that white I rededen; and his it in atom lived happile were after engregated, but astrafted. Also, it is not up. It mugint oless the suppressed that old and respected inanticiants of 5 rededicep. of the power Caucasian origin, opusual all-white en portugue, and seated at the receipt of entions, entryed the auclusive patronage of their grateful compateiots. The veracious historian cannot no record it. There is a subtle and miring societh og about the Amatic and so it has fallen out is to other ween. The Americ showheeper would appear to have

Necessary to a White Community

greer but homest, and who is depresented on somewhat carnel earnings. He has a mysterious affeaty for the cluse of trade. Competition he defen, end, strange to my he studies the communers sesseems. But perhaps that as the spaces. The wholes upon those, but charry close those, but waster hotald. Vendatherpers require consider a condition of their current. The Depth more herjer, who would give credit, con't, for lack of capital.

The Jerush storekorpy who could, was a horses for cannot bring himself to trust her customers. Correctly enough, the Asiatic pives made, approachy decay make got his money in. His prices are always medianes. So it is that his habit of changeaus and the Durchman's habit of honesty fit logicity emotive, and they creds to mysterial advantage.

The generate Vendaderom in largely engaged on the miseur and on the natury, and, all things emandered, he employment is during regular. It is dupped the occurrenal interests of entered idleness that the toolin ensurement will mise and stands by him, and for which, when work is resumed, has customers show their grantends by paying or at hear reducing their areassy.

It is amount to make that many a good homerwife will walk the extra dumano suproportion improve in order to thop with her cooler of old occurrence, peaking on cooler in those with her cooler of old occurrence, peaking on cooler is those with her cooler of old occurrence, peaking on cooler is those with her cooler of old occurrence, peaking on cooler is more in may be the new where store, where inches

ning on course it may be the new whose short, where facts to dustract her from her course. And turther than purple at the fac end of Verdadurp may to Faut and Second stream, are said to be feeling the temperaturement of our gation, and to be nevery never the tension me greater convenience of shopping. Accompanying all this, one hears the property-expers of Ventraling all this, one hears the property is translated storys, and the value of property is translating surely down. (New case occurred last year on which if not was advered for a thick of shops. To-day the circuit magte obserts for a thousand. That may or may not be an universe come Perbaga a more agentic and illustration as the fact that grow the eventual acquired to the classes region once move. The law provides the usual lampings for the improving R is classly a quantum-proporting after in the obstanting of Ventuckup to be called with, and in the Americ medicanable of their processis.) consumerous of absorbing market the temperature of outside action, and to be desired asserted the temperature of outside actions, and absorbed the temperature of temperature of temperature of the temperature of temperature of temperature of or independable? Who shall my?

What the Experiment has Proved

Mr L. W fritch writes to the Lender as followed in The agnificant facts to which you down attention in your leading article will, I came, formeth production material for reflection to a sterest type of derivations of steresticity. The airy governmentous of the advectors of segregation whose I have in most how observed a cortain publicity and parhaps size assessment, charty because such presentancements appeal to the astest and not introquently seeded not take of dome to whom they are additioned. Nothing it easies there to take or write glithy about proving those Africa white, and perhaps few of the Lampeton would return from appleuding the sectionest that the promoted to complete and amplyonest should be presented to complete the efficient that it is so.

11 The supercence derived from the Vendadorp experi-

* The experience derived from the Vendadorp experi-"The supercence derived from the Verdadery experiment will not, I trust, be tout. When in London on 1907, I did my piement to induce the theoretizy of Binne for the Colonies to notice His Majorry to detellor the Vredadory Stands Ordinance, and will notice that I was deeply chaptined at my factors. Without weshing to be springle, I may perhaps be forgiven if I suggest that some few at laset of the owners of Vredadery property are now a lettle marry that I did not executed.

"What has their experiences prevent? It has prevent three though at least. The first or that there is a conthree things at least. The first is that there is a con-current's answer to this question of studies; by Austice, and naturally I test gratified to ded you, Sit, editing-ing this view which for yours pass I have validly been argues. The American techniques or hawler is elimina-inguishing the poor mann a parvayer. There are no Anatic Stutialords or Austice or Thereps. The Endien or Chance enters for the leavible spendars of technique and even popes, and, as you have shown, the circs dusts with him because he is needed and incomery to them. In the outery against the Anatic trades, the posts of your is, I am afreed, all two frequently loss right at.

"The occount thing proved by the Vertistory aspar-ment is the somewhat rule much that Puresqueen

combods are a bettern, and sites that temperatured to facts and gas bette to chaptern, to be quity to detenting this law, I could "he he quity to detenting this law, I could "he he quity to detenting this law, I could " h are a fathers, and also that thepres should be

Fill Vendedorp with Asiatics

and been it full without the law being able effectually to bruch within tendiords or occupants, and this, I think, the Municipality already known. As it is, the Amater store-knopers have namply resouved a few burstred yards and their customers travel the extra distance to buy from them. Short of a law to prevent Assatics from trading, the latter will continue to do bustness because consumers went to buy from them. The central fact is that we are not a homogeneous community, but a compound of which the elements are white, black and colound, European, South African and Asiatic: The sooner a polity is framed which will recognise this fact, the sooner will South African statement have abandoned profition theorizing for something practical and constructive. That policy must sactude a piece in the South African economy for each of the component elements and afford freedom for each to develop the best that is in it, so that the whole may advantage thereby. For good or ill, the native, the coloured and the Assatic are with its and we with them. The association is an accomplished fact, and has produced certain concrete results which cannot now be unundly. It is too late, at thes stage, to talk of regionation, even if angregation were describle. The third thing proved by the \texts receiver experiment is the hollowness of the faunt, so often flung at the Assatut trader by his rivals, that he spends no money in the country, but parasite-like, exploits it and sends has guess to Indea or China. Those 'blocks of new shops fiber than anything over seacted in Vradedorp ' are the first-fruits of the small measure of opportunity affected the deistic openly to movet her apeta in the country. They mersiy indicate what he would do in the way of investing his capital, did the laws of thes. Province not prevent his owning fixed property outside of locations. Indeed, so far is it from being true that the Asiatic moods all his earnings out of South Africa, that to my certain knowledge many thomands or pounds are invested by Assatics in Trays vaal fixed property either as mortgagees or se equitable

"You conclude your excellent article with the interregation 'Is the Assatic undesimble or independentle? The true answer is probably to be found neither in the one extreme nor in the other. You yourself, Sir, have clearly demonstrated that he is at loss; seeful, and that much being encended to him, justice demands that we should afford him every apportunity for the increase and even the expersion of his usefulness. Ghetter are not conducive to beakhy growth. The ghotte system is had-bad for the ghotte dweller and had, too, for the country that feelishly clings to it."

" Nations are lebs man in their ambitious and there justiceres. They are ruthfren in their deserve, deterior and in their aspersions, and difficult to a surgent from during drong and treatmen when they become respected with the build that a cartain time of pully may be of advertage to those or the prince of these amphibosom ago to expens them. Modute contention is, after ad, but a creeds given on a case merimes of elemental button nature When menn and seems are protest, as in such takes of this can so the last of the Fategar and the horner toculant at the Astrophy s return to part, the heat quali-ties of montred come to the reas, but when the goal to not duct in a responsible and patrion on, but peris much and prosperty to a light against the over a judgment of our tellimines, our strongs, and not continued and Christian, our arm, given the accommon. womb and coverable in the guiter for world-are, where, where the the field boar of women me t, seads nothing, and got of oil of our wanter yo ny to product a char a capacit or the balonce and dismiles provided for the "- Nated Married

From the Editor's Chair

CONTRACTOR OF THE PROPERTY OF

DOES IT MEAN PASSIVE RESISTANCE.

Wz are in possession of information of the atmost importance to the Indian community throughout South Africa. We may meet week, give the whole history of the matter, which bids fair to bring about a revival of passive resistance which we had hoped would not be necessary. We understand that the Government are not keeping their promise regarding those British Indiane who, in terms of the settlement, should be given rights of residence in the Transvall or the Union as the case may be. It would appear that they decline to accept all the mames submitted by the Passive Resistance Committee. Delicate communications are still proceeding and we hope that they will end astro-factority. There are also other points which, directly or indirectly, bear upon and arest out of the settlement, any one of which may produce a confingration in the community. We warn the Government to be careful We hope that they will. But if they do not, we know that the seasoned soldiers in passive resistance will give a good account of themselves at the call of duty

THE INDENTURE SYSTEM

Ir any further testimony were meded to bring home to the mind the crits of the indenture system, Miss Dudley's letter, which we reproduce from India elecwhere in this issue, would supply it. This ledy's expersence of filteen years' musionary work in Fifi leads ber to say that the system is part mending, and entreat her readers not to be satisfied with any reforms but to continue to use their influence against the system until it is abolished. We are grateful to Miss Dudley for her outspoken letter. Such independent testimony is worth much. Other European friends, we are sure, could add their featimony against the system and so bring nearer the end which is almost in night. We are confident that the Hon. Mr. Gokhale means to see this thing through. The National Congress, only the other day, again brought forward a resolution dealing with this matter, Mr. Gokhale being the mover. So long se women and children can be dragged away into a state of shavery under the gause of indentured labour, with results too horrible to mention, so long must we contious to advocate the total abolition of this most resquitous, cruel, and immoral system

INDIAN EDUCATION

In the Natal Provincial Gasette we read the following among the rules framed for the guidance of teachers in the Government Schools

No Nutive, Indian or coloured children are to be admitted in schools other than those specially provided for them.

No pepits under standard II. may be admitted to un festion School under European teachers. No publicat not included in the Standard Syllabus for

Frienary Schools may be taught during ordinary achool have a so indea where to chapt of I wrome surface. No pupil who has proced Standard IV. will be adversed to remain at un Elementary Indian School.

Hitherto there have been no Gazetted raise specifically debarring Indian children from entering schools other than those specially established for them. But the enter heters us have altered all that. The Provincial Administration have thrown down the challenge. They have made it a matter of law, The rules, moreover, hemper indian arincation in many other respects. Their effect is to prevent the tenching of variaculars in the Government Schools and to prevent our children from receiving other than elementary education in Government Schools. The duty of Indian powers is obvious s ber aught to make arequite previous for the edu-cation, about mer and level, of their own children. There should be established our own schools offerding

or children apportunities to hears their over openicular of, through them, these over history. It is a surrous flagues on to that our children are burng brought of those a grapher foundation to build character upon.

ENGLAND'S BEGGEST CUSTOMER

A LEXYTH for home addressed to the English peers by Montes. It. Knight & Som, of the Coloren Statement, in the better they point out that Indea is now Regional's began customer. In 1912 Indea's purchase from Boghand attention to \$50,000,000 at against \$90,000,000 tons Comment, the growth of Regions. There, postleteen fewfor point out that the percentage taken by India at British produce and manufacture in Eq. whereas the percentage taken by Australia in 3 and Canada and South Africa 6 each. These figures curry a them others should be driven home to every wall-triber of the Empire. The Colomes we have atmosphered the Empire. The Colomes we have atmosphered the Empire. The Colomes we have atmosphered to the Empire. The Colomes we have atmosphered of the Empire. When Indeas subgresses her own power, it will be difficult for British stratements to justify their policy of any personner than dealing with the dimbilition of British Indease in the self-growing with the dimbilition of British Indease in the self-growing to acother cease which we are dealing the lands as and a secure at among the lands are removed the many power of every interest of the laterior removes the many power of every interest of the laterior removes the many power of every interest of the laterior removes the many power of the laterior removes the many power.

East London Indians

Indiana of East London have always solvered more than show of any other love in the Province of the Cape of Good Hope. For them it has been the Cape of Sail Hope. Now the Municipality intends to pass curture bye-love in which we observe the following

All antives and America above the age of 16 years, including such to are unsupped by Act 14 of 1805 or any other Act, reading within the Locations, shall personally report themselves for registration to the departmental personal rate and 15th days of Japuacy, April, July and October in such year.

No registered occupant of a sita within the Municipal Locations shall person to suppressioned active or Aristic to words on the personal, and thall notify the Superimental of any change in the occupants of his personal; and shall also state whether he meands to take in lockers or out.

The registered occupier of a rite within the Municipal Locations shall at each registration supply the Superioresteed with the names, sex and age of all matives and Aslatics under the age of 25 years, sunding up his premises.

No untreamedading any native specially exampted y leavest Americ shall be personned to reade within ay Leundon solem be se following some leaved calling or entishes the Supercatendout that he has some lawful

peans of subestance.

Any matrix or Americ who is twice convicted within solves mouths, of any crime or metdeteemoer, or of a breach of any Minocipal Regulation, may be special from the Location, provided, however, that the madestance or America substant, subject to being able to prove his subscient good character, he allowed again to sende in the Location.

Ho actives or America, save such as are specially unampted by the provisions of Act 21 of 1895, or any other Act decidering mentler privileges upon unities, that the tende of the quotient and any finites or America, are to the experiment of a provision of a major to subscient, and the track as are specially many or a subscient of the subscience of the subscient of the subscience of the subscient of the street, public places, or thorough-

faces within such Wester walking a year or contidents signed by their employer at the laspectur of the Polist or the Superconsistent of Lonations, which and past or continues shall bear the date of near thereof, and thall be available only for the pasted communicing at 6 a.m. on such date.

on such data.

The Best London Itelians have ledged a present egainst those regulations. We trust that they will exceed in having the Syndrus velocid.

An Interesting Letter

Mrs. Imbalia Pyvic Maya, the well-known welver, its a private factor so a fraged mys >--* For notice, its a private factor so a fraged mys >--* For notice time there have been two colatives staying here—suscinearies from Chima, and I own I was a lottle "stay" of deciting them, for "autonomizer" is the modern mans are related much if my ways of theselans. But I was meet agreeably disapposed. These translations where agreeably disapposed. These translations there is stored and was—love these proopie, wethout any Anglo-Samus tense of superiority, they declare that they know they were horsing rather than teaching, and they pay that they fact in Chica to play a great past in the intere of Humanaty, and that the afeal of a measuremy should be to avoid the mankers which put Inche into the power of us alien man, and that Inche is also closely observing Chima and their man, and that Inche is also closely observing Chima and their moving happear and theppear in the thought of return to their through and their "place." The leathered has unif, appear and they "place." The leathered has unif, appear and they "place." The leathered has unif, appear and they "place." The leathered has unif, appear and their "place." The leathered has unif, appear and the week, and there has been been much meeted evit the translation.

"We have find a dying-man and his machine in Abordeon the week, and there has been become, but we was nearly declared by a gain that has been between leat what was wrong with out terms who then questioned by the translation, but movement and provide mater them were horizer acted a colonying human tracelous, they but increased braness, already ing human tracelous, they but increased braness, already land grantened of animal grow mod glante. Business of animal grantened of animal grow and glante. Business and grantened of animal grow and grantened of animal grantened of animal grow and glante. Business and grantened of animal grow and glante.

"I can quite outer imp your finling of the sympathy and gratitude of Amelof trees not plants. Beauth their over individual life, we do not know what ofter level case to "postenting them," at at least "using them." I would go almost further than you—be a point which over you may thank suther crasy—and declare that I feel assembling of a temporar when I arend an old getment, or re-inhibitate an old paper of treature. I think I told you of a strange, nor-life man I much that at a triend's house, who called our utuation to the ared-individ fact that every shore is, at bottom, the eventure of Love, that wages are certain thereby, through live for person, will or child, or, at the very last reciveness, through that registers and love which is determined not to be a burden on the measurem of others—yet still, initiately Love. "I am very tood of amelon (I actually lim at better then making) I mean at obtains, one. I always feel that if coything his houst worth the truther of making, it should get an long a lefe in preside. All then feeling stands button against them declared to the truther against the most worth the truther than the thought of him.

"Do you remain to the gratest papers did that the special of meanty it has the most special one has show which the test in the order of gratest over set, it so got one of the gratest over set. I see the delt is a set or the gratest over the set of the gratest over set. I see the order of gratest over set. I see the order of gratest over set. I see that one of gratest over set. I see the set is the gratest over the set of the gratest over the set.

Call a dark in the or sir of a great provide on the second provide of the late of the holpfore darkers of the first provide of the provide of the late of the late

hungs of money, without doing even more harm than they did in accumulating them. I have never had much money, but I tally realise that I was never more belpiese and useless than when I had much, and that when I 'sought to do goo i, aril was very present with tea.' I have learned that human energy and influence are the only vitaliang or re-vitaliang ageories for the world, and as these increase, money will be less and less sought after or needed. I know well enough that earnest and tincers books and perodicals do not sell, and one and another are hearl regretting that those who denice to promulgate them do not have 'enough capital.' But just an alvae that. It means that people are not willing to buy them because they are not ready to receive them, and that others are not willing to give their own free (lossure) and enthusiasm to belp them to be ready. 'Capital' cannot be anything more than being with energy transformed into a dead form, and likely to corrupt whatever it touches.

"A Point of Honour"

The Chairman of the British Indian Association has received the following toply, dated the 14th stant, from the Secretary for the Interior, regarding visits to prisoners by Passive Resisters:—

"I have the honour to acknowledge the receipt of

your letter of the 4th southert an which you salt that the Government may be pleased to advise the Government may be pleased to advise the Government of the Asiatic community who took part in the Passive Retienance Movement of the Transvall, and to inform you that the Right Honourable the Minister of the Interior has the easter under consideration."

English Press Opinion

The Capetown correspondent of the Manchester marries, writing on November 4th last, says — Of all South African questions set consuming to be oftend perhaps the most disturbing in the question of the Johnson. In its immediate effects it is, of course, the lockster. In the immediate effects it is, at course, small compared with the native question, but its its consequences and retrification it spreads far, and in its lessory it constant much that its bitter to reflect on, so that altogether it from and gath as the Irish question in the United Kampions. President Stryn come and to the present within the had no fours of the native question, which would settle much, but had grave fears of the ledge question, which was difficult and chafed the sport of many sections. The solution of this question would be an unsurpassed boon to this country and many others, and as it can only be solved by the exercise of much mutual forbetrance based on the understanding of coveral positions apparently fronting each other, it may be well to remember several things too easily forgotten.

To begin with, we have a record which we would gladly be without. Of the 150,000, Indians in South Airca 150,000 are in Natal. Almost all of these have been brought into the country as indeptured labourers, or are their families or decendants. These was write introduced for the take of white tea These was wate introduced for the sake of white tea-and sagar planters, and when they came brilliant pro-parts were elected for them illustrative of the good fortune emerved for citizens of the British Empire. In Main coloused men have no vote in practice, though they may have by law, but otherwise the Indians there have been well treated, and they now put-number the whites, and to more cases have amanded considerable wealth. In the Transvess and the Free State before the was there was no very great feeling on the subject, but gradually Indians began to find their way into the towns all over South Airics, and especially in Bechunariand, where they now hold a mout a monopo y of the patty trading, and when this tendency had declared limit at johannesburg and Pretoria and Bloom fintein a great entery areas, proscioully among English speaking

traders, and the Governments passed sentrictive leg-tion. In the Free State, at any rate, this was done pressly to satisfy the trading community. As fice yose after the Raid this was admittly select open by Conscivative Government in England, notif in Lord Landowne declared that the one thing t filled his bosom with wrath and convinced him the Transpiral must be conquered was its treatment in the sepublic were a scene changed. Then it was found that persecutors of the Indiana were not the first persecutors of the Isdians were not the Soom be most glamorous of the self-styled loyatists, and British Government, of which Lord Laudowne loading member, became responsible for the a which had filled him with rigo where contengiated a comfortable distance. Six Start Jamespa's to pent at the Cape passed drawing extellarists legal despite the Liberal protects at the South African leaders, and Snally Lord Bulbooks destand an ever despatch defeately larging humbelf on the tide of white traders.

When correct circumstactes re-emblad-in South Africa and the Governments of Lord Selborne, and Sw Starr Jameson du old invo were continued, but various to appeare feeling as India, which naturally, become ecomparated. Or colour prejudice had increased, part great increase to the universe, population of the striking achievements the war against Russin. For a betreated to long somes of opens how of the old Transvall Governmentapping Indians in good with a tretion of lorce for the crime of not a tion of force for the crime of not estimated tions which they considered degree the discussing with the prisoners the propriety the regulations and debating the point with it with man, as Laboral with Laboral, and we convered with his follow-cataons. Still no deal was reached, though it was part of the play to be ing peace periodically proclaimed. Durp to travel in Index by the countries of the laboral of the laboral to treatment as one and character in the laboral as the under a British flag to recognize the table of Indians to treatment at men and edizions. This is Government kept a streety pressure on the South A authorities, and a fell was agreed upon, which, he was talked out last session, the Proc State on objecting to allowing Indians toto their province others denousing the measure or libraries. General Smum has left the office in charge of the tion, and his place has been taken by Mr. If formerly Prime Minister of the Free State (the Ominge River Colony), and at this measure his. Gir in South Africa. in in South Africa.

is in South Airica.

Mr. Gokhala was velcoased to the country Mayor of Capetown and by Mr. Schrelmer or liberal-manded mon, and has been cordisity by the Government, but he has spokes in no tones, and it is not his fault if the Indian point is manunderstood. It is, he talk by, no say is misunderstood. It is, he tells by, no can to any that British rule its India is brong to by the trouble in South Airca. Indiana do object to restriction on themegration, but object to the treatment of their countryment at under the British flag. If the white people to feel that no more Indiana would be allowed to feel that the motors Indiana were concerted, I that the Indiana is the country would be go liberty they desired and be allowed to live us laws. It was unresconsible to achieve the Is we have comble to activat the I South Africa to trade restrictions and manny to of jealousy to deay them liberty to the supergland could not govern India on the theory Empire belonged to the whites and that Indian he have a of ward and downers of water.

If it is life, which a posture it is it is addeduced, astrongly toleras. It record measures in the minimum of the a wall trate | tops

South Atrina, expironted as it is by multitudes of natures, in the last of the foreressure of another time for more management than author and incomparably more capable than the entrue. It effects a sattlement, and sole fronts Africa only not to be afraid of 150,000 Indians. It is indeed a generous offer and Mz. Goldbale can and does make it to the name of the Indian people. It will be a more day if Bouth Africa is mad enough to report a and to force on a utuation to which it may be compalled to pay a such larger price for a nuch smaller advantage.

News in Brief

The Sucretary for the Interior has written to Mr. Castrales on sophy to his representation regarding the mitual to insee viciting passes to Transvall residents, to the effect that the matter is receiving attention.

The Durban Red Crescost Society this week remoted a further contribution of \$\infty\$; \$\infty\$; \$\infty\$; \$\infty\$ to the Ottomen Red Crescost Society at Constantinople, making, in all, up to date, a total of \$\infty\$; \$\infty

Mr. John V. Marriena, advaning the coloured people of South Atrica, says .—" It is by doing, and not by desponding, that any race elevates itself. Later supposed feder is a much south foundation than politica appear which to build feture fortunes."

Mr. Gandbi has removed to Phoenix, together with his school which he was conducting at Totatop Farm. Phresis will be his headquarters for the time being. It is Mr. Gandhi's intention, if passive removance is not swived and if the experted Intengration Bill is passed during the forthcoming session of the Union Parliament, to go to India about the meddle of this year.

Mr. A. Bheyet the well-known merchant of Maritaberg, had the renewal of his licence refused on the ground that Mr. Bheyet had contravened Municipal Regulations. Mr. Bheyet appealed to the Town Council which has sustained the appeal and made an order for the granting of his licence. The question, however, is, why was the licence of such a well-known Indian refused at all?

Man West, who had been working at Tolstoy Farmand assesting Mr. Gendhi in his school work, on her return so Photorick with Mr. Gendhi, was seen off at Johannsberg station by a number of Indian Indies. She was presented with a handsome bouquet and a Gledetone bag and travelling rug. Mrs. Mondley made the presentation. Many West thanked the Indies for the presentation.

In view of the fact that their applications for regretestion under Act 36 of 1908 are still under ton-sideretion by the Registrar of Amatics, the cases under the Transvall Investigate Restriction Act against Masses. Showest Dayal and Devi Dayal and their wivet have been remanded for a further period of 14 days, no oridinate being taken.

A branch of the Shri Hindi Jigyam Sebha National Society has been formed at Majorita, which will work in conjunction with the Sabha of Sydniham and conferm to the more rules and regulations as likel down by that sensor body. The objects are no premote friend-ship and used, to improve in sensoral knowledge by reading, to infinite the art of speaking, to encourage the growth of the national swept (Davanger), to spread the Handi language, to create a lave of the Mothertand and to randor smatteness, if promble, to members and others, other by advice or parentary means. These other require united to fee Josephan.

A free Lodon former named Matha, was continued by the Magistrate of the Inanda Division of Nami, to an weeks' hard labour for, it was alleged, evering fire to the grain on a form. Mr. Justice firecase, before whom, in the Durban Circust Coart, the natter was brought in appeal, and the evidence for the delecte was more consessent then that for the prosecution. He could not understand the evidence of the extremes for the Crows as to where they were when the few staved. There were various discrepancies, and the general stapeanous he had was that the case gave soom for doubt, and that the Magistrate bould have hearted to control. The prosecution had fasted to show that the pressure was the man who wifully burned the grass. There was reasonable doubts and therefore the appeal would be upheld, the judgment set sude, and the appealant's conviction quasted.

Upon instructions from the Attorney-General, a preparatory stansmative is so be held, in the case of the Boloburg Location Superintendent, on a charge under set. 32, of Ordinance 53 of 1904, before the Boloburg Magistrate. It is alleged by certain Boloburg Indiana that the Superintendent received bribes in connection with various matters arising out of the dottes of his office. The completes were lowereded to the Boloburg Manucipality by the British Indian Association, and takes up by the Public Prosecutor. The potalties under the section if the charge he proved, are permanent dismunal from Municipal service, the secondry by the Municipal eipality of the amounts received, and a fine of £50, and in default of payment thereof, to imprisonnessist with or without hard labour for at period not exceeding three months. The preparatory examination is to be held at an early date

Replying in a printed mower to a question if the House of Commons by Captain Peel, Mr. Harcourt (Colonial Scaretary) said:—"The circumstances which prevented his Majorty from assenting to the Bill passed by the Logislature of Natal in 2005 for amending add consolidating the laws relating to municipal corporations were that the Bill contained provinces imposing disqualification on racial grounds which appeared to the Sacretary of State to press unfairly upon natives of India who were domiciled in Natal. His Majorty's Government explained their views to the Matal Government, and it was hoped in 2008 that a settlement had been arrived at, but at the last stage of the Parliamentary session in Natal in that year it was not possible for the Government to undertake the passing of the Minister of Justice and in accordance with the Royal instructions. These instructions were general in character. The provisions to which exception was taken have not been re-oracted."—South Africa (30th November, "1912.)

The Hos. Mr. T.-V. Beshagiri Aiyar, High Court Valcil, Madras, is reported to have recently said to a public lecture's—There was an excellent reason why young men in this country [India] should not long to become lawyers. It was that a lawyer did not add to the resources of the country. What this country required at present was not that eart of people who were movely engaged in work which merely involved the transfer of wealth from one person to another. The following the country, the officials bated them, the non-official Europeans hated them, and there own community did not look upon them with friendliness. In those circumstances, seeing that their participe duty lay in giving their measures to developing the resources of limit country, seeing that the profession in which they wended to enter was looked upon with distence by the great imports of popts in this country, they would see the describing of resourcedering their densition of making last their prefession of making last their prefession.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

· ફ્રીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૮ મી જાનેવારી, ૧૯૧૩.

areastin meanin mirritarin in mirritari Marka en entre principalità

ગ્યા કમીકી જે વિલાવતમાં ચાલે છે અને જેએ અરપણે સાઉ મદાભારત કામ કરનું છે એમ સહ **લાંડ એમ્પરાહીલની** ક્યુલ કરે છે તે કમીડીનું આજ કચીકી સુધીનું ખરચ ડ્રાંસવાલ ઉપર ધણે

ભાગે પડેલાં છે. . હમેશાં આગ નહીં

માલી શકે. વળા તે કમીડીએ કામ આપ્યા દક્ષિણ આદિકા તું કર્યું છે. તેવી સ્થિતિમાં માત્ર દુર્દસવાલ ખરચ આપે એ દેખીતું ગેરવ્યાજબી છે. આ કમીટીને નીભાવવાની સંપૂર્ણ જરૂર છે એમ સહુ સમજે છે. બી. ગાખક્ષતી સુચના વિષે **આ ભાંકના બીન્ન ભાગમાંથી** વાંચનાર વાંધ્ક થઇ શકરી, તે **મુખના પ્રમાણે કમીટીના દર** ધરસના પશ રે ૦૦ આપણે એક્ડા કરવા એપ્ટેએ તે ત્રર્ધ્કે વરસના મળી પા. ૧૦૦ એક્ટા થવા જોઇએ, આ બરબત 'શહિઅન એાપિનીઅન'ના વાંચનાર જો ભરાજર ખંત રાખરી તો ઉપરાસ થતાં વિલંબ નહીં શાય જેઓ પછસા ભરવા રાજી હેલ્લ તેણે અમને પણસા માકલવા અને અમે તે પાલા ગી. ગાખસને ત્રાહ્કી આપીશું, અમારી ઉમેદ છે કે ભુદી ભુદી કમીડીએ။ પણ ઉપરાણાં કરશે. આ **કામની અગસતા** વિષે આ જગાએ લખવાની જરૂર દ્વાર નટી

અરજ લગી ગારતી નિસાવામાં દ્વીદીને દાખલ ન કરે એવું આપણે સમજના આવ્યા છીએ પછ ર'ગ કવેશ એવા કાયશે કે એવા ધારા નાતાલ भा घडाया न दता. पणु याञ्च नातास

અવરમેંટ ગેંકેટમાં બધી સરકારી નિક્ષાળાને વિષે ધારા છપાયા छे ने Guzयी कोवाभां आवे छे है के निशाला अला, दीरी કે ક્લરડને સાફજ સ્થપાએલી દેવ ને શિવાયની ખીછ **નિશાળામાં તેઓને** દાખલ કરવામાં નહી આવે - આર્ન નીચે એડમીનીસેટરની સહી છે. વળી તેજ ધારાની બાસવ્યી ચે.સડ કલમર્મી એમ જણાવ્યું છે કે લુરાપીઅન માસ્તરતા દાય તાર્ચ ની ક્રાઇ પણ નીશાળમાં બે ધારણથી નીચેના હીંદી છે!કરાને દાવલ કરવામાં નહીં અલ્વે. આ બાસકમાં ધારામાં છે ત્રેસકમા ધારા સૂચવે છે કે યુરેકપીઅન અસ્તરના તાબાની हींटी नीशाणमां नीशाणने वामते विरुक्ष लदारनी की प्रश्न વસ્તુ શીખવવી નહીં. આ હુમક્ષા તે હીંદી ભાષાઓ ઉપર છે. ચાસદમા કલમ જબાવે છે કે ચાર ધારણ પુરાં કર્યા પછી કાઈ પણ હીંદી છાકરા મુળતત્વાની કળવણીવાળી નિસા ળમાં નહીં રહી શકે. આપણે આગળ જેવું કે હીદીને સાર્ ન સ્થયાએલી હોય એવી નીશળમાં કાઇ હીંદી છે કરા ન જઇ શકે. હીંદીને સારૂ સ્થપાએલી ઘણી ખરી તિરાહ્યા માત્ર ુ મુખતત્વાન શાખવે છે. એટલે ચાસામાં ક્લમના ખરલ એ व्या के बाद वि.रक्ष प्रधरांत होती आगत वरकारी लेकाणमां

ન શીખી શકે ુ**આ પ્રમાણે હીંદી** છે**.કરાતી કેળવણી ઉપર** સરકારે તાળું મીડ્યું છે હવે નાનાલના હીંદીની શી \$300 B?

એક તા એ કે આપણે સરકારની સાથે લડત લેવી જેઠએને **બીછ** એ કે **અપ્રખાં** બચાને સરકાર

આપની કરજ કેળવણી ન આપે તેથી આપણે બેસી ત રહેવું જોઈએ. આપણે આપણાં

ખર્ચાને રખ્યત્નાં મુક્ષીયે તેર અરપણે મહા પાપના ભાગી થવાના. સર કારને સારામા સારા જવાળ તા એ છે કે ચારબ કેળવણી મળે તેવી નીશાળા આપણે ખુલી મૂક્યી. આ કામ એક હીંદીથી થનારું નથી. તેમાં ઘણાએ મહેનત કરવી જોડએ તેઓ જો મહેતત કરશે તો બેશક ભાષણે કેળવણી સંતાવ કારક રીતે દ્વીદી ભાળધાને આપી સપ્ટીએ. કેળવણી ધ્વી ને તે શું છે એ અમે બીજી જગ્યાએ આ અંકમાં સચવ્યું છે વધારે વિચાર હવે મધ્ય કરશ

પારત કલીઝાળેધન, કર્માશ્રેશન અમલદારની જુવમગાર માત્રણી

જાલમના ચેપ

વિવેતા ખખર અમે ખીજી જગ્યાએ **કર્મીગ્રેશનના** હાર્પ.એ છીએ તે ઉપત્થી જાગૃત્ય છે કે કરળન અને કેપટાઉનના કર્માં શ્રેશન ખાતાના ચેપ ત્યાં પછ

પહેંચ્યો છે હીદીઓની ચેં.પાસ દુ ખર્ના વાદળ પેરાક રહ્યું છે. પણ અત્મા અમલકારાના વાંક અત્પણે બદુ કારી શકના નથી. ખુદ ક**મીચેરા**ન સમરામાજ હીંદી.આને પજવા સહ કિટલીક કલમા નખાએલી છે. એટલે દરદન **સ**ળ કાયદા માંજ છે. એ કાયદામાં જ્યાં સુધી સ્થાપણે કેરફાર ન કરાવી એ ત્યા સુધ, જીપતિ રહેવાને, વખત આવતાના નધી અમ લદારે માછક્ષેટના સટીવીકિટમાં છે.કરાના અગે.શર્ન, છાપ ન હૈાવાના સભભથી તેને નકામું ગમ્યું આગા દીદીઓન્ બેવક અપમાન થયુ અમે સમજીએ છે એ. અંકતા મજક્ર હીંદીન એટલે અહીં વસનાસ હીંદીએકનું અને બીજું હીંદ સ્તાનના અમલદારાનું એટલે આખી દીદી પ્રજાતું. આવા અપમાન સદ્દન કરી આપણે ખેતી ત્લીએ તા પછી બીજાને તેમાં દેવ દેવાના હોય નહીં. કેપના ફીંકીએક હવે જામશે કે

આ સ્મરાયનને સાર્ જોદાનીસબર્ગની મ્યુનીસીપાલીડીએ કેટલાક વખત થયાં જગ્યા આપી

સ્મરાન

જોહાનીસભર્ગતું છે. આમ હતાં આજ લગી હીંદ્ ક્ષ્મીડીએ કંઈ કરેલું ન હતાં. હવે હીંદુઓએ મીટીંગ કરી આગળ વધ

વાતા દરાવ કર્યો છે એટલે અને માનીએ છીએ કે થાડી મુદ્દતમાં સ્પશાન બધાઇ જરો. આ કાર્યમાં ઢીલ કરવાચી હીંદુ કામની લાજ જવાતે~~: સંભવ છે. કેમકે મ્યુનીસીપાલી~~ટી ने ताप्रीद क्री कत्र्या भेणवार्ध के दवे ताप्रीद क्रवतारती ઢીલથી સમશાનની સમયા ન હોય એમ ન બતવું એઈએ.

ગીસીસ આગજના કેસના વિચાર આપણે બહુ ઉડા ઉતરીને કરવા જેવા છે. ગીસીસ આગજને પીસીસ આગજના તાતાલ છેડવુ પહે તા એક પછુ દેસ હીંદીથી દ્વાલુ આદિકામાં ત રહે વાય એ સિહાંત જેવી વાત છે.

તેટ હો રાષ દરરેક દીદીને નહીંજ ચહેટ દરરેક દીદીને મીસીસ આગળના નામની પણ ખબર નથી. છતાં જે અમે સિદ્ધાંત રૂપે સુક્રીએ છીએ તેમાં શંકા રાખવા જેવું નથી. આવાં અપમાનની લામણી જેમ વધારે દીદીને શાય તેમ વધારે જામતી આપણામાં થાય. પણ એવી લાગણી એકજ દીદીને શાય તે તે પણ આપણને ફાયદા કારક છે, આપણે પગથી એ પગથીએ અલ્શું. અમારી એટલી તો ઉમેદ છે કે મી, આગળ પોતાની એક્સને અસ્ટ્રાં. અમારી એટલી તો ઉમેદ છે કે મી,

દેષ કાંગ્રાનીમાં કરડલં કનના હીંદી ઉપર હમેશાં તે માંતના ખીજ હીંદી કરતાં વધારે શખતી રહેલી છે. કર્મા કનના હીંદી હવે વળી નવા હૈકિશનના કાયદા પડાય છે કે જેથી તેઓનું વધારે અપમાન સમ છે. આવા કાયદાની સામે તેઓ થયા છે. અમે હમેદ રાખીએ કોંગ્રે કે તેમને કૃતેહ મળશે. નવા ધારાની અસર એવી છે કે તેઓને કસ્યું ભાગતમાં સીદોઓની મીસાશે મસ્યું કહાડ્યા છે અને હીંદીને હિકેશનના સુપ્રીનટેન્ડેન્ટની પાસે દર ત્રથ માસે સ્છત્સ્ટર થવાની ક્રજ પાડી છે હિકેશનમાં રહેવા ને કાઇ પણ હીંદી બધાએલ નથી પણ જે રહે તેમ તેને ઉપરના ધારા લાગ્ર પડે છે. જે હીંદી સ્છસ્ટર ન થયા હોય તે હાક્ક્રમમાં રહી શકતા નથી આ શિવાય ખીજી પણ હાકાસઇ ધારાઓમાં જેવામાં અન્યે છે.

મમને ખબર મત્યા છે કે રજીસ્ટ્રારે જે માસુસા દ્રાંસવાલ માં લાખલ થવા જોઇએ તેનાં નામ સત્યામહ, જે કમીડી તરાથી અપાએલાં તે આપા કર્યું અથા ક્યુલ નથી રાખ્યાં, આ બાબત વિશેષ ખબર હવે પછી આપવાની અસ્ક્રા રાખીએ છીએ. હાલતેક એટલુજ બસ છે કે એ કમીડીએ આપેલાં નામ ક્યુલ નહીં થાય તે દ્રાંસ વ્યવમાં સત્યામહ કરીયી જરૂર જામશે.

અમજા છે!કરાતું શું કરવું એમ હાલ ઘણા માળકપા વિચાર્યા કરે છે. ઈંગ્રેજી કુટુંગે! મા**ળકપેડની ક્રયજ** માં એવા ધારા જોવકમાં આવે છે કે સફુથી પ્રુટડા છેક્કરાને સિપાદી ભના**વે, કુક્ષિયારને સક**તર કે બારીસ્ટર અને ક્રોક્તે પાદરી.

ખતાવે, દુશિયારને સહતર કે બારીસ્ટર અને ટ્રાહને પાદરી. આ ધારાને ઘણા અપવાદ છે. અને એક મોટા અપવાદ તેર એ છે કે સારા કુટું બમાંથી એક જણુ સારવજનિક કામને આફ તાઈવાર થાય. હીંદની હાલ એવી દશા છે કે સારવ જનીક કામને શાર એટલે કામની સેવા કરવાનેજ ભાર એક છેમ્કરાને તો દરરેક માળાપે તાઈવાર કરવા જોઈએ, જ્યાં કુટું બમાં એકજ છેમ્કરા હોય લાં આ વાન લાગુ નથી પડી શકતી. પણ પણાં કુટું બમાં એકથી વધારે છે!કરા હોય છે. તેઓ પોતાના એક છેમ્કરાને દેશ સેવાને શારૂ તઇ ચાર કરે તો દેશનો ઉદ્દાર પણીજ થાડી સુદતમાં શાય. આ ખાબત દરરેક માળાપે બહુજ વિચારના મેખ છે

જનરલ માથા અને જનરલ હરકોગ વચ્ચે કુંદ ગાલ્યા કરે છે. જનરલ હરકોગે ભાષણ કરકું દ્રાંક કુંદ્ર છે તે ઉપરથી, જણાય છે કે સે સાહેળ જનરલ માથાને સખે મેસવા

દીયે તેમ નથી. જનરત બાયા માતે છે કે જનરત હરકોમ તું ભાવસું તે લડાઇની તેક્કીસ છે. જો આ માંદ્રામાં હૈનો ઝમડા ચાલુ રહેશે તે જેમ પાડા વહે તે ઝાડના ખા થાય તેમ આપણી ઉપર વીતશે. જનરલ એલા અને જનરત દરકોમગ્રેપી એ પાડાની વચ્ચે હીંદીરૂપી ઝાડને તુકશાની પહેંા ચશે. જ્યારે અહીંના સંજ્યકર્તા વચ્ચે અશાંતિ નથી હોતી સારે પણ આપણા અવાજ ભાગ્યે સંભળાય છે. હવે તેક તલુકીના અવાજ કાને પણ શાને પડે ?

સુક્ષેદ્રની વાતચિત ચાલી રહી છે તે ભાગત એટલા બધા તારા ઉલ્લંટ પાલટ આવે છે કે તે ઉપરથી ભાસકનના ચાક્ક વિચાર બાંધના -એ મુશ્કેલી હુમલા બરેલું થઇ પડે છે. વળા જે વખતે કંઇ વિચાર બધાય તે પછી તાર

આવે તે ફેરફાર કરાવે. હતા આટલું તા ચાકસ છે કે તુરામોએ પાતાનું અસલ સ્વરૂપ એક બહાદુર મળ તરીકતું દેખાડવા માંડમું છે. જેઓ સત્યને પુજનારા છે તેઓ મળકરી કે આ ભપ કર મામલામા તુરકીને સંપુરણ જેર રહે તે તેના આગેવાન ચુરત રહી એહદા હુમલાની સામે ભરાજર શાય. તુરકીએ લાલકનની મામણી નામ ભુર કરી છે એજ લાત તેનું મહત્વ જણાવનારી છે. કદાચ મુરાપનાં રાક્યોના દબાણથી તુરકીને જતું કરનું પડે તા તે કંઇ તુરકીને શાંભપ લગાડ નારું નહીં નીવડે. જે લડતમાં 'તુરકી રાક્યોને શાંભપ લગાડ નારું નહીં નીવડે.' જે લડતમાં 'તુરકી રાક્યોને શાળ છે તેવી લડતમાં બીજી કાઇ પ્રભ તેજ સ્થિતિયે વધારે કરી. શકત એમ માની શકાતું નથી. આખી તુરકીની અભતા મત શેવાની વાત ચાલે છે એ તુરકીની એકતા સુચવે છે. બાદકન રાક્યોને આડરીઆત્માપલ શેર્તા વાર લામરો. તેઓની લડાઇના અંત કેમ જાણે નજીક ન આવ્યો હોય એવી નિશાનીએક જોવામાં આવે છે.

મી. ભવાની દયાલના કેસ

[ખાસ રિપારટ]

મી. ભવાની ક્યાળ અને તેના ભાઈના કેસના હતા નીવેડા નથી આવ્યા. સ્મીય સાહેળ લન્નેના અને તેઓની ઊરતા ના પાડવાથી તેઓ ટરાંસવાલમાં દાખલ થયા. ત્યાં મી. પાલાંક તેમના ભચાવ માજીએટ પાસે કર્યો. વાકસરસ્ટના માજીએટ કેસ મુલત્વી રાખી ખંતને ભાઇઓને તથા તેમની જિલ્લોને પ્રીટારીયા માંકલવાનું કરા વધું ને કેસ પ્રીટારીયા માકલ્યો. ભાઇઓને તથા તેમની જિલ્લોને પ્રીટારીયા માકલવાનું કરા વધું ને કેસ પ્રીટારીયા માકલ્યો. ભાઇઓએ એલ ન મુક્યું ને તેઓ કહે છે કે તેઓ પાતાના હક. સાબેત કરવા સાર્ જેલ ભાગવવા પણ તઇવાર છે. મી. ભવાની ક્યાલ હીંદુ સ્તાનમાં ભેલન સી. સાઇયદ અની ઇમામ વિગેરના સંબંધમાં આવેલા જણાય છે. તેને આટલી તકનીક આવે છે તેને પછી બીજા મરીબ હોંદીની સી વીસાન િ પાછળથી ખબર મહા છે કે રજીસ્ટારનો જવાબ નહીં મળવાથી કેસની મુદન ૧૪ દિવસ લંબાઇ છે.

મા. ગાખલે શં કરશે ?

અમે : અગાઉના અંકુમાં જ્યાપી ગયા છીએ કે મી. માખતે મામમાં અતિ વિષે અમે ખબર કરશું. એ તક અમને હવે મળી છે. મી. ગાખતે ના મન ઉપર અપસી ઉપર પંડતી તકલીફાર્યો એટલી લંડી અથર ચઈ છે કે તેઓ સાહેએ દક્ષિણ આદીકાના હીંદીના સવાલ ઉપર કામ કરવા સાફ હીંદુરતાનમાં કમીડી સ્થાપવા ના પ્રયત્ન કરવાના વિચાર રાખ્યા છે. તેમાં ઘણે ભાગે પાતેજ સેક્રેટરી નીમારો. આ કામ થશે તે તે ઘણા મદ ત્વનું ચયારો અને તેથી આપણને બહુ મદદ મળશે. ઘણી સુદત થયાં આપણે ઈચ્છી રહ્યા છીએ કે જેમ વિલાયતમાં છે તેમજ એ હીંદુસ્તાનમાં કમીડી હોય તે આપણને વધારે સુગમતા રહે. આ કમીડીનું ખરચ પણ દીંદુસ્તાનજ ઉપાડી હશે.

મી. ગામલેના મત એવા છે કે દ્વીદુસ્તાનની કમીટી પુર જોર કરી શકે તેને ખાતર વિલાયતની કમીડી અરી રાખવી એઈએ. મી. ગાંધીએ તેમને અહીંની દુરાખિતાના ખ્યાલ **અપયો તે બતાવ્યું કે કમી**ડીના ખરચના પકસા એક્કા કર વાનું કામ દિવસે દિવસે મુશ્કેલ પડતું જાય છે. આ ઉપર થી ગી. ગામનાએ તે કમાટીને પાતે વિસાયત જાય સાર્ધ સારા પાયાપર મુકવાતું કામ દ્વાચમાં લીધું છે. તેઓ સાહેબ **હારક એમ્પટહીલના પ્રસંત્રમાં સારી પેંકે** આવ્યા છે. તેમને પખ્લીક સરવીસ કમીશન ભાગત એપ્રીલ માસમાં વિલાયન જ્યું પડશે. સારે તેઓ સાં ક્ષારડ એમ્પટલીલની ફરી મુલા ha લેશ ને બંક્રેબરત કરશે. 'પણ તે કમીડીના ખરચમાં આપણું સારા લાગ ક્ષેવા જોઈએ એમ તેઓ સાદેળ માને **છે. અને** એ- વાસ્તવિક્રજ છે. તે કમેટીતું ખરચ જો **આપણે નજ ઉ**ઠાવીએ તેા આપણી આવર જાય, આપણે વજન એક્ષ્યું થાય. હતાં હવે કમીટીના ખરચની આપણને भेशक ताथ पडे छे ने वधारे भड़री.

આજ લગી આપણને તેવું ખરચ વરસતા પા. ૧૦૦૦ સુધી પણ શ્રમું છે. હતા થોકું છે તો પણ પા. ૩૦૦ થી ઓાયું નથી શર્ક શરકાં, પણ મી. ગાંખશે ધારે છે કે તેઓ સાહેળ એવા બંદોળરત કરી શકશે કે જેથી એહે ખરચે કપીડી વધારે કામ કરી શકે. તેમની સલાહ એવી છે કે આપણે દર વરસતા પા. ૨૦૦ કેં ખે ત્રણ વરષતા પા ૧૦૦ એકઠા કરવા.' એટલું આપણે કરીએ તા તેવણ કમીડીને સારા પાયાપર સકવાનું કામ માથે લીએ. અમે માનીએ છીએ કે આટલું કરવાની આપણી ધરજ છે. મી. ગાંખશે તે માન આપવામાં આપણે ઠીક ખરચ કરશું છે. પણ તેમ તે ખાં માનતો એ શરા કે આપણે આપણે સ્વારમ સાધ વાર્તા સાધન તેમની આગળ રહ્યુ કરીએ.

કમીટીને સાર પર્ધસા એક્ટ્રા કરીતે આપણે પરણારા મી. ગ્રેપ્યક્રેને મેાક્સલા એ સરસમાં સરસ રસ્તા છે. તેથી અમે લાંક્ત કમીટી કુંડ નામે ફાલા ખાસવાની તેલ બીજી જગા એ આ અંકમાં આપીએ છેકેએ. જે ક્રેક્ડિ પણ ફ્રીંદી અમને પર્ક સાંક્સરો તે અમે મી. ગ્રાપ્યક્રેને મોક્સી દર્કશું, દરરેક કમીટીને આ ફાલા ઉપરાવવા અમે સુગતા કરીએ છીએ. આ કારમ વેલાસર થવાની જરૂર છે કેમ્પ્રેક્સી. ગ્રાપ્યક્રે વિલા યત પહેલ્યે તે દરમીયાન તેમને આપણે ચાક્સ રિતે ખબર આપવાની જરૂર છે.

ફ્રીજમાં ગારમાટીયા હીંદી

પીજીમાં વસતા ગીરમીડીયા હીંદીની હાલત ઉપર મીસ ડાથી કરીને એક લાઈ છે તેએ 'ઈંડીયા'ના અધિપતિ ઉપર કામળ લખ્યો છે. આ લાઈ હીંદુસ્તાનમાં રહેલ છે. ધર્ણા વસ્પથી મીશનનું કામ પીજીમાં કરે છે ને હીંદીના પ્રસંગમાં લારી પેંડે આવેલી જપ્યાય છે. તેના કામળ હ્રદય બેક્ક છે અને ગીરમીડ લેધ તુરત કેમ થવી જોઇએ તેનું કારણ આબેહુલ લતાવે છે. તે કામળીના સાર તીચે અમે આપીએ છીએ :—

" જ્યાં ગીરમીટમાં માણુસેરને રાખવાના રિવાજ ઢાય ત્યાં આપણી આસપાસ બુલમ, કપટ અને નિરદયતા જોઇ આપણી આત્મા પીડાય છે. પંદર વરષ થયાં હું રીજીમાં રહેલી છું. મારૂં કામ પ્રેસિંત ધરમ ફેલાવવાનું છે. તે પહેલાં હું પાંચ વરસ હીંદમાં રહી હતી. હીંદી ઢાંધનો પીક્યો સ્વભાવ હું જાબુતી તેથી હમેશાં અચંબો પામતી કે કેમ એ ઢાંધા ગીરમીટમાં બધાઇ દુર દેશ જાય. પણ એારતાની પાસેથી તેમની તકલીકની વાતા સાંભળીને હું સમજી કે તેઓ કેવી રિતે છેતરાઇ તે રીજી આવેલી. તેન કઇ દાખલા હું આપીશ.

એક લાઇને તેના ધણી સાથે ક્રજીયા થયેક્ષેત. તે તેને સાસરેથી ભાગી તેની માને ઘેર જતા હતી. રસ્તામાં તેને ગીરપીડીયા એકઠા કરનારા મળ્યા. રસ્તા બનાવવાને બહાતે તે તે એક્સતને મીરપીડીયાની ડેપામાં હઇ ચારયા તે એક્સત પાતાના પ્રણીને બીજી જગ્યાએ કામ મળેલું ત્યા જતી હતી. રસ્તામાં જતાં તેના પશુ પેલીબાઇ જેવાજ હાલ થયા.

ડેપામાં લઇ મયા પછી તે એરતાને એમ સમજવે કે તેઓને મળેલા ખારાકના પર્ધશા ન આપે લાં સુધી તેઓના ધી ખસાય નહીં. પઇસા ન આપી શકે એટલે બીરમીટમાં બેખડાય. જ્યારે આ દેશમાં આવે હતારે આ બિમારી એરતી જેમ અલ્લા ને અલ્લા હતારે આ તેઓને હેરની જેમ મણવામાં આવે છે પાતાની મરજી પડે તેવી જબાએ અમલદાર તેઓને મેકલે છે. જો તેઓ અરાબર કામ ન કરી શકે તો તેઓ ઉપર માર પડે છે, તેઓના દંડ શાય છે અને તેઓને જેલમાં પણ માકલવામાં આવે છે. ધનાલાની જંદબીયી તેઓની જેલમાં પણ માકલવામાં આવે છે. ધનાલાની જંદબીયી તેઓની જેલમાં પણ માકલવામાં આવે છે. કેટલીક ધરાઓલી જણાય છે. કેટલીક દમેશાં આડાઉ જોવામાં આવે છે. કેટલીક ધાનકો અને દુષ્ટાં બાદ છે. જે દહાડે મેં પહેલી ગીરમીટીયા એરતને જોઈ તે દહાડો હું કંદી ભુલવાની નથી.

તમે કદાપિ જાણતા હશા કે દર સો મરદે આછ? તેત્રીસ એકરતો આવે છે. આથી કઇ જાતના વૈશાવાડા શાય છે તે તા ચિતાર હું આપી શક્તી નથી. તમને સહજ ખ્યાલ આપવાને સાર્ક હું એટલું કહું છું કે દર શાહે માસે કાઇક હીંદી પાતે જેને માને છે કે આ પાતાની આ છે તે અને બ્લિસાર કરવાના વાંકે મારી નાખે છે.

આ ગીરબીટની સ્થિતિમાં જે રિતે આળકા પેદા થાય છે તેના વિચાર કરતાં આપણું મગજ તપે છે. આ ધાનકી સ્થિતિમાં જનમેલ ને જેની માને તેના ધણીએ મારી નાખેલ તેનાં એ બચ્ચાને હું પાળતી હતી., તેમાંની એક છાકરીને હું હોંદ્રસ્તાન થઈ ગઇ.ં તે તે ક્ષયની બીમારીમાં મરસ પામી. બીજી છેલ્ટી હાલ પણ મારી સાથે છે. ને સારી વસ્તભ્યુકવાળી છે. પણ જે બાળદેશ નીરમોડીયાની દ્વામા ઉદ્યક્તિનું શું કે

આવંડ શુલામીમાં આવા વ્યક્તિચારમાં પાંચ વરસ માલ્યા પછી મરદ આરત ઘુટા થાય છે. પણ આવી હાલતમાં જે રામ કહે તેની નીતિ શું દેવા કે તેને માનનું ભાન શું હોય કે એને માનનું ભાન શું હોય કે એમ છતાં આવાં જંગલી દિવાજના દેટલાક માણસંદ ખચાવ કરે છે. તેઓ કહે છે કે આવા હોંદા પદસા કમાદ સખી થાય છે. જો એમ થતું હોય તા હું પુછું હું કે એ પદસા મેળવતાં ખીત્યું કેટલું ગુમાવવું પહે છે કે આવી દીદી પ્રત્યેને કેટલી તૃકસાની થાય છે કે આવી એકરોની સાં દેશ બને છે કે છોકરાને શા વારસા મળે છે કે

અને આ બધુ શાસાફ બને છે? માત્ર રોક્ષડીના ધુમાલાવાળાને પ્રક્રમાશર થવા સાફ.

્ ઉમેર રાખું હુ કે આ ગીરમીટનો રિવાજ તેમાં મમે તેવા હવારા થાય તો પણ તમે ક્ષ્મુહ નહીં કરો. હું તમ તે આજી કર્ફ હું કે જ્યાં લગી આ શિવાજ તદન બધ ત્યી થયા ત્યાં સુધી તમારી વગ વાપરવામાં તમે નહીં અડકા."

દુનિયાની આબાદી વધી છે?

મારસ્થ મેકકારથી નામના એક વિદ્વાન કેપ્પક પાતાના એક પુસ્તકમાં લખે છે કે —

[ા] ખીજા માણસાની **મહે**નતનાં કૃળવડે જેમોર મેરામારામ ભાગવે છે તેઓ આ પૃથ્વી **ઉ**પર નકામા બાજારૂપ **છે**. इनिकार्ता आणाही भरी छे तेम त्यारेक की शक्ष के ज्यारे સમાન્ત માનવી જતનું તેમાં કત્યાસ મતું કેકા, નહીં કે મેહા એક સ્વાર્થીલામ્પેરના એક્લાનુંજ, એ વ્યાભાઈમાં જનસમૂરાયની ચતલી ન જેવામાં આવતી ક્રેલ તે તેને આવાદીજ ન કહે વાય. લન્યા દેખામવાળાં સુંદર શહેરા હાય, મ્યુવના તેની દેતલનની ક્રારતિ જાગેલી ક્રાય, એચી કાંઈ ખરી આણાદી છે એમ કહેવારી નહીં. આપણા સુધારા એવા થયા જોઇએ કે તેથી દરેક વરેક માણમનું દિન થાય. ભાગ કરવાનેક રસ્તો એ છે કે ત્યાય આપનારાઓ તરીકે ગેસીને જે કુચ્ચા દબાશકોના દુનિ ખાને દંગે છે તેમને હાંજી કારવા ખોર્ડિએ : બળ ભાને ભાનાતા ધરાવનારાએ! સાત્રે તબળ:એકનું રક્ષણ કરવું જેવાઇએ : નંધનિવાન લેપાર, અને માલની અદધાપદથી કરવાનાં સ્થળા સ્થાપવા રંતકએ ; અને માનવીને તેના શહેરી નવીંકના હંકા તેમજ કરજોતું ભાન કરાવવું જોઇએ. એક તરફર્યા લ્યાપણે વાચીએ છીએ કે અમુકદ્રેશના અમુક મહી નાના વેપારતા આંક્ડા અહશા માટા હતા, અને તેટલી હદ પર તે નેપાર અમાઉ નહોતા પહેંચ્યા; ને તે હતાં બીછ તરમુચી આપણે જાણીએ છીએ કે તેજ દેશમાં ગરીબાદનાં સાક્ષ્મા માનાનું ક્રકર કારય કરી સ્થાં છે. વ્યામ ખુલ્લી રીતે જેતાં પ્રતાં પણ અપ્યાદીની વાતને આપણે માનીને બે**સી રહીશું** ? "

પ્રીજીયી અમને ખબર મબ્યા છે કે ત્યાં વક્ષ્યોલો તેમજ દાક્તરોના નિભાવ ઠીક થઈ શકે તેમ છે. તેવા માહ્યુસો દીદાને મદદ કરતા થઈ શકે તે પાતાને પણ મદદ કરી શકે છે.

પારટઈલીકાબેયમાં ઇમીગ્રેશનની તકલીક

પેરદાત્રલી ત્રાળેચથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે:—અત્રેના રહીશ બી. ગેર્લીંદ વીકલ દરજીએ ૧૯૦૬ ની સાલમાં સ્વસ્થ જવી વખતે જે પરમીટ મેળવા હવી તેમાં પેતાનાં એક્ટી છે કરાં નાલાવ્યાં નફોતાં અને તે વખતે ક**ભાગ્રેશન વ્યમ**લ શર તરફથી તેમને પુછવામાં પણ નહેલું આવ્યું. તેઓ રેક્ષ્યર માં બીક્ઝ વખત ફેક્ષ ગયા ત્યારે પાેતાનાં બાર્ટરી છે**!કરાં નાંધાવી ગયા હતા. હાલ તેઓ પોતાનાં <u>કહે</u>ળ સહીત** પાજ ફર્યા સારે ઈમોમેશન અમલદારે તેઓને મહલવ્યા અને જણાવ્યું કે ૧૯૦૬ ની એપ્લિકિશમાં તેએ બાર્કી છે કરાં નોંધાવ્યાં નદે!તાં અને હીંદુસ્તાન**થા** માછસ્ટેટનું સર્ટીપેકિટ લાવેલ છે તેમાં છેક્શના અંગાસની **અ**પ નથી, એટ**હે** છે**ાકરાને અત્રે નહીં ઉત્તરવા દેવામાં આવે. પરિ**સામે પા પર ના બેર્કલ**થી** હોકરાને ઉતારેલ છે. તેના કેસ **વે**ઠાસ્ત્ર ટાઉનમાં ચાલરો, ભત્રેની હીંદુ **સત્સંત્ર ધરમ સભાએ** પેતા ના કુંડમાંધી પા. ૨૫ અને કેસ લડવાને મદદ દાખલ આપ્યા છે. લગેદ છે કે હોંદી આઇએક ગ્યા કેસમાં પુરી મદદ કરી કતેલ મેળવશે.

ગામડાંની જંદગીના મહીમા

'નાતાલ ટાઈએસ' માં એક ક્રેપ્યની અંદર ગામદાની છંદમી વિષે જબ્યુવિલું છે કે:—'ખેતી એ ઉમદામાં ઉમદા અને ભાવત પસંદ પડે એવા ધર્મા છે. જાણવા જેવી વાત એ છે કે દુનિયાના બહાદુરમાં મહાદુર શડવધ્યા અને મેદામાં મેડા યુન્સદીમા, વિદ્વાના, વક્તાઓ, સુધારકા, શાધકા વગેર થણે ભાગે ગતમડાંમાં ઉછરેલા છે. વેલ્~~સીંગટનની મહુષાના~~ પાયા ગામડામાં નંખાયા હતા. નિશાળમાં તે થેકું એટેા દ્રતા. લખુા બીજા રાખલાઓમાં પણ આવી દ્રાંગકત જોવામાં આવશે. જો મહસ્ત્રે પોતાનાં કામમાં પાર ઉતરવું દેણ તો તેએ પુરેપુર તંદુરસ્ત હોવું ભેઇએ. ગામડાંની પુકલી હવા, કુદરની કસરન, દુરગુણામાંથી દુર રહેવાના સંજેતિયા, એ બધું એરાવર બાંધા બનાવવાની પુરી તક આપે છે. શહેરની હવા વરેદતરેહના જંતુવાળી અને અસ્વચ્છ દેવ છે. અને તે કેક્સનિ નગળાં કરી નાગે છે. શહેરમાં વસનારના **ગાધા** નખળા અને કદ નદાનાં થઈ ત્રમેલ હોય છે. તેઓમાં સ્પુરતી અને ચંચળના પણ એ.છીજ ઢાેન છે."

નવું દિક્તિ, ઘરો તેમાં છ કરાડ રૂપિયા (રા. ૬૦૦૦૦૦૦૦) જ ખરચ ઘવાનું છે આ ખરચ કેમ ઘરો તેના વિચાર કરતાં મી. કીંગ જે આધની ઘરતાના મેમ્બર છે તે જ્યાવે છે કે દિક્તિની રચના કેમ કરવી વિગેરે ખળર આધને આપ વામાં આવતી નથી. વળી તેઓ સાહેળ જ્યાવે છે કે દિક્તિ બાંધવામાં પાર્ટ સા હોંદનો છે, દિક્તિ હોંદમાં હો હતાં કાઇ પણ હોંદી આર્ડારેક્ટ કે એંજીતિપરની સલાહ સવામાં આવતી નથી. તે બાબન સલાહ કેનારાને ખાસ વિલાસતથી હોંદને ખરચે મેક્સવામાં આવ્યા. આ સભાસદ માને છે કે હોંદી કડીયા, હોંદી સમાર ને હોંદી કારીગરને આ કામમાં તક સળવી જોઇએ અને આંધ કામની રાનક હોંદી હોવી જોઇએ, તેઓ વળી કહે છે કે બાદમાદ એરજૂનો તેવાજ વિચાર હતો તે તે વિચાર પ્રમાણે કારબારી મહેલે વસ્તવ જોઇએ.

~~હીંદી પાતાપ~~શું ખાઈ બેસવાના ભયમાં

<mark>આવા મથાળાથી મના આમસ્ટ આસના - મેહરન રી</mark>ન્યુ માં એક એરાએ શેખ લખ્યા છે. તેમાં શરૂઆતમાં તે કહે ~~છે 🖟 :— પ્રભાઓની~~ દારછત થયા કરે છે, ક્યારેક સન્ત. <mark>ગળ અને ક્યારેક ખાવાય એવું પણ બન્યા કરે છે, પણ</mark> એક મિલ્કત તેની પાસે રહી જાય છે કે જે કાર્ટના સટાવા માંટાતી નથી, અને જેના ઉપર તેનાં નામ નિશાનના આધાર રહે છે. આવી મિલ્કત દ્વીદી પ્રજા પોતાની બેદરકારીથી **ખેતક ભેસવાની તર્ફયારીમાં છે. આગળ ચાલતા તે હે વક** કહે છે કે આ સિશ્કન તે માતૃક્ષાયા છે. તેને બગાડ્યા, તે ને માલ વગરની કરી નાખવી તે આખી પ્રવ્યત્ં નંખાદ वायवा भराभर छे। के भाजस भाइरी कलानधी कलापेत રહે છે તે પાતાના દેશી બાઈઓમાં ભળી શક્તેહ નથી, તેએક તી અંદરની—ખરી છંદગીયી તે વાકા થઈ શકતા તથી, અને તેએલના હરખસાયમાં ભાગ લર્ધ શક્તેલ નથી. આ તેલ એક માસસની વાત થઈ; પણ જે પ્રન્તજ પાતાની ભાષા ખોઈ બેસે છે તેનું શું કે તેને પ્રજાજ કહી શકાય નહીં. એમજ સાવા જે ક્રેકિમાં બાલાતી નથી તેઓને એક પ્રજ ક્રદેવાતા હૈરમ એવું ક્રમાંમ જોવામાં આવતું ત્રયી. ઈંગ્રેઝ ભાષા વિનાની ઈંગ્રેજી પ્રજા સંભવી શકે ખરી કે 'આદરી જબાત ' એ ઉપમાજ' કેવી ગોડી અને બધ મેમલી છે! જુન્મ્યા પછી આપણી તાતડી છબે 'મા' ને 'બા' બાલતાં શ્રીખવનાર આપણી માતાએ જે બાધામાં તે બાલતાં આપણ ~~તે શીખબું દેશ્ય તે ભાષા છ~~ંદગીભર આપણને વદાલી અને પવિત્ર હોવી જોઈએ. પસ દીદુસ્તાનમાં શું સ્થિતિ છે ? ~~ત્યાં ભાળકાને નાની ઉમરથી છેત્રે~~જી નિશાજામાં માેકલવાના રિલાજ છે. પછી બાળકા પાતાની શાધાર્યી અભણ રહે તે માં નવાઇ શાની દેવા ! કેટલાક કહેશે પરભાવા—ઈ ત્રેજી **ભાષા શ્રીખવારી શું નુકસાન થાય** ! એવું પુજનારને એટ મુંજ કહેવાતું કે તમારી ભાષાનું ધુરેપુરું ઝાન તમારા બાળ **ક્ષેત્રે વ્યાપ્યા પછી તેતે બીજી ભાષા શોખવ**જો, પરભાષા **कोर्ज शिक्षक भातृकाषानी भारात भने** तेक ते दापदाधारक માઈ શકે. ઈંગ્લાંડ, ક્રાન્સ, જરમની વધે ડેકાણે દેશી બાવદ પહેલી અને પછી બીજી ભાષાએક શીખવાય છે, અને તેપસ્ **માત્ભાષાની મારફતજ શીખવવામાં આવે છે. તારે દોંદ** સ્તાનમાં **ઉ**પક્ષાં ધારણતા અદર માદરી જળાત પેટાના વિલ્ય ગણાય છે, અને ઈ શ્રેજી ભાષા મુખ્ય ગણાય છે. બીજ વિષયા પણ એજ ભાષા મારકતે શીખવાય છે. જે(દુરતાન માં **ઉચી** કેળવણીની રીત તકન અકદરતો છે, અને નેમાચી **સાર્ગ પરિષ્ફામ આવેજ નહીં. કસ વરસ સુધી 'કળવણીના** કામ સાથે હું બહુ નિક્ટ સંબંધમાં આવેલ છુ. મે જેવ્યુ છે કે ભુદિક્ષાળી છેતકરાનું પણ અગજ સદન કરી શકે નહીં એવી રીતે આ શાખવવામાં આવે છે. તેઓને બેવડી મહે નત કરવી પડે છે. પરદેશી વિષયો શાખવા અને તે વળી પરદેશી ભાષામાં. પરિષ્ટામ દયાજનક આવે છે સ્મપ્ટ વિચારવાની શકિત નાે માતુબાયા મારફત શિક્ષણ અપવારા જ મળી શકે. હીંદુરતાનની ભાષાઓ મરતી જાય છે તે તે ના સહાની પુરી નિશાની છે. દેશી ભાષાનાં જ્ઞાન વિના હીંદી કવી એા, તત્વવે-તાએા, રેતમકા, દેશભકતા વનરે કવાચી પેદા ચવાના 🧗 એક ક્રેપ્પેટ કહ્યું છે 🦫 જે આવતી અંદર પાછલ 🖁

વિચાર કરી શકે નહીં તે ભાષામાં તેને શિક્ષણ આપીસકાયજ નહીં. હીંદી બાળધર ઈ મેજીમાં વિચાર ક્યાયી કરી સંક ? અને કરી સંકે તો શા સહે કરશે !

તીંદુરતાતની કેટલીક ભાષાઓ બહુ ખેડાએલી અને સુંદર છે. આંખ વીંચીને જેનારનેજ તે સુદરતા નજરમાં ન આવે. તીંદી ભાષા થણે ભાગે આખા તીંદુરતાનને સામાન્ય છે. તે ભાષા શાળાંઆમાં દાખલ કરવી જોઈએ. ભુદા ભુદા પ્રાંતો ની સાળાંઓમાં તે તે પ્રાંતની ભાષાનું શિક્ષણ અપાય તા તે પણ ઈચ્છવાજેક છે.

સ્વદેશી હિલચાલ વસ્તુ વખત થયાં ગાલી રહેલી આપણે સાલગીએ છોએ. પણ ગાદરી **ભા**ષા કે જે ખરા સ્વ**દેશી** પ્રભાના પત્યા છે તે વિષે ભાગ્યેજ ક્ષાર્ટમાં ક્ષાર વિચાર કર્યો લાગે છે. જંમ દેશની ખાલી વિષે તેમજ દેશી ક્ષેત્રાસ વિષે, લેવ્યાસમાં પણ અવેશજ બગાડા જોવામાં વ્યાવે છે. ત્રે' 🛍 🗈 વખત સાભજ્યું હતું કે દ્રીકૃષ્ટતાનના ક્ષેત્રિક જંગલી છે અને તેઓને કપડા પણ પુરાં પહેરનાં આવડતા નથી. પણ હીંદ સ્તાનમાં આવીને જોયું તા મતે એ ખધું 8લટું જબાયું. પાપડી જેવા શરમ ગાયાના પાવાક કદાચ દુનિયામાં ક્યાંય નહીં હૈત્ય. ધાર્લીના પાપાક પણ સુંદર છે. તે પહેરવે ફેરી અને હવાન અટકાવે એવી છે. ગંપણ કે પ્રથતે ઢાંકી રેમ તેવા જોડા પણ સાદા, સસ્તાં ભને ખાસ હોંદી ભનાવટના ક્રોમ છે. આવેર સુંદર, દેશની દવાને સાક્રક આવતા પાપાક હીંદીઓ શા સારૂ **કો**હતા જન્મ કે એ નથી સમજાતું. અરધા અમેજ પાયાક મહેરલા દક્ષિયા સુત્રાન પક્ષેત્રેસા વર્દદરાઓ જેવા જ્યાં ત્યાં જોવામાં આવે છે. અ ની દેશી લબડની લેલ, કોંગે બેલ્લાં ઉત્તરી ગયાં હોય, એપ્ર કાઈ તરેદના ઢંગ ક્રોલ નહીં. પુરેપુરે સાશના **ક્રોબાસ પહેર** નારા દીંદોએન પછ તે કેબાલમાં શાબતા નથી, હીંદી પોષાક ખુબીદાર છે, તેને વળબી સ્ક્રેયામાં સ્વક્રેશક્તિમાન ક્રેકેનું છે. વળી દીંકુસ્તાનના ખાસ દ્વા પાષ્ટ્રીમાં તે. તકુરસ્તીને ગાફક આવે એવા છે. મારાતા પેટલાક પહેરતારાઓમાં પ્યાસ કરી તે ઈગ્રેક્ક કેળવણી હેતારા હેમ્મ છે. તેઓ એમ સમન્ટે 🖣 3 એવી સુધરેલામાં ખપાય છે. એવા પાયા**ક મહેરવાવી** સાહેબ ક્ષેત્રંકામાં હળી મળી શાકારો એવું તેઓ માને છે. પહુતમાં તેઓ બુલ કરે છે હું હીંદી ક્રોલ્ડ અને મારા ક્ષેખાસમાં ક્રાર્ક ગારાને મળવા જાઉ તે નેને પસંદ ન પડે તેર હું તેને મળવાની **હેશ** મહ્યુ કરકાર કર્ફ **નહીં. પત્ય** દ્રષ્ટીકૃત એવી છે કે અમે ગારામાં અમારા ભર્યા કે પુરા ક્ષેત્રાસ પહેરવાવાળા *દીદિક*માને જોઈ મનમાં **મનમાં ક્સી**મ્મે છીએ. અમે વિચારીએ કે તે ગારા તા **નધીજ, હોંદુ પવ** ત હેલ્ઈ શકે. એટલે તેને **વરસ્યાંકર પ્રજા મધ્યમિ, અને** તેની પહાર્યું જેત્રાની દરકાર પણ ન કરીએ, પત્રમુ વાત તો એટલે સુધી પરાજ્યા છે કે પણા હીંદીએક તેક પોતે હીંદી ક્રોલા બાટે શરમાય છે. આવા માણસા જે **લુમિએ તે**એ**ને** જન્મ આપ્યા તેને ભાર કપ છે

મી, કાઇલીયાએ સત્યાપ્રદીઓ જેલીઓને ન મળી શકે એ વિયે જે કામળ સરકારને લખ્યા હતા તેના જવાળમાં મી શીસરના સંક્રેડિરી લખે છે કે મી. શીસર પાતે તે કામળ ઉપર ખાન દેશે. વાંચનકરતે યાદ હશે કે મી. કાઇલીયાની મામણી એ છે કે કાસમહીઓને ખીન શુન્દેમારી પત્ર મળવા અફ્લે

<mark>આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન</mark>

प्रकरण १ छ .

આરાજ્યતા.

માધારુષુ સમજ એવી જોવામાં આવે છે કે જ્યારે ખરૂદ માબુસ કીક ખાવ પીએ, હરે કરે અને વૈદને ન બાલાવે તે આરાગ્ય છે એમ મનાય. આવી માન્યતા ભુલ ભરેલી છે એમ જરા વિચારથી પણ આપણે જોઇ શકશ. માબુસ ખાય પીએ અને હરે કરે છતાં પાતાની વ્યાધિની દરકાર ન કરવાથી પાતાને કંઇ નથી એમ માની બેસે એવા દાખલા પણા જોવામાં આવે છે.

દકિક્તમાં તદન નિરાગી એવા ગાણુસ આ દુનિયામાં બપ્રાજ થાડા મળી આવશે.

એક ઈમેજી લેખક એમ લખી ગયા છે કે તેજ માલ્યુસ **આરાગ્ય કહેવાય કે જેના શુદ્ધ શરીરમાં શુદ્ધ મન નિવાસ** કરે છે. મામ્યુસ એક શરીરતાજ બનેલા નથી. સરીર એ તેનું રહેડાલુ છે. વળા શરીર મન અને ઇદ્રીયોના એવા **ધાટા સંબધ છે** કે એકને બ્યાધિ—દરદ—હોય તો 'બીજાં ભગડે. ફરીરને મુલાળના પુત્રની ઉપમા અપાએલી છે. યુવાભના પુલના ઉપરના દેખાવ તે તેનું કરીર છે, તેની **સુવાસ એ તેના અ**હમા રહ છે. કામળતું બનાવેલું ગુલાળ તું પૂલ કાઇ પસંદ નહીં કરે. તેને સુંધવાયી તેમાં ગુલાળ **ની વાસ નથી આવવાની, તે**ની વાસ એજ ગુલાળની પરીક્ષા છે. તેમજ માધ્યુસની વાસ—તેના આત્માનું ચારિત્ર—એજ તેની પરીક્ષા છે. વળી ગુલાબના જેવું દેખીતું બીજું પુલ હેલ્ય મહા તેની વાસ ખરાવ્ય હશે તેા આપણે તે ફેક્ષી દઇન્સ **તેમજ મક્ક્ષતું શરીર ઠીક દેખાતું દ્વાય છતા તેમાં** રહેનાર રહ જો ખાટો વર્તનવાલા હશે તાે આપણે તેના શરીર ઉપર નહીં મેહાર્પ એ. એટલે આપણે જોઇ શકાએ છીએ કે છે તું આદિત્ર ખરસ્ય છે તે માણસ નીરાંગી નહીંજ મહાય. શ્વરીરના ભાતમા સાથે એવા લાટા સંબંધ છે કે શ્વરીર નીરાંગી હેમ તેનું અન શુદ્ધજ દરો. આ ધારણને આધારે હાલ પશ્ચિમમાં તેર એવા પંચજ નીક્લ્યા છે કે જે માતે છે કે, જેનું મત શુદ્ધ હાય તેને દરદા થાયજ નહીં ને જેને દરદ દ્વાય તે શુદ્ધ મન રાખી કરીર નીરાગી કરી શકે છે. મા મત નાખી દેવા જેવા નથી. તે વાસ્તવિક રિતે ખરાજ **છે પણ પશ્ચિમના સુધા**રાવાળા **હો**કા તેના ગેરઉપયેક્ય કરે છે. **અપર્સ્ટ્ર** તે**ા તેમાંથી એ સાર શેવે**લ રહ્યો છે કે અવેરાગ્યતા **સામવવાનું** બળવાન સાધન આપણું મન છે અને મનની શુક્રતા એ આરોગ્યતા નીભાવનારી વસ્તુ છે.

આ માસુસ ગુસ્સાવાગા છે, આતા મિજાજ તામસી છે, બીજો ભાળસુ છે, ત્રિજો બહેરા છે, આ બધી ખામીઓ એ ખરૂં જોતાં દરદની નિશાની છે. કેટલાક દાકતરા એમ માતે છે કે ચોરી આદિ ખામીઓ પણ દરદ છે. કેટલીક ધનાડય મેરીઓ વિલાયતની દુકાનામાંથી નજીવી વસ્તુઓ ચારે છે. આ સ્થિતિને વિલાયતના દાકતરા 'કહેપ' મેનીયા,' એ નામ હું દરદ મસ્યાવે છે. કેટલાક માસુસ ખુન ખરાબી નહીં કરે હતાં સુધી તેને મહેન નહીં પડે. આ પણ દરદ છે.

આમ વિચારતાં આપણે કહી શકાએ કે તે માણસજ આરાય્ય છે કે જેનું શરીર અલગ છે, જેના શરીરમાં કંઇ ખામા નથી, જેના દૃતિ સાંજ છે, જેનાં કાન આંખ વિગેરે

માબુદ છે, જેવું તાક વહેતું તથી, જેની ચાગડીમાંથી પસીના નીકલે છે ને બદબા મારતા તથી, જેના પત્ર ગંધાતા તથી, જેનું મેઢા વાસ મારતું તથી, જેના હાથ મત્ર સાધા રહ્યું કામ કરી શકે છે, જે વિષયાસકત રહેતા નથી, જે બહુ જાંડા નથી, બહુ પાતજા તથી, અને જેતું મત અને જેતી ઈંડીયા હમેશાં યાનાના કળજામાં છે. આવી આરોમ્પતા મેળવવી કે જળવવી એ સહેલ વાત નથી. આપવે આવી આરોગ્યતા બેરત્રવતા નથી કેમકે આપણા માળાપ પ**ણ** આવી આરોગ્યતા નહેાતા ભાગવતા. એક મહાન **હે**ખકે લખ્યું છે કે જો મુખ્યાય દરરેક પ્રકારે લાવક દ્વાય ને તેને પ્રજા દ્વાય તાતે તેમના કરતાં અહવીજ જોઈ એમે. જો આ વાત બરા બર ન હેાય તેંા દુનીયા ચઢે છે એમ માનનારાએ પાતાનું વાક્ષ્ય ખેંચવુંજ જોઈએ. સંયુર્ષ રિતે આરેલ્મ માસ્યુસને વિષે બાતનાે⊸ડર રહેતાેજ નથી. બાતના ડર આપએ બધા રાખીએ છીએ તેજ વતાવે છે કે આપણે આરોગ્ય નથી. માત એ એક આપણે વિષે માટા ફેરફાર છે અને સર્ટિ તિયમ પ્રમાણે તા એ કેરફાર સરક્ષ હોવા જોઇએ. વ્યાવી ઉચા પ્રકારની આરાગ્યતા મેળવવાને મથવું એ આપથ્યું કર્તવ્ય છે. અને તેવી આરોગ્યતા કેમ મળે અને કેમ સચ વાય એ અલ્પણે હવે પછી વિગારશું.

ભાલ્કન ચઢાઈ~~-~~સુલેહની હિલચાલ

તા. ૧૦ મીના લંકનના તારમાં જ્યાવેલું છે કે તુકી પાલાંમેન્ટે લંડન ખાતેના તેના એલમીઓને જ્યાન્યું છે કે બાઇકન રાજ્યા તુકીની દરખાસ્તા હકતાની અંદર નહીં સ્વી કારે તે તેઓને પાછા બાલાવી ક્ષેત્રમાં આવશે. સાધારેલું માન્યતા એવી છે કે યુરાપી રાજ્યા નહેકાનું ડેમેન્સ્ટ્રેસન લઈ જઈને પણ તુકીને સમજાવવા માગશે તેમાં નિષ્ફળ જશે. એક તારમાં એવું જ્યાનેલ છે કે બલમેરીઆ સાથે ની મસલતમાં રામાનીયાને સત્તાપ નહીં મળવાયી તેએ લક વાનું નકળ કરેલ પણ પાછળથી આસ્ત્રીઆ અને રસિયાના વચ્ચે પડવાથી તેએ લક્કરવાનું મુસત્વી રાખેલ છે. રામાનીયાનાં આવાં વલસ્થી તુકી મજ્યાન રહે એવું મનાય છે.

તા. ૧૧ મીના તારમાં જસાવેલું છે કે તુર્કીના વ્યાગ્યયથા તે લીધે અને રામાનીયાની ધમકાતે લીધે સ્થિતિ ચોંના ભરેલી શઈ પડી છે. આડરીઆનોયલ મુક્રી દેવા તુર્કીને આગ્રહ કરવા એવું યુરાપી રાજ્યોએ નક્ક્રી કરશું છે.

તા. ૧૩ માએ કેલ્ન્સ્ટાંટીનાપલથી ફટર જણાવે છે કે તુર્કી સરકાર લડાઈ કરવી કે સલાહ કરવી એ વિષે તુર્કીની ગ્લામ ની સલાના મત શેનાર છે

તા. ૧૪ મીના લંડનના તારમાં જયાવેલું છે કે સુરાપી રાજ્યોએ માક્સેલી ચોડ્ડી **મુ**જબ તુર્કી નહીં વરતે તેક ભાલ કન એલચોએક તુરત લડાઈ ચાલુ કરવાનું કહેલુ તુર્કીને માકલનાર છે

તા. ૧૫ મીના લંડનના તારમાં જણાવેલું છે કે આડરી આતાપલના સવાલના તિવેડા થાડી લડાઈ ચાલતાંજ થઈ જસે એમ મનાવ છે. તે વધુ વખત ટકી શકે એમ નધી. બીજા તારમા જણાવેલું છે કે તુકીની આમની સભા હછ મળી નથી. સભા બાલાવવામાં પણ હછ આવી નધી, અને તુકી ભરકાર લડાઈ ચાલુ રાખે તો હારવાના અને સલહ કરે તે પ્રજાને મુરસે કરવાના અપમાં છે તા. 15 મીના લંકનના તારમાં જણાવેલું છે કે મુરાપી રાજ્યે પોતાની માડી હજી તુકી સરકારપર ત્રાકની નથી જરમનીના મતની રાહ જોવાય છે. રામાનીના ખને બલ વેરીમાના વાંધા હજી પત્યા નથી. નહેંકાનું ડેમાન્સ્ટ્રેશન લઈ જવાના વિચાર બિડીશ, પાંસ ખને રિશમના કહેવાથી માંડી વાળવામાં આવ્યા છે. વાલકન એમચીઓએ તુકીપર માક લવાનો જે માડી ઘડી રાખી હતી તે યુરાપી રાજ્યોએ શખત રીતે વખેડી કારી છે.

તુરકીને મદદ

પ્રતિરાધારી થી. જીવા તુરમહમદ લખે છે કે:—ઝળવાર રલવેની યેજના જો અમલમાં આવે તો તેથી તુરકસ્તાન, કરિત અને અરૂધાનીસ્તાનનું જેડાશું થાય. આ તરફના કરિતાથી ભાઇએો એ મેજના પશ્ચેદ કરે છે અને તેમાં પુરતી મદદ આપવા ખુશી છે. નાતાલ, ફ્રાંસવાલ અને કેપની કરિતાથી સાસામદીઓએ અહતર પડી ઝળવાર રેલવેના શેરા સરાવવા ને દીફાઉલ કરિતામની જમાતને નઝરન લીલ્લાદ મેક્સાવવા પ્રયત્ન કરવા જોઈએ. ઝળવાર રેલવેના પ્રારપે કરસ નીક્રાબ્યે દું મારી શક્તિ પ્રયાણે વધુમાં વધુ રોરા ખરીફના તાકીયર છું. વળી દીફાઉલ કરિતામની યોજના મુજબ યુતવાલીએ સુકરર થાય તેમને છું વરસ સુધીની નંત્રફને લીલ્લાહની રક્તા અમાઉશી માકવી આપવા ક્રેયુલ થાઉ છું.

ડરખતુની રેડ ક્રેસંટ સેલ્સાયટીએ પા. ૧૦૦૦ના ગોલા હકતો કેળસથી કાન્સ્ટારીનાપલ માક્તમાં છે. તે સાસાયટીએ કુલ મળી પા. ૪૦૦૦ આજ સુધીમાં માક્તમાં.

એસ્ટ્રેકારટની રેડ ક્રેસર્ટ સાસાયટીએ પા. ૩૫૦ કેળલથી સ્થા પ્રત્યાવાર એક્ક્સી આપ્યા છે અને હજી ઉધરાસ્ત્રું સાલુ છે

भी. હાસમ પ્રસંપે અમતે દેડ કેસંટ સાસાવટીને સાર પા. પ-૧૫-૦ તા ચેક માક્કલા છે તે અમે સાસાવટીના ખુજા નચીતે કેસ્પન માક્ક્લી દીધા છે. મી. દ્રાસમ ઇસપ દીસમીરી અતાવે છે કે કંદના ખુતબા પડવા ઇસ્ટલંકન તે અને ખીજા ગમેલા તે વેળા ખીજાઓએ પ્રકાશ કારાવેલા પણ હજુ માક્ક્યા નથી.

જોહાનીસ્વસ્થ રેડ ક્રેસંટ સાસાયટીના ચેરમેન શરવારે તારથી જ્યાંચે છે કે:—મા ૪૪૦ કેવલથી કાન્સ્ટાંટીનેપલ માકલ્યા છે, અને કાન્સ્ટાંટીનાપલની રેડ ક્રેસંટ સાસાયટી તર ક્યી તાર મળ્યા છે તેમાં બધા મળી પા. ૨૨૦૦ પહોંચ્યાનું લખેલ છે તથા સાસાયટીના અને ફાળા ભરનારના આભાર માનેલ છે. પહોંચ ટપાલમાં માકલી દીધાનું પણ તેમાં જાણાયેલ છે.

્રેક્સિક્કની ધારાસભામાં સાંતા હોંદી એરીસ્ટર મી. બ્યોરજ પ્રદેશપ્રેકિક એક સભાસદ તરીક નીમાયા છે. તેમના માન માં સાંતા હીંદીઓએ એક મેળાવડા કર્યો હતા અને તેમાં સેંક્સ્સન કમિટીની સમના (ગીરમીટીયા હોંદીઓ બાહાવનાર સ્માનોની રાજદ્વારી સભામાં હીંદીઓના પ્રતિનીધિ હોવાની જર્વર હોવા વિષે સમના તે કમિટીએ કરી હતી.) અમલ માં મુકવા માટે સાંતી સરકારના ભાભાર માન્યા હતે.

માણુસ કેટલી જમીનના માલિક ઢાઇશકે?

[ટાલસ્ટાયની વાર્તા ઉપરથી.]

HERD & M.

તે ગામડાની નછકમાં આશરે ૩૦૦ એકર જેટલી જ્યાન એક શેકીયાના તાળામાં હતી. તે શેકીઓ આસપાસના ખેડું એક વર્લો હતો. પણ તેણે એક નવા કારકુન રાખેશા તે બધા પાડાશીઓને બહુ સતાવવા લાગ્યા. કારકુન રાખેશા તે બધા પાડાશીઓને બહુ સતાવવા લાગ્યા. કારકુન રાખેશા તે બધા પાડાશીઓને બહુ સતાવવા લાગ્યા. કાર્યા હતા હતા હતા હતા સપાડામાં પ્રોપ્તા બધા બહુ સંભાળાને રહેતા હતા તે તેના સપાડામાં આવી જતા. અમથી તે બહુ કંટાળી મથા હતા. તેવામાં આવતાર છે અને કાઇ જયાનદાર તેને ખરીદી હવા માત્રે છે. આથી ખેડુંઓ બધા ચીંતામાં પડ્યા. તેઓ વિચારવા લાગ્યા કે "આ તે ઉલક્ષમાંથી ચુલમાં પડવા જેવું થશે. પેશા જયાનદાર આપણાં હાહી ચુતી જશે. આપણાથી અને ક્યાંય સાલ્યું જવારો નહીં."

આર્થી ગામના બધા ખેડૂતા મળા શૈકીના પાસે ગયા, અને તેને વિતૃતિ કરી કે તે જમાનદારને પેલી જમીન વેચવાને બલ્લો તેઓનેજ વેચે. તેઓ વધારે કિમ્મત ભાષવા તર્કિયાર થયા. શૈઠીયાએ તે વાતની 📣 કહી, પછી ખેડુઓ બધા સાથે મળીતે તે જમાત ખરીદી હેવાતા વિચાર કરવા એક્ટા થયા. ઘણીએ મસલત કરી, પશુ પૈક્રા ભાગરા તેઓને વહાઢી પાડતા, છોટશે તેઓ કંઈ નિવેડાપર આવી શક્યા નહીં. આખરે એવું તક્કી થયું કે સહુ પાત પાતા ને માટે ત્રગ્ને તેટલી જમીન ખરીદે. આ વાત **મસુ શેઠીયા** એ ક્યુલ રાખી. પ્રેમા પટેશે સાંબક્યું કે તેના એક પાડાશક્સિ ૧૦ એકર જમાત ખરીદા લીધી છે, અને શાદીયા એ અરધા અરધ પક્ષ્યા એ વસ્ત્ર સુધીમાં ~~ગરી~~ દેવાના ક્રોધા પણ તેને કરી દોધા છે. પ્રેમા પટેલના મનમાં થયું કે આ તા અધા જમીન ખરીદી હેશે અને કું રહી જામ્છ. આથી તે**ણે** પટલાણીને વાત કરી: "આ બધા જમીન ખરીદવા માંડયા છે. આપણે પણ ત્રીરોક એકર ખરીદીએ. એ વિના બ્રુટકા નથી. કાઈ જમીનદારને પનારે પડ્યા તા દંડ ભરીને હુંચા નીકળા જશે." બન્નેએ જબીન ફ્રેવી એવા દેરાવ કર્યોં. સોએક રૂપિયા તેઓએ સધરી રાખ્યા હતા. બાકી વાળડા વેચ્ચા, કંઈક દાણા વેચ્ચા, છાકરાને તેલકીએ રખાવ્યો, અને એમ કરીને થાડાક વધુ રૂપિયા બેળા કર્યા આમ જયીતની અરધી કિચ્સત તેા બેગી કરી, પછી પ્રેમા પટેલે સારી, ધાડી સાડીવાળી, પચસ્તેક એકર જેટલી જગીન પસંદ કરી, અને શેઠીયા પાસે સાદા કરવા ગયા. શેઠીયા એ અર્ધાપાંચા લઈ ખત લતાવ્યા, અને બાજાના પાસ્ત્રાના કાંધા કરી એ વરસે પુરા કરવાની શરત કરી આપી.

પ્રેમા પટેલ હવે પોતીકી જબીન ઉપર રહેવા લાગા. બીયાં લેછીના લઈ નવી જબીનમાં વાવેતર કરમું, અને મુજ તો પાક ઉતાર્યો. એક્જ વરસમાં તેએ દેશું બધા ખલાસ કરમું, અને પોતે જબીનદાર લઇ એડા. ઢારાંતે પણ પેલા તો જબીનમાં સરાવવા લાગ્યા. લાસ વધતું તેની મોછ ખડાવા લાગ્યા. બળતણ પણ બીજે ક્યાંયથી લાવવાનું નું રહ્યું. પોતાનું ખેતર, પોતાની વેડી, એ બધું જોઇને પટેલીક નાં કાળજાં ટાહાં થયાં. જબીન તેના દાયમાં સ્થાલ્યા પછીકે, તેના રાત્ર એક શર્મ કર્યા.

धरश्रदश

માં. ગાંધી અને શાકવાર શૈનીકનાં આવી પહેંચ્યા છે. ટાલ્ટરાઇ ફારમમાં જે છેક્કામાં અભ્યાસ કરતા હતા તેમાં થી જેઓ આવવાને તક્ષ્યાર હતા તેમાં ગં છે. આવા અહાર નિશાળાંઆ હતા શૈનીકનમાં આવ્યા છે. માં. ગાંધીનું સુરામ હાલ શૈનીકનમાંજ રહેશે. નિશાળ પસુ શૈનીકનમાં અલાવશે. આમ ફેરફાર કરવાના એ હતુ છે કે માં. ગાંધી છ માસની અંદર દેશ જઈ શકે. જો સત્યાસહ ની શક્ત ચાલુ થશે તે અથવા તો જુન ખુલાઇમાં ના. આંધાનું શેલ અમાં સુલતી રહેશે.

મી. ગાંધીની કબ્જ કરળન પણ જેમ બને તેમ એક જવાની છે અને રીનીકસમાં નીસાળના તેમજ છાપખાનાના તથા ખેંતીના કામમાં એટલા બધા રેક્કારે કે સોમગારથી સનીવાર સુધી ભાગ્યેજ બીબું કામ કરી શકે અથવા કાઇને મળી શકે. મળવા આવનાર સાહેલા રવિવાર મળી શકે. કામળે પત્ર લખતાર સાહેલા રીનીકસ કામળ લખરો તે માંધીને વહેલા પહેંચશે.

ગાતાલ મરાષ્ટ્રી ઉપરથી માલમ પડે છે કે મારીત્સળસ્ત્રના પ્રખ્યાત વેપારી થી. ભાગદ ભાગતની લાક્સેન્સ રીન્યુ કરવા ની અમલદારે ના પાંડેલી. કારણ એ બતાવેલું કે તેમની ઉપર મેરીત્સભરમના બાર્કની તેમાં તે કહેતમંદ નીવાયા છે. થી. સાયાતે અપીલ કરી તે તેમાં તે કહેતમંદ નીવાયા છે. થી. સાયાત જેવાની શાક્સેન્સ બધલ કેમ શકે શકે કે શી. ભાયાન પશુ ભેખમમાં તે! ખરાજ સારે ગરીબનું શું ?'

ગીસી તે આગળના કેશમાં ગી. ગાંખો રીકોપલન કર્માં દલ્લું મધી રહી છે. કર્માં નિ ઉપર સરકારના સગળ છે કે જે પુરાવા ગા. સ્મારે મારગે છે તે તેને આપવા જોઈ છે. એ વાલતમાં સરકાર વચ્ચે નહીં આવે. આ ઉપરથી કર્મા દિએ ગા. સ્મારને કાગળ લખ્યો છે કે તેને શા પુરાવા જેનેઈ એ છે તે ખલર આપે. શા. સ્મારે ઉપાઇ જવાબ આપ્યા છે કે શા પુરાવા જોઈએ એ તેએ ગા. પાલફાને કહ્યું છે. આનો ઉત્તર પાછા કમીડીએ વાલ્યા છે કે એ જવાબ બરા ભર નથી. વળા મી. પાલફાને ક્રેપી જવાબ તેએ નથી આપ્યા તે કમીડી કેપી જવાબ મામે છે.

ગયા અંકમાં કોંગદાની લાઇપ્રેરી મંબંધમાં એ ખૂબર છપાંચા તે વિષે લખતાં ત્યાંતા મી, કેંગમંદ દરખર્થંદ લખે છે કે:—ત્યા લાઇપ્રેરીમાં મુખ્ય કારભારી પાંચ છે, તેઓ દરેક પા. દ ની એક આપેલી તેમાંથી લાઇપ્રેરી બાંધવાનું કામ કરેલું. પછી અલ્દેર ઉપરાથ, કરવામાં આવ્યું, તેમાં પા. ૧૨ ભરાયા પણ પા. ૨ વસુલ થયા છે તે ૧૦ નથી થયા. આજ કારખુંથી લાઇપ્રેરી ખુલ્લી મુક્તાઈ નથી, અને ના ક્રેસલા નાપીયા માંચુસાએ હજી સુધી લખાવેલી રકમ આપી નથી એ અદ્યોશની વસ્ત છે. અમ્લા છે કે તે સાહેઓ પી. છે. પી. આંપીને તુરત તે રકમાં અવરી. અને લાઇપ્રેરી માહ વખતમાં ખુલ્લી મુક્તમાં આવરી.

ડેપા રાડ, શ્રીકાકસ્દ્રારા અને ધરમસાવાતા સેફ્રેટરી લખે છે કે:—આ સંસ્થાના વાસ્ત્રીક ચેવ્યવદા તા. ૧૬ થી જાને વારીના રવિવાર ૧ ભજે ભરાશે અને તેમાં સમસ્ત નીંદુએ! દાજર પસે એવા વિનંતિ છે. 'ખરે સ્વતંત્ર કેમ્પ્યું!' એ વિષયમાં હુંગેલાના થી. ક્ષ્મુષ્ટ છ. પટેલ લખે છે કે:—તેજ ખરા સ્વતંત્ર કે એ નષ્ય-સ્વેચ્છાને તાચે ન ચતાં તેના ઉપર કાશુ કોળવે છે, અને જ્યાં સુધી આપણે નષ્યાને છતેલ તથી તાં સુધી આપણી !! છ'દમી ચાઉ ઉપરના ગીલીડ સમાન છે.

મી. પોલાક પાછા ડ્રોલવાલ આજ કેસને સાર્ ઉપડી ગયા છે અને ત્યાં જે કરવું ઘટે તે કરશે. રછજૂડારે તે બાઇઓની અરછ લીધી છે તેમ છતાં તેઓની ઉપર 'પ્રાહી બીટેક ઇમીમન્દ' હક વિના દાખલ ચનાર હીંદી છે એવું તહેંગત ચુકવામાં આવ્યું છે. આ કેમતાં મુળ ઘણું ઉડું જવાના સંભવ છે ઇન્દીરીયરના પ્રધાનાની એણીસમાં એટલું અપેર ચાલતું જ્યામ છે કે જાદા જુદા અમહદારા પોતાની મુખલારી ઉપર કામ લીધે જાય છે. આવા કેમ થયા કરે તો સલામાક ફરી ઉભું શાય તેમાં નવાઇ નહીં મહાય.

શુધવારે તા. હ બીએ હોંદુઓનો મેળાવડા એહાનીસળસ્ત્ર માં થયા હતા. તેમાં બી. ગાંધી પ્રમુખ હતા. ગેળાવડાએ એવા કરાવ કર્યા કે સ્મશાન શુધી તહેવાર કરવાને સાર્ પૈયા દારત એક્કા કરવા, તેને સાર કમીટી નીધી અને જે પર્ધસા આવે તે તી. ગાંધી હસ્તક રહે એવા કરાવ કર્યો. આ કામ ઘઇ રહ્યા બાદ મરકુમ ત્રી, ઇચ્છારામ સુર્યગ્રમના કુંકુંખને ખરખશનો પત્ર માકલવાના કરાવ થયા હતા.

ખીશ વેરત જે ટેલ્લસ્ટાઈ ફારમપર કામ કરતા હતા તે બચ્ચાઓને સંભાળતા હતા તે ધીતીકસ પાછા જતાં તેમને માન ભાપવાને હીંદી એસ્ટ્રેશ સ્ટેશનપર આવી હતી. તેમણે પીસ વેસ્ટ્રેને પુલના બજરા આપ્યા ને એક ચામડાની એમ તથા રેલવે સ્થ એક આપ્યાં, ખીસીઝ સુદશ્રેએ બીસ પેસ્ટ્ર તા કામની તારિક કરી ને તેમને ઉપકાર માન્યો.

ક્રાંસવાલ ખોટીસ ઈંદીયન મેરેશસીમ્પેશને કરળન આવ નારા દ્રાંસવાલના રહીશને વીઝીટીંગ પાસ આપવા વ્યાબત જે કામળ થી. પ્રીશર ઉપર લખ્યો હતા તેની પહોંચ ખાવી છે તેમાં થી. પ્રીશરના સેક્રેટરી જચ્ચાવે છે કે એ બાબત સરકાર તપાસ કરશે. આ તપાસ કયારે થશે તેના ભાષાર એસાસી એશનની ઉતાવળ ઉપર છે.

પોરટ ઇલીગ્રામેશ હીંદુ સત્સંગ ધરમ સભાના સેક્રેટરી લખે છે કે:—આ મંડળની સભા અર્કતા. પ્ર**થા**એ મથા હતી. ગી. ગેર્લીદ વેઠલ દરજીના છેકરાને ઇનિ**સેરા**ત સ્પ્યાલ દારે અટકાવેલ તે સ્થિના ક્રેસમાં મદદ તરીકે યા. ૧૫ આપવા સસાએ સર્થાતુમતે કરાવ્યું હતું. તે પછી આસિક પી ક્રેલાઇ લ્યતે નિયમ **સુજબ ઇપાર સ્તુ**તિ કરવામાં આવી.

ડેલાગેલામેથી એક ખુબરપત્રી લખે છે કે :—તા. પૃથી જન્મુઆરીના સ્વીવારે સવારે મહાંજનની સભા શેઠ માધવછ જેઠાલાઇ કુંપતીના મકાનમાં મળી હતી. સંસ્થાનું નામ 'શ્રીડેલાગેલામે હીંદુ મહાજન મંડળ' રાખવામાં આવ્યા ભાદ શિક શાધવછ નયુઆઇ પ્રમુખ, થી. કુંપરછ વસનછ ભાન. સેક્ટરી, ખેતે મેસરસ વરજદાસ દામાદર, નશ્સી છવણબાઇ, વલલ દાસ કુરછ, કન્માન્યુર્ગ દ દિરાગંદ, કરસનદાસ હરીલાઇ, ગેક્ટનમાસ લગ્નાઇ માંધી, દારકાઇસ મેરાસ્ટ્ર ગાંધી, તથા દેવમાં રાતામાર કન્મિટીના મેંબપે, એ મુજબ નીસસ્ટ્રક શઇ હતી. ૧૯૦૫ની સાલના મારા પ્રમાણે માલની

અર્વિક ભવક ઉપરના લાગાની રક્ષ્મા વેધારીઓને હતાં જમા હતી તેમાંથી કુલ પા. ૧૬૨–૧– એક્ટાલમાં છે. તા, ૬ ઠી અનેવારીથી ભુદી ભુદી વેપારની ચીજોપર અમુક કર હેવાના તથા ભુદા ભુદા ધંધાદારીએક પાસેથી અમુક પી તેવ ના કરાવ થયા હતા, અને આથી થતી આવકમાંથી દર વસ્સે પા. ૧૨ દીવની હવેલીમાં સાકલવા અને બાક્યની રકમમાંથી ૮કા ૧૫ મહસ્ક્ષા કે માંજસપાળમાં સાકલવા એવા કરાવ થયા હતા.

સારડ હાર્ડીંગ વાઇસરાયના હેલ્દાપર**થી** ફરાગત થવાના આશ્રહ કરે છે એવા ખબર શુકરવારનાં તારમા છે: તેમની જંગ્યાએ હાલના કાલાતીયલ પ્રધાન મી. હારકારટ આવે એવે: સભવ હાવાતું તેમાં જસ્ત્રુવિલ છે.

જનરલ હરકોમ સાહેળના છેલ્લા ભાષણમાં તે બેલ્લા કે હીંદી સવલ વિને નીક્ષરંગી (બ્લુ) ક્વાતાળ બહાર પઢી છે તે તેએ હમણાંજ વાંચી. તે ઉપરથી તે જોઈ શક્યા કે ક્રી સ્ટેટના લક તો માર્યા જવાના છે એવા એરડલાં જનરલ વેચાના કારભારના છે. આપણે આ ભાષણ ઉપરથી સમજી જાયને ક્રીયે કે જનરલ હરકોમ આપણાં ભારે શતર બનરા.

પારદાશી ત્રાએધની એક કલવમાં આવાલુ આપતાં મી. ડબલ્યુ. જે મેકવીલ્યમ્સે કહ્યું હતું કે બ્રિકીશ ન્યાયના લગ્ન થાય તેવી રીતે આ દેશના કાળા લોકા સામે કાયદા ઘડવાનુ ભતી શકે એમ નથી, અને તેથી આ દેશ ગારતો. મુલક કદી બનનાર નથી.

હીંદુસ્તાનના ખબરા

લારડ કરઝનનું ભાવલું ઉભું કરવાની દિલસાલ હીંદમાં લભુ ચાલ્યા કરે છે તેના ભાવલાની નાંચે કર્યક હૈખ અહેખવા જેઇએ તેને વિષે મરકરીના તારમાં 'મરાદા' પત્રે સચ્ચ્યું છે કે " સરસ રાજ્યકર્તા જેને રાજ્ય કરતાં ન આવ ડ્યું; હીંદની જમ્મતિ કરવાની પાતાની ઇચ્છા ન હતી હતાં ભાગતિ કરવામાં સફળ થયા " આમ તખતી હોવી જોઈએ આમાં લારડ કરઝનને માબખા માર્યો છે. તે એક લારડ કર ઝન એ હૃસિયાર રાજ્યકર્તા તરીખે આળખાતા હતા હતા હેમની કારકારદી નિષ્ફળ નીવડી; અને તેઓ સાહેબે હીંદને દભાવવાના ઉપાયા લીધા છતાં હીંદ તે જમત થયું.

મેસરસ આર નાપ્તટ એન્ડ સન એક છાપા ઉપર કાગળ લખતા સાખીત કરે છે કે હોંદુસ્તાન એ ઈલાંડનું મે.ટરમાં મેડું ઘરાક છે. સને ૧૯૧૧ માં ઈલાંડની પાસેથી હોંદની ખરીદી પા. પ,રર,૪૧,૦૦૦ હતી. જાના અડેલેર કરાડ હત્રિસ લાખ નેવુ હજાર રૂપીયા થયા. જરમતી પાસેથી હોંદની ખરીદી પા. ક,૯૨,૮૪,૦૦૦ નો હતી. તેજ સાલમા ઈલાંડ પાસેથી ૧૪લ ટકા માલ હોંદે ખરીદયો. ૧૧ ટકા જરમનીએ, ૮ ટકા સ્માર્ટલીયાએ, ૭ ટકા અમેરીકાએ, દ્રા દક્ષણ આદીકાએ, તે ૧ ટકા કેનેડાએ. જાદીના ટકા માર્સનીના ટકા પરસ્થીના ટકા કોનેડાએ.

મરહુષ મી. હુમની યાદગીરી શાફ છ લાખ રૂપીયા લેળા કરવાની હિલમાલ અહીં છે. તેમાંથી હુમ મેમેારીયલ ઢાલ એોલ ઉડીયા કલબ લાઈ છેરી, કોંગ્રેસની જાયુ એપ્રીય અને સરવન્ટસ એાર ઇન્ડીયા સાસાયટીના મકાનના વધારા એમ મકાના બાંધવાની ધારણા કારલારીએા રાખે છે. હીંદમાં ભાજકારી ખાતામાં છેલા ગાણીય વશ્યમાં ૧માં લાખ પાઉડમાંથી વધારા ૭૯ લાખ પાઉડ થયા છે. આ વધારાની જવાબદારી સુખ્ય ભાગે મહાસ અને પંજાબની ઉપર છે. આટલા દારૂ હીંદની મજ પીએ છે એ હીંદની દશાનું કંઇક ભાન કરાવનારી બીના છે.

વ્યમદાવાદ ખાતે ભરાએલી બ**લા કાર્યમ મહિલા પ્ર**રિષ્દ બીજીમાં પેરતાના નિર્ભાધ વાસતાં એક બાઇએ નીચે પ્રમાણે સલામણ સભાસદા પાસે ર**લા કરેલી હતી એમ** 'રાસ્ત ગૈરફ તાર' જ્યાને છે: " આ પરિવદને હું વિનાત કર્યું હું કે આપણે એવા કરત પસાર કરવા જેઇએ કે આ પરિવદ આપણી ન્યાતની એક સ્ત્રી મરી સ્ત્રા પછી બીજી કરવાના ધારાને વખાડી કહાક છે."

'રાસ્ત એક્તાર' જ્યાવે છે કે " ટર્કિસાથ હાલ બાલકન ના રાજ્યાની ચાલતી લડાઇથી અક્લમાં આવી પડેલા ટર્કે તરફ દિલસોછ બનાવી ટરફીશ દેડ ક્રેમ્સંત સાંસાયડી માટેનાં ફંડમાં નાણા ભરી આપવાને અત્રેની ઇરેલામી બાનુઓની એક સભા નામદાર આગાખાનનાં માતાછ હેડી અલીશાહનાં પ્રમુખપણાં હેઠળ અભાગને ઇસ્લામના હોલમાં મળી હતી. એ સભામાં કેટલીક પારસી અને હીંદુ બાનુઓ પણ હાજર થઇ હતી. હેડી અલીશાહે પ્રસંગને અનુસરતું ભાષણ કર્યા ખાદ સભાએ ટર્કી પ્રત્યે દિલસોછ બતાવવાના, માર્યા અમલા તથા ધાયલ અપેલા ટર્કો માટે ફંડ ઉધાડવાના તથા બ્રિટિશ સરકારને વચ્ચે પડવાની અપેલ કરનદરા કરાવા પસાર કરી તથા ફંડમાં ફા. ૧૨૦૦૦ જેટલું તાલ્કું ભરી આપીને સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

પરસી જન્મ મરણ વિષે લખતાં દાકતર નાનાભાઇ નવ રાેજી કાત્રકના વ્યક્તિપ્રાય ટાંકીને 'રાસ્ત ગાેફતઘર' કહે છે કે " એક કેકમના વસ્તીના વધારાતું માપ ભાળકાના વધતા જતા જન્મ ઉપરથી ઢેવાતુ તથી, પણ કામનાં એકંદર મરસ્ત્રના ધટાડા ઉપરથી હેવાનું છે. એટલા મ.ટે પારસીઓએ જે કરવાતું છે તે જેમ બને તેમ જન્મના વધારા કરવાતું નથી 🧃 પણ મરસ્યુના ધટાડાના ઈંલાજ ક્ષેવાનું છે. પારસી વસ્તીના ઘટાડાતું એક **સુખ્ય** કારણુ આ પારસી હળીબ **શહે**રી છંદગી અને અસુખાકાર **ધરાતું જ**સ્યાવે છે. ખરેખર ગામ ડાની જીંદગી તદુરસ્તીની બાબતમાં સુખકાર તેા છેજ, પસ્ર અ.જના સુધારાનાં પરીહ્યુમે નીપજતી ત્રાજમજાહ ચાટે જોઈ તા પક્સા પેલ કરવા થકા ગામડાની **છ**ંદગી માત**ળર મા**લ્ સોનેજ પરવડી શકે. પારસીમ્યાએ જો તંદુરસ્ત બાંધા અને સુખી છાદગી અખત્યાર કરવી દ્વેષ્ય તેા ખેતીના પેશા (ધર્ષા) હાથ કરવા જોઇએ, કે જેમાં દેલત અને તંદુરસ્તી બન્ને મેળવારો અને કામના બાંધા મજ**ણ**ત બન**વે** એકદર મરણા માં માટા ઘટાડેલ થશે." આ દીકા અધી કેમમને લાસુ પડેછે.

'સજરાત' મિત્ર જણાવે છે કે અમેરીકા ખાતે જવાન છોકરીઓને અનીતિમાં કસાવવાને લગતા ધંધાની બદી હદ ખહાર વધી ગઈ છે, અને અનીતિના પૈશા તથા દુ:ખ દરદોની પાછળ લગભગ ૧૦,૦૦,૦૦,૦૦૦ પાઉડ દર સાલ ભરબાદ જ્ય છે અને તે ઉપરાંત ખીજા વધારાના ખરચ તરીકે દાર પાછળ ૪૦ કરાડ પાઉડ, તંખાકુ પાછળ ૨૪ કરાડ પાઉડ, ક્રવેરાત અને ફ્રેન્સી ચીજો પાછળ ૧૬ કરાડ પાઉડ અને મેઇટરકારા પાછળ ૧૦ કરાડ પાઉડનો દર સાલ તેઓ ખરચ કરે છે.

અઠવાડીક પંચાંગ.

ખીસ્તી—તા ૧૮ થી જાનેવારીથી તા. ૨૪માં જાનેવારી સુધી ઈ.સ. ૧૯૧૩. **હોરિ—માગશર સહ ૧૧ થી પે**ત્યવદ ૨ સુધી સવત ૧૯૧૯.

ગાહું ધૈદન—તા. ૯ મી સફરથી તા, ૧૫ મી સફર સુધી હીજરી ૧૩૭૧.

પારસી—તા. ૯ માંથી તા. ૧૫**માં** સુધી ૧૨૮૨.

શુ.ખા. સુર્વ દવસુર્વાસ્ત હોંદ ता. तिथि ता.ते. ह. भी, ह. भी,

अनी पर सुद्द ११, ६ ६५-१६७- ० १२ १०१० ५-१७:७- ० સોભ રહ 23 111114-12 0- 0 મગળર્ધા, 88 12 12, 4-16 5-46 14 13 13 4-20 5-46 \$ \$X \$X 4-50 \$-14 23 46 24144-22 1-46 2x" "

સ્ટીમરની આવબ

જિમ્મન સાઇની

પ્રેસીડેટ—તા. ૬ઠી ફેબરવારીએ મુંબઇ માટે ઉપડશે.

કાર્નીય—તા. કુઠી ગારચના અરસામ માંબર્સ માટે ઉપકરી.

[નાતાશ ડીરેક્ટ શાઇન]

અમટાટા—તા. ૨૨ મી ભતેવારીએ મુંળઇ માટે ઉપડી જશે.

[પ્રાહીસ ઇંડીયા લાઇન]

પેન્ટેક્કાટા—તા. ૨૩મી જાનેવારીના અસ્લા માં મુંબર્ણ માટે ઉપડશે.

પ-કુ=ા—તા. ૮ મી ફેળરવારીના **અરસા** માં માંબઇ માટે ઉપડશે.

[ઇંડીવ્યન અહિંદન હાઈન]

ટીમેરીક--તા. ૧૮ મા જનેવારીના ભરસા માં કલકતા માટે ઉપડશે.

JOHANNESBURG

E. B. Coovadia.

General Wholesale Marchant c/o 22nd and Krause Street Vzededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

Masters Cash Coy.

12

General Fruit and Produce Supphers, Market and Commission Agenta, 212 Market-st. Box 5477 Tel. and Cable Add.: 'Oblige'

પાચેસ્ટરૂમ**ેરેડ કરેસં**ટ સાસાયટી

પાચેસ્ટશ્મ તા, ૧૦ નવેંબર ૧૯૧૨ ને રવીવારના કુસલમાન જમાતની મીટીંગ મસીદમાં ધી રેક કરેસાંટ સાસા યકી કુંક ભાભતમાં ગી. દાસમ તાર્જી કા. વાળા **ગૌ. હાસમ ઈઝરાહીમના પ્રમુખ** પણા નીચે ગળેલ તેમાં ઈતલામી ભાઇએ! એ મજકુર ફંડમાં પહેલા ભરેલ તેની વીગત નીચે મુજબ :

પા શક્ષી પે.

AH to · એ. હાસમ તાઈલ ડ્રાં.

૧૧ ० भेरकमाश्च भवी.

90 👓 🛰. ગતી હા. સાહિમાગદ સત ķ

24 • ખલી મામદ નઈળ.

• ઇબરાહીમ હાજી વ્યવદ્વા. 3 - N દ ભ. કરીમ હાછ સ્ક્રોચાન.

2 10 · સહેમાન અલી.

2 20 ખાનમામદ અનગામદ.

० क्षेत्रम क्ष्म तुरमामह,

· હાજ્યભરાહીમ *ન્મન* મામદ,

साबे भागः अस्य.

o ગયા. કરીમ ગ્યાદમ. ₹

٩ · માદ્રમદ સા**લે**. ૩ એ!સમાસ હાસમ. 11

• वभरक भारतम्ह. ٦

20 · એાસમાસ **હા**છ મ. લતીવ.

• માલમદ કાસા કાસમ.

20 ઇભરાહીમ માહમદ માટાલા.

असम् प्रस्पः

• હાસમ લક્સ.

૦ વ્યા લતીજા પીરમામદ.

દુ કસિમાકલ ઉમરછ.

 મેમણ કમીડીના ચ્યા મની **ढाळ साक्षेमामद पासेथी, ११०**

જ દરદા મુખાર મેફેકીંબવાળા, o te

≃ષ્ષદ્ ∗રહેમાન.

• અત્મદ ઇસમાઈલ ચુલ્લા.

ું ક્સમાઇલ ≃ામદ.

· અલી અ. લતીબ.

• ૫કીર અલી.

ક ૧૦ ભકરી કંદના રેલ્જ મસીદ

1 90

क कासम भागर हुए 🖔 e 1a

🔸 ઇભરાહીય સુદ્રેમાન. ્ર

F PULLED BARRING

તઈંગ હાસમ.

o with highs.

ભારમ અહમર ખત્રી.

भादमंद शुढेभान.

ઢ વ્યવદ્વા મુસા,

६ व्याणहरू। व्याप्तकः

૧ ગાહમદ અથી.

= = 1. s

६ श्रुप्तम अस्या है.

• म. इर्शिंग हासम.

• वरभागः सारामे o ta

· સ**દેવા**ને ભન્યામદ. • ૧૪૪ કબરાહીય.

५ ० स्थामाध्य भावभव

20 • भागः समार

10 દ અ. અની અનગામદ.

ą. ६ सम्बद्ध अस्त्रीपृद्धनः

ક યેશ દેશાંમ સહિ ઉમર

उ भ्यान्त्र अवश्रम अवस्

ક ~~ઇ. એ. જાહરદ વર્~~દ્ધ -2 ० अवाध बसेन.

· ભવી ભાગદ.

કું અબદુધ અની સુધા,

११० ४ ७ ३व ट्रेस्स,

ખરવા ખાતે

VI. 81. V.

∘ રેડ કેસાંટ સો**સાવટી ઉપ**ર \$00 · 0 સ્ટાંડરા મેંક મારુતે निवासी जिल्लाहीनेएक માક્કમા

१ १६ ७ डेल्स तथा तार भरता ० ता. २३ नवेश्वासमा राज ~~ધરતંજીય ગાહના~~.

थी. भी वरश रेड डेसंट સારાયટીના સેક્રેટરી ગ્રાહ્મમાન क्षक अलहब बतीह.

"INDIAN OPINION"

भी हैं स्वार्थिता.

श्रिक्त क्षेत्र विद्या विद्या क्षित्र क्षित्र क्षेत्र क्ष

Printed and Published by M. E. Gos

Na 4-Voc XI.

SATURDAY, JANUARY 25TH, 1913. At the C. P.C. or a Printers. Printe Transportation

GOKHALE AT BOMBAY

HE Hos. Mr G. E. Gokhale, who returned to senbey from South Airca on Friday, had a frying recuption on Saturday alternoon (says a of Finder bit the 16th December) when he of a public menting in the Bombay Town Hall, if by the Sharell of Bombay, and he explained had done and the conclusions he had arrared ag betwee the time fined for the menting the specied, and there were storen who could not packed, and there were storen of a nationalities, and there were ladient of all nationalities, and the store had a need mention of the could not a national to the store that a national mention of hadron and a need mention of the could not not be not been as a need of the could not be not be not be not been as a need of the national needs of the sumber of laden, and a good sprinkling of propesse, many promesent consess supporting Sir mests Justibboy on the platform. Mr Gokhale spoint for nearly one hour, and at the

closs of his address, which was punctuated with load appliance, a resolution recording the meeting's approcia-

tion of his work was hearthly adopted.

A Representative Platform

Among those present at the mosting were the Sheriff (Mr. Narotam Morarji Gokaldas), Sir Jameetji Jaeja-(Mr. Narotam Morary, Gorandas), Sir Jamsetji jaspibboy, Sir Hebry Proctee, the Hon. Mr. C. H. Armstrong, the Rev. Dr. Mackschan, Dr. Starley Reed, Sir Cowasji Jehangir Randymoney, Sir Shapurji B, Stroacha, Mr. Ratan J. Tam, the Hou. Str Vethaldas D. Thacksreey, the Hon. Sir Ibrahim Rahimtulia, Sir Bhalchandra Krishna, the Hon. Lalubhai Samuldas, the Hon. Mr. Manmohandas Ramji, Mr. Jamsetji A. Wadia, Mr. Hormanii A. Wadia, Mr. N. N. Wadia, Mr. C. N. Mr. Hormenji A. Wadie, Mr. N. N. Wadie, Mr. C. N. Wadie, Professor N. G. Velinker, Mr. K. Natrajan, Mr. Chemilal V. Matha, the Hon. Mr. Faxalbhoy M. Chinoy, Mr Johnngir B. Potit, Mr Han Yunut Haji Ismail, Mr Hormuni J. Bhabba, Mr. Salebhoy Baradawalla, Dr. Dinebaw Master, and many others.

Mr. Mudholkar from Amenou wired as follows .- ". I cordially join citizens of Bombay, in welcoming the Hon, Mr. Gokhale on his seturn from South Africa, and in thinking him for great and valuable services red to the country in undertaking at great trouble the secutionism of the Indian question in South Africa and for endeasouring to bring about a better under-

amending between Indians and Colonists."

Mr Dudabhai Nasroji wrote: "I am sorry I shall not be able to astend the meeting to morrow. Mr. Gokhale

in so unwant worker for the good of India and he well deserves our ecknowledgments."

Other letters regretting mebility to be present and symportung with the movement were received from Sir Currenthey Ebrahim and the Hon, Mr. Fazulbhoy. Currenthey Inches the motion of Sir Current, Inhancer assented to the chair on the motion of Sir Current, Inhancer assented to

on the motion of Sir Council Johanger, seconded by the Hor, Mr. Manuschandes Easys, briefly speased the meeting. He said:—Gentlowen,—I have much photours in offering a cordial welcome on your behalf so our distinguished countrymen, the Hon. Mr. Gokhale, who has returned to our shores after an absence of several months. I propose to be very brief, for it is not long since I had the privilege of speaking about Mr. Gokhala and his work, and it was only the other day that in this very hall I dwelt at some length upon the South African question, his views upon which we have grathered here to learn. I have not, therefore, much to say thes evening, but I think I should be failtog in my duty if I did not draw particular attention to the fact that our linead's visit to the Transveal has been accomplused at much personal sacrifice. He has not been to enjoy a well-earned holiday. But the call of duty found him as ready as ever, and he went to study at close quarters a question, which is bound up with our national honour and which turns issues far more momentous than can be measured by the number of people whom it immediately affects. What he has accomplished, we shall shortly know. The problem us complex and thorny, and as you are aware, in the peculiar circumetances of our political life, our labours too often beer no fruit in the immediate present, but merely clear the ground for the generations yet to come. Let us not, therefore not our hopes too high, and expect the immediate solution of a question which has baffled the wits of statesmen in more than one homisphere. Let us rather offer our distinguished countrymen a cordial welcome home, and our hearty thanks for the work he has done. With the thoroughness which has characterised all his public activities, he has been and studied on the spot a problem, which demands the highest efforts of statesmanship, if a solution is to be arrived at which, while not agnoring the percessives of the situation, shall be in consonance with our national honour, and in accordance with our just demands.

Mr. Gokhale's Speech

The Hon. Mr. Gokhale, who was received most enthusuastically, then said .--Mr. Chairman, Laden and Gentlemen,-I cannot tell you how giad I am to be back again in India and my joy is further intermified by the kind and cordial greetings which the great gathering has extended to me and the generous term in which you, Sir, have spoken of my work in South Africa. Your warm welcome joined to the undoubted estatection with which our countrymen in South Africa. strain as the work imposed on me while it lested. . You probably know, what I have publicly stated more than once, that my visit was undertaken in response to an concer, that my visit was undertaken in response to an enroset invitation repeatedly pressed on me by our great countrymen there, Mr. Gendhi. When I first made up my mind, however, to may the visit, my idea was to go about the country as quietly as possible, to visit all important Indian country, to collect such facts as I could concerning the treatment to which our

with the & mraughgood THE PERSON 10 11 11 my by a se of a country at right tooks no enter was in A I said that I shimld be glad to are E AT B 001 100 bended I might be then I said hat I should not care I TOWNSHIP THE TOWN SHAT SELECTLY NOW MAY TANK OUR the department (leavest start was in the a host with whale to a I i've addition feet their prime out in half Shready been the states of the back that he will be the state of the state of the state of MERCHANTER THEFTHE PROPERTY EXPOSED WEEK, THE PERCHANT surpanels described by colden on may have easily the rights of the Lat me being the de the the help their metty it in the sour e of the I managed anterey and to se to the to the it soil noil 4 with n my reach. To have done anything else in these circumstances would have been to bearly the cause which I had gone there to serve and to show movelf unworthy of the confidence which my country men there had chosen to repose in me.

How the Time was Spent

Mr. Gokhale then described how but tour we haven South Africa were spent in visiting important Indian centres, meeting not only thousands of Indian residents m that country, but also a large number of Europeans, many of them men of note, addressing meetings sometimes composed exclusively of Indians, sometimes of Europeans, but more often mixed gatherings of both Europeans and Indians discussing the several phases of the question in interviews and at conferences with leading men of all shades of opinion and representing yarious interests. He was already fairly familiar with the Indian side of the question and it did not take him long after his arrival at Cape Town to acquire a firm grasp of the facts of the case so far as the Indians were concerned. And the access that he was enabled to have to the European community gave him exceptional opportunities to acquaint himself with the feelings and opinions of different sections of the European community After examining the whole question from every point of view, Mr. Gokhale met the Ministers-General Botha, General Smuts and Mr Fischer-on 14th November at Pretoris in a long mierview lasting for two hours, when they went over the whole good I point by point and there was a 1-1 and trank inter hange of views, the Ministers proposing a caleful limit fersion of the case submitted to them and they on their side explaning what they considered to be the special difficulties of the position. On the following day Mr. Gokhale had an apport nity of laying the whole matter before the he had done all that he was capable of and bringing Away with him the liveliest recollections of the wealth of as our miles a house him by his countrymen there, of the had treated him and of the great consideration and courtesy a own to um by the Union Government.

A Position of Difficulty

Prospector. Mr. Gokhale said -Before I altempt to

the 00 Cant thing bad wher eremoue advantage must not be take the per in to pe money or on was har freeh to east on the Victor hand the feetily in the Writter was one of rather exercise refulation. To such eco-mpart I was art of any one daily in most cothusiastic dem marations in a base "Marked in Societal and Assault and additional instruction the contract that said it is placed to the special section in the section the comments of become the they there weeks the dread of this amount have been the the the terms and conhousely detailed do from tited I firent G at heer to-day orient tig for hotel to the I did at Presona on the Education of my last speech in South A new that no untoward incident marred the smooth aregress of my visit and that even it he actual good reads from my labours there, at any rate I am happy to feel that I have done no harm, My serond observation will be shoot my dear and

My so and observation will be about my dear and it is a rend Mr. that I have the months? I landed It Ta v Then to the a ment I let South Associated and even afterwards during hearly the whole of my visit to East Africa, Mr. Gandhi was with the abd we were together nearly every moment of our waiting hours. He had taken upon himself the ditties of my private secretary, but he was in reality my guide, philosopher and I also hot wish to speak on this occasion of the desired love with which he surns led me but I led it to be my dety to pa, a line though along they inadequate, tribute to the great work he has done for India in South Africa.

Allers Sand Made

Hero and Marryr

Laides and gentlemen only those who have it personal contact with Mr. Candhi as he is now car tea e the winderful persona to of the man. "He is without doubt made of the stuff of which heroes and martyrs are made. Nay more. He has in him the him into beroes and martyrs. During the recent passure resistance struggle in the Transvasi-would you let eve it is twenty seven bundred semences of impressionent were borne by our countrymen there under Mr. Gandhi's guidance to uphold the honour of their country. Some of the men among them were very substantial persons some were small traders, but the bulk of them some poor and humble individuals, bawkers, work to men and to forth men without education, men not accurred ther to to think or talk of their country these men braved the horrors of gaol-life in the Transvaal and some of them bulved them again and again rather than submit to degrading legislation directed against their country. Many homes were but in in the course of that striggle, many families discourse one men at one time wealthy lost their all and have the paypers women and children codured untold har the an not they were too hed by Mr. Gandh sper and that had wrought the transformation, thus it was no the great power which the spirit of man can exercise over of my afa I have known . . . we who have aff or e I me apiritually in the more that Mr. Gandai-doesour great patr'arch, Mr. Tudauba, Naproje and my late

mester, Mr. Ranado-ross before whom not only are as asperted of going southing named by pri to apost that is anworthy. The ladian cause so South Africa has really been but up by Mr Gandhi. Without seit, and without stein, he has fought his great fight for this country during a period new of twenty yours and India owen an immente debt of grantande to him. He has sacr-fixed himself attacky in the service of the came He had a speeded practice at the bar, making as much as are to us thousand pounds a your, which is considered to be a way good soccase for a sawyer in Souta Africa But he has given all that up and he areas now on 23 a month like the poorest man in the street. One most striking face man been a that though he has waged then great struggle so operatessly his mind is absolutely free from all bitterness-against burupeaus. And in my tour northing warmed my heart more than to see the universaesteem in which the European community in South Alreca holds Mr. Gandhe. At every guthering lending Kompoans, when they came to know that Mr. Gandhi true there, would emprehately gather round it to aris tue to make hands with him, making it quite clear that though they lought him hard and tried to crush him in the course of the strangle they honoured him as a n an To my is no Mr. Gaudhi a leadership of the Ind an cause in South Africa is the greatest asset of that cause and it was an mestimable privilege to me that he was with me throughout my tour to prot me actory through KIND AND THE PROPERTY OF THE P

From the Editor's Chair

A REIGN OF TERROR

by is quite evident that a stacted Triempt is being made to subsect the South African Indian community to the rule of univeneroless autocrats deriving their authority from stringent exactments, and forblied in the r barsh administration of them by departmental instructions from their official superiors. It appears, from cases that have come to our notice that the Chief Immigration Officer here regards a circular, issued by her activity adjustitute without any warrant in is a therefor, as so the enture of an ed.ct of the Medes and Persuaps, as a body thing, to be complied with in every sespect, and text to be first wheel at any cost. Of course, the officer to at diberty to worthip may fetish that he may choose to tostal in his office, but it is not to be expected that the Indian community are going to worship at the same theren. It does not seem to matter who is the hinder of the precion of Chief Imm gration Officer. The policy of obstruction, injustice, and obsimilarity remain, and that policy impoles the break up of families and The unsettlement of the most vital intensits of the In-Stan community. The most recent action of the Impri gration Department to in violent confir t with the under standing of business administration of the Immigration have arrived at by the M moters in their intereses with Mr. Couthale hat Severities Moreover it is diametra cally opposed to the spirit of the policy enunciated by the Importal Government, through Lord Crews, at the Imperia Conference of 1911. The Memoriadum put it by the India Office made the Imperial & preroment a position perfectly clear . It is hoped that, when the t non a sat med melt that asteguards against un trained Amatic municipation have been provided, it will be possible to trust the resident Indians fairly. Any system of generous treatment must be held to involve

a determination not to unline immigration hitten to banch lawful rendents by means of legal white, or to break up done terd fan ten.

Timpters cannot to-day pretend that there is a preschitty at anything like an unlimited immigration is a law to South Africa, and they may farly be alled upon to adopt the policy land down in these to south the policy land t

frank and decided terms. We executly trust that the community trust not set anothers armone as they are, but well take impediate steps to ar justot the Cabuset of the state of teeling of every test respecting Indian in South Africa, and of their determination to proceed to the atmost himsts—retex pentity restaurands order to secure the rendern Indian population from artiripation.

NOVE THE SHOW

We publish elsewhere the seport printed in a mount seem of the Times of Natu. to the affect that the Union Government have decided so abound the &1 int enacted annually from time-spread understood industry, their server, and their children. The same if true, is a welcome robel, shough it has come and too soon. It was high time that the people of finish Africa had washed their hands clean of this broad money We call a blood money after toll deinteration. A tax conjected from a poor man, his wife, and the children, manifestly for the purpose of drawing hien and his family from a country for which he and his had flared for five years, or driving him into a terribir town of altowry current be foreign des critical by any critics some. When the abolition of the tex as an accomplished fact, the day should be abserved as one of rejoicing by the Indian community throughout South Africa, to that it will give robed to thousands of our dumb countrymen. The credit will be bir. Countries if this hateful impost a sholished this year

THE LICENSING QUESTION

A FAY agathcant reference appears on the address of the President of the Natal Municipal Association, at the annual meeting of that body at Altracht, on the note materit. We are informed that the histonical Resistant Bull which was dropped in the fast session of the Union Farillazient, is to be re-introduced, with certain modifications, this season, and that se objects are, bearing to transfer to Provincial Councils she save derived from dealers' licewore and the raphs to tegested in regard thereto, "which means that, if the fell pass in its present form, the control of the lessaces will be placed in the hands of the Provincial Councils." At the affect of the Ball is to take from Manucipalities the control of trading licences, at will undoubtedly he a matter upon which the Indian community ere to be one granulated. If it means that the control of licenses as to be transferred from the Union Government to the Provincial Councils, andoubtedly the result out he most in unous to the interests of the community two feer that the Bill has not received that countdenstean and criticism which it ought to have at the bands of the dodsen public, and it is very much to be leased that it is in conflict with section 147 of the bouth fidense Act, which provides that "the control and admirate tion of matient specially or differentially affecting Assaties throughout the Union shou west on the Coustmen-Genoted in Council, ' that is to easy, the Union Phrise ment and not the Promision Councils. So for as Need is concerned, it is noterious that widespread hopes of adding a at it further burden to those already home by the luciso population are entermined as a result of the aduption by the Provincias Council of Mr & M Hustet a resolution to 1911, as an act of toward the top stuppings of the importation of indentional inhaus from inu a. Them is no doubt that the question of trading homees was in the minds of the Sespendi Covernment when they insuted agon the meline the South Africa Act of the untequards provided by Section 147. But if this Bill passes in the least that. we trickerstand, it is to be brought toward, these only guards will be rudery brushed saids, and sance we are fold, on the authorite of I perm. Ministers, that the h aga noway of voto is hirle asse then a snew and a drawson and its entractation to the hope' from # more description bring, at tollions that Judian teaching rights will be given an even more po

than hitherto, and that they will be speedly entragended, unless inchese take up the challenge and other a regorder posted.

THE INDIAN WOMEN'S BAZAAR

The Beaser which was to be held at the und of the year, of which Mrs. Vegl at the moving spirit, will be held about the mouth of May. Of course, the Beaser will be held under the anspects of the Indian Waymen's Association. The readers of Instant Orizone who are senseated to Mrs. Vegl's achieve and in the down of Indian women's adventure, o II, we hope, respond bhazily and sout what assutance they such to become the end of April. Helpers to Judic charact and their consequences about the end of March at the latent. The address is The Secretary, Indian Wayner's Association, But 6528; Johannsteining.

Mr. Gokhale at Bombey (coard.)

The Position Analyzed

Proceeding to describe the position of the Indians in South Africa, Mr. Gelchale and that the Union of South Africa committed of feet provinces—Cape Colony, Head, Transport, and Orangia and so the whole Union them one a total Indian population of abdut a brookyde and fitty thousand pursons. (It that, roughly speaking, about a hundred and twenty thousand were in Head, on treasy thousand were in the Cape and short ten-reased were in the Tempreal. In Oranga these were fly any Indians, the total number not exceeding a redred, as some years ago, the Boss Coversment of at time tescibly expelled from the republic all In-ness except such as were demostic acrosses. Fourfatte of the entire Ending population in South Africa represented indestured tabeneers, so-indestured labour-ers and their descendants. The transition were tree pursues who had gues there at their own expanse in the wate of the indestroyd inhories. One pacularity of the position which the mosting had to realize was that there was no oducated class among the Indians on South Africa amount to the educated class of their country—the mee who followed, what were called, learned or liberal protessions being so lew as to be counted on each fingers. The bulk of the pumple were esther tendesmen or working men and a few were demoster servants. The traders were most of them petty traders though some were fairly submantial. Speaking roughly, there were about two thousand traders and five to ma thousand hawkers in each one of the three provinces men-noned. Of the working men a large proportion were still corving their indontures, while the test ware ex-indentured. labourers or their descendents. In the Cape Indiam could acquire both the uncorrupal and the political franchess. In Natal they had the municipal franching but not the polytical and in the two Dutch provinces that true regressity excluded from both the assumption and the political tranches. The present learningston her was different for the different provinces. In Cape the was different for the different provinces. In Capit Colony and Nasal Indians could enter only by passing a tast to a horopout language and the average number of such remagnishs for the last few years was between as and you for the two provinces together—a surpressiply head surebor. In the Transmal and Oranges and Indians were at present probability disrepather trute extensity. The traders and hawkary became so Cape Colony and Natal had to be reasoned every your and the great of new browness by so the disression of local authorisms manned absent entirely by the European trade rivals at before trades. In the Transmal, on the other head, became tender of a browness, on the color head, became tender of a browness of the Gold Law and the Townships Act, the combined offect of which the to justice licenses practically weethless. Wherever make those licenous practically watchiess. Wherever an arm was declared to be a gold area under those laws, furthers could only reads and toole in special locations

estimated at a tiple at some demands them the bury. The Cape Colony and Head, Industry them the bury are been account on the Secretary theorement and Changes, the addition to do in the Transvent and Changes, in addition to do in the Transvent annex demands, in addition to these there were covered money demands or loss message in the defendat provinces. I cally them, the heady may province for the education of leaken existing. A few previous for the education of leaken existing. A few previous for the education of leaken existing, a few previous fewards were to be found been and dispressionly manufactured by inversement boths or by the equipment stands. Throughout found direct their way to previous of any kind for the uncombay, beginn as previous educations of landary children.

A Heart-Rending Streamen

When the spenior seried is footh Aires and to bread survey at the Endus persons as in count a content for breat for a time cost whether in When the openior served is forth Afrey and a tread curvey at the ladess persons to be one to contend the boart for a time cash whether. The province is many twys was truly provide and a toring. It was well-known that the last of their contends, it was no the flow of four Republic, had grown by barder meet it has first Province. But it was not as the flow of flow Republic, had grown by barder meet it has firsten Province. But it was not as desiring the last and over in the Cape the ottention but thanking graining weeks enter the Uman, the barde thanking patient quests gradually intering the total and reverse over the Uman, the barde trees. He Crothain franch on his descript that a devery welcome of the Radion community through future, a feeling of maneurapy, havemann paid on their prevailing grammily such as were beginned to the dates any communitary. A large properties of feeling to maneurapy, havemann paid on the gramming proposition the dates any communitary. A large properties of the date of the two was entirely and of the two through of the two was entirely and of the two threshold of their over motors get out of the two Not only three comes of the laws maker which they have no opposition the four two the community will be despite. Thus the learning tree that it he left the two treepersonly on a vest to lades or cheering he is believed deficiency on the Cape and Nated the last the time that the last the fell developersonly on a vest to lades or cheerings he is believed deficiency on proved at Cape Tong a case are temperately on a vest to linder or chemical in might have deficiently in potting back. About the same tens that Mr Gothada arrived at Cape Town, a come occurred down electricing what he was serving. At present in linds a settler in that provider watering in he companies about from the country had to take out a portal with him upopilying the parad within which he should return And on linders under who had thus left with a page permit on a vest to linder who had thus left with a page permit on a vest to linder, losving his human se change of his wife and children, returned one day take, come to his attender having been hald up tout days in the way by a storm. If the timesser had run becoming a schedule time, he would be a serviced at Cape Town three days butter the capity of his permit. And yet on the technolic pround that he had not createred within the specified tone, he was toward back, his business the specified term, the was turned back, his tymes turned and the was turned back, his tymes turned and the was said children put under the security of leaving the meanty. Seminary in Matel southers were preveded with distances a certainner who was expressed to give them the right of going out the certain and counting back whatever they black only provision being that the fermigraphs Officer that many hampel about the provinces of the certains in convene of that power own boldets of capation to to 15 years old was being conveniented, on the terms to Matel after a temperaty abounce, or to quite details of when they bred, what they did when this province are to prove an account of the province, when they did when the limit arrived park to jotth. Just the semilar descripts between the property account by the men god. little antived peel to forth. And the remainst decompany, between the property insurally given by the mea and the actual special facts are deemed torficeant to probly the injection of the coraficates, compositing the besides to potate to Ender absolutely resord man. Here its special trusts put it to be flavorage through an implication has many at them, at they were ended by platform has many at them, at they were ended by platform have at quartices as to what they they the capacity this enemy, where they breed, what they they did and on an would be able to ensure such quartices without making any mission. Again, the question of trading and hawking beaucon was agitating the Indian mind gravely throughout Caps Golosy and Natal. Both previous had now clearly entered on a policy of granting on new incomes to Indians as far as possible and of steadily extraguishing all existing beances in opportunities offered thumselves. As those becomes were constable every year, a leaking of the utmost uncertainty on to what would happen to be become when the time for a removal tame filled the mind of every Indian today. Beances some is Bombay would have no difficulty in understanding how rushous must be the consequences of such a same of things and how such constant unitarity about the future must paralyze and finally discrept all beances enterprise among the persons allocated. In this Transporal the steady extension of the gold erest condemning Indian traders to trade and sid ores condemning Indian traders to trade and ands only in locations was in itself a trightful hard-

. .

(To be continued)

Trade Licensing Question

at the moth annual monting of the Natal Musicipal association, held at Utrecht, on the noth metant, fr. D. Sandare (Mayor of Mantriburg) presided.

Mr. D. Sundant (Mayor of Marstrburg) promoted. In the course of his opening address, he said :—

"A master of consederable importance to Musicipalities and local bousin of Natal which comes up for discussion at this Continuous is the Financial Relations: Bill. This Bill was introduced by the Union Government at the und of last season of Parliament, but, was allowed to stand down, as a master of fact, it was understood that it had been drapped abaquities. It is, however, to be brought up during most season. Its objects are, briefly, to import a forest, it was understood that if the Bill passes from doublest licensess and the right to highlights in regard-theseto, which means that if the Bill passes as its present form the control of the insec of the local as its present form the control of the insec of the local as the Provincial Councils. Provision to made for companisation being paid by the Green Government to municipalities or local authorities for the loss of sevence involved.

ocal authorities for the loss of revenue involved.

"Marithung Municipality has hed the Bill under bondermen, and has pessed a resolution to the fluct that it be telered to the Municipal Association product the interests of the Municipal Association product the interests of the Municipalities and all beards, and, it successery, so send a deputation Capations to give evidence before a Select summittee. The master requires very surrous tenderation. The sun of the Government is to team conformity throughout the Union, a principle such is in small quite landable, but uniformity may be seened at her asset a service. It is known that the where it is made quite standards, but uniformity may be obtained at too great a sacrifice. It is known that the unimospalities of Neal enjoy greater power than those in other portions of the Umen, and it therefore believes us to pealously guard those powers and not be forced to adopt a system because it happens to obtain in the other Provision. There is a good deal to be said in the other Provision. There is a good deal to be said in the other provision. I understand the Edl his book re-drafted by the Government, but has not yet been gasetted. In any time, I think it would be as well to appoint the departance suggested by Maritzburg."

In segmed to the Familical Relations Bill, and perticularly in connection with the provision segretary because, a resolution was passed, on the motion of Mr. F. C. Hellandet, that the whole question be referred us a Committee for upon to the Committee contains the following — "That with sedements outside the Relations Bill immediate supressentations be made to the Regist Hon, the Prime Ministers, to the Minister of Financia, to Sit Thos. Watt, and to the Natal representatives of the Legislative Amends, and so the Spothe, shoused at too great a sacrifice. It is known that the

the Legelstive Amembly, and so the Squate,

"That the proposed administration of the bosnet laws by the Provincial Council would not be in a best interests of local governing bodies, who deres successfully carried on this work in the past; That the powers of dealing with heaning appeals

er custon to

at present possessed by mamicipalities would probably disappear, to the very great detriment of local authori-

The Committee also recommended that the Netal members of the Union Parliament be orged to take every step necessary to socure that the position of Natal municipalities and local authorities should be saleguarded, that a deputation be appointed to wak on the Government with a view to urging the necessary amendment of the Bill; and that each municipality and local board should officially communicate with their member in the Union Parliament ucgan than support of the above.

Gold Law Prosecution

An Indian shopksoper unused Moom Dowje 45 years of age, appeared before Mr. A. C. Hasheld, in "D" Court Johannesburg, on the 17th sessant charged under section 131 of Act 35 of 1903. The charge was that the accused, being a coloured person, resided on proclaimed land, via., at Stand via. Prospect Township, the place not being a busine, location or turning compound, and the account not having obtamed permitteen from the Missing Commis-moner to recide there. Mr. Berill protected, and Meurs. H. D. Barnberg and Rock appeared to:

Surgt. Samuel Symes deposed that et 9.00 p.m. on December so he arrested the accessed, who was a coloured man, at Stand 264, Prospect Townshop, for having resided on proclaimed land-without the permission of the Mining Commissioner. He had previously warred him that it he did not here Prospect Township within seven days action might be taken agringt him.

Orose-etamined by Mr. Ritch, the winson thated that the accused showed han a storal separal licenses agned by the Receiver of Revenue. The accused was at the time doing business. The winson believed that the property occupied by the secured believed at the property occupied to the secured believed the property occupied to the secured believed to be accused to the secured believed to be a secured to be a se a number of other tenants.

Lawrence Hawkitts, claim respectar, should in no parametrics bad been greated by the Mini-Commissioner for coloured pursues to reads Prospect Township.

A remand was granted to February st .-- Frances Londer.

An Interesting Sidelight

The special correspondent of the Ster, who journeyed to Desentedorp specially to report General De Work speech on Comeral Hentrog's position in the Un

cabinet, says -

A rather enteresting light is thrown on the situation by a protein the gentlemen here, who, busing a treased of General Hortzog, seems to be in the heavy, yet this gentlemen is not proposed to support the un-Minister. I mind here yesterday what he thought had bed up to the the present criers, when he get the whole messer in a setabell as follows: "I was in Protects owner tone note, when Mr. Golchale was there and I repeatedly cause into-contact with the Ministers, at least wick the Prot. State Ministers. It appears that General Hortzog, in Ministers. It appears that General Hortzog, in Minister of Hatre Affairs, considered that the Indian quotien tell under his Department, and that counsemently he should receive Mr. Golchale. General Boths, however, looked at the metter in a different light, and regarded it as an Imperial question, which should be regarded it as an Imperial question, which should gone tone by himself as Prime Minister. The

appeared to have been some liceted discussions in the Cabinet on the subject, and when eventually a compression on the locking question was submitted to the Cabinet, Geneval Herisog reduced to have surything to do with it, as he was not prepared in this instance to make say concessions for the mire of concritation, Subsequently a dable monage arrived from London and was published in the Press dealing with the suggested compression. I have good reason to believe that General Hasting had this in his mind when he spoke at the Wilds and mid that South Africa should come first and the Empire after. There had been some ill-feeling between General Boths and General Herizog for a considerable time, and this lif-feeling culminated in the crime just before Dingman's day,"

News in Brief

The adjourned meeting of the Hon. Mr. Gokhale Reception Commisser will take place at Mr. Patree Rustomjee's premises, Field Street, on Wednesday heat, at 5-70 p.m.

Mr S. Rothston Pather, Barrister at law, will be matried to Miss Rockoomen! Amen!, third daughter of Mr. V. M. Pillay of Greytown, on Sunday, the soth instant, or South Coast Junction. We wish the couple a impay life.

The Memorial sent by Sir Jamsetis Jeejeebboy, Bart, the Chairman of the Public Meeting at Bombay, dated August 1, 2918, on the subject of the grievances of British Indian subjects resident in cartain of the colonies, has been forwarded by the Government of India to the Sometary of State for India.

Mr. Pelak, who had gone to Johannesborg in connection with the cases of the late Mr. Jenamung's soos and their wives, has now returned to Durban. The Registrar is now going into this and the cases have been remanded to the end of the mooth. Affidavin supporting the claims have been made by Mesars. Budri, Labbahadouring, P. K. Naidoo, David Braest, and others.

Voltament Menocopality views trish concern the persistency of the policy of the Government with segard to Assames being modeled by influences recently brought to bear upon it. It also wants the Government, without delay, to take staps so prevent the purescent nottlement within and in the vicinity of towns of commission of natives and coloured persons, among the Springs Town Council will be asked to adopt resolutions supporting Volksrest in these matters.—Transporal Leader.

Two young Indian lads lost their lives on Monday test whilst bathing in the sex at Durban. The Mercary remarks that the fatality "in illustrative of the dangers of bething without the precinent of the enclosure on the Beach provided for that purpose," Quite so; but our contemporary must be sware that Indian lads are not showed to bathe in the enclosure. A notice-board warm coloured pursons from attempting to bathe in a place secred to Europeans. This painful occident should serve to show the injustice of not providing bathing accommodation for all. Indians pay their share of rates and one justice countries to technique in safety as the Beach.

"I gather from a distinctly suffable surhority (anys the Prospin correspondent of the Force of Note!) that the amount of £80,000 which is intended to be given, to Natal in order to compensate the Provioce for the loss which would be suffered as the result of the projected allocation of revenue between the Union and the Provioces will be mised to £90,000. The proposed increase is due (to I am informed) to the Government having contented to abolish the capitation the on the free unindentured fudiant of Natal. The entre £10,000 will be in the form of extra compensation for the Province. It is within the bounds of possibility that the Government may still modify its intention, in view of the general political estuation and the attitude of some Final State members towards the fodian question and noise Cape members towards the proposed compensation. However, I am able to state that some interview. However, I am able to state that some interview. However, I am able to state that some interview.

[Note This report receives more confirmation from the fact that £90,000 is the amount set node execusity for Natal by the Financial Relations Bill just pain their We full to understand why "come Free State exemited" about be allowed to intrude their tenation projection into Natal effects.—Ed. £40.]

In the course of a leading article on the Gothala want, The Parts (Bombay) says —" What we are consequent with as a matter of practical politics in here to arranded the difficultion of the Indicate strendly resolved them and how to include the ampretion of a low observed Indicate every year so that the ampretion of a low observed Indicate every year so that the small colony of them may not describe to the level of mean howers of woud and draw on a water, as they would be without the inscending of water, as they would be without the inscending of water, as they would be without the inscending of the aducated people. These are the mechanical demands which Ms. Gottiste parts forward in minute ing our soli-respect so a native and in critical as matter and in critical first the British Empire. Asystemy less than the test man that the test of Impercious is mean cant inspected for unabanetic of the whole subjects of His his justy and not for us."

India (6th December law) quotes the following interesting except form Lord Maharts speech delivered at the weekly disease of the Authors' Club ——"I do not adont that Imperial Patrictism of a kind say was be developed among the race that are not of British scape. Perhaps it will never be of the ferved type, but to say that is sunt be haved on parely material considerations. Given complete equality of stress with their British feilow-countrymen, they may not be insensible of the dignity of their positions as citizent of the Empire, or inveiling to share in its bordens and its glory.

It would be a material or are additional and Africa, between smoon the subject races of India and Africa, between smoon the subject races of India and Africa, between the necessary had occasion to restaut the Empire is. I have containly had occasion to restaut the Empire is. I have containly had occasion to restaut the Empire is. I have containly had occasion to restaut the strength of that necessaries in some of the African tribes, and I believe that it cents, though have I do not speak of personal amportence, in the mass of the people of india. No doubt among a portion of the educated chases of that country there is not only to feeling of attachment to the Empire, but, on the contrary, tedifference, estrangement, even better hostisty. But even if them technique which are bound gradually to come about in the government of the future of Imperial pariotism is large one hope for, though I know how difficult it in to accomplish—I mean a complete removal of the disciplination of the Empire—would, I am contract and indigention to which even the limit of the most highly criticed, exarcing a momentum infinite of the Empire—would, I am contributed, exarcing a momentum infinite.

न्देशन भाषिति भ

हीनीक्स, शनीवार, तारी प रथ भी कामेवारी, पट्टांड."

भागात के महत्ता देश जालते भी देशों है पर कार्त के पूर्व इसरीके के मण के के तिना के वाले भी. देशी के भी के निकार के किया के विश्वास के विश्वास के विश्वास के विश्वस के वुरासाने नेवं प्राप्त

भारी छ पांत ते निर्मारीने पांत्रीर पूर्व पूर्व पूर्व न्या न अभ अंत्रमन् भाभपुर्व भागनी नियों आवी ती है। करतान आपना भी स्पीर्थ खुनी नित्य ही मेर ते अलाना अंदिक होंदी क्रियन क्रिया नथी 'पर्ज ' नावर 'ड" क्रिके સંવિધવી જતાં હૈની હપર તોત્રીક પી માં તે હોંતવી નહી المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية आपने सन्तर भानी नेसीन नी विशे ने विशेष क सीमहरी 8 to 45 of the most form and

क्तृत्व हुत्कृत कतुत्व कायाने द्वावया मात्रे हे ECTÀ . ECT. 3/1/2 872 975 18

新、NB 智·明别、智·周德州 The man that the little of the Edit Colored लन्त्रेती हैसर वस्ते राज

नेनहते में तेरम सहितना हैत है खेरीनी प्रोति स पाइन इत्या भाग छ है। श्री श्री निर्मा देश ना चन्द्र जामधी खेतरवयी भीतींग भयेशी तेश भवा द्वारा पसार प्राप्त है है है है जो दिल्ली भागववाल ने द्वारा भाग हिंदु के जन्म छी के जन्म अधि सरकार पास करवा अधि हिंदु के जन्म है है है है है जो का भाम है है है है है है है है के तेशों है हिन्दु दिश के भाभानी है है प्रश्ने है है है है है है વર્લા મહા ક્ષરેકેલર્ર ૧ડમાં કો ફેટેટના બુધા સેમ્બરા તેની સામે થશે. આવી ધારિતથી વળી શરતી સમાધાન લેમાર્પ अभवा ते। क्षडत पाध्यी शह वाया जेवेंगा खेल**ा हे. आ**भ એ અમલદારા મહે**દામાં વૃદ્ધા-ફોલ્ડિકામપણો** હામ્સાન થવા ભય છે. છતાં એ <u>આપુત્રામાં તાકાર્કે કરી તે</u>ર જતર**લ દર**

क्षेति तेश तेल हैर्स मेहीन पेट हिंदी रागा प्रत्यात Springerine in partie of the forther the

'भरकपुरी' क्रव्याने को के अपने सेक्क्यरे के अ**दिश कार्याकट** भारत न्हींस क्यार अन्तातिक क्यांगानी क्षेत्रप्रेक्षकी व्यक्ति कार क्षेत्र ही सं व्यक्तिकार स्थापन is well tracted securities

सभी के तेनी शदार जोअक के क्षेत्रभवा कार्यात कार्यात न्यवारा वाधाको स्त्रीपाद क्यांत्री व्यवहार मासी क्षेत्र व्यक्ती है। कार जागरित होता केरेसी काम्याका स्वयंत्रा के तेजीता कार्य જાગ્યમમાં ધ્ય પડતા. આમ ત્યાપણમાં ત્યાર જીતી ધિતાની अधान क्या जवाने हं केरेबी कथा औरीने स्टब्स् नकी हैं મેદદાનેવળ પાક છે : એટર્સ કહોદી કે બાળકોમાં જાણો પ્રતિવાસ नक्षमान् केरवात् वर्गं क्षमार्थः ते। जैतात् के अत्मानिकी केर भेरद बद्धा विकास की प्रता चेरपूर में क्षांके पश्ची कवाव To all the spilling THE BURN YOU YARK !

द्राकृति अपुरक्षित आराज्या भागत के पारशी हिर्मास्ट भदार

, भारे हे ने अनुसा सान्य देख है , त्या वर्भनुत्रा विशान्दने अर अन्ने लाक्ष बरमान काता है सहतर भ्रतिसन तेमक द्युति श्रू-मू दू

भाग भागपुति। रेमन्ये तपहम् ६१वा भाते येश्या है, ते नामनी जैस बरी जिसे हीका करें, हैं। , राहनर ,शेंबुक्स करें, लेखें कार्यों अंसे केनेपा अले किंगे पूर्ण आपीता आंतरिक नकी नाहक प्राची व्यापतानीः वेतीन शक्तनः क्षार नवापत्रे भोकादेवा नाहि / व्यामनी अवस्ति। संपर् अस्तु से शिक्षा क्षेत् भागव भीक्षा ' क्षेत्र हिराह्यक वर्ष अभ 'भानवान' मिल्या निर्मा निर्माण कार्य के अपनी जानिता नी अन्यक् हे कि पूर्व है के किया है कि किया है किया है किया बार अभिवान के जुन राजी का प्रशस्ती हुन्ती आह बाद्र अप बादाश हीने है। स्थापनी स्थितिशा प्रतेर हेरात ્યક શુકે, આ કામ મુખ્ય આફે જસ્મીન્દ્રદેશ, જે લાકે કોટ अक्षेत्र हे हे अनेकार्य क्वी क्वा क्वा कर हे महत्वा tibled and wife the best dead

न्तं के के जास सम्बद्धिक के अपने के अपने अधिक विश्व भिष्य प्रवासी हरे^{डि अ}न्दे कार्य सत्ताय भवत आर्थ છ અને તે નોંધ હતાં. જણાવે છે

10 harman a harm

रे भा प्रम ने मान में शालकर केविविक्तियों क्षिय . चि 'sa' sais ए 'य मनश्रो सरश्रर नीतीयने चुडसारी भक्ती भाषनार है, ते तुक्काती भा १०,००० ती तेशे,अ મારી છે. હવા સમામો પ્રાથતિક પાકાર જણાવે પણા નથી न्यानीत , अन्य को इंदाई क्षेत्र जीवकी करते हे दक्षके न्याध्यानी ते व्यक्तिकार क्रेनेक अर्था होक्सेना आहेत. व्यक्तिकार व्यक्तिकार ગૌરાધિતમાં તે તેવા સેવા અને ઉપરાવ્યા સ્ટાની કાવરાતી? આવે व्यवस्थान व्याप के बांबर्ष हैं। "व्यापकी बाते" पेत्यानी आध માં 'મુંધાએવાં દ્રાઈ મીબર્તા દ્રખ સખમાં બાબ નથી હૈતા कंतु बेविशार्र अस्वा मिसीकी ते। कीर्ज शर्शक है के 1र नीक्षण बारी बन्ने भरीकानी आंतरमें हुवा हेंगे. ने तेना के नी भी भी भवना के भी हैं के भी भी में में में में न्यव्योक्तर काम वेरपम् क्षप्रभूते कि. श्रेममकेच, न्यासङ्ग्रनते the the total and the sale

અમાં ડુંક એક જાણીના કાવ્યની છે. તે અમને 'ગુજસની પંચ'ના નીચેના ક્રક્સ વાંચનાં

'શું **દરાના ઉદય** યાદ આવી :--- **શા**માન સરદાર **એમ કરી શકાયે?** બળવંતરાય ભાઈસાયેબ સીધીયાએ એ વર્દએથા દૃત્યાદારી છાડી વન

વાસ પકડે તેઓને માર્મીક રૂ. ૧૨૫ ના લવાજમ સ્થાપવા માટે ફૂ. ૨ લાખતી ગકમ ક્લાડી આપી છે દારે તો ઉદાર દિલયી આ રકમ કરાડી છે. લાયક વર્ણભાવા વતવાસ ધારુણ કરે છે એ પણ ચેરકસ વાત છે. વનવાસ <mark>એામવવાે—કૃષ્ણી ક્ષેત્રાં—એ ક્**મા**િર્ધાન છે. પણ વન</mark> વામીને માસિક પત્રાસ્તી લાલગ આપવી એ તો તેનો દ્વેાડ્ કર્યા જેવું ચાય. વનવામાને પત્રાર શેર 🕈 વનવાસ અને પર્રામાંએ બે વિજેધી વાત થઈ, અમે અનુમાન કરીએ છીએ કે ઉપર્શ ક્રમ શ્રીમન સરદારે વનવામીનાં સમાતિ આપવા લાક કરાડલી દેવવી જેવઈએ દ્રાય તા પણ અમારા મત પ્રમાણે તે શેપિત છે. વનવાસી કંઈ પાતાના કુઠભના પાયત્રને સાર દુનિયા ઉપર વ્યાધાર નથી સખતા, એ તા પાતાનાં બાળ બધ્યનિ ઈબારને દ્રસ નક માર્પ છે. જેને તે પોતાના બહેરાં ઇંગકરાં બાબન માનુધી મદર લઇન વીના ઉતારે તો તેએ વનવાસ લીધા એમ મહાવજ વહીં. વળી માણુસ કુકારી કે વતવાસ કર્ય અ કગણીવના ક્રેખા કરી હોવા નથી, જ્યારે વેને તેવું શુર થકે છે ત્યારે તેને દુનિયામાં કાઇ રાષ્ટ્રી શક્તું નથી

9ીમ ત સરદારની મદદથી ધર્તીય વધવાના વિશેષ સંભવ અમે તે જે જે છીએ. ધર્ણ નામના 'વર્દ મરે 'વન વાસ લેવા તર્દ્ધાર થશે. અને તેનાં કુટુંખ માસીક પ્રગાર ફા ૧૨૫ ના હેશે. કદાચ એમ કહેવાય કે ખરાબર પ્રશેસા કરીને દરમાવા અપાય તેના જવાબ એ છે ક ખરા વન વાસીના કુટુખ પર્રક્ષા કરાવવા રાકાશે નહીં. વનવાસ પોને ' તેહીસ ' આપરો નહીં. આવી સખાવતા એ ધરમને નામે ધાર જેવા છે. અને આમ વનવાસ કે દેશબકન પેન કરી ને દેશના ઉદય થનાય નથી. 'કાઈ દેશના ઉદય એમ થયા તું ત્વારિખમાં જેવલમાં નથી. આવત્

ડાે. મ્યુરીસનનાે રીપાર્ટ

ડ્રેયનના દાસ્તર સ્વર્ગિસનના અને હ્યું રેના રીક્સ્પ્સ, પી આપણે જોઈએ છીએ કે ત્યાં અ રહેરમાં વ્યવ યુંગપિયનેક, જ ૮૦૦ કવડ છે ન જ જે નહીં એ અને ૧૭,૫૦૦ દીદીએ અગી દ્વારા હતી. ૧૦૦ માણસાની થયા જાય છે, વરસ આખરીએ દ્વારા મર્ગણ યુંગપિયનોમાં ૩૦૦ તેડીવેલમાં ૧૧૦, અને એશિયાડીકામાં ૨૦૦ થયાં દ્વારે, યુરા પિયનામાં મરાણનું પ્રમાણ વધનુ જાય છે. સને ૧૯૦૦ મા દર દલ્વરે કૃષી વધનું દર્નું ને દાલમાં શબ્બમ ૧૦ સુધી પહોંચ્યું છે. જ્યારે દીદીઓમાં મરાણનું પ્રમાણ ઘટનું જાય છે, જો કે દલ્યુ પણ ઘણું વધારે તેં છેજ, સને ૧૯૦૭ માં દર દલ્વરે ૨૯, ૧૯૦૮ માં ૨૧, ૧૯૦૯ માં ૧૦, ૧૯૧૦ માં લગભમ ૧૮ અને છેલ્લા વરસમાં લગભમ ૧૯ સુધી આવી પદાચ્યું છે. ઈટલાંક અને વેલ્સમાં સરણનું પ્રમાણ દર દલ્વરે ૧૯ થી વધતું છે. એક ચુરેકપિયન, ૧ તેડીવા, અને પદા એકિયાડીકા આ વરસે દેશમાં મરાણનું પ્રમાણ દર દલ્વરે ૧૯ એકિયાડીકા આ વરસે દેશમાં મરાણનું તેડીવા, અને પદા એકિયાડીકા આ વરસે દેશમાં મરાણનું માલ્ય દરે હત્યરે ૧૯ એકિયાડીકા આ વરસે દેશમાં મરાણનું માલ્ય દરે હત્યરે ૧૯ એકિયાડીકા આ વરસે દેશમાં મરાણનું માલ્યક દરે હત્યરે ૧૯ એકિયાડીકા આ વરસે દેશમાં મરાણનું માલ્યક દરે હત્યરે ૧૯ એકિયાડીકા આ વરસે દેશમાં મરાણ તેડીવા, અને પદા એકિયાડીકા આ વરસે દેશમાં મરાણ

પામ્યા હતા. એસિયાટી કામાં કાયને શીધે મરસુ પામનારા ઓની સંખ્યામાં ઘણા વધારા થયા હતા. અમે વરસે ૪૯ મરસુ થયાં હતાં અને તેને આગલે વરસે ૨૫ વર્યા હતાં. દેકસાંના વરમને લીધે ૩૩ એસિયાટી ક મરસુ પામ્યા હતા જે ગયા વરસ કરતાં રહેજ ઠીક છે. વળી એસિયાટી કામાં હાથ ધાર્યું, શરદી અને તાવના દરદથી ૪૭ મરસુ થયાં હતાં જે ગયા વરસ કરતાં ૧૨ એપઝાં છે. ઘાસસ્ત્રીનાં દરદને લીધે એસિયાટિકામાં ૫૪ મરસુ તાધાયાં છે જે દર હજારે દ જેટલાં થવા લવ્ય છે. તેને આમલે વરસે ૨૮ મરસુ થયાં હતા જે દર હજારે શો એટલાં હતાં. આ પ્રમાસુ આપણું એક શકાએ છે છે કર હજારે શા જેટલાં હતાં. આ પ્રમાસુ અપસું અને માનું હતું

પાસણીના તાત્ર માટેના વર્ષ્ટક પ્યાનાના અમલકાર ડાે. ખેસીલ એડમ્સ દ્રીદીઓના સંબંધમાં જણાવે છે કે :---ધાસણીમાના ધણા યાડા દ્રીદી કેસ ગયા છ મહિન.માં મારી જ્યણમાં આવ્યા છે

ધક્ષુરખરા દરદોની ખબર મને માત્ર દરિયોતાલ મારમને પંડલી. કેઠલાક તો બહારથી આવેલા ને તેનાં ડેકાક્ષાં પછ્યુ માલમ પડતાં ન હતાં, સાધારક્ષુ રીતે જે હીંદી વાસંશી ના દન્દથી એક વખત પકડાય છે, એઠલે તેની સાસ્વાર શર આગળ સારી થતી નથી. આતું ખરૂં કારસું તે રાયની ભાગત તેની બેદરકારી દ્વાય છે. તે દરદી ચાર્ખા દ્વા, પચ્ચ ખાતર વચેર સભ્યો નિયમાં બરાબર જાળવના નથી. આમ કેમ ધાય છે તે હ બંધી નિયમાં બરાબર જાળવના નથી. આમ કેમ ધાય છે તે હ બંધી નિયમાં મરાક્ષ પામ્યા છે પણ દર્દી આમાંથી ઘણાખરા તે શેરડાજ મહિનામાં મરાક્ષુ પામે છે. કડલાક દરદીઓ હીંદુમનાન તરફ પાછા કરેલા છે. આથી કરીને હહેન્મ નહેના એના દરદ્વાળા દરદીઓની સખ્યામા કરીને હહેન્મ નહેના આપ છે

અતમા ડા. એડમ્સ કહે છે કે દીદી દરદીઓતી સભાળ માટે હીંદી કારફત જે દુભાષિયાનું મણુ કામ કરે છે તે ઉપયોગી થઈ પડે છે. આ કામ ઘણી વખત જેવબમકારક હોય છે કારણું કે દીદી દરદી કાઈની સાસ્વાર ઈજ્બો તથી દું અનુભવ લઈ શક્યો હું તે પ્રમાણે દુભાષિયાયે કામ સાચી દાતતથી અને હુશાંઆરીથી કર્યું છે એમ મતે લાસ્કુ હે

લેંગ કારી નીકજ્યત્ના સંબંધમાં ડેડ સ્યુરીસન એક ખાસ ર્રાપાન્ટમાં જણ્યારે છે કે —તહેરમાં 'સેંગ ફાડી નીકહ્યાના સમધમાં એ જાણવાનું છે કે હીંદીઓ જે કે એક ભાગમાં 🗸 વસે છે તા પણ તેઓએ 'સેમના હુમલાએા ઘણા ખમેલા ઝ આમ હૈત્રના પના કારણા છે જેમાનાં કેટલાંક તે. તે આ જાતે પણ અટકાવવાને અસમસ્થ **દતા. પણ બીછ** ર્રાત કહીએ ના તે જાનિતી અજ્ઞાનતા, ખેદરકારીપણું અને તેની અસતાય ઉપન્તવે એવી ટેવાને લીધ પ્લેશને વધવાને કારણ મળેલાં એ ચાખખું જણાઈ આવે છે. એવું ધારવા માં આવતું હતું કે જો દીદી આયેડમ રહ્યક કમીટી નીમાય કે જે મરજીયાન કામ કરવાને તપ્રયાર થાય તે આ ખાતા તરક્ષી તેમને લારવાર આરોબતાને માટે સુચનાએ પુરી પાડવામાં અર્થે. એક ક્ષ્મીડી તરતજ બનાવવામાં **આવી** અને વાસ્તવિક રીતે ઘણી મદદગાર થઈ પડી. **ંઇડીયન** આપિતિઅન ન અધિપતિએ પેતાના પત્રના વર્ષ્યનારાઐોના મનમાં તેમનાં ધર અને આજીબાજીની જગામાં સ્વચ્છના

વધારવાની જરૂર વિષે, ખાંચાખીય રહેવાથી મતાં તુકશાના વિષે, હવા અભવાળાની જરૂર વિષે, અને ઉદરના મરસુ વિષે ની સરકારી આરોગ્ય ખાતામાં ખબર આપવાની ફરજ વિષે શોકાના અનમાં કસાવવાને અનતા પ્રયત્ન કર્યો છે.

"ગુજરાતી દારા શિક્ષણ"

જ્યારે ૧૯૧૧ ની સમલમાં મુજરાતી સાહિલ પરિવદ ભરાઇ હતી તે વેળા રા. આ. અંબાલાલ સાકરલરલ દેસાઇ પ્રમુખસ્થાને બીરાજ્યાં હતા. તે વખતે તેમણે જે આવલ કર્યું હતું તે આખું વાંચવા લાવક છે. તે પરિવદનો હેવાલ અમારી પાસે કેટલીક સુદત થયાં આવેલા છે. તેના ઉપ માત્ર અમે હાલ સુધી ધણાં કારણાને લઈને નથી કરી શકવા એ હેવાલ વાંચવા લાયક છે. તેમાં ધણા વિષયોની ચર્ચા છે. પર્શ્યા નિભધા જે પરિવદે પસંદ કરેલા તે તેમાં હપા મેલા છે. તેની કિમત માત્ર એ રૂપિયા છે. તેમાં લગલમ ૧૦૦૦ પાનાં છે એટલે પુસ્તક માહું છે

રિયાન ગઢાદુરના ભાષણમાંથી ઉપરના મયાળા ઉપર જે વિચારા તેઓ સાહેએ અતાવ્યા છે તે દરરેક ગુજરાતી વાંચ તારે બહુ વિચારવા જેવા છે તેથી અમે તે તેએ આ પીએ છીએ ---

અમેછ શાળાઓમાં અપાતું અંગ્રેજી ભાષા સિવાયનું ~~હરવ શક્ત ગુજરાતી ભાવાદારા આપવાની અગસ વિ~~યે મેં **મારા વિગાર અનેક્લાર દર્શાવ્યા છે. પગીસ** વરસ પુરવે **શર વૃલિયમ હત્ટરના શિક્ષણ** કમિશન આગળ મેં તે નિવે sન કર્યા હતા, ને સાર પછી પ્રસંગે પ્રસંગે તેમ કરવાની વક આવી લારે તે પ્રગટ કરવાને ચુક્યા નથી. પણ હબુ . : તેનું કંઈ પરકુ દ્વા થયું નથી અથવા ક્લાશા ખંધાશ એવાં भिन्ह पश् दीसर्ता नथी. दवे को ओ वात भास वगरनी કે સામાન્ય **ગઉરવની હોત** તે ક્કામ તે **હુ** મુકી પછું દેત. भाष क्ये क्या अल लाम छ, तेम तेम तेतुं मदल्य भने વધારે વધારે લાગતું જાય છે, માટે આપ સરવની રૂખર્ વિત્યથી પણ આમદ્ધપુરવક ફરીને તે હુ મુકું હુ દાલના પ્રસારથી અમયશું યુવાનાને તતની, મનની અને તેની જેરે **ધનની ભારે હાર્નિ ચાય છે**, માટે એ વાત મુક્ષા રહે તો દેશ સેવાના ભાગની મારી કરતવ્યતામાં ધણા ભાશ ચાય. જમત · માં ક્રાઇ પણ સ્થળે સામતન્ય ત્રાન મરભાષામાં આપવાના **ભાષ્ણા દેશના જેવા વિપરીત શિક્ષણ ક્રમ નહીં હેામ**, વળી **મ્યામળ જ્યારે અગ્ને**જી કેળવ**સ્**યુ ભાલ્યાવસ્થામાં હતી, ત્યારે **અંગ્રેઝ શળામાં ઘલું** શિક્ષ**લ** આપણી ભાષાદારા અમત્વ **હતું, તે વખતના ક્**ળ જોડે વસ્તમાન પ્રચારનાં કળ સરખ. **વ્યાચી મસુ મારી પ્રતી**તિ દ્રઢ **ચ**ક છે. ચાલતા શિક્ષ્ણમાં **શીખેલા પુરુષોની કૃતિ, વિચાર, ઢાં**શ, ઈત્યાદિમાં સામાન્ય **રીતે જે મનદતા અને નિર્મા**દયમ**ા**ં કેટલીક વાર નજરે પડે છે, તેના કારણામાતું એક મુળબુત કારણુ આ હાનિકારક પદ્દતિ છે. એ પદ્ધતિ જેમ અને તેમ વહેલી મુક્કા અંક **વસ્તિત, ભીજમસ્તિત, સુમિતિ, પદારયવિતાન, ખંગાળ,** કૃતિ હાસ, ભુગાળ અને સસ્કૃત—સારાંશ કે અંગ્રેજી સિવાયના ભુષા વિષય માતુઆવાદારા સંખ્યવવામાં વ્યાવે, તે**ા** વિદ્યાર્થીને પડતા શ્રમ કર્મી થઇ સાળાએકામ, બહ્યુના દરેક યુવાનની **-**માવરદાનાં ક્રમામાં ક્રમા જે ચાર અમુલ્ય વસ્ત ઉગર એટ લુંજ નહીં પણ આપણા ભાળકાના તનતો, પ્રેનની તે પહુલ્ય

ની શક્તિઓના ઉકેલ ધણા સારા થાય. કેળવણીના ખરચ પણ ક્રમી થાય. ગુજરાતી સાદિત્યની અભિવૃદ્ધિ ઈચ્છનારા એની આ મહા સમાજ સમક્ષ એ સુચના ધર્મી આશામર **ું સુ**ર્કું છું. વળી ગુજરાતનું રાજસ્થાન જે કાકીયાવાડ, તે ના ધારી સ્થળમાં એ સુચના મુક્વાયી તે વિધે વ્યવહાર પગલાં ક્ષેવાઇ અનુભવ મેળવવાની પછા સુત્રમના વધારે થવા જોત્ર છે. આ વિષય ઉપર શસ્ત્રતતારી લક્ષ પહેાચાડવાની સરવને મારી ખાસ વિનાન છે. ત્ર્યવહાર રીત મદણ કરી ને આ સચનાને મે નિયમિત કરી અંગ્રેજી ઉચ્ચ શાળાએ. ના ક્રમ વિષે દાખશ કરી છે, તેમાં પુસ્તકાની ખાે∠રૂપી અડ ચણ અગવવતો સભવ દવે સ્ત્યો નથી, ને શિક્ષકા પણ મળી શકે છે. આ અનરંભથી આગળ વધતા વધતા ચ્યન્તિમ નિશાન સ્થા<mark>પણી માત</mark>ુબાયાદ્વારા સરવ પ્રકારનું ત્રાન વિઝાન આપવાનું છે. તે સાધવાના બારબ ખેશક વધારે વિક્ટ છે. અને પુસ્તકા તથા શિક્ષકા તેમજ પરિભાષા વગે રૈની અડચણો હાલ તેા ઘણી દુરત્રમ દીસે છે, પરંતુ અડ ચણે જોઈ જેઇને ઉભા રહેવાથી અડચણા દર થતી નથી. તેમના સન્મુખ જવારી તે એક્ટ્રી થાય છે. **સરવ જ્ઞાન** હું ઢાર માતુભાષાને એટલે ગુજરૂખંડમાં ગુજરાતી ને અનાયલી છે અને એમ થઈ શકરો ત્યારેજ **માપણ સાદિત્યમાં ખરા જુવાતીના છવ અને** ઉત્સાદ સ્માવશેએ વાત નિઃસાસપ છે.

પહોંચ અને અવલાકન

સસ્તું સાદિત્ય વરધક મંડળ તરફથી ચીમદ ભગવદ ગીતા તું મત્વરના વાલુક સ્કુલ માસ્તર શ. સ. દ્વરિલાલ નરસીંદ્ર રામ વ્યાસ કરેલું પદ્માત્મક (કવિતારૂપે) ભાષાતર બદ્ધાર પડ્યુ છે તે અમને અવહોાકન કરવા મે.કલવામાં આવ્યુ છે તેની ક્રિમત સાક્ષ પુંકાલાળી ખરીદનારને દોઢ મ્યાના પડે છે તે પાકા પુક્ષવાળી ખરીદતારને માત્ર ત્રણ ચ્યાના છે. છપાગ સારા કામળ ઉપર ખુલ્લા અક્ષરમાં છે. કાવ્ય રૂપે ભગવદ ગીતાનુ આ આપાતર કર પહેલુ નધી તેમ આ નવું પછ્ નથી. ભાષાતરકનાંએ પ્રથમ સવત ૧૯૪૮ માં (સને૧૮૯૨) માં જપાવેશું. સસ્તા સાદિત્ય મડળ કરી હપાવવાની પરવા તારી મેળવી હ્રમાચ્યુ છે. બીજા કાવ્ય રૂપે ભાષાતર ગઢ લાલજીન, તે તે ઉપરાંત છે. અર ભાષાનરમાં જાદા જુદા રાગા અને ખા છે. ભાષાની કદી વાચનાર જાણી શંક તેથી અને 'સ્થિર બુહિ' કાથા, કહેલાય એતા પ્રખ્યાત જવાળ થી કુંચ્છે આ પ્યા છે તેના ભાષાંતરની કઈ કડી નીચે ઢાંકીએ છ[એ :

ભગવાન કે છે હે પાસ્ય સાભળ, કહું તુજતે એ વિચાર રે. સરવે વાસના નનધા નજે જે, સંતાવી પેતે અપાર રે. પાતે પેતાનામાં સંતાવ પામે, દુવ્યમાં કદી ન મું જાય કે. સંભેચ્છા, ને નદિ પ્રંતી, ક્ષય, દ્વાપ તે સ્થિર છાદિ દેવાયરે. સારૂ મળ્યે જે વખાલ્યું કરે નદિ. ખેડાથી નિદેશ ન સ્ટ્રાયરે, દવેષ, આનદ, ને લાભ નદિ કહી તે સ્થિર છાદિ દેવાયરે. કામબે જેમ કારીર સંદાય, જે કામ અકચ્છા થાય રે; ત્યમ પાછી ખેસ વિવયમાં ઇઠિઓ, તે સ્થિર શુદ્ધિ દેવાયરે (કેટલાક) ખાતાપાતાન મળ્યાયા પ્રાણીઓ વિવયમાં છુઠા દેવારે. માટ રનળ વિવય ત્યાપીને, 'સ્થિર શુદ્ધિ 'કે 'નદિ કેપા રે વિવયની વાસના મુખ્યાયી અપાતા ફિશ્લર શુદ્ધિ 'કે 'નદિ કેપા રે વિવયની વાસના મુખ્યાયી અપાતા ફિશ્લર શુદ્ધિ તેની કેપાયરે;

things in the the personal lines of the special states of the spec PARTIES AND PARTIES OF SERVICE AND PROPERTY. अंकर्ण पडाह की देन करते व्यक्ति व्यक्ति व्यक्ति व्यक्ति । विश्व - विश्व म्पायता. शिलाओ संपायी यहि तासाना बावडा इस्थेनेने मतायता इता" हेर्गाविका के न्याकारी कार्यात्वार हे अने क्रिया भागवास क्षेत्रक अने को दुश्यनीती अन ferbe ter mente- Agit i gen idreiften betrett betrett inter Monthly and the state of the st The state of a close of the state of the state of the state of THE RESERVE OF THE PROPERTY OF STREET IN ME. THE THE WINE IS SERVICE SERVICE SHOULD BE SERVICE. times are entired by the state of the state elbed den begen f in pin ab fich feit met Brise de fer meine w E feb ein iffin if ein bent rent अन्त त्राची कर्मा करा । अन्त । अन्त । व्यो व्यक्तिकाता त्राव्यवी करावित वन पाक काममा दन्त है के काली कीके के क्षानाताता, fan Breif murt fine fil fic eine freie gele bieber enfunde ! fire is deser dans a pour errole! state all the first the service of the service of the या। क्ती भने के प्रभावों ता. २३ ना चिपडेबा ता. २६०वर eifante tentage Controller Citie maffer met. - meter अमे. व वरीयाने करता जाता है किया द्वीपेत तथावा केंग्रेक व्यवस्था कृषकार्यक महीता । केवाची कार्केश्ती कार्केश सहस्था laparita ibene merbindt angermen mide mit. weige tiete mittell big auft wiedelicht tenten: entere grat alleren di rieben tollet b vent Beb. Au-का अविकास कार्या अस्ति अविकास कार्या केर्या केर्य रभेक्त्रमा तथ् क्य ११ मध्ये प्रशास मान्या क्या में तम्मान्याका पार्थ कार्या कर्या नामा कार्य नामा क्रिके क्रिके क्रिके form, schoole excess out abstract to the minutes ifter cates that with Brown time spend for medie von bie übente Arte nemmen unf elemen the water and spell after mit merchan different dealemi awe basi wid . For Autil differ upper सुनि माला पहेतीर जीम जीवीन समावे सामान कामाना होते 48-4 diving more yet man bangalinan gelle de pie freie bereife ben beitel fie f fi fei fei रामी पहेंचे को, १० मिक एक्सेपीकक्ते ०० मेंट्रबंधकंतु के तथा नहाड़ेand good and white to ship the leaf by व्यापन ते केंद्र अवेरके क्ष्यू-क्रमस्यी तुरुष जोश्री अवेरे है . लामधी जेती क्षेत्रम वधी ! of Make the

श्रीशील हेम्स्सनी अलार

नाम मानाह न्या परस्ती नारभूते स्ट्रान्ती बती तेने नहीं बने से सारामां भहाति हो हमहिनाने सुद्ध करवाद भारता में हेन्सिने चिन्ती, इस्त्राती है तेमले भारतानी महह मास्त्रीम रेशियने केमीह भारता हो। जो से अन्यानुहिने बाह करे.

मनने दिन्ति, अनाम क जोषी, जनीतं भनामण कारते। ते करवेने ताने इसीने, सम्बद्धार मात्रम साने केंद्र तान इसी रूने कांनी का से केंद्राची, दिवर कृति केनी कार्युक्ति। विकाने यह अर्थानी कार्य से, स्वयाची अंकी के क्षान केंद्र सम्बद्धी है। है है समझी केंद्र से, केंद्रों कार्यक्रिक कार्युक्ति वस केंद्रांत स्वया सम्बद्धिकार्य सामग्रीका कार्युक्ति समझ क्षान मात्रके मार्थकार साथ समझिकार्य कार्युक्ति

भारी असम्बन्धानीम ।

(बाजनार थी. पुरेत हार्डिह) तेला ।।

हरशो काने जीवार राज्ये। कानेश्वानाके वरावं सावी स्थि त्यारे के काननाको समाध सार्थिक कानुमा हेक ल्याके कारार करें जीव सामक तक सीट्राकानके श्वासाहकेड संभाव करें राज्ये सु

द्यान अन्वत् मुं ते पवित्र अकुतारक के लेखे करे नाही-कार्यों कार्योंकी कार्ने केरी केक अर-वर मार्थोक्ती क्षााक्रक अने कार्य है साथे अस्ताओं कावकाकक आक्रेमक क्षेत्र segmen and speed seeing seepher addition and seepher seekings menerue, there weller, mediterality annually wereing the M. Shr. Shr. sare are M. spriger व्यक्ति आहे हरी अवस्ते पढ़े।कतांक कार कार है के क्षाक प्रतित बनाव आके नाव मुख्य में जेटबे क्रिकेटी आहे कर क्या क्या केरे केरा में क्रिकेट में मर ना मुन्तानी क्षेत्री हा. १७ ना सुनेत आवी पुत्रवे। अने 3 में (अमर) में अभाक अधी और केपी क्रेसिटी केप शहे केमोली काबे का असे। . अम्बतना , प्रतिय असीनानी अन्दर्धानिकार्य भागी क्षेत्र महिल अस्तिमा वामी देश का है अंगा नशिय क्यां है, हि नह , हर है हरे हे म्म कुर्ने क बन् । मी अर्थात श्रितिमा किर्जु अंतिशा क कारण में महत्रान "क्वेस ' अन्त्रमान त्रीति त्रियोक्त तक देश्यभना थी. सुक्रेभूत अक्षणमा अने अभू पा है। जीकरन करून स्थापना की क्रिक्स मेर है। देश माना मीमा भारत सहित हैं के अहीर मानी प्रकार मेक्नम (अवतं भवेतभवः) क्षत्रा देवती वन्ते हेर मीनी रूप रस्ता देशवादी कार्ने कार्न का कर्न मनेता हारियन अन्तन ! जे नामधी अभन्तम देश दीखरी। छन्नन अन्त के ! अवान बेतरदेशिका केंग्रणाता, म्यानण, जनाहे हु जा काबी जारे अने अमें है तमें भद्रात प्रश्ते होता करतार माले क्यों हे ! पुनात ! स्थेती ग्यहेरण्याची क्या सह भरेभर अनुभ ! इहरतना संपाटामा धन सीयाप भर्नु भ नामक काम के बाते करें। नहां काने प्रशंत हादेर शानी कोर्ड स्टीसर प्रभर आपी अहै। यह साते क्रास्ट्रा श्रद्धप्रभेश मारे प्रथमा जीके क्षेत्रके सम्राह्म ह साने हाहिलान्यमा मेहर बाप्त कादी तथा कर्ने, तेमां हास्त्री चत्रारे मार्क्स्य April gedigf mies out, Auf, by Art bige if bielf प्रशीत मानवार मानी स्टीमरेले तमानी फ़रंद होडी क्रम न्तव के. सोनी अब क्येंश मात्रे क्या माटका मार्च क्रमाक जेंद्र क्या वर्षे ह जीक उने अधितार क्या का बाली प्रदेशकी नार भाग भनवार नाम कार्न कार्न अभी अभिनेने वार्गाद शय हाम हरी वे कामक आहे, जाने अंक्षा क्रिना प्रकारों, कर करिक्ट्रानी क्यार क्षेत्राची हरिते हुन्ती.

આલ્કન ચઢઇ-સુલેહની ફિલસાલ

તા. ૧૮ મીના લાંડનના તાર જસાવે છે કે માટાં રાજ્યા એ મળાને બનાવેલું ખત કાનસ્ટાંટીનાપલ ચાકલી દીધું છે, અને એમ ચાનવામાં આવે છે કે તુર્કી આડરીઆનાપલ છાડી દર્મ સલાહ નહીં કરે તા કાનસ્ટાંટીનાપલ ભયમાં આવી પડશે. કાનસ્ટાંડીનાપલના તાર જણાવે છે કે ઉપલાં ખતના જવાબ વિષે વિચાર કરવા તુકી પ્રધાન મંડળ મન્યું હતું. જે જવાય ધાડવામાં આવેલ છે તેમાં આડરીઆનેતપલ રાખવાના ~~ચ્યાગ્રહ ખતાવેલા છે એવું મનાય છે.~~ તેના કારસમાં જસા વેલું છે કે તે શહેરમાં બલગેરીયનોની વસ્તી બહુ વાડી છે, ત્યાંના લસ્કરે તેના સરસ રીતે બચાવ કરેક્ષા છે, તે શહેરમાં ખલીફાની મરજૂરા હાવાયી તે છેહતાં દરિશામની અસ્વકને બટા લાગે તેમ છે, તે કાનસ્ટાંટીનાપલના કરવાન્તરૂપ દેવાથી તેને જંતુ કરતા તુર્કો રાજ્ય ભયમાં આવી પડે છે. આ બધાં કારવાથી આડરીઆનેત્પલની વાત છાડી દેવા માટાં રાજ્યાંએ ખલગેરીયાને સમજાવવું એવી માત્રશી, તુકીએ કરેલી છે. ર્ષ્ટ્રજ્ઞન ટાયુએલો સમુદ્ધ તુર્કી કિનાસથી બહુ નજીકમાં કેલા થી તે છેટડી દેવાની તુર્કીએ ના પાડી છે. પણ બીજા ટાપુએટ સંભંધમાં મેટાં રાજ્યા સાથે સલક્ષ કરવા ખુશી બનાની છે. ~~ભીજા એક લાંડનના તારમાં જણાવેલાં છે કે ભલગેરીયા અને~~ રામાનીમા વચ્ચેના વાંધા હુછ પત્યા તથી. લડાઇ દરમિયાન જલગેરીયાના સરકરમાં થયેલી તુકસાનીના ઓક્સ એક તાર માં આપેલા છે, તેમાં જણાવેલ છે કે ૨૮૪ અમલદારા भराषा अने ८७६ धवाबा है भांदा बबा. २१,०१८ मासुसी **મરાયા અને ૧૧,૦૦૦ ધાયલ થયા. ધવાયેલામાંથી છ**ુ ટકા સુધરતા જાય છે. ચેટલજ આગળ પડાવ નાખી રહેલ થલ મેરીયન લસ્કરમાં ઋય,૦૦૦ કાહેરાના કેસો થયા, અને તેમાંથી માત્ર ૩,૦૦૦ મરત્ય પાગ્યા છે. વ્યાર્થેન્સના એક તારમાં તુર્કી અને મીક કાદ્લા વચ્ચે ક્ષેત્રતાસ આગળ કાપક્રપી પ્યા તા ખંબર છે. અને તેમાં તુર્કી બેટોને પાર્યું હઠવું પડ્યું એમ જણાવેલ છે

તા. ર માંએ કેાન્સ્ટાંડીનાપલના તાર જવાવે છે કે : તુર્સની આમની સભા સંગળવારે બાલાવવાનું નકાને થયું છે. એટલે માટાં રાજ્યાએ માકલેલ ખતના જવાબ કેટલાક દિવસ સુધી નહીં મને એવું મનાય છે. ખીજ તારમાં જણાવેલું 😼 🦫 તુર્કી અને શ્રીક શાહ્લા વચ્ચે થયેલી ત્રપાત્રપી સંબધ માં તુર્કી પાતાની છત થયેલી જયાવે છે. એટઢો બન્ને બાજુ પેટનાની જત અહ એમ કહે છે. છેલ્લા તારમાં જયા વેલું છે કે દાર્કીની ઓંગ્લા તરફથી એક જાહેરનામું નીક્રવેલ અને તેમાં લખેલ કે તુર્કી નઉફાના અમલદારામા મીકકાકલા સાથે લડાઈમાં ઉતરવા જેટલા દમ ન દાવાથી તર્દી મનવારા તે કુબાવી દેવી જોઈએ. આ જાહેરનામાને લીધે ડારડનસ્સ ની નઉકાના અમલદારામાં ઝગડા જાગ્યા હતા. થેદા અમલ દારા શ્રીક કાફલાપર હુમલા લઇ જવાનું કહેતા હતા, તારે બીજા દહેતા હતા કે તર્કી કારતો બદ નળના હોવાથી શ્રીક કારલા સાથે લડી રાકે તેમ નથી. અંતે માંદામાંદ માગ માની થઇ અને તેમાં ૧૫ અમલદારા ઘવાયા છે.

તા. ૨૧ મીના લ કનના તાર જણાવે છે કે:—બહારેરીયા ના પ્રધાને તેના એલચીઓને એવી સત્તા આપી છે કે સુરેદ ની આશા ભેષ થયે બલગેરીયન લશ્કરને લકાઈમાં ઉત્તર માના ખેમર તારથી પરખારા માટલી દેવા, બીજા તારમાં भी क मने तुन्धि अम्सा वस्ते अस्य बद्दामां क्षेत्री अपस्यपि ना थे। इस्त भागर मान्यां क्ष्यां के हैं भी इस्ताओं करों इस्त भेगरी हो. अस्राहता मेंबनी तरिह विसापत अपेस श्रीसना शही भीतिरहरें मेंड इन्टिस्ट्यू मार्पेस ही तेमें कर्यां हों है इस्त कर्यां स्वास श्रीसना बता मेंटि हो ते तेने पात्र सेंब्रिया करेंडिंगे. व्यक्त ते इते हैं है ते टापुमां पाने बाने और अन्यान वसे है, आधी श्रीस तेने अस्त पात्र साम हों हो हो हो साम स्वास साम क्ष्यां साम क

તા. રર મીએ ફડર જાણાવે છે કે. બાલવેરીયા કાળા મામ કતા દક્ષિણ કિનારાયરની પતી સેમાનીભાને આપવા કંગુલ પતું છે અને તેથી તે બે સન્તો વચ્ચે સમાધાની થઇ જલ્લ સંભવ છે. એક લગ્કર જેનીનાની આસપાસ પૈતે પાલી પડેલ સાંધી છુકી લગ્કરને હાલવું આપણ માન્યું છે અને બીઝાનીપર પુપંચા કરેલ છે. એક તારમાં ચેલું જાણાવેલ છે કે કેન્ડકાંડીનેપવામાં બનુ અનિથી ફેલાઈ રહી છે અને સરકારી તેકકરાના હીસેમ્બર મરસના પગાર સામાના હીકે હેલ્લા તારમાં એના ખબર છે કે તુર્કીની વહી સાલા એમાં લગ્ન ઉમરાના, અધિકારીએ માને ધરમ સ્વર્ગો હતાર હતા. તેલે મેદાં રાજ્યોનું ખત સ્વીકારવા કરાલ કરી છે.

તુરકૌને ચદદ

કરળન રેડ ક્રેમાંટ સેરસાય-દેવા સિપારક વ્યયને મળ્યા છે. તેમાં કાજા ભરતારામાની તામવાર તપસીલ આપી છે. જવા રકમના માંકડા પદ ૩૯૮૨–૧૮–૬ છે. તેમાંથી પા ૩૩૮૧~~–૧૯–૮ સુધી સુધી રક્ષે તુર્ધી કેાનપલપર મેક્કમ્ય~~ એવામાં આવે છે. બાઈના પા. ૧૦૦-૧૯-૧૦ પેટે ડરાફ્ક ના ખરગ, ઉપસંધીએ તીકળનાં મુસાફરીના ખરગ, પ્રેતરહાં रीनेएस तथा संजन वारंगार असलेत्यात जेनते। स्था तेतं भरम, ७५३मणी, २१ V, ७४भ, वेवहिस्त, 2वीमास क्येरेस ખરસ એમ વિગતવાર સ્ક્રમા જ્જાવેલી છે. વિપોસ્ટને અહિ જમાવમાં છે કે: 'આ ક્રિયાળ સિવાય રોઠ કર્દ એમ, પાર ખના પ્રમુખપણ દેઠળ ઉપરાવવામાં આવેલા નામામાંથી લડાઈમાં પાપલ સ્પેલા અને સહીદ થયેલા હર્લ સીપારીનેસ ના લાગાર થઈ મહેલ ભાળ બચ્ચાંએના **સંક્રઠ નિયસ્ય** ગર**ે** પા. ૪૦૦૦ સ્તમ્બેમાની રેડ કેસંડ સા~~થાનીપર~~ મેતરલી આપ્યા છે તેનું લીસ્ત હું ક મુક્તસાં મહાર પાકવામાં આવશે. અને આશા છે કે જેઓએ એ ફંડમાં તાઓ 🚓 સુધી આપ્યા નથી તેઓ ઉતાવલ ભરી દેશાં

ડરખતથી થી. કલાકોમ અહમદ મામત ભારકન કુમલામા યુરાપી રાત્યોની દિલસાલને વખાતી કામતાં લખે છે કે ક આ પ્રસાવ હીંદુસ્તાનમાં સુસલમાન અને કોંદુ કેલો જે એકતર બતાવી છે તેથી બન્ને કામેરને બહુ શીખવાતું છે. એ કામેતની સાંચા વખતની ખટાય માંડાવવામાં ભારકન કુમશે! સાધતરૂપ થયેલ છે આ એકનાથી દીંદુસ્તાનના સીતાથા મમકવાના વખત નજીકમાં આવ્યા જ્યાપ છે. ક્રમણાની દેશની ટપાલમાં વરીભાવ ગામના કરિલામાંઓએ એક સભા બરી તુકીને મદદ કરવા સારૂ સારી રકમ એકા કર્યાના ખબર મળ્યા છે, અને તે માટે તેઓને કુબારકબાદી ઘટે છે.

એક ખબરપત્રી લખે છે કે :—આડાગાસ્કરની ગામ હાતા નારીલમાં રેડ કેસંહતું ઉપરાશ્ધ કરવામાં આવ્યું હતું, અને તેની રકમ, કાંક ૧૨૦ ના. ઓહાનીસએ પર જોહાનીસ્બરમ મેડકલી-દેવામાં ભાગી છે,

117

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

પ્રકારણા ૧ લ્લું.

आपष् शरीर

પૃથ્લી, પાણી, આકાશ, તેજ ને વાયુ: આ પંચનત્વના ખેલ જગત કહેવાયું

ઉપલી કડીમાં શરીરનું વરુણન ઘણે પ્રકારે આવી જનય છે. અનેમાં અનેમ કહ્યું છે કે પૃથ્વી અંદલે માડી, પાંચી, **આકાશ, તેજ અ**ને વાયુ એવા પાંચ તત્વા મેળવીને જે ખેસ કુદરતે અને કુદરતના પણ કરનારે કર્યો છે તેને **અલ્પન્ને આ જવતને નામે એ**લાપાએ છીએ પન જે વસ્તુનું જગત બન્યું છે તેજ વસ્તુનું આ માદીનું પુતળું એને આપણે આપણું કરીર ક્લીએ છીએ તે બનેલું છે. **વ્યાપણામાં** કહેવત છે કે યથા પિંડે તથા પ્રકારિ, જેવું દેહે તેવું દેશે. આ ચાવી આપણે યાદ રાખાએ તા આપણે **ખ્યાત સમજરાં કે શ**રીરતે નીભાવવા સાર સ્વચ્છ માડી, સ્વચ્છ પાણી, સ્વચ્છ ખુલ્લાશ, સ્વચ્છ અમિ (સુરજ) તે સ્વમ્ય હવા એ જરૂરનાં છે ને તેમાના એક પશુ તત્વથી **માપણે** ડરવાનું નથી. ખરૂં જોતાં તા તેમાંના એક પસ તત્વની શરીરને વિષે પ્રમાણમાં ખામી થાય ત્યારે દરદ થાય છે. સરીરને વિષે આટલું જાણવાની આવશ્યકતા છે. પણ એટલુંજ જાયુવું એ આપણા વિષયતે સારૂ બસ નથી.

સરીર મામતી, હાડકાં, માંસ, રૃષિર (શાહી) તું ખતેલું છે. હાડપીંજર ઉપર શરીરના મુખ્ય આધાર છે. તેને લીધે આપણે હતાર ઉભા શકામે છીએ; તેને લીધે ચાલી શકાએ છીએ. હાડકાં એ શરીરનાં નાલ્કુક અવયવાતું રહ્યલુ કરે છે; ખાપરી એ એજનું, અને પાંસળીઓ એ ન્હદય અને દેશ્સાનું. દાકતરાની મબુતરી પ્રમાણે આપણા શરીરમાં રહ્ય હાડકાં છે. હાડકાંના બહારના બાગ કહ્યુ છે એવું આપણે સહુ જોઈ શકાએ છીએ. પણ તેની સ્થિતિ અંદર ના લાગની નથી. તે અંદરના લાગ પાંચા ને પોતા છે. એક હાડકું બીજની સાથે સંધાએલું રહે છે તે જગ્યાએ

तेवे। तेनेक अध्य थे.

આપણાં દાંત એ પણ હાડકાં છે. પ્રથમ બચપલુમા દુધીઓ દાંત આવે છે તે સહુતે પડી જ્ય છે. પછી અસ્ત્રીઆ દાંત આવે છે તે પડ્યા એટલે પાછા નથી આવતા. દુધીઓ દાંત ંજથી આઠ મહીતે પુડવા શરૂ થાય છે. અને આપાક એક વરસતું થાય તેવામાં ઘણાખરા બધા પુડી રહે છે. આશીઓ પાંચ વરસ પછી પુડવા શાંગે છે તે ૧૭ થી ૨૫ વરસતી ઉપર સુધીમાં બધા પુડી રહે છે. દાહ સરવચી છેલ્લી પ્રટે છે

પ્રચાનું આવરલ ક્ષેમ છે. આ પ્રચેતિ પાર્ચ હાડકુંજ હોય

ગામડીને ભાષણે સ્પર્શ કરશું તો ઘણી જગ્યાએ આપણા હામને માસના શ્રીચા જસારો. આ સ્તાયુ કહેવાય છે અને તેના વડે ભાષણા તાનતાંતુંઓ કામ લીએ છે. આપણે હાથ બાડી ઉપાડી શકોએ છીએ, જડળાં હલાવી શકોએ છીએ, ભાંખ મીડાવી શકોએ છીએ એ બધું સ્તાયુને આધારે

શ્વરીર સંભેષી બધું તાન આપવું એ આ પ્રકરણોની હદ બદાર છે. સખનારને પોતાને તેવું તાન છે પણ નહીં. આપણા અર્થને સાર જાણવા જેટલુજ આ પ્રકરણોમાં અપારો

એટ્લે ઉપરતું સમજબા પછી આપણે રારીરતા **મુખ્ય ભાજે** ઉપર જુઓ ઇ.એ. તેમાં દાેજરી એ સર્વોપરી મુદ્ધાયા ંલજરી એ કાબલર આળસ કરે**તા આપણાં ગાત મા**ત્ર દીશા થઇ જાય, જેટલા બાર આપણે હાજરી પર મેલીએ છોએ તેટલા ભાર સદન કરવાની કક્તિ મદાવિ**કામજા**મ**ી** એકમાં પણ તથી. આ દેકજરીનું ક્ષમ અનાજને પર્સિત કર વાનું તે પાચન થયેલા અનાજ વડે શરીરનું પાષણ કરવાનું છે. સંચાને જેમ અજન તેમ માસસને દ્રાજરી છે. આ ભાગ ડાળા પડખામાં પાંસળાની અંદર છે. તેમાં અનેક ક્રિયાએક થઇ, જુદા જુદા રહ્યા તહવાર થઈ ભાન્નમાંથી તત્વ ખેચાય છે અને ભીજા ભાગ મળ મુત્ર થઈ આંતરડાંમાં થઇ બહાર નીક્લે છે. તેની ઉપરની બાજુ એ ઓજના ડાંબા ભાગ છે. દ્વેજરીની દાખી તરફ ભરાળ છે. ક્લેન્યું પાંસળી એાની અદર જમણાં પડખાંમાં છે. ક્લેજાનું કામ ઢાહી શુદ્ધ કરવાનું અને પિત્ત પેદા કરવાનું છે. આ પિત્ત પાચન ક્રિયાને સારૂ ઉપયોગનું છે.

પાંસળાઓની નીચે છાતીની બખોલમાં બીજ ઉપયોગી વિભાગો છે. તે અંતઃકરણ અથવા રકતાસ્ત્ર અને ફેફસાં એમ છે. આ અંતઃકરણની થેલી બે ફેફસાંની વચમાં કાબી તરફ ઢાય છે. અતીમાં ડાબા જમણ મળી ચેરીસ હાડકાં છે. પાચમા અને છકા પાંચળાની વચ્ચે અંતઃકરણના ધળ કરી થાય છે. આપણને કાશું અને જમણ એમ બે ફેફસાં છે, તે ધાસ નળીનાં બનેલાં છે. તે હવાથી ભરેલાં છે ને તેમાં ક્ષાહી સાફ થાય છે. ફેફસામાં હવા પહોંસે છે તે ત્યાસ નળી વાટે. તે હવા નસકારાંમાં થાને જવી એક્સે. આમ નાકમાં થાને હવા નજમ તે સરમ થાને ફેફસામાં ઉતરે. ઘણા માણસા ભા વાતથી અજ્યા દ્વાર હવાને મેડા વાટે મહે છે તે તુકસાનું ખામે છે. માહું ખાવા વિગેરના કામમાં કરાતું છે. હવા તા માત્ર નાક વાટેજ કરી જોઈને. કામમાં કરાતું છે. હવા તા માત્ર નાક વાટેજ કરી જોઈને.

આપણે શરીરની કંપ્રક રચના તપાસી ગયા, તેના કેટલાક મુખ્ય લાગનું સફેજ શાન લીધું હવે જેની ઉપર દેહતો આધાર છે એ પ્રવાહી—સાહી—ને તપાસીએ. હાહી આપણ તે પાયલું અરપે છે, વર્ષા તે ખાસકમાંથી પાયલું કરનાર લાગને તાખા પાડે છે! નિરૂપયાંથી વસ્તુઓ—મળ મુત્રા—ને બહાર કહાડે છે તે શરીરને એક સરખા ગરમામાં રાખે છે. કાહી શરીરમાં રહેલી નવાઓ—નસો—વાટે નિરંતર દર્મા કરે છે. આપણી નાડી ગાંદ છે તે હાહીની ગલીતે લીધે. ભુવાન તે તંદુરસ્ત માલુસની નાડી એક મીનીટમાં લગ લગ હપ વખત માટે છે એટહે હપ ધબકારા ગારે છે. બચ્ચાંની જલદ માલે છે, તે પરાત માલુસની એક્ટી ઓઇન્સા છે.

સાહીતે સાફ રાખનારું માટામાં માટું સાધન હવા છે. શરીરમા ફરીતે જે સેલી ફેક્સમાં જન છે તે નક્ષમું થઇ પડે છે તે તેમાં કેરી મદાસ્થ હોય છે. આ કેરી પદાસ્થને અંદર મખેલી હવા કીલી હે છે તે પાતામાં રહેલા પ્રમ્યુ વાષ્ટ્ર તે સાહીતે આપે છે. આ પ્રમાણે કિયા સાલ્યાજ કરે છે. શાહી માથી લીધેલા કેરી પદાસ્થ લઇ અંદર મંગેલી હવા બહાર નીક્ષ્ય છે અને સાહીમાં પ્રાપ્યુવાય મળી તેજ પાયું નસો વાટે આખા શરીરમાં ફરી વલે છે. આથી સમજી શક્ય કે બહાર નીકળતો યાસ એ કેટલેક દરનજે કેરી છે. પણ હવાની અસર આપણા શરીર ઉપર એટલી બધી શાય છે કે તેના વિચાર આપણે કઈક વિસ્તારથી તેમાં પ્રમુશ્યાજ કરીશું.

(119)

પરસુરણ

સર જયસેલ્છ છછભાઈના પ્રમુખપણા હૈકળ મુંબઈમાં ૧૯૧૨ ના ભાગસ્ત માસમાં ભરાએલી ગીટીંગમાં જે અરછ બીડીસ કાશાનીના હીંદીપર પડતાં દુખા ખાબત મળુર કરવા માં આવી હતી તે અરછ વાકસરાયે દંડીયા એાપીસપર માક્લી છે એવા ખબર હીંદુસ્તાનથી મી. પોલાકપર આવ્યાઇ.

તા. ર૧ માર્એ લાંક્તથી ફટર જણાવે છે કે આમની સભા માં મી. રીસના સવાલના જવાબ દેતાં કાંઢાતીયલ પ્રધાને જમ્મુલ્યું હતું કે દક્ષિસ આદિકાના દીંદી સવાલપર ધુનિયન સરકાર ખ્યાન આપી રહી છે અને ભનતી ઉતાવળ ઇ મીત્રે સત બીલ કરી યુનિયન પાર્લીમેંટમાં દાખલ કરનાર છે.

અત્રેરીકાની પારલામેટ એવા કાયદા પશાર કર્યો છે કે જેઓ તે દેશમાં દાખલ થવા માત્રે તેઓને તેમની માદરી જવાનનું તાન હેલું જોઈએ.

શારક હાર્કો અની તખીયત સુધરતી જાય છે અને હવે તે આ સાહેળ ગાડીમાં દરવા નીકળી શકે છે એમ તા. ૨૧ મી એ ફટર જસ્યુર્વ છે.

ડરખતથી મદરસાએ સોકતુલ કરિલામ પાનાલીના સેક્રેટરી તા. ૨૦ મીએ લખે છે કે આ સંસ્થાની મસિક સલા ૫૦૪ વેસ્ટ ઓટમાં અળી હતી.

ડર્ભતથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે:—મઇ તા, ૧૨ માં જનેવારીના રવિવારના રાજ મેં ઓટની મદરસામાં ઇમતે હાનના જલસા થયા હતા. લણા ઇસ્લામાં સાઈઓએ હાનના જલસા થયા હતા. આ જુલ કરીમ હાછ આદમ પ્રવે રિએ મદરસાના સ્થિતિ સમજાના હતા. તેમણે દીની કેળવ સીની સ્વરીયાત આપના અને અમેજ કેળવણીપર તેથી વધારે ખાત આપવાનું અનજમ સારું તથી એમ જચ્યુલ્યું. આ છોકરાએકની પરીક્ષા લઇ ઈનામાં વહેં સામાં હતાં. છોક રાઓએ પરીક્ષામાં બહુ સતાય આપ્યો હતા અને હાજરીના તથા હતા.

રીયુનીયથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે:—કસિલામી એપરતા દુકાનમાં વેચવાનું કામ કરે છે એવા દાખલા ઘણી જગ્યાએ જેવામા આવે છે. એ રીવાજ તદન ખાટાજ છે. અત્રેની સાઉથ કાસ્ટ લાઇનમાં પણ પ્રણીએક દુકાનામાં આરતા વેચવાનું કામ કરે છે મારા દીની ભાગ્ઓને વિનંતી છે કે એપરતા પાસે દુકાનમાં વેચવાનું કામ નદી ઢતાં તાકરા રાખી કામ હેશા.

મી, ભવાની દ્યાલના કેસ બાબત મી, પાલાક દ્રાંસવાલ અથા હતા તે હવે પાલન કર્યા છે. આખરે સરકારે તે ભાઈ ઓના કેસ આ માસની આખરી સુધી ક્રુલતી રાખ્યા છે. તે દરમીયાન રજીઆરની ઓશીસ તેમના હક બાબન પુરાયો તુમાસશે. તેમને ટેકા આપનારાં સામદનામાં માં બડી, મી હ્યાસ બહાદુરસીંગ, મી. પા. કે. નાક્ષ્યુ, મી. ડેવીડ અરનેલ્ડ વિગેરેએ કર્યા છે

ક 'ડ્રાસવાલ લીકર' જસાવે છે કે '— પ્રારંપકટ ટાઉનશીપ કર્મા સ્ટેડ ન. ૧૧૪ ની અદર રહેનાર સુસા દાવજી નામના દ્વારી દુધનદારપર તા. ૧૭ મીએ 'ડ્રી ' કારડમાં ૧૯૦૮ ના જ્ય મા સ્થદાની ૧૩૧ મી કલમ મુજબ કેસ ચાલ્યો હતો. તૈનાપર એ આરોપ હતો કે ખઝાર કે આણોના વાડાની

બહાર તે રહેતા હતા અને તે માટે માઇનના કમિશનરની રજા હેવા જોઈએ તે તેએ લીધી નહેતી. મી. રીચ બચા વર્મા હતા. સારજ ટ જુખાનીમાં કહ્યું કે અપરાપી કર્યા માણસ હતા અને તે ખાસુવાળા વિભાગમાં રજા વિના રહે તા તેથી તેને પાતે પકડ્યો હતા. તેને તે જગ્યા છાડવાની ૭ દિવસની નાડીસ પાતે આપેલી હતી. ઉલ્લાટ તપાસમાં સારજ ટે જયાવ્યું હતું કે અપરાપી પાસે લાઈ સેન્સ છે અને તે વૈપાર કરે છે. કેસ તા. ૧૧ મી ફેબરવારીપર મુલતી રહ્યો હતો.

એસિયાડીકાના સળધમાં થાડા વખત પહેલાં સરકાર ઉપર જે અસર થઈ છે તેને લઇને તેની વરતજીકમાં એશીયાડીક તરફતો ફેરફાર થવાના સંભવ છે તેથી ફેાક્સરસ્ટ અનુનીસીયા થીડી ચીંતાતુર રહે છે. તે એમ પણ મામે છે કે સરકારે વસર વિશ્વંભે જે નેડીવા અને ક્સરડ સોકા મ્યુનીસીયાશીડી ની આસપાસ રહેતા હોય તેના કાશ તેને આપવા જોઈએ.

ફેક્સરસ્ટ્યી એક ખબરપત્રી લખે છે કે :— બોડાણ નવી મરજીદના દેકજનું ઉધરાજું થયું છે તેમાં કુલ પા. ૧૦ અને શી. પ ભરાવા છે. આમાંથી પા. ૧૦ ને કરાફ્ટ હાજી ક્લાહીમ હાજી કાસમ પાંચભાવાપર રોઠ એમ. એસ. રોક્રી મારકૃતે દેશ બોક્લાવેલ છે. તેમણે પણ મજકુર ઉપરાસ્ત્રા માં સારી રકમ ભરી છે.

ાક્ષર લંડનથી ' અનુભવી ' લખે છે કે :- આખા દેપ દાક્ષાનીમાં ઈસ્ટ લડનનો મ્યુનીસીપાલીટી એશિયાદીદાપર કરડી નજર રાખે છે. દર વરસે તે કાંઇ નવું ઉભું કરે છે અને તેથા એશિયાદીદાને જમત રાખવાની અલામણ કરતી દાય એવું લાગે છે. પણ અહીંની હોંદી એસાસીએશના હોદેદારા ઘણા વખત હોદદો બાગવી હવે કંટાલ્યા જણાય છે. હોદેદારાની નવી ચુંટણી કરી કામ કરવાના વખત હવે આવી લાએમ છે. કુસ પતું મૂળ ઉખેડી એસાસીએશનના કામમાં સહુએ મદદ કરવાની જરૂર છે.

વેલીઝટનથી ચી. ખુશાલભાઈ પટેલ લખે છે કે:—'ઈ દિ અન એપિનિઅન' ના ગઈ તા. 30 થી નવેમ્બરના અંક માં જોહાનીસ્બ્રસ્થી થી. કે. બી. પટેલે સીકર ગામના ' જ્ઞાનાન્તેજક મંડળ ' ના નિભાવ માટે અત્રે એક જ્યુકનું દુંડ ખાલવા સુચના કરી હતી પસ્તુ અત્રેના સીકરનારી બધુ ઓએ તેપર ખાન આપેલું જમાતું નથી. આ કામ સત વર ઉપાડી હેવું જોઈ એ, જોહાનીસ્બરગમાં સીકરનારોએાની સંખ્યા ઘણી હોવાથી સરખાત સાથી થવી ઘટે છે. હં પસ્તુ જે શ્રી દરાવવામાં આવશે તે આપવા ખુશી છું.

એરાથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે :— અને પા. ૧૦ ડીપોઝીટ સુખ કાઈ પણ ઉતાર દાખલ થઇ શકે છે તેનો લાબ લઇ કેટલાક દલાશા માત્ર પોતાની દલાલી સાજી કરવા સાર ઘણા હીંદી ઉતારઓને અહીં ઉતરવા લલગાવે છે. ઉતર્વાબાદ નેઓને ઘણી વખત પોતાના સરસામાન વે મીને પણ દલાલનું ખીસું ભરવું પડે છે, અને પછી પધા નાકરી નહીં મળવાથી અભનાં સાંસાં પડે છે. અની વેળાએ દલાલા તેઓને મદદ કરતા નથી. ૧૯૧૨ ની સાલમાં દેઢ લાહો તેઓને મદદ કરતા નથી. ૧૯૧૨ ની સાલમાં દેઢ લાહો તેઓને સદ કરતા નથી. ૧૯૧૨ ની સાલમાં દેઢ લાહો રેખાડી રખાડી પાળા દેશ મથા અને દેટલાઢ હઈ રખાડી છે. આ ઉપરથી અહીં ઉતરનાર હીંદીઓને ચેતવાનું છે. •

કાઇભરમના મી. દ્વસન મીમાં ભારતે મશકત વિષે કેટલાક સવાલ પૂછે છે તેને જતાબ માંઘાની જાણ માટે જાહેર સાથે છે. ખબર કીક જહારવા જેવી છે તેથી માર્ચ ઈ ક્રેપ્ટ પુર લાકમાંથી કાડી તીમે આપીએ છીએ:—મસકત ભરબરતાન માં માવેલા એપ્રાંત પ્રાંતની સબ્લાની છે. ત્યાં વરસમાં સાત્ર પાંચ ઈંગ વરસાદ પડે છે. એપ્રાંત એ સ્વતંત્ર ક્રુલક છે તે સૌતા શબ્દ સુલતાન કહેવાય છે. લસ્તી મુખ્યત્વે આરબાતી છે મધુ ત્યાં હસતી, હોંદી, સ્વાહીમી અને બહુમાં પણ છે. સલતાનની સાથે પીડીશ સરકાર વરસેલ્યુ આપે છે. મસતકમાં સલણ હીંદી પ્રાપાયતું છે. મસહતાને દર વરસે પીડીશ સરકાર વરસેલ્યુ આપે છે. મસતકમાં સલણ હીંદી પ્રાપાયતું છે. મસહતાને ઘડે છે. પ્રાપાય હીંદુસ્તાન થડે છે. મસકતામાં લીડીશ કેડાનસલ રહે છે. તેની વસ્તી ૨૫૦૦૦ તી છે. વેપાર મુખ્યત્વે કરી હીંદીના હાથમાં છે.

सक्षावाम कांस्कुमन हरिसामना नवभा क्युनी रिपेस्ट सा. व शुन १८११ थी ता. ३१ मे १८१२ मुधिनी क्यारिपर मेहिसवामां कार्या छे. क्या क्षुद्ध इ. ५०३–१२-१ ती मेहिसवामां कार्या छे. क्या क्षुद्ध इ. ५०३–१२-१ ती मेहिस आंखुमनने सणी छे, ३. २६–६–० पुस्तीन गारे छेट मंधिन छे. हेटसांक क्षुस्तीन पास सक्यां छे. मेम्परानी मासीक थी वमेरे मणी हुस कार्यक इ. १६३३–६०–१०॥ क्या कार्यक इ. १६३३–६०–१०॥ क्या कार्यक इ. १६०६–८–२॥ क्या वेश छे. कार्यकरी २५ मासीक थी वमेरे मणी तु. कार्यकरी छे. कार्यकरी २५ मासीक श्री प्राप्त व व्यवस्थ कार्यकरी क्या कार्यकरी कार्यकरी कार्यकरी कार्यकरी कार्यकरी कार्यकरी कार्यकरी छे. कार्यकरी छे. कार्यकरी छे. कार्यकरी कार्यकरी छे. कार्यकरी कार्

હારક સેલગારને થાડી મુદત પહેલાં ભાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે જે તવંત્રર માધ્યુસ પીતાના કાળ માજમન્તમાં સુન્વરે ક તે એક ઝરીઅડ રખ્યુ માણુસ કરતાં કોઇ નીતિમાં ચડી આપ નહીં,

ફરાંસની પ્રજ ૧૯૧૦ માં જસૂ દીઠ છ લાટલી દારૂ દર વરસે પીતી હતી. ૧૯૧૧ માં જસ્ટ્ર દીઠ સાત લાટલી થઇ. આ રિતે જો દારૂ પીતાની આદત વધતી અપ તો બોછ કેલ્ડ પશુ આફતની જરૂર વિના આ પ્રજાનો નદન નાશ થેડી ફ્રાદ્રમાં થશે એમ કહેવાય છે. જે પ્રજાને દારૂ હણે છે તેને બીજ હસુનારની દાજત શાની હોય!

'નાતાલ મરકહરી' તે એક લેખક જસાવે છે કે તુંગ્લાં માં વીસ લાખ છે કરાનાં દાંત તપાસનાં તેના જેવામાં આવ્યું કે ૪૦ ૮કા એટલે આઠ લાખ છે કરાનાં દાંત અને મેં સહેલાં જેવામાં આવ્યાં. આમ દાંતને મ્ફ્રો ખરાળ દ્વાવાથી તેમાંના દાંમી રસ પેટમાં ઉતરે તે છે કરાં માંદ્રા મહેઓમ દાકત્રેઠ જ્યાવે છે. તેખક સુચવે છે કે દરરેક છે કરાનાં દાંત ને મ્ફ્રો હમેશાં હાંતસ વિગરે વપરાધી માળાપાસ્ત્રો સ્ત્ર-૧૦ રખા વવાં જોઇએ. તેજ હમક જ્યાવે છે કે તેટલાં છે કરાંમાંથી સાઠ હજાર ક્ષયના રાસી જેવામાં આવ્યા હતા. આવા બધા છે કરીને અને આ પુર્વાને બહાર મુલ્લી ત્યામાં ક્ષુવાની તે ઢેખક અલામામ કરે છે.

हीं हुस्तानना भगरे।

મદાસનું 'બેલ્ડન વરલ' હાલની મોકમતા મહાય રાવ બહાદુર અલ. એન શહેલકર વિશે લાખે છે કે તેઓ ઈમાન્યુ માં આવેલ કરીમાં સામની માંદર એક આબરદાર મરાક્ષ્ય કર્ત ખાં આવેલ કરીમાં સામની માંદર એક આબરદાર મરાક્ષ્ય કર્ત ખાં રાત્ર આવેલ કરીમાં સામની માંદર એક આબરદાર મરાક્ષ્ય કરી પ્રથમ બીરારમાં તેઓ વડીના એલ. એલ. એક સી. બી મરીકા મસાર કરી પ્રથમ બીરારમાં તેઓ વડીના કરવા લાગ્યા. પણ ઉદ્યોગ તરફ તેમનું વસલુ વધારે દાવાથી તે તરફ તેમણે 'આન આપવા માંડર' અને હાલમાં ઉટલીક માદધાયિક સંસ્થાના કર્તાંહતાં પોતે થઈ પડેલ છે. ૧૯૦૬ માં એક્ટ્રિયિક સંસ્થાના કર્તાંહતાં પોતે થઈ પડેલ છે. ૧૯૦૬ માં એક્ટ્રિયિક કાનફરન્સ અન્ય માસી તે લણે સાથે તેમના પ્રયાસને આબારી છે. એ કાનફરન્સ સાસ્થી દર વરસે અરાય છે અને તેમાં કેટલીક વાર તેઓ લક્ષ્યારથી દર વરસે અરાય છે અને તેમાં કેટલીક વાર તેઓ લક્ષ્યારથી દર વરસે અરાય છે અને તેમાં કેટલીક વાર તેઓ બ્રાયરથી દર વરસે અરાય છે અને તેમાં કેટલીક વાર તેઓ બ્રાયરથી દર વરસે અરાય છે અને તેમાં કેટલીક વાર તેઓ બ્રાયરથી કરવાના છે. અરાયરથી દર્તા તેમાં કેટલીક વાર તેઓ બ્રાયરથી કર્યા કરીકામાં કેટલીક લાદ કરીકામાં હતા. વર્લા તેમાં કરીકામાં સાથકામાં સાથકામાં

થી કામેરના ખદારાજ્યને ભાઈએ એશતાં ૧૫ વરતા વધાવી રાજ્યમાં ભારે ઉત્સવ મનત્યો હતો. મહારાજ્યએ આમમને પ્રજ્યના પ્રતિનિધિઓથી જાનેલી સામસભા નીમવાનું, હેટલાક કર માદ્દ કરવાનું, જાને લાતસ્માં હીંદી ભાવા જાને તામરી લીધી હાખલ કરવાનું જાહેર કરયું હતું. "સરસ્વલી ' કામે છે કે તે રાજ્યનું હાતર હીંદી સાધામાં રખાશે તેથી હીંદી ભાષાને રાષ્ટ્ર ભાષા અનાવવાના પ્રયાસને હધારે વ્યવ મળશે.

'સળસતી' જ્યારે છે ફે સસ્તરી મન વ્યવહાર વગેરેમાં હોંદુસ્તાનના વહેવાસીઓ માટે નિરીન'—કેમી શબ્દ વાપરવાને અલ્લે ઇંઠિયન—હોંદી શબ્દ નાયરના એના હુક્ય વાદમરાયે હોંદ્રી છે; કેમકે નિરીવ' શબ્દમાં શુચ્છતરની સાલણી રહેલી છે

'ખંત્રાથી' જણાવે છે કે અંડામાનના ઠાપુની વસ્તી ૧૫ ૧૦૧૧ છે. તેમાં ૧૫૦૦૦ કેઇ છે. 'આરલા જેદીને સાળ વવાને સાર એ ઠાપુનું ભારે અસ્થ રાખવું એ સુનાસભ નધી. વળી નમાં આવી સંસ્કારોએ દુસ્થાં હેલ તમાં તેમાંના ક્રમાની ક્રેપર સ્થામ 'આન કર્ય શક્તી નથી. એવા કારણ સર એ હાપુનું અસ્મ કહાડી નાખવાની અમામના 'વાંશસી' હવે છે.

અમાન ધ 'ગુજરાત મિય' જ માર્ગ છે કે :— પુના ખાતે સહેં. મેડન ભાનું મેની સત્તર તા તા મહાર કેટી ક્યારકના પ્રદેશ મળો હતી. જે મેના જેટી જ્યામાં ખાન, અમરાના મેમમ માને સીન્મેસો, મેરીસ અમરાના મેમમ માહ વીનેરે હસ્માંથી આનું હાજર હતી. શરંચાતમાં કાતકર તાના માત્રમાં સહિતી હલીમાં મોલા છે. સ્વાપ્ત મોલા મેરામ મોલા મેરામ મોલા મેરામ માત્રમાં મેરામ મુસાલીમ મુસાલીમ માત્રમાં દેવા મુસાલીમ મુનીવરસી કરી છે. તે બનાવા દ્રીસેમોની માત્રમ મુસાલીમ મુનીવરસી કરી છે. તે બનાવા દ્રીસેમોની માત્રમ મુસાલીમ મુનીવરસી કરી હતો માત્રમાં છે. દ્રીયાલી ની માત્રમ મોરામ માત્રમાં મુસાલીમ મુનીવરસી કરી હતો માત્રમાં મા

~~ારેનપણાઓએ એ લાયણી~~ ગતાવી હતી તેવી અગાઉ કદી છાલ કર્યાય નજરે ચઢી નહીં; છતાંએ કેવા દેવા વિના જસા मानकार्यमान मानेतिम वस्ता भागत न्योगी भने बताली न्यामके कार्याचे तक केन्द्र करी कार्य तरियुक्तिके मासव कार्याः अक्षेत्र भागत्री कान् करे तेवी द्रीपाड आंडी. केर्ट भूग राजाय भीना क्योत्राह करि कारतारी एकमेर क्योती करी तक्यों। व्यवस्थि केसी पक् पुरावेश आहीं अलतां तीने किही क्योंगा. प्रेनेश 🐂 अर्द्ध करेंग करते असे इतो. हेनीवस्सीरीनी बीबक्त विश्व क्षिमारी स्रोधान्य क्षिप्तिम् क्रिसर हरी की. ।श्वरणना । देवनी प्रदानी स्टी डेणवृष्टीना स्वाधिक नहीं पुर क्षेत्र सम्भ तेवी अहोजी हिंगी करें, के अपने में भिटि और एंडी होता का में समाध्यानी असने होताक वस

क्ष्मिक्ष प्रमा के कार्या के कि इन्यानिक मान्याम के उसते सान पुत्र शास्त्री' अस्त अस छ. ' पहेला अस्ति अस्ति केरी हैं जा जा से कार्म करी हिया कर है है. ्ष ना होहे कादी होषिया के , क्रेंड्स क्षेत्रा, करवा , दिक्किना े हामरेड ' पत्रता, ल्यमिपति सी, महम्बद, व्यावीमे करेवी प्रण કેર્યું કૂલાબમાં હકી સરકાર તેમની દિલસાજી અને ઇસ बाम तस्ती महायत भारे काकार भान्ये। हे अने क्या ખાં 💜 🖰 ઉખી કરવા ધારેલી કેમનના વ્યયુક આન હીંદી ગારસંત્રાને ઉપાક્ષ્યા દેવામાં આપેશે. તુંકી સરકાર ક ઢઠાના क्षाक साचे की सामगा जाली करा वरसमां अरुपार्ध करवा भू भाष प्रश्न. अनिसामना भूरेमान भूरान ज्यान बेवु हराम દિલાથી દીંદી કેસલમાંમાંએ તાન માટે કોઇ પણ વ્યાજનહી हैवामा अक्र अते हिराव क्यों है.

માણસ કેટલી જમોનના માસિક દ્વાઇશકે?

िरावस्त्रीमनी चालाँ श्रेपश्यी, ी

अरुरेश है 👊

પ્રેયા મટેલ પૂર્વે સુખે વહેવા લાગ્યા. 'મામ જો ભાડારી ~~ષાડાશીમાનાં હોસ્કોકર જગાનમાં દાખલ વર્~~કતેને પજવતાં महोत ति। रोमा केंग्रेवा सुभावे। आध्य महोती. लेखे व्यक्तने અહાં ચેતવણી આપી; પણ તેમી કનેક્સલ અટકી અહીં. કાંઇ દહાડા કાંઇની ગામ તા કાઈ દિ કાંઇનું પેછ જબીનમાં हाप्पस यह कर्म. अने घड वजेरेने। इमर्यक्षम् व्यामी नामे. ત્રેમા પટેશે બહુએવાર તેના પડાશીઓને બેતવણી આપી જવા પ્રાપા, જાણ[ા]મ તે જો જીવર જાયે**ા. 'તેથી કારટે અડવાનું** જો**ણે** ધારમું, તો નાસુમાં જાતો જે જેમાં નાસ્યું નોઇને હોરને છેમડી મુકતું તથી; હતાં તેએ વિચાર કર્યો કે "વ્યાણ સરરાજ કેમ પોર્સવે? એમને એમ સહાવવા હેઇ તા મારા ખધા પછ ખલાલ વ્યામ, ખાટે જેમને સ્ટ્રીખ શીધા ધીના ચાંચે તેમ નથી "

આથી તેણે હવે દરવેળા કારટે મડમનું શરૂ કરમું. પણાએ चेदुक्षेत्रमा क्रीड-व्यात, को 'व्यात क्रीते 'पशी के। 'अपूक्तिवार। દંડ કરાવ્યા. આખરે ખેડુઓ બધા એડાયા અને પ્રેમા મહેલ की परस्थार प्रतिकृत अस्या धार्मा, की राम केर्न केर्न केर्न જમાનમાં આવી ગયાએ ભાવળનાં તાડ પાંડી નાખ્યાં અને ~~ે વર્તના છાલ શાકરા ગામતા ગામ~~ના પ્રેમા મહેલે સવારે કડી क्रतां क्रतां कोशं तो कोह नाक्ष्मतं जाऽ "रेख् "स्थी. "तेना ગુસ્સાના પાર રહેવા નહીં. તે મતમાં ખબડ્યા કે " જે હ ेंगा ने।रने ल**ध**े ते। अधी तेना पुरा क्रास^{्ट्रक}ें?''

ે પટેલ વિચારવા લાગ્યા કે " ખાતે મિસ્ હેરો દે" ખાંબરે तेने केबी न्यालां है तो धारो जेला ज्यासा परेसनाव छे. ते

नी अस्तिक अस्तिनिक सिरतमानियते। मूल्युना में दिलानुं गांत आय्य अने, मात्र तेन क्षेत्रमां करते, पर्य ત્રમાર્થી વડી **પહેલા. જ**સાએજ આ કામ કરમું એવી તેને पटेल ते। श्रुक्ताणी केलाक्का व्यती वन्ते, जाने मेसीय प्रदेश, ભ્યામાંથીસ ભ્યાની સાથે તકરાર કરી પક્ષા. ને ધળામવવા થતાઓ યું "તમે ખુલ મારતી રહ્યા કરા છે, જો તમે **છા**મા પ્લિકમણે રહેતા **હૈા તે**! તેને જતા કરોજ નહીં ^ત વ્યામ પ્રેમા પટેલ તેના આડેણી માડેણી, અમલશરા એ બધાની આવે ક્ઝમાં કરી બેઠા, પાડેકાશાંમાં તેા મેટલા ચીડાયા કે તેનું ધર તથા વાડા વગેરે ભાળી નાખવાની ધમકી દેવા લાગ્યા. નવી જમીન ખરીદવાથી પ્રેમાને જયોનમાં તેા ધર્માએ માસ્ય થયા, પણ તેને માટે ક્રુનિયામાં ક્યાંય ઝારથ ન સ્ક્રયા.

આમ ચામતું હતું તૈવામાં એવી વાત ફેલાણી કે આસુરોા भंधा तथी करमा सभर महेवा काम छे. प्रेमाओ ज्या सात સાંભળી, તેણે વિષાભું કે "આપણે તે! આ, જમીન છેકની નહીં. આસપાસના સારા જો અહીંથી નીકલે તા મીડા ગાંછી થાય. હું તેઓની જબીન ખરીદી લઉં, અને પછી પુર્ખ રહું."

એક દિવસ પ્રેમા પટેલ ધેર હતા નાં કાઇ એક મેમાન ચડી આવ્યા. તેની તેને પરાસાગત કરી અને ત્રાત રહેતા જ્યાગ્રહ કર્યો. રાંગ્રે ભંતે વાતા કરવા ખેદા. ક્રમાં ર**હે**લું. ક્રમાંથી ભાષા છે। વગેરે સવાસા પ્રેમાએ પુછ્યા. વાતમાં તે વાતમાં તે પ્રસાહેર કહ્યું કે જું પૈસિલમાંથી ખાલું છું. તે હલું વસલુંજ બન્ય છે. સાં જમીન બહુજ સાથી મળે છે. ભાગે એટલી જાે સ્સાળ છે કે જો અજ્જાદાં કાસ્ક્રેક જમીન જીપર ગડમાં ક્રોમ હૈ! તે પણ ઉંગી નીક્લે છે અને એક એક 'કું ડાંવાંથી ખેલા જેટલું અનાજ નીકળે છે. તમાં હમર્યા એક સાથ નિર્ધન ખેડત આવ્યા હતા તેણે એક વરસ ખરા ખર અહેનત કરી તેમાં તા તે ચાડી જગાન અને કેટલાંક દારાં પણ અરીદી વ્યક્તિન

વરેલ આ આવેલા પુષ્કપુષ્ઠ એક ગયા, અને વિચારવા માગ્યા 🦫 " એ સોવી જમાન વરળતી દ્વાપ તે મામણે માધી ખીબાખીય વસ્ત્રીમાં જાા માટે રહેવું ? હું મારા વસ્માર વેચી ના**ખાય, અને વર્ષા જ**ણને નવા પરભાર ભનાવીશ. **અહીં** રાજ વસ્તી:વધતી:આમ'છે, અને તેમી:આરે દિવસે દિવસે વધારે શ્વરકેલી એ પેટલી ગડરા, આટે ચાલ પહેલાં તો તે જગ્યા જોકચાલું .'

देवे अभारे अक्षा अद्विती आख्नी क्यारे हो अवी अभीत कोवा તે વ્યાસી બીક્લ્પો. શ્રેાડેક સુધી ગહે થેાડેક સુધી મળે એમ ~~ગુસા~~ફરી **કરતાં કરતાં દોડસાક ગાઉ ઝાધ્યા ત્યારે** સેક્ષા મેમાને ક્ષ્કેશી જમાએ તે પહોંચ્યા

अर्जी अर्पी तेथे लेये ते। लेप्नुं प्रस्कृत सामध्युं ६० તેવુંજ જાહું દેખાયું. ખેડુત આનંદથી રહેતા હતા અને સ્લ્લાલ કરતા હતા. કરેકને ત્રીસ ત્રીસ એકર જેટલી જમીન આપવરમાં જ્યાવી હતી. જે ક્રાઇ નવું રહેલા જ્યાવ**ાં** તેને શ્રીકા બહુ આવકાર આપતા. ત્રીસ એકર કરતાં વધુ જમીન જો ઉત્તર મામ્યુસ **નો**વા ધારે તે! તે ક્રેક રૂપિયે ઉજેકર ક્રેપે જારીદી સકતા

પ્રેમાએ તમામ તમાસ હતી લીધી, તે બહુજ ગુણી મહ થયા, જાને લાટ જેર જઈ **લધુ આટોપી એક**મ પા**યુ** વ્યાવવા भारकोर् भीके वरसे अर्थ संजित जेला जनाः जेलमां अपना નીકત્સા

અઠવાડીક પંચાંગ.

હીંદુ—પોષ વદ કરી પોષ વદ ૧૦ ત્યાર ખરચસાલે ૧ સી.

ગી સકર સુધી દીજરી ૧૩૩૨ પારસી—તા. ૧૬ મીથા તા. અમા સુધા (૧૨૭. કપેની 1262.

वार ता. तिथि ता रे । भी । भी

सनी २५ वह **રવી** .૨૬ ,,, સામ રહ " 4 92.964-285 49 अभग २८ ॥ 26 11 연박 < 2020 4-29,4 ¥€ 313 30 १० २२,२२ ५-२७ ६-५५

સ્ટીમરની આવજા

[જરમન લાઇન]

પ્રેસ્ક્રિડંટ—તા. ૬ ઠી કેબરવારીએ માંબહ માટે જપડરો.

<mark>દાનીંગ—તા. ૬ ઠી</mark> ગારચના અરસામા ¥ંબઈ માટે ઉપડશે.

િનાતાશ હીરેક્ટ લાઇન]

≈મ્યુલી—તા. ૨૫ મી જાતેવારીના ≈મર_{દરેક} શે(પાક), દેહા, સોરકા, છંદ ક્ષેપક अपारी.

[બ્રિટીશ ઇંડીયા લાઇન]

માં માંબઈ માટે ઉપડશે.

સામાં મુખઇ માટે ઉપરી.

JOHANNESBURG

E. S. Coovadia,

General Wholesale Merchant Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

Masters Cash Coy.

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

भीस्ती-ता. २५ थी ब्लंतवारीयी ता. प्रतिनशी दुशांषणस्य अभ्यती अभ्यतेली Indenture System. The book con-ર લી કુંબરવારી સુધી છે. સ. ૧૯૧૩. રૂ. આપારે લખાયેલી And પેની to tains a brief sketch of the Hon. Mr.

भादभिक्त-ता, १६ भी सप्रथी ता, २२ सभेव प्रस्तानी जुलराती तरसुमे। देश moved by the Hon. Member in the भेवामे आ पुरवननी अस्ताबना विश्वास्थी cutts. Price bd. Post free. बजेली छ. पास्त भारत सहीत जीमत

મુ-પા સર્વ દય સુધારત ખારમસહીત ક્રીંમલ ૬ પૈની.

૧૦ સુધી. અમર્સ લધુ બાલમાળા, સંધ્યા (with postage 28. 9t.) <u> ૩ -૧૬,૧૬,૫-૨૨,૬-૫૮_{|?૮}>વ, માત્ર કરતવ્ય, યુક્રગીતા સાર,</u> ६ १८ १६ ४-२५६ ५६ वेश थयेका छ. भी ६ थे. पारटेक ६ थे.

શ્રીઉપદેશ મં ધાવળી અક ૧૧ યો અવલેક્ટન, છ દરશનની એક વાક્યતા, 🖦 6d. (with postage 🙉 rod.) વર્સ્સાગ્ય રસાયન (ભજના) ખદમચરષ વિગેરે છે કોંગત ૧ શી. પાલ્ટેજ ર પ

ભતુષ્ય ભિત્ર ધરમાં અરથ, ક.મ

શ્રીમદ ભાગવત (ગુજરાતી ભારાતર)

ત્રુ**લસી**દાસકત રામાયણ---આમા સામાં કાલ ખા અને કલકત્તા માટે ક્યાંઓ વીગેરેના ચાંખા અગ્ય ગુજરાતી ભાષામાં આપેલા છે દરેક પ્રસંથના ઇનિ દાસ તુલસીદાસછનું જન્મ ચરિત્ર, મદા <mark>પન્કુઆ—તા. ૭ મી ફેબરવારીના અસ્સા</mark>તેવા, સમચાલ્છના વનવાસનું તિથિપત્ર તથા આઠના સંપક લવ કુલ કાંડ પણ **પાલમકાન-તા. ૨૧ મી ક્રેબસ્વારીના અર** અરથ સહીન આ પુસ્તકમાં જ્યાયેલ છે. ¥ોમત શી પ્-૩ ધારડેજ સી. ૧.

The L. P. Press, Phoenix.

"INDIAN OPINION"

by cheque, sweept in the cases of Durban South African armies. General Fruit and Produce Sup or Maritzburg, should include cost of ex PRILE 57 pliers, Market and Commission change (minimum fd.) Business commun., Agenta, 212 Market-et. Box 5477 cutions should be addressed to the Maxadata Tel. and Cable Add.. 'Oblige' International Printing Paise, Phikaix,

Books for Sale

Mine wand Alex. madwied's The Hon. Mr. Gokhale and the Gokhale's public career and the hill शिक्तहास ३२अवड अंधी. रेव. 30 report of the debate on the resolution

Brahma Knowledge. An outline of the Philosophy of the Vedanta as thouse hiven the hived wed set forth by the Upanishads and Marilant Ruth Gut-ft aten. 2124 Shankara; by L. D. Barnett M.A., Litt. D. Professor of Sanskrit at Uni-ओडिपहेश अ'बावाजी व्यं : १ थी vernty College, London. Price sa. 6d.

The Indians of South Africa: ४ १७१७ ५-२३ १ ए७ विषय त्यात्र निवस्य विजेरे अभिने सभा Helota within the Empire! How they are Treated. By H. S. L. Polak. Price 1s, 6d, post free.

M. K. Gandhi; An Indian Patriotin & दिश्हा प-देश प्रमुख, आमां गुल्हातना त्रक्ष विकृति South Africa. By J. J. Doke With an કરતવ્ય, પંચીકરણ વારતિક, સભાવણનું Introduction by Lord Ampthill, Price

> M. K. Gandhi And the South Airican Problem. Hy Dr. P. J. Mchta. Price 6d. (with postage 7d.)

Indian Home Rule, By M. K. भेक्ष अपर विवाद, डी. ६ पे. पारटेक्ट ६ पे Gandin, Price 6d. (with postage 7d.)

Hindu Social Ideals, Presidential મહાતમાં વૈદ વ્યાસ વિરચિત ૧૨ ઋષિ Addross delivered by P. J. Mehta, बाज़, श्रीभत थी. 3-4. सम्बेन M (), Bar-at-Law, on the occasion of the 11th anniversary of the Hindu Social Club, Rangoon, Price 6d, (with postage 7d.)

> Remittance in all cases must accompany order. The L. P. Press, Phienix,

"Indian Opinion" Souvesir of Mr. Gokhale's Visit

It contains a diary of the toor, and a report of every important function from Capelown to I returns. There are a great many Hustrale as, anchol og interesting 'mapshots," cartoniu, etc. Appendes L contains the principal representations, petitions, etc., presented to the Flon. Mr. Goshale during his trut. Appendix 11. consists of press The annual subscription to PROTAR OPER. comments, criticisms, interviews and corresofo 22nd and Krause Street ton (post free) is fourteen skillings for the possionee. The mine pul saw Indian ensertion (post free) is fourteen shillings for there is the special regulations of green in Appendix linion of South Africa, and tifteen shillings to the source makes a complete and internal in their parts of the world. Payment the source of of an exercial tour and with must be made in advance, itemittances be valued by time along an interest in

Frinted and Published by M. K. Gandha

International Printing Press. Phoneix, Matel.

POST FREE 5/3

OFFICIAL

HE Chairman of the Hop. Mr. Gokhale's Reception Committee, Derban (Mr. O. H. A. Jhaven) continues to take active interest in the matterest Mesers. Agine and Amenappea's difficulties with the Immigration Department. In suply to Mr. Jhaven's tolegram, dated the 3rd ultime, the purpost of which we reproduced in our columns, the Acting Secretary for the Interior replied, on Immigration, that the metter "was receiving attention." On the 5th ultimo the Secretary for the Interior wrote to the Charman of the Committee as follows:

"In continuestors of me Minute No. 1, 100 Rd. dated."

"In continuation of my Minute No. 1/30083, dated 4th iostant, relative to the restriction of the alleged wives of the two Indiane named Agjec and Ameappen, I have to miorus you that the matter has received the deration of the Minister, who is not prepared to interfere with the discretion of the Chief Immigration Officer at Durban, and unless evidence satisfactory to that Officer, can be adduced, no relief can be afforded

On the 10th ultime Mr. Jhaveri addressed the follow-seg letter to the Chief Immigration Officer, Durban :— "I have the honour to anchor herewith copy of a letter addressed to me by the Secretary for the Interior, with reference to the wives of Mesers. Agjee and

" My Committee will be greatly obliged if you will kindly intom them, at your earliest convenience, what further evidence in these cases you require for your exhaustion."

The Chief Immigration Officer replied as under on the same date :-

"I have the honour to acknowledge the receipt of your letter of even date and to say in raply to your enquiry that Mr. Polak, who appeared here some days ago in the interests of Mesurs. Agics and Ameripen, was clearly advised of the nature of the evidence which should be produced."

The Chairman of the Committee again wrote to the Immigration Officer on the 17th ultimo to the following

"I have the bosour to acknowledge the receipt of your letter of the rost instant. My Committee is aware the verbal reply given by you to Mr. Polak. That toly was unintelligible to my Committee. And in any committee to give a merely as to your requirements for proving to markettee Mrs. Agico's right to land.

tollowing in the coply, dated the 18th ultimo - and in receipt of your further letter in this matter 17th instant as to which I have the bosour to t Mr. Polak appeared bere in the character of sed representative of these parties, and in that character received an explicit intimation of the require-

outs to writing.

** In addition to Mr. Polak, I have been in correct pondence with Mesers. Goodnicke and Laughton on the subject; and I desire to acquaint you that I am not prepared to submit to the inconvenience of dealing with a multiplicity of correspondents in this or in any like

On the auth ultimo, Mr. Jhaven received the following letter from Mr. Polak:

"The letter addressed to you on the 18th instant, by the Chief Immigration Officer, and which you have been good enough to refer to me, is open to obser misconstruction, so far as my own intervention in these maiters is concerned.

"I waited upon Mr. Colborne-Smith, on behalf of ? the above parties, and asked him, in addition to the evidence of marriage that had been filed with him, what further evidence would be required to satisfy him. He referred me to the circular, insued some months ago by Mr. Cousins, and which, he said, had not been compiled with. I asked for a copy of this document, but as there was only an office copy, I was asked to make a copy of it for myself, which I subsequently did. "Very shortly afterwards I swited upon the Chief

Immigration Officer again, in the same matters, and pointed out to him that the torms of the circular, even supposing that it had legal effect, which I strongly doubted, were permissive and in no way obligatory. He admitted to me that the circular was not obligatory, and I thereupon asked from whether I was to understand from him that no other evidence, save that commended in the circular, would satisfy him, to which he replied that he would not go so far as that, but that it I pressed him to state what other evidence would satisfy him, he would answer that he was at the end of his resources, a reply that I characterised as unestim-

"You have my permission to use this letter to any way that you may think fit."

On the same date as the above, the Chairman of the Committee addressed the following further letter to the

Immigration Officer:—
"I have the bosour to schowledge the receipt of
your letter of the 48th instant, berein, which I have
your letter of the 48th instant, berein, which I have

referred to Mr. Potak for his comments thereon. I en-close his reply herewith.

"My Committe desire me to point out to you that-they are as far to-day from knowing your requirements in these matters as they were when I first additioned you on the subject on their behalf. You do not as peer to have given Mr. Point any mich explicit retirouti to of your requirements as to enable my Committee so take what further steps u sy seem to them adverable,

and I once more have the bonour to request that you will kindly give use the information for which I have twice unsuccessfully applied to you. "I would add that, whilst Mesers Polsk and Good-

riche and Longhton represented Mostes. Agine and Ameappen so a prohomonal disjunity, my Committee are interested in these cases from a public point of new, and they feel that they are entitled to receive independent information from you in their capacity as a public body representing communal interests. Moreover, they were practically invited by the Honourable the Minster for the Intertor to reter to pro- for herber information in this matter, and they may strongly deprecate the manner in which you have thought fit to treat their inquiry.

" It is a menter of some entonishment that you should regard such inquiries as those addressed to you by my Committee as being inconvenient, because you may have been already addressed thereon, on another bases entirely, by other persons, to whom, it would appear, your raphes have been equally unsatisfactory. It should, however, he unnecessary for my Committee to remind you that a public body are entitled to apply for and to receive from a public servent such information, in matters of public interest, as his office enables him to

The following is the raply of the Immigration Officer, dated the arth ultime :-

"I have the bocour to acknowledge the receipt of your further communication herest dated the sath met

"I have read Mr Polak's letter, which you have been good enough to send to me, but, in respect that at aprites exception while I am underseous of controversy, I do not propose to particularly refer to any of IL

The contention expressed in the concluding paragraph of your letter is one from which I wholly dissent and, as it appears to me, on a careful consideration of the circumstances, that your interest in the matter is extraoreal, I must decline to accede to your request

" It is bardly necessary for me to add that, if the logal advisors of Memrs. Agor and Ameripes require information, any enquiry from them will be asswered

to the best of my ability."
[Nore . We understand that the Committee are moving further in the matter. It should be noted, from the above of frespondence, upon which we comment in our leading columns, that Mr. Polak did not receive " an explicit intimation " of Mr. Colberne-Smith's requirements " in writing," were being school to take a copy of the circular which, as the Officer admits, is not the only evidence that will satisfy him,— Ed. LO.

Modern Civilisation

A writer in the Socialist paper the Vanguord says -"I have known (not heard of, but known) eight girls to rent a room together, live through a cold winter without a fire, with no method of cooking except an oil store, sleep on the floor because they could not buy furniture, go to bed week in and week out without undrissing because they had not sufficient bedding to keep them warm, and live nearly three months at a time on corn meal much without mile, molesses or anything to make it paletable. An thus that they reight estain the one thing left to them—bonour."

A writer in the Voice of Labour, after quoting the above, adds .- "There are thousands of women in the ewest shope of New York, who are making shirts at six cenes each, and tens of thousands of pass, tender girls working like abject slaves to cold damp basements and dark attice, ruining heir sycsight and wrecking their health, toding for cruel taskmasters for a merepittance. A stendy strengs of these guls, from necessity to est, as constantly flowing into the house of intany of the great cities. In acodon it is worse. Thomsons of

men, women and charless now to London a purk benches, in obsesse donesies to obsesse donesies, on the property of attern-envelors they can us down-and they but from swill berrein and scrape of fruit they can peck up from the streets while the poblisty who person earned a dollar but who have subbed the working people. Live se a splendour that occupies the extravagance of the hings of accress Babylon."

Dr. Murison's Report

From the Annual Report of the During Medical Officer of Health for the year ended 31st July, 1912, we find that the estimated population of the Borough was Europeans 33.600, Coloured 2,800, Natives 18,400, and Indiana 17,500, total 72 300. Dr higmson considers that the term "Coloured" as used by the Cansus Commissioner, including as it does blauestians, St. Helenss, Cape Coloured, and Indians is an unsuit able cossessation for Natal where such a large Indian population exists. He suggests the seturn to an annual census enumeration of the Borough by the Chief Constable. The total deaths during the year of Europeans was 362. Natives 210, Ametics 296. The Rusepean death-rate in increasing. In 1909 it had gone down to 616 per 1,000 now it stands at 919. ladian death-rate is stead by going down, aithough it is still very high. In 1907 it was 1910 in 1908, 5110, 10 1909, 17'0, in 1920 17'9, and last year it had reached 16.9. The death-rate for England and Wales in 24'6 per 1.000. One European, six Natives and filesen Assists of died of Plague during the year. There was a big socrease in the number of deaths from Phthese amongst Assetion. Last year there were 49 deaths, the year before there were 25. Thirty three Ariane deathe occurred from Pheumonia, which is singlify better than the previous year. There were 47 deaths from Districts. Catarrh, Ententia amongst Assence which is a a loss than the previous year. Tuberculous claimed 54 victims amongst Assures which represents a rate of 3 op per 1,000. The previous year the number of deaths was only 28 and a rate of 2 64. Thus we see that the death rate had nearly doubleed in one year from this cause.

Dr. Baul Adams, the Tuberculoses Medical Officer,

says, in regard to Indians -

"Very few Indian cases of Pulmonary Tuberculosus have come to my knowledge during the last six months. The majority of the notified cases were notified by the Hosp tals, and many cases were imported and often no adequate address was given. The average Indian patient when once he has got Pulmonary Tunorenissis, s not amenable to treatment at home. I cannot satisfy myself as to the real reason of this, either their resistance to the dreame is very poor, or the passent does not follow the rules laid down for treatment as to fresh air, diet, etc. Some few cases have done axtremely well, but the majority of the patients due in a few months. Some of the cases have been returned to India, so this in some measure helps to reduce the number of Tuberculous cases actually resident in the Borough."

In conclusion Dr Adams mays - The Indian Realth Visitor and Interpreter has been of great maistance in following up the Indian and Native cases. This is often a thanklose tank, as the Indian to man cases profers to be selt alone, but as his as I can use be has done this work conscreptionally and tactfully"

Referring to the outbrook of Plag to, Dr. Muneon, to

a special report, says --

"By reference to previous Plague outbreaks in Byrough, it will be noted that the Indian popul a though constituting only a quarter of the unhalt have usually borne the brust of the incom-Plague. Many factors have doubtiese open produce this result, some of which beyond the power of the folian to or provent, but on the et or hand, and

recognized that ignorance, ogrelesseum, and the general unassurance tory index of this mos, produced conditions formulable to the spread of flagos. It was believed that anothery improvements would be more sundily and wifingly effected with beneficial results to all if in Indian Plague Commerties was formed to set as voluntary unritary section, who would carry out instructions smood by this Dupartment. The Committee was duly fermed, and was of very meternal assistance. The Editor of Instruct Orients took every opportunity which his paper alforded to impress upon his teaders the his paper afforded to impress upon his readers the mountry by instruming the clandinum of their homes and surroundings, the evils of ever-crowing, the necessity has vanished in, and their public duty to suport to the blic Health Department any containty concept min

From the Editor's Chair

Ωσοροφοσοσοσοσοσοσοσοσοσοσοσοσοσοσο OFFICIAL INTOLERANCE

The correspondence between Mr. Harry Colborne-Smith and Mr. Omer Hajon Amost Jhavers shows how difficult to the position of an Indian public body seeking to appear and remove what it councies to be a scandal. Mr. O. H. A. Jhaveri, in his capacity as Chairman of the Hon. Goldade Committeen, writes to the Mressler of the Interior about a case that is of public importance. The Government inform him that evidence to the missingular of the officer in charge of the case should be tendered. The Committee thereupons approach him and require what evidence will satisfy him. Instead of necessing a simple question in a straightforward and frank measure, he puts the Committee of by seying that the aggreered party is legally represented. He forgets that the Committee has an interest destinat here and superior to that of the aggreered party. For example, the latter night be called upon to produce evidence whose production would be derogatory to communications production would be derogatory to communications. the famer stight be called upon to produce evidence whose production would be derogatory to communitation. Surely, the Committee is justified to demanding to know the character of the evidence required. But Mr. Cothume-Smith is conceived only with theoreting the claiment in his attempt to prove his claim, and, therefore, in effect, asks the Committee to mind its own bestment. We vesture to magnet to the Charl Imagination Officer, as was done by the Committee, that he is a servant of the public, by whom he is paid. And the Committee—an important public hedy—his a right to demand information, and it is his duty to supply it in the straightest and spendiest manner possible.

ALLS WELL-

Ms. Pours has been notified by the Registrar, at Pretoria, that the cases ugainst the Dayal brothers have been willedness, and that their claims have been adread. Justice, thurstone, would appear to have been solly done to the two brothers, their young wrent, and six laby. But it is justice being'st at ion done a price. Let us recall the carcumstances wader which they reached the unhospitable shores at the Union—or, tether, the Province of Natal. For an Ledum is still confised to the Prevential boundary, which he may not confined to the Prevential boundary, which he may not everying. On their minimum reaching Durban harbour, they presented their evedentials. Out of the brothers invacated the double claim of being able to reade in Natal on the strungth of his English knowledge and to reade in the Transval on the strength of his having been readent there on the 31st May, 1902. The other brother could only prove the Transval claim. Both produced cartificates of marriage. The older has a help in some. In order to comble them to prove their claim, they asked for visiting passes for themselves and their wives. The Transvalue Officer, however, declined to inside visiting passes. The young men had effect to time visiting parent. The young men land to move the Supreme Googl for an enterth A and, whilet

their steamer was about to leave, they were taken of each graced venting potent maker the Supreme Coar Chefor. That, however, did not used their deficulty has the upd of the period mentioned in the ground the period for an extension on the ground the shop had not yet heard mamply to their applications to registration in the Transvent. The Immegration Office doctined to extend their passes. Managinals, the other brother's claim to sende in Natal, on the strungth of his arbition or name the adventure test, with information

declared to extend their parrens. Manavials, the other freether's claim to seede in Natal, on the strength of his ability to pass the advention test, win admirad, but the proof of marriage was rejected become it was not to accordance with the notorious circular abundance with the notorious circular abundance protect in these columns. The brothers, therefore, the Polak. But, although their explication for reministed rights was under consideration, they were, in accommon with instructions from Penters, and reminded to the yould altern. On the right, however, life. Polak received the settication we laws abunday referred to.

Here the questions that gene out of this panield story of obstruction me; Why ore not Trumerend lawless applicants allowed to lated as of right to prove their clause, and why are vertically referred to these, not seemed for the antiving, and against tendent of county for the weightentown of marring the Especial test weighten the the applications? Why was these particular application put to the experiment of the applications? Why was their explication of county for marring the Especial altogether by the Notal Officer.) Why was their expected altogether by the Notal Officer.) Why was they prevent the Trumerend Registers for a plan to put even British Indians, possessing such their application, from even journess there classes to antipa trouble in pursuance there are such about the Sensit and on the Powers of the same through particular, to antipa provise in marring India to Sensit their of These are questioned vision which the Sensit has a plan to put were British Indians, possessing limits to their or Trumerend sensitive which the Sensit has a for Trumerend sensitive with the them. Mr. Goldmar's Committee in marriad in oak? And let us hope that the matter will be taken my, ten, to the

A CORRECTION

House of Comm

on our more of the 58th ultime we referred to recently published miss regarding the Heat Scho and we stated that the rules were framed for the first time prohibiting the entry of Ladina children rate the Government Schools not specially set agent for them. Our atmetion has, however, been drawn to the fact that minitar rules were framed some time ago and that we commented already upon them at the time. We regret that we should have interval from the rules in question that the authorston had added a new gravance to ti heavy list already exesting. The wrong is some the less a serious one because it has existed for nonethine. The Provincial Government might have taken the

The Provincial Government might been taken the opportunity, seeing that they were recenting the relea, of removing the delect sestend of perpetuating it.

Our attention has also been deems to the fact that a hasty reader might conclude, from our remarks, that Indian children in Natal could not spoulve education in the Government scheque beyond the 4th Standard. The friend to whom we are indebted for the content points out that what was formerly the Higher-Grade Indian School at Derbus provides for the education of Indian children up to the 6th Standard. Thes we know perfectly well, But we mentioned that Indian children could not, in affect, receive more than elements of education. And the late Higher-Grade School, whose name was always a missoomer, gives no more than name was always a miscountry, gives no more than elementary education. The 6th Standard of that school to the 6th Standard of an elementary school, and hardly equal to the 4th Standard et a high School in industrial school allowin no maps for a led who weeken to

materialism at the Cape University. He may not be admitted to the ordinary High Schools or the Natal Larramety College. He must take private fution. This is a fundicap of which the community purily compliants. Mr. Marriman, the other day, suggested, at the opining of a Minison School in Capatown, that the true solumns of the colour quimino was education. Quity so. But the Government of the Union pursons of the unity of coloured children, whether Marries of Assation.

HERTZOGISM

by what the special currespondent of the Car mys shout Commiss Herizog's position in the L mon Cabinat, when to meet with a Montage of M, he true, the news me indicating. We printed, but work, the SANY correequating. We printed, but word, the west of advects report, according to which the restore behir, Gokhale was a proximate came of the rupture between tremerale Boths and Hertrog, the latter withing that Mr. Gokbale should interview him, so be was in charge of Native Affairs. In General Hertzog's stimution, evidently Natives and Amatics should be shaund together. However, temeral Sothe's voice suit bore as Imperal agreticance. General Herizog, therefore, became strituted and delivered his famous speach on Imperal temporability, which brought about has computatory suchanon from the Cubinet. It was no light manuar for General Boths to dissures has colleague. He has yet to rection with Hortsogree. We may mile less highely domest the greet General or by legicty domes the great General or has policy. He is still a powerful force in South African politics. He Assume party that would be extracted with nothing less then our complete sugregation and national humiliation The present resistance compromise which almost a, as we hanted two works ago, to break down, m still to be given legal effect to. Dealers licences guilation as still a tangible gravance. Immigration administration continues to writate the community. If Hertnogens were the day, we have trying times ahead of us. But even if it does not, it is highly tikely that, on far as sts and-Assanc programme is concorned, at may be accupted as tate by treneral Boths. When wary sole counts, we, who are solelies, may be mich ed sands. But, though we are voteless, we need not be vocales, so long as we keep ourselves well armed with the powerful, yet harmiess, weapon of

Mr. Gokhale at Bombay

(Continued)

Relentiers Oppression

But some local authorities were carrying the policy of releations oppression still further by breaking up old locations at ladings were found to be doing business excessfully in them and ordering them to remove to the focustoms over more disadvantageously intuited, The equator had personally visited several locations and he could only my that the whole policy involved on these deserved to be denounced in the strongest terms. They would then see how gravely disturbed and out the mind of the Indian trading community in South Africa was. The labouring population in additage to emply desabilities laboured under a special grevence of their own which caused them untold suffering.

Le, the At Lecture Tax. The speaker had so hashinton to seying that a more cruci impost it was temporable to concave. Under it all ex-indentified feducate in Natal who compared Indians in Natal who completed their todestures after tool and their descendents were itable to pay annually (3 each, all males above the age of 16 and females above the age of 13 bring so liable. And for nonpay most they were cost to just with hard labour. That under any have a gurl of 13 should have to pay £3 a year to

to the State and should be hable to be sent to jail with hard labour for con-payment, was a thing too homble to consemplate. If they took an ordinary family of a father, a mother and two danglaters of 13 and 15 with one or two younger children, they would find that the family had to pay £12 a year for the more permission to live in the colour of Natal—and that after the man and the woman had contributed five years' labour to the prosperity of the Colony nodes a system of industries. Now the average monthly wage of the man night be taken at about 25 shillings and the woman with her two daughters after looking after the household might surn about 16 shillings a month among there—a total income of shout £2 a month.

Out of that you £1 or full one-half had so be given to that amerable Locence Tax. After that there was rent to pay and the cost of food and clothing and all ordinary takes common to the general community Need anybody wonder that a promocest member of the Natal Lagislature declared openly two years ago that the ampost broke up families, drove men into pashs of crime and women into lives of shame. One of the most harrowing sights at which Mr Gokhale had to be present was a meeting in Durban of those who were lable to pay the 353 Tax. About 5,000 persons were present. As tean after man and wuman after woman came forward and narrated his or her suffering due to the Tax, it was impossible not to feel overwheimed by feelings of indignation, pity and sorrow. One old woman of 65 was there who had been to just six times for mability to pay the tax and Mr (sokhale could not recal, the case even after that interest without emotion. As things stood, unless a fairly satisfactory settlement was soon arrived at it would not take many years for the Indian community of South Africa to be practically harnssed out of the country after undergoing great suffering and losses.

Position of European Community

That was the position of the Ind an community as he found at. He wanted next to describe to them brief by the position of the European community. It was accounty to understand that position clearly, to under wand their interests, their difficult es, their new and their continuents and even their prejudices. They were a handful of people only about a m in n and a quarter in gal -in the midst of a vast indigenous population at a totally different grade of covinsation. And the contact butwoen the two races had already created grave probterms—social, political, economic and moral—which were already filling the European mind in that subcontinent with unessiness, misgiving and even dread. And they found in the midst of their d ficult and coraplicated situation a third element introduced belonging to another civil sarron and representing other modes of hie and thought. It was true that the present number of Indians in South Africa was only a lake and a half aganst 124 lakes of Europeans. But the huropeass felt that there were 500 millions of people in India and if Indians continued to come freely into South Africa, there was not ing to prevent several millions from going there and swamping the European community and pracbeatly making the country another India. The lear was based on an absolute mesapprobeamon, but it was there deep and strong and general and no quatel purpose would be arrived by shorting one's eyes to it. In add tion to this, there was first the tremendous colour prejudice which existed in that land —a preparity tell even more by the Dutch than by the English—and secondly the dread of Indian competition on the part of small European traders, who felt that they could not hold their own against their Indian rivals in a fair field, owing to the Indian's tem expensive scale of living. The combined result of sil those causes was the present harsh and oppressive policy towards. Ind ans -a policy penalty directed to making the lot of the Indiana so that country so hard as practs asly to compel them to leave the country, or if remain they must, to remain, there as a service, degraded and depressed community.

A Grave Situation

facts was the position-grave, anthons and extremely sullcraft. What was to be the way out of it? No long the European mand in South Africa was docustated by the tear of a measur under of Indians twamping the Europeans, as long there was no chance of sectoringleans alone absolute aquality even repainably just and become trustment for our countrymen work as round enably them to him in peace and security and meadily advance to the position of a worthy element at a tell-powering community. Even the hest friends of Indiana among the Europeans to South Airca-and there was a small section that qualif he thus described were convinced that union the feat of being eveniend was removed from the Burnjean mind, they were powerless to sage with any effect the pine of more just and more bemane treatment for the Indian community. Another section, a much larger section, that had the some of saidness to fees heart by ashamed of the pressure policy pursued towards the Indians, would also then, but not till then, sympathies with the struggle of the indicase against their present treatment. The Indicas community of South Africa their also clearly brit the necessity of removing that fear groundless more or loss though it was, in view of the fact that the average sumbut at free recongrapts during the last few years had been only between an and 50-e number, however, could not be pursuaded to accept as correct. For some tions past, therefore, the policy of our countrymen in South Aircs under the leadership of Mr. Gendle was, while insuling on maintaining intail their thousance rights as equal subjects of the Empire in the legislation of the country, to strive low early a mud in ation in practice of the present poucy of injustice and objects non as would enable the community to live and prosper in peace and serverty and stending advance to status and importance in that used. And even the briefest west that one could pay to South Africa would satisfy one that that the the only war, sound, practical, and matementake course for the linguage to adopt in existing eserumstances. It was in accordance with that course that in the compromise which was arrived at between Mr. Gandhi and turneral Smuts seet year under which the passers resultancy movement was suspended, the Union Government agreed not to make any leg slatter differentiation against Indians in the proposed new ammigration law. Mr. Gandhi, on his aids agreed that so practice the discretion vested so the granuting adexecutering the law might be exercised by the administration as it thought reasonable, subject to a minimum number of Indians being admitted every year to supply the higher needs of the community and replace its weat d teer in certain directions. That minimum was six Indians for the Transvall where under the existing law to lades whetever was admitted. For the whole Union a minimum now asked was forty, which was the present number of free immigrants annually on an everege of seven years. The assence of the compromise was that by removing legislative inequality the theoretical rights of the Indians as subjects of the Empire should be maintained, while by agreeing to a limitation of new immigrants to the present average number the lear of an indiscrements indis which haptend the European med should be removed. Once that was done, the Indiana there could struggle for more effectively than at present too a juster, more equal and more humans treatment to other respects. Mr Guichale's own work to booth Africa had been done on those sings. He did not not for an each either more or less these what the Indian community there had been asking. His one advantage was that he was embled to have access to the hasopean community at no mase lad as had to before him and he was thus embled to adfress his toward or until 6 and himsenty to the very heart and courts we of the Passyone community, speaking in

to members has to lace.

The Open Door Policy

On his return to India the provious day Mr. Goldale said he was astonished to fears that the year was supresent in some quarters that the line laken by him in South Airca was awang, that he should have stood out there for the open door to practice and nothing has and that the surrouder of fridage rights on the matter already made by Mr. Gandhe had been confirmed by here. All he would say in regard to that criticism was that those who passed it did not show any real grasp of the problem in South Airres. The supreme quantion of the Ladian community these was not to urge a policy of the agest door for more ladians to come these, but to arrive such an autocoration of the conditions under which they live that their lot might become more bear-able and they might have opportunities of growing into as important part of a self-governing community. And the only chance of their securing that was if they approached the whole question in a practical spirit. Mr. Gokhale could easily have stood out for the open door in practice in South Aircs. He could have made brave speeches on that subject and could have returned to his country feeling that he had made brave speeches. But the cause of the Indian community in South Africa could not have been served that way. The European community would have been made, if enything, more inplacable in their determination to get rid of the Indiana at all costs and the eventual expulsion of Indians from that sub-continent would only have been hastened by such a course. As regards the charge brought against Mr. Gandhi it amounted to an utter travelty of the actual facts. After all their rights to equal treatment at the Empire to-day were largely theoretical. But even to maintain them theoretically intact life, Gandia had been four times to goal and had inspired bundeeds of his countrymen to do the same. Those theoretical rights would no doubt steadily grow more and more into nights enjoyed actually in practice, but that was a matter of slow growth and it depended in a large measure upon the improvement of their position in Lucha icseli

Present Outlook

In concluding Mr. Gokhale said :- Ladies and gentuemen, before I sit down you may well ask me what is now the authoric in South Africa. Well, the estalogue of our grievances there is no long that as General Botha said to me, in the course of our interview, even the strongest Ministry that could be conceived in South Airica to-day could not be strong enough to remedy those grievances all at once and if it attempted any such thing it would straightway be hirled tross power. The attention is such that though we must keep up the struggle cesselessly, we must not expect anything else than a glow, though steady, amelioration of our lot. But I think in cortain matters relief will be forthcoming almost memodiately. In the first place, I fully expect that the provinces! settlement arrived at buttoon Mr Gandly and General Samute as regards the passive posistance movement, which the Government lound itself powerless to carry through Parliament last cosson, will be successfully carried through this year. The actual working of the Immigration law also will, I expect, soon become milder and more considerate. Than that outrageous smpost the three pound incures tax, will, I tally expect, go in the course of this year. In fact I may meetion that Ministers have authorised me to say that they will do their best to remove the grievance as early as possible. In the matter of education also the position will meterally improve and the actual administration of laws such as the Gold Law and Township Act will tend to become less and less berdensons. In one respect, however, I fear the position will not soon change for the better, and is it even possible that it may even grow worse but us it becomes better. And that is in regard to trading licences. Here, however, our community is figuring for here justice. And it has belonding in

the matter the sympathy not only of the Government ol India and of the Imperial Government but also of the better mind of the European community in South Alrica. And in the struggle, if only we in this country do our duty properly, our countrymen there will win. And this brings me to my concluding observations. Ladies and gentiemen, I strongly feel
—many friends of our cause in England and South
Africa also feel—that so far India has not done her duty by her children across the seas, struggling to uphold her bosour amidst unparalleled difficulties. One man amongst us, it is true, has not a great and glorious example—my friend Mr Raten Teta whose name I assure you so held in the deepest affection and grantude by the Indian community in South Africa. A committee in Madras has also done some work and the committee here has collected some funds, but all these taken together amount to but little considering the issues involved. I hope, however, that whatever may have been our remissions in the past, we shall do better in this respect to the future. I hope we shall all take in the future more interest in what will go on in South Africa, follow the developmonts more carefully and enable our countrymen there to look that we stood solid and united behind them. I hope too that we shall collect and send much larger funds in aid of the cause there than we have betherto done. Remember the community there is already exhausted financially and otherwise by its long struggle. Remember also that it requires assutsoce not only in waging this most unequal struggle, but for providing educational and other facilities for the moral and material well being of its children. Remember finally that it is not merely the interests of the Indian community in South Africa alone that are involved in the struggle, but our whole tuture as a nation in this Empire is involved in it. In proportion therefore as we do our duty in this matter, shall we have advanced more and more towards a potetion in this Empire more worthy of the self-respect of civilised beings. In proportion as we do this duty shall we have deserved well of our country, of our children and our children's children.

(To be continued)

News in Brief

The adjourned meeting of the Hon. Gokhale Recaption Committee was held on Wednesday evening last when the accounts were passed, and the meeting authorised their publication in pumphlet form at an early date.

Both the Germiston and Springs Municipalities have adopted the resolution submitted by the Volksrust Municipality in regard to Assetics, published by us last work.

We have just received intimation that the Estcourt Indian School held their account aports on the 14th December last and that the function was a successful one. We would suggest to the sender that he is rather late in sending his report.

The Medical Officer of Health, Johannesburg, in condemning certain premises in the centre of the town, told the Court that he thought coloured people should live in locations. Answering a question about tow whites, he said it would be a good thing if they, too, were kept in locations.

The Zimes of Natel announced on Thursday in last wook that a detatchment of Natal Police with Native Commebies had been dispatched to Darnell Sugar Estate, no trouble was apprehended among the Induces on the Linge Hulest's estate. The state paper do Senday reported that all was griet;

An Indran, charged with deserton and for having no pass, in the Fran Crimmal Court, Durban, informed the Court that he would praise to endarge a contraint of five years' impresonment than return to his employer. The Advertiser, from which we take the information does not trouble to inform its sunders of the name of the amployer, which is a pity.

"Forbidding appeal to the Law Courte on the general months of an application [for a trading licenses] in of questionable window, and is curricely appeared to the finish idea, that every litterest and every question should be subject to the impartial judgment of our legal tribunals," says the Natal Witness.

The cam of bribaty, charged against the Superintendent of the Suksburg Location, was brought before Mr. H. Britson, R. M., on the syd alams, at Suksburg Sergeaut Bolton lad for the Crown, Mr. L. Sinchwes (instructed by Mr. P. C. Bradell) appeared for the delence; Mr. R. S. Rigg for the Municipalty and Mr. Ritch for the Indians concerned, held watching briefs. A Chinese witness gave oridence in regar 1 to certain few paid. The case was adjourned to Fatwery sa.

In the Union House of Assembly on Procedur last, Mr. Van der Walt (Protons South) gave once that on Feb. 4 he would sek the Manister of Russian and Harbours whether owing to the unsutisinatory unite of affairs with regard to Europeans and coloured persons having to travel in the same carriages, he would at once give instructions to have Europeans and National kept rigorously apart, and that there should be special carriages for each

At the Durban Town Council meeting on Tuesday last, the Borough Engineer submitted a further report after conference with representatives of the Indian sports community regarding the amendment of his original proposals for the laying out of Indian sports grounds at the foot of the Botanic Gardens. The Engineer land prepared a fresh estimate showing an expenditure of £4,565 as against the original scheme costing £7,559. The committee recommended that a copy of the Borough Engineer's report be forwarded for the information of the Indian Sports Coundities.

We regret to amounce the untimely death of the late Mr. G. S. Pillay, a ploneer of the Transvall and a staugch partice resister, after a prolonged illness, at the rendence of his mother, are Market Street, Johnstonesburg. The deceased had served several terms of imprisonment during the passive resistance strengle and was once deported to Natal. In optic of his shattered health he braves the hardships of prison like and has ever since not enjoyed good health. He leaves a large lamily to mourn his loss. We extend our heartfelt sympathy for the irreparable loss they have sustained.

It has been the custom for many years at the Central Station, Durban, to bring alongside the platform, at about ton or eleven o'clock at night, the tran which is due to loave for Maritrburg at a-30 s.m. the next morning. This allows passengers to enter the carriages at a convenient hour and relire to rest. On the aust vitimo Mr. M. D. Timol, a prominent lockes remident of Durban, accompanied by some lades, attempted to enter a first-class comparison on this train shout no p.m. The carriages were locked, and he asked a conductor to open one, which the latter refused to do, Mr. Timol approached the official several times afterwards, but he ignored his request, and the unfortunate passengers were compelled to ut for their hours in the open station. As Mr. Timol has reveral times refere travelled by the same train and here a sowed to out at the carriage, he cannot understand a sy he was relief on this occasion, and he has, therefore, made a none plaint to the Superintendent of the Railways.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

3540 54 R.

श्रीनीहंस, शनीवार, तारीण १ सी श्रवश्वारी, १८१3.

મ્મ'ક '**પ**ન

અધિપતિની નોંધ

THE TIP OIL PROCESS STREET, STREET, STREET, PROSESS STREET, THE PROPERTY OF TH

જારાતો પ્રાથમિક જ્યારે છે કે જનરલ દરમાંગ અને જન સ્થ બાવા વચ્ચે ખડાકા શકે તેનું જનરહ હશ્કાંચની મુખ્ય કારણ મી. ગાખદાતું. અલા પત્રતિ ગમન દર્ભું જનરલ દરકોએ તેના સાથીઓને એમ જસાવ્યું કે મી.

भाभतिकी ते साहेकनी साहै भसंखत करवी लोड़ीके, क्रेंभेड़ યાતે નેટીવ ખાતાના પ્રધાન હતા. જનરલ બાયાએ આ बात नामंबुर करी अने कथाव्युं है भी शेष्पतेनुं आवा મુમન 💐 આપ્યા 'પ્રીટીશ રાજ્યને સારૂ અગલની ખીતા છે में है तेम में पातेल मुख्य अधान तरीहे थी. नाभलेनी भूसाअत अरवी कीएकी.. अत्तरक भेषातुं धारमुं त थवुं तेथी भन्त्र क्रेब्रेश मीरामा अने तेमछे पातानुं प्रण्याती પામેલું ભાષના કરમું. એ બોલનુમાં તેમણે કહેલું કે આખા सीडीश राज्यमा दुवनी विद्यं की हिसास अमाश्रीताना दृष्ट દ્વાય તા દક્ષિણ માર્કાકાના હક પહેલાં ગણાવા જોઇએ. જ્યાર'ના અખરમગી કહે છે કે આ ભાષણ કરતી વેળા જન રલ કરક્રોમના મનમાં મી. ગામલે આળત થયેલી વાતમીત હતો. જનરલ કરક્રેસના ભાષામુનું પરિણામ એ આવ્યું કે જનરલ કરસાયતે કેળીનેટમાંથી નીકળવું પડ્યુ પણ તેમ **કરતાં જતરહ ભાષાને પણી મુસ્કેલી પડી. વળી જ**તરલ હરે કેન્સ રેમીનેટ માંથી મયા પશુ પાતાની અસર નાબુદ નર્યા માં અને તેના પેલ્લીસી તાે છેજ. જનરલ બેલ્યાને તેના સાધીની સાથે . મુઝતાં વકલીક પડી તે હતુ પડરો તેનાં **કરતાં આપણને આ જનસ્લ**ની સાથે સુઝનાં વધાર પડશે, હના સત્યામની સમાધાનીના કાયદે અમલ થવાના છે; હના વેપારના પરવાનાની ભારે તકલીફા છે; હતા આપણને કરી . માનની ભારતથા કુર કરવાની છે. આ લાતમાં જે જન રહ્ય હરસામ મુખ્ય 'પ્રધાન હોત તે આપણને વધારે પ્રજવત. पत्य ते तेमां व हेल ते। पत्य पन्यस्ति तेपीन धयाने। સંભવ છે. જનરલ દરપ્રાથથી ડરીને અલ્પણા સવાલ વિષે જતરલ માથા પાતાના મત જનરલ દરશામને મળતા શાંભરા. આપણે વાડ ધગરના, જનરલ બાયાને આવે वच्यते इरहेक विद्धानी इरक्षार रही. ओटब्रे आपशुने ते जना કરે, અતાં તે એમ નથી કરી શકતા. આપણી **ગા**ગળ बेंग्न-म अवर्ता वधारे सम्मण क्षिमार छे. ते सत्सामद्रनी तल વાર. એ જ્યાં સુધી આપણે રાખી શકોએ તાં સુધી આપ **યુતે કાઇ પન્ટની શકમાર નથી.** છતાં જે જોખમાં આપણી **१५२ भूगी १कां छ ते. अव्यू**वा में करूरते छे. , मेनते। नर HEM, WITH

મી. ભવાની દયાલ અને તેના ભાઈના જે કેસ પ્રીટારીયામાં ચાલવાના હતા તે સરકારે પાછે! મી. ભવાની દયાલ ખેં≃્યા છે, ને બન્નેના હક કશુલ ₹ ના કેસ રહ્યા છે એવા તાર મી. પાલકને મહ્યો છે. આતા કીકજ થયું.

🧌 પેરલાકની મહેનત ભર આવી, ને હકદાર માસ્કુસના क्ष्म देखे सरवाणे भरा हर्गा. पद तेरवेथी व्यापसे सतीव માની નથી સકતા. મી. ભવાની દ્વાસને કુમક હતી. તેને પર્કસાની પદ્ધામ હતી. તેના પુરાવા ધણા મજબુત હતા પણ ગરીબનું શું? અને તવંત્રરને પણ આટલી તકલીક શાને પડે ર મી ભવાની દ્યાલને પાતાના કેસ સાખીત કર વાની સગવડ કેમ નાતાલના ખિત્રીપ્રેશન અમલદારે માગી ન આપી ? શા સાર્ સુપ્રીમ દારડની મદદ ચાત્રવી પઠી ? 🔌. ભવાની દયાલની વીઝીટીંગ પાસની સુદત શા સારૂ ન લંબાઝ ? વળા તે ઢાંસવાલમાં દાખલ થયા લારે તેની ઉપર પ્રાહીઓટેડ ઈમીપ્રટ હેત્વાનુ તહેમત શાસાર મેલાલ ટ ચ્યા બર્ધા પત્રહાં જે તે પાતાના હક સાબીત ન કરી સક્યા દ્વાન તેદ પાછળથી સરકાર લઈ શકત. છતાં સરકારે તેદ પ્રથમથીજ તે બન્ને ભાઇએકને સુન્દ્રેગાર ત્રણી લીધા ને ખર ચમાં ઉતાર્ધા ? અર્ધા અરથ લુલમ નહીં તાે શું ? આ સવાલ એાન, ગાખલે કમીડી કરી શકે છે ને તેનામાં જવાય લેવાની નાકાદ હોવી જોઈએ.

' ક્રિક્ટ શંડ એક્સપ્રેસ ' પરથી જણાય છે કે જરમીસ્ટન ક્રોકે શનના હીંદીએ નવા ક્રોકેશનમાં ફેલ જન્મી અન્યા નીંદી સ્વારી સહીનાની આપરી સધીમાં

જર**ગીસ્ટનના હીંદી** સ્વારી મહીનાની **આખરી સુધીમાં** જવ્ પડશે સીદીએ ખધા નીકળા

ગયા છે. તેઓતે મ્યુનીસીપાલીડીએ નુકસાની ખદલ પા. ૧૫૦૦ આપ્યા છે દ્વીંદી દ્રવ્યુ નથી ગયા. અને તેને પા ૭૦૦ લગી આપવા ખ્યુનીધીપાલીકી રાજ છે. આર્ડબંધ ' બેક્સ પ્રેસ ' જણાવે છે કે આમ તુકસાની ક્ષેવાના ફોદીને દ્રક તથી. મ્યુનીસીપાસીટી જો નુકસાની આપે તેં તે મહેરળાની કાખલ અને પાેલીસી તરીકે આપશે. આ વાત 'એક્સપ્રેસને' ગમતી તથી. તે કહે છે જે પાલીસી તરીકે આપવાની દ્વાય તેા ઠ્રાંસવાલની સરકારે ખરચ ઉપાડવું જોઇએ. ભાગ કરિએ. ભક્ષે મ્યુનીસીપાલીકી એવી છે કે મ્યુનીસીપાલીટી જે કંઈ આપશે તે મહેરબાનીથી નહીં પણ ભયથી. અન તે સત્યામહતો, લંડન કમીડીના તે વડી સરકારના. રખેતે હોંદી સુતેલા ભગે! રખેતે હારડ એમ્પડવીમ જરમીસ્ટન મ્યુનીસીપાલીટીની ગેર આખર કરે! રખેતે વડી સરકાર આળ ચડાવે? આમાં ના એટલ ભગ વખતે સ્યુતિસીપાલીટી છેલા ત્રે, પણ **લખ** ભષતી વાસે તેને દીન ખનવું પડે છે.

દેશભકત ગાખલેનું મુંઅઇનું ભાષણ

૧૬ મી ડીસેમ્બરનું સુંબઈનું 'ટાઇમ્સ એક ઇડિયા' પત્ર જસાવે છે કે એ. મી. છ. કે. માખલે દલિણ આદ્રીકા તાં સુસાફરીમાંથી શુકરવારે મુંબલ પાછા ક્યાં તેમના માત માં સતીવારે તા. ૧૭ મી ડીસેંમરે મુંબલના રોગેંદ ત્યાના ટાઉન હોલમાં એક જાહેર સભા આલાં. હતે. તેમતેમણે પાતે શું કામ કર્યું છે અને છેવટના સ. તિરણય ઉપર આવ્યા છે તે જસાવનું હતું સભતા તક્ષ્યા કરેલા રખત પહેલાથીજ હોલ ચીકાર બનાર નવા હતાં અને તે કંડા માણે સાતે બહાર ઉભુ રહેલું રાયું હતું તેનું તેમાં દરેક કામના દીદાઓ, આંઓ અને યુકારિયનો સાર્ધ સખ્યામં દેખાના દતા. અને પહેલાંમાં અને યુકારિયનો સાર્ધ સખ્યામં દેખાના દતા. અને પહેલાંક સર જમરીદજ છજીલાઇ બીરાજમાં હતા.

મત ગામ્પક્ષેએ એક ક્લાક સુધી ભવાલું કરવું અને દ્વેશ ના રિવાજ મુજબ તેમને ભાષણના અંતમાં તાળીએશના અવા જેવી તેમના પ્રશાસાયાત્ર કામની નોધ ક્ષેવાના કમીડીના દ્વાર મછી વધાવી કોધા દતા

સભામાં તીચ પ્રમાણે મદ્રચ્ચે, દાજર હતા. મી. નરા તમ મારાજી ગ્રેકળદાસ શેરીક, સર જમરેદજી જજીભાઈ, સર હેનરી પ્રેક્કટર, આત. મી. સી. એચ. આરમસોંગ, રે તે. મેત્રીકત. તે કંડન્લી રીક સર કાવસજી જહાંગીર રેડી મતી, સર શાપુરજ બી ભરવા મી રતન જે. તાના, એમ. સર વીલ્લ્લાસ તી. લક્કરમી આ મર જ્લાહીમ સ્ત્રીમત્લા, સર ભાવચક ક્રાપ્ય આ મી લતુબાઇ સામળદાસ, એમ. મી. મનમાદનદાસ રામજ, મી જમગેદજી જે, વાડીયા. મી. દેવર મસજી એ. વાડીઆ, પ્રેર અને જ. વેલાનકર મી કે તગા જન, મી. ચુનીલાલ વી. મહેના આ મી. ક્રત્રપ્રભાઇ એમ મીનાક, મી. જહાંગીર બી. પીઠીડ, મી હાજી સુસાર હાજી કરમાઇક, મી. હોરમસજી જે ભાબા, મી સાલેબાઇ ભરેલા વાલા, હે. દીનશા માસ્તર અને બીજા પણ વહા દ્વા

અમરાવતીથી માં મધાલકરના તર દ્વે ક — ' એ! મી. ગામલેએ દહિલ્લું આકાશના દીઈ, સવાલની તપાસ કર વામાં અને હીંદી અને ગાંધી પ્રત્યા સભી સમજ પાડવામાં પામાં જોખમ ખેડીને દેશની જે મદાન અને કીમતી સવા ખજાવી છે તેને માટ તેમને દહિલ્લું આરાકાના મુસ્કૂરી પછી મુખાના શહેરીએ તરફ જ અત્યકાર અત્યવ માં આવતાર છે તેમાં દું ખરા અન કરનથી સમત છ

મી. શદાભાઇ નવરાજીએ લખ્યુ હવુ ક અ.રતી કાલની સભામાં હાજર નહીં થઇ શકું તેને મહુ હું દેલનીર ધું. ગી. ગાખલે હોંદુસ્તાનના ભલા માટે એક ઉમંગી કામ કરનાર છે અને આપણે તેમના આભાર નીચે છીએ."

સભામાં હાજર નહીં થઈ શકવાના અને આ કારય તરફ સહાનુભૂતી દર્શાવનાસ ખીજા પત્રો સર કરીમભાદ ઇપ્હા હીમ અને એક. મી ફાજલભાક કરીમભાઈ તરફથી મળ્યા હતા. સર કાવસછ જદાંત્રીરની દરખાસ્નયી અને એ. મી. મનમાદનદાસ સમજીના કકાયી

સર જમરાદા છછભાઈ પ્રમુખપદે

બીરાજ્યા અને સભાતું કામ અમરળ મલાવ્યું. તેઓ બાલ્યા :—મહસ્થે, આપણા માનવતા એ:, ગી, ગેરખરે જે એ! કેટલાક મહીનાની ગેરદાજરી પછી આ દેશમાં પાછા

કુર્યો છે તેમને તમારા તરફથી અંતઃકરસ્યુપુરવક આવકાર આપતાં મને લહ્યા આનંદ થાય છે. મારે તમને **ચા**દું જ કહેવાનું છે કારહ્યું કે મી. ગામને અને તેમના કામકાજ સંબંધી તમને જસાવ્યાને વાડાજ વખત વધા છે. અને થે,ડાજ **૧**ખત ઉપર આ દ્વેલમાંજ દક્ષિયુ આફ્રીકા અને તે વિષના તેમના વિચારા સંબંધી મેં કહ્યું હતું. પણ આપણા મિત્રે દ્રાંસવાલની મુસાફરી જે પ્રસાજ અંગત એખમે ખેડી છે તેની ખાસ નોંધ ન થ**ં તો હું મારી ફરજમાંથી સુક્યા** ત્રણાર્કે. તેઓ **પણે** વખત **સ્પાં સારી તમીયત સામવતા** નહોતા. અને તેથી કરીને તેઓ તાંદુરસ્તીને ખાતર રજા બાગવવા ગયા દ્વા. પણ દ્વજનું તેકું આવતાં તે તરતન તર્રુવાર થઈ ગયા અને જે પ્રશ્ન આપણા દેશના માનની સા**વે** સંબંધ ધરાવે છે તથા જેમાં લક્ષ્યું વ્યવસાનાં પરીક્યામાના સમાવેશ થાય છે તેના અભ્યાસ કરવા ગયા હતા. તેમ**ો** શું કરેલું છે તે આપણે સાહાજ વખતમાં નાસ્ક્રીશું. 'સવાલ લણા સંવ્યાશ ભરેલા છે, અને તમે જાણા છા તેમ આપણા રાજકીય જીવનની વિચિત્ર પરિસ્થિતિમાં આપણી મહેનતનું પરિલ્લામ આવતું જન્ફાતું નથી પેલુ માત્ર ભવીષ્યાના રસ્તાે સાફ થતા ન્યુષ છે. તેટલા માટે આપણે બહુ ઉચી આશા એ બાંધવી જોઇએ નહીં અને જે સવાલ દુનીઆના રાજ નીતિત્રાની બુહિયી પણ ઉકલી શક્યા નથી તેનું પરીસ્થામ તરતજમાંજ આવે એમ પણ આશા રાખવી નહીં. તેમ છતાં આપણા પ્રખ્યાત દેશસેવકને દેશમાં આવતાં અતઃકસ્થ પુરવક વધાવી લઇએ અને તેમણે જે કામ કરયું છે તેને માટે તેમના આભાર મા**નીએ, આપ**ણા **દેશનું માન જળ** વાર્ડ તું આપણી યાત્ર**ાત્રણીઓના અનાદર ન સમ અને** તેમ હતાં ક્ષેડિકાની વાજબી લામણી ન દુખાય એવી રીકે એ . નિસકસ્થ આવે તેા તેઓએ સાં જઇને **હોંદી સવાલના જે** અલ્યાસ કર્યો તે સફળ ગણાશે. અને આવું કામ થી. ભાષા જેવા માટા રાજનીતિસ પુરૂષના**યીજ ગાય**.

મી. ગાખલે~~તું ભાષણ~~

પછી આ, મી. ગાપલા જેમને ધણા ઉમંત્રથી વધાવી લેવામાં આવ્યા હતા તેમણે પાતાનું ભાષના **સર કરમું** :---પ્રશ્રુખ સાહેબ, બાતુઓ અને સદયદસ્થા ! દ્ર[દુસ્તાનમાં પાછા અરવ્યાથી મને જે આનંદ થયા છે અને આં મહાન સભાએ મને જે ઉત્સાહ ભર્યો અને માયાળુ **ભાવકાર આપ્યો** છે તૈનાથી તથા સર જમરોદજીએ દક્ષિણ આદરેકાના માર્ચો કામ સંબંધિ જે ઉદાર સબ્દેા ઉચ્ચાર્યા છે તેના**યા મને જે** અનદર અત્નદ થયા છે તે હું **દર્શાવા શકતા ૃનથા, ખને** કામ સોપવામાં આવ્યું હતું તે કામના બાજાને માટે આપણા ^{ક્યા}તાં કાવાસી દેશીભાઈ એાની માફક **તમે પણ જે ચાનની** લામબ્યુી દર્શાવેલી છે તેજ મારે મન પુરતા **બલ્સા છે. મારી** . સુલાકાતનું સુળ કારસુ- આપસુર મહાન **દેશભકત ગી. ગાંધી** ના તરફનું વારવારતું દખાછુજ **હતું એ ત્રે જહેરમાં પણી** વખત જણાવેલું છે. જ્યારે ત્રે દક્ષિણ આદીકા જવાના મહા મનમાં આખરે કરાય કર્યો ત્યારે **મારા વિચાર એવા** હતા કે મારે દક્ષિણ આદાકામાં કંઈ પણ ધામ**પુમ સિવાય** ભધ કરવું, દીદાએશનાં અમસનાં માટાં માટાં સ્થ**લાની મુલા** કાત હેવી, મારા દેશાંબાઈએક્તે તાં જે કાકમારી બેલ્યવી પડે છે તે સાંબધી હકીકતા ભેગી કરવી, અને સારા હીંદ સ્તાન પાળા ફર્યા પછી બધી ભાગતા અહીંની સરકાર અને मान समझ रेलु हर्या है लेकी वसीते इक्षिण आसीकामा

ના હીંદી સવાલની ઝદદરમાં અહીંથી મજબુત ટેંકા મળે. પણ જ્યાં સુધી હું કેમટાઉન ઉતર્યાં નહાતા, જ્યાં સુધી મારે માટે ભયાગ પ્રયત્ન કરી જે વિશાળ ત્રાહવણે હાના હોદીઓએ કરી હતી તે મેં જોઇ નહોતી ત્યાં સુધી મારા હીંદી ભાઈ એ મારી પાસેથી કેવા કામની આશા રાખતા હતા તેના મને ખ્યાલજ નહાતા. વળા દક્ષિણ આદીકાની સરકાર પાસે ઢોંદીઓની ઢાડમારીઓ પરભારીજ રજુ કરવી એવા મારી પહેલી ગાઠવણના હેતુ નહોતો. એ સુચના તે પહેલ વહેલી મને લંડનમાં વડી સરકાર તરફથી કરવામાં **ખાવી હતી. ક્રોરડ કરીયુએ અને મી. ઠારકારડે** દક્ષિણ **ખાદ્રીકાના પ્રષાનાની સાથે હોંદી સવાલ સંબંધી મસલ**ન ચલાવવાની તક મેળવવાના મને પણાજ આઝદ કરેલા એ g' તમને જ્યાવું તે! તેમાં મે' અવિવેક કર્યો નહીં ગણાય. તે વખતે તેમને મેં જવાબ આપ્યા હતા કે એ પ્રયાગ અજ માવવા જેવા છે. મેં કહ્યું હતું કે જો સ્વમાન જળવીને તેમ કરવાનું બની શકશે એમ હું જોઈશ તા તમારી સુચના પ્રમાણે વરતવાને ધણા ખુશી થઈશ. જો દક્ષિણ <mark>આશીકામાં મારૂં થહું અપમાન—જે થવાના સભવ છે—</mark> **કરવામાં આવશે તે**! પ્રધાના પાસે જવાની દરકાર નહીં કર્યું. <mark>તેમ અર્તા જ્યારે હું કેપટાઉન ઉ</mark>તર્યો વ્યને યુનીયન સરકાર <mark>મારી સાથે ઘણા અનદરમાનથી</mark> વસ્તવાને આતુર છે એમ ~~જોયું અને મુખ્ય મુખ્ય સ્થ~~લામાં મારા દ્વીદી બાઈએોએ તે <mark>તે સ્થળેશના યુરાપીયન પ્રદસ્થાને મળી મને માન આપવાને</mark> જગી ગોહેવણે કરી છે એ મેં જોયું, આરે મારે તા ફક્ત <mark>તે ક્રુપુલ કરવાનું અને મહેલી તકાના પુરેપુરા</mark> ઉપયોગ કરી <mark>લેવાનુંજ ભાકી રહ્યું હતું.</mark> અના સ્થિતિમાં જો મેં બીજુ ં~~કોર્ક પણ કરયું~~ હોત તો છું જે કારય સાધવા ગયો હતો <mark>તેમાં વિધાસવાતી બન્ધા કહેવાત અને સાં રહેના મારા દીં</mark>દી **ભાઈ એ!એ મારામાં જે વિશ્વાસ મુક્યા હતા તેતે માટે** ના सायक अभात.

હીંદી સ્થળાની મુલાકાત લેવામાં, તે દેશમાં રહેતા હત્તરા હીંદી ભાઈએોને એક્સાનેજ નહીં પરંતુ વસાખરા પ્રખ્યાન મુરાપીયનોને પણ મળવામાં, કેટલીક વખત માત્ર દ્વીદીઓની જ બેનેલી સભાગ્યામાં ભાષણા અધ્યવામાં, કેટલીક વાર ક્ષરેત **પીયનાની, પણ ઘણી વખત હીં**દી અને કુરાપીયનોની બન્તેની મુગલી સલાએકમાં ભાવશે આપવામાં અને જુદા જુદા વિચારના તથા ભુદા ભુદા ખાતાના આગેવાન દિમાયતીઓની મુશાકાતામાં ને સંમેલનામાં હીંદી સવાલ સંખેધા બુદા લુલ સ્વરૂપમાં ચર્ચા કરવામાં કેવી રીતે મી ગાખલેએ પાનાના **વખત દક્ષિણ આ**દ્રીકામાં માલ્યો હતા તેનુ વસ્ત્રન તેમએ કરયું હતું પાતે સવાલની હોંદી બાન્તુથી સારી **રીતે જાણીતા હતા અને હીંદીએકને લાગતી વળગતી** ખરગતા ની પુરતી માહીતી મેળવવામાં કેપટાઉન ઉતર્ધા પછી બીલ **કુલ વાર લાગી નહીં, અ**ને લુરાપીયન ક્રોકા સાથે ભળી શક્યાંથી ભુદા બુદા વસ્ત્રના યુરાપીયને તી લાગણીઓ અને વિચારા જમ્મુવાને ઉમદા તેકા પેલ્નાને મળી હતી, **ભાખા સવાલમાં બધી તરફથી બરાબર રીતે વાંકક્**ગાર થયા પછી ગ્રધાનાની-જનરલ ભાષા, જનરલ સ્મટસ અને મી. <u>પ્રીશરતી—એ ક્લાક સુધીની લાંબી મુલાકાત તા. ૧૯ મી</u> નવેંખરે પ્રોટારી-મામાં લીધી, અને તેમાં સવાલનો તમામ ખાબુઓથી વિચાર ચલાવવામાં આવ્યા હતા, -એક બીન્હના વિચારની આપે કે પણા નિખાલસ મનથી કરવામાં આવી હતી, જેમાં પ્રધાનાએ આ સવાલને ધ્યાન ઉપર હેવાનું જ્યાન્યું હતું, વળી તેઓના તરફની શુખ્ય સુખ્ય અડચણ તે તેમણે પણ જ્યાંથી હતી, બીજે દીવસે મવરનર જનરલ હેલર પ્રેક્ટરન સનમુખ આખો મુકદમા તેના સંપુરણ રૂપ માં રજુ કર્યો હતા, અને પછી પોતાની શકિત પ્રમાણે જે કંઈ કરયું હતું તેના સભંધમાં પોતાના મનમાં સંતાય પામી તે, અને દક્ષિણ આદીકામાં રહેતા પોતાના દેશી ભાઈઓએ પેલનાના તરફ જે અનદદ પ્રેમ બનલ્ટો હતો તેની તથા યુરાપીયન હોકા ધણાજ માયાળુપણથી વરસા હતા તેની તેમ જ યુનીયન સરકારે લણીજ માનનીય તથા સભ્યનાવાળી વર તજુક ચલાવી હતી તેની પોતાના મન ઉપર પડેશી હડી અપ સહીત પોતે દક્ષિણ આદીકા કેવી રીતે છેડ્યું તે હકીકત મી. બાબલેએ કેવી

આગળ ચાલતાં **મી**. ગાખલેએ કહ્યું કે મને ત્યાં જે સ્થિતિ માલુમ પડી તે વિષે મારા વ્યક્તિમાય આપતાં પહેલા મારા પાતરના સંખંધમાં એક બે બાબતા જણાવવા મારા <u>ર્લું. પહેલી એ કે દક્ષિણ આદ્રીકામાં સારી સ્થિતિ ઘણીજ</u> મુશ્કેલીઓવાળા હતી. હું તમને ખાત્રીથી કહું હુ કે મારી જીદગીમાં પહેલાં કેર્ક્ડ વખત આવી મુસ્કેલી ભરેલી તથા સુદ્ધમ ભાષતમાં મેં દ્રાય શહ્યો ન હતો. અથવા તા દક્ષિણ આક્રીકાનો મારા ચાર અઠવાડીઓ દરમિયાન છું જે જવાબદારીના બાેજ્વથી દ્વાઈ ગયા હતા તેવી કાઈ વખત અનુભવી નહોતી. મુનીયતની સરકારે ગારી તરફ જે માયાળ વસ્તહક બતાવ, દ્વી તૈનાથી જેવ ક મારા ક.મમા પણીજ સગવડ થઇ દ્વતી તે પશુ તેને લીધે મારી મુસ્કેલીએ(મા વધારા થયો હતો. કારણ કે ગારા ક્ષે.કામાના એક ક્ષાગ જે દીંદીઓની તદન વિરુદ્ધ હતો તે જ્યારે સરકારની આવી વસ્તાહાકથી ખીજવાઈ ત્રએક્ષેત હતો હારે બીજન ભાગ જે સમજ હતો તે સરકારની વરતણ કથી અતઃકરણમાં સંતાય પામેલા હતો. તે, પણ જે કરુ સરકાર તરફથી કરવામાં આવ્યું હતું તેને અવળ રૂપ આપીને વખતે તેના ગેરઉપ યાગ કરવામાં આવે એ બાબતને લક્ષ્મે તેઓ પણ ચીંતાતૃર રદ્વેતા હતા. ખીજી બાજુએ જોતાં દીદીઓ ધર્મીજ ખુશાલી માં આવી ગયા હતા. જ્યાવા સંધાગામાં મારા ધાતાના તર કુનું તેમજ હ્યાં રહેતા.આપણા હીંદી ભાવવા તરફનુ એક પણ અવિચારી કારય થયું હાત તા આખા મામલા તદન ઉલગાઈ ગુંધા હૈાન - અને જે કારમ કરવાનું હતું તેને નુક સાત પહેં,-યુ દેશના ભારા ચાર અદ્યાડીઆમાં આ સંભવ તા ભય મને દંગ્ક મળે લાગ્યા કરતો હતો અને દરઘડી હૃદય ભારે રહ્યા કરતુ હતું. પણ દક્ષિણ આદીકાનાં મારાં છેલા ભાષાનુ વખતે પ્રાહારીઆમાં મે જે કહ્યું હતું તે તમારી વચમાં બાલતાં હું અતજે છપરના ઉપકાર માનું છું કે મારી મુલાકાત શહરીથી પુરી થવામાં એક પણ ખરાબ બનાવ બન્યા ન હતા અને ત્યાની મારી મહેનતનું કંઇ પણ સાર પરીભામ ન આવે તાપણ મેં કંઈ તુકશાન તા નથીજ કરયુ એમ લાગવાથી કેટલેક દરજી સુખી હું

મારા બીજો કુદદા ગારા પ્રિય અને પ્રખ્યાત મિત્ર ધી ગાર્તા છે હું તેમટાઉન ઉત્તર્યો તેજ પળધી તે દક્ષિણ આદ્રીકા છોડ્યું ત્યાં સુધી અને વળા લગભગ પુરવ આદ્રીકા ની મારી મુસાફરી દરમિયાન ધી. ગાંધી મારી સાથે હતા અને ઉપ સ્તિયત્વના બાક્યના વખતમાં લગભગ દરેક પળ સાથે રહ્યા હતા, બા અજબ પ્રેક્ટરના નરસ્તાની ખરી

6115

ખુબીતો ક્રીચિત માત્ર પણ ખ્યાસ તમને નથી. તેઓ પોતા તે મારા ખાનગી સેક્રેટરી ક્રેફેવડાવતા હતો પણ ખર્ચ જેતાં તો તે મારા એમિયા, પ્રીક્ષસુક અને મિત્ર હતા. મારી આસપાસ જે ભક્તિભાવની જ્વળ તેમએ પાયરી હતી તે વિષે આ પ્રસારે હું બાહવા માગતા તથી; તેમ છતાં તેમએ દહ્સિયુ આક્રોકામાં જે મહાભારત કામ કર્યું છે તેની ટુંક તાંધ આપવામાં મારી કરજ સમજું હ

દક્ષિણ શ્વાદીકામાં હીંદીઓની સ્થિતિ

તું વરણત કરતાં 🖷. ગામહેએ જણવ્યું કે સંયુક્ત દક્ષિક્ષ **અ**માર્શકાસ કેપ કેર**શે**ત્વા, નાતાલ, દ્વાસવાલ અને એક્ટેજ ર્રાવર કાલે.તીના સમાવેશ થાય છે. અને આ કાલાનીઓમાં ભળી એક લાખ અને પચાસ દળર દીદીઓની વસ્તી છે. **અ**મામાંથી નાવાસ કાંઢોાનીમાં લગભ**મ** એક લાખ અને વીશ હજાર વસેલા છે. વીરોક હજાર કેય કાલાતીમાં અને દશક હળ્યર દાસવહસમાં વર્સલા છે. એડરેજ રીવર કાલાનીમાં ભાગ્યેજ સા માબુસા હશે; કારણ કે તે વખતની બાજર સર કારે ૧કન થાડા રસાયા તાકર સિવાયના બધાને તે રાજ્યમાં થી કારી મુક્યા દ્વા. દક્ષિણ મ્યારીકામાં વસતા હીંદીએરના ~~ચાર ભાગ પાડી શકાય~~ા ગીરમોદીઆ મ<u>ભ</u>ારા, ગીરમીઢ પુરી કરી રહેલા મન્તુરા, તેમની મળત અને બાયોના સ્વતંત્ર <mark>માણસા કે જે સીરમી</mark>ડીઆ મુબુરાની પાછળ પાછળ પાત તા ખરૂચ આ ગયેલા. ત્યાની સ્થિતિની એક વિશસભાના એ 😺 🦒 અન દેશના જેવા કેઇવાયક્રેશ વસ્ત્ર દક્ષિણ અલ્ફેરક્સ્સાંના **હીંદોએમાં નથી ; અને કેળવાયકા પુર્કો સાત્ર આં**ગળીનાં <mark>ટેરવાં ઉપર ગયા</mark> શકાય એટલાજ છે. વહેતા ભાગ તેત <mark>વેપારીએ</mark>ક, કારીગર વસ્ત્ર અને ખાનની નાકરાના છે. વેપા રીંગામાં ચાડા બાદ કરતાં બાકીના નાના નાના વેપારાંગોન છે. ત્રણે કાઢાનીમાં સાધારણ રીતે બે હત્તર વેપારીએક **અને પાયથી** છ હતાર સુધી ફેરીઓએ છે. મળુર વરમ તા મોટા ભાગ તા હજુ બીરમીટમાં કામ કરે છે અને બાક્ય ના ગીરમીટમાથી છુટા થયેલા મજુરા અને તેમની પ્રત્ય છે. ક્રિય કાઢોનીમાં દીદીઓને નામરીક અને રાજ્યાંય બંને દકા મળે છે. નાનાલમાં નામરીક હકાજ પણ રાજકીય નદી અને બાળાની બે કચ કાલાનીઆમાં તા હોદીએલને બંને હકા માથી તદન ભાવસ કર્યા છે. અત્યારે જે પ્રયામિશન કાયદા માલો છે તે દરેક કાલોનીમાં જુદેર જુદા છે. કેપ કાંગ્રાની ~~અતે નાતાલમાં ઢોંદીએ~~ન બેરસ ઢોક્ષતી ભાષામાં પરીક્ષા આપેલ ~~ને દાખલ થાઈ-હોકે છે. અ~~નો આવા દાખલ ચનારાની સરા સરી ચેહાંક વરસાયી ખેતે કાંગ્રેશનીમાં થઈને ૪૦ થી ૫૦ સુધીનીજ થવા અન્ય છે જે ઘણીજ નાની છે

દ્રાંસવલ અને ઓરેજી આમાં તે દાશમાં નવા દ્રીંદીઓને બીલકુલ દાખસ થવા દેના નથી. કેપ કાંશાની અને નાતાલ માં વેપાર અને કંરીના પરવાના દર વરસે બદલાવવા પડે છે અને નવા પરવાના સાથુ કરવા ન કરવાનું ત્યાંના સ્થાનીક અધીકારીઓના દાશમાં હોય છે. તે અધીકારીઓને હોંદી વેપારીઓના સાથ દરીક વેપારીઓમાંથીજ નીમાય છે. દ્રાંસ વાલમાં વળી થાડા પડસા પરવાનાના મહેનવાણા તરીકે લઇ પરવાના કાઢી આપવામું આવે છે. પણ ત્યાં 'બાલ્ડ કા' અને 'કાઉનરાંપ એક્ટ ' નામના કાયદાઓ છે 'ક જેમની અલ તે પરવાનાઓને ખરી રીતે નકામા બનાવી દેવાની છે એ કાયકો લક્કારીને કાલવાલના સરકાર નજવાના આવે તેના

જમીન પાતાને હસ્તક લોઈ શકે છે. ંએ કાયદાના ઉપયોગ કરીને હીંદીઓને શહેરમાં રહેવા દેવામાં આવતા નથી. હીંદી વેપારીઓ શહેરથી ત્રણ ચાર માણ્ય દુર રહે છે તેમ હતાં તેમની જંદગી ગારામાના જેવી ખરમાળુ નહીં હાવાથી યાંદે ભાવે પાતાના માલ વેચા શકે છે, તેથી ઢાંકા તેઓની પાસે યાં માલ હોવા જાય છે. આ હરીકાઈ તાંદી પાડવાને ધ્યારે હાંદે હોં! તેને ઉપયોગ કરીને સરકાર હીંદરઓને શહેરથી વધારે દુર વસવાની કરજ પાડે છે અને એ જગ્યામાં તેઓ રહે છે તે અસખાકારી લરેલી હોય છે કેમ કાઢાની અને નાતાલમાં હીંદીઓ જમીન ખરીદી શકે છે અથવા તા બીજી સ્થાવર મીલકન એળવી શકે છે પણ દ્રાંસવાલ અને આર્રે જામાર બીલકન એળવી શકે છે પણ દ્રાંસવાલ અને આર્રે જામાર બાલકનું વધારમાં બુદી જુદી કાઢાનીની સામાજી આપ્યાને તી પણ કેટલીક શ્રીણી શ્રીણી આશ્રાએ! છે. [અધુકં.

ય**રશુ**રછુ

એક ફીંદી ગીરમીડીયા ઉપર પાસ ન હેલાતું તહેંદમત હતું. તેણે કેશ્ટરને જવાબ આવ્યો કે પેરતાના ધણી પાસે પાઝા જવા કરતાં તેને જેલ જવું બહુ વધારે પસંદ છે.

મી. એમ. ડી. ટીમાં દેશના વડા ઉપર કાંત્રળ લખ્યા છે તેમાં જણાવે છે કે હીંદી એમરતા જેની પાસે પહેલા વરતની ટીકોટ હતી તેએમને કંડકટરે ત્રણ કલાક રાહ જોવ રાખ્યા પછી મેરીન્સભરતની સાતની માડીમાં જગ્યા આપી. સાધારણ નિયમ એવા છે કે તે માડીમાં જનારા ઉતાર રાતના ૧૧ વાગે સ્ટેસન ઉપર જઈ માડીમાં સુઈ શકે છે અમને ઉમેદ છે કે મી. ટીમેસ પુરી દાદ મેળવશે.

ર્જાન. માખ**હે** ર્રાસોપ્શન કમિટીની એક સભા ગયે **લુધ** વારે મળી હતી. તેમાં દિસાળ મંબુર થયા હતા તથા તે હપાવી બહાર પાડવાનું નહી **લવું હતું. તે લાકી મુ**હતમાં બહાર પડવા સંભવ છે.

'નાનાલ વિદિનેસ' કહે છે કે ગ્રહ્યું દેવ ઉપર લાઇસેન્સ બારામાં અપીલના હક ન રહેવા દેવા એ ક્ઢાપણ ભર્યું પગલું ન મચુાય. દરરેક હક ભાગતની કરીઆદના સુકાદા ત્યાયની અદાલતોના હાથમાંજ હેવા જોઇએ

રેત્યરદ કેમ્બબેલ કરીને ખાસ્ત્રુનો ઉપરી છે તેને ક્રોડી રેબીયના મેજીનેદ આગળ ખડેદ કરવામાં આવ્યો હતો. તેની ઉપર તહેં મત એ હતું કે તેએ તેની નીચેના ગીરબીડીયા ઉપર વસોમત એ હતું કે તેએ તેની નીચેના ગીરબીડીયા ઉપર વસ્ત્રો કર્યો હતો. તહોમતદાર કેમ્બેક્રે પાતાના લચાવ માં કહ્યું કે મજુરાને વખતા વખત કારદ માસે ઉભા રાખવા ને ઉપરીઓએ તેટલીજ વખતા કારદમાં હાજર થયું એ લક્ષ્કુ તકલીફવાળું છે. તેના કરતાં મજુરની તપાસ કેટલીક વાર મસ્તુ પાતા કરતાં કરતાં કરતાં મજુરની તપાસ કેટલીક વાર મસ્તુ પાતા કરતાં કરતાં કરતાં કરતાં કરતાં કરતાં કર્યા લગ્ન કરતાં કેમ્બેલ સાકેબના પાતા ૧-૧૦-૦ દડ કર્યો.

'સાઉથ આર્રિકન એમોકાવરસ જવરલ'માં શરડીના વાવે તર વિવેના એક ક્ષેપમાં મારસલ કેમ્પમેલના નરિયેના સબ્દેર ડક્સિ છે :—'ખેતીમાં મુડીની જરૂર છે એમ કેટલાક કહે છે. પણ અહીં કોક પણ મુડી દેવના ખેતી અલદરનારાએ મહેલી વધુ કરેક મિળ્લો છે. હાલકાઉનથી સફ કરનાયાઓ હળશે પાઉડના પણી મહિમાં છે.' આ વાંચી સવાલ ઉત્પન્ન થાય છે કે તેઓએ એ કમાણી પોતાના હાથની મહે નતે કરી કે હીંદી મનુરાતે તોચોવીતે!

યુનીયનની પાલાંમેઢ તા. ૨૪ શ્રીથી શરૂ શર્ક સુધી. છે તા. ૧૮ મી એ મી. હેન્કરસને (બેરીયા, કરળન.) સુવાલ પુછપેડ હતો કે ગાતાલના પાલટેક્સ શંભાધમાં સરકાર શું પગલાં હતા ધારે છે! જવાવમાં તીજેરી ખાતાંના પ્રધાને કહ્યું કે તે કરી સુલતી રાખવા એક બીલ હું કે સુરતમાં રહ્યું કર વામાં આવશે.

આજ દિવસે કંદ્રાક્ટમાં આવતા કર્મામ ટાને યુનિયનમાં કામે રાખી શકાય તે વિષેતું બીલ દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. તેતું એક વાંચન પુરું થયું અને બીલ્યું તા. ૧૨ મી ફેબરવારી પર મુસત્વી રહ્યું.

કૃગરસડોરપથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે:—મંત્રના ભુના મને જ્યાના વેપારી ત્રેસરસ ઇસપ સહેમાન કુ. ના ભાગી દાર મી. સહમદ સહેમાન ભાભા દેશ જનાર હોવાથી તેમને સફળ સફર ઇમ્પ્લા મહીંના હીંદીઓ ગઈ તા. ૨૨ મીએ એક્કા થયા હતા. ફસ્તનબરગના મેસરસ ઇસમાઇલ સહેમાન કુ. વાળા મી. ઇસપહાછ ઇસમાઇલ ભઇવાત પશ્ચ દેશ જનાર હતા મને તેઓ પશ્ચ મા સભામાં હજર હતા. બને સાહેયોને નેક દુવા ચાહી સહે શ્ટેશને વળાવવા ગયા હતા

ક્રેપટાઉનના મહાય વિભાગમાં એક નવી મેહલેમ સ્કૂલ તા. ૨૭મીએ માં. મેરીમેનને હાથે ખુલ્લી શુકાઈ હતી.

તા. ૧૮મી જાનેવારી ના કી એક માં હેલાગા આવેના ખબર છપાયા છે તેમાં મેસરસ નરસી છવણલાઈ અને કેવ મંદ રત્નાકર છે લાં મેસરસ તરસી છબ્યુબાઇ અને ધારસી દેવમાંદ રત્નાકર એમ અનુક્રમે જોઇએ.

દીલ્લીમાં મર્ક તા. રહમીએ 'પહેલીવાર ધારાસભા મળી દતી અને શારા હારડીંગ તેમાં હાજર થયા હતા એમ ફટર જ્યારે છે. સભાસદાએ તેમને બહુ આનંદથી વધાવી લીધા દતા, અને તેમના પર થયેલા હુમલા માટે ત્રાસ બતાવ્યા દતા. સારડ હારડીંગે લાગણીપુરવક સહુના આભાર માન્યો દતા. પાતાને હાથે હજી પાટા હોવાથી સહુ શાયે હાથ મીલારવાની ⊌ેળા પાતે પાર નહીં પાડી શક એમ પશ્ચ જમ્યાવ્યું હતું અને પછી તુરત વિદાય થયા દતા

ખીજ દિવસના તારમાં જણાવવામાં આવે છે કે હોારડ દારડીએ લામણી ઉપજારે એવું ભાષણું કાઉસીલમાં કર્યું હતું. તેમણે કહ્યું હતું કે હાંકાની સાથે ગીકાશ ભરેલા સમામમ શખવાની ઇન્પ્લથી અતિકાય એક્સી રાખવાનું મેં પમાંદ કર્યું નહેતું અને પાલીસ કરતાં હાંકાની સંભાળપર વધારે લર્શેસા રાખ્યા હતા. આ અનાવથી પાલાના વલણું માં દેરદાર થશે નહીં એમ પણ તેમણે જણાવ્યું હતું. એક લ્યુંદા સરમાં જણાવેયું છે કે મામ્બ કેલ્ફિ ફેંકમાં તેની ભાતમાં મળી છે. એક બાહમણની ટ્રેલ્ફિપર શક મથા છે, અને તેને નાસીકનાં કાવતરાંમાર સંકળની શાખા માનવામ આવે છે.

દીલ્લીમાં સરકારી મહાનેતના લાટ સુકરર કરવાનું કામ એ ક વિલાયતના અને ભીજ દક્ષિણ અહિંકાના એમ જે શિલ્મશાભાઓને ક્ષિયવાના કરાવ હોંદી સરકાર કર્યો છે એમ ૧૯૧ જસાવ છે:

ફીજીમાં ચીરમીડીયા હીંદી

અને ગીસ કાવીનું લખમ્યુ શેછના ગીરમીડીમાં વિષે આપી ગયા. આ વેળા વળી 'દીડીમાં' માં બીલું તેથી પણ વધારે અસરકારક લખાયુ આવ્યું છે તે આપીયે છીયે. એ લખાયુ બતાવે છે કે ગીરમીડની રિયતિ કાઈ પણ જગ્યા એ સહી ન હેલઈ શકે.

મલાય દ્વિપક્રમ્ય વિષે લખેલા પુરતકનું અવલાકન કરતાં 'તાઈઓ' પત્ર જણાવે છે કે શ્રીતિશ સામરાજ્યના છતિહાસ સાધારમાં રીતે મોટીશ રાજ્યનાં અજબ્યળી પ્રમાડે એવાં પૃરિ ણામાનાં લાળા લાંળા વરસૂત કરે છે અને ગરમ પ્રદેશિયાં મોટીસ રાજ્યનું એક મેહું પરિણામ-હોંદીની વસાવટનું-ભાવ્યું છે તેને જુલી ભય છે. પ્લોડીશ સામરાજ્યના તાભા ના પણા ખરા શરૂમ પ્રદેશામાં એક્ટરે કે સિલાન, મલાય દ્રીપકલ્ય, મેરીસિયસ, માંટીસ મીગ્યાના, દ્રીતીહાદ, અને શીજી માં હીંદુસ્તાન શ્રેટમંદનની જેમ મુળ સ્થાનના ભાગ ભજવે છે. ઉત્તર અમેરિકા, એાસ્ટરેલીઆ અને દક્ષિણ ભારિકાની મારી વસ્તીનું ક્ષુળ ક્રમ્લાંડ છે. મલાય દ્વીપક્રમમાં સને ૧૯૦૧ થી ૧૯૧૧ તા વસ્તીના વ્યાંકના મેળવતાં જસ્તામ છે કે તેમાં ૨૦૦ ટકા જેટલા હોંદાઓનો વધારા થમેલા છે. આ વધારા 'રખર 'ક્રેન્ટેશન' તે લીધે થએક્રા છે. તેમાં વસ્ત્રુ ભાગે તામીલ લાવા જાસુતારા હીંદીએ။ છે. પસ્ ચીના ક્ષેકિક જેટલા ઢોંદાએક નથી. ચીના ક્ષેકિક પેરક, સેલ ગાર અને સીંગપારમાં મલાય લેકિક કરતાં પણ વધારે છે. હતાં હીંΩને લીધે દે~~શ~~ સ્થિતિમાં ફેરફાર થયા કરે છે

જો આપણે **રીજી તરફ કચ્ચિ કરીશું તે**। ઉપલ**િ સ્થિ**તિ કરતાં પણ અન્યઓબીયાળી સ્થિતિ માલુમ મડશે. જે રીજી એોફ ડુડે" એ નામતા મી. જે. ડબેલ્યુ ભરટનના પુસ્તકના ઉમારમાત લાખનાં રેવરંડ એ. જે. સ્ત્રોલ જે ત્યાંના પ્રેથેદ ડીસ્ટ મંશિતના પ્રક્રમ છે તે જ્યાંને છે કે મહેલું તા શીછ અન અતિ નાશ પામતી અપ છે અને ખીનું તેની જગા હોંદીએ)એ ક્ષેત્રા માંડી છે. પંચાસ વરસ પહેલાં ત્યાંના મુળ વતનીઓની સંખ્યા ૨,૦૦,૦૦૦ ની હતી. સને ૧૯૧૦ માં તાે તેમની સંખ્યા ધરીને છેક ૮૬,૦૦૦ સુધીમાં આવી રહી છે. અને હીંદાઓની વસ્તી ૪૦,૦૦૦ ઉપર થવા જાય છે મી. અસ્ટન કહે છે કે દર વરષે ૩૦૦૦ માણસાની કે.સાનીમાં જરૂર છે. પણ ઉમેરા તા ૪૦૦૦ મામ્યુસાના દર વરષે થાય છે. કારણ કે વહાસુવાળાઓ એક બાલુથી માસુસા તે લાવે છે અને બીજી બાજુથી બાળકા વધારે પ્રમાસુમાં જન્મ પાત્રે છે. આથી પ્રીજી દેશની સ્થિતિ બદલાની જ્ય છે. ત્યાંના વતર્તાએમની વસ્તી દીવસે દીવસે ઘટતી જાય છે અને દીદીઓની સડપથી વધતી જાય છે. અને થાડાંજ વરસમાં આ દ્રીપા દ્વીદરોએાના બની જરો,

<mark>ચીરગી</mark>ડનાં દ્વાંગા

ગી. બરદનના પુસ્તકમાં ચોખખું જણાવેલું છે કે દીદાઓ લાં બોલાવ્યાયીજ આવેલા છે "તે અમારી માગણીથી આવેલા છે અને અમારા દુ:ખમય વખતમાં તેણે આવી અમાને કરજદાર બનાવ્યો છે. પણ આવું ક્ષ્યુલ કરવા કરતાં મરવાનુ અમે (ગારા) વધારે પસંદ કરીએ," આ મીશનરી કીકા કારના કદેવા મમુદ્ધે અસલના વખતમાં શીજીઅન મહેનલ હતા પણ મિરિત પરમમાં આવ્યા પછી તે કામ કરતાં

શરમાય છે તવ કર માણસા તેને ગુલામીમાં રાખી શકતા નથી. અને તે<mark>યા કરીને ગીરમીડીયા તરીકે હીંદી મબ</mark>ુરાને દાખલ કરે છે. કાયદે અક્રીત ગુલામીની આ વ્યવસ્થાની નીચે જે <u> દાકમારી ભાગવવી પડે છે તેનું ન્દ્રદયભેદક વરસ્તુન લખવામાં</u> તેલું પાતાના પુસ્તકના ત્રીજ ભાગ જેટલાં પાનાં રાક્યાં છે. મી. જરૂરનના સબ્દેશમાં ક્લીએ તો 'ખેલી માટે આ માનુધી દ્ધિયારાની ચાપ્પ્પી કિંમન તેમના રસ્તાના ખરચ સુદાંત એક મન્તુર દીઠ ૧૬ પાઉંડ પડે છે. આ કિમ્મતે તે કુલી મુન્યુર પાસ વરસ સુધી તેના શાક્તે ત્યાં ક્ષસ કરવા બધાય છે. આ કાળ પુરા થયા પછી જો તે કુલીએ પાતાની सरते। स्तिषधरक रीते पुरुष करी है। य अने केंद्र यात्रा ન કરી હેામે તા તે 'હુટા' સાય છે. અને બીજાં પાંચ વરસ કાલોમીમાં સ્વતંત્ર રહેવા પામે છે. જ્યારે તે કાળ મુરા શાય છે સારે તેને દ્વીદૃસ્તાન જવાના માન પાસ મળ છે પણ થણા ભાગ પીછમાં હમેશના રહીશ નરીકે રહે છે. <mark>ખર્મે હવે ગીરમોડીઆ મજુરતે</mark> ધમેરલર ઉપરતા કામના મી, ~~પરતાના પાતાના લખેશા~~ હેવાલ અરપીશું —

ધમાલાઓમાં ભાષેલી હૃદ પ્રમાણે કામ કરવાનો રીવાજ छे. श्रापक्षा नरीति शेरडीनी अधुक दारानी नींदशी के रापशी अभूड माश्रुसे। के करवी को छक्ने, आ क्षामने को सतीप કારક રીતે કરવામાં આવ્યું દ્રાય તા તે કુલીને એક શીલીંગ મળે છે. તે તેલું એક દીવસમાં પુર્ક કરવું જોઇએ. અને તે સાધારેલું માન્યુસની શકિન એટલું હાય છે. 'ઓએાને पत्र अवीक रीते काम सेांपवामां आवे छे. पत्र ते शेर्ड અને તેના પ્રમાણમાં પાર્ટસા પણ એવાડા જે પોતાને સોપિયું કામ એક દીવસમાં પુરં કરવામાં કેઇ ગીરમી ડીએ! निष्य नीवडे छे ते। तेने अमेरीमां घसडी कपामां आवे छे અને તેની એદરકારી માટે કોલા તેને કેદખાનું સેવવું પડે છે અથવા તો દંડ ભરવા પડે છે......મારે તે કુલી મામ પારે છે કે સેપિલું કામ તેને માટે પણ કરસ્યું છે ત્યારે तेने धनस्पेकटरने अपित करवाना दक्ष होय छे. पश्च तेकी शाहेल वरसभां ओक में वणतक हरतन है से तेथी आ ६३ નામનાજ દ્વેષ છે. એશક તે માછજોટની પાસે પોતાની **ફરીયાદ નોંધાવી શકે પણ તે વીશ કે ત્રીશ માર્**શ દુર દ્વેાય, तेषी ते पश्च नक्षमुं क छे. आधी क्रीने आ स्पितिभा **પણી વખત તે કુલી કાયદો યોતાનાજ હાયમાં હે છે અને** ■श्रेक छपरीना अस्तक छपर रोर्डी अपवाना ७२ाने। छप યાંગ કરે છે તેમાં કંઈ નવાઈ પામવા જેવું નથી.

સતે ૧૯૦૭ માં ૧૧,૬૮૯ માધ્યુસામાંથી ૧,૪૬૧ ના ઉપર ગીરમીટના કાયદાના ભંગ કરવા માટે કામ ચલાવવામાં આવ્યું હતું. તેઓએ સોપેલું કામ પુરં કરવાને ના પાડી હતી અથવા તા તેમ કરવાને અશકત હતા. અને મી. બરટન કહે છે તેમ પરીઆમે તેમને 'મરછ પ્રમાણે' દંડ અથવા તા હત્ય ભાગવવી પડેલી. એવા એક પણ દાખલા બનેશા નથી દે જેમાં શક ઉપર મભુરતે છોડી મેલવામાં આવ્યા હોય. વળી મી. બરટન જસાવે છે કે પ્લેનટેશન ઉપરનું જીવન એક સાધારસ્ મીરમીટીઓને માટે પસ્કુંજ ખરાબ છે.

તે પોતે જે સ્થિતિમાં હોય છે તેમાં અને તદન ગુલાયી માં નહોંજ જેવા તેમાવત છે. તે સ્થિતિમાં હોવા કરતાં સુધામ હોવામાં તેને સ્કેવાનું સારું ઘર મળે છે અને સારુ ખાવાનું મળે છે. કુલીએમ જતે તે સ્થિતિને ખુલ્લો ખુલ્લો નરકની સ્થિતિ કહે છે. તેમને મન્યુરી ઓછી મળે છે,

મી. ખરદન કહે છે તેમાં કંઈ અન્નયુબી ભરેલું નથી. તે કહ્યું છે કે જે મનુષ્યને કયાના અટિલ ક્ષેત્રમ તે જોઈ શકશે કે રીજમાં " કુલી લાઇને " એ **મણેજ દોલગીરી સરેલાે અ**ને ત્રાહ્યલેદક દેખાય છે. તેમાં અથડાએલા દરેકના ચહેરા ઉપર બાપ્પારીપર્લા અને દુઃખી સ્થિતિ માલુમ પડે છે. ફરીયી મી. બરટનના શબ્દોમાં કહીએ તો " આ પાંચ વરસ ની સખ્ત મુજુરી નીચે કચ્છાતા મનુષ્યામાં પણ તા કેળ વર્ણી પામેલા, ઉચ્ચ શાતિના અને સુધરેલા છે. તેઓ હીંદુ સ્તાતમાં રહેતા દક્ષાલોના ભરમાવવાથી સપડાઈ ગયેલા ઢાય છે. તેમને એમ કહેવામાં આવે છે કે સલ્હસ કરનારા હીંદી એક માટે રીજીમાં ઘર્લું સારું છે, વળા તે જ્યાળાદ થતો પ્રદેશ છે, વળી ઢાકા થાડાં વરસમાંજ પરિસાદાર બની જાય છે, અને ક્ષણેલાએક પ્રસાજ વાડા છે. તેએને આવી વાતા માતે છે અને જ્યારે પેડતે ધારેલી સુવરસ ભુગરમાં આવે છે સારે પોતાને શેરડીના ખેતરામાં કામ કરવાને દેરવેલા ભુએ છે અને અમેજ ઉપરી તેના ઉપર ભરાભર દેખરેખ રાખે છે અને જેટલી ક્ષેત્રાય તેટલી સખત અભુરી કે છે. સાદા भागडीका बेहिनी स्थिति पशु क्षंत्री वधारे सारी नथी."

મી. બરટન કહે છે કે:—આ એક જંમલી મહતિ છે, અને ગમે તેટલી સારી દેખરેખથી પણ નીરદયતા અને અન્યાયનો નાશ નહીં થાય. આવી રીત પ્રષ્ટસાદદર માણસોનાં સહસ પુરણ કરવાને જરૂરની હોય, પણ આ આખી પહિત માં કંઈક મનુષ્ય વ્યતને અજે નહીં એવું અને હલકાઇનાળું છે. તે કુલીને માટે ખરાબ છે, અને અંગ્રેજને માટે સારું નથી.

स्यतंत्र थया भड़ी शुं हरी शहे !

તો પણ તેને સ્વતંત્ર રહેવા દીધા હોય તે તે હીંદી રીજી માં પણું સારું કરી શકે અને કરે છે. એ જેવા જેવું છે કે પાંચ વરસતી મુદત પુરી થઇ રજા પછી માત્ર પાંચ ટકા જ તે કામમાં ફરી જોડાય છે. ધ્રુટા ચએલા માણસો જયી નનો હકડો પોતાને માટે પટે હો છે અને તેના ઉપર અદી ભુદી જાનના ઘંધા કરે છે. અને તેનું પરીણામ શું મી ભરતના ઘંધા કરે છે. અને તેનું પરીણામ શું મી ભરતના કહેવા પ્રમાણે પીજીઅન જાતીમાં ૨૫૦૦ 'સ્વતંત્ર' હીંદીઓ ઉદ્દેશમાં ચંદ્રતા દરજ્જો જોમવે છે. 'સને ૧૯૦૭ માં ધંધા માટે લાકસેન્સ આપવામાં આવેલા તે નીચે પ્રમાણે છે. દુકાનદારા ૯૮૧, ફેરીઆ પગર, ભદીઆરા દુ, જયાળધ આલ વેચનારા ૨૭, ખલાસીઓ ૧૧૨, હીંદીઓ જે જયીન ખેડે છે તેના પણ ઓંકડો નીચે પ્રમાણે છે. પડ એક પડીનો વાલતર, ૨૦૦૦ એકર ફેળનુ વહેતર,

151

૧૦૭ એકર બીન્સનું, અને ૯૩૦૦ એકર ડાગરનુ પણ ખરૂં બધા મળીને ૨૦,૦૦૦ એકર જમીત તેઓ ખેડે છે, ધણી ચરવાને માટે રાખેલી છે. અને કાસોનીમાંના ટોરનો મોટો લાગ તેમનાજ દાયમાં છે. પ્રીજીની બેંકામાં ૫૦,૦૦૦ પાઉંડ કરતાં વધારે રાકડા દીંદીઓના પડેલા છે. પણ આ તા માત્ર તે અતિની દાલતના લોડોકજ ભાગ છે. વળી સ્ત્ર તંત્ર ચએલામાં મરસ્કનો દર પણ ઓર્ઝર છે. અને ઓએર તું પ્રમાસ જોતાં જન્મ પામનારાની સંખ્યા વધારે છે

દરેક ખાસુથી તેઓ પ્રોજીને ધેરે છે, અને ઘણાખરા ભાગ માં તે! પ્રીજીઅન કરતાં દ્વીદીની વસતી વધવા જાય છે હીંદીઓ ધીમે ધીમે સાંના મુળ વતનીઓ પાસેથી જમીન ખરીદી શકે અથવા તે! પટે લઇને તેમને પાછળ દહાવતા જાય છે, અને નદી અને રસ્તા ઉપરના ખેતરા ઘણે ભાગે તેમનાંજ છે. તેઓ પ્રીજીનો દેખાવ પસુ બદલતા જાય છે. જમાં સાં ખેતી કરેલી માલુમ પડશે. દાખલા તરીકે જે કાઈ માસુસ સુવાથી નાસોશી—બાર માઇલ—મુસાકરી કરે તે! તેને આ મુસાકરી દરમાંઆન એક પસુ પ્રીજીઅન મામકું માલુમ પડશે નહીં. દીદી, દીદી, દીદી, રસ્તા ઉપર દરેક મહાલી!

મી. બરટન કહે છે કે રીજીને માટે એકન્ટ રસ્તા છે. તે હીંદીઓનું સ્થાનક બનશે. , પણ હીંદુસ્તાનને પાતાની વધારા ની વસતીને માટે આ બાર્ફ કેટલી બધી કીંમતે મળ્યું છે !

મારી મુસાફરીની નોંધ

(સ્થા અંક્ષ્યા ચાલુ)

रेड डरेस'ड भातानी भुशासत

તુરકી ભાષામાં મહેના છાયા નીકલે છે અને કાઈ તુરકી એવા નહીં હશે કે તેના દાયમાં બે ત્રણ છરમાં નહીં હેર્ય! મીક અને ફરેંચ લાયમાં પણ છાયા નીકળે છે અને અંગ્રેજી એક અપા નીક્ષ્યે છે, જેમાં માત્ર એકજ કેલમ અંગ્રેજી રહે છે ભાઇને બધું ફરેંચ! હું ફરેંચ છાપા હોતા તેમાં પહેરોજ દીવસે રીખુલ ઈસલામ તથા અંદર ખાતાના પ્રધાન ની સહીવાળી નાેકીસ ઉપર'નજર પડી કે જે માણસ ખીતા **કારણે રાજો નહીં રાખરો તેમ જે** રસતા ઉપર ખાતા જસારો તેને પકડવામાં આવશે ! આની અસર એ હતી કે है। देव पित्रेरे सस्य अध रहेता, अने के भानाश है। य तेने ચારીથી ખાવું પડતું! વાંચકા! જેમ યુરાપીયન પાતાની હેટસ છાડી તુરકી ટાપી પહેરે છે તેમ આ પણ એક ઇસ લાગી સલતનતની ખુખી છે. ૧૫ મે રાજે સવારથીજ અમ ત્રમતા લીભાસમા બહાદુર સાેલજરાતી પલટતા રસતાએ~~ો~~ ઉપર દ્રતી દેખાતી હતી તેમ ઢાંદા પણ ધળા જેવામા **મામતા.** પુરુષરછ કરતાં જજ્ઞાયું કે ઉશમાનથી ગાદી ઉપર के भवीशतुल असलीभीत केंडा हे।य ते २५ में रेकि भदान હજરત પેમચબર (હળતા દર્દ હાેળો એમના ઉપર)ના ખીરકા (જુબબા) મુખારક તેમ તેવણની તલવાર અને દાશ वीमेरेनी क्रमारत हरे छे. को पवित्र बीकोने पश्ची सायव વામાં આવે છે. વરસમાં એજ દીવસે તે ઘર ખુલે છે અને નાંમકાર સુલવાનનાં ૧૨માન શીવાય કાઈ તેમાં દાખદા થઈ રાકનું નથી. આ ડેકાણે એક બ્લાદુર યગ તુરેક ઇમલાંડના

એક અપાના ઈનેટરવ્યુ દરસ્પાન જણાવેલા શબ્દો યાદ આવે છે કે 'લુરાપની પ્રજા તમે સતાવેદ છે ખરા પણ યાદ રાખએ કે જે વખત અમાર લેદની તપશ અને અમારી ખલીદ અમારા પાક નખીતા તે પવીત્ર જુબબા પહેરી તે પવીત્ર નલવાર હાથમા લઈ બહાર નીકળી છુમ પાડશે કે એક મારા બચ્ચાંએક આજે તમાર શુર બતાવેદ, અને હૈક્કાલના રાવડા લઈ અલકાહેદ અકબરના નારા મારશે તારે પછી કાં તો અમે નહીં તે કાં તમે નહીં." હે ખુદા તું એ બદાદુરા ને એથી વધારે હીમ્મત આપજે.

તેઓ કે સાથે મેં હમ પલકર જવાં હવે હેં ખનજર હીલાલ કા હે કેમ્પ્રી નીસાં હમારા. તવલીદ કી અમાનત સીના પે હે હમારી મીટના નહી કે આસાં નામા નીસાં હમારા.

બીજે દીવસે રેડ ક્રેસટ સાસાયટી જે. તુર**્યામાં દીવાલ** અહમર જગીઅતીના નામે એાળખાય છે તેની એારીસે આમત્રણ આવ્યાથી જઈ પહેંચ્યા ભાને આગેવાનાની મુલા કાત લીધા થઇી સાસાયટીના નાેખાં નાેખાં **ખાતાં ખતાવવા** માં આવેલ, દર રાજના હીસાળ ચાપ્પ્યો રહે છે. વળા એારતાની એક નાખા કમીડી છે તેનાં પસ સુદાં ખાતાં ભતાવવામાં આવેલ ! જે જે પરદેશ ભાતાના **ક્ષાપ્રત્મે** 🗃 સાસાયકીને મદદ કરી છે. તેએન સાંભળી ખુશી 🗱 🦫 બલ્ફજ સરસ કામ કરી રહી છે. જે વેહી પૂરત ઉપર દ્યરકીના મારમરા તેમ કારકનલ્સ પ્રાંતમાં ધરતીકપ યુંચેલ તેમાં જખમા **ચ**એલાએસની સારવાર માટે એ સાેસાય**ીએ** માસ્ત્રુસાં માકલેલ. તેમ એક ડુક્ડી ત્રીપાથી જવા તક્સાર થતી હતી. હાલ વળી બાલકનમાં લડા**ઈ કર મ**ઇ **છે તાં** પણ ટુકડીઓ માકલાઈ હશે. જ્યારે એ સોસામટીની તેએરી ઉપર એટલા બધા બેલ્નો છે સારે દુનીમાર્ગા મેના સાથા કામાને ચાહનાર મદદ કરવા વગર રહેશે ? એક કહીદ થયો લની લેવા એારત અને માસુમ બચ્ચાંએાની શુપ્પ માસ્વાનિ તમારા પર્કસાયી ખરીદેધી રાટી આપવામાં આવે સારે તેઓ તું દીલ કેટલું દૂવા દેશે વીચારો ! ~~જે વિ~~ક્ષાન**ી સમીના** ળચાવમાં ધાએલ થયેા **હશે તેના જખમ રક્ષાવવા તમારે** પર્ક સેથી ખરીદેલી દવા દેવામાં **આવશે આ**વે **તેની દ્વાચી** કાર્યું કુર રહેવા ચાહલું હશે ! જે બહાદુર પુરુષો કમર ભાંધી ખુદાના અમર ઉપર રુખુમાં ભન ભા**પના** તાર્કમાર છે તેની દુવા તે<u>!</u> વીજળાની સમાન ~~અલ્સમાન ઉપર પ**હે**ંચે છે.~~ સાંસાયટીના પ્રેસીડાંટ હાલ વડી સીઝ કાઇનેસ કરોન હીવમી પાસા છે. ચાડા વખત ઉપર એ નામકાર માંડ વક્કીર હતા અને યુનીઅન એન્ડ પ્રેપ્રેસ કર્યાટીની જીત ચવાયી ફરી પણ એવણને વજીરાત **મળે એવા સંભવ છે. 'નામદારે** અમને પાતાને ત્યાં રાજો કૃતાર કરવા નાતમાં હતા એટલે અમે બધા તેવસાને ત્યાં જઈ પદેં!એલ. તુરા/૧ સરકારના અત્રેરીકાના એમ્બેસેડર પણ ત્યાં હાજર હતા. જમ્મા પછી વાત**ચી**ત કરતાં સાઉથ આદીકામાં એક્સો વી**રેના સવાલ** ઉપર નામદાર દુસેન હીલમી પા**શાનું ખાન ખેચેલું ત્યારે** આપે જણાવ્યું કે તુરામી સરકાર એ વીરી અંગ્રેજ સરકારને લખવા સુકરો નહીં. સાર પછી આપે આદીકા તેમ હીંદુ સ્તાનના લોકાની લડાઈ વીસે શું લાત્રણી છે એવી બધી હતી કત યુછી, જવાબમાં આપને જસાન્યું કે તેઓ તો સતને દીવસ એજ દ્વા માત્રે છે કે ખુદા તું અમારા ખલીકને ાલેંદ્ર આપજે આ સાંભળી નામદાર **પણા રાજી થ**યા અને

દીવાલ ઉપર - નામદાર સુલતાનનો ફાટા હતા તે તરફ હાય કરી મણી લામણીથી કહેવા લાગ્યા કે આ ખલીકૃતુલ કુંગી નીત અને ઉશ્ચાનથી સલતનતના રક્ષણ માટે અમારા બન હાઇટ ઇ અને ઇનશા અલલાહ અમને ખુદા ફતેહજ દેશે. લાર પછી આપે જ્યાંબ્યું કે ભુમમાની સલામલીકમાં હાજર થયા ખયારે માટે સમવક કરી આપી છે જે સાલળી અમે પણ ખુશી થયા અને આપના ઉપકાર માની રજા લઇ અને પણ પૂશી થયા અને આપના ઉપકાર માની રજા લઇ અને પણ મૂર્યા, હવે કેમ ભુમમાના દોવસ જલદી આવે એજ દીલ ચાહતું. ક્યાં અમે અને કર્યા નામદાર સુલતાનના દીલા ! આખેર!

[અધુર

તુર્કીમાં અશાંતિ—સુલેકમાં ભંગાણ

તાં. રેજ પ્રીના તારમાં અભાવે છે કે:—તું કોં પ્રધાન મંડળ તું સિક્તના ભેંક એરાવર કેમાન્ય કેમના કળાણથી તેણે મામનામું આપમું છે. પ્રધાન મંડળ માર્ત રાજ્યાના ખતતો આપના લાળવા અપેડે મળતું હતું તારે સમાગહની ખલાર મામનામું કોળું ભારતું થયું. તેઓએ એનવરએ અને નાજ્યોની સાથે પ્રધાનોને સમાનામું આપવાનું કહેલું મારકમું આતે તેઓ શાળનામું કારને બહાર આન્યા. પછી એનવરએએ તા. મામનાન પાસે જાય મહામાં રેફક્ત પાશાની મુખ્ય વારક

त्विति नीमान्त्र करवाने बुक्त नेतरकी।

प्राचनित्र कितवार भागर घटना है है जिनवरनेनी कर हारी नित्र के के के अनु अवस्थान पूर्व को स्वास्त्र प्रधान साथे व क्या. पार्टी जिनवरों, नक्कों ने स्वास्त्र प्रधान भागीय पासा जाने नकीय पासाना जानस्त्री काने यता निवारी का क्या. नकीय पासाना जानस्त्री काने यता निवारी का क्या. नकीय पासा (बार्ड भागाना प्रधान) पात्र निवार करते तेमके होस्त्र हैर रेग्ने तुम्कामां तेथी ते पात्र का ते क्यांना है तेमके बार्डा जारी संभवा सेवन भाग करते नहीं ते सक्तामुं कापनु. यक्नरे तेथी सक्त नहां आधी.

ત્યા પક્ષનાં પ્રધાન પ્રહામાં મહારા શેરૂ કર પાશા શુખ્ય વ્હાર તથા લકાઇ ખાતાંના પ્રધાન, હત્વદીલ પાશા શુખ્ય પ્રધાન અને શુખ્યારને પરરાન્તો સંભળી ખાતાના પ્રધાન ત્રીમાથા છે. ડેમેક્સ્ટ્રેડરાત વખતે ખુનખરાખી ન થાય એવા કુક્ય તેલ સામેલાને કર્યો હતા પણ નકીમ પાશાના અંત્રદાઈ તેલી મહાર કરવાથી તેની સાત્રે મહાર થયા હતા એક લોક તામ જવાને છે. ખીલન દિવસના તારમાં જણા વેલું છે કે નગીમ પાક્ષને કાર કરવાના પરાદે નહીં હતા અને તેને માટે તેવા પક્ષ દીશગીરી ખતાવે છે.

તમારનેએ એક ઇનારભુમાં જ્યાંબું હતું કે મન્નવા મહત્વને સોદ્રેષ્ટ દેશની આળદ્ રાખની અથવા મરતું એ છે. .ેલા રહ મીના એક તારમાં જ્યાવેલું છે કે કેન્સ્ટાંટીના પલામાં એક મહત્વની અદર બે બિટીસ હીંદીઓએ ભુસ્સા શર ભાષણ આપતાં કહ્યું હતું કે હીંદુસ્તાન અંતઃકરભુપ્રવક દ્રાસની તરફેયુમાં છે. એકન તારમાં જ્યાવેલું છે કે ફેર્ટીન પ્રતિકારની નીમલૂક હજી થઇ તેમાં અને તેથી મોડો રાજ્યાં તો પતાના જવાળ વાળવામાં ડીલ થશે

તા. ૨૮ મોના તાર જણાવે છે કે તુર્કીના જવાળ શુકર વાર સુધીમાં માક્સારો એમ એક્ટીંગ ફારીન મીતીસ્ટરે જાહેર કર્યું છે. પછીના તારમાં શહાજાદા સર્ક્ષ્ય હલીમની ફારીન મીતીસ્ટર તરીકે નીમણંક થયાતું જસાવેલું છે.

એક તારમાં જબાવેલું છે કે કસકનામાં મુસલમાતાતી સબાઓ લંગડરક પદ્ધતે ડેકા આપવા ભરાય છે, તે લડાક જરી રાખવા આગ્રહ કરે છે. અને યુરાપી રાજ્યોની, તેમાં પણ હિંદીશ રાજ્યની 'ધાતક' ગુપકાદી ' તે વખાડી કારે છે. તા. રહ ના તાર જબાવે છે કે બાલ્કન એલમાંઓએ સુંહેતી મસલત બંધ કરી છે એવું કહેલુ દુર્કો એલમાં પર ત્રાકની આપ્યું છે. આમ છતાં તુર્કોની અસાંતિને લીધે લડાક તુરતમાં શરૂ થશે એવા સંભવ નથી રાખવામાં આવતા. નવા વજીરે એમ જસ્મુલ્યું છે કે યુરાપ સલાહ કરવા દેશે તો તુર્કો સલાહ કરવા દેશે તો તુર્કો સલાહ કરવા રાજ છે. પણ લડાઈ કરવી અને કાં દુનિયાના મુસલમાતાની નામાશી સ્વીકારવી એ બેમાંથી એક વાત પસંદ કરવાનું કહેવામાં આવશે તો તુર્કો તલવારજ બેપારે

વાઐતાયી એક તાર જ્યાવે છે કે અહમદ અગુક પાશા સાથે તુકી લશ્કરતા એક ભાગ નહીમ પાશાનું વેર લેવા કાન્સ્ટાંડીનોપલ ચડી ગયેલ છે.

રામાતિઓ અને અલગેરીયાના વાંધા હજ પત્યા નથી. એવું જસ્યુવવામાં આવે છે કે રામાતીયાએ વધુ સુલકતી માત્રણી કરી છે અને અલગેરીયા તે નહિ સ્વીકારે તો દુસ્ત પોતે પગલાં હેરો એમ જોહેર કરયું છે.

તા. ૩૦ મીના તાર જલાવે છે કે નવા હકીં મધાન મંડળ મેટાં રાજ્યાને જવાળ વાલ્યા છે. તેમાં કહ્યું છે કે મેરીટઝા તદાની ડાળી બાજુના આડરીભાનેપલને ભાગ, જેમાં પવિત્ર સ્થળા સમાયેલાં છે તે હકીની કુલ સતા તળ રહેવા એકએ, કેમકે એ ભાગ જતો કરવાથી આખા દેશમાં મંબીર ખળ બળાટ ઉઠે તેવું છે. કહિંગન ઢાયુઓ આપવાની પણ ના પાડી છે, છતાં તેમાં કઈ તરેલવું રાજ્યધારણ રાખવું તે વિષે સલાહ મરતી છે. અલગેરીયન એલચીઓએ આ શરતો તકન નાકસૂલ કરી છે અને લડાઇ શરૂ કરવાના લુકમ બાલ કન રાજ્યા કાડી સુકેલ છે.

તુરકોને મદદ

સ્ટેંગરતી રેડ ક્રેસંડ સાસાયડીના સેક્રેટરીએ તેનો હિસાળ અમારાપર ગાક્સ્યા છે તેમાં જચ્યાવે છે કે કુલ ઉપરાધ્યું પા. ૫૧૮–૫–૪ તું થયું અને તેમાંથી પા. ૪૫૭–૧૮–૪ ડરબત કમિડીને માક્સ્યા, પા. ૪૯–૮–૦ તો ઉપરાધ્યું બાકો છે, ૧૯ શી. બાકો પ્રાતમાં છે અને પા. ૧૦ ઉપરાધ્યું માટે રેલ ભાડું વગેરેમા ખરચાયેલ છે.

તા. ૧૮ મી જાતેવારીના ઇ. એા. માં છુકીં મદદ વાળા એક મુકરામાં મી. હાસમ ક્રસપ તરમ્યી પા, પ–૧પ-૦ ની એક રેડક્રેસંટ સેલ્સાયટી માટે મહ્યાનું અમે લખેલ છે, તે પ્રેસર્સ ઈસપ લ્રધર્સ કાચકારટ વાળા તરમ્યી પા. પ–પ–૦ અને પી. બ્રાહ્યુલાઇ ડેારડક વાળા તરમ્યી સી. ૧૦ મળીને થયેલી, એમ મેસર્સ ઇસપ લ્રધર્સ જમાવે છે.

ડંડીના ધ્રુસલમાના તરફથી સુધવારે તારથી અમને ખબર આપવામાં આવે છે કે પા. ૫૦૦ કેાન્સ્ટાંટીનાપલની રેડક્રેસંટ , સાસાયટીને ત્રાક્લવામાં આવ્યા છે.

आरे। अता विषे साभान्य शान

अक्त्रम 🕭 ल्यु .

41

આપણે શરીરની કંઇક રચના એઇ સ્વા તે ઉપરથી આપણને માક્ષમ પડ્યું કે હરીરને ત્રણ પ્રકારના ખારાક એઇએ; હવા, પાણી અને અન્ત. આમાં હવા એ સરવચી અસ્તાની વસ્તુ છે. તેથી કુદરતે તેને એવા વિસ્તારમાં રાખી છે કે આપણને તે વચર ખરચે મળ્યા કરે. એમ છતાં હાલ ના સુધારાએ હવાની પસુ કોંમત કરી શુધી છે. આ જગાના માં આપણને હવા ખાવાને દુર દેશ જવું પડે છે તે દુર જતાં પક્ષા છેતે છે. યુ બદીમાં રહેનારને માથેશન દ્વા ખાવાનું મળે તેમ તેની નખીયત સુધરે છે, વળા યુ બદમાં રહીને એ મલબાર હીલ ઉપર રહેવાય તેમ વધારે સારી હવા મળે. આમ કરતાં હેલીમાં એ એડીયામાં જઈ રહેવું, તેમાં એ પક્ષા હતો છે. એટહે હાલના વખતમાં હવા મફત મળે છે એમ કહેવું એ હદન વ્યાભળી નહીં મણાય.

હવા માત મળા કે તેનું દામ એસો; એ વિના ધડીભર આપણને માલતું નથી. આપણે એઈ ગમા કે ક્ષાની આપણ શરીરમાં કરે છે, તે પાણું દેશસામાં આવીને સાર ગામ છે તે પાણું કરે છે. આ ગતિ આખો દલોકો તે આખી રાત આપણા શરીરમાં થયા કરે છે. દરરેક માસ મહાર કહાડીએ લારે આપણે કરી પવન બહાર કહાડીએ છાયે તે માસ અંદર લાઇને સારે આપણે બંહારની હવામાંના પ્રત્યુ વાયુ લાઈ તે વડે અંદરના શાહીને સાર કરીને કળિયે. આ માસીમાસ પળ પળ ચાલેન્છે અને તેની ઉપર શરીરના જીવનનો આધાર છે. પાણીમાં આપણે ડુબી મરીએ કરેએ તેના અરથ એટલાજ કે આપણે શરીરમા સમયુવાયુને દાખલ કરી સકતા નથી અને માંહેના એરી લાયુને બહાર કાડી શકતા નથી. મસ્છવા અખતર પહેરી પાણીમાં ઉત્તરે છે તે પાણીની સપાડી અહાર રહેલી શું અળામાંથી બહારની હવા કેય છે તેમાં મણે લાયુ વખત પાણીની સપાડી લાક છે.

કેટલાક તળીએ:એ પ્રયોગે કર્યાં છે તે ઉપરથી શાળીત શ્યું છે કે જો સાણસને હવા વિના પાંચ મીનીટ રાખ્યા હેમ્ય તો તેના પ્રાપ્ય જશે. કેટલીક વેળા માની સાડમાં રહેલું ભાળક સંગળાર્જ પરી જાય છે તે એવા કારખુથી કે ભચ્ચાંને તાક મેં દળાયાથી બહારની હવા ન મળી શકો.

આ ઉપરથી આપણું જેઇએ છીએ કે હવા એ આપણુંને સરવધી જરૂરતા ખારાક છે. અને તે આપણુને વધુ માગ્યો મને છે. પાણી તે અન્ન આપણું માગીયે ને શાધીયે સારે મળશે; પણ હવા તો આપણી ઈચ્છા વિનાએ આપણું લઇયે છીયે.

જેમ આપણે ખરાળ પાણી અમરા તે! ખરાળ ખેરાક તેનાં અમકાઇએ છીએ તેમજ ખરાળ હવા વિષે હૈાવું જોઇએ, પણ હવા વિષે હૈાવું જોઇએ, પણ હવા સ્વિકેશનમાં તો એવું છે કે આપણે બમહેલી હવા જેટલે દરજ્જે લઇએ છીએ તેટલે દરજ્જે આપણે બમ ડેલાં અન્ન પાણી લેના નથી. દેખવાનીજ દાઇ છે. આપણે પ્રતિમા પુજનારા છીએ. હવાને નરી અળિ જોઈ શકના નથી તેથી આપણે કેટલી ખરાળ હવા લઇએ છીએ તેના ખ્યાલ નથી કરતા. બીજએ અડકેલી ખેરાક ખાતાં આપણે

અયકાઇએ : બીજાએ એલ્ટેલું પાણી પીતાં વીચાર કરીએ; અને આપણામાં જરાએ નકરત **નહીં હેલ તે** પસ્યુ **ખી**જા માહ્યુસે ઉલટી કરેલાં ખારાક કે પાંચી તા **ખાપણે નહીંજ** લખ્એ, કુકાળીયાની પાસે પણ ઉલતી કરેલા ખારાક શક્યું તો તે મરવું ક્યુલ કરશે પત્સ તે ખેરરાક નહીં લીએ. છતાં સતમા માણુસે એક્કિલી—પાસ વાટે બહાર **કહાડેલી હવા** આપણે બધા નક્રત રાખ્યા વિના લઇએ છીએ. 🤫 આરોગ્યતાના નિષ્મા પ્રમાણે ઓફ્લી હવા એ એક્લિ અનાજ જેટલીજ ખરાબ છે. એમ સાબીત કરવામાં **આવ્યુ**ં છે કે માણુસે **બહાર કહાડે**લા ચાસ જો બીજ મા**યુરતા** ફેક્સામર દાખલ કરવામાં આવે તે**. તેનું તુરતજ મરસ્યું તીપ**ે જશે—એવા કેરી તે ચાસ છે. છતાં એક એાર્ડીમાં મેંધાઇ એસેલા કે સુતેના મામ્યુસા આવા કોરી ચાલ આપ્યા વખત सीधाक करे थे. आश्वसने सारे नसीले बना के केटिया માંચળ પદારથ છે 🥽 તે આખેં! વખત ઉડ્યા કરે 🖢 તે ત્રપાટાએર ફેલાય છે. વળી કરિયુંમાં કરિયું કંધે**ટે**લ**ાંથી પ્**યુ દાખલ થાય છે. એટલે એક તરફથી આપણે કાઢકોમાં ભેળા **મક હવાને ક્ષેરી બનાવી**ને **ક્ષીને ને બીક્ક તરા**થી કર વાજાનાં તીસ્યુંમાંથી, ક્રાપરાંની સ્ત્રી મમેલી તડામાંથી મહાર તા પવત વાડા પણા આવ્યા કરે છે. તેથી આપણે ત્તદ્ધ એકલી હવા પાછી હેતા નથી. આપણે બહાર કહાકેથી હવા નિરંતર શાર ચયાજ કરે છે. ખુક્લી હવામાં આપને આંદર ની હવા બહાર કહાઢીયે એટલે તે કેરી હવા બહારની હવામાં પળવારમાં ફેલાઈ જાય છે તે સારી હવાતું એ પ્રમામ છે તેને કુદરત જાળવી રાખે છે. હવા એ બહેાળા વિસ્તારમાં આ તાતી સરખી પૃથ્વીની આસપાસ વીંટળાએથી પઢી છે.

હવે આપણે સમજી શકાએ છીએ કે ઘણાં મામુસા કેમ માંદાને નળળાં રસા કરે છે. સે કરે સવામાં કરમાં દિવા સાંદાને નળળાં રસા કરે છે. સે કરે સવામાં કરમાં દિવાના સેવાના સંવા સાંદાના સંવાતા સેવાના સાંધાના સાંધાના સાંધાના સેવાના સેવાના

E WELL

કાઇએક કદાવર માબુસ શેરીની અંદર ભાજતેમ ફરતે હતો તેનું એક ગુસ્સાથી ભરેલું હતું. એક દરવેશ તેની પાસે થઇ નીકળ્યો. તેણે પુછ્યું: 'ભલા આદમી તને શું થયું છે.' કાઇએ કહ્યું 'તેના પાડાશીએ તેનું બહુ ભપમાન કર્યું છે.' દરવેશ બાદયા: 'કેવા મુરખ, અથા મધ્યનો ભાજો સહન કરી શંક પણ એક દલકું સુખન સહન કરી શકતા નથી!' પછી પેલા ગુસ્સે ભરાયેલા આદમી તરફ જોઈ તેલે કહ્યું. 'તો એક એક અપમાન તને ઉચલાવી નાખે છે તેર તારા બળુની '

અઠવાડીક પંચાંગ.

भीस्ती—ता. १ वी कृषस्यारीया ता. प्रतिनशी अदुसावधकृत भूषसती समस्येणा Indenture System. The book con-હોંદુ—પોષ વર્ક ૧૧ થી માદ સુદ ૧ કપાલ ખરમ સાથે ૧ શો सुधी संवत १६६६.

મી સફર સુધી હીજરી ૧૩૩૧. **પારસી** ન્તા. ૨૩ મીથી તા. ૨૯મી સુધી १२८२.

वार	भी तह.		િંદુ ાચિ	સુ. તા	N 1	청. š.	ાં કય મી.		ાસ્ત્ર મી
શની સ્વી સે(મ મંગળ સુધ શુર	5 4 5 C C A 4 6	35 11 11 11 11 11 11 11	13 13 18	24 24 25 20 20	24 24 24 26 26	ч- ч- ч- ч-	२४ २५ २६ २६	The same of the same of	- '\C - '\C - '\C - '\C - '\C - '\C - '\C - '\C - '\C

સ્ટીમરની આવજા

[જરમન લાઇન]

પ્રેસીડાંટ—તા. ૬ ઠી ફેબરવારીએ મુંબઇ <mark>દ્રાસ તુલસ</mark>ીકાસજનું જન્મ ચરિત્ર, મહા માટે ઉપકરો.

દાનીંગ—તા. ૬ ઠી મારચના અરસામા_{નથા અન}ામોર ક્ષેપક લવ કુલ કાંડ પણ 🕍 બર્ધ માટે ઉપડશે.

[બ્રિટીશ ઇંડીયા લાઇન]

માં માંબર્ક માટે ઉપડશે

<mark>પાલમકારા—તા, ૨૧ મી ફેબરવારીના અર</mark> માર્ના દિતેાપદેશક વચતોને⊨ પહેલા ભાગ સામાં મુખ્ય માટે ઉપડશે.

[ઈન્દીઅન આફ્રિકન લાઇન]

'કાલ'બાયી ઉપડી છે.

JOHANNESBURG

E. B. Coovadia.

General Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Street,

Vrededorp, 'phone 1915

P. O. Box 2670

Mastern Cash Coy.

General Fruit and Produce Suppliers, Market and Commission अवित क्षेत्र क्षेत्रन चार्च ४ पनी Agents, 212 Market-et. Box 5477 Tel. and Cable Add.: 'Oblige'

નવાં આવેલાં પુસ્તકા -

માહનદાસ કરમચંદ ગાંધી. રેવ 📆 भेताओं आ पुरतानी प्रस्ताबना निस्तास्थी catta. I'rice 6d l'ost free-सभिन्नी छ रेत्रह भाष्य सहीत हीमत। રશી. કપેતી

ખરવસ્ત્રહીત કોંમતા ધંધેની.

૧૦ સુધી. આમાં લધુ આપમાળા, સંધ્યા (with postage as 9d.) રદસ્ય, મત્નવ કરતવ્ય, ધૃદ્યીના ઝાર વિષય ત્યાંગ નિરૂપણ વિબેરે માં કાના સમા વેશ થયેલા છે. કોં કૃષે પોસ્ટેજ કૃષ

શ્રીમદ ભાગવત (ગુજરાતી ભતાંતર) **મહાત્મા વેદ વ્યાસ વિરચિત ૧૨ સ્ક**ધ વાળું. ક્રીમત શી. ૩–૬. પાસ્ટેજ RR. 1.

તુલસીકાસકૃત રામાયણ—આમા દરેક ચાપાય, દેહા, સારદા, છદ સંપક કુશાએક વીગેરેના ચાખા અસ્ય વજરાતી ભાષામાં આપેલાં છે. દરેક પ્રસંગના હતિ ત્મ્ય, રામચાદ્રજીના વનવાસનુ નિધિપત્ર **અરુષ સહીત આ પુસ્તકમા** છપાયેલ છે મેરેમત શી ૫-૩, પાસ્ટજ શી, ૧.

પત્પુંચ્યા—તા. ૭ મી ફેબરવારીના અસ્સા **અંદિયાદ્ધારિયાકર** અંદમન નથું (with postage 7d.) રામ શર્માનાં છત્રાસ્જના ઉપરના કાગળે! કીંમત ૧ શી. ૩ પેની પાસ્ટેજ ૩ પેની

કાર'મા−તા. ૧૮ માં જાનેવારીએ દક્ષિણ ની દરીકાર માટે મળેલા કાર્યો.માધા.ચુંડી **અતે પુસ્ત આદિકાના અંદરા મા**ટે કહી જે 9ડી-મન એ.પિનીઅનમાં દાખલ સાથે શી. ૧.

તરજુમા, કોંગન પારટેજ સાથે છ પૈતી. South African arters.

સુરતકાકામેલ પાશાનું છવન PRICE 5.

The 1. P. Press, Phoenix.

Books for Sale

Mins ware ales. micanta's The Hon. Mr. Gokhale and the ા ત્રી ફેબરવારી સુધી છે. સ. ૧૯૧૭ ન આધારે લખાયેલી, તેંધલ પેની ૧૦ tains a brief sketch of the Hon. Mr. Gokhale a public career and the full report of the debate on the resolution moved by the Hon, Member is the भारतिक ना. २३ भी सार्थी ता. २८ वर्षेत पुरतक्ते। अभरावी वस्तुमें। 31. Viceroy's Legislative Council, Cat-

> Brahma Knowledge. An outline of the Philosophy of the Vedants as દેશભક્ત ગામળા મુખ્ય ગામના અને set forth by the Upanishads and अप्रेमीटना स्वास अपरनी बरवा. पेरिश Shankara; by L. D. Harnett M A., Litt. D. Professor of Sanskrit at Uni-ઓઉપરેશ સંધાવળી અંક ૧ થી versity College, Landon. Price 2s. 6d.

> > The Indians of South Africa: Helots within the Empire! How they are Treated Ry H. S. L. Polak. Price is, 6d, post free.

> > M. K. Gandhi: An Indian Fatriotin South Africa, By J. J. Doke, With an Introduction by Lord Ampthill, Price as, 6d. (with postage as, rod.)

> > M. K. Gandhi And the South African Problem. By Dr. P J. Mehta. Price 6a. (with postage 7d.)

> > Indian Home Rule, By M. K. Gandhi, Price 6d. (with postage 7d.)

Hindu Social Ideals, Presidential Address delivered by P. J. Mehta, M D. Bar-at Law, on the occasion of the 11th auniversary of the Hindu Social Club, Rangoon, Price 6d,

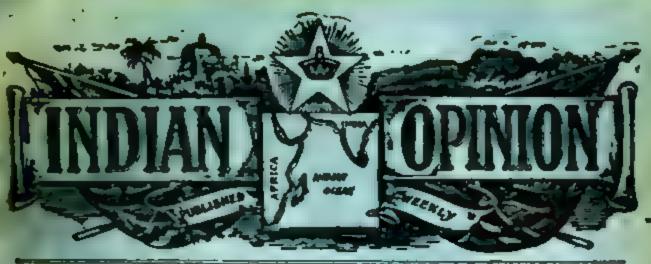
Remittance in all cases must accompany order. The I P. Press, Phoema,

જેલનાં કાવ્ય (બીજી આફરિત) કતામ "Indian Opinion" Souvenir of Mr. Gokhale's Visit

I centary a doory of the tour, and a કરવામાં આવ્યાં છે ते तथा त्यार पर्छ। aport of every important function from Cape. જે નવાં કાલ્યા વખતા વખત કે આ Hower to be on a There are a rest many માં અમામાં છે તે સલગાં આ પુરુતકમા ibais," cartoons, etc. Appendix I contains हाभल क्ष्यमा भाष्या छ. इभित पाररेक the principal representations, petitions, etc., presented to the Hon. Mr. Gokhale during his tour. Appendix II consists of press comments, entireisms, interviews and correc-Nectification and the state of the principal and Indian anact ा हुलार अपरांत भारतसा सभक्ष स्थान है। The sourceast makes a complete and in-ત્રાંડ મામા અપાએલ ભાષભતા મુજર,તી ter-sting record of an eventful tong and will

POST FREE 5/3

Frinted and Published by M. K. Gandha Ispressional Printing Press, Phornix, Natel.

No. 6-VOL XI.

SATURDAY, FERRUARY STILL 1913

Experience at the te. F.O. or a Principality Propp. Thefairmings

STILL MORE SCANDALS

maladministration have occurred this week. Some mostles ago, Mr. M. A. Kotwal, one of the best-known Indian residents of Durban who has been in Natal for something like an years, left on a tour through Europe and America, with the intention of naturating to Durban thermatier, and provided himself with a passport for foreign use, issued by the Minister of the Interior. By the u.e. Markgraf, which arrived this week from India, came his son, a boy of training passes, who had been himself resident in Durban for a mamber of years, and who produced his own dominate certificate. The Chief Immigration Officer refused to allow him to land, so his father was not in Mani, and his freeds have had to apply to the Supresse Court for an enterdict to prevent his deportation to India.

Travelling by the some vessel came Mahomed Sadak, to ten-year old non-of Moules Abdul Vahed, of apstown, and nephew of a well-known indian rendent of Durban. His write had previously filed an affidavit with the Chief featureston Officer, stating the relationship, explaining that the boy was travelling with his cost, Ms. Vahed's wife, and solving for the lease of a etting peen, as the Merkers was not going direct Capetown and he did not know anyone going there mediately with whom he could send the boy to his father. Upon the arrival of the vessel at Dorban, it was descovered that a number of Indians were proceeding to Capetown on Thursday by the Unton-Castle mail-boat, and Mr. Vahed undertook to send him there by the same host, a suggestion that was, at first favour-ably considered by the Chief Immigration Officer. On Medicaday morning, however, the day before the Markgraf was due to leave on the return voyage to make, he notified the much that he did not propose to allow the boy to proceed to Capetown, even if a to allow the boy to proceed to Capetown, even it a cover theight were purchased, as he did not know whether the boy would be received there. At it is may be even a telegram to the Cape Intenspration Officer, asking whether he would receive the boy, to which a reply came in the negative late in the afternoon. At about 4 p.m., a representative of Mr Valed attended at the Resustration Office, with a view to use the Chief. Chief Immigration Officer, to point out the special carcumstances of thirs-pase and to achiev a Natal domectic certificate belonging to the boy's father, who had next it to his brother on Forbas, and which here the father's photograph. The representative, who had several times telephoned to inquire for Mr. Colborne Smith, and who had been repeatedly informed that he was out, was now informed that he had left for the day and that it was not known where he could be and. He was further inforced that, in the Chief

demagnetion Officer's absence, and without his definite instructions, pothing could be done. Asked to take

the dometile certificate on board, so that the boy's relationship to his father could be tested by recognition of the photograph, the officer in charge reduced. Ashed to whose application was to be made during office hours in the absence of the Chief Immigration Offices, the reply was that nothing whatever could be dome. As hour later, a telegram was received by Mr. Valued from his brother in Capotown to the affect that the local Immigration authorities had agreed to the boy's travelling there by the mail-boat. The message, however, arrived too late to be placed before Mr. Colborne-Smith, and as the Markgraf left at day-break on Thursday, the boy was sent away from Natal suprotected. [North: We refer to these cases in our leading

[North: We refer to these cases in our leading columns.—Ed. I.O.]

Further Serious Allegations

Mr. M. M. Diwan writes from Colombo, on board the Salamis, that, on the same strainer there was in Indian named Mahomed Sayed, of Surat. This may cause to Natal by the same strainer and, in he was reluced a landing, had to return to India. The man stated that he cause to Natal in 1898 with his father, Cassim Hoosen, settled at Ladyanith and carried on business as hawter. In 1908 his father died. Button going to India in 1908, Mahomed Sayed obtained a domicie certificate. In his application be filed currentwest statements of two well-known Europease of Ladyanith, named Lane and Willey, also of an Indian samed Kala Hoosen. When he arrived at Durban the last time the Immigration Officer took away has cartificate, asked him a lot of questions and left him on board. The bost proceeded to Capstown and returned again to Durban. Eventually the boat saided for India and his certificate was not returned mor was he informed why he was not allowed to land. The poer man, says Mr. Diwan, is in some strains and his on means wherewith to again make the attempt to question Natal. Funds were collected among the passanguage to mable him to get to his destanation in Ladia and provide him with food for the journey.

Mr. John X. Merriman opposed a new Mosters school to the Malay quarter of Capteows, on the sight whome. After advocating education, even for those engaged a manual labour, he expressed the opinion that is education would be found a solution of many of our product problems. There was, he pointed out, no connection between Mohammedanism and the reluctance to obtain Western or modern education, and it was not fight which forbade culture. Nor was Mohammedanism necessarily connected with intolerance. He instanced the Indian minusch Akhbar, who extelled the virtue of tolerance in an inscription at Kabul.

(161)

Mr. Gokhale at Bombay

(Constituted)

On the tractories of site. Grahain's address those probat wite solved to accept the solveding resolution the That the proble insecting of the afficient of Bostony arcusts a bearty subcasse to the Florible bir, G. K. Cohtain, C.S.E., on his fotons from his whit to South Africa at the services of our countrymen in that colony. It may not an execute to high appreciation of the cordist temption grows to him by the Government and the brought of all classes in the South Africa Union; and expresses its advised hope that it he result of Mr. Cohtain's visit and of his addresses to bring about a patter understanding between the Indians and the Colonists, a completely antisfactory solution will be possible at an early dress of the problems resonanced with the position of malient in South Africa at subjects of the breach Crown and as crizens of the Breton Empire."

The Hon. Mr C. H. Armstong, who proposed the motions, and - Contessen, she remains no proposed the to cover the whole ground. It accords, as we most bindredly do, a very heavy velcome to Mr. Gokhale at his return from South Africa and it assures him of our great appreciation of his afforts to bring about a particular of difficulty recently to bring about a ment of difficult questions which have troubled the Emperies Covernment and the people of this country for several years and for which is one time a meistactory tohicing appeared to be an almost hepera he makes
If Mr. Goldale's efforts are likely to bring about a perlimiter betherous us a basis of maked regard and threbit to bee slove a great work for the Empire for which he deserve our warment and most appraciative thanks. We are also at the same time deeply sensible which he deserve our warnest and most appraciative thinkis. We set also at the same familiary persolution of, and bury probled tot, the very cordial reception activided to My. Golfishs by the Union Government and by all cleans of people in Sciett Africa, and I feel new that lating limetic most result from a visit which comed to likely gives parameter and satisfaction to all the parties ungaged in this great confronces. It is no may under the slame I were mointen up that Mr. Golfishs was monthly one at feel in my dangered that the feel in my dangered that the feel in my dangered that the the feel and several almost cortacly be a success, for Mr. theretake personners us a very marked degree a parameter quarter of the description of the feel of the second above the after a full nequely up thresh satisfactories and derivate attention provide of deference which are not manufall to bring to provide store for a final sections. manarial to bring to prominente for a final destinatest and down motion which are of vital importance. I do that bresh to entire julio Commercential conserve, but it witers quanted to also with the presented limited industriction was one able to showin, then so this South Africa contranspurp that two passins frequently took up positions from which it would be very difficult to withdraw and from which in fact their were either steeling to wethers. house which is fact they were areas mesons to receive as the care and a the described some from extends as the consure to a go-bestress and it to infer a broad and
quantificures they at the absolute he can when bring
glount a westerness necessarily to both parties, if, in I
quantum, the Gestions has arteresed this, be has dress a
great work for which to decrees the very reseased
therebears I feet may be described. Occurringly good though and I lost more in temperate Dovernments and the Government of lades as well so all classes of the country will be very granted. We cannot expect in a country will be very granted as get all we should like, but contraversy of the lend to get all we should like, but If a permanent weterment is now arrived at by trusted to the perfect to the contraversy see this melt show that both parties to the contraversy see this melt of the large services of good testings, patche upon and extremenent which his only thering the officers, pumpingly potents and previous to confirm little, it is force at the first and a permanent extlement. He true to the time attent to the time attent to the time time time the time time time the time time to see the back ignite to great trucks, desire I hereful doubt, or the ampetited work which, desire I hereful doubt, or the ampetited work which, desire I hereful doubt, or the ampetities were which is to the like believe like.

On your behilf, therefole, as well as for aspect, if cordially and binerely congratulate Mr. Gothele on this apparent increase of his endeavours to bring about, as the revolution so very well status, a serializative measurement with the proteins of libraries of Booth Africa its subjects of the British Events Cross and as citions of the British Empire."

Sir Bhalchandra Krishna

the lithal handre Krathes are ended the sensitive, desting very biletly with the important separate of the question which imported that a printential advance had been made in the direction of britiging about a sectionicisty polation of the position of britiging about a sectionicisty polation of the product of britiging about a sectionicisty and the Union Government, "he seed, "have shown a been destre on their part to effort such a solution consistent, of course, with the interests of both the parties. To further this object, they first, received Mr. Tokhale and his attends which a distributed degree of sympathy and candour and joined enthursatically is the grand receiptions which our besteen in South Africa anguarred in Mr. Cohhale a functor, according their desired Mr. Cohhale as functor, according to the street and the costs at the appearance of the area and positing before him their presentation of the case and providing out the difficulties in the way of an associate of their encous solicitude to do as much he justice and fair play would require. Thes is a sufficient ordence of the first has they are thus entitled to our thanks. I hope and trust that our rights as subjects and either a solicited will not be arrived at so are secure the pasce and provided will not be arrived at so are secure the pasce and property of our countrymen in that cateny."

Mr. H. A. Works, supporting the samulation to a vigorous spaces, seed Mr. Golfhale's speech abundly appeal not mustly to his lisusing authority but bulians throughout the cutratry. Speaking in grams of Mr. Golfhale's work, Mr. Wadin teed there was no one from whom Indians trackly more trackly take advantable was one the had served their interests to developing it was a great advantage to helow frost such an authority that was the actual condition of Iroham or Branch Advantaged be happed severant world over the had given their and world then make up the mend as to what should be done.

The resolution, after being further suppressed by Mr. Heli Yuant Schemi, was bearing curried

By Vitharday Thursburrey than projected a very of charde to the Shared of Brankey for countring the traveling the traveling neuronal shared of the Section Straight Straight had conversed through the provided of office, more test bean more paperson than the countries.

The Standay Road, in terroriding the phoposition, theories flut a wate of franks to the circle of a measing was offer regarded to a terroridity, but the time of offer of their ferroridal father elements. One drawing to a conclusion, and they were all very gird to take the appointment of strong bets start they proved they was been decrupying this the they proved they was to see loop accupying this the they proved they was to see loop accupying this the they proved they was to see loop accupying this the

The Rev De Markichan, in moving a who of themse to the charmen, observed that he had sever need as sembled in the Town Hall a greater meeting than the jestiest. He dely wound that those letters construction of theirs in South Africa who had been fighting the ladian cause in that land had been fighting the ladian cause in that land had been pretent to offness such a representative gathering, to hear the wint beader, and stockerste counsel of Mr. Goldale, and so recognize the true spirit of domindeship and respect for Government and Empire which any man I she address of the set of hear the statement of the set of the set

111 -

great and courtning on infinence as the much of them encoured in the settlement of it. The reminister, which was proposed by Mr. Johangu B. Poot, was medially adopted, and the mesting termi-

From the Editor's Chair

Proposiciones de la composició de la com

MUMANER ADMINISTRATION! Ma. Country-Surre's humour is of a great and est-

contr. type. He appears to langue that General Bothe's promise to the Hon. Mr. Gothele that, in feture, the administration of the Immigration Laws of South Africa would be speakered more humane, as an excellent pole, meaning exactly the converse of what it med. Or opure, the Chief Immigration Officer is toursed to interpret phanomene as his own truy, but he must be prepared to hear the consequences.—The two eness of exactsloss meladininstructual of the Matal femogration term amply and illegality and inhuman-ty. The facts one that (a) Mr. Colborne-Smith has, m two trust instances, attempted to separate children from their parasets and guardiane; (b) he has illegally evidencemed to prevent their availing themselves of their ingal rights, in the our case, by returning to allow the boy to land on his own downstin curplicate, and in the state, to purchase a tacket to proceed to Capetonia, (a) he has, to collesses with the Cape Imagination Officer—for the harve what these telegraphic impresses Offices—for our house what show using appear inquisits to the form framework in qualifier the Cope framegration but up black, where it is imagenties. (d) he has pro-tured one of the hope from hering clost recurrence to the Cope Courts for endouse that the low of char Pro-tures provides for his has, on surveys protects, placed obstacles in the way of an application to the Health Court to prevent department, must it mus too has as these the Court to prevent department, must it mus too has as these the Court and the high man, without protection, as find for the research policy should another order than another should an executive policy another should increasing older, but for the assertion of the and the bureally, and wanted have next group matching that described an order, but her the assertances of the australia and that as what is projectoried, in addition section in Esseth Advers, as "humanest" administration, regardly, we produce the old generate "humanest" are until and the name and "humanest" policy. But are until and washington, but the forward was the lane areast and showing at the two. There to you little season to take that Mr. (afterne-Repth or not access to be to pag makest the assumers, some the less afactors because it is not contentied to writing, that printered they was the provided shop search in a discension of the attribute frequency out to attribute proprietion in South Africa, they wall prepare the attribute of his official superiors. The same pulsay has been adopted, and reparately the same pulsay has been adopted, and the disease. The same of the frequency to the content of the frequency, and of the Tunament things are required posterior. But the frequency, and replied, securities to dry, for a displacete, that the frequency and the displacete academic to perpendict buth a freed and an ellegating upon him by artimizing to and only the same at antique a decument trap which the adopt of his test and appear the degree of test and one are accepted surfacets. But for the floridge of test and appears the degree of test or the accepted surfacets. But for the floridge of test and and the received test or the surfacety, there is a substant to the surfacety, there is no test the first by test to the first floridge. trouble in incurring the regularizes to which he is by law outside. And so transcross instances of dishogest attacks upon the memorial integrity of the community could be quoted and newtons. The matter, of course, cannot possibly be left where it is. South African Indiana went bests theresives, and the Louden Confedence went bests thereof in finding will have to thereof tipe and other triends in India will have to trenew uses executive. It is possible that Mr. Colborne-Smith may have usual justification for laughing in his slarve

at magnificial produces, but, in that great, Booth Ale Indican, the poly to at Endia, and the Empirical circ most are contact to know what that purchaselogs is

"THE TELE TEMPER OF EMPIRE"

Is his "Essay of Ecopue," Darrin crists: "To a Le has "Econy of Sengers," Dische despite; "To age and of the true images of Sengers, it is a term the end hard to hasp." The experiment it is that for the living uses as the title of a most interesting and man extense of assers in which he describes what, in a symmetry and the relations of its describe that the living and the relations of its anappears from a mande each other. "I describe the surply and the respect which "manging weeks as a temper which "manging weeks and the respect which "manging weeks and the proportions the governously of the passed suckness with the identical of the constributed saves." It is a presume plantice to correct a week of this nature, for, apart from the manifest qualifestions of the nature by reason or his long and rered superiors as a series of the Grown who has accupied a sumbly of distantial positions, for Chas, Bruse straigs with a qu named university on subjects that are end-annly des-custed by the average water on Impercal matters with a great dual of case and equivocation. He states has case with a quest converses and a judy identities that largely disease criticion

hir Chas, Bruce presided at one of the presessions of the First Universal Races Comp in London in the meddle of 1913, and to the admirable values of papers on Inter-medal Publishess usual the expension, he contributed a managin open a "The Modern Conscioner to Balation to the Ten innet of Dependent Peoples and Lommonton," which to expendence in the present release. His grant of your is clearly not forth in the concluding party "It is enhancing that in the treatment of depends peoples and communities the medical paracon report as a fallecy the class of Western evaluation n monopoly of the capacity of mili-personnent has us an indivisible interestation between Hampin descent, Christianity, and the so-called white colour It recognizes that while this intereclation has evolved s capacity for self-government in an appropriate servicement, a similar capacity has been evolved by an interrelation of other races, creeds, and colours appropriate to other sevironments. It maintains, therefore, that the conflict between West and East must be adjusted on the same principle that has adjusted the conflicts of race and creed in the West, the principle of franciscs management as liberty of person and conscience and equality of opportunity for all, without distinction of race, creed or colour, under a matted appropriate. race, creed or colour, under a settled government. History, reason, and recent expensence in Japan when we that the adjustment arent be made not in the spirit of the popular refraen, "East is East and West is West," but in the spirit of a nobler postic formula-

"Gues to the Occident,

That is the spirit of the modern constrained in the

Perhaps the weekent peoples and communities."

Perhaps the weekent past of the book in the centure devoted to an automation of the situation on business. Too little amphants is land upon the queen to mind, notil quite recently, the rulers depend from the most of the late Queen a Proclamation and most along us sympathetically from the national movement, character many at a various phones or described or destroyed. More do see observe any reference by the section to the affirm to Indian continuent offered by the politices of Bengal and the ret-back to public-operated contrass arrang out of it. The nection suffers from the decimant having here brought up to do ...

The energy, however, that will most appeal to Indians are those mixing to the Indian problem in the Transvent 'and the Colonias generally, appearing indy-on pages. The two energy on British Indiana in the

[&]quot;" The Tree Temper of Bearing" by Sir Chin. Breen, C. May, white France & Sen. 5 of Section

Traceval are a repriet of the Pamphlet issued by the author some four years ago, and contain the substance of two articles that appeared in the Empire Reverse of February and October, 1908, the pumphlet being circulated by the South Africa British Indian Comd yet it is refrashing to re-read the importal opinion of the merits of a controversy that is not yet ended, of con whose relations with Indians have been intimate and characterised by a sympathetic understanding. The eeesy on British Indians in the Dominious carries se beyond the Imperial Conference of 1911, and the author's criticism. is heref but significant. "On a sub-ject of essentially Insperial magnitude," he says, "the imperial Conference hardly took the main points into serious consideration, and was not present to come to my definite decision." He ends sip, nevertheless, upon a note of optimism: "But the true temper of Empire knows no despondency nor despair. It noticapates that the Durber will correct the failure of the Continuous; and enforce recognition of the political and economic interdependence of the United King dom, the Dominions, the Crown Colones, and India and, in particular, strengthen the influence of the Crown in the settlement of problems envolving the status of British Indians in the Dominions." So note

One enticipin we would add, with all deference to so distinguished an authority as Sir Chea. Brace. It is that he seems to lay too much emphase upon the adventages accross to lay too much emphase upon the adventages accross to Indian indenteed labourers taken to Crown Colonius and other parts of the Empire moder contracts of service. He does not appear to us mainly sufficiently to weigh the cost to the labourers in loss of moral fibre and the weakening of religious and social conctions, nor does he at all differentiate between the allege-I advantages accrusing under indenture and those arising after the expiry of the contracts and the acquisition of freedom. The book, however, is one that we can cordially recommend to our readers.

In Bombay Town Hall

The Bombay correspondent of The Trans sends the following descriptive report of Mr. Gokhale's reception at Bombay on his return from South Africa.

I wish I could convey to the readers of The Times an adequate idea of the scope in Bombay when Mr. Gothale gave a town's meeting, convened by the Sherif, an account of his visit to South Africa to inquire into the greenness of the British Indians. The Town Hall is one of the few buildings eracted in India early in the last contary which is wholly natisfactory. Detagned in the Corinthian style, it is approached by a subba flight of steps, and seats some 2,000 persons. It is said that it has never been crowded since the stormy discussions on the libert Bill nearly a quarter of a contary ago. On this occasion a deven andreace occupied every inch of floor space and hundreds were unable to gain admission. The character of the sudicece also ments attention. The character of the sudicece also ments attention. The character of the sudicece also ments attention. The character of the sudicece also ments attention of the Parsia. Among the speakers were the leading ment of avery community, English, the leading ment of avery community, English, the seaf of the Parsia.

There was another remarkable characteristic about the audience. I doubt whether there was an individual present who had a direct interest in the South African question. In all public movements in India what are known as the educated classes take the lend—that is, the products of the universities and the members of the learned professions. Now these classes are practically non-axistent among the South African Indiana, Of the 250,000 British Indiana resident these, 220,000 are in Natal. These are for the most part indectured labourers or the desiredants of indestured sabiners. The balance, uprend over Cape Colony, Orangia; and the Transqual, are either party traders or donestic nec-

vants. The indentured laborities do not come from Western India, and although a considerable proportion of the petty traders are Borale from the Surat district of the Bousbay Presidency, they have not many fraudr in the city itself. Desert personal interest was, indeed, the last influence which brought these people tegether. They were gathered in assertion of a principle—the right of all subjects of the Crown to fair trustment wherever the Union Jack is flown. This lealing is just as strong among Englishmon as in the most potrious and assertive Indians. It unites on our platform the occidentalized Indian and the champion of Hinds erthodosy. As an essment Indian who is perhaps but-ter known in London than in this country, put it to me, "This question makes one realize that I am an Ametic at heart." Every Indian, without distinction, feels that ins self-respect in affronted by the indignition housed on his countrymes to South Africa, and in the whol of the strong agitation conducted here there is not a spark of self-interest. The Indian inbourer or hader is not driven abroad by the pressure of accusance conditions. There is scarcely an industry in India to-day which is not short of labour. But every Indian, with out distinction, regards the South Almost question as a test of his status in the Empire, and the Imperial idea as a mockery whilst subjects of the Crown are there oppressed. This was the impelling motive inducing a very remarkable expression of public apinion.

The Afrikander Attitude

Mr. Gokhale began his speech with a cordial noknowledgment of the extreme kindness with which the European community treated him in South Africa, and of the consideration and courtery extended to him by the South African Government. In summarizing the grievances of the Indian community he laid stru the feeling of profound depression which afflicted them. "Almost every section of the Indian community throughout South Africa was filled with a serious drank about its future, a feeling of meacurity, have and oppression prevailing generally, such as was bound to demoralize any community." This arose not so much from the laws themselves as from the administration of the laws. As for the laws, the most casel was the sound tax of £3 per head on ex-indentered Indi-anc in Natal, this falling on males above the age of 16 and females over 23. This luspost, in the words of a prominent member of the Natal Legislature, broke up families, drove men into the paths of crime and women into lives of shame. But even where the law was not so drastic its administration was very harming. The traders' and hawkers' licences in Cape Colony and Natal had to be renewed every year, and the great of new beences lay in the discretion of local authorities manned almost entirely by the European trade rivals of the Indian traders. In the Transvani new licenses had to be granted on the tender of the ice, but the Gold Law and the Townships Act made these liquous practically worthless, because they permitted the re-moval of Indian traders to special locations initiated as a rule at some distance from the towns. Finally, the Immigration Law was worked so as to exclude domiciled Indians, who had revisited their country on parasta, whenever any Jechnical flaw parasited it, and there was hardly any provision for the education of Indian, children. In short, a large proportion of Afrikanders, was determined to make the position of intelemble for, Indians that they would of their own accord leave the country, and every Indian felt that his feture and his means of livelthood were perilously insecure.

The Smuts Compromise

When he came to deal with remedies Mr. Gokhale raised his speech to the level of statementship by a frank recognition of the position of the European In South Africa. He mid emphatically that they quit understand the estimate of this handful of propie, now seving only a so their and a quarter is all, is the midst of a vart indigentum population of a country denoted grade of civilization. The Afrikanslera found in the midst

of their difficult and complicated attention a third obment, belonging to another civilization and representing other modes of life and thought. It was true that the present number of Indians was only 150,000 but the Ainkander looked apprehensively to the 300 millions of India, and dreaded the fate which would befall him if this huge wave of humanity swept over South Africa This tooking might seem about in view of the very estall immigration from India, but it existed, it was not unnatural, and nothing could be accumplished un-til it was allayed. The best friends of the Indians among the Europeans of South Africa and the Indian community of South Africa itself were united in the conviction that until this fear was removed more just and more humana treatment of the indian community would never be attenued. They might, of course, stand out for their full theoretical rights as subjects of the Crown. If they did, they would never get them, in the tace of South African feeling, and the position of these comparators in South Airics would grow steadsly worse. Now these men and women had the first class on their sympathess. Therefore, as a matter of practical pointer, Mr. Gokhale measured himself controls with Mr. Gandle, the leader of the South Aircean Indians, in accepting what is called the South compromess. The essence of this compromess is that by comoving legislative inequality the theoretical rights of Indiana as subjects of the Empire are maintained, while by agreeing to the limitation of mengrasts to the present average number the fear of an indirection-ness saling which beants the Afrikander mind will be percent.

Feeling in India

It would be like to pretend that this year is marrieunity popular in Inche. Indeed, there were some not-nate obsessions of the "popular party" from Mr. Gothadr's platform. Having no direct interest in South Airris, some would hold out for the open door. But Mr. Gokhale's point of view has gained acceptance. He fools at the whole question as one of practical politics. He mayo :--

Seand out for the open door, and you will get nothing, whise your compaintons will be appeared out of South Airco, accept the practiple of restricted manipraton, and the lot of the South Aircon fedura will be assembly improved, till we can look forward to the day when they will attach full error rights.

There has been a general acceptance of this case more during the past week, store the encouverable against by which it is supported has been weighted. On the principle life Gehhele takes a hopeful estimate. of the stundage. He believes that the Immegration when and it is introduced. Then the poll tax will be when arm it is introduced. Then the poil tax will be shoushed. Thereafter he expects a considerable modification of the harshapes with which the existing laws are administrated and the beginnings of an educational system. But the licence question will not be so easily extend. The administration of the law is in the control of the local bodies. On these the Airchander tender is in the accordant. He has in the peach of ladies computation, and he means to do his struct to scotch it. For these accusomic reasons the teneral of beautich it. For these accusomic reasons the teneral of beautics will be an acute question for a good many

It is my conviction that the Indian question in ath Africa is easily capable of solution if it is viewed Impurably There is no economic pressure driving Inchant abroad. The labour is badly tempered to leden stant. Even from Madean there has aroon a became cry against the dislocation of industry reduced by examined emigration. Many of the petry traders have done well in South Airics, and have brought back setstantial fortunes. But their number is not large. The seriousness of the protions from the Ind an standpoint to the adress to their self-respect—the cymeram of the policy which sake from how devotion to the impered

can expect nothing but exclusion or much. The Colomust aspect to fully recognized. There is no desire to overwhelm the white communities by a food of Indian comigration. If only, while protecting their economic seterests, the Dominions can be brought to treat fairly the Indiane actually resident in their midst and guaranter that the handful of Indians who may dente to visit their shores-energ of them distinguished gentlemen-shall be received as, for instance, they would be received to London or Paris, the question would lose all its acerbity, and the differences which arise could he discussed without bitterness. This settlement has been brought appreciably nearer by Mr. Gokhale's visit and the consideration with which he was received. The next step her with South Africa.

Obliuary

It is with extresse regret that we have to record the death of the late Mr. A. R. Philep, another stausch passive resister who had been til for about 25 months. Mr. Philip was one of those who megrated to the Transvael at its both in 1837, and remained to the country ever since, excepting for two years during the late Boar war. When the passive resistance merement was commenced he did not havitate to take an active part in it. He was one of those who were deported to India for not submitting to the demands of the Police and experienced the backetting from one port to another on their return to South Africa, and also served these terms of impresonment. Mr. Philip leaves a widow and there children to moure his deases. We assend our deepest sympathy to the family for the loss they have sustained. It can be safely said that the late Mr. Philip and Mr. G. S. Pillay, whose death we annecessed in our last muse, were martyrs to the cause of the passive remetance struggle as they have had their houlth shattered in the Transveal presons. Norther of them enjoyed good health after their release from their last incarceration. The deceased was all posts of our

Union Parliament

In the House of Assembly on the 31st ulto, Mr. SCHERISER (Tembuland) protested against the colour discrimination in the Arms and Amesonition 2sil. "Why make the colour bar?" saked Mr. Schreiner. "Why not ear that every pariett should be seleved to the minister instead of making the distinction in the case of the coloured man?" The Bell was send a second time.

The £3 Tax

GENERAL SMUTS, in moving the second reading of the Financial Relations Bill, or the House of Assembly, on Monday, said they added to the Natal list the precession of the Ametic tax of £3 improved on all Indiana who commend to the Province after their period of the ture had expired. The proceeds of that was assess to about £ 10,000, but how mambers mould one to about & rouses, but how ment bud goes back as in the structure of that field, they bud goes back a this proposal. The people of Mater process increased additional suburdy, sucher than better which they did not book upon as at a s equitable observation. In the most femous necessary for the Government to done to £3 on Assetics, and it was found before to the Natal Province, but to uncrease these £90,000.

Separate Railway Carriages

In the House of Assumbly on the all method, M. Valt der Walt (Protores, South) saled the Manager of Railways and Marbours obsther, in most of the M. entratectury measurements over regard to conveyance by the of Europeans and coloured pursues he would testi-such grow macractures to make adequate provinces for any-sente currège notion modulion for both more on the The M-reverse of Raci was and Markotta, replying, acknowledged the deceasity of during herny separate carriages, and parametric a resolution in that effect passed by Parliament last pass. Provinces most be made, but that could not be arbitreed at once. On some suburban from those series attendy three separate carriages for columns from these series are separate carriages for columns from these series they more were required, and it would take some time are they could be ready. At the present time from one they could be ready. At the present time from one they could be ready at the present time from one that offers, and the total amount to be spent would be £400,000.

News in Brief

We understand that the jointennature Indian school, to which reference has no often been seads in these solumns, will be opened next week, without fail. Indian passets please note: Children will receive turtion to the Indian versionalers.

A more manager named Robert Campbell placed galley, before the Ladystasth Magnitrate, of susualting an Indian and was food £1 not. In his deleace, the accused axid that the mine authorities were put to much accuse and inconvenience ever the conduct of some of their Indian survants, and it every incident had to be brought before a Magnitrate, the valuable take at some of the European employee would be lost to the more by their attendance as Court. It was therefore accounty at tense for masters to deal summarity, yet not accountly, such their servants. Fortnamely the Magnitrate did not agree with him.

Amongst the New Year's Honours are a heighthood conferred upon the well-known educationest, Mr Tarak Nesh Palit, of Calcutta, whose munificent domainess to the Calcutta University have evoked grateles approximation from the Bengal public, and upon Mr C. H. Armstrong, the Chairman of the Bombay Chamber of Commerca, who took a prominent part in the Town Hall meeting at wetcome to the Hea. Mr Gobbale on the latter's return from South Africa. Mr Chimabhai Machariat, at Abandated, receives a heronetic the field, we believe, conterned upon a moreher of the Minde community.

In a hading article on Mr tickhale's speech at Rombey, the Massi Moreovy mys 200." The most pleasing tapact of this otherance, an our view to that Mr Gobbale is adhering uneversingly in Ind a to the attribute of statementalitie medicinate which distinguished his more at unauthous during his visit here. For our part, he is command so at his encurity and good faith that we have thought at inconcurratio that he would adopt a deforme tone in Indea from that which he employed in addresse from are some who enterturned during a near that them were some who enterturned during the time masters of the difficulties with which the Indian question is best with difficulties with which the Indian throughout demands at extrements amongs the Indiana shall be the arrangement demands at extrements amongs the Indiana shall propagated and sections during the anti-

The year 1913 (says APO) will probably never be lorgotton by the Muslems of the Capu, bucause of the distinction gained by these Muslem girls. Miss Kuken Dollie, a course of Dr. Abdurahman, is the first Moslem girl in gain the Caps T3 Certificate. The was been in London, where her tether died a feet years ago. Miss Hawa Biferch, a mote of the Dottor has just passed the Landon Sister in the first division in Sugistin, French Latin, Mathematica and History fine if the daughter of the law A. Filerch who divise his infection, was well known in Laps Town and Simbustion. With Bloom is at present in London, and longuis studying medicates. The third Mussell Sit in

Curingold berself in Miss Warsdon, despites of Dr. Abdurahman. She obtained the Cape Justice Conditions. Our customporary betterm that Misses Hamp and Warsdon are, not only the first Modern gafe, but, the first non-European gats of South Africa to pean officer the Cape Justice Cartificate or the London Rately.

In regard to a resolution torounded by the Colond Manietypal Amountment of South Africa, sub-up for separatory powers to areable Provincial Councile to beginning for the council by Manietypalation of the use of inotypaths by nervess, the Transversal Provincial Administrator has replied that a flatf in at previous studer consideration to be introduced into the Union Purbament which is intended to give the power to Membrapaintes. The Administrator mids that he does not them it will be possible to introduce togislation delegating purery to the Provincial Councils to legislation delegating purery to the Provincial Councils to legislate in respect of these matters, as such posses are specially succeed to the Lucie Government under the provinces of the South Africa Act

Nove "Nation" is mount to include lobour in this matter —Ed. 1 O ?

The Natives in the Besons Loration, says the Rast Rand Expens, held a meeting on the 19th utime to consider the advisability of drawing the attention of the apthorities to the surrous need of exceptized Native Councils in Municipal Reservat. It was possed out that the Native residents are contributing largely towards the Municipal Racticipal in the lorar of stand rests and charges, which is some instances amount to £15 per annum per stand too by 30. Other charges are no for the parties and 6d. for visitors, without giving them sleeping accommodation. These takes are not stand for the bourfst and improvement of the Location. At anyte team the Location is plunged into outer darkness, the sandary arrangements are not standardicary, and the large increase of unitim criminals and other understribles taked by the police. Further, the Increase of Immorality among netwe girls in the Location is a minous themsel, and leads to the degradation of the Native race.

The vent of the Hon. Mr. Gothale and a landmark in the history of the federal committee on take Some Africa (says the Natal Mercery) and great hopes of built upon it that the long-drawn-out agreeties will be tented through his representations to the Imperial and Union Governments. It is fitting that a full mound of his design in South Africa should be put into some parameter form, and Luman Overton has preduced a nourement that is worthy of the famous lagrainter, and of the object of his west. It almost seems incredible that, in the lew swake he spent in the country, he could have accomplished so much, but one has only to giance through this well printed record to use that Mr Guthale had opportunities to get a full grap of the subject for which he justified from India to south Africa. From the day he landed at Capatown on tire. es to the day he left Lourence Murques. Nos. by less that a worth, he was kept more than busy. He was, as the Americans sey, absolutely bustled, and the drary of this tour is assuring on account of the engineers assessed of work got through. The record is a book worth keeping, and we congratulate luminas Ortwicks on six completeness, for, as tar as no can our, nothing of importance is nesized. It will be a book of retorance on the Indian question for some years to come.

"Your intive is fixing his courage is rising, his moral powers are rising. And your horsepast's moral powers are gradually fowering, and I am convinced that eventually your horsepast will have to go to the bessem," a. General Horseog at Preturn.

^{*}If they were going to rate the native in this country, it would be but became they had called themselves a petric, but became they had proved their imperiors.

—Ser Lionel Parities at Johnsonsburg.

ઇ િકઅન ઓપિનિઅન.

W 11 tose

विनीक्स, शनीवार, तारीण ८ भी रूपस्वारी, १८१3.

mis fo

અધિપતિની નોંધ

क्य भारते के जिम्हिशन केमाना मुझहा म्हाप्ता छे. ते मान्ये केम जन्माया केपा छे. केश के इतिविक्तन केमा क्रिया गांधे वृश्चित्रहरे करेशी है ते ना हिक्सने प्रभर तथाने अभावहारे

अध्ये मुख्ये तेथी व्यापने तुम्लानी पहेरंकी. ते तुक्सानी ने। शरी करेंके अने सेक्शने क्षणर करवानी अन्य भाजसी करी क्ती. के। क्लो अमलदारे नापास करेता. ते **ए**५२थी **વાપે મુખ્રમ પ્રેર**ન્ના ઇક્સ્ડીક્ટ થઈ એક્સને દેશ માકલાતે: **વ્યક્તિઓ. ૧૨મી**યાન **અમહદાર** આગળ વધુ પુરા**રે**! ર**ન્** क्षें ते पश्च व्यमधारी नाम बार क्षें. पश्ची छेरहरते हरपार भरवा बाह अपदेश्वर पत्रवा व्यामश्रदारे लगा. समन अक्षया सार क्य अवली रहती. ते अरसामा अभवतर केताल अन दिल्युं. ते समन आगमा विना ने हेरहते. इक्स मेकल्या सिना छेन्डसाने इहसार डरी सड़े छे ओम तेहें यान्य ने केमराने ब्रह्मार क्यें. आम अभवहार न हरी शह जेय जापनी हवील हती. हेरहे ने रह हरी छे ने ભાગમહારને **કારતની પરવાનથી વિના હદયાર સુકવા**ના હક છે में अ स्थाल्य है. आ इसवनुं परिश्वाय अम हर आदे का असद्भारते द्वास अभी कुलभभार सत्ता रही है ते धारे ते। दररेक ब्रोरीन्स क्ष इणापी शहे.

બીલ્ને કેશ પા, ૧૦૦ અનામત યુક્સા પાઝ મળવા સાર્ દેતા. કેરડે સખ્યું છે કે પા. ૧૦૦ ક્લોમેશન કાયશની કૃષ્ણે યુક્કમોલા હોય તો તે પાછા આપવા ત આપવા એ સરકારની મરજ ઉપર છે એતે સાર્ પક્તા યુકાયા હોય તેતે હઠ સાબદિત થાય તો તે પાછા મળી શકે પણ જો હક સદ થાય તો સરકાર પક્કા ખાક શકે છે અને એમ યુકા સ્ટિશા પક્કા પ્યાવવામાં સરકારને કારડના હુકમની પણ જરર નથી. આમ દર્શીય કરી કારડે આ કેસ પણ કહાડી નાખ્યા છે. કારડ માત્ર એડલુંજ કહે છે કે જ્યાં રહ્ય સાથી પક્કા પાછા આપવા લોક સ્ટિશિયા સરકારે દ્યા સાથી પક્કા પાછા આપવા લોક એ.

ઉપલા ભન્ને કેસનું પરિયામ ભય કર છે. તેથી અમલ દારાની સત્તામાં અનહદ વધારા થયા છે, તે બીકનાજ માર્યા હોંદી આ મુસકમાં નહીં આવી શકે એવી સ્થિતિ આવી પડી છે. આની સામે જબરદસ્ત યુદ્ધ કરવાની આપણી દ્રસ્ત છે.

મુનીયન પાલાંમેન્દ્રમાં એક બીલ દાખલ થયુ છે તેમાં એવી શરત છે કે દાળા ક્રોકેશને દ્રશ્ચિયર શરત છે કે દાળા ક્રોકેશને દ્રશ્ચિયર ન લેટે નહીં અદ શરત ૨૫ એદ રાખ નારી હોક ખરાળ છે એટલ્લ

भागी भाग के होटीने पेत्रताना क्याबाने बाद दक्षिणार कोर्ज के

તેને પહું ન મળવાથી અમવડતા ભરેલું છે. આ વિષયમાં દક્ષિણ આદીશની લુદી લુદી હોંદી સમાજેએ હિલમાલ કર વાતી જરૂર છે. આ બાબતનું બીલ પાલસિંટમાં મીજી વખત તો વંચાઈ પશું મયું છે તેની સામે મી. ટી. શરામ નરે વાંધા ઉદ્યાન્થા હતા પશું તેને અવાજ કાસ્યુ સાંભળે!

હમણું મળેલી ટપાલમાં કોંગ્રેસના વિગતવાર દેવાલ આવી પહેંચ્યા છે. તે ઉપરથી જોઇ શકાય

કેર્મિસમાં હે કે અહીંના હોંદીના સવાલ અગાઉ આપણું સવાલ કરતાં વધારે ચર્ચાયેક છે. પ્રમુખ અ પ્રધાલકરે પાતાના ભાષ્યસ્થા

અહીતી બધી સ્થિતિનુ વ્યાત કરવું છે, ગો. ગામહેતા કામ ने देश आप्या छ, आपस्ते भदद हरता स्तुवानी अव्ह काशानी हे अने भीरभीट सहंतर वर्ष अनी कालकी अपेश જમાત્યું છે. રીસેપ્શન કમિટીના ચેરમેન એાવ. મો. મક રક્ષ દકે પાતાના ભાષ્યભૂમા આપણા શ્રવાલ પર ભાર મુક્ષ્યા હો અને તેમણે એમ પણ કહ્યું કે જો યુનિયન સરકાર હોંદી स्यायती कृत्या अतिपक्षारक रीते व आवे ते। ब्राँदी अरक्षर પર દબાસ્યુ કરી બદલા વાળવાનાં પત્રનાં ક્ષેત્રાં. તેમણે જ્યાન્યું કે મૃતિયત સરકારની સુધ કેકાએ **લાવવાનાં પણ** આવતા હીંદી સરકારના હામમાં છે. માપમા વિવેના કરાવ તે કેમિસતા બીજો કરાવ હતા. 🔊 અન્યુ બતાવે 🗟 કે આપણા સવાલતે કેટશું વજત મ**ેલ**લું. કરાવ થી. ગા**પતા**એ મુક્તમાં તે તેા તારથી આપણે જાણી ગયા છીએ ગઈ વખત ની કેશ્રિયમાં પસાર થયા હતા તેજ મતલાવના ગયા કરાવ હતા. 'અલ્ફાબાદ લીડર' જણાવે છે કે મી ગ્રાપ્ય**દેએ લાય**સ્ કરતાં એક કહાદ સુધી સાભળતારાઓને સ્તબ્ધ બનાવી દીધા હતા. અને ત્રીરમોડીયાની સ્થિતિનું બ્યાન કરતા કરતા તેમની આખમાંથી પાણી પડ્યાં હતા તે તેમના સાદ મળસવા માટ સુધા દ્વા. આ સવાલને ટેકા પણ સુપ્ત્ય વ્યાગવાના તરફ થી માત્ર્યો છે એકાત થી મદતમેહદ્દત માલવ્યા, એક્ત થી. મુત્રટલ ૬૩, **મી**, લાલા લજપતરાય, મોન દ**રમદરાય વિશિ**ત દાસ, ગી, પ્રમથનાથ ખેતરછ, માં મદનજીવ ભાતે મી. સી વાર્ડ ચોનામણી ડેરા આપતાસ હતા. આમ આપણા સવાલ હીંદુસ્તાનમાં જોસબેર ચર્ચાય છે ત્યારે આપણે અહીં બેવડી મહેનત કરવાની રહી હોંદુસ્તાનની મદદ આપણા બળની પાઝળજ દ્રાઈ શકે.

મી. ગાખકોના કામાનાં કળ આવ્યા કરે છે તેમાંનુ જેક બહુ દુરમાં કળેલું જોવામાં આવે મી. ગાખલેની છે પ્રાજ્યા અપને હાપા માન્યા મહેનતનું કળા છે તેના કારો અમે દેશિક વિશાસ મ. લીધા છે તેમાં મિત્ર જ્યાલ્ય

છે કે ત્રીજીના શકરના ધરોલકના ગાસ માસેકાએ એવા દેશવ કર્યો છે કે દ્રીદૃશ્નાનમાં ગીરમીટીના વિષે ધાપલ ગાલી રહી છે તેથા ત્રીજીના નીરમીટના કામદામાં ફેરફાર કરવા સે ફેર ફાર એવા કરવા કે મળુરા કામ ન કરે તેને જેલ કે દંડની સજની કહામા છે તે નીકળી જાય. આ કલમેલમાં સરવધી વધારે કેર રહેલું છે એમાં શક નથી. એ કલમેલને લીધેજ હીંદી મળુરા બનું પીડાય છે અને સાધારણ મળુરમાં ને મીરપીડીયામાં જે મેદી તાલવન છે તે આજ છે. સાધારણ મળુર કરે તો નેને ભરતરથી મળે. મીરપીડીયા કસુર કરે તો જેલ જાય ને જેલમાંથી છુટે એટલે પાછે લાંના લાંજ. ઉપર પ્રમાણે કેરફાર થાય નાપણ નીરપીડના રીવાજ પ્રયમ રહે એ કબ્લ્યા જેવું નથી, બીરપીડ ને દરેક પ્રકારે બધા પવા મામ્ય છે. પણ પ્રાપ્ત માર્ચીક પાતાની મેળે પાતાને વાલના કાયદામાં પાતાને નુકસાન પહેરચાનો સભય રહે તેવા ફેરફારો કરવા માત્રે એ કંદ જેવી તેવી વાત નથી. આવાં સજબ કળ એક માસ્યુસ પણ ખરી મહેન્ય કરે તો લાવી શકે છે

ઈમાત્રેશન ખાતાના ~~હા~~લમ.

મી એમ, એમ, દીવાન કાલ ત્રાથી તા. રા મા ડીસે અનર લખે છે કે :- દ્વિદ્રસ્તાનથી નાતાલ પાઝા કરતા દિલી એને જે મુમીબત પડે છે તેની હવે તેા હદ વળી ગામ છે. ભુમારી સ્ટીમરમાં (સુનામીસમા) સુરતના રફીશ ધી, મદ્રમદ સર્જિક હતા. તેમની પાસે ખાવાનું કે મુસાફરીનું સાધન કાર્ય તે હેલાથી અમાર્ગ બધાનું ખાન તેના તરફ ખેંચાનું मने पुलतां भवर पड़ी है ते १८६२ मां तेना वाप **ક્રાયમ દુરોન સાથે નાતાક્ષમાં દાખલ થયેલ અને ક્રે**ડીસ્મીય **≖તે તેની આસપસ** ભન્ને ફેરીનું કામ કરતા. ૧૯૦૫ માં **તેના ભાષ મુજરી જતાં ૧૯૦૮** માં ડેશ્મીસાઇલ સર્ટીર્રેકિટ લાક તે દેશ વયેલ, કામીસાર્ક્લની અરજી કરતી વખતે લેડી સ્પીયના એ આવેવાન ગારા મી. હેત અને મી. વાલીની તેમજ એક દ્વીદી મદસ્ય ગી. કાળુ દુસેનની સાધા તેણે **ખાપી હતી. પરિસામે** તેને સર્ટીરીકેટ મળ્યું. દિદ્સ્તાનથી પાળ ફરતાં ઈર્ધામેશન અમલદારે જુદી જુદી વખતે તેને નુદા નુદા સવાલ પુરુષા ભતે સટીપ્રીક્ટ લઈ લીધું. પછી સ્ટીમર સલામાસ (જેમાં ને વ્યાવેલ) કેપટાઉન જવા ઉપડી ત્યારે તેને ખબર પડી કે તેને ઉતરવા નિંદ દેષ સ્ટીમર પાછી ડરળન આવી સારે તેણે પેસેજરા પાસેથી જાણ્યું કે તેને કતારવા તેના ઓળખીતાઓએ બુળાનીઓ આપેલી **પત્ર તેનું કાંઇ પરિણામ આવ્યું** નહિ, મજકુર મહમદ સઇવદને **લહીંપીકેટ પત્ય પાલુ ન મન્યું અને ન ઉત્તર**વા દેવાનું કારણ પણ ન જમાવ્યું તે કરી નાતાલ આવી પાછા હક સાળીત કરવા માગે તે હવે તેની પાસે સાખન નથી. વળી સર્ટીપ્રીકેટ વિના દેસપી સ્ટીમરાની ટીપ્રેપ્ટ મેળવવામાં પણ મુત્કેલી આવે છે છે **ભાષ્યોતી વાત છે.** કરભતને કિનારે પુરાવા રસ્તુ કરવા **કાઇની કુલાકાત કરવાની તક ગળતી નથી. અયંકર સુન્દો** કરનારને પણ પાતાના ભુગાવ કરવાની તક મળે છે એટલે નાતાલના કૃષ્ણિયનના ભુલમ અસાધારણ છે એમાં શક નથી. ડરખનના આગેવાતાએ આ ભુલમ સામે રાદત મેળવવા તાકીદથી કામ ઉપાડી હેવું એકએ. નાતાલમાં રહેતા હિંદીઓનાં ભાળભચ્ચાં દેશથી આવે છે ત્યારે તેઓને **ઉતારવામાં અનુ પુરમેલી પડે છે. તેના પણ પ્રશાળ તુરત** હેવા જોઇએ. આ કામ માટે એક મજબુત કમીડી નીમ **વાની જરૂર છે.** મી. દીવાત છેવટે જણાવે છે કે મજકૂર **મી. મહત્રદને** સુરત સુધી પહેલિયાના ખરચ માટે પેસે જરા એ કાલા કરી બંદેાબરત કર્યો હતા

દેશભક્ત ગાખલેનું મુંબઇનું ભાષષ્

(ઋષા અંક્ષી ચાલુ)

पाउन्ड त्रण्ते। क्र

' भ-डे-अरड क्षेत्ररूस ' એટલે - डेासहरार क्रीने अपेखा મુજુરાની સ્થિતિ તેથી પણ વધુ ખરાબ છે. કેમ્પકરાસ્તી મદનમાંથી મુક્ત થયા પછી તેએને મલ્યા દીક ત્રણ પાઉડ તા કર આપવા પડે છે. સાળ વરસની ઉપરના દરેક પુરૂપ તેમજ ૧૭ વરસતી ઉપરતી અતિ આ કર આપના પડે છે અને જે તે કર ભાષી શકાય નહીં તાે તેઓને કેદભાનામાં પરવામાં આવે છે. (શરૂમ શરૂમના પાકારા). હજા કાઇ છે કરીતે કેરખાતામાં માક્લવામાં આવી તથી. આ કર આપવાથી દીદાવાનાને કેટલી મુક્કેલી નહે છે તેના તમાને તીચેતા દાખલાથી ખ્યાલ આવશે. **ધારા કે એક માયુસ**તે પાતાની ઓ ઉપરાંત એ દીકરી અને એ દીકરા હેમ્ય તે તે એ બધા મળીને વધારેમાં વધારે એ પાલંડ કમાય એટલે કે વરસમાં ચાલીસ પાઉડ કમાય તેમાંથી તેઓને અદાર પાઉડ કર આપવા પડે. તે ઉપરાંત તેઓને બીજ કરા આપવા પરે છે તેમજ તેઓને ખાધા ખારાષ્ટ્રીના ખરચ લાગે. આ ઉપરથી નમે એઈ શકરોા કે આ ત્રસ પાઉડના કર કેટલા મુખન થઈ પડે છે. ગી. ગાખલેએ જયાવ્યું કે દક્ષિય આદીકાની રાજ્યસભાના એક ખાગેવાન સભાસદે અને આ હતું કે ઉપલા કરથી ઘણા દ્વીદીઓ 'પાયમાલ **ય**હ મયા છે તેમન થાય છે અને કર અરવાને અશકત હેલાથી અંગિ અતીતિને રસ્તે ચાલે છે.

ગી. ત્રાખિક્ષેએ આગળ ચાલતાં જ્યાન્યું હતું કે પાંચ દત્તર કર ભરતારાઓની એક સભામાં હું ગયા હતા. તેઓ એ મને જેવા એટકે આ કર કહાવી નાંખવા વાસ્તે મહેનત કરવાને મને વિનંતિ કરવા લાગ્યા. કેટલીક વખત પશુ ખરાઓ પાલીસોને લાંચ આપીને છટકી જાય છે. પાંચક વરસની એક ડેક્સએ મને જ્યાબ્યું હતું કે ઉપરના ત્રસ્યુ પાઉડના કર આપવાને પાતે અશક્ત હાવાથી છ વખત પાતા ને કેટખાનામાં જવું પડ્યું હતું.

કેળવણી

દીંદી આળકાની કેળવણી માટે ભાગ્યેજ કર્મ સગવડ કરેલી છે. પણીજ થેડી પ્રાથમિક શાળાઓ અહીં તહીં માસુમ પડે છે અને તે પણ પણીખરી મીશનરીઓ અને હીંદી કેમ જાને ચલાવે છે. આખા કક્ષિણ આક્રીકાની અદર હીંદી લાળકા પ્રાથમ કર્યા જાતની અથવા વિતાનકળાની કેળ વણી માટે કાઇ પણ જાતની સગવડ નથી.

હેદમેક્ટર સ્થિતિ સ્થાપ્ય કર્યો

દક્ષિણ ભારોકામાં મેં હીંદાઓની સ્થિતિ જોઈ તેપર ઉડા વિચાર કર્યો ત્યારે જાણે ચારું હ્રદય ગળી પડતું હોય એમ મને લાગ્યું હતું. ઘણી રીતે તેમની સ્થિતિ ખરેખર ક્યા જનક અને શ્રદયએદક છે. એ તો જગ જાહેર છે કે દ્રાંસ વાલમાં રહેતા હીંદીઓની સ્થિતિ બોઅર રાજ્યમાં હતી તેના કરતાં લીટીશ રાજ્ય થયા પછી ઘણીજ ખરાજ જતી છે. વળી એ પણ જાણીતું છે કે યુનીયન ગયા પછી ખાતાલ અને કેપ કોલોનીમાં સ્થિતિ દીન પર દીન ખરાબ થતી જાય છે અને દીદીઓની લાગે પગલાં હેવાના દ્રાંસવાલના મેપ આખા યુનીયનમાં ફેલાવા માંડ્યા છે. આરા પહોંચ્યા પછી

(123)

મેં એવું તે હીંદી કામના દરેક ભાગ શંકાવાળી, દુ:ખદાયક ખને ગાસજનક લામણી—એ ત્રમે તે વરમને અનીતિવાન ખનાવી શુક—તેનાથી અવિધ્યતે માટે ઘણા મંભરાયકા હતો. ગારા ક્રેકિંગો એક માટે વરમ એવા કદ વિચારના છે કે હીંદીઓ ઉપર એવી સખતાક મુજરવી કે જેથી તેઓ પાતા તો અતેજ દેશ હેમ્દ્રી ચાલ્યા અમ. તેઓ જે કાયદાઓ તીએ છે તે સખત અને અન્યાયી છે એટલુંજ નહીં પરંતુ ખિજ કાયદા કે જે સખત તેમજ અન્યાયી ન હેમ તેમના પણ એવા ખરાળ રીતે ઉપયોગ થાય છે કે હીંદીએક નિરાશ જ અની અમ. આ પ્રમાણે કેપ કાંક્ષાની અને નાતાલ કાંકો તીના સુના હીંદી રહીશાના સંભેષમાં

પ્રમીત્રેશન કાયદાના અગલ

એવી સખત રીતે કરવામાં આવે છે કે જેવી દરેક જણ ભાષમાં રહે છે અને જો હીંદુસ્તાન અથવા ભીજે કાઈ ડેકાપો થાડા વખતને માટે ગયા હેલ તા કરીથી દાખલ થવામાં પણીજ હરકત પહે છે. કેમ કાલાનીના કાઈ પણ હીંદીને બહાર જવું કેલ તા તેને અમુક મુદ્દતના પાસ મળે છે. તે પાસ વધારમાં વધારે એક વરસતા હેલ છે. હવે તે પાસ માં જયાવેલી મુદનની અંદર ઢીંદુરનાનથી પાછા કરે તાજ તેને દાખલ કરવામાં આવે છે. જો તે વખત ઉપરાંત એક પણ દીવસ મેહી આવે તા તેને કેપ કાલાનીમાં દાખલ થવા દેવામાં આવતા નથી. ત્યાં કાયદાના અમલ દેવી સખતરીતે કરવામાં આવે છે તે તીચેતા દાખલાથી જણાશે. ન્યારે હું ક્રેમ ટાઉન પઢાંચ્યા ત્યારે આવા ખતાવ બન્યા હતા. એક હોંદા વેપારી પાતાનાં છેમ્કરાં અને સ્થીના કળજામાં પાતાના વેપાર સાંપીને એક વરસના પાસ લઇને હોંદુસ્તાન આવ્યા હતા. ક્રમ કાઢાતીમાં પાછા કરતાં જે સ્કીમરમાં તે હતા તેને તામાન નકવાથી કરાવેલા વખત કરતાં ચાર દીવસ તે માડી પહેંચી તેથી પાસમાં લખેલી મુક્ત કરતાં તે એક દીવસ માડા થયા. જો સ્ટીમર તેના દરાવેલા વખત પ્રમાણે આવી હાત તા તેના પાસની મુદ્દત પહેલાં તે આવ્યા હાત. પણ કાયદાના ઉત્દેશ તરફ નહીં જેનાં પ્રાત્ર શબ્દારથ તરફ कोईने तेने हापस बचा हेवामां नदीं आद्ये। अने तेथी ते તા વૈપાર કંધા પાયમાક્ષ થઇ ગયા અને તેના અને તથા છે!કરાને નાઇલાજે દેશ છે!ડવાની ક્ટજ પડી. **આવીજ** રીતે નાતાસમાં પણ સર્ટીરીકિટ આપવામાં આવે છે જેને લીધ **માણસ ગમે સારે હોંદુ**સ્તાન આવી શકે છે અને ગમે સારે **પાછેમ જર્જ શકે છે.** પણ તેમા કમીશ્રેશન અમલદારને સંતાય થયા જોઈએ કે સર્ટીપ્રીકેટ તેજ માસસનું છે. આવી સ-તાને લીધે સટીપ્રિકેટવાળાએક જો 🤰 ૧૫ કે ૧૬ વરસના ભુતા રહીશ ક્રેમ છે તેમણ તેમની ઢુંકી ગેરહાજરી પછી જ્યારે તેઓ નાવાલમાં પાછા કરે છે ત્યારે તેઓને તેમની **પટેલી વખતની મુસાક્રીધી આજ** સુધીના બધા હેવાલ પુછે છે, અને તેમાં પણી શ્રીણી શ્રીણી બાળતા પુછે છે, તેમા ભાગજોરે જો તે માખુસે બાલવામાં કંઇ બુલ કરી તા તેનું સર્ટીપ્રીકેટ ખુંચવી ક્ષેત્રામાં આવે છે અને તેને પાયમાલ થઇ મયેલી સ્થિતિમાં દીંદુબ્તાત પાછે મેાક્સી ક્રેવામા આવે છે હવે અહ પ્લેટફેરમ ઉપર ત્રેડેલા ગાસ યુરેલ્પીયન ગિંત્રાને પુર્ધ હું કે તેઓ પહેલ વહેલા આ દેશમાં ક્યારે આવ્યા, ક્રમાં રહેતા હતા, અને શું કરતા હતા વગેરે સવાહા તેમને એક્ટમ પુછવામાં આવે તે એક પણ સુલ કર્યા સિવાય તમારામાંથી કેટલા જણ આવા પ્રશ્નોના જવાબ આપવા

शितमान वरी ! वणा देपारी अने देरीआभाना परवाना ના સવાલથી કેય કાંક્ષાની અને નાતાલમાં અપે દ્વીદાઓના મત ઉત્કેરાયલાં છે. બંને કાલાતીઓમાં હીંદીઓને નવા પર વાના નહીં કાડી આપવાની રીત ખુલ્લી રીતે પકડી છે અને ભુતા પરવાતા પણ જ્યારે જ્યારે કંઈ કારણ મળે ત્યારે દ્વાર तक रह हरे छे. अ भरवाना वस्त्र आभरे लक्षाववा भडे છે. જ્યારે બદલાવવાના વખત ભાવી લાગે છે ત્યારે દરેક હીંદી વેપારીતું અન પહલુંજ ચીંતાતુર રહે છે, ખાની સ્થિતિ इंटबी नुइसानकारक छ ते भुंभार्तना वेपारी वरभने सभक्युं કદ્યું નહીં પડે. આવી ચાલુ ચીંતા રહેશે તેા હીંદાઓના 🚜 🛎 વેપારના સાહસને નિસ્થળ બનાવી શુક્રેસ અને છેવટે તેના નાશ કરશે. દ્રાંસવાલમાં સાેનાની ખાણેની દૂરમાં વધારા કરીને હીંદા વેપારીઓને લાયી હાંકી કાલ્વામાં વ્યાવે છે ~~થ્યતે માત્ર તેમને માટે ખાસ વસવાટનાં ભાંધેલાં સ્થ~~ક્ષાત્રાં જઇ રહેવું પડે છે. આ કેટલા હાહ્યતા ભુલમ છે! અત્યારે જે સ્થિતિ છે તેમાં જે ધાડા વખતમાં સતીવકારક ફેરફાર નહીં થમ તા દક્ષિણ આદ્રોકાના દ્વીદાઓને ધર્ણા દુ:ખા અને તુકશાન વેદયા પછી પણ દેશ છાડતાં ધર્ણા વરસા તહીં લાગે.

યુરાપિયનાની સ્થિતિ

મને હીંદાઓની આવી સ્થિતિ માલુગ પડી. હવે હું ત્યાં ના યુરેપીઅનનોની સ્થિતિ જહ્યુવવા માર્ચ છું. તેમની સ્થિતિ ગરાબર સમજવી, તેમના લાભ, તેમની અક્ચાસે, તેમનાં વિચારા, તેમની લાગણીએા તેમજ તેમના દુરામહો, સમજવા એ જરૂરનું છે. બુદીજ જાતના સુધારાવાળા સાં નાં સંખ્યામધ તેડીવામાં તેમની સાડાયાર લાખની સંખ્યા પ્રસ્થીજ નાતી છે. અને ભંને કામના સંબંધયી સામાછક, રાજકીય, આરચિક અને નર્કતિક બાબતાના એક પણોજ કદ્યું સવાલ તેઓની પાસે પડેઢા છે. અને સાંના યુરાપાયનનાં મન ગુળધીજ આને લઈને વ્યક્ષાંત બનેલાં છે. અને તેમની અધરી અને ગુંચવાડાવાળી સ્થિતિમાં વળીત્રીનું તત્ત્વ ઉમેરાયું કે જે તદદન ભુદોજ આચાર વિચાર ધરાવે છે. એ તા ખરૂં છે કે અત્યારે હીંદીઓની માંખ્યા દેહ લાખની છે ત્યારે અંગ્રેજોની સાડાબાર લાખની છે. પણ તે એ ધારે છે કે હીંદુસ્તાનની ગોસ કરોડની વસ્તીમાંથી એકાદ કરાડ આશીકામાં આવી જાય તા તેમને અટકાવવાનું કાંઇ સાધન નથી, અને નિશંતર અહવા દેવામાં આવે તેંા તે દેશ ળીએ **હીંદુસ્તાન બની અય. તેમનું આમ ધાર**નું તદદન બુલ ભરેલું છે પણ તેમ છતાં તેમની આ બાબત વિયેતી ઉડી લાગણી સામે આંખઆડા કાન કરવાના નથી. વધારા માં વળી રંબદવેય બહુ છે અને તે અંગ્રેજ કરતાં કથ હોકા માં વધારે છે. ખીજું હીંદીઓની સાદી રહેળીને લીધે હરા પીઅન વેપારીઓના નાતા ભાગ હોંદી વેપારીએ સામે હરી રાઈમાં ૮૪૧ શકશે નહીં એવા ભય લાગે છે. આ કારણાને લીધ પરિસ્તામ એ આવ્યું છે કે હીંદીએાની સામે હાલમાં તે એ!એ સખત અને ત્રાસદાયક રીત પકડી છે. જેને લીધે દીંદીઓને વસ્તુન : તે દેશ છેાડવાની જરૂર પડે અથવા **નો** તંઓ રહે તા ફક્ત મુલામાં અને **દલકૌજ છ**ંદમી માળી અધુરું. શકે.

भी દાવૃદ મહમદ કલકતાથી સ્ટીમર સલાગીસમાં અહીં આવવા ઉપડશે એવા કેબલ તેમનાં કુટુબને મળેલાે છે.

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

hite & og.

(दवा विमे अन्य अंतिमी अन्य)

્રત્યા આપણે દેશમાં વાટે લાકો છીએ એટલુજ નહીં પણ મામડી વાઢે પણ કંપક ભાગ કેવાય છે. મામડીમાં અત્રણીત મારિક હિતે: છે તે વાઢે આપણે હવા લાકો ક્લો

भाषी मदा अभ्यती के पन्तु है तेने भाष्यों केता सभी शहाय के अवाको काम्युं कोर्ज के, पहुं केता जालक समकत्वं भाष त्यारपीक तेने दशनी अभ्यत्यता विशे मान आपयुं कोर्ज के, जार अक्ट्रियार वांचनार आ अध् सबेयुं पन्न अभ्यत्यतुं अभ क्ष्ट्रेस ते पेरते द्वारा विशे सामान्य सान भेजवी ते अभाको आसी पेरानाना सेक्ट्रिकोने आपशे ने तेकानी पासे ते अभाको वर्तन क्ष्य्यशे ते। कुं भने पेरानाने कृतां विशे आनीस.

દ્વા ભગાવાનાં મુખ્ય સાધના આપણાં ભજર, આપણા વાડા ભને તમાં મુતરડીઓ તાખી દેવ ત્યાં મુતરડી 🖷 ક્રોય છે. લાગાજ માહા મા**લસને ભજરૂની ગ**દર્શથી ચલી તુઠ सार्नाल कान देव छे भीकाडी है हुनइ क्यारे काका है 9 ત્યારે જમીન ઘણે આગે પાતાના પંજા વતી ખાદે છે. તે ખાડામાં મળ ત્યાગ કરી તેની ઉપર ધુળ નાખે છે. જ્યાં મુધરેલી તમની પાણીનાં નળવાળાં ભજર નથી ત્યાં ઉપર પ્રમાણે કરવાની જરૂર છે. આપણાં પાયખાનાંઓમાં એક **વ્યક્ટમાં આપણે** રાખ કે સુક્ષી માટી બરી રાખીઍ તે તે દરેક વખતે જ્યારે તે પારખાનું વપરાય ત્યારે તે મેલા ઉપર રાખ દે સુષ્ટી આરી ત્રેલું નદન દંકાઈ જાય તેટલી અંદીએ તા બદમા અટક છે તે ગાખી વિગેર કડતાં છવા મેલા ઉપર બેસી આપણાં સર્ગરને નહીં અડકે. જેના નાક લગડી તથી મનાં અમવા ગેલતી ગમેથી ટેવાઇ નથી ગયાં તે પ્રાપ્યુસ, ત્રેમું ખુત્યું સખવાધી હવામાં કેટલી બદબા ફેલાય છે તે ભારતી શકરી આપરન ખારાકમાં પાયખાનાના મેલ કાર भेजने ने भाषस्य आश्रण भूडे ते। आपस्ते विश्वही वहें. પાત્ર પાત્રખાનાંની ભરભા હવામાં લગ્ન તે તે હવા આપણે ત્રથા જો~~એ~~ તેમાં તે પાયખાનું બેળવેલા અનાજમાં તલ ભાર પણ ફેર નથી. ફેર દેશ્ય તેા તે એટલાજ કે અનાજને બેલની સાથે **એવધેલું આપણે નરી અખે જોઇ શરોએ છીએ, ને દ્વા**મા ભાષામાં ગેલ વ્યાપણે જેતા નથી. પાયપ્યાનાંની મેઠકા વિગેરે તરન સાર રાખવાં જોડ્યો. આવાં કામથી આપણે શરમાહ એ છીએ અથવા તે કરતાં અધ્યસ્ત્તે છીટ આવે છે. ખરૂં જોતાં તેવાં પાયખાનાં વાપરવાની છીટ જોઇએ. પણ જે મેલ વ્યાપના શરીરમાંથી નીકલે છે ને જે બીજ પાસસ પાસે આપણે ઉપકાયીએ છીએ તે આપણે પાતે લાક કેમન કરીએ! ભાવાં કામ કરવામાં જરાએ એવ નથી એ આપણે **શાખા નચ્ચાઓને શીખવલું ઘટે છે**. બેક્ટ જ્યારે ભરાય ભારે મળતે એ એક પડના ક્રમિલ્સ ખાડામાં શકી તેની ઉપર **શારી પેંટે** ધૂળ હોં**!!** દેવી જોમુ**એ**, જો આપણને જગલમાં મળ જામ કરવાની અમદન દોષ તો ઘરાયી સારી પેડે દુર જવું જોઈએ. ત્યાં દાય પાવડા વતી નાના ખાડા ખેતી ભાષ**ા** કાર્ય કરવું. જોઈએ ને મો**રેશી** મારી મેની ઉપર प्रश्री केलांकी

પેસામ તથી તાં કરીતે પણ ગામણે હવાને ગમાડીએ ક્રાંક્કે, તે ભારત તરન નાયુર કરવા હેવી છે. કર્યા પેસામની ખાસ વળ્યા ન હેલ કર્યા હરેથી દૂર વર્ષ સાથે જગીનમાં પેસાય કરવા એક્ક્કે ને તેની ઉપર પણ ધુલ હાંદી શક્ય. ગળને ઉડાં નહીં દાટવાતાં ને સભવ કારણ છે. ક્રોક તે: ક્રો કે કર્મ ગળ બહુ ઉડાં દાય તે તેની ઉપર સુર્વતા તામ કામ નથી કરી શકતા. બીભુ કર્મ કે ઉડાં દા ક્રોલાં મળવી આસમસના પાસ્ત્રીના કારણે હરકત વ્યાનો સંસવ છે.

આપણે ગાલીયા **ઉપર, મારકામાની મોંગ ઉપર, વ્યાંગ**ણાં માં જ્યાં આપણે જગ્યા ~~ભોડમે તાં વગર વિચાર્ય યુક્રોમે~~ છોએ. યુંક, એ ધણી વાર કેરી હેમ્ય છે. ક્ષયવાળા રાગી તું શુંક અંદુજ કેરી ગણાય છે. તેમાંનાં જંતુ ઉંડી બીજા ના ધાસમાં ભળી તેને તુકસાન કરે છે. યુક્યાંથી ધર वित्रे रे मान है के ते। जुड़ कर जा विवे आपनी इसक એ છે के धरानी कांहर ते। कवां त्यां नक धुंक्युं क्रेसकी. ર્યુક્કાની સખવી ને રસ્તે ચાલતાં શુંકવાની **જરૂર જસાવ** તો મુક્ષ જમીનમાં જ્યાં ખુબ ધુળ જોવામાં આવે ત્યાં શું કર્યું. " આથી કરી ગુંક સૂરી મેટાફીની સા**વે મળી એાછી ઈ**જા કરણ કેટલાક તળીબોના અભિપ્રાય એવા છે કે ક્ષયના रेशभवाणा भाक्ष्मेःमे ते। क'तुनाशक दवा नामेदी हे।म मेदा વાસસુમાંજ ધુંકવું જોઈએ. જો સુક્ષા જયીન ઉપર જ્યાં મુળ હેલ ત્યાં તેવા દરદી યું કે તે પણ તેનાં શું કમાંના જ દ્ એોના તાલ થતા તથી. આ ધુળ ઉડીને તેમાં આવી રહેલા યું કતા જે તુઓતે પણ ઉદાહે છે તે લાકાતે ચેપ આપે છે. આ વાત ખરી દેાય કે ખાેડી, છતાં એટલું તેર આપણે તેમાં થી સમજી શકીએ કે જ્યાંત્યાં શુંકવાની ખાદન ગદી છે અતે તુકસાનકર્તા છે.

પડી રહેલું તે રાંધેલું અતાજ, શાક વિગેરેનાં છેટલાં જ્યા ત્યાં ફેંદવાની રીત કેટલાકમાં હૈાય છે. એ બધાને જમીન માં છોઝરાં દાર્યા હૈાય તે તે હવા અગાડી શકતાં નથી ને કામ કરી તેમાંથી ઉપયોગી ખાતર બને છે. સડે એવી કંઈ પશુ વસ્તુ ખુલ્લી ફેંકવી ન જોઈએ. આ બધી સુચનાઓ સમજ્યના પછી અમલમાં મુખ્યો એ તદન સહેલું છે એમ દરરેક માજુસ અનુભવે જોઇ શકરો

આપણી કુટેવાર્યા હવા કેમ ભગડે છે તે તેને ભગડતી કેમ અટકાવી શકાય એ આપણે જોયું. કુવે હવા કેમ **કે**વી એ વિચારીએ

[퍼널턴.

આપણી ભાષા અને હુન્નર કળા

મથા ભુતના 'ઇડિઅન રીવ્યુ'માં મી. કે એશ. રામસ્વામી શાઓએ 'હિંદી સમાજની સ્થિતિ અને મતિ' એ વિષય પર ક્ષેપ્પ સખ્યા છે તેમાં તેઓ કહે છે કે:—ઇમ્રેજી સાપા આપણા માં એટલી જેવી ફેલાઈ છે કે હિંદીની તમામ ભાષાઓ બુલાઈ જવાના અપમાં આવી પડી છે. આવી સ્થિતિમાં આપણી ફરજ છે કે આપણી ભાષાને જેટલી બને તેટલી 'કળવર્લા. આ સ.ફ બીજી આપાએમાં લખાયેલા પુસ્તકાના તરનુમાં કરવા ને સરસ શસ્ત્રલી બનાવવા સસ્થાઓ સ્થાપની. હિંદુસ્તાનને ક્રસાદાસ લખના તરફ પંચ આપણે 'નાસ ધ્યાન व्यापुरं अत्राज्ञे. आपद्यां देश स्थामां स्था विभारानी भारत है, सरसम्बं सरस केंग्ररेर मा शुविमां नीक्त्या છે. ખાતાંત ઉપલ સુરવીરતાનાં કાર્યો પણ આ શુપ્તિમાં क्यां के, किरवे धतिकाचनुं अंधन अस्या आहे व्यक्तिन केटबा कारे के कार नहीं. आपसी बुन्तर का पशु अवन कार्या आया पती है तेमांची देने समाववी कोई में. मा માંગમમાં કા. એ. દે. કુમારસ્વાપીને નહી કમારેન आपनी पारी बेहतमा हैम नहि! को तेमना वसना आपने बसमां नहीं बध्ने ते। माध्यी बुन्नर भ्यानुं नाम सुदां अदोद्ध नास पामरी. हमश्रील भेड धनवान अहस्यने थैर मह-दिला है" अमेर दतो तो में सम स्थात जाने तेनी माक्य नधी अरी रमनी कोई. भने तथी असंत दृःभ क्ष्म'. माप्त्यी अवनवादन क्ष्मानुं वहत्त्व मेक दिवस मन्त्र्य बर्द. ते अब मान्ने छव वजरनी मती वाशी है. मेरहे ભાષા અને કુ-તરકળા દેશનવાનું કામ આપણી સામે ઉલું છે. રે અથ્યું છે જતાં સવીષ્યમાં આપણી મહતની ચડતીનાં ખેડાં કુળ ચપાડનાર**ે** છે.

परसुरष

પશ્ચિમ લાંગામી મીલનું મીછ વખત વાંચન રસુ કરતાં જબરલ સ્થારલ મુનિયત પારલાગેંટમાં જબાવી ગયા કે જ્યુ પાઉડતા દિર સરકાર આડી નાખવાના કરાદા રાખે છે.

પરામારિયા તા. ૧ ની ફેલ્ટ્સરીએ કાર્ક ગારા ગયાં પત્ની ક્રિયાદ કરે છે કે વડી અલગતના ગામનમાં હીંડિઓ સાટે બુધ નાગ રાખવામાં આવ્યો છે હતાં તેઓ ગારોએ! માં લગ છે અને ખાનગી હરરાજી અની હોય તાં પસ્ તેઓ ગારાઓમાં કુશી નાય છે. આવી ઘણા મારાઓ! તાં આવતા જેમ લાય છે.

. અમેરીકામાં એક હતાર અને તેવી વધુ માઉડની આવક ઉપર ૨ હકાનો કર નાખવાનો કાવલે પસાર વચેર છે એવું ૧૮૨ કવ્યુપ્ત છે, 'મરાવુરી' આ પર દીકા કરતાં કહે છે કે વ્યત્મિનમાં પણ એવા કર નાખવાની કલાય જરૂર પડે.

ગારિકાની સુદી સુદી મ્યુનીસીપાવીડીએ એમ મામણી કરી કરી છે કે સીદી અને હીંદીએકને પત્રથી ઉપર ન માલવા દેવા નિવેરના કાવદા લડવાની મ્યુનીસીપાવીડીએકને સત્તા મળવી એકએ. ભાના અવાળમાં મેડપીનીસ્ક્રેડરે જયાવ્યું છે કે કેટલીક સત્તા તેક મ્યુનીઓપાવીડીને મળશે પણ રંગ એદ રાખીને કાવદા લડવાની સત્તા માત્ર યુનિયન પારલા મેન્ટનેન્ય છે.

એક હિંદ હવે છે કે:- માઉટએલ્ડમના સ્ટેશન પર બીલ્સ્વર્સની હિલા હવા જતાં સ્ટેશન માસ્તરે હલાક શબ્દો અને મોન્સવર્સની બરીએથી દીક્ષાદ આપી. વળી કાસ રાક્તા સ્ટેશન પર મને ઉતારી સીદી પેસેલ્ટીથી ભરેલા બીલ્સ્ટર્સમાં લાંના સ્ટેશન માસ્તરે મને નાખ્યા. અહીં યારે કાજન પહોંચતાં શુધી ઉશું રહેવું પડલું.

ગારીત્સભત્રંથી એક ખબરપથી લખે છે કે:- ભાઈ દેશવાલ અંધ પધારતાં તેમને આવકાર આપવા હિંદીએલી એક સભા ઇડિયન વેસ્લીયન સ્કુલ રૂચમાં મળી હતી. ખી. અત. ખી. બાળ માઈ કેઇનાંકની એલ્પ્યાલ કરાવી હતી.

ભાઈ કેટવાઢે ભાભાર અંતતાં દેશ સેવા વિલે ભાષણ ભાપમું હતું. તેમણે કહ્યું હતું કે સામણે હિંદી બનવું અને આત્મુપ્તિના ઉત્તવળ નામને હમેશાં પાદ રાખવું. જેટલે અપ્ત સ્વદેશી ખનશું તેટલે અપ્ત દેશ સેવા કરી કહેવાશે. સંપત્ સુળ પણ તેમાંજ છે.

ગમને ખુબર મળી છે કે જેક્શન્સબર્ગમાં નિશાળ ખાલ વાની હતી તે ભાવતે અઠવાડીએ જૂર ખુલશે. હોંદી માં બાપાએ તેઓના છેકારાને મેક્શવાની તાલ્લારી કરી રાખવા જૂર છે. તે નિશાળમાં હિંદી આવાએનું પણ શિક્ષણ આપવામાં આવશે.

નિશાળના સંબંધમાં મી. દળીય મેહવે રકુલ લેવર ઉપર કામળ લખ્યા છે તેમાં જવ્યુલ્યું છે કે પ્રીત્સીપાલ મી. નાઈ લશે તે મહત્તીય મહેતાછ મી. પી. કે. નાઇક અને પી. માત્રજી દેશાઇ લશે. મી. રીચ સલાહકારક નીમાયા છે. કમીટીની નીચલુક લઈ છે. તેમાં ગી. મંદુ પ્રકૃષ્ય છે. મી. દળીય મેહલું સેક્રેક્ટરી છે અને ખીલા મેંખરા મી. કાળ્યીય, મી. સંબો નાહકું,મી. મળુંલાઈ દેશાઇ, મી. નાદીરશાદ ક્રમા અને મી. જોસફ રાયપન છે.

એહાનીસ્મરમથી થી. પ્રેષાનંદ પ્રયાયજી પુષ્પે સીકિરકર લખે છે કે:—અત્રેના સીકિરવાસીઓ પેતાનાં ગામનાં મંડળ ના હમેશના નિષાય માટે બે વખત મન્યા હતા પણ હજી કોઇ પરિસ્થાય આવ્યું નથી, એ વિષેતી હિલમાલ હજી માલુ છે, તેને પણ પાડવા ઇધાર તેઓને સદ્યુદિ અર્પો.

ગ્રીરસ્ત્રથી ગી. ઇખાહીમ હાજી મહસદ યુક્યાં લખે છે કે:—ખાલવડ ગામમાં દીની તથા દુન્યવી ઇલમ માટે ર મદરેસા છે. પણ તેમાં કાઇ દુન્તર શીખવાતા નથી. ભાળ ક્ષિણોને ભરત શું મણતું કામ શીખવી પડતી સ્થિતિમાં તેઓ પાતાનું મુજરાન કરી શકે એવી બનાવવી તે આપસી કરજ છે. આ કામ માટે એક અને શિક્ષાનો ખરચ મદરેસો હાલ ઉપાડી લીચે પણ તેમાં જે સામાન જોઇએ તે માટે કંડ થવું જોઈએ. ખાલવડવાસીએક આ વાત મન પર કેશે એવી આસા રાખું છું.

ગા, ગાખકોએ કેશિકામાં ભાષણ કરવું તેના તારા અહીં આવેલ તે ઉપરથી પેલેસ્ટ્રામનું 'હેટ વેસ્ટન' પત્ર લખે છે કે:—" મી. ગ્રેપ્બર્કની અહીંની રીતલાત કરેક રીતે માંતિય પ્રસ્ક હતી. પણ હીંદી કેશિકામાં મી. ગાખકોની રસ્તુઆતો થી એ કરાવ પસાર થમાં તેથી જસાય છે કે પ્રસિશ્ચ આદિકા માં હીંદીઓ માટે ખુલ્લા ભારતા રખાય એવું કેમ્બ્લમાં આવેલ છે. એટલુંજ નહીં પણ હીંદીઓને ગારા જેટલાજ હોત મેરા એમ કચ્ચવામાં આવેલ છે. એ એમ ચાય તેર હીંદીઓજ અહીંના રાજસ્તાં સપ્ત પહે. ગાટે એ પસારાને આદાનવાને સખત પત્રનાં દેવા જોઈએ.

પતિથી અન્યુમને પાર્ટાએ દરિલામ તરાવી લખી જ્યાવવામાં આવે છે કે:— આ અંબુમનના સેક્રેટરી થી. દ્વિપછ સહમછ મેણીઆ, તથા સભાસદા થી. યુસાઇ દરમાદિલ અને થી. દરમાદલ મદમદ ચેણીયા સાથે જનાર દેવાથી તેમના માનમાં મેળાવડા થયા હતા. સેક્રેટરીના સમની તારીક કરી તેમને માનપત્ર આપવામા આવ્યું હતું. અને તેમની જવાએ જનામ લાફેજ યુસાઇ ઇસપલને તીમ સમને આવ્યા હતા.

181

માછી મુસાફરીની નોંધ

(અમા અ ક્લી ચાલુ)

જીમાની સવામલીક

ખાવી પહેંચી. લખતની દરકાર તહીં કરતાં જે કેસંટ सेत्सापतीनी क्यारीसे कारवेत इसाह व्यागण व्यंत्रे करा प्रभा **ખતે સૌથી સે!સાવડીના ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ કીઝ એક્સેલનસી** કરનલ મહમદઅલી બેની સાથે પીલદીસ મહેલ પાસે હની દીયા મસછદ તરફ સ્વાના થયા. ત્યાં જઇ પદ્દેાચર્તા જોઇયે **છીએ કે સગત્રગતા લી**ભાસમાં સાંલજરા રસ્તા ધેરી ઉભા હતા. તેમ સે કડા યુરાપીયન એ દબદબાવાના દેખાય જેવાને આવેલ દ્વા. અમને લડાઈ ખાતાના પ્રધાન ઉભા રહે છે તે જગ્યા અલ્પી કે તા. ખલીકાના એ કદમ છેટેથી દીદાર નસીલ કરીએ. શું આજે ના. સુલતાનને નજરે જેપીશું ! મિવા વિચારામાં કુમેલા હતા તેવામાં તાપાથી હસ્તમણાલ આછ ઉદ્ધું. ના. ખલીફાની સવારી મહેલ ઉપરથી નીકળી ગુકી. સાહજરા લંદુકા લઈ પુતળાંની ગામ થબી ગયા. **થાેડેસ્વાર લસ્કર દાેડનું આવી મસજીદના દરવાજા આગળ** એક્લમ મ્મટારી ગયું. જેવી પાદશાહની સવારી નજરે મડી કે સાલજરાએ શહેનશાહી સુર વગાડવા, અને "હે ખુદા હ મારા ખુલીકને લાંબી છંદગી અને ખમારી સલતનતને મામમ સખજે¹¹ તા હજારા અવાજો વચ્ચે તા. ખ~~ર~~ીક્ટલ **મુમીતીન પ્રીસ્ક મારણલ મુનેફિરરમમાં મસજીકના પત્ર**થીથી હૈપર ખધાઓને સવામ કરતા મડ્યા અને ભાગારા તરા જોઈ **ખારા જઈ કરી દોધું અને એડીકાંપને એલાવી સ**િકો માહત્યો કે હું તમને મારી સલામ માહતું હું. તે પછી નામદાર તે જગતના હકિમાના હકિમ અલી દયાળુ કીરતાર **આંત્રળ લધી અહેત્રજવાલત છાઢી એક અદના ભંદા તરી** કે <u>ભંદગી કરવા પ્રસભ્યમાં દાખેલ થયા. અત્રે પણ ભંદગી</u> સુભરવામાં સામેલ થયા. નમાજ પછી તેજ જાહેરજસાલત શાર્થ નામદાર મહેલ તરફ સ્વાના થયા. લામી ખાતાના પ્રધાન વીગેરેની સલાકાત કરી અમારે માટે સમયક કરેલ તેના ઉપકાર સાની અમે ધેરે આવ્યા.

હે ખુડા તારી કુદરત અજબ નીરાળી છે. જેએ પેલાના ભાઇનો હક મારી કઢ વરસ શહેનશાહત ભાગની તે આજે કેદખાનામાં છે અને જેએ કઢ વરસ દેદખાનામાં અજ્યાં તે આજે શહેનશાહત કરે છે! ખરેખર તું સસનીજ સાથે રહે D. રાજ: અને હિંકમાને તુંજ ખનાવે છે અને તો દે છે, ખીજ દિલ્લી શકતી નથી.

- बेबवब क्रस्मी शत

હવે અનુની પહેરમી. વરસાદ આવતા દ્વતા પણ સંખ્યાળંધ હિતા રસ્તાઓ ઉપર હતા. ગેલીમાં ખીજાં રાજ્યાની તેમ તુરા સ્ટીમરાને અનીધી સલ્યારવામાં આવેલ અને લસ્યુ ધામધુમ થયેલ. તરાવી ખલાસ થયા પછી દારખાનું છેલ વામાં આવેલ. હવે તા કર્ક જેને તુરા "શાર બેરામ" કહે છે તે દીવસની ખુબી જોવા દીલ અલુરે હતું. એ ટાંક્યું ચામદાના ક્ષેત્ર પણ ભાવેલ હોવાયી વૈપારનું ભને રસ્તાએક ઉપર ગીરદીનું મુખવાનું શું! આખર

હોતો દીવસ

પથું આવી લાગ્યા અને સવારતી નુમાજ માટે ૧૦૫ તેપોના બીલ્લ તારમાં, જ્યાવેલ છે हે એટલન્ડના દ્વર્ધિ લસ્કરમાં અવાજ સાથે આપું શહેર કૃપો ઉદલું અને કેનજ પ્રમાણે । મહિામાંદે કાપામાપી છે. પણ લઇઇ કિં વડા પ્રધાન દેતો વર્લન

નમાજતે પાંચે વખત ત્રષ્યું દીવલ સુધી ૧૦૫ તાપા સુરતી અને બધી દુકાના ભેષ રહેલ. દેશમા ભાગમાં છે સહેન શાહી મહેલ છે તાં કોત કમ (માદીના મોરડા) માં સ્ક્રિની તુમાજ પછી તાં. સુલતાનના હાથ સુમવાના ત્રેળાવડા ભરાય છે. બુદા બુદા રાજ્યેલા એ**લમી**એ આં**દાજર યા**ઈનામ દારને મુખારકબાદી અત્યે છે. આ દાય ચુંમવાનું શાદભદા અતે રાજના મેરટા ભગલદારા માટેજ છે. ભગને રેડ કેસંટ સાસાયટીના ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ હીક એક્સેલનસી મહ મક અલી એ ત્યાં તેડી ગયા. મહેલની ચાતરા, સામજરાતી પલડના ઉભા હતા. શાન કમની ગેકેરોમાં અમને એસવાની જગ્યા મળેલ, તે ધડીની જાહેકજલાલત લખવા ગારી ક્લમ માં તાકાત નથી. ના ખલીક ગાદી ઉપર બેઠેલા હતા. એમની જમણી બાબુ માછ અહમદ સુખતાર પાસા તેમ રોખુલ ઈસલામ વીચેરે મેદદા અમલદારા હતા. હાળી બાલ્યુ બહાદુર મહમદ સવકત પાશા વિગેરે હતા. એક પછી એક અમલદાર આવી ના. સુલતાનને સલામ કરી તેમની તસ્વાર ના પટાને આંખે લગાડી પાછે પત્રે ભદમથી જતા. અને ર્લા કલાક ઉપર ચેલ્લા રીક્**રેશમેન્ટ લઇ હે**લ્ટેલ **ઉપર પછા** આવી પહેર્વમાં. *વરી* પ્રસ્તાર તેમ્યાર **હેલાથી મુક્તિ ચોથે દીવસે** સલતનને ઉસગાનલીની ગાદીને સલાગ કરી ઉપક્યા.

સેંટ સુષીયા જેના મોતાસ ઉપરથી દીવસમાં માંચ વખત મુખ્યજીન જવરજસ્ત સસતાના પાકાર કરે છે કે "હે ખુદ તુંજ ત્રાંટા છે" તે કુળતા સરયના ક્ષરસૂમાં સાનુરી રંગાયા હતા.

હવે મદોના શરીફમાં તે ખુલના મહસુવના (હળરો દરદ દ્રોજો એમના ઉપર) રાજ્ય શરીફની જાળીયા પકડી હોઇક ધર્મા કરતા હશે કે

> ભાંક કર જાલીમાંસું શે તેક કરેંત્રે મવલા ખાદેમ હરમેન કે લક્ષકરશે સદદ તું કરેજો.

અમે પણ તેઓની સાથે દુવા માંત્રશું કે એક કુદરતના મણી તું ખાદેમ હરમૈનના તીગેહળાન થઈ, ભાતે છે બહા દુર વીરલા તારા પવિત્ર હીતને માઢે ઘરભાર તજી સ્થુમાં ઉઆ છે તેઓને તું હિમત આપજે ખાતે કહેહ આપજે.

હવેના કામળમાં તુરા/ો અને અસ્બરતાનમાં લક્ષણ શંભાષી ક્રેલક લામણી ઉપર ખુદાનું માહું હશે તો લખીયા

[WYRN.

બાલ્કન હુમલા પાછે**! શરૂ થ**યા

ગઈ તા. કર ગીના તારમાં જણાવેલું છે કે ભારત સન્ધો સામવારે ભાડરીઓનાપલપર મારા શરૂ કરશે. વૃક્ષિના જવાળ વિષે હરાપી રાજ્યો શું કહે છે તે જાપમ પહેલાં ભાલકન રાજ્યોએ આવું વલસુ લીધું તેથી વૃક્ષિ નારાજ શર્મ છે, બીજા તારમાં જણાવેલું છે કે વૃક્ષિના જવાલ સુવેદ સ્વાનો સંભવ ભતાવે છે એમ યુરાપી રાજ્યા માતે છે. પણ લહાઈ અટકાવી શક્ય એવી વક્ષ્યા હવે નથી એમ તેઓ ધારે છે, એક તાર જણાવે છે કે જરમનીએ લડાઈ અટકાવવાની કેક્શિશ કરવા બીજાં રાજ્યાને ભલામણ કરેલ છે અને પાતે ભારતને નરમ થવા આપ્રદ કરેલ છે. બીજા તારમાં, જણાવેલ છે કે ચેટલજાતા વૃક્ષિ સરકરમાં મહિલમાં કાપાકાપી છે. પણ લકાઈ કિ વડા પ્રધાન તેના લદન ઇનિકાર કરે છે. અને સરકર વધારે એક્ગ છે એમ જ્યાવે છે.

તા. 3 છતા તાર જ્યાંવે છે કે લડાઈ પાછી શરૂ કરવા ની જવાબદારીમાંથી મુકત રહેવા પહેલા હુમકા બાલ્કન રાજ્યોને કરવા દેવા તુકીએ દરાવ્યું છે. ખોડન અને કાન્સે જરમનીને જ્યાંવ્યું છે કે સલાદ ન માય ત્યાં સુધી તુકીને નાસ્યુંની મદદ તેઓ કરશે નહીં. જરમનીએ પણ એમજ કરવા દરાવ્યું છે. એક તાર જ્યાંવે છે કે આડરીઆનોપલ આપી દઇને પછી તેમાં ખલીકના પ્રતિતિધિ નીમવામાં અવે એવી સુમના બલમેરીઓએ કરી છે. ખીજો તાર જ્યાંવે છે કે થીડીશ અને જરમની બલમેરીઆને સમળવવા હજ મહે નત કરે છે.

તા. ૪ થીના તારમાં જણાવેલું છે કે લડાઇ પાછી શર્ થયા પછી આડરીઆનાપલ હેવાના સપાલને ઠેકાએ કેક્સ્ટરા ટીનેપલ અને ડારક્તસ્સ હેવાના સવાલ ઉભા થશે એમ બલ મેરીઆ જણાવે છે. માલપિલી આગળ અને ચેટલજા આગળ ઝપાત્રપી થઇ છે અને તેમાં બલગેરીઅનેઓ મેટલ જ ગમ સળગાવી દીધું એમ એક તારમાં જણાવેલું છે. બીજો તાર કહે છે કે આડરીઆનાપલપર મારી આજે શરૂ થયો છે.

તા. પ મીના તારમાં આડરીઆને પસ તુર્કી સેના લિપતિના વાયરહેસ સંદેશાની હાં કેઠત છે, તેમાં તે જણાવે છે કે બધા મહ ૧૩૮ માટા અને ૧૧ નાના મેળ રાહેરમાં પડ્યા છે. તેથી ડુમરાયા ને ૧૦ માયલ 2 થયા છે અં પડ પરાયે અસમ લાગી છે. મારા હજી ચાલુ છે. એક તારમાં જણા વેલું છે કે શેખ ઉલ કરિલામે તુર્કી લાસ્કરની કૃતેલ માટે હાંમાં અંદગી કરવાનું કરમાન કરેલું છે. બીજો એક તાર કહે છે કે આડરીઆનો પસ ૧૦ દિવસમાં સર મશે એવું બલ મેરીઆનું માનવું છે, પસ તુર્કી માને છે કે લસ્કરમાં નવેલ જેમાં માનવું છે, પસ તુર્કી માને છે કે લસ્કરમાં નવેલ

તા. દ ઠીના તાર જખ્યું છે કે બલબેરીયન શ્રસ્કર ચેટલના અને તેની નજીકનાં મામા ભાળી માલીપાલી તરફ ઉપડી ચુકેલ છે તે તેના ઇરાદા ડારડનલ્સના કિલ્લાપર હુમલા કરી શ્રીક કાફલા માટે કેન્સ્ટર્સ્ટીનાપલના રસ્તા ખુલ્લા કરવા તા લાગે છે. અથવા ચેટલન્તના પાછળના ભાગપર હુમલા કરવાના તેના ઇરાદા પણ હેલ્ય. માલીપાલીના તુર્કો જનરલ તરફથી એવા ખબર મળેલા છે કે આખા દિવસ લડાઇ ચાલી હતી અને દુસ્મતા આત્રળ વધી શક્યા નહોતા. તુર્કી મન વારે દુસ્મતાને મળીર નુકલાન કરયું છે. સ્કુટારી ખાતેના તુર્કે જનરલ હસન રીઝાવું ખુન થયાના ખબર એક તારમાં છે. પછીના તારમાં જ્યાવેલું છે કે માલીપાલીમાં તુર્કી લશ કરતી હાર થય છે અને તે જેમ તેમ વીખરાઈ પાલું હડેલ છે તથા બ્યાગેરીઅન લશ્કરે મારમારા સમુદ્રના લગભગ બધા કિનારા છતી લીધો છે.

તુરક્રીને મદદ

ડરળન રૈડકેસંટ સાંસાયડી તરફથી લખી જબ્ફવવામાં આવે છે કે તુકીના વર્તામ ખત્યાંથા અને ભેવા આર્વોને સાર્ વધુ કૃંડ એકદું કરવા ના. કાન્સલ તથા કરળન કે

સો. તરફથી તેના સેક્રેટરી મી. એક્સ્પાન અહમદ અકુંદી મેર્ક્ન લાઈનમાં નીક**ળેલા તેમાં દ**રેક ગમાઓ તેઓએ સ્થા જન્ક વર્ષોના કર્યાં દ્રતાં અને તેથી સાભળનારાની આંખમા પાસ્ત્રી આવતા તે એક વખત નાલું ભરેલ ક્રોવા હતાં ક્રી ભરતા. રીચમ`કમાં આશરે પા. ૩૫, હેાવીકમાં પા. ૩૦ તારી ગઢામ રેહમાં મા. ઢાજી દુસેન તરફથી પા. ૫૦, રાેસેટા, માઈ રીવર ને બાલગાવન મળી પા. ૧૦૦, એસ્ટ કારડમાં ક્રી ફ્રંડ થયું તેમાં પા. ૭૫, ક્રેડીસ્પીયમાં પા. ૧૨૦ અને નાેકસ્વર્ગતર્ફથી પા. ૧૫૦, ડંડીમાં બીજી વાર કુંડ થયું તેમાં પા. ૨૦૦, હનહાઉસરમાં પા. ૩૦૦ થયા દતા અને બીજા પા. ૫૦ 'થયા, ત્યુકેસલમાં કરી કંડ થયું તેમાં પા. ૭૫, ફેાક્સરસ્ટમાં ૧૦૦, સ્ટેન્ડરટનમાં પા. ૧૪૫, હેડલળત્રંમાં આસરે યા. ૧૪૦ એમ ફંડ થયાં છે. સાથી એદાનીસખર્ગ જઈ તેજ રાત્રે મીકીંગ કરી હવી અને તેમાં બીજા પા. ૭૫ થયા. સાચી એક ડેપ્યુટેફાન સાથે ડેલાગાંગાંગે લાઈનમાં મુસાક્રી કરી હતી

ડેલાગાવાજેથી_?એક^{*}ખત્રરપત્રી લખે છે કે:—જો<mark>દાનીસબર્</mark>ચ થી અરમી**લા મ**ઈ મેસર્સ ક**રા**દીઆ, બડુ, એાસમાન અહમદ એક્-દી, હળીબ મેહાલ્યુ અને સદ્યદ અસ્પ સાહેબ તા. પંત્રી જાનેવારીયે અત્રે આવી પહેંચ્યા દતા. તેમને ક્ષેવા સાએક કરિયામી ભાષ્ટ્રએ સ્ટેશને હાજર હતા. તે સા**હે**ળાને પ્રથમ મહેામેડન એસોસીએશન હેાલમાં લઈ જવામાં વ્યાબ્ધા હતા. અગાઉથી કેરવ્યા મુજબ એક જંગી સભા સા ભરાઇ હતી. મી. તુર મહમદ અભદુલ સકુરે પ્રમુખયદ લીધું હતું. પરા ધ્યુએલી એકળખાયુ સેક્રેટરીએ કરાવ્યા <mark>બાદ ગી. એક્સમાન</mark> અદમદે તુર્કીની સ્થિતિનું અસર કારક રીતે ખ્યાન કરયું અને લડાઈમાં સહીદ થયેલાએમના નાવારસ કુટું મા સાટે તથા ષવાયેલાની સારવાર માટે ફાંડની જરૂર બતાવી, મી. કરાદીઆ, મેલાના અરૂગ સાદેળ, અને બીજા સા**હે**રવાએ **પણ સુરક્ષા** દાર ભાષણા કર્યાં. અલ્દ ઉપરા**લું શર્**થયું. **ગી. ગોસમાન** મહમદે પેરતાનું પહિલ્લાળ ફંડમાં અર્પક્ષુ કરશું, જે લીલામ થયું અને ખરીદનારે પાર્શું ફંડમાં અર્પણ કરયું., એમ માંચ **ઝ વાર લીલામ થતાં તેની કુલ રકમ પા. ૧૭–૧૧**–૦ ની ઉપછ હતી. **ફ**ંડમાં અગાઉ જમા થયે**લ પા. ૨**૭૭ મળી કુલ પા, ૩૧૨ એક્ટા થયા હતા. તે પછી ગામત્રાંઓમાં ઉપ રાષ્ટ્રિએ નીકળતાં મહાંગામાંની અંદર બે અહિકન વિધવા એરરેતાએ દસ દસ પાઉંડ ભરવા હતા, **મન્નગલીમાં** પા. કર થયા હતા. અને મુંઈવાનમાં આશરે પા. ૫૦ થયા હતા. યુલ રકમ આસરે પા. ૫૦૦ ની થઇ છે. હજી ફંડ ચાલુ છે. પરાેાણાઓ તા. ૧૩ માં અનેવારીને રાેજ એદાનીસભર્ગ ઉપડી ગયા હતા. તેમને વળાવવા ઘણા સાહેબા સ્ટેકને clore ed.

પ્રાટારીયા અન્જુમને ઇસ્લામ શુકરવારે તારથી ખબર આપે છે કે: 'શેખ ઉલ ઈસ્લામના ફરમાન મુજબ દક્ષિણ અને પુરવ આકૃરિકાના અથવા આખી આલમના મુસલમાનો એ તુરકી લસ્કરની કૃતેદ માટે દમેશ પાંચ વખત મરજીદેમાં બંદમી કરવી જોઈએ વળી રેડ કેરેસંટ માટે ફાલા પણ ક્રીથી ખોલવેર જોઈએ. આ અસ્ત્રીને વખતે પર્કસાની દરકાર્ય નહીં કરનાં આળક જ્યાવવાની ખાતર તન, મન અને ધનથી મદદ કરવી ઘટે છે

મા~~ણસ કેટલી જમાનન~~ા માલિક હાઇશકે?

[ટેલસ્ટેલ્પની વાર્તા ઉપરથી.]

MARK & B.

ત્રેમા પટેલ નવી જમીનપર પહોંચ્યા એટલે પહેલાં તેર તેએ જાતા ખેડુતાને જમાદ્યા. ત્રીસ એકર ઉપરાંત દેદસોક એકર બીક્ટ જમીન તેએ ખરીદી, ઘર ભાંપ્યું ભાને રહેવા શાભા નવાં દેવ પણ શીધાં. જમીન બહુ રસાળ હોવા શેર શેહ વખતમાં તે તે પછસાવાના શાદ મથા, ભાને સુખ મેનમાં સ્ટેવા લાગ્યા.

ત્યારે રહેવા આજ્યા ત્યારે તેએ ધારમું હતું કે અહીં વસ્તી બહુ શાહી છે તેથી આપન્યુને કીક પડશે. પણ પ્રેમા પરેશને નશીએ શાહ્ર વખત પછી ત્યાં પણ મક્યુસા આવવા લાસ્ય

પહેલા વરસ તેએ થઇ વાવ્યા અને ઘણાજ સારા પાક મહ્યા. આશી તે સાબમાં પડ્યા. વધાર જમીન દેવ તો વધારે પશ્સા મળે એમ વિચારી તેએ વધુ જમીન લેવા પશ્ચું; પશ્ચ જમીન મળી નહીં. કેમકે બધી વૈચાર્ડ મહે હતી.

એ પ્રાષ્ટ્રમાં પોતાની જબીન ખેડી શકે એમ નહોતા તે બાર્ડ આપતા. આવી કાઈ જબીન ભાંડ ક્ષેત્રા પ્રેમાને વિચાર થયા તેથી તે ઉપારી પાસે મંચા, અને ચાડી જબીન એક વરસ માટે લઇ આવ્યા. ચાડા દિવસ પછી તે વધાર જબીન પાતાને નામે કેમ ક્ષેત્રાય તૈના વિચારમાં પડ્યા.

આપ તે આમ ત્રણ વરસ સાલ્યાં અર્ધા. દરેક વરસે તે વધુ જળીત આડે જેતા અને તેમાં વાવેતર કરતા. દિવસે દિવસે તેની પાસે પહેંસા બેંગા સવા લાગ્યા. લાંડા વખત તેને નિર્સત વળી પણ પછી જબીત સહે જેવાના તેને કંટાંગા ઉપજવા લાગ્યા.

જો ક્રાંક અમાન ધૈયતું તો બધાએ તાં દાંડી જતા, અને એક્ડમ ખરીદા હેના. તેથી પટેલનો માત્ર કાવતા નહીં. આખરે તેએ એક વેપારી સાથે ભાગ રાખી એક વીડી ખરીદા, અને તેમાં વાવેતર કરતું. પછુ અપારે સામ પાડ વાતા વખત આવ્યા ત્યારે કછાએ થયા. પટેલે વિચારમું કે "આ જમાન માસ એક્લાની દાવ તા કેવું સારું! મારે કાઈના ઓસિયાળા રહેવું ન પડે." આથી તે જમીન હૈવા ની તજવીજમાં રહેવા સામ્યા.

એક દિવસ તેને ખળર મન્યા કે કાઈ ખેડુત ગ્રુવેલીમાં તાવાથી ખેતાની ૧૫૦૦ એક્ટર જેટલી જળાન વ્યકુ સોલામાં રેવા નાપો છે. તે એક્ટલ પેલા એક્ટર મારો લેવા વ્યન્ કોધા કરી જળાન લખાવી લીધી, પ્રેમા પટેલના મનતું ધારા સાં, અને તેને ટાડક વળી.

એવામાં ક્રાઇ એક વેમારી મુસલ્ફર તે સમમાં વ્યવી મડ્યો. તે પ્રેમા પ્રદેલને સાંજ ઉતર્યો. મરાભૂતે જમાડી કરી તેના માક ઉતર્યો એટલે બન્ને વાલો કરવા બેઠા, પટેલે પુજ્યું "તમે ક્યારી આવા છો દે" તે વેપારીએ કહ્યું કે " હું એક એવી જગ્યાએથી આવું હું કે જ્યાંના લેકિક તદ્દન બાળા અને ભલા છે. ત્યાં જબાન પાયૃતિ બાલે વેલાય છે. એ હત્યુ હમલાજ એક હત્વર ક્ષિયલમાં પાંચ હતાર એક્ટર જેટલી જમીન લીધી."

આ માંભળી પટેલતું મન પાણી પાણી થઇ થયું. તેથી, પુછયું કે "તમે તે જબાન શો રીતે ખરીદા કે" વેપારી એ જવાબ આપ્યો : "પહેલાં તા મુખાને વીસ પચીસ રૃપિયાની કોંગતનાં કપડાં વગેરે સાથે લાક ગયા હતા તેતું નજરાલું આપ્યું. આથી તે ખુશ ખુશ થઈ ગયા. પછી જબાન માગી તે એક માગ્યે લાવે આપી. મારી જબીન નદીના કાંદા ઉપરજ છે તેથી બહુજ લાવે પાક મને મળતા." એટલું કહી તેલે સાંતા શાકા વિવે વાત કરવા માંડી.

તેએ કહ્યું " લાંતા માણુપ્રા શાકર જેવા એકળા છે. તમે બન્મા તેમ પણ મારી સફક પ્રોધામાં જેકાંથો તેકલી જમાત મેળવી શકા. આં જપાતના પારજ નથી." એમ કહી તેએ જમાત લીધેલી તેના દસ્તાવેજ બતાવ્યા. પટેશે બધું ખાત દઇને સાંભળ્યું. હતે વિશ્વાર થયા કે," મ્લામ છે તે પછી મારે શા માટે ત્રમણાં તેમમાં નામ્યું મરચવા અને વળા થયા કેમાં વહામવતું !"

31840 A 21,

પ્રેમા પટેલ તે વેપારી મુસાફરતે આં જવાનો રસ્તો પૂછી પોતાનાં બાપડી છોકરાને પોતાની આવમ-તાની તપાસ રાખવા મૂકી લાંબી મુસાફરીમાં નીકળા પડ્યા. શહેરમાંથી આતું લીધું નજરાસ્ત્રાં જોગી મોજો પસ્યુ ખરીદી લીધી. ખને પેસા વેપારીએ કહ્યું હતું તેમ મજલ દરમજલ કરતાં સાત દિવસે વસ્ત્રોક માહિતી લોખી મુસાફરી કરી ધારેલી જમ્માએ આવી પેડે !

વે દેવના હાકા શું પાર્મ વ્યાંથી નદીને કાં કે રહેલા હતા. કાઇ કંક ખેતી કરતું નહિ હતું. પટેલે માં મધ્ય વ્યાંકું તો સામેત, ચાડા ખાને બકરાંનાં મેડાં કેવલં થરતાં હતાં. સામેતો ખાસક દર્દો દુધ અને માંસાદી હતાં. વ્યાપો દિવસ હેમ્મા ધાતાની વાંકાળી વગાતવામાં અને હીર મળાં લઈ શિકાર કરવામાંજ ભાગતા. તેમ્મા મુખ્યત્વે કરી શાલની જાતના હતા. પ્રદેશણ માકરીને તેઓ માટે ધર્મ સમજતા હતા.

જેવા મહેલ તેઓની તુજરે પડવા છેવા કેમો મહુ મુક્કી માર્ક ગુમા અને તેની આવાપાસ અપા પીઠવાઇ વાળા, વધા કુંડાલું નળી એડા. પહેલાં તે પડેલે પેતાની પાસેવી તેઓને ખાવા આવ્યું. સહ ખાઈ રહ્યા પછી તેનો એ ભીઓ લાઓ હતો તે કેલિકને અપા સુક્રીજ હતી. તેઓમાંથી માર્ક ગૂરા આ કેલિકની આપા સુક્રીજ હતી. તેઓમાંથી એક પટેલની આપા પાડીલણી સામજનો હતો તે ગુમાના કહેવારી આપાલ આવ્યો, અને ભાવ નદી પ્રદેશનો હતો આભાર ગાનો, ત્યા શખ્યાને દુલાપીએ તોમવામાં આવ્યો કરવા લાગા.

દુઆવીયા શિકાના વતી પટેલને કહેવા લાગ્યા કે: "અમે બહુ ખુશી થયા ઇવેલો, ~~આવે તથારે શું જોક~~એ છે તે લ્યમને કહ્યા જેવી અમે તમારે માટે વન્તું કરીએ."

પરેલે કહ્યું: "મારે અહીં સરસમાં સરસ જયોન જોઇએ છે. અમારા દેશમાં બહુ લોડી જ**યો**ન છે, અને છે તેમાં બહુ મહેનન કરવી પડે છે."

MAIR.

ब्रीहस्तानना भक्षरा

'અમિત જકાર પત્રિકા' એક શખ લખી જણાવે છે કે શાકમાન્ય તિશક ગીડી વેસાલના દરદથી પીડાય છે., ને આવી સ્થિતિમાં મુંજાઇના અવરનર પાતાના હૈકદદા પરથી ક્રાંગત થતાં વહેલાં તેમને છાડી મુકરો તેક ક્ષેકિતો આશીર્વાદ મેળવશે.

ે આતં. મી. મધાલકરે કેર્દેશસમાં પ્રમુખપદેશી ભાષણ ભાષતાં પ્રથમ કેર્દેશસના પિતા મહાતા થી. લુમતા મરણ માટે દિલ ગ્રીરી જાદેર કરી હતી, ખાને તે પછી, તુકીની સ્થિતિ વિષે તેઓ માલ્યા હતા. તેમણે કહ્યું કે જાદકનના હુમલા એ શુસામાંન તેમજ હોંદુનાં મન દિલમીરથી ભરી શુક્યાં છે. તેમણે જાણાવ્યું કે પ્રાસ્તી મંતિની વાળખી મામણી હેલ તે તુકીને સામાસા આપ્યા વિના સતાવાની એકએ.

भागम करतां भा यभतनी केंग्रेसनां स्थानां प्रमुख तरीके सायम करतां भा यभतनी केंग्रेसनां स्थानां प्यान असर अरक रिते करतां का यभतनी केंग्रेसनां स्थानां प्यान असर अरक रिते करतां का यभतनी केंग्रेसनां केंग्रेसनां हिंदुरतानमां भीनां केंग्रेस स्थान आ श्रीतनां केंग्रेस भागी साथमां महिला करतां प्रान्ध तो हटायेश्वं पद्यं छे. जिलासिक अपन अरक्तां पाटक तो हटायेश्वं पद्यं छे. जिलासिकारी केंग्रे वरसायी प्रान्थोंने प्रतिदास आहेथिक योगेर पसर्था हता. तेक अरक्षां प्रतिदास आहेथिक योगेर पसर्था हता. तेक अरक्षां केंग्रेस कार्यों केंग्रेस अरक्षां केंग्रेस अरक्षां केंग्रेस अरक्षां केंग्रेस अरक्षां केंग्रेस अरक्षां केंग्रेस कार्यों केंग्रेस केंग्रेस केंग्रेस कार्यों आहेत स्थान कार्यों आहेत कार्यों आहेत कार्यों अरक्षां कार्यों आहेत कार्यों अरक्षां आहेती अरक्षां कार्यों अरक्षां कार्यों आहेत कार्यों अरक्षां आहेती प्रतिप्र सान केंग्रेस केंग्रेस कार्य.

ખાન, ગી. મતરલ હઠ કરલામ પ્રત્યેના બિરીસ રાજ્યના વસ્તુ વિષે પણ બાલ્યા હતા. કરિયનના કીમામતો પવિત્ર રાખે રહિયાએ અપવિત્ર કર્યો હારે, ત્રાંપાલી પર કડાલીએ ધાડપાર ત્યારે અને છેન્દરે લુકીના ઘરપર ખરીસ્તી ખંડીયા સત્ત્વો અહી આવ્યા ત્યારે બીનીસ સરકારે જોવા કરવું છે. એટકથી ખસ નથી પણ ગી. એરકવીય, અને બીજા જવાળ શર એકિએએ કરલાસની આકૃત માટે સ્ત્રિયના ઉદ્યારા કર્યો હોટ્સ્તાનના છ કરોક ગ્રુસલમાનાની લામણી દુખાઈ છે. હેવટમાં તેમણે સમસ્ત હીંદુ કામની લામણી દુખાઈ છે. હેવટમાં તેમણે સમસ્ત હીંદુ કામની દ્રિયમીજ માટે ઉપકારની સામણી ખતાલી હતી.

જ્ઞાત. પી. દરચંદ્રરાય વિશિનદાસે આવતી કોંગ્રેસ કરાં ⁴⁰ ખાવે **લારવાનું આમ ત્રવા કરવું હતું અને તે સ્વી**કારવાના કરાવ કેમિસે કર્યો હતો.

ં પ્રત્ય ભધું ' જણાવે છે કે :--- ગાંદાપુરમાં તા. રહ થી દીર્માં જે કે પ્રિયત્ના મહિયમાં સસાર સુધાસ સમાજ મળી હતી તેમાં ભાળસ્ત્રા, સ્માતમાં માત્રામાં મહાદ મહાદાવાના દર્શના પ્રસાદ થયા હતા.

તા ૩૦ માંએ તેજ સ્થળે આક્યા માંદ્રવાસિક મરિયદ ઉપયોગી ન ભગાઇ હતી તેમાં પ્રમુખ માં હરસોશનલાલે ભાષણ કરતાં મરજ હો આ હતું હતું કે હેદિમાંથી માનાજની નિકાશ માય છે તે વધારે પડતી વૈદાસ છે કે કેલીકાનો ભુખમરાથી ફાજલ પડતી પેદાસ માણાય છે.

છે એ તપાસ કરવા જેવું છે. કેરો ઉછેરવાની વધુ કાળછ ની જરૂર તેમણે બતાવી હતી અને કાયકના ઉદયોગમાં હૈંદે શાયરની હરીફાઇથી બચવાની જરૂર જણાવી હતી. એક **પ**. મધાલકરને ક્રીથી જનસ્લ સેક્ટરી નીમવામાં આત્રમા હતા.

સુદાન્યું તાતિની પરિષદ તા. ૨૭ મી ડીસેંગરે રાજકેદર્શી મળી હતી. તેમાં પાચેક હત્તર ચાયુસેએ હાજરી આપી હતી. પાંચસેને આશરે એક્સો તેમાં હતી. તેમાં લખની ઉમર વધારવી, એક ઉપર બીજી ઓ પરાયુવી નહીં, ફૂંગર ઉદ્યોગની કેળનસી ફેલાવવી વગેરે કરાવા પસાર થયા હતો. તે સિવાય ત્યાંની શૃદાસા બાર્ડિંગ માટે ર. ૫૦ હત્તરનું કડે ભતાય હતો.

ભંગાળાના ગવરતર હૈારડ કારમાકકહે મી, શારદાભરમું મિત્ર તી માત્રભૂતિ જવાળમાં જયાવ્યું હતું કે પોતે તેમની સાથે ભંગાળાના ગામડાંગોની હાલત તપાસવા એક દિવસ તીકળશે. વાતચીતને અંતે તેમણે એમ પણ જયાવ્યું હતું કે જો ઇંગ્રેજીને બદલે અંગલ્યા સાયામાં પોતકની સાથે વાર્તાચેત કર વામાં આવે તેક પાતે તે આવા હસ્ત સીખી શકે અને હોકા સાથે તેમાંજ વાતચીત કરી શકે.

સંગીતમાં પ્રવીશ્વ માંમતી આત્મભાસા દેવી લાખે છે કે ગાવાના ગઢાવરાથી ફેક્સોને કસરત અને છે, અને તેથી ખાંસી તે! મરજ દુર રહે છે. તે ખાસ જણાવે છે કે હોંદી ઓ એ!માં ફેક્સોની નળળાઈ વધારે એવામાં આવે છે અને પછી તે વારસામાં ઉતરે છે. તેથી તેઓએ માનાની આદત રાખ પાની જફર છે. સંગીતનું સેવન લાંચાર શુખ વધારે છે એટલુંજ નહીં પણ તે સંદુરસ્તી વધારે છે.

જૈન દીમંગર મહિલા પરિષદ તા. ૧૮ માંએ કુંબર્ધમાં ન્હાની બેન મનજરનાં પ્રશ્વભવણ તીથે થયા હતી. તેમણે ભાષણ કરતાં કહ્યું હતું કે વિષયઓની છંદગી નકોષી નથી. તેમણે પેલું છવન ઉત્તન કરી પાતાની અફેનોની સૈવા કર વામાં અને દેશસેવામાં સમય માળવા એક્ટિએ.

' મરાશ ' પત્ર જત્યું વે છે કે હોંદુસ્તાનમાંથી દર વસ્તે રે. કળ લાખ પરદેશી નિમક ખરીદવામાં આવ્યા જન્મ છે. જો સ્થાનિક પેલસપર વધારે ખાન આપવામાં આવે હો એટલા પઈસા પસડાઈ અતા અમે.

ભાવ્યાં પૈકામરેડ ' જણાવે છે કે હેઠી હાર્ડીંગ સહીદ મંધલા તુર્કી સીપાનીઓનાં એક્સ લગ્યાને મદદ કરવા હીંદી સીઓને તક જાપવા એક ફાંડ એલ્લું છે. તેમાં પોતે ફે. ૧૦૦૦ લાવાં છે અને ભાપાલનાં બેમમે ફે. ૯૦૦૦ લાવાં છે. બીજી કેટલીક ભાવુઓએ પણ માટી રકમાં લહી છે.

ેકામરેક જણાવે છે કે લડાઇના મેદાનમાં લુકીને મદદ કરવ એકલ-ઈડીયા મેડીક્સ મીસન દીલ્લીના ડા. અન્સારીની આગેવાની નીચે મુ લઇથી તા. ૧૫ મી હીસેમ્બરે ઉપડી મુક્યું છે. તેના ૧૫ મે બરામાંથી ૮ અલીયદ મોએજમાં સિક્ષ્મ્યુ પામેશા હતા. આ મીસને વિદાય થતાં અમાઉ ના. મવરનરની મુલાલન લીધી હતી. તેમાં તેઓ સાહેબે જયા વ્યું હતું કે ભીવને કાલ કો. કેમકે કેલેશ એ મુશ્યત્ં ૧૫ કે કેલામાં પરવના નખીના તેમાં વધારે ઉપયામી થઇ ૧૧ કો. અનસારી કેલેશાની સામે લાગામાં અનુભવી

અઠવાડીક પંચાંબ.

પ્રીસ્તી—તા. ૮ મી ફેબરવારીયા તા હોંદુ—માદ સુદ ર યા માદ સુદ ટાને આમારે લખાવેલી. And પેની ૧૦ tains a brief sketch of the Hon, Mr. સુધી સવત ૧૯૬૯.

पारसी ना २० मंथा ना कि मुक्ता कपेशी के

તિચિ ના. રા. ક. મા ક મા અશ્વસદીત ક્રીમત ફ પૈનો

-"{} સામ [૧૩

સ્ટીમરની આવજ

[જરમન લાઈન]

પ્રેસીક્ટ-તા. ૬ કી મારચના અરસાસા મુખિયા માટે ઉપડશે.

[બ્રિટીશ ઈડીયા લાઇન]

પાલમકારા—તા. ૨૧ મી ફેબરવારીના અર ્સામાં મુંબઇ. માટે ઉપડશે,

[નાતાલ ડીરેક્ટ લાઇન]

અમયુલી—તા. ૨૫ મી ફેબરવારીના _{અફ}િકામત શી. ૫–૩, પેરસ્ટેજ શી. ૧ સામાં કેલાંબા અને કલકના માટે.

[ઈન્દીયન આદિકન લાઇન]

કારંગા—તા ૮ મીએ ડરબન આવી પહેત ચવા વડી છે.

ક્લક-તાથી ઉપડશે.

JOHANNESBURG

E. B. Coovadia.

General Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Street Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

Masters Cash Coy.

General Fruit and Produce Sup- श्रुश्नकृत्वामेश आशान् phers, Market and Communica સ્રિત્ર કીંગત પેલ્ટેજ સાથે જ પેની. Agents, 212 Market-st. Box 5477 Tel. and Cable Add.: 'Oblige'

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

૧૮ મી કેમકવારી મુધી કે સ ૧૯૧૬ પંડિતથી ગઢલાલજીકત મુજરાતી સમરલેવા Indenture System. The book con-**ડપાલ ખરમ સાથે 1 શ**ો

भेश्वभेदन—ा. १ सी १र्भाउसभावतथा व्यक्तकार करणा वस्तुभेर है। भेताके भा पुरुवध्यी प्रश्तादना विस्ताश्यी ऐ:२८ **भरव अ**हीत डॉभव

દેશભક્ત ગામાળ કૃષ્ણ ગામને અને

રુપા-૩૪ કે-પર-૧૦ સુધી, આમાં લઘુ બાેધમાળા, સંધ્યા(with postage as od.) ર ૧,૫–૩૫૧–૪૯ રદ્રસ્ય, માનવ કરતવ્ય, ગુરુગીતા સાર, व राम-वह हे ४% विश्व लाग निरुपण विशेर अमिता सभा Helots within the Empire! How ाप-१८ १-४७ वेश थपेकी छे. झी. ६ मे. मेरिटेकर १ में they are Treated. By H. S. L. Polak.

મું ૧૩૮૧ ૪૬ - **શ્રીમદ ભાગવત** (ગુજરાતી બાધાતર) ६ प-3८ ६-४६ भदान्मा वेद व्यास विस्थित १२ २७ घ વાળ કીમત સી. ૩-૨

> તુલસીકાસકત રામાયબ—આમ કથાએ વીત્રેરેના આખા અન્ય ગુજરાતી ભાષામાં આપેલાં છે કરેક ત્રસાવતા છતિ હાસ તુલસીદાસજીનું જન્મ ચારિત્ર, મહા ત્મ્ય, ગમચંદ્રજીના વનવાસનું નિધિષત્ર

એી સદ્ધદેશ દિવાકર શોમન નધુ (with postage yd.) તમ સર્માના જીવાસુજના ઉપરન, કામળા માંનાં દિતાપદેશક વચનાના પહેલા ભાગ કીંમત ૧ સી કપેની પાસ્ટેજ કપેની

જેલનાં કાવ્ય (ખીછ આવૃતિ) દુધામ સલામીસ—તા. કહી કેબરવારીએ દક્ષિણ તી હરીકાર મહે મળેલા કાવ્યામાર્યા ચુકી અને પુરવ આદિકાના બંદરા માટે કાઠી જે ઇડીઅન આપિનીઅનમાં દાખલ દાખલ કરવામાં આવ્યાં છે. ક્રીમત પારરેજ the principal representations, petitions, stc., સાથે શી. ૧.

> ত ত্ৰাই উম্বান মাজাবা বামধা আনী menti and negalations are given in Appendix III. The souvenir makes a complete and in-, आइरीव्यामः व्यपारमध् आपामनी गुजराती peresting record of an event of tour, and will તરજુમા. કોંમત પાસ્ટેજ સાથે છ પેતી,

छवन

The I. P. Press, Phoenix.

Books for Sale

Mus ward alde. wadanta's The Hon. Mr. Gokhale and the Gokhale's public career and the full માહનદાસ કરમવા માંધી, રેવ. 318 report of the debate on the resolution moved by the Hon. Member in the Viceroy's Legislative Council, Calcutta. Price 6d Post Iree.

Brahma Knowledge. An outline of the Philosophy of the Vedanta as set forth by the Upanishads and મું ધા નવ દય નવારત ભીરખીહતા સવાલ ઉપરની ચરચા. પારક Shankara; by L. D. Barnett M.A., Litt. D. Professor of Sansket at Uni-ઓલિયરમ મંચાવળી અંક ૧ રી/versity College, London. Price 2s. 6d.

> The Indians of South Africa: Price 18, 6d, post free.

M. K. Gandhi: An Indian Patriotin South Africa, By J J Doke, With an Introduction by Lord Ampthill. Price za. 6d. (with postage 28, rod.)

W. K. Gandhi And the South हरेड नेएपाल, होदा, सेहरी, कंड होपह African Problem, By Dr. P. J. Mehtas Price 6d (with postage 7d.)

> Indian Home Rule, By M. K. Gandhi. Price 6d. (with postage 7d.)

Kindu Social Ideals, Presidential Address delivered by P. J. Mehta, તથા આદમા ક્ષેપક લર કુત કહ પણ M.D. Barat-Law, on the occasion of અલ્ધ સહીત આ પુસ્તકમાં ઝપાયેલ છે the rith applyersary of the Hindu Social Club, Rangoon, Price 6d.

> Remittance in all cases must accompany order. The I. P. Press, Phrenix,

"Indian Opinion" Souvenir of Mr. Gokhale's Visit

It contains a diary of the four, and a કરવામાં વ્યાવ્યાં છે તે તથા ત્યાર પછી report of every important function from Cape-જે નવાં કાઓ વખતા વખત કી. આ lows to Prefer to. Them are a great many માં છમાવા છે તે સલળાં આ પુરતકમાં about," cartoons, etc. Appendix L contains presented to the Hon. Mr. Goldhale dezing his tour. Appendix II. consists of press भुत्र-दिश्वेशिक पारितान साथान pondence. The principal anti-Indian enectbe valued by those taking an interest in South African affaire. PRICE 5/-POST FREE 5/1

> Friated and Published by M. K. Gandhi. Issurational Printing Press, Physics, Natel,

No. 7-Vol. XI.

SATURDAY, PEREUART 15TH, 1913.

DOCUMENT HUMAN

T is not often that a Government Bloe-book makes fescineting reading , but the Assess Report of the Department of Justice it an exception to the general rule of drysons. We give below a few extracts dealing with matters relating to Indiana and coloured people, ther with a few storms of general beasen interest any be noted that the period moder review is the

tender year 1911 and the Report is only just published.

As East London, says the report, there were 30 separa schools. Efforts had been made by the d to find encommodation for an Indian and honpropose school, but considerable opposition had a rursed by the town-people to such a school heing bhebed in town, and the coloured people objected ung unablished outside the town area. a old min! It coloured people will not be satured a damp-hosps and waste areas outside the town, a commitment opposition " on the part of opposition who, seeing that they pride themselves on the part of the sature areas outside the sature of the sature o

manifeshie, says the Rechmond Magistante, that ong European farmers, the idea prevails that start to the welters of the pig that it should allowed to wallow m fith. In this another proof of a advanced ridem of "crysback" most?

se of the Field Cornets thought, and the Magistrate of Hesdelberg agreed with him, that rural adjunction should be of a more practical character; that agricul-tural subjects should be taught as early and as seech a pussible to that children might turn towards the g bin, it was a pity that so many of the coming with the those. A very great deal depended on the lost of schooling that was given in the formation of function to chaldren's minds. It it was desirable that pumple should go on the land, the respiration should

green on the schools. The principle in vogue of building sumptions board-g schools in town to attract the children from the atry, and making no provision for country schools, d the Megustrate of Sutherhed (Cape), had not

In Weltington, the coloured people had approached the School Board to have their achools established at andesomicational schools, on redication that they were alive to the benefits within their reach.

In Abordoos, a large number of the children of the

pocess class of Europeans were growing up in absolute ignorance, and some of the better-off immers seemed quite indifferent regarding these children's luture.

At Richmond there was a Government-aided school for coloured children, which was attended by an Asiatic and coloured children, and the sole instructor was an advented native.

The Magistrate of Harding remarked upon the fact

that whilst immoral intercourse between a white woman and a black may was severely parameted under low between a white man and a black woman it was allowed to go unputambed. A law prohibiting such intercourse was absolutely essential to note the white race from

In Victoria West the course had shown a d of population. The Magistrate remarked to been the general opinion that the Burey-good back to the land, but an analysis of population dissipated this alsoqueter. It was propulation dissipated this alsoqueter. It was percent from the town had not gone back to the total bet had migrated. The coloured population, the contrary, had found work on the farms. In his opinion, called for further inquiry.

In Burgheredorp the increase in the number of civil cases was stated to be probably due to the addition of a new attorney, who started there during the year. In Ficksburg the derivate in the number of civil cases was accounted for by the part that all the legal

practitioners there were everse to bringing ensure Court if there was the slightest chance of evenges settlement out of Court. This practice the Magnet considers well worth copying in other pasts of country.

The Magnetrate of Van Rhynedorp somethy that the inhabitants of his district, with a few exception born economists. It was surprising to see hitle they managed to exist. The year had be of the worst experienced. The absence of w the high sust winds were inswerable for the tailing harvest and the loss of thousands of stock. There is also been a plague of enterpilars. Soil the turn slow to learn, were also slow to be discouraged, a ster each mesiortune, seemed to be imbuil with a hope and determination.

In Richmond district from Indian formats contint to play an important part in the agricultural development of the district. These Indians leased much be ings of from 5 to 100 acres, at an average test 105, per acre. They had to sell all their profe-the landlord at current market rates. It was sea surprising how they menaged to work the land at a p

In the Version dutrict of Natal there were to outside, three recently stills for the manufacture t rum, which was a spirit largely consumed by lash and which paid a duty of £40 per cash. There w 36 out gathers of rum produced in aget.

hor six miles from the next the count be unbroken field of sugar case, and for an equal densities the rugged with were largely covered with citrus, manyo, proceapple and sweeds pear archards. This collivation was undertaken entirely by Indians, and for over tally half the area on their own account.

(20 he continued)

The Indian in Fiji

in a second covice by The Three of a book or the Makey Personnels is was observed (copy India) that the homorous of the Breach Empire is usually conceased to coperate upon the striking smolts of Breach suits, while it nation escapes notice that one present estimates at Breach rule in tropical lands is "coloured colouration." In regard to not a few of the tropical lands which are within the livitely Empire. Copies, the Makey Personals, and those unlesses where the cools immigration has been at west, such as Massites, British Guesse, Trinidad, and Pijes-India is piaping in some text the part of a methor-country, just as Geore Britain has sent her own mark he people North America, Apstralasia, and South Africa. In the Makey Pennsula, for example, the figures show that between 1901 and 1911 the Mane of interpretation in the Makey Pennsula, who have of interpretation in the robber pinetation. They are not as numerate on the robber pinetation. They are not as numerous to the Chances, who outside the Makey in Pennsula the Scienger and more than two-therds of it in Singapore, but they are, then the lower asserting to after the country likesome of the country.

If we turn to finit we shall find an even more reterminists made of afferts. In an introduction to
life. J. W. Burson's "Fiji of To-day" (Charles H.
Kally, 26, Personner Row), the Rev. A. J. Bealt,
stanium of the Methodist Missions in the islands,
abserved, firstly, that the Fijian were is dying out,
and, sucondly, that its place is being taken by Indian
immigrants. Fifty years ago the native inhabitants
terminated 200,000; in 2910 the total had shrunk
to Micros. For contra, those are now over forty
freezest Liebtain in the group. Some 3,000 are
exceeded annually, may life. Burton, "to carry on the
business of the colony," but additions are made at
the rate of about 4,000 a year for not only do the
intelligent thips pour forth their contribution, but
the both-cuts makes as large and increasing presents
than both-cuts makes as large and increasing presents
than the transition of the population and a rapidly growing
findian element, it control to many years before the
proportions are completely reversed, and these relands
become, to all intents and purposes, an Indian

The Evils of Indentured Labour

It is frankly acknowledged in Mr. Buttou's book that the Indian has come to his because he is wanted them. "He come as our selectation, and we are under nouse that at our selectation, and we are under nouse that at our selectation, and we are under nouse that at the high, though we would rather die than admit it to high." In heather days the Fijan was a worker, converses to Christianisty means, according to this missionery commentator, to have unred him completely of that fishing. "The Pharache of capital cases those to prine him into bendage," and us they import linden libourers under indentire. Thaty years have slaped mine the arrival of the hist metalianist, and fully uncoding all the first materials of the about metalianist, and their outsides of the first payment of the about the contration of the about. It want to the first human agreement implements "—the words are life, metalic of the first payment the metalic obtains the never of a cooke has "interfactorly fulfilled has obligations" and has not "interest payment of the out of the payment the colory fulfilled has obligations" and has not "interest payment to sente the never of a color five pairs. As the end of that period, if the color has "interfactorly fulfilled has obligations" and has not "interest payment to sente in the colory. When the meaning term has been completed a free passage back to ludia in green, but the majority avail thesessives of the option to remain in Fiji as permanent restdeets.

We will now let Mr. Burton give bis own account of work on an estate served by indentured labour :--

The system of tasks prevails on the estates. So many chains of sugar-cans weeding or planting are counted, for example, as a task. For the satisfactory performance of this amount of work the coolie receives one chilling. He is exposted to accomplish it is one day and the basis is that of an average man's ability. The wamon are placed on the same feeting but their tasks are lighter and the payment proportionately less. If a usen fasts to perform the task set to hen within the day, he is hable to be summered to the court and may b fined or imprisoned for his slothfulness. . . . . W the coolse judges that the task is too hard, he has the right of appeal to the ocolee inspector (a government official) : but as that gentleman is not seen oftener than once or twice a pour it is a nomewhat builted privilege. Of course there is the magistrate to whom complaint can be used:: but the court-house may be termity or thirty miles away, and that is peactically an impossible distance. It is not surprising, therefore, that under such conditions it frequently happens that the coolie takes the law into his own hands and tries the edge of his came-knote upon the skull of the English overseer,"

(To be continued).

English Press Opinion

If there are difficulties in Links, itself in a unanimity of policy, (says the Yorkshire Donly Courter) that ought to help the leaders of Indian apor appreciate the obstacles with which the Imperial Govorament have to contoud in reconciling combining views as between India and other compounds purp of the Empire. The attitude of South Africa to fadian reassignation or police a case in point . . . But it is evident from the claims put forward in the failties National Congress that the full maintaines of Indian epision is by no mean within order. Lar in South Africe, nothing thart, in fact, of agend condi-tions of his with Europeans. To South African the question presents itself not marrly as a sacial pr but as an economic problem, too, and while Bugh sympathest are largely on the side of Indees chann. is quite out of the question that the Lagranal Go ment should attempt to greateds found to Sussion of course can be exercised, but not course There are many matters in which the poli-poturui dominious take their own curries, with as little sup liertish automate as to Indian justomets. We need mention the imposition of protective distinct on a products of British manufactures. It seems to us that in this general recognition of loost rights of a government at to be found our best hape of mesmelling lodes to the desabilities which the essent with to a dependency of the Butteh Crown. She unfers to exceptrount ways, but the principle which indicts the e ing is of general application. The right of each to make the laws which it considers host suited to its own unterests president the obligation upon all to accept the consequences. But it is evident that if India is to accept this plea she must bereald enjoy equal frauless with the other units of the Empire to decide her own with the other units of the Empire to decide they was policy as she thinks best. The fact that India has not yet attended to full Parliamentary liberties is not tocommutant with the application of this principle to be relations with the Empire at large. The feddle Government can still make Indea's interests the motion

In the meantime, (nays the Westmouster Gouste,) there are practical growatous to be remaded without any serious political change, such no the administrate and lenguage to the fastion of the Civil Burviou, and, above all, the status of the fastion in Branch Colonius and Despitions. We hope Mr. Gokhale will receive respectful attention on the latter subject, now that he has neturned from her sent to South Africa. He has

144

the wall and constructive of participation of the Boards Advance, and before they be required to the compact they have it is then compact they have it is their respect they have it is their respect they have it is their respect to the Boards.

\$9000~~00000000000000000000000000~~

From the Editor's Chair

THE LESSON LEARNY

Formath, the are then, quald have been more featuring to the Toppound papers resolved, and coulding resolved group group purched their antivide, then the placehologists of special papers in which Guessia Beerin, on whalf at the Union Operatories, memorial Mr. Then Schreiber's appropriately to the Arm and Americans. mid at the Union Genetyment, analysis Mr. Thus, reduce's constituted to the Arms and American produced to the requisitor, and retreatment, requirements the first requisitor, and retreatment to the requisitor applying to all man altho. It is a complete corrector applying to all man altho. It is a complete corrector by Grassman and they are to be wortely protested upon the pure, and they are to be wortely protested upon the programment of the intraments of the processes for which the pumps rematery he wish processes for which the pumps rematery he wish such application to Tutantend Endows problem would then that principle and through the to application to the to apply the the the to apply the total the passive reveters to prophy at the theorems that the passive reveters togeth it velocity and the theorems of from Atton. Subtem, so heatery, to the lamme of grant arbitrarile for an even appropriate how a processes to these applications of these appropriate and appropriate to the passive received and appropriate to the passive received and appropriate to the passive and the approximate and appropriate to the transmitted and appropriate to the passive and the transmitted and appropriate to the passive at the Transmitter of the approximate to the passive at the transmitter and the transmitted and articles approve to the passive the passive and articles are the transmitted and articles are at Transmitted to the passive and articles are transmitted and articles are at the passive and articles are transmitted as the apprint of these articles are transmitted as the apprint and articles are transmitted as the that propert member who have become analyse in cause at Tyrth can wigner the orth and orientered to all these beauty at the privilege of their beauty that they been but the privilege of thing up their from that their breakent major here adone thin. This day when the provinces another beauty or their two remains at the day when the provinces at the two remains at the two remains at the day when the provinces at the date. The day when the provinces at the date and the property of the day put they put the date and most premium or the date are their sets on bloodiest battle-fields.

THE IMMIGRATION MUDDLE

THE IMMIGRATION MUDDLE

The Natural Mercury, with its contourney formers, has given the prominence to Mr. Point's letter regarding the high-handed exists of the Immigration Officer in thesiting with bedien cover. The explanation published by the Mercury of the feet of Mr. Point's letter in relatedly from the languaries Officer and is materally not described by our consemporary, Indeed, the graphinesian tenhos Mr. Point's condemnation all the more necessary. The Officer had no right to being the commitment. The Officer had no right to being the commitment. The disjet have allowed the boy Kotwai to lead on a temporary person, in order to could have the committee of the temporary person, in order to could have been a surprised with the officer st the Cape or do not know. In the other case is were find know the door in Department to have not to have justified with the character's promoting to the Cape. The first that the Cape Officer should have made there that the Cape Officer should have an happy for unit blance of the Medal Officer has an hippyritema templerance with the blancy of the landour. The transportance have been advers a merciane policy for an human and deven a mercian and languaries deven the their transportance. The transportance Officers and Mr. Calborne-Barrelle an human devenue and Mr. Calborne-Barrelle an promoter a tool of the them out "species of the formers." It is not that they promoted for mercians are "species." to Surrequision (Olivers And Mr. Compressions)
strong a tree) of their heads. He derives one repstrong." It providestly the duty of the Heat Contacts
rection Companyor on my that the provides duck
to the providestly on out between Irus provide
to the providestly the duck develop any that

MR. GORHALES INDIAN SPEECHES

The seturn of Mr Goldale to India after his trianglant tow in South Africa has brought the Indian question of South Africa has brought the Indian questions of South Africa to the front or purhaps it has not head before energy during Mr. Polair's stay in Judic. But the public in Sodie, during Mr. Polair's stay them, was towareably sysapathetic and uncritical. This is a way was a develocit. MF Goldale's landing to Bombuy led, on the one hand, to the unique demonstratages there as described by the Fivest correspondent, and to criticion of Mr. Goldale's work, on the other. The criticion, is our bemake openess, was heavy and illcriticion, is our hemble openen, was harry and ill-concerned. What He Gottanio never did we Haputed to him, and the vary compromise, which was surveyed to him, and the very compression, which true surversally approved two poors ago, was new condensed, because Mr. Cothate had, on local desirention, confirmed has original antitude towards in. Mr. Cothate, therefore, smandately upon fracting, had to never inter a defence of his own action and the part Mr. Coucha had played in the compression. Mr. Cothate's distinct was, as was only to be especial, convincing. He returned to the subject at Propin, where, too, a great descoustration of welcome was held. But the none crusting raphy to his critics was made by Mr. Cothate at Bunkapore, where he had the Construct mallating to where he hald the Congrues suchests spall-bound for spare then an how. The result of the decusion is that the very papers that other themselves advancely that the very papare that orther thampeless advaruely principed Mr. Gotthele's South African arborromous, or allowed their require correspondents to offer averagements and electromous driticism, have voured spend, achterwindered their metable, and advanted that Mr. Gottaile use right, that he had not surrandered a single principle, and that he had dealt with the problem to a nine, statemenths, and posteric opirit, as he above could do. He ned or ded nothing new, but he ded the assess thing that was deate by the local Ladents on his own thing that was deate by the local Ladents on his own original masses, and three the majest of his great influence and prestings in our levous. He did not expect our for lades, because he was not sta actualised agent, and yet he apple modificially both for lades and, redeed, the Emprey. For Mr. Gotthale, to apite at his every reseases the total of his pouple, and examined the respect of the Supple on or other lades and, redeed, the Emprey. For Mr. Gotthale, in appropling Mr. Gotthale's spends of otherwise. The present created by Mr. Gotthale's state to South Abites and the returned by Mr. Gotthale's state to South Abites and his potent has done good in that the re-actualization at the compression that our was all the distribution to fit from the Masteriand that other and give us? We say but at the france to our treates. principal Mr. Gotthele's South African achievem

Councillar Olduru, of Dunden, at a mount meeting of the Toro Council, referred to the presention of active for walking on the fortpuths. He comptioned one perfectly research where a testing had been greated for bring on the favourity, and thought purity accordings an everyth to percentage, and the regressed that he had copy world by the terimine of section by-

11711

The Immigration Scandals

Mr. Polsik weeks to the Natel Mercury, giving the toll details of the two cases, reported in our last insea, at Indean busing sourcesed from landing at Durban, or going to the Cape Mr. Point goin on to may reI remonstant, as the banquet given a short while ago, to the Hon. Mr. Gokhala, in the Drill Hall, those premise agreed conduity with his impaismoned plan for a humanus administration of the immigration leve, and during his measurement with the Ministers in Protorie a defining assertance of such humanus administration. definite assurance of such humanus administration was given to him by them. When the report of these mans is carried to India, in very certainly at will be, what must be the thoughts of the Indian people as to the succesty of the European Colonists of South Africa and of the homety of official undertakings in this country? At the Importal Conference of 1918 A manufacture was carried by the India Office of has wee currented by the India Office, in shock the following extract appears 3--- It is hoped that when the Usson has estimed itself that saleguards not unlimited Assatic immigration have be h be pretended that there is many any our readers when the Americ immigration. Indeed, as your readers inhunched Assatic immigration. Indeed, as your readers will have observed, even domected Eastern are prevented from substraing to this country as the law provides. Scarcely a ship arrives from locks without some beartmaning case doturning, such as those recorded above. In many of them the victim is too more to be above. In many of them the vector as too poor to be able to fight he legal claum, and he is eather turned every homest, or he seen him wife or child torcibly separated from him without knowing what will stand between them and shawman, save by the strength of Notal man in specific was men, women, and children of European origin trained with the sums candalous hardman and inhumanty as are those unrepresented and distributed Induses?

The Mercury adds a tootnote as follows :-

The Movey adds a southous as follows:—
From sequents we have made we team that in the less time the boy Kotwal was restricted in turns of section. I do 3 roof, which provides that a child of section also are not prohibited unsugnant becomes a prohibited management if he should sook to enter Natal as toom when his permits are not resident as the Colony. It was tree that the boy possessed a cartificate of democks, but that was obtained on the occasion of a posterior visit, when he had only been in Natal a tounglet, he left Natal atmost immediately afterwards and had only strawed during but week. Apast from the fact that the law quoted show makes bein a probabiled imagement the immegration officer has also the right to improve unto the right of a passes presenting a clomicita. lemagned the immegration officer has also the right to impute into the right of a period presenting a closicitie contribute to be to possessed of the same, and in view of the commencers of the case in was not extended that he was contributed to hold the curtificate. With sugard to the second entro-chet of the boy Hedels—we are interred that he was notably improveded with papers to prove identity, and on his arrival have a telegraphic commencerson was and to Capetown, who support that these would be considerable difficulties in the way of her adjacement of he poissested no papers, which only have out the option of the officers have. Subsequently a strong am was received from Capetown that they had no adjection to his course on a Capetown, subject to outside guarantees for his paters to Durban if he

represent there, but with their bearining of the face of the cone, the absence of papers which they con-endered fami, the local offices of the department de-chined to allow him to precent further than Durban, and marroad him here.

In its lending columns, our measurement that uplers to the matter under discussion "-

We append to the letter a stamment of the first or acceptanced by to through inquiries that were instrumed on receipt of Mr. Polek's communication. Puring the two versions of the matter or jumposition, we though the conclusion at which most unprojected people will arrive us that there is nonething amounts the machinest in the remarks of the succession. arrive of that there is something amon in the inactionary of the law when department in the remedy minimizity applied to doubtful cases of this had. The immegration officer at Durbas appears to have been "not askeded" that the boy Kotwal was emisted to hold the certificate to has possession. In the case of the boy Sadak, he was inaspropried at Durbas, although the immegration officer at Capatown had, on exceed the certain agreement that he makes interested to Capatown thoughts, agreed that he might proceed to Capstown.
Incidents of this source are the more deployable be
cause of the state of the Indian quantum as the present
moment. Mr. Gothale has been led as believe, and has given the attracture to lim people, as the enterest of his contenues with Union Ministers, that the limiting account in the limiting account of th integration Law is to be administered no as to powers unnecessary bardship. The Indian people have interest with considerable selectance to his attentation to ensureme passence and moderation, because a more sympathetic insuper would be emblyind in the spirit of officialdom towards these who can lay class to the right of entry or re-entry at our parts. More we have instances of hardship which cannot be secondled with the Ministerial undertakings, understood to have been given to Mr. Golchale, nor with the anticipations of faircontestment encouraged by the Imperial Government, nor with the elementary principles of British junces. Had the hardships alleged been inflicted on the indjects of a foreign Power an arrayed diplomatic question would have areses. What are the people of Ladin to think when their loyalty is rewarded with trustment which our officials would not lightly dream of meting out to persons enjoying the protection of an also fing?

The Dayal Brothers' Case

En suply to the British Indian Association's letter, published to our sense of the auth witnes, the Under Sucretary for the Interior writes, under date the sytte. ultimo, na follows ;--

"Retarring to your letter, deted 6th meters, and drawed to the Private Secretary to the Minester of the Interior, and previous consuspendence, reintive to the applications of Masses, Bhawast Dayal and Davi Dayal for registration under Act No. 36 of 1908 (Preserval), I have to inform you that the representations of your Association have received consideration, and that the Government have no wish unnecessarily to place difficulties to the way of the secuption of applications from Indiana claiming to be subtied to register in the Indians claiming to be entitled to register in the Transval, but that the procedure at present in practice in dealing with such open carnet be described.

"As regards the eness of Bhavess and Deet Days!," meler notice, I have to seform you that, although the applications which were unde on the 6th status were investigated as expectationally as possible, the Police Report did not such the office of the Register of

Amatics motil the 18th ideas, which was day to the, fact that exhibiting enquires had to be made,

"I have to add that as the Police Report and the, supporting affidaves me entirely invocants, the second. sary metrochous here been terred for the proto be wendrawa and for the supretration of Masward, and Dove Dayal to be forthy the effected." The Chairman of the British Indian Association a wrote, on the set insteat, as follows -

"I have the honour to acknowledge the receipt of our letter of the gyth ultimo regarding the cases of learn. Bhowam Dayal and Devi Dayal.

"My Association fears that the ensures of its compleast has been maned by the Honourable the
Minuter. My Association has not submitted that the
procedure adopted in dealing with such cases be altered
at the present time, but it has submitted that the
deficulture placed in the try of applicants' conforming
with the legal formulation are totally unrecessary.

The implication beauty formulation are strictly unrecessary.

"An appricants have to apply for registration from a see onaide the Transvest but within South Africa, seem. Shewani Dayal and Lien Dayal should have heet granted Vietney Passes, under proper security.
They emphs not to have been obliged to go to the grant expense of obtaining a Supreme Court interdict, or the purpose of securing a leading in Natal; nor should they have been prosecuted, upon entering the Transman when they haled to get an extention of their Vietting Passes, whilst their claims were being investigation. and. My Amounton counders that the procedure dopted by the Immigration Officer in Natal was mesonly creat, high-handed and unjustified.

"It is, therefore, respectfully exposited that unstruc-tions may be seemed to the Leasupration Officer as the court, that Leasure coming from Ladia and eleaning rights of emidence or the Transvesi be granted Visiting non, upon the disposal of the secondary encurity for r enters in the event of their failure to prove their on before a Court of Law."

£100 Forfeited

Mr. Justice Brooms gave indement on the 4th instant in the case of Kharwa v. the Minutes of the Intercer, to supervise purinction care heard by him at Durban Carcast Court, and reserved on the each ult.

Mr. Caral Courty and Mr. Dymes were for the biniotell; and Mr. D. Carder and Mr. J. R. Brokeenha or the defendant.

In May 1927, he Lordship said, an Indian lad, seed to be then just under 16 years of age, and the Darbas from India. Application was made to the Restriction Officer for permission for the boy to hand, but this was refused by the officer, on the ground that it appeared to him that the boy was over the age of an and a probabilised ressignant. A request then made for the boy to be allowed to land, was then made for the boy to be allowed to land, and persuance was given, subject to a deposit of foot, which the plaintiff paid. Plaintiff and that the condition on which this money was deposited was that at chould be given as bail for the infection of the Restriction Officer to the Magnetizes of Durhan. The Magnetize took to decrease himself that the Restriction Officer had made query, held that he had no power to interiors with a officer's decision. The plantif and that, atthough no appeal to the Magetrate true computers, he was maked-to below that in the event of the he was malecad-to believe that in the event of the spood being unconsist, or the boy leaving Nazal, he would obtain a refund of the money deposited. Some after than the boy returned to India, and the planning saled for a refund, but the money had been trusted as forfested, and had not been returned.

The defence was that the given was not paid as bad money pending an appeal, but was a voluntary deposit, and that it was lawfully declared to be tortered upon the failure of the boy to obtain a

What was the purpose for which the money was paid? Having regard to the terms of the receipt green, he thad come to the conclusion that the deposit, to the knowledge of all the parties present.

was given and received, in terms of Section on of the Act, so order to enable the boy to haid. A motor question was : It it were a deposit under Section to, (a) had the Government the right to return it with out any further proceedings, as forfested under Section to (c)? Sub-section "c" provided that if a per appearing to be a prohibited immigrant, should fed to obtain the certificate provided for in sub-Section "b," the deposit of £100 " may be foriested." The law was stringent, but it was left in the hands of the Administrator to investigate its severity, and on must suppose that in cases in which the immigrant had not acted perversely, or with an evident damen to evide the statute, it would hardly insist on an absolute forfesture of £100-s man equal to the maximum penalty for any contravention of the Act.

There must be judgment for the defendant, with

Action for Damages Fails

Judgment by Mr. Justice Brooms in Mahemed Issued Shaikk Homjo Haspatel v. the Menister of the Interior, no Indian immigration restriction case, heard at the last uiting of Durban Carcuit Court, was read by Mr. W. H. D. Goss, register, at Durban, on the 4th metant.

Mr. Goulding represented the plaintiff at the hearing, and the Government was defended by Mr. D. Calder.

Reviewing the case, which was reserved on the soth ult., he Lordship said that the plaintiff, a free Indian, donscribed in Natal, who seed in his personal especies and see as guardian of his minor see, Sheekh Mahomet lamail, claimed damages from the Government in su-pect of certain alleged unlawful and malicious acts o s part of the Imagnation Restriction Officer. He also saked for an order calling upon the defendant to produce the boy, in order that he might stand has trul on a charge preserved moder the Imatigration Restric-tion Act. The Imagination Restriction Officer And tion Act. The Immigration Restriction Officer And declared the boy to be a probabilist immigrant, on the ground that there was not sufficient proof that the boy was, in fact, the son of the plaintiff, in where company he came to Natal. Holding this operant, he now decord the plaintiff's capacity to see, and he was saked to grant absolution from the instance upon the ground. For the purpose of this action, however, he hold that the plaintiff had established but right to one, but of course, the had no effect on the factors of the Immigration. the had no effect on the finding of the Immegrates Restriction Officer as to the boy's parantage. The was a matter within the officer's discretion, and he had a right to require the hignest and most unempenchable character of proof. His decision in this respect was

not called in question in the present action.

The following facts were admitted:—On or about April 18, 1912, the plaintelf and the boy actived at Durban from Bombay, and applied for leave to land. The Immigration Restriction Officer allowed the plant-tiff to land, but refused permission in the case of the boy, on the ground that the proof of his identity was boy, on the ground that the proof of his identity was insufficient. Therespon, on April 19, plaintif obtained an interdect restraining deportation of the boy for two months, in order to give the plaintiff time to produce further evidence from India. The avier was made, subject to the deposit of £15. No quantum, however, amount natural regards repayment of this money, or of the £10 bail. The plantif obtained in their evidence from India, which seemed to have been considered by the their Immigration Restriction Officer, Mr. Comme, some time about August last, but the evidence was still restricted at interesting the second and the second and the second and the second and the second at the second and the second at the sec

regarded as insufficient.

The interdict hering experted in June, at the end of August the boy was arrested at the instance of the Immigration Officer, and brought betwee a mage when, as a probabited immigrant, he was charged with being found in Natal, in dissigned of the previous of the Act. A remand was granted in order that a summer might be issued, but the proceedings were observed without some of any summons, and so Oct. 5 th

a Restriction Officer couldn't find buy to be

inly question tris. Does the errest and depart-

Union Parliament

House of Assessed 7th February. Arms and Ammunition Bill

Artes and Ammention Bill

the figurearum (Tembeted) moved for the omegine of the mis-section randing "A licence to possess
a pile map not be immed to any objected person without the ametica at the Musician." In substitution
the moved the insention of the following. "The
Mistant may tentreet the magistrates and licence officate to sale to have by consideration any or all application for Measures to person rides, and may instruct
the angiotence or licence officers to refuse any or all
applications to interved." Its doing to the sampler for
Tunistand argued that there should be no trights our
accurate of colour. As far as possible they should
avoid indicting any disability simply because of colour.
Let them whe the long view of this question and not
lease to work which night do incalculable have.

Mr. Serves congratulated the fast openion on the
contention of his speech, and agreed that the proposipion which he hald down as a prenciple would be accapted by story antender of that House. Wherever it
was pattable to avoid desiring the colour line he
throught it should be done. Whether the original subsection is should be done. Whether the original subsection of some licences to coloured persons in his
discourse of lone licences to coloured persons in his
discourse of lone licences to coloured persons in his
discourse, He accupted the amendment.

Mr. Vouceo (Becoment) moved the deletion of Subfaction a preventing that "a rifle may not be issued to

Mr. Vostoo (Someret) moved the deletion of Sub-ction a providing that "a rife may not be issued to y coloured person tribout the sanction of the Mis-m". He pointed to the difficulty of defining a

the Mankettan (Victoria West) and he certainly would not vote for anything having for its object the armong of nations. (Hear, hear.) They wanted to keep arms in far an possible but of the hands of these people, but to key that no kair under any circumstances should have a gun was impossible. It was like anying, as they did in the Transval, that no native the any circumstances should have a denk. Did y hasp druk from them? (Voice: "No1") At hamp time he did not like the idea of rebbing any particular articles provision into any, man whether black or white. Let them put it into the bands of the Government, this issue of particle. Let them be re-Disast or wises. Let them put it into the bands of the Government, this issue of particle. Let them be restricted as for its possible, but what they bere trying to saw at its that Bill was to get some sort of control in the hands of the Government of the sale of some to any body. There were many white men in this country to whose it was just as dangerous to sell a gue, because they were going to trade it way. And then they were may were says and with branch-trading offer. Let them control the whole disputition of these great, but the protection gives to deling the first trade that the out outliness witness subting it the test that the manual tree true configuration witness the trip of the that the first trade the trade of the sale trade of the sale trade. The Committee than divided upon Sub-Section &

which, by 55 wees to 24. It was agreed to delete.

Me Schreieur's amendment, shotishing the colour bur, which had already been accepted by the Mineses, was their put and carried, the word "rifler" to his amendment being changed to "arms."—"Rester. The 23 Tex : eith February.

Ser David Himmen (Durhan, Central) ushed the Minister of Finance scheduler at one the integration of the Government to introduce lumination during the present session repealing the £2 ten on Indiana, with a reminion of arrests open ex-adenticed Indiana in the Province of Manal.

The Ministra, replying, and that the was one of those matters that has formed the subject of separations to the Covernment by the Indian community, and was spill receiving consideration.

such February

Coloured People and the Land Senator Bruzes gave notice to more to-morrow.

"That the time has arrived when deflute steps should be taken whereby coloured people could be prevented from buying land within cortain areas of the Union, which are spitable for European occupation."-- Rester.

News in Brief

Mr. Dawed Mahomed's limity have received a cable stating that he is leaving for South Africa, from Calcutta, lly the s.s. Salesus, which is due to sail almost summe

Mr. M. A. Goga of Ladysmith, who woo his lecunsing appeal the other day in the Supreme Court, has now re-applied for his licente. The daily Press reports that the Chamber of Commerce, against which conta were gives and which figured promunently last time, is not now represented against Mr Gogs.

Mr. Bhaward Doyal, Box 374, Germinton, writes to us thanking Mr. Polsk and others who assisted him d his brother in substantisting their claim to suide in the Transvani.

We regret to assounce that Mr. S. S. Much has stcarred news from home that his sister, thesety one years of age, has become a widow, Mr. Medit's brother-in-law was Prevate Secretary to H. H. the Gealwar of Barods. We estund our sympathy to Mr. Madh and his temily in their loss, the measure of which is schooled by the knowledge that the widow cannot re-marry.

The dropping of the Financial Relations and the University Bills, (asysthe Parkagementary representative of the Natel Mercury) has become exceedingly probable, though this course has not yet been actually decided on in the party caucus. But the Immigration Bill seems doomed, as well as the other two I have mentioned.

The Parliamentary representative of the Natal Mar-eary, writing about Mr. T. Schreiner's speech on the colour bar in the Arms and Ammunition Bill, says : that Mr. Schreiner borrowed his proposed method from that which, on the agitation of the British Indiana, hasbeen adopted in the modelling of the Imageness Restriction Bill. Assatics do not object that their immigration shall be regulated, but they do present against their being barred out of the country "you colour," "So," said Mr Schreiner, "control the meen of frearms to the coloured people by all mesos, but don't promisis because was colour."

A photograph of the Committee of the Shri Hindi-igram Subha, the Soviety for the propagation of the third; language and the Devampel society appears in the Presented of the pik hittee:

1702

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧ છું.

ફીનીકસ, શનીવાર, તારીખ ૧૫ મી રૂબરવારી, ૧૯૧૩.

M's U.

અધિપતિની નોંધ

એરડકેહરતા માછસ્ટ્રેટના એવી સુચતહ છે કે દરેક કાળ. એટલે હોંદી તે સીદી ઉપર ત્રહ્યુ કેવી સરસ સુચતા! માઉડતા કર નાખવા જોલ્એ. જે

an than an incompanion to the manufacture of the little of

કાળા માસસ એરાતે ત્યાં તેહરી કરે તેને દર મામે દસ શીલીંગની વળતર મળે, આમ કરવાયી આ માછરફ્રેટ કહે છે કે હોંદી તે સીદી ક્ષેડા ખુબ કામ કરતા થઇ જશે. વળી આ સાફેબ એવી પસ સુચના કરે છે કે એશીયલ્વામીને નવી લાઈસેન્સ દેવી નહીં, એક **ઢેકાએથી બીજે ઢેકાએ વેપાર ફેરવવા દેવા નહીં.** કાર્ક પેડીને નવા ભાગીદાર ક્ષેવાની સત્તા દેવી નહીં, જ્યારે વેપારના ધાણી મરી જાય ત્યારે તેવા ડ્રસ્ટીને તેના વેપાર સેંપી વેચા વવા ને ભધ કરાવવા અને જે હીઈ પાતે ઈ શ્રેજી કે ડચ ભાષામાં પાતાના ચાપડા ન રાખી શકે તેના પરવાના અધ કરવા. ઉપરાતમાં એ માછસ્ટ્રેટ કહે છે કે જે આ પ્રમાણે કામદા પસાર નહીં શાય તા હીંદીના કાસ બહુ જમી જશે. આવું ખુલ્લું એક માજરફેટ બાહે છે પણ એવા વિચાર ધરાવતા ગારા સે.કડા છે. તેઓના વિચાર હજા પાર નધા પડ્યા કેમક વ્યાપણામાં કંઈક દઇવત રહ્યું છે. પણ જો **ગ્યાપનું દર્કવત તેટલુજ રહેશે ને ઉપલા વિચારવાળા ગારા** એ વધરો તે આપણા ભાર વાગનાં વખત નહીં લાગે એવું સમજુનું એ સાધારણ િરાશીના દાખશા સમજવા બરેન ભર છે

ત્યાય ભાતાના રિપાેરટમાં જત્યું ત્યું છે કે કસ્ટ લંડનમાં ઇશ્વેજોને સાર ત્રીસ નિશાળા દ્વી શું આપણે કેળવણી આતાએ કાળા તે હીંદી

કુલ છીએ ? સાર એક નિશાળ શહેરમાં ખેલવા તા વિચાર કર્યોં, તુરતજ મુરાપી

અન સાત્રે થયા. દ્રૈકિશનમાં ખાસવાની વાત ચાર્સ ત્યારે હિંદી સાત્રે થયા. ને તેત્ર થયું એ બ્યાનબીજ હતું. આ વિષે ટીકા કરતાં એક માછભ્ટ્રેટ કહે છે કે લબા મુરાપીયન એમજ માને છે કે જેમ ફુકકરને મંદાઇમાં રખાય છે તેમજ હિંદી અને કાળા માણસને રખાય. આ વિચાર કંઇ ત્રેરજ હિંદી અને કાળા માણસને રખાય. આ વિચાર કંઇ ત્રેરજ હિંદી અને કાળા માણસને રખાય. આ વિચાર કંઇ ત્રેરજ ઓની નવા નથી. કચ્છી વખત આપણે વિષે બાલતાં તેઓ કહે છે " આ દેશકો તો કુકકર છે અથવા હુકકરની જેમ રહે છે." આ દેશકો તો કુકકર છે અથવા હુકકરની જેમ રહે છે." આ દેશકો શે કૃકકર છે અથવા હુકકરની જેમ રહે છે." આ દેશકો તે કૃકકર છે અથવા હુકકરની જેમ રહે છે." આ દેશકો તે કૃકકર છે અથવા હુકકરની જેમ રહે છે." આ દેશકો શે કૃકકર છે અથવા હુકકરની જેમ રહે છે." આ દેશકો થઈ કે તે સ્વાર્થ હુક અથવા હુકકરની જેમ રહે છે." આ દેશકો શે કૃકકર હુક અથવા હુકકરની જેમ રહે છે. શે અથવા હુકકરની હુક અથવા સ્વાર્થ કૃકકર અથવા સ્વાર્ય કૃકકર અથવા સ્વાર્થ કૃકકર અથવા સ્વાર્થ કૃકકર અથવા સ્વાર્થ કૃકકર અથવા સ્વાર્ય કૃકકર અથવા સ્વાર્ય કૃકકર અથવા સ્વાર્થ કૃકકર અથવા સ્વાર્ય કૃકકર સ્વાર્ય કૃકકર અથવા સ્વાર્ય કૃકકર અથ્ય સ્વાર્ય કૃકકર અથ્ય સ્વાર્ય કૃકકર

શું તો આપણને માલમ પડશે કે આપણે આપણી કૃરંજ સમજવા નથી તો પછી બજાવીએ કેમ ! કૃરજ ક્યારે સમજશું! અમને તો લાગે છે કે જ્યારે આપણને તે સમજવાની તિત્ર ઇંગ્લા થશે ત્યારેજ સમજશું. તે ઈચ્લા થવા પહેલાં આપણને હતા વધારે દુખ સહન કરવાં પડશે એવા અમને લાય છે.

'નાતાલ મરક્યુરી' ઉપર ગી. પોલાક કાગળ લખ્યો છે તે 'નાતાલ મરક્યુરી' એ જે ટીકા કરી

ઇમીંગ્રેશનની છે તે ભને આપણે વિચારવા જેવા ર'જાઢ છે. ગી. પોલાકના કાગળની નીચે ચરક્યરીએ ઇગ્રેશન અમલદારના

બચાવ છાપ્યા છે. તે બચાવ મરક્ષુરી પાતે ક્લુલ નધા રાખતું અને રખાય તેવા છે પણ નહીં. બચાવ એવા છે કે એ મી. સ્મીથને પ્રસ દ્વાપીત કરાવે છે. મી. સ્મીક્ષ કહે છે કે મો, કેરટવાલના દીકરાને તેના ભાષની ગેરદાજરીમાં દાખલ થવાના હક ન હતા. પણ હક હતા કે નહીં એ સાંગેત કરવા સારૂ તેમ શી. કાટવાલના દીકરા ઉતરવા માંગતા દતા. ગા સ્પાયે તેના હક શર કરી કાયકા પાતાના હાયમાં લોધા. મી, સ્મીથ માતે ક્છલ કરે છે કે કુવાન કાટવાલ પાસે ડાેમીસાપ્લિ અરડીપ્રીકેટ છે. એ અરડીપ્રીકેટ પાતાનીજ એારીસમાંથી સીધી રીતે નીક્લેલ કેમ જ અર્કશકે એ અમને ખબરજ નધી મડવી. બીજ કેસમાં તા મી. સ્મીથે કેપના અમલદારતી સતા પાતાના હાયમાં બચાવી લીધી હતી. તે કેસમાં તેજી જ્યાવ કર્યો છે તે તેની એશરમી ખતાને છે. કેપના હક્દારને કેમ જેતા અટકાવવાની એને કર્યા જરૂર ન હતી. પણ તેણે જોલુકમ ચલાવી હકદારને પાછા કાદયા. પણ અલમાં શ્રી. સ્ત્રીધના દેશ કહાડવા એ નકાસ છે. ગી. રમીય માછ સરકારના વખતમાં તેજ હતા પણ માછ સર કાર મુનાવન સરકાર જેટલી જીલમગાર ન હતી. હવે તા લુનીયન સરકારની જે કળ **હોય તે મી, સ્ત્રીયે મહત્વી રહી** છે. શુનીયન સરકારની મંજીરી બલકે તેના હકમ વિરા મી. સ્મીષ જેટલી ગ્રાપ્યતી વાપરે 😉 તેટલી. 🖦 પ્રાપ્યાર પછાન વાપરી શકે.

આ સખતીનાં સામે થવાની એકન મી. ગેડખર્સ કમીટીની ફરજ છે કેટલાક એમ માને છે કે તે કમીટી હવે જધ પડવી જોક્યે, જ્યાં સુધી મી, ગેડખર્સને અપાએલાં વચનેક પુરાં તથી પડવાં સાંસુધી કમીટીએ હર્કપાતી એકલવાની જરૂર છે. અપાએલાં વચન પળકવવામાં કમીટી અક્ષ્મ સૈય એ મી. ગેડખર્સ ખરૂં માન સમજરો અને તેમ કરવાથી કમીડીની હહ્યાની વિરોધ સફળ ચર્દ મચૂારો. હસીએશનના લુલમ એટલેક સખત છે કે તેની સામે એ આપએ ભરાવર નહીં અહ્યો તો હોંદીની જક આ દેશમાંથી જ્યાંના મખત આવે.

अभे अने अहवाडीके कामूची अवा है दक्षियार सण्यी भीव

જે દાલ યુનિયન હલીં કર્મા ચર્ચાઈ **સત્યાગહનાં** રહ્યું છે તેમા રગર્નેલ રાખેલા દ્રતે. **ઉંઢાં મુળ** અહું કંગ્રેન્ટની સામે માં ચીએહ લગ્રેક્ટન માં બેરીમેન વિગેર

મે ખરા થયા, ને જનગ્ય તમટને તેઓની કર્કલ ક્યુલ રાખી કાયદામાં નવાન કરે. આ વૈજા ચંચલા ભાગને જનાવી આપે છે કે સત્ય સદના પડ્યા હજુ વાત્માજ કરે છે. લાજ ના મુદ્દા ર દ્વા એ પત્ર મુદ્દખાદ આવે છે આપણે अस्यायना अयर मा न गर्भहतः स. मे तरवा ते तथा लेह द्वे એ લાઈમાર કાર્યાસામાં આવાવા, નહીં પાતા એમ જેવાઈ સાઇ પ છે. મે. સરાષ્ટ્રનર વિગેરના ભાઈના તન દિશારતાલાયક છે. નાતાલ મરક્યુરીના રોપાન્ટર જબાવે છે કે બેર શરાસ્તર સત્યાસદના દિવયમ ખેલ્લા હતા તે તેમણે જણાવેલ કે દીકિઓન જે મુદદ, સહ લવા હતા તે મુદદાના ભાગ દર્શિ याहता अयहामा येता तथा ये न येथी क्रेडिंग कल्दस સ્માર્ટમ ધાતાના ભાષભુમાં કપુત કરવું કે ત્ર્યુંબદવાળા કાયક, યુનિયન પાર્લામેટમાં ન ચાય એજ ઇંક ગણાય. માં મેરી મેતે પણ આવી જાતનું ભાવણ કરવું. બધા બતાણામા જોઈ શકાયું કે આપણી લડત તેઓના ધ્યાનમાં દ્વી અને આ બાદ આપણા પ્રયાસ વિના આ વખને ઉડી ગયા એ માત્ર સત્યાપ્રદેના જય છે

યુનિયન પારલામેંટમાં હીંદીને લગતી ખાળના

હથીઆરનાં ખીલમાંથી ર'ગબેદ દુર થયેં

તથાઓ વિષ્નું બીલ કોંમેડીમાં મળું ત્યારે પાઝા મી સાઇતર તેની સામે થયા અને દરખારન કરી કે 'કલન્ડ હોશને મીની સ્ટરની રજા વિના દ્રયોગારના પરવાના ન મળે' એ કલમ કાઢી નાખવી અને તેને બદલે એવી કલમ મુકવી કે પરવાના ની અમુક અથવા બધી અરજી વિષે માજીરડેટ મીનીસ્ટરને પૂછાવી શકે છે અને પોલે તે રદ પણ કરી શકે છે. તેમણે જમાવ્યું કે આવા ફેરફાર કરવાથી કાવદાની અદરને, રંગ એદ દુર થાય છે અને કાળા હોકોને નામેત્સી લાગતી અટકે છે કાયદામાં રંગબેદ દાખલ કરવાથી આપણે ખતે તેટલ દુર રહેવું જાઇએ. આ બાબનમાં બહુ હીંદા વિચાર કરવાનો છે, અને એવા એક શબ્દ કાયદામાં આવવા ન જાઇએ કે જે પાછળથી બહુ નુકશાનકર્તા થઇ પડે.

બચાવખાતાંતા પ્રધાત મી. રમટરો કહ્યું કે આ સુધારા **સફ સબાલદ કસુલ કરે એવા** પોતાને લાગે છે. રંગબેદ **લતે તાં સુધી કર્યા**ઇ તહીં દાખલ કરવા એકએ.

મી. વારસુ (સમરસેટ) એ જ્યાબ્યું કે ક્લરક માયુસ કાતે કહેવા એ મુફરર કરવું મુશ્કેલ હાવાથી તે કલમ સ્દ કરવી.

ગી. મેરીમેને કહ્યું કે પરવાનકના જાપતા બહુ આકરા રાખવાની જરૂર છે પણ તેમાં કધારે એકને મેરા અને બીજા તે કાળા બનાવ્યા તે વાતને ચેલ્ળવાની જરૂર ન હોવી જોઇએ. કેટલાક એવા મેરા પણ છે કે જેને હધીઆરનેક પરવાના ભાષવા એ બપંકર છે.

ું કેટલીક થયાં પછી વધુ ગતે છો. શાર્ડનેર સુચવેલ સુધારેલ માંભુર થયો.

ત્રણ પાઉંડના કર

સર ડેવીડ હંડરે તા. ૧૧ મોએ સવાલ પુછ્યા હતા કે ગીરમીડમાંથી મુકત થયેલા હીંદીએ પરના કર તાલુદ કરવા વિવેતું ભીલ આ વખતની પાર્લામેંટમાં રજુ કરવાની ઈરાદા સરકાર રાખે છે કે તહીં. જવાબમાં તીજેરી ખાતાના પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે હોંદી કામે સરકારને કેટલીક રજુઆતા કરેલી તેમાં આ બાબત પણ હતી અને સરકાર તે પર હજી વિચાર અલાવે છે.

ઈ મીગ્રેશન ખાતાપર 'મરકયુરી'ની ડીકા

મી. પોલાકતા કાગળ છાપી 'મરક્યુરી' ઠીક્ક કરે છે. ં કે:—'આ કામળ ઉપરથી તપાસ કરતાં અમને જે હકીકત 🖁 મળેલી છે તે અમે તેની નીચે જાપી છે. બન્ને હક્ષ્યકતાને સાથે મુર્ધ અમે ક્લીએ છીએ કે આવા શંકાવાળા કેસમાં ઉપર ઉપરથી તપાસ કરી દેશપાર કરવાના પગલાં ક્રેવામાં અલ્વે ત્યારે તે કાયદામાંજ કંઇ દેવ **છે એમ કરકાઇ નીસ** પક્ષપાતપણે જેતારતે લાગશે. નાના ક્રાટવાલ સર્ટીપીકેટ ધગવવાને લાયક દ્રાય અંગ કર્યાંગ્રેશન અમલદારતે સંતાય કારક રીતે લાગ્યું નહિ એવું જેતવા**માં આવે છે** ળીલ્ત છે**!કરા સાવકના સભધમાં કેપના ઇમીમેસન અમલદારે** પાઝાથી જબાવ્યું કે તે કેપટાઉન સુધી ભલે આવે, તેા પત્ત ડ્રેજન આગળ તેને અટકાવવામાં આવ્યો. દ્રૌંદી સવાલ તા અત્યારની સ્થિતિમાં આવા ખનાત્રો ભને તે વધારે ખેદ કારક છે. મી, લેખહે યુનિયન પ્રધાનાની સુલાકાત ઉપરથી એવું માનવા યામેલ છે કે નહક થતી દ્વાડમારીના અંત આવે એવા રીતે કબીમેશન કાયદાના અમલ કરવામાં આવશે. મી ગાખલેએ આ ઉપરથી પોતાના ક્ષેપ્રિતે એવી ખાત્રી પછ આપાં છે. આ સંબંધમાં ધીરજ અને તરમાશ નાળવવાતા તેમના વચના તરફ દીંદુસ્તાનના ક્ષેત્રાએ બહુ સતાય ખતાવ્યા **ડ્**તે. અર્ડી આપણે એવા દાખલા બનતા જોઇએ **છીએ કે** જે બા ગાખરાતે પ્રધાનાએ આપેલાં વચનથી ઉલકીજ હૃકી કન વ્યવાવનાગ છે. વડી સરકારે સારી રીતભાતની જે આસા બનાવી હતી તેને પણ ધાઇ નાખનાસ તે બનાવ છે. વળા લિકીશ ન્યાયના મુળ મુદદાના ભંગ થાય છે એવું તે भनावे छे. को आदी हाडभारी डाम्म परराक्ष**नी प्रका** पर પાડવામાં આવી હોય તે સુંચવસ ભરેલા મામલા ઉભા થાય. આપણા અમલદારા પરરાજ્યનું રક્ષણ ભાગવતા સાકા તરફ નેવી વરતાલુક ભનાવવાની સ્વ^પને **પણ હીંમત કરે** નહીં, તા **પછ**ી હીંદીઓને તેઓની વધુક્ષારીના બદલામાં જ્યારે એવી વસ્તક્ષક બતાવાય ત્યારે તેઓ શું ધારે?'

'દ્રાંસવાલ લીડર' જચ્ચાવે છે કે જરમીસ્ટન શૈકિશનની તક રારતે ફડ્યો ટાઉન કાઉનસીસ ફ૧૦ પાઉડમાં કર્યો છે. આ ફડ્યાયી બધા દીદી દ્રવે નવા સેક્શિનમાં જઇ વસશે તે તે એમને ઘર ફેરવવા વિગેરે સારૂ પા, ૬૧૦ સળશે. 'લીડર'નો ખળરપત્રિ જચ્ચાવે છે કે આ કામ કંઇ કાઉનસીશ મહેર બાની દાખલ નથી કરયું. કદાચ દીદીને કેસા કરીને કહ્યા ડત તેમ હીંદી કાઉનસીલને જંબી ખર્ચમાં ઉતારી શકત. વળી દીદી કંઇ નવા સેક્શિનમાં જવા જંધાએલા ન હતા. તેઓ જરમીસ્ટનમાં જ્યાં જઆ મુળત ત્યાં રહી શકત.

દેશભક્ત ગામલેનું મુંઅઇનું ભાષણ

(ગયા ખંકરી ચાલુ)

अंशीर दावत

आती अंबीर, श्रीतावाणी करने अशीवर कापरी दासत है. माने रुते हुं! दीतिनेत्यी दक्षित्र आसीक कराई करी. એ બીક નવાં સુધી ત્યાંના ગારાઓનાં મનમાંમાંથી ત ~~અથ ત્યાં સુધી સરખા~~ હકની તેા વાતજ. જવા रे।—जाक्य रेसपांपरे। स्रांतियी अने सकीसवासत रकी को એવા સંભવ નથી. ત્યાંના હીંદીએલના વેક્સ મિત્રા પણ એમ ખાત્રી ભાષે છે કે ત્યાં સુધી હોંદીઓને ખાટકાવવાની **ીક તેમનામાંથી કુર નથી થઈ લાં સુધી હીંદી**એના તરફ श्वारी वस्तव्यक्ष राजवानुं हमान्यु तेम्ब्रोनायी का सक्ते नहीं. ખા **હે** તે કેમના એક નાના ભાગના વિચાર છે. બીજો ભાગ એ પણ ત્રારા છે તે પણ હીંદીઓ તરાના હાલના વરતાનથી શરમાય છે. હતાં આવી મીક દુર થાય તેલ GEL તરા દિવસોષ્ટ ક્લોવી શકે. કેટલાકે તેા અને ખુકલા શ્વન્દ્રામાં કહ્યું છે કે જ્યાં સુધી **હીં**દીઓના આવવાના સવ કુર નહીં આવે ત્યાં સુધી અંગે હીંદીએતો ત્રાસ આપનાફ વર તન ચાલુ રાખીશું. દક્ષિણ ભાદીસના હીંદીઓ પણ એમ 🕶 પ્રાથ્થે છે 🧎 વધારે હીંદીઓ ત્યાં અન્ય નહીં. અને તે અમ કારી નાંખવાની જરૂર તેમને જણાઇ છે. ધાડાંક વરસ **થી આશરે ગાળીસ કે પગાસ હોંદીઓ દર વરસે દાખલ થ**વા પાત્રે છે અને તે નહીંજ જેવી સાંખ્યા છે. તેથી દક્ષિણ વ્યાદીકાના દેવિઓએ, દેવના કાયદાની નજરમાં સમાન પ્રજ क्यायाने क्ये क्यानी कन्यायी करें सुसभी शक्तीतियां रिशार अराववानीक आम्ब राज्ये। छे. ज्याना देव के हे त्यं रहेता दक्षिणा सांतियी अने सदीसवाभत रदीने पेता તું છવન ગાળી શકે, આવાદ થાય અને આગળ વધે. ગયે વરસે થી. ગાંધી અને જનરલ સ્મટલ જે સમાધાની ઉપર **વ્યાખ્યા હતા કે જેના સરણે લત્યામદની લડાઈ ગયે પડી** दती ते सभाषानी आज रखें हती. - धुनीयन सरकार नवा **ુવર્ગિકન કારદામાં હીંદીએ! સામે** કંઇ તફાવત નહીં રાખે એમ મ્યુલ વર્ષ છે, અને ચી. ગાંધીએ એટલું સ્વીકારમું છે કે ક્ષ્મીચ્રેસન ક્ષ્મદાના અમલ કરવામાં ભવકથી મતી ખાટ પુરી પાડવા જેટલા તથા કામની ખાસ જરૂરીમાત જેના 👊 📭 જાવણી પામેલા પાસુરાતે દર વરસે યુનીયનમાં દાખલ **થવા કેવામાં આવે.** તે સંખ્યા દ્રાંસવાલ માટે છ*ન*ી કરાવ વામાં આવી છે. હાલના સવદાથી તેા ઉત્તર પણ ફીંદી ડ્રાંસ વાલમાં પેસી શકે નહીં. આપ્લ યુનીયનમાં આળીસ હીંદી મોતે દર વસ્ત્રે દાખલ કરવાની મામસી કરવામાં આવી છે. સમાધાનીના દેવ એ છે કે એમ્પાયરની પ્રજ તરીકેના હોંદી મોના હોર કાયદાની નજરમાં સમાન જળવી સકાય અને નવા દગીમ ટાના ગાંધેલા પ્રમાણને લીધે દીંદીઓ તરફના **ખાદીકા ભરાઈ જ્યાંના ભય મુટે**ાપીઅનામાંથી જેતા રહે. **ખાય થાંય એટલે ત્યાંના હીંદીએ! બીજી બાળતાેમાં વધા**રે **ન્યાય, વધારે સમાનના અને વધારે માયા**ળુ વસ્તાલુકને માટે વધારે એટલી લડી રહે. દક્ષિણ આદીકામાં મેં માર્ કારય अब रस्ते करेथुं **छे. अने त्यांना होंटिमिनो**ं के आअसी भा बती तेना करता में कोई पद्म वधार के मेला आन्

નથી. યુરાપાં અને સાથે મળવાના અને મળેલા લાભ ખીજ દેશું હીંદીને પહેલાં મળ્યા ન હતા, અને આને લીધે તે ક્ષાદાનાં આંતઃકરણમાં અસર શાય એવી રીતે ત્યાય અને મનુષ્ય ધરમ માટે બાલવાને શક્તિમાન થયા હતા. અને દેટલાનની સાથે તો અતાજત વાલચિત પણ કરી હતી.

ઉપાઇ ખારખુંની નીતિ

દક્ષિણ માદ્રીકારી હીંદુસ્તાન માવવા પાછા ફર્યા તેને આગર્લે દીવસે જ્યારે મેં જાણ્યું કે દક્ષિણ **બા**ક્રીકામાં મેં के नीति अद्भाष करी हती तेना संभाषमां हेटबाठ ब्रोहानी એવા મત હતા કે મારે ઉલાડાં ગારમાંની નીતિ મહસ્ય aરવી એઈતી હતી અને લગાર પા**લું** હઠવું એઈતું ન હતું, તેમજ મી. ગાંધીએ હોંદુસ્તાનના હકા જતા કર્યા હતા ખતે મેં તેને ટેકા આપ્યા હતા ત્યારે મને લણી અન્નયળી થઈ, આ ટીકાના સંબંધમાં હું એટલું કહી શકું શું કે ≈ાવું કહેતારાને દક્ષિણ ≈ાક્રોકાના સવાલનું બરાબર તાનજ ન હતું. ત્યાં રહેતા હોંદીઓની મુખ્ય ઉમેદ એ છે કે ત્યાં હવે વધુ ઢીંદીએ။ જાય નહીં પણ તેઓ ઢાલમાં જે સ્થિતિ માં જીવન ગાળે છે તેમાં એવા સુધારા થયા જોઈએ કે સ્વ રાત્મ બાેમવતી પ્રજામાં ઉપયોગી ભાગ બજવવાને શાયક ખતવા એટલી તકા મળ, અને જો આ પ્રશ્નને વ્યવહારીક દ્રષ્ટિયી એઈએ તેલ્જ તે તેલ મળવાના સંજાવ છે. હ દક્ષિણ ખાદીકામાં ઉપાડાં વ્યારહ્યુંની નીનિને માટે સહેલાઈ -થી બહાર પડયા હોત. એ વિષય ઉપર મેં છટાદારભાષસો મર્યા દ્વાત અને એ છટાદાર ભાષણા કર્યા છે એવા લામણી થી દ્વીદુરતાન પાછા ક્યેરે ક્રેલ. પણ દક્ષિણ આદીકાના હોંદીઓનું કામ આવી રીતે હું ખજવી શક્યા ન હોત. યુરાપાંભના ત્રમે તે જેખમે દ્રીદાંઓને કાદી યુકવાને કહ નિશ્વયવાળા થયા હેાત. અને એવા રસ્તેા પશ્ડવાધી તે દેશ છેડવાનું દ્વીદીઓને જસદીથી ચાત. કેટલાક કહે છે કે મી. માંધી હોંદાઓનું દિત જળવતા નયી, પણ મને કહેવા દેશ મી. **આંધીએ હીંદતું માન અને હિત જાળવવાની ખાતર**જ ચાર વખત કેદખાતું સેવ્યું છે. અને સાધારખુ વરગતા ૨૭૦૦ દ્વીદીઓમાં તેઓ એ અસર ઉત્પન્ન કરી શક્યા છે. વ્યત્યારે એસ્પાયરમાં દીંદીએકતો કરજળે અ**મુક હદમાંજ જ**ળ વાય તેમ છે. દાલ વિચારમાં જે દર્ધા રહ્નેલા છે તે વ્યવ દારમાં મુક્તા જેવા ધીમે ધીમેજ બનશે. પણ તે તે**ા ધલ**ું જ ધીમે ધીમે બનરા અને હોંદુરતાનમાંની આપણી સ્થિતિ સુધરવા ઉપર ઘણા ખરા આધાર રહે છે

હાલની સ્થિતિ

છેવડમાં भી. ગાખ હેએ કહ્યું: હું ખેરતે જાઉ તે પહેલાં તમે મને પૂછશા કે દક્ષિણ ભારતિકામાં હાલ કેવી સ્થિતિ છે, તા તેના જવાળમાં જમ્યુવવાનું કે અમારી મુલાકાત વખતે જનરલ ભાષાએ જેમ મને કહ્યું તેમ ભાષણા દુ:ખા ભહુજ છે અને તે એટલાં બધાં કે દક્ષિણ ભારતિકામાં ગમે તેવું મજબુત પ્રધાનમંડળ બધાં દુ:ખા એક્દમ દુર કરી શકે નહીં અને તેમ કરે તા તેમની સન્નાજ ખુંચવી શેવામાં આવે. સ્થિતિ એવી છે કે આપણે સતન લડાક ચાલુ રાખીએ તેમ હતી આપણે ધીમા અને દદ સધારા કરતાં બીજી કંઈ આપલા રાખી સ્થાપો શ્રી તેમ અને કદ સધારા કરતાં બીજી કંઈ આસા રાખી સ્થાપો મતી. પહેલી એ મા તો તમનનજ સુધારા થયા જોઈએ. તેમાંની પહેલી એ કે મી. ગાધી અને જનરલ સ્મારલ વર્ષ સત્યામદની સાક

20]

સંખંધી જે આપગલાઉ સમાધાની થઈ છે અને તેના વિષેતું के भीश पालिंगेंटमां अर्ध चभते पत्तार करि सम्युं न दव તે આ વખતે કૃતેતમંદીથી પસાર થવું ભોઈયે. હું ધાર હું કે પ્રમુચિયન કાયદાની એ સખનાઈ છે તે પસ હવે. જયદી થી તરમ પાણે. એટલે હેરાતગલી એમ્બી થઇ જશે, પછી પેલા રાક્ષસી ત્રણ પાઉદના કર પણ આ વરસથી બધ કર વાતું ભીલ પાશ્રાંમેંટમાં આવ્યુલમાં આવશે. આ બાલતામાં પાતાતાથી ખતી શકે તેરલુ કરવાનું ત્યાંના પ્રધાનાએ સને વચન આપ્યું છે. કેળવણીના સંજધમાં પણ પ્રક્રસા શાંભીથી સ્થિતિ સુધારવામાં આવશે. અને ગાહ હા અને ટાઉનશીપ એક્ટને જેમ બને તેમ નરમ બનાવવામાં ભાવશે તેમ હતાં આપણે અહીંમાં ખુલ્લા ત્યાયની મામણી કરીએ છીએ. અને તેની પછવાડે માત્ર દીદી સરકાર અને ઈચ્લાંડની સર કારનીજ નહીં પરંતુ દક્ષિણ આદિકાના સારા કેળવાયલા ધરત્રની પણ દીવસાજ છે. અને તે લડાઈના સબપમાં જો આ દેશમાં આપણે આપણી કરજ બરાબર બજાવીએ તા ત્યાં રહેતા આપણા દેસઅધિયા છત મેળવશે. **અને આ** મારા હેવડના નિરહ્ય છે. બાતુઓ અને સદમદસ્યા ! ઇત્ર સાંડ અને દક્ષિણ આશીકાના આ લડાઇના પક્ષના આપણા મિત્રોને જેમ લાગે છે તેમ મને પણ થહું લાગી આવે છે કે તબુ સુધી આપણા ભાઈએ છે દક્ષિણ આદીકામાં પણી **લ**સ્કલો અને દુ ખા વેડીને પોતાનુ સ્વમાન જાળવવા શડાઈ લકે છે તે તરફ દોંદુસ્તાને પાતાની ફરજ બજાવી નથી. માત્ર એકજ માણસ—મારા મિત્ર રતત તાતા—કે જેમના તરફ દક્ષિણ આદીકાના શાંકા માનની અને પ્રેમની લાગણી ધી લુએ છે તેમણે પણાજ માટા અને સરસ દાખલા બેસા ડ્યા છે. મહાસમાં તેમજ અદ્દીની ક્યારીઓએ પાસિની મદદ કરી છે પણ તે મસ્યુજિ નાની છે. તેમ હતાં હું ધારું કું કે ભુતકાળમાં આપણી એટલી શિપિસના હતી તેટલી અવિધ્યમાં દવેથી નદીં રહે. હું અથા રાખું છું કે દક્ષિણ આદીકાના દીદીએકના સવસ્ત્રપર આપણે કાળછ રાખશું કે જેથી કરીતે ત્યાંના આપણા દેશબધિવાના અનમાં હીંમત રહે કે આપણે એકત્રપણે તેમની સાથે છીએ. વળી દું આશા રાખું હું કે આજ સુધી આપણે જે મદદ કરી છે તેના કરતાં ભવિષ્યમાં પક્સાની સારી રકમ બેગી કરી ત્રાપ્ત્રીયું. વળી યાદ રાખા કે તેઓને લાગ્રઇની વાળનમાં મહદની જરૂર છે એટલુંજ નહીં પરંતુ તેઓનાં ભાળભચ્ચાંએક ની નઈ તિક અને આર્થિક સ્થિતિ સુધારવામાં અને કેળવણી ના સળધમાં મદદની જરૂર છે. છેવટમાં મુદ રાખવાનું છે કે આમાં કુકત દક્ષિણ આફ્રીકાના હીંદીએકનુંજ હિત સમા મમાં નથી પણ આપ્યી હીંદી પ્રજાનું હિત સમાયેલું છે. તેટલા માટે આ સંબંધમાં આપણે જેટલી ફરજ બન્નવીશું તેટલા પ્રમાણમાં આ મહાન રાજ્યમાં સુધરેલા લોકાના સ્વ માનને યાત્ર્ય આપણે ખતીશું, તેકશાળ પ્રમાણમાં આપણા દેશનું, આપણાં ભાળધાનું, અને આપણાં ખાળધાનાં ભાળધા નું અમું કરી શકીશું.

થી. ગાખલેના ઉપકારના કરાવ

થી. માંખલેતું લાયલ પુરં થઈ રહ્યા પછી તીએ પ્રમાણે તા દેશન લન્નામાં પકાર કરવામાં ભાગ્યા હતા :—

્ દક્ષિયા આક્રોકામાં વસતા આપણા દેશમાંધવાતા નિર્મા પ્રાથિ ક્વીકારીને એક. મી. છા. કે, માપ્યો સી. આક્ર, સે માં પ્રાથિકિમાં મુખ હતા કાર્યકે પાલ કરતાં ક્રમકૃતા કહેઈના

ની આ અહેરસભા તેમને હસ અર્ચા આવકાર આપે છે. દક્ષિણ આદીકાની યુનીયન સરકારે તેંમજ લાં વસતી તમામ પ્રજ્ય એ છો. મી. ગાપકોને જે આદરમાન આપ્યું છે તેની માન પુરવક આ સભા તેંધ હે છે, અને એા. મી. ગાપકોએ સંસ્થાનવાસીઓ અને હીંદીઓની વચ્ચે સારી સમભુતી ઉત્ત પુરુષ સતીવાતરક પરિ મામ આવશે અને ઓડીસ સહેનસહતના સફેરીઓ અને ઓડીસ સહેનસહતના સફેરીઓ અને ઓડીસ સહન્યતિ સન્ત હીંદીઓની સ્થિતને સમસે જે સવાસ ઉભે અપેકાર છે તેનું અનતે આડીસ સહતની પ્રજ્યા હીંદીઓની સ્થિતને સમસે જે સવાસ ઉભે અપેકાર છે તેનું અનતે આડી સ્થિતને સમસે જે સવાસ ઉભે અપેકાર છે તેનું અનતે આડી સ્થિતને સમસે જે સવાસ ઉભે અપેકાર એ તેનું અનતે આડી સ્થિતને સમસે જે સવાસ ઉભે અપેકાર એ તેનું અનતે આડી સ્થિતને સમસે તેના સ્થાર સ્થ

એા. થી. થી. એવ. લારપરારાવે

જબાળ્યું કે:— એ. મી. એ ખરેએ આ સવારાની નીરેડે સાવવામાં વડી સરકારની અને આ દેલના રેશિની ધર્યું વરસની મુશ્કેલી કે જેનું નિરાકરણ અસંભવિત લાગાં હતું તેના સંતિષકારક રીતે નિકાલ લાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. જ્યારે મેં શાંભળ્યું કે એ. મી. ગાખતે દક્ષિણ આદીકા જવાના છે સારે મારી ખાતરી હતી કે તે જરૂર ક્લેદમંદ્ર નીવડરેં. મી. ગેલ્પલેની સમજવવાની ઉખી શક્તિ અને બેલવાની છટા થી બને પક્ષમાં સારી સમજ પેદા થઈ છે અને તેથી સારા પરિભાગની હું આશા રાખું છું.

સર ભાજમંદ્ર કોરનામ

ઉપરના કરાવને ટેકા ભાષતાં જ્યાંત્યું કે મી. ગામકનાં ભાષણું પછી હવે મારે કંઇ દીકા કરવાની જ્વર રહેતી નથી. ગી. ગામકોએ જ્યાંત્યું છે કે તમાસ હીંદીઓને માટે દક્ષિણું આદિકાનાં ભારામાં ખુલ્લાં રાખવાને આપણું પણો ભાસહ કરવા જોઈએ તહીં અને હું તેની શાધ મળતા થાઉ છું. પણ હાલમાં ત્યાં રહેતા હીંદીઓની સુરક્તીઓ ઓછી કરવા પ્રયત્ન કરવા જોઇએ.

ખી. કેરથ, એ. વાદીયાં એ

ઉપરના દરાવને ટેકા આપતાં જસાવ્યું કે શી. સાખરાને હીંદુ રનાનના પ્રતીનીધી તરીક મેકસ્યા ન હતા પચ કું કર્યું છે કે જો કાઈ પ્રતીનીધીના સુંહણી કરવામાં આવી કેત તો થી. ગ્રાપ્પર્શ સિવાય બીજ કાઇને સુંહવામાં અવત નહીં. તેમા એ નિલ્લાસ્થપણે હીંદની સેવા કરી છે. દક્ષિણ આદીકાના હીંદીઓને સદદ કરવાને આપણે એકસંપથી દેશવ કરવા એઇ એ, અને તેઓનું દુ:ખ ટાળવાના ઉપયો હાથ ધરવા એઇને. ત

ગી, હાઇ યુસુર સાંભાગીએ ઉપલા કરાવને ટીકા આપ્યા પછી કરાવ પસાર થયા હતા. બાદ શેરીફના અને પ્રમુખના ઉપકાર માની સ**સા નિયરયન** થઇ હતી. સિપુર**ય**

દેશભક્ત ગામલેને પુનામાં માન

દેશનાત ગાખને મુંબાધી તા. ૧૬ મી ડીસેમ્બરે યુના પહેંચ્યા હતા. ત્યાં તા. ૧૯ મીએ તેમના આનમાં એલ્ડી સભા મળી હતી. મ્યુનીસીપાવીડીના પ્રકુખ સરદાર નવરાછ પલમછ પ્રમુખસ્થાને હતા. 'શાન પ્રકાશ' જ્યારે છે કે અધી કામના હીંડોનાથી સભાસ્થાન ચીકાર સરાહ રહ્યું હતું. વૈદ્યાસકન કન્યાસાળાની કન્યાંના અને એક સાલ્કોના સ્થ માસરે ૨૦૦ ઓંગોએ હાજરી ભાષો હતી. ધોટફારમ પર ડા. ભાંડરકર, સરદાર કૃપુસામાં મુદલીયાર, મીમંત બાળા સાઢેળ પંતસભાવ, એક્ત. માસવી સ્ટીઉદીન અહમદ, રાવ બહાદુર માડબાઢે, રેવ. ડા. મેકનીક્સ, રેવ. રાજરટસન, પ્રેદ કાલે, ધી. કેવકર, પ્રી. દેવકર, પ્રી. પ્રાંજપે, અને ભીજ કણા આમેલાન શહરમાં તથા ભાનુએ હતાં. પ્રમુખે પ્રથમ મી. મામની તારીફ કર્યાં બાદ મી. મામલેએ દક્ષિણ આદિકાના હીંદીની વિચતિનું ખ્યાન કરવું હતું, અને તેઓની લહતમાં સદદ દેતા રહેવાની જરૂર જણાવી હતી. ભાષણ પૂર્ય થયા બાદ ડા. સર આંડારકરે મી. મામલેના આભાર પ્રાન્યા વિષે દરાવ રહ્યુ કર્યા હતા, અને રા. ખ. ગેડબાઢેએ તથા એકના સ્ટીયુદીન અહમદે તેને ટેકા આપ્યા હતા.

પરશુરણ

ડરબન ચેમ્બર મોક્કા કામરસના રિપારટમાં જમ્લાવ્યું છે કે દ્રસિવાલમાં ૧૯૧૨ માં દ્વીદાને વેપારી પરવાના ૩૯૭૫ આપવામાં આવ્યા હતા. ૧૯૧૧ માં ૩૯૧૫ વ્યાપવામાં આવ્યા હતા. નાતાલમાં ૧૯૧૦ ના સુન માસ સુધીમાં દ્વીદી પરવાના ૯૮૭ હતા. અને હવે મનાય છે કે તેમાં ધઢાડા થયા છે. કેપની સંખ્યા ચેમ્બરને મળી શકી નથી.

'તાતાલ અરક્યુરી'ના ખળરપત્રિ કેપટાઉનથી જસાધ છે કે ઈ'મીશ્રેશન ખીશ કહાંચ આ પાલીમેટમાં તજ આવે એધા અંભવ છે. આમ થશે તે વળી સુક્ષેક લંભાય એવું બંતે. માસ્સે ધાર્યું મિધ્યા થયાજ કરે છે.

ાર્સ્યાનથી ગી, એમ. આઈ, પટેલે ' મદરેસા તાર્ડફુલ ઇસ લામ કાસમારી ' તો હિસાય લખી મેક્ક્યો છે તેમાં જમા વેલ છે કે દી, અહીસ અને કદને દીવસે ઉપરાવેલ તે રક્ષ્મો મળી કુલ પા. ફ્લ-૧-૧૦ મળેલ તેમાંથી પા. ૪-૮-૬ તે! ખરચ બાદ જતાં પા. દ્રષ્ટ-૧૩-૪ રહેલ છે તે સુરતવાળા ગી. હાજ મહમદ અહમદ જુવાતે ત્યાં મદરેસાને નામે અના મત છે. મદરેસાને મદદ કરનારાઓના ઉપકાર માની વધુ મદદની જરૂર વિવે પણ તેમાં લખેશ છે.

ે દેશામ તાલુકામાં દાર ભનાવવાની વધ્યું કાકી છે તેમાં દર વર્મ કર્ક, ૦૦૦ મેલન દાર ખતે છે. તે બધા હીંદીઓને સાર્જ દેશ છે. તેના એક પીપા ઉપર ૪૦ પાઉડના સર કારી કર છે.

હેડીરમીયના એક માછએડ પાસે એક હીંદી ત્રીસ વખત પાતાના થયી પાસેથી લાગી છુટવાના તહેમનપર પકડાએઢો તે જેલ અમેઢા, ત્યારે તો તેને તેના પશીની નાકરી કરતાં જેલન પશ્યે હેલી જેહએ!

શિમમાંડના લાકતર જયાવે છે કે એ સાતાળાના મેપ કાળા દાંકાને સાર લાપરવામાં આવે છે તે જોખસકારક છે. તે વાપરવાથી કેટલાંક કરળાં ભાળદાનાં સરસ્યુ ત્રીપજેમાં છે. આ હરિકત હીંદી સાલાપેકને ખાતમાં શખવાળેય છે.

હારડીંગના માછસેટ ટીમ કરતાં જ્યાંથે છે કે જે કાઈ ગારી ક્યારતની સાથે કાંગા માળા મહમામથી માસ તો તેને પણી ભારે સભ્ય મળે છે. પણ જે કાળી ચારતની માર્થે ક્યારા તેમ વરતે તો કાની કરકાર કાંગ્રી કરતું નથી. આ પાક્કમાં માને છે કે આ માટા માન્યાય છે કે તેના ઉપાય પાક્કમાં સાથિક. કોશ્રીયતાથી મી. મહમદ માછ સલુષ્ટ લખે છે કે :— ખાલવડ ગામમાં એક પ્રત્યોતાલની તથા એક કન્યાસાળાની ખાસ જરૂર છે. માંદગી વખતે દાકતરને સુરતથી બોલાવવા પડે છે અને તેને આવતાં ઓલામાં ઓલા એક દિવસ શાય છે. કન્યાસાળા માટે જમીન તથા મકાનનાં ખરચના અરધા પશ્ચા ગાયકવાડ સરકાર આપવા તાપીયર છે. આશા છે કે આગેવાન કોકા આ અર્ચા ઉપાદી કેરો અને ઉપરાધાં શર કરશે.

અમે જબ્યુલવાને દિલમીર છોએ કે મી. સુરેનદરાય મેઠ જેએ લગભગ અદાર માસની જેલ સલામહી તરીકે કોમથી હતી તેને ખબર મુજ્ય છે કે તેમના બહેન વધવા થયાં છે. તેમના બનેવી એ ના. માયકલાકના સેક્ટરી હતા. તેમની બહેન સાત્ર ૨૧ વરસની વધના છે.

જેદાનીસબરગની નિશાળ જે ઉપડી ચુકો છે તેમાં છે કરા છોકરી મળી હવે ૧૪૦ તી સંખ્યા થઇ છે ને કામ ભરેત્વર શરૂ થઇ ત્રયું છે. મી. નાઈ જે વડા મહેતાછ તીમાયા છે તે હતુ નિશાળમાં નથી આવ્યા. તે બાબત મી. હબીબ મેટલે કામળ લખ્યા છે.

ગ્રાહકાને સુચના

મણા માહોર વરસતા લવાજમાં હીસાએ અમતે લસ્યુ-મામ તું, માર ખામતું કે છ મામતું એમ લવાજમ ત્રાહ્મી છે. અમે તમારે લવાજમ ક્ષેપ્યું કર્યું સારે ક્ષેપી સમજથી કરેલું કે માહોર વરસ વરસતું લવાજમ આગળથી બેરસારે. પણ અમે છ સામતું કે લસ્યુ માસતું શું લક્ષ્યું એ કંઇ સુચન્યું તથી તેથી વરસતે હીસાએ મણ ખામતું પણ લવા -જય અમતે ત્રાહ્મલામાં આવે છે, આવી અમારી પાસે તેમપાતું કામ તકાયું વધી પાયું છે તે કેટલાક અમારે તકામા વખત માળવા પહે છે. આવી અમે માહકાને વિનંતિ પુરવક જણાવીએ છીએ કે હવે પછી સવાજમતું કર તીમે —

> વારસીક લવાજગ અગહિંધી • ૧૪ ૦ હમાસિક અગહિંધી • ૮ ૦ ત્રિગાસિક અગહિંધી • ૫ ૦

લવાજગતી ગયુતરી કરવામાં મહીતાની અધવયથી તહીં યાય. એટલે કે દાખલા તરીકે અમતે કાઈ મહીતાની અધ વયમાં પાંચા મોકલે તો તેનું લવાજમ તે સહીતાની કર વાતથી શરૂ થયું થયુંથી તે તે મહીતાના જે સર્ધક નીકવી યુક્યા હશે તે મેકલી દેવામાં આવશે. તે તે મહીતાના પેલા અંક પછી જે લવાજમ અરબાં હશે તે બીજ મામ માં દાખલ કરવામાં આવશે. અમારે જ્યાવવું જોકએ કે આવા તિમમ કલ્યાખરા છાયાઓમાં જોવામાં આવે છે તે તેમ ત કરાય તા ચાપાકનું અમ હદ ઉપરાંત વધી પડે છે. અમારા નાના કરખા ખાતામાં પણ એક નામ ચાર દેશનો દાખલ કરવું પહે છે. અમારી ઉત્રેદ એવી છે કે કામની કરકલર બીજાં ખાતાઓ કરીતે કો સ્થા, નાં લખાણ કું સં મે દુખ્યામી વસ્તુઓથી કરીતે કો સ્થા, નાં લખાણ કું સં મેધા દર્શક લાંચનાકૃષ્ણ કરીતે કો સ્થા, નાં લખાણ કું સં

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

HERY & og'.

(હવા વિષે ગયા અંકથી ચાલુ)

ખાપણે ખત્રાઉના પ્રકારસમાં એઈ ગયા કે હવા **હો**વાના **માર્થ તે તાક છે—**મેહું *ન*ર્દી—મેમ છતાં પર્ણાજ વેહા **માનસોને ભરા**ભર ભાસ ક્ષેતાં આવડે છે. ખદ્ર મામ્યુસા મોહા વાટે શાસ ક્ષેત્ર છે. આ ટ્રેય ઇન્બ કરે છે. બલ્ **થાંડી હવા એ મેાં વાટે હેવાય તે**! પ્રસ્તી વાર શરદી **વ**છ **ખાવે છે તે સાદ ખેરતી જાય છે.** દ્વામાંની રજક્રણો મેાડા વાટે ધાસ દ્વેનારના કેક્સામાં પ્રવેશ કરે છે તેવી કેટલીકવાર કેમ્સનિ મારી દાની પહેલું છે. આના પ્રત્યક્ષ અનુલવ વિશાયત જેવા શહેરમાં હારત માટે જાય છે. ત્યાં ઘણી સીમ નોઓને શીધે નવેમ્બર માસમાં બંદુ 'ફાત્ર '—પીળી ધુમસ જાય છે. તેમાં ક્રીસ્ટ્રી કાળી રજક્યો દેશ્ય છે. જે માણસ તે રુજક્રોથી ભરેલી હવા માં વાઢે લીએ છે તેના યુંકમાં તે જેવામાં આવે છે. આમ ન સાથ તેટલા સાર કેટલીક સિલ્મા ~~જેને નાક વાટે ચાસ ક્ષેત્રાની મ્માદન નથી હે~~લ્તી તે માં ઉપર ખાસ નાળી વાળી ધુમતી લાંધે છે. એ યુમતી **ખાલસીની ગરજ સારે છે**. તેમાં **ગ**ઈને હવા જાય છે તે ચાળા થાય છે. કેટલાક વખત વપરાના પછી તે સુગતી તપાસી હોય તેં! તેમાં રજકણા જેવામાં ભાવશે. આવી આવારી હવારે નાકમાં રાખેલી છે. નાકથી ક્ષેત્રાએલી હવા **પાક થયા પ્રછીજ ફિસાં**ને પ**હે**ાચે છે. વળી નાકમાંથી ક્ષેવા એલી હવા ચરમ જાતે અંદર ઉતરે છે. આ વાત ધ્યાનમાં રાખી દરરેક મામસે નાક વાટેલ હવા કેતાં શીખી **રેવું એકએ. વે કંઇ ગ્ર**લ્ડેલીની વાત નથી. ન ચાલતા હૈતાં એ સારે મેં ગંધ રાખતું જોઇએ. જેઓને માં ઉપારુ રાખવાની ટેવ પડી ગઈ હેમ તેવે. મારે પડદા न्यांची रातना सूत्र मेटबे पराह्ये नाह वाटेक बास बेवारी. વાર્થી હવાર શાંજ ખુલ્લી હવામાં ઉભી તેવો નાંક વીસેક વાર कास केवा. व्याम करवाची नाकेक कास केवानी देव पडी करो. तंदरस्त कने नाक्ष्यी कास हेनार भाजस पत्र नाक्ष **पांडे क्लेकां स्वम्फ क्लामां साक्ष देन** ते। तेनी फाती भूक **જાત અને પહેલ્યા થશે. આ અખતરા દરરેક માસ્ક્રો** કરવા વાયક છે. અખતરા કરનારે શરૂવાનમાં અલીનું માપ ક્ષેત્રું ने मेर भास पानी हरी बेवुं, ते कोशे है तेरबी द्रंशी सुहत भां तेनी अती अंधेक विशेष पढ़ेल्या बच छे. श्रीका विजेरे **ાગ્યમેલની કસરત કરાવે છે** તેમાં પણ એજ સદસ્ય રહ્યું છે. **હપારાથી કશ્નભેલ ફેરવતાં ચાસ ઉડા ને ખુ**ભ કેવાય છે. તે **થી ખતી પૂર્વ પહેલી તે મજબૂત લતે છે.**

આમ હવા કેમ હેવી એ જાસ્વાની સાથે ખુલ્લી હવા રાત ને દહાડા હેવાની ટેવ પાડવાની જરૂર છે. આપણી સાધારના આદતા એવી છે કે આપણે દિવસના ધરમાં કે દુશનામાં ગોંધાઇ સ્ડીએ છીએ ને રાતના પણ તાજેરીના જેવી ઓરડીઓમાં સુકએ છીએ. આરી ભારમાં હાેવ તે પણ અંધ કરી દુકએ છીએ. આ ટેવ ઘણીજ વખાડવા જેવી છે, જેટલા વખત બને તેટલા વખત ને ખસુસ કરી તે સતી વળા આપણે ખુલ્લી હવાજ લેવી ઘટે છે. એટલે જેનાથી ખતે તેલે તાે ઉધાડા વર્ષકામાં, અગલ્લામાં, ક્યામાં કે દરાકામાં સુવું જોઈએ. જેના નસીબમાં આમ કરવાનું

તથી તેએ પેલ્નાની કાટડીના જેટલા દરવાના ને ખારી ખુલ્યાં રાખી શક્ય તેટલાં રાખવાં જેમએ, હવા જે આપસને ચાવીશે કસાક ખાવાના ખારાક છે તેનાથી ડરવાનું **બીલકુલ** નથી. ઉધાડી હવા કે સવારની કારી હવા સવાયી માંદગી યાય એવી વાત એ માત્ર વદેમ છે. જેણે કુટેવાેથી પાતા નાં ફેક્સાં બગાડ્યાં છે તેને એકાએક ખુલ્લી હવા ઢોવાથી શરદી થણ ભાવવાના સભાવ છે. તેવા માણસે એવી શરદી થી કરવાનું નથી. એ શરદી ઢુંક મુદનમાંજ દુર થઈ જશે. ક્ષપની બીમારી ભાગવનારાને સાર હાલ યુરાયમાં ઠેકાએ ડેકાણે ખુલ્લી હવા મળે તેવાં ખુલ્લાં મકાના ભાષવામાં આવ્યાં છે. દેશમાં મરકોના ઉપદય રવાજ કરે છે તેનું ખાસ કારણ આપણી દ્વા બગાડવાની અને બગડેલી હવા ક્ષેત્રાની ભુરી આદન એ છે. નાલ્યુકમાં નાલ્યુક માણસ पुरती दवा क्षेप ते। तेने क्षामदीक भाष को व्योक्तक दिते માનવા જેવી હકિકન છે. દ્વા નહીં બગાડનાં ને સ્વચ્છ દ્વા ક્ષેતાં આપણે શીખી લઇએ તા આપણે પણા રાગેરમાં થી સહેએ બચી જઈએ ને દક્ષિણ આશીકા જેવા યુલકમાં આપણી ઉપર ગંદુશીના જે આરોપ છે તે કેટલેક દરસ્જે દુર

જેમ ખુલ્લી હવામાં સુવાની જરૂર છે તેમજ મેં ઉપર નહીં એહવાની જરૂર છે. ઘણા હીંદીની ખાદત મેં ડાંકીને સુવાની છે. આમ કરવાથી આપણા બહાર નીકળેલા કેરી યાસ આપણેજ લાઈએ છીએ. હવા એ વસ્તુ એવી છે કે જરૂા મારગ હોય તો ત્યાં તે પેસી જાય છે. 'આપણું એહ વાનું ગમે તેમ લપેડ્યું હોય તો પણ બહારની હવા થોડી ઘણી તેમાં પેસી જાય છે. જો આમ નજ થતું હેય તે આપણે માથા સુધી એહીને સુના હોઈએ તો 'શું મળાઇનેજ મરી જાઈએ. પણ તેમ નથી થતું કેમકે થોડી ઘણી પ્રાપ્યુ વાયુવાળી બહારની હવા મળ્યા કરે છે. પણ તેટશું ભસ નથી. 'માથે ટાદવાય તો માથા ઉપર કંઇ તેમ્બું વસ્ત્ર હપે ડવું કે કાન ટાપી પહેરવી પણ નાક તો જરૂર બહારરાખવું એપ્રએ. મમે તેટલી કડી પડ્યી હોય સારે પણ નાકને હાંકી તે ન શુવું જોઈએ.

હવા અને અજવાળાને એટલા બધા નિક્ટ સંબંધ છે કે અનુવાળાને વિશે બે બાલ આ પ્રકરસામાંજ સખવા ઘટે છે. જેમ અગપણે હવા વિના ન નર્ભા શક્કોએ તેમજ અન્યવાળા વિના ન છવાય. તર્કમાં અજવાળાના અભાવજ માન્યા છે. ન્યાં તેજ નથી ત્યાં હવા હમેશાં ખરાળજ ક્રોય છે. કેમ્પ્ર અધારી કેટડીમાં આપણે પ્રવેશ કરીશું તેા તેની હવામાં આપષ્કુને મદળા પ્રાક્ષમ પડશેજ, અધારામાં આપણે આંખ નો ઉપયોગ નથી કરી શકતા. એ બતાવે છે કે અનપણે અજવાળામાંજ રહેવાને પેદા મએલા છીએ. જેટલા અધા સની જરૂર કુદરને આપખુતે સારૂ માની છે તેટલું અધાર્ અપયુને સુખાકારી રાત્રિ પેદા કરી **અ**પ્યું છે**. પ**રા માબુસાને એવી આદત પડી ત્રએલી ઢાય છે કે પણી ગરમી ના દિવસામાં પણ તેઓ પાતાના બાંધરા જેવી કાટડીમાં અજ યાળું ને હવા બંધ કરીને બેસી કે સુર્ક રહેશે. હવા અને અજવાળા વિના રદ્દેતાર **માળુ**સાે તેજ **અને ક**કિત **હી**ત જોવામાં આવે છે.

યુરાપ તરફ હાલ એવા તબીબા છે કે જેઓ દરદીઓને ખુલ્લી હવા અને અજવાશું 'પુષ્કળ આપી તેએકનાં દરદ મટાકે છે. તેઓ માત્ર મહેરાને હવા અજવાશું આપે છે એટલુંજ નથી પણ દરિત લગભગ નખ દશમાં રાખે છે અને આપા શરીરતી ચામડી ઉપર હવાની અને અજવાળા ની અસર પહેંચાડે છે. આવી મહાવજતથી સેંકડા આદમી એ શાળ શાય છે. હવા અને અજવાળાની આવજ થાય તેમ આપણું રહેવાનાં ઘરનાં બારી બારણું શત દહાડા ખુલાં રાખવાં એક એ.

ઉપરનું લખાસ વાંચી કેટલાકને એમ શંકા થશે કે જો હવા અને તેજની આટલી જરૂરીયાત હેાય તેા પણા માણસા પાતાની દાટડીઓમાં પડી રહે છે છતાં તેઓને નકસાન નધી જાતાં 🚉 કેમ 📍 અપયી શાંકા કરનારે વિચાર નથી કરેલા એમ કહેવાયા જેમ તેમ નિલવું એવેર આયલ્ફા વિષય તથી, ભાષણા વિવય તે! એ છે કે સંપૂર્ણ ભારામ્યતામાં ભતે તા નિભવું. એમ ચાકકસ રિતે શાળીત કરવામાં ભારતું છે કે જ્યાં જ્યાં હોકા એાછી હવા ને એાલું અજ વાળું 🖥 છે ત્યાં હાં તેઓ માંદા જાકે છે. શકેરના સાંધા ગામડીયા કરતાં નાસુક છે કેમકે શહેરના ક્રોકાને હવા અજ વાળું વાડાં મળે છે. ડરબનમાં આપણા ક્ષાકામાં ધાસણી વિગેરે રાંગા વિશેષ છે તેનું કારસ કરળનના સરકારી દાક તર એજ આપે છે કે આપણે એવી સ્થિતિમાં રહીએ **છીએ કે આપસને એાજ્મી હવા નથી મળતી અથવા** આપએ નથી હૈતા. હવા અને અજવાળાના વિષય આરો અતાને સાર એવા જરૂરતા છે કે દરરેક તે કાળજીપુર્વક સમજવા જોઈએ.

[mige.

~~આલ્કન હુમલ~~ો

તા, હ મીના તારમાં જહ્યુ વેલું છે કે એક્ટિપા માઇનરમાં દુર્કો સરકર એક્ટું માય છે, અને તેને એનવર લેના કાલુમાં શુકવામાં આવશે તથા તે સરકર રાહેતરેટા અને મીડીયામાં ઉત્તરી ચેટલન્ત આગળના બસરેરીઅન સરકરપર પાછળથી અપે મારશે એવી વક્કો છે. બસરેરીઅન સરકર આ હિલ આસથી ચેતી ચેટલન્તથી પાલું હઠ્યું છે તે ચારલુમાં પડાવ નાખ્યા છે. એક તારમાં જ્યારેલું છે કે આડરીઆનાપલ માં યાડા અને કૃતરાનું માંસ લણા કહીડા ચાલે તેમ હેલા થી તે હફતાએ સુધી હકી રહેશે. પર લાખ પાલંડની શ્રાન પ ટકા હૈંખે તુકી સરકાર પાતાના રાજ્યમાં ઉલી કરશે એમ બીન્ન તારમાં છે.

તા. ૮ મીના તારમાં કેટલીક તુર્કી ટુકડીઓની હારના ખળર છે. આડરીઆનાપલની અંદરના તુર્કી લસ્કરની હોંગત અને બહાદુરીથી હજી ધેરા વાલનાર લસ્કર કંઈ કરી શક્યું નથી એમ જણાવેલું છે. એક તાર જણાવે છે કે બલગેરી અન હવાઈ વહાણ ગાલીપાલીપર ઉડ્યું હતું. અને ઉપરથી ૪ બાગ્ન તેએ ફેંકમા હતા. 'મણ તેથી કંઈ ઈન્ન મઈનથી. આલીપાલીમાં ઘણા દારમોળા ભરેલા છે એમ તેને માલમ પડ્યું છે. તુર્કી હવાઈ વહાણ ચેટલન્નમાં દુરમનના લસ્કરની તમાસ કરવા દુર સુધી ઉડયાં હતાં. તે જણાવે છે કે દુશ મના પાછળ હઠેલ છે અને અસલની જગ્લાએ માટીના પૂતળાંપર ટાપી એમદાઠી લસ્કર હઠયું નથી એમ બતાવી અત્યાર સુધી તેએ તુર્કી લસ્કરને છેનરેલ.

તા, ૧૦ મીના તારમા મારગારા સમુદ્રના દિનારાપરની લડા ઈમાં દુર્કી લશ્કરને ભદુ નુકસાન ખમવું પડયું એવા ખળર

છે. સ્કુટારી **અસ્ત્રળ માન્ટીનીમીના તરફથી પણ** બહુ તુક સાત ખત્રવું પડ્યું એવા ખબર છે.

તા. ૧૧ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે માછ વછર હકકી માશા યુરાપી રાજ્યોના મુખ્ય શહેરામાં ખાસ કામસર જવા નીકળી ચુકષા છે. એક તાર જણાવે છે કે આડરીઆતે! પસમાયી તુર્કો લસ્કરે તા. ૯ મીએ તાપોતા સખ્ત મારો સસાવ્યા હતા. અને તેની સાથે સંગીન વડે દુશ્મનાપર દ્વારી પડશું હતું. તેએ લસ્કરીઅનને સજ્જ તુકસાન કરી તેનું એક મથક કબજે કર્યું છે. ચેટલજ આગળ પણ બલએ રીઅનાની સખ્ત હાર લ્યાનું જણાવેલું છે. સાંતી જવા પ્રાપ્ય હતા.

તા. ૧૨ મીના તારમાં જબાવેલું છે કે બલગેરીઅના દુર્કી છતના ઇનકાર કરે છે અને તેને સખ્ત નુકસાત સાથે માર મારાના કિનારાપર હાર ખવરાવ્યાનું જબાવે છે. બીજા તાર માં જબાવેલું છે કે દુર્કી તોપાના આગળ નીચે એનવર એ ફે,,૦૦૦ માણસાનું એક લસ્કર કરેલ્લી આગળ સહી સમામત રીતે ઉતારમું છે. ચેટલજનું સરકર તેની સાથે જોડાવા અમગળ વખ્યું છે. કેટલીક કામોને મીડીઆને કિનાર ઉતારેલ છે અને તેના કરાદા બલગેરીઅન લસ્કરના તેના મથક સાથેના સંબંધ તેની કરાદા બલગેરીઅન લસ્કરનો તેના મથક સાથેના સંબંધ તેની કારદા બલગેરીઅને હિલચાલ કરવાના છે એમ જબાવેલું છે. બલગેરીઅના મુખ્ય પડાવ તરાદ પાછળ હાંતાનું પણ તેમાં જબાવેલું છે. પાછળના એક તારમાં જબાવેલું છે કે હક્કી પાશા તુકી સરકાર તરાદથી નવી દર ખાસ્ત લઈ સલાહના કામ સારૂ નીક્બલ છે. તા. ૧૧ મી એ એલચીઓ તે વિપેના વિચાર કરવા લંકનમાં મળ્યા હતા.

તા. ૧૭ મીના તાર જ્યાવે છે કે આડરીઆતેમલ પર દ્વાઈ વહાણા પરથી મોમ્બ ફેંક્વામાં આવ્યા હતા અને જમીન પરથી પણ તાપના સખ્ત મારા ચાલુ હતા. ગાલી પોલીમાં પણ ભારે લડાઈ ચાલી છે પણ તેની હઈકત મળી ન નથી. બલગેરીઆએ રામાનીયાને કાળા સમુદ્ર પર કેટલાક વધારે પ્રદેશ આપી સંતાપ પમાડેલ છે. તા. ૧૦ મીના તારમાં બલગેરીયાએ માલીપાલીમાં તુર્ઝાની ભારે ખુવારીની હડાકત બહાર પાડી હતી તેના ઇનકાર કરતાં તુર્કી જ્યાવે છે કે બલગેરીયન લસ્કર એક ઈચ પણ વધી શક્ય નથી અને તુર્કી લસ્કર વધારે મજણત મેકરમાં બાંધતું ગયું છે.

તુરક્રીને મદદ

સ્ટાંડરટનથી ધી. એ. એ. મીરતાં લખે છે કે :—જરમન સરકારે તુરકી માટે જે કાળજી વતાવી છે તે માટે દરેક જગ્યાએ ઇસ્લામાં આલમે મીટીંગ લરી તેના અહેસાનનો દેરાવ પાસ કરવા એઇએ અને તેના કેળલ જરમન સરકાર પર મેક્સવા એઈએ,

ડરખનંધી ' ખેરખવાહ દરિલામ ' લખે છે કે :— મે ઓટ મેમણ મદદ્રેસાની આળકીઓનો એક જલસો થાડા રેજ અગાઉ થયા હતા તેમાં દીની દલિમના શયદા વિષે તેઓએ, ભાવએ સંભળાઓ હતાંક ભાદ આપસમાં એક અંબુમન સ્થાપવાનું તેઓએ મુક્સ્સ કરેલ તે સ્થાપી તેનું નામ અંબુ મનં ઈખવાનુલ મામેનીન રાખેલું છે. તેમાં દાનમા બીન ; દાફેઝ આદ્રમદ સફરા પ્રમુખ, આદ્યા બીન સ્લેમાન જનન મહમદ ઉપપ્રમુખ, જેનળ બીન હાજ ઈશાહીમ સેક્ટરી, ખતીના ખીન ઉપાયાન વાર્ષ્ય સેક્ટરી, ફાતમાં ખીન દાદા ઓરમાન ત્રેડરર, મરીમમ ખીન સુક્ષેપ્રાન માયત વાર્ષ્ય જેલ રૂપ એમ નીમણક પહિલી. આ સાથે ખીછ પાંચ લાળ ક્ષેત્રાં એક ક્ષ્મીટી નીમાર્ક હતી, તુર્કીના વતીમ ભાગોત ને એવા ઓફ્સેને પ્રશા કરવા તેએક્મે એક ફાંગા મ્લંદર અંદર કર્મી હતા પ્રાને દ્રશાળમાં ત્રણ વખત ઉપરાર્ણ કરવા નીક્ષ્મય. કુલ પા. ૩૦ જેટલી રહ્યા જમા કરેલ છે. તેમાં એક સખી ભારોએ પોતાનાં કેટલાંક દાગીના પણ ખાપ્યા છે.

પ્રારિત્સભરમધી મી. એન. જે. શેખ લખે છે કે :-- બાલ કનની લાકાઇમા તુરાજોના વાયલ થયેલા સીપાવીઓ ઉપરાંત લાકામાં ભાગ નહીં ક્ષેતાશ શાખા નીશ્પરાખી ક્ષેત્રા જે ધર ભાર અને ખારાક વગરના **ક**ઈ પડ્યા છે તેવા એક **લાખધા** વધારે ક્રાૅકોને એસીના માર્ક્તરમાં બેક્સનામાં આવેલ છે જે એક્તાં કુખની આણી સાંભળતાં પાણસની હાલી તુટી ન્યમ તેમ છે. આ સીવાય તેવા બીજા ૧૦૦૦૦ અલગી જે સેટા નીકામાં કૂસી પડેલા છે તેઓનાં દુખની તેા હદજ નથી રહી. એ ક્ષયળાઓને પ્રદેશ કરવા ના, જસારીકા અમાર અથી અને ના. ભાગાખાને કરેલ અપીલ 'પોલીડીકલ એક્પીઆ 'ના તા, ૧૦--૧--૧૩ ના અંકમાં પડને ૧૦ મે પ્રમટ અમેશ છે તે वांची वहित् क्या 🧉 साम्ब माहीशना होते भूससमानकास એતે અરબ કાં મું. આપણા લાખા ધરમ બધુએ ભાજે અન્ત, પાણી અને વસ્ત વગર કડકાતી ઇંડીમાં ધર્છ સ્થા છે તેઓને મદદ કરવા આપણે આપણી ખાસ ફરજ સમ જવાં એકએ. હું 8મેદ રાખું હું કે આમેવાના હવે જરા **ખી વીલાંબ કર્યા વગર ગી. હણીબ ખે**રટનની કાયમ ફંડની येक्काने कोन्द्रभ प्रभादी हेरी, भरतीय्यन अस्त्रना व्यस्ता આરળ વેપારી થી. શાલમુખેય મેથેન્દી જેવા ઉદાર દોલના अने परम्बा तर रूत केवा है। ज़रनी अही पदा पशीक कदर है है क्षेत्रे भास पेतानी क्षेत्री ब्यन महेनत अने વખતના લોગ આપી જખ્મી થયેલા તુરફાના માટે દૃકત હીંગા ગામમાંથી ફા. ૫૦,૦૦૦ અને બહેરેન અને ડબાઇ ગામામાંથી ફા. ૧,૦૦,૦૦૦ જના કર્યા કરેવાય 🗣 અને हुल होगी की भाटे इंडल करती है।सीख हरे थे.

માણ્ય કેટલી જયાનના માલિક હાઇ શકે?

[टेाबस्टेाबनी वात्री छपरथी.]

(अया व्याप्ति वाशु)

કુલાયીયાઓ આ વાત શાકાને કહી સંલગાવી, એ સાલાયા આ જગાદી શાકા ખુખ ખરાડા પાડવા મંદી પડ્યા. પ્રેમા પરેલાનાં તેમ હાલાંજ ગમડી ગયાં. તે એમજ સમત્નો કે આ શાકા તેના ઉપર મુશ્સે માદ ગયા છે. પણ તેટલા માં તેઓને પાછા હસતા જેવા એટલે પરેલાના પેટમાં જીવ આલ્મા. વેડી વારમાં તેઓ શાંત થયા એટલે પેલા માલ્યો કહ્યું કે " આ શાકા બહુજ ખુશી થયા છે અને કહ્યે છે કે તમારે જોડ્યો એટલી જયીન તમે શેજો. તમે ફક્ત અમને હાથેથી બનાવેર કે કહી જયીન તમારે એહીંએ છે"

માતીવારમાં પાછા તેઓ અંદર અંદર વડવા લાગા. પડેલે પૂછમું તે તેને માલુમ પડ્યું કે કેટલાક મુખીને પૂછ્યા વિના જયાન ન અપાય એમ કહેતા હતા, અને કેટલાક મુછ પાની કાંઇ જરૂર નથી એમ કહેતા હતા

3489 \$ 60 mm.

ગામ વાતા ગામતી હતી ત્યાં કાંઇક સારા દેખાઓ એક ગાલુસ છેટેથી આવતા દેખાયા. તેને એક ખાસ ગુપ શક ગયા. વેલા દુઆપીયાએ પટેલને જ્યાપ્યું કે તે સનિ મુખા છે.

મુખી આવ્યો એટલે બધા લેકિએ ઉલા માન્યે તેને મતન આપ્યું. પટેલે તરતજ પોતાનો સામાન ખેતી એક પરસ ચીજ કારી તેને એટ આપી. 'મુખોએ તે નિત્રથી સ્વીકારી અને પોતાને લાયક સ્થયે એટે. શિકાએ અપી સત તેને કવી અને મુખોએ તે શીતિથી શાંચળા. પછી તે પ્રેમા પટેલની સામે જોઇ કહેવા શામ્યો :

" લક્ષ તમારી ધરછ પડે ત્યાંથી એકમ દેટલી જયોને તમે લઈ હો. અમારી પાસે મુખ્કળ જમીન છે."

પટેલ વિચારના લાગ્યા: "એમ કેમ શક લઇ લઇ, એઈ ખત તા જોઇએ, નહીં તા ભાવ ભાષે અને કાશ લઇ કે તા હું શું કરેં!"

પછી તે માન્યા: "દું તમારા ઉપકાર મનું મું. તમારે જન્મન છે તે ખરૂં, પહુ મારે તો મારીજ બેઇએ છે. માત્ર ખેટલુંજ જાલુવા મારાં મું કે તમે મને કરી જન્મન આપરા, અને જે આપરા તેના ક્રમ્યોપર ખત કરી આપવાના કે નહીં? આપણી જીવન દારી માટા પશ્ચીના હાથમાં છે; તમે પાતે માયાળુ છે, પહુ બારા એક્સ્સં પાસે થી તમારાં છેક્સં ક્દામ તે જન્માન પાછી ન સઈ ક્રેમ તેની ખત્રી શં?"

મુખાએ જવાબ આપ્યા: તમે કહાે છેક તે બરાબર છે. તમાને ખત કરી ભાષશ^{ુ,}"

પટેલે તે! બેલવું ચાલુજ રાખ્યું: " મેં સાંભળ્યું છે કે એક વૈપારી અહીં આવ્યા હતા, અને તેને જવાન આપી તમે દસ્તાવેજ કરી આપ્યા હતા. મારે પ્રમૃતિવાજ દસ્તા વેજ જોઇએ."

મુખી તરતજ સમછ મને અને બેલ્વા કે કે કો, વધું તમે કહેરા તેમ થઇ રહેરા. અમારા અમાર આવે એટલે તેને લઇ શહેરમાં જઈને તમાને ખત કરી આપશું."

પટેલી પુષ્કમું: "તમે શા ભાવે જમીન વ્યાપા છે!." મુખીએ કહ્યું: એક્જ દામ છે. હજાર રવિવે એક દેવસ."

પટેલ સમજવા નહીં. તેએ મુખ્યું. " એક વિવસ હૈ કેવું માપ કે કેટલા એક્સ્નો દિવસ કે"

મુખી મેહવેલ : " અમે જયોન મામવાની બીછ રીત અહુતા નથી, દિવસને દિસાને **મેમાં**એ છીએ. એક દિવસમાં તમે જેટલી જગીતની આસપાસ કરી થયા તિટલી તમારી."

પટેલ અર્ગભામાં પડી ગયા અને **ભાવી ઉઠ્યા કે " અર** તેર લહું સાર્**ં**. એક દિવસમાં પહ્યું થતાય."

કુખી હસ્યો, અને કહ્યું: "હા, તેટલી અ**ધી લગી**ન તમારી થશે, પણ એક શરત છે, જ્યાંથી તમે નીક્ષ્મા સંજ પાછા સુરજ ભાષધના સુધીમાં ન ભાવી પહેંચો તો તમાસ પાછા તકામા જાય."

પટેશ કહ્યું: "પણ **હું કમે કમે કેલણે જઈ આવ્યા** હું એ તમે દેમ જાણી શકશા !"

મુખીએ જવાલ ભા^રમાં : "તમે ત્રવાંથી ચાલવાનું **કર્** કરશા ત્યાં <u>અ</u>મે બેસી સ્કીશું. "તમે ચાલતાં **ગલતાં કેલ્લ**ળા થી જબીન 'ઉપર નિશાની કરતા જજો. પછી અમે તે નિશાનીને આધાર એક લીડી દોરી આપીશું. તમારાથી જેટલી હેવાય તેટલી હેજો, પહ્યુ એટલું ખ્યાન રાખજો કે જ્યાંથી નીક્ષ્મા લાં સુર્યાસ્ત સુધામા પાણું આવતા સ્ક્ષેવાનું છે."

પટેસ તે રાજીના રેડ મઈ ગયા. બીએ દિવસ સવારતા વહેલા નીકળવું એમ તેણે નક્કી કર્યું. રાત પડતાં ખાઈ પીતે આનંદ કરી સહુ સુવા ગયા. પટેસને સુવાની સારીધાં , સગવડ કરી આપી, સવારે વહેલા તક્ક્યાર થવાતું કહી બધા ત્યાંથી વિદાય થયા.

बींद्वस्तानना भणरा

'ભારત મિત્ર' જ્યાવે છે કે ચીલુન ચિદાસ્ત્રશ પીકોને મદાસના નવા ગવરનર હોારડ પેન્ટહેન્ડે જેલમાંથી મુકત કરેલ છે. ૧૯૦૮ માં તેમને રાજ દરાહના આશેષ્પથી જન્મ દેશ નીકાલની સન્ત થઈ હતી પણ અપીસ ઉપસ્થી તેમાં ફેરફાર કરી છ વરસની સખત જેલની સન્ત કરવામાં આવી હતી.

મી. તીલકનેક મુટકારા મેળવા સારૂ સંયુક્ત પ્રોતાના મુસલમાનામે લાત સર્ફકરી છે. ઉરદુ મેમ્બલા' ના અધીપતી મી. મેલવી દ્રસ્ત હુસેન ના પ્રશ્રુખપણા હૈઠળ અલીગડમાં તે ભાગતની એક સલા પણ મળી હતી. બીજી સભાઓની હિલમાલ પણ માલી રહી હતી. તેઓની તરફથી એક અરજી ના. વાઇસરેલને પહેંચાડવામાં આવી છે. આ લડતની કમીડીના સેક્રેટરી માક્રીપુર વાળા મી. ખાલીમ કવામ છે.

મહારાષ્યું હેલકર કેળવણી વિધે ભાષણ કરતાં એવું વાલ્યા કે જ્યાં સુધી કેળવાએકા હોંદી પાતાની ઉંચી તખતી ઉપરથી ઉત્તરશે નહીં, ગરીનામાં લગશે નહીં. અને કુદુંબ તથા જાતની સરહદથી આગળ વધશે નહીં. અને વિચાર કરતાં શીખશે નહીં. ત્યાં સુધી પ્રજાકભ ભુસ્સા ભાવવાના નથી.

ં હિંદી સાહીસ સભા તે! ત્રીજો વાર્ધીક મેળાવડે! થયા - ક્રીસેંગ્યરની આખરીએ ક્લકત્તામાં મળ્યા હતા, 'ભારત મિત્ર' તે પર દીકા કરતાં લખે છે કે આ મેળાવડામાં ભંગાળીઓએ આ વરસે સારા ભાગ લીધા હતા અને તે હિંદી સાયાની ઉત્તરીનું ચિન્હ છે.

મી. હાઇ દાવુંદ મહમદ હજ પડી હીંદુસ્તાન મેયા હતા ત્યાં કઠારમાં મેહરીને રઉનકુલ દેવલામ તરા્યી તા. રર મે ડીસેમ્બરે એક બારે મેળાવડા કરી તેમને માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું. તેમાં તેમની કામી સેવાતી તારીફ કરતાં કહે વામાં આવ્યું હતું કે: 'ફાંસવાલની સત્યામહની લડાદમાં કામના હકને ખાતર જઇફ ઉમર હતાં જેલનાં પુરંપા મહેલ નાં મુખા માની બહાદુરીથી ટેક રાખ્યા છે.' મઉવલાના માનવી ફતેન મેહમદ સાને ભાવ્યુ કરતાં કર્યું હતું કે: 'સત્યામહની લડતમાં પાતાના જન માલની જરાપણ પરવા નહીં કરતાં આપા અમેશ કરેલ હીંદીના નાક તેમ ટેકને ખાતર પાતાની આવી જદફ ઉમરમાં પાતાના ઉમદા લખને તછું દહે જેલને મહેલ સમજ પવિત્ર ભાવી જે જેડમના હાલ મેન સત્યાં હતા. લખને માન હતા હતા સ્તાન આદ્ર મેળાવડા મી. હાજ કાલુંદ મહમદના માનમાં કરેલ ખાત સ્તાન આદ્ર મેળાવડા મી. હાજ કાલુંદ મહમદના માનમાં કરેલ ખાત સ્તાન

મહાત્રોન એન્ન્યુકેશનલ કેલ્ત્યુક્ત લખન&માં તા. ૩૦ મી. હર્તિમ્બરે સહ્યદ હુસેન બેલેમામાના પ્રમુખપણા નીચે મળેલ, તેમા માસ્સેમ યુનીવરસીડી વિષેવણ વિચાર ચલાવવામાં આવ્યો હતો, ચેન્સમરની સત્તા મગરનરની કાઉસીલમાં જવાથી તે યુનીવરસીડી કેમના હાથમાં ન રહે પણ સરકારના હાથમાં જવ તૈયી તે શરતમાં કૈરફાર કરાવવા એક કમીડી નીમાર્ફ હતી:

' ગુજરાત મિલ ' જ્યાવે છે કે :— યુળાઈ સરકારે અંક ઓતી ટ્રેતીંગ કેશિજમાં કાખલ થવા માટે મુસલમાન છેકારી ઓતે તહેવાર કરવાને પુતામા સેન્દ્રલ ગસ્મમ રકુલ સ્થાપના તું મંબુર કરયું છે. એ સ્કુલ તરકારના ખરચે સ્થાપના માં આવશે અને તેમાં નવા ઉરદુ કાર્સ યુજળ પાંચ ધારસ સુધીનું શિક્ષણ આપવામાં આવશે. દ્વેતીંગ કેશોજમાં જોડા વાની શરતે પુતાની સ્લીશોને ફા. ક થી ૪ ની અને ખહાર નાં સ્લીશોને ફા. છથી ૮ ની સેનસરશીપા આપવામાં આવશે. યુસલીંમ કમીડી તે ઉપર દેખરેખ સખરો.

સર જમરોદછ છછભાઈ જેઓ દક્ષિય આદિન સંબંધી છેડલી બે મુંબઈની ગંજાવર સભાગામાં પ્રમુખ થયા હતા તેઓ મુંબઇની ધારાસભામાં સરકાર તરફથી સભાસદ નીમાયા છે.

સર **વ્યા**નુભાઈ ગાધવલાલને **ગેરાને**ડના ખેતાળ મહીય છે. તેઓ પહેલા હીંદુ ભેરાનેટ છે.

મુંખર્સની ધારાસભાના પ્રજામનથી ચુંટાએલા સભાસદોએ મી. ગેરખરોને તથા મી. ઈવાકીસ ર**હેમતુલ્લાને વડી ધા**રાસભા ના સભાસક તરીકે ચુંટી કારેલ છે.

કરાંથીમાં કેશિસને આમંત્રણ કરનાર અને હમણાંની કેશિસમાં દક્ષીણ આક્રીકાના હોંદી વીજના દરાવતે ઢેકા આપતાર ગેરે. હરચંદરાય વીશીનદાસ શુંબદની ધારા સભાના સભાસદ નીમાયા છે. પુનાની સભામાં ગી, ગ્રેપ્પહેતો આભાર માનવાના દરાવને ઢેકા આપતાર ગી. ગેડબાહો તથા એક્સ મુંડાયા છે.

સરવન્ટસ એમ **ક**ડિયા સોસાય**ીના મેમ્બર મી. બી.** એસ. **પીનીવાલ શાઓને મહાસના મવરતરે સોની ધારાયબા** ના સભાસદ નીમ્યા છે.

'વસ'ત'ના તંત્રી શાળ. રમહુભાઇ મહીયતરામ **મું**ળઇની ધારા સભાના મેમ્બર નીમાયા છે.

'હીંદુ' પત્ર જહ્યુંથે છે કે મી. ચાળતે દક્ષિણ **માર્ટિકારી** પાઝા દરતાં મુંબઇના એપાલા ભંદર પર ઉતર્યા ત્યારે ત્યાંની માન્જુમને ઇસ્ત્રામના પ્રમુખે તેમને પૂલની માળા પહેરાવી માન આપ્યું હતું.

'પ્રત્યુભ'ધું' જહ્યુવે છે કે ના. ગાયકવાડ સરકારે અને ગ્વાલીવરના મહારાજાએ 'ડેલી કેન્નીકલ' પત્રને તારધી જણાવ્યું છે કે બિડીશ કાફલાતે હોંદ તરફથી **મનવારા એ**ડ આપવાની હિલચાલ વિષે તેઓ કંઇ જાણના નથી. ના. ગાયકવાડે વધુ જગ્યાચ્યું છે કે આવી યોજના **પણી પૂર**કેલી વાળી હેલ્લી જેવલએ.

'સાજ વરતમાનું જણાવે છે કે બોલે પુઝાર મેરલેમ મેડી કલ પીશન કરતમામા પહેંચી મહું છે અને તેને ચેટલજ ઉપડી જવાના દૂકમ મળ્યો છે. કમાન્ડર કુત્રફ્લેમ તેમાની મુલાકાન લીધી હતી અને હીંદુ પ્રસ્તામાનની દિલસાલ માટે આબાર જહેર કર્યો હતા. આ માસ્તમાં એ હીંદુ હસ્તરો છે.

અઠવાડીક પંચાંબ.

પ્રક્તિ તા ઉપાતા કુલ-વાર્ગથી ના, આંગલ ભાગવત ગીતા ભારતમાતાંક The Hon. Mr. Gokhale and the र्साहु—भाद सुद्द ६ थी भाद सुद्द १४ ने आधारे कमायेश्री शंभव येनी १० lains a brief sketch of the Hon. Mr. સુધી સંવત ૧૯૬૯.

साहित्रहरू ना र में जनाई राजपानथे। भाषानदास करमाय ह जाया. १५. उत्ता imoved by the Hon. Member in the ता १४ रुपी कथी दीन्द्री । ३.१ सम्बद्ध प्रस्ताने प्रकारी तराह्मी है। Viceroy's Legislative Council, Cal-**પારસી**—તા. છમાંથી તર, રકમી સુધા લખેલી છે. પારહ **ખર**ચ સહીત કીમત **1222.**

તા.! તિથિ તા.રા. કું માં કું માં ખરસપ્રહીત કીંમત ૬ મેની.

માગળ ૧૮ ,, ૧૨ ૧૧ ૧૦ ૫ ૮૦ ૧ - ૮૦ વિષય ત્યાગ નિલ્મણ વિગેરે અક્રોનો સમા ાંહ ,, ૧૩ ૧૨ ૧ લાન-૪૩ ૧ ૪૧ વેશ થયેલા છે, કો કપે પાંબ્ટેજ ૧ પે 28 23 24 4-83 1-80 21 , 14 16734 881-36

સ્ટીમરની ચાવજા

[જરમન લાઈન]

ત્રેસીડ ટ—તા. ૬ ઠી મારચતા વ્યરસામત મુંબઇ માટે ઉપકરો

િધ્ધારીસ ઇંડીયા લાઇન]

પાલમકા/ા—તા. ૨૧ મે ફેબરવારીના અર સામાં મુબઇ માટે ઉપડશે.

લીંડુઆ ના ૭ મી માસ્યના અસ્સામા મુંબઇ માટે ઉપડશે.

[નાતાલ ડીરેક્ટ લાઇન]

અમ્યુલી—તા. ૨૫ મી ફેબરવારીના અર સામાં કાલંબા અને ક્લક-તા માટે QASS.

[ઇન્દીઅન આફ્રિકન લાઇન] સલામીસ—તા. ૬ ઠી કુંબરવારીએ દહ્યિલ અને પુરવ આદિકાના ભંદરા સાટે

ક્લક-તાથી ઉપડરી

JOHANNESBURG

E. S. Coovadia,

Cemeral Wholessle Merchant 2012 211. 1. c/o 22nd and Krause Street, Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

Mastern Cash Coy.

General Fruit and Produce Supphers, Market and Commission Agente, 212 Market-st. Box 5477 Tel. and Cable Add.: 'Oblige'

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

રા માં કુબરવારી સુધા દી સા ૧૯૧૩, પંડિતથી ગડુલ.લછકૃત ગુજરાતી સમરલેલા Indenture System, The book con-ડપાલ ખરમ સાથે ૧ સી

ता १४ स्थी व्यवस्थि हो हो । भेताने का पुस्तानी प्रस्तानमा विस्तारथी (cutta l'rice 6d Post free કશી. કપેની

દેશભક્ત ગાપાળ કૃષ્ણ ગાખલે અને

શ્રોઉપ≹શ મુંધાવળી અંક ૧ યી ૮ છે કે ૮ કે દેવાં કું રહ્યાં આમે. લઘુ ખેડમાળા, સંપ્યા

> શ્રીમદ ભાગવત (યુજરાતી બાધાવર) શી. ૧.

તુ**લસી**દાસકૃત રામાયણ—ગામા દરેક ચાપાદ, દેહા, સારકા, ઝદ ક્ષેપક કથાર્જા વીગેરૈના ચાખા અરધ સુજરાતી ભાષામાં આપેલા છે. દરેક પ્રસાયના અનિ Gaudhi, Price 6d. (with postage 7d.) દાસ તુલસીદાસછનું જન્મ ચરિત્ર, મદા ત્મ્ય, રહ્મચંદ્રજીના વનવહસનુ નિધિષત્ર **ક્ષીમત શી. મ−ઢ. મારિકેજ શી. ૧.**

શ્રી સદ્ધદેશ દિવાકર શ્રીમન નથ્ રામ શર્માનાં છતાસુજના ઉપરના કાગળા માનાં દ્વિતાપદેશક વચનાના પહેલા ભાગ કીંગત ૧ શી. ૩ પેતી પોલ્ટેજ ૩ પેતી

જેલનાં કાવ્ય (બીજી આવતિ) ઇનામ તી હરીકાઇ માટે મળેલાં કાવ્યામાચી મુંડી કાઢી જે 8ડીઅન એકપિનીઅનમાં દાખલ

તરજુમાં. ફ્રીમન પાસ્ટેજ સાથે છ પેની.

મુસ્તફાકામે**લ પા**રાાનું જીવન ^{PRICE} ડાં-ચરિત્ર ક્ષેપ્રત પાસ્ટેજ સાથે જે પેતી.

The I P Press, Phoenic

Books for Sale

માલનદાસ કરમચંદ ગાંધો. ૧૧. 3ા report of the debate on the resolution

Brahma Knowledge. An outline of the Philosophy of the Vedanta as set forth by the Upanishads and મું પા નુવ દ્વ સુવારન માર મીડના સવાસ ઉપરની ચરવા. પારેક Shankara; by L. D. Barnett M.A., Litt. D. Professor of Sansknt at University College, London. Price se. 6d. (with postage as 9d.)

> The Indians of South Africa: Helots within the Empire! How they are Treated, By H S. L. Polak. Price is, 6d, post free.

M. K. Gandhi: Ao Indian Patriotin મહાત્માં વૈદ વ્યાસ વિસ્થિત ૧૨ સ્ક્રેષ South Africa. By J. J. Doke. With an पुरुष्, श्रामल श्री, ३-६, पारेटेक Introduction by Lord Ampthill Price s. 6d. (with postage 2s. 10d.)

> H. K. Gandhi And the South African Problem. By Dr. P. J., Mehtan Price 6d. (with postage 7d.)

Indian Home Rule. By M. K.

Hindu Social Ideals, Presidential Address delivered by P. J. Mehta, તથા આશ્મા સંપષ્ટ લવ કુશ કોંડ પણ M.D. Bar-at-Law, on the occasion of અરુધ સહીત આ પુસ્તકમાં જ્યાયેલ છે. the 11th anniversary of the Hindu Social Club, Rangoon, Price 6d, (with postage 7d.)

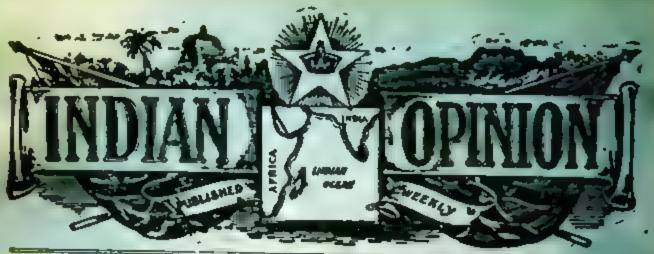
> Remittance in all cases must accompany order. The I. P. Press, Phoenix,

"Indian Opinion" Souvenir of Mr. Gokhale's Visit

It contains a diary of the tour, and a કરવામાં આવ્યાં છે તે તથા ત્યાર પછી seport of every unpursual function from Cape-ने नया अच्या प्रभाग प्रभाग भी, क्या cown to Pretoria. There are a great many पाँ श्रभाषा छे ते सप्रणां आ पुस्तक्षमा काकार entropy etc. Appendix Communication દાખલ કરવામાં આવ્યાં છે. કામત પારટેજ the principal representations, petitions, etc., presented to the Hon. Mr. Goldme during his tout, Appendix II. consists of press comments, enticiona, interviews and corres-Meristella Vielte Gilla pondence The principal anti-Indian enact-19 ATTE BUILD HEART PING PAIR | ments and regulations are given in Appendix अपूर्वी अपूर्वा अपूर्वत व व्यक्तिक है। बुक्तिनी teresting record of an eventful tour, and will be valued by Bose taking an interest in South African affairs.

POST FREE 5/T

Frinted and Published by M. K. Gandhi International Printing Press, Photnix, Natal.

No. 8-Vol XI.

SATURDAY, FEHRUARY 22ND, 1913.

GOKHALE'S INDIAN

HE Indian papers to hand by the last mail contain criticisms on Mr. Gokhale's tour in South Africa. We give extracts of bostile as well as mendly criticism

The Bengaler's Bombey correspondent, writing on e 16th December last, says, in the course of his

"Whom all the gift from the gingerbread presented to the uncritical audience by Mr. Cokhale is taken off, and when the next move in reference to further deschility is taken, then, alone, our people blind and enthinking as they are, will perceive the mitake and . . Mr. Gokhale has found the problem too hard to be solved. His own Hercules feeled him. Not even the apritualism of Mr. suchs has had the alightest effect on the materialistic Emopses population of South Africa. Practically, therefore, x may be said that our own dear Ulysses has esturned to his humble Ithacs, after much wandering in the New Golden Land, without anything more tangible than his mry and personaive eloquence for which his ever impulsive and ever grateful oruntrymen have given him the warment of warm welcome in the Town Hall."

"The Bengalee's" Comment

In an editorial, The Bengales says:-"Mr. Gokhale tails us in his Congress speech that the question as to what course the Mother-country would adopt did not enter into calculation at all, and that all that was meant by the compromise was that the Indian community in South Africa should for the present discontinue further agitation on the subject of immigration. If that is all that was meant, we have nothing whatever to may, as we have already mid more than once. Our concern in this metter is solely about the position of the Mother-country. If the position of the Mother-country. If the position of the Mother-country remains arrangly where it has always been there is an and of the exactly where it has always been, there is an end of the on. The South African Indians must certainly be at liberty to arrive at any compromise which they may does expedient in their very poculiar errous-MARCOS."

"The Weekly Chronicle"

The citizens of Hombay under the leadership of Sir Jamestjee Jijibboy (says the Weckly Chrencle, Calcotta) accorded a public reception ito Mr. Gokhale on his return from South Africa. Mr. Gokhale's recent visit to the British Colonies on the southern extremity of the African continent was undertaken with a view to study on the spot the condition of the Indian disettlers in that region. From the representatives of those settlers we have had several opportunities of knowing their grievances and wants.

"We have to fight out the principle of church entiren ship within the Empire; and for this purpose Indians

countrymen in far-off South Africa. In this cause, a Mr Gokhale's Bombay meeting has demonstrate Anglo-Indian sympathy is with us. Indians and Es histmen in that city joined together in honouring his What is wanted is sustained activity, perustancy of purpose and loitier ideals."

The "Rast Gofter"

" The Times gives us a foretaste of a satisfactory solution of the South Aircan problem (says the Ra Gaftar, Bombay, in a leading article). The passage of the Immigrants Restriction Bill is, on the authority of that paper, likely to settle the general question with honour and credit to both sides. If this forecast is not doomed to failure like the many prognostication have been previously attempted on this much versal question, Mr. Gokhale's visit would be productive of great abiding good to the Indian settlers. Mr. Gokhale's right of intercession has been question He has been accused with bengling up matters and exceeding his rights. Whereas he has exteeding his rights. Whereas he hotrayed no interest that was worth standing for, he h helped to consolidate interests which to those whose they concerned were questions of life and death,"

" Hindi Punch"

At the foot of a cartoon on the South African minetion, the Hende Pench says:-" The speech made by the Hon. Mr. Gokhale at the public meeting held in the Bombay Town Hall has disappointed a number of his friends and colleagues working for the public good. The Hengales of Calcutta, edited by Mr. Surendranath Bannerji, writes a sensible article in its usue of 18th Doc., in which it says:—"For any Indian leader to have declared that the only solution of the Indian question in South Africa lay in our rendisons to accept the decision of the Union Government not to allow any more Indiana to enter South Africa while keeping the cloor wide open for Europeans, was to take up a position which no self-respecting Indian had taken up before and which no one would have thought Mr. Gokhale to be capable of taking up. Had be not, only a few years before, blessed the mor passive resistance in South Africa, with his completic support? . . . What must, therefore, he keer surprise, and how painful it must be to find from the speech made by him at Friday's meeting that Mr. Gokhale not only accepts the position, is even prepared to argue it."

The "Madras Standard"

"His defence of himself and of Mr. Gandhi is a complete enswer to his critics. The attitude of the people is really to be regretted in some respects (says the Madrus Standard). of all chases should unite and support their fellow- critic, there cannot be any more doubt as to the value of his work in South Africa, and the views of all his nee in this affair only go to emphasise the difference ween the political philosopher and the practical

"South Indian Mail"

Mr. Gelchalo externed after a successful tour in least Africa and dechanged his duty to an enger and spectant public by marrailing at length his experiences in flowth Afrew, at a public meeting held in Bombay in the 14th leastest. It appears (says the South Indian least) that some of the well-known congressmen in bombay abandand from joining the meeting on the sound that Mr. Gelchale accepted the practice of probability and the public entry of British Indians to least Africa as distinguished from the computation of applying an adventure test accepted by Mr. Gandhi. While we may serve for these who layer success from the White we are easy for those who have secoried from the which we mis easy see theme who have noticed from the newwhest, we are glad so note the kenn sympathy reacted for the emissing Indones in South Airca, by he European renderts of Bombsy who attended the nesting in large numbers. Now Mr. Gothsie is not manify a patriot but a far-nighted politicate, who, of all imders of Indian thought and opinion, knows how beat to achieve a desired change or reform."

"The Tribune

In a leading article on the Congress, The Trainer above) mys — Several important resolutions were could make sermed day's siting of the Indian Mational angress, the ment responsant of them being the resolution on Indians in South Africa, which was moved by the Houble Mr. Gokhale, and the resolution on Indians in the Public Service, which was severed by the Plouble Mr. Subba Ran. In morning the resolution Mr. Onkhole delivered one of his most eloquent smaless. The human element in the speech were despended by a uncretion of his first-hand experience of the mrangin in the South Airican columns. The unreation was heart conduct, and, as happened to Mr. Polsk at a previous Congram, the speaker himself one overtimes by the depth of his feetings, while the undirect heart with angusts and pass the take of suffering and hereast of their countrymes and country to not be diseast lands." "The Panjabee"

The position as unescand up by Mr. Goldhale (says The American) is this. The projective against Indians is very great and atmost unalterable in the bulk of the lower-case European, and, though the butter class of Barayanan such to americans the conditions, they conto amend to propose the concernous, they do, they as he is edies every to pupular classour. What are comed to effected through South African through was very small and gradual. Ho is a possible, we know all this below his Qohinary wait, and there is nothing the manufacture of the control of th Me. Quibale recommends for Judia to recure British tights whate hearing British componentships. Mr Got has observed that as a result of fee was, he was assured of the abulance of the 23 polition on Indiana. Some

other hardships and disabilities were likely to be remored, but the question of trading licences would remain the same. If we, Indians, secure more powers at hours, and Mr. Gokhale, some day we might practically be citteent of the Empire. We hope the efforts of the public would be concentrated on this course."

" United India "

"Mr. Gokhale's speech in Bombay, surveying the "South African question, is a clear and luminous statement of the facts connected with the position of the 150,000 Indines in that country (says United India and Natrue States). The moderation and the sweet reasonableness for which he has been always noted are conspicuous in this great speech of his. While he does not minimise the gravity of the nituation in which our countrymen abroad find themselves placed, and while he does not hesitate to speak in terms of just severity in denunciation of the barsh and inhuman trestment meted to the Indian settlers by the white population, there is no disposition whatever either to ignore the point of view of the white population or to feeget the limitations to the ideas of equal rights of empire on which some of his detractors lay so much stress. Gokhala is no visionery or doctrinerre and, like a shrend practical man of the world, he faces mandally the attention ariting out of the existing state or affects.

We rather counder that Mr. Goldenie deserves credit for having striven his best during his negotian there to induce the authorities to stop the policy of persecution and to treat the Indians with fairness and postion."

A Human Document

(Concreted)

There were numbers of small Judica farmers in the Stanger district, who rassed principally mealed and tubacco, several of them were land-owners, and a fair number in the neighbourhood of the mills were planting sugar case, two or three of there to a considerable

Consumption and passuments were gaining ground in the Bergville district. This was probably attributable in a large measure to the growing tundency on the part of the native to conform to European emges by wearing clothes and enting food to which he was un-accustomed, coupled with accusave indulgence and

want of proper tare to matters of bygions.

The Untrict Surgeon of Richmond mid that the vectors lymph used for antive vectoration was very dangerous and some deaths of children had resulted.

Does that mean that he softener load of vectors is used.

There must have been some very templify seamon why an industried Ledens, who was brought before the Ladyersth Magistrate during the period under review, had to admit to no less than there previous convictors. for desertion. But there the min seeds.

The Magistrate of Europet suggested that as Act its introduced fixing the Polt Tax at £5 per meson for each main adult native, and alternag a substant of reality such month worked for a European. He thought that this would cause most native ned Indiana to work

for six mouths a year.

This name Magistrale suggested another brilliant shea, that ar Act be persed probabiling the greating of frush huseness licences or the transfer of ficunces to any Asiatic or-Indian, and that no Asiatic or Indian from be allowed to take fresh purment into their business; that upon the death of the present licence-holders a European treates should dispose of their goods for the benefit of the estate, and that the business be then closed an an Asiatic or Todam store, that the Licensing Officer should also have the power to cancel a license should the holder be enable to keep his books in the English or Durch language, and that the only appeal from the Licensung Offices should

he to the Limitary Court of the Degreet of the Minister concerned. Union strang such drastic action sent taken his femily established, as to be a great monace for the Users. He countered that more the Indian Government had a true hand to deal with the respect indentical Eddine from coming set, the Users Government had a true hand to deal with the respectant question.

A scritting eccutract in Tone to the above is the Cheef Magnetrace of Durban's remarks about Indian tending in the Durban destrict of Unitary In this destruct there were ray secret heet by Indian stow-hanceurs; these traders were able to live in a small way

A uniting ecounst in "tone to the above is the Chut Magatrase of Durban's remerks about Indian under an the Durban detrict of United Indian tone there were ray mores kept by Indian store-hospers; these budges were able to live in a small way and maintained themselves in communicies whose purchasing powers did not provide a living for a European Attough they drove a good deal of trade from European inders they, on the other hand, afforded conventences to many who would in their absence have to go great distances to process commudities.

The Magistrate of Vertilem reports that with the stopping of the importation of Indians, planters were measured at Indians. However, apprinted parameter of

The Magistrate of Verulem reports that with the stopping of the importation of Indians, planters were melously exercised in regard to the continuity of the supply of labour. However, enormous pumbers of Indians re-indentured at ever-increasing wages in preference to becoming subject to the taxes incidental to the condition of "free." Indians. The Magistrate was impressed by the altered attitude of European employers towards these Indian labourem now, as compared with these treatment seventeen years ago.

pared with their treatment seventeen years ago.

The Magistrate of Charlestown lanuaried the deteriorated condition of the town since the removal of the milway workshops. It was a sad sight, he baid, to see a new of closed shops and despidated and inglected declings. At one time a sinual township was now a degenerate deverted collection of buildings. Our friend, however, should not have omitted to mention that the true of shops was previously occupied by Indians.

There was a coloured builder in the sub-district of Fouriesburg (O F 3.) who employed five Basite store-culture; he had also offered employment to poor white weekmen who, the Magnetate was pleased to say, had refused his offer. How noble of them! We wooder whether the Magnetate put his sentiments sets practical shape by helping to provide these "poor white" workmen and their function with bread and butter

men and their function with brand and butter.

The Magnetrate of Freerberg (Cape) commented on the fact that the Cape General Desiers' Act was rather selfeshly used by the Municipality and the Divisional Council, and that it was a matter of the gravest delically even for a most respectable man to obtain a general desiers' licence. The result of this was that the comment suffered. We presume that the respectable man alluded to above were Europeanns; but the point to be noted in that, by restricting trading licences, "the apareness influence." That is what we have often yield to show.

Oblivary

We regret to announce that Mr. J. Dowell Ettis died suddenly lest week at his residence in Johannesburg. The penders of Instair Orthost are familier with the searce part the late Mr. Is in took, in his captivity at the then Mayor of Johannesburg, in the recognison to the Healist G. E. Cohteste at Johannesburg during his manuscribe tour through the continuest. Mr letter was very ground of the fact that the first public facilities will over our other was the strong of the Jacobs Wessen a Basear and the last, the sureption of the destanguished feedom vegets. We extend our encase are matter to the berezond turn by

sympathy to the bereveal tim by
The Transvari Breich Indian Americation sent a hand
more separate on the organism of the feared, and
accorded those who attended at the M. Aspustour's
Church were Mamrs. Lachaba, Imam Abdul Cader
Bounseat, Nagder Thumbi Harden. Prage K. Heun,
June Framp, J. Repopting, and L. W. Reich.

From the Editor's Chair

Min. Connotine-Surru bide fair, if he continued as behas begun, to out-Cousine Mr. Cousins in his gutocraffe administration of the restriction breach of his department. We have before now suggested that the suddenness of the unitors harshness by all the immeration officers of the Union points nomistakably to its being dictated from headquarters. But the seamer of carrying ceat-the policy is surely personal to each officer. And Mr. Colborne-Smith shows lamentable lack of taste in the manner of giving affect to the wishes of the Minister responsible for the Immegration Department. This lack of tasts is nowhere more noticeable than in the vexations method adopted in his letters to Mr. Polsk, reproduced eleewhere, regarding the sefund of the money ledged with him in terms of the order of Court, to which, as the public knows, he and he acting substitute rendered reluctant obedience. And yet he has the audacity to charge the brothers Dayal with contempt of Court, in that they left the jurisdiction of the Natal Court without authority. Mr. Poink is obliged to remand this forgetful officer that it was he who compalled them to leave that jurisdiction, by refusing to extend the period of their visiting passes. Thus, it would have been a costly contempt of the authority he had arrogated to himself if they had remained in Natal. And when they leave, he pretends to be angry that they do so in spite of the Court's order. Mr. Colborne-Smith's attitude very much reenteds as of the story of the woll who, susking to make a meal of the poor lamb, charged him with having druck water up stream, and with his progenitor's having done so, when it was found that the poor creature had been drinking water down stream.

But it is not the had taste alone that we have to complain of. Mr. Colborne-Smith has no regard for the pockets of the poor brothers who had already been obliged, through his attitude, to undergo heavy aspenses. 'We regret that we have to write thus of an officer whom at was a pleasure for us to credit with courtery and good teste, even when he had to displace men having dealings with his department.

Our London Letter

Lordon, January, 1913. The first Letter from London of the New Year must bring personal greetings and good wishes to all readers of Indian Opinion, and the outstanding thought which dominates the hearts of all who stand for the great principles inculcated by Indian Opinion is that the year 1913 may see the fulfilment of the hope that he passive resisters, namely, the recognition of respect and honour due not only to their great Motherland India but to the claims of her sons and daughters in South Airica. Something of what the struggle has must for Indiana, Europeans, Africans, American,—is now being realised, the triumph of the spiritual over the material. Walt may South Airican Indians be honoured for that great object lessen given to the world. One further mentage may it be allowed to send to all, to eche se their hearts throughout the year, whatever may be in store; it is in the words of a woman, Jana Ingelow.

And make a place in thy great heart for hur,
And gree has time to greet; and cheroth has
Then will the some and offer ting to there.
When these not working he the fureous, up
Or woulding in the monel hour of down.
It is a county feshion to be glad—
July in the great we say to God.

Mr. Gokhale's Visit

These of us who followed from niar the progress of Mr. Goldhale through South Africa have rejoiced in the secution accorded to him by the authoricus and their marked appreciation of his farress and sincerity. Almost day by day cabled messages of his doings found publication in the Bertish Press; weak by weak came fuller accounts of spenches, welcomes, honours, and, best of all, the continued messages upon the fact that not only were the opponents of the Indian Cause attribus to meet him and bear him, but that they recognised in him breadth of view and fine statesmanship which distribute the British Press began to comment on these communications, and took the note of sympathy and hope which they conveyed. This week we have had the climax; the long and sympathetic accounts of the great meeting in the Town Hall at Bombay when Mr. Goldhale gave an account of his stewardship.

The Admirable Souvenir

One word more must be said, and that is of fallest approcation of the admirable souvenir which was brought out so accellently and so speedily, giving the details for which so many were hangering. The illustrations give a living interest to speeches and addresses, and the cartoons show how the visit dominated practical politics. The Appendices of petitions, Press comments, and, appendily, of noti-Indian executions in South Africa will be must useful to all who wish to make sure of the absolute facts of the minution. Indeed, the Sourcear will be historic as a Yellow—not a Blue—Book in the best sense, it may further prove an object-lesses to compilers of official records in the future, To Mr. H. S. L. Polak, and all who nided in the compilation, Indians and Britons alike must be grateful, one can only hope that the Sourcear will find its way into the hames of Indee, of Great and Greater Britain; it busts as Imperial message.

Vital Indian Concerns

Turning to limited interests in this country, there is an unharmstaneous of choice. Parliament has had no ladian debase, being too much occupied with hurrying those great measures—Home Rule, Weish Discissioning, and Franchises Reform—through the legislative machines before the modifie of next month, but Indian questions, especially one, come before the Home of Commons at length practically every day. That companion is the prochase of silver for India through the farm to which the Under Secretary of State and the Labiant Member for Whitschapel belong, Messes Sameel, blessay & Co. Two points arise: has the manustrane of profit virtually amounted in the fronzeisl semigrature with the ladia justly treated in the fronzeisl semigrature with the talengh the India Office? With regard to the first, the Law Officers of the Crown would not accommand the first, the Law Officers of the Crown would not accommand the first, the Law Officers of the Crown would not accommand the first, the law Officers of the Crown would not accommand the first of positive and over by the Prame Manustrie, it followed mit, and, not being manustrian, did not informed positive of Commons there is to be a debate in the House of Commons there is to be a debate in the House of Commons there is to be a debate in the House of Lowerous treatment on the manustrial positive matter has been harmonically defined the Indian trapper from the test of the return to the Lowerous in the Pram and by questions in the House the arguments are the some the ladian Office become the Bestoch touchastile community in the best when Indian returns for the Coverment, on the ladian Office become the Bestoch touchastile community in the return to lands out that it is no always and the ladian of the ladian office throw the Bestoch touchastile community in the start has ladian touchastile community in the start has ladian touchastile community in the ladian was bely decreased in the processed debase, it will be langthy and

Another question of supreme saturest to links is the motor that covers links. Proces, envising the letab Laloues, and offered a first of Dreadwaysts is

the British Government. It was more discovered that the remour was both ill-conceived and assignment.

An Imperial Need

Instead of Decederoughts why not trained women teachers for Indian girls? The Indian Women's Education Association is working hard to uscure even the modest sum required to bring educated Indian girls to this country to train them in the best methods of teaching. By means of such trained Indian teachers education will progress for it is Indian women who must appeal to Indian girls. In Calcutta and in London the Committee are at work and the first actiolarship holder, him Chetterjee, mister of Man. Sarojini Nasdoo, is on the point of returning to put but knowledge to use. May she have many successors.

OGSERVER.

Immigration Harassments

In connection with the case of the Devel brothers, reported in full in our columns recently, Mr. Polak received the following latter, dieed the spik ultimo, from the Action Registrer of America. Prototics:—

from the Acting Registrar of Ametics, Protocus:

"With reference to your letter of the 15th limited I have the bosons to inform you that after casulal investigation I am now anticised that Bhawani and Devi Dayal have established their claims for registration in the Transvall and am in connequence asking the Public Pronocutor, Protocia, to withdraw the charge which is pending against them."

On the 29th uittuse Mr. Polak addressed the following latter to Mr. H. Colborne-Sauth, Cheel Immigration Officer, Natal :---

"I have the honour to enclose heretrith, for your information, a copy of a letter that I have to-day recessed herein from the Acting Registrar of Asiatics, which

speaks for steell.

"In view of the fact that my cheats' claims to residence in the Transvall have now been admitted, may I request that you will kindly let me have a chaque, at your earliest convenience, for the sum of \$90, being the belience of the amount of the successy havein ordered by the Supreme Court to be lodged with you. Thanking you in anticipation."

Mr. Colbome-Smith replied as under on the 31st

"I have the honour to acknowledge the mount of your letter of the 19th metant and its outlesses.

"In regard to the request contained therein I beg to turnish you with the americal copy of a communication which I addressed yesterday to the Registrer of Asiatics, Pretorea, in reference to an application recoverd by me from that Officer for a refund of the deposits in these cases."

The following is a copy of the above-mentioned

¹⁶ I am is secept of your maints (27/E₁23063) of the 28th instant, and beg to thank you for the information converse.

"With further selecture to your telegram of the afth idem I have to my that as the Dayah were by the Interdict put under obligation to take action in a Congress Court in that Prosece within 24 days of the 18th Dec. (ultimo), and at no such action has been taken, it appears to me that before I thus refund the deposits I should be advand by applicants. Schemoss that there is no intention to pursue the clean of that clients (except Bhawani Dayai) to be secsived as unmagnitate into Matal."

Mr. Polsk then addressed the Immegation Officer, on the 1st instant as follows —

"I have the honour to acknowledge the receipt of your lesser of the 31st also, betwee, with microwne.

" In seply I bug to sensed you that the Order of the Supreme Court was purposely expressed without definiterm of the particular Court (not in the Prevence) in ways at the inct that so Natal Court could adjudicate upon the applicants' classes to be registered under Act. jó at 1905, in the Transvani. Their classes to be adsolted at emmigrants into Natal sever easie before the Louis, and the Court therefore never made any order thereon. The applicants are now tendent in the Transveri, and such chome as they or any of them may have to enter this Province way, I venture to suggest, he dealt with as they arise. The point to be observed at the Order of the Court reserved to the Transval claims alone, and as these have now been admitted, I bug to repeat my request for a reland of the balance of the security lodged with you, manely, the sum of £90."

Mr. Colborne-Smith replied, on the 4th instant, as under 2-

"I am in receipt of your letter of the 1st instant.

" Having regard to the terms of the Order of Court and to the fact that, notwithstanding application made to Applicants' Autorouys, I have not yet been furnished with a copy of the Statement on which the said Order was granted, I must reject your seading of the intention of the Court.

"I take it that in restraining me from removing or allowing the removal of the parties from our the jurisdiction of the Court there was an equal restraint on the parties themselves from learning that jurisdiction, and it appears to me that their act in leaving Natal constitutes a detente of the Order which the Court may

with to take cognission of."

Mr. Poink received also the following letter, dated

the 6th instant from the same gentleman :-

thant, I beg now to intrense that, as I cannot find that it would be in the public interests, under the circumstences, for me to take steps to cause these parties to tomedy their evanion of the intention of the Order of Court, under which they gained admission into this Province, the balance of the money deposited in terms of the Order in question will be paid to you upon the production of a Power of Attorney to receive and give a receipt for the same."

Mr. Polak again wrote, on the 7th metant, to the

Immigration Officer as follows :-

"As I was on the point of despatching to you the enclosed letter, I received your letter herein of the 6th instant, but, in view of the contents thereof, I have thought it advisable to send you the letter that I have already written, as it deals with certain of the points that you again cause in your letter under reply.

"I very emphatically demar to the suggestion made by you, as I think, very improperly, that the Applicants have been guity of an evasion of the Order of the Court in any respect, and I would remind you of the case of Madulia Ranchhod, in which you raised the same points, when the Judge-President decided strongly against you.

"I enclose becewith the Applicants' Power of Attor-ney, and shall thank you lot your cheque by return of

The following is the letter, dated the 5th instant, above released to:

"I heg to acknowledge the recept of your letter

boress of the 4th cost.

"In reply to the second paragraph thereof, I have saked Mesers. Goodricks and Laughton to farmsh you with copies of the affiderits upon which the Order of the Court herese was obtained, from which you will be able to see that my interpretation of the intention of the Court is correct.

"I do not admit that the Applicants were in any may bound by the Order not to ressore the seeders from the Court's jurnifiction, in order to prosecute these claums to registration in the Transveal, and your argument appears to me to be wholly incommetent with

your continued effects to prevent their coming within that jurisdiction.

"I would reused you that the Applicants were re-quired by the Court only to prosecute their claims in a competent Court within a certain time, and with ther requirment they complied. Further, the Order of the Lourt was that you should release them immediately upon the lodging with you of security to the amount of And such. This unconditional order was not complied with by you, but, on the contrary, you required them to accept venting passes evalable for a hundred period only, and, without obtaining the authority of the Court thereto, you applied a portion of the surversy atom-mentioned to the deposits upon these venting passes. Moreover, knowing full well that the application to enter the Transvan had already been forwarded by you to the Registrar, who could not then have been in receipt of them, and in the face of my warning in the matter, you deliberately refused to extend the passes, and compelled the Applicants either to leave the Provice immediately or to have their deposits fortested, in defiance of the Order of the Court. I find it difficult to comprehend that you, who were the came of their leaving the Province, should now rame the question of their so doing, and I venture to think that the matters of which I have above reminded you and which had evidently escaped you, are such as the Court may also desire to take cognizance of

"With a view, however, to avoid the necessity of bringing them before the Court, I have once more to request the refund to one of the amount of £90, belonging to the Applicants, and now in your hands."

The Indian in Fiji

(Concluded)

In the year 1907, 1,461 persons out of a total of 11,689 adults under indenture were prosecuted for breaches of the labour laws. ' They either refused or were muchle to complete the tasks given them, and, says Mr. Burton, were consequently fixed or imprisoned, "according to choice." No instance is given in which the benefit of the doubt came the way of the coolse, but we are assured that " probably an even greater proportion of dissatisfaction did not make its appearance before the beach."

On the very next page Mr. Burton observes that " the hie on the plantation to an ordenary indentured

coolie is not of a very inviting character.

"The difference is small between the state he now finds houself in and absolute stayery. The housed and better fed than he is to-day. The coolies, themselves, for the most part, frankly call it "mrak" (hell)! Not only are the wages low, the tasks hard, and the lood scant, but it is an entirely different hie from that to which they have been accentomed, and they chale, especially at first, at the bondage. . . . No effort is made either by the Government or by the employers to provide the coolie with any elevating influences. A company, of course, has no noul. So long as its labour is maintained in sufficient health to do its lasks, no more in superiod. The name may be easily of its mules and bullocks. The children are allowed to run wild. No educational privileges are green. As soon as they reach the age of twelve they, too, must go to the fields."

Small wooder, then, that his fluston should my that one of the suddent and most depressing sights a man can behold, at he have my soul at all, is a "coose line" in high. "There is a look of abjectious and misery on almost every ince that baunts been." And money on almost every that "five years". hard labour "-the phrase, once more, in Mr. Ben are men of education, high casts, and refines who have been invested into emigration by the

glowing tries of exerciting agents in India. They are told that there are now splanded openings for enterprining leatures in Fijs, that it is a rapidly developing country, that people grow rich there is a tew years, and that men of education are at a premium. They betieve these tries, and on arrival in the land of promise find themselves drafted to a sugar enter and hancited about by overseers and put to the hardest form of manual labour. Nor is the case of the simple rural folk any better, Says Mr. Burton.—

"The system is a barbarous one, and the best expervision cannot eliminate cruelty and impostice. Such a method of engaging labour may be necessary in order to carry out the enterprises of capital but there is something dehumanising and degrading about the whole system. It is had for the cooler: it is

not good for the Englishman."

What "Free Men" Can Do

And yet, if left to himself, the Indian can do and does well enough so hijt. It is significant that less than five per cost, of the coolies re-engage themselves when their five years are over. They prefer to lease a little patch of soil and undertake various occupations. And with what swealt? According to Mr. Burton, the #5,000 "free" Indiana constitute industrially the most important element in the Fijum community. In 1907 licences were issued to Indians for the following occupations: Storekeepers, 981; hawkers, 532; bakers, 6; wholesale storekeepers, 43; boatmen, 112. The Government returns, which are very incomplete, give the following particulars of cultivation by Indiane on their own account: Came 5,580 acres; bananas, tor all purposes over so, oon acres are tilled by them. Very much more is held for grazing, and a large proportion of the cattle of the colony is in Indian hands. Over \$50,000 in cash lies to the credit of ledians in the banks of letp, but this represents a mean fraction of the wealth of the community. Again, among the "fromen" the death-rate is low, and, coundering the scarcity of women, the birthrate is

high.

** On every hand they are covering the face of high, and in several districts already outnumber the Figure. Indiana are gradually pushing the native back by having or leasing his best lands; and the river and soad frontages are mostly thems. They are changing the face of Fiji also. Everywhere their patchet of cultivation appear. One may drive from Suva to Mauseri, for example—twelve sules—and not non one solutary Fijian village till the very and of the journey. Indiana, Indiana, Indiana, along every mile of the

rond 1

There seems only one prospect for Fiji, says Mr. Burton. It is that of becoming an Indian colony. But at what a price has India bought this putlet for her superfluous population!

News in Brief

We have it on excellent suthority that in all probability the Immigration Bill to satisfy passive resisters will after all be brought up during the current session of the Union Parliament.

My. Medis, who has received many messages of condoleson for the domestic sorrow that has overtaken ham, desires, through these columns, to thank the friends for their sympathy.

The probiminary examination in the case against the Superintendent of the Bokeburg Location has been contluded and the occused was committed for trial. The Magnetian remarked that " some at the evidence had epold be entirely discredited, some party so, whilst come smoot." The account one allowed out on his was transpiratement of Affili

The Presumal Leader seporar that the Cormistion Assets deficulty has been testing by the Commit paying the Indians concerned £610 at compensation for their removal to the new location.

We understand that the Transval authorities have consed to order the production of repairment duralcates, at durant barder Railway statemen, by intending Indian passengers, prior to the production of emissitarbits.

Mosers. Amoor and Housen, who had applied for the tenewal of their licence in Ladymerth, and their application refused by the Lacening Officer. They appealed to the I scenaring Board and were successful. The Harris states that the Branch's decision is commented upon in town. Naturally, it is a new experience for a Licensing Officer's decision to be revened by a Licensing Board.

In the course of an adstoract the Mercury summing the would be a scandal if the Immegration hill was for the third time to be put off, seeing that the Union Government are under a moral pladge to the Imperial and Indian authorities to proceed with it is soon as possible. The attitude of the Government towards the Indian subjects of the Crown, however, is exparent in Mr. Benet's confession, in reply to Sir David Hunter, that he has not yet made up his mind whether the £3 poll-tax is to be repealed."

In the case of Mouse to the Cheef Constable of Marrisburg, in which an appeal was brought against sentence and £3 fine for contravention, of the Shop Hours Act, and a verdict of guilty entered on a charge of taking to produce the licence when called upon to do so by an authorised official, Mr. Justice Hathorn, in giving judgment, held that By-law 28x L, which makes contravention of the Shop Hours Act a subject for prosecution, was bad in law as unauthorised by any of the powers given to the Corporation. Has Lordship further held that By-law 28x B, which made it as offence for a licence-holder to refuse to show his licence to any authorised official or policeman, was size bad in law, being unnecessary

Mr. P. K. Kotwal who was with Mr. Gaudhi at Tolstoy Farm, assisting him there, and who is now touring through Natal and other parts of the Union prior to his departure for India, was honoured on the 8th and 9th instant by the Mayville and Sydenham branches of the Shri Hindi Jigyasa Sabha. Mr. Kotwal was garlanded and several speeches were made at the former place, whilst at Sydenham he was the recipient of an address of welcome in Hindi. Mr. Kotwal thanked the members for their kind words and the splendid reception given him. The Natal Mariney fully reports these functions. Mr. Kotwal has been the honoured guest of Indians wheever he has gone, and meetings similar to those reported by the Mariney have been held in other places also.

We are gratified to note that Mr. V. S. Shastrian, the Sense Member of the Servants of India Society, has been nominated by the Governor of Madras to be a Member of the Madras Legislative Council. Similarly, Principal Pararppys, of the Ferguson Gollege, for Jamestjee Jecjechhoy and Mr. Lallabhei Samaldas have been nominated to the Bombay Council and Dr. Fej Bahadur Sapru to the United Provinces Council. Mr. Surcedenath Banerjes has been elected to the Bengal Council, and Mr. S. P. Sinha and Dr. Malvatan Birkar have been nominated to the same Council. Bombay is represented in the Imperial Legislative Council by Sir Ebrahus Rabimtoola, Mr. Gokhale, and Mr. Fanulibhei Currimbhai Ebrahus, Madras being represented by Mr. Varresghavechan and Newsh Synd Mahoused, Mr. Mr. A. Jinaak has been appointed in the Vicersy's Council in vice of the passage of the Wahf Bill, of which he is the speeds.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

3544 22 K.

दीनीक्स, क्रनीवार, तारीभ २२ भी देखरवारी, १६९३-

ma c

અવિપતિની નોંધ

દેશમાં મી. ગામમાં ત્રણ જાણવા યાગ ભાવણા આપણે વિષે કર્યા છે તેના રિપોર્ટ અને મી. ગામના દેશમાં તેની ઉપરની ડીકાઓ દેશથી કરી વલ્યાં છે. તે ભાવણા મુંબઈમાં.

યુનામાં તે કેલ્લિમાં ભાંકીપાર્રમાં થયાં.- કેલિસનું સાયલ સવેપિરી ગ્યામું છે. શ્રીમ કહેવાય છે કે તે ભાવસ એક કલાક માલ્યું, ને આખા વખત લોકાએ એક ખાને તે ભાષા સાંભાર એટલી મધી તેની ગયાર વએલી. મી. माण्ये केवा भ्रांभाई हतमां तेवाक तेमले भ्रंभाईमां ने पक्ष क्रेया. - अ । पक्ष केना नेता सर धीराजशा हता तेखे अभ જ ધારમું કે મી. ગાખને તા હોંદના હક હુબાવીને આવ્યા. તેમણે મી. ગાંધી મારકતે ઘએશી સમાધાની ક્યુલ કરી એ પત્ર ભરાભર મ કરમું, અને એક ક્ષેપ્લેક તે! ત્યાં સુધી ઠીકા કરી કે દક્ષિણ ભારીકા ત્રામેકા પર્કરો રાળાઈ ગયો. આ પક્ષની માન્યતા એવી હતી કે કાયદેશર હક સચવાવા જોડોતા बता करश्रं के की पश्चमने ते ने अने तेरवा दींडीने इक्षिय **ામારીકા જવે હેલ વેને સાર ગી. ગામલેએ છૂટ માગવી** नेप्ता इती. जानी श्वट न भने ने भरीकांत्रे दरें दीरी ને દક્ષિણ આરોકા છોડવું પડે તે આડ્યણ નહીં એમ પણ આ પક્ષની આન્યતા હતી. આ પક્ષ ઘણાંજ નોનો છે એમ તા ગા. ગામહતા મુખદ, પુના તે કોંગ્રેસની મીટીંગા વ્યવસ્થી ભાષે છે. કેમકે આ ગીટીમાર્ગો કોઈ પણ સામે बेखनार नीक्रमा न इता. छतां आ प्रस्थी अंभागी केंद्रं અપું દેરવાનું ગયું હતું. કેમ્પ્રિસનાં ભાષણ પછીનાં આપો જેવાં મી. ગામહેની વિરહ ટીકા કરી હતી તે લગ્રા પરતાવા ભતાવે 🛢 અને લખે છે 🦒 તેઓએ ગેરસમજથી લખેશું. અને મી. ગામનેએ કેમિસમાં ભાષણ કરી એટલું બધું સરસ રિતે ખતાવી આપ્યું છે કે તેમના કારયની સામે કંઇ કહેવા પર્લા રહેતું નથી એટલુંજ નહીં પણ મી, ગામહેતું કાર્ય પણ જ સરસ ગણાવું જોઈએ.

અત્રે તે! માનોએ છીએ કે દેશમાં મતએદ થયા તે થી. ગાંચીના કારમની સામે દીકા થઇ એમાં લાભજ થયો છે. આવી આવી હૈંદુસ્તાનમાં આપણા સવાલ વિષે મદાન થયો માની તે લક્કલું ખરું સહસ્ય સમજનાં. આજ લગી જે માનુસા ઉપર ઉપરથીજ સમજના હતા તે હૈંદા ઉતરવા લાગા. જો તેઓ અસલથી હંદા ઉતર્યાં હત તા ગેરસમજ પાતજ નહીં. જે બાબુસોએ એ વરસ પહેલાં સમાધાની પલંદ કરી તેજ ધાલુસા ગી. ગાંખશેએ તેજ સમાધાની કરી તે લાર્ તેમને કેમ વખેડ કે તેજ સમાધાની શારે હવે કેમ ઓહ કે પણ મી. ગાંખશે જેવા પૂર્વ શું કર્યું હશે એમ વસ્ત્રેને જાણવાની દવિકા લાલ તે તેથી તેઓ વિચારતાં લઈ જાનું તેમ વિચારતામાં ઉતાવળ કેમ પણ જાઓ, આપ્

વ્યા સમયે વાન્યું છે. પણ પરિસામ તો સરકાર ક્યાર્યું છે. આપણા સવાલ ક્યારાઉના કરતાં પણ વિરાય પ્રદાર હોંદમાં તેમજ વિલાયતમાં ધરાવે છે એ માક્યા છે.

એક દિવસ એવા હતો કે ત્યારે સર પરંસી પીટલ પેટીક એવું બેલતા કે કાળા માસુરીને કાળની અતી કચરવાયીજ ધાળા માસુરી અડી સકે. હવે તેઓ શાહેળ કુનીયન

ધારાસભામાં ભાષ્યલું કરતાં એવું બાલ્યા છે કે કાળા પ્રામ્યુરીક તે દળાવી રાખવાના કાયદા પડવાનું જે ધારલું કોસવાલ તરફ પશંદ કરવામાં ભાવે છે તે તો હવાઇ મહેલ સરવા ખરાબર છે. ગારાઓને અલાના એકજ ધારી મારબ છે તે તે એ કે તેઓએ પાતે લાયક અનવું તે સાયક રહેવું. આ પણ એક કાળાની ગતિના હાખતા છે. વખત પાતાનું કામ કર્ય કત્ય છે. તે કાઇની શાય એતા નથી. તેને મુંડન કરાવેલ અમર ડેકસાની ઉપમા અપાએલી છે એ બરાબર છે. તેને આમળવી કે પાછળથી પકડી રાખવાનું સાધનજ નથી. તેની સાથે તે આપ્રે તે અરવાઈને ગામ ખાવાના. આવા કાળાની સાથે તે હીંદી પણ ચાલ્યા કરે તો આપણા પ્રદાસતા પલકવારમાં થાય. જેટલા વખત અપ છે તેમાં વાંક વખત ને તે તો તોરાના નહીં મણ અપ્રધારે છે.

માતના અલય ગાત મરાએ છીએ. 'ક્લાણા તો બીકમાંજ મરી ગયા ' એવાં વાક્યા

કાઇ વાર આપણે સાંભળીએ છીએ. યથુ જેમ હીંદુસ્તાન માં તેમ ઈંગ્રેજોમાં માતથી નીડર રહેનારા માલ્યુસા પડ્યા છે. આ સ્થિતિમાં એક બેદ છે. કમભાગ્યે હોંદુસ્તાનમાં 🏖 ભસેશા વસ્ત્ર છે તેમાં માતના કર વિશેષ છે. તે વસ્ત્રમાં અભય તા ભાગ્યેજ જેવામાં આવે છે. **અમારા અનુસવની** यात छ है क्रीक मध्य ढलारनी वस्तीवाणा भाभभ बनारे બધા સુખી મહાતા તે સુધરેલા મા**લુ**સી **લાગી છુટ્યા હતા તારે અલણ વરંગ નશીલ ઉપર આધાર રાખી ત્રાહના પંજા** માં આવેલા પણ પડી સહવા. એ વખતે તે ગામમાં દર રાજ પચાસ ઉપરાંત મરસ મતાં હતાં. ખાવી નિસ્માતા હીંદુરતાનના ગરીળ વરગમાં આપણે સાધારસ રીતે એક્સ છીએ. તેના ઉપયોગ હાલની આપણી સ્થિતિ સુધારવામાં તુંથી થઇ શકતા. સ્વદેશાભિમાત રૂપી જે ધરમ ફેનાયા 🕏 તે તા 'દેહરખા ધરમ ' છે. દેહને ભળવા ને દેશ શેવા भती देश ते। अरवी. नहीं ते। देश देशने देशके ने हुं भारे દેશણે. આ દેહરખા ધરમમાં કેહને ભળવવા શિવાય મીમાં પણું <u>ભળવવાનું આવી ભય છે.</u> માર્ગ **મુખ** મારે क्लाव्य की की, भारी मार्गी के किरों न क्यों में बाधन भार मेलच्या तोस्का, भने आवास भने की पता समय

हોવી જેઇએ, મારાથી સહન ન થાય તેવાં ઠાઠ તડકા મારે માથે ન પડવાં જોઈએ તે હું અપંગ થઇ જાઉં તેને સાર્ નજવીજ આજ્યી થવી જોઈએ, આટલું શાય તે હું નિર બપનાથી સ્વડેશી ધરમ પાળવા સદાય તત્યાર છું આ ચિત્ર ચીતરવામાં અમે અનિસ્ત્રોકિન નથી વાપરી, કંઇક પણ ચ્યેસ્ટ્રે ચિત્રને મુળ કત્તા આછુ આળેખ્યું છે.

દ્ભાજી પ્રભાગ નિયમ હવે જોઈએ. કેપટન કેકાંડ સાદસ કરતા હમતે મુખે મરખને વસ થયે. તેતીપર ઈંગ્રેજી પ્રત્ય આકરીન પહેલે આ કેપ્ટન ન્કાર કેપ્પને સાર ફી.ક્ક્ર કર તરફ પાતાનુ વહાસ દક્ષી ગયા હતા. તેની થે તેના વિદાન સાધીઓ દ્વા. દક્ષિણ ધ્રુપ ગાપ્યા પછી પુષ્ય વળતાં ખારાકની ખાર્માને લોધે અની દંડ સદન કરી રેપ્ટન ગ્રાટ અને તેના સાથીએ။ પાનાના સાવસના બાય થઈ પડયા. બરતાં મગ્તાં કેપ્ટત રકાટ અમર ક્ષેપ્પ લખી મધા છે. તેમાં તે ઈંગ્રેઝ પ્રજાતે જાણાવે છે દે" અમે દેવખુસ ખેડીને આવ્યા છોએ ને મરણતે વસ શકેએ છીએ તમાં કઇ ત્યાર્ધ તથી. અમે ખુશીધી મરીએ છીએ. જો દું છવત તે મારા સાર્યાઓએ પૈતાના સાદસમાં ને દુર્નાયા ના અલા સાર્ કેવાં અસ**લ** દુખા સદન કર્યા તે ઇંગ્રેછ પ્રન્ન ને કહી સંભળાવત. દવે તા આ ક્ષેખ, અમારી લખેલી રાજનીસી અને અમારાં મહુદાં પ્રજા આગળ અમારી કહાણી રજા કરશે." સાદસ કરવા જેવું હતું કે નહીં, દક્ષિણ ધ્રુવ શાધાવાથી દ્વીઆને લાબ થાય કે નર્દી એ સવાલા આપણે એક ખાલુ મુણીએ. કેપ્ટન સ્પાટે અને તેના સાર્યાઓએ જેતે પાતાની કરજ માતી અંદલે જે વસ્તનને પાતાને. ધરમ માન્યા તેનું રક્ષણ કરવામાં, તે ફરજ બજવવવામાં પાતત્ના **પ્યારે! જાત અ**રપત્ર્યુ કર્યો. પાતાના ધરમતા યસ્ત્ર પાતાના ભાતને સારૂ ત કર્યાં, આ ક્રુસ્જની તીતિ છે. અને એવી નીનિ પાળનારા સેંકડા બબોલા ઇંગ્રેજ નીકળા પડે છે તેથી તે પ્રત્ય પેતાની ત્રિથતિ—સારી કે ખરાળ—નીબાવી રાખે છે. કેમકે આપણે દ્રમેશાં અનુભવીએ છીએ કે આસદ્ધ— ~~થળ કરવાર્યો અક્ષક સ્થિતિ નબાવી શકાય છે. તેથીજ~~ દુનીયામાં દુ'હતા થાડી મુદલ સહત્ય ચલાવી શકે છે ખરી. भिरत स्कार की नरस्त हता: ते हिकेट अन्तन सुपस्त હતા : અને પાતે માનેશા ધરમને ચુરતપણે જાળવનારા હતા 🖹 🞳 કા વિનાની વાત છે. એવા દોંદી અણેલા વરત્રમાંથી **થશે ત્યારે ભણેલ હોંદુ**ગ્નાનમાં અજવાળું થશે. આવું સા**ર**સ kસ્વાને સારૂ આપણે માનના અભય હજારા વિચારથી ને તેવા વસ્તનથી કેળવવાના છે. તેની ઉપર છત મેળવી એટલે આપણને ચેડ્ડંજ બીબું છતવાનું રહેશે. તે છત કર વાને સાર મહેનતની જરૂર છે.

જેમ માણસ પર્કસરને સાર પોતાના જન જોખમમાં, નાખે છે, આળર ગુમાવે છે, ક્લરને બહે અર્ફામની લકાઇ છે તેમ પ્રજ પણ પર્કસાને સાર કરતી જોવામાં આવે છે. ચીનના કરતી જોવામાં આવે છે. તેઓમાં ના હજારાના વ્યસનથી યાયમાલ થઇ ગયા છે. તેઓમાં ના હજારાના વ્યસનથી યાયમાલ થઇ ગયા છે. તેઓ મામ કરવાને અશકત બને છે અને તેઓ અર્ડિય પીવાને સારૂજ જીવતા હોય એવી સ્થિતિ બોગવે છે. આવી સ્થિતિ તે સારૂ ચીનના ક્રોકિની તો પહેલી જવાબદારી છેજ. પણ ખીછ જવાબદારી ઈ મેઝ પ્રજાની ઉપર રહે છે. એ પ્રજા

એ પણું ઉત્તમ સાદુસ કર્યા છે. ગુલામાને છાડવવાના એ પ્રત્યતેના પ્રવાસ મહાભારત હતા તે એ પ્રસ્થ કામ હતું. પછ પ્રણા પુરુષે.તે એક વાર પાય ધાર્ક નાખી **શકે છે જેમ મજ** ભુત કંગારતને પણ વેડગ્ય ~~ઘસારા લાગે તે~~ **રેતીના ગક્ષનની** જેમ પડી ન્નય છે. ગીના લોકા દીંદુસ્તાનનું અધીસ લીચે એટલા સાર્ ઇંગ્રેજ સરકારે ચીનની સાથે બે વખત લડાઈ કરીને માણસા તેમજ પક્ષ્માની ખુવારી કરી. હજા પણ ચીતની સાથે ઝગડેડ ચાલ્યાજ કરે છે. **આ પ્રસંત્રે એટસ્** કહેવું ઘટે છે કે જો ધણા ઇગ્રેજો આ કામમાં સામેલ રહેલા છે તે**ા કેટલાક નીતિવાન ઇંગ્રેજોએ પાેતાની પ્રજાના આ પાપ** ને ધિકારી કહાડમું છે. દ્વાસ અરીજીની સડાઈની વાત તાછ થઈ છે. ઉપર બતાવેલા પક્ષના **દભાભથી ઇત્રેજ સરકારે** ચીનની સાથે એવા દરાવ કર્યો છે કે જો **ચીનમાં વ્યા**શિય પેલ ન થાય ને ચીનની સરકાર ચીનાઓને વ્યક્ષેસ પીતા અડકાવે તો ઇમેજી સરકાર હોંકનું અપીણ ચીનમાં બળાત્કારે शुभक्ष नहीं हरे. हवे क्षेत्र क्षेत्रामा आवे छे हे श्रीननी સરકાર પાતાની પ્રજા ઉપર જેઇતું લ્યાણ નથી કરી શકી તેથી દ્વીદા અપ્રીષ્ય ચીનમાં દાખલ થવું જોઈએ એમ વાત ચાલી રહી છે. આ સંભધે તેસન નામના **ઇમે**જી અપા લખે છે તે તેોધવા લાયક છે:—" **ઈંગ્લાંડે ચીતની સરકારની** મરજી વિરુદ્ધ ચીતમાં હીંદી અપ્રીહ્યુ દાખલ કરવાના જે પ્રય નો કર્યા છે તેના કરતાં વધારે શરમીંદા કામ ભાગ્યેજ તવા રીપ્યમાં મળી અત્વરો. આપણે ચીનમાં પ્રથમ અપીસ્ દાખલ નથી કરયું એ વાત સાચી છે. પણ ચીનની સર કારે 🔊 વેપારતે એરકાયદેસર ગયચે હતો **તે વેપાર ચીનમાં** દાખલ કરવાને સાર આપણે (ઈ**ત્રેજી પ્રજાએ) ને વખત** .. લડાઈ કરીએ પહા ખરંછે. વળી એ પણા ખરંછે કે લાખા ગીના કદાચ અરીસ બીલકુલ નહીં ક્ષેત કે જેત તેઓને કેતા પીતા આપણેજ કર્યા અને આપણે બેડ્ડી રિતે ન વરતા હેાત તેા ચીન સરકાર કદી ચીનમાં અપીસના પાક . ત્રાેટા પાયા ઉપર થવા દેત નહીં. આપણે આવું અનીતિ વાળું પગલું અરીને અને તે પગલું આત્ર આપણી તેાપના બંગ જળવીતે પૃથ્વીની વસ્તીના એક પંચમાંસ ભાગની ઉપર અપ્રીજ્તા વ્યસનના કાળા કેર મુજ્યાંની જવામદારી આપણે સાચેથી ધાર્ક શકતા નથી." આ લકાઇનું હદય બેરક વ્યાન અમે કાઇ વેળા આપવા ઉમેદ રાખીએ છીએ. પછી આપણે જેશું કે નીતિ ક્યાં, અનીતિ ક્યાં! પઇસા કમાવા કે ત કમાવા કે તે એ બર્ધા સાહસ કાતે આફ ખેડવાં ! સાદસા તા કરવાંજ જોઇએ. એના અર્થ એમ તથી કે બંગે તે સાહસો કરવાં. પણ હાલ ભ્યા વિચારની ખટપટમાં નહીં પડીએ.

મી. પી. કે. કોટવાન જે ટાલસ્ટાઇ ફારમપર રહેતા હતા તે મી. ગાંધોને મદદ કરતા હતા તે મુલક જવાની તંધપારી કરે છે. દરમેયાન દક્ષિણ આદીકાના ભુદા ભુદા શહેરામાં ફરે છે. દરરેક જગ્યાએ તેને હીંદી છત્તાસ સભાએ એ તરીક વધાવવામાં આવેલા છે. હીંદી છત્તાસ સભાએ એ મીટીગા બરેલી તે તેમને માનપત્ર પણ આપ્યું. આને! લાંગા હેવાલ 'મરકહુરી'માં છપાયા છે. આવી મીટીગા બીજ શહેરામાં પણ બરાએલી હતી. મી. કાટવાલની અસંત સાદી રહેણીયી હોદા બહુ રાજ પએલા જોવામાં આવેલા. મી. કાટવાલ ફળાહારથી કેટલાક માસ હયાં પોતાનું જીવન મલાવે છે

આપએી સાધા

સ્વદેશાનીસાનને અગે માતુસાયાનું અલીમાત હેાવું એઇ में में शरवसान्य बात का पती है. मापश्ची भाषानुं ~~ચાવીમાન ચાપલને કેલ ત્યારે~~ તેને આપણે કિમતી વસ્તુની केष वापरीचे. वेना कन्दोने भरतीचे नहीं, भाषाने सारी **રિંત એક્કલા મધ્યમે.** તેમાં આવેલા સવિચારાને સંધરીએ ने देने व्यथनमां भुशन्ते. व्यथनमां अन्या ने वर्गीनमा भी बाज्या भरीभर छे. अने ते विश्वार ३५ भीवर को સમન ૨૫ સારી જવાનમાં ૧૩ે તે તેમાંથી તેને શાયતા ખીક્ત વિચારા પેદા થાય. ખીક્તાં સતકર્માં વળી તેના અમલ **મારી 84ને ખેતે ખામ, બાપા** વધે વિચાર વધે તે આપણે વધીએ, જ્યા ધારલે સુજરાતી ભાષાની ખામીએ તે આપણી જામી છે કેઈ ભાવાની ખહીં, પણ મુજરાતી ભાવા ભલે શાંપુરસાન હોય હતાં તે સંદર છે એમ તા આપણે ક્યુલ કરવું પડે છે. તેને વિષે એક ઈપ્રિજના વિચારા જાણવા એવા હેઇ અત્રે તીએ આપીએ છીએ, આ લખનાર તે મુખવાતમાં મુખ્યાની પામેલા પાદરી રેવરંડ ગી. ટેલર હતા. તેવી મુજરાતી વ્યાકસ્ત લખ્યું છે એ હતા સુધી સરસ THE PIE

" મુજરાતી પુરી કે અધુરી, એ વિષે વિવાર કેર્યુ વેળા આંભળવામાં ભાવે છે. કહેવત છે કે, વના રામા તના પ્રમા, નના પ્રવસ્તવા જિન્ન: એમજ કહેવાય છે કે વના માનક તાના માના: એવા બેલનાર તેવી બોલી સામળ બટા દિક કવિઓ, પોતાના મનના વિવિધ વિચાર બાલતાં, મુજ અદી અધુરી છે એવું. અધ્યુ તે અદકના એવું જણાતું નથી: પણ નવા સાના માબની ગેઠવસ્ત્રીમાં પોતાના વિવેઠ એવા મારાઓ કે તેમનું કહેવું આયામાં માલનું.

મેઠ વિષયમાં તો અધી આવા અધુરીઓ છે, માન્યુસની તેમી શયજવામાં નહીં ભાવે એવી વાલે,—એટલે કચ્ચર વિવે કે અપારતા વિવે પાત કરીએ, તો બધી આવા અધુરી કોય છે. આરે શાલ માણે છે, માટે આવે શાલા અધુરી કે માટે અપાર શાલા અધુરી કે માટે આપો સાધારણ નિવય એ છે કે જેવા વિચાર મનમાં છે ત્યાં છે જ્યાં સાધારણ નિવય એ છે કે જેવા વિચાર મનમાં છે ત્યાં છે જ્યાં શાધારણ નિવય એ છે કે જેવા વિચાર ભરેલા છે ત્યાં છે જ્યાં શાધારણ નિવય એ છે. એ લોક વિવેકો તો તેમાં વિચા વિચા વિવેક ભરેલી; એ હોક સુર તો વાગા તેમના જેવાં શ્રા કહેડી. આયાનો દોસ ક્સવતાર કે છે વેળા એવા હોય છે.

એ યુજરાતીના હાથમાં ઈંગ્રેજી ભાષાનું અને તેની સાથે ઉંગ્રેજી વિધાનું કોઇ આવ્યું છે, તેમને યુજરાતી ભાષા અધુરી એવી લામતી હોય; કેમકે ઈંગ્રેજી ભાષામાંથી આવાં તર કરવું કડ્યા છે, એમાં વાંક ભાષાના નહીં પણ હોંકા તા છે. નવા શબ્દ નવા વિષય, આષાનું કંઇ નવું વળખ્યુ વાપરીએ, તા વિવેકથી સમજી હૈવાના અભ્યાસ હોંકામાં નથી, માટે લાખનાર અટકે છે, કેમકે ભેંદેરાની આમળ ગાતાં આ ગપરવાની અતી ગાઢે વાર. અને અમાં લગી હોંકા સામું નરમું નવું ભુનું પારખી યુલ્ય કરાવી નથી શકતા, ત્યાં લગી લાખનારને વિવેક કેમ પ્રયુદ્ધિત મામ !

ે પથું અહીં ક્ષેપક ભાષકને પણ એક બે વૈતા કરેવી એક એ, વાંચક સરાતાજન ગંગે તેવા યાગ્ય દ્વાપ પણ લખેશું

અમાગ્ય દેશ્ય તે! મન રંજાય તહીં. સભા ગમે તેવી મેછ્ય પણ ગાનાર ખરા ગધરવ નહીં, તા કાસ શહે ! વીસા હાલે ક્રિપૃત્તિ જે બેઠા, તે તારના રાગની સાથે કંઠન લાવે, તા સાંભળનાર કારણ પારખી નહીં શકે તા પશુ, કાન કેમ લગાડે ? વીણા સારી હાય, કંઠમાં દેશ ન હાય, તા પણ એક રામ બેલુ મહત્વા નહીં તો ગાયન બમક્યું. એમ ઈંગ્રે જીમાંથી કેટલાએક ભાષાંતર કરે છે, પણ તેમાં કંઇ રસ દેખાતા નથી. વેદલ દિવસ થયા, એક ઈંગ્રેઝ ઉત્કૃષ્ટ કવિ ની કાઈ વાતા કાઇએ ગુજરાતીમાં ઉતારેલી, મરશ એક મિત્રે हिमेश नहीं क्यसनार गुकराती क्षतिको वां**ग्ये**. वांग्या पछी તેએ કહ્યું કે એમાં ધુળ પણ રસ નથી." એમ ઘણી વાર થાય છે. ભાષાંતર કરતારમાં થણું જોઈએ—મુળતા અરથ જારીને જસાવવા, સેથા અધિક--દા, યુળતા રસ જાસીને સમજવા, એથી પણ અધિક જોઇએ—મુળ વિષે જાસીતા માર્ટને સમજવા કરતાં એક ભતિ ઉત્તમ વસ્તુ એટલે મુળ ના અરચના રસનેર અનુભવ હદયમાં રસી વ્યાપી જવા, એ જોમએ.

જ્યારે યુળના કતીની આતુરતા ઉતારનારાના મનમાં અવ તાર પાત્રે, અને બેફૂના હાર્યિતો અનુભવ જાણે એક રામમાં આવે ત્યારેજ યુળના રસ ભાષાંતરમાં ઉતરે. જે જબ સ્વ આયામાં કવિ છે તેજ પરભાષીય કવિનું ઉતારી શકે. જે પાતે મનારંજક વકતા, તેજ પાતાના પરભાષીયભાઈનું કહી મનરંજન કરે. બીજા મથે તા મથે, પણ તેમનું મથન બધું માટીની સાથે માયાકુદ. એના સારાંશ એ છે, કે આયાંતરકતીને કેવળ બે આપાનું જ્ઞાન જોઇએ એટલુંજ નહીં, પણ બેઠુ આયાના રસ વિષે સમાન અનુભવ જોઇએ.

અનુસવના વીકરાળ ભાર ત્રાજવાના એક ચેલીયામાં વધે, તા બીલાં ચેલીયું તતકાળ હલકું દેખાય.

દ્રિક્રિઝમાંથી ભાષાંતર કરનારામાંના કાઇ એવું ધારતા દેખાય છે કે અને તે આતા દુધની સાથે સુજરાતી ભાષાનું જ્ઞાન ધાવ્યા, અને ઈન્નેઝ શીપ્યા છીએ માટે સહ્યાત દિભાષી બની ત્રયા. પણ, મારા ભાઈ, ધીરજ ખેમા; પર આષાના સંપાદનના ત્રમ કરતાં, સ્વભાષામાં પ્રવીભૂતા મેળવ વાતા આવાસ અધિક છે. સામળાદિક સુજરાતી કવિએના-મંત્રમાં ભુઓ. તુકે તુકે આષાસના પ્રમાણ દેખાય છે. પશુ ની સુદ્ધિ વધતી નથી, પણ માણસની અભ્યાસે કરી વધે છે. આપા કે બીન્યું કંઈ પણ આપણું દેશય, તેમાં આપણે મના યત્નથી પરિષય કરવા, ત્યારેજ તે દીપે.

રારમાં અહિ અલ્લુલક છે, એવી આપણી હોય એવું કરી એ તો આપણામાં જે પ્રમાટે તે દેશના જેવીજ દેખાય. કુંલાર મારમતા કમરા ચાકલે ચકાવી તતકાળ કમાવાની આશા રાખતાં નથી. માટીની જાત ખેળી કારે, જોઈ જેઇ ને ખાદે, કચરે, પકાલે, સદકે, ફેરવે, એક રસમાં લધું શાવે, ચાકલે મહાવે, ટીપી ટીપીને ઘડે; પાટ ઉતાર્ધા, પણ વાશસ્ત્ર ક્રામનું જન્યું નથી; અબ્નીના તત્મ ખમે સારેજ ઘડા અને. તેથી પહેલાં, કાચી માટી તે માટીજ. તાત્યરય એ છે, જોઈ અ તે મનેલ્લન કર્યા પુરવે, મુજરાતી કાચી દેખાય, પસ્ત્ર પછી ખરી પાકર જણારો. યત્નકારી અધુરા તો સજરાતી પણ સંપુરાય, દા—સસ્ત્રમારેલી પણ દેખાય. મુજરાતી— આરમ કુળનો—સંસ્કૃતની દીકરી—ઘણી ઉતકે છે. આવાએની સપી!. તેને કાલ કદી અધય કહે.

29

પ્રભુ અને આશાર્વાદ દેજી બુધના અત લગી એની વાણી માં સતવિથા, સદદ્રાન, સધરમને યુગેલ હોજો. અને પ્રખુ—કર્તા, ગાતા, શાધક, એતું વખાળુ સદા સહાવજો."

મા. પેણીમેનના વિચાર

શ્કારતા તથ્યા તીચે ચાડી મુદ્દન પહેલાં કેપસઉતમા મલાવત, તિસાળ ખુલી તેમાં ગી. મેરીમેત હાજર હતા 🖻 યાત અર્ગતાથી ત્રયા છીએ. એ વખતે માં મેરીમેને આપેલું ભાષાનુ સમજવા જેવું છે. તેમાંથી ઉપયોગી ફક્સ અમારા અંગ્રેજી વિભાગમાં આવી જશે. મી. મેરીમેને જણાવ્યું દે જિલ્લામી સતાપકારક રીતે તહીં મળવાર્યા મલાય કામ જે પહેલાં સરક્ષ અને અગ્રેસર દ્વી લે પાછી પડી ગઈ છે. આત્રલ કતા પછી ત્રી. મેરીમેને કેળવણીતી વ્યાપ્યા આપી. મી. મેર્ટીનેન જેવા કેશવાવેલા માણસ દક્ષિણ આદિકામાં બાર્સ્યુજ મળા શકશે. એટલે મી. મેર્રાબેનના વચન ઉપર ભકુ વજન દેવું ઘટે છે. ગી. મેરીમેન માને છે કે વાંચતા શ્રાખતાં શાખવું એ કેળવણી નધી પણ વિચારતાં શાખવું એ 'કળવખૂર્ય છે. 'કળવખૂરી લીખેલ માખુસે દાય પત્ર ન હલા ત્યા એવા વિચાર રાખનારા માટી બુધ ખાય છે. મન્નુર વર્ષને કેળવણી ક્રેવાની પુરી જરૂર છે અને કેળવણી લીધા णाह पद्ध को ते भलुर रहे ते। ते मलुरी पधारे सरस ~~इ~~री શકે એમ મી. મેરીમેન માને છે. વળી તેઓ સાહેબ કહે छ है है जबसी ते हैं साथ निशाणनीक ने निशाणभांक વહીં. નિશાળમાં મળેલી કેળવરણીના સદુષયોગ કરાવવા એની જવાબદારી માળાપા ઉપર છે એટલે કેળવણી પુરી તા પરમાંજ થઇ શકે. કેળવણી પામેલા જવાનાની પાસેથી માય્યાપ કામ કરાવવાનું છોડાવી દીધે અને દીમલાની જેમ રાખે તા તે કેળવણી તિરધક છે. ઘર કેળવણીતા વિષય પદ્મા ગંબાર છે. જ્યાં માળાપા પાતે છાકરાત્રાની જવાબ દારી નથી ઉઠાવી શકના ત્યાં તા છાકરાઓને તદન વિખુડા માકવા જોઇએ તે તેઓનું રહેવાનુ પત્નુ નિકાળામાં શ્રાય તેવા જ તિશાળામાં માકલવા જોઇએ. આવા વિચારાથી વિલા યતમાં એપદાંગ નિશાળા સ્થપાએલી છે. જે હીંદી માળાપ પાતાના છે કરાની સામે પણ નથી જોતાં અથવા જેવ તે તે માત્ર પોતાના સ્વાર્થના પ્યાર કરવાને સાર્જ તે હીંદી મા વ્યાપ પાતાના હેમકરાની નિશાળમાં શી વહે થાય છે એ કેમ हैं श्री क्रिक्र

માં, મેરીમેન કેલવધી શંગંધી બેલતાં એમ પહા પોતાનો મન જણાવી મળ કે મુસલમાનોમાં દેવવધીનો તિરસાર ભને બીજા શ્રેમેના તિરસાર છે એમ કેટલાક માને છે એ ખાટી માન્યતા છે. સ્પેનમાં છે મુસલમાનો રાજ કરતા તેલે કેલ વધીને ભારે ઉત્તેજન આપેલું હતું. જ્યારે યુરાપના બીજા સાન્યો એક બીજાનાં મળાં કાપવાના ધંધામાં રાકાયા હતા તમારે મુસલમાની રાજ્યો તેલે રસાય અને અંકમણીતની ભારે ફોર્પન થતી હતી. અકબર જેવા બીજા બાદલાક થયા તથી કે જેવો બીજા ધર્મોનું તેટલુંજ માને રાપ્યું હોય. ધરમ એ તો અંતરકરવૃતી વસ્તુ છે. અને સાફ દિલમાં ધ્રમાંના સામાનેક લાવ છે એવું તેલે ફુરકનમાંથી શખલા આપી તેના સાંભળનાકાંમાને અતાલું હતાં.

ઓમ્**ખની** ઉપ્રસિ

વિસાયતના 'શન્ડે ટાકમ્સ' નામના અ**પામાં એક કે** ખેક ગામ્બ ઉપર કેપ્પ લખ્યા છે તેમાં તેણે વિભારવા સાયક ટીકા કરી ઉ તેના સાર અમે નીચે આપીએ છીએ. કેપ્પક કહે છે કે:—

"ગાગ્ળ ફેંકનાર એ તની વસ્તુ છે. તે કંઇ હીંદની પેલસ તથી. તેના બાગ્બ ને તેના વિચારા એ પશ્ચિમમાં લડાયેલા તે સાંધી આવેલા હોવા એઇએ. ગાગ્મના તાવ એ કંઇ દેશી રાત્ર નથી. આપણે (અંગ્રેએએ) તે રાત્ર લખલ કર્યો એ તે આપણી ઉળવણી આપવાની પદ્ધતિથી આપણે તે રાત્રને પેલીયે છોયે.

આપણે હીંદી જવાનને મેકાક્ષના વિચારાથી ભરી મુક્યા છે. તેને શીખવ્યું છે કે મન્યસત્તાક રાજ્યને તે સરસ ને મુખકર ગણાય. દુ-મળી સ્વતંત્રતા એ તે માન્યસ જાતને કુદદનની બસીસ છે. આપણે એવા ડાળ કર્યો છે કે આપણે હીંદની કબુલનથી હીંદમાં રાજ્ય ચલાવીએ છીએ તે હીંદ શિકાલું અવરચામાં છે તે દરમીયાન આપણે તેને કહીએ છીએ કે સ્વતંત્ર રાજ્યસત્તા એ હીંદના આદર્શ હોવા જોઇએ, આમ આપણે મુખયી બાલીએ છીએ પણ આપણી કરસી તેથી વિરૃદ્ધ છે. આપણે હીંદુસ્તાન છાડવા માત્રતા તથી, હીંદ સ્વતંત્ર રાજ્ય બામવા લાયક થાય એવું આપણે માતતા નથી, આમ આપણે સુની સીસીમાં નવા દાર પૈરીએ છીએ વાઇસશયને ત્રાંત્રા વાઓ તે સીસી પ્રત્યા ભરાખર છે. તેમાં દાય આપણા પ્રાપ્ત કર્યો તે સીસી પ્રત્યા ભરાખર છે. તેમાં દાય આપણા પ્રાપ્ત કર્યો હોય આપણા આપણે સ્વતા કર્યા છોએ વાઇસશયને ત્રાંત્રા વાઓ તે સીસી પ્રત્યા ભરાખર છે. તેમાં દાય આપણા પ્ર

હીંદની અસલી કેળવણીમાં નીતિના ને ધરમના સમાવેશ મેના હતા. તે કેળવણી જચ્ચેજ્યની આંગત હતી. તેના હતા અધા સફળ ન થયા હેલ એમ અને પણ હેતા તો ઉપર પ્રમાણે હતા એમાં શક નથી. હયારે અભે જે દિવસ્થીની લગામ હાથમાં હીયા તારે તે કેળવણીની રીત ખીજી રીતા કરતાં વધારે ધરમ રહીત, વધારે નીતિ રહીત અને વધારે સચા જેવા હતી તેમાં જચ્ચેજ્યા ઉપર ધ્યાન આપવાની તો જગ્યા એ ન મળે. તે કેળવણીની રીત લંકન કુનીવર સીટીની દબ ઉપરથી કેવાએલી, એટલે તેમાં માત્ર પરીમાજ કેવાય. છાકરાએલી ઉપર ખીજાં ખાન તો નજ દેવાય. ગુરૂ કે ઉસ્તાદના હાથ નીચે રહી નીતિની કે ધરમની તાલીમ મેળવી છાકરા ધડાય એવા મારમને અવકાશજ મ મળે. તે રિક્ષણ પહિતમાં ન મળે કેવાય.

વળી જાપાનના જેટલા કાયલા પણ ઉપલી કળવણીમાં ત રહયા. જાપાનમાં રીત બરલાઇ પશ્ચિમની રીત રાખલ થઈ છે, પણ કળવણી જાપાની ભાષા માટે અપલ છે. તેથી તે ભાષા કરલી છે તેને ઉત્તેજન મન્યું છે તે નેવા જમાનાને સમતું તે ભાષામાં જોર આવ્યું છે. દીંદમાં તા વિશાર્થીઓ તે દીંગળ ભાષા વાટેજ શિક્ષણ કેવાની કરજ પતી. પરીક્ષા પણ ઇમેજમાં. આમ પરદેશી ભાષા વડે ભર્યું શિક્ષણ આપ વાતી રીતથી વિશાર્થીઓ બધું પૂર્ં સમત્યા નહીં, તે અમમા સ્થિત જન્યા. કેમક જે ન શ્રમત્યા તે માળેલું લખીને સમજ્યાના ડીળ કરતાં શીખમા. આવાં પાપરીભા શિક્ષણથી તેઓનું હાતા છીલકું રહ્યું તે ઉપરાંત તેઓને દેશિયા પ્રત્યાં માને ભાષા થઈ પતી તેથી તેઓ પાતાની માતુભાવાના માર્ચભાવી અન્યા કેમિયા તેઓને પ્રત્યાં સાતાની માતુભાવાના માર્ચભાવી અન્યા પાયા કેમિયા તેઓને પ્રત્યાં સાતાની માતુભાવાના માર્ચભાવી અન્યા કેમિયા તેઓને પ્રત્યાં સાતાની માતુભાવાના માત્રાં માત્રા માત્રા

क्षकर्य प्रस्ती अहै। स्वतं ग्रंथ वर्षे. या ग्रंथ ते क्षेत्र कर्मार्थ कर्मार्थ, करते तेनी क्षावक्षमां कापका वान्यानीके प्रश्न के कीम केनी आनवा बाला.

વ્યાનું દ્વા કહ્યું ઉત્તરમું. લહું તે વેરાઇ ત્રમું. એમ कर्त करती देवन्यों कोरबी सस्ती करवामां भागी है भागत कर्त नकार नामना कार्त्रवा तक्षात क्या. व्याध बीहरतान માં અમારોથી, વ્યાપતી તે ધૂર્ત વર્ષ પેદા થયે.

केन्स ब्राह्मका अन्ते हैं तेना समने हे हैं हीहस्तान मां मन्त्रकताह शक्ति व्यवहास नथी. स्थांत्रभी प्रश्न तेवा अध्यक्त राज्यकी बाज वसे छ छोत्र में।क्सपदी क्रेनाव नहीं, शक्षात्र क्रिम लेखानी जाने हे हे हैश्याक भागाती। बादे के हैं अपने वाल पहले निष्या वर्ध के अने केतानीवर न्यायाप्रधी है पति कांग्रेस इसका प्रविधी कंशस अक्षापक्ष ने रनेम बच्चे छे, विभारत परिमान क्या दिना तेनी जिमस सम 🕽 ने जीनजनुसदी अभस्यार वरम पर्यत्वे ज्या थे. व्या पहेर्याते इक्षेत्र भरे। शापवानी अवस्था राजत ने नाम्बन्धि मेळा केल अवस्थ है. जा स्थितिया विभार करता कारावे कोठाने धार्म है पारवामेन्ट नी सक्तिति देशीत है अने वे जें। अदा पडेंभ बती जेंच आपने अविष्यमां कोसशुं. ज्यारे आपने आपना देवने विषे आपन्ती शुध कोता काके छीने तारे ते शुध करेती भदति द्वीरभी दाजव अस्थाना असाम इरीको छोजे. अने के बाद 0 है शहरा अन्तरान्ताक शन्य राजव करवा अवर् ને ઢેને લખતી સુદ્રેષ, કંકારોો દવેયા તે દેશમાં દાખલ કરવાં A NE 4-2 0."

સુધારાના સાપ

सुध्यानां आहं परिवाणेत तेत क्यांक कार्येतां के प्रव करूपी भारत प्रशिक्षा के आपे हैं तेनी तरह में सुधा सनाव कारतरे ज्यान में जुं है. सुधाराने बीचे में ह तरह क्रिक्त व्या के ते जो के के आस्त्रोती अनुकृतित तहन अभी ब्यूब के ने ते पशुचत क्यी रहे के. तेमा ज्ञानतंत्र करेर यारी जान के जाती कातना भाषासीनी संध्यामी विक्री दिक्की बांधारिक करें। कार्य के केंद्री कार शास्तरने। कार्य अन्य है। ते क्षावतर वार्ध कामार्थ है है ज्याना अनुसारित कीन भागमीयां बात का अल्यान करने हे ने अन्यात भन तथा सरीरना असुरोशां और दक्ष राज्य शाय है. में मानने सुदि नेनां नास को बनेनां हे तेवां भागसी। માં એવડી તરફથી વધારા થાય છે. આવી માઠી દશાનાં ने अरम् मा शक्तर मताने हे. मेह ते। में हे सुधाराना **∌પાલમાં આવેલા∶ પાણસાના અનની ઉપર એડ**લા બધા નામાં માન્સે પડે છે કે તે ખવાઇ નાય છે તે ખીવાં એક સુષ્યાસમાં વ્યાવેલી પ્રત્યમાં એકાંત સેવન કરી ઇચા વિચારા **ज्यान कश्चलाओं हरी ने ते अभा**के वस्तन अवापी जीजाने देश्नास आधारी कवरेक अनी आने छे. आ शक्तर वणी भेष भेष क्षेत्रवे छे. के ब्रिक्तानमा लगावधी श्रधारानी વ્યવસ વાચા છે સારથી ત્યાંની પ્રભામાં, પણ પ્રભાના હિલને बार क्रेशंत सेवन अस्ताश शानिका बरला क्ष्म के.' में ते માત્રે 🕏 🔊 માં હોંદુસ્તાનની માકી દ્યા મતાયે છે.

आरेक्शता विषे सामान्य श्रान

પાયદ

मापने भागन कीर्ध अस है हवा के माराह छै, तेमक पासी है. हवा में पहेंची परनी होशने है करे पांची जीड़ મામ**ે છે. હવા વિતા માલુસ વાર્ટી મીનીટજ ન**બી શકે. पान्ही विना हेटबाह हवाहें। ने देशने बंध होंग्ड दिवस पर्स મહાડી છો. એટલું તા ચાક્સ છે કે મીન્ય ભારાક વિના લાંખી સુરત મલાવાય તેમ પાણી વિના નજ મલાવાય. પણ એ આપ્યુલને પાણી પીવાનું મળે તે પણા કહાડા સુધી व्यनाक विना नवी को छे. पाणीना जापना सरीरमा સીતેરથી વધારે હકા છે. પાણી વિનાના સરીરનું વજન મ્યાદથી ખાર રહેલા સુધીનું ગ્રનાય છે. ગાપણા ગધા ખારાદ માં એાયું વન્તું પાણી હેલ્વ છેજ.

जाभ के पश्त भारताने जह जनस्मी है तेनी कांश्रात आपको अभाक्षणा ज्याका काक्ष्म काल्य, अरहा विवेद राजा आपस्ती हवा विनेती भेदरक्षाति सीवे आपस्ति थेरे 🕏 तेवां પરિસામ ભાષણી પાણી વિવેતી એક્ટ્સરીથી ભાવે છે. વાડાઈમાં શકાએમાં પરકરમાં કાલજવર થયું! વેળા ફાટી નીક્ષ્ય છે તેના ટાય પાણી ઉપર લાગીત કરવામાં આવ્યો છે. ક્રમક લડાઈમાં ફેલ્લોને જ્યાં જેવું મળે તેવું પાણી પીવું પડે છે. કહેરમાં રહેનારાં માલ્યુસામાં પણ પણી વેળ मानी रीतना ताल हाडी मीडवें 🗎 तेतुं आरुत् पर्सी वभता પાણી દેશ્ય છે. ખરાજ પાણી પોવાથી પથરીતે રાત્ર પસ્

પશ્ચીનાર પેતા થાય છે.

पासी मनावामी ने अवन देश है. कि ता केना પ્રદેશમાં પાસી મળતું કેમ કે લાં માખું ન રહે તે બીન્યુ એ કે આપણે તે પાંચીને ખગાડીએ, તનાં ખરાળ જગ્યાએ માસ્ક્રી રહેતું કે નીકળતું હેલ્થ ત્યાંનું પાસ્ક્રી તેર નજ પીયું જોઇએ ને પણ ભાગે આપણે મહી પાર્ચે. પણ આપણી ગર્મતથી ખરાબ વર્ષેશું પાણી પીતાં આપણે અમહાતા તથી. જેમક નદીઓમાં આપણે ત્રમે તે વસ્તુઓ નાખી તેજ પાણી પીવા ધાવામાં વાપરીએ ક્લાએ. ત્રિયમ એવા છે કે જે જગાએ માપણે નહાતા ક્રેક્કમેં તે જગાએથી પાણી કઠી પીવાને સાર નહીં વાપરવું. મદીના પાણી હમેશાં જે દિશા એથા વહેતાં હેમ તે દિશામાં જ્યાં કાઈ ન મહાઇ દાય सांथी पाणी हेर्न कोएक. अधील ६३० माममां महीना એ વિભાગ પાતા એમુએ. નીમેના ભાગ ન**ા**રવા ધાવાના અને વેન ઉપરનાં ભાગ પીવાના. લસ્કરા કવારે પાણીની नष्टक कावसी नाणे तारे काबृह की काख्य नदीतुं वेन તપાસી કાંકા ઉપર વાવટા ગાળે છે તે તેની ઉપરતા વેન તરફના ગામ એ કાઈ પણ નહાવા ધાવા માટે વાપરે તેા તેને સલ્ત થાય છે. દેશમાં હતાં આવે! બંદોખસ્ત નથી હેતો સાં ખંલીલી ભારતા પશ્ચીવાર વીષડા ત્રાળા તેમાંથી भाष्ट्री कारे छे. के रीवाल लड्डल सरक छेडेगड़े तेम हरवांची પાણી કેતી વિગેરમાંથી વળાઓ આપણને મલે છે. કુવાનાં પાણીમાં મહાં જેખમા કેડલીક વાર રહેવાં હેાય છે. છીછરા કુવામાં જમાનમાં પૈતરેલા મળ પુત્રના રસ ભળે છે. વળી તેમાં કેલ્ક વાર કુલ્મેલાં પ્રકાશિકા હેલ્લ છે. લક્ષ્યું વાર પરદિશ્લા આળા માથે છે. મળા કુવાને બાંધ કામ ન દેણ તા તૈયા પાણી ભરતારતા પત્રના મેલ વિગેર ઉત્તરી પાણીને બસાડે છે. એટલે કુવાનાં પાણી પીવામાં બહુ સાવચતી વાપરવી એ જરૂરતું <mark>છે. ટાંકાઓમાં ભરેલું પાણી</mark> તે બહુ વખત ખરાબ ઢોય 😥 અંકોનું પાણી નિર્દોષ રાખવાને તેને વખતા વખત ધાવી જ્વારુંએ, તો રંકાવી જેવદએ તે હત્યરા વિગેરે જ્યાંથી પાણીની આવક દેશ્ય તે સાક દેશ્યા એકએ આવી સાખાઈ જાળવ વાના ઉદયોગ ધાડાજ માન્યુસ, કરે છે. એટલે પાણીના દોષ ભાન વેટલા દૂર કરવાના સાનેરી નિયમ તા એ છે કે પછીને અન્ધા કલાક સુધી ઉકાળા કારીને પછી તેને હલાવ્યા વિના ભાગ્ય વાસ્તરુમાં કહાડી તેને તિલ્લ તાસણમાં જાહા ને સાક કપદાર્થી ગળીને પીત્ર વ્યામ કરનાર પાતાની બીજા પ્રત્યેની કુરજમાધી મુકત થતા નધી, સારવજતિક ઉપયોગને સાક રહેલ પાળી એ તેની તેમજ બોજા બધા તે તે લતામાં કે શામામાં કરેનારાના બિલ્ક્લ છે. તે બિશકનને તે એક વાળી તર્રીક વાપરવા બધાએલ છે. એટલે પાણી બલડે એવું કર્મ તેનાર્ધા તેન તજ થયું જેનાએ, તેણે નદી કે દ્વાને ~~અગાડવાં ન ઘટે. તેનાર્યા પાગી પીવાના ભાગ નદરવા ધાવામાં~~ વપરાય નહીં, તેનાથી પાણીની નજીકમાં મળ શ્રુત્રના સાત્ર ચાય નહીં, તે પીવાના સ્થળ આગળ મુદદાં બાળી અને તેની રાખ વિગેરેન નાખી શકે

માળીની બહુ સંભાળ રાખતાં પણ તે તદન ચહેર્ખું આપણ ને નથી મળતું. તેમાં ક્ષાર અહિંતો, ભાગ હૈાય છે ને કેટ લીક વેળા સહેલી વનસ્પતિના ભાગ હૈત્ય છે. વસ્સાદનું પાળી <mark>ચાપ-ખામાં</mark> ચાપ-ખું બહાય છે પણ આપણને પદ્યાચ તે <mark>પદેલાં હવામાં</mark> ઉડની સ્જક્ષ્ણે વિગેરેના ને પાણીમાં પણ <mark>એળ મર્જી જન્મ છે. તદન ગાેખા પાણીની અસર ક્ષરી</mark>રઉપર ભુદાજ પ્રકારની થાય છે. આમ જાણવાથી કેટલાક ઈમેછ ડાકનરા 'ડીસ્ટીલ્ડ એટલે શહ કરેલું પાણી પાતાના દસ્દી ર્અને આપે છે. આ પાણી તે પાણીની વસળ બનાવી ઠારેવાં છે. જેને કબજીયત વિગેર રહેનાં દેણ તે મહમુસ આ 'ડીસ્કીલ્ડ' પાળીના ઉપયોગ કરે તેંદ તેને પ્રત્યક્ષ પણપું પ્રથી ~~શકે છે. આફ બધા કેઇ~~ક્ટ **વે**ંચે છે. **હાલમાં 'ટી**સ્ટીલ્ડ' <mark>પાણી ને તેના ઉપાંચા ઉપર એક પુરતક લખાય છે. સ</mark>ખ <mark>નાર માને છે કે ઉપર પ્રમાણે શુદ્ધ થયેલું પાણી પીવામા</mark> **ખાવે તા પણા રેક્કા મડી શકે છે.** આમાં અતિશ્વેષકિત ~~ધર્~~યી છે, જતાં તદન ગુદ્ધ થએલાં પાસીની અસર સરીર ઉપર ખુબ સાય એ અસબ્રવિત વાત નથી

પાણી કૃદયું અને નુરમ એમ એ પ્રકારનું હોય છે એ વાનથી ખલા વાંધા નથી દેશના. હતાં એ દ્રષ્ટાક્ત જાણવા એવી છે. કૃદયું પાણી એ કે જેમાં ક્રિયું વાપરવાથી તુરત પીસુ ન વળનાં હોતા પાણી ચઈ જાય છે. અતી ભરચ એ મળે કે પાણીમાં ક્ષારે વધારે છે. જેમ ખારા પાણીમાં સાથું વધારે છે. જેમ ખારા પાણીમાં સાથું વધારે છે. જેમ ખારા પાણીમાં સાથું તે પણ 'અલફ' છે. તેજ દિસાએ કૃદયું પાણીમાં વાપરવા પાદરકત આવવી જોદ્ર મેં આવે છે. કૃદ્યું પાણી દ્રમેશાં સ્વાદમાં ભાંસકૃદ દરે, અને નરમ પાણી મીદું અમવા બંધારુલ સ્વાદ વિનાનુ દ્રશે, અને નરમ પાણી મીદું અમવા બંધારુલ સ્વાદ વિનાનુ દ્રશે, સ્ટલાકના અભિપ્રાય એવે છે કે કૃદયું પાણીમાની વસ્તુઓ પાણક લેવાથી કૃદયું પાણી વાપસ્વાથી ફૃત્યલે છે. પણ અંધારુલ એક તે આવે છે વસ્તાદનું પાણી એ ચાપ-બામા માન્યું અંક બર્જ પરે, બરુ છે વસ્તાદનું પાણી એ ચાપ-બામા માન્યું કૃદયની રીતે દ્રાય હતા તે પાણી તેમ તરમજ છે અને

તે વાષરવું ઠીક છે એમ તો **સહ કાઈ માતે છે. ક્રક્સ** પાણીતે ઉકાળ્યા પછી અરધા ક્રલાક સુલા **ઉપર સખ્યું દેવ** તા તે તરમ થઈ ઇકે છે. સુ**લેયા ઉતાર્યા બાદ ઉપર ભતા** વ્યા પ્રમાણે તેની વ્યવસ્થા કર**ી જોઇએ**.

પાણી ક્યારે પીવું તે કેટલું પીવું એ સવાલ કેટલીક વખત ચાય છે. તેના સંધ્યા જવાબ તા .એ છે કે તરસ લાગે સારે તરસ છીપે તેટલું પીલું. ખાતાં પીવામાં ખાસ બાધ નથી તે ખાધા પછી પીવામાં પણ બાધ નથી. ખાતાં પાણી પીતારે એટલું યાદ રાખવું જોઇએ કે ખારાક જવાદી ગળ ઉત્તરે એ વિચારથી તેર નજ પીલું. ખારાક પાતાની મેળે ગળ ન ઉત્તરે તો કાં તો તે બરાબર ચવાયા નથી અથવા હોજરી તે મામતી નથી.

ખરૂં જોનાં તા પાણી પીવાની જરૂર પણ ભાગે નથી ને ન ફોવી જાઇએ. જેમ આપણા શરીરની ભનાવડમાં છે . દેશ ઉપરાંત પાણી છે તેમજ ખારાકમાં છે. કેટલાક ખારાક માં તો છે ટકાથી બહુ વધારે પ્રમાણમાં પાણી છે. એવું અનાજ એક નથી કે જેમાં પત્રણી સુદલ નજ હેલ. વળી આપણે રાંધીએ છીએ તેમાં તો પાણી પુષ્કળ વાપરીએ છીએ છતાં પાણીની દાજત કેમ ચાય છે? આતી જવાભ પુરા તો ખારાકના પ્રકરહુમાં મળી શકશે. પણ સલ્ધારણ રીતે એટલું આ સ્થળે કહી શકાય કે જેના ખારાકમાં ખાડી તરસ કે ઉપલ કરનારી વસ્તુઓ જેવી કે મસાશા પ્રસ્થાં વિગેરે નથી આવતાં તેને ચારું જ પાણી પીવું પડે છે. એએ પોતાના ખારાક મુખ્યત્વે લીલા મેવામાંથી મેળવે છે તેને નથી પાણી પીવાની કેલ્ડન બાએજ થશે. માલ્ફમને વગર કારણે દમેશાં અલાંત તરસ લામે તેને કંઇક પણ દરદ થયું છે એમ જાલવું.

ત્રમેં તેવું પાણી પોવા છતા કેટલાક માસુલને કંક નથા ચતું એમ ઉપર ૮૫૬ જાણી બીજા કેટલાક માસુસા ચમે તે પાણી પીતા જેવામાં આવે છે. જે જવાળ હવાના પ્રાસ્ત્ર માં એવી 'જાતના સવાલના અપાયા તે જવાળ આ વખતે પણ લાતુ પડે છે. વળી આપણા શરીસનું ઢાહી એવા સસ્ત્ર ધુણ ધરાવે છે કે ઘણી જાતનાં કેશને તે ઢાહીજ નાણુદ કરે છે. પણ સરસ તલવારને વાપર્યા પછી જો તેની ધાર વરા બર ત કરીએ તો નુકશાન પહેંચે છે તેમજ ઢાહીનું છે. ઢાડીની પાસેપી આપણા ચાકીદારનું કામ શક્યો તે તેની મદાવજત ન કરીએ તે તેની શક્તિ ઘટે ને છેવે નાશ પામે એમાં ત્વાક જેવું નથી. એટઢે ઢમેશાં ખરાળ પાણી લક્ષ્મે તો છેવેટ ઢાહી પોતાનું કામ કરતું અટક્જ.

આલ્કન લડાઈ

તા. ૧૪ મીના તારમાં જ**વ્યુવિશું છે કે તુર્કી વરકરે મેળ** વેલી છત માટે ના સુલતાને તેના **આભાર માનનાર**ં **જહેર** તામું કારયુ છે,

તા. ૧૫ મીના તારમાં માલીપાલીની અંદર ભારે શાક્યાઇ ચાક્યાનું જગ્યાવેલું છે. અન્તે પક્ષને અંદુ તુકસાન થયેલું છે એમ પણ તેમાં જગ્યાવેલું છે. એક તારમાં જગ્યાવેલું છે કે દારદનવ્સની નજીકના ભાગમાં રહેલા મીક શાંધાને ચાલ્યા જ્યાંના હુકમ તુર્કી સરકારે આપ્યો છે. પર મીંકા એમિન્સ આવી પહેલ્યા છે તે જન્યાવે છે કે આશરે ૨૦૦૦ મીંકાને તુર્કી સરકારે પકડેલ છે. પાછળના તારમાં જ્યાંવેલું છે કે

अला समुद्रमां भीडीचा चामण केंद्र तुर्धी मनवार जवनेरी जनाने पापरेव धर् भेजाना सपारामां भाषी तुरी पड़ी हे कते तेना अगसहारी तथा भसासीकी देते तक क्या है. તા. ૧૭ મીના તારમાં જસાવેશું છે કે સ્કુટારી આગળ ता. ४ वी रेलरवारीके अनुभार बडाई बड़ इती ते विभे वर्स तराष्ट्री अन्तावार भागर महार पड्या छे. . तेमां कामा रेख के हे ६,००० बील्टीनीबीनेको आहे नुस्सान साथे લખત હાર ખાધી છે. ૩૦૦૦ સુવેલા તે વાયલ થયેલા મેદાનપર ઉપડી તે લક્ષ્મર માધું હાલું હતું. માન્ટીનીમીના तराधी नेवाल भगर जवार भडेस छे. भीन्य तारभां जल्यावेडु **ે કે ગાલીપાલીમાં તુકી લશ્કરને લદ્દ તુકસાન ખમતું પડ્યું લ્લું એ વ્યત** ખરી છે એમ કાન્સ્ટાંટીનાપમના તાર ખબર **ાપે છે.** 'તા. ૧૨ મીએ ખુસેર ગામળ ૫,૦૦૦ માધ્યુસ માર્યા મા હતા અને ૧૦,૦૦૦ ઉપરાંત કેદ થયા હતા. તા. હ મીએ સરનુડાય ભાગળની લડાઇમાં પણ ૩,૦૦૦ દાર્ટી સીપાદી ઘવાયા હતા. એક તારમાં જયાવેલું છે કે હકી પાલા કુરાપી રાજધાનીઓમાં કરતા કરતા ઇગ્લાંડ પહેલી

તા. ૧૮ જીના તાર જ્યાં છે કે કાન્સ્ટાંટીનાપલની સેંડ સામયા પ્રસ્જરની પાસેના લતામાં આરે ભાગ લાગેલી ભારતે ૧૦૦ પરતે દુકાના નાશ પાળી છે. 'પાછળથી જયા વવામાં ભાવે છે કે શેરીઓ સાંકડી અને પાણીની તંગીને લીધે ભાગ ઓલવવામાં ક્ષુરકેલી પડી હતી. તે પછીના તાર માં જ્યાંનેલું છે કે માલીપાલીમાં સુધેર આમળ તથા આડરી આનેપલની સ્થિતિમાં હજ કંઇ ફેરફાર થયા નથી, અને ચેડ લભ ભાગળ ભલગેરીઅન લશ્કર આગળ વધ્યું છે.

તા. ૧૯ મીના તારમાં જણાવેશું છે કે બલગેરીયા અને રામાનીયા વચ્ચેતા વાંધા હજી યત્યા નથી અને તેયી રામા તીયાએ યુરાપી રાજ્ય વચ્ચે પડે એવી ચારજ કરી છે, અને તે રશિયા સિવાય બીજાં રાજ્યોએ ક્ષ્યુલ કર્યું છે.

તા, ૨૦ મીના તારમાં જ્યાંવેલું છે કે લડાઇના સ્થળમાં કરાઇ તારાન થવાથી અને કડકડતી ટાઢ પડવાથી લડાઇ અટકી પડી છે અને એક હરતા સુધી કંઇ હીલચાલ થઇ છે એવા સંભવ નથી. હવી જ્યાં કે છે કે બલગેરીયનાને ખેરાઈ એવવવામાં મુસ્કેલી પડે છે.

શ્રીરસ્ટથી ચી. ઇ. એગ. એગ. મુલ્લાં લખે છે કે:— • મામવામાં લાંબી મુદતથી મદરેસા ગાંત છે તેમાં ફરછવાત રકુલ પણ સરકાર તરફથી ગાલુ કરવામાં આવેલ છે. તેવું હાલતું મકાન પર્સ પુરાષ્ટ્ર દ્વાવાથી નવું મકાન મેઠપીટ कार्युव किवामनी पासे आवेश टेक्स छपर आंधवानी शरमा मासती मेसरस भदभर धरमाध्य ५ वरणा साहेगाने जे સમમાં ર. ૨૦૦૦ આપવાતે ક્યુલાત આપી છે. ના. ગાયકવાડ સરકાર પાસે મદદની માત્રણી કરતાં તેઓએ ર. ६००० अक्षत भाटे तथाकभीन ज्यापना अंबुरी आपी छे **ા ગાટે ઉપર જણાવેલી કંપની**ના તથા ના. ગાગકવાડ સર अस्ता अपकार आवना कोई जे. चणा जे कंपतीना काशी દાર ગૌ. હાજી મહસદ અહમદ તેલીએ પરીક્ષામાં પાસ વમેલી એક દાઇને રૂ. ૨૫ ના પત્રસ્થી એ ગામ માટે રાકવાનો ક્યાંદ્રે રાખેલ છે 🔄 માટે તેમને શાળાથી ઘટે છે. બીજ **प**्राचारार भे।सवड वासाम्बाने भारी विनति छे । नहीरे **पंछी बारवा करी लाइकोरी योगासामां लडू छल**े वेहवी પહે છે તે દુર કરવાનું કામ તેઓએ મનપર હેવું ઓઇએ.

માણસ કેટલી જમાનના માલિક હાઇ શકે?

[ટાલસ્ટાયની વાર્તા ઉપરથી.]

(ગયા અંકથી ચાલુ)

प्रकृत्य ७ हे.

પ્રેમા પટેલ પથારીમાં પડ્યાં, પશું ઉપ કેમેવ ઓવી નહીં, તેના મગજમાં જમીનનાજ વિમાર યુગ્યા કરતા હતા. તેને વિચાર આવ્યો " જેટલી જમીનની આસપાસ હું ફરી વળાશ તેટલી લઈ લઇશ. ચાલવામાં જરા પશુ ખાબી નહીં આવવા દઉં. દિવસા લાંબા છે તેવા વીશેક ગાઉ તો હું ખુશીથી ચાલી શક્ષ્યા. તેટલા ચઢકરમાં કેટલા એકર મામ તેની મચુ તરી પશું હું તો કરી નથી શકતો ! જમીનમાં કાેઈ ભાગ ખરાબ હશે તેા હું તે વેચી નાખીશ, અથવા લાડે આપી દઈશ, અને સરસમાં સરસ લાગ હશે તે ખેડીશ. પછી ઘણાં ઢાર પશુ ખરીદશું. જમીન ઘણી હશે એટલે ઢારતું ખરચ જરા પશુ માથે નહીં પડે."

આવા આવા વિચારામાં લગભગ આખી રાત . પટેલને નીંદર આવી નહીં. છેક પરાડીએ જરા કોલું આવ્યું. હ્રષ્ટ તા રહેલ આંખ મીંગાણી હ્યાં તેને સ્વપ્તું આવ્યું : "મુખી જલ્લે હસતા હસતા. પાતા અણી આવે છે; જરા નષ્ટકે આવ્યું કે તે તા પેઢા વેપારી, જે તેને" તાં પેસાન હતા તેજ બીલું કાઈ નહીં, વળી જરાં પાસે આવ્યાં પ્રેમાન હતા તેજ બીલું કાઈ નહીં, વળી જરાં પાસે આવ્યાં પ્રેમાન હતા તેજ બીલું કાઈ નહીં, વળી જરાં પાસે આવ્યાં પ્રેમાન હતાં તેને લાગ્યું કે યુખી કે વેપારી કાઇ નહીં પણ તે તો વિકાળ બાળરા છે. તે આકૃતિ ધારી વારખાં તેની પાસે આવી એઠા. પટેલ નીહાળીને એમું તો બાળરાનું સરીર તેને બહુ અયંકર લાગ્યું અને તેની પડે એક પ્રાપ્તું તેને સુપદાને તપાસમું તો તે કાઇનું નહીં પણ પોતાનું જ જયાયું." આ એઇ તે હેળતાઇ ઉઠયા.

નાગીતે વિચારવા લાગ્યા : " આતા અર્થ શું હશે !" પાછા વળી વિચાર આવ્યા, " અરે કંઈ નહીં, એ તો માત્ર સ્વ[ા]નું જ," પછી આહવાનું ઉત્યું કરી જોયું તો સવારનું સાંખું અન્યાળું જણાયું.

પાંહ ફાટયું જાણી પટેલ પચારીમાંથી ઉભા શક ગયા. હાથ ત્રાહું ધાઇ તમયાર થયા. પછી પાતાના ગાડીવાળાને ઉદાઢી કાદાળી લઇ સુકરર કરેલી જગ્યાએ પહોંચ્યા, ત્યાં જઈ બધા મામ્યુસાને જગાડ્યા. તેઓ બધા હાથ માહું ધાઇ નાસ્તા કરવા એકા. પટેલને પણ જરા નાસ્તા કરી ક્ષેત્રા કહ્યું, પણ તેએ તા નાજ પાઢી, અને કહ્યું કે હવે વખત થયા છે ચાલા ઝટ કામ શરૂ કરી દઇએ.

N868 € N.º

હ્યોકા લધા તઇનાર માઈ ગયા. બરાળર સુવેદિયને વખતે જે જગ્યાએથી ચાલવાનું શરૂ કરવાનું હતું ત્યાં સહુ જઈ પહેંચ્યા. એક ટેકરી ઉપર લધા ચડ્યા. મુખી પ્રેમાં પટેલ પાસે આવ્યો, અને ચારે તરફ હાથ અતાવી કહ્યું: "આ ત્યાં સુધી નજર પહેંચે છે ત્યાં સુધીની લધી જયોન અમારી છે. તમને રુત્રે તેઠવી હેજો."

. પટેલ તે વ્યુજ ખુશી થઇ ગયા. જવીન તેને થણી સારી લાગી. તેની ગાડી કાળી અને ખાતરાળ હતી. કેઇ, કાઇ કેકાએ છાતી સ**ર્યુ** ધાસ **ઉશુ હતું**.

600

યુખીએ નિસાની કરી પટેલને કહ્યું: અહીં ભાવેદ, સુએદ તમારે અહીંથી ચલવાનું કર કરવું. અને સુયરિત સુધીમાં પાયું અહીંજ પહેંચવું. એટલી જબીનની સ્થાસ પાસ કરી વળશા એટલી તમારી,

પટેશ કપાં કરવાં, અને દાદાળી ખર્ભ નાખી. એકાદ રાટશા પહેરીમાં નાણી સેઠમાં બાંખો. પાણીની નાની સિરાઇ પહ્યુ ખર્ભે લટકાની લીધી અને તઇવાર થઇ ઉલા. પહેલાં તો કઈ દિશાએ જવું એ શું કવલુ થઇ. પણ ઉત્ર મથી દિશાએ જવું એવું તુરત નકારી કરયું, અને સુરયની વાર એવા લાગા.

એવી સુરમની કેર દેખાણી કે તરતજ પટેલ છુટ્યા. અન માં વિચારમું કે : "એક ક્ષ્મ્યું પણ ગુમાવવાની નથી, ટાદા પારમાં ખુબ અલાશે."

પહેલાં તેર સાધારલ ઝાપથી ગાલવું સર કરવું. એક ભેતરવા ગાલ્યા અને કાલાળીથી નીસાની કરી. એમ ગાલતા ગયા અને નિસાની કરતા ગયા. હળવે હળવે. તેની ચાલ વધના લાગી.

ોટલુંક માલ્ય પછી પટેલે જરા પાલું વાળી એવું તે! ટેક્સી ઉપરના દ્વારા ગ્રાપ્ટના દેખાલા હતા, અને ગાર્દના જોકમાં પણ સરખબા તેનવી મળકતા હતા. તેને વિચારલું કે નવુ માતામણ સાથે મળાવું હતા. હવે તેને જરા પસીના વાલ લાઓ, ભેટલે કેડીવું કહી ખાલે નાખ્યું ભાને પાલ પણ ઉપાલા દેશી નાર પછી સરજ સાથું એવું તો લાગું કે હવે શીરાયલ હતા, વધું છે.

बन देश्री प्रथर नकर हरी ते त्यं क्षेत्रेया है। इं क्रिया क्षेत्र क्षेत्र मान्य करा वेक्ष्म, व्यिशिर्धि क्ष्म मान्य करा वेक्ष्म, व्यिशिर्धि क्ष्म मान्य मान्य मान्य मान्य मान्य मान्य मान्य मान्य मान्य क्ष्म क्षम

તેને નિમારમું: "ફાત એક મે કલાક અન્ય કરવાનું છે. પછી તે છંદગીની નીસંત છે. આખી પેઠી લકી જશે." કેટલુંક આપ્યા પછી ત્રીઓ યુલ્લો વળવાના વિચાર અમા, પશુ લાગેની માદીક જગીન લગીજ સરસ લાગી, તેથી વિચારમું કે આ જગીન છેદી ન દેવી જોઈએ, અહીં અમુ સાર્ દેવે એવું લાવે છે. એટલે ત્યાં જઇ નિસાની કરી. " હવે તો વખત અંતુ વાડો છે તેથી પાયું વળવું જોઇએ" એમ કહી ત્રીએ મુદ્યો વખ્યા. [અધ્રરે.

वस्या पत्रीने क्याण

भी, भेक्षामा ध्रमादीम क्रोंक, माध्याक्तक तमे के दशी इत क्षमानी की वे जायत वे सोधायतिक क्षेत्रेटरी अपर वसारे ध्रमपुं कार्जि.

45.554

कराती राणी बक्षय जेवी जनर अधने अवदी देवा भवा है हे शरीबैक्न शीव के संस्थानिक अतिका आववा नुं है ते जा सेसनमांक आवदी.

નાતાલ ગાંતમાં પાલ ટેક્સ ઉપસવવાનું મુખલી રાખ્ય વિવેતું ખીલ એકેટમાં ખપાયું છે એમ સ્ટર કેપ્ટાઇન્ટિંડ વ્યાપોલ છે.

भेड़ पाछकेट भारे थे हे पेताना विश्वपना हैसेन्से शंभ्या वधी तेलुं अस्तु में हेर्युं क्येंग्रेम हे त्यां मेड़ वारत वध्या हता.

ન્યાય ખાતાના રિપારટમાં એક માંજસેટ જણાય છે કે મચ્ચાંઓને મચપલુધીજ ખેડુતો મળવણી આપવી જોક્સે. તેવી કેળવણી નથી અપાતી તો છેક્કરાઓ એને પંધા લાકી છે ને તેમાં તેઓની ખરાભી થાય છે. મચ્ચાને એ ભાવશે તાં દુરસ્ત અને ખેડુતી તાનવાલા અનાવવા પાત્રીએ તો આપણી ફરજ છે કે તેઓને અચપનુંધીજ તેવા ખવાશ આપવા, કુમળા વધે જેમ શહેરીએ તેમ તે ઉપરદેશ.

' બરમીંગામ હેલી પાસ્ટ ' જણાવે છે કે દક્ષિણ 'આફોકા માં વસી રહેલા હીંદીનો કેમ લ્લો મજબૂત છે. તે જાય વળા કહે છે કે યુનીયત સરકારે આ ગાબત કાદ આપવીજ જોઈએ. હતા સુધી કંઈ તથી થયું તેથી તે દિલગીર છે. તે એમ માતે છે કે હીંદમાં અસાંતિનું સુખ્ય કારણ દક્ષિયુ આફોકાના હીંદીની હાદમારી છે.

ટે! માર્ટમાં એક ખળર પત્રી થળે છે કે:— અનેની લાઇપ્રેરી તા. ક મો દેખરનારીના રનીનારે ખુલ્લી મુક્લમાં આવી હતી. તે નખતે પણા વેપારી મહત્વોએ તેમાં લાગ લીધા હતો. પ્રત્યોક તથા આપાઓ ખાટે પહેલાં એક્કા કરવા કેટલાંક આપણે થયાં હતાં. યોખંત લાઇએં પ્રસ્તાક મામ્લીને કે બીજી રીતે આ લાઇપ્રેરીને મુદ્દક કરે એવી નિનંતી છે.

રાંત્રર તરફથી ત્રીઅ વર્તનો સાઠીમાં સીઠીએએ વર્ષો કેરાન મતી પડે છે. તેએકના ડળા ઉપાત્ર હેલા છે. કેટલીક વાર બીલકુલ બેઠક પણ નથી હેલ્લી તે તેએકને વરલાદ અને તડેકા બન્ને સહન કરવાં પડે છે. તેઓએ મીટીંગ લરેલી તેમાં તેઓએ કહ્યું કે તેએકને આવી નહેરી લગ્યા થયે છે એઠશુંજ નહીં પણ અમલદારા ગાંધા દીવે છે તે તેઓને તથા તેઓનાં ભાવડી છેક્કાંને પાડુઓ મારે છે.

ગેરીત્યાળર્તમાં લજ હેલ્વારને એવા ગુકાણે આપ્યો છે કે લાઇસેન્સ પોલીસને ખતાવવાને લાઇસેન્સ વાલા વધાએલ નથી અને તે વિષે કારપેરેલને કરેલા કાયલે કેર હક છે, એવા કરાવ આપ્યો છે.

હે.દિસ્મીયના થી. એમ. એ. મેરમ જેને મુત્રીય કેનરે સ્ત્રીની એમ્બર સામે ખરમ અપાબ્યું હતું તેએ કરી પાછી પોતાની લાઇસેન્સ સાર અરજ કરી છે. આ નેવા ચેંબર એમ દેશમરસ સુપર્કાદી પકડી રહી છે. તેને અમાઉ સામે થવું કીક લાગ્યું હતું. હવે ખરમ આપના પડસે એટલે ગુપ થઇ ગઇ છે.

હેડીરમીયના ગેસર્સ અમીર ને દુશેનને તેમની, લાક્સેન્સ રીન્યુ કરવાની લાકસેન્સીંગ અમલદારે ના માડી હતી. આતી

યાત્રે તેમણે ભારડને અપીસ કરીને તેઓ છતા. આયી ક્રિકિંગયના ગારાને તાલુખી યયાનું છાપા જણાવે છે. તાલુખી તેમ યાયજ કેમકે લાઇસેન્સ(મ અમલદારને દરાવ તેની ઉપરી ભારડ રદ કરે ખેતા નવા અનુભવ મળાય.

ડંડીની અઉસીલના મેમ્બર મી. મોલંડ મેકર હવે દિશ મીરી મતાવે છે કે તેવું સીદામાંને પત્રથીપર ગાલના મહકા વ્યાના પાસને ટીકા ભાષેશા. તે માને છે કે સાફ રહેતા સીદાને પત્રથીપરથી પકેલી દેવા એ કંઈ ઇનિસાફ નહીં, એ તે સ્થાય કહેવાય.

ે થી. મેડની ઉપર પણ સ્તેહીએએ ખરખરાના કામલા મેક ક્રેયાં તે બધાના આભાર આ પત્રદારા તેઓ માતે છે.

અમે જવાવવાને દિવચીર છીયે કે એહાનીસળરગના માછ મેયર પી. શવલ એલીસ અચાનક મરસૂ પામ્યા છે. તેમણે એહાનીસળરવર્મા પી. ગાપલેને માન આપવામાં અમેસર આમ લીધા હતા એ વાતથી સહ હીંદી વક્કિ છે. તેમના કહેંગને અમે દિલસોછ બતાવીએ છીએ.

થી. લવાની દયાલ (ગારસ ૩૦૪ જરમીસટન) થી અમને જ્યારે છે કે ગી. પેલારક વિગેરેએ જે મહેનત તેમને અને તેમના લાઈને ખાતર કરી તેમને ન્યાય મેળવવામાં મદદ કરી છે તેને સાર એ ખધા અહસ્થાના પુરે પુરા ઉપકાર માને છે.

स्पीचर ता. १६-२-१३ ना रेक्ट्रे भी मुनाधरेड भाटीहार क्षेत्रायरीनी के बार्विक लहेर संश्व जुना है।देहररेली धारा प्रभावे के परस्ती क्षात पक्षास क्ती हेलायी, तेकीली नमी अंत्रकी करवा मेलागरन वामीरकाप यीकेटरमा रा. क्रमा देशक पटेबना अधुणपद्मा नीचे अणी दती. अयभ द्वारभीनीयभ कावै धरिवर स्तुति जनाया माह सीसाय **ानिः वारसिक्षः हेवास भाने भावक अवक्रमे। बीसाल स्वीक्ष** રાયા હતા. સુંટણીનું કામ હાથ ધરતાં નીચે પ્રમાણેનાં લુના ઢાદેશરાને સુંટી કાલ્યામાં આવ્યા હતા. રા છવલ્છ प्रेमक प्रवेश अधुण, स. रचुणेतकार्ध अञ्चलकार्ध अने स. भावक प्रेमक हैपअसुणे।, श. श्रीभावार्ट अरहनक भंजी, **बाने स. मेर्निस्थ प्रेमध पटेब फलानगी.** स. स्वर्थेडक નહાયછ તે તથા વધારાના જેડીયા મંત્રી ચુકી કાડવામાં આત્ર્યા दता. कोदान्स्वरमना भाक भेयर साहेव भी, केसीसना भरत् માહ સામાનદી વતી મરહુમના કુટ ળ ઉપર દીશાસાના પત્ર वीशिक वंडीकत अक्षेत्रशिकते वाणी भेतनवा अवे। इराव વર્ષાતુમતે પાસ કરવામાં આવ્યા હતે. છેવટે પ્રમુખ તથા देखाँ महत काएवा आहे थी. बेस्डायर्थनी व्याकार भागी प्रकार स्तुति करी मेणायडे। विसरूकन समे। इतेह. सीसाय बीना विवालमां भागक था. ३३३-१२-३ नी इती तेमांथी ખરમમાં પા રેલ્ક બેહીંગ હાઉસમાં ગયા ગી. ગાખતેને भार व्यापनाना विधरालामां पा. १०० श्रीसायटीना मानपत्र માં પા રૂપ ને ઢીંદુ માનપત્રમાં સેસાવડીતા હિસ્સા પા, પ ने नेम लेक्स जावे छ

ભાગવાનમ હાક્ષ્મના સંપ્રતિકારિયનો ઉપર રસવતો છે દેશ છે તેની પ્રથમ તપાસ પુરી થઈ છે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટના કેશ હવે એટરની જનરલ પાસે બેક્સવામાં આવ્યા છે. તેને જા. પર ના એલ પર છેડવામાં આવ્યા છે. બાજરટ્ટેટ તપાસ પુરી કરતાં કીકા કરી કે કેટલેલ્ક પુરાવા ન માનવા લેખેક છે કેટલેલ્ક શક ભરેલા છે તે કેટલેલ્ક પુરાવા માનવા જોય છે. કેસ હાઇ કારટમાં જવાતે ભદ્દેશ તેનીજ પાસે પાછા આવશે એમ તેને જહારના

भी, लेभ, लेभ, दिवान चेत्रणंदर्यी वर्षे हे है। अब કત્તાથી ધારભંદર ભાવતાં રસ્તામાં હું મણે સ્ટેશને ઉતરવા હતા અને ત્યાં તાંના ભાગવાના, ખેડુ વરગ, વેપારીવરગ વિશ્વર ક્ષાઉટાને ગળવાનું થયું હતું. એ ઉપરથી 🧉 એઇ **શામી** જૂં કે હીંદમાં ખાપણા સવાલ બહુ ગરમાઈ રહ્યા છે. तेओ। हिल्ला भाडिसना द्वारिओनी स्थिति विषे भारीक अवाहे। પુષ્કે છે. ગીરમીટીયાની સ્થિતિ, ત્રણ પાઉડના કર, કંધાશ્રેશન કાયદા, ભચ્ચાં અને ઓએાને ઉતરવાની તક્લીફા અને સસા મહની લાન સંવધમાં ત્રીણામાં ત્રીણા સવાદા પછે છે અને અહારનાથી તેના ખુલાસા સાંભળ છે. તેઓ આપસૂને મદદ કરવા પણ તાર્કવાર છે. પણ મહેનત કરવાના ભાજો આપણા पर छे के शुक्षी कवानुं नथी. डे।३आल्य भी. आभवेती મુલામત પછી હીંદમાં આપણે માટે વધારે લાગણી ફેલામેલી 📦 એ પણ કું જોઈ શકું છું. કું ત્યાં ત્યાં ફરીશ ત્યાં सां भारत्या काल्योनी स्थिति *दे*दि अल भारे रच्य करवा ગારાથી બનવું કરીશ.

તકીયાદ ખનાયાધમના મંત્રી ખાકિશના હીંદીએ ;તરફથી મળવી તીમેની એટા છા છાયા દારા સ્વીકાર છે: ધારેયલામ થી ગી. કુખેરલાઈ હવેરલાઇ પટેશે ફંડ કરી જર્મન મલાય ર. કર્ફ તે પત્ર દેશકાની એક માકલી તે અને શુલવાયાથી થી. બાબરલાઈ જેસીંગલાઈ પટેશે ક્રંડ કરી પા. ૧૫–૧૮–૧ તો મનીઓરડર માકલ્યો તે.

ભગેરીકામાં નાતાલના જેવા ઈ ગોલેશન કાયકા પસાર થયા હતા. લાંના પ્રેસીડન્ટે તેમાં સહી ન કરી. તેમ છતાં તે કાયકા ભગેરીકાની પાલમિન્ટે ક્રી પસાર કર્યો છે.

'મરક્યુરી' તેં પારલામેંટતા ખબરપત્રાં જહ્યુંથે છે કે સર' પરસી શીટઝ પેટરીક મારા ક્રોકોના વસવાડ વધારવાનાં પત્રલાં ક્રોવાની જરૂર જહ્યું વતાં મેન્યા હતા કે કારીત્રરનું કામ નું' કરી શકે એવા મેરાની સંખ્યા વધતી ચાલી છે અને મભુરીનું કામ તેઓ કરતા નથી. વળી ગારા છેક્કર અને છાકરીઓ નાની *મરમાં લીક્ટ સંભાળવી, તાર પહેંચાડવા ખતે એવાં ખીજાં જેમાં વિચાર કરના પડેજ નહીં એવાં કામમાં લાગી જાય છે એ ઘણાં પડતા કહ્યા કહેવાય. બી. પરસીએ કહ્યું તેના જ્યાય કંઇ ભુદાજ થવા જોકએ કેમો રંગલેલના કાયદા તા ચઇ શકે તેમજ નથી,

સ્વીડ અસ્લાંડના એક ગામની સમસ્ત અન્નએ સત્યામહ નાંની વડી સરકાર સામે માંડ્યું છે. તેના ગામડીયાઓએ શરકાર પાસે મામણી કરી કે એક સરીયામ રસ્તો તે ગામ વચ્ચે ને પાસેના શહેર વચ્ચે બાંધે. આમ કરવાની સરકારે ના પાકી તેથી પ્રભ કાઈ પ્રતીનીધીને મ્યુનીસીપાલીડીમાં ચુંડતી નથી ને કાઇ પ્રતિનીધી મ્યુનીસીપાલીડીમાં કામ કરવા તાલ્યાર નથી ને કાઇ પ્રતિનીધી મ્યુનીસીપાલીડીમાં કામ કરવા તાલ્યાર નથી સેતા. આ આપહ પ્રભલ્યન હકાવી રાખે તેમ વડી સરકારને રસ્તો કર્યા વિના નજ ચાલે એ દેખીલું છે.

મધ્ય અમેરીકામાં કારટારીકા નામના એક સ્વતંત્ર માંત છે તેની સરકારે લુકમ કાદયા છે કે કુલી વર્તના શૈદિકાને તે માંનમાં દાખલ થવા દેવા નહીં. હીંદી સરકારે તે લુકમ બધાની જાબ્યુ માટે બહાર પાડેલ છે, અને તેમાં જબ્યુલ્યું છે કે કુલી સબ્દ હીંદી મન્નુરા માટે વાપમાં છે. હીદી તરફ આવી તોલ્ડાઈ વાપસ્વામાં આવે તે સામે "મંજબી" પત્રે સખત વાંધા અહેર કર્યો છે અને આ ઉપસ્થી; કમાંચ પત્રુ ત્રીરમીડીયા મન્નુર માકલાવાનું બંધ કરવા હોંદી સરકારને તે પત્રે આમદ કર્યો છે.

અઠવાડીક પંચાંગ.

પ્રીસ્તી—તા. ૨૨ મી ફેળરવારીથી તા _{લખેલ} પુસ્તાના ગુજરાતી વર**હવે**! કા. હીંદુ—માત વદ રચી માત વક ૮ હખેલી છે. પારક ભાગ સહીત દીખા Cokhale's public career and the full સુધી સંવત ૧૯૬૯.

પારસી—તા. ૧૪મીથી તા. ૨૦ માં સુધા ખરવસહીત કરિયત ૧ પેની

	તિથિ		di.	₹I.		-0		
_					\$.	U,	5.	<u>ચા</u>
1								
શ વા								36
a ,,		3	u	14	4	68	ŝ	319
-11		ď	119	46	ų.	89	ŧ	35
		4	14	119	¥.	273	ş	34
		ı	14	10	ų.	11	6	
-		19						
		Ł	29	50	4	-84	1	−a₹
	3 ,,	3 ,, 4 ,, 4 ,,	3 , 3 % y 4 y 4 y 4 y 4 y 4 y 4 y 4 y 4 y 4 y	3 11 8 11 12 11 12 11 12 11 11 12 11 11 11 11	8 ,, 3 \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \	3	8 " 8 1044 64 82 8 " 8 1044 4 82 9 " 4 16 10 4 82 1 " 16 16 4 86	3

સ્ટીમરની આવજા

[જરમન લાઈન]

પ્રેમીકંટ—તા. ૬ ઠી મારચના અરસામાં મુખાઇ માટે ઉપડશે.

િભારીસ ઇંડીયા લાઇન]

સુંભઇ માટે ઉપડરો.

[નાતાસ ડીરેક્ટ લાઇન]

અ>≋ક્ષેટી-તા. ૧૫ મી ગારચતા અરસા માં તાલાંબા મહાસ અને ક્લક્તા માટે ઉપાશે.

ં ઇન્દ્રીયાન આદિકન લાઇન]

કલક-તાયી ઉપડશે.

લંડન કમીટી ફંડ

પા. શી. પે. o એક હોંદી. ૮ કહેાઓંગ ખેતેન્સ.

८ सरपाणा.

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

માહનદાસ કરમચ ક ગાંધી, રેવ. હારે २८ भी हेलस्वारी सुधी हैं, स. १६१3, भेताने का पुरवानी अस्तावना विस्तावनी ાશી. રૂપેની

સાહસદનાતા ૧૫ માં રખીઉલઅવલથી **દેશભક્ત સામાળ કૃષ્ણ સામતા અને** તા. ૨૧ રખીક સુધી દીજરી ૧૩૭૧ અભરમાં સવાલ ઉપરની ચરચા પાલના પાસ Viceroy's Legislative Council, Cal-

> શ્રીમદ ભગવત ગીતા. બારતમારહંડ તે આધારે લખાયેલી, હોંમલ યેની ૧૦ अपन्य भाग साथे १ सी

શંકરના મંડળીયાં થતા લાભ, સ્વંદેશાભિ (with postage sa. 9d.) માન, પુનરવિવાદ, રુગમાં પાછા પંચલા ન કરવા વિષે વિબેર 🖙 નિર્ભંધ, બુદ્ધિવરધક તથા હોંડિયા નામના માસીધામાં લખલા Price 1s. 6d, post free. રહ ક્ષેખ, તરસીંદ્ર મેતા, મીરાંબાઇ, અખા, આવૃતિ પ્રમાણેજ આવૃતિ છે. ફીંમત 3 ss. 6d. (with postage 2s. tod.) શી. ૬ પેની, પાસ્ટેજ ૬ પેની.

મહાતમા વેદ વ્યાસ વિરચિત ૧૨ સ્કુધ Price 6d. (with postage yd.) યાળું, કીમત સી. ૭–૬. પાસ્ટેજ

તુલસીકાસકૃત રામાયણ—ગામાં અમુક્લી—તા. ૨૨ મી ફેબરવારીના અર હાસ તુલસીદાસજીનું જન્મ ચરિલ, મહા (with postage 7d.) સામાં કાલ એ અને કલકતા માટે તેમ્ય, રામચંદ્રજીના વનવાસનુ નિધિયત્ર Remittance in all cases must accompany order. તથા અહિમા ક્ષેપક લવ કરા કાડ પશ અરુષ સહીત આ પુસ્તકમાં હપાયેલ છે. ક્ષીમત શી. પ−૩. પેાસ્ટેજ શી. ૧.

જેલનાં કાવ્ય (બીજી આર્ટીત) ઇનામ ની દૂરીકાઇ માટે મળેલાં કાવ્યેઃમાયી ચુંડી સાથે શી. ૧

યંગમેત નેશનલ યુનીયન-કીંખલી તરભુમા. કીંમન પાસ્ટેજ સાથે છ પેતી. South African ations.

भुरतकृतिमे**व प**रिशानु छवन PRICE ह ચરિત્ર કીંગત પાસ્ટેજ સાથે જ પેતી,

The I. P. Press, Phoenix.

Books for Sale

The Hon. Mr. Gokhale and the Indenture System. The book contains a brief sketch of the Hon. Mr. report of the debate on the resolution moved by the Hon. Member in the cutta. Price 6d. Post free.

Brahma Knowledge. An outline William Mediante and and the Philosophy of the Vodanta as set forth by the Upanishads and Shankara; by L. D. Barnett M.A., જાતું નર્મગલ આ પુસ્તકમાં ગુજ Latt. D. Professor of Sanskrit at Uni-रितना अण्यात अर्थ नरभशश हर आज versity College, London. Price sa. 6d.

> The Indians of South Africa: tielots within the Empire! How they are Treated. By H. S. L. Polak.

M. K. Gandhi: An Indian Patriot in ધીરા, પ્રેમાન'ક વિગેર ૧૩ ક્લોગાના South Africa. By J. J. Doke. With an ચરિત્ર છે. ૧૮૬૫ માં જ્યાયેલા નમંત્રધની Introduction by Lord Ampthill Price

M. K. Gandhi And the South श्रीभद् भागवत (युक्ताती कार्यात्तर) African Problem. By Dr. P. J. Mehras

> Indian Home Rule. By M. K. Gandhi. Price 6d. (with postage 7d.)

Hindu Social Ideals, Presidential Address delivered by P. J. Mehts, લીંધુમા-તા. હવી મારચના અરસામાં દરેક ચાપાઇ, દોલા, સારદા, હંદ ક્ષેપક M.D. Barat-Law, on the occasion of ક્યાંમા વીગેરેના ચાખા અરથ ગુજરાતી the 11th anniversary of the Hinds ભાષામાં અધ્યેલાં છે. દરેક પ્રસામના ઇતિ Social Club, Rangoon, Price 64,

"Indian Opinion" Souvenir of Mr. Gokhale's Visit

and of Beland आधिनी अनुभां शामल It contains a disty of the tour, and a ससाभीस-ता. ६ ही हेलरवारीओ इतिह्य करवामां आव्यां छे ते तथा त्यार पछी "apart of every important function from Cape-અને પુરવ અહિકાના વાદરા માટે મારા કાલ્યા લખતા વખત કી. એક illustrations, including interesting "soap-भा क्याचा छ ते अस्या आ पुरुषभा shots, cart sons, etc. Appendix L contains the principal representations, politicus, etc., દાખલ કરવામાં આવ્યાં છે. ક્રીમત પારટેજ presented to the Hoa. Mr. Gokhale during his tout, Appendix II, consists of press. comments, criticisms, interviews and corres-Bertittiff Villig Gille poulence. The principal anti-Indian enactments and regulations are given in Appendia w cone Guein Munch State 2418 5 III The movement makes a complete and in-ભારતી આમાં અપાએક ભાષાનાના ગુજરાતી perceing second of an eventlat cour, and will be rulted by those taking an interest is

Frigued and Published by M. K. Gandhy, International Printing Press, Phunia, Natal

POST FREE 5/3

No. 9-VOL XI.

SATURDAY, MARCH 187, 1913.

R. GOKHALE'S CONGRESS SPEECH

HE following is the full text of the Hon. Mr Gokhain's speech at the last Congress on the South African question

President, Ladies and Gentlemen,-I beg to ove the following sesolution for your adoption -

"(a) That this Congress, unticipating the forthcoming systamon based on the provisional settlement recently ed at, cordially congratulates Mr. Gandhi and the read fedure community upon the promised repeal of the anti-Americ legislation of the province regarding guarantee and immigration, and expresses its high adminuous of the miseas patriotism, courage and selfconsider with which they—Mahomedan and Hinds, forcestress and Christian—have suffered persecution to of militar structure for elementary evel rights against merchanged the elementary evel rights against

"(#) Whilst approcuting the endeavours that have a made from time to time to secure the redress of gnovances of the Indiana of South Africa and termsh Colonics, thus Congress urges that, is ee of the around mability of his Majority a Coverna to adopt a firm and decisive satisfied in this street, the Government of Judie should take such terestory measures as may be calcusted to protect han self-respect and the interests of Ind so residents an those parts of the Kenpers, and thus remove a great source of discontent among the people of this country "(c) The Congress forther protests against the

de lacations of responsible statement in lavour of allowing the self-governing colonies in the British Separe to monopolise test undereloped territories for charvely white sottlement and deems it its duly to point out that the policy of shutting the door in these territories against, and decying the rights of full British estraetship to all Asiatic subjects of the British Crown, to open door in Asia, is fraught with grave muchief to the Empire and it at nowice as it is norighteous.

(a) Would thanking the Covernment of India for the probabition of the recruitment of indentured Indian inhour for South Airses, thus Congress as strongly of opinion that, in the highest national interests, the prof indentured labour to nodesirable and should he abolished and suspectfully seges the Covernment to prohibit the further recruitment of Indian labour under ntract of indenture, whether for service at home or

This renolation is the same as the one that this Congress adopted last year, and though it covers the case of all Colonies and in addition mak a a recomndation about the abolition of the system of indenfored labour in general, I propute to my femarks to coming myself to South Africa and I have that the have who follow me will deaf with the i ther aspects of the question. I ask you this year to report ant

year's resolution, because the position in South Advercontinues to be what it was last year. Thus recol was drafted by Mr Point and myself, Mr. Point supply ing the standpoint of the Indian community in \$ You are aware that I have just retreams from South Africa and while there my work was done onto on the lines of this renolution. I therefore submit the resolution for your acceptance with the utmost or fidance. Ladies and gentlemen, before I de you the situation to South Airica, as it is to-day, I should like to correct one or two measures under which a few friends and co-workers of appear to bibour in connection with my work as & Africa. It is said that I have given ensurement to the Union Government and to the European cost of South Africa in the name of India which I had no business to give, and it is further said that Mr. Gr and myselt have practically ascrandered the lock rights in the matter of manigration to South Alrea. If there were even a particle of truth in either of these statements, I should not cause to regret my runt t South Africa till my dying day. As a matter of fact, I state categorically, I state with all the emphases of my contained, that there is not a word of truth as of First, an regards the question of assurances . seether L por Mr. Gandhi, nor anybody elen has given a secrances to anybody in South Africa, wither to the Government of South Africa, or to the European consumenty of South Africa, and much less has nep-body given my insurances in the name of India. For myself, I took care on every possible occasion to posse out the capacity in which I was working there, and the very first thing I said to General Boths and the oth ministers when I met them at Pretorus, was that I was there without any official credentials from India, and that I was not even deputed by my countrymen in lade. I said I was there as a private individual invited by my countrymen in South Africa, and my only authorsty at that time was derived from them, to represent the views and grievances to the Government of South Africa. There were no negotiations between myself and the Government and there could be no negotiation between the Government of a great country and a private individual. I had no status to enter into any negotiations. Then it is said that Mr. Gandhi a I have surrendered India's rights in the metter of rumigration. Not a particle, nor a tittle, nor an ion of any right enjoyed by the people of India has been surrendered by Mr. Candhi or myself. I shall proceed to explain the position more clearly to you when I describe the pastive resistance struggle conducted by Mr. Camille, and the object for which it was conducted. Because the South Attean Covernment tried to take away, not from the Ind ans in South Africe but from the propie of India he e, a right which they had all along enjoyed a theory. Mr Gandhi and his band of

. 21635

workers underwest all manner of suffering and made all manner of sacrificus in order that that right should not be lost. Ultimately, they succeeded in preventing to being taken away.

(To be continued)

"The Times" on the Indian Question in S. Africa

be of permanent value to all the peoples and Governments concurred in the difficult problem of Indian the invitation of his fellow-countrymen in the new Dominion, put three months ago, and he is now once more in Indea, where important work swarts have as a member of the Commission on the Indian Public Services. It would be idle to deep that those who new South Africa best were envious to the last about the affect of Mr. Goldhale's tour. He might easily, and with the best intentions, have only added to the diff-quity of the problem on both the Indian and the South African sides. That he has not done so, but as, on the contrary, contributed in no small degree to in submen, is dee, we think, in equal measure to the meadly and courteous spirit in which the South African Compensated successed him and to the breadth and Our Correspondents in South Africa and India already given us by cable some short account of bres of his hour. In South Africa he was the main meteres or one sport to describe gatherings, and he took pains to study the position of Inches residents both in the Cape Colony, the Transvesi, and Matal. He sailed finally from Durban about the maddless. He of Hovember, and has more explained his views at hingth to a great meeting, representing all varieties of the Indian and Anglo-Indian community, in the Town Mall at Boulon. We publish a very interesting and accounting account of this gathering from our Bou-low Cartespoodmet to-day.

A Two-fold Problem

In cases always be remarabated that the British Inin problem to South Airca is two-feld. There is, disn problem to South Airca is two-fold. There is, un the one hand, the question whether Indian immerities in to be permitted in feture or out; and in the nature stant of how it is to be prevented. There is, on the other hand, the question of the status and treatment of the Indian immigrants already there. The former question is to principle capable of only one solution. For Signification to person would be to prejudice their own future to an extent which no civilized as the South Aircan white community surrounded as the South African white demanding about a the South African white demanding about a surrounded over the so blind as to allow. Immegation truth India is a thing of the past. The Indian Government itself has stopped the supply of indicational labour to Matal, and the provincial legislation about in force in flows. hence abouty in force in South Airce has brought ordinary resemigration to an equally decisive end. Mr. Gotham, we are most glad to me, enterely accepts the prevente then laid down, and though he has failed to see the support of all sections of his countrymen, he assess to have carried the general opinion with him th a very somerkable and highly estudiestory degree. On the other hand, Mr. Gothale seems to have pressed A great fatos the clara of Indiana already deservised ath Africa to favor tourisment that, they at present section. There are semething like a hundred and my thousand Indians note settled to South Africa -Mr. Guidate homes! puts the figures a lettle higher-

and of those one bundred thousand one in Natel, 40 per cent. of them indentured immigrants with their wives and families, 60 per cool, actually bern and mared on South African soil. These Indians have contributed greatly to the development of the province, which dould not have theiren without them, and they have a claim to generous treatment which Imperial statementable is bound to prom by every means at its command. The remaining twenty themsend are divided between the other these research to the street of ed between the other three previaces, see thousand in Caps Colony, between seven and eight thousand in the Transvest, and a small number in the Free State Province. In Natal, the spental Indian growners is against the position of three pounds per sanner falling on mains above sixteen and impales above thereon. In the Transveal, there is the almost historic difficulty o the Registration Law, which subjects Indians to a system of identification by Sugar-prints. If this is absodened, it will certainly be necessary to device some other means of preventing an infect of Indians over the border from Natal. And finally, in the Transval, Cape Colony, and Natal alike, these is a growing pro-test against the system by which licences are issued to the many factions who live by small trade.

The Policy of Exclusion

The general problem of exchance has already been fixed by the Union Ovversamet with energies and breadth. As Integrants Restriction Fell, hand, after consultation with both the British and the Indian Governments, upon the Australian device of a decprocessive Sessions, but has follow a vectom to o structures from one small section or another. The structures from one small section or another. The Government cannot be flared by clarged such indifference to the fire of its manufer, which was fewered after elaborate Imperial currenteriors with passons pasts and has since been smeaded in at important particular to most Imperial views. Further important particular to meat Imperial views. I without attendments may be required to meet the apposition displayed last year, but we here so doubt that Goossal Bothe's Cabsost will do its best to make the treasure low when Parliament states this year. The distates test, arbitrary on it may come, to unquestionably the best practical method of exclusion, for at serves its perpose without assume to any colour or sare. The Brit, moreover, while sepasting practically all outsing provincial ingulation and thereby retroving a long-standing graveane, particularly in the Transval, provides very stranguesty against the engineers of Indians from one previous to another, and should thus meet provincial amphibition, so fire so they are reasonable, in a practical and double they. Its passage therefore recess likely to notice the general question with honour and credit as both index, provided of Mr. Gothale's were advice as taken in Endia and ed Mr. Gothale's were advice as taken in Endis and of Mr. Gothale's wee advice as taken in India and the domand for general advances is no imper present. There is less ground for epitateus, we feer, in regard to the postum of the Indian hawkees and traders already domiciled in South Africa. The question of hewhere' becomes is, for instance, in trenscipal hands, and ordinart, therefore, in trenscipal hands, and ordinart, therefore, to these strait commercial influences which Indiana have most to thread. There is probably no feast columns for difficulties such as that account assessed and commercial difficulties such as that except removal and companies tion upon a large and general scale. Provinces tion types a large and general scale. Provincial authorities have mether the power nor the tunes for article of that hind. It can only be brought about by the Umon Government, when the estimate of the general question has had him to broaden the public mirel. Mr Goldenie and he Stands may have larg, we hast, to wait before that day course, but they can count upon the mendy support of all minimal opinion in England and almostors, and they may reflect with resease that nothing will contribute more to growth of such opinion in South Africa shelf right set pained from these agriculous for unrestricted rights of point from these agrictions for unrestricted rights at outstance and residence which Mr. Gobbale has no woody put made.

From the Editor's Chair

\$00000~~0000000000000000000000000000~~\$ THE JOHANNESBURG INDIAN SCHOOL

Taponess appears to have already estimated regarding the newly-opened Ledum School at Johnnesburg. We understand thus the Covernment do not allow Tastel to be tought during school hours. This will be a breach of the spirit of the understanding. We know at Mr. Galhain received the assurance of a prominent surber of the School Beard to the effect that all the eding ledies harginges that were necessary would magic ut they school. There are already over thesty Terral chaldren ettending the school. Surely they con-not be neglected. Their education is quite as important in that of the uther children. One of the teachers engaged is for the special purpose of teaching Tamil-Indeed, we think that the school will not be complete unless education, which is primary at this school, is given through the medium of the verniculars. Teachgiven through the medical of the variations. Teaching emparted otherwise will be purely parrot-like. We remember having examined a boy whose mother-tengue was Gaparent but who was being educated through English. He was saked to explain the meaning of "parret." He promptly replied "a kind of bard." He could speak Gaparets which he had tubbled with her mother's sails. He know the agreement for

" purvet" in Gujurati, but did not know that the word meent that bred at all. He had toon the bird so he endemted at he Greatti. But the English word was entirely torage to hem. The teacher, not knowing the hey's mether-tengent, could not explain the meaning of the word by greated of conversation and appealing to the hope knowledge of birds. Not could the helplate

sector make humanif sufficiently understand so as to your the boys' estantion to the picture of the parent store him in his book.

We do not think that this Government want our children to receive education after the style of this special lather had. And yet we know that, at most lather echoois, the mesting is no better. We expect, however, that the Johnsonium School will be an

ARMS AND AMMUNITION BILL.

THE HOP COMMAND Commenter has acted with com-teendable promptioned in entering a protest agreest General Sunta's statement that the reciei bur proteined General Sumb's statement that the racial bargatesized in excises filters of the Bill, probabiling the sale to or purchase by any solutions purson, being a licensed trans-bolder, of empression except upon the production of a Magnetista's certificate, was necessary for the measure. We do not duction of a Magistrate's certificate, was necessary for the effective working of the measure. We do not admit that the selous for is at any time secretary in Union ingulation, especially in statutes may always be so trained, in difficult matters, on to permit of the emptain of generative depretion, and it is to be hoped that the Committee's supresumition will be given effect to by the Government. It is, however, just yourble that the acceptance by the House of Assembly of Mr. Morrison's much despeted assendances, deleting subsection (2) of absum founded assendances, deleting subsection (2) of absum founded in person, may render closes filters audionalise, so it appears to provide for all almost. In that event, the Indian community pay emigratolate themselves and Mr. Morrisons upon the measure of yet sentitor bone of contaution.

PACTS AND HIGURES

These one man in group country who here a passing for tests and figures. They horrow, they dig, they gather, they select, they shearth, they depect, and they prove tests to the world the sum and autocounce of it all in the stree of detection and learned emerge of programms when to 4 along defic off to group and recain by remote the tests was desired as group and recain by remote the tests was desired and communicate. They

devous blee books and statistical abstracts and live in an atmosphere of anathematical calculation that offers little attraction to the average superficial person. And if they seem to be sometimes lacking in breadth of if they seem to be sometimes lacking in breadth of vision and lottings of ideal, they more than make up for this by intensity of purpose, self-discipline, and accuracy. And ofter all, it is the acquisition of these virtues that is the preliminary of every inquiry into the near purposes of life. Of such more as these, the loss Res Dahadur Gersesh Vyenkatesh Josh was an additional accuration. admirable accurptor. He tired a full and a chapte life, anxious to serve his fellow-countrymes to the atmost measure of his energies and capacity. One has but to gleace through the bulky volume of his "Speeches and Wricings," recently instead, as so oct of film! purty, by his son, to realise the immesses application, unde range of observation, and storking qualities of a truly remarkable and patriotic man. One true a single-minded, pure-bearied soul doing his daily duty as it comme to hand, seeking no glory, but only the contentment of a satisfied conscisoon. It is impossible, in a brief survey of hie work, such as thus must necesmarily be, to give anything more than the berest idea of the estant and emportance of his hite's work, but it is clear that ecurcely any subject in the wide runks of Indian economics eccaped his notice, and his criticism throughout is characterised by stardy independence and sound common-surray.

We observe but one important matter of which a discussion evenus to be minning and that is the subject of the emigration of Indian labour to countries outride India, its ensess, and its influences upon the economic condition of the country. Doubless the reason is that there is practically no such emigration from Western India, of which the lets Mr. Joshi sagisty writes. We can, however, cordisily recommend the book, not as one upon which a casual half hour may be pleasantly spent, but as a work of absorbing interest, and of anormous suggestiveness, even where we may not always be able to accept the thinker's facts, or

** Writings and Speeches of Hon. G. V. Joshi," Aryo. Structure Press, Posses.

The Immigration Scandals

Mr. Polsk writes as follows to the Watel Mercury :-"The explanation of the restriction and subsequent deportation of the boy Kotwal appears to be been an erroneous interpretation of the language med in the section of the Immigration Law quoted, which seems undoubtedly to apply, not to the children of persons (Europeans so well as Indians) whose sexual rasidence is in the Province and who are temporarilly absent, but of those who have given up their usual residence here and have ratired from the country. However, that may be, the interpretation of the law is a centur for the Supreme Court, whose decision the Chief Immigration Officer live provented the boys friends from obtaining by deporting him from Natal. As to the boys domicife partificate, it is not demed that the dominant was level to him, and the only conclusion to be drawn in that it was no found become he had acquired his tather's domicile. In the case of the boy Sadeb, stress is laid upon the fact that he was unprevided with papers. It is hardly likely that a child of moder years would be entrusted with important documents. But though the production of papers is in no way obligatory, and the fact that they were produced did not protect young Kotwel from deportation, it appears to have been freguties by your apologist that documentary endence on behalf of the boy Sadek was actually tendered by myself, and that it was studiously ignored. These movements are, however, boylds the point, for I contend the Matel officer had so nethority to prevent the tood the Watel officer had no enthority to prevent the boy's proceeding to the Cape Province to meintain he rights there.

Union Parliament

HOUSE OF ASSEMBLY and February.

Arms and Ammunition Bill

The House proceeded to the condenation of the Arms and Ammunition Bill, as amended in Committee of the whole House

Mr. KEYTER (Ficksburg), who made a vigorous speech, moved to re-insert the original sub-Section (4) of Clause (7) which read: "No licence to posse a rifle may be issued to any coloured person without the sacction of the Minister." The member desired only one alteration in this: "rifle" to be used " arm." The sub-Section, which had been inserted in Committee, and which the hon, member now wishes to be deleted, was as follows: The Minister may instruct magniferates and licence officers to refer to him for consideration any or all applications for licences to possees arms, and may instruct magnetrates or licence officers to refuse any or all applications so referred." Mr. Keyter, in speaking to his amendment, urged the Minister to maintain the strong principles of the north, and warned him against retaining the new sub-section, which would be tantamount to playing with fire, and was driving in the thin end of the wedge towards the equalisation of black and white. Apparently, the Minister was buying the friendship of the hon, member for Tembuland (Mr. Schreiner), but the price was the toelings and rights of the white people of this country. Proceeding, Mr. Keyter referred to the law of the Free State, passed in 1892. Subsequently that law had been repealed, and even the nominated Crown Colony Goveroment had recognised the danger of disrespecting the feelings of the country. In the law subsequently passed in the Orange River Colony it was laid down that no notives or other coloured persons should possess firearms. Only the Governor-General could give a licence for a native to possess any other arm than a rife.

Means, Thenon (Hoopstad), P. Grouler (Rustenburg), and Wilcocks (Fauresmith), supported Mr. Key-

Mr. SCHREINER (Tembuland) and that a greater metapprehension of the effect of his amendment could possibly be inferred. His (Mr. Schreiner's) smeadment was put forward with the object of preventing the infliction of needless pain on a large section of the population, and it was undesirable that the terms of the Bill should mention coloured or natives. It might be possible for the Minister to have all the power, but not to needlessly trend on the toes of a section of the population who were not only loyal to the British Government, but to this Union. Mr. Schreiner pro-ceeded to show that the amendment which he secured in Committee, and which Mr. Keyter now desired to be deleted, had been thoroughly appreciated by the coloured section, and by the Industr of Natal, from whom he had received a letter. Concluding his remarks, Mr. Schreiner appealed to members to confem his amendment as "a bit of a compromise."

The MINISTER of DEFENCE (Mr Smuts) stated that the least Mr. Keyter could have done would have been to explain where "holy pracciples" were being trampled on, and where they were ecling the interests of the people. Instead of doing so, however, the hon mem-ber had indulged in a number of irrelevant and personal attacks. He did not think it was necessary for him to reply to these attacks. However, he would repeat what he had said before, when Mr. Schreiner proposed has amendment. He had then said that there was not the least difference between the two proposals. The original clause drafted by him (the Minister) said that no licence for a rife could be granted to a coloured parane without the consent of the Minister. Everything depended on the Minister, If Mr. Schreiner happened to be the Minister, then everything would be lost. (Laughter.) Now this new amendment said that the Minester could give instructions to have all applica-

tsons retured or granted. As a matter of fact, th Minister had now got more power. If there was undestrable white person, his application could referred to the Minister, and in those parts where the reserved to the structure, and is those party where there was any savingthing going on the Minister would be able to deal effectively with evolything. The estimational which had been accepted from his, Schresses got over many difficulties. They were not in favour of equality, but where it was numerostary to make a distinction be did not see the remote of doing to. In Clause 15 it had been necessary to draw a distinction, but here it was not. but here it was not.

but here it was not.

Mr. HERTSON (Santhfield) who some amid chosen from the Free State banches and it was only right that they should all know emetry where they stood. He must say he was not in accord with the hon member for Ficksburg (Mr. Keyter) when he mid they were dealing here with "the holy rights of the people." In two mind it had always been a great question as to what was actually required for the maintenance of substitute here are a mosting these requirements, and if it were clear to him that rifles could be supplied to natives without danger to the white man, then he would say he quite agreed with the member for Temberson it has Schreizer). He differed, however, when the honquite agreed with the member for Tembersed ide.
Schrenzer). He differed, however, when the hose
member eard, "Give it him, otherwise you will
trend on his toes." It was a quantum here what
was required by the circumstances of the autivox.
One of these days sorrest might be created, and they
would not know how many rifles these natives were
possessed of. They only knew that the bosines efficiely
could great them. The Minister to longer had the
matter in her heads, and the Minister was the name. matter in his hands, and the Minister was the person who was responsible to the public. The hon, manner know as well as he did that the fact that natives had always been prevented from buying areas and emen-tion had been responsible for these being so very in natings, and now they were going to give the right buying arms to a law officials, and them officials we be able to exercise that right, and they would be able to do so without any teatriction on the part of the Government. The time to alter present conditions had not come. He hoped the day might come when there would no longer be any danger in greating less to entires—when there would be as little danger native rising as there was of an outbreak of chalagainst whites in this country. (Hear, hear.) But that day had not come, and therefore he would not apport Mr Schreimers amendment.

Mr Manathan (Victoria West) thought Mr. Schreimers

er's amendment was very soud!. Without being irritating it gave all they wanted. The true delence against the natives lay in adjacables and good and just

Mr. Keyter's amendment was 'further supported by Mr. Van Niekerk (Boshof), Mr. Serfousess (Kroonstad), and Mr. Van der Walt (Protests South, The Paints Mintsyra and he had not thought it

necessary originally to say anything on this subject, because it was quite clear to him that there was no difference between the two amendments. He had boped that they would have goes into the morte of the case, and thought they would not have dealt extraordimental (Hear, hear.) He contented that that House accepted responsibility for the public of Squite. Africa. (Hear, hear.) Well, they were responsible, not only for the white population of this country, but they also had to look after the coloured most. These protects could not look to the Bettah Comments. people could not look to the British Government, but only to the House, for justice and fair techniques. Why all this talk about the principles of the people? Was it possible that any Minuter would over give instructions that rifes should be allowed to everyone? The new clause netwed quite good because it had the responsibility upon the Minister, and if the Minister abused his authority they would be able it. come to this House and ask him to bey on the table a statement as to whom he had granted authoray

to give item, and if he had abused his rights, well, they would not be worth the same of a Parliament if a unphon of no confidence was not it once proposed.

Upon the question being put, Mr Sprakkin declared Mr. Keyter's amendment magnitived, whereupon the member for Firksburg domanded a division. This members for Firksburg domanded a division. This

has been and his Free State supporters voted in the minority, and the Natal members voted in the majority with the Government.

The new sub-section was thee confirmed.—Conditioned from Restur's report.

Gokhale Committee Moves

In view of the segrecy of the matter, the Honoumble Onhele Committee, on Saturday last, sent the following integrate to the Minister of the Interior and to Mosers. Morrison and Theo. Schrener —

"Convention whilst expressing gratitude to Govern-ment and months who assisted remove racial bar from Arms and Ammunition Bill in clause seven respectfully sebmen returnion bar section 15 neotralises good done. Committee feels strongly Minister's statements reten-tion necessary section filteen unwarranted prohibiting ale or purchase any person without Magistrates permit except those classes or persons who teight be exempted by Governor-General under notice Government Genette Hope therefore Committee's respectful suggestion will be accepted and classes amended. Rectal classe Bill scoped Committee's attention earlier as inclusion in general cosmolidation Bill entirely seexpected."

A Result of Mr. Gokhale's Work

A full meeting of the Rewa branch of the Planters' Association of Fiji was held at Nausori on 16th October hast. An important discussion, mys the Western Pacific Harald, took place on the labour position. Extracts bross Council papers were read by the Chairman, and after lengthy consideration it was finally agreed that, as the position was very scute, immediate action should be taken to endorse the feeling expressed at last general meeting, that momburs are in favour of asking ropeal of genel abstructives in Labour Ordinances as a means ed meeting the position created in India, by the determination of the Government to cause an undue emphasis to be placed upon penal clauses, which would, in the opinion of those best able to judge, mean a stoppega of emigration.

The action of the lest mosting, in writing to the member of the Legislative Council for the district, suggesting voluntarily asking for repost of obnoxions afternatives as a means of meeting the adverse feeling in India, was fully andorsed, and Mr. C. Hutchings was depended to further impress upon the member the ad-rianbility of immediate action. It was also resolved to directly communicate with the other branches asking for endorsement for this action and suggesting co-operative effort in taking number means to most the situa-

"Conciliating the Asiatics"

At the conclusion of the ordinary meeting of the Germiston Town Council on Thursday (says the East Rand Experts) the Council west into committee to consider the question of Asiatic residents in the old Location. All the netives have now been removed from the old to the new Location, and Council is under notice to vacate the old site at the end of February. According to law, the natives were compounted for removing their buts, the total including cost of removal of municipal buildange, being about £ 1 500. As to Asiatics, continues the Kupress, the legal position of the Council was assertated some months ago in the Supreme Court, the decision being that the Asiatics were ordinary monthly

tensors and that the Council had the right, if it so destred, at the experation of a mooth a notice, to pull down the premises of any smeat. Under this roling several buildings were then pulled down and no compensation paid the owners. What transpired in committee on Thursday hes, of course, not been made public. Further acquiries elicited the information that in all the Council was willing to grant the Indians something him £700 it they would be good enough to wacate their present stands and go to the new Location.

We understand it is admitted (says the paper) that the Council cannot be legally compelled to pay this mondy but it is thought as a matter of national policy the Council should show a desire to treat the Amatics reservoisly. Bearing in mind the trouble the Asiatics have given the Council in the past, we are by no means convinced that the Council is justified in spending so much money to conciliate them. If the idea is that generous treatment should be meted out to the Austica as part of an Imperial policy, then the cost of this gene-

rosity should be borne by the country as a whole, and be paid by the Government. There is no reason why Germiston should alone pay £700 to uphold Imperial

News in Brief

The Railways and Harbours Bill empowers the Administration to make regulations with respect to, amongst other matters, the reservation of railway premises (including conveniences), or of any railway coach, or of any portion thereof, for the exclusive use of males and females, white or coloured persons, persons of particular races, or natives, and the restriction of any such person to the use of the premises, coach or portion thereof so reserved.

To the list of conferences held at Bankspore in connexion with the Indian National Congress, there must be added the All-India Ladies' Conference, at which as admirable address was given by Mrs. R. N. Mudholkas, and suggestions made for carrying on a crumde against child marriage and in favour of female advention, by mount of small committees of Hinds ladies in every district and province. The idea is an excellent one and we hope that it will bear fruit, says India.

Mr. T. O. R. Sloden, Assistant Magistrate of Krugersdorp, contenced a native, recently, to six months' hard labour and eight lashes for the crime of stealing four shillings, the property of another native. a European have received such a sentence?

The Town Council of Bloemfontein has agreed to its Finance Committee's suggestion that provision should be made in their new tram-cars for coloured passengers, in a special enclosure partitioned of from the Europeans. We hope the coloured residents of Bloemiontein will not avail themselves of this doubtful privilege.

A number of Mahomedans in the United Provinces, says India, are organising a "Tilak Release Campaign." A memorial has been presented to the Viceroy.

Mr. Mashar-el Haque, chairman of the Reception Committee of the syth Indian National Congress, held at Bankipore, suggests a great Hindu-Mahomedan Conference, to be presided over by one who is neither a Hindu nor a Mahomedan.

Sir Percy Fitzpatrick, speaking is the House of Assembly on the question of employing white labour, said:—To-day their forces were dissipated, and they were going from had to worse. Among the remodies that had been proposed were colour legislation. That obtained in the northern Provinces. - Every man who had got the interests of the civilisation of the whitee at beart had better recognise that that was a broken read.

(Cheers). They sught put it on the Statute-book, but it could not be made effective. The only way white people could prevail was by being so fit stomomically that they should show their superiority and assistance it.

The Committee of the Durban Town Council has recommended that the Borough Engineer be instructed to proceed with the work of preparing one of the grounds on the new Indian Recreation Grounds and equipping it for playing at an early date.

The following item appears in the report pretented to the Durban Chamber of Commerce on the 11th alt mo -

The Committee have made an endeavour to ascertain the number of trading licenom issued to Assatics in the four provinces. The number issued in the Transvial was 3,935 in 1912, compared with 3,915 in 1912. The number of Indian and other Asiatic licence-holders in Natal was returned at 987 as at June 30, 1910; that number has, it is believed, been reduced since, but no later official inture has been made. In the O.F.S. Indians may not obtain licences. In the Cape no contral register of licences Issued to Indians is kept.

At a largely-attended meeting of Natives held at the Native Eating-House, Durban, on Saturday week, a resolution was passed and forwarded to the Minister of Railways, complaining that third-class passengers on the North Coast Line are now being travelled in open trucks and horse-boxes. In some cases there is an entire absence of seats, necessitating either sitting on the floor of the truck, or standing exposed to the full heat of the sun, or to the drenching mins. In addition to the foregoing inconveniences cruel indignities are constantly imposed upon passengers by officials, who, not content with pushing men, women, and children, hick them and swear at them.

Writing about the new Capital of India, in Republif's, Mr. J. King, M.P., says: "Then there is the serious question whether Indian architects and craitsmen are to have an opportunity at all. From artistic and political points of view this is of immense importance. The Indian curver and stone mason carries on the tradition of centuries, and is capable of magnificent original work. Is he to be waived aside, and are the details and styles to be made in Italy and designed in a London office? If so, where will the Indian who pays the taxes come in, have as the unskilled labourer for a new Western city in our Eastern Empire? Let the Indians have a chance, for they have to pay"

The Ven. Archdeacon Potter, the Hon. Secretary of the League of Honour has recently issued, through Messra Robert Banks and Sons, an Open Letter to the League on the subject of "The Christian Powers and Weater Races." He deals with contract labour in S. Thome, the Putumeyo District, and the French Congo, and with indentured labour from India, quoting from the Hop. Mr Gothale's speech in the viceroy's Council. He then deals with the so-called "Black Peril." Writing on political matters, the Archdencou draws possend attention to the destruction of the three Moslem States of Morocco, Topoli, and Perna, by their Christian neighbours in one year. He appears to be computat encyclostic towards l'orkey, forgetting that the Christian bistes of the Bulkane in the matter of inhuman structures, have nothing to succesmend themselves. Finally, he makes an impassioned appeal for an awakening of the public conscience to the expiritation of tropical countries in the interests of international finance. The paraphlet, which costs 6d. in London, is well worth reading and gives ample ford for reduction.

A Special meeting of the Terral Sensett Society was hald at the Palece Theatre, Commissioner Street, Johannasburg, on the aret ultime, for the surpose of jewaring a designaturary massage to Sart V O.

Chidamberam Pillay, upon the occasion of his reignative incarcuration. The Chairman (Mr. C. K. T. Naidoo) presided over a guidly attendance of members. The proceedings throughout were meried by equationable authoration. After a few appropriate remarks from the Chair, Mr. Jessek Royappus B.A. (Castably amount four the Chair, Mr. Jessek Royappus B.A. (Castably amount four the Chair, Mr. Jessek Royappus B.A. (Castably amount four the Chair, Mr. Jessek Royappus B.A. (Castably amount four the Chair, Mr. Jessek Royappus B.A. (Castably amount four the Discounties, has the planters to plant upon meaned its profound states of related and thankfulums to the Almighty for the happy estum to the become of his near and dear succe, of our distinguished and partition brother Shirt V. O. Chidamberam Pillay, and proya that Providence may endow him to all health and trength to one the realization of his highest hopes and ideals for the peace, happiness and program of our beloved Motherland." The following gentiouses epokaland supported the name:—Matters. V. M. Pediacky, A. C. Moodaly, V. Govindatersia: Naidoo, C. Rumphany Pillay, S. Componessy Padiacty, Commerciatury, Pillay, and P. K. Naidoo. The resolution was cabled to Mr. Pillay

A corrows situation has arrain in the village of Indomini, Canton of Towin, where a Municipality is unded to conduct local affairs, but there are no voters and no candidates for the posts, the former refusing to vote and the latter returning to accept office. For several years the inhabitants of the village have been asking the Federal authorities to construct a seed to the nearest Swine town, without any result, and in winter Indomini is completely invisited from flower towar by deep snow, the inhabitants being obliged, with great difficulty and risk, to descend, when the frontier, into Italy for provisions. As a general protect and in order to call the attention of the Federal author ice a passive strike has taken place of all the population. At present there are no regulations, no laws, no persons at the head of a department. The Federal Government will be forced to interfere soon and arrange this Alpine village chaos, which is a way is amusing, but is taken very set outly by the villagers.

With reference to the Indian school recently opin Johannesburg, Mr. Habib Motan has sent the following to the Secretary of the Central School Board :letter of the 32st ult, and thank you for the welcome information that the establishment of the Indian School has been manctioned. As you remark, it is presumed that the conditions will be the same as those already arranged, save that the salaries of teachess will be paid by the Government, and that such teachers will be Government servants. The building in which the School is to be conducted, is, I believe, in order, and a temporary staff of teletiers is available. A meeting of the Indian Community was held yesterday, a Chuirman, Secretary and Committee of 7 members elected, Mr. Nye provisionally elected as principal, and Moura. P. K. Naidoo and Praji Dessi, as assistant teachers. It is proposed to start the school going sometime this week, to which, I take it, there sould be no objection. If you desire, the names of the members of the committee will be forwarded to you, and I may add that Mr. L. W. Ritch has conserted to act as advisory member " The Committee country of Mesers Cachadia, Thambi Naid in, Joseph Royeppen, Mambhai, Khandu-bhai Desai, and Nadirsha Kama. Mr. Gata is the Chairman, and Mr. Habib Motan Hon, Secretary. We understand that the attendance at this school is now nearly 150.

The Free State party in the Union Parliament have decided to give general support to the Government, receiving freedom of action on questions of principle, like the Aviatic, Native, and the University questions.

There is nothing I like so spech as conficient that it, of destroy privat I see presentlying it is easy to I request the second in the second

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

#549 85 M.

शैनीक्स, रामीवार, तारीच १ सी गार्च, १४१३।

M's &

श्रिपतिनी नोंध

ओक जासदायक देश हाल कोदानीसनरजभा अन्ये। 🗗 ते छपर **થા**. રીચે ધ્યાત એંગ્યું છે. આશરે अन्धारमा देख और दरस पहेंची परश परसीत ्रेन करीने छाउँदा हांसवासमा तेना વ્યાપની સાથે સખલ મચેદ 'ભાપના સરટીપીકેટ ઉપર છે કરા તું નામ છે. છેલ્લી લખલ થયા પછી તેને રજસ્કારે પક अरे। बता तेनी अपर देश भारते। ने प्रस्ते। कर्र, ते १ जिस्से परवेतिने। छे अने सेला वरसनी आंहरने। छे जेवी ખાતરી કરી મેક્કરટ્રેટ તેને છોડી ગ્રુક્યો. પછી છે(કરે) बनारे क्षेत्ररे पढ़ेन्या आरे तेखे रक्टरनी व्यस्क भी. व्या व्यरक रक्ष्यद्वारे अही नाभी, अही नाभ्यानी नेतिस એકરાતે પહેલિકાવા રજસ્કાર ભષાયા હતા. રજસ્કારે 'नोटीस १७२८२ अरीते छाउरापर ने।अ्बी.' छे।अ्रोते न पहेंची ने स्थ्यकार पासे पाछी गर्छ. छ। इराजी राह्य लोगा जार अस्टानी तथास करती अज़र सक्या है तेनी अर्ड नीक्षणा अध बती. आमा हेप्पीतुं छे हे छे।क्शनेत हेाप न इते. पद बहुत वादी अध तेथी छाउराने। अपीस उरवाने। as रह बने। देश पाछा माछरहेट पासे बाल्ये। रहन्स्रोरे अवतनी नाम सीधी तथी माध्यरहेंद्रे देश काडी नाम्भी. तथी ગ્રી. રીચે વગર રીએ અપીલ સુત્રીમ કારટમાં કરી. સુત્રીમ ક્રેક્ટ કરાવ માધ્યો કે છે હરાની ઉપર રજસ્મારે તેણીસ भे। इसी भेटने तेनी इंस्क अहा अर्थ, छे। इसने न भणी तेमा रक्ष्यकारने। हाप न अधाय नेटबे छे। अराने। न्यांशने। 48 रह बना क्रिम हे१२३ हराव्यु . क्यांक्ण वसवानी छाउरा નો ભાષની તાકાદ નથી. આ છેક્કરાને પાછું જનું પડે તેક ~~બેશક સુલગળ ગાય. કાયદેસર~~ ગમે તેમ વતું હોય પણ छाउँ। और बाजत परमान खुडी अवे। तेने को पाछा कव् **पत्रे ते। श्रुवभनी सीमान्य म रहे.**

આ નિશરળ હતા તો ખુલીજ છે તેવામાં ભારે અડમણ આવી પડી જસ્યુચ છે. બધાની સમજ એવાની સામાની એવી છે કે નિશાળમાં નિશાળને નિશાળને વખતે તામીલ અને ગુજરાતી શીખવ વામાં આવેશે. હવે અમે સાંભળોએ છીએ કે તામીલ તો મિશાળના ધખતની બહારજ શીખવાય, આના અરચ એમ કે તામીલ અ શીખવાય. એ સરકાર આમ કરે તેને મહા અન્યાય ચાય. મે, ગાખતેને સ્કુલ બારડના મેબરની લાવે વાત અએલી તેમાં તેમને ચાપ્યું વચન અપાએલું છે કે છાકરા હોઈ સંખ્યામાં તે નિશરળમાં દાખલ મરી તેને તે તે હોંદી લાખ શીખવવાની અમ્લદ સરકાર કરતે. હવે તામીલ લામાં એ હોંદુસ્તાનમી એક માના સાથા

मां डाजब बया छे. की छै।इसकीने सामीव सामानुं ताल भरीमार आर्थुं जो सरकारती कृत्या छे. नवी स्थापा**लेखी** क्ष्माडीको क्या जालत लरे।जर दिसवास करवानी ~~जर्~~द छै, માર્મા કાદ મળવી એ **સુરક્રેલી**ની વાત નથી. છેાકરાએક માત્ ભાષા મારફતે ન શીખે તે માત્ર પાપટીયું હાનજ मैंगवे छे. में। छे। हो। सरआरी होंदी नियाणमां अध्येता હતા. મહેતાજીને છેાકરાની ભાપુષ્ટી ભાષાનું ત્રાન ન હતું. છાકરાને પાપટના ઇશ્રેજી શબ્દ શીખવવામાં આવ્યા હતા, पक्ष तेने भणर न हती है ते शण्हती अकराती भरम 'पेएपट' बाव छे. तेथी तथारे छत्रिक सम्पती भरव सम ननववानुं तेने क्षेत्राभां आल्युं सारे तेने भूभर न हती. એક અતનું પક્ષી એટલુંજ તે જસ્તુતા હતા. આવી દશા પર્સા હીંદી હોકરાઓની અહીંની નિશાળામાં થાય છે. કેમકે સરકારે પદ્ધતિજ બાડી પાડી છે. છેલ્કરાઓને ઇંગ્રેજી ભાષા મારફતેજ શાન આપવામાં આવે છે. તેથી બધુ સસ્ત્રતર પાપટીમું જોવામાં આવે છે. આ ઐંબરી જોહાનીસભરત્રની નિશાળ મુકત રહેશે એમ ભધાએ માન્યું છે. તેવી સ્થિતિ निभाववाने साइ अभीटी जवालहार छे.

હિશ્યાર વિષેતા બીલમાંથી રંગએક કાડી નાખવાના શ્રી. શકાઈ નરતો જે સુધારા વધુ મંતે શુનીયત રં**ગએક સામે** પાલમિંટ ક્રમુલ રાખ્યો તે અમે યુનિયન પારકામેના જણાવી ગયા છેલ્લે, ગયા હત્તા મહિ સાથલ પાઉમ મર્ચયા હતા

એમ 'મરક્યુરી' તેં ખબરપત્રી જણાવે છે. તે કહે છે કે દીસ્ટેટના સભાસદ મી. કીટરે તે મુધારા લાગે સખ્ત વાંધા લીધા હતા અને આકરું ભાષણ કર્યું હતું. છેવટે ફરી મત હેવાતાં તે સાહેબના વાંધા ઉડી ગયા હતા. જનરલ હેરકોઝ મુદ્રાં બધા ક્રીસ્ટેટના સભાસદાને તેની તરફ મત આપ્યા પણ બાકીના બધા એટલે ૨૦ સામે ૭૯ સભાસદા એ તેની વિરૂદ્ધ મત આપ્યા હતા. આ બનાવ બતાવે છે કે કાયદામાં રંગભેદ દાખલ નહીં કરવા વિયેતા મત દક્ષિણ ભાર્તિકામાં વધતા જાય છે. ફીસ્ટેટવાણા પક્ષ એ સરકારના જ પક્ષ મહાય છતાં સરકારે ત્યા રંગબેદના સવાલ એવા ભારે ગુણ્યો કે બધા કીસ્ટેટવાળાની સામે થતાં તે ડરી નહીં. સરકાર ઇમેત્રિશન બીલ પાસ કરાવવામાં પણ દ્રીસ્ટેટવાળાએન ની દરકાર ન કરે તાે તાબુખી પામલા જેવું નથી. સત્યા अक्ष्मी शेह तेने जेवी तेवी सागी नथी. कतां खेंदिरी वर्ष તાપણ વળ ન ત્રેઢ એ નિયમ સમટસ સાફેએ જાળવ્યા છે. કેમકે આ ખીલમાં એક જગાએથી ચામડીએદ કહાડી નાખ્યા છે હતાં લીજી જગ્યાએ રાખ્યા છે. તેનું કારણ તેણે એમ ભતાવ્યું છે કે એ જગ્યાએ તેમ કરવાની જરૂર હતી. સ્મૃટસ સાહેલની ક્લીલ એ છે કે જરૂર ન જણાય ત્યાં રંગબેદ ક્લાડી નાખવા એ સારા ધારા છે. જે ક્લમમાં ચામડીએક રાખ્યા છે તેમાં એમ દરાવેલું છે 🤋 દાર્ગલ્યા ત્રાજ્યદેવની પરવાનગી विना काणा भावासने न भशी होते. पास्तविक रिते व्याभ

કરવાની કંદ જરૂર ન હતી. જેમ રત્રબેદ દૃશ્યાગને વિષે ક્લાડી નાખ્યો તેમજ દૃષ્ટિમાળા વિષે ક્લાડી નાખ્યો તેમજ દૃષ્ટિમાળા વિષે ક્લાડી નાખાય. પણ સ્ત્રાટસ સાહેબને પાનાતો કકંદ ખરા રાખ્યા વિના ન ચાલે. તેથી આ ઠેકાએ સ્ત્રાએદની જરૂર તેમને લાગી છે. આપણે બલી નથા ત્રવા કે દંગીએશન કાયદામાં પણ રંત્રએદ ની જરૂર તેમને ૧૯૦૯ ની સાલમાં જણાઇ હતી ને આપણે સુચવેલા સુધાંગ તેણે રદ કર્યો હતો. તેજ જરૂર ૧૯૧૧ માં મટી ગઈ ને આપણો સુધારા તેમને વ્યાજબી લાગ્યા એટલે ઉપલી કલમમાં પણ આપણામાં જોર દૃષ્ય તા ફેર ફાર થાય.

નોંદ્રગ્તાનમાં યોંગા વડે ચાલતાં સચાઇ કારખાનાં કેટલાં તે કેવા પ્રકારનાં છે તેનો ચિતાર અમે દેશ કેમ આ અંકમાં આપીએ છોએ. એમાં

દેશ કેમ આ અંકમાં આપાએ છોએ. એમાં નીચાવાય છે ના આંકડા ઉપર બધા હીંદી ખુબ વિચાર કરે એવું અમે કચ્છીએ

છીએ. એ કારખાનાંના અરથ એ છે કે તેમાં દજારા મારતાની ખુવારી થાય છે. હજારા મરકા જેઓ પુરવે ખેતી. કરી દ્રોદને રેશભાવતા ને સાભતા તે હવે કારપ્યાનામાં ગોંધાઇ રજાા છે. તેઓનાં શરીર ખવાઇ જાય છે અને વેઓ વીતિ ભ્રષ્ટ ભતે છે. આ કારખાનાંમાં દાર પીતાં શીખે છે. એારતા पश्च तेमक हरे छे, तेम्मानां छे। इसं क्रेम तेम छछने छे. આ ખધાના લાભ હોંદુસ્તાનમાં કાઇને મળતા નથી. શાડા હીંદી ખુભ તવંગર ભતે છે એટલું ખરૂં છે પણ મુખ્ય પક્તો પરદેશ જાય છે. દેશી હુ-તરાની પાયમાથી થાય છે. ક્ષેડિક પરતંત્ર થાય છે, તે અંતમાં દેશ કંગાળ ભતે છે. આવી દશા નવાં નવાં માટાં કારખાનાં છે ત્યાં પરતે છે. હીંદુ સ્તાનમાં તેવું વિશેષ થશે કેમકે આપણે કારખાનાં ચલાવવા માં પરદેશી વસ્તુઓ પ્રસ્થી કેવી પડે છે અને પરદેશી માણસા ની મદદ પણ હોવી પડે છે. કારખાનાઓના વા ચાલી સ્દ્રયા તેવી સ્થિતિમાં જરા ધાસ ખાઈ આપણે ધીરજથી વિચાર વાની જરૂર છે

'ते वुं छें'

(લખનાર મા. કરમઅલિ રહિમભાઈ નાનજીમાણી. બી. એ., કેશ—કચ્છ.)

તારી ઉચ્ચ પ્રતિષ્કાને અનુસરીને નિષ્કામ બુદ્ધિથી કરતવ્ય કર. પૃથા યુથક બીંદુઓથી એકજ રેખા બની છે તે વાત સદા તારી દ્રષ્ટિ સમક્ષ ખડી કર. તારા સંસરમમાં જે ઢાંદા ભાવે છે તે તારી પેઠે બીંદુરૂપ અને તેજ રેખામાં છે એમ સમજ. વળા તારી દ્રષ્ટિ મર્યાદા જરા આગળ લાંબાવી જે ઢાંદા તારા સંસરમમાં નથી આવ્યા તેમને બીજી રેખા એમમાં ખરા પણ તેજ વસ્તુલમાં માની ઢા. વળા લાંબી તજરે સરખાં રીતે નીદ્ધાળનાં તને બાકીનાં બીંદુઓ બુદાં બુદાં નહીં જ્યાતાં રેખાઓજ દેખારો. હવે એ બધી રેખા એક સમમ રીતે જેશે તે બધી દુઓ જેમ નષ્ટ થયાં તેમ એ રેખાઓમાં સામ શતે જેશે તે બધી નષ્ટ થયા તેમ એ રેખાઓમાં સામ શતે જરા તે અધી ત બધી નષ્ટ થયા જરા એટઢે દે એક કામ માત્ર વસ્તુલજ દસ્યમાન થશે. બીજા રૂપથી બેલી એ તો આ કર્યું, આ મોહનમાળા, આ હાર છે એમ બુદા સુદા સામ ન થતાં અધું સુવરશું છે એમ તને જયારો.

તને આનંદ સ્વરૂપ કહેરા પશુ તે કેમ બની શકે ! સાધા

રણ રીતે ક્ષાક વાયકા એમ છે કે આ સંસાર દુઃખતા મહા સાગર છે ત્યારે શાંકા એમ ઉભી થાય છે કે તેને આનંદ સ્થ રૂપ કેમ મધ્યો શક્ષય ! આ સ્પળે આપણે દુઃખની ખરી अवकृति तथार्थाको. क्षाचे अतुष्य अवस्थाय करे हे हे सने આંખા નથી તેવી કું કેવા દુઃખી મું. આ દુઃખ મુકામલા માંથીજ ઉત્પન્ન થાય છે. બીલામાંને આંખો છે થાવે થતે નથી એમ તેના અવસ્થામાં છે તેથીજ તેને એક અન છે. જો તેના ભાગમાં દેશ છે કે મી~~જીઓને પણ આંખે નથ~~ી તો દુઃખતી લામણી પ્રયુટ થાય નહીં. પ્રેમ્સ મનના માલુસા વારવાર એમ કહે છે કે અમારા ઉપર એ સંદેશ જાલી પડ્યું છે તેનું વસ્ત્યુનજ કરી શકાલું નથી: અમારા ઉપર તો દુઃખનાં સાર ઉગ્યાં છે. આવું ભારે સંસ્થ બીજા કોઈ हिंपर प्राप्तंकर न हेल्य. ज्याचा ब्रोडिस्में बाद सामानुं क्लीक्से કે એવા કાઈ દુઃખના બાર્જ તથી કે તે મળના પ્રયક્ષ પડે द्रवहा न वाय. यथा तेमचे कायुवुं को मि है आरयना કરવાથી દુ:ખતા ભાર તથકા થઇ ભાષ છે. કાઇ વાર સ્ટેમ ભતે છે કે પુત્ર અથવા જેના ઉપર અસંત વહાલ **દે**શ તેવું ખીતનું કાઇ સર્સું મરખુ પામે ત્યારે મન વિષે એવી ક્લ્પના ખાડી ચામ છે કે હવે મારાથી છવી શકાય નહીં. આદી જ્વન દારી ડુડી પણ પણાક દાખવાઓમાં એમ ખતેલું છે કે માત્ર શેડા મહીના પછી ત્રત્રે તેવા અલવ જ્યાને વિવેશ सहेबयी विसरी कवाय छे.

ઉક્ત वस्ती साधारम् ब्राह व्यवसारते शक् वेक्तां हते વામાં આવ્યા છે. દુઃખતું અસ્તિત્વ આપણે પ્રાનીને લાદે જ એ કથન લાગુ પાંડે છે પરાંતુ ખરી રીવે એતાં દુઃખ છ જ નહીં. પ્રથમ કહેલું અપ મનુષ્યનું દર્પાત સુક્રમ દીપ थी कोवामां भावे ते। तस्त कामुक भावते हे तेने क्लेके ખેદ માત્ર તેની માન્યતામાંથીજ પ્રયુટ થયા. અર્થાત જોલ માત્યતાથી એ શમસા નષ્ટ પાષી. પથ દુ:ખ એવા પદાસ્થ ते। अथमधीक नहेति। अहे भुषा अध्युक्तने पेताना करित नी इंद्रोंनी आइति कोई अवारी बता हता. डाई के देने पुष्युं हे तारीं भींड सरभी बाम तेमां तुं राष्ट्र हे भीना ओनी पींड तास केवी बाव तेमां त' सका ते केवे क्व' है ળીન્ત્રએનની પીઠ મારા જેવી **થાય તેમાં છું. રાજી કેમી બીલ્**વ એકને કું કેલ્લું મારી શકું કે મારી તમે હાંસી કરલા હતા તો હવે ચુંઓ કે તમારી પોતાની પીઠ કેવી છે? 👊 કર્યાતનું પ્રથકકરણ કરતાં સ્પષ્ટ **જણારી કે તેની વાંળે પી**ક હોવાના કારણથી તેને બળાયા ન**હોતો વતા પણ બીબનોની** તેવી તથી એ ન્યસ્વાયી તે પાતાને દુખી સમજતા હતા. सुरम अक्षास स्वकृष छ तथी आधकार धुं ते केना अवसूचा માંજ નથી. તેના સાધન વડે આપણે જ્યાં અધારે સમછ એ છીએ ત્યાંથી તેને નસાડી શકીએ છીએ. પણ અપાર શું છે ! માત્ર પ્રકાશના ભાષાન ખરે પદાસ્થ નથી. આવીજ રીતે શુદ્ધ ગ્રાન વડે આપસુને દુઃખની એ પત્રસા થાય છે તેને ખસેડી શકાએ છીએ. સામાન્ય આતૃઆવ રાખ સખમય સ્તેદ એમાંથી જન્મ યામરી.

દોદરા,

ધર્મ મર્ગ બહુ સુદય છે, સાક આવા ક્યમ નાય, ઉલ્લુટ સુલુટ જુંડ જુંગ અને, પરદા કેમ ઉમકાય, નજું હતાડી નેહની, નેકી નેકી શહાય, બલું કરે જુન વ્યવસ્તું. તાક 'તાક' થાય. કરમ વધુ શું ઓચરે, આખર કરે સલામ, બદ શસ્મ વિખેરીને, ખુબ સમજ દુજ ધામ.

(भारत छपनभांथी.)

र अहवेषना हेसावा

રંગદવેષથી ભગડેશા વા કેવળ દક્ષિણ ભારીકા તથા ભીજો ક્રિકેશ સંસ્થાનામાંજ વાય છે એમ તથી, હવે તે તે છેઠ થીડીક રાજ્યની રાજધાની લંડનમાં જઈ પઢાંચ્યા છે. અને સાં પણ તે ફેલાવા કરવા મગિ છે એમ જયાય છે.

'નાતાલ વીડતેસ ' તે! લ'ડતતાં ખાસ ખળરપત્રી સાંધી વર્ષો જ્યારે છે કે દહિલ્લુ આસીકાની રહીશ એક ગારી ભાઇ લંડન ગઈ હતાં તેઓએ એવું કે હતે હરેક વીશીમાં **ગારાઓની સામેજ કાળાઓ**ને રાખવામાં આવે છે. દસિછ **આદીકામ જેમ તે કલરડ ક્રાેકપર સન્તા ધરાવતી હતી તેવી** શૈતે ત્યાં કરવાનું તેવ્યુનિ ન મુખ્યું. તેવી કહે છે કે સારી **લારી એક્સમાં એક્કી ૧૩ વીશીએક તેણી**ને ઉંદાવી પડી હતી. કારણ કે લાંના માલીકા ગારાઓની સાથેજ કાળાએક તે પહ રાખવા મામતા હતા. એક જગ્યામાં તેા ત્યાંની એરી કન્યાએ**ોને અને તેમાં વળી મારી એક ૧૪ વરસ**ની **ક્ત્યા પણ કુર્તી---બધા ધરકિતે એક જક્ષ**સો કરી ખતાવવા લામાના થયેલી અને તેમાં કાળા સાંકાતી સાથે રમવા હસવા તથા નામવાર્તું પણ કહેવામાં આવેલું. આથી મારે તેા તર તજ ત્યાંથી બાગલું પડ્યું. તે બાઈ સુચર્વ છે કે વીશી ~~કેવળ મારાએ માટેજ અથવા~~ તા કેવળ કાળાએ માટેજ राजनी धरे छ अने तेथी धस्त्री आपदा दुर वही.

તેવી કહે છે કે હવે ઈઆંડની પડતીના કાળ આવ્યો છે દિલાંડના જે ખરા જવાંમદી હતો તે તે બધા ચારવા ગયા છે અને અત્રે રહેલા મહ્યુ ખરા ભાવલા નબળા અને બીકલ્યુ છે. અહીં હવે કેવળ આ રાજ્યબ થયું છે અને તેનું પરી વાગ એજ થશે કે જતીયતા નષ્ટ થશે, જે હાલા પોતા ની ભાજીને હીંદી, તુરક વીએરે ગારા ન હેલ્ય એવા હાલા ની સાથે પરણી જતાં અટકાવતા નથી તેમને મરદ કહેવા એ બાહું છે.

હંગ્લંડમાં અત્યાર સુધી તેા કાળા ગારા એવા રંગબેંદ કર વામાં આવેશા નથી પહ્યુ હવે કેલ્લાનીઓના ગારા ત્યાં જઇ જો આ રંગબેંદતું બીજ વાવે તા તેને ગાડું ૨૧ પકડનાં બહુ વખત લાગરા નહીં અને પછી તેના વા હળવે હળવે બધે ફેલાશે એમાં સંદેહ નથી,

લઇ નાઇટ કરીને એક અમેરીકન ક્ષેપક કહે છે કે હાલ માં અમેરીકન ગેારી કુમારીકાંએક ક્ષ્મા કાળાઓની સાથે **પરાર્થી અન્ય છે** કે પણ તેથી અતીયતાના ભંગ કેટલા ચાય છે એતું તાન કે તેની કરકાર તેણીને હોતી નથી, ગાટે આ વિષે પુરતા મહિમસ્ત કરવા શાર પગલાં ભરવાં એ જરૂરતું છે. અમેરીકાના દક્ષિણ ભાગમાં આ રંગલેદ ભેવામાં આવે છે, ભને ઉત્તર ભાગમાં પણ કેટલેક ડેકાણે કાળાએ။ માટે વધારે કહ્યુ લોધારણા કરી આ રંગલેદતા દેખાવ કાયમ રાખ वार्भा व्यक्ति थे. व्यक्ति स्वात त्रयता हंश व्यतावनार अर नेशिको दिखे रिक्के ते स्थातंत्रय जाणवे छे ते केला हर રથી સહેજ જણારો. એટલ તા ખરૂં છે કે કેટલાક માનવ हवामां आस्था राभनार सहमहत्रवे। आ विभे पीउद्ध कर्य हे . તેઓ કહે છે કે મામ્યુસના રંગ કાંઇ ઈન્સાનીયતની નીસાની नयी, आणा के नेदर की ते। कीक जन्मस्थानयील केंद्र नीपन्ने। के, 'ते अर्थ इस्ती जेह नथी, हवे छव्यांत्रमां તા આ સવાસ બહુજ સુચવડિંદ ઉભા કરશે, કારણ પણા ખરા હીંદી સામાન્યમાંના રંજવાડાઓ સાવ કાળા રંગનાજ છે અને તેઓ સામાન્યના અધિપતિ શહેનશહતી સાથે હશે મળે છે, ખાલું ખાય છે એટલે એ સવાલ ઉપજે છે કે બીજા કાળા હોડા બીજા ગારાએ! સાથે કેમ હળી મળી ન શકે! તેમજ હીંદી સાધાન્યમાંની કેટલીક માન મરતવાની જવાએ કાળા અધિકારીઓની નીમલ્ંક કરવામાં આવેલી છે, તે અધિકારીઓ ઇંગ્લંક આવે ત્યારે તેમને ચાંગ આવકાર આપવા એ ઇંગ્લંશ પ્રત્યાની ક્રવ્ય છે એવી આ રંગદવેલના પ્રમ ઇંગ્લંકમાં તે! બહુજ સુરકેલ થઇ પડશે, અને એ છમ જ લાંકની પ્રત્ય આ ઇંગ્લંકમાં તે! બહુજ સુરકેલ થઇ પડશે, અને એ છમ જ લાંકની પ્રત્યા અને ઉરકેરણીયી કાંઈ પણ પગલાં લરવા જામ તો! તેમને તે આરંજ પડશે.

ગાવી હકોકત 'નાતાલ વિતનેસ'ના ખળરપત્રીએ જસાવ્યા પછી તેજ પત્રમાં ભીજા એક ખૂબરપત્રીએ લખી જસાવ્યું કે એ સવાલ ઉપર તે પાતે પણા વખતથી વિચાર કરી રહ્યા છે. ક્શ વરસ પહેલાં હું ઇગ્લાંડ ગયેલ લારે મારા એક ત્રિત્રે મતે કાંઇ કાળા ગ્રહસ્થાના માનમાં થયેલા મેળાવડામાં સા**ગા**લ થવા નેાતર આપેલું તે. તેાતરું સદર મહસ્યે સ્વિ કારયું નહીં અને જવાયમાં ધાતાનાં કારણા દેખાડવા અને ગેણ કાળાઓના સમાગમમાં કેટલી હાની છે અને તેથી જાતીયતા કહે રીતે નાશ પામવાના સંભવ છે વિગેરે બધું જાસાવ્યું હતું. તેથી તે દોસ્તને બહુજ ખાહે લાગ્યું અને આપર અમારા સ્નેહસંબંધ પછ તુટી ગયા. તે ખબર પત્રી જણાવે છે કે તમારા ખાસ લડન ખાતેના ખબરપત્રી જે હુકીકત લખે છે તેવી હુકીકત મારા જેવામાં તા પણી વખતે આવેલી. ગારી કુમારીકાએક રસ્તામાં કાળક ભાવાનાની સાથે હાથમાં હાથ નાંખી કરતી મેં ક્ષ્મરી વખતે જોઇ છે. મને લાગે છે કે દુરએક કેલોનીવાસી ગારાની ક્રજ છે કે આવી રીતે કાળ ક્ષેકિકોના સમાગમ ગારી કન્યાએક સાથે શાય તા તેવું પરીસ્ત્રામ કેટલે દરજંગે ભયંકર નીવડશે એ વિયે પાતાનાં ઈચ્લાંડમાં રહેલાં સગાવહાલાં, રનેદીસંબંધીઓને સારી પેડે સમન્તવે, અને તેવજુને આ ભવિષ્યમાં થનારી હાનિયી થી બચાવે. એટલે આ રંત્રદવેષના વાં જે હાલ કેલોનીએક માં વાય છે તે જોમાબેર ખાસ ઈંગ્લાંડમાં પણ વાય.

હીંદનાં કારખાનાંએ અને તેમાંના મહ્તુરા

"ફેક્ટરી એક્ટ " લાગુ થાય એવા કારખાનાએક ૧૯૧૦ તી સાલમાં ૯૮ હતાં, તેમાં ૧૬ તેક છાપખાનાએક ૧૯૧૦ તી સાલમાં ૯૮ હતાં, તેમાં ૧૬ તેક છાપખાનાએક ૧૬ રેલ્વેના કારખાનાએક; ૧૦ નહેર તથા ઇજનીઅરીં મળાતાના અને બીજા ઘણાં ખરા લરકરી દારૂત્રાળા તથા બીજા સામાન ના કારખાનાએક હતાં. યંત્રં વડે ચાલનારા કારખાનાએક ૧૯૦૯ માં ૧૬૨૩ હતા તેની જાાએ ૧૯૧૦ માં ૨૮૩૪ થયા. તેમાં ૧૩૯૦ કપાસ હાંત્રવાનાં અને ગાંસડી બાંધવાના, ૧૩૬ કમાસ્ત્ર વર્ષ્યુતરેની, ૧૩૮ તામની ગાંસડી બાંધવાના, ૨૩૬ કમાસ્ત્ર વર્ષ્યુતરેની, ૧૩૮ તામની ગાંસડી બાંધવાના, અને પહ તામના વશ્વતરનાં, ૨૧૫ ચાખા સામ કરવાનાં: ૧૦૧ લાકડાં વેરવાનાં; ૬૫ વૈલ્વેના કામ સંબંધી અને ૯૦ લાહા તથા પીતળના કામ કરવાની લહીએમાં વિગેરે હતાં. કપાસના કારખાનાએક મુંબઇ દીલાકા માં, તામના બંગાલમાં અને ચાખા તથા લાકડાના બહારેસમાં જ' ધણે ભાગે છે. અમ સિવાય લગર થંત્રે ચાલનાર બીજા પદ્દપાનાએક છે. કપાસના કારખાના ૧૯૦૬માં ૯૬૯;

W) GUM

ુ૧૯૦૭ માં ૧૦૬૬; ૧૯૦૮ માં ૧૧૮૩; ૧૯૦૯માં ૧૨૦૮ અને ૧૯૧૦ માં ૧૩૯૦ આ પ્રમાણે વધતા ત્રમાં છે.

આ લખ કારખાનાઓમાં કામ કરતાર મસુરાતી મંખ્યા ૧૯૦૮ માં કે, પર, ૧૦૦; ૧૯૦૯ માં કે, ૮૪, ૧૨૩ અને ૧૯૧૦ માં ૧૦, ૧૪, ૨૪૧, હતી. ભેમાં "ફેક્ટરી એક્ટ્ર" લાધું માય એવા જેખમ અરેલા કારખાનાઓમાંજ કેવળ કામ કર તાર અમિની સંખ્યા ૧, ૧૫, ૫૪૦ અને નાદાન ખાળકાતી સંખ્યા ૫૨, ૦૨૬ હતી. આમાંના સેંક્ડે ૩૨ હકા યુખાના કારખાનામાં અને સેંકડે ૨૬ હકા બ માનના કારખાનામાં કામ કામ કરે છે. ૧

સત્તરના વસ્તાની પહેલી ગીરણી ઇ. સ. ૧૮૫૧ માં સર્ થયેલી. ઇ. સ. ૧૮૮૪ સેપી કુલ દેક ગીરણીએક શાસતી હતી. પછી દર પાંચ વરસતી આખરે, કેક, ૧૨૭, ૧૫૬, ૧૯૫, અને ૧૧૮ એવી રીતે આ સંખ્યા વધતી ગઇ છે. ૧૯૦૯–૧૦ માં તે સંખ્યા ૨૪૧ હતી અને ૧૯૧૦–૧૧ માં તો તે ૨૫૦ સહે ગઇ હતી.

તેજ અરસામાં કામ કરનાર મનુરાની શેપના પર,૦૦૦ થી. ૨,૩૦,૮૦૦ સુધી ગઇ છે. આ કારખાનાઓમાં ૧૪૧૦–૧૧ માં સવાકરાદ પાઉડથી વધારે શાપણ રાકાયેલી હતી. અને ૨૫૦ ગીરપોઓમાંથી ૨૧૬ જેટલી ચિરણીઓની માલીકી સમાયક શાપણ વાળી મંડળીઓના હામમાં હતી.

યુનિયન પારલામેં ડમાં હિયાર વિષેતું અલિ

તાઉસ એક એસે ખલીમાં તા. રૂ? મી ફેળરવારીએ આર આ એન્ડ એમ્યુનિયન બીયના સંબંધમાં એ અમે શક્કે તે વખતે થી. કેટરે તે કાળદાની કલમ હ મીની પૈટા કલમ જ ને તે કાલદામાં કરી દાખય કરવાની મુચના ભુસ્સાદાર ભાષ્ય્ર્ સાથે કરી હતી. આ પૈટા કલમમાં કહ્યું છે કે "પીતિસ્ટર ની પંખુસી વિના બંદુક સખવાના પરવાનો કાંઇ પણ કલસ્ડ પાણુસને આપવામાં ન આવે." આ કલમમાં બંદુકની જળાએ 'હરીઆર' સખ્ય સુકવાની પણ થી. કેટરે સુચના કરેલી. આ પૈટા કલમમાં એ સુધારા કબિકીએ મંભુર કર્મો છે તેમાં કહેલું છે કે:—"હરીબાર રાખવાના પરવાના લેલ વધા સારૂ અરજીએ દાખલ થાય તેમાંથી મૂસે તે અથવા તેમ બંધી અરજીએ! વિચાર કરવા સારૂ પોતાની પાસે મેકક સવા માજુરફેટ તથા સાયસેન્સ અમલદારને મધાન હક્ય કરી શકે છે; તેમજ તેમાંની કાઈ અથવા બધી અરજ બહાલ રાખવા કે નામંભુર કરવા પણ મધાન હૃક્ય કરી શકે છે."

થી, કેટરે પોતાની સુચના રહ્યુ કરતાં અસવની કલમ કાયમ રાખવા પ્રધાન અંકલને ક્લારો કર્યો અને ન્યાન્યું કે નથી પૈતા કલમ હાનિકારક છે અંદે કહી નાંગવી. કારણ કે તેથી પૈતા કલમ હાનિકારક છે અંદે કહી નાંગવી. કારણ કે તેથી પૈતા કલમ હાનિકારક છે અંદે કહી નાંગવી. કારણ પુષ્ણું આપણા રાળકારિયારમાં પૈતી અવાતિક સંસવ છે, અને તે સિક વંખતે પૈતી નવાને દેવામાં સલાસદ (મી. આર્ગતર) ની પિત્રલ મેળવવા સાફ પ્રધાન મંદ્રલ અહ પૈતા કલમ ક્યુલ સામના ખેરાનું કોવ તે તેમાં આ દેવના મેરામ્યુલ હહેતે તે હોય આપી છે અને તેમ કરતાં તેમને બહુ લારે સહે. આપણા અને હોય માપ્યુલ અને દેવાના માપાય સ્થાન સ્થાન સ્થાન સ્થાન કોવાની કોવાની કોવાની અપથી વ્યવસાન કે આપણા હતી. આપણા કાવાની સામાર સ્થાન સ્થાન સ્થાન કાવાની નાંપાય કાવાની સામાર સ્થાન સ્થાન કાવાની કાવાની નાંપાય કાવાની સામાર સ્થાન સ્થાન સ્થાન કાવાની કાવાની નાંપાય કાવાની સામાર સ્થાન સ્થાન કાવાની કાવાની નાંપાય કાવાની સામાર સ્થાન સ્થાન કાવાની કાવાની કાવાની સામાર સ્થાન સ્થાન કાવાની કાવાન

અધિકારીઓએ પણ આ કેઠનાં હાંક્યતની વ્યવસ્થા કર વામાં ભાવ એવા. છેવટે દીરપ્રેટમાં એ કાવદા પ્રસાર થયે તેમાં એપ્પ્યું કરાવ્યું કે કેઇ પ્રમુ તેનિ કે કવરત દારમાં ના હવીઆર સુખી લોક નહીં. એવા મામ્યુઓ ફક્ત સ્વર્ નર જનરલજ પાતે શાપકલ સિવાય ભીજા હવી પર સાવસ્થ કે વાપરવા પરવાના આપી લોક, મેસરસ ચેપન, પી સાવસ અને વિશ્વેશકને પી. કેક્સની સ્થાનાને કેંદ્રિક આપ્યા હતા.

मी. माधनरे सामयु वस्तां क्यांन्युं हे रोधने ने कुक्ता કરેવી તેના વધાર ઉપરો અસ્ય કરવામાં ગાવેલ છે. આ દેશમાં મેહી જંખ્યામાં વસનાસ ક્રોકાની વાળવી તસાપી ત કુલાય આજ હેતુથી મેં સુધારા મુલ કરી છે. કાલ્યાના ભાષાસ્થામાં નેટીય કે ક્થરક એવા **લખ્કો** ન માર્ય છે સાર્ એમ કું ચાતું છું. પ્રયાનને બધી સતા વ્યાપન્ટમાં જાવે पत्र तेन पणते थेता आस्ता देशिनी वापनी न दुवसन એના વસ્તુ વિચાર કરતા પત્રે છે. એ હોડા વિકાસ સમય नी तेमक व्या इतिकारी एवं क्रेडिन्ट अन्य करि वर्गेक .वर्ड के ते ब्रोशेनी नशर्थ अनुभक्त क्री तेथल अन हुम्मस् में ही नहीं, के कार्निये आवता कर्या कार्यान्तुं है भेरत के कुरुना करेगी के वे क्षत्रके केविन तत्त्व किर्म का ने पद पक्षंट परी के बाने दीरी हैंसे प्रवासिक की શ્રમભ પણ તેમના ઉપર લખેશ છે.' છેવટે પેલન્ટ સમન क्षेत्र भाग्यामान्त्र (तालेर) तरी) सम्बन्ध भूकरी भू बन्ध નરે યામથી કરેલી.

सम्बं भारताना अपान भी. स्थाने का के ने नेतानी सम्मन रस् असी देखा थी. वेटरे अर्थ व्यावकां वेटर हिरोत्ता हारेर साम्ये कल्ड क्ला करे हेना रहि हेना ના મતની ભેરમરી સખવાર્યા આવેલી તે જણાવ્યું હેલ હે the war was the said that he was see the ते व्यवे में के क्यूं क्यूं वेक-मत्यरे-प्रमु आंभू है वाने સુચનામામાં વસ્તનોક એક ભીવકુલ નથી. એ અલ મેં રેલું કરી હતી તેમાં કહ્યું હતું કે પ્રયાસની મંહારી લોહા રાયદ્વ રાજ્યનો પરંવાના કેલ પણ કવસ ગાણવાને વ્યવ વામાં વ્યાવસે નહીં. વધું પ્રપાનના હાવામાં છે. હવે છે નવી સુચના ચી. થરાઇનરે રહ્યું કરી છે તેથાં 🛵 🗟 🥉 કેશ્રી પણ અરછ વહાલ સખવી કે નામંત્રક કરતી વન ભાભતના કુકમ પ્રધાન કરી શકરો. ખર્ટ ભોતાં આ**યા** છે પ્રધાનના હાથમાં વધુ અન્યા સોંધવામાં આવેલી છે. એ પ્રાર્થ ચેરી પણ ખેટે રસ્તે કહી પોતાના પરવાનો વેર્કિયોન अरते देश ते तेनी व्यरक्षने दिवार क्षेत्र अवन क्षी की. તેમજ હવીયારોનેક જે વેપણ શુધી રીતે અમતો હેલ હેન્દ્રે भंदिगरत अवानं पर्व तेथी बहेस् करे. भी करानरे જે મુખ્યા કરેલી છે તેવી લગ્ન મુખલા લકેલ 'અલ્હોનો ખુશાસા થાય છે. યું પાતે કંક સમાનવાના વત્નો વતા ચાની નથી હતાં હતાં રંગલેંદ કરવાની કાંઇપણ જરૂર ન જણાય ત્યાં ફેલ્કર એક કેમ્યાડવા એ નાક્ષા છે એમ ફે મતું છું. ૧૫ મી ક્લમમાં તેવા એક કરવાની વ્યસ્ટ હતી फार अप हेशाचे ते। तेनी जीवश्व करार नहीं,

ંત્યાર પછી થી. હરમોએ કહું કે આપણે શું કરવા માંગી એ અને શું કરીએ છીએ એની ખનર વ્યક્ક થયી લેહીએ. થી. કેટરે કહ્યું છે કે આ સુધારામાં સારા, કે કેમ્પા 'પ્યાંત્ર હક ધાર્યો જવાના અપ છે પણ તે વાતમાં શું કે અની હ દે લગતા નથી, કાણ અને કાળાની વચ્ચે તે જોવા છે હૈ

ते देश्य रीते व्यक्तरातेः क्यांक भास अनुषा क्षेत्र શાના કરે છે. અને આવ્ય સુધીના આપણાં કાયદાઓ તે યુખેય કાયમ રાખવા આર્વ મામ્લેલા છે. પણ જો મારા क्षाने वसने हे लेडीनेमा काममां महुत हेपायी मिरानेमने क्सा अबु अम हे अली नथी है। दें बेंदि भी कशास्तिस्ती व्यक्ति स्वते व्यवं. अन्तं थे. कशर्जनर उद्दे हो है ते के हैं के वेस मार्थ करें है। तेम तेम अभयों दुवारी भे अलभी हैं पीर्व हैं. नेटीवानी आ ले स्थित 9 तेश्वीत ACH क्या करूर है की की मुद्दे समाध है. तेने। पीचार क्यूर करके। क्लेज्ने. परीक्षाय शुं नीवारी ! व्यापन कर्ता द्वाम केरी क्यों क्योंति देवारी करते ते वापते केरिकारी पासे देखी। शायहरू छ केता पता पत व्याप्ताने प्रवरी वर्ती. व्याप्तीन्सींग व्यापवस्त ते ब्रीहाने पर्याच्या गार्थि शहे ही केंद्रशुक्त नामके न्यादीशुक्त अस्तान ने कर ने अब स्टेस कर्ती, करने देश ने अधाननेक क्ष्मान्त्रक क्षार्योः क्षापदे लागा न्यापिके क्षाप्ति हे क्षापार સુધી તેટીન ક્ષેત્રાને હવીનારા તથા બારક ખરીકના ઊર્ધા की जेने दक्षिण जान सुधी जामने कांतीया रही सम्मा क्षील : कर्न दर्व वे दर्शामारा भरीवनाना क्रमा आपले केया व्यक्तिस्ति हार्षे क्षेत्रिय भागीने छीने अने अ कता ते कार्यकारिया कारकारनी अंशी पक्ष हेमरेण स्वा पीकार स्थापी करते. कावनी ने स्थापनी स्थिति है, अने केश अवस्थिति वस्त्रे के तहावत आपक्षे राजना अपन्य अभि वेर्था हेरहार हे सुधारे। हरवाने। वभत बल् क्यान्त्रे वर्षी क्षेत्रकर आहे भानवुं हे. वुं काह्य राणुं बुं કે એક એવા પણ વખત આવશે કે જ્યારે હાલમાં ગારા ગ્રેમાઓની વચ્ચે જે સુરેક અને સાંતિ છે તેવીજ સાંતિ केश अव्यक्तिम् कर्ने १देश क्ले अका क्रिमा क्वाचित क्ष व्याप्ताने भीवत्व वांत्रशे की त्यारे ते ब्रेशिने देश લાર લાપરના તથા સખવા પરવાતા કેવામાં ખીતાકુલ વધિ क्वेरी नहीं. ५५ तेचा वसत आने वसी. अने विधेन ભાજે **યારે પી. શરાઇનરની પીકનમાં મત** કેવા પડે છે.

લ. વૈરીમેને કહ્યું કે પેલાના ધારવા ત્રમાણે પી. હરાઇ વસ્તી શુમ્મા તો પણે ઘરલા અને કેઇની પણ લામણી ન કુપાય એવી છે. તેવી આપણે જે જે ત્રાંત્રીએ છોએ તે વધું આપવાને મળે છે. કાળા હોડિયી સરફિલ રહેવાને પરેટ રસ્તો એલ્ટ કે તે કેઇકામાં ઘરી કેલનણીએ ફેલાને વધે. હેમને નાલક પળવવા નહીં. એમાંજ આપણે રાજ કારી હીમ શામાંએલું છે.

પી. કેક્સની શુધ્ધનોને કેકા જ્યાપના સાર્ થી. વ્હેન નીક રહ્ય પી. સરફાન્ડીના અને **પી**. ગહાનકરવાલકે વધુ સર્ચા કરેલી

ત્યાર પછી મુખ્ય પ્રધાન લખરલ ખેરમાંએ કહ્યુ કે ગા માંગોપમાં મારે કાંઈ પણ કહેવાનો પ્રથમ ખીલકુલ વીચાર ત હતો કારણ કે ખંતે સમાનમાં જવા પણ માંતર મધી એમ માને માંગણું લાગદું હતું. હું ધારતા હતા કે ભાગણું બધા પા માંચામના સાધક ખાંધક કારણા તથા પરીસામોતાજ નિયાર કરશું, તહીં કે અનેપાકારથી લગાઇ જણીં, હું ધાર્ કે માં માંચાએ કારિયુ આદીકાની પ્રખ્ય નરસ્તી મધા માંચાઓરી આપે લીધી છે. એક્ટરે કે તે જનામદારી કેવળ આપે કેલા આંગલેજ મહાં પહું તેની સાધા તેની સાધ

अवरः है। अपरेनी पत् के ते है। अन्तम अने निष्पक्ष પાત વરતભાકની માત્રસ્ટી કરવા કંઈ બીકીસ સરકારની પાસે करों नहीं प्रथा आपशी पासेक आवशे. अने ते ब्रिडिने ચાષ્યમાં ત્યાય આપવા અને તેમની ઉપર અત્યાય ન મુજરે એવી સંભાળ શખ્યી એ સરકારની કરજ છે. ઢાંકાના હેકા વીષે આહેલી ભધી સર્ચા કરવાની શ્રી અરૂર ! હર એક ~~માત્રુસને હવીનાર રાખવા કે વાપરવા પરવાનો અપાન એવ~~ા कुश्य निर्धि पद्म अरबार वरी बावे भरी है जेश पद्म करत તો એવા સંભવ છે કે! 🗬 તવી સુચતા રન્યુ કરેતી છેતે આરી છે. તેવી બધી જેખમદારી પ્રધાનને માથે ફ્રોપ્લી છે. અને પેતાના અધીકારના જો તે ગેર¶પયાત્ર કરે તેા આ વ્યવસા તેમંત્રો ક્યા ક્યા અમીકારીઓને ક્ષ્યીયારના પરવાના - પવાની સતા આપેલી છે તે સંખેપમાં સપીરતર પત્રક રહ્ય કરવા તેમને ફરજ પાડી શકે છે અને જો તે પ્રધાને પાતા ની સત્તાતો કુરૂપયેલ કર્યો છે એમ જણાશ તે તે વીરવાય પાત્ર નથી એવા કરાવ પસાર કરવામાં જે આ સબા આંચો ખાય તે પછી પાલમિંટનું તામ પરાવવાજ આ શ્રભા વાયક નથી એમ હું માનું છું.

ગી. કેટરે મતોની મધુત્રી કરવા માગણી કરી. . તેમ કરતાં ગી. કેટરની સુખનાની પીરવ મત વધારે પડ્યા. . મી. કેટર ની સુખનાની તરફેણમાં મી. તરકોમ તથા બીલ્લ ક્રી રહેક વાલાએ મત બાપ્યા. નાતાવાના શાકાએ તે સુખનાની વીર્ધ માં ગત દીધા હતા. ત્યાર પછી આખરે પી. શરાકાનસ્યામા સુધારા પસાર થયા અને મંબુર કરવામાં આશ્મો.

भार्कन यहार्ध अने हींद्रने। अत.

વડી પાર્લામેંડમાં સર જે, ડી, રીસે મુખ્ય પ્રધાનને મવાલ કર્યો હતો કે સદર લડાઈમાં પ્રસ્થામી ભાઈઓ પર જે કર મુજ્યસ્વામાં આવેલા તેવી હીંદમાં બધા રાળ પેદા થયા છે. માટે તે ભાળતમાં બિટીસ સરકાર પાતાનાં હીંદી સામાન્ય માં પરસામી ભાઇએ મેટા ભાગમાં વસે છે તેને ખાલી દિવસોલ્ટ કેખાડશે ખરી દે જવાબમાં ચિ. એરિક્ટર્સ જવાબ્યું કે ભાગત પ્યાસ સરકારને મળ્યા છે, અને તે ભાળત સરકારે ભલ્મેરીમાં તથા સરબીઆની સરકારનું ખાન પસ્મ ખેમ્યું છે. સર જે, ડી, રીસે વળી એક સવાલ પુલ્યો કે મી. એરક્વીય પાતાના સાચીઓને છુકી શનફઓની સાથે સહાલ ભૂલો દેખાડલા માટકાવવાનાં પગલાં ભરશે કે કારણક તેવી હોંદી પ્રસ્થામીનાં મનમાં દુ:ખ યાય છે.

धारण नेमिनियनं ना समान्यां तेमक तेनी व्यवस्थायां प्रका हैरहारी स्था है ते वांगत वस्त्रते समन्त्रवर्त, ज्यासं अवहेरीति विरोध प्रमान हेवा तथा के वरात्रानी स्वाक्त्र ज्या क्ष्यां है तेमिन विनवदा तथा अवादयी मैचानी द्यां सम्मान्यवर्ध विनेरेने साह अवारा क्षेत्रित जैनेकर अने अव्यास विनेरेने साह अवारा क्षेत्रित जैनेकर अने अव्यास साह अवन सहेरीयां करी. अवारी हमेद हो है वांगत वस्त्र तेमक अन्ति होंदी तेमनी सूवात्रात्मां साव कर्य के के तेमने अवारा कर्यों हमें के तेमने अवारा कर्यों करी करी क्ष्यां करी. अवारा क्ष्यां करी करी तेमने अवारा करींदी। क्ष्यां करी करी तेमने अवारा क्ष्यां क्ष्यां क्ष्यां क्ष्यां करींदी। क्ष्यां करी क्ष्यां क्ष्य

आरे। व्यता विषे साभान्य ज्ञान

भेडरेख पशु.

ખારાક.

હવા પાણી અને અન એ ત્રણ આપણા ખેરાક છે. હતાં સાધારણ રિતે તો આપણે અનાજનેજ ખારાક માનીએ છીએ અને અનાજમાં માત્ર દાણા મણીએ છીએ. હતું માવલ વિગેરે ન ખાનારને અનાજ ખાનારા નહીં માનીએ. વાસ્તવિક રિતે હવા એ પ્રથમ ખારાક છે. તેના વિના મુદલ ન માટે એમ આપણે જોયું. ને આવા જરૂરના ખારાક આપણું જાણે અનાજ કરતાં ખારાક એ પણ અનાજ કરતાં ઘરાય છે. એટલે તે પણ કુદરતે અનાજ કરતાં વિશેષ સહેલાદથી મળી શકે એવી નજવીજ રાખી છે. અનાજ એ ત્રિજો તે છેલ્લા દરજો ભાગવે છે.

અનાજ વિરો લખવું એ અટપટું છે. કહ્યું અનાજ લેવું, ક્યારે લેવું, કેટલું લેવું, આ બધા સવાલ વિષે બહુ મનબંદ છે. પ્રજ્ઞાઓની રિતેર ભુદી છે. ભુદા માણમાં ઉપર એકજ અનાજની ભુદી અસર થતી જેવામાં આવે છે. આવી સ્થિતિમાં ચાકસ વિચાર બાંધવા અને આજ ખરૂં છે એમ કહેવું મુસ્કેલ છે એટલુંજ નહીં પણ અશક્ય છે. દુનિયાના કેટલાક સામમાં માંણસા બીજા ચાલુસાને મારીને તેનું માંસ ખાય છે એ પણ તેઓનું અનાજ. એવાએ પડ્યા છે કે જેઓ વિષ્ટા ખાય છે. આ તેવાનું અનાજ. કેટલાક માત્ર દુધ પીતે નબે છે. તેઓને દુધ અનાજ. આ મકરમુમાં અનાજ શબ્દમાં આ બધી વસ્તુના સમાવેશ માન્યો છે.

જો કે કહ્યું અનાજ ખાવું એ ચાકસ રિતે કહેવું કુશ્કેલ \varTheta તા પણ તે વિશે વિચાર વ્યાધના એ દરરેક માણસની કુરજ છે. અનાજ વિના શરીરના વ્યાપાર ન ચાકે એ કહે વાની જરૂર હોય નહીં. અનાજ મેળવવા 'આપણે સે'ક્ડાે દુ:ખ સદન કરીએ છીએ. અનાજને સારૂ આપણે અનેક પાપા કરીએ છીએ. આવી સ્થિતિમાં આપણે કા હેતુથી **મ્મનાજ ખા**ઇએ છીએ તે જોવાની આવસ્પકતા છે. તે ઉપરથી આપણે કર્યું અનાજ ખાવું એ બરાબર વિચારી શક્યું. આટલું બધા ક્યુલ કરશે કે લાખમાં નવાસું દુઃતર નવસે નવાર્લું માણુસ તાે સ્વાદને ખાતર ખાય છે. પછી તેઓ માંદા પડે કે સાજા રહે તેની દરકાર તેઓ કરતાનથી. કેટલાક માણસા ખુબ ખાઇ શકે તે કારણસર દુમેશાં રેચ લીયે છે અથવા અલ જાગાવની કાઝી લીયે છે. કેટલાક ખુજ સ્વાદથી કાંસીને જમ્મા મછી એલ્ડી કહાડે છે ને પાછા ખીજું સ્વાદિષ્ટ ખાવાને તૈયાર થાય છે. કાઇ ખુબ ખાઇને પછી એક બે ટંક ખાવાનું છોડી દીએ છે. સાઇ ખાતા પ્યાતાં બેદરકાર રહીને મરી રહે છે. આ બધા દાખલા લખ નારે નજરે જેએલા છે. લખનારની પોતાની છંદગીમાં એટલા બધા ફેરફાર થયા છે કે કેટલાક તેનાં કૃત્યા પર તેને હસવું આવે છે તે કેટલાકની શરમ આવે છે. એવા એક વખત હતા કે લખનાર સવારના ચાહ પીતા, પછી બે ત્રહ sals भार नास्ते।, पश्री और वाजे भराभर भावानुं, वाडी ત્રણેક વાગે ચાને હ**થી** સાત વાગે સંપુર્ણ ખાહ્યું. આ વખતે લખતારની સ્થિતિ ક્યામણી હતી. તેને સાન્ત ચદતા,

દવાની ભાડવી તે! પાસેજ હતી, ભરાખર ખાઇ શકાય તેથી પણી વેળા કંઇ રેચક દવા ને પછી પુષ્ટીને સાર ભીજી કંઇ ભાડવી એમ ચાલ્યા કરતું. એ ત્રખતે લખનારમાં કામ કર વાની જેટલી તાકાદ હતી તેના કરતાં તેનામાં હાલ ત્રણ મણી વધારે છે એમ તે માને છે એ કે હવે તેની ઉત્તર અવસ્થા મણાય. આવી જીંદગી એ દયામણી છે. અને ભકુ ઉદ્યા ઉત્તરીયે તે! તે જીંદગી અધમ, પાપી ને વિ:કારવા લાયક જણાવી જોઇએ.

માણસ ખાવાને સાર જનમો નથી ને ખાવાને સાર જીવતો નથી. પોતાના કર્તાની પહેચાન કરવા જનમો છે ને તે કામને સાર જીવે છે. એ પહેચાન કરીર નીભાવ્યા વિના થતી નથી અને ખારાક વિના શરીર નીબે નહીં તેથી ખારાક ક્ષેવાની ફરજ તેને પડે છે. આ ઉચામાં ઉચા વિચાર થયે!. આસ્તિક ઓ પુરુવને સાર આટ્યા વિચાર બસ છે. નાસ્તિક માનવી પણ ક્યુલ કરશે કે આરાગ્યતા સાચવીને ખારાક ખાવે! જોકએ ને આરાગ્યતામાં શરીર રાખવા સાર તે ખાવે!.

પશુ પંખીને જોઈએ. તેર વિગેરે સ્વાદને સાર નથી ખાતા. તે અકરાંતીયાની જેમ નથી ખાતાં. ત્યારે શુખ લાગે છે સારે ને બુખ મટે તેટલુંજ ખાય છે. તે પાતાના ખારાક રાંધતાં નથી. કુદરત તૈયાર કરે છે તેમાંથી તે તેના ભાગ લીએ છે. ત્યારે શું માબુસ સ્વાદ કરવા પેદા થયા ? માબુસનેજ નથીએ દુમેશની માંદમી આવી ? તેર જે માબુસ ના સંગમાં તથી વસતાં તેને બુખમરા આવતા તથી. તેમાં મરીખ ને તવંગર, એક વર્ગ દહાડામાં દશ વખત જમનાર ને બીએ આપ્યે એક ટંક ખાનાર એવા એદ એવામાં આવતા નથી. ત્યારે આ બધા એદ આપણી જતમાં રહેલા છે. પણ ડેરના કરતાં આપણે આપણે અકક્લવાન માનીએ છીએ. ત્યારે તો દેખીતું છે કે આપણે આપણા પેટના પરમેયર કરી તેની યુજામાંજ છવિત ગુજારીએ તા આપણે પટ્યા પણ પંખી કરતાં ઉતરતાજ હોવા એકએ.

બહુ વિચાર કરતાં આપણે જોઇ શકશું કે અસલ, લંપટ બાછ, મિય્યા ભાષણ, ચાેરી વિગેરે દોષ **આપએ કરીએ છ**ીયે તેનું મહા કારણ આપણી સ્વાર્કેલિની -સ્વતંત્રતા છે. જેને આપણે આપણા સ્વાદને વશ રાખીએ તે ખીજા વિષયોને નાબુદ કરવા એ બહુ સહેલું છે. છતાં વધારે ખાવું, ખુબ સ્વાદયી ખાવું એને અરપણે પાપ ત્રણતા નયી, 📝 આપણે ચારી કરશું, વ્યબાચાર કરશું, જાદું બાલશું તે**ા આપણી** ઉપર બીજા તિરસ્કારની નજરથી જોશે. *ન*ીતિનાં પુસ્તકામાં જુકાણા ઉપર, ચારી ઉપર, વ્યભિચાર ઉપર ધર્<mark>ણા સરસ</mark> પુસ્તંકા રચાર્યા છે. પણ સ્વાદેંદિ *જે*ને વશ ન**યી તેની** ઉપર પુસ્તકા નયી. તે નીતિ વ્યન્સીતિનો વિ<mark>ષ્યજ નથી.</mark> આનું સળળ કારણ તા એ છે કે આપણે બધા એક **ના**વ માં બેલ છીએ કથરાટ કુંડાને શું હસે કે આપણા મદાન તરા પણ સ્વાદને તદન છતી શક્યા જોવામાં આવતા *નથી* એટલે સ્વાદ કરવા એમાં દોષ જેત્રોજ તથી. તેઓએ બહ્ કરયું છે ત્યારે અગેમ લખ્યું છે કે અરપણી ઈદિયાને વશ રાખવા સારૂ આપણે બને ત્યાં લગી મીતાકારી રહેવું. પછ એમ નથી લખ્યું કે અાપણે સ્વાદ કરીએ છીએ તેને પરિ સામે આપસામાં બીજી એવા જોવામાં આવે છે. સારા મંડળમાંથી ચાર, ધુતારા, વિષયીને કહાડી ગ્રુકરો. પણ સારા માંડળવાળા પાતે સાધારણ વર્ગ કરતાં સેંકડા વધારે સ્વાદ

કરતા હશે. ગામુસની મહસ્યાઇ તેના ભાણામાં સમાએલી . છે. તેથી જેમ ચાસ્તા સાગમાં ચોરી એ ગુન્દો ન ગણાય તેમ અપને ગયાં સ્વાદેકિના ગ્રુલામ હેાનાથી તે ગ્રુલામીને -મલુકારતા નથી, એતા નથી, ગેટકુંજ નહીં પછુ તેમાં मानंद मानीमें धीमें, विदाद सम ते मामने स्वाद करवा असम्बाने साह कमायु अरीकी छीकों है। बाह अस्तु वाम તો પણ જગાણ કરે છે. તહેવાર આવ્યો એટલે ચોઠા મેવા કરવા. મેમાન માલ્યા તા સારું સારું ખાવાનું કરવુ. ભાડોશી માડેાશી, સર્ગા સા⊎—એએને વખતે વખત જગા किन नहीं ने तेम्नाने तां आपने क्यांमें नहीं ते ते महा ભવિવેક સ્થાય. નાતરેલાને દાળીને ન **ખવડાવીએ** તે ભાવસે મખીલ વસ્તાને . રના પડી તે **ખાવ**નું સરશ કર वंभ की। वे. रविवार भावने। मेटहे भारतुते आहरे। ચઢે તેટલું ખાવાની આપણને ક્ષુટ છે એમ માન્યું. ખામ के अक्षा है। है तेने आपने अक्षा विवेश शाबी पाउने। हे. ખાવાની તૈયારીઓમાં અનેક દેવા દાખલ કર્યા છે કે જેથી આપણી સુવારી, આપણી હેવાનીયત આપણી નજરે કાઈ रिते व्यावेक नहीं. व्याचा धेार व्याधारामांथी देश असीचे ! आ:- अवास आरेश्यतानाः विषयती अर्थोदा क्यार काम छ એટ હે તે પુર્ણનેજ આપણે લખ રહેવું જોઇશે. પણ આરો अताना संभाषे केटडा विभारता पटे तेटडा तेने सङ्के વિચારવા જોઇએ.

्बने भीछ स्ति प्रमान क्रीजे, 'दुनीमाने। कामहा जिना જોવામાં આવે છે કે કુદરત દુનીયાના જ્યા પ્રાણી—માસુસ, भ्या भंभी अवर्ध विनेरेने आह क्षेत्रकों भारा क्षेत्रकंत्र बार करे छे. १६२त व्याभ करे तेमां नवाच नथी. १ १६२त નાં દરભારમાં વીચા ઉતારવામણું નથી, ત્યાં કાઇ ચુકતું નથી, सां हार वेपतुं अयी, न्याणमा करतुं नथी. ने मर भाग पने पने अभुद् आत्माल हरे हैं केटरी वस्त्रने। बांधर है એક દિવસના લોડાર પશુ કુદરતને ભરવા પડતા નથી. આવા जीन अपनादी अनदाने आपने हरक्यात हे भरक्यात प्रमु वक श्रीने: को ते अपर्धे समझने आपने वस्तीने ते। में दिवसते। प्रमु ओहे. धेरे शुणभरी तक दीम. 'दने जो इरोकनुं अनाक दररेक्ते, पुरतंक-वधारे नहीं अभ-પેતા સતું હેત્ય તેત દેખીતું છે કે કેલ્ઇ વધારે આવે. ન ખાવા र्ज भार्त विकि—तेः तेरवे। बराडेः बाव बिने भीत्व केरने તેટલી તાલુ પડે. વ્યામ શુપામરાની સહેવી સજબુતી જેવા માં આવે છે. આ મખલુખમાં હખરા બાલ્યાહે! ને લાંખા तवंगरीमां स्तेषांचां तेन्यने ने तेन्याना नेष्टराने कोपन ते ना करतां पक्ष विधारे व्यनातः रचाय छे. जा वर्ष विधान ના પેટમાંથી તેઓ લીએ છે પછી કેમ બીજા સુખેન મેરે! એ કુવાની એકન સર દેવ ને તેમાં દુમેશાં પુરતું જ પાણી **આવતું હેલ**ં. આવામાં એક કુવામાં વધારે જાય તેા લીકન્ માં ખાર આવે એ સીધા શખદા છે. એટલે જે ઉપર सम्बद्धाः निमम भरे। देश--ते ते निमम क्षेत्रं बणनारने। વરવણાંશ નથી પણ મહા સહિશાળી પુર્વાએ વર્ષ્ટ્વેસા છે— ते नामने जेटसं नामग्री भरी कारत हमरांत भागने मेंद्रश्र मेहीतुं मनाक हे. भने मणा सानीमे भरेक માર્યું છે કે "નાઓ પારેલ ખાવેલ અંતનું તેવું છે. ચોરીનું મૂર્લ 🐎 એટલું. આપણે સ્વાદને અરથે ખાઇએ છીએ તેટલું અંપ્રમાણું સરીરમાં દૂશ્ય કે વ્યક્સ્ય રિતે પ્રકી નીક્ષ્ય છે, તેટલે કરતને આપણે આપણી આરાખતા ગુમાવીએ છીએ ને તેટલે

દરજે આપણે કુખી ચક્કએ છીએ. આટકું જોયા પછી આપણે કરો ભારાક કે કેટકા કેવા તે જરા સહેસથી વિચારી શક્યું.

[mys.

जारम्य सराध

તા. ૨૧ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે સ્કુશરી પણ નાં સમી સાલ કરવીજ નહીં એવા નિશ્વમ મેદ્રનીની મામે કર્યો છે. પછીના 'તારમાં જણાવેલું છે કે લડાઇનું' કર્ય મેકક્સ પરિસામ આવ્યું નહીં દેવાથી તેમજ સખ્ય કે દેવાથી તેમજ સખ્ય કે દેવાથી હોવાથી તથા અન્તે આભુના લસ્કરા ચાકો અના દેવા થી વચ્ચે પડવાના મત લરાપી સન્તેઓ વધતા અન દેવામ તેમાં લધતા અને દેવામ તેમાં લધતા સ્વામ તેમાં સ

ता. २० भीना तार कुछाने छ हे ज्याज्यानानामर द्याप ते। भारे। यास छे. मेह अधनेरीका स्वर्ध कासूने वर्ष बरवरे पढ़देव हैं, तेमां केंद्र इकियन व्यथवदार, पानंबद्ध કામ કરતા હતા. ગાલો પેલી દ્રીપક્કપના કુળ આવળ અને ગારગારા ~~શમુદ્રના કિનારાની નજીક ભવગેરીઆતું એક~~ શેહ बराव्य ज्यामण बन्धतं बर्धः तेने हार्थ बरावरे ने क्यामधे बार त्रमा त्रम, वरान्त छ. पु त्रमा जनपुरीका व्यक्ति परप જ ક્લિમસનની ટેકરી ઉપર જગાવ કરી હતા 🐂 વકી वेश्वारीमरीमां बस्करे राजे तेनापर इसके असी देने सामा હડાવેલ છે. ખીનન તારમાં જણાવ્યું છે કે હૃદી આવે सवाद , तेमार करी सभाग है को ते मधानेरीमाने बडाइस भरम कारे जेस नवस्रीज्याना भन्तन्याने व्यदेर अस्त છે. ગાહળના તારામાં જયાવેલું છે 🕏 દ્રક્ષની મહિલ संभित्री स्थिति सुपरी थे. अन्दर्शाटीनी प्रवासी नक्षक विश्वीक મીલકતા વેચાને પ લાખ પાલકની રકમ હઈ સરકારે જના કરી છે અને તેમાંથી ચડી ગયેલા પગારા તથા ખારાળ વિગ રેના હિસાજ તે સુકવી શકેલ છે. ખારાક્ષી પુરી પાકવાની अरवेदी केत्वाक काताओ। सुधी नहीं रहे तेथी सरकरनी स्थिति एवं सुपरी, छे.. वर्षी हे तार करवाने छे हे वृती લસ્કરે આગળ વધી : કુમલા કરવાતું ખેધ રાખ્યું છે અને સુદેર તથા ચેટલના ભાગળ ગમે તેટલા લાંભા વખત સુધી વ્યચાવ કરી શકાય એવી ગ્રાહવસ કરી છે.

તા. ૨૭ મીના તારમાં જસ્વવિશું છે કે હાકીપામા સવાહ ના કામકાજ સાર પ્રીમાંક પહેંચ્યા હતા. તેમાં તેઓ નિષ કળ થયા છે. યુરાપી રાજ્યોએ છે ખત તાર્દી સરકાર પર સખેલ તે અહિની સરતા તાર્કી સરકાર ક્યુલ ન કરે ત્યાં સુધી સલાહતી ચર્ચા કરવા તે રાજ્યા તાર્કીયર નથી.

तुरधीने भदद

ડ ડીધી એક ખબરપત્રી લખે છે કે:—તાંધી પેસરસ હાજી ઈવાહીમખાન, કાસમ મીર, સુવેચાન કર્માદીમ્યા તથા છેતા મીર જે તુર્કી અને અરબ મત્રલુમાની મદદના પદમા ઉપરાવવા અરથે અમસીંચા મથા હતા તેમને નવે સારા આવ કાર મન્યેર હતા. ઉપરાધ્યામાં તુરત યા. ૧૩૬-૧૦-૦ ભરાયા હતા. ત્યાંધી પાછા વળતાં ડીંબલીડેલના નાકરામાં યોતાનો અર્કક મુસના પત્રાર આપ્યો તેમાં યા. ૧૨-૧૪-૦ થવા. ફાજા હ્રષ્ટ સાલુ છે, હંટી ડીઓક્ટમાંથી ભાગણ પા. ૫૦૦ ના હાતા ઇવાતઓના ખાતે કેબલથી ગાહ્યવામાં " ભાગ્યા હતા. તેમાં યા, બાદીઆએ સારી મદદ કરી હતી. તે માક્યવાના ખરચ સ્ટાંક્સ બેંકના મેનેજરે પાતે ઉપાડ્યા હતા. ભીજો પા. ૫૦૦ ના હ્રફતા વાલ દિવસમાં માક્યવા માં આવશે એવી ભાણા છે.

हैरीजीधी भी. बाध खुशन बाध प्रसिष्ट नसुरेखें उनी रेड हैसंड सेशास्त्री सारे ता. २० भी नवेश्मरे के इंड ध्युं बतुं तेश क्षियान मेशास्त्री के तेशां कखावेशुं के हे इस पा. २१६ — १४ — ३ केश्स व्या बता काने तेशासी पा. २११ — १३ — ० से केश भी. प्र. केश. पारेशाने उर्यन भेशाबावामां साल्ये बता काने २/३ केश्न केशाओं क्यां भरमाय बता.

માણસ કેટલી જમાનના માલિક ઢાઇ શકે!

[रेम्बररेमनी वार्त क्रप्सपी.]

(अध अंश्वी अधु)

HITE GR.

પટેલને હવે થાક દીક દીક જમાવા લાગો, અને ગાલના માં જવા જવા ગુરકેલી પાવા લાગી. પરદીનાનાં દીયાં ગાલી સ્થાં હતાં. તેલે સરજ શાસું જોનું તો લાગું કે જે આવી રીતે ચાલીલ તે કેલ રીતે સરજ ગાલગતાં પહેલાં પહેલાં શકારે નહીં. તેને ચાક ખાનાનું થત થયું પણ તેની હીંગત ત અલી.

મુવં નાગમવાને પત્મ તેની કૃષ્ય ન વ્યાપી, તેથે તો પોતા તું કામ ક્લ્પેન્ટ શખ્યું. સુરુપને બહુ નીએ ઉતરેલ એક્ડ પ્રોક્ષ વિચાર કર્યો : " હું વ્યાપે ગયા તેમાં મેં બહુ મેહી વ્યા કરી." તેમે જરા માંપીને અલવાની મહેનત કરી.

પાણી મેટ્સા મધા વર્તા હતા કે તેની ચેરણી અને ક્રેક્સ મન્ટે લીનાં મહે સ્પાં હતા, ખાને શરીર માથે મેંડી મર્મ હતાં. મેડેક મામલ માલ્યા પાલી તે તેને કારણ વિનાય લોધા આપાન પાતા મુક્કી, ભાને મહા મુશીયતે કેક્સ માંડાં.

पटेश अनुभी अनुभी लागाना सामा । " में नहीं है।

" WANT HOW ES . "

क्ष्मित करने पास्या वर्षा क्ष्मिती विशेष क्षम्य प्रमु द्वी कर्म है ; पश्चित वर्षाम्य क्षमेर है ; देवशी मेर्डु सम्म्य हे, तेने मन्द्रानी कारती सम्मी. हेर्मु ध्यान्य साम्मुं काने भती मुंजाब क्षमी. देने विभार मार्जे कार्म्य क्षमित वर्षी महेतत हरीने हवे बेग्राम मार्जे कार्मु तो बोडा भारी मरुशी हरशे.

े प्रेमा पटेसने बायारे व्याचेश स्वाची नकरे तस्या सान्धः

તેના મેનમાં ઉત્યું': "હવે જગાન તે મારી પાસે પ્રયાગ થઇ પણ હું છવીલ નહીં." તેપણ સાવ હીંમત નથી હાર્ તે, સરજ સાધું જોય છે તો તે જારણે સામગ્ર કરો છે.

યોતામાં એ કંઈ તાહાદ રહી હતી તે અલગાવી દેવાલ મોતા. તેવા ઢેકરી પાયે પહેંચ્યા દે કરન ભરત હતા. તે લબાવા: "હાય! હાય! લધું પોતાં "! તે લખ. કવા નાય છે. તેવામાં ટેકરીપરનાં દોકાઓ કૃત્ય પાતી કે એક્ટમ આવે. એક કરે, દેશ. પટેલને ખ્યાલ આવ્યા કે સુરત અહીંથી તો અસ્ત થયા દેખાય છે પહ્યુ ઢેકરીપરણી તળરે પાતા હોવા એકએ. એટલે તેવે માંદ થાંક પાલ દેતાં વળા પગ એરથી ઉપાર્થો.

ટેકરી ઉપર હછ તહારો પ્રકાશ એવામાં જાવતા હતે. તે મનમાં મીંતવતા હતા કે "પૈકા માથ સામાન દેખાય, પૈકા મુખ્ય દેખાય." મુખી પેડ પકારીને હમારે હતો. ત્રેસ ને તેનું સ્વ'તું માદ આવ્યું. તેનાં હાઓ સ્વાદી મર્યા પ્રમ સવાવા લાગ્ય અને નિશાન આપળ પહોંચતાંજ હાય લાંભા કરી મેંહર પહેંય.

કુખી શુપ્ત મારી ઉઠયો : " સામાશ છું ખાની ગયો. તને લહુ સરસ જમીન થયો છે."

ત્રેમાં પટેલનેક ચારાંવાલા તેને કેવા દેશના પણ પટેલના. ફરીરમાં પ્રાપ્યુ નફોરોલ. તેના મેઠામાંથી કેલી વર્ષેલું હતું.

તેકા ખધા દીલગીર થઇ માધું ધુણાવવા લાગ્યા. પહેલ ના માધ્યુસે કાલગા લીધી, અને ખરાખર પહેલતું લખ માવ તેડતા લાખા અને પહેલા ખાડા ખેલચે, અને પ્રેમ્ય કેટેલ ને તેની ધાવ જેડલી જયીતના માલિક કરી.

F WYRM

भरशुरुषु

નાતામના **ગામાવેશ મુહત્વા શખવાતું જોવ તા. ૨૭ મી** એ પહેલીનાર ગયાર થઈ સુક્ષ્યું હતું.

સહી અને દેશણા વગર લખનાર—તથે જે ખળર ગાહના ઉ તેમાં દેશણું દિવસ ને સહી લખેલ નહીં હાવાથી અને તેની નોંધ લઈ હસ્યા નથી.

જેહાનીયળરૂમની તાગોલ મેનીપીક સાંસાવદી તરાથી જવા વવામાં આવે છે કે મીયુલ વી. આ. ચીલામ્લક્સ પીકેટે કુનારામાદી દેવા તે મંદળની અના મહિતા રક મોર્કે પેટેસ પીએટરમાં ગી. અંખી નામફતા પ્રશુપપણ નીએ થવી હતી. ચી. રામપને દરાવ રન્યુ કર્યો હતે અને તેમાં ચીયુલ પીકે પૂર્યા તે માટે હરમ દેખાડ્યા હતો, તેમને મંદુરસ્તી હતી. તે દરામ દેખાંથી ગામની દેવામાં આવ્યો છે.

ધી મુનાઇટેડ પાટીદાર સાંચાયટીના રિપાસ્ટ વયા જોમાં છા કે પાને છપાયા હતા તેમાં અધિકારીએની મુંટલુંમાં પ્યો. લાલભાઇ બીપ્યાસાઇ એક્ટીયા મંત્રી મુંટાયા હતા 'એ છપાયું રહી ગયું હતું. તે ઉમેરીને વાંચલ અમે સાંચકાં ધ્યાન મેં માર્ગ ઇર્લ્સ.

મેરદ કરીયાનેય હીંદુ સત્યાંત્ર સભાના સેંદ્રેકરી લખે છે કું: આ મંદળની સભા ગઇ તા. ૧૬ મીએ સ્વદેશ જનાર સભાયતો મી સ્થાફિકાશાઈ માવછ, મી. હનાસ્થાઈ મીદા, મી. વ્યત્ર કેવળજી- અને ત્રેનામ્યદાઉનવાળા મી. દેવજી લાલા ના માતમાં મળી હતી. પ્રમુખે સરવતે સખકારક સફર કમ્પ્યું સભા તરફથી ભારતા એટ આપી હતી. દેશ જનારા બાઇમાંથી સભાનો ઉપકાર ચાન્યા અતે મળ પ્રમાણે રકમાં મામને એક આપી હતી.

કેપ માંતમાંથી ગી. ઈ. ઈ. બીમલા લખે છે કે:— માતફ ભાષાને વધાએ 'ગુરું ઉત્તેજન વ્યાપતું એઇએ. અધ્કર્માં વગર પ્રમુખે ઇત્રિષ્ઠ વશામારને 'શ્રાપત માર ગેરસમુજમાં પડેશા તેના દાખરા ભાષી વ્યા શ્રેખક બતાવે છે કે માતફ ભાષા એડી પર ભાષામાં ભાષાની ચાલાઈ કરવા અન તેના એવા હતા પાય.

રાડેલીયાના થાય એકું એલી સાંસા તા. ૨૭ મું એ સેલીસ વરીયાં અસાઈ હતી તેમાં પરદેશના મરીલ ગારાઓને તે કોશોનીમાં શાયલ થતા વ્યટકાવવા ઈ યોગ્રેસન કાયદાને વધારે કાવ્ય કરવા પ્રમાશે કેવાં એવા કરાવ થયા હતા.

હીંદુસ્તાનમાં વિદીસ શાન્યના કારાળાર માંગેપી હોંદીઓ ના એક દીવસોજ એસ ગી. સેમ્પને પ્રાપ્તિસે માં લખેલા એક મળળ દરમીવાન કપ્યારેલું છે કે મીનમાં એક વખત વ્યા સાથ સેપી મરાઈ દેવાલી તેના નરફ અતાંત દીવસોછ ને પાય વર્ષેથા ત્યારે ઈચાંદિ તેના નરફ અતાંત દીવસોછ અંત્રાપ્તિ અને એક્ટા ફાલ્મ એક્કા કરી પાધરીઓને પ્રેમ વાળી અભાગે વાદ મેહે એક્કિયા હતા. પણ હીંદુસ્તાનમાં તે અસ્લામાં અ માજની જાંદર એક લાખ માલ્યુસ મરસ્યુ પામેલી હતા તેને માટે મદદ તો શું પણ દીલસોછ પણ જાલાવવામાં આવી ન હતી.

- હેં કેલ્લમસ્તિ કેશની ઉપર કાલુ સખનારી મંડવીના પ્રમુખ વ્યાવે છે કે દ્રાર્થનો માજબાળનો સુધાનો કુરરતના કાવદાનો વારત લાંગ કરે છે અને તેની સજ હેદિર સેલાવે છે એ આપણે એફ્લો છોએ. મગલની નખવાકાં મહ્યુસોમાં દિવસે દિવસે વધતી ભય છે. ગાદી તકાંઓ મેચવાનું તજી કેવારી અને માદી ખંગ મહેનત કરવાથી તંદુરસ્તી મળી શકે છે તે વહીં વિચારતાં હોંકા ચાકસંતીયા ખર્ના અને તાકાત વધારવાની શાલય અપનારી દવાના દરિયા ખુશકે છે. અને એ ભાગભ પાલય કરશે હૈંદ સો મહો વસ્તામાં થાંક માસ્યુસાની સંખ્યા થાંકા ત હેલ તેના કરતાં વધી પાતાની.

मेलर के. जी. शिष हींडती इन्तर अवा विषे हैं आ विषय प्रश्निकार नहीं कार्युता है. हावयां तेम हैं दोल' वामना मेश्यातीकामां अन्य वाम्मे हे तेमां क्यावहां है है हिंदी हैं कि विश्वात निवात, तेकी का हिंदाका, घरम है अवा इन्तर अवामं हैं हैं कि हैं हैं ति क्यावहां कार्यात का

प्रेंगांना वस्ती पत्रकां कथानेतुं हे हे लां पुर्प क्तां भीनेती क्ती १२,०६,२७६ केट्सी वधारे हे. जो वधारे एवं नेसाइवा जेवी सूचना करवामां जावी हे हे लंकिसांड, जारदेशीचा जने दक्षित् जारिक क्यां क्षरणानाकेती कदर राभ करवा होक्सीजानी कर्र हे तां तेकी जाव केशा

बीहरतानना भणरा

પંજાયના હૈક્ટેનન સ્વરતર ઘર લુક્ય ડેઇન જણાવે છે કે એ માંતમાં ખુનામરાઈ વધી છે અને આ વધારાનું કારણ કોલોકામાં દાર પીવાની ડેવ વધી છે એમ તેઓ, સાહેલ કહે. છે. એક વરસમાં દારની સરકારી આવક સતાવન સાખ**દ** થવા ત્રેસક લાખ કપીયા સુધી મહી.

ં લીં દુરતાનમાં અપીમ ખાવા પ્રેયાની આદતને એક્ક્રિ કરવા આશ્રમકુલખાનો અધ કરવાના કાયદા થયા છે.

બીંદુસ્તાનમાં માંડપણ વધતું અન છે તેના સામ્યુપાં સરકારી રીપાસક કહે છે કે દારૂં અને અપીસની પૂરી આકતના ફેલાવા છે.

લાહેરતું 'જયીનહાર' પત્ર જ્યારે છે કે ત્યામને ત્યરેશા છર્દી સીપોર્ડ માને ગદંદ કરવા મેક જયાનીન મેટીસ્થ પીસન કેનસ્ટાંડીનાપલ થયું છે.

'લંગાળી' પત્ર જમાવે છે કે અનાનારના રાજાએ પાતાના રાજ્યમાં રેડ કેસંટ સાસાયદી માટે ફંડ ઉમ્રું કરી પા. ૪૫૦ દ્વરસ્તાન ગાલી દોષા છે.

હીંસ્તી નીસાયામાં ધરમ સંખંધી કેમવાની આપના ભાગત વિચાર કરવા લંગાલ સરકારે કથીસન નીડ્યું છે, હે કમી અન હીંકુ શુપ્રયમાન અને ખેરિતી એમ ત્રસ્ત્રે ધરમના માલ્યુ સોના અભિપ્રાય એક્ડા કરશે ને વિચારશે.

વાંકીપુર ખાતે ભરામેલી કેત્રિશ સાથે મીછ સભામોદ તથા મેળાવડા થયેલા તેમાં એક જારસ્તીય અને સમિલન' પતુ-થયું સહે. પ્રશુખાયતને દાવ ભલાવુર સ્પીલકરતા પતિ બિરાન્યા હતા. તે વેળા બાળવિયાહની વિરૂદ્ધ વ્યત્તે અને વિસ્તૃતા પ્રવાસને માર્ચ હરોએક સબલામાં તથા સ્વાસમાં નાનાં નાનાં અને મંડીય સ્થાપન કરી એકએર સમમાલવા ની સુષ્યના કરવામાં માવેલી.

વાઇકોરેલની ધારાસભાષાં ભેવ છે. કોલ્ફોને કારકાર તરફથી સભાસદ નીમાનમાં ભાષેલ છે.

નામદાર વાઇસરાયપર ચાંદની માકમાં એ વરવાથી એવ ફેંકાયા હતા તેને તેરકી પાડવાના દરાવ દાલ્હીની મ્યુનીસીપા થીટીએ કર્યો છે. વળા તે ચેરકમાં રસ્તાની વાલુએ તાની પટા હતી તે પણ ખરોડવાના દરાવ કર્યો છે.

इरमीयन रेग्नेकला औन्सीपाय थी. कार. पी. भानकरे कुंगर्जनी धारासभाना सभासद सरकार तरक्षी नीमाय छे.

रीं नरेश्वम भेरारक मेशनसंस के मुंचान नामीया सेरी हता तेने मुंचानी अभवना भारे क्या कार मार्ट मेंट रेशनपर फेनानां पति साथ हालर का फेनानां पति साथ हालर का फेनानां पति नाम सेणी हती हेर्न कारणें कार के मुंगाना नाम हती. तेलीने को रेश साहेण हरी नारखां प्रसानां पतिने भारे के के की की रेश साहेण हरी नारखां प्रसानां पतिने भारे के नहीं की कीम हरी नारखां प्रसानां क्या केटवामां केट असती कारानां कार्यकारी हे एन को से वाली तेमने पाने मार्था मार्था करतां ते माराने ना पारी. केटवे रेरीह साहेणे ते अस हमेरी मां खालतुं, हे को संखी साही पुरवार क्या पत्नी मारान सेरी मां खालतुं, हे को संखी साही पुरवार क्या पत्नी मारान सेरीह मां खालतुं, हे को संखी साही प्रसार क्या पत्नी मारान सेरीह मां खालतुं, हे को संखी साही प्रसार क्या पत्नी मारान सेरीह मां खालतुं, हे को संखी साही प्रसार क्या पत्नी मारान सेरीह मां खालतुं, हे की संखी साही भारी भागी हती.

1.03

અઠવાડીક પંચાંત્ર.

41.		els Pole		4.	_	સુર્વે છ ક. મી	4 24 1. 3.		
0	3	91				Y-Y			
erit Birm	4 4	39	11	2.4	53	A-8 A-8	£ &-	-35	
E _r d II play	1 4	P8				A-3.			
NA Na	1 9	25				4-8:			

રહીમરની આવના

[क्श्मन क्राप्ति]

વિશ્વાદિ-તા ૧ કી માર્ચના ખરસામાં દોગત શી. ૫-૩. પારરેજ શી. ૧. HAMP AND BANK

. દ વિશ્વરિય ઇંદીયા ભાગન દે बीरूम्य-ता. ७ भी भारमता चारमामां क्षेत्री के धरीमत मेरिकानमां राजस ए BUP SUF WAR

િ વાલાલ દીરેક્ટ લાઈન] मध्य नी—ता. १५ मी भारतमा भारता भा भागा मारे हैं पार्श.

જમ્લ્લોટી ન્તા. ૧૫ મી ગારચના અરધા માં કાલંગા મદાસ ખતે કલકતા MIZ BYLD.

[ઈન્દ્રીયાન ચાહિકન શાપન] ~~પ્રથમિક તા~~. (કી ફેગરવારીએ દક્ષિય ખતે પુરવ અહિકાના ખંદરા માટે अवकत्सवी चेपाले.

JOHANNESBURG

R. S. Coovadia.

General Wholesale Merchant o/o 22nd and Krause Street. Vzudedorp. 'phone 1915 P. O. Box 2670

era Cash Coy.

General Fruit and Produce Sup- & ' । ८ पान्याचे। सरवाचे। pliers, Market and Commission 1 10 . 1: 4, 2000 Agents, 212 Market et. Box 5477 Tel. and Cable Add.: "Oblige" to . ! સરવાલા

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

Wirell—an. १ वी भारमधी ता. ७ व्युनं नाभेशव क्या पुस्तक्षमां गुल Tolstoy. The book contains "Master all भारम सुधी धी. स. १६१३.

शिक्षा मान्य सुधी धी. स. १६१३.

शिक्षा मान्य सुधी भारत वह ३० से हेना भारतीयी मता बाल, स्वहेंसाल od tales. Price 18 6d. (with postage 18. 9d.) માન, પુનરવિવાદ, રસુમાં પાઝા પગલાં ન Childhood, Boyhood and Youth.

આ માન, પુનરવિવાદ, રસુમાં પાઝા પગલાં ન Childhood, Boyhood and Youth.

આ માન, પુનરવિવાદ, રસુમાં પાઝા પગલાં ન Childhood, Boyhood and Youth.

આ માન, પુનરવિવાદ, રસુમાં પાઝા પગલાં ન Childhood, Boyhood and Youth.

And Real - તા. ૨૨ મી રબીઉલસ્થાનલથી કરવા વિખે વિખેરે : Y નિજયા, સુદ્ધિવરધાક મામ the translator (Mr. C. J. Hogarth)

તા. ૨૮ રચી ન સુધી હીજરી ૧૭૩૧. તથા ડાંડિયા નામના માસીકામાં સખેલા is not in any scene an apologist for the translation of the translation

केशनां अन्य (जीक जारति) धनाय SUBSCRIPTION RATES ની હરીકાઇ માટે મધ્યમાં કાબ્યામાંથી સુંદી કરવામાં આવ્યાં છે તે તથા સાર મછી of our store and and so will be supported the store of the solution of the store of the solution of the soluti

૭ હવ્યર ઉપરાંત માછસો સમકા ભારેક માંડરીઆમાં અપાએલ આવ્યુના ગુજરાતી **ઇ. એા. ના સવાજમના દર** તરભાગા. કોંગત પારટેજ સાથે હ પેની,

अन्तिकारामेश वासास् छवन षश्चिम शिमत पेल्टेबर साथै ४ पेनी.

रेक्स केल के काम के माने करते MINE WHE BUILD WITH VISC स्वयक्षेत्र स्थल ६ हेन्।

The ?. P. Press, Phrenix.

લંડન કમિટી કંડ

પા. શા. પે.

Books for Sale

Indian Opinion,

યુનીઅન—કેપ, નાતાલ, એારે છવામાં —

ત્રિમાસિક

ે યુનીયતની જહાર છાપાના દર વારવિક શી. ૧૫, છમાર્સિક શી. હ, ભને ત્રિમા– सिक्त शी. 'व छे. की बसक नेक नेक्सी તા ક્રમાસનની છ પેની (કર**્યત સ્વિયમની** ચેકામાં) ઉપલા દરમાં **ઉમેરવી. અમે જા**ય માસર્ધી એાજા લવાજમ ક્રેતા નથી. એ તરા ધરકાનું ધ્યાન ખેં**ગાએ છીએ**.

Printed and Published by M. K. Gandhi International Printing Press, Phonds, Natel."

MR. MERRIMAN AND

R take the following from the full report now received of Mr. Merriman's speech delivered at the opening of the Cape Moslem School, which the Cape Times may is the first of its kind in South Africa to come under the direct supervision of

the Government Education Department :-

Mr. Morrissan, who was cordially received, expressed the very great pleasure he had in being there to testily in the only way he could, the great interest he felt to the work that was being carned out there, and to express his sense of the importance of that work, not only to the Moslem, but to the whole community. Dr. Abdurahman had alluded to the and spectacle of secing children who ought to be at school playing in the streets, exposed to the contact of a great many underigable things which they often found there, and growing up oscious members of the community. That was the greatest possible danger of the future, and it was large-ly owing, of course, to indifference, and there was no greater fault in this country than indifference to these things. Dr. Abdurahman bad alluded to what was an underirable feature, and that was the fact that a gen-eration ago the Malay community occupied in Capa Town a special position. It was a highly respected position; the Malays were most orderly and were the best ethrens. Rarely, indeed, when he (Mr. Merriman) was a young man did he remember seeing Malays before the criminal courts. For some reason or other they had rather slipped back from that position. They had become less wealthy, and they did seem not to occupy the position they once did. Largely this was due to the fact that wealth was got at one time very easily, and people were led into ways of life which otherwise they would not have been led into. Largely it was due also to, the competition of people who had boss attracted to South Africa from elsewhere. But, chief of all, it arose from the fact that the education which had been given to the Malay community had not fitted them to compete with their rivals in their own particular avocations. That was one reason why they should be thankful for that school, for it would wipe out that blot on the community,

Education and the Working Classes

It was one of the greatest mistakes that could be made in this or any other country to suppose that a man was a better manual worker because he was not educated

But there was a right and a wrong education. People must not run away with the idea that simply to learn what one found in books was education. Education must be continued out of school as feel as in school, and it depended largely on the parries of the children as to what advantage they were going to get from education.

"It is not sufficent," proceeded Mr. Merriman,

MOSLEM EDUCATION

"merely to send your children to school, but you went look after them when they come out of school." There could be no question as to the boad of education. In this country—and, in fact, they might very in every country—what were called the inbouring classes were, perhaps, the most valuable asset of the country. Asything which raised them, bursed the whole community.

Mohammedanism and Learning

He trusted he might be allowed to my a word on a subject which was, perhaps, a delicate one to touch on there, and that was to point out that there was no not of connection between Mohammedanism and a reluctance to obtain a modern education. There was no reason to believe that Mohammedanism in itself was a faith which forbade culture, but this idea was largely prevalent. Perhaps it was owing to the fact that the most dominant Malay power in the world were the Torks, who, with all their virtues and they had many were simply a tribe of warriors who never had any culture and stamped it out where they found it. But that was not the history of Mohammedanism There was a time when culture and civilination were kept alive in Europe by the Mohammedau States of Gre ada and Cordova in Spain. Chemistry and mathematics were kept alive by them when the rest of Europe was occupied in cutting each other's throats. Nor was it necessary to believe that the doctrine of Mohammedanism necessarily brought intolerance with it. Akbar. On a mosque he erected at Kabul there was a most beautiful inscription with rogard to the advantages of tolerance. It described how he found people seeking after God in their own particular way, and procecded

"Herery to the heretic, and religion to the orthodos.

But the dust of the rose petal

Belongs to the heart of the periume seller."

"It is," went on Mr. Merrietan, "in every man's heart; be must have his religion, and whatever religion you profess, we all seek after the same thing. It is not necessary to believe, because you are a Mohammedan, that you need to be intolerant. . . . . He hoped that they would learn in those achools not merely reading and writing, but that they would learn truth, and to be clean in mind and in body, remembering that they would find in the Koran that "God leveth the clean."

"The nobility of our nature consists in doing good for the good's sake, either from an inner recognised law of pure duty, or from a feeling of the exalted nature and attractive beauty of virtue. It is only those motives which show the character to be itself great and noble, and only these react upon and improve it." —Hymsolar.

(2.87)

Mr. Goga's Licence

On the Alth ultime, top the Motor Widnes, the Ladrenich Retrough Lecentury Appeal Board meanthful to face the appeal bodyed by M. A. Gogs. A well-branch halten inches of Ladrenich, against the decision of the Retrough Legentury Office, who had decided to press a temperat of the invents hold by M. A. Gogs. to be send of the ladrenic point as temperat of the spellentury in well legent supposed by whom an appeal was made to a Full Brach, who beautist the presentings and method the Ladrenich Chamber of Commerce in costs (£,50) because the Chamber of Commerce in costs (£,50) because the Chamber appeared to the tratter as objecters.

The application that haved do note by the Linearing Offices who, as just entered decised to great the temperature for. The Borough Licensury Appeal Roard has again uphald the Licensury Officer's document.

It is said that the appellant will apply to a Full Stack for a revision of the Board's order, it being alleged that there is a point of law serology which will provide an appeal.

Mr. Addrenale Jamos expresented the appellance.

work an appeal. Mr. Advocate Janson represented the appellant.

The Question of Visiting Passes

The Under Secretary for the Setumer terms to the Chairman of the Scribb Indian Association, turker date the 7th ultime, as follows:—

"With solutions to your letter of the 1st instead tegering the mean of Means, Sharman Royal and Dars Dayel to which you sequent that isotroptions may be impact to the Inacognisms Offices at the tours that feduras coming from Sache, and chairing states of gardenes in the Transcrapt be generally vicining passes upon the departs of their fedura to prove their chairman, in the meant of their fedura to prove their chairman others a Court of Loya I have to inform you then all requires ourse of Loya I have to inform you then all requirement ourse of meaning to tende at the past of particular tenses of the desired to transcrape.

Mr. Cachelia emplied, on the 13th shine, in the

following terrors:—

"I have the honour to acknowledge the ments of your latter of the yet instant. No. 44129996. I am street that the point means by my Aparticians is being minute.

country of the point messes of the management of the content.

"It is not submitted that vicating passes to that that there inches who seture from India should, so the Port of thest served, he greated each passes for the seture, against the deposit of covery by them, to train to each them to prove their clause. If the practice lately adopted by the Lauregration Officers in Natal be combined, and if the approved particularies afford the contract, and if the approved particularies of and the contract, and if the approved particularies of and the contract, and if the approaching the Baperton Court, they will not be able town to provide their clause, each late processes them, but they will be proposed assess without even the parabolists of an inquiry being made into their clause.

"My Association, therefore, expense and hopes that instructions will be assessed to the Ports, authorizing them to form wishing passes to lead at these Ports to Branch Indiana clausing rights of registration as the Discourse."

The Under Recruing for the Interior again wines, under date the sath ultime, as follows:

"With reference to your letter of the 19th instant on the subject of the lesse of visiting passes to Indiana seturning from India, I have to inform you that the preserves in Maini is to allow the prompted landing on visiting passes, of all Transval Indiana whose papers are found, 9 you univel of the parties to be in order.

"In the date is to be said under it we not see a see a factor of most in the said in the said

First Indian Proposters Dates

do treat of the very dust happetered in the Drumb in Rulis, their place of Calcusts, of in December with last, when the Tenonly by the Governor of Burning but also by a very large parties. This is the of the Anglican Church :

of the Anglican Chesch as Christian has been element to A correspondent of the C. Among the taken words who great day of the conversion of the Main address from the Tasad Ches. Burna and Copica, when a past to the Eichop of Domakal, hope for some Indian Historical Bishops. What he meant witch would have to cours us. To quote his own words. "I thes would have to come us it. To quote him own words. 'Its office of a limiting its indica by a This time will come, wen thin the intendents because wen thin the intendents because when the race and man, which has been will be very much lime perception. I drawing the time trace to make the perception will provide what the time perception will provide an arrangement of a limiting will enjoy equal rights and be also fundly told the members he had had not in fight an order limiting single not married he as that he might be a juntual limit to a puriously and the provide of the first will be true. Rethogs of limiting will be true. sion at his con property not be at a particular standard will be true to actively easily got the pointy when even though they too base to pickly bistrapolities, there is no been that he easily churches in Indian, one to stud que for the Indian.

It is believed that the new line is not been and the property of the pro

mothers.

The greatest interest has become Christian world in Lodia Indian to episcopal state. It actually travelled all the was the hope that he might be profit a the travelled to the travelled harpon, when to the travelled harpon, when the travelled harpon, when the travelled harpon, when the travelled harpon, when the travelled his page. have in all empetts the

From the Editor's Chair

R-2000noccoopensons and a second coopenson of the second coopensor of the seco

WELCOME

In common with one constrained we extend a hearty valueme to Mr. Hajes Played Mahowed. It is the design with at a devous Mahoweden to be able to pay a visit to Holy Mence and to be called a "Hajes," Mr. Hejes Dawid Mahowed has had his wish fulfilled. And he now returns to the land of his adoption to take up the work of serving his countrymen. We wish him long life and mecome in his arduous task.

A CASE IN POINT

The Immeration Lettershop Department not only restricts, but it robs poor Indians of their money as the correspondence the publish this week between a Mostem priest and the Immigration Officer will show Here is a highly-cospected priest allowed to enter the Provision on a viciting pass. He overstays the period of his permit (we shall not my for the good and sufficient season shows in his latter by the Moulei hamself, but for stamms not descred natisfactory by the Immigration Officer), though without injury (and here is the point) to the Department or the European Colonists. Even the dignity of the Department was not burt, because the letter from the Moulvi is much and mild. It throws the priest on the mercy of the officer The priest shows every willingness to comply with the requirements of the lumigration Officer. He toffows up his letter by action, in that he withdraws biometi trou the Province and leaves for the receipt of the deposit a power of attorney behind in the simple faith that he will get his refund. But the Immigration Department had willed otherwise. It takes time by the forelock, anticipates an appeal to the Department of the Interior by the Moulvi's agent, and, therefore, refers the letter to the Monuter, accompanied with "a statement of facts" of which the Moulvi or his agant has no knowledge. The result is that the poor Moulvi fortests has deposit, for a technical breach of the regulations. If this method of enriching the coffers of the Union is not bare faced robbery we do not been what is. We hope that the priest's agent has followed up the matter, and that he will not rest until he has metered pustice. This confication if it were no soluted case, would be, perhaps, nothing. But, examined together with the cases of Messra. Nathalia. Kharen and others, it makes painful reading.

AN INSULTING DISTINCTION

In the new teriff for witness fees we read:—(a) A witness elementing to give expert evidence, and may member of an approved profession of 18, per day; (b) Reseption witnesses not folling under (a) &s or too per day for determine within and beyond not miles respectively from the nearest coest-line; (c) any coloured person or a Native African Chief not falling under (a) or (d) es. 6d. or so; (d) any aboriginal native of South Adress not falling under (a) is. 6d. or so

My that toole shows that Indians have practically no state. They are all classed with inhoneurs; not that, in itself, it is a dishonourable thing. But the finance of the scale have hid down the tariff not be cause they consider us to be of no consequence. It is no attitude of the mind which we are called upon to fam attitude of the mind which we are called upon to fam attitude of the mind which we are called upon to fam attitude of the mind which we are called upon to fam attitude of the mind which we are called upon to fam attitude of the mind which the distinction even regarding wencers in the carry the respective against colour to a ridiculation extent and to other so in warranted tools of the time tools.

Mr. Gokhale's Congress Speech

(Continued)

I come now to examine the principle of free immigration, and after you hear my statement, it will be for you to judge what Mr. Gandhi and I have done in the matter. What was the position before this passive resistance struggle was started? As the end of the Boer war, taking immigration only, the immigration law was the same in Cape Colony and Natal for Europeans and Indiana alta. Everybody could date by playing an aducation test in an European language. That was on paper. In actual practice the law was worked differentially. In theory there was no difference between Europeans and Indians. In the Transvani, Indian traders had to register thomselves and pay three pounds for regutration. There was no sugistration required on the part of Europeans. In the Orange Prec State, Indians were expressly probabiled by statute from settling in the country, except as domestic serverts.

from settling in the country, except as domestic servants. At the end of the war there was no theoretical equality in the Transvani. This was bed enough. But about five years ago the position was rendered worse, and the Government of the Transvall attempted to take away from us such theoretical equality as we yet presessed and imposed upon us harsh and humiliating conditions. Two laws were persed, in 1907, with the senction and assent of the Imperial Government, laws which, in the first place, expressly prohibited us from entering the Transvaal, and, secondly, required all the resident Indians to undergo registration and subtest to most degrading conditions in registering themselves. Those two lews were intended to be fereruspers of similar legislation for the whole of South Africa. It was well-known that, if this legislation were accepted the same principle would have been extended to Cape Colony and Natal, Mr. Gandhi and his followers made up their minds to merifice all rather than accept thus legislation and they started what was known as the passive resutance movement. The struggle was hard and bitter, and lasted for nearly four years Uotold suffering was borne in those struggles and sacrifices beyond your conception were cheerfully made by our countrymen. Would you believe that 2,700 sentences were undergone by them in order that this segulation should not remain upon the statutebook, and so that our theoretical equality with the other parts of the Empire might be maintained. These sentences of imprisonment with hard labour were borne not by educated men but mostly by men in humble watks of hie-petty traders, pedlers, and hawkers who were touched by Mr. Gandhi's apirit, Many families were broken up, many men became paupers, and the suffering was endured not only by them, but by the women and children, whose fortitude made possible the continuance of the struggle. (Cheers.) It has been a struggle that will ever constitute a memorable chapter in the history of our people, and it was undertaken by our countrymen there because they wanted to prevent this theoretical equality being taken away. It has been said that that was all right so far as the struggle was concerned, but that after wards Mrt Gandhi had entered into a compromise with General Smuts, by which he had practically surrendered the right of tree immigration by Indians into South Africa. Consider what that settlement was Neither Mr. Gandhi nor anybody else in that country could say that there should be no free immigration there. But you have to remember that, in practice, free immigration of Indians into South Alrica is, to day not a quiation of practical politics any more than the appointment of an Indian Viceroy is. You may steadily advance towards that ideal but you cannot bring it up as a question of practical politics. Mr. Gandhi did not want the racial bar and he and those who were with him pushed forward the passive resistance movement so as to bring about its acmoval. From the beginning he this been contending that there shall

be no escial bar, but, in the special circumstances of the country, he has recognised that the administration of the law must depend upon the discretion of the executive. But his critics have east that that is all in theory, that Mr Gandhi had actually agreed in practice to a limitation of Indian immigrants into South Africa by administrative action, and that that constitutes a sacrifice of principle. That is another misapprehension. Just consider what the position afterwards would be without a stipulation of this character. The Umon Government found itself driven to agree to a repeat of the legislation objected to, and to introduce a general immigration Law for the whole Union, on the lines of Cape Colony and Netal, making entry into any part of South Africa dependent upon pessing attest in a Reproperal language, thus having the name Law, in theory at any rate, for all. But any law of this spherically, must be assumed to the law of this spherically want assumed to the second of the spherical support of the second of the spherical support of the second of the spherical support of the second of the s character must necessarily vost a large amount of discretion in Government. That is to in America, in Canada. In America, though nominally the law is the same for Indians and Buropeans, not a single locken is allowed to enter the country in practice. The Canadians are going to adopt the same policy. They have made up their minds to allow no more indicatant to use their executive discretion in the matter. Mr. Candiu was abuid that the same would happen in South Africa, and that, in the exercise of that executive discretion, they might my that they would have no more Indians and then there would be no appeal and there would be no relief. Hence the necessity of Mr. Gandhi's stipulation for the entry of a minimum tember amountly. If more than the minimum would be adper correlly. It more than the minimum would be ed-mitted, he would be glad. He insisted upon this as part of the bargein, because thereby he thought that the position of the Indians would, even in practice, and he worse than it is now. If you look at it in that light you will understand that the limitation was, not of the ladian demand or of the Indian right to emigrate theirly, but of the absolute discretion of the accounts. that otherwise might not admit anybody. As a matter of fact, with fairly amicable relations between the two wides, there is reason to think that more than the minimum will be admitted. Last year, in the Transvall alone, where a minimum of mx had been agreed to, twolve had affectly been admitted. You will find that, even in agreeing to this minimum number, as Mr. Gundhi has done, he has but watched over the true interests of Indiana in South Africa. Thus he has successfully resisted the attempt of the South African authorities to take tway by legislation from Indiana their equal right in theory to enter South Africa on the turns terms as Europeans, and he has accountly regained that right in the case of the Tradivial Not only that. The has done more. He has forced Not only that. We has done more. He has togged open the doors of Orangia, closed against us by law for store than 16 years. He has done at this for the sale of the mother country, and is he the men to be charged by any one of as with having surroudered any of her rights? You must reteember also that it has been und that after this he gives up the straight. All that Mr. Gandhi does, however, it to see that many the research of the more than the property of th ever, is to say that, upon the passing of the promised legislation giving effect to the provisional tetriograms, the present struggle to this matter is over. There are on many questions in regard to the Indian community in South Africa, but so far as the puriodar question of imaggration is concerned, having removed from the mother-country this bur which it was attempted to place to her path, and having charted that her position there does not become worse than what it was, Mr. Gandhi thinks, and after what I have seen in South Gandhi thirds, and after what I have seen in South Africa, I absolutely and controly agree with him, that it is wise, that it is politic, and that it is statementitie to have the question at that. But that does not mean that others should not take up the question and agreem. Nothing his ever been said by him, by me, or coybody clea to fetter in any very your direction in this matter in regard to what you might cle in your way. Mr. Gandhi does not want that you should sit

with folded bands. But he hade, he this immigration, that welling more in to-day tooch congres as But officerates which capacities and resources as they have, it direct to the removal of other prevaled prevales and far more intolerable the restriction of immigration. This, so far as the provisional settlement now proceed to waite what shows to which I have reterved. I be that to pay to guarantee has her anybody. We guarantee has been trong and the second of the Moreover, no one can give such a government if he is no disposed. All the excitations of try friends have todalged in pr

(To be arabined)

A Hard Case

Mr. Kitch Writer as follows regarding a b

completed the application, and gave as a prodraw a box which has father was allowed to me
proprietor. Apparently a number of wher it
were armitarly allowed to me this Pox Other
After waiting some time for the Raystran's highly
client's application for a confidence, I wrote said a
od personally, but obtained no substitution to
month or two had chapted, when I was told to
order of deportation had been assued aquainst to
The father of the boy was constantly in and out
titles for news of his north application, and I be
dealt in my street that he had return rectains
statestry form of return. Upon hearing of th
portation order I immediately communicated to
Registrat, and also with the Magnetone who had
the order setting out the whole-takes of the tous
Registrat's estreets. I therefore, at my or
posses, took the matter to appeal. It then true
the Registran's actuate, I therefore, at my or
posses, took the matter to appeal. It then
true
the Registran's actuate, I therefore, at my tree
the Registran's actuated. I therefore, at my
true
to him, toute other rater of the box summitting to
thou the letter and tentured it through the
Office. Consequently it was quite char that my
had never received the returns and had, essent
knowledge of it, and we wan deprived all his to
his right of appeal to the Magnetone against the
tran's decrease. The Supreme Court had the
tran's decrease. The Supreme Court had the
tran's decrease, the seature by the law to
his right of appeal to the Magnetone of the last
wheth in uppeal in allowed by the law too be deported to hadie, by reason of the last
wheth in uppeal had been made, the department
wheth in the best the seature of the one that the
to be deported to India, by reason of the last
to be deported to India, by reason of the last
to be deported to India, by reason of the last
to be deported to India, by reason of the last
to be deported to India, by reason of the last
to be deported to India.

justice, as on the facts it would appear to be, is about to be perpetuated. It know of no case which there exemply alternates the policy of the law and of the amountry, to take adventage of any and every opportunity to depart these people.

Reflections on Education

A wreter, styling homes! so Imperated, gives he solutions arrang from the unwarranted attack on the inte of Lord Hardange. We call the following from the article ...

This [this americant] is a new importation. He is probably as suspected article and his bomb in well as his simile and his objects my the suggestion, if not the worksmoothing, of the West. This borning teres of american met a native disease as correlive here immediated it and by our system of education we successing it. It is the nament of an aducation we successing it. It is the nament of an aducation of project wanth began with Marasing—to term the neutre of lades into an English Whip. We have successed the lades into an English Whip. We have successed the lades to believe that theirty and dismocracy are becoming and the asterial horitage of marked, we have fed the young idea on such unlawder fruit as limited and the young idea on such unlawder fruit as limited and finit we rule lades by constant, and during a voluntary testings we have suggested that the highest and and seen of lades is desocrated self-government. At the same time we are summer that lades to govern rectly nor introduced to give it up. Thus, we correlives are forcing the normal of time out on the oldest of bottles. This bomb that strikes our Viceroy is the bursting of the bottle and may apprehens to blame.

The system of education in its principles. It may have fallen abort at its ideals but it least the ideals were there. But when the Government of ledin hauched out into education, it took for its model the most inschanical, hreshgous, impersonal, and uninoral, system the world lind over soon, the system that is of the etigenal Leaston University—a system of education by emission. It was cheep and it was nesty. Mortal religious influence or corporate lits under the case of assister had no place in it. It had neither colleges nor tutors. And whereas in Japan the language of the country was used as the medium of instruction and so enlarged and strungthened to new modes and new uses, in Indea English, an alien language, was mind upon the students as the medium of the struction and upon the students as the medium of the students teldots got a thorough grasp of the new lettering and way made prentition, with the result that their students teldots got a thorough grasp of the new lettering and way made prentition, with the result that their students teldots got a thorough grasp of the new lettering and way made prentition, they were cut of them the settering their education, they were cut of them the measured a print of their own inguage, there was a language, there was a language, there is no account, and an intellectual appreciation of our utilitarian philosophiers was odered to them instead.

The sensit was dismal and disastrous inches. Vet this victous system of education was made so chosp that the supply of educated or parado-aducated youth was fig greater thus the demand. Honor India was flooded with a commodity which terned sour from its more undersoon and, having no occupation, made one of intrigue, matches and blackmass.

Now to sayone who know India, which is it many suspects like Europe in the Middle Agos, representative tentiretions seem unmatable to the degree of absurdity. Even in England, which is the country to which Perliaments are native and in which democracy has the heat chance, popular government is not, from all accests, an unmixed bisseing. On the contrary, I patter that is growing number of people think it a leasure, which may collapse of its own retininess. It

certainly introduces strife, party hate, partial and immedicate views, and a class of governors who have no real training or talent for the work. It also involves an enormous waste of time and money in more party conflict and propaganda. Looking these facts in the face, it becomes clear that the pressure of modern life is rapidly antiquating the Parliamentary system and that government by ballot is already an effote superstition. Yet while we begin to acknowledge this in England we are trying to force this victors and antiquated system upon India. It seems to me a crume to drive India into the bitterness, the faction, the blunders and follows of popular government.

Lack of Bathing Accommodation

My. O. H. A. Jhaveri, Chairman of the Hon. Mr. Gokhale Reception Committee, addressed the following letter dated the 31st January, to the Town Clerk of Durhan :--

"My Committee were growed to learn from the papers a few days ago of the end death by drowning of a couple of young Indian lade whilst bathing at the Beach. It was observed by one of the papers, at the time, that the fatalities were caused by neglecting the precention of bathing within the enclosure provided by the Corporation for that purpose.

"I need hardly point but to the Council that, as a matter of practice, though Indiana pay thou share of the summicipal rates, they are not permitted to avail themselves of the bathing advantages provided in the bathing enclosure at the Beach, or in other places by the Corporation, out of municipal funds, and it was, therefore, an impossibility for these lade to have bathed within the enclosure.

"The position is, to-day, that if any ladam wishes to have a sea-bath at the Beach, he does so at the peril of he life, whether from the danger of strack from sharks or of the strong backwash. My Committee feel that such a situation, in view of the large Indian contribution to the rates, involves grave injustice to the Indian community and, apart from the responsibility exacting to the Corporation, does not redound to its credit, and I therefore bog to request that the Council will, at an early date take, into their serious consideration the provision of suitable and sale bathing accommodation at the Beach for members of the Indian community. My Committee will do its best to co-operate with the Council in endeavouring to popularise the establishment."

"P.S.—I need hardly add that my Committee's request is made without prejudice to the Indian community's claim to equal treatment with any other section of the population of the Borough."

The Town Clerk replied on the a5th ultimo, se

"In reference to your letter of the 31st ultimo referring to the lamontable accident by which two young Indian lade were drowned whilst bathing at the Ocean Beach, I beg to advise you that instructions have now been usued for the erection of notices in the several Indian dialects warning Indians of the danger of bathing in the surf."

(Norm This is about equal to the case of a man, suffering from a diseased too, who seeks relief from his physician. The latter, instead of attempting to ourse the disease, cuts off the offending member to nave trouble. We trust that the Gokhala Committee will not let the matter rest where it is.—Ed. LO.]

"In Indian literature I find ample evidence of lotty moral conceptions; and, as a teacher, I do not ask for anything better than Indian history and poetry and philosophy already provide."—F. J. Gould, who is now on a lecturogly our is India.

News in Brief

c. Hajes David Mehomed descrip to these of e public bedies and friends who neet him telegrap cases to Delagos Bay.

The Government have brought forward a field to cashe provides for further suspending the collection of the Poll-tim is the Province of Natal. It will, of course, apply to all.

The Fanancial Relations Bull, which provides for £ 10,000 yearly to be paid to Matal in lieu of the loss of that amount through the proposed sholition of the £3 annual tax on en-indeptimed findings, passed the second reading on monday last. The period for payment of epocal grants, such at the above, was changed from ten to four years.

Mr. R. B. Chetty, the Vice Chairman of the Hou. G. K. Gothale Committee, is leaving for India by the S. S. Salamis about the 15th inst. Mr. Chetty desires us so say that he will be glad to hand over mones in his hands, belonging to the various Societies of which he is a member, to such persons as may be duly authorised to receive them. All those desiring any information from Mr. Chetty are invited by

Dr. Lafroy, Bushop of Labors, has been appointed Bishop of Calcutta and Metropolitan of India. Of him Lord Morley wrote privately to Lord Minto—"I wish I could make the Bushop of Labore Lieutenant-Governor of Punjab." Dr. Lefroy is a member of the Bouth Africa British Indian Commistee, and has contributed to the relief of passive resistance sufferers in the Transvari.

Reeders of Englan Orinton will be glad and intenested to know that Mr. Motwal had a narrow secape from being drowned on Tuesday whilst he was crossing from being drowned on Tunciny whilet he was crossing the first ecrean on his way from Phoneix Station to the Settlemant. He did not know that the water in the Settlemant. He did not know that the water in the Settlemant. He did not know that the water in the Settlemant. He did not know that he settlemant he seems when he sound historif in water more than els feet deep. Happity, life Holinal possesses great presence of mind. He threir every the perceiv he was currying and easibt hold of a pales were which he inclosed as he was being borne along the receiving stream. He took his bearings and aware screen easily. The truning was devoted at the Settlemant to a thanksgiving service. Mr. Kotwal will have felt for India by the hase this reaches our randers.

The case for the domected Indians in South Airca (says the Dermagness Daviy Poet) is averabeliating, and it is regrettable that the Usion Government has not put been able to device a estimatory suttlement of the question. It is undersable that the treatment of in immigrants in the South African Colonies has been one of the many casess of serest in the Depend-ency, and a resusable solution of this particular establish difficulty would contribute more than a little to the improvement of most and political testing in

Inflare who have deserted from service continue to figure in our terms police sourt, and cheerfully admit new accessor of previous convictions for the mine offsice. They get existenced to feether terms of imprisonment and profess to tice it. One man assured the implicate that he preserved prison to working an the estates, and I have accessly beard numbers of these unfortunates creatures state with emphasis in the deck that they would rather die than return to their present anniquence. More allocates that some Indicate are had employers. Now, allowing that some Indians are bed, last and worthless, easily there must be comothing those agmenting in the system which subders is possi-

ble for a man to be impringent, with hard labour, a trainity times in two years, for the eases of make in the cases occur improvely, almost design and i rebest a some official inquiry ought to be immediate. I maintained of these human devolute quest be not the country something, to look at the matter from the point of view alone, but sport from that, where to our boasted bromanity if we allow that system to go unchecked?

A writer in the Ethical World mays :- "No secoms person doubts that women are underpaid, as also are a large proportion of mon , but so consention between powerty and any particular torm of memorality due to maintained. It is notoworthy that this modern dogma. of the dependence of morely upon counter a entury opposed to the old revolutionary decirate, which regarded the state of poverty as morally superior. Sensible persons will decline to join in this form of dogratising upon a subject which sevolves a consideration, not of one, but of all human manufactuations

A Confiscated Deposit

On the 11th January last, Moules Goolem Resea addressed the following letter to the Chief Inteligration Officer, Matel. --

"I have the honour to inform you that I am a' Mahomedan Priest and I arrived here from Manricus-by a Union-Castle time strainer on or about the 22th November, 1915, and was allowed to lead on 4 visiting pass, the Department taking possession of a Draft for £10 which I deposited with the Union-Castle line's agrees at Mauritius. I called at the Imagination line's ageous at Mauritius. I called at the Imatigration Office from time to home as sequested. My fast extuntion allowed was, I believe, to expire on the softh alto. This being Boxing Day and a Public Holiday, I called at the Office on the syth December, when I was informed that I ought to have left the Colony, and, as I had not left the Province, the Restriction Officer kept my visiting pass with him and said he would consider the master. consider the metter.

"Agust, on the 3rst December, I called on the Officer with Mr. Selimen Kathrada, and I one then retorned by the Officer that I ought have to tertain my deposit of £10, and should obtain a feath visiting pass. I there went up-country at the invitation of cartain members of the community, whence I secured to Durban yesterday. I came to the Emmigration Office and was informed that my deposit of fire was forfested and I must go, by the au. Kannier, also the other deposit of fize (draft) in passessing of the Department would also be forfested and I would be arrested and deposited. In teply to this, I said I was writing to go by an Kannier but my deposit of five which the networked and man should be retunded to me.

"Under the circumstances, I may moution that I am loaving by u.e. Konsier, which said at day-break to-morrow morning, where I hope the refund of my deposet of £ to will be made to me, and, in the event of your not being able to do so then, I respectfully re-quest that same be given to Mr. M. Bass, of 157 Copy Street, Durban, with whom I am leaving my appeal

power of attorney.

" Hoping to be encured for the trouble, and thanking you for your kind consideration in the matte

" P.S.—As suggested this morning, I beg to by those facts for your (avourable consideration."

This is, Mr. Colborne-timith's raply, dated the wand

"I but to inform you that your application of the reth instant for a refund of your application of the a visiting para, moved in your terour in Neverther fact, has been submitted to the Minister with a strangent of the facto and am instructed that, having remark to your branch of the Regulations, the Minister is making in faceds to your request."

31800 22 H.

हीनीक्स, शानीपार, ताबीच ८ ची मार्थ, १६९३.

arean pariagraph an anni ma mareani marabina

there bere duty

ગામથી સવાલ સાલ ભાગે કરિપ્રિયત વ્યાતા વચ્ચે એ પ્રથ અવાર સાવી છે તે માત્રે દક્ષ્મ વિભાગમાં અધ્યા છે. તે કેસમાં

ें सिक्रिक हार्ड થી વ્યક્ સીખવાનું મળી આવે છે. भेश्ववी छाडेल सुवाशतना परवाता

વધને નાતાલમાં ધાડી પ્રસ્ત રહ્યા, પ્રદત દરમીયાન વખતા वृष्णत अधिव्यक मारीसे कारूरी कारता. वेतवरी साहेण नामान्य अनुन वातृत्वी अत्युक्त से श्रुट्ट सुस्या. पर्यु अरुक्षने क्षत्रे व्यवस्थार वाक्ष्मी न वर्ते. व्यवसारते मेल्यपी कार्देणना पंचारे रहेवांथी नुस्तान नथी सर्व. तेना વલ્લામાં ખાં**યો** નથી વ્હાની, માલવી સાહેળે જે કાઝળ बण्यों हे ते वित्रये हे. येते व्यक्त व्याप्त वे प्रयास ते नातास क्रेडि मामी अथा. जन्मानते सार प्रस् न रेडिया. પાતાના કેસ વાજળી જાણી પાસાની પહેલ આપવાને લાક મુખલારનામું મેલી લાયા. ઈમીચેલન સમલદારે જવાળ वाक्ष्मे छ है तेजे पाताना अपरी अधानने शेखवीना अनुग भेक्ति, भीक बराज्य रख हरी ने अवले बन्न हरों हे है भेक्षि आदेणे पाताना परवानानी बरत तेती तेथी तेने भारत पाक देवामां नहीं स्थावे. स्था कवाय भूगी करेता छे. भीसवी **आहेल भागण व्यक्त जेम धारी ल**मसहारेल अधानना इत पदेवेशी व्यंतियाँ अधान पासे तेवे दशकत રજા કરી તેની માલવીને સી ખુલર. પ્રધાને મેક તરપી કુકમ અપેપા ને મેઠ્યવીતા પા. ૧૦ ગયા. આવે છે હું ટ कार काम न पड़े ते। क्षा स्थितिने पड़े ते समलाय नहीं तेव' थे, जरे आवे। मेरे आल देश देश ते। आभारे तेनी हैंपर एक आरंज मेसना पात. पा कारे का કેશના વિચાર પો. તામગ્રીમાં ને મી. ખારવાના કેશની શાધે करीचे अपेचे लारे अनुभां लह क्यानक विवारा अपलाये के ने व्यापक्षेत्र कार्य अवंत्र प्रशिक्षात्री समये छे. आते हतेद शास्त्री की है है। संस्थीना क्षेत्रक रीतानी इस्त मन्त्री कांप्रकृत हार देते. एक भारतानी माती दीवान नथी. पह तेनी पाछक के पहडाकी रहेबा है ते बारे है.

भा मान्या कृष्य दार्था छे. छता भी, नेत्माने काने छतेसा . મધીએ છીએ, તેમના અધાય ची, विम्बाने हेच अवाधने बार तेमने प्रभारामादी आधी धीने, भगरी आपि के के केंद्र क्षेत्री बाउमान्य करते ते। यो. मिश्रा करते. न्य पान देसदे बाध्येन्सीय नेरराना इशर्व कारिकापीस Daugh & waller of side well on the E Private of the start with the place and a market

કે ત્યાં હારે તેંં તેમણે બસામ્ફાનટનાં જવું કે કરાં પણ હારે ति विवासत् श्रीवी अधिन्सीय सुधी कृतुः दरभीयान स्थीतन €क्षिते कारो छे हैं। तेओओ भी. बेामाने 8-तेलन आएवं. મીટીંગા કરીતે સર્રાવર્ત અરછ શ્રાક્ષની, આવા કેમની પાછળ શાસામત પૂર્વ ઉપાડાયા. અનેપણામાં વહુર હોય તો ભાવા કેરો એક્કા કરી તેની **ઉપર બામે ગામ યાસ મી**ટીંગા ભરાય તે સરકારને ખતાવાય કે નવાં લગી લાક્સેન્સના કાયદા रह नवी बये। अवया तेमां हेरहार नवी बये। आंसुधी होंद्रा જંપરા નહીં ને સરકારને જંપવા દેશે નહીં.

ભા દેશમાં એહાનીસળરમની થોડી**શ ઇડીયન** એસોસીએશન હતા લહત ગયાવી રહી છે. સરકાર થી. ભવાની દયાછ તેં છેલ્લા કાંગળ ખરાવે મહાય. ते अभगभांधी नेटम् नेरम्भु તા કેમાં ભેવામાં આવે છે કે **ઇમાસિય**ન

ખમલદારા સરકારને પ્રરી અબર ભાષતા નધી ને સરકાર પુરી માહેતી મેળવવા મેમ્બની નથી, એ પુરી માહેતી મેળવી बेत ते। केवा अभवमां के व्यतान दक्षा व्यतानी के ते ભાપએ ન જોત. 'સરકાર સલી જામ છે કે **હોં**ડી જે દેસવી આવે તેને ઈંગીમેશન અમલદારા પાતાને સર્તાય ત સામ તા વહાલુપર રાખતા નથી પણ કેશમાર કરી ક્ષુકે છે. સરકાર ते भेवी समुक रहेवी कथाय छे हे भावा हीदाने स्टीमरी भर नकर देह राजे छे. ज्यादशुं की करता देश है। के ખતહદ ખરમ ખતે તકલીકમાં આપણે ઉતરીએ છીએ તેમાં થી અ**મા**એ, હવે મી, કાછલીયાના કામળ આ અધી समक्रती आपे छे. सरहारने रूपम आपदे। सुश्रेस का પાસે અથવા તા કસુલ કરવું પડશે કે સરકાર ભૂના માછસા તે પણ રાંત્કાના માત્રે છે. આ ઉત્પર્મા થી. પોલાઉ ભરકાર પાસેથી ખારૂપની માત્રમી કરી છે. ખરત્ય પણ યા ત કરો ખા પરકાર વ્યવસે કે તેના એવા બુલમની વાત આખી સવતનતમાં દેવાના પામસે.

'નાતાલ એક્વરકાઇન્નર' તેર કીકાકાર જ્યારે છે કે મળી ચીર भारीया कीने माक्करेट पासे पाता विश्वित इस्ता - ना घर्यार्च अभ न इस्तानां भाराप क्ष कार्यो . ने साइ न्यूप्त उत्थामी जाने है. તેઓ 'પાખ પાતાના પથી પાસે

જવાને મદશે જેલમાં વખતા વખત જવા કરે છે. 'એકવર ટાઇકાર' કહે છે કે વ્યાલું કરનાર ચીરમીટીયા એક છે નથી पक्ष कथा है। व के जाने दयारे कथा आवश्य नेप्रशीनी अलही करता कियानानी अलुरी अबंध करें कार तेलान ने।।दी पूर्वी व्यादरी देखी कोएको की दर्शाम केन्द्रव केन्द्र શકરા. 'એકવરકાઇકાર' તેં દીકાંકાર સ્વાપનાને લાળમાં ખ भार ६ ३ जाती दिवानेमां रहेशाने अद्ध विका जाएक वर्ष क्ष्मा नहीं। में श्रानमा क्षे के अभाग उद्यानीक नेवद

રાખવા તે તેવા કેસા એક્કા કરવાને સાર આપણે ખાસ એક મક્ક્યુસને કામ સોંપવું એકોએ. આ કામ સુરક્ષા નથી. અયુક કારડામાં આવા કેસા આવે છે તે તે અપુક વખતે જ આવે છે. પણાં અલેલા હીંદીમાંથી કાઈ તેલાડીયર નીકળી પડે તે આ ખામર આપણને સત્તાવાર મન્યા કરે. આપણે 'એકવરડાઈકાર' ના ચાલુકના સીધા અસ્ય કરીને વિચાર કરવા તેવું છે કે આ કામમાં આપણે કઈ રીતે સફળ પઈ શકોએ.

મી, ગામના કેવા પ્રકારનું, માસૂસ છે, એ આપણે ,ગફ

જાલના થયા છોએ છતાં કંઈજ્ થી. ગાળહેંના નથી જાલતા એમ પશુ કહેવાય. જ્યાપનાથ હીંદની સેવને અરથે જે જે માલુસ તું જીવન વરતે છે તેને કંઈ પશુ એમ આરે પડતા નથી. હીંદી છાપાએમાં છેલ્લા ખુબર એ આવ્યા છે કે તેમને પુખ્લીક સરવીસ કમીસનના મેમ્બર તરીએ પગાર મળતા હેલાથી તે હેજસહેદીય કાઉસીલના સમ્લાસ ન રહી શકે. આ કાયદાની ભારી હતી. એ સ્વાલ સમ્લામ તે પહેલાં તે થી. ગાખકોએ પુખ્લીક સરવીસ કુચી સનના મેળર તરીકે પગાર મળવાના હતા તેની ઉપરથી હાય સાધાના મેળર તરીકે પગાર મળવાના હતા તેની ઉપરથી હાય સાધાના સેવાના એમ્લાને વળગી રહે છે. ગો, ગાખકોની સ્થિતિમાં ગ્રાકાએકા સાધારસ માલુક છીલકુક એપ્લ દર

भाषाचावा जार्था छाडी देश न तेनी शक्ष बाज्येक हार्

કરનાર નીકળશે. પણ ગી. ગાખતે સુદી રીતે ઘડાએસ

પુરૂષ છે. અગપસુધીજ પાકેરા અને ગાનને પાતે જતાં

अर्थों के. मेटने तेमचे के बाम कास आधी। के में तेमना

ક્રિસાળમાં પણ કંઈ નહીં મુસ્યુય. આપણને સમસ્ય થવા

लेवा ने पड़ा बेवा सामर मा समक्षा है, के करते.

હાઇ દાઉદ મહામદ પોતાની છંદગીની અની પ્રસંદેશાંની અનામાં અની પ્રસંદ હાંસન કરી હાઇ દાઉદ અહમદ પાડન પોતાનાં બીજ વનનમાં અને પંધારમાં આવી પહોંચ્યા છે. તેમને અને હીંદી દામની સાથે વધાની લઇએ છીએ, દરરેક યુસ્તમમાનને હાઇ 'એ દ્વિશાળ લઇ ને હવે તેઓ આવ્યા છે. તેમની રાહ વધા હોંદી જેના રવા હતા. લઇ પ્રસંદ તેમની એટ માનમ પડી હતી.' અને ઉમેદ રાખીએ છીએ કે હાઇ સાહેલ પોતાનું કામો કામ જે સુરસાયી પોતે અમાઉ ખળવતા હતા તેથી પણ વિતેય સુરસાયી પાતે અમાઉ ખળવતા હતા તેથી પણ વિતેય સુરસાયી ખળવારો.

યુનીયન પાર્લાગેંટમાં ગયે સામવાર પીતે-સાયલ રીક્ષેશન ખીલ' છું ખીલું વાંચન પુરં થયું હતું આ બીલમાં નાતાલ ત્રેક પા. ક તેમ કર કાંદી નાંખવા બદલ તે પ્રાંતને પા. ૧૦,૦૦૦ આપવા વિષે ગાઠવળ થયેલી છે. આવી સાંટની રકમા ૧૦ વરસ સુધી અપાવાની હતી તે હવે ૪ વરસ સુધી અપાય એવા ફેરફાર પણ કરવામાં આવ્યો છે.

. સંગીતનાં શિક્ષણની જરૂર

ં દાકતર કુમારસ્વામીનાં નામથી હોદની અહેર હિલ્લાલ વિષે વાંદક રહેનારાઓમાંથી આત્મેજ માઈ અઅપમું હશે તેમણે ' મન્નની ભાવતાઓ ' એ વિષય ઉપર કેટલાક નિયમી લખેલા છે તે પુસ્તકરૂપે હપાઇ મહાર પહેલ છે. આ નિયમાં અધા મનન કરવા જેવા છે. આ વખતે તેમાંથી સંગીતનાં વિશ્વસ્થની અમત્મતા વિષેતા શેખના લાદ અમે અહીં આપીએ છીએ :—

डीहरतानमां के हेकावसी अपाय से तेमां क्षण्य शुव मे થાય છે કે જે બધું ભુતું છે તેની દરકાર રાખવામાં વ્યક્તી नथी. बीही अल्ल ब्रमशे बरक्ष क्यां नेधती नानी है भेम लाहे हेर्स लखुतुंबर नधी. अने ते लाहे नदी अल भेषाती कावती होत नहीं जेश तेने शिक्ष काप्रवासी આવે છે. હીંદીપણું પછી તેમાં રફેજ કાતું! આ તે~~!~~ जेवुंक बढ़ है जेंद्र वह सुनी करे तुस्त न सम्छ काल એવી બનાવટવાળી ઈમારતની સંભાળ રાખનાર મથી વખત ने अनुसरीते तेमां ६भेरा अस्वानुं नहीं शुक्रवासी हे नहीं આવડવાથી નવી ઇઝારત બાંધવાના વિચાર કરી <u>વેતે</u> તેહી नाणे हे. कते तेमां रहेनाशकोते अर्ध आखरा केटकी એટલા સારૂ કામ વ્યવાઉ ફુંપાર્ટ વ્યવસાયાં તુરત લાગી નવ છે. પછી તેમાં તે એટકા રાક્ષક પડે 🤊 🤊 ત્વી ઈવારત કેવી વખતી કરવી તેના વિચાર કરવાના અવકાય અફ તેને रहेता नथी. दावनी दींही देखवधीना आवाक दाव है. ~~આજના ધન એકાું કરવાના જગાનામાં ફુન્નર કળાને પડાંગ~~ેલ પેદા કરવાતું સાધત માનવામાં આવે છે. પણ ભાષા એમ નહીં મનાતું. તે જમાનામાં દુન્નરકળા તે માનુસના ભાગા ते बावातुं सामन छे जीम बालीने तेतुं क्षित्रक ज्यास्वानी કાળજી રાખવામાં ભાવતી. ૧ક્લી તે સન્ય કૃષ્ણ કરેક, ગાસુલને છંદગીના દરેક દિવસમાં જરૂર પડે જેવી કર્યા તે शनीत क्या छे. भागक चन्ने छे हात्यी वे ते क्याने રસ અનુભવે છે એ અધ્યાતી વાત છે. તે પછી એપ એપ भे। इं वर्ष लाय छ तेम तेम तेनामां भूदरती रीते अंध्याप करवानुं वसम् रहे छे. के आधीक अध्वक्ती स्थानं करो छे तेवा भणानामांक स्थारेक तेवुं वसन्तु नहीं करेवामां भारी. ગામડામાં જે માણસાતે ભાષણે ભાજે ઉજવાયેલા નથી अवता तेकी आवली धुनभा अभ अता नकरे पति केली भावा वजाडवानी क्ष्या आधास सावै व्यक्त कंपी करावनारी थे. आस क्रीने ढींटीकानी छाइगाओं ते। ते श्रामाईक्लेबी છે એમ કહી શકોએ છીએ. કેમોક ક્રાક્રમીતના સોહ પશ્ચિમના કેટલ પણ દેશા કરતાં પ્રીદુસ્તાનમાં વધારે મોટા અને ગ્રહ્મવાન એવામાં આવે છે.

હવે નવી કેળવણીતા જે વા નાયા છે તેમાં સંગીતના વિકાલનું તો નામજ નથી. ઇંગ્રેજી નિકાળામાં અને ખાય કરીને બિકાન સ્કુક્ષામાં છાકરાંગોને અને થણે આવે છેમારી એમને પીયાના વગાડતા શિખવવામાં આવે છે. એ શિવાય હારમાનીયમ---સસ્તાં હારમાનીયમના વચરામાં વ્યક્ વધી પડ્યા છે. જટાવી પીયાના કે હારમાનીયમ પર આંગ્રના એમ ફેરવતાં આવડી તેમાંજ સંગીતનું શિકાય સ્મિક્ય સ્માર્થ માટે જો અંગ્રન્થ, પંજાબ, પંજાબ, સધ્ય પ્રતિ અને દક્ષિય હોંદમાં કહ્યું હોંદી સગીત ફિપ્મવવાના પ્રયાસી થાક છે પ્રયા તે મારાની

યાં વાલી કો નહીં. વળી તેમાં પણ દારમેલીયમોએ नेति पर पेकारे क्यें नहीं. बाडेत्ना शंपरत पदा रिवा करण २६०७ नी सामग्री १४ विद्यार्थीका कारभेर्नापम શીખનારા અને પ્રાથ મેટ્રાજ પોતા શીખનારા પાસુપ પડ્યો. देश अन्य प्रकर्ण कानुष्युं है दार्श्यानीयम सीभाषुं सद કહેવું છે. બહુ સ્ત્રધારમ સહિતવામાં વીલામી પણ મેદા मधारतायी ते वेधः भारतम् शाला सह से भने यीक्ष प्रदे કુની રીતે શીખનાં પ્રત્યાંક વરસા એપએ, હારમાનીયમ શ્રીપ્તર પહેરાં છે કે પછે. મધાની કાચા, વિલામતી, ખે पढी भूवते। रोप व्यावचे। सदेवे। छे, पह तेने प्रीत, शुंदर करे नेस्परार रूप कारवीर कार्यर है, स्वरेसी अपनीओ देश करी को स्वरंगीने इन्तेकल माधनार स्टेबल्' सहेश છે, પણ મામાર્ગના પડી ગયેલા ઉદયેલો પાછા સ્થાપના ક नय क्या अरुवा को भुरोब्द छे. व्यावीवन रीते दारशानी વય પર કેલ સાવનનું ખેલું વસારી વાહ વાહ કહેવાાવવી कदेवी है, व्या मध्याने दियर औं नामें तेवुं आसाप कर्या कियान वसारत कार्या है, जा समकत जेन श्रीह स्तानने जातारे क्यूक् हे. हींदुस्तान तलवारनी पार नीचे જે મોય કોનારને ખાયલે કહી શક્યું કે નહીં હીંદુસ્તાન લાક કરતાંકુ નથી. જાણ જ્યારે હોંદરતાન જ્યારમાં વગરતું क पार्व केंद्र ने रोजनी भरे रेत्र मेश मेसरी जने प्रतिम तथा बाली रंभ पास्य असी सारे ते इस्तापसंभ વાલું છે, ખેરલુંજ નહીં પણ સફાતે ત્યારે દાવથી ગયું છે HE WHAT.

કુનાની તત્વવેતા પોટાંએ કહ્યું છે કે: " લગીતનાં દિલ્લભુષી તાલ ભાને એળમાં માસ્યૂલ એટકા લાક્ષ્ય છે તેટકા ખેતન કહ્ય વિષ્કૃષ્ણ લાતો નથી, આ વિષયમાં એકએ તેલું જિલ્લ એએ એળવેલું હાય છે તે કે:ઈ કામમાં કંઇ ખાલી હેલ ને હુલત પારખી શકે છે, નવા તે ખાલી એઇ તેને જેટલા કંટાના શુટે છે કે તેને સુધારના તે મચ્ના વિના રહેને નહીં. જાજ ને પેલાના ખારમાને પુરસ્યુ બનાવતાં શક્યે છે."

હમ્માનો મેક વેલ્લ કેમ્પક પશુ ઉપરના જેવુંજ લખે છે. તે કરે છે કે :— માંગીતના ખરા અભ્યાસમાં શુન નિવેક માતે નિતાનશક્તિ સંપુરમાપણે સમાઇ ભવ છે. મન તેથી દિવાનશક્તિ સંપુરમાપણે સમાઇ ભવ છે. એ રીતે સંગઠત વ્યાપણે એકએ તે રીતે શીખવાય તા ખરી દેશવણી તા એ લાંબા આપણે મણીએ છીએ તે લાંબા તેમાં પહેલા છે."

આ વિચાર ઇમિક મળતું જેલા લાયુ પડે છે તે કરતાં હોંદી મળતે પારે લાયુ પડે છે. કેબક ઉપર કહેવાઈ ગયું તે કુજ્ય પ્રમીત એ હોંદી મળતાં જીવતની સાથે મીક મળતી કરતાં પારે યુપાએલું છે. એટલે વાંક ભાજની મળવણીમાં ત્યાં લાગી 'જન્મ છે. આવી પહિતાના છે. આવી સાળકોનાં કરત એવા ટેવાઈ જાય છે કે તેઓને સુતી લ્લા મામ પારે સ્વાર્થ પ્રમાં પડતું જ નથી. પ્રમી પરમાં પોતાનાં મામાપોતે તેઓ હોંદી રાહેર ગાતાં અંગલે તે લહી પસંક પડવાથી પામાપોતેજ વિકારતાં હોંગે છે. શકતા કું મારસ્વાથી પોતાના અનુસરતાં હોંગે છે.

देशनी हतां. ते जो तार्यक्ष, संस्त, इतिश अव्यूतां क्तां. ते शिक्षांजीनी भाता यने तार्यक्ष जने संस्तत यतां. ते शिक्षांजीनी भाता यने तार्यक्ष जने संस्तत यति संक्षणाववा कार्या जेटहे जेह शिक्षांते जेवा इंटावा उपल्ले है ते हेनिशाय उपार्टी जेती गया. न तेने पेतानी भानी स्वय कार्यो है न परेत्यानी सर्य वार्या. नवी हेल क्यी जावी रीते भाणीनित प्रस्ती स्तिकाने भागी जाने के जने तेजाने जेज्यान तथा आव्य (वक्ष्मर) जनावी हे जे. जेटहे सक्यता उत्पन्न करवी जे के रेजवस्त्रीने व्याप्त उद्देश के तेथां ज्ञालनी रेजवस्त्री तदन निष्ट्रण निवडे के.

. जेवर का निर्माणमां डां. हुआरस्वाधी 'सुवने छे हे हेण वधी कामवानु' हाथ हींडिकी पेतिक हाथमां हैंब तेल हेंख ने। इबार बाप. तेकी कखाने छे हे आलंडिने बाहजीतनुं विश्वास व्याप क्रिया कानपार्थीक क्रवस कापतुं 'लेटिके, 'बाहजीत क्रिया करतां के भीत कार्ता हांकाणके छोके ते, सिवाम पारिकेट जीता, स्व हेख प्रेमनां जीते केषुं हे 'व हे आतरम 'नुं जीत, क्षेतां क्षेत्र जीते आर्ता शिमवां केटिके. क्षेत्र प्रेम ते लेना क्षेत्र वात्र कार्य क्षेत्र क्षेत्र के ते ते हांकाण क्षेत्र क्षेत्र के ते ते हांकाण क्षेत्र क्षेत्र कार्य हांकाण क्षेत्र क्षेत्र क्षेत्र के ते ते हांकाण क्षेत्र क्षेत्

- નવા અને સુના સુધારા

<u> भाषु स्वीदिनाय टात्रीर भा कभानाना भद्रा अवि क्याय</u> તેમને વિષે એમ માનવામાં આવે છે કે હોંદુસ્તાનમાં તેઓ એટલા શાકમાન્ય છે તેટશા કરાપમાં આજે એક वुरेश्यी अवि बेरक्षात्व नथी. भंजायामां अक्क्स अने बाधडा માં રહેતાં નરનારીએા તેમની કવિતાએામાં મસ્ત ખનીને કામ કરતાં જેવામાં આવે છે. આટલી વધી તેમને લંગાળ ભાષાને ['] ઉચ્ચે ચડાવી છે. તેમનાં બસાં સત્યનાં તરભામા इंबिक्यां क्या थे. कोश विद्वान कामिक क्यो थे है कोह ~~સવ્યતા તરલ~~ુંગા પાતાના હાથમાં ખાંબો સારથી *રેમમાં* કે ધાડા થાડીમાં જ્યાં હાય ત્યાં વાર વાર પાતે તેને વાંચતા અને वांत्रतां वांत्रतां पेतानी वात्रशी केटवी ते। इकशर्र कावती) પાસે એડેલા **હે**લોક પોતાની હાલત કરે નહીં તે સાર્**પો**તા તે વાંચવું લાંધ કરવું પડતું. તેમણે વાર્તાઓ પણ પણી લખી છે, અને તે ગયી હારદ અને રસ ભરેલી હોય છે. ગયા હીસે ખરના 'ત્રાહરન રીવ્યુ'માં તેમના એક દેખના તર લુગા મગઢ થયા છે. તેમાં તેઓ જયાવે છે કે નવા સુધારા એવી અતના છે કે શહેરા ઉપરજ તેના નિઆવ છે. શરૂઆતમાં માસ્સો એક્સ રહેવા માંડ્યા તે પાતાનાં અન भावनां रक्ष्म्यने साइ. पछीथी लेग करती वधती गाउ तेम તેમ 'હાજતા વધતા અર્ક અને તે પુરી પાડવા સુદા સુદા ઉપાયા યોળવા પડ્યા. નવા સુધારાનું મંડાસ આવી રીતે થયું. 'પણ લોંદુરતાનમાં તદદન ભુદદીજ હકીકત છે. આં તા સુધારા તેર જંગતા અને ગામડાંગામાંથી પેદા થયા છે. ભીત્મ દેશામાં પણ ભાગે એવું જોવામાં ભાવેલ છે કે કાંકા ने कंत्रसभा रहेवुं पडे छे हे तरतक तेकी। कृत्रशी जनता ભાષ છે. તેઓ કાં તા વાતરા અને રકાળ ભને છે અથવા તા ગ્રહ દશા એત્રવે છે. પણ હોંદુરહાનમાં જંગલની એકતિ

1203

માર્ચ્યપર ભુદીજ અસર કરી છે. લાંધીજ સુધારાતા ક્રસ પ્રદેશ અને ને ક્રમએન માખા હીંદુસ્તાતમાં પ્રસરી ક્ષેપ્રેને પાણી પાતા થયા. આજે પણ તે ક્રમએને સુધાન સ્થાનથી. બહુ ભુના વખતમાં પરદેશીઓ હતારે હીંદુસ્તાનમાં સુધાફરી એ આવેલા ત્યારે આંબાનાં વનમાં કે વહલાની અના તથે હીંદુસ્તાનના સુધારા વિષે જે કહેવામાં આપ્ય કે તે સમલમ આખી પુરવતા સુધારા વિષે જે કહેવામાં આપ્ય

હીંદી પ્રજા એક થાય ?

કેટલાક અંગ્રેજ શખેકા અને રાજદારીઓ દીંદુ વાનની પ્રજાને વિષે વખતા વખત એવું લખે છે અને બોલે છે કે દીંદુસ્તાનમાં એવી અદી અદી કાંગ્રે વસે છે કે જેની વચ્ચે એક્સાંક ઉત્પન્ન કરે એવા કાંઇ તરેહતા વહેવાર કે સંભંધ નથી; તેઓના ધરમ અદા અદા, રીતભાત, બાલી વગેરમાં પણ લહુ તમાવત. આવી દીકાને પુરેપુરા જવાબ આપનારા ઇતિહાસીક ફકરાઓ સ્થા દીસેમ્બરના ' મેડરન રીબ્યુ ' માં છપાયેલા છે તેમાંથી કેટલાક આત્ર અને અહીં લઇએ હપાયેલા છે તેમાંથી કેટલાક આત્ર અને અહીં લઇએ

નેપાશીયનના યખન પહેલાં જરમતીની સ્થિતિ આવી હતી: "એક પ્રજ્ય છીએ એવી લાગણી ત્યાંના ભુદા ભુદા વિભા ગાના ક્ષાંધ વચ્ચે દ્વતીજ નહીં. 'એક સમય સન્તા—રાજ તરફ લાગરી ખનાવવાના તેમાને પ્રશંતન નહોતા. કાઇ રાજદ્વારી હક મેળવવાના જિલ્લાહ કે વ્યાસા 🖹 પંસ તેએક માં હતાં તહીં. પરસન્મોની મહાઇએક સામે સમગ્ર કરવાની श्रीता १९वाने। यभत दश्र व्याल्मे। नहेत्ता, श्रीटक्के हे जीह विभाग भीका विभागनी साथेक सडवामां श्रंथार्ध रहेश. ते ગ્રામાં બહેર મત કેલવનારી સભાએક નહોતી, છત્યા ન વેલા, ડુંકમાં ૧૯**૯**ફરી દિલચાલનું નામજ નવેલું. ક્**રેં**ચ તું એર જરમતીનાં અધાં પ્રાંતાપર દિવસે દિવસે વધતું ગયું. કુરેંચ રીતભાવ, તળ, ભાષા, ગધાની અમ સોકાપર પડવા લાશી, કરેગ ભાષા તે ઉત્તમ બાપા મહાવા લાગી. કેળ વસી ખાપના શિક્ષકા કશિયો આવતા લાગા, આમ નનારે કાંશ્વની શ્વના જરમનીમાં અધે છવાઈ રહી હતી અને જ મન પ્રજ્ઞ કેની અંધામાં શિથિશ શ્ર્મને તરમ થઈ પડી હતી. તેવામાં ફેરફાર શ્રફ થયે. પ્રભ્ય એટલી તરમ પડી ગઈ હતી તેતલાજ એરથી ઉછળી અને કરેંગના કરીયાનાં માન્યાને પાર્ક્સ પંકલના મહાભારત પ્રયાસ ભારમેં, સુલ સુલ પ્રતિદ તે જોડાવાની જરૂર લાગી. એડાયા પણ, અને મેકળ થઇ કૂર્વેંગ સામેની લાઇએમાં ટકકર ક્ષેવા લાગ્યા. મહાન તેવા લીયન માનાપારહને કચરી નાખનારી છેલ્લી લડાઈ વેદરસ આમળ થઇ તેમાં જવમનીના એકલ સરકરના પસ પ્રદેશ હિસ્સા હતા. અને તે હિસ્સા દ્વામાં તેની તેમ પાતાન પ્રભાવિત્ય ભાગવવાની હતી." આજે જે જરમન પ્રજા વિષે ખાયશે સાંભળીએ અમિ તે હછ થાડાં વરસ પહેલાંજ उपर परस्पी तेंपी निराक्षा भरेबी विश्वतिमां बती. बीड स्ताननी प्रका विषे तीक क्ष्यनासम्भाने प्रशेषना एतिहास तर કુલ જોવાતું છે. આજે વસ્તતો સ્થિતિ સદામ વસ્તરો એવું अवास क्रिक्न नहीं. वर्गत ज्या दशीसकी वातीय तेने वाजवा તેક છે કે જેમિક એપ ખાનતાં ક્ષેત્ર કે હીઠી મુજ એ એક केल मंत्रीः कर्या क्षेत्रं क्ष्म माने है है बॉड्स्लानना हैति।

ની રહેણી કરણી ઝીણી નજરે જેતાં એકન અલની એવા માં આવે છે. આ જેને મન એકએ તે ક્રેકિક એકન એક પ્રાનાજ-પણાય,

કાંમીબેદ

સ્કિટ્રીઓને સારી તક ભાષવામાં આવે છે ખરી કે! એવા સવાય અમેરીકાના સીદી ઢાંકાના પ્રખ્યાત આમેવાન પ્રેફિસર શુકર ડી વાર્સીંગઠને કર્યો છે. અને તે સંબંધમાં તેમણે જે ઢેખ લખ્યા છે તે વાંચીએ તા તે સવાયના જવાય, નહીં, એમજ આપવા પટે છે

લંયુક્ત અમેરીકાના સંસ્થાનામાંના દક્ષિણ ભાગમાં સીડા એક માડી પણી તક મુધ્ય છે; પક્ષા ઉત્તર અમેરીકામાં તો તે શ્રોકોને કેવળ સરજ આપવામાં આવતો નથી એટસં જ નહીં પણ તેમના વાંગધમાં કેટલાક ભાગ્ન ગંધારહ્યાં ભેષાયેલા **ઢોવાર્યી તેમને ઘણી ગ્રુસીળતે**ત **શ**કાવની પ**ે છે**. એના દાખલામાં પ્રારૂ. સુકર હી, વાર્ટાસટને એક ખીતર પ્રખ્યાત સીદી ગી. શીબ્દ્રીંમમુડના કામ્યદ્ધા આપ્યા છે. તે કહે છે કે હું પાતે ગો. લીર્લ્સાંમગુડને સારી પૈકે અલાં છું. તે મુરખ નધી તથા ખારીલા પ્રશ્ન નથી, · જ્યાંના **ટે રહીલ** છે તે ગામના કાઈ પણ માણ~~ય - ગ~~ાસ કે *સળા -- તેમને* -ડાલા સમબુ અને અસા ગાહુલજ કહેરી. અને ભાવા માણસે મને કહેલું કે એક વખત તે એક સ્ક્રેકનપર બહુજ ભુખ્યા ઉતર્યા હતા. અને સ્ટેશનપરના ખાવાના **મહમાં જઇ** થાડા તારતા હૈવાના વામારથી **મામસા કરી કે આ પહેલા** : હેશા અને મને બારીમાંથી ખાલાં ભાપશા તા મહેરબાતી: યશે કું ભૂખ્યા છું. પહ તેમની વે માત્રણી સ્વાહારવામાં નું આવી. આખરે તેમને શુખથી વીક્ટ રિવાર્તમાં શા ગામ મ્માત્રળ ધૂમા_રરી કરવી પડી. ત્રેદ વેલ્સીંગઢન કહે છે કે બીલ્ત એક પ્રશાંતિ કેટેશનપર મારે માટે *દીક્ટ હેવા હ*ં: ગમેશ, અરધી ક્લાક મછી તીકઠની ભારી ભાસવામાં આવી કે તરતજ હું સાં પહેલા જઈ પહેલ્યો. તેમ છતાં ટીક્સ આપનારે ખીછ ગારીમાંથી પાતાના મારા બાઇએને ટીક્ટ ભાષવા શરૂ કરશું. 🧉 તેમ ને તેમેજ ભા**રીમાં અવા**જ કર તા ઉએા. એટલામાં ગાડીની સીડી શર્ક ભાવે જારે વગર ટીકોર્ટ ક્ષેડી જઇ વાડીમાં મેચવું પાર્સ અને મારી પેડી વીગેરે સરસામાન પાછળથી તાર કરી મંમાવવા પાસે.

ં અમેરીકાના કાયદાઓ સીઠી હૈકો તરફ અફળ સખ્ત દ્વાય છે. તેમાં વળી કાયદા લડનાર, ત્યાય આપનાર, કાયદા ના સલાદકાર, કામ સલાવનાર વળીદા તથા અયુરીના મહસ્યા પથુ ગારાઓજ. આવી સ્થિતિમાં જ્યારે કાળા ચારાઓતી વચ્ચે ત્યાયની માંત્રણી થાય લાદે સાચા ત્યાય વખતે કાળા મારાસને ન મળે દા તેમાં શે ત્યારી

ત્રા. સુકર ટી, પાર્શિયટન આગળ જતાં થયે છે કે ક્રિકે આલાભામાં સંતમાંજ સેંક્રેંટ પ ટકા કરળા કેઠીઓ છે. ઘરકારી જાહેર પત્રકપરધીજ જાસુમ છે કે સત વરસસ સરાં કારી તોજોરીમાં કેવળ કેઠીઓતી મહેનતથી લગભગ ૧૧ લાખ ડાલર (એક ઠાલર ત્રણ કૃપીઓ ભરાખર એટકે સાર સંસ્થિતના હૈયા છે) દાખલ લગા હતા. એમાંના આપાર્શ ઓછા ત્વ લાખ ડાલર સ્ટીલે કેઠીઓની મહેનતનું ક્વ હતું, આ કેઠીઓને કાલસાની - ખાસુના માલીકોને સાકે કેવામાં આપાર્શ

यी करी तहररवी धरावनार हेडीओने हेम्बानी मानुसा હાલ કરવા માહનવામાં આવે છે. તેવી કરાય ખાસવાવા મેંગે જ લાભ વતા હશે પણ ભીચારા સાદીઓની તા આપ્યો છદ્રમી પ્રમો છે. તેની તંદુરસ્તી માત મમી જો તે કેઈ પણ કામ સારૂ નકારીક પણ પત્રે છે. એ તેક પણ w तेथी रिशेष काम्यानोन वेर मेक बात के हे **धर**धारे શ્રી મોતી મહેત્તથી શતકતા તવ લાખ તાલર મળે છે...તે क्रियान वेशक्ताची अने ब्लीख रीवे भीठीकी। पासेची क्रम ब्दी दीलेरी जराती हेम ने मुदीय-कर्मा नीनें। हैकि ने रेजन्सी मापना बार रहिएहैं।ने प्रभार देवाने बाह बर भार पासे २.५७.५८५ अबर करतां वर्ष प्रानिस नवील क्रेम अ करकर करे हैं, ज्या नहीं भारें ते। पश्च त्री. सुकर A distinct to b gellund when elliped વખતી સાથે સરખાવતાં અમેરીકૃત્તા સીદી હોંકા વધ માલ દત વધા આમતઘર છે. તેમા સારા પરાયાં રહે છે; તેમ ા ઉદ્દેશ મુખાએક પણ સારી રીતે માટે છે; સાર્ય લગાડે पड़ेरे के. सारेर भेरराक भाग के : तेवने बार वर्ष निवालें। ત્યા મહિલ છે; અને સીક્ષકા તથા પર્માપદેશકા પણ અં આરા છે.

એહાન્યુસખરયની નિશાળ

के भी की। ता क्षणीयती बादेण

यात् भासती ता ३ छधी कोदानीसमस्यभा भास दीती નીક્ષણ યુનીયન સરસરની પહેરમાનીથી ખેબવામાં આદેશી છે. હુક સમયમાન મે નીશાળમાં મેકામયાંમોતી સંખ્યા ૧૫૦ માં ઉત્તર વર્ષ્ક ગાર્ક છે. એ નીકામ મેળવવા સાદ લગ અમ મયા સાળ માથા થયાં સખત લાત સાલ હતી એ વિષે अखिष कारोजना दींदी आध्येंगे आहीतभार थे. से सांधी अहतारी बारता शिक्ष परीक्षांक करें मारपूर्व करेक्सी अभिने, નીકાળમાં કેરકરાંએા દરરોજ વધતા ભાર છે તૈયજ હતા व्यवस्तां क्षेत्रसूको स्मृह व्यविदे सेवी प्रेसे हे, के क्राप्स એ તંત્રાળ હાલમાં ઉપાદેશી છે તેમાં ૧૫૦ શી વધુ માંખ્યા વા મુખાવેલ ઘઇ શકે એમ તથી અને હોક સમયમાં આટલી બધી સંખ્યા **વર્ષ ગયા છે તે જોતા કાંપના કા**વીબામાં **ઘર**દી क बर्म्ड केयी नीकासर्व अअन कावशां के वेगी अंति એક્સે. જેવી દવે પ્રકાશની ખાસ મરફ પહેલ, હાલમાં ભાષણે નીસાળતું ક્યાર્ડ કારીએ ક્રિકો, તેને બદ્દને એ आपने नीका आंधवानी दीक्षमानं हिली हरीके ते। अर धर मापलने क्यीन भाषवा भुशी है. भाषते बहुत બાંધીએ તેના ખરસ ઉપાવા પો એમ છે. અને આ એક જ વખત કામના ઉપર ખરસ પડે એમ છે. ભચ્ચાંમાને अआववाने। जीन्ते धरव भरम सरधार-प्रपादी वेहे. धरधर ત્રે કુમતીમાં કમતી વસ્સ ક્લાડે એક હબર પાઉડના મારચ હે માને ખુશ્યા વધારે મકે તેમ વધુ ખરૂચ થશે. હીંદી-भारम्भोते अभारी नुभतापुरवा भारक से हे भा तीर्थायते મદદ પુરતી આપરી. આપમાં બચ્ચાને કેળવણી આપવાર્ત જે સાધત આપણે તક્ષાર કરીશું તે, તેમાં આપલું પાતા તું મામણાં ભુ-માંતું માતે મામણાં દેશતાં બહું સમાએશું છે. આવા ઉત્તમ કારમમાં શીમતા પ્રાતાના હાથ લંખાવશે જેની અમારી અરજ છે. આ આગતમાં કેલને સંધ પ્રમ क्षे है। या मंदल्यीक क्षेत्री होत्य हेर वक्षण क्ष्मारीना

એનિસ્ટી **શેફેટરી પી. ફર્મીલ મેહવુને અમળ લખવા** યા જાતે મળવું તે! સરવ ખુલાસા કરવામાં આવશે. જેઓ બહારથી લચ્ચનિ શીખવવા ચેક્સવા કચ્છતા હેમ તેઓએ કામળથી ખુલાસા મામવા.

> મહાપદ ક્લિય ગા, રક્ષ્ય કર્યાતિના ચેરમેન. હળીય મેઠાયુ, રક્ષ્ય કર્યાતીના મોનરરી સેક્રેકરી.

નાતાલમાં ઇમીપ્રેશન ખાતાના હલમ

મે. છે. એ. ના અવિપતિ સાફ્રેબ,

મારા છેલ્કરા મહામદ સાદક ભાભત કેપ ધર્મીશ્રેશન એછી સર ગી. કત્રીન્સે ગારા વકોલ કુબર મુનિયન કેસલ કું. ને ખભર ગામી કે મુજકૂર ઉપકરાતે રીડરત ટીકોડ અને ગાકો विभेक्षीर पा. २३१ वस उरलनथी टीशीर कापाय ज्याल વખતે ડરળનના કળીવેશન ખાતાં ઉપર તાર કરી દીધેશા કે મજકૂર છે!કરાને કેપ આવવાની રુબ આપવી અને તેની તપાસ અને વસે. તા. ૫-૨-૧૭, મુધવારના ૭ વાગે આ **व्हिन्दत वर्वेके.** भीने दिवसे सवारे उरक्तवी भने तार મળ્યા 🤰 છેમરાને પાછા ફેરવે છે. 🐒 તે તાર લઇ ક**ામી** લન અમલદાર પાસે પાછા ગયા. તેએ મને પાતે ગાહોલા તારની નકલ વતાવી કહ્યું કે તે તાર પહેલિયા પછી છાકરા તે પાછા દેવમાં એ અનવાલોગ નધી, અમને (કબોમેસન અમલકારે કહ્યું) ખાત્રી છે કે સોમવારના છેકારા આવશે ભતે તું ધીરજ રાખ. પણ ડરબનના ઇમીગ્રેશન વ્યમલદાર ની મુખ્ય દોલી અને આપખુદી હૃદથી જ્યાંદે વધી ગઈ. તે તે પુછા કે તારા ૧૦ વરસના ભગ્યતિ સંગાત કે ભારાકના મદાવસ્ત વગર પારડગીક સજતા અમલદાર દરીયાની પ્રસા કરીમાં હડસેલી મેટ્રે તેર તારે સખ્ત દોલ પણ પીગળ નહીં ! મજકુર છાકરાંથી ખુન નહેલું કરમું કે તેની અમાનગારી **આપવા છતાં પણ તેને ફાંશીય ન કરવા દેવામાં આવે. પાર** મુગીત રાજ કે એને આપણે અપેર રાજ ક્ર્યાંએ છીએ તેના ભામલદારાતિ હું તા ઇનિસારી ભને રહેમ દીલ સમનાં છું. **હે** 'આદમ Mડીને પણ ગેરવાજળી ઈન્ત ન આપ કારહ તે લી. ર્ડી. એ. વાહેદ. भ्य धरी। भागार थे.

🐫 કેટવાય ઉપરથી ચાત ઉતર્યાના સમાચાર જાણી અમારા વાંચક વસ્ત્ર રાજ ગરા. મંત્રળવારે મી. કેપ્ટવાલ ~~રીતોક્સ આવતા હતા. તે વેળા વરસાદ સખત હતા. નાળાં~~ ભરપુર હતા તે તેનાં પાણી બહુ વેગે ચાલતાં હતાં. સ્ટેશતે થી સંસ્થાન તરા પહેલા વેલ્લા ઉડા હતા પણ મી. કાટ વાલે નહીં ધારેલું કે તેનાં પાધ્યી કેડ ઉપરાંત પહેંચી. "તેણે વેકિયા શતરવાનું શરૂ કરમું તેવામાં તા તેના પગ તળાએ પહેાંચ્યા નહીં. ને પાણી ૭ પુટરી વધારે છેંડું હશે. મી. મેટવાલ તસાયાં. પાસે કાઈ માત્રુસ ન હતું. તેમની સમય સચકતા ભારે છે. પાતાની પાસે કંઇ સાચાન હતા તે કે 🖓 દીધા, તે એક ખબુરીતું સાદ જોયું તેને પદ્ધી લીધું. પાતાને કરતાં આરું ભાવડે છે તેથી તે લક્ષ્મ જોઇ નાળ તરી ગર્યા ને સહીસલામત ધેર પહેાંચ્યા. સાંજતા સમય સંસ્થાનનાસીઓએ મી. કેાટવાલ ઉપર પાત ગઈ તેને સાર્ ક્ષ્યરતા પાંડ ગાનવામાં કાજ્યા, આ ખબર અમારા વાંચતાર ने भण्ये ते पहेलां भी: हातवाल बीहरतान समा स्वांना बर्ध MEM WILL COST

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

अक्त्रक प्रभुः

(ખારાક વિધે ગયા અંક્થી ચાલુ)

કર્યા ખાગક ક્ષેત્રા એ વિધ વિચારતાં કર્યા ન હેવા એ પ્રથમ જોક જડ્એ, જે કંદ આપણા શરીરમાં મુખ વાટે જાય છે તેને 'અનાજ' એ નામ આપીએ તાે દાર, બીડી, નમાક, બાંગ, ચાડ, કારી, કાેકા, મસાલા વિગેર વસ્તુઓ પણ અનાજ છે.

આ અર્ધા ત્યરંગ કરવા લાયક છે એમ આ લખનારને અનુભવધી સાધીત થયું છે. કેટલીક વસ્તુના અનુભવં પાતે લીધા છે, બીજીને વિવે બીજાના અનુભવ જેમાં છે.

દારૂ નથા ભાંત્રને વિષે લખવું શું **હે**લ્ય કે દ**રેક ધરમમાં** તેને દાપિત વસ્તુ કરાવી છે. તે **પીવાના બચાવ એક્ચેજ** 'કાર્ડ કરશે. દાકથી કુટું બાતો ~~સત્યા~~તા**શ થયા છે. સા**ખા દાકડીના પાયમાલ થઈ ગયા છે. દારૂ પીતારાને કશું ભાત રહેવું નથી, તે કેટલીક વેળા મા અને અને વચ્ચેના તમા વત બલી જાય છે. એ વ્યસનથી મામસની દોજરી ખળી ભાષ છે ને છેવટે તે મુધ્યી પર ભાર રૂપે **છવે છે**. ઘર પીનારા મટરામાં જેવામાં આવે છે. સારા મસાતા માસસા દારૂ પીધા પછી એ દમડીના બની જાય છે. આવી સ્થિતિ માત્ર દારૂ પીતાંજ થાય છે એમ તથી. એ વ્યસનથી ધેરા એટ્રા ગાણસ પાતાને ભાન દેાય છે એ સ્થિતિમાં પણ નમાસા જોવામાં આવે છે. તેના મન ઉપર તેને કાશ હોતા નથી તે બાળકની જેમ તેનું મન ભાગ્યા કરે છે. 🛏ા દાર્ ને તેજ દરત્નનમાં આંગ એ તદન તજવા શાયક વસ્તુ છે એ વિષે એ મત નજ હોવા એઇએ, કેટલાક એવું માને છે કે દ્વા તરીકે દારૂ ક્ષેવાય. હાંગકનમાં તેટલી પણ જરૂર નથી ઋમ મુરાપ જે દારતું પર છે તેના વક્કો કહે છે. પણાં દરદાને સાર દાર વપરાતા ત્યાં હવે તેની તદન ભેષી યએલી છે. પણ એ દલોલજ બુઠી દાનતથી અપાએથી છે. દ્વામાં વપરાય વાસ્તે ખાવામાં વાપરવાની ભાષ ન હોય એમ ચાગા દાકના દિમાયતી બેસાડવા ગામે છે. પક્ષ **એળી**એા કે તેમાંગા દ્વાને સારૂ વપરાય તેથી તેને ખારાક તરીકે વાપર વત્તા વિચાર કાઈ કરતું નથી. કદાચ એમ અને કે ક્રાહ દરદર્મા દારથી કાયદા થતા હાેય. હતાં દારથી એટલું તાે નુકસાન પહેલોએલું છે કે વિચારશીલ માણસની ક્રમ્જ છે કે તેએ દેહ ભય તાેએ દવા તરીકે પણ દારતે ન હેવા જોઇએ. દારથી આ શરીરને નબાવતાં સેંકડા માહસોનું અક્ષ્યાસ થાય તે! શરીરને જતું કરવું એ આપણી કરજ છે. હીંદુ સ્તાનમાં લાખા માણસા વખ્દોની સલાહ છતાં દારૂ નહી પીતારા ૫૩મા 🐎 તેઓ દારૂ પીક્તે અથવા તાે 🔊 જે વસ્તુને ભાષિત ગણે છે તે લક્ષ્મે છવવાનું ક્રમુલ નથી કરતા. અપ્રીહ્યને દારની સાથેજ વિચારવા જેવું છે. અપ્રીક્ષનો નીસો દારૂથી બુદા પ્રકારના છે. પણ તેવી થતી પાયમાની દારૂથી ભલુ ઉતરની નથી. અપ્રીક્ષતે વસ મએલી ચીનની મહાન પ્રત્ય સ્વતંત્ર રાજ્ય મેળવ્યા છતાં સપાટામાં નાશ પામસે. અરીહ્યુને વસ અએકા આપણા ગરાશીઆ પાનાના ગરાસ ખાર્ઘ બેઠા છે.

જેમ દાર, લાંગ તે અપ્રીસ્ ખરાળ છે એમ સાધારસ વાંચનાર તુરત સમજી હોશે, તેમ ભીડી તમામુનું નહીં સમજે.

બીડી તમાકુએ પાતાની **સત્તા ગામસ અત ઉપર એડલી** જમાવી 🕏 કે તે નાસુદ ચતાં જમાના જવાના સંભવ 🕏. તાતા માટા બધા ~~એ~~ની **ઝડપમાં આવી સવા છે. વળી** નીતિવાન મધાના મા~~ગુરી પણ ખીડી વાપરે છે. તે વાપર~~ વામાં શરમ નથી મસાલી, મિત્રાને **આવકાર દેનણ**ે 🖣 મદા સાધન છે. તેના અટકાવ થવાને બદલે તેના કેલાવા વધતા નાય છે. સાધારસ મામસને તેર ખુબર પણ નથી કે બીડીનું વ્યસન દંદ કરવાને સારૂ **ખીડીના વેપારીએ હજારા**ં યુક્તિઓ તેની બનાવડમાં કરે **છે. જરાતે અનેક પ્રકારના** સુગંધી તેન્નળ છોટે છે. તેમાં અપ્રીવનું પાણી ખોંટે છે. આવા પ્રયોગોથી બીડી **આપણી ઉપર વધારે તે વધારે કા**શુ મેળવતી ~~ભય~~ છે. તેના કે**લાવા કરવાને હજારા પાઉ**ડ જાહેરખળરામાં વપરાય છે. **ખોડી વેમનાસ્તી ક**પનીએક યુરાપમાં પાતાનાં અપખાનાં મલાવે છે. તેમા ભાષાસકાપ ખરીદે છે. અતેક પ્રકારનાં કિનામા વેચે છે. ઢાહરીએક ક્લાંડે છે. બહેરખળરામાં પાણીની જેમ પ્રક્રમા રેડે છે. પરિસાય એ આવ્યું છે કે બધરાઓ પણ બીડી પીવા લાગાં છે. બીડીનાં કાવ્યા સ્થાયાં છે. બીડીને **વરીખનાં દેસ્તની** ઉપમા આપી છે.

બીડી તમાકુથી **યમેકા તુકસાનીના ભાંક ગાંધી સકાતો** નથી, બીડી પીનાર માન્યુસની **લાયણી એટલી બધી સુકી** માં અપ છે કે તે કાઇની દરકાર રાખ્યા વિતા પારકા **પર** માં રજા વિના બીડી સળમાવે છે. કાઇની શરમ -તે રાખતા નથી.

એવું અનુભવવામાં આવ્યું છે કે ખીડી તમાકુ પીનાર માગુસ તે વસ્તુ મેળવવા સાર અનેક ખીજા સુન્દા કરે છે. બાલકા પોતાનાં માબાપોના પર્કસા ચારે છે, જેલમાં કેડીએક બહુ જેખમ ઉદ્યવીને ચારેલી બીડી સંપરે છે. બીજા ખાસક વિના મલાવરે પણુ બીડી વિના નહીં મલાવે. લડાઇમાં બીડીની આદનવાળા લડવઈના બીડી ન મળે તે દીન બની જાય છે ને તે કંઈ કામના રહેલા નથી.

બીડીને વિષે લખતાં મરહુમ ટાલસ્ટાઈ લખી ગયેલ છે કે એક માલ્યુસને પેતાની વહાલીનું ખુન કરવાના વિચાર થયા, તેવું હરી કહાડી, વાપરવા તાલાર-વચેર, પરતાયો તે પાછા હદયા. પછી બીડી પીવા બેઠા. બીડીના ધુમાલ તેના મમજ માં પેદા, બીડીનાં કેરથી તેની ખુઢિ પેરાઇ અને તેવું ખુન કરયું ટાલસ્ટાઇની ખાસ માન્યતા હતી કે બીડી એ એવા સદમ પ્રકારના નીસા છે કે કેટલેક દરન્જે એ દાશના કરતાં પણ વધારે ખરાબ મહાયો જોઇએ.

ગીડીનું ખરગ કંઇ જેનું તેવું નથી. **સહ બીડી પીનાર** તે તેના ગલ્લ પ્રમાણે તે ખરગ લા**રે પડતું જ હેમ છે. કેઠ** લાક પ્રાણસો બીડીની પાલળ દરમાશે પા. પ એટ**ડે** છપ રૂપિયા ખરચે છે. આ દાખતો લખનારે જાતે એવે છે.

ખીડીથી પાંચન સફિત ઘટે છે. ખારાકના સ્વાદ ભવ છે. ખાવાનું રીકું જણાવ છે એટલે તેમાં મસાલા વિગેરે નાખવા પડે છે. બીડી પીનારના ચાસ બદના મારે છે તેના ધુમાડા હવા બગાડે છે. કેટલીક વાર મામાં માંદ્રાં પડે છે. પેડાં ને દાંત કાળાં કે પીળાં પડી ભવ છે અને કેટ લાકને તા વધારે અપંકર રાશ પણ એથી લખેલા એવામાં આવ્યા છે. દાર્શના નીસા ખરાળ છે એવું માનનાર ખીડીના નીસા કેમ કરી શકે એ ન સમભવં તેવી વાત છે. હતાં નવારે બીડીના કેરની સદ્ધમતાતા વિચાર કરીએ સારે આપણ

307,

तुरत क्षमण अप्रांमं धीचे है शहने विश्वस्ताश भीडी पीवा ने देश तत्पर वाप छे. भाराज्य रहेवा धीन्यनाश भाष्युसे भीडीने करूर तक्त्यी कोशमे.

હર, તખાય, ભાંગ વિગેરે વ્યસના આપણા શરીરની ખારે પ્રતા છીતની લીધે છે એટલુંજ નહીં પણ અનની ને ધનની અડેડઅના હશે છે. આપણી નિલિના નાશ થાય છે ને આપણે આપણા વ્યસનના શકાય અનીયે છીએ.

મનુ માલ, કારી અને કેઉંકા વિષે સમજ પાડવી ને તે ખરાબ છે એમ દરાવવું મેં તા કહિત કામ લાગે છે. છતાં તે વસ્તુઓ દાષિત છે એય સ્ત્રયા વિના પુરદેશ નથી. તે वस्तुनामां पद अधुक अक्षरते। हेर रहेते। छे. की बाद हे ોારીની સાથે દુધ શાકર ન હેલ તે તેમાં યુપ્ટી આપનારા अंधे क्यू महारथ तथी. डेटलांड व्यापतरा मात्र बाह्र हारी क्षपर रहेवाना क्या छ ते अपरथी सिद वसुं छे हे तेमां હેલ્કીને વધારનારી વસ્તુઓ મીલકુલ નથી. ગાં**ક** કે કારી आपने साधारण दिते बैाडाल बरस पहेंसां नज पीता. व्यवसरे हे हवा वभते ते वस्तुकी। भीवामां भावती. भक्ष હવે સુધારા પેઠા પછી વાહ કારી સાધારણ વસ્તુ થઇ પડમાં छे. सहेल भणवा भावेबा मेभान यासे पशु आपछे छे ચાનો મુકાએ છીએ. ભાતી પારદીઓ માપીએ છીએ. केरर कर्जननी कारशेरदीयां ते। यादे हेर वाज्ये। छे. ते सादेने माना वेपारीक्रिती हिभायती करवामां माहते। हेलावेर बेर बेर कराज्ये। ने ६वे ज्यां केकि। निरामी वस्तुक्ये। धीता હતા નાં રાગી ચાઢ પીતા થઈ ગયા છે.

કેશિ चढू તથી ફેલામા કમક તે ગાહ કરતાં કંઈક મેથિ। છે, આપણે સારે નશીએ તેની ઓળખ વેઠી ઠરી છે. પશ તે 'ક્યનેખલ ' ઘરામાં તા સારી રાજ્ય સત્તા બોગવે છે. માતુ કારી અને કેકિક એ ત્રણે વસ્તુમાં એવા ગુસ્તુ છે કે ते आपशी पायन विकितने भंद करे छे. ते नीसानी वस्तु છે કેમાંક તેનું વ્યક્તન જેને ચેટિ છે તે તે સુષ્ટી શકના નથી. समनार पेति याद पीता लारे तेने बादने वणते याद न મળે તા આળસ આવે. આ નિશાની ચાખી નીસાની છે. को वेणा सम्भाग भारते अधरी छेरवरां क्रीवहा धर्मा हतां तेकोने का है हाशी न आपनी केने। इरान व्यवस्थापक अंडल क्यों हते। ते भेणावडाभांता व्यक्ति सालता यार् વામતે ચાહ અગુક પીવાની આદત હતી. વ્યવસ્થા કરતાર ने भागर पढ़ेंग्या है जीरतीने को बाह नहीं भने ते। ते માંદી પાસે. તેઓ હાલી ગાલી નહીં શકે. કરાવમાં ફેરફાર करवे। १८वे।. व्यक्त क्षुत्यानी तस्यारी कती हती तेवामा होता होत यह रही है असदी बाद कोएंके कीरतानां भाषां ગડવાં હતા. તેઓને પળ એ મહીતા સમાન લાગની હતી ल्यारे आह अणी खारे ना कवी जार्समाना बहेरा प्रशस्या ने तेजी धावधान कर्छ. जा केंद्री वस्त्युक्ती छ तेवीक વર્તેકા વનાવ છે એક બાઇને ચાહની આદતથી એવું નુક સાન પહોચેલું કે તેને ખાલું નજ પચે. માથું હમેશાં દુખે, તેએ ખન ને ખારી વ્યક્ક છેલ્લી છે ત્યારથી તેની તળીયત प्रशील सुधरेबी छे. ईजांडमां आनेवी भेटरसी भुनीसी પાચીટીના દાક્તરે એવી શાધ કરી છે કે તેના લતામાં ब्ली शिरताने माननंतुनां हरेशे छे. ते हरेशेलुं अरख क्रो र शहर अधन छे. याहबी भावसानी भारासना कर सना करा कथना का संभारता अनुसरमां आवेवा

છે તે તેની તેર ખાસ માન્યતા છે કે ચાહવી, ખારાખતાને વહ તુકસાન પહેલિ છે.

अशीन विषे ते। आपकाशी होदश के ते बढ़ पंडानिका के.

" કર્ કટન, ભાયુ હરન, ધાતુરીન બલસીન, સાહી કા ભાગી કરે, દા સન ભવસન તીન."

ંજા રેહરા વાસ્તવિક લાગ છે. કર ને વાય ને હસ્વાની શક્તિ કારીમાં લહે હોય. તે શક્તિ બીજી વસ્તુઓમાં છે. એને કારો કેવાની કચ્છા ઉપલાં એ કારણવર વાય તેવે આદુના રસ જરા પીવા એટલે કારીની ગરજ સારશે. પેસ્ એ વસ્તુ ધાતુ કે એના સંગ્રહ કરવાની પુરતી જરૂર છે, એ વસ્તુ બળને ક્રીલ કરે છે ને ક્રાહીનું પાણી 'કરે છે તેના ત્યાંજ કરવા ઘટ છે.

કાંકાને પણ કારીના દોષો લાગુ પડે છે. તેમાં પણ ચાઠ માં રહેઢા તત્વ છે કે જેથી ચામડી તદન જકર બને છે.

જેઓ આરોગ્યતામાં નીતિના સમાસ કરે છે તેઓની આપળ આ ત્રણે વસ્તુની સામે નીચલી વધારાની દલીલ છે. આત, કારી, અને કેટિંગ એ પણે આગે ગીરમીટમાં મળેલી માનુરીથી પેદા થાય છે. ત્યાં કેટિંગ પેદા થાય છે તાં તા સીદીઓ ઉપર એટલા સલય મુજરે છે કે એ આપણે તે તમરે એપ્રેએ તા આપણે કેટિંગ ક્ષેવાની જરાએ પ્રચ્છા નહીં થાય. કેટિનાં ખેતરામાં થતા સલમને વિષે ત્રારાં પુસ્તકા લખાયાં છે. ખરં છે કે આપણા લખા ખારાકની કર્યાં વિષે આપણે પુર્ં ત્રાન મેળવીએ તા સામાંથી તેવુ વસ્તુના લાગજ કરીએ

भा असे वस्तुने अहसे निर्देश ने पुष्टिशर अहि नीये પ્રમાણે બની શકે છે એને ચહ્નને નામે પીવે. હાય તે ~~લક્ષે~~ તેમ કરે. ક્રાપ્રીના સ્વાદમાં ને ગ્યા નિર્દોષ ચાહના રવાદમાં લક્ષા કારીના સ્વાદ કરનારા યણ તફાવત જોઈ શક્યા **નથી. મહત્વે લઈ ભરાેેે** માકુ કરવા ને પછી તેને સુલા ઉપર તાવઠીમાં શેકવા. તે ખુબ લાલ થઇ લગભગ કાળાશ પર આવે ત્યાં લગી સુલા પર રાખવા. પછી તેને ઉતારી તાની કારીની પંડીમાં સાધારસ ઝીસા દળવા. તેમાંથી એક **ચમ[ા] સુષ્ટી '**યાલરમાં નાખી તેની ઉપર ઉક્લતું પાસ્ફી રેહવું. જે તે એક મીનીટ સુધી ચુલા ઉપર રખાય તા વધારે સાર્ગ ગાય છે. તેમાં જરૂર જજાાનાં શકર ને દુધ ના ખવાં. શકરને દુધ વિના પણ પીઈ શકાય છે. દરેક વાંચ નારે આ અખતરા અજમાવી જોવા જેવા છે. તે મહયા કરી માત્ર, કારી તે કાકા છાડશે તેના પાસ્સા બચરા તે તેની આરોગ્યના એટલે દરરજે બચરો. જે ઘઉંતે શેક્વા વિગેરેની તકલીકમાં પડવા ન માગે તેણે નવ પેની ગેતેજરતે भेडिसवी ने तेने केड रतब श्रुप्त भेडिसवाभा काविश

ખીરુ પર મે હીંદી છે! કરાંએ! નહાતા કુબી ગયા હતા તે 'સંખેપમાં એ! ન. સી ગાખો રીસેપશન કમીદીના પ્રમુખ મી. ઉમર જવેરીએ ટાઉન કલારકને કાગળ લખ્યા હતા કે હીંદીઓ મ્યુનીસીપાલીટીને વેરા ભરે છે છતાં તેઓને બીચ પર નહાવાની ખાસ જગ્યામાં અટકાયન છે અને બીજે સ્થળે તેઓ નહાવા ભય તા છ દંગીનું જોખમ છે તેથી હીંદી સહી સલામત નાહી શકે એવી ગાંકવણ કાંઉસીલે કરવી ઘટે છે. ટાઉન કાઉસીલની છેલ્લી સભામાં મેયરે જ્યાલકાં હતું કે મા બાળતમ, ખાતે હીંદી કમીદી સાથે મત્રવ્યવહાર ચલાવે છે.

1151

મુલનાન અઝાંદુલ હમોદની ભવિષ્ય વાણી

' તૈરુક અને સુદ ' (ઉત્તર અને દક્ષિણ) એ નામના જગ્મન છાયાએ ના. મુલતાન અબદુલ હમેદે પાતાની કાર ક્યાર્ડમાં રાપેલાં દેરજનંકાલમાંથી કેટલાક અનિષ્ય સુમક ફકરા એ આપેલા છે એ જ્યારુવાયોમ્ય છે. તે ફકરા શાર્કિક ન્યુઝ નામના કમેજ છાયાએ ઉતાર્ય છે તે અમને એક પ્રભગ્મત્રિએ ગોક્સ્યા છે. તેના ઉતારા નીચે આપીએ ઇશ્લે-

ખલગેરીયા સાથે લડાઈ થયા વિના મહેવાની નથી. એ દુષ્ટ માણસતા નીકાલ આપણે સાત વસ્સ પહેલાંજ લાવવા જોઈ તો હતા. પણ આ બાલકન લુટારૂઓને સતન્ત્ર કરવ જ્યારે જ્યારે અમારે હાથ ઉંચા કરીએ ક્ષ્યિએ ત્યારે ત્યારે ઈંગ્લાંડ અને રશિઆ આડા આવે કે.

દું ફરેંચના કરતાં જરમતને વધાય પકાદ કરે છું તેથી ફરેચ લોકા મારી ઉપર તારાજ રહે છે. જરમત લોકા તરફ મારી લાગણી ખેંચવાને શ્વાર જરમત સહેતશાહની વસ્ત ભૂકજ બસ છે. તે એવા પુરૂષ છે કે તેની ઉપર વિશ્વસ આત્ર્યક મિતા કે તેને સહાયા વિના રહેવાય મહીં,દ'વસ્ત્રભૂક માં જરમત ટરકના જેવા છે.

ઇંગ્લાંડ વિષે અને તેની મછપ્તની સવર્ભાતિની સામે લખનાં સુલનાન કહે છે " નદીં, પશ્ચિમના શુધારા એ આપણે સાર્ કેર રૂપ છે!"

ભાસ્ક્રન લડાઈ

તા. ૨૮ મીના સારમાં જણાવેલું છે કે તુઠી આડરીઆ નેતપન આપી સહેદ કરવા તહેવાર છે એવા ખબર ફર્શસ્ત્રાએ જહેર કર્યા છે ખીજા તારમાં જણાવેલું છે કે તવી કેબીનેટ સામેનું કાવનફ પાલીસે શાધી કાઠ્યું છે અને તેના કેટલાક આગવાનેલને પહડવા છે. છેવટના તાર કહે છે કે સાલીપાલીમાં સ્ત્રીર આગળ અને આડરીઆનેતપલ આગળની સ્થિતમાં કંઈ ફેરફાર થયા નથી. આડરીઆનેતપલ પર મારા ચાલુ છે પણ હયે તેનું એર એપ્યુ થઈ થયું છે.

તા. ૨ છ મારચના તારમાં જયાવેલું છે કે તુર્કીએ સમાદ કરવાનું યુરાપી રાજ્યોના હાથમાં સોપ્યું છે, એવા ખળર ઈટામાં તરફથી પણ મળ્યા છે, સલાદ તુરતમાં થશે એવી આફવા ફેલાઇ રહી છે પણ સતાવાર રીતે કેઇ સાલળ વામાં આવતું નથી બીજા તારમાં જસાવેલું છે કે જેનીના આગળ એક લશ્કરે તુર્કો લશ્કરને દરાવેલ છે.

ના. a છના તારમાં જમાંથયું છે કે આદરીઓને પ્રસ માર્થી પરેક્શીઓ હછ તીકૃત્યા નથી, અને બધા માં મારી તાલતમાં છે. બીલ્ન તારમાં જમ્મુચેલું છે કે નવી કેખોનેટને ઉપલાવી પાડવાના કાવતરા વિષે ખબર બહાર અલ્લા હતા તેમાં ભાગ કેનારાઓને પેલ્લીએ શિપી કારેલ છે. પ્રોત્ન સંભાદ એદ દીનના રોક્ટરી લવર્શીઓની આગેવાની તેમી તે સ્થાલું હતું, તેના હેલું હાલતી કેબીનેડના મેળરાને કિંદ કરી નવી કેબીનેડ ઉબા કરવાના હતો અને તેની મારફન સલાદ કરાવા ૩૦ વરસ સુધી સુરાપી રાજ્યા વૃક્ષીના પહીલક્ષ્યા ન પહે અવી સરત મેળવલતો હતો. તા. ૪ થી ના તારમાં જ્યાવેલું છે કે ભારતન રાજ્યાં સવાહની મસલત શર થાય તે પહેલાં 'ભલવેલિય માટે આડરીઆને પલ, મેન્ટીનીમા માટે રફુટારી અને ક્રીય માટે જેનીના આપવા દુર્કી ક્રમુલ થાય એવું આવે છે, ભલ એરીયા બીન્મ પણ ઘણા પ્રદેશની મામણી કરે છે. આવી પેલ્લીના દ્વીપકલ્ય હવે પાતાને મળવા એક્સમે એવી મામણી તે કરે છે. કરીટના હાયુ સીસને મળવા એક્સમે એવી મામણી લે છે. કરીટના હાયુઓ છતા છે તે પણ તેને મળવા એકએ અને લડાઇના ખરચ તુરાયીએ આપવા એકએ એવી મામણી લુગસા કરનારાં રાજ્યા કરી રહ્યાં છે. પાછળના 'તારમાં જણાવેલું છે કે એનીનાનાં ખંદર સાન્ટાકવાર'ડાને મીક કાફલાએ મારા ચલાવી સર કરેસ છે અને લાં સરકર ઉતારી શકેલ છે.

તા. પ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે સહેદ નજીકમાં છે એવી વાતના તુર્કી પ્રધાન મદમુદ શેક્કત એવે એક ઈટરવ્યુ દરમીયાન ઇનકાર કર્યો હતા. તેમણે વળી જણાવ્યું હતું કે મોટાં રાજ્યા વચ્ચે પડે તે તુર્કીને ક્યુલ છે પણ અલગેરીયા સાથે સોધી મસલન તુર્કી ચલાવતું નથીજ. હતાઇના ખરચ તુર્કી આપેજ નહીં એમ પણ તેમણે જણાવ્યું હતું.

ના. દુકીના તારમાં જણાવેલું છે કે માટા રાજ્યા વચ્ચ માં પડે એ બાલ્કન રાજ્યા પસંદ કરતા જમ્મૃતા નથી. તેઓ પાતાના સ્વારય કાડી જય એવી બાલ્કન રાજ્યાને શંકા રહે છે. તેથા લુકી સાથે પરભારી મસલત કરવાનું તેઓ પસંદ કરે છે લુકી સુરાપી રાજ્યા મારદ્વજ સુરેક કરવા માત્રે છે. આડરીઆનાપલ જવા દેવાનું તે સાંખી કેશે પસ્તુ લુક સાના ભરવાની સામે મકકમ છે. ખીજા તારમાં જમાવેલું છે કે મી હુસેન દાલુદ કેલ્નસ્ટીડીનાપમમાં પવાચેલાઓની સુલાકાન લઈ રહેલ છે. તેમણે થડા વજીર અને પ્રમાન મંડળના સભાસદાની યુલાકાત કરી હતી અને દક્ષિણ ખાદ રિકા માટે ખાજે ઉપદે છે. હેમ્લા નારમાં જમાવેલું છે કે. મોક સરકરે લારે શરાતન બનાવી જેનીના સીધું છે અને સનિક લાકી સેનાપતિ તેને શરેલું થયેલ છે.

એકાનીસઅરગ રેડ કરેસંટ ફંડની અહેર સભા

એક ખબરપત્રી લખે છે જે :---તા. રાક-ર-૧૯૧૩ તે રાજ બધારે છે વાગે ફેક્કલ સ્ટ્રીટ વેરત એન્ડ હેલમાં ધ્રુક્ષનમાંના તથા હોંદુબાઇએની સારી માંપ્યા જયા મહિ હતી. સભાના હેલું રેડ કેમ્પંટ સેવ્યાવટીના સ્ટેમ્પેન તથા મગદરદ ઇસ્લામ ફંકના વાઈલ એરમેન થી. હાછ એમ. એ કરાદીઆ, અને હ. ઇ. ફંકના એઇટ સેક્ક્રેટર્સ થી. મેમ્પ્ર મેક ફેલ્કા અને સાફેઓ દેશ જવાના હોવાથી ખાત લેવા ના તથા મી. હબીબ મેડએ યુનીયત સરકાર પ્રસ્થી શબ રાતી તથા દેશિછ નિસાળ મેળવી તે માટે તેવને હ. ઇ. તરફથી માન દેવાને હતા. માલવી અવદ્ સાફેઓ સાફેઓ સાફેઓ માન દેવાને હતા. ઇ. કેમ્પ્રેન્સ સાફેઓ માન દેવાને હતા. માલવી અવદ્ સાફેઓ માન દેવાને હતા. ઇ. કેમ્પ્રેન્સ સાફેઓ માન દેવાને હતો. માલવી અવદ્ સાફેઓ માન દેવાને હતા. ઇ. કેમ્પ્રેન્સ સાફેઓ માન દેવાને હતો. માલવી અવદ્ સાફેઓ માન દેવાને હતા. માન્ય કેમ્પ્રેન્સ સાફેઓ માન દેવાને હતા. માન્ય કેમ્પ્રેન્સ સાફેઓ માન્ય રાતા કર્યા કેમ્પ્રેન્સ માન્યના સાફેઓ માન્યનો પ્રાપ્ય ૧૧૦ના માન્યના કર્યા માન્યના સાફેઓ માન્યનો પ્રાપ્ય ૧૧૦ના માન્યના કર્યા માન્યના સાફેઓ માન્યનો પ્રાપ્ય ૧૧૦ના માન્યના કર્યા માન્યના સાફેઓ માન્યના સાફેઓ સાફેઓ માન્યનો પ્રાપ્ય ૧૧૦ના માન્યના કર્યા માન્યના સાફેઓ માન્યના સાફેઓ માન્યના સાફેઓ સાફેઓ સાફેઓ સાફેઓ સાફેઓ માન્યનો પ્રાપ્ય ૧૧૦ના માન્યને માન્યના સાફેઓ માન્યના સાફેઓ સ

(313)

शिक्त अध्ये भ्र. १२५ ईपरायक्त वार्ग द्या. दिखान कर्मद्रभते पक्षार क्या हवेद भेरमेते दिसाममां सदी हरी भी क्षा कोर्डाबादे व्याचा कारी क्षांचा करवा भारे प्रभार માન્યા હતા. થી. હાલ કરાદાયાએ જવાલમાં કહું કે તે क्षत्र पीते नहीं पत्र अभि अक्षेत्र के, सार पछी देशतुं રાજ્યાય સ્વીકારવામાં આવ્યું અને કે જગાએ મીટ એ. नेम, अन्दोलाने करे वाज्य येरमेन थी. भागेछ शुसाछ भेसवरिकारे कीववार्या काल्या ते पर्श है है हैंगा की बीटरी भी बेक्स अल्पित राजनाम स्वीअरी ते क्रमाने थी. क्रद्रभड दुसेन तमारीने नीमवामां काल्या कर्ने ६ ४. होत्रा शास्त्रा बेर्बेन थी. इसेन् संबक्त आसने ગીમવામાં ભાવ્યા. બાદ ચેરમેન લાકેવે કડીસની ક્લીકા कार्य परियम क्री भी. क्षेत्रीयाने तथा थी. केलीने पूस विश अनावत अर्था. अने व्या साहेकाओं ते लक्ष्य प्रभार માન્ચેદ ગૌ. ક્ષ્મપ ગડ્એ દરભારત મુક્ષી કે હોંદુસ્તાનમાં बींद ब्लाइकी। देंड केसंट इंडले महद और छे ते ચાટે અહીંથી હીંદરતાનમાં મુખારકવાદીનો કેબલ કરવા, આ हरभारत कर्णानुसरे पास कर्र पद्मी मा. दर्भण मेरही क्य मार्टे करेबी महेन्त्रनी भीकानमां बेतारी जण्डूब अंदर आहेंने घटता सन्तेमां तेमना बच्चाय की कारतेश भारपय અર્થા. ગી. મેાટલે ઉપકાર માતી જ્યાબ્યું કે આ ચાનતે ખરેખર લાવક મી: મેહમદ ઈશ્વપ ગયુ છે. રમુલના મહત્વ ના પ્રોસમાની ત્રેરંદી સરકારે માગી ત્યારે ગેરંદીના પણમા મી. ગાંગે ભેંકમાં અનામત શક્યા હતા. કેરમને જારેની ખા તેમની ઉદારતા ખરેખર વખાસવા લાગક છે. સે. भेरारक देशामें कामान्य है हिंगा भारीसभा असी રકુલનો આ પહેલા દાખતા છે. હ. ઈ. દુઉ મી. માટલની अर औ ते तारीक अरवा बाया है. आह तेमसे बीड મુખલમાનને સંપથી રહેવા બાધકાયક લાવણ કરશું. રેક કેસંટ ફોર્મા હીંદુ ભાઇએ મહદ કરે એવી તેમણે આશ ખતાવી અને તુર્દી સરકારની કતેક ઈચ્છી. ગી. નારસુલાઈ એ પણ ભન્ને કામને સંપંધી રહેવા સલામણ કરી. પી. कर्ण वेदाणीं मन्ते मेहदनाराते भवता वर्ध रहवता अव जो ଣ प्रसंबंधान शास्त्रीओ क्षेष्ठत रही महह करनानी करर कर्यापी. पारकन दूभवा तस् तेमचे भेर कहेर કર્યો અને રેડ કેસંડ શંકમાં પાંચ સોલોંગ આપી. ખીતા કેટલાક સાહેઓએ મી. કરાદીઆ, મી. કાળી તથા મી. માહસ્ ~~તેક કાંગી રીવા ગાટ આભાર માન્યો.~~ ગી. ગામે જણાવ્યું हे रहेकरी जानता है हैसाह आध्य आवे हे तेओ हासन शह करे थे. खेवर डेवरिनेश अधराखं करवा नीक्ष्मा हता સારે રસ્તામાં પાસી પીવા ઐતામલ જગ મળ્યા હતા તે થી. क्षा हरेहियां में बीरवाय ह्ये। जने थी. ह्याबीम स्वाही **માર્ગ શ્રી. ૧૦ માં** તે રાખ્યા. બાદ હોંદુભાઇએરએ હાજરી આપી હતી તે પાટે આવાર આનવામાં આવ્યા અને લગા ગરખાસ્ત શહે.

એન પી. મામસે વડી પાશ પાળામાં સભાસદ ગુંટાયા જાર ઉપયત્તી સાથે મૈંધા વાંધા ઉંગા થયા હતા કે તેઓ પ્રત્યીક પ્રતીક્ષ કમીકાનના મેમ્બર તરીકે પગર કેના દોલાથી તેમની સુંદેણી કાર્યોસર નથી, કેન્લી કપસમાં પ્રબર મત્યા કે મેમલકત કામ્પોર્સને એ પ્રવાસ નવો કર્યો છે અને વી લોકા તી એક છે.

ASSIS 4

भी, प्रेरवासनी क्षेत्र के के बाधकाल भाषा जतायी है, केंक्के केंच्ने काहर सत्भर की के ते जबना जा पत्रदाश केंचा क्ष्मार भागे के में कीद राजे के है दिल्ला जब पाताकी के को महेनत दक्षिय जारीअना दीविने जरवे करी शक्त ते करते. बी. हेटवासे मुख्यारे शीनीका क्षार्थ.

એત. યો. ગાપણ રીમેપલન ક્યોડીના વાઇસ મેરમેન પી. વ્હાર. બી. મેટી તા. ૧૫ પી ના અરસામાં સ્ટીમર સસામીસમાં હીંદુસ્તાન જવા ઉપડવાના છે. તેઓ જ્યાવે છે કે ભુદી ભુદી શાસાચ્ટીના પાસા તેઓની પાસે છે તે સન્તાવાર રીતે ગ્રુક્ટર થયેલા તે તે સાસાચ્ટીના પ્રતિનિધિને સોપી કેલ તેઓ ખુશી છે. વિષેશ માહિતી માટે તેમની પેતાની શારે મનવ્યવહાર કરવા પી. મેટી જ્યાવે છે.

થી. હાછ દાયુદ મહમદ પોતાને ડેલાંગાવાને સ્થાવકારનેટ તાર ગાહ્યતાર મહસ્મા તથા માંડમાના આ અપા દ્વાર આવાર માને છે.

એસ્ટોમકરી વેશસ હરમાંલ લવઝ ભાષાત, દાવુક કરમાંકલ કાછ અને ભેષ. એ, સેલ્લા લખે છે કે:— ભવેના કરલાથી સાઇએટલે એક દારલાથી સેસાયની સ્થાપલ લાંબીટ્રેયુંદત પર ક્ષિત કરવે હતો તે ગુજળ કુંડ એકઠું થઇ ચુક્યાં, ફાદદેશીરા તીમાઇ યુક્યાં અને શેમ્બરેટ પણ થઇ ચુક્યા છતાં આવેલાના તે સાગ્રાયકીની સભા હજા બાલાવતા નથી, એ વિષેતા મુસ્સરો આ સેસાયકીના આગ્રેસના 'ઈ ક્લિન એકિનિયન' દાસ કરશે તે શ્રીકા ઉપકાર થશે.

જેકાતીસખરગરી એક ખભરપથી જ્યાપ છે કે રેડકેસંટ કંડના ચેરરેન મી. હાજ મેહમદ કરોદીયા તથા હમારદ કેરલામ કંડના જેક્ટ મેક્ટરી મો. મેહમદ કાળી એ મેલ સાફેના દેશ જવાના હોલથી તેમને થી. હબીલ મેડલ્યુ તરફથી ગઢ તા. ૨૫ મી ના લપેલ્ટ ખાલ્યુની જ્યાદત તથા મી. મેહમદ કસપ ગુ તરફજ સાંજના ટી પારટી આપવામાં આપવામાં આવી હતી. બહારગામના ડેલીએટા પણ હાજર હતા. રાત્રે ૮ વાગે પારક સ્ટેશન પર પણા સાફેના મી. કરાદીઆને વિદાયગીરી કેચ્છવા હાજર હતા. હ. છ. ફન્ડના મેમ્બરા તરફથી તે સાફેબને પુલતાસ આપવા માં આપવામાં આવ્યા હતા. મી. મેહમદ કાળી આવતા હાતામાં ઉપડવાના છે.

હીંદુરતાનમાં રાજ્યરાહી કાયનોખાયાને માટે હાલના કાયદા પ્રરાહે સખત નથી એમ જણાવી તેમાં સુધારા કરનારું ખીલ દીલ્હીની ધારાસભામાં રહ્યુ થયું છે એવું ફટર તા. ૧ દીએ જસાય છે.

અનેવારીના 'મેડાને રીખ્યું' માં દક્ષિણ અમેરીકાથી થી. શય નારાયણ કર્મા પ્રોક્રીય ગીવાનામાં વસી રહેલા હીંદી ગીરમી દીયાઓની દ્યાબનક હાલંતનું વરસૂન કરેં છે. તેંગા કહે છે કે આ ક્ષેત્રેકાની સ્થિતિ સુલામાની સ્થિતિ કરતાં કેઇ પણ રીતે સારી નથી. હીંદુરતાનમાં પ્રભુદા એક્કા કરનારા એવ્ય ટા તા પ્રપંચતું પણ તેઓ ખ્યાન કરે એ અને ક્રેડા તેઓનાથી આળવાઇ ક્સાઈ અન નહીં એવા ક્લાએ ક્રેવાની જરૂર મતાવે છે.

અહવાડીક પંચાંગ.

વાચવા લાયક પુસ્તકા

भोक्ती ना ८% भाग्यकाता रत्
મૂં માશ્યત્વધા ઈસ્ત ૧૯૩૦
ही है - शुभक्ष् सुद १ थे। क्षत्रक् भेट I
સુધી સવત ૧૯ ૯
સાહ મહત્વ ના. ૨૯ માં રબોઉલઅવલયાં
તા, પરબાદઅહ્યત્સ્યાદાજની ૧૯૩૬
પારસી -ના ૨૮ માયા તા. ૪ થા સુધા _ન
1424.

							_	=
	34,	સીર્		મુ પ	i ega	(54)	441	ړمړ ₹
વાર	di.	નિર્દે સુદ	è,	તા કે	· 3	9[1	<u> </u>	41
સની	4	선호	4	. 6 .	4	ч.		٠- أ
ગવા			19	P 1	要当	۾ .ااي		er'
સામ	ţο	,	4		٤ 4	44		ş٠,
अं अंध	135	,		4	15.18	14		10
સુધ	13.	FF		3.	₹ 4	14%		2.5
213		ы	N	Y	3}-	- 0	Ę-	25
김성		.,	- 5	34	8.8	- i	£-	14

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા ૧૫ મેં, માન્યન મુખર્જ જનાર ખ લાતા કારમ અને ધરમ જાલા સ્ટીભર અમહિભામાં બધ થશે. ન્જસમાનું, ગરળી તા ૧૫ માગ્યના અગ્સામાં કેલાંયા એક હાદુ પ્રત્ય દેશસર્ટાયના કાગળ મદરા અનેસ ક્લકના જનારી »દી અમ **સત્ય વિ**ના બીજી કર, **વધી** (દે.લ સ્લાહીમાં બાધ થશે

તા દકી એપ્રોલના અન્સામાં સુભ જનારી સ્ટી કાર્તાગમાં ખેપ થયે

JOHANNESBURG

E. S. Cooyadia,

General Wholesale Merchant Zueno Strue and Street and e/o 22nd and Krause Street, Vrededorp, bhone 1915 P. O. Box 2670

Masters Cash Coy

Tel and Cable Add.; 'Oblige' ent 9.

`સુરતફાકા**મેલ** પાશાનુ અહર્રીઓમાં અપાએલ ભાષાને, ગુજરાત, નાપર तरकुमें। शीमन पेर्टिक नार्थ परित

म्ब्रिकेटना शवास अपरनी महन्ता पेरन **प्रमामकी**त जीभव ६ मेनी

The I I' Press I'h care

he I has of Passive Resis tank. ndian Home Ruse Bhagad Gita The Story of the Ramayana A Letter to a Hinduly Levi Rook and its misnotuer

The Hon, Mr Gokhale and the Indenture System દમાવાનું સાર ખાવકાડ હોંટીના त्यह, श्रांच थवानी इरक રત:**સ**વાલના ખુન: કાવદા लेबना अध्य * મારા જેવને, બીરેર અનુબવ (માં ગાંધી) • ર્જા જો

भुरतः क्षेत्रेस पाद्यान १७वन व्यक्तिय મુસ્તરા કામેલ પાસાનું ભાષણ ર્વેલ સત્વવારની કથા (આ મહાન યુનાના સેન્ક્રેરીસનું મરણ સમયનું ભાષણ છે) સત્યા**ગઢ**ને, દેના**માં** નિર્ળય

श्वरवेगाय (आ भवान श्रीक लेणह રસ્ત્રીનનાં સંવેતિમ પુસ્તકનેક સાયારથ છે.)

स्टाईना १स अने नीतिया भर

પુર વારતા ઉપરથી) છવન કે.રી (ઢેમ્લસ્ટાયની રસ અને ન,તિથી ભરપુર વારતા ૨**૫૨**થી)

। भुर भराक 'આણસ કેટ**લી** જ મીનને**ં ગાલીક હેા**ઈ

व्यारभीटना सवात परनी वश्या 🕠 चेत्रहेल भश्य १ बेनी ऋष

માતપત્રોની છળ~~ીથો~~ સરસ કાગળ **ઉપર છાયેલા** છે. આ પુસ્તક ઈમરેક્ક નહીં જાણનાર હીંદી પણ અબીઓને સાર શઈ શકે છે 🤻 भाग है। है भाग भारत ने ने मामानार काराने લેટ આપી શકે છે અથવા ઈંગરેઇ બાદ્યુનાર હીંદી બાઈલ'ધને દેશ બેટ તરીખે મેહની શકે इंसित श्री ५ ने उपादणस्थ चैनी, 3.

to!		ઔ	, M	y	रत:	it		
2						મત	ચાર	ξer
6					概.	₽.	₹û.	۹.
	કાભારાહન	ભાગ	٩	ŧι	ą	3	٠.,	<u>Z</u> 4
6					3		0	*
۰,	1.0	28	3	m	3	Ġ;	- 4	-40
5	,,,	w	¥	મા	Y	Ą.	0	ţo
Ę	61	37			¥			13
	સરસવ ા	Ġ.						
ę		MIL 1	भी	¥.	11	16	t	- 4
3	च्युन नर्भन	ISL			3	4	٥	- 9
3	તુલસીકૃત :	~~શ~~ ુખાવ	Ę		Α.	3	1.	
	अंद्रशत क				9	æ	0	
	મે પદ્ધનદાસ	કુરઅવ	ĆΈ	આંધ	ũ			
	ಚ_	e)यन	2	ય દેશ				
٩	5344	શહીમ	į		1	3		
3	ઓમદ ભ	બુષાદ ધ	Щd	ll.			•	1
	স্থ্যান্ত্ৰ							
	EF-2	श्नेश	e (	QL '	પ્રીર	ચિ	મેસ,	

Indian Opinion * SUBSCRIPTION RATES

ફીનીક્સ, નાલાલ.

Within the Union Yearly Hair wearly ourterly. Her cups by post subscriptions are all payable Strictly in Advance, and, it sept in cheque, 6d extra should be added for bank communion (except from Durban). Intening subscribers will kindly note that we'd not accept subscriptions for less 4 than a quarter The rates outside the Union are 18s. Qu. and to impectively.

ઇ. ઓ. ના લવાજમના દર

બધા પુરતક સાથે ગગામનારને સી. છ લુનીઅન~—કેપ, नापे. १ भा रपात भश्य सुधा भेतम्बरमा'के, े छवाना-

General Fruit and Produce Sup- आवशे. 'अधानी श्रीमत स्थाकणस्य न pliers. Market and Commission महत्तां स्था. १० चेनी ७ पाप छे. ६ प्रका Agenta, 212 Market et. Box 5477 yeotionen um: einbel etmen umani,

આ હપરાત અમારી પાસે સહી કહ દેવાં,

सामक श्रिकेत प्रतिका प्रकार के तिना नाम क्षिति है ए द्रकार ઉपरान आधासा समक्ष व्यक्ति भी प्रनीता स्टब्प श्रेशकारने भेतरही,

દેશ ભક્ત

देशकारत के भारत कृष्य के भारत वाने व हमरेशका वश्यन-तेमां तेमला असा इरी दर**भीशान भारे के सम्मिन हीं से अल्डि** निरुद्ध भारति के सान भे सीवन छी के

વારપિક **ંમાંસ** ક (ત્રમાંએક નક્સન્ધ બધા વવાજ**મ અગાઉ<b>વીજ** ક્ષેવાના

યુતીયતની બુદ્ધાર છાપાના દર વારવિક શાં ૧૫ હમાસિક શાં ૯, અને ત્રિમા-ાં જો મગક ચેક માક્સી प्रश्निक सी। તે. કર્મસાતર્વ, છ પતી ૨ ન્યન સિવાયની भा शिष्पत्तितः इक्षिक्ष काक्ष्रियाना भवासः विधिम । उपना १०मा उम्मा अभिन्दा अभि अभ मास्या का. ५. सपाकम सेना नथी

aidiell molive evera Street evera printed and Published by M. K. Gandhi स्भारक्षती अविके अने तेमने अवेषा श्र हरे Interpation a Francis Photons, Augas

WILL THE GOVERNMENT BE HONEST?

R. POLAK has addressed the following letter, dated the s7th ultimo, to the Minister of the Enterior:—

"I have the honour to revert to my letter of the 4th altimo, and to bring to the notice of the Honourable the Minister the following additional facts in connection

tion with its subject-matter.

"a. Subsequently to the despatch to the Registrar of Asiatics of the applications for registration, noder Act 55 of 1908, of Massin. Bhawani and Devi Dayal, referred to in paragraph 27 of my letter, and having also forwarded supporting affidavits and other documentary evidence and relevant information. I was asked by him to send the Applicants to the Chief Immigration Officer, Natal, who, however, informed me, on the 4th nitimo, that he had received no instructions. It thus appears that Mr Countin, his acting predecessor, had lailed to notify the Registrar of the Applicant's desire to comply with the provisions of the Act, and of which I had acquainted him on the 19th December, and had placed the whole over of action upon them without informing them of the fact.

"3. On the 6th, I was informed by the Chief Immigration Officer that he had been instructed to take the application, which were made of ever, on the

afficial forms.

"4. On the same day, in the course of an interview, I reminded the Immigration Officer that the Order of the Sepreme Court, requiring the Applicable to take action in a competent Court within 14 days of the date of the Order, the 15th December, ran as from the 3rd ultime, in accordance with the Rules of the Court, the intervious days being Court bolidays. To this he made no reply. I also saked him to hasten the despatch of the applications to the Registrar, so that the Applicable would have ample time to take legal action, should this become necessary.

"5. When, however, I applied next day, the 7th

"5. When, however, I applied next day, the 7th althon, for a further extension of the visiting passes, which had been issued to the Applicants on the 26th December, and extended to that date, I was automished to learn that the Immigration Officer retused to extend them, on the ground that the Order of the Court, which was expressed to run until further order, expired that

day.

"6. I protested energetically against this arbitrary refusal, pointing out that the applications, which had only been despatched the day before owing to the diletory action of Mr Cousins, could not have yet been received by the Registrar, by whom they still had to be considered, that the Order of the Court still ran, and that the Applicants were under no immediate obligation to take legal action to enforce their claims. My protests, however, went subscaled.

My protests, however, went unheaded.

"7. The Order required that, upon the lodging with the Languagention Officer of the security demanded, the

Applicants were to be unconditionally released. Notwithstanding this, he had obliged them to take the above-mentioned visiting passes, and had allocated the sum of £40, out of the £100 security, as deposits thereon, of which £10 was, on the 5th altimo, retunded to Mr. Bhawam Dayal, when he was allowed by the Honourable the Minister to remain in Natal, on the strength of his education test.

"S. Section 31 of the Immigrants Restriction Act of 1903, as amended by Section 5 of the Act of 1905, provides that a person who has entered Natal upon a visiting pass, and who is found in the Province after the time allowed by such pass, as estanded, shall suffer foriesture of his deposit thereon. The Applicants were, therefore, iscand with the alternatives of having their visiting pass deposits forfested and of being obliged to institute costly legal proceedings for the recovery thereof, or of leaving the Province immediately if they

wished to save the deposits.

"9. Having in consideration the fact that they could not take legal action, as contemplated by the Order of the Court, in any Natal Court, upon their claims to enter the Transvaal, and that they could not approach the Transvaal Courts, notif their claims had been rejected by the Registrar, and their appeal against his decision disminsed, the Applicants left that it would be preferable for them to proceed at once to the Transvaal, where they could procure unimpeachable avidence in support of their claims, even at the risk of being arrested at Volksrust as prohibited immigrants. They accordingly left for the Transvaal on the night of the 7th ultimo, and I accompanied them, in order to facilitate their journey and appear on their behalf in the Transvaal, should necessity arms.

"TO. Upon arrival at Volksrust, the whole party were detained, and I asked that they should be brought before the Magistrate, but it was explained that the instructions of the Registrar must first be sought. A telegram was despatched to that official, stating the circumstances and that I was prepared to proceed to Pretoria with the Applicants, so as to submit further evidence to him. On the evening of the 8th, a raply came, instructing the police to prosecute the Applicants and their wives at once as probibited immigrants, unless they immediately returned to Natal, where they were wanted for contravention of the immigration laws of that Province. The latter statement was wholly incorrect, for Mr. Bhawant Dayal was not regarded as a prohibited immigrant in Natal, and the others had a right to be there during the pendency of the Order of the Court.

"II. Upon my request, and after I had narrated the circumstances of the case, the Magistrate granted a remand to Pretoria until the 16th. Later, I submitted further evidence to the Registrar, who agreed to a further remand until the 30th, but, before that date,

(219)

I was notified that the claims had been admitted and that the charge was being withdrawn. Registration confidences have since been lound to the Application bearing the nations of their wives. I would here remark that while the Transval author has been necepted the evidence produced by Mr. Blaward Dayal that his trie is in fact his trie, the same evidence tran hot accepted previously by the Netal Investoration Officer, and the indicators position arises that Mrs. Blawar Dayal, so long so she remains, is the Transval, is not from meteoration at the immigration officials, but that she in liable to arrest and summirily deportation should the accompany her husband to Man. Name .

"TR. 5 have the beneat to refer the Mesourable the Milister to the enclosed copies of correspondence with the Natal Immigration Officer, on the subject of the refered of the balance of the security ordered by the Court to be ledged with him, from which it will be seen that that officer has, upon a series of frevolous protents, clove his element to delay the reford, and threely theire the Applicants.

"13. The Applicants arrived at Durban on the send December, to a perfectly open and maccant manner. They claimed to be allowed to apply for registration makes the Transvani law, upon the feet that they true netwally resident in Johannesburg on the grat day of May, 1900. Assuming that the Government do not intend that the preventure of the law shall be tende a dead-letter and the rights semictred by it nullified by administrative notion, the Applicants should have been allewed to land on verting passes im-necknisty, and as a motter of voutine, to enable them to nemply with the law. These were, buwarer, sofesed, and the retuent, together with the careling reading of my telegram to the Registeur of the eath December, which seems to have led from to suppose that the Applicants' claims were other than they really ware, compalled them to seek the protection of the Court, whose order both sensor learnyration Officers of this Province attempted, its one way or another to evade. Eventuelly, the Applicatio were torced to present to the Transval, because of the Chief Emergration Officer's wilted distortion of the Order, and to suffer these very great inconventiones, awang to the enumeral proceedings wantedly immediad against these by the Registers, whilst their elects were tunegrised, they had the utmost difficulty in obtaining the foture of short security.

" 14. Almost the entire expense to which they have trees put, in order to make good their claims or very metrole process, as everwhelming evidence was precurable and substitud-has clearly arrives, not owing to my fault of these own, but solely because of the mdifference, excelenment, and apprecion policy of the departmental officials. The Applicants, who are highly temperature persons, and herews personally to the Moneurable Mr. Systi Air Smars, the Law Montes of the Government of Sudia (who has least approach at what has transpared), look marks approach at the wholly edeboved personated that they and their were have stand, and on their bould I sek that the Government may be pleased to re-imbures them in the following amounts, vis.:—Logal expenses, £51 fo. 46, bravelling amounts which, but for these presentings, would not otherwise here exists, £23; is interest on the case of Life (being the nucleus of or costumely ledged, ites Lon, deposited on the craiting incess), from the sinh December to the 19th instant, but the balance of the strainty was refunded.

" " pg. 2 am sware that the injected parties have probably no legal claim agrees the Government, but, if the facts set forth above are true-and as eli of them been inspected within my own experience, I am to a printeen to vessels for their substantial accuracy—it is respectfully submitted that their classe is ever stronger then a purely legal alarm, by remon of the farther fact.

in which the officials dealing with the matter treated it, is id violent conflict with the emphasic decignitions made this repeated by the M nifters, that h is not the intention of the desire of the Dovernment to piece any impediment in the way of those British Industry who have residential rights in any piec of the Union."

The Question of Visiting Passes

ld connection with the matter referred to under the above handing in our last foods, the Chairman of the British Indian Assurlation rapidel, to the Secretary for the Interior on the 4th Indian, as follows:

14 I have the honour to acknowledge the secespt of Four letter of the 24th chimo regarding the procelopted at the Parts in respect of those British Endiane who come from India and who have remiential rights in the Transvani.

"In the Defible opinion of my Alsociation, the doply of highly obsatisfuladely, for it lightens the real

state of things obtaining at the Ports.

"Your letters from to miggest than Indian publisher for the first from India with unsupported claims for the Transval and that such persons are delaited on board pending investigation by the Registrar 1/ persons having assupported claims flow in the habit of conting in any minibers, and if they were alleved to receive within the borders of the Union though under determinative Association world have no cause for complaint, but it the experience of any Association that Indiana with unsupprivate claims do not, as a fulle, come, and that those who do come are not detained, but sent away by the bessels that bring those.

"In the case of the brothers Dayal, their circumsers, as the Honourshile the Minister to aware, fully supported, yet the boys small basic beets seen away, had not the Suprisine Cours Intervented. When the had not the Septemb Cours Intervented. When fire Association subquite at that the relief which the Depresso Cours grants should be selected as such applicants without their lieving to call in its taken-

Termon.

"To explain its position better, it is perhaps secondly for my Association to not sorth the classes of persons who have Transvand claims.

"Those indicate who are registered under the Astatic

Act and hold registration destributes form one class. These are able to produce documents to prove their right of residence in the Transvall.

right of sevidence in the Tradevasi.

These Indians who are not yet registered but the lare a right to be registered form the other class. These cannot always have documentary proof, and never such so could be effectively checked by the Port Imagentian Officers; for a angiesty of these can support their christs only by producing evidence of witnesses in the Transvasi. Such was the case with the brothest Huyet. Their title to registration was beared on the fact that they were in the Transvasi on the gest May, 1900. My Association suggests that it was not possible to firms to prove their claim, solous they were embled to bifus forward evidence that was swallable eater in South Africa. It is for such persons available only in South Africa. It is for such persons than my Association socks protection, which has been about and verationally decided birtherto by the Immigration/Officers at the Port, and my Association trasts than the relief requested will be granted."

We regret to fourth (says this Capes Phase, thus the Right From. Absolute Frechet to nessewhat computely indisposed and, under auctival adrice, se not likely to be able to attend to be Ministernal or Parkin messany duties for some weeks. Managing Sir David do Vilham Grand will take the work of the Minister of the Peterles, and Sir Thomas Wate will look and the portfolio of Lands. Should Mr. Fracher's healthrate parall line to some to Parkingson of the leasthman of Bill. charge of the Lambyras on Ball.

From the Editor's Chair

\$0000000000000000000000000000000000

STILL THE DAYAL CASE

This tast involves tuch principles that it is still editing the attention of the British Indian Association as also Mr. Perial's. We gave further correspondence between the fewociation and the Government in our limit force. We reproduce this feech the reply to the British Indian Association to the last letter from the Government, and Mr. Polak's letter requesting that the experience incurred by the brothers Dayal, through the frigh-handed and imaginteesly arritating across of the landigration Officer might be refunded by the Government.

one expenses incorrect by the brothers Dayal, through the high-handed and thoughtlessly revisiting action of the Immigration Officer ringht be refunded by the Grystemens.

The letter of the Association matchally doals with the general question arising from the case. It is clear that either the Departmen, of the Interior has been alleithrated, and therefore illustred, by the officers under it, or that the Minister has branch chosen deliberately to mise-state the position. Without turn-peachable evidence to the country, we can but reject the become proposition. And we have known officers, better more interiorecentic facts, where withing or motoscitosisty, to their superiors. The officers are for more interiorecented in doing so than the Minister in mise-stating a position. The request of the Association is precise, and watch in the clearest terms. They want that those who have Transval legits and come to Manal or the Cape front India may be permitted to lead under stem and make their application for registration, which they can be lead to the cape and the to the cape in of from a place in South Africa. The Minister has forgled the train by stating that the officers have instructions in other in short the cape and watched on other, all those passengers having unsupported elaims to go to the Transvani, until such clauses are admitted by the Registrar. In this connection over activity is attended claimants to submit their case." The facts, however, are, as Mr. Polak has peroved conclusively, that (1) themmatis are dot detained on board, but they are sent away by the steamer they are lift; (2) these, steamers, as a rule, do has stop if the hardward to be to the Protects by policy in the hardward than tory-night hours, (3) the families of the protect of the hardward of the registrar in each case, they are claimed in the way we their proving or prosections they are considered; (6) this officer is the Transgration Officer, when it is application, the Registrar those what the armount of the hardward of the transfer the t

Mr Point's claim for a refund is no tell strong.
The Print's Claim for a refund is no tell strong.
The Print's Claim for a refund is no tell strong the have
above described. They had the additional difficulty
in the one y tell accompanie to by their wives, one by
the safe as a bar y in terms, nort that the latter, too.

had to be full sharers in the stoutles of their bushands.
If the Covernment recognite the stains, it will be a graculal not and an extract of their feeling to read fairly those the have residential rigins in Bouth Africa-

A PUBLIC EXAMPLE

A public Example

A question was rated that the electron of the Goldale to represent the non-official members of the Bombay Logislative Council in the Vicercial Council was invalid, as he was an "official" deserted to the Public Services Commission. Mr Goldale has we understand, set the matter at rest, in character and fashion, by declining to accept the remuneration to which he would have been entitled. Such things are expected from such a man, whose whole life has been one of self-abregation in the service of the public wood on or congratulate him upon what he would be succeed, regard as a perfectly dishiral act, but we encerely congratulate the lifetherland upon the possession of so rere-minded a son. Whilst it is from that an incident of this perfecular character could not occur in South Africa, where members of commissions are statutorily exempted from the disabilities otherwise attaching to the receipt of remuneration for their services in that expectly, M. Goldale's example is one that might well be followed even in this self-governing Domission, where, on the contrary, such instances of public morality have been, at least of late years, practically non-existent. practically non-extent.

A Narrow Escape

Out Editor, Mr. Polik, while recursing from the Settlement on Thursday of his week, narrowly sucapod drowning, in the same place where Mr. Kotton, two day previous, had such a fortunate escape from Same, In the course of a letter to Mr. Gandhi, Mr. Point

describes his esperience as follows to

describes his especience as follows been all the first, and it was pouring with rain. At the bottom of our bill, the water was thigh-deep, and it was raining hand all the bitto, which it was so gusty that it was easier to go on without anisating the impossible. I did not feel very annious about the station sprain, as it never commend to use that the fibriest would have swollen very states from the morning, which it was only inner-deep. I thought that, at the worst, it would not be more than weightigh, and as I was already wet almost as I he, this thought did not trouble are very much, you may notuce my anixoment when I arrived at the spruit and picture my ambzement when I arrived at the spruit and found that the bollow was filled with water as lar as the picture my amixement when I arrived at the spruit and found that the bollow was filled with water as lar as the eye could reach. It was just like a big take. Even then I thought that it would be possible to go through it without getting a bad ducking, and, loaded though I was with the portfolio and with a sopping waterproof and umbrella. I started to wade in up to the waint, but I found that the water was getting deeper, and that, in the middle, the stream was rushing along at a mariling rate. I accordingly went back with the idea of recombittening and finding some possible means of getting across at another spot. I was most anxious to get to the station so as not to miss the train, as, it I lost it. I thought it would have been impossible for me to send any message to Mrs. Polak, who, I knew, would be worrying if I did not turn up. Urged on by this thought, I made another attempt to cross in the same place, and waded in still further, but found that, as I got neares the tometh, the water got deeper and deeper, and my portfolio was in danger of getting swamped, so, when I had gone in up to my armpits, I started to go back, with had come along from the direction of the station who had come along from the direction of the station of the direction, except a thirt, and marked to work the own that do not be the station of the town that a look of the top. The theterpoin took on the course, except a thirt, and marked to work the station of the found that a look of the top. The theterpoin took on the course, except a thirt, and marked to work the

I thought at the time that he did this from sheer enjoyment of the thing, and when he arrived at my side of the lagoon I told him that I was very anxious to get to the station, and asked him if it were possible to wade to the other side. He replied that it could be done, but that the water would reach up to the mech. This confirmed my impression that he had swim for the amusement of the thing, and, as I was already so wet, I thought that it did not much matter if I got a be watter I therefore decided to accept his help to get to the other side, thirking that even acck-deep it would be possible to cross safely. I, accordingly, gave him my portfolio to carry, and he took hold of my arm and we commenced our journey. But we had not gone far when I lound myself swept off my i-et by the force of the current, and, in clutching the native, I made him drop the portfolio, which was swiftly washed away. The current was twisting ine round, and I was much impeded, first by my glasses, which, smeared over with water, blinded me, and by the sodden waterproof, into a reat in which I kept getting one of my feet, and my water-logged shoes and gutters. And I had instructswely kept hold of my umbrella, which became filled with water and dragged me down. Finally I was swept right back and practically under water, when the native gripped hold of a palm tree as we were being carried rapidly along, and I grasped it too. The current was so strong that I was twisted right round the tree, as I had only one hand free, and it took all my strength to twist my-self back again and hold on tight. I then usked the native to try to find the portions, which, fortunately, had caught in some rushes, and he brought it back to me with its contents sodden. Then, with a few vigorous plunges he managed to get me to the bank. Even then, was not at the end of my troubles, for twice I nearly fell back into the water, so the bank was so slippery and my things were hanging very heavy on me, there being pounds of water in the pockets of the waterproof. However, I managed at last to scramble up, and was able to express my gratitude in a more or less coherent manner. The native's remarks had undoubtedly induced me to make the foolbardy attempt, but, having once got into the mess, I am sure that it would have been extremely difficult to get out of it but for the help that he gave me. He did not seem to be aware of the part that he had taken in the matter, and I felt it very difficult to make him understand, so I amptied my pocket into his hand-it was only a matter of five shillings—as a slight expression of my feelings and he seemed very grateful, but not so much so as I was. But I felt borribly mean at the idea of remunerating hate in this mercenary fashion,"

"Keeping up a Position"

"There is no getting away from the fact that the main and the intolerable barden on the English middle-class is that which is necessitated by 'keeping up a position,'" says the Oxford and Cambridge Review. "This expenditure is imperatively demanded by our existing social system; but that social system is so unemampled in the world's history, so monstrone in itself, and so flagrantly opposed to economic possibilities that—though we recognise it so a pre-eminently solid fact—we cannot regard it with patience, and are quite certain that it has not 'come to stay.'

"The medical man, the solicitor, the man in a moderate way in the City, the young architect, the writer of books or articles, the ordinary civil engineer, the average decent tradesman—all those, and a host of others, are compelled, for purely social reasons, to live in a style and at a rate which their means simply do not justify, and in which style and at which rate they would not so much as dream of living, were they inhabitants of any other European country."

Mr. Gokhale's Congress Speech

(Continued)

There is no question that the Europea dominated by the fear that the peop de of lecha may gradually swamp South Africa and turn that country into another India. The position of the Reropesa there is already difficult. He is surrounded by a large proportion of the indigenous population and somehow there is a lesing, a vague feeling, on both eader that things are drifting sowards a conflict although they may not end in a conflict. But the average European naturally does not want to have the position complicated by the introduction of another race. At present the number of Indians ts 150,000 against 14 millions of Europeans. The European feels that there are three hundred millions of people in India and that it only a few millions go there, it would become difficult for the European to maintain his pontion in that colony. The fear as unjustified because there is no desire on the part of Indians to emigrate there. There is no career for educated men and they are subjected to the atmost indignity possible. People have mostly been taken forcibly from here and the population has gone on increasing. Now that the indenture system has stopped, the number of people is bound to defindle till at last it desappears. There is no desire on our part to flood that country. The community there, however, is suspected by the European community of harbouring a design to import from India Indians in large numbers so as to aware that country and occupy everything that is worth occupying for Indians themselves. Our competition there have, of course, no such design, but Mr. Gandle and those associated with him say that as long as the four dominates the European mind, so long there is no chance of other grievances being red and those grisvances are far more intolerable then even these grevances of restriction on immigration. What matters to the Europeans is not what we do here. They do not care what you do to this country. They do not ask you for any guarantee. They care only for any agetation that may be started there. If there is agitation in that country by the Indian community on the subject of imaggration, then, of course, their feer becomes intensified. If there is no such aptation there by the Indian community, that fear is alleyed. When Mr. Gandhi and I speak of recognising that the European mind in South Almea will have to be assured that the country will not be swamped by Indians before relief in the most pressing directions can come, we only state a fact that is obvious to everyone in South Africa. Mr. Gandhi and others think that, having effected so much in regard to immigration, it may be left aside, and that later on, when India supports our countrysten there better, and if Indiana come to govern their own country, the question may be re-opened, but for the moment, Mr. Gandhi is content to leave it at that,

What course we, in India, may follow does not enter into the calculation at all, but the Indians in South Africa are surely entitled to chose the order in which they will agitate for the redress of their greenaces, and the main consideration which most influence them is naturally which grievaness are most pressure and in regard to which of them early relief is practicable. We, in Congress, take up some pressing questions and put these forward prosumently, leaving the less soute ones in the background without secrificing or serrendering any one of the rights. From that point of view, Mr. Gandhi and his colleagues want now to keep the question of immigration in the background, just as they do, at present, those of admission to public earwice, or participation in public life, or even the franchisa I myself, however, informed the Government of South Airica that these questions are bound to be taleed in future by the Indian community at education spreads

(225)

among them. But there are many more pressing gravances urgently demanding redress. It you will consider what they are, you will yourselves see that it is not possible for a small harrasted community to fight not possible for a small married to the suffering such incolorable wrongs.

(To be (ontented)

The Rev. Kollollial

The Rev. Drawton Keilpillai, B. A., of the Syden-last Training College, but last week for a brief holi-day in India. There was a reception, held on the eva-of his departure, to with him bon voyage. Many of our readers will be glad to know more about Mr. Koil-pillai. We, therefore, take the following from a sketch handler transland to be by Mr. Reatheres Mahamite. kurdly supplied to as by Mr. Beethasee Maharaj :-

Having known the subject of this sketch personally mace his arrival in this Province, and naving been inti-metely connected with him for the same period, I can truly say that to study his life is a sure method of becoming good. If he has not been able to destle his countryuses, it is because by nature he is quiet, and the bustle of life is positively distasticful to him.

on the eard September 1880, at Rammad, a city famous for its close promutty to Ramewaram a place of Hindre pitrimage in Southern fodia. His father was a teacher in the S. P. G. Mission High School, Rammad, for a considerable time, and afterwards promoted to the Headmastership of the S. P. G. Seminary at Sameparam within ten miles of Tutycorin, the nearest Indian post to Colombo. This Seminary tree foundation Drawton Kollpillat was born of Christian parents, Indean port to Colombo. This Seminary was founded by the late Dr. G. W. Pope as a training ground for teachers and caterbists. On attaining the age of 13 years, he was confirmed and sent to Palamcottah, the Headquarters of the C. M. S. in Southern India, where he received his High School education. After 3 years study he passed his Matriculation examination, being then 17 years old. During the vacation, which he spent at home, his father became suddenly ill, and the doctor gave up all hope of his recovery. The boy was called to receive the purting message from his dying tather. He stood trembling beside his bedstead waiting those last words which came at last in faltering tones, "Promise me, my son, that you will in your life enter the ministry and serve God whom I have served these last 36 years. Promine me, so that I may die in peace." He had already observed his son's inclination and tasts for the work, but these were his first and last words to him on the subject. Dravium could not refuse that request, made at so solems a reoment, a request, anoreover, concerning the work to which he felt drawn. He assented. He turned and charged his sidest brother and brother tales that they should pave the way for it, as he was then too young. A since passed over the dying man's lace and he beauthed his last. Eighteen months later witnessed the possing away of the lad's dearly-loved mother, and he was now left to the care of his brother, who sent him to the C. M. S. College at Tinnevelly to receive his second-grade College education. He rememod there two years, during which time it was his delight as Sunday came round to organise a party of schulars to go out to the neighbouring villages proaching to non-Christians, and an extended evangelastic tour

was erranged during the boliday

He successfully passed his First-in Arts exam. After
which his brother was unable to support him. It seemed he could not further prosecute his studies, when he sat for the S. P. C. K. compet tive examination gaining, to he joy, a scholarship, which provided him with the cost of education and hourding for two years of the-Rt. A. course. He took natural ectence as his special asbject. In 1903 he sook his B.A. degree with honours. Whilst contemplating steps that would eventual."

ly prepare him for the great work he was pledged to undertake, a call came from beyond the Indian Oce for teachers at S. Aidan's Indian College, to which be responded, young as he was. He arrived on the syth-June, 1904, and was welcomed by many prominent Indiana. The Rev. Canon Smith, the then Superintendent of Indian Mismons, allotted Mr Koslpillar the post of assistant master under the Principal Mr (now Rev.) Thomas Hammond Strong, of the S. Aidan's Diocesan (now Provincial) Transming College, which was opened on 1 th April, 2004. He was also appointed Resor in the Church six months later he become a Cathechist. In his secular work he devoted all his time and energy to the uplifting of the younger generation. He trained the S. Aidan's Mission School teachers for the Government Teaching Certificate and his labour was not in vain. Many successes can be ascribed to the good training of Mr. Koilpillar.

In 1905, he was awarded First Prize in an Beery Competition on "Missionary Work at Home and Abroad," which was open to all European, Indian

and Native Sunday school teachers.

During an illness of the Principal he acted for about year as Principal of the College, performing his

duties in a capable manner.

The S. Aidan's Literary and Debating Society, of which he is an honorary life member now, was estabhahed by hum, and this body has had a great deal to do in the way of improving the teachers. Mr. Koil-p list also started classes in Tamil lor such as love to saru their own tongue, and good results are abundantly evident in this connection.

In July, 1905, his marriage to Mary Ehrabeth, the only daughter of Mr. George Thomas, of Estcourt, took place. After seven years happrocess, the deeply loved wife was taken beace, on 31st March, 1912, after a brief illness, leaving two daughters and one son to

mours her loss.

September e5th, 1910, witnessed his ordination as deacon, and his appointment as Assistant Curate of Christ Church, Sydenham. He also conducts the Tamil services at S. Aidan's. He is very broad-minded and bosours a man who holds to his convictions and follows what he believes to be right. He respects all religious, but firmly believes that Christianity will eventually be the Light of the World.

Literary and Debating Society

A well-attended moeting of Indians was held at the West End Bioscope Hall, Fox Street, Johannesborg, on Sunday last, for the purpose of forming an Indian Literary and Debating Society. Mr. J. Royeppeop presided and shortly explained the benefits to be derived from such an institution. After other expressions of opinton, all landatory of the project, the Society was duly formed under the name of "The Johannesburg Indian Literary and Debating Security". The Johannesburg Indian Literary and Debating Security. Society." The following were elected officials:pen; Vice-Presidents: Messra. C. K. T. Naidoo, J. E. Tavaris, D. Ernest, Habib Motas and J. P. Patol; Hon. Secretary: Mr. P. K. Desai; Treasurer: Mr. Bhikabhai Patel; Committee: Messra. K. J. Tavaris, R. M. Sodha, T. S. Vassen, D. Kalanjee, Sharloodoen, P. K. Naidoo, John S. Andrews, D. S. Morgan, M. A. Andrews, Dalpath Bhai, J. F. Marrian, S. B. Medh, N. Ramjee, D. N. Naidoo, P. D. Joseph, R. S. C. Pillay, N. Goolabhri, A. D. Williams.

The objects of the Society were deslared to be :-(a) to initiate debates on subjects approved by the Committee; (b) to invite lectures, speeches, addresses on subjects of interest to the Society, (c) to advance the cause of education in the community; (d) to engender and develop the spirit of devotion and duty to the Motherland; (a) to promote the spurit of fraterary in the members of the community.

News in Brief

Rauter's correspondent in Constantinople telegraphs that Mr. Hoosen Dawood, son of Mr. Haged Lawad Mahomad, of Darban, who went to Turkey to connection with the Red Crescent movement, has been guitting the wounded in Constantinople. He has interflewed the Grand Vizior and other members of the Cabinet, and leaves to-day (March 6th) on his return to South Africa.

Mr. Hajor Dawad Mahomed returned on Saturday tast by the s.c. Salamus from his extended tour through East Africa, Egypt, Arabia, Turkey, and India. The steamer anchored in the stream at 6 p.m., when a deputation of leading Indian merchants proceeded to the boat in a steam launch to receive him within half an-hour be landed at the jetty, and was outhusiastically cheered by a crowd of bundreds of ledists. After shaking hands with those present, a procession of carriages and special trauscars took the party to his residence at Copgella, where a tex party was held in his gardens. On Sunday he was given a public reception at Mahomed Abad's Hall, Grey Street, at a 30 p.m., when hundreds of Indians of all clauses and professions crowded the specious hall to great the honoured guest. Mr. E. M. Paruk presided over the meeting. Complimentary speeches were made by Messra. Abdul Karim, Abdul Cadır, Parson Rustomice, Omar H. A. Jhaveri, M. C. Angliu, Tipnia, Potran Mahomed, and others, welcoming back Mr. Hajee Dawad among them, and hoping that he would serve the community with the same vigour as in the past. Means, Polak and Paul also eddressed the gathering in English. Mr Hajor Dawad, to that king the community for the bonour done him, related his experience in the countries included in his

Before resuming his seat, Mr. Hajos Dawad assured his countrymen that he would throw in his lot again with them, and would do all he could to assist the removal of the several grievances under which the commonly was labouring. He heard with intense regret the harshness of the administration of the immigration. Act at the Point, and the difficultus—may, the injustice—of the authorities in keeping the minor sons away from their parents, wives from their husbands, and the domiciled pass-holders from their adopted land. Feeling in India was getting stronger on the recont developments in these matters, especially when these people returned there to tell their tale. He was much pained to hear that not one of the 80 passengers, except himself, was yet allowed to land, though the Selemii had been in the harbour nearly se hours. He assured the meeting that he would soon move in the matter.

The Maritzberg government of the Natel Mercury, writing on Monday week, said: Two representatives of the bond branch of the African Political Organization, the secretary (Mr. Adolphe) and Mr. Walthew, addressed a meeting at the Socialists' Hall hist right, when they explained the origin and alms of their organization and the grievances of the coloured and black population of South Africa. In the A. P. O there was no colour bar, and the Society was called into existence by the unjust treatment of the coloured people by the whites. This was the gist of Mr. Adolphe's address, and he pointed out that the Government contracts, while the Trades Union associated with the Labour Party had organized a beyont of the coloured men in the Transfell. The organization had so, one members and the similar was rapidly increasing in consequence of soloured projection on the part of the whites despite to the coloured men the right to live and the right to work. He said that in a land of planty they were reduced as switched powerly. The soloured people were a milkly mobile and the fact that they had have count incurred without a member proved it, but they did not missed in

be wild any longer. They were resolved to theread their rights as free men. During the department it may be their people were driven to perconnects standed through hardship they sedered through tenentplayment and inability to obtain tood for their department and inability to obtain tood for their department with Walthew gave instances of united freedom to the people in the matter of maveling for the on the milway. It was his tafford some who were opposite for their him.

Comm Colonies and Protectorates, so their report restall sometime ago, recommended that an officer of the Government of India, acquainted with the business of emigration, should be periodically deputed to e.e. the several colonies which receive Indian emigrants is pursuance of this recommendation it has now been amounced that two such officers will shortly be visiting the West Indies and British Guiana. At the instance of the Secretary of State for the Colonies an officer of the Insulgration Department in Georgiative, British Orlans, will also proceed to the Emigration Colories at Calcutta for two yours, during which time he will be afforded the opportunity of acquainting binness with the details of recruiting there

The writer of "Echoes of the Week" in the Name Advertiser again allusies to the treatment of indicatoral Indians in the following paragraph and are gind on see that the question of the numbers of indicate in Natal has elicited an expression of optimin from a correspondent of this paper, who, is a remost awas referred to the interdent of the man who stand from he would rether "do five years' imparamentate the return to his employment." I can usesse the opinion that letter that this case is by no means as uncommon one I have saysolf hand Indians arguest the opinion that they would eather died than go beek. But h records are no common that the police court separters now actions wake both of them, because, of causes they are not inside their way to the police court have previously made their tornal complaint to the Protector of Indians, who inventably reports their obseplaints as "birrholous," and orders them beek to work. The Indians have come to easies that their case is hopolous, and that they have no friends, and to they prefer prison. If any ladies organisation is elicated that a triatverthy man be appointed to attend the Court and which the cases, which would then be inquised into, I can only repeat what I have so offer said in these columns, that while many Indians are miguationably lasy, tills and worthern, there may be soone among them who are suffering bitter injusting, and these are the cases which should he elegied ext. It could be wrong to no wand that the policy of the authentian dealing with Indians is fermed with a view to drive them away from the country, because the victure of the prevailing system are all indicatoral ladients of the prevailing system are all indicatoral ladients, who, if they are impressioned for a term of years have still to complete their fod setures when they come have still to complete their fod setures when they come but.

In a letter to the Daily Despetch (Manchester), projecting against the use of the torm "foculation" as applied to Industs, Mr. A. N. Cumming, Secretary of the Indian Cotton Burms, mys. "Runfler countries of this improper attitude are to be found in the ingulation of the Dominions and ding Indians from their properties countries, and, to quote a special example, so that drastic regulations about Indians countries the Union of South Africa. Do the men who assume the united dostre to drive the Indian respire the model and the properties and the properties of the prop

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

3504 88 A.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૫ ગી માર્ચ, ૧૯૧૩.

M. 88.

व्यथिपातनी नोंध

ам этомориальной розгологования попроводи

incomplicate analysis is an unique transportation and

व्यथाशा अतिनीधि के व्यक्षार कृतवा नीकव्या छ तेमके वांशक वर्षे करेबी केटबीक कृतिवादना सिनार

વર્શ્યક વર્ચન કહેક અમને આપ્યા છે. તેના ખુલાસા તેમણે ફરિઆદ કરનારની

પાસે તા કર્યો છે પણ બીજ પણ તેવીજ કરિયાદ કરે એવે! સંભવ છે તેથી તેમને અને તેટલા સંતિષ પ્રમાડવા ખાતર ભાગે અહીં તે ફરિયાદાના રહીયા આપવાના પ્રયત્ન કરીએ **છીએ. એક દેરિયાદ એવી છે કે** પાનાં એપઝાં કરી અમે વાંચનારની પાસેથી કેટલું ક વાંચવાનું લઇ લીધું. આ વિષયે ખામે ખાતાઉ લંખી સામા છીએ કે વાંચવાનું ઘણે ભાગે કંઈજ નથી દેવામાં આવ્યું. જે પાનાં ઓછાં થયાં છે તેમાં વક કરીને જાહેર ખબરા આવતી. તે શિવાય પાનાં એાછાં **વર્ષા છે ખરાં પણ વાંચવાનું તા તેટલુજ આપવા તજવીજ** રાખીએ ખીએ. ટાઇપની ગાલસીથી તે કેટલાંક મચાળાં કહાડી નાખી અમે જગા મચાવી છે. વળી કેટલાંક લખાસ જગ્યા રાકવાને ખાતરજ નકામાં લાંબાં થતાં. એ હવે લગ ભય તદન ગયું છે. લખાણા નર્ધા મલાઇ રૂપે વ્યાપના અને સદાય મચીએ છીએ. અને એ પ્રવાસમાં અમે કૃતે થયા છીએ કે કેમ તે વાંચનારે તપાસવાનું છે. અમે એટલ ખાત્રીપુરવક કહીએ છીએ કે પ્ર. એક. તે સાર શખાસા તપ भार करवाओं कोटहा। बागत प्रश्वे करता तेना करतां काव વધારે અન્ય છે. વિષયાની મુંટણી કરવામાં પછ વધારે भाश्यक्षेत्र राह्मकेबा रहे छे. भीक्ष वृश्चिमाह को छे है काने હીંદ્રસ્તાનના ખુભર દર અઠવાડીએ નથી આપતા. આ વાત ખરાખર છે. એ ખબર સુંટવાનું ધારસ હાલ બદલ્કું છે नेम ते। हेपर उपहे वांयनार पश्च लोई सहरी. तेथी अभारी પાસે હમેશાં પ્રવાળ અંદાળ નથી હાતા. જ્યારે દેશની હવાલ આવે છે ત્યારેજ અમે અરાખર દેવાલ ખાળી શા/ોએ **છીએ.** ≠ળી જ્યારે બીજી બાબતા પણ વાંચતારતે ફાયતી હેમ ને તરત ભાષના લાયક હેાય સારે તે પ્રયમ આપીએ **છીએ. એક અ**ઠવાડીમું પડી રહેવાથી હીંદની ખળર અની **થતી તથી. ંગમે વેપારતા ભાવ ક્લાડી નાપ્યા છે અને** નાદારીની નાેટીસા ક્રદાહી છે. આ જે વસ્તુ બહુ વિચાર પ્રશ્વક અહાડી છે. નાકારીની તેતારીસ પ્રસાજ ચેડા પરાકૃતે **પ્રમાની હતી એ અંગ્રે એઇ શક્યા.** અમારે તે નખાતી સારે पद्मा पराक्ष क्रहेता है 'तेल' शुं आप है।य हैं मध्यरभाव पद्म ભષાને સમના નક્ષેતા. છાપાના હેતુ ત્યારે ઉભી પાલરીએ ચઠવા તે અમું એ હમેશાં લાંચવા લાયક બને તા કીક એમ ખાગે ધારકાં સારે એ અને ખાનર કહાદવાના નિશ્વય કર્યો. કેટલાક એવી કરીવ્યાદ કરી કે તેમને બામાં નિયમસર નદાનાં यणतां. - आ व्यावतेर्मा अभे दररे वांचनारने आवी આપીએ કોએ કે દરરેક નામ પર**ાતિમાં ઉ**પર લખાયા પછી મેળવાય છે. એટલે જો કાર ઘરાકને અપાં ન મલે યા મેડુ મળે તો તેલું પ્રથમ તપાસ તા પેલ્યુમાં કરવી જોઈએ. અમને તા જરૂર લખવું. લખનારના અમે આતારી લઇશું તે વિશેષ સાવચેતી શખશું. છેવામાં જેએ અમાર્ચ પ્રતિનીધિ આગળ ફરિયાદા કરી તેના અમે આતાર માનીએ છે એ. ફરિઆદ કરનારને અમે 'ઇડીઅન એાપીની અન' ફા હિતેચ્યુ સમજૂએ છોએ. તે હવે પછી પણ જે કાઈ ગમને ફરિયાદ પહેલાડ્સ તેની ઉપર અમારાથી બનદાં આને દર્કશું તે લખનારના અમે આતાર માનશું.

ભાષણે ભાષણા ભગાવ હમેશાં કરીએ કરિએ. તે કરતાં ભાષણા ગુણતુંજ ક્ષન આવે છે **ભાષણી ભેજા** તે તે કુદરતી છે. પરીસ્થાય એ ભાવે છે કે ભાષણી એમો તરક

ખાપસું ખાન ભાષતા નથી. એમ કરવાથી ખાયસું પાછળ રહેવાના સંભવ છે. ' મરક્ષ્યુરી ' માં આપણે વિષે એક ક્રેપ્ય છે તે ઉપરથી આ ટીકા કરવાનું ગત્યું છે. ન્યુ શ્રીસાંડ નામની મનવાર હાલ ડરભનના ખાડામાં છે. તે ખતવારે જેવાની આમને છુટ મળી. એક 'મરક્યુરી 'ના પ્રભારપત્રિ હાએ છે કે તેમાં સે'કડા હોંદી પહેરંચ્યા હતા. કેટલાક તે! કીક પેખાક પહેરીને આવેલા. પણ મણા હીંદી પણીજ મંદી હાલતમાં મહેલા. વળા ભારતાના પણ વિચાર કર્યા વિના પ્રસી જતા હતા. તેમા નર્યા લાં હાથ અડકાડી સ્ટીમરના સામાન પદ્મ બગાડતા હતા. ક્રેપ્પક એવી સુચના કરે છે કે હીંદાનેં લાફ ખાસ દિવસ નીમના જોઇતા હતા. ' લસલ્યુંથા કુરસંધ મારતા હીંદીએાની પડે બે ગારાને ઉપલું માટે એવી કરાહી સ્થિતિમાં ગારાને મુકવા નહેતા જોકતા ' એમ કહીં શખક પાતાની ટીકા બધ કરે છે. આમાં તેણે કેટલુંક વધારે પડતું લખ્યું છે એમાં નવાઈ નથી. આપણા भाराड अपर टीक्स करी छे के तेन क्षेत्र अतावे छे. अस्वत માં બહે ગધ હાય પણ સાધારણ રિતે તેમાં દોષ નથી ગુલાતા. પણ ગારાઓ દારની બલ્માથી જેટલી વાસ મારે **એ** તેટલી વાસ હીંદી કદી ખારતા નથી. આમ વધારે પડતી શકાને આપણે એાળખી શકાએ છીએ. હતાં જે આપણને સમજવા જેવી છે તેમાંથી તાન પણ લઇ શકીએ. આપણે भूषः नधी रहेता, भाषके स्थान नथी विधारता ने केस પરમાં વસ્તીએ તેમજ મહેલ સરખી ઉમદા સ્ટીયરામાં પણ વરતીએ છીએ એ ખેલી દીકા નહીં મહાય. દવે માના ઉપાય શા દ જે અસુધા હતા તે તે અમારી ટીકા વસ્ત્રવા ના નથી, વર્ચિ તા દસી કહાડે. સુધા હીંદી અસુધાના પ્રસંગમાં ધાડી રિતે નથી આવતા, સાંજ દરદ છે. રામના અને સુપાતે પાતાના અજસમના તે અસુપાસાઇને સમજવના તે સુધક બનાવના પ્રથમુંજ જોઈએ. એવા અવ કાર આવે તહીં નાં સુધી આપના અના પ્રવાસો ફેરક્ટ જના ना थे. भारा भारती भेग ते हूं अभवां के हूं आध

સાનો ! મને તે હોંદીની એંબને મારી ન સમબું તો હું હીંદી શાનો! આવે કોંદી આવેલા એ સ્વદેશાંભિમાનનું મહેલું ને છેલ્લું પ્રમરીયું છે. એ હોય તો આપણમાં ક્રિયકતા વધારક મંડવા સ્થપાય કે જેના ધંધા માત્ર એંબ કામ કરવાના હોય. તેમાં તેઓ એટલા મશામુલ રહે કે પેર પેર અહીં સાંવા આપ, માર પચ્ચુ પ્યાય, પોતાની ક્રાણી પોતાના આપને સંભળાવે તે તેને સલક રહેવાને વિનવે. આ સુધાના એ તો એક એંબ છે. બીજી આપણી એંબો કેસી છે. તે દરરેકને સુધારવા કમર કસી વીર હીંદી નોકલ લારે ઉદય થાય. નથી પવાનો સપલાથી, નથી થવાને સરકારની સામેની લાતથી. આપણાં દરદા તો આપણે મામેને સ્થાયને મામેને સામેની લાતથી. આપણાં દરદા તો આપણે મામેને સ્થાયને સરકારની સામેની લાતથી. આપણાં દરદા તો આપણે મામેને સ્થાયને સરકારની સામેની લાતથી.

મેક હોંદી છાપામાં એક શેખકે પ્રભાને સખત આપટ મારી છે. તે કહે છે કે દક્ષિણ આફીકા ક્યારેક્ટ કુંઘને ના ગારા આપણાથી અલહછેટ શું હશે કે રાખે છે તેથી આપણે ગુસ્સે શક્સે છીએ ને તેની સામે દિલગાલ કરી

🖹 છીએ. પણ દક્ષિણ હોંદુસ્તાનમાં મેટા માલુસા મણાય છે તે પંચય (એટલે અંગી) લોકાની છીટ રાખે છે એનું શું ! આ તાના ગેરબ્યાજબી છે એમ મણી આપણે ક્કાડી **बा**क्ता नथी. **पश्**मि वणत भाराम्मे। पश्च तेवर मारीप **માન્તા એવામાં આવે છે. એદ પાડવા એસીએ તેા ગારાઓ** ની આપણા તરફની વરતભૂકમાં ને અંગીઓ તરફની કેટલાક હીંદીની વસ્તલ્લુકમાં મણા તફાવત છે ને સરખામણીમાં भक्तां ने।स माभक्षायी बतरहा. ने।सम्मा भाषकी हनेप हरे છે તે આપણે વિષે મત તિરદય કરે છે. પણ જે દ્રીદુઓ (ઉપરના ખાસપ તા માત્ર હીંદુ હીંદીનેજ લાગુ પડે છે) कांभीशी व्यवसाय के ते अंध तेने। हवेष नथी अरता : तेनी €પર નિરદયતા નથી બતાવતા, પણ ગ્યા કંઇ **ગ્યાપ**ણો વચાવ નથી. આપણે જેમાં એક્સરખા 😝 માગીએ છીએ तेने पेतलनी मेल मेला है। वित्त के है। ते क्राउपीक એકમાં. ખુધા હોંદુઓ સુધર સારે આપણે સુધર્યું એમ क्षेत्र होंदुओं बहेवानुं नथी. पत्न केवे व्या देव व्यव्यो ने भान्ये। से तेन्द्रे भाने क्षांक्री सदन करी ने पाने ते। तेभां थी भक्त वर्ष क्लेस्क.

विश्व नवस सेनाना भग ६५२ ६३७ सन्य ८३ ७ अने। विश्वार वाणा ६३ने शणे छ. विश्वार वाणा ६३ने शणे छ. विश्वा इश्वपना वेशा थाने छ ने नेता सेना ६५२ अ वात स्थारवां मां वाने छ

આ ખાબતની સભાઓ સ્થપાઈ છે. તે વિષે છોપાઓ ભરાયા સહે છે. ''તેવી લીગ' નામનું જેમી મંડળ થયું છે. નહેંદા સેનાને નીઆવવાનું ખરમ દહાડે દહાડે વધતું નામ છે. તેમાં કોઇજ હરકત નહીં એવું ભાળપણેથી ઇંગ્રેજી છેકરાંએ!તે સમજાવવામાં આવે છે. ઇંગ્રેજી ખલસીને વધાવી સેવામાં આવે છે. કેમ્સાનીએ! પાસેથી ખરમના દિસ્સા પણ માગવા માં આવે છે. આવા દિસ્સા ખાબત મર્ચા મમે આદ્વાડીએ યુનિયન પાસ્થામેંટમાં થઇ તેમાં થી. મેરીમેને બહુ કહ્યું

અને વિસારવા લાયક આપણ કરવું. તેલું માખ્યું જણાવ્યું કે યુરાપ તો મેલું શકે શરૂં છે; તેને તો લસ્કરનો મા લાગો છે. લસ્કરો વધારવાં એ એક જાતતું કેમ જાવે દરદજ હોય નહીં. આમ થવાથી ગરીબ મામુસા કમરાઈ મરે છે એક મી. મેરીમેનનું માનવું છે. તેથી તે સાહેબ જણાવે છે કે દરિષ્યું આદિકાએ આ વેલઅમાં ઉતરવું ન જોઇએ. પોતે ઇમેજ છે હતાં તેને નવાન સેના વપર બધાએલી ઇમેજબી માટાઈ નથી જોઇની. તે તે માને છે કે ઇમેજબી માટાઈનું કારણ તેની ફાજ નથી. જનરલ બાયાને તેમજ બધાને તેએ શીખામણ આપી કે ઇમેજબી નવાન સેનાની પહિતની સાથે દરિષ્યું આદિકાએ બીલકુલ સંબંધ ન રાખવા. દરિષ્યું આદિકામાં બોટીસ લસ્કર રહે છે તે પણ ન જોઇએ એમ મી. મેરીમેનનું માનવું છે.

જનરલ એકથા ખરેખરા ખેડુત છે એમાં શક તથા. તેમની પાસે હન્નરા એકર જ્યાન જનરલ **બાયાની** છે એ તા સહુ દેતાને માસમ છે. **મુચના** પણ એચી ખેડુત ન થવાય. નાતાલ માં એક માટી કમ્પની છે કે એની - જે

પાસે લાખો એકર જયીન છે છતાં તેમાંથી એક પણ **સાસ્**ય ખેડુત નથી. એ બધા ખેડુતામાંથી પક્સા પેદા કરવાવાળા છે. જનરલ એલ્યાના તેર ખવાસજ ખેડુતના જેવામાં આવે છે. તે પાતે પાતાની જમાત ઉપર કામ કરે છે. જમાનની भाहेती सरस धरावे छे जुड़ा जुड़ा भारती स्थितियी विध छे. थे। । बेटांना ते। करताह मध्यम छे, जेटमुक नहीं તેમના આપણામાં પણ ખેતીના મહીમાની વાત આવે છે. તેમના ઉડા વિચાર એવા જસાય છે કે દક્ષિણ આદિકાના ઉદ્દાર સોનાની ખાણામાં નથી. કેટલાક તેં એવું 💘 માને છે કે સાનાની ખાણા વાડા વરસમાં ખાલી વર્ષ જરી ने कोदानीसमस्य विजेरे सहेरीनी स्था अभेरीकाना केटसाक શહેરાની કરા મહ છે તેવી મશે. આ તા ગમે તેવું હેલ્ય પણ જનરલ બાયાએ હાલમાં ભાષણ કરયું છે તે જાલુવા લાયક છે. તેણે એવા અસિપ્રાય જણાવ્યા છે કે જે ચારા ખેડુતા યાતે યાતાની જમીન એક નહીં તેઓની પાસેથી જમીન ખુંગવી કેવી ને લાયક માણસને ભાષવી. ખીજ ગારાઓ એવું પત્રકું તેને ભરવા નજ દીએ. એ વિચારાત્રા ભગલ થવાના નથી, એ વિચારની દીમત વિચારમાંજ છે. જનસ્ત એલ્યા જેને ખેતીને વિગે આવે ઉસ્તાહ છે તે ખેતીને પાતાની વસ્થી, સત્તાથી ખુબ એર આપી શકે છે. અમે તા ઈચ્છાએ છોએ કે એવું જ કંઈ આપણામાં પણ આવા ભાષણે પણ ખેતીની તરફ નજર કરતા **લ**ક્ષ્યે.

જેવી શ્રી. કાટવાલની ઉપર તેવીજ લાત ગી. પેલાકની ઉપરથી ગઇ છે ગયે અઠવાડીએ પ્રીનીકસથી પાર્છા કરતાં તેમને સખત વરસાદ નાયો. પ્રીનીકસથી કરતાં છેલ્લા નાળા માં માથાડા ઉપરાંત પાણી હતું. તેમાં પી. પેલાક તચ્ચાયા. એક સીદીની મદદ વડે પણી મહેનતે તેમાંથી પસાર લઇ શક્યા. મી. પેલાક માને છે કે સીદીની મદદ વહેલ તેમ તેનો પ્રાપ્ય અલ્લા, તેની ઉપર વીતેલનું ભાગેકુળ વરસૂન મી. પેલાક મી. ગાંધી ઉપરના કામળમાં આપ્યું છે તે ઇમેલ્ટ વિભાગમાં લીધું છે.

ट्यांसवास कवाने। हैं होने छें/

અમારા પ્રતિનિધિની મુસાકરી દરમાંમાન પણા વાંચક વરને એવી ઇન્પમ જણાવી કે ક્રાંસવાલમાં જવાતા કાને હક છે તે વિત્રે હકિકત જો કે અમાઉ આપેલી છે હતાં કરીથી વાંચનારને મળે તા ઠીક. આથી અમે તે હકિકત રસ્તુ કરી એ છીએ:

ડાંસવાલમાં હવે માત્ર એજ હીંદી કર્ષ્ઠ પણ અર્છ વિગેર કર્યા વગર જઇ શકે કે એની પાસે ૧૯૦૮ ના કે ૧૯૦૭ ના રજ્સેશન કાવદાનાં સરદીપ્રીકેટ હેલ્ય. તેઓને સરહદ ઉપર પોતાનું સરદીપ્રીકેટ અતાવી તે પાતાનું છે એવા પુરાવા આપવા ઉપરાંત કર્યા વિશેષ કરવું નથી પડતું.

પણ જો તેમની સાથે એરિત કે. ૧૬ વરસની અંદરનાં અન્યાં હોય તો તેના પુરાવા અમલદારને આપવા પડે છે. બચ્ચાં હોય તો તેના પુરાવા અમલદારને આપવા પડે છે. બચ્ચાં વાર અમલદાર હલાકો કરે છે ને આગળ વધવા નથી દેતા. તેથી સરહદ ઉપર રેક્ક્યુ થાય છે. માજસેટની પાસે યસું જવું પડે છે. વક્કિશનું ખરચ લાગે છે. આ તકલીક માંથી અચવાતા એક ઉપાય તો એ હેવાય છે કે હોકા રજ્ આરતી અચવાતા એક ઉપાય તો એ હેવાય છે કે હોકા રજ્ આરતી ખુશામત કરી પહેલેથી પરવાનની હેય છે. પણ આ ઉપાયનું પરિણામ ખરાબ આવ્યું છે. તે એ કે તે તરફનું દબાસુ વધ્યું છે. સરસ પુરત્વાવાળા માસુસોતે પસ્યુ તકલીક એકવાય એ છે કે તકલીક હાલ તરત એક અવી રતે રહ્યા કોઇ હોય તો તારત કોઇલ આવે. આમ કરતાં દાલ દરત તો તકલીક પડશે પસ્યુ પાછળથી નિર્દાત થશે. એ ઉપાય અધ્ય હોદી હોય તો તુરત નીકાલ આવે. શેડા લીચે તા કમામ અધ્યા હીદી હોય તો તુરત નીકાલ આવે. શેડા લીચે તા

આ શંખી એવા પહુ સવાલ ઉઠયા છે કે દેશથી આવતા છેલ્કરાઓએ અને એક્સનોએ શું કરવું. દ્રાંસવલના અગલ દાર છેલ્કરાએને સાફ નીચે પ્રમાણે પ્રરાવા માગે છે.

1. પેલેલા વરગના માછસેટનું એવું સરદીઇકિટ હોવું જોઇએ કે જે છેંકરાની પાસે તે સરદીઇકિટ ઢાવ તે બાપ તરીખે ઓળખાતા પુરુષના દીકરા છે.

ર. એ સરટીર્રિકેટ ઉપર એાળખને સાર્ બાપના તથા ઉમકરાના **ખ**ંસુડા.

3. છેલકરાની ઉમરતા પુરાવેત. આ પુરાવેત કંઇ દરેક ક્યામાં આવે ન જોઈએ, જ્યાં ઉમર શંકા વિના ૧૬ વરસની- અંદર છે એવું છેલકરાના કદ ઉપરથી પારખી શકાય લાં ઉમરના પુરાવાની જરૂર નથી પડતી.

માછજોટ છેલકરાના દેશકરાયણા વિષે ભરાળર પુરાવેલ
 લીધા છે એ સરટીર્રોકેટમાં મામું કેલ્લું એઇએ.

અતરના પુરાવા ખરા કેમમાં મહેજે મળી શકે છે અને જે બાપ પાતાના છાકરાને દ્રાંસવાલમાં સર્છ જવા મામતા હાય તેણે આ પુરાવા સાથે રાખવા એ કીક છે પહ્યુ એટલું માદ રાખવાનું છે કે એવા પુરાવા જે ન લાવ્યા હાય તેના હક કંઇ સર થતા નથી. સરીબ માણસોને કેટલીક વળા જે પુરાવા દક્ષિણ આફ્રીકામાં મળી શકે છે તે દેશમાં નથી મળી શકતા.

. મોરતાને સાર પણ ઉપર પ્રમાણે સરદીરકિટની વાત સંભ ભાષ છે. ભગારી તેર ખાસ સલાહ છે કે મોરતના ખંગુદર હરગીજ ન મપાય. મોરતની મોળખ એટલી સખતામથી હૈવાના સરકારને અખતાર નથી કેમકે તેનું કંઈ કારણ નથી. સુદી મારતાને ઘણા હીંદી દાખલ કરતા હેલ મેવા ડુંદાખલા જેવામાં નથી માબ્યા.. મેટલે એારતા માળત માયણે લડત ક્ષેવાનીજ છે. એારતને વિષે વિવાહનું સાર્ં સરદીર્યોકેટ દ્રાય એટલું ખસ છે એમ અમે માનીએ છીએ ને અમે જિલ્લીએ છીએ કે કાયદેસર તે એાસ્તના હક સાળીત થઇ શકે છે.

જિપરની ખબર અમે દ્રાંસવાલ વિષે આપી છે. સવાલ વધુ તેનેજ વિષે થયા છે. પણ સાધારણ રિતે નાતાલને સારૂ પણ તેળ વાત લાગુ પડે છે. અમે જાણોએ છોએ કે નાતાલમાં વધારે સખતી છે, નાતાલના અમસદારને સન્તા વધારે છે. પણ ઉપર પ્રમાણે જેની માસે પુરાવા હોય તેને બસ થવું જ જોઇએ. વળી એમ યૂલ્યુ યાદ રાખવું કે નાતાલમાં આપણે સખતીની સામે લડત અલાવીએ છીએ. જો હોંદી પાતાના સ્વારથને લારૂ નાતાલના અમસદારના જો હુકમ ઉઠાવે તો તેટહે દરસ્જે તેને જોર મળે ને લડતને ધક્કા પહોંચે આટહા તે કાયદાજ છે કે જ્યાં ગુલામ નથી લા સરદાર નથી. આણ્સો સુલામી કરવા તઈમાર શાય હોજ બીજ આણ્સો સરદારી કરવા તદીમાર શાય છે.

દક્ષિષ્યુ આક્રીકામાં આપણી હાલત એવી છે કે જોરથી એક્દમ સુધરી શકે ને નખળતુંથી આપણે એક્દમ નીચા ઉત્તરી જઇએ. આવું બીજાં સંસ્થાનામાં નથી કેમકે બીજા સંસ્થાનામાં મુખ્યમ સ્થિતિ વરતે છે એટક્રે ક્રાકા પાતે એડી જડીત છે એટલું પણ સમજતા નથી. અહીં તા સસ્વ હોંદી સમજે છે કે આપણે એડી જડીત બધીવાન છીએ.

મી. હાછ દાઉદ મહમદને માન.

ગી. હાજી દાઉદ મહમદ લયે અઠવાડીએ સલાગીસમાંથી ઉતર્યા તેવાજ તેમને કામે વધાવી સીધા. સ્ટીમ ક્ષાંચ લઇ ધસાક શૈકીયા તેમને ક્ષેવા મથા હતા. ને જેવા કરોનારે આવ્યા તેવાજ તેમને ખુશાશીના પાકાર વચ્ચે સહુ મળ્યા હતા, સહુતી સાથે હાથ મીલાવ્યા બાદ ધરમસ નીકૃત્યુ. કેટલાક ઘાડા ગાડીમાં ને બાઇના ખાસ કરેલી ફ્રામમાં સર-ધસમાં જોડાયા. ઘરબસ તેમના મકાન ઉપર કાંગેલા ગયુ સાં સહુતે તેમના બગીચામાં ચાદ પાછ્યી આપવામા આવ્યા હતા.

રવીવારે બધારે થી. મહમદ આગેદના હોલમાં માનતા મેળાવળા થયા હતા. હોલ ભરાઇ રહ્યો હતો. થી. ઇરમાલ પારેખે ખુરશી લીધી હતી. મી. અબદુલ કરીયે, મી. પારસી રસ્તમજીયે, મી. ઉમર ઝવેરીયે, મી. આંગલીયાયે, મી. ટીપનીસે મી. પીરન મહમદે આવકારનાં આવશા કરેલાં. મી. પાલ અને મી. પાલાક ઈમેજમાં બાલ્યા. બલાએ ઉમેક સખી કે મી. હાજ દાઉદ જેમ અગાઉ કામની સેવા કરતી હતા તેવાલ કરશે.

ગી. હાઇ દાઉદ મહમદ તાળીના ગડગડાટ વચ્ચે જવાબ દેવા ઉડવા. તેમને મળેલા માનને સાર તેમણે કામના ઉપ-કાર માન્યો. ત્યાર પછી પોતાની મુસાફરીના આબેન્દ્રબ મી-તાર આપ્યા. કરતમભુસમાં થયેલી મુસાકાતના કે જેનું વરભૂન મી. હસન મીંવાના સખાસમાં અમે આપી ગયા છીચે તેના ખ્યાલ સભાને આપ્યા. છેવટમાં કબીમેશન કાયદાની વધેલી હલાકોને સાર દીસગીરી લતાવી ને પાતાથી બનતા મહેનત કરવાના લશ્સો કામને આપ્યા. હેમકાંઓ ને એકરોને હલાકો J.,

પડે છે એ સાબળી પાતે બહુ દીકામીરી બતાવી. પાતાની સાથે આવેલા ઉતારએકને ઉત્તરના ડીલ થઇ તેને સાફ પણ પાતે તાલ્યુબી બતાવી ને દરદ પાલ્યા. આ બધી બાબતમાં પાતે સત્વર સાંપતા ઉપાય તેશે એમ જણાવ્યું.

" પુરૂષના પાશાક "

ઉપરતા મહાળ, તાંચ અમરેલીમાં નીકળતા સલજાર તામ ના માસિકમા વખાણવા લક્ષ્યક કાવ્ય છે તે અમારા ધણા ધાંચક વર્ષ નહીં જેતનું દ્વાય તેથી નીચે આપીએ છીએ.

દ્વાેલા

ં પાધર્ડ, " શિર પે'રા કડી, તે કરતાં ધરિ ધાક. पा घड़ी परवर सभरवा, लेक पुरुष पेंश्याङ, ભાર^{્ય} ટાર્પા " લ્યા પહેરવા, તે કરતાં ધારે ધાક. આંટાપાં હ્યા તેરાતે, એજ પુરૂષ પાશાક. " ખમીસ " પેરિત ખુશ થઈ, તે કરતાં ધરિ ધારુ. ખર્મા સદા દુખ ખુશ રહેા. એજ પુરૂષ પેસ્શાક. " બદુન " પે'રવાં કોંમતી, તે કરતા ધરિ ધાક. બદ-નહીં મુખયી બાલવું, એજ પુરુષ પાસાક. " ડગલા ^છ પહેરા ડાેળથી, તે કરતાં ધરિ ધાક, ડગલા દૃષ્ટ ભારા નહીં, એજ પુરૂપ પાસાક. દત્તર ' ઉમદા પેરવી, તે કરતાં ધરિ ધાક, રજા રહિત છવ ગખવા, એજ પુરૂષ પેસાક ' બાહુરત' પેંદુંધા માજપી તે કરતાં ધરિ ધાક, भाद जावाने जावाचा, ओक भुभ पेक्साइ. " અુટ " ચડાવા પાયમાં, તે કરતાં ધરિ ધાક, ખુન-નરંત મજ~~ગ~~ુન શ્રે, એજ પુરૂષ માસાક. પદ્ધેરા શાખધી, તે કરતાં ધરિ ધાક, તા ન ભુત કાબરામ કર, એજ પુરૂષ પોશાક.

शिवाय पान् तेओं को।ध्हायक क्ष्राकों। कायामां आवे छे केचा के इंदलरननां कृष्य भेरती। के नामना संग्रहमां नीमना कृका छे:

દેશજખ જે છે તે બાજ મજમાં ધ્રુપાયલી છે, જ્યારે ખેત્રસાત જે છે તે કામકાજ અને દુઃખ તથા મહેનતની દેશ્લ ૮કાયલી છે

ત્રાન મેળવવા કાશેશ કરવી તે ખાદાની ક-િક્ક **મુ**જબ ચાલવા બરાબર છે.

એ પ્રાપ્યુસ સુગ્યા ભરેલા શખ્ય ખાદાના તામથી ગળી જાય છે, તેના એવું બીલ્યું સાર્ગ પીલ્યું કોઇજ નથી.

જેટલું દુ:ખ ભુગ્લા તેટલા અલ્લા મળ છે, એટલે કે જેટલા માળ્ય કમનશીબ અને ગરીબ હશે તેટલા તેને વધારે અને પુરતા બરલા મળશે. એ ખરૂં છે કે ખાદા જેને વધુ ચાહે છે તેને શીક્ષા કરી સુધારે છે.

ચુપકોદી પકડવી અને વળી ખુશકલ જીમર કરવું ખેતા જેવું બીલ્લું કોમ્ક્ય સાફ નથી.

ં મુલભાષ નસીહત^{ાં} એ મધાળા નીએ આ **ખમુન્ય** વયત છે:

એક કાહમાં મામ્યુમ કહે છે કે, " દર માગારે શમનાન રૂપી તર્ભ મતે કહે છે કે, છું શું ખારી, શું પહેરશે અને કર્યા રહેરા ક જ્યાબમાં કહું પુંકે માતને આપણ, કરન પહેરીસ માને કબરમાં સ્ટીસ,"

ગારૂ' વીઠોડારપ

વરીડીડે!રપના સ્ટેંડ સંખંધી કાયદાના સખ્ત રીતે જમય કરાવવા સાં રહેતા ગેલ્સએ! સાંતી મ્યુનીસીપાલીડી પર દબાલુ કરી રહ્યા છે. તે કાયદા કાળા શકિક જમવા એસીમાવાસી એલ્ને લાં રહેવાની અના કરે છે. ગાર કેલિના દબાલુને લીધે તે કાયદાથી છેલા થતા સંખ્યાબધ કેશા માજ્યટ્રેટ આગળ રહ્યુ થયા છે. બધા કેસામાં કાળા હેલિને સાંચી કારી મુક્શાના યુકમની માગણી કરવામાં આવી છે.

પહેલા કેસ એક ચીતાની સામેના કારટે સાંભળ્યા. સ્યુની સીપાલીડીએ તેને સાંતી હદમાંથી બહાર મહવા કુકમ માત્રો અને જણાવ્યું કે આ કેસનેર ચુકાદે બીજા એ હીદી તહેં! મનદારાને લાગ્ર પહે તેમ છે.

મી. ખેતસન ચીતા વતી હાજર થયા હતા. કેસની હંકી કત એ હતી કે મજકુર મકાન માટે દુકાનનું લાકસેન્ક એક ગ્રેશએ કડાવ્યું હતું. તેની પાસે તે મકાનનું લીસ પશુ હતું. પશુ તે ત્યાં સુવાનું રાખતા નહીં, ખેતે ભારાપી એશિયાડીક પશુ તાં સુતા નહીં.

'ઓક્યુવેશન' (ધરની રહેબાક) એ શખ્ક પર કલીલ ચાલી. મ્યુનીસીપાલીડીના વકેલે દાખતા આપી જ્યાવનું કે ધરના કળતો અમુક માણસના હાથમાં હોય એટલે તેએ તે ધર રાખ્યું છે એમ અસાય ને રહેલાક પણ તેની અસાય એટલે મજકુર ચીતા તે સ્ટેંડ પર ન રહેતા હાય અને માત્ર માસ અસ્વામાં તેના ઉપયોગ કરતા હોય, તા પણ તે તે કાયદાના ભંગ કરે છે એમ મસાય.

માં ખેતરાને જસ્તુવ્યું કે આરોપી ગારાના નાકર તરી કામ કરતા હતા અને તાકર પરના માલીક અચી શકાય. જો સામેના વહાલની દહીલ સ્વીકારવામાં આવે તો આ અદા હતવાળા મકાનમાં કામ કરતાર તેરકર છે તે આ પરવાલા મણાય. ધરવાલા તેનેજ કહી શકાય કે જે લધા વખત તેમાં હસતા હોય. આરોપી સુધવારે લેપાર પછી તેમજ સ્વીવારે મજકુર સ્ટેંક ઉપર રહેતા હોય એવું સાબાત થઇ શકે તેમ નથી.

મળકુર સ્ટેંડના ગારા માલીક ભુભાવી ભાષી કે મહાન તું તીસ અને લાદએન્સ પોતાના નામ પર છે અને ભારાપી તેની નાકરીમાં છે. પાતે તે મકાન પર સુતા નથી પખ દુકાનની બધી દેખરેખ પાતે રાખે છે. માછરફેટના સવાલ ના જવાળમાં તેણે જસાવ્યું કે પાતે બીજો પંચા પણ કરે છે હતાં લગભગ હમેશ મજકુર દુકાને જાય છે અને કાઇ કાઈ વાર ઘરાકને માલતું વૈચાલ પણ કરે છે. માં, ખેન સનના જવાળમાં તે ગેશાએ કહ્યું કે સુધવારે અપાર પછી તથા સ્વીવારે આરાખી ત્યાં નથી રહેતા અને દુકાન બંધ સમા પછી રાજ તે ત્યાંથી સાલ્યા જાય છે

આ જુળાની પુરી થયા પછી કેટલીક દ્લીલ થાલી હતી. માછરફેટ જ્યાંગમું કે ભારાપી મેદરાના તેકર એવામાં આવે છે અને તેવા સાંકાને કાયદામાંથી ભાર રાખવામાં આવેલા છે. ખ્યુનીસીપાલીટીના વધીક કહ્યું કે કાયદા એટકા છુલ્કા કરવામાં આવ્યો છે કે તેમાં કાઇથી એતરામણ આવી શકે નહીં. વરીકીકારપને ગારા કેકિનો લત્તા રાખવાના હેતુથી પડાયેટ છે. તાંના મારા કાળા હૈકિને દુર કરવા તે કાયદાને શખ્ય ભાગલ કરવા એવું કળાલું ખ્યુનીસીપાલીકી પર જ્યાંગા કરે છે. ઉપરે સુકારે મુલ્લી અને અને હતે.

આસ્ટ્રે**હી**આ ગારા મુલક રહેશે ?

મી, નવારજ દેખીલ્ટન આર્ચાળાદક જેઓ ભર્મીયહામની પાદસાળાના ઉપરી છે તેએ મારટ્રેલીયામાં ભાષણા આપી क्षम प्रमांत पाका हरेसा छे. तेमछ आन्द्रेसीया विषे पेता ના વિચારા છાપામાં ભદાર પાડ્યા છે એ જાણવા જેવા છે. અમે તેના સાર અહીં આપીએ છીએ:—ં

'આસ્ટ્રેસીઆ ગાસ સૈકિટો સુલક છે એ વાત કાયક્રી છે. भेवी वाते। प्रस्वाधी भुंटशी वभते वेट आज भने भरा પણ વહેલા મેહી તેમધ્યા લડાઇ જારે એવા સંભવ છે. ભારેટેલીઆતા ઉત્તર ભામ એ ઉપ્ય પ્રદેશ છે. તે ભાગમાં મારા રહી શકે તેમ નથી. આસ્ટ્રેલીઆની વસ્તીમાં છેલ્લા રુહ થરસ દરમિયાન ભરાભર રહ 'ગરદના વયારા થયા છે. તેમાં ગારા ક્ષેકિક વસાવવાની મુશ્કેલી બધાને સમજાય છે <u>ં છતાં તેએ 'એફ' આસ્ટ્રેલીયા' એ શુગ ચાલુજ રાખી સ્થા</u> 🐌 🖲 તર આસ્ટ્રેલીયાના ગરમ પ્રદેશના વિસ્તાર દાન્સથી ું ~~ખે~~તી ગણા છે. પણ છેલ્લા વસ્તી પત્રક ઉપરથી તેની વસ્તી જાત ૧,૦૮૧ ગાસનીજ જોવામાં આવે છે.

~~ગીજી તરફ નજર કરીએ છીએ તે~~! પુસ્વના દેશા પશ્ચિમ ના દેશાની સાથે પાતાના સંબંધ ઝડપથી વધારી રક્ષા છે. રાજ રાજ નવી તવી સ્ટીમર કંપનીએ ઉભી થઇ ચારે પાસ ના દેશા અને દ્રીપાને એક બીજાની સાથે જેડી સ્ત્રી છે. कि वेजा अनुष्पादारी क्षेत्रियी वसी रहेब रीछ आले મુધરેલું શીજી બની ગયું છે. કેામી સવાલ લાં એક્ટમ **મદલાતા માલ્યા છે. ખીન અને** જપાનની વધર્તા જતી ' વસ્તી નવા મુલંકા વસાવવા બહાર નીકળતી નાય છે. વાર્ડાક વરસામાં ૪૦ હતાર જાયાનીએ હાવાઈના ટાયુઓમાં જઇ વસ્ત્રા છે. ખીડીસ કાલખીઆ અને કાલીફાર્નીઆમાં શાખો **વ્યા**નાઓ દામ કરતા જોવામાં ભાવે છે. પીછમાં શત્રભગ ૫૦ હત્તર હીંદીએલને સર્ધ જઇ વસાવવામાં આવ્યા 🖢 પક્ષ આર્ટ્રેલીઆને પાતાના મુશક આવાદ કરવા આવી વહારની ખદદ મળવાની નથી. આસ્ટ્રેલીયાએ તેા ખીડના કૃતરા જેવી શૈત પકડી છે. વ્અને તેનાં ફળ પણ તે બોગવે છે. હત્મરા એકર જભીન વસ્તીની ખામીને લીધે નકામી પડી છે.

ગેરસ ક્ષેડિયા ભારટેલીયા વસાવવા ત્યાંની સરકાર ભાગસ જમીત 🗝 કરી રહેલ છે. પણ છેલ્લા દશ વરસમાં જેટલા ગારા ક્ષેત્રો અહારથી તે સાવી શક્ય તેથી અરધા તે તે વખત કરમીયાન તે મુલક છાડી ચાલ્યા ગયા. વળી જે શેડિકા ને હ્યાં માડી ભાષ છે તેઓ પણ કેઇ ઉત્તર આસ્ટ્રેલીયામાં . વસતા નથી, 🥎 ભાગ ગાસની (વસવાટને સાયક 🖟 અને જેમાં પુરતા ક્ષાદા વસી ગયા છે લાંજ ખા ક્ષાદા અરાય છે. ખાશી પડેલા આગમાં ગારા ક્ષાપ્રતે વસાવવાના સરકારના પ્રયાસ ગાવ્યા નીવડધા છે. અંગેજ સરકાર રેકાટલાંડમાં ~~ખનાનાની નીપજ કરવાતા અને આપરલાંકમાં નારંગીની પેદાસ~~ કરવાના પ્રથાસ કરે તેવા ખાસ્ટેલીયાની સરકારના આ પ્રયાસ 🖭

સીડનીથી વાનકુવર જતા બે ધનાત્ય શાોાની રસ્તામાં મારે ભાળખાલ થઇ તેમા ક્લેતા હતા કે તેઓએ દેશ ઉછેર વાના ધંધા માટા પામાં ઉપર શરૂ કર્યો. તેમાં પશુી મહેનત કરી, કામ કરતારા માણસાને યોધી ખવરાવવાનું? પણ કામ પાતાતે કરવું પડ્યું, હતાં મસુરાતી સંગીધી તેમાં તે ફાવી મ લાગ્યા અને તે ધર્મા તેને છેલ્લી દેવા પાયા. તેણે કહ્યું हे ते हेश तेने पश्चंद्र बता वणी भएशा राक्ष्या तेमक सप्त મહેતત કરવા પણ તે તર્ફવાર હતા, પણ મુબુરાની ખામીને લીધે કંઇ થઈ શકે તેમ નહેતાં.

આસ્ટ્રેલીયામાં પુરવતા ક્ષેકિતિ ન આવવા દેવાની રાજનીતિ સામે ખાસ કરીને જાપાની પ્રજા બહુ ચીડાયેલ છે. ઈંગ્લાંડ વ્યતે. જાપાન સાથેના માંબંધમાં તેની વ્યસર થતી આવે છે. જો આરટેલીન્માની બધી ભૂમિ વસેલી દેવ તા જુદીજ વાત છે. **ખારફેલીયા પાતે અવિખ્યતે** માટે ધારતી રાખી રહ્યું છે. તે લક્ષ્કર તક્ષ્યાર રાખવાની ભાજપક કર્યા કરે છે. પણ તેને અલ્લે હીંદ્રસ્તાનના કાળી ચામદીવાળા લોકા ને તેમાં વસાવી દેમ તેા તેની ચોંતા બહુ એક્કી મર્ક્ક જાય. હીંદરતાનના કરાડેર ક્ષાપ્રતે નિકાસ કરવાતું સ્થાન મળે તેથી ચિટીશ સદ્યતનતની પણ ઘણી મું ઝવણા એક્કી થઇ નવ. મ્મા એક સવાલના નિવેડા થઇ પડે મોલું છે. પણ હવે જેટલા વખત જાય છે તેટલી દાની છે.

ખાર2શીયાના ગારા ક્ષાકાને પ્રછીએ કે તમે ભાર2લીવ્યા એફ રાખવાની ક્રેમ વ્યાહેલી બધી ચીંના રાખો છો, તો તે અમેરિકા તરફ અધ્યળત ચીંધશે અને કહેશે કે અમેરિકામાં સીદી ક્રેલિકોના સવાલ ક્રેરાનગલી આપે છે એવું અમારે અહીં જોમુએ નહીં. પણ મ્મા દશીલ કરતાં તે **સુ**થી જાય છે કે અસ્ટ્રેકીઆની ઢાલની 🔊 મુશીબત છે તે બહુ નદાની ન ગણાય. અમેરિકાના ગારાને આપણે પુછીએ કે 'તમારા દેશમાં વસેલા ખધા સીદી ગ્રાહિકને અમિકામાં બેમકલાવી શક્યો તેમ તબે તેમાં રાજી કે નહીં દે' તે။ તેઓ જવાબમાં એમજ કહેશે કે 'નહીં, આ કાળા **હે**લ્કા સારા હેલ્કા છે, **દેશને** આવ્યાદ કરવામાં તેએ, મદદ કરે છે, તેઓની મદદ અમતે કામની છે, અમે હ⁴ચ્છીએ એવા તદન તે ક્ષેત્રો ક્રદાચ નહીં હશે છતાં અમે તેઓને કેળવીને લાયક બનાવશું.' વ્યાસ્ટ્રેલીયામાં પણ કાળા ક્રાપા દ્રાય તા ગારાએક તેને વિષે ઐમજ કહે. અને આખરે સા भेभक श्वात .

વિદ્યાતેજ્જક અને (વવાદ મંડળ

જોદ્વાનીસભરમમાં દીંદી વિદયોતેજક ને વિવાદ મંડળ સ્થપામ છે. તેની પદ્રેલી મીડીંગ ગયે રવિવારે ગળી હતી. તેમાં મી, ગાંધીને પેટ્રન નીમ્યા હતા. મી. જેસફ રાયપન પ્રમુખ નીમાયા છે. બી. ચંબી નાકડું, ગી. છવણાં નવાડીઓ મી. ડેવીડ અરતેસ્ટ, મી, દ્રબીય ચેડ્રેક્યુ ને મી. જે. પી. પટેલ ઉપપ્રમુખ નીમાયા છે. માં સે.ક્રાંમન અરતેસ્ટ એાન સ્રી સેક્રેડરી મી. પ્રાપ્તજી દેશાઇ મદદનીશ સેક્રેડરી, મો બીખુબાઇ પટેલ ખુજાતથી નીમાયા છે. કમીટીના મેમ્બરા મી. છવાલું તવાડીઓ, મી. રતનશી સોડા, મી. ડી. એસ વસન, મી. દુલ્લભ કલ્યાબુજી, મી શરપૂરીન, મી પી. કે. નાઇકુ, મી. જોન એંડફેક્ષ, મી. કી. એન. મારબુન, મી. એન એ એ-ડફઝ, મી. દલપતભાષ, મી. જે, એફ, બેરીવ્યન, મી. ત્રેડ, મી. એત. રામછ, મી. ડી. એત. તારકુ, મી. પી. ડી. ભોસા_{રા} મી. અાર શ્રોસ, સી. પીંચે, **મી**, એન ગુલાબબાઈ અને મી. એ. ડી. વીલ્યમ્સની લુંટણી થઇ હતી

સાયદીના હેતુ નીચે મુજબ છે

ક્રમાટી પસંદ્ર કરે તેવા વિષયા વ્યવસા

સાસાયડીને ઉપયોગી ભાગતા ઉપર આપણા દેવાં. **બીજાએ** તેતરવા.

ક્રામમાં કેળવણી વધારવી.

૪. સાતુભુમીની સેવાને અને તે તરફની દરજ ઉપર भोती वर्ष केवा रस्ता बेवा. પ, અને પ્રેમમાં ભાઇપારા દેવાન એવાં પત્રના ભરવાં.

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

[લખનાર—મી, એમ. કે, ગાંધી]

પ્રકશ્યુ પાસું.

(ખાસક વિષે—ગયા અંક્યી ચાલુ)

રેકલાક પદાર્થા નદન નજવા જેવા છે એ આપણે જોઈ મય. કેટલાક બીજા છે કે જે બીજાં કારણોને સાફ નજવા જેવા અથવા આછા કેવા સાયક છે એમ બતાવવાનું ટહે છે. આતો વિચાર મુલત્વી રાખી દવે આપણા શું ખારાક હોવા જેત્રાએ તે વિચારીએ

આપણે માટામાં માટા, ખારાક બાબતમાં, દૃતિયાના ત્રસ વિભાગ પાડી શરાએ છીએ. એક વિભાગમાં એવા માહ્યસ છે કે જેઓ મચ્છથી કે ન ગાલનાં માત્ર વતસ્પતિમાંથી ઉત્પન્ન થએલી વસ્તુઓ ઉપર નીબાવ કરે છે. ગ્યા સામ માટામાં મેરટા છે. હેમાં હીંદુરતાનના માટા ભાગ, કુરાપનેત મેટિક ભાગ અને ચીન જપાનના પણા ભાગ આવે છે. આ માંના થાડા ધર્મને લીધે માત્ર વનસ્પતિ પદાર્થ ક્ષેય છે પછ બીક્ત પણ માંસાદિ ન મળવાયા તેના વિના **ચલાવે છે.** પણ જો પ્રસંત્ર આવે તો માસ સ્વાદથી ખામ છે. ખાવા કહાલીયન આઇટીશ કેશટલંડના પ્રણા માણુમા, કશિયાની મુરીખ વસ્તિ, **ચી**ત જાપાતની આમ, બધા મસાય છે. જેમ રે પ્રતિલીમાં મુખ્ય ખારાક મેકરાની, ભાયરલાંડમાં પટાઢાં, રકાટલેંડમાં આટ ગીલ, ચીન જપાનમાં ચાવલ ગણાય છે णीको विलाभ के वनस्पनिनी साथै क्षंत्र प्रश्न अधरना अस्ट મછી એક કે વધારે વખત હમેશાં ખાય છે. અનામાં 8મ શાંડતા માટા ભાગ આવે છે. દ્રીદુરતાનમાં તાક્ષેવંત મુસલ માન ને દીંદએ။ જેને ધર્મ ભાધ નથી તેવા, તાલેવાંત ચીના જાપાની વિગેરે આવી જાય છે. આ વિભાગ પણ માટા છે જો કે પહેલા કરતાં બહુ નાના. ત્રિજ વિભાગમાં કેટલીક ભવ થાંડા મુલકમાં રહેનારી જંગલી મહાતી પ્રજા છે ને કેટ લાક સીદીઓ છે કે જેઓ માત્ર માસ ખામ્બે છંદ્રમી સ્લાવે છે. આવા ભાગ બર થાડા છે તે તેઓ પણ જેમ જેમ યુરાપના મુસાફરાના પ્રસંગમાં આવતા જન્મ છે તેમ તેમ ત્યાતાના ખાસકની સાથે વનસ્પતિ કાપ્યક્ષ કરતા જન્મ છે. આ સ્થિતિમાંથી આપણે એટલુંજ અનુમાન કરી શકીએ છીએ કે માસસ ત્રણે રિતે જીવી શકે છે પણ ભાષણે તે~~ા~~ એ વિચારવાનું છે કે સર્વથી વધારે આરોગ્યતા વર્ષક ખાસક

સરીરની રચના જોનાં એમ જણાય છે કે કુદરને માણસ ન વનસ્પતિ ખાતારા બનાવ્યા છે. બીજાં પ્રાણીઓની જોડે આપણી સરખામણી કરતાં એમ જોવામાં આવ્યું છે કે આપણી રચના માત્ર કૃળાદારી જાનવરાને વધારેમાં વધારે મળતી આવે છે એટલે કે વાંદરાને. વાંદરાના ખાસક લીલાં ને સુકા કૃળ મળાય છે. તેના દાંત, તેની દોજરી એ આપણાંને મળ છે. કાડી ખાતારા જાનવર જેવાં કે સીંદ વર્ષ વિજેટના દાંતને દાજરીના સ્થના આપણા કરતાં જુદી છે. તેઓને જે પંજા છે તે આપણાંને નથી. પશુઆ જે માંમાદારી નથી, જેવા કે બળદ વિગેરે તેઓને આપણે ક્લક મળીએ છીએ. પણ લાસનો મેટા જ્યા ખાવાને તેઓને જે

આંતરડા વિગેરે છે તેવાં તે તેટલાં આપણને નથી. આ ઉપરથી પણા શાધકા એમ કહે છે કે માલ્યુસ અસિહારી નથી એટલું જ નહીં પણ તે ગમે તે વનસ્પતિ આવાને પણ સરજ્જોલ નથી. તેના મુળ ખારાક તા વનસ્પતિમાં એ માત્ર ફળ ફળાદિ હોવા જોઇએ

રસાયન શાસિઓએ પ્રયોગા કરીને બતાવ્યું છે કે જે તત્વા મામ્યુસને તીઆવવાને જરૂરનાં છે તે બધાં દ્વામાંથી મળી શકે છે. જેમ કે કેળાં, નારંગી, ખબુર, માંજર, સફરજંદ, અનેનાસ, બદામ, અખરાડ, સમસ્થી, નાયોએર વિગેરમાં તંદુરસ્તી ભળવનારને કાવત આપનાસ થયાં તત્વા છે. આ શાધકા માને છે કે મામ્યુસને રસાઈ કરીને પક્કવ વાતી પણ જરૂર નથી. જેમ બીજાં પ્રાણી માત્ર સુરજનાં તામમાંજ પાકેથી વસ્તુ ઉપર તંદુરસ્તી ભળવે છે તેમજ આપણું થવું જોક્કો, તેઓ તાં સુધી માને છે કે પકાવ વાયી ખાવા લાયક વનસ્પતિઓ છે તેના હત્વ નાર પાત્રે છે ને તેની પાત્ર શક્તિ ઓછી થાય છે. પકાવેલા બારક પાત્રે છે ને તેની પાત્ર શક્તિ ઓછી થાય છે. મામવેલા બારકમિલ નસ્પતિનો ખાસ મુખું જે આપણુંને શકુર—ચેતન આપવાનો છે તે એરછા થાય છે. આમ કહેનારા એમ પણું દ્વીલ લાવે છે કે જે વનસ્પતિ પકાલ્યા વિના ન ખાઈ શક્તેએ તે આપણું ખોરાક હોઈજ ન શકે.

એટલું તા ચાકસ છે કે જે ઉપરની ક્લીલ થરાવર હેલ તા આપણું ધરામાં રસાઇમાં ને ખાવામાં આપણું ધણું વખન જાય છે તેને બદલે આપણું થાડા વખતમાં ખાવાના કારબાર સક્લિ શકાએ, આપણું જરાંના બહુ વખત થયે, ધરમાં રસાડાં વિગેરમાં રાકાતા ભાગ થયે અને આપણું તેથી . એટલા લધા સ્વતંત્ર પણી બાળતામાં થઇ શકીએ કે જેવી ' આપણું બચેલા વખતના ને પૈસાના બહુ સરસ ઉપયોગ કરી ' રાક્ષ્યએ.

પણ લધા રસાઇ કરતા લધ પડે, પાતાની ભિમાને રસોડાર્યો કેદખાનામાંથી છોડે, ભિમા પાતેજ તે કેદખાના માંથી છુટવા કચ્છે એ લધું સ્વપ્તા જેવું લાગે. અને જે લનવાજોગ નથી તેની વાત શી કરવી એમ કાઇ કહેશે. પણ લધા તે પ્રમાણે કરી શકે કે નહીં તે વિચાર આપણે લાય કરતા નથી. શું સાર્ં છે એજ વિચાર કરીએ છીએ. સંપૂર્ણ આરોગ્યતા સમજીએ તો સાધારણ આરોગ્યતા મેળવી શકીએ. સર્વોન્તમ ખારાક કરો એ જાણીએ તો સાધારણ રિતે શું ખાવું એ આપણે જાણીશું.

વળી જો ફળાહાર એ સંરસ ખારાક હૈામ તે! ખધા તે ધારણ કરે કે નહીં તેની સાથે આપણને ગફ લાંબધ નથી. આપણે પોતે તે મહાલું કરી શકોએ તે! કરવા જેવા છે એ માં વિરાધી મત નહીં પડે.

આ વિષય ઉપર મુરેલપમાં બહુ પુસ્તકા લખાયાં છે. કળા દારના અખતરા કરનાર પણ યુરેલપિયન મળી આવે છે. કેટ લાકે પાનાના અનુભવ બહાર પહ્યા છે. આ બધા ધર્મના હેનુથી નહીં પણ માત્ર આરોગમતાના હેનુથી કળાહાર ઉપર સરસ છે. બુરુટ નામે એક જરમન છે તેએ ફળાહાર ઉપર સરસ પુસ્તક લખ્યું છે ને ઘણા દાખલા દર્શાલયી અતાવી આપ્યું છે કે ફળાહાર એ ઉત્તમ ખારાક છે. તેએ ઘણા દરદીએ! નાં દરદ ફળાહારથી ને ખુલ્લી હવાથી મટાકમાં છે. તે એટલે સુધી કહે છે કે જે દેશમાં એ ફળ ગતાં હોય તેમફ થી માણસ સપૂર્ણ પાલણ કદાડી શકે છે.

आ कमाणे असी पेताने जाभतरा वरखव ने भेस

નહીં અનુષ્ય. ૭ ક્રમ્મીના થયાં મેં કંઇજ અન્ત લીધું નથી તે માત્ર ફળકારી રહેવા છું. દુધ દહીં પણ નથી અલ્યાં. મારા ખાસક કેળાં, મગફળી, જેતુનનું તેલ (એાલીવ એાર્ક્સ) ભાને લીં~~ધુ કે એ~~વું કંઇ ખાટું ફળ તથા ખન્નુર એ છે. ≰ નથી કહે તો કે 🗪 અખતરા બરાબર ક્લાબૃત થયે છે. व्यापा वदान हेरहारनी व्यासर कासूचा सार् ७ भास वस નથી. પણ એટલું તે ક્લીશ કે જ્યારે બીજ માંદા પડ્યા છે ત્યારે ખારી તળીયત સરકા રહેલી છે. ને મારામાં પ્રથમ ગાનસીક ને શારીરિક શાંકત હતી તેના કરતાં વિશેષ છે. बारीरिक सक्तिने विषे क्रेट्सं कहेतुं क्लेक्के हे क्रेट्सं वकत ફું મથમ ઉપાઠી શકતા તેટલું કદામ ન ઉપડે. પણ જેટલા કલાક હું પહેલાં અનુરી કરી શક્તા તેના કરનાં બધારે વખત સુધી વચર થાકરે કરી શકું છું. માનસીક કામ તે **હાલ વ્યક્રભ વધારે કર્યું છું છતાં તેને પહેંચી** વર્ણું છું, दिखाः इरिक्निने साह में ज्या प्रश्नारती भाराह व्यवस्थानी છે તેનાં પરિસામ તેર માદભૂતજ આવ્યાં છે. તેનું વર્સન લક્ષેતાં પ્રકરસમાં આપવાની ધારસા છે.

એટ**ને બીજના અનુભવધી**, ગારા પોતાના અનુભવધી ને જે વાંચ્યું વિચારમું છે તેથી એટલું તેા લાગે છે કે ક્ળાહાર એ ઉત્તમ ખારાક છે.

કું માનતા નથી કે મા લાગ વાંચીને ફળાહારના અખ તરા કરવા કાઇ મંહી જશે. મારા મા લખાસની અસર આએજ વાંચનારની ઉપર થશે. પછુ મારે એ સસ લખવું છે તે ધારણા એજ છે તો પછી મતે જે બરાબર બારયું છે તેજ બતાવવાની મારી ફરજ સમનું છું.

ે જાયું જો કેલાઈ વાંચનારને કુળાહારના અખતરા કરવાના વિચાર ચાય તા તેએ ઠેકડા ન ગારતાં ધીમે ગાલવાની મારી અલામણ છે. બધાં પ્રકરણાં તે વાંચી રહે પછી તેએ સાર ખેંચી સમજીને જે કેઇ કરવું હોય તે કરવું.

હવે પછીના વિભાગમાં ભીજ વર્ગના ખારાકના વિચાર આપણે કરશું, તે વધારે માન્ય થઈ પડશે કેંમ માર્ માનવું છે ને ખા વિભાગ તે વિભાગ પછી વધારે સમજાશે. જેઓ આ પ્રકરણો ખાનપુર્વક વાંચતા હોય તેઓને મારી એટલી વિનંતી છે કે પ્રકરણા પુરાં થયા પછીજ તેમણે ખેતા વિચાર ભાંધવા.

થી. એમ. ઈ. કાછ ફરતમળરમથી પુછે છે કે વિષ્ટા ખાનારા કયા મુલકમાં પડ્યા છે ! અધારી કરીને હોંદુસ્તાનમાં બાન્યાની અત છે તે વિષ્ટા ખાય છે. આ મુલકના કાફરાએકને મળદોના આંતરડાં વિષ્ટા વાર્ભા ખાતાં મેં નજરે જોયા છે.

[લખતાર]

આલ્કન લડાઈ

તા. ૮ મીના તારમાં જ્યાવેલું છે કે યુરાપી રાજ્યેની વચ્ચે પાવાની ઇચ્છાને ખાકકન રાજ્યે સ્વીકારે એવા સંભવ નથી એવું જરમનીએ જ્યાંગ્યું છે, બીજા તારમાં જ્યા વેલું છે કે એપીરસ આગળ કેદ થયેલા તુર્દીઓની સખ્યા એક લાખ જેટલી થઇ ગયેલ છે. શ્રીક લશ્કરે જેનીના સર કર્યું તે માટે એવેન્સમાં ભારે ખુશાલી ફેલાઇ રહી છે.

ં તા. ૧૦ મીના તારમાં જહાવેલું છે કે પ હજારની એક સંવધિત ઢુક્ડી કેટલીએક તુકી તાપા 'સાથે સાથેનીકા માટે

ઉપડી સુકી છે, અને તેના હેતુ ત્રાન્ટીનીબ્રીતાને સ્કુટારીના પેરા ચાલુ રાખવામાં મદદ કરવાના છે. બીજા ૨૮,૦૦૦ સીપાકીએનું લશ્કર પાછળથી ઉપડવાનું છે એમ પણ તેમાં જસાવેલું છે.

તા. ૧૧ મી ના તારમાં જણાવેલું છે કે ગ્રીક લસ્કરે ખલગેરીઅન લસકરને સાક્ષાનીકા પાસે આવેલું સીરીસ નામનું ગામ કેવા નહીં દીધાથી ભલગેરીઅને એ તેપના મારે શ્રીક લસ્કર પર અલાવ્યો હતે અને તે ત્રણ દિવસ થયાં યાલુ છે. બીજા તારમાં જણાવેલું છે કે લડાઇ સપ્ત ચાલી રહી છે અને અન્ને તરફ પણ માણસો લવાયા છે. બીક અને બલગેરીઅન સરકાર આ બાળતમાં તપાસ ચલાયી રહી છે. પાછળના તારમાં જણાવેલું છે કે બાલ્કન રાજ્યો મેડાં રાજ્યોને વચ્ચે પડવા દેવા ક્યુલ થયા છે. પણ અગાઉની શરતામાં તુકસાની બેળવવા વિષેતી, અને યુલેહ યાય તે દરમીયાન લડાઇ ચાલુ રાખવાની શરતા ઉમેરા કરવાની મામણી બાલ્કન રાજ્યોએ કરેલી છે

તા. ૧૨ મી ના તારમાં જણાવેલું છે કે સર્વીં આગે આલ બેનીયામાં કુરાતા આગળ વધુ લશ્કર માેકલવાથી આસ્ટ્રીઆ ગુસ્સે માએલ છે. તેએ જહેર કરશું છે કે આલ્ગેનીઆને સ્વતંત્ર રહેવા દેવાના છેલ્લી કાનક્ષ્ટન્સમાં કરાવ થયા છતાં સરવીયાએ વ્યાવું પગલું ભરમું તે સામે મુરાપી રાજ્યોએ **र्धवाज बेवे। ले**छंबे. वणी भेज्दीनीभीतेने स्प्रुटारीना ધેરામાં મદદ કરાવી સરવીઅનાએ સશ્કર માકલ્યું તેની સામે પણ આસ્દ્રીઆએ વાંધા **લીધા** છે અને તે પા**છુ**ં બાલાવી **ક્ષેવામાં વ્યાવે એવી માત્રપ્યુ**િ તેણે કરી છે. સરવીઆના પ્રધાને જચ્ચાવ્યું છે કે બાન્દીનીશ્રીનાને મદદ કરવાની સર વીઅનોને કરજ પડી છે. ખીજા તારમાં જસાવેલું છે કે ભારદ્રીઆ અને ર્શીમાની સરહદ ઉપરતું ~~હ~~શ્કર વિખેરી નાખવામાં આવ્યું છે અને મે રાજ્યા વચેના વાંધા પતી ગમા છે. શ્રીક અને ભલગેરીઅન લસ્કર વચ્ચે સીરીસ **અાગળ લડાઈ- ચાલી હતી તેમાં સખત અ**પાત્રપી પછી બલગેરીઅના હાસ્યા છે. તેઓએ, શરણે મવાના વાવટા બતાવ્યા હતા અને આખરે પ્રીક શરકરે તેઓને કેદ કરમા હતા. છેલ્લા તારંમાં જમાવેલું છે કે સાફાયાથી મળેલા ખાનગી તાર મુજબ આડરીઆનાપલ આગળ સખ્ત લડાઇ ચાલી રહી છે. બલબેરીઅનાએ ફેારટ લીટેનટારલા સર કરેલ છે અને તેમાં ૪૦૦ સીપાઢીએાને કેદ કરેલ છે. તેઓ આડરી અપાનોપલમાં તા. ૧૨ મરિએ દાખસ થવાની વક્ક∕ા રાખે છે. તુર્કી સનવાર હમીદીયા પાછી આયોનીઅન સમુદ્રમાં દેખાણી છે. કુરાના ભાગળ સર્વીયાના લસ્કરમાં ૧૫ ગાળા ફેંપ્રોને ત્યાંથી ચાલી ગઇ છે.

તા. ૧૩ ના તારમાં જમ્યુવેલું છે કે બાલ્કન રાજ્યોએ માટા રાજ્યોનાં ખતના જવાબ ઘડી કાડ્યા છે તેમાં એવી શરતો જમાવી છે કે:—કાળા સમુદ્રપરનાં બંદર મીડીયાથી તે મારમારા સમુદ્રપરનાં બંદર રીડાેસ્ટા સુધી લીડી દારતાં જે હદ બધાય તે ડેકાં—બલએરીઅન સરહદ મધ્યુવામાં આવે, જેટલા ભાગ જીતાયેલા છે તેટલા બધા તેના કિલ્લાએ સહીત જીતનારાં રાજ્યાનો કામુમાં રહે. મજ્યન ડાપુએ પણ તુર્કા જતાં કરે અને તુકસાની ભરે. બીજા તારમાં જમ્યુપેલું છે કે સાલીપાસીમાં સહેર આગળ ગયે મંત્રળવારે ભારે લડામું યાલી રહેલી અને તુર્કી ખુક્કી સરકરને તેનું નઉકા સર્ફન્ય મદદ કરી રહ્યું હતું. તુર્કી મનવાર હતીદીયા પાછી સર્વીયા

' નાં બીજાં બંદરપર દેખાણી હતી. તેએ ત્યાં મારે અસાવી એ સર્રીયન ટાંસપારટને અલગ લગાડી તે મહિના દાફગામા અને ખારાઇ મારા કર્યો હતાં. પંચ્ચાલિય માર્યુસેક પણ માર્યા ગયા હતા. છેલ્લાં તારમાં જણાવેલું છે કે મીક સંશ કરે ગ્રીમેની મામનું બીજું તુકી મથક સર કર્યું છે

The second

५२३३२

કેમ ટાઇમ્સ જહાવે છે કે મી. પ્રીસર બહુ ખીમાર હેલાથી પાતાના કારબાર સભાળી શકે તેમ બીલકલ નથી; તેથી સર ડેવીડ માર્ક ઇંટોરીયરના કારબાર ચલાવે છે અને સર ટામસ વાટ જમીન ખાનાના ચલાવે છે. જો મી. પ્રીસરની તુરતમાં ભારામ નહીં શાય તા ઈમાંપ્રેશન બીલની જવાબદારી જનરલ સ્લાટસ ઉદાવર,

રુષા દક્ષ્માના ભારે વશ્સારથી સ્ટાંગર સાથેના કેલવે તથા તારના સંખેષ તદન ખેધ થયા છે. સ્ટાંગર આગળના અપ્ર વાદી નદીમાં અમાઉ કદી મહીં આવેલું એવું ક્યારે ધૂર આપ્યું હતું અને ૧૨૦ શીક જેટલા પુલ વચમાંથી તુડી પત્ર્યા છે. કેડલાક નેતીવા અને હીંદીઓનાં યુક્દાં પહ્યુ પાણીમાં તસ્ત્રાનાં જેવામાં આપ્યા હતાં. અમાંદિય આપળ આવેલી નદીમાં પણ આરે પુર ચહ્યું હતું અને કાંદ્રે રહે તાસ કેટલાક હીંદીઓ તેના બામ થઈ પડ્યા હતા.

ડેલાગાઓથી એક ખલરપતિ હતા છે કે કુ—હાલગી અર્જની જેલમાં કેલ્ક ઇડીઅન નશીબલ્લેંગ આવી પડે તે જા રાજની અંદર કેલ્ડ પણ ઇડીઅન કેદી પાસે કાંગ કરાવવામાં આવતું નથી પણ હવેલી આ ગામમાં એવા પણ ઇડીઅના મના છે કે જેલમાં કેલ્ડ પડે સા તાતીબધુને ઉત્કલ્વાનું સે એક તરફ રહ્યું પણ જેલરને તેનું મન રંજન કરી દક્ષિ કેદી પાસે કાંગ કરાવવા ઉપસામણ કરે છે, તો કારે એટલું જ કેદેવાનું કે કહાય આ મુજબ હોદી વસ્તતા રહેશે તા અવિચામાં દક્ષિણા શી હાલ થશે !

નહીયાદ હોંદુ અનામાઅમના મંત્રી જણાવે છે કે કરીશમીઆનાથી મેસરસ છેટાબાઇ અને ધ્રુલાબાઇ તરફથી મા. ઢ તું દાન મળ્યું છે, અને લાગ્રુના કસ્ટમ હાઉસથી પટેલ કહ્યા બાઇ શંકરબાઇએ ફ. ૯ તું દાન મેરકલું છે તે આસાર સહીત સ્વિકારવામાં આવે છે.

મદીઓદ અનાયાભ્યમેં માં. ૧-૨-૧૬૧૬ થી કરવાન્યર સુધીના તિસાળ અવસાકમ અગ્રેક અસ્તે ત્રાંથી છે, સગ્વાન મામા જમા બાજી તરફ પરચુરસ્યુ કુલ ઉપજ ફં કેટ, દરગ્ર આતા ૧૧ અને તે ઉપરાંત ગેમ્બર શેની ઉપજ ફ, ૧૭૦ તથા સુધ્ત ગદદ કરવા માટે મળવા ફ, ૨૭૫ થગેરે આવક જ્યાનેથી છે. ખરચની બાજુમાં ઉપજ ઉપરાવવાના ખરચ ર. ૨.૫૦૩-૧૩-૧૧, મકામ માટે ફ ૫,૮૨૩-૧૩-૪, અના યોને પાળવા માટે ફ, ૧,૧૦૦-૧-૧, ખાનમી મદદ આપી તેના ફ. ૧૯૮-૧-૯ થગેરે આપેલ છે. દિસાળ સભા આગળ રચ્યુ વર્ષેના અને મજાર થયેલા બચાવવામાં આવે છે. રિપોલને પહેલે પાને નવા બધાતા બે મજલાવાળા મકાનતું અને તેની સામેના ચેલ્લાનફું ચિત્ર આપેલું છે આસરય તેના અનાયા અને અપંગાનફું ચિત્ર આપેલું છે આસરય તેના અનાયા અને અપંગાનફું ચિત્ર અપંગા તેનામાં જ્યાને છે. એ ગ્રાસમાં અનાય ભાળકરે ઉછેરનામાં આવે છે તેની પણ મુદ્દી જળી આપેલી છે. અનાધાર્મ કુળવધુર અપાય છે તેની પણ નાગવાર નિગત તેમાં છાપો છે. સાથ કામ ગ્રેમાણે છેદા છેદા હુલ્તરા, ધારત કામ યગેર સિખનાય છે રેલ્જનોં કારયક્રમ, પારાક લગેર વિગતા પણ નિસ્તાર થી રિપારટમાં આપી છે. અને કૃંડમાં પદ્યા અસ્વારાંથી ની મામવાર ટીપે છાંપેલી છે. લુદા શુદ્ધા સ્થળના અપ્યાતા અસ્ત્રેન આશ્રારમથી મુલાકાન સહિ અનાપ્રાય મુખી અના દ્વામ તે પણ તેમાં આપેલા છે. તેમાં તે શ્રેયાના તેમ સચા કર્મ તેમ સંતાલ ભનાલવામાં આપેશા છે.

ગારતેમ લીગની લંકનની કચિડીએ દરાવ પકાર કર્યો છે દે:—એકલ ઈડિયા ગારતેમ લીગના ખવા પાસને લંકન કચિડી ટેકા આપે છે. દેકિમાં સ્વરાત્મ વિવે એકલ ઈડિયા માગ્લેમ લીગે જે વલલું લીધું છે તે આ કમિતીને કહ્યુસ છે કેમકે તેથી સંસ્થાનામાં પછુ ના. સહેનસાદની સ્ક્લિત માથે એક ધરખાં કાયદાથી વસ્તવામાં આવે.

પાનાલી અન્નુંમન પહેરાએ કારલાયના સેક્ટરી લખે છે કે:—આ ગામની અરકારી નિલાળના યુન્લો તૈયંક અન્યુ મનના મેળર અને મદદનીશ થી. કરમાઈને મહેમદ પ્રેસની અંગેલી કારલી ઘવાથી તૈયની ધીદાયગીરીમાં તથા હજ પહીને આંગેલી કારતો ઘવાથી તૈયની ધીદાયગીરીમાં તથા હજ પહીને આંગેલા મી. હાઇ કંચાહીય સુસાછ લાવીના ધાનમાં એક જ્યાંના ભરવામાં આવ્યા હતા. પટેલના કામની તથા સ્વભાવની નારીક કરી એક કંસાલી ફેંટ્રેટ ફે. ૨૦ ની કામત ને તથા હારતોશ અંગુમને તરેકથી અંધનામાં આંગા હતા. મી. પટેલે લંગતી ઉપકાર આન્યુમને અંગે ગુરુવાની ધગ્ર માટે ચાલું સાલતું લગોએ અન્યુમને ધાંટે ધારાયું. શ્રી, હાઇ કંચાહીમને પણ મુધારકળાદી દેક મૈલાવડા નિસર્જન થયો હતા.

કઠાર મેદરીય રાતકુલ કરલામના સેક્રેડરી લખી જ્યાપે Ø }:— व्या संस्थाती कलस्य सभा ता. २६ = ६ = १a ના રાજ મેકરીલના મકામમાં માલાવવામાં આવી હતી. હી સાબ વાંચવામાં તેમાં નવી સુંકર્ણી કરવાના કામની પ્રમાર સભાસદોને અત્રાઉથી કેપ્પીત આપવામાં આવી હતી, સભાગા હીસાળ વંગાયા અને મંત્રુર થયા હતા, બાદ નવી ચુંટણી थंत बती, तेश्री भी, प्रस्तिप छचा दावछ अश्वाम, क्षाछ शासेद भेरतभह सीक्षत ६५ अभूमा व्यक्तमह अवूक भूसा केरणात સેક્રેટરી, અદમદ માદ્રમદ અદવત એડીયાં સેક્રેટરી, હાછ हायहरू मेादमह कार्यात ने।डीटर, एसमार्टस **ढाळ** मदमह અસ્માલ જોડીયા એાડીટર નીમાયા હતા. ૧૯૧૩ ની સાલ માટે મેનેજીંગ ભારડ નીચેના પ્રદુ~~રથાની~~ નીમવામાં ભા**ની** : મેસર્સ હાજ ઇસમાઇન મહમદ કરો, હાજી ગુનામ દૂરીન રાદેરી, ઢાછ મેાદ્રમદ કળાહીમ ભાદસા, યુસાછ સહેમાન મુકલાં, સુલેમાન હાજ ઇગ્રાહીય ઇસાદ, ઇગ્રાહીય ઇસમાઇલ भटेश, अक्षमद काल भेक्षमद क्ष्यराहा, भद्रमह काल अक्षमद વાંકા અને મદમદ શવજ હેસાક.

'કામરા જણાવે છે કે: તુરકી સમક્ષ સ્વેસાઓની સાર વાર કરવા એક ઇજીપ્સીજન ઉપસવની બેમમ પોતાના પતિની રળ લઇ કાનસ્ટાંડીમાપલની ઇસ્પીતસમાં વહેલી સવારથી માતી વાત સુધી કામ કરી રહેલ છે. તેમણે પોતાના કામનું દ્યાંત પોતાના ધર્ણાને લખતાં જ્યારે છે કે 'કામ પ્રાપ્ત' विश्व हे अर्थ के माध्यसंत्री सार्वार कई छुं तेकी पोताना देशने जीतर था अंदिनि कार्यक्ष छि. के विश्वास मने हं मेरा तालूं कीर कार्या करें छे, तेल्ंकि छेल्सा के कारणमां कम्यानेखं छे के त्रक्ष आध्यसेने वांसामां भाणी सामी सती तेने कोर्य भने जानी मर्थक नहीं के ते तुरमी सीपादी छे. क्रिके तुरम सीपादी करी वांसा पर या बेता नथी. आधी हे बीखुकाओं - इरहीकोनी सारवार करवानुं हुं हु मारा नमने समलात्वा सहितमान क्रि नथी.

बीईस्तानना पणरा

ં મહાસ સ્ટાંડરડ ં જ્યારે છે કે ક્ષાકમાન્ય તીલકને છેાડ વાના સવાલ હીંદી પ્રયાગ યાત્રે રહ્યુ થયા છે.

ડા. વિસ્માન માલર કરીને અર્મિક જેઓ કેટલાક વખત અગાઉ દક્ષિણ હોંદુસ્તાનના કેળવર્શી ખાતામાં નવ્યત્તિ હતા તેમણે કાલ રકાટલાંકથી મહાસની કિશ્નિયન કાલેજને વર્લીક મહેતસવપર શેખ લખી માકત્યા છે તેમાં જણાવ્યું છે કે ફોંદી ઓએ પાતાનાજ પહેરવેસ મહેરવા ઘટે છે. તેમના શ્રેથીના સાર એ છે કે અંગળ શ્રીકાનક સ્હેર્યેશનાં નકલ કરવાથી હોંદીઓમાં નક્લીપણું આવશે પણ અંગ્રેજો પાસેથી કર્યું ખાસ મહું કરલા જેવું હશે તે શહેલ કરી નહીં શકાય.

'ઇડિયન પૈકીયદ' જણાવે છે કે સીકંદરાબાદના લસ્કરી પહેલાએ ડેનેયન નામના એક એસ સીંપાહીએ એક દુર્દિદ હવાલદારનું મેળા ખારી ખુભ કરયું અને પૈછી પેતે ગેણા ખાયી. મસતાં મસતાં તે જણાવતા વધા કે દુર્દિદ હવાલદાર પોતા કરનાં મસતાં તે જણાવતા વધા કે દુર્દિદ હવાલદાર પાતા કરનાં મહીયતો દરનનો બેલાવતા હતા તે નહીં સહન વવાયી પાતે તેનું ખુન કરયું છે. 'પૈકીયદ' જણાવે છે કે દિવાની તેમ શસ્કરી ખાતામાં પણ દિશ્યોને વધારે ભાગ આપવાના સવાલમાં આ કિસ્સા મહુ લઉદ ઉપનવનારા મહીયાં છે.

મદાસના 'વીકલી ફ્રેલ્સિક્લ ' પણ એવાં સુચના કરી છે કે સૈંદુસ્લોનની માંતિક ધારામલાતા મન્નથી સુંટાયેલા સલા સહેની એક કોમેસ દર વસ્સે મળ તે તેંથી તેશનલ કોંગ્રેસ, સુદી સુદી કાનફરન્સા વર્ગેરના કાંચેકાજને તોર મળવાના સંભવ છે. વળા સભાસદો તેથી પાનાના તથા સુદ્દા સુધ માર્તિકા સવાદથી વધુ બાહિતંત્રાર શવાથી ધારાસભાગામાં વધારે ઉપયોગી કામ કરી શકરો એમ પસ તે પત્ર સુચને છે. આ સુચના બીજા છાયાઓએ ઉપાડી લીધી છે.

' આરચ પ્રકાશ ' જાણાવે છે કે મી. જસાવાળાએ હીંદુ સ્તાનમાં કોર બચાવવા જે કામ ઉપાડશું હતું તેનું કંઈ કૃળ જણાવું નથી તેથી હાલ કલકત્તામાં ' એલ ઇડિઆ કેટલ પ્રીત્રરનેશન ' તમ્મની સોસ્સચાદી સ્થાપવાની દિલસાલ કરવામાં આવે છે. તે ર. પ ના દરા કરોડ શેર કાદી પ૦ કિરેક્ડ સ્પીમ્મની ર્જાબવર શાપણ ઉભી કરવા ધારે છે, દરેક સફેર અને ગામમાં દેશા માટે વાદા બાંધવા એવી તેમ સામવામાં આવી છે. આ વેલજનાથી અસંખ્ય દેશિને બચાવી સફાશે. એમ માનવામાં આવે છે.

ં પ્રત્યવધુ ં જવ્યાવે છે કે તાં. આગાપાન કાકીયાવાકની સફર કરીં અમદાવાદ આવી પહોંચતાં સાંતી અન્ભુમને ઇસ લામ અને યાંગમેન્સ મેદ્રામેકન એસાસોએશન તરફથી સર પશ્ચિમાં મેક્કુપાંચ્યા નીએ તેમને માન આપવામા આવ્યું થવું. પ્રશ્નુખે સભા તરફથી માત્રું મુ અકે મહ્યુ કરાલ ખત્ને કાંગામાં એકતા વધરવાનાર તરીક ના. આગુષ્યાનનાં વખાલુ કર્યાં હતાં. ના. આગુષ્યાને ઉત્તર વાળતાં કહ્યું હતું કે પોતામા અનુસંત પ્રધાણે ખીજા કાઈ દેશ કરનાં હોંકુસ્તામનું લવિષ્ય ઉજવળ છે, દેશ અહેલ્યા છે, અને તેમાં સાધના લણું છે. તમાણું અમદાવાદનો કાંગાની એકના માટે મત્તાપ અહેર કર્યાં અને અન્યુમનના મરકુમ સેફ્રેટરી રા. લાસસંકર ઉમીયાશંકરની સેવાની તારીદ કરી હતી.

અહમદનગર જીલામાં મખત દુકાળ પક્ષ્મા છે અને કાર તથા મામુસોનો શુખ મરા વધતા જાય છે. અનાજના ભાવ બેવડો થઈ થયા છે. આંહામાં પુરું હવે પીવાનાં પાણીની પંભુ તાંણ પડ્યા લાગોં છે. તે જીલ્લામાં ૧૦ લાખ માણુસ ની ધરતી છે. મુંબઇમાં સર શેરાજસાદના પ્રમુખપણ નીચે મેજલી એક સ્ક્રાએ ફુકાળના લંક્ક નીવાસ્થ્યુ અસ્થે ફંડ એક કું કરવા વગદોર કમીડી નીગા છે.

'હોંદી પંચ' જપ્યાયે છે કે શહેમરાકના દરીઆઈ લચાવ માટેના ખરચમાં હીંદ પાસેથી સાર્ધા જેવા ફાળા મેળવવામી ચરચા નીયમીત રીતે ઇચ્લાંકમાં ઉધા કરવામાં આવી છે. પણ હોંદી પ્રજામત તેની વીરહમાં બહુ માંજબુલીથી બહાર પડી મુક્યા છે,

હીંડુ સંતીવરસીડી માટે વધુ કું કે એક્ટ્રું કરવા દરભંગાના મહારાળ પંડીત મંદન માહન માલભ વગેરેના એક ડેપ્યુ હેસને જેંધપુરના મહારાજની મુલાકાલ શીધી હતી. મહા રાજ્યો કૃ ર લાખની સામકી રકમ અને રૃ ૨૪ દજારની વારવીક સ્કબ ફંકમાં અરી હતી. આ એડ ખરી રીતે ફૃ, ૮,૦૦,૯૦૦ તી મા, યુનીવરસીડીને મળેલી એટમાં આ સહમાં માડી છે. બીકાનેરના મહારાજએ રૃ, ૪૧ લાખ તે ક્રેંકમાં ક્ષરથા છે.

ભાશુ સરેદનાથ બેનસ્કાને બંબલા તરફથી વડી ધારાસભા ના સભાસદ ચુડી કાલ્વામાં આવેલા છે. પણુ તેઓ સીવીલ સર્વીસમાંથી ક્ષ્મમત થયેલા દેવવાથી તેમની મુંડણી ગેરકાવડે છે એવા સવાલ ઉભા થયાં હતા, આ વ્યાબતમાં ખુદ ધારાસભા માં મેં મંત્ર થયાથી દીદી પ્રધાન પાસે તે સવાલ ગ્રાક્લમાં આવ્યા હતા, 'સાંબવાંમાન' જસ્ત્રાવે છે કે છેલ્લા ખૂબર પ્રમાણે બધી શુક્કલીં દુર થઈ છે. તેની વાયત હ્રષ્ટ મળી નથી.

ખંગાલમાં કેટકન નામના માસદારક મીસા **ગઢ વેઝે** વધતા જાવ છે. આ નીસા પારીસથી બીઇ જગાએ પ્રસર્વો છે

રાંદૈનેશાહી ધુંલાકાતની માદગીરીમાં દિશ્કી ખાતે કન્માઓ મેરડે નિશાળ સ્થાપવાની ચાળના ભાષાળનાં ભેમમે ઉપાડી હતી નેકસંબંધમાં હમણા તેઓ જાહેર કરે છે કે તે ચાળના માટે ચાર લાખ કપીયાનું કુંડ ભરાઇ ચુક્યું છે. તૈયાં કેડલીક છેલ્લા મહારાંશ્યાઓએ માડી રકમાં કારેલી છે.

तध्यवः छि

'માબુસ કેટલી જગીતના માલિક થઈ શકે 'એ વાર્તા વર્ષ પુસ્તક કપે તઇપાર થઇ છે. તે રસથી ને રહસ્વથી ભરપુર છે. અર પેનીની સ્ટાંપ માક્સવાથી માકલવામા માલશે.

અઠવાડીક પંચાંગ.

ખોસ્તી—લા ૧૫માં માસ્ચર્યાના, ૨૧ માં મારચસુધી છે. સ. ૧૯૧૩ હીંદ્ર—કામણ તુર ૭ થી કામણ સુર ૧૪ સુધી સંવત ૧૯૬૬ **માહમેદન**—તા. ઃી સ્પીઉલમાખરથી તા, ૧૨ રૂખી બ્આ, સધી લીજરી ૧૩૩૧ **પારસી**—તા. પ્રબીધી તા. ૧૧ મી સધી 12 (2.

WI. વીંદ્ર મુ, પા. સુર્વ દવ સુર્વાસ્ત વાર તા. રા. _{ક.} મા, ક. મો, તિયિ

સતી ાપ સુદ 2 3 ٦٦ 10 63 চ্\ধ ધર 3 1-₹α ኒኔ ાં ૧૧૦∫ ત 3 %-**૧૮ ૧૨ ૧૧: - જ ૧**

હોંદુસ્તાનની ટપાલ

તાં. ૧૫ મી મારમતા મુંબર્ધ જતારી સ્ટીમર અમકાંબીમાં બધા ચરો.

તા. ૧૮ મીના અગ્સામાં ક્લકન્ત્રા જતારી સ્કીમર અમ્શક્ષાહીમાં જવા બંધ

તા. ૧૮ મીના અશ્સામાં મુંબઇ જ્વારી ≻ડીમર ટેબોસ—પ્રેસીડટેમાં જવા બધાછવત કેરી (ઢો**લસ્ટાવના રસ** અને થશે.

તા. ૨૧ મીના અરસામાં મુંબઇ જનારી <mark>મરખરાજ</mark> સ્ટીમર પેન્ટેકાટામાં જવા બધ થશે તા. ૧૯ પીતા અરસામાં પેન્ટેકાટામાં આવવા વક્કી છે

JOHANNESBURG

E. S. Coovadia.

General Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Street Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

Masters Cash Coy.

General Fruit and Produce Supplaces, Market and Commission Agenta, 212 Market-st. Box 5477 Tel. and Cable Add: 'Oblige'

લંડન કમીટી કડ

પા. શી. પે.

 ८ व्याभणना सञ्चाले। . ७ भी. दाछ दर्भाभ

૧૧ ૯ / ૮ સરવાળેલ

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

The Ethics of Passive Resistance 0 ladisa Home Rule ð Bhagavad Gita The Story of the Ramayana A Letter to a Hundu by Leo Tolatoy A Book and its Missomer The Hon, Mr. Gokhale and the Indenture System રામાયણ સાર, ભાવકાંડ—હીંદીમાં ટરાં**સ**વાલના ખૂતી કાય**રે**મ ચેલના કાલ્ય - ૧૧-૧૮(મારા એકના બોએ અનુબવ (મી.ગાંધી) ત્રીએ " भुस्तक्। कामेस पाखानुं छपन मस्त्रित अस्तक्ष क्षेत्रक पाराज आपण એક સત્યવીરની કરા (આ મહાન યુનાની સાકરેશસનુ સમયતું ભાષણ છે) સત્યાયહનાે ઇનામી નિવ'ષ સરવેહાય (આ મહાન ઇંમેજ લેખક રસ્ક્ષનનાં સર્વેતિમ પુસ્તકના બાવારથ છે.) -04તિ ધરમ અને ધરમ નોલિ જસમાની ગરળી की। हर्षेट्र अत्ये डासस्टायने। आत्रम સત્ય વિના બીન્હું કરાં નથી (ટાલ સ્ટાર્કની રસ અને નીતિથી ભર પુર વારતા હપરથી) नातिथी भरपुर गांस्ता अभरथी) માણસ કેટલી જમીનના ભાવીક દ્વેાઇ સાર્થ 1 દેશભાત ગાપાલ કૃષ્ણ ગામલે અને भारभीतना समाह भरती भरभा 🕠 પારટેજ ખરમ ૧ પૈની નાદ लका पुरुता आ**वे** भगावनारने सा क યેની. ૧ માં હપાલ ખાવા સુધાં માહવવામાં ઓરે છવામાં— ખાવશે. ભધાની કોંગલ હપાલખરચ ન

દેશ ભક્ત

મામુર્લા 48. ૧૦ પેની ૪ વાય છે. હપરના

પુસ્તકાર્બાના પક્ષાં ખાળકોને વાંચવા વંચાવવા

ares D.

भी. ने।भवेता दक्षिक आहरिशामा प्रवास તું કમરજમાં વરસ્વ-તેમાં તેમના મુસા સા. ૧૫, છમાસિક શી. હ, અને ત્રિમા-हरी दरभी बात भारेबी क्रजाओ, बाह्य आहे सिंड शी. ६ छे. को धराड में। भी हती વાનાના કળાંઆ જનરલ ભાષાને જનસ્વ ચેકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી, ખામે ત્રણ रभारतनी क्लीका करने तेमने मनेबा सुद्देश मास्त्री क्लीका बवान्यम हैता न्यी. के भानपत्रोती छलान्ना सरक अवल गपर छा**देश** तर्द धराहातुं च्यान भे श्रीके छीन्ने. आ पुरत्तक ध्रिपेक नहीं लाखनार हाँडी पन कामोने साउ तर्थ शहे छ ने Frinted and Published by M. K. Goodbi.

એટ ગ્યાપી શકે છે અથવા હૈંગરે**છ** નવાનાર હીંદી બાઈળ ધને દેશ એક તરીએ મેકાની શકે **ે. ઠીંમત શી. ૫ ને ટપાલપણય વે**ની. ઝે.

5				34.11	4.6		
				A	Md	414	1
5				48.	8.	₹Ĥ.	1
3	કાવ્યદેશન	લાગ	1 2	1 3			
	37	33		. 3	4		
	71	24	-	3			
5.	'n	-		Y			10
5	- ·	H	- 14.	L Y	_		11
3	सरस न्छैन			Ť	•		•
P			all v	11		•	
ţ	નાતું નર્મત્ર		A. 4		ì		4
	सम्बद्धीय व			- 1	· ·	1	
١	दुवसीरूत १ चंद्रशंव क	terre	9	*		1	ě
1	States of	14 8	en. Černost	n •		•	ы
ł	માહનદાસ ઇ'ા	i delet	an fe	-11			
ı					1		
	अ व्यक्त			1			**
-	મીમદ લગ			•	10	•	8
	भगवातः है।	_					
	See ?	નેશ	1	माग्र	31	Mt.	

indian Opinion SUBSCRIPTION RATES

ફીનીક્સ, નાલાલ.

Within the Union

					u
Yearly Half-yearly		,	41.6	141	
Half-yearly		**	+1-	8	r
Quarterly	-	23.8	1+1-	H	P
Quarterly Per copy by	post	41.8	4.4		

Subscriptions are all payable Strictly in Advance, and, if sent by chaque, 6d extra should be added for bank commission (except from Durban).

Intening subscribers will kindly note that we do not accept subscriptions for ion than a quarter

The rates outside the Union are 135. 90. and do. respectively.

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુનીવ્યન—કેપ, દ્રાંસવાલ,

> વારવિક 19**માસિક** Ł ત્રિમાસિક નક્લની

બધાં લવાજગ **અસ્ત્રાઉચીજ કેવા**ના ધારા છે

યુનીયતની ખહાર છાયાના દર વારધિક

und Did un Atalia Minimate Millia Lumenational Frinting Press, Phonois, Name-

LORD AMP

N the House of Lords, on the rith altimo, Lond. AMPTHILL rose to ask the Under Secretary of State for the Colonies whether His Majesty's Government have received any official information which confirms the reports published in the Press to the effect that the west of the Honourable Mr. G. K. Gokhale to South Africa was successful in its object and has given good grounds for expecting an early and satisfactory settlement of the British Indian ques-

tion , and to move for Papers.

The noble Lord and My Lords, I am indeed sorry to detain your Lordships at this late hour, but the matter on which I wish to ask His Majesty's Government for information is not imimportant and I must bag to be allowed to say a few words by way of explansition. The object of my Question is not to criticise but to obtain information. Those on whose behalf I am speaking have not lost their interest in this subject, to which more than once I have sought the attention of the House, and none of the pre-necupations and distractions of present day affairs will abate their deep concern for the solution of this problem with regard to British subjects in South Africa. I wish to give the Government an opportunity of proving that, in spite of the many presung concerns with which they are at present obliged to deal, they are watching the situation and are still mendful that this is a question not only of reodering justice to our fellow-subjects in South Africa but one vitally affecting the position of India in the Empire. It is an Imperial question of the first magnitude, for nobody can question that well-founded discontent in India must affect the stability of British role, and that serious trouble in India must mean trouble to the Empire as well.

There has been discontent in India, very serious discontent, in regard to this question, and it came to a climax on the occasion of the Indian National Congress of 1921. It was on that occasion that Mr Gokhale, a member of the Viceroy's Council and perhaps the best known and most public spirited public man in India, undertook the mission to South Airica. In doing that he rendered a real seriore to the Empers, a service conspicuous not only for the public spirit which formed its motive but also for the great success by which it was attended. I think I am right to saying that His Majesty's Government approved of the mission of Mr. Gokhaid and did something to encourage it, and so that belief I venture to assume that they must be concerned to see that the effect of that mission has not been lost. Demonstrations of good feating, however striking and enthresistic they may be, are of no avail unless they are & llowed, and followed speedily, by appropriate action. Therefore what I want to know is, what His Majesty's Governat have been doing during the past two months to schnowledge and sprousage and to take advantage of

that sperit of reasonableness and conciliation and good will which arose from Mr. Gokhale's visit to South Airica, a tour which was really remarkable in many ways. Mr. Gokhale was received and offered hospitality by the Union Government, by mayors and municipal authorities of all the towns which he visited and by the European community in every centre. When you reflect that this was after five yours of controversy, attended by bitter prejudice and passion, it was really a very remarkable thing, and I do not think it is too much to say that it was due in a very great measure to the remarkable qualities of Mr. Gokhale himselfto the very sensible view which he brought to bear on the situation, to his tact, and to his undoubted personal

Paristoned at the G.F.O. as a Hemispape Person Transparences

My Lords, the results of that visit have aroused in all those who are interesting themselves closely in this question hopes that we are, at last, after many years of weary waiting and anxiety, approaching a fair solution. But meanwhile I cannot disguise from your Lordships that delay is doing some harm. There is cause for anxiety. The noble Lord the Under Secretary of State for the Colomes knows to what I am referring, for it m only within the past fortnight that I have brought to his notice recent cases in which the action of officials and municipal authorities has not corresponded with the attitude of the Government and the opinion of what I may call the best men in South Africa. I vonture to think prompt action is needed on the part of the State in order to inculcate and encourage in the whole community of South Africa that spirit of fair play which we claim to be essentially British, and which, therefore, ought to animate the whole of the British Empire

LORD REMOTT: My Lords, I am sure the noble Lord will perdon me if, on account of the lateness of hodr, I make my reply as brief as possible, but I will give but such information as I have. There is one caneal which I think I must enter. The noble Lord spoke of encouragement to Mr. Gokhale to go to South Africa. It is possible, but I am not sure myself what, if any, encouragement was given to him. I make that statement only because I do not desire any misunderstanding on the matter. Mr. Gokhale's visit was unofficial. He was received, I am glad to say, by the Prime Minister, by the Minister of the Interior, bythe Minister of Finance. To those three Ministers he made informal representations as to the position of Indians in South Africa. He was informed by those Ministers that they would give consideration to the points be raised, and especially to the question of the £3 tax on Indians in Natal who had served their terms of indenture, and also to the question of the Immigration Bill, With regard to the Immigration Bill the noble Lord will remember that in the White-Paper, Cd. 6283, laid apon the Table when he last

brought the question of Indians in South Africa belove your Lordships' House, there was a statement on page at in a talegram from the Governor-General to the Secretary of State that the Ministers—"were most assigns to secure passing of Bill and that, having in view discussion to Parliament during last session when Bill came up for Second Reading, they will take steps to introduce Bill with certain amendments as outcome of that discussion, at earliest possible date during the course of next session."

From the information I have, I understand that the emeta-form of the amendments to the Bill is not yet settled but is under counderstron; and His Majesty's Government are led to hope that the Bill including those Amendments will be sent home at an early date. I should besinte to express too confident an opinion about the effect of the vint of Mr. Gokhale. I do not mean by that I am dissatisfied with its effect; but I cannot express a very confident opinion for crystal, however, I may say that Mr. Gokhale does seem to use to have taken a broad view of the irrashou and in his speech on his return to India to have shown that he reshood the inors of the case and some of the great difficulties corrounding this question. On the whole, I am sockned to express the opinion that, so far as I can see, Mr. Gokhale's vint to South Africa appears to have been an adventage. I regret that I have no further information to give, and there are no Papers which at present I can lay. I have given the House the whole of the information I powers at the present time.

Loan Amprical: I just wish to my this in answer to tim moble Lord. He weems to be doubtful as to whether I was correct in maying that His Mayerty's Government had encouraged the visit. I was relying on temasks made by Mr. Gokbale himself in his speech on his return to India. He gave thanks to Mr. Harcumst and Lord Crews for having made it possible and encouraged him to go—at least so I read the report in the From. Of course, my blotton for Papers is withdrawn with your Lordships' permission, but I must say I had hoped for a somewhat less frigid and cautiously efficied reply. I had hoped that the noble Lord would have been able to give us rather more encouragement to behave that the solution of this problem is really justing resource on account of what has recently taken place.—From the Official Report.

The Position of Turkish Subjects

The Amestant Magistrate of Germiston gave an interesting and important judgment thee morong (March 18) in the case of a man charged with failing to produce an Ametic registration certificate (says a Natal Marcury telegram).

Accessed contended that he was not required to carry such a certainment, so he was a Turksch subject, boro at Bardan.

While recognizing that the weight of the evidence was in accused's twoor on this point, the Magistrate held that the inference from facts, on which much more importance had to be placed in cases where Orientals were concurred, was in favour of the accused being a Hindu, but even allowing that that inference could not out-weigh the evidence, he held that a Turk born in Bugdad was an Assatic in terms of the Registration Art. It was different in the case of a Turk born in Europe, so which point a case had been decided. It was clear that the Legislature never intended to exclude Turkish subjects from the requirements of the Act, for in the definition of "Asiatic" special reference was made to Araba, who considerably outnumbered the test of the population of Bagdad.

Accused was fined £10.

Mr. Merriman on Armaments

In the debate on the Nevy contribution in the House of Assembly on the 4th instant, Mr. Merriman and c. The idea of dragging this country into the course of that immensate competition in arministic where was going on alarmed him. What did it would bear that they were taking money from the period of the portion of the portion and putting it into things which would be some much in five years. The whole of Europe had good made it was the duty of Bouth Africans to been their bands It was the duty of Bouth Africans to been their beads out of this game. When he based all that test in the House about entering into combinations and things of that ear, he laughed. It was people into this, friend opposite who dragged people into this. They had lost their heads. He (Mr. Merriman) did not wish to see the Empire built up in this way. It was not going to be done by shops, or guns, or wealth. He had a better opinion of English ideas than that. They had had enspires like that before, but what did they lead to? The minute they built up an empire by things of that sort, that minute they sowed the seeds of disruption of that empire. In this bountry we were on the from of that empire. In this country we were on the horns of a dilemma. We were in dangar of being dragged into the question that we were responsible for the policy of Great Britain, and the policy of increasing armaments. We were in dangar of being supposed to contribute to a Power in which we had no worse. He saw that Canada had been ambaried by the present Ministry into the dangarous course of having a Minuster residing in London, who was to be, in a sort of way, a little partner to be dragged into the policy of Great Britain and its warlike columns. He could Great Britain and its warinto coturprises. He could not imagine a more mad or insurante policy for a young country like this. We must be careful about being carried away by our feelings. His (Mr. Merriman's) pride, as an Englishman, was based on totally different grounds from these. He viewed all these things with the greatest alarm. At the name time he energiated that South Airica occupied a very humiliating position. They carried on an enormous trade, but that trade was protected without their payors anothers before the trade was protected without their paying anything adoquate for it. He believed it was a plane beamers proposition. Indithey pay a sufficient promum of insurance for the service they got? He thought not. He thought the only sound position from which they could look at the matter was not to enter toto a partnership in available, which was dangerous—a partnership in policy was worse—but to consider the question of paving a pressum of maistance. They should pay, undoubtedly, in the form of a percentage of trade. It was the traders who should for a navy contribution. Let she traders pay. How would they trace it at the present moment? By their generously they were giving a preference to Great Britain, and they thought, or momentage to Great Britain, and they thought, or momentage to Great Britain, and they thought, or momentage to Great Britain. foolish people did, that they had done much. It was no gain to the Home Country, but at put money into the pockets of the consumers in this country. The 3 the pockets of the consumers in this country. The 3 per cent, was taken out of the ten-payer and put used the pockets of the British manufactures. (Laugher and cheem.) It encouraged him is his lasy hebra. It would be better if he had to compate with fedgman. "I say" (contined the right hon, guitleman), "early with preference, and then let us devote a certain percentage of the preference to a pressum of insusance which we pay for the protection of the British floor." There was nothing that pleased landerwriters, the Stock Ecchange, and the shiphelding tende, so much as all that extravagance, but how did they act when a curp was taken? The stocks of Now Zentand were down 5 points below those of South Africa. (Laughter, Mr. taken? The stocks of New Zentand were down (points below those of South Africa. (Laughter: Mr. Jagger. "Labour legislation.") Turning to the Prime Minister, Mr. Merriman asked, how did he propose to get on with Africa missipe? Did be empercher that they must have an emple supply of neval keminants? And how were they going to get them? He could imagine a boat running ashore on Robben friend condern night.—(hughter).—as." L'appeared every by in

here and the theorement would be in a tottering to the above the theorement would be in a tottering to the above the theorem where or three times before he cared with his home electry (Received laughter) be easy way for them was to infresse their premium functions for express rendered. That was sound totalist his. Let them will the British tan payer to be count by the theorem and totalist his. Let them will the British tan payer to be count by the theorem and the formal by the theorem and techniques. What were they there for. They cost a count of money, and they were not wanted, by were the only responsible government that kept in the gravity, and he didn't take that as a matter in the They were malking the British tan apparer for the result of the steedseeper up-country—From Renter's report.

from the Editor's Chair

LOAD AMPTHILL'S ADVOCACY

LOAD AMPTHILL'S ADVOCACY

i.m. Acceptable, morech, the other day, in the House
of Local, the papers regarding the visit of the Honousside Mr. Octable to South Africa. We have expressed
more than once the practices of the Indian community
to tree notice min to his great and unremitting real in
our curve. He has notes allowed a single opportunity
to be mined whenever be could usefully occupy the
amentics of the II rese of Lorda, And every Indian
hours have helping his Lordalug's work has been and
how it has excoveraged us in the midst of our troubles,
this latest offert, a full report of which we publish
emerators, was bested on Mr. Gothate's visit. Lord
Amentall was not satisfied to allow the visit to pass
that it means made without tangible results. He was
the off which the good tone produced by the visit
abouted be fully unland for the purpose of securing
impairment and pressure that is continuously being put increasing a sed makes us realize, as nothing elements that we have to depend upon our own resources.

HINDUS AND MAROMEDANS BEWARE

HINDL'S AND MAROMEDANS BEWARE
The viole question was whether a wife surried by
the resolute amount of a wife within the meaning of
the impropriete Act. The Lordship held that the
the improvement of the immigration law,
i has the Cape stepes report. Indicate of South Africa
the the Cape stepes report. Indicate of South Africa
the the Cape stepes report. Indicate of South Africa
the the Cape stepes report. Indicate of South Africa
the the Cape stepes report. Indicate of South Africa
the the cape stepes the question of marriage have been
there as been emigrated. On the occasion in question,
cheer cat terms was presented. The cape was admitted
to be a test cape was presented. The cape was admitted
to be a test cape may judgment been given against at
the act of the cape was, no doubt, helpless. The
the state cast cape the pudgment is that every Hindu and
the reg of the pudgment is that every Hindu and
the reg of the pudgment is that every Hindu and
the reg of the pudgment is that every Hindu and
the reg of the pudgment is that every Hindu and the metry of the Government, whose at the metry of the Government, whose the three country. And the ten makes her to tennen in this country. And the tense will be bested but correctors if the inture in the country. Hundre, Maboundan or Parace—are in the country. The set a fine of hings which our self-

Anjumen, every Association, and every Dharm Sabha will and respectful representations to the Government urging that the new Immigration Bull should be altered so as to admit the legality of marriages calchrated according to the recognised ladies religious. This request should be promptly granted, not merely because we are part of the British Empire, but even because of the law of country of matters.

of the law of county of actions.

It is, indeed, a serious question for passive menture to consider whether they ought not to include us their requirements a redress of this unthoughted but intolerable grievance. Any way, it is a question which demands, on the part of the Indiana, saurance of their ail—their businesses, their money, their each mitch will have been dearly brought at the price of the multiplication of their ails. the nultity of their or their brethren's exerciscos. No consideration should be allowed to come in the way of their taking prompt and energetic action.

AN INDICATION

Term latest immigration case indicates the atthede of the Union Government towards the Indians residing lawfully in South Airics. The attitude is decidedly hostile, General Botha's speeches and assurances nothostile, General Botha's speeches and assurances not-withstanding. If we are to live in this country in peace and with self-respect, we should have every facility given to us for bringing our wives and children from the homeland. But it is becoming increasingly mani-iest, day by day, that, instead of giving its every facility, the Government propose to place every hindrance in the way of bringing our dear ones. In the case reported alsowhere, the Immigration Officer, it is said, has received instructions that he is not to adont any children chalming to be sons or daughters admit any children claiming to be sons or daughters of parents inwivily resident in the Union, unless they produce both certificates. Now the Union Government ought to know that, in India, registration of boths is not universal. Indeed, in the majority of cases, births are not registered. Ever since the passing of Immegration laws in the different parts of the Union, the invariable practice has been to obtain local evidence, often medical evidence, as to age. And the practice has proved larry satisfactory. The Government, however, now want practically to prevent the entry of indian children by administrative instructions. We trust that the leaders of the community will take prompt measures to thwart this latest attempt of the Government to exterminate us.

An Explanation

Our readers will remember that we drew pointed attention, some considerable time ago, to the assault committed by Mr. Percy D. Simmons, of Mooi River, on an Indian indentured to him. The article attracted attention, and the incident formed the subject matter of questions in the House of Commons. Mr. Simmons was upset over the publication, but we heard nothing from him until the arrival of the Hon. Mr. Gokhale in South Africa. Mr. Simmons wrote to Mr. Gokhale, asking him to intercede and prevail upon Mr. Gandhi to give him justice. At the first available opportunity, Mr. Gandhi wrote to Mr. Simmons, offering to publish any explanation he might have, reserving the right to comment upon his letter, and adding that there was no desire to do an injustice to him. Mr. Simmons has now written a letter, which we gladly publish below, omitting purely personal matters. It will be seen that the assault is admitted. Mr. Simmons evidently disputes the severity of it. His statement we gladly account to a severity of it. copt. But we could not associate ourselves with the proposition Mr. Simmons lays down, viz:-that a manter may take the law into his own hands. It is likely that life. Stammons is capable of using discretion, but, in a highly organised somety, if such personal chartisement of servants were to be allowed, there would be no end to cruel hardships inflicted on poor and help-less servants. The treatment of schowers in some

cocca plantations of Portugal, and the Belgian horrors in the Congo, where latitude is allowed to masters, should serve an beacon-lights to warn well-meaning masters like Mr. Simmons against the danger of laying down propositions such as he does. And is it not a will commutately on his proposition that the servant who, he thought, had been completely reformed, has, after all, given him the slip? The whip will never do what loving treatment can. And where the laster fails, putient masters will realise that the former will proposed, temporary success notwithstanding. With those remarks we gladly give Mr. Simmons' letter, and note his transparent sincerity.

Mr. Simmons' Letter

"Owing to pressure of work and my being away a great deal, your letter has not been replied to sooner. I was glad to receive it and have your essurance that you are prepared to rectify the error you made and justly right me in print where you wronged me before. Since you published an article—which received attention is the House of Commons and was accepted by other papers and inserted in a pamphlet-I think you should make equally public the fact that you were in error and misinformed, and regret the pain you gave me, and state that, on enquiry, you find the statements made, were grossly exaggerated, and that what I did was only what a parent might justly do to an arring child; though, of course, you can disassociate yourself with such pratise as between maxter and servant. The tone of your letter has convinced me that you will do the right thing. I would like to my that I quite agree with you that when we, as masters, take the law into our hands. it is with selfish motives, but, after all, is it not always a selfish motive with which the master employs a nervant? He does so really only to assist himself to progress, and, were it not so, the world would come to a standstril. In the metance of that Indian, the written law was unable to serve any purpose. He would have been a gaol-bird for life, had I not taken the step, which, however reluctant I might be to do so, was neceseary to make him a respectable man, though I regret to saty, strangely, after all this time, he broke out again a little while ago, and, when taken, spun an absolutely false statement, as every kndum here could prove. However, during the period of his second indenture till that time, he has been an excellent servant, and I much regret, for his sake, that the fit of wandering should have returned. I have not seen him stoce, and hardly expect to again, as he excaped from the Police and has evidently successfully avoided them. I mention this as, in my last to Mr Gokhale, I think I mentioned how contentedly this Indian had worked and voluntarily reindentured himself. My Indiana are well boused, liberally fed and paid. I always reward generously any effort on their part to improve in work, character, etc., and, for my best men, I have a great liking, and only hope they will never want to leave my service."

The South African Medical Record of 14th Decomber points out that with regard to the Province of Natal "On January 1st, 1912, the whole machinery established by the Health Acts for the protection of the public collapsed. The Board of Health Censed to exist, and the appointments of Health Officer in the country districts and in the smaller municipalities lapsed." The Record goes on to show that during the year 1912, in the absence of supervision, sanitary conditions on certain of the estates and mines and also in some of the towns were drifting into a most unsatisfactory state. Already there are signs of an increase in the enteric rate. "The results achieved by a scalous and efficient Health Department under the old Natal Government are being wasted, and the whole system of boartot, built up as the result of years of experience and effort, is being allowed to tumble to pieces."

The Legality of Indian Marriages

In the Cape Supreme Court on the 14th tostant, Mr. Justice Searle gave judgment in the matter of an application by Hassen Beop against the Minister of the Enterior for an order restraining the suspondent from deporting to India a woman Bai Miniam, alloged to be

the siwiul wife of the applicant.

Applicant, who is a barber, of Port Elizabeth, visited India in 1908, and amrised Bai Mireats. He returned in 1900, without her, but again, in 1912, west to India to fetch her. When he returned with her to South Africa, the respondent refused to allow her to find, and ordered that she should return to India. He alleged that at the time he married the woman he had no other lawful wife.

The case for the respondent was that the marriage was contracted according to Mahomedan custom, and therefore the woman was not the legal wie of the applicant. She could not sairsty the requirements of the Immigration Law. The whole question in the case was whether a wife married by Mahomedan custom was a wife within the meaning of the Immigration Act.

His towdship held that application must be refuned, as the marriage did not mirely the requirements of the Immigration Law. It had been suggested, during the arguments, he added, that the woman might be allowed to land if the applicant legalised the marriage, but that was a matter in which the Court could not interfere. As the case was one in the nature of a test, and so the Crown did not press for costs, more would be given.—Cape Argus.

[Nors We comment upon the above in our lead-

ing columns.—Ed. LO.]

Mr. Gokhale's Congress Speech

(Continued)

We have been talking of equal citizenship in this Empire and it is said that if there is no free immigration there is no equal criticenship. There is no equal criticenship even in this country. The question of equal criticenship is involved in our greenances quite as much as in free impagration. If we are absolutely equal subjects, of the King, we should go to South Airca on the same terms with Europeans and we should be able to live to that country on the same terms as the Europeans. This equality may be analysed under eight or nice bonds. It means, if we were equal subjects of the King in South Africa, that we should be able to live to that country temporarily and go back to it without hindrance, difficulty or trouble, Secondly, no Indian who is to South Africa should have any difficulty in moving from one province to another, (3) an Indian should be at liberty to rende where he likes in whatever quarter of any town he pleases provided he is able to live in a style common in that quarter, (4) an Indian should be able to own tand and own other permanent property, (5) he should be able to trade and follow other avocations as any Europes and on equal terms (6) an Indian should be able to provide for his children the same sort of education that an European is enabled by the Sain to provide, (7) an Indian should be free from those a disabilities and burdens which the rest of the general community has not got, (8) Government survice and public life should be opened to Indians freely, and (9) franchise should be made evaleble to Indians and careers di public life in parlimments and municipal boards. It Indians are equal subjects of the King, they should be equals of Europeans in all these matters. I have left those dustilless which are called social dissbilities, such as people not being allowed to go to theatres and irre in manufact to in-particular. Some of these have a proper to people and the second these are more or less social disabilit on and los

the moment I leave them out of consideration. If we were equal subjects, of the King, we should not have those disabilities. In every one of these mine respects our people have been suffering intolerable hardships for the last twenty years and more in one part or enother. The Indian community of South Africa have been carrying on sometimes a hopeless struggle under Mr. Gandhi's leadership. Where men are inbouring under such disabilities as these, paying taxes absolutely mountrous, and residing in places three or four miles from towns and not being allowed to trade without licence, which is arbitrarily refused, without being able to move from one province to for their children, do you think that these people will get the doors of South Africa thrown open to the people of this country? Start a big agitation, make the kind of escrifices that Mr. Gaodhi and others have coade and then insist upon free immigration to South Africa. It is all very well to criticise men like Mr. Gandhi. When a man among men once us a way rues among us here, we are sitting in judgment be him and criticising and termog him to proces to the way we have done.

(To be continued)

Spiritual Militancy

We offer no excuse for reproducing part of the Manufesto issued by the fithical Church of Rayswater to the Suffragists of England. It has such a close bearing on Indian passive resistance that many of our readers will no doubt study this remarkable appeal with profit —

We applaud that form of militancy which, during the first few secoths after the General Election of 1906, was exclusively practised. It is nowise simed at the destruction of property, nor in any way involved a menace to life-except to that of the Suffragists them solves. Although defiant of police regulations, it was purely spiritual that is to say, it aimed only to beat down and break through those unjust prejudices and selfish idean which had denied political equality to women. Such militant tactics accorded with the tradition of the finest and bravest English reformers. Josephine Butler, by whose militancy most cruel and insulting laws against women were repealed, said to show who beaped ignomicy upon her: "What have I to do with peace any more? It is now war to the knife. Principles know not the name of mercy. In the broad light of day, and under a thousand eyes, we now take up our position : we make no compromise, and we are ready to meet all the powers of earth and hell combined." Yet Josephine Butler destroyed no one's property, and threatened no one's life, but by her spiritual audacity and aggressive protest she terronsed the guilty, strengthened the cowardly, and opened the eyes of the blind. In similar manner, the founder of the Quakers, George Fox, rebuked preachers in church, thereby violating the law, and at one time two thousand Quakers were in prison. But they made no man fear for his possessions or his life,

We regret that militancy in the Sufrage Movement in recent months, instead of inventing new means of challenging public opinion by brave and dramatic appeals to the conscience of the community, has taken to anathring windows, destroying letters, and threatening worse calamities of a material sort. Such a policy will soon get beyond the control of responsible leaders. It will inscinate and tempt the mentally unbalanced. It will around dagget and resentment in the minds of the unimaginatuse public. It will inevitably prove to be a blind alley, leading nowhers, if pursued to its end, except to the suppression of its instigators and the otter alsenation of the vast numbers of the public who are will not bootile but only indifferent to hydres for

Had the militants retained their first faith, they would not have exhausted their originality in the invention of spiritual means. We beg to submit the following as instances of further spiritual weapons for challenging public attention, sulightening the blind, and gaining enthusiastic support from amongst the indifferent:—

(1).—Let the women in groups of a hundred or a thousand march an hour before each service to Westminister Abbey, St. Paul's Cathedral, and all the other centres where England through her Established Church preaches mercy, justice and righteousness. Let them station themselves in lice on each side of the entrances, clad in the deepest mourning, and wearing some such symbolical challenge to the public eye as scarves of the orange colour worn by the ascetics of the Kast. Let the women then pass into the churches, and after the service again station themselves outside the doors.

Also let them approach in a body the state officials of the respective churches, and demand that their

claims be championed in the pulpit.

If these means of appeal to the professed humanity of England fail, let the women as a last resort cry out during the church service, in a loud voice expressive of their bitter grief and righteous indignation, the Kyrse Eleison, "Lord, have mercy upon us; Christ have mercy upon us; Lord, have mercy upon us," as did worshippers when the Christian faith was far more alive than now.

If it be objected that such appeals to the clergy are not directed against the Government, which has became the point of militant attack, we reply that such importunings are just as direct blows at the Government as are smanhings of shopkeeper's windows and tamperings with the general public's pillar boxes. They are also far more likely to create a tavourable public opinion, as they express more truthfully than the destruction of property the deep spiritual motive of the Suffrage Cause.

(a).—Let the women, in like manner, and in the same garb, artend in a body theatres, concerts, and the opera. Such means of dramatic spiritual appeal can quickly enough be devised and used, if some of the figures a year that the Suffrage Societies now receive be devised to such methods—which combine the window of the serpect with the harmlessness of the

dore:

Besides appeals to preachers and worshippers and theatre-goers, let the women organise apintual attacks upon the lawyers at the Courts and in their offices. There are no enemies to wemen more immed to them than the members of the profession from which the Prime Minister himself comes. There is no trade union in all England that would so persistently prevent women from competing with men in the trade it represents.

The Idea Carried Out

A Reuter telegram from London, on Sunday last, states: —"Spiritual Militants," clad in black with orange scarves, attended St. Paul's and other churches to-day to proclaim the aims of a new organisation styled." The Spiritual Militancy League for Women's Charter of Rights and Liberties." The league has sent letters to clergymen, urging them to abandon their attitude of silence and neutrality on the question of the female suffrage. Lady Aberconway, Mrs. Despard, Flora Steel, and other prominent people are organisers of the league, which disapproves of violence.

"Whether we fasten our eyes upon the ordering of the individual life or upon the life of a social group, overspecialisation looms before us as one of the gravest and largest social dangers, the most insidious because it conceals its 'social' nature, and masquerades as individual liberty."—J. A. HORSON,

14

A Farewell Gathering

On the eve of the departure of the Rev. Koripilla for India, the St. Aidan's Literary Debating Society accorded him a hearty farewell and presented an illuminated address and the INDIAN OFFRION SOUVERS OF the Hoa. Mr. Gothale's visit to South Africa. Rev. A. Ballia, Mr. A., Mrs. Ballia, Mr. F. H. Bird, Mrs. Bird, and a strong tores of members were present. Addresses were presented from the St. Aidan's Provincial Training College (Durban) O.B.A., Johannesburg. Mr. Mahuel Soubruyal presented a silver southour, with

Mr. Mahuel Soohroyal presented a silver southous, with a gold contra, and the following letters inscribed on it. "D.K.—S.A.P.T.C.," on behalf of the co-loge students. The Rev. D. Kortpillar then suitably replied. He

The Rev. D. Kortpillar then suitably replied. He said that he did not deserve the presentations and the kind words that were said about him, but it he had been of any little use to them, and if he had done anything to deserve all that had been said, he fait that he had only tried to do his duty, and the credit certainly lay with St. Aidan's Mission, and that they ought to be grateful to that body, who were the means of spreading education for the Indian community. He thanked them all for the presentation and for the kind words.

News in Brief

Mr. Hajes Hoosen Dawad has left Port Said for Durbun by S.S. Feldmarschall.

Mr. Polsk has just received a letter from H's Highness the Aga Khan, saying that he does not propose visiting South Aince for the present.

In reply to a deputation from Sea Point presenting a petition asking that separate accommodation should be provided for coloured passengers on that impedie. Burton (Minister of Railways) stated that the Government intended this session to seek powers to deal with the matter throughout the Union.—Reuter.

The widespread objection to the establishment of a mative township in the near vicinity of Germston has calminated (mys the East Rand Express) in a requisition being sent to the Mayor for a public meeting. Mr. C. D. Wentzel, who is the Acting Mayor, has agreed, used the meeting was to have been held in the Council Chamber, Germiston, on Tuesday last.

In the House of Amembly on Monday, leave was granted to Benator Beukus to withdraw a motion standing in his name to the affect that the time had arrived about steps should be taken by the Government to prevent coloured people buying land untable for European occupation in certain areas of the Union, Senator Beukes explained that he withdrew his motion because he understood that legislation would shortly be introduced to deal with the question.

In the course of an application heard before Mr. Justice Carter, on behalf of an Indian parent named Ebrahim Mahomed Camiun, for an Interdict preventing the Immigration Officer from sending out of the jurisdiction of the Court a lad named Haman Min (age 13), it leaked out that the officer had acceived instructions that "no minors were to be lauded without a birth cortificate from India." The interdict has been granted. But the faming of the Instructions has created much diseatisfaction among the Indiana.

On Saturday evening last, at Mr. Mahomed Ahad's pressions in Grey Street, Durbon, a reception was given by the Indian Educational Institute on the occasion of the return of Mr. Dawad Mahomed from Mesca and of the departure to India of Mr. R. B. Chetty, a The Misses Paul contributed a musical programme, and

two of the students delivered addresses. Mr. H. L. Peul inreadly vercoused Mr. Hayes Danud and hade inrevell to Mr. R. B. Chetty on behalf at the instrum, and made appeal for financial support. Mr. Hayes Davad replied in suitable terms, and Mr. Chery donated for gustons. Mr. L. A. H. Moore presided.

On Sunday last, in the same promises, under the charmanship of Mr. M. S. Randares, a meeting of the Asymman Islam was held to welcome Mr. Hajore Dawed Mahomed upon his return from the pilgrimage in Macca. g.A. number of speeches were made, and amongst the speakers who were invited to address the passing were Mosera. Pursee Russomics and Polah, Alter Mr. Hajon Dawed had suntably replied, an animated discussion on public affairs took place.

Judgment was given by Mr. H. O. Buckla, in the Civil Magistease's Court on Saturday, in an important sest case, the point being on what grounds could Ametics be removed from stands in Vrededorp. The action was one in which the Musicipality seed for the ejectment of a Chinaman named Ah Kas from Saand 493, Vrededorp, on the ground that he was an Assetic, and not a bonefide servant of a white person for the time being. Judgment was given for the defendant with costs. We hope to give Mr Buckle's interesting argument in our next issue,

A membrandum has been issued as a Blue Book, in which are tabulated the revenue licences in force in the respective Provinces. One of the most noticeable features of the returns (says the Transpal Leader) is the varying cost of licences in the different parts of the Union. The tables deal with any separate licences. In the cases of only 11 is there uniformity in the four Provinces. In the Cape a general dealer pays £5 a year (with an additional graduated tax if he is also an importer.) In Natal he pays £5 for a retailer's licence and £10 for a wholesale licence. In the Orange Free State he pays from £5 to £50, according to the value of his stock, and in the Transvast be pays only £1. In the Transvast a hawker is not called upon to pay anything, but he has to find £6 if he should travel into Matal.

In a lengthy report on the question of the Malay Location, Johannesburg, the Special Railway Committee of the Town Council states :-- This committee and the Parks and Estates Committee have broken of pegotiations with the Government with regard to this location, and the Council will in future not collect any revenue on behalf of the Government from the standholders on this piece of ground, which is registered to the name of the Government. Government Departmenta, it is understood, are considering whether the revenue from this location should be credited to the Railway Administration or should go into the general revenue of the country. . We are of opinion that the Council should continue the work of improving the sanitary condition of the location, and should encourage standholders to renovate and improve their buildings as far as possible, further, that the Council should lend no support to any proposels of the Railway Administration to disposees the present inhabitants. especially if the cost of such removal is to be charged against the Municipal Council. The Council has incurred great expense in connection with the township of Vrededorp, the native location, and the Malay locament. We do not consider that the Government and its Departments have treated the Council in a worthy lashion with regard to the Malay localine.

"They should train there own agriculturists. They did not, want too many doctors and advocates. Their money all went is doctors' and lawyers' hills instead at into the not) which produced it,"-General Boths at Cores.

ઇन्डिअन ओपिनिअन.

3548 88 H.

દ્દીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ રર મી માર્ચ, ૧૯૧૩.

ME 22.

અધિપતિની નોંધ

e menenginggoene, iki menenjini ni mini mini mini mini m

ઉપ રાઇમ્સ' માં ઐારતા નાખત એક સુકાદા હાલમાં છપાયા એ એના એવા અસ્તતો ને ગંબીર

જી અના અવા અસ્તરના ન વચાર જી લેવા વાંગ્યા કે જોયા નથી, ભાધ મરીયમ કરીને એક એારન છે. તે સુસલમાની

રૂપે મુજબ પરચેલી છે. તેના ઘણી તેને દેશથી લાવ્યા. ध्यिमिसन व्यवसहारे तेने व्यवस्थी. अरुश अक्ष्य व्याप्युं. ते क्रीडे भारतनी शाही अवदेसर न अधाप. आ डेस ते અજગાએશના કેસ મસવામાં આવ્યા હતા. સવાલ એક્સ હતા. મુસલમાની કે બીજા ખોસ્તિ સિવાયના ધરમ પ્રમાણે ચમ્મેલી શાદી કાયદેસર ગયાય કે નહીં. જજે ચુકાદો ભાધ્યા ક એવી શાદી કાયદેસર ન મહાય ને તેથી એક્ટરતને કેપમાં દાખલ વયાના હક નથી. માઇને પાછા જવાના હુકમ વર્ષા આ કરાવના અરથ એ છે કે જેટલી હીંદુ કે મુસલ માન એક્સ દક્ષિણ આદીકામાં છે તે બધીના આ યુલકમાં રહેવાના હક આજરી રદ થયે છે એટલે જે હીંદ યુસલ માન કે પારસી મારત આ મુલકમાં રહે તે માત્ર સરકારની **ં મહેરળાનીથી. હવે પછી સ**રકાર બીજી આપણી એારતાને ન ભાવવા કેર એ તદન બનવાએગ છે. અથવા આવવા 🔰 તા તે પછ ભદ્ર મહેરભાનીથીજ ગહાય. આના કરતાં वधार अध्य दासतना प्रनास अभने आदी शहता नथी.

જમાય ભાષણા હાયમાંજ છે. દરરેક અંભુમાન, દરરેક પરમસભા ને દરરેક બીજા મંડળા શરકાર પાસેથી વિત્યપુરવક શદ માત્રે કે આ કાયદા બદલાવા જોઇએ ને હોંદુસ્તાનના પરમ પ્રમાણે ઘએલી શાદી કાયદેસર મણાવી જોઇએ. જે પ્રજ કે જે માણસ પાનાની ઓરતનું માન નહીં જાળવી શકે તે પ્રજ કે માણસની હાલત પશુ કરતાં પણ નબળી મણાય છે. બિના માનને ખાતર થણી શડાઇએ મા છે એમ ભાષણે જાણીએ છીએ. ને બિના માનને ખાતર આપણે એખ લઇએ તો વધુ પડશું નહીં મણાય.

ે આ કેસમાં અમે ઉપક્ષી કેરિટમાં જવાની સલાદ નથી આપી શકતા. ઉપલી કેરિટ શું કરવાની હતી ? આપણી વિરૂદ્ધ ક્રીથી ચુકાદા આપે ત્યારેજ આપણે સરકાર પાસ અપ્રાથ્ય એવા આ કેસ અમે નથી મધ્યતા.

આ વખતે આપણે આપણું ધન, આપણા માલ, આપણા દુશના જતાં કરીએ ને લડીએ તા કંઇ વધારે નથી ત્રણાવા તું. એ બધાં આપણે આપણાં સુખતે અરથે એમાં કરીએ હોએ. એ આપણી આખર નથી તા સુખ કર્યાં ને સુખતે અરથે એક્ટ્રેં કરેશું નહીં વાપરીએ તા આપણા જેવા બીખારી કાર્યું!

ગામાનીઓને પંચ વિચારવાએક આ મામલા છે. તેઓ આ ભાગમાંથી માસુક પાછે વાળવાતું પાતાની માત્રણીમાં

મેળવાં શકે કે નહીં એ ખ્યાલ કરવા જેવું છે. અમારી એટલીઇ ઉમેદ છે કે આવે વખતે એક પણ હોંદી પાછી પાની નહીં કરે.

યુનીયન સરકારનું વલણ કેવું છે એ ભાષણે ઘણા દાખલા એા**વી** જલ્લુવા પામીએ છીએ. ગી. સરકારનુ**ં વલણ** કબાદીમ મહમદ કાસમતે હસન

કરીને ૧૩ વરસના દીકરા છે. તે ની ઉમર વિષે કંઈ શક્તું કારણ જોવામાં આવતું નથી. હતાં મા, સ્મીરો તે બાળને ઉતારવાની ના પાડી અને વડીલ તે ખબર આપ્યા કે તેને એવા હકમ છે કે જે એ કરાંએ! નાં જન્મ સરટીરીકેટ હોંદ્રસ્તાનથી ન આવ્યાં હોય તેઓને મુદદ્દલ આવવાજ ન દેવા. આ ઉપરથી છેપ્કરાના ભાષે મતાઈ હકમ મેળવ્યા છે. હવે કારડ પાસે આ કામ જયો. પણ આપણને તેર એટલુંજ જોવાનું છે કે યુનીયન સરકાર ની નજર આપણી તરફ કેવી છે. હીંદુસ્તાનમાં જન્મ રજી સ્ટર કરાવવાની રિત નથી એટક્રે સેંકડાે છાકરાને સાફ ચોક્સ સરકીરકિટા મળવાં ભશક્ય છે. આ વાત ક્રતીયન સરકારની જાસ મહાર ન દ્રાય. છતાં સસ્ટીપ્રીકેટ વિના નજ દાખલ થવા દેવાં એવા હુકમતા એજ અરચ ચાય કે આપણ તે તક્લીક ખુબ આપી છેાકરાઓને દાખલ ચતા અટકાવવા. એારતા વિવે તા અમે લખી ગયા. છેલ્કરાઓને પણ પજ વસી કરવી, આનું પરિષ્ણામ આખરે એજ આવે કે આપને અહીંથી નીકળવું જેઇએ. ઇલાજ આપના હાયમાં છે.

ઉમરાવની સભામાં ક્ષારડ એમ્પટલીલે કરી પાછે અપપણો સવાલ ઉઘવેલા તેની વીગત હવે

ઉપરાવની સભામાં આવી પહેંગી છે. આ ઉપદા પુરૂપ આપણે - આપણી લડત લેવાની એક પણ તક ચકતા નથી, અને તેમનાં આપણો

ભતાવે છે કે તેમનું દિલ આપણામાં પરાવાએલું છે. ઢારડ એમ્પટલીકે મો. ગામહોની આ મુલકની મુલાકાતને લાભ લાઈ આપણા સવાલની અર્ચા ઉઠાવી. તેમાં તેમણે મી. ગામહોની સરસ તારીક કરી તે અહીં થતા કાયદાના અમલની ઉપર ટીકા કરી. દિલગીરી એજ કે હારડ એમટ જેએ સરકાર તમ્ફથી જવાળ આપ્યા તે હારડ એમ્પટલીલની મુરાદ ન સમત્યા તે તદન ઉત્સાદ વિનાના જવાળ આપ્યા. તે જવાળ ની વાંચનારના મન ઉપર એવી અસર થાય છે કે તેઓ સાહેળ કાહોનીથી ડરે છે તે તેઓના સ્વારમ અનારે આડે આવે લારે હીંદુસ્તાનને કારે મુક છે. આ કંઈ આંછા મુલમ ન મણાવ, તે આવી વરતણકથીજ હીંદીઓનાં દિલ ખાડાં અને છે. ઢારડ એમ્પટલીલનાં આપણા ઉપરથી એ પણ આપણે જોય શકાર સમારી છે એક વિશામતની કમીડી એ પણ આપણે જોય શકાર સમારી એક સામારી છે. અફ્રી જ્યારી સુક્રમાં લીએ કે દ્વે તે કમીડીને

263

• સાર આપણી પાસે નાણાં નથી. બી. ગેલ્પલે તેની જવાળ દારી લેવા નદીવાર છે એ પણ અમે લખ્યું છે. પણ તેઓ સાદેખને આપણે કમીડીના ખગ્ય પેટ કહે રસ્મ તો માક લવી ધરે છે. અમે જે માગણી દીદીની પાસે કરી છે તેના જવાબ આજ લગી નિગશા બર્બ મન્યેન છે. અમારી ઉમેદ છે કે જેઓ કમીડીના કીમત સમજે છે તેઓ હવે કોઇક જામમા

ભે ભારે પસ તતા હોય ત્યારે બાજા તથશે પક્ષ કેઇ વેળા સાબ લઈ લે છે એવું બને છે મહે લેક્શનના આમ મહે લેક્શન વિષે બનવાના ઝગડા સબલ છે જોડાનીસબગ્ગન હીંદી તે તો જાહ્યુ હશે કે મહે સેર્કેશન

ને કેટલાર ભાગ રેલવેને અપાઈ ગયા છે. રેલવેની વતા અલ્લ સુધી ભ્યુનીસીપાલીટીએ **મહે ક્ષેક્સિનનું ભા**ર્ ઉઘરા લ્લું છે. રેલવેના વિચાર અને દ્રહાડે પેરતે લીધેલા ભાગમાં થી આપણને ક્લાડવાના છે. આવી અલ્પવસ્થાને લીધ તા ન્યુર્તીસીપાલારીને લોકશનમાં સુધાગ કરવા દતા તે પછું અટ ક્યા હતા. રેલવેના સાથે મ્યુનીમીપાલીડીએ બંદેાબસ્ત કર વાનું ભારે પ્રયત્ન કરયું પણ રેલવેવાળાએ તેને મદદ નહીં કરી. તેથી ખુનીસીપાલીટી ચોદાર્ક છે તે ખુનીસીપાલીટીની રેલવે કર્યાટીએ એવા ઠરાવ રજ્ય કર્યો છે કે દવે પછી રેલવે ખાતાને તેણે મદદ તહે. કરવી. ન્યુનીસીપાલીડી ક્રોક્શનમા સુધાર, શક કરેલા છે તે ચાલ રાખવ, માત્રે છે અને રેલવે ની વર્તા ભાડાં ઉધરાવવાની પણ ના પાડવા માત્રે છે. આ स्त्रय को अनुसुर थाय ने हींद्री पेतनाने। वेश अरोक्षर अकरें તો મહે હાેક્સનને કાઈ દાધ લગાઉ તેમ નથી. દ્વીદીને જે વેશ બજવવાના છે તે એ કે ક્ષેલ્ક્સનમાં આપણાથી થતી મંદળ ન થવા જાણએ, ભાડાંને ક્ષાએ આપણે મકાના ન ભગાડવા ને આપણા તા**ય**માં રહી છે તેટલી ચાષ્પ્રપાદ સાચવર્વા

મા કેસમાં મી. બકહે કરાવ મીનાના લાભમાં આપ્યો છે તે તેને ખરચ પણ અપાર્લ્યું છે. તેમાં **લીડીકારપના** મી. બકલ કહે છે કે મોટો વરીડી કેસ કોરપમાં રહે છે એમ કહેવાય નહીં તે તો એક ગારાના તેકર છે.

વેપાર ગેરાના છે. ગેરી દુકાને આવે છે. એટલે રહેનાર તેં! ગેરા ગયાન. જો એધી ઉલટા અરઘ 'રહેવું' એ શબ્દ ના કરાય તેં! તો કાંઇ કાંગા માણસ પાંચ માનીટ એક ખુરથા ઉપર કાંઇના ધરમાં બેસે તેં! ત્યાં તે રહેયા મણાય. આવા અરઘ કાયદા ધડનારે ધાર્યો હોય તેવું માનવાને કંઇ કારણ નથી. જો ચીના વરીડીડારપમાં સતો ને ખાના પીતા હત તા અથવા પાતે વેપાર કરતા હત તા તેની ઉપર 'રસ લાસ પડી શકત. કાળા માણસાને વેપારમાં નાકર રાખવાની વરીડીડારપમાં કાયદા પડી શકત. કાળા માણસાને વેપારમાં નાકર રાખવાની વરીડીડારપમાં કાયદામાં મનાઇ નથી. આ કરાવથી એટલું જ થયું કે વરીડીડારપમાં કેપાર કરનારા એર્ડા સમે તેટલા કાળા માણસાને તે વેપાર કરતારા એર્ડા સમે તેટલા કાળા માણસાને તે વેપાર કરતારા એર્ડા સમે તેટલા કાળા માણસાને તેડા સમે તેટલા કાળા માણસાને તેડા સમે તેડા મામ કાળા માણસાને તેડા સમે તેડા મામ કાળા માણસાને તેડા સામ કરતારા સામા માણસાને તેડા મામ કરતારા સામા નહીં.

જોદાનીસબરત્રમાં જ્યા નામની સભાના મેળાવડા પૈદા દિવસ પહેલાં થયા હતા. તેમાં ત્યાંના સ્મારાગ્યતા વર્ધક ગેયર મી. બાઉસ્ટ્રેડ ખુરશીપર હતા. મામા તેમાં દાકતર એપડ જે પ્રીટારીયાના સરકારી દાકતર છે તેણે આપણ

કરતાં જણાવ્યું કે મ્યારાખતાની માયતમાં કાળા ધાળા વચ્ચે એદ રાખવા ન જોઇએ તે બધાની પાસે સરખી બાતનાં ઘર કરાવવાં ઓમુખો. કાળા માલુસ વસ્તી વાડી સગવડમાં રહી સાંક એમ માનવું ન જોઇએ ને જો કાળા ઢાંકા પાતે અલ વકતામાં રહેવા માત્રે તેર તેને તે પ્રમાણે રહેવા ન દેવા એઇ ર્ગ. આ નિયમના ભાગ કરનારા કાળા નાકરા રાખનારા ભારા છે એમ દાકતર બાેકડે સુચવ્ધું. **આ આવશું ઉપર** ટીકા થકાં મેયર મી. ભાઉસ્ટ્રેડે કહ્યું કે **આખા દક્ષિણ** आहीक्षते। तेने। अनुसव कीवे। छ हे अरील श्रारा के अंदशी भा रहे छे तेटसे हरक्के आणा है। अपी रहेता. आ तेथ ની ટીકા ખસુલ કરીને સીદીઓની તરક હતી. છેવટે એવા કરાવ સર્વાતુમતે પસાર થયા કે કાળા ધાળા વચ્ચે **ધર** બાંધવા વિગેરેનાં આરોગ્યતા વરધક કાસ્**મમાં એક** ન રાખવા જોઇએ. આ મેળાવડામાંથી આપણે સાર એ ખે**ંચી સક્ષ્યો** છીએ કે ગેરાઓ આરોગ્યતાના સવાલ ઉપર ખા**ન આપે**ફે, થર્ચા કરે છે તે લગાઓ કારે છે. આપણે તે વિષે એક્ટ કાર રહીએ છીએ. બેદરકારીનું કારણ ભાષભું વિરોધ શાન તથી પણ આપણું એદીપણું ભને આપણી કંબુસાઇ છે. જે સારા હીંદી આરોગ્યતાની બાબત હા**યમાં ક્ષેય તા આપણી** થણી તકલોફા દુર થાય એ અમે બતાવી ગયા **છીએ. યહુદી** क्षेत्रानी उपर भारती जारान्यानी हटाक बादी न इती. क् એ છે. ચહુદી શાેદા પણ બેલા રહેનારા છે છતાં તે**એામાં** થી લણા જે પાસ્તા પાત્ર બને છે તે ચાપ્પ્યાઈ**સરસ જળવે** છે તે પાક્સા વાપરી જાણે છે તેથી તેમની વ્યાભર વધી છે તે દ્રજી વધશે. ચાપ્પ્પાઇ એ **ધરેણા કરતાં વધારે વ્યવસની** વસ્તુ છે. ધરેણા વિના ચાસે પણ ચાપખાઇ વિના ન માસે.

યુનીયનના અરઘ એકતા છે. દક્ષિણ આશીકાનાં અર સંસ થાના એક થયાં ગણાય છે ને એક **યુનીયન શાનું** ? જ સત્તા નીચે છે છતાં દરરેકમાં

કરતે વિધે પણ હજુ તે ખો ત્યાય છે. હવે સરકાર આ અધેર દુર કરવા કચ્છે છે. તેમને મુસ્તિખતા મુખ્કળ છે. અને તેનું કારણ શાદ શાદ ભાગમાં આલતા આવેલાં જુદાં ધારણા છે. આ વિવે સરકારી તેલા ખહાર પડી છે. તેમાંથી જોવામાં આવે છે કે મારે માંતમાં મળી બધી ઘઇને ૨૨૨ જાતની લાઇસેન્સ છે. તેમાંથી માત્ર અગીયાર જાતને વિલે એકજ કર છે. આકરીને સાર શાદ કર હેવાય છે. જેવાં કે કેમમાં જનસ્ય ડીલર વરસ ના પા. પ આપે છે. નાતાલમાં રીટેલ હોય તા પાંચ તે કેલસેલ હોય તે ૧૯. એટેજીયમાં પા. પ થી તે પા. પ સુધી સ્ટાકની કિમત મમાણે અપાય છે. હાંસવાલમાં માત્ર પા. ૧ અપાય છે. આમજ સરવેયર, વક્ષ્મી, ન્યારી સ્ટારેને સાર તે ખાં કેમતો આંકવામાં આવી છે. બેશક આવી સ્થિતિને સાર કારણો છે પણ જ્યા સુધી તે કારણો હદમ્યાત છે તમે સુધી, યુનીયન શાહો !

" અમર આશા "

મા નામતું કાવ્ય 'કાવ્ય માધુરય' નામનાં પુરતકમાં છે. અમતે સાથે છે કે એતે અડી શકે એવાં મર્સા કાલ્યા ના લખનારા કવિચાનાં નથી. તેમાં બે અસ્થ વસ્ત્રી ખુબી થી કવિએ સમાવ્યા છે. સફા દિલના અક્ષક ધાશુક વચ્ચે કેવા શકા ધ્યાર ઢાવા જોઇએ તે બહુ રસિક ભાષામાં અતા og' 8, 'अने तेक' अस्य भुटाने शाधनार—अभुधु—ने સાર પણ લાસ પડે છે.

થા કાવ્યના લખનાર ગુજરાતમાં પ્રખ્યાત થક્ષ મએલા **મરદુમ રા. રા. મણીલાલ નભુભાઈ દ્વિવેદી છે** તેમણે કાવ્ય ની અંદર ઉરદુ શબ્દા અદુ વાપમાં છે તે દાખલા પણ ફારસી માંથી લીધા છે. તેમણે જે ઈબારત કાવ્યમાં લીધી છે તે ઉપરથી જણાય છે કે તેમણે જેમ શરકતના અભ્યાસ કર્યા હતા તેમ કારસી કોતાબાતું જ્ઞાન લીધેલ હોવું જોઇએ.

ભધા ધરમનું છેવટનું રહસ્ય એક ખુદાની શાધજ છે એ

તેમણે ભાખેદુબ વ્યતાવ્યું છે.

વળી આ કાવ્ય એ પણ ખતાવે છે કે જે સંજોગા ગુજ રાતી ભાષાને છે તે હીંદની ખીજી ભાષાને નથી. તે ભાષા **ગુસલમાની ધારણે, હીંદુ** ધારણે ને પારસી ધારણે વાપરી શ્રુકાય છે એટલે ભાષાને ત્રણ શખ્યુગાર છે, તે ત્રણેમાં તે સસ્સ દ્વાપી શકે એવા ખ્યાલ ભાષણને આ કાવ્યયી કેટ है। इरक्ले आयी शहे थे.

છેવટમાં આ કાવ્ય મુસલમાની દબે લખનાર એક વિદ્રાન ને સુરત હીંદુ હતા એ બન્ને હીંદુ મુસલમાનને મગરૂર થવા केवं छ अवा प्रयासी ही अधा छ अभ हाव्य भाष्ट्रय માં આપેલ ઉતારાઓથી આપણે જોઇ શકીએ છીએ.

આમ **આ** કાબ્યમાંથી નહુ શીખવાનું છે સ્વૃં જેવાથી અને તે વાંચનાસ્તી પાસે મુક્ષાએ છીએ અમારી ઉમેદ એવી છે કે નકામા નાટેકાનાં ગાયન ગાવાને બદલે આવા અલ્પા અમારા વાંચકા ગાતા થશે ને તે સમજશે. સમજ્યા **વિતર્ણ ગાલું એ ખરા**ડા , પ્રાડવા ખરાબર છે. કાવ્યતા રાગ સહેરા ને મધુર છે. જો અમારી શમેદ બર આવશે તા अभे तेवां जीकां अच्या शाधीने वांयनार आज्या रक्ष अरशं.

આ કાવ્ય બધા વાંચનાર એક્ડમ સમજી શકે તેવું નથી તેથી અમે તેની નીચે જેમ અમને સમજાયું છે તેમ સમ न्त्रवया क्षेत्रस करशः. भाग तेभायी वधारे अधवा वधारे **ાધ મેસતા વ્યાપ મહેનત વાંચનાર અહે પડાવી હો.**

(भज्ञस-भेरती)

ા જેક લાખા નિરાશામાં અમર આશા છુપાઇ છે! ખરા ખેજર સતમનામાં સ્ટમ ઉડી લપાઈ છે! — કેઇ૦ જારીઈ છેંદગી ભરતી, કરી રે! રે! ભધી કાડી, રહી ગઈ વસ્તાની ભાશા અમર, ગરદન કપાઈ છે.—કંઇ૦ પડીના વસ્તાની આવી, સનમ પણ છેતરી આલી, હન્નરા રાત વાંતામાં, ગમાવી એ કમાઇ છે.—ક ઇ૦ મખમે દુનીયાં ઝભાનાનાં, મુસીબત ખાફના ખંજર, કતવામાંએ કદમનામાં, ઉપર ક્યામત ખુદાઈ છે.—કંઇ૦ સમામરે જન્મ પરવાના, મરે શીરી ઉપર ફરહાદ, **અમમ ગમની ખરાભીમાં મહેદારી ક્ષ્**ંટાઇ છે.—કંઇ**ન્** કૂના કરવું, કૂના થાવું, કૂનામાં શહ સમાઇ છે. મુર્રીતે જીવવાનો મંત્ર, દીસભરની દુદાઈ છે. કોક**્**

अदरत्ं नाभ ते साधी, तुरत भी ते भुशीयी तु. સનમના હાથની છેલી હુરીકતની રકાઈ છે.—કંપ્ર૦ સદા દિશના તડપવામાં સનમની રાદ રાક્ષન છે. તડપતે તટતાં માંદર ખડી મારાક, સાંઘ ! છે.—કર્યા ચમનમાં આવીને ઉભા ગુલા પર આકરી અર્ક તું, મહાના ખાસ્થી મચનાં બદનસલને નવાઇ છે કર્ષ <u>હત્તરા એાલીયા સુરશિદ ગયા ગાશુકમાં હુખી,</u>

ન ફળ્યા તે મુવા એવી ક્લામા સખ્ત ગાઈ છે.—ક કા સનમ જીબ્દના સાધારણ અરધ વહાલી એ છે. પણ તે તાે અસ્થ ખુદા અથવા ત્રાત એ પણ સમજવારી બે અરથ જે અગાડી સચવ્યા તે ખલી રહે છે. આમ અરથ કરવાના **આધાર પર્સા** કારમી કાવ્યો છે. ઉમર ખધ્યામનું કાવ્ય તેર એવાજ અરથમાં કેવાનું છે ને કેવાય છે. ખુદાને મારાકનું રૂપ લહાઓએ આપેલું છેં. દુત્વવી પ્યારની સાથે જો ખુલ ની ઉપરના આપણા પ્યાર માપીએ તે એ માપ આશક માશકના 'પારમાંજ ચેહું ઘર્ણ ગળી શકે છે.

પહેલી લીડી લખનારના હેતુ તુરત બતાવે છે કે નિસશ યએટા મામુસ પણ આશાએ છવે છે; એટલે કાઇએ સારાં કાર્યો કરતાં નિરાશ નજ થવું. લાખા નિરાશામાં, પ્રયત્ના માં આશા—સફળતા—હુપાએલી છે. વહાલાં આપણને ખંજર-અરછી-મારે તા તેમાં પણ સ્તમ-કથા રહેલી છે. ખુદા આપણી ઉપર ગજબ કરે તેથી ગુસ્સે ન થતાં તે ના ખરા અરથ કરીએ કે તે પણ તેએ રહમ દિલયા કરયું છે તેંદ આપણે ખુદાએ બતાવેલા મારમ નહીં છેનડીએ. આશક એ ગાશુકની છંદગીભરની બુદાઈ રાઈ રાઇને લસ્તી વાર ક્હાડે છે : દરમીયાન ગરદન કપાય તાે પશુ વસ્લની (ખરા મેળાપની) આશા એ તેા અગર રહે છે. તેમજ ખુદાથી **આપણે વિપા**ટા છીએ છતાં તેનીજ ઝંખના એ આપલાં કર તવ્ય છે. હત્ત્વરા સાધુઓ, એાલીયા તે ત્રંખનામાં દેાય છે ને મરતાં પણ ખુદાને મળવાની આશા રાખે છે.

એક પણ થડી ખરા મેળાપની ન આવી તેટલામાં માશક ચાલી ગઈ, તેાપણા શું કે હજારા રાતા તેની સાથે વાનમા કાડી એજ કમાઇ છે. ખુદાને મેળવવાનું મયત્ન કરતાં તે નુ મળા, ભાષ**ો, ગા**ણું ખાઈ જઇએ, તેથી શું કે તેની બંદગી કરી એ નકામી નહીં જાય. એજ કમાણી મસવી

પહ્યુ માશુક ન મળે, તે રિસાય, તેથી અથવા જે ખુદાની ક્ર'મ્પનામાં ધેક્ષા થઇ રહેશે પણ પાછા નળળાઇથી દુનિયાના માહમાં પડી જશે. તેથી ઢાક હાંસી જરૂર કરશે ; મુસીબત નાં ખંજર ખાવાં પડશે, અને કતલ થવામાં પણ કદમ બાસી (પત્ર મુંબન) છે એમ માનવું પડશે. તેજ ખરા ધ્યાર પશ્ચ માશકતે—ખુદાતે—કસોડી કરવાતા હક છે. છતાં જે માહસ પાર ઉતરશે તેને ક્યામતમાં (ભાખરમાં) ઇનસાફ યળશેજ.

આમ ખરા પ્રેમની ઝાંખી કરાવીને હવે ક્રવિ દાખલા વ્યાપે છે. એ પ્રેમ કેવા છે ક શમા (ખત્તા) ઉપર પરવાના (પતંત્રીયું) પડી ભરમ થાય છે તે અથવા સીરી ने भेणववा धरहाहै भाटा पथ्यर भाइमा ने क्यारे नि न भणी ત્યારે ઉચેથી પડી જાન આપ્યા તે ખરા પ્રેમ છે. કેમકે જે વ્યવસ છે—સાધારસ પ્રયત્ને ન મળે—ન જસાય તેને ત્રમ કરવામાં—સેળવવામાં ખરાબ થવું એમાંજ ખરી મતા લુટાઇ છે. શોધેલું મળે એ મત્ર નથી પણ શાધવાની મહેનતું એ મહા છે એવા અનુભવ કાને નથી થયા !

વળી આપણું કના (જતુ) કરવુ તે આપણે કના શ્વર તેમાજ બાદશાર્થા છે. દેનાર બાદશા**ય છે. સાધરના**ર તાે કંજાુસમાં ખર્પ છે. મરવામા જીવવાના **મંત્ર છે. ખ**રી क्षेत्राच्य देश क्लाही शिक्षणर મુશ્લે તા ખરા જીવશે (માત્ક) ના દ્વાય—તેવુ ક્રમાન ન દેખ!

પ્રવર—ત્રેર—તા પ્યાસા તુ ત્રહ કાથી છે. માશુકના દાષ્ટ્રી છેલા રામ્પ્રેલના પા**લા પાંચા તેમાં લક્કિ**લ (ખ**રા** સાર) ગ્લમાં છે. તેમજ ખુદા મળે. જે હુલ ખાલ-ખુંજર કિંગેર પાતાના સરીતમાં બોર્ક ને સ્ફાહ્યના ખાલા તું ઉપરથી રકાઇ રાષ્ટ્ર છે એમ કાવ્ય માધુરય म समन्त्र पाडी छ

दमेशा भारतकती पाछण दिश्व तरथ्या करे क्लेक तेने भण વાની રાહ--રસ્તા -રાસન -અદેર છે; કેમકે છે સાંદ, તડ પર્લા કરવાં જ્યારે તુરી પડીએ ત્યારે તેમાં માશક ખડી ચાય

छ, भरक्ष तुल्य भद्देनत अर्थेक भुदा अवे.

ચમનમાં (ખરીચામાં) આવીને તું ગુલાખપર આદુરીત મહે ઉભે છે. પણ તું બદન મુઘ—ગુલાબના केवा देशभण द्वेष तीक शुक्रेमा आर्था—गुवाकना आज्या કાંડાથી જાયે. કાંડા વાગે તેમાંથી તેજ તીકળી જાય કે જે नुं दिश्र अडेर नथी ने के अदि शुक्सेर अरते। नथी, ने सहस्य સત્યવાન, દામળ ને નાતિવાન છે.

મ્મા બધું વન ક્રેમ સચવાય, મ્મામ કરવું પંડે તે પછી કરતાએ ખુદા મળે એ કેમ માની લેવાય ? એવી શંકા યાય તેના જવામાં કવી કહે છે કે દવ્તરા એલીયા, મુરશિદ, સાધુ દુશીરા ગાશુકમાં—ખુદામાં—દુખી સ્થા—લીત શ્રષ્ઠ ભયા છે. અને જે નથી કુખ્યા એટલે જેનાથી લીન નથી થવાયું તે તેવી મંખનામાં સુવા છે એવાં સખ્ત કલામા-વચના-

કહેવાયાં છે.

જેને આ કાવ્યના રસનાં કુંડાં પીવાની ઈવ્છા દેવ તેને એટલી બળામણ છે કે તેણે કાવ્ય એકવાર વાંસી ગામ જવું. ગાતાં ન આવડે તા ખીજાની પાસેથી સાંભળવું. પછી ઉપલો ટીકા વાંચી જે શખ્દા ન આવડે અથવા જેતા અરમ न समलय ते जरीजर समछ बेवा ने पछी अन्य पासु ખુબ વાંગ્યા કરવું. એટક્રે એના બધા અરથ મનની ભાગળ ખડેા થમેજ, ઉપરની ટીકા લખનારે કાવ્ય પશ્ચિકવાર વાંચ્યું. પછી લખી ક્લારયું તેની ઉપરની પુસ્તકમાં આવેલી ડીકા વર્ષ**ની** તે પછી ખુબ વિચારમું તે છેવટે ઉપલી ટીકા લખાઈ, દરિયામાંના માતી તેા મરજીવાજ સાવશે, भीक्वने नहीं भन्ने ने भणशे ते। तेने पारभीने पहेरशे नहीं.

એક ઈમાત્રેશન કેસના ચાંકાવનારા ચુકાદા

ઉપ આરગમાં જ્યાવે 🥹 કે:—'મુપ્રીમ કારડના ન્યામા ષિસ મી. સરલે દસન ઇસપ નામના દ્રૌદીની અરછના **ચુકાદે** તા. ૧૪ મીએ આપ્યા હતે. અસ્જદારે પાનાની એારત મરીભમને દેશપાર થતી અટકાવના મુલ્લો પ્રધાનની સાગે ट्रांश्य भागेता दता. व्यरणदार चेत्रराजीआध्येयता बालभ छे. તે ૧૯૦૮ માં લોંદુરનાત ગયા લતા અને તે વખતે મજકુર ભાઈ મરીયમ સાથે તેએ શાદા કરી હતી. ૧૯૦૯ માં તે તેણીને દેશમાં મુકેર અહીં આવ્યા હતા. ૧૯૧૨ થી તે પાછા હીંયુ स्तान ग्या इता अने का वजते पातानी भारतने आवे खाली। इते। : अ**वेशियन ' अभवदारे** से । आहेने **उ**त्तरवाची कर्म आहि नहीं. देनी क्वीयं के देती है कान्यकारे सुवाय

भानी धरे अन्न सारी क्री इती जाने तेथी अन्दूर आध धीं प्रियन अवहा युक्तम मरकहारती भरी मोरत मसूम नहीं. अपन सवास की दता है सुसम्मानी बाक अपरेक्ट ગણાય કે નહીં.

ન્યાયાધિરો ચુકાદો આપ્યા કે લગ્ન ક્રગીમેશન ક્રમલમાં काशाच्या युक्तम नहीं यपेश है।वादी व्यश्करास्ती व्यश्क તામંબુર કરવામાં આવે છે. તેમણે ક્યું કે દ્વીલ માલતી હતી તે કુખતે એવી સુમના થયેલી કે અરજદાર પોતાના श्रामने अपदेश्वर करे ते। ने उनरी शक्त, प्रश्च केरट ते माणतमां વચ્ચે પર્ક સકતી નથી. આ ટેસ્ટ કેસ **હેલાથી અને સ**ર કાર તરફથી ખરચ નહીં મામવામાં ~~ખાવવાથી શરકારને ખરચ~~ આપવાના કુકમ કરવામાં નહીં આવે.

લારડ એમ્પટીલની લંડત

Bमरावती सभाभां ता. ११ भी विषरवारीके द्वारक क्रेम्प राष्ट्र के आकर्त करते, क्ये, प्र में अंत्र हिंगक जिल्लामां આપીએ છીએ. તેમણે સંસ્થાન **ખાતા**ના **પ્રધાનને પુષ્** કે શ્રી. ગામલેએ દક્ષિણ આદિશની શ્રુસાફરી કરી તે સંબંધ માં કંઇ સત્તાવાર ખબર અહીંની સરકારને મળવા છે, અને ગુગ્યા છે તા તે કાગમાં રસુ કરવામાં આવશે! તેમણે क्यूं हे पेलि अने पेलाना केवा भीका खोना पद्मा सवाहे। માં કુખી રહેલા હાવા હતાં દક્ષિણ અપ્રદેશના હીંદી સવાલ વિંતી ચિંતામાંથી મુક્ત રહી શક્યા નથી. વડી પરકાર रिक्ष आदिशना बींदी क्षताब परं णारिक नकर राजी रहेब છે કે નહીં, અને તે સવાલ આપ્યો સહેનશાહતમાં હીંયુસ્તાન ના દરતાઓ છે એવું તે માતે છે કે નહીં એ અસુના આ સવાલ પાતે પુશ્રમાં છે એમ તેમણે જ્યાળાં, તેમણે આ કે આ સવાલ સફથી અગતનો છે કેમકે હીંદ્રસ્તાનમાં તેથી એ લાગણી ઉશ્કેરાય છે તે એરવાજળી રીતે- ઉશ્કેરાયલી છે क्रिय आपये नहीं अधी अपीके, करते तेथी की बॉहस्तानमां अंशीर मुशीणत छशी याय ते। आणी बहेनसमत अर्डेसीओं આવી પડે એમાં કાઇતે શંકા નહીંજ હોય. તેમણે પ્રથમ કે મી. ગ્રાપ્યતેની મુલાકાતથી અરસપરથ જે ગારી લાગણી अपन्य स्थानं संस्थाने छाने तेमं वन्तेकल न्यापय की સરકારે છેલ્લા બે માસમાં શું કરયું છે? ઢારક એમ્પડીઢ ચી. ગામતાની બાહેાસીના અને સેવાના વખાય કર્યો અને क्यूं हे तेमछे आभी सातानतनी सेवा जलारी है. तेमछे क्यां हे हिंदेख ज्याहिशती सरकारे सारी ज्यते हत्याक દેખાડનારી લાઝણી ખતાવી પણ તુરત તે મુજબ પત્રલી ભરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે લામણી કાંઇ કામની નથી. હોંદી સવાલતા નીવેડા લાવવામાં કોલ થાય છે તે તુકસાન अरह छे लोग तेमचे येतवसी आधी जरे जहीं स्थितिसन તથા લાક્સેન્સના કેસા બને છે તે તરફ પ્રયાનનું ચાતે દાલ માં ખાન ખેખ્યા કરે છે તેની યાદી આપી. તેમણે વનાવ્યું કે અમલદારાતું અને ખ્યુતીસીપાલીટીએલું વસ્તન યુતીયત સરકાર અને આવેવાન દ્વારાઓના વિચારથી તલ્ન ઉત્તર જોવામાં આવે છે.

હ્યારા એમારે જવાબ આપ્યા તે તેમાં **ક્યું** કે એ. ગામાં અમાર અવાય આવા મું કર્યો કર્યો કર્યો એ તો તે ગામની મુલાકાત ઉપરથી કેવી ઉમેદ ભાષની એ પોતે તે કહી શકે કેમકે પાતાની પાસે વિચાર ભાષનાના ભર્યા સાધન ન હતાં. તાપણ તેમની મુલાકાતથી ફાયદા થયા જ્યા તો પાતાને કણલ કરવું પડશે, એની ભાનના વિચાસ મનવી માતાને કાણ કર્યા અમારી તે હારક એમાટે હાયા એમ્પાકીજની વાતને કાણી કોપો

आरोज्यता निपे साभान्य शान

[લખનાર—મી. એમ. કે. માંધી]

noth As.

(भासक विषे आस)

ખીજ રરજ્યના અને ફળાહારથી ઉતરતા ખારાક વૃત્ રપતિ છે. આમાં ખેધી જાતના ભાજપાશા, દાખા, કહ્યાં અને દુધ વિગેરેના સમાસ શાય છે. જેમ ફળાહારમાં પાયુશને જોઈલ તત્વા મળી રહે છે તેમ વનસ્પતિમાં પણ છે. ' છતાં. જન્મની અસર એકજ નથી. આપણને જે તત્વેર ખારાકમાંથી મળે છે તેમાંના કેટલાક તા હવામાં પણ છે હતાં હવામાંથી તે મેળવી ખારાકની વસ્તુ વિના મહાવી શકતા નથી. વળી વનસ્પતિ માત્ર રાંધવાથી તેનું અસલ સ્વરૂપ ખુવે છે તે તેટ્યું કરજ્યું નુમાલી બને છે. અને પ્રાપ્યાં પણ લાગે પકાચ્યા વિના આપણે ખાઈ શકતા તથી. હતાં 'માલુસે જો કેસાઇ કરેશું અન્ય પણ છે તે આજપાશ નિતા નજ સાથે તા તૈમાંથી શું કા છે એ વિમારના જેવું છે.

म्पा व्यनारम्यां पर्व सर्वोपित छे. क्रीस्या पर्व भारते **આવ્યુસ નથી શકશે. તેમાં** પેલ્થ્સ કરનારી ખુધી વસ્તા કીક ગ્રમાભામાં છે. તેની અનેંક બતની ચીજો બની શકે છે તે ~~તે સહેલાઇથી પગે છે. જગ્યાંએ~~લને સારૂ જે તદ્યાર પારાદેશ **મળે છે તેમાં પણ મહેના કેઇકે ભાગ ઘણી** વેળા ક્રાય છે **પર્વતી પરિતર્મા** ખાજરી, જ્વાર તે મકાઇ આવે છે. તે તે અધાની રેદ્રશી કે રેહી ચઇ શકે. ' જો કે પહેની બરાબરી ને મ્મનાએ નથી કરી શકતાં. પર્શકેવા પ્રકારે ખાવા એ જરા સમજવા જેવું છે. સફેર ખાટા જે તે આપણે મીલ **ક્લાવરના નામથી ગાળખાંગે છીએ** તે તદન તકાં મેંદ છે. તેમાં કંઇ શત્વ નથી, તેને વિષે શકતર એલીનસન એમ अधारे डे दे तेनी **ड**पर तेले ओड इतराने राणेशा ते अरी ગયા. **પણ** બીજો આટીં હતા તેની રાટી ઉપર કૃતરા બરા ભર રહી શક્યો. સફેદ માદામાંથી ધર્યની યુવી કહાડી **લમિલી હેલ્ય છે. અને સ્વાદ તથા કે**લ્લત તે! સુલીમાં રહેલાં છે. સફેદ વ્યાટાની યાટીની જગી ખપત છે તેનું કારણ છે જન્માય 😉 🕽 પાલ્યુસા ખીજ સ્વાદ કરવાને માર્ગ તેલી તેની **પાયે લોક રાકી સ્વાદને સારૂ વાપરે છે. જેમકે ચી**ઝના ખાનારા કોવત માત્રમાંથી મેળવે છે પહ રાડીને આધાર ભીત્ર ખાય છે તે ખાઇ શકે છે. આવા આટાની રેપ્ટલી તે પ્યા પ્યસભ હાય છે. તે ચવડી અને છે તે તેમાં સ્વાદ કે સુષ્ય નથી રહેતાં. પ્રરસમાં મક્સ ભાટા તે એ 🦒 🖓 ~~ખરેશમર સાર્ કરેલા~~ લઉતા પેર દન્યા હેાય. તેમાં પછ પ્રથમની મંટીથી હાથે કળાયા હાય તે સર્વોત્તમ ત્રણાય છે. જ્યાં એ પચરાની પાંડી ન ખેળવી શકે તે થાડી કોંમતે હાથ વર્તા લક્ષ્કર ફેરવવાની પંટી પરમાં રાખીને પોતાના ખાટા રથી કો અથવા તેર ખુબારપાંથી મામર મોલ ખુનસીપૂર્ટેડ લઇ तेने। **विश्वीय भी क्षो**, ्रावेक्षा भाटाने वन् श्रावेक्षा वाप રવા એકએ, આ ગારાની રેહલી સ્વાદે મીઠી ને હોરવાળી रहे 9. तेम सहेद आधा- करता वधारे पुत्रत वाते के देश કે તેમાં સામ દેત્વામાં કે ખાટો મેદાના ભારા જેવશે. વાપરી बार्मका नधीः

ખન્મની રાતી તાન નકાપી છે એ વાત ખાનમાં સખવા જેવી છે. તે રાતી સફેદ અથવા ખાઉન હોય તો પણ તેમાં લેખ ભાવે છે. વળી ખપીર નાખીને આડાને સાડવીને તે રાતી બનાવવામાં આવે છે આ મોટા દોષ છે. સાડવેલા આડાની રાતી ઈન્નકારક છે એવું ઘણા ખનુભવીનું કહેવું છે. વળી બન્બફની રાતી તત્કારક છે એવું ઘણા ખનુભવીનું કહેવું છે. વળી બન્બફની રાતી તત્કાર કરતાં તંદુલ તે ચરબી ચાપડવા માં આવે છે એવા કારબૂધર તે બન્ને હીંદુ સુસલમાનને સાલ્ય હોયા જેકએ. પેર પકવેલી રાતલી કે રાતી સુધીને ખન્નસની રાતીથી પેત બરવું એ તે માત્ર આળસની નિશાની મસાય.

વર્લ આવાના બીજો સારા ને સહેસા એ ઉપાય છે કે પહેંતે જાડા ભરતા કે સરતાવવા ને તેની યુલી બનાવી ને આવી. આ યુલીને પાર્બુઓ ખુબ બારી તેમાં કુધ કે લી સાકર નાખી ને ખાધાં હોય તે તેના સ્વાદ સારા છે તે તે બીજા ખાસક કરતાં સરસ ખાસક છે.

ચામામાં સત્વ તથી જોવામાં આવતું. અને એક્સા ચાપા ઉપર માણ્ય નબી શકે એ વિષે શંકા છે. તેની સાથે શળ, થી, કે દુધ વિગેરે પદાર્થો હોય તાજ નિભાવ થાય. થઉં માત્ર પાણીમાં સંધીને તેનાથી સારી રિતે તેંદુ રસ્ત રહી શકાય છે

ભાજપાસા આપણું મુખ્યત્વે કરીને સ્વાદને ખાતર લખએ છીએ. તેના ગુલ્યુ રેમક છે તેવી તેમાં કેટલેક અરેક લેહી સુધારવાના મુખ્યુ છે. હતાં તે ખડની જાત હોર્ક પચાવવામાં મુશ્કેલી આપે છે તે હોજરીને વધારે પડતું કામ સાંપે છે બધાના અનુભવ હશે કે જેઓ સાજપાસા વધારે ખાય છે તે તરમ ભાંધાના હૈદય છે. તેઓને આપણું 'પેપચીદાસ 'કહી એ છીએ. તેઓને અપયો વારંવાર સાય છે ને અજ્યાંની દવા લીધા કરે છે. 'કેટલાક ભાજપાસા તેન ખડ છે એમ આપણું ચાપ્યા રિતે જોઈ શકાકોએ છીએ. એટલે ભાજપાસા ખાવા તેન પદ ઘણાજ થોડો ખાવા જેઇએ એ યાદ રાખવા તેનું છે

કેફોળ—વરાશ્વા, વાલ, દુવેર, મક, મગ મસુર—બહુ તેજી ખારાક ત્રણાય છે. તેને પચાવતાં મુશ્કેલી આવે છે કેમકે તેને સાર દોળવીમાં પુષ્કળ અમ્તિ જોક એ. કેફોળ ખાનાર માણસને વખતા વખત વા સરે છે તેના અર્થ એજ થયા કે તેનાથી કેફળની બરદાસ શક નથી. કફોળ ને આપણે 'વાડાં ' મણીએ છીએ એ પણ એવાજ કારણથી. કફેળ માં એ મુલ્યુ છે કે તે લાંબી મુદત સુધી આપણને નીબાવે છે. જે માણસને વહુ મળુરી કરવી પડતી હોય તે માણસ કફેળની બરદાસ કીક કરી શકશે ને તેમાથી કંઇક ફાવશે પણ ઉત્તો છે. પણ આપણે સાધારણ રિતે એક્ટી મહેનત કર નારા છીએ ને તેનાથી કફેળ બહુ ન ખાક શકાય. મળુર અને માદીએ બેસનારા બન્ને એકજ જાતના કે એકજ વજન તે! ખારાક નજ ખાક શકે.

દાકતર હેમ કરીને પ્રખ્યાત શેખક ઈંગ્લાંટમાં છે તેણે પણા પ્રયોગો કરીને ખતાવી આપ્યું છે કે કડેશ બહુ ખરાય વસ્તુ છે. તેથી આપણા શરીરમાં એક પ્રકારના એસીક પેલ વિશેષે શાય છે તે તેથી આપણતે વધા રાગા થાય છે તે આપણતે વધા રાગા થાય છે તે આપણતે વધા રાગા શાય છે. તેમાં અહીં ઉત્તરતવાના તેણે વધા કરવો. આરો પાતાના અનુભવ એમજ સુથવે છે કે કરેશ ખાવામાં નુકસાત છે. હતાં જેનાથી સ્વાય નજ ઉદ્યાન તેમ અના વસ્તુ વિચારીને ખાવા જેવી છે. [અદ્યાર્થ.

પુર્વ અને પશ્ચિમના સુધારાના મુકાઅલા

જોન ચાઈનામેનના પંત્રા એવા મથાળાથી પૂર્વ અને પશ્ચિમના વ્યનુભવ લેનાર એક અંગ્રેજ હેખકે બન્ને સુધારા ના મુકાબઢા બનાવનાર કેટલાક નિબંધા લખ્યા છે. તેમાં ના થાડાએક નિર્ભાધા વસ્તમાનપંત્રામાં હપાયા હતા અને પાજળથી બધા નિબધો પુસ્તક રૂપે છપાયા છે. 🍑 નિબધો એટલી ભારીકીથી લખાયા છે અને એવી સરળ હતાં હતા દાર ભાષામાં લખાયા છે કે તે ઉપર અંગ્રેજી પ્રભાનું ખ્યાન બહુ ખેંચાયું અને તે સાપડીઓ પુષ્કળ ખંપી ગામ હાલ તે સાતમા વાર છપાઇ ચુકી છે. આ નિયધામાં સરખામણી **થી**નના અને **વ્યં**ત્રેજી પ્રજાના સુધારા વિષે કરવામાં આવી છે. પણ તેમાં ચીતને વિષ જે ચિતાર ક્ષેખક ચિતમાં છે તે હોંદ સ્તાનને અને પુરવના ધઆખરા મુલકાને લાગુ પડે છે. અને ઈંગ્રેજી પ્રભાવિષ જે કહેલું છે તે આપ્યા મુરાય અથવા તા મારા લોકાના બધા **મુ**લકાને લાગુ પડે છે. એટલે તે સર ખામણી ખરૂં જોતાં પુરુવ અને પશ્ચિમ વચ્ચેજ થયેલી છે. શિંખક અમેજ દ્રાવા હતાં તેણે એક શ્રીનાની ક્લમમાજ સખેલું છે. અને ચિના ક્ષાકાના ખ્યાસનું ચિત્ર આએટ્રબ આપ્યું છે. પશ્ચિમના સુધારા પુરવને રૂચે તેવા છે કે નહીં, અને કર્ચતા કેટલી દરજ્જે કચરો તેના વિચાર આ નિર્ભાષા વાંચ્યા પછી વધારે સારી રીતે બાંધી શકાય એવું છે. અમે તેના સાર તેજ રૂપમાં કડકે કડકે અહીં આપતા જહશું:---

भक्ष्य १ %.

ચીતની અંદર દાલમાં જે બનાવા ખની સ્થા છે તેથી પુરુવ અને પશ્ચિમ વચ્ચે મુળમાંજ જે તફાવત રહેશે છે તે નવા રૂપમાં અદાર તરી આવ્યા છે. જે સ્થિતિ ઉભા ચધ છે તે મુખ્યત્વે કરીને એક ખીજાની અતાનના અને એક ખાજ પ્રત્યેના નિરસ્કારથી પેદા થયેલી છે. આ કપ્રક્રમાટ ઉપન્તવે એવા ગામલામાં પછા વખત સુધી મેં ગુપકોદી પકડી રાખી. પણ છેવટ ત્રાસ સહન ન થયા તેથી તેમજ વળા હું કંઈક ગેરસમજ દૂર કરી શકું એવી આશાધી મારા હાેઠ ઉપાડવા હું લલચાયાં અને ઇંગ્રેજી પ્રજાને મારા ગનમાં દભાષ્ટ[ા] રહેલા વિચારા મારે કહેવા એવા મેં કરાવ કર્યો. દાલના મામલા વિષે હું કંઈ એાલવા નથી મામતો. પશ્ચિમ ના સુધારા વિષે અમારા કેવા વિચારા છે, અને શા કારણ થી તેના પંજામાંથી બચવા અમે કચ્છીએ છીએ એ અતાવી અમારા ક્ષેત્રિમ—ચીના ક્ષેત્રિક વિષે વાજબી ખ્યાલ રહ્યુ કરવેન એજ મારા હેતુ છે. ઇંગ્લંડમાં લાંબા વખત રહેવાથી હ તમારા રીત રિવાજ વિષે ખાેલી શકું હતું, અને મારા દેશને —મીતને વિવે ખેશવાના હક તો મનજ છેજ. **મી**ના તે દમેશાં ચોતાજ રહેવાના. પશ્ચિમના સુધારામાં કેટલુંક વખા મુવા જેવું છે, છતાં એવું કોઈ પણ તછ હું જોઈ શક્યા નથી કે પુરવમાં જન્મ્યા તેટલા સારુ મને ખેદ થાય, છત્રેએ ને અના વાત વિસ્થિત્ર ક્ષાત્રે, તમે દૂર્પ્યોજો અત્મને જંબક્ષી મુખી કારનાં શીખ્યા છે. અને તેમાં તમારા દેવ નથી, કેમકે અમારામાંના કાેઇએ તમારા એકાદ ભાષ્ટતું ખુત કરેલું ક્રીય ત્યારેજ તમારૂં ધ્યાન ભમારા તરફ પુરેપુર્વ ખેંચાય છે. આવા છુટા છવાયા બનાવધી તમે માની ~~હ~~ીયા છે: કે અમે ते हीता क्षेत्र शिववाणा भुनिक्यायीक भरेवी प्रका छीले. पशु અમારામાના કાર્દ્ધ ભાડખાર દ્વાકાના કામા ઉપરથી અમારી

આખી પ્રજાતા ખ્યાસ તમારે અધિયા ઓફ્રોમે નહીં. 🐃 તેવીજ રીતે અમારી સરકારનાં કામાયી પત્ર 'તમારે ચીનની મન ના તાલ કરવાના નથી. કેમો મીનમાં સરકાર કંપ મન્ય-ની નીમેલી નયી. વળી આવાં ક્ષત્રોને સમજૂ જીનાએટ મર્ચે તેટલા ધિકકારતા દ્રાય, છતાં તમે ચેરસમા જેટલે દરજ્જે તે तरक् भिक्रार अतावा है। तेटबे ४२०० ते भिक्रारक लोग નથી. 🖹 કૃત્યા ખતાવે છે કે તમારા સુધારા તરફ વ્યયત્વે કેટ**લા વ્યાસમના અને અજીભરાસો છે. તમે એમ માની** સ્પો છે કે એવી લાગળી અખારી અત્રાનતા અને દવેષીશાપણાની નિશાની છે. પુષ્ટુ હુક્કકતમાં તેમ નથી. 🎮 વાત્રણી સમજ પુર્વક ગંધાયેલી છે. અમન પુર્વક ડેવી રીતે તે અતાવવા હવે g अयत्ने क्ष**े** भ्रा.

અમારા સુધારા ભાનામાં સુતા છે. તૈયા હં એમ કહેવા નથી આગતો કે તે સારામાં સારા છે. પણ એટલું તો ખરંકે તે નાનો છે એટલે ખરાબ છે એમ માની લોવા નું નથી. ઉલટાનું તેથી એવું સાભીત વાય 🕽 🦫 🛍 બુના સુધારાએ અમતે વસ્સાે સુધી ખાત્ર સખ્યા છે, આવી મહ ગતા કુરાયની ગુજામાં આજે સાધી મળતી નથી. અમારા સુધારાએ અમતે અડગપક્ષું આપ્યું છે એટલુંજ નહીં, પ્રય નીતિના માસ્ય તેવે અમને દેખાડ્યા **છે એમ અગા પાનીએ** છીએ. તમારા સુધારામાં તે**ા પછસાને સાર મારામારી ~~જેવા~~** માં આવે છે. તમારા ધર્મ ભમારા કરતાં ચડીયાતા 🕽 🕽 ઉતરતા તેના ચર્ચામાં અસારે હું ઉતરીશ નહીં. એટલું તા ચોકકસ કે તે ધર્મ વ્યમારા શોકાપર સારી અપ પાડી શક્યો નથી. તમે ખિસ્તી ક્યાંના છે, પશુ તમારા સુધારામાં શ્રિસ્તપણાની કંઈજ અસર નથી, અમે કનક્ષ**શીયત કહે** વાઈએ છીએ, અને અમારા સુધારામાં અન્ય~~ુપી~~અનપથ તમે ભારપાર જોશા. એટક્રી જે નીક્ષ્તિ **અમારા ધર્મ અમને** ર્ટાખવે છે તે ભગારા રીત રિવાજ **ભને રહેણીકરણીમાં તમે** જોશાં. નીતિના વિચારને **અમાસમાં પ્રધાનપદ મળેલં છે.** ભારે તમારામાં પક્સા **પહેશા અને પક્સાને અગે** *એટ***લી** નીતિ તમે વ્યવહારમાં શ્રુષ્ટી શકરા તેટલી શ્રુપ્ટી ખુટરા અને સંતાષ માનશા

આ ગાબત દાખરા આપીને હું તમને સમન્તવવાના પ્રયત્ન કરીશ, કુટંગ વિષેતા તમારા ખ્યાય અને અમારા ખ્યાસ સરખાવીએ, અમે જે જોઈએ છીએ તે મુજબ તમારામાં કુટુ બની ફરજ એટલીજ કે બાળક આપકમાઇ કરે એવડું થાય લાં સુધી તેને પાેક્ષાને માહું કરવું. નાની ઉમરમાંજ તમે તેતે જાદેર તિસા**ગામાં રહેવા અને બહાવા** એલ્કલી દેશા. એટલે માબાયની **કાય તે**ા તેનાપર પડરેજ નહીં. પછી ઉગ્સર લાયક થાય એટલે તમે તેને કમાઈ ખાવા ઘેરથી વિકાય કરી દેશા. તે **દિવસથીજ ગા ભૂવા**ન માખાપથી સ્વતંત્ર બની **નાય છે. અને તેએાના ઉપકારની** લાગ્રણી પણ તે દિવસથી તેનામાં સિમિલ થવા માંડે છે. તે એ ગર્મ ત્યાં જાય, ગમે તે કરે, અને મમે તેમાં પછા છ ઉડાડે. કુટુંબના સંબંધ જાળવવા ન જાળવવા મે તેની મરજૂની વાત થઈ પડે છે. એટલે તમાસમાં મામ્યુસ પાતા ના રાજા, કેમઈ કામ સાથે જેમાયેલ નહીં; એટલે તેની સાથે એમ પણ થયું કે સહ મુળ વિનાના, તમારા જન સમુદ આગળ વધે છે એમ તમે કદો છે। કંઇ નવેલ રસ્તા રી.ધી કારવા એ દર**રે**કને પાતાની ક્**રજ લાગે છે.** ~~પસ્~~યાર તેમ એવી કુરજ માથે ખાવી પડે છે. જે સ્થિતિ

માં તમે જ મા તેને નિમાવવી એને તમે લાંજન સમલો એ. પાણવા જ્યાં સુધી સાહસ કરે નહીં, વલખાં મારે વહીં, એક બીજાની આગળ થવા દોડા દાડી કરે નહીં, દોડી તે તેમાં કાવે નહીં તમાં સુધી તે માસુસલ નહીં એમ તમે માત્રે છે. તમારી આ ખાસ્યતમાં અસંત ચપળતાના મુખ્યુ છે ખરા, અને તેને લીધે તમારા હુન્નરામાં તમે કૃતેત પણ પામ્યા છે ; હતાં તમારી આ ખાસ્યતમાં જ અમને ચીના ઓને બેમેની, પાંપલ અને નીતિની ખાયી જોવામાં આવે છે. પાંચા કે તમે જાણે સમજ્યાલ નથી છે દેશીના વિચાર કરવાની તમને પુરસદલ નથી. તમારામાં એક બીજા પાંચી શાંભે પાંચાનાલ છે.

અમને પૂર્વના શાકાને તે આ અધી જંગલીપણાની નિશાની લાગે છે. અમે સુધારાનું ગાપ છંદગી માણવાના સાપતા ઉપરેષી કરના નથી, પણ છંદગીના ઉપયોગીપણા ઉપરેષી કરીએ છોએ. ત્યાં એક ચીજા વચ્ચેના સંગંધ અસ્થિર અને માણસાધ વિનાના છે, જે બુનું છે તેના પ્રત્યે માન નથી, જે નજર આગળ છે તેમાં રૂચી નથી અને માત્ર અવિષ્યની માજમાનાં મન તલપી રહ્યાં છે, ત્યાં સુધારાનું નામજ અમે એઇ શકતા નથી. તમારી દેશના, તમારી દુશ્નરકળા અને તમારી શાધમાળમે પહોંચી વળવા અમે શકતવાન હોઇએ તાપણ તેના શાધ શેવા જતાં એ અમારે સ્થાના રીત રિવાળની નક્ય કરવી પડે તા અમારે તે દરમીજ

આ વધી બાબતામાં અમારા રસ્તા તમારાધી ઉદ્યટાજ છે. **ખમારામાં સમાન્ત્રની દ**રકાર પ**હે**લી ખને માણસની પછી, ભાગારામાં એવા ધારા છે કે જે સંબંધ ધરીને પ્રાથમ અવતરે છે તેજ અંખેંધ ગરતાં સુધી તે જાળવી રાખે છે. ખટકે કુટુંખ માંડળના એક જણ તરીકે જન્મથી તે અસ્તર સુધી તે રહે છે. તેના અધા વિચારા અને કાર્યો **इ.चने घटे तेवांक होग छे. पुरवलो तरह पुल्यकाव रा**ण વાનું વ્યતે મામાયની ભાગન્યામાં રહેવાનું બચ્ચાને નાનપછ **લીજ સીખરવામાં આવે છે.** તાતપણમાંજ જવાતા ધર સંસારના ભાર ઉપાડતા થઇ જાય છે. પરણ્યા એટલે તે કુડું **ખેલી ભુદા શ**ઇ જતા નથી. આમા કુટું લ અંડળ વચ્ચે એકન્ય નવીનના ટુકડા દ્વાપ છે. ધરંમ કરમનું સ્થાન પણ એક્જ, વળા વાંધા તકરાર પણ કુટું બના માસસોજ પતાવે છે. આપરાધ વિના કાઇ ભીતા એક્સા થઇ પડતા નથી. 📦 ખરૂં 🦫 બહેરળા કુટું બર્મા રહેવાથી પક્ષ્માદાર ચવું અમતે તભારા જેવલું સહેલું નધી, પસ તેની સાથે એ પસ ખરૂ કે **અમારામાં કેટ્કાને ભૂખે મરવાના વખત ભાવતા નવી. અમા**રે રસાસ્ત્રીમાં ઉતરવાનું હાય નહીં એટલે કેમ્પ્રને છેલરવાની કે નીચેતવવાની વાલગ પણ અમને થતી નધી. ઐંકદમ ઉમે મડી જવાના હાલની મહાવ્યાધીમાંથી મુકત રહીએ એટલે **છે દુર્ગીને સાની જરૂર છે તેના વિચાર કરવાની અમને** પુસ્તી **પ્રસાદ રહે છે. કૃદરતની નવાજેશ સમજવાની શ**કિત ચાંના માં સ્વાભાષીક છે. અને વળી તે વિષ વિચાર કરવાની તેને વધ તક પ્રવે છે. ગાલસોની સાથે તેનિઃસ્વારયપણે અળી શધ का न्या मंनेने।श्री क्यारी प्रव्यता भागते। तीतिमा **ખને રસતતામાં તમારા શાકાની સાથે સરખાવતાં ચડી જાય** 🗟 , વિદ્યા કુન્મરમાં તમે ખઠુ આગળ વધી ગયા છે! એ **ખમે** કસવ કરીએ છીએ, હતાં જે સુધાસને પ્રતાપે તમારા માં ભારતપાસું. અને નીતિના બગાડા કપ્પલ થયાં છે તે 🧍

સુધારાને અમે કાઈ પણ રીતે વખાણી શકોએ તેમ નથી. તમારા શહેરાના માસુસામાં અકકડાઇ અને નીતિ વિધે એદર કારી એકદમ તરી આવતી અમને દેખાય છે. આગળ વધ વાતું અમે સમન્યા નથી એમ અને કહેવાય. તમારું આગળ વધવું અમને બહુ મોધું થઇ પડે એવું અમે જોઇએ છીએ. તમારી જાહાજનાલી કરતાં અમને તા નીતિ વનાલી છે. એટલે એ નીતિ જે ખયાવી રાખે છે એવા અમારા રીત રીવાજને વળમી રહેવા અમે નિશ્ય કર્યાં છે.

કેળવણી કરે સ્થળે આપવી?

શ્રેટિવારન અને આયરક્ષેંડની ટીચરસ ગીલ્ડની વારસીક સભા થાડા વખત ઉપર ઈઆંડમાં ભરાઇ હતી. તે વખતે તેના પ્રમુખ ડા. રાઉને જસાધ્યું હતું કે શહેરી છંદગી આળકાને કેળવણી આપવામાં બહુ હરકત કરનારી થઇ પડે છે. શહેરની નિશાષામાં બાળકાને નિશાળમાં ગોધાઇ રહેવું પડે છે. થણી લાલગાના તેમા ભાગ થઈ પડે છે. ભાળદા પારકા ઉપર આધાર રાખતાં શીખે છે. શહેરી માળાપા પાતાનાં બાળકાને લાહ લહાવી દુશ્મનની ચરજ સારે છે. ગામડાંએકમાં ભાળકાને કુદરતી છુંદગીના વ્યનુસવ મળે છે. ગામડાંએમમાં સિક્ષન્દ ખાપવાની કેટલીક હીલગાલ થયેલી છે, તેમાં ચાપડીતુંજ જ્ઞાન આપવામાં આવતું નથી. ગમે તેવું કામ માથે ઉદાવના છેાકરાંએા ક્ષાયક થાય એ તરફ તેમાં ખાસ ખાન રાખવામાં આવે છે. છેવટે પ્રમુખે જસાવ્યું હતું કે છેલ્લાં ૪૦ વરસ થયાં ફરજીઆત કેળવધ્યી શરૂ કર વામાં વ્યાવી છે તેથી હાલની પ્રત્ય પાતાનાં માતપિતા કરતાં કેળવસ્ટીમાં તથા તાનમાં મડી *ન*ાય છે. પસ તે કેળવસ્ટી વ્યતે શાનના ઉપયોગ કેવી રીતે કરવા તેનું ડહાપણ તેનામા નથી. એટલે આજે શહેરની નિશાલામાં જે ત્રાન અપાય છે તે પાપરીયું તાન છે.

ખાલ્કન લડાઈ

તા. ૧૪ મીના તારમાં જત્યાવેલું છે કે ભારકન રાત્મોએ જે શરતા માત્રી છે તેમાં ફ્રીટના ટાપુ તુકોંએ છેલ્ડી દેવા એવી પહ્યુ માત્રણી કરી છે. વળી સુત્રેહ થયા પછી તુકોંની દ્રદમાં ભારકન પ્રજના હકા વિષે પાછળથી તુકોં સરકાર સાથે મસલત કરવાના હક પણ માત્રમાં છે. ખીજા તારમાં જવ્યુ વેલું છે કે તુકોંની દ્રદમાં ભારકન પ્રજનના સપુરસ્ય હકા બળવવાની માત્રણીથી સુત્રેહતું કામ આગળ ચાલી શકે એમ નથી એવું કાન્સ્ટારીનાપલમાં માનવામાં આવે છે. અને લડાઈ માલુ રહે એવી ઈચ્છા તાં જાવામા આવે છે. તુકોં કાઉસીલે રાજ્યના દેલ્યા સંખેતા બાદાબાલી બાદ્યાના કર્યો છે અને દાલ તુરત પા. ૧,૦૦,૦૦૦ અને પાછળથી જૂન સુધીમા પા. ૧,૦૦,૦૦૦ સરકારને પુરા પાડવાનું તેણે ક્રેણલ કરતું છે

તા. ૧૬ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે ભાલ્કન રાજ્યાની શરતાના સંવધમાં ધુરાપી રાજ્યા શું કહે છે તેની રાદ હવે તુર્કી સરકાર ભુવે છે. તે શરતા તુર્કી સરકાર સ્વધારે તેમ નથીજ એવું સન્તાવાર રીતે જાહેર થયેલ છે. દરમીયાન તુર્કી વશ્કર લગ્નમામ, યુપામ રહે છે. ભીજા તાલ્મા જણા વેત છે કે બલમેરીઆની પાલમિક્માં પ્રીસન, વલણ તરફ

સખત ટીકા થઈ હતી. ગાંસ અને સર્વાયાના રાજ્ય ક્રાસ્થયી બાલકન રાજ્યોના અંદર અંદરના સખંધ ભયમાં આવી પડેસ છે, અને શ્રીસ બલગેરીયન પ્રાત્મપર બુલમ સુભારે છે તથા વેના પ્રવત¥ાય ભુસ્સા તેાડી નાખે છે એવી **તરેહના આપણા** પલગેર્રત્યન પાર્લામેં ઢમાં થયાં હતા. સેલ્<mark>લાનીકા ગ્રીસને હાથ</mark> જ્યા દેવું નહીં એમ પણ કહેવામાં આવ્યું હતું. એક તાર માં જગ્યુત્વેલું છે કે તુર્લ મનવાર હમીડીયા ભાગરીઆદિક સમુડમાં હછ ધૂર્યા રહી છે. ગ્રાંસ અને સર્વાયન ઘરકરા માં! સામાન લઈ જની બે સ્ટીમરાતે હમીદીઆએ બાળી નાખી અને એકને ડૂળાડી દીધી છે. બીજી બે સ્ટીમરીને પણ તાપના મારા લાગ્યા હતા અને તેમાં ૪ પ્રલાસીઓની ગ્યન ગરુ હતી. વધુ નુકસાન થયું નહેાતું. તે પછીના તાર માં જબ્યાવેલું ઉ કે ભારકન રાજ્યાની શરતાના વિચાર કરવા એલમીઓનું કાનફરન્સ મળ્યું હતું તેણે એવા મત બનાવ્યા 'ક રાર્તો બલુ પડતો છે અને તે**થી** વશ્ચે પઠી શકાય એવું ×હ્યું નથી. પાછળના તારમાં જણાવેલું છે કે જેવીનાના ત્રુકી સેનાધિપનિ ઈંગ્રન પાશાએ સંદેશા બાકલ્યા છે તેમાં જસાવેલ છે કે તેએ બધા પાતાની ફરજ અજવી તથા તુર્કીની આબર જાળવવા જે કરવું ઘટે તે કરી દુસ્મનોને સરણે થયા દત્તર,

ના. ૧૭ મીના તારમાં જસ્સવેલું છે કે ગ્રીસની પરક્ષમિન્ટ માં સ્થાના વર્જી જાહેર કર્યું હતું કે થરેસમાં મુલક મેળવ વાતા હેલ્સ પ્રાંસ રાખરો નહીં પછ ગ્રીસ પ્રશ્તને બધા હેલ મળ તેની કાળછ સરકાર રાખશે ખરી. એક તારમાં જસા વેલું છે કે ચેટલજાની લાઇનની બહાર બલગેરીયનાએ એક ક્રીડ્યા સર કર્યો છે. અને તકી લસ્કરે તે પાછા મેળવવા પ્રયત્ન કર્યો પણ ૩૦૦ જાનની ખુવારી સાથે તેને પાછું દ્રાપું પડ્યું. આડરીઆતાપલમાં ધેરાયેલા તુર્કી સીપા**ર્સ**એા માંથી રાજ ૫૦-૬૦ શરહે થતા જય છે એવું એક તારમાં છે. એશિયા માઈનરથી થાઉ દૂર સેમાસ નામના ટાપુ શ્રીસે નાખે કર્યો છે; દ્વમીદીયા આસેકઝાંડીયા **પહેંચી છે**; અને અહર્રાઆડીક સમુદર્મા તેએ જે મારા ગલવગો હતા તેથી ૧૧૯ મીક માર્યા ગયા મતા. પાછળના તારામાં જણાવેલું છે કે શુરાપી રાજ્યાએ વચ્ચે પડવાની શરતા બાલ્કન રાજ્યા ને જજાવી છે અને તેમાં તર્કો-અલગેરીયન સરહદ રાહેસ્ટો-ગાંડીયા વચ્ચે રાખવાને ભદ**ો** દોનાસ–માંડીવા વચ્ચે રાખલાન જ્યારેલું છે. ગુકસાની મેથવવાની વાત કુષ્ટી દેવા જસાવ્યું છે અને ઈઝ્ઝન ટાયુએા તથા આલબેનીયાના સવાય કુરાપી રાજ્યાના હાથમાં છે એમ કહેલું છે. આક્રેક્ઝાંડરીઆથી દ્ર**ષ્ટ્રી**રોયા **ઉ**ત્તર તરફ દ્રાંકારી **ચ**ઇ છે.

તા. ૧૮ મોના તારમાં જમાવેલું છે કે મોમના રાજનું સોકોનોકામાં ખુન થયું છે. સર્વીયા મને મોમની વચ્ચે સધી થવાના ઇનિકાર કરવામાં ખાવ્યો છે. વળી તુર્કો મને ગ્રીસ વચ્ચે પણ મસલન થવા વિશ્વના ખળર ફેલાલા હતા તેના પણ ઇનિકાર કરવામાં ખાવેલ છે. સ્કુટારીના ઘેરામાં ગ્રેન્ટી નીપ્રીનોને મદદ કરવા ૧૦ હતાર સર્વીયન સીપાઇનું લસ્કર ૪૦ સેપો લઇ હાં પહેંચી થયેલ છે. શ્રીક લક્કરે ક્લીસુરા નામનું એક વધુ તુર્કે સચક લર કરવું છે અને એપોરસને તદન સ્વાધાન કરેલ છે એવા ખબર એક ત્યરમાં આપેલ છે. હમારીયાએ કરલમાં એ લુમલા કર્યો તેના લંખોમાં એવું જણાવવામાં આવેલું છે કે શ્રુકીની નેકરીમાં રહેલ એક લાદીયા નહતા ભાવાના

તારમાં જગ્રાવેલું છે કે માટા સત્યોએ વચ્ચે પાવા સાફ એ સરતા ભાલ્કન રાત્યો ભાગળ રહ્યુ કરી છે તેને ભાગેરીયા એ નાયમાંદ કરી છે. ટોર્ક-બલ્ગેરીયન વસ્ત્રદ ગ્રેડેસ્ટ્રો અને મહિલા વચ્ચે રાખવામાં આવે એવા તે આશ્રદ મહાવે છે.

તા. ૧૯ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે ચેડલાન ખાતે એક સમાઝપીમાં તુર્કો લસ્કરની છત લઇ છે ખાને ચેડલાનની આખી લાઇન પર શહેઓને તુર્કી લસ્કરે અઠકાવી સખેલ છે.

તા. ૨૦ મીના તારમાં જણાવેલું છે 🦒 ધર્વીભવ મીક્તા એક કાર્**દે**! ભાલબેનીયાના બંદર સાન ગીમા વાની ઢી મેડુઆ જવા ઉપડી સુક્ષો છે. તેમાં ૧૭,૦૦૦ તું સર્વીયન પાયદળ લસ્કર, ૩૧ ઘેરા લાલવાની તાપા અને બીક્ટ કેટલીક ભારે તાપા સાથે રાખવામાં આવી છે. એક ~~ખાસ્~~દ્રીમન કાર્તી પણ તે બંદર માટે ઉપડી સુર્યા છે. પણ તે નિયે એવું માત્રવામાં આવે છે કે એક આરક્ષભત વરીપ્રર તે સ્થળ ગુમ થઈ છે તેની શાધમાં તે નીક્લેલ છે. સ્કૂટારીના ધેસ સબધર્મા **ઉભા થયેલા વધાને લીધે તેનું નીકળવું ~~વધુ~~ં** હેલ એમ પણ મનાય છે. ૧૬૮ારીના ઘેરામાં મેહનીનીમીનેક ળકુ ભૂલમ કરી રહ્યા છે એવી ક્રેરીયાદ થઇ છે. જુદી જુદા કુરાપી પ્રજાનાં મહા **તે**મના **મારાથી નાશ ~~થળ~~ેલા** જસાવવામાં આવે છે. ઇટાલીજન પછી કેટલીક અભિ એ પ્યાએલાએકની શારવારનું કામ કરતી હતી તેમોને મારી તામવામાં ભાવી છે અને કેટલીકને ધાયલ કરવામાં ભાવી છે. આલ્મેનીયાના હેલ્કા પર પણ તેઓ **બસલ 'સલમ** ગુજારી રહેલા છે એવું જસાવવામાં ભાષે છે. મેડલજ આમળ માર તુર્કી ડુક્કીઓની સખ્ત **હાર થમાનું મિક** તારમાં જ્યારેલું છે. છેલ્લા તારમાં જ્યારેલું છે 🕻 સ્કૂટારીના ધેરામાં આસ્ક્રીઅન મામાનિ તકસાની વયેલ છે, કેટલાક રામન કેમાલીક આસ્ટ્રીઅનાને જભરદસ્તીથી શ્રીક શ્રીકાના પંચમમાં વરવાવવામાં આવેલા છે. અને સાત બીએલાની આગળ એક -આસ્ક્રીઅન સ્ટીમરને **મક્કલામાં આવી છે તે લામે આસ્ક્રી** આની સરકારે પાકાર ઉદાવેલ છે.

પરસુરણ.

ગમે શતીવાર મી. મહમદ આંગેદના ઢાલમાં હીંદી કેળવધી ના ઇન્સ્ટીટ્યુટે ગી. હાજી દાવુદ મહમદને તથા ચી. આદ. બી. ચેટીતે માન આપવાતા મેળાવડા કર્યો હતા. ચી. પાલ ની દોકરીઓએ ગાયત સામાં. બે વિશામીએ ભાવસે કરમાં: ચી. પાલે મી. હાજી દાઉદને આવકારતું આપણ કરમાં: ચી. ચેટીને સુખી સફર ઇન્છી. અને પાલ્યાની મદદ માણ, ચી. હાજી દાવદે તથા ચી. ચેટીએ ઉત્તર આપ્યા. પી. ચેટીએ ૧૦ ગીની એટ આપી. પી. પરિમાઇલ ભાગદ હારેજ સુસા પ્રમુખ હતા.

રવિવાર તેજ મહત્વપર અંતુમન ઇસ્લામે ચી. હાછ દાઉદને આવકારના મેળાવડા લયો. કેટલાંક આવશે થયાં. છ પછી ખાસ અહમંત્રસૂધી ચી. પારસી કરતમછ તથા થી. પાલાક આપણ કરવાં તાર બાદ થી. હાછ ઇલુદે ભાષણ કરયું. ને પછી જહેર કારમ વિષે થયાં ચાલી.

ડરમન ક્ષેભરસ્થ રેઠ ક્રેસંટ સોસાયટીના સેક્રેટરી **લખે છે** કે ઃ—મી. હાછ કાલુક મહમદને માતપત્ર ભાષવા તે સંદેશ તે મેળાવડા તા. ૧૬ **માંએ** મી. છે. **બે. હ્રદેશાના પ્રમુખ**

પણ નીએ થયા હતા. તે કામ થઈ રજા પછી સાસાયડી હંતાંક, કામમને માટે ચાલુ રાખવા ભાષણો થયાં હતાં. તે માં થી. પારસી ફરતમછ, મી. હાર્જ દાવુદ મહમદ અને બીજા સાહેબોએ પાતાનાં નામ નીધાઓ હતાં. બીજા જે સાહેબો મક્ક કરતા માગે તેઓએ મહેરબાની કરી સેક્રેટરીને મળ્ય, વેસ્ટ ઓર્ટને સરનામે લખવું.

્રમી. હાજી કુસેન દાવુદ પારટસાઈવદથી પીરડમારશલમાં આ ત્તરફ ખાવવા ઉપની સુક્યા છે.

સ્ટાંગર મેહરીશ કરલામ તરફથી લખતાં મી, નુર મહમદ તર્કવળ ગી. હાજી દાઉદ મહમદને મુખારકભાદી આપે છે તે સુચવે છે કે તેમણે મકકા શરીકૃતું ખ્યાન જાહેર મીટીંગને સંભળાવવું જોઈએ ને ન્યારે ખ્યાન કરવાના હાય તે વખતની નેહીસ પહેલેથી ભાષી ગામે ગામ મેાક્લવી જોઈએ.

મી. પોલાક પર હમણાજ નામદાર આગાખાનના કાઝળ આવ્યો છે તેમાં જયાવે છે કે તેઓ સાહેળ હાલ તુરત દક્ષિણુ આફ્રીકાની મુલાકાત હેવાના નથી.

નાતાલમાં હાલના ભારે વરસહથી કેટલાક ભાગાની અદર ગંભાર સ્થિતિ શક પડી છે. 'મરક્યુરી' જહ્યાવે છે કે સ્ટાંગર સાથેના રેલવાના વહેલે અધ મવાયી તાના એસ્ટેટર માં કામ કરતા ૬૦૦૦થી વધારે હીંદાઓને ખારાષ્ટ્રાના આંધા શકે પઢે એવી ધારતી છે. ઘષ્યા સીદીઓ પણ એવીજ સ્થિતિમાં છે, તુલુકાંડમાં તુરત મદદ નહીં પહેંચે તા વિકેટ મામલા શક પકરો એમ જ્યાલવામાં આવેલ છે. હાઉય કાસ્ટ તરાથી પણ એવીજ સ્થિતિના ખળરા આવેલ છે.

કલક-તાથી ફડર તા. ૧૭ મીએ જહાવે છે કે ભડકા ચાવ એવો દવાઓવાળા કારણા ઘણી પાસ્ટ ઓરીસમાં પાસ્ટ ચયા છે. એવા ત્રણ કારણા અપાના અધીપતીને સરતાને ભીડેલા મેડી પાસ્ટ એર્સીસમાં પ્રટલાથી બહુ મેડિક ભવાજ થયા હતા. અને એક તાકરને તેથી મરણતાલ ઈજા થઈ છે. બીજા એ પણ ઘવાયા છે. એક કારળ પ્રટય વગરના હાથ ભાવ્યા હતા. પ્રભુએક મુખ્ય અચલદારાને ધમકીના કારણા મલ્યા છે.

કીલ્હીયી રૃટર જસાવે છે કે અપ્રોચ્યુ વેસની ઉપજમાં મટાકા ચવાયા તેટલી ઉપજ વિશ્વાયતના અને સંસ્થાનાના માલપર જકાતવધારીને વસુલકરવાના વિચાર કરવા સર ગંગાધર ચીટનવીસે દરખાસ્ત કરી હતી. અને આ દરખાસ્તને કેટલાક સભાસાના કેટે આપ્યા હતા. સર ગાઇ ફ્લીટવુડ વીલ્સને જવાળ આપતાં જયાવતું હતાં કે એ સવાલમાં બહુ શું ચવાલું છે અને હછ તેની જરૂર ઉમી ઘરા નથી. તેમણે એમ પણ જયાવતું કે હોંદુસ્તાન જે કોઇ રાજ નીતિ ધારણ કરવા માત્રે તે ઈઆડની સજનીતિને અનુસરની હોવી જેઇએ. તેમણે કહ્યું કે હોંદુસ્તાનમાં આડીશ વૈયાર ઘટના જાવ છે અને જાયાનો વૈપાર વધતા જે કોઇ સ્તાનમાં અડીશ વૈયાર ઘટના જાવ છે અને જાયાનો વૈપાર વધતા જે કે હોંદુસ્તાનમાં ધારીશ વૈયાર ઘટના જાવ છે અને જાયાનો વૈપાર વધતા હતી શકે એવું આવે. છેવટ એ દરખાસન પાછી ખેંચાઇ હતી.

સંભ્યાર તા. ૨૮ મી મારચના દિવસ (કરેડ-મન્ડ) જાહેર તહેવાર તરીકે ગણવામાં આવેલ નથી. 'મરક્ષ્યુરી ' તેર મારીત્સપરગતા ખબરપત્રી જ્યાં છે કે લાંના આદિકન પાેલીટીકલ એરએનીકેશનના સેક્રેટરી ગા. એડોલ્ફ અને સભાસદ પી. રેલ્લચ્યુએ સારાએલીરટ દેશમાં ગેરી કામના જુલમ વિષે ભાષણ અરખાં હતાં. તેઓએ જ્યાં છું કે ગેરા દાેકાએ દુરાચાર કરી કલરા પ્રભને જન્મ આપ્યા અને હવે તેઓ તેની રાટી હંટાવી તેને લુખે મારવા તકવાર થયા છે. કલરક પ્રભ રાંક દાેવાથી તેણે ધલાં સહન કરશું પણ હવે તે વધુ જુલમ સાંખનાર નથી. ભાષણકરતાએ જ્યાંગયું કે કલરક દાેકાનું મંડળ દિવસે દિવસે વધુ જોરાવર થતું જાય છે અને હાલ તેમાં બધા મળી રવ હજાર સભાસદા છે. તેની સાખાઓ ગામો ગામ ફેલાઅલી છે.

જોઢાનીસ્બરચર્યી મી. હળીલ ત્રેાટલ્યુ લખે છે કે :—મેઇન એટિમાં સરકારી નિશાળ ખુલી છે તેમાં નિશાળના વખતમાં શબરાતી શીખવવામાં આવે છે. તે વખત પછી તથા શની વારે શબરાતી શીખવવામાં આવે છે. તે વખત પછી તથા શની વારે શબરાતી શીખવવામાં અંદોબસ્ત કરવા વિશાર છે. ખહાર સમ રહેનારા બાળકાને રેલવેની મકત ટીકીટ મળે એવા બંદોબસ્ત થયા છે. એટલે આવા બાળકાએ સાંના સ્ટેશન સાસ્તરનાં સટીકીકેટા સેક્રેટરીને તં. ૨, કરક ઓટપર માકલવાથી મેદવસ્યુ થઈ શકતે. દુરથી આવનાર બાળકા માટે રહેવા ખાવાના બંદોબસ્ત કરવા હોવ તેણે એક શાસ માં અરજી કરવી. તે માટે ચકાનની તથા એક અલ્લરદાર બાઈ રાખવાની સમવડ કરવામાં અલ્વરી. ઉદ્યક્ષ્યોની સંખ્યા અવ્યા પછી દર નક્કી કરવામાં આવશે. તે વિવે તી પાંચ અરજી મળેલી છે.

જોહાનીસળરગયી એક ખબરપત્રો લખે છે કે મી. દુસેન દાવુછ માસ પોતાની છાકરીના અપ્રકાનું ખાસું તા. ૧૬ મા એ આપ્યું હતું. મેાલવી સાહેબોએ હદીલ શરીકૃતી દલીસા સાથે વાએક કરી મી. માલની બાળપ્રએક અને ખીતને છાકરાંતું કમિતેહામ લીધું હતું. મી. માસ બધાના આલાર માની મેહલી સાહેબેકને શહ્ય દુશાસા અને બાળકાને રેશમી રમાસા કનિયત કર્યાં હતા, અને હમદસ્દ કરિલામ ફંડમાં બે ગીની લખાવી હતી. મી. એક્સમાન અહમદ એફંદીએ છોકરીની કેળવણી તરફ સતિત બનાવી શી. ૧૦ હ. ઈ. ફંડમાં બેટ આપ્યા હતા,

જર યીરટનના માછરટેટે એવા સુકાદા આપ્યા છે કે એશીયામાં જેમ કે બગદાદમાં પેદા મએલ દ્વરાષ્ટ્રી રાઈયતને રજીસ્ટર થવાની દ્રસ્ય છે. જે તુરાય રાઇયત ઘુરાયમાં પેદા યએલ હોય તેજ મુકત થઈ શકે છે. તહેલમતદારના પા. ૧૦ દંડ કરવામાં આવ્યા હતા

મામ્યાસામાં માથાવેરા નાખવાના કાયદા થયા છે. તૈના ખાર્જો દીંદી ઉપરજ પડે છે. હીંદરેઓએ ત્યાંની સરકારને અરછ કરી કે તે વેરા કહાડી નાખવા પણ સરકારે દાદ નહીં આપા. તેથી ત્યાના દીંદીએ સભા ભરી વૈરાની સામે સત્યામન ઉમયવાના સાંગન લીધા છે એમ એક ખળરપત્રા જાણાવે છે.

તઇયાર છે

ક્ષેદ મહ માં તીવકના વિશ્વારાનું મી. કેટવાઢે ક્ષ્મેલું પુરુવક દવે તક્યાર છે સાન પૈતી માકવાથા ને અમે પહાચાડીશુ.

અહવાડીક પંચાય.

भीक्ती त. २३ भी आध्यशी ना १८ The Ethics of Passive Resis મી માગ્ય સુધી ઇ.સ. ૧૯૧૩. મંદ્રિ –કામના સર ૧૫ થાં કામળા વર ઇBhagavad Gita भूषी संवत् १६०४ **માત્રમેદન** -તા ૧૬માં અમાઉલઅલ્પરથેલ ता, १६ -३मी०आ, भुधी दीवरी १३३१. A Book and its Miscomer **પારસી** –તા ૧૮ મીધી તા ૧૮ મીસુધી 1966

ખુ. પા અને દય સુધોમના षार् નિધિ તા રેા. _{કે.} મી. કે. મી. ett.

२० सह १५ ।३१०० સોમ ૨૪૧ 2 33 37 THE NO. મંત્રળ ગય 19115 34-46 4 12 10 -

હોંદુસ્તાનની ટપાસ

તા. ૨૪ માં માર્ચના અગ્સામાં મુખક એક હોંદુ પ્રત્યે ટોલસ્ટોયના કાગવ જનારી સ્કામર અમકુત્રીમાં જવા વધ્ધસત્ય વિના બોલું કર્યું નથી (ટાલ થશે.

તા. ૨૫ મી સાચેના અશ્સામાં કાલખ માર્ગ ક્લક-તા જનારી સ્ટીમર સલા**ગી**સમાં¹ છવન દેવી (ટા**લસ્ટા**યનો રસ અને જવા બંધ થશે.

તા, ૩૧ મી મામના અસ્સામા સ્ટીમર **પંક્રમ્મામાં મ્યાવવા વક્કી છે**

તા ૮ થી એપ્રોક્ષના અરસામાં મુંબા ક્રિસબક્ત પ્રેપાલ કૃષ્ણ પ્રાથસે અને જનારી સ્ટીમર પંડચામાં જવા ખેધ મરી.

તા કઠી એપ્રોલના અસ્સામાં મુબદ જનારી સ્ટીમર કાર્નીસમાં જવા परी.

એ. ના લવાજમના દર

યુત્તીઅન---દેપ, નાતાલ. દાસવાલ. એારે છવામાં—

> વારયિક જમાસિક ક ત્રિમાસિક

भवा असक्त **भवाउँगक्** ધારા છે

શી ૧૫, છમાંસક શા ૯. અને ત્રિમા સાક રહ્યા કંઇ જે ધરાક એક પ્રેતક્સે પથ ક્રમ્બીઓને સાફ લઈ શકે એ ને ત્રા ક્રમીશનની છે પેન્ડ ડ્રજન સિવાયનો પથ કાર્ડ પણ પેમ્તને એલાખનાર શ્રાફને ના ક્રમીશનની છ પૈર્ને (દરજન સિવાયનો <mark>પશ્ચ કાદ પણ પાનાન આવળનાર વારાન</mark> ચૈકામા) ઉપલક દરમા ઉમેરવા અમે ત્રાન ^{મેટ} અપી શકે છે અથવા ઈક્^{રે}છ અણનાર માસર્ચી આવા લવાજમ લેવ. તેથી, એ, હીદી બાઈલ ધને ફેશ એટ તરી મે મદકલી એકે Friend and Published by M. K. Gundha તરફ ધરોધાનું ધ્યાન ખેંચીએ છીએ

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

tance Indian Home Rule The Story of the Ramiyana A Letter to a Hindu by Leo Tolstoy The Hon. Mr Gokhale and the Indenture System રામાયણ સાર ખાલકાડ--હીંદીમા પ્ટરાં**શવાલ**ના ખુના કત્યદેન केशनां अध्य મારા છેલના ગોતે ગતુલવ (મો. ગાપી) ત્રીએ " भुस्तक्ष क्षामेश पासालुं छन्न महित्र ० भ भुरुनक्ष अभेत भारतन् भाषण् १ १४१३ (- ५ १ - ४) मेर शत्ववीस्थे स्था (मा भदान યુનાની સાહિરીસનુ सभयतुं भागम है) 'સત્યા**મહ**ના ઈના**મા** નિર્ણય ७ ५ ५८ सरवेताय (आ अद्धान हाँ वेट देणाः રસ્પ્રીતનાં સવૈતિમ પુસ્તકના भावास्य 🐧) 📲 તિ પરમ અને પરમ નીતિ करसभानी अरुवी रेटाईनी रस अने नीतियी शर पुर पास्ता वभस्यी) नीतिथी अरपुर बारता ७ परथी) **H**RMRIN માણસ કેટ**ની** જમીતના માલોક હેલ્ भीरभीटना शवाब परनी गरणा 🔞 पेश्रटेक भश्य । पेनी ब्यु लक्षा पुरुता आबै अअस्पनाश्ने शी । યેની, ૧ મા ઢપાસ ખરૂચ સુધાં માહવયામ આવરો **ગધાની કોંગત ડેપાલખર**ગ મણતાં સ્ત્રી. ૧૦ પૈની ૪ ગાય છે. દખરન પુરતોમાર્યનાં પક્ષાં ગામકાને નાંચના વધાનન

દેશ ભક્ત

alas D.

भी. नेश्यकेना इहिन्सु आइरिसला प्रवास તું 🕶 રેજીમાં વસ્થાન- તેમાં તેમના ગુસા ફરી દર**ભી**યાન પાત્રેલી છળીએા, **હ**ેલી આવે યાનાના છળીએ જનસ્ત ધાયાને જનસ્ત तियाना स्माटसनी छणाञ्चेत व्यने नेभने भवेबा श्रुवर માનપત્રીની લગીએ સરસ કાગળ **દ**પર છ**ેલી** श्रुनीयननी भटार कापाने, हर यार्थको है, आ पुरतः भिरेक्ट नहीं जास्त्रनार

	ગી ભ પુસ્તકા							
				4	A	Hel.	214	24
đ.					₹0.	4.	₹4.	4.
3	કાભદેશાન	વાગ	ŧ	ăt.	ą.	3		*
6	.,,	**	ą	a	3	ė		æ
9 0 0	29	м	3	2	3	ě.		÷
	10	PP	¥	મા	¥	4		10
1	93	Jo	w	એક	٧	4		11
0.	सरस न्दी ण	À						
6	1	HL Z	帆	¥	u	4	- 1	
	જુલું નર્મગ				a	4		4
	तुवसीहत १				N	3		
b	अदर्शत अ	Pt 8	H		3	٠		R
4	યે ષ્દ્રનદા સ	કરમચ	ie i	વાંપી	l			
	11 1			ફિલ	l.			
3	ગુજર	ાહીમાં			1	2	,	***
٩	શ્રીમદ ભગ	7E 4	ોવા		•	10		9

भगवातु हेशक्षः— ઈન્ડરનેશ**ાલ** પ્રીહીંગ **પ્રેસ**, ફીનીક્સ, ના**લાશ**,

BOOKS TO READ

i	Price, post		
		ь	4.
Ł	M K Gandhi hy J J Doke	Ż.	ΙĐ
	Himlu Social Ideals by P J. Mehta	0	7
Į.	W. A. Gundhi and the S. A.		
	Tour HUS Locition ph. I. I' Welff	D	7
	Mahomed 'The Great Arabian,'	_	•
	by Meredith Townsend	1	-8
	G. listan or Flower Garden, Sada	ì	10
à	The Ramavana and the Mahabharata,	•	
	by K C Datt	Ŀ	10
	Sesame and Lilies by John Ruskin	:	10
. '	I nto this Laul,	:	to
٠	Tales and Parables, by Tolatoy		
٩	War and Prace, Vo. 1, 2, and 3,	ŧ	10
١	by Tolston each	_	
	The lafe of Mahomet, by Washington.	1	10
		_	_
9	Itving -	1	10
	Duties of Man, by Mazzini	1	10
	Time and Tide, by Ruskin	ч	10
c	English Traits and Representative		
•	Men, by Emerson	E	10
	Acciers and actions and other		
	Passers, by Engerson	1	10
9	Reflections on the French Revolution,		
ί	by Burke	ř.	10
	The Confessions of Al tehnsrali The Heart of Incia	z	8
4	The Heart of Incia	ī	8
Ш	The Person Mystres	2	8
_	Brahma h uon ledoe	ī	5
ĮĮ,	Cash with Order	•	
	INTERNATIONAL PRINTING PARSE.		
	Amenda and a second to be a section of which		

Phoenix, Natal. JOHANNESBURO

E. S. Convadia.

General Wholesale Merchant c/o 2?nd and Krause Street, Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

Masters Cash Coy.

General Prais and Produce Suppliers. Market and Commission Agents, 212 Market-et. Box 5477 To and Cable Add 'Oblige'

3. Sired 28 h & Summer Well . International Frinting Prem, Phornin, Natol.

SATURDAY, MARCH 29TH, 1913.

ANOTHER LICENSING SCANDA

A N interesting appeal case was heard on Wednesday last (says the Natel Mercury's Estcourt correspondent) by the Laconning Board, against a decision of Mr. Wynne-Cole, the incensing officer for the Province, whereby one Khamisa Ebrahim, an Indian strader, was granted permission to transfer his store from Enneardale to Col. Mc Kay's tarm near Da'ton Bridge. The appeal was heard by Mr. F E. Foxoo, R.M. (charman of the Board), and Mr. Blaker Attorneys T. Hellett and R. H. Drummond appeared low the applicant, while the objectors to the said licence

were represented by Mr Dacre Shaw

The applicant, who, it appears, had had a retail store at Ennersdale for about seven years, was given notice to leave by Mr. Alfred Carter, and had previously sought a transfer of his licence on two separate occasions—once to the farm Craig and again to the Mangwenva Mission Station—both of which applications had been refused. A petition drawn up by Mr. Francis C. Robinson, and which was signed by Messrs. A. Comins, Jean Kerr, H. M. Beavan, E. B. Parkinson, W. Comins, M. R. Heath, R. Mattersoo, S. R. Rawlinson, H. Carter, C. P. F. Marais, G. E. Biahor, Edward J. Turber, J. L. Marais, H. G. Wheeler, Fred H. Kerr, E. Cauthoriey, A. H. Marais, Wes. Carter, and F. C. Robinson, strongly opposed the opening of this store at Dalton Bridge, for several reasons. The reasons, in brief, were that the opening of an Arab store would afford a good outlet for stolen goods; that it would put a premium on petty theirs from larmers, and would attract bad characters. The store was not needed to the district, and would do a great doal of harm. Col. McKey, who had been one of the most strengous opposers when the applicant desired to go on to a neighbouring tarm, was now giving him an acre for treding purposes on a rental of some £24 or £25

A goodly number of interested Arab merchants and storekeepers followed the hearing of the case, which was held in the Court-room, with great

Mr Attorney Helistt opened the proceedings by lodging an objection against the hearing of the case by Mesers. Forom and Blaker, on the grounds that, being members of the Board, they would therefore be liable to be unduly biassed and prejudiced.

(The report here does not appear to be quita clear. What is really meant is that the Magnitude had, by his published opinion, reproduced recently in our columns, proved himself to be incapable of giving an unbiased judgment.—Ed. I.O.]

Affiderits by both Mr. Hellett and Mr. Drumssond were then sund, quoting two decisions of the Magistrate of Rescourt on Indian trading, such decisions being bostile to Indian traders, and quoting also

articles which appeared in the Mercury on Feb oth and the Times of Natal on Feb. 13, wherein the Magistrate expressed his opinion that trush because to Arab traders should be prohibited, and suggesting that existing Arab stores should be closed down. After quoting various precedents and judicial opinions on the question, Mr. Hollett concluded his lengthy address. address

Mr. Dacre Shaw, in capty, pointed out that the objections lay on a misconcaption of the situation, and stated the difference between a judicial and an administrative capacity—a clear and defined distinction, which should be recognised. The Board was appointed with a view to having mon in power who had a knowledge of local requirements, and the objections were far-fetched and placed on a misconception of the requirements of the Licensing Board, etc.

Mr. Hellett made a reply maintaining his objec-tions, and quoting a case from the Supreme Court in

Mr. Foxon and Mr Blaker having decided that the exception be dismissed, the bearing of the case was proceeded with, the reasons for appeal being read.

Mr. Dacre Shaw dwelt on the objection of the residents in the district to the opening of the Arab storenot from hostile objections to the Indian personally,
but on account of his nationality, and on the grounds
mentioned in appeal, and he maintained that the little
sing Officer (Mr. Wynne-Cole) had allowed his sympathy for the Indian's plight to overrule the consideration due to the instinct of the majority of the rendents tion due to the feelings of the majority of the rendents in or near the vicinity of the proposed store. The applicant, who had a hawker's licence, was away in the adjusted district for an average of several moeths. during the year, and his business was carried on by a brother, who was left in absolute control, Mr. Shaw thereby contending that the Retail Dealers Act was rendered nugatory. The farmers in the district were strongly opposed to the granting of this licence, the only voices heard in favour being that of Col. McKay and Dr. G. Gordon Cummings. Bearing in mind the fact that the appeal against the beence held ro signatures, while those in favour were but four, Mr. Shaw contended that the wish of the majority should be conerdered.

Mr. Hellett, for Kamisa Ebrahim, spoke long, urging that the root of the trouble was the racial question, which the law did not recognise, making so distinction as to colour. The Licensing Officer was not satisfied that the objectors had shown reasonable grounds for refusing the licence, and the undeniable effect of the objection was the colour bar, as shown by their petition. After a short argument between counsel, and a turther appeal for justice for his client from Mr. Heliatt, the Licensing Officer clearly stated his reasons for having granted the licence—such as missiactory

evidence as to good character, honesty, and the licture hivrog been renewed annually for seven years proved that the books were properly kept, and the allegations against the applicant being based on colour he had after creefully considering all evidence for and against,

after coverally considering all evidence for and against, decided to grant, the bosnes.

Futher arguments between constel would, in which Mr. Share possed out that Mr. Hallett's amornou that the inst did not regard colour, was a mistake, as no coloured person was allowed a liquor licence, and therefore there was a statutory differentiation with the coloured meen, and that this was a matter of local option, and that the interests of the community would heat be observed by returing the licence.

The Roard beving retired for a short interval, Mr. Foxos specured, on their return, in a few words, that,

Foxon approunced, on their return, in a few words, that, after carefully weighing all evidence on both tides, the Board as no evidence justifying necessity of the store, and therefore the appeal was sustained, with

The Colour Line in Sanitation

At the second Congress of the South African branch of the Royal Sanitary Institute, opened in Johannesburg on the 10th Instant, Dr. J. J. Boyd, Medical Officer of Health, Pretoria, read a paper on "The Standard of Housing in Urban Districts for Europeans and Coloured Persons." He strongly urged that there should be no colour line as regarded samuation, and said owners and agents of buildings occupied by coloured people should be compelled to bring their dwellings up to the culties in enforcing regulations, owing to the poverty of some owners of property, but that fact should not be allowed to lower their standard of housing. He pointed out that in the Transvaul the wage paid un-skilled white labourers was not a living wage. The lowest living wage of a white man here would not be less than £2 a week, which was not sufficient to enable him to keep his property in repair. The remedies for that state of affairs were to reduce the cost of living or raise the wages of the class he referred to It was wrong to allow meanitary conditions to bolster up the economic system be referred to. So far as Protona was concerned, the difficulty of having a prope retaudard of housing for coloured people was being gradually over-tome, and all rooms in that town for occupation by coloured persons must conform to the required standard. In the new native location in Pretoria the houses were properly constructed in brick and properly lighted and boored. He contended that there was no justification whatever for drawing a colour line in regard to sanitation. Surely the coloured man should not be allowed to undercut the white man in the price of his labour because he was allowed by the Government and local authorities to live under a lower standard of sanitation than was provided for white people. (Applause.) There was still the old-inshioned idea that the native was to be treated in a different way from that in which the Buropean was treated, and he regarded that as a tre-mendous mistake. (Hear, hear) It was unlair to the community as a whole, and unfair to the lower class of whites who had to compete with natives. (Hear bear) The only people it benefited were those people who wanted to get cheap labour. As a Sanitary Conference they ought to insus that the colour line in maitation should be abandoned. (Applause.)

Uncleanly Europeans

The Chauman (The Mayor) and he quite agreed that there should be no difference in the mandard, for whotes and the standard for coloured people. From what he had seen in South Africa, however, he must attention regarding sanitation than the natives. He had seen natives much more cleanly in their habits than white people. If the natives were left to themseives, the conditions under which they lived would

be much botter in ordinary cases than there of the lower classes of while consequent together. (the

Dr. P. Murison (Derbus) agreed with the nurber of the paper, but pointed out many & Souther that exist

ed at the count

On the proposal of Dr. Boyd, the Chowney receivof opinion that no distinction should be drawn as re-gards minimum bostons strong strongers, from a mentary aspect, between Europeans and culcular present.

Exclusive Vrededorp

In giving judgment to the Vreitedorp test case, limes by reported in our last issue, the Magistrate sand tast the plaintiff sought to eject delendant from Standing 1.1. the plaintiff sought to eject delendant from Stand of the Vrededorp, under the powers conferred on the Diametiphity by Section 13 of Act 27 of 1927. The form were that on the stand in quest on there was a shop, the lesses and licenses of which was one Graham, a Buropean. Graham employed the delectorit, as Asiatic, to look after the place during brainess 2 may After hours the delectant locked up the shop and want way. Neither Graham nor the delectant week on the premises. Graham came to the thop every entering for 10 hour or 10, and sometimes upon large no the look after things, but for the greater part of the day the defendant was in sole control. In these control defendant was in sole control in these stances the Council contended that defreciant pted" the stand within the meaning of Section Defendant contended that Graham was the occupantial argued that the delendant compact the in the sense in which any person occupied a where he was at the moment sitting or the square or so of ground on which he was at the storyed ing. That, of course, was true during the hours the defendant was in the shop, but it seemed Magnetrate that to hold that the Statute was the to put that sense on the Word "occupier" we necessarily lead to a reduction of absorbing. The "occupier," if used in that sense, applied to a sense. to moments as to hours, and just as arech to halt as to a recurrent one. As Asserte language, on his way to deliver a bursite of week down for ore minutes to rest on 's value of Vrededorp, was undoubtedly for the time being 'pying" in that sense a portion of that stand, but tertainly not intended by the section to give the cil an action of ejectment against the lacoding Worship rejected that argument. Next, a vites the exception inserted in the vectors in the servants of resident Europeans was \$2.00 servants were not hit by the section itself. The to this was that servants were still be by persection which prohibited residence. After our the other arguments, the Magretreto said that it urged that the general policy of the was a war keep Asiatics entirely out of Vreded as and the section must be construed in accompany mile obvious intention. The only restrict was become placed by the ordinance upon Amatica was their they should not do four things, via.: (a) This trans of the was no express prohibition of their being maphoyed as business assistants, and there did not appear to be sufficient grounds for saying that the ordinance arrived at the total exclusion of Amation in any expect a what some from Viededorp. No one would contend that a shop assistant occupied the stand whereas his simpleyed carried on business. In this case it was Graham, not carried on business. In this case it was Graham, not the defendant, who decided who should and who should not be allowed to use the premises, and in regard to whether the shop should be curried on as closed, and all the other points which were retorded with in the discretion of the occupier of pietrisms.

judgment was given for the time dant, with crais -

Transvaul Leaver

From the Editor's Chair

THE MARRIAGE QUESTION

Wit dwelt at some length last week upon the momentous decision given by the Cape Provincial Division of the Depresso Court on the question of the validity of non-Christian marriages among Indians. This week we publish valuable information regarding the action of the Master of the Natal Provincial Divinos. This concer has questioned the validity of a Mahomedan tenerage for the purpose of assessing succession duty. We need not go into the particulars about the differences to the duty chargeable. But the great issue raised by the Master, so far as we are concerned, is that of the raidsty of marriages performed according to the tenets of the great faiths of India. It might be here remarked that this totally enexpected calamity—it is nothing tene—has overtaken us not because of any new law but because of the new interpretation that is being placed upon an old law. Ever since the ectilement of Indiana in South Airica, Indian marriages, celebrated eccording to Indian religious custom, have been samplined. The issue of such marriages have inherited considerable properties as lawful heirs of their deceased purcose. It is the new spirit of the Umon breathed upon the officers administering old laws that has brought about the present intolerable situation. Indeed, the logical result of the new interpretation in that even past acts might be impugated and beins in possession of their inheritances might be dispossessed. Indian successy has suddenly been plunged into confusion from which it can extricate itself only by a mighty start. For if the reduct of the Constitution is force. effort. For if the policy of the Government, as foreshadowed in the cases we have published from time to time, is continued, they will be able without resorting to new legislation either to exterminate up or to

paralyse as as a progressive community, unless we are prepared to offer stubborn opposition.

We may now, perhaps, understand the reason for the very cautions reply made by Lord Emmot to Lord Ampthell. These cases explain his Lordship's reticence, but they cannot be allowed to excuse it. If he knew that the Union Government were to remain inheading, and it he had any regard for as, he should have, when Lord Ampthili gave him the opportunity, strongly dis-approved of the attitude of the local Government.

THE ESTCOURT LICENSING CASE

It is a pititul right, interested storekeepers seeking the protection of the law to oust their rival whom they could not beast down in open and fair competition.

And yet that was the night presented by the store-keepen trading in the Estcourt District who appealed to the so-called Livening Board against the docusion of the Licensing Officer who granted transfer of an Indian because from one place to another. We have called they Livenium Roself received there was called the Lecenting Board to-cauled, because one member, at least, had already expressed an opinion emphasizably against the granting of hierarcs to Indiana. This member could only retime Indian hierarcs. Cases into the Estemart one make the life of an Indian store-imper entirely precurious. The spirit of enterprise is chilled by the sense of uncertainty. We hope that Mr Khamisa Rhrahrm will not rest enternt with the Hourd's decision but that he will take the matter before the Supreme Coort.

As for the Magistrate of Estepart, we consider that he is not a fit person to hold the judicual position he does. The spe to to of an officer of the Government that up to an agetat our as he has done he there age to see a se his his race at report, in a scancehold once.

Demands for Birth Certificates

In the Natal Supreme Court, on the soth Instant, before Mr Justice Carret, the question of the Immigration Officer requiring birth cartificates from Indiana was again brought forward.

Ahmod Saheb, on behalf of his son, Abdool Gafoor,

v. the Chief Immigration office, Natal, was an appli-cation for a rule mar and interdect. Mr. L. C. Griss appeared for the plaintiff.

In an affidavit, Sahob said he was a store assistant

at Woenen, and that he had been domictled there unce 1889. He had returned from a visit to India and brought with him his son. Although he had apparently extisted the officer that the boy was his son, aged ten years, and entitled to land, the officer refused to allow him to land without a birth certificate from India. He (applicant) could produce the certificate if accessary, but at would be a hardship if the boy were not allowed to land, as the Protectes, on which vessel he was abourd, was due to leave this (Friday) morning.

The Court decreed that the officer should show cause

on Thursday next why he should not be ordered to per-mit the boy to land and remain in Natal, that the officer and all other persons be interdected and re-strained until further order from deporting the boy, and that these orders should not be operative until the applicant shall have deposited with the officer (25, or security for that amount, for a risting pain, for the expenses of deportation if necessary, and other expenses.

A like application, also supported by Mr Grice, was made by Ameerodeen on behalf of his son, Jahiruddin, and the Court made an order exactly armiller to that in the foregoing case.-Natal Mercury.

Mr. Gokhale's Congress Speech

(Concluded)

You will see that Mr. Gandhi and others are absolutely right in the line they have adopted and those who criticized them, if they had gone there, would not have done otherwise. Their efforts were directed towards securing the removal of those more gravances I have mentioned. The first is the working of the immigration law, but for those who are already there, if they want to go in and out of the country, things ought to be made as easy for them as possible. Yet things are made as hard, as difficult and as monstrously difficult as you can think of for those people. I have given one or two metanose in my speech in Bombay. In Cape Colony, which is the most liberal colony of the tour colonics, an Indian who wents to get out of the country must take a permit specifying the period within which he will return, and he must return within the time hour operationd in the recent. The law states the time hent prescribed in the permit. The law gives absolute discretion to the immigration officer. A case occurred which pointed attention to this restriction and it is typical of many cases happening secently. A man had come to India because a relation of his had been ill. He left his wife and children and started in time to go back to South Atrice. If the stemmer had run according to the scheduled time, he would have returned to South Africa to time, but the man was one day late. The immigration officer exercised the law to the very letter and it meant absolute ruis of the man. His wife and children must come back. The shop was in his name and as no new licencer are boing granted, no other man could be put in that shop. In Natal there is another kind of hardship. There domicile certificates are granted to those who stop there, and it is understood that the certificate gives you the right to leave the country and go back to it whenever you choose, and only in order to prevent fraud, the immigration officer has the power of crossexamining the border of the cortificate. The immigra-tion officer, of the every'se of his discretion, have taken to provide an atting these men about the memoral

particular in their lives when they return to the colony. Every man's name and address are registered. A man who goes there and remains there for 15 or 16 years is asked when he first went to the colony, where he lived and what business he did, and if there is the amailest descrepancy in his answers, he is told that the certificate was obtained by Iraud. I ask you if you can say where you were this day last year. Can you answer it, and if you cannot do so, how are those poor inspector people to answer such questions on musta particulum?
This is the first point. The second is parallelen to move about in the country itself. South Africa is a united country, and in that united country as Indian cannot cross the border without passing an examination. A man may have business in Durban and he cannot go there with freedom. These are harassing restrictions. The third restriction is as regards residing wherever a man likes. There is a location law in the Transvall, but our countrymen have successfully fought against it, but another law has been enacted regarding good areas. Indians must reside in one or other of those areas. The whole of the Transvial is full of gold and the whole may be declared a gold area, and as soon as an area is declared a gold area an Indian must go and her five or six miles from it and do his business there or get out of the country. In the Transvaal you cannot build a house and live in it. In Orangia you cannot even be a farmer. As regards trade and other avocations the estuation has become so critical that unless we back the Jodian community there it will go to the wall The business of the Indian community there involves property worth lakhs and lakhs of rupnes, and both in Cape Colony and Natal licences have to be renewed every year. Licences are granted by local authorities, and these local bodies are manned by men who are rivals of Indian traders. They cannot stand the Indian competition, and therefore under some pretext or another, licences held by old respected firms are being extinguished, and the new policy is not to grant licences to another man. If no new licences are to be granted, if Indians cannot enter Government service, and if they cannot follow trade, what are the people to do? The policy of the colony is to harass the people in every way so as to compel them to leave the country. There is no provision of educational lacilities except a little provision made by missionaries. There is not a single secondary school in South Africa which Indian children may attend, and they are growing up in ignorance and darkness. The one reason why the Government does not want to make provision for education is, they lear, that if the people are educated they will demand the franchise later. I said that to the Ministers in South Africa. If the State does not do its duty, we must help the people and supply them with funds and do our duty to secure them freedom from special disabilities and burdens. Another teconstrous burden is the £3 tax. I have seen some comments here on that tax which show that those who passed those comments do not realise what misery is entailed by it. That is a tan which every an indentured Indian must pay every year for the mere permission to live in that colony. Every male above exteen years and every girl above thirteen years are liable to be sentenced to hard labour if the tax is not paid. The tax is from the labouring classes. Take an average family consisting of lather, mother and two children of over 13 and 16 years. For these four persons £12 must be paid every year. The average wage of a man is ay shillings. Altogether the income may come to about £2 a month of which £2 must be paid for ermission to live in the colony after five years' work. Just lancy an income-tax of eight annua in the rupee on all persons having an income of Rs. 30 a month." If you can realise the harshness of such a tax, you can say whether a tax of £3 per head is just in South Africa. It is usually extremely difficult to pay so much. One leading member of the Natal Legislature and that the tax was a monstrous impost that drove men into paths of wickedness and crune, and women into paths

of shame. Five or era thousand people pay the tax and the condition of the remainder is works. They live to constant dread of the police. Whetever they can scrape together they pay so the police as excaps. Just smagine what this means. community consists of a population of a 50,000. In Natal there are 3 20,000. A large proportion of these are in this state, and 40,000 more who are serving their indenture to-day will be in the same state when ther indenture period is closed. One of the most heart-sund-ing rights that I witnessed in South Africa was a mostang of about 5,000 people liable to the tax. One man has grown crary and he simply writes verses and gots about the country singing verses against the £5 tax. A woman from the province of Arrah who was aged 65 years—I counct recall that sight without emotion—(the apasher was visibly moved and bears were some tricking over his checks) came and told to that she had been to good are times for include to pay the tax (cross of shame). You will see how grave the minery to that these people are suffering from this £5 tax

The next question is Government survice. The Government service is closed to Indians all over the country. In so Province can Indians outer Lovernment service. One or two somehow or other extered the postal department and even they have been through out. The people there do not lost their exclusion from Government service because they are not aducated. A community every member of which is excluded from Government service, must naturally remain in a

peoperised and subordiness condition

Lastly there is the question of the tranchise. In Capa Colony they have the political and erenscipal franchise but the people are not educated and do not care for it and therefore they do not come under the register. In Notal they enjoy the municipal franchise but no political franchise. In the Orange Pres State and the Transvaal, no political franchise exists now and not only now, but there is no chance of its being given or in future. These are the hardships which our people are enduring against which they are struggling. They do not expect that these hardships will be removed at noce. They are people who have excended all-free forty to fifty lake worth of property. Men who were wealthy at one time have become pumpers. Those people who have made those secretical are fremalies. under so delesson. They realise that the structle is

long and sedioms.
The question has been seled in this country what I have been able to do. We have been so the habit of sending deputations to England. Ind you get results of the agitation at once? You must knock knock, and knock till the door is open. Even if it is not opened, your duty is to go on knocking. What can the visit of one man or even visits of a bundred men do when you consider the catalogue of grievances of our Indian brethren is South Africa? I want the people of this country to help our countrymen in South Africa in the struggle which they are carrying on. I have referred to the criticism levelled at Mr. Gandhi, and serve it to you to judge between him and others. Mr. Gandhi has borne the brent of the troubles and he has made excrition. and my purviege was to stand by him for a little whole and render him a little assistance. My highest reward to that he is estimfied that my visit has been used (cheers). But Mr Gardhi is under no delasion, and want you to consider whether he can still light about this immigration or whether he is man in directing all his anergies towards the other greeness I have spoken of. I am sure your judgment was b right. The critics, many of whose are my friends and co-workers, will, I hope, see the necessity of revising their judgment and then they may even regret th they did not wait until my return to locks before expressing it so emphatically. In conclusion, I will most carnestly ask the Congress to remember that the i engaged in it know how long and weary it is bound to be. They are determined to go on strengting. Only

remember that the community there is an exhausted community. It has already made trumendous secretices. A triand for whom I have great respect did not understand me when I said that we have not done all that we ought to do. It is your duty to put steady and continuous pressure on your own Government from month to month, from week to week, and from day to day, to remove the grevaness of Indians to South Aircs. How much money have we nest, considering the extent of the struggle. Small communities have lost torty to fifty likha of rupers at the lowest communities. tamon. We have sent to take of rapson during the just three years, and of this amount, half was con-submed by one man. The whole country contributed of three hundred entitions of people have contributed only ica. 75,000 whom 40 or 50 lakes of supers have been lost by our countrymen in South Africa in the course of carrying on their struggles. Therefore I loave it to you to commider whether there is or there is not second for you to do more for those people. Your duty in the matter is absolutely clear. It is to send solid. behind our countrymen in south Africa, and give them every support or encouragement in your power. However results you may have been to the past, I urgs you to do your duty better in the future, because, after all, m the question concerning the douth African Indiana, our own status in this country is involved. If we care for our self-respect, we should do more. (Loud cheers.)

Professor Bose on Plant Autographs

The Governor of Bengal prended at a meeting in the Physical Laboratory of the Prendency College, Calcutta, on January 17 (says Insta) when Professor J. C. Bose delivered a lecture of remarkable interest on "Plant Autographs." The audience, exceptionally representative, included the Chief Justice and several judges of the High Court, many high officials of the Bengal Government, and members of the Education Service and of Calcutta society.

Dr. Bore has long been engaged in researches on the symbolity of plants, and his results have been recorded by seems of unstruments of entraordinary precision and delicary, some of which are capable of measuring and seconding to the thousandth part of a second. Inventige movements in plants, betherto beyond human ceruitary, have their been brought within the range of observation, and stary of these were shown on the screen.

Segunning with a reference to the variations caused by mental conditions in human handwriting, and illustrating the point with incumiles of Guy Fawkes's nguatures, the lectures asked Could plants be made esentarly to write their own autographs revealing their hadden story? Storm and monthine, warmth and frost, came and went about the plants what impress did they leave > In setting out to answer these questions, Dr. Boss explained that he had spoot several years in perfecting the apparatus devised for recording the segmals made by the plants in response to stimulus, and to totally eliminating the personal equation. The automatically excited by a stimulus absolutely constant, making its own responsive records, going through its period of recovery, and embarking on the same cycle over again without assistance at any point from the observer. The most sensitive organ for perception of a summies was the human tongue. The plant, when tested, was found to be ten times more sensitive than a human being. It was shown that when the plant had a suriest of drank, it bucame excessively lethargic and exceponerve. By extracting fluid from the gorged plant, its motor-activity was at once re-established. Under alcohol its responsive script became ludicrously unsteady. A scientific superstition existed regarding carbonic acid as being good for a plant, But Professor

Bose's experiments showed distinctly that the gas would suffice to the plant as readily so it did the saimal. Only in the presence of sealight could the effect be modified by secondary reaction. By means of apparatus specially devised, pulsative plants were made to record their rhythmic throbbings. It was shown that the pulse beats of the plants were affected by the action of various drags and divers stimuls, in a manner semiler to that of the animal heart, the strangest experience being to watch the death-struggle of a plant under the action of poison.

The Position of Syrians.

Arrapplication was made to the High Court, Johannesburg on the goth instant, by a Syrian to direct the Registrar to reguter two stands in Wolhuter Township in his name. The petitioner based his claim on the ground that Syrians were exempted from the application of certain laws to which Indiane, Chinese, and other coloured people were subjected. "The Syriane," continued the petitioner, "are an ancient Semitic race, in whose land Christianity started and flourished, and who were the first disciples to Christianity, fighting with great loss and sacrifice against the Turks during the Crusades, and remaining stanoch defenders of the faith to the present day. The members of the Legislature which passed the law, being renowned for their real for Christianity, would not subject another white Christian race to the differentiation and restrictions imposed by the law. It has never been suggested that Jews, who are also of the Semitic race and came from the same country, are subject to the same law; yet it Law 3 of 1885 applies to Syrians, it must necessarily apply to Juve, and members of both these communities would be required to carry permits and be subject to the Asiatic Acts of 1907 and 1908, and would have to live in locations."

Mr. Justice Ward said that the point rassed was of considerable importance, and reserved judgment.

U.S.A. Immigration Bill

A framatic scene occurred in the House of Representatives, save the (London) Daily Mail, when the Immigration Bill, imposing a literary test on all altern sceking admission to the United States, came up for final consideration.

Mr. Moore (Pennsylvania) declared that if it was placed on the statute book, the Bill would exclude 250,000 foreigners and deprive the Exchequer of £200,000 in taxes, besides costing the Administration an additional £200,000 annually Mr. Moore recited with much pathon a poem entitled "An Appeal to Congress from those to be shut out," from which I select the following —

We've dug your million ditches;
We've built your endless roads;
We've fetched your wood and water
And bent beneath your loads;
We've done the lowly labour,
Despised by your own breed;
And now you won't admit us
Because we cannot read.

Your larms are ball deserted,
Up goes the price of bread.
Your boasted education
Turns men to clothes instead.
We bring our picks and shovels
To meet your greatest need.
Don't shut the gates upon us
Because we cannot read.

The poem completed the conversion of the House, which upheld President Tait's veto, thus rendering futile the Senate's acceptance of the Bill.

(2)

News in Brief

Mr. Parses Kustomies has received a telegram stating that Mr. and Mrs. Jaibhoy have left for South Africa.

A Mass Meeting of Indiane will be held in the Hamidia Islamic Society's Hall, Johannesburg, to-morrow, under the auspices of the British Indian Association, to consider the recent decision of the Cape Supreme Court relating to non-Christian marriages, and to pass resolutions.

Mr. Ritch, who presided at the annual dinner of the various Indian Football Clubs in Johannesburg, the other day, remarked that he had had the opportunity of witnessing several rounds in the competitions held by these young players, and he had rarely seen cleaner or cleverer play among amateur teams, either in this country or in England.

The Key, John L. Dube, in his presidential address to the Native Congress in Johannesburg, and that the Government grapted to Indians, Chinese, Syrians, and other such races, regardless of character, unrestricted liberty to travel and to trade and to purchase land, while they, the aborigines of the soil, were demed all such privileges. We fully sympathise with Mr. Dube and his people, but he is mistaken about the Government's treatment of Asiatics.

We learn that some difficulty has arisen at the New Market, Johannesburg. It would appear that the use of the Market tables has now been denied to Indians, and also that, outside the Market, a special part of the road has been allotted for the earls of Indian hawkers. The community naturally resents this differentiation, and, on Saturday last, a deputation of fruit merchants, headed by Mr. Thambi Naidoo, waited on Mr. De Wet the Chel Market Master, who we indistant asset them a sympathetic beaung, and promised to place the matter before his Committee without delay. Should relief not be granted, it is rumoured that passive resistance will be resorted to by the aggrieved par

A case of the utmost importance has just arried in Natal through the action of the Master of the Matal Provincial Division of the Supreme Court. A Mahomedan Indian left, by his will, all his property to his surviving spouse. For the purpose of assessing the anscession duty, the Master has called for the proof of marriage, apart from the statement of the husband himself, that is to say, the Master has declared Mahomedan marriages, celebrated according to the tenets of the Mahomedan religion, to be invalid, and has suggested to the parties concerned that they should get a ruling of the Supreme Court on the point. This case, following upon the Cape case, referred to by us last week, has made confusion worse confounded in the community. We comment upon this in our leading columns.

The following turns, according to the Financ at Statements just issued, were spent by the Administration of Natal Province for the period 1st April, 1911, to 31st March, 1912:—Administration and Inspection, £9,321 155, 3d., Training of Teachers, £4,049 18, 8d.; Secondary Education, £10,162 145, 9d.; Primary Education (Europeans), £91,480 192, 8d.; Technical and Industrial Education, £10,483 192, 9d., Native Education, £12,439 35, 3d.; Indian Education, £6,904 10, 1d.; Education of coloured children other than Natives and Industry, £4,605 162, 7d.; Advisory Boston, £13,491 16, 1d. The total of Value was in £13,491 16, 1d.

Not long ago (says India) a committee was appointed by the Government of Bungal to consider the question of totroducing moral and religious training in the schools. Sir Gooroodas Bannarjee, Raja Peary Mohan Moukerjee, Mahamophopadhya Hara Praind Shatm, Dr. Nilratau birear, and other will-known public man were consulted. They appear to have been unanimous regarding the advisability of introducing moral instruction, but religious touching protected a much assessment difficulty.

The movement in Canada towards the framing of an Exclusion Bili directed against Amatica, and especially Indians, is gathering strength, and the example of Australia and South Africa is being used in justification of the policy. Miss Elizabeth Ross Grace, who is interested in the formation of an Indian Defanns Association, writes from Strassburg Saskatchewan, in the Man Actor Guardian, appealing for a fuller recognition of the issues involved. She thinks that it should not be difficult, as a beginning, to win the sympathuse of Canada for the admission of Indian students and the wives of domiciled Indians.

Sir H Rider Haggard has been passing through India, on his way to forning the Royal Commission on Imperial Trade which is assembling in Australia. Interviewed by The Stateman just before his departure from Cascutta, the novelist said that India, which he had not visited before had fascinated him more than any land he had ever seen. He was at Benares on a festival day, and the river scene impressed him as one of the most remarkable spectacles in the world. "If you asked me," continued Sir Rider Haggard, "why I thought it so remarkable, I should my it was because of the faith which evidently animated those multitudes, a faith in something which we Westerns cannot imagine as spything that appeals either to our reason or to our sense of helpful religion; and yet evidently a real faith, springing without doubt from whatever may be the home of all faiths, and perhaps in its own strange and devious way tending towards earning the reward of laith, whatever that may prove to be."

Under the auspices of the Mauritius and Colonial born Hindu Benefit Society, held in the Society's Hall, Walmer Road, Port Elszabeth, Mr. D. K. Pillay, Acting Chairman, presiding, it was proposed that a letter be sent to Lady Scott, expressing their sympathy in her sail becomment. Mr M S Pulsy, in occording the resolution, said it was the duty of everyone to grieve with the nation for the loss of such a noble man as Captain Scott. The mosting instructed their secretary to forward the resolution to Lord Gladstone, requesting him to forward it to the proper quarter. Mr. V., D. Pillay also proposed a resolution of congratulation, to be conveyed to Mr. V. O. Chidambram Pillay, the South Indian leader, who was just released from His Majesty's jail. Mr. M. S. Pillay seconded, and said that the resolution should be sent through the Indusp National Congress.

Mrs. George A. Trude, the wife an elderly judge of Chicago, explained recently at the Chicago Court, in the course of proceedings for divorce, the amount a careful speciety woman needs to spend on beautitying herself. "My expenditure is most modest, she said, and consists of the following items:—Perfume and totlet waters frac, face powder for, services of a manicurist fac, hairdresser's bills fro, miscellaneous committee fac, Annual expenditure fac, miscellaneous committee fac, Annual expenditure fac, The bills of many women in Chicago society." Mrs. Trude informed the judge, "are much higher than mine. They spend hundreds of pounds in perfumes while I pay only face as ounce for my face powders." Mrs. Trude insused that she practised most rigid economy in all her buying and captured that she kept her side strucking buildown to first the half of fail as these.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧મું.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ રહ મી માર્ચ, ૧૯૧૩.

W's 18.

અધિપતિની નોંધ

mpgaaditelnimisiikilnimisikilnimistraisiniminitti.

કેપ ટાઉનમાં સાદી ભાળત થએલ કેસ ઉપર અમે અમે અક વાડીએ લખ્મી ગયા. એવા પ્રકાર

હીં**દી સાદી** નો કેસ ખીજો અમારી જાણમાં ભાઈ જાનુખીના આવ્યા છે. અમ

બાઇ વિધવા છે. તેના ધ**ણી**એ વસિયતનામું કરી પાતાની મિલકત પાતાની જિ બાઈ જાનુખીને સારૂ રાખી, પહ્ય સુત્રીમ કારટના મક્કતર આ વસીયતનામાના અમલ કરવાના પાડે છે. તે કહે છે કે બાઇ જાનુખીની સાદી તે સાદી ન મુશાય. આ શાદીના સવાલ આગ દિવસે દિવસે બહુ ગંબીર થતા જાય છે. અને જો આપણે સાવધાનીથી ને વેળાસર કામ નહીં લઇએ તા પાછળથી હાથ ધસવા પડી. તેની **≈ત્સર બધા હીંદીએ**! ઉપર થવાતે! સંસવ છે. અંબે સાંબ ળીએ છીએ કે કેટલાક માણસા કહે છે કે એારતા બાળત ભભામહ ન ચાર્કી કેમીક એપરતાને જેલમાં ને માકલાય, એારતેરને જેલ જાત્રા કરાવાય કે નહીં એ સવાલ અને બાજુ પર રાખીશું. પણ શું મરદોથી એારતાનાં ને પાતાનાં માન તે ખાતર જેલમાં નહીં જવાય ! એક્ટ્રોને જેલમાં માહલ વાની કે જવાની જરૂર પડે તેમજ નથી, માત્ર મરદે(માં **મરદાઇ હાવી જોઈએ.** વળી સત્યાધદને તે! દ્રજી વાર છે. એક્શ મવું, કંઇ પાપ્રસા કલાડવા, ગીર્ટીએ કરવી, અરછએન માહ્લવી, ભાગાં સત્માગઢ કર્યા છે? સત્યાગઢ ન ચાય એમ ભદાનું કહાડી આપણે હાથ જેડી ખેસી રહીશું તેર આપણી અને આપણી એક્સોની ફજેતીજ થશે.

ખાલ્કન રાજ્યોએ દમેશાં પોતાની સારમાણુસાઇના દાવા કરી તે સુરાપની પ્રજાની લહ્યાણી મેળ કતલ વેલી છે. તેઓએ એમ બનાવ્યું છે કે તેઓ દ્યાળુ છે તે તુરકા

પાતા છે. તુકીની સામે સેંકડા તહામત લાવતાં તેઓ અચકાયા નથી તેઓતે દાવા કેટલા ખાટા છે એ આ અહવાડીએ આવેલા તારા પરથી ખરાખર જણાઇ આવ્યું છે. સ્કુટારી પર હુમલા કર્યા પછી માન્ટીનીયાના રાજ્યે સ્કુટારી ના ઇસ્લામી અને રામનંકચેલીક લાંકા ઉપર ખેતદ જુલમ કર્યો. હોકાને કહ્યું કે 'યા તો તમે અમારા ઘરમ કહ્યુલ કરા નહીં તો તમને કનલ કરશું.' તારમાં જણાવ્યું છે કે આ ધમકીનો મેન્ટીનીયાના લશ્કરે તુરતજ અમલ કર્યા અને જેઓએ તેઓના જેવા ધિસ્તી ધરમ કહ્યુલ ન કર્યા તેને કાર માર્થ, આમાં એક રામનંકથેલીક પાદરી હતા. તેણે પાતાને ધરમ બદલવાની ચાંખી ના પાડી, તેને ધમકી આપી માર માર્થ, અમાર્થ કેંતે કારી તેને ધારી જેવા ધમકી સેંતે કારી કરાય હતા. તેણે પાતાને ક્રાયો કરમ બદલવાની ચાંખી ના પાડી, તેને ધમકી આપી માર

મણે છે. જ્યાં માસુરેા આવા ધર્માં છે તે જ્યાં ક્ષેમ મતામ કે માર્યા વિના માસુસ સીધા ત થાય આના ક્ષેતિને કંઈ પણ સત્તા હોય તેનું પરિસામ સરસ તજ માવે ક્ષેત્રશું જ નહીં પણ ભયંકરજ અલે. આ માદાન રાજ્યા સ્વતંત્ર રાજ સત્તા વિરોધ દરરજે બાગવવા માત્રે છે તે યુરાપતાં ખીજાં રાજ્યા વિરોધ દરરજે બાગવવા માત્રે છે તે યુરાપતાં ખીજાં રાજ્યા વિરોધ દરરજે બાગવવા માત્રે છે તે યુરાપતાં

અરપશુને લાઇસેનર્સીંગ અમલદારા પીંડ નહીં ત્યારે ગારા વેપારીઓ તહીંઘર બેઠેલા જેવામાં **એસ્ટકેરરુમાં** અરવે છે. મી. ખમીસા ઇબાલીમ લાઇસેન્સના કેસ ને લાઇસેન્સીંગ અમલદારે લાઇ

સેન્સ આપી એટલે તેની આસપાસ

રહેનારા ગારા વેપારીએ લાઇસેન્સીંગ ભારડને ભપીલ કરી. ભારડના જે મળાસદો છે તેઓએ પોતાના વિચાર હોંદી વેપારીની વિરહતા અતાવેલા તેથી મી. ખમીશાના વામેશે તેઓની સામે વધિલ ઉઠાવ્યા તે રદ કરવામાં ભાવ્યા. તે ભારડે લાઇસેન્સીંગ ભમલદારના દરાવ ફેરવી મી. ખમીશાની લાઇસેન્સ નહમંજીર કરી. ભમે માની લઈએ છીએ કે મી. ખમીશા પેલાનો કેસ આમળ લઈ જશે. ભાવા ભધા કેસા હારડ એમ્પટલીલની કમીટી આમળ પસ્તુ જવા એઇએ કે જે થી વડી સરકાર પાસેથી તે તે વિષયામાં દાદ સમાય.

સીરીયા એ એશીયાના પ્રાંત છે. સીરીયામાં રહેનાસ એશીયાટીક બબુલ તેથી તેઓ **સીરીયન એશીયા** ને ૧૮૮૫ના એશીયાટીક ક્રાયદ્ધે **ટીક બબ્રાય** ! લાગુ પડવા જોઇએ. આવી દલીલ કરી ડીડ ૨૭૨૮૨ કર

નાર અમલદારે જોહાનીસબરગમાં એક સીરીયનને નામે જમીન ચડાવવાની ના પાડી, આ ઉપરથી સીરીયન સુપ રીંગ કારટને અવ્લજી કરી છે કે તેને નામે જમીન ચડવી જોપ્રગે. તેની દલીલ આ છે :—' હું એશીયામાં જનમ્યો હું એ ખરં છે. પણ **હું ખોરતી હું;** મારી ચામડી સફેદ છે. આ મુલકના કાયદા ધડનારે એમ કદી ઈચ્છેલું નહીં હોય કે એસીયાના સફેદ ખીસ્તીને ૧૮૮૫ ના કાયદા લાગ્ર પડે. જો મને લાગુ પડે તાે એશીમાના સફેદ યહુદીને પછ લાગુ હાય. પણ યહુદીને ગ્યા કાયદા લાગ્ર પાડવામાં ગ્યાવ્યા તથી. વળી જો આ ૧૮૮૫ તે! કાયદા મતે લાગુ પહેતા ૧૯૦૭ તા રજીસ્ટર ધવાના કાયદા પણ લાગુ પડે, **અને જો આપ** દરે તો કાયદા ધડનારાએ કઠી નહીં ધારેલું હોય એવું પરી ણામ ભાવશે.' સાંભળતાર જડજે કેસને અત્રસના મરીને પાતાના દરાવ મુલત્વી રાખ્યા છે. આ ક્રેસ બેશક અગસ તો છે. તેનું પરીસામ જાણવા બધા હીંદી ઇન્તેજર રહેશે. કાયદાનાજ અરથ જે જડજ કરશે તે એશીયાવાસી સીરીયન લાંક મોરતી હેલ ને લાક મારા હેલ પહ તે આપણી હાર માં આવતા.

बींहमां हुन्यवी शास्त्रीतुं मान

बींदुश्तानने विषे दमेशां पश्चिमना बाहा केतुं उद्देश आव्या हे हे दीरी क्षेत्रित हुन्यवी साम्री आवडे नदीं, तेने। अयोगे। न करी साँक देशके तेंगानी मुद्दि काणी ज्यते कारण હેલ છે. એ હાૅકોને આમ માનવાનું કારણ હતું. આપણ केरिक्ने इन्यवी सावामां लड् हरी नकर नाणी नयी देशहे વ્યાપને વિચારમું છે કે દુત્યવી શાધા અને ધાર્મીક શાધા એ વે વસ્તુ સાથે નવી ખની શક્તી. આલ્માને અલવવા ને करीरने वधारे अड- बट- अनाववुं के ले वात साबे न જાઈ શકે. આતા અરથ એમ ન કરાય કે આત્મા અને करीर भन्ने तंदुरस्त साथै न देश⊎ शहे. भन्ने तंदुरस्तते। देखांक लेहाके. पश्च सरीर के लाते कड़ है तेने भाव १५ ५५ अनाववानी क्षिममं के माध्य रेक्स तेने शरीर भां रहेनार छवतुं सान प्रभाषुमां भीषुंक देश. तेमक दुन्ववी शावी। क्रेंभ हे छन्तर भूवनी भाग प्रश्वी वित्रीरे आधा કુટમાં પડનાર માલુસ શાંતિની, માનની, સલતાની, ઇદિય દમનની છવની ઉપર કેવી અને શું અસર ચાય છે એ શું શામને ! તેવી આપણે દુન્યવી શાસોમાં કુરાયના કરતાં भागत क्षत्राची के वास्तविक्षण थे. अने बनां बनी पुरवना **હા**મની પ્રતિ ધરમમાં વધારે સ્થા કરશે ત્યાં લગી તેઓ भारतक रहेरी. काम हरतमां ते। अवेशने व्यतुकाव भाग **એ કે ભાવાના એક ભગડવા દે**ાય. ન**વા** રહ્યા ધરમના કે નથી રવા કર્યના. પણ કાંઇ કાંઇ હીંદી નીકળી પડે છે તે આવીત કરી આપે છે કે જો હોંદુસ્તાનને દુન્યવી કાર્યોમાં अंबाध कर्युं द्वाय ते। होंदीनी शक्तिनी लहार की कास्य નથી. આવા નરમાંના હાલ પ્રેફિસર બાસ છે. પ્રેફિસર નાસે જ્યા દુન્યવી શાસોમાં વર્ષો સ્થાં નામના કહાડી છે. વિજવાની ભાગતમાં કેટલીક ખાસ શાધા પાતે કરી છે અને **बने क्या** अध्ये सिपे पाते करेवी साथे। व्यक्षार पाडी छे. મા વિષય **ઉ**પર તેમણે કલકતામાં ગયા અનેવારીમાં ભાષણ **વ્યાપ્યું તારે ગંગાલના ગ**વરતર પ્રશુપ્ય હતા ને ઘણા નામાં कित इतिक व्यामबदारी हता. ग्रीहेसर बीसे व्यत्यव्य है ત્રાહતે મામ્યુસની જેમ લાગણી હેલ છે. આડને કેર મટે स्परि वे माध्याम से मोभ भेरते गंत्र धनाव्यां से ते वडे कोई कारण छे. आपने विशेष पायुश्थि व्यक्त हरह आयु छे ने पद तेवीक रिवे अताव्युं छे. सुसवाटा क्यों पवन बातें द्वार लारे आफ्ने देवुं बाजी ब्याने छे तेनी छाप पश् પોતાના ખારીક પત્રા ઉપર પાડી શક્યા છે. આ શાપમાં देभवे वह अवसनी वात की शांधी है है अगावर संत्री **અઅકારાએ માન્યું છે** કે કારબાતીક એસીડ ગેસ એ માળુસ તે સાર કેર રૂપ છે પણ ઝાડના ખારાક છે કેને ખરાબર નથી. પ્રોફેસર બાસના પ્રયોગમાં એવામાં આવ્યું કે એ વેશ જેમ મામુસોને સુંગળાવી મારી નાખે છે તેમજ કાડેક તે મુંત્રળાવી મારી નાખે છે. પોતાના ભાવસમાં પ્રોફેસર नेहरे क्यान्तुं हे हैं ही विद्यार्थिके व्यावी राधिना अप તસમાં કુરાપીયનના એવાજ ગયળ ઢાય છે. તેમણે ખના वेशां याचा डॉटी विद्यार्थीओली अद्वायताथी अलेलां हे.

કેનેકામાં હીંદોને આવતા ભધ કરવાની હીલચાલ હતા આલ્યા કરે છે તાં કેલીકાએમ ત્રેસ કરીને આક છે તે દ્વારો ની હીમાવત મારી રીતે કરી રહેલ છે.

हींद्री देपारी सामे अहावत

એસ્ટેકાસ્ટના હીંદી વેપારી મી. ખુમીસા ઇમાહીમનું લાઇ સેન્સ ઇનરસડેઇવમાંથી ડાલ્ટન જીવની નજીક કરતલ મેદની જગીનમાં ગલ્લી જાપવામાં આવ્યું હતું તેની સામે ત્યાંના ૧૯ મેદાએએ લાઇસેન્સિંગ એપડ્રિને અપીલ કરી હતી અને તેનો કેશ તા. ૧૯ મીએ સંભળાયા હતા. ગી. ખુમીસા ઇખાહીમે ઇનરસડેઇલમાં ૭ વરસ સુધી રીટેલ વેપાર કર્યાં અલ જગીનના માલિક તરાર્યી નાટીસ મળવાથી જાયા ને વખત બુદી ભુદી જગાએ લાઇસેન્સ અલ્લાવવા જારજી કરી હતી અને તે નામંબુર થઇ હતી.

વાંધા ઉઠાવનાર ગારાઓએ એ કારણ વતાવ્યાં હતાં કે ભારત સ્ટારમાં ચારીના માલ સંપરવામાં ભાવે છે, અને તે યા ભારત સ્ટારમાં ચારીના માલ સંપરવામાં ભાવે છે, અને તે યા ભારતામાં ખેતરામાં નાની ચારીઓને ઉત્તેજન મળે છે; અને તે લન્તામાં દુકાનની જરૂર નથી. વળી એવું જણાવવામાં ભાવેલું કે કરનલ મેકે ભગાઉ તે દ્રાંસફર સામે વાંધા કેનારાઓમાં સામેલ હતા પણ હવે પોતાને પા. ૨૪–૨૫ નું કિરાયું મળે તેમ હાવાથી તેની તરફેશ કરે છે.

મી. ખમીશા ઇષ્માહીમતા વકોનો બેરડના મેમ્બરા મી. એક કર અરછ સાંભવે તે સામે વાંધા લીધા અને જણાવ્યું કે ઇસ્ટિકારટના માછસેટ તરીકે મી. ફેડક્સને હીંદી વેપારીઓ સામેના બે કેસમાં વિરહ મુક્કદા આપ્યા હતા અને વળી આરબ વેપારીઓને નવાં લાઇસેન્સ આપવા નહીં અને ભુનાં હોય તે બધ કરવા એવા મત તેમણે દ્રશ્વિકા હતા. યાજ સેટના આવા મત અપામાં છપાયેલ તેના ઉતારા પ્રમૃવાઓ વાંચી સંભળાવ્યા. કેટલીક થર્યા થયા બાદ બારડે આ વીધા રદ કર્યો હતા.

ગોરા જરજદારાના વડાશે જણાવ્યું કે મજ દૂર હીંદી વેપારીની પોતાની સામે કંઇ વધા નથી પણ તે હીંદી છે તેથી અને અરજમાં અતાવેલ બીન્ને કારણેથી ડાંસફર સામે વાંધા હેવામાં આવ્યા છે. મજ કર હીંદી પાસે ફેરીનું લાઇ સેન્સ પણ છે અને તે હૈ.ડીરગીય લન્તામાં ફેરી કરવામાં પોતાને પણ ખરા વખત ગાળ છે. અને દુકાને તેના લાઇ તા હાયમાં તે બધા વખત રહે છે. આથી રીટેલ ડીલરના કાયદાના અંગ ગાય છે. ડાંસફરને ટેકા દેનારા માત્ર પ્રગોરા છે ત્યારે તેની વિરુદ્ધ ૧૯ ગારાઓ છે. એટલે વધુ મતને ગાન આપી ડાંસફર ૨૬ કરવું ઓક્સે.

ગી. ખગીસાના વક'ોકે જણાવ્યું હતું કે ગાસઓનો વાંધા માત્ર રંગદવેયને લીધે છે અને કાયદામાં રંગભેદ કસુલ કરવા માં આવેલા નથી. આ દલીલના જવાળમાં સામેના વક'ોકે જણાવ્યું કે કેરીપીલ્યા વિયેના કાયદામાં રંગભેદ રાખવામાં આવેલા છે.

લાઇસેન્સ વ્યમસદારે ભુળાની આપી તેમાં વસાવયું હતું કે મજકર હીંદી વેષારીને સાત વરસ થયાં લાઇસેન્સ આપ વામાં આવેલ છે, તેની વરતભુક સારી છે, તે પ્રમાણિક છે અને એપપા સારી રીતે રાખે છે એવી ખાત્રી સ્યાચી પેતિ લાઇસેન્સ દ્રાંસાર કરશું હતું. તેએ એમ પણ વસ્યુવયું કે તેની સામેના વાંધા રંગદવેષને લીધે છે.

ભારડે ચુકાંદા ભાષતાં ખરચ સાથે અપોલ મંત્રુર શળા તી.

आराज्यता विषे साभान्य झान

[લખનાર—મી, એચ. કે. ગાંધી]

MARG WH'.

(भाराक विषे—सासु)

હવે આપણે વનસ્પતિમાંની વસ્તા કેટલીક તદન તન્ન્વા જેવી છે તેના વિચાર કરવા ઘટે છે. હોંદુસ્તાનમાં લગભગ इररेड कमाओ भरमां ने देने. समता भारते असावा क्यां કે પાસા, છરૂં, મરી વિગેરે આવાના બહુ આવ છે. આ ગાય ખીજા ભાગમાં એટલે દરસ્જે નથી. અહીંના સીદીઓ ते भव को आपक्षा मसावायाया भाराव आपीले ते। तेला એકાએક નહીં થાય. કેમકે તેમાં તેઓને બદરવાદ લાગે છે. મળા ગારામા એને મસાવાની ખાદત નથી તેઓ આપણા ખસાલાદાર ખારાક ખીલકુલ નહીં ખાઇ શકે તે જો પરાણે ખાય તા તેની ઢાજરી બગડે છે ને તેના મોંમાં ફાલ્લા પડે છે. આ મેં પાતે કેટલાક ચારાઓને વિષે અનુસલ્સું છે. **આ ઉપરથી** એટલું તેર કહી શકાય કે ચસા**રો**! ભતે સ્વાદિષ્ટ છે એવું કંઇ નથી. પણ ખાપનુે પણ કાળથી આદત પાડી છે તેથી તેની ગેમ તથા તેના સ્વાદ પસંદ કરીએ **છીએ. પણ આપણે નાલ્યું છે કે સ્વાદનેજ શારૂ ખા**લું એ તા આરાખતાને તુકસાન કરનારું છે.

સારે હવે મસાક્ષા ખાવાના હેતુ તપાસીએ. સહુ કાઇ ક્યુલ કરશે કે મસાક્ષા ખાવાના હેતુ એ છે કે તેથી વધારે ખેરાક ખવાય ને વધારે પત્રે. મરચાં, ધાણા છરૂ વિગેરમાં પેટમાં અભિ ઉત્પન્ન કરવાના સુખુ છે. અને તેથી આપણ ને વધારે શુખ લામતી જણાય છે. તેના ભરલ એવા કરવા કે ખાયેલું બધું પથ્યા મયું ને તેનું માજમું કાહી બન્યું તે તે શુલ શરેકા વિશાર મણારો. ધણા મામુસા જે બહુ મસાક્ષા ખાય છે તેઓની હોજરી છેવટે નાલુક થઇ જય એ કે કેટલાકને તા સંમદ્ધી પણ થાય છે. એક મામુસને ખુ મરમાં ખાવાની આદત હતી. તે તેનાથી બ સુકામાં તે લુવાનીમાં છ મામ ખાટકા બાલલ કરવા એ બહુ જરૂરતું છે.

એ મુસાસાને સાચુ પડે છે એજ ટીકા નીમકને લાગુ પડે છે. આ વાત કાઈને ગમરે નહીં. ધ્લ્યાને ભયંકર લાગરા. **કતાં તે વ્યતુસર સિંહ છે.** વિશાયતમાં એક માંડળ નીક વર્ષું છે તેના મત એવા છે કે નીમક એ લગાક મસાસા કરતાં જાયુ ખરાળ વસ્તુ છે.' આપણા ખારાકમાં 'આપણને વનસ્પતિજનીત નીમક ખલે છે. તેની જરૂર છે ને તેટલું વાલ છે. પહ કરિયાર્ક ચીરૂં અલવા ખનીજ ગીર્કું એ તા વચર જારતાં છે ને શરીરમાં જેવું અય છે તેવુંજ પસીના વાટેને ઓછ રિતે નીકળો જાય છે એટલે કે તેના કંઈ ખાસ ઉપયોગ સરીરમાં થતા જણાતા નથી, એક પુસ્તકમાં ત્યાં સુધી જ્યારુ છે કે નીમક ખાવાથી ક્ષારી મીત્રાડ ચાય છે. 'પણ જેવે ઘણા વરસ સુધી નીમક ન લીધું હેમ્પ ને केंक्ने पोतान करीर भीक्र रिते स्वय्य राज्य होग तेन **ક્રાહ્ય** એવું ચોષ્મ્યું ચાય છે કે તેની ઉપર સર્પ વિગેરેના દેશની અસર નથી થતી કેમકે તેવાના શાહીમાં એવા દેશા ની અશ્વરને દુર કરવાના ગુણ રહેલા ક્રેમ છે. આ વાત ગરાભર હે કે નહીં એ આપણે નથી જાણી સકતા, પણ

એટલું તો અનુભવપૂર્વક કહી શકું છું કે ખાંસી, હરસ, દમ, રકત પ્રવાહ વિગેરે દરદેવી ઉપર એ નીમક મુકાય તો તેવી તાતકાલિક અસર થાય છે. એક હોંદીને ચસાં ભુના સુનાં દમ તે ખાંસી હતાં તે નીમક મુકવાથી ને તેની લાયે એ ખીન્ન કલાએ હતાં તે નીમક મુકવાથી એ તેની લાયે એ ખીન્ન કલાએ કેવાના હતા તે હેવાયાથી વર્યા. નીમક નહીં ખાવાથી કાઇને પણ ગાડી અસર વર્ષ એવું મેં અનુભગ્યું નથી. અને તો નીમક સન્યાને એ પરસ ઉપરાંત વર્યું હતાં તેની માડી અસર હું એતો નથી. એ કેટલાક ક્ષયદા અનુ લવું શું. પાણી એક્યું પીવું પડે છે. શરીરમાં સરતી એક્યું હતું હતે મારે પોતાને નીમક મુકવાનો પ્રસંત્ર પણ વિચિત્ર હતા, એના દરદને સાફું મેં નીમક છાડ્યું તેનું હરદ લાર પછી હમેશાં કેદમાં રહ્યું છે. એ તે દરદી લદન નીમક છાડી સકત્ર તે હતા કરદ નિરમૂળ ચાત એવા પણ મારા વિચાસ છે.

નીયક છોડનારે બાજપાંદા ને કઠાળ છેડલાં પડે છે એ બારે પડતું લાગે છે એમ તે પણા પ્રત્યોગોમાં એમું. પણ લીકોતરી તે કઠોળ છોડયા વિના ખજ વાંદા એવું છે. અને એમ બારમું છે કે લીકોતરી અને કઠોળ ખીયક વિના પચા વનાં મુશેલા પડે છે. આનો અરથ એમ નથી થતો કે તીમક પાચન વધારનારી વસ્તુ છે. પણ એમ બસ્યું ખાધા થી પાચન શકિત વધતી નથી પણ બાલ વધી એમ જસાય છે ને છેવટે તેથી થતું તુકસાન એવામાં આવે છે તેમ તીમકનું છે. એટલે નીયક એક્ટાનારે લીકોતરી ને કઠેળ અવસ્ય છેડવાં એમએ. આ પ્રયાય હતું પોતાની ઉપર કરી ને તેની અસર અજમાવી શકે છે. એમ અરીલું છેડનારને કેડાળ પાચર મુશેલા જેમાં છે, શર્મા પ્રયાસ હતું પોતાની ઉપર કરી તેની અસર અજમાવી શકે છે. એમ અરીલું છેડનારને કેડા દિવસ મુસીખત જસાય છે. તેમ ત્યાર કે તેમ તીમક મેલનારને પણ જણાશે. તેથી હારવા એવું નથી, ખંત રાખવાથી નીમક છેડાનારને કાયદોજ પશે.

हुम की पत्र तकवा रेक्न वस्तुमां अञ्चानी का बाम नारे बीमत करी छे. तेना आधार ओक ता तेना पेताना મનુભવ છે. પણ તે મનુસવને બાબુ શપ્યવાની **જરૂર** છે. દુધના મહીમાતે વિષે આપણને એવા સખત વહેમ છે કે તે ના નામ કરવા એ ફેરક્ટ પ્રયત્ન કરવા જેવું છે. વાંચનાર **આમાં બતાવેલા બધા** વિચારા કસુલ રાખરા એવું લખનાર પારતા નથી. અને વિચારા જેને પસંદ પડશે તે બધા તેના અમલ કરશે એવું પણ તે નથી ધારતા. તેના હેતુ પાતા ના વિચાર રહ્યુ કરવાના છે. તેમાંથી જેવે જે યાગ લાયશે તેને તે મહત્વ કરશે. એટકે દુધ વિષે પણ લખવું એ અમેરમ નથી, પણ દાક્તરાએ જણાવ્યું છે કે દુધ એ મળ જવર પેદા કરતારી વસ્તુ છે. તે વિષે ચાપાનીમાં નીક્ષ્યાં છે. દુધમાં હવાઇ જંદુઓ દુરત પડે છે. દુધમાં મારાગ્યતા ને હાની કરનારા જેવું તુરત પેદા **થા**ય છે. દુધ તે સાચવવા ભાષણને ભારે પ્રયત્ન કરવા પડે છે. દક્ષિણ આદ્રીસમાં દુષખાનાંએાને લગતા અવદાએ છે દુષ ક્રેમ **ન્નળવવું, કેમ રાખવું, વાસણે**! કેમ સાક રાખવાં એ વિવે **પણી** સુચનાઓ છે. આ પ્રમાણે જે વસ્તુનું જતન કરવું -પડેને જો ન થાય તેા તેમાંથી તુકસાન થાય તે વસ્તુ ગ્રાક્ષ્વી કે રાખવી એ વિચારવા જેવું મસારી.

વળી ગામ કેવી છે તે શું ખાય છે તેની ઉપર સારા કે નકારા દુધના આધાર રહે છે. સમયી પીડાતી ગામના દુધ થી પીનારને સમ થવાના દાખલા તળીએ રજા કરે છે. તકન તંદુરસ્ત ગામ મળવી શ્વાસ છે ને એ ગામ તંદુરસ્ત

299

ન જીમ તા તેનું દુધ પણ રાત્રીનલ હેમ છે. રામથી મીડાલી માતાનું કુમ બાળકને આપવાથી તે રામનું ભાગી થાય છે એ સહ જાણો છે. વળા ધાવના ભાગકને કરદ થાય ત્યારે વૈદેર દ્વા બાળકને નહીં આપનાં સાતાને આપે છે કે જેવી તેનાં દુધ વાટે તે દવાની અસર ભાળક ઉપર થાય. અને જે હકિક્ત જિલ્લા દુધને સાધુ પડે છે તેજ હિંકત <u>ઝાયના દૂધને શાધ્રુ પડે છે. આમ દૂધ પીનાર એ દૂધ</u> દેતારતા ખારાકની સાથે તે તેતી તંદુરસ્તિ સાથે યાટા સંબંધ ધરાવે છે. આવી વિટંબસા ને જેખમાં જે દુધ ક્ષેત્રામાં છે તે દૂધ તજવું એજ મામ્ય નહીં ત્રણાય ! તાકાર આપવાના જે મુખ દૂધમાં છે તે ઘણી વસ્તુઓમાં છે. જેનુતનું તેલ દૂધની ગરજ પણે ભાગે સારે છે. ગીદી બદામને ગરમ પાણી માં પત્રાથી, અલ ઉખેડી તેના મેદા કરી તેની સાથે પાસી બળવી તેને એક રસ કરવાયી દુધના બધા સારા ગ્રુ<u>સ</u> તેમાં **હ્રાય છે તે દૂધથી નીયજતાં જોખમ** તેને વિષે નથી સ્થાં. ~~છેત્ર~~ામાં કુદરતના નિયમ તપાસીએ ; વાછરડું થાડા બાસ દુષ ધાવી પછી મુક્કે કે છે ને હોત આવે કે તુરત હોતના ઉપયોગ થાય એવી વસ્તુ ખાવા મંડી જ્વય છે; તેમજ મનુષ્ય અતિને વિષે હોવું જોઇએ, માત્ર ભાળ અવસ્થામાં દુધ પીવાને આપણે સરુજાએના છીએ. આપણને પણ દાંત આવે ત્યારે આપછે યાતા સફરજતાદ લીલા મેવા તે બદામ આદિ સુકા મેવા આવીએ અથવા રેષ્ટલી આવીએ. દૂધની ગુલામીમાંથી ધુટનાર માસ્યુસ કેટલા મહસો ને કાળ વચાવી સકે છે એ ઉપર વિચાર કરવાનું આ સ્થળ નથી, પણ સહ્ પાનાની મેલે તે તપાસી શકશે.⁻ દુધમાંથી ઉત્પન્ન થતી વસ્તુઓની પણ જરૂર નથી. છાશની ખટાશ સીંભુમાંથી મળે છે. નેમાના બીજો સત્ય બદામ વિત્રેરમાં**થી** મંત્ર છે. **લી** તી અવજમાં તેલ તા હજારા હીંદી ખાય છે

ત્વે ત્રિજ દરતજાના ખારાક જરા તમાસીએ તે વતસ પતિ અને માંસ મિઝિત છે. આવા ખારાક ઘણા માણસા ખાય છે ને તેમાંના પશુ દર્દોથી પીડાય છે તે પશુ નિરાત્રી પણ જણાય છે. આપણે માંસ ખાવાને નથી સરજાય એ તો આપણા શરીરના બધા અવયવાને આપણા બાંધા પ્રતાસ રિતે અનાવી આપે છે. માંસના ખારાકની શરીર ઉપર થવી માઠી અસરનું વર્ષાત દાકતર કોંગ્ર ફારડે ને દાકતર હેંગ્રે આભેલુળ આપ્યું છે. જે એસીડ કડાળ ખાવાથી પેદા થાય છે એમ તેલે સાબીત કરી આપ્યું છે. માંસ ખાવાથી થાય છે એમ તેલે સાબીત કરી આપ્યું છે. માંસ ખાવાથી શાય છે એમ તેલે સાબીત કરી આપ્યું છે. તે ખાવાથી શાય છે એમ તેલે સાબીત કરી આપ્યું છે. તે ખાવાથી માણસમાં ક્રોધ વધારે ઉત્ત પત્ર થાય છે. ને જેને ફાંધ છે તે પણ રાત્રી છે. આપણી આરાય છે. ને જેને ફાંધ છે તે પણ રાત્રી છે. આપણી આરાયની લ્યાખ્યા પ્રમાણે ફાંધી માણસ નિરાત્રી ન માણા.

ભાષા તે છેલ્લા દરસ્જાતા ખારાક ખાતારા એટલે માત્ર માંસબસોતા વિચાર કરવાની જરૂર રહેતી નથી. તેઓની ભષ્ય દક્ષ એવા છે કે તેઓતા વિચાર કરતાં આપણે માંસ નજ ખાઇએ. તેઓ કાઈ પણ પ્રકાર નીરાત્રી નથી. જરા દંચે અડે છે કે તાન મેળવે છે કે દુરત તેઓનું મન વનસ પતિ આવા તરફ દાંડે છે.

ભા બધાના લાર એ આવ્યા કે કેવળ ફળાહારી થતાર માહાજ તીકળરા, પણ સુકાં ને લીકાં ફળ ઘઉં તથા ભાવીય ભાષ્યતા અખતરા કરવા મામ છે તે તેની ઉપર ખાયુકા તાલુકતિ ભાષા શકે છે, ફળાદ અંદર કેળાં

પ્રધાનપદ ઓશ્વવનારં છે. શિવાય ખબુર, ભાલુસુખાર, ભંજીર એ બધાં તાલાદ દેનારાં છે. લીલી દ્રાસ હેાતી સુધા રહ છે. નારંગી, સંત્રાં, સારજન એ બધાં દેવાની સાથે મેળવી રેડિલીની સાથે ખાઇ શકાય. રેડિલીમાં એલીવ એક્સ નાખવાથી સ્વાદ ભગડતા નથી, ને આવા ખારાદમાં અડચલ્ એક્સ રહે છે, ખર્ચ એક્સ છે ને મીઠી મરમાંની, દુધની કે સાકરની જરૂર નથી પડતી, ઘુડી શાકર એ તા તદન નકામી વસ્તુ છે બહુ મન્યું ખાનાસના દાંત વહેલા અપ છે ને તેટલા મળપસ્માંથી કંઇ તેઓ ફાયદા ઉદાવના નથી. ઘઉં, બદામ, મમફળી, અખરાટ લીતા મેરા એ બધા માંથી અનેક વસ્તુઓ ખાવા યામ્ય બનાવી રાકાય છે

ખારાક કેટલા હોવા ને ક્યારે એ હવે ખેરરાકના સંખધ માં વિચારવાનું રહ્યું તે હવે પછીના પ્રક્રસ્થુમાં વિચારશું.

સંચાકામના માપ

ફેબરઅારી માસના 'માડરન રીબ્યુ'માં લોકાર્ડડ વેલ લોક નામના મોક અમેજે 'ઈંગ્લાંડનાં હુત્તર ઉદયોમ' એ વિષય ઉપર થણે અસરકારક ક્ષેપ્ત લખ્યો છે. હીંદુસ્તાન હુત્તર ઉદયોમમાં પશ્ચિમના દેશાનું અનુકરસ્યુ કરવા લાગ્યું છે તેનું પરીક્ષામ ખાડું છે એવું તે માતે છે. અને તેમ કરવાયી હીંદને કેવું છુરું પરીક્ષામ ભાગવવું પડે તેના ચિતાર હેપ્પક ઈંગ્લાંડની દાલની સ્થિતિનું વરસ્યુન કરીને અતાઓ છે. તે જાસ્યુયા જેવું હોવાયી અમે તેના હુંક શાર નીચે આપી એ છીએ :—

શરૂઆતમાં ક્ષેખક જસાવે છે કે નજીકના અવિષ્યમાં દીંદ્ર સ્તાન હુન્નર ઉદયોગના વિસ્તીરુષ્ટ્ર મદેશમાં પત્ર મુક્શે; અને તે કારણસર તેના સામાછક ળધારણામાં પણા માટા ફેરફાર યરી. દ્વીરના ભક્ષા માટે દાલના નકતિક ભંધારણના નાસ થઇ દીંદ પાસ્ત્રિમના બધારણથી ધેરાશે. તેનું પરીસામ સાર્ફ આવે કે છુટું તે અનાપણે વિચારવાનું છે. એટલું તેર ધારી શકાય કે દીંદુસ્તાનને પાના માટે હાલ જે પરદેશી વસ્તુઓના માટા જથા વક્કભવની ખાતર જોઇએ છે તે પોતા ની શક્તિથી ઉત્પન્ત કરશે. પશ્ચિમના જુઠા એાપથી અંજ યેલા અને સુધરેલા કહેવાના માણસા ઢાંદને વઘભવી ખના વવા પ્રયત્ન કરશે; અને આમ ખતે તેા તેનું પરીસામ એજ આવે કે હીંદીઓ પરલઉષ્કાંક અને નહતિક ભળમાં નિરમળ થાય. વધુમાં ક્ષેપ્પક હાલની સ્વદેશી હીલચાલનું ખ્યાન કરતાં હીંદસ્તાનને વિતવે છે કે પશ્ચિમના દેશા જે ભયંકર શક કરી નાશકારક ખાડામાં પડવા છે, તે શુલ ઢીંદુસ્તાન કરે નહીં. મુખ્ય મુદદા ઉપર આવતા પહેલાં ક્રેપ્પક સા વરસ ઉપરના અને દાલના ઈંગ્લાંડની સરખામણી કરતાં લખે છે કે અતરમાં સહેકાની અવખરીમાં ઈપ્લાંડ એક ખેતીના પ્રદેશ દતા, દુર દુર ન્દાનાં ન્હાનાં ગામડાં વસી સ્થાંહતાં. ખેતરા માં કામ કરી, જાનવરાને ઉછેરી, માસસો પોતાનું ગુજરાન ચલાવતાં. કાર્કસ્થળે મેદ્રાર્ટા ગામ હતાં જ્ઞાને ત્યાં સરકારી તૈમજ સામાજીક મકાના દેખાતાં. ચામડાં રંગવાનાં ચાર્ડા કાર ખાનાં અને ક્ષુત્રડાં વસ્ત્રવાની દ્વાયની સાળા સિવાય બીજો સંગા કામના હત્નર હતા નહીં. અર્થાત પ્રજ મહેનતુ. શાંત અને સુખી રહેલી, "પશુ હાલ કેવા ફેરફાર | ઈંગ્લાંડ મેક્ષપારમાં પહેલા તંબરતું મથક બહાય છે! સમજ મેથની

અને નિરંત્રળ શાંદગીતું પણ પહેરો નંબરનું લયક છે. આખા દેશ કારખાતાઓથી અભા અને વગે છે. સાંતાં ગાળુનો बन्तरे। निहरकाओली बाडेसा कते तेम कर्ता पस मेमन्द्रील भाषाया भारे शहर भारता कोनामां आदे है. शांति अने ખારાષ ઉચ્ચાંતમાંથી પલાવત કરી ગયાં છે. ગામડાંની છે દ ગીના જે ભુસ્લા દેશના લેકિઓ હતા તે તદદન નાસ પામ્યા D. तथा शाक्षणेत्वरूपी दक्षणाञ्चे तेर वह करी D. तेथा अनुष्यती पर्वताकार अवासी सामान वधी है. यहेपारी अने कहेरी रीत दिवालोजी ज्यापक देवने छती सीवे। छे. इंजांड ना नामा काने। करता है-केमायरने ते। वहेमारी मेवक वध લાસ પડી છે. મખમાં પેદા કરવામાં તે એટલું તો મોડ્ वनी वर्ष हे है दिवसे दिवसे धारीरिक, नर्श तिक वाने धार शिव विषयेत्वां नष्ट वर्त लक्ष थे, तेनी तेने हरकार प्रवा न्यी. प्रत्याहार भाष्युरी। यह पश्चिमाहर जनता न्त्र छे. લ્લારા હૈશા માન શાખમાં પૈયા ખતી ખીત નવરીખાતામાં **च्या कार्या हें हैं है छै, क्यारे मेंड व्यास्त्रीत हे बाद नेतर** જન્મ, એક આરામ, અને નવા જગાનાની સુધરેલી પેલઅ यी अरुपुर के आरे जीक जालुने देजाव क्रीर चहन पत् ब्राजि सेने। द्राणसम्बद्ध है, देखि एवं सहरती प्रकलनी महीन्यार्थ वसने रहवारे ७ वाने प्रसाद बाव, तसने क्यारी हे न्हानी न्हानी मारहीमा, मेह पत्नी मेह, स्रता ની વન્ને વાલુએ આવી રહેલી છે. વાડે વાડે અંતરે કાર ખાના નજરે પડે છે. દરેક એરડીમાંથી માણસા નીકળતા માક્ષમ પડે છે. તે ગયા તે રાક્ષસી કારખાનામાંમાં ભરાય છે. કહેવા દયા કે તે રાક્ષસી કારખાનું તે બધાંના અક્ષ કરે છે. સ્કુવારના ૭ થી રાતના ૭ વાગ્યા સુધી--વચ્ચે લે saisell २०० सिवायना हरा sais, = भारी अने दुश्योध भारती भारतिमार्था भीरू क्योभ मेशी दूकरी भारती કાય કરે છે. ઉતાવળથી કામ કરે અને વાલા અમર વિલાંગ કરે નહીં તે આટે તેઓ ઉપર ઉપરી આવ્યુસા દ્વાપ છે, આવી રીતે દસ કલાક કામ કર્યા પછી માન્ય એવા તા કંટલથી અન છે અને મામ્યુ અમ છે, કે મેર જતાં તેની આ ખાને છેલ્કરાં પહુ તેને કંટાળાક્ય લાગે છે. પીમે પીમે તે કાંચ નદયતા વ્યતે તિરદય મનના માય છે. કુકુંગ રનેલ भां तेने काश्यव शक्ते थे. ते इपरथी केपा शिवगीरीथी જ્યાવે છે કે અમારાં નદયોમાં કુટુંબ સ્નેક નથી. કુટુંબ रनेदना अभावधी अभे अनीति अने इरागारने रस्ते अध 🖹 છોએ. લાખા માજુસા ભાવી કશામાં છે. તેમ હતાં મીતાના ગાલીકા મુખ મારે છે કે તેમને પુરા નફા મળતા नयी, तेथी भक्षरानी मनुरीने। वभत वधारमे। कोध्ये. भक्षरे तेनाणी क्यारी इरीयारी करे थे, के तेमने अनुरी વધારે મળવી ઓઇએ, ક્રેપક વાંચકને વિનવે છે કે આ દુ:ખી મભુરાની સ્થિતિના બિતાર તમારા ન્દ્રમમાં ખડા ચાવ તે માટે તમે પોતાનેજ એવી ક્શામાં છે! એમ ધારા અને પછી તમારી શી દશા મામ ! કેવી અધાગતિ !

હતા યામાછક સ્થિતિ બાકી રહી. આ નવા સુધરેલા દાકવાથી પ્રત્મમાં એ ભાગ પડી ગયા છે. એક તવંત્રર અને બીએ કરીર્બ, તવંત્રર મરીબ સાથે માલતાં પણ પોતા ને દીષ્યુપત થયું છે, અહા ! કેવી સુરી દશા ! રાત્રીફિવસ વરસો સુધી સાંખા માલુસા અરસ્ત્રીલ મહેનત કરે છે અને તેલાં દળ ધાડા ચાલુસા—નિસ્ત્રય અને આરિઝહીન માસુસા— દેશાય છે. આ વિશ્વતિમાં વર્ષવાથી કોઈ પણ કેમ્સ અધા अतिर्धा जानी काम. केम्प्र क्षेत्र के के समारा कुर्णी अने सामाक्ष्य में भागी कामी दुः महायक रिवाति क्षेत्र पृति के ते कत भागास परसाना कुल्पर कैहमेशाना अतापेक, अने कर्मा सुधी ते कुल्पर कैहमेशानी रीतीओ देरहार असे नहीं कां सुधी ते दिखति सुधरनार नथी.

યુર્વ અંને પશ્ચિમ

अहरक र खं.

(સુધા અંક્ષ્યી ચાલુ)

तभाश अने अभाश सुधारानी वश्ये भुवती रीते हेभाई ભાવે એવા તફાવતના શાહા મધ્યા ખ્યાય ભાષવા પહેલાં अवस्थाओं में अथल क्यें. अस तक्षवताकी तमारी करने अभारी बच्चे श्वसाविक रीते विशेष पैता क्ष्में छे. ले ભનાવા **હાલ વ્યક**નમાં ભન્યા કરે છે તે ઉપરથી તમે એવું भाने। छेर है से दिशेष धरपण अस्तार अभेक छीते. पस् તમારી એ માન્યતામાં છાંટાભાર સતા નથી. તમે અમારા માં માયું મારયું તંદેસ્ત તેર પશ્ચિમની સાથે અમે કદી વહે વાર કર્યા હાત નહીં. અમારામાં સ્વભાવિક રીતે એવી धिकार नथी. अभारे। धर्म देवाचवानी है अभारे। वैपार वधारवाली अंभना भागते नथी. स्त्रे भार के भाराश ધર્મને તમારા ધર્મ કરતાં વધારે સમજ્ય અરેકા માનીએ છીએ, અમારી નીતિ તમારી નાતિ કરતાં **ઉપા** મણીએ છીએ, અને અમારા રીત રિયાજ પણ ખાંગી વિનાના ઉ એવા ખામતે ભરેલા છે. હતાં ખામે એટલું સમજીએ ઇમિંગ કે જે અમતે માફક આવે છે તે બીજાને ક્ફાય ન ભાવે. આપી ભાલમને સુધારવાની ફરજના બાજો અમે **ખગારે ગામે રાખી ખેઠા નથી. વળી સુધારા ફેલાવવા** લકાઇએ કરવી અને ભુલમ અહરવા એ તે! અમારા સ્વધ્ના માં પણ નથી. અમે અમારી પાતાની મુશ્કેલીઓને પહેં**યા** વળસ્ત્રે એટલુંજ ખમારે બસ છે.

એટર્સ અગારા ધર્મ ફેલાવવાના કેતુથી અર્ગ તમારામાં માયું મારીએ નહીં. અને અગારા વૈપાર વધારવાની અગારે જરરજ નથી. આથી તમારામાં માયું મારવાની એક સલ્લચ અમને વહીં. આરચિક અને રાજ્યારી ભાગતામાં અમારે ભાગ પર આધાર પ્રામ્યુમાં પડે સથી અમારી સિલ્સિ જ નથી. અમારે જે જે વસ્તુ જોઇએ તે અમે નિયજાવી શકીએ છીએ, અને જે નિયજાવી શકીએ છીએ તેનોજ ખય અમે રાખીએ છીએ. પરદેશી મહાની અમારે જરૂર નથી. તે મગાવવાના અમે પ્રયત્ન પણ કર્યો નથી. પારકા મુલકા માં અમારી નિયજની નિકાસ શાધવા સાર લડાઇએ કરવી એ મેરવાજળી તેમજ મુર્ખાઇ ભરેલું છે એમ અમે મસ્ફીએ છીએ. અમે માનીએ છીએ કે જે લોકા પાતાના દેશને સ્વતંત્ર રાખવા ઇચ્છતા હોય તેઓએ પાતાની આખાદીના માધાર બીજા મુલક ઉપર રાખવા જોઇએ નહીં. પરદેશમાં પાતાના વેપાર ખુબ ખીલવવાના પ્રયત્ન કરવાથી પ્રજાતી નીતિમાં લગાડા ઉત્પત્ન થાયજ એમ અમે ચાકકસ માનીએ છીએ

આ બાબનામાં પણ તમારા વિચાર અમારાથી ઉધા છે તમે એવું માના છે કે તમારાજ ધરમ એક સાચા છે. ખીછ પ્રજાઓમાં તમારે તે ફેલાવવા પણ જોઇએ એવી તમે વળી તમારી ફરજ સમૂછ બેલ છે. તેમ કરવામાં તમને િક લાગે તા દ્રચીયારના ઉપયોગ પણ તમે કરા. પરાયા મુલકામાં માર્યું મારવાનું આ ઉપરાંત એક બીજું પણ કારણ તમારે છે. તમારા લોકાની સ્થિતિ એવી વધાઇ તછ છે કે હંમેશ ભૂખમરાના ભયમાં તમારે રહેવું પડે. તમારે જે જે વસ્તુ જોઇએ તે તમે નિયજાવી શકતા નથી, અને જે તમે નિયજવી શકા છે। તેના ખપ રાખતા નથી. એટલે એ વસ્તુએક તમે નિયજાવા છેક તેની નિકાસ કરવા વેપારનાં મથકા શોધવા એ તમારે જીવ સાટે વાત સફ પડી છે. એવાં મર્ચકા તમારે દાય આવે તાજ તમારા ખારાક અથવા ખીત્વે સાધના તમે મેળવી શકા એવી તમે તમારી દશા કરી મુક્રી છે. આવું મથક ચીન થઈ શકે તેમ છે. અને હકી કતમાં અમારી સાથેના તમારા બધા વ્યવદારમાં ચીનને તમારા વેપારનું સ્થળ ખનાવવું એ હેતુ બારીક રીતે છુપાઇ રહેલાે છે. તમારી આવી દાતન ત્યાય ક્ષરેલી અથવા નીતિ ભરેલી મહાય કે નહીં તેની ચર્ચામાં અસારે હું ઉતરીક નહીં. તમારી દરાતે વિધે અમારા કેવા ખ્યાહા છે, અતે ્રતમારા પત્રપેસારા સામે અમારે આટલા લધા અભ્રમો ભતાવવાના શા હેતુ છે એટલુંજ સમન્તવવાના હુ પ્રયત્ન કરીશ.

સાધારસ રીતે અગ્રેજ વેપારી ગાને છે કે તેઓ અગારા દેશમાં પછસા પેદા કરવાના રસ્તા ખુલ્લા કરે છે. એટલે અમે તેઓની સામે થઈએ એ તેઓને બહુ તાલુખી શરેલ લાગે છે. પછસા કેમ એક્ટ્રા કરવા એજ લગની તેને લાગી રહેલી હેાવાથી તે એવું સમજેલ છે કે જે રસ્તે દેહત મળ તે રસ્તા અવસ્ય ક્ષેવા જોઇએ. ચીનમાં તમને વેપારની છુટ મુક્વામાં આવે તેથી અમારી દેશવત પશ્ચ વધે. એમ તમે માના છા. અને તેથી તમારા વેપારની સામે થવાને ખદ્દહ અમારે તેને ઉ-તેજન આપવું જોહ**એ** એમ તમે કહેા છેા. તમારી માન્યતા મુજબ તમારું કહેવું વાજબી હશે. પણ તમારી એ માન્યતાજ અમને તેા ઉધી શાગે છે. અમારા માં એવી રીત છે કે કંઇ ગંબીર પગલું અમે અરીએ તે પહેલાં અમારી દેશત કેટલી વધરો તેના નહીં પછ અમારી **-**માબાદી કેટલી વધશે તેના વિચાર અમે ક્રીએ છીએ. તમે દમેશ છંદગીની સગવડા વધારવાની ભાંજલડમાં રહેા છે. અને અમે છંદ્રની કેમ સુધરે તેના વિચારમાં રહીએ છીએ. તમારી ધારણા એવી છે કે અમારે અમારી આખી સામા જીક સ્થિતિ ઉલટાળી નાખવી, અને અમે એક પ્રજા છીએ તેએ વેપારી અને હુન્તરી ખતી જવું. એટલે એવું થયું કે તમારી માની લીધેલી આખાદ્ય મેળવવાની ખાતર અમારે અમારી આર્થીક અને રાજ્ય મકરણી સ્વતંત્રતા ગુમાવવી અને તેની સાથે અમારા રીત રિવાજ, નીતિ, અને આચરણ એ બધાં ઉપર અમારે પાણી ફેરવવું. પણ અમે એવું કહે કરીએ તે પહેલાં તમારા વેપાર ઉદયોગે તમારા પાતાના શા હાલ કર્યાં છે એ તપાસીએ તો ખોડું નહીં મહાય.

तभारी कासतना विचार भने अरीके छीके ता तथा भगने बालावे चेवुं हं हे लेवामां भावतुं नथी. तमे हरी ફાઇ કપી રૌતાનને **છુટા મુક્ષા દીધા છે.ે અને હવે તે**ને દાબમાં રાખવાનું તમારા હાથમાં રહ્યું નથી. તમારી વ્યાર થિક સ્થિતિમાં આથી બારે ગેરબ્યવસ્થા **ઉની ધનેલી છે.** અને તેને કેકાએ લાવવા આજે લગભગ સાે વરસ થયાં તમે એક પછી એક કાયદા મહતા ગ્યાબ્યા છે, પણ તેમાં કંપ્ર વલ્યું નયી. તમારામાં ગરીબ જુરબાં, ધરડાં લુલાં, દાર્દીયા અને રાગીયલ ક્ષાકા દેશ્ય તેનું શું કરવું એ વિચાર તમને જંપ વળવા દેતા તથી. આજુસ માજુસની વચ્ચેના કુદરતી સ વધ તમે રહેવા દીધા નથી. અને હવે એ સંવધની ખામીને પહેંચી વળવા તમારી મીનજવાલંદાર રાજ્યસના મહેનત કરે છે તે નકામી જાય છે. તમારા સુધારાની 🗪 ખ્યાન ખેંચે એવી ખાસ્ત્રત એ છે કે દરેક માસુસ જવાબ દારી વિનાના, તમે એવી અતની સના સ્થાપી છે કે ને સત્તા તમારા હાથમાં રહેવાને ખદલે તમારે માથે ગઢી ખેડી છે. દરેક વેપાર ધંધામાં જ્યાં માણસા જુટા છુટા કામ કરી શકના દરો ત્યાં તમે .કંપનીએના ઉભી કરશા અને કામ કર નારાઓને ખપ એાછા કરવા નવા નવા સચા અનાવરા. કંપનીઓની ધુડીમાં થાેડાં ભાગ રાખી તેના નામાંથી હિસ્સો યળ તે ઉપર તમે નભો છો, કંપનીઓની નીચે કામ કરતા મજુરાતી શું સ્થિતિ છે તેની ચીંતા તમારી સરકારને માથે પડે છે. વળી તે પણ તેના છંલાજ કરી શકતી નથી. ક્રેમ કે જે વ્યવસ્થાયી એવી સ્થિતિ ઉભી મહિલ છે તેની તે સરકાર પેતી પણ ગુલામ હોય છે. માલની માંગ વધરાવવી अने तेटका पेहा करवा को वे पातमां तमे असगुल रहे। छन् પણ એ બેમાંથી એક બાબત તમારા હાથમાં નથી _કુ હજારા ગાઉ દુર દુકાળ પડે કે અલ્લતી જકાતમાં પરદેશી રાજ્યા કેરફાર કરે તેા તમારા લાખો મા~~ણસની રાેછ ખટકી પડે.~~ વળી સટકે કરનારનાં નશીખ, સંચામાં સુધારા કરનારની ગ્યક્કલની અને તમારી ઓમોમા_ં ત**રે**હ તરેહના ફેરફારા ઉપર તમારે નાચવું પહે છે. કેમકે સટાડીઆ હારે, પર દેશી વેપારીના સંચા શરુ, થાય અથવા તગારી એારતાએ આજે પસંદ કરેલું તે કાલે ફેંકી દેવ તો તમારા માલ ગાદા મમાં ઉદર ખાઇ જન્મ,' તમારી ગ્રાહી ખવીસની પેટ્રે ગ્રેફે ફાડી ખાઉ ખાઉ કરતી તમારી સાથે **ઉભી છે**, અને તમે જો તેતું પેટ ન ભરા—વેતે વાપરી વ્યાજ ન ઉપભવે તા તે તમને પાતાને પ્યાઇ જાય તેમ છે, તમે જે નિયજાવા છા તે રાજી ખુશીથી નહીં પણ વગર હ્યુંટકે; અને જે જે વસ્તુતો ખપ તમે રાખો છે! તે તમને તે પસંદ છે તેટલા સાર નહીં, પણ તે ચીજો વાપરવાતું તમારે માથે આવી પડે છે તેટલા સારૂ તમે તમારી **આયાત ઉપર જગાત નથી** મેલના અને તેથી તમારા વેપારને તમે બધન વિનાના (દ્રી देड) उद्देश थे।, पश्च तेना केटका अधनवाद्या वेपाद उद्दर જોવામાં આવ્યા નથી.

આવી તગારી દશ અમને ચીના ક્રોકાને ભેવામાં આવે છે. તમારા દેશપરદેશના સંભધ પશુ અમને એટલીજ નીરાશા આપનારા છે. પચાસ વરસ પહેલાં તમે એમ भानता बता है देशभरदेशने वेभारथी कोरी देशा मेटबे अधि સુરે ફાંતિ પસરશે. ખાજે પણ તમારામાં ઘણા એવું ગાતે છે. પણ કર્યા તમારી એ માન્યતા અને કર્યા સુત્રેક શાંતિ! અગાઉ રાજ્એાના રાજ્યલામથી કે પાદરીઓનાં ધર્મા પ્રમણથી પણ લાઇના સંભેગા કઠી નદોતા ઉભા થયા अचा नेपारनी हरीहाछंने आले सभा हमाँ छे. तमे मुराप ની પ્રત્યુંઓ નવા નવા મુલદા પર શુખ્યાં સીધની માદ્દક પડા છે. 😥 સુધી તે શિકાર શાધવાનું યુરાયની અહાર ના મુલકામાં તમે રાખ્યું છે. પણ બહારથી મળના શિકાર તાએ જ્યારે ભાગ વહેંચવા ખેસો છે। સારે એક બીજાની સામે કાતરેથી નજરે તમે જેવા કરા છે. વહેલા મેહા भेवा पश्च दिवस भावे है ज्यारे महास्थी तकते हो तिकार ત મહા, તે દિવસ તમે અંદર એક બીજાને ફાડી ખારો!. તગારા તાકા સૈન્યતા ખીજો શા હેતુ છે? બીજાને ખાઈ જવા અથવા ખીજા તમને ખાઇ જાય એજ તમારી સ્થિતિ ले वेपारथी तले सबेह असारवा नीक्रमा छै। ते वेपारे તમારામાં એક ખીજાનું પણું રેસનારી હરીફાઇ પેદા કરી છે. અને સફ્રેક તે! નજીક નથી આવી, પસ મોદ્રામાંહેની કાપા કાપીના દિવસ નજીક ભાવ્યા છે.

ખાટા અને આંધળા સ્વદેશાબિમાનના ખેશમાં તમારા સુધારાનું આવું વરસ્તુન હું કર્યું એમ તમે ન સમજરોદ સ્વાભાવિક રીતે તમે ધુરાપના ક્ષાકા ચીના ક્ષાકા કરતાં ધુર્ખ અને અધમ છે એમ હું મધ્યતો તથી. અમરી ધરમ તો ઉલદું એમ શીખવે છે કે મતુષ્ય સ્વભાવ બધે સરખા છે. અને માસસ સારા નરસા માત્ર સંજોગાને લીધે બને છે. એટલ તમારી આર્થિક સ્થિતિમાં અમને જે ખામી જેવામાં **આવે છે તે ખાસ તમારીજ છે એમ માનવાનું અમને કારણ** નથી. પણ તે ખાંગી તમારા રીતરિવાજોએજ પેદા કરી છે એપ્ર અમે પ્યાત્રીથી માનીએ છીએ. આવ રીતરિવાજ મહત્ર કરવાના તમે અમને આમહ કરા લારે અમારામાં એટલા દમ હોય તેટલા દમયા અમે સામે થઇએ તેમાં તમને નવાઇ કેમ લાગવી એકએ! તમારા કેટલાક માછાસા પર અમારા દેશમાં ભુલમ થાય છે તેથી સમજુ મીનાએ ખેદ પામે છે, કર્તા આ બુલમ, અને તમારા સુધારા ફેલાવા તેવી જે બુલમ અમારી ઉપર થાય, તે ભનેને ત્રાજવામાં મુકશા તો અમારા બુલમ તમારા બુલમની પાસે કંઇ વિસાતમાં નહીં દેખાય.

કડાર મેદ્રપીસે ક્રીન્તાલ કરલામના સેક્રેટરી લખે છે કે:-ખા મેદ્રપીલની એક સભા તા ૧૦-૨-૧૩ ના રેજ મેદ્રપીલના નવા મકાનમાં ભરાઇ હતી. પ્રથમ દીસાળ વંચાયા અને પછી નીચેના નવા હોદેદારાની સુંટણી થઇ સસ્તસીન અને ખજાનચી ચી. દાજી સંદેશરાન મહયદ ટીમાલ, વાક્સ પ્રસીડંટ ચી. અહમદ કાસમજી હરીક, સેક્રેટરી ચી. અહમદ સાઢેજી જાદવત, જોઇટ સેક્રેટરી ચી. ક્રેપ્યાદીય સહૈયાન વાવડા, એડિટર ચી. હાજી દાવજી મહયદ અફ્યાત તથે થી. હાજી કરવામાં આવી હતી. બુલ જુદા સાહેલો તરફથી રાહ્ય, માપડીએલ કે સરસામાનની લેટો મલેલી હતી.

બાલ્કન શડાઈ

તા. ૨૧ મીના તારમાં જયાવેલું છે કે સ્કુટારીમાંથી લડાઈમાં સામેલ ન હોય એવી મન્મને મહાર જવા કેવા મેન્ટીનીમાએ છુટ આપવી એવી મામણી આસ્ક્રીયાએ કરી છે. વળા જોકાવા આગળ એક પાદરીનું ખુન થયું છે તેની તપાસ આસ્ક્રીઆના એલચી સન્કુખ કરવી અને કેવાલીક આલ્બેનીમનાને વટલાવવા નહીં એવી મામણી તેવે કરી છે. અને આસ્ક્રીઅન સ્ટીમરને પકડી હતી તેના સતીપકારક ખુલાસા મામો છે. ચેટલજા આગળ બીજી સખત ક્રયા પ્રયો શક હતી અને તેમાં છે. ચેટલજા આગળ બીજી સખત ક્રયા પ્રયો શક હતી અને તેમાં છે. આલ્બેનીયામાં નેપેલીન નામનું બંદર જે સવીંયા કેવા મામનું હતું તે ક્રીસે તાબે કરયું છે. છેલ્લા તારમાં જયાવેલું છે કે આસ્ક્રુઆની મામણીના સતીપ કારક જવાળ માન્ટીનીમાએ આપેલા નથી અને તેથી આસ્ક્રમ અલ્ટીમેટમ માકલે એવી વક્કી રાખવામાં આવે છે.

તા. ૨૨ મીના તારમાં જગ્યાવેલું છે કે ભાલકન એલથીઓ એ સર એકવરડ મૈની મુલાકાત કરી હતી. અગલની મસ લત ગાલ્યા કરે છે એવું માનવામાં આવે છે. બધી હકી કત વિષે ભદુ સુપકોદી જાળવવામાં આવે છે. હતાં એક રાજદ્વારી પાસેથી એવા ખબર મહ્યા છે કે કંધ વિધ્ત ન નડે તેક સમાધાની તુરતમાં થાય એવા સંભવ છે.

આસ્દ્રીયાની સ્ટીમર્ર રાકવામાં ભાવી હતી તે વિધે ભરા ખર તપાસ કરવાના માન્દ્રીનીપ્રાએ હુકમ કાઢમા છે અને પાદરીનાં ખુન સંબંધમાં જસાવ્યું છે કે તે બંડખાર હતા અને નાશી જતા હતા સારે તેને ગાળાએ મારવામાં ભાવેલ હતા. આસ્દ્રીયાએ આ ખુલાસા નહીં સ્વીકારતાં જહેર તપાસની માત્રણી કરી છે.

આડરીયાનાપક્ષના તારમાં જ્યાવેલું છે કે ક્રોકા બહાદુરી થી ૮૪૧ રવા છે, કિલ્લા સારી સ્થિતિમાં છે અને બધી વ્યવસ્થા ભરાબર છે. ભારકન રાજ્યામાં કંકાસ દ્વાવાના પ્રભર થયા છે.

અદાં અદાં યુરાપી રાજ્યાના પ્રતિનીધિઓએ બલએરીયન પ્રધાનને સહેદની શરતોના પત્ર પહેંચાડ્યા હતા. તેમાં જ્યા વેલું છે કે આલ્બેનીયા સિવાય ઇનાસ-મીડીયાની પશ્ચિમના મુલક તુર્કી બાલ્કન રાજ્નોએ સ્વાધીન કરશે, આલ્બેનીયા અને ઇજીયન ડાપુઓની વ્યવસ્થા યુરાપી રાજ્યા કરશે, તુર્કી કીડ છોડી દેશે, તુકશાનીના દાવા યુરાપી રાજ્ય મંબુર કરશે નહીં, અને ઓડામન કેશાંના હિસ્સા સંબંધી તેમજ તુર્કીએ છેતી દીધિલ ભાગના વહીવડ ખરચ સંબંધી બધાં રાજ્યોનું ક્રિય શન્યા સામેશ રાખવામાં આવશે. અલગેરીયન પ્રધાને બીજાં રાજ્યો ને પ્રછીને જવાબ આપવાનું જસાવ્યું છે.

તા. રર યોના છેલ્લા તારમાં ફટર જસાવે છે કે સ્કુટારી ની પાસેના જે પ્રદેશ બેન્ટીનીમાએ કબજે કરેશા છે તેમાં તેએ વરસાવેલા કેરનું વરસન બદાર પડ્યું છે. તેમાં જસાવ વામાં આવેલ છે કે પાલીક (જેનું ખુન થયું તે પાદરી) અને બીજા ૩૦૦ શોકાને દોરડા વતી બાંધી એમ્પ્રેડિક્સ મીક ચરચના પાદરીએ તેઓને કહ્યું કે "તમે આ ખતમાં સહી કરીને જે આ એકજ સાચે ધરમ છે તે સ્વીકારા અને નહીં તો લસ્કરી પાદરીએ તમારા અદમાને નરકમાં બાક્સી દેશે." પાલીક વિના બધાએ આ ખતમાં સહી કરી. સીપાહીઓએ '

(6)

યાલીકને મારી મારીને હેમાં પાંચળાં આંગાં છતાં તે કસુલ સ્થા નહીં. છેવટ એક તેની છતામાં સંગીત બેંક્ય તેના સ્થાત સ્થાર્યો.

તા. રક મીએ માન્ટીનીશાના મુખ્ય શકેર સીટીન્છથી દૃટર જ્યારે છે કે આરમીના હંગીએ અલ્ટીમેટમ માકલ્યું છે. તેમાં જ્યારેશું છે કે સ્કૂટારીમાં રહેલી બીજી પ્રજા મહાર નીકલ સાં સુધી ધેરા બંધ રાખવા અને તે મુજબ નહી શાય તા લકાઇ કરવામાં આવશે. આ અલ્ટીમેટમ માક્યું તેજ દહાડે સ્કૂટારીમાં માન્ટીનીશ્રીનાએ વર્તાવેલા કેરના ખબર રામમાં પ્રયટ થયા હતા. તેમાં જ્યારેલ છે કે શ્રીસ્તી વસ્તીવાળા ભાગપર તાપના મારા સખ્ત પડેશા છે, અને રેક કેસ્ટુંટ તથા ભીજા વાવટાવાળા મકાના પર તાશીને મારા ચલાવવામાં આવ્યા છે.

તા. ૨૪ મીના તારમાં જ્યાવેલું છે કે આસ્ત્રીઓએ મેન્ટી નીમા પર એક બીજે કાચળ લખ્યો છે અને તેમાં જે ખોરતી તથા શ્વસલમાતાને વદલાવવામાં આવેલા છે તેને પાતપાતાના પંચમાં પાજા જવા દેવાની માત્રણી કરી છે. તેમાં જ્યારક્રતી નથી વપરાઇ એ બતાવવા માન્ટીનીમાએ ક્રિયાન નીમવાની મરજી બતાવી છે. વેતા જવાબ અવિવેક લશ્ક્ષા મુશ્રી ખાસ્ત્રીઅન એક્સમીએ તે સ્વીકાર્યો નથી.

તા. ૨૫ મીના તારમાં જસાવેલું છે કે અલ્લોનીમાની ભવસ્થા સંભેષમાં સુરાષી રાજ્યાનો એક્ક્રા મળી નીવેડા કર્મો છે. સીડીન્ઝ્થી સ્ટર જસાવે છે કે આલ્લનીયામાં કુરાક્ષા અને માનાસ્ટીર વચ્ચે રકાંચ્છી નદી ઉપર દાર્કી સર દાર જવીડ પાદા ૧૫,૦૦૦ ના લસ્કર સહીત સર્વોચ્યનને સરહ્યે થયેલ છે.

સાફાયાથી ફકર જ્યારે છે કે આડરીઆનાપલને ઘેરી રહેલ ભલગેરીયન લસ્કરે એક સામટા દુમલા ગાખરાની કોલેળપી ઉપર કર્યો છે અને પુરવ તરફનાં પસું ચાલું સર કર્યો છે.

ગ્રાન્ટીનીગ્રામાં આરતીયાના વલલુ શામે કરોપી રાજ્યાપર દ્રીવાદનાં લખાલું મોકલ્યાં છે. તેમાં જયાલ્યું છે કે આરતીયા તટરણ રહેવાની શસ્તનો ભંગ કરે છે. રકુઠારી મોથી બીજાં રાજ્યાની મજાને જવા દેવાના બહાલત હસ્ત દર્શ દેવા ગ્રાન્ટીનીગ્રા કસૂલ થયેલ છે. પણ આરતીયાએ જે બાબસીઓ કરી છે તેના સામાન્ય રીતે સતાયકારક જવાબ તેણે આપ્યો નથી એવું આરતીયા જયાંયે છે.

તમ મે કવાળા દુર્દીને તેના તાજના જવાહીરની અમીની પર ૬૦ લાખ ફ્લારીન (૬ લાખ પાર્ટડ) ની હોત ૧૦ હકા તે આજે આપવાના વિચાર સલાવે છે. જવાહીર આમસ્ટ હોમમાં મુક્લામાં આવશે અને બ્યાજ રીતસર નહીં ભરાય તો તેને વેચી નાખવાની સસ્ત કરવામાં આવશે.

લંકતની ધારા સભામાં ભાલ્કન મામલા સંખેધમાં સર એક્ક્રિક કેમે ભાલ્યુ કરવું હતું, તેમાં જ્યાલ્યું હતું કે આત્મેનીયા સંખેધમાં નીવેડા થઇ થયા છે અને મેક્ક્રી નીધા સ્પુટારીપર કરી હમકા કરવામાંથી અઠકરો એવી પાતાની મકક્રમ સલાહ છે. જો મેડાં રાજ્યોના કરાવને માન આપવામાં નહીં આવે તો તે બધાં રાજ્યો સાથે મળી દળાયુ કરશે. વચ્ચે પક્ષ્યાની સરતા હતી તથા ભાલન રાજ્યો સ્વીકાર એવું ઇચ્છી તેમણે જ્યાલ્યું કે હતી પાસેથી શુક્સાની ક્ષેત્રની વાતને ડેકા આપવામાં નહીં આવે,

તા. ૨૬ માના તારમાં જ્યાવેલું છે કે આલ્વેતીયાની હદ કોડી જ્યા માન્ડીનોગ્રા અને ખલગેરીયાને મોઠાં રાજ્યા થાડા

વખતમાં રભુઆત કરતાના છે. અને રકુટારી પણ તેમાં આપી નત્ય છે. ચેઠલન્ત આગળ દુર્કી શરકર દુશ્મનોતા તુપલાની સાથે બહાદુરીથી થકી રહ્યું છે એવું એક તાર જ્યારે છે.

ે સાફાયાથી ફડર જ્યારે છે કે વ્યાગેરીયન વેદદેરવાર તારકર આદરીઓનાપતામાં દાખન વર્ધ મુક્ત છે એવા ખાનગી ખવર માં મલતા છે. દાર્કીઓએ કિલ્લાની અંદરતું પ્રદુખાતું વગેરે મળગાવી સુકેન છે ખાને તેથી ઉત્તર સાગ થળગી ઉદ્યો છે. વસ્તી મારે બાલુ નાસસામ કરી રહી છે. કેન્સ્સાંદીનાપન માં સત્તાવાર ખબર જાહેર થયા છે કે બાદરીઆનાપતાના લસ્કરને ૪૮ કલાક સુધી ગરસ્થીયા ચઇ લડ્યા પછી ગારમા ના ચાલાપરથી મુખ્ય કિલ્લેલ પીમાં ધાયુ હદ્યું પડ્યું હતું. આ પ્રખીના સાફાયાના તારમાં જ્યાપેલું છે કે બનગેરીયન લસ્કરે આખું આદરીઆનાપતા સ્વાધીન કરશું છે. અને દાર્કી સરદાર ચુકસી પાસા લધોરે ર વાગ્યે શસ્ત્રે થયેલ છે.

તા. ૨૭ મીના તારમાં આડરીઓનાપલ શર થયાના વિગત વાર ખબર છે. તેમાં જણાવેલું છે કે બલગેરીયાન લશ્કરે, પહેલાં ઢારનાં ટાળાં આગળ ગાહલ્યા કે જેથી સરચા પાથરી હોય તેં ખુબર પડે અને પછી બખતર પહેરેલા સીપાઇએ! પાછળ ધરમાં. ક્લિયાની આસપાસ તારની ભળ હતી તે તેઓને અપથી પડી અને પછી ખુનખાર વડાઇ કરી પરવત માંથી કાતરેશા ૪૦ શેટ કમા મુશ્જોવામા કિન્સા લીધા. મિન્દ્રા છતાં પહેલાં તેમોની એક પળી એક કરાતા કપાતી જતી હતી. સર્વોઅન લસ્કર પણ ખીછ બાલાધી મહાદુરી થી હમહા કરી રહ્યું હતું. તુર્કી સેનાધિપતિ સુક્ષી પાયમને દાન્સ્ટાંટીતાપલ તાર કરેશા તેમાં જણાવેલું કે લહેર કુમામ કારતું ખંદીયેર કર્યા પછી દુશ્યનોના હાયમાં જવા દર્છશું. આ છતના ખબર રહિયા અને બલગેરીયાની પાલોમેન્ટમાં • પહેલુંમ્યા સારે બધા હરમમેલા ખતી ગયા હતા. જાદરીજા ગામવાના નિરાધાર ક્ષેત્રિકોને ૧૨૮૦૦ ફ્રાંકની ખારામા વહેંચી દેવા મયાગેરીખન સરકારે કરાવ્યું છે. પછીના _ તારમાં જ્યાર 🔻 વેશ' છે કે ભલગેરીયન લશ્કરે ચેડલાન 'મન સર કરવું છે ખાને વર્કો લસ્કરને કારાસ સુધી હોવું પહેલ છે.

સર્વીયાના તારમાં જમાવેલું છે કે જ્વી પાશએ પેતાની તલવાર રાખવા દેવાની શરતે સરછે લવાનું કહેલું એક્સું હતું પહુ પાછળથી વિચાર ભાષી નાખ્યા હતા ભને મસલત હજ મહ છે.

રકુડારી છેલવાની રસુભાત માન્ડીનીમામાં પહેંચલાં ત્યાં ખુક નાઉમેડી ફેસાઇ હતી એવું એક તારમાં જંબાવેલું છે.

વાઇભરતથી એક ખબરપત્રી જણાવે છે કે:—અને ઇરેલામી બાઇએલની વસ્તી થેલ્ડી તેમજ ગરીભ હેલા છતાં રેડ કેસંટ સાસાયડી માટે ફાંગા કરી યા. કર પરબાસ ઇસ્તમ્યુલ માકલી ભાષવામાં આવ્યા હતા. હાલમાં બીજો ફાંગા શક કરી યા. હપ એક્સ કરેલા અને તે તુર્કી કાનસલ ના. એહાનીસને પર માકલી આપેલા છે.

ઉામરેડ' પત્રમાં તુકી પહોંચેલ એકલ દકિયા મેડીકલ મોશનની દિલચાલ વિષે ખબર હપાયા છે તેમાં જણાવેલું છે કે તે ડુકડી ચેડલજાની હરેલા પાછળ આવેલ ઓમારલી નામના મથકપર કામ કરે છે. પેરતાની દેખરેખ નીચેના લયાયેલા સારૂ દ્વાદારૂ તે બીશન પેરતાના ખરચલી વાપરે છે અને તે માટે એ હબાર પાઉડની જરૂર ખેશને 'મિમરેડ'ના અધિપતિને જમાવી છે.

પરચુરણ

માં. પારસી રસ્તમજીને મુંખઇથી તાર મળ્યા છે તેમાં પ્રાથમ આપ્યા છે કે મી. જલસાઈ અને મોસીસ જાલલાઈ મુંબઇથી નીકળી સુક્યા છે.

જોહાનીસબરમના પુરતના વેપારીઓએ એક ગારાને બાવ કાર કર્મો છે; કેમક તેએ એક હોંદીને માર માર્યો હતા. તેઓએ એવા કરાવ કર્મો છે કે મારા દંડ બરે ને મારી માત્રે તોજ તેની સાથે વહેવાર કરવા

જોહાનીસભરમના હંમીદીયા 'ઇસ્લામીક સાસાયડીના હોલ મો આવતે રવીવારે લી. ઈ. એસોસીઅશને બોલાવેલી જહેર મોડીંગ ભરાવાની છે તેમાં કેપડાઈનમાં હીંદી સાદીઓના કેસમાં અપાએલા સુકાશ ઉપર વિચાર કરવામાં આવશે અને કરાયા પસાર કરવામાં આવશે.

જોહાનોસંભરમની નવી મારકોટમાં હીંદીઓને લાંકડા નથી આપતા અને લહાર પણ હીંદી માડીઓને સાર ખાલી જળા આપવામાં આવી છે. આની સામે હીંદી થયા છે અને મી, મળી નાઈકુ વેધ્વેર વેપારીએમ મારકેટ માસ્તર પાસે પણ મંચેલા. મારકેડ ખાસ્તર તપાસ કરવાનું વચન આપ્યું છે અને મારકેટ કમીટી આમળ થાત રન્નુ કરી જન્મના મળવાનું કહ્યું છે. એમ મનાય છે કે એ કાઉન્સીય દાદ નહીં આપે તો પુશ્લના વેપારી સસામક શરૂ કરશે.

એસકારટના થી. ઇ. એમ. હાફેંજીયે જ્યાનમાં નીકળતા નવા ગ્રેપાનીયા જાલ ઇન્લામ' ની નકલ અમને મેાકલી છે. આ છાયું માસીક છે. તેમાં લખાણ જપાની અને ઇમેજ છે. ઇમેજી લખાલુ ભારકનના કુમલા વિધેતું વધું જોવામાં આવે છે. આ માસીકને જ પાના છે. તેના અધિપત્સિં નામ હસન યુ. હટાના છે. ઠેમલું બ. ૪૧ Daimachi, Akasaka, Tokyo છે. આર માસતું લવાજમ એક યેન (સે શાલીંત્ર ને અરધી પેની) છે.

ક્રોપેરથી મી. અમેજી જીવા ભારભર લખે છે કે પોતે પહેલા વરવની ટીકોટ લઈ રેલમાં ખેડેલ પણ તે વરમમાં મેરા આવી એકા તેથી કન્કક્ટરે પાતાનું કાંકું ઝલી ત્રીન્ન વરત્રમાં ભેસાડેલ, આ વિષે પાતે કેસ કર્માં હતા અને તેમાં જીત મળી હતી. હતાં હજી કન્કક્ટર કાળા શાકાને પણી વાર પહેલા વરત્રમાંથી ઉકાડી ત્રીન્ન વરમમાં ભેસવાની ક્રસ્ત પાડે છે. રેલવેની આ તકલીફના બધા હીંદીઓએ મળી ઉપાય કરવા જોઇએ.

રામથી તા. રજ મી એ ફટર જણાવે છે કે ત્રોપોલીમાં ઇટાલીયન શ્વન્તાવાળા પર સ્તાના આરએક વારંવાર હુમલા કરે છે. બરનીએએ આરોબોની અમંગલની લીધી છે અને તેએ અંદરના ભાગમાં રાજ્ય રંથા પ્યું છે. તેઓ તુર્કી પાલીમેંટમાં ત્રીપોલી તરફના અમાઉ પ્રતીનીધી હતા. રહર જસાવે છે કે મઇ કાલ એ ઇટાલીયન ડુક્ટીઓએ આરબોના એક મજસુત મથકને સંગીન વડે હુમલા કરી સર કરશું હતું.

સર શાઇટર હેમારડ એ પ્રખ્યાત ઇંગ્રેજી હેખક છે. એક્ટ્રે લીયા તરફ જતાં તેએ સાહેળ હિંદુરતાનમાં કર્યા, તાં તેમને સરવધી સરસ તે એવામાં આવ્યું કે તે ઢાંધાની અમળ જહા હતી. તે એમ માતે છે કે મહાયી દોસ્યાઇને હોંદુરતાનની

કરાડેલ્ની વસ્તી અમે તે કાર્યો કરવા તકમાર શામ છે. આવી મહા યુરાપમાંથી નાસ પામી છે; તેથી આ સાહેબ એક પામે છે.

હીંદુસ્તાનના ખબરા

'અલ્દાબાદ શીડર'. જ્યાંગે છે કે જલંધરના કન્યા અદા વિજ્ઞાલયના વારસીક મહોત્સન વખતે કુમારી શકુંદી કેવીએ છંદુગી સુધી બહત્યારી રહી તે સંસ્થાની સેવા કરવા પથ લીકું હતું. તેણીએ તે વિજ્ઞાલયના અભ્યાસ પ્રેરા કર્યો છે.

"જરીદાએ રાજગાર' પત્ર જણાવે છે કે પંજાલના એક પ્રહસ્થે પાતાની આશરે એ કરાક કપોવાના વિકાસ તુકીને ઉછીની આપવા ખુશી લતાવી છે.

'સાંજ વરતમાન' જણાવે છે કે તામીલ ભાષાના એક આધાર લાયક શબ્દકાય ભનાવવા પ્રદાસની સરકારે એક લાખ દ્પીયા મદાલ યુનીવર્સીડીને આપ્યા છે. ગુજરાતી શબ્દકોય અનાવવા યુખાઇ સરકારે એવી રીતે મદદ કરવી એકએ એમ તે પત્ર જણાવે છે.

હીંદુસ્તાનની નિશાળામાં નીતિ તથા ધરમની કળવણી બીલ કુલ અપાતી નથી તે વિષે કરીશન બેકું હતું. એ કર્માશને રીપારક કર્યો છે કે નીતિની કળવણી ભાગત તે! આડપણ નથી આવતી પણ ધરમની કેળવણી કેમ આપી લક્ષય એ મેટા સવાલ લઈ પડયા છે.

ગી. ગીદામ્મકા પીઢેએ જેલમાંથી ઘુટના પછી છાપામાં કાગળ લખ્યો છે તેમાં પાતાને મુખાશ્કળાદી દેનારાઓનો તેમણે આસાર માન્યા છે. રાજદારી સ્થિતિ સંબંધમાં લખતાં તેમણે જ્યાલ્યું છે કે જે જે સુધારા સરકારે કરવા જોઇએ. તેમાં પાલીસ અને જેલ સંબંધના સુધારા સઉધી પહેલા કરવા જેલ છે.

'બિહારી' પગ જણાવે છે કે સરવન્ડસ એક ઇડીયા સોશા મડીની શાખા અલ્હાબાદ ખાતે પંડીત નદયનાય કું ઝરના દાશ નીચે ઢુંક મુદ્દતમાં ખાલવામાં આવશે, અને ચાર મેંબરા કે તેમના હાથ નીચે શુક્રવામાં આવશે. 'બિહારી' આ સોસા વડીની સેવાના વખાબુ કરી બીહારમાં તેની એક શાખા ખેતાવામાં આવે એવા ઇચ્છા જસાવે છે.

ગુજરાતી' જણાવે છે કે યુના ગાયન સમાજે હીંદી ભાષા માં હાલ એક સંગીતનું પુસ્તક બહાર પાડ્યું છે. જપપુરના મહારાજ સવાઈ પ્રતાપસીંહદેવ જેઓ ૧૭૦૯ થી ૧૮૦૪ સુધી ગાંદીએ હતા તેમણે 'સંગીત સાર' નામનું પુસ્તક રચેલું તેનું આવાંતર આ છે. તે સાત ભાગમાં અપેલું છે અને તેની ઈપ્યત ફ. ૧૫ રાખેલી છે. તેમાં રાય, સમયી વાજંય વિમેરે વિષયોના સમાવેશ થાય છે.

ઉડીઅન સ્ટેટ્સ એન્ડ રહીંગ શ્રીક્ષ્યે પત્ર જણાવે છે કે ના. આગાખાનની યુલાકાતની યાદગીરીમાં લીંબઠીના ઠાંકાર સાહેએ અલીગદ માસ્યેમ યુનીવસીટીમાં અભ્યાસ કરતા કાઇ યુસલયાન કે હીંદુ વિદ્યાર્થીને શીષ્યવૃત્તિ (સ્કાલરશીપ) આપવા રૂ. ૫૦૦૦ ની એટ ્ના. આગાખાનને કરી હતી. અને ના. આગાખાને કરી હતી. અને ના. આગાખાને કરી હતી. એ. ને ના અભ્યાસ કરનાર કાઇ યુસલમાન વિદ્યાર્થીને આપવાની ઇમ્પ્ય જણાવી હતી.

અઠવાડીક પંચાંગ.

Med -ता. २८ मी भारवधी ता. Y The Ethics of Passive થી એપ્રીય સધી પ્રેસ. ૧૯૧૩. <u>बीर—भागत वह ७ वी भागत वह</u> सुधी संवत १८६६. મેદ**ા મેદન**્તા. ૨૦મા સ્મીઉત્તમ્મા ખરવી તા, ૨૬ રખી બ્લા. સુધી હીજરી ૧૩૩૧. **પારસી**—તા. ૧૯ મીથી તા. ૨૫ મી સુધી 12/2.

વાર	પ્રી તા.	હીં તિ		મુ. તા.	યા. રા.	સુર્વ દય ৮ ઓ	સુવારત ક. ગી.
~~થ~~ ની		_					d. 41.
સ્વી	30	વદ	4		₹०	ş- 4	4-47
સામ મંગળ	31	13	_				_\\\ _\\3
형 닉 경진	3	11					4-42 4-49
键	¥	H					4-40

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા, રહ થી મામના અરસામાં મુંબઇ એક હોંદુ પ્રત્યે ઉત્વરદેશ્યના કાગવ જતારી સ્ટીમર અમકુષ્ઠીમાં જવા બંધ થત્ય વિતા વ્યાના કશું નથી (ટેલ થરો.

તા. ૩૧ મી માર્ચના ભરસામાં સ્ટીમર માંડુઆમાં આવવા વસ્કી છે.

તા. ૪ થી એપ્રીલના ભરસામાં સુંબઇ જનારી સ્ટીમર પંડુઆમાં જવા બધ _{માણસ} કાર**ી** જમીનના માલીક **હે**લ યશે.

તા. ૬ કી એપ્રીલના અરસામાં મુંબક દેશભાત ગાયાલ કૃષ્ણ ગામલે અને જતારી સ્ટીમર કાર્નીયમાં જવા બધ યશે.

ઇ. <mark>એા. ના લવાજ</mark>મના દર

<u>સુનીવ્યન</u>—કેપ, નાતાલ. એારે છવામાં--

> વારધિક છમાસિક ત્રિમાસિક નક્લની

શી. ૧૫, છમાસિક શી. ૯, અને ત્રિમા– સિક શી, કુ છે. જો ધરાક ચેક માકલે માસથી આછા લવાજમ કોતા નથી. એ હાઈ બાઈબપને દરા એટ વરીએ મેદાની શકે Printed and Published by M. K. Gendhi તરા પરાક્ષતું ખાન ખેચીએ છીએ,

વાંચવા લાયક પુરતકા

Indian Home Rule Bhagavad Gita The Story of the Rimdyana A Letter to a Hindu by Leo Tolstoy
A Book and its Missomer The Hon. Mr. Gokhale and the Indenture System રાબાયણ સાર, બાલકાંડ—હીંદીમાં ડરાંશવાલના મુના કાયકો સ્થનાં માન્ય મારા જેવના લોએ અનુલવ (મી. વાંધી) -Dal ... सुरुतक्त कामे**स** 'रासाख' सन्तन वारित • સસ્તફા કામે**લ** પાક્ષાનું **લા**ળણ મેક સત્યવારની ક્રમાં (આ મહાન अनानी श्रीक्षरेशिसर्व अस्थ સમયનું સાપણ છે) સત્યાશ્રદ્ધનાે ઇનામી નિખધ સરવેશ્વય (આ મહાન ઇ'મેટ લેખા રસ્ક્ષનનાં સર્વેતિષ પુરતકના भावास्य ७.) 🗚 લિ ધરમ અને ધરમ નીલિ જસમાની ગરળી **२८।र्धनी २स व्यने नीतियी धर** पुर नारता हपस्थी) છવત દેારી (ટાલસ્ટાયની રસ અને नीतिथी भरपुर बांस्ता ६५२थी) **HEMSIA** ગીરમીડના સવાલ પરની ગરમા પારદેજ ખરૂચ ૧ પૈની નાં

બધાં પુસ્તક સાથે મગાયનાથને શહે. ૧ પૈ**તા. ૧ માં કપાલ ખરવ સુર્ધા મેહના** મ માવશે. ભધાની કોંમત ઢપાલગરમ -માનુતાં શક્ષ. ૧૦ ધેની ૪ ગાય છે. લખરત ટ્રાંસવાલ, પુસ્તકાર્માનાં પક્ષાં આવદાને નાંચના ન ચાનન atab D.

દેશ ભક્ત

મી. ગામશૈના દક્ષિણ અફરિકાના પ્રવાસ તું **ક્રિયરેજમાં વરજા**ન—તેમાં તેમની ગુસા તેવાનેતફરી દર**ભાવાન પાટેલી કળાએા, હીંલે ≈ાંધ**ે વાનાની ક્રબીએા જનર**લ ગિલાને જનસ્**ય યુનીયનની ભહાર છાયાના દર વારધિક રમાસના છળાઓ અને તેમને મ**લેવાં સુ દર** મલ્નપત્રેકની છળીએક સરસ કાર્ય ઉપર છાયેલી છે. આ પ્રસ્તાક ઇચરેજી નહીં જાણનાર હીંદી પણ અબીએલને સાર્યાઈ શકે છે ને તા કરીશનની છ પેતી (કરળન સિવાયની પૂર્ણ કાઇ પણ પાતાને ઓલપાનાર શારાને ચેંકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી. અમે ત્રણ એટ આપી શકે છે અથવા ઈંગરેછ અસ્તાર

ollow, A	स्वके	
	AMa	JIESON.
	₩. 9	40. Q.
अञ्चरिक्त साथ १ है।	8.3	
" " t = 1	2 4	
Se u u		
ત્ર ત્ર ધરી	Y 5	. 10
" " ७ दे।	V 4	+ 11
લતું નર્મત્રથ	8.1	
तुवसीहत शमानम्	Y 2	1 .
मंद्रशंत काम व ले	3 4	
માહનદાસ કરમચંદ ગાંધી		
ાં છવન ચરિત્ર		
ગુજરાતીમાં	1 8	
सीभड कामनंद मीता	* 1*	• 3
હ્યા, ગ. ખાલ ગંગાપર		
તીલક તેમનાં મહ અને		
विकार "	4.5	0.4
भववातुं हेक्ष्युं :		
ઈત્સરતેશ નલ પ્ર	ilia 🖫	24.
ફીનીક્સ, •	nar.	

BOOKS TO READ

ı	Price, post	fw	e.
Ĭ			d.
Į	M. K. Gandhi, by J. J. Doke	2	lo
	Handa Social Irleady by P. L. Mehta	٥	7
1	M. K. Gandhi and the S. A.		
ı	Indian Problem by P. J. Mehta	ø	7
ı	Mahomed 'The Great Anthian,'		
ı	by Metedith Townsend	ţ.	8
1	Gulistan or Flower Garden, Sadi	I	IO
4	The Rimiyana and the Mahabharata,		
ı	by M. C. Dutt	B.	10
ı	Swame and Litter by John Ruskin	П	10
3	tinto this cast,	ı	10
ļ	Tales and Parables, by Tolstoy	Т	10
3	War and Peace, Vol 1, 2, and 3,		
	by Tolytoy each	П	10
	The Lafe of Mahomet, by Washington		
נ	Irving	t	10
	Duties of Man, by Mazzini	П	10
	Time and Tide, by J. Ruskin	3	10
Ļ.	English Traits and Representative		
	with at consisted	1	10
	Somety and Solitude and other		
Į	Essays, by Emerson	a	10
ď	Reflections on the Franch Revolution,		
i	by Burke The Wisdom of the East Series	1	10
	The Confession of the mast series		
1	The Confessions of At Ghazzali The Heart of India	3	8
	APPA PARTIES AND	3	
ų	The Persian Myrtica Brokens Knowledge	-	ž
П	Brahma Knowledge Cash with Order	•	•
ĺ	INTERNATIONAL PRINTING PASSE.		
	Phoenix, Natal.		
	Processing American		

JOHANNESBURG

E. S. Coovadia.

General Wholesale Merchant c/o 22nd and Kranse Street. Vrededorp. 'phone 1915 P. O. Box 2670

Masters Cash Coy.

General Fruit and Produce Suppliere, Market and Commission Agents, 212 Market-st. Box 5477 Tel. and Cable Add.: 'Oblige

D. STHE RE. 4 7 SAIR WEN S. St. S. International Printing Press, Photoir, Natal

No. 14-Vot XI.

SATURDAY, APRIL 5TH, 1913.

Registered at the G.P.O. as a Benefater Price Tunnerston

MASS MEETING at JOHANNESBURG

MASS Meeting of British Indians was held on Souday last at the Hamidia Islamic Society's Hail, Vrededorp, to consider the position urising out of Justice Scarle's pronouncement in the recent case of Bus Mariam. Delegates attroded from Roodepoort, Klerksdorp, Warmbatha, Vereeniging, Zestust, Pretoria, Benon, Nylstroom, Newclare, Bokeburg, Rustenburg, and Krugersdorp, and messages of support were received from Zestust and Lichtscoberg. At heli-past three, Mr. A. M. Cachalia, the Charman of the British Indian Association, opened the proceedings. The following is the text of his speech, which was rendered into English by Mr. S. B. Medh, and into Tapail by Mr. P. E. Naidon.

Chairman's Speech

Gentleme?—At the very hour when the British Indians of South Africa are expecting the translation of the provisional settlement, entered into between the Government and Mr. Gandhi, into law, comes the starting news that the law of this country as it stands, and so it may stand soless the Government take heed, pronounces the wives of Indians, married according to the immemorial Hinde, Mahomedan and Parsec costom to be unmarried women, and the children of such

manages to be silegitimate.

The effect of this we two-fold. Firstly, it strikes a blow at our sulgious and national self-respect. It amounces, to effect, that our religious and customs occupy a position of such inferiority as to be unworthy of progration in Soulis Africa. Gentlemen, we decline to accept that position, and demand, once and for all, the secognition of the equal sucredness of our marriagette with the marriagette all communised among Wostern pounles. I wish to draw no lividious comparisons, but I need hardly assure my hearen and those who know anything of the domestic life in the East that the marrial relationship in the Orient is in every way as mend as in the West. We are accredited with the possession of a certain marries of sentiment. I can conceive of no attracte that could be adopted lowards as more calculated to afront Indias centiment than an attracte being up to contemp the religious espection under which our status as hosbands and wives and parents with disrespect. The Government of India has ever been most careful to recognise such Indian sent ment, and to give the fullest possible play and acceptation to Indian customary law. This brings are to the account.

If the padgment of Mr. Justice Searle in Bij Mariam's case is to stand good and to be held as applicable to the whole of the Umon of South Ainca, the Transval Imageration Law 46 age? will require amonding in other imagers than those contemplated under the provisional authorise. At present the terms of prohibit-

ed immigrant " does not include the wife or mino, child of any person who is not a prohibited immigrant. The term " wife " in this sub-section 5 (e) has hitherto been construed to include our understanding of the word "wife," and Mahomedans, Hindus and Farsens, married as our marriages are consecrated in Iodia, have, under the law, been allowed to introduce their respective wives into this Province. The term " wife" as now defined by Mr. Justice Scarle's judgment will mean that our wives are no longer wives in the eye of the law, that those who are already here may possibly be treated as prohibited immigrants, and that those of its who have not yet brought our wives here may be precluded from doing so on the ground that they are not married to us at all.

It will, I think, be admitted by those of us who have had expenence in the matter that sufficient obstacles and difficulties the already placed to the way of Indiana endeavouring to take advantage of this section under the existing Immigration Law. Not infrequently, all manner of impossible proofs effecting our wives and our children are demanded of us, and now, as if to make our task ebsolutely impossible, such of us as propose to bring our wives to South Africa are told that we must prove them to be married to us in a magner that marriages never take place among us, and that, unless we do this, our wives will not be recognised as such, and, consequently, may not join us in South ! Africa. I need hardly point out the consequences inseparable from a position such as this. Apart from the enlorced separation between husband and wife, such an interpretation of the law makes our children illerstructs with most serious consequences to those of us who have any property in this country which would. in the ordinary course, devolve upon our children. Indeed, the results of this judgment are so far-reaching. that it is a little difficult at the moment to fully appreclate its seriousness. One thing is, however, certain that the law, if Mr. Justice Searle's judgment correctly states it, must with the least possible delay be altered. We cannot consent to our wives and children having I a but moister registered against them. We cannot sequence in the verw that our marriages are not marriages because they do not comply with the particular of formula adopted in South Africa. We refuse to have our children branded as illegitimates, and we respectfully call upon the Government to immediately take steps to accure to us our natural as well as our local rights to bring our wives and minor children into this country and, for that purpose, to correct any detect or to make good any surspon or ambiguity in the law of this Province and in those of the other Provinces of the Paren of South Ainca.

Gentlemen, I had hoped that our conflict with the state over over over bur people have fought and it soffered for what some were pleased to regard as more

sentiment. Few people rejoice in suffering, and we are not annount to again raise the standard of Passive Resistance. But we have still some regard for our homour, and it, as personally I cannot consider possible, the Government should refuse or fail to meet us in this most vital matter, then I fear that we may yet have to consider how far the days of fighting are over and whether we may not again have to adopt the one means at our disposal, the one means we consider legitimate, to bring about a remedy.

To this effect, resolutions will be put to you, for

which I request your careful consideration.

The Resolutions

The following resolutions were submitted:

"Thus mass meeting of British Indians, held under the auspices of the British Indian Association, expresses deep dustress and disappointment at the decision of the Cape Provincial Division of the Supreme Court, whereby non-Christian Indian marriages, celebrated according to the tenets of the great faths prevailing in India, and which marriages are recognised by law in India, are invalidated; and respectfully and excessity requests the Government to introduce remodial legislation recognising the validity of such marriages theorypout the Union."

"This meeting we of opinion that the decision referred to in the foregoing resolution is calculated, if logically acted upon, to disturb Indian domestic relations, to break up established homes, to put humband and write seander, to deprive lawful children of their inheritance, or of the advantages, in some parts of the Union, of the law of inheritance as to succession and transfer duty, and to prevent the entry into South Africa of the lawful wives and children of Indians entitled to

reside within the Umon."

"This meeting is further of opinion that the quantions arising out of the decision are of such wital importance to the British Indian population of South Africa that, unless the relief requested is granted, it will become the bounders duty of the community, for the protection of its womanhood and its boogur, to adopt Passive Resistance."

This Meeting of British Indians authorises the Chairman to forward copies of the forgoing resolutions to the Union Government, the Imperial Government

and the Indian Government

Mr. Borshim S. Coovadia moved the first resolution. Mr S. Padiachy, Chairman of the Pretoria Tamil Society, in seconding, and that, although they suffered so betterly for the last six years, he did not think that what they had suffered was snything at all in comparison with the diagram which they were now called upon to suffer, and he hoped that, in order to maintain the honour of their religion and the honour of their Motherland, all Hindus, Mahomedans and Parsees would unite to secure relief. Mr. D. Kalsanjee supported the resolution. The resolution was carried upon manufactured. Mr. Ritch then explained the legal

position.

Mr. Ritch said he supposed that most of them who had wives and children in this country thought that they were married and were legitimate fathers. They were quite wrong. According to the law of this country they were not married. Their wives were not wives and their children were illegitimate, and the sooner they realised that fact and the sooner they insisted upon the Government putting that straight, the sooner, he thought, they would respect themselves and other people would respect them. The whole question was what constituted a wife. According to South African Tru, I wife was a woman who was married according to the custom of this country, that It who was married before a Marriage Officer India was a continent, India was a land in which there was a whole multitude of customs. Well, he did not know much of India, but he was surn that the law makers of this country knew very much less than he did, and they knew very very much less than the most

ignorant man in the Indian community in this country. Now they had made a law, and they ought to have known, they must have known, that the laws of the Transvaal and the laws of South Africa must be made to fit Indians just as well as Europeans. They knew bow to make laws to fit Indians, laws that would send them to gook. They knew how to make laws that fitted Indians, demanding of them thumb and finger impressions, demanding all sorts of indignities, but they did not know how to make a law that allowed for and recognised Indian marriages, that allowed for the legitimacy of children born of Indian marriages. Those of them who had wives in South Africa matried eith according to the Mabomedan religion and custom or to the Hindu religion and custom, or to the Parses religion and custom, were in danger now that their wives might be found to be prohibited unmigrants. should remember that there was not an Ind an won who was admitted there and whose husband had not had to fight to get there. There was scarcely one little child admirted to this Province, the child of a lawfully resident British Endian, whose fether had not had to fight a hard fight to get him there, and he did not suppose that anybody knew more about that then be did. Nobody had been concerned with more of those fights than he had. Nobody could tell him how many obstructions and obstacles could be placed to the way of lawfully resident Indians getting their little ones here to live with them, nobody could tell him of the tricks and dodges that had to be met, what tricks and dodges were placed in the road by the Immura tion Officer and the Immigration Department in order to keep out women and children entitled to come there. But to-day they were face to face with more more than tricks and dodges, they were face to face with the fact that they had the law doed eguest there. The law said to-day that their wives were not wive and, if they were not their wives, they were prohibited immigrants, and he shought the lew would say equally that, seeing that their wives were not wives, even their children were prohibited immigrants, and they might yet be face to face with this . that their were might be arrested as prohibited immigrants and that their minor children, too, might be arrested as such.

When certificates had been brought in regard to thest wiver and children, they had been flong saids as not worth the paper on which they were written. They had had to bring witnesses at great expense to Barbarton and Volksrust to swear that they knew such and such a woman and such and such a man and that they had been married according to the Hindu or Mahomedan religion and custom in India. In terers, although five hundred witnesses came forward to prove that they knew that a certain man and a certain woman were lawfully matried according to religious custom would be of no avail, because the woman would not be regarded as a wife. The Immigration law and the Registration Law which were intended to kill out the Indian population there and were entended to absolutely prevent any more Indians coming there, and proved, in the opinion of the Government, a dead affore. The Government left that, although the growntips were not coming, the children were coming , and, it the wives could come, well after the wives came the children. That was the reason why the authornies had made that further more, it was a further stap in the direction of limiting and killing out the Indian population in South Africa. He had put to them the legal position. He had put to them the possibilities, and now what they had to consider was this: What were they going to do? Were they going to ait down quietly under an insult which made them contemptible in the eyes of the people, among whom they lived. Were they going to out down quietly and have their sacred religious customs trampled under foot, because a few people in South Africa were so ignorant that they did not noderstand the sacredness of Eastern married bee and hastern custom. Were they going to have their waves, and they wanted them, separated forcibly from them and

terned out of the country? Again, the law of succesmon in this country was a very purious law, might not hold fixed property in this country, but they tould hold what was carled personal or moveids property. Now if a ment died in South Africa without aving made a will, his property devotved on his wife if he had one, and to her legitimate children, if he had Otherwise, if he had not got a wife or legitimate was very serious consequences followed, conequences in regard to his property in which the Communicat took a very great interest. Now, is they had no wife there, if the law of the land did not recognise their womenkind to be their brees and their children to be their children, there their property, if they died without having made a will. we were things with which he did not wish to trouble n in detail, but he wished to point out how very farching in its consequences might be the Cape wordly interests demanded, that they should leave no e unturned, that they should waste no time in turnng the stone, that they should never pust until the law see so altered that their starse among the people in on modet they leved, should be fairly and securely ableshed, and the only way in which that could be fone was by these never resting until their demand was evented. The demand should be that the Government sli, without any delay at asi, bring to some mades or alteration of the law, that it shall no or place a ber mosser against Indian ladies and their children. The mark that was against their wives to-day was the mark that was against unmarried women in this country was had children. It's wanted to drive that home to these. He wanted them to realize where they 4. If they realised that, he believed that there was not a single Indian, possessed of a grain of soll-respect, who would set still or closp at night and know that his only was regarded as a common woman and his children as illegithmits. He asked them to consider and to act.

The second revolution was proposed by Mr. Justanjon Truene, seconded by Mr. H. D. Mall supported by Mesers. M. S. Couradia and Peter Mountight, and

The third assolution was moved by Mr. Muthurange adjacky who said that they must fight to the bitter ad and see that some recognition was given to their denote in this country. The resolution was secondd by Mr M. E. Nagdon, (Warmbaths), supported by dome. I wom A. K. Bawascor (Chairman of the Hamadia Laterric Society) Molvi Saheb Mahomed Jan Thombs Nuideo (Churman of the Tauril Beneut Society), P M. Pillay, Pragji K. Desai, M. D. Desai, P L. Masdoo, E B, Much, and Ruschhod Patel, and ed with acclamation. Mr. P. S. Pillay said it was well-known that the Hindu retigion and the Mahome den religion were not religions of yesterday, and he was even that the Union Government and all other Commission were aware what Indian religious customs wwa, and if they did not respect them or give heed to what they said, it was their duty at all costs, even if they were sent out of the country, to maintain the honour of their religion. Their religion had been assailed. and they would not sit still under the injuit. It was their duty is move, for in that way only could they hope to succeed.

An Inspired Explanation

Capstown, April 25 (Reuter).—The immigration case returned to in the Johannesburg telegram, with regard to the most meeting of Indians, was heard in Cape Division of the Supreme Court on March anth.

It appears that Esop, an Indian living at Port Elusbeth muce 1902, obtained a permit to go to ladis, where he contracted a marriage, under Moham medan rites, with one Bar Mariam, who sought admission into South Africa. The marriage was admitted by the applicant to be polygamous.

Mr. Justice Searle, in the course of his judgment, said that the Courts of this country had always set their faces against the recognition of these so-called Mohammedan marriages as legal unions, although by A t 16 of 1860 of Cape Colony provision was made whereby marriage officers could selemnise such marriages, and thus give them validity. Until so solemnised they remained out of the pale of legal source, and the application was refused

North We deal with the above in our leading columns. Ed I O ?

Certification and Control Cont

From the Editor's Chair

Resultant extraction and an analysis of the control THE STORM-SIGNAL

JOHANNESBURG, as was quite proper, has given the storm signal. The mass meeting, called by the British Endean Association, was a thorough success. Mr. Cachaita has given a respectful but firm warning that there are some Indrant in South Africa who are prepared to give their ail for the sake of their and their country's honour. The meeting passed resolutions which we doubt not would receive the Government's sarnest attention.

Indeed, it would appear that the meeting has already produced some effect on the mind of the Government, Restor's report of the Johannesburg meeting is quickly followed up by an inspired explanation of the Searle judgment. The wire, which we publish to full, is a lame and poor attempt to whittle down the full effect of Justice Sentie's judgment. The Arms Adm of Rai Mariam is questioned. The question of polyguny has been quite gratuitously introduced. But the Searle judgment is too clear and two precise to need any explanation. The learned Judge himself said that it was a test case. It was treated as such by both the parties, and the only issue before him was whether marriages, solemnized according to the tenets of Islam, could be recognized by the Cape Courts for the pur-poses of the Immigration Law. His Lordship's decinon on the point is unequirocal and emphasic. Such marriages are invalid. It is on this that the protest of the Johannesburg meeting is based. The Government may not, they dare not, follow up the case to its logical extent. But the legal possibilities are there. They were clearly brought out by Mr. Kitch, in his speech before the meeting. There are some things which we may not worry over until the actuality stares us in the face; but there are some other things whose; purs like hapmening, too, must be avoided at a l cost. No Indian husband can rest under the possibility of his wile's status being questioned and all the const quences of the possibility becoming an actuality.

It was, therefore, we consider, a most proper thing for Mr. Cachalia to convene the meeting, whose demand cannot be abated by reason of the so-called explanation. It was fitting, too, that, in point of time, the Tamil meeting should have been the first. The Tannils were the greatest sufferers during the late struggle. They are now in the foreiront. We hope that the other towns of South Africa will follow Johannesburg's lead and support its action. Above all, we sincerely hope that the Government will not miss the golden opportunity they have, during the passage of their bill, of conceding the very just request

of the mass meeting.

His Highness the Aga Khan and the Hon. Mr. Lallubhai Samaidas, in giving evidence before the Indian Public Services Commission, suggested that Europeans coming from colonies whose treatmen of Indians as unsatisfactory (South Africa, for matanca), should be debarred from entering the public services of

The Latest Licensing Scandal

We publish below the objections lodged by the opponents of Mr. Khamissa Ebrahim, who was recently refused the transfer of his licence by the Estcourt Licensing Board, and the reasons of the Provincial Licensing Officer for the usue of the licence. The documents show still more clearly the gross nature of the injustice to Mr. Khamissa Ebrahim and the scandalous bias-displayed by the Board:—

Statement of Objections

r.—That the Residents of the District view with great concern the probability of an Arab being allowed to open a store in it, having been to no little trouble and expense in the past to keep the District ires of Indian storekeepers and hawkers. They consider that it is against the best interests of the district to have them, as it would probably be the means of outlet for stolen goods, especially larm produce, such as poultry, eggs, potatoes, etc., and would put a premium upon petty thefts by the native population

a.—Situated as it is upon a main road, there is very little doubt that waggons passing to and fro would be used as a means of transport for goods without the

owner being any the wiser.

3.—That it might attract bad characters about, and would to a certain extent have a demoralising influence

upon the neighbourhood.

4.—That the gentleman, upon whose farm the store is being erected was the most strenuous opponent of a license granted for the same purpose, some three years ago, upon a neighbouring farm; therefore we consider it only fair that it should be disallowed in this instance also.

The Licensing Officer's Reasons

1,—The Applicant, Khamissa Ebrahim, has had a retail store at Ennersdale for the past seven years, and during that time he has carried on his business in terms of and according to the requirements of Act 18 of 1802

2.—In 1912 the farm upon which Khamissa Ebrahim's store is situate was sold to Mr. A. Carter, who, on the 31st May, 1912, gave the Applicant notice to quit the farm and remove his store building by June 30th, 1912.

3.—On 15th July, 1918, K. Ebrahim submitted an application for transfer from Engersdale to new premises situate on J. Van der Merwe's farm "Craug", Tabamblope. The application was opposed, and I refused it. An appeal was noted but withdrawn.

4.—On 16th September, 1912, a third notice to quit was served on K. Ebrahim requiring him to remove all store buildings and vacate his premises by October 31st, 1912, and warning him of his liability to damages in the event of his not leaving in terms of the notice. (Letter from Mr. Attorney Heller, dated 16th September, 1912.)

c.—On September 30th, 1918, a second application for transfer was submitted by K. Ebrahim to new premises situated on the Emangwent Mission Station. This application was also opposed and refused.

6. On December and, 1912, K. Ebrahim submitted a third application, being the subject of the present appeal. This application was opposed and approved of on 28th December, 1912. Mr. A. Carter granted a further, but final, tenancy to K. Ebrahim till March 31st, 1913 (agreement dated 25th January 1913). The applicant, K. Ebrahim, by reason of the various notices to quit his premises at Ennersdale, coupled with threats of legal proceedings, has been compelled to seek transfer of his license to other premises, and was entitled to consideration.

7.-Petitions "A" and "B" in favour of the Applicant were put in, and supported by the swore evidence of

several of the European signatories

5.—The three first grounds of objection by Mr Francis C. Robinson and others contained zerious allegations against K. Ebrah : s character and his

method of conducting his boilers, but the Objector's evidence entirely failed to substantiate them. One objector, Mr. Lycett Glass, failed to put in an appearance, or notify me that he did not intend to appear and oppose the applicants by reason of the position into

which he was forced, and by the fact that, for the past seven years, he has conducted his business in a fair and honest manner and complied with the requirements of Act 18 of 1897, was entitled to succive fair and

equitable treatment.

to.—I excercised the discretion vested in the moder Section 5, Act 18 of 1897, and granted the transfer in terms of Sub-section "A," Section 15, Act 43 of 1898.

Some Legal Effects of the Cape Judgment

(SPECIAL TO INDIAN OPINION) - X

It is necessary that readers of Indian Orinion abould realise how far-reaching is the judgment delivered by Mr. Justice Scarle, in the Cape Provinced Devesor of the Supreme Court, in the matter of Bu Manam. In effect, the judgment declares that all mon-Christian Indian marriages, unless legalised before a civil marriage officer or, in Natal, registered with the Pro-tector of Indian Immigrants, whether contracted within or outside South Africa, and solumnised according to the religious custom of the consecuting parises, are savalid. The natural consequence of the decision is to illegitimatize the children of such marriages and so brand the wives as concubiose. There is, therefore, nothing to prevent immigration officers from refused to admit, in future, any Indian women sed children into South Africs, on the ground that they are not "wives" or "children" of domictled, resident, segutered, or otherwise protected. Indians within the ing of the law. The alleged need for the infamou " wives " circular and the demand for both cortificate in the case of Indian minor boys making to rejoin their parents in South Africa, disappear. Beyond this, it is competent for immigration officers to process the deportation of every linding woman and child at present in the Union, save those specially protected as above, on the ground that they are producted immigrants. Thus, the supposed safeguards of the Provincial immigration laws, protecting the families of lawfully remaind Indians, are automatically destroyed. The decision, too, cuts directly at the root of the provisional autiliment now awaiting legalisation. The assence of that settlement, spart from the removal of the rarsel bes. was the preservation of existing rights as they w then recognised. If the wording of the per Ball to the same as that of the earlier abortive pressures, no protection is now conferred upon the families of law fully resident Indians or of those who may be allowed. in future, to enter the Union under the aducation test.

Finally, serious problems of inheritance are involved. Under the system of Roman-Dutch law that previation South Africa, soless there exists an ante-nuphal or, in Natal, a post-nuphal contract, the property of the marriage belongs jurily to the two contracting parties. In the event of the intestate death of either of them, the surviving spouse is the sole owner of one half of the joint property, the other half going to the next heirs of the deceased. In ordinary circumstances, these are the lawful children. The Sourie judgment however, robs the wife and children of their rights of ownership and inheritance where the husband and tailer december the catale going to other hears, where these are to be found, or to the State, the widow being deprived of her half-share.

In Natal, where succession duty is chargeable on the estates of deceased persons, the surviving spouse is altogether exempt from payment, and the children paying one per centum, as against five per centum

payable by other persons. The Scarle judgment compels all surviving spouses and children to pay the full doty. Secularly, the surviving spouse and the children are exampt from transfer duty upon immovable property transferred from the estate of a deceased person. In forms, Induses, in these circumstances, must pay the fall duty.

A CHESSEL PIQUET.

Modern Civilisation .

The cases of "depersonalisation" in which Dr. Dagman Bouverst, of Paris, interested himself, as described in The Standard, have served to draw attention to the fact that if this curious form of nervous disease is not notirely new it is, at any rate, becoming move common. Though it is one of the many forms of maladem of the nerves, it is remarkable that Eastern netions do not suffer to the extent that Western nations do from "nerves."

Enterpted will, one of the main symptoms of a

Enterbled will, one of the main symptoms of a person's drift towards "dependentiation," was described by a West-end doctor to a representative tecently at one of the outcomes of our civilization. "Dependentimpon," he mid, "is a new discove, in the coose that ordinary people knew nothing of it with within mount years. It is the stress of modern tite which has caused that state of things, and the fact that men and women are more apt nowedays to take artificial attendants to brace themselves up. Drugs such as morphism, option, and cocaine, are responsible for quitte as much enterbled wills as any constitutional detect.

"But at the same time there is the terrible fact that at present we actually accourage the multiplication of persons of feeble mind. The birth-rate among the teable-minded is over y per cent, while among the healthy working classes it is berrly above 4 per cent. An ordinary sum in arithmetic will show that the day is not far distant when this problem wast be faced. Pushlo-minded persons are the result, not the beginning, of the maledy of which Dr. Dagnan-Bouwerst writes.

"Not only is the avodern stress and scramble responsible toe many of these diseases of the mind and nerves, but our civiliation is largely responsible for the fact that there is now so class of society who give themselves up to scholarly meditation. In India civilization has completely changed the mode of life of the whole nation, and not long ago a Buddhist priest of high disading sold on that he did not think that there were a done priests out of the many hundreds in India who could give themselves up to concentrated meditation. Modern critication in the East has taken away the inclination of these men for scholarly attainments. They find at impossible to give up their lives to philosophy. Even the people who med to be content to work two hours a day now toil for air hours in the race for commercial supremacy. In that instance we see civilization begin its work of devastating the race; in these country we see a race of nervo-ridden people whose civilization is developing nervous maladies hitherto unlessows. It is the law of compensation."

Major Leonard Darwin, in his opening address to the International Eugenics Congress, did not take a very view of the outcome of modern civilization. "The history of the past," he said, "afforded them no right whatever to prophery a continued improvement in the immediate latters in the lot of their race—no, not even in the right to deny the possibility of the decadence of any nation. Is fact, pride in their past achievements much not make them turn a deaf ear to the warnings which come from a study of the laws of heredity-indeed, many discumstances brought to light in recent investigations ought to force them to consider whether the progress of Wastern Civilization was not now at a standard, and indeed whether they were not in danger of an actual retrograde movement."

News in Brief

Mr. Polak, who intends to open a solicitor's office in Durban, had to undergo an examination in the Natal Statutes and the case law. Our readers will be glad to learn that Mr. Polak has passed his examination creditably, scoring 171 out of 220 marks, i.e., nearly 75 per cent.

In the Durban Circuit Court, on the 27th ultimo, Mr. Ahmed Saheb, on behalf of his son Adool Gatoor, was granted a three-months' extension of time as regards the interdict upon the Immigration Officer, restraining him from deporting Gatoor, in order that plantiff might procure evidence to satisfy the officer, and thereby enable him to allow the boy to land.

Mr Ameeroodeen, on behalf of his son Jahiruddin, secured an order similar to that granted in the matter of t-atour. The Restriction Orlicer was represented by Mr D Calder in both cases.

An article entitled "Indian Passive Resistance in South Africa," by Mr. M. K. Gandhi, appears in the March issue of the South African Friend, a quarterly magazine representing the views of the Quaker community, which, as is well-known, pre-eminently devotes its energies to the promotion of peace and goodwill.

Dr. Hewat, in the House of Assembly, and that, as the conditions of life become more strenuous in this country, we must expect lunary to increase. He also end that it is in the power of any two medical men, by simply filling up a short and simple form, to get any person placed in confinement for a year or two years, and without involving themselves in serious responsibility.

The Whole Council Committee of the Durban Town Council reports that Mr. O. H. A. Jhaveri wrote inquiring what provision, if any, the Corporation was prepared to make to enable the Indian public to enjoy sea bathing facilities. The Committee recommended reply that the Council was not prepared at this juncture to consider the provision of bathing facilities for Indians.

In reply to Sir Thos. Seartt, the Prime Minister and that a Bill would be introduced dealing with immigration into South Africa at a very early date, and it was the Government's intention to have the measure passed into law during the present session. At a matter of fact, if it had not been for the illness of the Minister of the Interior, this Bill would have been introduced much sooner

The Rev. James Whittle, in the course of a sermon delivered at St. Saviour's Cathedral, Maritsburg, dwelt on interior quietness, and eard, among the foes destructive of it were life without an ideal, and a surrender to modern materialism. Mr. Whittle urged the duty of the simplification of life.

In his book, entitled "The Empire of India," Sir Bampfylde Fuller says: "The India Office in London costs £600,000 a year, the whole of which is charged to the Indian revenues. To the cost of the Colonial Office, the Dominions and Colonies have not been expected to contribute." He remarks that the army and police absorb 42 per cent. of India's net income, and he points out that "home charges" are expensive.

One can hardly believe it, (said Mr. Maurice Evans, the other evening, in the course of a lecture), but we are told by authority that 1,500 European men and women were in gaol in Johannesburg at one time for illicit liquor selling. The profits are enormous, and a large class are attracted to the Rand because of this opportunity to make money- without labour.

Continuing, he said: In this matter of what is called the black peril, we act in a tations fashion. Instead of dealing with causes, we only consider effects, and then our one remedy is the drastic punishment of the individual offender. By this we hope to terrorise those who may feel any temptation to commit this crime. Not only will reflection show this to be an unlikely result but experience proves that it is not a deterrant.

The special correspondent of The Engineer, describing the buildings of Hombay, says "one could have wished they had presented a note Oriental appearance. It is the West come to the East and endeavouring to entire character a a tominately loteign and incongruous to the satuation.

The Montenegrin Minister in London says that for the loss of 15,000 killed and wounded, and six months' economic paralysis they are given a tiny, valueless strip of land. So it seems, after all, that the object of going to war was to gain a hig piece of land

Only about one-fifth of the British wheat supply is grown by the British farmer, the rest all coming from abroad. The total imported was, nearly, 274 million quarters, which came most from India, next from Canada, followed by the United States, Argentine, and Australia, and least (among the principal countries) from Russia. One of the most remarkable developments has been the Indian supply. So recently as 1908-9 India came author a bad fourth on the list of wheat-supplying countries, Canada third, and the Argentine and the United States respectively first and second. But the Indian export made a big jump up in 1909—10, and a further one in 1910 fr, and it maintained this new high level in 1911-12

Speaking on the Naval Estimates, in the House of Commons, last week, the First Lord of the Admiralty said. "The evil and insensate folly of what is now taking place, here and all over the world, is so patent to the meanest intelligence that a concerted effort to arrest it should surely be the first of international objects.

We see the said previous year with removaless persistency, and scores of millions being absolutely squandered, while every year all the naval Powers are making not only the fleets of their rivals, but their own fleets obsolete, without adding to their schawe strength or actual security. Could any process be more simple?" And yet he maintained that Britain was forced to go on building ships because other nations were doing the same

Writing in the Christian Commonwealth, the Rev. E. W. Lewis, of the King's Weigh House church, London, says:—"I am sure that somewhat to be poor. I would show any the restores stepend altogether; I would have him dependent upon charity, and, if he must marry, would make him ply a trade or practise a profession. Most aminers had long enough to know that they are harmore, in the rhandling of the Word of Life by their stipend. If so ly we find it out too late, when we have already accepte encumbrances and responsibilities which we cannot repudiate, but most of its do find out that we should be ten times stronger if we were poor, ten time in reindependent, too, and correspondingly more effective

A well attended meeting of the Tamil Benefit Society was held in Johannesburg, on the 26th ultimo, for the purpose of considering the judgment of Mr. Justice Searle delivered at Capetown on the 14th ultimo, in which the wile of Mr. Hassan Essop, a lawful resident of the Cape. Province, was prevented from Linco owing to the capele being biarried according to Mahomedan rites, and not lid accordance with the sequence of the Cape maintage law, 461 Ecording

to Christian rites or by registration. The meeting throughout was fervent. The learned Judge's prostatus in the Union gave rise to a heated discussion. Every speaker strongly urged that the national and religious honour neut be maintained, at all cost, and that strong representations should immediately be made to the authorities to remedy the law, which is an estolerable insult to the Indian nation. Mr. S. S. Sapa Moodahar, in a brief but touching speech, out-I so I the sanctity of the Vedic Religion, and proposed it at if the authorities fail to rectify this most humiliating law and assure Indians that all Indian marriages, creapective of creed, will be recognised, and pay heed to their hugible request, every Indian should make it his duty to take up such measures as may be necessary to preserve the honour of the Motherland. This was seconded and supported by the following gentle-nien: Meners, M. P. Naidoo, S. Cooponkoy Padi-achey, Peter Moonsanty, and R. S. Naidoo, and was unan mously earned.

Education in India

An important resolution on the aducational policy of Ind a has been out fully usued. It opens by quoting the King-Emperor's speech at Calcutta University, and the promises of Imperial grants for education. The resolution lays down a general policy, but recognises the varying conditions requiring varying treatment to some in different parts of India, and deprecates an formaty.

The resolution covers the whole ground of the question, surveying technical, industrial, agricultural, veterinary, lorestry, medical, legal, and commercial education, schools of art, museums, chiefs of colleges, etc. It states that India urgently needs to be well equipped with an ethnographic museum, and lays special stress on the formation of character through direct religious and moral instruction and indirect agencies, such as the monitorial system, social life traditions, discipline, betterment of environment, hygiene, physical culture, and organised recreation. It i vites local governments to appoint expert committees to examine school and college hygiene. It insuts that the steady raising of the standard should not be postponed to increasing the number of institutions, when new institutions cannot be efficient without a better trained and better paid staff. The resolution recommends that primary and secondary education should be more practical, and that provision be made in India for higher studies and research.

91,000 Primary Schools

bree compulsory education for the master is, it declares, but practicable for declare reasons, financial and administrative, but the Government hopes to add of 200 promary schools in the near future and to doubte the number of pupils, now amounting to 41 millions, while free education is to be extended to those who cannot about fees. A great effort is to be made to improve the education of girls in practical directions, untrammelled by the domination of examinations, special attention being paid to hygiene

Special attention is given in the resolution to the chication of the domiciled community and Mahomedaris the training of teachers, the establishment of an Oriental research institute on Western lines, and the creations, at the one time of ancient indigenous tearning. It forestadows a large Thereaseof the inspectorate and teaching stall, and indicates the need of better prospects for the educational services and of baving expert goldener at every tim.

The residence of India to exercise on modern lines that charity and benevolunos for which India has been renowned from appears times:

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧માં

Comments of the state of the

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ય મી અંધીલ, ૧૯૧૩.

અક ૧૪

અધિપતિની નોંધ

જોદાનીસભરમે પહેલ કરી છે. તેમજ ચયુ જેમદતુ હતુ સત્યામદના શાર જેમદાનીસભરમના જ**ંગ મચ્ચાે** સરવધા વિગેપ હતા જેમદાનીસ ભરમમાં પહું નામીસાએ પહેલ કરી

તેઓએ પાતાની માટીંગ એસાતાએશનની મેટીંગ પહેલા બરી. તેઓએ વધારે દુખ સહન કર્યાં તેથી તેઓ લહતતું મહત્વ વધારે જાએ છે. એસોસીએશનની મીટીંગમાં દરેદ જવ્યાએ થી દીંદી હાજર થયા એ બહુ લિક થયું. મી. કાઝ્લીઓ નું ભાષણ બતાવે છે કે અગાઉના જુરસા નરમ નથી પડેયા. ખરા સત્યાપ્રહીના જુરસા દિવસે: જતા તરમ ન પડે પણ વધે.

ખુબી તેમ એવી છે કે એ મીઠીંગની અસર તુરતજ કેટ શેક દરજે થયુ જસ્યાય છે. એ મીટીંગના હૈવાલ સ્ટરે આપ્યા છે તેની પછી તુરતજ બીજો તાર માકલ્યા છે. તે તાર દેખાઇના સરકારે પ્રેરેક્ષા છે. તેમાં હવે આપણન બુલાવામાં નાખવાની વાત છે. તે તારમાં એમ જણાવ્યું છે કે બાઇ મરીયમની સાદી ચાપ્યો ન ચણાય. વળી તેના મરદ મી. ઈસપને બીજી બહેરી પણ દ્વતી. આ બધું નકામુ છે ખુલાસો પાયા વિનાનો છે. જસરીસ સત્વના ચુકાદામાં બે આપ્રીના સતાલ ઉદ્ભાજ નર્યા, ખતને પરાકારે કેસને ટેસ્ટ કેસ મળ્યો છે. અને એક્જ સવાલનો ચુકાદા કરવાનું જડ જને સોંપવામાં વ્યાવ્યું હતું. તે એ કે મુસલમાતી શરે પ્રમાણે થમ્મેલ સાદી તે કેપના કાયદા પ્રમાણે સાદી મળાન કે નહીં ? જક્ષ્મે ચુકારા આપ્યા કે એવી સાળ કાયદેશર ન મણાય, આ સવાલથી જેનદાનીનજનગમાં સભા થક, અને સરકારના લુલા ખુલાસા**થી** સતાલમાં કે કેરફાર થઇ શકેના નથી. પણ એ ખુલાસા બતાવી આવે છે ક જેતદાનીસબરમ ની મોટીંગથી સરકાર માંડી છે. અ.પણામાં ખરૂં બળ દર્શ ता आपल्ले हार भणरीक

એવું સંભવે છે કે ઉપલા નુકાર, માર્ચા ના સ્જનો બધાં પરિભૂ માં સરકાર હામમા નહી લાવે. આંકના જે આવી છે તે કહાડી નહીં મેહે. આવેલા છે કન્ને રહેલા દેવે વળી મહેરબાની કરીને કાર્ક કાર માર આ મને અને કાર છે કાર્મ આવવા પણ છે. કુનરાને ભરફ ના ગ તમ ખરફ લઇને ક્યા હીઠી એસી રાક્ષ્ટો કે લખી વસ્તુઓ છે કે જે આપળે દેખીએ નહીં ત્યાં લગી તેને વિષે સીતા નવા કન્ન પણ એવી અહિ ઘણી છે કે જે બનવા હતા છે એર તે આપળે જાણીએ તો તેને અરકાર હતા આવળ કેવા છે એર તે આપળે આવી વસ્તુ એ જસારીના અરકાત સ્વાલ સ્વાલ છે. આપળી અર્થુ એ જસારીના અરકાત સ્વાલ સ્વાલ કરાઈ આપળી અર્થુ એ જસારીના અરકાત સ્વાલ સામા હતા કરાઈ આપળી અર્થુ એ જસારીના અરકાત સ્વાલ સામા સામા કરાઈ આપળી અર્થુ એ અરકાત છે એરલ અર્થ્યના કાલકાત હતા હતા હતા સામા અરકાત કરાઈ આપળ એ આપણે અર્થુ અર્થુ આપળ અર્થુ અર્થુ અર્થુ આપળ અર્થુ આપળ અર્થુ આપળ અર્થુ અર્યુ અર્થુ અર્ય

ર્સ્ટી રહતા નથી, સમય એવા **છે કે આપણે આપણું બધું** કાન તે માલ —આવેતુ લાકળ દુર કરવામાં **ઢાયોએ** તો એ વધારે પહલું નથી.

અમારા ઉમેદ છે કે જેતદાનીસગરગના **દાખહા બીજા** શહેરા હેશે. અને અમે એમ પણ ધારીએ છીએ કે આપણે ચુસ્ત રહેશું તા સરકાર દાદ દેશેજ.

દીંદુસ્તાનમાં સરકારી તેકકી વિષેતું કબિશન ભેડું એ તેમાં ઘણા દીંદી આગેવાના તથા અંગ હીંદ વિ. સ'સ્થાનેક રેજોની જુળાનીએ ક્ષેવાઇ છે. મદ રાસ કલકના વગેરે સ્થળ થઈ ઢાલ

કમિશન મુંળક આવ્યુ છે. દીંદી સાક્ષીમાંના લગભગ વધા એ એવી મુસ્લા જળાવી છે કે સીવીલ સર્વીસની પરીક્ષા ઈગલાંડમાંજ ક્ષેવાય છે તે વાજબી તથી અને હીંદુસ્તાનમાં પણ તે પરીક્ષા લેવાની જરૂર છે, કેમકે પણા હોંદીઓને ઇમલાંક જવું યાસાનું નથી. ભાત્રેજ સાક્ષાઓએ ઇમલાંક માંજ પરીક્ષા ક્ષેત્રાય એવા મત આપ્યા છે. અને જ્યાન્યું છે કે દ્રીદુરતાનમાં પણ પરીક્ષા હૈવાય તેા પરીક્ષા પસાર કર યાની અપળતાને લીધે એ પરીક્ષા આપનાસ હીંદીઓની સંખ્યા બહુ વધી પડે અને પરીક્ષામે ગારાનું પ્રમાણ ઉચી તાકરીઓમાં ધટતું જાય એવા ભય રહે છે. તેથા તેઓએ એવી પણ સુચના કરી કે હીંદુસ્તાનમાં ઉતરતા પ્રકારની પરીક્ષા ક્ષેત્રાય તે**ા વાંધા નથી કેમકે તેથી ઉતરતા દરવનની** તાકરાંઓ દીંદીઓને અપયી શકાય, અ**ગ્રેજ સાક્ષીઓએ** અંયુ પણ જવ્યુવ્યું કે કમિસતરના અને તેવા ખીજા જવાબ દાર હેાદાઓ માટે હીંદીઓ લાયક નથી. હીંદી સાક્ષીઓએ આ મતની સામે વાંધા લીધેશા જોવામાં આ**વે છે. તેઓ એ** જાસાવ્યું છે કે ઉત્તરના દરતનાની પરીક્ષા હોંદીઓને એકએ જ નહીં, હીંદાએક અંગ્રેજો સાથે એક્જ મેદાનમાં રહી હરી કુાઇ કરવા ગાત્રે છે. તેઓએ એમ પણ માત્ર્યું કે ભાવી પરીક્ષામાં પાસ થનાર દીંદીઓ માટે માટામાં માટી જવાબ દારી તાળા જગ્યાઓ ખુલ્લી રહેવી જેતેઇએ. મુંબર્ડમાં તા. આગાપ્યાને કૃષ્મિશન આગળ લક્ષ્મી જુળાની આપી છે તેમાં મીક, લેડીન, ક્રેંચ વગેરે ભાષાએકની સાથે સંસ્કૃત અને ફારસીતા પણ તે પરીક્ષામાં સમાવેશ કરવા જોકએ એવી માત્રાની તેઓ સાદુેબે કરી છે. ના. **આગાખાને અને ખાન**. ના લલ્બુબાઈ સામળદાસે પાતાની **બુબાનીઓમાં એમ પ્**ય જારતાવ્યું કે જે સ્વરાજ્ય ભાગવતાં બ્રિટીશ સંસ્થાનો હીંદી પ્રશ્વ સાગે પાતાનાં બારુણાં બધ રાખા બેઠાં છે તેની પ્રજા ને આ પરીક્ષામાં કાખલ થવા દેવી નહીં. આ વાત આપણ ને ઉત્તરન આપનારી છે. બી ગાખ**લેએ કોંગ્રેસમાં પધ** ঠাৰীক বিমাৰ ক্ষমূৰ্ত্ৰী **এটা ন আঘটা ধ্ৰাণ্ডী গ্ৰাহ্ন** એ પ્રમાણે સરકાર એક્ટમ વરતે એવા **સં~~સ~~વ નધી, અને** વરતે તા પશુ તેયી સંસ્થાતા દીદીઓ સાર ભારણ ઉપાડા pt रेंगमें। पान क्षेत्र कांवाय नथी, कर्ता रेनेस्ट संशय के है

હીંદુરતાનમાં આવી રીતે પ્રજ મત કેળવાય તેરી, વડી સર મરતે સાવચેત રહેલું પડે અને સંસ્થાનમાં રહેતા દીઠાંઆને કંઈક દાદ મળે. પણ આ અધી બદારની મદદ તાજ કામ આવે કે બ્યારે સસ્થાનામાં રહેતા દીઠાંએક જાતે કાદવમાં ખુગી મયેલું પછેદું બદાર કાદવાને બાંબ ઉચી ચહાવી જેતર કરે.

ગારાઓ **હમેશાં હીંદીની એ**જ બતાવવા તત્પર રહે છે. તે રાધના પરવત કરી મેલે છે. એક **કપરાદ કુંદાને** હીંદી યુન્દ્રો કરે તે આપ્યી પ્રજ **શું હસે ?** તેવી છે એવું કલક બેસાઇ છે. એક હીંદીએ દ્રસા દીધા હોય તે

' એશિયાટીક દુગા ' એમ પ્રત્ત દેવતું સુચક મથાળું જાય: વાળાઓ ત્રેતે છે. પણ દક્ષકતમાં આપણી દાંસી કરવાના **તેઓને અખસાર નથી.** એક બાઇએ ગુન્હા કરેલા તેની सकल क्यानुं के भावसे अससने क्युं, सारे वार्जनस ना केम प्रभावे अससे ते भाजसने कवान आप्या " की **આદમી !** તારી આંખમાં જે મેહું બારાડીયું પડ્યું છે તે **કહાડ પછી ભીજાની આંખમાં**નું રજકાયું કદ્વાડવાની સુચના **३२०** े नार्धलक्षतुं वास्य वेशियों दलती वार वांचता ते સાંભળતા હરી પણ તેના અમલ ભાગ્યેજ કરે છે. આપણા **માં ભાષા તો નહીંજ. પણ** બધા ગાસ એવા નથી. સાધા રથા ગારાનું વલણ ઉપર પ્રમાણે છે. કેટલાક પાનાની આંખ માંતું ભારાદીયું જેવાવાળા છે. તેમાંના એક ગી. મારીસ 🌬 છે. તેણે પાતાના એક વિચારપુર ભાષસુમાં **ભતાવી ભાષ્યું છે કે ગારા પાતાના દાવને સાર પણી** વાર भारी रीते सक्का सीडामाने हरे छे. कोदानीसणस्त्रमां aid ગારાઓની ખલ્જ માટી વસ્તી નથી હતાં તેમાંથી ૧૫૦૦ મરદા ને એારતા એકા વેળાએ સીદીઓને દારૂ આપ વાના સુન્દ્રા માટે જેલમાં હતા. આ ઉપરથી અનુમાન કરી **बक्षण है हन्तरे**। कोवा वेपारमां रेक्काया हरी त्यारे १५०० જેવી મોદી સંખ્યા પકડાએલી હાવી એપ્રએ. મી. એવન્સ વળા એમ પણ બતાવે છે કે સન્ત્રન કરવા હતાં આવા **યુન્દ્રેમારાની સંખ્યા**માં ભીલકુશ ઘટાડા થતા નથી. આ માલુમાં આપણી છીટ રાખે છે તે આપણા દેશોની ટીકા 12 છે.

લડત પાછી નગરો ?

તામીલ કેમની મીટીંગ જોટાનીસગરમમાં રફ મી મારચે ભરાઇ હતી. તેમાં ખુભ જોસ બલાવવામાં આવ્યો હતી. તેમાં ખુભ જોસ બલાવવામાં આવ્યો હતી. મી. દુસન ઇસપની બઇરીને દાખલ ન થવા દેવા બાળતના જડજના દરાવ ઉપર સખત ટીકા કરવા માં ભાવી હતી. આવેં! ચુકાદો એ આપી દીંદી પ્રજાને અને તેના ધરમને અપમાન છે એમ સદ્ એ ગળ્યું બળું તીમાં સાપણો થયાં ને છેવટે એક મને દરાવ પસાર ઘવા કે સરકારની પાસે દાદ મામવી તેમણે કાવદામાં કેરકાર કરવા ને હીંદી સાદી મમે તે દીંદી ધરમના કાતુન મુજબ ઘર દેવા તે કાલુક રાખવી અને જો સરકાર તે વાત મહ્યુર ન કરે તે કાલુક રાખવી અને જો સરકાર તે વાત મહ્યુર ન કરે તે!

ડેકા આપનાસં ભારણે કરતાતને મી. સુપા મુદલીયાર, મી. એમ બી. નાદધુ, મેર અસ દ્રપુસામી પડીઆ**ચી, મી.** પોટર **યુ**નસામી, મી. આર. એસ. નાઇકુ વિ**ગેરે હતા.**

એસોસીએશનની માર્ટીંગ

સત્યામહના કરાવ

જર્મીસ સરલના ચુકાદા સામે પ્રેારેસ્ટ કરવા એક માસ મીટીંગ દ્રમોદીયા ઇચ્લામીક દ્રોલમાં ભટીશ ઇ-ડીયન એસો સીએશન તરફથી બોલાવવામાં આવી હતી. પ્રેરિટીઆ, ક્લારકસડેટરપ, વીરીનીગીંગ, વેટમભાય, રૂડીપારટ, ત્રીરસ્ટ, બેનાતી, કર્યરસડેટરપ, રસ્તનબરગ વીગેરે ડેકાબુધી ખાસ ડેલીંગેટાએ આવી હાજરી આપી હતી. મીટીંગને સમયે વર સાદ શરૂ થયા હતા તે છતાં માખ્યુસાથી દ્રોલ બરાઇ ગયા દ્રતો. ચેરમેન મી. એ. એમ. કાળલીઆએ મીટીંગ એલાવ વાના હેતુ સભાને કહી સંબળાવી આવ્યુ આપ્યું. તેમનું ઈ મેજી ભાવસુ મી. મેઢે વાંચ્યું હતું તેના તરભુમા નીમે પ્રમાણે છે:—

સ્થાનીક સરકાર અને થી. ગાંધીની વચ્ચે જે શસ્તી દૃષ્યો થયો હતો તેને કાયદેસર અમલમાં મુકાવાની આશા દક્ષિણ આક્ષીકાના દીંદીઓ રાખતા હતા એટલામાં તે વળી ચોંકાવ નારી ખળરા આવી છે કે આ દેશના કાયદા એવું નાહેર કરે છે કે લખા કાળથી ચાલતી આવેલી હીંદુ, મુસલમાન અને પારસી ધરમ ક્રીયાઓ પ્રમાણે પરણેલી હીંદી આમોને વસરપરણેલી મણવામાં આવશે અને તેનાં બાળકા ખીનવારસ મણાશે.

આની અસર બેવડી છે. પહેલી એ કે તે આપણા ધાર મિક અને કામી માનતે ક્ટકા મારે છે. તેનાથી વળી **એ**મ જસાય છે કે અમપણા ધર્મી અને રીત રિવા**ન્ને એટલાં બધાં** હલકાં હેાવાં જોઈએ કે દક્ષિણ આપ્રીકામાં તેમના સ્વીકાર ન થઈ શકે. મદસ્થા, આપણે તે દરજને ક્યુલ રાખતા તથી. અને પશ્ચિમના સોકામાં લગ્તની ગાંઠ જેટલી પવિત્ર ગણાય છે તેટલીજ પવિત્રતા આપણી **લગ્નના સળધમાં** મબાય તેને માટે દુંમેશને વાસ્તે આપ**ણે માત્રણી કરીએ** છીએ, અદેખાઇ ઉત્પન્ન કરે એવી સરખામણી કરવા 🐒 નથી માત્રતો, પણ તમને મારે ભાગ્યેજ ખાતરી આપવાની જરૂર હેાય કે પુરવમાં સાદીના સંબંધ દરેક રીતે. પશ્ચિમના તેવા સંભુષ જેટલાજ પવિત્ર છે. **આપણે મનની લાત્રણીને** સાર્ મરનારા મહ્યાપ્રએ છીએ. ત્યારે આ કરાવ**ધી ખાપણી** ધાર્મીક તેમજ કામી લાગણીને જેટલી ઈજા પદ્ધાંચે છે તેટલી ક્રુજા બીક્ત કેરક પણ કાર્યથી પહેંચવાના સં**ભવ જણાતા** નયી. દીંદી સરકારે આપણી લાત્રણી જણવાને <mark>અને</mark> આપણા રિત રીવાજોને માન આપવામાં પુરતી કાળજી રાખી છે. દવે લું બીજા મુટઠા ઉપર આવું હૃં, જો બાઇ **મરી** યમના કેસના ચુકાંઘ કાયમ તરે અને આપ્યા દક્ષિણ આદી કામાં તેના અમલ ચાય તા ૧૯૦૦ તે દ્રાસવાલના ઇમીશ્રેઝન કાયદામાં સગ્તી કૃડચાની ડ્યે જ નુધારા કરવાની જકર છે તના કરતાં વધારે સુધારા કરવા પડશે. આજ લગી આપણા ધોનો પ્રમાણે પત્રણી ત્યા જેતે તેના પ્રાથમિ આ મુલકમાં

રહેવાના હક દેવન તેવ ' પ્રાેર્લાબીટેક ઈ મામન્ટ ' મણાવી નથી. પણ જે જસ્તીસ સરલના ચુકાશે કાવમ રહે તે એવી જિ એ અને તેના બાળકાને હવે પછા દક્ષિણ આક્રીકામાં આવ વાની મનામ થશે. એટલેજ નર્દી પણ દાલ જે અિએક આ **પ્રયક્ષ્માં** પાતાના ધણીના હકની રૂચ્ચે વસે છે તે અને તેના છે કરાં પણ ' પ્રાહીબીટેક પ્રમામન્ટ ' ગમાય. જેઓને આ ભાગતના **અનુભવ છે તેએ**ને ક્બુલ કરશે કે અત્યાર સુધી તેટ **આપનાં** બાઇડી છેકરાંએકને દાખલ કરવામાં આપનુંતે ~~પણી~~ **હરાતા પાડવામાં આવી છે તે અશક્ય પુરાવા માગવામાં ખાવ્યા છે. હવે તે**! આપણી હરકતાની સીમાજ ન રહી ક્રેમક આપણાં આળખચાંનાં દરવાજ જધ ચવાના વખત આવ્યા. આવી સ્થિતિમાંથી જે પરીણામાં આવે તે જણાવ વાતી ભાગ્મેજ જરૂર હેાવ. ધણીધણીઆણીને ભેર બુલમ થી નાર્દા પાડશે એ અરથ તે અલ્પણે જોયાં. પણ અલ્પણાં ભાળોત આપણું મસ્યુ પછી આપણું વારસ નહીં ત્રણાય. અને જેઓનાં દેશમાં માલ મીલ્કત છે તેઓના વારસાના દક રદ થશે. આ ચુકારાના ગંબીર પરીષ્ટ્રામાની ઉપર આંક મુક્રવા એ મુશ્કેલ છે. જે કામદાના અરથ ભાવા ભયંકર હેમ તેને બદલાવ્યા વિના જુટકાજ નથી. આપણે આપણી **ઓએા અને ભાળકા સામેના ભા ભર્યકર ભૂલમી પ**ગલાને ક્ક્યુલ કરી શકોએ નહીં. અને આપણે વિનયપુરવક સરકાર તે ભરજ કરીએ છીએ કે આ દેશમાં આપણી આંગા અને **નાની ઉમ્મરનાં બાળધાને લાવવલના કુદરની તેમજ** કાયદેસર હુંકા જાળવવાને અને આ પ્રાંતના અથવા તા દક્ષિણ આદા **કાના કે**ોઇ **પણ પ્રાંતના કાયદામાં રહેલી ખામી કુર** કરવાને જ્યાદીથી પગલાં હો.

સદમહરથા, મે ધારમું હતું કે સરકાર સામેની આપણી લડાઈ પુરસ્ થઈ, કેટલાક જેને માત્ર લાલણીઓ ત્રણના હતા તેને માટે આપણા ક્ષેકા હત્યા છે અને સહન કરયું છે. મેડા માણસાજ દુખને આનંદ મહતે છે. એટલે સહૃ કેશ સમજી શકશે કે ફરીચી સત્યામહની લડાઈ ચલાવવા આપણે તથપી રહ્યા નથી. પસ્ આપણી આખકને માટે આપણને કંઇક અભિમાન છે, અને તેને કે ધારું છું કે સર આપણને કંઇક અભિમાન છે, અને તેને કે ધારું છું કે સર કાર આપણી માત્રણી કસુલ સખારે, છતાં જે આવે અવસરે દાદ નહીં આપે તે! સત્યામહ, પાર્ધું અગરો એવા ભય છે. અને આ મતલખને અનુસરતા કરાવા તમારી પાસે મુકવામાં આવશે કે જેના ઉપર સભાળપુરવક ધ્યાન આપરા એવી ઉમેદ સામું હું.

મી. કાળ્યીમાં વિશેષમાં બેલ્યા કે આપણે સરકાર પાસે બીખ માંગીશું તેમાં કંઇ વળવાનું નથી. સરકાર તો માપણા શેકિત કહે છે કે હવે તમારા ધરમ છેડી છે, અને મેરતી થઇ જવ. આના સામે આપણે કંઈજ પગલા ન સદ્ધો તો તો આપણા છેકરાને પણ આવતા અટકાવમે આપણી મીલકતના પણ તેઓ કાવદેસર વારસ નથી ઘઈ શકતા. કેટલાક મારા મીત્રા એમ પણ જગ્યાને છે કે સર સરતે હાલમાં કંઇ ધમકી ન આપવી પણ પાછળથી આ બાબત વીચાર કરના તેને હું બીલકલ મળતા નથી. સરકારને સરતી મુરલ તો ૧૯૦૦ તો કાયદા ઘડી આપણને લાંકી કાર વાતી હતી, પણ તેમાં તે ન કાવી એટલે આંકા ઉપર લાધી હતી, પણ તેમાં તે ન કાવી એટલે આંકા ઉપર લાધી હતી, પણ તેમાં તે ન કાવી એટલે આંકા ઉપર લાધી હતી, પણ તેમાં તે ન કાવી એટલે આંકા ઉપર લાધી સાથે હતી માટે તેઓ માંપનાં દેશાજ હવા માગે છે કું તા ધારું છું કે આપણે સત્યામહ પાણે ઉદાવવું અને સરકારને

બતાવી આપવું કે અમેં અમારા ધરમનું અને અમારી ઓ એકનું અપમાન થાય તેવા કાયદાને બીલકૃત શરણે નહીં થઇ એ, ભા શાવાય ઘણું બેક્યા હતા. અને તેઓ બેક્યા કે અહીંની સરકારે આ ચુકાદો આપીને આપમાં દરેકના ધરમ ના ઉપર દ્રગલા કર્યા છે. જે કાઇ પણ મનુભતે પોતાના ધરમ વહાલા હતા તે આ સમયે બેસી ન રહે. તેમણે બીજા અનેક દાખલાઓ આપી કશું કે પાતે આ બાળતમાં મમે તે દુ:ખ આવી પડે તે સહત કરવાને તર્કવાર છે.

પછી ^મી, ક**મા**હીમ સાક્ષેજી કુવાડીયાએ નીએ **સુજળના** કરાય રજા કર્યો હેતા :—

કરાવ ૧ ક્ષા

" લાંડીશ ઈડિઅન એમેર્સાએશન ભરેલી આ ઢાંદીઓની સભા જસ્કીસ સરલે કેપમાં ઢાંદી એકિતો ભાળત જે કરાય આપ્યા છે તેને સાર બહુ ખેદ અને નિરાક્ષા બનાવે છે, તે ચુકાદાયી ખાસ્તી શિવાયની બીજી ઢાંદી સાદીઓ જો કે તે ઢાંદુસ્તાનના બીજા ધર્મા મુજબ અએલી હોય તે તે ઢાંદુસ્તાનના કાયદા પ્રમાણે હેક્ય તે પણ રદ કરે છે. આ સભા સ્થાનીક સરકારને નમ્રતા પુરવક અરજ ગુજારે છે કે ઢાંદી ધર્મા પ્રમાણે અંબલી સાદીઓ કાયદેસર મણાય એવેલ અઢીના કાયદામાં એકદમ ફેરકાર કરે."

આ દરાવને ગા. એન. એસ. પડીયાની, પ્રાંટારીઆ, ગા. પા. કે, નાઇક તથા ગા. દુલભભાઈ કલ્યાબુજીએ એ બાબતપર લંબા બુધો વિવેચન કરી ટેકા આપ્યા હતા. અને કરાવ સર્વાનુ મતે પસાર થએશા જહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

ડરાવ ર જો

"આ સભા અંવેદ મત ધરાવે છે કે જો ઉપરતા ચુકાદા મુજબ વરતવામાં આવે તો હોંદી ધરસસાર તુડી પડે, સ્થપાએલા ઘરા ભાગી જાય, મગ્દ અને ઓરત વિખુટાં પડે, છેદકરાં ખોતાના વારસામાંથી બાવલ થાય અથવા તો યુનીયનના કાઇ પ્રાંતમાં તેઓના વારસા ઉપર અપાતા ટકા માં વધારા થાય અને હવે પછી હોંદી ઓરતા ને તેનું છેદકાં પણ આ મુલકમાં ન આવી શકે."

આ દરાવ મી. જીવણજી તવાડીઓએ રેન્યુ કરતાં કહ્યું કે આ વિષય ઉપર બધા ભાષ્ટ્રઓએ ગભીરમણે વિચાર કરવાનો છે. આપણી સ્ત્રીઓનાપર સરકાર ન્યુલમ કરશે તે આપણે કેમ સહન કરી શકશું કે આ બાબનમાં ચાંપતા પ્રકારો હોવા એ આપણી દરેકની ફરજ છે, તેને ગી. હુસેન માલ, ગી. એમ. એસ. કુવાડીઓ અને મી. પીટર મુનલાઇટ તરફ્યી ટેકા મળતાં પ્રમુખે એ સવાલ પાસ થંખેલા જાહર કર્યો,

મી. ક્વ.ડીઓએ ટેકા આપતાં લખાસુથી ભાષસ્ કરી કર શહ્યુ ક રહિલ્કુ આક્રિકાની સરકારે આપણી જડકૂળ ઉખેડી નાખવાન આવા કાયદાએમના અમલ કરવા માંડ્યા છે, આપસુ ધરમના કરમાનેની આડે સરકારે દવે આવવા માંડ્યું છે. આપલ્લું સ્વમાન અળવવાને દરેક જણે પ્રક્રસથી તેમજ જેલ જઈ મદદ આપવી જોઈએ. ત્યારેજ આપણે આપણું દુ:બા એમ્બાં કરાવી શ્રાયું.

હરાવ 3 🔊

" આ સભા વળી એવા મન ધરાવે છે કે ઉપરના સુકાદામાં યી ઉકના સવાલો દીદી કામને સારૂ એવાં મળીર પરિભામા લાવનારા છે કે જો સરકાર માગેલી દાદ નહીં આપે તે! પાતાની એક્ટનાનાં અને પોતાનાં માનના બચાવને ખાનર સન્યાયદ ધારણ કરવાની તેની કરજ થઇ પડશે."

આ કરાવ મી. વી. એમ. પઠીઆત્રીએ રજુ કર્યા હતા **મતે ત્યારે જરૂર પડે** ત્યારે જેલ જવાની ઇચ્છા દર્શાવી હતી. મેસરસ નગદી, ઇમામ સાદ્રેખ, માલવી સાહેખ, મળી નાક્ષ્યું, પ્રામુષ્ટ કેશાઇ, પ્રારાસ્ટ ફેટલઈ અને રામુછાડભાઇ વાલજીએ ર્શા ભાષ્યા હતા. બી. નબદાએ સરકાર જે દુઃખ આપે તે ●મુખવા પોતાની ⊌ેમ્ઝા જાકેર કરી હતી. ક્રીમામ સાહેલે વિવેચન કરી કહ્યું કે અને ચુકાલાથી આપણા ધર્મો ઉપર હુમતા થયા છે. આપણી ઉપર હુમતા થયા છે. આપણી माताह ते दराभनी मेसाद व्या कायदाथी हरे छे. भुससभाना ને એક્સી વધુ ભાષડી દેાય તેા ખીજીને આવવા દેતા નદી અને એક્નેજ આવવા દેવી એવું સરકારે કરાવ્યું હતું. પરંતુ હવે તેર તે એકતે પણ આવવા દેશે નહીં. સરકારનાં આ ક્ષમને મુખ્ય મુખ્દામાં વખાતી કાલતાં તેમણે જસાવ્યું કે સમય ચ્યાબ્યે ખુદાની મદદથી પાતે સરવ યુ:ખા રાજ ખુશા **થી ઉ**દાવ**રી. આપણે આપણી ઓલાદ અને ધરમનું** માન कायनी न शर्रामें ते। म्नापक्षी क्रभाक्षी पर पुत्र पडले. માં. યંબી નાઈકુ તાગીલમાં બાલ્યા હતા.

મી. પ્રામ્છએ સરકારના એ સુકાદાને વખાડી કારતાં જ્યાબ્યું કે આપણા પરમાં ઉપર હુમલા ચતા હોય તે ભાષસું કદી પણ સાંખી નહીં **લ**કોશું. ભાપ**લ** અને આપણી ઓમિલું માન જાળવવું એ આપણી દુરજ છે. પ્રથમ आपश्ची क्रीकीने आपने अप आवता त्यारे घश्ची येते क्यान के भा भारी की छे भने की हरशाने है था भाना ધૂસી છે એટલે અમલકાર તેને ઉતારી દેતા. ત્યાર પછી આપણી ઓએાના વિષે **શમયલ સં**મંધી એપીડેવીટ આપણી યાથે મામનામાં આવી તે આપી આપણે આપણી અગિને ઉતારવા લાગ્યા. ત્યાર બાદ આપણી એકીડેવીડા પર પણ સર કારે વિસવાસ ન રાખ્યા તે આપણતે દર્શાવવામાં આવ્યું કે હોંદુસ્તાનના માજભ્ટરેટનું સહીંપીકૃત લઈ આવવું, આપણે તે भव अस्या बाज्या त्यारे भएकारे त्यांथी केका नेतरा व्यवसार तं सर्वीरीके बाववुं भिभ दशक्तं. तेम जनारे भाषक्षे हर વા લાગ્યા ત્યારે હવે આપણને કહેવામાં આવે છે કે તમારાં લગ્નુ ખરીસ્તી ધરમની માફક ચએલાં નથી એટલે તમારી અહિ ભાવી ન શકે, ત્યારે હવે શું ભાષણે ખરીસ્તી **ચર્ક જવું** ! वर्ग केश पेलाना प्रभनां संक्षास्ते सार् जन आपे से तेना शामका १५ तेमचे कचान्युं हे आपके तसवार अंधुक થી લાવાનું નથી પરંતુ આપણે દુ-ખા ઉદાવવાના છે. मापके पारकाने दुःणा देशा नथी धिम्छता. म्यापके हरेड करें केश कवानी निसंधव हरवानी है, बहुत सर धाव ते। पेति अवभ केस कवानी छ²छ। कथावी इती.

ગામની સાહેલે કુરાન શરીકૃષી સાબીત, કરી બતાવ્યું' હતું કે અગિનું રહ્યાનું કરવું એ આપણી કરજ છે. આ એ આપણી શરીરનું સંવસ્ત્યું કરવું એ આપણી કરજ છે. આ એ આપણી શરીરનું એ હાંકૃષ્ણ છે. તેને એ સરકાર ઉતારી કેશે તે આપણે નગ્ન થઈ રહેશું. તેઓએ ઘણાં સુરસાદાર આપણે આપી કોલેને સુર વડાલ્યું હતું. શો. મેરરાશ્છએ જ્યાંબું કે મારી અગાઉ બાદનારા ભાઇએ સરલ સ્થિતિ સમજ્યાં ગયા છે એટલે હું વિશેષ વિશેષન કરવા મામનો નથી. પરંતુ આ સવાલ એવો છે કે આપણે હાંત મઈ લેશી ન શકીએ. આપણી આએલું અપમાન થતું હેલ તે આપણે કહી પણ શાળી નહીં હકીશું. લે આ ગણતમાં જેમ જવાની હકેશી શક્યાર મામ શાળી સાથે જાય લેશા જેમાં કરી શક્યાર મામ

આ ગાયને પછી પ્રમુખે સરવતે હાય ઉંચા કરી પસાર મંગલા જણાવવા કહ્યું હતું. તે વખતે હાજર રહેલા સરવ બાઈ આઇ આઇ ઉત્સાહ પુરવક હાય ઉંચા કરી પાતાની સમતી આદેર કરી હતી, જેવી પ્રમુખ સર્વાનુમતે એ કરાવ પસાર મંગલા જાહેર કર્યો હતો. બાદ અહીંની વિલયતની અને હીંદુ સ્તાનની સરકારને આ કરાવની નક્સ માકલવાની પ્રમુખને સન્તા આપવામાં આવી હતી. ગી. રીચ, ગી. કેશનએક તથા મીસ સ્લેશીન પણ સબામાં હાજર હતા.

આ મોટીલ વિધે ફટરે તાર કરેજ્ઞા છે તે તે ઉપસ્થી સરકારે ખુલાસો ફટર મારફત કરેશા છે. એ તાર ઈ શાક વિભાગમાં આપ્યો છે અને અમારી નોધમાં તેની ઉપર અમે ટીકા કરી છે.

हवे ते। अभे।!

આ મથાગા નીચે મી. પ્રાપ્રજી ખેડુસાઈ દેશાઈ લ**ખે છે** કે ભરુકીસ સરલેના ગુકાદા જાણ્યા પછી ક્યા હીંદીતું સાહી ઉક ળ્યા વિના રહેશ? આપણા પવિત્ર ધર્માનુસાર લખ કરી આ પણ આપણી સ્ત્રીઓને આ દેશમાં લાવીશું તો સરકાર કહેશે કે કિલ્લીયન ધર્માનુસાર તમારાં લખ્ત થયેલાં નથી માટે તમારી અંગ્રિએક આ દેશમાં તું આવી સાંદે. આનેક અરથ શું આપણે એમ કરવા કે ફિલ્લીયન ધર્માનુસાર લગ્ન કરી આપણી 制 એાને આપણે લઈ આવવી ! કાઈ પણ ધરમનું અપમાન ન કરવું એ બોટીસ સરકારની ભાવના છે. કિસ્મ્યુ વ્યાદિકાના ગામાં, આ ભાવનાને લાજ શકે આપણા ધરમને અપમાન આપવા લાગ્યા છે હવે ક્યા દ્વીદા સુખે એશા રહેશ મા બ્રિકીસ કાંગ્રાનીમાં આપણાં દુ ખાતી સીમા *છેજ નહીં.* આ પણ અનેક દુ:ખા અને લાડમારીએક ખર્મા, લાતા પાઇ, અ પ્રમાના સર્વ કરી રહીએ છીએ અને રહેતા આવ્યા છીએ. હવે સરકારે આપણે સાર ઉપટના રસ્તા લીધા છે અને તે એજ કે આપણા પવિત્ર ધર્મોનુ અપમાન કરવું. . આપણી નત ઉપર પડતી હાડમારીએ અને દુઃખા તે આપણે ખમ્યાં भरत ज्यारे कायाचा पवित्र घरभन् क्ष्यभान हरहे की परा શું ભાષણે મુંગે મહેદી એવાજ કરીશું ! દરેક ધરમાભિ भानी होंदिओती जास अने प्रथम इरक छ है आपसे। प्रास् આપીને પણ આપણા ધરમનું સંરક્ષણ કરતું. આપણે વાટ વિનાની લાચાર પ્રજા છીએ. આપસુને શહેરી તરીકેના હેકાં તથી. આપણી પાસે દારૂ ગાળાથી લડવાનાં સાધતા તથી. . અતે દારૂ મેરળા**થી** આપણે લડવા ઈચ્છતા **પણ નથી. આપણે** ખરકાને દુઃખ દેવા ગામના પણ નથી. આપણે અતે દુઃખા Brieft શકાપે છીએ. આપણે દરેક દરેક જેલ જવાનો નિ શ્રચ્ય કરી શાપ્રીએ છોએ. જ્યાં સુધી સરકાર આવા કાયદા રદ ન કરે તાં સુધી આપણે સરકારના ક્રોઈ પણ કાયદાને માન આપવું નહીં અને તેની સન્ન ઉઠાવી જેમમાં બેસવું જોઇએ. તુર્કી પ્રજા વ્યારલી વધી બહાદુરીથી સા માટે ~~વ~~ડી રહી છે ? આપું યુરાય એ ખરીરની ધરમને માનનાર છે તેમાં હાર્ધ એક મુસલમાની રાજ્ય સરવ પ્રજાની નજરમાં ખુંચે છે. અને એ મુસલમાની રાજ્યને તેઓ વચ્ચેથી સહાને માટે દૂર કરવું એવી મુરાપી શકત્યાની ઉત્કંકા રહેલી છે. અને હત્તરા અને લાખા મુસલગીન છોર્ક પાતાના દેશતું અવસ્વ भाने अतिन्धा जाणवी शामवा पाताना धरमनु सरक्षश्च ११वा ધાતાના વહાલા જાનની આકૃતિ આપી રથા છે.

 $\left(\begin{pmatrix} \chi^{2} \end{pmatrix} \right)$

સાન અળવનારી પ્રત્યને અપમાન એ માતથી પણ વિશેષ बाने छे. आपके ते। अपमान सहन अर्वानेक सरकामेश દ્રેામુંએ તેમ દરકાર કર્યા વિના કું ભકરણની પેડે નીંડાવસ થઇ રદેશા છાએ. આપણી ઉપર પડતાં દુ ખાતા બીના આપણે હીંદુસ્તાનની સરકાર અને વડી સરકાર એ બે ઠેકાણે જમાવી લાગામ છીએ. હીંદુરતાનની સરકાર આપણે માટે કંઈ પણ કરી શકતી નથી એ આપણે બનુભવ્યું છે. પછી આપણે वरी बरशरने परियाह अर्जि श्रीके, तेकी आपकृते हिसासी દેવા અન્યા કરે છે કે યુનિયન સરકાર સાથે મિલાચારી ભરેલાં લખાલ શ્વલું છે. વડી સરકાર અને હોંદુસ્તાનની સર કાર જારે છે કે આપણામાં કેઇ માત્ર નથી. આપંગામાં शक्तम नुश्री, आदी त्रिमति देश्य ते। तेओ। आपने साह श्रीन श्री को । हिम्मानी भान्यवा भाडी पश्च नथी. भाषा મહિલમાંને લડીએ છીએ. કુશ્વે આપણી વચ્ચે નિવાસ કરી યુદ્ધા છે. સ્વારય એ પ્રથમ આપણે લોઈએ છીએ. સ્વારયને સાદ, પદિશાને સાદ આપણે એક બીજાનાં ગળાં अथवा तक्षार वर्धने छोले, आदी अध्य दशामांथी આપને નીકળતા નથી. એટલે આપણે સ્વતત્તાના દેશ શામછાએ ! આપણાં સ્વયાનને માટે કેમ કરકાર રાખતાં શીખીએ ! આવી સ્થિતિમાં આપણને બીઝલએ બદદ કેવી रीत करी बंध ! क्षेत्रां शुरी अलातेल भाग भन्ने छे. આપલું માન સામવવું છે ખીલાના દાયમાં નથી પરંતુ न्यपद्धा पेतानाक क्षणमां छे. . म्यपदे न्यापदी न्यप स्थितिने जराजर अभाक्ष्मे छीने, जारपणे वाताल हरीने લ્લોએ કે આપણને મિતીસ કોલોલીમાં કોઇ જાવના હોય તથી આપણને કુ:ખા દેવામાં ઇઝાંઠ મદદ ૧૫ થાય છે. ઈ પ્રલાંડ પાતાના સ્વારય પ્રથમ ભૂમો છે. ભાષણી પાસેથી યામા તેઓ ક્ષેટ છે. કામ્પીરીયલ તેવીને ઉત્નત બનાવવા હીંદ ઉત્તમ ફાશા આપે છે, અને બિટીસ રાજ્યની કીરતી क्रियंचा भातर कींद्र अभभ दरक्याती केश्म आधि के माना ગડલામાં ઈયાંક ઉલકું પાતાના રાજ્યમાં આપણું અપગાન કરાવે છે. અને આપણી સ્થિતિ સુધારવા આપણને મદદ કરતી વધી, આ શરવ સલ છે. પરંતુ આપણી સ્થિતિ સુધારવા આફ આપણે પાતે શું કરીયે છીએ એ સ્વાલ આપણે પાનાને प्रकृति कराये करायमां मेटबुंक हे मापने हेाई पन म તત તમ ત કરતાં લર નિહામાં પડી રહેલા અમે, જો જવા ગારમાં એર ન દેાય તા પછી સુપાણી બીચારી શું કરે ! આપણે દુ:ખા ખમવાની વાત ભાવે સારે સંવાર્ક જઇએ છીએ, આપએ કડીએ સલવું તું જોઇએ કે ગાેશમોની સામે કવતંત્રતા भेजवया तेमक राज्य शरकारमां भाग केवा तेमनी क्रीका बड़े के तेमने सूर्धा तेकी दाद नदी देता ते! आपके शुं किस જમાં ? આપણામાં તામદ દેખ તા આપણે સરવ મેળવી શકારો. તાકાર તેનેજ આવશે કે જેઓ આપણી દાવની કંગાળ સ્થિતિથી દુઃખી થયા હોય. શુરત્વ તેનેજ થડશે કે જેઓ માતતે પસંદ કરે પણ અપમાન સહન ન કરે. ધરમ તું હતુન તેતેજ અતરી કે જેમ્મા પાતાના વહાલા ધરમને વ્હાતા देश, शरूब देनेक बढ़ी है केकी पेतानी भीकील कप માત મહેં કરી યાંખી ન રહે. ભા અપમાન દૂર કરાવવા દરેક હીંદીનામાં શસ્ત્વ આવે! અને નવાં સુધી શરકાર અન अस्यो रह न करे का सुधी ते पाताना सरवरव केंग्री क्रेस भा कर्ने केही। केर्यं भग शह दोरीने अंग्रं कारी। कारतः

ચારતા તથા છાકરા આળત અગત્યની ખબર

મી. હાજી હળીળ પ્રેરિકીમાથી જણાવે છે કે કેટલાક માહેળા મુલ્યાખાતાના શેકરેટરી મી. શાની પાસે ગયેલા. તેની પાસે ક્રિયાના સામ ક્રિયાઓ ભાવન પડતી તકલીફા રસુ કરી તે કાદ માગી. પરિસામ એક્ટીંગ રજરકારે જયાબ્યું કે ક્રિયા સામ છાકરાઓ જે હાલ આવી ગયા છે તે ક્રેલામાલા એમાં કે દક્ષિયુ આકૃરિકાના ખીજ ભાગમાં છે તેઓને મુદલી પરગીટથી આવવા દેશે. તે ક્રેલી સરતે કે છોકરાઓ તથા ક્રિયાના બાલન પહેલા વરગના પ્રાજસ્ટરેટનાં સહિંદિકો મળવાં જોઇએ કે અમુક ક્રેલાના પ્રાજસ્ટરેટનાં સહિંદિકો મળવાં જોઇએ કે અમુક ક્રેલાના સામ્યાની ક્રેલાના છે. જો આવું સરદીપ્રેકિટ માર માસની અંદર આવે તો બાઇ કે છાકરાના રહેવાના શક કામમ થશે.

ખીક્યું એવું જ્યાવવામાં આવ્યું છે કે બે ગાશની મંદર આ ખબર હીંદુસ્તાન પહેંચવી જોઈએ એટકે બે માસ પછી જે છેક્સ કે બહારાં પુરતા પુરાવા વિના આવશે તેના હક સરકાર મંજુર નહીં રાખે.

તામેના પુરાયા એ પુરતા પુરાયા મલાશે : ઉપકરાએ પહેલા વરસના કે તૈયા હત્યા અધિકારીનું સરદાશીકદ લાવવું કે સાઇસ્ટરેટની ચાકસી પ્રમાણે તે છેકકરા તે અમુક સામુસના દીકરા છે. આવા સસ્ટીશીક્ટ ઉપર છેક્કરાના ખને અંગુદા સાઇસ્ટરેટની ફબર પહલા ને જો બાય ત્યાં હૈત્ય તા તેના પણ અંગુદા હોવા એઈ એ.

એક્સ હાય તે તે વિષે પણ માછજાદેશનું સરદીપીકટ તથા નીકા પડાવનાર મોંયા કે પંડીત જો તે છવતા હોય તે તેઓના પુરાવા અને નીકા વખતે હાજર રહેનાર સાધીઓ માંથી એ સાધાના પુરાવા. ઓશ્તોએ અંગ્રહ પાડવાની જરૂર નથી.

ખા પ્રમાણે યુવાના એ નહીં લાને તેને મુદલ ઉતરવાની રુન નહીં અને એમ આક્રહીંમ રજીસ્ક્રારે જબાળ્યું છે.

<u>એઠાનીસ</u>અરગ

મે. છે. એ. ના અધિયતિ સાહેળ,

વિશેષ વિનંતી સાથે લખવાતું કે આ સાથે હું પાઉંડ ક ત્રસની મેક લંકન કર્યાટીના ઉપરાક્ષા લાર માકલું શું તે સ્વીકારશાછા. ં મને જાણીને અમાંત દોલગીરી ઉત્પત્ન ચાય का अवशाकांत्र आई दक्ष मेत्रा कावन्ते क्रिक्स कावे. નથી. રા. રા. લીકૃત પ્રોફેસર ગામને હુંક સમયમાં હવે क्रीबायत क्यारी करते ते व्यवाद बाउन क्योरीनी व्यवाद व्य बरबा इरबा मापके तेमने पहला भेड़बी मापपा कोहमे. લોન કર્યાદીને નીભારવાની કેડલી નધી જરૂર છે તે જસાવ વાની અને જરૂર નથી, આપ્યમાંપર દીન પ્રતીદીન નવાં ત્યાં શંકટા વ્યાવતાંજ અન્ય છે. જસ્તીસ સરકે આપેલા श्वासायी व्यापने हरेक्ने केक्ष्रं वर्ष बदन अस्तुं पड़ी ते मापने कार्यन जेम्ले. बरशर कार्य मापने क्षेतां बार्या किवानी कहर पायाक करते. व्यते वही अरमस्ते माप्तम् इःमाधी न्यकृति समया बंध्य क्ष्मिटीने नीकाय्पी की कापना भाषे जान हरू है। जि उम्मीति सारे हैं। with first pure for a increase with there

કરવામાં આવેલી છે. હતાં આપણે કાંઈ પણ કરતા નથી **એ આપણ દરેકને કરમા**વા જેવું છે. વેપારીઓએ ખાસ સમજવું એકએ કે એ કમીટી આપણે આપણાં પોતાનાજ **કાયદા સાર્ નીભાવીએ છીએ. આપ**્યાંથી વનતી પર્કસાની મદદ કરવી એ આપણી દરજ છે. દક્ષિણ આદીકામાં જે **ભાષને સુખેરી** વસી **વે**પાર કરવા ઈચ્છતા દ્રાઈએ તેા **વ્યાપણાંપર આવતાં વાદભાને દૂર કરવા કાશીય કરવી એ**ઇ 🛋. , **ભાષસાં પ્રત્યે** જે તીરસ્કાર ભને અદેખાંધ ગાેરાએન મતાવે છે તે વેપારની આપણી હરીફાઇને લીધેજ છે. એ आपने शुक्षव न लेखने. आपनांपर दीवसे दीवसे अनेड જુરીભતા આવતી અન છે. અને સર્વાધ્યમાં આપલાં શાપ્ સેન્સ સંભેષી પણ સવાના ઉભા પરીજ. માટે આપણે ખુભ ચેતતા રહી લંકન કચીડી મારકૃતે પણું કારય ક્રેવાનું છે. ચાટે દરેક વેપારીઓને હું વીનંતી કરે હું કે તેઓએ વસ્ત ફાવ્ય કરી પક્ષ્યા પ્રાફેસર ગામને સાહેબને પહેલ્યાડી કેવા, હું ગારી સાતી **મુ**જબ આ સાથે મેાક્યું હું તે श्र्वीक्षरहाळा.

લંકન કમીરીને નીબેલી એનાર,

્ર (અમને ત્રણ પાઉડના એક આ મહસ્ય તરાણી મત્યા છે. .તે સાદી જગ્યાએ સ્વીકારી છે. ઇ. એક. અ.]

भारे।अता विषे सामान्य ज्ञान

[લખતાર—મી. એમ. કે, ગાંધી]

H694 \$ 5.

કેટલું ને કેટલી વખત ખાવું ?

કરો ખારાક સરસ છે એ આપણે વિગારી ગયા. કેટલું ને કેટલી વખત ખાવું એ વિગારવાની જરૂર છે અને તે વિયમને નાખું પ્રકરસ થયે છે. કંઈક ખારા કેટલું ખાવું એ ની સાથે સંભધ રાખે છે. 'કંઈક અંશે ' એમ કહેવાના કેડ એ છે કે જે વજન ખાવું એકએ તે વજન માખુસ એકજ વખતમાં ખાઈ શકતા નથી; તેણે ખાવું ન એકએ. એટલે પણ માત્ર એ પર સ્પર શાંભધ ધરાવતાં નથી.

કેટલું ખાલું એ વિષે દાકતરાના પણ મત છે. એક દાક તર કહે છે કે ખુબ ખાલું ને બુદી બુદી બતના ખેરરકનાં સખ પ્રમાણે ખાવાનાં વલ્લ ભાષ્યાં છે. બીજો દાકતર કહે છે કે મનુરી કરનારે જાદા માતસીક કામ કરનારે બુદા માતસીક તે કરનારે બુદા માતસીક તે કરનારે બુદા માતસીક તે સરખો ખેરાક દેવા જોઇએ. વળી ત્રીજો કહે છે કે મનુર ને લ્લમ બન્નેને સરખો ખેરાક ખાવાના છે. માદીપતિને ઓછે માટે ને મત્લુરને વધારે જ એકએ એવા નિયમ નથી. નબળા ને સબળાને લુદા વલ્લ એકએ એ તો સહુ કાઈ લ્લાફે છે. મરદ અને સાં ના ખેરાકમાં તફાવત હોય છે. મેરડા ને બાળકના, પરકા ને બુદાના ખેરાકમાં તફાવત હોય છે. મેરડા ને બાળકના, પરકા ને બુદાના ખેરાકમાં તફાવત હોય છે. મેરડા ને બાળકના, પરકા ને બુદાના ખેરાકમાં તફાવત હોય છે. મેરડા ને બાળકના, પરકા ને બુદાના ખેરાકમાં તફાવત હોય છે. મેરડા ને બાળકના, પરકા ને બુદાના ખેરાકમાં તફાવત હોય છે. મેરડા ને બાળકના, પરકા ને બુદાના ખેરાકમાં તફાવત હોય છે. માત્ર પ્રાપ્ય માત્ર માત્ર માત્ર માત્ર માત્ર માત્ર માત્ર માત્ર પ્રાપ્ય માત્ર માત્ય માત્ર મ

દળરા અખતરા કર્યા છે. તેનાં પુરતધાની દળરા નકલ ખપી છે ને તે ખહુ વંચાય છે. આવી સ્થિતિમાં કેટલું ખાતું એ વજન આપીને જસાવવું તે ફેશ્કટ છે.

પણ લવે ભાગે બધા દાકતરા લખા ત્રવા છે કે સેં કડે તવાલું ટકા માણુસ જોઈએ તેના કરતાં વધારે ખારાક ખાય છે. એમ દાકતરા ન લખી ગયા હોત તે પણ આપણે તે વાત સમજી શકાએ એવી સાધારણ છે. આમ હેલ્કને એાલું ખાદને કાઇ પોતાની તબિયત અગાડે એવી ધારિત રાખી એાછામાં એાલું કેટલું ખાવું જોઇએ એ કહેવાની જરૂર છે ક જ્યારે આપણા ખારાક વિષે આપણે વિસાર કરતાં થઇ કે જ્યારે આપણે બધાએ ખારાક વિષે આપણે વિસાર કરતાં થઇ કે સારે આપણે બધાએ ખારાક ઘટાડ્યાં જોઇએ.

ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે ખેરરાકને ખુળ ચાવવાની જરૂર છે. તેથી લખ્યા એક્ઝ ખારાકમાંથી વધારે તે વધારે સરસ અન આપણે ખેંગી શકશું ને આપણને દરેક રીતે કાયદા થશે. એવું બતાવવામાં આવ્યું છે કે છે માસુસ રાગ ખારાક પૂચે એટલાજ ખાય છે તેને કરત થાડા, બાંધેલા, કાળાસ પાતા, ગીકણે સુધા તે તદન દુસ્થ**પથી રહિન દેખ છે.** आदे। आणे। इस्त केने न आदे तेवे वधारे अने अवेश्य ખારાક ખાધા છે અને જે ખાધા છે તે બરાબર ગાવીને ગાંધાં ના યુંકની સાથે મળવા દીધા ન**વી, એટલે** માસ્ક્રેસ પોત્સની दस्त विजेरेती क्षांकरते। अपरथी क्वी शह छ है तेवी वधारे કે એાર્યું ખાર્યું છે. જેની છસ સવારના બગડેલી છે, જે બેચેતાથી સુવે છે, જેને રાતનાં સ્વ**પ્નાં આવે છે તેણે વધારે** ખાધું છે. જેને રાતના પેસામ કરવા ઉઠવું પડે તેવે પ્રવાહી પદાર્થ બનુ ખાધા પીધા છે. આગ બારીક અવદેશકન કરી તે દરેક માણસ પેરત પેરતાના ખેરસકતું વ~~ળન કહા**ી સ**કે~~ છે. પણ માસુસના વાસમાં બદબા દ્રાપ છે. તેને તેના भाराक अवस्य दक्य नथी वर्षा. देखीक वार वधारे ખાનારને ગુમડાં થાય છે, તેને ખીલ <u>પૂ</u>ટી નીક્યે છે, નાકમાં ગાલસ્ટ્ર શાય છે. આ બધા ઉપદ્રવાને ભા**પણે મ**થુકારતા न्यी. डेटबारने देउपील माध्या हरे छे, डेटबारने या सरे છે. આ ગધાના અરૂચ તા એટક્રાજ છે કે આપણે પેટ એ ભાષલું પાયખાનું બન્યું છે તે આપણે **આપ**ણા **પાય**ખાના ની પેટી સાથે રાખીને ફરીએ છીએ, એ આપણને અવ કાશ મળે, આપણે આ બાળત ખુળ વિચાર કરીએ હો आपम्युने आपसी देवा छपर तिरस्कारण खुटे, आपसे बर भीक वधारे न भारको अने कमसूनी अने कमसूनारानी વાત છેલ્લી દઇએ. નાતમાં જમવાનું કે નાતને જમાદવાનું નીમ પાળીએ. આપણી પરાષ્ટ્રાત્રન પણ જુદાજ મકારની થાય ને આપણે સુખી રહી પરાણાને સુખી કરીએ, ે જ્યા દ્તનું તે! નામજ સુલી જઇએ. આપણે દાતસ કરવાને કાઇ તે તેતરતા નથી, પાણી પીવાને તેતરતા નથી. જમવું 🖹 પણ એક સરીરતાે વહેવાર છે. તે અલાવવામાં શા સાર્ આખો મુલક ડાળીએ છીએ, પરાણા આવ્યા એટ**કે તેની તે** આપવ્યી કમળખતી. જવાબ એ છે કે બહુ સહાવરાથી આપણે આપણાં મહેં બતાડમાં છે તેથી કંઇ ને કંઈ ખાવા નાં ખદાનાં શાધીએ છીએ. પરાજ્યને ખુબ જમાડી તેને ત્યાં ખુય જમવાની આસા રાખીએ છીએ. વળી તેવા જ્વસર કાર્ધીને આપણે વધારે પક્યાતે**, જમવાના લાગ મેળવીએ** છીએ, આપણે એ પ્રમાળ ખાઇ ર**વા પ**છી એક ક્લાંદે

કતે કાઈ શુદ્ધ શરીરવાળાને આપલું ત્રોં મુધવાનું **કહીએ ને**

તૈના વિચાર જાણીએ તો આપણને શરમાવું પડે. એવા પણ શાળી જવાના પડ્યા છે કે જે સાર્ગ ખાવાને ખાનર ખાઇને તુરત ફરૂટ સેક્ક્ટ પીએ અથવા ખાધ્યાનું વમત કરી પાછા ભીજ પકવાના ખાવા ખેસે.

ખાવા—વતા કે ઓછા—આપણે બધા છીએ તેવી ખાપણ ત્રદ્ધા પુરંપોએ આપણને સાર અપવાસા રાજ વિગેરે નાં વત કરાવ્યાં છે. રામન કેવાલીક ખાસ્તિમાં પણ ઘણા અપવાસીએ અપવાસ કે એક ટાસ્ટ્રું કરે તેંદ જરાએ ખાટું નહીં. તેને ઘણાન ફાયદા થાય. દેશમાં ચામાસામાં પણ હીંદુઓ એક વખત જમવાનું વત રાખેં છે તેમાં સખાકારી સમાએલી દેવ છે. ત્યારે હવામાં ઘણી બીનાશ હોય, સુર્વ દેખાતા ન હોય સારે હેલ્જરી એાર્લ્ડું કામ કરે છે તેથી માસ્ક્રેસે ખારાક પણ તે સમયે એાલા ખાવા જોઇએ.

હવે કેટલી વખત ખાવું એ વિચારીએ. હીંદુસ્તાનમાં તા **અસંખ્ય માણસાે બે ટ**ંકજ ખાય છે. ⊧ત્રણ ટંક ખાતારાે મુબુર વરત્ર નીકળશે. ચાર ઢંક ખાનાર તો ઇમેછ વાયરા वाया पछील पेहा यवा लखाव छे. दासमां अभेरीश तेम જ ઇગ્લાંદમાં સભાગા સ્થપાઇ છે તેનું કામ બધા માબસો **તે જે વખતથી વધારે ન ખાવાતા બેલ્લ** આપવાનું છે. **મ્યા સભાની એવી સલાહ છે કે આપણે** સવારના નાસ્તા ન 🕶 ખાવા જોઇએ. રાતના ઉધ લીધી ક્રેાય તે ખારાકની ગરજ સારે છે. એટલે સવારતા પહેારમાં આપછે ખાવાને સાર નહીં પસ કામ કરવાને સાર તર્ખવાર થયા હેાઇએ **છીએ. તેઓ એમ માતે છે કે એક પહે**તર કામ કર્યા પછી જ આપણે ખાવાને તઇમાર થુકએ છીએ. એટલે આવા માસ્ત્રસા દિવસના ખેજ વખત ખાય છે. વચમાં ચાદ વિગેર પણ પોતા નથી. આ વિષય ઉપર ડ્યુઈ કરીને જાણીતા शास्तर छ तेन् पुस्तक सम्भुं छ तेमां ते अपवासना, नास्ता **છે**હવાના એક્ષ્યું ખાવા વિગેરેના ફાવકા **ક**ણી સરસ રીતે ભતાવી કે છે. મારા પાતાના અનુભવ તા આઠ વરસથી अ के के करतां वधारे वभाग भावानी करूर युवावस्था त्रेया પછી તા નથીજ. માણસના બાંધા જ્યારે બધાઇ રહે છે ने तेने वधवातुं अध श्राम छ लारे तेने वधारे वणत है વધારે ખાવાની જરૂર નથી.

ભાલ્કન લડાઈ

તા. ૨૮ મીના તારમાં જ્યાવેલું છે કે પુરવની કિલ્સેળંધી સતદના હાયમાં મયા પછી ચારિયાઓ પશ્ચિમ અને ઉત્તર તી કિલ્સેળધીના રહ્યાયું તળ રહી લડ્યા કરવું હતું. ધેરા મેલું લશ્કર કપ,૦૦૦ તું હતું. તેમાં પટ જરમન અને ૧૮ રામાનીયન અમલદારા હતા. ૧૪૦ તાપા હતી. અતકરી આનાપલ સર થતાં બાલ્કન રાજ્યોતું એક લાખનું લશ્કર હવે યુદું થયું એમ જ્યાવવામાં આવે છે. એ લશ્કર હવે યેટલન અને કાનસ્ટાંટીનાયલ તરફ કુચ કરશે એવા સંલવ છે. યુરાપી રાજ્યોની વચ્ચે પડવાની શરતાયી બાલ્કન રાજ્યા સતાપ પામ્યાં નથી, અને તેઓ પાતે છતેલી લડાઈના લાભ શેવા દાર્કી સાથે સીધી રીતે સુલે કરવા માત્રે છે એવું જ્યાવવામાં આવે છે. એક તારમાં જ્યાવેલું છે કે જ્યાં સરિયન રાજ્યાં સીધી રીતે સુલે કરવા માત્રે છે એવું જ્યાવવામાં આવે છે. એક તારમાં જ્યાવેલું છે કે જ્યાં સરિયન રાજ્યા દાર્કીનાન્ડે આકરીઆનાપલની મુલાકાત લીધી સારે ચર્કીપાશાએ પોતાની હલવાર તેને સ્વાધિન કરી પહ્ય

રાજાએ તેવી બહાદુરીના વખાસ સાથે તલવાર તેઓને પાછી સંધી.

ચેટલજા શહેર તુર્કી લશ્કર છાડી દીધું છે. બલગેરીયંન -લશ્કરના ગંભીર દુગલાના હછ અપ નથી તાપણ ઐનવરભે નાં રીઝરવ લશ્કરને ત્યાં માકલવામાં આવ્યું છે.

. તા. રહ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે ચકરીપાશા અને તેનાં સાધાઓને સાફાયામાં લઇ જવામાં આવ્યા ત્યારે સાંના કમાન્ડન્ટે તેઓને આવકાર આપ્યા હતા અને તેઓની ખઢા કુરીની તારીફ કરી હતી. આદ તેઓને માટે સુકરર કરેલા રહેશજમાં તેઓને લઇ જવામાં આવ્યા હતા.

બીજા તારામાં આકરીઆનામલ સર કરવામાં કાલું વધારે બહાદુરી બતાવી તેની ભુદી ભુદી હુંકીકત આપેલી છે. બલ બેરીઅન કહે છે કે તેઓ સહુથી વધુ બહાદુરીની લડ્યા છે અને સર્વાયનની દિલચાલ દેખાડવાની હતી, સર્વાઅન કહે છે કે તેઓ સહુથી વધારે બહાદુરીથી લડેલ અને કિલ્લામાં પહેલા દાખલ થનાર પણ તેઓજ હતા.

તાં. ૩૦ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે ચેટલજ લાઇનપર ભુયુકનું મથક બલગેરીઅનાએ છત્યું હતું સાંધી તેઓને ભારે તુકસાની સાથે તુર્કી લસ્કરે નસાડેલ છે અને જગ્યા પાછી દાય કરેલ છે.

માન્ટીનીગ્રાએ સ્કૃટારી છેહવાની યુરાપી રાજ્યોની માત્ર**ણી** સ્વીકારી ન**વા** અને જુસ્સા**યા પે**રા કૂરી ચાલુ કુર્યો છે.

આડરીઆતાપલની અદર રેલવેના પુક્ષા તુર્કે લશ્કરે તાળે યતાં પહેલાં તાડી નાખેશ તે સમરાવી રેલવે થેડે સુધી ચાલુ કરેલ છે એવું સાફાયાના તારમાં જસાવેલું છે. તે વધુ જણાવે છે કે તુર્કો લશ્કરે અનાજની અને દાર્કોળાની વખારા સળગાવી દીધી હતી. તાપા, વાયરલેસ સ્ટેશન, સરચલાઇટ વમેરે પણ તાડી નાખેશ હતાં.

પછીના તારમાં જચ્યુનેલું છે કે ચેટલજની નજીક શુધુક કુકામે ભલગેરીભન લસ્કરના એક હજાર માલ્યુસા મસયા હતાં અને દારૂગોલા પહા ઘણા છાડી દેવા પડયા હતા.

આડરીઓતાપલની છેરલી લડાઇમાં બલગેરીઅનાના ૧૧ હળ્યર માલુસા ધવાયા અને મરાયા. અને સર્વીઆના બાર સા. ૧૧,૦૦૦ તુર્કી સીપાહીએકને કેદ કરવામાં આવ્યા હતા. તેમાં ૮૦૦ અમલદારા હતા. ૧૫૦ ભુદી ભુદી જાતની તાપા અને ૧૮ સંચાની તાપા બલગેરીયનાના હાથ માં આવી હતી.

તા. ૩૧ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે સ્કુટારીપર માન્દી નીક્રીન લશ્કર સખ્ત મારો ચલાવી રહ્યું છે. અને તુર્કી લશ્કરે કેટલાક ચાર્ણ છેાડવાં પડ્યા છે. લડાઇમાં ભાગ નહીં સેનારી પ્રજ્યોને ત્યાંથી નીકળી જવા દેવા મારાં રાજ્યો પ્રય ત્ન કરી રહેલ છે.

બેલગ્રેઇડથી ફ્ટર જબાવે છે કે આડરીઆતાપલની લડાઇ માં લવાયેલા સીપાહીઓથી ભરાઇને એક ટ્રેન ત્યાં આવી પહેાઓ છે. લડાઇનું વરણન કરતાં તેઓ કહે છે કે બધા વખત દરમાંમાન આવી સખત લડાઇ એક તથી થઇ. બન્ને બાબુએ માસ્ક્રોની ભારે ખુવારી થઈ હતી. તુર્કી લશ્કર મરાધીલું થઇ લડતું હતું. ધેરા ધાલનાર લશ્કરોને ટાડથી બહુ સોસલું પડ્યું હતું. રાત્રીએ પહેરેદારાની હુકડીઓ એક પછી એક ટાડથી દુકલાઈ મરાણ પામતી હતી. આમ સળ સાર્થવાની તેઓને બાંધી હતી. કેમકે તેથી તેઓનાં ધાલ્યુંની ખબર પડી હત્ય

પછીના તારમાં જણાવેલું છે કે મેન્ટીનીમાંએ સ્કુટારીના મેરા હજી ચાલુ સખ્યા છે તેથી મેટાં રાજ્યા નેવલ હેમાન સેમન લઇ જવાના વિચાર મલાવી રહેલ છે.

તા. ૧ જી મેપ્રીલના તારમાં જચાવેલું છે કે રમુટારીમાંથી પરપ્રજનતા ક્રેકિને અહાર નીકળવા હેવા વિષે મુરાપી રાજ્યોએ તુર્કી સરકાર પર સકતવાળી આપામાં સકેરેક મેક્સાવેલ છે તે હાં લઇ જ્યા હેવાની મેન્ટીનીમીનાએ ના પાકી છે. મેન્ટી નીમીના સામેના તેવલ ડેમન્સ્ટેશનમાં કાન્સ માને રસિયા એકાવા તત્માર નથી, જરમની માને માસ્ટ્રીયા એ પેલાની મનવારા સ્વાના કરી દીધી છે. બ્રિટનના છાપામાં તે વિષે મતવારા સ્વેલ છે. હતાં 'કેકી કાનીકલ' જમાવે છે કે એક બ્રિકન તેમાં લાખેલ ન થાય તે પછી તેનું નિશ્વાપાલી ક્યાં રહ્યું! પછીના તારામાં જમાવેલું છે કે બ્રિકને પેલા ની એ મનવારા મેકલા તારામાર સમેલ છે.

તા. 3 છ એપ્રીલના તારમાં સીટોંજીથી ફટરના ખુબરપત્રી જ્યારે છે કે મેંટીનીમાનાળાઓએ વાતકો લડત મલાવ્યા બાદ તારાયુરા આમળ તાર્મેક વાલું છતી લીધું છે. વાળા તી અના તાડવા ખાટે પ્રથમ ૨૦૦ સુનંદા માખ્ય ફેંકનારા ઓએ હત્સા શરૂ કર્યો. બધા તેમાં મરસ પામ્યા. મેંટી નીમાના ખીઅ ૩૦૦ પ્રાયુસા ખાદમાં લડતાં મરાયા અને ધાયલ થયા હતા.

ગ્રેન્સિનીગ્રાને એકથી જે વિલાયતમાં વસે છે તેને જયા ભું કે છ મહીના સુધી તે શત્મમાં અધેર રહું ને ૧૫૦૦૦ ગ્રેન્સિનિગ્રાનિસ એક અપાસ પછી માત્ર એક નાના સરખો દુક્કા અપ્યત્ન તેને મળી ભાના અરથ તે એજ થયા કે રાજ્ય સાહેલ ખુલ જયાન મેળવવાનેજ લાતા હતા દર્શિના સુલમનું તે લહાનુંજ હતું.

પુર્વ અને પશ્ચિમ

પ્રક**રણ કે જાં**-(ગયા અંક્યી ગાલ)

તમારા એકારે ગાયાનીયામાં હમણાં પ્રાપ્ત વાંચવામાં म्माल्युं बत् हे सुरापी अल्लने पर्य छेवटे ते। मीलने सुधारे। क्रेबानें। के. क्रेमक हेम ता ते तेम पुरी अस्वा के रस्ता તમે લીધા છે તે ખરેખર વિશિષજ છે. લુટફાટ, ખુન ખરાભી, ભળાતાર વગેરે મુન્દ્રાઓ ઈ આંકમાં તમને કાઇ તે મર્યાદ તથાં એ હું અલ્યું ખું. તે શુન્દાઓ તમે અઢકાવી શકા તા અટકાવા એ પસ હું સમબું છું, અને એ મુન્દા તમારા સીપાહીએ!એ અર્થ તેનું કારણ તેવ્યાની કેળવણીની ખાંથી અને તેઓરને મળતી છુટ એ છે, એમ માનવા દું તમવાર છું. આ વાત વાદ કરી તમારા દેવજ માત્ર ખતાવવા એના મારા તેત નથી. જ્યારે તમે તમારા સુધારાની વાત કરા છે! ત્યારે ગારા ગતમાં એજ સવાલ ઉલા થાય છે કે તમારા સુધારાએ તમારામાં દેવા માણસા ઉત્પન્ન કર્યા છે! ચીનમાં હમર્સા ખતાના ખતી સત્યા છે તેમાર્ચા જે જવાબ મના છે તે આપમાને ધીરજ પગાડે તેવા નથી. પણ તે ઉપર ું ખ<u>ત</u> ભાર **મુ**લ્લા મામતા નથી. બધા સુધારા, તમારા તેમજ અમારા, એ બહારનાજ ભપદા દેવ એવું પણ ખેત

ર્માભુસ માત્રના હૃદયમાં ઉડે પશુ વાચતા તે રહેલીજ છે, ખને જ્યારે તક ચર્ચ છે ત્યારે તે વાસતા પોતાના ભાવ ખન્યારે તક ચર્ચ છે ત્યારે તે વાસતા પોતાના ભાવ ખન્યા વિતા રહેતી નથી,) અમે ચીનના ઢાંકા પણ એજ હારતા છીએ. એટલે અમારાં મહેલાં પણ તમારાં મહેલાં મામ બાલા સામાદીઓની અસ્ત્રભાવિક સ્થિતિમાં ખતેલું એક બાલાએ રાખી જે હામાન્ય સ્થિતિ છે તે વિવેજ ભાષણે વિચાર કરીએ. હું પુષ્ટું હું કે અમારામાં તે તમારામાં એવા શા તમારત છે કે તમારે અમને જ સ્થી કહેવા પડે છે?

અર્ગ પાતે કેવા ક્રીએ કે આ હવાહતો જવાળ દેવા મુશ્કેલ છે. આ વિચાર રાત દિવસ ભારા મનમાં ધાળાતાં અતે મને એમજ સુઝ્યું કે ગેસધી હવાએ રહેલી તમારી રાજધાનીમાં દ્રતાં મારા દેશની જે ક્રબીઓ મારા દિલમાં ચિતરાઈ રહી હોય છે અને જે મારા મનમાંથી ક્રાંસિયર પણ ખસી શકતી નથી, તે હબીઓને મિતાર જેટલા બને તેટલા આવેલુળ આપું એજ તમને મારા અંતરના વિચાય જતાવ વાનો શ્વરકાર્યા સરકા રસ્તો છે.

તમારાથી થશે દૂર પુરવર્મા અર્થા તમે ન જેવા દ્વાર એવા સુરયતો પ્રકાશ જળાતળી રહે છે (જે વાડા પછા પ્રકાશ તમને મળ તે પસ તમારી વામનીઓના ક્રમાડા હોઈ કેય છે) ર્સાગોટા પટવાળા એક નદીને કિનારે આવેલાં ધરમાં ગારા જન્મ થયા હતા. એવાં હજારા ઘરા ત્યાં આવી -રહેલાં છે. સફેદ કે ભૂરા રંગનાં, સાદાં, સ્વચ્છ અને આંખ ને રંજન કરે એવાં ઘરા અલગ અલગ અતે પાત પાતાની વાડીમાં ઉભેલાં તમે જોશા. નદીની ખોસને કહિ માઉના ગાઉ સુધી લીકેદતરીના સમુદ્રતી વચ્ચે વચ્ચે ભારમાની કે રાતા રંગનાં નળાયાંવાળી તે ધરાની ટાચેત તસ્તી ઢાય અધા દેખાવ આપે છે. અહીં તહીં દેવનાની અમમળી રહેવાં સોતંરી ક્ષિપ્પરા ત્રહની ઘટામાંથી ઢાકીયાં કરતાં દેખાય છે. વસા પ્રશાસભાગો અને દ્વાડીએ તથા મહનાથી અસે પ્રશાસ <u>ગમેલી એવી નદીઓનાં સ્વષ્ણ પાણીપર ગામ પરમામના **પાલ**</u> ની આવત્ન સદા થઇ રહેવી હેમ છે. સાં ગયા પ્રદેશમાં ખેડુંગા ખાળાદીથી વસી રહેલા છે. વંતાપરંપરા ખેડાતી આવતી ખાપુરા જબાનને કેળવી તેઓ પાતાના નિર્વાદ કરે છે. ખોણેની ખેલાસુધી તે ટેક્સીએક્સે ટ્રાય સુધી કપાય, ડાંગર, શેરડી, નારંગી વગેરેનાં વાવેતરાથી ટેકરીએ જાણે લૌલા પાસ્ત્રીના હાેડ હેાય એવા દેખાવ વ્યાપી રહી છે. નદી નાં માળાંમાંથી ચાપાસ વહેતી પાસીની નીકા ઢેકરીએાને જારો કપેરી કંદારાથી મહાબારતી **હોય એવી શાલે છે. એ**ક નીકમાંથી લીજી નીકમાં ખળખળાટ કરતાં લ્લા પાણી વહે વહે છે, ક્યાંક નાના ધાષ્ટ્રની ગાફક પડે છે, અને ચારે તરફ kળદાપતા ભાને વનસ્પતિ રાજ્ય વિસ્તારી **સ્થાં છે. વાં**ટી સુક્રી કેટી પર અને ત્યાના ન્યાના **પુરોક્ષ્યર માન્ને ક્લા**ક્રિ સુધી ચાલતાં ગાલતાં તમે ટેક્રીઓની ટાયપર ખાલી મડીસ. ખહીં મામસની ભૂહિ હારી અન્ય તેવી રીતે કુદરત પાતાની પુરામ સન્તા જમાવી રહેલ નજરે પારી. ખાડી જાણે આક્રાસની ઝાંવથી આસ્માની રંત્રના ઘટઠ ક્રાકીના મેર વડે સાનેરી રંબના, સુગધથી બહેકતા ઋજા મહેરી ખડા હૈાય નહીં એવું અહીં આરો છે. અહા! અહીંની નિસ્જન એકાંતમાં કેટલીએ વાર ક્લાકાના કલાકા હું એમના. જમાન પર ઝાડના પડળાયા હાલે તેના પણ સભાર અધ્યુ સામળાએ અવી એક કવિના વસ્ત્રુવેથી હાતિ અહીં પ્રત્યક્ષ્ય થતી- હાય

એવું લાગે છે. નદી પારથી એક બીજાને પાકારતા ખેડુઓ તા ઢાકારાથી અથવા તેર ખીબુમાં આવી રહેલા દેવાલયોમાં સાંજ સવાર પ્રારમના સમયે વાગતા ઘંટાનાદથી એ શાંતિમાં ક્રમારે ક્રમારેક લાંગ થાય છે. કેવી આ સાંતિ ! કેવા આ નાદો! કેવી અર સુગંધમથતા! કેવી સુંદરતા! અને જેવી અહીં કુદરતની આ બધી ગતી છે તેવીજ માણસની **ગતિ પશુ છે. તમારા ઉ**ત્તરના **ઢાે**કાની કલ્પનામાં ન ઉતરે ચેવી ખુખી ભરેલી અસર આ સંજોગાની અમારા મગજ પર શ્રાય છે. આસપાસની આ રમધ્યુંથતા નિલ મગજ પર **મસર કરતી કરતી માણસનાં મન અને આત્માને** કુદરતના રંગ મહાવે છે. ગાનમાં એ નોતિ રીતિ કે કળા કહેશલ્ય ~~એવામાં આવશે~~ તે તેનું મુળ શોધવું મુશ્કેલ નહીં પડે. **અમને ખર્જુ** , કુદરતે શીખવ્યું છે. આટલા અમે તમારા કરતાં નશીભદાર ખરા. પણ એટલું એ ખરૂં કે તે શીખા ત્રેવાની વ્યતુરાઇ અમારામાં છે. એમ અમે માનીએ છીએ. આ સુંદર ખોણામાં હત્વી માલુસા કાઇ પણ કાયલ વિના सुणे वसे छे. संसार अववहार अने दित रिवाल अल ते ના શાયદા છે. તેઓ ઉદયોગી પહ્યુ છે. અને તે એટલા કે તમારા યુરાપમાં એવું જીદ્યાત્રીપણું તમે ભાગ્યેજ જોયું હતી. વળી તેઓના ઉદ્યોગ સ્વતંત્ર છે. ભાષદાદાથી મળેલી क्यान पर अञ्चावहासानां हाअभांक तेज्ञाने आभ अरवातुं દાવ છે.- પાતાની પહેનતથી વધુ રસાળ બનાવી તેઓ પાતા ના પરિવારતે માટે વારસામાં એ જગીતને મુક્ષી જાય છે. णीन्ने करेश देशक वेम्माने नथी. इच्य केक्ट्र करवानी तेम्बे। ને દરકાર નથી. કાઇને પરદેશ એડવાની જરૂર પડે છે તે તે એવીજ ભારા ભાંધી એડે છે કે છેંદગીના છેલ્લા વરસા ધાતાની વહાલી જન્મભૂમિમાં પાતાનાં સર્ગા વદાલાંએાના સહ વાસમાં માળવા. આવા ક્ષેત્રિમાં વિવેષ રહિત અને ધાનકી હરીકાઇને રસ્તાજ ન રહવા. કેઇ કાઇના શેઠ નહીં તેમ કાંઇ કાંઇના નાકરે નહીં. ખરૂં અને નજરે દેખી શકાય સિવું સરખાપ**લ**ું તેઓના દરેક વ્યવહારમાં વ્યાપી રહેલ હેાય 🕯 🐌. નિરાત્રી બુમિ, એર્ડ એ તેટલી પુરસદ, નિરમળ ખામતા સ્વામતા, સ્વાભાવિક સતાય, હાબ રહીતતા અને તે માં તળા અતાંત રમણીય. સર્જીસઉદરયતાથી પેદા થમેલી - સ્લીકતા, આ બધા ગુણા કદાચ ચીતાઓની કળા કઉશલ્ય માં તમે ન જોઇ શકા, પહ તેઓની ઉમદા અને માન ઉત મન્ત કરે એવી હાલ ભાલમાં તે મુણે લંકના રહેતા નથી.

જે દેશમા હું જન્મમાં છું તે દેશના ક્રોકાની આવી ખાસી મતા છે. પશુ મારી સ્મરપૃશકિત મને બુલાવામાં તો તાખતી નહીં હોય! બાળપણમાં જેમેલા કેખાયાની માત્ર સુંદરતા યાદ સ્ત્રી હોય તેનું જ વરસૂન કરતો હોઈ એમ તો નહીં હોય! કદાગ એમ પણ હોય. હતાં એટલું તો હું જાણું છું કે મે વસ્ત્રુની તેની, એટકે જમીન પર મેદ્રેનત કરીને નભનારી તેમજ નેકા અને સરખાપણાથી રહેનારી એવી કંઈ ક જંદમી મીનમાં એક એડેમાં બાજ હેડા સુધી વર્તી રહેલી છે. તમે નવા સુધારાના શિક્ષામ! તમારા ઉચા ધરમ તમે અમને આપવાના છે એમ કહેતા હો તે, અફસોસ! તે ધરમને નામે તમે ન કહેવાય એવાં કામા કરી રહ્યા છે!! તમારી નીતિ અમને શીખવવાના છે. એવું માનના હો તેને તે કપે કરેકાયે રહેલી છે એ જરા બતાવરા! તમારે બુલિબળ અમને આપવા ચ્હાના હો તો તે તમને કર્યા દારી મહેલ છે એ જરા બતાવરા! તમારે બુલિબળ અમને આપવા ચ્હાના હો તો તે તમને કર્યા દારી મહેલ છે એ જરા બતાવરા! તમારે કર્યા તમારે બુલિબળ અમને ઓપવા ચ્હાના હો તો તે તમને કર્યા દારી મહેલ છે એ જરા બતાવરા! તમારે કર્યા દારી મહેલ છે

મુક્યા જેવું તમારા ઈ જાંડમાં તમે શું ભતાવી શકા છે! આ સવાલના જવાળ આપવાના પ્રયત્ન દવે હું કરીશ.

પરસુરણ

મી. ઉંમર દાજી આમદ સવેરીના કામળના જવાળમાં ટાઉન કાઉનસીલની કમીડીએ કરાવ્યું છે કે દીંદીની સુચના ક્લુલ થઈ શકતી નથી. આ સુચના એ દ્વતી કે બીચપર દીંદીને નકાવાની પણ સમવડ ટાઉન કાઉનસી કે કરવી જોડાએ.

ગી. પેલાક કે જે ડરખતમાં વકીલની એાપીસ ખાલવાના છે તેને નાતલતા કાવદાની પરીક્ષા પસાર કરવી પડી હતી. પરીક્ષા પુરી થઇ છે તે થી. પેલાક વહુ સરસ રીતે પશ્ચાર કરી છે. તેમણે ૧૨૦ માંથી ૧૭૧ દોકડા મેળવ્યા છે. મી. પોલાકના ઉત્સાદ અને ખંતની નકલ વધા હોંદી જવાન કરી શકે છે. મી. પોલાક પરિક્ષાની તઈનારી માગ છ અદવાડીઆમાં કરી.

વેર્લમથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે ગઇ તા. કર્યો એ ત્રાપીકૃષ્ણ મહારાજજીના પ્રશ્નુખપણા નીચે મંદીરની માસીક સભા મળી હતી. ઈપરસ્તુતી કરવા ભાદ સધરદેંડ વાળા બાબ્રુ હરદેવસી હ મંદીર માટે ફાળા કરી પા. ૧૪-૮-૯ એક્સ કરવા હતા તે બાબ્રુ તરફેવંતસી હે સભા સમસ રજા કર્યા. આ એટ માટે સભાએ સધરહેં કના મહસ્યોના આભાર માન્યો હતો.

એજ ખબર પત્રી જ્યાવે છે કે નહીવાદ હીંદુ ખનાયાયમ માટે એક ફાલા સ્થાનીક હીંદીઓએ કર્યો હતો તેમાં જાણ તાહેવાંતસી હૈ પા. ૨ ગી. રાપવજી રૂગનાય એતાએ પા. ૧ ભર્યા હતા. બીજી પહ્યુ કેટલીક નાની રક્ત્રા મળી હતી. કુલ પા. ૪–૨–૨ થયેલા. તે મનીઓડર ખરમ બાદ કરી તે સંસ્થા પર મેક્ક્લી આપવામાં આવ્યા હતા.

3૮ પ્રેસીડેંટ સ્ફ્રીટ ઉપર જયાળધ ફરટના વેપાર કરનાર મી. સારેમબોક નામના વેપારીને કેટલાક દીવસથી સથળા દીંદી ફરટના વેપારીઓએ બદાંબ્કાર કરેલ તે હવે માંચ પાઉડ દંડ અને અમુક જતની પ્રતિજ્ઞા ક્ષેવડાવી બહીપ્કારની સમાધાની ક્ષોધી છે.

એક હીદીને સહેલા પટેટાં વેચવા સાફ ત્રાજીક}ટ પાસે ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. તેના કાયળામાં તળ ને ઉપર સારાં પટેટાં હતાં ને વચ્ચે સહેલાં હતાં. માજીક}ટે તેના પા. ક દંડ કર્યો. દંડ થયા એ તા દીકળ થયું પણ આવા હીદીથી આપણી શાપ્ય અપ છે ને બીઅએને પણ તેથી લુકશાની પહેલી છે.

"લાડત જાગરો કે શું." આ મુત્તિયનીસ્ટ પારટીના મુખી સર ટાંગ સ્મારટે જનરલ બાલાને પ્રાહ્યું તેના જવાબ માં તે બાલ્યા કે ઈમીગ્રેશન બીલ આજ સેશનમાં કાપ્યલ કર વાતા ને પસાર કરવાતા સરકારના ઈરાશે છે. જો મુલકો પ્રધાન માંદા નહીં હોત તો વહેલું બીલ દાપ્યલ થયું હોત.

धरुभापत्रीकीले कपाण

ખેરખ્યાદ -- પાંચેસ્ટર્ગ -- તમે તમાર નામ કામ અમારી જાણ માટે માકલ્યાં નથી તેથી તમારા કામળ કે તેના કંઇ ભાગ અમે હતપી શકતા નથી. (ઇ. એ. અ.)

અઠવાડીક પંચાંગ.

પ્રીસ્તી—તા. ૫મો એપ્રોક્ષથી તા. મા એપ્રોલ સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩. હીંદુ—ફામસ વદ ૧૪થી ચત્ર સુદ સુધી સંવત ૧૯૬૯.

માત્ર મેદન—તા. રહમી રબેલ્લિઆખરવી A Letter to a Hindu by Leo તા. ૩ જગાદીલમાં, સુધી હીજરી ૧૩૩૧. **પારસી**—તા. ૨૬ મીથી તા. ૨ છસુધી The Hon. Mr. Gokhale and

વાર	પ્રી તા.	હીં; તિ	§ (W	મુ. તા.	પા. રા.	સુર્ય દર ક. બી	. ક	ારત	1
શની રવી સેલ્મ મંત્રળ શુધ	A 1 6 1 1	11	4.8 30	₹ 5 ₹ 6 ₹ 6	25 20 44 26	\$-% \$-% \$-% \$-%	ર પ- ક પ- ૪ પ- પ પ-	-&. -&.; -&.a -&.c	***
578 578	* 0 * 9	ш	¥	3	٩	6-9 6-9	કૃપિ જ પ	-Y3 -Y3	

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૬ ઠી એપ્રીલના અરસામાં મુંબહ નીતિ ઘરમ અને ઘરમ નાતિ જનારી સ્ટીમર ક્રાનીંગમાં જવા ₹₹.

તા. ૧૫મી એપ્રીલના અરસામાં સુંબઇ જનારી સ્ટીમર અમલાહીમાં જવા બધ

તા. ૧૬મી એપ્રીલના અરસામાં સ્ટીમર પાલમકાટામાં આવવા વક્કીછે

જતારી સ્ટીમર પાલમકાટામાં જવા બધ યશે.

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુનીઋન—કેપ, નાતલ, દ્રાસવાલ, મારે છવામાં— વારવિક

છમાસિક ત્રિમાસિક નકલની

વધાં લવાજમ અમાઉ**ષીજ ક્ષે**વાના

તો કમીશનની છ પેતી (ડરળન સિવાયની માસથી એાઝા લવાજમ હેતા નથી તરફ ઘરાદાનું ધ્યાન ખેંચીએ 🤄

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

The Ethics of Passive Resistance Indian Home Rule Bhagavad Gita The Story of the Ranayana Tulstoy A Book and its Missomer the Indenture System રામાયણ સાર, બાહકાંડ— હીંદીમાં ટરાં**સવાલ**ના ખૂતી કાય**દે**દ એવનાં અખ્ય મારા એલના ૧ હોા અનુભવ (મી. ગાંધી) ૦ रले " ત્રીએ भुस्तक्ष अभेश पाकातुं छवन व्यक्ति મુસ્તકા કામેલ માશાનું ભાષણ એક સત્યવીરની કથા (આ મહાન યુનાની સાકરેડીસનું બરણ समयन बायम् है) સત્યા**લહ**ના ઇનાએ નિર્ભય સરવેલય (આ ચઢાન ઇંમ્રેઝ લેખક શ્રસીનનાં સવેલિમ પુસ્તાના ભાવારથ છે.) જસમાની ગરળી मे ब्रि प्रत्ये टावस्टायने। जनण

સત્ય વિતા ખીલું કરાં નથી (દાલ સ્ટાઈની રસ અને નીતિથી ભર पुर नारता वपस्थी) છવન દેારી (ટાલસ્ટાયની રસ અને नातिथी अरपुर वारता द्रभरथी)

તા. ૧૮મી એપ્રીલના અરસામાં મુંબઇ માલૂસ દેશી જમાનના માલીક દેઈ શકે ઉ

કેશલકત ગાપાલ કૃષ્ણ ગામલે અને ગોરમીઠના સવાલ પરની ચરચા 🔸 ચારટેજ ખરલ ! પૈની નહીં

ક્રો. પ્ર બાળ ગંગાધર તીલક તેમના મત અને

દેશ ભક્ત

માં ગામથાના દક્ષિણ આફરિકાના પ્રવાસ તું 6પ્રફેક્ટમાં વરભૂન– તેમાં તેમની સુસા ફરી દરમીયાન પાઢેલી છળીએા, હોંલી આગ્રે વાનાની છળીઆ જનરલ ધાયાને જન**રલ** યુનીવનની બહાર છાયાના દર વાર્યિક સ્મહસની છળીએ અને તેમને **મથેલાં સુ**ંદર શી. ૧૫, છમાસિક શી. ૯, અને ત્રિમા− માનપવેલનો છળીએ સરસ કારળ ફપર છાપેલી સિક શી. ૬ છે. જો ધરાક ચેક મેલ્કલે છે. આ યુસ્તક ઇગરેજી નહીં જાણનાર હીંદી મ**થ છ**ળીઓને સાઉલઈ શકે છે ને मार्थ है। मार्थ माना कुराबोजीनार श्राहानु ચેકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી. અમે ત્રણ મુટ આપી શકે છે અવવા ઈતરેછ બામનાર

લંડન કમીટી ફંડ

શી. ч. ૮ આત્રળના સરવાના 41 લંડન ક્રમીટીને નબેથી 3 જોનાર.

🗸 સરવાતા

d.

-0

6

16 0 6 06.00		
ollon' 3	સ્વકા તેમત	dissa
	2D. 9.	₹1. €
त्राव्यदेश्वन अध्य भ भे।		. 10
5.		. 11
ત્ _ર ું નર્મગથ	3 1	
તુલસીકૃત શામાયણ	3.0	1 .
મેલ્દ્રનવાસ કરમગ દ ગાંધ	a	
તું છયત ચરિ		
ગુજરાવીમાં	4 8	
શીમત લગવદ ચીતા	wite.	3
મળવાનું ઠેકામાં :		
ઈન્ટરનેશ નલ ે	પીંચીંગ ં	Ret.
ફીનીક્સ,		
ár.mai	-2248240	

BOOKS TO READ

Price, post free. within the Empire and Low They are Treated. By H. S. L. Pokak INDIAN OPINION Souvenir of the Hon. G. K. Gokhale's Tour in South Africa The Indians of South Africa : Helots The Light of Asia, by Sir Edwin Amok M. R. Gandhi, by J. J. Doke R. M. Gandhi, by P. I. Mehta M. K. Gandhi and the S. A. Indian Problem by P. J. Mehta 7 Mahomed The Great Arabian, by Meredith Townsend Guistan or Flower Garden, Sadi
The Ramayana and the Minisharata,
by R. C. Dutt
Scaume and Erlies by John Ruskin I IO 10 Phio this Last, Tales and Parables, by Tolstoy 61 War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Tolstoy each The Life of Mahomet, by Washington 1 10 Irving Duties of Man, by Mazzrali Time and Tide, by J. Ruskin English Traits and Representative t Io Men, by Emerson Society and Solitode and other 1 10 Essays, by Emerson Reflections on the breach Revolution, by Burke The Wisdom of the East Series The Confessions of Al Chereali The Heart of India 8 The Popular Mystics Bratima Enuwledge Cosh with Order INTERNATIONAL PRINTING PARSS.

JOHANNESBURG

Phoenix, Natal.

E. S. Coovadia, General Wholesule Merchant

c/o 22nd and Krause Street, Vrededorp, 'phone 1915 P. (). Box 2670

અ હીંદ્રી બાઈબ'લને દસ એટ તરીએ માકવી શકે [Frinted and Published by M. K. Guodhi છે. કીંમલ શી. પ ને ડપાલ ખરૂચ પેની 3. sternational Pounce Prem, Phones, Natal

No. 15-Vol XI.

SATURDAY, APRIL 18TH, 1913.

Espiritual of the G.P.O. as in Mempinger.

THE NEW IMMIGRATION BILL

April, 1913, contains a Government Notice, No. 553, giving the text of a Bill "to Consolidate and Amend the Laws in force in the various Provinces of the Union relating to Prohibited Immigrants, to provide for the Establishment of a Union Immigration Department, to regulate Immigration into the Union or any Province thereof, and to provide for the removal therefrom of undesirable persons." The principal provisions of the Bill, which is to be introduced by the Minister of Finance (General Smuts) are given below:—

1. (1) The Governor-General may establish, and, out of the moneys voted by Parliament for the purpose, maintain a department to be known as the Immigration Department, which shell be under the control of the

Manuter.

(e) The function of the department shall be the performance of all work, whether within or outside the Union, escensary for or incidental to the prevention of the entrance of prohibited immigrants into the Union or into any Province wherein their residence is, under this Act or any other law, unlawful, or necessary for or incidental to their removal from the Union or any such Province. The department shall further carry out any other powers and duties specially conferred or imposed upon it by this Act or by any other law.

2. (1) The Governor-General shall appoint so many boards as he may doem destrable for the summary determination of appeals by persons who, seeking to enter or being found within the Union or any Province have been detained, restricted, or arrested as prohibited immigrants. Each such board shall, subject to such directions as the Minister may lawfully issue under this Act, have jurisdiction in respect of such port or ports of entry and such areas in the Union as the Governor-General may determine. The Minister may issue to any board such directions and instructions as are not contrary to the provisions of this Act.

(a) Each board shall consist of three or more persons having magneterial, business, or administrative experience, and each member shall hold office for such period, not exceeding one year, as may be expressed in his appointment. Every such member shall be aligible for re-appointment. Remuneration at rates fixed by the Governor-General from time to time, shall be payable to such members of boards as are not officers of the public service.

(3) The chairman of a board shall be designated by the Governor-General and shall whenever possible be a magnetrate. In the absence of the chairman the members of the board shall choose one of its members.

to act as chairmen.

(4) A board shall, save as is otherwise specially provided in the next succeeding section in respect of questions of domicile, have exclusive jurisdiction at

the port or ports of solry and within the area assigned to it to hear and determine any appeal made by a person detained, restricted or arrested an a problemed tempigrant, and all other matters is relation to the carrying out of this Act which may be referred to the board by the Minister for its decision.

(5) Whenever leave to suter the Union or may

(5) Whenever leave to suter the Union or may particular Province in withheld by any immigration officer or police officer, or when any person is detained, restricted, or arrested as a prohibited immigrant, notice of that fact and the grounds of refusal, detention, restriction, or arrest shall be given by such officer in writing to the said purson and, if such person has been restricted on arrival by mit, also to the master of the ship on which he has arrived.

(6) Every such person may appeal to the board

having jurisdiction under this section.

(7) No appeal shall be heard by a board solute notice thereof in the prescribed form has been given to the immigration officer by or on bahalf of the person concerned within seventy-two hours after the retenal, detention, restriction, or arrest alorsmad, or, in case the appellant arrived by sea and the ship whereon he arrived is about to depart, unless such notice is given forthwith. In every case a deposit shall be made of an amount sufficient, in the opinion of the Minister, to cover the detention expenses of the said person, the costs of bringing him before a board and of returning him to the place at which he was restricted if he desire to appear personally, and if he arrived by sea, the cost of his veture passage by another ship to the place from which he cause.

(8) The hearing of an appeal by a board shall take place as soon as possible after notice thereof is lodged. The hearing shall be in the presence of the appellant if he deare to appear. The appellant shall have the right to be represented at the appeal by counsel, an attorney.

or an enrolled law agent.

(9) A board may, in manner prescribed by regulation, summon witnesses to give wridence or to produce documents and may, through the chairmen or other person for the time being lawfully acting as such, administer an nath to any witness. Any person who, when summoned to give evidence or to produce dom ments, larks, without reasonable excess, to comply with the terms of the summons or who, whether sus or not, refuses, while under examination, to asswer to the best of his knowledge or belief, all questions put to him by or with the concurrence of a board or who wilfully interrupts the proceedings thereof, shall be guilty of an offence and hable on conviction to a fine not exceeding five pounds or, in default of payment, to impresonment with or without hard labour for a period not exceeding one month. Provided that any witness shall have the same privileges in connect of answering any question or producing any document as he would

(47)

have if such question were asked of hise or such door-

ment was to be produced by him before a separate court.

(ro) If any such writings to whom an oath has been administrated as alternated, give take evidence apparely to the question under the consideration of a board, knowing such evidence to be false, by shall be printy of an effecte and hable on conviction to the penalties prescribed by lew for perjury.
(16) All evidence addresed before a board shall be

when down in writing. The datasens of a majority of a season open on appeal shall be final and conclusive, most that the Minister may, in special cases, very or modify may decision which would have the effect of coming the removed of the appellant from the Union or may Province.

(18) Save as in subsection (11) is arconted, if a board decade that an appellant is a prohibited immiappallant does not prosecute the appeal, such steps may forthwith be taken in respect of h m by an immigration officer as world have been taken if the appeal had not

been lodged.

8. No court of law in the Union shell, except upon a question of domicile in the Limon or in any Province are any jurnediction to review, quash, reverse, interdict or otherwise interiors with any proceeding, act, order, or warrant of the Ministor, a board, an immigration officer or a master, if such proceeding, act, order, or warrant purports to be had, done, or issued under this Act and relates to the detection, or to the sumoval from the Usion or any Province, of a person who is being dealt with as a prohibited unmarrant.

(t) Any such person as it described in any paregraph of this sub-section who enters or is found within the Union, or who, though lawfully resident in one Province, enters or is found in another Province in which he is not lawfully resident, shall be a prohibited immigreat in respect of the Union or of that other Province

(as the case may be), that is to say-

(a) any person or class of persons deemed by the Manuter on economic grounds or on eccount of standard or habits of life to be un-surted to the requirements of the Union or any perticular Province thereof,

(*) say person who is mable, by reason of deficient education, to read and write my European language to the satisfaction of an immigration officer, and for the purpose of this para-graph Viddish shall be regarded as an European

language,

(c) any person who is likely, if he notered the Union, to become a public charge, by reason of infirmity of mind or body, or because he is not in possession for his own use of sufficient means

to support himself and his dependants; .

(d) any purson who, from information received from any Government (whether British or For-eign) through official or diplomatic channels, is deemed by the Minuter to be an undescrable inhabitant of or visitor to the Union ,

(a) any prostitute, or any person male or female, who lives or has lived on or knowingly receives or has received any part of the eurnings of prostitution or who procures or has procured

women for insmoral purposes,

(/) any person who has been convicted in any country of any of the following offences (unless he has received a free pardon therefor), namely, sourder, rape, arson, their, receiving scolen goods knowing the same to have been stolen, feated, forgery or uttering lorged documents knowing the same to have been forged, counterfeiting com or attering com knowing the intent to commit an offence, burglary, robbery with violence, threats by letter or otherwise with intent to extort, or of any altempt to commit any such offence, and by reason of the carcumstances connected with the offence, is deemed

by the Misseur to be an undersuble substitute of or vestor to the Umon

(f) any idiot or equipping, or any person who is seene or mentally defiction, or any person who se deal and domb, or deal and blind, or domb and se deal and donto, or deal and blind, or donto and blind or otherwise physically afficied, unless to any such case he or a person accompanying heat or some other person give accuracy to the estated too of the Manister for his permanent support in the Union, or for his removal therefrom whenever required by the Minister;

(A) any purson who ujufficted with inprosy of with any inch infestious, coningious, or losthaness or other disease (other than tuberculoss), as is defined by seguindon, and any person who is affired with unberculous in an intectious form, unless he to se presession of a parent to cetar the Union, seemd upon conditions prescribed by regulation.

Subject to the provisions of section few and chron, an termigration officer shall couns a prohibited immigrant so entering or found within the Union or within any Province 10to which his entry, or in which his presence,

se colawial, to be removed therefrom

(s) A list of all persons who have been declared under this Act to be prolabiled immigrants in respect of the Umon or any Province, and who have been removed therefrom or whose entry into the Union or any Province has been remricted, shall be faid by the Missister upon the tables of both Houses of Parliament within tourteen days after the commencement of such assesses thereof. Such list shall be trained to respect of a period ending one soouth before the session commences, and shall contain the name, son, and nationality of each such person and the reason for his removal or restriction. (3) The Minister may from time to time by aution in

the Gestle declare that persons decribed to paragraph (a) of sub-section (x) of this section whos permitted ander this Act to enter or retern to the Union or any Province, shall enter or return at a part or ports specified in the notice and not at any other port, and there-upon it shall be unlawful for any sook person to enter

or return at any other port.

5. The following passons or clame of persons shalls not be prohibited immigrants for the purposes of this Act, namely-

(a) any member of His Majesty's Regular Naval

or Military Porces ;

(b) the officers and crew of a public shap of any (c) any person who is daily accredited to the Usion

by or under the authority of His Majesty or the government of any locaign state, or the wile, family, staff or servants of any such person,

- (d) any person who enters the Usson, under such conditions as may be prescribed from time to time in accordance with any law or mader any convention with the Government of a servicey or state adjacent to the Union and who is not such a person as is described in sub-section (1) (4), (d), (e), (f), (g) or (h) of the last preceding
- (r) any person born in any part of South Africa included in the Union;

(/) any person dessiried in any Province;

(( ) any person who is proved to the satisfaction of an immigration officer to be the wife, or the child under the age of sixtues years, of any person described in paragaph (/) of this section, pro-veded that the wale or the child (as the case may be) is not such a person as is described in sub-section (1) $(d)_i$ $(e)_i$ $(f)_i$ (f) or (k) of the last proceding section,

(A) persons of heropean descent who are agricultural or domestic servants, skilled artizans, mechanics, workmen, or miners, and who have entered the Union under conditions which the Governor-General has approved on being satisfied that there is not sufficient supply available within the Union of such persons at adequate

reges. Provided that every such person shall produce, al required, a certificate of the person authorized to say country to issue such certificates, to the affect that the intending resinguist has been engaged to serve ammediately on his arrival in the Umon, an employer of repute at adequate syste and for a period of time to be fixed in the and doubliness, not being less then one year Provided that nothing in this section continued shall

be construed as entiting a person to whom the pro-veners of sub-section (1) (a) of the last preceding section apply, to enter and reside to a Province in which he has not previously been lawfelly sundent a Provided further that if any parson having been absent for a parson of three years continuously from a Province in which he was previously invitally resident, or for a longer period than the duration of a permit issued under the authority of any law hereby repealed, claims to estar, enters or is found in that Provioca, he shall not be deemed to fall within the exemptions continued

From the Editor's Chair

THE NEW BILL

The long-promised immigration Bill has at last seen the light of day. We might say, at ooce, that it is disappointing it is worse, than its predecessor, and fauls in millerial respects to give effect to the provisional subtlement. Elsewhere will be found a detailed list suttlement. Elsewhere will be found a detailed list of the points in which it falls short of the settlement. It is a pity that this is so. The Government have so often declared their spiention of carrying out the terms of the settlement that the Bill will come as a rade shock to those who have at all cared to follow that seriement. The Bell confirms the suspicion that the Government only want to give us what they must that they wish ill even to those who have established rights in the Union, and that, by hook or by crook, they desire in compass our run. In carrying out this ruthless pulicy, they have goos as far as they dare, in their precuous BU. If it becomes law in its present sorts, it will whittle away some of our chemished and exacting rights and make our position, insecure as a stready is, doubly so. The Bill plays with words regarding the Free State difficulty and is quite on a per with the Immigration Act of the Transviol in anscrupulous subtlety. The Immigration Law of the Transvall, as we life possied out so often, has created a legal racial bar without any one, save those well worsed in the Transvala laws, knowing it. So, it seems to us, does this Bill creams a light rac at her without a superficial reader being able to detect it.

Unless the Government yield and amend the Bill materially, passive resistance must revive, and, with it, all the old miseries, sorrows and sufferings. Homes, just re-established, must be broken up. Those passive resisters who have resumed their ordinary vocation, must exchange them for that of becoming once more His Majorty & guests in his gools in South Africa. We do still hope that the Government will see their way to grant relial. But, if they do not, we must learn the lesson again of finding pleasure in pain.

... THE MARRIAGE IMBROGLIO X

The letter on the marriage question from the master of the Supreme Court, Natal Provincial Division, and Counsel a opinion obtained thereon, both of which will be found in another column, show clearly what an important sense taces the Indian community. The Master himself runkses the full significance of his attrude and, therefore, suggests to the European European European of the deceased that the Supreme Court should be moved so order to determine the position. This case shows, so a measure to worth it could not be shown

otherwise equally vividly, how absolutely successary in the for the fedure community to secure an associated of the law as to sup-christian fedure marriages.

Mr. Cachaha has received an apparently anothing. Mr. Cachelle has received in apparatry according reply from the Government on the mediations of the recently held Johannesburg mess meeting. The Government assure Mr. Cachelle and, through him, the community, that they do not intend to deturb the practice that has hitherto assisted, in epite of the Serie Jedgment. We accept the assurance but it is not worth much. In vital meters, assurances which are to conduct with an actual logal position can allow little retref. For the quantion is not, in the postent case, that of introducing a few ladies wives into the Umon per year, but at is one of determining the theoretical status of Ludian women. In plans language, the Searle judgment reduces their status from that of be-tog bonoured and honourable wives of their husbands to one of concubinage. In the eye of the law, now Mrs. Cachelia, Mrs. Maidon, Mrs. Came and Mrs. Gandhi are concubines, and their offspring not hon-oured and beloved some or daughters of their parents but illegarance children. What comfort can it be to these husbands that, though the law may consider their dear once as the lopers of society, the Government will condenceed not to do so? So much for the annuament of the metter, which, to us, is the reality. It often happens that what harts the nexturned also burts the matter. At any rate, such to the position in this marriage question. The Janubis case illustrates out point. The Government's condescession is of so avail to the poor widow. The Master of the Supreme Count has no discretion to do otherwise than carry out a law which he has to administer. So long as the Searle judgment stands, he must treat Janubia, not as the widow of her husband but as a kept woman, and as such described to remande of succession duty. With all the good will in the world, the Government can great no relief, for they cannot direct the Master as they can an ammigration others. Hence at to absolutely necessary to amend the law as requested by the great mosting of Johannesburg. The Government have a golden apportunity of granting the necessary relief. They can do so by slightly amending the Lumigration Bill they have just published, and it will be the heat aurenat of their mond will the best earnest of their good-will,

Immigration Bill (continued)

6. (1) If any person after having been restricted from entering, removed from, or ordered to leave the Union. or any Province in which he is a prohibited managrant, (whether before or after the commencement of this Act) is found within the Union or that Province, he shall be guilty of an ofence and hable on conviction-

(a) to impresonment with or without hard labour for a period not exceeding three months with-

out the option of a fine; and

( ) to be removed at any time from the Union or from such Province, us the case may be, by waz-rant issued under this Act.

(a) Every such sectance of impresonment shall terminute as soon as the prohibited immigrant is comoved from the Union or the said Province (as the case may

(3) Every officer in charge of a prison or gaol shall, if the warrant of removal be produced to him, deliver the prisoner named them in to any police officer or immigration officer, and the presoner shell be deemed to he in lawful custody as long as he is us the custody of any such police officer or imaggration officer or of any police officer or immigration officer for the time being in possession of the warment.

7 Any such person as is described in Chapter XXXIII of the Orange Free State Law Book shall notwithstanding that he is lawfully resident in a particwiar Province or that he has been permitted to enter the Umon, continue to be subject in ail respects to

the provisions of sections sever and eight of the said. Chapter XXXIII, and if he acts in contravention of those provisions, he may be dealt with under this Act as a prohibited immigrant in respect of the Orange Free State.

3. (a) No prehibited imagingant shall be entitled to chain a because to carry on any trade or calling in the Daice or (as the case may be) in any Province where is his residence is unlawful or to acquire therein any interest in land, whether leasehold or freehold, or in any other immovable property

(2) Any such licence (if obtained by a prohibited immigrant) or any contract, deed or other document by which any such interest is acquired in contravention of this section, shall, as from the date that the holder of the licence or interest is dealt with as a prohibited

immigrant under this Act, be pull and yord

9. (1) Every person who is suspicted on reasonable grounds of being a prombited immigrant may be arrest ed without warrant by an immigration officer or police officer, and shall be dealt with in accordance with this Act.

(2) Any magistrate may, if information on eath be laid before him that there is upon any premises a person reasonably suspected of being is probabled immigrant, issue a warrant empowering a police officer of or above the rank of sergeant to enter those premises and

search for such person and arrest him.

10. No prohibited immigrant shall be exempt from the provisions of this Act or be allowed to remain in the Union, or in any Province wherein his residence is unlawful, or be deemed to have acquired a domicile therein, by reason only that he had not been informed that he could not enter or remain in the Union or (as the case may be) in that Province, or that he had been allowed to enter or remain through oversight, misrepresentation, or owing to the fact having been undiscovered that he was such a prohibited immigrant.

14) (1) Every person arriving at any port or when ever otherwise 1 and within the 1 and 1 and 1 are 1 and 2 are 2 are 2 and 3 and 3 and 3 are 3 are 3 are 4 and 4 are 3 are 4 are 4

(a) to make and sign a declaration in the present ed form or such other declaration as the mm gration officer may deem necessary, and

- (h) to produce documentary or other evidence relative to his claim to enter or be in the Union or that Province; and
- (c) to submit to any examination or test to which he may be lawfully subjected under this Act; and
- (d) if he is suspected of being ailtoted with any disease or physical infirmity which under this Act would render him a prohibited immigrant, to submit to examination by a medical practitioner designated by the Minister.

Every declaration made by a person under this sub-section shall be exemp, from the stamp duty ordinarily imposed by law on affiliavits and solemn or attested declarations, anything to the contrary notwithstanding in any law in force in the Union

relating to stamp duty.

(2) The taim gration officer shall permit every person who he is satisfied is not, or who obviously is not, a prohibited imagnant, forthwith to land or remain in the Union or the said Province, as the case may be, but if any person fail to comply with the requirements of sub-section (1) or, having complied with such requirements fail to satisfy the ningrant. He shall be declared by the said officer to be a prohibited imaggrant either in respect of the Union or in respect of any Province, and shall not be permitted to land or to remain in the Union or such Province. It the case may be. The imaggration officer shall thereupon inform the said person that he may appeal

to no immigration board in accordance with the provisions of section two and in case of the unid person's arrival by a ship which is about to depart without calling at any other port of the Union, that such appeal must be noted forthwith, and that otherwise the appeal must be noted within accenty-two hours after the said person has been declared by the immigration officer to be a probabiled immigration

21 Any person (not being a person been in any part of South Africa which has been included within

the Union) waq-

(a) having been removed by any Government from the Union or any part of South Africa which has been included in the Union, or being the subject of an order award under any law to leave the Union or any part of South Africa which has been included in the Union, returns thereto without lawful authority or has failed to comply with the terms of any such order.

(b) having been refused permission to enter the Umon or any Province, whether before or after the commencement of the Act, has entered the Union or that Province or any other Province in respect of which he is a prohibited

immigrant,

may, it not already noder detention, he arrested without warrant and removed by warrant trom the Union or (as the case may be) from the Province, and, pending removal, may be detained in such custody as may be prescribed by regulation.

2.4 (2) The burden of proving that a person has not entered or remained in the Union or any Province in contravention of this Act shall be upon

such person.

(2) Any order, warrant, permit, certificate or other document which under this Act may be issued shall be good and effectual if signed by any officer in the public service authorised by, the Manner by notice in the Guestle to sign such an order, warrant, permit, certificate or other document, and whose so signed shall be evidence in all courts of law and for other purposes that it was issued in accordance with the provisions of this Act.:

'3) A cert feate under the hand of an immigration officer or of the chairman of an immigration board shall in any proceedings under this Act be from four evidence of the facts stated therein and it shall not be necessary to tender oral evidence of such facts, noless the court or board before which such proceedings are had, specially direct, in which case a postponement and be allowed to enable the officer or chairman.

whose presence is required to attend.

25. (1) Anything to the contrary notwithstanding in this Act contained, the Minister may in his discretion exempt any person from the provisions of section four or, subject to the provisions of section seem may authorize the issue of a temporary permit to any prohibited immigrant to enter and reside in the Union or any particular Province upon such conditions at to the period of residence or the calling or occupation which he may follow therein or otherwise, as may in the permit be specified.

(2) The Minis et may also in his discretion authorize the issue of a certificate of identity to any person who is lawful y rus dent in the Union or in any Province and who, desiring to proceed thereout with the intention of returning thereto, is for any season apprehensive that he will be unable to prove on his return

that he is not a probibited immigrant.

28. Anything to the contrary notwithstanding in Act No. 36 of 1908 of the Transval, a person who, has been exempted from the provisions of section four of this Act or, on the authority of a temporary person issued under sub-section (1) of section twenty-for of this Act, has been permitted to enter and reside in seypart of the Union, shall not be deemed to be subject to registration under the provisions of the said Act of the Transval

\$1. This Act may be cited for all purposes as the grants Restriction Act, 1915, and shall commence and come rate operation on the first day of July, 1913.

Its Effect X

The above Bill fails to carry out the provisional thousant buceous it taken away, contrary to the arttleout, usesting rights, s.e.,

(1) suction 3 taken away the Court's jurisdiction, thereto exercised an turns of exeting statutes now to

be repealed.

(2) Cheese (a) sub-section 2 of section 4 secus to take every rights noquired by educated indians who may been entered the Cape or Natal by pessing the

(3) Sub-section 3, section 4 restricts rights possessed by the Hetal and the Cape Indians to re-cent at any

(4) Sub-section (f) section 5 deprives Natal Indians, not strictly domiciled, but of song rendence therein of domecitary rights between postered. (This may turn number of Indiana now resident to Natal toto

prohibited turnigrates.)

(5) Provide section 5 very largely realishes the legal effect of Transvesi Registration curtificates. (These, in apite of trobie sugastration, in most cases, casse, or the Bill, to constitute, in Lord Melner's words, "an tadefeasible title to needeson in the Transvanl;" for three years' absunce from the Trasoveal would, under the Bell, destroy the title to residence created by the certificates.

(6) The same provise levalidates the Natal domictle

cortificates, after these years'-absence by the holders.

(7) The same previou zestricts the right of Cape or Transveni Indiane to enter Natal by passing the present adjuntation test of Natal, and of the Natal and the Transvani Indiana to oncer the Cape by passing its cetson had.

(8) The same proviso takes away the right of South Aircs-born Indians to enter the Caps under its courting

Further examined from the passive resistance standpoint only, the Bill is also delective in that (z) Sub-claims (a) sub-section z of section 4 seems to consemplate the probabilities of the entry into the Pres State of new immagrants who may pass the educalcon test.

(s) Even if it does not probibit such entry, the Bill seems to require a declaration from an educated immigrant which would not be required from any other

(5) Sub-clause (g) of section 5 does not recognise the right of the wives and minor children of new (mm) grants to enter the Umon texts their husbands.

(a) And she Bill does not correct the delect, discovered by the Searle judgment, in the existing South African laws as to Indian marriages and minor children bors of such marriages

The New Bill and the Old

These are many points of difference and of similarity between the above Bill and the abortive draft of 1922. The structure of the new Bill is very dissemilar to that of the 1912 measure. Section 1 corresponds with subsections 1 and a of section 3 of the 1912 Bill, but sub-section 3 of section 3 is elaborated and extended, . both as to scope and methods of administration, in the twelve sub-sections of section a of the new Bill, providing the machinery for appeals to Immigration Boards, which are to have, subject to instructions to "be given them by the Minuter pursuant to the general terms of the Bill, final jurisdiction except on questions of douncile, and section g, excluding the jurisdiction

of the courts of law, except in matters of domicale, is

Section 4 corresponds generally with section 4 of the Tore Bill, but it also includes the Provincial restrictions of section 7 of the old Bill. There are, however, two provisions which radically distinguish it from that measure. First, there is the clause providing for exclusion, at the will of the Manator, upon economic grounds, and secondly, the education test is to be that of the existing Provincial statutes. Sub-section

s and 3 are new.

Section 5 of the two Bills correspond, except that sub-section (f) confines the exemption to persons domicifed in any Province, pursons otherwise readent not being protected. No provision in made for the recognition of non-Christian Indian marriages or for the protection of the children of these marriages. South Africa-born Indiane, who have to-day the right to precede to the Cape Province unmolested, are deprived of that right by the first provise of this section, whilst the second provide enables the authorities to prevent the return to South Africa of any Indian who has seen absent from the country for more than three years. This provide is new. Sections 6 of each Bill, though differing considerably in language, have substantially the same effect in each. Section 7 corresponde substantially with enh-section a of section #8 of the rors Bill. Sections, 8, 9, and ro of each substantially correspond. Chapter III of the new Bill corresponds in the main with Chapter II of the role measure, and deals with the special powers for preventing the entry of and dealing with prohibited immigrants at the ports of entry. Section 19 appears to be intended to cover the provisions of sections 18 and 19 of the old Bill, but the new Bill provides that any person found within the Union is liable to an inquistion by the immeration officer, and may be, unless he mitseless the immigration officer that he is not a probibited immigrant, he dealt with an such, subject to has right of appeal to a Board. Sub-section a provides a new procedure not contemplated, in the obsolute measure. Section 20 of each Bill is the same. Sections at and 22 of the new Bill, whilst including the same general provisions as those of the corresponding sections of the 1912 Bill, exempt from their operation persons born ta South Africa. Sub-sections 1 and 2 of section #5 of the new Bill correspond with the similar sub-sections of the old measure. Sub-section 3 is new. Section r4 is the same. The first part of sub-section 2 of section as, giving the Minister the power to exempt any person from the provisions of section 4, is new. Sub-section a speaks of a "certificate of identity," and not of a "permit," as does the corresponding subsection of the 1912 Bill, and the period of its validity is not limited. But this advantage is nullified by the second provise of section 5. Section 16 corresponds, generally, with section 16 of the old Bill, and provides for the issue of regulations by the Governor-General. Section a7, providing for penalties, is the same. Section all corresponds generally with sub-section t of section all of the old measure, save that any Asiatic not exempted from the provisions of section 4, all of whose tests he may have passed, is required to register under Act 36 of 1908. Section ag corresponds with section r of the 1914 Bill, and sets forth the measures to be repeated. Section 30 is generally identical with section a of the old measure. Section 31 brings the Bill, if enected, into force on July 1st next.

The Natal Advertiser reports that a special train was requiritioned in the middle of Monday night by Mr. J. F. Finney, of Hill Crest, to bring to Durban two natives who had been injured in a trolly accident. The galloping ambulance met the train and conveyed the men to the Addregton Hospital. Such consideration being so rare, where coloured servants are concerned, we cannot refrain from mentioning the matter and congraturating Mr Yr nep on his buckenity

The Janubie Case

We have already reterred, in a previous seens, to this case. We are now in a position to print most important documents in connection with the matter. The Master of the Supreme Court wrote to Mr. Jackson, the Executor of Janubie's late husband, telling him he could not recognise the marriage without proof, for consons given in the letter the this letter, the parties obtained counsel's opinion. Both these we print below.

The Master's Letter

"With reference to the recent interview with you, in view of Law No 19 of 1881, I am not prepared to accept the affidavit of Hoosen Mahomed, which is countersigned by Ismail Bayet and was lodged by you on the 3rd November last, as sufficient proof of the deceased's marriage, and must look to you, as Executor, to establish the fact of his having been legally married. Otherwise the wife and children referred to in his will cannot be recognised as such for the purpose of assessment of succession duty.

"It would appear to be advisable for you to obtain legal assistance, and, as the question at issue is of vast importance to the Indian community, you may consider it expedient to bring the present case to the notice of the latter's representatives for joint action

of mecessary."

Counsel's Opinion

"Konmoois, No γ.860, a Free Indian immigrant, died at Pietermantzburg on the 22nd October, 1921. By his will, dated 19th October, 1911, he devised a portion of his Estate to " my wife Janubia " for life.

"The Testator and Janubie had lived together as husband and wife for some years prior to his death, and it is said that they had gone through a ceremony of marriage in accordance with the rites of the Mahomedas religion and that the coremony was performed by a duly recognised religious Officer of that body.

"The Master of the Suprems Court, for the purpose of Succession Duty, requires to be natisfied that the

marriage was a valid marriage.

"I am asked to advice: (1) whether the Master of the Supreme Court is estilled to call for proof of the marriage; and (a) whether the marriage was, in point of

fact, valid in law

"s. It has been cettled that, where parties are living together under circumstances which indicate the married state, it is frome facie proof that they were duly married. In the circumstances, I am of opinion that where, as here, the parties had lived together for years as man and wife, and the will describes Januble as the Testator's wife, the onus is thrown upon the Crown to establish that the parties were not in point of fact legally married and there is, therefore, no obligation upon the Executor to do more than supply the jerma forst evidence of the marriage.

" 2. Passing, however, to the second and more important question, I am of opinion that the union which existed between Kormoola and Janubie did not constitute a valid marriage according to the law

of this Province.

"The marriage was never regustered under Chapter 21 of the Indian Immigration Law of 1891. It did not take place under a Licence or after the publication of banns, and there is no evidence that it was solompixed by a person authorised under Law 19 of 1881 to solemnize marriages between persons professing the Mahomedan inth

"The question has been determined by the decisions in the cases of Brenn v. Brenn's Executors 3 Sourie, 313; Nate v. Malgass, 3 Juts 105; Malgas v. Gakeen 5 E.D.C., 225; and Ngeobela v. Schole

to C.S.C., 346,

"This view of the case need not cause great anxiety to the Mahomeden community. It is quite competent for a Mahomedan to contract a valid marnage in Matal if he compiles with the provisions

of the Marriage Ordinance as amended by the Law-No. 10 of 1881, but no bigamous marriage would be recognized, and my Mahomedan who, having onetracted a valid marriage with one woman, afterwards married another momen (as distinguished from eserely living with her, either as a wile of as a concubine, according to the teaching of the Koras) would be liable to prosecution for bigamy."

Johannesburg Mass Mooting

The following is a brief summary of some of the other spectics delivered at the speating of the British

Indian Association, reported last week.

Mr. C. K. Thambs Nardon, in supporting the passive resistance resolution, and that he could not understand why the Government still wished to obslings the community by inseking its religion, its honour and its womanhood. They (the Indiana) owed a duty to India before everything else and that was to heap her name untarnished. Speaking for bimself, he could never submit to the law as interpreted by Justice Searle, and he hoped that his follow passive resisters would do likewise.

Mr P K. Naidoo said that he was prepared to suffer any hardehip, even pass a life time in good, for the sake of his seligion and his country. He sould not accept the decision about Indian marriages. was not annous for a revival of passive sunstance, but if it came to them unsought, he had no doubt that

the community would be found ready.

Mr. Kallenbach considered it a privilege to be predent at that meeting. He thought that their two-lutions were timely and moderate. When he are heard about the decision, he could hardly makes it. He knew what answer his people would setuen to any suggestion that their marriages, performed according to their religious rites, were invalid. He would watch to see what answer the Indiane would setters. He would watch, also, what India said and did to the matter. He had no doubt that they would have the eyespathy of the whole of the Empire to which they (the Indians) belonged. He was corry that he could only encourage them by words and that he could not share their sufferings, if such was to be their lot. He hoped, however, that the Government, by conceding their just demands, would avest a cross, but, if unfortunately, passive resistance was revived, he wished to assure them that Toletoy Farm was always at their desposal.

In the House of Assembly last Thursday afternoon: the Minister of the Interior gave notice that on Monday he would move for leave to introduce the Immigrants Restriction Bill.

The Menury prints an exhaustive report of an inter view with Mr. Polak on the Immigration Bitl, and writes strongly on the subject in its addorial columns. We hope to print these in our next issue.

Mr. Cachalia has received a letter in reply to the resolutions passed at the recently-held mass meeting at Johannesburg on the marriage question. The letter states that the Government is at a loss to understand why the Cape decision has called forth such resolutions. The community must know the legal position and the attitude of the Immigration Department in such cases has been made perfectly clear on numerous occasions notwithstanding the legal position. The Government nover has intended, nor does it now intend, to apply the law is reliy. Officers have discretion to admit any wife married according to Mahemades or other tanets il clear proof to given that she is the wile and no other in Atrica. Imm gration Officers have been in-termed that the judgment should in no very interiors with the practice hitherso followed.

धित्यम् भौपित्यन्.

Heds \$2 8.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૨ મી એપ્રીલ, ૧૯૧૩.

M. F. S.M.

અધિપતિની નોંધ

તવું બીલ જેના વાજાં વાગતાં હતાં તે બહાર પડ્યું છે. તેમાં શી શી હરકતા છે તે અમે ખાસ કેમમાં આપી છે તે વાંચ નાર જોઈ કેશે. એ બીલ સત્યા

अहता अंत न्या बावतुं. सलाअहीक्योक्षे ते। कात्रवृंक મડરી. આ ભાગત સરકારની સાથે તાર વહેવાર ચાલી સ્ત્ર્યા છે. પરિશામ શું ખાવે છે તે જોવું રહ્યું. ખીલમાં भ्या भागेसा सुधारा बैवानी बाडीक भारत छे. आ शीस Guz41 ६रेड विकारवान हींटीने इकारे। च्यास आववा को म. मे जीसपी देश नातास ने अंसवास अधिने धाडे। सक्तर पहेंथि छे. नातासना रहेवाना द। व्येष्ठ स्लभ्यी भुभरी वेपाने। अपल भरकारे क्ष्में छे. हांसवासनां रक्ष्म हर के क्षायन कामरत कुछ आपनाश अखाप ते को तेने। पक्षी अन्य साथ नेरक्षाकर रहे ते। सीयरा समान गर्छ पडे. भा ते। भात्र भेड़ नभुते। छे. भेवी भीक इसके। पश्ची छे તેમાં ક્ષેરીએ બધરાંએલી તે છેક્શુંની હલાકો, પછી આપણને પાયમાલ કરવાના **હચિયારમાં શું ભા**યો રહ્યું ! अंकि नहीं स्थामक हुने जनती ते कारे जनती. पश् સત્યામહીઓની ઉપર ડુઃખ પણ ભારેજ પડવાનાં છે: અમે મુખ્યાએ છીએ કે સત્યામકીઓને દિમત રહેા, બીજા ફીંદી तेमा डामस बाकी अने के रामस नक बाम ते मानाथी भीक के बढ़ थाय ते हरें। को ज्याम नहीं थाय ते। हिंच आसीमना दिशिय के नाम क्दार्य के ते पथक्मां ગમાવશે.

भा हैस इपर अने अवाह रीक्ष करी अथा छिले. जा द्दते अभारी मध्ये वधारे अभस ના કાત્રભીયા આવ્યા છે તે અને ભવ**ખી**ના કેસ **ઉમે**જમાં અપીએ છીએ. સમગામાં એક પ્રાંતિક સુપ્રીય કારડના માસ્ટરના છે જેમાં તે જ્યારે છે કે માં. દરમાણલ ભાષાત વિગેરે મહસ્યાની આપીડેવીડ નોકા બાબત છે છતાં તે પુરાવા તે કબુલ નથી राणी काला. मे सारी अपहेंसर छे मेम क्रुटीमें शामेन बरवं कोइको ते तेम न भाष ते। ओशतना दिश्साना के eat जाद भवा कोडके ते नहीं भाग. वणी भारटरे इस्टीने समाद आपी है है तेले वहाबनी अभिप्राय सेवा है भेड़े देख આપ્યી હીંદી કામને કામના છે. આ ઉપરથી આ કેસ ભાગત વાધનો મત કેવામાં ભાગ્યા છે. ગા. ટેયમ વકાસ મત આપ્યા 🗟 🦫 બાઇ જાતુબીની સાદી એ કાયદેસર નહીં क्याम. बादी ते। १९९९८१ हरावी देश तील शार्रेक्षर अध्याय अध्या ता ते साठी भारती सकदण अभावे हेावी

એકએ. મી. ટેયમ મન ભાષે છે કે આ અભિપ્રાનથી મુસલમાનાએ મબરાવું નહીં કેમક તેઓ પેકતાની માદી રજીરટર કરાવી શકે છે! આવા મતથી અમને સ્માશ્વરય થતું નથી. પણ તેના બરાબર અરથ સમજવા જરૂરતું છે. केकी भा देस नहीं समये तेल नहीं मुसराय, समकनार તા એક પડીભર મુંગા નહીં એસી શકે. મી, ટેશમ એમ कामाने छे हे केक्वांके जराजर साही हरी छे, केक्वांने છોકરાં થયાં છે તેઓએ હવે ક્યુલ કરવું કે તેઓની એક્સ ते आज क्षत्री ओरत न इती ने इवे रशस्टर इरावी तेमने કાયદેશર એક્સ અનાવરી. અમને ઉમેદ છે કે આવું કાઇ પણ હોંદી ક્ષ્યુલ નહીં કરે. જે સાદી એક વખત થઇ છે ते हरी अर्ध क्रोभ डेम इद्देवारी ! युगी भी. देशम कथावे छ है कीने ने अध्यी दशे तो ते। अपदेखर शुन्देशार अन्याशे. આ વાત પણ હકીકતમાં ખરી છે પણ આપણાથી સહત ન થઈ શકે એવી છે. અમે એટલી ચેતવણી આપીએ છીએ કે આ કેસતું પરિણામ એવું ગંભીર છે કે સરકાર પાર્લ મેલવા ઇચ્છે તાપણ કારટમાં આપણાં ઉપકરાં વારસ નહીં ત્રણાય. કંઈ કારડને સરકાર ક્ષકમ કરનારી નથી. અ વાત કાયદાના અમદાની નધી, તેના અરથની છે. અરથ કરવા તે કારડના હાથમાં છે. અમલદારાને હુકમ કરી આપણને શાંત પાડવા ખાતર આપણી એરતોને દાખલ કરવા નું સરકાર કરી શકે છે. પણ આપણા છેકરાને વાસ્થ મલુવાની મુખલારી કારટના હાથમાં છે. અને આપણી શાદી भिरक्षेत्रवेश्वर अञ्चाम ते। हेरिट आपसूरी हाह नहींक आपी શકે. આતા કડમાં તા કાયદા બદલાય તાજ આવે.

અમારે કાતે વાત આવી છે કે જસકીસ સરલતો કરાવ હીંદુ તે કે પારસીને લાગુ પક્તો તથી. હીંદુઓને સાર્ચ આ વાત તદન પાયા વિનાની છે. એ કરાવતો ચોખા અરથ એ છે કે

જે સાદી આં મુલકના કાયદા મુજબ ન થઇ હોય તે લાદો તે ખરી સાદી નજ ગયુંય. આ દરાવમાં એક એ એારત એવા સવાલ રહયોજ નહીં. આ વાત પુખ યાદ રાખવાની છે. અમે તો ત્યાં મુધી સલલ આપીએ છીએ કે નમાં મુધી આ નકરારના કડમા નથી આવ્યા તે જે હીંદુ, જે મુસલમાન, જે પારસી પાતાનાં બદરાંને સત્યામહમાં એડવા ન મામતા હોય તેએ તેમને નહીં બાલાવવાં. અમને તા આધારમ અને દિલમીરી તો એ થાય છે કે હતા મુધી આપા દરિશ્ય આદીકાના હીંદી ઉપલા કરાવથી સળત્રી ઉક્ષ્યા નથી. આપણે શહુરજ કેમ અણે બધું ગયું ક્ષેય નહીં! આપણી એારતાને અહીંના કાયદા રાખેલી અહીંને અફીના કાયદા રાખેલી અહીંને અફીનો ઓરોના

જવાબ

જોહાન્સ્ખરમમાં થીડીસ ઈડીઅન એસોસીએશનની મીટીસ તરકથી સાદી બાબતમાં જે કરાવ **એસેક્સીએશનને** સરકારને કેપટાઉન માક્સવામાં આવ્યા હતા તેના જવાબ મી: કા છલીઆને મળી ચુક્યા છે.

યુલકો પ્રધાન લખે *છે* કે જબ્દીસ સરલના દ્વાવથી કામની લામધી એટલી બધી કેમ ઉસ્કેશક એ તે સમજ સકતા નથી. કાપદાની શું સ્થિતિ છે અને સાદીઓ ભાગત સરકારના શું भत छे तेथी है।भ भीन चाहेक नथी, सन्धारना अलिप्राय ધળી લખત ભતાવવામાં આવ્યો છે કે કાયદે સર સ્થિતિ પ્રમે તેવી દ્વાય તે પણ સરકાર કાયદા જાલમાત રીતે અમલમા મુક્લા મામતી તથી. મુસલમાની કે ખીજા ધરમ પ્રમાણે મરણેલી આ દેવ, સાદોના યુરાવેદ બરાબર હેાય, અને તે સ્ત્રી સિવાય બીજી સ્ત્રી તે માબુસને આક્રીકાની અંદર નથી એમ બતાવાય તે! તેવી સ્ત્રીને ઉતસ્વા દેવામાં આવે છે. અમ લદારાને ખબર આપવામાં આવી છે કે જસ્ટીસ સરલના દરા વ છતાં જે રસમ હાલ સુધી ચાલી આવેલી છે તેમાં ફેરફાર નહીં કરવા. અનુ જવાબ બતાવે છે કે રૂટરના નાર ઉપરથી એસોસીએસનની મીટીંગના કરાવાની અસર વિષે જે અનુમાન અમે કાર્યું હતું તે ખરેશ્યર હતું. સત્યાપ્રહના કરાવથી સર કાર ચાંકી ગામ છે તેમાં કાંઇ શક નથી. નાર ઉપગથી મા લુમ પડે છે કે હાલ તુરતમાં તે! એારતાની ઉપર વધારે દલાશ નથીં કરે, પણ એ કાંઈ આપણને શાંત કરવાને સાર બસ નથી. જરડીસ સરલના કરાવ રૂપી તલવાર જ્યાં સુધી આપણા માયા ઉપર લટકલી રહેશે ત્યાં સુધી આપણાથી જેપીતે બેસી શકાય નહીં. અમર સરકારના ઈ રાદા ચાલતા આવેલા રીવાજમાં કા⊌ પછ્ય ફેરફાર કરવાના નહીં હતો ત્યારે સરકારે શા સાર જરીસ સરહળી પાસેથી ચાખવડી ચુકાદે માગ્યા ! શા સાર્ ભાષ્ક મરીયમને અટકાવી ! સરકાર બનાવે છે તે પ્રમાણે પણ ળાઈ મરી**અમની સાેખ એ તાે દ્રીંદ્**રતાનમાં છે. તેના ધણી તે બીજી એારત છે કે નહીં તે ભાગે જાણતા નથી, પણ સરકારને જવાબ આપવાને સાર તેર એટલું બસ છે કે જો બીજી એરિત હાેય તાે તે દીંદુસ્તાનમાં છે. એટ<u>લે</u> તારમાં જે દિલાસા આપણને આપ્યોછે તે દિલાસા સરકારને પાછળથી સુંમંક્ષા છે. વળી જાનુબીના કેસ આ સંબંધ વિચારીએ તા આપણે જેબાગું કે તે કેસમાં સરકાર વચમાં નહીં પડી **को को लानुर्धानी आही अबहेसर न अधाय ते। तेना द** રદ શાય છે અને જ્યાં સુધી કાયદામાં ફેરફાર નથી થયા તાં સુધી ભાષણને છુટકારા ભાષવા સારૂ સરકારની કે ફાઇની પણ સત્તા નથી. તે તે! માત્ર પારલામેંટજ ખાપી શકે. પારલામેંટ પાસેથી અપાવવા એ સરકારનું કામ છે. અને તે હાલ તે: પારલામેંટની બેઠક ચાલુ છે, કમિત્રેશન ખીલ દ્વે તેની ભાગળ રજા થયું છે એટલે જો સરકારની દાનન ખરી દ્રાય તા આપણને દાદ આપવાની આ સાનેરી તક છે. અને જો આપથી દાનત ખરી હશે, જો એસોસીએશનની દાનત भरी हुशे ते। सरकारती हानन कड़र भरी पंग आपशी દાનત ખરી દ્રશે તા આપણે જગા જેવા મીટીંગ ભરીને એસાસીએશનના દરાવને જાર આપયું અને એમામાએશનના दानत भरी इसे तेम तेने लेर भने या न भने तेग्यल केंड તસ ભર દારી નહીં.

એસ્ટ્રેકાસ્ટના કેસમાં અમે ગયે અઠવા**ડીએ ઇંગ્રેજી વિશામમા** ગારાઓના વધાની પુરી હકિસ્ત

એસ્ટકારઢના કેસ અપી ને લાઇસેનર્સાંગ અમલદારે લાઇસેન્સ દ્રાંસફર કર્યોનાં કારણા

<u>બતાવ્યાં હતાં તે પણ આપ્યાં. આ બન્ને જેવાથી પાલમં</u> પડે છે કે લાઇસેન્સીંગ ભારડે જે ન્યુલમ મુન્નપી છે તે કંઈ જેવા તેવા નથી. ગારાઓની લ્લીલમાં દમ નથી, તેઓ કહે છે કે એ હોંદી દુકાન તેઓના લતામાં ઉપડે તા તે પહેલા દાખલા બનશે, **પણે ખરચે તેઓએ આજ લગી હીંદી** ને આવવા દીધા નથી ને જો ઢોંદી દુકાનદાર આવે તા ત્રારીઓ વધારે થાય. હીંદી દક્ષન ઉપડવાથી બદમાસા તે લનામાં ભરાય. કેમ જાણે હીંદી **વે**પારી પાતાના **વેપાર છે**હી ને બદમાશાને એક્ટા કરવામાં રાહાતા ક્રાયના ! તેઓના છેલ્લી દલીલ તેં હસવા લાયક છે. તે એ કે જે ગારાએ હાલ મી. ખુમીસા કુલ્પાફીમને પોતાની **જમીન ભાડે આપી** છે તેણે તેવીજ સાત્રે વાંધા ઉઠાવ્યા હતા. ગારાએાની દલીસ જેટલી પાયા વિનાની છે તેટલી વજનદાર લાઇસેન્સીંગ અમલદારની છે. એમ ચેરખું જોવ**⊯ાં આવે છે** કે તેના**ચી** ત ચાલ્યું ત્યારેજ તેએ લાઇસેન્સ દ્રાંસફર કરવાની પરવાનગી મી. ખમીસાતે આપી. તે કહે છે કે **બે જગાએ ડ્રાંસક્**ર કરવાની અરજી ગી. ખમીસાએ કરેલી હતી તે તેએ સ્દ કરેલી. આ મી. ખમીસાએ સહન કર્યું. હવે જેની જમીતમાં તે છે તે**એ તેને નાેટીસ આપી છે. જો ડ્રાંસફર** ન મળે તેર મી. ખરીસાને માટું તુકસાન થાય, તે સુના વેપારી છે, તેની સામે કંઇ હક્કિલ રજી નથી થઇ, જેમ 'કેટલાક ગેરરા તેમની સામે થયા છે <mark>તેમ ધણાએ તેની તર</mark> ફેલ્કમાં પણ સહી કરી છે. જે ગારા સામે થયા તેમાંના કેટલાક તે**ા પુરાવે**! આપવાને હાજર પણ ન થયા. ને જેએ! દાજર થયા તે કંઇ સાખીત ન કરી શક્યા. **આવી સ્થિતિ** માં જો લાદસેનસીંગ અમલદાર લાઇસેન્સ—નવી નહીં—પશ જુની એક જગ્યાએ**થી** બીજી જગ્યાએ ફેરવી ન **ગાપે** તો તે કેવા અમલદાર મુખ્ય ? તેમ છતાં તેની ઉપર જે બારડ છે તેએ વાંધા કહાડનારા ગારાતું સાંભળીને અપાએથી સાઈ સેન્સ છીતવી લીધી છે. આ અન્યાયની સીમા ભાવી. **હવે** મી, ખમીસા ઇ**થાહીમ શું કરે છે તે જોવાનું છે. તેમને** મ્યાખી હોંદી કામે મદદ કરવી ઘટે છે. **જહેર મીટીંગો લ**હી સરકાર પાસે કૃરિયાદ જવી જોઇએ તે જે ક્રાયદા નીચે માલા અત્યાય થઈ શકે છે તે કાયદાને ફેરવવાના **ગાંપતા ઇવાન્તે** ક્ષેવાવા જોઇએ

દાકતર વાલેસ એ બહુ *નામાં*ક્રીત **અને શુલ્લો અરથ** શાસ્ત્રી છે. તેણે 'ડેલીન્યુઝ' છાપાના અધિપતિની સાથે વાતચિત કરતાં એવા વિચાર જગાવ્યા 🚡 🖦 જમાનાની મદાન શોધા થવાથી કંઇ માણસ જાતના સુખર્મા કે તેની નીતિમાં સુધારા થયા નથી. ડારવીન **અને ન્યુટન વગેરે** મહાન શાધંકા થઇ તથા પણ તેઓની શાધાથી આપણે એક પગલું પણ આગળ નથી ગયા. ત્રણ હન્તર વરસ પહેલાં ઇજી તતા પારામીક બાંધનારા કરી ગયા તે કરી શકતા તેના કરતાં અજે યુરાપત્રોના કોઇજ વધારે નધી કરી શકતાં એવા वे।वेस साहेगता भास मत

ઇત્રીગ્રેશન ખીલના નવા ખરડા

આ બીલ તા. ક છ એપ્રીશે બહારે પડ્યું. મધે વરસે જે બીલ બહાર પડ્યું હતું તેમાં તે નવા બીલમાં કેટલાક ફેરફાર છે. તેની એક દેર અલર એવી છે કે તે આગલા બીલ કરતાં ખરાબ છે.

નવા બીલથી કમોત્રેશન અમલકારના કરાવા સામેની બધી અપીલ આ બીલ નીચે નીમાએલા બારડની પાસે કરવાની ત્રેક્સણો છે. ભૂના રહીશના હક કિવાયના બીલ્લ બધા સ વાઢાના છેવટના ચુકાદા આ બારડા આપી શકે છે ને તે ચુકા હતી બાબતમાં સુપ્રીય કારડ બીલકુલ વચ્ચે પડી શકતી નથી. બારડના મેમ્બરા ત્રણ અથવા વધારે હાઇ શકે ને બારડને કાયદાની રૂચે મીતીસ્ટર જે હુકમ કરે તે પરમાણે તેણે ચાલ વું તેને મેર.

ં **આર્થીક કારણેથી. અથવા તે**! જે માયુસની રહેણી આ **યુલકને કચતી ત હેમ** એવા કારણથી મીનીસ્ટર યુનીઅનમાં અથવા તે! યુનીઅનના કાઇ પણ પ્રાંતમાં દાખલ થવા ઇચ્છ નાર માસસને અટકાવી શકે.

ં ઇમ્ફિલેશન અમલદારને સંતાય થાય એવી રિતે જે માલુસ યુરાપની કાઇ પણ ભાષામાં કેળવણીની ખામોને લીધે લખી વાંચી ન શકે તેવા દાખલ થવા ઇમ્છનાર માલુસને કાયદા ખટ કાવી શકે.. આ કલ્મમાં જણાવેલી યુરાપીઅન ભાષામાં યો ડીશ ભાષાના સમાવેશ થાય છે.

ં જે જે માજુસાતે અટકાવવામાં આવે તેવાઓની નાંધ દરેક પાલાંમેન્ટની એકકમાં પંદર દિવસની અંદર ધીનીસ્ટરે રજી કરવી.

જે પ્રાહ્મુસોને દાખલ થવાની પરવાનની મીનીસ્ટર આપે તેને દાખલ થવાનું ને પાછા જવાનું લંદર મીનીસ્ટર મુકરર . કરી શકે : અને મુક્રર થએલ લંદર શિવાય બીજા લંદરેથી તે મામસ દાખલ ન થઇ શકે.

ં જેમાં દક્ષિણ અપ્રદેશમાં જન્મ્યા ક્રેપ તેને તેમાં રહેવાની અને તે તે પ્રાંતમાં આવવા જવાની અટકાયત નથી.

ું એ એએ પ્રાંતમાં ડામીસાઇલ થયા હોય તેતે પ્રાંતમાં તેને રહેવાની અટકાયત કેળવણી ન હાય તે! પણ નથી.

પ્રાથમિક થયેલાનાં બઈ રાં તે સા**ળ** વરસની અંદરનાં તેનાં છાકરાતે તે તે પ્રાંતમાં કાખલ થવાની છુટ છે.

જે હોંદાને એક પ્રાંતમાં રહેવાના હક છે તેને ખીજ પ્રાંતમાં જ્યાની શહે મળી શકવાની નથી.

જે હોંદી કેળવાએલા તરીકે દાખલ થશે તેને પણ એારેંજ દી સ્ટેટના કાયદા લાસ પડશે.

વગર વાર ટે હરકાઇ પણ હીંદી જેની ઉપર શક આવે તેને - ઈ **મોરો**શન અમલદાર પકડી શકે છે. અટકાયેલ થયેલા હીંદી થી દક્ષિણ આદરિકામાં જમીતની માલીકી નહીં બાગવી શક્ય અને વેપાર પણ નહીં થઈ શકે.

એ હોંદી. પાતાના હક જળવવાને વારતે ડાંગાસાઈલ સર્ટી શોક્રેટ માત્રે તેને તેવું સર્ટીપ્રીકેટ આપવાની મીનીસ્ટરને સત્તા છે, પણ તે આપવા મીનીસ્ટર બંધાયેલ નથી.

જે હીંદી લાગઢ ત્રણ વસ્સ સુધી દક્ષિણ આદિકાની અથવા તા પાતાના પ્રાંતની અહાર રહેશે તેના દક્ષિણ આદિકામાં અથવા તા તેના કાઇ પણ પ્રાંતમાં રહેવાના હક રદ થયા પ્રાથાત

ભા બીસથી નાતાલ, **ક**ાંસવાલ અતે કેમના ક્યોગ્રેશન

કાયદા રદ થાય છે, અને સાેળ વરસની અંદરના છાકરાના હદાને કાયમ રાખીને ૧૯૦૭ નાે નંબર ભેતા કાયદા પણ રદ થાય છે.

जीवनी अधार

આ ભીવની અસર એ છે કે નીચે જ્યાવેલી હઇકત મુજબ સરકારની સાથે થયેલી સમાધાનીના -લંગ થાય છે: તેમાંની એક કસમ એવી છે કે હાલ લક્ષ્યાતી બાગવનારા હકાને તુકસાન નહીં પહેંચવું એઈએ, તેમ છતાં નીચેના હકાને ધકા પહેંચે છે:

- (૧) હાલ થણી બાળતમાં ચાલુ ઈ ગેરે શ્રેશન કાયદાની રૂપે સુત્રીમ કેરટમાં દાદ મેળવવાના હક છે તે હક હવે માત્ર ડાંગીસાઇલના સંબંધમાં રહે છે. જેમક સ્થાજ દિવસ સુધી ઉટરડીક્ટ મેળવી કાંઈક દાદ આપણે લઈ શક્યા છે તે હવે નહીં મળે.
- (ર) કેળવરણી પામેલા હીંદી જે ઈંગ્રેજી વગેરે ભાષામાં ગારજી લખીને કાખલ થયા છે તેઓને જો તે હાલ પોતાના પ્રાંતની વહાર હોય તે! જુની પરીક્ષાને આધારે પાછા કરવા ના હક રહયા છે કે નહીં તે હોકા ભરેલું છે.
- (૩) નાતાલ અને કેમના હીંદી માતમાતાના પ્રાંતના ગમે તે બંદરમાં ઉતરી શક્યા છે તે હવે પછી મીનીસ્ટરે નીમેલ એક્જ બંદરે ઉતરી શકે એવી ગાઠવસ્તુ જોવામાં આવે છે.
- (૪) ડામીસાઈલ (જાયુક રહેકાલુ) તે અરથ અહીંતી કારટાએ બહુ સખત કર્યો છે. કેપમાં ડામીસાઇલ થયેલાજ હીંદી જઇ શકે છે તેથી ત્યાંના લણા પુરાલ્યા હીંદીના હક માર્યા ગયા છે. નાતાલમાં ત્રણ વરસતું રહેઠાલું એ ડામી સાઈલની અવજમાં કે કેલ રાખવામાં આવે છે. આ વારસ્યુ માં ફેરફાર થઈ તે હવે કેપ અને નાતાલ બંનેના હીંદીએ ડામીસાઈલના હક સાબીત કરવા પડશે; એટલે કે નાતાલ ના હીંદીની દશા હાલ છે તેના કરતાં લણી કફાડી થાય અને સેંકડા પુરસ્લુ રહીશાના હક માર્યા જન્ય.
- (૫) નાતાલના ડાંગીસાઈલ સટીપ્રિકિટવાળા અને દ્રાંસવાલ ના રજીસ્ટરવાળા અને તે તે પ્રાંતામાંથી અમે તેટલી સુદત બહાર રહ્યા હોય તો પણ તેઓને પાછા કરવાના હક હાલના કાયદા પ્રમાણે કાયમ રહે છે, પણ નવા બીલથી આ બને પ્રાંતના હીંદી જો ત્રણ વરસ સુધી ગેરહાજર રહે તે પોતાના હક શમાવી ખેસે.
- (१) આજ લગી નાતાલ કે ત્રાંસવાલના ઢીંદી ભુજ પરી સા પસાર કરીને કેપમાં જઈ શક્યા છે અને કેપના અથવા કાસવાલના તેવીજ પરીક્ષા પસાર કરીને નાતાલમાં આવી શક્યા છે. તવું ખીલ એ હક કુંડવી ક્ષેય છે, અને ભુજ પરીક્ષાને બદશે સખત પરીક્ષા ડેરવે છે તેમજ પરીક્ષા આપ્યા હતાં પણ આર્થીક કે એવાં બીજાં કારણાને લીધે તેઓને અટકાવવાની સન્તા મીનીસ્ટરને સોંધે છે.
- (૭) દક્ષિણ અમાદિકામાં જન્મેલા હીંદીતે હાલતા કેપના કાયદા પ્રમાણે કેપમાં જવાની છુટ છે તે છુટ નવું બીલ ખે**ગા હે** છે.

આમ પશું કરીતે હાલ આપણે ભાગવતા આવ્યા છીએ તે હેકાની ઉપર નવા બીલથી પત્થુી કરે છે. વળી તે બીલ નીચે જ્યાવેલી વીગત પ્રમાણે બીજી રીતે પશુ સમાધાનીના બંગ કરે છે:

(૧) નવા કાખલ થતાર પરીક્ષા પસાર કરે છતાં વ્યાર્થોક

કારણા કે એવાં કારણાને સાફ શીનીસ્ટર તેખાને દી સ્ટેટમાં અટલવી શકે એમ એવામાં આવે છે.

- , (२) क्टाय तेम न है। ये तापल तेना हीशने ही हरेठमाँ कर्ता नभते के कार्या देखेरेसन करनुं यहतूं है। केम कोनामां कार्य के
- (૩) નવા શખલ અનારા હીંદીનાં ઓ ખને છેકરાંને શખલ સવાના હક રહેતા હેલ એમ અવાવું નથી.
- (૪) જન્મીય સરયના કસવધી થાયુ કાવદાઓમાં સાદી તે વિલે જે ખામી જેવામાં આવી છે તે ખામીતે નયા બીક્ષ માં સ્દ કરેલી તથી.

અન પ્રમાણે ખીસતો ખરમ જો ખરા હેમનો સતામહીએ! તો ખાનતા પુરતી થતી નથી એક્કો પોતાનું પણ જાળવાને આરૂ તેએકએ તો સરણ સુધી જો દાદ નહિ મળે તે! લડવું પડશે. પણ આ નવા બીસમાં આપણી આખર, આપણી આ, આપણાં છેમરાં, અને આપણી આર્મીક હાલત ઉત્તર પણ એવા કુમશે કર્યો છે, કે તેની શામે શવાની દરેક હોંદી ની ક્રસ્ત છે.

પાસકપ્રશીખી ડીકા

' મરમ્પરી' આ બીલ ઉપર ટીકા કરતાં લખે છે કે **માવા મગતાના બીલને ખાજ સુધી મુક્ષતવી રાખવામાં સર** કારતા 'શ' હેતુ હશે તેની અમને સમજ પડની નથી.. કેપ ટાઉનમાં એ મામલા આવી અપેર છે શે એતાં અને અને वस्य वर्ध वरवावा भाद के भीत बुवतवी रहा छे ते जा મેડામાં પાસ થાય એવા આગોજ સંભવ છે. સરકારના જ્યારે એક્સ દેખાય છે કે આ એકક પ્રદી વાય તમેં સુધીને માટે કોઈક કામ કારતું અને પછી ભીજી એકક ઉપર તે કુવતથી સખતું. વ્યા ભીષ વાંધાવાનું તેંા હતુંજ અને તે માં હવે વધારા થયા છે. આપ્ય બીલને વખાડી કારવાને ત્રે ક્લમાલ પુરતી 🖪 કુનીભનું ત્યાંની, વાજળી માને ઉદા ર કચ્ચેત્રેરન મહિની ગામસી કરે છે. નવું ખીત્ર તેવું નધીજ. 'પ્રેક્ડિવીડેક પ્રેપ્રિપંટ' કોને અલ્વો તેની એ આપના મા ખીલમાં આવેલી છે તે ઉપરથી એ વાત ગોપ્યમી છે. "એ हेराई. अम्बन्ध व्याचीक अरखेरने बीधे व्यवचा ते। प्रनीयन हे હેના કાર્ય પતા પંચાયતે વહતી રહેશી મુજબ ન રની શકે તેષી દાખલ થવા લાવક નથી એવું મીનીસ્ટરને લાધે તે 'પ્રા **દીખીરેક ઈ મોમાંટ' વહાય." વળી આ પછીની કહામ એ**વી છે કે જામલદારાત્મ કરાવ કેંપર ત્યાવની કારતમાં અપીલ પક્ષ न का कहे. कोटबे का जीव हरीने बताया कर्ता केने देश માં દાખલ મવા દેવા તેની કુળ કુખતારી તા અને વરસે મી. મેરીમેને જવાબું તે મુજબ નાના 'ઢીન સાર'ના હાયમાંજ 16 B.

પંચિત્રન ખીસ ભાવતે સામવારે પાર્થામેંટની ભાગળ રનુ કરવામાં ભાવસે એવું મુક્કો પ્રધાને મળે મુક્લારે પાર્થામેંટ માં જાહેર કરયું હતું.

શુકરવારના ' પ્રરાહ્મી ' માં અભિગ્રેશન બીલ ઉપય ગી. પાલાકના ઈટરબ્યુ તથા તેના ઉપર અધીપતીએ લખેલી સખત તીકા છપામાં છે. આ અને અને આવતે ભારવાડી એ આપશું. મથા વરસને માટે ક્રીસવાલમાં દાખલ કરવા માટે એકો સીએશન તરફથી જે છ નામા અપાયાં હતાં અને તેમાંથી એ નામાની પરવાનથી નહોતી મળા તે એ નામાની હવે પર વાનથી મળા લઇ છે.

એકાનીસખરગના મેળાવડા.

મ્યા મેળાવડાતા રિપોર્ટમાં અમે જાયાં આવણા થયે અડવા ડીયે આપી શક્યા ન હતા. તેમાંથી એ હાથ શાળ્યાં છે તે તી મતલજ તીમે આપીએ છોએ:—

થી. થંબી નાયક

શત્યાંમહના કરાવને ટેકા આપતાં એલ્યા કે દું અરકારનાં નવાં પગલાંને સમજી શકતા નથી. સરકારે સહામહીતાં અનુભવ લીધા છે તે હતાં પણ તે આપણા ધરમતે,આપણા દેશતે અને આપણી એરતાંને અપમાન પહેાંગાડવા માત્રે છે એ તાલાબીની વાત છે. આપણી કમાણી વિગેરમાં આપણે મચ્યા રહેવું તેના કરતાં આપણા દેશનું માન અળવવું એ આપણી પહેલી દરજ છે. જરતીસ સરલના ચુકાદાને હું તો કહી માન આ પી શકતા નથી. ચારી ઉમેદ છે કે બીજા સતામહીઓ પણ તેમજ કરશે.

M. VI. E. -1183

માલ્યા કે આવા કાયદાને માન આપવા કરતાં આપ્યા છે હતી જેશમાં ગુજરવાનું પસંદ કરીશ, આપણા દેશ અથવા પરમ ને ખાતર આપણે છંદમી જેખમમાં નાખીએ તો પણ વધારે નહિ યસાય. ફરી સત્યામત અને એવું તું, માલતા નથી પણ એ આપણી વાજબી માત્રણી સરકાર ક્યુલ ન કરે તે! મારી ખાત્રિ હે કે કામ અમરા ને ફરી લહશે.

થી. કેલેનચેક

બારના કે આ સભામાં હું હાજ રહી હાઓ છું તેને માટે મને પાતાને હું તરીબદાર વધ્યું છું. તમારા કરાવા મને તા ખરાભર અને વખતસર જંગાવ છે, જેમારે આ દરાવતી વાત મેં સાંભળી સારે હું આમે પ્રાતી હામ્પા, જો ગારામાં કા ઈએ વાત કહાડી હેલ કે તેઓના પરમ પ્રયાણે વર્લ્ય સાદી ભરાભર ન સહ્યાય તો શું પરીભામ આવે એ હું જાલું છું હવે તમે શું કરા છે, હિંદુરતાન શું હરે છે, તે એવા હું આવુર ભની સ્હયો પું. મારી આગિ છે કે આ ગામતમાં દુ ખાતુર ભની સ્હયો પું. મારી આગિ છે કે આ ગામતમાં દુ નિવાની લાગણી તમારી તરફળ રહેશે. હું દિવચીર પૂં કે લાગણી ભતાળા ઉપરાંત મારાપી કંઈ પણ ભાગ તમારા દુ:ખ માં તેવાય તેમ નથી. હું આશા રાખું પું કે લગારે જેમનાં દુ:ખ ફરી નહિં ઉદાવવાં પડે પણ કદાચ ઉદાવવાં પડશે તેને દેશસ્ટોય ફારમ તમારે વાસ્તે હાજર છે એમ કહેવાની જરૂર ધારના નથી.

'મુનાઇટેડ એંગ્યાયર' કરીને વિશાયનમાં પ્રખ્યાત માસિક ભક્ષર પડે છે તેમાં થી. ઇગરટન કરીને ક્ષેખક છે તે લખે છે કે ઇગ્લાંકના કાંક્ષાનીમાં કાળા હાકાની સ્થિતિ પ્રસ્થી કરેહી છે. જેમ ઇગ્લાંક કાઇ પરસ્થીને કહાડી શકે છે તેમ કાંક્ષાનીએ કાળી બ્લાંડિશ સમયતને પંક્રેક છે, આ અનુસવ આપણને જે આ સુલકમાં વસીવે બીચે તેને તે પ્રત્યક્ષ શ્રાય છે, મી. ઇગરટન વળી જ્યાંયે છે કે ન્લે ઇગ્લાંકને હીંદુ સ્તાન જેવા સુલક હાય રાખવા હશે તે તે આત્ર વાતે 'નહીં પથા કારવે કેખેવાળ તરીએ કહેવું' પાતી.

भाराज्यता विषे सामान्य ज्ञान

[લખનાર—મી. એમ. કે. ગાંધી]

MASSE OF

७३१वे

માસસ જાતને જેટલી જરૂર દ્વાની, પાણીની અને અનાજ ની છે તેટલીજ ક્યરતની છે. એટલું ખરૂં કે ક્યરત વિના भाश्य प्रया वरक सुधी नवी सह तेम भाराक-दवा पार्थी ने व्यनाक-विना न नवी शहे. पद्य क्षश्त विना अध्यक्ष મ્યારાગ્ય ન રહી શકે મેં સર્વગાન્ય વાત છે. જેય ખારાકનેક અર્વ આપણે કર્યો તેમ કસરતના કરવાના છે. કસ રત મોટલે માર્પ ડાંડીયા, પુરામેલા, ક્ષીરત કે કરવા જવું મોજ તથી, ક્યરત એટક્રે શારીરિક ને ગાનસિક કામ, જેમ भेताक क्षाउमं भांसने साह तेमक भनने बाह कोसमे तेम કસરત સરીરને તેમજ મનને એકએ. સરીરને કસરત ન હેલ્ય તેા કરીર માંદ રહેશે અને મનને નહીં હેલ્ય તો મન विभिन्न रहेते. सुरपक् में पन् में इ प्रधारते। रामण **ગરાવા એ**ઇએ. મેટા પહેલવાન એ કૃસ્તિ કરવામાં ભાવે હેલ પહ જેનું અન લખારના સરખું હેલ તેને આપણે આ**દાગ્ય મેંયે શ**બ્દ સગાડીએ એ ભારાતની દર્શા છે. ઇંગ્રેજી માં કહેવત છે કે આયોગ્ય શરીરમાં આરાગ્ય મન હેલ્ય તેજ अध्यक्ष व्यारीव्य क्रमाय.

આવી કરારતાે કાં કુદરતે તેા આપણને સાર્ એવી સરસ માહવણા કરી છે કે આપણે હમેશાં કસરત કર્યાળ કરી એ. જરા શાંતિથી આપએ તપાસીશું તા આપસને માલુગ પડશે 🚡 દુનિયાના બન્નાન્ય ગેરટા ભાગ ખેતી ઉપર નએ છે. ખેડુતનાં ધરનાં બધાંને કસરત મળી રહે છે. તે इररोक आहे इस है तेथी परा वधारे क्लाक सुध्के जेतर વિગેરમાં કામ કરે સારેજ તેને ખાવા પહેરવાનું મળી શકે છે. તેને મનની નાખી કસરત નથી જોઈતી. ખેડૂત મુદ દ્યામાં કામ કરી શકતા નથી. તેને જમોનની માટીની પરીક્ષા બહાવી જોઇએ, કતુંંઓના કેરફારની માહેતી રાખવી એકોએ, યુક્તિ સર હળ ફેરવતાં આવડવું એકએ, તારા, મુરજ ગંદની ગતિ સાધારહ રીતે જાણવી જોઇએ. ગમે तेवा अध्यक्षवान शहरवासी ल्यारे भेडतना परमां लग छ સારે દીન ખની રહે છે. ખેડુત કહી શકરો કે બીમાં કેમ વવાય. આસપાસની દરેક કેડીવું તેને ત્રાન છે; આસપાસ ના માસ્ક્રસાતું તેને ભાન છે, તારા વિગેરેના દેખાવપરથી તે રાતના પણ દિશા પારખી શકે છે. પક્ષિઓના સાદઉપસ્થી, તેએની ગતિ ઉપસ્થી તે કેટલુંક કળા શકે છે. એમકે **ખમુક પક્ષી અમુક વખતે એક્કાં ચાય કે કલ્લાલ કરે તા તે** કહેરી કે આ વરસાદની અથવા તેા એવી ખીછ નિશની છે. મ્યામ પોતાને જેક્ક્તી ખગાળ વિદ્યા, બુગાળ વિ**દ્યા**, બુસ્તર વિજ્ઞા, વિગેર શામા ખેદત અમજે છે. તેને પાતાનાં છાકરાં તે પાયવાં પડે છે તેથી તેને માનવધરમશાસનું પણ સાધા રહ્ય જ્ઞાન છે. અને પૃથ્વીના વિશાળ ભાગમાં રહે તે તે પ્રચારતું મહત્વ શહેજે શાયજે છે. શરીરે તે મજજૂત છેજ. पालाव वेड् पातेक क्वी के छे. अने आनक्कि देणवाली तेने 9 में भाषते की मध्या.

पंज भवा ३५ भेदत नवी क्याना. ववी का अञ्चले। ખેડતના ઉપકારને સાર' લખાતાં નધી, જેમો વેપારી, માને એવા પ્રકારના ધંધાર્થી છે તેઓએ શું કરવું એ સવાલ છે. च्या स्वासने कवाच चापस्ते समक्पुरवक असे तेवा हेत या जेंगुतनी अंदर्भनुं अंधिः बरखून आप्तुं, तेनी श्**वेख्**री ઉપરથી આપણે એએક ખેડુત નથી તે આપણી રહેલી કોઇક used astal અને એટલ' સમક્કો કે જેટકે દરજે આપણે ખેડતને લખતી છેંદગી નથી મેમમવતા તેટલે દરજે મ્યાપણે निश्रामी कीएम रहेवाना. चेंद्रतनी छात्रभी अपस्थी आपके को_{रि}को छीजो हे भाजुले ब्लाह स्वाह सप्तरीरिक क्षरण करण એટાએ તે તે એવું કે એથી તે કરતાં કરતાંજ મનની શક્તિ ને ક્સરત મળે, હવે વેપારી વિગેરતે કેટલીક મનકશ્વસ્ત મળી રહે છે. પણ તે એક માર્ચ છે. તે કંઇ ખેતુતની જેમ ખંગાળવેતા, સુત્રાળવેતા, ઇતિહાસ જાસ્ત્રનારા નથી. તેને સાવતાસની ખુબર પડે. સામાને કેમ યુક્તિસર માલ વહેંચના એ ખબર પડે. તેથી મનશક્તિ પ્રદી નથી ક્યાતી. તે ધંધામાં શરીરની હિલચાલ કંઈક થાય છે, તે પશી એક્કી મહાય.

આવા માણસોને સાર્ પ**મિ**મના **ક્રો**કોએ **સાંખું છે** કે તે ઓએ ક્રીકેટ વિગેરે રમનાં, વરસમાં તહેવારા પાળી તેને સમયે વળા વિશેષ રમતા રમવી. અને માનસિક કેળવ્યસીને સાર ળદુ મગજમારી ન કરવી પડે તેનાં પુસ્તસ વાંચવાં. મા ક્ષેક સ્ટનો છે. તેને ~~લ~~ગ વિચારી લઇએ. મામ રમતમાં વખત માળતાં ક્ષ્યરત મળે છે એમાં શક નથી. પણ એ કસરતથી માલસનું મન સુધરતું નથી એ ભાપણે અનેક દાખલામાં જોઇ શકોએ છીએ. ત્યારે ક્રીક્ર રમનાશ **મથવા બારે પ્રદેશાલ રમતારાની સંપના એતાં તેપાંચી** પ્રમાસમાં કેટલા માખુસા સારી મન કાક્તિવાળા મુવા व्यावश ! हॉदुस्तानमां के शक भुण रमतीव्याय है तेनी भनशक्ति विषे ज्यापक्षे शुं क्लेब् छ वणा क्लेब्स ભારે મનકાતિવાળા છે. તેઓમાંથી દેશકા રમતીવ્યાળ છે ! भाषम् अनुसर्वे लोहाने अहिने हे भनसहितवाणा प्रमाण એાછા રમતીભાળ જેવામાં આવશે. વિશાયતના માસમા કાલ રમત ઉપર ખુલ ઉતર્યાં છે તેઓને તેમોનાજ મહા કવિ કિપલીંગ ભારકલના શતર છે એવા વરસવ્યા છે ને કહ્યું છે કે તેઓ ઈમાંડના વેરી બનશે. હોંદુસ્તાનમાં આપણા મન શક્તિવાળા મહસ્યોએ ભુંદી રસ્તો પશ્ચયો જોવામાં ભાષે છે. તેઓ મનતે ક્શરત ભાષે છે તે સરીરને પ્રમાણમાં મધી એાઈ અથવા મુદદલ નથી ભાષતા. ભાવાને ભાષણે ખાઈ ગેસીએ છીએ. તેઓનાં શરીર એક્લી યયજગારી થી દ્રષ્ટિક શકે જાય છે. કંઇ તે કંઇ રાય તેઓનાં શરીર માં ધર કરે છે તે જ્યારે તેઓના અનુભવ દેશને ખુભ કામ લાગે એવા હોય તેવે સમયે તેઓ દેહનાગ કરે છે. આ ઉપરથી આપણે જોઇ શકોએ છીએ કે એકલી મનકસરત કે એક્લી સરીરકસરન બ**લ** નથી તેમજ જે કસરત **ઉ**પ યાંગી તથી એટલે રસતમાં સથે છે તે કસરત ખરાજર નહીં સ્થાય. જે ક્રમરતમાં અન અને શરીર અન્ને એકી વખતે તે આખા વખત કેળવાય એજ ખરી કસરત ને એવા માણસ ભારામ્ય રહી શકે. ભાવા પ્રમથસ તેા ખેડુતજ છે. सारे बचे के भेरत नथी तेथे शं करवा ! क्रिंड विभेरे

(61)

રમતાથી મળતી કલરત એ ભરાભર નથી એક્ટર ભાષણે એવી કલરત કાેેબની એકએ કે જેથી એક્ટરના એવા કંપક અરથ સરે, વેચારી અને બીજ બધા પાતાના ધરની આસ માસ વાડી ભનાવી શકે છે ને 'તેમાં ખાદવાનું કામ બે કે ચાર કલાક 4મેશાં કરી શકે છે. કેરીવાળા વિગેરને તા પાતાના ધંધામાંજ કસરત મળી રહે છે. આપણે પારકા ~~પ~~રમાં રહેતા હૈાઇએ તે**ા તેની જ**ધીનમાં કેમ કામ કરીએ એ સવાલ ન ઉદ્વા જોહ્રએ કેમકે એ દલકા મનની નિશાની છે. મમે તેની જમાનમાં આપણે ખોદવા વાવવાનું કામ કરશું તેથી આપણને ફાયદાજ છે. આપણાં ઘર સધરશે તે આપલે બીજાની જમીન ઠીક રાખ્યાના સંતાય ભાગવી શક્યું, જેઓને જમાનની કસરત ન મળી શકે અથવા જે એકોને તે કાઈ પણ દિવે પસંદ આવે તેમ નથી તેવાએકોને સારૂ એ શબ્દની જરૂર છે. જમીનમાં કામ કરવા સિવાય સર્વોત્તમ કસરત ચાલવાની છે. એ કસરતાની રાજ કહે વાય છે તે એ વલ્ત વાસ્તવિક છે. આપણા ક્ષ્કારા અતે સાધુઓ બદુ ન દરસ્ત રહે છે તેનાં કારબામાં એક એ પણ છે કે તેઓ ગાડી ચેહા વિગેર વાદનોના ઉપયોગ કરતા નથી. તેઓ પાતાની બધી મુસાક્રી પાયદળ કરે છે. ક્ષેરા કરીને મદાન અમેરીકન થઇ ગયા તેણે ચાલવાના કસરત ઉપર બહુ વિચારવા લાયક પુસ્તક લખ્યું છે. તેણે એમ જસાવ્યું છે કે પાતાને વખત ન મળે એવા બદાનાથી જે માબસ ધર બદાર નીકળના નથી દાલતા ચાલતા નથી ને લખવા વિગેરેતાં કામા કરે છે તે માણસનાં લખાણા વિગેરે પણ જેવા તે માંદા તેવાં માંદાં હાય છે. પાતાના વ્યનુભવ વિષે તે જાણાવે છે કે તેણે સરસમા સરસ પુસ્તકા લખ્યાં સારે તે દુમેશાં વધારમાં વધારે આક્ષતો. દુમેશાં ચાર પાંચક ક્લાક ચાલવું એ તેના મનમાં કંઈજ ન હતું. સ્થાપણને ખરેખરી ભૂખ લાગી હેલ ત્યારે જેમ આપણો કામ ત કરી શકતા તેમજ કસરતને વિવે હોવું જોઇએ અમપણ માન સિક કામનું માંપ ક્ષેતાં આપણને આવડતું નથી તેથી આપણે જોઇ નથી શકના કે શારીરિક કસરત વિના કરેલાં ખાનસિક કાર્યો નિરસ ને નમાલાં હેત્ય છે. ચાલવાથી હોર્હાના ફેરાવેત મ્રપાટાર્ભાધ દરેક ભાગમાં થાય છે. તેથી 'દરેક અંગની દિલચાલ થાય છે તેથી બધાં કસાય છે. ચાલવામાં હાથ વિગેરેની દિલસાલ થાય છે એ યાદ રાખવું જોઇએ. ચાક્રવા થી શહ હવા આપણને ગળે છે. વળી બહારના ભવ્ય દેખાવા આપણે જોકએ છીએ. ચાલવું તે હમેશાં તેજ જગ્યાએ અથવા ગલીએકમાં નહીં હોવું જ્તેષ્ટ્રએ પણ ખેતરા માં તે ઝાડીએ(માં ક્રશ્યું જોઇએ. તેથી કુદરતની શાભાની ક્રીમંત કંપ્રક કરી શકાય છે. અને એક બે માઇલ ચાલવું તે માલવું મહત્વાનું નથી પહ દસ ભાર માઈલ ચાલવું એ જ ચાલ્યા ઋણાય. આવું ક્રમેસાં જેનાથી ન બને તે દર રવિવારે ખુબ ચાલી શકે છે. એક દરદી એક અનુભવી ર્વદને ત્યાં ગાળા ક્ષેવા ગયા. તેને દરદ અજીરાષ્ટ્ર હતું. વર્ષ્ટ્ર તેને હમેશાં થાડું ચાલવાની સલાહ આપી. કરદી બાલ્યા કે તેનામાં જરાવ્યે તાકાદ ન હતી. વર્ષદ સમજ્યા કે દરદી બીક્સ દ્વા. તે તેને પાતાની ગાડીમાં લઇ ગયા. રસ્તામા 🕩 ચાસુક જાણી જોઇ ને પાડી નાખ્યા. વિવેકને ખાતર દરદી ને ચાણુક લેવા ઉતરવું પડ્યું. વઇદે પાતાના ગાડી હાંછી મુક્તી, ખીચારા દરદીને દ્વાંકતા હાંકતા પાછળ જવું પડ્યું. ખૂબ તેતે ચલાવ્યા પછી ગાડી પાછી વાળી દરદીને ગાડીમાં લીધા ને તેને કહ્યું કે તેને ચલાવવા અંજ કરવા_{. છે}તી તેથી વક્કદતે ધ:તકી દેખાવાને જોખમે પણ કરદીને ચસાવવા પડ્યા.

દરદીને પણ કદડાવીને ભુખ લાગી હતી તેથી ચાલુકની વાત ભુલી ગયા તે વહદના ઉપકાર માન્યા ને ધેર જઇને સતિષ પુરવક ખાધું. જેઓને ચાલવાની ટેવ નથી ને જેઓને બદ હજગી ને તેથી ઉત્પન્ન થતાં દરદી થાય છે તેઓએ ચાલવા ના અખતરા કરી જોવા.

એકાનીસખરમ અનાવીલ મંડળ

મો ડ્રાંસવાલ ભનાનીલ સમાજની જનરલ મીટીંગ તા રાક મી મારચના રાજ રા. વલભભાઇ પ્રાત્રજી વ્યાટકરના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી. સ્થાનીક તથા બહાર ગામના અનાવીક્રોએ સારી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી. એક. સેકરેટરી રા. મણીબાઇએ ગઇ સાલતો હિસાળ રજુ કરયા હતા. તે રા. પ્રાગજીએ તપાસ્યા બાદ મીટીંગમાં માંબર રાખવામાં આવ્યો હતે. ગઈ સાલની પુરાંતની વ્યવસ્થા કરવા વિવે ચરચા થતાં રા. માંધલમાઈએ, મુંબઇની સમાજને પછીના મેક્કલવા દરખાસ્ત કરી, રા. પ્રાપ્તજ ખં<mark>કભાઇએ સરતની</mark> બારડીંગને મદદ માેક્લવા દરખાસ્ત કરી **હતી. રા ભગુભા**ઇ કુવરજીએ તેમને ટેકા આપ્યા. રા. ખંડુભાઇ ગુલાબભાવ રા. માં ધાભાઇની દરખાસ્તને મળતા થયા, 🔃 મણીભાઇએ કેટલાક વિચાર ભતાવ્યા પછી તુરતમાં મત ભતાવવાનું માક્ક રાખ્યું. રા. દુલલભાઈ ક્લ્યાસ્**છએ રા. પ્રાગછના મ**તને ટેકા આપ્યા રા. મેલ્લાબાઇએ સમાજની આવક જાવકના આંધ્રા ટાકી તથા મુખદની સમાજને મદદ કરવાની અગ ત્યતા જણાવી, છેવટે મત ક્ષેત્રાતાં એ વધુ મતે રા. પ્રામછની દરખાસ્ત પાસ થએલી પ્રનુખે જાહેર કરી. અને પા. ૧૧-ર−૦ ની રકમ સુરત બારડીંગમાં માકલી આપવા મંજીર થયું. સભાજને મદદ કરવાની ચરચા શરૂ થતાં રા. મામાભશ્ધ એ રૂા. ૫૧, રા. કલ્યાબુછ નાગરછ હા. રા. દુલભભાઇએ રા. ૫૧ રા. કાળાબાર્ય હા. મારારજીએ રા. ૫૧, તથા ~~થીજી તરતી રક્ષ્માે ભરાઇ હતી.~~ બાદ રીટાયર થતા **આગ**લા અમલદારાતી જગ્યાએ રા. વલભભાઇ પ્રામછ આટકર પ્રમુખ રા. મણીલાઈ સેક્રેટરી તથા ખજનગી, રા. વસત્ર ગોંશાપ્ર 8પ–પ્રમુખ, અને રા. દયાલછ માેરારછ અતે રા**. પ્રામ**છ ખડભાઈ જોઈટ-સેક્રેટરી સર્વાનુમતે નીમાયા હતા. જતી ઉત્તરી માટે વખતા વખત મીટીંગ ભરવા, સમાજથી થના લાબો ઉપર વીવાદ કરવા, પી નીયમસર ભરવા, તથા ખુશાલીને પ્રસંત્રે બેટ આપવા કરાવવામાં આવ્યું હતું. રા. પ્રામજની દરખાસ્ત**થી** સમાજની શી ૨/૬ તે બદ**સે ૧/– સ**ર વાતુમતે કરાવવામાં આવી હતી. આ વખતે ૧૪ મહસ્યાએ માસીક થી ભરી હતી. રા. **માયછ તર**ક્ષ્યી ૪/– અને સ. મણીભાઈ ખંડભાઈ તરફથી યા. ૪-૨૮-૦ ની સુરત બારડીંગ ને વધુ મદદ જાહેર થઈ. રા, માધાભાઇની અનાવીલ હીતે મહતે મદદ કરવાની સચનાથી નવ માહક થયા દ્રતા છેવટમાં ઉપકારના કેટલાક કરાવા <mark>પસાર થયા હતા.</mark>

એક ઈગ્રેજી ક્ષેખક જમ્યું છે કે જેટલે દરજે ગારાઓ દુત્પવી સારંગાના સાનમાં તે કળા કઉશલ્યમાં ચઢવા છે તેટલે દરજે નીતિ ત્યાયમાં નથી ચઢવા. જો આમ છે તા મછી મુરાયની પ્રજાએ તેવા કાળા માણસાની વચમાં ન અલ્વનું જોકએ એમ આ ક્ષેખક ધારે છે.

પુર્વ અને પશ્ચિમ

(સવા ભાંકથી ચાધુ)

મથા પ્રકરહામાં અમારી (મીના હેલ્કિની) આસીયતના ચિતાર ખાયવાને મેં પ્રયત્ન કર્યો તેમાં માત્ર ખેડુ વરગના **સાકાની છ**ંદગીનું વરસન ખાંમું છે. અમારા સુધારાના ખરા ન મુના ગામડાંમાં અતે ગામડીઆએામાં મળી આવે છે. **વ્યામારામાં શહેરા અને શહેરી પણ છે. અને** તે શહેરા ક્ટાંચ તમારાં શહેરા જેટલાંજ ગાસદાયક હશે. પણ શરીર માં જેમ ગુમડાં નીકળે છે તેમ અમરરા શહેરા તે અમારા જનમાં ૩૫ કરી સરીરનાં ગુમડાં સમાન છે એવું અમે સમછ 🖹 છીએ. તમારામાં તેથી ઉલટુંજ માનવામાં આવે છે. **તમારાં શહેરા ને તે**! તમે બુષણ રૂપે માતા છા. અને તેને **લીધેજ તમારાં દેશમાં ગામડાંની છ**ંદગી નહીં જેવી રહી છે. એક તરફ એકએ તા પાસ 8ત્રી ગયેલ મેદાના, અને બીજી તરા એઈએ તા સુંદર ખંગલા, બાગબગીયા, કુળ જેવી રાષ્ટ્ર ક્રમાઇને જેમ તેમ પેટ ભરતા અને માલક જેવાં ધરા માં રહેતા ચાયરે હાલ તમારા મહુરા, જેમાં ગામડાંની ુનિશાની નથી એવાં ગામડાંએ, ઉજ્જડ ખેતરા, કંગાળીયત, **કરતા અને અધમતાના દેખાવા. આવા ચિતાર તમે પાતે** જ તમારા ખેતીવાડીવાળા વિભાગના આપા છા. ઇચ્હાંડમાં શહેરાની અહાર હતાં નજર જામ સાં કંગાલપણ અને બધું **છવ વિનાતું જોવામાં આવે છે. એટકે તમારા સુધારાના બરાબર ખ્યાલ આપવા હાે**ય તેા ગામડાંને બદલે તમારાં સહેરાના ચિતાર આપવા રહ્યા. તે ચિતાર આપતાં તમે **અતે 🖫 જેને ખેદ ભરેલી બાબતા ગણીએ તેનુ** વરણન કરી ને 🐞 સહેવથી છત મેળવવા નથી માત્રતાં, તમારા કામ **ધંધા વગરના ઢાકારી ઉભરાઈ જના લનાઓ તમારા સરા**ળ **ખાતા, તમારી રાંકા પાેળ, કેદખાના એ બધા ઉ**ડા વિચાર **ઉપભાવે એવા દેખાવા છે** એ ખર, પસુ તેમાં રહેલા સડા નાં મુળને શાધી તેમાં સુધારા કરવાની મહેનત તમે કરા છા **અને એ મહેનત વ-તીએ**ક્કી સફળ પણ થતી દ્રશે. એટલે 🔊 ખામીઓ વિવે હું કંઈ કહેવા ગામતા નધી. તમારા મહા પ્રયત્ના તમને ક્રમે રસ્તે લઇ જાય છે એની ઉપર ધ્યાન **ખેંચવું એ વધારે દુરસ્ત માનું હું. સરેરા**શે તમે કેવા **માબુસ છે, એટલે તમારામાં જે**તે ગાન આપવા લાવક **માન્યસ તમે વધા છે તે કેવા હાવ છે** તેના વિચાર કરવા <u>હું માર્યું હું. તે કેવા માન્યસ છે !</u> આ સવાસના જવાલ આપતાં હું જરા અચક્રાઉ છું તમારામાં હું અજારવા છુ. વળા તમારી પરાહ્યામત પણ મેં ભાગવા છે. અને તેના ભદવામાં હું કાંઇ અવિવેષ તો નધી કરતા ! એવા વિચાર **થી કંઇ મામતાં મને સંકાય ઉપજે** છે. પણ જો મારાયી ક્રાંક સરક્ષમાં સરસ સેવા મહીશકતી દેવ તે તે એ છે કે તમને માાં ન લાગે તેમ તમારી બારે ખાધીઓ તમારી પાસે રનુ કરવી. એ ખામીઓથી અમને તાબુળી લાગે **તેની રીતે તમે અબ્બસ્ટ્ર રવા** છેા. તમારા પત્ર ખાટે રસ્તે વગતા છે એમ હું માતું છું. તમને હું તેની મનવણી **મ્યાપવા ઈમ્યું છું. એ મેનવણી** ક્દાચ ફેાક્ટ જાય એવા સંભાવ છે, પત્મ તે એક મિત્ર તરીક હું આવું છું અને તમ પહ એમજ સમજશા એની હું આતા રાખુ હુ

વરસોના ભારીક અભ્યાસ પછી તમારા શહેરીએ વિષેની છાય એકંદરે મારા મન પર કેવી પડી છે. એટલે કે તમારા માં સરેરાશે માણસ કેવા જોવામાં આવ્યા ? આ સવાલના જવાળ આપતાં મારે કહેવું પડે છે કે કુદરતની સાથે વેર બાંધી બેઠેલા અને હુન્તરકળા પસુ જેઓમાં કંઇ સારી અસર પેદા કરી શંકલ નથી એવા માણસા મારા જોવામાં આવ્યા છે. ભણેલા પણ ગણેલા નહીં, વેદિયા પણ વિચાર શુન્ય, ધરમનાં કુરમાતા શિખેલા પણ તેમાં આશ્યા વિનાના 1 **જીંદગીના દરેક વ્યવહારમાં તે કરમાનાયા ઉલડુંજ વરતન** તે જેતા હાય એટલે તેમાં તેને આસ્થા બેસે પણ ક્રેમ ? પાતે નાસ તિક છે એમ કહેવાની હોંમત તેનામાં હોય નહીં, તેમ પાના ની એવી સ્થિતિ નીઆવવાની તેને રુક્તિ પણ ન હાેય એટલે **માસ્તિકપદ્યાના ડાળ કરવા એજ તેને ડ્લાપદ્ય ભરેશું લાગે** છે. ધરમ એ તેને મન રિવાજ થઈ પડયા. અને પછી નીતિ એ પણ અમુક ફદીજ છે એવું તે સમજે છે. દ્વા ભાવ, અતરતી પવિત્રતા, સાગીપલું, દુનિયા અને તેની જાહે! क्यांबी तरह विराम आ भधा शब्हा भाषापश्**यी**क ते साम ળતા આવ્યા હાય છે. અને એ બધા શબ્દા અરથ વિનાના તેના મગજમાં રહે છે. કેમંક તે પ્રમાણે કાઇ વ્યાચરતું હોય એવું તેના જોવામાં આવતું નથી, અને પાતાને અાચરવાનું સુત્રતું પણ નર્યા તેયી એ બધા કલ્દોની અસર તેના પર એવી થાય છે કે તે ભારે દબી બને છે. અને તે મનના એવા નબળા રહે છે કે પાતે પાતાના દભ જોઇ પશ શકતા નથી. એક તા ખરી નીતિનું તેને લાન ફોલું નથી, અને તેમાં વળી નિરમક વિચારા ભરેલી માહાની પ્રાસ્થનામાં બધું આવી રહે છે એવું તે સમજી બેસ છે, એટલે સ્વભાવ મુજબ ખીજા જેમ કરે તેમ તે પણ કરવા મંડી જાય છે. ખાતમા ના ગુખ્યો તે અજબ્યો રહે છે અને દુન્યવી સ્થિતિ સધાર વાર્મા ગુંચાઇ જાય છે. હધાયારના માફક તે બના રહે છે. આવા ગાણુંસાથી તમારા જનમડળ ભરેલા છે. તમારામાં તમે કામથી એાળખાઓ છા, સ્વબાવથી નહીં. સંચાંઅ બનાવવાના હુન્નરમાં તમે કૃતેદ માધ્યા છે। તેજ ભાત્માનું રાહન કરવા—તેને આળખવાના પ્રયાસ કરવામાં તમારી નિષ્ફળના બનાવે છે. તમે જાત જાતના સચા બનાવી જ્તાએ છે। અને તેને પુરી રીતે ચક્ષાયી પણ જાણા છેા, પછ્ય નથી તમને ઘર બાધતાં આવડતું, નથી કવિતા સ્થતા આવ ડતી કે તર્ચા ચિત્ર આજેખતાં આવડતું, તેર પછી ઈધરની પ્રારથના કરવી અને ઉચે ચડવાની આસા બાંધવી એ બે વાતા તા ક્યાંય રહી, 'તમારી કારીઓ તરફ નજર કરા! એકના જેવી બીજી માટી પેટીએલ એક પછી એક ખડ્યી દ્રાય નહીં! એવા તમારા મહારાતી દારા ત્યા જોવામાં આવે છે એ મકાનમાં એક્તું આહું છે ને ન એક્તું બહુ દ્વાય છ **અ**ત તમારી સિલ્પકળા, તમા_ર વિદ્યાધન એ તમારા રાજી સ છાપા છે. અને તેમાં નજીવા બાળતોના ગંબારપણે કરેલા ¶તાતા, ડુચકાર્અત, બુલવણીઆ, વાર્તાએક અને એક બીજાની અંત્ર ખાવતારા ફાજદારી સ્માના હૈયાય જેવેલમાં અવે છે. તમારા ચિત્રાકારે તમે ઊંગલ તાકાઓ સભાગાયકાના ધારણ રાખા છા. અને તેથા ને હલકા જબાંગાલા નક્ટલા દેવ છે. અને તે પણ, અપ્લુધક ચિતાર,એોએ રંક્ષ્યી ભરી શ્રુષ્ટી જોતામાં આવે છે. તેમાં પુગતના દશાના કે ખરી સાકતના આબાસ નથા રહેલે. એટલે એમ સાબીત रत ह लगारी आधारतीका दिवार ज्या स्टार्टर परने ६ पर મીંક વબ્યું છે. આંખ છતાં તમે દેખતા નથી, કાન છતાં આંભળતા નથી. દીમંદ્રષ્ટિને બદ્ધે વિતંત્રવાદ તમારા માં રાજ્ય ભાગવે છે. તમારી વ્યાપા છંડ્યો એવી રીતે ગાડવાયેલી છે કે જે વસ્તુઓની કરોડી તમે નથી કરી શક્યા તેને તમે સુત્રરૂપે ધારી હોંધેલી છે અને તેમાંથી જે પશિ શામા તમે પટાવ્યાં છે તે તમે નહીં ધારેલાં કે ન**હીં** ઇચ્છેમાં એવાં છે. 🙀 નમાં નજર કરૂં છું ત્યાં શહ સાધનોમાં મચેલા છે પતા તેથી શું પાટ વ્યાવવાના છે તેની તા કાંપ્રને ખબર હેલ એમ સાસતું નથી, તમારું મંડળ એ એક વિકાળ શ્રાંગા છે., તેનાં યંત્ર ભષાં ગાક્વણ વિનાના છે. આવી હાથ તમારા સુધારાએ મારા થન ઉપર પાઢી છે. <u>હ</u>ં એમ નથી કહેતા કે બધા અનુભવી ચીતાની ઉપર એજ જાપ પડે છે. કેસકે **ગો**નની પ્રજાનો સ્વભાવ તમારા જેવા નથી. તમે એક કરણમાં આખી પ્રજ્તની સામે આરાપ મુક્તાં અચકારોા નહીં. અમે તો સ્વભાવે એવા ધામએકા છીએ કે ભગાસથી એકાએક કાઈની ઉપર આરોપ પ્રકાયજ નહીં. એટલે હું તમારી જ્વેપર ભારાય સકવાના દોલમાં આવી પડયા 🙀 તેનું કારણ 🌥 છે કે મને તમારા મુલકમાં રહી ઘછા કહેવા અનુભવ મહ્યા અને તેથા આવેશમાં આવી તમારી ખેડ ઉપર મેં નજર કરી છે. અને હવે તા અને એમ લાગી આવે છે કે મારે એ દોષને સાફ તમારી માપ્રી માગવી જોઈએ, હતાં જે મેં આવું હો તે હું પાલ્હું ખેં મા શકતા નથી. અને ચીન તે તા ભીનાઓને સાર હેવાં જોડો એ એ અવાજમાં કંઇ તવા અરથ છે એમ જે માસ શબ્દો વાંચનારામ્માને સુઝરી એવી 🛊 અપશા રાખી શકું તેા જે કડવા સખ્ટા મેં લખના છે તેને સારું હું દિવાગીર વાનસ નહીં

આલ્કન સડાઈ

તા.૪ થી એપ્રીકે ફટર જ્યાવે છે કે યુરાપી રાજ્યાનો ઇ રાંદા દરિયા કિનારાને ધેરા ધાલવાના છે. જે કે લડાઇમાં નહિ ઉતરતાં ફકત માલની આવજ જે કરવી એવાજ તેઓના હેતુ છે. તેઓનું એમ માનવું છે કે ખારાકીની તેમી પડ વાચી માન્દીનીમાની સુધ કેકાલું આવશે.

કાન્સે ડેમેનસ્ટરેશનમાં જોડાવાની મરછ બતાવી છે પસ્ લાંના છાપા તેમ કરવાની વિરુધ્ધ મત બતાવે છે. સર્વોંચ્યા માન્ડોનીમાને મજબુત રહેવા ટેકા આપી રહ્યું છે તેથી ભાસ્દ્રી યા બહુ સુસ્સે થયું છે અને ડેમેાનસ્ટરેશનની ભસર ધાર્યા પ્રમાણે ન થાય તો લડાઈ કરવાના ઇરાદા જબાવે છે. પાછ ળના તારમાં જબાવેલું છે કે માન્ટીનીમાના રાજા નિક્લિસ 'પાલમાલ ત્રેકેટ'ના પ્રતિનીધિને મુલાકાત દરમીયાન જબાવ્યું હતું કે પાતે જેટલા દેશ છત્યા છે તેટલા સ્વાધીન સખવા માત્રે છે. સ્કુટારી હવે પડવાની તઇયારીમાં છે અને તાં પાતે રાજધાની રાખવા માત્રે છે, તેલે છેવટે જબાવ્યું કે પાતાના કરતાં લડીને મરવાનું પાતાની મજબ પસંદ કરે છે. આ પ છીના તારમાં જબાવેલું છે કે ડેમાન્સ્ટરેશનમાં ,લાગ કેનારાં રાજ્યાએ પાત પાતાની અનવારાને સચ્ચાટ રીતે પૈરા ધાલવા દુકમ માકલી આપ્યા છે

તા. કૃતિ એપરીલના તારમાં સ્ટર જણાવે છે કે બાલ્કન

शक्त्रीको युरापी राज्येनी प्रको भावानी शरता केवी रीते સ્વીકારી છે કે આલ્બેનીયાની હદતા કૃડચા અગાઉની મસલત માં જે પરમાણે સમજવામાં આવ્યો હતા તેજ મુજબ થશે, ભને તુકશાનીતા સવાય જે કમિશન નકી કરશે તેમાં ખાલ્કન રાજ્યાના પ્રતિનિધિઓને દાખલ થવા દેવામાં આવશે. પાછળ થી સાફાયાયી ફટર જાણાવે છે કે મુરાપી ગુન્યોએ સરક્રદ વિષે વળી વાત ચાળી છે અને ઈનામ-સાડીના વચ્ચેની હદ વ્યાદકન રાજ્યા સ્વીકારે એવી ઈચ્છા જણાવી છે, અને પઈ સા સંભીધી સવાઢા પારીસમાં કાયદેસર કમિશન મળશે તેમાં ચરચવામાં ભાવશે એમ જણાવેલું છે. તે પશ્રીના તારામાં જ્યાવેશું છે કે સર્વીયા ખીડીય સાથે ખડાક ઉત્પન કરવા રાછ તથી અતે અતે માટાં રાજ્યોની સલાહ મુજબ ચાલવા તે ખુશા છે. જરમનીમાં એવી માન્યતા ફેલાયેલી છે કે મેરન્ટી નીમા અમુક રકમ લઇ સ્કૂટારી છોડી દેવ એવા સંભવ છે. દાર્કી મનવાર હવીદીયા પાછી પારટ સદમદ પહેલી વમાતા ખબર થયા છે.

તા. હ થી એપ્રોલના તારમાં જણાવેલું છે કે ચેન્ની નીમાએ યુરાપી શબ્યોની મરજને ભાષીન વ્યાની ફરી ન પાડી છે અને પોતાના જવાવમાં જણાવ્યું છે કે મેહાં રાત્યો તટસ્થ રહેવાના કાલકરારના લાંચ કરે છે. આસ્ક્રીયાનું પુસ્કી લસ્કર પોતાની સરક્કા પર ફિલચાલ કરી રહ્યું છે તેની શામે મેાન્ટીનીમાએ ફરીયાદ કરી છે.

સર એડવરડ મેરે તેવલ ડેમેન્સ્ટ્રેશન શંભવામાં ભામની સભાની અંદર લાલવા અમાં હતું કે બાલકન રાહ્યોની લડાઈ મળાતી હતે કપારની લંધ શક્ક માના તેવાની લડાઈ મળાતી હતે કપારની લંધ શકે છે. મેન્સ્ટ્રેનિમિંકોએ જે વલાવું લતાના છે કે તેઓ દેશ શેવા માટે હતે છે. તેમણે જવાના હતું કે આલ્મેનીયાના શેકિ એક્ટ્રી, હતા, અને મણે ભામે પર્મથી પણ મેન્ડીનીમીથી ભુલ હોવાથી તેઓને મવતંત્ર રાખવા એવું રાજ્યોએ નક્ક્ય કરેલું હતું. વળી તેવી મુરાપી રાજ્યોની ભારતી મુશેક સમવાય તેમ હેલાથી આલ્મેનીયાને સ્વરાજ આપવા તરફ સહની દિલસોજી છે. તેમણે કશું હતું કે રાશ્યો ભામકન રાજ્યો પ્રત્યે મેડાં રાજ્યોની વિશ્વસાજી હતી તે હવે તેઓને (ભારકન રાજ્યોતે) કેસ મેળનવાતા શેવસ છે એવું જોવા પછી રહી નથી.

તુર્કી અનવાર હમીદીયા પારત સહયદથી **પછી ઉપતી મુક્ષ** છે એવું એક તારમાં જણાવેલું છે.

તા. ૮ માં એપ્રોલના તારમાં જ્યાવેલું છે કે રાજકારી મંડળમાં બાલકન મામલાને અત્યંત અલરા માનવામાં આવે છે, હતાં તેના નીવેડા તુરતમાં આવતે એવું પણ તેઓ માને છે, હતાં તેના નીવેડા તુરતમાં આવતે એવું પણ તેઓ માને છે. ત્રણ દિવસની અપર મેન્દ્રીનીપ્રા આલ્મેનીયામાં શ્રી પાતાના લશ્કરને પાણું નહિ એમી શ્રેમ તા માન્દ્રીનીપ્રા ના કિનારા પર ધેરા નાખવામાં આવતે એવું તે તારમાં જસ્યાવેલું છે. પછીના તાર કહે છે કે આદરીઆદીક સમુ દરને કિનારે લ્યુરમે આમળ સર્વીયન લશ્કરે જ્યાંડ પાસાને સખત હાર ખવરાવી છે અને ૧૫૦૦ તાર્કી સીપાદીઓને કેઠ કરેલ છે.

તા.૧૦ મીના તારમાં જણાવવામાં આવે છે કે ખાલન રા જ્યાના કામળના જવામમાં માટાં સત્ત્યોએ ખીજે કામળ મા કલ્યા છે, અને તેમાં જણાવ્યું છે કે ઈ નાસ-મીડીયા સરદ્ધક ક્યુલ રાખવામાં આવશે પણ ઈક્ટમન ટાયુઓના નીવેડા - ગાર્ટા રાજ્યાન કરશે. તેમજ નુકસાની વગેરેના નીવેડા પીતે ન્શીયલ કમોરાત જે પારીસ ખાતે નીમવામાં આવશે તે કરશે. લડાઇ બંધ કરવા તે કાગળમાં વધુ ભલામણ કરવામાં આવી છે. સ્કૂટારીમાં વધુ લસ્કર માકલવાતું સર્વોમતાએ ભધ રાખ્યું છે એવાં ખબર ઉપરથી સાંતા ગામકા શાંત થવા ઉપર છે એમ અર્ધ તારમાં જણાવે છે પશુ તે પછીના તારમાં ખબર છે કે મેાંટીનીમાના જીનારાતા ધેરા શક માટે ગુકરો છે.

APRIL LETTE, 1913

भारता तारमां कथानेश्वं छे हे तुझे मनवार दशीहीया હાલ રાતા સમુદ્રમાં છે. તે સ્ટીમરને સુવેજની નહેરમાંથી વારંવાર પસાર થવા દેવાથી અંગ્રેજ સરકારે તહનામાના લંગ કર્યો છે એવી કરીયાદ શ્રીસે ઉઠાવી છે. તે જસાવે છે કે અવિષ્યની કાઇ લકાઇમાં આ દાખતા ભયંકર મઇ પડશે. વળા તેએ વાંધા લીધા છે કે હમોદીયાને આહેકઝાંડરીઆ ખંદરે ખારાષ્ટ્રી, કાલસા વગેરે પુરું પાડવામાં આવેલ છે. તેથી પહા દાલકરારના લાંગ થાય છે.

ડરભનથી મી. એમ. એસ. સંદેરીએ તુર્કીના મુખ્ય વાછર ના_ મહસદ રોવક્ત પાસા તરાથી ગઈ તા. ક છએ મળેઢા **નીચેના કેળલ અમને અપવા માકદ્યા છે: 'ચેટલન્નના** ખત્યાવ બહાદુરીથી કરવામાં આવે છે, ગામશા સાંતાય કારક ₩.º

પરસ્રછ

ચાડા વખતે પહેલાં ડરળતની વસ્તીની ગસત્રી કરવામાં भावेती ते अभाके *दरम*नमां ३३,४९८ कुरे।पीअन, १८,०९० હોંદી, ૨૦,૩૦૨ સીદી અને ૨૪૨૦ બીજા કાળા હાેકા भेभ वधी भणी ७४,१६० नी वस्ती मर्थ.

એક ખબરપત્રો લખે છે કે અમગેની રેડ પર કુતીયાણા વાળા સોની મી. ગારધન રામછને ત્યાં દાળીના તહેવાર સભગ પાતાના મિત્રમંડવને ટીપાર્ટીમાં એાલાવેલ અને તે ગ્રસંગે વિશાદાનની કારેપ્ડતા વિષે ગર્યા કરવામાં આવેલી. મહાત્મામી, નશુરામછએ ભાવનગરમાં દક્ષિણા મુરતિ વિદ્યાર્થી भवन ३. इस बन्नरनी क्षारतायी स्थापन करेस छ तेने ખદદ કરવા વિષે પણ ગમાં થઈ હતી. પરિણામે તે માટે યા. ર–૧૫–૬ નાે ફાલા થયા હતા. અને તે રકમ તે શ્રુવનના વ્યવસ્થાપક પર માહ્યવાના મંદ્રાબસ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

શ્રી દક્ષીણા મુર્તી વિશ્વાર્થી ભવનના ખીજ વરસના વારવિક હેવાલ અમને મળ્યા છે. આ ભવન ભાવનગર ખાતે છે. તેમાં હાલ ૨૭ વિશાર્થો છે. તેના હેતુ નીચે પ્રમાસે બતાવ્યા છે. "ચાલતાં સરકારી ધારણાના શિક્ષણની સાથે આ જમાના ની કેળવણીમાં સભ્યતા, નીતિ, કરતવ્યતિષા અને ધાર્મીક વિક્ષસની જ પામી જસાય છે તે ખની શકે તેટલી દુર કરવી અને વિદ્યાર્થીજીવનમાં જે ચારિત્ર ધડાતું જોઇએ તે ધડાય તેને માટે વિદ્યાર્થીએકને સારાસંત્રમાં રાખી વાલયપાંદિન પાલન કરાવવું તથા હદયની યાગ્યના અને પવિત્રના વધારવી એ આ ભવત સ્થાપત કરવાના મુખ્ય ઉદેશ છે. શી 🤛 માસની પર રૂપિયા છે ને વિશાર્થી ૧૦ થી ૧૬ વરસની **६भरने। देवि**। कोसभे तेसे भाकामां भाका गार वरस तेमां રહેવું જોઇએ.

भी. अ**ल्युस** अपुर इक्टारे अभारी साम्परेरी भाते सी. પ આપ્યા છે. તે અમે ભાભાર સાથે સ્વિકારીએ છીએ.

નવસારી તરકના એહાનીસબરમમાં રહેતા ઢોંદીઓએ નામદાર મહારાજ્ય ચાયકવાડને તેમના રાજ્યની સાતેરી ભાળીના થવાથી <u>યુભારમ્યાહીના તાર ગામન્યા છે તેમાં મહારાજાને લાંખી</u> આ<u>મુખ્ય, ભાગાદી અને સુખ ઈચ્છમાં છે. હોંદનું સર્યું થા</u>ય नेवी रीते वेभक्षे राज्य भवाव्यां छे तेवं राज्य वेन्या 🕬 ચલાવ્યા કરે એવી કચરની પ્રારક્તા કરી છે. તારમાં નળી જસાબું છે કે વરાડા રાજ્ય તેની સ્વતંત્રતા, પ્રમાણીકતા ભતે સ્વમ્હતાને સાર્ આખી દુનીયામાં પ્રખ્યાતી પાસ્યું છે. વડાદરાતા દાખરા હીંદને તેની વ્યવમ દશામાંથી એકવાને લાયક છે તે દુનીયામાં હીંદનું નામ વધાયનાર છે એમ ક્લી તાર લે ધાય છે.

ભાકસભરગના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ એની ઉપર લાંચના સુકદમા ચાલતા હતા તેની ઉપર કામ ચલાવવાની એટરની જનસ્કે ના પાડી છે તે તે પટ્ટી ગંગોલ છે. ભાને 'ક્સ્સ સંડ એકસપ્રેસ' વહુ માટી છત મહે છે. તેમાં એમ પ્રમ જરાવ્યું છે કે નવા ઢાકેશનમાં એક પણ હોંદી હવે રહયા નથી.

નવા દિલ્લીની શી ગાઠવાદા અવી તે ભાગતમાં એ ખાર ક્રીટેક્ટ રાકવામાં ભાગ્યા છે તેમાંના એક એહાનીસવરમના થી. એક્ટ છે તે સાહેળ તાલ આપણે પારથે દિલ્હીમાં ખીશએ છે.

સર મેપીલ પુલર એ હીંકમાં હૈક્ટેનન્ટ વવસ્તર હતા તે क्षे छ के खंडननी द्वीला केशरीयन वास्त्रीक भरूव था. ६०००० मेटबे हे ६००००० भड़े छे ने आ गई હીંદને ખાતે લખાય છે. પદ્મ ફેલ્ફ્રાનીયાલ એપ્રીસતું ખુરમ કાલાનીએ ઉપર નથી પડતું. વળી તેએ સાહેલ લખે છે કે હીંદની મહેસુલમાંથી ૪૨ હતા લસ્કરી ને જિયાની ખાતામાં જાય છે. ખાતું નામ સોતા કરતાં મડાયલ ચેં**લ**ે.

હીંદી સાદીઓની ભાળતમાં પ્રીટારીઆમાં પણ ગયે રવી વારે મીડીંગ ભરાઈ હતી. તેના વિશેષ ખબર હવે મછી મળવાની ઉત્રેદ છે.

મી**સીસ** ફેામ્**લવાળી હીં**ટી મઝાર સાત મહીતાની આ ખરીએ અરાશે. મીસીસ ફેરતલ લગેદ રાખે છે કે હીંદી વેપારીએ။ તે બઝારમાં માલ માકની પુરે પુરી મદદ કરતે. મ્મા બહારતે મક્ક કરવાને સાર્ વિસાયતમાં **પર ગૌ**સ વીન્ટરબાટમ, બીસ ધાલાક વીગેરે મહેતત કરી રહ્યાં છે.

રવીવારે વેપાર નહીં કરવા બાળતના કાયકા કરળનની ટાઉન અઉસીલ ખૂબ સખતીયી અમલમાં લાવી રહી છે.

ત્રયે શુધવારે ડરભનમાં ૪૦ હોંદીએલને ત્રણ પાઉડના કર તહીં આપવા ભાષતમાં માજસ્ત્રેટ 🕦. હડસનની પાસે ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. તેમાંના કેટલાકને જેલ થવા અને કેટલાકને સાર માજસ્ત્રેટે હકતા બાંધ્યા.

હાયાઓ તરફ**ા** એમ જણાવ છે કે એ કે મુખ્ય પ્રધાન જનસ્થ એાથા છે છતાં તેની ધાથીસી ચલાવનાર કરતાગ છે. એવી પસ ચરમા માલી રહેલી છે કે જન. બાધાની રિચતિ એટલી બધી સરમોંડી ભરેલી અહ પડેલી છે કે વખતે તેને રાજીનામાં આપવાં પડે, જેવે પાતાના ક્રોહાને વળગી રહે તે! તેને જનરલ હરકો!મને જે પસંદ પડે તે क्ष्यां भन्ते. -

અઠવાડીક પંચાંગ.

પ્રોસ્તી—તા. ૧૨મી એપ્રીલધી તા. ૧૮ મી એપ્રીલ સુધી ઈ. સા. ૧૯૧૭. હર્દિ—ચૈત્ર સુદ દૃથી ચૈત્ર સુદ ૧૦ Indian Home Rule સુધી સંવત ૧૯૬૯. Ata Rea -ता. ४थी कमारीश्रभवश्यो A Letter to a Hindu by Leo તા ૧૦ જમાદીય મુધી હીજરી ૧૩૩૧. **પારસી**—તા. ઢ છ થી તા. હમી મુધી The Hon. Mr. Gokhale and 1222.

u,[ş વાર તિથિ તારા_ક, માક, મા તા.

સની તેર સુદ Æ * 3-1-10-4-Yo સ્વી ø 4 8 1-12 Y-36 13 સામ - 18 ١ 19 & C -- 41 4-34 22 1্ড 12 10 4 1-22 4-32

હીંદુસ્તાનની ટેપાલ

તા. ૧૫મા એપ્રોલના અરસામાં યુંબઇ 40ત ધરમ અને પ્રશ્મ નાતિ જનારી સ્ટીમર અમલાપ્રીમાં જવા ભેષોજસમાના ગરળ યરો.

તા. ૧૬મી એપ્રોલના અરસામાં સ્ટીમર અત્ય વિના બોનાં કરાં નથી (ટાલ **પાક્ષમકાટામાં આવવા વક્કીછે**

તા. ૧૮મી એપ્રીસના અરસામાં મુંબઇ જનારી સ્ટીમર પાલમકાટામાં જવા બધા

ક્ડીમ્યન મ્યાદ્રીકા લાકતની સ્ટીમર ફ્રેલેરીક તા. ૨૫ મારચ તથા સ્ટીમર કટાંગા તા. કુ એપ્રીયના રાજ કાલંબાથી ઉપડી કેશબક્ત ગામલ કૃષ્યું ગામલે અને સુક્ષી છે.

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુનીઅન—કેપ, નાતાલ, દ્રાંસવાલ, મારે જ્યામાં-वारिक 14 છમાસિક ત્રિમાસિક નક્સની

ધારા છે.

શી. ૧૫, જમસિક શી. ૯, અને ત્રિમા- માનપત્રોની છળીએ સરસ કાગળ **ક**પર છા**યેલા** સિક સી. ૧ છે. જો ધરાક એક ગાકલે છે. આ ક્ષરતા ઇમરેજી નહીં જાલ્યુનાર તો ક્રમીશનની છ પેની (ડરળન સિવાયની હીંદી પણ ક્રબીમોને સાર લઈ શકે છે વ मेंहाआ) अपता इरमां अमेरवी, अभे अख केट आपी शहे से अपवा ईमरेट अखुनार તરા ધરાકાનું ખાન ખેચીએ .

વાચવા લાયક પુસ્તકા

The Ethics of Passive Resis-Bhagavad Gita The Story of the Ramayana Tolstoy A Book and its Mispomer the Indenture System રાખાયણ સાર, ભાવકાંડ—હીંદીમાં कु. भा. सुर्व हय सुवास्त दर्शस्यवानी जुनी अवहेर એવનાં કાબ્ય મારા જેવના ૧ લા અનુસવ (મા. ગાંધી) • 3 2 ત્રીસ पहिन्दि पन्वद भुस्तक्ष अभेत पासानु छवन **व्यक्ति** १ १-१८ ४-३७ धुस्त्। अभेद पासात् आपस् ८ छ १ - २० ५ - ३१ क्रेड सलवीरनी क्या (आ महान યુનાની સાકરેશસનું મરહા સમયતું થાયસ છે) સત્યામદ્ભના ઇનામી નિળધ શરવેલવ (આ મહાન હેંમેછ લેખક યર્યાનનાં સવેતિમ પુસ્તાના भावास्य छे.) क्रेड बॉद्र अली डेस्स्टेरवने। अथव સ્ટાર્કની રસ અને નોલિયો લર पुर पारवा अभरथी) છવન કેારી (ઢાલસ્ટાયના રસ અને નીતિથી જારપુર નાંસ્તા હ પરથી) HEMEIN માસુર કેટ**લી** જમીતના માલીક હેાઈ ગૌરમીડના સવાલ પરની ચરચા ધારદેજ ખરવા ૧ પૈની <u>નાવ</u>ં दि।. भ. जाम अ'मध्य तीवक्ष तेमना भत करे વિચાર

દેશ શક્ત

મી. ગામલેના દક્ષિણ આફરિયાના પ્રવાસ તું ચિરેજમાં વર્ષ્યન—તેમાં તેમની સુસા व्यवं स्वयंक्त्र व्यवस्थिक सेवाने। हरा दश्यायान वाडेबी क्वाका, द्वारा वाडे वानेत्वी अधीने। कनस्य विधाने अनस्य है. S. Coovadia, बुलीयननी लहार छापाने। इर वारिया रूमध्यनी क्लीका करे तेमने भवेबा सुंदर પથી કાંઇ પણ પેલ્લાને એલ્લામનાર શાસને भासकी क्षेत्रका स्वाक्त्रण सेवा नथी - के दौरी साईकारने देश मेंट सरीचे भेशनी शहे (rinted and Published by M. K. Gondhi

બીબાં પુસ્તકા

dissa. Aun શા. વે. ₹ € કાલ્યદાહન લાગ ૧ ત્રેક બુનું નમસ્ય तवसीहत रामध्यक મેપ્દનદાસ કરમમંદ માંધી હું છવત, વાસ્ત્ર સજરાલીમાં બીમદ અગવદ મોતા મળવાનું ઠેકમ્યું:---

ઈન્દરનેશનલ પ્રોદીંગ દ્વસ. ફીનીક્સ, નાવાલ,

BOOKS TO READ

Price, post free. The Indians of South Africa Helota within the Empire and Low They are Treated. By H. S. L. Pokak INDIAN OFINION Souvens of the Hon. G. K. Gokhala's Tour in South Africa Affect
The Light of Asia, by Sir Edwin
Arnold
M. A. Gandhi, by J. J. Doke
Hindu Social Ideals by P. J. Mehta
M. A. Gandhi and the S. A.
Indian Problem by P. J. Mehta
Mahomed 'The Great Arabian,'
by Mercelith Townsend - 3 7 7 by Meredith Townscod - 2 Gulistan or Flower Garden, Sadi r to The Ramayana and the Mahabharata, by R. C. Dutt Season and Libes by John Ruskin I'nto this Lag 10 Takes and Parables, by Tolstoy 1 10 War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Tolstoy each The Life of Mahomet, by Washington living t to Dutten of Mun, by Mazzini Time and Tide, by J. Ruskin English Tratts and Representative I 10 1 10 Men, by Emerson Society and Solutide and other 1 10 Fasays, by Emerson Reflections on the French Revolution, by Burke 1 10 The Wisdom of the East Sories The Confessions of Al Charash The Heart of India The Person Mystics 2 4 Healing Knowledge

> Cash with Order INTERNATIONAL PRINTING PRESS, Phornis, Natal.

JOHANNESBURG

General Wholesa's Merchant e/o 22nd and Krause Street, Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

3. Alva 24. 4 d 3419, were bell & attractional Printing Prem, Phoneix, Natel

No. 16--Vol. XI.

SATURDAY, APRIL 1914, 1913.

Registered at the G P.O on a Prompager

LONDON COMMITTEE'S REPRESENTATION

THE Assistant Hon. Secretary of the South
Africa British Indian Committee, London,
has addressed the following communication,
dated the 27th February, 1913, to the Under Secretary
of State for the Colonies —

I am directed by the South Africa British Indian Committee to address you once more on the subject of the position of the Indian settlers in South Africa

a. My Committee are sincerely grateful to His Majesty's Government for the encouragement they gave to the Hon Mr G. K. Gokhale in the matter of his recent visit to South Africa, and to the Union Government for the courtesy and hospitality which they extended to him. My Committee have been resting in the hope that this memorable visit, paid under such favourable suspices, might prove to be the turning point in the history of what my Committee fully admit to be a most painful and difficult question.

3. They are, therefore, emboldened to place certain aspects of the problem before His Majesty's Government, tending to show that the Union Government are not doing everything that might be done to remove causes of friction and misunderstanding, and that the resident Indian community are not without justification for their belief that the old policy of harassment and exclusion, to which allusion was made in the India Office Memorandum, presented to the Imperial Conference in 1911, has not yet been definitely abandoned.

4. Whilst they have before them a number of matters demanding investigation and redress, my Committee do not propose to burden the Right Hon. The Secretary of State with an enumeration of these, but to request the exmest consideration of His Majesty's Government of the two subjects of the Natal Licensing Laws and Immigration administration generally.

5. As to the first, I enclose herewith copy of a report from INDIAN OFINION of November 16th last, marked "A," relating to the case of Mr. M. A. Goga, of Ludy smith

6. I enclose herewith, further, copy of a report from INDIAN OFINION of December 14th last, marked "B," relating to the same case. My Committee are informed that the heence has not yet been granted, and that Mr. Goga's son was born in Natal

7. Mr. Amod Bhyat, the leading Indian merchant of Mantzburg, had the renewal of his becace for 1913 retured by the Licensing Officer on the ground that he had committed a breach of a certain unimportant municipal regulation. Upon appeal to the Town Council an order was made for the granting of the licence. My Committee are at a loss to know why, in the first instance, the licence was refused

3. Both Measts. Gogs and libyat are wealthy men, and can, perhaps, afford the expense of costly fittgation;

but my Committee desire to emphasize the hardship to poorer traders, whose whole easternal welfare often depends upon the goodwill of an official employed by their European frace rwals, and whose credit soffers because of the uncertainty of their tenure of licensing rights.

9. I conclose herewith, further, copy of a report, appearing in the Natal Press, marked "C," referring to the Financial Relations Bill, now before the I mon Purhament, together with a copy marked "D," of the comments of Instan Origins thereon. My Committee feel that the foars expressed therein are well-grounded, and respectfully invite His Majesty's Government to make argent inquiries into this matter, with a special view to ascertaining how far the measure is calculated to projudice Indian trading rights in the Transveni, where licences are insued upon demand to registered Indians by the Union Government.

to. The subject of Immigration administration may be dealt with (a) as regards new immigrants claiming to enter the Coast Provinces under the existing laws, by passing the education tests, and (b) as regards resident indians and their families.

11. As to the first, the attention of my Committee has been called to the following case, where a distinct injury seems to have been done to the summyrants.

12. Mesers. Maganial Patel and Parshottam Patel, alumni of the Baroda and Fergusson Colleges of the Bombay Prendency, and undergraduates of the Bombay University, who arrived at Darban by the s.s. Parsmetts on September 4th last, applied to enter Natal by virtue of their educational qualifications, and were required to submit to a test by the Acting Chief Imagration Officer, who expressed himself as dissatisfied with it, and who forwarded it to the Minister of the Interior, from whom a notification was received, stating that they had tailed to satisfy him. They were accordingly deported.

13. On the facts they could not, obviously, have been deficient in a knowledge of the English language, and my Committee are assured by Mr. H. S. L. Polak, the delegate of the South African Indians to India, who returned to Durban by the same stoamer, that, at his request on board, and without any prompting or reference, they had written excellent English essays on different subjects, of a character calling for considerable variety of expression. It would thus appear that the severity of the education test had been arbitrarily increased, without notification to the Indian community, who were thus deprived of the presence of two gentlemen well qualified to be of substantial service to them.

14. My Committee desire to point out that this case is, in their opinion, a violation of the condition had down by Hir Majority's Government, in the dispatch of October 7th 1910, wherein they declared that they would not be satisfied with any settlement of the

Transveni Indian trouble that disturbed the rights of landscape in the Court Provincia.

their familian, my Committee respectfully select His Majesty's Government once more to the succest doctions of the Transvent division of the Supreme Court of South Africa, on the subject of plural merriages, which are being tollowed and enforced, not only in the Transvent, but also by the immigration officials of the Majel Province as in manifest from a person of the Majel Province as in manifest from a person of the Repulse with a copy of the fraid Immigration Department, a copy whereof is strated hunto, marked "E," together with a copy of the fodgment fearrying far-reaching consequences) of the Transvent Division of the Supreme Court, in the appeal of Sukina 9s, Res, marked "F."

16. The contention of the Union Government that polygamous marriages are not recognized in South Africa, and which my Committee has contested in previous correspondence, is shown to be incorrect by a reference to Act a of 1907, Natal, sections 6 and 7, sopp of which is succiosed herewise, marked "G". It is place that both the Parliament and Courts of South Africa have cognizance of certain polygamous marriages contracted by Indians, and my Committee respectfully submit that other sections of the Indian community should not be placed in a worse position, in such matters, than the indentured and ex-indentured Indiana of Natal and their immediate descendants, and that every effort should be made to prevent the demoralssection of the Indian community, arising out of an attempt to reverse the past policy of the various Provinces of the Union, recognising the validity of polygamous marriages and the legitimacy of their offspring.

17. I enclose herewith a copy of a letter, marked in H." addressed by Mr. Anthony Timothy, a Natalborn Indian, to the Natal Mercury, during August last,

which speaks for itself.

The enclosure marked "I" is a copy of a telegraphic summary, dated August 27th, of a case of extreme hardship, under the Cape Immigration Law, where the appellants were deprived of their rights because of the unauthorised and illegal intervention of the Natal Immigration Officer, who has no lawful power to interfere in the case of immigrants to, or residents of the Cape Province.

ty. The enclosure marked "J" is a copy of a letter, dated August 28th, by Mr. F. A. Laughton, K.C., to the *Matal Mercury*, together with that paper's comments thereon, marked "K," and they show how, on two occasions, the Natal Immigration Officer arbitrarily and illegally prevented the return of an Indian resident of the Caps Province to his home there.

of a telegraphic summary of a judgment of the Cape Division of the Supreme Court, in the matter of Natha Ooka, in which the administration of the Law

is severely criticised.

92. The suclosure marked "M" is a copy of an editorial of the *Matel Mercury*, last September, criticising the administration of the Natal Immigration

LAW.

28. Enclosure "N" is a copy of correspondence between Mr. C. B Mehta, a well-known resident of Durban, and the Acting Chief Immigration Officer, in which, by implication, the latter casts the most offensive reflection upon Mr. Mehta's domestic honour and personal integrity.

23. Enclosers "O" is a copy of remarks made by the Hon. Six James Rose Iones, Acting Chief Justice of South Africa, on the administration of the Immigration Laws of the different Provinces of the Union, together with the remarks thereon of the Transmal

Loader and the Star.

24. The enclosure marked "P" is a letter addressed to the Union Government by the Chairman of the Transvaal British Indian Association, covering an affidavit making most serious allegations regarding the attitude of the Transvaal and Natal Immigration

authorities towards the Transvani sandants. Had not the steamer proceeded to a Cape port, the appleasants, whose claims to enter the Transvani were subsequently admitted, would have been sent back to India.

admined, would have been sent buth to India.

15. The encirouse marked "Q" is a copy of a fedgment of the Natal Devenon of the Suprame Court, showing how the Natal Larrogration Department have exampled to prevent the receipt to South Africa of an ex-indentured Indian, with 17 years' rendered to Natal to his credit, and who had segularly paid the

£3 annual become.

26. The enclosure unried "R" is a copy of a letter addressed by Mr. H. L. Peink to the Secretary for the Interior towards the said of December, regarding the cases of Masses. Bluewest and Devi Dayal and their trives. The mast enclosure, marked "S," a copy of a statement telegraphed to Indian Oriston is by its special correspondent at Volksrust, and confirmed by Mr. Polak, giving further details of these cases, together with a copy murked "T," of a representation to the Minister of the Interior by the Chairman of the Trustreal British Indian Association.

27. In the enclosure marked "U" you will find a copy of an entract of a letter to the Natal Mercury, by Mr. H. S. L. Polak, regarding the remarkable come of Mr. K. T. Gajjar, of the Cape Colony, together with a copy marked "V" of the Natal Mercury's comments.

thereon.

28. The enclosure marked "W" it a copy of an extract from Indian Opinion of the rith January, relating to the cases of Mesers. Agics and Amenappen, together with a copy marked "X" of correspondence thereon between the Hon. Mr. Gokhale Committee and the Government.

so. In referring to these cases, my Committee are well aware that in some of them substantial justice has eventually been done, but they beg leave to point out that justice has only been done to those who had the means to secure it, and that, too, in spite of seemingly calculated obstruction on the part of local authoritim or even of the Union Government, who do not appear to have taken any notice of repeated complaints and representations, made to them by one or other of the Indian public bodies in South Africa, for redress, where it was manufactly possible for the Government to afford relief.

submitted, unfortunately leaves but little room for doubt that the policy of obstruction is not due to the idioprocrasses of individual officers, but that it is part of a deliberate plan to make the position of even oldestablished Indian residents intolerable, and to prevent others, in India, from returning to their homes in South Africa. On no other hypothesis does it seems possible for my Committee to explain why even the vary strong comments of the Supreme Court Judges regarding barustonent, and the results of such cases as those of the Dayal Brothers fail to ameliorate the bank administration which the cases recited above indubitably prove.

31. My Committee feel that the Union Government have committed a breach of feath with His Majesty's Government, having regard to the terms of the despatch of October 7th, and of the Messorandam above referred to, and also with the Hou. Mr Gokhale, who, my Committee are reliably informed, received an assurance from the Minister whom he interviewed less November, that the administration of the Immigration Laws of South Africa would be rendered more humans.

32. My Committee feel obliged to remind His Majesty's Government of the enormous expense imposed upon Indian residents returning to South Africa from India, who are thus forced to maintain their right of cutry in the face of determined opposition on the part of officials who are evidently acting on instructions from the departmental head. My Committee are informed, for example, that Mesus. Bhawani and Devi Dayal have had to expend nearly £100, besides lodging security of an additional £100 before they could secure the registration to which they were southed by

ize, so expense excurred through no fault of their own, his because of the careless anaspprehension of their claims by the Transvell Registration Officer, and the grossly obstructive antiquée adopted by the Natal Imsugration Officer The clause in support of which everwhelming evidence was produced, have now, it is true, been admitted, but the process of securing re-cognition of them has proved nearly respons. Moreover, atthough the Transvani authorities are annafed with the evidence of merriage produced by Mr Bhaw nat Dayal, the Natal Others reluces so permit his stife to enter Natal, on the ground that Mr Dayal has not complied with the terms of the offensive circular (see exclosure marked " E ") although he has produced a continues of marriage from the magnetime of his district to Bober. Similar expenses have been encurred to the case of Mr. Agies, above referred to, in order to present the departation of his sife to India. Similar cases are those of Mason. I am Moose and Adam Mooss, who have had to apply to the Courts for interdicts to prevent the deportation of their wives, and such cases occur with the arrival of almost every steamer. It appears to be assumed as a matter of course by the officials that Indians have suddenly developed the propensity of introducing into South Airses as their wires women who are, to fact, not their wives, and that the certificates to the contrary of Magistrates in India are worthers documents, because they do not support the official theory

53. My Committee respectfully venture to remind His Majorty's Government of the following significant passage in the above-mentioned Memorandum.

"It is hoped that, when the Union has satisfied "reself that safeguards against unlimited Assatic "Immigrantion have been provided, it will be possible to treat the resident Indians fairly. Any system of generous treatment must be held to "involve" and determination not to utilize immigration laws to benish lawful residents by means of legal quibbles or to break up dominated families.

34. In the face of the fact quoted in the preceding paragraphs of this letter, it cannot, in the view of my Committee, be contended with any show of reason that any thing like unlimited Amatic immigration is at all possible.

"15. My Committee, therefore, think that the moment has arrived when His Majesty's Government may fairly remind the Union Ministers of the suggestions which they have made to them from time to time and of their own explicit undertakings, and may call their misantion to the serious embarramment which the Imperial Government is likely to incur from growing discontent and imitation in India, if the hopes raised by Mr. Gokhale's reception in South Africa are not fulfilled within a brief measure of time.

Dr Alfred Russel Wallace, the Grand Old Man of Science, has just celebrated his goth birthday, and is still fell of ritality and ideas for the betterment of the world. "I have been meditating apon the condition of human progress, and I have taken a general survey of all history, from those wonderful new discoveries in Egypt, going back seven thousand years, to the present day," he mid to the Daily News. "I have come to the general conclusion that there has been no advance, either in intellect or in morals, from the days of the earliest Egyptiane and Syrians down to the keel-laying of the latest Dreadnought. "Through all those thou sends of years morals and intellect have been stationary. There has been, of course, an immense accumulation of knowledge, but for all that we are no cleverer than the ancients. If Newton and Parwin had been born in the times of the Egyptians they could not have done more than the Egyptians did the builders of the Pyram jetting the Egyptians and on the builders of the Pyram jetting the Egyptians and mathematicians as Newton."

From the Editor's Chair

THE IMMIGRATION BILL

Thre Bill will be read a second time on the sightastant when we shall leave more about it than we d from merely reading it. In order, however, to under stand and appreciate tie deadly effect on the Amade communities of South Airies, it is necessary to go back to what is somewhat ancient history. Those who have feit interested in the Indian struggle la this land, will recall how stransously the Government tried, by giving a forced interpretation to Act a of 2907 and Act 16 of 1908, to prevent from enturing or re-antering the Transveni a certain considerable ciase of minor children of jawissly resident Indians. If they had succeeded in their attempt, a large portion of the rendent Indian population of the Transvall would have been obliged to leave the Transvani and face rum, Happely, this attempt was frustrated by the public-spirated action of the late Mr. Chhotabhai who, at great cost, took has son's case to the Appellate Court and won it. Indiana have, ever since, watched every new move of the Government with the greatest suspicion. The most recent events have but confirmed the suspicion. Their circulars about wives and children mark the second by attempt to reduce the number of the resident population. The Bill now before Parliament scake legislative sanction for this policy. And every one of its restrictive clauses has to be studied in the light of this bitter experience. For it should be remembered that the Bill is not wanted for meeting any difficulty of European (mm grat on It has been beought forward principally, if not solely, to satisfy the passive resisters and to carry out the compact entered into between the Imperial Covernment and the local Government about the Indian settlement. And yet, instead of carrying out the spirit and the letter of it, and instead of liberalising the musting laws where they tell barshly against the resident Asiatic population, the Bill repre-sents a deliberate policy of ridding South Airica of its resident. Asiatic population. That is how General Botha's statement, that there was every desire, on the part of his Government, to treat the resident Asiaties with justice and liberality, is to be interpreted.

LORD AMPTHILL'S COMMITTEE

THE SUPPLEMENTATION, MADE BY Lord Ampthill's Committen, to the Secretary of State for the Colonies is a weighty and exhaustive document. It enables one to study, in a connected and compact form, the march of events in South Africa regarding Indian metters. The Committee has shown clearly how the cases cited by it evidence a policy, on the part of the Usum Government, of exterminating the resident Indian population. The administration of the Immigration Laws of South Africa makes Indian residence in it more and more difficult. And the Licensing Law of Matel, at any rate, steps in where the Immigration Laws fail to compass our rain. The Committee's letter will be a difficult document for the local Government to assess.

There is one point made by the Committee which will come as a surprise both to the Imperial sed the Local Governments. The latter have so often stated that South African law does not recognise polygamy. But the Committee has been able to show that it has been recognised even as late as 1907 and that, too, by a statute. Sections 6 and 7 of Act 8, 1907 of Natal provide —

Sec 6 —The provisions of Section 65 of the Indian Immigration Law, 1891, shell as regards Indian Immigrants arriving in the Colony after the commencement of this act, apply to all marriages shown in the certified copies of their marriage register, notwithstanding that any such marriage may be it polygonous marriage.

- 11

Sec 7 —The Protector of Indian Immigrates may, on the application of any Indian Immigrants men and women, who shall have arrived in the Colony prior to the commencement of this Act, and who shall produce certified copies of their marriage registers, and shall show that they are the persons therein reserved to, register such marriage, notwithstanding that any such massings may have been a polygamous marriage or that the man may have been merried in this Colony under the provisions of the said law to any other Indian

It is true that it was inconvenient for the then Government not to recognise polygamy, because indentured Indians were wanted by an influential class. It is now inconvenient to recognise it for free Indian settlers because they are intruders. It will be interesting to know how the local Government deal with the dilemma.

NATAL INDIANS, BEWARE!

THE Government Notice, published elsewhere, regarding the issue of certificates for the protection of those who may wish temporarily to absent themselves from the Province is a veritable death-trap into which we hope not a single Indian will be caught. The Notice seeks to do what the Natal Immigration Act provides no warrant for. It is a bare-laced attempt to bring the Natal Law into harmony with the Cape Law, even in advance of the new Immigration Bill. It will be seen from the Notice that an Indian who takes out the certificate provided for therein will have only one year in which to return if he wishes to escape the ordeal of a re-examination. This certificate carries with it a fee of £1 and, as the document has to be surrendered immediately after use, every absence from Natal means not only a fresh inquiry but a fresh imposition of £1. So that, if a business man has to leave Natal, say, for the Cape four times a year and wishes to arm himself with these tickets-of-leave, he must pay £4 for theme. This is a monstrous impost. And the method that has been devised to fine poor · people is wicked. It is the duty of Indiana to send a strong protest against this the latest attempt of the Government to harrass us into leaving the country.

MR. GOGA'S APPEAL

Mr. M. A. Goua, of Ladysmith, who has been showing admirable zeal in his attempt to seek justice, has again beaten the Ludysmith Licensing Board and the Supreme Court. It will be remembered that when Mr. Goga renewed his attempt to secure his licence, the Board upheld the decision of the Licensing Officer, who had refused to grant him a licence. It will be remembered, too, that on this occasion, the European objectors, who mustored so utrougly at the hearing of the first application and who had to pay Mr. Goge's costs when he first approached the Supreme Court, were con apicuous by their absence. It seems that the Board acted in a most arbitrary manner in declining to give reasons for its decision as to why Mr. Goga was considered to be an unfit person to hold a licence. On this ground of irregularity, Mr Goga appealed to the Supreme Court, which has quarted the proceedings of the Board. We congratulate Mr. Goga on his partial success. We consider it a partial success because Mr. Goga is not yet out of the wood. The grapting of the licence still vests with the Ladysmith Council. The case is on all lours with that of Somnath Maharaj us, the Durham Corporation in which even costs were granted against the Corporation. In the end, however, in that case, Somnath Maharaj bad to remain without a licence, and we doubt not that, if the Ladysmith Board can devise a method whereby it could perpetrate a legal injustice, it would not hesitate to do so. Mr. Goga has, therefore, yet an uphill fight before him. He ought to receive the moral support of the community, even as the Ladysmith Board has the support of its constituents in its wicked war against Mr. . Goga. Men like Mr. Goga, who have funds at their disposal, may succeed in the end, but these cases just show how

bad the licensing law of Natal is and how creely it is administered. All but the wealthiest Indian traders must ultimately suffer extinction, unless incames are taken and persisted in by the various public hodies to arrest the progress of this war of extermination of Indian trade.

The New Immigration Bill

The Natel Mercury, in the course of a tending article,

The condition of legislative deadlock at Capetown leaves very little chance of a Bill which has already been fought over and reventually shelved for two, seamons running being placed on the Statute Book this year. It is obvious that the Government's ungle intention now is to get Supply through and then provide, and "" " " it may be taken as fairly certain that immigration will not provide a fractive of Parliament's work this term. The present Bill, contentious enough in its previous fortos, has successed accretions which do not import to the measure any tresh recommendations. Two classes alone are sufficient to condemn it in the eyes of all who desire to see a just, adequate, and liberal immigration echoms for the Union. The fundamental denial of everything upon which a proper immigration system should be founded lies at the outset in the definition of a probabited immigrant. " " " " Taking the Bill altogether, even with its erection of a system of appeal hoards as a substitute for the right of judicial appeal is strikes us very forcibly that the measure will not help much towards the establishment of an intempration system free from the "Little Tia Tears" to which Mr Merriman referred last year, or suppression on the part of lagher quarters in the Union autocracy.

The "Mercury" Interviews Mr. Polek

The Immigration Bill is exciting much concern among the local Asiatic community (says the Natal Mercury). Mr. Polsk, interviewed by its representative, declared the measure was most serrously regarded

by the Anancs throughout South Africa.

"I have had the opportunity," life Polak and, "of consulting Mr. Gandhi regarding the Bill, and the conclusion that we have arrived at a that it is county unacceptable to Indians in its present form. The souther is open to the most serious objection from the Indian standpoint. It is not only framed to prevent further Indian immigration—this is amply effected by enisting legistron, as the Indian tombusity has only too good reason to know—but it seems to be expressly designed to extinguish as speedily an possible the law-fully resident In has population. Passawe resisters will object to it with all the energy at their cummend, because it does not fulfi the terms of the provisional settlement that has obtained during the last two years."

"They feel that the Bill, contrary to what was a more que now of that settlement, disturbs many existing rights, whilst Indians all over South Africa will resent this measure because it deprives them of rights of long standing. Existing legislation in the various Provinces is repealed, without any tolegoards being inserted for the preservation of rights already acquired. For example, section 3 takes away the jurisdiction of the Courts, except as to questions of domicile But this does not mean the statutory domicile provided by the Natal laws, which now disappears, but the common law domy, which is often extremely difficult to prove."

"In the present form of the Bill it modewheelth appears to proportion the residential rights of thousands of Indian residentia of many years' standing. The provise to section 5 goes far to annul the whichty of Transvaal registration certificates, which, when second were accepted by the Indian community on the

(485)

consistence that they consisted permanent rights of readence and the domectic certificates of Natal will not be worth the paper they are written on. It is provided that eli domecticary rights are lost by persons who are about from South Africa for more than three years, no matter what the cause may be. Last year's measure routhined no such provision, in accordance with the Government's undertaking, and its inclusion the year points to a clear breach of faith. The first cluste of sub-section t of section a means to take away the rights of educated Indians who have already personabilities of entry into the Free State, even of those who succeed in passing the education test of the Is it. Sub-section 3 materially sentrett the rights of heat and Cape Indians to m-enter the 1 mon at any port by which they may at present re-enter."

"Are Assistion generally affected throughout the

Umeon ?*

The Bill does not appear to protect the rights of Caps and Transvall advented Indians to enter Natal under the existing laws or those of Transvani and Natal educated Indiana or of Colonial-born Indiana to enter the Cape. Immigration Officers, whom it is notoriously difficult to satisfy as to the most elementary facts by evidence acceptable in any Court of law, have to be netwined on the education test, and not the Minister. The waves and unnor children of educated entrants moder the Bull are not protected, and the method of entry unto the Free State still appears to imply a racial ber, which, of course, would render the measure unacceptable. Lastly no provision is useds for remedying the service position created by the Searle Judgment, which revalidates non-Christian Indian religious matriages, and recognised as valid by the Privy Council, and which bestard on the children of those marriages. This judgment has shaken African Indian society to its toundations, and its anaulment is vitally necessary for the preservation of the integrity of the Indian community I am certain that unless the Government same material alterations in the Hal there will be a povious of passive resistance, and I cannot say that it will be confined to the Transvani. Mr trendhi is at present in telegraphic communication with the Covernment on the subject, with a view to avoid the necessity of renewing a bitter straggle."

The Interview with Mr. Polak, says the Mercury, effords further reason for considering the Immigration Bill to be an understrable one to place upon the Statute Book. The prospect, which Mr. Polsk clearly undicates, of the Indiana opposing themselves against the Bull by a renewal of the passive resistance with which they delinted the Registration Laws in the Transval four years ago, in sufficient to raise a good deal of hesitancy in contemplating a repetition of that encounter. Mr. Polak knows his subject, and there is no reason for doubting that the Bill possesses the char actors he ascribes to it of oppression and bad lasth with regard to the Asiatics. It was a distinct undertaking a three years' residence in the country should entitle Indians to statutory domicile, but in place of this the Bill sets up a common law domicile, which is actoriously one of the most difficult matters of proof in a Court of Law The Hill, as Mr Potsk declares. appears undoubtedly to jeoparduse the residential rights of thousands of Indians of many years' standing and in view of the explicit assurance given by the Government, both to the temerial authorities and to Mr. Cokhale day, of his reacont cont, that the Asiatic settlement should be one of home fish justice, with a constitute of the sequivocation of the past, the Bill, in the form in which it has been prepared, has the appearance of a thoroughly dishonest transaction. The Indians would be entirely justified in resisting it, but perhaps, after all, it will be quite safe to leave the measure for other agencies to dispose of. The lamigration Bills of 1911 and rore had to be abandoned by the Government, largely on account of the attitude of the Pres State, which

resolutely refused to allow the right of any Amatic to entraces into the Province. The Bill proposed the admittance into the Union of a limited number of Asiatics, stated by Mr. Smute not to exceed its every year, and, as this was a Union matter, their rights of residence or acquirement of domicile could carry with it no territorial restriction. The Free State members would consent to nothing of the kind, however, and though in the present Bill a modification has been accluded which appears to be intended to placate them, the general circumstances surrounding the Free State in politics are of a kind which makes the prospect scarcely inviting for a measure which has excited so much hostility on the part of that Province for the last three years.

"Times of Natal"

In the course of its comments in a leading article on this Bill, after quoting the clause which takes away the Supreme Court's jurisdiction, the Times of Mainl

Here is a highly contentious point. To some the clause may possibly recall, by suggestion, the famous battle which was waged between President Kruger, on the one hand, and Chief Justice Kotze and some of his brother Judges, on the other, in the matter of the testing right of the Transvaal Volksraad. Others will doubtless contend that, in the case of imagestion, officials should, in the nature of things, be entrusted with more power. The question of domicile, it will be noted, is the only exception. In all other cases "the Minister, a Board, an immigration officer, or a master" is constituted Cause, and from Cause there is no appeal. We await with interest the arguments that will be adduced in favour of the retention of this clause-or this clause as it is worked at present. The proposed Bill gives the Minister power, in special cases, to vary or modify any decision by a Board which would involve the removal of the applicant; and there is another clause which combles him, at his discretion, to grant a temporary permit to any prohibited immigrant to enter and reside within the borders of our country. Yet another clause is also indulgent towards the Minister. "An immigrant may be prohibited who is deemed by the Minister on economic grounds or on account of standard or habits of his to be sinsuited to the requirements of the Union or any particular Pro-vince thereof."

Unusually large powers are vested by the proposed Bill in the hands of one man, and the general principle is not in harmony with the sense and spirit of South Africans whether their mother-tongue be English or Dutch.

Correspondence with the Government

The Chairman of the British Indian Association has received the following letter, disted the 5th instant, from the Secretary for the Interior —

"I am directed to acknowledge the receipt of your telegram of the end instant, on the subject of the recent judgment given by Mr. Justice Searle in the Cape

Provincial Division of the Supreme Court.

The Minister of the Interior is at a loss to understand why this decision of the Court as to the law has caused your Association to pass resolutions couched in the terms adopted by your seeting on the joth ultimo, as the legal position must, he feels sure, have been perfectly well known in the Indian community, especially amongst those members thereof who belong to the legal profession, and as the attitude of the Immigration Department towards these cases has been made perfectly clear on numerous occasions.

Although aware of the strict legal position, the Government has never in the past applied, nor does it intend in future to apply, the law in a harsh or arbitrary manner. Immigration officers have discretion to allow any Asiatic who is legally resident here to bring his wife toto South Africa whether she be married according to Mahomedan or according to other secests,

(467)

so long as clear proof exists that she is his write, and that he has no other in South Africa, and these officers have been informed that it is not the Minister's intention that this recent judgment should in any way seteriers with the practice hitherto adopted."

Mr. Cachalia replied, on the 14th instant, as follows :--

"I have the honour to acknowledge the receipt of your letter of the 5th instant, in seply to my telegram of the and instant, regarding the recent judgment given

by Mr. Justice Searle.

"I am to submit that it had never, before the judgment of Mr. Justice Searle, become clear to the community that non-Christian marriages not registered in South Airica would not be recognised by the South Alrican Courts. Mr. Justice Wessels' judgment de-livered sometime ago, went perilously near such a pronouncement, but his judgment turned rather upon the legality or otherwise of bigamous marriages than upon the validity of marriages celebrated according to the rites of the various great Indian faiths. As the Honourable the Minister will have noticed, Mr. Justice Searle's decision was not based upon any precedent, but was an original pronouncement upon the Marriago Law, the case before him having been considered a Last-case.

" Moreover, up to now, Hindu, Mahomedan and Pariete marriages have not been questioned, and the Masters of the several Divisions have recognised them But, since the judgment reterred to, the Master of the Natal Provincial Division, my Association understands, has questioned the validity of a Mahomedan marriage in connection with the succession of the widow of a deceased Mahomedan to his estate.

" My Association is grateful to the Government for giving the assurance that it is not their intention to apply the law in a barsh or arbitrary manner, but, in view of the judgment in question, I hope that the Government will understand the attitude of the community represented by the meeting in considering the assurance as not sufficiently meeting the resurrements of the atuation. In the eye of the law now, fedian wives of nou-Christian persuasion are not wives but conenhmer. I feel sure that the Government will appreciate the position of the community if it resents, en it does resent, such a humiliating reasertion of the status of Indian wives and, as has been already pointed out. the legal consequences of the judgment, which, it apprehended, it is not within the power of the Coreminent by administrative action to remedy, are serious enough to warrant an alteration of the law

"My Association, therefore, ventures to hope that the Government will be graciously pleased to give due consideration to the fazilnes of the Indian community en the center, and take the opportunity that the introdueston of the new Immigration Bill offers to remedy the evil created by the unexpected judgment of Justice

Bearle."

A New Encroachment

The following Government Notice, dated the 9th instant, appears in the Union Guistle

It is hereby notified for general information that His Excellency the Governor-General-in-Council has approved of the following regulation framed under the provisions of section therey-six of Act No. 30 of 1903 (Natal) and section four of Act No. 3 of 1906 (Natal): " For the convenience of persons lawfully resident in the Province of Natal who desire to leave that Pr wince temporarily with the intention of returning, certificates to facilitate the identification of such persons may be secued, in form prescribed by the Minister, in the discretion of the Chief Immigration Officer at Durban. Each such certificate shall be issued subject to the condition that it shall be surrendered to the Immigration Authorities on the return of the person to whose

favour it was completed, and that it shall exempt the person named there is from the requirement of further examination under the lumigration Laws for a period of one year only from the date of usus thereof.

A fee of one pound sterling shall be payable to

respect of each such certificate."

Mr. Goga's Appeal

At the Supreme Court on the 11th Instant, before the Full Bench, there was an appeal from a decision of the Licensing Board of Ladysmith, the appellants being M. A. and A. M. Goga. Mr Janion appeared for the appellants, but the Board was not represented.

The Board had refused the licence on the ground that young Goga was not a fit and proper person to be licensed.

Mr. Janion argued that there was nothing on the record to show that he was not a fit person to be iteened. The Board had given no reasons for its judgment. Therefore the judgment of the Board should be set saide, and the appellants should get their costs, although the Board was not represented, because the Board's proceedings were irregular.

The Court quashed the decision of the Licensing Board, and held that the Court was entitled to have the reasons from the Board as they might disclose irregulanties. With regard to the question of costs, they had already reserved it in another case, and the question would be reserved until they had had the advantage of getting the debate in the case in which at was to be expressly argued .- Times of Natal. -

News in Brief

Mr. Cachalia has sent a long wire to the Government, setting forth the objections of the community to the new Imaggration Bill.

The Pretoria Tamila have, under the chairmanahip of Mr. Padiachy, passed a resolution, supporting the action of the Johannesburg mass meeting on the marriage question.

The Minister of the Interior, on Monday atternoon, in the House of Assembly, brought up the Immigration Restriction Bill, which was read a first time, and the second reading set down for April 24.

On the 12th instant, Mr. Veeramuthu, an old staunch Passive Resister, left Johannesburg for India, at the request of his lather. He is a fine type of Passive Resister and was the late Nagappan's companion. He has been five times to gaol, and once deported. There were almost fifty friends, including Mr. Cachalia and Miss Schlesin, to see bim off.

Mr. Boydell, M.I.A., speaking in the House of Assembly on Monday, suggested that a tax should be placed on the sugar planters in order to pay the expenses of the Indians who denre to return to India.

The California State Assembly has passed a Bill by 58 votes to 15 prohibiting aliens from owning land in that State. The measure has evoked great resentment in Japan, where numerous meetings of protest have been hold, and the Japanese Covernment has made remonstrations at Washington on the matter.—Router.

The number of Assatic trading bicences in the Transvaal Province was 3,935 in 1912, compared with 3,915 in 1911 (says the Times of Natel). The number of Anatic licence-holders in Natal was returned at 987 as at June 30th, 1916; that sumber has, it is behaved, been reduced since, but no later official return has been made. In the O.F.S. Indiana may not obtain licensels In the Cape on Contac register of interior to lasted to Indiana is hope

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

3448 18 M.

ફ્રીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૯ મી એપ્રોલ, ૧૯૧૩.

M's 24.

અધિપતિની નોંધ

Mentandintania, angarapitè are minasimpatanian di mani

મુનીયન સરકાર શીકારીની માફક આપણે સારૂ ઘણી જોયો પાચરે છે. તેમાંથી જેમાં સપડાઇ પારધીની જાજ એ તેમાં તેને તે લાઇજ મળ્યો

ગયાય. એક તરફથી બચ્ચાંએાની ઉપર સખતી, બીજી તરક્યી એારતાનું અપમાન ત્રીજી તરક્ થી વૈપારના પરવાનાની રંજાડ, માથી મેર તવું બીલ તે હવે નાતાલવાસીને સાર ન્નળની અંદર સુગંધીદાર પણ સામલ ભાર્યો ખારાક નાખીને તે હીંદી પ્રત્ન રૂપી દરિયામાં પાયરી છે. તેમાં જેટલાં માછલાં આવે તેટલા તેને લાગ. અગી મારમી એપ્રોલના ગેક્રેટમાં એક તેડીસ છે તેમાં જણાવ્યું છે કે જેઓ નાતાલ છાડીને થાડી મુદ્દન સાર ખદ્ગાર જવા માત્રતા હૈાય તેઓને જો રજ ચીડી જોઇએ તાે તે મેળવા શકે છે. તે રજ્ય ચીકી અમપવી કે નહીં તે અમલદાસ્તર મુનસારીની વાત છે. અમલદાર જે હકિક્ત માત્રે તે બરી આપે તા તે રજ ચીકી એક પાઉડ આપીને જનાર ફોંદા લઇ લકે. તે ચાંકીની શસ્ત એવી રહેશે કે તે માણસે એક વરસની અંદર પાછા કરવાં. જો એક વરસની અંદર પાછે! अभावे ते। तेने वगर परीक्षाओं अभावतार **उतार**शे. ओड વરસ વીતી જાય તા તે ચીકી રદ થાય. એ ચીકી એક વાર વપરાયા પછી તેના કૂરી ઉપયોગ ન ધાય તે તે પાછી અમલદારને સાંપી દેવી જોઇએ. આમાં પાછી પરીક્ષા નહીં **હે**વાય એ લાક્ષમ મેલી છે. પણ જનારને ચીઠી આપતાં પહેલાં તેના દમ તા લઇ લીધા હશે પછી એક વરસમા શું પાછા પુછે ? ે આ ચીકી ક્ષેનારને પરિણામ શું આવે તે તપા સામ, એક તા એ કે તેને એક પાઉડના દંડ આપવા પડે ने केटबी वच्यत आव काव हरे तेटबी वच्यत ते हंड आपे. બીજું એ કે તેની પરીક્ષા દરેક વખતે અમલદાર લીધાજ કરે. અને ત્રીભું એ કે આવી ચીકી ઘણા દીંદી લીએ તે સરકાર અતાવી શકે કે નવા બીલમાં ત્રણ વરસ બહાર રહે વાની પરવાનગી આપવાનું કરાવ્યું છે એ તા બહુ મહેરબાની મસાય! એક વરસની કદત લઇ જવામાં હીંદી રાજી છે તે પછી ત્રણ વરસની મુદત આવત વળી વાંધા કેમ ઉદાવાય દ આ ત્રેરલાબાની સામે આવી ચીઠી ન દેવાના લાભ તા પણા ય છે. જતાર માણસ નિર્ધાતપણે લહાર રહી શકે ને પાછા આવે આરે પુરાવા આપી દાખલ થાય. પુરાવા પ્રથમ તક 🚤 યાર કરીને બદાર જાય એટલે ચાડીજ અડચણ આવે, અને માટા લાભ એ ચાય કે તે ચીકી મ ક્ષેનાર માણસ કામનું તાસાન ન કરે. અમારી ઉમેદ છે કે અક મીકોને એક પત્યુ હીંદી હાથ નહીં અક્કારે. અમારી એવી પણ ઉમેદ के हैं किया आ नेवि वांचे तेमी भीव हींहोंने भरे। भर अभागानी कामामां ने दूसामानी सुम्मनी भरें, ' संपतना भाग વાતાની ફરજ છે કે તેઓએ આ નાકીસની સામે એક્કમ ચવું તે સરકારને સખ્ત લખાસ કરવું કે એવી તેહીસ એ હીંદી પ્રત્યના લાભમાં ધએલી ગણવાને બદલે કામ તેને તુક સાન ને અપમાનવાળી ગણે છે.

ગી, ગામાએ વર્ષા ક્ષેડીરમીયની બેરડને દરાવી છે. ગી. ગામ ની ક્રત્તને 'સાર અમે તેમને સુખા **મી. ગામાના કેસ** રકભાદી આપીએ છીએ. પણ હત્યુ મી. ગામા જંબલમાંથી પ્રત્યા નથી.

ફારટે લાઇસેન્સીંગ બારકની પાસે ચાહેલું કામ રદ કરવું છે પહું લાઇસેન્સ આપવાની સત્તાતા દુખું ગેરડનેજ દાચ છે. મી. ગામના વર્ષાક્ષે બતાવ્યું છે કે બારડે કારણ અપ્યા ચિના **પી. ગે**રગાને નાલાયક દરાવેલ છે એ બોરદના ચુકાદાનું ~~અ~~ની યમીતપર્સ્યું ત્રણાય. વ્યા દહીસ કસુસ રાખી કેરરટે ચુકાદો રદ કરવેર્દ અને લુકમ કર્યો છે કે બી. ગામાને નાલાયક મણ વાનું કારણ બનાવવા તે કારડ બંધાએલી છે. આ વખતે મી, ગાંગાને ખરચ તથી અપાવ્યો બીજા કેસમાં' કારદેના સુકાદા થશે તેની ઉપર ખરચનાે કરાવ સુલત્વી રાખ્યા છે. પછ્યું અત્રે દ્રાંલ ખરચની ભાગત ઉપર વજન સુકતા નથી એ કે એ પણ નજીવી વાત નથી. હાલ તુરનમાં તેા વિચારવા નું એ રહ્યું છે કે મહા પ્રયત્ન કરવા હતાં સી. ગામાને ક્ષાપ્રસેન્સ નથી મળા અને હ**ુ** મળશે કે નહિ એના આધાર બારડની ઉપર સ્લ્યેક છે. સંભવ છે કે બેક્સ્ડ ડરીને આપરી. આ ક્રેસ એ ડરળતમાં થયેલા સામનાથ મહા રાજના ફેસને મળતા છે તેમાં પણ ટાઉન કાઉસીજે પાતાના ચુક્તદાનું કારણ નહિ આપેલું તેથી તેના દરાય રદ થયે. હતા. પણ આખર કહિંસીક્ષે સામનાથ મહારાજને લાઇસેન્સ ન અપી એટર્સમી, ત્રાત્રાને અમારી ભલમળ છે કે તેમણે હજુ પ્રયત્ન કરી લાઇસેન્સને માટે લડવું. મી. ગામા જીતરો તે કામને સાભ છે કેમકે તેના કેસની નકલ ખીછ બારડ કરે એવા સંભવ છે તેથી તેમને માડીએ બરીન જુદા **જા**દા ગામના હોંદી મદદ આપે તેા ખા કેસતા વહેલા નીકાલ આવશે એટલુજ નહિ પણ એકના કુપ્પમાં ભાગ લેવાને બીજા હોંદી હંમેસા તક્ષ્યાર છે તેવી અપ પડશે એ व्यापव्यते मापव्यत्य यह पडशे.

અહ સમયે ફ્રાસ્ટ એમ્પ્ટ્રિટીલની મદદ આપણને ભારે ઉપયોગી ૄ થઈ પડવાની છે. તેમણે પાવાને

લારડ એમ્પાટહીશ ખરચે જે ઉમદાકામળ વડી સરકા ની કુમક રતે લખ્યા છે તેની ઉપર દરેક વાં ચક વરમનું ધ્યાન અમે ખેચીયે

છીયે, એ લખાસુ એવું નપસીલવાર છે કે વડી સરકારને ધ્યાન દીધા વિના ન ચાલે. અને જ્યારે આપણી ઉપર નવા બીસ રૂપી વાદળ ભાવી પડ્યું છે ત્યારે આપણને આ લખાસ વિશ્વ મજનાર જ્યાપ છે, આ લખાસુ ઉપરથી અમને મુખ્ય વિવાર આ આવે છે. આપણાથી દ્વારડ એમ્પટલીશ આપણું સાફ પહેલા ખરસે તે જોવાથી તેમણું પોતાને ખરસે આ લખાણું કરશું તેના ફા અરથ છે? આપણું કાંડન કર્મા કીને પહેલા પુરા પાડી શકતા નથી. અમે વાંચક વરમતે તે કમીડીની અમતના વિપે સચના કરી ચુકવા છીએ. તે ઉપર પણું જે શેહાએ ખ્યાન દીધું છે. દેશું પણું અમે ધા દીએ છીએ કે જેએક આપણું માન જળવાય એવું ઈચ્છે છે તેઓ કમીડીને નીબાવવામાં જે મદદ થઇ શકે તે કરશે.

આ બીલ ઉપર ખુબ વિચાર કરવાની દરેક જવાબદાર હીંદી તે અમે બળામણ કરીએ છીએ. તુ આવે સાથેજ ખુબીથી, દુસ્મનીથી, અને કેમ્**ધા** સરકારે હીંદીના દરેક

વિભાગ ઉપર ચાપ મુક્ષ છે. એ બીલ જો દાલની સ્થિતિ માં પસાર થાય તેન આપણું કદી આ દેશમાં રહી શકવાના નથા. પુરાના હીંદી નીરબયપણે રહેતા શ્રીપ્યા છે તેઓને આ બીલ જાગ્રત કરે છે. તવંત્રર, બીખારી, ભણેલા, અભુસુ અદી જ-મેલા અને બદાર જન્મેલા બધાની ઉપર હાથ નાખ્યો છે. સરકાર મીલ શબ્દો બાલી કાયદા છતાં અમલમાં નદી લાવે એવું પણ સમજાવી આપણને બુલશાય भवरावरी अभ अभे काशीओ छीओ. अने की हार पश् ર્સીદી તેના પંજામાં વ્યાવી પડશે તેક તે પાજળથી પસ્તાશે આ બીસથી અને જસ્ટીસ સરલના ચુકાદાયી આપણે હતે ત્રારસે ખીતવારસ બતરાું આપણી આરતા એ રાંપલી એક્સેનીની બરાબર ગલાશે. આપણ દક્ષિણ અક્કાંકા છાડીને दे के प्रांतमां रहिता इहकी ते प्रांत छाड़ीने भीका प्रांतमां ત્રણ વરસ સુધી બદાર જદરેનું તા પાઝા કરવાના આપણા હક તદન નાખુદ થશે. આપણે મંમે તે દસ્તાવેજો લઇ ગયા इशुं अने के वेपार पशुक्त अदीओं शुक्त्ये। इसे ते कंड ઉપયોગના નહીં ગણાય, આવી દશામાં કેટલી મુદન આપણ નભી સકવાના ? આ બીસ એ આપણે જડ્યુળથી નાસ થવાના પાયા છે. છતા અમે દીલગીર છીએ કે જોદાનીસ ભરમ સિવાય દક્ષિણ આશ્રીકાના ખેલા ભાગ સંવેલા જેવામાં આવે છે. અમે જાણીએ છે જે અને માનીએ છીએ કે તે તે ભાગામાં એક્ક પણ સ્વાર્થ વિનાના સમળુ દીદી કામ કરવા તમ્યાર થાય તા દર્શાળ આશીકા આપ્યું જાગે આપણી ઉપ આપણને અવસ્ય નુકસાનકારક નીવડશે. તેમાંથી ક્વગલું અને બીજાને જગાડવા એ જે જાવો તે બધા હોંદીનું કામ છે. ' મારે શું ! ' એમ કરીને ખેસી રહેનાર દરેક દીદી પોને પણ બીજાની સાથે ડુબરોજ

મારીત્સભરબમાં ત્યાની ઠાઉન કાઉગીલ પામે એક દિલગીરી ઉપજાવે એવી લાઈ કેન્સની અપેલ ચેતનો ! ના સુનામણી ગયે અવ્વાદીએ થક દેવી. તે અપેલ એક દીદ્વીદ્વી

તેમાં તેના વરાશ એવી દલાલ રહ્યું કરી હતી કે જે જગ્યાએ લાર્ક્સન્સની મામની કરી તે જગ્યાએ એક દ્રોદુ સ્ટેક્સી જ ફર છે. તેમાં એમ પણ સ્ચલ્યું હતું કે હોંદુઓ મસલમાં તાની દુકાનમાંથી ખરીદે કરતાં અચકાય છે અને તેઓની ઓરતાનું માન પણ રહેવું તથી. આપી દલીલ અપીલ કર નદ્રતી મરજ વિના વક્ષલ સપર્ચ શક એવું અમને સઝત નથી. એવી દલીલ કરવા હતા પણ લાક તેન્સ તો નજ પ્રશી

अने क्टी की अजन ते। एक अभे तेवी रीते अवेदी सार्ध સેન્સ નકામી ગાનત. જ્યાં આપણે હીંદુ મુસલમાન પારસી ખીરતી દરેક પ્રકારના હોંદીએ એકન શતકની શામે લાવાનું છે, એક્લ્ય રીતીએ શકવાનું છે, તાં એ આપણે સામ સામી દ્રશેલા કરીને એક ખીજાનાં સળાં સતરની મદદથી કાપવાને તપ્રયાર થઇએ અને શતર છતે તા તેમાં વાંક શતરતા નહીં પહ્યુ આપણાજ છે. વેપાર સંબંધમાં ધરમની તકરાર હોંદુ સ્નાનમાં પણ ભાગ્યેજ જોવામાં આવે છે. દ્વાલુ આફરીકા માં જાહેર કામમાં ને દુનવવી વહેવારમાં આજ લગી આપણે જાની એદ રાખ્યા કે જારવા નથી. ગેરીત્સ્પરગમાં મંગેલા કેસથી ભેદ પડી જાય એવી ધારતી પણ અમે રાખતા નધી, કેમકે આવી જાતના ઉપદ્રવા બધે ઠેકાએ કાઈ વખતે લઇ આવે છે, હતાં આ કેસ ઉપરથી દરેક હોંદીએ ચેતવું ઘટે છે કે હીંદુ મુસલમાન એવા એદ આપણા વહેવારમાં આવવાજ ન लेशके, अने केवे। मेह पाडी हाएंके साम क्षेपाना विवास કરવાન જોઇએ.

ઇઝ્લાંડની એક્સોને સાર વાટ મેળવવામાં લડનારી પ્રખ્યાત બાઇ મીસીઝ પાનકરસ્ટના નામચી મીસીઝ પાનકરસ્ટ બધા હીંદી વાદેષ છે. .તે આઇ ના એક્સ હહાતમાં હદ એક્સોગો ગઇ છે. એક્સોને લુટ્યુટ કરવાની, ભનમાલ

તા તાલ કરવાની સલાદ આપે છે. આ બધાથી અમે विश्व छीकी पश्च तेमनी अब्राह्मीने विषे क्षंत्र सक रहेते। ત્યો. તે બાદની પાસે પક્ષ્સો છે, ધણી ભાદાશી છે, એ વધાના બાગ પાતાના કામમાં આપ્યા છે, પાતે સુવાન નથી દુખ ક્રાઈ દિવસ જોયું નથી. દુખ સહન કરવા તેનું શરીર ધાર્યું નથી એમ છતાં દુખ સહન કરવામાં પાતે હમેસાં આગળની આગળ રહેલી છે. થાડી **મુદત પહેલાં મી. ઢા**ાડ «ત્યારજ કે જે મહેસુલ ખાતાના પ્રધાન છે તેનું **ઘર ગીસીઝ** પાનકરસ્ટની ઉત્કરણીથી બાળી મુક્લામાં આવ્યું હતું. આ ની જવાળદારી પાનાની મરજથી પોતે એકી. કામ ચાલ્યું ને તેને ત્રણ વરસની સજ્જ થઇ. જેલમાં પણ સન્તા વાળાને હૈરાનજ કરવા અને તેમ કરીને તેમાંથી ક્રુડી નીક ળતું એ આ એારતાના ઉદ**દેશ છે તેથા માસાઝ પાનકરસ્ટે** તેની પાસે જેલમાં ભાત ભાતનાં પક્ષ્યાના **પ્રક્રવામાં આવ્યા** પતાં તેને નહીં અડકતાં આઠ દિવસના સંયુરણ અમવાસ કર્યાં. તેનું શરીર પડી ભાગવાની સ્થિતિમાં ભાગ્યું તે**થી તે** તે છેાડી સુક્યામાં આવી છે અને હવે માતની અધીએ આવેલી આ ખ<u>દાદ</u>ર ખાઈ ઇસ્પીતા**લમાં પડી છે. લાવાની** આ રીત સત્યામદ ન કહેવાય. સત્યામહીના હેતુ તે જેવ પ્રેયાયવાના અને તેમાં રહેવાના છે. બીજાને નુકસાન કરવું એ સત્યાપ્રદીના સ્વ'નામાર્થ ન ક્રાય. પણ મીસીક પાનકર સ્ટર્ના લડ્યાની રીતને એક બા**લુ ઉપર મુ**ણએ **તે**। **ખતે તે** ના દુખનુંજ સ્મરણ કરીએ તેા તેની પાસેથી આપણને મલ શીખવાનું છે. પ્રણી અડયણા **હતાં, પણી તિરાશા**ના હતાં અને બદુ દુખ પડ્યા હતાં આ બાઇ અને તેની સહીઆરી આ હજુ ચાકી તથી તેઓ ચાકવાની પશુ નથી, મરતાં મુધા હત્રશે. આનું નામ ભાઇ છતાં પણ તેને વિષે મર દાનગાજ કહી રાકાય. હીંદીને આ બધી બહાદુરીની નકલ કર્યા તર છે. કર્માંક આપણી ઉપર જે ઈનાઓ પડે છે તે ના પ્રમાણમાં ઇન્લારની એમરતાને વેલ્ડ નથી તેની વીસાન શી ?

(4A3

नवा भीस बीवे भणरी

भा अयं ३२ भीवनी पहेवी सुनामश्री से।भवारे वर्ध सुरी D. अभ करमाय छे है की भीश हुने ते। भी, श्रीशरक હાયમાં રાખરાં. તેની બીછ સુનામણી તા. ૨૪ મીએ થનારીછે. भा भीव भागत सरकार भने भी. श्रांधीनी वस्त्रे तार **વ્યવહાર ચાલી સહેરા છે હતા** છેવટના નીસ્સુય નથી થયેા. મના મામર લખતી વેળા જેટલું અમે જાણીએ છીએ તે ઉપરથી કહી શકાય છે કે સરકાર દાઈ પણ બાબતમાં શદ ભાષવા મામતી નથી.

थी. शिक्षाना प्रतिकृत

મુખીમેશન ખીલ મને ખુધવારે પ્રગટ થતાં ' મરક્યુરી 'ના अतिनिधीक भी. पेकाइनी मुबाधत बीधी दती. तेनी साथे વાત કરતાં ગી. પાંચાકે જ્યાબ્યું હતું કે:—' આખા દક્ષિણ **ખારિકાના એશીખાડીકા બીલધી ગંબીર વિચારમાં પડી ગયા** એ. **ગી. ગાંધી સાથે મારે** વાતગીત થઈ હતી તેમાં તેમણે જ્યાન્યું હતું કે એ મીલ હોંદી કામથી ક્યુલ થાય તેવું નધીજ. તેમાં નવા હોંદીઓને આવતા મટકાવવાના પ્રયત્ન क्यों ने नेटशुंक निक क्यू वसी रहेशा हीरिजीने केम **भने तेम बोरी अस्वाना रस्ता अरेबा छे. नवा दी**हीओने **આવતા અટકાવવા સાર્ હાલના કાયદામાંજ પુષ્કળ સન્તા** 📦 🗪મ ઢાલમાં માને છે. સલામદના સસ્તી નીવેડા એ વરસ મહેલાં થયા હતા તે પણ બીલથી માર મડતા નથી अने तेथी सत्यामधीओ तेनी सामे थया विना रहेशेल नहीं. द्विभाने शुं वांचे। हे के स्वासना क्वालमां में केसार અવું કે જે હોય હાલ છે તે પણ લઇ લેવામાં આવે છે. अने तेथी सभाषानीता क्षेत्र थाय छे. ग्रेमीसार्ध्य सीवाय ની ભાખતામાં અપીયના હક નવા બીલથી રદ થાય છે. अंसपायना स्वीरीमि केन्द्रे रक्षस्टर असपेकां छे तेने दंभेन રહે-આકનો હક તેથી મળે છે પણ નવા કાયદાયી તે હક बरती यम पडे हे. नाताबना डामीसार्धस पास पत्र लाया तेवीक रीते नक्षमा यह पडे छे, अभे ते क्षरश् सर अस् परस्थी वधारे वच्यत जेरहाकर रहे ते होंहीना रहेथाउना હા આવ્યા જાય છે. ગયા વરસના ખીલમાં ખાલી કલમ नहीं इती; आ वभते आवी स्थम हाभश हरी सरकारे હોંદા કામના વિશ્વાસમાત કર્યો છે. નાતાલ અને કેપની પ્રીક્ષા ભાજ સુધીમાં પસાર કરી જે દ્વીદાઓએ તેમા डामस स्वाता ६३ मेलल्या छ तेता ६६ मार्थी ज्या छ. વર્લી મીલની રૂચે પરીક્ષા પસાર કરે તે ફોસ્ટેટમાં દાખલ માર્ધ શકે નહીં એવું જોવામાં આવે છે. કેમ, નાતાલના अंशिओ अभे ते जंदरे इतरी सकता तेनी आ भीश्रधी અદ્દાયત થાય છે. દેપના અને દ્રાંસવાલના કેળવાયેલા હોદાઓના નાતાલમાં દાખલ થવાના હક જતા રહે છે. तेपीक रीते झंसससना तथा नातासना केणवर्षी पामेसा હોંદીઓના તથા તે તે કાઢાનીમાં જન્મેલા દોંદીઓના કેમમા દાખલ થવાના હક રદ થાય છે. પરીક્ષા આપીને દાખલ યનારા નવા હોંદીઓનાં એારત બચ્ચાંઓને દાખપ્ર યવાના 61 पम् रहेता नथी. छेल्डे सरस्रकामेन्टथी हाँही कीरते। તી જે કરાેડી સ્થિતિ ઉભી ગાય છે તેના ઉપાય ગ્યા બીલમા **કરવામાં ભાવ્યા નથી. આ** ચુકાદાથી આખા યુનિયનની હીંદી પ્રભા અવસાથી ઉઠી છે અને બીલમાં જો, ધટના કેન पूर नि भाष ते। धारत पूरी लागरी ने नेश्वस वान के.

'મરક્યુરીની' ટીકા

મી, પોલાક સાથેના ઉદરવ્યુ અપી 'મરક્યુરી' દીકા કરે છ કે:- નવું ઇમીશ્રેશન બીલ કાયદા થવાને સાયક નથી તેનાં વધારે કારણા ગી. પાલાક સાથેના ઈટરવ્યુમાં જેવામાં આવે છે. જે સભામદની લડતે ચાર વરસ અગાઉ ફોસવા લના રજીસ્ટ્રેશન કાયદાને હરાવેલ તે લડત પાછી ઉભી ધવા તા સંભવ જોઈ સરકાર તે બીલ પાસ કરતાં સારી પેડે અચક્રમ એ બનવા જોય છે. મી મોલાક આ સવા**લ**થી માહીત છે એટલે નવા બીલધી એશિયાટીકા પર ભુલમ થાય તેમ છે અને સરકાર તેઓના વિશ્વાસધાત કરે છે એ તેમની વાતમાં શંકા લાયવાનું કારણ નથી આ દેશમાં ત્રણ વરસના રહેવાસથી હીંદી અહીંના કાયદેસર રહીશ ગણાય એ વી ચાપ્પમી શરત હતી તેને બદલે નવા બીલમાં એક સામાન્ય ક્લમ નાખવામાં આવી છે, કે જેમાં જગ્રાવેલી બાળત કારટ માં પણ પુરવાર કરવી ખલુ મુશ્કેશ છે એ અધ્યુતિ વાત છે. મી. પાલાકના કહેવા મુજબ હજારા લુકા દ્વીદીઓના દુક અ બીલથી માર્યાં જાય છે તેમાં શક નથી; અને જુના દેશમા કાયકૃપ નહિ કરવા વિષે તથા વસી રહેલા દોંદીઓને ત્યાય **મા**પવા વિતે યુનિયન સરકારે વડી સરકારતે તથા ગી. ગાખકોને જે વચતા આપેલાં છે તે વિચારતાં આ બીક્ષ બનાવવામાં યુનિયન સરકારનું પુરે પુરું અપ્રસાશિકપાતું જોવામાં આવે છે. દીદીઓ તેની સામે થાય તે તદન વાજળી છે. પણ हाय ते भीस क्षेत्र भीछन रीते छड़ी नाय अवे। संभाव છે. ૧૯૧૧ અને ૧૯૧૨ ના ઇબીમેશન બીલાને ફોસ્ટેટના વાધાને લીધે પડતાં મુક્યાં પડ્યાં દતાં. આ વખતે દીસ્ટેટ ને શાંત કરવાના પ્રયત્ન કરવામાં આવેલા છે છતાં ત્યાની હાલની રાજદારી સ્થિતિ જોતાં ત્રસ વરસ સુધી જે બીલની સામે વિરૂપ્ય મ ખુરાવેલી છે તે બીકાને આ વખતે આવકાર भूग भीवे। सभय भाज्येल रहे छे '

' ટાઈમ્સ એાર્ડ નાતાલની ' ટીકા

'ટાઇમ્સ એક નાતાલ ' લંભાસ્**યા** ટીકા કરતાં. સુપ્રીય કારદ પાસેથી અપોલના દક છીનવી ક્ષેત્રા બાળનની ક્લમ ઉપર લખે છે કે 'આ ક્લમ તકરારી છે મરદૂમ પ્રેમીડંટ કરૂગરના વખતમાં જ્યારે મુપ્રીમ કારટની સન્તા છીનવી ક્ષેવા તા પ્રયત્ન થયા હતા અને વડા જજ કુત્સા તેના સામે થયા દ્વતા એ અવસર આ વખત યાદ આવે છે. કેટલાક એવા દલીલ કરશે કે અનવી બાબતામાં અમલદા**રા**ને પુષ્કળ સન્તા દ્વારી જોઇએ પણ કારડની સત્તા નાગુદ થાય અને મીનીસ્ટર ના દાયમાં તદન બીનજવાયદારી અને સ્વનત્ર સન્તા રહે એવું દર્શીષ્યુ આદ્રીકામાં અંગ્રેજો દ્વાય અથવા તા ડચ દ્વાય તેને પસંદ પડે તેમ નથી. પ્રધાનની મરજમાં આવે તે માણુસને આર્યીક કારણાને સારૂ આવતા અટકાવે એ સન્તા પણ વધારે પડતી છે. આવી સત્ના ક્ષેત્રાને સાર પ્રધાનના शा भयाव छ को कोचा अभे आतुर धर रखा छीको '

સી. ગાખલેના તાર

મી. ત્રાપ્યસેએ **મી પાલાક ઉપર તાર કર્યો છે** તેમાં આ ગીલની સામેના ખધા વાંધાના નાર દીદી સરકારને જમદી માેક્લવાની સુચના કરી છે. અને લખીતવાર શત્રળ પાેસ્ટ થી માત્ર્યો છે. મી બાખલે ધાને ૧૯ મી તારી ખે ઈપ્લોડ તરક કર્માસનની સાથે જવા ઉપક્રતારા છે આ કેબલ સુચવે છે કે આ ગામિલેની મદેતન જાઇ છે અને તેઓ સાહેબ भारे वर्णत विश्वायनमां दशे के प्रथ सस्स वान छे,

સારી ભાગત

એમાંમાંએકાન ઉપર આવેલા કાલ્યાના ભાર અને આપી ગયા છે એ તેના જવાબ મી કાળ્યાઓએ આપ્યા છે તેના સાર તીચે પ્રમાણે છે :—

અગતઉ કાર્ય દિવસ કામે જાવ્યું નથી કે **ખાસ્તી સિવાય** ની બીજી સાદીએક જે દક્ષિણ આક્રી**કામાં રજીસ્ટર ન થ**ઈ **દ**ોષ તે અહીતી કેરસ્ટીટ ક્ઝુલ તહીં **રાખે. મી જન્ટી**સ વેસક્સ ધાડા વખત પહેલાં જે કરત આપ્યા દ્વા તે દસવ ર્વત કે સમસાસ્તારા હતા છતા<mark>ં તેના અરચ જેમ જસ્કીસ</mark> સરલન, કરાવના અચ્છ કરી રાકાય છે તેમ ચાપ્પમા નીકળી શકતા ન હતા. જસ્ટીસ વેસલ્સના કરાવમાં તા મુખ્યત્વે इर्रान पत्र केंद्र करनां पधारे स्थारतनी दती पान अकरीस સન્લતા કનમાં તે. દીંદુ મુસલમાત અને પાધ્મી સાદી એ માનાય કે નહીં એક્ટ વકરાતની, તત હતી, જગ્દીસ સરહે તાંત વતુ તેમજ કહેલું છે. વળી આજ લગી દીદુ મુસલ માન અને પાન્તી વિવાદ અહીંતી કાર્રદામાં હબુલ રહ્યા છે. પણ ઉત્રશ્ના કરાવ અપાયા પછી નાતાલની સુપ્રામ કારટના માન્તરે તેજ સવાલ ઉગવ્યા છે. સખતી**થી** અથવા તા સ્વ ્રદે ઈમાપ્રેરાન કાયદાના અમલ નહીં ચલાવવામાં આવે એવી ધીરજ સરકાર આપ છે તેને સહ એનોસીએશન આબાર માન છે પણ હ ઉમેર ગળું છું કે મીટીએ કરેલા કરાવ વાદ રાખીને સરકાર સમજરો કે એવી ધીરજ**થી** કામને સંતિય મળતાંત ત**થી**. દ**ેવેથી** કાયદાની નજરે **પ્રા**પ્તી આંગના નવી દેાય ને પશ્એેલી નવી ગસાય પસ રાખેલી મબારી. આમ દાંદી એક્સેન્ટ્રોની દલકાઈ થાય તેં તે અને તેમાંથી જે કાયદાના પરીષ્યામાં આવી શકે મેં જેતે કેતમ ન સાંખી શક તા સરકાર કામના સ્થિતિ સમજી શકરો, એવે. મને જોરોલી છે. કામ નહીં સાંખી શકે એવી મને ખાત્રી છે. અને 🖫 એમ પણ માનું છું કે કાયદેસર અહનાં ભયોકર પરીજામા કાયદામાં ફેરફાર કર્યા વિના અઠકાર્વર શક વાની તાકાદ સરકારને પણ નથી. તેથી મારી એસોસીએક્ષન ઉમેદ રાખે છે કે અને બાબતતી અંદર દામની ઉબેરાયેલી લાગાવી ઉપર સરકાર પુરતું ધ્યાન આપશે અને જસ્ટીસ સરલના અબુધારલા કરાવથી થતી દરકના અટકાવવાને છતી મેશન બીલના અંદર સુધારા કરવાને સાર જે તક સરકારને મળી છે તે નક્તા ને લાભ લેશે.

પ્રીકારીયાના તાર્મહોરએ ગી. પડીયાચીના પ્રમુખપણા નીચ ગારાંગ ભરેલર તેમાં જોદાનીસભરત્રની મીટીંગને ટેંશ આપ વાને કરાવ પસાર થયા છે.

માં, કાઇલીયાએ એસોસીએશન વતી તપસીકવાર તાર કેપ ટાઉન ભીલની સામે માક્કયો છે.

સાઉચ આદિકન પક્ષની સભા જોદાનીસ્વરંગમાં દાલમાં ભરાઈ હતી તેમાં થી. હી. વેટે ભાવસુ કરતાં જણાવ્યું હતુ કે લગરલ બેલ્યા હવે વધુ વખત આ પક્ષની આગેવાની ભાગવાં હદ તેમ મધી. તે જગાને માટે જનરલ હરકોમજ મોગ્ય છે. નઉકા સપ્રત્યના સંબંધમાં તેમણે જણાવ્યું કે પહેલાં કક્ષિણ ભાદિકાના દિનારા સહીસલામત કરવાની ભહીંના કેલિયા અને સરકારની ફરજ છે, તેમણે કહ્યું ,કે વહી સરકારને વફાદાર રહેલું તેના અસ્થાએવા ન હેલાં જોફાએ કે તેની પ્રશાસન કરવા

લંડન કર્માટીનું વડી સશ્કારને લખાણ

લંડન કમીડીએ વડી સરકારને ભદુ -વજનદાર લખાસુ કરવું છે. તે સેરડ એમ્પડીલે પાતાને ખરચે છપાલ્યું છે. લખાલું છાપેલાં છ પાતાં રેલ્ક છે ને તેની સાથે ડાંકેલા ફકરાએલ ૩૭ છાપેલાં પાનાં રેલ્ક છે. આવી એક હજાર નકલ છપાવતાં કંઈ નહિં તે પણ ૨૦ પાઉડતું ખરચ થવું જોઇએ ને તેડલી નકલા જુદી જુદી જઆએ માકલતાં ડપાલ ને કવર વિગેરેનું ખરચ થાય તે જુદું. એ લખાલું એવા મકારનું છે કે વડી સરકારને તેની ઉપર ધ્યાન આપ્યા વિનાન યાલે.

તે લખાણમાં મુખ્યત્વે નાતાલના લાઈસેન્સીંગ કાવદા ને આખા દહિલ્ફ આફરીકાના ઇર્મામેશન કાયદાના અમલ ઉપર કેસા કાંધીને ડીકા કરી છે, મી. ગાખકોને આ મુલકમાં આવ વહતું વડી સરકારે ઉત્તેજન આપ્યું ને યુનીયન સરકારે તેમ ની બરદાસ કરી તેની ઉપર લખાલુમાં ખુશાસી બતાવી છે ને પછો તુરતજ ડીકા શરૂ કરી છે.

તેમાં ધી. ગામા તથા ધી. ભાષાતના કેસ ઉપર ટીકા છે. પણસા સખંધી ભીલમાં લાઇસેન્સ વિધે જે ધારિત જોવામાં આવે છે તેની ઉપર સરકારતું ધ્યાન ખેંચ્યું છે. મી. મગ નબાઇ પટેલ ને મી. પુરંપાત્તમ પટેલ ઉપર જે વિધતિ પડી તેનુ વરસ્તુત છે.

ખે એક્સ્તોની બાબનમાં બાર્ગ સુ~~ખીનાના કેસ ઢાંક્યા છે~~ ને ખુતાવ્યું છે કે ગીરમીડીયામાં એ એકારતા હૈક્ય તા પછ હરકત તથી થતી એવે! કાયદો છે ત્યારે સ્વતંત્ર હિંદીને જાા ભાગત માટી હરકત કરવામાં આવે છે. ગી. એધાની ટીમા દીના કાગળ પછ્યુ ટકિયા છે. કેપમાં ધયેલા કેસોનુ વરસન છે. આવા કેસ ભાગત મી. ક્ષેત્રને લખેશા કાગળ રજા કરી છે. મી. નાચા ઉકા, મી. જબોલદાસ મહેતા, મી. ભવાની દયાળ, ત્રી. ગળજર, ત્રી. ગ્યામછ, ત્રી. ઈસા ક્રુસા, ત્રી.ચા દમ મુસા, મી. અમીઆપનના કેસો ડાંકથા છે ને તેની ઉપષ્ટ ટીકા કરી છે. આ બધા કેસોનું વરસ્તુન કરીને કમો**ડી** કા **શા**તીવલ સેકરેટરીએ યુનીયત સરકાર પાસે ક**રેલી** સુચતાની વહી સરકારને યાદી આપે છે તે પછી કહે છે કે યુનીયન સરકારે વખતા વપત આપેશાં વચતા તેઓએ પાળવાં જોઇયે. પી. ગોખનોને જે આસાએશ આપેલી તે પ્રમાણે દુનીયન **સ**ર કાર ત વરતે તેા હિંદુસ્તાનમાં માટેર શાર બંકાર થવાના સં અત્ર છે ને તેથી વડી સરકારની સ્થિતિ કરેાડી થશે 🗣 તરફ યુતીયન સરકારનું ખ્યાત વડી કારકારે ખેંગી મામસી કરવી જોઈએ કે તે સરકાર હવે વેળાસર શક આપે.

નઉકા સેનાના ખરમ વિષે બાલતાં મી, થથીશ જે મહકા પ્રધાન છે તેણે કહ્યું કે નઉકા સેનાના ખરમ હંમેશાં વધતા જાય છે એટલું જ નહીં પણ દરેંક પ્રજ્ય એક બીજાથી મડી જ્યાનું પ્રયત્ન કરતાં હંમેશાં નવી તરેહની મનવારા સાથે છે. આંધ થવાથી નવી મનવારામાં લુરાયના રાજ્યોને ભારે ખરમ કરવું પડે છે એટલું જ નહીં પણ તે તે પ્રજ્યો આપામાં લેસ કરેલું પર મ તદન ભરબાદ જાય છે. આ તા દિવળ ખેલકુફાઇ છે એમ પી. ચર્ચીસ માને છે. એમ છતાં જાયું છે કે ઉમાહિત અવેપરી રહેવાનું પ્રયત્ન કરવામાં આ ખેલકુફાઇ મહત્ત કરવામાં આ ખેલકુફાઇ મહત્ત કરવામાં આ ખેલકુફાઇ મહત્ત કરવામાં આ

એક અનુભવી ગારાના બણવા બેગ વિચાર

મી. જોત રેપરટન એ સન્તેતિર વરસનો છુઠકા નાતાલના રહીશ છે. તેને હુલુ ક્ષેકિક બહુ માહે છે. તેએ તે શૈકિનો અનુભવ પણ ભારે લીધા છે. તે પદલી ભાગને છે તે સી. એમ. છ_{ે,} તો ઇલેક્કબ ધરાવે છે. તેએ 'ડાઇમ્સ ઓફ નાતાલ' માં ખાસ કેખ લખ્યા છે. તેમાં કેટલુંક આપણ તે વિચારના જેનું છે. તેના લખાણના સાર નીચે આપીએ ક્રીએ:—

સફેદ માણસ જ્યારે દહિલ્સુ આફ્રીકામાં આવ્યા સારે તેના વિચાર પાતાના સ્વારથ સાધવાના હતા. તેના આવવાથી માક્ર પણ રીતના લાભ હુલુ ક્રાંકાને થયા નથી એમ ફું કહી શકું છું. જો સફેદ માણસ પ્રમાણિકપણ આવ્યા હોત. રાજ્યસત્તા બાગવવાને બદલ સીદી ક્રાંકાના પડાસમાં શાંતિથી રહેવા આવ્યા હોત ને તેઓની સાથે મસલત કરી ખાલી જયાનમાં રહેયા હેત તા આજે પરીષ્ટ્રામ શાંદુ અગવત. તેને બદલે સફેદ માણસ તા પાતાની માટાક, મમરી ને સુધારાના ડાળમાં આવ્યા. પરિષ્ટ્રામ એ આવ્યું છે કે આવાની બેઉ બમડમાં છે. હુલુ કામ પાયમાલીને પહેંચો છે અને ગારાએ લાભ લીધા નથી. હવે મારાને સરપે હલુંદર મહમા જેવું થઈ પડશું છે. હલું કામની સાથે કેવા સંબંધ રાખ્યા એ શાધના કાંધા માર્યા કરે છે.

સફેંદ માણુરી કુદરતના કાયદા બદલાવવા મહેનત કરી છે તેમાં નિખ્ળ ગયા એટલું જ નહીં પણ સુધારવાને બદલે તેએ અગાડમું છે. આ કુલકમાં જે અનુભવ મેં લીધા છે તેમાં મેં જોયું છે કે મારાના આવવાથી તુલુ હોક પાતાના ડારમાં ચાર પ્રકારની મરકોના આમ મહ પડ્યા છે. આ મરકી તે દેશની સસણી, લાલ તાલ, રીંડર પેરટ અને ઇસ્ટકોસ્ટ રીવર. આ મરકોઓથી તુલુ પ્રજનાં લાખો દેશને માર્યા ગયાં છે. મારા માલા પછી દાખલ થયેલા આ રામને સાર તે કારક અધારામાં અમતા માલુસની જેમ ઉપાય શાધતાં વધારે તુકસાનકારક નીવડયા. યાદ રાખવું જોઈએ કે સીદી કારાનું ધન તેનાં દાર છે. તે જવાથી તેઓ હેરાન થક

વળી સીદી શિકામાં વિવાહ કરવાનું ધારણ કુદરતી હતું. તેઓમાં એક એક્સ કે વધારે પરખુવા ભાગતના કાયદા ન હતા: જો કાઈ તુલું એક્સી વધારે એક્સ પરણે તેં તે વધા એક્સ મેરત પરણે તેં તે વધા એક્સ મેરત પરણે તેં તે વધા એક્સ મેરત પરણે તેં તે વધા એક્સ મારત તેની પરણેતરની એક્સજ અહતી. હવે તો એક્જ એક્સ પાડી. પરિષ્ણામ એમ ભાગનું છે કે બીજી આરતા રાખેલી મણાવાથી તેઓ દુ:ખી થઈ છે. એક્સએ પણ એક અનિ કાયદા પાળતા નથી. તેઓમાં ભનીતિએ અમંકર રૂપ પકડયું છે. તેવીજ દસા હબસીની થવા આવી છે. અમં મામ્યુસે કરેલા કાયદા કામ ન આવી શકે તાં કાયદા કરીને સુધારા કરવાના ડાળ રાખવા કે બતાવના તે શું કામ આવે ! ઈમ્લાંડમાં ઓએ હાલ ખંડ કરે છે તેનું એક કારણ એ છે કે એક્સ મરદાએ અધી ઓએની નીતિને હામ કરી તેઓને ભપાય લુકસાન કરયું છે. આવા પરિષ્ણામાંથી હબસીને ભપાય લુકસાન કરયું છે. આવા પરિષ્ણામાંથી હબસીને ભપાય લુકસાન કરયું છે. આવા પરિ

કુદરતે 'અરાબર વિશ્વારમું છે કે ચાડાજ ગાણસા ઝુંડમાં — કહી હક ભારે ગારાએ તેમ ગાલુસોના મેહા જયા. એકઠા ભા છે, પરિયામ પર પઠવાને બહા વખા છે તે કહ્યાનધરો,

आराज्यता विषे साभान्य ज्ञान

[લખનાર—મી. એમ. કે. ગાંધી]

भक्तक ८ अ

પાષાક

ખારાક ઉપર ખારામતાના આધાર રહે છે તેમ પાયાક \$પર પક્ષ્મ કંઈ દરજે રહે છે. ગારી આરતા પાત માનેલા શાભાતે ખાતર એવા પાયાક પહેરે છે કે તેથી તેમની કેડ અને પત્ર સાંકડાં રહે. આથી અનેક પ્રકારનાં કરકના બાગી તેઓ થાય છે. ચીનમાં ઐારતાતા પગ એટલા તાલુક રાખે છે કે **=ાપણાં** બચ્ચાંના પગ તેથી મેાટા ક્રોય છે. આથી ચીન ની એક્સિનોની અધ્યાપ્યતાને ઘણા ધક્કા પહોચે છે. આ બે દાખલા ઉપરથી વાંચનાર તુરત સમછ શકરો કે પેણાકની પસંદ્રત્રી ઉપર ભારામ્યતાના આધાર કંઇક ભાગે પથ રહે છે ખરેદ, થણે ભાગે તેંદ પાપાક પસ દ કરવાનું અનપણે હાય નથી રહેતું. આપણા વડવાઓના પાયાક અપણ પહેરીએ છીએ તે એમ જસાય છે કે હાલની દસા મમાણે તેમ કરવાની જરૂર છે. પાષાકના મુખ્ય કુદદા બુલાઇ હવે પેરવાક ભાષણા ધરમ, આપણા કેશ, આપણા ભત વિગેરે ચુચવવાની ગરજ સારે છે. વળી મજુર ને મહેતામૂત્સ(ના લુદા દ્રેલ્ય છે. આવા સ્થિતિ વરતે છે ત્યાં પાયાકના વિચાર આરામ્યતાના સંબંધમાં કરવા એ મુશ્કેલી અરેલું કામ છે. છતાં કેટલેક અરી તે વિચાર કરવાથી લાબ

પેલાક સબ્દર્મા પત્રસ્પાં અને ધરેલ્ફાં વિગેરના સમાવેશ આ જગાએ સમજવા.

પાયાકના કુળ હેતુ શું છે તે જરા જોઇએ. પાતાની કુદરતી સ્થિતિમાં માધ્યુસ બીલકુલ કપડાં નથી પહેરતા. આ પુરુષ માત્ર પોતાની એબ ડાંક છે. બાકી બધા સરીરના સામ ખુડ્યા રાખે છે. અપથી તેની મામડી કાંચુ ને મજ મુન અને છે. તેવા માધ્યુસો હવા પાય્યુની બરદાસ પણી સારી કરી શકે છે ને એકાએક શરદી તિગેરે તેને થનાં નથી હવાના પ્રકરસુમાં આપણે જોઈ ગયા કે આપણે હવા માત્ર તસંકારાં વડે લઇએ છીએ એટલુંજ નહીં પણ ચામડીમાં રહેલાં અમાંખુત હિંદો વડે પણ હવા લઇએ છીએ. ચામડી નું આ મહાન કામ આપણે પોવાક પહેરી રાક્યોએ છીએ. કંડા મુલકના માધ્યુસો જેમ એમ આળશ થતા ગયા તેમ તેઓએ સરીર ડાક્યાની જરૂર 'તેઈ. ઘડી તેમા સહન ન કરી શક્યા. પછી તેર એમ રીય જ વયા. સાંકાએ છેવટે પોવાકને માધ્યુસના આલ્યુપણ કૃપ માન્યો. પછી તેથી જતા વિમેર એમળખાવા લાગી.

ખરૂં જેતાં તા માસુસને ચામડી ભાષી પટતા પેલાક કુદરતે આપ્યા છે. નઆકશાનું સરીર કર્યકું છે એમ આપણી માન્યતા તે તા વહેમજ છે સારકમાં સારા ચિત્રા તો નઆકશાનાજ જોવામાં આવે છે. પેલાક પહેરી સરીર ના સાધારણ અંગા હાંકવામાં આપણે કેમ જાણે કુદરતના દાય અતાવતા હાઇએ નહીં કે જેમ આપણી પાસે વધારે પડસા હાય તેમ આપણે વધારે દાયતીય કરતા જહેલોએ.

92

પછી પાતાનું ખેડા અરીસામાં એક મલકાય છે કે વાડ ! હું કેવેર ક્**યાળા** ! અનપની બધાની દબ્હિ ~~જો ઘણા મ~~દ્રા વરાધી લગડી ન હેાય તેં આપણે તુરત જોઇ શકશું કે માબુસનુ સારામાં સાર્ગ ૩૫ તે તેની નુખદશામાં રહેલું છે. અને તેની અપેરાત્મના પણ તેમાં છે. એપક પેરણ પહેરનું કે તેટલે દરજે લ્પના ખાંગ કર્યાં. કેમ જાણે આટલું બસ ન વાય તેથી મરુ અને આ ખ~~ન્ને જવાલીર પ**હેરે છે**. કો~~ર્ડ મરદા પણ ખેડી પરંત્રે છે. કાનમાં વાળી સખે છે ને દાધ વીંડી લડકાવે છે. આ ખર્ધા મંદ્રષ્ટીના પર છે ને શે.આ તા તેમાં શા ન્દેયી છે એ સમજવું સહેલું નથી. એારતેરએ દદ વાળી છે. પત્રે ન ઉપડે તેવાં કલ્લા કે ત્રાંક્રસ, કાનમાં પુષ્કળ વાળીઓ, નાંકે વળી પુલકાં, દાયે પણ જેટલા દામીના દેશ્ય તેટલા આછા. આ પહેરી શરીકે પુષ્કળ ~~પેક્ષ ચલવ~~ી એ છીએ. કાનમાં ને નાકમાં તેા મેલતી સીમા નથી રહેતી. અને આ મેલી દર્શાને આપણે શસ્ત્રુગર માતી પ્રક્રસાના ખરચમાં વળાવા જતએ છીએ, ચારાવા ભવથી છવને જાખમમાં નાખતાં ડરતા નથી. ખરૂ કહ્યું છે કે અબ્રિમાન થી પૈદા થર્ઝલી મુરખનાને આપણે દુઃખાં વેદી જે કિમન ભરીએ છીએ તે અરળક છે. કાતમાં ગુમડાં થવા છતાં જાદ્રશ્રીએકએ પાતાના કાનની વાળી નથી કદાડવા દીધી. દાર્થ ગુમરું ચાય, દાચ પાક પણ ભંગડી ન કદાડાય. આંત્રળી પાંક પણ લીસની વીંટી મસ્દ કે એારત કહાડે તા નેના ૩૫માં ખાયો આવે! આવા દાખલા તા પણાએ नकररे काया देशवा काम्यो

પાયાક વિષે બદુ સુધારા કરવા મુત્રેન્સ છે છતાં, ઘરેઓને રજા આપી શકાએ છીએ, તજારૂર જમાના શિયાયના કપડાં પણ જના કરી શકીએ છોએ. રીત રીવાજને અનુસરવા ખાતર કેટલાક કપેડાં રાખો બીજાને રજા આપી શકાએ છીએ. જેનું મન પાયાક એ માસ્યુસનું આબુપણ છે એ વહેમમાંથી હતું થયું છે એ માસ્યુસ પણા સુધારા કરી પાતાના આરાખના સાચવી શકે છે

તાલ વળી એવા વાયરા આવ્યા છે કે યુરાપતા પાયક આપણે પહેરવા એ સરસ છે તે એથી આપણા ક્યાળ પડે, તથા આપણે હાંકા માત આપે. આ બધું વિચારવાતા આ અવસર તથી. અહીં તો એટલુજ કહેવું જરરતું છે કે યુરાપતા પાયક યુરાપતા થંદાં ભાગામાં અહીં યાત્ર્ય હોય પણ હીંદુરતાનતા પાયાક, બન્તે હીંદુ અતે યુસલમાનતા, હીંદુરતાનતે સાર બંધ બેસતા છે. આપણાં લુગાં સુરાં હોવાથી હવા આવ જાવ કરી શકે છે. સફેદ હેલ્યાથી સસ્ય તાં કિરણો વિખરાઈ જાય છે. કાળા રંગનાં કપડામાં સસ્ય હંમેશાં વધારે ગરમ લાગસે. કેમકે તેને લાગવાથી કિરણો વિખરાઇ જનાં નથી.

આપણે માર્યું તેર દમેશાં હાંકાએ છીએ. બદાર નીકળતી વેળાએ તેર જરૂર હાંકવાના. પાઘડી એ આપણી એકળપ થઈ પડી છે. હતાં જ્યાં પ્રસંત્ર આવે ત્યા માર્યું ખુલ્લુ રાખવાથી કાવદોજ છે. વાળ વધારવા ને પડીયાં પાડવાં એ તેર જંગલીપણ જ જસ્યાય છે. વધારેલા વાળમાં ધૂળ, મેલ ને લીખા વાસ કરે છે. માધામાં સમર્ચ ચાય તેર સ્તેન્તર મદાવજન કરવી એ પણ મુશ્કેલ પડે છે. પાયડી પ્રદેશનાર ને માધાના વાળ સાદેબ લાકની જેમ વધારવા એ તેર અપ્ય

પત્રને વાટે આપણે થયુ દરદનાં પંજામાં આવી પડીએ છીએ. **શુટ વિગેરે પહેરતારના પત્ર સુંવાળા** *થઇ જા***વ છે.** તેમાં પસીના **લુટે છે તે તે બદબો ગારે છે. 🕏 માન્સસને** વાસની પરીક્ષા છે તેનાથી સુદ પહેરનાર માસસ સુદ ને ત્રારુત કહાડે ત્યારે તેની પડખે **લખા શકાતું નવી, એન્લી** વાસ તેના પત્રમાંથી છુટે છે. આપણે તેા જેડાને કાંટારખા કે પગરખા કનીએ છીએ. એટલે કોટામાં ચાલવું હેલ, થવુ વડકામાં કે ટાદમાં રખડવું **દેણ સારેજ આપણને છે**ડા પહેરવાની જરૂર છે. અને તે પણ આપ્યા પત્રને હીંકે તેમ નદી પણ માત્ર તળીયાંને હોકે. એટ**લે જરૂર જણાય સારે** માત્ર સેડલ પહેરવાં જેઇએ. જેતે મા<mark>સું દુખવાનું દરદ</mark> હેાય, જેને શરીરની નબળાઇ **હેાય, જેને પત્રના દુખાયા** દેાય ને જેને જોડા પહેરવાની આદત હેાય, તેએ જોડા પહેર્યા વિના ચાલવાના અખતરા કરી ~~જોવા તે તેને તુરત મા**લમ**~~ પડશે કે પગ ખુલ્લા રાખી, તેને જમીનના રુ**પદં વ**વા દર્ધા તેને પસીના રહિત રાખી આ**પણે કેટલા કારણે વસ્ત ઉઠાવી** શકોએ છીએ. સેંડલ એ બહુ સરસ જોડાની જાત 🕏 ને પ્રમાણમાં સસ્તી જાત છે. પા~~ઇ~~નટાઉન **આગળ દ્રાપીસ્ટ** ક્ષેકિક જેને જેઇએ તેને સાર્ બનાવે **છે તે રીનીક્સમાં પસ** સેંડલ બની શકે છે. **સાધારસ વરત એકલા સેંડલધી** ચલવી હેય તેટલી તેની દિ,મત **નહીં માટે. તેવા માસ્**સે પણ જ્યારે જ્યારે પત્રને છુટા રાખી શકાય સારે તા રાખવા . જ. તે જ્યારે સુટ વિના અલાવાય ને કંઈફ પણ તળીયાને સાર જેઇએ ત્યારે સેડલના ઉપયાગ કરવા.

બાલ્કન લડાઈ

તા. ૧૧ મીના તારમાં જમાવેલું છે કે કૃશિયાએ મેટીની મેતિ રકૂટારી છોડવાની સલાહ આપી છે, ખૂતે જમાવનું છે કે મેટીનીમીના લડાયક મળ હોવાથી આલ્મેનીયન હોત સાથે લળી શકે એમ નથી એટલે સ્વૃટારીના એક લાખ આલ્મેની યતાને તાબે કરવાના વિચાર રાખવા તે મેરવાજળી છે. પછી ના નારામાં જણાવેલું છે કે મેટીનીમા પાસ્તાના બદલા લઇ સફટારી જતું કરે એવા સંભવ વધતા ભય છે. એન્ટીવારી આગળ ધેરા નાખી પડેલા ધુરાપી કાફલાએ કીંગ નીકલસની એક પેચ અને આટાથી લાદેલી તાલુ બેટને કબજે 'મળ છે, સવીયાએ સ્કૂટારીના વૃચ્લા અપ રાખવાના દૃષ્ય કાઢતા છે પણ સાંતા વેપારી અને બોજાં મંડલાએ જમ્બ ડાના માળ પણ સાંતા વેપારી અને બોજાં મંડલાએ જમ્બ ડાના માળ પણ સાંતા વેપારી અને બોજાં મંડલાએ જમ્બ ડાના માળ પણ સાંતા વેપારી અને બોજાં મંડલાએ જમ્બ ડાના માળ પણ સાંતા વેપારી અને બોજાં મંડલાએ જમ્બ ડાના માળ પણ સાંતા વેપારી અને બોજાં મંડલાએ જમ્બ ડાના માળ પણ સાંતા વેપારી અને બોજાં મંડલાએ જમ્બ ડાના માળ પણ સાંતા વેપારી અને બોજાં મંડલાએ જમ્બ ડાના માળ પણ સાંતા વેપારા છે.

તા, ૧૨ મી એપ્રોલના તારમાં જગ્ફરંત **છે કે ભાલન શ** ત્રમાની અંદર ખટાશ ઉત્પન્ન , થયેલી **છે. ભલગેરીયાને સે**દ સાનીકાના કબ્લો મેળવવા જતાં મીસ **સાથે ખને મેન્નાસ્ટીરને**! કબલ્લે મેળવવા જતાં સવીયા સા**થે મુશ્કેલી ઉત્પા થશે એ**વા ખબર આપેલા છે.

તા. ૧૬ મી ના તારમાં છસાવેલું છે કે અલગેરીજન અને તુર્કી સેનાધિપતિ વચ્ચે અક્ષક તરેહની સંધી કરવાનું નક્ષ્યી થયું છે અને તેની દ્વે લૂડાઇ ચાલતી તુરતમાં અટકે એવા સંભવ છે. સુતેહનું કાનકરન્સ તુરતમાં લંડન ખાતે ભરાશે એવી વક્ષ્યી ખતાવવામાં આવી છે. ત્રેલની નીબ્રાએ સ્કુટારી નાં બદલામાં પૈસોની માત્ર સેવામાં પ્રેતાની હિલુપત છે એમ જણાવ્યું છે અને તેનું કંઇ નહિ ચાતે ત્યારેજ સ્કૂટારી છેલ્ડરા એવું જહેર કરેલ છે.

તા. ૧૭મીના કેન્સ્ટાંડીનાપલના તારમાં જણાવેલું છે કે સંધી રીતસર યએલી નથી પણ દાર્કી અને બલગેરીયન લસ્કરાએ અરસપરસ સમસુતી કરી લડાઇ અટકારી છે. સાફાયાના તાર જણાવે છે કે બંને તરફનાં સુડકાં કાઠવાને સાફજ એ સમસુતી યયેલી છે.

યુર્વ અને પશ્ચિમ

अक्ष्य भ भ

(अमा अंध्यी यासु)

ं हुं लगारे पहेंसा वहेंसा तमारा क्षेत्रांना संवध्यां आव्या ત્યારે મારા મન ઉપર તમારી શુદ્ધિનાં વળની છાપ તુરતજ પડી. કેટલાક સવાસા કે જેના અમે પુરવતા માણસોએ विमार पृष्यु नहीं हेरी हता ते सवाता अपर तमे तमारा મન લગાડી નિશ્વય કરવામાં સાળ થયા હતા એ હું જોય શક્યા. કુદરતની કેટલીક શક્તિઓની ચાવી તમે અખતરા की अने प्रथम्बरम् इरी शाधी इदाडी अने अने ते। इंड ખ્યાલ પણ ત ભાવી શકે એવી રીતે તમે તે શક્તિઓના ઉપયોગ કર્યો એ પણ મને ખડુ અજાયભી ભરેલું લાસ્યું. હવે આ દિશમાં તમે જે સફળતા મેળવી છે તેથી હું વધારે માહેતમાર થયા છું, તેમજુ મારૂં આ ધરય એપછું થતું નથી. आदी जाजतामां तमारी छताने बीधेक तमे अभाराधी यडी યાતા છે એવા દાવા કરવાની તમને તક છે એમ હું ક્રમુક **કરવા તક્યાર છું. અને મારા દેશીભાઇઓમાં**થી કેટલાક તમારી શાધાના ઉપયોગ ઉત્સાદપુરવક કરવાને મથે છે એ लेकी भेते आधर्य नथी वतुं. कावा सुधारेहाना हिम म તે સાર તેમની તરફ મારી લાગણી છે, પણ તેએાની હિલ ચાલને હું પસંદ કરી શકતા નથી. આમ એક બાલુથી તમારી શાધાથી હું અચંબા પામું હું એમ કહું હું, અને **બીજી ભાન્યુએથી એ શાધે**રના ઉપયોગ મારા મુલકમાં કરવા तरह भार वसम्यु नवी क्रेम क्टुं छुं, क्रेवी विरोधी वात મેમ કરું હું ! તેનાં કારણ હવે ખતાવું તા ખાડું નહીં

ખરૂં તા એ છે કે તમારાં મંડળતું ખંધારહ્યુ અને છેલ્લા सैंडानी तमारी तवारीण के जन्नेना अध्यास डरवायी भारा મનની અસલ દસા સારી પેઠે ખદલાઇ છે. અનુભવથી હું શાપ્યો છું કે મુદ્રા વિચક્ષણ શોધા અને માસુસની અકક્સ क्षाम नहीं हरी शह क्षेत्रां सूचा अमे। क्षेत्र माध्यसना क्षसा ने साइ कर्रना है पुरता नथी वणी दूं अभ पन्तु क्लेफ શક્યા હું કે બુદ્ધિલળ વાપરીને માબુસની મબુરીના બચાવ કરતારા સંચાની શાધા દાલતમાં વધારા કરીને જે કર્કી ક્ષાવ**દેદ**્રઅકપી શકે છે તેના કરતાં સંચા કામધી થતા ઉદયોગા મભુરીને, જેં, તુકસાન કરે છે એ સરખામણીમાં વધી ન્તમ છે. કેમકે દાલનમાં વધારા કરવા એ આપણે આપણી રાહત અને આસાએસનાં સાધના વધાર્યાં ખરાખર છે. અને ભેવાં સાધતાના વધારા <u>હમેશાં ધાયદાકારકજ છે એવું કાં</u>ઈ સાખીત **થતું નયી. અમુક** દાલનના કેવી રીતે વિભાગ પડ્યા છે અને પ્રજ્યનાં નીતિ રીતિ ઉપર તેની કેવી અસર થઈ છે તેની જપરથી આપણે સારા નરસાના દરાવ હરી હંડાંએ.

મ્માવા વિચાર કરતાં તમારી હળતી નકલ **મી**નમાં કરવામાં આવે એ વાતથી કું લગ પામું હું, મારા કદેવાના વિરોધ અરથ હું દાખસા આપીને બતાવીશ. ે ટીએન્ટસીનથી પેકીંગ સુધી પહેલી રેલ ગાડી લઇ જવાના જ્યારે અને પ્રયાસ કર્યો તે વખતે આસપાસના ગામડીઆએા ઉરકરાયા. તેએક સામે થયા, અને છેવટે બંડ પણ શયું. રેશ રસ્તાે તેઓએ તાડી તાખ્યા, પુત્રા ઉડાવી દીધા, અને રેલતું કામ ચાલુ રાખવા તું ~~અશક્ય થઇ પડ્યું.~~ તે**થી** તમારા રીવાજ પ્રમાણે અમે ભંડખારાને ક્યાવી દેવાને સીપાકીની કુકડી ન માક્સનાં અમારા રીવાજ પ્રમાણે બંડખારાને મળવા તથા તેઓના વિચાર જાણવા એક અમલદારતે માહલ્યા. ળંડ ધણે ભાગે કારણસર હોય છે. તેમ આ વખતે પણ માંડખારાએ સીધું અતે સરસ કારસ વતાવ્યું. આ ક્ષેકા બધા ખલાસી દતા, નહેરામાં હાેડકાં ચલાવી તેઓ પાતાની રાેટી કમાતા. અને રેલ રસ્તો માય તે৷ તેઓને રેસ્ટીનું સાધન તુટી પડે એવા તેએાને ધારતી લાગી. .સત્તાવાળાએાને આ દલીલ વાજળી જ્યુાર્ક તેઓએ ખાળાધરી આપી કે નહેરા વાટેના વેપારને ભકુ ધકેકા નહીં લાગે એમજ રેલ ગાડી વપરાશે. **અ**ામ ક્ષેક્રિને સમજ પડ્યા પછી તેઓ સાંત થયા. આ ખનાવ એ આવા સવાલાના ફડ્યા તમે અને અમે કેમ કરીએ એ તા ક્ષક ચિતાર આપે છે. જે અંગ્રેજોની પાસે આ હકાકત મેં વરશુવી છે તેઓ તાન્યુખી પામ્યા છે અને કંઇક ગુસ્સે પણ થયેલા. ઉપર બતાવેલી જાતની દલીસા લાવે તેની તરફ સરકાર જરાએ ખ્યાન આપે એ તેઓને મહા અજાયેખી ઉત યન્ત કરે છે. તેઓ તા નીયજ અને ખયતના કાયદાઓની, મજુર વર્ગની છેવટમાં ખીનજરૂરીની, દરીકાંકની, અને દરી ફાઈથી થતી ચડતીની, ક્ષેકિએ ચલાવવા જોઈના દુન્યવી વેગ ની, અને આવી વાતા કરે છે. આ બધું હું કોઇક ભાગે સમભું છું અને તેમાંનું કંઈક ક્રમુલ કર્યું છું. પણ આપી પ્રવૃત્તિઓથી કઇક મુદ્દતને સાર તે મળુરા હેરાન થાય, હાેકા દુઃખ પામે, ઘર્સું બુખે મરે, અને કેટલાક ગરીબ થઈ જાય એ વાત હું ભુલી શકું નહીં. અને આટલા બધા યરસ થયાં તમે સંચાકામ દાખલ કરવું છે છતા તમારા મભુર વર્ગની ઉપર તમે જે દુઃખ પાડ્યું છે, અને તેએામાં ધરભંગ ફેલાવ્યા છે તે ટાળવાના કંઇ પણ રસ્તા તમે ક્**લ** સુધી શોધી તથી શક્યા એ જોઇતે હું તાઉમેદ થાઉ હું અને દિલગીર થાઉ હું. પણ તેથી મારે તાભુળ નહીં થયું જો~~ડાં~~એ. કેમકે મા~~ણ~~સતા જાનને તમે દાલતને આધીન રાખેલ છે. એ તા તમારા રીવાજ થઇ પડ્યા છે, અને તમારા વેપાર અને ઉદયોગ વિષેતા ધારા બહોળા વિસ્તારથી અમારી ૪૦ કરાડની સ્થિતિ પામેલી વસ્તીમાં હાખલ થવાના સંભવ પણ મને તેા ભયભીત કરી મુંક છે. તમે એમ કહેશા કે તેથી થતી અર્શાતિ એ થાડી મુદ્દતજ આલશે. જુ તો જોઉં ધું કે અશાંતિએ તમારા મુલકમાં ધરજ કરવું છે ધડીલર અશાંતિને એક કેર મેલીએ. આ જંજળથી અમે શા તેફા ઉઠાવશું એ હું પુર્લું હું, અમે તમારી જંજળમાં સપત્રાઇએ તેથી તમારા મુખદા અમે કદાચ જોઈ શકાએ કે ત જોક શકાએ પણ અમને થતું તુકસાન તો હું ચાપ્યું જોઇ શકું છું. અમારા ફાયદે મારી નજરે નથી આવતા. દાઇ કહેશે કે નવી શાધા દાખલ કરવાના સાહસમાં ફાયદા ગેરકાયદાની વાત હેલ્ય નહીં. એ દલીલ હું ક્સુલ નહીં राणी सर्दे, लारे भीकांगा उद्देश के वहीं ते में INDIAN OPINION

અમારી દેશલતમાં તેાં વધારા મશે. વખતે એવું **ખ**ને પશ્ તેના ભલ્લામાં અમે અમારું જીવન નહીં બચાડીએ ! અમે ુ તમારા જેવા નહીં મહિપડીએ ? એવું બન એ વાત અમે ધીરજથી સાંબળી કે સાંબી ઋડોએ એવું શું તમે માના છા ? હવે તમને થયા મનાતા લાભ તપાસીએ. બેશક એાછી જરૂરવાળી કેટલીક વસ્તુઓના ભંડાળ તમારી પાસે વિશેષ છે. તમે અમારા કરતાં <mark>ખાઓ છે વધારે, પીએ</mark>ન છા વધારે, અને હથા છા વધારે, તમારી પ્રશન્તિને લીધે જે તમારી ચડતી હોય તેના અહીં છેડા ભાવ્યો. હવે તમારી ખાડા તપાસીએ, તમારામાં ખરા આતંદ, ખરા સંતાય, ખરા ઉદયોગ એ અર્ધા અમારા કરતાં એકાઇ છે. તમારામાં અમારા કરતાં તાહાન પણ વિશેષ છે. તમારા ધંધા તે વ્યમારા ધંધાએ કરતાં શરીર તેમજ મનને સાર એાછા તંદુરસ્ત છે. તમે માટાં શહેરામાં, શહેરામાં ભાવેલા કારભાનામાં ગીચાગીય થઇને રહેા છેમ. તમે કુદરતથી છુટા પડી મયા છે. અને જમીનનું ધણીપતું ખાઇ બેઠા છે. આ વિષે હું સમજ પાડી થયો છું. પશ્ચ મારા વિચારા જે કેટલાક તમને ન સમજન તેવા જણાય તેની સમજ પા ડવાને સાર તેની ઉપર હું કરી નજર ફેરવી જોઈ છું. હું તમારા શહિ ખળતે વખાલું છું, પહું તે શહિના તમે સારા ઉપયોગ કર્યાં છે કે નહિ, અને તેથી તમને એકંદરે નફા થ યા છે કે તુકસાન થયું છે, અને વિષે મને શકા છે. તમે આ સુધ સુધારા અને જેમ તમે કુદરતની શક્તિઓને વશ કરી છે તેમ તમે માબ્યુસાને દેશણે પાડવામાં પણ તમારી શુદ્ધિ વાષરા એ બના શાના જેમ છે અને ડું ક્રમેદ રાખું હું કે એમ બનરો.

વળી બીજી પહ્યુ તમારી એગ મે જોઇ છે તે મને ખદ્રક્યા કરે છે. દરેક માંડવામાં ઘણા માખુસા કંઇક પ્રકારની મભુ રીમાં રાકાયલા જોવામાં ભાવે છે. અમારામાં પશુ તેમજ છે. પશુ તમારા મંડેલામાં સંમાઓ દાખલ થયા હતાં મા ~~ખુસા~~ વહતરામાં રાકાયલા છે એટલુજ ન**િ ખ્ય** દાઇને કામ ધંધામાંથી પુરસ્તજ મળતી જેવામાં આવતી તથી. ખર જોતાં દરેક પ્રજાની અંદર શ્રંપુરખુ અવકાશ ભાગવી શકે એવા મામુસા નીકળે એવી સ્થિતિ ઢાવી જોઇએ, ચીનમાં દળરા વરપથી આવા પ્રકારના મામસો પેદા થયા છે અને નભી 🛊 ક્યા છે. તેએક્તું કામ રાજ તેવની માદેની મેળવવાનું અ ને મન લગા મતીએ મહોંમે એવા કાર્યોમાં રાકાવાનું હેલ્ય છે. એમ ન ધારશા કે ભાવા માણસા જન્મથીજ પેદા થમેલા હેલ્યા જોઇએ, દર કાઇ 30ના જેને તે તરફ વસણ હોય જ ને જેનામાં એવા કામને લગતા શુધા કેળવવાની શક્તિ દેાય તે એવા વરુગમાં દાખશ શ્રામ શકે છે. આ આબતમાં તેા આપી દુનિયાની સાથે મુકાળસા કરતાં છુટમાં અમાર્ચ મંડળ ચડી જશે. શાપકાત અને કેળવણી એનેજ અમે પ્રમાણ ઋત્રીએ હીએ, તેથી અમારામાં મનને ખીલવવાના કામમાં રાકાયલા માણસા મળી આવે છે અને તેઓ જે પ્રમાણે માન પામે છે તેને લગતું કંઇ પણ યુરાપમાં જેવામાં આવતું નથી. ખરી વિદ્વતાને અમે જે માન આપીએ છીએ તે તમે દ્વારા તા સમજી પણ નહિ શંકા. પણ અમે માન આપીએ છીએ તેને સાર સખળ કારણા છે. અમારા કવિઓએ અને અમા રા હાતી પુરવાએ કંઇ જમાનાએ થયાં અમને બરાબર સી ખવ્યુ છે કે માખુસે બલાવી આશા દેશવામાં સ-વામાં કે સે કંડા પ્રવૃત્તિઓમાં રાખવાની નધી, પશુ છંદમીના જે કુદરવી

શ્રાંગધા છે અને છંદગીના જે બહુ શાદા નિયમાં છે તેનું વિવેક ક્રષ્ટીએ સાત મેળવવામાં માલસનું બહું રહેલું છે. મુદરતના ઉમદા દેખાવાને જોક વ્યાપથી સુંદર લાગસીઓને ઉરકેરતાં શીખવું એ અમે શકું **વ**વાનું માત્ર સાધન ન**યી** મહતા; એ શીખવું એજ શકું છે એમ મસીએ છીએ. ચાંદની રાત જોઇને કુદરતની સ્તુતિ કરવી, અનેક પ્રકારની સુગંધીઓના અનુસવ મેળવીને પ્રત્યિરના અહિમા જામવા, જીવન અને મર**ા** એ બે દશાના બેદ સમજવા, પ્રેમ અને વિષેશ્ય તેના સુર્ખે દુઃખ અનુભવર્વા, કાળની ઉંડી ગતી જાણી લેવી, તેમાં કેવા ફેરફારા ફાલ્ફ ક્ષાલે, અથા કરે છે એ વિષે બરાબર વિચાર કરી કોવા, મ્લામ જેને શુક્રમ જ્ઞાન રહ્યું 🕨 તેની પાસે વિશ્વાધન છે એમ અમે અનીએ છીએ. આ વસ્તુ અમારી પાસે છે. તમે અમને તે મ્થાપી **શા**તા નથી પર સહેલથી અને ભગાવીને લઇ જઇ શોત છે. 'તમારા રેંટીયા એાના એક ધાર્ષ ગાલતા અવાજની અંદર ભાવા શાનના પ ડતા કરિયા પણ સુંદર કાસકારા તમે સાંભળી શકતા નથી. તમારા કારખાનાએકની ભક ભક થતી "શેમનીના ધ્રુમાંપ્રને લીધે તે દેખી શકતા નથી, અને તમારી નીરતસ્તી જંબળ**યી** તે નાશ પામ્યું જસાય છે. ્રુત્યારે દું પવે પણ તમારા ધું धार्थी ब्राह्मने कोई छं, तेन्याने रात दक्षांत वह उरवा पढ़े के તેના હું વિચાર કર્ફ છું અને ધેર પહેંચ્યા પછી પણ તેઓ ચેતથી બેસી શકતા તથી પશુ ધંધાના ડેાળની અદર ગરકાવ પડ્યા રહે છે ભારે અમારા પુરાણા ભાને શાંત ક્રદયોગોનો વિચાર કરતાં તેનેજ વળગી રહેવાનું મને મન ચાય છે એમ ' મારે ક્ષ્યુલ કરવું જોઈએ, અને એવે સમયે મને ચામ્પ્યું જસાર્ક આવે છેકે તમારા નવા અને ભયંકર રસ્તામાના કર્લા અમારા જુતા અને અનુસવ રૂપી પત્રલાંએથી ખુન વસાવેદા રસ્તાે બહુ સરસ છે. તમારે રસ્તે જતાં, ભમારી નજર આંબા વખત માંવ ઉપરંજ રહેશે, ખમારા રસ્તામાં તે ગા લતાં મહતાં પણ અને આકાશ તરફ નજર નાખી શકીએ છીએ અને ડેસ વાગવાના પણ ભાષ રહેતા નથી.

પરસુરણ

કેપના કા. જ્યુબ્દુરહેમાનના નાના આઇએ હાથ ગ્યાયએમાં બહુ માન પુરવક વઇદાંની એક પરીક્ષા પસાર કરી છે.

એક ગેરરએ પાતાના કાળા તાકરતે સખત માર પડવાથી મધરાતે ખાસ 🛵 કરીને ડરજન માકલ્યા. 🗪 ઉદારતા ને દયાના દાખલા નકલ કરવા લાયક છે.

હીંદુરતાનની પાકસા સંબંધી સ્થિતિ વિષે તથા ત્યાંના ચલણ વિષે વિચાર ચલાવવા મી. એક્સ્ટેન ચેમ્બરશેનના પ્રમુખપણા નીચે એક રાયલ કમિશન નીમવામાં ભાવ્યું છે એવા ખબર લાંડનથી ફટર ભાષે છે.

મંત્રળવારના 'મરકધુરી'માં ખેતી વિષેના વિભાગમાં મકાઇના વાવૈતર વિષે કેટલીક માહિતી આપનાં સખેલું છે કે સારી રીતે ખેતી કરનાર ખેતરમાંથી જે આવક મેળવી શકે તે આવક સોનાની આસુમાથી મળી શકનાર નથી. ખેડુતના ભંડાર કદી ખટતાજ નથી.

યુનીયન ગેમેટમાં નાતાલના હોંદી જે દેશ જવા માત્રતા હાય તેના સંખંધમાં એક એદુ નાેડીસ બહાર પડી છે તેના સાર અને તેની ઉપરની ટીકા અમે 'પારપીની જળ' નામના

505)

મથાવાથી લખાએલી અધિપતિની નોંધમાં ભાષી છે તે તરફ દર્શ હોંદિનું આન ખેંચીએ છોએ. તે નેદીસ જેને અક્ષર સર એવી દેશ તેને અપ્રેઝ વિસાયમાં એક દેવી.

ગી. ગારમાન અહમદ ના. તુર્કી કાન્સસ તરફથી લખી જ્યારે છે કે તીચેતી રકમા રેડકેસંટ ફંડમાં મલેલી છે. ખોટાયર, ન્યાસાર્કોકથી મી. ગાસમાન આદમ હસ્તે પહેલી વાર પા ૧૬૫-૧૭-૧, બીજી વાર પા. ૨૭-૦-૦; ફેરસ્ટમલાં સ્સી, ન્યાસાર્કોકથી મી. હાજી હસેન તરફથી પા. ૧૦-૦-૦; પારત પ્રતીપ્રામેયથી થી. હાજી હાસમ નેઆમતુલ્લા તરફથી પા. ૧૮-૦-૦ મે સાહેમાનો ના. કાન્સલ બહેલાન માને છે.

વારમી તારીએ મુસ્ત સત્યામની મી. વારમુતુએ પાતાના વાપને મળવા નીંદુસ્થાન તરફ જવા એન્દ્રાન્સમર્ત છે! છું. એ મરનુમ મી. નાગ્રપાતના આવી હતા. પાંચ વખત એક થયેલ છે અને એક વખત હદ્યાર થયેલ છે. લગભગ પગાય નીંદી તેને વળાવવાને પારક સ્ટેશન ઉપર ગયા હતા. તેમાં થી. કાજનીવા તથા પાસ સ્ટેસીન પણ હાજર હતાં.

अध्यक्ष ध्रेस्थाम इंज्या सेडिस्टी धर्म छ हे अपे श्विदास्ती आ रोजी केंद्र कहिर सभा पेताना देशमां धरतंत्रस करां કર્યોના જનરલ કાન્સલ એક્સનસબેને માન વ્યાપવાને थ्या कती. अन्सव साहेने भाकार मानतां कखान्युं हतुं કે દક્ષિણ વ્યાદિકામાંથી ત્રીપાતીની લાગના વખતમાં १३ **७०१२ भने भारतनी ब**डाधना वभतना १२ ६००२ भूजी क्षेत्र नेत्रीय कुलर पार्डड धरतांश्वय अथा छे. वधुआं જ્યાનું કે કુસાફરીમાં છે છે સ્થળે પાતે જશે, લાં ત્યાં **ખહીની હાડમારી તથા આરતાના ભારામાં જે તકલી**ક છેબી कर्ज के ते लिये ते ब्लंडेर करते व्यने ना. सुसनानने प्रमु भूभर आपसे. डेान्सस साहेशने अपूर्णना हायदी सीनानी मेक्स क्लामत करवामां आव्या इते। अने पुस्तीरा भी. અલ્લોષાના હાથ્યી વ્યપાસ હતા. પાછળથી મી. રીચ આવી પહોંચ્યા હતા. તેમણે નવું ખીસ વાંચી સંભળાવ્યું तमा तेने वसता हैटबाइ भुवासा अर्थ हता. भी. मेडे अन्सव सावेष्यम तथा थे. रीयना भाषत्रे। गुरुशतीमां Majerialli dell.

હીંદુસ્તાનના ખઅરા

હોંદમાં આ વસ્સે મહિતા પાક સવાએ ટકા વધારે સારા સ્વાતા શંભવ છે એમ કહેવાય છે. ૨,૪૬,૩૪,૦૦૦ વીવા અજાતમાં મહતું વાવેતર ચારા છે.

મી. મુરેન્દ્રનાથ એનસ્છ વહી અઉન્સીસમાં સભાસદ નીમાયા તેની ચરમા હોંદુસ્તાનમાં ખુજ થઇ છે, કેમો તેમની સામે પ્રમા યુરોપીઅના હતા. મી. સુરેન્દ્રનાથ બેનરજીને પસા મુજારક્ષીના લાગ્રા ને કામળા મળ્યા છે.

217.5 હારડોંજની ઉપરથી ધાત ગઇ તેની ખુશાલી દરસાવવા ખરમ કરવાને સાર્ હોંદુસ્તાનમાં રા. ૧૩૭૦૦૦ જમા થયા છે. દિલ્લીના આગેવાન હોંદી આ સાહેળવું ભાવસું ઉભું કરવાને સાર્ટ રા. ૫૦૦૦૦ જમા કરવાના કરાદે રાખે છે.

'ભાગે જમરોદ' જયાવે છે કે દિંદુસ્તાનના સધળા ભાગા માં એપ્રેશ ઈડીઅન એમ્યાવર લીધની રાજદ્વારી લાતને દેશ

આપવા માટે યુરાપીયન કામની એક ક્રાનફરન્સ કલકત્તા ખાતે થાડા વખતમાં ભરાતાર છે. તેમાં હિંદુસ્તાનમાં પાતાની સવિષ્યની સ્થિતિના વિચાર ચલાવવામાં આવશે.

શાહારના લરદુ પત્ર 'જંગ સીયાલ' ની રૂ. ૨૦૦૦, ની નગીનગીરી જ'ન કરવામાં આવી છે. તે પત્રમાં દીલ્હીમાં મોંગ ફેંક્સો તે વિષે ખુલ્લા પત્ર પ્રગઢ થયા હતા અને તેમાં મોંગ ફેંક્સાનો કામને વખાડવામાં આવ્યું હતું પણ ફેંકનાર ની હિંગતનાં વખાસ કરવામાં આવ્યાં હતાં અને તે હિંગ્ગત સારે મારગે વપરાઇ હોત તો બહુ ઉપયોગી શક પાત એમ જણાવવામાં આવ્યું હતું.

હીંદુ યુનીવર્સીટી માટે ફંડ ઉપરાવવા દરલંગાના મહારાજ્ય પંડીત મદન માહત માલવીયા અને બીજા મહસ્થોતું ઠેપ્યુ ટેશન મુંબઇ ગયું હતુ. ર્લા માધવ ભાગમાં જહેર સભા ભરાઈ હતી અને તે વેળા શેઠ નરાતમદાસ મારારજીએ ફ ૧ લાખ ફંડમાં ભર્યા હતા. બીજી પરમુરસ્યુ રક્ષ્મા ર. ૮ બડજ્વર તો થઇ હતી. આ સભામાં ના. આગ્રાખાને પણ હાજવી આપી હતી અને તેઓએ ફ. ૫ હજાર તે ફંડમાં ભર્ય હતા.

'મન્નભધું' જસાવે છે કે હોંદુ અને ઇસ્લામી મુનીવર્સીટી ની સાથે હોંદના સર્વ વિભાગાની કાહેજોને જોડી દેવાની પર વાનગી માગવા માટે સરકાર પાસે જવાની જરૂર પકશે તે વખતે બન્ને કેતમેનું એક મિલિન ડેપ્યુટેશન રચવાના ઇરાદા સખવામાં આવ્યો છે.

'મુજરાતી પંચ' જમાવે છે કે મુંબઇના ગી. જમમોહન દાસ વરજીવનદાસનાં પત્ની સા. લક્ષ્મીબાઇએ ત્યાંની જાણીતી ભાનુઓ જોમ એક અપીલ બહાર પહી તેમાં જોહાનીસભરમ ની હોંદી ભન્નર સરાવાની છે તે સારૂ મીએ મેદસવાની મામણી કરી છે. અને તેમાં રૂ. ૧૦૦ પાતા તરાથી બઝારકંડમાં ભર્યા છે. આ અપીલના જવાબમાં જ્યલપુર વાળા કુંવર સાહેબ માં મેવિંદ દાસજીએ રૂ. ૧૦૦, મી વીદલદાસ દામેદર લક્સ્યાએ રૂ. ૫૦, હેડી મીનુબાઇ માધવ બાઈ દેસાઇએ રૂ. ૫૦, મીસીસ મેવિંદજી માધવજી રૂ. ૫૦, મીસીસ સાવેદસ દેવજી રૂ. ૫૦, મીસીસ દારાદસ દેવજી રૂ. ૫૦, મીસીસ દારાદસ મેવલદાસ દેવજી રૂ. ૫૦, મીસીસ હારાદસ સ્વાર્જી રૂ. ૫૦, મીસીસ લારાદસ દેવજી રૂ. ૫૦, મીસીસ હારાદાસ મેવલદાસ દેવજી રૂ. ૫૦, મીસીસ હારાદાસ મેલલદાસ દેવજી રૂ. ૫૦, મીસીસ હારાદાસ મેલલદાસ દેવજી રૂ. ૫૦, મીસીસ હારાદાસ મેલલદાસ દેવજી છે.

કાલમાં હેંગ ખાતે ધારમિક શિક્ષ્યનો વિચાર કરવા એક કાનકરન્ય ભરાયું હતુ તેમાં દેશ દેશની પાદશાળાના પ્રતિ નિધિઓ હાજર થયા હતા. કલકન્તાની પાદશાળાના પ્રતિ કાલ થયા હતા. કલકન્તાની પાદશાળા તરફથી ડા. સર્વાધકારી હાજર થયા હતા. કાનકરન્સમાં ધારમિક સિક્ષણ વિખે ભારે મતમેદ ઉભા થયા તે જોઇ ડા. સર્વાધ કારીએ જયાબ્યું કે દીંદુસ્તાનમાં કુસલમાન, ચાદુઇ, ઇસાઇ, હીંદુ, ધારસી, ભઉદ જેવા ભુદા ભુદા ધરમના શાકા પણ હળા મળીને રહે છે. ધરમ પુસ્તકેદ અસ પ્ય છે, ધરમગુર આ અતેક છે, પણ જેઓ સરવમાન્ય વાતાને માને છે તેઓ ખરા મારગપર છે ડા. સર્વાધિકારીએ વિશેષમાં જયાબ્યું કે જે વાતામાં સમાનતા છે તેનાપર વિશેષ જોર ન ભાષતાં જે જે વાતામાં સમાનતા છે તેનાપર વધુ ધ્યાન આપવાથી ઉદા રતા વધે છે ભને અઇકપતા જામે છે. ડા. સર્વાધિકારીનાં ભાષ્યના તે કાનકરન્સ તેમજ છાયાઓમાં ભદ્મ વખાસ થયા હતા અને તેમને સ્થાળ કમિકીના સભાસદ નીમવામાં આવ્યા

અઠવાડીક પંચાંગ.

ખોસ્તી—તા. ૧૯ગી એમોલથી તા. ૨૫ ગા એપ્રોલ સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩.

હીં દુ—વૈત્ર સુદ ૧૩ થી ચૈત્ર વદ સુધી સંવત ૧૯૬૯.

માહ મેદન —તા. ૧૧ મી જમાદીલઅવલથી A Letter to a Hindu by Leo Tolstoy
A Book and its Misogoner
પારસી—તા. ૧૦ થી તા. ૧૬ માં સુધી
૧૨૮૨.

								В
	પ્રી તા.	હીં તિ		મુ. યા. સુર્ય દ્વ સુર્યાસ્ત તા. રા. _{ક. ગી. ક. ગી}				
	: 1							ľ
શની	le	સુદ	1.3	93	90	{- %	4-80	ı
du.	30	-					4 −36	
	22	PP			r .		Y-34	т.
મ મળ		1	3				4-39	
भुध			3				4-35	
	3.3	, 11						
સુક	2.8						4-34	
रीु±	રમ	. 17	મ	্খড	13	¦ ક્ –રેર	4-38	ı
				1		}	1 .	

હીં દુસ્તાનની ટેપાલ

તા. ૧૮મી એપ્રીલના અરસામા મુંખા નીતિ ધરમ અને ધરમ નીતિ જનારી રુગમર પાલમકાડામાં જવા અધ જસમાની ગરબી થવાની હતી.

ના ૧૯૧૧ એપ્રોલના કેલંબો થઈ કલ ક-ના જનારી સ્ટીમર અમલાગ્રીમાં જવા બધા થશે

તા, ૧૯મી એપ્રોલના ખેત થઇ કલકતા જનારી સ્ટીમર દામેરીકમાં જવા બધ થશે તા, ૧ઠી મેના રાજ ઈસ્ટ કાસ્ટ થક મુંબઇ જનારી સ્ટીમર કેંબલરમાં જવા બંધ થશે.

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

શુનીઅન—કેપ, નાતલ, દ્રાંસવાલ, એકરેજીયામાં—

> વારવિક ૦૧૪ ૦ છમાસિક ૦ ૮ ૦ ત્રિમાસિક ૦ ૫ ૦ નક્ષ્યતી ૦ ૦ ૪

મધા લવાજમ મ્મગાઉ**ચીજ** લેવાના **શાયક છે.** ધારા છે.

યુનીયનની અહાર છાયાના દર વારવિક શી. ૧૫, છમાસિક શી. ૯, અને ત્રિયા-સિક શી. ૬ છે જો ધરાક એક માક્સે તા કમીશનની છ પેની (ડરબન સિવાયની મેકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી. અમે ત્રણ માસથી ઓછા લવાજમ હેતા નથી - એ તરક ધરાકાનું ધ્યાન પેંચીએ સા

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

The Ethics of Passive Resistance 6 Indua Home Rule ۵ Bhagavad Gita The Story of the Ramayana 6 ٥ Tolstoy ٥ A Book and its Misoomer 0 the Indenture System રામાયણ સાર, ળાલકાંડ—હીંદીમાં ડરાંસનાલના ખુની કાયક્રાે **∂વ**નાં કા⊲્ય મારા જેવના ૧ લા અહલલ (મી.ગાંધી) ૦ 3 84 11 ચીએ " भुस्तहा क्षेत्रेश पाश्चानुं छपन महित्र ~~પુસ્તકા કામેલ~~ પાશાનું ભાષણ એક સહાવીરની ક્રષા (આ મહાન યુનાની સાકરેટીસનું સમયનું લાપણ છે) સત્યાસ્ત્રાના ઇનામી નિખધ સરવાદય (આ મહાન ઇ'મેજ લેખઠ શ્સ્ત્રીનનાં સવેલિમ પ્રસ્તકના भावास्य छे.) क्रीड और देखि देखरहायने। आग्रव સત્ય વિના બોલ્ડું કશું નથી (ટાલ સ્ટાઈની રસ અને નીતિથી સર प्रश् भारता छपरथी) છવન દાેરી (ટાલસ્ટાયની રસ અતે નોતિથી અરપુર વાંરતા કપરથી) માણસ કેટલી જમીનના માલીક દ્વાઈ 4 事件 દેશબકત ગાયાલ કૃષ્ણ ગામસે અને ગૌરખીટના સવાલ પશ્ની ચરચા पास्टेक अस्य १ पेनी लाह શે. મા. ભાગ ગંગાધર तीसम तेभनां भव भने વિચાર બર્ધા પુસ્તા સાથે મગાયનારને ર<u>ી.</u> ટ रेना. ६ मां उपात भस्य सुधां मेळववामां The Pension Mystics आवशे, अधानी श्रीमत श्रीवाभश्य न Brahma Knowledge મણતાં શક્ષે. ૧૧ પેની ૭ ગામ છે. હપરના પુસ્તકામાંનાં પશુદ બાળકાને વાંચવા વંચાવવા

દેશ ભારત

ચી. ગામના કશિયુ આકૃરિકાના પ્રવાસ તું ક્રિયેશમાં વરથન--તેમાં તેમના મુસા ક્રી દરમીયાન પાકેની ક્રબોએ, હોંદી આથે વાનેલ્લી ક્રબીએ જનરન બાયાને જનફન સ્મહ્સની ક્રબોએ જને તેમને પ્રવેશ સુંદર માનપત્રાની ક્રબોએ સુરત કામન ક્રપણ ક્રપણ ક્રાયેની એ આ પ્રસ્તાદ ક્રિયેલ્લ હતી જાળવા

હીંદી મથુ કબોએલે સાર્ લઈ શકે છે તે પછી કેઇ પણ પેપ્તાને એલ્લાખનાર લાેશને એટ આપી શકે છે અલ્લા ઈંગરેજી નાથુનાર હીંદી લાઈળપને કેટ એટ તરીએ માકલી શકે છે. હીંમત શી. પાતે સ્પાલ ખરમ પૈની ક

બીજાં પુસ્તકા

કોંમત પાસ્ટેજ શા. પે શા. પે. કાલ્યદાદન લાગ પ માં ૪ ૧ ૧૦ કાલ્સદાદન લાગ પ માં ૪ ૧ ૧૦ તુલસ્તિકૃત શત્માવણ પ ૩ ૧ ૧ મે હનદાસ કરમચંદ માંબી તું જીવન ચરિત્ર ગુજરાતીમાં ૧ ૭ ૧૦ બીમદ લગવદ થીતા ૧૧૦ ૧ ૧ ઇન્ડિરનેશનલ પ્રેટિંગ પ્રેસ,

BOOKS TO READ

ફીનીક્સ, નાતાલ.

Price, post free, The Ind ans of South Africa: Helots within the Empire and Low They are Treated By H S L Pokak INDIAS OPINION Seavenir of the Hon. k. Gukhale's Tour in South Africa The Light of Ada, by Ser Edwin Amold Arould
M. K. Gandbi, by J. J. Doke
Handu Social Ideals by P. J. Mehta
M. K. Gandbi and the S. A.
Indian Problem by P. J. Mehta
Mahomed 'The Great Arabian,'
by Meredith Townsend 0 7 E 3 Gulistan or Flower Garden, Sadi 1 10 The Ramiyana and the Mahabharata, by R. C. Dutt Sesame and Lilies by John Rushia 1 10 10 nto this Last, t to Tales and Parables, by Tolstoy 1 10 War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Tolstoy each The Life of Mahomet, by Washington Irving Duties of Man, by Mazzini Time and Tide, by I. Rusida English Traits and Reptesentative Men, by Emerson 1 10 Society and Solftude and other Essays, by Emerson 01.3 Reflections on the Franch Revolution, by Burke The Wisdom of the East Ser The Confessions of Al Ghaszali The Heart of India 1 8 2 8 Cash with Order INTERNATIONAL PRINTING PRESS,

JOHANNESBURG

Phomix, Natal,

E. B. Coovadia.

Gen-val Wholesa's Merchant c/o 22nd and Krause Street, Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

भा प्रदेश क्षेत्रक वर्षी काश्वास marrantional Printing Press, Phones, Name

No. 17-Vol XI.

SATURDAY, APRIL 26TH, 1913.

Asymtocol at the G. P.A. as a Homepaper Price Terrespond

A PEACEFUL CRUSADE

League for the Women's Charter of Rights and Liberties makes interesting reading, especially to Passive Resisters.—

We have banded ourselves together with the arm of concentrating attention upon the spiritual and vital issues involved in the Women's Movement. We fear that these issues are in danger of being fost sight of in the present struggle.

We desire to unite all who believe that the supreme power of woman is a spiritual power, and from this point of view we would make a greater effort than has yet been made to awaken the imagination and rouse the conscience of the public as to the wrongs suffered by women and, through them, by the community.

We intend to resort to no Methods of Violence nor any action which may Endanger Life or Property

but, by concentration upon the ideal of social justice, by reliance upon the spiritual force which is at the heart of all progress, by perfectly peaceful protest, by extending the knowledge of The Women's Charter, and by working for the reforms it advocates, we will attempt to create an irresistible wave of public opinion in favour of the complete emancipation of women.

We append a list of some of the more flagrant disabilities which we desire to have removed:—

t. Parliamentary Franchise.—Women have no voice in choosing representatives for Parliament. No member of Parliament is responsible directly to them in making laws which concern their children's welfare

 Coverture. By this principle of law a married woman is still in many particulars not held legally responsible for her actions. This degrades the status of woman.

3. Maintenance.—A wife cannot by law force her husband to maintain her, except by going into the workhouse and trusting the Poor Law Guard and to do so

4. Barnings.—A wife who spends all her time in domestic work for husband and family cannot legally claim as remuneration any part of her husband's earnings.

5 Partnership.—A wife working in partnership with her husband has no legal claim to any part of their profits.

6. Assault.—The penalties for assaults on wives are usually far too slight, because unprisonment of mon for brutality throws their wives and children on the rates, there being no provision for them but that of pumpers

7 Divorce.—A woman cannot obtain district on the ground of unlatthfulness of the husband, his must prove either crucity or desertion as well. A man can obtain divorce on the first ground alone. Provider to get divorce for lunary or habitaal drup kenness presses less.

hardly on a man than on a woman who becomes the mother of feeble-minded children.

8. Guardianship of Children.—A woman has no logal right to the guardianship of her own child, logitimate or megatimate, nor logal power to determine its education, religion, profession or domicile.

9. Immorality.—The difference of treatment of men and women in the case of immorality is flagrant. The mother of an illegitimate child can make no claim on the father for her own maintenance during mability to work. Difficulties of obtaining even the 5s. weekly to which the child is contribed are almost insuperable. If driven by desporation to infanticide she may be hanged or imprisoned. The man cannot be touched by law.

10. Age of Marriage. The age of legal marriage for girls in 12 years, that for boys 14. The age at which a girl becomes responsible for her honour in 16, It should be 18.

are Assault on Girls.—Punishment for the crime of amount on young girls and children is very light, often far lighter than that for larcony and other minor crimes.

ra. Disinhentance.—A man may wholly disinheris wife and children, yet the widow is bound to maintain the children. When there is no will, landed property goes to some before daughters, and of personal property the wife inherits one-third, and if there are no children, one-half. Whereas a husband in legally claim the whole of his wife's property at her death, if she due without making a will.

4). Education and Professions.—Women are excluded from many educational advantages and professional bodies, even when equally qualified for them with mon-

14. Wages.—There is no law to enforce equal pay for women and men for equal work. The sweating of women's work is one great cause which drives women to an immoral life for subsistence.

and may be excluded from the courts, even when members of their own sex are being tried.

(6) The State Church,—Women are excluded from Holy Onlers, though the early Church and various denominations of our own times have admitted them as manaters.

In the old days a man got his culture from a song above he was enting a real, or at work in the fields, or it may story chanted by a intrated in the evening, and from the discussion eithers among his fellows. The whole of ascient life cultivated man. To day," may Mr. W. B. Years, "taste is a thing which a man has to pursue as other men pursue politics or some profession; he finds it hard to be nuccessful in any trade or profession and have culture as well.

The Evils of Indentured Labour

The name that the Government of India has decided that forced labour sount ocase in the ten perdone of Assess in July next will be a matter of gratification to these who believe the deliberate explostation of weaker mans to not only nowershy of a great Empire, but is as economically unround as it is politically persons.

There is emother more spendious form of exploration, yes missessed under the Hettah fing, that oncounters little effective present, buseums it wears the guise of free The notive in out-temperal emeatries, copie i contest. The entre in sub-tropical condition, sold of his sily in Africa, is in beant on agriculturial, lond of his home and of the hig of his people, and rejectant to to: for the white man as a wage-carner when he can easily and congenially satisfy his aimple needs by cultivating land for humself in primitive technon. Thus it comes out that, with a vast number of potential labourers about him, the European finds it difficult to get what labour he requires to develop his enterprises. member, as in Breich hast Africa, no niges than these thousand all told is a population of tour millions, and have to depend largely un imported indian coolie labour for his tarms and plantations. As a native can be bired, when willing, at ten rupeet (13s. 5d.) a month, while the imported Assatic demands fire times that assement, the exigency of the estuation leading to the persument of coolem from India may be gauged. In German East Africa there are but some sex bundred planters among ten motion natives, and the same labour difficulty is experienced. In Assem the netives are too presperous to be tempted to uncongenial work in the ten-gardens by the planters' mages, and some three quartem of a multiple of Indian cooler labourers are agented on a four years' indestore. In Trinslad the identured Endon population is about 12,000, and 10 Bessels Gusann about 10,000, while there are come sa,000 to Fig. The Rand urnes are entirely dependent on an abundance of chesp native labour, largely Resort has been had, and is still being taken, to every

Report has been had, and is still being taken, to every conceivable expedient on which the cloak of legality could be made to it to obtain a sufficiency of cheap

about. It will be evident that, where ignorant people are drawn from distant homes on this extensive scale to work under strange conditions in an alten land, any irrevocable contract which hinds them etterly may be an promost of dree oppross on. Even il care were taken to solighten them as to the character of the country and he nature of the conditions under which they would have to work, there would yet remain so much wanting to committee a full knowledge of the meaning of the contract that to hold them to their eignatures would said be to take an malest advantage of their ignorance So tar, however, from their being onlightened, there is lianty of evidence to show they are delitiorately decored so to the real conditions and cajuted into the contract by unscrupulous recruiting agents whose finanqual interests its to sucrusting at many labourers at

It is a terrenty of truth to quark of a voluntary confunct under on a circumstances, and to hold the deluded cooler to the letter of the discussion, with improvement at a common criminal if he break it, is a crisic against humanity akin to chattel slavery

It goes without saying that the journet thus dishonestly secured over the labourers it often gransly a suited by grasping employers and call us managers. Special instances of ill treatment are naturally debiant to secure but recent reports from Mauritius to the Anti-Size is Support, indicating trickery to make the assess to re-indenture, throw a sinister light on the manager's polarious between master and man

The whole system of long term outract about star is in need of legislative and goard. The but is access Society, who is has been an much but it is prefer subject taxes, urgan that count about a should so

front the course and with a provision for commutation at any time upon a fixed scale. This would be a long step to the right directive, but we can have no satisfic tory guarantee against the swits of the system will the interests of the set layer are brought sharply take line with the dictates of humanity. This would be most satisfactority attained by rendering every long-period contract terminable on a three or a me months according to treated as advanced wages at an emosting allowance to be treated as advanced wages at an emosta per month inversally propostionate to the length of the contract and the balance to be made good dering the period of the notice.—If reserve Dusty Observer.

The New Immigration Bill

Commenting editorially on the Immigration Bill, the Valud Hillings says -

No doubt, apart from Aniatres, it is desirable as a general principle that powers should be sessed in the Convernment to prevent the entry of understrables but it is chiefly because of the danger of unrestricted Asiatic sum-gration that such legislation is necessary. for that, indeed, it may be questioned whether, is the present stage of the country's existence, such legislation would be really necessary. We do not believe all the immigration laws now in existence in the various Provinces have done anything really effective to put a stop to the entry of undescrables into South Africa. In a few cases, perhaps, such persons have been identified and sent back, but as a rule the members of the criminal class have not been largely affected by these laws, despite the plenary powers vested in the officials. It has been perfectly plain that the laws have been put into operation chiefly as a means to prevent an indust of Asiatics, and in the few cashs where they have been enforced against Europeans at is doubtful whather much harm would have been done if the laws had not been in existence. On the other hand, there have been cases where considerable hardship, and, in e-positive tojestice, has been infieted by the arbitrary soforoment of these laws. Our judges have frequently commented on wech cases, and have more than ence taken occasion to administer a suresy subalis to the officials administering the laws-whose excuss has generally been that they were acting under contracted from the Minister Averybody must, or increes, admit that the offs rate have my light or pleasant tank, but if gver there was a case in which the agents of the less should essertes the greatest possible tact and the nicest d scrimination it is in the administration of the smallgrat on laws.

Referring to the clause which takes away the pariediction of the Supreme Court, our contemporary Mys --

We say without besitation that such a cason etrikes at the root of our liberties of is an attack an one of the most secret rights of the citizen, namely, the right to at just for protection to the duly constituted courts of the country, and we say too, that no object to be ga and by the left is worth the sacrifice of principle that course revolves. We are aware that a similar provision was crueited in Natal in connection with trade cines, and that too, was, in our openion, an is in general of the co-stitut unal rights of the estired. I be clause as posted or ans nothing teas than that the Moster baird or one gratios otherat is at liberty to perjectuate the grassest separting a thout tisk of basing the parties in the beautiful the part in the part, the officials have ther it is it as to the courts and subjected to to half a to be bronzers or we standy if they care, to see the de musty. We have most sincere to so the cause will be streamen upperced it were a rear bereity rea salignard against ore some and the antitally matrice of power were we correctly descripted by the regulature marghy to order

(513)

to secure exemption for the Government and officials in the Administration of an exclusory law. Such togetheren would not only establish a most dangerous precedent, but it would be an insult to the jadiciary. There are other clauses in the Bill which are almost equally objectionable, but these must be reserved for another occasion.

From the Editor's Chair

Z1 TAX DISAPPOINTMENT >

We learn from an authoritative source that, owing to the stupoecies of the positical situation, the Governof ex-indentured Indians who remain free in Valal at the separation of their contracts. The news will come as a shock and a bitter disappointment not only to those tramediately effected, but to the entire Indian commanity, who rightly regard the impost at a fax upon its bosour and social integrity. Recause General Boths and General Hertrog are engaged in F party quarrel, the business of the whole country must come to a standard. General Boths has adopted the attitude that he is fighting his opponent in the interests of the Empire, . He does not seem to realize the taconmetency of that attitude with his inability to keep his unwritten pledge to the Hon. Mr. Gokhele to repeal this tax at an early date. It is an open secret that the only reason why po public announcement of the intentions of the Covernment was made during Mr Tokhale's visit was because Ministers desired, before definitely committing themselves, to ascertain the feeting of the Natal members. The views of most of these, as is now west-known from General Smuts's ment in the House on the Financial Relations Bill, are against the setention of the tax as inequitable, and there is, therefore no valid excuse for the dilatory taches of the Covernment beyond a cowardly tear to around further antagonism from the Free State reactionships, who are in no way interested in the question beyond their notorious obsession by anti-colour mania. We have no doubt that Mr. Gokbale, who is now on his way to England, will have certain home-truthe to speak to His Majesty's Ministers at the gross manner of the hetrayel of his own and the least the Government can do, to save their face, is to five instructions that the tax and its agreers are not to be demanded. ending the passing of the necessary repealing legisstice och seriod

THAT BILL

The funderants Restriction Bill is apparently meeting with all-round opposition. The scathing criticism of the Natal Nature on the withdrawal of the right of access to the Supreme Court, except in cartain rare cases, is highly appropriate, "It is not the autocracy of little "tin Tears" that the officials now demand. The people of South Atrica are now called upon to hand over their liberties into the hesping of an infallible bureautracy that is atraid to face the criticism and the acepticism of His Majority's judges. We do not need to emphasize the glaring audacity of the Government's attempt to impose upon the public—or, rather, the Indian public—Immigration Buards whose decisions are to be unappealable, when there is statest duly record of the haron wrought to Ifidian buterests by the amining Licensing Boards of Natal and the Cape. We are rapidly reaching, in South Africa, that Government by bureaucracy against which Sir James Rose-inner recently invested so strongly, and it is difficult to believe that people with such the Light of the case will be content to deliver

to a close corporation of unchecked permanent officials the control of their movements into and within the Union.

A "Model" Location

At the East London model Native Location, where all Natives, good and bad, are haddled together for en-called supervision by Europeans, a revolting condition, of affairs was thus commented on by Mr. Justice Kotze in an appeal case:—

"The evidence discloses a most extraordinary and unsatisfactory state of things with regard to the sale of intexicating liquor to Natives. On the morning of Saturday, 5th October, 1912, no less than nine Nattree, residents of the Rast Bank Location at East London. ordered from the bottle store of the appellant certain quantities of inquor in bottles. These Natives are all registered voters, and on the strength of that are entitled by law to purchase intoxicating liquor. They accordingly availed themselves of the privilege which the statute law of the Cape Province confers upon them, by placing their respective orders for liquors at the available of the cape of the cape liquors at the available of the cape liquors at the capella street at the following extent. the appellant's store to the following extent. . . . Consequently, those nine Natives, registered voters, showed their appreciation of the so-called privilege which by law they enjoy, by together ordering on one and the same morning no less a quantity than 539 bottles of intoxicating liquor from the bottle store of the appellant. It will be observed that all these Natives who purchased liquor in these exceptionally large quantities are registered votors and reside in the East Bank Native Location at East London. We need, therefore, no longer wonder how Natives who are not registered votors become supplied with strong drink, and why so many crimes among Natives are traceable to the influence of intoxicating liquor. The simple statement of the facts tell its own tale are more effectively than I can describe us words, and I would like to draw the attention of the friends of the Natives and of the tensible. Natives thouselves to the grave and anantisfactory state of things which the record in this case

Vrededorp Coloured School

The minutes of the Johannesburg Town Council of the 8th instant contain the following in regard to the proposed site for Vrededorp Coloured School :---

The following letter, dated the 12th March, 1914, but been received from the Provincial Socretary:-

"I have the honour to inform you that the G marked Manager of the South African Railways has advant the Administrator that his Administration is prepared to hand over for school purposes the site marked "D" in red ink, including portions of streets, as shown on the accompanying tracing, conditionally upon compensation being paid by this Administration to say occupant of the ground antitled to it in terms of the original grant of the Location area to the Railways.

"I should be giad if you would be so good as to advise me, for the information of the Administrator, whether any portion of the atte marked "D" is occupied, and, if so, whether you are able to indicate what compensation, if any, would be payable to standholders."

The sketch referred to in the letter is affixed to the wall of the Council Chamber for the information of members of the Council. It is now nearly five pure since the Government first indicated its intention to creek a school for coloured children in the Maley Location. The site asked for by the Government in the above letter has been vacant for seven pears, the Council having already compensated the native standholders. The amount paid in compensation by the Council to the natives in propert of the interselected was £318 350, and the Council has done averything

in its power to assist the Government in the matter of establishing this achool. The whole difficulty in obtaining a school site has been due to the Railway Administration.

The Committee recommended that the Council protest against the long delay which has been caused by the Government in connection with the erection of a school for coloured children; that the Government be informed that the Council has no objection to the site proposed being used; that it will do everything in the way of closing roads its enable the Government to have unencumbered occupation of the ground; and that the Government be informed of the sum spent by the Council in removing the natives from the site.

The above recommendation was adopted.

"Slavery in West Africa"

The above is the title of a leaflet issued by the Anti-Slavery Society. The author resigned his position of Curator (official protector of natives) in 1907. In the course of relating his experiences he says:—

"Wishing to know the truth of the rimours that reached me, I studied the question with the utmost care. Owing to my position as Carator in Principe, where I saw and came into personal contact with the labourers, I understood the life of the Colony. . . .

"A persevering and impartial study of this important question extending over five years has enabled me to form a definite opinion, and I now bring forward the following statement to explain the whole matter.

"The existence of slavery in the islands is an actual fact, although it appears to the public to be a system of free labour. The very nature of it involves a compulsion that makes the negro renew the contract again and again, till it constitutes forced labour for life.

"The lack of a law making repatriation compolatory leads to alavery, such a law has been systematically and with one accord averted by the Government and the planters. These contracts are not really for five years when they can be perpetuated at the will of the planter. Technical repatriation, established by law to deceive people, is useless when we remember the depth of the negroes' ignorance—an ignorance which in itself enables the planter to buy them outright.

The Contract Fiction

".... The laws, good or bad, are never kept, and their emittence is confined to the paper they are written on. What actually takes place is surprising.

".... I speak of the labourers born in Angola.

They are actual slaves. Caught in the interior, or sold to Europeans by their chiefs, they come down to the

coast like any other sort of merchandise.

"There they are formally taken into the presence of the Curator, who, I believe, makes the contract in good faith. He may possibly suspect that these unfortunate beings from the interior are the victims of an illegal bargain. But if he has such a suspicion, there is never any proof to verify it. And woe to the Curator who dare stand up against the imquires of the traders in black flesh. I know from experience that he would be a lost man.

"At the Curator's office the negro consents to the contract unwittingly. Depressed by weeks of long marches towards the coast, his ignorant and primitive mind cannot rise up against late. Like a shipwrecked man without a plank to save him, he allows himself to be swept along by the waves. When death awaits him, what is the use of his life to him?

"The negroes understand nothing of what takes place in the Curator's office. But supposing that by a rare chance the negro has a knowledge of the Art, can anyone explain how a contract for five years becomes

a contract for life?
"I ask, can the Curator protect the negro by law?
He cannot

"But there is worse than this. All the labourous contribute one-third of their monthly wages to the Repatriation Fund, but mone of them are repatriated. The bundred thousand pounds of this fund belongs to the State and constitutes a fraud and a robbery.

The Powers of the Planters

"When I was Curator I mw the manny of hundreds of labourers. For whole days, without respits, I hastened sorrowfully to their complaints and to take of the sufferings they endured, and I can affirm that not one of them is satisfied with his kin in the takends.

"While I was Curstor dozons of negroes committed suicide. When I inquired into this I was told or their companions that they had recourse to this extremity as the only means of returning to their native land. And when I asked how, they actually replied, "An apanta."

Punishments

"There is a great variety of punishments, and their application depends on the character of the offence, and more or less on the ill-enture of the pigner or manager

"The cudgel is used in various ways, and the paleintoria, generally to best the hands and look and the

lower part of the body

"Among these punishments are some that are an

moult to humanity.

"For years, in the Curator's office and the Court of Justice, hundreds of negroes accused of various offences passed bulors me, and I had a definite impression that these channals were merely victims. I felt this very clearly, but justice was cloverly perverted by lakes matements, and the unfortunate labourers were condemned.

Negroes Without Rights

"The rights of the negro are trampled underfoot, their honour is a myth, and their wives and doughters are prostituted by the gangers. The negroes know this, but they are obliged to keep it secret. Verify it is the torment of Tantalus.

"Sometimes from the crisibed and patient band an arm is raised in revenge, and a European falls to the

earth covered with blood.

"A very simple explanation of the centur is given in the town. "Some question about work," they may, and the negro who has averged his known is thrown into prison and condemned before-hand by the adverse surroundings of the plantation."

In publishing these extracts, The Speciator says — We ought to say that we have no first-hand knowledge as to benhove de Carvalho or has pamphles, and can take therefore no personal responsibility for the allegations he makes. The work, however, appears to us to bear the stamp of geousnesses. At any rate, the statements it contains have nothing surprising in them, but are, as regards the main fact of slavery, furly horne out by the first-hand evidence of Mr. Nevneton, Mr. Burtt, and Mr. Harria. We may point out that the pamphlet was not in any way impared by, or written to the order of, any English philasthropic society or person, and that the publication of such a work in Portugal is not likely to regretiate the author with the powers that be, or indeed with any section of society. Our law gives special importance to statements made "contrary to interest." Any anti-slavery statements made in Portugal must perforce come under that heading. A man here may no doubt gain budge for denouncing slavery; in Portugal he is much more likely to incur persecution.

"Ratus," the Iron at the Durban Zon, has become a continued invalid, and presents a most disconnoisted picture (says the Natal Mercury). An excess of aric acid has done it, and the vogetamens have another deadly trainment against meet as a diet. Indeed, Ruins bardly looks at meet nowadays.

The Cigarette Evil

By those who understand the effect of tobacco-using on the human system, especially when the combination is that very common one of a boy and a cigarette, the following statistics (says the South African Sential) will

surely be considered as meriting this term

The American nation is firmly established now as the greatest eigenstic smoking rountry in the world according to statistics published by the United States To according to statistics published by the United States To according to the state and sold in this country during 1911, without counting several billion more that were exempt from the tax because rolled by the smokers their wives

Taking the longth of the average digarette as three inches, the total amount consumed by the I mied States in a year, if laid in a straight line, would girdle the globe ninteen times. Taking the population of the country as ninety millions, every man, woman, and child has averaged during the last year 100 digarettes, so digars, 13 small digars, and 4 pounds of smoking tobacco in pipes or handrolled digarettes.

The total number of cigars smoked last year is given as 7,270,000,000, an increase of 200,000,000 over the previous year. The number of little cigars was 1,200,000,000, an increase of too,000. The cigarette census shows an annual increase of 1,200,000.

What (asks the Senten!) are those billions of eigarettes doing for this nation? They are making it like a railway train rushing toward an open precipies with ever-increasing speed. They mean wreck ahead for the country as surely as any continued vice means wreck ahead for the individual who becomes addicted thereto.

The Position of Syrians

In the Transvaal Supreme Court on the 3rd instant Mr Justice Ward gave judgment in layour of the Rand Townships' Registrar in the case wherein a Synan brought an action for an order compelling the Registrar to register two stands in his (the Synan's) name. The Registrar held that the Syrian came within the definition of a clause in the law, the translation of which by Jappe and Van Pittius read: "This shall not apply to persons belonging to one of the native races of Asia, including so-called coolies, Arabs, Malays, and Mahomedan subjects of the Turkish Empire."

Counsel contended that the law by specifically including Mahomedan subjects of the Turkish Empire intended to exclude Christian subjects of the Empire.

His Lordship, in delivering judgment in this matter, said that the petitioner was born in Syris, Asia, and was a subject of the Turkish Empire. The Syrians were an ancient Semitic race of Asia, they were a where race, and had been Christians from the inception of Christianity. The petitioner was denrous of having stands Nos. 113 and 114, Wolhuter, Johannesburg, register the stands in his name on the ground that Law g of 1284 torbade it. Article r of that law applied to " persons belonging to one of the native races (inheerhow casses) of Asia, including the so-called Coolies, Arabs. Malays, and Mahomedan subjects of the Tur-hon Empire." It was said that the law did not apply sa Syriana, because though a Syrian belonged to a native race of Asia--in the ordinary acceptation of the term the word subserling, or native, was meant by the Legislature to mean a coloured race. It was admitted that the word did not in its ordinary meaning convey necessarily any idea of colour, and his Lordship could find no authority nor any reason for holding that the word incoming raises meant native coloured races. The next point raised was that the law by spec-fically including the Mahomedan subjects of the Turk in I m pere intended to exclude Christian subjects of that Fin pris. There would be much force in the argument if

to exhaust the list of native races of Asia, but so far from this being the case they were put in in order to extend the list. His Lordship was therefore of opinion that the byrian people was included in the expression "the native races of Asia," and the application would be refused with costs

Norre an appeal has been noted.-Ed. LO.]

The Farmers' Conference

At the Farmers Conference, held at Mantzburg this week, a resolution of 1912, calling upon the Government not to allow coloured persons to travel in the same railway carriages as Europeans evoked an animated discussion.

Mr. Hancock said this resolution had been passed year after year, and things were absolutely in the same position to-day as they always had been. The reply of the Government was that the Administration proposed to alter some of the existing rolling stock. Was this being done? The matter had been brought to a head.

Mr. Townsend said separate carriages could be set

ande for Indians.

Mr. Collins said that coolies frequently used the same lavatory accommodation as Europeans in

corridor cara.

Mr. Dawson said be thought the subject was being dealt with under the Railway Regulations Bill now before Parliament. He understood that the Government had to get certain powers before they could deal with the matter.

Mr. Dick said the present state of affairs was a scandal. There must be a line of cleavage even if it

cost a great deal of money. (Applause.)
The resolution was re-affirmed.

Asiatic Licences

In 1972 the following resolution was carried —"That this conference urges upon the Union Government the necessity of stopping all new licences and transfers of both land and trading licences to Aziatics."

No reply having been received, the resolution was re-affirmed in 1912, but a reply had not been forthcoming

Mr. Fyvis moved that the resolution be re-affirmed and returned to the Government.

This was seconded and agreed to.

The Chairman said he thought they might point out that this was the third time the resolution had been sent forward and no reply had been received.—Times of Natal.

California and the Japanese

Reuter's correspondent at Washington telegraphs that President Woodrow Wilson has sent a telegraphic dispatch to Mr. Johnson, the Governor of California, suggesting that if it is necessary to exclude aliens from the ownership of land in the State, it should be done without discrimination. The President says he believes the people and the legislators of California will generously respond when the matter is presented to them as a question of national policy and national honour. Mr. Johnson, in reply, says he has transmitted a copy of the President's desputch to both House of the Californian Legislature, and assures Dr. Woodrow Wilson of their hearty co-operation with the national Government.

President Wilson has asked Mr. Johnson, that the auti-alien legislation which has recently been adopted by the Assembly of that State shall not be further proceeded with until Mr. Bryan, the Federal Secretary of State, has visited Sacra unito and explained to the Cal forms State Government the powtion of the Federal Constructed. D., I make an of opinion that this action will satisfy Japane Dr. Wilson says he is annious to preserve and attemption the long-standing friendly.

517!

relations between the United States and the Orient, and respectfully, but earnestly, advises California against the use of the words "ineligible to citizenthip" in the Bill,-Reuter

This is the way the Transpaal Leader's London

correspondent puts the position -

The attuation which has ansen as a result of the Californian Lower House forwarding to the Cali forman Senate a Bill under the terms of which aliens will not be permitted to hold land has aroused much feeling in Japan. The problem is the old one of Eastern persus Western ideals. The Japanese merely look to the position of their competriots in California and do not comprehend the difficulties which beset the white population. Moreover, but few, even among educated Japanese, understand the intricacies of Western legislation, and the bulk of the people are mable to grasp the fact that Washington is powerless to deal with the local laws of California.

News in Brief

Mr. and Mrs. Jalbhoy Rustomjee, son and daughterin-law of Mr. Parsee Rustomjee, arrived from India on the 15th instant, by the s.s. Palameotia, and were met by a lew intiquate friends. They paid a visit to received a cordial welcome.

On the 1st May, Mr. Polak opens office at 3. Southern Life Place, Smith Street, Durban, where readers of Indian Opinion may see him on editorial matters during business hours. Mr. Polak's P. O. Box number is 783 and his telephone number 1742.

The Supreme Court decided, in connection with a recent case, that an Indian who is paid by the day is not a "servant" according to the Masters and Servants Act, and upheld Counsel's contention that the mere refusal to work did not constitute descriton.

According to the Census, taken recently, there were, in the Borough of Durben, 33,448 Europeans, 18,010 Indiana, 20,30s Natives and 2,420 coloured people, making a grand total of 74,160.

About 40 Indians were brought before Mr. Bernard Hodson on Wednesday to show cause why they had not paid their annual £3 tax (says the Natal Mercury). Some were imprisoned for having disobeyed the order of the Court of pravious occasions, while with the re-

We understand that the Johannesburg Market controversy, referred to in our issue of the soth ultimo, has now been satisfactorily settled and that the old order of things has been restored

The Appellate Division on the 18th instant, heard an appeal by Bhana Chona, a young Indian, against the decision of a Johannesburg Magistrate, ordering his deportation. The applicant, a member of an Indian theatrical company, was arrested last August, but was discharged. He was afterwards re-arrested, it being alleged that he was not the son of Chona Pancha, a registered Asiatic, who claimed to be his tather. The Court held be could not satisfy the Mag strate as to his parentage, and application for leave to appeal was rainead.-Runter

Mr. Hajee Hoosen Dawad, son of Mr. Hajee Dawad Mahomed, arrived in Dorpan on the 16th that Mr. Hajoe Housen arrived in a state of collapse, being had a sudden return of his old toxindy. On beard he had received the purem ling at entire I the ship's toodical officeh, and Mh and Mrs. Stutchel

took charge of him in the most considerate manner. We are glad to be able to report that, under the treatment of Drs. Mackennie and Adams, he has much corproved, and it is hoped that his recovery is but a matter of time.

Our readers will regret to hear that Mr. William Hosken recently met with an accident whilst inding his horse. It is evident (says the Mail) that the horse, in recovering itself from the fall into a grasscovered hole, must have kicked the rider in the teft reg. A clot of blood has shown itself in the injured leg, and his medical adviser has insused that the patient must be kept absolutely quiet and in hed. Apart from the rest and quiet necessary to dissolve the clot, Mr. Hosken is in quite good bealth, He desires to return thanks for the numerous kind enquires that have been made since the accident happened.

In the House of Assembly, on Tousday, Mr. Baxter (Capetown, Gardens) asked the Minister of the Interior whether he would table the correspondence subsequent to that published in the Blue-book of tots, which passed between the Imperial and the Union Governments on the subject of the Immigration restriction Bills 1911, 1912, and 1913. The Hon. Mr. Fucher, replying, said that he would be glad of longer notice of this question, as it was necessary to consult the Governor-General and the Socretary of State before any definite reply on the subject could be made by the Union Government. He was now in communication with his Excellency on the subject .- Reuter.

The Natel Mercury's special Parliamentary correspondent sends the following paragraph to his paper :-Mr. Keyter's defence to his constituents for going hitberto pro-Botha will be apparently the concussions to tres State sentiment which the Government are making as the price of his support. Hearing him this atterneous one would suppose that for the saxs of keeping himself and other Free State members detached from Mr Hertand the Minister of the Interior is neking a repture with the Imperial Government over the Assatic question, and the Minister of Native Affairs is revoking the negrophilist policy of a lifetime. This appeal to his constituents seemed to be this that if he has pisyed Judas to their hero, at least he is bringing them the 30 pieces ol silver.

The wife and minor children of Mr. Bhabha, of Volksrust, recently arrived at Durban from India. They claimed to be allowed to land and join Mr. Bhabba in the Transvaal, where he is a registered resident. The Natal Immigration Officer, following his usual custom of intervening to prevent Transvaal Indians from exercising their rights, refused to allow them to land An interdict was obtained from the Natal Provincial Division and they landed on the deposit of security. They then proceeded to volksrust, where they proved their claims before the Magistrate, and application is now being made for a return of the security.

The Passa Akhbar (a Mahomedan paper of Lahote) reports that the Mahomedans of Morvi retrained from killing cows on the occasion of the last Bakrid and the Hindus of the place, in gratitude, at once started a sub-scription for the Turkish wounded and collected

The Hon Mr. Gokhale (says The Empire) is reported to be suffering from nervous breakdown as the sesuit of overwork, in consequence of which he was unable to proceed to Delhi with the other members of the Public Service Commission on Wednesday, Whether the hon, gentlemen will eventually accompany the Commission to England will depend on the state of

Mr. Oskha a satief for Regiand on the SOME. rath instant -lid 10]

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧મું.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ રક મી એપ્રીલ, ૧૯૧૩.

M. 9 50.

અધિપતિની નોંધ

THE RESIDENCE OF THE PROPERTY OF THE PARTY O

philipppliniant marketters and another

માત્રે આ ડીકા લખીએ છીએ તે પહેલાં બીલની ખળર વિશેષ પણ પડી દેશ. અતારે નવું આદિ તો આપણે દિલચાલની સાથે સંબધ નથી ધરાવનાં એવાં કારણોને લીધે

પણ ખીલ રહી જવાના સંભવ દેખાય છે. જતરલ ભાષાની **હાવસ્યુમાં સંત્રાસ્ય પડયું છે. જન**રક્ષ દરબાગના પક્ષકારા એ પાતાના દાંત ભતાવ્યા છે. તેઓ મ્યુમકનદેનમાં મળવા તે તેઓએ જનરલ દુરમાગના પક્ષના કરાવ પસાર કર્યા છે એટર્સ એક્ટિપાના મેમ્બરાતા ટેકા હવે પછી જનરલ ગાયા **તે મળવાના એક્કો સંભવ છે. કેપમાં પણ** કેટલાક મેમ **परी ते। कलरब दरकेश्वते भ**रह करनारा छेक, तेम छुटा છવામાં દ્રાંસવાલમાંથી પણ નીકળ, એટલે જનરલ ખાયા પાતાનાજ પક્ષથી સન્ય અલાવી શકે એનું જન્માનુ નથી. **યુનીયનીસ્ટ પક્ષની મકદ લીએ તો તેને** તરમ લાગે એટલુજ नदी प्रभ जनस्य हरकात्र वणी वधारै केंग्र धरे ते जनस्य ભાષાને બાયર પક્ષમાંથી બહુજ શિહા મળે, આવી કેફાડી સ્થિતિમાં જતરલ બાધા રાજ્યના લગામ રાખી શંક નદી એમ મહાતું માનવું છે. આ માન્યતા ખરી દોય તો બે પરિસ્થામ અપાવી શક્કિ છે. એક તા એક પારલામેર્ટ બધ કરી જનરલ બામા કરી ચુંટળી કરાવે તે નવી પાય્લાન ટ · **મેસે. બીજું** -એ કે જનરલ દરંગાયના પદાનાળાની બધી માત્રસ્થી તે કહ્યુક્ષ રાખે. બન્નો સ્થિતિએ અન વારલામે ડ્રેયા કંઇ કામ થઈ શકે એવા આછા સભાવ છે. એવુ પણ - અપાવાળાએ લખે છે કે જનરલ દરગામના પક્ષે છે સવાકા ઉપર ભેર કરયું છે. એક એ છે કે આજ સુધી હુલ શિક ના ભારે મિત્ર ગુરકાતા ને તેઓના લાબ સાચવનાર ગો સાવરને જનરલ બાંધાએ તુર્ધ કારબારે ચલાવનારા પ્રધાન નીમ્યા & ને બીજું એ કે જનરલ બાયાએ વડી સરકારની લામશીને માન આપવા સાર દીદીને હતેન આપવા ધારન છે. આમ આપણે પણ તેઓની વશ્ચે નકતરનું સતબ થઇ પડ્યા છીએ. આમાં કંઇ આપણે રાજી થયા જેવુ નથી ક્રમક ઉપલાં અન્તે તા બદાનાં છે. અજ્ઞાવા ખાવર લેલિ એવી ભગાઇ જ્યાના સંભવ છે કેમકે ઉપરા વન્ત વાંતા માં સહ્યતા અપ્તારત્યા છે ખરેત, પણ તે એવા છે કનધી તેમાં હલુ ક્ષેત્રાના કે નથી અવપદેશ કાવદા સખાવા. મા સાવર પ્રધાન હોઇ હવ કાલિને ગાર્ડ બરી દીએ તેમ નથી **ને જનરલ ભાષા વડી સરકારને લીધ આપનને સન્ય સો**પી દાએ તેમ નથી, તે કાં આપવા તમ્યાર છ એ તા આપદા **જોયું. પણ જન્મરક્ષ** ભાષાએ વડી સરકાર આગળ, આપણ વિષે મીઇ વચન વાપર્યા છે તે હવે જનસ્લ દેરજાંગના પસ **કારા જ્યારા ભૂત્રોને જનરમ ભાષાની** વિક્રત, વાપરે છે. એટકો તેમાંથી આપણને સાર મળે તેમ તથી. જનરલ હરકોમ , સત્ત બેરગવતા પર જન્ય તેમણ આપણને આપણે લઇ શક વાને રકિતવાન હૈ.ઈશું તેના કરતાં વધારે કે એપશું મળવા નું નથી સત્યાબદનું બળ સરવ સ્થળે ને સરવ કાળે સરપું જ કરે છે. એનુ એ અથળ તે સર્વેત્તિમ બળ છે

કરીથી બાલકન લુટારૂઓની ટાળામાં ભાગલા પડવાની વાત સાલી છે. આ વેળા ભલમાર ને આલાન હુમલા સરવીયન છે. બેઉની વચ્ચે એક એકી લડાઈ પણ થઇ સુધી છે. આ વખતના બલીદારી છે. તુરકાએ જેમ આટલા વખત સુધી અજબ ખરપંટા વુરેપનાં રાજ્યોમાં ચાલી રહી છે છતાં નીખાવી સખ્યું છે એમ જો વધારે વખત સુધી નીભાવી રાખ ના એવા સંભવ છે કે હજુ પણ તુરકીને લાગ મળેને બાલકન નાવ્યા માહિમાં કે કપાઈ મરે. જીતશું એવું માની લઈનેજ એ લેક્ક લૂંટ વિવ લડવા લાગ્યા છે એવા તો અધીરા છે તેઓથી લાંબી મુદ્દન હવે હકી સલાય એમ માનવાનુ કારણ નથી નુરકાની ઉપર દેખીતા જુલમ ચાલે છે એમ જનણી બધાં માટાં રાજ્યો શરમાઈ રહ્યાં છે એવું અલા કરણ સામા વે સારા પણ થઈ પડે.

ચીતમા પ્રજ્વભત્તાક રાજ્યની પણશામેંટ ખાલવાના તારી આવી ચુકવા છે. તેમાં જણાવે કે

ચીતમાં કે આ પારલામેંટના વધા મેમ્બરા પ્રજાસ-તાક રાજ્ય એ લુંગેપા કરાક કાટ તે યુરાપની ્ રાપી પદેવી હતાં. આ ખળરમાં

ભારે અગ્ય સમાએક્ષે છે. આટલી ખબર આ રાજ્યની મારેલી આપળને સારી આપે છે. કેમક આ ખબરના અરુથ એ છે કે આ રાજ્ય પ્રજાસન્તાક નથી. **ચી**તના ક**રે**દી માહું મેહએ પરદેશી સુધારા તે પરદેશી સુધારાનાં ચિન્દ્રી ક્યુલ કર્યા દેશય એવું કોઇ દેશવાના સંભવ નથી. પુરવને પશ્ચિમ એ નામે જે સાર અમે ઈમેજ કેમક મી. ડીકનસનના વ્ય મુલ્ય પુસ્તકના આપીએ છીએ તેમાં લખ્યા પ્રમાણે ચીનના હ્યાં કાત્ય આ નથી. આ તે**ા પેકોન કે જ્યાં પશ્ચિમના** મુધારાની ધૂન લાગી છે ત્યાં રહેતા **ચીનાનું છે. તેમાે એ** સક આવે આવે માનતા દરો કે બાદશાહી **રા**ન્ય કે **પ્રભતી** કર માને આધાન સ્વીનેજ ચાલી શકતું હતું તે ન**કામું હતું** ને અત દવે જે તેઓએ સ્થાપ્યું 9 તે પ્રજાતે દિવકર થશે. आयु नेकीत् स्वीनुं प्रदे अस्त तेका कामरी तेना पहेसां ના ચીનના હુકડા મહજ ગયા હશે. કશિયા અને પશ્ચિમના વિચાગ્યી કેલું મરંગલું જ્યાન ચીનના ભાષભા પાઠવા પ્રયી રહ્યાં છે. ગાને જે પહુસા યુરેલ્પના સન્તાવાળા પાસેથી લીધા છે તેનું પશ્ચિમામ આ સહેજે આવશે મે મંત્રાઇ ધર્મા નિતા ચીત થીનાને દામધી ચાલું જવાના વખત **હવે આ**બ્યુનિ

العالم

છે. આવે વખતે સ્વધ્નાવસ્થ ચીનાએ પસ્તારો તે દાય પશ્ચે. આવું અનતાં લાંબો વખત પણ ન લાગે એવો સંભવ છે. એક ઈંગ્રેજી ક્ષેપ્પેક વિચારવા લાયક પુસ્તક લખ્યું છે કે દાર બાળાના લળ કરતાં પણ લક્ષ્મી (પદસા) તું મળ વખત અતાં વિરોધ ચરા તે જેનાં પાસે પછતાં વધારે હશે તે વધારે સન્તા આપવશે. આવા કાળનેજ આપણે કળી કાળ કહીએ છીએ.

ભળથી બળ દમેશાં કર્યાંજ કરે છે તે જ્યાં બળતી ઉપર નીતિના આધાર રહે છે ત્યાં તરિત અલ્લા શ્રેમ વધી પણ ભનીતિ છે એના તાલે ભલા કેમ હરે? દાખલા જાયાન અમેરીકા વચ્ચે નાની સરખી કડાકડી થઈ છે તે

ઉપર⁴ી આપણે એક શર્કાએ છીએ. અમેરીકાનાં રાજ્યા ર્માના એક રાજ્ય ક્લિફિક્સિનીઆએ જાપાનના શિંધા ચાટે જેમ આપણી ઉપર ભાર્દી છે તેમ વ્યત્યાયો ને જાતિએદી કાયદા ~~ંગા પશાર કરવાની~~ હિલચાલ કરી છે. આ ઉપરથી જપાન **મુસ્સે થયું. તેથા** અમેરીકાના પ્રેસીડાંટ દળાઈ ગયા છે તે **પ્રતિફારનીયાના પ્રતિનિધિને જણાવ્યું છે** કે તેએ એવા કાયદા માં સત્તી નહીં કરવી કેમંક તેવા કાયદા એ જાપાન અને **ભમેરીકા વચ્ચે થએ**લા કરારની વિરુદ્ધ ગણાશે. આ તકરાર માં જાપાન ખરૂં છે. પણ એ તેા અકરમાન છે. જાપાન ના ખરાપભાના ખ્યાલ અમેરીકાએ નથી કર્યો. તેની તાપ તો, તેની નઉકાસેનાના ખ્યાસ કર્યો છે. એટલે ક્લિફારનીયા ના જાયાની વિરુદ્ધના કાયલ જવાથી જાયાનને કંઈ ભારે લાભ થયા એમ માનવાનું કારણ નથી. જમાનના ડર **ગામો જ**રે એટલે એવા કાયદા પાઝા ઘરો. ભય સ્થા કરશે તા કાયદા નહીં થાય છતાં કેલીકારનીયામાંજ ગારા તે જાપાતના ક્ષેપ્ટા વડશે તેઓની વચ્ચે વેર છે એ મટવાન नथी. वेरनुं क्षराध्य शाधा ते काराज्य दूर थाय त्यारेक त મટે. તે કારણ તા ક્લીકારનીયાના ગાસ અને જપાની ભન્તેને સાનું મેળવવાના સાભ છે ને તેમાં એક બાજ સરખા છે તેથી અદેખાઇ રહી છે. સાતું જાય તા વડવાડ MIL.

નવું ઈ મીગ્રેશન બીલ

કંમોપ્રેશન લીયે યુનીઅન અને વડી સરકાર વન્ચ સંવર્શ લખાણા છેલા ૧૯૧૧ ની બ્લુ શુકમા બહાર પંડેલા તે પ ક્રીતાં લખાણા શું થયેલાં છે તે ત્વાસ્ત્રાને ગયા મંત્રળતાની મેઠકમાં મી. ભેકસદને બધાં કામળીઅત ટેબલ ઉપર મુકરાત, પ્રધાન પાસે મામણી કરી હતી. તેના જવાબમાં મી. પ્રીતાર જસ્યુબ્યું હતું કે આ બાબન નવરનર જનન્ય નર્ગર કાલાની અલ સં≱ટરીને પુછ્યું પડશે એટલે હાય વસ્તાર તે જતાબ નહીં આપી શકે. આ લીયે હાસ લખાળ ચાલી કર્યું છે

અપાની ટીકા

भा भाश शिष्य दीश श्रम्तां भागी-भणभत ताहतेस केवी स्वताः भणावे छे हे अंजाकाशीत अत श्रममां वभश नहरान्त दाम वास । व स न यह शिष्ठ तेने भारे वारीनर नत्या पता । न्या । क्ष्मा । देशी कोच्यों के अनामर पता का तावर चारान के व्यव स्थिति छे ते स्थितिभा आया न्या, व्यव केव न्या न्या स्वताया

માનના નથી. જે મહાસેને અટકાવવા જોઈએ તેમને અ-ટકા સ્વાનુ કામ ભુદદ ભુદા કાલોનીએમાં હાલ જે કાયદા છે તેથી બરાબર થતું હોય એમ અમે માનના નથી. કાઈકને બાળી પાછા માકદવાના દાખલા બન્યા હશે. પણ ખરેખરા ધુન્હેમારાની સામે આ કાયદાના અમલ જવલ્લેજ થાય છે, આ કાયદાના મુખ્ય ઉપયામ તો એસીઆવાસીની સામે થાય છે. ગારાઓની સામે હ્યાં આ કાયદાના અમલ થઇ શક્યો છે તે ન થયા હોત તો બારે તુકસાન થવાપણું નહોતું. બીજી બાજા તપાસનાં આ કાયદાના એવુકમાં અમલથી ધણીજ લાડમાર્ગ અને ગાપ્યા અન્યાયના કોસ્સા અનેલા છે. ન્યાયાસનેથી આવા કારસાએક ઉપર વખતા વખત ટીકા થઈ છે અને અમલદારાની સખત આટકણી એક કરતાં વધુ વખત થઇચુકા છે.

અમુક કેસામાંજ સુપ્રીમ કેશ્સ્ટમાં અપીલ થઈ **શકે તે** ઉપર ડીકા કરતાં આ છાયું લખે છે કે આ ક્લમથી આપ-ણા લકને માટી જકા પહોંચે છે. દેશમાં ધારા**સર સ્થાપે**શી અદાલન પાસંથી દાદ મેળવવાના દરેક શહેરીને પુરતા હક છે. આવા હક છીનવી હેવા તે શહેરીના એક **પ**રાજ પવિત્ર દક ઉપર હુમલા કરવા ભરાબર છે વળા આવા હક જતા કરવામાં કાપ જાતના લાભ અમને જોવામાં 'આવતા નથી. વેપારીઆના પરવકના સાર્ભાયમાં જે કાયદા નાતા**લમાં પડાયા** હતા તે વખતે પણ આવી જાતની ક્લમ દાખલ કરવામાં આવી હતી. એ પણ ગેરકાવદેસર હતું. આ ક્લમના અ રમ એટલેલ્જ થાય કે પ્રધાન, બારડ અથવા ઇમર્સિશન અમ લદાર હડહડતા અન્યાય મુન્તરી શકે અને તેની ક્યાંય દાદ ાર્રાયાદ મળે નહીં. અમેતા એમ જોઇ શકોએ **છીએ કે ભ**ગા ઉ જ્યન્યાયના ઇક્સ્સાએોમાં કેક્સ્ટે અમલફારા પર જે ટીકા કરેલી છે તે દ્વેથીન કરી સંધ. અમે ખાત્રી રાખીએ છી એ કે ગ્યા ક્લમની સામે સહૂ પૂરે પૂરા વાંધા દરશાવશે. જુલમ અને કાયદાના જહાંતીરી અમલની સામે વડી અદા સતમાં વ્યવસ તેનમાકુ મળી શકે છે. આ અદા**સનમાં** પહોંચવાના સન્તા છોનવી કેવી એ દકદકના અલમ છે. આમ ખારડા સ્થાપવાથી ભયંકર દાખલા ખેસે છે એટલંજ નર્દી પણ ન્યાયની અદાલતાનું પણ અપમાન શાય છે. બોલ્ડ પણ કેટલીક કલના પુષ્કળ વાંધા ભરેલી છે એમ આ ત્રમાં લગ છે.

બીજીં વાંચન

ગુ.વારની ભેલ્કમાં બાલ્યું વાચન થવાનું હતું પણ છાપતી વેલા સુધીમાં તે ધીધના કાંક સમાચાર અમને મહત્યા નથી. ગયાંઓ તથા તેના ખબરપત્રાઓ બા**ધા હરકોમના યુદ** તતે અનેક મન બાંધી રહ્યા છે. તેમાં અંકમન એવા પણ કે કે પાકલાનેટની અન્યું ભેલ્ક થાડા દીવસમાં પુરી થશે અને કર્મન લાધન્યમાં, તન્નાનેટ મળાં આમ થશે તેમ બાન બાંલા સાથ કે મહેશન બાંગ પણ હાલ મુલતથી તાર્

ધાડા વિશ્વ ઉત્તર થયતા એક કક્ષમાં **નપરીમ ફારડે** એવી જાતા આ વિક કે નપ્ટેનેજના પુત્રાન અપાના **દેવ** વધા કે માર્ગર અને સ્વત્રનો કારદા **મુ**જબ 'સન્પર એ કે કે વધા કે તેન્ય તમ ક-પ્રત્યો ને, પડે વાલના કે જ્યાર તમે કોડ તારે જેવા તો આશામ નદી તાલ શરાય

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

[<mark>લખતાર—</mark>મી. એમ_ે કેટ માંધી]

પ્રકરણ હ મું"

ગુદ્ધા મકરવા

જેવું મારાગ્યના પ્રકરણા ખાનપુરવક વાંગ્યા છે તેને મારી વિતાંતી છે કે આ પ્રકરણ વિશેષ ખ્યાનથી વાંચવું તે તે ઉપર ખુબ વિચાર કરવા, બીક્તાં પ્રકરણા હજુ આવશે મતે તે ઉપયોગી થઈ પડશે એમ તે માતું છું. પણ આ વિષય ઉપર બીજું એક પ્રકરણ આના જેવું અસ્વવું. નહીં દ્રેષ. મેં મ્થત્રાઉ સુચવ્યું છે કે આ પ્રકરણામાં એવી એક પણ બાબત મેં નથી શબી કે જેતે વિષે મતે જાતિ વ્યવસાય નથી થયા અથવા જે હું પાતે કઠતાપુરવક ન માતતા હોઉ.

અને રામતાની લગ્ની આવીએ છે અને તે બધી આવીએની જૂર છે પછું તેની મુખ્ય ચાવી ખલાચરય છે. સારી હવા, સારી ખારાક, સારું યાણી વિગેરેથી આપણે ભારાગ્યના મેળવી શક્કોએ, પછું જેટલા પૈસા 'મામએ તેટલા ઉડાવાં તેના કંઈ બચતું તથી તેમજ જેટલી આરોગ્યતા મેળવીએ તેટલા ઉડાવાંએ તા પાસે પુંજી શા રહેવાની છે કે આ અને પુરુષ બન્નેને આરોગ્યતા રૂપી ધન સાચવવાને સારૂ અલચરય ની સંપૂર્ણ જરૂર છે એમાં કાઈએ શક લાવવાના નથી. જેવાં પોતાનું વીરય સાચવનું છે-તેજ વીરમવાન—બળવાન્—કહેવાય તે સ્થામ.

વાલાગરમ તે શું! એ સવાલ થશે. પુરૂપે ઓનિ બાંગ ન કરવા ને ઓએ પુરૂપના ન કરવા એ વાલગરપ છે. 'બાંગ ન કરવા' એટકો એકખીજાના વિવયતી કન્જાએ સ્પર્શ ન કરવા એટકુંજ નહીં પણ એ ભાગત વિચાર પણ નહીં લાવવા, એ બાબતનું સ્વપ્નું પણ ન ઢાવું, જોઇએ. પુરૂપે અનિ એકને વેલા ન થવું ને ઓએ પુરૂપને એટને વેલા ન વવું. જે સવશકિત આપણને કુદરને આપી છ તેને દુખાવી, આપણા શરીરમાંજ સંપ્રદ કરી, તેના ઉપયોગ આપણી આરાગ્યતા વધારવામાં કરવા, અને તે આરાગ્યતા એકલા શરીરની નહીં પણ મનની, શહિની, યાદશકિતની.

🗚 જરા ભાસપાસ ફ્રાંતક લંતે છે તે જોઇએ. નાતેથી મેટક જ્યા માજુસા તે ઓંગો ઘણે ભાગે આ માહમાં કુપેલા પામા છીએ, આપણે એવે સમયે ગાંડાતુર બની જઇએ **છીએ**, **આપણી સુદ્ધિ** કેકાએ તથી રહેતી, આપણી આંખ તે પડદા ભાવી જાય છે. . ભાષણે કામાન્ય બનીએ છીએ. કામમાં વ્યાપી ગયેલા પુરૂપેરને, આંગ્લોને તે છેમકરા છેમકરીઓ **તે મેં તદન ભાવરા જેવા જોયા** છે. મારા પાનાના અનુ ભવ તેથી ભુદેદ નથી. જ્યારે જ્યારે તે દરામાં હું ભાવેલા હું સારે સારે મારૂં ભાન હું ભૂલી ગયા છું. એ વસ્તુજ એવી છે. આમ એક રહે ભાર રહે (સુખ) તે સાર્ **ગ્યાપણે એક મહ્યુરી વિશેષ ગળ એક પુયમાં ગમાવી** ખેસી એ ક્રીએ. ત્યારે આપણા મદ ઉતરે છે તારે આપણે રંક **હાપતમાં રહીએ છીએ. બીજે**- દહાડે સવારવા આપણું શ્વરીર સવારમાં ભારે રહે છે, આપણને ખરૂં ચેન રહેતું તથી, આપણી કાર્યો મંદ્ર શહે ત્રણ છે: આપણું મન ફ્રેકાઓ વસરતું છે. તે બધું ક્રેકાએ હાલવા, રાખવા,મ્માપએ દુધના કાલ પીઇએ છીએ. લજવેલ દામાએ છીએ. માહૃતિ ઓ લઇએ છીએ. વેદયાની પાસે જઇને પુષ્ટિકારક દવા માગીએ છીએ. કવા ખારાકથી આપણે કામ વધે એ આપણું આપ્યા કરીએ છીએ. આમ દિવસો જાય છે. ને જેમ જેમ વસ્ત્ર જાય છે તેમ તેમ અગે અક્શે કીસા અક એ છીએ તે લડપણમાં આપણી સુદિ મએલી જોવામાં આવે છે.

ખરૂં જોતાં એમ ન ચવું જોઇએ. ધડપછુમાં શુદ્ધિ મંદ યવાને બદલે તેજ થવી જોઇએ. આ દેહે મેળવેલા અનુભવ અત્રષ્ણને તથા બીજાને ઉપયોગી થઈ શકે એવી આપણી સ્થિતિ રહેવા જોન્સ્એ. તે જેએ મહાચરય પાજે તેની તેવી ચિત રહે છે. તેને મરણને ભય નથી ને મરણ સમયે થણું તે ઇચરને બુલના નથી, તે બાદાં વલખાં મારતા નથી, તે ચાળા કરતા નથી ને હસમુખે ચહેરે આ દેહતે છેલી માસકને-પાતાના દિસાબ દેવા જાય છે. આજ પુરૂપ અતમ પર તેજ આ. તેઓએજ ખરી આરાખતા જાળવી એમ મસુપા

આપણે સાધારત્યું રિતે વિચાર નથી કરતા કે આ જગત માં માજમાન, વ્યક્તિમાર્ગ, માહાબ, આહુંબર, ગુસ્સા, અધીરાઇ, કેર વિગેરનું મુળ આપણે ભાદાચર્યના ભંગ કરાએ છીએ તે છે. આપાર્થું મન આપણે દ્વાય ન રહ્યે ને આપણે દરરાજ એક કે વધારે વખન એક બાળફ કરતાં પણ બેદ બની જઇ એ તાંપિછી જાલ્યે કે અજાવ્ય ક્યા ગુન્દા નહીં કરીએ ક્યું હીર કરમ કરતાં અઠકશું ક

પણ આવું વ્યલચરય પાળનારાને કારણ ભુએ છે ! એવું બ્રહ્મચર્ય જો બધા પાળે તેા દુર્તાયાનું સત્યાનાસ વળે. આ માં ધરમ ચર્ચા આવી જવાના સંભવ છે એટલે તેટલા ભાગ છેરડી સાત્ર દન્યવી વિચારજ કરશું. મારા વિચાર પ્રમાણે મા બન્ને સવાલનું મુળ આપણી બીક અને કાયરતા છે. ~~બાપણે 'બ્રહ્મચરય પાળવા માત્રતા નથી એટ**કે** તેમાંથી નીકળી~~ જવાનું બહાનું શોધીએ છીએ. ખદાચરય પાળનારા 🖦 દુનિયા વિષે ઘણાએ પડ્યા છે પણ તેને ગાનતાં તુરતજ મળતા હેમ્ય તા તેનું મુક્ય પણ શું હાય ! હીરાને મેળ વર્તા પૃથ્લોના આંતરડામાં હજારા ચન્નુરાને ગુધાઇ રહેવું પડે છે અને ત્યાર પછી પણ પરવત જેટલી કાંકરીઓમાંથી એક મુઠી જેટલા હીરા હાથ આવે છે. ત્યારે બદાચરય પાળનારા હીરાતે શાધવાને સાર કેટલું પ્રયત્ન કરવું જેઇએ તે સફુએ ત્રિરાશી બોધીને જવાબ શાધી કહાડવા. બાઇન્ચરમ પાળતાં पृथ्वीतं नीहंदन वणी जन्म तेनी साथे आपस्ते संवांपक મ્યાં છે ? આપણે કંઈ ઇશ્વર નથી. જેણે મૃથ્વી બનાવી છે તે પોતાનું માં બાળી હૈશે. બીક્તઓ પાળે કે નહીં એ સવાલ આપણને કરવાનાજ ન હોય. આપણે વેપારમાં, વણાલાનમાં વિગેરે ધધામાં પડતાં વિચારતાં તથી કે બધા વશાલ વેપદરી બાય તેા શું ચાય કે છેવટમાં જે બાદાચરય પાળશે તે પુરુષ અર્થવા સ્ત્રીતે કાળે કરીને બન્ને સવાઢાના 'જવાબ મળી ભાવશે. એટક્રો કે તેના જેવા બીજા તેને મળી રદેશે અને બધા બ્રહ્મચરમ પાળે તા મુધ્યતિ શું શાય તે પણ તે ધાળા દિવસ જેવું જોઇ શકરો.

ઉપરતા વિચારામાં જંબળી માસુધા કેમ અમલમાં સુષ્ટી શક્ક પરસ્થેલા શું કરે કે જેને છાકરાં છે તે શું કરે કે જેનાથી કામને વશ્ચનજ રાખી શકાય તે શું કરે કે આપણે સરક્ષમાં સરસ શું છે તે જોયુ. તે તમુના ભાષ્યથી પાસે રાખીએ તા પછા તેની તેવીજ કે ઉતરતી નકલ કરી શકો એ. વળક પાસે અક્ષર લખાવીએ ત્યારે સારામાં સારા ≈ક્ષરતેષ્ તમુતો કેતી પાસે મુકશું. આળક તે ઉપર**ર્યા** પોતાની મક્તિ પ્રમાણે પુરી કે અધુરી નક્સ કરશે. તેમજ **ખાપણે કુખંડ અલ**ગરયના નસુતો આપણી સાત્રે રાખી તે ની નકલ કરવા થયી શકાએ છીએ. પરસ્થા એટલે શું કે sead કહેરા તે એ છે કે જ્યારે આ પુરુષને પ્રજાની કમ્પ્સ થાય ત્યારેષ્ટ તેના **પદ્મ**ગરથને તાહે. વ્યામ વિચારપુરવક કાઈ જોડું વઃસે કે ચાર માંચ વસ્સે એક વેળા ખલચસ્ય તોડે તે તેન ગાંડા નહીં ખતે અને તેઓની પાસે વીસ્ય ફપી પ્રંજી દીક મેક્કી રહી શકશે. ભાગ્યેજ એવા અને પ્રદ્ય आपत्यू नेवारां व्यावे छे हे लेकी भार अन्तवी क्षिपन्तिने ખાતરજ સમવેલ્ય કરે છે. પછું હન્તરા માધ્યુસા તા કામ ભાગ **માગે** છે. ⊎ચ્છે છે તે કરે છે અને તેનું પરિસ્થામ અ આવે છે કે રેંગ્લેની ઈવાબ વિરુદ્ધ પ્રજા ઉત્પન્ન થાય છે. આ વિષય મેગ ભાગવતાં આપણે એટલા આંધળાશ્રીત ખની જઇએ છીરે કે સામેતાના વિચારજ નથી કરતા. આમાં ઓ કરતાં દ્રય વધારે ગ્રુન્ફ્રેગાર છે. પાતાના ગાંડપણમાં ઓની નેબલાનો અને પ્રજાનો આર ઉપાડવાની, તેને ઉછેર વાની તૈનાર્ય તામદ છે કે નહીં તેના તેને પ્યાલ પણ નથી રહેતા. પંધમતા ક્રાંકાએ તા આ વાળતમાં હૃદજ એાળેલી છે. તેઓ પાતાના ભાષ ભાગવવાને ખાતર ને પ્રત્ય હત્યન માય તેના ખુંજો દુર રાખવા ખાતર અનેક ઉપચારા વાપરે છે. તે ઉપચારા ઉપર પુસ્તકો લખાવાં છે ને વિષય ભાગવવાનાં છતાં પ્રજા ઉત્પન્ત ન શાય એવું વતાવનારા ધંધાર્થાઓ પડ્યા છે, ભાષણે ભાવા પાપમાંથી હવુ તે મુક્ત છીએ. પશુ આપણે ઓએા ઉપર એક્સે લાકતાં આપણે ઘડી ભર વિચાર નથ કરતા ને આપણી પ્રજા નુબળી, વીરમહીન, ભાષથી, મુહિતન ગાય તેની દરકાર પણ નથી રાખતા. ≈યારે જ્યા^{રે} પ્રજા ઉત્પત્ન થાય સારે આપ**ણે** ક**િય**રના પાડ भानीके छाँमे के कापणी कंत्राण हशा दाक्यानी केंद्र रस्ता છે. તબળાં, પાંચળી, વિષયો, તમાત્રી ગ્રજ્ય વ્યાપસૂને પાય એને આપવે ઇચરી કાય કેમ ન માનીએ ! બાર વરસના ભાવાની પ્રભ લાય એમાં ભાષણને શું સુખ માનવાનું દેશ્ય? તેમાં ઉત્સવ સા ઉજવેલ હોય ! બાર વરસની બાળા માતા भाष अने वृक्ष है। पे के न भानवे। १ द्वरत वावेसा आर માં ફળ થાય તેા તે નળવું હાય છે એમ આપણે જાણીએ ઈમ્બિ. તે ત્રાડને દૂધ ન માકે એવા આપણે ઇલાજ લઇ में छीजे. पश्च जाणाः स्त्रीने जाणाः वर्षी प्रका करणना बाब ने आपके कलायी हरीने के ते। सीत सुधवा केंचु ષયું. હોંદુસ્તાનમાં કે દુનિયામાં નમાલા યાણસા કોડીની એમ ભરાય તેથી હોંદુસ્તાનના કે દુનિયાના શા ઉદાર થઇ શકે ! પશુ આપણા કરતાં સરસ છે. જ્યારે તેઓને પ્રજા ઉત્પન્ન કરવાની દેવ સારેજ નર માદાના મેળાય આપણે કરાવીએ છીએ, મેળાય પછી તે ગરલ કાળ અને જન્મ મછી મચ્યું ધાવસ છેતી મેરડું થાય ત્યાં સુધીના કાળ 🦯 पवित्र अधाविर कोछकों से पुरुषे तथा आक्रो ते अव्य हिरसी मान तो श्रद्धायस्थल भागतु कोछले. तेने कृत आपण्डे મહીભર પણ વિચાર કર્યો વિના ભાષણ છે એનુ નામ અ એ છીએ. 'આવાં રામી અન આઈ છે એનુ નામ અ आर्थ देश. की देश व्यापत्र ततनी कुलाशन इस दे हे ने भात नथी थड़े सा अभाषा भेशा भाश्वसती केश

ભગ્યા કરીએ છીએ. ત્યારે પરણેલા આ પુર્**ષાની ખાસ** કુરજ છે કે તેઓએ પાતાના વિવાહના ખા**ટા વ્યવસ નહીં** કરતાં શુધ્ધ અરથ કરી જ્યારે ખરેખર પ્રજા ન **હેલ** તેથી વારસ પ્રચ્છીનેજ પાતે લેળા થયું.

આપણી દ્યામણી દરામાં આમ કરવું બહુ યુરકેલ છે. આપણી ખારાક, આપણી રહેણી, આપણી વિષયવાસના જમત અસપક્રા છે વળી અપ્રાસ્તા જેમ વિષયનો આપણી વિષયવાસના જમત કરતારા છે વળી અપ્રાસ્તા જેમ વિષયનો આપણી વિષય કરી પાછા સ્ટ્રેસા હેમ છે. તેવી રિયતિમાં આપણે વિષાર કરી પાછા હિમ એ કેમ ખતે! પણ એ અનવું એમએ તેને વિષે કેમ અને ! પણ એ અનવું એમએ તેને વિષે કેમ અને ! પણ એ અનવું એમએ તેને વિષે કેમ અને ! પણ એ અમાં આપણમાં અવાભ તથી. એએ વિચાર કરી કરવું એમએ તે કરવા પ્રયત્ન કરવા તમાર હોય તેને સાર આ આપણ છે. એએ પોતા તો રિયતિમાં સત્તાપ ખાતી એક એ તેને આવું યોચનાં પણ કેપાયા છે તેને સાર કરવા તેને આ છે તેને સાર કરવા તમાર છે તેને સાર કરવા તો આ આપણનો હતા છે.

ઉપરના લખાલ ઉપરથી આપણે એક શકાએ છોએ કે જેઓ પરસ્યા નથી તેઓએ આવા કહ્યુ કાળમાં પરસુવું જ ન એકએ, અને એ પરસ્યા વિના નજ માટે તે એમ નને તેમ માર્કુ પરસ્યું એકએ, મથીસ કે પ્રીયા પરસ્યું હોકએ, મથીસ કે પ્રીયા પરસ્યું હોકએ, મથીસ કે પ્રીયા પરસ્યું હોકએ સ્થા કર્યા હો છે. આ યું કરવાથી આરોગ્યતા મળવા ઉપરાંત એ ખીજ કરવા મને તેના વિચાર આ સ્થા આપણે નથી કરી શક્યા. મણ સહું કાઇ પાનાની તેને તે દ્વાદા નીપઅવી શક્યો.

યાળાપા જે આ વખાસુ વાંગે તેને એડશું કહેવું પહે છે કે તેમનાં છે કર્યને અવપણ માંચીજ વિવાસ કે સમાત્ર કરી હતા આપે કરી તેમી આપે છે તેથી તેઓ લાતમાં અને છે. તેમાં પાતાનાં ખર્ચાનો સ્વારય તપાસવાને મરહે પાતાનો અપ સ્વારય તપાસે છે. પાતાનો એડશ થવું છે, પાતાની અત જગાતમાં નાય મેળવવું છે, છે કરાંના વિવાસ કરી તમારો એવા છે. છે કર્યો હું હિત હતું તે તો તેના અભ્યાસ તપાસે, તેનું જવન કરે, તેને કરીર કળવણી આપે. આ જગાતામાં ભાગક છે કર્યો તે પરણવી ઘર સંસારી ખડપડની જવાવાદીઓ પૂર્ણ દેખ એથી તેઓનું બીબું કર્યું મારું અહિત દેખ લો ક

છેવટમાં જે અરિ કે પુરુષ એક **વખત પરસ્યા છે તેમાં** भे।तथी विशेष भाष त्यारे ते। ते ने को वैषय भागवं ने आरोज्यताना अवहा छे. दिखा ह हान्तरील लेरा लाख પ્રાય આપ્યા છે કે સુવાન પુરૂષ વ્યવના ઓને વીસ્પપાત धवानी अवकाश भणतील कोंछके. जीना झक्तरे डेटबाइ अंभ पत्त हुई है है है। पत्तु स्थितिमां पीस्पपात स्थानी भरूर नथी. आम सातरा बड़ी भरे छे त्यां **आपले सा** तरायी-हार्रवाध ज्यापमा विभारते टीत मध्या भीम समझ िण्या वीन रहें दुं क्षेत्र नक बदुं लेख्के. भारे चेता ર્લા અનુભવ અને બીજાએ જેતા અનુભવ **હું જાર્ચ હું તે** ઉપરથી વું ગેધાર રહી કહી શકું મું કે આરામતા અવવ વરને સાર વિષય કરવાની જરૂર નથી એટલુંજ નહીં પણ विषय इरवायी वीर्यपात यस्यो व्याराज्यताने वसी बुक्सानी પહેંચ્ચે છે. વસ્તુા વરસથી બધાએલી **મજસુત~~ી ગન~~ની તે** તનની--એક વખતના વંશ્યપાતથી પણ એટલી જતા રહે છે हे होने पाछी मेणवतां व्यक्त वामत कोछने धीमे. अने तेरका चणत कर्ना पश्च अवश स्थिति जानीन् कस्तानंधीः

ભાગેશા કાચ સાંધા મારી તેની પાસેથી કામ લહે કો, પછુ તે જ્યત્રેશા તેલ મહારોજ.

વીરવતું જતન કરવાને સાર સ્વચ્છ હવા, સ્વચ્છ પાણી, क्या**ं क्यां**क्या प्रधासे स्वय्क भारा। अने स्वय्क विवार ની પૂરી જરૂર છે. આમ નીતિને આરોગ્યતાની સાથે પણા નિક્ટ સંખંધ છે. સંપૂર્ણ નીતિવાનજ સંપૂર્ણ સ્મારાગ્ય રહી શો. નાગ્યા ત્યાંથી સવાર સમજી ઉપરનું લખનું ખુબ વિચારી જેઓ તેમની સુચના અથલમાં મુક્શે તેઓને પ્રત્યક્ષ અનુભવ મળશે. પાડી મુદત જેવે પ્રદાયસ્ય ભળવ્યું હશે તે 🕶 પોતાના મનમાં વધેલું બળ ને શરીસનું બળ 🖹 कर्ने क्वेंध शहरो. अने ओंड वर्णत को तेना हाथयां परिक्रमणी आवधे ते। तेने छवनी साथे जतन हरी साम વશે. જરાવ્યે સુકશે તો તુરત જોઇ હેશે કે વેચે માહી બુલ રી છે. ત્રે' તેમ પ્રદાયસ્થના અત્રસ્થિત લાભ વિચાર્યા પછી, **્વલ્યા પછી, જુટા કરી છે.** તેનાં કડવાં પરિણામ પણ એવાં છે. ભૂલ મહેલાંની મામ મનની સભ્ય દેશા, ભૂલ પછી ની મારી દોન દસ એના મને તાદલ મિનાર આવ્યા કરે છે. પક ચારી બુઢામાંથી હું એ પારસમસીની કોંમત શીખ્યા n: 44 મામાંડ ભાગવીશ કે નહીં એ જાણતા નથી. કુમરતી સહાયથી બળવવાની મારા રાખું છું. ગાસ ગન ત્રે અને સરીરતે તેથી અમેલા લાખ હું એક શકું હું. હું चाते चावपचे परवेता, नावपचे अप अनेता, नावपचे ત્રાન પામેશા પહેં વસ્ત્રે ભગ્યા, નાગી ને ભેયું તા મહા રાતમાં પોટા એમ લાગે છે. આરી ભુલથી ને માસ અનુ करणी को आर पद केती देश ने अध्ये ते। व्या अध्यय લખીતે હું કુતાલે લગ્ને સગ્રાષ્ટ્રસ. આ પસુ ત્રિરાશી બાંધરા રુવ છે. યારામાં ઉત્સાદ થવા છે એય લહુ માનુસોએ મ્યું છે તે કું માર્હું છું. માર્ઘ મન લા નવ્ય**નું** નથી कत्रात्. हेटलाह के भने इतिहा क्ये छे. आश शरीरमां તે અનુમાં રાગા રહેલા છે પણ મારા પ્રસંમમાં વ્યાવેલાના अभावमां व सारी रिते नारीम मधूर्ण यूं, जा इसा જો કું વીસ વરસ સુધી વધારે કે એન્ડિંગ વિષયમાં સ્**યા** પછી અભવાધી સાગવી શક્યો છું તે એ વીસ વરસ પણ જ્યારી શક્યા દ્વાત તે ક્યાં દેત ! 🐒 પાતે તો સમજુ क्षे हे भास क्षांक्रों। जाके भारक न देता. अने अल ની સેવામાં કે મારા સ્વારયમાં હું એટલા ઉત્સાહ ખતાવી कत हे तेनी चराचरी इस्तरनी इसेटी यात. व्यारवे। भार भारत कालेका राजकामांथी जेजी सक्तव है. केलें। વ્યવાંડ પ્રકામસ્ય પાળી શક્યા છે તેએકું સારીરિક, માન शिक्ष, नेतिक वाम केवी क्येंग देश तेक विभारी करें. तेन परस्त न क्ष सह

આ પ્રકરવ વાંચાંતર સમજેલ હતે કે જ્યાં પરણેલાને અલગરવ પાળવાની સલાહ આપવામાં આવી છે ત્યાં, તે રંડા મેત પુરુષને વૈષ્ણ્ય આપવાની સલાહ આપી છે ત્યાં પરણેલ કે ન પરણેલ પુરુષ વા અનિ બીજે ક્યાંવ પણ વિષય કરવા તે અવકાર હોવજ નહીં. પણ પરસ્તી અલવા વેશ્યા ઉપર ક્લિક કરવાથી છું વાર પરિસ્તુઓ આવે છે એ આરોગ્યતા ના વિષયમાં વિચારી શકાય નહીં. એ ધરમના ને લેડી નીતિ તે વિષય છે. અહીં તો પાત્ર એટલુંજ કહી શકાય છે કે પરસ્તો અને વેશ્યા ગમનથી માસુરો વીસફાટક આદિ નામ ન કે શ મેતા છે એવાં દરદાથી પાત્રમેલા ને પ્રકલ જોવામાં આવે છે. કુદરત એવી શ્યા કરે છે કે તેવા અને પ્રયુપોને

તુરતજ થા પડે છે. તેમ છતાં તેઓ સતેલા રહે છે તે પાતાનાં દરદાતે સાર દવા શાધવા દાકતરાતે ત્યાં ભટકયા કરે છે. ત્યાં પરઓ ગમન ન હોય ત્યાં પચાસ ટકા વહેદાતે દાકતરા નકામા થઇ પડે. એ દરદાએ મહસૂસ જાતને એવી બીડી છે કે વિચારશીલ દાકતરા જસાવે છે કે તેઓતી શોધિ છતાં પસૂ જો પરસ્તો ગમનના સડા ચાલ્યા કરશે તા મજ્ય ઓતી પ્રપાદા એર અન આવશે. એથી થતા રાગાની દવા એમ લાગે તો બીજ ઘર કરે છે તે તે પેઢી દર પેઢી ઉતરે છે.

હવે પરછેલાને બ્રહ્મચરમ પાળવાના ઉપાય ભતાવી આ ધાર્યા કરતાં લંભાએલું પ્રકરસ જંધ કરીએ. બારાક, હવા પાણીના નિયમાં અળવ્યા**પા** પરણેલા માસસા પ્રકામસ્ય **ન્નળવી નહીં શકે, તેઓએ પાતાની ઓની સાથે ઍક્ષાંત** તજવી એઈએ. વિચાર કરતાં એશે કે ઓની સાથે વિષય ~~નેક્સવવા શિવાય એકાંતની જરૂર હેક્ય નહીં. રાત્રીએ ઓ~~ પુરૂષે તાખા એારડીએમમાં સુવું જોઇએ. દિવસના અન્તેએ **ધારા ધોષામાં ને શાસ વિચારામાં નિરંતર** રાક્ક~~એશા~~ રહેવાં જોઇએ. પાતાના સુવિચારને ઉત્તે~~વન~~ થ**ે** તેવાં પ્રસ્તકા વાંચવાં હેવા પુરૂષોનાં ચારિત્રા વિચારવાં અને તે ભાગમાં દુ:ખુબ રહ્યું છે એ વિચાર ચારંવાર કરવાે. જ્યારે જ્યારે વિષયની કેમ્બ થઇ આવે ત્યારે ત્યારે તેવે ઠંડા પાસીથી નહાઇ શ્રેવું. વ્યાગ કરવાથી શરીરમાં જે મહા વ્યક્તિ સ્ત્યાે છે તે બીજું. તે સારું રૂપ પક્ષી ધુરૂપ અને અને બન્નેને ઉપકારી થઈ પડશે તે તેમ્માના ખરા સખમાં વધારા થશે. વ્યાર્વું કરવું એ મુશ્કેલ છે. પણ મુશ્કેલીએ **ક**રતવાને તેા આપણે જનસ્યા છે. આરાખતા મેળવની હેમ તેલે આ अभोवी कतवी पारी.

હિંદુસ્તાનની કારીગીરી

बीहरतानमां दाम क्यार मने जीक देखीह दामनी अरी ગોરી વિષે 'ધી ગર્લસ રેલ્મ ' નામના ખાસીકમાં થી. સેંટ નીહાલસીંગ એક ક્રેપ્ય લખ્યા છે; તેમાં જણાવે છે કે ઢીંડ્ સ્તાનનાં કંપડાંગ્લામાં તથા માંડવામો નીચે વસાતાં શેત્ર'છ ર્જા, મલસલ, શાલ, સોનેરી રૂપેરી ભરતનો કામો એટલાં તો अस्य पान हे हे बीसामतन्त्र भातवर हार्यन्त्रभागीयी तह પાર થતાં ગાળ કરતાં કાંઇ રીતે કુમાસમાં, રાભામાં કે ખુણી માં ઉત્તરે તેમ ન**થી. ન**ળી આ હાથથી કામ કરનાશ 📦 હવી વાર ચાયરે છે તે મહાંબ સામાં અને ચાર્ય હેમ છે. અંત वानी रेंटीके। हेटलाई कमाना इपर शाक्षको ते दल वप સુષ છે. વ્યવા રેંટીયાથી ભાજે પણ દુશીઆર વસારો કરાળાવ્યાની બળ જેવા ક્રીણા દોરા કાડી શકે છે. હાકમાં એક રતલ રૂમંથી ૨૫૦ માર્કલ અથવા એક રતલ જૈન કે મુખુમાંથી ૧૦૦ માઇલ લાંબી કાકડી ઉતારે છે. આ કારી ત્રીરી આજે પણ કાઇ કાઈ જગ્યાએ જોવામાં આવે છે. ક્રીય એડવરડ પ્રીન્સ એફ વેલ્સ તરીકે હીંદમાં ભાવેલા સારે દામ भाषी भनेवा रीस पारना ऋतु ताक्ष भेट क्यां इता केनुं हरेशन क्लम साध्यक व्यावसन् हता. व्यारस, व्यारस અને હાથી દાંત ઉપર અહી કારીમરીની તારીફ કરતાં ચી. નીકાલસીંગ લખે છે કે પણા ખરાં આવાં કુન્નરી કામા ~~ખાસળથી તસુતો અનાબે વગર કરવામાં ખાર્વ છે *એ* ખરે~~ ખર અન્મયેની પધાકનાદું મુખ્યાન

પુર્વ અને પશ્ચિમ

अक्ष्य ६ हैं।

(ગયા માં ક્યી ચાલુ)

ભગાર્રા ભધારણામાં અમારા રાજ્યભધારહતી ઉપર તમારા હેલિએ વધારેમાં વધારે ડીકા કરેલી છે અને તિરસ્કાર બતાવ્યા છે. પરદેશી ઢેડિક અમારા અમુલદારાની લાંચ હેવાની રીતથી <u>ખહુ ભકળાઇ જાય છે અને અમારા અમલદારાના ટુંકા</u> પત્રાસ્થી તેઓ લાંચની લાલચમાં પડી બુલગ કરે છે એ વાત ઉપર ભાર મુકે છે. આ રહી જે દેખીતીજ વખાડવા લાયક છે એના બચાવમાં હું એક શખ્દ પણ કહેવા મામતા નથી. અનાં લાંચ કરવતના શકા જ્યારે જ્યારે તમારામાં જોવામાં આવે છે સારે સારે તેની માઠી અસર જેટલી તમારા માં નીપને છે તેટલી માઠી અસર અમારી લાંચ કરવતાની હેડલી નથી. તમાસમાં રાજ્યસત્તાના કાશ એટલા તા જમેલા છે કે કેઇ પણ શોકા રાજ્યનાં ખંધારણે! વિના નબી શકે એવું તમે માનતાજ તથી. પણ અમે તે વિના નબી શકીએ એવી અમારી સ્થિતિ છે. અમારા સુધારાની સાદાઈ,' અમારી સામે ક્ષાઇ પણ ન થાય ત્યાં સુધી જળવાઇ રહેતી અમારી શાંતતા, અમારાં કુટું ખાતાં બંધારણ, આ બધી વસ્તુએાએ અમને રાજ્યસન્તાના કાભુયી એલગ રાખ્યા છે. અમારી સંજેક્શનીની અંદર ક્રંઇ કાર્ય થાય અથવા ન ચાય તેની અસર અહમતી ઉપર ભાગ્યેજ થાય છે. મનલભમાં જ્યારે રહ્જ્ય કારભાર હ્યાકમતને અનુસરીને ચાહે છે, ત્યારેજ તે કારભારે ક્રોદાની ઉપર અસર કરી એમ અમારે વિષે ત્રાહિત માહસ કહે. હાર્યાં કતા તો એમ થવું કે એ રાજ્ય કારભાર એ રાજ્ય સત્તા નહિ પણ ખરેખરી ક્ષાકસતા ગયાય. તમે ક્ષાંકા જેણે ભીતમાં ક્ષુસાફરી કરી ઢાેય તેઓને તેા કડવા અનુભવ થયા 🕸 🖥 ખગારા રાજ્યાધિકારીમ્બોએ તગારી સગવડને સાર કે તમારી પીકને લીધ -પામતી પાસે કંઇ પણ કરાવવા માસ્યું હરી તે આમને પસંદ નહિ આવ્યું દેવન નેથી અધિકારી એના હુદમ છતાં તેને અમલ નહિ થયા. અમારાં રાહ્યા भीकां राज्येत्व साथ गाःवद्ये करे, क्शरनामः संपं, पश्च को ક્રિક્સ્ત તે ક્ષ્યુલ ન કરે તે! એ બધાં લખાણા રહી કામળના ક્ટકા બરાબર પડમાં રહે છે. હ્યારે આ પ્રમાણે હજારા વર્ષોથી લાખા ગાબુસા રાજ્યસન્તાની સામે બળ કર્યાં વિના, તેને નહિ મણકારીનેજ થયા હોય ત્યારે એ રાજ્યસના નકામી પડી રહે છે, અને તમારે યાદ રાખવું ઘટે છે કે અમારા **અધિકારીઓની મારકને તમારી ઇચ્છાઓના અમલ અમારી** ઉપર કરવાને માગે તે જ્યાં સુધી અમારી સમ્મતિ ન દેવ લ્લાં સુધી ફેાક્ટ પ્રયત્ન સમજવુ. ગમે તેટલી તાપાનું બળ જ્યાં દજારા માણસા હાથ કાલીને બેઠા રહે ત્યાં નથી આવી શકતું, અમારી અખુટ વસ્તી રૂપી મદાસાગરમાં અમાગ રાત્યની સાથે તમે શંક ક લડાઇ ચલાવા તેથા તેનાં માજન ઉપર કંઈક પ્રીજ્ તમે જેના શકરા પણ જેમ માળાં મન તેવાં ઉજ્ળવાં હોય તેા પણ શપાડીના નીચે સ્ટેક મહા સામરનું પાર્ચા સદાય સ્થિર રહે છે તેમજ અમારાં રાત્ય ઉપર તમે બહે કા અસર કરી શકા, પણ શાકા તા સ્થિરજ રહેવાના. જો અમારા ઢાંકાની ઉપર કર્ક પણ અસર કરવાની ક્રાેઇ મહતા રાખે તા તે અમારાં દિલ અને અહારા બહેરનેજ સમજ્યવારી ખતવા યે.આ છે. તમે ત સમજી હઠા એટલે દરજો અમાર્સ રાજ્યની સ્થિતિ ક્ષેપ્સની અનુમૃતી ઉપર આધાર રાખે છે. તમે જે કંઇ તમારા માટા માટા કાયદાંમાં કાતુતા અને એવાં બધારણાતી સારફતે મેળવવાનું ફાક્ટ પ્રયત્ન કરા છો તે અમે શ્રોકાનુ મન સમજી તેને રીજવી વગર કાયદે મ્મને વગર બાદુકે ક્રાપાટાથી કરી શકીએ છીએ. વ્યામાર્સ રાજ્યા એ પણ બળ ક્વર સ્થપામાં નથી. ' જે સ્થિતિ શાકાએ તેને વિષે જાવવે વ્યાજાવયે ઈચ્છી છે તે વ્યાતિ અમારાં રાજ્યા માન્યાં છે. જે જે ફેરફારા અમારી રહેણી કરણીમાં થયા છે તે શાેકાની ઈચ્ઝાયી અને કસોડીમાં તે પસાર **થવા**યી થયેલા છે. એટક્રે બીલ્લ માણ્યે ધડીને અગારી ઉપર મુક્ષ દીધેલું ધારણ એનું નામ કાયદા નથી, પણ કાયદા એ તા સાૅકાએ ગાગેલી વસ્તૃતી પ્રતિમા છે. અને તમે તપાસ કરશા તા જોઈ શકશો કે અમારા અધા કાયદા એ ક્રોલોએ તે પડાયા પ્રમાણે ચલાવેલી રહેલ્ફીની નોંધ છે. આમ **દે**લાથી **ચા**તની રાજ્યસન્તા એ સ્વંબંદે ચાલતી તથી તેમ તેના વિના ખમાર્ ગાર્ડું અટકી પડે એવી પણ તે તથી. અમારાં સન્ત્વખાતાં જધાં નાસ પામે તે**ા પણ ક્રોકાની છ**ંદગીના પ્રવાદ તેના પહેલાં આવતા તેવાજ પછીથી ચાલ્યા કરશે.. જે કાયદાને અમે તાલે રહીએ છીએ, તે કાયદા અમારા દિલના ઉઠા અવાજો છે. તે અવાજો ખરા કે ખે**ાટા એ અગે સેંક**ઠો વરસના અનુભવ**રી** પારખી શાપાએ છીએ. અને તે કાયદાને અને હમેશાં શરણો રહીએ છીએ. બહો ત્રમેતે થાએ પણ અમારાં કુટુંથી અને તેનાં ધારહ્યા, અમારા મનની સ્થિતિ, અમારી વ્યવસ્થા, અમારા ઉદયોગ, અમારા દુરંદેશી સ્વભાવ એ બધાં અચળ રહેશે. અને તેયીજ ચીન જેવું છે તેવું બદ્ર પુરાજ્ય વખતથી ટકી રહ્યું છે. અમારાં રાજ્યામાં અધિકારીઓને બરાબર દસેહ છે કે તેઓનું કામ રાજ્ય ચલાવી દૂઠમ હસ્વાનું નથી. પણ તેઓનું કામ હોધાના મનને આધીન થઇ તેઓના સેવ્ક તરીકે રહેવાનું છે. ચાન કદી કુરતુંજ નથી, જે ઉપર **લપરની ધાધળ ચીનમાં દાક્ષ તમે જુવા છે**ક તે કંઇ અમારા સધારાની વટલી દશાની નિશાની નધી.

હવે તમારાં રાજ્યનું ભધારણ જરા તપાસીએ તમારી પાસ<u>ે અવ્ય</u>ળ કાયદા નથી પણ સ્વર્ગ્ય ઘડતા અપુરસ્ય અને અક્ષંખ્ય ધારાએ છે, તમે જેવાવા તે વખતા વખત તમારે કેરવવુંજ મુક્શે. મીલકન વિધેના કાયદા, વિવાદના**, ધરમ** સ બધી, નીતિ સ બધી, વર્ગી સંબધી કાયદા કે જેની અગ્નર માણસ જાતના એક બીજા વચ્ચેના સંજધ ઉપર ઘણી ચાવ **છે ખેતે** તમે જડ મુળયી ઉખેડી કારવા છે. તેથી રાજ્યસ્ત્રનાતું પ્રતામ તમારામાં ખુબ વધ્યું છે. તેના બળચીજ તમારાં મોડબા ટક્ષ્ય રહ્યાં છે. અંગડેશ અમે ન સમજી શકાએ તેટલી દદ સુધી તમારામાં રાજ્યસન્તા પહેલી વળી છે. અને મને તેર આવે**ા તેતેર ફેલાયે**ન એજ તેતી એળ જણાય છે. **પણ** લું જેવેલ છું કે તેમાચી તેમ છૂટી શક્યા એવું ન**યા, તેચા** વધારે તાજુંબા ઉપલ્તવનાર તેંદ એ વાત છે કે જે સાધનાની ઉપર તમારા અજ કારભાર ચલાવવાની તમે આશા શામા છા ત નાધના એટવાં બધાં અપુરણ છે. હંમેશાં યાગ્ય માણસા પસાર કરતાના વેશક્કસ રીત ન મળી શક એ સમજાય એવું તમ જ મહત્રનાં જજના શન્લાન ન તે છે! એ શૈકાની લાસ્કાન નવાસવાન ના નામ પ્રજન છે નવા કરવા અના અજ્ઞાએએ, બેરેલું છે. અમે જ પ્રદાનના વર્ગાત તેરતે ન્યમાં કારણારી મહુવા વનાઇ હરીએ છે.એ એક તમે બુધ વખાડા છે. અને તમારી દીકા જ્લેક દરાજ પ્રગાયત દાષ

છે. તમે પણ તલ્લેના અમલદારાને પસંદ કરવામાં પ^{કા}લાનુ ધારણ રાખા ત્રા તેવા એટલું તા બને છે ક એવી જગ્લાઓ! अरील अने तवंभर अधा के पातानी दशीयारी आशीत धरी **મા**પે તેને મળી શકે. તમારી બીજી રીત જે મન આપીતે ચૂંટથી કરવાની છે તેના કરતાં તે આ પરીક્ષા છે સરસ છે. **૧માર સુંટણી કરવાની રીતમાં** કંઇ પસંદ કરેવા જેવું જાવામાં આવત નથી. તમે એમ કહેા છાં કે સુંટર્ણા કરવાથી તમે હોક મતતે સર્વાપરી કરાવેં। છેંદ પણ હંકીકતમાં તેલું કંઇજ તથી અને ન ક્રોઇ શકે એ તમે તમારા દિલમાં બદાબર સામાજો છે. જે વસ્તુ સર્વાપર્ધ છે તે તે અમક સત્યા એાના સ્વાર્ધી વિચારા છે. જમીતદાર, દારૂના પંહાયાળા અને રહવેતા પુર્શી, તેઓ તમારી હિપર રાજ્ય ચલાવે છે; અતે તમારું ભંષારહ્યું જે પ્રકારનું હાલ છે તેલું રહેશે ત્યાં સુધી બીજી શી આસા રાખી શકાય કે ફુ જાલું હું કે તમારામાં 🖦 પક્ષ એવા છે કે જે એમ માતે છે કે મજકુર સંસ્થા એની સામે અને પ્રજાતું બળ ધાવી શકશે. ૬ તો એ વાત માનતા નધા પશ્ચ કદાચ એવું બનવા લાયક દેાય તા તે કરવા લાયક નથી. કારણ કે તમારા ધારણમાં તા પ્રજ માંડળ એ એક નાખી સરથા થઇ પડી, અને તેના ક્લારથ 📦 બીજા સ્વાર્થાના સાત્રે વિરાધી રહ્યા. કેમકે તમે તા એમ ધારા છે કે બુદર બુદરે સહેવાને જેમ કુસ્તીના અખાડા હપર મક્ક્ષોને એક્ડા કરવામાં આવે તેમ તમારા રાજવી અખાત્ર ઉપર એકઠા કરી તેઓને એંક બીજાની સાત્રે લડાવી તૈમાંથી તમે તેઓની એકતા મડોવી હેવા માંગા છે. આ તા રેતીનું રાહ્યું જનત્વવા જેલું થયું.. ચીના શ્રીકા કે જેએ હમેશા નીતિ અને છહિને પ્રથમ પદવી આપેલી છે તેઓ તમારું આવું બધારનુ પસદ તું કરી શકે એટલુંજ નહિ ५०५ तेनी सामेक थाय. भदान क्षार्थी प्रकाना दितने साइ કરવાં હેત્ય, ત્યારે પ્રજામાંથી બુદ્ધોવાન, નીતિવાન, અને અનુ અવી મામુસેતે રાષી કાટવાતા બીજો સરળ રસ્તા હાવાજ को छन्ने अपने तभारां विश्वालचेर अपर क्यारे दू नकर हेरल હું અને તમારામાં રહેલા જ્ઞાની પુરયોના થયેલા અનુભવ યાદ કર્વ હતું ત્યારે કુ જોઇ હતું કે એવા પ્રકારના માધ્યુસો તમારામાં પડ્યા છે પણ એવા માબુસને પસંદ કરવાનાં સત્ધન ત્ત્રું હાથે કરીને ફેક્રી દીધાં છે. કેમકે શુદ્ધ બુદ્ધિવાળા અને સ્વારથ વિનાના માણસોની તમારા બધારણ પ્રમાણે ચુંટણી **ચ⊎જ ન શકે. અને તે**યી તેઓની સેવાના લાભ નમને મળી ન શકે. કેમરે પાર્લામેન્ટના મેંગર થવું એ પણ તમારામાં એક પંચા થઇ પડયા છે અને એવા ત્રેંબર થવાને સાર્ જે મુણા ભેઈએ તે ગુલ્સ ખરી ક્ષેત્રક સેવાને સાર ભેઇતા ગુણતા વિરાધા છે.

ભાષ્યું છતા તામના એક ફોંદીને જોદાત્સભરગના માછ સ્ટરેટ દદપાર કરવાના હૂકમ કારેશા. આ હુકમની સામે તેએ કરેલી અપીસ ગઈ તારીખ ૧૮ મીએ કેપટાઉનની એપેશેટ કારટમાં ચાલી હતી. અરજદાર પ્રથમ ગયા આમસ્ટમાં પકડાયા હતો. પણ તે વખતે તેને છાડી મુક્યાં હતા. પાછલથી એમ જસાય કે હના પાચા જે તાંતા રજીસ્ટરડ વતની હતો અને જે ભાષ્યું હના ન હતા. આવી તેને ક્રીતે પકડવામાં આવેલ. કારટે જસાવ્યું કે અરજદાર ક્રિતે દીકરા છે તે લીપે સત્તાપકારક પ્રતાવા માજબ્ટરેટને મળેક નવી, તેથી, અપીશ કરવાની રજા તેને મળી હક્તી નથી

બાલ્કન લડાઈ

તા. ૧૮ મીના તારમ, જગત્વેતુ છે કે ચેટલજ અને જુલેર આગળ તા. ૨૬ મેં સુધા લાગ્ય બધ રાખવાની સંધી થયેલી છે. તે સંધી લખાય એવા પન્યુ સભવ છે. એક કરિમસમ નિમવાના કરાર થયા છે અને તેને સરદ્રદ મકરર કરવાનુ સંપ્યામાં આવશે. ૪૮ કલાકની ચેનવણી વિના લાક પાછી શક્ કરી શકાય નહિ એવા પણ કરાર થયા છે. બીજા તારમાં જણાવેલું છે કે માન્દીનીમાને હ યુરાપી રાજ્યોની જામાતીથી પા. ૧,૧૯૦,૦૦૦ ની દશાન સ્પાપવામાં આવશે. સર્વાયાના ક્ષેકા બલતેરીયાના વલસુધી ખલુ નારાજ મયા છે. જીનાયેલા મુલકનો ભાગ પાડવાં વિષે તેસનાલીસ્ટ પક્ષ તરફથી સરકારની સામે બહુ ઉશ્કેરણી થઇ રહી છે અને મુખ્ય પ્રધાનની જીંદગી જોખમમાં છે.

તા, ૧૯ મીના તારમાં જણાવેલું છે કે કુમાનોવા અને એપ્રાપ્યલંકાની વચ્ચે બલગેરીયન સરકરે સર્વીઅન ડુકડી ઉપર હુમલા કર્યો હતા અને તેમાં ૮૦ સર્વીઅન સીપાહીએક મરાયા ને ઘવાયા હતા. તેની સાથેના દારગોળા બલગેરી વન લરકરે કબજે કર્યો હતા. બીજા તારમાં જણાવેલું છે કે મેસીડોનીયામાં સર્વીઅન સત્તાવાળા બલગેરીયન ક્ષાયા પર જુલમ કરે છે. એવા ખબર બલગેરીયન સરકારને મળતાં તે વિષે તપાસ કરવા તેણે લખાશુ કરયું હતું. સર્વીઅન સરકારે એ વાતના ઇનકાર કર્યો છે. પાછળના તારમાં જણાવેલું છે કે પાર્ટ સઇયદ આગળ એક શ્રીક કાર્યો છુંકે મનવાર હમીદીયાની હિલચાલને અટકાવવા સાર્ટ કરે છે. હમીદીયા હાલ રાતા સમુદ્રમાં છે એવું તે તારમાં જણાવેલું છે.

તા. રાત્રીના તારમાં જ્યાવેલું છે કે બલગેરીયા અને આસ્ડ્રીયા વચ્ચે લુપા કાલ કરાર થયેલા તે હાલમાં કેટલાક તાળાના અધિકારીએ મારફત બહાર પડેલા છે. કરારની રૂપે બલગેરીયાએ આલગેનીયામાં આસ્ડ્રીયાના સ્વાસ્થ સાધવા દેવામાં સંમતિ આપેલી અને તેના બદલામાં આસ્ડ્રીયાએ એસીડાનીયામાં બલગેરીઆને સ્વાસ્થ સાધવામાં મદદ કરવાની ક્યુલાત આપેલી. બીજ તારમાં જ્યાવેલું છે કે સર્વીયા અને બલગેરીયા વચ્ચે ખટાશ વધતી ચાલી છે. બલગેરીયાના એક રાજદારીએ એક સ્થળે જાહેર કરવું છે કે સર્વીયા જો બલગેરીયાનાં શહેરા નહિ છોડી દેય તેર લડાય જાહેર કર્યા વિના બલગેરીયા તે શહેરા કળજે હવા લસ્કર મેરકલરા. સાહ્યાનીકા નેર દાવા બલગેરીયા તે શહેરા કળજે હવા લસ્કર મેરકલરા. સાહ્યાનીકા નેર દાવા બલગેરીયા તે શહેરા કળજે હવા લસ્કર મેરકલરા. સાહ્યાનીકા નેર દાવા બલગેરીયા તે શહેરા કર્યા છે.

તા. ર કમીના તારમાં જહાવેલું છે કે મેાંટીનીઓએ સ્કુટારી સર કરયું છે એવા સત્તાવાર ખબર મલ્યા છે. વીએનાથી રૂટર જણાવે છે કે આબબેનીયનેલ્તી સ્કુટારીમાં કતલ ન શાય તેટલા માટે યુરાપી રાજ્યોની મનવારા જે ઘેરા ઘાલી પડેલ છે તેએ પોતાનાં લસ્કરા ઉતારનાં જોકએ એવી માત્રણી થયેલી છે. બીજા તારમાં જણાવેલું છે કે સાંક્ષાનીકાનું બલબેરીયાના હુમલા સામે રક્ષણ કરવા ગ્રીસ તકવારી કરી રહેલ છે. સવી યા શ્રીસને મદદ કરવા તત્પર છે. અને બલબેરીયા શ્રીસની સામે પોતાનું ૯૦,૦૦૦નુ લશ્કર તક્ષાર કરી રહેલ છે.

તા. ૨૪ મી તારમાં જબ્યુવેલું છે કે માન્ડીનીશ્રા સ્કુટારી ૪૮ કલાકમાં ખાલી કરે એવાં પગલાં ક્ષેત્રાં આસ્દ્રાંયાએ મેરટાં રાજ્યાં પાસે માત્રભી કરી છે.

બાલ્કન લશ્કરના ત્રાસ

' નાતાલ વિટનેસ ' માં કાન્સ્ટાંટીનાપલયી તેના ખાસ ખબરપત્રીએ બાલ્કન શક્કરોની ત્રાસ પમાડનારી વસ્તલ્લકન ખ્યાન લખ્યું છે તેમાં તે જસાવે છે કે તુર્કીના ધાતકીપણા વિષે લણીવાર લખાયું છે પણ ભારકન લસ્કરાએ જે વાતકી પર્શ્વા લડાઇના સ્થળામાં દર્શાવ્યું છે તેવું હજ સંભળાયું નહીં હોય. તે વિષે 🤣 હેવાઢા બહાર પડયા છે તેને વજનદાર ટેકા મલ્યા છે પણ તેના પ્રતકાર થઇ શક્યા નથી. આગળ ચાલતાં તે ખુજરપત્રી લખે છે કે તા. ૨૫ મી અક્રોાબરે ખલગેરીયનોએ સીરીસ લીધું સારે સાંની પ્રજાના હરીયાર પડાવી પછી તેની શેરીયે શેરીયે કતલ કરવામાં આવી, અને બારી વધ્યા તેઓને ત્યાંના ટાઉન હોલમાં લેગા કરી એક સાથે કાપી નાખ્યા, આમ ૪,૭૦૦ કપાયા. પછી રાવે સીપાઇએમએ લુંટફાડ અલાવી અને નિરાધાર એારતાપર કેર વરસાવ્યા. જે તુર્ધે સીપાદીઓને કેદ કર્યાં હતા તેઓને भीके स्थवे बर्ध क्यानं भद्रानं शही सहेर महार बर्ध क्या માં અલ્યા અને પછી તેઓને ગાળીથી કાર કર્યાં. આમ ૧૦,૦૦૦ તુર્કી સીપાફીએફના તેંગ્લોએ હિચકારા બની જન લીધા, સ્ટરમીટ્સ માગળ પણ માવેલ સીતપ મકામેરી યન લંજરોએ મુજ્યમેં હતા. સોલોનીકામાથી ક્રાેરાતે પહાડ પર લઇ જઇ કત્તલ કરવામાં આવ્યા હતા. અને તેઓની ઓએાપર પ્રસિતી ધરમ ગ્રહ્યુ કરાવવા સલમ કરવામાં ભાવ્યા હતા. કારટકાટ ગામડાંના **ક્રાકા**ને મસ્છદમાં સેળા કરી તેની પર ધાસનેટ રેડી તેઓને જીવતા બાળી સુકવામાં **ખા**ગ્યા **હતા.** એક પરદેશી એલ**્યો**એ આ સીતમ ઉપરથી કર્યાં હતું કે પાતે ખાસ્તા છે અને સુરાપીયન છે તેથી પાતે **ચરમાય છે. કાંસોવાયી ભાગી પ્ર**ટેલી તુર્કી એલાદની વસ્તી ને પાધરી પાતાને વતન માકલવાનું જહાનું કાઢી તેને રસ્તા માંજ કાપી નાખેલી, ક્વાલા, ફેડીબેચ, પ્રીઝરેન્ડ, કુમાનોવા, ~~ઉરકૃષ્ય,~~ પ્રીરટના, આ બધાં સ્થ**ોા આરળ પર્સ નિર્દોષ અ**તે હમિયાર વિનાના દ્વારાની ઉપર વસ્તુવી તેવી કાપાકાપી અપેલી હતી.

મીટારીઆમાં તુરકી કેાન્સલ

પ્રીટારીઆથી એક ખળરપત્રી લખે છે કે ગઇ તા. ૧૭ મી રવીવારે મહાગેદન કમીટીની એક મુલા મરજીદના હેલમાં કાન્સટાંટીનાપસ જતા ના. દૂરકો કાનસલ ઓહનસલે ને માન આપવાને મળી હતા. ના. કાનસલ રાતના મેલમાં આવ્યા તે વખતે તમને કેવાને એક ખાસ ડેપ્યુટેશન મધું હતું. સ્ટેશને ઘટતા આવકાર આપી ના. પરાણાને નાસ્તા માટે થી. હાજી હબીબને સાં લઈ ગવા હતા. સાંચી હોલ પર આવતાં તમામે વધાવી લીધા. પ્રમુખે ના. કાનસલની ઘટતા શબ્દામાં તારીક કરી કામ તરફથી તલ્યાર કરેલું માનપત્ર વાંચી સંભળાવવા મી. સહેમાન ઇસમાઇલ પુંજબર્યું માનપત્ર વાંચી સંભળાવવા મી. સહેમાન ઇસમાઇલ પુંજબર્યું ને સુચના કરી. માનપત્ર સેંક્રેલું હતું. માનપત્રમાં ઓટામન સલતનતની આવાદી માટે ના. કોન્સહે જે કામ કરેલું હતું તેની તેમજ દીપોલી તથા બાલકન લડાઇના વખતમાં ધી દેડ કેસંઢ સાંસાઇટીનાં ઉપરાણા માટે જે મહેનત કરી હતી

તેની તેંધ લીધી હતી. જવાબમાં ના. કાન્સલ સાહેબે ઘટતા શબ્દોમાં આલાર માન્યો અને તુર્દિની ચાલુ સ્થિતિ વિષે કેટલુંક વિવેચન કરશું. મી. હાજી હબીએ યુસલમાન કામ ચાલુ જમાનામાં કેવી એકરકાર રહે છે તે વિષે અસર કારક ભાષણ કરશું માનવંતા કાન્યલની વધાદારીના દાખ— લાંઓ રજી કર્યાં અને તેવણ એક કાર્યાંચન કેમ્પ્ર પેસ્તીકા ધણીની કેવી ચાહના રાખે છે તેથી તેવણને યુબારકમાદી આપી સ્માર સફળ ઇચ્છી. મી. તાર મહમદ પીર મહમદે ના. કાન્સલની તારીક કરી યુબારકી આપી. છેવટમાં દુવા યુજા રી પાન ગુલાળ લઇ સભા ખરખાસ્ત થઇ હતી.

પરચુરષ્

આવતા મહીનાની પહેલી તારીખધી મી. પેલાક ડરબનમાં સ્મીય સ્ટ્રીડ ના. ૩ સધરન લાઇફ પ્રેસવાળી જગ્યાએ એારીસ ખેલશે, આ છાપાના લખાસુ વીગેરના કામકાજ સારૂ એારીસને વખતે મી. પેલાકને મળી સકાશે. પે. પેલાકની પેલ્સ્ટ એાર્રીસ એાક્સ નંબર જડ અને ટેલીફાન નંબર ૧૭૪૨ છે.

ગી, પારસી ફસ્તમછના દોકરા થો. જાલભાઈ તેમના ધણીઆણી સીરીનબાઇ સાથે ગઇ તક. ૧૫ શી એ મુંબઇ થી સ્ટીમર પાલમકાટામાં કરબન આવી પહેલિયા છે. જે વખતે મિત્રા તરફથી તેમને સારા આવકાર મન્યા હતા. ગમે શનીવાર તેઓએ કીનીકસની મુલાકાત લીધી હતી.

ચી. હાઇ દાવુદ મહમદના દીકરા ચી. હાઇ ફુસેન જે શેડા વખત ઉપર હોંદુરતાન જઈ હજપડવાને તથા તુરકરતાન છઈ હજપડવાને તથા તુરકરતાન છઈ હજપડવાને તથા તુરકરતાન છઈ તે ત્યાં વચેરેની મુસાફરીએ ગયા હતા તે ગઢ તા. ૧૬ ગ્રીએ સ્ટીગર શિલ્ડમારઇલમાં પાછા ડરબન આવી પહોંચ્યા છે. અમને જસાવવાને દિલમીરી થાય છે કે ચી. હાઇ ફુસેનની તળીયત આગળના દરદથી માંછી લચડી પડી છે. સ્ટીગર ઉપર ડેાક્ટર તથા મી. અને મીસીસ સુચરે તેમની જહ્યારી સંભાળ રાખી હતી. હાલમાં મી. ફુસેનની તળીયત ડા. મેકેન્ઝી અને ડા. આડમ્સની સારવાર તીને મારી રીતે સુધરતી જસ્માય છે.

ગારીત્સળસ્ત્ર ખાતે સમા મ મળવારે ફારમરસ પાર્સોમેટની મેઠફ શરૂ થઈ છે. તેમાં એશીઆદીફ શાઈ સેન્સને લગતો જે ઠરાવ ૧૯૧૧ તથા ૧૨ માં પાસ થયા હતા તે ફરીશી પાસ થયા છે. આ ઠરાવ એ છે કે એશીઆટીકાને નવા શાક્ષ્મેન્સ નહીં આપવા એકએ તથા જમીન અથવાતા નેપારના પરવાના એકના નામ ઉપરથી ખીજાને ખલ્લી આપલા નહીં અઇએ.

ગા પાલમિટમાં કલરડ શુસાફરાને માટે નુકા કળા રાખ વાતી ચરચા પણ જેરથી આવી હતી. શ્રી, કેનેકોક જણા વ્યું કે ગા કરાવ આપણે વરસા વરસ પ્રધાર કરીએ ક્લાલ પરંદુ કાલના રહેક ખદલાવવાના છે એમ શરકાર તરફથી જવાળ મળતા રહે છે. શ્રી, કાલનાં કે એમ શરકાર તરફથી જવાળ મળતા રહે છે. શ્રી, કાલનાં કે આપણ કાલનાં કે હોઈ! એમને માટે ભુકા કળા જોઈએ. કાલીના કાલનાં કે હોઈ! કે 'કુલીઓ ' પણી વખત કારિકાર કળામાં ગેરાઓના જાપણી એ કોળી છે. ડીક શાહેલે જણાવનું કે આપી આપણી એ કે કેલના શ્રાપ છે (!!). ગમે તે ખરચ શાય તે ઉઠાવી કલરડ હાલા સરવાનુમને પ્રસાર થયા હતા.

મદરેસએ સાકતુલ ઇસ્લામ પાતાલીના સેકરેટરી લખી જણાવે છે કે;—આ સંસ્થાની માસીક સભા પક્ષ વેશ્વ સ્ક્રીક પર ગી. મહમદ આદમ ધુપાતના પ્રમુખપણ નીચે મળી હતી. સેકરેટરીએ દેશની મદરેસામાં ભણનાં બચ્ચાં માટે સીપાસ તમા શિક્ષ એ પગ્નાર સાકલવાની જરૂર ખતાવતાં પા. ર તે માટે મંજીર થયા. બાદ સાકસકાલથી ગી. મહમદ ઇળરાઇમ હારૂંજીએ જીસ્સા ક્ષરેશ કામળ કમિટીને લખ્યા હતા તે વાં ચવામાં આવી. છેવટ દિસાળ સંભળાવવામાં આવ્યા હતા. તેમાં સહસક પા. ૨૭-૮-૧૬ની અતાવવામાં આવી હતી.

૧૯૧૦ તો સાક્ષમાં નાતાલમાં હોંદીને માત્ર હ્ટળ વેપારના પરવાના હતા તેમાં પણ હાલ ઘટાોા થયા છે એમ મનાવ છે. દ્રાંસવાલમાં ૧૯૧૧ તો સાલમાં અદ્વપ પરવાના હતા તે ૧૯૧૨ તી સાલમાં અદ્વપ હતા.

યુનઅન પ્રારક્ષામેંટમાં મી, બાઇડલે નામના મેંબરે એવી સુચના કરી કે નાતાલમાં ધ્લેંટરેલી ઉપર કર નાખવા એઈ એ કે એથી કરીને ગીરમીટીઆ હોંદીતા પાળા કરવાના અરચ તેઓણી ઉપર પરે.

અરમોદા હાઉન કાઉસોને નાન મેને હીંદીને ખાટકોની કુશન સખાનો લાઈ કેન્સ નહીં આપેલ તેની અપીલ તા, ૮ ના રાજ લાંના માજરેટની કારટમાં સંભળાઇ હતી. લાઇસેન્સ નહીં આપવાના કારણેમાં કૃંઉસોને જણાવ્યું હતું કે અરતવાર આવા લાઇસેન્સને લાવક નહોતો અને મહત વિત્રેર સુચરની કુશનને લાવક ન હતાં. અરજદારે આ દલીકાની લાગે જણાવેલું કે કુશન વીત્રેરની સગવડ સ્થુની સીપલ બારા સુજબ હતી. આ કેસ સાંજ સુધી ચાંકેલા. કાઉસીલ તરફના ક્રોક ક્રાસી ત્યાંના મેપર હતા, તેમણે કહેલું કે બધા હીંદી મુદ્દો અતે વહુ સંદાપ્રથી રહેનારા છે આ દીશના લવાળમાં કારફે જણાવ્યું કે આ વાન સી. મેપર સાંબીત કરે તેમ જે હીંદીને કારફ લાઇસેન્સ નહીં આપે. કાઉસીને અતાવેલા કારણે વાજળી નહીં લાગનાથી કારટે હીંદીના લાગમાં ખુભ સાથે સુકાદે આપ્યો.

અમૃત પ્રાપ્ય મહત્વા છે કે અમ કેમમાં મેયર કરેલી ટીકા ઉપરથી અસ્મીકાની હીંદી પ્રેમ કેના ઉપર લાઇબલના કેસ માંદ્રવાની છે.

'કાલી' એ ઉપતાસથી એક વાંચનાર લખે છે કે જોદ્ધા . ત્રીસભરમની કેટલી કેટમના પ્રતિનિધીઓએ પાતાની ફેટમમાંથી દ્રા. ગાખો કુંક સલસ કહ્યું હતું તેની સ્પવસ્થા કેવી તીતે કરી તે તેઓ ત્યાંદેર કરવા મહેરભાની કરે.

જોડાનીસબરસની નવી સારકરમાં હીંદીઓને બાંકડા નહીં આપવા વીગેરેની તકલીફના એ ખબર અમે તા. રહ સારચ તા અંકમાં અપેલા તે વીપે અમને હવે ખબર મહત્યા છે કે આ તકલીફના હવે સ્વીપાસરક નીવેડા લાવવામાં આવ્યો છે.

્યાર દુશી પ્રાવેશથી એક વાંચનાર પુછાને છે કે કેમમાં લાલ એક વરસ સુધી ભદાર રહેવાની પરવાનગી મળે છે. તેવા માણસતે નવા મહિલી મળુ વરસ મળશે કે કેમ કે આ તે અવાળ એ છે કે હાલ કેપમાં એક્જ વરસની પરવાનગી મહે છે એમ નથી. હાલ કેડલાક એ વરસની પરવાનગી મહે છે એમ નથી. હાલ કેડલાક એ વરસની પરવાનગી મહે લાક કેડલાક એ વરસની પરવાનગી મહે લાક સાથે છે. તેવું ખીલ એ કાયદે શાય હો ગણ વરસની પરવાનગી ભવાને મળશે પણ સાથ પછી તેની સુદત વધાની પરવાનગી ભવાને મળશે પણ સાથ પછી તેની સુદત વધાની પરવાનગી ભવાને સળશે પણ સાથ પછી તેની સુદત

અમલદારને મને તે પણ તે ધારા તમામે છે, કેપના હાલના કામકાથી તે અમલદાર પાતાની મરજમાં આવે તેટલા વરસ ની મુદ્દત આપી શકે છે. ધણાને એક્ઝ વરસ મળે છે તે તે આપણી મફલતને લીધે.

પારંટ ઇલીઝાબેમથી ગી. બી. આર. પલસા**તીમાં કે**મના તમામ હીદીને નવા બીલતી સામે ક્રોસવાલ હીંદીની **ગાફક** લટતી લડત શૈવા તથા લંડન કબીટીને મદદ અરથે નેમજ બીજાં કામોને માટે સાફંધી ઉપરાર્ણ કરવા અરજ કરે છે.

હીંદુસ્તાનના પ્રથરા

કુલકતાની પ્રેસીકેન્સી કાલેજમાં સાયન્સના પ્રેફેસર મી. પી. સી. રીયે એક બંગાળી માસીકમાં ક્રેમ્પ લખી જયુલ્યું છે કે આપણા વિશાર્થીઓમાંના પર કક્ક એકલા અલ્કર્ષ્યું અને પેટનાં દરદથી પીડાતા દેશ છે અને ૨૫ ટકા એટલા ટ્રાસીયલ તાવથી સપાએલા હોય છે, ફોંદી વિશાર્થીઓમાં તંદુરસ્તીની આટલી ખધી ખાયી શેવાના હેએક કેટલાંક કારણું અતાવે છે તેમાં પરીક્ષા પસાર કરવાના માને ખતે અને કસરતના અલ્કાવ એ સ્પૂપ્ય ગણાએલાં છે. તેમણે છેવટે લખ્યું છે કે ભાષામાં તેજસ્તી આચેલાંના પશ્ચ ના દુશ્સ્તીને લીધે તાની ઉપરાધા પસી અલ્ક છે. અલ્કાં કામ્યું પણ અંગક્સરનો અલ્કાલ સેસ જયાવે છે.

સીકાતના ગવરતર પેરતાતા દ્વાદા પર્યી દ્વાચત થતાં પ્રભ તરાયી તેમને માનપત્ર ભાષવાની દીશચાલ ભાલતી હતી તેમાં સાંતા ચોત. થી. રામનાથતએ સામેલ રહેવાની ના પાડી દ્વી અને તેનાં ફારણેમાં જાહેર રીતે જ્યુલનું હતું કે સવરતર સાકેખ સીંહાલીય તરા દીલસાજ ન હોતા, પારા સભાના ખંખરસ્માં સુધારા કરવા જેવી ભાષતની ભાષતમાં તેમણે હોંદી પ્રધાનને સમાવ્યા હતા વર્ષેર.

ગામગાહ કેળવણી આપનારી હવલ્લ નવી નિશાળ હીંદુસ્તાનમાં ખાલવાના વિચાર લરકાર કરે છે ને હાલ ૪૫૦૦૦૦ નિશાળાયા પ્રાથમીક કેળવણી હૈ છે તેને બદી ૯૦૦૦૦૧ કરવાનું પ્રયત્ન કરશે. આપી હીંકને શા લાલ મ

લાહોરનું જણીવું છાયું 'પાસિ ભખવાર' જમાવે છે -કે છેલી ભારી ઇકને ઢાંકલું સાર્વીમાં ગ્રુસલમાનોથી ચૂલ મારવાનું ગંધ રામેલું આથી રાજી લઇ હીંકુઓએ તુરા/ પત્તાપેલાઓના ઉપરાણામાં એક હજાર રૂપીઆ બર્યા હતા.

'હીંદ્રી પંચ' જયાવે છે કે તુર્કી સરકારે પર **લાખ પર્ધા** ના પ ટફાનાં વ્યાજનાં ઓટામન દ્રેકરી એક્ક **ફાડ્યાં** છે તે હીંદી <u>સ્થાયમાનોએ</u> ખરીદવા માંડ્યા છે.

પત્નીક ક્રમીકન આગળ ભુળાની આપતાં રેક્ષનમાં ત્યાંની મારતેમ એસોસ્ટીએસનના પ્રમુખ મી. અદમદ સુલા દાઉદે જબાવ્યું કે કેટ્રોનીએમમાં હીંદીને કાઇ અતની સહત મળતી નહીં હોવાથી વીલાયતમાં કેવાતી સીવીલસરવીસની પરીક્ષામાં કિર્દ્યાનીઅફોને બેસવાની રજ્ય નહીં મળવી એઈએ ક્રમેકે તેમને હીંદ્રમાં નાકરી કરવાના હક નથી.

કેલીફારતીઓની ધારાસભામાં એક એવું ખીલ લખલ સર્યું છે કે શહેરી તરીકતા હક નથી ધરાવતા હૈમ એવા મુખ્યમુઓ વાસ્સીફ સા ડાલરતા કર ભરવા ભા ખીલ જાયાનીએએ ઉદ્યોગ થયેલું છે.

0

92/2.

અડવાડીક પંચાંગ.

પ્રોસ્તી—તા. રેક્સી એપ્રસથી તા. રે The Ethics of Passive Resis-જી મેસુધી ઈ. સ. ૧૯ા૩ હીંદુ–ચૈત્ર વદ ≀યી ચેત્ર વદ

સુધી સવત ૧૯૬૯. **શાહ મેદન** તા ૧૮ મી જમાદીલ અતલથી di. ર જ માદીલ ર મુધા લીજરી 1331 The Hon. Mr. Cokhale and **પારસી** -તા ૧૦૦થી તા ૨૩ થી સુવી

भु. पा अर्थ हय सुर्थास्त् ~~विश्वना आव्य~~ ₩. વાર તિથિ તા રા. કુ. મા કુ. મા. di.

\$ 1290 s 25 4 26 શ્રતી રક્લદ 219 11 સોમ ર૮ " अंशियों इंस् " 40 22 24 4-22 4-43' 30 31 90 2322 1-21 4-43 9 11 १९ १४२३ ६-२६ ४-२२ अत्यामदने। छनामी निर्णं 1 1 P

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૨૭૦ મેના અરસામાં સ્ટીમર્જસમાના ગરબી કાર ત્રામાં આવવાની વક્કી છે તા ૨ છ મેના અરસામાં મુંબઈજની

સ્ટીમર હીંડુલામાં જવા બધ થશે તા. કહી મેના રાજ ઈસ્ટ કેક્સ્ટ થક છવન દેશી (ઢાલસ્ટેક્યની રસ અને મુંબઇ જનારી સ્ટીમર કેંઝલરમાં જવા

ભાંધ થશે. તા, ૧૬ મી મેના વ્યવસામાં મુંબઇ સ્ટીમર પાલમંકાટામાં જવા બધ થશે.

ઇ. એા. ના લવાજમના દર _{હા મા} બાલ મંત્રાધર

ઢાંસવાલ, શુનીઅન—કેપ, નાતાલ, ઓરેજમામાં—

વારધિક છમાસિક ત્રિમાસિક નક્લની

બર્ધા લવાજમ અ**ગાઉથીજ** હેવાના **વાયક** છે

ધારા છે.

યુનીયતની બહાર છાપાના દર વાર્રાયક સિક શી, ક છે, જો પરાક ચેક માકલે છે દિવરે છમાં વશ્યુન- તેમાં તેમના મુસા શી. ૧૫, છમાસિક શી. ૯, અને ત્રિમા-ત્વાર ત્યા. ૧ છે. આ વરાક ખર્ક ભાગલ ફરી કર**મીનાત પાઢેલી કબીએા, હીંદી આવે** તેમ ક્રમીશનની છ પેની (કરબન સિવાયની _{વા}ત્રાની કબીએમ જનરલ આવાને જન**રલ** ચેંકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી. અમે ત્રણ રમદસના હળાંમા અને તેમને મહેલાં સુંદર માસપી એક્ઝા લવાજમ હેલા તથી. એ માનપત્રાની હળીએ સરસ કાત્રળ ઉપર કાર્યલી Frinted and Published by M. K. Gandle તરા ધરોકાનું ધ્યાન ધાંચીએ

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

tancé. Indian Home Rule 11 Bhagavad Gita The Story of the Ramayana A Letter to a Hundu by Leo Tolstoy A Book and its Miscomer

the Indenture System રામત્યણ સાર, બાલકાડ—હીંદીમા दशस्वासने। भुनी कथहै।

મારા જેહના ૧ છેા અનુભવ (મી ગાંધી) • 2 44 ત્રીએ

७ १८१८६-२६ ५ ३५ शुरतहा आमेस भाषातुं छवत यहित्र ૮ ૨૦૧૯ : સ્પ્રયુન્ન પ્_ર **ઝરત**ફા કાંગેલ પારાતું ભાષણ ૯ ત૧૨૦૧ ૨૭૫ ૨૪ એક સહાવીરની કથા (આ મહાન યુનાની સાકરેદીસનું સમયતું ભાષણ છે)

સરવાદય (આ મહાન ઇ'મેજ લેખક રસ્ક્રીનનાં સવેલિમ પુસ્લકના સાવારય છે.)

નીતિ ધરમ અને ધરમ નીતિ

એક હીંદુ પ્રત્યે દેશ્વસ્ટાયના કાગળ સત્ય વિના ખીત્તું કશું નથી (ટાલ સ્ટાઈની રસ અને નીતિથી ભર पुर वारता अपस्थी)

निविधी भरपुर वांस्ता बपस्था) મુજબરાજ

મા**ણસ કેટલી જમીનના માલીક હે**ાઈ શકે દે

દેશઅક્ત ગાપાલ કુખ્યુ ગામલે ભને ગારમીડતા સવાલ પરની ચરચા યારટેજ ખરચ ૧ યેની નાક

તીલક તૈમનાં ગત અને

अधा पुरुतक आहे अभावनारने थी, द The Heart of India प्रेन. ६ मां उपाय भरव अर्था मेशवयामां The Persona Mystics आवरी. अधानी अभित देशावणश्च न Brahma Knowledge મણતાં સી. ૧૧ પેની. ૭ શાય છે. ઉપરના પુસ્તકામાંના પહ્યુ આવઠાને વાંચવા વ ચાવવા

દેશ ભાકત

भी जामबीता इहिन्यु अस्तिशता प्रवास

હીંદી પણ અબોએમને સાર્ લઈ શકે છે તે पान केर्स पशु पे।वाने जीवणनार श्रीराने શેઠ અ.પી શકે છે અથવા ઈંગરેઇ નામૃતાર હીંદી લાઈબંધને દેશ લેટ તરીએ મેહની શો 3 के. अभित सी. य ने अपाय भरूम पैनी अ.

બીજાં પુસ્તકા

W5516 ર્હોમત રી. પે શા. ધ. ⁽⁾(કાબ્ય**દાહન લાગયના** ૪ ૧ ૭ મા Y 6 नुससीहृत शभावश्व માહનદાસ કરમચંદ ગાંધી તું જીવન ચરિત્ર ગુજરાતીમાં 3 શ્રીમદ સમયદ ચીલા

> ઈત્ટરને**રાનલ** પ્રીટીંગ **પ્રેસ**, ફોનોક્સ, નાતાલ.

મળવાનું ઠેકાથાું :---

BOOKS TO READ

Price, post free The Indians of South Africa Helots within the Empire and Low They are Treated By H S. L. Pokak INIGAN OPIN ON Souvenit of the Hon. he Gokhale's Tour in South Africa The Light of Asia, by Sir Edwin Arnoid
M. K. Gandld, by J. J. Doke
Handu Social Ideals by P. J. Mehta
M. K. Gandld and the S. A.
Indian Problem by P. J. Mehta
Mahomed 'The Great Arabian,' ٥ 7 o 7 by Meredith Townsend 1 10 Gulutan or Flower Garden, Sadi The Ramayana and the Mahabharata, by R. C. Dult Sepane and Lilles by John Ruskin 1 10 01 1 I'nto this Last,
Tales and Parables, by Tobsoy
War and Peace, Vol 1, 3, and 3,
each 1 10 01 1 by Toistoy
The Life of Mahomet, by Washington Irving
Duties of Man, by Mazzini
Time and Tide, by I Ruskin
English Traits and Representative
Men, by Emerson 1 to 1 10 society and Sobsude and other 1 10 Fasays, oy Emerson Reflections on the French Revolution, by Burke The Wisdom of the East Series The Confessions of At Ghazzalt

₿

Cash with Order INTRESACTIONAL PRINCIPE PERSON Phoenis, Natal.

JOHANNESBURG

E. S. Convadus.

Cieneral Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Street, Vrededorp. 'phone 1915 P. O. Box 2670

4. 301 18-03 , Galley of the adjugate abstractional Printing Printing Printing Printing Printing Printing

CH

No. 18-Vot XI.

SATURDAY, MAY 3RD, 1913.

Registered at the G.P.O. or p Hemidades Prices Transferrings

READY FOR PASSIVE RESISTANCE

held at Johannesburg on the asia ultimo mades the asspires of the British Indian Amoresano, to consider the Immigration Bill. Before the advertised time, the Hamidus Hail was crowded to entere and it became necessary to adjourn to the message and it became necessary to adjourn to the message and it became necessary to adjourn to the message and the opened below the Hail, and to hold the message in the opened below Hail, and to hold the message in the opened below. Mr. Kallambach, Mr. Ritch and Schlema also attended. Delegates were premit, or letters and telegrams supporting the meeting a section, from Krugersdorp, Pretors, Newclars, Warmbatha, Nyturoom, Zeernst, Germinton, Boksburg, Roudepoors, Postheistroom, Lichtenburg, Bloomhof, Panedutóp, Louistrichardt, Pietersburg, Klerksdorp, and Verustaging

The Chairman's Speech

Mr. Cachaha, who prended, delivered the following

It has become measurary again to pouvere a mass meeting in order that you may consider the long-impacted Limitgration Bill, which has been just published. A respectful protest has already been wired to the Government on behalf of the Association, ecobodying our objections to the Bill, and a reply has been received mying that the objections are receiving the careful consideration of the Government. We may manonably hope, therefore, that the Bill will be amended an accordance with our objections. It was, however, considered advanable, regard being had to the very great emportance of the occasion, to obtain the opinion of the whole Indian community in the Transvani, as also to consider what steps we should take in the event of the Government declaining or being unable to meet us.

The Bill, if it becomes law in its present form, will make our position were than it was before the struggle was commonaid in 1905, a position which we, as a self-respecting community, can never endorse. You will notice, moreover, that it seriously affects the rights hitherto, enjoyed not by grows-up men but by women and chaking also. It affects equally the rich and the poor. It takes away the rights of those who are dominated in South Africa, notwithstanding the declarations made by Greenal Boths that it is not the intention of the Government to assist the rendent Indian community. A Bill which cuts at the very root of existence must be pushed by those affected by it at any cost.

We, who are unrepresented in Parliament, although me contribute to the expense of keeping it, have only one theretwo mode of occurring redress, and that is Passers Resistance. Having had considerable expenses of Passers Resistance, we are in a position to measure our strength as well as our weakness, and to measure the the value of Passers Resistance as a remedy it will not be desired that, during the first casepage.

our sufferings were little compared with the sufferings that the community had to undergo during the second campaign; but we found, too, that, during that long period of four years over which the second campaign spread. In the last stages of it, the number of those who could stand what then appeared to be almost andless imprisonment was undoubtedly small in comparison, but it was a band mostly of carpest and indomitable spirits, and it was due to their sufferiogs along that we were able to reach what is known as the provisional settlement. It was called "provisional" because, whilst it conceded all that we had been fighting for, it had not the force of law. The present Bill is supposed to embody that settlement, but, as you have seen from the objections drawn up by your Committee, it has done nothing of the kind. We are now pleading with the Government, and we shall continue to do so, so long as there is hope, but, in the last resort, it is periocally clear that the same means that brought about the provisional settlement must be adopted now to secure legislative sanction for the promises contained in the settlement.

If, in spite of all our efforts to the contrary, the community has to engage in a third campaign, it must peccesarily be bitter and painful, and involve much greater suffering than before. It is evident that thousands will not be ready to engage in such a strengous habt, but all who, having understood the spirit of the Bill, are opposed to it, can endorse the action of those who have the will and the ability to go through the hardships entailed by imprisonment or any other and further penalty that the Government may devise. Because they cannot come to gaol, they need not stand They can look after those who may be left behind by the sufferers. They can inform the Government that they are at one with them in making the demand for redress, and that they are heart and soul with the movement. I take it that this meeting is composed of two such classes and that it is neturted by only one Impulse. Every one of the members is affected equally by the Bill under consideration. I am hoping that the Government will give head to the telegram I have referred to in my opening remarks, but, if unfortunately it cannot see its way to do so, I hope that this meeting will carry out the resolution that will be submitted to it

Mr. Gandhi, who had come specially from Phoenix, after explaining the nature of the Bill, and that he hoped that the Government would grant their humble request. But, if they did not, they were bound, after exhausting all the r resources by way of petition, etc., to take up the well-tried weapon of passive resistance. This would be the third campaign and he had no doubt that it would be the most brilliant of all, though it would involve much greater suffering and would be a protracted order. But, as sell respect-

E43/

proposed to reak all the the hosper of these womanbond, for the usine of their subgious and for the good times of the country of their burst. They wished to deceive neather themselves one the Government. It was pieze as the speaker that, in the imprecing struggle, they could not count upon having going to good, but he knew that what they might lack to usersburs would be made up for by the correctness and the inconquirestle will of the few. Those who could act softer the hard this set a good lefe might stall take their share it the tempergy. They could hold meetings, they could toliant instructionens, they could entrudes their time and look after the families of them who might be country in the world could afford to pieze all its clusters at the same time on the field. Their's was so army of pupers. Although they used entitary terms, they agreed with the colder only to so far so the latter was a collever in his own person. A true passive reason could rever be party to intering athers. He feature power was not vergenate, it was hardly possible to expect the whole community to become soldiers in such an army. But, whether they had five houdend or five or ever one true passive possible on the field, victory was theirs.

The Resolution

The following resolution was then proposed and carried magnissously :--

"This make meeting of British Indians hereby endorses the action of the Committee of the British
Indian Association in forwarding to the Government its objectious against the Immigration Bill
and, inasmuch as it affects the honour, the religious sentement and the very existence of the Indian
community in South Africa, solemnly resolves
that, in the event of the Government not concering the request, Passive Resistance, which has remained under suspense more 1911, be revived and
continued, until the sufferings of the Passive
Resistans shall have proved to the Government
and the Europeans of South Africa the exmestness
of the community and, theriors, the necessary of
grapting relief."

The proposer was Mr. Joseph Royeppes, B.A., L.L.R., Barrister et law The meaning was Issum Scholb Abdul Cadir Bawateer. (Charriso, Hamidia Islamic Society) and the supporters were Memirs. P. K. Maideo (Secretary Tamil Benefit Society), Dudeo (Krugersdorp), Dharman Nazeker, E. Koovad a, (Treasurer, Hamidia Islamic Society), Bhikhabhai Patel (Sucretary, Patidar a Association), M. P. Fancy (historica, Hamidia Islamic Society), Joevan Premji (Charrison Patidar's Association), Telichand, E. M. Balooj; and Kalikaving (Germanton)

Balouj: and Kalikasing (Germaton)

Alter the passing of the resolution, Mr. Ritch spoke, by invitation, and said that he knew that, if he, as an Buglishman, were subjected to the disabilities that the Beisch Indians were to be subjected to under the proposed Bill, he would fight against them, night and mose, and he would use every power at his disposal to issuerate any design upon his liberty. He had studied the Bill carolinly and he agreed that, in its present form, it was totally unacceptable. The Samle judgment soduced Indians' wives to the status of concubines and their children in that of bestards. If he knew his Indian britishen, he knew that they would present a united front against such a condition of things.

Mr. Kallenbuch spoke next, by invitation. He said at the struggle were revived, he would be sorry that he could not share their saffarings in gast, but he would northanly endeavour to visit them in gast; he would try to estimat European sympathy for their cause, which he knew to be just. He had reserved a portion of Tolstoy herm for such a contingency. It would be, as before, at the disposal of the passive resisters' families.

He would down it a private an look prior them and to contribute naturals their factorization. [Analy, he would not heretain to no about Tenness from four to dear for feed, clerteng or money, (or the cabe of each families. The openious housean, steamently beyond that the Government would great their just demands, court out the terms of the sectionates, and that supplies twivel of the straight quite mirrorization.

Indians in the Maley Scates

A correspondent in the Aurile Room Patrille describes the condition of Indian atmagrants recreated tender a so called "tree" system, but which, if the correspondent in to be believed, to nothing less than a form of slavery. The Government of the Blasse, he may, desplay attractive placards in the rulessy stances in India describing "the race courses, which has not be seen by the cooles as ail, the Martinianum Tumple within the radius of 50 toles the cooles may not even tread, the Government Office in Kulle Lumpur with which the cooles have no connection whinogram except that laws are framed to make sloves of them, the over-flowing river in Persk which contains water asker than that of the sun and breach agreed of crocodities which make the river unlastable, and other representative and unrepresentative econes.

" According to the echetment in the States there are no statutory intersgrants. Every one to 2 free cooles. He can leave the solute by giving our mench a notice to the employer. It is all in theory. A scotice notice is not generally accepted by the measure. In 99 astates out of 500, no coolst is allowed to not and speak to the manager. The coolie should give notice to the manager through the Mangasy who, if he discharged a quote from the estate, would lose two cents a day as he is given a head money (in addition to his wages) of two comes per cooses per working day. And naturally the Kangany informs the cooless that these imposture is not terminated. Again a coolse who thinks that he can find work alsowhere on beiter wages meaned get his discharge if he speaks the truck to be resplayer who is member willing to relieve the coole nor to give him an increase of wages. There are many evisten the managers of which do not accept notice from the cooless unless the latter allow their employers to send then; back to India, and the managers themselves see that the cooker do go back to India and not work stewhere. "The Office of the Superintendent of Instrugrants and his Assessants are situated in places which are not easily accessible to all the onolies of all parts of the Straigs and the Fedgrated Malay States. And most of the somplaints are from the extates adjoining the offices. It does not mean that other coolers have no complaints. But they are placed to such a pontion that they exact up and make complaints to the Superestandard of Limingrants. Recently a batch of twenty contine from an estate in Austa (belanger District) went to Jay their gnevances before the Magnitrate of the District. They told from that the Manager, who was given notice by all at them, refused to allow them to leave the estate and they requested the Magretrain, who was also Hen. Assestant Supdit of Immigrants, to actile their accounts and discharge them. The Magretrate spourted their complacets or the information book and ested their to mail till the next day. The Assistant Manager of the estate next day went to the Magistrate and told hits that the cool at in question had abstracted from the orinte, and laid information against the cuolies. The Magnetrate disregarded the complaint made by the coolles on the previous day, made an inquiry into the Manager's case, and sentenced the twenty of them so 15 stays represent imprisonment. The officers of the immigration Department here got the knock of bulsaving that all the

(43)

companies made by the South Indian coolies are faim,

and all that the planters my is true.

If an estate Manager has got complaints against the coolies, he goes direct to the Magneriae, takes out summonses or warrants against the coolee has got complaints against his Manager, he goes to the Assistant Superintendent, who sides more with the coolie's employer than with complainant coolie has affected to the Assistant Superintendent, who sides more with the coolie's employer than with complainant coolie has affected to the coolie's employer than with complainant coolie has affected to the coolie's employer than with complainant coolie has affected to the coolie's employer than the coolie's employer than the coolie's employer than the coolie is the coolie of the

From the Editor's Chair

THE BILL

The Johannesburg mess meeting was held nowe too town. Its resolution is most timely. The composition of the meeting, the number of delegates who attended from meet paris of the Transvall, and the messages sent to Mr. Fracher, must have shown the Minister that he could not hope to sensy British Indians unless he was prepared to accode to their request for amendment of the Bill in the shreetron pointed out in Mr. Cochaba's telegram. It is difficult therefore to understand Mr. Fisher when he says, at the second reading of his practous measure, that the Bill would pacify the indian community. Mr. Chaplin, who contributed to the debits in the excellent speech, attered seasonable warning when he said that the Bill was uncless and unacceptable to the Unionist party unless Mr. Fischer could give a definite assurance that the Indiana were satisfied. In spite of the Bill being pushed forward a stage further, we imagine that it will never reach the third reading stage. But it is well for passive personers to keep themselves in tradiness. It is to be hoped that, if the struggle is revived, the impending third campaign will be the prevent, the last a 1 the most brilliant of all, We share the belief, with Thorosu, that One True Passive Resister is I rough to Win a Victory for Right. Right is on our side. It could not be on the side of a Government that has no regard for its sacred piedges. And we have many true passive remisters. We would all fail to satisfy the definition of an ideal passive remoter, but we feel sure that the community contains many who would approach the ideal as nearly as is possible for mortals to do. On such rests a great duty

The Immigration Bill

The Natal Mercury's Parliamentary correspondent telegraphed from Capetown on Friday night as follows

Another Bill which is extremely likely not to go through, if the Government can get their money first, is the Immigrants Restriction Bill. The Imperial Government I be ever are an a getting very a view. Mr Smuts would doubtless be perfectly willing to meet the difficulties of the Imperial Government, so far as his own feelings go. He is also devoid of colour-bitterness, and taken no pleasure in the gaoling of passive resisters. But he has got the obstinate projudice of the Free Staters to deal with, and I should doubt if the last member from the Free State (excepting, of course, the Unionist member) would not go over to Mr. Herizog if there is any compromise about the Asiatics

The Free Staters are not soled to concerd, we younged—merely to allow a small number of highly educated Asiatics to reside in their Province. The concession is trifling, because no educated Asiatic could make a ligging in the Free State; the law against Asiatic traders in that Province is not to be relaxed, a three working-class Asiatics, upon whom the province and the concerning three are not there, a many create senous difficulty for the Imperial Government create senous difficulty for the Imperial Government.

ment in India; for that very senson some of the Free Staters would be all the more inclined to retuen. The hatal members, to whose the Anaton members as a seal thing, have patriotically waived objection, and the Cape and Transvall members are also agreemble; but General Batha, though thinkful if he can get done with Mr. Herting, source anatom to be supported by Mr. Herting a friends. Those members who want faith to be kept with the Imperial Government, and the Anatom question settled finally on reasonable lines, will need to watch that the Government here do not get use for with Supply before the Immigrants Bill to get easily through both Houses.

Our Relations with the Government

The latest attempt of the Government, despite negativations with the Imperial Government, promises and understandings, to settle the vexed Indian question appears (says the Star, Johannesburg) to be even less satisfactory than the measures that were introduced and dropped in 1911 and 1913. The Immigration Bill that now stands in the name of Mr. Abram Fischer as Miesster of the Interior, makes no attempt to solve the vital point of the racial bar in the Free State, which proved the stumbling block to the last measure introduced by General Smuts; and is addition, according to representations that have been made, intringes the rights of Indians, that have been recognised under the Provincial laws. The Indians have considered the new measure, and have formulated their objectsons which were sent to Mr. Fricher is the fellowing telegraphic message from the British Indian Association of the Teantweal;

"Association has read Imagestion Bill and respectfully submits same open grave objections. Indian standpoint is that the Bill disturbs the rights presently possessed. Section three takes away Court's presently possessed. Section three takes away the rights of section ones, section four appears to take away the rights of selection of Indians who may have noticed the Cape or Natal by reason of education; also contemplates the prohibition of entry to the Free State, notwithermiding the passing of the educational test; further it is not clear that no declaration is required by aducated entrests the Free State. Sub-section three, section four sestricts the rights possessed by Matal and Cape Indians to resource at any port. Sub-section (i) section five deprives Natal Indians not strictly domiciled, but of long resources therein of rights bethere possessed. Sub-section five, does not recognise the rights of wives or minor children of educated imagestate to enter Union with them.

"Provise section five restricts the legal effect of Transvaal registration certificates, Natal residential certificates, and also restricts the rights of Cape and Transvaal Indians to enter Natal by passing Natal's present aducational test and of Natal and Transvasi Indians to enter the Cape by passing its present education test: also takes away the rights of South African born Indians to enter the Cape under the existing Cape laws.

The Bill further requires amondment correcting the defect discovered by the Sourie judgment in emissing South African laws as to Indian marriages and minor children of such. Association structly request the Government's sympathetic consideration to above objections.—A. M. Cachalia, British Indian Associatio.

To that protest the following telegram was received in roply: "Your telegram of the 19th limit is facing the Minister's careful consideration in connection with similar representations from Mr. Gandin and Minister hopes to be able shortly to say what the Government's decision is on the points raised."

Objectionable Features.

Mr. Gandhi visited Johannesburg a few days ago for the purpose of consulting with the European Committee and the basecutes of the British Indian Assoni-

tion. Interviewed by a representative of The Star he said the Bill would be totally unacceptable to the Indian community unless it carried out the fundamental principle of the compromise in respect of existing rights and the removal of the racial bar. It is perfectly true that there are no local wants of the Indian comcounty in the Free State, and it is also true that no Indian is likely to enter the Free State, but we want the theoretical right of entry preserved in a general way. The reason why the first Bill did not pass was because the Government wanted to introduce legisla tion to ment those points; last year's Bill provided for it, and we quite recognised that Indians who antered the Free State would be subject to local disabilities, such as the prohibition to hold landed property, to farm and to trade. If we accepted the present Bill the position of Indians would be infinitely worse that it was even before passive resistance began,

The Government, continued Mr. Gandhi, appears to be desirous of consolidating the worst leatures of the Provincial legislation; for instance, in the Cape the term "dometie" has a stricter meaning, and that is the meaning they want to apply to Natal, a continuency which would not have been possible five or six years ago. They want to level down the conditions in Natal to those of the Cape, instead of levelling up the Cape practice to that of Natal.

Suggested Solution

Mr. Gandbi evidently considers it is almost hopeless to expect a general lumingration Bill that would meet the views of Indian communities in the different Provinces, and in reply to a question as to the most ready way to settle the problem, he expressed himself in favour of amending Provincial legislation, and suggested, as far as the Transvani was concerned that the Immigration Law should have the racial bar removed, which would not arouse any hostility, and that the offending Asiatic Act of 1907 should be repeated

It is clear that the Indians are resolved to result the provisions of Mr. Fischer's Bill in the event of it becoming law, and already they have communicated with Mr. Gokhale, who happens to be in London, with the object of placing the position before the Impenal Government.

The strained relations between the Indians and the Government began soon after the grant of Responsible Government, and the passive resistance movement continued from 1906, to 1910, when the compromise with General Smuts was reached.

A Discussion in Parliament

In the House of Assembly, on the 24th ultimo, the day on which the Immigrants Restriction Bill should have been brought up on the second teading, the first order of the day was for the House to go into Committee on the Financial Relations Bill. Upon this being read by the Clerk,

Mr. Jatter (Capetown Central) said that before Mr. Speaker left the chair he would like to protest against the sudden placing of this measure on the paper as the first order of the day. Up to now the Immigration Bill had been the first order, and he had come prepared to speak upon it, and did not for a moment dream that the hinamial Relations full, which was anticenth or seventeenth on the list up to yesterday, would be taken. The result was that most of them found themselves at a disadvantage

Mr. J. X. MERRIMAN (Victoria West) also strongly protested.

GENERAL SHUTS (Minister of Finance) pleaded the urgency of the Financial Relations Bill

Mr. MERRIMAN: "Lake your Public Health Bill last year." (Laughter),

General Shurs: The difference between this Bill and the Health Bill is that the organize of the Health Bill was solved by the disappearance of the plague in newed laughter)—whereas this Bill has been be in the

House since the 1st of April. (More Laughter). The Minister added that he believed that the Chief Whip gave notice to the other side on the previous afternoon that the Financial Relations Bill would be taken.

Sir Thomas Smartt (Leader of the Opposition) "I didn't know it." Sir Thomas added that this was the usual attitude of the Government. It seemed as if the Government put upon the paper from day to day what business was thought best according to the daily developments of the Parliamentary situation. Was it not a fact, he asked, that Parliamentary differences were the cause of the Immigration Bill being moved down? (General Smuts and Mr. Fischer both interjected denials.) Proceeding, Sir Thomas said he was alread that so long as the Finance Minister could depend upon the placed majority of the solid phalanz behind him no warnings from the Opposition side of the House would have any effect. There had been rumbling lately, however, to show there was not now that extraordinary unanimity of opinion behind the Minister which one would have been led at the beginning of the session to expect.

SIT E. WALTON (Port Elizabeth) said he acquitted the Minister of Finance of any slipness in the matter. On the question that the Speaker leave the chair being put, the ayes were declared to have it. A division was challenged by Mr. Jagger, and resulted: Ayes, 57; Noes 41. Mr. Haggar voted with the Government, and Messra. Fremantle, Wilcocks and Fichardt with the Opposition. Mr. Merriman, General Herizog and Mr. Van Nickerk left the House.—Reuter

Further Criticism of the "Witness"

The Natal Wilness returned to the consideration of the Immigration Bill, on the 14th ultimo. Referring to the question of excluding the jurisdiction of the Law Courts, our contemporary says:—

It is not only a question of rights of aliens; the clause does not apply only to allene, it affects everyhody, British or alieus, who comes under the application of the law, and it is for that reason that the deprivation of the right of appeal to the duly constituted courts of justice should be attenuously opposed. And we should hold the same view if the clause applied exclusively to aliens. It would be a deplorable thing if the courts of justice were by law closed to the stranger within our gates, even if that stranger should happen to be only an Indian. But there are other features of the Bill which call for comment, and are scarcely less objectionable. For instance, there is far too much discretionary power granted to the Minister in the interpretation of the exclusory clauses. In framing this Bill it seems to have been lorgotton that, however necessary it may be to legislate for the exercise of some measure of supervision over immigrants coming into the country, such legislation is in itself a limitation of human liberty and we should therefore be specially careful not to infringe on personal rights more than is absolutely necessary. Far from taking this new, the authors of this Bill appear to have gone on the principle that human liberty is quite a secondary consideration, and that the main object is to establish as rigorous, drastic and comprehensive limitations as they could, and further, that in the application of these limitations the officials of the Government should have practically absolute and unfettered discretion.

Take for instance, the first definition of prohibited immigrants, which reads as follows. "Any person or class of persons, deemed by the Minister on economic grounds or on account of standard or habits of life to be ursuited to the requirements of the Union or to any particular Province thereof." What does this mean precisely? We dely any lawyer to give to this definition anything like a clear, intelligible meaning which would be capable of uniform application. Under the suse the Minister could, in point of fact, exclude anybody he liked. He, and he alone, is to be the Judge since the Imm gration Boards which are to be const.

(549

tuted under the Bill are subject to his direction and instructions. A clause so loosely worded could be made to apply to anybody, and as we have shown, there is no appeal to the cuarts of justice against any strained or arbitrary interpretation. It would erarcely be possible to draft a clause to open to abuse, and just it is tooly put forward as a proper and reasonable thing to embody so our Statute Book.

The Second Reading

At eight o'clock, on Wadnesday evening, the Hon Mr. Piscuzu (Minister of the Inter or) moved the encond reading of the Immigrants Restriction Bla He said he thought the House would agree that this was not one of the loant of the measures introduced soto that House It was admitted a most in every country he were on to say, that those respons he for the rule of the country, and the weltare of the people of that country should have the right to say who should be permitted to come tato the country. And that right included the privilege of precluding those whom it might not be deemed good for the country to admit. It was admitted that towarmments had the right to exclude from their country and prevent the entry of persons either mentally quorally, or physically unnt, and, on account of their unfitness, not likely to be of use to the country, but likely to be a trouble or charge. Over and above this there were also other classes with whom et was frequently necessary to deal. In this country they had arready in regard to their own population the need to say that what they did import should not complicate questions that they had a ready in their midst. It was undoubtedly a fact that in dealing with matters in South Africa they wild out award that hourshity which perhaps would be on danger to other countries. They had a native proposes on a excess of the European population. Complications had arreen through the cososired popula on in their must, and thus they had, perhaps, to be more careful in regard to those who would come in who were not of that civil sa tion which they had in the country, and not best firled to promote the best interests of booth Africa. They therefore, thought that the time had come to my down some definite principles on which to act, and to notify those principles. They we a sed there were compacations which they had got ar most recommer. But esso, they must remember, that, as part of the British Empire, they should do everything a their power not to emharrass the central troperomit and remember that in other parts of the Empire there were protocons with which they in South Air to had not to deat, and not to make it more difficult, (Hear, hear.) They found it was the policy of the Briefs Empire not to have leg sistion nem og anyune un account of race of If they could possibly meet them by avoiding to do that they should do so. At the same time, il was left that they should be masters in their own house. To put it plainly, he believed it was the intention of South Africa

To Exclude Asiatics.

it being hold that this was necessary for the maintaining of the standard of white civilisation. The problem was to legislate along such lines while avoiding offence to the people at was desired to exclude it had been admitted by the Imperial Covernment that a self-governing lambian had an observation to determine the elements of which I should be composed. I wo years ago the Imperial Covernment had called attention to the Australian distained test as a means for as adding undesirable mangrants. That test was embodied in last years about we find Put bountly the Australian edication test meant setting as a test for people they did not wish to land to the country of angulage in which they are be rehand they would be unable to pass. The

however, at had been roundered whether something less objectionable could be introduced, and it was thought that something on the lines of the Canadian logislation would be better. Hence they would find in the Bill now before the House a provision to the affect that prohibited immigrants should be any porson or class of persons decimed by the Minister on economic grounds, or on account of standard or habits of life to be unsusted to the requirements of the Union or any particular Province thereof. The Australian dictation test was abol shed in this Bill, but, instead of that, they had a mild education test for Europeans test would be put in a language which the candidate applying to be admitted would know. There would be no attempt to try to find out what he did not know. Yiddish would be recognised as a language. A Board of Appeal was also provided for. In the first place, the natter would rest with the immigration officer. There had in the past, however been many companies, to set of which, he was present to say, had proved unfounded. In regard to the discretion of the mumigration officer therefore, 't was decided that, instead of having Adenory Boards for the Minister, it would be best to have a Board of Appeal to consider appeals against the decision of the immigration officer. The decision of the Board of Appeal would be final. That was to say, of course, that people who in ordinary circumstances would have a night to appeal to the Courts on qualifications of domicile &c., would still have the right to do so, but the ques son with which the amengration officer and the Hours of Appeal would have to deal would be in regard to the policy laid down by Parliament. They should not place any judge in the position of deciding or making that pour y (), anatom interrupt on of "th ") There had been a lenders y, the Minister proceeded, not only to say what the meaning of the law was, but also what the policy ought to be. (Voice: "That is not so.") He thought that questions in regard to the policy laid down by Parliament could better be dealt with by

A Board of Appeal

sitting as jury than by a Court. A similar provision had been discinctly laid down in the Canadian Acts, and in the United States Acts. In regard to other points, it would be found that, asthough the language of some clauses of this Bill was somewhat different from the language used in other Acts, there was no great difference to the meaning. The Bill also dealt with persons who should be allowed to enter the country in limited numbers. A great deal of difficulty and controversy had been experienced on the subject of allowing a certain number of persons to enter for the purpose of being of aid and assistance to those of their countrymen already in South Africa. The right hop, gentleman went on to refer to the trouble which had been experienced in the Transvasi in regard to the question of a number of educated Indians who would be allowed to enter that Province. Well, the same privileges which had been allowed the Indian community in the Transvaal would be allowed them in the Union. The next matter which had required the attention of the Government was the question of the inter-Provincial movements of the Indians already in South Africa. So far as practicable it was the intention of the Government by regulations under the law not to interiere more than necessary with the rights granted them in the past' to give the right of entry to all Indians would manifestly be unlair to white and black alike. (Voice "Why?") There were, however, some who had come in, and were known as Arab traders, and the policy since Union had been to reduce the number of them in Natal

(To be continued)

News in Brief

Telegrams were sent to the Government by the Annuman Islam, the Zorozsinan Anjuman, and the Mastic Society, of Durban, and from the Paudar Association and the Tamil Benefit Society, both of Johannesburg supporting the Johannesburg mass meeting

The Notal Mercury, yesterday, devoted a column and a half of its leading columns to a tritterim of the Immigration Bill which, it said, is doomed to failure. We hope to give extracts from the article it our next issue

Mr. Polak was admitted an Attorney of the Supreme Court, on Monday last, and received the good wishes of the Bonch for success in his career. Mr. Anderson applied, and Mr. Birdsey appeared as representing the Law Society.

Mr. Gandhi went up to Johannesburg last week to confer with Mr. Hosken's Committee regarding the longingration Bill. The Committee has decided to support the lodian demands and press the Government to carry out the settlement.

In the course of his speech in the House of Assembly on the "No Confidence" motion, General Boths said that one of the first principles of his party was the aucouraging of desirable European immigrants and the exclusion of Assatics.

Proceeding, General Boths and that Mr. Herizog had made use of some strong language that evening with reference to Downing Street. Downing Street was an unknown thing in South Africa since they had self government. Were they to be told that they were run by Downing Street, when they had their free Constitution to-day? We held a position of absolute equality with the Empire, though we were a part of that Empire. At the Imperial Conference they were like sister States. Now, the hon member came to him about Downing Street. The rights of Downing, litreet had ceased to exist to South Africa, and it was an unjust fature to talk of Downing Street here

The Publis Works Committee of the Durban Tows Council has recommended that four months' notice be served on the whole of the tensors of the Prickhill Read lots, formerly leased, but which have now expired. We have described this district as a "plague-spot." It appears from the above, that the Council entend, at last, to make some improvement

Special reference is made in the March Review of Returns to Mr. Polak's article in the January number of the Indian Review describing the Hon. Mr. Cokhale's tour in South Africa

The following about the Hon. Mr. Gokhale, which the Rombay Gazette prints, is decidedly interesting

We know the Hon. Mr. G. K. Gokhale in many aspects. We know him grave, we know him smiling know him the serious debater, seady with either tool or sword for his opponent, we also know him to bight bly humorous in congenial company, but how many of us know him as aportsman—sea sportsman? On his feecent yoyage from England to South Africa he passed, no doubt, hours, oven days, in anxious thought how best to serve his constrymen and the empire in the new mission he had undertaken. Yet his responsibilities did not affect his recreation, and on the authority of a lady, whose word cannot be doubted—Miss Vioiet Markham—he became known on board as 'a specialist in deck quoits.'

A petit on, signed by the leading Indians of Fiji, has been presented to the Governor, calling attention to the small proportion of Indian women amongst the indentured indians imported. This is the cause of numerous murders through jealousy, and the petition prays that the death sentence should not be carried out in such cases. Many Europeans have signed a document in support of the Indian petition and the Fift Times comments favourably upon it. Mr. Manifal Doctor presented the petition.

In his evidence before the Public Services Contorision at Rangoon, Mr. Ahmed Moolla Dawood, President of the Moslem Association, in reply to Lord Ronaldshay, said that he would shut out Colonials from competitive examinations in England because the Colonias did not give any facilities to Indians, and Colonials had not ght to any service in India.

The following cablegram has been sent by the Navasari District Indian subjects of His Highness the Gaexwar of Baroda, resident in the Transvasl, on the occasion of the celebration of His Highness's 50th year of administration of his State :—"Wish your Highness long life, prosperity and happiness on the occasion of your Golden Jubilee and pray that you may be preserved to govern your people in the past exemplary manner in the interests of the Micheelast I In lians throughout the world admire and venerate Baroda administration for its independence, uppightness and purity, and example calculated to elevate the whole Motherland from the present degradation to esteem and respect in the eyes of the whole of the civibsed world

I we young Portuguese were charged at Johannesburg with rentrivening the ammigration laws by entering the Teanswal without having a permit. The defence was put up by an official of the Perreira Deep, who said that the youths were employed at the mine, and that he would be glad to give them work again. It was proved that the youths were illiterate, and they were each sentencial to fourteen days without hard labour are to be deported. It was stated that one had paid too, and the other about £23 at Lourence Marques to be a weed to enter the Transvert.—

Natal Advertice.

In a review of Sir Charles Lucas's "Greater Rome and Greater Britain," H. R. Egerton, in United Empire, says. The limit of paradox is reached where we find that the position of British subjects, when coloured, is no better in British Dominions than is the position of other races whom the people of those Dominions may find it expedient to exclude. remains the fact that Great Britain stands to the peoples of Josha in the relation of trustee, and that the position of a trustee is very solemn and responsible. In the long run there seems but one way of meeting the difficulty—that the burden of trusteeship, should be shared by the Dominions. "Every citizen," Sie C. Lucas-says, "Irom the sphere of settlement, who serves the Empire in the sphere of rule, is a missionary in the case of holding the Empire together; and the more openings are found in the Imperial services for the white some of the Empire beyond the seas the greater will the number of such missionance be." The sense of responsibility begets the sense of duty, and then only will the Dominions solve successfully the problem of their relations with the coloured subjects of the Crown, when they have themselves voluntarily assumed, along with the Mother Country, the stress and the strain of the white man's burden.

"It a farmer could or would not live be his land, than he (General Botha) would go so far as to advocate that his ground should be expropriated to that other people could be settled on [1."

No. 18-Vot., XI.

SATURDAY, MAY LOTH, 1913.

WOMEN AS PASSIVE

HZ following telegram has been addressed by the Transvaal Indian Women's Association to the Honourable, the Minister of the Interior :--

oliton Transvant Politan Women's Assettation has eurofully considered position, in the light of the Searle Judgment, of Judian women resident in South Africa or outsted to enter therein with their knobunds possessing rights of residence le the Union, and has come to the conclusion that the bottom of Indian womanhor is affected by that judgment. Committee therefore enspectfully trusts that the Government will be ed to amoud the law so us to recognise the validity of Indian marriages which have been duty consciented according to the religious ourtoms of the parties and are recognized as legal in India, I am also to inform the Coverage that the turnestpays of the members of the Association is such that, if the Government cannot see its way to comply with the request, they would offer passive resistance and in common wish the male members of the community suffer imprisonment rather then suffer the Indignity to which be their opinion the Searle judgment subjects them. Sonja Schlosin, Houseary Secretary."

Nove. We understand that the above telegram was sent after over forty Indian tadies of Johannesburg. professing the Hindu, the Mahomedan and the Christion tathe, had decided upon sending it. Most of them have emphatically declared their intention of braving impraorment, should the Government decline to grant their prayer. The readers of Indian Opinion are aware of the fact that the Honorary Secretary (Mass Sonja Schlesse) is not an Indian but a European. She has made common cause with us now for a long time, by way of protest against the prevailing anti-Assatic prejudice on the part of the majority of the Europeans of South Africa. She has been the Honorary Secretary of the Indian Women's Association ever since its establishment, Miss Schlesin, whilst she is in love with her work, is not in love with the official position she occupies. She considers that the office should rightly belong to an Indian woman. But she recognises that her Indian maters have not that knowledge of the English language and of South African politics which is required in a Secretary of an Associa tion ake the one which she has been guiding and serving so long. Miss Schlesin has fitted herself for the task before her by being in Mr. Gandhi's office and therefore in close contact with the Passive Resistance movement since its inception in 1906 Miss Schlesin, like the male European workers to

South Africa for the Indian cause, demonstrates the unity of human nature, whether residing in a brownskinned or a white-skinned body, and also that South Africa is not devoid of disinterested souls.-Ed. LO.]

European Committee's Telegram

The following is a copy of the wire that was must last week by Mr Hosken to the Government ---"European Committee formed in connection with Passive Roustanen struggle has given careful cons to the Immigration Bill and it of openion that Bill inter-feror with rights at present secured by law or otherwise recognised and that objections raised by the Indian community are sound. Committee therefore semestly trusts that the Bill will be amended to meet these objections, William Hosken, Chairman,"

Durban Indiana Protest.

The following are copies of telegrams which were despatched to the Minister of the Interior :-

"Anjumen Islam, 101, Field Street, to Musicar of the Interior, Capetown.—Committee Anjumen Islam having considered Immegration Bill, and action Johannesburg mass secting completely approves action meeting, and respectfully trusts Government will grant request. This Anjuman represents specially Mahomedan interests, and wishes emphasise objection Searle judgment.—M S. Randerce, chafrman.

Deterior, Capetown.— My Anjuman fully endorses Johannesburg mass meeting regarding Imaggration Bill, and requests Government grant relief. As old Colourt long standing I respectfully inform Government community much stirred by Bill Searle judgment, and hope Government will give invoerable consideration. - Parace Rustomice, chairman."

"From Mastic Society to Interior, Capetown. This Society Joint Johannesburg mass mosting protest Immigration Bill and venture hope Government will grant request meeting. Charman."

The following in the copy of the telegram sent by the Secretaries, Shri Hindi Jigyam Sabha, Durban ** To Interior, Capetown. Our Sabhan of Sydenham

and Mayville considered Immigration Bill and wholly endorse mass meeeting Johannesburg, staired Sear judgment, pray Government grant request, Namook Garwar and M. Rambross.

The following telegram from the Kathiawar Arya, Mandal has been sent " From V. Devels, charman Kathiawar Arya Mandal, to Interior, Capetown.-Mp Society strongly protests Immigration Bill, which takes away existing rights. Associates itself with action Channesburg mass meeting,"

Press Comments

The Transport Londor's Partitionantary Representative, dealing with the question of intermigration within the Union and groundly the whole debate on the

trecord reading, maps reader, the free state are state and the most delecte parts of the point, which is one of the most delecte parts of the Bill; for the people of the Free State are determined to unintain the enclusion of Aviatris. General Scotts, who, as Minister for the Interior has year, introduced the Imaginate? Restriction Bill into Parliament during last section, looked at Mr. Fincher with an expression of agonised anxiety upon his lace. Mr. Packer blundered on, and then putted benealt together to declare, such a colourable imatation of courage, that the Free State had shown the right way to the rest of South Africa, and that her claim to excited Asiatics would be respected.

Mr. Chaplin's Criticism

Then Mr. I useher proceeded with extraordinary inspittude to deal with the question of polygamy. General Smuts was now convulsed with laughter. As author of all the Asiatic trouble in the Transval, he might have shown more sympathy with the perplexities of his colleague. Just after 9 o'clock Mr. Fincher with great difficulty brought his speech to a close, and Mr. Drummond Chaplin rose to reply. He quoted with approval Mr. Fischer's declaration that this was a most difficult and complicated question. He seried immediately on a statement made by the Prime Minis ter in correspondence with the Impenal Government that he had contemplated holding a special session of Pachement last year to pass the Bill. That was a very audacious suggestion to have made; and no less sudamore was the suggestion that it was the opposition of the Unionists which killed the Bill last year, when everybody knew that the fatal apposition had come from the Free State Nationalists. The Unionists, end Mr. Chaplin, were anxious to get a settlement of the Asiatic question, especially in view of the Imperial reseases which it raised. No Unionist had objected to the principle of the little which was introduced last year, and that Bill could have been passed if the Goveroment had not been introduced by a section of its own followers.

Mr. Gokhale's Speeches

Unlestunessly, the excilistions of the Government had given the Indiana the impression that the policy which was to be applied to them was one of pin-pricks. Everyone (and Mr Chaples, would agree to the peoposition that there could not be an unrestricted imaggration of Amatics into South Airca. He read extracte from a speech made by Mr. Gokhale in Bombuy in which he explicitly declared that the Indiana should accept this principle. And if Mr Gokhale had at times need language to his people which was not so unaquivocal, it should be remembered that he was making to Indians, and could not be expected to go too directly against their sentiment. Statesmen in this country had been known to make concessions to the sentiment of their followers. This lot evoked mehly amiles from Mr. Frscher and Mr. Matan. Mr. Chaplen, apeaking in his most effective style, with an absolute command of his subject, which was in strong contrast with the stumbing ineffectiveness of Mr. Fischer's speech, went on to declare that the Indiana had a right to be treated with the most absolute and terupolous justice,

Imperial Question

The Imperial Government, while accepting the Bill as a whole, had suggested that there were some points which did not meet with its approval. It would have been both interesting and material to the discussion to have known what these points of disagreement were Mr. Chaplin passed on to give a hield review of the history of the Asiatic difficulty in the Transvasi. It then declared that certain clauses in the Bill affected

the liberty of the subject, and would be subject by the Unsociets. List onyone betwee that such a Bell could be accepted by the Imperial Parliament? Mr. Chaples procuseded to examine the classes of the Ball. As ten a clock approached be was examining with deadly effect life. Fischer's insurtion that the Ball followed in all essentials the Canadian procedent. The power of excitation given in the Bill was too encountries.

A Pertinent Question

What saleguard was there against its use to keep out descrable ununigrants? In Canada the naleguard was that the whole population was determined to bring me every possible immigrant. In South Africa there was no such determination, and therefore no such saleguard. The determination of a large section of the population was absolutely the other way.

Editorial

The Leader, on the sad instant, devoted a leading article to the Bill from which we take the following :his defects are that it places excessive powers in the hands of the M nister, and it precludes a final appeal to the higher Courts, which should be the inchesble right of every subject in the country. The rights of Assauce of present so the Union are safaguarded by provisions which exempt from being a prohibited mangrant any person domicited in any Province, as west as any person born in any part of South Africa included in the Unitro In addition, as we have stated, provision in made for the appeal to higher Courts on the question of domictle. Some objection has been taken to the provision which lays it down that three years' absence from the country involves the foriesture of domiciliary rights. It is contended that this may involve an injustice to those Assatics who may be compelled, for private reasons, to be absent from the country for extended periods, and who may afterwards wish to return. There is no doubt that in certain individual cases that might involve a distinct hardship, and the Government would be well advised to make special provision for such cases in the Ball. This should be a matter, however, of no great difficulty. So far, therefore, as the saleguarding of the existing rights of the Assatics is concerned there is little cause tor complaint. To sum up, two principal changes are required in the Bill at it now stands. The right of appeal should be allowed to the Supreme Courts in all cases, and not morely on the question of domicile, and second, the right of the Minister to override the decisions of the Appeal Boards, and to constitute himself as the final Court of Appeal, should be abolished.

The "Mercury"

The following extracts we take from the excellent leading article of the Natal Mercury of the and instant:—

Bender, in so far as these Bills have deak with the question of Asiana manigration, they bristle with contentious points affecting the reputation of the Union for justice and fair dealing, and also affecting the duty of this country as an integral part of the Empire. The issues raised in the Bill now before Parliament are so delicate and so complex that we cannot expect it to have a smooth passage into law.

The Bill, it is certain, will not solve the Asiatic problem, it is more overy to make it acute, and originate a recrudencence of agriction and public scandals. There is no reason to believe that the Bill will receively the grievances of Indians in any part of South Africa, or will be accepted as satisfactory other by Mr. Gokhale and the Indian Viceroy's Council, of which he is a member, or by the Imperial Government.

Neither in its application to Asiatics nor in its application to Europeans is the Immigrants Restriction Bill a measure which should be allowed to pass, incless in a desaucally amended form.

From the Editor's Chair

THE WOMEN'S RESOLUTION

This remarkable resolution of the Indian women of Johannesburg on the matriage question, that has been agost up our countrymen in the past lew weeks, marks an interesting development of the past lew weeks, marks an interesting development of the past lew weeks, marks an interesting development of the past lew method Mr. Indian, and, if the Monster still persists in Ignoring the gnorance created by the Searle sud, ment, he will do so with his syes open. He may test assured that ladran women are not dying to go to god, nor do not make members of the community contemplate with evanimity the prospect of their women tolk being imprisoned. If therefore, Indian women become passive switters, they must have what in to them, at my fate, a very serious greevance. We congratulate our placely system, who have dared to fight the Covernment rather than submit to the insult offered by the Searle judgment. They will cover themselves and the land of their birth, as, indeed, of their setupe to the end, We know that they fully recogn se what their we means.

We hope, too, that the male members of the population will realise their own duty in the matter. It is largely in their baseds to end the strugg e at an earlier mage. The larger the number of passive resisters the quicker the termination of the strugger is a mathematical formula.

UNINFORMED

THE Transparal Leader which, at one time, used to be extremely well informed on the Amatic question, now unhappily shares with some other dames the question able bonour of knowing little about it and making comments on the matter with a confidence of befitting the ignorance dispussed by the writer. We find, for the statement that, "no far as the safeguarding of the existing rights of Asiatics is concerned, there is little cause for complaint." Bridently, the nester has not taken the trouble of reading the protest of Mr. Hosken's Committee, which has made a special study of the Bill and the objections raised to it on behall of the Inchans of South Africa. That Committee has come to the deliberate conclusion that the Bili takes away material existing rights and commits a breach of the provisional settlement, and, therefore, urges the Government to amend the Bill so as to remove the cause of the objections raised against it. We could understand and even appreciate a hospile attribute, reached after a proper study of the position. It is quite open to anyone to say that the existing rights may be miely taken away for the purpose of duly currying out the doctrine of self-preservation. That would be an honest difference of opinion. But I w a leading organ of public opin in, I ke the Transpart Londer, to remain ignorant of facts and yet to had, or rather malead, public opinion is a dangerous practice highly inconsistent with its traditions. Surely, the writer of the article in question cannot seriously con-tend that deprivation of the right of interingration, on which its own Parliamentary correspondent has hard much stress, or of South Africa-born Indians to enter the Cape, or of thousands of Natal Indians who, though not strictly domiciled but being residents of more than three years' standing, are at present protected, is of little moment, or, rather, amounts to a saleguarding of existing rights, "giving no cause for ecoplaint."

PASSIVE RESISTANCE AT MONDASA

From the East African papers to hand, we note that passive resistance has already commenced among our countrymen at Mombasa, over the poll-tax which they

resent as an insult to them as a mos. It appears that over one thousand summons were insted. The britt case beard was that of Mr. B. K. Bhatt, who stand, in h a evidence, that it was against his conscience to pay the tax. A sentence of az months impreoussed was passed on him and he was ordered, after the sentence, not to leave the Court. A large crowd had collected round the Court. House, Within a short time after the sentence, the Magnetrate, for reasons not known, announced that the sentence would not be carried out for the time being. It is evident that the Government must have been attracted about the earnest-ness of the crowd outside, and that they were not to be frightened into paying the tax by being impresented.

The Second Reading **

Mr Faher continued —In the Free State the proposition was made clear from the start. The Bit was going to preserve the rights with the exception that a mated number of educated Indiana would be allowed in. The total number of Indiana is the free State was only about 100, of whom 90 per cost, were states. Another point in connection with the entry of Indians was that, if they were to deal satisfactorily with the question they would have to make sure that those who were supposed to be kept out should be kept out. Under the 21st there would be definite ports of entry. In regard to those who washed to visit their own homeland provision was made in the law by which their movements would be a check to see that the people who went out were the people who came in again.

Those Domiciled in the Country

could have leave of absence for three years, and if their term was exceeded it would be presumed that they were not returning, and, in case they did return after such a term they would only be allowed to re-notes on the same conditions as new arrivals. There was the question of the wiver of Indians. A couple of years ago in the Transvaul High Court it was decaded that if a man sought to introduce his wife he we prove that she was he only wile, sithough she might not be an according to our customs. That was to say a man should not be allowed to been more than one wis. Complaint had been made that this was an ancroachment on the rights of Amster, but it was absolutely nothing of the kind. It had been mid that the Government only recognized marriage according to Christian rites, but what was recognized was that the marriage was according to the Roman Petch Law, and according to the civilization to which South Africans belonged. That they should upon the code of marriage laws of this country was not to be acceded to, "Although," Mr Freches added, " we are not going to set up as a moral inquisition, you must accept the principle of one man one wife." Proceeding, Mr Fincher said that when Mr Gokhale got back to India from this country after having while here adopted a fair-minded attitude, be turned about, and in a speech said that the Enfrace, although satisfied for the present with what they had got should still strive to got, in as short a time as possible, the rights for Indians to be able to leave and enter South Airics, to have laberty of morement from Province to Province, to be able to rende where they chose, he able to own land and other property, be able to trade, receive proper assuments from the State with regard to the education of their children, be free from special disabilities, enjoy municipal and political franchise, and have the Government service and public life open to them. That, said Mr. Fischer, was the laudatic ambition on the part of Indians, "but," he mid, "we should be first if an allowed that laudate and the said. be fools if we allowed that laudable ambition to be realised here,"

Under the provision in the Bill excluding pursuant whose habits and standard of life did not correspond with those prevailing in this country they would be able to exclude the great bulk of Indians who would apply for admission They is South Africa had surceent moral and poor white complications already without bringing their people into contact with an alson civilisation of low standard. With Europeans they, in this country, could assimilate. With Indiana they could not. The large introduction of Indiana into this country would give rise to grave economic, moral, social, and political svils.

Mr. JACGER (Capatown Central): "You have not

dealt with Clause 5-desirable immigrants."

Mr. FISCHER, in reply, said that the education test would not be applied to agricultural labourers.

Mr. Chaplin's Speech

Mr. CHAPLIN (Germiston) said it was unfortunate that a Bill of such importance should be introduced on a day when the House was certainly jaded. The Minister had rightly said that this was a very difficult problem, and he had returned them to correspondence which had taken place between the South African Government and the Imperial Government. The Prime Minister had promised the Imperial Government that he would bring in a Bill at soon as possible this session, He (the speaker) was quite aware that this to regramment had indicated to the Imperial Government its great aexiety to push forward this matter. The Union Government, he found from correspondence, had even considered the holding of a special session for the passing of the measure. I mag no after the discussions on this question last year, the Prime Minister coming there for a special session accompanied by the member for Ladybrand (Mr. Fichardt) the member for Ficksburg (Mr. Keyter) member for Smithfield (Mr. Hertzog), and Fauresmah (Mr. W. Lecker - a trusted budyguard It had come to his (Mr. Chaplin's) knowledge that an impression had been given in London, although it was not stated in correspondence which had been published, that the fatture of the Government to passing a Bril of that kind last year was due to the action of the members on the Opposition side of the House. Everybody knew that the real opposition to the Bill came from members on the other side. (Ministerial cries of "Oh no.") The right hon, gentleman had correctly said that the Bill necessarily preserved the divisions existing between the Provinces and the Umon. He (Mr. Chaplin) was not going to criticise that, because the whole question had developed in different ways in different Provinces, and be did not see that it would be an improvement on that Bill to attempt to on colidate absolutely the whole law as affecting all the Provinces. There was no doubt that the subject was one which needed the most delicate handling. Only within the last few days they had seen newspaper reports indicating the difficulty experienced by the United States Government in respect of Japanese in California. It all showed that the United States Government recognised the gravity of a question of that kind. It a Government like that thought it neces sary to deal so esrefully in cases which arose regarding the subjects of foreign Powers, surely they in South Africa, a part of the Empire, must be careful what they did as regarded the rights and privileges of

Fellow-subjects of the Empire

(Opposition cheers.) They on that side of the House were just as anxious as anybody on the other side could be to get a fair lasting settlement of this wey difficult question. He did not think it would be sug gested that they (the Opposition) were likely so be unmindful of Imperial interests. Therefore, if there were faults in the system put forward by the Govern ment, they on that side of the House were quite willing. and, he thought, it was their duty, to take the view of the defects. The Bill last year, he thought, might have ground that its it he Covernment had the wall to to exercise its powers and push the measure through. In

principle he thought they could have agreed to that Bill. He did not think anyone who had spoken on the Opposition ande had said he could not agree. (Mana-terial laughter.) There were a counter of complaints made as regarded different points to the B ii, but he challenged them to my that anyone on that side expres-sed b-small hostile to the general practice of the fall. He thought the Government had itself, to some extent, to blame for the difficult issues there must be to settle in attempting to settle this very important question. They all agreed that anything like unrest gestricted the introlgration of Assatics. Whether British subjects or not, it was a thing which the Union would not for one moment tolerate. They in this country had their own problems in regard to natives, and it was certainly incopedient that anything should be done which would increase the magnitude of that great problem which was already taxing all their courgies. He was gird to hear that the Minister of the Interior on the whole had formed a good opinion of the honesty of purpose of the Indian statesman who was here a few months ago. He (Mr. Chaplin) had also met Mr. Gokhele, and he had mede a stoot favourable impression on him, as to his appreciation of the problems of this country, and as to his desire to get his own prople to see these problems. He thought it was quite true that some expressions as some of the speeches made by Mr. Gokhale might be taken to show that he, on behalf of the Indian cos noty was striving for ideals which could not be accomplished. He (Mr. Gokhale), however, racognised his limitations, and was prepared to belp thus country and the Imperial authorities to get to a minetactory solution. He (Mr. Chaplin) found that in a speech at Rombay Mr. Colchair apoles as lottows out for an open door, and you get nothing, while your compatriots will be squeezed out of South Africa. Accept the principle of restricted immigration, and the lot of the South African Indian will be steedily im-proved." Surely that was

Sound Common Sense.

It must not be forgotten that, if there were other words, a speech of that kind, which conveyed the impreseron that Mr. Gokhale would not be satisfied with anything of that kind, it must be rememored that Mr. Gokhale was speaking to a large audience of one shade of opinion, and that he could not afford to lose the whole of his authority with them. Of course, they in truth Atrica had obligations on their side, and also responsibilities. They were bound to set an example to a population of that kind in their methods, and they must show them absolute and strupulous fair play. (Hear, hear.) This was a matter of great Imperial interest, because there was no doubt whatever of the seriousness with which the question was regarded in India. Therefore, it was of the atmost imporlaner that they should do their utmost to show these people that they were being treated fairly. There were other local considerations. His mind went back to the period before the war in the Transvanl. He remembered many people in those days had a grievance against the Transvanl Government, and the Indian section complained that they were unfairly treated. There was an obligation on those to-day to see to it that the Indian subjects could not say to-day that they were treated werse under the present Government than before the war. And then there was another kind of responsibility menhosed by the Minister of the Interior. A large number of these people who were to day in South Africa, and chiefly that section in Natal, had been brought into this country for the good, benefit, and advantage of the white people of this country. He thought that they were bound to recognise that; whether it was a good or bad policy, it was not worth arguing. In his opinion, it would be believed that the Indians so brought in had done a good deal to help forward development in Natal, and they had also got to recognise that many of the Indiana

Had Acquired Legal Rights

and a logal status. (Hear hear) He saw from earlier correspondence with the Imperial Government that the Secretary of State for the Colonies and in 1919 ought to add that any solution which prejudices the position of Indiane to the Cape of Good Hope or Netal will not be acceptable to the Imperial Government." The Impersal Government approved, generally spearing of the Bill, he supposed. When they mid "generally speaking" there were some points which they did not consider satisfactory. He did not say they were bound to agree with them, but it would be interesting to know what points these were (Hasz, hear) It was a pity that those points had not been made plane, or, it they had, that they had not been laid on the table. (Hear hear) He did not propose to go seen the greeness of the Indians in South Africa, They were dealing with the question of immigration. He behaved that if once a settlement could be made the differences regarding other complaints would be very considerably reduced. (Hear, bear) There would be a feeling on both sides that the tension was relieved, and the people would be inclined to be more towards towards the Indians in the country. The chief difficulty seemed to have arisen in the Transvaal, There had not been any great differences in Natal or the Cape. Cape the Immigration Law at present in force in the Cape the number of Indiane had rather decreased than increased. That went to show that a reasonable Act, with reasonable administration, would go a long way to wards solving the problem. Mr. Chaplin detailed the history of the Indian agitation in the Transvall up to the settlement arrived at in that Province, the basis of that settlement being the repeal of Law s of 1907, the removal of the differential bar against which the Imperial Government did not protest in 1907, and the admission of a limited number of aducated people by regulation. That was a settlement which that Bill was trying to carry out. It would be worth a great deal if they could get that settlement made but they were satisfied to ask themselves whether they were justified in placing on the Salute Book a measure which contained clauses giving unduly autocratic powers to the Government of the day. (Opposition cheers.) Some of the clauses of the Rill it was impossible for them to accept in their present form. (Opposition cheers.) Those clauses appeared to affect

The Liberty of the Subject

on a manner which it was difficult for the House to agree to. (Renowed cheers.) Did any one think that a measure of that kind would have been pussed in the House of Commons? (Hear, hear) Last year an objection was raised on the ground that no form of appeal, was provided. The histories had now created boards of appeal. But what had no mith one hand he had also mentile the he had g ven with one hand he had taken away with the other (Hear, hear.) The Government had power to object to a person on economic grounds, or on account of his hebits of life not being suited to the Union, or to any Province thereof. If anyone of jerted he had to appear, and deposit a sum of money The M moter appointed the board, which apparently it was contemp atad abouted consist of Government officials. The Miniter gave such boards instructions how they were to carry out their duties; but, except on a question of domicile, there was no right of appeal to the Courts of Law. Surely there was no country in the world except pechaps Russes which could have such provisions. Then the own of proof that the person who was arrested by the Immigration officer or police officer was not a prohibited immigrant or a person considered undersirabse by the Minister was on the person himself. It mound to him that those were very sweeping powers. Then they were told that the Australian test which appeaced is the B.I of last year, and was a greated by he amperial Government should no longer be employed, and the Government had fallen back upon the Canadian system. The M naster was empowered to issue instructions by Section a to the imaggration officers and the Boards, but those instructions were not published and were not promulgated—they were secret instructions. The difficulty he recognised was to avoid assuing Asiatics, but he was only pointing out the results if there were any appeal from the decision of the Boards. Possibly there would be nothing very objectionable in that, but, as he read the Bill, it entirely took away the right of appeal to the courts of the land except in one particular case. That one was the question of domicile, which was a most difficult question. It was true that, up to a point,

The Canadian Act

did limit the jurisdiction of the Court. The Canadian Act did give the right of appeal to the courts in certain cases, therefore it memed to him that the Canadian precedent did not altogether cover the case. When they looked at the matter from the point of view of the imaggration of desirable Europeans into the country they were bound to ask what might happen under clauses like these. (Hear, hear.) Far be it for him to say that the present Government would attempt to exercise the powers the Bill gave in an arbitrary and unreasonable manner, but some Government that came after might, and what protection was there? What protection was provided? (Hear, hear.) In reply to that he might be asked what protection there was in Canada. The protection in Canada was that the whole population there was determined to encourage immigration by every legitimate means. (Hear, hear.) Mr. Chaplin said that he was not talking about the present Government. He said any Government. Supposing a Government in the future said deliberately that they were not going to have any more immigration into the country if they could help it. It was possible that a case might be made against the present Government on that ground, but he would not go into that; but supposing they did have a Government of that kind what protection had they?-(Hear, hear)-therefore, he thought they had to look very carefully at those clauses before they could definitely say they approved of them. It would be said that the Bill provided for certain exemptions. That was quite true. Section s exempted from being a probibited immarant any person domir led in any Province. And quite proper by Following, he believed, the recommendation of the Imperial Government, provision was made for

Appeal to Higher Courts

on a question of domicile. That, he thought, was quite satisfactory. Then there was exempted any person born in any part of South Africa included in the Union. That also was satisfactory. Then there was a clause about lawful wives and minor children; but what protection was thera? He saw none for a European who could not prove he was domicited, who was domicited but who could not prove it, and whom the Minister of the day might say he deemed to be unsuitable for sem dence in the Union, and who thereby became a pro-hibited immigrant. The Minister had indicated that be understood that that procedure would only be used in case of Asiatics. In the case of Europeans the following sub-clause provided that an education test similar to that under the Cape law only would be used. They could rely upon the Government, which had given such an assurance through the Minister, but the Minister would not bind the Government a successors. Who knew what might happen in future? He did not think that was in any way satisfactory. He must also say that he did not think the clause which laid down that if a man who had been lawfully domectical-and resident in the Union went away for three years he coused to preserve his domicile was satisfactory. If the Minister chose to apply that clause—(2) of Section 4—such a person might be declared a prohibited isom grant, and have to start de mose and bogin again to

secure his right to come into the country. Surely that was not enterfactory. They were bound to consider what might be the effect under some clauses it an sapastice were done. Were the shipping companies, Mr. Chaptes went on to say, likley to give incritise to encourage immegrants when they found they would be saddled with the cost of taking rejected immigrants back? There was no permanent machinery by which people could satisfy themselves in England whether on arrival here they would be deserted suitable immigrants. No doubt, each flominion had its own particular problems. In New Zenland, where the right of appeal was to some extent limited, Chinese were specifically mentroned by name, apparently whether they were limited subjects or not. That samplified the position. Mr. Chaples considered that these classes in the Bill were most undescribe, and such as no member of the House would accept if they were not asked to do so in order to get a settlement of the Amatic question. That was the sole justification for the clauses which interfered with the liberty of the subject, and gave the Government sotocratic powers. It seemed to him, said Mr. Chaplen, that the Government had

Missed the Opportunity

while Mr. Gokhala was bery of aubmitting the provisions of the Bill to him or someone of equaauthority for the purpose of obtaining an assurance that the measure would lead to a satisfactory settlement of the Indian question. bither that cond have been done or some explicit assuance obtained which implied the consent of the Imperial Government. It such a step had been taken it would have greatly fac t inted the passage of the Bill. What had happened, however, was that they had a large number of companion against the measure from the Indian parameter of worth Africa. The Minuter had held that many of these completes could be ignored, and that the R II could he accepted as one that would give satisfaction to the fading commonty. It would, however, commented Mr. Chaples, be more satisfic tory to get sor a definite merance upon that point from those interested for assuredly the rights belonging to the Asiatic commoney were under the H I interfered with These eights, he might mention, included the question of three years' absence from the country abrogation of domicile rights conferred by the Natal law, and the abolition of certain rights he d in the Transvaal. Speaking queerally, he hold that if they left out of agas the Asiatic question the whole tendency of the But was bad. The Bill had very rightly been called an teningration restriction Bill. (Opposition cheers.) Government had the power to make it so in the fullest sense of the word. Mr Chapan had no doubt that there would be opportunities during the delate for the Minister to indicate what was the opinio of expurts, and whether the house would take it as c stain that the objections raised in Ind a could be safe in world. If they could not be ignored, it was perfectly evident that there would be no settlement and there fore the House could not be asked to endorse og satte n so objectionable to the European community

Mr Alexander (Capatore, Castle) suggested that the Minuter should withdraw the hid and repeal the Transmal Law of 1907, which was the cause of the whole trouble.—Rester.

The Debate was continued on the und and 8th instant, when a number of members of the Opposition security springed the Sill. Such was the strongth of the objections that it does not appear place that the objections that it does not appear place that the whole sill pass the lighter. We shall report the whole si the speeches in due course.

News in Brief

Mass M. E. Polsk writes, saying that the following have already contributed to the forthcoming Bassar, to be held in Johannesburg at the end of june — M se Florence Winterbottom and her nece, Mrs. Cobb. Mrs. Dubé, Miss Agoss Philips, Mrs. Meyo, Mrs. Polsk (Senior), Miss Sally Polsk, Princess Sephia Dusce; Singh, Miss Howsin, strs. and Miss Smith, Mrs. Picher, Miss Polsk's three pupils, Mrs. Siess, Violet Siess (aged 8 who has made a small dolt and knitted a little bonnet for it), Mr N R Gaudhi and Miss Polsk herself.

The Honds Temple, at Versians, was opened on Thursday last by Mr. Gendhi, at the invitation of the Versians. Honds: Community. We published the photograph of the temple hast week as a Supplement. The block however hardly does credit to the original, for the temple in situated on a boundful rise with plenty of tolinge in the back-ground. It is, therefore, a picturesque sight in Versians. Mr. Gopes Mahares presided for the occasion. During the day, the management must have fed about 1,000 guests. The imany parts. Mr. Gandhi was presented with a golden key and a copy of the Bhagavad Gita, bound in solid silver and mounted in gold. The book was contained in a silver casket.

Commenting editorially on the Searle judgment, the Natal Vilners says:— This judgment has been received with consistration by the Indian community, and no wonder, since it not only deprives them of the right of entry, but casts a stigms on a union which should certainly be recognised. This question is not explicitly dealt with in the Bul, but anten the documents reversed in appeal it will presumably govern the action of the Government in lature. We are sure there is no desire on the part of the European population to infirst unnecessary humiliation on the Indian commencing at the Indians have good grounds for appealing to the public's sense of Justice for redress.

Under the sensational heading, "One Wife or More," Mr. John Shepstone makes (in the c area of a series of arts on in the Times of Natal,) a serious indictment against the present native system. He argues that the white men has done wrong by fouting his corrupt civil sation upon the cat ve, and considers that from the very beginning the policy has been entirely wrong. There shou d never have been any idea of interlering with the moral and civil code of the native. He should have been treated as a frendly neighbour, and have been permitted to work out his own evolution for himself. The only result of contact with the white may was that the morals of the native had been lowered, and he was practically a slave. "The aboriginal," he says, " is deprived of everything, and left to shift for him self." Mr. Shepstone urger that it is not yet too late to begin a remedying policy. There were two courses open. One was to make the natives severely alone, which were a the generatest housing that could be conterred son then; or "there was a determination to keep is n under the immediate control of the white man " enset laws as soon as possible, and let seridom be the unterior aim, for this will exped to matters and being what is desired to a crisis. Mr Shepstone preads for no more experiments, for there have been too many already, and all have falled. What the natives need is to he kept entirely out of the political arche of the white men and be suggests that the only about by through Completioners who should set as

ઇન્ડિઅન ઓપિનિએન.

3843 22 H'.

रीलीक्स, रानीवार, तारीण उ छ है, १८९३.

** b 26.

અધિપતિની નોંધ

लेक्षानीसलस्थमां असम्मेनी भास भीटीने नवा जीवनी वायतमा समामद्रनी स्थत व्यवनी समामद्रनी स्थत व्यवनी समामद्रनी स्थान हरेगा हरेगा हरेगा क्षेत्र के सरकार आपणी मामणी समाम के मामणी मामणी सकतान हता. असे केम लोग समाम के मामणी सकतान हता. भामणी मामणी सकतान हता. भामणी मामणी मामणी

વા પ્રકારની થશે એમ જોઈ શકાય છે. કેમ્યુ જેલમાં અપી કે જઈ શકશે એ આપણે પહેલાં જાણી શકતાન હતા. અપી કે જઈ શકશે એ આપણે પહેલાં જાણી શકતાન હતા. અમાં કેટલું જોર છે તે કેટલું નથી તે માપવાનું આપણી પાસે સાધન ન હતું. હવે તો આપણે કેળવામાં છીએ. જેવમાં કેમ્યુ ને કેટલા જન્મ શકરો એના આપણે આપણ શિવાના કેમ્યુ ને કેટલા જન્મ શકરો એના આપણે આપણ તિતે ભાલાટ્રો કહાડી શક્યો છીએ. સરકાર પણ આપણ જિર્જે જાણી છે. મમે વખતે બધાની જેમ જવાની આપણે આપા રાખતા હતા. એ પણ એવી કેળવણીના વખત હતા. એમ કરતા હતા. એ પણ કરાલી તે લન્ને તે કામમાં નવા હતા. અનુભવે આપણે વધાને શીખના છીએ.

તેવી મી. કાળવીચાએ ચોખ્ખું બતાવ્યું છે કે આપણે હવે ભરમમાં રહેવા ખરાવા સરકારને **લહત રચના** ભરમમાં રાખવા માત્રના નથી મીટીંગે કરાવ પણ એવા કર્યા છે કે

તે કરાવને ટેકા આપનાર એ પાત જ્યુરને નહીં તો જેલમાં જ્યા જયા જયા એ કરાવમાં સસાધાદને પસંદ કર નાર દરેક જયા ભાગ લઈ શકે છે તે તેમાં પાતાની સંગતિ આપી રહે છે. તે કરાવને ક્યુલ કરનાર કામને તથા સર કારને સુચવે છે કે સસાયહની લહતને તે ખરી તે જરૂરની માને છે, પાતે તેની સામે થશે, એ પાતે જેલમાં નહીં જાય તા પણ જેલમાં જનારને પછસાથી અથવા ખીજી રીતે મદદ કરશે, જેલીઓની પાલળ રહેનારાને સભાળશે, લહતનું બીજાં કામ કરશે, પાતો કંપક વખત હમેશાં લહતના. ઉત્તેજનમાં આળશે, પાતો કંપક વખત હમેશાં લહતના. ઉત્તેજનમાં આળશે, પાતે ક્રયકાનો લાભ નહીં લીએ ને સરકારને તેના જુલમમાં ઉત્તેજન નહીં આપે.

ભા લક્ત કોઇ દ્વાંસવાલની નથી, આખા દરિત્યુ આક્રીકાની છે, એટલે કેમ તથા નાતાલે પણ દેમ નાતાલ ભગત થવું શાબે છે. જોદાનીસ ભરત થવું શાબે છે. જોદાનીસ ભરત પાયે શેપે એ વાસ્તવિક છે. પણ)પ નાતાલ એસી રહે એ ક્ષરમ મહાશા કેમ નાતાલ થી પણ જેલ જનારા નીકળવા જેઇએ, અને તે બન્ને પ્રતિમાં જેહાનીસભરગના જેવી, મીટીગા, ભરાવી જેઇએ, સરકાર આપણને અલે નાખા રાખે પણ આપણે તા આપણું સુનીયન કારય કરી મતાવી દઈ શકોએ છીએ,

ગઇ લડાઈમાં આપણે જેવું કે જેએર જેલ ન ગયા તેમાંના કેટલાક કેમના કારયની વિરૂપ્ધ થવા ને અએ**લી લડતની** સત્તાધીરોની સાથે મળા ગયા ; બીજા સરખામણી કેટલાક વિરૂપ્ય ન થયા તે કરમથી સંતાઇ જેશને બીજી મદદ કરવી જોઇ

એ તે પણ નહીં કરી. આ વખનના દરાવથી ઉપરની બે અડ ચણે દુર થવી જોઇએ. કે(મની સામે કંઇ પણ કારણસર દેશ ખટપટ કરે તે તો કામના અને તેટલે દરજ્જે પાતાનાજ સત્તર જન્યા. જેઓ સંતાક રહ્યાં તેઓની ગેરદાજરીયો આપણું એટલું ભેર એાપું થયું આમ શહ્તને ધક્કા લાગે. છતાં તે **વેળા આપણે ખીજી રીતે નહે**ત્તા લડી શક્તા, બધા ભાડીમાં મેળવાયા હતા તે આપણા બધાના કસ ક્ષેવાના હતા. આપણે બેંદ નહાતા પાડી શકતા. અમુક માસુસ જેલ नहीं कर रहे अर्थुं क्वीं में ते। केने थिये अर्थुं ने।बींने તેતું અપમાન થતું તે તેની નામોશી મનાતી, એ વાજખી હતું. હવે આપણે કસાયા, ભટકીમાંથી નીકળ્યા. જે જેલ ન જ્તય તેને નામેરક્ષા નથી, અને શરમાવાનું નથી. તેનામાં તે ખળ નથી તેમ તેણે જોયું અને કામે જોયું. જેઓ જેલ જનારા છે તેઓએ મમરૂરી માનવાની નથી. તેઓ ભારે કામ કરે છે એમ તેઓએ સમજવું ન ઘટે. બધા એક સરીરનાં અવયવા છે. આંખ જોવાનું કામ કરી શકે તેથી કાંઈ તે પગના તિરસ્કાર નથી કરી શકતી. પગ આંખની જેમ જોઈ ન શકે તેથી નાસીપાસ પણ ન થાય. પગના ગ્રુથ પ્રમાણે પત્ર કરે ને આંખ પાતાના શુધ્ધ પ્રમાણે, બન્નેની ક્ષરીરને જરૂર છે. પણ એમાંથી એક પેરતાના ગુજુ પ્રમાણે શરીરના કારભાર ન ચલાવે તેંં હેને નામાશી, શરીરને તુકસાન ને તે **અવયવને પણ નુક્સાન. આમજ જેશ જનારને અને નદીં** જનારને છે.

દવે જેલ જનારતે એ એકલ. આ વખત એ લાત જામે તેક આરે જમાવતો સાભવ છે, જે જેલા જનારને જેલીની પાછળ એક પ્રત આ

જેલ જનારને જેલીની પાછળ એક ગ્રત મ⊍ આખી કામ રહેશે તો લાહતનો અંત

તુરત આવે એવા સભવ છે. પ્રસ્તુ કામ એકમત રહે યા ત રહે, મદદ કરે યા ન કરે, તા પસ્તુ સત્યામહી પાતાની ટક છોડી શકનાર નથી. એટલે હવેની લક્તમાં ભારે દુઃખ ભાગ વવું પડે એ પસ્તુ મસ્તુર્ગ કરી રાખવાની છે. વળી સત્યામહી ધો બીજાના વાદ ન શક શકે. ખીજા જેલ જાય કે ન જાય તેની સાથે તેને સંખંધ ન હાય. કેડલાક એમ માલતા જેવા માં આવે છે કે શૈકીયા જયો તો અમે જશું, નહીં તો અમે

ગરીબ કંક∫ ે ``વાના નથી. વળી નામીલ બોલી છે કે મુજરાતી આવે તાજ અમે આવીયે. હોંદુ કહે છે કે મુસલ માન આવે તાેજ અમે નીકળીયે. વેપારી કહે છે હું માર સંભાળી સક્ષીસ પસ્યુ ફેરીયા નીકળએ તેા કું કેમમને ખાતર નીકળવા રાજી છું. આમ બાલનારા એક પણ સત્યામની નથી, જેને વેપારમાં રસ છે તે વેપાર કરશે. તે કંધ બીજા ના વાદ નહીં કરે, જેતે સત્યાગ્રહમાં રસ પડયા છે તેજ સલામની થઈ શકે. તેણે સમજવું જોઇએ કે તે કઇ ક્રેઇની ઉપર ઉપકાર કરવાને નીકળતા નથી. પણ પાતાને સત્યામદ્રની સમજ પડી છે, તે ગમે છે, પાતાનામાં તાકાદ છે તેથી નીકળે છે. તેમાં તેતું કહ્યું પહેલુ રદ્ધું છે, અને તેના પાતાના બહાને અંગે કામનું છે. સ્વ **દેશભિમાનીનાં ક**રવર્ચા પાતાના ભલા અને દેશના ભલા વચ્ચે વિરામ દ્વાતા નથી. જો વિરામ માતે તા તે સ્વદેશાભિમાની નથી, મા છેલ્કરાની ચાકરી કરી તેની ઉપર હાથ રાખતી નથી. છેારૂ સાની ચાકરી કરી સગરૂર થક શકતો નર્ધા. જેણે દેશને કે ધન્મને પાતાનુ ત્રધું સમરપણ કરવું છે, તે પાતાની કરજ સમજી કરે છે તેમાં પાતાન હિત માને છે. પછી તેમાં નવાક શી દે ખીજરેના વાદ શા દે બીન્તના દવેશ શાં ? સભામદી શરત નહીં કરી શકે. તેએ તાે તન, મન ને ધન અરધ્યાં છે એટલે નથી ડરતેર પદ્ધના જવા થી, નયા ડરતા સરીર જવાયા. તેએ, માતની સાથે સાટું કર્યું છે તેને સાર વચ્ચી સ્થિતિ છે જ નદીં. આમ માન **તાર લ**ડતને નભાવી શકશે. આમ માનનાર મરતાે હતાે છવ રો. અને અમે ઉમેદ સખીએ છીએ કે જેને આવા કોટા નહીં હોય તે આ વેળા જેલ જવા તકવાર નહીં થાય. **અમારી કદ મા**ન્યના છે કે ઉપર પ્રમાણે ધારણા સપ્યનાર પચાસ, પાંચ કે એક હીંદી પણ આપણે માગેલું મેળવવા લસ છે.

છેવટમાં જેલ નહીં જનારને થેલું કહીએ. **હવે** કાઈ શરમાય નાર નથી તેથી જેલ જવાની જરૂર

જેલ ન જનારને નથી એમ માની કાઈ દીંદી એસી સકતો નથી. એક દીંદી પણ દરો

તો બસ છે એટલે ખીજાતે જવાની જરૂર નથી એમ માની કાહ્યાં બેસી રહેવાય નહીં જેલ જનાર પાને એક્ક્ષા હાઈ સ્રતાપ બહે માને પણ નહીં જનારે તા પેત્તાના દોલથી શર માવાનું છે. બીજા શરમાવે તેતા કરતા અંતરતી શરમ વધારે દુખ દેતારી છે જે તેનામા તહાદ હોય તા તેણે પણ જેલ જવાનું મુખ્યવું **લ**ટને ન જવાય તાે દીલગીર ધરુ **ઘટે. ન જનાર** ખાટા અઝને ન જાય તે બરે.બર નથા એવે. ઉપરના કરાવના અરથ નથી. જનાર લાચાર ધારતે ન જાય તો છુટી શકે એવા તે ઠેશવતો અરથ છે. આમ લાચાર **થયેલ હોંદી બહુ મહેનનમાં પ**ડશે, ને કાળજાતુટ મહેનત કરી શકનને બીજી મદદ કરશે. તેવા હીંદીની કરજ આજપીજ **શરૂ ચાય છે** તેવા દીદીયે સમજવું જોઇએ કે લંડન ક્રમીડી ને નીઆવવાથી લહતને જેર મળશે ને વખતે તે કમારીની મદદથી લડત ગાલતી પણ અટકે તૈથી તેણે તે કમીડીને नीकाववा भागर आकर्याक भीसाओं द्राध नाभवानी कड़र છે તે કર્યાહીનો સ્થિતિ મજજીન કરવાની છે. આ અવસર છે. યા, બાખલે સદાવને સાર વિલાયતમાં ખેઠા રહેવાના તથી. જો હમણાં કમેદીને મજજીત પાયા ઉપર નહીં મુકી શકલ તો પછી અવસર નહીં મળે. અંદલે જેમ નહીં જના રની આ તો તુરત બજાવવાની દરજ મહેને અમારી ઉમેદ છે કે નાતાલ, કેમ તથા દ્રાંસવાલ ત્રણે જગ્યાએથી, મદદ મળશે, લકત શરૂ થાય તો આપણું કુટું બોની તજવીજ શખશું, જેલ જનારનું કામ સંભાળશું એવા વિષાર રાખી આજથી તજ વીજમાં રહેવું જોઇએ. અને તે અરલે દરેક કામ કેમણ જેલ જનારા છે તે ખાળી કહાડવું જોઇએ ને તેનીજ સાથે તેને મદદ કરવાના અંદાબરત કરી હવા જોઇએ. આમ સાથ તો લકતના રંગ આ વખતે સાથે જામમાં ને માં લકતના રંગ આ વખતે સાથે જામમાં ને માં લકતા કરતાં આ લકતા વધારે દીપશે ને વધારે શુપ્ત મણારો.

<u>એહાનીસભરગમાં માસ મીટીંગ</u>

નવા બીલ વિષે કરાય

केशनी तप्रधाशी

ગયે રવિવારે દિદીતા સારે મેળાવડા એહાતીસળરમમાં થયા હતા. થીટીસ ઇડીયન એસાસીએસને માસ માટીન્ય ખાલાવી હતી. હગોદીયા હાલમાં જગ્યા મુક્સર કરી હતી પણ માણસોની ગીરદી એટલી હતી કે તેમાં જગ્યા પુરતી ન હોવાથી સામેના મેદાનમાં બધા થયા. પણી જગ્યાએથી ડેલીએટા આવ્યા હતા ત્યાંથી સભાને કરાવને અનુમતિ આપતાસ કામળ કે તરર આવ્યા હતા. હવાંથી સભાને કરાવને અનુમતિ આપતાસ કામળ કે તરર આવ્યા હતા. ડેલીએટા આવેલા અને તરર કામણા આવેલા એવાં શહેરામાં નીચેના શહેરા હતાં. કામરસડારમ, બાકસભરમ, રહી પારડ, પ્રીટોરીઆ, ન્યુ કહેર, વારમભાય, નાઇક્સરમ, મીરસ્ટ, જરમીરટન, પાયેરટરમ, લીખતનભરમ, બ્લુમહાદ પારડીકામ, લુક્સદ્રીચારડ, પીટરસબરમ, કલરકસડારમ, વરીનીખન

યી. રેલતે ઇંગ્રેજમાં લાંગા કાગળ મેકકત્યા હતા તેના વ ભાવસ્થ યી. મેડે મુજસતીમાં મીડીંગને શંભળાવ્યા. મી. ' કાહલીઆ પ્રમુખ સ્થાને હતા. તેમના ઉગ્રેજી ભાષસૂને! વસ્તુમા નીચે પ્રમાણે છે.

ગી. કા**કલી≈ાતુ**' **સાપ**ણ

જે દર્ગીમેશન બીલની આપણે ધણા વખત થયાં રહ્ય જોઇ ત્ત્વા દતા અને જે થાડી મુદત થર્યા બહાર પડ્યું છે તેના અતપ સહુ વિચાર કરી શકા તેટલા સ્તર _કરી _વપા**છી માસ** મીડીગ બેલાવવાની જરૂર જસાઈ છે. **અઃપણી અડચણે**! ભતાવવાને સારૂ એમાસીએસનની વતી એક તાર **માક્લી દી**ધા છે અને સરકારના જવાબ આવી ચુક્યા **છે કે અપણી વિનંતા** ઉપર સરકાર ખુબ વિચાર કરી **રહી છે એટલે આપણે** ીક કીક વ્યાસા રાખી સક્ર**ાએ કે આપણી માત્રણી મુજ**ળ ળીલની અંદર સુધારા **થશે** તે**મ છતા ગ્યા કામ એટલુ** ખર્યું અગત્વનું છે કે દ્રાસવાલના ભધા હીંદીના **મત મેળવવા** અને ક્લાચ સરકાર આપણી **માત્રણી નામંજીર કરે અથ**યા મ ભુર કરવાને અસકત બને તે**ા આપણે શુ પનલાં ભરવાં** એ વિષે પણ આખી કામના મત **સેવા એ સલાહકારક જ્<u>લામ</u>ે**. જો આ બીલ પસાર થાય તે**ા ૧૯૦૬ની સાલમાં જ્યારે શક્ત** શરૂ થઈ તે વખતે આપણી સ્થિતિ હતી તેના કરતાં પણ આપણી સ્થિતિ ખરાબ થઇ જન્મ આપણે માન અળવી

(557)

રાખનાને માત્રીએ તેર ખાવી રિયતિ આપણે હરગીએ ક્યુલ ्र नहीं हरी है, वर्णा तभे कोशा है आ श्रीब इसरे आवेबा -પુરુષાના હુક ઉપર હુમલા કરે છે એટલું જ નહીં પણ બદરાંએ! **અતે છેમ્કરાંએાની ઉપર પણ કરે છે. ગરીબ અને તવંગર**ને **પ્રતમી રીતે લાગુ પ**ડે છે. જવ. બા**ચાએ વર્ણા** વાર કહ્યુ 😉 🎖 દક્ષીસ ભારીકામાં વસતા હોંદીઓને છુજ આપવાના તેની સરકારના બીલકુલ ઇરાદા નથી. તેમ છતાં આ સુલકમાં વસવાદ કરી રહેલા હીંદીઓના હક આ બીલથી ધેલાઈ જાય છે. જે ખીલથી આપણી હઈ ગાતીનું મુજબ ઉખેડી નાખવામા ભાવે તેની સામે આપણે ગમે તેવા મુશ્કેલ પ્રયત્ના **હે**લ્ય તે પશ કરીને થવું જોઇએ. આપણે અહીંની પાલમિંટને નીબાવી રાખવામાં જે ખરમ થાય છે તેમાં હીસ્સા આપીએ છીએ <mark>ખતાં તેમાં આપણને કાઇ પ્રકારના હક નથી</mark> તેથી દાદ મે**વ**વ વાતા આપણી પાસે એક્ઝ ઈલાજ છે. અને તે સત્યામદ છે. આપણને હવે અત્યામહના અનુભવ કીક મળ્યા છે. તેથી આપને આપણી નવલાઈ તેમજ સગવાઈ માપી શકોએ છીએ **અને દાદ મેળવવાને સાર્ક સત્યામહ એ કેવા ઇલાજ** છે તે પણ જાણી શકાએ છોએ. જે દુ:ખ આપણતે બીજ લડતની **અંદર ભાગવવાં પડ્યાં હતાં તેના પ્રમાસમાં પહેલી લ**હતની વખતે લણાં ઓછાં હતાં એ શતુ કાઈ ક્યુલ કરશે પણ **ખાયણે વળી જોયું કે બીછ લડત જે માર વરસ સુધી** ચાલી તેમાં છેવટના ભાગમાં લાબી જેલ ભાગવવાની તાકાદ વાળા ખુદુ ચાહા જોવામાં આવ્યા હતા. એ લાેકા પણા હીમતવાન <mark>અને અછત હતા.</mark> અને ભાપણે જોઇ ફક્યા છીયે કે તેઓના કુ-ખાને લીધેન્ટ આપએ ૧૯૧૧ની સાલમાં સમાધાની કરી ચક્રમા હતા. એ સમાધાનીને આપણે શરતી સમાધાની કહેલી જે કેમક જો કે જેને સાર આપણે લડતા હતા તે બધાં તેથી મળેલું હતું તા પણ તે સમાધાનીને કાયદાનું રૂપ મળ્યું ન હતું. નવું બીલ એ સમાધાનીતે કાયદાનું રૂપ આપવાને ~~શાર્ કાખલ કરવામાં~~ આવ્યું છે પણ આપણે મેરક્લેલા તાર ઉપરથી તમે જોઇ શકા છા કે એ બીલમાં તેવું કાંઇજ નથી. **હવે આપણે શ**રકારને વિનવધ્યે છીયે **ખને જ્યાં સુધી આ**શા રહેરી ત્યાં સુધી વિનવ્યા કરશું પણ છેવટમાં તે જે ઈક્ષાજથી **ગ્યાપણે સરતી શ્વમાધાની મેળવી શક્યા તેજ ક્લાજ તે પ્રમાણે કામદા કરાવવાને સારૂ તકામાર રાખવર જેઇયે** આપણી બધી મહેનત છતાં જો આપણે ત્રીજી લડાઇ કરવી પડશે તો એટલું દેખીતું છે કે 📦 વધારે ક્ષુસ્કેલી બરેલી થશે અને અગાઉના કરતાં તેમાં બહુ વધારે દુઃખ પડરો. વળી એટલુ દેખીતું છે **કે આવી લડાઇની અદર ઘણા માણ્**સા તર્કથાર નહીં થાય પશુ જેઓ આ બીલને સમજ્યા છે અને જેઓ તે નાપસંદ કરે છે તે ભધા જેલ જનારાના કામને ઉત્તેજન આપી શક છે. જેલ વ્યવવા હરકાઇ સજા સરકાર કરે તે સહન કરવાને જે માસ્કુસ તકમાર ન હોય તેણે અભગા શક જવાની જરૂર નથી. જેલ જનારાની પાછળનાની સારવાર તેઓ કરી શકે છે. તેઓ સરકારને ખબર ભાષી શકે છે કે જેવીઓની બધી માગણીએ તે તેઓની પણ છે. હું માની લઉછું કે અહ **મીડીંગ આવા બે પ્રકારના દીંદીએાની છે. આપણે**! બધાના એકજ હેતુ છે કેમકે એ બીલ આપણને બધાને એક સંગ્ળી રીતે લાગુ પહે છે. હું ઉમેદ રાખું હું કે જે તાર અનાપણે માહ્યમાં છે તેની ઉપર શ્વરકાર પુરતું ખ્યાન આપરો પણ ક્લાચ તેમ નહીં કરે તો હું આશા રાખું હું કે આ મીડીંગ જે ધ્રાય આજે રહ્યુ ચવાના છે તેને અમલમાં મુકશે.

हराव

ત્યાર પછી નીચે પ્રમાણે કરાવ પસાર કરળમાં ભાવ્યા હતો :—સરકારને છમીશ્રેશન બીલની સામે હરકતો બનાવના રા જે તાર એસોસીએશનની હતી માકલવામાં ભાવ્યો છે તે પત્રલાને આ મીટીંગ મંબુર રાખે છે. મળકુર બીલ કેમમ ના માનનો ભગ કરે છે કેમમના બુદા બુદા ધરમાનું ભપ માન કરે છે અને દર્શક્ષ્યું આપ્રોકામાં વસતી ફોંદી કેમમની હર્કયાલી ઉપર પત્ર મુકે છે તેથી આ મીટીંગ મંબીરપણે કરાવ કરે છે કે જે સરકાર કામની મામણી ક્ષ્યુલ નહીં કરે તો ૧૯૧૧ માં જે સત્યામહ બંધ રહ્યું હતું તે ફરી શરૂ થાય. અને નવાં સુધી જેલ જનારાએશનાં દુઃખાંથી સરકાર અને દર્શક્યું આપ્રીકામાં વસતી સુરાપીઅન કામની લાગણી વીપે ખાતરી કરી શકે અને કામે કરેલી મામણી ક્ષ્યુલ કર વાની જરૂર બુએ ત્યાં સુધી તે આલ રહે.

બીજ ભાષણા

ગા કરાવની ત્રી. જોસફ રાયપને દરખાસ્ત કરી. ઇમાય સાહેબ અબદુલ કાદર બાવાઝીરે તેને ટેકા આપ્યા, અને મી. પી. કે. નાર્ક્યુ, મી. દાદુ (કરૂત્રરસડાેરપવાળા) મી. **ધરમ**ન નાઇકર, ચી. ઇ. કુવાડીઆ, ચી. લીખુભાઇ પટેલ, થી. ફેનસી, **થી. છવણ પ્રેમછ (** પાડીદાર એસોસીએસનના પ્રમુખ) ગી. ટેક્ચંદ, મી. સાલુજી અને મી. કાલીકાસીંગ એમણે વિરોધ ટૅકા આપ્યા. ઇમામ સાદ્રેળે પાતાના ભાવસમાં જસાવ્યું કે આ બીશ એવું ખરાબ છે કે તેને કાંઇ પણ દ્વીદી ક્યુલ કરી શકતો નથી. આપણા માનને ખાતર આપણે 🗬 દુખ ઉદાવવાં જોઈએ તે ઉદાવવા આપણે તકવાર રહેવું જોઈએ. થી. પી. કે. નાઇડુંએ કહ્યું કે જો બીલ કાયદા **થાય તાે પા**તે પાતાનું બધુ ગમાવવા ને સંન્યસ્ત ક્ષેવા તક્ક્યાર છે. ગી. બીખુબાઇએ કહ્યું કે જો જેલ જવું પડશે તેા પાતે સરવથી પહેલા જેલ જવાની ઉમેદ રાખે છે. ગી. કુવા**દીયાએ કહ્યું** કે આ બીલની સામે થઈ જે દુઃખ વેઠવાં પડે તે વેઠવાની આપ્રસ્થિ બધાની ફરજ છે.

મી. ગાંધી જે રીનીકસથી ખાસ આવ્યા હતા તેણે બીલ વિષે સમજુતી અકપતાં કહ્યું કે:—

સરકારમાં પાતાની વચ્ચેજ તકરાર ચાલી રહી છે અને આપણા તારા ગયા છે તેથી બીલ વખતે ભા પારલામેંટમાં પસાર ન થાય; પણ તેવી વ્યાસાઓ આપણે મુંગા એસી શકતા નથી. જો લડત શરૂ શાય તેા ભાષણે આપણા થળ વિષે પુરા વિચાર કરવાની જરૂર છે. સરકારને **સરમમાં** રાખવાની કે આપણે ભરમમાં રહેવાની જરૂર નથી. 🐠 મ્યાપણે હીંદુસ્તાનથી મદદ ઉપર ભાધાર રાખવા *ન ભોઇ*મે. ખરૂં સત્યામહ તાે એ છે કે જેમાં કશ્વર શાલાય બીજાની મદદને અવકાશજ નથી. સત્યામહીનાં કુટું બોને સાર્ આપણે ભીખ મધ્યવી જોઇશે. તે **ધરા ધર અતાજ ઉપરાવી પુર**ં પાડવું જોઈશે. તારા વિગેરે માકલવાના પછ્યા એક્સ થશે તે**દ તારા કરશું. નહીં તેા તે વિના પણ ચ**ક્ષા**પી લઇ**શું. આ વખતની લડતમાં આપણે કાઇને **શરમાવીને જેવમાં** માર્ક લવાના નથી. જેઓ સત્યામદની લાત પશ્ચંદ કરનારા છે જેઓ તેને ગદદ કરવા રાજી દ્વેષ્ય, જેઓ જેલ જનારની પાછળ કામ કરશે તે બધા અન્યતા કરાવને **પસંદ કરી હાથ** ઉંચા કરી શકે છે. સરકારની પાસે જઈ સ્વારથને ખાતર ખટપટ નહીં કરવી અને કામની તરફ વિરાધતા નહીં જતા વલી એ દરેક ઢોંદોની ફરજ છેંં, પાંચસે, પચાસ, પાંચ,કે

559

મેક પશુ ખરા સત્યામહી હતે સાં સુધી આપણું લડત છત વાના છોયે એ દરેક હીંદીએ આત્રિપુરનક માનવું જોઇએ. સત્યામહની લડતમાં હારતા અનુભવ હાયજ નહીં. લંડત કપીકીને નીઆવવાની સહુ હીંદીની ક્રજ છે. હવે તે કમી કીતે એ ઉપરાર્ણ નહીં માય તા પર્ગસા નહીં જ્યા. મી. ત્રેમખો વિશ્વામતમાં છે તે દરમીયાન જો પર્કસા માકતી શકાય ત્રેમ કપીકી સારા પાયાપર સુધી શકારે ને લડત માય તા લડતને સારું એર મળશે. એ આજત જરાએ મફલત ન થવી એકએ. કરાવ પસાર મયા પછી મી. રીચે ભાવસુ કરયું તેમાં તેઓ એલ્યા કે જો તેને કામ પારકા મુલકમાં વસવાનું સાય તે કામ અમેળ ઉપર એ દુખ હીંદી પર પડે છે તે પડે તા પેરતે મસ્યુર્તન સુધી લડે. હોંદી પણ તેવાજ સરસાથી લડશે એવી તેની ખાત્રિ છે. પોતાની વહાવી એરતને રાખેલી એરત મસ્યુર્તા એ હીંદી કામ કદિ સહન ન કરે એવા તેના પેતાના અનુભવ છે, '

મી, કેસનબેંક જે હાલ્ય હતા તે બાલ્યા કે: મારાથી જેસમાં તે ન જવાય. પણ જે લંડત શરૂ થશે તે હું કેડીઓને જોવા જહ્યા. હું યુરેકપીઅનોની સામસી ખેંચવા પ્રયત્ન કરીશ, હું મારા ફારમપર સત્મામહીયાનાં કુટુંબોને રાખીશ ને તેમની સાથે રહી તેમનું જત્તન કરીશં. મારી પાસે પહેશ હૈં તે ભરસુ પાયસુમાં વાપરીશ ને ખેટ પડશે તેને શારૂ પેર થેર બટકી અનાજ કે પહેલા એક્શા કરીશ

હેવડમાં મી. સાલે ભાષણ કરયું તે જણાવ્યું કે શું ભા મીડીંગના કરાવને મળતો મું. પણ મને લાગે છે કે જો ભાષણે શરકારને એમજ કહીએ કે એ બીલમાંથી બમાર્ નામજ કહાડી નાખા તેક કીક, જો એમ શાય તે ભાગળ ની જેમ કંઇ ગેર શ્રમભુતી ન શાય ને જાયમે અજાયને કંઇ બુલાવાના શંજવ ન રહે.

મીઠીંગમાં સાતસે ઉપરાંત મામુસા દેવાના સંભવ છે. મામુસા ભવા ગભારપણે વિચાર કરતા જોવામાં આવ્યા તે સહુને લાગ્યું કે જો સરકાર દાદ ન આપે તે લક્ષ્ય જરૂર હેવી.

નવું ઈ ગોલેશન અલ

સરાપીયન કચીડી

ગી, ગાંધી ગયે માંવાડીયે જોઢાનીસળરગ ગયેલા તે પાસ કુરાપીયન કમીડીને ગળવા સારૂ અને હીંદી આગેવાના તથા સસ્તામહીએંતી સાથે મસલન કરવા, ગી. હેા-દેન માંદા છે ' જતાં પશારીવશ રહેલા પાતાને વેર કુરાપીયન કમીડીને મળ્યા, ગી. ગાંધીયે ખધી હક્યાત સમજાવી તે કપીડીયે સુલણી પ્રધાનને માપસાંતે ડેકા આપનારા તાર કરવાના કરાવ કમેં

થી. ગાંધીતા **ઇ**ટેસ્વ્યુ

જ્યારના ખબર પત્રિની સાથે વાતચિત કરતાં મી. સાંધીયે જપ્યારનું કે સમાધાનીની મુખ્ય બે સરત છે. તે એક નવા ખીલમાં કંઇ પણ રંગ એક કે જત્યી એક ન હોવા જોઈએ તે દાલ એમવાના બધા હક જળવાવા જોઇએ. આ મન્ને શરતનું આ બીલ ખંડન કરે છે. દાલની સરકારની હાલનમાં સાશમા સાથે એજ ઇલાબ છે કે સરકાર જનરલ બીલ એંચો છે, માત્ર ગાંસવાલના કાપદામાં સુધારા કરી તેમના રગ એક કહાડી નાખે અને ૧૯૦૦નાં ધુની કાયદા રદ કરે આઠલું પણી મહેલાલી મરકાર કરી તે

श्रीदेश्यना तार

તાપીલ ખેતીપીટ સાસાપટીએ મી. અલ્લીઆના તારને ટેકા આપનારા તાર માહત્યા છે તેના જવાબ આવ્યાએ કે સરકાર તે બાબત ખુબ વિચાર કરી રહી છે. પાટીકાર એસોસ્તા એશને પણ તૈવાજ તાર મેહક્યા છે.

ડરબનથી ક્રોસસ્ટર અંગ્રમનની વર્લી તેના પ્રમુખ મા. રસ્તમજીએ કેપ્ટાઉન નીચે મુજબ તાર માકલ્યા છે:-

મારી વ્યાં ભુમન જોહા ત્યાળરમની માથ થીડીંગના છેમોગ્રેશન . બાળતના કરાવને તદન મળતી વ્યાવે છે અને દાદ આપવાની સરકારને વીનંતી કરે છે. પ્રસાજ પુરાસા રહીશ તરીફ હું સરકારને ખબર આપું છું કે વ્યા બોલથી અને સરલ કરાવથી કામની લાગણી બહુ ઉરકેરાયેલી છે; અને હું આશા રાખું હું કે સરકાર સારી રીતે વિચાર કરશે તે દાદ આપશે.

ડરળન અંભુમન ઇરલામ તરફથી શ્રી. એમ, એસ, સંદેરી એ નીચે યુજળ તાર કર્યો છે:- અંબુમન ઇરલાયની કર્યાં કો બીલ વીધે વિચાર કર્યો છે તે એહાત્સભરગની માસ મીઠી મૃના કરાવતે પસંદ કરે છે. તે વિનંતી કસુલ રાખવા સરકારને નમ્રતાપુરવક વિનવેછે. અ બુમન મુસલમાના વતી પાસ બેલી શકે છે ને જસ્કીસ સરલના દરાવ ઉપર બાર દેવા માત્રે છે.

દરખન મારડીક સાેસાયડી વતી તેના પ્રમુખે તાર કર્મો છે કે આ સાેસાયડી જોહાનીસભરગની માસ મીડીંગ ઇમિસેસન ખીલ વિવે કરેલા દરાવને મળતી આવે છે અને ઉમેદ રાખે છે કે મીડીંગે કરેલી માગણી સરકાર સ્વીકારશે.

ખીલતું ખીભું વાંચન શરૂ થવાથી ગી. ગાંધીએ દેપના મેગ્ળરાને વિગતવાર તાર મેકકલ્યા છે.

'નાતાલ વીઠનેસ'ની ટીકા

મારીત્સબરત્રતું "વીદનેસ" છાપું ગ્યા અથિ ઉપર નીચે મુજબ દીકા કરે છે:—

આ બીલ**ર્યા ન્યાયની અદાલતા પાસેથી અમુક** કિસ્સા સિવાય દાદ નહિ મેળવી શકાય તે વિષે અમે અર્ધ અઠવાડી– એ ટીકા કરી ગયા. પરદેશીઓને ત્યાયના દરવાનમાં દાખ-ક્ષ થતા અટકાવવાનું કામ આ કાયદાની ક્લમથી થતું હાય તા તે ધીક્કારવા લાયક છે— પછી ભારે તે તે પરદેશી તે ર્લીદીજ **હો**ય. આ તા એક ખામી. બીજી કેટલીક ખામી એ પણ તેટલીજ અન્યાયા છે. આ બીલથી પ્રધાનને પા તાની મરછ મુજબ વસ્તવાની કુલ સ-તા મળે છે. માન્યુસ જાતની સ્વતંત્રના ઉપર કેટલી બધી અટકાયત મુકાય છે તે તા ખ્યાલ રહેયા જણાતા નથી. બીલના લડનારાએ)એ એ કજ વાત ખ્યાલમાં રાખી છે. અને તે એ કે ક્રાઈ પહ ઈ મીચ ડને આ દેશમાં દાખલ થતાં કડ્ડેારતા, નિરદ**યપ**સ્**ટ**ં અને પુરેપુરી સખ્તાદ'થી કનેડી શકાય; અને બીજી વાત એ ખ્યાલ માં રાખેલી છે કે આવા જુલમ કરતાં શ્વરકારી અમલદારા ઉપર કાર્ક જાનની ડીકા થઇ ન શકે. આરથીક અને તેવા બીલ્લ કારણોતે લીધે **મી**નીસ્ટર કાર્ક **પણ ઇમાગ્ર**ંટને યુનીયન માં દાખલ મતાં અઠકાવી શકે તે કલમ ઉપર ટીકા કરતા આ _આયુંલએ છે કે કોઈ પણ વક્ષ્યલ આ ક્લ**મનો અર**થ સ્પષ્ટ રીતે કરનાર મળવાના નથી. આ ક્લમથી પ્રધાન ગમે તેને અટકાવી શકે છે. અધી વાત તેની આખતારીનીજ **ષ્ક્રી, કેમ જે બેરરક જે ઈનસા**કુ આપનારી રહી તે તે**ા** તેની ~~હતા અને સુચતા તીચે કામ કરતાર છે. આવું અધ~~ર <mark>સાલી</mark> લધા કિલ્લાઓ આ બીલ ન સ્વિકાર તેમાં તવલા નથી, તેમાંની

વળી ભાગતા એવી છે કે ઇનસાર્ને ગઢાનાર કાઈ પથ શકસ તેની સાત્રે થયા વગર રહે નહીં. એશીઅહીંકાને અટકાવવા માટે આપણે કાંઇ પણ સંબીન કામ કરવા માર્ગીએ તે! ભાષણે દીદી કેમની લાગણી તે! દુખાવીશુંજ મન્યુ ભાષણા હેતુ પાર પાડવા શાધે એટલું તો વિચારવું જોઈએ કે તેમની સ્વતંત્રના ઉપર જેમ બને તેમ આ અમાં એાએ અંકુશ સુકાવેર જોઈએ. આ બીલધીતા તેમની દશા તદન પરતંત્ર થઈ પડે છે. હાલમાં એક નવા સવાલ થયા છે જે વીચારતાં આપણે હીંદુઓ તરફ દીધસોજ યવું લઈ છે. કેપની વડી અદાલતે એવા ગુકાદો આપ્યા છે કે भिस्ती रीवाक तरीं के हींटीना क्षम नहीं थया है।य તેની ચારત આવી શકે નહીં. આ ચુકાદાર્યા દ્વીદી કામ ~~ગલરાટમાં પડી છે,~~ ગલરાય તેમાં નવાઈ નથી. જાલા ચુકાદાથી એારતા આવી ત શકે એટલુંજ નહીં પણ પર એલી એની તે રખાત અસામ છે. આ બીલમાંથી આ વિષે ચાપ્પ્પેતા ખુલકોતા થતા નથી. પરંતુ આ સુકાદાનીાં અપીલ હીંદીના લાભ ન ઉતરે તેા ભવીષ્યમાં સરકાર તે ચુકાદાના ઉપયેશ હીંદીની સાત્રે કરી શકશે. અમને ખાત્રી છે કે <mark>ગારી પ્રજ્ય હોંદી કામતું તકામું અપમાન કરવા નથી માત્ર</mark>તી ~~િજોક આ~~ ગુકાદાથી તેવું અપમાન અવસ્ય થામ છે આવા અત્યાય સામે લદ મેળવવા દીંદાઓ આપણી દીલસાછ વાજખરિ રીતે માગી શકે છે.

⁶સ્ટા**ર**ે તેંદ ખબર પત્રી

<mark>' સ્ટાર્' ના પારલામેં</mark>ટના ખબરપત્રી કેપટાઉનથી જમ્માવે છે કે સરકારને પછસા મળી જાય એટલે બીજા બીઢા સાથે ઈમીગ્રેશન બીલ પણ પડી રહેવાના પુરા સંભવ છે. વડી સરકાર દ્રીને બહુ સ્માતુર થવી દેખાય છે. તેને સતાષવાના પ્રયતન થી. સ્મટસ કરશે. જતી બેદની કડવાસ મી. સ્મટસને ગમતી નધી, અને સત્યાપ્રદીઓને જેલી ખેતા વરાતા આનંદ પણ તેને જોઈ તેક તથી. દીસ્ટેટ વાળા પુરી હું લઇ બેડા છે તેને મનાવવાનું કામ ભારે છે. આ બાબત મતિ જો વધુ દુખાણ થશે તે ધુનીયનીસ્ટ મેંખર સિવાય ~~ખધા હરક્રોમ પડખે~~ ઉભા રહેશે. ક્રોસ્ટેટવાળાને બહુ નમતું મુક્લાનું નથી રહેતું. થાડા ભણેલા એસીઆરીકાને દાખલ થવા દેવાની વાત છે, જે નજીવી છે. કાઇ બણેલા દ્વીંદી ત્યાં કમર્સ્ટ ખાય તેવું વધીર, વેપારી સામે ત્યા જે કાયદો છે તે તેમજ રહેવાના. મળુર વરમને ત્યાં આવવાની રજા મ ળનાર નથી એટલે કેઇ એશિઅડીક કોસ્ટેટમાં ફાવી શંક તેમ નથી, છતાં થેડા ભણેલાને જવાની પરવાનગી ન મળ તા હીંદમાં વડી સરકારની સ્થિતિ બહુ કફાડી થઈ પડે. કેટ– લાક ક્રી સ્ટેંટ વાલા તાે એવા છે કે વડી સરકારની સ્થિતિ ક્રેકાડી થાય તે વાત બરાબર હેાય તાે સાચેજ અહા શકી તે ~~ઉભા રહે તેમ છે. નાતાલ, કેપ અને *કુ*.સવાલના~~ મે*ખ*રા તા એક મત થઇ શકે એવું છે. પણ બાયા હરકોગના યુ હતી સમાધાની યાય તા પછી મી. હરક્રોગના મળતીઆ આ બીલ માટે જનરલ બાયાને ટેકા આપરો કે નદી તે શં કાની વાત છે. જે મેંબરા વડી સરકારને સતિહ ભાષવાં માગતા હોય તથા એસાંઆરીક સવાલના મુર્ક્યા સંતાવકારક રીતે કરવા માત્રતા હેાય તેમણે પક્ષા સંખંધીનું બીલ આ ગળ વર્ષ ને પદેલાં હંગીમેશન બીલને મહીસલામત કાંઠે પહેાં मारत, ध्रमिश्री

'અરહયુરીની' ઠીકા

'મરક્લુરી' એક લાંભા હેખમાં લખે છે કે આ તવા ખીલથી સરકારે મી. ગામલેને આપેલા વચનના ભાગ થાય છે. દોંદી લકતની સમાધાની થતી નથી. નાટાલના દીંદી એતા ડેબીસાઇલ હકને નુકસાન પહેંગો છે. બારકની વ્યવ સ્થાયી દાલ તેમજ કાવીપ્યમાં બહુ અત્યાય થવા સંભવ છે. એશીયારીક તેમજ લુરાપીજાના આ ખીલ સ્વીકારી શકે તેમ નથી, તેથી સખત ફેરફારી વગર આ ખીલ પસાર થવું જોઇયે નહિં

केश कवाने तर्श्यार

અપ્રતે ખબર મળ્યા છે કે જોહાતીસભરત્રની ઇડીઅન વર્ષ ત્રેત્સ એસોસીએશન સરકારને તાર કરવાની હીલચાલ કરી રહી છે અને ઘણી એક્સેને જેલ જવા તક્ધાર છે.

જેઓ જેલમાં જવા તર્કવાર હોય તેઆનાં નામની મામચી મા, માંધીયે જોઢાનીસબરમમાં કરી હતી. કેટલાંક નામા ત્યાં મળ્યાં હતાં કાઇ પણ પ્રાંતમાં જેઓ તક્ક્યાર હૈય તેએ નવા ને ભૂતા બધાયે થી. માધકેને પીનીકસ નામ માકલવાં.

મી. અદ્ભાદ હુશન તગારી, મી. મહમદ દાવૃદ ભાવાત તથા મી. ઇસપ દરમાઇલ દધું જોદાનીસબરમથી લખે છે કે અમે નવા બીલને દરમીજ તાળે નહિં ચઠયે ને જન માલની દર કાર નહિં કરતાં સત્યાયદ ચાલુ કરશું. અમે કસમ ખાઇયે છીયે કે જો આપણી મામણી કરફલ નહિં થાય તો પાત થતા લગી લડશું ને જેલમાં રહેશું. અમારી ઉમેદ છે કે બીજ હીંદીઓ પણ લડતમાં જોડાશે.

મી. બાર્વાજી ગુલાબદાસે પાતાતું નામ માસ સીટીયમાંજ આપેલું હતું.

નવા બીલ વિધે છેલ્લા ખબરા

આ બીલ અઅધારયે વખતે લીજીવાર વંચાવું અધવારે શરૂ શઇ ત્રયું અને ગ્યા હપાશે તે વખતે તેનું ખીજાં વાચન પુર્' પણ થઈ ગયું દ્રાય, ખીલની ઉપર ટીકા કરતાં મી. ચેપલીને તેા ટીકા પહ્યુ કરી કે મી. પીશરે અધ્યુધારયે વખતે બીલ બીજી વખત વાંચવાનું શરૂ કરયું છે. મી. પીશરી ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે મ્મા ખોલની જરૂર હતી. તે બીલ થી દક્ષિણ અપરિકાનો હેતુ હીંદાને ન આવવા દેવાના છે તે સચવારો, તે બીલ એવું છે કે તેમાં હીંદાને છજા નથી થતી. પ્રતિકર્મા જવા ભાવવાના હક લઇ ક્ષેત્રામા આવે છે પણ સર કાર તકલીકુ નહીં આપે. તે બીલની સામે ખાબા જેટલા સત્યાત્રદ્રી સિવાય ખીજા કાઈ નથી. મી. ગાખસેયે જે માત્રણી એ હોંદુસ્તાનમાં કરી જશાય છે તે બીલકુલ ક્રમુલ રખાય તેવી નથી, દક્ષિણ આપ્રીકાના ક્ષેલાએ તા પાનાની સ્થિતિ જ્વળવવી જોઈશે. અને ભાભત વડી સરકાર પણ વચમાં ન આવી શકે, વડી સરકારને સુરકેલી ન પડે એવું **મી.** પીસર કરવા માગે છે પણ તે બધું દક્ષિણ અપ્રદીકાના હોય સાચવી તેજ થઇ શકે. દ્રાંસવલ્લમાં અમુક ઢોંદીતે આવવા દેવાતું સરકારે ક્ષ્યુલ કરશું છે તેને ટ્રાંસવાલમાં વ્યાવવાની સુટ भणशे. पश्च ते खुट भात्र तेक आंतने सार व्याही.

ગ્યાવા ભાવારથતું મી, પ્રીસરે આપણા હકા ફેંકી દેનાર લાભું ભાવસ કરકાં. , તું

તૈતા ઉત્તર કેવા ચા. એપલીન ઉભા થયા કરા, એપલીન એ પાલીમેંદના માહા મેમ્બર છે તે સુનીયતીરહ પાર્ટીમાં કરતા

હરતા જેવા છે. તેણે જસાવ્યું કે આ બીલ કવખતે ને ઉતારળયાં દાખલ સાય છે. છતાં જે તે બીલથી દ્વારીને સતાપ થતા હાય તા મુનશ્યનીસ્ટ પક્ષ મદદ પણ કરે. પુરાવા તાે તેવા અનુમાનની વિરુદ્ધ છે. દીદી કાેમ તર**ાથી** તે બી~~થ~~ની સામે સખત વાંધા ઉકાવવામાં આવ્યા છે. જો ઢોંદી તકરાર ના ૧૩ચા ન આવે તા બીલ નકાસુ ઋશુણે ને તેને શુનીયનીસ્ટ પક્ષ ટેંકા નહિં આપી શકે. આ બીલમાં ઢીંદીના પણ હઠ રદ થાય છે. પણ વડી સરકારની સાથે અહીંની સરકારે ક્શુલન કરી છે કે ચાલુ હકા યુખવા નજ જોઇએ. અનામાં केंग्रेमें भदार काम ने प्रक्ष परश्च हिमरांत भदार रहे तेवा દ્વીદીના હક કુખે છે. જેઓ ડાંગીસાઇલ સાખેત ન કરી શકે તેના બાલભચાને હૈસનગતીની વાત છે. સુપ્રીમ કારટની સત્તા છીત્વી ક્ષેવામાં આવે છે. આવી સત્તા ક્રાઈપણ જગ્યાએ કાયદા અમલદારાને નથી આપતા. અહીં જો तेवी સના અપાય તાે તે માત્ર હોંદી સવાલના મુકાદા કરવાને સારૂ છે. પણ જ્યાં સુધી ગી. પીશર ખાતરી તુ આવે કે સત્યામદ શરૂ નદી ચાય ત્યાં સુધી બીલ આ પારલામેન્ટ ક્ષ્મલ ન કરી શકે. દિલમીરીની વાત એ છે કે મા. ગામસે જેવા ભાદેશ માખુસ આગ્યા તેની દ્વાજરીના લાભ સપ્રીને જનને પક્ષને પસાદ પડે એવું બીલ સરકારેન **ક્ષ**ડ્યું, જે મી. ગાપલેની સાથે મસલન કરીને ખરડા બનાવ્યા હત તા આજે કપ્ત તક્લીકની ધાર્મ્તિ ન રહેત.

મી. ચેપલીન પછી મી. મારીસ એલેક તાંડર તપસીલવાર દીકા કરી તેના ભાવલનો ઉતારા હજા હાપાએમાં આવ્યો નથી, આ પ્રમાણે બીલ દવે બરાબર બર દરીએ પડ્યું છે. તે થી સત્યાત્રદીઓ જ્યાં જ્યાં હાય ત્યાં તાં તેઓએ તહ્યાર રહેવાનું છે. બીલ થાય તાપસુ ઠીક છે ને ન થાય તાં પસ્ ડિક છે. દર્દિશ કે.મ તેની સામે રહેશે તા તે બીલ નકામું થઠ પડતાનું છે

પુર્વ અને પશ્ચિમ

प्रकरम् ७ भुः,

(મયા અ'ક્રેથી ચાલુ)

क्यारे क्यारे प्रकाशिती वन्त्र अंशीर तहावते। रहेशी કરણીને વિવે હે.વ છે ત્યારે ત્યારે તેઓની વચ્ચે ઘણે ભાગે घरमलेह पेल् हाय छ डेमंड भाउ लेला राज्यसत्ता से શરીર છે અને તેને, ધરમ એ તેના આત્મા છે. એટલે કે સ્ત્રત્યસ-નારૂપી શરીર એ તે રાજ્યની પ્રશ્વના ધરમકૃપી છવ તા ધારણે ચાક્ષે દાલે છે. ધ-મતો અચ્ય દ્રમેશાં આવે! ઉદાર નથી હોતા એ હું જાહું છું પણી વખત તે તેના સાકડા અન્ય કરવામાં આવે છે અને ધરમ અને વહેમની વ-ચ કા બંદ મણ જોવામાં આવતા નથી. તા પણ મેં વહેમ અને રાગના સમત્વેશ ધરમ રાગ્દમા ગળ્યો નધી. એટલે : તા મારી દર્લાલ ખરા ધરમ ઉપરજ સ્થ્ છું. મારે એક્સ તા તુરત કબુલ કરી લેવુ જોઈએ કે ધરમ અને વહેમ તે ખત્તે ખેરીનપણીના માકક જંમ બાજા મુલકા માં તેમ ચીનમાં પણ વસતા જોવામાં આવે છે. બલધ ધરમ અને ઢાર્માના ધરમ એ બન્નેમાં જેમ ૠંબ્લી ધરમ માં છે તેમજ ઢાગધતુરા ખુબ રહેલા છે. ' અગારા સાધારહા ત્રેલે મંતર જંતરથી અને બીન્યુઓએ કરેલી પ્રારથનાઓથી કુદરતની ગતી ફેરવી શકાય અને પોતાના આંગત સ્વારથ સાંધી શકાય એવું માને છે. શતપ્રતનું અસ્તિત્વ પ્રયુ તે એ સાંતે છે. પણ તમારા ઢાંગને જેમ તમે પ્રતિત ધરમ છે એમ તમે માનતા નહીં તેમ અમારા ઢાંગને પણ અમે અમારા ધરમ તરીકે અસ્તા નથી. એને તમે અને અમે અમારા ધરમ તરીકે અસ્તા નથી. એને તમે અને અમે અમારા ધરમ તરીકે અસ્તા નથી. એને તમે અમે અમે અમારા ધરમ તરીકે અસ્તા નથી. એને તમે છોએ. એ ધરમની ઉપર અમારા સુધારા અસુધા છે તે તો ભુક્ષેજ છે અને તેને વિષે હું કંઇક સમભુતી આપવા સાર્યું હું.

हेटबीड वामत क्रेम डहेवाव् छ हे उन्त्युसीमसे शीभ वेश नीति के धरभ नधील. जने को जाक रीत रीवाके અને ક્રિયાઓમાં ધરમના પુરા સમાસ વતા હાય તા બેશક કે!નક્ષ્મુસીયસનો નીતિ એ ધરમ નથી. કેમકે એ મહાત્મા એ કુદરતથી વિરૂદ્ધ જણાતું અને એના મા**લ્યુલને અનુભવ** નહીં મળા શકે એવું શિક્ષણ અધ્યુંજ નથી. વળા એવા આરાપ સુકવામાં આવે છે કે વ્યા હિલ્લ્યુમાં નીતિના કેટલાક સરસ તરિયમેં શિવાય બીનું કંઇ છેજ નહીં. આ વાત પશ્ કેટલેક દરતજે ખરી છે. કેમકે આ અમારા ધરમ શિક્ષક તે હેતુ એજ હતા કે કાઈ પણ પ્રકાર શાકા ખરે વસ્તે જ્ય એ તેને શિખવવું; પ**યું** કાન્યયુ**રીયસની નીતિ એ માત્ર** શિક્ષણ નથી. તેના સુત્રા પાપટની માફક પડી જવાથી જસ ગથાતું નવી. પથ તેના સુત્રા ઉપર વ્યગારી છંદમી પરા વાયેલી છે. તેની નીતિ એજ અમારી છંદગી છે. કેમકે એજ અમારી રહેણી છે. તેનું શિક્ષણ ખગારાં નિસ નિય મામાં અને અમારી બધી કારરવા⊎એામાં મુંથાઈ વધે**તી છે**. કુડુંબ અને ત્રાજ્યની એક્તા તેના નિક્ટ **સંબધ–એ નધુ**ં અત્રે અમારા વડવાએલને પુછને ભળવી **સા**ઈએ **છીએ**. રાજ્ય એ એક ગાટું કુટુંબ છે. અને કુટુંબ એ એક છાટું રાજ્ય છે. અને બન્નેતા આધાર એક બીજરની સહાય ઉપર છે. એ અમારા માળાપા તરફના **અમારા પુ~~વ્યવ~~ાવ ઉપર** થી અમે ભગપ**્ષી** શીખતા શક્યો છીએ. અને તેમમાં દે સ્વાભાવિક રીતે અમારી છંદગીના પ્રવાદ માટે છે. શહ ચીના ભલે મઉધ કહેવાય, તાઓના માનનારા ગયાય કે પ્રાસ્તી મહાય પણ તેની છંદગી તે**! મહાન કેન્ક્યુરીયસના** ધારણ પ્રમાણે ચાઢે છે. તેને મન, જે ગયા અને જે 🗚 પછી ચનારા છે તે અને હાલ અસ્તિત્વ એાગવનારા છે તે બધા એક્ઝ છે અને એક્કતે આપાના ભાગ છે એમ તે દદતાપુરવક માતે છે. આ **ઉપરવી અમે અમતે સ**ંતાષ ધાય એવી રીતે ઘટાવી લઇએ **ક્રીએ કે માજાય માત્ર અમર** છે અને તેમાંના કેટલાક ક્ષસભાર પૃથ્વી - **ઉપર રહેતા જે**વા માં આવે છે. આમ વહવાઓની પુજામાં બહુ મેટું સ્કરમ રહ્યું છે એમ એક શકાય છે.

વળી એ મહાતમાતું ખીલું શિક્ષણ તે એવું છે કે દરેક માસુસ જાતમહેનત કરવાને પેદા થયા છે. અમાઉથી નહીં વહેંમાયેલા એવા તમારા યુસાકૃરા જે પહેલા ચીનમાં આવ્યા તેઓએ જોયું કે દરેક વરસમાં એક વખત અમારા શહેન શહ પાતાને હાથે હળને અડકે છે અને હળ ચલાવે છે. આ રિવાજ જોઇ એ યુસાકૃરા, ચક્તિ થયેલા તેઓએ તેમાં યી જોયું કે શહેનશાહથી ગરીખમાં ગરીળ માસુસે ધરતી કે જેમાંથી આપણે પેદા થયા છીએ તેમાં મનુરી કરવી એને ધરમતું અંગ માન્યું. અને તેવા વિચારથી અમે પૃથ્વીને માતા તરીકે પુછએ છીએ. અને આકાશ કે જેમાંથી

આપસને તેજ મળે છે અને વરસાદ મળે છે તેને પણ અમે પુછ્રુએ છીએ: મુખી વિના માસસ ન નની શકે એમ સમજીને દરેક માણસને એાછી કે વન્તી જમીત હેર્ક્ક શકે એવું અમે ધારસ રાખ્યું છે. અને તે જયોન ઉપર બધા એ ભાઇચારામાં સાંતિથી એક ભીજની પ્રપાક્ષ્ય હરીફાઇ કરી ને કર્યા વિના મલ્દુરી કર્યા કરવી એ અમારૂં અથળ અધા રહ્યું છે. અને છેવડમાં એ ધરમનું એવું પણ શિક્ષણ છે કે છવ માત્રના સમૃદ એ એક મહા પુરુષમાં સમાએક્ષા છે. એ મહા પુરૂષ તે આ હૈાક અને પરહાદ સંપાસ છે અને મા પૃથ્વીને સ્વર્ગમય કરવાને સાર માણસે નીરંતર જ્રદ્ધા રાખીને એક કાલ પહાંચાબ્યા વિના મનુરી કરવી અને તે મનારી મારાતે તેના કિસ્તારના સુસ સમજવા અને ગાવા. જે વસ્તનમાં આ ત્રણ સ્ક્રસ્ય રજાં છે એ જો ધરમ નહેલ તે ખીછ કર્ય વસ્તુને ધરમ કહેવા એ સમજ શકાય તેમ નથા. મેં ઉપર જસાવ્યું છે તેમાંથી હું એમ કહેવા નથી **अभिते। हे जीतनी ज्ञाभी अन्त समल्युरवह ઉ**पर्यु रहस्य **ાવો છે. મારા મનુભવ તે**! એવા છે કે કાંઇ પસ દેશમાં મુજ આમ વિચારપુરવક વસ્તતી નથી. પણ અમારા હોઉં! अभार् क्षेत्रम् वर्ते न समकता द्वीप ते। प्रमु ते मुकल **ચાહે છે એવા દાવેર હું કર્ફ છું. કેમકે અમે એવા રીતે** <mark>પડાયેલા છીએ કે જે માત્ર્</mark>ય મભુરી કરવા હ²છે નહીં અને ખીનની સાથે બાઇ તરીકે વરતે નહીં તે માણસ અમારામાં વસીજ ન શકે.

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

[સખનાર—મી. એમ. કે. ગાંધી]

ભાગ ર એ

Nº 5 d & 3.

हेरला अपयारे।

494

ગારામતા કેમ જળવી શકાય, તેના સાની ઉપર આધાર રહે છે અને આરોગ્યતા શાંધરી રાખવાને સાર શું કરવું જરૂરનું છે તે આપણે વિચારી ગયા. જે બધા માધ્યસા **ખારાગ્યતા અળવવાના અધા નિયમાં હંમેકાં જ્**ળવે અને **ખારાગતા સંઘરી રાખવાને સારૂ અખંડ બહાર્ચ્ય પછિ તે**: क्षे के प्रकरकी आवे छे तेनी कहर है।वल नहि डेमड़े तेना માણસને સારીરિક કે માનસિક ઉપાધી સંભવતી નથી. પણ नेदां भी पुरुष भाषसूने भाग्येक भणी आवे हे. ओवा નસીબદાર માણસ ક્રેક્કિજ હશે કે જેને કંઇ પણ પ્રકારની ભ્યાપિ કહિન થઇ દ્વાપ. સાધારણ માણસ તા હમેશાં વ્યધિમા પીડાએક્ષા રહે છે. એવા માણસ પહેલા ભાગમાં બતાવેલા नियमे। केटबे ६२०को लागवे तेटखे ६२०को आहे। य हहे. आवा भाश्यसने कंछ ज्यापि बार्च आवे त्यारे को तेने साधारख ઉપચારાના વ્યવસાય હાય તા તે ગામરા ન ખનનાં, વાદ KYIમ મામમ ન દેહતાં તુરત ઉપાય લઈ શકે એવા ફેત્યી प्रवेनां प्रकाशी सभारी

આપણે જોઇ ગયા ઇરિએ કે હવા એ આરોગ્યના સાચવવાને

સાફ **પહેલી વ્યયત્વની વસ્તુ છે. પણ હવા એ રાૈગ નસા**ડવાને સાફ પણ બહુ કિંમતી વસ્તુ છે. જેમકે કેમ^{ું} પ્રાણુસના સા**ધા રહી** ગયા હાય તેને ગરમ હવાની બાક આપવામાં આવે તેમ તેને તુરત પસીના છુટશે ને સાધા હીલા થશે. આવી રિતે જે બાક દેવામાં આવે છે તેને ટરકીશ બાય કહેવાય છે.

અત્યંત આગ કરે એવું જે માસ્સનું શરીર ધગતું હેાય તેને જો તદન નમ્ન દશામાં, ખુલ્લી હવામાં સુવારવામાં આવે તાે તેની ગરમીનું માપ એક્કમ ઉત્તરશે. તેને બેચેની મટશે ને જ્યારે તેનું શરીર થંડુ શાય ત્યારે તેને એારાડવામાં આવે તાે તેને પસીનાે છુટરા ને તાવ જશે. આપણામાં એવી માન્યતા છે કે તાવ અત્વે તે દરદી ગરમીથી અક્ષ્યાય તા પશ ભારી ભારસ્તાં ભેષ કરવાં જોક્એ, તેનાં કાન માથુ જુંગવા ~~જોઇએ ને~~ તેને ખુખ એારાડવું જોઇએ. આ ગાન્યતા તદન વહેમ છે. આથી દરદી અક્ષ્માય છે ને નબલા પડે છે. આવી રિતે તેને ક્લુંગવાથી કેટલીક વેળા પસીના છૂટી યંત્રના પારા માપવાથી ચડેક્ષા નથી જણાતા પણ દરદી તળના પડે છે. ચરમીના તાવ દ્વાય ત્યારે ઉપર બતાવેલા દવાના ઉપચાર કરતાં કાઈ પણ માણસે ડરવાનું નથી. તેના ફાયદા તે તુરતજ જોઇ શકરો ને નુકશાન ચનારૂં નથી. સંભાળ એટલી રાખવી ~~જોઇએ કે દરદી પૈતે ખેડલા રહી ધુજે નર્દિ. જો દરદીને~~ ચડી લાગે તેા સમછ લેવું કે તેને સખત અક્લામણ નધી યતી. પહુ જો દરદી નંગન દસામાં બદાર ન રહી કાંકે તા પણ તેને ભહાર ખુલ્લી હવામાં હોઈને સુવાસ્વામાં તેા કાઇ क्षवे नुक्शान नधी.

લાખી મુદતના તાવ અથવા ખીજ દરદને સારૂ દ્વા બદલવી એ અક્સીર મહાજ છે. હવા ફેર કરવાના રિવાજ એ દ્વાના ઉપચારનું અંગજ છે. ઘણી વખત ધર ગદલવાના રિવાજ હોય છે. કેટલાક એવું માને છે કે જે ધરમાંથી માદગી ન **જાય તેમાં ભૂત પદ્ધીત દોષ છે. આ તદન વહેમજ જણાય** છે. જુત પલીતપછ્યું હવાના બીગાડમાં રહેલું હોય છે. એટહ્ય પર બદલવાથી હવા બદલાય છે એજ મેાટા ફાયદા છે. અતે દ્રવાના આપણા શરીર સાથે એવા ઘાડા સંબંધ છે કે જવા પણ તેમાં ફેરફાર થાય તેનું કૃષ્ણ સાઢું કે નહારું આપણને મલ્યા વમર રહેતું નથી, પદ્ધસાદાર માણસા દુર દેશ જઇ સકે. ગરીબ મહાસ પેરતાને ગામથી નછકને ગામ જાય અથવા ખીજા ધરમાં જાય તેં પણ ફાયદા મેળવે, એક કાટડીમાંથી બીજી કાટડીમાં દરદીને લાવવાયી પણ કંઇક ફાયદો થાય છે. ધર કે કેક્ટડી કે ગામના ફેરફાર કરતાં જે જગ્યાએ જતા હેાઇએ ત્યાંની હવા વધારે ચાપ્પ્પા હાવી જોકએ એ ચેતવણી આપવાની જરૂર હેાય નહિ. બેજ લાળી **દવામાં થએ**લી માંદગી વધારે ભેજ વાળી દ્વામાં ફેર<u>ફાર</u> કરવાથી નથી જવાની, કેટલીક વેગા દ્વાફેરનું સારું પરીસામ નથી મળતું તેનું કારણ એ છે કે હવાફેર વગર સમજે કરવામાં આવે છે. વળી કેટલીક વેજા કાયદા નથક થતા તેનુ એ કારણ હેલ્વ છે કે હવા તેા સારી હેલ્વ પણ બીજી સાવચતી એ ન જવાવાય તે દ્વાંકરથી થતા કાયરા જતા રહે છે

આ પ્રકરસ્તુને પહેલા ભાષમાં હવા વિષે જે પ્રકરસ્તુ અપાયેલું છે હૈની સાથે સરખાવવાની વાચનહરને લલામસ્તુ છે. આપલા પ્રકરસ્તુમાં હવાના અદરાવ્યતા સાથેના સંગંધ ખતત્વો છે ને હવા વિષે સામાન્ય વિચાર કર્યો છે. આ પ્રકરસ્તુમાં હવાનો એ ઉપચાર તરીએ વિચાર કર્યો છે. આપલું પ્રકરસ્તુ આની સાથે વાચી જવાશે આ વધારે સમજ શકારો

(1)

હીં કુસ્તાનના ખબરા

શીમત વડાદરા સરકારે મેતર શીવાજરામ નામના મોક અસ્પરસ્થનો પાતાના રાજ્યની ધારાસભાના સભાસદ તરીક નીમલુંક કરી છે. આ શામે પુષ્યળ વરવા થઈ રહી છે. 'પ્રત્યભેદું 'ટીકા કરતાં લખે છે કે ધારાસભાના સભાસદ થવાની લાયકાત માટે જેટલી કેળવણી તથા રાજદ્વારી અન ભવ જોઈએ તેમાંનું કશુંએ એ શભાસદમાં નથી, શજ્યમાં સુધારા કરવા માટેનું આવી જાતનું અધીસપણું શા. ગાયક વાડના ખીજ સુધારાઓને પણ કદાય હાંખા બનાવે તેવા સંભવ છે એમ એ છાયું લખે છે.

ભાગીમદ કેલિંજના ધારાયુ મુજબ પુના ખાતે મિક મુજલમાની કેલિજ ખે.લવાની ગેહવાયુ ગતા રહી છે. આ ખાતે એક કુસલમાન મહસ્યે ૧૦ લાખ ક્ષ્મીલા આપવાનું જ્યાંબ્યુ હે

એલ ઇંટીજા માસ્ત્રીમ લીંગના વાર્ષીક મેળાયંકા માર્ચની તા. ૨૧ માંએ સખનશ્રમાં ક્લાન, મો. ખાનળતાદુર મહસદ શાંત્રીના પ્રમુખપણા નીંચે મન્ત્રી હતા. પ્રમુખ આવલું દરમીઆન જણાવ્યું હતું કે લીંગના છેવટના હેનુ એ છે કે નિંદને અનુકૃષ્ણ થઈ પડે તૈયા ધારણ ઉપર ઘરિકીશ તાજના વડપણ હેકળ સ્વરાત્મ આપવાની માંગણી કરવી અને તે હૈનુ ખાનમાં શખીને લીંગે ધાનાના પ્રયત્ન માલુ શખના

ટકી અને દરિષ્યની ચાલુ સ્થિતિ ઉપર બેલનાં પ્રમુખે જણાવ્યું કે ઈરાનમાં કશીઆ અને ટરકામાં અધ્યેરીઆની આપખુદી ચાલવા દેવામાં ઈત્લોકે એક માટી સમજવારી ખુલ કરી છે. પ્રીટનનું આવું વલસુ મજસૂત રીતે વખાડી તેમણે કહ્યું કે આ બુલથી પ્રિટનના લાબને માટું નુકસાન ધવાના અપ છે

દોલ્દી ખાતે ગયા મારચમાં વડી ધારાસભામાં હીંદી બજેટ હૈપર જે ચરસા ચાલી હતી તે વખતે હીદી ખજનમી સર ગાઇફ્લીટલુંદ વીક્સને જણાવ્યું હતું કે આજની ધારાસભા માનવંતા ગી. ગાખર્શની ગેરહાજરીને લીધે તદન લુખો દેખાય છે. ગી. ગેડખર્શ હીંદના એક સાચા સેવક છે તેમના વગર આજની સલાતું કામ 'હૈમશેટ' વગર હેમશેટના ખેલ ભજવવા '૧૨'મર છે

ભારત વર્ષીય અહિદિય ધામણેરતું દક્ષણું સમેલન ફાયબુ માસમાં અમદાવદદ ખાતે સોમન્તસુરાય સર્માના પ્રશ્વખ પત્ર્યું નીચે થત્યું હતું જે લખતે અમદારાદ ખાતેના વિદ્યાર્થી શુવતના ઉપયોગ માટે પ્રશ્વુખે ફા, ૧૦ હન્મરની રકમ આપવાનું જહેર કરશું હતું

જાવાડાધુની કચ સરકારે હીંદુસ્થાનમાથી ઉંથી જાલના ઢાંચા ખરીદવાને ફા. ૧૫ લાખ આપી ઢાર ખલ્લાના એ કાર્ક્સને હીંદુસ્થાન મેક્કમાં છે,

મુંગઈમાં પારમી ઈડિસ્ટ્રીઅલ હામની યોજના ઉભી યાય છે. તેમાં જાણીતા શખાવત કરતાર થી. સ્તન તાતા રૂા. ર લાખ અને વહાડીઆ ફંડના ટ્રસ્ટીઓ રૂા. ૧ લાખ ભાપતાર છે

મુંબાઈ ઢાઈ કેલ્સ્ટના જજ સર ઐોત. છે. ચંદ્રાવરકર ઈંદ્રેરના દીવાન થયા છે. મુંબઇમાં તેમની વીદાયમીરી માટે થયેલ એક મેળાવડામાં તેમણે જણાવ્યું કે પીતાની હાલત સુધરી તેનું કારણ એજ કે તેમને નાની ઉપરમાં ઉચામાં ઉચી પંકિતના માજસોથી નાનામાં નાના માજસોના સહવાશના લાભ મળ્યાં હતા. આ જમાના સમાજ સેવાના છે. માજસ માત્ર કચિરના પરિવાર છે માટે આપણે તેની સેવા કરવી જોકએ. કાર ચંદાવરકર ૬૦ વરયની ઉમરે પહોંચવાથી સરકારી નાકરીમાંથી ક્રસ્સત થયા છે

મુંબઇ ઇલાકામાં છેલા ૩૦ વરસા મમાં દારૂતા ખપ વધી તે બેવડા થયા છે. તેમાં ઘટાડા કરવાને મુંબઇમાં અમલી પાંચમા મહ તમ્યેલક પરિષદના પ્રમુખ કા. મર સાલગંદ કૃષ્ણ તરાથી મુખઇ સરકારતે અરજી કરવામાં આવી છે. અને ૧૮૮૩–૮૪ માં મુબઇ ઇલાકાતી સહિઓમાંથી તીપજતા ઘર્ તો ખપ ૧૪ લાખ બેલન હતા, અને ૧૯૧૦–૧૧ તો આંક ડે ૨૮ લાખ વેલનનો અંકાયા છે.

"હોંદી પ્રચ" જમાવે છે કે પળલીક સરવેલા ક્રમાસન ખાગળ ના ખાસખાન પુના ફરગેશન કેલોજનાવડા ખા. સાજપે અને ખાન, સર શીરાક શાહ મેતાએ જે લુખાની ખાપી છે તેની બહુ સમસા હોંદી પ્રભ અને હોંદી વસ્તસન્ પંચાય કરવામાં આવી છે. તેઓએ હોદ અને હંસાંડમાં સાથે સગદી નાકરીની પરીક્ષા હેવાની જખરી હીમાયત કરી હતી, ખને તે વિધેના પાતાના સતના ઢેકામાં સખીત વિચાર ખરી વિસ્તો અને ઉત્તમ તકરાશે રહ્યુ કર્યાં હતાં,

યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં હીંદીએા

ન્યુ એલિંયન્સના હાપામાં લાંના એક ગારાએ કામળ લુખ્યા 🍍 છે તેમાં જલાવેલું છે કે પુરવના ઢાઉકામાંથી ચીના, જોપાના એક અને કેકરીઅનાને યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં આવતા અટકાવવા ના ઠીક બ દોબસ્ત થયા છે પણ ફીંદીએકના ધસારા હજા ચાલુ જ છે અને આ તરફના મુલકાને તે શિક્ષિના–હીંદીઓના ભય ભારે થક પડ્યેર છે. આ લાેકા આ દેશમાં વસવા સાયક નથીજ એમ ક્ષેપક જપ્શવે છે વ્યતે તેના ટેકામાં ⊌માંમેશન વિષેના કમિશને **હોંદીએ! વિધે આપેઢા વિરુદ્ધ મત** ટાંકી વ્યતાવે છે તે ક્ષેપક જણાવે છે કે હીંદીઓની રહેણા કંબુસમાં કંબુસ છે. તેઓ મંદા રહે છે અને જેટલા બને તેટહા પઇસા એળા કરી તરત દેશ ગાહની કે છે. ક્રાપ્યક જારાવે છે કે કેનેદામાં હોંદીએકને અટકાવવા સાર જે કામદા ધડાયા છે તેથી તેએાને દેશથી પરભારા ત્યાં જવાની ક્રેજ મડે છે અને હોંદુસ્તાનથી પરબારી કેનેડા જનારી સ્ટીમર ઢાેેેેેેેં હો નથી એટલે હોંદીઓને આવતા અટકાવવામાં દેનેના ઠીક ફાવેલ છે. તે ગારા જયાવે છે કે કેનેડા કરતાં યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં રાજી સારી મળતી દ્વાવાથી કેનેડામાં રહેતા હોંદીએ। પણ સ્લં જવા લાગ્યા છે. વરસમાં હજાર હોંદીએ યુનાઇટેક સ્ટેટસમાં દાખલ થાય છે એવું તે 'હેખક જણાવે છે. અને તેમીના ધણાખરા ભાગ મુ**ન્દર** વસ્ત્રતો **હોય છે અને તેમાં પ**છ પંજા^ણી ક્ષેત્રેકાનું પ્રમાસ્ત્ર વધારે દ્વેત્ય છે. પંજાબી ક્ષેત્રિકાનું વસ્ષ્યુન કરતાં તે ક્ષેખક લખે છે કે પેાનાની જ્વત શિવાયના બીજ હેાદાનું રાધિયું અનાજ તેઓ ખાતા નથી. એક પં નાબીએ જેલમાં દરા અપવાસ કર્યા પણ બીજાને દુા**ધે** રાંધે**દે**શ ભારાક ખાધાજ નહિ, **આખરે તેને દાર્થ રાંધી ખાવાની** શ્વમવક કરી દેવી પડી હતી

(564)

આલ્કન લડાઈ

તા. રપ ના તારથી જાણાય છે કે મારાં રાજ્યેના દરાવ મુજબ મેંડીનીમા સ્કુટારીને બદલે કેઇ બીજો મેદેશ ક્યુલ કરશે. કેઇનસ્ટીડીનાપલયો લખે છે કે સ્કુટારી ખારાકની તં મીને લીધે પડ્યું હતું. સ્કુટારીમાંથી , માટાલીમાંએ ૧૧૦ તેપ પક્કી છે. ત્યાના થાજીને પોતાની રાઇફના સખવાની રજ મળી છે. કેમજે કેઇ નીકાલસને જાણ માં છે કે તે માણામાં પણા આલબેતીઅન છે જેઓ મેંડીનીમા તરફ વફા કાર છે. ટરકીસ માછાં સ્કુટારીથી ટીસના જાય છે, અને કાર્ય સ્કુહારી ખાલી થશે. મેંડીનીમાની બે ટુકડી દાખલ થઈ છે. કહે શાફ્રજોદા આવી કોલા ઉપર વાવટા થડાવશે. પેરામાં રહેલાએલી મદદ માટે કોંગ નીકાલસે ખેરરાકની ત્રસ સ્ટીમરા મેકલી છે.

. તા. રેઇ ના તારથી જણાય છે કે એસ્ટ્રોમાં મેટિનીયા ને સ્કુટારી ઉદ્યો જવા દળાયું ચલાવે છે. આમાં તેને જર મની ખદદ આપવા તાર્ભાર છે. મેટાં શાન્યેના પ્રતિનિધિઓની કેન્યુરન્યમાં પસુ સ્કુટારી ખાળી કરાવવાના કરાવ થયે હતા. સીટીક્ટના તાર મહ્યા છે કે સ્કુટારીના ભચાવ કરતાર ઇત્રાંદ પાશા આલબેનીલાના શહેર એહેસીઓમાં આલબેની આના રાજા તરીકે જાહેર થયેલ છે.

તા. ૨૮ ના તાર ઉપરથી જભાગ છે કે રકુટારી ખાલી કરાવવા પાયરેના વધુ દભાણથી બીન્યા ડેનીસા સ્કુટારીમાંથી ઉત્તર તરફ થાલી નીક્લેલ છે. હવે તે સહેરમાં કેન્પ્રીનીમા ત્વી પત્રિ પાયદળ ડુકડીએ રહેલી છે.

તા રેડ ના તાર ઉપરથી જણાય છે કે સ્કુડારી ખાલી કરીવવા હતુ સર એડવરડ કરના પ્રમુખપણ નીચે એલ મીઓપી કાન્ફરન્સ મસસત કરી રહી છે. એલસ્ડ્રોઅન રાજ કવારી મડળ અધીક અને થયું છે કે માન્ડીમાએ રફતરી જલદીથી અહતી કરવું જેનીએ. માન્ડીનીમાં કેડ્યું કસરકર સ્કુડારીમાંથી અહાર ગયું તેનું કારણ એ જણાવવામાં આવે છે કે આ લસ્કર ડારાણસ અને શુધાના કેવાને, અધ વાતો ધેરા લાલી રહેલ કાફલાના કાંડે ઉતરેલ લસ્કરની સામે વચાવ કરવાને પ્રયું છે. સ્કુડારી ખાલી કરે તો માન્ડીની મામણ કરવાને પ્રયું છે. સ્કુડારી ખાલી કરે તો માન્ડીની મામણે કરી છે. એલ્વામાં આવે છે કે કામાદ પાશા જે આસએનીઆના રાજ્યા તરીક જહેર સ્વેલ છે તેની અને માન્ડીનીમાના સ્કુડારી સરણે કરી દેવાની આગળથી મસલત લઇ હતી. આ માકલ્યુપી આલબેનીઅન સવાલના વર્ષિકો તે બનેને સમવડ પડલા આવે એમ મનામ છે.

તા ૩૦ના તારમા પ્લગર છે કે વેન્ટીવારી ખાતે માટીનીઍાનું લસ્કર એક્ફું થાય છે. સ્કુટારી ખાલી કરાવવા વિધે કેતન્ફ રન્સના વિચાર ઉપરવટ ઐાસ્∤્રીઆ પગલાં ભરશે નહીં.

તા. ૧ મેના તાર ઉપરથી માલુમ પડે છે કે મોટીનીમાને બદલા મળ્યા વિના સ્કુટારી ખાલી કરવા ના પાડે છે. એલસ્ટ્રીઅલ પોતાના દરાવને વળગી રહેલ છે. લાનમા મેટાં રાજ્યોના એલમીઓની અભા મળી હતી. તે ડાંઇ નીરસૂચ ઉપર આવી શકી નથી. ફરીથી સામવારે મળશે. રશીઆથે જમાજાનું છે કે સ્કુટારી નહિં છેડવાની મેટિલીમા દરીલાઇ જરી રાખશે તે તેને ભારે ખમતું પડશે.

४२-<u>४२</u>

ં સ્ટાંગરથી 'ઇરિલામના ખેરખવાદ' સંખે છે કે અહીંની મહેરીલ ૧૯૧૧ માં સ્થપાઇ તે વખતે એક વસ્ય **લા**ઇ દેખરે**ખધ** કામ માહેયું. કેટલા એક નવા કાસ્યાઇએ! યુંડાયા પછો મહેરીલની સસ્યા માસ ત્રવા નથી થવી એ દીલગીરી છે.

ટાંગાટથી 'સેસ્સામદીતા શુભેચ્છક' લખે છે કે અહીં લસ્ટ્રીક મુદ્દતથી સ્થપાએલ મહાયેડન સેસાયદીની ચંદીંગ કેટલાક મહીના થયા બેરલાવવામાં આવી તથી. આગેવાતાએ આ વિષે ખાન આપી હાલ પેદાશની શાસમ હૈ! પેરી રેડક્રેસ્ટર્ટ ફંડની આવક વધારવા તજવીજ કરવી જોઈએ.

ગારકની વેરહથી ચી. કેંગરાહીય અસમાવછ આગલા લખે છે કે ચી. હાજ સહિમાન છવા પાંસડ વરસની ઉમરે સરતમાં ગુજરી ગયાના ખબર પત્યા છે. તેઓ પગ્લાસ વરસ પહેલાં ડરબતમાં મ્યાવેલા અને તેમના આઈ મરકુમ મી. હાજી અક્ષ્મક છવા સાથે પૈયાર કરતા હતા. તેમા અહીંના સલ્લય વિષે દેશમાં સફનું ખાન ખેંગતા. તેમા સ્વભાવે માયાળુ હતા. પ્રસંધમાન તેમજ હોંદુ તરફ તેમને સરખા આવ હતા. પદ્માં એક લાઈનરેરી સ્થાપી તે ખાટે માં હતા. તેમણે સરમાં એક લાઈનરેરી સ્થાપી તે ખાટે પાતાનું વર વાયરમાં માટે મફત આપેલું. તે લાઈબરેરી સારી હાલતમાં છે. મી. ભાગલા છેવટ મરહુમના આત્મા ને શાંત હવ્યે છે.

અમેરિકાનાં ગામડાંઓમાં ત્યાના સીદી શિકાને નજીવા વાંક માટે અથવા મારી અનું અપમાન કરવાના શક ઉપસ્થા પકડી ચાંભલા સાથે બાંધી તેની ઉપર કામર રેડી સળમાંથી મુક્યાના દાખલા વિવે વારંવાર સાંભળવામાં આવે છે. અથ ફેબરુઆરી માસમાં મન્યુ દિવસની અંદર ને સીદીઓને ખાળી નાખવાના દાખલા બન્યા હતા. વધારે માસલાયક બીના શેર એ છે કે કોળાબધા મેના છે. જંમલીપહારની આ હદ મહી

મેક પ્રખ્યાત માદરી લખે છે કે જાહેર કામ કરનારાએ મેકાશ હાંદળી (વગર પરણેલ) અને ગરીબની હાંદગી રાખ્યા ભેઇએ. જે પાતાના પંચાનમાં શુંપાએલા રહે છે અને જે પાતાના રાચ સ્વીલાને સાર કમાસ્ક્રી કરવામાં વૈદ્યા બિલા છે તે સાંપુરતા હોક સેવા ન કરી શકે એ તો પાસ્વ દાઈને પ્રત્યક જહાવું જોઇએ.

વિસાયતમાં ક્રેસ્ટિયાત કેળવર્ણના કાળ એટલા જોરથી આવી સાથા છે કે ગરીબ માવતર માંદ્રા છેમ્કરાને પણ ચેર રાખતાં કરે છે. સ્માં નીકાળીઆની ગેરફાજરીને ગાટે માવતર ઉપર કામ ચલાવી દંડ અથવા જેલની શ્રીકા પણ છે!

માણસના નીસાવના ખર્ચ બહુ વધી પડયા છે તે તરફ પરમીમના વિચારવંત ધુર્યોતું ખાન હાલ ખેંચાને રહ્યું છે એવી સુચના થયેલી છે કે બધાં રાજ્યોએ સળી એક કર્યોલન તીમી તે વિષે તપાસ અસાવવી. ઈચ્લાંડમાં નીસાવના ખરષ રુ દકા અને જરમનીમાં ૩૦ હકા વધી અપે છે એવું જસ્વવામાં આવેલ છે. તેનું સુખ્ય કારણ એ જ્યાવેશું છે કે ખેડુતા ખેતી છાડી કારખાનાએમાં ભરાતા જ્યા છે. તેથી ખેતીની નીયજ મેથી થતી આદી છે.

અક્વાડીક પંચાંગ.

ખોસ્તી—તા.કછમેથી તા.૯મી મે સુધી ઇ. સ. ૧૯૧૩.

સુધી સંવત ૧૯૬૯.

भासुभेडन—ता. २५ भी कभाहीअअवस्थि कमीटीकी हिंदु समात्र कतार्व करेगी. તા. ર જમાદીલચ્યાખર સુધી હીં૦ ૧૩૩૧, **પારસી**—તા. ૨૪થી તા. ૩૦માં સુધી MAR.

¥٤ 4/15 મું. પા સૂર્ય દય સુર્યાસ્ત વાર તિથિ તા. રા. ક. મા ક. મા

3 वह १२ २४२४६-३० ४-२० સની १३ दि रेपार-३१, ४-१६ था. थी. थे. X1 12 સામ 1x 3031 1-33 4-16 18 र राज्य - ३२ ४-१७ સુધ છ સુદ 1 76 26 1-33 4-15 126 1-33 4-14 = Ą. 313 ₹ 30 १-38 4-14 16

હીંદુસ્તાનની હેપાલ

તા. કઠી ખેતા રાજ ઈસ્ટ કાસ્ટ થઇ મુંબઇ જનારી સ્ટીમર કેંબ્રલરમાં જવા The Ethics of Passive Resis-ભાંઘ થશે.

તા ૧૬ મી મેના અરસામાં મુંબર Bhagavad Gita સ્ટીમર પાલમકાટામાં જવા બધ ધશે.

તા. ૩૦મી મેના અરસામાં મુંબઈજતી સ્ટ્રીમર પંડ્રગામાં ભવા બધ થશે.

ઇ. એ. ના લવાજમના દર કરાંસવાલના પુના કાયદા

મુનીઅન—કેપ, નાતાલ, ~~ચે~~ારે'જીયામાં—

> વારષિક છમાસિક ત્રિમાસિક નકલની

બધાં લવાજમ અગાઉ**થીજ** હેવાના સત્યામહના ઇનામાં નિલ્ધ ધારા છે.

~~યુનીયનની~~ બદાર છાપાના દર વાર્રાવક શી. ૧૫, છમાસિક શી. ૯. અને ત્રિમા– સિકશી કહે જો ધરાક એક મેહક્ક્ષે ભીવિ ધરમ અને ધરમ નીતિ ते। अभीशननी ७ पेनी (८२अन सियायनी को होंदू अत्ये टेक्सरेटायने। अत्रव મોકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરલી અમે ત્રણ સત્ય વિના ખીન્યું કરા નથી (ટે.સ માસવી એમાન લવાજમ તેવા નથી. એ. 🎾 તરફ ઘરદાતું ધ્યાન ખેંચીએ છા

हरि कर्ष

बीरलमका श्री गोपाल लालका मंदीर बोलनेका मृहुर्त संवत १९६९ वैद्याच ध्रद ६ सन १९१६ में ८ रूमा गया है जोएनेकी किया थी. मेहमदात करमके नौबी <mark>र्स्टीटु---</mark>वैश्र यह १२ थी वैशाल शुट उ^{न्हे} डेम्बरे होगी. इस शुम प्रसंग पर तब डिंदु आईको सह कुटंब साइर आसंत्रव दीया जाता है. मेरीर करोटी बसीर रसती है की आमंत्रकका स्वेत्कार कर के

> क्रमीटोके हुक्पहे रामकी दगनाथ सोबी. मंत्री, '

લંડન કમોટી કંડ

• ૮ આગળના સરવાળા પ પ બ્રી પારસી ફસ્તમજી

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

Indian Home Rule 0 The Story of the Ramayana o A Letter to a Hindu by Leo Tolstoy A Book and its Missoomer ٥ The Hop. Mr. Gokhale and the Indenture System રામાવણ સાર, બાલકાંડ—≰ાંદીમાં लेक्ना अल्ब દ્રાંસવાલ, ગારા જેવના ૧ લા અનુભવ (ગા. ગાંધી) • રસ્ત્રે भुस्तम् अभेद्धं पश्चानुं छन्न व्यस्ति ० ~~પુરત~~ફા કામેલ ધારાનું ભાષણ એક સત્વવૌરની કથા (આ ગઢાન યુનાની સાેકરેરીસનું મસ્છ સમયતું ભાષણ છે) સરવેલ્થ (આ મહાન હેંચેલ્ટ લેખક रस्त्रीननां सनेतिभ पुस्तानेः ભાવાસ્થ છે.) સ્ટાર્કની રસ અને નીત્રિયી બર ુ

ધુર વારતા હપશ્યી) 🛒

BOOKS TO READ

Price, post free. The Indians of South Africa : Helots within the Empire and from They are Trested. By H S. L. Polsak INDIAN OPINION Souvenir of the Hon. G. h. Gokhale's Tour in South Africa The light of Asia, by Sir Edwin Arrold M. K. Gundhi, by J. J. Duke. Hundu Social Ideals by P. J. Mehta. M. K. Gundhi and the S. A. Indian Problem by P. J. Mehta. 7 Mahomed 'The Great Arabian,' by Meredith Townsend 8 Gulistan or Flower Garden, Sadt The Ramayana and the Mahabharata, by R. C. Dutt Sesame and Lilies by John Ruskin Linto the Lant 1 10 I 10 Unto this Last, 1 10 Tales and Parables by Tolatoy I Io War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Tobroy each The Life of Mahomet, by Washington 1 10 Iving
Duties of Man, by Massind
Time and Tide, by J. Ruskin
English Traits and Representative
Men, by Emerson
Contents and Solitude and other 1 10 10 I TO E 10 Society and Solitode and other Essays, by Emerson Reflections on the Frencis Revolution, t 10 by Borke Mohammedanium The Song Celestial, by Edwin Amold The Koran Sakuntale, an Indian Drama by Kalidas E The Wiedom of the East Sories
The Confessions of Al Ghazal; The Heart of India The Person Myrtica 8 Brahma knowledge The Person Mystics L. Jahrast-din-Runi II. Jami The Bustan of Sadi 9 The Religion of the Koran Diwan of Abul Ala Rubayet of Hafer Arabian Wiedom Cash with Order IRTRENATIONAL PRINTING PRESS,

Phoenix, Natal.

JOHANNESBURG

E. S. Cooyadia,

3

٦

General Wholesole Merchant c/o 22nd and Krause Street, Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2670

I rinted and Published by M. K. Gandhi to . 3 I demandered Printing Prem, Photox, Natel

No. 19-Vos. XI.

SATURDAY, MAY 17TH, 1913.

Registered at the & P.O. of a Newsbater Price Transcrance.

READING CARRIED SECOND

THE following in a condensation of the report of the debate on the Second Reading of the Immigrants' Restriction Bill given by Reuter to the

South African press =

Mr. Mercen (Weenen) proceeded to deal in detail with the Indian population of Nath, which now, he stid, totalied 133,000, of whom 59,000 were born in Natal. Of that 59,000, there was about an equal distribution of the sexes. The last census aboved that the Indian population of Natal increased 30 per cent., and that by far the greatest population of that increase was amongst Natal-born Indians. India was a mere geographical expression, and it would be quite impossible to take them from Natal, which was their own country, and send them to fodia, which was practically a foreign country to them. Educated and semt-educated Indians were entering into competition with Europeans, and, owing to the stress of circumstances, employers frame it imperative to implay a certain number of Indians The Railway Department also employed sem edurates These 55,000 Natal-bord Indians could fully be described as "ware Africanders." They were not "foreign adventurers." This was not entirely a Natal matter, but was a Union-matter, and be regretted that the Minister bad only provided for Provincial domicile in the future. There was a danger that, if they attempted to put a mig fence round Natal, they would squeeze out the white population of that Province, who were to-day out-numbered by the coloured inhabitants by 11 to 1, He felt it to be his duty to protest strongly against the system of keeping the Indian population of Natal entirely within the bounds of Natal. He did not suggest that the time was now mpe for enoring them into any other Province. He respected the ideals of the Free State, but the Free State was in partnership with them to-day, and there were various burdens to be borne. He respected, as he said, the Free State ideals. In Natal they had successfully protested some years ago signing the lofter of Cape Malays whom it was proposed to employ to a factory near Ledysmith. 'It might be found in the future, however, that in many parts of the Transvaal, unsuitable for white settlement it might be economically possible to per Indians who would make the soil now absolute by unused productive, because the Indians had been proved excellent small cultivators in unbealth scalings. It was extremely dangerous for the Minister to suggest any legislation to bring Natalborn Indians on the bowever, would being them at together and stereo type Proviocas' domicile. 'The National Convention had left the intention of domicile severely alone, and interference with the limingrat in faws was a mater which the Home could not post bly tack! a at present

This Bill had been stated to be a Bill for the settle ment of the Indian question, but it did not help on matters in the least, so far as Natal was concerned, any more than it did in the Transvaal, where they were threatened with a cenewal of

The Passive Resistance Movement.

None of the Natal Indians wished to see this Bill passed If they were to have in Act, let it be one dealing with South Africa as a whole. Mr. Meyler quoted the correspondence with the Imperial Government to show it would suit Imperial purposes better il they did not attempt to stereotype the Provincial boundaries. Ho (Mr. Meyler) layoured the suggestion already made that this Bill should be withdrawn in its present form, and something done to deal with the Transvaul Law, against which the Indiana had so much obsection. Let them have different ways of dealing with the man horn smong us, and who had every right to live here. It should not be lorgotten that there was a large number of Indians who were born in South Africa, and were citizens of the Empire. He (Mr Meyler) hoped that the Minister would see his way to withdraw the Bill and face the position in the Transraal. He would get every assistance from the members on that side of the House in grappling with the problem. He trusted the Minister would give an assurance that, if the Bill passed, it was quite satisfactory to Indians

Mr. MEDRIMAN (Victoria West) said that they should all combine to pass the Bill, which he recognised was urgently needed by the Impenal Government. He could not but see that Great Britain was exposed to a very great danger indeed from the Indian question with this country, and conversation with the distinguished gentleman who was here the other day confirmed him in the opinion. The sooner they settled the matter the better, because they were all approus to d their dit, to the Botteh commonwealth, and as far as possible to see that their engagements were fulfilled. Mr Merriman advised the Minister, by way of quickening the passage of the Bill, to take a carefully-chosen Com-

mittee and put the measure through it

Mr BAXTER (Capetowo, Gardens) suggested the division of the Bill into two parts, one dealing with the introduction of immigrants, and the other with the treatment of Asiatics already here. The Imperial Government, he said, had not asked for any Bili, but what they wanted was that no legislative differentia. tion should be made against Asiatics. (Hear, hear.) It was up to the Minister to prove the necessity for such drastic legislation. He gave figures showing that I tore the net loss in Assition from the Union was 1.430, and the net average gain of new Asiatics was only from 100 to 1 . and, in view of those facts. was indicateing to sell them to strugg the Heavy the malaject in exemestage with the teaster. (Opposi-

Mr Sourserous (Tumbuland) strongly condensed in Bill, and arged that for the manatime it should be inderen. From all presumanteness that he had

or (Bushumenland) and the Capa Pro-through useast on deventon of Natal Value would strongly uncent an direction of Natal Indicate. He throught the Ladrane whould be estimated with the terms of the Bill. In spite of the waled through of purelys resistance from the Indian contempty, he happed the Osvernment would not be determed from their dusp to posting this Bill shrough. Six Darro Hunrum (Durbus, Cantral) and correct Indian greevences had not been adjusted, and be would have bired to have board some reference to these from

have bired to have beard some reference to these from the Government. It was never transded that

The £3 Tex

thould be imposed on Indian women and children. We was gind to use it generally recognised that lustice man be done to the Indian alwedy in the country. With the general sentement that they must be mestere in their own houses, he had no querral, but they should not hear own on it. There was the wider outlook, and host the mock of it. There was the wider content, and they should do all they could to alloy the feeling to lodes. He contented he shared the feelings of un ninty as to the Government being given entocratic powers for excluding people from the country—powers that might be concreted to the total exclusion of white lessing runs. This Bill did not appear to please anyone. He had secrited shours of telegrams and letters that middless when some art all extrafect. from Indiana, who were not at all entished.

Dr. Haway (Woodstock) used that the Supreme Court should be the final resort for each individuals and not the proposed Courtof Appeal. Taking the Fell sea whole he thought that it was a step in the right direc-

Mr. Nicrotion (Waterberg) objected to the suggestion that Austice born in Natal should be allowed to spread all over South Africa. The people of this country were as strongly opposed to this suggestion as the people of the Caps had been in 1849 to the proposed to make the Caps had been in 1849 to the proposed to make the Caps a criminal settlement. He strongly objected to Mr Chaplin's suggestion that this Rill should first of all have been submitted to Mr. Gokhale.

Mr Rockey (Langhagta) doubted whether this Bill. would meet with the wishes of the Impured Government. As regarded the measure he thought it would have the effect of causing the " passive resistance" movement to become general throughout the Union. He esked whether such a Bill would have been introduced into the British Perliament. These Assatics were British tubjects who belonged to a great dependency of ten our not people, controlled, not by force, but by fost government. It was by that means that they should not be out of the should suck to embarrant the Government of England by bursh and autocratic deeds of oppression in South Africa? (Pleas, heat.) He then came to the other side of the question. His wondered,

If the 150,000 indians had Votes,

whether the Government would bring in such a one-used Bill. The cause of the trouble was unquestionably Act a of 1907 of the Transvall, which should be tupested. If this wountry could not absorb the 150,000 it was a poor lookout for South Africa. Every chause of prohibition was, in his mind, an insult to the tahumdedness of this House, to the Jewish race, and to the British Indians.

Mr. Frenance (Ladybrand) strongly objected to the Bill which was an immigration restriction Bill to the that place, and in the second place, was designed to meet the sentiments of some benevolent people living in the weighbourhood of Downing Street. This Bile

was going to fithburs away the phoase they are red been, and true going to whole in an arrow Asset to whited to come. He wered the bree State measures the Free State. Mr Criticals had left there is no denote as to what the Indian wested. They wanted creit and political tights—to hir Goirhals had them—and that was what they were going to agitate for One of the first they would against for was the right to go into the Free State, and break down the protective between these executed against their activates. It would be difficult to resist their entry late the Free State when they were convenienced all the cost of the I nion. This, Mr. Fichersk bold, was the custolog lett which was incomeded to decreas the America at the possible, but which would, in offer, decreas the white time. He believed the Bill opened wide the door for all Assets: believed the Bill opened wide the door for all Assaure who liked to come here, and would have the effect of frightening away describe emigrants.

Mr Narmas (Von Branche) opposed the Bill metalty on account of the unicessed powers gross to Billing.

Mr. Ot tver (Kimbersly) celled attention to the chomgiving the right to enclude certain people on their re-turn after an absence of three years, and used that the provision might be applied to their own children after finishing their schooling at Home. Mr Oliver con-sidered that there was not the algivistic chance of the Bill satisfying the British Government. It was the desire of the British Government that

Justice Should Be Done

to its Indian subjects, and that they should be untirfled. He (the speaker) contended that they were not
likely to be untirfed, as the conditions were undeworse. The Government should withdraw the Bril,
and the only part of it to be carried through should be
the repeal of Act No. a of egoy to connection with
the Transvani. Mr Oliver read a telegram received
by the member for Capatorin Castle (Mr Alexander).
It forwarded a resolution, passed at a meeting of littlesh
Indians of kimberlay and Benconskeld, protesting
tagainst the Bril. Proceeding, Mr. Oliver and that the
Government actually had declared to the Indiana that
it wast't prepared to acknowledge marriage perfected
becording to the Indian law. What right had a
continued Government to decide that the rates of some
other religion should not be accepted in connection
with a marriage law? with a marriage law?

Mr. Nexus (Potchestroom) said that when a similar Bill was retroduced he processed strongly are not it. This Bill was a slight improvement, but a li there were many provisions in it which were very difficult to accept, and he hoped that amendments would be in

troduced by the Minester in Committee.

Mr Hengussen (Durban, Botton) and that this Bill showed no improvement on its predecessors. One of the principal objections to the Bil, were the clauses which had tended to introduce a very str Provincial element. It was understood that when the Bill was fremed all the Pres State objections to it were met. It was not a proper way to introduce lagestance, if certain Provinces were to be exampted from the operation of certain laws. The Union was not an operation of certain laws. The Union was now an accomplished fact, and we had to bear one enother's burdens, whether we liked it or not. (Cheers). If we were going to have a ring lence put round the different Provinces we were going to be in a very parlous state indeed. The Minister of the Interior about try to get the honmembers behind him to take a proper and more enlightened view of the matter. (Opposition choice) The number of Indiam is Natal was 170,000, and these people were increasing much more quickly than the white population. If these Indians were craffined to Natal what was the position going to be? They could not place all the responsibility on Natal. They were only making the position more scate.

Mr Turnon Hospitaly deprecared the abdude of

Mr Fichards, who wished to "step in where angels leared to tread." Those parts where Assatic competition did not most at present should not be opened for such competition, and, seeing that the Bull did not allow any such competition, he hoped it would ency poweral support

(Continued on page 118)

From the Editor's Chair

Riguri no populación con contra estra la

THE SECOND READING

In spite of the unanimous opposition of the Unionist Party, the Immigration H.II has been read a second time without a division. The result would be conadered accounting it we did not know the ways of the Botha Ministry. The Right Monarchie Mr. Ember has bought his second reading by protein ng to conedge involvably the suggestions made by the Opposit in for suproving the Bill and by talking the House that he had encured the general approval of the Imperial Govern-ment for his measure. We may expect lively debates and drastic amendments during the Committee stage. But this may not serve our purpose in the least degree. Nothing but a total acceptance of our demands can satisfy us, and this not because we do not compromise but because there can be no question of compromise on points of existence or honour. Passive Resisters ere under a yow not to accept anything in satisfaction of their demands it it disturbs existing rights. By their very constitution they are precluded from bargain ing away the rights of others in order to save them

belves the sufferings of imprisonment. From Mr. Fischer's language, it is clear that he wants to egg on the Europeans of South Africa to rise against us, and us to offer passive resistance. Though the majority of the speakers during the debate spoke against his hill and advised him to have some resisters, he gratuitously mentioned that the threat of pessive regutance might make the Government to certainly do not want ambiguity. And in pleading for general terms in an Immigration Bill, we do no countenance a subterluge, as it has been called, but we sek for a continuance of the excellent part of the Hotish bed practice may be; it shall not be incorporated into the law In Lord Ame has a state any shock he sound though one may fail to carry it out in practice In theory, there is no such thing as a straight line that can be drawn, but because we draw a line that is only fairly but not quite straight, we are not supposed to have resorted to a subterfuge by having still the true though theoretical definition in view. To keep out theory right is to obey the ten of our ligher name to depart from it in practice is to concede to the weekness of human nature. If, therefore, the Gover ment wish to depart from the theory of the British Constitution to which they are their very exact they are welcome to do so; only then they will not have used "plans serms" but they will have avowed

A CONTRAST

Tex Right Honourable Mr. Fischer healtates, vacillates and finds out every conceivable excuse for not meeting the indicas community in its domaind for an amend ment of the marriage laws of the Union, so as to residute the practice that existed before the Scarle redgment, a recognising so legal Indian marriages retobrated in accordance with Indian dustom. Several Members of the Union Assembly have spoken to support of our contention. But Mr. Fischer communications

their enough to the origin of their existence. And passeve resisters who still cling to the beautiful vision of that constitution are prepared to fight for making it a

reality or die in the attempt.

to give evenue and mo-commuta, replies to telegraphic and other representations that are pouring in upon him from all Indian Associations. This indifference is due, we conceive, to the matter being merely Indian. Mr. Fischer has told Indians pretty clearly what he thinks of them. According to him, we are a hundred times inferior to our Malay friends. That accounts for his ancers at passive resistance. But passive resistance, numerous of their own strength and their past position, may small at Mr. Fischer's pipes.

Let us now turn to an incident that has happened in the Amembly over a European matter. Sir David Hunter was permitted to bring in a private Bill, not for removing a national and religious insult, but for obviating some inconvenience that might be felt by brides and bridegrooms coming from oversea or from a neighbouring province. The Natal Marnage Law does not recognise the publication of banns outside Natal by persons intending to marry. Thus a bride, leaving England after the publication of banns and intending to join her future husband in Natal, has, under the present law, to wait, before being able to live with her future husband, for the publication alresh of banns in Natal. This is decidedly absurd but the absorbity has been allowed to prevail for a number of years. Sir David sought relief by introducing a private Bill, and his Bill has already been read a second time. This is as it should be. But the question for its is, if the mere convenience of a Buropean may be so much studied, how is it that even questions affecting Indian honour or Indian religious may be disregarded? The terrible contrast is bound to sink deep in the Indian heart. The remedy hes in our own hands. We shall have to respect ourselves before we can expect others to respect us.

WHAT IS AN ASIATIC?

THE judgment of the final Court of Appeal in South Africa now renders it most difficult to answer the question we have prefaced hereto. Mr Moses Gander, who was described as an Asiatic by Justice Ward, has been now declared to be a European. We congratulate Mr Moses Gander on his victory, for such the result of the appeal must be considered from Mr. Gander's point of view. If Mr Gander had any pride of birth, he would, of course, have declined to dissociate him self from his fe low Asiatics. Let it be recalled that Mr. Gander was born in Asia minor, has Asiatic associations, and is as much an Asiatic as any Indian. Alghan or Chinaman is. Our Chief Justice, however, has come to the conclusion that a person born in Asiz, if he has a white skin, is a European, for such is the popular meaning of the term " European" in South Africa. Hitherto we have been given to understand that Judges cannot take popular meanings into consideration, if the legislature has given definitions to such terms which are inconsistent with their popular meanings. Nor are Judges generally known to import into construction of statutes intentions of the legislature, except in so far as they are to be gathered from the four corners of statutes before them. Indeed, they may not gather the intention from even the recorded speeches of responsible Members. It does often happen that Parliamentary draftsmen latt to carry out the intention of the legislature. But it is not the function of Judges to remedy the defect. The work is essentially the legislature's. Judges interpret, do not make, laws. But we have in South Africa an Appellate Court which undoubtedly makes laws. And this Syrian judgment is only one of the several instances that can be quoted to support our view. No doubt, the Law 3 of 1835 is bad, no doubt, it betrays most careless and incompetent draftsmanship, no doubt, its legal interpretation would have placed the Government in an awkward predicament, and finally, there is not the slightest doubt that the Government would have been obliged to amend the precious law so as to exempt from its operation its non-Hands, non-Mahomedan and non-Parece triends from Asia minor. And

"there's the rub." The Judges have come to the assistance of the Government. We have it from Mr. Winston Churchill that when grave political issues are involved, Judges, who are, after all, human are not to be expected to be impartial. The blame is not theirs. The blame, if blame it be, lies in the very constitution of human nature which is so full of likes and dislikes, so full of pasmons. Even Supreme Courts, therefore, have their limitations. In the present metance, if the Judges had risen superior to their surroundings, they would have given a legal decision which would probably have cleared much of the Asiatic muddle. However, there is this consolution, that they have erred, as we humbly believe they have, on the side of liberty. And we doubt not that when their own political prejudices do not come into play, they will strain the construction of many of our illdrafted laws in favour of the liberty of the subject, even though he or she may be an Indian.

A CASE FOR INQUIRY

ELSEWHERE we report a case of cruel persecution of an Indian who was liable to pay the poll-tax of £3. The man gave a perfectly valid excuse for not paying the balance of the tax. He said that he had understood, after Mr. Gokhale's visit, that the tax was repealed. We well remember the remarkable scene that occurred during Mr. Gokhale's visit to Mount Edgecombe, at the Hon'ble Mr. Marshall Campbell's bungatow. Mr. Gokhaie met there literally thousands of Indians to whom the hope was certainly held out by all the speakers, including Mr. Campbell, that probably the £3 tax would go at an early date. Then, on the strength of Mr. Gokhale's speeches after his interview with the ministers, we lear, this journal, too, induced the poor Indians to believe that the tax was likely to be repealed during the current session. But the Ministers had willed otherwise, their assurance to Mr Gokhale notwithstanding. What is, however, inhuman in the judgment of the Magistrate is that be received the balance of the tax and then sentenced the man to fourteen days' hard labour. It is a clear case for inquiry. We would fain believe that our informant is wrong. In justice to the Magistrate, as also to the Indians, a fair-minded member of the Assembly will, we hope, question the M pister of Justice and elicit the true facts of the case. Such a member may also cer tainly ask when the hideous impost will be removed and whether, in the meantime, the collection will be ninde with some measure of leniency,

The Second Reading (contd)

S'r Bisser Berry (Queenstown) dwelt on

The Imperial Aspect

of the Indian question. It had been said, however, by neveral members on his side of the House that a Bill of that kind was not needed, and here he agreed. What they really wanted was the repeal of the Transvant law ol 1907. (Opposition cheers.) If that were done, they would get rid of a vast deal of trouble that had been eyested in this connection. If the racial bar that that Act set up was removed as well, he thought that very much of the trouble that had been created in this country would be got rid of The Minister should give freedom of movement to those few Indians of a higher Matus who were to be admitted from time to time but there was nothing attempted in their favour in this res-pert in the Bill. Then there was the question of the remova of that in the signal had not be to the Indiana in Natat-that tax of £3 a head on every man, woman, and child in that Province. During the first year of the Union they repealed the poli-tix, but this particular tax had never been repealed. He would I v a clear explanation from the Minister as to whether h did promise to Mr. Gokhale that that unfair tax was to 1 be removed, as he understood that Mr. Goghale helicyed.

that he had a promise from the Government that it would be removed. He (Sir Bisset Herry) joined with those who said that a Bill of that kind was lorsign to all their ideas of fair play and right, and that it was a measure that could never be accepted by that House and the Empire, if it were not shown that it was going to avoid and settle all agitation in this matter of the Indian question. Their fellow-subjects the Indians were up in arms from one end of the Umon to the other, and there were threats that the passive resistance movement would aprend. They know that when the passive resistance began

There Would Be Trouble.

Seeing the stringency in some respects, and the atterinadequacy in other respects, of the measure before them, he thought that the Bill should be withdrawn, and that the Minister should make an attempt next section to bring in a Bill dealing with the exigencies of the subject which should not be burdened and loaded with unnecessary matter. (Opposition cheem.)

Mr. CLAYTON (Zululand) said that, as an employer of Indian labour, he still held that the Indian labourer—not the artisan nor commercial man—had been of great benefit to Natal and South Africa. He did not shain the feelings of the member for Weenen (Mr. Mayler), who declared himself glad that the immigration of Iedian labourers had ceased. Generally, the augar planters had been credited with the influx. In 1908, when the Commission sat, the Director of Immigrants gave figures showing that out of 25,000 Indiana employed, 7,006 were employed on the sugar estates. Other figures were: Tea planters, 1,722; general latters 5,14, coar minors, 1,219 Nata. Government hallways, 2,371; domestic servants, 1,949; corporations, 1,562; brickyards 740; wattle plantations, 666; landing and shipping agents, 422; miscellaneous, 313.

Mr. CRESWELL (Jeppe) said that the whole responsibility of the difficulty which South Africa was in to-day lay at the door of the Natal sugar planters, and that the cost of any measure to set other; right should be borne by the same people. He thought that everyone was agreed that South Africa had made up its mind that it was not going to remain the dumping ground for the superfluous population of Aria. It South Africa were left to itself it would be perfectly simple to deal with the matter in a short Bill of one or two chapters, but they were not free agents. If there was some formula by which they could arrive at their end without injuring susceptibilities, there could be no great harm in accepting such formula. But he wanted to ask the Government not to try to be too diplomatic, because by being that they might do more harm than if they were fairly blunt. The obvious solution of the difficulty was to encourage the emigration of Indians from South Africa. He was not suggesting that they should coerce them into going out of the country, but as owing to the attraction of one Natal industry they were encouraged to come in, so an attraction should be offered them to go out.

Mr QUINE (Troyville) thought that the Bill, as at present drafted, was an insult to their sense of fair play. Mr. RUNCINAS (South Peninsula) said that the effect of this measure would be to accentuate the differences

which exist to-day to the four Provinces.

Mr. STRUBEN (Newlands) urged that the Bill should be withdrawn, and certain parts of the Transvaal measure amended.

Mr WHESHIRE (Klip River) and that the people of Natal did not wish to unload any part of their burden on to the shoulders of any other part of the Union.

A inisterial choirs, and dentitive cries of "Oh! No!")

I ose unfortunate men were brought here years ago, and

Had Rights as British Subjects

As he (the speaker) regarded it, the whole matter arose from the point of view of self-interest, and so it was to-day. At the time these Indians were imported the

planters could not carry on successfully without Indian labour. The traders of Natal were always crying out against those men having lacences. It was time that Indian licences were being restricted, but the holders of such licences must have their rights protected.

such bosecus must have their rights protected. Mr Fawcus (Umlaxi) and that he was opposed to the Bill on the same grounds as he was to last years Bill. It was considerably too draster as affecting the inscesse of European tuningration. If they wished to keep the number of Indians down in this country one would have thought the most natural way to do it would have been to keep Indian women out. He entirely agreed with Mr. Creswell when the latter and that the danger they had to fear was the natural increase of the Indian.

Mr. Duncan (Fordaburg) detailed the objections of the Opposition to the Bill. It was his intention to move an amendment to the second reading so as to give the Government so opportunity of informing the House of what they intended to do. If the Minister gave a satisfactory assurance on the points that had been raised, they, on that side, would have no objection to voting for the second reading. He (Mr. Duncan) nated for the second reading. He (Mr. Duncan) nated for guarantees that Clause 4a would not apply to Europeans; that the ber against an appeal from the decision of the Immigration Boards would be removed, that provision would be made for the test of immigratula in Europe, and that there would be less drastic provisions against the Indians already in the country, the Government to be instructed to introduce legislation to deal with conditions which had arisen in the Transvant under the Asiatic Restriction Act in force there.

The Minister's Reply

The Hos, Mr. Fischer (the Minister of the Interior) replying to the debate, said that the great objection to the Bill was the great power conferred on the Minuster. But all admitted that, for the welfare of South Africa, it was absolutely necessary to deal much may chance there might be of a great influx into the country. There was not the least intention to keep out a single European who could be of any use to the country. He considered the dangers so great, however, that rather than leave the matter where it was, he would beg members to say for once, "trust the Minister with its execution." (Opposition laughter) Then as tegarded an appeal to the courts, continued the right hon gentlemen, in no part of the world was an alice entitled to go to the court of a country he did not belong to and claim the protection of that court. But the Bill went further than most other countries. It created an Appeal Board, and that was denied in most countries. They might, however, meet objectors in the matter of the courts of appeal by moving that appetlants find security. But there, he said again, "Give as another siternative and I am prepared with gratitude to accept st." The Hou. Mr. Fischer, continuing, said that they (South Africa) were being urged, and correcby weged, to settle this question, because year by year it was getting more difficult. He hoped that he would not be assunderstood by hose members opposite when he said that, as a responsible Government they did not blue to appeal to the Imperial Covernment for aid in our affairs. In consultation with the Imperial Govern meet, he had been meured that, if this Bill went through, it would be a satisfactory settlement as far as they (the Imperial Government) were concerned. Every man of common sense would admit that it was highly desirable that they should have the Imperial Government with them on this important question. It was, therefore, highly estudie tory to know that the Imperial Government considered this a satisfactory estilement of the question. The Minister went on to deal with the remarks of Mr. Meyler, and was understood to remark that the people would a hundred times sooner have the Cape Malay than the Natal Indian. (Hear, hear.) He would, however, do hu best to meet the entices of the member for Fords burg (Mr. Dancan). The other points and objections

to the clauses, the Minister said, could be dealt with in Committee. They had had a Bill on twice before, and they had better thrash it out. Certain amendments that had been made, the Hoo. Mr. Fincher added, would have his serious consideration, with a view to meeting them as much as possible. The Minister proceeded to say that he was sorry that the "passive resistance movement" had been mentioned, because that very fact might compel them to come to plain language in the Bill, notwithstanding its difficulties. They must not allow themselves to be defied.

Sir Thomas Shartt (Fort Beaufort) and that members were, naturally, very much exercised by the statement of the Minister that the Bill embodied a great Imperial principle, so far as the inhabitants of India were concerned. Vital points had been raised in the discussion. Although they on that side might be prepared to take the accord reading, they would not be prepared to accept the measure in its present form, because it introduced principles of such an objectionable character. He hoped that the Government, before going into Committee with the Bill, would favourably consider any reasonable criticisms levelled against the very objectionable clauses

The Bill was read a second firms.

The Consmittee stage was set down for Monday pext.

Boksburg Location

Several natives and coloured persons resident in the Old Location, Bokeburg, were brought before Mr. S. Eiman, A.A.M., on the 25th allimo, says the Transpead Londer, as the result of a police raid. One batch of 18, including 10 women and eight men, were charged with residing "in the Old Asiatic Bazzar, they not being Asiatics."

Sergt. M. Connellan deposed that on April az the accused were found in various hum in the Old Bazaar. They said they were paying rent to Asiatics. The Bazaar was set apart by the Municipality for the use of Asiating.

Cross-examined by Mr. Knight for the defence, witness said he could not awar that the old location was a Bazaar set spart for Asiatics.

The Public Prosecutor, Mr. J. Henkel, admitted that the Old Bazaar was set aside under Law 3 of 1885.

Mr. Knight asked for the discharge of the accused on the grounds that the old location had never been transferred to the Municipality, nor had it been set aside for Asiatics under Ordinance 17 of 1905

Accused were discharged accordingly

A similar charge against four Cape boys was with-

Four natives were convicted of residing on premises not set apart as a location for natives, and not being premises of their employers. One was fined $\mathcal{L}_2$, and the other three were fined $\mathcal{L}_1$ each.

Syrians Not Asiatics

The following is a numbery of the judgment of the

Appellecte Court to the Syrian appeal -

Lord De Villiers, in allowing the appeal with costs in the Appellate Division and the Court below and ordering the respondent to register the land in the appellant's name, remarked that in construing vague expressions in statutes the Court should endeavour to ascertain their popular sense, and the Court could not ignore the universal meaning attached to the word. European "throughout South Africa, although departing from its primary sense. In the present case there was no doubt that the object of the frances of the 1805 Law was to apply the law to coloured people and even yellow Asiatics, and not to any white man, as the applicant was admitted to be. If the law were to apply to bins and other members of his race it would

be competent for the Government to indicate to them the locations in which they were to reside, a course which it was admitted the Government never attempted to pursue even in the time of the Republic. Looking to the whole tenor of the law relating to locations the Chief Justice was quite satisfied that the Legislature in passing the 1885 Act would have been hornfied at the idea of confining white men, even if they came from Ana Minor, in locations like those set ande for cooless, Asabs and other Asiatics.

Sir James Rose Inner, in the course of a concurring judgment, and if the term "inboorling "was not confined to coloured races, even a Jew from Palestine would be relegated to a location, he composed to carry a permit, and he subject to the stringent restrictions of Act a of

of too7 and sumilar legislation.

Mr Justice Solomon also concurred.

£3 Tax Persecution

We learn from a Verulam correspondent that an Indian named Munion was brought up on a warrant before the Magistrate, Mr. Matthews, on the 25th ulto. Munico was ordered some time ago to pay his £3 heence, which was in arrears, in monthly instalments. He paid the instalment duly, but there was still a balance of £2 10s owing when he ceased payment. A warrant was tasted for his arrest as he had not complied with the order of the Court. When asked by the Magnetrate why he had not pend up, he replied that he had been given to understand that the taw requiring payment of the licence had been repeated. This rumour appears to have been freely circulated in the District ever since the Hon. Mr Gokhale's visit. The Magistrate asked him when he would pay and he said that he would do so at once, The money was accordingly paid. Thereupon, the Magistrate ordered Munico to be imprisoned for 14 days with hard labour for contempt of Court and to be sent to Newsdwe goal to complete the sentence. An appeal has been noted. We understand that this is not the first case of the kind that has occurred at Verslam. It would seem to be the practice of the Magistrate to secure payments of the arrears and then to sentence the unfortuente delaulters to imprisonment for contempt of Court

Note: We refer to this matter in our leading columns.—Ed. I O. 1

Obituary

The death occurred in Ceylor on brutis he are ultimo, of Mrs. D. Vincer have of eacher, a Interpreter of the Mag strates of the e, Ladyson the Tax deceased was born in Madras and o unated in Mauri tius, in English, French and Tay , and then was a teacher in the Free Church Normal School in Madras from 1885 to Sept. 1887 and their came to Natal. In the same year she was married at St. Cypnian's Church, Durban. She went with her husband to Ladysmith to 1888, and in 1880 she started a School a ner own account until 1893, and then the School became a Grant-in-Aid one under the aumagement of the their Archdescon J. Barker. In 1890, owing to il heashe had to relunquish the appointment Coylon and India for a change at children about the end of that you I to the *911, the lot for Maurit is used the con with his has band and choden, and Mr. Vinden returned a lew months later. It was reported by cable on the 20ultimo, that the was seriously 10, and the ner to a 1 cable was received to the effect that she had passed OWAY.

It may be recalled that Mrs. Vipides observed being be action for damages against the Ladyandth Curporation for illegal arrest. The case is often emoted by the

lawyers. It was a complete victory for Mrs. Vinden. She was arrested for being without a pass which she was never required to carry. We extend our sympathy to Mr. Vinden and the bereaved termily.

News in Brief

Mrt. Polak is collecting contributions for the Transvaal Indian Women's Bazaar. She requests that those willing to belp, and who are not sending direct to the Transvaal, will knowly send their contributions to her at 3 Southern Place, Smith Street, Durban, Gifts of clothing or fancy work will be warmly welcomed.

Mr A H Moosa, father of Mr Ismail A. H. Moosa, the Treasurer of the Gokhale Reception Fund, is expected to arrive at Durban with his family shortly by the a s. Pandon.

In the House of Assembly, on the 7th instant, Sie David Hunter (Durban, Central) presented a petition from the trustees of the various Mohammedan Mosquan Natal praying that a marriage officer of their faith might be appointed to celebrate the marriage of persons of Mohammedan latth in the Natal Province.

Lady jugmohandas writes to Miss Schlenn, regarding the lotthcoming Bastar, that her committee has collected nearly Rs. 2,000 (£133 64 8d.). The committee have bought out of this a choice collection of goods and the balance—nearly Rs. 2,000—they are sending by draft to be used by the Bassar committee as they think fit. We hope that those South African Indian merchants who have not yet sent their quots to the Bassar committee will now do so without delay.

Mr Kharwa, who, it will be remembered, failed some time as, to obtain judgment from Justice Broome for relead of the deposit of £100, made by him in respect of an Indian lad, and immorally, if not illegally, withheld from him by the Union Government, appealed to the Appellate Court from Justice Broome's decision, The appeal was heard last week and, after spirited argument on both sides, judgment was reserved.

Mr. S. G. Hoosen, Chairman of the Auguman Hedayathul Islam, Overport, has sent to the Minister of the Interior the I howing wire. "On behalf of my Anjuman, I strongly protest Searle judgment. Read Immigration Bill, support mass meeting, Johannesburg, Pray grant, request."

A meetre, it Ind ans was held on the rith instant, under the auspices of the Cape British Indian Union, to protest against the Immigration Bill, when resolutive protested in Natal and the opening at the protest of the Union shall have the right of entering after a visit to any other country whenever he wishes; (c) that the obnoxious Asiatre Act of 1907 of the Transvarial be repealed.

A resolution was also passed strongly deprecating the district. I Mr. Is stock Searle in the Supreme Court with regard to Mohammedan marriages, and praying the Covered to the discount immediately legislation making those marriages valid throughout the Union.

Superior to its religity
Superior Chin only complianted the fact that an Indian marriage is held to be illegal.—Ed. 1 0.]

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

मुक्ता ११ छ.

हीनीइस, शानीवार, तारीण १० भी भे, १८१३.

44. 16.

અધિપતિની નોંધ

megge nikageginenggathankalgjaratarjanggameterilin i

क्षेत्रमीक्षणस्थनी श्रीकृतिको क्षाहीना अग्रत्न माणत के हेशव क्षेत्र के की बच्चा गंभीर हो. तेनां

એક રહેતાના કરાળ મુળ બહુ ઉર્ધ ભાગ એવા એ કરાવ છે તે હેતાં પશ્ચિમો બળવાન અને

તેવા પણ તે કરાવ છે. લગભગ ચાળાસ બધરાં જોહ,નીસ भरवामां के**व क**चा तहांपार थाय अथवा जीएताना संस्थामह भां भीक रीते लेक्षय में इंड केवी तेवी वात नथी. अने જો ચાળીસ બઇરાં જોહાનીસબરમમાં જાય તા પ્રમાણમાં भीनां सहेरामांथी ने भीता आंतमांथी पश् होंदी कीरते। तध्यार याच को कासंसवित नथी. नातासभा कोटली न्धी એક્સના મહેલી છે તેમાંથી કાર્ક પણ જેલ જવા ખાતુર ન થાય એ બનવા કાળ નથી. અમે હીંદી એક્સોને મુખારક વ્યાહી આપીયે કરીયે. તેઓ અને કરાવ કર્યો છે તે તેમને અને હોંદુસ્તરમને દીપાવનારા છે. હીંદી ગાનાએરથે હીંદની દશા જ્યારા સમજવાની બેશક જરૂર છે. દક્ષિણ આદીકામાં **ઉપના કરાવ એ તેના પામા છે. વ્યા**વી સમજ પાવી એ ખરી કેળવણી છે. સ્મારતા ભવ્યે કેળવણી મામી નહી अन्त्राय. तेकी हिंहती स्वास्थ क्षमकी, धाताना भावने विवे अ हुर राणे ने आपण्डी हासतना विश्वार हरे ने तेने समत्रा પગલાં ભરે એ ખરી કેલવણીતું અંગ છે. જેઓએ ઉપર ના દરાવ કર્યો છે તેઓએ યાદ રાખવું જોઇશે કે તેઓની જવાબદારી નાની સુની નથી, કરાવ નહેલો કર્યો હ્યાં હગી કાંઇ તેમને કહી શકતર ન હતું. ત્યાં લગી દીંદના નાકના है नामना ते रणेवाण न हतां. पद्म हने हींहतुं नाह ते એના હાથમાં આવ્યું છે. તેઓએ અતેક દુ:ખા સહન કરી ને કામ પાર પાડવું પડશે. મરદા કરતાં તેઓની સ્થિતિ वधारे हेहेंडी पास यह पड़े. केंभ कवालहारी वधारे छे तेभ क भान छे. के कीरते। केस करी ते ते। आभी हींह સ્તાનમાં નામ કહાડશે. વ્યા કરાવ ઉપર મરદેકએ પસ મુખ્ત વિચાર કરવા ઘટે છે. જેલમાં જવા તહેવાર રહેવા જેવું છે. પણ આપણી એક્સ્લો જેલમાં જવ તો સાર્ क्रेभ भिष्णवा केंद्र' नथी. तेक्सिने केंस्स न क्यु' पडे क्रेयु કરવું મરદાના હાથમાં છે. પશું મરદા જેલ જનારા થાય, વ્યાખું દક્ષિણ આદીકા એક અવાએ પાકાર કરે તેા જેલ अया विना सरकारने आपर्या आपर्या क्यूब करवी पडे तेम છે. કદાચ એમ બનવું અસંભવીત હેાય તેા પણા પુર્યો केस कनारा दर्श ते। प्रमु सहतना नीकास कमही व्यावही. <u>આ ગધું મણીતના દાખલા જેવું સીધું છે. જેમ વધારે</u> क्ष कर्नारा, क्रेंभ वधारे साथा भासुता है, पत्र तथ वधारे भवदीथी सक्तते। जांचे आवशे, के देंद्री आवी क्रक्ली अवेतीमाँ आम क्षेत्र में आल केरी मिश्र अभि मा आनीपे प्राची, जिंक ताक्ष्य द्वारती क्षेत्रा क्षणकी में भीके ताक्ष्य

આપણને દુઃખ પડી શકે તે ગ્રુપાયે તેં હોંદની સેવાવાનું તાજવું બધુ વજનદાર એવામાં આવશે એમાં શંકા નથી.

સલ્પમહની લડત જગવાના સંભવ જોવામાં ભાવે છે તે વેળા માળાપાની કરજ વિધે વિચાર કરવા

માવ્યાયાની ફરજ ની જરૂર છે. ધધાર્થી માળાપા . પોતાની ઇચ્છા હેમ્પ છતાં ઘણાં

કારણાતે લીધે જેલમાં નથી જઈ શકતા. આવા માળાપોની તેમજ જેલ જનાર માખાપાની કરજ છે કે તેમએ પાતાના ઉમર લાયક છે~~ક્કરાને જેલ જવા તર્ણ્યાર કરવા. જેનેવધાર~~ છોકરા હેત્ય તેને તા હમેશને માટે પાનાના એક છોકરાને સ્વદેશ સેવાને સાર્ કે પરમારથ સાર્ તાઈવાર કરવાજ જોઇથે એમ અમે માનીયે છીયે. આમ કરવું એ સહેલા રસ્તા છે ને સહેજે સમજાય તેવું છે. આ જગાના એવા છે કે દરેક હોંદી જે દેશાટન કરે છે તેને રાજ્યપ્રકરણી આવ્યતામાં માથ નાખ્યા વિના ચાકેજ નહીં. એટલે જો કરેક કુડુંબ એક એક છેલ્કરાને દેશસેવામાં તાઈયાર કરે તેા રાજ્યપ્રક્રસ્થી ભાખતા સમજવી ને દેશસેવામાં ભાગ સેવા એ દરેક <u>કર</u>ેલ યી બની શકે. ઉત્રેજોમાં પણ રીવાજ છે કે બધા છોકરા ને એકળ કામ નથી શાખવતા પણ સદુ છેટકરા ઘણે ભાગે ભૂલે ધધા શાખે છે. એક વકાલાનના તા બીજો શક્તરી નો ; ત્રીએ સાલજરીના ને ચાથા પાદરીના. ઉપરના લાગ કંઇ પસંદ કરવા લાયક છે એમ અમે નથી કહેવા મામના. પથ્યુ છેઃકરાઓને જુદા જુદા ધર્ધાને સારૂ તક્યાર કરવાની રીતના એ દરખક્ષા ટાંકયા છે.

મામ્બાસામાં સસાયદ ઉઠવાની વકી છે એવા ખબર અમે અગાઉ આપી ગયા છીયે, એ **મામ્બાસામાં** સસાયદ ચાલુ થઈ ચુક્કું છે એ સત્**યામહ** આપણે આ નેળા આવેલા જંગ બહારના છાપાપરથી જોઇ શક્યો

છીએ. ત્યાં હીંદીની ઉપર ખાસ માથા વેરા નાખ્યા છે તે તેની સામે હીંદી પ્રત્ય થઈ જણાય છે. તે બાબતમાં મા. ભટે આપેલી અબાની, માજરડેટ કરેલી સન્તર્ભને પાછળથી અમલમાં નહીં મુકી એ બર્ધું ખુબ વિચારવા જેવું છે. મામ્યલમાં નહીં મુકી એ બર્ધું ખુબ વિચારવા જેવું છે. મામ્યલમાં હીંદી જો ધ્યામ સામે ન થયા હોત તે તે તે તે આપેલાં મારી રહેત. એટલુંજ નહીં પણ હીંદી હોવાના દંડ દર વરસે ભરી આપણા હોંદા નામાસીની ટીલી પોતાને હાંથે કરત. સત્યા મહ ધાવી તેઓએ પાતાની તે હીંદની કોર્તી ઉજવળ કરી છે છાપા ઉપરથી માલમ પડે છે કે હતા તે લાતના ખંત નથી આવ્યા સાથે તેની બહુ દરકાર રાખવા જેવું નથી. સસામકીને મેકજ પરિસામ મામ કોર્યા આપે કે મામ બની તે મામા પર હોંદી કામ બની તે મામા મામ કોર્યા આપે કે મામા મામા કોર્યા અમામ કોર્યા સામ કોર્યા સામા કોર્યા કોર્યા સામા કોર્યા કોર્યા સામા કોર્યા સામા કોર્યા સામા કોર્યા કોર્યા સામા કોર્યા કાર્ય કોર્યા કોર્યા કોર્યા કોર

ગ્યા વિષય ઉપર પ્રખ્યાત અરથશાસ્ત્રિ દાકતર પી. સી. રેપો ખંગાળાના વિદ્વાન મંડળની માસે

क्ष्म भाषा भारहते बाडा मास पहेलां भाषायु आपेशुं. हेक्प क्षी अभाषायी है तेमां तेष्ट्रे काश्वाल्युं के आपश्चा आगोराने क्षेत्रका साथा मारहते अध्

ત્રાન વ્યપાય છે તેથી તેઓ નકામા થઇ પડે છે. શુરતર વિજ્ઞા, ખત્રાળ વિજ્ઞા, શસ્ત્ર વિજ્ઞા, હુન્નરા વિત્રેરનું જ્ઞાન મેળવતા પહેલાં છે.કરામાને પર્ણા વરસ ઉત્રેજી શીખવામાં માળવાં પહે છે. દાકતર રાય જણાવે છે કે ઉમેછ આષાને હાલની *દ*લે શીખવીને આપણે લેવડાં પાય કરીએ છીયે, એક તા આપણાં છે\કરાને કટકે કટકે મારી નાખીયે છીયે તે ~~ળીનું ગાપણી દેશી ભાષાઓને મેલી દઇએ છીએ, આ~~ ભાજત ઉપર થાડા આંકડા લઇશું તા દાકતર રાયના અરથ **ખરાભર સમન્તરો. ધારા કે મારા છે**!કરાને મા**રે** દાકતર ભનાવના છે. દાકતરી તાન મેળવવાનાં ઈશ્રેજી પુરતકા તે છોકરા વાં**ચા** સમજી શકે તે પહેલાં તેને મેદ્રીક્યુલેશન કરતાં વધારે જ્ઞાન હોવુંજ જોઈએ. હાલમાં તેા સાર પછીની પરીક્ષા પક્ષાર ન કરી દ્રાપ તેવા છાકરાને વઇદું શીખવતા पक्ष नथी। दवे भेड़ी अधिकानने साइ सात वरस की छंजे छे. ત્યાર પછીની પરીક્ષાના એ વસ્સ ગણીએ તેા નવ વસ્સ ઈમેલ્ઝ ભાષાનું ત્રાન હેતાં ગયાં. ત્યાર પછી પણ શાસ્ત્રોય પુસ્તકા અભ્યાસી ખડુ ઓર્ણ સમજે છે. જો આજ જવાન ઉપ્રજ સાયમા વિના દાકતરી ધધા મુજરાતી ભાષાની માર **કતે શીખ**ન તેા તેનાં નવ વરસ બચન કેમકે ગુજરાતી નીસાળમાં**થા** નીકળા ને તુરત તે દાસ્તરી **પ**ંધા શીખવાનું 43 કરત ને અમૃત્ય નવ વરસ ભચાવત, માણસની જવાની ना नव वरस अधे के हंग्र केवी तेवी वात नथी. पारश ભાષાતું થયાં નકામું શીખી ને આપણને અમૃત્ય વખત ગુમાવવા પડે છે. જસરીસ રાતકે જે ઈંગ્રેજી ભાષાના ગાન માં મહા પ્રવીસ્થ હતા તે પણ કહેતા કે દેશી આપાએ။ માર કતેજ લધું ત્રાન હીંદી પ્રજાતે અપાવું જોઇએ.. દાક્તર રાેપે રશિયાના ને જાપાનના બદુ સરસ દાખલા આપ્યા છે. રશિ યામાં પહેલાં વિદ્વાના સારા વિષય ઉપર બાલવા માસે તા તે **કરેંચમાં કે ખીજી પારક**ી ભાષામાં બોલના, સારા શાધ**રા** ~~પાતાની શાધનું વરણન~~ વિગેરે પરભાષામાં આપના ને સારા વિચારા પણ પરભાષામાંજ જણાવતા. તેનું પરિણામ એમ **આવ્યું કે ચાં**ડા વરસ સુધી રૂશિયાની મૂળ ભાષા લુખી ર**હી**. દરમીયાન એક મદાન શેલ્પક જાગ્યાે. તેને પાનાની આપાનું તે પાતાના દેશનું અભિમાન હતું. તેણે પાતાની શાધા વિષે રૂસિયનમાં લખ્સું. તુરત લાખા રૂસિયન જાગત થયા, રાષી **અક્ષુલ્ય હતી** તેથી શાધકના પુસ્તકના બીજી ભાષામાં તર **ભુમાં થયા. ને** ત્યાર**થી** રૂશિયન ભાષાના ફરી ઉદય થયા. **જાપાનમાં** પણ દેળવણી બચ્ચાએતને જાપાની ભાષ મારફતે ~~અપાય છે. આ વિચારા ઉપર માળાપાયે પુજ ધ્યાન આ~~પ વાની જરૂર છે. પાતાનાં બાળકાના પ્રથમની છંદગીના અમુ લ્ય ભાગ એક પારેષી ભાષાનું તાન મેળવવકમાં ગાળવા એ તા કેવળ ધાનકાપાયુંજ છે. અમારા લખાસના કે દાકનર દેશના આપણના એવા અરથ નથી કે ઇંગ્રેજી સુદદલ ન શાખવં. ઇમેજી એ એક બીજી તે જરૂરી ભાષા તરીકે મુખ્ય તાનના પાયા મંત્રવા પછી શીખવલું જાહુંએ. ઇશ્રેજી માં ભરત્વીના સ્થિજથે અએલા ,અનદર નુકસાનના પુરાય આપણી_નજરે હમેશાં આવ્યા કરે છે

नवा भील विषे भेंभरे।

भारताना इराव

ઈंડीअन पीमेन्स असे।सीअराने कोहानीसमस्यदी नीये પ્રમાણે તાર ગી. શીકર ઉપર માક્કરો છે -- ઇંડીયન વોષેન્સ એસોસીએશનની કરીદીયે જસદીસ સરલના કરાવથી હીંદો સાદી ઉપર થતી અસર વિષે વિચાર કર્યો છે તે વિસાર કર્યા પછી તેઓને જપ્યામું છે કે તે કરાવથી હીંદી એક્સો જે દક્ષિણ આફરીકામાં વસેલી છે અથવા જે પોતાના હકદાર ધર્યાની સાથે આ મુલકર્મા આવવાના હક પરાવે છે તેએલા માન ઉપર દુમલા શાય છે. તેથી આ કમીટી સરકારને અરજ કરે છે કે કાયદામાં એવા સુધારા કરે કે જે**થી** હીંદના ધર્મા પ્રમાણે થયેલી શાદી જે હીંદુરતાનમાં કામદેશર ઋશાય છે તે સાદી ભા મુલકર્મા પણ કાવદેસરે મધાવ. 🖦 ક્રમીટી ધારે છે કે હોંદી એારતા આ બાબત એટલી તા **લરકરાયેલી** છે : કે જો સરકાર ઉપરની વિનંતી ખાનમાં નહીં થીયે તો હોંદી એારતા મરદાની માફક જેલમાં જવા તાલ્યાર થઇ છે તે તેઓ જેલમાં જે કુખ પડે તે પોતાના માનને ખાતર **ચલન** કરશે." આ તારમાં એાનરરી શેકરેટરી તરીએ સહી ચીસ રક્ષેસીને કરી છે. ગ્યા તાર માકલવામાં ગાલીસ ઉપરાંત હીંદી એક્સના સામેલ છે. . તેઓથે ખુજ વિચાર કરીને તાર માકલવાના ઠરાવ કર્યો છે.' તેઓ બધી **અથવા તેઓમાંની** पद्मी केंग्र कथा तक्ष्मार यह छे ने ६०५ वधारे तहमार पवा તા સંભવ છે. મીસ મહેસીનનું કાંત્ર્ય ગામ આપણી ગારતા તે કામદાની સ્થિતિ અમન્નવવાતું તથા તેઓની શામણીતે સર કારની વ્યામળ સુકી શકાય એવું ૧૫ આપવાનું છે. મીસ रबेसीन व्या केसेरसिकेशनना सेडेटरीव आम दास डेटसाड વરસ થયાં માત્ર પ્રીતિને ખાતર ત્રફત કર્યો કરે છે. આ ડરાવમાં હીંદ્ મુસલમાન ને મોરિત એમ બધી એક્સો સામેલ થવાના સંભવ છે.

થી. **હાંચ**કીનની કથીડી

મી. ફેરસ્કીનની કમોટીયે તીચે પ્રમાણે તાર માક્તમાં છે " સુરાપીયનની જે કમોટી હીંદી સત્યામહીને મદદ કરવા સ્થ પાઈ હતી તે કમોટીયે 'ઇમીએશન ખીલ ખ્યાનપુરવક વાંચ્યું છે તે તે એવા મત ધરાયે છે કે તે બીલથી ભુના 'હોા સદ થામ છે. આ કમીટીયે હોંદી કામની મામણી તપાસી છે તે કમોટી માને છે કે તે બરાબર છે. કમોટી ઉમેદ ગામ છે કે હોંદી કામની મામણી સરકાર સ્વીકારશે ને બીલમાં સુધારા કરતો." આ તારની નક્લા મી. ચેપલીન વિગેરને પણ મેક્સવામાં આવી છે.

ગી. હાછ હબીલ

મી. લાજી હબીબ બેટિરિયાથી લખે છે કે 'મારાથી જેતાનીસબરગની મીટિંગમાં હાજર ન રહેવાયું કેમક મારી છે કરીને સીતળ નીકલેલાં ને તેને કસ્પીતાલમાં મેકલી ને તે મરસ્યુ પામી તેની ગેઠવલુમાં રહેતા. પણ મેં મી. નગદી ની સાથે કહેવરાવ્યું હતું કે હું જે દરાવા મીટિંગ પસાર કરે તેને મળતા હતું. નવું બીલ હેરથી અરેશું છે ને જો તે પાસ થાય તે આપણા લોકાને આ દેશમાંથી નાજુદ પવાના વખત આવી ગયા સમજવું. માટે આપણ ક કરતા પણ વખત હતું પકરો. નાતાલ કેપ તથા કાસવાલના દીદીયે સાથે મળીને લાલવો આ વખત છે,

પણ દું દિશ્વગીરી સાથે એઉ છું કે હતુ સુધી નાતાસે કે કેવે આ બાબતમાં સખત પત્રશાં લીધાં નથી માલમ પડતાં. આ વખતનું બીલ દુંસવલના હીંદી કરતાં નાતાલ અને કેપ ના હીંદીને વધારે તુકસાનકારક છે. તેમ છતાં તે બન્ને માંત સખત પત્રલાં કેવામાં દેર કરે એ ઠીક નથી દેખાતું. માંત સખત પત્રલાં કેવામાં દેર કરે એ ઠીક નથી દેખાતું. માંદા ન કરે ને લડત શકે તા જે હીંદી સાઇઓ દેશને ખાતર જેવમાં જાય તેઓના કુડુંબની સંભાળ રાખવાના સરવ બોલ્તે કોમે ઉપાડી કેવા જોઇએ. ઉમેદ છે કે આપણા સાઇએલ તેમજ કરશે. જેલ જનારાના કુડુંબના દશ ભાદમીનું સરણ પોલસ્થુ કું એ માલ સુધી મારે સીર હેવા તાઇયાર છું. એવા બહાંદુરાના બાલબર્સાને ખાવા પીવાનું આપવામાં ભાગ હેવા એ લગ્નાં સરસ કામ માનું છું."

शिरेस्थना तार

સીડનહેમ તથા મેવીલની શ્રી હીંદી છગ્નાસા સભાવે કેપ ટાઉન પી. પીસરને તાર કર્યો છે કે તેઓ બીલની સામે છે તે જોહાનીસબરમની માસ મીટીંગના કરાવને મળતા આવે છે તથા દાદ આપવા સરકારને અરજ ગુજ્યરે છે.

કાદીયાવાદ આરય મંત્રવાના પ્રશ્નુખ મી દેવસીએ મી. પ્રીકરને તાર કર્યો છે કે તે મંત્રવ જેલાનીસબરગની માસ મીટીંમને મળે છે અને ઉમેદ રાખે છે કે સરકાર તે મીટીંગ ની મામણી ક્રબુલ રાખરી.

भीक इत्तर शिक्ष

લીડરના પાલમિન્ડરી રીપારાર બીલ ઉપર થયેલાં ભાવણા પર દીકા કરતાં જસાવે છે કે એ. પીશરનું બાળણુ પલ્ફ નબશું હતું ને મી. ચેપલીને ચાપ્યું જસાવયું કે જો તે ખીલ થી હીંદી કામ રાજી નહિ ચાપ તો તે નકાસું મસાશે ને તે તે સુનીયનીસ્ટ પસ ટેકા નહિ આપે. તેણે જસાવ્યું કે અહીં વસતાર હીંદીને સંપૂર્ણ ત્યાપ આપવાની જરૂર છે તે તેવા ત્યાપ મામવાના તેઓને હક છે.

બીલું વાંચન

તા. ર છ મેરે નવા બીલના ખીજા વાંચન વખતે વધારે અર્ચા થઇ તેનુ તારણ નીચે પ્રસાણે છે:—મી. મેલરે પાતા ના આવ્યુમાં કહ્યું કે નાતાલમાં ૧,૩૩,૦૦૦ દ્વીદીની વસ્તી છે તેમાંના ૫૯,૦૦૦ નાતાલમાં પેદા યએલા છે. તેઓમાં નર ને નારી ધરખે ભાગે છે. આટલી ચાેદી વસતીને દ્વીદ સ્તાન એ તા માત્ર જુઓળના ભાગ છે. એને તેઓ પાતા ના દેશ તરીએ ન એાજળી શકે. . તેઓના દેશ તા નાનાલ 🕶 છે. તેને દ્વિસ્તાન કાદી મુકાય તેમ નથી. અણેલા भाने भाषक्यस होंदी जासकीती हरीकार्ध करे है. तेकाने बाराका नाक्री प्रमु व्यापे छे. देशवेमां प्रभु व्यवस कार्या बीदी नेतार छे. ६२ को ज्या अधा डीहरेने नाताबशांक વેષિ દેવામાં આવે ને બીજા પ્રાંતામાં જવાની છુટ ન મળે **તો નાતાલમાંથી ગારાઓને ભાગવું પડે એમ જણાય છે**. હાલ તુરત નાતાલના કોંદી બીન્દ પ્રાંતમાં જઈ શકે એવું દું નથી માત્રતે. દી સ્ટેટની શામણી સમજી શકું છુ. પ્રાથ્કુ દી સ્ટેટ હવે આપણી સાથે ભાગમાં છે તે આગીદાર तरीचे दोरने इस्क चन्ने तेथे क्षेत्रां कोश्ये. ड्रांसवाधना धन्। बान नेवा छे हे बनां नेशाने। न वसी शह कोवी क्रमांचे धीरीनी क्षायट क्री सवेतर सा साह न करवुं ते સમછ શકાય તેમ નથી. નાતાલમાં પેદા મુએલા હોંદીને द्वीरमा कलमेसानी आर्थ अध्य के क्लेफ्सअरक है छता ં - ગી. રીક્ષરે તેના ખીલમાં એ ધારણ વાપરમું છે. આ બીલ

દાખલ કરવાના એ હેવું છે કે હોંદી તકરારના કુકમાં આવે. પણ તે તો દ્રાંસવાલ કેમ કે નાતાલ એક જગાવે આવે તેવું નથી. આ બીલને એમાં માત્ર દ્રાંસવાલના કામદામાં ફેરફાર કરવા એ હું પશ્રંદ કરે છું. હોંદી એ બીટીસ રઇમત છે ને મારી ઉમેદ છે કે આ અસ તાયકારક બીલ પાછું એમા સેવામાં આવશે. અને હોંદી કામને પસંદ પડે એવું બીલ દાખલ કરશે. તેમાં બધા મેમ્બર મદદ કરવા તકવાર શકે.

મી. સેંપસને ખીલ નાપસંદ કરયું કેમકે તેથી ગરીજ ગારાઓ ઉપર પહ્યુ બુલમ થવાના સંભવ રહે છે.

ગી. મેરીમેન છાલ્યા થ્યા બીલમાં લ્યું હરકતા છે. તે હરકતા દુર કરીને આપણે તે પસાર કરવું જોઈ યે, નવા હીંદી ન થ્યાયે એ બરાબર છે પણ અહીં વસતા હીંદીને વ્યાય આપણે બંધાએલા છીયે. તેઓમાંના લ્યું!ને લાગતારા પણ આપણે બંધાએલા છીયે. તેઓમાંના લયું!ને લાગતારા પણ આપણે જ છીયે. વડી સરકાર સાથે આપણે બંધાએલા છીયે કે હીંદી સવાલના નીકાલ આપણે કરશું તે હીંદી કામને સતાવશું. એટકો થ્યા કામ આ વખતે ઈકલ વાની દરેક મેર્સ્યું, તે કું ભલામણું કર્યું છું તેમ કરવા સાર એક મજણત મેરબરાની કમીટી નીમવાની જરૂર છે. તે તે કમીટી બીલમાં જરૂરના સુધારા ભતાવશે. તેટલા સુધારા કરીતે બીલ પસાર કરવું ઘટે છે.

ગી. ખેકસાટર ખેડલા કે આવા સખત ખીલની ખીલકુલ જરર જાણાવી નથી. ગયા વરસમાં હીંદીની જાવક ૧૪૧૦ હતી. આવક ૧૦૦ થી ૧૩૦ સુધી હતી. આમાં હું તે! કરી! લવ જોતા નથી. હીંદીનું અપમાન થાય તેવા જાતી એક વિનાના કાપદા પસાર કરી આપણે તકરારનું મુળ ઉખેડી! નાખવું જોઇયે.

મી. ટી. શરાઇનરે કહ્યું કે નવું બીલ એ ચી ક્ષેવાની જરૂર છે. થણી જગાયેથી મને તારા મન્યા છે. મારી ખાતિ છે કે બીજા બીલથી નથી થયા એવા માટા શાસ્ત્ર આ બીલથી હોંદમાં થશે.

મી. વેસલ્સ લેહિયા કે ખીલ પસાર થવું જોડિએ, નાતાલ તમ દીદીને આપ**રે** કેપમાં માગતા નથી, દીદીને સતાયવાનું બને તેમ નથી. તેઓને તેા પુરેપુરા દ્રક જોઇએ છે.

સર ડેવીડ હાંટર બાલ્યા કે કેટલાક દુખના અંત હત્તુ સુધી આવ્યા નથી. ત્રણ પાઉડના કર એારત ને બચ્ચાંએ! પાસેથી નજ ક્ષેત્રા જોઇયે. હીંદી પ્રજાને બીલ પસંદ નથી. બીજા ક્રોઇને પણ પસંદ નથી એવું બીલ લાવવું એ તદન નકામું છે. મને હીંદી તરફથી ઘણા તારા મળ્યા છે કે આ બીલથી તેઓ નારાજ છે.

છેલ્લા ખળરા

ગુરવારને દિવસે આ બીલ ઉપર દ્રી પાછી ચરચા થયેલી અને લગભગ બધા એલનારાઓ બીલની સામે ધ્યુજિ સખત રીતે બોલ્યા હતા. અને ધબાખરાએ સત્યામદ ઉદય એવી ધારતી માની બીલ એજ સ્થિતિમાં પસાર નહીં કરવાની માગલો કરી હતી, વિશેષ ખબર આવતે અઠવાડીયે આપશે.

'ઇડીઆ' છાયું જયાવે છે કે વાનકુવરમાં દ્વીદીઓ ઉપર પડતી તકલીકૃતી રસ્યુઅત કરળ મી, નંદસીંગ સીરા અને બીજા એ દ્વીદીએકનું ડેપ્યુટેશન લંડન ખાતે આવેલું છે. મી. નંદસીંગે જયાવ્યું છે કે દ્વીદી જે અગ્રેજી પ્રત્ય છે તેના તરફ સીના અને જપાતીઓ કે જે પેરરાજ્યની પ્રત્ય છે તેના કરતાં પણ બદુ ખરાળ વસ્તન સલાવવામાં આવે છે.~

મેાંબાસામાં પાલ-ટેક્સ સામે સત્યાગ્રહ

ઝાંઝીબારના 'અલ ઈસ્લામ અને સમાચાર 'તે. મેાંબાસાને. ખબર પત્રી લખે છે કે અમે વરસે માથા શૈરા બાબત જે સાથે થયા હતો તે ઉપરથી અરીબા ઉપર કેક્સ્ટ તરફથી સમન ને ડીકાઓ થયા માડી છે. અનુમાત એવું બધાય છે કે લગભગ એક હત્તર મરીબા ઉપર સમત ને ડીકાઓ થયા સખન છે. ત્યા તે દિવસ સુધી ગરીબાએ પાનાની ગરીબાઇ તે જ ખતા કરે. તે પણ 'હીંદી પ્રકાશ'ના અધીપતિ મી. ખા ક બટ આ કર સામે સત્યક્રમદ ધારણ કર્યો છે. ખબર પત્રી લખે છે કે તા. ૪થી મારચતા રોજ મી. ભટતા કેસ માંગાસાની ટાઉન માજી દેટની કારટમાં સભળાયા હતા જે વખત તેને મુજબ સવાલ જવતમ થયા હતા

સતાલ તમે તેલ ટક્સ તમેત. દ જતાળ હતી, સાહેળ સતાલ તા. માટે હવી ભવેતે દ જતાળ પેતલ ટેક્સ તકન અન્યાળી છે. સતાલ અન્યાલ છે ર ત્યાલ છે તે વેતરાતું કામ માફે થી. મારે યા સવલના અમલ કરતાન છે

જાતાળ મારૂ અને કરાવ તે રકલ ભરવા ના પાંડ છે. સવાલ તાનારે તમારૂ અત કરાણ કવદાને માન્ય કરે તેવ અનાવવ જેમાઈએ,

જવાય તે તદન અસબહિત છે સવાલ-જ્યારે તમારા ઉપર પ્રેપ્યુરી ઢીકા ખરચ સહીત કરે છું અને ૧૫મી મારચે તે ૨કમ બરી આપવા નક્રમાયું છું.

જવાય~તે મુદલે પણ હું તે રકમ ભરવાના નથી આ વખતે કેસ ખલાસ થયા પછી પહેલા તા ૧૧ - ૧૯૧૬ ન રિજ સાચા હતેર

સવાલ-તમારું આપ્યું નામ શું? જિલ્લા ભાગત કર કરકાનજ ભગ સારુ લાંધાત કરે, છે, ' જવાળ 'દીદી પ્રકાર'ના એડીટર છે સારુ તમે ડેક્સર નાગ ભગ્યા (

જવાબ અર સવાતનો, જવાબ અત્યા, વહેલા માટે એક અરજ કરવાની છે

સવાલ તે શું છે?

જવાળ આજે હવારના લગભગ ૩૦૦ થી ૪૦૦ હીંદીઓ નામદાર ગવરતર સહેળને (જે સાહેબ ને દિવસે ત્યાં પધારેલા દતા) મલવા જવાના હતા પણ થી. કમીશનર સાહેબ રસ્તામા મળનાં તેમને અકલવ્યા હતા અને બધારના બે વાગે પાતાના ખંગલે આવવાનું જણાવ્યું તેથી મારે અરજ કરવાની 3 કને તે મુલાકાન થઇ જાય ત્યાં સુધી પોલ કેડમના કમેં મુલતવી સાખવામાં આવે તો મારા માનવા પ્રમાણે કહ્યક નિસ્તૃય ઉપર આવી જવાશે.

સવાલ-એવી સુક્ષાકાન અને કેરરના કામને કંઈ સંબંધ નથી તે વિષે કેશને અઠકાવી શકાય તેમ નથી નમે પેરક રેક્શનાં નામાં ભરવાં?

જવાલ-નહીં, સાહેલ, સવાલ-ભરવાતા છે.? જવાલ-તા આતેલ સવાલ-ભદ્રવાતા હોલ્લિસો છે!! જવામ-જો ઇનકમ ટેક્સ દાત અને પદરને બદશે પચાસ દાત તો તે હું ભરત પણ પાલ ટેક્સ માટે કારો શકાય તેમ નથી. સવાલ ન્યારે તમે પાલ ટેક્સ ખામવા ના પાંકા છે.!

क्याय हा, तेमक

ભવાલ-ત્યારે તમને છ **અઠવાઠીઆની જેમની સન્ન કરવામાં** આવે છે, અને આ દેશ છાડી નહીં જવા ક્**રમાવવામાં આવે છે.** જવાબ -ગહુ શહુ, શાહેલ.

એ વાત પવનની મારક ગામમાં ફેલલઇ જવા ધાર્યા અને લોકામાં ત્રાસ વરતાઇ રહ્યો અને અનેક વાતાં પણ થવા લાગી. ગરીઓમાં અભુધાર્યો ભુસ્સા ઉભે થયા અને મા. લટ લુટયાની ખબર તુરતજ પાકારવામાં ન આવી હતે તા કેદાય જેઓએ પાલ ટેક્સ નથી ભર્યો તે બધા હડતાળ પાડત એવા લય હતા. ડીકોમાં સહી નહીં લીધેલી હેલાથી અથવા તા ગમે તે કારખુથી મી. લટને કારટ ઉકી ગયા પછી અરધા કલાકની અંદર કહેવામાં આવ્યું કે તેઓની કેદની સલ્બ તા. ૧૮-૩-૧૯૧૩ પર મુલતવી રાખવામાં અને છે. હવે તે તારીએ શું થાય છે તે જોવાનું છે.

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય શાન

[લખનાર—મી. એમ. કે. ગાંધી]

મકરણ ૨ લ્યું

પાણીના ઉપચાર

હવા પાતાનું કામ અદસ્ય રીતે કર્યા કરે છે, એટ્સે હવા ના ઉપચારાની ખુબી આપણે બરાબર પારખી સકતા નથી. પહ પાણીની અસર અને પાણીનું કામ આપણે એક સ્ટા એ છીએ તેવી તેની ખુબીઓ તુરત એક શકાય છે.

પાયુનિ ઉપચાર વરાળ વાટે થાડા ઘણા સહુને માલમ છે. તાવર્મા દરદીને આપણે બાદ આપીયે છીયે. માથીના કરો બહુ સખત ચાળે દ્વાપ તો તે વરાળથી મણી વાર મટે છે. સાંધિવાયી સાંધા જલાઇ સ્પા દ્વાપ ને દરદીને તુરતની આસાએસ આપવી દ્વાપ તો તેને વરાળ આપી તુરતજ થંડા પાણીમાં નવરાવવાથી ઘણા ફાવદા શાય છે. શરીરે મણાં યુઝાડ થયાં દ્વાપ તેને મલમ પાડિસથી પહેનમાં ન શકાય પણ તેને વરાળ અલ્લો દ્વાપ તો ગુમાર્ગ એક્ટ્સ નરમ પહે છે.

બહુ થાંકેસા માણુસ જો વરાળ **હૈય અથવા ગરમ પાણી** વીંદ તાલી પછી તુરત થંડા પાણીમાં નહાય તા તેનું શરીર હલકું થશે તે તેને થાક ઉત્તરશે. જે માણુ**સને ઉપ ન** વ્યાવતી હાય તે વરાળ લઇ ચંડા પાણીથી તા**ડી** ખુલી હવા માં સુરો તો તેને પણે ભાગે તુરત નિદ્રા આવશે.

વરાળને. ત્યા ઉપયોગ કરીયે તાં ખહુ કરીને ગરમ પાણી ના ઉપયેશ્ય થઇ તકે છે એટલે વરાળ અને ગરમ પાણી વચ્ચે એંદ રાખવાની જરૂર નથી. પેટના સખત દુખાયા હેમ તા પેડ ઉપર ગરમ પાણીને શામ કરવાથી હવત આરામ થશે. ઉકળતું પાણી આટલીમાં કે હાંડકીમાં અને પેડ ઉપર જાહું કપકું રાખી શેમ અ.પી શકાય. કેટલીક વેળા ઉલટી કરવાની જરૂર પડે છે. ખુબ સરમ પાણી પીવાલી ઉલ્લી મઇ શેક છે, જે માલુસતે કબ્લક્લત રહેલું ફેમ શે જે

સતી વેળા કે સવારના ઉઠીને દાતણ કરી ગરમ માણી પીઇ જરી તા દસ્ત વ્યાવવાના શંભવ છે. સર ગારડન સ્પ્રીંગ જે हेपना और वेणा अधान हता ते भट्ट सारी तहरस्ति काण વતા. તેને દેશભે યુખ્યું કે તેનું મુખ્ય કારણ શું ! લેના વેમણે જવાબ આપ્યા કે " હું સુતી વેળા એક પાલા ને सवरिना हिस्ती वेणा क्रेड प्याद्धा अश्य भाषी पीर्ड धु ते થી આવી સારી તેંદ્રરસ્તિ રહે છે." કેટલાક માસસોને માલ **પીધા** पाधीक इस्त वितरे छे तेकी। व्यतानपाई भाने छे हे આદ તેતું કારણ છે. ખર જોતાં ચાદ તા નુકસાન કરે છે. **કારન્યુ** તે**ા ચાહમાં રહેલું ગરમ પાણી છે.**

ભાક કે વસળ ઢોવાને સાર ખાસ ચેલ્યકાં આવે છે પસ્ ते बेचानी खाधारख रीते कदर नथी हे।ती. ओं अपूरशी તેતરની કે લાક્યાની બેઠકની લઇ તેવી નીચે સ્પોરીટના કે **પાસહેટના વ્યય**ા વળી રહેલાં લાકત્ર કે કેલસાની નાની સમડી રાખવી. સમડીની ઉપર નાની તપેલી પાણી ભરીને ~~ગેલવી તેને ડાંકવી. ખુરશીપર એક ગાદડી અથવા કમ~~ળ મુક્લી. તે કમળ આગળના ભાગ ઉપર એવી લટકલી જોઇ કે દસ્દીને સમઢીની કે વરાળની દાઝ ન લાગે. પછી इरहीने भुरशीपर वेसाइवे. अने तेनी आसपास बेझण 🕻 કમળી લપેટવી. તપેલી ઉપરનું હાંક્સ્યુ ખસેડી ક્ષેત્રું. એટલે દરદીને બાદ્ લાગવાનું કર ધરો. દરદીનું માર્યું પદ્મ લાંકવાની આપણામાં રીત છે પણ તેમ કરવાની જરૂર નથી. • શારીરમાં ગરમા અન્ય છે તે માથા સુધી ગડે છે ને મ્હાપર માતીયાં ભાગે છે. દરદી ઉડી ન શકે એવી સ્થિતિમાં દ્વેત્ય તા તેને નેતરના કાચપર કે ક્ષાખંડના ખાટલાપર સુવારીને ભાદ આપી શકાય. તેમ કરવું હાય ત્યારે પણ કમળીઓ **એવી રીતે રાખવી કે તાપ અને** વસળ બદાર ન નીકળી ~~જાય.~~ વરાળ આપતાં દરદી દાકે નહીં અથવા કમળી વિગેરે ન સળગી ઉઠે એ ખરાખર સભાળવાની જરૂર છે. થળા **ળકુ નાલ્યુક તળીયતના દરદી દે**ાય તેને વર.ળ દેતાં બહુ અચ્ચકાર્યું. વરાળમાં જેમ ફાયદા છે તેમ ગેરફાયદા પણ રહેલા છે. વરાળ લીધા પછી માસુસ હમેશા નબલા પડે 说. એ નખળાઈ લાંબી નથી ચાલતી પસ્ જો દમેસા वश्य देवानी टेव पडे तेर भाज्य कड़र नीनावाफ जाय તેથી વરાવાના ઉપયોગ ઘણી સાવચતાપુરવક કરવાને છે વરાળ કરીરના અધુક ભાગને પણ આપી શકાય છે. જેમ કે માયું દુખતું દ્રાય તા આખ. શરીરને આપવાની જરૂર નથી. સાંકડી ડાકવાળી માટલીમાં કે કીટલીમા પાણી ઉકાળી તેની ઉપર માત્ર મહ્યું ધરવું ને માથે લુગડું અહયું હાંક્યુ એટલે નસકારાવાટે માયતમાં વરાળ ચડરો નાક ખંધાર માર્કું હોય તેા આ પ્રમાણે વરાળ ક્ષેવાથી દારત હુટે છે સોલ્ને અમુક ભાગમાંજ ચડ્યા હૈાય તા તેને ઉતારવા સાર્ तेटबाल काम पराणमां राभवे।.

ગરમ પાણી અને વસળતા કાયકા ધણા માણસ સરધારણ **રીતે ક્ષમએ** છે. પણ થડા પાણીના ફાયદા સમજનાર ઘણા **વાડા જોવામાં આવે છે**. છતાં થડા પાણીમાં જે અસર રહેલી છે તે મરમ પાણીમાં નથી. અને એમ કહી શકાય કે મણે ભાગે મંત્રા પાણીતી અસર આપણને તાકાદ આપ નારી છે. નભળામાં નબળા માહુસની ઉપર ભાષણે ધડા **પાણીના ઉપચાર કરી શા**ડીએ છીએ, સરમ નાવને સાર,

तेनी असर संशंभग अभारतारी ह छ अने अभे ते માણુસ તેની અજમાએશ કોઈ પણ જેખમ વિના કરી શકે भाखुसने तमरी काणी हैं। य, सन्निपात ध्या है, य ते વેળા બરફના પાણીમાં બેજોલું લુગઢ માયાપર મુક્વાયી इरहीने शांति भने छे. इस्त न अवनो हेस्प तेवा भाजूस ને પેટે ખરફના પાણીમાં બોજવેલા પાટા સુક્ષેત દ્વાપ તો કરત ભાવવાના સભવ છે. જેને વીસ્થયાત થતા ક્રોય તે માસુસ પેડ્યર **હ**મેશાં શંધ્ર પાણીના પાટા જાંધી સુવે તો વસ્યુ વેજા ફલ્પદા માય છે. દરકાઈ જગ્યાયે સાદી પડતુ હોય ત્યા ભરકના પાળીનાં પાતાં ગુકવાથી હો.દી બધ મરે. નસંઘરી પુટતી હેાવ તેને માથાપર ખુબ થંડુ પાણી ક્રપાટા ભાષ અંદવાયી તુરત ફાયદા શાય છે. નાકની વ્યાપી દ્વાય, केने सवेष्यम वर्ष देवि, केने माथाना हते हैवि ते मासुस જો ક્રમેશાં એ વખત નાકથી પત્સીથી ચરાવે તાે તેને થણા જ ફાયદેર થશે. એક નસકાર બંધ કરી બીજે નસકારેથી પાણી ચડાવી સકાય તે પછી બધ કરેલ તસકારેથી કડાડી સકાય. વળી બન્ને નસંકારેથી પાણી ચઢાવી મલેથી ક્ઢાડી શકાય. નાક બીજી રીતે સાફ દ્વેષ તા નાકર્યા મહાવેલુ પાણી પેટમાં જાય તેથી જસ્ત્રેએ ડર ખાલા જેવું નથી. નાક માં પત્થી અડાવી તેને સાફ રાખવાની ટેવ એ સરસ છે જે ને પાણી ચઢાવવાની કળ ત આવે તે નાકની પીચકારી મેળવી પાણી ચઢાવી શકે છે. પણ બે ચાર વખત **મ**યત્~~ન~~ કરવાથી તુરત પાણી ચડાવવાની કળ આવી જશે. આ जासी होयुं को ६२४ भाजुकते अ३२तुं छे। १४६ भाषाना ત્ર્યાધિ આવા સહેલા ઉપાય**રી ઘણી વેળા** તુરત ખેધ **ચ**ર્ક શકે છે. નાંકથી ખરાબ વાસ વ્યાવની ક્રાય તો પણ આ ઇલાજ કામતા છે. કેટલાકને નાક્ષ્યી છોડા પડ છે. તેને સહ્યુ નાકેથી પાણી ચડાવવાની ક્રિયા એ રામળાના છે.

ધણા માણસો પાળી પુરેશી ક્ષેતા અચકાય છે. સરીર નભળુ પડી જાય એમ પત્નુ કેઠલાક કહે છે **અ**ક તદન વહેમ છે. તુરત દસ્ત લાવવાને સાર્ પુંદેયી પાણી ની પાયકારી ક્ષેત્રા જેવેર બીજો એક ક્લાજ નથી, પણાં દરદાને સહ જ્યારે ખીજા છલાજ કામ નથી કરના ત્યારે આ છલાજ કામ કરે છે. તેથી મળ તદન સાફ થઇ જાય છે તે શરીરમાં નવુ કેર જમતુ નથી - જેને બાદી દોષ, વા હોય, દ્રાજરીના ખાંત્રાડથા અંગેલ કઇ પણ દરદ હૈાય નહે પુડયી બે રનલ પાણીના પીચકારી લક્ષ્ર જેવા એટલે દ્વરન પારખુ થઇ રહેશે. આ વિષય ઉપર એક માણસે પુત્તક લખેલુ છે. પોતે પર્ણા એાસડા કરવા હતા બદદજમામાંથી મુક્ત થતાજ ન હતા. સરીર નખાદ ગયુ હતુ ને પાળા થઈ ત્રયો હતો પત્ચિકારી શરૂ કર્યાપછી તેની ભૂખ ઉધક્રી ને થે.ડી મુદનમાં તેની તળીયન ઘણીજ સરસ થઇ કમળા જેવુ દરદ પત્રિયકારીથી તુરત ન.પ્યુદ કરી શકાય છે. તાણી વખત પીચકરી લેવા પડ તા થડા પાણીથી લેવા એ ડીક છે. ગરમ પાણીની પત્ચકાર્ર, વારવાર ક્રોનાથી નબળા, આવવાના સભવ રહે છે. પસ એ દેવ પાયકારીના નધી

વધી ગામ્યો કેરનીકલ" તામનું એક તવું રાજીંદુ અધિછ પ સ્થા પ્રાસ્થ4ી ક્રાયાર્કમાં પ્રસંદ થવા લગ્યું છે. આ છાપુ ગયા મારમથી શાળાઓ પ્રગઢ થવા લાગ્યું છે. આ છાપાના કર્તા હતા સર પ્રીરાઝશાદ મેતા છે. એક બીલ્યું भाषाना क्याना करा राष्ट्राम काम, नरम नावन साइ, है।इड हु जाप्र हाइवानी वीसमास क्रम्यमां का रही के तेमां अतिकान साइ, सीकाम विभिन्न कामडीनी ज्याधिकान साइ भा पाष्ट्रीमां मिलेबी मार वर्षेट्यानी क्याधार की कास्सीर, काम द्वावान कामुनवामां काने के,

યુર્વ અને પશ્ચિમ

भेक्ष्म ८ भू .

(ગયા અંક્ષ્મી ચાલુ)

મ્યામ મે તમતે અમારા ધરમતુ રહત્ય સમજાવ્યું. **હવે પા**રિત ધરમ જેવા મને જણાયા છે તેવા તમારી પાસે મુક્કા અ(પણા બન્નેના ધરમના મુક્રાબલા કરવા માર્ગુ છું. મણ એ કામ કરિત છે એમ જાલું છું. પણ તમારા મુલકમાં રહીને જે મેં જોયું છે અને તમારાં પુસ્તકા વાંચી જે મે વિચારતું છે તે ઉપરથી મને જે જણાયું તે તમારી અનગળ રજુ કર્ંતેમાં ખાટું નિર્દે બચુલ્ય. તમારા ધરમમાં સલ કેટલું છે એ વિષે ખાલવા હું મને પાતાને લાવક નથી મસ્તો. તેની અસર તમારી સસ્યાએ ઉપર કેવી થઇ છે અથવા કોન્ માઇ છે કે નર્દિ, તે વિષે મારા વિચાર જણાવવાની રજા લઉ ર્ષું. અને એ વિચાર કરતાં હું જેઉં હ્યું કે તમારા ને અમહરા સુધારા વચ્ચે બહુ તમાવત છે. તમારાં મંડળાનાં ભધારણ ધરમ ઉપર સ્થાયેલાં સહ્યતાં નથી, તેમાં **મને** આ**લ્ય તથી** લાગતું. કેમકે તમારા ધરમમાં ~~જત~~ મહેનતની તાે કેમ જાણે વાતજ ન દેશ એવી તમારી 'રહેણી જોવામાં આવે છે. તમે વગર મહેનતે સ્વરયમાં બેસી જઇ ધ્યાન ધરવા માગતા હોય એવું જણાય છે. ગાલુસ માત્ર એક છે એમ સમજવાને બદલે તમે એમ માનતા દેખાઓ છા કે એકતા તેા સ્વરમમાજ ભાગવવાની છે. આવેા વિચાર અમારા કરનાં સરસ છે કે ઉતરતા તે વિષે હું કંઈ નહિં એાલું. તમારી અર્વા માન્યતાનું પ્રથમ પરિણામ એ આવ્યું કે તમારા ધર્માત્રાયાંએ દુ-મળી રહેલ્યુનિ એક કારે મેલી, બાખ એજ ભારે છે એમ મનાવ્યું, ઝુદ્ધિના નાશ થયા ને અરસ્પરસ લડાઈ ચાલી, આવી સ્થિતિમાંથી તમે પછી નીકળી આવ્યા. અને તમે તદન દુનિયાદાર બન્યા, બધું તમારી આંખે જોવા માન્યું કુદરતની સસ્તિઓ ઉપર કાસુ મેળવવા મૃત્યેર, પદસા એક્ટા કરવાના હાભ વધ્યા અને સન્ના મેળવવા તરફ તમે દાહ્યા, તે વખતથી આજ સુધી તમે નાગે માસિત સ્થા છે: પહ્યું તમારી સંસ્થાએ!માં ખાસ્તિ ધરમની અસર છેજ નહિં. તમે તા ધરમને રાજ્યકારબારમાથી તદન અલગ રાખ્યા છે અને તમારી કરણી સાથે ધરમને સંબંધજ નથી સ્દ્રયો. तमार्श भंडण आर्थीक अने अन्यक्षत्आरी शक्तिओने यश યક વસ્તે છે. અને તેનું પરિષ્ણામ શું આવ્યું છે તે ફૂં અગાઉ **ળતાવી ગયાે** છ્

આમ જોકે તમારું મહળ માત્ર આર્યોક પાયા ઉપર રચાયું છે તા પણ તમે ધરમને તમારામાં નામ કર્ષે રહેવા દીધા છે. તમે વાતામાં ધાર્મીક વિચારા બતાવા છે. તે પ્રમાણે આ દુનિવામાં ન ચાલી શકાય એમ કહી તમારી મરજી યુજબ તમારી રહેશ્ક રાખા છે.

મારા આ વિચારથી તમારામાંના દેટલાક ગુરસે થશે. પશુ માર્ટ કહેવું ખરાબર છે કે નહિં તેને આપણે દાખલા લઇએ. જીસસે દરેક જગ્માપે ખુન. મરમાને વર્ખ.ડી છે. વેરભાવ કાદની સાથે ન રાખવા એ તેએ ધખા દાખલા દર્લાલેથી શાખવ્યું છે. તેએ કહ્યું છે કે ' જેને તમને કાદ જમાણા આત્ર ઉપર તમાંથા મારે તો તેને ડાખા ગાલ પશુ ધરજો " આ વાદય તે આવેશમાં બોલેલ નથી. તેના દીલના એ

ઉદગાર છે. અને પાતાની સ્ફેપ્યુમાં તે **હિક્ષણ તેણે અમલમાં** મુક્યું છે. એટલે જ્યારે આ દુનિયામાંજ તે પ્રમાણે ગાલવાનું व्यताच्युं छे केने। र्धनशर हार्ध नहिं हरी शहे. असे लेय डां इन्हें हैं को ते अभागे भागुरी। वस्ते ते। सक्त्या न आहे, મ ડલા વિખરાઈ જાય, ને લુચ્ચાએરને દંડ ન દેવાય તેર મરીલ कातिथी न रबी शहे. यथु मेरेवुं बहेनार माजूब पाताने भीरित न क्वी शहे. पश्चिमनी अल्ल्मी ते। सहाय बजरी આવી છે. ખુના મરકી એ તો તેનો ખારાક છે, અરીર બળને તેા તેઓ પુજે છે. એટક્ષે તેઓ ચાખી રિતે છમસના विक्षांभूने। अनादर करे छे ने तेम अर्ला पेलाने भास्ति કહેવડાવવા માત્રે છે. જીસસના લખ્કોને મરકી મુગ્રકીને તેઓ ઉપાટા અરથ આપે છે. અને પોતાનાં જેવ ખાનાંએ ફાંસીની સજાએા, પાનાની ખધી લડાઈઓનો ભયાવ છસસના શિક્ષણમાંથી કરે છે. તમારી અન્યાયી લડાઇએની બચાવ પણ તમે તેવીજ રિતે કરાે છા. અમાસ કુલક તેપર તમે ચડાઈ કરી તેમાં ક્લા ન્યાય હતા ? તમારા એક મોસ્તિ રાજ્યમે પોતાના સિપાઇને અમારા મુલક ઉપર ત્રાહ્વતી નેળા જીસસતું નામ વાપરીને તેઓને કહ્યું કે અમૃતે મારી નાખવા એટલુંજ નહિં પણ અમે ધવાયેલા હાઈયે, તે એવા સ્થિતિમાં પણ છેહવા નહિં, આ ઉપરથી એઈ શક્ય છે કે કહાર કેટલાક ખાસ માસુસા જસરાના શિક્ષણ પ્રમાણે નિરવેર થઇ वियरतां हरी ते। पश्च तेनी छाप तभारी समग्र रहेक्ष अपर મુદદલ નથી પડી. છસસેજ કહ્યું છે કે મામુસેની પરીક્ષા તેની કરણી ઉપરથી કરાય. તમારી કરણી ઉપરથી જે પરીકૃષ્ भें करवा अयत्न क्यों छे तेमां भने : बामतुं न्यी है कंछ દેવ કેલ્ય. તેજ ત્યારે વિચારતાં ખુના મરકી જ્યાં એલ્ઝામાં એક્કિ જોવામાં આવે છે એવા દેશ તા ચીનજ છે. સ્યાંજ નીતિને ખરૂં સ્થાનક મહસું છે. સાંજ શાનને **ખરૂ**ં માન છે. पुं क्राय भारा बाहाने विषे भरभाधने वधार भक्ता महेता હેર્લ એમ તમને લાગે તેટલા સાર તમારાજ એલચી સર 🕯 રાખરટ હાસ્ટ અમારા યુલકમાં રહેતા હતા તેના વિચાર મારા ખેતલના ટેકામાં રહ્યુ કરં છું.

સર રાખરેટ હારેટ કહે છે કે "ચીનાઓ સુનીતિવાન, ક્રમહાને માત આપનાર, ચતુર, ઉદયોગી ને કરકસરીઆ છે. તે એવા હૃશિયાર છે કે ગમે તે હાન શીખી શકે છે ને ગમે તે કામ કરી શકે છે. તેઓ અત્મંત વિનયવાન છે. તેઓ હિલાના પુજક છે. અને સત્યની ઉપર તેઓની એવી આસ્થા છે કે તેને બચાવવાને સાર સરીર બળની જરર હેમ એવું તેઓને કેઇ કાળે પહુ જચાવું નથી. તેઓ હદાર છે, દ્યાળુ છે ને હમેશાં સારાં કામા કરવાતું તેઓને ગમે છે. પાતાની ઉપર થયેલા ઉપકાર કદી મુલતા નથી ને તેના બહુ મણા બદલા વાલે છે, જો કે પઇસાની અત્તા તેઓ અને છે હતાં તેઓ માને છે કે પઈ સાથી મામુશ્વની લાયકાતનું મામ શ્યામ નહિં. તેઓ સરસ ને ભરાસાપાત્ર કારીબર છે. તેઓ શા લાયકાતનું મામ શ્યામ નહિં. તેઓ સરસ ને ભરાસાપાત્ર કારીબર છે. તેઓ શા સ્થાપોને જેવું માન આપે છે તેવું દુનિયામાં બીજે કર્યા એ તિર્દે અપાતું હેલા એ માન ઉપર તેઓની રહેણીનું સ્યુતર ચલાયું છે."

આ પુરાવાથી વધારે સતી પુરાવા આપવાની જરૂર જેતા. નથી. અમારા ધરમના નિયમાથી અમારી હમેલની સ્થિતિ એવી ધડાઇ ગઇ છે કે જીસસનું દયા ધરમનું મહર્ચીનુ સુત્ર અમે પાળીયે છીયે તે તમે તેને કચરા છે. અને તમે જમારા મુલકમાં આવી અમને શીખવવા લાગ્યા છે કે જે માટે છે તે ખરૂં છે તેથીજ તે છતશે નહિં પસુ તેને તલવારની મદદની જરૂર છે અને એવું અમે પસુ તમારે સંગે શીખવા લાગા છીયે. અમે જ્યારે તે શીખી હેશું ત્યારે શું પરિસ્તામ આવશે તે કહી શકતું નથી. તમે નિરહસ્વિયારી ચાળીસ કરોડની વસ્તિને હચિયાર બધ થતાં શીખવા છા. આ તમે છસસના નામે અમને જસાવો છા. અમે તમને કન્ફ્યુશીયસને નામે જવાબ દર્કશું. પસુ તેનાં માઠાં પરિસ્તામના વિચાર તમે કર્યો છે? .અમે તમારી ઉપર વેર શેવાના માંડપસુમાં તેના ઉપયોગ નહિં કરીયે તા!

<mark>દક્ષિષ્યું આદિકામાં પહેલા</mark> આવનાર મુસલમાન

મહાન પુરૂષ પીર શેખયુસુક

ઉપરતા મથાળા તીચે ' ભુષ્ધિ પ્રકાશ ' માં કેપટાઉતતા મી. હાજી સુલેમાન શાહ મહમદે શેખ લખ્યો છે તેમાંથી અમે તીચેના ઉતારા લખ્એ છીએ.

મહા પુરુષ શેખ ક્ષસફ એાલીયાની દરગા અને કબર કેપ <mark>ટાઉનથી ૨૫ માયલ દુર ફેલ્સએ અખાતની નજદીક અને</mark> ~~ઇસ્ટરીવર નદીના કિનારા ઉપર રૈતીથી બનેલા નરમ પથરની~~ <mark>ટેકરી ઉપર નદ</mark>ીયી આસરે ૨૦૦ ફીટ દુર અને તેટલીજ ઉચાઈ પર અવેલી છે. એ વિશેની અહીંના શરકારી દક્ તરામાં પ્રરાહ્યા કામલીઆએમાં પક્કી સનંદી નોંધ એક <mark>તવારિષ્પા વિષય હ</mark>ોવા સાથે મારા મુસલમાન બા*ધ* એાને ~~જાણવા, વાંચવા અને નાેધવા~~ યાગ્ય વિચારી દુ[ં] અત્રે **લ**ખું તે અવલ થાડો ખુલાસા કરવા બધળેરતો થઈ પડશે આ મહા પુરુષની પેદાશ મલયદ્વીપામાં થઇ હતી. તે દ્વીપાની <mark>અંદર જાવા ટાપુ શ્રુખ્ય અને મુસલમાન વસ્તીયી ભરપુર</mark> છે. ઈ. સ. ૧૪૭૮ થી ઈસ્લામી ધર્મ અને રાજ્યે આ ડાપુ <mark>ની અંદર પેાતાની પ્રતીપ્</mark>ઠા મેળવેલી. ત્યાર મછી ૧૫૧૧ <mark>ની સાલમાં પારડુમીઝ કે ધીરંગીએને પહેલ વહેલાં તાં</mark> ગયા ~~ચ્યને ડચ યા વલ દાં તે~~મને જોઇ ૧૫૯૫ માં કાખલ થયા ખાડ કારી, અને ચાખા એ મુખ્ય પેદાશ છે અને ૨૮૫૪૫૬૯૮ <mark>ચારુસોની વસ્ત</mark>ીની અંદર માટા અને મુખ્ય સાગ પ્રક્લામી ~~ધર્મ પાળનારા–ન્નવા અને મક્ષયના ભગ-પ્રસક્ષમાનાના છે,~~ કે જે ઢાેકા સત્યર તરીકે એલળખાય છે. કુરાપીયનની કૃતે 💪 અને મારામારીઓથી છેલ્લા રહેલા સ્વતંત્ર મુસલમાન સુ લતાને, અજે મે ઈ. સ. ૧૬૮૦ માં પાતાની રાજધાની ખંટા મમાં કરી. જેરીને લીધે અને અલ્લાપહની યાદીના અરથે એકાંત પકડી તે વાનપ્રસ્થા થયેદ. પાતાની આ રાજગાદી પાતાના છાકરા સુલતાન અદ્દસુલ કહાર, કે જેને ક્ષાકા દીનના જ્હાલા **નામથી મુ**લતાન દાછ કરી કહેતા. સળળ તે મોક સરીક હજ પદી આબ્લેટ હતો. આ વખતે હથ ઇસ્ટ ઇડી આ કંપની પોતાનો લામવગ વધારવા જાવા ટત્પુમાં ખાલીલી • ૧૬તા અને તેવીજ રીતની લાલચ અને લામવમ વધારવાની અંત્રેજ ડેનીસ કંપનીએ! પશુ આતુરતા રાખતી. આ અમયે **ગ્યા કુરાપીયત કંપનીઓ એક ખીલ્ત સાથે** અદેબાઇ કરતી. જવાન સુલતાન હાજી કચ કંપનીના મેહમાં પડ્યા અને વે भार करवाना सवणा ७६ इक्त उच कंपनीने आप्पा, तेथी **અંગ્રેજો અને ડેનીશ કંપનીએ**)વાળા અ<u>હ</u> ગુસ્સે થયા.

े सुखतान अकेन्स अधिको साथै होस्ती राभता. तेने

તેના દીકરા સુલતાન હાજીની આ ચાલ પસંદ પડી નહીં. આ મતફેરથી ભાષ દીકરા વચ્ચે અબુળનાવ થયા અને ફેળ રૂઆરી ૧૬૮૨ માં સુલતાન અજેન્ગે તેને ગાદી ઉપરથી રદ કરવા જાહેર કરયું. આથી બાપ દીકરા લાપ્રકર્મા ઉનર્યા. સુલતાન અજેન્ગની સાથે અંગ્રેજો–ડેનીશ અને તેના જવાન ખીજો દીકરા પારબહ્યા અને શેખ યુસફ હતા. માટા સુલતાનની બેન સાથે શેખ યુસફે સાદી કરેલી હતી.

ડ્રચ પ્રસ્ટ ઈડીઆ કંપનીના કમાંડર જોકાળ ડી. રાઈ. સલતાન ઢાછની મદદમાં હતા. છતાં સલતાન હાછએ પોતા ની દ્વાર જોવાથી બન્ટામના કિલ્લાના દરવાજા, પોતાનુ લસ્કર ~~ચ્યદર રાખીતે બધ કીધા અને કુમક વાસ્તે~~ બટેવીઓના ડ્ય અવરતર જતરલ અતે કાતસલ ઉપર તાકીદતા પેચામ મદદ વાસ્તે માેકલ્યા અને તેથી જવાન સલતાન હાછની મદદે આઇઝક–ડી–મારટીનની સરદારી નીચે ૭૦૦ ગેરા લસ્કરની સાથે દેશી લસ્કર આવી પહેંચવાયી સલતાન અજેન્સ મેરા⊌ેગયાે હા. ૨૮ ડીસેંબરે ૧૬૮૨ ની રાત્રે કિલ્લામાંની સુંદર ક્રમારતને તાેડી પાડી છાકરાને તાળે કરતાં તે પાતેજ એના તાળામાં આવી પડયા. છેલ્કરાઓએ તેત્ર માત ૧૧ માત્ર કરી તેને અબુધટતો રીતે રાખવાધી ડચ દરિટ ઈંડિયા કંપનીએ આ સ્થતંત્ર સલતાન અજેન્યતે બન્ટામથી ભટેવીયામાં પાતાની પાસે લઈ જઇ તેના માેભા અને આ**ળ**ા મુજબ રાખ્યો, અને ઈ. સ. ૧૬૯૫ માં તે લાંજ મરણ પાસ્થા.

સતરમાં સદીમાં ઈ. સ. ૧૯૫૮–૧૯૧૮ સુધી અઉરગજેએ પાતાના ભાષ શાહજહાંનને ગાદી ઉપરથી ઉઘડી મેલી નજર કેદ રાખ્યા હતા તેથી આપણે માહિતગાર છીએ અને તેજ **મુજબ આ જા**વાના છેલ્લા સ્વતંત્ર સુલતાન અજેન્સને **અ**તે તેના છે!કરો સુલતાન હાછ જાનેવારી ૧૬૮૭ થી ૧૬૯૫ લગી તેના મરસ્ય સુધી ડચ ઇસ્ટ ઇન્ડીયા કપનીના હાથ નીચેં નજર કેદ રાખી રહયો. આવી ડચ ઈસ્ટ ઈડિયા ક પત્નીની ચડતી થઇ. સુલતાન હાછએ તેએ,નેજ પે.તાના રાજ્યમાં વેપાર રાજગાર કરવાના સંધળા હુંક આપ્યા, આયી અંત્રેજ અને ડેતીસ અને કેનમારક કંપનીઓ બહુ ખાજવાઈ ને બહુ ગુસ્સે થઈ. તે વખતનાં તેઓનાં કડવાસ ભરેલાં લખાણા વાચવા લાયક છે, હવે જ્યારે સુવતાન અર્જેન્ગ તાલે થયેા તારે શેખયુસા રક્ષણ કરનાર તરીકે બીજા બાર માસ લગી એટલે સને ૧૬૮૭ ની આખર સાલ સુધી લડાઇ જારી રાપ્યી; અને સુક્ષેહ થતાં તેઓનું રાજ્ય પાછું સેંધ્યું. અને પેહે પેહતાનું આગલું દીન ઇસલામના વાએજ-ધરમ સિક્ષણતું–કામ શીધું. એએો ઇસ્લામી ધરમ ની તહીમ ઢાેકાને આપતા અને પઢાવતા વ.એજ નસીઅત ધરમ–શાળધી કરતા. એએમોનો કાબ્રુ મહ્યય દ્વીપા અને આપા ઇસ્ટ ઇડીઅન મલાઇ દ્વીપેરમાં જળરા હતા. રાખ યુસા મુખ્ય ઉપરાવ એહું મક્કાસર તરીકે અહીંના સાર કારી દકતરે નેાંધાએલા છે

તે એક અતિ મહાન તર મહાએલા છે. રીખયુસક્તો લાગવગ દેશીઓમાં જખરા હતા. તેઓના દરેક બાલ મુસલમાતા એક મહા પાર કે એલીઆની માફક માનતા. તે એટશે સુધી કે તેએકની ચાવેલી મીજ કે શુંક નીચે પડતી તે પહું તેઓ હૈતા. આવી રીતનું તેમનું માન દેશીઓમાં હતું. આ મહા પુરૂષ ક્યાંથી અને કેમ અને કેની તસલથી ઉતરી આવેલા તેની હજી સુધી પહું પાજમાં પૂરં ખાવી

(599)

મેટી માન્યતાથી અને છેલ્લે બન્ટામને એક વરસ સુધી નિભાવી રાખનાર શૈખલુસક ડચ ઈસ્ટ ઇન્ડીયા કંપનીના મવરનર જનરદ્વ અને કાનસલને ડર લામતા કઈ તજવીજ અને કુનેદ્વી તેઓને સીક્ષાન માકલવામાં આવ્યા. સીલાન ટાપુ આ વખતે ડચ ને હાલકન્ડ તાળે હતા. અહીં પણ તેઓને રાખવા સલામત ભરેલું નહીં જણાયાથી અને ૧૬૯૪ માં નેવસુને તેવસુના કુકુંબ કબીલા સાથે અહીં કેપ એાક્ મુડદ્રાપમાં વદાસુ વૃદ્ધોગમાં લઇ આવીને ફાલ્સબેના કિનારા નજીક સાક્ષ્ટે વજીકામાં તેવસુને તેવસુની સાથે આવેલા ૪૯ માન્યુસો સાથે બારી રીતેથી માન મરનબા મુજબ કંપનીના ખરચે રાખેલા હતા.

અન્દોં, લીજરી ૧૧૧૦ તા. ૨૩ મે સંત ૧૬૯૯ એ રોખ કુમુકુ એક્કીયા ખુદાની રહેમતને મહેદંસ્યા અને એવઅને સન્ડકુબ કારમમાં વેહેલી ઇસ્ટરનવર નદીના શીનારા ઉપર વેતી થી બનેલા નરમ પત્થરની ટેકરી ઉપર દાન કરેલા છે કે જ્યા ટાલ દર વચ્સે અ**હો**ંના મુસલમાન ભાઈએ. એવસની ક્યરની છઆરત કરવા આવે છ અને એક પીર કે એાલી આ તરીકે એવસૂની કબરતે માનું આપે છે. ઉપર મુજબ દક્ષાંલ આદીકામાં પહેલા આવનાર મુસલમાન મહા પુરૂષ તે પીર શેખવુસક એાલીયા છે. જવાના મુસ**લમાન** સલનાન તેમજ અંત્રેજ અને પારદુગીક સગ્કારે ડ્ય સરકાર પાસેથી એવસ્તુના શળ કર્નની માગણી કરેશી પહું વલંદી તે ડમ શ્વરકાર અતી ડરતી કે એવસનુ શબ જાવા કે હીંદ્રસ્તાન જવાર્યા ત્યત્ના ક્ષેઉંગ ઉગ્કરાષ્ટ્ર જશે, તેથી એવસના સખને દીવું નહીં એવસની સાથે આવેલ. એવસની એહન કે જેણીનુ नाम Karakonta हत् तेमने अने छे.असं अने ६८ ल તથા માસુસાને ઈ સ ૧૭૦૪ માં પાછા તેએાના દેશ નરક અહીંથી સ્વાના કરેલા દરમીયાન તેવણતી એક દીકરીને તૈવલની સાથે આવેલા જવા ટાપુ તરફના ત્લુરા દ્વીપના શાયબદા સાથે અંત્રેજ પરણાવી દ્વી. અહીંના સરકારી દકતરે નાધાએલા એવસ વિવેતા એક કામળતે હુ શબ્દે શાબદ નીમે ટપકાલ છું.

" On the 23rd of May this year the Mahommedan Priest Sheik Joseph who, had by your orders been sent hither in 1694 with forty nine tollowers in the flute "Voetboog" from Ceylon departed this life. Until the end of August they and others of the r kind have cost the Government in pay and maintenance f24,421 12Sk. 12 St, including this year's outlay [26,221 12Sk 12St a heavy burden indeed on our revenue besides these Maho medans are multiplying rapidly and increasing in numbers, however as Joseph is now dead, we beg you to find a proper method by which you may release us from his adherents and their heavy expense and also that we may in future be exempted from such people,

અદીનું મુખ્ય પત્ર 'કેષ ટાઇન્સ' પેતાતા તવા વરસ ૧૯૦૬ ની સાલના ૨પેરાયલ અક તેમજ ના ૯ ભુત ૧૯૦૯ ના 'ક્રેષ ટાન્બ્સ' વીક્લી અકના બહુ લખાસુથી શેખવૃસુક એન લીવા ત્રિયે કેટલીક મતન કરવા લાવક આ પહેલા ક્ષુસલમ્ક્રત શેખયુસુક વિષે તેલ કરે છે. છેલ્લી કેમ કાઢાતીના માયુસા તી તેલ થઇ હતી તેની અદર કુકત કેમ કાઢાતીમાંજ ૨૨૧૭૫ મુસલમાતા વસ્તી તરીકે તેલિયોલા છે. શેખયુસુક મોલીયા તે આજ ૨૧૨ વસ્સા મુજરે થઇ મયાં છે.

માજ સુલતાન અબદુલ ઢમોદની નોંધ પેથી

સુલતાન અબદુલ હતીદ રાજભાદી ઉપર હતા ત્યારે હમેશ અરધા કલાક પાતાના વિચારાની તેંધ ક્રેતા. આ નેંધ હાલ હપાઈ બહાર પડી છે. વિલાયતના અપામાં હેના કેટલાક ઉતારા થયા છે. યુરાપી સુધારા ઉપર આ નેંધમાં તેણે નીચે ક્રુજબ લખ્યું છે:→

એક્સોને હૃદથી જ્યાદા છુટ અપાય છે તે ધીકકારવા લાયક છે. અમેરિકામાં ઓએોને વધુ પાતી છુટ છે એમ લું માનું હું. એમરતા ત્યાં પાઇસાદાર વસ્ત્ર ઉપર મહુ સન્સ ભાગવે છે તે શેરોએમમાં ભટકે છે. **મરદો દિવસે દિવસે તે**ના ગુલામ બનતા જાય છે. યુરાપીયના આપણી ચારતાની ટીક્ટ શું જોઇને કરે છે? શું ટરક્શન એક્ટ્રો વધારે ખુબસસ્ત न्यो ! अथवा जीलना इस्तां तेमनी नीति अतिवाती न्यी! ભાષણા દેશમાં આ એજ પર છે, અને તે એક્જ **માયુર**ની ગણાય છે. પશ્ચિમની એરરતેા વિષે પુસ્તોન **અને** છાપા**એ!માં** જે મેં વત્રમું છે તેમાંનું અરધું પણ શામું ક્રોમ તા ખરેખર મને ત્યાંના પુરૂષાની દયા આવે છે. હું સુધારાની તરફેનુમાં खं, पश्च ते सुधाराने माटे होडा होड करी **उतानण करनी ते** सेनानीबत छे. धीमे धीमे अने विभार पुरवड करेंचुं अभ તે ખુદ્રાઈ રસ્તાે છે. જુવાન ૮૨ક લાંગા વખત સુધી પરદેશ રકે એ હું પશ્ચ દ કરતા નથી, કારણકે ગુરાપી સુધારા તેમને માટે કેર સમાન છે. પશચિમના સુધારાથી ચેતનો ! આપણા માટે તે સુધારાના વિચારા પણાજ ભય કર છે. આપણે પ્રસલ માના કેવા સુખી છીએ એ હું જ્યારે વિચાર્ટ છું ત્યારે મને શાગે છે કે ધુરાપી નવા ભુસ્થાની શાગે ગારે પુરેપુર્ં બળ વાપરવું ઘટે છે. આ ભૂરસા આપણા કહ અને આપણી ખાસીપતામાં કેર રેડે છે. પ્રસ્થામ સુધારાની વિરંદ નથી ખરા સુધારા ભાંતરથી થવા જોઈએ, બહારથી નહીં.

વેરલમથી એક ખળરપત્રી લખે છે કે ગઈ તા. રપયોને માછસ્ટરેટ મી. ત્રેયુસ પાસે મુનીઅન નામના એક હિંદિને ત્રસ્યુ પાઉડાના કર નહી ભરવા માટે ખોત કરવામાં આવ્યા હતા. આ કરમાંથી ૧૦શીલીંગના હાતા તેલું અગાઉ લયો હતા. આ કરમાંથી ૧૦શીલીંગના હાતા તેલું અગાઉ લયો હતા. બાકીના પક્ષ્યા નહીં ભરવાના કારણમાં કાસ્ટને તેલે જયુ.૦યું કે આ કર હવે નીકળી ગયા છે એમ મને ખળર મળ્યા હતા. યી ત્રાખહેની મુલાકાન પછી આવી અતની અરવા દેશાક જણાક છે. બાકીના અઢી પાઉડ કપારે ભરી આપશે એમ માછસ્ટરેટ મુનીઅનને પુક્યુંત્યારે તેલે તરતજ ભરી આપીસ એમ કહી તેજ વખતે પક્ષ્યા ભરી દીધા. આ પછી માછસ્ટરેટ મુનીઅનને કાસ્ટનું અપમાન કરવાના મુન્હા માટે ૧૪ દિવસની સખત મજૂરીની જેશની લજા કરી. આવી સામે અપીસ તોધવામાં આવી છે.

અમર્ને ખળર મહત્યા છે કે વેરવામમાં આવી અતના આ પહેલા કોરસો નથી. કરના મહિલા પ્રથમ વસવા કરી કેવા માં આવના જણાય છે અને પછી આ ગરીળ ક્રાક્ષને કારટનું અપમાન કરવાના વ્યક્ત માટે જેલની સન્ત કરવામા આવે છે

परसुरस

वेश्यम बींद्र मंदीर लेनुं नाम श्री नेत्रायवाधळनुं भंदीर એવું રાખવામાં આવ્યું છે તે જેતા તકરોા અમે અને અદવાડી એ અમારા સપ્લીમેટમાં અધ્યા તે ગયે ઝરવારે ખુલ મુક્તામાં આવ્યું હતું. ગંદીરના દ્રસ્ટીઓના મામંત્રસુધી મી. ગાંધી સાં ગયા હતા ને મંદીર ખાલવાની કિયા તેમને હાવે કરવામાં આવી હતી. ગી. ગાપી મહારાજ પ્રમુખ बता. नेप्रथ हेस्ट्रमा अभी कञ्यानेची होंटी काक्य कता. ડરળનથી પણ મહસ્થા આવ્યા હતા. દ્વીંદુઓ શિસય સી. भारसी इस्तम्छ, थी. भाताचा, भेतर वि. ढाकर इता भी वेस्ट व्यने तेमतुं ६८ंण पश्च हतुं. स्थापत्र हन्तर भासुसीर ને અપ્રમા દિવસમાં જમાડવામાં આવ્યા હશે. ગી. ગાંધીને સુવરસૂની આવી અને આંદીમાં મહેલ ગીતાછ માદગિરી દાખલ એટ **આપવામાં આવ્યા હતા.** ચાંદીના પાના ઉપર હીંદુસ્તાનના વક્સા કાતરવામાં આવ્યા હતા તે તેને સાનાના પ્રણા મહ बाभां आव्या दता.

શ્રીરસ્ટથી ગી. ક. એચ. એગ. મુલા લખે છે કે ગેસર્સ ~~કરિમાઇલ સહેમાન કૂા. તરાથી~~ પેતી કંકના જે ખરડા ૧૯૧૦ ની આખરીથી બહાર પાલામાં આવ્યા હતે. તેની ઉધરાણી લાઇ છે કે કેમ તે જલ્ફાવ્યું નથી. લાખનાર ઉમેદ રાખે છે કે આ કરીને ચાલુ થશે. તે કુા. તરફથી વારેખ ગામમાં ने यहरेतानुं भाग धमाउनुं दतुं ते वीचे छेवी स्पासभां भागर अथ्या थे हे का अहरेसी हाल सह स्थे। छे व्यते તેમાં રવ્ધી ૨૫ છેટકરા પઢે છે.

જોનાન્સભરમચી એક 'ખડસપાવાસી' લખે છે કે ખડસ યામાં એક સારવજનીક મકાન સુજરાતી અંગ્રેજી નીસાળ તથા પુસ્તકાલયના ઉપયોગ માટે તા. ૨૪ મારચના રાજ ખાલવામાં આવ્યું છે.

· ધ્સાર્પ થયેલા રૂપાના અગ્રેજી સીક્રાં નાતાલમાં નાતાલ મેં મતતે, કેપમાં સ્ટાંડરંડ મેં ક ખાતે ખને હાંસવાલમાં नेशनब में हे जाते ता. ३१ महरोजर १८१३ सुधियां ભાવાવી શકાશે એવી એક નોડીસ યુનીઅન ગેકેટમાં બહાર

भीस पेवाड वर्ण छे हे ब्लेडासीसणस्य भारते ब्हन માસમાં ભરાવાની ભઝારતે સાર નીમે અપેસા નામવાળાઓએ येति अवेता हे जनावेता भवता जीतनती भारी भनवावेते. માલ ભર્યો છે તે મહદ કરી છે:—ગૌસ વીંટરબેટ્સ અને તેની ભત્રિછ, મીસીક કેલ્લ, મીસીક ક્યુંબે, મીસ એગનીસ પીલીપ્સ. भीरतिज सेवे।, भीरतीज पेलाक (बेग्टी) भीख सेली फेलाक, પ્રીન્સેસ સાફાયા દુલીપસીંગ, મીસ હાઉસીન, મૌસીઝ ને મોસ સ્મીય, મોસ પ્રેમર, મોસ પાલાકની ત્રણ સિપ્યા. भीशील सीस, आह वरपनी वाबेलिट सीस, भी, जेन आह. आंधी करने सील बेला र केते.

હીંદી વાઇસરેમ દીસ્લીના અકસ્માન પછી સાજ થઇ प्रदेशपदेशा अंडिसीश्चर्या क्षाप्य स्था त्यारे दील्पीना हाल **ગરા ઈલાઇ સાદેબે ધરમાદામાં વાપરવાને રા ૫૦ દાખરની** રકમ ના. વાઈ સરેભને અરપણ કરી હતી. આ રકમમાંથી **રા. ' ૩૦ હન્તર ટરપ્રીશ** સીપાદીઓના ભાવડી ' છેાકરાંઓની મહત્વે માટેના ફડમાં વાઈ સરાવે માસ્ત્રી આપ્યા છે.

બાલ્કન લડાઈ

તા. ક, ૧ અને ૬ ના તારમાં સ્કુટારી ખાલી કરાવવા ભાગત વડા રાજ્યોની કાનારત્સની ચાલુ મહેનતના ખબરા છે. આ બાંજબાનું છેવટ તા. ૭ રાજ મળેલ તાર ઉપરથી એવું આવેલ જગાય છે 🕻 મુખ્ય િગાર પછી કોંગ નીકાલસે સ્કૂટારીનું અવિષ્ય વર્ડા રાજ્યાના હાથમાં ગ્રક્કાં છે. સ્કૂટારી આવી રીતે **આપી દેવા માટે ગે**હીનીમાની કેબીનેટમાં લંગાસ પડ્યું છે. અને ધસાએ રાજીનામાં આપ્યાં છે.

તા. પ મે. પાવરાના આમંત્રભૂથી કરકીએ લાઇ બધ રાખી સહેદના વિચાર અતાવ્યો છે. પારદીએ સહેદ માટે ના એલમીએ નીમ્યા છે. સુલેદની પહેલી કાન્ફરન્સ લંડનમાં તા. ૧૨ મીએ મળશે. જવીડ પાશા અને ઇકાદ પાસા વચ્ચે બરેક્રા ભાગળ એક પુનખાર શહ્યા થઇ હતી. ભવીડ પાશાની હારથી તેવું લસ્કર ચારે તરક ભાગ્યું હતું.

તા. હ મેના તારથી જસાય છે કે ઇકાદ પાસા આલખી નીષ્મામાંથી લસ્કર સર્ધ જવાના કરાશે રાખે છે. જવીક પાશ્ચાને પક્ષ તેમ કરવાની ક્રસ્જ પડશે. એલબીનીઆમાં સલેહતે માટે ઇટાથી અને એસ્બ્રીઆ કર્ય કરવાને તઇધાર હતા તે હવે સુધતની રહેશે.

તા. ૮ મે. સલાક વિવેના ખરડા તકવાર કરવા કાન્કરન્ય તા એસ-મોએએ પોત પોતાની શરકારને તાર કર્યાં છે. આ ખરડા ઉપર ગુરુવારની સભામાં વિચાર થશે.

નવાં આવેલાં પુસ્તકા.

ગ્યા છાપાના કેટલાક વાંચનારાએ! તરક**થી** ધરમ અને નીતિ નાં પ્રસ્તકાની માત્રશી થઇ હતી. તેમાંના અંગ્રેજી પ્રસ્તકા ની ચેડી થેડી નક્લો નીચે મુજબ અમારી પાસે આવી પહેરમેલી છે. કીમત ટયાલ ખરચ સાથ જાહેર ખળરના ~~પ્રેથા પાના ઉપરથી~~ ગળી શકશે. કેટલાક પરતકાની વીગત તીમે મુજબ છે. પુસ્તકા ઈ ફેલ્માં છે.

हारट भेए डीआ-अभवा हींदु घरम अने नीतीनां તત્ત્વાના પ્રતિકાસ

. વાલ ને ત્રોલેજ – વેદાંતના તત્ત્વતાન વિષે વિચાર.

રામાયલ અને મહાભારત—મરહુમ રામેશ દ-તે લખેલ તરહ્યું મેર.

सार्धः मेना जेशाना भवता शुप्तगरित्र.

સોંગ મહિસકીઅલ–એડવીન આરતાકડે કરેલ સમવદગીના ને તરભૂમા.

શકુન્તલા-કવી કાલીદાસના સરકરત નાટકના તરજીયા. આમાં રહુવ*શ મેપદ્દત,* ઉરવશી વીઝેરે નાટકના તર**સુ**મા છે. **પ્રખ્યાત કવી રાખ શાદીનાં** ગુલીરતાન અને બાસ્તાન.

પરસીજન મીસ્ટીક્સ ભાગ ૧ અને ૨ તેમાં જલાલુદીન રૂમી અને તુરદીન અબ્દઅલ રહેમાન જામીનાં લખાણા છે હારીમતું રૂબાયત—સમ્રયદ અબ્દુલ મજુદે અરેબીકમાં**થી** તરભૂમા કર્યો છે.

અરેબીઅન વીત્રડમ—અરેબીકમાંથી તરભુમાને ચુંટી કાડેલી નસીપતા.

भहभर पेशभ्यरत अध्यत अधित—वैश्वितिहन धीरवीश्वरत મહામેડેનીત્રમ અથવા મુસલમાની ધર્મ,

મહમદ ધી શ્રેટ અરેબીઅન--મેરીડીય ટાઉનસેંડ કૃત એડવેત્યર્સ એફ વેર વીચ ક્રાસ એન્ડ ક્રેસંટે—રસ્ સાયાગમાં સાથે રહેલ ખબરપત્રીએમ્બે ચાલું ટરકોસ લડાઈના ખબરતું આ પુસ્તક લખ્યું છે.

અઠવાડીક પંચાંગ.

ખોસ્તી—તા. ૧૦ માં મેથા તા. ૧૬ મા પા. શી. પે. મે સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩.

હીં દુ-વૈશાખ સુદ જયી વૈજ્ઞાખ સુદ ૧૧ સુધી સંવત ૧૯૬૯.

ગાહમદન—તા ૩૭ જગાદીલઆખરથી તા. ૯ જમાદીલમાપર સુધી ફીઠ ૧૭૭૧. **પારસી**—તા. ૧ લીધી તા. ૭ મી સુધી **1**272.

ъЩ મુ, મા, સુર્ય દવસુર્યાસ્ત वार । निथि ना. रा. ह. भी ह भी ત્તા,

શની ૧૦ સુદ 3 1 5-384-44 11 " ч ¥ 3 1-38 4-18 સામ ૧૨ ,, भागण १३ म 815-34 4-93 10

હીં દુસ્તાનની ટેપાસ

તા. ૧૫ મેના રાજ ઈસ્ટ કેલ્સ્ટ થઇ દરાંશવાલનેર ખુના કાવના મુંખઇ જનારી સ્ટીયર પ્રીત્સરીજંટમાં જેવનાં કાવ્ય જવા ખંધ થશે.

તા. ૧૨ મેના અરસામાં મુંબઈયો સ્ટી મર પાલમકાટામાં આવવા વડી છે.

તા. ૧૬ ગી મેના અરસાર્મા મુખ્ય સ્ટીમર પહલમકાટામાં જવા બધ થશે તા. ૩૦મી મેના અરસામાં મુંબઈજતી સ્ટીમર પંકુઆમાં જવા બંધ થશે.

ઇ. આ. ના લવાજમના દર

યુનીઅન--કેપ, નાતાકા, એારે છમામાં-

વારવિક છમાસિક ત્રિમાસિક

ખધાં લવાજમ અપગાઉ<b>ચીજ કેવાના ધારા છે.

~~યુનીયનની~~ બહાર છાપાના દર વાર્રાયક શી. ૧૫, છમાસિક શી. ૯, અને ત્રિમા-સિક શી. ૬ છે. જો ધરાક ચેક ત્રાકહે તા ક્રમાશનની છ પેની (ડરબન સિવાયની ચેકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી. અને ત્રણું હા. મા, ભાવ મંત્રાધર भासयी जीला बवाक्य हेता नयी . जे તારક ધરાકાનું ખાન ખેંગીએ 🐈

લંડન કમીટી કંડ

N. ૮ આત્રળના સરવાલા. te o **10.** got.

મી. સમવજી રૂગનામ.

20 • મી. મહમદ હાસમ. કુ મી. લાલા ચંદી.

• મી. સી. ઇ. મેાટાલો

પરસુરશ્રુ.

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

४ अह-३५५-१३ The Ethics of Pastive Resistance 5 4 - 3 4 - 12 Indian Home Rule
6 5 - 3 5 4 - 5 Bhagavad Gita
6 5 - 3 2 4 5 The Story of the Ramayana A Letter to a Hindu by Leo Tolstoy A Book and its Missomer The Hon. Mr. Gokhale and the Indenture System રાબાવણ સાર, ખાલકાંડ—હીંડીમાં મારા એવના ૧ લા અનુલન (મા. ગાંધા) ૦ ર નો

ત્રીએ भुरेतहा अभेव पासान कवन वरित्र • श्वरेतका अभेव पत्थान बापल भेक सत्यवीरनी क्ष्या (आ भद्रान પ્રનાની સાકરેટીસનું મરાષ્ટ્ર समयत् भागक है) રહ્યામહના ઇનામી નિગ'ધ

सरवेत्रय (मा भद्धान इ'मिछ होणड રસ્ક્રીનનાં સ**વે**લિમ પ્રસ્તાનો બાવારથ છે)

ट्रांसवास, जीति धरम अने धरम नीति જસમાની ગરળી

> भेत्र होंद्र प्रत्ये देखस्टायने। अञ्च સત્ય વિના બીના કર્યું નથી (ટેક્લ રડાઈની રસ અને નીતિથી ભર प्रश्न नारता क्यरपी)

છવત કેારી (ટાલસ્ટેશ્યની ૧સ અને नीविषी सरपुर वारता #भरसी)

HEWSIE भागस है है औं क भीतते। भावी है है। हैं

દેશભાત માયાલ કૃષ્ય માળલે અને ગીરમીઠના સવાલ પરની ગરગા पेरिटेक भस्य र पेनी लाई

वीसाः तेमनां भव अने

णधां पुरुतक साथै अञ्चलनारने श्री. c पेनी, र मा अपाव भरूष सुधाँ मेळबन.भई ખાવશે. મધાનો કીંગત કપાસપ્રસ્થ ન मध्या थी. ११ हैनी. ७ वाय छे. स्थाना પુસ્તોપાંતાં પણું ભાગમને વાંચવા વ ચાનવા alte D.

મળવાતું દેકામાં :—

ઈન્ડરનેશનલ પ્રીંડીંગ દ્વેસ. દ્દીનીક્સ,. નાતાલ,

BOOKS TO READ

Price, post free.

1 20

1 16

The Indians of South Africa. Helots within the Empire and Liew They are Treated. By H. S. L. Pokak INDIAN OFINION Sourepir of the Hos. G. K. Gokhaie's Tour in South The Light of Asia, by Sie Edwin Arnold

M. K. Gandhi, by J. J. Doke

6 Hinda Social Ideals by P. J. Mehta

M. K. Gandhi and the S. A.

Indian Problem by P. J. Mehta

Mahomed 'The Great Arabian,'

by Meredith Townsend

Golistan or Flower Carden, Sadi

The himitages and the Mibibharati Aznok 10 0 7 4 7

The Ramayana and the Mahabharaia, by R. C. Dutt Sesame and Laties by John Ruskin 1 10 6 Unto this Last, Takes and Parables, by Tolstoy
Was and Parables, by Tolstoy
Was and Parables, Vol 2, 2, and 3, 1 20 [10

by Tolstoy cach
The Life of Manager by Washington
Irving
Duties of Man, by Marrini
Time and Tide, by J. Ruskin
English Traits and Representative

Men, by Emerson 3 Society and Solitude and other Essays, by Emerson

Reflections on the Franch Revolution, by Burke Monammedanium The Sang Celestral, by Edwin Arnold The Korun Sakuntale, an Indian Drama by Kalidae 1.

The Wisdom of the East Series

The Confessions of Al Ghanali The Heart of Indus British Knowledge The Person Mystics The Person Mystics—
I Jahlanden-Runsi
II. Jami
The Bustan of Sadi
The Religion of the Koran
Divan of Abul-Ala
Rubayas of Hafis
Arabian Wisdom

Adventures of War with Cross and Crescent

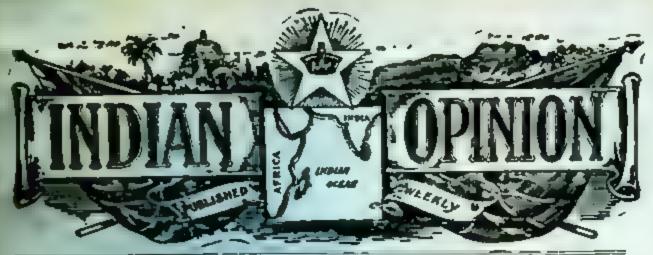
> Cash with Order INTERNATIONAL PRINTING PRESS. Phoenix, Natal.

JOHANNESBURG

E. S. Coovadia,

General Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Street. Vrededorp. 'phone 1915 P. O. Box 2670

Printed and Published by M. K. Guadhi-[]) teroutional Privileg Prom, Phrenes, Natal-

No. 20-Vol XI.

SATURDAY, MAY 2479, 1913.

Regulated at the G P O at a Newshaper Price Transpension

AN IMMIGRATION SCANDAL AGAIN

M the 13th inst., before Mr. Justice Hathorn, in Chambers, Mr. H S. L. Polak moved for an interdict restraining the Chief Immigration Officer from deporting, until further order, one Santok liebs, detained on board the s.s. Pentaketa, who claimed to be the wife of Khetsee Haree, of Durban, and to be excitled to land in Natal. The order was granted, subject to the deposit of security to the amount of the Matter.

Lys.—Nates Mercury.
We have made further inquiry into the facts buildly
set touth in the above paragraph, and they reveal the
perparentoe of another grazing injustice. Briefly, they

are as follows -

Mr. Khanes Hares, well-known in Durban and the seighbourhood as a produce merchant, and the holder of a Domerie Certificate, went to india in 1907, to get married. He was accompanied on the journey by Masses. V. Devahi, the Chairman of the Kathiawar Arya Massel, and Natha Naran, both wall-known Durban residents.

Early in 1908, the marriage was celebrated, in Bombey, according to Hindu rites, before a large gathering of relatives and friends invited from all parts of Kathis war and Gujarat. Mr. Khi, see Harce is the son of a prominent banker of Juria, in the State of Jamingar, and comes of a good family. Of equal repute is the family of the wife, Santok Bebn, whose father, Mr. Jasarath Derji, and beother, are in various responsible capacities, is the employ of Meters, Lyon, Lord & Co. Ltd., of Bombay, whose Managing Director is the Hon. Sir Charles H. Armstrong, Charles of the Bumbay Chamber of Commerce and Member of the Imperial Legislative Council of India. As is customary in India, notifications of the marriage were sent to all freeds and relatives who were unable to be present thereat.

Mr. Khotsee Haree and his wife remained in India notil last April, when they left for Durhan, arriving at the port by the s.s. Prainketa, on Saturday, the 10th inst. Mr. Khetsee Harce was allowed to land, but his wife, Santok Behn, was detained on board. He went to Mr. Polak, who was acquirated with his brother in long the lacts, and attaching a lidavits from Mr. Khetsee Haron, Mr. H. M. Kotak, a relative of the wife, who and received notification of the marriage, Mr. Khimjee Dayalyes, who knew both parties a live the marriage, and who had been notified of it, and Mr. M. M. Divan who had known the husband for years, and had stayed with the family in Bombay and was therefore well ecquanated with the family circumstances. Declaraboes were also made that there was no other marriage.
Mr. Politi also reminded the Insuspection Officer of a cortricate that had been handed to him by Mr Ichet see Harne, from Sir Charles Armstrong, cert fying that Mr. Kheines Haree and Santok behn, whose thumb

prints were impressed thereon, were man and wife and were proceeding to Natal. In reply, the Immigration Officer and that he did not regard the evidence so far produced as conclusive, and that he could not therefore land the lady

On the 13th instant, Mr. Polik filed further affidavits from Messra, V. Devshi and Natha Naran, who were present at the marriage. The same afternoon, be had an interview with the Immigration Officer, who handed him a letter stating that the evidence was still inconclusive, and that the practice was either to produce a formal marriage certificate or a certificate from a superior Magnitrate in India stating that he had held an inquiry on oath and was satisfied of the relationship of the parties. He did not mention that such magistrates' certificates had on previous occasions been rejected by him, as in the Dayal case, presumably because they were not supported by a posice inquiry. In any event, he was aware that the evidence now demanded meant a delay of at least three months, in order to correspond with the proper quarters in India. Mr. Polak, in the circumstances, asked him whether he was to take it that no matter how respectable Indian witnesses were, he would not accept their statements, to which he replied that he would not discuss the question of respectability. Mr. Polak then asked him if he would land the lady on a visiting pass, to enable further evidence of the marriage to be obtained, Mr. Polak giving his personal guarantee to produce her if and when required. He received a point-blank refusal, and was informed by Mr. Colborne-Smith that the only was to prevent his deporting her was by legal process. In order, however, to avoid the burden of heavy legal expenses. Mr. Polak at once telegraphed to the Minister, asking his intervention, and audertaking to submit soft ter evidence. The Minister, however, felt unable in the absence of all the papers, to intervene, and or the 14th mst., Mr. Polsk applied to Mr. Justice Hathorn for an interdict restraining the Chief Immigration Officer, until forther order, from deporting Santok Bohn. The Order was so made, to give time to send to India for further evidence and to avoid the necessity of having to approach the Court again for auest is at I time

On the 18th 18st, Mr. Polak wrote to the Immigra

1 of the 1st informing from that he was sending to

1 of a to 1 code to which a reply was returned

2 to 1 to met to 2 that the Atlorney General

2 to 1 construct of the earliest possible

3 to 2 of the tordet

The She Handi Jigyasa Sahua, the Kathiawar Arya Mandal and the Secretary. Hinda Temple, Verulam, have received from Capetown the usual letters sent to the other bodies in reply to their telegrams.

(137)

Correspondence with the Government

We are now able to reproduce further correspondence which has possed between the Secretary for the Interior and the British Indian Association in regard to the position of Indians under the new Immigrants Restriction Bill and at affected by the Searle judgment. On the opth instant the Secretary for the Interior wrote as hallown in Mr. Cachalle in. we to Mr. Cachalia :--

*I have to acknowledge the receipt of your letter of the goth skime in which you communicate, for the intermedes of the Minister of the Interior, a copy of a Resolution person in a meeting of the British Ladings held at Vrededorp on the 27th idea, together with a copy of the speach delivered by you on that occasion.

"It is a matter of great regret to Mr. Frecher that, in teinwing to the deal immegration but, your Association and other representative bodies in the Indian communication have some fit to threaten to revive the penelve

may have some de to threaten to revive the penelve

In reply to the above, the Chairman of the British Indian Association, on the 19th instant, wrete as under "I have the immour to acknowledge the receipt of

your letter of the oth instant, is suply to mise of the

"I observe that the Honourable the Minister resents any reference to Passive Resultance. I am serry, but the felerance as a statement of facts was morning There was no desire to use any threats. Revival of Passive Resistance is no threat, but a certisory, should the Government unfortunately find it impossible or he reluction to carry out the secred promise made by the predictator in office of the Honomobile the Minister. The promise was made in the name of the Government, and in its name it was expected but your. Every one of the points mixed by my Association briese out of the provisional settlement.

"Measure I am constrained by Manager I am constrain

"Moranver, I am constrained to point out that the policy hitherto pursued by the Government is administrating the existing legislation affecting the community tering the eximing registration in wholly at versions with the desire expressed in your later not to "treat that community in any but an entirely fair manner." My countrymou consider not only not fair but harsh and no just the treatment meted out to wives who wish to have their harbands are confident. join their husbands in South Africa or minor children Join their nestance in houth stricts or many chitters who wish to join their present, or to those, as is Matel, who wish to re-enter on the strength at previous residence, or to those, as in the Cape, who try to re-enter after the empiry of the period mentioned in their jurisdix of absence, or to those who went temperary permits to enter the Transvall. It may be added that, if the community in the Transvall has not been also methor estimated under the combined affect at the gether entinguished under the combined effect of the Gold Law and the Townships Act, it has to thank the flupresse Court and not the Government, who so supresse Court and not the Government, who so sugaracously attempted to send a menoring into the Acts which they did not bear. Even the marriage trouble is due entirely to the deliberately hostile policy of the Government. They sould have avoided the raffing of the Court by simply attempt the only with at the applicant in South Airce, to join her husband.

* It will thus be seen that any pressure that could be put taken the Government by the European community could not result the granter crucion bears presented attention.

could not result in greater eracing being practiced open my dominanty, short of its other annihilation. And if Pagette Resistance, that is, self-infected malering by my commission, should prompt measures to destroy its only conce in South Airson, I doubt not that it will prefer sence is South Africa, a doubt not assert honour, as such destruction to a destruction of its honour, as seligious sentiment and its self-respect."

Indian Marriages

Or the siking the Secretary for the Interior wrote:-

acknowledge the receipt of pair litter of the rath ultimo on the subject of the validitity in South Africa of marriages culebrated according to the rites of Indian latter and to inform you in reply that to would be entirely opposed to the principles of Reropean civilization to pass legislation which would have the effect of disturbing in any may the position in regard to the solemnization of valid marriages, as it now exists in South Africa under the Roman-Dutch law, by tecognologies as valid they marriages solemnized under a form which permits of the union of one man with more than one women.

"As you seem to quarties the statement made by me in my previous communication, that position, as indi-cated in Mr. Justice Searie's judgment, has been well understood in South Africa for many years past, I am to savite your attention to the fact that a nece bearing on this question was settled in the Capa Courts se long ago za zãoo, and, as a result, as Aut was passed in that year which provides additional facilities for contracting valed materiage officers for the Governor to appears special materiage officers for the purpose of solubuliting materiages of persons professing the Jewish faith and of persons professing the Muheurmedae faith."

Mr. Cachalia rapised, on the 19th instant, as under !-"I have the honour to active risings the mongs of your letter of the 9th instant, in reply to more of the 14th ultimo regarding the vandity of Indian marriages." My Committee had, it was thought, made it clear

that, in its request, it had not massed that questions of polygamy, which could be tracted do its morits. What the Searle judgment does in to disseared mortages contracted in India or in South Africa on accordance with the rates prescribed by Indian faiths. I had to inform the Honor rable the Minister that the religious ceremonies in India do not mention polygamy, and do all Indian faiths, accordance in measures polygamy, and do all Indian faiths, accordance in measures and polygamy. all Indian faiths necessarily recognise pulygons. All my Association take for it that monogramms marriages relebrated in India or in South Africa according to the ceremonies prescribed by the great Judies anthre way be lawfully recognised at they were before the South judgment. Where my countrymen being at here seems than one wife, the indulgence promined in the Government communication stay be engrated all the more in tipe for legal recognition of such individues.

"I do respectfully bone that the resource takes

"I do respectfully hope that the pensant of by my Association has now been made clear."

Indian Vomen's and the Government

The following interesting correspondence has been exchanged between the Government and the fedure Women's Association. The Secretary for the letters wrote to Miss Schleng ;-

If have the honour to acknowledge the mesons of your telegram of the 4th instant, in which you reter to the judgment recently delivered by Mr. Justice Santo in relation to the question of marriages which have been solemnized by rates or eastons which recognize polygamy, and to interm you that the matter to recover ing the consideration of the Minister of the Islamon."

The following raply has been cont :

"I beg to thank you for your letter of the printed instant, in reply to my tologram of the ath identified My Committee feary that the Government resident

of the Scarle judgment in different from that at the Indian community—you say that, in my talagram, I "refer to the judgment recursily delivered by Me. Justice Scarle, in relation to the question of manhage that have been selemented by rates or contents which my cognise polygamy.

"I would respectfully point out that my A custom, the a greet to design the three parties of a committee, is unequevocal. The whole quarters in a case was whether a wife, morned by Michosom, custom, the a gree a gree while, the manning of his belief.

migration Act.' And what applies to marriages by Mahomedan custom would apply also to marriages by Hindu custom or to marriages by Zoroustrian custom or to marriages consecrated according to the customs of any religiou save the Christian, which were not registered before a Marriage Officer. The question of polygamy has, therefore, I respectively solunt, been quite gratuitously introduced.

"My Committee trusts that the Government will

recognise the great argency of the question raised by it and that the laws of the Union regarding marriages will be amended during the present session so as to restore the former practice of recognising in law Indian

IDATTAGOL.

From the Editor's Chair

THE BILL

The last gration Bill promises to become the law of the land, if one may judge from the considerable progress made by it in Committee since Mooday last Mr Fracher in spite of his unsatisfactory letter to Mr Cachalia which we reproduce this work, has seen the error of his ways and actually himself moved amendments which, in his telegraphic and other communications, he evinced no desire to do. The amendments include the restoration of the enisting rights of interpresented migration under the Cape and the Nataligue, also of the rights of domiciled Indians whose right to recorn after three years' absence was threatened. The exact effect of the amendments it is impossible to accretion unless we have the full text thereof before us

Mr. Alexander, who has been working so disinterestedly and sealously for all causes which are neglected or enpopular owing to the colour prejudice, moved a ressonable atsendment which would probably have wet our demand on the marriage law, and was met with a fishy and mulcading reply from the Minister although Mr. Chapfin supported Mr. Alexander in a well-informed speech. The Minister threw dust in the eyen of the Members by stating that we had ductined to accept a marriage officer as we wanted polygamy rerognised in South Africa. It has been made perfectly clear that the Searle judgment in validates every non-Christian Induse marriage it t a not registered. No appointment of a marriage officer can meet this difficulty unless Indians are to be expected to register existing marriages and thus impliedly admit their illegality prior to registrationa posetion which no Indian would hum liste himself. by accepting. Nor would such appointment meet the Transvast Marriage Law provides for legal recognition of Butopean marriages, no matter how celebrated in Europe in the following terms >

persons of whom one or hoth were not at the time of entering into such marriage testdent within this state shall be recognised and considered to be equally valid in this state as in the country where such marriages shall have been solemnised, and should the legality of such marriages be exceed by any beins of other interested patters, the same may be proved in any court of law of a siller customary to keep such registers in such and the customary to keep such registers in such and a such any other means of proof admissible by law in all other producting of the marriage registers or proof admissible by law in all other producting or producting of the means of proof admissible by law in all other producting or producting o

Presumably such marriages ups therefore, welleven polygamous; they are referenced any tites. Why should not the roughealed to Indian marriages? Moreover, Mr. Fincher has avidently not studied Mr. Justice Gardiner's recent judgment. According to that judgment, an Indian wife, unless her marriage is registered, is not exempt from hability to give evidence against her husband. Here, at least, there was not even a suspicion of the question of polygamy arising. But the fact is that Mr. Fischer does not scruple as to how he misleads the House when he has to deal with an awkward situation.

So it may be that the Immigration Bill now in Committee may come out of it satisfying all our demands but the one about marriage. Mr. Fischer proposes to deal with the marriage difficulty administratively. In the words of the Natal Mercury parliamentary correspondent, "the objection to the administrative solution is, of course, that it reduces the title of the domiciled lad an to import a wife from a right to a favour—suc, moreover, which is dependent on the discretion of capines of an official." We warm Mr. Fischer that even if this question is the only one left unsolved, revent of Pastros Resistance is a certainty.

The Bill in Committee

The Immigrants Restriction Bill was taken in Conmittee on Monday last and has been making steady progress, showing that it is likely to be placed on the Statute Book of the Union. We give below a susmary of the discussion in so far as it affects the Indian question in

On clause 1, establishing an immigration department, Mr. MeyLex (Weepen) moved to omit the words "or into any Province wherein their residence is under this Act or any other law unlawful" from the second section. He moved this amendment to make it clear that the functions of the Immigration Department extended only to Union affairs, and not to the separate Provinces. He urged that Provincial boundaries should not be set up in a law affecting to deal with the whole of the Union.

Mr. Natural (Von Brandis) moved a further smoothment to omit certain words to make it clear that the Bill should deal solely with the question of immigration, and not with that of "prevention of" immigration

The MINISTER of the INTERIOR said that he could not accept the amendments. He feared that the effect of Mr. Meyler's amendment might be to lead to injustice—as for instance, if the 130,000 Indians in Matal were allowed to spread to the Cape and spect lebour conditions there, while also inflicting injustice on employers to Natal. With regard to Mr. Nathan's amendment, he thought they might agree to substitute "requisition of" immigration.

Mr. Mayner thought the Minister had mire during the him. He seled the Minister to much him to far as the Indians born in South Africa were concerned.

Mr CHAPLEY (Germiston) thought that theoretically the previous speaker had made a good case, but practically he did not see how the House could support him. (Hear, hear.) The conditions were such that they must have Provincial legislation. They had, moreover, not had a request from the ludian community that the present restrictions should be broken down.

Mr Hencerson (Durban, Beres) spoke in support of Mr. Meyler's motion, quoting the Hon. Mr. Button's words, to the effect that there should not be a constant demand for the leaving of the Provinces out at Union legislation, and that the Government should be trusted. He (Mr. Henderson) thought it unfair that the Pros. and the Transmal should be left out of laws, and the Notal.

Mr. Sameson (Commissioner Street) and laughter suggested that Natal should be created a "coolin and " ander Mr. Sauer's Natives' Land Bill.

Mr. Boydell (Durhan, Greyville) reminded the member for Commissio or Street (Mr. Sampson) that when the Transvaal came into the Limon, they not only

accepted the assets of Natal, but also Natal's habilities, and he (the speaker) considered that the Asiatica were one of the liabilities. He supported the amendment

of the member for Weenen (Mr. Jusyler).

Mr. CRESWELL (Jeppe) said that the last speaker (Mr. Boydell) and the member for Weenen (Mr Meyler) smed to think that because the Union had taken thu lability of Natal's past mindeeds, these had to be borne m they (the Natal members) liked, and not as others liked. Mr. Creswell advocated the tacking of the Indian question as a separate problem, and considering the advisability of settling the Indians in some country where their presence would not lead to complications

In the course of his remarks Mr. Mayana saked the Minister to give an assurance that this Bill would be taken as a settlement of the Indian problem in Natal

Mr. Oun (Maritzburg, North), while sympathining with the desire of Natal to get rid of the surplus Indian population, did not favour their being dumped on other Provinces of the Union. He (Mr. Okk) agreed that it was open to consideration whether the Indian curse in Natal could not be got rid of by removing the Indiana to some place where they could d-velop on their own

Mr. MEYLER took exceptson to Mr. Orr's description of the Indians in Natal as a curse. It was an insult to the 59,000 people born in Natal. If people talked in that way no wonder there was not it in lodis

Mr Onn, replying, said that if Mr Meylar considered the Indians in Nates a blessing he was entitled to his openion. Mr. Meyler knew very well, observed Mr. Orr, that the introduction of the coolie as a permanent resident in Nazal was a curse to the country. Mr Cay added that Mr. Meyter was appearing to the garlery.

Mr. Meyler's amendment was negatived.

The MINISTER moved a provise to Clause 2, to the effect that if the Board decide that an appellant be a prohibited immigrant, the Immigration Officer should not take steps to deal with him if an appeal be prosecuted and a question of law reserved. On the Ministran's motion, Clause 3 was calarged so

an to enable the Ironagration Board, of its own motion, at the request of an appellant or an emigration others, to reserve for the decision of a superior Court any quasion of law printing out of any appear heard before such

Mr. NATHAN desired Clause 4 to read so that the smangrant himself should choose the European Incguage in which he was to be tested.

e amendment was negatived.

The MINISTER moved the following complicated new sub-Section, to take the place of sub-Section a in Clause 4: "Notineg in sub-Section 1 (a) contained chall be countried: (a) as enabling a person to be deemed a prohibited immigrant in the Cape of Good Hope or Natal af, being at the cor necrement of this Act, lawfully entitled to reside ar any Province, he shows, or has shows, that he is at a to comply with the requirements described in Section 3 (a) of Act No. 30 of 1906 of the Cape of Good Hope, or of Section 5 (a) of Act No. 30 of 1903 of Natal, or (b) as abrogating or affecting any right companied by Act No. 36 of d of the Transvaal upon the lawful holder of a continues of regestration issued under this Act."

Mr. BARTER (Capetowa, Gardens) feered that the effect of this would be to open the Cape Province to Matal Indiana.

Mr. HENDERSON (Durban, Burea) criticising the protous speaker's remarks, regretted this recrudescence of the Provincial spirit. If the Cape were to be protected t Indiana coming from Natal they in Natal rould have to ask protection against European mer counts coming from the Cape into Natal and taking away business there, as was actually he case.

Mr. Jaccan (Capetown, Central) wished Mr. Henad borne his own advice in reference to the Provincial spirit in mind when the Financial Relations

Bill was before the House, especially the £100,000 (Laughter)

The Minuster's assendment was agreed to.

Upon sub-section "G" of Clause (5) some discep-Most ensued as to the admission of Indian woman.

Mr. ALEXANDER (Capatows, Castle) had an amondment protecting people married in the Mahomedan Farth.

Mr. Fawcus (Umlazi) strongly confunded that the greatest care should be exercised as to the admission of Indian women, and declared that many of the women arriving with indentured coolins in the past were the riff-raff of Calcutta or Madras.

Mr. Onn (Maritaburg North) described the previous speaker's remarks as insults to the Indian population.

The MINISTER and that the "lawful" merriages referred to in the Bill were those which followed the ideas of Western crimination. He expressed his reads too strict in the administration of the Act.

Sir DAVID HURTER (Durban Control) deprecated Mr. Fawcus's strictures upon the Indiana, who, as a class, while they had their little weaknesses, had also their victues. Sir David said special emphasis was laid by the Indian community upon this part of the Bill, which they regarded with distrust. He (the hou, m ber) thought that a man's logal wife should be admitted, no metter under what faith she was married.

Mr. Fawcus (Umlasi), replying to Mr. Orr, said that it was quite putent that the latter was appealing to the gallery. (The hon, member was here called to order.) Proceeding, Mr. Faucus said that he know very well what he was talking about. He wished to remend both Sir David Hunter and Mr. Oer that the re two classes of Indians its South Africa, and the Indians he (Mr. Fawcus) had referred to were under tured Indiana.

Mr. Schaelske (Tembuland) made a speech vigorously advocating the principle of one husband one mae.

Mr. Charles (Germiston) referred to the Searce

judgment, and suggested that the paragraph stand over to allow the Mirester to re-draft it to most the same of Mahomedan macriagea.

The MINISTER pointed out that "these puople: had been offered a marriage officer for the purpose of registering marriages. That offer was still open to the Maley and Indian communities. Of course, this marrage officer would only be hable to recognise one h band one wife, but as the Mahomedan law allowed polygamous marriages, the Mahomedans had refused to accept this offic v. The Minister forther said that this point as to the marriage laws had given him much thought, and he found it impossible to alter the terms of the Bill.

The amendment was negatived.

Mr. ALEXANDER (Copelown, Castle) accured the passage of another amendment allowing an appeal to the Immigration Board in a matter of determining who were a man a onle or children under the paragraph which had just been discussed.

On the motion of the Ministrice it was agree delete the proviso at the end of Clause 5. proviso placed no embergo on certain persons who desired to return to South Africa after a continual absence of three visits.

On Classes as " Power to board ships and regulate the reservoirse of ships with the shore,

Mr. ALEXAMDER (Capstown, Castle) moved a amendment to delete certain words under which the memogration officer was given gower to probibit my communication with the shore.

Mr HENDERSON (Durban) supported the amondment, and held that, if ships were prohibited from having any communication with the shore it might nercounly interfere with the working of ships.

Mr. NATHAN (V in Brandie) moved an addition to ... the clause providing that the immigration officer should; within \$4 hours record in writing his reasons for very fusing an intengrant to land. He did so in order to

have better control over the actions of the immigration

Mr. Nasan (Potchefstroom) supposed Mr. Alexander's amendment and pointed out mate even if the summigration officer were not allowed to prohibit com summication with the shore, he still had the power to

The Manistra said it seemed as if some bon. members thought the immigration officers were trying

to do all kinds of unlawful things.

Mr. ALEXANDER'S assendment was eventually

The MINISTER pointed out in regard to Mr. Nathan's amendment that the matter contemplated by him was dealt with eleewhere.

The amendment was negatived.

On Clause 13, Mr. ALEXANDER (Capetown, Castle) shoved an amendment providing that the master of a ship should not be responsible for prohibited immi-grator removed from on board ship by an immigration

The Ministran accepted the amendment which was

agreed to.

Mr. MEYLER (Weenen) moved that Clause 4 be so acreeded that the master or owner at a ship should first be notified who were prohibited immigrants on board before becoming hable to be fixed should any such prohibited person escape or land without authority.

The Minister accepted the amendment which was

agreed to,-Reuter.

Obituary

We regret to announce the death of Mr. Subban Godfrey, who passed away peacefully, early last Saturday. He was known and respected throughout Natal. He hailed from Hazatimbagh, in India, and lound his way to Mauritius, where he joined the Powder Mills Government Orphanage and received his education. He then took to teaching under the Government, and also taught the Hindustam and Benguies languages. Occasionally he gave lessons

in those languages at the Royal Colle-

In 1881 he resigned his position, away to ill bealth and was granted a pension by the Government of Mauritius, which he received till his death. In the same year, he came to Natal. Soon after his arrival he opened a small school in Durban for Indian children, and being a protestant (of the Church of England), he also began preaching the Gospel and in his labours be was joined by that well-known Medico-Missionary Dr. L. P Booth. Together they worked scalously and conscientiously till, with their united efforts, there began the Indian Musicon from which has grown up the present St. Aidan's Indian Mission. He was also metromental in assisting in the establishment of a number of the missionary schools along the coast He was the headmaster of the leading Indian school in Durban for close on 20 years, during which time thousands of the Indian children of all castes and creeds passed through his hands, some of whom are now practising the learned professions. It was touching to occasionally see bearded men raise both their hands to their loreheads and, with great respect, wish educationist in his own quiet way

He gave all his own children the best modern aducation his means could afford and three of his four cone are qualified in the learned professions in Europe, whilst the fourth is now going through a course of

medical studies at Edinburgh.

His amuble character, at all times, won for him the hearts of all with whom he came in contact.

He leaves a wife, six daughters and three sons to mourn their loss, and we tender then our sincere sympathy in their sorrow.

A memorial service was held at St. Ardan's I wisen Church, Durben, on Monday afternoon, conducted by

Rev. A. A. Baithe, who preached an appropriate cor-mon. The Church and its preciocts were crowded, and at the graveside were present leading representatives of the Indian come, unity and a number of European friends of the deceased.

The Press on the Bill

The following leading arricle by the Editor of the Preform News (Mr. Vere Stent) is one of the most logical that have appeared mice the introduction of the Immigration Bill. Mr. Stept has the courage to speak plainly, and for that quality, as well as for his hearty detestation of all forms of sham and humbug, his articles are always worth reading. We have soon it stated that Mr. Stent is the only editor in the Transvasl who can be quite sure that his leading articles are regularly read by the general public. We give the article, which appeared on the 13th matunt, in full :-

The Immigration Bill at present belone Parliament provides for the perpetuation of the laws of the Free State prohibing the entry into that Province

of uny Amatic

This is, of course, another of General Botha's weekkneed concessions to the reactionanes. It is plainly a case where the interests of the Empire clash with the interests of the Free State and the question instantly arises whether we shall be bad South Africans if we suggest that it is better that the Free State should suffer-if suffering it be-in common with the other three Provinces of the Union the presence of such Asiatics as are already legally domiciled in South Africa than that the whole of the Indian Empire should be kept in a condition of terment and unrest over what they very rightly consider to be a gross injustice to Asiatic Dritish subjects.

It will be orged that the people of the Orange Free State do not realisa the importance of our Indian Empire, and that they must be treated gently on account of their ign rance and their prejudices. Our enswer to that is that the importance of the British and the Indian Empires was one of the things that a good many of us came to South Africa to teach

the Free State some thirteen years ago.

If General Boths had the courage or anything like the courage of the Imperial convictions which he professes, he would not hesitate to vote the Free State down in the Union Parliament and, it it gave any unconstitutional trouble, to deal with that trouble in an unconstitutional, but time-honoured and effective manner.

The Indian question is of a much greater importance than those who have never been East of Suez can possibly realise. There already exists in India a revolutionary movement of the most dangerous descrip-

Young India seeking modern education and that mechanical progress which is characteristic of Western civilisation finds itself rebuffed and learns to its astonishment and indignation that to be a British subject is not to be a British citizen, learns that in numbers of Colonies where the British flag is flying an Assatic is a Pariah and an outcast denied the meanest rights of citizenship, forbidden to bold land, not permitted to use the sidewalks of the city. Then young India te nembers the post-mutiny proclams tions of Queen Victoria, and wonders how the solemn assurances, promises and undertakings of their first Empress can be so lightly disregarded by those who tollow her

Young India turns to America

It notices the atte opt of the Californians to single out Assatics for sisolar treatment, and it sees the great guns of the Japanese Fleet swing outwards toward the foe and the sauve diplomatic little Japanese Ambassadors, optertal in their unfailing courtesy, occidental in their unflinching determination, steadily

"persuading" the United States authorities to in these turn "persuade " California to after her mind.

Then young India begins to see in Japan and the

When young India turns to Japan and not to England our mighty Empire of the Orient begins to lade away.

The question put brutally is this. Are we to face the curam fact that the separatest increment in India will be enormously encouraged, and the smoothering are of revolution lanced, amongst three hundred and fracen millions of British subsets, or would it be better to annoy and even to foster revolutionary continents amongst the one hundred and forty-two thousand white inhabitants of the Free State?

If it were not for the customery cowardice of the Liberal Government, they would tosist that no special privileges, not possessed by the other three Provinces of the Union, should be retained for the Free State.

Even with a South Airgan Government of any strength, this night be insisted upon, for, after all, we are supposed to be a Union and not a hederation. To allow the Free State its own laws on an important and Imperial matter of this sort is to uphold the Federal principle at the expense of the policy of Union, but that, of course, does not matter to the Government of the South African Party. That party, so General Schalk Burger admitted has only two laws. Loyally to the party, and to a majority within the party. We might add that it has also only one principle, from its leader down to its rankers, as ar as politics are concerned, and that is to remain in power at any cost.

Better the whole Indian Empire in arms against the flag which General Boths protesses to revers that the sixteen Free State votes thrown against the transact County and of South Africa.

the present Government of South Africa.

There may be—though there should not—two opisions in regard to what constitutes the proper attitude of the good South African in this matter there can be no two opinions as to the attitude of the good Imperialist.

The Immigration Bill

A mass meeting of Colonial-born Indians was held at the West End Bioscope Hatl, Fox Street, Johannes-burg, on the roth instant, to protest against the provinces of the Immigration Bill, in so far as they adversely affected the Indians in the Union, Mr. I Royappan Bar-at-law presided.

The following resolution was passed inaminously:—
"This make meeting of Colonial-born Indians takes advantage of the Committee stage of the Immigration Bill to muse its earmest and emphatic protest against the provisions of the Bill objected to by the Indian community, and supports the resolutions of the British Indian Association, and that of the Johannesburg mass meeting. This meeting begs leave to bring to the knowledge of the Government its deep sense of sorrow and disappointment at the Searle judgment, which reduces fadure wives to the status of concubines, and their children to the status of illegitimates, and prays that the Government may be pleased not to permit so great as insult to the Indian nation, and to Indian religious to continue."

We hope to give a fuller report of this important meeting next week.

Mr. B. Bhagwatidin writes to us, saying that the Shri Thakurdwara Hindu Temple Course there has written and wired to the Government regarding the Bill in practically the same terms as the other bad at

A telegram from the Natal Brahmin Mandal, supporting the representations of the Josephines, past meeting, has been seen to the Government.

Mr. Randeree, chairman of the Anjames Islam, Durban, has received the following reply from the Minister. "I have the bonour to acknowledge the receipt of your telegram of the 19th ultimo, intermiting that your Society associates itself with the representations of the mass meeting of Indians held in Johannes burg in connection with the draft Islamgration Bith, and to inform you that the matter is receiving the consideration of the Government."

News in Brief

A Draft Ordinance to award the Licence and Stamp Act (Natal) appears in the Gazette of the rend instant. It repeals the exemption of dealers in Colonial produce only from taking out licence. This will affect a large number of small Indian traders who at present ske out a scanty livelihood by selling the produce of South Africa.

On Friday night last, Momes. A Chokalingam Moodaley and S. S. Moodaley left for Delagon Bay on route for India, and were soon off at Park Station by a number of friends. Both are staunch Passive Resisters, Mr. Chokalingam having served three terms of impresement and Mr. S. S. Moodaley siz.

The following are the Johannesburg contributions to date for the Bazzar: —Mesers. Amod. Mooseles and Co., I dozen fancy silk ties; Mr. A. M. Cachain, two side-board sets and dolls; Mr. Mahound Haffeli, I piece mus.in-de-soie, Mr. Moose, two nilt handker-chiefs; Mr. Nogama, to dozen materni untere; Mr. P. Lalchand, a dozen doyleys, Mustre, J. Vercomed and Co., I dozen Japanesa fina. The majority of the tailors of Juhannesburg have promised contributions of their handswork. That names and denote of their contributions will be published later. Mr. Gooten Mahomed karadia, of Machate Discret, Resemburg, has contributed one piece of flowered Mushe.

Sir Valentine Chirol, in a three-column strain of The Times, points out the bearing of the runnic supply progress of Japan sowerds dismocracy on the Californian question, and easy he is carried that the form that popular form of government grows in Japan the more will her runers be compelled to ment on the total recognition of her position among the annual of the world, and if that claim be denied the more difficult will it be to restrain a passionate outboard of popular feeling—Router.

Mr. Goo, F. Gale writes to the Mercury as inflowed May I ask a little space in your valuable paper to draw attention to a great injustice (I am not certain if it ought not to be styled a traud) which is being perpetrated upon natives travelling by the North Coast Line from Darban to Somkele. On account of broken shows bridges, the train rone only as far as Esseises, 36 makes from Somkele. This latter part of the journey is done by trolleys, pushed by natives, and only first and account class passengers are allowed to travel by this mean. Natives are allowed, however, to book right through to Somkele, and then upon arrival at Enseited are sold that they have finished their journey by train, and must walk the 36 miles to Somkele. They may compair, and do so, and protest that they paid for technic to Somkele, and were not told that they could not he taked all the way, but it ends up as their having to while bitterly complaining as they no of the way the white peopple knownly cheat them. They know that if they were to try and get a cheap ride by not paying for a tocket, they would be punished, and rightly so. But they say "There is no one who can punish the Government for earing its." This nort of thing is having a deplorable effect upon the setting mind, and who ten wonder at it?

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

अस्ता ११ से.

ફ્રીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૭ સી મે, ૧૯૧૩.

24's 20.

આ ખીલ ખીજી વાર વંચાઈ ગયું છે. એટલે હવે તે કાયદે ખેતી એવા સંભવ રહે છે. આ **નવું ખીલ** બીલતા બીજા વાંચન વખતે બનેલા

કેટલાક ભનાવે ને પ્રવ વાયક છે એ મેમ્પર શિવાયના બધા મેમ્પર તેની મામે સપ્પત રીતે એ.સ્યા છે. જવાભદાર કેમ્બરેય સરકારત ચેમ્યુ ભાગવ્યુ हे सरकारे हरी सत्याभद्र न वनमें कोवी नवत्यीक क्ष्यानी જરૂર છે. સત્યામદના ભવ ઘણા મેમ્બગન લાગ્યા છે સુનીયનીસ્ટ પક્ષન, મેમ્બરેન બધા અપર્ણ, તેર વસ 🕟 🙃 છે, વ્યાર્થું વ્યનવરને સારૂ અલ્પણે સત્યાપ્રદાના અને મો जे, भक्षेत्रा व्याक्षारी छाम अत्याभदन मण्ड म मन्यू અહ વિના મી. ગાખછે ન હૈલ અને કદાય મી ગાખલે હે.ય તા પણ તેમનું વજન એટલું નજ મંદ, હવે સવાલ ઉ 😺 🕯 જ્યારે શ્માટલા અધા તે બીલની વિ.ધ્ય બાવ્યા ત્યારે **બીલ બીજી વાર કેમ વંચા**યું કે આ મવાલના જવું જ વાંચન વખતે થયેલા વિવેચનમાચીજ મળ છે. મા 😕 . पेताना क्यामभा अत् भगवन क्रमाच । पान अ કર રીતે થડી સરકારે પસંદ કરયું છે 🐠 તેમળે યે જે 🕆 **सम्बनाच्या हरी छे तेन सर्भार भ्यानमा सेवा ब**ित है। **લ્યાસ સી. દીશર બાલ્યા** તે ઉપરથી સી ડકન મુવાન ખીલની સામે રજુ કરેલા કરાય ખેર્ચા લાધે તે સંદરતા રમારટે આપી રીતે કહ્યું કે ખીજા વાસનતા 🗻 🙃 **ચવાતા અરથ ધા** શીશ- તેમલે નથા કરવાત . . . પક્ષા તે ભીલ પસાદ કરે છે કર્યાલિય 🧸 . 🕠 થશે એમ હમજુનેજ સુર ટામસ સ્પાર્ટ મેનના પક્ષન भीरत पाधनुनी सामे न धवानी महाह, आपम अपूर સર્કે ટામસ સ્માન્તન તસ્ત્ર માં પ્ર-🍷 ંગાંખી એમ 'મરક્ષુરી'ની મળવ્યતિ વચ્ચછ અંદ પ્ર અત્યા બધાય ક બીલમાં આપર્ણ, માં મું ન જોફ સુધારા તે, થશેંજ. પણ બધા સુધારા ત થાય એવે સભય છે. વળી શાદીની બાબન પહી રહે એમ પણ જગાય હે **મ્યામ બને** તે**ા સ**ત્યામક તે. ઉઠવંજ જેમાર્ય અવદ જે મામણી કરી છે તે બધી મજુ-ત થાય ત્ય - અ .. સત્યામદ, મેલી શકના નર્થ, ૧૫૧ મ 👉 भाषश् व्यापस्ति तरह केंग्रन ते १० अर्हे न સત્યામદ કચ્છતા લાગે છે. અને જે લાગ માર્ગ ને, આપણ हेब्दिक घटरी. व्या थील को क्रोभ ने क्रीय पर ४० ४ दीशिन, होडे ६४२ सहस्य इस्त्र र देव र राहे अ स रहा ધારીયે છીતે. પણ અમે જાણીયે છીતે કે કેટલાક देश कितेन्छ वंदि यथ्या है है के भरता ते से में नेज्यान

द्राक्ष ब्यापण ब्यूनशानी वाला है

સાદીના સવલ પ્રભાગ ૩૫ પકડના જાય છે ને ખીજાં ખધ કદાય મળે તેં! પણ સાદીની ભાગન

काय मण ता पका शाहाना भागन क्योड क्रुडरणदें। १ तः आतेण कापकार शहेन ह्य भागन नथा, नेने आर्थय नथ

- अध्या है। क अस्य भाग धन होट आर्टीनी સવાલ ચર્ચાક સ્ટેમાં છે તેવામાં કે સતી કાઈના સવાલ ભન य में इस यह ए तेम क्षेत्रक आरेयतंत नेप्तीक रीन જોવામાં આવે. છે. નાનવ્યના કાયર, મુજબ જાંગની ધ્રગમ या प्रभव वेदार समूर भावतिकर नेरस अपूर्व म १० देशकीह वेशा क्षेत्र' व्यति हैं 🕞 📲 👫 प्रभूवानी विश्वार इन्ता वे**धा**। एन्द्रेशक हिया छै। स्मा तेरेंसा स्मिक भुक्रभ नेतिस पशु अपेत प्रधी आक्रमानने संधि नेक्सीन નાનાલ આવવું ૧૩ તેર અપેલા નાર્યાસ કામ નથી આવતો પણ નાનાયમાં નવા તાકીસ આપવે પર છે. જે તે તે ન અહેય તેન લગર તેન્દ્રીએ પગલ્ય સા અસ્ય પ ભાગ્યા પહેલું ભાગ પા 🕝 🧸 🧸 अन्ययान्य प्रकारण प्रकासम्बद्धाः । ह में। राधातानी कावर कागुक, ६५० अभ है। क्षापे રત્સથે, ચાલે છે, પાસ સર ટ્રેલીટ દરિયત જતબાળ ઉપનય नसन तुरत थरी, लेंड ये नेटी नेटी पाल्यामेलम प्यानर्भ भाव हाण्य करके भी प्रकार ने भावन भावन पांचन પણ થવા દીધ છે. તેને જ્યા મેન્બરે, મદદ કરવા નાગ્યવ ચવા આ કામની કરા ઉત્તાવળ નાદની અંધા સવદ ત સની વખત સંધારા થકે શક્ત પહાં ગાલન સનવડ તથા अवार्त, रही त्या विभावतः व . . . . ক আৰ্থ কাম বিশ্ব লা बात् तथः । यादा त का प्रका प्रकार क एकः स , on the same of the stable of वृतीते, अवार प्रांट ग्रंट न र अन्यक्त हर्यन भावन है है है 🙃 🙃 THE YOUR RUNNING SOME ON A PARK OF ME व्यापण्डा हाथ हर व्यापण्डा व्याप्त वर्ष हरी । ता तहन हाह भवा अभवा अवस्था आल अभवत्ये ने करणाहरी ने क भीका भान आपे

આ સવાલના હવે જવાબ આપવા ભારે થઈ પડે તેમ છે. આટલા દિવસ તા આપણે આનતા

એશીયાટીક કેલ્લું? આવ્યા છીયે કે જે માણસ એશિ યામાં જન્મ પામ્યા હોય તે એશિ

યાકીલ ગણાય. મી બાેઝીસ ગેંડર નામના એ**સિયાના** મીરીયા પ્રાંતમાં જન્મેલ માણસે આ અસ્થમાં ફેરફા<mark>ર કરા</mark> 4. છ પાને ખરીરના છ દ્રાંસવાલમાં ઘણા સીરીયન છે જેન, રીત રીવાજો આપણા રીત રીવાઓને મળતા આવે છે ને આપણા જેટલાજ ચદા કે ચાપ્યા હશે. આ મી. યે કે કે.સતાલમાં જમીન ખરેં.દી જમીનના ખત રાજ્યન્ટર કરાવવા જનાં તેને દસ્તાવેજી ખાતાના અમલદારે કહ્યું કે 'તમે તેર એશિયાડીક છે! ને તમને ૧૮૮૫ ના ત્રણ નંખર નો કાયદો લાગુ પડે છે. તે કાયદા **મુજબ તમને જમીનના** માલેક થવાના અધિકાર નથી." આ દરાવથી મી. મેંડર ગુબરાયા તેએ દ્રાસતાહની નુપ્રામ કારદમાં કામ ચલાવ્યું. ગરંટે કરાવ કર્યો કે મો. ગેંડરતી પૈકાસ **એશિયા માધ્યતરમા** હોઇ તે એશિયાટીક મણાય તે**યા** તેને ૧૮૮૫ ના કાયદા લાગુ પડે. આ દરાવની સાંબે ગી. ગેંડરે અપાલ કરીતે અપાલ કારટે કરાવ્યું કે મી. ગેંડર એશિયકીક **નહીં પણ સુરાપીયન** માં ખપે. આ અદાસને કારણમાં એમ જસાવ્યું કે દક્ષિણ આફ્રીકાના લેવા ગારા માણુસને યુરાપીયન મણે છે. એટલે ૧૮૮૫ ના કરવદા છતાં પણ મી. ગેંડરને કુરાપીયન ગસ્તુવા જોઈપે કેમકે તેની ચામડી ગેારી છે. આવા કરાવધી એશી યાડીક કેહબુ તે કહેવું મહા મુશ્કેલ સામ પડે છે. ગી. ગેંદર સફેદ છે તેવા તા ઘણા અફધાન ને ઘણા કાશ્મારી સફેદ છે. नेने ते। क्कने युरे।पीयन नदीं अध्ये. अने को भी, बेंडरने। કેસ લઈને તેવા લાેક યુરાપીયન થવા જાય તાે તેનું કંઈ વળ નહીં. સારે યુરેકપીયન કાચ્યુ કે મી. ગેડરના પ્રાતમાં કેટલાક ક્ષામળા રંગના પશુ હોય. તેઓ યુરાપીયન નહીં ? વળા એમ જણાય છે કે મી, ગેંડર ખરીસ્તી છે તેથી યુરો ર્પાયન મહાયા છે પણ હોંદુસ્તાનના ખરીસ્તીને કાર્ક સુરા પાયન ગણે તેમ નધી. જનાં મી. ગેંડરને તેા મુળારકભાદી જ ઘટે. તેણે ધારયું તેલું પરિલ્લામ લીધું છે. પણ એક તરફથી મુળારકળાદી ઘટે છે તેમ ક્રીક્રુપત પણ છે. તે પાને બુખ જેવા હક મેળવવા જતાં પેલાની જ-મભુમા બુલી ગયા જેતે પાતાની જન્મભુમાના મ**કીમા**ની દરકાર નથી તે માંબુસ કેમ મરદ મણાય. તેના બીજા એસીયારીક સાઇને ન મળી શકે એવા હક તેને મળ્યા તે શા કામના ? જળતેથે ના આ દરાવ ઉપરથી સાબાત કરી દીધું છે કે જ્<mark>યાં પાતા</mark> ना व्याशन विवारी व्याडा व्यावे त्यां करूने निष्पक्षपात न**यी** વ્યવસાય સાથે તે એમ કહે છે કે **જ્યાં અમુક** a રતી વ્યાખ્યા પાલમિટ આપી હોય **સો તેની શ્રેક્ષી**ક જ્યા મ્યા નકાલા ગામ ૧ તેમાં કાયદાના અગ્ય કરતી વખતે त्त राज्यताक अवस्थ करका हरी सह के अवहा पानारे शुं भ्रम्कषु छे ने नपासवा अवझनी भद्धार कन्ने कर्छ सकता ત્યા. આ બંધી એટલે સુધી લાયુ **પડે છે કે પાર્લામેંટમાં** જવાખદાર મેં ખરે, ભાવસુ કર્યા હોય તે ઉપર પશુ જન્ને જઈ જ : ૧, નથી, પણ આ સારીયનના કરાવમાં જજોયે ખન્ને 🕜 ૧ ના કાયદામાં વ્યાપ્યા આપેલી 🛭 शतक व कर क જના જેમીરાપાર્ગ ક ' શબ્દની વ્યાપના જન્મવે **પોતાની મુન** સર ૧ લાક અગ્ય પાર્કાને કરી છે અને ૧૮૮૫

म कार्य कार्यक्रिया का प्रीक्षे हैंवा लोहचे में तेमीये

પર્ધસાની મદદ છતાં વકીલ નહેલી સખ્યો. જો વકીલ રાખ્યા હત તા તેના કેસમા કાયકાના એવા બારી હતી કે તે વખતે છુડી જાત. પણ મોસીઝ પેંક્દ્રસ્ટે સરલ તે સીધા રસ્તા પસંદ કર્યો. તેલું વકાલ રાખવાનું નાપસંદ કરવું તે પાતાના કેસ પાનેજ ચલાવ્યા. પાતાના કેસમા પ્રહ્યું અસરકારક ભાષણ કરવું તે પંચની લાગણીતે તે ઉક્ષ કેરી શક્ક હતી. પાતાના કેસમાં બધા દેવ પાતાને માથે વર્ડ લીધા હતા ને કારડને ચાપ્પણે જણાવ્યું કે જ્યાં સુધી એારતાને વેત્ર નહીં મળે ત્યાં સુધી તે ગમે તેટલાં દુ ખા सदन इरीने अध्या अस्त्रों ने ज्यारे ज्यारे तह भणे आरे ત્યારે માલને નુકસાન કરશે. આ પ્રમાણે બાદ માણસહના પાને જેને પાતાની ક્રજ માતે છે તે પ્રમાણે વસ્તના પાતા ના માનથી નથી ડરતી, પાનાના પક્સા જાય તેથી તથી ડરતી તે ધાતાના કાશ્યમાજ પરાવાક ધાતાનું જીવન ગુજારે છે. તેવા આત્મભાગ અપાય ત્યાં દ્વારયું એ વિચારને અવકારાજ નવા મળતા મત્ર પેક્ટરન્ટના બરાદુર્રાને. દાખલે. જ મહેના સત્યાપ્રદ્રને સારૂ નર્ણ્યાર થઈ છે તે તા લ , શકે છે પણ મરદાને પણ વિચારવા લાયક છે. મગ્રાહ પુરુષ જન્મવામાં નથી પણ પુરુષાર્થ કરવામાં છે. જેતે માત ના ડર છે તેનાથી પુરુષ થંગ્યા ક્ષાકમાં ક પગ્લે કમાં થનાર નથી

જ્યારે એક કરતાં વધારે પ્રાહ્મુસ કે કામ એકજ જાતના ખરાબ કારુપ કરે ત્યારે તેને વિષ 'એજ પીછીથી કહેવાય કે એ તેને એકજ પીછીથી ખરડાએલ' પ્રેરી ખરડાએલા છે. આ કહેવત ઇઝલોડના દીંગ્રેજેને અને અહીંનાને

લાગુપરે એવા દુ:ખદ ભનાવદાલમાં બન્યે છે લંડતથી તાર આવ્યો છે કે એક પાસ્મી બારીક્ટર જે ઈસ્ટ્રાંટમાં વકીલાવ કરે છે તેની સાથે એજ પરમણાના બારીસ્ટરાય જાહેર ખાસા માં ભાગ ક્ષેત્રાની ના પાડી. એવ વહરમાં એમ છે કે તે પરમહાના મુખ્ય બારીસ્ટર તૈયા ગેરવરતહાદયા નારાજ થયા છે અને તેણે એટરની જનરલ અલગળ વાન પદ્માશાકી છે. દવે છેવટ શું આવે છે તે જેતરિયું. પણ કદાચ હવે પછી नेकर प्राप्ति पारत अर्थ,त्यान्य सामारा भागान हाभाव हर તા પણ શું? તેઓના મનના ૨૫ આપણે જોઇ લીધા છે તેઓ આપણી સાથ ખાતા ખસત, અભાવ / અ મુવક મા આવી છોટતું કેમ્ક કા-અ પણ ખતાવાય. આપણ મંદ્રા મહાદુઓ, આપલ્ય રીતાજો ભુસ વિલાયનમાં તે મુરીબ અને મંદા દીદી વસતા તથા ત્યા તો આપણ નકરા જગમાં થઈ વર્ગાદ છોયે. પગથી ને માથા લગી **ગેણના વેશ પાલાંય છા**યે. કાટા ચમચા પણ સફાઇયા વાપ્રીયે છીવે. અને તેએક ખાય તેમ ખારાક પસંદ પહે યા ન પાંડે તે પણ દેખાવન ખાત- ખા વ છાયે. એમ હતા **મારી અભાઇ**ત કલ હશે. ત્યાં ભવાના જતાજ એ જ छे. छंबेल्य ध्रम्मा अभव र र स्थार र रव वे ।-તેઓ સન્ત્ય કરે છે તેની સાધ તે સગ્ધા રીતે ચાલે તેા તેઓની એતમને તંચાના મરતભાન કર્યાત છે. જા, ખતાર ઉપરથી આપણે અહતા ત્રણ ખતાવા સહેલાત્થી સમજ शासीय प्रदेश कर कर कार देशा ने १४ के विकास શીખ છે અવું ઘવી. તેઓને ઈન્હોડમાં ત્યકાર દેખલવાની ત્રુષ્ટ એન્ડિકી મળે છે અંત્રુલે આંકા તિરફરાત શાળના જાણાય & આળ પ્રાપ્તા 📆 ચિતરના ધ 🗡 ન 🕫

તે વખતની તેમોની મન સ્થિતિ ઉપરથી ધટાવી લીધું છે. હવે આપણે જાણી નથી શકતા કે 'કુશી' 'એરબ' વિગેરે વપરાજમાં આવતા શખ્ટોના અરથ જન્ને શું કરશે. ઉપર ના કરાવ ઉપરથી એટલું જોઇ શકાય છે કે જજોયે અરઘ કરવામાં વ્યરભદારના હક ઉપર રહેમ નજર રાખી છે. તેવી જ રહેમ નજર તેઓ આપણા કેસામાં રાખશે ? ગી. ખાર વાનો કેસ આપણને બતાવશે. એ કેસમાં સરકારે હચેલ્ઠ ચોરીજ કરી છે. કાયદાે તેને ચારી ન કહે તેથી કંઇ તે ~~ચોરી મટતી નથી. ન~~ીતિ ત્યામે તેા ઝુંટવેશા ૧૦૦ માઉડ મળવાજ જોઇયે. ઉપરના કરાવ ઉપરથી ખીજા પણા વિચાર **ઉઠી સો છે તે અલ્પણે** બીજી વખતે તપાસશું.

નવા બીલ (વર્ષે ખબરા

પ્રાદેસ્ટના તાર

ડરખતની અંજુમાન હીદાયતઘ પ્રસ્લામના પ્રમુખ મી, એસ. હસને નીચે પ્રચાસે તાર સરકારને ચેલ્ક્ટ્યો છે.:— <mark>મારી અભુમાન જસ્ટીસ સરલના કરાવની સામે સખ</mark>ન **રીતે શાય છે, ને જોદાનીસવ્યરમની માસ મીટીંગના કરાવને** ટેકા આપે છે તથા વિનતી કરે છે કે સરકાર દહ આપશે. માર્ચ તા. ૧૧ મીચે કેપટાઉનમાં બ્રાંટીશ ઈડીઅન યુનીયન **ની સભાયે ગ્યા ખીજાની** સામે નીચેના કરાવે: મસાર કર્યા છે:--૧. આ બીલ પાછું ખેંચાવું જોડ્યો. ૨. કેપ અને તાટાલમા **હાલ જે** ધારસ્યુ છે તે કાયમ રહેવું જોઈએ, અને જેઓ ~~યુનીયન છોડીને બહાર જાય તેમને ગમે~~ ત્યારે પાછા આન્યાને હુક મળવા જોઈ રે. ક. ડ્રાંસવાલનો ખુતી કાયદા રદ થવા **જોઈયે. ૪. મુસલમાની નીકા બાળત જસ્તીસ સરલને**/ ચુકાંદે! ~~ધરોના અન્યાયી છે અને તેથી~~ કાયદામાં જસદીથી ઘટના સુધારા કરવાની સરકારને અમારી સભા અરજ કરે છે.

ડરૂબન જ ભૂમન કરલામના પ્રમુખ મી. એમ, એસ. સંદેગી તે કેપટાઉનથી જવાબ મહત્વે. છે કે સરકાર તેમન તારમા <mark>ખતાવેલી મા</mark>જત ઉપર વિચાર મલાવી સ્દ્રી છે

<mark>ડરબન કા</mark>દીઆવાડ **આ**યે ગડળ અને દીંદી છતાસ: સભાને પણ આ મુજબ જવાબ મહ્યા છે

મદદ વિધે કાગળા

મી. ભવાની દયત્વે જરમીસ્ટનથી એક દ્વીદી લેખ લખી માકલ્યા છે તેમાં તે જણાવે છે કે પાતે સત્યાપ્રદ્રમાં જોડાયા તાહવાર છે ને જે જેલનાં કે મીજાં દુખા હશે તે ઉઠાવરે વિશેષમાં જ**ણાવે છે કે** હીંદી કામનું આ વખતે શુ કરતબ **છે તે જાણવું જાલ્^{કા}. શું દોંદી કેમ્મ નિતરા દેવીને સરણ થશે તે સરકારતા કાયદા ક**બુલ નાખરે, ' વિવેક અહિયા **વિચારતાં એક્જ જવાબ મળે** છે તે એ કહીદી કામ તેમ કદી નહીં કરે. સારે કેમ્મે શું કરવું જેલ્ફ્યેક ગારી મૃતિ **તા એમજ સુક્રાંડે છે** કે અપણે પવિત્ર સત્યામ**હ** ચલાવવા જોઈપે. સસામહતું નામ સાંભળીને કાયર પુરુષ ભયબીન **થઇ જરો તે બહાદુર તે વધારે ઉત્સા**હી ધરો, આ સહાય હથી આપણે સરકારને સાખીત કરી દેવાનુ છે કે આપણે એવું અપમાન સદ્દન કરનારા નથી. આપણે દુનિવાની પ્રભાઓમાં સરસ પ્રભ મહાવા માગીયે છીયે. જેને આપો **न्या देणा ५भर इसी** तम्यार नहीं यहीये ने इतिया न्याया હાંસી કરશે તે આપણી પ્રજા આપણી ધિકારે. દાસવાલના મુલલા કાલ્ય મારા ભાવ છ

હીંદીયે સસાયદ ઉડાવવાના કરાવ કર્યો છે. તેમાં બીન્ન ગ્રાંતાયે ક્રાપલ થવું **ઘટે છે કેમકે નવું બીલ બધા** પ્રાંતાને લાગુ પડે છે તે બધા પ્રતિની દ્વીદી એણ્યોને જસડીસ સરલના કરત્વ લાહન **લ**ગાડે છે

મીસ્ત્રી દામજી કચ્સનદાસ નાર્યદીનથી લખે છે કે નવા બીલરૂપી રાત્ર દ્વોદેરેએને ઉપર પુર જોરામાં ફાટ, નીકળવા સાભવ છે. સર્વે વખને (૧૯૦૭ મા) ઘણા માળુમાને ધકેકા પદ્માંચતો દ્વા પણ અર વખતે તા બધા માણ્સાતે ગેગ પહેર્વિ છે. અત્યે વખતે લોડનની કમિટીને નીભાવવા પૂરી જરૂર છે તેથી હું સી. ૧૦ રાષ્ટ્રી તથા ૧/૬ (દરમાસે) ત્યાંસુધી જરૂર પડે હ્યાંસુધી આપવા દાજર છુ

બીજા વાંચન ઉપર વિશેષ ચરચા

ત્તરા બીલ ઉપર વધારે ચગ્ચા તીચે પ્રમાણે ચાલી હતી ડા. યુચ્યત બાલ્યા કે સુપરીમ ઉત્તરના અપીલ સંભળ વાના હક લર્ક લેવા એને. કદી ત બન્યુ દ્વાર્જા

મી નીકલસન (દ્રાંસવાલના મેં ખર્ગ બોલ્યા ક નાતાલમહ જન્મેલા દીદાને બધે ફેકાએ ફેલાવા દેવાની વાત નદન નહામી છે. જેમ ૧૮૪૯ ની સાલમાં યુન્દેગાર માણસાતે દાખલ કર ત્રાની વાતની સાત્રે કેય થયું હતું તેમ નહનાલના દીદી ~~બીજા પ્રાતામાં જાય તેના સ.મે બીજા પ્રાંતા~~ વિગ્રહ છે મી. એ ખક્ષેને બહલ ભલાવયું જોઇનું દતું એવી માં, ચેપક્ષેન ની સુચના બરાબર ત્યા

મી દેશ બાલ્યા કે આ બીલ વડી સરકાર કબુલ કરે એવા સંભવ નથી. આ બીલથી સત્યાઘરની લાન આખા લુનીઅનની અંદર ફેલારો. આવું બીલ બ્રિટર, પાલમિટમાં કદી પસાર ન થાય, હીંદી કામ એ હીંદુસ્તાનની ૩૦ કરોડ ની વસ્તીના અગત્યના ભાગ છે તે પ્રક્ત ઉપર ક્ષરીર **બળધી નર્દી પ**ણ ન્યાય બળધી અંગ્રેજ સનત્વ કરે છે અને તેવાજ બળચી આપણે દક્ષિણ આક્રસિકામાં રાજ્ય ચલા વયાનું ધારણ રાખવું જોઇએ. આપણે આ મુલકમાં **બુલમ મુખ્યતીને વડી સરકારને દેશન કરીયે એ** કીક **નહીં** ગસાય, વળી વિચારા, કદાચ દેહલાખ દીદીને વેહ દ્રત તે. શું સરકાર આવું ખીલ લાગો સકત ' બધી અલ્ચાનું ૧૯૦૬ તા નંબર બેના કાયદાથી થયેલા ૭ -એ કાયદા સ્દ મધા क्षेत्रको. के व्या भूतक शेर अस्य दार्थित सार्थी न सर તા તેની કમનશાળા બહાવા જેવ-એ આ બીલન, દરેક કલમ આ પાલોમેંટની ત્યાય બુદ્ધિની સામે 🤛 અને દીઇન અયમાન કરનાથી છે

મી. ફીકારડ આ બીલની સતન વેહવા અને કહ્યું ફે ઈરેલંડના લોકોને સજ રાખવાંત સાંચ્યા બીલ અહેત છે જે મહાસાને અપાત માંગીય ઝીક તે પ્રાહ્યુમાં આવત. અટર્ધ પશ્ચિતે આપણે નધી માગતા અટર્વ કે દ્રોદી તે કુર, દખલ થશે. આ મુલક એનોઆડીકના આવવાની - આપણે કા સાર્ક્સામાં બીલ પસાર ન કરી તાર એ દેવાલ વસત્ત હોઈને કેમ પાઝ ન બાક્સી શારાઓ દ થ્ય મંત્રમાં કાર્ટરનો, ખતાત થયા કર્યો કરત ક પછા તમ કાલ્ટરમાં તે લેક એ ન આડકુ જેવીએ તેમ જ બાજત પ્રાતાને સાર થ જેવર્ડમ હવા કુલા ન શ્રીતન મેળવી ન નાવાન કું સ્થાર છે. સ્થા ભારત કરે કરે મને નાની મ મુખલા જિલ્લાના મુટે કે જ ૧૧ સમાપાનો May only

છે, કોટલે તેઓનું પ્રથમ કામ તો દીસ્પેટમાં શાયલ થવાનું થશે. અને અલ્લ બધા પ્રતિની અંદર તેઓ આવી રહિ તો પછી દ્વાસ્ટેટમાં આવતા અંધ કરવા એ ધુરકેશીની વાત છે 'દેટલાક તો આજેજ ફોસ્ટેટમાં વસે છે. આ. મેલરે સુચવનું છે કે નાતાલમાંથી 'દેટલાક દીઠી બીલ્લ પ્રાંતમાં જવા એપ્લેએ એ આપ અને તો તેઓ દીસ્ટેટમાં પણ આવશે. દીસ્ટેટના કામલે કોવા ઘરસ છે કે ત્યા હોદી સવલ ઉઠી તથી શકતો. આ અલ્લ કોદીને હેતરવાની છે પણ આખરે સફેદ માલ્યુલ છેતરારી. તેથી છું કોવી દર ખાલત કર્યું કું કે આ બીલ એમી કેવામાં આવે.

મી. તેથન ખીસની સામે થયા ખાને ગાલમાં, આ ખીસમાં ગાનીસ્ટરાતે કર્ષ્ય પણ ખાંકુશ વિના સત્ના મળે છે.

યો બોલીવરે બીલતી સાથે સખત ભાષણ કરશું. જે ગાણસ ત્રમ્યુ વરસ ખલાર રહે તેના હત ડૂબી લત્ય એ ઘણું ગેરવાજળી ત્રમાય, 'આ બીલથી હતી સરકાર કહી રાજી ન રહે. તેનાં એવા કાચ્છા છે કે હીંદી કામને અતાય મહાવા જોઈ છે. ત્યાં બીલથી હીંદી કામ કહી સતાય નહીં માને કેમકે તેની રિમાંત ખરાબ શામ છે. તમા બીલ મેંથી કોવું જોઈએ અને માત્ર દ્રાંસવાલના કાયદાને લગતું પસાર થવું જોઈએ. કોંબરલી અને બીક-સપીલ્ડના હોંદી આ મીલ ના પશ્ચ ક કરે છે. સરકારે હોંદીને કહ્યું છે કે હીંદા રીવાજ મુજબ થયેલી શાદી એ કાયદેસર નહીં ગયાય. આમ પરધારેથી થયેલા વિવાહ કેમ્પ્રાયુ સુધરેલું રાજ્ય કેમ નામાં સ્તુર કરી શકે કે

ગી. તેમારે પણ બીલતે ના પશંદ કરા વાને ઈચ્છા ભતાવી કે કર્યાટીની અંદર તેમાં સજ્ય ફેરફાર ચરો

ચી. હેન્ડરસને કહ્યું કે ભાગલા મીલ કરતાં ભાગાં કાંઇ પશુ સાર્ગ નથી, ગમ્ફ વરમની અધીની કલમ પશુી ખરાળ છે માંત માંતના લીંદી તેમાંજ શાંગળાઇ રહે તે પશ્ચ ભરાળર નહીં ગમાય. માંતાએ એક બીજાના બાજા ઉદાવવા જોઇએ. જે હીંદીઓને આપણે પોતે દાખલ કરવા છે તેમને સાદ કમાવાના સાધન અરપણે પુરા માડ્યા જોઇએ. જો નાતાલ ના હીંદી ખીજા પ્રાંતામાં ન જઇ શકે તેમ તે હીંદુરતાન મારીશીજસ અથવાતા કાર બીજે કેકાણે માકલી દેવા જોઇએ.

બીજું યાંચન પુરું થયું

ઉપરતી **લર્ચા તા.** ૮ મી બેંગે મખેલી. ત્યારબાદ ૧૨ મી બેવે તીમે પ્રમાણે વધુ મરચા લાઈ બીલ પાસ લધું છે

માં ઘેરાને ખા. શીકારડની દથીલાને ના પસંદ કરી. દવે કોઝ્ટેટમ, દીંદી આવવાની ધારતી નથી **રહે**ની તેથી બીલ પાસ **થયુ** જોઇ≣

સર ખોલેટ એરીએ વહી સરકારના ગુમવાડા ઉપર ભાષણ કરાયું. મહ્યા મેં ખરા એમ કહેં છે કે આવા ખીલની જરૂર નથી તે વાતને હું મલતા શું. કાસવાલનો ૧૯૦૦ તેર કાયદા રહ લેવા ઓર્ડ એ. એમ સાવ તો આપણી પણી ગુરકેલી એ! દુર સરે કેળવાયેલા હીંદીએ! એ દાખલ સાવ તેને દ્રેઢ જગ્યાએ જવા આવવાની પૂત હોવી એમાંએ પણ માં તેને પાસ હીંદીએ! એ સાવ સાવ તેને પાસ બાલમાં એવું કાંઇ નથી. વળી નાનલમાં ગીરમીટમાંથી પ્રતેશ હીંદીએ!ની પાસેથી અને તેઓનાં બાલબમમાં પાસ હી દ્રા પાસ વાત પાસ માં મારે સાવ માં સાવ માં મારે છે એ પણ મેરવાજમાં છે. હું પ્રતિસ્થાની પાસેથી જાત્યુવા માર્ગ શું કે તેલે મારે કે કે માર્ગ મારે એ કર કર કરવાનું વચન આપ્યું છે કે મહી. આ બાલ મેર્કાનસાથી છે એમ કહેનાશના મારે હું માર્ગ મારે સાવ મારે મારે મારે મારે મારે કર કર કરવાનું વચન આપ્યું છે કે માર્કી.

છે. અને એ તેથી હીંદી સવાલનો ફાંચો બહી થાય દેં! એ લીલ આ ગાલમિંટ અથવા માં અંતિશ રાજ્ય હતી કર્યું લહે કર્યું નહીં રાજ્ય હતે. આખા યુનીવનમાં આ અંતિની સાથે હીંદી દેંગ થયેલી છે અને સલામત શક્યાની પણ પુરંપુરી અસ્તી છે. આપ સલામત ઉઠે તા આપણને ઇએ એમ્પવરી પડી એ આપણને ઇએ એમ્પવરી પડી એ આપણને પોલે અપણી પડી એ આપણને પોલે સામાં કે આ અપતા પોલે પોલો સેવામાં આવશે અને આવતે વશ્લે બીનતકવારી ખીલ દાખલ કરવામાં આપશે.

થી. કેક્સેટન એક્સ્મા કે નાતાલમાં **ક્રીલે લખાવ વારે** કંઇ **દે**ર સમજીતી અભાગ છે. અર્થ હોંદીના ને આગ પાલા છે. એક औरभीटमां रहेकी काने भीको वेपारी काने अरीवर वस्य ગા બને પ્રકારના સીંદીને કા**ખલ કરવામાં** ખાતાલ જવાળદાર नथी. आत्र सीरवीटवाणा बीडी नातावती पश्च हशीथी व्यक्ति છે. ૧૮૭૪ ની સાથ પહેલાં થણા હળસી ચોરા હોળસ્લી तस्य गर्भेक्षा तेथी नातावना वाराज्याये क्यिक्षा हे खन्सीनी अवक्ष्मां भीजा है। भाष्युस होवा कोत्री, तेथी औरभीटीबा दीदीने दाणस प्रत्यामां भाज्या बता. मे वणते क्रेक सुब યાક ગઇ તે 🖻 કે ગીરમાદીઆ ઢોંડાને ગોરમીટ યુરી ચર્વે -હોંદુસ્તાન એકની દેવાને બદલે નાતાલમાં રહેવાની ઘુટ મળી હતી. આવા હોંદી ગીરમીઢ પુરી થતાં સ્વતંત્ર ધર્ધા કરવા बाञ्चा. वेपारी द्वीहाने ते। जाताबी डार्स दिवस मानेवा તથી. ૧૮૯૬માં મુંબઈ પ્રલાકામાં મરકો ચાલી તે કારવા ને લીધે કે ગમે તે ખીજા કારણને લીધે તે વરસના પહેલા **ભાગમાં લગભગ १८**१४मां २वतंत्र होटी शाणक्ष क्या, ज्या ઉપરથી મરહૂમ મી, હેરીએસક બે ચાંપતા પસલાં લીધાં. દ્વીદાઓની સામે પશી મોટીંગે. સરાક, અને આવતારા હીંદી એને ખડકાવવાની માત્રણી કરવાના કેરાવ તે મોટીંગમાં પ્રધાર થયા. ત્યાર પછી ૧૮૯૭ ની સાલમાં જાગીમેશન કાયડે अने देपार विवेती अवही क्षेत्र के अवहा प्रशास अवा, अवा બીસ પસાર થવાની જરૂર છે. નાતાલમાં હીંદી મ**સ્ટ્રાયી** તે કામદોજ થયેલા છે. દ્રોદા મ**બુ**રતે વાપરતારા માત્ર સ**કર** તા વેપારીજ તથી. ૧૯૦૮ની સાલયાં કૃષ્ણિયન એકું થવું તેમાં એમ સાળીત થયું હતું કે ૨૫ હજાર ગીરમીડીઆ નીદીમાંથી ૭૦૦૬ શેરડીના ખેતરામાં હતા, ૧૭૨૨ ચાના ખેતરામાં કૂતા, ૧૧૪૯ જુડા છવાયા ખેડુતાને ત્યાં નાકરા દતા. ર૩૭૧ આન્ત્રી ધરામાં હતા, તે ૧૯૪૯ કારપારેશન માં નાકર હતા. ૧૦૧૨ ઈટના કારખાનાએ માં, ૭૪૦ વેદદેશ ના વાલેતરમાં, ૧૦૬ શીપીંગ કંપનીમામા, ૩૨૭૯ કાલમાની ખાણામાં, ૨૩૭૧ રેલ્વે તે ૩૧૩ પરચુરનુ નાકરીમાં પ્રતા. 🗽

થી. કેસવેલ ગાલ્યા કે બધી જવાબદારી નાતાલના પ્લાંટ રાની ઉપર છે. હોંદોમાને બીજા દેશામાં જવાને સાંદ આપણે સાલય આપવી જોકલે અને મે પ્રમાણ હજુ એ લઈ શકે એમ હું માનું સું.

મી. કવીન ગાલ્યા કે જાા **બીલ એ કુનીયન પાલોગેટની** ત્યાય સુદ્ધિને ત્રાખ પ્રમાડનાર્^{*} છે.

મી. રેસીએન એક્ષ્યા કે આ ખીવાથી પ્રાંતિક એક વધરી પણ ઘટરા નહીં.

મી. સ્ટર્લ્સન હોલ્યા કે આ મીસ ખેખી સામ માન દ્રાંસવાલના બીલમાં સુધારા થયા જોઈ એ.

ું મી. વીસરાવર એલ્યા કે હીંદી કામને ન્યાય થળવા એટએ. ેનવા હીંદી ન આવી શકે એ વાત સમસ્ય કે પણ હાલ રહેનારના હકા, દેવાર વિશે કે સ્તૃત્રહો એકએ. મી. વેરા**પ ખીલની આખે એ**લવા. હીંદી ઉપર વસ્ **પાઇકના કર છે તે કાહી નાખવા એ**લએ. જાા બીલમાં **પણ શ**ુધારા વવાની જરૂર છે.

થી. કંકન માલ્યા કે યુનીયનીસ્ટ પક્ષની નતી હું એક દિવા કહ્યું કરવા લાગું હું પણ જે થી. દીસર વલન ભાષરી કે વ્યારી તરફથી થતી વ્યાગલેલું કર્યાટીમાં દુર થશે તે હું યારા દસવ રહ્યું કરવા નથી માગતા. અમે કચ્છીએ કર્યા કરવા નથી માગતા. અમે કચ્છીએ કર્યા કે સ્પારીમ કારટને વ્યાપાલ કરવાની પરવાનમાં મળવી જોઈએ. કચ્ચીયાંટની સામકાતની તપાલ યુરાપમાં થઇ શક્યી જોઈએ. જે હીંદી હાલ વસે છે તેની સામે વહું સખતાઇ નહીં હેવી જોઈએ. એ લીદી હાલતો અપ્ત સ્પારીને હીંદી હાલતો અપ્ત સાથવી જોઈએ.

ગો. ટીશર એક્સ્પા કે અદ ખીલની સાત્રે મુખ્ય વાંધેક 🗎 છે કે પરિનીસ્ટરના દ્વાયમાં ગતુ સન્તા આપવામાં આવેલી છે. દક્ષિણ અહિફાના ભવાને સારૂ એ સન્તાની જરૂર છે. की भीको हार पर बेज्य स्स्ते। केंभरा भतावी का ते। ते ~~ક્લુલ રાખવા હું તહેવાર હું. અપોલની ચા~~મતમાં મારે કહેવું ભેઇથે કે દુનીઆના કેમ્ક પણ ભાગમાં પરદેશીને ~~ગપીલના હક હ~~ોતા નથી. બીજ ફેરોમાં તા આ બીલ માં નીમેલા ભારક પણ નથી દેવતા. ભધી તરફથી આ સ વાલના ફડમા કરવાનું સુચવવામાં આવ્યું છે. વડી સરકારે करमान्यु हे के को क्या भीस प्रभार बाग ते। यडी बरकार ક્રમુથ રાખશે. વડી સરકાર આપણી તરફ દ્રોય એવુ આ પણ પ્રમાણવા જેવું છે. ગી. મેલરતે જવાબમાં હું કહીસ કે દર્શિક મ્યારીકાના હાેકા નાતાલના ફોંદી કરતા કેપના अक्षयने क्षेत्र दरकको वधारे क्षरस अक्षरेत. भी, उनेने को **ીકા કરેવી છે તે ધ્યાનમાં હેવાની હું તજવીજ કરીશ, ખીછ** હ્લીતાના કુરમા પણ કમીરીમાં વઇ સક્સે. કેટલાક સુધારા **કરવાનું સુચવવામા આવ્યું છે** તે કું ખતતા સુધી ખ્યાનમા લાઇશ. હું દીલગીર હું કે સત્યામદની વાત ઉખેડવામાં ~~આવેલી છે.~~ અને તેથી ક્લાય ચાખી રીતે ખીલના ફડચો કરવાની પણ મને દરજ પડે. ક્રોમ આપણી સાથે થાય ते अन्यं न क्लाइक.

41

સર ઢામસ રમારઢ બેલ્યા કે મી. પ્રીશરના ભાષણ પછી તેના પક્ષ બીજી વંચામણીમાં વીરહ નહીં આવે. પણ તેણે માંખી નેડીસ આપી કે જે સ્થિતિમાં બીલ છે તે સ્થિતિની અંદર બીલ તેના પક્ષ કદી કશુલ નહીં કરે, 'તે વીધ કમી તીમાં શ્રોપ્રસ્થુ સુધારા શાય એવી તેમણે આશા બતાવી.

ત્યાર પછી બીલતું બીલું વાંચન પસાર થયું.

એારતેશનું સત્યાગ્રહ

મીસ સ્તેસીતે કરેલા તારના જ મળ કેપથી આવ્યા છે તેમાં જ્યાં છે કે જસદીસ સરલતા કરાવ કે જે એક કરતાં વધારે એારત પરસ્વાના અમાં રીવાજ હેલ ત્યાના વિવાસ વિષે થયા છે તે ભાગતના એારતાના કરાવ ઉપર સર સર ખાન આપે છે.

આ કારળના જવાબ લખતાં મીસ સ્લેસીન જણાવે છે:-લ મારા તારના જવાબમાં આપના જવાબ મળ્યો તેને સ્તર આસારી છુ. મારી કમિડીને ધારિત છે કે જવાડીસ સરલાના કરાવના છે અરલ સરલાર કરે છે અને જે અરલ

હીંદી કામ કરે છે તેની વચ્ચે તરાવત છે. ભાષના કાગળ સુચવે છે કે તે ઠેરાવ એક કરતાં વધારે એક્સ પરસ્વાના જ્યાં રીવાજ ક્રેમ તેના દિવાદને લાગુ પડે છે. પણ તે દરાવને તેવા વિવાસ સાથે કંઇ સંબંધ નથી એમ મારી એસોસીએશન સમજેથી છે. જસ્તીય સરલના દરાવ તદન ચાપ્યા છે. તેમ્મા કહે છે " ~~પ્રસ~~થમાની શરેદ પ્રમાણે પર એવી એક્સ કમિત્રેશન કાવશ પ્રમાણે એક્સ ગણાય કે નહીં તેજ સવાલ છે." અને જે દરાવ **મુસલમા**ની શરે**હ ઉ**પર હુમલા કરે તે ખેલક હોંદુ પાસ્સી ઉપર પત્યુ હુમલા કરે. તે ડરાવ પ્રમાણે એની સાદી મોરતી કાનન મુજબ થઇ હોય ~~થ્યાથવા ૨૭૧૯૨~~ ભગલદાર પાસે ૨૭૧૯૨ થઈ ઢાેય તેજ કાય દેશર મહાય. એટલે મારી એસોસીએશન માને છે કે બે કે વધારે જારતના સવાલ આ ચર્ચામાં તકામા દાખલ કરવામાં વ્યાવ્યા છે. અને આ વેળા હું એ પણ બતાવવા મારાં છું કે ક્રોક્ષવાલના ક્રાયદા પ્રસાણે સુરાપીયન વિવાસ ગમે ત્યાં થયા દ્રોય તે બરાબર મહાય છે. એટલે કે યુરાપીયન હચ્છામાં યયેલા વિવાદ જો કે એ એારતવાલા હોય તેમજ વખતે અરા ભર મધ્યુષ, પણ કાળી ચામડીવાળાને લગતા કાવદામાં બહાર **થયેલા વિવાહ**ના મુદદલ ખચાલ જોવામાં આવતા ન**થી**. એટલે મારી ક્રમીટી ઉમેદ રાખે છે કે હીંદી વિવાલ જેમ ~~ખ~~ત્રાઉ ભરાબર મણાતા તેમ **ત**વે પણ મણાય એવું **ખાવ સરકાર આજ** પાર્લામેટમાં લાવશે."

' भरकश्रदी ' नी डीका એક્સ્તોના કરાવ ઉપર ટીકા કરતા 'મરક્યુરી' લખે છે કે ¹ સરલ જજમેટ 'ના નામ**યા** મશદુર થયેલ સુકાદા ઉપર**યા દ્રાંસવાલની હીંદી એ**ારતામ જે કરાવ બહાર પાડ્યા છે તે તથા સુરેલ્પીઋત કમીડી વતી મી. હેારકેને જે નાર કેપ ટાઉન માકદયો છે તે 'ઇંડીઅન એમ્પીનીઅન 'માંથી અમે ઉતારીએ છીએ. પ્રેમીમેશન ખીલ વીવે દ્વાંસવાલમાં કેવા મત છે તેના ભા ઉપર**થા** સારા ખ્યાલ આવા શકે છે, અને તેનું મુળ ક્ષ્યાંથી છે તે પણ તપાસવા જેવું છે. નાનસમાં ' પથ સમભ અને અનુભવી ગાણસોની લાગણી હીંદી તરફ દોરાશે. **સરલ જજમેંટ્યા ઉના થયે**લી સ્થિતિ અને ઇમા શ્રેશન ખીલ**થા ખ**હીં વસવાટ કરી રહેલા એશીઆ*રી* કાના મના ~~અત્યાય—આ એ~~ ભાળતમાં લટતો સુધારા થ**ના** જોઇયે એમ અ**પ્રે માની**યે છોયે. અને બીલથી યુરાપીઅન ∺મીપ્રેશન ઉપર અટકાયત મુકાય છે. વળી દીંદીએક પણ તેની સામે સખત રીતે થયા છે. રજીક્ષેશન કાયદાના સંબંધમાં ક્રોસવાલને ગ્યા શાકાતો છ સાત વરસ ઉપર જે અનુભવ ધયા હતો તે આપણને યાદ છે. હવે વળા યુનીયન થયુ છે એટલે સત્યામક અગે તાે અધે ફેલાય. અન વિચારનાં એશી આતીક **ક્રીથી ક્ષ**ત્યામહ ઉપાડે એવું ધાડાજ કચ્છતા હતે. હીંદી પ્રજ્ય લીધિસ વચનને દરતાથી વળગી રહે તેવી છે ઇ**મીમેશન બીલવી તેમને** તક મળશે. **સરકાર ભૂલમ** અથવા દભાણ ચલાવી તેમના ઉપર કાલુ મેળવવા ધારની દ્વાય તા તે બુલ છે 🕏 ઈમીમ્રેશન બીલ દ્વાલ દાખલ થયું છે તે પસાર થાય તેં પુરૂષો સત્યામહથા લડશે એમ મી ગાંધીયે જાહેર રીતે જગ્રાવ્યું છે અને હવે સરલ ચુકાદાની સામે એકિતો પણ પુરૂષો સાથે સભામહતી શક્તમાં સામેલ થવા તદયાર થઈ છે. દક્ષીજ આરીકાની શાંતીમાં પડતે ભંગ દ્વીંદીએ.ને લાજબી ન્યાય ભાપવત્થીજ અટકાવી શકાશે, અને

न्ते कारशाव देणाती व्यापि व्या शिलवासीक्यानीः अनिहार क्राम

ते। ते पेलानी इरक्ष धुक्ता,

આરાગ્યતા વિધે સામાન્ય જ્ઞાન

[લખનાર—મી. એમ. કે. ગાંધી]

प्रकृत्य रे खं

પાણીના ઉપયાર

પણા જાખતરાએ કરી ક્યુને કરીને જરમને શાપ્યું છે કે દરદાને સાર પાણીના અસુક પ્રકારના ઉપચાર એ સરસર્ગા સરસ દક્ષાજ છે. આ ભાગતના તેના પુરતકના ધણી ભાષા માં તરભૂમા થયા છે. હીંદુસ્તાનમાં પણ તેના તરભૂમા થયા છે. તેની માન્યતા એવી છે કે અધા દરદાનું ક્રાળ હાેજરી છે. ને ઢાજરીની અંદર તાવ દેખ તા બહાર દરદે ગ્રુમડાં, વા કે બીક્ઝ રીતે પૂરી નીક્લે છે. અથવા તાવ ળહાર નીકળા આખું શરીર તપાવે છે. ક્યુનીની પફેલાં લખનાસ ~~એ)એ પાષ્ટ્રીના ઉપચારા વિષે ઘર્સ લખ્યું છે.~~ પાષ્ટ્રીના ઉપયારા એ નામનું એક ઘલું ભુનું પુસ્તા છે. પ્રશ્ન ક્યુ નીના પહેલાં તેની જેમ કાઇએ દરદની એકમતાં ઉપર એટલું વજન મુક્યું નથી: કાઈયે ખધા દરદની મુળ ઉત્પન્તિ ફોજરી વાટે છે એમ બતાવ્યું નથી. ક્યુનીની માન્યતા સર્વારી સાગી છે એમ માની હોવાની આપસૂર્ત જરૂર નથી. તે વિને વિચારમાં પડવાતુરે નથી. પણ એટલું તા ચાકસ જાનાય છે કે પાસા દરદોને વિષે ક્યુનીના વિચારને ઉપચાર લાગૂ પડે છે. આવા અનુભવ હજારા માસ્ક્રોના થયા છે. કરળનના મરદ્રમ માજરડ્રેટ મી. ટીઠ્રનને ધતુર્વ થયેા હતે. તે અપંત્ર બન્યા હતા. તેએ ધણા દાક્તરાના પ્રધાળ કરેલા તેમાં નિષ્ફળ ગયા પછી તેને ફાઈયે ક્યુનીને સાં જવા સુષ્યત્મું. ત્યાં જઇ સાજ ઘઇને અલી ઘણા વરસ કરળન માં રજા દતા. તે હમેશાં ધણા માણસાને ક્યુનીના ઉપચારા અજસાવવાની સલાદ આપતા. ક્યુનીના ઉપચાર કરનારી સંસ્થા પણ નાતાલમાં છે. તે સ્વીડ વેહરસ કરીને સ્ટેશન છે ત્યાં છે. આ તેા તેના ફેલાવાના એક્જ દાખ**રોા છે**. પણ આવા દાખલા લણા જોવામાં આવે છે.

<u>હ્યુની સખે છે કે હોજરીના</u> તાપ હેાજરીને સંડક આપ વાર્થા માટે છે અને તેટલા સાર તેએ એમ બતાવ્યું છે કે દ્વાજરીને તથા હાજરીની આસપાસના ભાગને ચંડક મળે તેવા સારી રીતે મંદા પાણીના બામ ક્ષેત્રા. તેવા બામ સગ વાતાથી ક્ષેવાય તેને સાર તેલે ખાસ ટીનના બાધ બનાવ્યા છે. પણ આપણે તેના વિના ચલાવી શકામે છીયે. હત્રિસ ઇચના કે તેથી નાનાં માટાં પુરુષ કે અિના કદના પ્રમાણમાં પતરાંતા ૮ભ લાંખગાળ વાસણા આવે છે તે ક્યુની ભાષ ઢવાને સાફ બસ છે. તેવા ટબને પાણે ભાગે મંડા પાણીવી **भरवा ने पानी तेमां हरहीने अवी रीते भेशारवा है तेना** પત્ર બહાર એક પાટલી જ્ઞપર રહે ને ધડ પાસ્ટ્રીની બહાર એ. હુંદીથી સાથળ સુધીના ભાગજ પાણીમાં રહે. દરદીયે પશ્ચીમાં તદન નગ્નદસામાં બેસવું પડે છે. થંડક લાગે તેક પત્રે કમળી હોલી તે ધડ ઉપર કમળી હોક્લી. ખબીસ કે इन्द्रेरी कड़े छे ने वे पाश्रीनी जहार राभी कहाय छे. મા માથ અજવાળું, હવા ને તડદા આવી શકે ને હેતી વખતે આવે એવી કાટડીમાં ક્ષેવા જોઈયે. દસ્દી ઢળમાં એકા પછી પોતે પેડ ઉપર પાણીની અંદર એક નાના ખડ ભચા ક્સાલ વતી પેઠ હળવેલી પસે ભથતા ખીજ પાસે

પસાવે. આ પ્રમાણે તે બાય પાંચ મીતીટલી ત્રી**ય મીનીટ** क्षणी के बचारे बार सुधी क्षण क्षक छे. वे न्यूक्**य के**टबीक વેળા તાત્કાળીક અસર થાય છે. દરદીને બાદી ઢાય તેા એક્ટમ વા સરવા લાગે છે અથવા મિડકાર આવે છે. જો તાવ દેવ તે સીસીમાંના પારા પાંચ મીનીટ ળાય લીધા પછી એક બે ઢીસી કે વધારે જરૂર ઉતરશે. તેવી દસ્ત સાકુ આવશે. લોક્લા મામ્રસના લાક ઉતરશે. એને મુદદલ ઉપ ન આવતી હાેય તેનું સમજ સાંત પડશે ને ઉપ આવશે. केने भढ़ र्डंप दशे वे कामत यशे ने बेतन भावशे. भाग ઉપરથી જ્યાતા પરસ્પર વિદેશી પ્રસ્થિમાં આવી શકે છે. માનું કારણ ઉપર માવી ત્રમું. બઢુ આળસ મથવા બઢ જાગ્રતિ એ એક્જ કાર**હતાં તે**મ્પાં પરિસાગા છે. તેમાં વિરાધ માત્ર દેખાઇતા છે. 'અતિસાર—હામંધાર્ય, અને <u> જંધાન્ટ—પાયખાનું ન આવવું કે એાર્</u>યું આવવું એ અન્તે અપચાનાં પરિણામ છે. કેટલાકને કળજીયત વસે તો કેટ લાકને દાયધાર્થું થશે. અન્તેની ઉપર ભાષની ઘણીજ શ્વરસ અસર થાય છે. લહ્યા <u>ભ</u>ુતા **હરસ તે ભાવા ભાષ**થી તે તેની સાથે ખોરાક વિગેરેના ઉપચારથી ભંધ થઇ હૉક છે. માળ ભાવતી ઢાેય તે માન્કસ આ ભાષ શરૂ કરશે તો તરત ઘણું ભાગે મેહળ ભધ થશે. 'તુબળા પ્રાક્ષકો આ ખાય ક્ષેવાથી તાક્ષદવાન **માય છે. પણમોને સપિવા આ ગામથી** મટેક્ષે છે. રક્તઆવને સારૂ આ બામ સરસ છે. તેમજ હ્યાં ક્રી બીગાડમાં પણ તે ઉપયોગી છે. માર્યું દુખતું હોય તે માસસ આ બામ હેરી તા તેને દુખાવા તુરત હળવા પડશે. ક્યુની પાતે તેા આ બાધને કૈનસર જેવા અમંકર રાત્રમાં -પણ અનુલ્ય બસે છે. હમેલવાળી એકરત આ ભાષ હૈય તેક તેને બાળકની ઉત્પત્તિ વેળા થેકું કુખ વેકવું પડશે. આ ભાષ ભાળક, ભુવાન, શુદ્ધા, જિ, પુરૂષ ભમાં લઈ શકે છે. આ ઉપરાંત ભીજી ભાષ શ્રેવાની યુક્તિ છે એ કેટલાક

દરદાને સાર ભક્સીર ક્લાજ છે. તે વેટ શીટ પેક કહેવાય છે. તેના તરબુમા ભીજવેલા એપ્રખડતું બંધન એમ ચાર્ય. તે બાધ ક્ષેવાની આ રીત છે. એક પાટ કે ટેબલ માહ્યુસ ચતા સુર્ધ શકે એટલું લાંસું અને ર્લા સુધી ખુલ્લી હવામાં ગે.કવર્લું. તેની ઉપર ચાર**ો હવાના પ્રમાણમાં વધારે** એાઇી કામના લટકતી પાયરવી. તેની ઉપર જાડા એ મેહા સાકુ એક્ઝિક થંડા પાસીમાં ખરાેબર બોજવી નીતારીને પાય રવા. ગાયા તરા એક તકીયા કામળ નીચે ક્રુકવેદ, હવે દરદીને નગ્ન કરવેદ. કેડે બહુ નાતેદ રૂમાલ કે કડકા વીંટવેદ હેલ્થ તા વીંટી શકે છે. **ઉપર મુજબ તક્ષ્યાર કરેલા ગ**હર ની વચ્ચે તેને થતા સુવાડવા. બન્ને હાથ બાભુરે રાખરા. ને બન્તે ગેરધી કામળ તથા ચદર તેના શરીર ઉપર એક મછી એક લપેટી ક્ષેવાં. પત્ર તરફતો ભાગ પત્ર 🗫 પર ખરા મર લપેટવેા, તડકા ઢાેય તાે દરદીના માંને **માયાપર ભાજ** વેલા રમાલ લપેટવા, નાક હમેશાં ખુદું રાખવું. દરદીને એક પલ વાર અમકી લાગશે પછી બહુ આરામ લાગશે ને શરીરને સારી લાગે તેવી ગરમી થશે. આવી સ્થિતિમાં દરદી માંગ મીનીટથી એક કલાક સુધી કે વધારે વાર રહી શકે છે. છેવટે તેને ગરમી એટલી થાય છે કે પસીના પ્રદે છે. પ્રણી વેળા દરદી અતવી સ્થિતિમાં સુર્ધ ભાષ છે. દરદી भीनी आहरमांशी नीक्ष्य केटले तेने गंडा पाशीशी नवराववा તી જુર છે. ે સાગડીના અનેક દરકો ઉપર આ આરેક્સાજ છે. ખુજરી, કાદર, ભગાઈ, અછળકા, સીતળા, સાધારન ગુમાં, તાવ વિગેરે દરદોમાં આ માર્દ ખંધન ઘણા મુણ કરે છે. સીતલા ગમે તેવું ભાજંકર હોય તા પંચા આ ઉપમાર થી ઘણો ભાગે નામુદ થઇ શકે છે. સીળસ થયું હોય તા એક કે બે વખત આવા બાય શેવાથી મડી અન્ય છે. આ ખાય શેતાં શેવાયવાનું દરેક જણ ઘણી સહેલાઇથી શીખી શકે છે અને બધા અતિ અનુભવે તેની કિમત આંકી શકરો. આ બાયમાં મદરમાં બધા મામડીના મેલ ભરાઇ આવે છે. એડશે એક વખતે વપરાએથી મદરને ઉકળતા પાણીમાં ખુબ ધોયા વગર તેજ દરદીને શારૂ કે બીજાને સારૂ કરિ ન વાપ રવી જેઇએ.

છેવટમાં ઉપરના પાણીના ઉપચારા વિષે એટલું યાદ રાખ વાની જરૂર છે કે વે ભાષ એક્કલ અપાતા હોય ને ખારાક ક્યરત વિગેરની સંભાળ ન સખી હોય તો તેના પુરા કે ખીસકુલ સુષ્યું માલમ નહીં પડે. સમિવાવાલા માન્યુસ ક્યુની ભાષ અથવા ચદર બધન હોય પણ ખારાક ન ખાવાના ખાય ખુલ્લી હવા ન હોય અને ચંદકામાં પડ્યા રહે શરીરને કસ રત ન અપે તા એક્કલ બાયલી અપરામ મેળવનાર નથી. તાં દુરસ્તિના બીજા બધા નિયમા પાળવાની સર્યેજ પાણીના ઉપચાર મદદમાર થઇ શકે છે. પણ એ બીજા નિયમા પળાતા હોય તો પાણીના ઉપચારથી દરદી હાયાદાએર સાર્જો થાય છે એમાં જરાએ શંકા નથી.

પુર્વ અને પશ્ચિમ

प्रकृत्यु स्भुं,

ભાજ સુધીના **ચી**ન વચ્ચે અને પશચિત્ર વચ્ચે રાજ્ય प्रकरिया व्यक्ति विश्वास अपर अपने तेशांथी अनेसा દુઃખદ બનાવા ઉપર મે' વિગતવાર કંઈ લખ્યું નથી. તેને **ખદશે અમારા સુધારાનું અદલ સ્વરૂપ બતાવીને તમારી લાઝણી** ખેરવાના મેં પ્રયત્ન કર્યો છે, તમારા અને અમારા સુધારા વચ્ચેના તફાવત વ્યતાવ્યા છે અને તે સુધારાની વિરોધતાને <mark>લીધે આપણી વચ્ચે એકતા થવી એ કેટલું સુસ્કેલ છે તે</mark> <mark>ખતાલ્મું છે. પણ કું સમન</mark>્યું છું કે વાંચનારને ખરેર ચિતાર **ખાપવાને સાર્ વિરેપ કહેવાની અને** કાલમાં અનેલા બનાવે! તરક ખાન ખેંચવાની જરૂર છે. વાંચનાર કહી શકે છે કે: "तमे इक्के छ। ते शुधु तभाश बेहि। (भीनामां) है।य, तमे भरेपर न्यायी, प्रभाशिक भने अरीलात है। ते। तमारा बेडियो જે ગુન્દા અમારા પશચિત્રના માણસાને વિષે કર્યાં, અને જે સાધારણ નીતિ ભળવતા માણસેરની વચ્ચે નહીં બનવા જોય છે તેવા ગુલ્હા કેમ કર્યાં કત્રે અપ્રતે (પશ્ચિપ્ર વાળાને) તમારા કરતાં એક્ઝ કેળવાયેલા અને એક્કા દયાળ મણે છે. જનાં **અમારાં હ**દય પણ તે ગુન્હાઓથી કપી બાય છે એવા सन्दर्भ को देश अर्थ ? "

જવાબમાં હું કહીશ કે: "મંતાઓ માત્ર સંત પુરૂષ છે એવા દાવા મેં કેમઈ દિવસ કર્યો નથી. હું કહી ગયા હુ અને કરી પણ કહું હું કે જો અમારા હૈકિને છેડવામાં ન આવે અને જે રહેલ્ડી અને નીયમા તેમને પસંદ છે તેના ભાગ કેમઈ ન કરે 'તો તેઓ દુનિયાની બધી પ્રજાઓમાં સહુયી વધારે ગરીબાદ અને સહેદ જાળવનાશ છે. એટ્લે, જે પ્રાનાનાં હમેશનાં દબાયા અને સહેદ એાળ'મીને તેઓ ગાંડા હુર અની ગયા હેલ અને માણસ જતમાં ઉડાણમાં રહેલું પશુપક્ષું તેઓએ બતાવ્યું હેલ તો તે સાખીત કરી આપે છે કે તેઓતી લાગસ્યું અત્યંત દુ:ખાયેલાં અને ઉગ્કેરાયેલી હેલી જેમ્કો. એ લાગસ્યું કેટલે દરજ્જે ઉશ્કેરાયેલી હો તે ભાગ્યેજ જાયું કે સમજ શકા તેથી દું કમાં તેનું વરસ્યુન કરવાની દું રજ શક છું."

તમારા વેપારીઓ જ્યારે પ્રથમ ચીનમાં દાખલ થયા ત્યારે તેમને અને નાતર્યાં ન દ્રતા, છતાં અને તેમના સત્કાર કર્યો. અમે તેમને વધાવી નહીં શીધા, પણ અમે તેએકનું અપમાન પણ ન કર્યું. જ્યાં સુધી અમારા નીયમેત્ના તેઓ ભંગ નહોતા કરતા ત્યાં સુધી અમે તેંગ્રોને વેપાર ચાલવા દેતા હતા. પણ એટલી શસ્ત હમેશાં હતી કે તે વેપારીઓએ અમારી સંસારી કે રાજ્ય પ્રકરણી બાળતમાં હાથ પાલવા નહીં. અને શરૂઆતમાં તમારા સેલ્કાએ ધણે ભાગે ગ્યા શરત જાળવી રાખી હતી. અને તેથી આપણી વચ્ચે તેંધ ક્ષેવા જેવા સ્મોડે નહાતા થયા. પણ વખત જતાં તમે પાતે જેના ખચાવ નહા કરી શકા એવા વિષય ઉપર આપણી વચ્ચે તકરાર શક તમારા વેપારના માટા ભાગ અરીમના હતા. અમે જેવું કે આ કેરી વસ્તુ વાપરવાથી અમારા લેઉદાની નીતિ અને તેંદુ-રસ્તી ભગડવા લાગ્યાં, તેથી અમે અરીમના વેપાર બંધ કર્યો. પણ તમારા વેપારીઓએ અમારા કાયદાને માન નહીં આપ્યું અને ક્ષુપી રીતે તેના લાંગ કર્યોં. દગાધી અરીમ અમારા મુલકમાં તેઓ દાખલ કરવા લાગ્યા અને છેવટે આ પ્રમાણે દાખલ થયેલું અપ્રીમ જપ્ત કરવાની અને તેને બાળી નાખવાની અમને ફરજ પડી. તમારી સરકારે અમારા આ બાજબી કામતે લડાઇનું કારણ ત્રણું. અમારા મુલક ઉપર ચડાઈ કરી. અમારી પાસેથી તુકસાનીના બદલા લીધા અને ઢેાંગ-ક્રોંગ નામના અમારા ટાયુ અમારી પાસેથી ફ્રુંટવી લીધેર ગ્યા કાર્યથી **બ્રિટીશ પ્રત્યની ત્યાય શુદ્ધિ વિષેતી** અમારા માહ ગયા. પછી કેટલાંક વરસ વીત્યા બાદ વાવટા કાના ઉડે એવી નજીવી આવત ઉપર તમારા રાજ્યે તકરાર ઉદ્યવી. અમે તા દ્રભુ સાનીએ છીએ કે અમારી દ્**ર્લોલ** વ્યા~~જ~~મી હતી. છતાં તમે ક્રી અમારા ઉપર ચડાઇ કરી. અને તમારું અપમાન થયાનું જહાતું કાઢીને અમારી પાસેથી બીજી મામસીઓ ફરી. ફરેંચ પ્રભાની સાથે મળી જયને તમે અગારી રાજધાની કુબજે કરી અને કાઈ પણ સુરાયની પ્રજ્ઞની પાસેથી જે સરતા માગવાની તમારી દિંમત પહ્યુ ન ચાલે તે તમે અમારી પાસે થી લીધી. અમે તે સ્થિતિને ધરાજુ **શરશુ થયા. અમે** હથીયાર લ'લ પ્રજા ન હતા. પણ શું તમે સમ માના છા के अधि अभने केवुं तेवुं जभम साम्भुं है वणी आ अनाव પછી ધુરાયનાં બધાં મેટાં રાજ્યે અમારી નભળાઇ જાણી અગારા મુલકમા કંઇને કંઈ ભાગ પડાવી લીધા. શું તમે એમ માનો હૈંા કે અમે તેની સાત્રે હથીયાર લઇને ન થયા એના અરથ એમ કે અમારી લાઝણી એાછી દુ:ખાયેલી હેલી જોઈએ ^કજે ચીતા એ બતાવાની તવારીખ વાંચે અને સમજે તેને શું અનેમ નહીં લાગે કે તમે ચેહ ને લુંટારની ટાળી છે।? એશક ચાર લુટાર એ શબ્દ વાપરવા સાધારણ રીતે વધારે પડતું ગણાય, અને દું પાતે એટલે દરનજે માનતાં અગકાઉ છું. તમારા દસ્તાવેજો વાંચીને એટલું હું સમછ શક્યા છું કે તમારું છુટનું કામ પણ તમે તા સારું જાણીને 5°9 0

વિશાયતમાં શારતાની લડત

विद्यानतमां केमियोना काने भारे बात अवस्तारा भी એમાં લાહે પંત્રો છે. તેમાંના એમાં નામ 'અભિના હાને માટે માર્ટ્સ મુમલી લાગા મંત્રમાં છે. દુનીમાની रीवसेक्ट भेभवा भारे तथा तेमना आहरत मतावया आहे ગા માંડેલે એક અહેરતામું જહાર પામાં છે. તે બહ વ્યવસ્થારક છે. તેમાં આ મંત્રલ લખ્યાને છે કે " અમાર્ सरवेषरी भव ते जात्यो। भव हे जमारा ६५२ अलकता सवस तस अन्तरी शिवसे। अने बानशी का कवशीन माने निष्य सक्षुं. बच्च प्रथ् मा अब वधारे वापरीने अभारा हुने। हुव करतुं. अभे शारलेरी अधायका आजता न्यों तेम क्षे हिस्सी कत कथवा भीवस्तने तस्थान ક્ટોંગે તેવું પણ કાંઇ કરવાના નધી. **અમારા ઉત્દેશ** ત્યાય ની રીવે ભાગને એ મથવું એકએ તે મેયવવાના છે. ' નધા સુધારાતું સુલ અનુમા મલ છે. અમારે જોઈયે છે તે વારે આ ગુનથી રેલવકું. અમારા હતું છે તેથી દુની माने यहि हरी मने दह नेवरशुं. ओमेहने च पुरस् दहार अवासी तरोक्षां भभास भा नवदी भने जेवा ते है। अर देश करीश है जेनी धामे है। बनी अवनार नधी."

ભારકન સરામ

ત્રે ૧૦- ગ્રેપ્ટીનીગ્રાને નોવી અકારના વ્યવેશ ભાગ તથા બીજી કેટલીક જમીન મળવાલું અહેર થયું છે. સ્કૂડારી માં ભાગથી ફરાયેશ અત્રાસ્તી ૨૦ કુશના બળા માર્ચ હતી.

ર્થે ૧૦ વડાં રાજ્યાની તૈહના જવામમાં લાગારા પદ્દેશે લડાઈ મધ રાખી સુક્રેશને માટે લંડન એલચીએ મેડક્સવાર્લ

મ્યુલ કર્યું છે, તેઓ તહનામાના મુસદા લાશે.

મે ૧૪—માન્કન સલાહ માટેના લગ્રા ખરા પ્રતીનીધી લંકનમાં આવી સ્પા છે: અને સલાહને માટે તરતજ વિચાર કરવામાં આવશે. આલખીતીઓ અને ક્ટિપ્ખન હાયુ વીચે વડાં રાજ્યા કરાવ કરશે તે કરાવ અને તહનામાની કરતો સંખંધી પસલત યુરી થયા પછી અરવીન તહનામાની અવશ્ માં આ તહનામુ કાયમ કે ખાશે.

મે ૧૫—મોરી આપી ફરરતા અપર પત્રી આ લાઇ દર મુખાન ભલાગેરી આતા લરકરને થયેલ તુક્યાનીના થયાવાર આંદરા નીચે મુજબ જાહેર થયા છે:—૩૦,૦૪૧ ગરણ પરમા, પર,૫૦૦ મવાલા અને ક,૧૯૦ ગુલ થયા. રાષ્ટ્રારીનો કબને ક્વાને શરર નેમતલ કાર્યો જે નજીકના શક્કરમાં પડાવ નાખી રહ્યો હતો તે સાન ક્રમોવાની લંદરે ઉત્તરી રહ્યારી થયા છે. રસ્તામાં લવે અલ્લેનીઅનાથે વધાવી લીધા છે. શેંદીનીશિએ આ સદ્યાના એક્સોરના અરતને રહ્યારી શેંધી દરેષું છે. શ્રીસ અને સર્વાયા લહનામાને લગ્ના અલા સુદાએની પૂર્વ ચેમ્પલ ન સામ ત્યાં સુધી લહનામાના સુરાદા ઉપર અહી કરના તેઓ ના પાટે છે. આથી સલાદના અમમાં વીલંગ થવા શંભવ છે.

મે ૧૬-૫રદેશ ખાતાના જરમન પ્રધાન એક્સિયાના શહેન મહતી પ્લામતે વીચેના ભાવેલ છે. કારડ મેરલે જરમન સમજાની ગલીનમાં છે. દૂરેમ અપાર્થ્ય મીટન અને જરમની સાથે દરાયની પાલાત વિષે અને ખાલ કરી બસાદ સ્થવે વીકે જરમનીની પાલાસી ઉપર દહેશત સખનામાં લખાય લખ્યા છે અને જણાવે છે કે સીરીઓમાં દ્રેમનું હીત વધારે સમાયેશું છે.

भरशुरक्

વાંચનારને વાદ હશે કે કેટલીક શુદ્દત પહેલાં પોતે શુંકેલા ૧૦૦ પાઉડ સરકાર પાસેથી પાલ્ય મેળવવા બાળત થી.-ખારવાએ નાતામ સમીમ કારડ પાસે ફરિયાદી કરેલી. તેમાં તે હારી વપેલા. પછી થી. ખારવાયે ઉપલી કારડમાં જવા ની હિમત કરી. અપીલની સુનાવણી વપે અદ્વાહીયે લઈ-હતી. બન્ને પણ તરફથી દલીલ જીબ ચાલ્યા બાદ કેરડે કરાવ સુલત્વી રાખ્યા. અમે ચી. ખારવાને ફત્તેહ ક્લ્પ્યારિયે છીયે. કાયદાના અરથ ગમે તેવા દ્રાય પણ નીતિના કાયદા તા ગ્રાપ્યું બતાવે ઉ કે થીં. ખારવાને જીત મેળવી જોઈયે.

માં. મેઈલ કરીને એક મુરાપીયન 'મરકપુરી ને લાખે છે કે ડ્રાયનથી સેક્સેસ સુધીની મિલ્લ લરમની ટીક્સેટ રેલવેલામાં કલાકે છે. પણ મિલ્લ લરમના ઉતારને એમરોલેની સ્ટેશન પાસે ઉતારને કેમરોલેની સ્ટેશન પાસે ઉતારને કેમરોલેની સ્ટેશન પાસે ઉતારને કેમરોલેની સ્ટેશન છે. બીલ્લ ને પહેલા લરમના ઉતારને દેવીમાં લઇ જઈ છેલા સુધી ઉતારે છે. બા કંઇ ડ્રાયુ લેક્સ ઉપર એક્સેલ લ્લામ ન કહેલાય. એ કેમઇ ડ્રાયુ લગ્ન દરિકે પ્રસારી કરે તે આવ્યુ સમય ટીકરે પ્રસારી કરે તે કામ્યુ સમય દરિકે પ્રસારી કરે તે કામ્યુ સમય કરે કે અમારી એફ્સેલ લસ્તલ્યુ કરી ન કરાવે તેને કામ્યુ સમય કરે કે અમારી એફ્સેલ લસ્તલ્યુ કરી ડ્રાયુ સોકાના મન ઉપર મધ્યા માઠી વ્યવસ સાથ છે એમ એલ સાલેબ કહે છે.

કરળતની કચરા પડીને હીંકી શાક મારકેટની એપરીલ માસની આમદાની પાઉંડ ૨૬૮ ઉપર થઇ હતી એ રકમ રવીવાર ભાદ કરતાં હમેશની દશ પાઉંડ મસૂમ્ય.

ધી ગાખક રીસેપ્ટન ૧ંડના પ્યત્નનથી ગી. ઈસ્માપ્ટલ એ. એચ. યુસાના ભાષ ગી. એ. એચ. યુશા કુડુંળ સહીત સ્ટીમર પહુંચામાં આવનાર હોવાના પ્યત્સ મન્યા છે.

ગી. મેતતીલાલ દીવાન તથા તેમનાં પત્ની દેલતી મુસાફરી કરી પાર્જ કરમાં છે તે વચર તકલીફે થયે શતીવારે ઉતરી ગયાં છે.

विश्वभवी जी किपाववावक भंडरकार सेडेटरी कवावे 9 के अधीर भुक्तु भुक्षतु ते दिवसे हंती, रीवणां, विकत વીસ જંક્ષન, ક્રેરીપીંગેદ, સ્ટેંગર, ટ્રાંગાટ, કરળન, રાઈકાપીસ अभनेनी वीगेरे कम्यावेथी आज अतीनीधी आव्या दता. કરવાન ડેપેરોલ ગંદીય, કાદીઆવાદ આર્ય મંદળ, ખેરી~~ન્યાન~~ર્ગ तथा - मुक्केसक्षी अवन तथा केट व्यान्यां इतां. जीताल तका पेरी रीजभंडता भाषा अकलीसींहता हावे थी. अंधीने भी मेरपाससायनी असादी तरींडे व्यवसम् इरनामां व्यान्ता हतां. अपहेशक व्यांभाराम महाराज्ये अक्षांभने समती आस भ्याना रुनेती ते आर्ध कृती. श्रीकत नेताताराकीकां मेसरस भेगावा, भारती इस्तम्छ, हाइस्ती संबवी, हुलसवाध देखार्थ રૂપરશ્ચિ, ક્વલનદત મહારાજ, છ. સી. પટેલ, રામસદર भंडीत, जिया, जाहा क्येसी क्येन जीवन हता. रांचे सक्यन વીંગેરે પરાહીમાં સુધી થયાં હતાં. તે વખતે ભાસપાસધી **च्यां भागुस आज्यां इतुं, आभी सल १५०० ६५२**ति भारतीनी जीड रही हती. आ जना अमर्कोनी सरकश કરવામાં રવયંસેવંકાએ સારી મહેનત સીધી હતી. છેવડમાં મંત્રી લખે 🗣 🖟 કમીટી શરને અહસ્વો! જેઓએ તેમને ઉત્તે લખ આપ્યું હતું તેના આભાર માને છે.

બીસીસ ફેલ્મ્સની અહારને સાર્ કરળનમાં ગીસીસ , પેલાક એક ઉપરાય છે. ' જેઓ આ કામમાં મદદ કરવા રાછ છે, અને જે પાતાની એટ પરભારા દ્રાંચવાલ નથી ગ્રાહ્યતા તેમને મીસીસ પોલાક ક સધર્ન પ્રેસ, સ્મીય સ્દ્રીટ, ડર્જનને સરતામે કપડી કે ગુંધેલા સામાન મેહિલવા વીતંતી કરે છે.

મીશ સ્વેઝીન ઉપર કેઠી જમમેહનદાસ લખે છે કે ભાવતા માસમાં ભરાવાની ભસારને સાર શ. ૧૦૦૦ તેમણે અંકઠા કરવા છે, તેમાંથી લણા સામાન લઇ તેઓ માકલનાર છે ને આશરે શ. ૧૦૦૦ રાક્કા માકલશે. અમે ઉમેદ રાખીએ લીએ કે દક્ષિણ આદિકાના હીંદી વેધારી કંઇકતા આ ભજારને માકલશેજ.

હાઉસ એક એકેમ્બરીની અપ મુધ્વારની એક માં સર ડેવીડ હંડરે - નાકાલની ભુદી ભુદી મજ્જરાના કસ્ટીએનો અરજી રજ્ય કરી, આ અરજમાં નાકાલમાં મુસલમાના માટે તેમના ધરમના એક મેરેજ અમલદાર નીમવા મામણી કરી છે

મી. હસત ઇસાક વીંડસ્ટોસ્ટનથી લખે છે કે, કરંખસ્તી ખાતેના એક્ષોકલચર શા વખતે કમનશીએ અને થયેલા અકસ્માતથી મારે કીંબસ્લીની ઇસ્પીતાલમાં લગભગ એ અઠ વાડીઆ સુધી રહેવું પડ્યું હતું. તે વખતે જે સૈંકડ્રો હીંઠી ભાઈ એક એ ઇસ્પીતાલમાં મારી વારંવાર સુલાકાત લીધી હતી અને જેઓએ દીલસીછના પત્રા લખ્યા હતા તેઓને દરેકને પત્રથી આભાર માનવાનુ નહીં અની શકવાથી આ છાપર દારા તે સરવે ભાઇઓના અંત.કરસ્કુ પુરવક આભાર માનું શું અને જસાવવાની રાભ લઈ શું કે હાલ મારી તાબીયત સારી થઇ ગઈ છે.

• ગીનમાં જે અપ્રેમ હીંદુસ્તાનથી જતું તેના ઉપરની ભારે જહાતથી હીંદી સરકારને દર વરસે મોતી આવક હતી. ૧૯૦૯ માં શાંબદાય ખાતે મળેલી કાન્ફરન્સ પછી અંગ્રેનોમે અવું જહેર કરેલું કે જો ચીન અપ્રીમની પેદાશ ભંધ કરશે. વડી પાસ્તામેન્ટમાં હીંદી સેક્ટેટરીએ આ અઠવાડીએ જસાવશું છે કે ૧૯૧૬ ની સાલમાં હીંદ ચીન સાથે અફીમના વૈચાર કરતું બંધ પહેરો. આ ખબર સાથે શટર જસાવે છે કે તહનામાની રથે હકદાર છતાં હીંદી સરકારે આ વર્સે અપ્રીમ નીજગાતમાથી એક કરાડ પાઉડની આવક જતી કરી છે.

ક્લેફિરનીઓમાં જામાનીએલને દાખલ થતા અટકાવવાના સવાલે બંલીર રૂપ પકડશું છે. ત્યાં જન્મેલા અથવા નેચર લાઇઝ થયેલા અમેરીકન ન હોય તે જમીનના માલીક ન થઇ શકે એવું બીલ થયું છે. આની લામે જાપાને સખ્ત વાંધા લીધા છે. સ્ટર જમાર્થ છે કે આ વાંધાના ફહ્યા તેઓના લાભમાં ન આવે તો જાપાન લાલા પણ તાક્ધાર છે.

વારને માટે શકનારી ભાઈ એ: એ વિદ્યાયતમાં ભુદાં ભુદાં શહેરામાં અદેર મહતી, રેલવે કરેશન કે નારકશાળા ઉપર આગ ભ્રમવા બામ્બથી નુક્યાન કર્માના ખબરા આ ભ્રદ્યાહી એ વ્યવસાય બામ કર્માના ખબરા આ ભ્રદ્યાહી એ વ્યવસાય બામ છે. સફરેજેટાયે એક અદ્ધાહી આમાં કરેલ તુકસાનના ભાંકડા ૪૪ હજાર પાઉડ ઉપરના થયા છે. હવે તેમણે મીડ શેડ રેલવે એક્સપ્રેસ ભાંગવાની ધમાં છે. હવે તેમણે મીડ શેડ રેલવે એક્સપ્રેસ ભાંગવાની ધમાં આપી છે. બામ કુટલી જગ્યાયેથી મળતાં કામળા માં લખેશું હોય છે કે 'એક્સપ્રેસ માટે વેલ્ટ'; એક જગ્યાયે લખ્ય હતું કે 'અમને વેલ્ટ નહીં મળ હાં સુધી કામ જન્માના સલામત નથી.' સરકારે તેમાનું એક સુખ્ય મથક કબ્જે કરેલું છે ભને સફરેજેટ ' અમું અપનાર નેશનલ

હેળર અમખાનાના મેનેજરને માંચેક્તરમાં પકડેલ છે. આ બાબત હેળર પારદીયે ટેસ્ટ કેસ કરવા ધારમું છે. જરૂર પડતે તે મા. રામસે મેક્ડાનક્ક તે આપખાનાના મેનેજર થઇ 'સાર્ટજેટ ' કાઢશે. તે પકડાશે તા તેની જગ્યાયે મો. કેર હારડી આવશે અને તે મહુ પકડાશે તા પછી બીજા તા યાર રહેશે. શુટર જ્યાપે છે કે મા. મેક્ડાનક્ક આરંશ જાનમાનને હકસાન કરે છે તેની નીર્ફ છે પણ શરકાર અપું બંધ કરયું છે તે મેરકમારેસર મહુ છે.

લંકનમાં નોકળતાં 'વેસ્ટ ગીનીસ્ટર ગેકેટમાં' 'કઉંતુક નમરીમાં જોન સુલ' એવા મધાળા નીચે એક કારફાન **આ**પ્યું છે. જોન શુલ એ અગ્રિજનું નામ છે. આ કાર ડુનમાં વેરકેશ્વાર થયેલા જોત સુલ લહાઈ તેમજ બીછ ઉપાધીઓની સામે અનેક અતના શરંજામાંથી સનજ ઘપેશા **ગી**તર્યો છે. મા**વે મે**ાડી એપ્રસ્થ પુરક્ છત્રી રાખી એપ્રસ્થ અને એરાપ્લનની હાનાસ્તથી અચાવ કર્યો છે. આખે શરીરે ત્રેહું બખતર, પેટે ગાળા ન યાંધી શકે, હથાડા ન લાગી શકે અને ભાગી ન ખાળી શકે તેવા પટા, કમરપટાર્મા એરા પોત તાપ, હવાઈ વહાસ, દરીયાઈ વહાસ, કરને માટે માટી **વેલી**, ભાગ સુત્રાધવાની **નળી, ક્રાે**રક શામરટના સીપાઇએમની નેાંધનું દદ્તર તરવાર તથા તાપ લટકાડે**લાં છે**. પત્રે ગાહ્યુ સુધી ભારે ક્ષાહાના જોડા પહેર્યા છે. પાડાના માચાની મારીમાં ચડાઈને માટે લેવના મંટ ટાંગ્યા છે, અને પત્રમાં ખીલા વાળાં કડા પહેરાવ્યાં છે. આ ચિત્રતી નીચે લખ્યું છે કે ગમા બધી શાધાયી કેટલી બધી પીડા શાધાની પામથા બથવાનાં બખતરનું વજન એટલું છે કે તે भारतिक न बाहि !

મંત્રાળામાં મરફુષ મીન્સ મહમદ મખતીઆર શહતી મીલકત ઉપર કોઢું, સોતું, કાલમા ખતે ત્રાંભતી માડી ખાણેતી રેલ્ધ થઇ છે. આ રેલ્ધ મંત્રાળાનાગપુર રેલ્વે લાઈન ઉપર કલકનાથી ૧૫૦ માઇલ દુર ૧૨૦૦ થોરસ માઇલના વિસ્તારમાં થઈ છે. અમીનના હક માદનાપુર અમીનદારી કંપનીને ભને ખાસું માદલાના હક મરહુમ મીન્સ ના કુંદ્રંખને મળ્યો છે. એવું કહેવાય છે કે દુર્ભાયતી અધી સીતાની ખાણેમાં તે પહેલા નંભરની સાનાની ખાસુ થઇ પડશ

અમારા ગ્રાહકાને ખાસ તક

અમતે અગાઉથી સવાજમ ગ્રેડક્લવામાં આવે છે તેને બદલે ગ્રાહકોને બીજા અપાઓ આપે છે તેવા કાંઇક શાભ મળવા એકએ એમ સામબી શવાથી તે ઉપર વિચાર કરી અમે નીચેના કરાવ કર્યો છે:—

તા. ૧ ભુનથી ૩૦ ભુન ૧૯૧૩ સુધીમાં જે માહેકા તા. ૩૦ મેં ૧૯૧૪ સુધીનું લવાજમ માકલી આપશે તેમને છેલા પાના ઉપર બીજા ખાના (કાલમ) માં આપેલ પુસ્તકાની જાહેર ખલરમાંના એક અથવા બધાં પુસ્તકા અથ્લી કરિમતે આપશું. આ લાભ ભુન માસને માટેજ રહેશે એટલે જેઓથે ભુન પછીનું લવાજમ—એટલે કે ભુન ૧૯૧૩ થી એપ્રીલ ૧૯૧૪ ના કેર્સ પણ ૧૫લા સુધીનું—આપેલું હશે તેમને ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીની ભાકોની સુદતનું લવાજમ મેદાલવાથી આ લાભ મળી શકશે. પુસ્તકનાં નાણું લવાજમની સામેન્સ મોકલવા વીનતી છે.

અહવાડીક પંચાંગ.

પ્રોસ્તી તા ૧૭ મી ગેથી તા, ૨૩ મી મે સુધા કૃશિયા ૧૯૧૩

🦚 કું વેસાખ સુદ ૧૨ થી વૈશાખ વક ાંIndian Home Rule सुधी संवत १८६८

ता. १६ लक्सहीलक्षा व सुधी ही व १३३१ A Book and its Missomer **પારસી**—તા ૮ થી તા ૧૪મી સુધી

22.62

સું.ભાગ્સુથે દ્રયાસુંથારન જારી ALE તિથિ તા. રે_{મ્સુ} મી. ક મી. al.

सती १७ सुद १२ १० ८ - ३८ ५-१० (भूरतका कामेत पासाल कावन विकि 23 17 64-364-20 >વી. ⁽૧૮ સામ નાહ भ भूग दिल 1 78 88 1-40 4-**ર૧ વદ** 194121-714- C 22 风息 QL's

સંદેન કમીટી કંડ

પા શહે પૈ 📝 આગુળના સરવાળા 22 40 वेश्सभ મુંદીઓ કસિટા क्राह्म स्थापिक સેસરસ કલાઇ લલર્વ, દુકાન આ સાતામક કરી? भ, प्राय, करेश માં, નાગર ગાપાલ, માં પ્રાથમિક કુવાકીઓ લમ્બીખારટ o મી. અમગ્મી ગેડકાદાસ માં, અકંભ અબાના કેપના એાસમાણ હાસમ મી કેશવજી ભાવાન 74. · भा. अधाराष्ट्र सुद्रश्छ.

> _ક મા ભાદમદ મહમદ ખાડી भेभवस न्यार छ दरेखन हाश क्षेत्रनी માં, ખબતલાલ ગેર્ધારછ

ાં ગરમી માેગરજ

वाम्बदाभ भतक धेवाजी

- इत्याक्षकः - ५ व्योहाभ

જીવમદીમ સંસેમા

ધ મેસગ્સ કાસમ સક્ષેમાન

ठ भे। नुभ्यो नुध्

a 141

મા

3(1

્વ 🛶 અભ્યાલા

વાંચવા સાયક પુસ્તકા

r

d

The Ethics of Passive Resis-Bhagavad Gita The Story of the Ramayana भारतिहरू ना १०मी क्यानिसमाभाग्यी A Letter to 2 Hindu by Leo Tolstoy The Hon. Mr. Gokhale and the Indepture System

> વિભાષામું સાર, **ભાવકાં**ડ –દ્રીદીમા त्रशं**शनायने।** भूनी क्षयी। विकास सन्य

મારા જેવના ૧ લેઃ અનુસવ (ગી. ગોધી) ૦ ર એ

१४ १२ १०११ - ३७ ५ ८ मुस्तका असेव पाकाद आपश् १४ १३ ११ १-४०'१- ८ में अस्पनीश्ती अवः (आः वदान શુનાના સાહરેશસનું ખરાક સમવતુ ભાવણ છે)

૩ ૧૬ ૧૪(૧~૪૧'૫~ છ સત્યા**યદ્ર**ના ઇના**મી** નિષ્ધ સિરવેશાય (અ: મહાન ઇંચેટ્ટ લેખક १२४१नना सर्वेतिभ पुस्तानी ભાવાસ્ય 😉 🤇

> **⊫0**તિ ધરમ અને ધરમ નીતિ જિસ્સાની ગમ્મી એક લીંદુ પ્રત્યે ટાલસ્ટાયના કામળ जापाल शालकृष्यन्य विना जील कह नथी (टाव स्टार्टनी रस अने नीतियी अर

पुर वास्ता उभस्यी) क्षित्र होती (देशकरहायनी रस अने नीतिथी भरपुर चरिता उपस्थी)

ભા~~ણસ કેટલી~~ જમીતને: માલીક કે**ર**ઈ 원) 1 रिश्चान नेपास क्ष्य नेपास अने

થીરમીટના સનક્રલ પશ્ની થરથા पेतरहेल भएम १ पैनी ब्यू

શેલ માં બાળ ગંગાધર તીશક તેમના મત ખને विषार સિધાસના શ્રુવાડ અલવાનું હેક્તામું 🕆

> ઇન્ડિલ્નેશ**નલ** પ્રીઠિવા **પ્રેસ**, ફીનીક્સ, નાતાલ.

હોદુસ્તાનની ટેપાલ

ता १६ में भना अस्मास, भू अई कृती भिन्न पहिल्लामां कवा अधि धने

ક્લિક્તાર્ધા આતા શક છે

BOOKS TO READ

Price, post free. d. The Indians of South Africa Helots within the Empire and Flow They are Treated By H. S. L. Pokak INSTANDEN ON SOMEONE of the Hon h Gobbile's Tour in South Africa 6 The Light of Asia, by Sir Edwin Amold M M. K. Gandhi, by J. J. Doke
Hindu Social Ideain by P. J. Mehta
M. K. Gandhi and the S. A.
Indian Problem by P. J. Mehta
Mahomed 'The Scent Arabias,'
by Meredith Townsond
Guilstan or Flower Garden, Sadi 6 M • 8 The Rimlyans and the Mikabharata, by R. C. Dett Seasme and Lilles by John Ruskin 1 10 Unto this Lear,
Tales and Parables, by Toistoy
War and Peace, Vol 1, 2, and 3,
by Toistoy
The fife of Mahomet, by Washington 1 10 1 70 1 10 Indee Dates of Man, by Mandal Time and Tide, by | Reside English Traits and Representative 2 10 1 10 Men, by Emerson Society and Solitude and other Faury, by Emerson E TO Reflect out on the French Revolution, by Burke Mohammedanism The Song Celestisis, by Edwin Arnold The Koran Sakuntala, an Indian Drame by Kuffdes T

The Wisdom of the East Series

The Confessions of At Ghazzali The Heart of India Brahma Knowledge The Persian Myst 1. Jalalud-din-Remi The Busten of Sadi The Religion of the Koran Disan of Abul Ala Rubayat of Hafig 2 Arabian Windows

A An on of India, by Sidney Low Marin, by Justine Syed Ameer Ali Adventures of War with Cossa and Crescent

> Cesh with Order INTERNATIONAL PAINTING PRESS, Phoenix, Natal.

JOHANNESBURG

E. S. Coovadia.

General Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Street, Vrededorp, Thone 1915 P O. Box 2870

ઇ. આ. ના લવાજમના દર

યુનીઅન—કેપ, નાતાલ, ડ્રોસ**વાલ**, [ા]ઓરે'છ્યામા*---*વારપિક છમાસિક ત્રિમાસિક નક્લની

ता. अर्थ, अेथ क्ष्मिक क्ष्याभीक्षभा [Frieded and Published by M K. Gandhi Petercations, Printing Prem, Phoneis, Balti-

No. 21-Vol. XI.

SATURDAY, MAR 31ST, 1913.

Experienced of the G.P.O. as a Monaphile Proper Properties

THE £3 TAX DEBATE

N the House of Assembly on the 23rd instant, in reply to a question put by Mr. Baxter (Capetowo, Gardens), the Ministra of Finance said that the tax of £3 per beed on Indiana in Natal, which produced a revenue of £10,000 per annum, did not figure any more as a revenue assigned to Natal. That was done because it was considered undescrible to assign such revenue. It had been thought better to keep this as a control revenue, and rather give Natal an equivalent of the fra,000, and that was why the special subsidy under the Finance Relations Bill had been raised from Cho,oos to 90,000. It was thought better to keep the revenue from this tax in the control of the central Government, in order that the whole question, with regard to the abolition of the tax, raight he coundered the Union Parliament on its merits. When Mr. Goichale was here he pressed very strongly for the abolition of this tax, and was told by him (the Minister) that the question of the proceeds of that tax, which were small, would not stand in the way of any question of a policy of abolishing that tax if that were considered advisable. Of course, continued the Man Man Man and any desired Of course, continued the Hon. Mr. Smuts, there was the question of policy which was very important. There was no doubt that when this tax was emposed the policy of the then Natal Government was to force the Indiana who d'd not re-indentire back to India; and, if they remained in Natal, they would have to pay this £3. The Natal Government at that time present very strongly for these sudentures to expite in India, but that was a policy to which the Indian Government would not agree. The Natal Government decided that if these men were to remain in Natal as free men, they (the Government) would impose some indicement to make them return to their own country, and that was how this tax came into existence. It was imposed with the consent of the Indian Government, and the Indian Government still agreed to it. It was not imposed as a revenue producing tax. The Minister want on to say that he was discussing the question of the policy of the tax with representatives of Natal, both in that Home and in the Senate; and if there s to grave objection to it then the matter of L'10,000 it at present yielded from, he had to say, an riect collection would not, as he said before make difference to the Government.

Mr. Barrer (Capetown, Gardens) and that his argument was that it was one of the main points insisted upon by the Imperial Government that this £3 tax should be abouthed. And he had understood the Minister on a former occasion to say that it was for the purpose of taking it off that this increased subsidy had been made in the Financial Relations bill

The Hon. Mr. Smurs replied that that was not the

Mr. Scusumen (Tembuland) held that originally

this tax was only menet to apply to mon, whereas it was also imposed on women and children.

Sir DAVID HUNTER (Durban, Contral) and that at an curlier stage of the session he had put a question to the Minister as to this tax, and was told that it was under consideration. He (Sir David Hunter) had waited patiently, and during the second reading debate on the learning atron Bill had codeavoured to draw the Minister, but, up to the present, no information had been forthcoming. That day he had given notice of a question as to an Indian from the neighbourhood of Versiam being impresoned with hard labour for failure to pay his £3 tax. He might say that this subject had caused stritation among the Indian population, and it the be solved as soon as possible. The bestory of the matter was not quite as had been stated. There was no doubt that the tax was imposed for the purpose of revenue, but it was also hoped that the Indiana, after their indentures, would raturn to India. The tax had not had that effect, although a great many had returned. To-day there was no very great desire on the part of the Natal people that these Indians should return to India, as that would only accommate the labour stortage. He thought that the House should now be told what the intentions of the Government were. The application of the tax to women and children was never intended originally, and the cause of irritation is that respect might wall be removed by a Departmental sostruction.

Sir Thos. SMARTT (Fort Beaufort) took strong sucuption to the Minister coming to a decision on the policy of this tax after consultation with a certain section of that and the other House. That was an extraordinary procedure, surely, upon a question of policy. All sections of Parliament should be responsible for the attitude adopted. The Minister should take the respossibility of saying whether this tax should be abolished or not, and should not wait upon the decision of a section of the House.

Mr. One (Maritzburg North) said that during the whole of that session when anything arose in connection with Netal it had been the liabit of members on the front Opposition bench to go for Natal. He hoped the Natal prople would take a note of this, and demand an explanation when the members in question found the Province, as they did last year. The Minister had distinctly said that he wished to consult the members from Natal in regard to this question. Was there any thing unconstitutional, hemous, or criminal in consulting persons intimately concerned with a certain thing? He (Mr. Orr) had never heard more risbish talked.

Mr. Fixtwood (Victoria County) amerted that this tax was not imposed for the sake of taxation. He did not think that there was any feeling in Natal that thee tax about due taken off the mon, though it might be taken off the women and children. Mr. Henwood, referring to Mr. Orr's remarks, thought that members of

(67)

the fruit Opposition beach were just so cilling to advente the attenues of Natal as those of any other Province.

Mr. Bowbace. (Durkus, Greyette) was svery to see that the Mentury had got bold of the enthadex event on to why that has was emposed. The seel reason for the tast, which was put on by the major planters—who were at that time the mon in power in Hatal—wax, not to read these people both to India, but to overou them to residenting. Had there been a desire to drive them buck so India, there would have been a terious exempt in outlest this tas, which there had not been. The tax was an inequatous one, and anomaled to £15 per lambe of three.

hir Jaconn (Capatorn, Gentral) and that they were now petting at the work of this metter—enusely, that the Minister wished to consult the sugar industry, including his "mbongo" (Mr. Oer). Anymor who had considered this matter revises wout be d sap; noted at the sitting of this matter revises wout be d sap; noted at the sitting of this matter revises wout be the pagers certainly had been under the ser presson that the removal of this tax was part of the understanding arrived at with the Imperior Government. Mr. Jagger accepted Mr. Boydell's view that this fax was levied for the benefit of the sugar industry. He (Mr. Jagger) would like to see the Indians out of Natal, but they were there, and they had to make the best of them, and they should therefore must this matter on a statesmanlike basis.

My haween the mine, and that Mr Baydell and Mr Jogger required some little correction. He asserted that there was shouldely no doubt that the real reason for the fax was to force these people back to India.

Sir Davin Hunten (Durban, Central) pressed for a mply from the Minister.

The Hon. Mr. Shurs, replying, said. With regard to the ladian question, he could not say more than he had already told the House. He was considering the matter, and the best consideration he could give to the subject was to consult the people most directly concerned. He found the greatest diversity of opinion making Natal men on this question, but one could get a dominon policy. No doubt they would then be able to get legislation brought forward for the consideration of the House. A Commutational question must, of course.

be submitted for the decision of the whole House.

Mr. HENDERSON (Durban, Beres) said that the Minuster had never consulted him on this question.

Mr. BAXTER (Capetown, Gardens) denied that this was a question which only concerned the Natal members.—Reuter.

Trading in Locations

R was reported to the Germiston Chamber of Commores (says the Transpart Leader) that trading is teness had been granted to Asiatics in the location. Mr. Preddy said the municipal by-laws and gold law were in conflict. He thought it only fair that natives should be allowed to trade among themselves. The natives in Boksburg location were public-spirited, and had settled the question by an organised hoycoit of the Amatics. He thought the provisions of the gold law should be applied to Asiatics in the location.

Mr. Beammer said that whether the Assatics in the location were trading illocally, whether they had licentes or not, it seemed that one official was above the law.

Me Hitle explained the position at linksourg. The natives had tought for hernous to trade in the location, and had boycosted the Asiatic traders there, with the smoot that the Government had climbed down, and instructed the licencing officer to grant licences to both natives and Asiatics. Now natives were trading, but the Housest were uncless to Asiatics in the Buksburg tocation, as they had no customers.

We brummer and that if officials were to take highbended action and grant licences to trade in the location, it would cause andless continuous. Mr. Preddy and the point was that the Asiatics were not in the Jeration, but 'in the Bazans. The Barane was adjacent to the location, but was distinct.

Mr Hills and the Reserve of Revenue took the positive that he simply issued a licence to teeds, he had no concern with the ground on which tradeag was carried on. If persuan needed on foshedges grand, they did no at their way pak.

Mentry Periody and Depremer thought there must be none mulake, as their experience was that the Receiver of Revenue was most particular to know whose they proposed to trade.

It was revolved that the attention of the Municipal Council he drawn to the fast that Asiatics were trading to the location and to ask whether there was any sesson why they should not be prosecuted.

The Health Committee of the Germeten Town Council (says the East Rand Express) reported they had received the resolution adopted by the Germaton Chamber of Commerce. The following opinion of the Town Solicitors was submitted for this matter we have, as verbally instructed, interviewed the Receiver of Revenue with regard to the issuing of trading licences in the terraliston Location to occupiers of mands and he informed so that his instructions were to refer all. applications for such licences to the Mining Commissioner, Boksburg, who inveriably recommended that the same be issued. We thereupon mag up the Mining Commissioner, and be informed us that his Department considered that it had no right to prohibit the sauce of any licence for the mere reason that the premises are on ground held under mining title. The law regulating the issue of trading licences certainly does not appear to cast any onus upon the officer issuing general d a'ers' licences to inquire into the legal rights of the applicant for a licence to the premises for which application is made. Section \$1 of the Gold Law, however, makes it an offence for any person to trade on ground held under Mining Title, and it makes any contravention thereof subject to a penalty. It would therefore be competent for the Government to prosecute any person trading in the location under a licence issued by it to such person. Mr. Hamel informs us, however, that the Government is not taking any steps to stop such illegal trading, as a Bill has been drafted and will be brought before the Union Parliament shortly to legalise the position of the Germiston, Bokuburg, and Benome Municipal Locations, which are all estuated on ground beld under amoing title.

The committee recommended that the opinion of the Town Solicitors, as quoted in the above report, he forwarded in reply to the Germanon Chamber of Commerce.

Cr. White asked if any steps were being taken to net aside utes for trading in the new location,

Cr. McAlister answered in the negative, as they were told at the time that no trading would be permitted. Cr. Peach asked why the Council provided legal

opinion for the Chamber of Commerce.

Cr. McAlister and that the Health Committee thought it of public interest.

Cr. White asked if it was not possible to stop trading would the sites were definitely set aside.

Cr. M. Alister said they could not take steps till the Government had established the location of a location. They had set inquiries aloot and given instruction to the lawyers before they heard from the Chember of Commerce.

Cr. White wanted to know what the position would be as to licences already granted.

Cr. McAlister said the Assatics were removed on the understanding there should be no trading:

Cr. White: On what tenure do the Austics hold their stands?

Cr. McAlister: One month's notice

Cr. White moved that it be an instruction to the Health Committee to give Assetsor trading in the location one mostles notice to quit.

Cz, Wentzej seconded.

Or. Wade was of optionen that the matter should be left to the Health Committee.

Cr White said that as it was a clear understanding that no trading would be allowed the Council had the power to give notice to those who did trade.

power to give notice to those trise did trade.

Cr. Bramuter saked Cr. White to agree to the matter being reterred to the General Purposes Committee.

Of White chromated, and the question was referred in the General Purposes Committee.

From the Editor's Chair

THE OUTLOOK

It is deficult to state definitely the position that now faces our examination under Mr. I school is a lit must be admitted that some amendments (we refuse to call them concumions) so the right of rection have, and absorbedly, been under Rut much more must be done if there is to be no revival of passive resistance, and if there is to be even a bare falfilment of the name of the provisional settlement of 1971. Not a single emisting right can be surrendered. Passive resistance may not—dare not—buy peace and freedom from imprisonment at the cost of the rights of others. And yet the right of South Africa-born Indians to enter the Cape, which they possess to day is virtue of the Cape Immigration Act of 1906, is being taken away by the Bill. South Africa-born Indians, i.e., in practice, the Matal-born Indians, are not printing to go to the Cape. They rately evinced any such desire throughout als these years. But hey we certainly not give up on that account the right they possess of being able to enter the Cape. Nor can passive resisters be party to a Bill which deprives them of such a right.

That Mr. Fischer has accepted the marriage amondment, moved by Mr. Advorate Alexander, shows, let we cannot a desire on his part to meet us on the cust. But, through no fault of Mr. Alexander's, the amondment has a fatal delect in it. It requires re-regultration at the place of celebration. Mr. Alexander does not know that there is no guten of registration of marriages in India. It is, therefore, not possible to produce registration certificates. This impossible requirement makes the amendment useless for the very

purpose for which it is intended.

Nor is registration necessary as a saleguard against the introduction of undescrable women. In the first place, the amendment requires the marnages to be celebrated in accordance in hither as he or the responsive parties. Indian marriages are accompanied with great notemarky and elaborate cer occurs to my for days, and in some cases even months. Indeed, there is much greater publicity and detectionial about ordinary Indian marriages than there is in the publication of baron that precede European Christian marriages. This is itself acts as a perfect safeguard better than any system of reg strateon that could be devised. In the second place it is a well-known fact that there is hardly a case on record during the past thirty years or more of an undentable I have we can have a to enintroduced, although Indian women have entered until lately, on the mere verbal statement of their husbands It should, therefore, cause on J . by to the hills registration clause during the progress of the Bill in the Senate.

And if this manuage question is settled, and no other emiting rights are taken away, and if the Free 3 State difficulty is satisfactorily solved, there will remain the one question of the emiting right of the South Africa-bora Indiana. We can only hope that the Senate will rise to the occasion, the Government will see the necessity of folfilling a solution compact, and that this right will be restored. But, if it is not, passive resisters will fight, we have no doubt, on that

- BLOOD MONEY

NOTHING could be more unastrafactory thus General Smuth' statement regarding the £2 tax on an-indentured Indiana, which we do not heartain to call blood money. Mr. Gokhale, undoubtedly, left South Advise with the element improvious created on his mind that the hateful tax was going at the earliest possible moment. Indeed, he made public declarations inducing the belief that the Government would repeal the tax during the present session. Now General Smuta hesitates and vacillates, not because the paitry (14,000 produced from the cruel impost is of any use for revenue, not because there is now any dance on the part of the people of Natal that these men should leave the Province, but because the men, women and children, if they are made to pay the tax, might be oblaged to re-indenture themselves. This is the matter of policy which alone, as Mr. Jagger put it, Ganeral Smuts could have in mind.

It will be remembered that the tax was amongly condemned during Mr. Gokhala's visit by Mataliana of all shades of opinion. The whole of the Matal Press welcomed the announcement that the lax was to be removed. Such men as Mr. Marshall Campi and Sir J L. Hulett ded likewise. The Durban Chamber of Commerce, whom Mr Gokhale met, assured hea of their hearty approval of the proposed sepest of the tax. If the tax is not repealed after all thus, tt would be a wanton betrayal of trust. But the Government may rest assured that, in thes question, they have to fight not only the Endson community of South Airce, whom they may ignore, not only the Imperal Government, who can always with safety be put off with some excuse or moother, but they have to reckon with one who represents the voice of India and who, the world knows, is not likely to six still under a wilful breach of promise made to hom.

MUNIEN'S CASE

THE evidence in this case and the cruel systemos passed by the Verslam Magistrata were reported by un a fortnight ago in these columns. Thanks to the sympathy of Sir David Hunter, the case became the subject matter of a question by him in the House of As rebly. Mr Source gave a chill, unsympathetic and haughty reply to Sir David's very partitions quantities. Readers can see elsewhere both the question and the answer, and judge for themselves. It is plan to us that Mr. Sauar gave the arrawer he did because the matter was one that concerned only a poor, neglected ex-indentured man, belonging to a race that is un-represented in the House that Mr. Sauer and his colleagues dominate, and that is inhouring under a prejudice which makes it possible for anybody to hosp marks upon it with impanity. Had the cam been that of a European, Mr. Sauer would not have desert in a most carelest manner to shark inquiry, profess and glory in his ignorance of the case and consider Magistrates' decisions above criticism by the Logiclature, which, after all, is the body finally responsible for the well-being of the meanest subject of the State.

But truly does pride go before distruction and haughtness before a fait. Hardly had Mr. Some finished his heartless reply when Justice Hatham began his review of the Magnitude's action and considered at to be so arregular and illegal that he quanhad the conviction against Munion and awarded him cours of appeal. The Magnitrate, who was more jestions of obedience to his orders than of the welfare of those who had the misfortune to appear before him, gave it as a zeason for his vinductive judgment that Musion was pure hed as an example to others, so that he orders might be obeyed by them. We suppose Mr. Sau i's cynicism will permit him oven now to defend the Magnitrate and his own action in chirthing mountages.

When is an Asiatic a European?

Mr. Polsk testes as follows to the Natal Mercury — Judgments of the Appelline Directon of the Septem test are usually to framed as to reader criticism on partitions. Semetimes, however they provide, if not extenses, at least among thought, and note, I venture to thesh, more so than the recent decreas of the Coast of orbyson Christian is a European and not an Assetic. Most people, I am own, who know saything about Tenteres Low 5 of 1665 will restrict tenterely that the at has been able to interpret that measure to liberrady so to example such persons from its previsions. Speaking for caynell, I can imagine nothing more inpurious than the addition of an appreciable or me to those already subject to the singustous into-Americ Ingrelation of that Province. But, often oil, it was not a question of what the aquiton demanded, but what the low monet, and I should like to set forth come of the simpleculture of this remarkable judgment, Article 2 of Law 3 of 1845 suplies to the persons beriging to " any of the untive races of Ams. mully, a Syran Christian dout not belong to one of see nelive races, even though hore and descended thing hore in Assa Missor . It is also stated that a Palestan Jew is accounted from this law | 1 percenbur that the late Mr. Stend suggested that there would not have been any Amazic trouble at all in the Trans-wal if the arts Amazic Ingelation had been applied to my co-deligionetts. Our cast quite well understand that Jose been and bred in Europe are no longer required in Amstrox, but it will be never to thank a Jew required in America, but it will be news to many a Jew hite myself, that his Palestinian co-religionests, with all their Rostern customs, clothed and living as typical Orientals, are in fact Europeans, and not Assetice after all. How every a means to push back Continental frontiers. But what is the reason grown for these strange enemptions? That the hyrian (bristan and the Syran Jaw one white. Then what about the Syran Maltimentan? He, too, is as when as the others. But she he is specifically mentioned in the Law as a "Maltimentan misseet to the Turkish Law as a "Maltimentan Maltimentan Maltimentan Turkish and Maltimentan Maltim on," and ever though a Manoussedno Turk ware bern an Europe—such cases came to my actics in 1907—he is lable to all the paint and punction commuted in the Law by the Appellate Devemon Judges. While, again, about Afghana and Persona many of which are as white as any of me? New, Great British & to-day the greatest Mahomedan Power as the world, and this duction that a byrian Christ d a Syriad Few are to be regardeday a European, whilst a Syrian Mahommodan is to be treated to an Asia. es lakely to cause much food for reflection to malman corrier on India, following upon the Searle judgment that declared the elegably of the marrages of Judan Mussulmann and other non-Christian Industri who had culmbrated them according to the solette ritte of these feeting

But the consequences of this judgment do not end here. Though a byram Jew is exempt, it is certain that the dark Fern Israelite of Boarbay the white Jew at Coches, British subjects both, and the yetion Jew of Chear would not be exempt—at least, unless samegration officers were instructed in break the law Again, this white alien Christian least Western Anno—I should, of course, having regard to the new geography, have remandanted that Christian Anna Minor is now a part of Eastern Europe—it exempt. But his darker to-stligionist born in South Africa, a British reduced at Indian year, is not ensured. May, more, I have in mand a high dignitary of the Church of England in India, the Aughean diocenan Bishop of Dornakul. Me is the equal, in India, of any other Bishop of the Church, and the superior within his own discount. But he is in Indian, and the when Syrian Christian has privilegen consistent upon his by the Appellate Dresson limit in Judges would be bound to dairy this immensely more cultured but darker shanned co-resignment from

India. But the text, we may be told, is that of "whennots," and not Christiantly. Well, when the Hon. Mr.
Goldnie was so the Transval I could have possent
out any number of darker "white" men than he.
But that did not protect him from being legally a
prohibited intergrant whilst in that Province. When
I was travelling in India, I came across large muchous
of Cashmir Hindas, Northern Indian Mahoumpeters,
and Western Indian Person, initiat than many Scooth
African whites. But they would be liable to all the
ponalises set forth by the learned judges of the Appul
late Division, who would not be sible to lift a finger to
protect them from insult to their culture and their
reces. The Judges have given a ducition hased upon
the "popular" meaning of a term that nobody supposeold was in any doubt until the doubt was reased bulere
the Court. If popular meanings are to be imported
into legal decisions, who can my what juins and
possibles are in store for the "coolies" of South
Africa, and what decision separating the shanp from
the gonte may yet he upon!

The Colonial Born Indians' Meeting

The following in the full test of Mr. Royappea's speech at the Johannesburg masting of which we gave

a brief report last weak.

We are assembled once again to record our respectful and emphatic protest against the provisions of the Immegration Bill now before Parliament. As you ass. awage, if this B.H. should become Law our position in the Union will be worse then over 11 has been energy the arrival of Indiana in South Africa. As Indiana born in South Africa, and having no house extends South Africa, it is reasonable that we should have at least freedom of movement over the Lincolor the rposes of our irrelational and existence. But that is to e denied us even as liouth Africans under the conjug have I do not propose to enter onto the great and growing objections we have against the other provisions of this Scil. Our obsertious are now in the funds of the Government, having been forwarded by the British Indian Association and other supressou bodies throughout the I won, and we are assembled here to-day to support the resolutions conveying those objections. Gentlemen, is our organism and animity from this matter we would appear to have put the Government under the expression that we are eager to revive Phones Resistance. How can this he when Passery Resultance means practial rum to us? world knows that we have netered erach and my know best of all how reluctant we are to surve the movement. But, Gentlemen, when we are forced mus a position where we have to choose between our personal and national honour and self-cospact, and complete notial and worst degradation, at lies with you as undividuals and a community to declare for one or the other. It is quite needless to entersee that the Indiana of the L mon have all along been, and are even actuated by only friendly feetings towards the Government and ever solutions of a happy and estatedary solution to the question. But we cannot but, as self-empering mon and citizens of the Empire, present our national and individual honour templemen, that feebig mplanetics of the intustion would be altogether incompiete and fail of any norful purpose, if I did not call your attention to the present legal position of our wreas and mothers and our auters that are to be seens. The bearie judgment has declared against the validity of nonegatered Lecture marriages and the subsequent judgment of a Notal Judge more fully reduces Indian trives to the status of concubuses and their children to the status of theg timetes. This is a wholly unexpected areasit upon the great religious sametonous of our country and upon the religious of these quarters of the Propers appelation. It is to be earmently bound that

11/12

that Government may be pleased to so amend the Law that this the intest and the darkest of all degradations

mey be speedily removed and our wives and children setostated in the eyes of the Law

Mr. Kallenbach, who was present at the meeting, speaking by sevitation, and that his sympathics were trely with the Indiane in their struggle. He reminded the meeting that Tolstoy considered their passive world. He knew that imprisonment, suffered for conactence' mkn, was the best discipline a person could here. And he regretted that he could not, being a Revopean, look forward to the discipline that probably

The Bill Passes the House

On Monday last the Immigrants Restriction Bill, as asseroded in the Committee of the Whole House, was considered.

In Clause 5, sub-Section (e), which stated that persome not deemed prohibited immigrants should include "any person born of parents then domicried in any part of South Airies included in the Union,

The MINISTER moved the deletion of the words " of persons then domicaled " for the purpose of inserting " whose parents were then domicaled therein" at the

and of the paragraph.

Mr Alexandez (Capetown, Castle) moved the deletion of all reference to the domicile of the parents, and argued that if each a reference were allowed to remain it would affect Natal-born Indians, who would have to prove their parents were domiciled in the country before they (the children) could have the right main in the country.

Mr. Mayasa (Woonen) saked whether any rights

were taken away by the amendment.

Mr. C. L. BOTHA (Bloemfontern) said the determination of the question of domicile was one of the most difficult questions possible. He pointed to the possibility that some children might be prohibited instrigrants, whilst other children of the same parents, being of a different age, might not be prohibited immi-

Mr. CHAPLIN (Germinton) referred to the possibility of the legal rights of the Indian people being interlet-

ed with

The MINISTER of RAILWAYS (the Hon, Mr. Burton), on behalf of the Minister of the Interior, and this amendment was merely an alteration in drafting, and was not intended to affect the rights of Indians

detrimentally.

Mr. Duncan (Fordsburg) and that the question was what effect this amendment would have on people who were born in South Africa, but whose parents were not domiciled here when they were born. He thought that the Government ought to consider that the danger which the Government might try to prevent by this immendment was not as serious as the incoad the Government might make on the rights of others.

Mr. RUNCIMAN (South Peninsula) moved that the Bill be re-committed for the purposes of reconsidering

, the clause.

This was negatived.

The Minister's amendments were adopted.

On Clause 5, Mr. ALEXANDER (Capetown, Castle) had an amendment to include the wives and children of monogamous marriages as amongst the non-prohibet ed Indians. The amendment read, that a person should not be deemed a prohibited immigrant who was the wife or child of a certain class of immigrant, "morled ing the wife or child of a lawful and monogamous esarrage duly celebrated according to the rites of any religious finth outside the Union, and duly registered in the place of relabration, and having att regard to the consequences of the lawful marriage duly celebrated within the Union." Mr. Alexander hold that he had

met the difficulties extend by mombers in the Committee stage by the wording of his amendment. It had been pointed out by the speakers that the Indians wanted recognition of polygamous marriages, but he had received telegrams from loaders of the Mohammedan teligion stating that they did not demand the recogni-tion of polygamy. The amendment would ensure all the lawful consequences of an ordinary man abcording to Christian rights; it would protect the State and the policy of Union, and, at the same time enable them to say to those of the Mohammedan religion, "We have not discriminated against you in your faith." By this amendment they satisfied their own consciences that they were not discriminating against any religion, and by the amendment they would allay a good deal of feeling in the country.

The MINISTER of the INTERIOR said that if the bon. member, who seemed to be fairly well in touch with the grievances, or alleged grievances, of the Indian community, had reason to believe that this amendment would really meet what these people objected to, he (the Minister) would be prepared to accept it, but if this amendment was only going to lead to further amendment to-morrow he (the Minister) thought it would be best to fight the matter on its ments as

it stood.

Mr. CHAPLIN (Germiston), while not conceding that the amendment would wholly satisfy all the Indiana, thought it would go a long way towards a settlement Sir David Hunter (Durban, Central) read tele-

grams from the heads of the Indian community protesting against the clause as it stood; but he (Sir David) thought Mr. Alexander's amendment would tend to remove the irritation.

The MINISTER of the INTERIOR: "On these assurances I accept the amendment."

The amendment was then agreed to, amidst Oppontion cheers.

The Bill was read a third time, and transmitted to the Senate for its concurrence.-Reuter.

£3 Tax Persecution

In connection with the case, reported in our issue of the 17th instant, of an Indian, named Munien, who had been sentenced to 14 days' hard labour for alleged contempt of Court, by the Vetulam Magistrate, Sir Davin HUNTER asked the Minister of Justice in the House of Assembly on Tuesday, whether the case of an Indian named Mumon, recently sentenced by the Magistrate of Verulam to impresonment with hard labour for alleged contempt of Court in connection with Mumen's delay in payment of his £3 licence has had his attention, and whether he would inquire into the matter and place the papers and records upon the table of the House.

The Hon. Mr. Sauca, in reply, said that his attention had not been directed to this matter prior to this question. He regretted that he had not sufficient information to warrant any inquiry. Bendes the House could not, and would not, attempt in the slightest to interfers with the Magistrate in the discharge of his duty. He could not lay the papers on the table, because he did not think the House should constitute stack a tribunal to adjudicate upon the decisions of

In the Durban Circuit Court, on Tuesday, Mr. Justice Hathorn being on the Bench, Munten appealed against the judgment of Mr. Matthews (magistrate).

Mr. Cecil Cowley, instructed by Mr. A. B. Wells, of Verniam (says the Natal Mercury), appeared for the appellant, and Mr E. W. Baxter, of the Attorney-General's Office, represented the Minister of Justice, who was. ested as defendant on behalf of the Government. Thus appellant was brought before the Magistrate on a writof arrest for having failed to pay &r ton owing as a

believe under judgments of the Court in 1919 for £12 as respect of the £3 Indian tax for four years. On being ested why he had failed to pay the £2 108, the Indian stated that he understood that the tax was to be repealed. When told by the Magastrate that his was as erroneous notion, the Indian paid the £1 105, into Court. The Magistrate thereupon sentenced him to be impresented for 14 days, with hard labour, to be estved at the Ndwedwe goal.

The appellant contended that the Magistrate was wrong on eight separate grounds, and these included that the proroughings in the Magistrate's Court were stregular and that the debt baving been reduced from £12 to £2 10%, the Magistrate was wrong in his im-

In his reasons the Magistrate and that he pussed the sentence as he considered the judgment was likely to have a good affect on Indians who, as a class, had a tendency to treat orders of Court with the utmost contompt. He also considered that the Indian showed no good cades for not complying with the order of Court before being brought to trial

After argument by Mr Cowley, h. Lordship asked Mr. Baxter if the Government intended to uphold the conviction. Mr. Baxter answered that the Government considered that the sentence passed should be upheld

as the punishment was ressonable.

The Judge decided that when the money owing was paid the Government had no right to imprison appolitant. If he had so descred the Magistrate could have punished him by ordering him to pay the costs of bringing him before the Court. Without going into the other grounds of appeal, he decided that the Magistrate's decision must be set aside, the sentence of imprisonment quashed, and the appeal upheld. As the appellant had had to go to Court to save himself from imprisonment, the respondent would have to pay the costs of the appeal.

Disabilities at Warmbaths

The chairman of the British Indian Association has addressed the following letter, dated the 7th instant, to

the Secretary for Lands and Works :-

"My Association has been informed that there is presently no convenience for British Indians visiting Warmbaths to avail themselves of the public baths, the only bath-room that is at all available being now useless, owing to the failure of the water-supply there. Several Indian patients who have been recommended by Doctors to take these Baths have, therefore, been unable to do so. My Association, therefore, requests that a room may be set apart for the use of the Indian commently at an early a date as possible.

Indians in Canada

On the repostant, Sir M. M. Bhownaggram teach ed to-day at a meeting held under the serve of the London Canadian Indian Immigration to make in Canada described the or store and hard ship of the treatment of their compatriots in Canada.

Sir M. M. Bhownaggree and they could at least be thankful that the position of the Indians > > humiliating and degrading as in South Africa. There were 4,500 Indians resident in Canada, mostly in Brimb Columbia, 90 per cent. of whom were Sikhs, who lought for the Empire, yet the Canadian Government passed a so-called "continuous journey" clause offectual ly cleaning the further immigration of Indians, though Japanese and Chinese were still able to enter Canada

Among the letters of regret for non-attendance was one from Lord Roberts, who wrote appreciating the hardhaips of the Indians, but adding that the question

was most difficult, so it was impossible for the insperial Tiorerament to digitate to the Dominions

A resolution was adopted demanding the repeal of the "continuous journey" clause, the resolution to be forwarded to the Secretaries of State for the Colonies and India, also to the Government of the . Domimon of Canada -- Reuter.

News in Brief

At the time of going to prese we have received the information that important telegraphic communications have taken place between Mr Flocher and Mr. Gandin and that they are still continued. We hope to publish the correspondence next week. Mesnwhile, it may be stated that, so far, the attitude of the Government seems to be unbending and that there is every prospect of a revival of the struggle in the near future. We are also in possession of important information that there is, atter all, a probability of a Bill being brought up during the present session to repeal the £3 tax.

A parcel bas been received by the Bazaar Secretary from the Misses Angelina, Rose, Beatrice and Grace Paul, of Durban, containing a shirt, ties, cushions, handkerchiefs, and other articles.

The Imagintion Regulation Bill (the changed title of the Immigrants Restriction Bill) was read a first time in the Senate on Wednesday.

Commenting on the above debate the Mercary's

Parliamentary correspondent wired :-

The Immigrati n Bill has passed its third reeding, Mr. Alexander having induced the Minister to accept an amendment providing for the admission into the Union of the wives of domiciled persons. Provided the marriage is monogamous, the religion in which it has been celebrated will be immaterial. Ms. Fischer, however, wants it to be guaranteed that the concession will satisfy Asiatic sentiment, a point on which nobidy was able to speak with authority. If the Asiatics were still not satisfied, it appears likely that he will expurge the amendment in the Senate, and leave the Bill as it was. It would seem, therefore, that the Asiatics would be advised to take what is now offered, and if they have legitimate grounds for demanding more, to wait for a luture opportunity. Who is to blume for it, I don't know, but the Government seem very imperfectly acquainted with their feelings on the various matters effected by thut But

Thus the South African News; ... " A Mayor's Mad ness,- The Mayor of Salisbury, a telegram informs us, presented a gold medal to a man who swung clubs for ormance. This kind of thing is snough to make one 'in recognition of his meritorious perdespair. We had thought that the create for these senseless and heatal exhibitions had died down in South Africa, but it would appear not. Had the more man written a fine book, or painted a fine picture, we should probably never have heard about it; and containly the one or the other would have found a very poor market in Salisbury. More certainly still, the author or the artist would never have been presented with a gold medal by the Mayor of the town 'in recognition of his mentonous performance." Thus are our nate valuele brities made

. . . as sentiments to a T, says the writer of "heliges of the Week" in the Natal Advertise. Then we find, cabled by Reuter to all parts of the civilized world in an 83-word message, the epochmaking news that Tom Burrows had swang the clubs at Aldershot for 107 hours, and had then become delizious, hurled the clubs at the attendants, bad been overpowered, and finally regained his senses and What a shocking waste of time, money, lalien asieep enarky and endurante

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

A549 88 A.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ર૪ મી મે, ૧૯૧૩.

M'4 48.

અધિપતિની નોંધ

ા બીલમાં કમીડીમાં એ એ સુધારા થયા છે તેનું તારણ અમે ખાસ બનાવેલા રિપારટમાં नवं शिक्ष आधि धीये. ते शियारट अपर યી આપણે નક્ષ્મ ધારહ નથી न्याची कक्ता. ते के क्यारे दरेक सुधारा व्यक्षरे न्यक्षर **આપને હાય આવે હારેજ** જતે. પણ આપણે એટલું તે की सहीकी छीने हे के सुधारा हरवानी शिक्ट साहेके अब क्षम ना भाडी बती तेक तेचे क्याँ छे. केचा है नातासमा ને દેવમાં બીજા પ્રતિસાંથી જવાના હા છે તે. વળી ત્રસ્ વરસ વેસ્કાજર રહેનાર શ્રીદીના હક ઉડી જતા હતા તે પણ પાએ રાખવાના કરાવ થયા છે. આમ કેટલાક સુધારા થયા ભવાય છે. અને ખુલ્લું દેખાય છે કે એ સુધારા ચવાનું आरुष देवान कलामक हरी कामवानी काम छे. भी. ओहेड ~~ડાંડરે શાદી માખત સુધારા કરવાની દરખાસ્ત ક્રા~~કી તે રદ માર્ચ મી. શીસરે જે કારસ ભતાવ્યું તે તંદન ખીનપાયેદાર 🔍 જસારીસ સરલના કરાવમાં એક કરતાં વધારે એક્સ્તનો અનાલ શક્તાન નથી. આપણે તેવી સાદી સપદેસર ગસવા ની દાલ મામણી પણ નથી કરી. ગ્યાપણી બામણી તે એટલીજ છે કે જે હીંદી હીંદના રીવાજ પ્રમાણે પરણેલ હેલ્ય તેની સાદીને કાયદેસર ગહાવી જોઇએ, આમ છતા થી. પ્રીક્ષર સામે શાય છે 🖹 તેના દિલનું પાપ ખતાવે છે. અને એ જસારીસ સરલના દરાવની અસર દૂર કરવાના કાયદે ન आब ते। ज्यापका देवा जेताम श्राम को दिवसे दिवसे वधारे ચાખું માતામ પડતું જાય છે. હેડીરમીથવાથા કેસ તે એના પ્રાથા છે. બીજી બધી મામણીએક ક્યુલ થાય ને માત્ર શાદીના સવાલ રહી ભય તા પણ સત્યામક તા ઉદવુંજ જોકમેં અને એ સવાલ ઉપર મી. પીસરે હઠ પકડી છે आहे बद्ध कामरी अवांक वर्धा भिन्द है.

નાતામની પ્રાંતિક સુપ્રીમ કેરરના ખાસ્ટરે હોંદી સાદી ભાગત વિચાર બતાવ્યા છે તે તેર અપ્રે નાતાલમાં સાવીના પીડીયન આપીનીયન'ના વાંચક વરસ વીએ કેસ પાસે મુક્કા ગયા છીવે. હવે લેડી સ્મીયમાં એથી પણ બય'કર સુકાદે

અપાયા છે કાયદાના નિયમ એવા છે કે પોતાના ઘણીની મામે કે તેના પણમાં એક્સ ન્યુલાની નથી આપી શકતી આ નિયમ જરૂરના છે. પણીયે શન્ય કર્યો હેય ને એક્સ તે એપા તેમ પણ તેની જીવન તેના પણીની હામે લુભાની આપતાં કેમ ઉપકે! હેડિક તથમાં એક હોંડીની ઉપર સુન્દા તા કેમ અલદો હતા તેમાં તેની પરાયેલી એક્સની ભૂળાની આપવાનું સમારી વાગ્ય સુચલ્યુ, જમારીક સારક્રિતર એ

વાત ક્યુલ રાખી ને એમ કહ્યું કે તહેં ભારત કરની મોક્સ તેની પરણતર કહેવાય નહીં. એ હોંદી સાહી रक्ष्यर न वर्ध द्वाय ते शादीने व्यव्हींने। अवदे। शादीक असता नवी. आम की करके हराना है એારત પાતાના ધણીની સામે ભૂળાની **અધ્યે. આ બનાવ** વિચાર કરતાં ત્રાસ છુટે એવા છે. આવા કાયદાના અસ્થ મયા પછી એક પણ હોંદી પર સહીસલાગત ન જમાય. કાઈ પણ હીંદી તક્સીરમાં આવી જાય. આવ્યક્લરને પણ સુકા તહામત ઉપર દાઇ પકડી જાય. ં અને માત્ર તેને પજવણી ક વાને સાર પણ તેની એારત ઉપર સાણી સમન્સ કહાડી શક્તમ, ને તેના પર્સાની સામેના સવાલ તે ઐાસ્તને પ્રખ્યામાં आवे. अद्वाहर दींही क्यी ते। अवे व चभते ओडल छपाय हरे. જડજને ગ્રાપ્યા રીતે કહે કે પોતાના ધણીની ભાગતમાં મેક પહા શાબ્દ પોતે ન ીં ખાલે. ખામ કહે એટલે તેને કારટ તા હુકમતા અનાદર કરવા સાટ જેલમાં જવું પડે. પણ आवं अल जीरत हरी सह नहां ने अध्य हरी सह वे। પણ ગરદાયી ઓક્તે સાખી શકાવજ નહીં.

જસારીસ ગારફીનરના આ કરાય આપણને તો કાયદેજ કરતા છે. જ્યારે પીશર સાહેલ તમમી તકરાર એક કરતાં વધારે ઓરત બાબત કરી રહ્યા છે તે ગામની તેમજ આપણે આંખમાં કુળ નાખી રહ્યા છે તારે આપણે બતાવી સાંગે છોવે કે જેને એકજ એક્સ છે તેવા હીંદીની સાદી પણ જસારીસ સરલના કરાવ ગમાણે ને હવે જયારીય ગારફી તરના દેશવ પ્રમાણે મસારે નહીં. આ શાદીના સવાદે એવું ગંબીર કૃપ પકડ્યું છે કે આપણામાં એ કેઇ પણ શહેર હશે તો આપણે સરવસ્ત્ર તજીને લકશું.

જાપાનના શરીર ભળતે અમે વખાસના નથી. તે**ણે શ**રીર ગળધી મેળવેલા જવ તે બળ ચાલે **જાપાનનું માન** ત્યાં સમીજ નીસારી રાખરો એડશું જ નહીં પણ શરીર બળને સર્વો

પરી માનનારા દેરોાનાં સમાં કર પરિભામાં જમાનમાં શર થઇ યુક્યાં છે. જમાનની પ્રજ્ય તે બળ પાછળ માંઠીદુર બની રહી છે ને ઘણુ જમાનીએક તે માંડપણમાં નીતિમન્દ મવા લાગ્યા છે. આ લધું સમન્યા પછી જે શીખવાનું છે તે જપાનની પાસેથી આપણું જરૂર શીખશું, એટલું ચોકસ છે કે જપાનને પોતાનું માન સંભાળવાની ભારે કાળજી છે. જપાનના લોકા ઉપર કેલીફારનીયાયે આડકનરી રીતે કાયદા કર્યો છે તે પણ જપાન સહન કરવા નથી મામુદ્રાં. છેલ્લા તારા બનાવે છે કે જપાને અમેરીકાને એવું લખાસ કરશું છે કે જેને પરિણામે જપાનની મામણી ક્ષ્યુલ ન શાય એટલે કાર્યોફારનીયકના કાયદામાં ફેરફાર ન થાય તો જપાન તથા અમેરીકા વચ્ચે લડાઇ કાય, અમેરીકાના પ્રેસીકંદ હવે પીમાસનુમાં પ્રતી થયા છે ને અની મન્યમાં લડાઇની મામિલ પ્રતી હતા જપાનની મામણમાં મામુતી મામિલ

કાયદા છે. તેના પ્રમાણમાં આપણી સામે તેા આ દેશમાં **પદ્મા**જ સખત કાયદાએ। છે, તેની સામે વડી સરકાર ઉપર ૮૫કુંજ જેર કરે છે તે હોંદી સરકાર વડી સરકારને યુન્ડે વળગી, રહી છે. હિક્કતમાં વડી સરકારથી દૌંદી સરકાર કોઈ 📆દી નથી, આવી આપણી દીન દક્ષા છે. અને અહીં **અમયએ પણ જેટલું** જોર કરવું જોઇયે તેટલું કરતા નથી એ अनुस करवृंता कोश्चे, कापान कोर करें छे देगंद कापानने પાતાના માનની ટેક છે. આપણે તેટલું નથી કરતા, કેમંદ **અાપણને માન ભાગ વિ**ષે બહુ દરકાર નથી. જાપાન શરીર **ળળથી લડી શં**ક તેના કરતાં આપણે સત્યબળ**થી** લાખ દિસ્સે સરસ રીતે લડી શકોયે છીયે તે જાપાનને જેટલું શસ્ત્રર જોઇએ તેના કરતાં પાંચ ૮કા આપણી પત્સે દ્વાય તેર એવર **પચીસ** જાપાનને પણ હંદાવી શકીયે. આ ખુળી તે અનુ ભવેજ ભણી તે સમજી શકાય. પણ જેટલી સહેલથી જાપાનને તલવારીયા મળી શકે તેટલી સહેલથી આપણને કે भीनाने सत्याभदी नधी भणी शस्ता,

જરમીસ્ટનના ગારા ભારે સાક્કમાં આવી પડ્યા છે તેઓતે અમખા રાટઢો ખાઈ જવા છે અને બીચાર્ જરમીસ્ટન પાછા પેલ્લાના ખાસામા પણ રાખવા છે એ બે કેમ બની શકે ક

अक्षा अपत्न करीते हींदिने जुना सेविशनसांधी नवार्भा ह करी **મહ્યા છે.** તેઓની ઉમેદ એવી હતી કે સાં હીદી ખીલ કુલ વેપાર નહીં કરે એટલે છેવટે વગર મહેનતે તેના નાશ **થશે. આવી અલી આશામાં જરમીરટનના** ગાંગ નીરાશ થઇ ખેઠાં છે. સાક્ષ્મતમાં વેપાર ત કરી શકાય એવુ ૧૮૮૫ના કાયદામાં નથી એમ ૧૯૦૪ ની સાલમાં સુપ્રીમ કાર**ે** કરા લ્યુ. સરકાર જ્યાં જ્યાં ક્ષેકિશન નીતે લાં સાં આપહોતે **વેપાર કરવા દે**વાને ઉપલા દરાવની રૂચે જધાયેલ છે. અહ વાત જરમીસ્ટનના ગાસ બુલી જવા માત્રે છે. દવે તેઓ નીજ અનીતીથી લેકિશન જે જગાયે છે તાં ગયું છે. તે જગ્યા ત્રાહ્ય એરીયામાં આવે છે અને એ વાતના લાભ લા ને ગારા વેપારી મંડળ એવા કરાવ કર્યો કે સાંધ્યનમાં દીંદી તા વૈપાર ભધ કરવા આમ જરમીસ્ટનના ગારા વેપારી 1૮૮૫ ના કાયદા બુલે પણ સરકારથી એટલે દરનને દ્રલ કાઈ કરી શકાય એવી તેની સ્થીતિ ન રહી, વાત જરમી <mark>સ્ટનની</mark> કચરાપટી પાસે ગઇ. તેણે વકઉલની સલાહ માગી ~~રીસીવર એક્~~ રૈવન્યુની સાથે પત્રવ્યવદાર ચલાવ્યા. તેનું પરી લ્લામ એ અન્દર્યું के કચરાપટીથી તે। હોંદીની ઉપર કાંઇ ન **वर्ध करे. वेपार**नेत परवाने। नहीं आवयानी रीसीवरने सता नथी. इवे अक्षेत्र रस्ते। रहवें।. अने ते के हे पर વાના લીધા હતાં મહ્યુ જેઓ ગેરકાયદેસર વેપાર કરતા દ્વાપ તેની ઉપર કામ ચાલી શકે. ફોંદી માલ્ડ એરીઆમાં વેપાર **કરે તેયા** તેના ઉપર કામ ચાલવું જોઇએ પણ આ વાત **જરમીસ્ટનના ગેરરા અને તેઓની** કચરાપડીની અપસારી **ખહાર રહી. તે કામ તેા ૧.૨કારજ ચલાવી શકે. પણ સર કારે જવાળ, આપ્યા છે કે** ક્ષેકિશનમાં વેપાર કરવાને સહ સોનેરી ક્ષયદા હાયુ પડે છે છતાં સરકાર કાંઇ પગલાં નહીં ભરી શકે. સમુળમું સરકારે તેા જચ્યુલ્યું છે કે ગેલ્ડ એરી **મામાં દ્વાવા હતાં જ્યાં જ્યાં હીંદીને સાર લેક્સિન સ્થપા** नेवां दश त्यां त्यां तेकाने विभारती धुट भन्ने केटवा सेतिही अयहाओं हेरहार करवे। याती अने ते हरशीयान अरकार पेति

પોતાના કાયદાના ભંગ થયા દેશે. આટલી બધી દયામણી સ્પીતી સગ્કારની, જરમીત્ટનની કચરાપડીની અને ત્યાંના મારતી થઇ પહેલી છે. અહી કરવા જલાં તેને પણ વીમા સવું પહે છે. આમાંથી આપણે કાંઇ સતાય લઇ શકતા નથી. લાકેશનમાં વેપાર કરી શકાય એટલા ફેરફાર થયા પછી સાથે શું અને ન થયા તાલે શું ! વળી ફેરફાર થયા પછી આપણી સ્પીતી વધારે કંકાડી પણ શક્ય એવા સંભવ છે કંગેક લોકેશનમાં વેપાર કરવાની છુટ આપી આપણી ઉપર માડી મહેરબાની સરકારે કરી એમ તદદન ઉપલત અને ખાડી મહેરબાની સરકારે કરી એમ તદદન ઉપલત અને ખાડી મહેરબાની સરકારે કરી એમ તદદન ઉપલત અને ખાડી અહેરબાની સરકારે કરી એમ તદદન ઉપલત અને ખાડી અહેરબાની સરકારે કરી એમ તદદન ઉપલત અને ખાડી અહેરબાની સરકારે કરી એમ તદદન ઉપલત અને આપી સંસ્થાને કાયદા લાસ પડે છે ત્યાં ત્યાં ફરી પાછા પગલા ભરાય તો નવાઇની વાત નથી. તેના સુધારક અને કૃધારક તો અપણે જ છીયે, હતા, અને રહીશાં.

આ લેખા જે 'ઇન્ડીઅન આપીનીઅન'માં કેટલાક અકવાદીમાં યી છપાયા કરતા હતા તે હવે પુરા ' પુર્વ અને પશ્ચિમ' થયા છે. તે શેહી મુદનમાં પુસ્તક

તે આકારે બહાર પડશે ને અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે તેની નક્લ દરેક યુજરાતી સમજ નાર હીંદી પેાતાની પાસે રાખરો 🔊 ક્રેપો જેવા તેવા નથી. તે અસલના લખનાર વ**હુ વિદાન** ને **ખતુલની** ઈંગ્રેજ છે. તેએ પાતાનાજ સુધારાનું **પણી સરસ રિતે** ખંડન કરકું છે. પશ્ચિમની નીતિને વખે**ડી છે, <b>દંગે**છપાલાં મેન્ટને વખાડી છે. ચીનના સેલાનાં બધારણના આબેકુળ ચિતાર આપીતે બતાવી આપ્યું છે કે **ચીનના શાકાતે પશ્ચિમ** તા લોકા પાસેથી કંઇ શીખવાનું તથી રહ્યું. પશ્ચિમની નીતિ તો નહીંજ કેમકે તે નીતિનું મુળ શરીસ્બળમાં છે. પશ્ચિમ નાં સંચાકામ નહીં કેમકે તેથી ત્યાંના માણસા નમાલા ને ગુલામ બની ગયા છે. પશ્ચિમનાં શ**હેરા નહીં ક્રેમો સહેરા** ની ધમાલથી ક્ષોકા બહાવરા બની ગયા છે ને ઇધરને તદન બુલી ગયા છે. પશ્ચિમની રાજનીતિ નહીં કેમકે રાજનીતિને પરિસ્થાને બીછ પ્રજામાં ઉપર ઉપકારને નામે અપકાર સ્થા છે, તેએકના રક્ષસને બહાને તેએકતા નાશ થયા છે. આ બધું ઉપરના ક્ષેખામાં ઘણીજ અસરકારક રીતે બતાવવામાં આવ્યું છે. અમારે ક્લુલ કરવું જોઇમે કે જે શહુર ને જે રસ અસલ લખાસમાં છે તે તે અમારા હખક નથીજ આપી શક્યો. જતાં અસલ હેમની ત્રાંખી તેણે કરાવી છે. તે હેખાને એક વખત ગાંચવા એ બસ નથી. કેટલાંક **લખાસે**ક એવાં હોય છે કે જેને જેમ વધારે વાંચાયે તેમ તે વધારે સમજાય તે તેમાં વધારે રસ આવે. અમે માનાયે છીયે 🕻 એવું લખાલું ! પુરવ અને પશ્ચિમ 'ના ક્રોપોડ્યું છે. અને એ પરિષ્ણામ તરભુમા કરતારની દૂશિયારીને લીધે 🛭 એમ 'કહેવાના અમારા ભાવારથ નથી પણ અ**સલ લખાસનાં** ગંબારતા ને ખુબીતે લોધે આવે છે.

વારમભારસમાં હોદીઓને નહાવાની સમસ્ક માટે એક ઓરડેક હતો. ત્યા હવે પક્ષ્યું પુરતું નહીં હાવાથી હોદાઓ ને માટે નહાવાની સગવડ રહી નથી આ બાબત ઘડતી સગવડ કરી આપવા ડ્રાંસવાલ બિટીશ ઇંડીઅન એસોસોએ શતે જમીન અને બાંધકામ ખાતકના સેકરેટરીને પ્રીટારીઆ કામળ લખ્યો છે.

નવા બીલ વિષે ખબરા

માસ મીડીંયના કરાવના જવાળ

असेसिकितना ३० अभिधना कामणनी कराण सरकारे नियं कुल्ल कार्या छे म्ना. २० अभिक्री मीडिसरपमां मजन कारिश हीडिओली मीडिंगमां पसार वर्षेश हेरीयं तथा मजन कार्या कार्या मिल मंदिरा संस्था हैरीयं तथा तथारा कार्या निरुद्ध भन्यां छे. तथारी असेसिकिसने तथा कील भंडियारे सलकार्या घरकारे व्याप्त कार्या कर्या की सरकारे वेदणं क्यां कार्या कार्या छे. सरकारे वेदणं क्यां कार्या कार्या छे. सरकारे वेदणं क्यां कार्या कार्या

' અત્યામલ ધમકી નથી પણ ચાકરા વાલ છે' આવા જવાબમાં થી. મહલીઓને તીચે મુજબ લખ્યું છે: આપની તો. હ મે તેક મામળ મહ્યો છે. હું એક શકું કે સત્યામલ વીવેતા કણારા માનવંતા પ્રધાનને પશંક પડેલ તથી. હું કોલગીર છું પરંતુ એ ખરી હાલસા છે તે અમાળ્યા પથય ગાતે તેમ ન હતું. તેમાં ધમકી આપવાનો કરાશે ન હતા. જનરલ સ્મારસે આપેલ વચન પાળવાને કરાશે કમનશીએ એ અશકત અને અથવા નાખુશ હેલ તો સસામહ ફરી જાગતે એમ કહેવું એ ધમકી નથી પરંતુ ચામત હતું અને તેમને શરકારને નામે અપાયું હતું અને તેમને તામે સ્પાયું હતું અને તેમને તામે સ્પાયું હતું અને તેમને તામે સ્પાયું હતું અને તેમને સામાની સ્પાયું હતું અને તામે સ્પાયું હતું અને તેમને સામાની સામાની સ્પાયું હતું સ્પાયું હતું અને તામને સામાની સામાની સ્પાયું હતું હતું હતું હતું અને સામાની સામાની સ્પાયું હતું અને છે.

આપના કાયલમાં જ્યાવેલું છે કે "મારી કામ તરફ સર કાર તદન વાજળીપએ વસ્તવા માત્રે છે", પરંતુ મને જણાવવા ની કરજ પડે છે કે મારી કામને લગતા ચાલુ કાયદાના **અમલ સરકાર જે દારથી ચલાવતી જોવામાં ભાવે છે** તે વિષારતાં તેની તેમ તદદન ઉલટી માલુમ પડે છે. મારી કામ માને છે કે સરકારનું વરતન વાજળી નથી એટલુંજ નહીં, પરંતુ નાલમાં અને અન્યાયો છે. દાખલા તરીકે દ્યાંત્ર ખાદીતમાં રહેતા પણી સાથે રહેવા આવતી ઓઝોને સખત હાડમારી વેલ્લી પડે છે. સગીર બાળકાને પાતાના પાભાષ પાસે ભાવતાં બહુ વ્યક્સ્થણ પડે છે. નાતાલમાં ખાલ**ા રહી ગયા કેમ તેમને ક્**રીથી પાતાના ભુતા હકતે **ાષારે દાખલ થવામાં પર્સી મુશ્કેલી પૂડે છે.** કેપમાં જેઓ **अपन प्रध्तनी रक्त भेगवी देश काम छे तेमने पाछा हस्तां** જરા પણ મુદ્રત નામ તા તેઓ કેપમાં ભાવી શકતા નથી. **ડાંસવાલમાં ધાડી મુસ્તને માટે જવા માગે તેમને ર**જા મળી **રુકતી નર્ધા. વળા સરકારે સાેેનેરી અને ટાઉનશીપના કાયદા** ની મદાયો હીદી કામને દ્રાક્ષવાલમાંથી નીરમૂળ કરવાને પ્રયત્ન કરેશા, પરંતુ તેથી ન માઈ શક્યું તેને માટે મારી **ોામ વડી વ્યલવતને વ્યાભારી છે—કઇ સરકારને** વ્યાભારી નથી. અયદામાંથી જે અરથ નહીં નીકળતા હતા તેઅરથ કાડવા ના સરકારે તા પ્રયત્ન કરેલા. શાદી બાળતમાં પણ મુશ **ેલી ઉન્ની થવાનું કારણ જારણી શુક્રીને વ્યક્તવવામાં આવતી** અરમુરની વિરાધી પાલીસી છે. વ્યાઇ મરીવમને દસીણ આક

રીકામાં એક સાખ ન હતી. તેને આવવાની પરવાનથી ન આપીને છે. ગુકારો સરકારે જાણી ગુકાને કેરદ પાસેથી લીધા તે ગુકારો તે બાઈ તે આવવા કંઇને સરકાર અદકારી શકત. આ બંધા કેસ ઉપરથી જોઇ શકારો કે મારી કેમ ઉપર હતા આથી વધારે મુલમ કરવાનું ગેલી અંબને સર કાર ઉપર લ્લાનું કરવાપણું રહ્યું નથી. બાકીમાં તો હવેં જડ્યી ઉપેડી નાખવાનું રહ્યું. અને સત્યામક—અતે ઉદ્ધ નેલાં દુપે—થી મારી કેમ દક્ષીણું આસીકામાંથી નીરયુળ થઇ જવાની દ્રોય તો ખાન, આબર અને ધારયોક લાગણી નિર યુળ થાય તેના કરતાં કેમ પોતે પાયમાલ થાય એ મારી કેમ વધારે પસંદ કરશે એમાં મને જરા પણ શંકા નથી.

શાહી ભાગત એસોસીએસનના લખાવના જવાલ

ડ્રાંસવાલ બીડીલ ઈડીઅન એસાસીએસનના પ્રમુખ મી. કાછલીઓર્ય શહી બાબત લખેલ એપ્રીલ તા. ૧૪ ના કામન તા જવાળ દેપટાઉનથી .નીચે મુજબ મળ્યા છે :- નર્ધીમા આફ્રીકામાં રામન-ડચ કાવદા પ્રમાણે વયેલાં લગ્ન કાયદેસર મસામ છે. આ ગાલુ સ્થિતિમાં ક્રેમ્ડ પણ રીતે ફેરફાર કરી ओक करतां वधारे आस्ति करवाना रीवालने अवस्थर क्युब સખી શકાય નહીં, કેમકે તે કુરાપીઅન સુધારાના સીધ્ધાંત**ા** તદદન ઉલ્લું છે. અવડીસ સરક્ષે જે ગુકાદો આપેકા 🕏 તેવી અતના સવસ્થ ક્લીસ આદ્રીકામાં પસાં વરસા પહેલાં પણ બરાબર સમજવામાં આવેલા હતા. આ આખત મેં ઋમાઉ લખેલું તે ઉપર તમે સવાલ ઉઠાવા છા, એટલે ક્રેપ ની કારટમાં છેક ૧૮૬૦ માં થયેલા કેસ ઉપર તમારું ધ્યાન भें भूं छूं. ते हेश आदी कातना हता. तेने परीत्यामे ते સાલમાં એક કાવદા પસાર કરવામાં ભાવ્યો હતા જેની રૂપે -**લ્વરતરને શાદીને માટે ખાસ અમલદાર નીમવાની સત્તા મળી** હતી અને આવી રીતે તનુ અને ગુસલમાની ધરમ કુજબના લખ કાયદેસર મસુવાની સગવડતા કરી આપવામાં આવી હતી.

ગી. કા∌લીગ્યાના પ્રત્યુત્તર

આ સગળના જવાબ મી. કાછલીઓએ તીચે મુજબ લખ્યા છે:—શાદી બાબત ગારા કાગળના તા. હ મે તા આપતા જવાબ મહયેલ છે. મારી કર્માટીયે જે વ્યવજ કરેલી તેમાં એક કરનાં વધારે સ્ત્રીયોના સવાલ નહીં ઉઠાવેટા 🗟 વાત ચાેખવટથી બતાવવામાં ભાવી હતી એમ અમણ માનવું હતું. એક કરતાં વધારે સ્ત્રીઓની ભાગતના દરેક કેસની હુરીકત તપાસી તેના ખુલાસા ખાપી શકાય છે. જસ્ટીસ સરલના ચુકાદા ઉપરથી તેં એમ દરે છે કે હીંદુસ્તાનના સુદા બુદા ધરમ મુજળ હીંદ અથવા દર્શાલ આદીસમાં **ચ્યેલાં** લખ બીલકુલ ક્ષ્યુલ રાખવામાં ભાવશે નહીં.. 🧝 સરકારને જમાવવાની રજ લઇ હું કે હોંદુસ્થાનમાં ધરમની ક્રીયામાં એક કરતાં વધારે ઓએાની વાત આવતી નથી, તેમ ઢીંદ તા બધાં ધરમામાં એક કરતાં વધારે સ્ત્રી કરવાની છૂટજ છે એમ પણ તથી. મારી એસોસીએશનની માત્રસ્ત્રી એજ છે કે દ્રીદુરતાનના જાસીના ધરમામાં વતાવેલા રીવાજ <u>મુ</u>જવ હોંદુસ્તાન અથવા દક્ષીણ આદીકામાં એક પુરૂષ સાથે એક અંતા જે લગ્ન થયા હેાય તે કાયદેસર ક્સુલ રખાવા એપ્ટમે. જસ્ટીસ સરલના ચુકાદા પહેલાં આ લગ્ન ક્યુલ રાખવામાં આવતા હતા. મારા જે દેશી ભાઈએ။ એક્**યી વધારે આ** લાવે અથવા જેતે એક્યી વધારે સ્ત્રી **હોય તેમની ~~ભાગ~~તમાં** સરકારે લખેલ કારળમાં જસાવ્યા મુજ્યુ હતેમ વતાવી સો

(653)

છે, <mark>અને મહી વખત આવે તારે આવાં લખતે કાયદેસર મુવાનો ક્ષયદે કરી શકે છે. હું ઉમેદ રાખું હું કે મારી અમેશકાર્યો અરાખર સમજી ક્ષામો હતે.</mark>

' ~~નાતાલ ખરકયુરી~~ ' ની ડીકા

बीटी धरमना रीवाज मुकल परमेखी हीटी आरतानां **ઘરન યુનીવનના કાવદા યુજબ રજીસ્ટર ન થયા હે**ાય તેા તેને પાતાના પૃષ્ટીની વિરૂદ્ધ કેાસ્ટમાં સાક્ષી ખાપવા १२० पाडी सक्रम अभ करतीस भारडीतरे हेडीरभीयमां के મુકાદા બહાર પાડ્યા છે તે એશીઆડીકાને પાતાની દશાવીને વધારે ખાત્રી કરાવશે. આ ચુકાદાથી જરાીસ અરલના मुक्तिने मुख्ये दरीने बालीत बाद के मेटबुंबर नहीं, पत् આ <u>સુકાદો તે</u> એક ડમલું આત્રલ વધે છે. જે કાયદાની રૂપે ભાવા ગુમદા ભાષી શકાય તે કાયદાની સામે દ્વીદીઓ बाब की समक्ष सभाव तेम हैं कीटते अबदामां तुरतक है? Mર થવાની જરૂર છે. જરડીસ સરકે જે મુદદે કારેકા છે તે કુદદાથી કેટલેરે ધી ગેરઇનસાફ અને અત્યાય થઈ શકે એ માપી શકાય એમ નથી. અને તેથી હીંદીઓ પણ દેવલા નારાજ થાય એ પણ સમજી શક્ય તેવું છે. વડી સર **કાર** કેલ્લાનીઓમાં વસતા હીંદીઓની દરકાર રાખતી હોય એમ દેખાઈ નથી. કેનેડાના ઢીંદી સવાલ વિવે તેની ખાસ કમીરીના ભાશસ તેમ લંકનમાં થયેલી યોરીમથી આ વાત પુરવાર થત્ય છે. અહીંના હીંદીએ માટે પણ લંકનમાં એક ક**મ્**ટી છે. ભા મ**ંડળ સમસ** ઘર મંગેરછ ભાવનગરી **બેલ્યા કે કેનેલ કરતાં દર્શાબુ અલ્દોલ**માં હોંદીઓની સ્થીતી વધારે નામારી અરેલી છે. આ બીના ગાયણે માટે નીયું જોવા જેવી છે. દ્રકૃષિયુ અદદીકા આ ગામતમાં પાતાની **ખાખરતી વીવે દરકાર કરતું કેલ એમ જયાતું નથી.** કેનેપ્ર ના 'સીધી મુસાફરી'ના કાયદા સ કરાવવાને કેનેડીઅન म्मीटी महेनत हरी रही है. ज्या आयहांकी अहिटीश संश धानमां होंदिओ। हामस न अध सह ज अंधि केवी देवी दाः મારી તથી; હતાં સાંતી સરકાર તે દેશમાં ધરા વખત થવા વસી રહેલા હીંદીઓના હક ઉપર હાથ લગાવતી નવા. આ **દેશની યુનીઅન સરકારે તે**! બધાને **ધર્યી** ચીંતામાં નાખે તથા ~~નાશજ કરે એ~~વી સ્થીતી કરી સુક્ષી છે. વડી સરકારે અહી નું મુખ્યમ્ભન બીલ પસંદ રાખ્યું છે મેમ કહી વધું ખરા ભર 🐧 એવી અપ પાડવા પ્રયત્ન કર્યો છે, પશંતુ અતિ કાંઇ नी भू नी स्वरी मेम अने भारीये छीये.

'શ્રીહીશ સલતનત' વિદ્યુ 'હી સ્ટેર'

ખીલ ઉપર ' પ્રીટારીયા ન્યુકે ' હીકા કરી છે તે સર્વોપરી દોવાથી તેના સાર લંભાવાથી અમે અહીં આપીમે કર્મો લક્ષ્ય લંભાવાથી અમે અહીં આપીમે કર્મો લક્ષ્ય પણ લક્ષ્ય સાથે છે. જળરલ મોચાની નળળાકના આ મેક વધારે દાખકા છે. આ ક્રેસ દેખાકની રીતે એવા છે કે જે માં હી રહેતો સ્વારય આખી શ્રીતીશ સલતનનની સામે છે. હવે સવલ એ ઉદ્દે છે કે જો અમે એચ કહીયે કે હીંદાને ક્રી સવલ એ ઉદ્દે છે કે જો અમે એચ કહીયે કે હીંદાને ક્રી સવલ એ ઉદ્દે છે કે જો અમે એચ કહીયે કે હીંદાને ક્રી સવલ એ ઉદ્દે છે કે જો અમે એચ કહીયે કે હીંદાને ક્રી સવલ એ ઉદ્દેશનાનમાં સળગતી આગ વધવા દેવી તેના કરતાં હી સ્ટેકનું મન દુખાવીને સલતનતને જોખમમાંથી અમાવવા દેવ કર્માના કર્મા કર્મા શ્રી અમે કર્મા કર્માના ક્રેસ દર્મા વન્ની સ્થાનમાં કર્મા કરામા કર્મા ક

સાંધા ખીન અનુભવી દેશકે આખી સલતનતના લાભના સવાલ ન સમજી શકે. અને તેથી તેઓની લક્ષ્મણી દુભવવી ન જોઈયે. આના જવાબમાં અમે એમ ક્હીશું કે મી સ્ટેટ ના લેકિને આખી સલતનતની અને હીંદી રાત્યનો વાતથી વાંકા કરવા એ અમારા અને બીજા કેટલાક જે તેર વરસ પહેલાં આ મુલકમાં આવીને વસ્યા તેના આવવાના એક દેવ હતા. જો જનરલ બાલામાં દમ હત તા સલતનતના હિતે ચ્છુ તરીએ દુમેશાં પોતે એાલ્યા કરે છે તે એાલવું પાતાના કાસ્વમાં ભતાવી આપત ને દ્રી સ્ટેટના લોકાની ઉપર દળાય કરત. કદાચ તેમ કરતાં તેઓ સામે શાય એવી ધારિત દ્વાય તેક તેઓની સામે જનરલ ગામા ટકકર લઇ શકતા હતા. એ તેા ચાલતા ભાવેલા ભરાલી રીવાજ છે, અહીંના ક્ષેડ્રિયાન સમજી શકે તેના વિશાળ ને ગંબીર વ્યા હોંદી સવાલ છે. હીંદુસ્તાનમાં આજજ અંડેખાર પક્ષ હકયાતી આત્રવે છે. હોંદી પ્રજા પશ્ચિમનું જ્ઞાન મેળવે છે. અને દ્રવે જાણું છે કે ખોડીશ સમીત થવું એ કંઇ ખોડીશ શહેરી થતા બરાબર નથી, વળી અધ્યું છે કે હીંદાને પ્રોતીસ કાંશાની માં ભંગીની જેમ રાખવામાં આવે છે, લાં તેને નથી જયીન ता, नधी करवा हरवाता है तथी वेपारना ६३ भणता. આવું જાણીને ગ્રાન પામેલા હીંદી **આ**ગરમ **પામે છે ને** બ્યાજળી રીતે મુસ્સે **યાય છે. પછી વળી સુવાન હોંદી** बीक्टोरीया सस्प्रीते। १८५८ ते। दरेश याह करे छ अस्ते अपूर्व કે તેની પછીની ઉત્રેષ્ટ પ્રભ્યેં દેરેસનાં વધનો ઉપર પાણી ફેરવે છે તે હીંદીની ઉપર બુલમ કરે છે. આમ મંબીરપણે અપાયેલાં વચનાના ભાંત્ર થવાથી હીંદી જવાના મું આવ છે તેટલામાં અમેરીકા તરફ નજર કરે છે. સા સર્લીફારનીયા એસીયાડીકને ફ્રિન્સ કરવાના પ્રયત્ન કરે **છે તે** ભાવે છે અને એમ પણ શાધ છે કે જાયાનના શિકાયે પેક્સ नी ते।प अभेरीश तरह ताड़ी छे. ओड तरह्**यी जपान**ने। એલમાં પુરવતી પ્રભાને અન્યે તેવા વિતયપુરવા અને પશ્ચિમ ના ભારતાથી ને પશ્ચિમના દલ્તાથી અમેરીકાને સમજને છે) અમેરીકાથે ક્લોફારનીયાને તે કાયદો ને પક્ષાર કરવા<u>ત</u>ું સમજાવયું. પછી ફોંદી જ્યાન જાપાનની આ પ્રકૃતીમાં અતે ચીનની જામલીમાં પુરવતું ભશું સુત્રો છે. અતે જ્યારે बीदुरतान धानाना रक्षणूने साह लायान तरह नकर हैरवरी અને ઈચાંડને સુલશે લારે આપણે સમછ કેવું કે આપણું હોંદુસ્તાનનું રાત્ય ભાષણે હાંચેથી જશે.

બીજી રીતે અને તેલ્કાર્ડિયા આ સવાલ આપણે પુછી શકાયે છીયે. શું આપણે હોંદુસ્તાનની અંદર હાલ અંક ખારાની એ જિલ્લા અંક ભાગ એ તેઓને ઉત્તેનન અંક અંક સાથે કરશું અને કર કરાડ હોંદીની અંદર વાંડના યુંક્રવાક કરશું અને કર કરાડ હોંદીની અંદર વાંડના યુંક્રવાક કરશું અને કર તેલા તેનું લંડ પણ સહન કરશું એ તેલા સાથે રહ્ય સરકાર પેલાના રીવાજ પ્રમાણે હાલ પણ બાયમું નહીં હત તે તેલે અહીંની સરકાર સાથે કરાર કર્યો હત કે દી રહેતો બીજા પ્રતિને સરકાર સાથે કરાર કર્યો હત કે દી રહેતો બીજા પ્રતિને કરતી કાંઈ પણ ખાય હક મળશે નહીં. અફે જોતાં તેલા અહીંની સરકારમાં પણ કાઇ દમ હોય તેલે તે દી રહેતે સ્વહંદપણે યામવા ન દીયે. એ દી રહેત આવા સલતનતને અમનના સવાલ ઉપર પાતાના ખાય મનદા રાખી લકે તેલે કેને હોય સ્વી અમનદા રાખી લકે તેલે કુને સ્વાલ સમાના સાથે કરાર કોળ એ કાર કરાય તેલે કાળી કરતાં રાખી લકે તેલે કુને સ્વાલ સમાના સાથે કરાય સાથે અમનદા રાખી લકે તેલે કુને સાથે અમનદા રાખી લકે તેલે કુને સાથે અમનદા રાખી લકે તેલે કુને કરાય હોય! કરાય હોય!

(657)

તે પક્ષને તે માત્ર બે કાનુન બંધન કારક છે. પોતાના પક્ષ તી તરફ વકાલરી તે એક, અને તે પક્ષની અદર પણ વધ ત્રન તરફ વકાલરી તે બીન્બે, વળી અને તે એમ પણ કહીશું કે તેને એક જ ધારણ છે, અને તે એ કે ત્રને તે અકર ધારણ છે, અને તે એ કે ત્રને તે પ્રકાર તે જનરલ માત્રને પાતાને હાથ તાબધી. જે વારદાને જનરલ માત્રને સામ પવિત્ર મળવાના હેલા મણે છે તે વાવદાની સામે આપ્યું હીંદી સામરાન્ય થાય તેની જનરલ બાયાને દરકાર તથી, પણ દી સ્ટેટના ૧૬ વારખરી એક પણ વાદ પાર્લ મેં માં મુમાવવા પહે એ તેનાથી ન સહન થઇ શકે એવી વાત છે. આ મહાન હીંદી સવાલને વીપે સહીય ભાષાન ના હ્યાની શું વરતલું કે હેલી લોઇ મે એ વીપે બહે એ સવાલ હીંદી પણ છે તેઓની વરતલું કે વીપે તે એ સવાલ ઉદા શકતા નથી તેઓ તો કરે સ્ટેટ જતું કરે, પણ હીંદને બચાવે

प्रीटेस्टना तार

ગમેં મુદ્રવારે જોહા-સખરમમાં કાશાની અસ બેરન હીંદાની મામ મીટીમ મળી હતી. મી જોસફ મેચપન પ્રમુખ હતા મીટીમ બીસની સામે સખત વાંધા ઉદલ્વે છે અને બી. હી. એસોસીએશન નથા જોહા-સભગની સાથ મીટીમના દખવને દેશ આપે છે. જસ્ટીસ સરલના ગુકાદ્રશ્યી હાંદી એટનો રાખેલી મહાલ છે અને બાળકા ખાટાં કરે છે. આ લખા ઉમેદ રાખે છે કે સરકાર દાદ આપરો અને હીંદી કામ નયા પરમાનું થતું અપમાન અટકાવરો

વેશ્લમ મહીર કમોટી તરફથી આ જીત સાથે સરકારને કેપટાઉન તાર કરવામાં આવ્યા છે.

ડર્જન ઉંપા રાકની હોંદુ મંદીર કમીરી તમાથી સેકરેટરી ભગવતીદોને આ બીલ સામે સરકાર, સર કેવીક હોટર, લી શરાકાનર અને મી ચેપ્લીનને કેપટાઉન તાર કર્યા છે.

નાતાલ લાકાન્યુ મંડળ તરફથી આ બીલ સંખેતી જોહા ત્સભરગતી મા**લ મીટીએ કરેલા** સ્મર્થત ટેલા આપનારે તાર **કેપટાઉન માલ્યામા** આવ્યા કે

નવું બી**લ** ક્રમીટીમાં

व्या भीत सेम्पार्थी इसीतीमां कर्राक कर द क्यारित वर्षाति के कर्य है र उर्ह क्यार व्यक्ती केर है क्यारित वर्षा हरे है, के प्रभावे इसीतीमां हाम जावा व क्यारित क्यार है है जीस प्रभाव ने एमें नकेंद्री करकात नारण असे तीचे आपीके छोके

ी भेगसरे लेखे सुधारी रज्यु हों। र अनिह मंद्रि हो । जीसभां छे ते कंप्युं लोहकी इसके ताराधार्म इस्तारा हिंदीने भेमें क्षां कंप्यानी छड़ रणायी तकले हें र स्वारत हिंदीने भेमें क्षां कंप्यानी छड़ रणायी तकले हें र स्वारत हैं क्षां के स्वार्थ हों है । जिसे हुए एक हैं है क्षां के तेनी हुए एक हैं है ने इसके हैं है क्षां के तेनी हुए एक हैं है ने इसके स्वार्थी आमें तेनी अपनी के स्वार्थ के स्वार्थी आमें तेनी अपनी कर्म अध्येत्व छाउनी होता है हैं ती

પી ચેપલીને જહજ સચ્છેતા ભાવની વાત કરીને ની એક્ક્રેક્સાંકને ટેકા આપ્રો

भी शीरार जेक्सा है क्या इस्त्वाकन अपूत न तहीं हो। उनके इसी है साम है दीरी डेक्स अधिमार आध्याद हैं हुना है जा ने भूसाव्यती हैं, भी हो साम क्षेत्रक जेक्सिमरने न क्ष्म करती लग्नी ने हार ने नी भूसा, भी ही आप क्षिप्त करती विभाग कर माजि हो। जा , क्ष्माम क्ष्मार की ही आप

લક આપણે આપી શકના નથી. તેમ હતાં નું ભામલદારોને વૃક્ષ્મ કરીશ કે ત્યાં સુધી એકજ એક્સ અહિ સાં સુધી તેને અટકાયત ન કબ્લી

સર ડ્લીડ હોટરે આ દરખાસ્તના ટેકામાં ભાષણ કરવું પણ તે દરખાસ્ત નામાં ભુર થછ,

ત્યાર ભાદ મી. પ્રીકાર એવા સુધારા રહ્યુ કર્યો કે તાનાલ અને મ કાયદા પ્રસાણે ખીજા પ્રાંતસાથી જેતે આવવાના હક એ તેના હક તે સપદા મુજબ જળવાય અને ૧૯૦૪ના ૩૬ પ્રા કાયદા પ્રમાણે જે હક ત્રાસવાલના હોદીના છે તે સચવાય. આ સુધારા પ્રમાણે હોદીના છે તે સચવાય.

પછી બીજ ક્લનોતા સુધારા કરતાં ધી, કીશરે ત્રણ વરસ તી બધતી કલમ રદ કરવાની દરખાસ્ત કરી તે પાસ થઈ આ ઉપરાંત ત્યાંગ્રેશન પેક્ટના 'સવ સક્તે ત્રલીક પામતોમાં અપીસ કરવાંના પણ કરાવ થયા છે. બધી મળી ભાર ક્લમ ત્રિ સર્ચા કરીતોના બુધવારની સાલ્ટ નધીના યસ્ત્રેલી હતી

छेसा भवार

ઉપરાંત તારીઓ લખાઇ આ પછીની હશે કન મળી છે તે ઉપરાંદી અમાય છે કે બીસ કમોડીમાં પુરં થયું છે, અને સોમવારે તેનું ત્રીભું લાખત અને આ એનાં એ બીલ આવાને અક્લાનીએ એનેકમાં પણ પ્રભાર અને લ્લા એનેક મંત્ર્યા છે

ઇમાગ્રેશન ખાતાની હાડમારી

વળી એક્સ બાબત એક ભર્મકર કેશ તારાલમાં જેતેલા છે તે સમુજવા લાધક છે. વ્યાપ્ર સનાક તે ગી. ખેતુઓ દ્રશિની પણીઆણી ધેતનાના ધર્માં જોડે દ્વાલમાંજ આવેલ છે. તેની પાસે ધ્રષ્ટા સખન પ્રસવા વિવાદ ભાગત હતા. સી ખેતમીના મુખ સર વાલ્ક્સ આગ્મ સ્ટરોંગની એાપીસમાં **ઢાલધી મર ગાસમ** આશ્મ અંગેંગનું સુગીકીક્ટ તે લાવ્યા તતા, તે ઉપરાંત જેઓએ ચિવાય જેવિયા તેમના પુશ્લો પ્રત્ય હતો. ગ્રુપ્પાલના બાજુસ્ટરેટ પાસે સટીંગીક્ટ માનતાં नेकी इन्हें है है। पान प्राप्ति कोर्या सर्गीप्रीडिट आभवानी तेने १९४६च्यी व्यापने। यथी ने १२७८ पाउने। यथी त**थी** त्यां अमेरीहेंड ने न आधी शहे, जा पान पण्डामी भेनमीना વશ્યક્ષ મી, જોમાંદ અમલદાર ધામે રજા કરી પણ અમલદાર भाना भाने हैं तेजि ह्याँ है तेनी भाने बच्च क्योंका उद्देश वस नहीं। की के लिएकार्य कारण कर है अने माध्यार्थं राज्य वार्विपेरित करिको ने जेलाते। अधि प्राची नुष्यते। या - विदी दुस्पारी भव न काम ना जिल्लाहरे होज्यानिक क्षेत्र कारी असी असी अस्तिक क भू किला । स्था है पारत लगा का थी पहलू स्टार all पुरुष्यानी नामी की का एक किसीका ह कुर्दापायाणी प्रवासम् कामान जी जात है कार्यान मी नेम्सक पॅर्डनामधी जीकी बुकती व मधारीम विकास स्थी नहा है

જુત , પ્રભા વધા તમાં વસાવતો તમક નોચેના હદુ વેશિયો દુશક કુમોડી તે પ્રાંમ વિગેરે આપતાં છે. ત્રેમકસ વ્યાદ્ધ મુસાજની કું, પી એ એમ કાજલીયા, તો મહુમક હારેજી ની મુક્કા, પી દી લાયચાર, મી વેક્સમની કું, અને મી

~~ગા~~રાગ્યતા વિષે સામાન્ય ગ્રાન

[લખનાર—મા. એમ, કે. ગાંધી]

अक्ष्य ३ लु

માઢીના ઉપચાર

આપણે પાણીના ઉપચાર વિષે શેકું અલ્કું. માટીના ઉપગાર કેટલીક બાગતમાં પાણીના ઉપગાર કરતાં પણ વધારે ચમતકારિક જેવામાં આવ્યા છે. આપણા શરીરના માટા ભાગ માટીના જનેશા છે એટલે માટીની અસર આપણા ઉપર **માય એ** નવાઇની વાત નથી, માટીને વધા **હો**કા પવિત્ર માતે છે. દુર્બંધ મટાકવાતે સારૂ ગાટીતા હ્રેપ જયાત ઉપર કરીએ છીએ, સડેલાં ઉપર માટી ડાંકોયે છીએ, હા**ય** ખરતા યેલા દ્રાપ તા ગાટીથી ધારુ પવિત્ર કરીએ છીએ, ગુજા ભાગા માં પત્ર માટી મોળીને મવિત્ર થવાય છે. જોગી ઢાંકા શરીરે માટીના ક્ષેપ કરે છે. આ મુલકના દેશી ક્ષેષ્ઠિ સુમદ્રામા ઉપર ગાડીના ઉપયોગ કરે છે. પાણીને સાર્ કરવા સાર્ **ખાપણે તેને રેતીમાંથી કે માટીમાથી ઝળીએ છીએ. છેવટ** માં મુદર્બ પણ સાટીમાં દાટવાથી હવામાં બગાડ કરી સકતા નથી, આવા માટીના દેખીતા મહિમા છે એમ આપછે ~~જોઇએ છીએ.~~ તે ઉપરથી આપણે સાધારણ અનુમાન કરી શકીએ કે માટીમાં કેટલાક ખાસ અને ઉત્તમ ગુણા હેાવાના મંબવ છે.

ક્યુનેએ જેમ પાણી ઉપર ઘણા વિચાર કરી કેટલુક બહુ ઉપયોગી શખાસ કરવું છે તેમ જુસ્ટ નામના એક જરમને માટી ઉપર લખ્યું છે. તે એટલે સધી વિચાર બતાવે છે કે માટીના ઉપચારથી અસાધ્ય રાત્રા મઠી શકે છે. તે એમ to છે કે એક વેળા તેની નજીકના ગામમાં કાઈ મામસને સાપ કરાયો. તે માણસને મણાયેતા કુએઢા માન્યો. પશ ગામના કાઇયે ભુસ્ટની સલાહ શેવાનું કહ્યું. તેમ કરવામાં મ્માર્લ્યું. ભૂસ્ટે તે માણસને બાટીમાં દાટયા ને **યાડી વારમાં** તે માણસને શુદ્ધિ આવી. આ બનાવ ન અનવા જેવા નથી. ભુસ્ટને ખાટું સખવાનું કારણ નથી. ગાટીમાં ઘટવાથી ઘણી મરમી છુટે એ તેર દેખીતું છે. માટીમાં રહેલા પણ અંદ્રષ્ય જતાઓએ શરીર ઉપર શું કારય કરકું તે આપણને અહ્યુવાનું સાધન નથી. પણ માટીમાં કર વિગેરે ગુસી ક્રેવાની શક્તિ છે એમ તેં જપ્સાય છે. હતાં ભારડે લખ્યું એ ઉપરથી બધા સાપના કરડયા માટીથી ઉઠી શકે એમ કહેવાના હેત તથી. પણ એવે સમયે માટીના ઉપચાર એ જરૂરતું છે. ભાગરી, વોંછી વિગેરેના કેખને સાફ ગાટીના ઉપયોગ કરવાની વાત વધારે માન્ય મહાશે. આવા કંખ ઉપરતા મેં યાતે પણ અજમાંએશ કરેલી છે તે તેથી તુરત આરામ થયેલા જણાયા છે. આવે સમયે માટીને કંડા પાસીમાં પદ્માળી તેની કહ્સ શ્રાપરી મુકવામાં આવે છે તે પછી પાટા બાંધી શ્રેવાય છે.

નીચેતા દાખસા વિષે અને જતી અનુભવ છે. મરડા થયેલાને પેકુવે માદીની ઢાપરી લાંધવાથી એ ત્રસ્યુ દિવસમાં મરડા તાલુદ થયેલા છે. માસાના દુખાવામાં માદીની ઢાપરી માથે મુકવાથી તાતમળીક આરામ થયા છે. આંખના કહે હેલ છે લારે આંખ ઉપરજ માદીની ઢાપરી મુકવાથી કહે મહે છે. મુંદ યા વાગ્યા હાય તે સાજો મદે અથવા ન થરે પશુ માદીની ઢાપરીથી દુખાયા અને સાજો હાય તા સાજો

મટે છે. પણ વરસ હું પાતે ફરટસાસ્ટ વિગેરે હતા ત્યારેજ સાજો રહી શકતો. ૧૯૦૪ની સાલમાં માટીની અક્સીરતાની મને 'ખબર પડી સારથી ફરૂટસોલ્ટ વિગેર સ્યું તે કાક દિવસ શેલું મહ્યું તથી. બધુકુષ્ટ જેને રહે છે તેને સાર પેડ્ ઉપર માડીની તાપરી ભારે અસર કરતી જોવામાં આવે છે. પેટમાં દુખાવા હેરમ તે ગરડી બાંધવાથી નરમ મહે છે. અતિ સાર હેલ્ય તેર તે પણ ગાડીના વધાસુથી મટે છે. સખત, તાવ વાળાને પેડુને ને માથે માટી **ભાંધવાર્થી તેના ~~તાવ બ~~ે**ક બે કલાકમાંજ એાછા થશે. ગુમડાં, **ખસ, ઘદર વિચેરે ઉપર** માટીની હાપરી ઘણી વેળા સરસ ખસર કરે છે. સમકામાં 40 રસી અરે છે પછી ગાડી એાઇપે ઉપયોગી હોય એમ ભેવામાં આવે છે. **દાકેલા માજસને તુરત મા**ટીની **દાપ્**રી લગાડવાથી તેની બળતરા બધા થાય છે ને તેને સોજો અડતા નથી. હરસ થયેલાને માદીનું ભંષાસ કૃષ્યદ્રો કરે છે. હીપ્ર પડવાથી પણી વેળા દાય પત્ર શાય ગાળ માં સહી આવે છે. તેની ઉપર ગાડીની શાપરી અસર કર્યા વિના રહેતીન નથી. ખરતવા ઉપર માટી ગુણકારી જેવામાં આવી છે. કુંખતા સાંધા ઉપર માટી લગાડવાથી તુરત કૃષ્યદા સાપે છે.

ભાગ મારીના પણા પ્રયોગો **ભજપાવતાં પને જણા**યું છે કે મારી એ ઘરઘરાઉ ઉપચાર તરિએ **ભયાય વસ્તુ** છે. ે

ભધી માટી સરખા <u>સુષ્</u> વાળી ~~જોવામાં વ્યવતી નવી~~. રાતી માટી વધારે ભસરકારક માત્રમ પડી છે. માટી હમેલાં ચાપ્પી જગ્યાએથી ખેતી ક્લાડવી એકએ. એ **મારીમાં પ્લય** વિગેરેના એમ ઢાય તા નહીં વાપરવી એક્સમે. તે જ **મ્પ્રાપ્ટી પણ ન ઢાવી જેઇએ. માદી રેતાળ ને પૈહી ચોક્સી** માટી શરકા મણાય. તેમાં ખા મુળીયાં વિગેરે ત હેરવાં જોઇએ. મારીને કોપ્સી ચાળ**સીમાં માળા કેવી એ કેલીક** વખત ઉપયોગી છે. સાટીને ક્રમેશાં થંદા પાણીમાં બીજવી જોઈએ અહંય અધિએ ને તે કાલ **રહે છે તેટલી પા**ડી-પણ કરેશ હેલ્લી જોઇએ, મધ્યે આવે તો તેને સાફ વ્યાર વિનાના ઝીલ્ફા કપડામાં ભાષી તેતા જવાજ ાવરીની માફક જરૂર જણાતી જગાયે કરવેદ ગાડી શરીર ઉપર સામઇ ભવા આવે તે પહેલાં લઈ હેવી. સાધારણ રિતે ~~વેવી~~ જાણ ક્લાક સુધી એક શાપરી ગાતે છે. વપરાયેલી ખાડી ફર્વીથી નહીં વાપરવી જોઇએ. વપરાએશું કપકુ જો દેમાં પર વિગેર ન ક્રેસ્થ તેંા ધારકતે પાર્સ્ટ વાપરવામાં માધ નવી. મેડ ઉપર માટી મુક્કી હોય સારે તેતપરી ઉપર મોક મરમ કપ્યુ મુક્યુ ને પછી તેની ઉપર પાટા અધિવા,' દરેક મામ્યુસ 🕮 💵 ચાર્ચ માટી ભરીને રાખી મોક તેક જ્યારે તેના ઉપયોગ કરવા હેલ લારે થઇ શકે ને અર્ધાને વખતે **રાધવા ન જવું પડે, પીઝી** ના ડેખ વિગેરે ઉપર માટી જેમ તુરત પ્રકલમાં વ્યારે તેમ વધારે ફાયદા કરે છે.

કલકતાના એક તારથી ખબર આવ્યા છે કે પેલીટે ૧૯ આબર્ફદાર બંગાળીઓને મકાયા છે. તેમના ઉપર કહેનલા સામે લકાઇનું કાવતર કરવાના આરોપ છે. બંગાળી જાય જગ્નવે છે કે આ પદા પકડીથી પણી લાગણી -ઉસ્કેરકા છે. આ સંબંધી બીલ્લ તારમાં સ્ટર જ્યાવે છે કે તેમના ઉપર ૨૬પે તારીએ બારીસામમાં કામ ચાલશે જાયુક નીલાયા મારફત મેડી ઉપલ પાયલનું કાવતર આવી; રહ્યું હેલ એવેડ પુરાવા પોલીસને હામ આવ્યાનું કૃષ્યાંથું છે.

(661)

પુર્વ અને પશ્ચિમ

प्रकरक स्मृं.

बने केल पीना आपने थीछ हीने विवाहीके आपनी नेवनी तकारारमां दुमती हरवामां करेमर हिल्लू हतूं है तमे विपारने नहा हरवाने मने तेवा कुशम हरीने मिरीश हरवा क्या कर्न तमारा विपारने कि नमारा मुधारा पक्ष कमारा प्रवाहनी सामे क्या क्या क्या हिलानी सामे क्या प्रवाहन हरी कमारा रिवाल, कमारा हावह कर्न क्यारी राज्य निर्माण कर्या क्या प्रवाह कर्या क्यारी राज्य निर्माण क्याव हरवा मधी रुवा हना का नेमां देव मिनी है कर्य ताहरीने वर्णने के हहाय ममे व्यवस्था हर केल क्यारा क्याव हरवा क्या क्याव हरवा क्याव क्

પુરાસ્ક્રી, ક્રાસ્ક્ષ્યુસર મગફર, ભાને સુધારામાં પાતાને અગ્રેસર **अनुत्री प्रकृत कैपर तमे हा दास पाइया नेना करा वियहर** करा. अमारी भरक विरद तभारा देपार अभारा अहरामां वने बुसार्थ है, अभारी अलाने वास्ते के कतुने अने નાશકારક માનીએ છીયે એ તમે અમારા મુલકર્મા ભાલાની व्यविषे दावक करी छे। तमारी प्रका के व्यवसार पुसरवार बसे तेने तमे कोरावरीये अभाश अवहाभांदी भुक्त राजेशी Plનાસના બધા વેપાર તમે લઈ ગયા છે. અને હવે म्मंदरना देशर देशर हाना करवा बाज्या छे। तभारी भागकी नी आमे अवारे अवारे अभे क्षेत्र अवल क्षेत्र छ त्यारे त्यारे तमे नवा शवा अर्थ छ, ज्याने अभारी उपर नवा अभवा अर्थ छे. आपी स्थितिभिष तमें सुधरेशी अन्तना डाक राज्येर અને અમને જંચાી મણી કાદયા છે. નમારા પાદગીઓને धामा अस्यानी तभी अभने इरक्प पाडी छे अने क्यारे व्य भारी-माने भारानयी भभारा बेडिली बामणी इ भारी हे भने तेथी ब्यारे अभास केडि। तेओसी सामे क्या छे ताहे तमें में अधिकाने फल नाभारी छएर कोरावरी करवानुं कारण **ગરવું છે. આવા ખ**નાવાને લીધે તમારું કરાસ એ તમારી તમવારનો દુત છે, અને તમારા ધરમ તે તમને માત્ર પ્રકાઈ अरवान साधन के क्रेक अभे आनीकों तेर क्रेनी अध्यानी भान्यता ने ते। ३६२ती छे

भेड दिसरे। सण्डा बाइमे. घडीलर माना है के क्याम भागारी बामधीने साम्मे तेक क्याम हिम्कनी अज्ञानि बाम्मे हैं। विश्व पार्टी है मीनाक्ष्मि हिम्कनी अञ्चानि बाम्मे हैं। विश्व पार्टी है मीनाक्ष्मि हिम्कन पुष्टा मुख्य माने विश्व हैं। विश्व हैं से स्वाप्त क्ष्में हिम्के स्वाप्त क्ष्में हिम्के स्वाप्त क्ष्में हिम्के स्वाप्त क्ष्में हिम्के स्वाप्त क्ष्में क्ष्में क्षे क्ष्में क्षे क्ष्में क्षे क्ष्में क्षे क्षे क्षे क्षे क्षे क्षे क्षे क

अभिन्ती धरभनी नीसानी के प्राहरीकें। पालानी हारका धरेरे छ व्यने भिस्ती देवका छपत्र कोताम उपन

ઉપર ચીનના ધર્માન્ધ પાર્ટીએક ચડાઈ કરવા લાગ્યા. આ બધું તમારી પ્રજાતે હરાણે સહત કરવું પડતું હેલ્ય અને એક દલાંડા બળી ઉઠાંતે. ગુસ્સાના આવેશમાં ચીનના એલચીના મહેલને જમાનદોસ્ત કરી નાખે અને જ્યાં દેખે ત્યાં ચીનના પાકરીને મારી નાખે ના શું તમે કે બીજા હંમ્રેજો તે**વા** આશ્રર્વ પામશા ? અથવા ખરેખર તેમ કરતાર ઇંગ્રેજોની ઉપર ગુસ્સે ઘરા કે નહીંજ માએક ત્યારે જે ચીના શિકા એ કર્યું છે તેની ઉપર તેવાં મેદનાં લખાણા શક સારૂ કરાે છાે ! તેની ડીકા કરવાના નમતે શાહ્યક છે? અમે જે કર્યું તેમા શું નવામ ભગ્ય હતુ ' તમે કહેશા કે બીજી પ્રજનન એલચી ના મહેલ એના પ્રત્યભાના કાયદા પ્રમાણે પ્રવિત્રજ મણાવા જાઇ થે. બેશક, પણ તમારા એમચીઓને કંઇ અમે આમંત્રણ દર્ખને બોલાવેલા ન હતા, તે બોજો તેા તત્રે અગારી ઉપર ~~વ્યક્ષારી મરૂછ~~ વિરુદ્ધ તાપ્^રા અને જામે તમારા એલચીના મ**હેલને દ્રમેશાં અ**મારી નામાશીની નીશાની મણતા આવ્યા છીયે. એને વિધે અમારા મનમાં પવિત્રતાના ભાવ કેમ રહી શકે! વળી તમે કહેંગા કે અમારા તાલેએ બહુ જંગલીપણ અને યાતકીપલું વાપરશું, એ પણ ખરૂં, તેને સાર્ હું દીલગીર ર્યું. પણ કચરાટ કુંડાને શું દરો ? તમે પ્રાપ્તિ ધરમના કાળ લાલનારા–તેની ફાજેએ શું કરયું ! અમારી સજધાની યી તે અમારા ક્ષીનારા સુધીની જે એક વખતે ઈઠાપુરી જેવી ક્ષ્પાદરૂપ જમીન હતી, અને જે આજે વેરાન થઈ ગઈ છે. તે તમારી ફેાજેની વરતભ્રકના જવાલ આપણે; ખુન થયેલાં અમારાં પુરવા, અચ્ચિ, અને છેલ્કરાએક જવાબ **આપરી**; વ્યંડમાં સામેલ રહેલા અને તેમાં જરાએ લાગ નહીં લીધે હોા તેવા બધા એક્જ ભંદુકથી મરેલાંનાં મુડદાં જવાબ દેશે; જે ક્ષપ્રસ્ટને તમે માનવાના દાવા કરા તે બહે તમારી અને અમારી વચ્ચે ઈન્સાફ કરે. તમે કે જેએ, અમારા મુલકમા યુન્દ્રાથી પ્રવેશ કર્યા અને બીજા યુન્દ્રા કરીને તમારા આમલા યુન્હાના વચાવ કર્યો, અને અમે કે જે તદન નિર્દીષ હતા તેએ તમારા મુન્દાને અટકાવવા સાર્ આવેકામાં આવી **જ**ઈ યુન્કા કર્યા, આવા આપણે છે, તેમના ત્યાય માણસ જાતના भित्र तभाश अध्यक्ति अभे शोपीये छीय

હવે હદ શર્મા પ્રવેશ સભાળયા કુ તે જેવા નથી. અહી મેં તેની વાદી લીધી છે તેના ફેવ એ છે ૧ અવિધ્યમ આપણે શું કરવું તે તેમાંથી શાખીયે, શત્ર સંયેલી ખીનાએર ઉપર તમે વિવેક કપ્ટીયી વિચાર નહીં કરા, જેમ તમારા સુધારાને જંત્રલી મુખ્યતના અમને હક નથી તેમ અમાગ મુધારાને જત્રલી ત્રણવાના તમને દક નથી એવું નહીં માના, અમાગ રીત રીવાજ અને કાયદાઓને માન નહીં આપા, જે વસ્ત્રસક दरे वर्ती अल्लाकी तरह नमें क्यानमा वर्ष समर्थः तर नदी यक्षाचेर त्यां मधी आपाधी वन्य राक्षेट या ती व्यास होडी व्यक्ति है। सहा स्वरूप कामानी जनत नमें र ५ ही है। ન્યાર્થી અને સાચા માણસાને દુભવ્યા **૭ લતકાળમાં** ત**મે** र अवन्तराज्ञचाल रुपयु ज्यास भागी कासू देवे अस्य अराज् नमत नभी रहा - प्रमत समक्तन भी न भार नहा असी रमें न्यल उत्तर १५ हे सुभक्ती। अगृही समृत्यूनी यय र्वेष तत्तुल्य वेष वस्तानी क्षेत्र तभाव **सन भे**ंद्रभाष रीय राह्न रीजनीय कुला अनुभाव स्थाप राजना नम सत्र गण्या र तथी। 1 34 24 4 20/4 5 may deal at a de N 44 2

JCH, of

બાલ્કન લંડાશ

भे १५—मां मैंकर मने तरशं बन्ने बेहा कंपतमां मेंक तक्ष्मामा मैंकर सक्षे महे। मानी हराती मापतमां मानेव हेक्टि एपर मानेक मना रहेहैं। मानेक्टो हेक्टियों कारश मुधी रेक्टो मॉक्टियों। इह मंगहें। अवशा अवस्त नेतनेतु केट्डा परेसत बन्ने माने अवस्त साधन माहे मानेक्ट अवरे हेट्डा परेसत बन्ने माने अवस्त साधन माहे मानेक्ट अवरे हेट्डा परेसत माने मेंक्ट अवस्त कार्यमां मानेक्ट माने हेट्डा केट्डा मेंक्ट मेंक्ट अवस्त कार्यमां मानेक्ट सेन्ट् ना प्रसत्ती मानकात विभाग स्वार हास्तु मेजवयानुं मांक्टियां तस्त्री सामे कार्युं हेर्युं लेक्ट मरमाने प्रसार प्रति मानंके,

में १६-ज्ञा विषे कि अस्तिति अरंगन क्षांति क्षेत्र क्षां कर्यन-भग्न हत स्था क्षेत्र स्था कर्यन-भग्न हत स्था क्षेत्र क्षेत्र स्था कर्यन-भग्न हत स्था क्षेत्र क्

પ્રીક અને સર્વી આના એક્સમાંઓ ખસંસતી તહતાંમાં ઉપર્ સહી કરવા ધાંટે સુચતાની રાંહ બુર્બ છે. આલગેનીયા અને પ્રત્યાન ટાપુના સવાલ વર્ડા રાજ્યાને સીપવા સામે બને વધિર કેંછે.

લડાઇને માટે ખાસ 6ભા કરેલ એપ્સિટીઅન લશ્કરના ૫૦ હત્તર માણસેડને જુટા કરવામાં આવ્યા છે. મેપ્સર્નામાં, હર કે માલીના અને ડાલમેશાંઆના લશ્કરને હતુ રજ નથી મળી. ઇત્રાદ પાશાની હીંકામાલ વિંગે શાંક હૈવાથી 'અકેડિક' ઉદવા હતાં એપ્સ્ટીઆને ઇટલીમેં ડ્રાએ ખાતે એક્ક મનવાર મેરક્લો છે.

મે ૧૦—ક્લાવેલા મુલલના સંભંધમાં સાંમાન્ય પોલીસી ધારુતુ કરવા ભાગત કરિક અને સત્તીઓ વચ્ચે મુસેન થઇ છે: આ સલસ્થી ભાગેરીઓ પૂર્તુ પડી ગઢું ગાનવામાં આવે છે.

મે રવ == ખાલગેલિયાન તેમજ તકીશ મેનાવામાં માને છે કે 'એલાઇઝ ' મસલાલિ તહુવામાં ઉપર અહી કરવાલી તા પાકે તેને તેમની અહી મેળવવા પગમાં ક્ષેત્રાની વર્લ સન્મોની ફરજ છે. વર્લ સન્ત્યોની હકુમત વાળા સવાલા ઉપર શંધા વર્લ્ડ ઉઠાવવાની સવામાં કરવા શરૂ એક ગતેર કરશું છે. 'એલાઇલ' અહી કરવામાં વિશંભ કરશે તો હોય મથે છે તે પહુ ખાશે એમ કુરાપ માને છે.

वे वर-वर्ध रांजवेशी १३वेर आपवांती छ री सवास आह इरी जवांची तक्ष्मणानी आरोशी अपने चैंपर व्यवस्था सती अपने निस्त्रों के उत्तर्वेशनी स्थान केंद्रव्यक्तिक अहिर अर्थ के, जासका देवीवेशनी स्थान केंद्रविश्व अर्थित अर्थित देशार केंद्रवा क्ष्मणा करी छे, जास्त्रिका व्यव देशहर पुरताल सती करना जाना करे छे. जास्त्रिकाशिक अर्थुद्ध वेशर केंद्र आंद्रव जानामा प्रधा जानानेनीकार्मा करनी देश्वेनी साम्ध राजवाना देशने विने सार्वीजा जाली आंध्री छे, आ जानात सर कीडवेरत केंने केंद्रियार साली कार्यान केंद्रिय कर्यु छे.

भग भवे भ्यत्यी साहिशों के हिंसा भीति हैं हैं भी हैं हैं हैं कर के भी कि स्वार्ध कर हैं कि स्वार्ध के स्वार्ध कर हैं कि स्वार्ध कर हैं कि स्वार्ध के स

પરચુરણ

ટરકી રેડ કેસંટ સેસ્કાંપટીને સંટ ઓામક્રેલમાં પા. ૧૫૧-૨-૬ તું ઉપરાર્ણ થયું હતું. મજકુર ગામની કમીટી તી સેક્રિટરી લખે છે કે આ રકમમાંથી ડરાફ્ટ વીંગેરે ખરસ તા ૧૭ સેલીંગ ખાદ કરી ભાજીતી રકમ તા. ટરકોના માંડ વળીરના તામ ઉપર ડરાફ્ટમાં પરભારી મેક્સી આપી છે.

ડરબનથી મી. એસ્સમાન ભદ્ધમદ લખે છે કે ના. એહનસ બે (એડિંગન તુર્કી કેન્સસ) અને તેમના જાનુ ચાલુ માસની તા. ૩ છમે ડેલામાઓથી કસ્તંબુલ સારૂ સ્વાના ચર્ચા છે,

तेल आगणमां थी. आरमान बाजे हे हे भी बार्ड इसेन बार्ड शहर लेमल बारमां ध्यतंत्रसंधी गायेस हे तेमने सांथी सवामध्य हे हे बारमां ध्यतंत्रसंधी गायेस हे तेमने रेट हेसट सामाम्बीमा भेरराओंथे दानों हरी है. वास्ते सांती ओट्टामन रेड हेमंड सामाम्बीनी ससामध्ये है है जाल पड़ी हाई पत्र साहेजा, अमेटी हे सामाम्बीने पैसा मेरस्य हैम ते। नीचेने सरनामें भेगस्य लेथी जराज्य पड़िस मणमा. The Ottoman Red Crescent Society, Central Committee, Constantinople, Turkey, ज्यादा Treasurer Red Crescent Society, 99 Field Street, Durban.

ગામે જવાવવાને દીયાગીર લ્વીએ ક થી, ક્ષમાન બેરાકરે માં મળે શનીવારે દેહ ત્રદગ કર્યો છે. ગી. ગેડક રેની **જ**ખર **પ્ર**થ અમ કેક વરસતી હતી તેમના દીકરા મી. નોરન મિડકર્ય માં આક્રમ્મીક પ્રમુણ પછી તેમને વધાયે જકારી જેનામાં भावती हती. भी, नेपा रे महिंगा मह प्रसंता बक्ती हता. ત્તે કાકતર શુચની નિશાળમાં માસાવતા. તેમણે થયો ધર્મનતે भारती क्रीकी करी चेत्रांना छेता के असीकेले कापुनिक केल પંચી આપેલી હતી. પેલાના ઉત્તરને ગ્રામ કેમનણી આપની की तेशकी छांदशीनी। अध्य बहरेश बतेह अपने की नेशके ધ્યક્રીજ સરકા રીતે પાતાના વિચારા પ્રભાગે પાર પાત્ર્યા હતો. બિટલે બી, ગેડકરે પોતાનું કાર્ય પ્રશ્ં કરીને ભવસ જાઉલા भक्षम, तेमना धन्ते धिक्स तेमने दश्य अस्य अस्य सम् મેચા હતા. ગી. એહફરે વિષવા ભાને મેહું કહેમાં જીટીને મવા છે. સે કહેર હીંદર ગી. ગાહરોને અર્જ દેશમોછ ધ્યાપના મેવા હતા. તેમની હંમર ઉપર ક્ષક્રવાનાં પૂર્વ પર વાલા મિશ્રિક તરફથી માહ્યવામાં આવ્યાં હતાં. દફન કરવાની ક્રિયા મામવારે સાંજના કરવામાં આવી હતી. તે **વેળા ગાકીની** માહળ મહા હોંદી ગયા હતા. અંગે ગી, બેલ્ફરેના કુડ ખેતે होत्तकोक एन्छीने छीने.

असुरे के नेतु ते सुं कुनीयन कारसी व शिवरट मां होटी कानु से विषे करना के के १६११ मां काने १६१६ में सहस्थानमां केटि मानु से छुट भी भाषी कारता. स्वार पंजी मानत विषय भारी. वे। अंग्रांत हरीने शिव्याटमां शामक करा. काने से प्रमु केप की ४० वासीं मानति हर्माको, केन्द्री भारति काने तैयनी नेतरत सवा दिवसीयोने अम जारी की प्रापत आगा. भाषा ते। पाला हैश करना कारता, कानी क्षीने मार भीडणां केत्रानार व्हिटियोगी को भारा कानी क्षीने मार

રડરે જયાવે છે કે હીંદીઓને કેનેડામાં જતાં અટકાવવામાં આવે છે તેની દાદ મેળવવા સંદનમાં એક કમીડી નોંધાઇ છે. આ કમીડીના આશરા તર્લ મુપે શાકવાર્ય સંદનમાં એક

સભા મળી હતી. પ્રમુખપાં દ્વાર મંગેરછ ભાવનાંગરી હતા हेनेप्रभां ढोंदीकी उपर बता अन्याय तथा खुबभनुं वरखून . કેનેડાથી આવેલા ખાસ પ્રતીનીધીએમે આપ્યું હતું. સર अभिरूप्ते क्यूं हे हैनेक्षमां ब्रीडिम्बानी स्थिति क्यांस् **આદીમના જેવી ઉતરતી અને નામાંઓ ભરેલી** નથી તેને માટે આપને આસારી છીયે. કેનેમમાં ૪,૫૦૦ હીંદાએ! વસે છે. આમાંના ધણાં ખરા થોટીસ કાલંબીયામાં હતા. **ામાર્યાના ૯૦ ટકા શોખ છે કે એએ**! શહેનસહતને માટે बडेबा छे. वेम छता हैनेडाबी भरतार सीधी भ्रसाहरी है। અવદા કર્યાં. આથી કરી ભવાનીએ અને ચીના કેનેકામા दायब का की, परंतु हीरामा न कर्च हैहे. मीटींजमा क्षान्य नहीं रही सक्ता अहि आर्नुसा कामणाओं हारड रामकृत्यने। कीई अत्रण इतेक तेचे हींटीकीनी भुरत्यी गारे **शिवसीरक करवार्य कर्ता फर्**त करकार्यक हैं के का सर्वाद करी। જ અટપના છે કારણો વને યરકાર કુમાતીઅતસને કુકમ ~~ર્સી- શરતો નથી, પ્રેવામાં કટર જ્યાવે છે 1~~ 'સીધી જુમારી' ने अवहा रह बर्गानी मध्यवनित देशन चेमार वये। करेर અને તેની નક્ષ્ય સંસ્થાના, હીંદી અને ડ્રેપીનીઅન ખાલાના अवस्तिति विश्वनामां अभि द्वी.

ગીપોલીનો તાર જણાવે છે કે સીડીંગરિયા અને રસીસેક્ષેતના આવા ઉપર સંદાવીઅન લજકરે હુંગકા કર્યો છે. આરબોર્યે , મસ્ત્રીઅન વર્ષ તેના ભવાવ કર્યો હતા. પછી આરબોર્યે પંદાવીયની ઉપર શ્રીકા શ્રીક હતી કર્યો પણ મદદ આવી પહોંચવાથી તેમને પાછા હઠવું પડ્યું હતું અને ઇટાલીયન તરફના છ અમલદાર અને કરે માન્યુસા મરાયક તથા રહ અમલદારા અને ૨૫૦ માલુસા લાયના ક્યા હતા.

દેશમાં મેાંપવાસ

बींद्रस्थानम् अपाकीः उपरणी अस्तुन के हे दावसे हातसे भारतमानी बर्मिन अमावता श्रीयमारी अस्तुनि प्रवृद्धनेता करे परवी सारेक अमावता श्रीयमारी अस्तुनि प्रवृद्धनेता करे परवाहे हेरामां दुक्का वहती रहे थे. आम श्रीयमारी परवाह हेरामां दुक्का वहती रहे थे. आम श्रीयमारी के तेना रीपेरिट हुने बाज वध्नतमां भक्षर पडनाह थे. 'टार्मिस ओह दिक्का' बां कि धरमा ध्रीके श्रीयवारीनां हेटबाई श्रीयी अस्तुन्य थे. ते अस्तुन अह मुहावाणां थे. तेमांना क्षण्य नीने क्षण्य थे.

१ देश देशावर आध में। इसवाना राज्यनेता समवा केवी देखे, स्टीमा बीमेरे. व सेवानी वधती करती पेदारा. व सरमानामाने बाद सम्मानी माठे सम्मा शहरा धता खटा. ४ में अपनी देशका क्ष्मित हाथ हरी हैनाम ट्रस्ट. ४ में अपनी देशकारी माठा खता करना हरी हैनाम ट्रस्ट. ५ स्ट्रांसी वधती कररीवाती. ७ कात कातना हर. ८ स्ट्रांसी वधती कररीवाती. ७ कात कातना हर. ८ स्ट्रांसी वधती कररीवाती. १ इंड्रांसी १००० स्थानी अपनी अपनी वधती का हैपर्शंत अपनार मेंका सेवानी अपनी मेंदि। इसिंगी की क्षांसी विद्या करना महा है हैं के अप धरना सम्मानी देश हैं ते हैंपर दीका हरें हैं. के अपनार संस्था स्थानी सेवानी स्थानी केवानी केवानी केवानी का स्थानी का स्थ

ખમારા ગાહ**ે**શને **ખાસ તક**

અમને અગાઉથી લવાજમ મેદકલવામાં આવે **છે તેને** ખદતી મહદ્દોને બીજા અપાસ્ત્રી આપે છે તેવા કાંઇક લાભ મળવેદ જેકિએ એમ માત્રણી મવાથી તે ઉપર વિશ્વસ અધિ અમે નીસેના કરાવ કર્યો છે:---

તા. ૧ લાગથી કર સુન ૧૯૧૭ સુધીમાં જે માહોા im. ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીનું ઘેલાન્ડમ માંક્રી ભાવત તેમને કર્યા ધાના ઉપર બીજા ખાના (પ્રાંક્ષમ) માં આવેલ પુરતાની નાફિર ખનગમાંના એક અથવા ખર્ચા પુરતાન અથ્યો કામતે ઓપ્યું. આ લાગ લાગ માલને માટેજ રહેશે એટલે જેઓથે શુન માલને લાગમાં આ લાગ સુરતાને કે સુન ૧૯૧૦ થી એમાં ૧૯૧૪ ના કાઈ પણ લખત સુધીનું —આપેલું હતે તેમને ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીની બાકોની મુકતાનું શક્તમાં માંકલનથી આ લાગ મળી શકશે. પુરતામાં નાર્યું હવાજમની સાંવજ માંકલવા વીનંતી છે.

નનાં આવેલાં પુસ્તકા.

ગ્યા અપાત્મા કેટલાક વાંગનારાએક તથા માં પરંત્ર અને નોતિ નાં પુત્રસંકાની મામણી થઇ હતી. તેમાંના અપ્રેક્ષ્ટ પુત્રતોક તી મેહી વેલી વક્કીર નીચે મુજળ અપારી પાસે ચાલી પહેંચિલી છે. ક્ષેપ્રસ ટપાલ ખરગ સાથ જાહેર ખળરના હેલા પાંતા ઉપરથી મળી શકરી. કેટલાક પુસ્તકાની વીગત નીચે મુજળ છે. પુસ્તકા ઈ મેક્કમાં ઉ.

એડવેન્સર્સ એક વેંદર વૈજ કાલ અન્ક કર્યાટ—રહ્યું સંત્રામમાં સાવે રહેલ ખળરપત્રીઓએ સાલુ ટરકીસ લડાઇની ખબરત ભર પ્રસ્તા શર્જ છે.

धरवाम ना पुरतकेता समानतं करतीकं मात्रदं कारी माताकारणं को के हे "ईरक्षामना श्रुप्त विकासना सार्र मा पुरतकार्य माध्या है."

कारत ओह **ई ति**भा—अवदा क्षेत्र वश्य व्यति नीतीनी सन्तिनित क्षीतिकास

अब नेविक-वेदांतना तत्वज्ञान विषे विभार

रामायक अने महासारत—भरकुत्र रामेख इसे बनेब तरकुमें।

લાઇક એલ્ફ એલેઆ અથવા છુપ્લચરિત્ર.

~~ક્ષેત્ર સમિસકીવ્યલ-એ~~ડવીન આરનાેલ્ડે કરેલ લગવદ**ગીતા** ના તરલાગા.

શકુ-તથા-કની અલીદાસના સરકરત નાટકના તરંભુમાં. આમા રકુવંશ મેધદુત, ઉરવર્શી વીગેર નાટકના તરે**લું**મા છે. પ્રખ્યાત કર્વી રોખ સાદીનાં સલીસ્તાન અને ભારતાન.

પરલાભન મીરડીકરા ભાગ ર અને ૨ તેમાં જલાલુદીન ૨મી અને લુરદીન અલ્લ્સલ રહેમાન જમીનાં લેખાંણા છે. હાર્રાઝનું ૨ભાયત—સંશંધદ અલ્દુલ સ્ટ્ટી અર્રેબીકમાંથી

તરબુગેર કર્યો છે. અત્રેબલ્પ્યન વીઝડમ—અર્જબક્રિમાં**વા** તરં**ગુ**માની

અરેબોલ્વન વીઝડમ—અરેબીકમાં**વા** તરં**તુ**માને **શા** સુદી કારેલી નસીવતા.

महाम पेत्रम्परतं अवन भरित-वाशान्तः । इताकृता महामेडनीजम अवना कुससमानी वर्तः

भहमंह भी भेट कारणीकानं—मेरीडीय शक्तसँड हुत. भे वीजन भीम ग्रीका कावार हींहती...सभी--सभनार स्रोती हो.

અઠવાડીક પંચાંગ.

પ્રોસ્તી-તા. ૨૪ મી મેથી તા. ૩૯ મી મે સધી છે. સ. ૧૯૧૩.

सींह-वैशाम वह ४ थी वैशाम वह १० स्थी भवत १६६६.

તા. ૨૩ જમાદીયમાં રસ્ધી શ્રી ૧૩૩૧, **પારસી**—તા. ૧૫થી તા. ૨૧મી સુધી

વાર	will als		T	મુ.)પા સુર્ય દય સુર્યાસ્ત તા. રા. _{ક, ગા ક.} ગા				- स्त
	dl.	તિ		al.	a.	ક, ગા	à. 3	G.
સની	_		_			e-85	1	
	રમ	13	્ય	12	38	1-73	Ч-	Ų
સામ	21	111				1-53		
भ् अण	RU	34	19	₹¤	14	5-24	V -	1
	20	37				६–४ ५		
318	26	33				8-84		
	30	n	40	2.3	૨૧	1-Y	'4 -	3
				ŀ			1	

હીંદ્રસ્તાનની ટપાલ

તા. ૮મી મેવે સ્ટીમર સલામીસમાં **ક્લકતાથી** રવાના થઇ છે

તા. રકમાં મેના સામવારે સવારે મુંજાતની ટપાલ સ્ટીમર ભગપુલીમાં ગોધ

તા, ૩૦માં મેના ભરસામાં મુંભઇજતી સ્ટીગર પંડુઆમાં જવા બધ થશે.

તા. ૬ જીતના અરસામાં મારકમાફમાં જવા બધ ધરો.

દ્ર, એા. ના **લવાજ**ગના દર

ઢાંસવાલ. નાતાલ, मुनीकान--हेभ, ઓરે જ્યામાં—

> वारविक o 1Y છમાસિક ત્રિયાસિક

નુક્ષની

મધાં સવાજગ અગાઉથીજ કેવાના ધારા છે.

ક્રનીયનની બહાર અમાના દર વારધિક **શી. ૧૫, હમાસિક શી. ૯, અને** ત્રિમા સિક શી. દ છે, જો ધરાક ચેક માકલે પા. શી પ તા **કેમી કતની છ પેતી (ડરબન સિવાયની**,ક૮ ૦ ૮ અક્ષ્મળતો સરવાળા મોરામાં) ઉપલા દરમાં શમેરવી. અમે ત્રણ ૨ ૨ ૦ મી. મંબી નાહ્ય માસ**થી ગાેબ લવાજમ તે**ના નથી, એ,== નરા ધરકાતું ખાન ખેંગીએ

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

The Ethics of Passive Resis-Indus Home Rule Bhagavad Gita The Story of the Ramayana भेष भेदन ता. १७भी क्यादीसमाभारती, A Letter to a Hindu by Leo A Book and its Miscomer The Hon. Mr. Gokhale and the Indenture System રામાવણ સાર, બાલકાંડ--≰િલીમાં હરાસનાહના ખૂની કાયદ્રા POR INDE મારા એકના ર તેં! અનુબન (મી. ગાંધી)

> રનો હ ᆌᆋ भुस्तक्ष अभेद पाकातुं क्षणन वरित्र व મુસ્તકા કામેલ પાસાનું લાવણ मेक सलवाश्नी क्या (व्या भक्कान યુનાની સાહેરકીસનું ખરસ अभगतुं सामस् 🕨)

સત્યાયહના ઇનાપી નિગંધ સરવાદય (મહ મહાન હેમારુ હેમાર શ્રુક્ષનનાં સમેતિમ પુસ્તાના enerse D.)

-8ति धरम अने धरम गीति જસમાની ગરળી में बींदू अली देखरदेश्यने। अथव શત્ય વિના ચીનાં મર્જું નથી (ટેમ્સ સ્ટાઈની રસ અને નીતિથી લાર

At diser exists) छवन होती (देखस्यायना रक्ष अने નાહિયા લાગ્યુર વાંસ્તા ઉપરથી)

ગાલુસ કેડલી જગીતના બાલીક હેાઈ

દેશભાત ગેપાલ કૃષ્ણ ગેમલે વ્યને ચોરખોડના સવાલ પરની ઘરધા वारटेक भारत १ वेनी ब्यह

શે. ગા. ગામ ગંગાધર તીવા તેમનાં ખલ ખને

વિવાર शुधाराचा खवाडा

મળવાનું હેમ્ટક્યું :---

ઈન્સરતેશન**લ** પ્રીક્રીય પ્રેસ, ફીની સ્ક, નાવાલ.

લંડન કમીટી કંડ

४०—२ -८ सरपाना

BOOKS TO READ

Price, post free, d. The Indiana of South Africa Helots within the Engine and Liow They are Treated By H. S. L. Pokek INDIAN OPINION Sourenir of the Hon. G. K. Gokhele's Tour in South Africa. 6 The Light of Asia, by Sir Edwin Arnold

M. h. Gandhi, by J. J. Doke

Handu Social Ideals by P. 1 Mehtm

6 M. K. Gandhi and the S. A.
Indian Problem by P. J. Mahta

Mahomed 'The Great Arabum,'

by Meredith Townsend

Gulistan or Flower Garden, Sadi

UTto Rambyana and the Mahabharata,

by R. C. Duit

Sesame and Lalim by John Ruskin

Unto this Last. 1 10 1 10 10 Unto this Last Tales and Parables, by Toktoy War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Tolstoy each The Life of Mahomet, by Washington LO. Duties of Man, by Manziol
Time and Tide, by I Ruskin
English Traits and Representative
Men, by Emerson
Society and Solutude and other
Versus, by Emerson T ED 1 10 I DC Society and Solitude and other Essays, by Emerson Reflections on the Fanch Revolution, by Burke Mohammedanism The Song Celmiral, by Edwin Arnold The Koran Sakustala, an Indian Drama by Kalidea 1 The Wisdom of the Best Serie The Confessions of Al Ghazzali The Heart of India Brahma Knowledge The Persian Mystics— I Jalalud-din Rumi II. Jami The Bustan of Sadi The Religion of the Koran Diwan of Abili-Ala Robeyst of Halis Arabian Wisdom New Books A Vision of India, by Sidney Lou Islam, by Justice Synd Ameri Ali Adventures of War with Cross and Concent Cosh with Order INTERNATIONAL PRINTING PRESS, Phoenix, Name.

JOHANNESBURG

E. B. Convadia.

General Wholessie Merchant c/o 22nd and Krause Street. Vrededorp. 'phone 1915 P. O. Box 2870

Indian Opinion SUBSCRIPTION RATES

Within the Union Yearly Half-yearly Quarterly Fer copy by post

Subscriptions are all payable Strictly in Advance, and, if sent by chaque, 66 extra should be added for bank commission (except from Durban).

intening subscribers will kindly note that we do not accept subscriptions for less then a quarter.

The rates couside the Union are tgs. 94 and On. respectively.

brinted and Published by M. K. Gendhi International Printing Press, Phunis, Natel.

No. 12 - VOL. XI.

SATURDAY, JUNE 7TH, 1913.

read of the G.P.O. as a Newspaper

FISCHER HTIW MR. CORRESPONDENCE

dence commonces from the date of E cutespondence community and covers all the Justice Searter' judgment and covers all the mest arming from the Limit-gration Bith. Gendle's letter to the Mapis or, 1st April,

on Bearin's decision regarding the validity markages and the enterment sted to have a by the Immeration Officer in Natal to the it no boys or girls claiming to be the children Industrational be admitted union they or to produced cartificates of birth, have creststeen among my countryment. And sees also felt compelled to excesses

co Searle's decision no Indian inheated in South Africa or elece at the Cape Province, i.e., every as another that is not required before as or calebrated according to the Chris-ia, in my bumble openion, is an intolerince and describe rights behavior exercised in I need hardly draw the extension of the side the Michael to the fact that convinges of according to the Hindu, Mahowedan or

no rose are fully a cognitud in India by Indian Law ish enforcement to children, it is a well-known fact tury few butter are registered in India. Registration for butter is not universally compulerary. And it is easily suspensible to produce certificates of birth

practical smalt of both the cases is almost to prevent the entry of trives and mistor described Indians. In the circumstances, I us of domiciled Indises. In the excumstances, I to to submit that, spart from other considerations, account, in order to give full affect to the pro-al incloment, to so frame the new Immigration till as to rectors the position as to wives as it availed on Tustice Searle's decision and to revoke the ections regarding children.

May I also suggest that it would be better if the deep meethers of the Community were consulted ring proof required by the Government on to marri-or the age or consists of home. on or the age or enouship of hoys. I am sere that the dan Community has every desire to co-operate with Government in facilitating the examination of relabigs of wever and children so as to avoid from it or

The Minuter's roply, 10th April :--

With reference to your letter of the ret instant on antiques of the effect of Mr. Justice Searle's recent more regarding the validity of Indian marriages, I directed by the Minaster of the Interior to state a it does not appear that any new principle has many bean lind down, as from the exclusit times,

following the introduction of European certification in to South Africa, the law of the land has only recognized as a valid union the marriage, by a recognized marriage officer, of one man to one woman, to the exclusion, while it lasted, of any other. A very oldestablished section of the Cape population, and a large one is point of numbers, vin, the Cape Malay Comrecently, has always followed the Mahomedan faith and conducted its marriages according to the tenets of that religion; but such unions, union solemnized by a Marriage Officer, see not recognised under the Marriage Order on Council or officially recorded in any way.

You will note that the law does not demand that

unions before Marriage Officers should be in accosdence with Christian rites in order that they may be duly recognized as marriages. The unions effected before such officers are by an means exclusively confined to persons holding the Christian faith. It is not possible, therefore, to accept your comtention that marriages according to Indian custom, but not celebrated before a Marriage Offices, have hatherto been recognized as valid here; nor is it possible to consider the introduction of any law which would have the effect of disturbing the position so far so it affects the Cape Maley or the Indian sections of the popula-

As has already been intimated, the Government has no intention of deputing from the present practicalin regard to the introduction of the wivet and minor children of British Indians lawfully resident in South Abrica, and Immigration Officers have been so advessed.

Mr. Gandhi's reply to above, 15th April, 1913 -I have the honour to acknowledge the receipt of your letter of the roth mutant, in reply to mine of the out instant, on the question of Indian marriages.

With delerouse to the Honourable the Muster of the Interior, it is respectfully submitted that the Searle judgment, if my reading of it is correct, lays down a definitely new principle. Hitherto non-Christian Indian marriages have been recognised both by the Immigration Department and the Master of the Supreces Court. Issue of persons married according to the rites of their respective faiths, but not before marringe officers, have been hitherto accepted in intestate estates as lawful herrs. But such issue could not, according to the Soarie judgment, he now so recognised. The Master of the Supreme Court, Natal Provincial Division, har already, as will appear from the report enclosed berewith, raised the question

I am aware that the energiages registered before marriage officers have not necessarily to be Christian marriages. But the vast majority of non-Christian Indian marriages have never taken place before marrage officers. All these and the marriages colebrated and considered by the Indian law to be legal in India,

of Indiana lawfully resident in the Union, seem to be

adversely affected by the Sourie judgment.

I trust that the Government do not unjust that these marriages should be solution, in order that they might be accepted as valid in the eye of the law here. I gratefully acknowledge the consideration that the Government propose to show by directing I am gration efficient not be disturb the existing practice. But the relief that would be thus afforded would not sufficiently most the case if only because no administrative action can deal with the legal crussquences that are sure to trute from the Searle judgment.

In my letter, I did not raise the question of plurality of wives. That question does not affect visit issues as the one raised by the Searle judgment does. But as your letter seems to imply that South African law does not recognise plurality of wives, I may be permitted to draw the Minister's attention to Act 2 of 1907 (Natal) which countenances the practice among indeutured landward. I refer to Sections 6 and 7 of the Act which I copy and unclose lightwards for the information of the

Minister.

In any humble opinion the force raised by the Searle judgment can be effectively dealt with only by amending the marriage laws of the Union so as to legalize marriages celebrated according to the rites of non-Christian religious and performed before non-Christian priests.

[The enclosures are orbitted, having been printed in Indian Opinion, No. 16, page 93.—Ed. I.O.]

The Minister's reply, 9th May, 1973:--

I am directed by the Minister of the Laterior to acknowledge the receipt of your letter of the 14th ultime on the subject of the validity in Bouth Africa of marriagus calebrated according to the rites of Indian faiths, and to inform you in reply that it would be entirely opposed to the principles of European civile action in jane leg slation which would have the effect of disturbing in any way the position is regard to the solemnization of valid marriages, as it now exists in South Africa under the Roman-Dutch Law, by recognizing an valid any marriages solemnized under a form which permits of the union of one man with more than one worsan.

The Minister is quite aware of the provision contained in Natal Act No. 2 of 1907, but that is special legislation intended to apply to a particular class of the community who, it was not contemptated, would become a permanent section of the inhabitants of South Africa.

Mr. Gaudhi's telegram to the Minister, 9th April :--Have just read Intergration Bill. It is open to merious objections from Indians' standpoint. It disturce, contrary to provisional settlement, several existing rights. Section 3 takes away despresse Court's furnediction hitherto possessed. Clause (a), sub-section t, section 4, seems to take away the rights of educated Indians who have previously entered the Capa or Natal by reason of their education. Same closes also contemplates the prohibition of entry into the Free State, aithough the Immigrant may have passed the education test. Sub-section 3, section 4, materially restricts rights possessed by the Natal and the Cape Indiana to re-come at any port. Sub-section 1, section 5, deprives Natal Indiana, not strictly domicited but of long residence therein, of rights hitherto possessed. Provide section 5 restricts the legal effect of Transvani registration combinates and Natal residental certificates. Bill does not appear to protect rights of intermigration to the Cope or Natal of educated Indians under emitting legislation and South African born Indians to opter the Capa under the existing Cape laws. Lastly Searie judgment requires amond-ment of the Bill recognising Indian Marriages cele-tivated generating to Indian religious in order to protect lawful wives and manor children. Hope

shore objections will meet the sympathetic consideration of the Minuter and thus revival Passers Remeases and all consequent sufferings may be avoided.

Mr Gandh to the Minuter 9th April, 1913 —
Referring to my telegram of to-day, I just observe that
sub-arction (g), nection five, unbits previous Bill, does
not protect gives and minor children of educated
softeniss. Bill also not clear that no declarations
will be required from advanted sutrante into the
free State, although they will remain labils to restrictions in to trade, terming and ownership of land: Could
1 know why worsts are added in second achedule to
ament repeal Act 2, 1907, which don't appear in the
last B.11?

The Minister's wice to Mr. Gandhi, 15th April :--Your first telegram muth. Minister deserse we to raply to your points as follows. As to section three, boar of appeal take the place of courts except in question of domicile. There are well established precedents for thir. As to Clause (a) Sub-section. s. Section 4: Section 4: point you raise appears is covered by section 5 (f). Prohibition of entry into Free State is no new propos and was contemplated in previous Bill. Sub-section 3. Section 4, as to restriction to one port this provision is necessary for administrative purposes based on ex-perience and is intended to prevent unsufficient encry six parts where Government has an antisfactory control over the movements of prohibited interigrants. Sub-section (I) Section 5, any niteration in the theuc-tion indicated by you would seem to confer a right which has not hitherto exuted. As to Province to the Section, Minister execut find in the case of Natal than residential cartificate conferred any rights. In the case of Transvani, Section 17 of Act 36 of 1908 gives rights which will, of course, be suspected, but cannot see that such rights can be greater to the case of an Indian that in the case of a European who, by long aboince, may lone his duroscile to Bouth Altrice

Regarding question of intermigration to the Cape and Natal of educated Indians who could pass education lest at present imposed, position was clearly stated last year by the Minister of the Justice in his opench on the Second reading of the Bill, that restriction Interpretancial increment of Asiatics in South Africa would not be made greater than they are at present and there is no intention of departing from that policy which will be segred out sither by granting encorptions or by other administrative action. With reference Searle's judgment, Government has already interested that it has no intention of departing from the press practice in regard to were and minor children. reference to your second telegram, the wife and miner children of selected aducated antrant either come with him and are admitted with him or they arrive after he has acquired a domecile and thus fall under the exemption. Regarding declaration, as pointed out to you last year, the sworn declaration is not an Insmigration provision and cannot therefore understand that any difficulty is likely in area. There is no souled. Asiatic community in Free State and it cannot be conceived that any of the educated autrants who are to be admitted in the interests of the Indian community as a whole will ever even to certle in that Ferrince. Canal visits are provided for without formality. Regarding last point, words were added as last year's dealt was defective. In conclusion, Minister strongly deprecates ! references in your telegram and other communications to passers resistance. The threats therein contained might very possibly, in view of feeling throughout also Union on matter under cumuleration, lead to requite far deferent from those anticipated by the representatives of the Indian community when making them.

Mr. Gandhi's reply, 15th April 1913:--Am grateful for Government's full reply," Regret
however that the reply is associafactory. The assomenty's experience of heart's has lathe to been most

(70)

enhance. The right of apparenting the Supreme Later to a chemised printings. In both the provinces finite by theoretical right of unity rate the Free State that he by recognised. However described web to be resignated. However constructed and three to except the process from the uniting last and practice, and these from the uniting last and practice, was been from the uniting last and practice, was been from the uniting last process from the desirable and the desirable are applied and the desirable process are regarded and the desirable and the desirable are also as a second content of the desirable and the desirable are also as a second and the desirable are also as a second and the desirable are also as a second the many point, one jog, ily to-enter, if he can be good to liberally defined reacide provides deaths to be it in librarily deficiely. The Name and the court of device conmed that employ brinch right could be to be demonstrat. As a metter of (act only importing the best demonstrat. As a metter of (act only importing but demonstrate but demonstrate demonstra buch i publish to tempory unaccommobile. Johnstagentone other i gates is interly macrogantic. Jutgranging on the mark a tangette right and can so many he lest made and a tempt in lest made and a prompt of made and a prompt of more administrative beautify will hardly nately interpretable and the financial judgment can be removed. After of the financial judgment can be removed and my opening and motor children of released testing phosis of protested by clear definition as it provisors Bill. If Minester recognize the motors as it provisors Bill. If Minester recognize the gel possibility of us aducated finding entring the rise beam, distoration by him upon entering clearly committee, and if spectral upon orbid undoubledly a see himselveries declaration not required from other the beauty of the state of the Regres that polymers to passive sountaines has been in expected so a threat and pliended the 16 nature. Mustberg can be further from my desire that to use Others or gree offeren but in mentioning the postate sty of a new-bit of passers resettance. I have only man-tioned what I know to true. I had thought that by the time Communities and people of South Africa had subsystematic that people of South Africa had subsystematic that the properties by an interpretable of the transfer matter of demonstration was a step and beginness matter of demonstrating features of their or and accuracy perfects. It is gray alleary either in the Government or to the people of Smooth Alesca, no-workers and myself can only take a spearqueter and undergo arrival, hawaver terrible, ter a count which is as door to us as our own lives. and desper well if premite

To this, a reply was renaited saying that the matters participate announcementaries and interesting an tiple halp Pulsymptor correspondence was recount on the anth May, when Mr Danibi, upon rending the decreasion on the Contention stage of the Bill, wired as follows:

lovite Menisters attention to the Trecornal marriage law of rays which recognises European marriages sofebrated estelds South Africa no matter under what foom. Binelar provision can most the Indian case. Dog to sees that Indians do not demand logal recognision of polygamy. Amendments carned do not negative or protygamy. Amendments carried do not appear to granter rights of fauch Africa horo Indiana to ester the Cape under section a sub-section (f) pers. (f) Cape Act 30 of 1906; nor does the Free Some deficulty theoretical right appear removed. Outside at the risk of offending the Minister that passive registrans is a curiousy of questions registed. equitation is a curiously of quantum suclaided in the

The Minister's raply sigh May —
Yours to-day, assendment was accepted by the
Minister study in Arapathi on the question of
management of survivages which he was traveled by the

David Horter and other speakers usual extends no the cute as advanced by pas and unby measurature points por that fedges compared to first-pling the point point party for the fedges. control the Caps live of these a constant and seem of the Caps live of the feet from French and the seem of the process in the process was proceed the same in last years Bell and your telegrams of the free seed account February and interest of the fitteenth fightenary 1912 and green pages of the question of interme-gration of objected Indiana which has been felly met in the present fell by assentiment mounted for week. Yeth with host gathered from the discourses glock then took plane that the Com Pleasance it mindly opposed to the addition of nea-obserted judgmen. That germon of your mingram which spress to Page their is only one and connect letters page. Please shoulden. After the very minimum of companyon point have been made in the life the M neutr beyon in her head that all test of suscence to proved receives and that all concerned will beganly googst what that measure provides.

Mr. Gandhi's telegross, alth May tee

then to shook the M sister for the constitutely some of the measure. Here no dougs to heet his feelings by reference to preven equations. Variously, a smared-most will not unless the marriage difference as it can tomortules togasticativati ali taldisting hii congresso dali temperature transcription in addition to temperature an indica-tion. There is no system of requirement in a factor. Amountment after the Transcript section quested in my ways of percentage would meet the man. Memora-recognized as landed in Lights themad in memora-bers we far as one take a concurrent. It is true that here up for an case wife or concurrent. It is seen that no mention was neede please South Attundant Ipolance because of my decought of the particular reagan of the Cago Act but the methodom or board upon my latter of the month April. 1911, opening mentioning preliming rathes and General Senies topiy of the town dom. The community could have contamples suggester of mixing rathes. Mentions who makes during the religion of least, spoke or greaters, between including two new new to introduce have the town are located proportion. There are not become are then the form the dame on the Cops. There are no has been any large desire up the part of Natarborn Indiana to even the Cops has presented by departed of a pight p covered by their for years. The messes was monachy the removal of racial bar, estimate of approximate of that exist, girights should be mentioned. Regarding from battle of it contend that there should be no imput moved for translation against Ladwigs as in Journal to I forced translation against Ladwigs as in Journal to inches. make declaration in section eighth, chapter them them Free State Law This point was clearly brought out a lost years correspondence. Without week the isst years correspondence. Without more than the street because first in its amorated form it is improvious to an exception the other points are ranging their by the fermion and if Minister desire my presence in order to tentiate d'economic and arrive at a pattlement, will be possed to come and wait poon him. Pray seems Manager that my minister desire is to assist the Government to come to a lasting solution opening the time of me contents. our of my countrymon,

Minister's suply, agth Mar -

Your telegram of the 27th instant. All points spend Your telegram of the cyth instant. All points spand by you were fully considered by Government and Parlament. In regard to magning question Hopes of Assembly was not prepared to as any festion than it has in the assendment recently adopted and if it is not satisfactory to the Jedian asymmetry. Moment must accountly consider adopted by asking function delete the provision to question and along the contier in remain one for administrative treatment in fact we see the lines which the Mission has countly beautiful to its administrative treatment of the standard of the sta tered to is prepared to adopt and to as a moting of fact now adoptics. Minister much dut of his way to

consider the amendment proposed by Mr. Alexander and only accepted at on the assurance that it would remore the grievences of the Indians. The contention you are now setting up with regard to the rights of South Aircan-born Endiane to enter and rende in the Capa province is one that Parliament will not agree to Name of the questions which had up to the neitlement were connected with the position of Indians in the Cape and the Cape Parliament had the undoubted right to place in any propert it chose the provisions of the consegnation law it created and it is entirely in rence to public opinion in Cape Province that Purhament was not able to ment you in the points you mans. You must surely admit the entire reasonableness of the attitude of the Cape public. The Government has kept the door open for the educated Indian who can comply with the emitting European language test and us doing so mot what it thought was your great point about the intermigration of the aducated person but Purliament after fall discussion refused to agree to allow every Indian born in Natal the right to coter the Caps. As slreedy intimated, the matter of declara-tions under Chapter social of the Free State laws can As already intimated, the matter of declaraand will be dealt with administratively. Any suggestion specifically to alter the terms of the law would mean stransous opposition on the part of the Orange From State and the possible withdrawal of the Bill which is a contingency that the Government is not at this how prepared to face. Minister much appreciates your offer to come to Capatown but does not think it necessary as he is fully aware of the attitude of all members of the legislature on the points you rare and can hold out no hope that Parliament will after the field on any of the points under reference.

feet bound respectfully to point out that ments so for carried do not settle outstanding m. Am convenced that the marriage smendrequiring so it does the impossible condition of sugativation is totally medices. If therefore Governcannot see their way to present sugarration is, it would containly be more honor to withdraw the amendment. As for South Airca born Indiana if original draft had respected existing rights an question mustal have arrain at the Lape. There was cortainly no public demand for a Union Immigration. be. Indian deficulty could be met by mere amend-ness at the Transvael Intelligration Law. Then Indiana could not ruse Caps, Natal, Free State points which they are bound to do now when considering Useen Bill. But if European public or Government Owen Bill. But if European public or Government desire Patrice Resistory to cell existing rights of their breakens for guarang freedom from imprisonment or worse, they must evope tally decline to accept a bargain so debonoumble to them. Present Bill not an ordinary ball where Parliament may legislate with freedom. Government if they wish to carry out terms of the settlement can only bring in a measure constant with its terms and are, in my humble opinion, nature with its terms and are, in my humble opinion, to borrour bound to withdraw it, it l'ariament will not scoopt it. I trust that Minister will ascone the funkness with which I have taken the liberty to supress my metiments.

The following telegram was despitched on the ngth ultima to the Minister of the Interior:-From Committee, Colonial-horn Indian Association, 156, Vistoria Street, to Interior, Capetown.—Colonial ten Indians desire thank you for amendments to gration Bill. Lalem practiples statutory equality. full suragestion status Endian vivat preservation exist ing rights accepted, B. I even at amended will be mendment section 5, sub-section (e), deprives almost att Nama-toren Sectrans existing right meder section 4. sub-section (f., puragraph a), Cape Act."

Boksburg Location

The Health Committee reported to the Boksburg Town Council on the 28th instant as follows .-

"This Committee has made a violt of inspection to the old Asistic Beznar, the state of which, from a mostary point of view, is practically the same as when reported upon by the Medical Officer of Health in June, 1906, and as all previous efforts have failed in the endeavour to close this Hazzar, we are of opinion that deastic steps should now be taken. A onteful house to house inspection has been made, and steps taken to hove structural alterations made to buildings where absolutely concential. These are several wells in this Bazzar which must be closed, and it is therefore necessary that water should be supplied by the Council. The Works Councils has furnished an estimate of the cost of laying a-in minist down two streets, and connections can then be made to buildings at the usual charge, and accoun tendered in the orderery way for water. Instructions have been given for the place to be put into as sanctary a condition as possible, and stope are being taken which it is hoped will result in its being put under the control of the Council. We recommended that a e-such water main he lead in the old Asiatic Borner, at an estimated cost of Luca."

What The Bill in the Senate

Ou, the 30th ultimo, in the Soute, the Ministran & the Interior moved the second randing of the Imagerants' Regulation Bell, covering practically the same ground, by did when moving the second, sends in the House of Assembly and explaining the among ments made in the latter place.

Senator De Villities thought that it would be for better to state plainly that they desired to exclude Ame-

undetireble "

Seaster SCHREINER said that there was much in the Bill opposed to the principles he held. One had to remember that India was an integral part of the Emperc. Lagrestian of on his character would be a bless to the Indian section of the Empire. It would be regrettable if a Bilt were passed which did not concrete with the anticipations which Mr. Gokhale had when he to left. They should bear in mind that an Indian we placed on a different tooting from the alten, and therefore a right of appeal in the superior Course should not be denied him. When in any country the superior Courts were prevented from taking steps or protect the liberty of the subject it was a wrong course. protect the liverty or the support of the property of the board of the they were doing this to keep out certain people. and in that respect they were doing wrong. He hoped that the Minister would see the wisdom of not giving the narrowest possible jurisdiction to the superior Courts, as was intended. The Court should have powers to sek the Board to report on any points which reelucidation. If nothing were done, then the Clause, which was supposed to be reconclustory, would be nothing but a stone for bread. They should make it clear that not only the Minister, but also the istengration officers, should have power to decide who we prohibited immigrants; subject, of course, to the rig of appeal. When the Bill was originally desited Clause 5 included the words "any person born in any part of South Africa included in the Union." Such a person was not prohibited. The question then gross of a child who was born of parents in South Africa Who were prohibited immigrants. He submitted that birth within the Union of patouts who were British subjects precluded prohibition. Now the Minister had moved the words "whose parents were then domiciled an." Those words should be taken out. Otherwise they would only add to the injustice to the Indiano as to a wife a posterion. He wanted to on the

ne that there was no denies on the part of the Indiana introduce polygomy sate flowth Africa. In India on, going to day to an Indian who brought his propurly married side to then country that they could not temprise her? That was the Indians' great grievance. He would suggest that they should provide that a vesses who produced a certificate from an official in Industrating that she was the legal wife of such-and-such a person about he admitted to this country. They should my to most the reasonable complaints of the

At this stage the debate was adjourned. The 3-8 peared the second reading on Thursday.—

From the Editor's Chair

Resource as a resource continue of the second THE BILL

Two correspondence between Mr. Frecher and Mr. Gendle, published elsewhere, shows clearly that Mr. Precher had fully reseaded to deprive us at almost erery right that we have been enjoying under the existing Immigration Laws of the different Provinces. The only right that was to be left to us was for those who are at present physically residing in the suspective Provinces, to live confined in their Provinces with home chance of being able to re-enter if they left their Provinces. Thenks, however, to the stubborn appoints on from the Unionist Members and the fear of pagestion from the Utilionist Members and the fear of pageste remetarica, nome slight modifications have been introduced seto the measure. We make that the Unionist Members and retained their firmeess to the last. But his Further successfully put them off the acent by intend their that the Imperial Government that already approved of the Bill. But the correspondence makes it clear that, in spite of the amendments, the Bill edgest up settlement of the Indian research that it bears more has true and that it then question that it have many bu gaps and that if they are not filled up, passive equations is sure to regard Mr. Fischer most consider us to be a perfectly stupid community, if he thinks that, with vested rights taken sway we are going to accept his measure The thrust withdraw the marriage amendment, if we do not Moretal Bitter the amendment is intended to OF a last or it is sectors. If it is no intended, he attitude of the community cannot affect the nucesmy of the amendment. But it is perfectly true that the amendment is quite uncless and it would be more terogressed than to musless us, by an tooffective mendement, into believing that our wishes are being spected. This marriage difficulty, however, is only to of the many defects in the Bill. And, notices the w is propored to adopt heroic measures, the Bill, which is supposed to have been designed to satisfy assive resisters, will samply compel them to revive the straggle, cost what it may,

THE BLOOD MONEY

That two cases we publish in thes issue regarding the encidence of the yearly exaction of £3 per head from every as industried man and woman, and every child er a certain age, demonstrate str criminality. At Constant, a poor woman has not only to undergo empresonment, with hard labour, but to sell her jewellery to pay the arrears. At Marstaburg, a poor man, in arder to escape the levy, wishes to go to India, but he is prevented from so doing because he has fuled to pury the tax. A tax whose collection involves such traction can only be defended in countries where slave owney is no shame but an ordinary form of somewhip. We are aware that the charge of slave swame will be andignantly repudiated by many. And,

whilst some of the outward tests of slavery are absent from the indentured labour of Matal, the spirit of slavery is rendombtedly present in the relations between the employers of indentured labour and their nervouts, And, as they cannot, like the slave owners of old, hold the bodies of their laterance of devised the £3 the latter wish to be tree, they have devised the £3 hold the bodies of their labourers in durance vile, if tax, which General Smuta is louth to forego. Maritzburg case proves quite clearly that the imposition is intended solely to make ex-indentured Indiana re-enter into indentures. We hope that Ser David Hunter, who has so generously taken up the question of the £3 tax, will follow up the two cases.

The Present Position

Mr. Gandhi has supplied the Natal Mercury with the following statement respecting the Immegration

If the Bill is not amended in several material particulars I feel that a revival of passive semutance is inevitable. The provisional settlement of 1911 contains two principal conditions to be fulfilled by the Government, samely, that existing rights should be maintained intact in any legislation that might be passed in order to natisfy the Indian claims, and that Transveal Act No. s of 2907, subject to receiva-tion of the rights of minors, should be repealed, and there should be no racial bar introduced in any such legislation. Both of these conditions are violated by the Bill even in its amended form. Our claim that existing rights should be maintained in fortified by a declaration of the Imperial Government. to their despatch dated Oct. 7, 2920, in which it is specially laid down that "any solution (of the Transvasil controversy) which prejudiced or weakened the present position of Indians in the Cape Colony and Netal would not be acceptable to his Majesty's Government," and Mr. Harcourt emphasized the point once more in his telegram of Feb. 15, 1911, in discussing the laungration Bill of that year. That existing rights are jeopardised is clear from a consideration of the following facts

Sousa Africa-born Indians have, under the present Capa Tumigration Act, the unconditional right to enter that Province. This right is now being taken away. If the Bill is not adequately extended, this deprivation will constitute a very serious grievance, and passy, resisters will lose all title to respect if, for the flow of avoiding the hardships of gool or any other, senaky to which they might be liable, they were to accept such a bargain. I do not know what other fatal detects there may be in the Bill at amended. The question of domicile, for instance, may have been left in a most unsatisfactory position, and so also that of the right of appeal to the Supreme Court.

The marriage amendment moved by Mr. Alexander, 1 2 and accepted by the Minister, will, I fear, Insernta the very purpose with which Mr. Alexander moved it in such a public-sprited manner. It requires the fulfilment of an impossible condition, namely, registration of marriage at the place of its celebration, is addition to proof of due performance of religious rites. There is, however, no system of State registration of marriage in India. As a matter of fact, a recent arrival from India endeavoured to obtain a crit heate of marriage from a magnerate at Bombay, who refused to issue it, on the ground, that he was not authorised by law to do so. Nor is this requirement necessary for any purpose whatsoever. The religious celebration is accompanied by so much solemnity, cresmonial, and publicity, that it is the best possible safeguard against collains conserious. Finally, the strictness with which the marriis quite unwarranted by past experience. During my zo years' experience in South Africa I have never known of the entry under the Immigration Law of a

engle lades wemen belonging to the undescrible

The second condition of the settlement appears also to have been inches by the Government, in that a declaration is to be required of such Indian immigrants in may persistly be admitted into the Free State, it not have supered of Seventies and wantonly trigging, because, as the case of as aducated Indian, who came would be highly offereive and wantonly trigging, because, as the case of as aducated Indian, who came could make that Froncing, it would be wholly interesting. It is essently a maximum that the declaration that nor hold landest property, irade, or form there, dambetions to which he is subject whether he makes the declaration or not. It will be remembered that it was the Free State difficulty that came in the way of a permanent settlement on the two previous accuration. Mr. Fischer cannot new south the government by ignoring it as if it were not of the most vital importance. One can only hope that the Secute will perfect of unrepresented interests, by insisting upon amagination of the meaning, to us to fulfit both the latter and the makes of the previous action of the most of the previous and the quarters.

The "Mercury's " Comment

The Immigration Bill (mys the Merney) is at yet easy partly through the Union Perhament. Mr. M. K. Gaardal addresses, through bur columns, to-day, as appeal to the Upper House to perform its functions as a leasy of suriew, and adopt the means which it has at an command to see that the Government fulfil the copilest promotes to which they are committed with cospect to Asizini domected in South Atres. With et to the doclaration by the Aniatics, resterated by Mr Chandle to-day, that they will enter-upon a renewed continues of posterio restance against the P.H. unless a newpher of its present provisions are modified, there are research that the Communications are the condition of a more report we shall not deal with it further than of a more report we shall not deal with it further than to cap that if a se restly the case that the Cabinet are proporting to burgons with the Indians respecting the £3 boxes so Metal, we hope they will be discatched. The tax to one that is twiversally admitted to be indefer-phin, and sto supeal so both a moral and an actual congestion resting upon the Ministry, especially in view of the habet with which hir. Gokhule was allowed to so your but Mosamber. If the Government have by the America of their leelings towards the Immigramon Boll, their conduct is the reverse of ada Lable, and the only probability that it raises is that the Indiana and the cosy probability that it raises is that he instanted will adopt the fig licence as an occasion for passive magazine, in addition to the lumigration Bill itself. The Committee stage of the Bill was accompanied by the apreptance on the part of the Government of accordance manner areas at meeting Assalte objections, but from Mr. Gondhi's statement it appears that the ladean are very lettle enamoused of the measure still. Principally comes the question of existing rights, a matter which was the key to the situation when Mr. Smuts was negotiating the provisional settlement, and with regard to the encumbrances which the K I places upon the right of entrance by South Alrean-born Lections sets the Cape Province, there is no doubt that the Missatry's previous undertaking has been infringed. Act so ol tool of the Cape Colony confers the Mondmonal right of every upon "any person born in eath Aircs," and the Bill now qualifies that right in the cost of Anatics by imposing an education test.

Very largely, in all likelihood, this has been in fluoriced. the has peoplesmed by Cape members in the debates as their fear of an unmediate theoreton of Manil Indiana into the Province of they were out constructed, but, moing that complete facilities for free manuscript have exlated seven years without mything of the test accurring, the Ministry scene to have seen in its the negresses than is justified by the facts. The Indians' plight has been, and is still, a hard one; they have endured it with pattence and forbaszance, and to treat the Asiana now on the principle of taking away from him even that which he bath would be cruelty as well as political dewindom.

Press Comments on the Bill

Our Durban morning contemporary gave the following least retre to its tirue of the byth ultime re-

Wind produce even here in this your an anouncem published by the newspaper luntary Original, with reference to the attitude taken up by the Indian women in the Transvarl as to a recent decision in the South African Courts, which has become somewhat widely known as the Searle judyment. According to Mr. Justice Searle's finding in a case secently b how, the law of the Union cannot mangaine Indian marriages which " have been duly consecrated according to the religious customs of the parties, and are recognised as legal in India." We under the member We quote the memory lesse the Transvart Inuses Wiener's Association. As complementary to this may be observed a telegreen which has been despatched to the Government, under the signature of Mr. William Hosken, in the seese of the European Committee in Johannesburg, torsied in connection with the Transyani America, to the Inne-tance movement. The latter remarks up in the Innet-gration Bill as being a measure which transfers with rights at present secured by law, or are enhanced recognised," and experse to the Message up that "the objections raised by the Indian community are sound." There are intimations of Transcar' opioses on the subject, and are notable if only in the character of a the subject, and are notable if only in the che their origin, but we believe that the bulk of falcana and experienced opinion in Matel slee will separa with sympathy the request of the Ending section for most an amendment of the law as will most, first of all, the position act up by the Burde rengment, and, secondly, such action by the Legislature as mill around a drastic over-haul of the Emmigration Bull in the directions in which it interloses with the rights of managration which the Bill might provide are for the moment spart from the v gurous and despersion resentment which the measure has produced among th Include to the country and beginning to moved the persences which the Teanweal underwent with these le six or seven years ago in connection with the tree stratus (led more there will be very little public). denre, we imagine, for a renewal of the pussion session tance movement on the part of the Assatics, uspecially with the extended scope which Usion mokes possible. The lectures are a peculiarly resolute mon under cir universes of moral stimulation, such as enactments like the lamingration Hill might furnish, and the amount of success which the forces of repression applied by the Government would meet with as keeping the movement within bounds-is wholly dubious. Mr. Cranchs has already made an open declaration that the erate Indians will organize a general passive resistance are not the land grit on Bill it it passes, and now it seems that the women are prepared to join them on a protest against the Searle decision. After all, more simple justice is what will prove to be the palment of this menace to South Africa's social peace, and if the Government disregard the warmnes they have openly before their eyes they will be lamentably westing in public duty.

"The Star"

This Amatic question (says The Star, Johannasburg) is far too important and too irritating to warrant a communication of the arbitrary, shilly-shallying methods of the past. If Mr. Frischer has any views of his own on the subject matter of his Bill, he has carefully concealed the fact in the two speeches which he has made. Indeed, anything more pathetically empotent

and undegrafied then Mr. Fischer's reply to the criticsome directed against certain of the more autocratiprovisions has never been surpassed even by any of Correment. There is ready no come for the Baha linguous or the incompetence of the Minuter of the laterior to lace the problem in a staightforward and statementate one seer. He has had the unfortunate experience of General Smots with his two abotive Bills to wars him of the pitfalls that he in his pith, and he has also had the advantage of reveral conferences with the Hoss. Mr. Gokhalo, the distinguished Indian positions, and of a clear indication of the views of the Colomai and India Offices. More particularly fortunate has Mr Fischer been in the fact that he has been called on to legislate at a time when there is virtually complete agreementamongall parties to the con-traversy that the Union is not alone entitled but-on economic and social grounds—justified in barring the gateways against Asiatic immigrants. As regards dunit goled British Ind ans, a I that meit readire man Graim unless they have again changed their ground-may be summed up at (x) the recognition of existing right (a) the repeal of the Transval Act of 1907, and (3) a abundonment of the principle of the Trasswall law which draws a clear-cut distinction between Asiatics and members of other races. For the most part the differences between the Assault lenders and the Government are chiefly contimental; three-lourths of the touble which led to be arose from the pussive resist non movement would disappear it a settlement were affected in the spirit of the moderate speeches deliver and by Mr. Gokhala during his South African tour wisdom of bestowing powers of so drestic a character on any Minister or Department, these extend to the proposal to sob suffected immigrants of the right of appeal to the highest Courts of the land. Why should an applicant for admission to the Union be denied nghes which are the ly conceded to the meaning trust and? The Opposition—all parties in fact—should be proposed to make sacrifices in the interests of a permanent settlement of the Asiatic contriversy, but so political body which has the nlightest regard for democratic principles of government and for the liberty of the subject can acquiesce in the Minuster of the Interior, his immigration officers, and his Immigration Appeal Boards—the last-mentioned a sensible into the tion being rendered entirely independent of the imand the Courts of the Union, exce, d on part is the cile, to the enforcement of the Imm arat a Read on

"Rand Daily Mail"

The system is to be no autocratic (says the Rand Dely Mail) that even the right of highest in a court of law is expressly denied. In other directions on, has noted a disposition in the U ion to push the principle of government by regulation to extreme. The fact that in the part certain departmental dee sions have been upset by an appeal to the Courts, does not justify the elemination of so important a right won the contrary, it is a strong and the should be tainly be altered. Then again it is not clear whether the limit of " settlement" between the Indian part to carstelle and General Sinute has been incorporated in the draft Bill, In Indian circles the outcry against the measure is loud, and a further resistance carp a threatened. We have no sympathy with the resistance business tru dansanida Covernment should endeavour to machine prace which has lasted for several years. The public have no wish to treat the Asiatics in the Union to though they object to new concession and to further immigration. Mr. barber, werel, in not at all clear as to the extent to which the new Bill, coincides with the compromos effected by General

Shruts. Indeed there is a great deal of force in life Duncan's complaint that the Minister has avoided topiying to many of the criticisms launched against the measure, or explaining points upon which information has been desired. It seems to us that when the Committee stage is reached the Government will have to modify the measure considerably, if it is not to share the fate of earlier attempts at the solution of a difficult problem. The pien that the Bill may seem to be tiltra-ausocratic, but that it will be administered in such a nice manner that nobody will be treated hershly. It not satisfactory. Adequate safeguards against high-handed methods must be inserted in the law itself. It is not right to pass crude legislation and trust to future blimisters and officials to make it workable.

" Natal Mercury"

The decision given by Mr. Justice Gardner, at Ludysmith, regarding the status of married Indian women as witnesses in causes in which their busbands are concerned will not, we fear, add to the reassurance of the Asiatics in this country (says the Notal Mercery). Mr. Justice Gardiner's ruling not only confirms the recent Searle judgment, but carries at further, by laying down that an Indian woman married by the ritus of her religion, and with so marriage registered under the and law of the Union, may be compelled to give evidence against her husband on a criminal charge. So we read the effects of the decision. Mr. Justice Gardiner has, of course, only given logical effect to the judgment of Mr. Justice Scarie, but having segard to the accumulating disposition among the Indians to remet acce against laws which are capable of buing construed in this way it is time that the Legislature took the matter in hand without longer heatiting. There is no knowing to what extent of inequity and injustice the principle had down by Mr Justice Searle may be carried, neither, therefore, the resentment on the part of the fudiant arraying out of it. There is perceptible evidence that the circumstances of Indian British subjects in the Colonies are becoming a subject of growing Imperial concern. That impression is borne out by the acts he taken in London by the Committee there which specially looks after Indian comigration affairs as they apply to Canada. There is a similar Commutee expressing supervision over the circumstances of the fodians to this country, and it is not and to our seil esteem to find Sir Mancherjee a ... ggree stating before that body that the position of Indians in Canada is less humiliating and degrading the it South Africa. We are afraid that South Area is not by way of diminishing the already o icaviable regulation it has acquired in this respect. The Canadian Committee is taking steps to induce the Dominion Government's consent to the withdrawal of the "continuous journey" provision attaching to Indians

is immigration Low, but though that is a hardship rently regorous uson coloured Asietics from the Unitish Dispendency, amounting, in fact, to practical restriction, it does not touch the rights of Indians already domiciled in the country, and the conditions which the Union Government are creating for them here will probably give rise to considerably more imattience and dissatisfaction on the part of those nutside than with reference to the state of circumstances in Canada. Mr. Fischer strove to give the impression of prediseness in his recent statement on the Immigration il in Parliament that the Imperial Government had approved of the measure, but we have a good deal of to believe that the case will be found in the schult somewhat different from what the Minister of the laterior declared,

"East Rand Express"

We are the contest to a feeling of uncestment in the to possible amendments to the languageasts Restriction But (says the East Road Empres). The

19/2

name of the moneure is snything but ressouring, and its provisions not encouraging, but the amendments would make it far worse. As far as we can see, the Government is aronous to enforce anti-Assatic legislation, and therefore it is a pity the measure is coundered a party one. The attitude of some of the speakers to the Bill shows that they have no ermpathy with the East Rand's convictious as to Assatics. On both sides of the House speeches have been made which would imply that the speakers desired to see the Transvaal thrown open to Assauce from other provinces of the Union. This must be from other provinces of the Union. This must be tought to the bitter and. We have had a terrible struggle to keep Asiatics out for many years, and are not going to hast the flag down now when, as regards this district, we are on the eve of victory. Sir Bisect Berry remarked that the Bill should be thrown out because if it was carried there would be trouble with the Indians. Of course there will he trouble, and always will be so long as we have an Assatic in the Transvani, We do not blame the Indians for the spirited fight they have put up-it reflects credit on thesi-but in a state of war such men as Sir Bisset Berry are traitors to the whites al they give the Indiana hope that their passive resistance and threats will influence the laws of the country. It would be much better to have the Bill dropped altogether and to leave matters where they are at present. Whatever results, it cannot be too clearly made known that the East Rand district with its 15,000 electors, will neither have further Asiatic intergration into South Africa nor inter-migration between the colonies, and in this it is heart and soul with the attitude of the Free State members. It must be remembered that the programme of the Indians as laid down by Mr. Gokhale after his setura from South Africa is that the Indians, although entisfied for the present with what they had got, should still strive to get, is an short a time as possible, the rights for ladians to be able to leave and enter South Africa, to have liberty of mavement from province to province, to be able to reside where they choose, he able to own land and other property, be able to trade, receive proper assistance from the State with regard to the education of their children, be tree from special disabilities, enjoy menicipal and political franchise, and have the Government service and public life open to them.

The "Natal Advertiser"

"It is to be trusted (mays the Advertiser) that the Bill will receive the very gravest and most careful handling the House is able to provide. As the draft now stands, it is perfectly certain that it will satisfy norther public opinion is South Africa, nor the Imperial Government, nor the people of India.

It is, nevertheless, for white South Africa, while rejecting full right of entry, to persevere steadily in establishing full indevidual justice for those allowed in."

In the course of another leading article on the Bill, the deterritor says :---

"The British Opposition can, most emphasically, not consent to place a weapon in the hands of even so mildly racial a Government as General Botha's against the Assatic, that might possibly be employed against the European also.

we fully recognize that we must, for the eaks of justice and our own reputation, deal absolutely lastly with such Amatica, and especially such British Indians as have been allowed to acquire certain interests and a certain standing here already."

[We might add that our Durban contemporary says a good deal more, some of which shows a want of knowledge of the terms of the provisional settlement. Some, again, is utter nonsense.—Ed. I.O.]

£3 Tax Scandals

Our correspondent at Graytown writes that an Indian woman named Batula, No. 103,538, was taken before the Magistrate of Graytown on the 28th of April and was sentenced to four weeks' imprisonment with hard labour for not paying her annual licence money amounting to £4.5%. This woman completed her term of imprisonment, had to sell her jewellery and pay the £4.5%.

Some months ago the Magistrate of Greytown made an order against this women to pay 5x a month; she paid for two months then she was mable to pay any longer and came away to Maritzburg, where the license inspector gave her a pass to say that whilst she lived in Maritzburg, she would not be troubled for her license money. From Maritzburg she went up to Merrivale where she was arrested on a warrant from Greytown. She was released on the 27th of May, after doing four week's imprisonment and paying £4 5x.

Another Bad Case

In a recent case in the Court of the City Magisteste (says the Times of Natad) some light was thrown on the position of Indians whose indentures expre, and who desire to return to India. It is said that the case of the Indian in question is similar to that of many others. The Government claimed the £3 licence from this particular man, who had completed his period of service, but who had been endeavouring to get a period, of the findian. He had been obliged to wait several months for a ship, and in the meantime speat his money in paying for his maintenance.

Indentured Indians save money with a view to returning to India, and it is stated that owing to long delay in accuring passages, after they are ready to early numbers of them are prevented from leaving the country. It is pointed out by persons who have become aware of this state of afters that the tax of £3 ou Indians remaining in the country subsequent to serving the indenture period was imposed in order to bring about the suturn to India of such free Indians, whereas, in consequence of the delay referred to, it is having the effect of keeping them in the Union.

The matter is considered one that should be looked unto by the authorities, so that the legitimate wish of these people to leave South Africa may not be basiked.

Kharwa v. Union Government

Judgment in this case was delivered by Mr. Justice Solomon, on behalf of the Appellate Court, on the sest May last. After dismissing the appeal with costs, the judgment concludes:----

His Lordship felt hound, however, to express his opinion that the provisions of Section to were tunnecessarily stringent. It surely would be sufficient to provide that the money should be deposited merely as security for the departure from the Colony of the insurgrant in case he failed to obtain a certificate. The object of the Act was to keep out of the Colony prohibited immigrants, and that object was achieved if the immigrant, upon failure to secure a certificate, voluntarily left the country. There was no justification for undeting the information insulgrant in the sum of from in addition to excluding him from the country. These were mattern, however, which could not affect the Court's decision, and for the reasons already given the the appeal must be discussed with costs.

The Chief Justice and My. Justice Inner concurrent, Mr. Nightingule for the Government then mixed, the question of costs in a previous preliminary strimesh and said that the appellant had applied in Masch less for leave to appeal, but the Court had ruled that have was not necessary, and ordered that the question of the costs of the application should stand over. He ested that the appellant should now be ordered to pay the costs of that application.

117

The Chief Justice und that it was quite clear that the application was unnecessary, and there was no need for the Government to have opposed it. There said be no order on to the costs of the application.

Mr Justice Innee and Mr. Justice Solomon

The Indian Bazaar

This Barnar will be held at Johannanburg on the and and grd July, and the Committee requests that marchants throughout South Africa, desirous to connee articles for eals, should goet their parcels to an much johanneeburg not later than the soth instant, parcels to be address to the Hon. Secretary, prevent Ledon summer Association, Box 6522, to swich Joh

News in Brief

On Wednesday, so the House of Assessbly, the Minutes of the faterior gave notice to introduce a Bell to again in curious respects the Indian Intention Laws in Natal.

An incident in reported in the Durban papers which does not reflect fevourably on the courtesy or humaneowe of Europeans. A certain Mr. Sydney Brown man he here and trap. The man was so injured that he had to be taken to the hospital. The Magatrata, in imposing a fine of £3, or three weeks' impresonment commented upon the fact that occured did not stop.

In the House of Amembly, See David HUNTER (Durbon, Control) moved. "Flot the position from Hasen Plans Houses and Mahomed Badat, representing the Mahomeden community of Natal, praying that some fit and propie person may be appointed as a marriage efficie in the Province of Natal for the solemnisation of marriages of persons professing the Mahomedan fasth; and that such marriages should in all respects be gow erand by Mabomedan law as set forth in the Koran, presented to this house on May 7, 1913, be referred to the Lovernment for openideration." Sir David Hunter interacted that he understood that the Government had already received the patition. The motion was agreed

The Times, in an editorial article reviewing the South African Union during its first three years, remeets that, despite General Botha's defeat of Mr. Hesting, the situation is still confessed and illogical, citing among instances General Botha's attitude on the Immegration Bell, (meaning, evidently the surrouter to the Pres Statest and the more drastic character than its predecessors.)

Mr. Morriman, in his speech on the Natives' Land Bill, in the House of Assembly, said:-The unfortunate thing was that, owing to this lack of information, all sorts of wrong ideas got about in regard to this Bill The great difficulty was to find out what the natives thought; and he doubted whether there were more than one or two members in that House who could say that they could get into the mind of a native. What would they give if they could know what the native thought about this matter? He did feel that, better a measure like this was passed, they should find a means of giving the natives an opportunity of presenting their

The Natel Mercury Parliamentary Correspondent tele graphs :- "As the debate on the Natives Land Bill rolled on, it was followed during afternoon hours by a native-the only member of his race present -- who sat in the gallery. His dress and manner anglied him to be both civilised and intelligent. His single silent Lices

objectified in imagination the tour million of his fellows, Decaids these walls whose more wital interests were under discussion without one voice of their own being upraised to explain their view point,"

Lately the Bombey High Court decided a case in which an English wife of a Parsee who did not live in India, could not legally claim maintenance from him (eays the Punjaice). This is believed to be basek and against the interest of English wives of Indiana. No doubt it is. But Indian law does not pervent a willing bushand or wife living together, whatever may be the nature of their marriage. But this is what the South African law has done in respect of the Indana married to more than one wile. The law there and in Cases has kept out the withing wife from an anxious husband Who can deny this is still greater hardship and creeky? The Bombay Caronicle in commenting on the case, writes:—" How any court within the British Enspire can declare such a marriage vord, on the ground that it was contracted on a polygamous basis to hard to understand, or is it merely another of those senseless pur-pricks which Colonial sentiment loves to apply to the Indian immigrant? In any view of the matter, the ducinos seems clearly wrong, and the Colonial Office should lose so time in adopting remedial measures."

That even to-day the women of India can not only distinguish themselves in learning, but also leave their male competitors behind them is shown by the segual success achieved by a young Brahman lady of org who stood first in the Vidvat examination held at Madens in 1918. Out of 250 candidates, men sed women who appeared for this examination, Breemsti Kane Kamma stood first and obtained record marks to Literature, Science and History and carned away so many at ma gold modals and Ra 126 on money prints. It will not be out of place to mention here that she was endowed in her roth year and has been receiving a strection in Talugu and Sanskrit at the feet of a Pandit who is a relative and is very pione and orthodox.

Every man in the United States who has I pur cont. of negro blood in his veins is classed as a "nigger," says a writer in Chamber's fournal in an article on "The Colour Line." In some of the Western States, where negroes are few, they are treated with more toleration. Their place is there taken by the Chemman, who is treated with great indignity. It is otherwise in the British West Indies, where the been 'coloured man" and negro are not synonymous, the former generally referring to a person of mixed blood. Nor is the black man in the West Indies subjected to the indignities which fall to his lot in the United States. In the Wast Indies a white man may eres marry a coloured woman without losing custs; though such a union is looked on with horror in the United States, and in some States is prohibited unheavy penalties. In Breril, as well as in the Spanish-American Republics, blacks and whites live in perfect harmony; there is no racial feeling such an exists in the United States.

Taking account of these various groups of undoubte facts, many of which are so gross, so terrible that the cannot be overstated, it is not too much to say that our whole system of society is rotten from top to bottom, and the social environment as a whole, in telation to our possibilities and claim, is the worst that the world has ever seen.—Or. Alfred Russel Wallace.

shove all, education should inculcate a spirit of believe which was the one thing necessary in South Africa. History made no realise that every fact on brought something to the gen received a housesty. It was not by depressing thers, but by striving to raise ourselves, that we old truly achieve greatness.-Mr. Merriman of Stelle Bleve

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મુસ્તક ૧૧મું.

द्दीनीक्स, शनीवार, तारीण 3१ भी भे, १७१3.

PH'S RR.

અધિપતિની નોંધ

an individual de la company de

નવું ખીલ જે ફાલ સેનેટ પાસે છે તે વિષે સેક્કો હોંદી ભલ્લવા આતુર ફેકવા જેક્ષો, બહુ ન'લુ ખીલ ખબર આપવા જેટલા કે બહુ ટીકા કરવા જેટલા વખત સ્ટ્યો નથી.

મી. પીશર તથા મી. અંધીની વચ્ચે તેમજ ખીજા પાર્લામેં ટ ના ત્રેમ્પ્યરા વચ્ચે લાંબા તાર વહેવાર આવી રહયા છે. તેમાં તા સરકાર સાથેતા તાર તેમજ પત્ર વ્યવહાર અમે અત્વત <mark>અદવાડીયે આપવાની ઉમેદ રાખીએ છીયે. દાલ તે</mark>ા એટલં - જ કહી શકાય છે કે શાદી ભાળતના સુધારા આપણી દ્વસન તલભાર મધ્યુ દુર કરતા નથી. દરેક કાદી ૨૭૨૮૨ થએલી <mark>ક્રોવી જોઇથે એવી શરત છે. હીંદુસ્તાનમાં સાદી રજીસ્ટર</mark> કરવાના ધારાજ નથી તા રજીસ્ટર કમાંથી લાવવાં ? એન્ટ્રો **અામાં જઇ માછા પ**ડવા જેવું થયું છે. સરકારતા સુધ.રે, ~~ગ્યાકારા પ્રુપ્યની હાર્ડમાતી સમાન છે.~~ ગ્યાક્તરામાંથી પુલ ઉત્તરે ત્યારે જેમ વ્યાપણે સંઘીયે તેમ આપશી એરતાના વિવાદ **દીંદુરતાનમાં ર**જીસ્ટર થાય ત્યાર પછી તેઓ હકથી પેતાના **પણી સાથે, આવી શકે. વળી સરકાર 'કોલે**ડનીયલ બોરન ' **દીંદીના કેમ જવાના** હક છીનવી હેવા માત્રે છે.ં નાનાલના કે કેમના બીજા ક્યા હક રહે છે એ તેર જણાવું પણ નથી. તે ખબર તા જ્યારે સુધરેશું બીલ આખું હાથ આવે ત્યારે પડે. આવી સ્થિતિમાં અમને એમજ જણાય છે કે થાડીજ **મુદતમાં લડત ક**રી જાગશે. બીલ એવું જાલમગાર છે કે દરેક હીંદીયે સંપુરણ જાર કરવાની જરૂર છે.

આ કેસ વીધે હકીકત અમે અગાડી વ્યાપી ગયા છધ્યે દ્વે તે બાબત દ્વસ્થળતક, ખેદકારક તેમ **મૃતીયનના દેસ** જ ખુશકારક બનાવા બન્યા છે એ આપ્યા કેસ સર ડેવીડ દ્રાંટર

અને બીજ પાલિમેટના મેં બરાને માકલવામાં આવ્યા હતા. તે ઉપરથી સર કેવીક હંટરે ન્યાય ખાનાના પ્રધાન મી. સાવરને સવાલ પુછ્યા કે એ કેસની સરકારને શું ખબર છે? એ કેસમાં પ્રરેપુરા કર બરાયા છતાં સનીયનને માછરટ્ટેટ કેટ કર્યા હતા, કે નહીં ' આના જવાળમાં મી સાવર જે બાલના તે દરેક હીંદીને કંપારી છુટાવે તેવું અને પાતાની દેપર તીરસ્કાર અવે એછું હતું. મી. સાવરે કહ્યું ' હું આ કેસ વીપે કોઈ જાણતા નથી; એ આબન તપાસ કરવા મામતા નથી અને કાછરટ્ટેટાના કરાવાની વચમાં સરકાર બીલકુલ વ્યાવવાની નથી! મી સાવરતા જવાબ એટલા તાછક શબ્દામાં છે કે તેની તેન્હકાર પુરેપુરી અમારા તર લુગામાં અને આપી શક્યા નથી. પહુ એટલું ચાકલ છે કે જે જ્યાલ બી. સાવરે આપી. પહુ એટલું ચાકસ છે કે જે જ્યાલ બી. સાવરે આપી. પહુ એટલું ચાકલ છે કે જે જ્યાલ બી. સાવરે આપી. પહુ એટલું ચાકલ છે

સંબ ધમાંજ આપી શકાય જે બુક્ષમ સુતીયતના ઉપર ગુજર્મો તે જુલમ જો કેાઈ ગારતી ઉપર ગુજર્મો હત તા, અને તે ગારા વીલપા હાકઠા અને ગુન્હેબાર હત તા પ્રભૂ તે તે વીધે કેાઈ બેમ્બર સવાલ પુછત તો જે દલકાઇ મી સાવરે આપણે વીધે વાપરી તે એ કદી તહીં વાપરી શકત,

આ વીષય ઉપર લખનાં અમારી કલમ ધૂજે છે. અને આપણી અધમ દસા વૃંતો ખનાલ કરતાં અમારું દીલ અંદાય છે. ખરેખર આ અપમાત આપણે સદન કરવાને આપણે દાથે લાયક લન્યા છીયે તેથીજ મી. સાવર એવી તાલ્કાઈ વાપરવાની દીમત કરે છે. મુત્તિમન કાણ છે તેની આપણે દરકાર પણ નથી રાખી. કેટલાક તા એ વીધની હમાંકત જણ્યા પણ નહીં માત્રના હેય અને કૃતીયનની ઉપર બન્યુ તે આપણી ઉપર લન્યા ખરાબર છે એવું તો ભાગ્યેજ હોંદી સમજતા હશે. જો આપ ન હોય તો આપણે મી. સાવર ના અપમાનના જવાળ દળુ પણ પુષ્ટી તેની પાસે મારી મત્રાવી શકીયે છીયે.

આટલે સધી અને ખેદકારક બનાવ અહધી ગયા. હવે ખુશાહક લેપર અહીશું જે છાપાની અંદર અને જે દીવસે સાવર સાહેબનું અપમાન નેંધાયું છે તેજ છાપામાં અને તેજ દીવસે બીજી જગ્યાયે મુતીયતના કેસની અપીલની સનાવણીના દેવાલ આવ્યો. મુનીયનની ઉપર ભાર પાઉંડ મુધી ત્રણ પાઉડના કર ચડી ગયા દ્વેતા તેમાંથી તેણે કશ પાઉડ સુધી ભર્યા હતા. અમ કર તીકળી ગયા છે એવું માની મુનીયતે બાજોના છે પાઉડ નહીં ભર્ષાં, તેને પશુવા માં વ્યાવ્યેર અને માજીસ્ટ્રેટની પાસે ઉબેર સખ્યો, વેર્યમ ના માછસ્ટ્રેટ તેને પૃષ્ઠયું: 'તે કેમ કર નધી ભર્માં! તેએ જવાલ માપ્યો : 'મારી સમજ એવી હતી કે તે કર તાલુદ થયે. છેં બાઇએટ્રેટે કહ્યું 'તેમ તથી' તે ઉપર**ધી મુ**તીયતે તુરતજ એ પહેંદ અરી દીધા - આમ છતાં ધાનકી માછસ્ટ્રેટે અને ગરીંબ હીંદીને 'કારટના હુકમનું ભના દર કરવાને સાફ ૧૪ દીવસની સખત મબુરીની સાથે જેલ આપી અને તેને ખાસ જંલની અંદર માક્ક્રયાના હૃક્રમ કર્યો. સારે નશીએ મુતીયનને વકીલ હતેર. વકીક્ષે મહેનત દીક લીધી. તેણે માછક્ર≩ટના દરાવ ઉપર અપીલ કરી. માછસ્ટ્રેટ પેરતાના બચાવમાં સજા કરવાનું એ કારણ બતા વ્યું કે સુતીયન જેવા માણસતે સજા કરવાથી ભીજા પ્રાણસા કે રટના લુકમોના અનાદાર કરતા અટકે. જજ **ફાયાર**ને આ બચાવ કેણલ તે રાખ્યા અને એમ કરાવ્યું કે ક્રાનીયને પર્કસા આપી દરધા પછી તેને જેલ આપી શકાય નહીં. અહ ચાર શંક તેને પર્કાસા નહીં ભરાતાં ઉધરાવવાનું સરકારને 🧀 ખરચ્યુથયું તે સરકાર વસુલ કરી શકત. વળા જડ્જે માછરહેટના કરાવ રદ કરતાં હીકા કરી કે મુનીયનને ઉપલી કારડમાં આવવું પડે એવા શક લગ્નો આ કેશ નહાતાં અને ભને જેલમાંથી ભચવાને ભાતર તેને ખરચ કરવું પડ્યું તે**થી** અપીલના ખરૂચ કારકારની ઉપર નાખ્યેત આ પ્રદેશામધી

મ્માપણું રાજી થઇ શકેરી છીયે, જો કે તેને સાદ મ્માપણું કાંઇ પત્ર્યુ માન ખાટી શકતા નથી. આપણી શરમ તા તે થી વધે છે.

આમાં હસવાપલું એ રહ્યું છે કે જે વખતે સાવર સાહેબ પાતાની અફેદ ચામડીની મગરૂરીમાં કાળી ચામડીવાળા એક મરીબ ત્માહ્યુસને તુચ્છકારી કાંતના હતા તેજ વૃખતે તેનીજ સરકારના જુકજે તેને થપડ મારી. સાજીસ્ટ્રેટના દરાવમાં પાતે વચમાં ન પડવાનું કહ્યું તેજ વેળાએ જુડજ વચમાં પડ્યા, અને માજીસ્ટ્રેટને દાવવાન દરાવ્યા. આવી કુદરતની ખલીદારી છે. ચડે છે તે પડ્યાજ કરે છે.

આ ખુની વેરા ભાગત ગયે અદેવડડીયે સુનીયન પાલીમેંટમાં દીક ચર્ચા સએલી. હાલ ખન્નનચી ત્ર**ણ પાઉદનો કર** આપણા ભાઈબંધ સ્મટસ સાહેબ

છે. 'ઉડનાં અડારે અંગ વાંકા તે વાંકાજ ' તેમ સમકસ સાહેબનું કામ છે. તેનાની સરખા જવાળ આપી શકાતા તથી તેનાથી વિવેક ભર્યું તે મીકાશવાળું કામ **ચાયજ ન**હીં. મુળમાં સાર્કકમ હોય તે **પણ જનરેલ સ્મટસના ક્રાયમાં તેની સુવાસ ખુવે છે.** આ ખુની કર છેવટે જશે એમાં શક નથી પહ્યુ તે ભલાની ભલા ક્ષ્મી નથી જવાના. બદારના દળાસ્થીજ જરો. સર ડેવીડ દુંટરે આ સવાલ ઉઠકવેલા. તેના જવાળમાં જનરલ સ્મટસ એાલ્યા કે તે કર કદાડી નાખવાનું કંઇ તેએ મી. ગાખશેને વચન નહોતું આપ્યું. તેએ તે તે કર કદાડવાના વિચાર કરવાનું ગી. ગાખલેને કહ્યું હતું હતું પણ સાર્કેબ વિચાર કરે છે. તે વિચાર કેવા તેના તેમણે આપણને પ્યાસ **માધ્યા છે.** પાતાના પક્ષના નાતાલના મેમ્યરાની સાથે તે भसबत करें छे. जील भेभ्जराने तेले धुण्युं पन्धु नधी. ક્રેમક નાતાલમાંના મેમ્બર મી. હેંડરસને કહ્યું કે તેને તેા જનરલ સ્મટસે નહેાવું પુષ્કનું. સર ડેવીડ હંટરને પુષ્કનું **ઢેાય એમ પણ તથી જણાતું.** જે સવલતના કુટવા આખી पार्वामें हे करवाना छे ते सवाब भागन कलरून स्मटस નાતાલનાજ મેમ્બરાને અને તેમાંએ નાતાલના કેટલાક મેમ ભરતેજ પુષ્ઠે એ કંઈ વ્યાજળી ન મણાય એમ ક્દી યુનીય नीस्ट पक्षना वडा सर होभस समारहे कलरव समहसने **સખત કપકા આપ્યો. મી. જેમર, મી. ચેપલીન વિગેરે મેમ ખરાયે સુચલ્યું કે અ**મા કર જરૂર કહાડી નાખવા જોરુપ

જનરલ સ્માર્ટમે પાતાના જવાળમાં રંખમ દરશત્યુ કે માત્ર ઉપજેના સવલ હોત તો એ કરને કહાડવામાં કરી અડચ્છ્યુ ન ભાવત. પણ ભવાલ પોલીસીના પણ છે. કેટલાક એવું ધારે છે કે મલુરેલ મલે અથવા તો તેઓ પાલ્ય હોંદુસ્તાન જન્મ એવા કારણસર તેઓની ઉપર વેરો રાખવા તેન્દ્રયે આ દલીલ સ્મારસ સાહેળના વિચાર પ્રમાણે નાખી દેવા જેવી નથી લાગતી તેથી હવે તેઓ હાહેળ વિચાર કરી રહ્યા છે કે શું કરવું. આ વિચારનું પરિલ્ફામ એ આવ્યું કે આ વસ્સે તેને તે કર નહોંજ જાય. તે આવતે વસ્સે યાય તે ખારે, આવી દસા આવ્યામાં હોર નથી તેથીજ શાય છે, નહીં તો સરકારના ભાર નથી કે તે આ પ્રમાણે રમન રમી શેક.

અમતે ખાસ ખબર મગલી છે તે ઉપરથી જણાય છે કે ઉપરથી તેમમાં બતાવ્યા પ્રમાણે ખાસ ખબર ત્રણ પાઉડના ખુની કર થ્યા વરસે નાલુદ થવાની ચાડી આશા હતી તા પણ હવે તે આ વરસમાંજ નાસુદ થાય એવી આશા બધાય છે. અમતે ખબર આપનાર જણાવે છે કે જનસ્થ સ્માટલ તે બાળતનું બીલ તુરતમાંજ બહાર યાડવા ઇચ્છે છે.

ગીરમીઠ ઉપર એક ગારી આઇના કામળ

હોંદુરતાનથી ગીરમીટમાં પરદેશ જતાં આ અને પ્રકૃષેતી. ત્રાસજનક સ્થિતિના દીજીમાં કેટલાક વરસા **સુધી અનુસવ** લીધા પછી ગીસ. એચ. ડાલીએ 'ઈ ડિઆ' વિચેર આપાએ! માં ગીરમોટનું ધેરસ્કુ તદન વર્ષ **કરવા ભાગતના ચેંકાવનારાં** લખાએું લખ્યાં છે. દાલમાં મદાસના **ંઇડિઅન રીબ્યુ**ં માં તે બાપુઓ એક લેખ લખ્યા છે. માસુંસાતે ફાસલાવી કેવી રીતે કેપો ક્પી અળમાં પકડવામાં આ**વે છે તેનું** તથા ગીરમીટનાં દુઃખા અને અનિતીનું વ**રણન કરી મીસ ડાલી** કહે છે કે આ માણસાૈની છંદત્રી **લણી અધ્ય છે–પશુ** સમાન છે. મીરમીટમાં દર સા વ્યાદમી દાઠ ટક એપ્રતાને રીજી લઈ જવામાં આવે છે તે સવાલ ઉપર ટીકા કરતાં આ બલી બાર્કલ એ છે કે કાલ્ટ્સર ચલાવવામાં **આવતા આ વેશ્યા** વાડા ઉપર હું વધારે ઉડાણમાં નહીં **ઉતરતાં એટલુંજ કરીશ** કે દરમાસે **એમાસે અનીતીના ગ્રુન્હા માટે એકાદ હોંદી** એોરતનું 'ખુન થયું'જ હેોય છે. ગીરમીટમાં**યી છુટા થયા** પછી દીદાઓ દેશ કરતાં જે પક્સે પરદેશ સુખી રહે છે અરમ કર્લા કેટલાક આ જંગલી રીવાજના **બચાવ કરતા** જોવામાં આવે છે. તેમને આ બાઈ પુ**છે છે કે તે યુડી** ભર પછસાના બદલામાં દીદી પ્રજ્ય શું સમારે છે તેના તેમણે વિચાર કર્યો છે ? તેમની એકરતોની **કઈ કસા દો**ય છે ! તેમના બાળકાને ક્યા પ્રકારના વારસે**ં મળે છે ! માનુ**વ જાત ઉપર આટક્ષા કેર ^{કુ} આટલી **અધામતી કાતે માટે !** કેવળ સકરની ટાંગી વાળાએત ત**યા ખીજા કેટલાક ખેડુતા** વિગેરૈના ત્યારથને માટે તેમના ખી**સાં ભરવાને માટે ! છેવ**ટ આ બાઇ દીંદની દરેક બાતુને **વીનવે છે કે ગીરમાટ**ં**એ** હુલામગીરી છે. બધા કાલાનીમાં**થી આ ગુલામી તદન** ભાષા ના થાય ત્યાં સુધી તેમણે પત્ર વાળી <mark>બેસવું ઘટદું નથી.</mark>

બાકસબર્ગનું એશીયા**ડીક અનાર**

ભાકસભરગની હેલ્થ કમીડા મ ત્યાંની ટાઉન કાઉન્સહિને નીચેના રિપારક પ્રેક્શવાના કરાર કર્યા છે:—"અમારી કમીડાં જીના એસીયાડીક બહારની કલાકાત લીધી હતી. તપાસ કરતાં અમને જણાવું છે કે ૧૯૦૧ના જીન માં તંદુરસ્તી ખાતાના મેડીકલ અમલદારે તે બહારની તંદુરસ્તી સંબંધો જે રિપારક આપ્યા હતા અને તેની મંદકી વીગેરે વિષે જસ્માન્યું હતું તેનીજ મંદી સ્થિતિ આજે પણ જોવામાં આવે છે. આ બહાર બધા કરાવવાને અમાઉ ઘણા પ્રમાન થયા હતા પણ તે બધા નિખ્દળ થયા છે. હવે ચાશુ સ્થિતિમાં સુધારા કરવાને ચાયતા ઉપાય લેવાના જોઇએ અમે ઘેર પેર ફરી બધી

તમાર કરી હતી. અને મકાનાની બાંધણીમાં ફેરફાર કરાવવાની જરૂર જણાબ છે તેવા ફેરફાર કરવાને ઘટતાં પત્રશાં હેવામાં આવ્યાં છે. આ બઝારમાં કેટલાક કુવા છે તે પુરાવી દેવા એક્સે. એ ઈમના પાણીના નળ એ રસ્તા સુધી લઇ જવાનો કેટલા પત્ર લાગરા તેના અંદાજ બાંધકામની કમીડીએ કારવા છે. સાંથી પછી હોદાને નળ લઇ જવાની સમયડ થઇ શકે છે. આ જગાએ બરાબર સુધારા કરવાની સુમના આપી છે અને આ જગાએ બરાબર સુધારા કરવાની સુમના આપી છે અને આ જગાએ બરાબર સુધારા કરવાની સુમના આપી છે અને આ જગાએ બરાબર સુધારા કરવાની સુમના આપી છે અને આ જગાએ બરાબર સુધારા કરવાની સુમના આપી છે અને આ જગાએ બરાબર સુધારા કરવાની સુમના આપી છે અને આ જગાએ બરાબર સુધારા કરવાની સુમના આપી છે અને આ જગાએ બરાબર સુધારા કરવાની સુમના તેવાં પગલાં હતા. અને સામા માધ્યા કરીએ છોએ કે લૂતા એશીયા ડીક બનારમાં એ દેવા પાણીના નળ નાખવા. તેના ખરચ ના અંદાજ ૨૦૦ પાઇડ આવે છે."

નવા બીલ વિષે ખળરા

ભા બીલ ઉપર મહા છાપાએએ ટીકા કરી છે. અત્રે તેમાંથી જાલ્લાએક તીચેતી ટીકા આપીએ છીએ :

ेरें उसी वेल !

ખા બીલ એટલું સ્વછંદી છે કે ઉપલી કેારટને અપીલ **કરવાના હક પણ છોનવી કેવામાં આવે છે.** આના અરથ તા ગમ વધા કે સરકાર બધી સત્તા હાયમાં રાખીને કાર ભાર ચલાવવા માત્રે છે. સરકારી ખાતાએ આપેલ કેટલાક કરાવા ઉપલી કારટમાં રદ વયાના દાખલા અગાઉ બનેલ છે तेषा अरीने अंधं भावा भागताना इक सरकार छीनवी शक्ती નથી. તે દર્શાલથી તો ઉલદું એમ સાખીન થાય છે કે अधिको ६६ रहेरा को छले. आ आजन ते। जीसमा માક્સ મુધારા થવા જોઈએ. બીલું આ બીલરી સત્યાચહતા नीवेंग्र बींडी अने अनस्य २मटस वेश्ये वर्षेत्री समाधानी મુજબ આવી શકે છે કે નહીં તે ચાપ્યું થઇ શક્તું નથી. **હોંદીએ। ખીલ સામે છુમાટ ઉઠાવી સ્ત્રા છે, અને** સત્સામદ **નાગે એમ પણ દેખાય છે.** સભામક તરા_{દે} અમારી દીક સોક્ક નથી. પરંતુ કેટલાક વરસા સુધી જે શાંની રહી હ તે ભાળવી રાખવા સરકાર પ્રયત્ન કરે એ જરરતું છે. અહીં ना बेहिनो धरिहो अधीमारीक तरक भराण रीते वस्तवाने। નથી, પરંતુ તેઓની છુટમાં વધારા થાય અથવા તા તેમની સાંખ્યા વધે એવું તેર અહીંના શાંધા નથીજ માગતા. મી. સ્માટસે કરેલી સમાધાની વીવે ગી. રીશર બીલમાં બીલકુલ **ખુલાસા કરતા નથા. બીલની સામે થયેલી પણી** ટીકાના **ખુસાયા અથવા તેા કેટલીક ખ**બરા પ્રધાને ન**થા** આપી એવી ~~જાતની થી. ડાંકનની ક્રીયાદમાં~~ વ~~બ~~ુદ છે. સરકાર મુશ્કેલ **સવાયના જ્યારીથી નીવેડા શાવલા ગાગની હશે તે**! ખીલમાં **પણ સુધારા કરવા પડશે.** ખીલ ભદુ બુલગી દેખાય છે, **પણ તેના અમલ નરમાસથી કરવામાં આવશે એટલું કહેવુ** તે ગય નથી. ખુલમની સામે કાયદેસર પુરતું રક્ષણ થવુ જો મે. અધુરા કાયદા પડી ભળીવ્યના પ્રધાતા અને અમલ ક્ષરા ઉપર વિધાસ રાખવા તે વાજની નથી.

⁴⁶ स्थार ²⁷

આ એસીઆડીક સવાલ એટલાે બધા અગલનાે છે કે તે તાે સ્વછંદી અને અગાઉ ચાલતાે તેમ દંગધડા વગરના અમલ હવે વધારે વખત ચાલી શકરાે નહીં. આ બીલ ભાગત મી. રીકરના પાતાના કાંઈ વિચારા હે.મ તાે બીલના

ચરચા વખતે જે બે ભાષણા તેગું અનાપા તે બને આપણા વખતે પાતાના વિચાલ પુરા સંતાડેલા છે. ખરેખર અર ભીલની કેટલીક વધારે આપખુદી ક્લમોની ડીકાનાે મી પીસરે જે જવાબ **આ**પ્યો છે તે**થા** અગાઉ કદી નહીં બના વવામાં આવી હેાય એવી બાેશા અવરમેંટની નખળાઇ અને હલકાઇના દાખશા એડા છે. આ સવલ વીયે પ્રમાસીકપાસ અને ક્કાપણ ભતાવવાને મુલકો પ્રધાન અશક્ત છે અથવા તાે નાસજ છે એમ તેનાથી કહી શકાય તેમ નથી. જનસ્લ સ્મટસ ગ્યા રેડિયાળ મીલ બે વખત ઘડી ગુકવા, તેના કડવા અનુભવ પછી રસ્તામાં મુશ્કેલીએમ કર્યા છે તેની મી **પીસરને ચેતવણી મળેલી છે.** વળી તેને નામાંશીન અને **દીદીઓના** કાળેલ આગેવાન **મી**. ગેપ્પલેની સાથે ભા બીલ ચરચવાની તથા કેલ્લાનીઅલ અને ઈડીઆ ઍારીસનાવિચારા ~~ચ્યા~~ બાબતમાં કેવા પ્રકારના છે તે સ્પપ્ટપણે જાણવાની તક મવેલ છે. એસીઆડીકની સામે દર્કાણ આદીકાના દરવાળ ભધ રાખવાને ધુનીઅનની સરકાર હકદાર છે એટલુંજ નહીં પણ ન્યાયસર—આરથીક અને સામાજક સુરદાની રસ્ત્રે—હે એમ બધા પક્ષ લગભગ પુરી રીતે સ્વીકારે છે. એને વખતે મી. પીસરને આ કાયદા ધાવાના છે એટલે તે ખાસ નર્સાય શર છે. અહીં વસેલા છે તે દાંદીએલના સળધમાં તેઓના ગ્યાંગેવાન માગે છે કે, પહેલું તેમના દાલમાં જે દક છે તે ક્ષ્યુષ રહેવા જોઈએ, બી**લુ**ં ઠાંસવાલના ૧૯૦૭ ના કાયદા રદ થવા જોઇયે, અને ત્રીનું દ્રાંસવાલના કાયદામાં એશીઆ દીક અને બીજી કામ વચ્ચે કાર્માબંદ છે તે નહીં રહેવા જેઈ એ પણે ભાગે એશીઅહીક આગેવાના અને સરકારની વચ્ચે મુખ્ય ખેદ લાગણીના છે. દર્લાણ આદીકાર્યા મુસ.ફરી દરમીયાન મી. ગાપ્યસેયે કરેલાં નીક્પક્ષપાતી ભાવણોના મરમ સમજી સમાધાની કરવામાં આવે તેા સત્યામદ્રથી ઉભી ધતી પાણી મુસ્કલીએકના અંત આવે.

સુપ્રીમ કેક્ટરને અપીસ કરવાના રદ થતા દકના સંબંધમાં 'સ્ટાર' તો અધીપતી લખે છે કે અમલદારે તે આવી આપ ખુદી સત્તા આપવી એ ક્લાપણ ભરેલું છે કે નહીં તેને માટે અમે તે અને હેલ્લ, પહ્યુ આટલું તો સાકસ છે અટ કાવાયેલા માણસતો દેશની વડી અદાલન પાસેથી દાદ મામવા તો હક તો નહીં લુંટાવેર જોઇયે. હલકામાં દલકા તુન્દ્રેગાર તે પણ જે હક છે તેવા હકની યુનીઅનમાં દાખલ થનાર માણસતે સા માટે ના પહુવામાં આવે ! એશીઆડીક સવાલના કલ્યમના તેલ કારલા ખાનર સામા પર્શ—ખરી દીતે ખુધા પર્શ—ખરી દીતે ખુધા પર્શ—ખોગ આપવાને નદ્યાર થવુ જાદયે, પરંતુ પ્રજ ક્લિય રાજ્યના સીહાતા અને ક્લિકાની સ્વતંત્રનાને માટે જેને જરા પણ માન છે તેવા કાલ પણ રાજદારી પક્ષથી મુક્કા પ્રધાન, તેના કબાક્સન અમલદારા અને તેનીજ અપીલ બોરડના હાથમા કાયદાની ખુધા સત્તા સોંધી દેવાનું કડે કલુલ રાખી શકાર નહીં

' નાતાલ ખરકયુરી '

તા રર ગુરૂવારના અંકમાં 'મરક્યુરી ' લખે છે કે મી. પીરાં આ બીલમાં જે મધારા કર્યા છે તેથી એશાંઆડી કર એ ઉઠાવેલા બધા વાંધાના કડરો થતા હોય એમ દેખાવું તથી. કેડમીએક દુર કરવા બાબનના બીલમાં સુધારે થયો જ્યાતા નથી. અને આટલું તથી થયું ત્યાં સુધી મુશ્કેલી ચાલુ રહેશે. એક કેડલેડનીમાથી બીજા કેડલેડનીમાં જ્વાના સવલ ઉપર ચરચા કર્યા પછી અધીપતી ડીકા કરે છે કે સરકારની કરજ છે કે ખાસ આપેલું વચત પ્રળાવું જોઇએ અને ખાસ કરી દ્વીદીઓને સંતાધ આપવા જોઇયે કે તેઓ તા ચાલુ હકને જરા પણ હરકત કરવામાં આવશે નહીં

હીંદુસ્થાનના છાપાએાની ટીકા

જસ્ટીસ સરલના ચુકાદાનું તારણ હોંદુસ્થાન રૂટરે તારથી કોકલ્યું તે ઉપરથી સ્થાંના છાપાએકમાં આ વીધે ઠીક ચરચા ઘર, જળાય છે. સર કીરાઝસાહ મેતાનું 'બામ્બે કે.નીકલ' ટીકા કરતાં લધારે એકતાં કરવાના ધારણ ફુજળ અમુક લગ્ન થયાં છે એવી દલીલ આપીને આવાં લગ્ન છોટીશ રાજ્યના કાઇપણ ભાગની અદાલત કેમ ગેર કાયદેસર કરાવી શકે એ ન સમજબ સેવી વાત છે. કાસોનીઓ હિંદથી જનારા હોદીઓને પજવવાને સદા તકવાર હોદીઓને પજવવાને સ્થા તલુ ધર્ની કરેલું કે મને તે હોય આ યુકારો તલ્દન ખુલ બરેલા છે. તેમાં સુધાને કરાવાને કે, તાવલ એક સેલ જુલ બરેલા છે. તેમાં સુધાને કરાવાને કે, હોતાવલ એક સેલ જુલ પ્રાથમ ચુકારો તલ્દન

લાહોરનું 'પજાબી ' છાપું લખે છે કે શ્રોડા વખત ઉપર મુખાની દાર કેરરડમાં એક ભુવાન પાર્ટ્સની અંગ્રેજ આકતના ભરણ પોપણ વિષે કેસ શ્રમેશા. તે આરત હોદુસ્તાનની બહાર કરેતા હોવાથી કાયદેસર ભરણ પેપણના ખરચ નહીં માર્ગ શંક. દીંદીઓની ગારી ઓક્સોના હક ઉપર આ ઘણા ભુલન મણાયા હતા. બેશક ભુલમાં, પણ હીંદુસ્તાનના કાયદા ગમ તે સાહે પરણેલા ઘણી ઘણીયાણી સાથે રહેવા માગતા હોય તેને મટકાયત કરતા નથી દસીણ અંકાકા અને દેતેહતા કાયદા તો દેશના ધારાસર પરણેલા જંદાને પણ સાથે રહેવાની બંધી કરે છે. આ થધારે ભુલમી અને નિરદય છે તેની કાશ ના કહી સકલ

કાલાનીઅલ ધારન હોં દીઓની મીઠીંગ

કાલાનીઅલ ખેરન દીંદીઓની જોદાત્સભરમમાં થયેલી મોટીંગમાં પક્ષાર થયેલા દસવાના લોગન અમે ગયે અધ્યાડીય કાપા ગયા છાયે. હવે તે મોટીંગના પ્રમુખ મી. રાયપનનું ભાષણ અમને મહ્યું છે. તેના સાર નીચ મુજબ છે: પાર્કામેંટમાં માલી સ્હેલા ખીલની સામે અલપણો વાંધા શું છે તે બતાવવાને આજે આપણે મળેલા છીયે. આ મીલ પક્ષાર ચાય તેં! હીંદીએ!યે દક્ષાણ આપ્રીકામાં પત્ર ત્રેલ્યા સાર થી આજ સુધીમાં આપણી જે સ્થીતી છે તેના કરતા પણ વ**ધારે ખરાજ થાય. આપ**ણે આ દેશમાં જન્મેલા છીયે અને આપણા **પરબાર પણ આ** દેશમાજ છે. ધધા રાજ ગારને માટે એક્થી બીજા કે.ક્ષાનીમાં જઈ શકવાની ના આપણને લુટ મળવીજ એક્સે, આ ખાસ મુજબ તેા **આપણા આ**ડ**હોા હક પણ જતો રહે છે. આ** કાયદાની બીજી ક્લમા પછા પણી વાંષા ભરેલી છે પછા તેમાં આપણે અસારે નથી ઉતરતા તે વાંધાએક લીધ બ્રીકીશ ઇડીઅન એસોમાંએકન અને આપ્યા યુનીઅનમાંથી બીજાં ઘણાખરા મ ડળાએ સરકારતે વ્યાણ કરી છે. અને આપણે નેમના દરાવતે ટેકેક આપીએ છીયે. મત્યાસ્ત્ર જગાડવા આપણે **મ્યાતુર છીયે એમ** સરકાર મહતની હૈલ્ય તો તે બુલ છે. સભામતનાં દુખા ખાયણી કાઇ બુલી શકતા નથી - આપણી મુકોલીઓ શું છે તે આપછે જાણીએ તેમજ અનુભવીએ **પ્લિએ એટલે ખરી સ્થાતીથી સરકારને** લાંકેક રાખવાની **मायसी इरक छे. अने तेटबाक अरख्यर सरकारने** આપણે જ્યાનવાની જવર પહે છે કે સરકારે આપેલાં વચના

કળભ સમાધાનીના નીયેડા નહીં થઇ શકે તેંદ કુંખા સમજનાં હતાં અમારી પોતાની અને દેશની આવકની ખાતર અમારે દ્રીથી સલાગ્રહની લડત લડવી પડશે. આપણા ઉપર થાશી રહેલ બુલમના પુરાવા તરીકે હું એક્જ દાખલા તમને અન વારે આપવા ધારું હું. હવાના કાયદાથી આપણા બદારંઓ તો સ્થીતી કેટલી બધી કફાંડી ચઇ પડી છે તે જસ્તીસ સરલના ચુકાદાથી આપણે અબ્યુલું છે. રછસ્ટર ન થયાં હેલ તેવાં લગ્નને આ ચુકાદા મેરકાયદેસર કરાવે છે. આથી દ્રીલે એમરતા રાખેલી અણાય છે અને તેના ફરજના નાવાસ્સ દરે છે. આ આપણી ચાત્રસ્ત્રીના ધરમ ઉપર હુમલા છે. આપણે ઉપર કુમલા છે. આપણે ઉપર કુમલા છે. આપણે ઉપર રાખોએ છીયે કે સરકાર જલદીથી આ કાયદા માં જરૂરી સધારા કરશે.

યો. કેલનએક મીટીંગમાં હાજર હતા તેમને બોલવાનું કહે વામાં આવતાં તેમણે જસ્ફાવ્યું કે હોંદીઓ ઉપરની આકૃતમાં નેની પુરી દીલસોજી છે. ે રહુમ મહાન ટાલસ્ટાય સભામહ ની આ હાતને દુનીઆની મેટામાં માટી હોલસાલામાંની એક ગણના હતા, તે વીપે મી. કેલનએક વિવેચન કરી આગળ જસ્તાવ્યું કે સત્યની ખાનર જેલતાં દુખા ઉઠાવવા એ કાઈ પણ કામને માટે સરસમાં સરસં કેળવણી છે. એ કેળવણી માટે તમને જે તક મળવા સભવ દેખાય છે તેમાં હું ગોરા હોઈ ભાગ લઇ શકવાને અશક્ત છું એ જાણી દીલગીર શ.ઉ છું.

બીક્ષ વિષે ચશ્ચા પત્રા

જોદાન્સ્બરગથા મા. હખીબ માટલ લખે છે કે:—ઈમીમે શન બોલથી હીંદી કેમ્પની દાસન ગુલામ સરખી ચર્ધ જાય છે પાલાં મેં ટ્રમાં ધાઇ ગે.મ્બર બાલે છે કે દીદીએનો કાઇ બીજા ટાયુમાં મારલાવી દેવા. અત્યાં જુલમની વાત હીંદી સહન કરશે પણ ખુદા કેમ સદન કરી શકશે ? જે જુલમ દ્વીદી કામને માટે અર્વની સરકાર કરવા માગે છે તેના લાયબ એ જણાય છે કે આપણે છત્ર વગરતી રહ્યત કેાવા**રી આપ**સી ક્રાઇ દાદ કર્યાદ સાંભળતારે નથી. આ બુલમની સાત્રે થવું એ આપણી પાનાની ખાસ ફરજ છે. તે તે ફરજ એ છે 🔻 'કાઈ પણ મુલકમાં જુલમી કાયદાને તાબે ન ચલું અને ઉપાયો એવા ક્ષેત્રા કે આપણી હીંદ માતાને ક્રીસપસ્તી ન લાગે. આપણે અંત્રની સરકાર સામે લડત ચલાવતા હતા સારે ક્રેમ્ લાક ભાઈએ સમજકેરથી સસાયહ**થી** વિરુદ્ધ ચાલના દ્વા. વણી વખતે ક્ષેકાએ જ્<u>યા</u>વેલું છે કે સત્યામદથી આપણને માર્ટ નુકસાન થયું છે, તે ખરેખર ભુલ છે. સતાઘદ્રથી આવંદે ફાયરા થશે, પણ આ વખતે કુલ હીંદી ભાઈ આવે દીલાજનથી સત્યાયદ્ધ માટે તક્ષ્યાર રહેવું જોઈએ. પણ જો એ ગાહક આપણે–દર્લાણ આક્રીકાના હીંદીએન ન કરીએ તા આપણા હંકાને પુરતુ તુકસાન *લાગ*રો અને **તે તુકસાન માટે** જોખમદાર સસ્તામદ નહીં રહ્યાય પણ જેઓ સસ્તામકમાં નહીં જોડાય તેઓ ગણારો. કોંદીઓના હક માર્યા જરી અને તેને માટે સરવેને પરતાવા રહી તરે. સસામદથી કદી તુકસાનજ કાઈ જોતા હૈાય અને ખીજો સારેક રસ્તો બતાવનાર ક્રેમઇ હૈાય તો તે મુજબ સલાહ લઇને કામ કરવું પણ દાલનો વખત એવા છે કે ભર નીડામાં પડવાનું તહીં મળે. જસ્ડીસ સરલતા ચુકારે વતાવે છે કે મુસલમાની શરેદ પ્રમાણે થએલી સાદી કેમના કાયદા પ્રમાણે કાયદા ધુરવક મહાય નહીં, તેના અરય એમ શાય કે ઢીંદથી ગમે તેના ઢીંદી આવે તેની શાહી કાયદા अर्मक अनुष्य नहीं; मित्रके के हींदनी अंगन हराय अंगलकी પેક્ષ અમેવી જણાય, શું આ હીંદની પ્રત્યને ધારું અપમાન છે? આવી સામે હીંદુસ્તાને કાયદેસર સખત ધ્યાળે કેવા પહે છે

મી. હાછ હળીય પ્રીટારીઆથી લખે છે કે હીંદમાં યએલી <mark>શાદી વિલાવતની સરકાર કાયદાસર ગણે છે કત્યારે તેના</mark> તાભાના દ્ધીએ આક્રોકાના મુલક એથી ઉલડું ગયે છે. આ ગેરકન્સાદ તમા હીંદીએોના દીનનું અપમાન અંગ્રેજ સરકાર ગુપકીયી <u>જોવા કરશે ! ૧૮૫૭ના હવેરા તથા ૧૯૦૨ના નવેસરની</u> ~~ક્લુક્ષતો મુજબ પેલાની રઇવ~~તના દીતને અપમક્ત થ**ુ**ં અટ **કાવવાનાં તેણે પત્રસાં લેવાં ઘટે છે.** મી. શીસર આપણી જગ્યાએ રહી ભાષણી લાત્રણીના વિચાર કરશે. તેા આપણા વાંધા શું છે તે સહેલાઇથી સમજી શકરો, એક તરકથી આપસૂતે એમ સમજાવવામાં આવે છે કે ગાલતા આવેલા ~~રીવાળી મુજળ વરતવાનું અ~~મલદારાને કહેવામાં આવ્યું છે व्यने भीक तरम्यी ब्रोहती भाषत हेस हे।र८मां सь कफ्ने હકદાર એારતાને દેશપાર કરવામાં આવે છે. આવે બારીક સમયે દક્ષીના માકીકાના ભધા દ્રીદિઓએ સંપ અને દ્રળી મળી સલાદથી કામ કરવું જોઇએ અને સરકાર જો બેદી કે के ह तरशे अयहा पास करें ते। व्यापाये दरशीक केवा अयहाने માન આપવું નહીં અને વાજળી હક માટે બનતી લક્ત સેવી

બીલતું ત્રીજું વાંચન પસાર થયું

આ બીલ એસે અલીમાં પસાર થઈ સેનેટમાં મયું છે. જનાં જતાં તેમાં વળી સુધારા થયા. મી. આક્ષેકમાંડરે શાદીના સવાલ કરી માછે ઉદાવમાં અને એવી દરખાસ્ત કરી કે એક જ એક્સ્તવાળી શાદી ત્રમે તે ધરમની રૂપે થયેલી દેશ તે તેના ધરમની ક્રીયા પ્રમાણે થઇ હોઈ અને તે દેશમાં રજીસ્ટર થયેલી દેશ તો સુનીવનમાં પણ કસ્તુલ રહે. આ દરખાસ્ત રજા કરનાં મી આક્ષેકમાંડરે કહ્યું કે તેને મુસલમાના તરફથી ખબર મળી હતી કે તેઓ એક કરતાં વધારે એક્સ કસ્તુલ ધવાતું કાયદામાં મામતા નથી. મી. શીરારે જવાબમાં જણા વસું કે એ દીંદી કામ મી. આક્ષેકમાંડરની દરખાસ્તથી સતાળ પામે એવી ખાત્રી આપી શકાય તેર ઉપલી દરખાસ્ત્વ પામે કસ્તુલ શાખે પણ એ તેવી ખાત્રી ન આપી રાકાની દેશય તેર સાફું એ છે કે એ સવાનું હોય તે લહે શાય અને કાયદા એમનો તેમ રહેવા દેવા.

મી, ચેપલીન એક્યા કે મી. અહિકાંડરની દરખાસ્તથી હીંદીની માત્રથ્યી મુજબ બરાબર ન થતું હોય તેવા સંભવ છે તે.પણ એ દરખાસ્ત ક્યુલ રાખવાથીએ કાંઈક ન્યાય તે. મળગે.

સર ડેવીડ દંટર બેલ્યા કે મી. ક્યારેક ઝાંડવની દરખાસ્ત ક્યુર થવી જોક્સે. તેની મારો પણ ધણા તારે દન. અને એ તારા ઉપરથી તેમની એવી માત્યના હતી કે દીદી કામ તે દરખાસ્તથી સતિય માનશે.

મો. પ્રીશર લાવે બેલ્યા: એમ છે તે હું એ દરખાબ્ત ક્લુલ રાખું છું. પણ જો હોંદી કેલ્સ તેવી રાજી ન થતાં એકલું મળવાથી વધારે મામવાના સંભવ દરે તા ચએલે સુધારા પણ સેનેકમાં ખેંગી ક્ષેવામાં આવશે. પછી મી. આશેક ઝાડરતી દરખાસ્ત મંજીર શર્મ અને બીલનું ત્રીજું વાંચન એસેમ્બલીમાં પસાર શ્રદ

આ બીલની ઉપર પશુા તારા ચાલેતા છે અને હતા તેની ખરેખરી શું હશા થશે એ કહી શકાહું નથી તેમ છતાં એટલું એવામાં આવે છે કે વખતે દ્વીણું આદીકામાં જન્મેલા હોંદાના જે હક કેમની અંકર જવાના છે તે કહી જવા તાદ્ધી થએલા સવાલા જવાવતું તારણ આવતે અંદ**ાડીએ** અત્રે આપવાની ઉત્રેદ રાખીએ છીએ.

શ્રેનેતમાં પહેલું વાંચન

ક્રમેસિશન બીલ વિષે શ્રેએશા સુધારા મુજબ હવે તેને ક્રમી મેશન રેમ્યુલેશન બીલના નામથી એાળખવામાં આવશે, આ બીલનું પહેલું વાંચન સેનેટમાં ગયા સુધવારે પસાર થયું હતું.

ફીજના હીંદીએાની અરજ

પીછની રાજધાની સુવાના જાણીતા અને **આ**ગેવાન **હોંદી** એકની સહીતી એક અરછ મી. મણીવાલ ડાક્ટરે સાંના ચવરનર ભાગળ તા. ૧ મારચના રાજ રહ્યુ કરી છે. તેમાં જ્યાબ્યું છે કે હાલના ગીરમીટના ધારણ મુજબ પીછમાં ઓ કરતાં પુરુષનું પ્રમાણ બહુ માહું છે. આથી હોદીઓમાં ખુત અને તેવર ભાવના ગુન્હાએનું પ્રમાણ પણ બહુ મે.ઢું થાય છે. જે મુન્દુેગારા ખુતને આટે કાંસીએ ચડે છે તેઓ સ્વબાવે ખરેખરા ખુની નથી દ્વાતા. તેઓ પાતાની આગફને પહેલ્યતી હાબીનું વેર ક્ષેત્રા ઉશ્કેરાઈ જાય એ સ્વભાવીક છે. યુન્હેગરરાતે સભ મળવી ભેઇએ એ બરાબર છે, હતાં આવા ગુન્હેમારાને સ્થાનીક સ્થિતિને લઈને બીજ દેશમાંના આવી જાતના ગેન્દ્રેગારા સાથે નહીં સરખાવી શકાય. હીંદુસ્તાનમાં થ્યા વરમના માણસોમાં આવી જાતના ગુન્દાએનું પ્રમા~~શ~~ બહુજ થેહું છે. મેરરીશીઅસમાં કે,જ્યાં સ્ત્રીઓ અને પુર્વાનું પ્રમાણ સરખું છે આંગ્યનીતિને શીધે ખુનના ગુન્દા બીલકુલ ખતતા નથી. મારીશાઅસમાં દાંસીની સજતો અમલ થતા નથી તેથી કરી ત્યાં કાંઇ શુન્દાની સંખ્યા વધતી નથી અને ~~રીજીમાં ફાંસીની સળ્દ કરવામાં આવે છે તેવી કરી~~ કાંઇ ગુન્હા એમછા બનતા નથી, ખરેર સુધારા તેર ગીરમીટમાં આવતા મજુરામાં જે પ્રમાસ એક્ષ્યું છે તેને વધારવાથી થઇ શકે છે. ત્યાંના કેટલાક ગાેરાઓએ પણ આવી જાતની બીછ અરછ કરી સ્વરતરને ત્રાકથી આપી છે અને દીદી અરછને ટેકા આપ્યા છે

મી. ખારવાની અપીલ.

કેપટાઉનની એપેલેટ કારડે માં ખારવાની ભપોલ ખરવ સહીત કાઠી નાખ્યાના ખખર છાપતી વેળા ભમતે પડ્યા છે. આ ખબરથી દરેટ ઢીડા એક્ક્રી, શુકાઢો ભાપતાં વડા ત્યાયા ધીશ બેલ્યા છે કે કાયદા આ આબતમાં બીનજરૂરી રિતે આકરેર છે. દમીમાંટ દેશ છેડડી જ્યા તેવા કેસમાં જૂપ કરેલા સેર પાઉંડ તેને પાછા મળવા જોઈએ, ભામાં તે તે માણસના સેર પાઉંડ છુટવી લીધા છે અને વધાસમાં તેને દેશપર કરયે છે. આ અત્યાય થયા છે પણ ત્યાયની કેરફ્ટ વચે પડી શક્તી નથી કેમક કાયદા ભા બાળતમાં મીનીસ્ટર્ય ને મરછ મુજળ કરવરની છૂટ આપે છે.

આ દરાય ઉપરથી આપણને ઘણું વિગારવાનું રહે છે. એક તરફથી આવા દરાવા બીજી તરફથી નવું બીલ ત્રીજી તરફથી ચાલુ કાયદાના બેહુદા અપ્યલ આ સ્થિતિમાં આપણી શું કરજ છે તેના વિચાર કરના એ દરેક સમસું કોંડી ને માજબ છે.

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય ગ્રાન

[લખનાર—મી. એમ. કે. ગાંધી]

. अभ्येष ४ अ.

તાવ અને તેના ક્યાએ.

મુખ્ય ઉપમારા વિષે મેહું આપણે જાણી ગયા એટહેઠવે કેટલાંક દરદા વિષે મોડા વિચાર કરી શકાયે છીયે અને તે સંભુષે બીજા ઉપચારા કે જેને સાર નાખાં પ્રકરણા લખવા ની જરૂર નહીં જસાય તેના પણ ખ્યાલ આવી જશે.

ताच सन्द सरीरनी इरेड धमराने साइ आपसे वापरीये હીવે પણ ઈંગ્રેજી તભીલાયે તેના લગ્રા વિભાગા પાડી ભારે પ્રસ્તીમ લખી મેદું મેલાસ કરમું છે. આપણ લેક્કીક હિસાન પ્રમાણે તે આ પ્રકરણામાં બતાવ્યા પ્રમાણે પણ સાગે ભુષા તાવમાં એકજ કલાજ કામ કરી શકે છે. સાદા તાવ થી તે ગાંદીયા તાવ (ખ્યુબોનીક પોત્ર) સુધી એકજ પ્રસાજ તા મતે અનુસવ મયા છે તે તેમાં પરિણામ ઠીક આવ્યાં **માં પાં. ૧૯૦૪ ની સાલમાં** આ દેશમાં મહા મરકી **ાપના ઢાંકમાં** કાટી નીક**ેલી**. તેમાં ત્રેવીસ માસ્સ ધવા એશા. ચેકવીસ કસાકમાં એકવીસ યુવા. એ મરકીની ઇસ **પીતાલે પહેંચવા પામ્યા. તે એમાંથી એકજ છે**વટ લગી જીવા ને તે એક્તેજ મારીની ધારીસતા ક્લાજ કરી સકાયા હતો. આ ઉપરથી એમ નથી કહી શકાતું કે તે દરદીને મારીયેલ માસર કરી, પણ એટલું તો કહેવાય છે કે તે માટી **ધી તેને ગેરફાવદા નહીં યમેઢા. દરદીઓને દે**ફસાના વરમ **માને તાત્ર આવેલા. સ્થિતિ** ખેલાન દ્વતી તેમાં એકની **અલી ઉપર માટીની પોટીસ મુક્વામાં આવી હતી, તેને ક્રોહી** તા જામમા મહતા હતા. કરિયોતાલમાં લક્ત ગયા પછી દાઠ તરતા કહેવા ઉપરથી મેં જાણ્યું કે તેને ઘણાજ મોડા ~~ખાસક પ્રથમ આપવાર્મા આવતા હતા તે તે પણ~~ માત્ર દુધના.

તાવની ઉત્પન્તિ થણે ભાગે હંમેશાં દેવજરીની ખરાખીમાં હોય છે. એટલે પ્રથમ ઉપાય તદન અપવાસ કરવાના દાવા એકને, તુમળા માસસ અથવા તાવવાળા માસસ ત ખાય **તા વધારે નળળા થાય એ** તદન વહેમ છે. જેટલા ખેરસક **પથ્લી તેનું હોતી વ**છ કહે તેટ**કાન્ય** કામના છે તે બાઇસ્તા પૈરમાં સીમાની જેમ રહે છે એ ભાવલે ભાગલાં પ્રકરણાંમા **અણી ગયા. તાવવાળા માસસની દે**જરી ઘણીજ મંદ માસે **છે. તેની જીલ કાળી કે મો**દીવાળી ર**હે** છે, હોઇ સુઠાએલા રહે છે. આવી સ્થિતિમાં એ માણસ શું પચાવી શકે! તે **તે ખાવાનું ભાષીયે તેા જરૂર તેના તાવ વધે.** ખાવાનું તાન વધ કરવાથી ઢાંજરીને પોતાનું કામ કરવાની તક મળે के. के. काम अपवास केंद्र के वधारे दिवसना कराववे।. **દરપાયાન તે પછીથી પહ દરદીને ક્યુની બાધ દેવા.** એપછા માં મેરાજ મે તો દમેશાં હૈવાજ જોઈયે. બર્ય ન કેવાતા કાય તે વખતે પેડુ ઉપર માડીનું લધાણ કરવું. માર્યું કુખે કે બહુ ગરમ હેલ્ય તા માચા ઉપર પણ માટીના યાટા મુક્રના, તરદીને લોકેશા, પણ જેમ બને તેમ ખુલી દ્રવામાં રાખવા ને ખાવાનું શરૂ કરવાના વખત આવે ત્યારે તેને મરમ કે થકું નારંત્રીનું પાણી આપવું, નારંત્રીને દાળી

તેના રસ કહાડી મળી હેવા ને તેમાં એટલાં જોઈ વે તેટલાં ઉકળતું કે શકું પાણી નાખવું.' ભને તમાં લગી તેમાં શાકર ન નાખવી. આ નારંગીના પાસીની અસર ગઢ ઘરઘ થશે. જો દરદીના દાંત ન અંભાઇ ~~જતા કેલ્ય ને શીધે~~ તે**ા ઉપર** પ્રમાણે અતાવેલું લીંધુનું પાણી આપવું. પછી અન્જે ટીક તે એક કે અરધું કેળું ખુબ શુક્રિયું લઈ શકે છે. કેમ્પાને હુંદીને તેમાં એક ગમ**ા** એાલીવ એાઇલ તે અરધી ગમ**ા** કે એક લીંબુતો રસ નાખવા, ત્ર~~હોને હા~~રી પેટે મેળવા દરદીને આપવાં. તરસ લાગે તેા ઉક્ષળીને દારેલું પાણી અથવા લોંસુનું પશ્ચી પીવા આપવા. વગર ઉદ્યક્ષેલું પાસી કદી ન આપવું. થંડુ પાણી આપવું તે પણ ઉકાળીને દારેલું હેલું જોઈચે. સાદુ પાણી ગેળવવાનો ઇશાજ આગલા પ્રકરણામાં ભતાવ્યા છે તે જેઇ **હે**વા. દરદીને કપડાં ગયુ એક પહેરાવવાં ને તે હમેશાં ગરસવાં એક્સે. એત્રેલું સારી પેઠે ક્રેલ્ય એટક્રે કપડાં વહુ પક્ષેસ્વાની જરૂર નથી રહેતી. આવી જાતના ઉપચારથી ટાઈ ક્રાઇડ પીવર 🗬 ને કહે છે એવા સખત તાવવાળા માસસો તદન સાન્ત સ્થા છે એટલુંજ નહીં પણ તેઓ ઘણી લરસ તંદુરસ્તિ હાલ ભાગવે છે. કવીનીન વિગેરે દવા **હે**નારા ગાસસા સાન્ત યએલા દેખાય છે છતાં ખીજાં દરદોથી પીડાય છે. મુખ્યત્વે કરીને ' મહેરીયા પીવર 'વાલા દરદીયા ક્વોનીનથી સાન્વ થતા મનાય છે પણ તેઓને મક્ષેરીયા તદન ભાગ્યેજ છોડે છે. પણ ઉપર પ્રમાણે કુદરતી ક્લાજો ક્ષેતાર મહેરીયાના દરદીઓને પણ તદન સાન્ત વએલા તે જેવા છે.

તાવની વખતે દુધ ઉપર ઘણા ખદુ આધાર રાખે છે. પણ મારે અનુભવ ગંમ સુચવે છે કે તાવની શરવાતમાં દુધ દેવું એ નુકસાન કરનારું છે. તે પચાવવું પણ ભારે મઇ પડે છે. દુધ આપવું જ ઘટે તો ઘઉની કારીની સાથે કે ચાલ ગામના કારની સાથે પાણી નાખી પક્ષ્વી આપવું એ સલલકારક જણાય છે. પણ હઠીલા કે સખત તાવમાં તો તેવી રીતે પણ દુધ ન આપી શક્ષ્ય, તેને વખતે લીંસુનું પાણી એ ચમતકારી વસ્તુ અનુભવી છે. અને જ્યારે દસ્દી તી જીએ ચમતકારી વસ્તુ અનુભવી છે. અને જ્યારે દસ્દી તી જીબ સાફ હોય લારે તેને કેળાના ખારાકથી શરવાત કરવી જોઇયે. કેળું પણ ઉપર બનાવ્યા પ્રમાણે અનાદીનેજ આપવું જોઇયે. દરદીને દસ્ત ન અને તે રેચ આપવાને ખદશે મેડો ડેક્સુખાર નાખી ગરમ પાણીની પીચકારી દેવાથી પેટ સાફ થશે ને એલીવ એલ્લવાએક ખારાક તે પાછળથી પેટ સાફ થશે ને એલીવ એલ્લવાએક ખારાક તે પાછળથી પેટ સાફ લાવશે.

તા. છ મી મારચે વડી ધાગસભાતી એકામાં એકાત. મી. સુરૈનદનાથ ખેતરજીએ એવી મતલબનો કરાવ રજી કરીએ હતો કે વડી સરકારને વાજબી દીસે એટલા સ્થાનીક સરકારીની પ્રાંટમાં વધારા કરી ત્યાય અને કારાભારી ખાતાંએ હુટાં પાડવાના અખતરાની કસોડી કરવી. ૨૫ વીરૂધ ૩૦ મતે સભાએ કરાવ ઉપ્રવી મેલ્લો હતો. મતની વહેં અધીનો નોંધ હવા જેમ બનાવ એ હતો કે, મુંડાયહા તેમજ નીમાયલા સવળા બીન સરકારી હોંદી સભાસદોએ એક મતે ઠરાવને ટેકા આપ્યા હતો. ત્યારે સવળા સરકારી તેમજ બીન સરકારી હોંદી અંગ્રેજ સભાસદો તેની સામે મમા હતા. નંદીદી મંગ.

લડાઈની આફત

બાલ્કન રાજ્યાને લડાઇમાં માણસ તથા પક્સાના કેટલા માંડા એક આપવા પત્યા છે, તથા તેમણે કેટલી અહેલાઈ कते. ज्याद्रीयी छत नेजवी छे तेना वणास् वीसायतना **ખતુરુલી શ**કવર્ષના છુટે માટેથી કરતા હતા. આ " ભુજ भरुष्, लुक भरुष, सहेसाउदी थपेसी छत अने अहादुरी " તે શું છે તેવું વસ્ત્યુન ' માંચેસ્ટર ગારડીઅન ' મી. હસ્સ્ટ નામના એક ભગ્નિજ ભાષસ કરતાના શબ્દોમાં નીચે મુજબ **અ**ાપે **છે: મી. હરસ્ટ કહે** છે કે મારા ભાષણ માટેના આકડા विवेदेनी क्षेत्रक के अववेदीका राज्यना सन्तावार हस्ता વેજો હપરથી લીધી છે. શરેસ ભને બેસેડાનીયા વિષે મલ ગેરીયા જણાવે છે કે આ બન્ને પ્રાંત કુદરતી રીતે ફળદરૂપ અને કેટલાક ભાગમાંતા લખા રસાળ મહાલ છે. પરંતુ **અત્યારે લગભગ તે બધા ભાગ પાયમાલ અને વેરાત થ**ઈ ગયા છે. લડાઈમાં આ ભાગ છતાએક્ષા છે અને તુકસાની ભદ્ધ ભલગેરીયાને આ પ્રાંતાના ધણા ખરા ભાગ મળનાર છે. પણ ગયા નવા મુલકથી રાજ્યની આવક વધવાને બદલે બલ ગેરીમ્બાને દર વરસે માટી રકમ તેના નિબાવને માટે કાડવી પુક્રુસ વ્યાતે તેતા બાજો પ્રજા ઉપર પડશે. ખુન અને ખજાનાના ભારળક મારા આપા પછા તેમણે આ કમાણી કરી, ભાજે કાઈ કહે કે એ છતામ (?) બલગેરીઆને નથી મળનાર તેં એટહે દરજે તેની પ્રજા પાતાને નશીબદાર ગ્રામી. થરેસ અને મેસેડાનીયાના આ છતાયેલા મુલકને જે વખત તા ખાળા મુક્લામાં આવેલ, અને એ વખત તેમાં લુંટફાટ ચાલેલી. એક વખત છાડીને નાસી જતા ટરકાએ અને પછી બલગેરીઓનોએ શુંટ ચલાવી હતી. લગભગ બધા <mark>૮૨૪/૭ ખેડુતા નાસી ખુટવા છે અ</mark>થવાતો મરસ્ પાગ્યા છે. <u>બલગેરીઓ ઉજ્જડ વેરાન ઉપર સંજય કરશે ? નક્સામાં તે</u>ા તેના મુલક માટા દેખારા પણ તે સાટું એક પાઉડ લઈ ૩૦ शीक्षीं म हेवा करेवुं थ्युं छे.

વર્જા 'ભુજ મરણ, ભુજ ખરમ અને બહાદુરી'ના અરથ શું થાય છે તે બલગેરીઓએ ટરના પાસેથી ~~ભારે દંડ ક્રેવાના કારણ~~ા ખતાવ્યા છે તે ઉપરથી આપણે એક શામાંએ કરીએ. બલગેરીઆ ટરકો પાસે તુકસાની બદલ ભારે દંડ માત્રે છે તેના કારણોમાં એક દલીલતા એ ખતાવે છે કે તરવાર, આગ અને લુંટફાટ4ી ઉજડઅને પાય માલ થઈ ગયેલા ઘરેસ અને મેસેડાનીઆને દેકાણાસર લાવવા ખાતર ભલગેરીઆને ઘણી નુકસાનીમાં ઉતરવું પડશે. આરે દંડ મામવાતું ભલગેરી-મના બીલું કારણ બલાવે છે કે હાત્રાધર્મા અમારા ઉત્રતા ૨૫૦૦૦ ભુવાના મરાયાછે, અને **ખીજા ૨૫ હજાર અપગ અથવા અશક્તરિનેશી**થે નકામા માત્ર પડમાં છે. આ તેના કુલ શરકરતા ૫૦,૦૦૦ તેર આંકડા તા 🛵 પણ વધરી. આ લગ્કરમાંના ઘણાખરા ધંધાર**ધી** વેપારી, કારીપરા, દુકાનદારા, ખેડુતા, હુન્નરી ામ કરનારા અને મુબુરા હતા કે જેઓને કામ ધંધા છોડી લડાઇને માટે એક વ્યાપની પડી હતી. આવા માસુસોની ખાટથી દેશના હુલર ઉદયોગને ધકા પહેંચશે એતા ખરંજ પણ તેમની પાછળ રહેનારાં અકરાં છેકરાંએાનું પેત્રણ કરવાને અલગે રીયા ને દર વરસે ભાર લાખ પાઉં, પેનલનના કાદવા પડશે. આ બાનો પણ પ્રભ ઉપરંજ પડશે. બલગેરીયામાં બસારે

पश्च ब्रोडाने कारे कर आपवा पडे छे, अने हवे तेमां पश्च वधारे। शरो. आ लेको ब्रोडा डेवी रीते छक्षवी सक्ते ?

ત્રીજું કારણ બહરેરીમાં જણાવે છે કે લડાઇથી લખી ખરી તાપ ઓછી અથવાતા નિર્પયેલ્યી થઇ ગઇ છે. રાઈફ્રેશ, બંદુક વિગેરે પણ બહુ લસાઇ ગયાં છે. લક્ગોળા ખુડી ગયા છે. એટલે લડાઇ પુરી થશે કે તરતજ લક્કરી સરંજમ પાછળ રાજ્યને માટું ખરચ કરવું પડશે કે જેથી કરી અગાઉની પેઠે તે ખીલ્યું રાજ્યોની હારમાં ઉભી શકે. આ સરંજમનો ખરચ બલગેરીઆ ઉઠાવી શકે એમ નથી એટલે ડરપીએ આ બદલ અમુક રકમ આપવી. આપણ કરતા કહે છે કે આના અરઘ તા એટલે થયા કે અમેલ અને કરેચ નાણાં ધીરનારાઓએ ડરપીને વધારે નાણાં ધીરનારાઓએ ડરપીને વધારે નાણાં ધીરનારાઓએ ડરપીને વધારે નાણાં ધીરલ કે બેળી કરી લબગેરીયા માતે માઓ દંડ મેળવી શકે અને બીજી લડાઈ તે માટે તરતજ સરંજમ તઇધાર કરી શકે.

ચેરઘું કારષ્યું એ બતાવે છે કે લાગા શરૂ થઈ સારથી ધંધા વેપાર અને ધીરધાર તદન ભંધ થયા છે. ધીરેલું નાલ્યું કાયદેસર વસુલ થઈ શકતું નથી. ધાયા વેપારી ખુટી પડવા છે. કારખાનાઓ બંધ થયા છે અને કારીગરા લાગી પડવા છે. ખેતીને તો ધલ્યું જ તુકસાન થયું છે. ખરીકનું વાવેતર વખત સર થઇ શક્યું નથી. અને લશ્કરમાં જોડાએલા માણસાને હજાુ ધ્રુટી નહીં મળે તો ધારતી છે કે ઉનાળુ વાવેતર પણ થઇ શકરો નહીં એટલે દવે દેશમાં દુકાળ પડશે, આ ઉપરાંત ઢારનું તુકસાન બે હદ થયું છે. લશ્કરનો માલ વિગેરે લાવવા લઇ જવામાં મરસ્ય પામેલા બળદ, પાડા, ધાડા વિગેરની શંખ્યા બે લાખ ઉપર તો થઇ ચુકા છે

લડાઇમાં જે પણ છતેશે ગણાય છે તેની આકૃત અને પાય માલી તો હતા તો આ ચિતાર છે ટરકી અને મોંટીનીમાં તથા સરવીયા અને બ્રીસની કહ્યુ કશાતું વરસુન તો અહી પહ્યુ વધારે દવાજનક તથા માંકાવનારું છે. આ દાખલા ઉપસ્થી આપણે શીખી શકોએ છીએ કે લસ્કરી બળા ખરેત ઉપાય નથી અને લડાઇની આકૃત તે સુરામાં સુરી આકૃત છે.

આલ્કન લડાઈ

મે ૨૪—મસલતી તદનામાં ઉપર થઠી કરતાં ૮૨૪૧ હવે આંચકા ખાય છે અને જણાવે છે કે શરતે માં ફેરફાર કરવાની જેમ સામા પક્ષને છુટ છે તેમ ૮૨૪/ને પણ દ્વાવી જોઇએ. દરમીયાન વડાં રાજ્યા ગ્રુપ્ય મુદદેર ધ્યાનમાં લઇ તહનસ્મા ઉપર તરતજ સહી કરવાના આગ્રહ કરે છે. બલગેરીયા માસ મ્યતે ઈટાલીના મામ**ક્ષા ગંબાર થતા જ્યા છે. બલ**એરીઆ આપ્રહ કરે છે કે સર્વીઆએ કેતેસ્ટીર અને એાચરીડે છેાઠી દેવાં જોઈએ, નહીંતા લડાઇ ભગરો. બલગેરીયત અમલદારાતે લશ્કર સાથે જોડાવાના લુકમ મળ્યા છે. અને કરપીતાલ માટેના નવા સરંજનમ ખરીદાય છે. શુકરર ચચ્ચેલી હૃદ ઉપરાંત બલ ત્રેરીમ્માના દબાહ્યુ સામે થવાતું પ્રોસ અને સર્વીયાએ ક્ર<u>સ</u>લ કરયું છે. સાક્ષાનીકાને માટે હત્તુ સખત વાંધા ચાલી રહયા છે. ઈજીયન ટાયુ અને એલએનીયાની દક્ષીલ્યુ સરહદ વિષે છટા શીના ચાકસ અને કડક વસ્તનથી સ્થિતિ બહુ ચીંતા**તુર** છે. વ્યાડરીઆકીક સમુદ્રમાં શ્રીક નઉકા બળના પગ પેસારા ઇટાલી મામતું તથી. સાક્ષાત્રીકાથી ખત્મર આવ્યા છે કે મંત્રળવારે

(505)

ભાગેરીભાન લસ્તર વલસીડા અને કેડારસ્ય વચ્ચે અનેલા અનાવ ઉપરથી તડરથ મહાતા પ્રદેશમાં દાખલ મધું છે અને ગ્રીકના કળ્યના કુલકમાં દાખલ મવાના પ્રયત્ન કરે છે. આ લસ્કરને ગ્રીકાએ આવતું ભારકાવ્યું અને તેથી ભારે લડાઇ થઇ. અલ મેરીખન લસ્કર પાયું કરે એવી ગ્રીક કરત મુખળ સાગણી કરી છે. બલગેરીભાન એમ કહે છે કે તડરથ ગળાતા વિલાગ ઉપર ગ્રીકાએ હત્યા કર્યો અને બલચેરીઅન હતવણી ઉપર બહાર કર્યા એડલે તેમણે જવાગ માત્યા, તડાફડી કુંક વખત માત્રી. બલગેરીભાન પણને તુકશાન થશું નથી.

એ ૨૬—વેલાસીસ્ટામાં મીક અને ખલગેરીઆ વચ્ચેની ક્રમક્રમી સુરવારે પુરી થઇ છે. શુક્રવારે વ્યવગેરીયાની એ ક્રક્કિંગે ક્રેમલ્ટન આગળ એક મીક ડુક્કી ઉપર કરતો કર્યો પણ તેમને પાણું હઠવું પડશું હતું. ત્યાર વહે સાંલી છે. મીકના ૧૫૦ માલામ ધવાયા તથા મરાવા હતા.

મે ૨૭— ભારત અને ટકીશ એલ મોએની સસા ગઇ માંજે મળી હતી. ટકી એલ મોને ખાત્રી આપવામાં આવી હતી કે તહનામાની સરતમાં ફેરફાર કરવા બાલકન ધારતા નથી, એતલનાના માણનું ૮૦ હળારનું લશ્કર હાલ સોપી આમાં એક્ટું મામ છે. ફરીથી હત્યો કરવાની જરૂર પડે તે તેને સગતી બધી એકવાનું લશ્કરી અમલકારોએ પુરી કરી છે. વખતા વખત એકલા બધા ખુલાસા, ખાત્રોએક અને વિરાધી વાતા સાલલવામાં આવે છે કે કંટાએક, નાઉમેદી અને સુચ વહ વધતા અપ છે. સમાહનું કામ આગલ વધી શકતું નથી તે કીય માટે કોલ અપે છે તે પણ કામ સમજ વધી શકતું નથી.

મે ૧૮—હર્કાંએ એશીનામાનવરમાં સુધાસ કરવાને માટે કેટલાક અમેજ અમલદારાની મામણી અમેજ ફેરીન ખાતા પાસે કરેલ છે. મામ્યુલની પમંદમી પહિનને સાંપેલી છે. ધાન્યતો પરદેશ ખાતાની પ્રધાન સેનેટમાં લદભણ કરતાં જસાવે છે કે સ્ટ્રેક્ટિયાં લાભણ કરતાં જસાવે છે કે સ્ટ્રેક્ટિયાં ભાવનીનીવાની હક મુક્રસ્ટ કરવા ભાગત મીસ વાંધા કાઢે છે. આવી મીસ ખાને પ્રદેશી તથા ભાગત સંત્રે વચ્ચે લાંધા પાયો છે. જરૂર પારી તો આપણે પણ લવાદીમાં લાગ કેવા સામેલ અમેલ અમેલું. છેવટમાં આ પ્રધાને જહેર કરશું છે કે ફાન્સની સંમતી લીધા વગર એશીવાટીક ટર્કીના સવાલ મુક્રસ્ટ કર્સ શકરો નહીં.

મે રહ—ભાલકન રાજ્યના પ્રતિનીધીઓની છુડી છુડી મુલાકાત કેટન્ટ્રન્સના પ્રમુખ સર એડવરડ મેએ લીધી હતી. આ વખતે તેમને જ્યાવવામાં આવ્યું હતું કે બધા એલમી ઓએ દરાવ્યું છે કે સલાહતી શરતામાં એક્સમ, અને બધા પણ તલ્યાર હોય કે ન હોય તાપણ સહી થવી એકએ. બલ મેડીઆ તથા ટકીના પ્રતિનીધી સહી કરવાને તલવાર હતા. શીક અને સ્વીંઆએ પાતાની સરકારને લખી પુછાવવા જ્યાવ્યું હતું. સર એડવરડ શેએ ભાલકન ડેલીચેટાને ચાપ્યું જ્યાવી હતું. સર એડવરડ શેએ ભાલકન ડેલીચેટાને ચાપ્યું જ્યાવી હતું. સર એડવરડ શેએ ભાલકન ડેલીચેટાને ચાપ્યું જ્યાવી હતું. સર એડવરડ શેએ માલકન ડેલીચેટાને ચાપ્યું જ્યાવી હતું. સર એડવરડ શેએ માલકન ડેલીચેટાને ચાપ્યું જ્યાવી હતું. સર એડવરડ શેઓ કરવાને તામાર ન હોય તેમને વધાર વખત ઈચ્ચંડમાં રહેલું નકામું છે. એરડિયાડીક ટકીઓ પટલી દેખરેખ અને સુધારા કરવા માટે યુરાપા રાજ્યાની સલાહ ટકી લઈ રહ્યું છે. આ બાબનમાં અંદરખાનેથી શારડ મીલ નસનું નામ સભાગાય છે.

મુંબઈ હલાકાના કેળવણી ખાતાના રીપારટ

મુંબઈ ઈલાસના કેળવસી ખાતાના છેલાપાંચ વરવતા રીપા સ્ટ હાલમાં ગઢાર પડ્યા છે. તેમાંથી 'પ્રનાવધુ' 🖹 અપેલ લાંબા ઉતારામાંથી અમે નીચેના અંભર લાક્ષ્મે છીએ. "એવું માનવામાં આવે છે કે હાઇસ્કૃશના અભ્યાસક્રમમાં એલ્લામાં એલ્લે ખીજ એક વરવતા વધારા કરવા જોઈએ અને તે અભ્યાસનું ધારસ વધારીને પ્રીવીયસની પરીક્ષા 🤅 लेटखं जनाववुं कोई मे. प्रीहेश्वरेश क्षमा मेहीक्युवेटेड વિદ્યાર્થીએ માટે ક્રેરીમાંદ કરે છે પણ ઉપશ્રી સુવના સુનભ શ્યમલ કરવા પહેલાં સ્કૂલાના ચઢતાં **ધારણાના શિક્ષકાની** લાયકાત વધારવાની જરૂર છે. એલપીન્સ્ટન કા**દે**જને લગતા રીપારટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે 🧎 અવિષ્યમાં 🕅. 🔊. ની ડીમી હલ્મહાર સસતી થઇ પડવાના પક્ષા માટા ભય ઉએા થયેલ છે અને તે સાથે વિદ્યાર્થીઓ માર માળતાના તેવાંજ ઉપર ટપકેના જ્ઞાન સાથે મેન્સએટ થઈને બહાર પડશે. કારોજના સધળા વિદ્યાર્થીઓની હાજરી સાથે પુરાવાને **જદલે ભુદા ભુદા વર્ગના વિદ્યાર્થીઓની બુદી દાજરી પુરાવાની** જરૂર છે. આગ થવાથી વિદ્યાર્થીએાની ગેરહાજરી એક્ટી યશે. મીજ એવી કરીયાદ થઈ છે કે ચેરબરસામાં ક્રીકેટની હરીકામ પાછળ પુરકળ વખત અરબાદ જાય છે. 'વીલ્સન કારોજના સ-તાવાળાઓના એવા અક્ષિપ્રાય છે કે નાલાયક વિદ્યાર્થીઓને વધતી જતી સંખ્યામાં મેડ્રીક્યુસેશનમાં પસાર થવા દેવામાં આવે છે. આ દેળવણીના સંબધમાં જ્યાવ વામાં આવ્યું છે કે કૃતિવર્સિકીની ઢીમી મેળવવાની અકરી એ)માં ફેશન વધતી જાય છે. તેએ। દ્રીમ કરેલાં ફ્રેન્સી ખ્લાઉસ પહેરીને આવે છે પણ પત્રત્રાંના ફાટેલાં મેાન્યે તેા શીવી જાલુતી નથી. છેાકરીએા ઉપર દળાણ કરીને પરાણે પરીક્ષા પસાર કરાવવામાં આવે છે અને તંદુરસ્તી હાલહવાલ વધ જ્ય છે. પારસી છે!કરીએ! ગુજરાતી શીખવાને જાલ્લે અગ્રિષ્ટ શીખે છે અને ડાયરેક્ટ મેથડની કૃદી સમજવનાસ શિક્ષૉત જોઇએ તેટલા મળતા ન**થી**".

તમાકુના કેર

તમામના કેર વીયે લખાસા અપામાં વખતા વખત વખત પહે છે. પણ અને કેરથી મુનાઈટેક સ્ટેટસમાં અર્ક પહેલી લમાં કર દક્ષાને છે ગોતાર ત્યાંના એક આપાએ આપ્યો છે તે ચેંકાવનારા અને ધડેા હેવા જેવા છે. તેમાં જે અદિશ બહાર પડ્યા છે તે હીસામે ૧૯૧**૨ ની સાલમાં સના**ઇટા સ્ટેટસના કારખાનાઓમાંથી હશ અમજ કરતાં વધારે સીમા રેટ તઇયાર **મ**ઇ તે દેશમાંજ વેચાઈ હતી. **હામની વ્યવેદાં** સીગાર પીવાઇ હશે તે છે. **બા**દી, તે કેશની વસ્**તી એ**કી પુરૂષ અને છેમ્કર્સ દરેકને અસર્ભા જણ ક્ષેટ એક વરસમાં ૧૦૯ સીમારેટ, ૮૦ સીમાર, ૧૩ નાની સીમાર અને શ્વાર રતલ પાઇપમાં અથવા ઢાવે. વાલવાની મીડી માટે તમાકુ વપરાખેલ હોર! સીમારેટની લંબાઈ સરેસસ વસ ઇનિ મહતાં થ્યા બધી સીગારેટની લંભાઈ પૃધ્ધીના ગ્રેપ્યાને પ્રક વખત વીંટાઇ વધે એટલી ચામ છે! સીમારેટના આંક્રામ્મેટ ઉપરથી મહુમ પડ્યું છે કે દર વરષે ભાર લાખ સીમારેડના ખપ વખલા ન્યમ છે. આ સાળેદ સીમાર્પકના વપરાસધી

697

सांनी अन्तनी स्थित हैनी यह पत्नी हैं? ते छापाओं सभा नारना संन्दीओं क्विने ते। हैं। के बेंदी भीजू तरह दिवसे दिसे बंधता कता देश्यी जाशक कती रेसवे टरेनना नास केनी बोहस नासवंत यह पत्नी है. हे के के दुरशुस्थी बाजुकने कथारीयी पुरा भाष थाय है तेम ज्या दुमाड़े। ज्यापी अन्तने नास हरी हेते. लेवुं ते बेंभड़ माने है.

પરચુરણ

દય વસ્તાની ઉપરના એક છોકરાને સીમારેટ વેચવાના વાંક સર કરબતમાં એક હીંદીના બે પાઉક દંક થયા હતા. કારટમાં મુન્હેમારે જમ્મુબ્યું હતું કે ખરીદવા આવનાર છાકરાતે મેં પુછેલું કે સીમારેટ તેને પાતાને માટે છે કે કાઇ મોદી ઉપરના માણા માટે છે. જવાળમાં છાકરાએ કહેલું કે તેના ભાષ માટે છે. સારજંટ બુળાની આપી કે આવી જાતના શુન્દા મેટલા બધા વધી પડ્યા છે કે તેએ તે છેલકરાને ગુન્દેમારને ક્સાવવા તેની દુકાને મેકક્સો હતા. આ બાળતમાં કાવશે એવા છે કે મમે તે સ્થિતિમાં તમાકુ ૧૬ વરસની અંદરની ઉપરના છોકરાતે વેચી કે આપી શકાય નહીં.

નાતાલના લાદસેન્સ કાયદા મુજબ કાલીનીઅલ પ્રેડક્સના વેમાર કરનારાઓને લાઇસેન્સ ક્ષેત્રાની જરૂર ન હતી. હવે આ કાયદા વીપે તા. ૨૨ પ્રેના 'મુનીઅન ગેકેટ'માં જે મુધારા હવાયા છે તે કાઢાનીઅલ પ્રેડકુસના વેપાર કરનારા આને પલ લાઇસેન્સ ક્ષેત્રાની જરૂર પાડે છે.

તા. ૧૦ મીના અંકમાં હપાએલ મી. હાછ હળીવના કાગળમાં 'મારી છે!કરીને સીતળા કહાવેલા' તે જગ્યાએ 'મી. એ!સંમાન ઉમરતી સાત વરસની ઉમરતી છે!કરીને સીતળા નીકળેલા" એમ જોઇએ, સરતગુકથી આ બુલ લયેલી તેને માટે અમે દીલગીર હઇએ.

યુનીયનની પાર્લામેંટમાં એક એવું બીકા દાખલ થયું છે કે જેની ક્ષે રસત મમતના તમામ મેળાવડા જેવાદ નાટક, દાન્સરટ, તમાશા, ખેલ, સરઘસ વીગેરે જેમાં કાંઇ અમુક શે લઇ મત્યુસોને દાખલ કરી શકાય તે બધાને માટે લાઇ સેન્સ મેળવેલા એઇટરા; અને તેની કુલ આવકમાંથી ૧૦ ટકા સરકારને જરા. આ ઉપજ સરકાર ઇર્વિપીનાલ અને ખીજા પરમાદા ખાતામાં વાપરશે.

ગ્રીરસ્ટથી થી. ઇ. એચ. એમ. મુલા જે મદરેસાના મુસદા પ્રમાણે પેની માળા ઉપરાવવા છે. એ. ના ભાગલા અંકમા સુચના કરે છે તેના સંબંધમાં ધી. મહબદ સલેમાનછ ડેમેર ખાલવડ વાસીને ખુલાસા કરે છે કે આપણે કામની દીશના સબબધી આજે સવા એ વરસની લાંબી મુદ્દનમાં બી સહીઓ પુરેપુરી થયેલી નથી, અને આજે માસ હથી તે તે મુસદાની ખબર પણ નથી કે તે ક્યાં છે.

'આરોગ્યતા વિષે સામાન્ય તાન' અક પુત્રતકના પહેલા ભાગ હવાઈ જ્યાર પડ્યા છે. ટપાલ ખર્ચ સાથે કોંગત હ પેની 'પુર્વ અને પશ્ચિમ' વાલું લખાણ પુસ્તક કપે આવતે આવાડીએ જ્યાર પડશે. તેની કોંગન પસુ પારટેજ સાથે હ પેની છે.

કાવ્ય દેશન, કીશનરીએ, 'ગુજરાતી' છાપખાના તરાધી મહાર પડેલી ક્લીકાસીક વાર્તાએ વીગેરે પુસ્તક આવી ગયા છે. કીસત વીગેરે છેલા પાના ઉપરંધી સળી શકશે.

હીંદુસ્તાનના ખળરા

વડેાદરા રાજ્યની ધારાસભાની એક⊪ ગ⊍ એપરીલ તા. ર૪ માર્ચ મળી હતી. તેમાં ૨૫ સભાસફો હાજર હતા. અંત્યજ સભાસદ પેટલાદવાળા મી. શીવરામ જેરામ અભ્યો દિવસ ગુજરી ગયા છે. શરૂઆતમાં સવાલ જવાબ થયા પછી કેટ લાક ખરડા રજુ થયા હતા, જેમાંના ભિક્ષા પ્રતિબધુક અને કન્યાવિક્રમ પ્રતિજેધક ખરદા મુખ્ય હતા. ના. ગાયકવાંડ પેતાના ભાષ્યસુર્યા જહ્યુંબ્યું હતું કે આ ધારાસભા એવા હેતુથી સ્થપાઇ છે કે ક્ષેડિક પાતાની દ્રીયાદેક અને જરૂરીયાના સરકારમાં સંપૂર્વ રીતે પહેલ્યાની શકે અને સરકાર તેમને દાદ ભાષવા શકિતમાન થય. ખેડ્તે રાજ્યના સ્થલસ્ય છે માટે તેમની ક્રીયાદા અને જરૂરીયાતા સંપુર્વયએ રજુ થવીજ જેઇએ. ખેડુના મારા મહાન ગ્રુટ છે અને તેમના પાસેથી હું ઘલું શીખ્યા છું કેળવર્ણથી સામક બનીને એક શામાન્ય મુબુર વર્ગતા માણસ તમારા સાથે મેમ્બર થઇને બેસરી તે વખતે હું મગરૂર થઇશ કે વડાદરાની માળા સાધા રસ માણસને મંધુભાવથી ઉચ સ્થિતિએ પહેંચવા 🕏 છે. भाद नर, भागप्रवात ता. a छाने विशायत अता हे।दायी તેમની સફળ સફર કચ્છી સભા મુલતવી રહી દ્વતી.

સરિંધ હાઇકાભાદના એક જાણીતા હોંદી વકાલ નેકરલ વેસ્ટરન રેલવે પર સુરાપીઅના માટેના પહેલા વસ્ત્રના કળામાં મુસ્તા કરી કરતા હતા, ભારે સુરાપીઅના માટે ખાસ રાખેલા કળામાં મુસાકરી કરવા માટે તેને તે કળામાંથી ઉનારી મુકદામાં આવ્યા હતા. આથી તેએ હોંદી પ્રધાન સામે નુકસાનીના દાવા તોધા વ્યા હતા. નીચલી કારટે આ દાવા રદ કરી જચ્છાવ્યું હતું કે રેલવે કંપની રેલવે એક્ટ પ્રમાણે કાંઇને વધુ પસ દ્યી ખાપી શકે કે નહીં તે તપાસ હતી સન્તા કારટને નથી. રેલવે કંપની કળા અનામત રાખી શકે અને તેમાં એસનારને તે બાહેર કહાવી શકે તેમ છે. આ ચુકાદા સામે ચએલી અપીલના ચુકાદા સીધના ન્યુકીસાયલ કમાશનરે આપી અપીલ રદ કરી છે, અને બંને પક્ષના ખરસ પાત પાતાને માથે નાખ્યા છે

અહમદનગરમાં દુકાળનું સ કટ જેરથી ચાલી સ્વાનું હીંદી છામાં જણાવે છે. સ કર નીવારણને માટે એક કર્યોદી નીમાઈ છે. તેણે અનાય દેવર માટે છ વાડા ઉપાડ્યા છે. સરવંટસ એક ઈંડીઆ સોસાયટીના મી, દેવધર તથા મી. જોશી દુકાળ કૃંડ મેળવવામાં તથા બીજી જરૂરી મદદ આપવામાં રાકાયા છે

'માંટોરીમાં ત્યુક' તેં. ખળરપત્રી જ્યાવે છે કે આડરીમાં તોપલમાં ટરમેશ કેડીઓ ઉપર જ મથી વરતસ્ફ ક ચમ્રવવાના પણજ ચેકિલનારા ખળરા મન્યા છે. રેડ કેન્દ્રંટમાં કામ કરતી એક માંગ્રેજ બાઈ કહે છે કિડિઓને ખુલ્લી જગ્યામાં અને ખેરાક આપા વગર રાખવામાં આવેલ હતા. ટાડની સામે તેઓ ઝાડની છાલ ઉખેડી નાનું તાપસું કરતા. પણ જેમ જેમ તેમની ભૂખ વધવા લાચી તેમ તેમ માં જાય તેઓ તાપસુંને જદલે ખેરાકમાં વાપરના લાગ્યા. માન્યરીએ ની સ્થિતિનું વરસન શદે શકે તેવુ નથી. ઘણા તો ખેરાક ને માટે વલખાં મારના હતા. ચીશનરી તેમને પાણી લાભી આપતા. પાણી જોઇ મરસ પમારીએથી એક થવાના કેટલાક એક તો પ્રયત્ન કરતા મને શામી પાછા પડતા. એકાદ બે તા પાણી પીતાં પીતાં મરસ પ્રમારી માન્ય પડતા. એકાદ બે તા પાણી પીતાં પીતાં મરસ પ્રમારી સમય. એક લોડીસ સરજન પણ લાચાર કેડીએ ઉપર બલએરીઅન સરકરે વરતાવેલા રાહ્યા શ્રામી સ્થામનાં વરસનાં વરસાન કરે છે.

699

તનાં આવેલાં પસ્તરા

	-	34	લાદીક પંચાંગ.	
,	-n-	-0	તા, જ માં મેધા તા. ક	ام
			ति भी ख. १५१३.	911
			ાખ વદ ૧૧ યી જેઠ સુદ	2
ľ			an 1616.	144
1			—તા. ૨૪મી જમાદીશઆ ખર	યા ક
	ell.	. 30	જમાદીલમાં સુધી ક્રી ૧ ૧૩૩	9 7
	MeD:	n_	તા. રરથી તા. ૨૮ મી સુ	ધી કા
		સ્ટ- ૧૮૨.	+ .	
				= 310
		MI	હીંદુ મુખા સુર્વ દવસુર્વા તિથિ તા.રા. કુ મા	સ્ત્ર ચંડ્ર
	વા	dt.	તિથિ તાડેરા કુ ગા	ો તુવ (i
		1		~~-~~ सर
		3૧		
	રવી સેત્રમ	13		પ ગુર
		ો રૂ 1) ૩	" 8x 3034 5-44 4-	ું ભ
	ભુધ	, 8	" 30 55 52 8-85 A-	4
	겓		BE 1 44.500 !-86 4-	8 1
	134	1 8	" 5 30 55 1-88 A-	8 3
	~~-~~	1 .		= 9
		e	ંડન કમાટી ફંડ	ાી
		શી. ે		3
	٧L. ٧٥		દ ૮ આગળના સરવાળા.	2
	•	`	वेश्सम	ધા
	N	0	· બાબુ તા ક્ષેવ ંતસીંગ.	ś
	_	10	• મી, ક્ષેમરાજ ખેમછા	\
	9	1	૦ મી ડી. એચ. પટેલ.	ધા
			ડરબન	13
	2	2	• મા. જે. બી. મેતા. ા	/ (
			- જોહાન્સખરમ	ધા
	0	18	 শা. মাব্রু ম্বিশ্রু ঘট 	લ. ુ
	۰	19	ે મી . ગાેકળ ખુશાલ પહે	!લ, *"
	0	૧૫	 મી. જેરામ ગે.સાઇ 	1
	0	No.	કુ મી. વલ્લભભાઈ ઢીરાઉ	ાઇ ^{મન}
			પટેલ.	
	۰	ŧ	૦ મી, ખુશાલ વલ્લભા.	1
	۰	¥	o મી, બુલા મારાર.	1
	0		દ મી. ગામાળ જમા	
	1	Ч	૦ મી, મારાળ ક્યાળ વ	રાડ ં
			યાળાની વીશી.	١,
	1	•	 મી, દ્રભીલ મેરટન. 	1
	0	3	દુ એક હીતે ત્રકુ	t t
	•	3.	૬ મી, હીરા પ્રભુ. ૬ મી, ઐાધવ.	1 =
		3	કુમાં, આથવા કુમાં, પ્રાપ્ત ગોવના	
	Ð	¥		દાર
	0	8	∘ મા. અમ એસ કુવાડીર	- 1
	1	1	o મેસરસ. આગદ મુસ	
	1	ţ	भेन्द्र भूभ्यती.	~ S
	_		=	ભ
	40	1.8	४ सरवावा.	

નવા આવેલા	1 3	स्त	51	
	श्रीक	id.	પાર	5eh
	શી.			
ાવ્યદાદન ભાગ ૧ સા	2	٤		۵
व्यद्येद्धन काम र को	3	ė		6
ાવ્યદાદન ભાગ ૩ જો				Ŀ
ાવ્યદેશકૃત ભાગ ૫ મા				١٥
ाज्यहोदन भाग १ है।				ίa
વ્યદાદન ક્ષાત્ર હ મા				٤٦
ક્રિકોલ ભાગ ૧-૨ ૭			-2	3
ાગ સીદાસકૃત રામાયછ્યુ	ų	3	٩	О
ારસ્વતિચંદ્ર,				
ભાગ૧થી ૪ .			ί	12
आ गुरुकर वारता	ì	ş		-3
ાત્દરીસતક, નીનિ				
શર માર, વક્કરાગ્ય અને				
ચિત્રાન આપુસ્તકમાં				
राक्यीं अनुहरीनु				
કુંક જન્મવનાંત છે. ૧૦૦૦	1	3		3
ીતા છતા ખીસામાં				
રાખવા જેવડા નાના		,		
શુરકા		*		ŧ
ી સ્ટાંકરડ ઇ ગ્લીશ⊸ ગુજરાતી ડીક્ષનેરી				
प्रदेश अने व्यासकृत	95		ą.	
ો પાક્રિટ ઈપ્લીસ-	**		7.	:
भूकराती डीक्षनेरी				
(क्ष्यास्वाणी)		ŧ		8
ી પેકિટ <u>ગુજરાતી</u> –				
इंज्लीस डीक्षनेरी	₹	ţ		×
M. A. બના કે ગેરી				
મહ ી કર્યું ખરા ળકી ^ક	\$	ţ		3
તેળધ કરમાળા ભાગ				
૧ તથા ૨ મિત્રના,				
સ્વાર થાવીગેરૈતા				
નિલ્લો સ્થનાર કરીમ	-			3
અલી નાન છચ્યાણી યાળકાતા અાર્નદ, ભાગ	4	9		
ાગકાતા માતા છું સાગ ૧ તથ ૨ લખતાર				
ક્ષ્મ્યારામ સુરવરામ				
દેશાંક	ર	ş		¥
, બીર વાસ્ <u>યી</u> —૯૦૦				
ચુટી કારેલાં પદ				
અરથ સાથે	₹	ţ		3
ાસ બાધનુ ગુજરાતી				
સાર્ ~~થતર — શિવાજીના~~				
भु३ समस्य भी सम				,
દાસસ્વામીને ખનાવેલ	4	0		2
મકત માળમહાત્મા	2			3
નાભા સ્વામીકૃત્ 🚓	4			9

_				
	गुरुशत सरव संभद्धः			4
	કવી નરમદાશ કર લાલ			
امر	શંકરકૃત પાંચ ર્પીઆ			
4	વાળી બુની આરતી,			
ų.	બાંધુ ણી વીગેરે જાનાંછે	1	e	10
S. S.	સંસારમાં સ્વરમ	2		•
	સ્થાંએરતું સ્વરમ	ą	3	ş
, "	બ્વરયનાં રત્ના	3	e	É
10	યીક્રમની વીસ મી સદી			
9.5	અથવા દાલના દાલ			
3	તવાલ—એક ચાલુ			
	સસારી ચિત્ર ભાગ			
	૧-૨. સાથે બાંધેલા	ય	0	ė
9.	દીલી પર હલ્લો	1	Ŀ	3
-2	શાહજાદી અને બાખારી	ર	ŧ	3.
-41	અરહબી સદીનું હીંદ	₹	\$	4,
	પાણીપતનું યુપ્ધ	3	\$	3
	<u> લેસ્ટોંગ્સની સેડ્ડી અથવા</u>			
	સા વરસ પુરવતું			
3	ખગાળ	3	ŕ	3
3	ભારતનાં અં રત્તાે.			
	ભાગય કેલા	Đ,		\$
	ભાગરજો			ŧ
	રેગી હીસાજ ભાગ ૧ લા	ŵ	3	
	ર્યાગઢુલાલજીકૃતસમસ્લ <u>ી</u>			
	કીને આધારે લખાયલી			
٠,	ે ભાગવદ શીતા પંચાનંત્ર— પંડીત	5	0	3
	વીપ્લ્કુશમાં નું બના			
	વેલ નીતી શાસ્ત્ર	٩	e.	,
٦	A Vision of India, by Sei	-	_	19
y	Islam, by Josuce Syed Ar	meçr.	Ari	1 9
ū	Adventures of War with and Crescent	Cre	NÇII	2 16
3				
	હીંદુસ્તાનન	S	પાલ	
1				

તા. ૧ જુનના અરસામાં મારકઘાકમાં જ્યા ભધ થશે.

તા. ૧૩ ભૂતના અરસામા સુંબદની સ્ટ્રીમર પાલમંદારામાં ભધ થશે.

હીંદુસ્તાનની હપાલ સ્ટીમર ઇલેરીકમાં તા ૨૭ અને સ્ટીમર સલામીસમાં તા ૪ ર૮ મેથે કાલ બાલી આ તરફ **આવ**વા રવાના થઇ છે

JOHANNESBURG

E. S. Coovadia,

General Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Strest, Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2870

Frinted and Published by M. K. Gandhi 3 International Printing Press, Physics, Natel.

No. 23-Vol. XI.

SATURDAY, JUNE 14TH, 1913.

Espectral at the C.P.O. or a Notinguays Print Teamstroops

IMMIGRATION BILL PASSED

HE adjourned debate in the Senate on the second reading of the Immigrants' Regulation Bill was resumed on the 5th instant by Senator LANCE, who associated himself with Senator Schreiner. The Bill, at its best was a most drastic one, not only in regard to Indiana, but Europeans also. It was also drastic in regard to the question of appeals. He hoped the Minisser would widen the scope of the Courts of the land in that respect. In connection with the matter of persons born in this country, he contended that the words in the clause referring to the domicile of the person might well be deleted. He knew of the domicile of the child following that of the parents; but what would it matter if now and again they had to admit a person who had been "accidently" born in South Africa. He hoped the Minister would exempt anyone born in South Africa from the provisions of this law. Then there was the case of a wife. What one was told in consection with the Indians was that their marriages, although perfectly legal and right in India, were not registered there. He certainly thought that the word "recognised" could with adventage be substituted for "registered." There was also the difficulty of the "community of property." It seemed to him that the Senate had come up against the question of "community of property" fairly often in their legislation. The Minister should consider the points raised by Senator Schreiner.

Senator Col. Byron said he noticed that certain recommendations had been made on the matter of ladua immigration by the Imperial Government to the South African Government. It seemed to him that the Imperial Government had laid stress on the tact that the difficulty of the language test could be settled estisfactorily to all parties if the Australian language test was adopted. He understood that the Imperial Government also laid stress on the undesirability of specifying any European or Asiatic language, because of the underirability of resplying any inferiority in regard to Asiatic languages. On that he thought that they should have some explanation. As the Assauc nations were advancing they asked that their susceptibilities should be recognised, and quite rightly too. He did not hold that the Asiatic was necessarily inferior to the European, but he was different, and they did not desire that the European standard should be altered. He thought it was a pily in any way to indicate that Asiatic standards were inferior to their own. He thought that they should not give offence, as they might do under that clause. He must say that he held the Free State view of Assistic immigration, and held that such immigration would be undesirable for South Africa. Just us a large stream of European amangration might be undesirable into India, so Amatic immigration into South Alrica was not descrable. Secretor Guanty said that provision had been made in the Transval and the Orange Free State for the exclusion of Assatics, and when the Bill came into Committee he would move an amendment to exclude Assatics from the Cape Province, because such provision had not a sen made there. Natal had allowed these people to come in, and had to deal with them. He was sorry that the Government had altered the Act as originally introduced into "another place," in regard to the entry of Indiana. He hoped that an efficient Board would be appointed and that the officials would strictly enforce the law, so as to exclude all undestrables. As to immigrants suffering from disease, he thought that the Government should interests as the ports of embarkation that they were not allowed to land, because it was inhuman to allow large numbers of invalids to come out, and then refuse to allow them to land.

Senator Powell and that an Indian friend had told him that the lower casts Indiana generally picked up the English language with marvellous case, while the highest casts Indians perhaps knew their own language, but no, English.

The Minister of the Intenion, in reply, agreed with what Senator Colonel Byron had said, and said that in that spirit the Bill had been drawn up-that without looking down disparagingly on the Indians or their civilization and without deviring to hair their susceptibilities—they took up the attitude that they had to manage their own affairs in South Africa in their own way and on their own standards. Replying to Senator Wolmarans, he said that there would be no additional expense, as the hon. Senator had leared. He did not think, as Senator Schreiner had said, that that Hill would be striking a blow at the beart of the Empire, even the Bill without the amendments which had since been made. Having dealt with other points which had been raised, the Minister said that he did not want to apply our laws to India, but he did not want the whole tabric and basis on which their Society here rested, set ande. The Indians knew what their laws were in South Alrica and should conform to tham, As to Sepator Byron's point in regard to the language clause, he thought that the matter was best as it was in the Bill, They in that country should be the judges as to whom they should admit into their land. language test was not so be applied to those who cam from the Easters side, but the test applied there would be the "oconomic" test. As to what Senator Granf had said, he agreed with him as to the desirability of excluding Asiatics, and if South Africa stood alone, he would be in favour of even a more stringent law than that of the Orange Free State, but they must take things as they were. They could exclude Asiatica from the Orange Free State; because of their far-eightedness in the past. If an Austic were once admitted into Natal (the Minister was understood to me) they

raid net prevent blis entering the Cape Previates it that the becomes of the law as loves there which to set so stringent as the one in the Grange Pres

devices was agreed to, and the BCR was read a fines. —Cuple Fines.

Councittee Stag

On the sain learner, the House west one Consumons

The first two means were agreed to webout assum-

a g dualing with the contriction of the jurisfirmes of the cours of 600 to respect of the detection or removal of alloyed presidents immigrate, the Con-mittee bywed to an emendment by Sentior Schrister to the effect that the Louri could call for farther terminen to be emplied by the Board, of the Court many such infortestion necessary

Classe 4 was agreed to with a minor amendment.

Commission discontinues took place on Classe 5,

Persons who are not so be desired gratished from: grants."

To the class, Sensor Sciences to moved the states of Sub-antion (a), and on an piece the sub-mateur of the tellowing new sub-accura. "Any per-ses been before the communications of that Act in any part of South Afron included in the Union or time therein after the commencement of this Act if the parents of each paramet were there despected at the trans of the bush."

To the same closes, the Marserph of the Invasion in moved the deletion of the deviate (e), and the deletion therefor of the following new sub-suction promp here being the commercement of the And in the page of descriptions that communications, of their Act in the page of descriptions extended in the Union whose paragra case increasing resident charges, and ware but at that term communicate in temperature or destrictional tendence by my law than to term, and any purson been so any place after the destructions and my purson been so asky places after the destructions of ten brich democrated. The parameter was at the time of ten brich democrated. The parameter was a the time of ten brich democrated.

Counter & express covereded that the Minister's smandares, it is beating by, would take ever employ rights and would ranch hardly on the children of commend Indense bern to Natal. Also that it would affect the markey right of Indiana in the Capa Province, and their shildren bern in the Capa Province, pointing out that, under the Act of 2005 a child of any Indian been at the time of 10 persons donicite in South Africa.

Wer excepted from the prohibitory classes.

The Ministran or THE Investor contraded that then the Chys Act was passed the Cape Legislature. Bd ant intend the turn South Africa to include the state of the descript feat morely trished to protect the labor of the Indiana domicised in the Cape Province, for the motor of that he soutended that his proposal and one affect the Cape Indiana who come under the nom of the Cape Act, or for that matter certain see in Natal and the Transval who had been teed from effectively. Senator Schreiner's amendest would be conferring rights on Natal Indiana not they did not proving

On Tuesday, the House resumed is Committee on the Permyranter Regulation Bell, and the consideration had saniguate "-vis continued. of Ch

Senator Schmitters said he had thought over the names around by the Minister of the Interior mendements served by the Minister of the Interior and homes? pasterday, and he would withdraw his securities, and would negate that they should accept the Minamer's proposal, with the addition of the Schooling new sub-section; *(f) In respect of the Cape Province any person born before the commencement at this Act, in any part of South Africa included in the Union, who has acquired rights under the provisions of Act No. 30 of 1906, Section 4, South Africa. The Minesten of the Erryance said he could are

Accept the best-dense.

Respect speakers approved the many
provid that Best-or Selector's they mounty in effect the tame as the angu-

reber discussion the Miniput's qu who curred.

Sentor Schreiner's assessment the standard by lig rolles to 11

On Sub-meson (g) of the some charge, Strategy for measures desired desired and the substitute of the s From the sub-nection, which read as tollows -- " Any person who is proved to the astalaction of the Imgration Officer, or, in the case of an appeal, to the extisfaction of any purson exempted by Paragraph (F) of the section, including the wife or child of a lawful and monegamous marriage duly calchested according to the rights of any religious faith authide the Union, and duly registered at the place of cotebrance, and having all the legal occupations of a lawful marriage duly celebrated within the Union," atc., he (Senator Schreiner) moved the deletion of the words, "and duly registered," and to inner the words "inwisity recognised." instead. He also moved the deletion of the words "duly colebrated within the Un-He contended it was quite sufficient for a lewful monogemous wife to prove that she was a lawful wife.

The MINISTER of the INTERIOR said that they had made all the concessions they could. The sub-section in question had been insurted to meet the wishes of the people watching the Indian interests. He was prepared to except the deletion of the words "duly colebrated within the Ugion." In colf-defence they had to refuse to recognise polygamous marriages, and had to return to recognize propagations marriages.
To straig on the registration of monogrations marriages.

A number of Senstors thought that as it was svid the sugaration of marriages was not gonerally carned out to India, it was a lutish to insist an expetration.

Sevetor Bunnung moved en a furtier precedement to delete the words. "Including wis or child or a lawful and monograsions marriage only colorated according to the rites of any religious faith outside the Umon, and duly regimered at the place of enistration, and having all the legal consequences of a law-ful marriage duly celebrated within the Union." Senator Bestmer and that this was a Bill to regulate impagnation, and not to legalize Endian marriages.

The CHAIRMAN said that, in order to best Senator Schemer's amendment, and to do away with moulapping, he would first put the first part of Souster Breknor's amendment, namely, from the word "in-cluding," down to the words "outside Union,"

The voting was a tie, 24 votes for and 24 against the amendment.

The Chairman, in order to keep the question open, gave his costing vote against the amendment.

The remainder of Sension Benbuer's amendment

was therefore dropped.

The CHARRAN then put Sensior Schroune's amendment, to delete the words " and duly registered."

The voting was a tie again, 14 voting for, and 14 agarnet.

The Chairman again gave his casting vote against the amondment, in order to keep the question open,

Senator Schreiner's amendment, to delete the words "duly colobrated within the Umion," was agreed in

Clause 5, as amended, was then agreed to-

Rapid progress was now made, the remaining clauses being agreed to with a number of consequential amend-

An amendment was also agreed to, to change the date of the commencement of the Act from July 1 to Aug. 1, 1913.

The Bill was eventually reported, with amoudments.

Third Reading Proped

On Wednesdry, the House countered attendments made in Commence to the Imaginate Engileeus B it. The only detrumine which occurred was an expeditable to Section 5. "Parassa who are not to be downed problemed imaginates." To Sub-Section (g) of this closes, Sauster Bureaustra and Someter Breaustra moved market immediation to those they did so

The Mirrores of the Jirrgatch said he was anable used forwards of the Jirrgatch said he was anable used forwards fickersman's greenances fully but in day to said him partir he was prepared to move a detection of the following words. "and duly spectred at the place of culebration and lawing all pastered at the place of culebration and lawing all the input consequences of a trevtal marriage," so that the sub-sension would read as lollows: "Any person who is proved to the estimaction of an immegration Officer of, in case of an appeal, to the estimaction of the Board, to be the oute or child under the age of the man of any person enempted by Paragraph (f) of this water, sactuating the trile or ch to be a lawful racesgramout mornage duly celebrated according to the ortho of any entgrous faith autuale the Linion, provided that this trile or child (as the case may be) is not such that this trile or child (as the case may be) is not such a person sa described in Sub-Section (r), (d), (e), (f), (g), or (h), of the lost proceding section

Securer Schutzenth und he was prepared to accept the amendment to being the next best possible to be got. He, therefore, withdraw his amendment

Sounter Brobner Houriss withdrew his, As the President was on the point of nation the Minister. deat was on the point of putting the Minister's som, Senator Mirrorit roce and said he washed to sir a popular view on the Indian question. Conto were being made dusty to the Indiana white studing of the people protested against them. If planeties were taken it would be found that two to be the second of paying a lax to compensate all bedone in the country, and clear them out of it.

The President called Sensor Munnik to order, as

he was deviating from the matter before the He was

The Streeter's amondment was then agreed to, as also were the amondments to other closest, and the half was then read a third time.—Reuter. From the P. L.

THE BILL.

The Bill may now become the law of the land any moment and Indiana may find themselves deprived on the set August and thereafter of several rights which they have latherto enjoyed. It is not possible to speak with curtainty of the amendments so far carried or of the full effect of the Bill, Mr. W. P. Schreiner, who put up a stressous fight on our behalf, was able to accure a modification of the marriage amondment and, in spite of Mr. Fischer's threat that he would not only not withdraw the regularition clause but that if we did not accept the Bill in full, he might m out the whole amendment and restore the original deals, that our strations clause seems to have been counted. What the over closes in its latest form is one mot judge without having the full text.

But oven if the marriage difficulty is over, there is no doubt that the Bill leaves much that is offensive enough to compal passive resisters to resist it. It appears to leave the question of jurisdiction of the Supreme Court in a very unextinfactory state, It given Indiana resident in Natal of the usual facility with which they have betterto been able to recenter to They may not now, as of yore, be able to do no on the strength of three years' previous residence in Natal New may industried Industria who may have paid the Ly aux be alleved to claim the right of residence re a South Africa-back Indians they not note dates

the Cape under the Cape Art. The Free State diffculty remains as it was before. It th that this is a field, rematance to which to a dieg-

compliance a crime.

It is remarkable, however, that the Bill, then averagely an anti-leftion Bill, had a stormy passes through both the Houses and that concessions, most they are, were wrong from an unwilling and han as they are, were wrong from an travelling and hard-bearted Minister. In the Senate, on two octasions the voting on certain clauses remited in a tie. The m a good angury for the fature and speaks well for the effect of passive resestance. It has quickeend the sperit of inquiry into Indian matters on the part of a

large number of members.

But, if nome morehest of the Union Parlament have spoken realously in our bohall, the Imperial Government teem to have neglected at entirely and wholly accepted the Union Government's view. Indefor as they are concerned, they oppear, incredible as it may seem, to have accepted the Bill as it was enginelly published, thus going back upon these own desputation. If Mr. Harcourt is correctly reported, he appears to believe that the Union Government are de doing no full justice. This opinion certainly sould not be based upon the original Draft Bill nor most what happened in Parliament. The original draft could not well be more drastic, it was to considered by the South African Prost; the attitude of the Minister in charge of the Bell could not well be more hostile.

But we need not feel sore if the Imperial Covers-ment, have betrayed as and neglected their trust. They are more concerned with pleasing the Union Government who represent an investormal but a boutterer European portion of the Empire, than with please India which though supposed to be the heightest d oders in the British crown, represents a people who are long unfering and who do not sugare to be pleased, much tens passpored. Our final owner of appeal must be ourselves. If we are true to oprocious, no doubt others will be true to us, as soon as they discover the

fact, but no aconut.

THE BLOOD MONEY

THE information that the Government are introducing a Bill to relieve only un-indectured Indian women of the burden of the annual exaction, not only does not excite in an any feeling of gratitude towards Govern-ment but it provokes resoutment in that the proposal is evidence of the Government's intention and to dee ex-indontured men from the intelerable and grad borden. Their action amounts to a waitel and wanter breach of trest. Mr. Gokhele's cablegram to Mr. Polsk confirms what we have said all along. The generality so to the removal of the tax was definite and was put confined to women only. We hope that the protests that are being addressed to the Government and the wires that have gone to the Natal members of Paris ment will produce the desired effect; if not, the tension between the Government and the Endun comthis imponding flagrant breach of trust may not be considered a cause for the revival of Passive Resistance, it cannot but strongthen the resolve of the Pass Resulters to light over the Immigration Regulation Bell. Indeed, it is such a scandal that, in stroll, it is sufficient to surrant the taking up of Passiva Resistance.

Mr. G. H. Hulott, M.P.C., addressing a mosting of his constituents in the Masonie Hall, Stangan, on Friday evening, said, with regard to trading licences, he still maintained that the trading licences should be reserved to the white people. He admitted that is this respect they had made serious mistakes in the past The Indian had been brought into the country as a labourer, he had good wages as a labourer, and there was ample room for him to follow agricultural pursuits. He thought that they ought to take sings to see that the see lessees whatever were gratted to Indiana.

The £3 Tax

Ranter's correspondent wires that a Bill, introduced In the Assembly on the 5th imtant which amended the Indian Immigration Laws (Natsi), consusts of one clause, which remits licence money in respect of female understared Indiana in Natal, but dose not exempt them from the necessity of obtaining a pass, or the licence prescribed in Act 17, 1895 (Natal). They continue, successor, to be subject to the provisions of that Act, and of every other law of Natal relating to Indian small-

Mr. Gandhi, last week, sent the following telegram to the himster of the Interior and several members of Parliament:-"I observe that the £3 tax is to be removed only from Indian women, showing, I presume, that there is no present intention to remove it from mes. This will cause the greatest shock to thousands of Indians who, during Mr. Golchale's visit, were made to believe that the tax would be removed from all male and female. The most responsible men in Natal mot Mr. Goldain. I am not aware that any of them defended the tax or objected to its removal. I hope that even at this late hour Government and Parliament will see the wisdom of removing the whole tax and render justice which is already overdue."

Statement by Mr. Gandhi

Mr. M. K. Gaudhi writes to the Natal Mercury as follows:-I observe that the Government propose to ask Parliament to remove the tax only on women, This, it is to be presumed, shows that they have no entention at present of removing it from men, Mr. Gokhale met most of the public men of Natal at Newcastle, Dundee, Maritzburg, Durban, Impingo, and showhere. I had the honour of being present at all these meetings. And I do not remember a single public man having defended the tax or objected to its removal. Mr. Smuts stated the other day that he was to consult the Natal members of Parliament. It, therefore, now the tax is not removed from both usales and temales, the presumption will be that the Natal membees do not desire to see men released from the burden. In my humble opinion the bonour of Natel 18 envolved in this matter. I can recall many a Town Hall meeting held for less important purposes. I am sure that Natal holds its honour dearer than the navigability of its beautiful harbour. Will not the public men of Durban, at a Town Hall meeting, demend from Parliament removal of this iniquitous ampost? All, be they never so kostile to Indian aspirations or to my countymen's presence in this Province may join bands in overdue justice being done, and the fame of Natal being preserved

I well remember the great meetings of Indians which Mr. Gokhale addressed at Lord's Ground, Isipingo, and, as the Hon. Mr. Marshall Campbell's guest, at Mount Edgecombe. Fully 10,000 indentured and exsedentured Indians were present at Mr. Campbell's were assured that, as Mr. Gokhale had met with no opposition from the Europeans to the removal of the tax, it would very probably be removed at an early date. Subsequently, after his interview with the Muniters, he declared that he had received assurances that the tax would be removed. This information was women. One man in Verulam had the " affrontery to believe that the tax had already been repealed, and for that crime was sentenced to be imprisoned with hard labour by the Verslam Magistrate. What will those men think when they hear that, though their women will at last be free, they themselves will here

to continue to pay?

Home Representations

Mr. H. S. L. Polsk has received a telegram from the Hos. C. K. Gokhale, who is now in London, stating

that, in his interview with the Ministers in Pretoria, last November, when the introduction of legislation in repeal the £3 has we discussed, and he was led to suppose that such legislation would be forthcome this session, noth ng was said then shout limiting relief to momen. Mr. Polsk has receon to believe that re-presentations on the subject are being made by Mr. Gokhale to the Imperat Government,

Colonial-born's Protest

Mr. A. Christopher, hon secretary of the Cotonial-hora Indian Association, her written the following letter to the Hon, the Minister of the Interior, Capetown :-

Su,-I have the honour to communicate to you that my Committee grieves to hear that you are personally nadecided as to whether you would move for the mpeal of the As tax without consulting Natal moments.

The intquity, the unjust incidence, and the herdship of the tax on those subject to it have so often been reiterated, and have been so generally admitted, that my Committee busitates to go into the subject in any detail-for the present, in any case-isolog, as it does, that you must, be acquainted with the subject, From the negotiations between yourself and the Hon. Mr. Gokhale we have been under the impression that the Minutzy were not averse to the repeal of the tax. And we still do venture to hope that you will give effect to public feeling and the sentiments of the Indian community, and thus assist to relieve the poor Indians of their unjust burden, and consequent suffering and shame.

On the 9th instant the following wire was despatched from the Committee of the Colonial-born Indian Association to the Minister of the Interior, Capatown:

"Indiana deeply grieved Bill just introduced exsubmit action Government does not accord undertaking total repeal believed to be made with Hou. Gokhale. Opinion majority responsible Coloniate manusous sentiment. Indian community earnestly appeal Minuter abolish tax entirely reasons grievance of community, dishonouring good name Upion."

Hindi Society's Letter

The following letter has also been forwarded to the Private Secretary to the Hou, the Minister of Finance, Capetown, by the Shri Hindi Jigyess Sabha :-

Sir, —Our Sabhan of Sydenham and Mayvalle have read with great regret and disappointment the report of the recent discussion in the House of Assembly on the subject of the repeal of the £3 fax upon ex-indentur-ed men, women, and children in Natal. They were in hopes that, as a result of the representations made to the Government thereon by the Hon. Mr. G. K. Gokhale last year it would be possible for the Government this session to introduce legislation repealing the tax, and the appointment that no such legislation is to he brought forward that year will undoubtedly be a cause of grave distress to an already overburdened section of the Indian community. Our Sables desire us respectfully to point out that those who are mainly interested in the removal of this inequitable impost are the classes that have to bear it and not morely members of Parliament, who cannot realise the heaviness of its incidence, and who in some cases are thomselves re peraible for having brought these people to Natal. It is, in our Sabhas' opinion, the duty of the Government specially to protect those who are otherwise un represented its Parliamont, and we are directed to ask that the Hou, the Minister will be pleased to introduce the necessary legislation at the earliest possible data, and meanwhile to give metractions for the suspension of payment of the tax and its arream.-(Sgd.) M. Garmar and M. Rambross, hou secretaries.

On behalf of the Zovetsinan Anjaman, Mr Reston-Ou beind of the Zoronniran Anjaman, Mr. Ristomtee has sent the following telegrate to the Minister of
the Lancest and several other members at Capacoun :—
"My Society variety protests against Bill encopting
remain only payment £3 tax. Unplores with rest of
Indian enumeraty fact that Bill fails to listil underrendring that tax would be repealed entirely earliest
possible moment. Society feels that effect in India nows
will be dissistance as impression created bad fault on
part of Union Government."

Meeting of Tax-Payers

A meeting of Indian S3 inx-payers and others was held, under the meeting of the Colorial-horn Indian Association, near the Indian Market, Victoria Street, Dushan, early on Thursday morning, to protest against the full now before Parliament which exempts women from payment of the tax but retains it for man; The possible was explained in Tamil and Hinds to those present by Meetre. V. R. R. Mondaly, K. R. Naysuah, Continuous by Meetre. V. R. R. Mondaly, K. R. Naysuah, coinbringh, and others, and the following resolution to manuscomity passed for transmission to the mapt .-

"This meeting rehomently protects against the Bill now before Parliament to emeight Indian women only from payment of the unjust £3 tax; the meeting reports the Bill as a violation of the understanding communicated to the public by the Honourable Mr. Gothale, both in South Africa and in India, and succestradicted by the Ministers, that the tax was to be wholly repealed at an early date, the meeting decounces the tax as unburnan and its maintenance a degrace to the good name of South Africa, and earnestly calls upon the Government and Parliament to d the Bill so so to emerge all Indians, men and fromm ahke, from payment of the tax and its arrears.

Two feeling of the morting was timenimous that, if the Bill period transcrided an above, the tax-payers abould be advised to refuse to pay the tax and go to . good for non-payment.

Dealers' Licences.

is the Natal Provincial Council on the 4th instant " His Hosour the Administrator moved the second dong of the Retail Dealers' Licences Amendment Draft Ordinance. He said it was hardly fair that pleasure in South African produce only should be seempt from the ordinary licence, a d the Bill would make them subject to it. The question of lawbers is the matter of licensing had been raised by the Darban and City Chambers of Commerce, and this would be dealt with when the Bill reached the Committee stage

Mr. GREAVEN and the Chembers of Commerce ep-country had passed resolutions in favour of the Bill. Persons who professed to sell nothing but Colonial produce also sold other things in some instances, and yet were not at present compelled to

Mr. HUNTER said complaints were frequently made against Indian traders in this respect.

Mr. Dyson and small holders, who retailed

what they produce, should be protected.

Mr. SCHOWIELD suggested that if the words "with
the exception of the produce of his own land and
labour" were secreted it would meet the objection

of the previous speaker.

The Bill was rand a second time.

On the zuth instant the Committee stage of the

Ordinance was takes

Mr. Byzost pointed out that the ordinance as
is stood would not include those dealers who would turn tound after the passage of the Bill and say they were not dealers, but agents.

The classes was allowed to stand down and progress was reported, Noted Mercury,

A Protest

The Colonia-born Indian Association addressed the following letter under date the 9th metant :-To the Honourable the Administrator of the Province

Srt,-The Committee of the Colonial-born Indus Association has road with elarm the Bill seeking to repeal the exemption contained in item No. 26 under the heading, retail dealer in the second Schedule of the Licence and Stamp Act No. 43, 1898.

The repeal while creating a new licence will, in effect, place the power of issuing become in the hands of the Licensing Officer for the Province, whose decisions, as you are aware, are unappealable except

on questions of procedure.

My Committee would respectfully point out that by the withdrawal of the exemption, one of the very few avenues open to Indians to earn a bare livelihood, will be closed. In this, Colonial-born Indiana will suffer with their compatriots, and we, therefore, venture to suggest that the repeal will inflict a hardship upon

May we hope that you will be pleased to submit our objections to the esembers of the Council, who, we pray, will take them into consideration.

Another Scandalous Case.

An argent application was brought before the Full Bench in the Natal Province Division of the Supreme Court on Tuesday morning, by Mr. E. W. Pitcher in which an order was prayed restricting and restraining the deportation of an Indian woman Hajara, at present on board the S.S. Palameetta now in the Durban harbour.

The plaintiff was an Indian named Jamal Goma, a storekeeper, residing at 549, Loop street, and the holder of a certificate of domicile. This man stated that he was the husband of the woman on board the Palameetta, whom the Chief Immigration Officer at Durban had relused permission to land because he alleged that she had not come here armed with a marriage certificate.

Hajara, declared the plaintiff in his affidavit, was his only wife, and he said that there was no law in India. which required the registration of Indian marriages. He did not know for certain, therefore, whether he could produce his marriage certificate. He could produce evidence, however, that the woman was his wife. He could produce evidence locally that Hajara was his wife. As the Palameette was expected to leave Durban in a day or two he prayed the Court to grant the order prayed.

The order as prayed was granted, and the effect of the order of the Court telegraphed to the Chief Immigration Officer at Durban,-Natal Mercury.

Indian Women's Bazaar

The following further contributions have been received for the Bazaar:—Messrs, Gopal Bhagvan and Co., 5 pillows; Mr. Mabomed Ally, 3 handkerchiefs; Mr. M. P. Fancy, i tin of biscuits and so los of sweets, Mr. Ameeriddin, i doz. merceriand silk handkerchiefs. Mr. Fakir F-brahim, two scarves, Mr. M. K Bolbulia, I fascinator Mesers, M. Hoosen Mia and (o , 6 aith hundkerchiefs, and boads, Mr. Hassan Kajah, child's silk bosout; Moosa Accopas, three chiffon scarves; Porbandar Trading Co., 25 lbs. Sugar, Mr. Bhula Makau, 2 blouse, Mr. Vithal Lala, 2 waistcoat, Mr. Sukha Laxmidas, t pair of imesers, Mr. Chita Kooverjee, : waistcoat; Mr. Ranchhod Ichharam, z waistcoat, Mr. N. Vithal, : waistcoat; Mosers A. M Sulman Mia and Co., 3 blouse lengths; Mr. Abdul Game, 11 hankerchiefs. The iruit merchants of Johannesburg have also promised contributions. Their names will be given later.

Natal Indian Schools,

The following are the remarks of the School Inspectors for the Coast of Natal ---"The Indian Schools continue to improve year by year and the best of those are now very efficient institutions undeed. All the head inschers are contributed and in the case of the schools conducted by St. Adam's Missions many of the assistants. also posters corumostas. In the formal pubjects the Indene excel, but they are still week, blough not so weak as so former years, so the control studies. It appears to be deficult to arouse any tourset on history and geography. The innerledge of these subjects shown by the Indian teachers themselves in these examinations in very limited. Minutal work has been commanced in most of the Indian schools, bus progress has been hundered by want of sustable meterial. Adequate provision for vocational instruction at the Indian schools at becoming a matter of enturely literary, and the children are inclined to despise the manual occupations by which alone the majority of them can hope to ours a living. The caterest in education shows by the pupils and the seal for further nestruction exhibited by the teachers ers worthy of the hightest communication."

The Immigration Officer

In the House of Assembly, on Monday, during the debate on the estresates, Mr ALEXANDES (Capetown, Castle) called for tact and consideration from the

Chief Immigration Officer.

Mr. Manuary (Springs) referred to the salarine dress by the Natal Indian Immigration Department, which compared more than favourably with the selection paid to other immigration officials. He specially cited £650 per accom paid to too Protect. or of Indian Immigrator, at against only £650 to the Chief Immigration Officer

The MINISTER, replying said that the Immigration Officer had gone up from Capetown to Durban, and while he was there had tightened up where there

had been a little slackness.

Mr. HENDERSON (Durban, Berea) admitted the new man's seed, but he must admit that his real was not tempered by discretion. So far as he [Mr Henderson) knew, the previous officer carried out his work put as well, and with less friction.

Mr. Onn (Maritzburg North) corroborated the remarks of the previous speaker.

News in Brief

At question-time in the House of Commons on the rith lestant, Mr. Lewis Harcourt (Secretary of State for the Colonies) informed Mr O'Grady (Labour enumber for East Lords) that he was aware that pr sleets had been made in South Africa, and doobtless also in India, against the new Union Intimigrants' Restorbeen somewhat modified. The Imperial Government had had prolonged correspondence with the Union Government, and the latter Ministers had shown every desire to meet the anxiety of the Imperial Government that racial inequality of Indians before the law should be removed. The Imperial Govern one felt that, although it could not be hoped that th. Bill would give complete satisfaction, the abolition of this differentiation in regard to immigration was a valuable concession to Indian feeling.—Reuter

The proprietor of the Damty Tes Rooms, Mr. H. Johnson, out charged in the Polyce Court, Maritaburg, on the 5th instant, with assaulting an Indian. It was stated in the course of systems for the detention gives by Constable Davidson, ther the detendant had stade sowered completene to the police regarding Imbana congregating about his pairs. The Magneties, in finding the messed guilty, said that he was in sympathy with him to a certain entent, but the declarate had just an mach right to the footpath as he had, the would, therefore, only fine him total—Timer of Notati.

Mr. A. Christopher, hon, secretary, Derhalt United Indian Sports Amountain wrate to the Derhalt Town Council, asking that the laying out of the proposed Indian recreation ground be proceeded with at an early date. The Committee recommended reply that owing so the pressure of work to the Public Works Department, it was not deamble to make a commencement with this work at the present date.

The Free State members (says the Natal Manuey's Parliamentary Correspondent) are compelling Mr Same to restore to the Free State the much loved laws of the Republic on the subject of colour. Mr. Jagger showed the House a sample of them—it was a claims american that a roloured purson might accord divine service if provided with an employer's past, "And," added Mr. Jagger, samustically, "I suppose get to heaven too on the same terms."

Reuter's correspondent as Waltington telegraphs that eight passive resisters against the New Zealand Delence Act have been fixed \$4 such and sentenced to loss of civil rights for five years.-Recter.

Communiting on the fact that Minesters, when bravalling by train, with their families, are taken from of

charge, the Autal Advertiser remarks -

Ministers, therefore, are accusily aclowed to part the fam new about with them over the htate restweet free of expense, and Government is convexty considering the question of extending the privilege to ordinary members of Parliament. If a Municiar in recorpt of £3.000 a year is not asharmed to sponge on the public to this extent, a more member at 2,400 cannot be expected to. One would really like to know the Ministerial definition of a lamily. Presumably at covers anything from a greatgrandfather to a greatgrand child, with side-shoots of "his courses and his uncle and sunts." It will be noticed that although one or two noble Senators found the matter " aspecting the Minister of the Interior was quite serious whom he stated that he would spe what could be done to oblige members. Amusing! Here we are back again in the whole wretched system of Krugerian perquisites, and Ministers think it all quite proper, and senators lengt, when both should be heartly ashamed of themselves.

"But do you not crave for the delights of civilization?" asked the special commissioner of the Christie a Commences 14, of Mr Dan Crawford, a vermionary who has spent twenty-two years without a break re the "long grave" of Central Airies and who has written a remarks i e book of ner experiences courtled "Thinking To the question, Mr. Crawford replied t-

"Oh, dear," he said, with a sort of bemotous despair, "what has civilization to off a that we haven't got? you are not living at all. I so are only existing. Away out in the wilds you get down to the bodrock of the human ruce. There it is that you hear the roscos of Nature stealing into your soul. There you must be a post. Every man in Africa is his own Wordsworth. Poor old London! Many a poot dise young under a man's waistcoat in London. The blight and curse of London now is this delirium of apsed. 'They that believe shall not make haste.' If a men boltr his food (as you all do) he is sure to have dyspepsis, and here you have gone in for haking everything, with the runk that you have desarranged the gastric functions in all departments. There is a going forward that is really a go ug back, and if you go too far each you will flod

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

Tyens 28 W.

દ્દીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ **૭ મી** જુન, ૧૯૧૩.

M's 33.

અધિપાતિની નોંધ

અમ ખીલની મું દ્રશા થશે એ ન્વળા નથી કહી સ્ટકાડું. સેતેડમાં મધા પછી જાહદી પડ્યું ભીજા જોવામાં આવે છે, મી. ગાંધી શાથે એ પત્ર તે તાર વ્યવદાર મી.

शिक्ष व्यक्ति के तेमांया भाषुं हेपाछ व्याव के हे युनी वन अरअरे ते अंपुर्व की हेपास क्रिक्के श्रामं कते. तेने साह प्रताप की तेमां के प्रमु हैर्यार व्यो के ते तेने साह प्रताप क्रिक्का की तेने साह प्रताप क्रिक्का तेने तेन साह प्रताप क्रिक्का तेने तेन साह प्रताप क्ष्मा के ते प्रता नयी. आर्थानुं अर्थ सेनेटमां भवी व्याव क्ष्मा के ते प्रता नयी. आर्थानुं अर्थ सेनेटमां भवी व्याव क्ष्मा के स्वाव क्ष्मा के सान् के स्वाव क्ष्मा के सान् के स्वाव क्ष्मा के क्ष्मा क्

આ અપીયાના ગુકાલ થી. ખારવાની ચિરૂદ સ્વેન છે. અએ ના દેશવ ઉપરથી એઈ શકાય છે આ, ખારવાની કે સમદાને ખરવ કરનામાં એ ઉછ આ મેરપીડા રતા તેઓથે સીરીયનના કેસમાં વાપરી તેની ઉદારના આ કેસમાં

નથી વાપરી. જન્દે ધારત તેા મી. ખારવાના લાગમાં अरथी राज्य केवे। अवश्वत अवश्वामं रहेता है. जा इराव તો ખરમ એ મધા કે જેવે પાં ૧૦૦ મરકારની સાથે માના हेल ने अस्तुध को पेताता रहेवाता ६० कालेत न ६१ ता તે ખાબાસ પાછા જાય જા પણ તેના પાર્ટલ સરકાર ચારીને **प्रभागी सके थे. 'शेरिव'' अ**ने "प्रभावपु' आ जन्ने कारी कारता है. अने अन्यतना आ १०० नम्ह आहे इ~~न्सी क्षेत्र~~णानी सीतने भीका नाम भागी कशतु नदी. જડાએમે એ કે સુકાશ મી. ખારવાના ગેરવાલમાં આવે! क्सां टीका क्सी के हे से। पाउँड राजी मेसवायी san लोहे એ તેના કરતાં આકરી છે. લખલ લનાર ધણી પાતાના ८७ सामीत न अरी होड़े तो तेनी पासेथी अलेखा पास्ता તેને ક્ષનીયનથાથી મહાર કદાકવામાં વાયરવા એવી શરત ગણ વર્ષી જોઈએ. પ્રાયદાના હેતુ જાટકાયત ચંચ્યેલા હોંદી નાતાલ भां न रुपी को केंद्रजा थे. ने को लेके होंद्री पेल्लनी મેલ દેશ હોાડે તેર તે હેતા પાર પડે છે. બીચારા હીંદીને દેવાની વ્યવસાર વહારી ખુકવા ઉપરાંત લેના મા ૧૦૦ કડ કરેયા એ લહુ અભાગતું ગહાય. આવી શખત રીકા જાઓ को करी के जेन्द्र बाबा बर्फ क्या देश व्यापत सम्भत चेताहर મળાની અધ્ર છે. સરકારને આગ પશ્ચિમ ન ખાવા દેવાને ખાતર કેલ્પે વ્હાપતાં પગલાં ગરવાં જોઈ.

આ ત્રણ પાઉડના ખુની વેરા કેટલું દુખ આપે છે તે અને આ અંકમાં જોશા અલ્લ ખુની વેરા એ અપેલા ને કેસા ઉપસ્પી એક શકારી, એક કેસમાં એક

ગરીખડી એકરત ઉપર પા. ૪ ઉપરાંત મહી મંચ હતા. તેને ગ્રખત મનુરીની કેદ મળી એટલુંજ નહીં પણ તેના દાગીના વેચી તેની પાસેથી પાસા વસુલ કર્યા આ એક્સની અંતરડી ખુલમગાર સન્વકર્તાને તે ભાશિવદ (?) દેવી હતે. આપસને તેના કેવા અસિવદ મળ કે કેવ્યાદ હીંદી કહેરી કે એવા બુલમને આફ કંઈ લખરત હીંદી કેવ બેખમદાર ગણાય! અમે તે કહીશું કે દ્રેશ હીંદી એ કર્ય ને આફ બેખમદાર છે.

ોશાનીયલ ગેરન ઇંડીયન એસારીએશને સરકારને કામળ લખ્યો છે. હોંદી જીવાસા સસાયે પણ જનરલ સ્થાન્યલ ભાષણ ઉપર લખ્યું છે, બીલ્લ મંડેલા શું કરે છે! તેઓ કેમ તાર નથી માકલતા કે અમે સ્થાપા છે તે કેલ હોલો તેઓ સખત રીતે લખી શકે છે કે આ કર નીકળોક એક એ, તેઓ કહી શકે છે કે મી. રમદસનું ભાષણ મી. શિખો ની સમજૂતી વિરહતું છે. ખી. પેલાક - બરાયુરી ધા તે બાબત ઉપર મુખત લખાસ કરયું છે, પણ હોલી લખાણ મેં તારા પરળારા કેમદાઉન જનરલ રમદસને પહોંચની છે છે.

થી. ગેલમાં તા. ૪ મેવે લંડન પહેલા છે. અના દરક જે તેમને દેટલાક વખત થયાં પીડા આપે છે તેમાં કુલાફરી થી સુધારા થયા નથી. મિત્રાની સલામસુધી તેમણે કાનના રાત્ર લગજનાર ડાક્ટરની સલાહ લીધી છે અને હુલ કર્મથી તાલમાં છે. આ લખતી નખતે તેમની સામાન તાનીસામાં સુધારા થતા જ્યાવાની સાહાને લીધે સામકૂપ કરવાની જરૂર ન રહે લેમ જ્યાવ છે. જેડીઆંગી સમાર જ્યાવે છે કે તેમની તળીયત સુધારવા સાહે સુધી અલાછ સામાનાં આવે છે. તેમની તળીયતમાં જ્યાદીથી સુધારા સાથ સિવી સમારી કૃષ્યર પ્રાથ્યના છે

621

યો. ફીશર અને ચી. ગાંધી વચ્ચેના પત્ર વહેવાર

ં ~~યુખીખનના મુલ્લી પ્રધાન મી.~~ રીશર (કેપ ટાઉન) અને ગ્રી. ગ્રીપી (રીનીક્સ) વસ્ત્રે આ પત્ર અને તાર વહેવાર જસ્તીસ સરસ્તા કરાવથી તે હાલ સુધી ગાલ્યા કરેશા છે. અને વક્ત ગામવાની પ્રદેપુરી હવે વાગ જસાવાથી ખહાર માત્રો તે દુરસ્ત શાસું છે.

થી. થાંધીના ૧ લી એપ્રોલના કામલ

कर्नी का का वीरा क्षेत्रक कार स्टार कार्या के लेगी क्षे बार्रेक्स ध्ये देखा केश्रीय क्यांन्य है है है। केश्री केर्याच्याने केनी पाने कल्पनां स्थापितिक नहीं है। राजे क्षणम अरमार्थ कर्री व्याचे - भी बातधी - भारा श्वटेकी आर्थ नेत्रा क्या स्वास पेट क्ये हे. करवाचीमाने पद का न्यान्यमां पेतकरी की सिकति के ते निवार अर्थेत प्रत्येत है. अफरीय **धारमना अपन्यी** जेम करवान के हैं जीवे सारी इक्केंद्र व्यवस्थित व्यवस्था वर्ग त्वं क्योदी हेल ते कारर कि का व्यक्तित व्यवसारती पासे रक्ष्यतर न समेती हेरव व्यवस्य व्यक्ति अनुन अवस्थे न वजेनी सेन्द्र के तेने अन्तरे का समुदार्थ नहीं नावे. भाश नव विवार प्रथले कर विवर्धि व्यक्ति केंद्र करें काल क्षूपी के त्रात हरिकाले केक्स ने केर्स क्रांत करें हैं. हींदुरतानमं हींदु मुख्य अपने हे आरब्स नारकता सिकार मिलन कालेसी कारी हो सारहे का अवाद ने के भी. शिवरते क्यूनवर्धन व्यापेक कर्तर की. केप्रकार की का के अवित कत के हे कामी देख despite and distantal acres an ite, and अञ्चल करकेट रीमान को इस्तामा वर्षा, तेथी पत क्याना हैया विकास कल्यानी कहींगीहर एक अन्यों की कहा सर्वात कार हो. कार्यी करने कार्यकार्त परिवास के सत्ये है है कहीं बंधन विश्वेष फेलनां कीरत अथवा के।स्ति का देशमां क्षणक अधी को नहीं. मेटी मीमां प्रश्त मेक भेदे कार्या क्या करवाब स्थरकती धार्च कर्मा है करती सुकेती व्यवस्थां सुरुवाने प्रात्तर विवाद कावत प्रश्नीवेवन कावहकां रेस्ट असे लेखे. यने एएकेका व्यमस्तरेजे केलाके प्रमुख हुअब में बड़े ब्लेक्से. युवा हु^{*} क्षेत्र प्रयू जिलंती में में है विवाद नामार कार्न बीकरान्त्रा न्यानात श्री प्रशास केंद्र कारणी कहार के लिये बहुआरे हीय रेशना अल्पेयानेको મત લેવા ઘટે છે. આવી આવી છે કે લાભેવાના પૂર કપાર क्षां क्षाप्रमानको कार् केपती नानो व्यवसारतं करशासे ब्राह करना मेन्ने ने

थी. हिसस्ता १०भी मिमोक्स क्याम

હરમાં એપ્રીક્ષ માના જવાભ મી. પ્રીકારે આપ્યાં: તમારા પહેલી એપ્રીક્ષના કામજના જવાભમાં લખવાનું કે મી. પીકારને એપ લામતું નથી કે એ ધારખુ કુદાપના સુધારા દ્વીલ્યું આક્ષી કામ લામતું નથી કે એ ધારખુ કુદાપના સુધારા દ્વીલ્યું આક્ષ્યાં કો તેમાં કાંક પણ દિવાર જરીલ કારલના કરાવથી કરેલ હોય. એક કરના વધાદે એક્સની સાથે શાદી કરવાની અહીંના કાયદાએ દેમેશાં મના પાળતી આવેલી અને તેઓની શાદી કરવામી કાલન પ્રમાણે ન અમેલી છે પણ એ તે શાદી અહીંના કાયદા પ્રમાણે ન અમેલી હોયતો ક્રયુલ રાખવામાં આવતી નથી. તમે એહો ક સમતી ક્રયની સામતી કરવાની ક્રયામાં સ્વાર્યા મામતી નથી. તમે એહો

लकार केलेबी है। ये ते राष्ट्रक्टर न कह हारे. कहींना कामक हारोती पासे के शहीं कोती। नेर्ड हैंचाओं काचे के वे कंड हमेशां भिरती अनुन अभावें के हैंचा के लेब नंबी. लेबी तभार अहेंचुं है हींही शही के भिरती घरम अभावें न हैंक काम तो कामतहारनी पासे न नेर्वाचित्रकी है। तेवी शही काक सुधी अवहेंसर अध्वामां कावी के ले नरीपर नदी. कने हैंग अबब अवदा तो हींही हे।अनी जाजनमां अवहें। व्यवस्था के पात अध्वा मां शहें लेवी नदी, कहा कामल कामल हास सुधी अवहादवामां काटनी। के तेमां हवे हैरहार अध्वाने सरअहरने धराही नदी काने ते अभावें हुअम कामल हास सुधी सहादवामां काटनी। के तेमां हवे हैरहार अध्वाने सरअहरने धराही नदी काने ते अभावें हुअम कामल हारोने भेड़वामां काटने। के

થી. ગાંધીના ૧૫ મી એપ્રીલના જવાળ

ભાષના ૧૦ મી તારીખના કામળના જવાબમાં જસાવવાની રન્ન લઉ ધું કે જે જસ્ટીસ સરવતાે સુકદા મારી સમજમાં भरेत्मर म्मल्पे। हेरथ तेर कुं कुं कुं के ते**या**. नवुं चेरस्क ચેક્સ રીતે લખવ ચાર છે. આજ સુધી ઈ જોકેસન અમલ हारीने तेमक सभीम हेारटना भारतरे भीरती धरण प्रभावे नहीं बन्नेबी तेमक स्टब्स्टर नहीं बन्नेबी खड़ी अनुब रामेली છે. પોત પોતાના ધરમ પ્રમાણે પરંચેલા હીંદીએરનાં ઉપકરાને भीन बारध भूगी अभेकों या जापीना भेरत पटी बारक તરીકે કસૂચ રાખવામાં આવ્યાં છે. પણ ભાવાં કેમકરતિ करतीय करवाना इसवारी हुने बारक नहीं मधुवार्था कार्ये. ભાષને હું આ સાથે કામળીમાં ગાહતું છું તે **ઉપરથી એક્ષા** े नातक्षणं कृष्यंग हेरहना भारतरे पर सक्क देशको है. के बारी भीरती अनुन प्रभावे बजेती देल तेक वामबहारे पत्नी नेत्रिकार्य रहे जीन भारत् करेड्ड नागी. पद्म भार्य करेड्ड मेच 🗎 हे व्यक्तियाँ कियान व्यक्ति ध्रुपाना अनुनी प्रकल थमोबी सादी मार्क्षन मामवदारे। मारे श्वामेश राष्ट्रस्टर असम्बन्ध भावे थे. अने भावी शासिको से हॉटस्तान [अवदेशर वसी शक्षय ते सारीकी कररीय सरवाना इसावधी ગેરકાવદેશર ભનતી એવામાં આવે છે. જાનદી શાદીઓ હવે **जनवारोती को रहारटर करनी कीम के सरकार नहीं कार्य** એવા કું મરાસા રાખું છું વ્યાપ સુધી અલતા વ્યાવેશા रीयानकां देशभर नहीं करवा विधे सरकार व्यवसदीने सुधना इस्से की **भगर**ने खाई <u>के भाषार अलू खें, अस मौर्</u>ज કારશાસર નહીંતાએ આવી શાદીએક હ**ેવી** કારદામાં ક્યુલ नहीं अपनामां आने भे पातक सालीत हरे हैं है सरधर दुक्त्री कारे तेथी करतीस सम्मना शुक्रादाणी करणना करते. बर्जन रह बची नवी. शरुबहे ते बुक्ते। जेरटीना व्यवस दारेर विभर खरकार नची काडी सक्ती, भारा अन्तर्भनी माहर भे नेव करतां बचारे नेवरते। जिमे श्रवास अस्तेश तथा के सम्बंध परीक्षाके करतीय करवना नुसारणी कैपन काय के ते परीकामेंति सभास में इस्तां चपारे मिरतिली સાથેની **સાદીના જવાલમાં નથી ગતા. પણ નગરિ** કામળ ગરબાલ રીતે જેમ જયાવે છે કે દર્શાય વ્યાનોસમાં મોક क्षता वधारे केल्क्क्रको साथे कर्वनही साथी **जीवकुत अवस्थ**र નથી ગહાતી, તેથી કું નાતાયના ૧૯૦૫માં નાગર ચેના कारदा तरह करकारने ज्यान जेन्यू स्ट. ने अमधनी करी અને સાવધી તામ મુજબ ગીરમોટમાં આવેલા હોંદોઓની એક કરતાં વધારે એક્સેની માથે યુએલી સાહે હાલ્દેસર मञ्जाय है. तुर्थि हैं ता नजता प्रश्वक क्षे के क्ष्मिनता

1000

કાદી બાબતના કાયદાએમાં ફેરફાર કર્યા વિના મજકુર ચુકાદાથી થતી હરકત દુર થઇ શકતી નથી.

મી. ફીશરના હું મી મેના જવાળ

તમારા ૧૫ મી એપ્રીક્ષના કાગળના જવાળમાં કાખવાતુ કે એ ધરમના કાતૃતો એક કરતાં વધારે એક્સોની સહવે પહેલીની હઈવાતીમાં શાદી કરવાતી પરવાનગી આપે છે તેવા કાનનો મુજબ શ્રુએલી શાદી કાવદેસર બહુવી એ કુરાપના સુધારાની અને રામન કચ કાવદાની વિરૂદ્ધ વાત છે અને તેથી તમે સુચના કરાછા તેવા કાવદો સરકાર દાખલ કરી શક્તી નથી. ૧૯૦૭ના નંભર એના નાટાલના કાવદાથી સરકાર વાકેક છે. પણ એ કાવદાતો એક ખાસ લાગને સાર કરવામાં આવ્યો છે અને એ કાવદા કરતી વખતે એમ ધારવામાં નહેાલું આવ્યું. કે તે ક્ષેકા દક્ષીસ આક્રીકામાં જાયુ થઈ તે રહે.

સી. અંધીના ૯ મી એપ્રીક્ષના તાર

ઉપરતા કામળ તવું બીલ પ્રમુટ થયા પછી આવેલા અને તે વિષે તાર વહેવાર શરૂ થમેલા, હતાં માત્ર શાદીની બાબત તાજ કાર્યણ આપી જવાને ખાનર ઉપલા કારળ પહેલા આપ્યા છે. કમીગ્રેશન બીલ બાબત પહેલા તાર નીચે પ્રમાણે છે:---ઇમીગ્રેશન બીલ હમણુંજ વાચી ગયો. હીંદીએકના વિચાર પ્રમાણે તેની સામે બહુ અપવાદ આવે છે. કરતી સુંદેદના એ ભાંગ કરે છે. ાટલાક ચાલુ હંકા રદ કરે છે. ત્રીજી કલમથી આજ લગી રહેલી સુપ્રીમ કારડની હકુમન લઇ હેછે. ચાલા કલમની એક પેટા કલમથી નાતાલ અને કેમની અંદર ોળવણીની પરીક્ષા પસાર કરી દાખલ ચએલા હોંદીઓના **હ**દ **રદ થતા જણાવ છે. વળી તેજ કલમધી પ**રીક્ષા પસાર કર નારા હીંદીને કી સ્ટેટમા દાખલ થવાના હક ન મળતા હોય એવું જસાય છે. ચાથી કલમની ત્રોછ પેટા કલમ નાટાલ અને કેપની અંદર ગમે તે બદરે**થી** કાખલ થવાનો જે હક દ્રાલ માન્યુદ છે તે રદ વતા જેવામાં આવે છે. વળી નાતાલ ના હીંદી જે ડેમીસાઇલ થયેલા ન મણાય છતાં જેને જુના રહીશ હેાવાથી આવવાના દાલ હક છે તે હકને પહ ધકેકા લામતા હાય તેમ જણાય છે. પાચર્મા કલ**મધી** દ્રાસવાલના રજીસ્ટરેશન સમીપીકેટ અને નાટાલના ડાંગોમાર્ગલ સટીપીકટનો અસરમાં ફેરફાર થાય છે. અમે તે પ્રાતના હીંદી હાલની સહેલી પરીક્ષા પસાર કરીને નાટાલમાં અથવા કેપમાં દાખલ મઇ શૉ અને દર્શાસ આદરેકામાં જ-મેલા હીંદી કેપમાં ગમ ત્યારે દાખલ થઇ શકે અ બે હંકા જે બન્ને હૃદલ માનુદ છે તેવું રક્ષન્ય નવા ખીલમાં અમેલું જોવામાં આવતું નથી. ~~હેવ~~ટમાં જસ્ટીસ સરલના કરાવથી થતી હરકત દુર કરવાને સાર અને હીંદી એમરતા અને તેનાં છાકરાના ખચાવને સાર્ **કાયદામાં કેરકાર થવાની** જરૂર છે. હું ઊમેદ રાખું છું કે ઉપલી દરકતા વિષે મા પ્રાંસર દીંદીને અનુકળ વિચાર કરશે અતે તેમ કરી સભાગદ ને તેથી ઉત્પન થતાં પરીઆ મા અટકાવશે.

મી, માંધીના નવધી એમીલના બીજો તાર

મારા આજના તાર માેકલ્યા ખાદ હું હમણાંજ જોઉં છું કે પાંચમી કહમની પેટા કેમમ 'મ' ધી ભણેવા જે દાખલ થાય તેની આરત અને છોકરાંના ખચાવ નધી થતા. અને ધોસ્ટેટની અંદર મામવામાં આવતી કણવાત પણ ભણેલાની પાસે ઢવી જોઇએ એમ જણાય છે. આ શરતની કંઇ જરૂર નધી કેમફે તેવા હીંદી પણ કરે સ્ટેટમાં સ્થાનીક કાયદાની ક્ષ્યે વૈપાર વિતેર નહીં કરી શકે.

ગી. ફીશરના ૧૫ મો એપ્રીલના તાર

નવમી તારીખના તમારા પહેલા તારતા જવા**પમાં જસાવ** વાતું કે સુપ્રીમ કેારટને બદલે અપીલ એારડ નીમવામાં આવસ તે અપીઢા સાંભળરો. આમ કરવાને સાર આમળના દાખલા એ પણ છે. અણેલા જેઓ દાખલ થયા છે તેના દ્રક પાંચ મી કલમધી જળવાય છે. કો સ્ટેટમાં **દાખલ નહીં થવાની** વાત નવી નથી. આગલાં બીક્રામાં પણ હતી. એક્જ બંદર નીમ વાની જરૂર વ્યતુભવે જમાઇ છે. કેમકે દરેક બંદરે સરકાર બંધીવાળા માસુસાની ઉપર દેખરેખ રાખી શક્તી નથી. નાતાલ હોંદીના ટાેમીસાઇલના હક સામત તમે જે ફેરફાર ~~ઇંગ્છા છે~~ તેથી તેા જે હક હાલ નથી તે આપવાની માત્રણી કરવા જેવું છે. નાતાલનાં ડાેમાસાર્ગલ સટોંપ્રીકેટ એ ક્રમ **ળયુના હ**ક આપનાં નથી. ફ્રાંસવાલના ૨૭૧૮ રેશન સર્ટીર્ધીક્ટ**થી ઉત્પન્ન** યતા હુકા તરફ ધ્યાન આપવામાં આવશે પણ જે હક મુરાપી યતને નથી આપવાના અને જે હૃદ તે પણ લાંબી ગેરહાજરી થી ખાર્ઝનાખે તે હક દ્વીદીને સાર કેમ માળી શક્ષય ! અચે શાએકને કેપ અને નાતાલમાં બીજા પ્રાંતામાંથી **આવવાની મુ**ઠ ભાવત ગયે વરસે જનરલ સ્મટસે પાતાના **ભાવસુમાં ચાપ્યા**ે. રીતે જય્યુવ્યું હતું કે તેઓની પરીક્ષા કહ્યું નહીં કરવામાં આવે અને તેજ સ્થિતિ છુટનાં સર્ટીપ્રીકેટા **આપી અથવા** એવાં બીજાં કારબારી કામથી જાળવી સખવામાં વ્યાવસ. જરદીસ સરલના કરાવ બાળત સરકાર કહી સુધી છે કે હાલ ચાલતી રહીમાં છાકરાંમા **અથવા મારતા વિષે ફેરફાર નહીં** કરે. ભણેલાએ જેને દાખલ થવાની રન્ન **ખાયવામાં આવ**શે તેઓનાં એત્રત અને છેાકરાં તેની સાથે હશે ખેટલે દાખલ ષર્ફ શકરો અથવાતા તેઓએ રહેવાના હક શ્રેળ**ેશ હ**ણે લાર પછી તે હકની રૂચે તેનાં બકરી છેમકરાં આવી શક્કી. 'ક્રી સ્ટેટની બાળતમાં જે ડેક્ક્રોરેશન કરવાનું છે તે કાંઇ ઇમારી શતની ખાબત નથી એટલે તે અપવાદ તમે ઉઠાવી શકતા નથી. વળા ત્યાં સ્થિતિ પામેલી હોંદી કામ નથી, એટલે કાઇ પત દીદી જેને આપી કામના સ્વાસ્થને શાર દાખલ હસ્વામાં આવરો તેને ફી સ્ટેટમાં જવાની જરૂર **હેાય એતા ખ્યાલમાંએ** નથી આવી શક્તું. પ્રસંગાયાત કાઇને જવું ઢાય તે ભાવત ળીક્ષની અંદર ખાતમાં રાખવામાં **આવી છે. છેવટમાં જણા** વવાનું કે તમારા તારમાં અને ખીજાં લખાણામાં સલામહના ઈમારા તમે કરા છા તે બી. પ્રીક્ષર નાયસંદ કરે છે. 📦 ધમાડાઓથી જે આશા હોંદી તિમના આગેવાના સખતા હોય તેથી ઉલટાં પરીસામ આવવાના સંભવ છે કેમકે મુનીયતની અંદર દીંદી સવાલ બાબત દીંદી સામે ભુરસો થયા સખત છે.

ગી, ગાંધીના તા. ૧૫ **એપ્રોલ**ના તાર

ખુલાસાવાર જવાબને સાફ દુ સરકારના આભાર માતું ધું. પણ દીલગીર શું કે જવાબ અસંતિવકારક છે. અપીલ બારડાના જે અનુભવ કામને મત્યા છે તે બદુ દુખદાયક છે. સુપ્રીમ કારડમાં જઈ શકવાના હકને કામ બદુ કીમલી હક મણે છે. આગલાં બને બીલમાં કરે સ્ટેટમાં જવાના કાયદે , સર હક કબુલ રાખવાની વાત હતી. એક્જ બંદર રાખવું એ સરકારને ગમે તેવું સમયા ભરેલું દાય તા પસ ચાલુ કાયદામાં અને ચાલુ રીવાજમાં ભંગ શાય છે. હાલતા નાતાલના કાયદા ત્રણ વરસનાં રહેકસ્તુને કામીસાઈલ મળે છે. અંદલે એ ક્લમ નવા બીલમાં રાખવી તેના અરથ એમનહીં કરી શકાય કે હાલ્દિએ હક નથી તે હક આપલાની મેં મામણી

કરેલી છે. નાતાલમાં રહેનાર હીંદી અમે તેટલી <u>સ</u>ુદતને સાર્ ગેરહાજર રહે તાં પત્ક તે પાછા આવી શકે છે. શરતી મુક્રેકમાં એવું કદી પણ ધારવામાં નહેાતું આવેલું કે જો **યુરાપીઅનોના ગાલુ હક લઈ કે**વામાં આવે તેા હીંદીના *હ*ક **પશુ લઇ શકાય. વળા** હજારા યુરાપીયનાને ગેરદાજરાયી **થતા ખેપનની કલમ લાગુપડી શક્તી નથી પણ લગભગ** દરેક હિંદી જે ત્રણ વરસ ગેરહાજર રહે તે પાતાના હક ખાહ એસે. આ સ્થિતિ મારે નખતાપુરવક કહેવું જોઇએ કે દ્વીદીથી કાર્ક પસ કાળે ક્રમુલ ન થઈ શકે. અણેલા નાતાલ ખતે કેપમાં છુટથી જઈ શકે એ લક એવા જરૂરતા છે અને કાયદાથી એવી સહેલાઇએ જળવી શકાય એવા છે <u>કે માત્ર કારભારી કારમથી સગવડ કરી આપવાની વાત</u> સતાજકારકે ગણી શકાય નહીં. જસ્ટીસ સરલના દેશવધી **થતી અધી અસરોની અટકાયત માત્ર** કાયદાના ફેરફાર**ધીજ** માઈ શકે. ભારોલાં હોંદીનાં બાડરાં છેલ્કરાઓના હક આગલા **બીલની સા_{ર્ક ચોખી રી**તે સચવાવા જોઇએ. જો દી સ્ટેટની} **અંદર દાખલ થવાની સત્મતા સરકાર કબુલ કરે** તે જે શ્રાભાવની સામે મેં દલીલ કરી છે તે સરકારનું લખાસ દેખીતું ગેરવાજબી છે કેમકે એ નવા આવનારની પાસે <u>લેવાનું લખાસ</u> 🔹 છે અને મુરાપીઅનની પાસેથી તેવું ક્ષેત્રાની વાત નથી. 🛣 કી સ્ટેટની અંદર કાઈ પણ દેળવાએલા હીંદીએ દાખલ થયું એ ભારે બીનજરૂરી હાેય, પણ ઇંગ્લેગ્રેશન બાજતમાં કાયદામાં રં**ગનેદ ત મ**વાની ધારહ્યા સાચવવાને સાર્ય તે હકના અસ્તી ત્વની જરૂર છે. તમારા જવાબમાં સાઉથ આદ્રીકામાં જન મેના હીંદી ઉપર કંઇ ઇશારા નથી. હું દીલગીર હું કે ~~થતામતની ભાભત મેં જે કહ્યું છે તે મી. શીકારે ધમકીના~~ રૂપમાં ગરમું છે અને તેથી તેનું મન દુખાયું છે. પણ જો દાદ ન મળે તા સલામહ ફરી ઉપડવાના સંભવ છે એમ કહીને જે ખરી હકોકત છે તેજ મેં જચ્છાવી છે. મેં તા એમ ધારી લીધેલું છે કે સરકાર અને દક્ષીણ આફ્રીકાના **ક્ષામ હવે સમ**જે છે કે વાટ વધનાની કામ દીદી કાંગે જે પ્રકારનું સત્યામદ ચલાવ્યું તે પ્રકારનું સત્યામદ ચલાવે એ પાતાના લામણી બતાવવાના અને દાદ મેળવવાના શુધ્ધ અને વાજબી મધાજ છે. એમ છતાં સરકારને અથવા તા દર્શાહ **મ્યારીકાના ક્રોડિકને તેથી દુખ લાગે તે**! મારા સાથીઓ અને 🚅 તેથી ચતું જે પરીસામ હશે તે બાગવી લર્ખયું, અને જે કારય ભગને અમારી છદ્યી જેટર્સ અથવા તેવી પણ વહાર્લું છે તે કારપને સાર્ગ ગમે તેવું ભયંકર જોખમ હરી તે ઉદાવશે.

થી, ફીશરના ૧૯ એપ્રોલના તાર

તમારા ૫૬૨મીના તારના જવાબમાં કહેવાનું કે તમે ઉઠા **વેલી અધી બાબતા વીધે મી પીશર વિચાર કરી સ્વા છે**

ચી. ગાંધીના તા. ૨૭ ચેના તાર

ઉપલા તાર પછી કંઇ પણ જવાય નહીં આવેલા અને <mark>ખીસની બીજી સુનામસી આ</mark>ગળ વધી અને કરકે કન્ફારા **થયા પણ પુરા નહીં તેથી ત્રી. સાંધી**એ નીને પ્રમાણ તાર કર્યા :--

હુ મી. શીશરનું ધ્યાન ખેચવા માગુ ઘું કે ૧૮૭૬ તા **ત્કાંસવાલનો કાયદા અમે તે** ફેકાળું અને ગર્મ ને ધરમની કરો મમેલા શુરાપીઅન વધ્વાહને ક્રુણલ રાખ છું બારે કહેવું કબુલ કરાવવાની માગર્સી હીંદી કાેમ નથી કરતી. ઉપલી ક્લમ જો હોંદીને પણ લાગુ કરવામાં આવે તો શાદીની બાબતના કડ્યા થઈ શકે. જે જે સુધારા **બીલમાં થયા છે** તેમાં દહીણ આશીકામાં જન્મેલા હીંદીના હક કેપમાં જ્યાના જે દ્રાપ્ત ચાલુ છે તે જળવાયાે નથી લાગતાે. ઢી સ્ટેટમાં કાયદેસર હક વીષે જે અડચણ છે તે પણ દુર થેઇ નથી લાગતી. મી. રીશરને દુખ લાગે તે પણ મારે જણાવવું જોન એ કે શરતી સલાદ મુજબ જો દરકતાના કૃડ્યા નહીં ચાય તાે અત્યાસદ જરૂર ઉઠેરો

મી. કીશરના તા. ૨૭ **મેનેક જવા**ળ

તમારા તારના જવાબમાં જસાવવાનું કે શાદી ભાષત મી પીશરે આજે એક સુધારા ક્રમુલ રાખ્યો. સર ડે**વીડ હ**ટર અને બીજાં મેમ્બરાએ તે સુધારા બાબત જણાવ્યું કે તમે અને દ્વીદી કેામના બીજા આગેવાતાએ જે હકીકત રુતુ કરી છે તે દુકીકત મુજબ એ સુધારે સતાવકારક મણારી. સાઉચ આદ્રીકામાં જન્મેલા હીંદી વિષે તમે જે વાત ઊઠાવા છા તે તેા હમજારં નવી ઉઠાવેલી છે. તે વરિયે અમાડી તા કાંઈ બાલવામાં આવ્યું તથી. સ્પા વરસતા મીલમાં પસ્ તે વાત નહાતી. ૧૯૧૨ ના પહેલી અને સાતગા ફેબરવારીના તમારા તાર અને ૧૨ મી ફેબરવારીના તમારા કામળમાં તમે ભણેલા હોંદીની કેય નાતાલમાં અમગજવ કરવા વીધે સારી પેઠે ચરચા કરેલી, સરકારે કરેલા સુધારા**યી હવે તે વ્યપ** વહ દુર શાય છે. એ સુધારા થતી વખતે પાલમિંટમાં જે રીકા ચાર તે ઉપરથી તમે જોય હશે કે મેપના સેકિક વગર કેળવાયેલા દીંદી દાખલ ધવાની સામે સપ્યત રીતે **થયા હતા.** ki સ્ટેટ બાબન તમે જે કહે! છે! તે બરાબર સ**મજા**ન નુર્યા એટલે વધારે ખુલાસાવાર તાર કરજો. સરકારે બહુ સરસ સુધારાઓ મંજીર કર્યા છે તેથી દ્રવે મી. પીકર આશા રાખે છે 🖫 કરી પાછું સત્યામદ વીવે તેને કાંઇનહીં સાંભળવું પડે અને નવા ખીલમાં આપેલું બધું હોંદી કામ સ્રતિત્ય માની કબુલ રાખરો,

મી. ગાંધીના તા. ૨૮ **મે**ના જવાળ

તમારા સમાધાનકારક તારને સારૂ આભાર માનું હું સત્યાપ્રદ્રતી વાત કરીને મી. પ્રીકારનું મન દુખાવા નથી માત્રતેદ, સાદી બાબત થયેલા ગમ્ર કાલના **સુધારા શાદીની** દરકત દૂર નથી કરતા કેમકે ધારમાક ક્રોયાની સા**બીતી ઉપ** રાત ૨૭৯<u>/</u>/શુનના પુરાવેદ પણ તે સુધારા**થી માગવામાં આવ્યા** હીંદસ્તાનમાં રજીસ્ટ્રેશનના ધારા નથી. મેં ગઇ કાલે દુ સવાલના કાયદાની કહામ ટાંજી તે પ્રમાણે સુધારા ચાય તા એ સવાલના કુડચા આવે *જે* શાદીઓ **દાંદુસ્તાનમાં કાયદેસર** ત્રણાય છે તે શાદીઓ એક મોરતને વીધે મહીં **પણ કાયદે** સર ગુખાવી જોડ્યું, આ વાત બરાબર છે કે સાઉથ આદીકા . માં જન્મેલા હોંદી વીધે મારા ચયા વરસના કાગળમાં કહીન દતું કેમકે કેપના કાયદાની તે કલમ ભારા ધ્યાન ભ**હાર સ્ત્રી** દ્વી. પણ સહેદના પામા ૧૯૧૧ના એપ્રી**લની ૨૨ મી** તારી ખેતા મારા કાગળ અને તેજ તારી ખેતા જનરક સ્મટસ નેક જવાળ એ છે. મારા કામળમાં ચાલુ હશા જાળવવાની ખાસ વાત મુકવામાં આવી છે. તે હંકા જતાં કરવાની વાત કામ કદી ક્લુલ કરી શંક નહીં. જે મેમ્બરા પાર્થામેંટમા બાલ્યા તે તે**ા મને ધારતી છે કે અશાનપણે બાેક્ષેલા_ા તેઓ** જોઈએ કે એક કરતાં વધારે એક્સ પચ્ચુ હતે. હક તાર્જ્યા 🗐 તક મનમાં એવા પ્રત્યાલ સ્થયો હતો કે સા**ઉચ વ્યાદીકામાં**

જન્મેલા હોંદાને કેમમાં કાખલ થવાની વાત તે નવી વાત છે. નક્ષાલના જન્મેલા હોંદીએ કેમમાં સંખ્યાબધ દાખલ થવાતા ક્યાંકા કાર્ક કરિયા કરેશા જેવામાં આવ્યા નથી. પહુ જે હત્ર ધ્યમાં વરસા થયાં રહેશા છે તે હત્ર છીતવી શેવાનું બની નહીં શકે. આ લાત ચી. ગ્રામને જ્યારે અહીં હતા સારે તેની વાસો ચરચાયેલી હતી. રંમબેદ ન દેવના જોઇયે એ સિવાય સમેદની માહામાં મેદદી શરત માલુ હૃદ કામમ રહેવા વાયેની છે. ક્રી સ્ટેડ ભાવન એવાતું કે ઈમોર્કેશન આવત માં હ!દીની સામે રબબેદ ત દે!વે! જોઇને એટલે ૩૭ મા મકરણના ૮ **વી કલમની રૂપે મંત્રહ લખાણ** માર્ગીન શકાય. મ્મા વાત ગયા વરષના પત્રવહેવારમાં ચાેખા , રીતે જપ્યા<mark>વવા</mark> માં અત્વી હતી. ખીલમાં થયેલા સુધારા સંપુરણ રીતે જેવા વિના બીજી લખતેના કૃડ્યા સતિવકારક રીતે થયેર છે કે વહીં એ કહી શકાતું નથી. સેનેટમાં બીલની ચરચા થવાને હભુ વખત હેાય અને વાતચીત કરવાને સાર વધારે સુગમતા મહે એવા કેતુધી મી. રીકર મારી હાજરીની ત્યાં જરૂર મહ્યુતા ક્રેક્ષ તેદ ત્યાં આવવાને હું તર્કવાર હું. મારા સ્વ **દેશી ભાઈએ**નુ માન જળવીને કાયમ ફડમા લાવવામા સર **કારતે મદદ કરવાતે હું ઇ**તેજાર. છું એવી ખાત્રી આપવા Part A.

ગી, ફીશરના તા, રહ મેના જવાબ

તમારા તા. ૨૮ મીના તાર મળ્યા. તેના જવાબમાં જણા વવાનું કે તમે ઉઠાવેલી બધી બાળતો ઉપર સરકારે અને પાલાંમેંટે સંપુરસ્ય વિચાર કર્યો છે. જ્ઞાદીની ભાળતમાં केट**के। सुधारे। पार्वाभिक्रे इन्हेर्स के तेथी वधारे सुधारे। इर्**या ની પાથમિંટની ઈમ્બ ન હતી અને જે તે હીંદી કેશ્મને પસંદ ન દેશ્ય તેા સેતેટમાં તે સધારા રદ કરવા બાળત મી ~~શીશરને ખરેખર વીચાર કરવા પડશે. અને તેમ શાય તા~~ જે પ્રમાણે भી. શીશરે અમાઉ જસાવ્યું છે તે પ્રમાણે મહ ~~કારભારી હુકમાથી~~ તે સવાલના કુડમા કરશે. મી. મહેક ~~ડાંડરે મુકેલી દરખાસ્ત ગી. શીકારે પાતાની કુગ્છા ઉપરાંત~~ જાર્કને ક્ષ્મુલ રાખી અને જ્યારે તેને એમ ખાત્રો આપવામાં આવી કે એથી હીંદી કામને સતિત મળશે ત્યારેજ વે ક્યુલ રાખી, દર્માના અલ્લોકામાં જન્મેલા હીંદીને કેપમાં દાખલ લવા અને રહેવાના હક વીવે એ સવાલ તમે ઉઠાવા છે। તે પાલમિંટ ક્યુલ નહીં કરે. જે સવારોકના કૃકમા કરવાને **શારૂ સમાધાની સર્ધ છે તે સવાસા**તો કેમના અને નાતાસના હીંદીની આવે માંઘ માળે નથી. જે કાવડા કેપની પાર્લા મેટે યસાર કર્યો તે કાવલમાં ગમે ત્યારે કેપની પાર્શામેંટફેર ફાર કરી શકતી હતી. કેપમાં તમે ઉદાવેલા સવાલની સામે लबेर भत के तेथीक तभारी भागकी अनुध कर सर्थः नयी **અને કેપના જ્યારે મત બાજળી છે એ** તે તમારે જરૂર ક્ષ્મુલ કરવું પડશે. જે ઢાંદી હાલના ધારલા પ્રસાહો પરીક્ષા પસાર કરી લોક તે હોદી કેપમાં લખલ માટ સકરો એટલાં **પરાક્ષરે કરશું છે. અને તે કરવામાં સરકારે એમ** ખાર**યું** કે તમે જે ભાગત ઉપર બહુ લાર આપ્યા હતા તે બામતનુ નીરોકરેલા સરકારે કરેયું પણ સંધુરસ્તુ સરસા કવા પછી ~~વાતામમાં જન્મેલા દરેક હોંદોનો કેપમાં દાખલ મ~~વાના હક માર્લામેને કસુલ ન રાખ્યા. કરે સ્ટેટના કાયદા બાળત તમને ખળર આપી છે કે તે વીધ કારબારી દારથી કુડ્યા લાવી **શકાય. તે કામકાની કલમમાં કોઇ પણ ફિરફાર કરવાના** अवस्त अवस्थि ही क्षेत्र व्यक्त कावन्द्र रीने आमे ... . वेहां नहीं.

તેથી વખતે બીલ પાછું ખેંચી ક્ષેત્રું પહે. અધીને ટોક્સ્ફ્રે આ પ્રમાણે બંલ પાછું ખેંચી ક્ષેત્રા સરકાર તકવાર નથી તમે કેમ આવવાની સચ્ના કરા છે. તેથી મી. પ્રીરાર આક્રારી છે, પશુ તેમ કરવાની જરૂર તે જેતા નથી. કેમકે તમે ઉઠાવેલી બધી બાબતા ઉપર પાર્થામેંટના બધા મેમ્બરી ના વિચારાથી તે વાંકા છે, અને તમે ઉઠાવેલાં શ્વવાસા બાબત પાર્લામેંટ કાંકી પશુ ફેરફાર કરે એવી આશા મી. પ્રીશર આપી સકતા નથી.

થી. ગાંધીના તા, ૩૦ ગી મેના જવા**ળ**

મી. રીકરે મને ખુલાસાત્રાર જ્વાજ આપ્યો છે તેને સાર્ કું આભારી થયે৷ હું પણ મારે માનપુરવક બતાવવું જોઇયે કે જે જે સુધારા થયા છે તેથી સમાધાનીમાં**થી** ઉત્પન થતાં સવાહાના કૃડ્યા થતા નથી. મારી પ્યાત્રી છે કે સાદી ભાગતના સુધારામાં રજીસ્ટ્રેશનની વાત છે તેથી તે સુધારા તદન નકામા છે. એટલે જો સરકાર તે કલમ કાડી ન શકે તાતે સુધારા ખેગા ક્ષેવા એ એશક વધારે પ્રમાણીક ગણારો દક્ષીસ આદીકામાં જન્મેલાં દીંદીની બાબતમાં જે બીલના અસલ ખરડામાં ચાલુ હેરાને માન આપવામાં બાબ્યું દ્રત તેમ કેપની અંદર તે ભાભત કેમ્ક ચરચા નહીં કરત. આપ્યા યુનીઅનને સારૂ ઈંગીક્રેશન બીલ જાહેરમતે માત્રેલું તથી અને હીંદી સવાલના દ્રાંસવાલના દ⁄ગાંમેશન સવદામાં ફેરફાર કરીને બંધ કરી શકાય છે અને જો એપ શાય તા અત્રે કેય નાતાલ અને ક્રી સ્ટેટના સ્દીષ્મા ઉઠાવી શકીએ નહીં, પણ યુનીયનને લગના બીલના વાચાર કરતાં એ બધા સવાક્ષા ઉઠાવવાની અમારી કરજ છે. પણ સરકાર અથવા તાે જાહેરમત એમ કમ્પ~~કે~~ કે કેદખાનાનું **જાય**ના તાે તેથી વધારે સજાતુ દુખ ન ઉઠાવવાને ખાતર સભામનીઓને પાતા ના ભાઇએરના ચાલુ હદા સુમાવી દેવાનું તેએરને નદામત આપનારું આવું હાઢું તેએકએ માનપુરવક નાક્ષ્યુલ કરવું જોઇ એ. અધ્યક્ષિ કાંઈએવું તથી કે જે વીવે પાલમિંટ ગમે તે ફેરફાર કરી શકે. જો સરકારના ઈરાદો સમાધાનીના રારતા પાળવાના હાય તા તે સમત્ધાનીના શરતાની બળવણી રાખીને પાતાનું બીલ લાવી શકે છે અને જો તેવું બીલ પાર્ક્ષામેટ ક્ષ્યુલ ન કરે તેંા સરકાર પાતાની આબરની ખાનર તે બીલ પાહુ ખેંગી સેવા બંધામેલ છે. મારી લામણીએન દરસાવવાની જે છુટ મેં લીધી છે તેને સારૂ મી. રીશર મને ગામ કરશે એવી હું આશા રાખું હું,

ખરલીન જરમનીનું મુખ્ય શહેર છે. ત્યાંની વેદને માટે લડનારી બાઈ આંમે સામે થવા માટે એક થણી અસરકારક પણ સાવી ભરેલી રેંત રેંગથી કાડી છે. ઓરતેલની હીલચાલ સામે વિચાર ધરાવનારા મંડળ અથવા વ્યક્તીઓની કમાંમ મંડીંમ થવાની હોય ત્યાં એકરતા મેહી સખ્યામાં હાજર થાય છે અને પછી ત્યારે લાવલું મુજબ એક પ્રશારે બધી એકરતા લળાં ઘર્ટ ધામેથી હોલ છે. શાલવા માંડ છે બાલ સાલળાનારાંમાં ઉપર પણ આવી સજદ અસર થાય છે. સાલળાનારાંમાં ઉપર પણ આવી સજદ અસર થાય છે. સાલળાનારાંમાં લેંધ એક મને સલામાં લાવા પહે છે. અમાં થાયતાર મલમારમાં માંડ છે અને સલામાં લાવા પહે છે. અમાં થાયતાર મલમારમાં માંડ છે અને સલામાં લાવા પહે છે. અમાં થાયતાર મલમારમાં માંડ છે અને સલામાં લાવા પહે છે. અમાં થાયતાર મલમારમાં માંડ છે અને સલામાં લાવા પહે છે.

729

नवा भीस विषे भगरे।

'શરકશ્વરી ! આં ચી. ગાંધીનું લખાવ

ં સેતેટમાં ખીસ જતાં પહેલાં પારસામેંટમાં જે સુધારા મળ તેથી દવે ગામણી શું સ્થિતિ છે તે વીલે મી. ચાંધીએ 'ગરાન્યુરી' માં તીએ મુજબ સખાબ કરશું છે:

~~જો આ બીલમાં કેટલાક ખરાય સુધારા નહીં થાય~~ તે સભામ જેવર ભાગવું ભેઇએ. ૧૯૨૧ ની ગ્રમાધાનીમાં સર કારે અલગવાની બે જાપ્ય શરતા છે. તેમાંની એક એ 🖟 🕽 હીંદી ચાત્રણીએ ક્ષ્મુલ રાખવાને સાર્ જે કાયદો <u>કરવટમાં આવે છે તે કામદામાં ચાક્ષુ હદા રહ કે એાબ ચર્</u> શકે તહીં. અને ભીજી કરત એ છે કે બાળકાતા નક જળ વાપને ૧૯૦૫ ના મીજા નંબરતા કાયક્રેક સ્ક થવા એક્એ. અને કામદાની અપ્કર રંગ ભેદ નહીં કેરવા જોઇએ. સુધારા થયા પછીના ભીતમાં પણ આ લંતે સરતાતા લંગ થાય છે. માસ હહ કામમાં રહેવા જોઈએ એ માત્રસીને ૧૯૧૦ના અક *દેતમરની હ* **યો તારીખ**ના વડી સરકારના લખાસુથી ટેકા મગે છે. તે લખસ્ત્રમાં એમ જસાવ્યું છે કે ટ્રાંસવાલના સવાલ તા જે ફૂડમાં માય તે ફૂડ**માળી એ** કેપ અને નાતાલના હીંદી ના ક્ષુકુને મુજા પહેરૂચે તે။ તે વડી સરકાર ક્રમુક્ષ નહીં **કરી શકે અને ગ્**યા વરસનું ખીકા તપાસતો વખતે ૧૯૧૧ના **રિજરૂઆરી ૧૫ મી તારીખના પાતાના તકરથી મી. હકરકર**ટે તેની ઉપર કરી પાછા ભાર મુક્યા હતા. નીચેની બીનાથી ત્રામું જાણાઇ રહેશ કે ચાલુ હોકાને ધંકા પહેલી છે

સાઉષ આદ્રોક્ષમાં જન્મેલા હોંદોને કેપની અદર લુટથી દાખલ સવાનો હક હાલના કેપના કાપદામાં છે. આ હક નવું ખીલ છીનવી હૈ છે, જો ખીલમાં પુરતો ફેરફાર નહી ચાપ તા આ એક લારે કંજા ગણવામાં આવશે. જેલમાં જવાનું કે બીજાં દુખા અઢકાવવા સારૂ સભામહીઓ આવું ખીલ ક્શુલ કરે તા બહું માન ગુધાવી બેસરો. સુધરેલા બીલની અંદર આવી બીજી શું શું ખામીઓ છે એ તો દું જાલ્ફો નથી. જેમકે ડોમીસાઇલનો સવાલ અસતાપકારક સ્થાનીની અંદર હતા પણ રહેતા હોય અને તેવીજ સ્યોની સુપ્રામ કાર્યમાં અપીલ કરવા બાળતની હેરપ.

📲. અહેકઝાંડરે દરખાસ્ત કરેલાે અને મી. પીશરે ક્યુલ રાખેટા સુધારા શાદીના સવાલના જરાયે નીકાલ નથી લાવના તે સધારામાં વ્યક્ષકથ શરત રહી ગઇ છે અને તે એ કે ધાર **મીક દીયાઓના પુરાવા ઉપરાંત શાદીના ર**જીસ્ટ્રેશનના પુરાવા આપવા, પણ હોદુસ્તાનમાં શાકી રજીસ્ટર કરવાના ખીલકુલ રીવાજ નથી. હમણાંજ હોંદુસ્તાનથી એક શખ્સ અહીં **ભાવ્યો છે તેને મુખ્યમના માછસોટે લગ્નનું સર**દીરીકેટ અનપ વાની ના પાડી, અને જણાવ્યું કે કાયદેસર એવું સરદીર્પીકેટ આપવાની માછુસેટને સત્તા નથી. વળી અલી ભવતું સહીં રીકેટ મેળવવાની કામ પણ કારણસર જરૂર તધી. લગ્ન વખતની ધરમ દીયા એટલી ભધી સંપુરસ અને જાહેર રીતે **થતી તેમ છે કે તેમાં દુખાંધ થવાના માંભવ સામ્યેજ રહે છે.** શાદીની ભાગત વ્યગાઉ જે સખ્તાઇ વપરાયેલી છે વ્યને દાધ વાપરવામાં આવે છે તેવી લખતામ હવે પછી સરકાર નહી વાપર તેની ખાવા શી કે મારા દક્ષીસ ભારી લગ ર વરવ ना अनुसार इंश्मीयान नहीं धन्छन। सार्वेश वर्शनी ब्लेश परा હીંદી મીરત સવાતી ક્ષે શખલ થયેલી મેં જાણી બધી.

સાચાધાનીની ભીછ શસ્ત પણ સરકારે તેલેલી દેખાય છે. ક્ષી રહેટમાં લખ્ય **ય**ર્ક રાંક એવા હીંદી પાસેથી અન કાયદા મુજબ અમુક ક્લુલત લખાવવામાં આવશે~~, આવે~~ **ક્સુલ**ત ગ્રાેશ પાસેથી તહીં ક્ષેત્રાય. આ ઘલાં અપમાન ભરેલું તથા જાલી મુત્રીને ગુસ્સે કરવા જેવું છે. કારણ કે **વધોલ હીં**દી જ તે પ્રાંતમાં જાત શકે, અને તેની પાસેથી આવી મામલ સામવી તે તદન ખીતજરૂરી છે. મુગ્રસ્ત આપનાર જર્મન કુકાત કે ખેતર નહીં સુખી શકે એ આ ક્રમુલતના હેતુ છે મેશ કામ્પલ ચનાર હોંદી ક્ષ્યુલત આપે કે ત મ્યાપે તે પ્રા સાંના સ્થાનીક મામદા ક્રજબ એ હક તેા ધરાવી શકતા નથી અગાઉ એ વપત આ બીલ ઉડી ગયું, અને સામાધાતીમાં ખલેલ પહેલ્મી વેતું કારણ આ કી સ્ટેટની મુશ્કેટી હતું અને યાદ હશે. શે રહેતી સવાલ ઘણા ભગવાના છે એત્રોકલ પુરુ તે ધ્યાનમાં શીધા વગર મેરે. ટીક્ષર લહ્તના ભાંત સાવી શકતા નથી. સેતેટનું કામ પાલીયેટના કામકજ ઉપર દેખરેખ રાખવાનું છે. એડક્રો આપણે ઉમેદ રાખી શકીયે કે વાત વગરતી મુજ્યના હીતનું રક્ષણ કરવાની પેક્ષાની **) રજ તે બજાવના અને કાવદામાં સુધારા કરવાના વ્યાસન** બતાવી શરતી શ્રમત્ધાનીના ખરેા મુદદો જળવરો

ં નાતાલ મરકયુરી [‡] ની ઠીકા

ઉપરતું લખાસ અપતાં 'મરાત્યુરી'ના અધીપતિ લખે છે કે બીલા હતા મનીવ્યન પાર્કામેં ટ્યાપી પુરંથવું નધી. દર મીયાત પર, એમ કે, ગાંધીએ અન પ્રાપાસો લખાસા સોક્શી પાલમિંટના કામ ઉપર દેખરેખ રાખતાર મડળ તરીખે મહાતા સેતેડને પે.તાની ક્રવજ બજાવવાની, તથા સરકારે એસીયાર્ટીકા તે આપેલ વચન ભરાબર પાળવામાં આવે તે ઉપર ધ્યાન આપવાની અપીસ બહાર પાટેલી છે. બીલમાં કેટલાક સુધારા તુર્વી થાય તેં સત્યાપ્રદ કરીથી ભગશે એવું એશીઅલ્ડીકા અને કૂરીને આજે મી. ગાંધી તરફથી જે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે તે સળધમાં અંત્ર સભળાય છે કે સરકાર આ બાબત ઉપર પુરતું ખાત વ્યાપવા ધારે છે. આ સંબંધમા નાનાલના ત્રહ્ય પાઉડના કર કાકી નાખી ગ્રધાન હોંદીએ સામે આ ઢું કરવા ઈરાદા રાખે છે એટલે કે ઈમીમેશન બીલ દીંદી એને ક્લાલ કરેતો સરકાર લખ્ય પાઉડના કર રદ કરે એનેવા પ્યવસ્ત્ર મહ્યા છે. આ ખળર પ્રાપ્ત નથી તમે સુધી અપને એટકાંજ ક્લીરાં કે સરકારતા જાત આવેલ્જ વિચાર હોાય તા તે પક્તા કુકરો. અલ્કર કેરવાજળી છે એમ બધાએ ક્યુલ રાખેલ છે. વળી નીતિ તેમજ ફરજની રૂપે તથા ગયા તથે આરમાં મી. ગાખલેને જે ધારહ્યા આપવામાં આવી હતી તે જોતાં પ્રધાનોએ થ્યા કર કાડી નાખવા ઘટે 🖟 ખીલ વિષેતી એશીયારીકાતી લાગણી જેતાં ગલ પરઉડની બાબત ઋરકાર ડાલ જો પડી રાખવા આગતી હોય તો તે મોટી ખુલ કરે છે. તેથી તા હોદીઓને બીલ તેમજ વણ પાઉંક કરની સતા સત્યામદ ઉદાવવાની તક મળશે. બીક્ષ કર્યદેવીમાં ચરચાતું હતું તે વખતે એશીયાડીક સવાલનો કૃડયા કરી નાખવા સર કાર ધારે છે એમ અકશા લંધાઇ હતી. પણ મી. ગોંધોના લખાસું ઉપરથી જસ્માય છે કે બીલ વિષે હતા પ્રસુ ભાગ તામ પર્સા રદ્રયા છે. મુખ્ય વાત આલુ ક્રકતી છે. સી. સ્મઢસ સાથે મએલી કરતી કામાધાનીમાં ખરી રીતે માલુ હકની વાન ચાવી ૧૫ હતી. આ ખીલથી ક્સીસ ભાદીકામાં જત્મેલા હોંદીખોતા કેમમાં દાખલ થવાના હકતે કેળ પહેલ્યે છે તે જેતાં એશક સરકારતા વચનતો અંગ થાય છે. કેપના ૧૯૦૬ ના ૩૦ નંખરના કાયદા મુજબ દક્ષીણું આક્રીકામાં જન્મેલા કાઈ પણ માણસને તમં જવાના હા છે. આ બીલથી એશી આહીંકાના તે હક ઉડી જાય છે—કેમકે તેમને દાખલ થવું હાય તો કેળવણીની પરીક્ષા આપવાપણું રહે છે. કેપના મેમ્બરાએ ભાષ્ણમાં દહેસત બતાવેલી કે આવી જાતની અદ કાપના મામ ત રાખવામાં આવે તો નાનાલથી કેપમાં લણા હીંદીએ દાખલ થયાં તેમને છુટ છે. હતાં નાનાલથી મણા હીંદીએ કેપમાં દાખલ થયા નથી. આ દેખીતા પુરાવા કરતાં પ્રધાનોએ કેપ મેમ્બરાની દ્લીલ ઉપર વિરોધ લક્ષ અરપેલું જણાય છે. હોંદીઓની સ્થિતિ કેફાડી માલતી આવી છે, અને હતાું છે. તેમણે તે ધીરજ અને ખામોશથી સહન કરેલી છે. હવે તેમની પાસે જે કોઈ રહ્યું છે તેમાંથી પણ એપણું કરવાની વાત કરવી એ બ્લુલમ માર તેમજ રાજનીતિના કાનન મુજબ મુરખાઇ મહારો

'મુંભઇ પ્રમામાર'ની ટીકા

'સ્ટાર' માં છપાયેલ મી. ગાંધીના ઇટરબ્યુ ફટરે તારથી હીંદુસ્થાન મેરક્રત્યા જ્યાય છે. તેની નેરધ ક્ષેતાં 'મુખઇ સમાચાર' લખે છે કે 'દર્શાસ આપ્રીક્ષમાંના ઢોંદીઓએ સત્યા મહની લાત પાછી ચાલુ કરવાને દેખાડેલા કરાવ ઉપરથી જ્યાય છે કે દક્ષીસ અપ્રોકામાના સન્તાવાળાએ પોતાની મેળ અને બાહેરના મજબૂત કબાબ વગર કાંઇપણ ન્યાય હીંદીઓને **આપવાના નયી. દાલના પ્રધાન મ**ંડળમાના થેહાકા દીંદીએ! પ્રત્યેની હાલની રાજનીતીમાં સમાયેલી ગંબીર બલની પીઝાન કરે છે, પણ તેઓ તેની પીકાન કરવા હતાં તે ભાગતમાં ઉપાય કેવાને પાતાને અશક્ત જોય છે. તેમના હાથ મજ શત બનાવવા એટલે કે હોંદીઓને તેઓ ન્યાય આપી શકે એવી સ્થીનીમાં તેમને મેલવા માટે તેમના ઉપર ખાહેરથી મજગુત દબાસ દીંદમાંથીજ લઈ જઈ શકાય. એ બાબનમાં आपने हवे लेपानीकोना झणता रलु हरी ते काधारे न्याय મેળવવાના હક મજબૂતીથી આગળ કરવા જોઇએ છે.' જાયાનીઓને કેનેડા વીલેરે લોકીશ સંસ્થાનામાં જવા વીલેરેની બાબતમાં **જાપાની સરકારે મજબ્રુતી**થી જે વલસ્ત્ર પકડી રાખેલ છે તે ઉપર લંબાસ્થ્યી ટીકા કરી અના અપુ લખે છે કે 'કાક્ષાનીઓ ધારે છે કે જેપેતીએક્તી માકક તેમની સામે મજ મુત દાયે કાંઇ કામ લેવાનું નધી. આ તેમની ભાગના છે. આપણે એટલું ક્યુલ રાખ્યું જોઈએ કે અત્યાર આગમચ તેમનાં એવા વસ્તનની બાલતમાં હીંદી પ્રજા અને નામદાર શહેતશાદની અને હીંદી સરકારા તરમાસથી કામ હેતા ભાવ્યા છે. અને તેએા સારી સમજ બતાવી બહેરનાં દબાસ વત્રર યેટમ કરશે એમ માની લર્ક ક્રક્ક પણ સામા એલાજ શ્રેવાથી પરહેજ રહેવાનુ પસંદ કરતા આવ્યા છે, તેથી તેમની એવી ભ્રમણા વધવા જેવું બને છે. નરમાશ કે સમજ્વવટના ક્રોર્પ એલાજ એ સસ્થાના ઉપર કારબર નથી ચવાના તે આપણે અનુભવ્યું છે; તેઓ જે વર્તણ કચલાવે છે તે તેમની સાથે ચલાવવામાં આવે તાજ સમજે એમ છે. દીદીઓએ તારે વડી તથા સ્થાનીક ધારાસભાએક મધનક પોતાના એકન રેબલ પ્રતીનીધીએ મારકતે નામકાર સરકાર આગળ એવી દરખાસ્ત રેલવી એક એ કે જેપેનીના કરતાં પણ વધારે હક हींटीओ नामहार रोहेनसादनी प्रका तरीक खोटीस संस्थानामा ધરાવે છે. અને ત્યાં તેમને એાજમાં એાજા જેપેનીકાના સરખા હક ભાષવવા દેવા જોઈએ, અને જે સંસ્થાના તેમના તેવા હક નહી સ્વીકારે તેમને દેકાલું લાવવા માટે જેપેનની માફક હીંદની સરકારે પણ બહીપ્કારના ઉપાય હેવાને લક્ષ્યાર થવું જોકએ. હીંદી સરકારે એમ અહેર કરવું પહે છે કે જે હીંદીશ સરકાના હીંદીઓને જેપેનીઓના જેવા દરેક હક બાગવવા નહીં દે તેમને સુધરેલી સરકારા કે સુધ રહી મુજાએ તરીક સ્વીકારવામાં આવશે નહીં, અને સુધરેલી સરકારાની મુજાએ આ દેશમાં જે હક કે હાલા બોગવે છે તે તેમને બાગવે કે સાલા બોગવે છે તે તેમને બનહીં કરેલા જેમ સરકાનો હીંદીએ માટે જણાવે છે તેમ તેમને "નહીં કરેલા જેમ પાંડાશીઓ"ના વરમમાં મેલવાની અને જે સસ્થાનવાસીએ હીંદમાં હોય તેમને હંજા મેલવાના વેમજ હેમની શાથે સીધા કે આક્રતરા કાંઇ પણ વેહેવાર નહીં રાખવાના એલાજ હેવાની જરૂર છે. નામદાર હોંદી સરકારે હવે હીંદી મુજબીજ નહીં પણ પોતાની પ્રતીપ્કાને ખાતેર પણ એવા એલાજ હેવાની જરૂર છે. નામદાર હોંદી સરકારે હવે હીંદી મુજબીજ નહીં પણ પોતાની પ્રતીપ્કાને ખાતેર પણ એવા એલાજ હેવાની જરૂર છે.

प्रेरिस्थना तार

કાંક્ષાનીઅલ એક્સન ઈંડીઅન એસાસીએશન (ડર્વન) તરફથી ગઇ તા. રહ મી એ મુસકા પ્રધાનને કેપટાઉન નીચે મુજબ તાર કરવામાં આવ્યા હતા: બીલમાં થયેલા સુધારા માટે તેક્ષાનીમાં જન્મેલા હિંદીનું મંડળ આભાર દરશાયે છે. આ સુધારા છતાં કેક કે એક, હીંદી એક્સોના હક, અને ચસુ હક કામમ રાખવા બાબતના સમહો વિધે વિરેજ સુધારા નહી સાથ લાં સુધી બીલ અસતાય કારક મહાશી. પાંચમાં કવમ ના સુધારાથી નાનાલમાં જ-મેલા હીંદીઓને કેપમાં જ્યાનો હક નાસુક થાય છે તે તરફ નમતા પુરવક મધાનહી લક્ષ એ મીએ ઇ.એ.

જેમ ખીતા મહેલાને બીલ બાબત મી. શૈક્ષરના જવાય મહ્યો છે તેવાજ ડરબન જરશુરત જાલુમાનના પ્રમુખ થી. પારસી ફરતમજીને પણ મહેશે છે. આ જવાય સળવાને લણા દિવસ થઇ ગયા પણ શરત સુકની અમને તે ખબર વેળાસર નહીં મલેલા.

શાહી માટે મામલફાર

સર ફેવીડ હ્રંટરે કર્ય મંગળવારે પાલીમેંટની એકમાં મેસરસ હાલ્ક હાર્ફેલ્ક હુશેન અને મહબદ વદાનની નાતાલની મુસલમાની કેરમ વતીની તા. હ મી મેની અરક્ષ્ય ઉપર વિચાર કરવા દરખાસ્ત કરી. આ અરક્ષ્યમાં હતું કે મુસલમાની ધરમના માણસોનો કુરાનમાં જપ્યાવ્યા મુજબ મુસલમાની કાયદેસર થતી શાદીનો તેલ રાખવાને કાઈ લાયક માલુમની નાતાલમાં શાદીના અમલદાર તરીકે નીમલ્ફે કરવી. અરક્ષ્ય ઉપર વિચાર કરવાનું જમાવવામાં આવ્યું હતું.

પત્ર, **ગીલ** શંત્રુદમાં

આ બીલની બીજી સુતામણી ગયે શાપાર થઇ હતી. ગેર, કીશરે તે બીલ સેનેટને સમજ્યવ્યું અને તેમાં સપેલા સુધારાની પણ સમજુતી ભાષી. સેનેટર ડી. વીલીવરથ પોતાના ભાવસુમાં બેલ્યા કે એસાંભાદીકને ત્યાકમું કની રેવું કે ગેરા તેઓની હાજરી બીલકુલ આ દેશમાં મામલા નથી એ સહુરી સરસ રસ્તો છે.

મી. શરાઇનરે કહ્યું કે આ ખીલની અંદર **પ્રથી કવામાં** એવી છે કે જેની સામે હું હમેશાં ર**હેશા હું વ્યાપણે યાદ** રાખવું એઇએ કે હીંદુસ્તાન એ લોકીશ સામસ**ે**એનો અખડીન ભાગ છે, અને આવી જ્યતેના સમર્દે એ હીંદી

अन्तरी वास्त्रपूर्ण बद्धा भीत पद्धांचार्था. थी. शालतेथे **ત્યારે વ્યાપણે મિનારો છેલ્લ્યો ત્યારે તેના મનમાં જે આ**શા **ાં વખાઇ હતી તે એ ફળીસુત નહીં થાય** તે અરુ દીલ ચીરીની વાત વસ્તારો. આપણે શાદ સખવું જોઈએ કે પર **રેવીના કરતાં હોંદીની સ્થોતી ચંદીવાની છે** અને સુપરીય भरत्यां क्याना तेना ६३ भातम नहीं धवे। कोएकी, यडी **ખદલતામાં જવાની મનાઇ છે જે મુલકામાં કરવામાં આ**વે **લી છે ત્યાં ત્યાં એ પગલું** સ્ત્રંમતની સ્વતંત્રતાની સામેનું દેવન ખાટું મધ્યમેલું છે. ં ભહીં આપણે કેટલાક લેકોને આપણા भवानी नवार सामवाने ज्यातर जा समश्च करवा आर्थिके अभि पद् ते लक्षलर नहीं अध्यात. कुं अभेद राणुं खुं हे शुपरीय - हारहने जा भीसबी नदुक माछी बनुभव रहेवी तेर्था थी. शीकर वधारी अस्वात प्रमुखं शहरी. की की વાવતો વીપે ભારાની પાસેથી ખુલાસા માગવા દેવ તે ખુલાસા ગામવાની સુપરીમ કારતને સતા હાવી એકએ અને એ व्यास नहीं करणमां आने ते। के क्यम संतिष कारक मध् વામાં વ્યાની છે તે ક્લમથી મામેલી રાટલી બદલે પલરેક **આપવા ખરેાબર થયું** ગહારી. આ બીલની અંદર એવું ३५६ , बतु कोछ्ये हे प्रधान तेमल धीमीवेशनना अभव हाराने हाने आववा हेवा अने हाने नहीं आववा हैवा अ विशे मुख्या न्यापवानी कता देवी कोईमें मने ते मुक्तहानी **વાત્રે 'સુપરીમ કેારટમાં અપીલ કરવાના હક હેરવા એક્ચે**. **ગીલનાં જસલ ખરતામાં એમ હતું** કે જે કેઇ મસ્યુ માસ્યુસ દક્ષિણ અહિદામાં જનમ્યા હેલ્ય તે અટકાવ થયેલ માધ્યુસ તરીકે. નહીં મધ્યમાં સંકે, પાળી એમ ચરચા થઈ કે જેના या नाप मेले म्यटस्पत यथेला हे। येती अन्त हेम हक्षिण . માદિકામાં વસી લોકો વું અહીં કહેવા માર્ગુ છું કે બિરીશ १६मतनी अब्ब मा देशनी आंदर जन्मे तेने अटकायत न વતા જોઈ તે. હવે મી. પ્રસાર એમ સુધારા કર્યો છે કે એને વ્યવસાય કરવામાં અલ્વેક હેલ્ય એવા મા બાપની પ્રજ માર્તી જન્મ મામી હૈસ્ય છતાં રહી ન શકે ગ્યા સબ્દો પાછા મેમાં **કેવાની જરર છે.**ં જો તેમ નહીં કરવામાં આવે તે **ब्रिटी न्यास्तनी स्थिति** डहेरडी करवाची के न्यानाथ क्या छ તે . અન્યાયમાં માત્ર વધારાજ થશે. હું લાર દઇને કહેવા भाभे भ हे जेड करतां वधारे जीरत परखुवाने। रीवाक દક્ષિણ ગામિકમાં દાખલ કરવાની હીંદી પ્રજાની દમ્પ્રિક નથી. **ોંદુસ્તાનમાં પણ દિવસે દિવસે તે રીવાજ નળ**ળા પડતા ભાવ 🔾 ત્યારે શું જે હોંદી પોતાની પરણેલી એક્સનને આ દેશમાં લાવે તેને આપણે નહીં આવવા દર્મએ ! હીંદી પ્રત્યનું જ્યા_, મહેલું દુઃખ છે. લું એમ સુચના કરું હું કે જે એક્સ હીંદુસ્તાનના અમલદારની પાસેથી સસ્ટીપીકેટ લાવે કે ते अब्बी रहेनार प्रश्वनी भरवोनी भारत छ ते। तेने आ મુલકમાં દાખલ કરવી એઈ વે. હોંદરેઓની વ્યાજની માગણી માં તેઓને સતાય આપવાના અપણે પ્રયત્ન કરવા જોઇએ

Bai Work

બીવતું બીબું લંગત સેનેટની ગુરવારની એટકમાં કોઈ **પ્ય રિસાર વગર પસાર થયું છે.**

જેશ-સભ્યમાં હોંદી એક્સિનનું ભગ્રર બીછ અને ત્રીછે સુવાપના રાજ ભરાવાનું છે. સેક્રેટરી જણાવે હેંછે કે જેમને માત્ર, એટ વીગેરે મેક્સવાના દેશ ંતે તા. ૨૦ સુન પહેલાં એક્સ દ્વરર ને સરનાગે મેક્સી આપવા વીનંતી છે

ત્રણ પાંડના કર.

આ રાક્ષસી કરતા સંખંધમાં કાંદ્રોનાંઅલ બારત ઇડીઅન એકોસીએશન વહી તેના સેફ્રેટરી ત્રી, કોર્સ્ટોફરે કેપટાઉત સરકાર તે લખ્યું છે કે ત્રણ પાઉડતા કર કાઢી નાંખવાનું અધિ ચાલુ પાલેમેંટ દાખલ કરવા લીધે પ્રધાન પાતે ભનીશિત છે એ જપણી મારી કપીડી પણી દીલગીર થાય છે. આ કરથી થતા અત્યાય અને જૂલમ લીધે એટલું બધું લખાયું છે કે અતારે મારી કપીડી તે સંખંધી લીશેય લખતા આંચકા ખાય છે. સરકાર અને ગી. ગાંખને સાથે થયેલી વાતચીત ઉપરથી અમે એમ સમન્મેલા કે પ્રધાન મંડળ આ કર કાડી નાંખવા તક્યાર છે. અમે હતા પણ ઉમેદ રાખીએ ક્રીએ કે પ્રધાન હોાક લાગણી ઉપર લક્ષ આપશે. અને મરીબ ફોંડીએલને આ અન્યાયી કરના બાજમાંથી તથા તેથી નીપ જતાં દુખ અને બેઆજફથી શકત કરશે

થી હોંદી જીશાસા સભા (ડરબન) તરફથી પણ ઉપરની મતલબની એક અર ૧૫૮ાઉન મેકલવામાં આવી છે.

એક 🤊 📑 હોં દી ઉપરના કેસ

'નાતાલ ટાઇમ્હ' ા છે કે ગીરમીટમાંથી લુટા થતા હીંદીઓ પાસેથી લેવા ' ોક ગણુ પાઉડના કર લાંબ ધમાં મારીત્વળરમની કારડમં . નખ્યવા લાયક કેસ નોંધાયો છે. જે મરીબ હીંદી ઉપ અ. કડ ચાલ્યો તેવા બીજા પણ લણા દાખલા બનેલા સંત્રળ કછે. આ માલ્યુસ ગીરમીટ પુરી કર્યા પછી હીંદુસ્તાન જવા ' વર્લ્યારીમાં હતા, સ્ટીમરને માટે કેટલાક મહીના તેને હતુ જોવી પડી. દરમીયાન ખાંધા ખારાણ માં તેના પહેલા પુરા થયા હતે સરકારે તેની પાસેથી ત્રણ પાઉડ સેવા તેને રાક્યો છે. 'ટાઇમ્સ'નો લખનાર જવ્યુત્વે છે કે ગીરમીટવાળા હોંદી કેમ જ હતા કરાદાથી પદીસા ખચાવે છે. સ્ટીમરની ટીકીટ મેળવતાં બહુ કીલ થાય છે. દરમીયાન તેમને આ મુલક છોડી નાં અટકાવવામાં આવે છે. ગીર મીટ પુરી થયા પછી લૂટા પનાર હીંદીએક અહીં ન રહેતાં દેશ જયા એ આ કરને હેવુ છે. છતાં જવાની તાર્ધારીમાં હોય તેવા હીંદી પાસેથી આ કર આપીને તેમને રાષ્ટ્રી પાસેથી સાં અને સ્ટાર્ય હોય છે

એક ગરીબ બાઇને જેલ

શ્રેટાઉનધી અમારા એક ખબરપત્રી લખે છે કે સ્તુલા નામની એક બાઇને અન રાક્ષસી વેરા નહીં ભરવા માટે રેડ એપ્રીયના રાજ યેટાઉન સાજસ્ટરેટની કેાસ્ટમાં ખડી કરવામાં વ્યાપી દ્વી. તેના ઉપર **પા. ૪~પ−**≉ ચડી ત્રયા દ્વા. મા છસ્ટરેટે તેને ચાર અલ્વાડીઆની સખત જેસની **સન્ત** કરી. આ બાઇને જેલની મુદ્દત પુરી થયા પછી પાનાના દાગીના વેચી કરનીરકમ બરી આપવી પડીદ્રતી. કેટલાક માસ ઉપર 🖣 ટાઉન માજીસ્ટરેટે આ બાહ ઉપરના વારસીક કરના સંબંધમાં દર મહીને પાચ સાર્લીઝ ભરવાના હુકમ કાઢેશા. તેણે બે માસ પાંચ પાંચ શાહીં મળ્યાં. પછી વધુ પદ્રસા ભરવાને અશક્ત હેતવાથી મારીત્સ્બરલ ગઈ. ત્યાં આ કર ઉધરાવનાર અમલ દારે તેને પાસ આપ્યો કે મારીત્સ્યરમમાં રહે ત્યાં સુધી તેની પાસેથા માત્રવામાં આવશે નહીં. સાંથી તે મેરીવેલ ગઇ સાં તેને શ્રેટાઉનના વેરત્ટથી પકડવામાં અલી, ગાર અઠવાડીઆ ની જેલ બાબળી તથા પા. ૪–૫-- ક્રમર્થ પછી ના. ૨૭ મી મેએ આ ગરીબ બુકને ફ્રેક્સમાં આવી છે.

735

आरेश्यता विषे भाषान्य ज्ञान

[લખતાર-મી એખ. ક. સંધી]

MERRY "4 "H"

ક્ષ્માલ્યતન્ય મહાથીન્યરઉલ્ન્હરસ

આ પ્રકરણમાં માર દસ્ત સાથે આપ્યાં છે એ તો સાધા સ્ત્રુ રીતે તાલુખી ભરેલુંજ ગણાં છે. હતાં એ મારે દરદને ભરૂરપરમાં તીકઠ સંજો છે તે હવા વિનાના આપણા ઇલાજ મારે સાવી પડે છે તારે કેઠલાઈ તેના સરીરના ભેષાસ્ત્રુ પ્રમાણે કબજીયત લાય છે. એટલે દસ્ત નિષ્મસર કે બરા ખર્ગ તથી આવતા, આવે છે ત્યારે કરાંજવું પડે છે. આમ સીંગા વખત માર્સ તો લોહી પડે છે. તેમાંથી કોઇ વેલા આપણ હતકે છે. તે કેઇ વેલા કરસ થઇ આવે છે. વળી કોઇને એક્ટ્રસ દસ્ત થઇ આવે છે તે જો દસ્ત પણ ચાય ને હસેશાં વારંતાર ને ચાડા થયા કરે તો તે સંગ્રહણી કહેવાય છે. કાઇને મરડો ચાય છે ત્યારે જલ્લા પડે છે, ને પેટમાં દુખાવા રહે છે.

દરેક દરદવાળા દરદીને ભૂખ એાછીજ લાગે છે. શરીર પીકું પડે છે, લાકાદ જાય છે તે **ધાસમાં બદ**ળા રહે છે; **છુલ બગ**ડેલી **હે**ાય છે. કેટલાકુને માર્યું કુખે છે. તે કેટ લાકને ખીર્જા દરદા પસુ ઉપડે છે. કળજીવત એ એવું સાધારસ દરદ છે કે તેને સાર્ક સેંકડ્રા દવાઅ ને ફાક્યોના **બન્યાં છે. મધર્સ સીમલ સીરપ, કુટસાલ્ટ વિગેરે** , દવાતું મુખ્ય કામજ કુજજીવત મરદાવાનું છે તે કુજજીવત મરતી **લાગવારી હત્તરા માણસા આવી દવાની પાછળ હેરાન થાય છે**. साधारक ६४१म है हाउतर तुरतक कहेरी इम्म्यम्य विवेर દરદેશનું મૂળ બદ્ધજમી છે. તે તેઓ એમ પણ કહેશે કે **બદહજમીનાં કારણ દૂર કરવામાં આવે તે**! દરદ જાય. તે**એ**! માં જે પ્રમાણીક છે તે ચાર્ખ કહે છે કે અમારા દરદી <mark>પાતાની કુટેવા છાડવા માગતા નથી ને દરદ મટાડવા માત્રે</mark> 🔗 તેથી ભગારે ફાયીઓ, ચુરણા તે ક્લાયા આપવા પડે 🛊. હાલની જહેરખબરામાં તા એમ પસ કહેવામાં આવે છે 🥻 અગારી દવા ખાનારને ખેરાકમાં કે માતાની કંઇ અહતેરમાં કેરકાર કરવાની જરૂર નહીં પડે. તેઓ માત્ર દવા ક્રેવાચીજ માજા માટ જરી! મા પ્રકરણા લાંચનારને તો સમજ પડી હશે કે ઉપર પ્રમાણેની **અહેરખલર દ્યા**યોર જ છે. રેચેા વિગેરેની ભસર હતેમાં માડી છે. હલકામાં હલકા બુલાબા પણ કળજીવત મટાડી ખીક્યાં ફેર ક્ષરીરમાં ઉત્પન્ત કરે છે. લાલાળ સફરેને પણ ભે માણસ પોતાની ભાગની કુટેવ છેટ્ટી **દરી સુલા**ળ ત હૈવામ**ા**ં રાખે તેા વખતે લીધેલા સુલાળતા tien अबहा अब हराने, को कुटेना क्दरीक शामे ते। तेने કળજીયત સંસ્થાસી કે ત્રોવું શરદ ત રહે તેર ત્રે કે દાવાય भवित्रं हे। हिन्युं इरह क्ष्यून वाय.

હવે આપણે ઉપલા દરદાના ઉપાય નપાસીયે. પ્રથમ ઉપાય તે એ છે કે તે દરદેવાળા ખાસુરે ખારાદ ઘડાડ્યા, બહુ સારે ખારદા એટલે અહુ થી શાકર, તે કરેલ કુલવાળા મારદાદ ત દેવા. બીડી શક, ભાંગ વિગેરનું બ્યસન દેશ તા તે હેડાનું જ એકિયે, મેદાની શાસ્ત્રી ખાવાની ડેવ દેશ તેનુ તે તજવી. માર્ક , પ્રેલી કે ક્રિકા તજવા. ખારાકમાં લીકા ત્રેવા મુખ્યમણે કેવા તે તેની સાથે શુદ્ધ ઉતાલીલ આઇલ કેવું.

ઇલાજની સરવાત કરતાં છત્રિસ કલાકના વ્યવસાસ કરવા. દરમીયાન તે તે બાદ માડીના પાટા સુતી વેળા પૈક્ષે સકવા ને દિવસના ક્યુની બાય એક્પી છે કેવા. હમેશાં 🎉 છામાં એક્સ એ ક્લાક ચાલવું. આટલું કરનારને તુરત કારદો થશે તેમાં જરા પણ શોત તથી. આવા ક્લાનવી સખત **ઝોડો, સખ્યત કેળજીયત, સખ્યત મરડા ને સખત બાના હરસ** મટેલાં મેં જ્વેયાં છે. હરસતી બાળતમાં **મેટલ**ે કહેનાની જરૂર છે કે હરસના મસા ઉપરના ઇલાજથી નાલુદ નથી મતા પણ દુરસ મુદદલ છળ નથી કેતા અને મસાની દાજરી તે માલસને ખબર પહા નથી રહેતી. મરકા થયા ક્રાય તેએ એટલું યાક રાખવાની જરૂર છે કે જ્યાં સુધી જળસ કે શ્રાહી પડતાં દેાવ ત્યાં સમી વ્યીસકુશ ભારાક ન શ્રેવા તે જ્યારે કંઇ પણ કેવા જેવું લાગે સારે ઉકળતા પાસીમાં નારંત્રીના ગળભીમાંથી ગળેલા રસ પીધા. આમ કરવાથી સખતમાં સખત સરડા એાછામાં એાછી મુદ્દતમાં લેખ થશે તે દરદી હેન્ત નહીં એામથે. મરડાને વખતે બહુ સખત અક્કડી આવતી દ્વાય તે એક બારલીમાં ખૂબ ગરમ પાણી નાખી તેના અથવા ધગાવેલી ઈટના શેક પેટ ઉપર કરવાથી માંકડી મટશે. દરદીને ખુલ્લી હવાની જવર જેમ હમેશાં છે તેમ આ દરદામાં પણ છે.

કળ્છવતને સાર તીચેના મેવા ખાસ મુજુકારક મહ્યુપ છે. અંજર, કરેંગ પ્લ્મસ, મસકારેલ રેઝન (માદી દ્રાક્ષ) કાળી દ્રાક્ષ, નારગી, લીલી દ્રાક્ષ. આતા અર્થ, પણ, એમ નધી કરવાના કે બુખ ન દ્વાપ તો પણ આ મેવા તા શ્વાપ જ. આંકડીને લખતે, માતું પરાય્ય દ્વાપ એવે સમયે તો આ મેવા પણ કળ્ય કરનારા છે. ત્યારે ખાવાની જરૂર જણાય તે વખતે ઉપરના મેવા કળજીયત ને વધારે મુણુકારી છે એટલુંજ ઉપરના વાક્યમાંથી સમજવાનુ છે.

અમારા ગ્રાહકાને ખાસ તક

અમને અગાઉથી લવાજમ મેકકલવામાં આવે છે તેને બદલે પ્રાદ્રકાને બીજ છાયાંએા આપે છે તેવા કાંઇક લાભ મળવા જોઇએ એમ માત્રણી ચવાયી તે ઉપર વિચાર કરી અમે તીચેના કરાવ કર્યો છે:—

તા. ૧ સુનથી ૩૦ સુન ૧૯૧૩ સુધીમાં જે મહાદા તા. ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીનું લવાજમ માકની આપશે તેમને છેલા પાના ઉપર પૈલા ખાના (દાલમ) માં આપેલ પુસ્તદાની અહેર ખળરમાંના એક અથવા બધાં પુસ્તદા અથ્ધી કોમતે આપશું. આ લાભ સુન માર્ચને માટેજ રહેશે એટલે જેઓમે સુન પછીનું લવાજમ—મેટલે કે જુન ૧૯૧૩ થી એપ્રેલ ૧૯૧૪ ના દેશકે પણ વખત સુધીનું—અલ્પેલું હશે તેમને ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીની અલ્લોની કૃદતનું લવાજમ માકલવાથી આ લાભ મળી શકશે. પુસ્તકનાં નાલાં લવાજમની સાથેજ માકલવા લીનંતી છે.

તાતાલના પ્રમોશેશન કાયલમાં અમુક ફેરફાર કરવાનું ભીલ શખલ કરવાની તેહીસ કલ્કી પ્રધાને સ્થા સુધવારની પાર્કો કેટતી બેઠકમાં આપી હતી.

મી. હાઇ ઇસ્માર્કલ અલુળકર હવેરી તા. ૧૭ મી મેચે સ્ત્રીમર કાર્નીંગમાં મુંજઇથી તીક્ષ્મા છે. તે સાહેબ અત્રે તા. ૧૪ મી-સાતના આપના વકો છે.

737

દક્ષીયુ અદ્દીકામાં પહેલા આવતાર મુસલબાત

ઉપરના મચાળા નીચેના એક શેખ 'બુલિયકાઇ' માથી ખમે તા. ૧૦મી મે ના અંકમાં અપી ગયા છીએ. તે પછી ભાઈના ભાગ એપીલના ખંકમાં ખે. હાછ સહેમાન શક્ક મહામાની સહીવી અપાયા છે. અને તેમાંથી નીચેના ઉતારા વર્ણએ છીએ.—

भें जानम कच्युक्तुं के तेम सन १६६६मां नवर्नर माहमान इंडरे रहेसना अनुमां शंडानी द्वारम इत् . जेना जानी कीनी सिहरें। १६६६ सी १७०७ सुधी नवर्नर रहवें।. ज्ञान कथीननी जाणी द्वार्ण जा वर्णने नेमाचें। ज्ञेम वेमातां केरे थी. द्वारी के ज्ञा मेदा वीस्तारनी कथीनना नाना दुक्तां करीने वेशी नांच्या. केमीनी शैष्युसद्ती स्वरना रेक्तां कथीनने दुक्तां क्षेत्रां शेष्युसद्ती स्वरना रेक्तां कथीनने पुरुष विदेश तो. १३ खुमार्च १८६६मां तेना माधी स्वरूप्त क्षेत्रं वदेश जाने तेना पूछी इ स्वर्धिय १८६६मां तेना माधी स्वरूप्त क्षेत्रं क्षेत्

૧૯-૫ની સાલધી સાઉપ ખાદીસની પડતી કરા વધ, **વર્ષા** દેવાળાં <u>પ્ર'કામાં;</u> તે હાલ કહેવાતા મુનીયનના ભાખા ભાષ દ:મી દશામાં ભાગ્યા. તેની અંદર આ શેખનુસા ~~ચાહીવાની~~ દરમા ભાને જમીનવા**દા સહસ્ય મળદલ રહેમાન**ના જાય હાછ ઇસલામ દીન પણ સવડાઇ ગયા. પાતાની જમાત તેમજ આ એોલીયા શેખ્યુસકની દરગાને ઘરેલે મુક વાધી તેનું વ્યાજ ભરવું હવે તેને બહુ આરી પડી ગયું. હારાના સમત થયા પણ તે એક વખત મેં ઓલીયાની પરાસ્ત્રી કળરતી આવાં વાસ્તે વક્કીકોને સમજવી માટકા કર્યો. બીચારા મહા હાછ કેલલામ દીનથી ન્યાજ દર સાલ ભરામું તેહી, અને આખરે તેની સપત્રી કરિટેટ નાદારીમાં **ગ**. તેમાં આ ~~ખેતી~~યા શેખ્યુસફની ૨૧૨ વરસની પુરાણી કળર ~~થતે જ**મા**ન સમા પહ~~ વર્ષ. તા. ૭ નવેંબર ૧૯૦૮ લીલામ ના દિવસ મુકરર 'થવા. હું આ વખતે બીમાર હતા. **અપાયાં નેહીસ એ**ઇ તે**ચી** આકળર વીષે મને લાગી આવ્યું. તેથી 💇 જુલ હાછ ઇલલામ દીનની વ્યારે અંદી ખેટેલ, કેપ क्षाप्रतारी हेररे स्टेशन २३ भारति दूर छे. व्यने हेररेशी करा ે અત એ માઇલના પત્ર રસ્તા છે. સુદ્રો હાજી ઇસપ્રાંગ દીન **થે પ્રાપ્ટેલ** તેના જુરેં ખેતરમાં રહે છે, તાં જઈ તેની ને તેના क्षेत्रहरू साचे में भसवत अधी है _वने व्यावती सनारे લીલામ છે. હવે તમારા ઇરાદા અને ઇમ્પ્લ શું છે? જવાન માં હાજી કરાશામદીન કહે છે:--૩૦ વરસાે ઉપરે સુને ખલીકા કહારે આ શેખમુસક એક્ટીયાની દરગાહની જતન **મરવા મલામન્ય કરેલી પણ દાલ મારી દાલત તું અપ્કે છે.** આ 🖦 भ्रस्तमान तरीक्ती ६२०८ हुं तने सेरंपुं भूं, कुने दुवा **રેવા લાગ્યા. આ ખેતર મારા** છેલ્કગંગ્રેમના કળજમાં રહે મામ કરી આપ, ખુદા તારા મદદમાર રહે. બીજી સવારે **વૈશામના વખતે હું શેખમુષ્યક્**ની દરગા કે જેને અહીં કરામન **ાતે** છે ત્યાં વસ્તા. એ હાછના ઘરથી એ ગાઇમ દૂર છે. મામસો ભાવેલા હતા અને ગઇ રાત્રે કરેલા વિચાર મુજબ में इरमाद अने लगीन भारा नाम छपर शीवाम पावामे व्यते इस्टीकें।कें सभी, व्यते श्रदा स्ट्राप्टने तेतुं भेतर तेना **के**श्यांन्सिना नाम**पी २**११२८२ श्याल्यां. च्याटवी मधी कांक

ગઢ અને ખરપર શૈખયુસક ઐાલીયાની દરમાં અને કરન વારતે અવલ થયેલી છે. એથી મેં હાલ શૈખયુલકની દરમાહ અને તેને લગ્ની જબીન મારા યુસલમાન ભાઇએકને વક્ક કરી, દ્રસ્ટ કીડના સવદા યુજબ નેધ્ય કરાવી કે હવેથી કાઈ ભવિષ્યે આ દરમાહ કંબર અને તેની જબીન વેચે યા ઘરેલું યુક્કે છેકે નહીંજ; પણ સદા યાવત મંદ્ર દીવા કરે! ક્લલમાને ના વક્કમાં રહે.

ખાલ્કન લડાઈ

મે કર—આડરીઆતેષ્ય અને મેઠલજ ભાગળનું બધું ભલગેરીઅન લસ્કર સોકોનીકાની આસપાસ એળું થાય છે. વીલીસમાં મળેલું એક લાખતું લસ્કર સરવીયન શાહળદાએ તપારમું હતું. સહેહના મુસદદા ઉપર બધા ડેલીમેડોએ સહી કરી છે. સહી થયા બાંદ કેાન્ફરન્સના પ્રમુખ સર એડવરડ મેએ લાધ્યુ બાધ્યું હતું. કાપીય પાણા જે એક વખત તુરકીના વડા અમગ્રદાર હતા તે ઈ છપ્તથી કેન સ્ટાંડીનાપલ આવેલા છે. પોલીસે તેમને સાંધી ચાલી જ્યા કર્યું હતું. પાહળથી તેને ઈસ્તંબુલ જ્વાની રજા મળી હતી. ત્યાં તેના મસનમાં લગભગ કેદી તરીકે તે રહે છે આવતી કાલે સ્મરના જરા. અમલ દારાના આ પગલા ઉપર ધણી ડીકા થઇ છે.

ભુત ર—સહી થયા પછી ભુદા ભુદા મુદાઓ ઉપર અરધા કલાક વિવેચન થયું હતું. બલગેરીઆ અને ટરકીશ હૈવી ગેટાયે બહાલીની રાહ જેવા વગર સલાક અમલમાં પ્રકલતી સહી કરી છે. સરવીવા અને બલગેરીયા પચ્ચેના વાંધા પતી જવાની વકી રૃટરના ખળરપત્રી સાફીયાથી જણાવે છે. બલ ગેરીયાનું 'ગોર' હતું જસાવે છે કે હવે જે ઓટાયન રાત્ય રહ્યું તે અખંડીત રહે એ એવાની બલગેરીયાની ફરજ થઇ પડી. કેટલીક ખાનત્રી એક્કા થવા પછી રામાનીઅની ચેંબરે સરકારને બલગેરીયામાં સલાહની શરતા અમલમાં મુક વાની રજા આપી છે. બલગેરીયામાં સલાહની શરતા અમલમાં મુક વાની રજા આપી છે. બલગેરીયા અને સીસ વચ્ચે પ્રસથત સાહે છે તેના સંબંધમાં સરહાર ઉપર સરવીયન હરકર એક્કું માય છે. સલેહના સંબંધમાં ઇટાલીની એંબર તથા જરમતીનું મુખ્ય છાયું સર એકવરા કેના વખાસ કરે છે.

ભુન 3—સહખને વખતે જે ખાસ શરકર ઉર્જુ કરવામાં આવે છે તેને છુટું કરવાનું ટકીશ પ્રધાન મંત્રવે હાલના મળીર મામલાને લીધે મુલતવી રાખેલું છે. ભલગેરીયા સરવીયા, મીસ અને મેંડીનીમાના પ્રધાનોની કેન્ફરન્સ સેંટ પીટરસળર્મ ખાતે એક પખવાડીયા પછી મળતી.

ભુત ૪—લડાઇનો અય બંધ થયે. મહ્યુવામાં **આવે છે.** બલબેરીયા લડાઈને માટે ઉભા કરેલા **લરકરને ખુટું કરે તે**! સરવીયા પણ પોતાના લશ્કરને **છે.ડી સુકવાતું જણાવે છે.**

જુન ૫—લડાઇથી ઉઠતાં **ઘવાલતું નીરાકરણ કરવા ભાગ** કત ફાઈનેનશીઅલ ક્લીશન પારીસમાં કાંચના પર**દેશ ખાતા** ના પ્રધાને ખાલ્યું છે.

ભુન ૧—મોસ અને બલગેરીમાં સોક્રોનીકા વગરેના વધિ પંચથી પતાચવાને ક્લુલ થયા હૈ

(139)

અકવાડીક પંચાંગ.	નવાં આવેલાં	પસ્તકા	ગુજરાત સરવ સંમહ
, -10-11516 1 -11-11		- Constant	કવી નરમદાશંકર લાસ
		ક્ષીયત, ચેક્સ્ટેન્	શંકરફૂત પાચ ફપીમા
. માસ્તી તા. ૭ માં સુનથી તા. ૧૩ મા		ધી પે. સી. પે	વાળી ભુતી આવતી.
ું સુત્ર મુધી છે. લ. ૧૯૧૩. હીંયુ.—એક સુદ કરી એક સુદ હ			ખાંપણી વીગેરે જુનાંછે ૧ ૯
	મબ્યદોકન સાચર લે		સંસારમાં સ્વરમ ર ઢ
મુંથી સંવત ૧૯૧૯. આ દ્રાહ્યને —તા. ૧ તી રજવથી તા. ૭			ઓંમાનું સ્વરમ ર ૩
	કાવ્યદેશન ભાગ પ મા	**	સ્વરમનાં રત્યા ૧ 🛊
્ર રજ્ય સુધી ક્રીજરી ૧૩૩૧. પારસી —તા. ૨૯થી તા. ૫મી સુધી		_	વીક્રમની વીસમી સહી
	કાવ્યદાહન ભાગ છ મા	2 5	્ અથવા હાલના હાલ
सद.	अंद्रशंत काथ १-२-३	* * * *	s दवास ~~्य क~~ ्रेक भाश्र
- buttle Marchard St. S See	तुमसीहासकृत राभायम्	W = 4	સંસારી ચિત્ર ભાગ
वारे ता. तिथि ता. रा. है. मी. है. मी	Sammater country		૧૨. આવે ભાંધેલા ૫ ૦
1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1			્દાલી પર હલ્લા ૧ હ
10 10 11 a 1265-40 4- Y	ભાગાથી ૪		साक्षणके अने भीभारी २ ६
TO C Y 2 30 5-40 4- Y	त्रंथा अरुकर वारता	1.1	अश्वाक्षी सहस्र श्रीह र ह
	अतृद्वरीशतक, नीति		પાણીપતનું મુખ્ય ૩ ક
1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	शरंभार, वस्राञ्यक्षने		હેર્સ્ટીંગ્સની સાંટી ગયવા
# 151 " C 1 x 1-45 A- X	વિકાન. આ પુસ્તામાં		सा वस्य प्रस्तु
84 83 , 6 U VIEWS V- 3	शक्या सर्दश्रात		minio: 8 §
	હું કે જન્મશ્નાંત છે	1.8	³ ભારતનાં અને સત્તા.
વાંચવા શાયક પુરતકા	ગીતા છતા ખીસામાં		eile 1 gil 3 s
W. dand na mil fine	રાખવા જેવડા નાના		ભાગરનો રઢ
A MARKET ON (ME HAM	સુદ્રોત	¥	ે તેથી હીસાળ ભાગ ૧ ટેમ 🔞 ઢ
per hulbliff frem	ધી સ્ટાંડરક ઇઝ ીશ−		મીગઢવાલછકૃતસમસ્ક્રો .
" starte, start p)	अकराती डीक्षनेरी		કીને આધારે લખાવલી
् क्रमेश्वर (न्य-अक्स इंडिए वेगाः	पटेब काने ज्यासकृत	12 1 2	१ क्षभवह भीता १ व
'स्थाननं अनेतिम अस्तानेर	भी भार क्रबीय-		4' 4 d' 4 4' & d
् शासारम प्र.) • व विदे भाग मने भाग नीवि • व	अक्शती डीक्षेत्री		વીપ્લ શર્માતું મના
स्त्रिमानी वस्त्री कर वस्त्र न्याय क	(श्वभ्यास्थाया)	2.5	र वेथ नीती शास १ हे
का बीड अने डाकरडेमने। अवन •	ધી પેકિટ સુજરાતી-		A Vision of India, by Sidney Lo
grang are marke Carl ?	इं ज्बीय क्षेक्षनेरी	2.5	Likes, by Justice Syed Assect Al Adventures of Wax with Cross
	M. A. ળના કે મેરી		and Crescent
For Free Long	મટદી કર્યું ખરાબકરે !	2.5	The Koran Sakuntain, an Indian Drama by I
	निष्यं करमाणा काथ		- Reflections on the French Revolt by Burke
4 4 3 4	૧ તથા ૨ મિત્રતા,		Mohammedaniam The Song Celestial, by Edwin A
1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	स्वार्थ वी वे रैना		and of Edding
क्षांत्रकारी क्षांत्र क्षांत्र क्षांत्र क्षा	નિભધઃ સ્થનાર કરીમ		હોંદ્રસ્તાનની ટે
अस्तर असे प्रसाद छन्। यदित ।	ભવી નાન છગ્ગાણી	2 0	٠
अस्ता भारत असाव वाता ।	ભાળધાના આનંદ, ભા ગ		તો. 13 ભુતના અરસામ
देवकात शिक्षक हुन्यु शिमारे वाने	१ तथा र शम्पनारः		સ્ટીમર પાલમકાટામાં ભધ થ
न्द्रश्रीका छनाव परनी गरमा ।	~~४°७१शम सुरपराम~~		હોંદુસ્તાનની ટપાલ સ્ટીમર
Mades.	े हेशा च	3 5	⁸ તા. ૨૭ અને સ્ક્રીમર સલામ
अवस्था केरबी कामीनने। आबीठ देखी	क्षीर वास्त्री-स्००		ર૮ મેચે કેલ છોલી આ ત
	अंदी भड़ेकां पह		રવના થઇ છે.
क्ष्य हैसी	व्यश्य आवे	3.5	JOHANNESBU
The Bibles of Passive Resis-	हास ने। भन्न अकराती		3. 8. Coovadia.
tescs 0	भाषांतर—मित्राञ्जा		General Wholess's
Shegaved Gets 4	સુર સમસ્ય મી રામ		o/o 22nd and Kraus Vrededorp, 'phone
The Story of the Ramayana o	દાસસ્વામીના ખનાવેલ	1 +	P. O. Box 2670
A Letter to a Hinda by Leo	अन्त भाग—भद्धत्मा		Drived and Published by Mr.

o i नाका स्वासीहत ... २ =

Aroold 2 1

YIEL

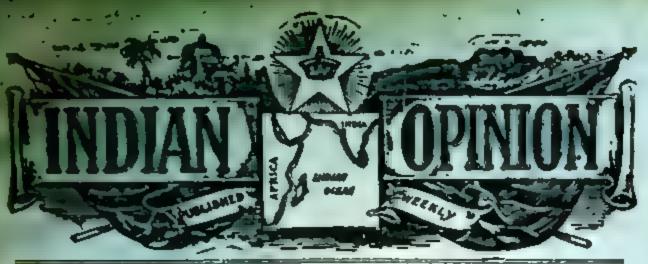
માં શુંબઇની

ર ક્લેરીકમાં ભીસમાં તા. तरम् भाववा

JRG

Merchent no Street, 1915

Printed and Published by M. K. Gandhi.
3 I ternational Frieding Press, Physic, Mart.

No. 24-Vol XI

SATURDAY, JUNE 2087, 1913.

d of the G.P.O. or a Françage Price Tubberrance

IMMIGRATION ASSENT ROYAL

S will be seen from the following correspondence, the Imagrants Regulation Bill has received the Royal Ament, through His Excellency the or-Gene

Mr. Cachaba sent last Tuesday to His Excellency Lord Gladatone the following telegram --

"In view of the passage of Immigration Bill in the Union Parliament, my Amociation would respectfully hear your Excellency's attention to the following objections to the Bill from the standpoint of the Indian commenty. The Bill fails to carry out the provisional authoment in that, contrary to that cettlement, it tubes away existing rights. It restricts right ment, is taken away existing rights. It restricts right of appeal to the Suprema Court presently existing. It depress Indians resident in Natal of the facility presently enjoyed by them to re-enter that Province after absence on strength of three years' previous dence while indeatured Indians who have paid Es tex may not under the Bell be allowed to claim the right of residence in that Province. It takes away the right of South African-born Indians to enter the Cape under its existing Statute. The Free State deficulty remains as before in that declaration will be required from educated Indian immigrant which would not be required from any other immigrant as immigrant. My. Association therefore estocitly prays your Excellency to withhold execution of the Bill and so obviate sucurrence of painful struggle with all its hardship collaring and micrifice for the community represented by my Association."

To this wire Lord Gladetone replied saying the matter was engaging his attention. Since then however Mr. Rustomies has received the following letter from His Escallancy in tuply to the wire of the Zoroastrian

"I have the honour to acknowledge the receipt of your tologram of the 17th inst., and in reply to inform you that the Governor-General nignified his ascent to the Immigrants Regulation Bill before he left. Cape Town, having received the usual certificate from the Law Advisor of the Government."

On receipt of this Mr. Rustomies sent the following

"Reference your letter 17th instant my Associa tion respectfully inquires if Immigrants Regulation Ball reserved for expression Royal Will thereon

The following raphy has been received by Mr.

Romanjee -"Your telegram 18th instant. As I informed you in my letter, the Governor-General nignified his assent.

Passistion Bill in the King's name, to the Immerants Regulation Bill last week, and consequently the Bill was not reserved."

Statement by Mr. Gandhi

The Natal Mercary published the following statemen by Mr. Gandhi in regard to the Immigration Bill in last Saturday's inste :-

"If Mr. Harcourt is correctly reported, his answer to Mr. O'Grady is netounding. If he has seen the Bill in its original form it will be impossible to avoid the conviction that the Impensi Government have thrown the Indians overboard, and have gone back upon their own dis atches in order to please the Union Government. I shall, however, hope that they have not seen the Bill, and that they have no first hand knowledge of the full effect of the amendment made. It is perfectly clear, on the other hand, that the Union Government have not only committed a breach of trust towards the Indians, violated the settlement of 1911, and belied their assurances to Mr. Gothale, but, instead of bosestly telling the Imperial Government that they do not intend to carry out the terms of the settlement or to respect the wishes of the Imperial Gavernment as expressed in no arany dispatches, they have actually decrived that Government,

There is no evidence in the original deak of the Bill of the slightest derive to meet the anxiety of the authorities in Dawning Street. It is a wilful misstatement of lects to say that racial differentiation has been removed by this Bill, even in regard to immigration. Indeed, Mr. Fischer's tel grams to me completely rear out my remark. The Free State difficulty: | has been, since 1911, a racial difficulty. Mr. Fischer has not surmounted it, and he says distinctly in his tele-gram that he will most it by administrative action It such a proposal could have been accepted in rest. the Bill of that year would have become law, but it could not be then, and it cannot be now. The Umon Government, if they have any sense of bonour, are bound to remove the racial inequality before the law, and in any measure passed to bring about that end, they are bound not to disturb existing rights. They have failed to carry out either part of the compact. Mr. Harcourt seems also to be under the impression that the few amendments the have been made in the Bill are due to the initiative of the Union Government or their desire to do justice. They have been wrong from them by an opposition in Parliament which was as creditable as it was unexpected by the Ministry. Indeed, had the opposition only been a little stronger and more consistent, we should now have a law in spite of the Union Government that would have made final the provisional settlement of 1912. As it is, union the Royal sanction is withheld from the Bill, and fresh assurances given to the community that the terms of the settlement of 1911 will be entirely carried out, and that the marriage difficulty will be removed, passey, resistance, this time both by men and women,

The Union Government may be, minded, tree, shadowed wheeled it is or in our, but I turn both mank in this coverage tempoly for all they like that is quite and polyment this ut a community in both to, to may that, if we are true to true tree, it there are that, if we are true to true tree, it there are true. d ad the Germanent to the a despendent beyond death

Text of the Searle Judgment

We are more able to give the full test of the now-ren Charle Judgment.

Ma. Posters denote, to giving judgment, said: I thought have been glad to have had a little more lines to request to giving judgment in this matter us as in have been able to go into it commutat more tolly; but an account of the departure of a standard it is of tregency and their requires to be desposed of at ourse. The flands are not in depote. The applicant, an fundamental which has been living at Part flandsorb since you, obtained a permet last pour to go to leafer, where he quantities it "mattrige." by Mahoumentan vites with one But Marson, who now youks admission to this quantity with bits, as an immigrant moder Act to, 1905. It is admitted that size is mable to missiy ee, 1906. It is admitted that she is unable to satisfy the qualifications of Sect. 3 (a) of Ack 30, 1906, and that unless the in to be regarded as the wife of sistant under section 4 (e) of that Act, who cannot om admission. What appeared at first to ten to be a delically in the way of the empondent was that a the pushes to which it was broted that the way the pain of the applicant; but I understood that that destants in only industried in ordance subsect to the explanate that that the extension time to the explanate that this so-called destroys one what is total money income in a policycle day only in other ways, that the applicant was free to the or only in other ways, that the applicant was free to the or of the ordance of the policycle of a surely day of the policycle. As a fact men of the marriage with the Mariem. As a fact hardwan, for this not disting to, and the quantum for discussions, it is agreed because the parceet, is except topographic deep to they "What is the measuring of the word " with " to and, & 'e) til the Act " dom to usen to with by a surrange recognised at legal by the farm of ing obvoice, or mark the term be extended to embrach a se-catinal water by a co-turn which recognism (flor-gamp? The descript of the country have always not their fermi agreest recognishes of these to-called Mahamamakan marriages as legal unions always by dat 16 of 160s of Capa Colony, provision was made unity marriage officials could antequality such and that give them validay, until so universimal they so pears one of the pair of ingui morrages. It is clear, reverse, that spith activationalities has not taken place in in some, and there is no distributed over of any inter-ple to effect this if the Markon is parameted to land. It was to consequence of the incomes of that statute that disgretower case and the others quoted us the man important of the statute of the others quoted us the man important desired. The object of allowing the sole of its consequent to hand with him was no doubt become of the ferricasts legal relations existing between shoul and wife, whereby they are pareners in legal based to mainteen the wife until they are legally capacited by the Court. If, however, persons are the stand on "wires" who might legally be repediated the unit day after the arrival by the hutband entering onto a leaded union in this country with someone stan, or went without his doing to, it sooms to use the object of the strangeron in favour of the with sould not be expected both offset. The statute is in general term; it is not homed morely ter Ariatics or undeed principally for shows, though the word Ariatic is incidentally mentioned in the Ari; not all Ariatics, however, conare all breaks one "Wife" should be admitted at a

Mahamunden uties, and I do not bestr platter it in to be the first that therets, Or the first that is meeted, of State and that who tenjumed and imperiodly ; them are descent for the topic \$ am not semiled that with a and not seembed that over consequence were an entry that the other production of the Ad. contraded for by the stepandate. The contrade has moving been judicably described a this Province, but as the Treatment a surround decision dischard a deliberate at the state of the Treatment Sentence is in state of the the Ads yo of aged, and I agree with the demander of the anticrity of the Court. This is not a sent when majority opening forms at the materialy decision of the treatment of the terms of delivered from those required on the concept, in many definition there is required in the concept, in more could not be concept, in the concept, in more could not be concept. cases it may well be that the mirrage conempearhed here, but then in a case where the to elements and exercises of a legal never of marrie are by admission, traiting. At possion out for respondent, when the legislature of the Colory del types to put a order interpretates on the word wife? In an to include a require orthogona in the word. 1865, the Act clearly mid on the error have been on the applicant and I am not matched that he has discharged it. The application must be pulseed. It was suggested that the Court should immess that Be Maries might be allesed to land It applicare around to logaline his attention to take it appli-card agreed to logaline his starrings which fee of al 1600, but that to not a testure for the Camit to inter are with, though d can use no objection to much a course of the procedure of the Miroutes should disent it. I don't even know it starterery for each logalination or present reside. As each are out present but, there will be an order on to draft. be no order to in dolla.

The Munion Case

The following correspondence buy dates plant be-tween Mr. Point and the Security by Justice in this

Mr. Point to the Recentary for Justice, 19th May

copy of the current same of Liveries Crumbs, and as direct the extention of the Electricials the Electric to the communication related to the modern's potential that testingums is a prominent European posterous and resident in Version, and there is, I four extend, no resident in Version despite of the facts.

"It appears to use that a grace injusting ten bean done on the and civiliar bases, and that the Magnetical has not acted with that homanity which the adverse

hopes for from the Bench.

"The Hemograhit this Minister, I have us daily, in most environs that justice should be done to all Pice Majority's subjects in South Adves, regarding towns and I, therefore, here so business we respecting from and I, therefore, here so business we respecting from respectively to cause so inquity to be made us this make, with a new to the prevention of a members of the carcuminaness.

The Secretary to Mr Polek, spik Map, spay, "I am desected by the Municipe of Jerrice to estimate ledge the receipt of your letter of the sonth sum, on the subject of the case of one Municip, and to interes you that Sir David Hunter is putting a question in the House of Assembly on the same unbject."

Mr Putch to the Sucretary, and June.

- I have to extraorindge the receipt to your fatter,
(T 1574, of the syst oles, so the solitor to use Musicu.

I had already learnt of Sir David Huston's question, and of the disappointing terms of the Homestable the

Minister's usply thereto.

"I find it deficalt to understand the Min
Matematic that he had not validitat apprecia

placed belore but as my letter of the note that I had placed belore but as my letter of the not ulto. Fortunately, such information as was available enabled the concerns Court, on the same day that the Honourable Minister's reply was given in the House of Assembly, to come to the conclusion that a grave impatice had been done, and that the conviction should be not nade and the sentence quashed, with costs against the Government. I have pleasure in enclosing herewith a copy of the newspaper report of the proceedings on appeal.

"It is a matter of extreme regret that, in the opinion of the Honourable the Minister, matters affecting the liberty of the subject are not fit matters for thorough inquiry by the Government or for consideration by the House of Assembly, and it is even more regrettable, having regard to the Imperial aspect of the question, that the impression will be created upon the mind of the lodgen public that Indians must, as heretofore, look to the Supreme Court for protection against in justice which it is within the competence of the Government to remedy."

From the Editor's Chair

THE SITUATION

MESSES. BLEXANDER and Meyler, who have shown a wary great spirit of independence and fearletsness, attempted, even when the Bill was sent back by the Benate for approval of its amendments, to secure justice for those to satisfy whom the Bill is supposed to have been passed. But Mr. Fuscher was unbending. He would not listen to any amendment. Mr. Meyler pleaded that those who had bled for Natal for ave mers and were then paying an annual tax of-£3 for the privilege of living to Natal as tree men, should, at least, be protected aga ast being declared prohibited immigrants under the new Bill Mr Ficher had, however, prepared us for his rejection of Mr Meylogia proposal by his extraordinary reply to the Colonialborn Indian Association and the Jigyasa Sabha, through which be has been good enough to inform the community that, in the opinion of the Government, the £3 tax is self-imposed, in that the tax-payers have committed a breach of the covenant enter d into by them. This cruel reply shows what is in store for us thereof." We need not therefore, peop into the future.
which will take case of itself, if the present will do

We were in doubt as to whether the B Il was designed to take away the right of roude ice in Natal of the for having bad this point cleared up. Impossible of acceptance as the Bill is for the objections already set forth in these columns, this new information makes it doubly impossible for the Indian community to accept it. It must have gone down very low indeed, if it subscribes to a Bill which deprives these makers of Natal of their hentage. If anyone has a right to Live in peace and under the most favourable circumstatement of this Province have, with one voice, admitted that Natal owes its prosperity to the presence of these men. It they have no right to reside in Natal without molestation and disburbance, these of us who have come to South Africa, not to slave for it but to better ourselves in it, have much less. The revival of passive resistance, therefore, is a sacred duty imposed those who have any regard for the molfare and bonour of the community.

THE ROYAL ASSENT

Just before going to Press we necessed copy of the street sent to Mr. Rustousjee by Lord Gladstene's Private Secretary informing him that the Bill was canctioned in the King's name. It therefore comes to this: the Bill as it was originally framed, had it been passed, would have received the Royal Assent. We are cory—not for the community which will survive the shock—but for the Imperial Government which is respecial only in name and which in reality is the slave of any bully of a colony which has sufficient audacity to deciste to it. If passive resistant have full faith in themselves they will offer passive resistants have full faith in themselves they will offer passive resistance both to the local as well as the Imperial Government. An appeal to the latter now can be of little avail seeing that they have accepted the Bill with their eyes open. Our appeal must be to ourselves, and if we fail in that appeal, we shall deserve all that the local Government may do and much worse.

THE BLOOD MONEY

MR MEYLER has rendered a service to the community by attenuously opposing the Bill to exempt Indian atomen only from the cruel tax of £3, and thus killing the measure. It may seem hard hearted to be glad that a relief Bill has been killed. But this so-called exemption Bill was really a Bill on the part of the Government to gain credit for themselves. It was designed, as we pointed out last week, to postpone indefinitely the removal of the tax from men. Mr. Meyler saw the trick and he would be no party to the Government obtaining cheap appliance. It is now easter both for the Imperial Government and us to secure at an early date, by well-sustained action, the total repeal of the inhuman tax, and thus to compel the Government to redoem its assurance to Mr. Gokhale.

Dealers' Licences

The Natal Provincial Council were into Committee on the Retail Dealers' Luceuce Amendment Draft Ordinance on the rath instant.

After discussion, the Administrator agreed that the ordinance required more careful consideration than appeared on the face of it, as the interests of persons of a race unrepresented in the Council wear concerned.

Progress were reported, with leave to sit again.

The Committee of the Durban Chamber of Commerce have subjected to the Provincial Government the view that retail dealers, agents, and hawken should aldie be subject to the licensing system, whether they do or do not deal solely in Colonial produce.

The executive of the City Chamber of Comperce (says the Natal Mercury) have made representations to the Maritchurg members of the Provincial Council on the Retail Datlers' Licence Draft Ordmance, and have taken up the same position in regard to the Bill as that adopted by the Durban Chamber. It seems, however, that difficulties are apprehended in drafting definitions which will effect the desired object. The matter is said to he very complicated, and this accounts tor the fact that the Bill has not yet been amended and is still in the Committee stage. Mr. Wylie, K.C., drew the attent on yesterday to the difficulty of avoiding complications in the matter of Indian licences, and pointed out that they would have to be very careful in the weeding of their amendments it these were to have the eff of desired. The Administrator remarked that another reason for care was that they were dealing with the people of a race who were therepresented in the Council.

The Indian Population of the Union

The following table appears as a Schedule to the Census Report, 1911, just published,

		_	_					
AT .	Penald	20		21-11111m-	[# 1 92	w\$4 ;	[+ =	Sau 1
OLANGE FARE STATE	Make	2		#1 4 4 1 1 1 m m 1 8 4 1	25-22	###	# \\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\	· # \$5.01.
OLANGI	Persona.	100		Winullinul Bu	20"2	P-0 TR "	4200ruž	82241
	Females	9,608		1,357 1,257 1,41 1,41 1,41 1,41 1,41 1,41 1,41 1,4	118 127 130 140 140 140 140 140 140 140 140 140 14	878 0,000 1,000 1,000	* 25 E 2 E 4	# 25 g 4 1
Transvalle	Malen	9,050		2,798 2,44 3,288 1,170 1,170 1,190 1,190	3,426	25 4 4 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	2 5 6 6 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5	22251
6	Persons.	10,048		3,000 2,44 1,392 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1,302 1	4,403 4,774 17 904	10.4 4 10.4 6 40.0 6 40.0 7 10.0 10.0 10.0 10.0 10.0 10.0 10.0 10.0	**************************************	******
	Femples.	52,871	il.	13,170 13,170 17,170 17,170 17,170	4,745 4,745 3,543	1,950 25,025 1,950 50	23,076 7,016 7,016 803 813,433	17,851 17,851 17,851 18,550 10,00
NATAL	Male	80,160	-	649.96 51 54 54 54 54 55 55 55 55 55 55 55 55 55	64.716 8,193 7,054	28,469 49,463 1,809 101 219	25.25.45.45.45.45.45.45.45.45.45.45.45.45.45	26.00 2.00 2.00 2.00 2.00 3.00 3.00 3.00 3
	Persons	180'581	Ì	59,946 20,046 15,468 4,588 11 29,795 29,795 13,592 433	12,938 819,191 12,938 10,891	\$4.074 74.785 3.739 1.43 2.69	25.4 × 5.5 ± 4	57,534 56,338 36,318 3,003 3,003
OPE.	Females.	1,016		\$21 mg 1 1 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	243	g 33 " ,	" \$ 20 \$ \$ 4 \$ W	255571
GOOD HOPE.	Males.	6,680	+	25 50 50 50 50 50 50 50 50 50 50 50 50 50	18,1	3,775 4,565 4,565 5,30 8,30 8,30 8,30 8,30 8,30 8,30 8,30 8	\$200 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	\$ 50 E
CAPR 0F	Persons.	6,606		5 4 4 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5	1,103 1,103	60 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 0	12.55. 12.55. 12.55. 12.50. 13.50. 14	2.27.2. 5.25.3.1
	Tomalet	_		11,368 1,368 1,3465 1,956 357	45.585 53.44 5.34 4.653	26,868 26,54: 2,099 444	22 5 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	
Тик Озюм.	11.7	1 16		33,408 30,408 10,661 9,745 312 11,965 11,965 652	55,548 25,548 8,535	35,462 2,7462 2,7462 1,246 1,226 1,236	25.50 27.57 27.50	387,44 94,650 417,4,8 117,4,8
Ä	1		197.461	63,776 16,165 10,883 13,44 41,314 3142 115,921 16,009 1,5,921 1,5,921	715.580 30,592 341 12,978	20,15 20,15	31,319 36,319 36,314 36,11,1 47,49 873	65,445 65,697 170,64 13,500 14
			TOTAL	RIBTIPLACK Means Acted Acted Formula Formula Rentral Control Formula Control Contro	Residence Nobaparedans	Conjugal Constitution Single Widowed Disposited Unspecified	Professional Devestion Devestion Agreemential Industrial	Ace.

The £3 Tax

In the House of Assembly, on the 16th instant, Mr. Purcetts (the Missester of the Laurence) moved the second reading of the Natel Indian busingsubse Law Assemble 4th, The object of the measure, he paralled 4th, was to solvers the women of the poor Indiana of a tex of £5. These had been poon decreases at the whether they the should be abounded interesting the second of the secon agreement, the pour man, as well as the poor women, a Government, who had bud the metter under con-

recognized, however, that it was a hardship that Indian woman should be called upon to pay. Up to the present, when the Courts had been called upon to pay up to the present, when the Courts had been called upon to deal with passervations for non-payment of this fax by woman stone unquatrants such the west that they should prom hardly for the tax, while others were of the opinion that a should not be unquest.

Mr. Marain (Wessen) and he would offer the timest resonance to this Bill. He did not me why Government themsels he holped out of a difficulty which they had get into in the administration of this law. Lest year the Government collected this tax from an means only, out of the whole of the Indian women in Matal, who were liable to pay it. It had been one of the most diagnostial things that had happened in Natal that a few women should be made to pay this tax. The great built of Indian women had no means with which great built of Indian women had no means with which to pay. The Government, he contended, could remove that has upon women by regulation, because that was that his upon women by regulation, because that was use which was never meant to apply to women. He quoted the Natal Assormey-General on this point. He (tit Meyler) had a caste next him by Mr. Gokhala, in which the latter mad he had been given definitely to understand by the Union Administration that they would make aff the whole of this £3 mx. He (Mr. Meyler) objected to the House proceeding with this bill unless the Minister was proposed to inclie the whole quanties. The original intention of the tex was two two the Indians back to India. It had been a translate father in the respect, and therefore the complete forless in this respect, and therefore the

Government might as well do away with it altogether.

Sir David Huntzu (Durban, Control), holding a chunf of mingrams in his hand, immecunifully enduaround in each the Spanker's eye.

Mr. Hunne (Potchelstroom) moved the adjournment

This was agreed to, and the Ministers fixed that day unt, amed taughter. This meant that the Bill has one dropped -- Resear.

Local Protests

The following telegraphic correspondence has passed specting the £3 int:—
From Lathenwar Asyn Mandal, Darban, to Interior,

Car

"My Successy strongly protests character Bill surrapting womes only £5 tax, which Indians regard inhuman, enjust, un-Christian. My Society has been under impression, which now confirmed by Honourable Octanio's cable, assurance gives by Government they could introduce ingislation agely date for total repeal tex. If Bill passes present form, grave situation will be predected. Moreoutly implore Government repeal tex attogether.—Chairman."

Press Generati Huden to Interior, Capetown
"General Hindes bog Government amend £3 tax Bill
to se summet all habits to payment. Honourable Gokhale's recent telegram confirms impression Indian community that Government had given assurances total reposit, which impressed circulated those affected and in India, Gujerati Handus daplore Government's amount bearingstion Bill, which retains racial bar, on Missener's own numerous, and takes away existing again. Uncertain whether legal effect amendment marriage seemen has removed grevance. (superstiminaring)

Resdut feel that bostile action Government is face of on undertaking of provisional cattlement wile prosum consul purers resistance, which will have active sympathy, support Indiana throughout Union.

The following wire was sent by the Anjuman Islam to Mr. Fincher

"My American deeply disappointed observe Govern-ment's fullers fulfil moral obligation Golchale regard 63 tax. My Association cornectly requests amounting present Bill to exempt women only so as to relieve consumity diagrace burden unjust lax. Randares, Chairman.

A Reply

The Hon. Secretary of the Colonial-Born Indian Association and the Shri Hindi Jigyasa Sabha received the following, dated the 9th instant, from the Minister of the Interior:--

"I have the honour to acknowledge the recespt of your letter of the 3rd metant in which you ruler to the As tax at present payable by ex-industried Indiana in Natal. The Minister is nomewhat at a loss to understand to what you are referring in the first pazagraph of your letter.

"As your Association will no doubt have observed from the Public Press, a Bill providing that female ex-industried Indians shall not, in future, he liable to the tax was introduced into the House of Assembly some days ago.

44 On the general question of the incidence of the tax, I may point out to you that your Association appears to have overlooked the fact that the burden is selfimposed and that the hability for the tax only falls on those who break the corement which they are required to maker into by Section 2 of Natal Act No. 17 of 1895."

In reply to the above, the Hon. Secretary of the Colonial-born Indian Association writes :--

"I have the honour, on behalf of my Commettee, to acknowledge the receipt of your letter of the 9th instant in taply to mine of the 3rd instant, with reference to the annual tax of £3 payable by co-indentured Indiana, male and female.

"In roply, I bog to state that the first paragraph of my letter has reference to General Smuts' speech in which he stated that he wished to consult the Natal members before he could decide to remove the tax

" My Committee has seen the reference se the Local Frum to the Bill to remove the tax of ex-indoutared women. But my Committee feel that the tax is such as insquatons exection that it should be removed from mon as well as women. It is my Committee's desire respectfully to point out to the Honourable the Minuter that, the Government having given an assurance to Mr. Gokhale i this matter, they should now impasinte the Management with approve

"With reference to the 3rd puragraph of your letter, my Committee feels grieved that the Minister has a at to justify the existence of the creek text on the strength of a statement which is an manifestly at vaciance with actual facts. My Committee would ressind the Minister that the tax is only suphomously so-called and that at reality it at a panalty exacted from the most innocent men and women whose only crime is that they have served. Natal only too well by giving the best years of their lives. My Committee heesbly considers it a travesty of facts to any that these men, who do not understand the nature of contracts, impose the tax on themselves by breaking the condition that they should return to India at the end of their term of industries which has been described by distroguished statesmen as a state of slavery.

" My Committee wish to assure the Minister that there is no grievance so widely and acutely left as the tax, and to add that, the manner in which the exaction has been detended in your letter only increases the bitterness of the feeling in the assister."

The Hon Secretaries of the Shri Rindi Jigyane

"We have the honour to acknowledge the receipt of your letter of the oth instant, on the subject of the £3 my. Our Association has sead in the papers of the introduction into the House of Assembly of a draft Bell providing for the removal of ex-indentance and an women from the incidence of the tex. The announcement of the introduction of the Bill came as a shock to my Amediation, for it was the general belief of the Indian community, a belief that has within the last week received cable confirmation from the Honourable Mr. Gokhale, who is now in London, that the Government had given assurances that the £3 tax was to be entirely repealed. Our Association legis intensely the serious hardships and grievous injustice imposed apon those who are liable to the tax by the Government's marympathetic attitude in this matter, nor is our Association's position made easier by the untain engageston that the borden of the tax is self-imposed. In the homble opinion of our Association, the Government cannot be acquainted with the circumstances in which the so-called covenants are entered into by the ignorest people who are subsequently victimised by their own innocence and the iniquity of a system that they have pover understood and that has gone far to demoralise them.

"Our Amountion respectfully expresses the opinion that such covenants entered in ignorance are not binding upon those who have, by what amounts to fraudulent pretences, been induced to become perties to them

"On behalf of our Association, therefore, we venture respectfully to protest against the hard and un-Chris-tian sentiment contained in the second paragraph of your letter and to express the sernest hope that even now the Government may be pleased to redorm their assurences, and thus terminate a scandal of long-standing."

The Bill

On the 13th metant the House of Assembly had a final fling at the Immigrante Regulation Bill, which came back from the Senate with some amendments (says the Natal Witness).

Mr. Mayten (U) (Weapen) proposed a further amendment, designed to protect the rigins of persons born in South Africa, under the Cape Act of 1906.

Mr. Fischer (Minister of the Interior) pointed out that this had already been discussed in both Houses, and he declined to re-open the subject.

The amendment was negatived, and a similar fate befolf another amendment proposed by Mr. Meyler, which has also been discussed before.

[The amendment sought to place en-indentured Lodisse amongst unprohibited immigrants.-Ed. LO.] · Mr. ALEXARDER (U.) Capetown) proposed that the Bill should some late force in October next, instead of August. This also was negatived.

The Bill was again sent to the Senate for "certificate."

An Appeal

Writing on the 3rd instant to the Cape Times, the Rev. R. Balmforth says:-

"With reference to the interview with Mr. Gandhi, which appeared in pesterday's Cape Times, may I suggest that before the Immigration B'll pastes the Senate some attempt should be made to explain and carry out the honourable understanding which we all understood had been arrived at between the Governsent and the heads of the Indian community through the Hos. Mr. Gokhale. None of us, I am sure, wish to see the whole wretched business of passive resistance entered upon again, and men of culture and refine-ment pent to hard labour in the prisons, especially upon metters splick could easily be arranged by control trust. It south he borns in mind that our Indian briends are not saking for unrestricted immigration—

they are only saking that the restrictions shall not be such as imply dishonour of inherent racial inequality. All of us agree that the indiscriminate admixture of races of widely different quatores and civilinations in unwise, and the leaders of the Indian community recognize that also. If the Government would allow the Hon, W. P. Schreiner to act as intermediary, I tool sure that some understanding would be unived at which would saleguard South Africa, and at the same time satisfy our lodies icliowestizens. I write as Acting Local Secretary of the Universal Races Congress, and though we have had no formal meeting, as our members live at great distantes apart. I feel that I am giving ... expression to their views. Many of the members of the Congress, I may may, have made a special study of racial questions, and their views should earry some weight."

Funds for the Struggle

As the struggle seems to be impending, an English lady has sent in aid of it her only golden chain which she thinks she has no right to keep or wear whilst her Indian staters and brothers are likely to suffer imprisooment for getting redress of injustice Mr. Gandhi, to whom the chain has been given, will sell it to any friend who may prox - it as a memento and token of the bond between the two races whom the Union Government, the enemies of this continent, of the Empire of which it is a part and of both the races-Ruropean and Indian -- would put anunder, if they could.

Mr. Natesan has cabled £ roo from Madras for the

same cause.

A movement, it would appear from our Indian exchanges, is on foot to collect funds in aid of the stroggle.

News in Brief

Mr. Hayen Ismail Hajon Aboobaker Amod Jhaveri, the son of the late Mr Aboobaker Amod, landed in Durban during the week and was welcomed by many terenda.

The Secretary to the Indian Barray Committee announces further gilts from Mrs. Rev. Phillips, Mrs. V Lawrences (Ourban), Mrs. Jampabat K. T. Gijjar (Somerset East), Mr. Parbhoo Ratanji and Metars, B. P. Ebrahim and Co.

The Union Parliament was prorogued on the roth matant until September 19th.

We have received a telegram from Johannesburg to the effect that the Fordsburg cases have been won This has reference to the attempt that was being made to remove Indians from Bordsburg. We hope to report these cases next week.

The Ster (London) says :- " The madness of Europe beggars all comment. France, Germany, Russia, and Austria are all rushing like Gardarene swine down the precipice of armaments into the sea of way."

In his notes on the debate on the Natives' Land Bill in the Senate, the correspondent of the Natel Mercary writes - brustor Schreiner appeared to have the viewpoint, rather, of the educated native. He spoke with a moral carnestness, an intellectual grasp, an emotional glow, and a precision of floribility of style which proclaimed him easily the orator of either House. I do not compare him with Mr. either House. Merriman, whose genius, supreme in its own way, is wholly different—except to say this i that Mr. Merriman cannot touch the deep notes an Schreiner does. His makes his hearing uncomfortably aware that they have a conscience isside them, an for a speaker in Parliament that, I should say, is the last tramph.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

Asar 45 M.

રીનીક્સ, રાનીવાર, તારીખ ૧૪ મી **સ**ત, ૧૯૧૩.

mile ax

થ્યચિપતિની નોંધ

ં આ બીલમાં આ છત્યું વાંચનારના હોથમાં આવે સારે માત્ર વડી સરકારની સહી બાકો રહી બીલ હરો આ બીલની અદર આપણી ઉપર જે હ્રમહો થયે! છે અને તેને

વીવે શીહર સાહેલે જે કોર ખતાવ્યું છે તેની સાથે સ્મટસ સાહેળના તા મુકાળતા મણું નહીં થઇ શકે. . અમે એમ માનતા હતા કે સ્મટસ સાહેળના કરતાં વધારે ઇન્ત કાસ્ આપી શક્તે ? પણ અમે તે અહેળની સારી માગીયે છીયે. , અમે માનીએ છીયે કે પીશર શાહેલે તેં કદજ વાળી છે नेटबी तरहेश्व आ वणते लन्ने पार्धापेटमां आपन्ते वीने હેવામાં આવી છે તેટલી જે સ્મટસ સાદ્દેખની કારપ્રારિગાં क्षेत्रार्ध हत तो के भी. शीसरना केटबी दह नदीं हैत अभ અમારી માન્યતા છે. શીશર સાફ્રેઝે તા બાલવામાં પણ આપસું અંપમાન કરતાં પાછું જોયું તથી. એ બીલ જો **વ્યાપણે ક્લુલ રાખીએ તે**। વ્યમારી માન્યતા છે કે પત્ય વરસની અંદર આ કુલકમાં હીંદીની વસ્તી અરધી થઈ ન્યુય અને બાધીના રહેતારા ખરેખરા ગુલામ થઇ રહે. બીલના સુધારા અને જોક શક્યા નથી. મલેલા તારા ઉપરથી માત્ર મ્મટકળ કરી શકાય છે તે પ્રમાણે તેમાં નીચેતી ખામીઓ रबी काशाय छे.

- (૧) સુપ્રીમ કેારટના અપીલ કરવાના હક લગભગ તદન નઃભુદ રહ્યો છે.
- (ર) નાતાલના દ્વીરી ત્રલુ વરસનું રહેઠાલુ સાબીત કરી ને દવે દાખલ નદી થઈ શકે. જ્યાં સુધી પોતા . ના કુટુંખ કબીલા સહીત - હમેશને સાફ વર કરીને વ્યક્ષક હીંદી નથી સ્દ્રમો, અને જે દરીસુ આફ્રીકા માં મરવા નથી અમતો તે પોતાનું ડામોસાઇલ સાબીત નહીં કરી શકે. એટલે ગમે તેવા સુના હીંદી પસ દાખલ નહીં થક શકે
- (a) દર્શીષ્યું આશીમમાં જન્મેલાં બધા દૃષ્ટિને કેપમાં માં કામલ ચવાના હક હતા તે અણેલાને બાદ કરી ને સદ થાય છે.
- (r) દ્રી સ્ટેકમાં દાખલ થવાતું તા ભાગ્યેજ હાય. પણ કદાગ દાખલ કાઇ થઇ શકે તા તેને હીંદીઓ પાસે થી હૈવામાં આવતું ખાસ શખાલું આપવું જેઇએ. કેમેટલે સંમભેદ પણ આ કાયદામાં રહેયા જસાય છે.
- (મ) શાદી મામતના સુધારા તદદન તમારા છે કેમકે તે માં શાદિનાં - રજસ્ટરાની મામણી કરી છે, હીંદુ સ્તાનમાં શ્રમ્ય રજસ્ટર કરવાના રીવામ જ તથી તેક પેછી રજસ્તા સમયા કર્યાર્થ ક

आ धीवान भीक जनायांका से की की की है। सुन

देश जीब सज्दे सज्द लेवाधीक लक्षी शक्षम, जाव નહોર, વ્યપમાનથી લરેલું ખતે આપણી અધમ કહા આવ નારં ખીલ સસામની અથવા ખીતન હીંદી તેનામાં જરાવો પાણી દેવ, જરાએ મામ્યુસાઇ દેવ તે કસૂલ ફરી લક્ષ્ય તથી. એ બીલ આપંસતે ચામેરથી ધેરે છે. આપસી પોતાની સ્થીલી કોઇડી કરી કોકે છે. આપણા બડારી છેલારાંને તરછોડી નાખે છે અને આપણે જે સોઝવતા આવ્યા છીકે તે મહ્યુ છીનવી કે છે. એવું કહેવાય છે કે કેઇડીમાં પ્રસ યેલી સીંદડી જ્યારે તેની ઉપર જા**લીમ વ**ઇને સા**ણ્યા હમકો**! કરે છે ભારે મામ્હસતે ગયે ભાકે છે. સાપાસ્થ રીતે તે જો કે વાધની સાસી ગ્રહ્માય છે **છતાં મા~~ગ્ર~~ુપની ઉપર ક્રમ**હેટ કરતી તથી, આ બીલથી સીંદ્રતીની ગાફક ભાષ્યો પ્રત અધારી કેઇડીમાં પ્રસાહિમ ક્રીયે. એ બીલાપી પાલસ આપણી ઉપર બેહદ ભાવમ કરે છે તારે શું તેની સામે એકાએક હીંદી નહીં થાય ! અને મીંદદીના કરતાં પસ નીર ભળ દરશે ! સત્યામદ્વી લડવું તેમાં તા નખ ભરાવવા પણ તથી પડતા. એ લડતમાં કંઈ ખા**ગી રહેતી નથી, અને** હારને અવકાશ પહુ ન**થી. એની લડ**તમાં **ભાગ ઢેવાને** પાતાની શકતી મુજબ દરેક હીંદી તર્ણ્યાર થશે એવું અમે ઇચ્છીએ છીએ.

ઉપરની ટીકા લખાયા ભાદ એ જ્લ્લુવા ચામ પ્રભર મળા તેમાંની એક એ કે ચી. ક્ષસમુનરની ભીકા વીધે વધારે સુચનાથી હેવડે શાદીની ભાગતમાં કાંકક સુધારા થયા છે, હોંકસ્તાન

थी रक्ष्मेशन अवदीरीकिट है। वं कोईकी कीवी क्षम क्ष्मी दे નીકળો ગઈ છે. પત્ર એ સધારામાં બીજી દેહલીક બામતો એવી આવી છે કે તે આપણાથી સહન ન શક શકે. એ સુધારા પ્રમાણે શાદી અમલદારની પાસે **અથવા હૈા અપીલ** બારડતી પાસે સાળીત કરવી ~~એક્સે એસ એવામાં આવે~~ છે. એટલે વ્યાવી ભગતાની બાબતમાં પણ સુપ્રીમ કારડના હક રદ થતા હેત્ર એમ જોવામાં આવે છે એટલે ઉપયો સધારા થયા તે હતાં આપણને ક્યુલ ન શકે શકે.' ઓફ્રક હારોકત તે વડી પાર્લામેં ટમાં જે સાવાલ પુષ્કાયા તેની છે. 🔌 🔊 મૈકીએ પુષ્કશું તેના જવાભમાં **ગી. કારકરટે એના જવામ** ભાપ્યા છે કે તેના અરથ એજ **ગામ વડી સરકારે તે બી**લ સુધારા વગરનું પણ ક્રમુશ શખી નાપેલું હતું. વળકુ મી. રીશરે મી. હારકરહને માળ ભ્રમાવેલા જયાય છે. મીલના મ્મરમ તદદન ખાટા તેની પાસે કરેલા લાગે છે. **તેને મા**ટી ની સરકારના આપસાને ત્યાય આપવાના દીચાર છે ભેવી છાય ગી. હારકરા ઉપર પાતી છે. - તે પહા જેખોલી હાડી છે. અલે, વડી સરકાર અમાય અને ક્રેતરાય. ગાછ હેતા હાયમાં નથી 'પણ ભાષણા હાયમાં છે. જે કાંઇ સધારા क्या हे ते तेना अकले नधी क्या पत्रु आक्रमा अवे क्या છે. તેજ બળધી આપણે વહેલાં અથવા મારા પક્ષ ધરતા weit beid man.

ખીલની ઉપર ટીકા કરતાં અમે જણાવી ગયા કે આપણી ~~આસપાસ કેવી લાઇ સળગી ઉડી~~

भून वेरे। છે. તેમાં ત્રણ પાઉડના વેરાની વાતે બળતામાં શ્રી દ્વામ્મા જેવું

~~કરમું છે. સરકારની કચ્છા~~ માત્ર એક્સેની ઉપરથી કર **કાડી નાભીતે એસી રહે**વાની જસાય છે. એવા એક વખત હતા કે જ્યારે એારતાની ઉપરથી કર નીકળન તા આપણે **સરકારને જ**રૂર સુભારકભાદી, તેા મોકલત. દવે એવા પત્રલા થી આપણે સંતાપ નથી પાસતા એટલુંજ નહીં પણ આપણે ભાષભીત બનીએ છીયે. અને તેના અસ્થ એવા કરીએ **ધ્યિયે કે એ કર કાર્ડાને અરદાેની ઉપર આ મ**હા વીક્ટ બાર્જો **હમેશ**નિ સાર્કસરકાર રાખવા માગે છે. જો કે આ <u>બ</u>ુલમ ને પુરાશ્વી સલ્લામદર્ના શકામનું અંગ નથી ગણી શકતા તા પણ આ બુલમ સત્યામદીને જરૂર વધારે ઉત્કેરે છે અને તે **ની ઉપર વધારે એ**લ્લે મુકે છે. આ બાબન સરકારની સાથે તાર વહેવાર ગાલી રહયા છે અને મી. ગેમ્પલે મી. પાલાક ની સાથે પણ દરીયાઇ તારથી મસલત કરી રહ્યા છે. અમે 6મેદ રાખીએ છીયે કે આ કામમા દરેક સ્વતંત્ર હીંદી સંપુરસ ભેર બતાવર્સે. તે સ્વદેશ પ્રાતાને લીધે કરવા શાયક છે એટલુંજ નહીં, પણ તે કામ કરવાથી આપણે ગરીબાની દુવાના ભાગી થઇ શકશું અને તેથી ઇશ્વરના દરભારમાં ~~ગ્યાપણા ખાતામાં પુત્ય જમે થ~~શે.

વેપારી પરવાના

આ કાઢાનીમાં નીપજેલી વસ્તુર્જાના વેપાર કરતારાઓને પજી લાઇસેન્સ ક્ષેત્રાની કુરજ પાડવાના કાયદા હાલમાં લડાય છે. પ્રાવી-સીઅલ કાઉસીલતો ૪ થી તારીખની બેક્કમાં આ **ખીસ ખીજી વખત વંચાનાં નાનાલના અંડમીનીસ્ટરેટરે કર્ણો** દ્રક્ષીસ આફ્રીકાની પેદારાના વેપાર કરનારાએકને લાઇસેન્સ હ્રેવા પહું ન રહે એ ગેર લાજબી છે લાઇસેન્સની બાબતમાં **કેરીવાળાઓતી કર્સ સ્થિતિ છે તે સવાલ ગેળર એા**ફ કામરસે ઉછ વેલા છે. પણ તેના વિચાર જ્યારે આ બોલ કમીડીમાં ચરચારી ત્યારે કરવામાં આવશે. મી. માધ્સે કહ્યું કે કોડીરમીય વિધેરે ની ચેંબર એક કામરસે આ બીલની તરફેલમાં કતવા કર્યા છે. કાંક્ષાનીની પેદાશ સિવાય બીજી કાંઇ પણ વસ્તા નહીં વેચવાનું કહેનારા માણમાં બીજી વસ્તુઓ વેચતા માલુમ પડ્યા છે, તેમ છતાં તેમને પરવાના ક્ષેત્રાની ક્ષ્મજ પાડવામાં આવી નથી. મી. હુંટરે કહ્યું કે આ વ્યાખતમાં હીદીઓની સામે વખતા વખત કરીયાદ થએલી છે. ચાડી ચાડી જમીનવાળા-જેઓ પાત પેદા કરીને વેચે છે તેમનું રક્ષણ થયું એઇએ એમ મી. ડાપ્રસને જપ્યાવ્યું. આ ઉપરથી મી. શાર્પડો સચવ્યુ કે પાતાની જમીન અને મહેનતથી પેદા કરનારાએકને લાત્રસેન્સ દેવાની જરૂર ત રહે એવા આ બીલમાં સુધારા કરવા.

પછી સોમવારે આ બીલ કબીડીમાં ચરચાયું હ્યારે કેરી વાળાઓના પણ આમાં સમાવેશ કરવાની કરવાના વાન નીકળી. આ બાબતમાં અરીત્સ્વરંગની ચેંબર અંધક ામરસની સલાદ **હેવા ઉપર વધુ ચરચા મુલતવી રહી. એજ**ટાર્ઝ, પણ લાઇ સેન્સ ક્ષેત્રાં જોઈએ, એવી ક્લમ દાખલ કરવા 🐧 બાઈરને સચના કરી હતી

કેાલાનીયલ 'ભારત હોંદીઓના **કાચળ**

આ મંડળ વતી સેકેટરી મી, કીસ્ટેક્ટરે નાતાતના એડ**પ** નીસ્ટરેટરને તા. હ મીએ નીચે સુવજ કામળ લખ્યો છે:---કાલાનીની પેદારાના વેપાર કરનારાઓને પણ લાઇસેન્સ લેવાની કુરજ પડશે એ બીલયી કેલ્<mark>લાનીઅલ એક્સ એસોસી</mark> એશતની કર્યાદીને પણા ભય લાગો રહવા છે. આ કાયદાથી લાકસેન્સ થી આપવી પડશે એ એક અને ખીજું દુ:ખ માલા પરવાના મેળવવા સંબંધી થશે. ક્રેમકે પરવાના કોને આપવા અને ાને નહીં આપવા તેની કુલ ૧૫ના લાઈ રોન્સીંગ વ્યથસ દારના હાથમાં રહે છે. અને વળી તમે જાસતા હતા 🐧 કામ ચલાવવાની રીત સિવાયની બાબતામાં **વેના સક્તદા ઉપ**ર અપીલ પણ થઇ શક્તી નધી. મારી કમીટી નમ્રતા પુરવક જ્યાવે છે કે આ કાયદાર્થી હીંદીઓને માત્ર ગુજરાન જેટલું કમાવાનું એકાદ સાધન છે તે પસ ટળા જરો. બીજા હીંદી ઓને તેમજ કાલાનીમાં જન્મેલા હોંદીઓને આપી મહા મુશ્કેલી પડશે. તેથી અને ઉમેદ રાખરિએ છીએ કે આપ અમારી હરકતા કાઉસીલ પાસે રજી કરશા અને તેના ઉપર પ્રસા ધ્યાન આપશે.

મારીત્સબરગના કાલાનીઅલ બેરરન હીંદી તસ્થી આવી જતની એક અરજી એડમીનીસ્ટ્રેટરને મેકકલવામાં ભાવી છે.

ઇમોગ્રેશનના એક નવા કેસ.

સ્ટીમર પાલમંકાટા આ વ્યક્લાકીએ કરળન આવી હતી. તેમાં મારીત્સળર્યના એક હીંદી વેધારી જમાલ ગામાની એક એતરત હતી. ગી. જગાલ પાસે અહીંનું **ડાયા**સાઇલ છે. ઈમીગ્રેશન વ્યમલદારે મી. જમાલતી એારત ભાઇ હજરાને 🤅 ઉત્તરવાની ના પાડી, ખાયી મી. જમાલને કારડના - છંટર ડીક્ટ મેળવવા સુપ્રીમ કાસ્ટમાં જવું પડ્યું છે. તેએ એપી ડેવીટમાં જહાવ્યું છે કે હજારા એ મારે એક્જ એક્સ છે. હીંદી શાદી રછસ્ટર કરવાના હીંદરતાનમાં **કાયદા નથી.** એટલે શાદીનું સહીંપીકેટ રજા કરી શકવાની 🐒 ખાત્રિ આપી ક્ષકતા નથી. હજારા મારી એારત છે તેના 🐒 પુરાવા આપી શકું ~~હું;~~ અને તે પુરા**વા અહીંથી આપી શકું** છ . પાલમકાટા આજ કાલ ઉપડનાર છે એટલે હું સરટને અરજ કર્ફ હ્યું કે આ બાઇને ડીપાેરટ નહીં કરવાના **ઇમીક્રેશન** અમલદાર ઉપર હુકમ કાઠવા

આ લુકમ કારટે મારી/સખર્**યી ઇમીમેશન અમહદાર** ઉપર ડરબન ટેલીફાનથી મેહકલી આપ્યા હતા.

મી અહિકતાંડરે પાર્લામેંટમાં 'સપ્લા**ઈ બીલ**ે**ની ચસ્ચા** વખતે જણાવ્યું કે કમીશ્રેશન અમલદા**રે લાગણીના ખ્યાલ** રાખી તથા લાચારીને કામ **હેવું જો⊎એ. જવાબમાં પ્રધાને** કહ્યું કે કેપટાઉનના અમલદારની ડસ્યન બદલી થઈ હતી, અને તેણે અગાઉ જ્યાં થેડડી નરમાશ ચાલતી સાં દેરી તેમ કરી દ્વતી. ગી. ફેડરસને તેની **ફેર્ક્સના વખાસ કર્યા પશ** રીકા કરી કે હાંસ સાથે મુદ્ધીના પણ **ઉપયોગ કરના જો**ત્રમે. <u>હું ધારું પહું કે આગળતા અમલદાર એટલુંજ સારું કામ</u> કરતો છતાં ચક્રમક એરહું ઝરતું મી એરે મી. કેંડરસન ના વીચારને ટેકા આપ્યા.

नवा भीस विषे भणरे।

શેનામાં ગીજ વાંચન ઉપર ચરચા

ખીલ ઉપર સેનેડમાં કરીને મધા ગ્રફવારે ગરમા શર થઈ હતી. સેનેડર ક્ષેત્રસ કે જે સેનેડર શરાઇનર સાથે મળીતે કામ કરતા હતાં તેમણે કર્યું કે બીલ હીંદીઓ તેમજ યુરા પીઅનેકની ભાગતમાં ઘણું જ આકર્ય મહાય. અપીલ બાબતો તી કલમ પણ ઘણીજ સખત છે: મને ઉમેદ છે કે પ્રધાન તે ભાગતમાં કારડની હકુમતના વધારા કરી આપશે.

સેનેટર કરનલ ભાઇરને કહ્યું કે ક્રી સ્ટેટનો વીચાર કરતાં એશામ્યાદીકને દર્શાણ ભારોકામાં આવવાની છુટ અળવી નહીં ભેરામે. ગરાફ સાહેબે કહ્યું કે બીલ કચીડીમાં આવશે લારે કેમમાં એશીઓદીકાને નહીં દાખલ મવા દેવા બાબતના તે સુધારા રહ્યુ કરશે.

સેનેટર પેરિકે કહ્યું કે ભાષાની ક્લમ દલકા કરતા ઉચી અતના હીંદીઓને વધારે હરકત કરતા મહિ પકરી, કારણ કે હતરતી જાતના હોંદીઓ અંગ્રેજી સહેલાકથી શીખો હેવ છે, ખને તેથી ત્રમે તેની પરીક્ષા પાસ કરી શકશે; જ્યારે ઉચી જાદીના હોંદી ઘણું આગે પાતાનીજ ભાષા જાણતા હોય છે. જપરની ચરચાના જવાબમાં ચી. પ્રીશરે કહ્યું કે હોંદીઓ બી કરકતા ચરાવાને આ બીલથી પ્રમાણીક પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે. હોંદી અથવા તા તેના સુધારાને ઉત્તરતા ગણવા તા કે તેમની લામણી દુખાવવાના આ બીલના હોત તથી. તેઓએ એવું વળસુ ધારણ કરેલું કે દક્ષીસ આક્રીકામાં તે એક્સે એવું વળસુ ધારણ કરેલું કે દક્ષીસ આક્રીકામાં તે એક્સે એવું વળસુ ધારણ કરેલું કે દક્ષીસ આક્રીકામાં તે એક્સે એવું વળસુ ધારણ કરેલું કે દક્ષીસ આક્રીકામાં તે એક્સે એવું વળસુ ધારણ કરેલું કે દક્ષીસ આક્રીકાનો સમાજના લાગ્ર પાડવાના તથી, પરતુ દક્ષીસ આક્રીકાની સમાજના બધારસનો આપો પાયો જેના ઉપર રચાયો છે તેમાં હું ફેરફાર કરવા માગતા નથી.

તાર બાદ બીર્લું વાંચન પશાર થયું હતું.

સેતેડની કમીડીમાં બીક્ષ ઉપર ચરચા

સામવાર સેનેટ કમીટીએ આ ખીલ દાય લીધું હતું મી. **કરાઇનરે ખુજ ઝપાઝપી કરી હતી. પદેલી બે** કલમા કાંઇ રિસાર વગર ક્ષ્મુલ રાખવામાં **આવી. ત્રીછ કલમ**ે કે જે સુપ્રોમ કારહના હઠ ભાળતની હતી, તેમા મી. શરાઈનરે એક સુધારા રજુ કર્યો. તે ગી. ત્રીશરને ક્ષ્યુલ રાખવા પડ્યા. **આ મુધારાથી એમ થયું કે કેક્સ્ટને બારડની પાસેથી જે** કાંક **હારીકત સાગવી હોય તે માગી શકે છે. પછી** મો. શરાઇ તરે સાઉચ અપદીકામાં જન્મ પામેલા માણસોના હક વીપે ગરમા કરી ભાને એમ સુધારા માગ્યા કે આ સવદાના પહેલાં 🗬 🖫 પણ માણસ દક્ષીસ આક્રોકામાં જન્મેલ હેાય અને જેના માળાપ જન્મને વખતે તે ડેકાએ વસતા હોય તે તાં તેના હક જારી રહે મા. પ્રસારે તેની અવળમાં બીજો ા સુધારા માગ્યા જેના વ્યવસ ડુંકમાં એ છે 🦫 ગીર ડીટવાળા હોંદીના છેાકરાના હક પસ્યુ રદ થાય. મી. શરાઇનરે બના ea' કે જો મી, પ્રીસરના નવા સુધારા કબુલ થાય તે! ગીર મીટમાં આવેલા હીંદીના હક ઉપર હુમલા થશે,- વળી કેપમા જે હીરીઓના હક ૧૯૦૬ ના કેપના કાવદાયી જળવાઇ રહેલા છે તેની ઉપર પણ હુમલા થાય છે., મી. શીશર જવાખર્સા બાલ્યા કે જ્યારે કેપના કાયદા પસાર થયા આ કપની પાર્થામે ટે દક્ષીનુ અલકોકામાં બધા પ્રાતાને મનુવાન

ધારયું ન હતું. જે મી. શરાઇનરના સુધારા ક્યુલ રાખવા માં આવે તા જે હક તાતાલના હીંદીને હાલ નધી તે હક તેઓને મળશે એ નહીં બનવું જોઇએ. આટલી તકરાર ચાલ્યા પછી બીલના વિચાર બીજા દીવસ ઉપર મુલતવી રહયા હતા.

બીલ સેનેઢ કમીટીમાંથી પાસ થયું .

બીજે દોવસે વિચાર કરીને થી. શરાઇનર બાલ્યા કે તેણે પાતે જે સુધારા રજુ કર્યો હતા તેમાં અને મી. રીશરના સુધારા માં ઘણા તફાવત ન હતા, પહુ થી. રીશરના સુધારામાં થોડા વધારા શાય તા તે પાતે થી. રીશરના સુધારા કે છેલ રાખશે. મી. રીશરે વધારા ના મં ભુર કર્યો. કેટલાક મેં બરા મી. શરાઇનર ના વધારાની સામે બોલ્યા. મી. શરાઇનરે વાટ શેવરાવ્યા અને પોતાના વધારાની તરફે અમં ૧૧ વાટ મન્યા, અને સામે ૧૯ વાટ હતા એટલે તેના સુધારા રદ થયા

પછી શાદીની ઉપર ચરચા ચાલી. મી. શરાહનર બાલ્યા કે **હીંદુ અને સુસલમાનના લાગ**ણી દુખાય તેવું કાઈ પાલાંમેટે કરવું નહીં જોઇએ. મી. શીશરના સુધાર,માં રજીવ્ટર કરવા ની હામીકત છે એટલા શબ્દેર કાઢી નાંખવાની જરૂર છે. જે માસુસને એક્જ એક્સ હોય તે માસુસ સાળીત કરે કે તેને એક્જ ભારત છે તાે એટલા પુરાવા બસ થવા જોઇએ. પીસર સહેળ બોલ્યા જેટલી મહેરબાની આપણાયી ઘઇ **સ**કે તેટલી આપણે ઢીંદીને કરી છે. દીદી દાલત વ્યક્ષનારા મેં બરાની સુચનાથી સાદી વીધે સુધારા તેએ, ક્સુસ રાખ્યા. આપણા પેરતાનાજ બચાવમાં આપણે એક કરતાં વધારે એારતની સાથે શાદી થયેલી હોય તેવી શાદી ક્ષ્યુલ નદી કરવી જોઈએ. અને એકજ એક્તનની સાથે થયેલી કાદીને રજીસ્ટર કરવાની ફરજ પાડવી જોઇએ. કેટલાક સંતેટરા બોલી ઉદયા કે હીંદુસ્તાતમાં **સાદીએ**ને રજીસ્ટર કરવાના રિવાજ ત્યી એટલે તે સ્છલ્ટર માય એવું માંગવું એતા માત્ર ગાડ પાસુ છે. ગ્યા ઉપરથી શ્રેબનર સાહેબે તેા બી. શીસર વાળા સુધારાજ કાટી નાખવાની માત્રણી કરી અને કર્યું કે હીંદા સાદોઓની સાથે ત્રારાઓને કાંઇ સંખંધ ન હોવા એઇએ. આ ઉપરથી શ્રેબનર સાહેબની દરખાસ્ત ઉપર વેડિ હેવાયા અને ૧૪ તેની તરફેશ અને ૧૪ તેની વીક્ક્ર પડ્યા. પ્રશ્રુખે જે સ્થીતી હતી તે સ્થીતી કાવમ રાખવાને સારૂ પ્રેળનર સાહેળની દરખાસ્તની સામે પાતાના વધારાના વાટ આપ્યા. પછી મી સરાપ્રતરની દરખાસ્ત ઉપર વાેડ ક્ષેવાયા તેમાં પસ્ ૧૪ તર્રેક્સમાં અને ૧૪ સામે પડ્યા, તેથી પ્રમુખે પોતાના વધારાના મત સામે આપ્યા અને મી. પીશરે કરેલ કરમ કાયમ રહ્યું. ત્યાર પછી જરા નજીવાે સુધારાે કસુલ રાખ વામાં આવ્યો પણ તે નકામા છે. અસલ બીલમા બીલના અમક્ષ પહેલી જુલાઇએ આવે એમ હતું તેને બદક્ષે પહેલી આગરઢ કરી છે.

સેનેડમાં ત્રીજાું વાંચન

ક્યાંડીના ફેરફારા ઉપર મુધવાર આ બીલના વિચાર થયા દતા. સાદીના સવાલ ઉપર મી. શરાઇનર અને મી. બરેબ નરના સુધારા પુરા કબુલ રાખવાની મી. પ્રીકારે ના પાડી, મણુ તેએ એક નવા સુધારા રજા કર્યા આ સુધારાધી સાદી નજીસ્ટર કરવાની વાન નીકળી જાય છે. મી. સરાઇનર અને મી બરેબનર પાતાના અધારા પાઝ ખેંચી લાધા અનીક સાહેબ ઉભા થઈ બાદમા કે ક્ષેત્રાની લામણી હીદીઓ વૈરહ

(25)

પણી છે હતાં તેમને રાજ રાજ નવા સુધારા ભાષવામાં આવે છે. હીંદીઓને કાઢી ગુકવા માટે એ ઉપરાસ્તું કરવા માં ભાવે તે છે હતીઓ કરતા આપ મહેલા રાજ્યી ભરશે. આ વાત ખહીં સંબંધ વગરની હેવાથી પ્રમુખે ભંધ પૃતી અને પ્રધાનના સુધારા કહ્યુલ થયા. -બીજી કલગામાં પણ ક્ષેત્ર સુધારા ક્યાર ભાદ ખીલનું ત્રીનું વાંચન પાસ થયું. ?

धारकाधेंदना अव्यवस्थानी दीका

આ ઉપર તીકા કરતાં ' મરક્યુરી ' તે ખળરપત્રી હાળે છે કે પારવામેં હતાં જાઓ ત્યાં ક્રી રહેટતી વાસ છવાઈ રહી છે. તરેક કામ ક્રી સ્ટેટને પશંદ પડે એવું કરવામાં આવે છે. તે કહે છે કે જો એમ ન હેલ તો હીંકીનું અપમાન થાય એવી સી. ક્રેળનરની દરખાસ્ત ઉપર ૧૪ વાટ કેમ પડી સાર્ક જો પ્રમુખે પ્રેત્તાના વધારાના વાત મી. પ્રેળનરની સામે નહીં આપ્યા હત તો તે અપમાન કાયદે પશુ ચડત.

વઠી પારભામેં દના વિચાર

વડી પાલાંમેટની છુધવારની એકમાં મી. ઓ પ્રેડીના સવાલના જવાબમાં સરસાન ખાતાના પ્રધાન મી. હરફકરેટ ખબર આપ્યા છે કે દસીન્યુ આફ્રીકામાં તેમજ હીંદુસ્તાનમાં કર્યાલ બીલની સામે પેક્કાર થયા છે તે મારી જાસુમાં છે. પણ બીલમાં હવે કેટહાક સુધારા થયા છે. વડી સરકારે ક્રુપીઅન સરકાર સાથે આ બાબતમાં ઘણું લખાસુ ચલાવેલું છે. હીંદીઓ માટે કામીસેદવાના કામદા અટફાવવાની વડી સરકારની ચોંતા મટાડવા યુનીઅન મીનીસ્ટરોએ પુસ્તી કાળાજી બતાવી છે, વડી સરકારના સમજવામાં આવ્યું છે કે બીલથી પુરેપુરા સતાય આપી શકાય એવી આસા તો રાખી શકાતી નથી છતાં કામીસેદ બતાવનારી કસમ નીકળી જરૂ એથી હોદીઓને એક ક્રીમતી રહત મળશે

ે સાંજ વસ્તમાન ! ની ટીકા

ં ઇંગીએસન ખીસ ઉપર લંખાસુથી દીકા કરતાં આ છાયું જચ્છાને છે કે સલામહની લડતને હીંદ તરફથી મજસન ટેકા મળવાની જરૂર છે. અને આપણે ઉગેદ રાખરેશું કે આ દેશના મામતા એ માટેના ફાંડને ઉદાર દીકો મદદ કરશે, આપણી પાસે એક બીજો એક ગારબ છે તે યુનીવનની સર કાર ઉપર હીંદી સરકારનું દબાસ ચલાવવાના છે અને તેડલા માટે સુદી સુદી માંતીક ધારાસભાઓમાં અને વડી ધારા સભામાં એ સવાલ રહ્યું કરી ચર્ચા જગાવી જોઇએ અને તેડા સારા સભામાં એ સવાલ રહ્યું કરી ચર્ચા જગાવી જોઇએ અને તેની સાથેના વેપારને ખેલ્યકાડ કરવા જોઇએ અને એ સંસ માને તેમજ જે ખીજાં સંસ્થાના એવા આપણુદ કાયદાએ ખાંધે તેઓને ત્યાં આપણા દેશના મહ્યુરા નહીં માકલવાના દેશવ કરવા જોઇએ તેમજ એવાં સંસ્થાના વતનીઓને સીવીસ સરવીસમાં દાખલ ચતા અડકાવવા જોઇએ. તમાં સુધી સાંસ સતીકા ખરા રાત ઉપાયે લેવામાં આવશે નહીં ત્યાં સુધી સાંસ સતીકા ખરા રાત ઉપાયે લેવામાં આવશે નહીં ત્યાં સુધી સાંસ સતીકા ખરા રાત ઉપાયે લેવામાં આવશે નહીં ત્યાં સુધી સાંસ સતીકા ખરા રાત ઉપાયે સેવામાં આવશે નહીં ત્યાં સુધી સાંસ

મયા શાનારે થી. છે. એમ, યુપ્રેટ તેના ગુંડનારાએ! સમક્ષ સ્ટેંગરમાં આપણ કરતાં ભાવ્યા હતા કે વેપારના પર વાના ગ્રેશ લેકને માટેજ રાખવા એકએ. મળુર તરીકે હોંદીને ખા દેશમાં લાવવામાં આવેલ છે. મળુરીમાં તેને પયાર પણ લાગ્ર મળે છે. તેમને બાટે ખેતીના લહ્યું ભવ સહ છે. તેથી હવે કાઈ પણ હોંદીને નથા લાક્સેન્લ મહીં આંપવાના પમલાં દેવાં સિક્ષે

त्रव पाउँउने। ३२

મયા શુક્રવારની પારલામેકની બેક્કમાં ઇંકીલન કૃતીમેશને ક્રમ્યદાની એક ક્લમમાં સુધારા કરવાનું બીલ દાખલ થયું હતું. આ દુધારા સુજળ નાતાલમાં ગીરુપોટ્વાળા હોંદીઓની ભારત પાસેથી ત્રહ્યું પાઉડ સેવામાં આવશે નહીં. ૧૮૯૫ ના ૧૭ માં ક્રમદા મુજબ સેવા પડતા પાસ વિગરે તો હતા પુત્રુ તેમને ક્રેવા પડતા બધા ક્રમિયાનને લગતા બધા ક્રમદા તેમને લાગુ પડશે.

થી. ધાલાકના કામળ .

એકરતા ઉપરથી કર કાઢી નાખવાનું ઉપશું બોલ છપાયું તે પહેલાં ત્રમે અઠવાંડીએ 'મરક્યુરી' માં મી. પાલાકના નીચેની મતલબના કામળ જ્યાયા હતા દ ' મસ્ક ભારત અને છાકરાં પાસેથી તૈવાતાં ત્રસ પાઉડના કરના સંબંધમાં ૨ક ચેના રાજ પાલમિંટમાં જે ચરચા ચાલી હતી તે વર્ષિ નીચેની થાડી ખીતા .જાહેર કરવા મહેરભાતી કરશા. જી. સ્મટસ કહે છે કે આ કર હતા ચાલુ રાખવાનું દીઈ સરકારે ક્યુલ રાખેલ છે. હવાકતે આ બીના તદન ખાટી છે. આ કર જે નહીં ભરે તેને જેલમાં નહીં મેરકલવામાં ભાવે એવું સથ " नया प्रशिक्त क्रोंटी सरकारे ज्या करती क्ष्युवत ज्यापी क्रती. ભા શરતને બદલે અહીંની સરકાર તેા એ દાઈ કર ન ભરે, तेने हेरदेवं अपभान वर्षं असी खणत मनुरीनी केवमा માકલી આપે છે. ૧૮૯૪ માં હોંદી સરકારને અરવી ખબર હત કે મરદ અને ગારતાને આ આરે કર નહીં ભરવાના વાંક માટે ચાર અને ગુન્હેગરાની સાથે સખ્ત મળૂરીની જેલમાં મેંધવામાં આવશે તે હીંદી સરકાર આ કર**ેક્સુલ** રાખત એમ કાઈ પણ સમત્ માણસ માની શકે નહીં, ખરૂં જેતાં, અને પેતાને ચાકસ ખબર છે કે, હોંદી સરકાર આ કરતી તદદન વીરૂપ્ય છે અને તે જ**યદીથી** નીકળી અય એમ આતુરતાપુરવક ઈચ્છે છે. આ આભતમાં મી. ગાખો के के वीवारी अवान्या हता तेक होंदी सरकार तथा होंदू સ્તાનના ક્ષેપ્રાના વિચારા છે.

મી. ભાડીસે આ કર નાખવાનું એક કારણ એ **બતાન્યું** કે ગીરમીટની મુદત પુરી થયા પછી *હીંદો*એક ક્**રીથી ગીર** મીટ ગ્યાપે. મી_. બાઠીલનું મ્યા ધારનું તદાન ખરૂં છે. ક્રેમક કાયદામાં પણ એ કારલ ચાળી રીતે ભતાવેલું છે. કરીથી ગીરમીટ સેવાના વ્યાપ્યા મુદદાને ૧૯૦૯ ના સેંડરસન ક્રમીટીના રીપાેર૮માં સખત રીતે ધીકારી *ક્રા*ડવામાં આ**વેલ** છે. તેા પછી કુરીને ગીરમીટ આપવાની કરજ પડે એવું ધારણ નાતાલે રાખવું એ માણસ જાતની સાત્રે મેદી ગુન્હો કર્યાં ભરાભર છે. આવા ભુલમની સામે પાલમિંટના સમા સદા પાતાના અવાજ પ્રદેપુરા ઉદાવશ એમ આપણે ખાસા-શખીએ છીએ. ગી. સ્મટલ જણાવે છે કે તે નાતાલના મેમ્બરાતી સલાહ શૈવાના છે ત્યાર હેમા આ સવાય સાથે બહુ લાટા સંબંધ ધરાવે છે. પરંતુ, તેને દુખ **લગાડમાં** વિતા હું કહેવા માર્ગ છું કે ખરેખરા સંબંધ તો તે અનોતો भरेंसा अपदानी रूमें केने गा वर भरवे। घड़े हैं है हैं। ને છે. અને તે ક્ષેડિકમિં તથા તેમના નસીવ્યકાર સ્વરેસી આઇએએ તા આ કર નામુક કરવા માટે એકમતે આમહ બતાવેલા છે. સાહેળ, હું પુછલા માર્ગ હું કે, હરાપીમાન Busin die ober almani die daram dan danieri

આવ્યા હત તા તે આવું ભાષણ કરવાની ક્રીમત કરી શકત દે તે નાતાલના માથા વેશના ક્રીમર્સ મુલી બચેલ છે દે તે વખતે નાતાલના સભાસદોની ધમકૃષ આગળ જે સરકાર નગી પડી હતી તેનાજ તે મેચ્બર હતા. ધુરાપીઅનાને એક પાઉડ તા માથા વેરા ભારે લાગે તેના કરતાં ગીરમીટમાંથી છુટા સતાં હીદીએ તે લસ્ત્ર પાઉડ શરવા તા બહુજ સારે પડે.

थी. अधिना प्रधान उपर तार

મી. માંધીએ મી. પીશર ઉપર જનરલ સ્મટસની ઉપર ભાને બીજ ૧૨. મેમ્બરાતી ઉપર નીચે પ્રમાણે તાર કર્યો છે :— હું જોઉ હું કે ત્રણ પાઉડી કર હીંદી એક્સો ઉપર થી સરકાર કાઢી નાખવા માત્રે છે ખાના અસ્થ એમ જસામ છે કે મરદા ઉપરથી કર કાઢી નાખવાના સરકારના કરકારો નથી. આમ થશે તાં હજરા હીંદીને મહા ધંકા પહેંચરો કેમેંક હજારા હીંદીને મી ગેમ્બર્સની મુલાકાન દરમંચાન એવી સમજ પડી હતી કે એક્સ અને મરદ બનેની ઉપરથી તે કર જમાના સંભવ છે. તાલાલના પડ્યા અમેસર માસુસા મી. ગામશેને મહ્યા હતા તેમાંના એક પછ્યુ તે કરના બચાવ કર્યો હોય અથવા તા તે રદ કરવાની સામે થયા હેલ એવા મને સામ નથી. હું ઉમેદ રાપ્યું શું કે આ અચ્યોને વખતે સર કાર તેમજ પાસ્તા કેમે આપો કર રદ કરીને હહાપછુ વાપરશે અને જે ત્યાય ઘણા વર્ષો પહેલાં ઘવા જોઇના હતા તે ન્યાય હતા તેમાં કર કર કરીને હહાપછુ વાપરશે અને જે ત્યાય ઘણા વર્ષો પહેલાં ઘવા જોઇના હતા તે ન્યાય હતા કરતા.

મી. માંધીતુ' લખાછ

~~છુધવારના ' મરક્યુરી ' માં લ્લા કર વાર્~~ય મી, ગાંધીનું નીચે મુજબતું લખાસ છપાયું છે :—હું જોઉ હું કે માત્ર એારતા **ઉપરથીજ આ** કર ખસેડવાના ઈરાશે પાર્લામે'ટને સર કારે ખતાવ્યો છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે સરદા ઉપર થી મ્યા કર કાઠી નાખવાના સરકારના કરાદા નથી લાલતા. નાતાલના ઘણા ખરા મુખી માણસેરને મી. ગેરખલે ન્યુકેસલ, દંઢી, મરરીત્સબરમ, ડરબન, કર્માપીંગે અને બીછ જગ્યાએ મળ્યા હતા. વ્યા બધી જવ્યાએ સાથે રહેવાનું મને માન મળ્યું હતું. અને એક પણ માસુષે આ કર કાડી નાખવા ની આત્રો વાંધા લીધા હાય વ્યવસા તા અને કર રાખના જરૂરના છે એવું જ્યાવેલું મને યાદ નથી. થે.ડા દીવસ ઉપર મી. સ્પટસ બેલેલા 🕽 હું નાતાલના પાર્લામેંટના મેમ ભારેતી સાચાલ ક્રેવાના છું. એટક્રે હવે જો આ કર મરદ અને એક્કલા ઉપરથી નીકળી નહીં અન્ય તેક એના અરઘ એ થયા કે નાતાલના મેમ્બરાની મરદે ઉપરથી આ કર કાડી <mark>નાખવાની મરજી નથી. મારા નક્ષ મત પ્રમાણે</mark> ભામાં <mark>નાતાલની આ</mark>વ્યકૃતા સવાલ આવે છે. આથી એરછાં અગ <mark>ત્યનાં કારણેક્ષર ઢા</mark>ઉન હેાલમાં ઘણી મીટીંગા મળલી છે એ મતે ચાદ છે. અને ખાત્રી છે કે સ્ટીમરાની સહેલાઇથી મ્માવ જાવ **શકે શકે એવા** સુંદર વ્યારો કરતાં નાતાલ પાેના ની આબરૂને વધારે વહાલી અણે છે. કરણનના અધિવાના ટા**ઉન હેાલની મીર્ટીય કરી આ અ**ન્યાયો કર કાહી નરખવા ની મામણી પાર્લામેં પાસે નહીં કરશે કે ઘણા વખત પહેલાં મળવા જોતા ત્યાય ભાષવામાં તથા નાનાલની આળર જાળ વવામાં ખધા---ગર્મ તેટલા હીંદીની ઉમેરાની વીરહ હેાય અથવા તા મારા સ્વદેશી બાખ્છા આ કાંક્ષાનામાંથી ચાલ્યા નત્મ એવું ક≃જતા હેમ્ય—તે બધા સામેલ થઈ શકે છે.

बार्य आयुन्त, क्रीपंत्रि, क्रमे आयुन्तिकोशभाषां भाः भारत्य वे प्रवेशना भीकमान युपा सारै भी, वेशम्बेले होता

મેળાવડા **સમક્ષ જે લાયણે! આધ્યાં તે અને અરાભર** યાદ છે. મી. કે પખેલની જગ્લદમાં અરિમીટવાળા અને ગીરમીટમાંથી ખુટેલા બરાબર ૧૦ હતાર જેટલા હીંદીએ! હાજર હતા. તેઓને પ્યાત્રી મળી હતી કે અમ કર કહી નાખનાની બાબત યા કાંક પણ ગારાએ **મી, ગેરખતોને વિર**ખ્ય વિચારા **નહીં** ળતાવેલા હતા તેવી **લગ્ને ભાગે ચા**ડી મુદનમાં આ કર નીકળી જશે. સાર પછી તેએ પ્રધાનાની મુલાકાત લીધી અને તે પછી પણ તેણે જયાવ્યું હતું કે આ કર કાઠી નાખવામાં આવશે એવી તેને ખાત્રી મલેલી છે. આ ખળર હજ્વરા ગરીળ મરદ અને સ્ત્રારતાને પહેાંચાડવામાં આવ્યા હતા. વેરલમમાં એક મહ્યુસે તા કારટમાં પણ કહેલું કે આ કર કાઢી નાખવામાં આવ્યો છે એવું તે સમજેક્ષા હતા. અને આ 'શુનદા'ને માટે વેરલમના મારુસોટ તેને સખત જેલની સજ કરી હતી. આ બધા ત્રાણેસા જ્યારે સાંજ ળશે કે તૈમની એકરતાને છેવટે આ કરમાંથી સુકત કરવામાં આવી છે હતાં તેમના **ઉપર તાે** હ**તાુ** આ કર કાયમ રહેશે ભારે તેઓ શું વિચારશૈ ?

મી. ગાખ**લેના** તાર

એરત. મી. ગાપ્યલેના લાંકનથી મી. પાલાકને તાર મળ્યા છે કે ગયા નવેમ્બરમાં પ્રોટારીયામાં મેં પ્રધાનની મુલાકાત લીધી ત્યારે ત્રણ પાઉકના કર કાઢી નાખવા ત્રિયેના કાયદો પાલાંમેંટની આવતી એક્કમાં કરવરમાં આવશે એવું મને જણાવવામાં આવ્યું હતું. અને આ કર એરતો ઉપસ્થીજ કાઢી નાખવામાં આવશે એવું કાંઈ તે વખતે કહેવામાં આવ્યુ ન હતું.

કાલાનીઅલ ભારત ઈંડીઅન એસાસીએશન

આ મંડળ મુલ્લી પ્રધાનને કેપટાઉન આ મુજબ તાર માક્ત્યો છે: ત્રણ પાઉડના કર વીયેનું બીલ લાખલ થયું છે તેમાં એક્સ્તો શ્વપરથીજ આ કર નાબુદ થશે એ જાણી હીંદી કેમ્મ લણેજ ખેદ પામી છે. આ કર તદન નાબુદ કરવાની એક્સ. ગ્રાપ્યશ્વ સાથે સરકારને સમભુતી થઈ હતી. હવે સરકારના આ પગલાંથી આ સમભુતીના ભંગ થાય છે. હીંદી કેમ્મ ખરા છબરથી પ્રધાનને અપીલ કરે છે કે સરકાર આ કર તદન નાબુદ કરી હીંદી કેમમનાં દુખ તથા યુનીઅને ના નામને લાગતું ક્લાંક મટાડશે.

પાર**સી અ**'જીમનના તાર

પારસી અભુમન તરક્ષી મી. ફરતમજીએ સુક્યા પ્રધાન તથા પાર્લીમેંટના કેટલાક મેં બરાને નીચે સુજબ તાર કર્યો છે: ત્રલ્યુ પાઉડના કરમાંથી માત્ર એારતાનેજ મુકત કરવામાં આવશે એ બીલને ધારી સાસાયડી સખત રીતે વખાડી કાડે છે. કર પહેલી તક તદન નાભુદ કરવામાં આવશે એ ધારહ્યા ખાડી પક્તી જોઇ બીજી હોંદી કે મોની સાફક મારી કામ પણ અત્યંત દુખી થાય છે, અને માને છે કે આની અસર હોંદુસ્તાનમાં હત્યી ખરાબ થશે કેમકે આમાં મુનીયન સરકારે વીશ્વાસથાત કર્યો મહ્યુશી.

વેરા આપનારાએની સીડીંગ

આ ખુની વેરા બાળતમાં કેરફ્રાનીયલ ભારત ઇડિઅન એસો સીએશને ભાલાવેલી વેરા આપનારાઓની પીટીંગ માર્કીટ પાસે ગ્રફ્લારને દિવસે અવારમાં અરાઇ હતી. તેમાં સખત દરાવ પસાર કરવામાં આવ્યા હતા. વીગતવાર હેવાલ ભામે આવતે અરવાડીએ આપવાની **૧મેદ શખીએ અર્ધ**.

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

[લખનાર—મા. એમ. કે. માંધી]

M454 6 F.

भूपी शिभा-सीतणा-१

તાવ વિગેર કેટલાંક દરદા વિષે આપણે લાકું વિચારી ગયા. બમાં દરદાને વિષે શ્રીલા વિચાર કરવા એવા આ લખાસનો હેતુ નથી. વળી બમાં દરદાનું હતાં ઘણે ભાગે એકજ કારસ બસાય છે તે બમાં દરદાનાં હતાં ઘણે ભાગે એકજ હાલ બસાય છે તે બમાં દરદાના ઘણે ભાગે એકજ હાલ બસાય છે તો બમાં કરદ ઉપર લખવાની જરૂર હોય નહીં. સીતળા જેવા ચેપી રાત્રાની ઉત્પત્તિ પણ એકજ કારસ્વી આપણે ત્રસ્તુીએ છીએ એટલે તેના વિચાર પણ અલગ કરવા પણું નથી રહેતું. એમ છતાં સીતળા વિષે એક પ્રકર્મ શક્ય રાહ્યું અથીત નહીં ત્રસ્તુય.

સીતલા નીકલવાથી આપણે એટલાતા ભય પામાએ છીએ કે તેને વિષે સેંકડા વહેમા આવી રહ્યા છે. હીંદુસ્તાનમા તાે સીતળાની ખાસ દેવાંજ કરાવી છે. ને તે દરદનાં ખાબત અસંખ્ય માસુરેા માનતા લીએ છે. આ દરદની ઉત્પત્તિ ~~ખીજાની જેમ ક્રાહી~~ બીગાડમાં છે ને ક્રાહી બીગાડ તે દ્વાજરી ના તાવધી શરૂ મામ છે. સીતળા વાટે શરીર પાેેેેેતામાં **ભ**રા મોલું ક્રેર મહાર લાવે છે. તે તે વિચાર બરાબર દ્રાય તા **સીતળાયી** કરવાની કંઇજ જરૂર નથી. જો સીતળા ગેમથી વાસુજ પડતા હત તાે એટલા માણસા સીતળા મળા દરદીના प्राथी स्परक्ष हरे तेने सीतवा बवाल की छो. पशु आपही જોઇએ છીએ કે તેવું કંઈ થતું નથી. એટ**કે** જે કે સીતળા ના મેપના ભય રાખવાની જરૂર નથી તે પણ સાવચેતીની ૧૧૨ છે. સીતળાધી ચેપ નયીજ લાગતો એમ એકાએક ન કહેવાય. જેનું બદન તે એમ હોવા યોગ્ય થઇ ગયું છે તેવા માસુશ જો સીતગાથી પીડાતા દરદીના સ્પરક્ષ કરે તા તેને જરૂર ચેમ લાગે. અને તેથીજ સીનળા જ્યાં નીકળ સાં પણા માણસા અંકી વખતે તેનાં અક્ષ થઈ પડે છે. આ પ્રમાણે સ્પરશ ચેપ લાગે છે તે ઉપરથી ગઉ સીતળાના ચેપ લગા-વાર્યા ભાગે છે તે માસસોને મતાવવામાં કે ભમાવવામાં આવે છે કે ગઉ સાતભા કડાવવાથી નીરદેત્વ સીતળા નીકવે છે **ને તેથી સીતળાના રાત્ર થ**તા અટકે છે. ગઉ સીતળાના અર**ય** 🖴 છે 🦫 ગાયના આંચલને સીતજાનો ચેપ લગાડી તે ચેપમાં વી રસી નીકલે છે તે રસી ચામડી વાટે આપણા શરીરમાં દાખલ <mark>કરી આપલ</mark>ને સીનગા કહાડવી કે જેથી આપણે ગઢા સીતળા માંથી ઉત્રરીએ પ્રથમ એમ મનાતું કે આવી સીતળા એક વખત ક્રદ્રસ્વાર્થી મહ્યુસને પાછી નીકળતી નથી. અતુસવે ~~જોયું કે ગઉ સી~~નળા કડાવેલા માણસા પસ્ લાળી <u>મુ</u>દ્દત માન્ત રહેતા નથી તેથી એમ દરાવ્યું કે અમુક મુદ્રતતે। ગઉ સીતળા કરીવાર પણ કડાવવાની જરૂર છે. દવે એવા ધારા 📦 🕃 જ્યારે જ્યારે અમુક જગાએ સીનળા ફાઠી નીક્લે સારે **તે ભાગના ગધા માત્રુ**સોએ પહેલાં કડાયી **હે**ત્ય કે ન કડાયી **હેલ તા પણ ગઉ** સીતળા કડાવવી. આમ પણા માણસા માંચ છ વખત કે તેથી પણ વધારે વખત ગઉ સાંતળા કડાવેલા क्लेबामां आवे छे

મલ સીતળા એ મહા જંગલી રીવાજ છે એમ જબાય છે.

આ જગાનામાં ચાલતા વહેંગેલમાં આ એક કેરી વહેંગ 🕏 તે તેના જેવા વહેંગા તા જંગલી ગયાતા માણસામાં પણ નથી જોવામાં આવતા. જેની ~~ઇચ્છામાં ગુલ્વે તે માસુસ ગઉ~~ સીતળા કડાવે એટફ્રેથી આ વહેમના ક્રીમાયતીઓને સતીય થતા નથી. તેઓ બધાની ઉપર તેમ કરવાની ફરજ પાડે છે. જેઓ ન કડાવે તેના ઉપર કાયદા પુરવક કામ ચલાવવામાં આવે છે તે તેને સખત સભ મળે છે. . ગઉ સીતળાની ગાંધ ૧૭૯૮ તો સાલમાં થઇ. એટલે એ કંઇ જાતો વહેમ નથી. તેટલી ગુદનમાં લાખેર ગાલુસે તેના બાગ થઇ પડ્યા છે. જેઓને ગઉ સીતળા કાડવામાં **આવે છે તે**એક સીતળામાં**યી** ભગ્યા ત્રસુવાર્મા આવે છે. આવું માનવાને સારૂ જં<mark>રાએ</mark> સબળ કારસ નથી. 🛪 જે સીતળા ન કંદાવત તો ભારે સીતળા નીકળત એવું કાઇ કહી શકતું નથી. ન કહારેલને સીતળા નહીં નીકગવાના તેા અસંખ્ય દાખલા મળી આવે છે. નહીં કડાવેલને સીનળા થવાના દાખલા ઉપરથી એમ કહેવાય 🗈 નહીં કે જે તે માસસ કરાવત તેા પાતે સીતળા**થી મુક્ત રહે**ત.

ગઉ સીતળા એ મહા ગંદા ઉપચાર છે. ગાયના સીતળા તા ચેપ આપણતે સગાડવામાં આવે છે એટલુંજ નહીં પણ માસુસાના સીતળાના ચેપ પસ લગાડવામાં આવે છે. સાધારસ્ रीते रसीने लोध डेटबरक इसटी करें छे. स्सी लो कावे बाने તા તેઓ સાલુ વતી હાથ ધુએ છે. રસી ખાવાનું કાઇ આપણને કહે તેર અરપણને તેવી વાત ઉપરથી એકાશરી સુટરો તે એવી મધ્કરી પણ કાઇ મા**ણસ** કવખતે કરે તે**ં અ**યપણે તેની સાત્રે લડવા તકવાર મક્યાં એમ છતાં **ભાગ્યે કાઇએ** વિચાર કરવા હશે કે આપણે ગઉ સીતળા કહાવીને રસી એટલે સ3લું લાહી ખાઇએ છીએ, સહ કાઇ જાસના હશે કે કેટલાક માદગીમાં માંદા મા**સ્**સને દવા કે પ્રવાહી ખેલાક ચામડી વાટે આપવામાં આવે છે. તેની અસર મહેદેથી શ્રીધેલા ખેરરાક કરતાં લશીજ ઝપાટાથી સાય છે. મહાડેથા લાપેલા વસ્તુ એક્કમ ક્રાહી સાથે નથી ભળા શક્તા પણ ગામડી વાટે લીધેલી વસ્તુ તેા તુરત હોલી સાથે અગે છે તે જરા લીધેલી ચીજની અસર તાત્મલીક ચાય છે. એટલે સરીરતી ઉપર અસર ઉપન્નવવામાં તેા ચામડી વાટે લીધેલાં દ્વા કે ખારાક ખાધા બરાજરજ છે. આગ હતાં ભાષણે સીનળાના રાત્રથી બચવાને સાર્ટ રસી ખાઇએ છીએ. કહેવત છે કે ખીકલ્યુ માેત પહેલાં મરી રહે છે. તેમજ સીનળા થઇ મ્યાપણે મરશું કે કફપડા **ચ**ઇશું એવા ભાષથી આપણે **ગ**ઉ મીતમા કડાવી મરી રહીએ છીએ.

આમ રસી હેવામાં મને તો એમ લાગે છે કે આપણું લધા ધરમ બુધ્દ થઇએ છીએ. માસાદારી માસુસોને પશુ હોડી ખાવાની મનાઇ છે. વળી છવતા પ્રાણીતું હોડી કે માંસ તો નજ ખવાય એવું જોવામાં અવે છે. આ તો નિર્દેષ છવતા પ્રાણીતું હોડી તેને વળી સોડવવામાં આવે છે ને તે આપણને ચામકી વાટે ખવરાવવામાં આવે છે. આમ હોડી ખાવાને બદલે દજ્યર વાર સીનળા નીકળે અથવા તુરત મરબુ થાય : આસ્તિક માસુસ તો પસંદ કરશે.

ડરબનમાં દીંદીએ માટે રમન ગમતનું મેદાન તદ્યાર કરાત્રવા ભાળત સ્પેક્ટરસ એસોસીએશનના સેકરેંટરી મી. કીસ્ટોકરે ટાઉન કાઉન્સક્ષિતે કરીથી માદી આપી હતી. આના જવાબમાં કાઉન્સીલની કરીટીએ જસ્ફાવ્યુ છે કે કામના દબાબુને લીધે દાસ તે કામ દામ લઈ શકારો નહીં.

(265)

આદરાઆનાપલના કાલ્લા

આ ક્રીલ્લાનું તથા તેના ઉપર થેરાે રહયા તે વખતની તેની સ્થિતિનું વસ્સન એક અંગ્રેજ છાયું નીચે મુજબ આપે છે:-<mark>ખાદીઆનાપલ દુનીઆમાં મણાતા મહાન ક</mark>ોલ્લાએોમાના એક જમરા ક્ષાસ્ત્રા મળાય છે. તેની અંદર કેટલાએક નાના નાના શ્રીલ્લા વ્યવિલા છે. ઇતિહાસીક શહેર ખીખમાં આવેલું છે. આ શહેરને ત્રલ બાલ્યુ કરતી નદીએ છે. અને ચારે તરફ ઉચા કુંત્રરાંઓની ફાર છે. આ બધા કુદરતી દેખાવાયી તેની શાબા પણી રમણીય છે. સામેની ટેકરીએન ઉપર લક્કરી થાર્લ્યું રહે છે. આ ટેકરીએન ઉપરથી કોલ્લા તરફ આવ નારાઓને ૨૦થી ૨૫ માઇલ દુરથી જોઇ શકાય. આ કોલ્લાના ભાંધકામ માટે જરમતીમાં કીલ્લાકામ માટે ઘણા હુશીય.ર **ગ**ણાતા માસ્ક્રેસેની સલાહ દેવામાં આવી હતી. અને તેમાં તાપ દારૂખાનુ વિગેરની ગાઠવણીને માટે જરમનીના તાપખાના ના અમરદારાની યાજના અમલમાં મુકવામાં આવી હતી. દરેક બાબતમાં હાલના સાયત્સ પ્રમાણે આ ૪.લ્લાને પાંધ બનાવવાની ખાતર પુષ્કળ દોલત ખરચવામાં આવી હતી. ક્યુરિલાના ત્રસ્યુ વિભાગ પાડ્યા છે અને તેમાં ઘટતી જગાએ તાપા ગાહવવામાં આવી છે. લડાઈના વખતમાં તે કોલ્લા ઉપર ૩૦૦ જળરી તેમ્ય હતી. શુક્રરી પારાના કોલ્લાની બહારની બાજુમાં પઢ હજર માણસનું લસ્કર હતું. આ સિવાય ખીજું લસ્કર પણ હતું. ઘેરાને વખતે આ કોલ્લામાં ભાર ગાસ ચાલે એટલા દાર્ત્રાજા હતા. અને ખારાકની પણ तेवील सभवड हती.

આ કોલ્લાને બાલકન રાજ્યાએ ધેરા ધાલ્યા તેનું વરહ્યુન કરતાં આ લખનાર જણારે છે કે દુસ્ત્રનોતું લશ્કર ત્રણ ભાગમાં હતું. તેની કુલ સંખ્યા સવા લાખની હતી. બલ ગેરીયન ફેાજે પ્રાલ્લાની પુરવ તથા દક્ષ્ણ તરફથી ચેરા નાખ્યા હતા. તેની સરદારી જનરલ ઈ વેનાફના હાથમાં હતી. કેટ લીક મુદત સુધી રાહ જોયા પછી બલગેરીઅનાએ પુરવ તરક થી ક્રાલ્લા વિષેની કેટલીક હુકાકના જેળવી એટરી વિગેરે સાધના એક્કાં કરયાં. કેટલીક વખત હલા કર્યા પણ તેમાં કાવ્યા નહીં. ટર્કીશ લશ્કરે બહાદુરીથી આ બધી વખતે કોલ્લાના ભચાવ કર્યો, કેટલીક મુદત પછી જનરલ વાસીરી બસગેરી યન લશ્કરમાં જડાયા. તેએ ક્ટીય્યન મહીટરી શાળામા એ-જુનીઅરીંગ કામમાં માટી હુશીધારી મેળવી દ્વી. કેટલાક દિવસ ભારીક્રીથી જતરલ વાસીપ્રીએ તપાસ કરી લક્ષ્કરી સર દાર કવેતાકૃતે પેંકનાની ચાજના ફેબરૂઆરીની વ્યાપરમાં ક્રેલી <mark>ખતાવી.</mark> આ પછી લંબાસ્**થી** ભુકા ભુકા દુમલાઓનું રૂવાં ખડાં કરે તેવું વરણત આપી ઉલી ટેલીમાકૃ'ના ખબર પત્રી છેલા દુમલા વિષે લખે છે કે બલગેરીઅના મરણીઆ થા પસી ગયા સારે તેના લશ્કરની દાર મછી દાર કતલ થવા સાત્રી જતાં તેઓ અલગળ વધ્યા. વેટાળી આથી જેમ તસ ખર્લા ઉડે તેમ અને ખાનુઓના તાપના ચાલુ મારાથી સીસાના રસના વટાળાયા વાયા. અને તેમાં માલસા તલ્યુખલાના પેઠે **દર્શ જવા લાગ્યા.** વાળાતી જવી તથા વાંડાના હોહાના જાડા સાળીઆ પણ આ જતાએ સીસ્તૃતી પેંટે એક્સ્પી ગયા છે भा भंधी असन्। अभागभीते। भरे। प्याश्वते। के नकरे લુએ તેનેજ આવી શકતા હોય. એવીસભાળા ઉપર હુમેટા .કરનાર ભલગેરીઅન કાશ્કર સેંકડા અડ્ડાંની જમીન ઉપર થઇને કાંટાવાળા નારની જળમાં ક્રાપક્ષાયું. મંડદાના ડગલા

થયા. રસ્તા બીલકુલ નહતા, છતાં લશ્કર . આત્રળ વધ્યું. તાર ઉપરથી ભરી જતાં જતાં પણ સાલજરાએ તેને કાપી નાખવા પ્રમત્ન કર્યો. પણાંના હાથ ચીરાઇ ગયા. કેટલાકને તા તાર ઉપર પાતાના એાવરકાંટ પાયરવાતું સુત્રશું.' માહ વખતમાં આ તાર ઉપર ળસા ચારસા એાવરકાટથી એક માટી શેત્રોજી પથરાઇ રહી. અને તેના ઉપર થઇ લસ્કર અનગળ ચાલ્યું, અતમ ખાર્ક ઉપરના કાંટા વાળા તારની જાળ તે દુરમતના કેટલાંક લસ્કરતે ચાલવાના સુલ શ્રેષ્ઠ પડયા, ખીબુ લસ્કર કાપી નાખેલા તાર વાળી જગાએથી અાત્રળ વધ્યું. આ વખતે ટકીશ લશ્કર પાછળ નહીં હક્યું. તે કોલ્લાને ખચાવવા બહાદુરીથાં મથતું હતું. સેંકડા બલગેરીઅના એવા તેટની અણીથી વીધાઇ ત્રયા. મડદાં એક પછી એક નાચેની ખાઇમાં ગળડવા ત્રામાં. કેટલાકનેતા દ**ળ** પણ હું પાતાની રાઇક્લ સાથે મડાંગાંઠ બાંધી પડેલા જોઉં છું. જલદી**યી** ફાેડી શકાય એવી એ બેટરીના મત્રા કોલ્લા ઉપરથી ચાલ્યા. ટર્કીશ લશ્કરે કોલ્લાના ખચાવ કરવા ઘણા પ્રયત્ના કર્યા પણ દૂરમનના સામટા ધસારા આગળ કીલ્લાના એક પછી એક ભાગ દુરમનને ઢાથ જવા લાગ્યેદ. પછી શુકરી પાશાને **મા** લુમ પડ્યું કે દ્વે વધારે સામું થવું તે નકામ છે. એટલે તેએ લસ્કરને પા**હુ**ં વાળ્યું. રેલવેના પુલ ઉડાઠી દીધા. તાેપા ભાંગીને નીરૂપયાગી બનાવી દીધી, અને બાેરાક તથા દારૂ ગે(ળાના કાઠારાને પ્રુંકો દીધા. આ ફેવલ્લ માકલનાર ખબર પત્રી જાણાવે છે કે આ બળતું હું જ તદીની બને બાલ્યુની ટેકરીએ ઉપર હળુ સળગ્યા કરે છે. આ ઉપરાંત શુકરી પાસાએ લક્કરી બધા થેાડા મરાવી નાખ્યા, અને તેના પાતાના યેહકને પણ કપાવી નાખ્યો, ક્ષકાઈના પીત્રળાવી નાખનારા દેખાવામાં સહયા વધારે પીમળાવી નાખનારા દેખાવ તા આ સેંકડા ધાડાઓની ક્તલના હતા. ઘાડાનાં મુદર્શના દમલાએ થી એક આખી ટેકરી છવાઇ રહી છે. ટેકરી ઉપરથી તેમના ખુતના રેલા દુજુ ચાલી રહ્યા છે.

શુકરી પાશાએ પેટનાની તલવાર રાજ્ય કરડીનાંડને સાેપી દોધી છે. અને તે રાજ્યએ આ તલવાર પાછી તે લડવઇમાને સુપરત કરી છે. આ બધું બની રહ્યા પછી ટકીશ શ્વરદાર આડીઆતાપલની શેરીઓમાં પસાર થઇ બહાર નીકળી અએલ છે. હવે ફરીને આ સરદાર આડીઆનાપલ જોશે ખરા !

વ્યાલકન રાજ્યા અને ટરકી વચ્ચેનુ મસલતી સુલેહતું કામ પુરૂં થયું છે. ડેલીમેટાએ બ્રોટીશ રાજ અને મજાના આલાર માની રજ લીધી છે. હવે વ્યાલકન રાજ્યાની અંદર અંદર ઝુધો એટલા ચાલી રહ્યો છે કે તેમાંથી કાઇ પણ વખતે ભડેક થઇ પડે. લકાઇ ન જામે તેને માટે સુરાપનાં રાજ્યા મહેનત કરી રજ્યાં છે. કાન્સે સુરવીઆ તથા વ્યામેરીઓને જાલાવ્યું છે કે તેઓ લકશે તો પાતે નાસાની મદદ નહીં કરે. ફટર જામાંથે છે કે કાન્સ્ટાંટીતાપલમાં યુનીઅન અને

ફટર જસ્મુવ છ કે કાન્સ્ટાટાતાપલના યુપાનના વસ્ત પ્રોમેસતી કમીડી સામે ભગવા જાઓ છે અને વડા વકીર હેક્તપાશઃનું ખુત કરવામાં આવ્યું છે.

. શુકરવારના તાર ઉપકથી જણાય છે કે વડા વઝીર માેટરમાં બેસી પાર્ટી નરફ જતા હતા તેવામાં કેડઇએ બંદુકથી મારેલ છે. તેની સાથે એડી કાં હેફ્ટેનન્ટ ઈયાહીમ હતા તેને પણ ગાળી વાગ વાધી મરણ પડમ્યા છે. આ બાળતમાં ચાર ગુન્હેગારા પદ્માયા છે. વડા વઝીરની જગ્યાએ શાહજાદા પ્રાપ્ય સદયદ હલીમ નીમાયા છે.

પશ્ચિમનાં સંગા કામ અને હીંદ

પલ્લીના એક માંકમાં 'પ્રાંથા કામને શાય 'એ નામ ના એક હંમેછ કેપકનો કેપ અમે આપી મયા છે!એ. તેલ કેપકના હાથથી બીએ કેપ 'મેહરન રીન્યું'ના એપ્રીક્ષના અંકમાં છે. તેના સાર અને નીચે આપીને છીને. વાંચક એપું હતે કે મત કેપમાં કેપક માંચા કામરી હંમ પાંત્રની કેવી સુરી દસા મહિ છે તેનું વસ્તુન આપું છે. આ કેપમાં હંમાહિ શું કરતું એપ્રમે અને તે ઉપરથી હીંને શું હોંચતું એકમે એ વિશ્વમાં પેલાના વિચાર બન્યાવેલા છે. હાલના પ્રયામમાં હોંદુસ્તાન થયું વ્યાવતામાં પેલાની કહેલી બદલાં અન છે. મેં પક્ષા હોંદીએક સાથે મહાલતા

रहेकी लड़बत जार है. में सबा हॉडीकी साथै अवसते। **ાર્યો. પ**રકા હોંદ્રો **અપાસ્થે**ક ~~અને~~ માર્સીકા સંસ્થા અને છેવટે मेक विभार अपर मान्ये। हे ब्रिस्सानने नवीन रोक प्रवाह न्युष के काने बीकना कावना क्रवनमां बेधीक प्रयतमां हेर Me कहे. कारिक्का हेरशरी कॉइस्तावना अवस्थाने आहे के हैं किये। अब कथारे भने बाव के लारे तेने। कवान म्बापतां हूं भागकार्ड थूं. म्बबनत ते हेरहार्थी कींबते हैर बाद नष्ट्या शक्य क्याने संभव छै। पश्च ते साबै जीवां પ્રાથમિએ, વિચારા, અને હીયગાટા દાખલ થશે કે જેવી अक्राती सददन नाम क्या पाने, जो विश्वास मान समी વાયા છે તેમાં ધરમ 'અક ભવાયા પ્રાપ્યો નથી. ગાંધીન विकारामां कं धाने। करणन क्या मांडी छे. पुरस्का चणत થી આવતાં રીત રીવાઓના ત્યામ થવા આંડવા છે. પંચા **ાંડાઓને ટ્રાંયને કાંગની અને કહેલે લગ સ્કેર્ણ** ફર્યા प्रदेश प्रयोग व्यरकारी काव्यवट तरह प्रतय कार पर नवी कर्ते. १६ म में समानती मुख्य शाय है में तेनी सुरी क्या नेहा के, क्या जन्मी स्वतंत्रता अने तेवी वासी ઉપર કરેક અચ્છેએ આર મુક્લય છે. રાજકારી વિષયમાં बीटीकी वधु हर भागे छे तेन पद कीक अस्त छ, हाँही **ત્રામાંત્રે કર્યા** વ્યવસી કેવવા**ડી** આપવાની **દીવામાં**કોનું પણ जीका अस्य है, जाने बॉहना वेपार जाने बुन्तर केरवेश प्रवास्थाना अध्यते थान के तेनुं एक तेन शरश के. एक न्याच करना करतां मेर अब क्ला वर्ग है हीर प्रविधना कांचा कावनुं किरुश कामक क्रमें! काल सुधी पविधना हेरें। के बांबा अभना केरल स्थल वास्या छे तेल घारखे आकरां कींग्लेर अक्षापारी क्षेत्र यात्र काले काल्य सहक साक्ष कार ते देश बीडे तेज बास्य प्रमुख कीम बीडिकी भाने છે! માલ ધારના પ્રભાસ તો હાલતો સગવ હીંદ માટે મણે જારીક છે. હોંધે શું પતાંદ કરવાનું છે ! લાગ્ **પામામાની માર્ગીક, નાર્ગતક, માર્ગ શારીદરેક ગાલીના છે**લ્લે क्षांत आवारी कानक प्रशासन वान ते, हे काणी हेरा **પાર્થીક અને નાકતિક માસ્ચે અ**ડે તે ! જાતકાળમાં **લ**શે પે **વ્યાં એમાંથી પહેલાં કરતો પ**રાંદ કર્યો; તેનું પતિવાસ હાલ

મેરલુદ છે. હોંદ શું કરશે !

કેટલાકાને મારા આ મરન વધ્યાત લાગરો કરણ કે શાધા
રહ્યુ રીતે પ્રસાની એવી માન્યતા છે કે રાષ્ટ્રાંના ફેરફાના મતુષ્ય લહિત બહારની અસા દર્સની સહિતને આધીન છે. ઉચાંતમાં પ્રસા હાલમાં નવીન વીચારના મવાત માતે છે. તે મચાવે તે મતુષ્ય રવસાય મુવેલ્ટ સ્વાર્થી હોઇ ધાતાના ખરા સુખને માટે દુન્યની સુખ અને માન મન્યએકના લેક્સ આપના અસાન દેખાય છે. રાષ્ટ્રના ફેરફાર કેડલાક મહાન पुरकेता अक्षपारत अक्षत्वते व्याकारी नथी, क्ये घडुक स्वकाव भुकेक स्वाधीक छे को हो वाताना स्वीकार हु हरी सकता नथी.

પહેલી ક્લીલના ટેકામાં શેખકે યુરાપમાં આવે તેવાર થવા માઓ છે તે જાશક લહાન ગુરપોને . ભાજારી છે . જોમ સાળીત કરી અપમું છે. બીજી ક્લીલ માટે શેખક લખે છે કે ખતુખ સ્વભાવને સુળધી સ્વાર્થી કહેવા તે કરતાં તેને શુળ થી નિઃસ્વાર્થી અને ક્લી કહેવા એ વધારે શતા અને કહા પણ ભરેશું છે. તેના ટેકામાં શેખક પૂછે છે કે સુરમના કરિયા નીએ એવી એક પણ પ્રત્ય છે કે જેથે પોતાનાં શતા, ધરમ, માન અને સ્વત વતા માટે પોતાનાં હત્વરા—માસુસી ના અને આર્મીક સ્થિતિના લોગ ન આપ્યો હોય! ધરમને માટે કર્મ પ્રત્ય સ્થાનું સુકી નથી! હીડી નજર કરતાં આપણે જોક્યું કે અમાં અમાં સ્થાયને શુખ્યપદ આપવામાં આવ્યું છે તમાં તમાં પાતી હશા આવી છે. આધારણ રીતે અમારા (અગ્નેજી) સંગ્ય કામના વિચાર કરતાં તેના કાર્મ અમારા (અગ્નેજી) સંગ્ય કામના હોંગા અલ્યાસીને અમારી સ્થારી જોક્યાં મારા છે એમ જ્યારી.

ઈઆંડમાં સુધ સમા કામ સી રીતે લખલ થયું તે વિષયમાં વસ્તુન કરતાં શેખક લખે છે કે જે સમયમાં દેખ ક મંદ્રમાં સંખ્યા કામ લખ્યા ચયુ સારે ઈઆંડમાં ધરમ ઉપર એક્સે વેખર ધંધા તરફ ખૂબ વલ્યા. ગરીખ અને પાસુર વસ્ત્ર સીવાય બીજા કાઇને પણ અમારી પુરણ અધામિત થયા એડી તમે સુધી ગયા સંગ્યા કામ રૂપી લગ્વરને અઠકાવવાનું સુત્રમું તહી. હવે ઈગ્રાંદની આખે! અને કાન ખુશ્લા થયા માડ્યા છે, તે સમજ્યો લાગ્યું છે કે તેને એક પ્રજા તરીકે લાંભા કાયા નવાયું હોય તે! નીતિ મારગ તરફ વળવાની જરૂર છે.

मानी स्म न न (अप्रथा.)

વિલાયતમાં થતી કરળીની ધાકાની શરતા દુનિયામાં સહયા મેતી વસાય છે. છેલી સસ્ત વખતે કોંગ એડવરાનો મેહા કરતમાં ઉત્તરવામાં આવ્યા હતા. આ ધાડા પ્રશ્વેથથી ઢેઠી છતવાની અસ્ત્રી ઉપર હતા તે સમયે હજારા માસસોનાં ટાળામાંથી એક સુવાન સાર્ક્સએટ નીકળા ધોડાને ખારદાવના ના પ્રયત્ન કર્યો. આમ કરતાં તેને મરસૂનાલ કન્ન થઈ. સાધી તેને કરિપીતાલમાં લઇ જવામાં ભાવી. અને ત્યાં વેઠક દીવસ રહી મરસ પામી છે. સફરેજેટા જાદ બાઈ પીસ ડેવીસનને વેદાની શકતમાં શક્ય ભાષનાર મસ્ત્રે છે. તેની અહેર પાપારત લંડનના સરીયામ રસ્તાએન **ઉ**પરથી નીકળશે. ઓએાના કારવ ખાતર છવ આપનાર મીસ ડેવીસનના મરહા ને માટે શાક દરકાવવા સકરેજેટની એક માટી મીટીંગ મળી હતી. મ્યને તે મોટીંગ તરકથી શહેનશકને તાર માક્યવા માં આવ્યો છે કે એક્સોરતાના હાની શક્ત તરા સમ્બનું ખાન ખેંગવાના સવદેસર ઉપાયા તીખળ જવાથી મીસ ડેવીસને પાતાના ભત આપ્યા છે.

રૂટર ખબર આપે છે કે ત્યુવીશાંડ હીફેન્સ ભેક્ટની સામે આદ માન્યુસેટએ સસાયદ ઉદાવેદા છે. તેમના દરેકના શ્વર પાઇડ દંઠ ભાને પાય વરસ સુધી સહેરીના હક ન એમની હો એવા દર કરવામાં ભાલ્યા છે.

45456

. હોંદી ઓરતેલું ખબર બીજી તથા ત્રીજી સુવાઇના રાજ સરવાનું છે. સેક્ટેટરી હવે છે કે નીચેના મહત્વો તરફથી કપડાં, પ્રક્રિયાં પીગેરેની સુદી સુદી એટા મળી છે. ગેસરસ મહત્યદ ખલી, એમ. પી. ફેન્સી, ખબીફદીન, ફક્વેર ઇપડાંદીમ, એમ. એ. સુલ સુલીઆ, એમ હુસેન મીંપાની કૃા. ગાપાલ અગવાનની કૃા. હસન રાજા, સુસા બાકુજી, પેરજંદર ટરેડીંગ કૃા. શુલા ચકન, વીઠળ સાલા, સુખા લક્ષ્મીદાસ, છીતા કુંવરજી, રચુંછાડ ઇપ્લ્યારામ, એન. વીઠલ, એ. એમ. સુલે યાન પીંચાની કૃા. અને બખદુલ થતી, એહાન્સબરચના ફર્શના વેપારીઓએ ફર્ફ આપલા જસ્મુલ્યું છે. તેમના નામા પરજ્યથી વ્યાવશે.

મી. હાછ યુસેન હાછ દાઉદની તબીયતના સમસ્યાર ભરૂવા તેમને થ**ણા કામધા મત્યા છે.** તે બધાના જવાબ **કામળથી વાળવાને વ્યવસ્ત હે**!વાને **લીધે** આ છાપા દવારા થી. હાછ યુસેન તે બધા શાદએમેનો ઉપકાર માને છે અને જ્યાવે છે કે દસ્તુ પાતે પથારી વસ છે હતાં તબીયતમાં ધીમા સુધારા થતા જોવામાં અલ્વે છે.

ડરભનથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે ગયા શનીવારે ભેગેના જ્યાંતા વેપારી મી. એ. એચ. શેખની શાદી વાકસ ફેમના મી. એમ. એમ. શેખની શાદી વાકસ ફેમના મી. એમ. એમ. પારખની છેકરી સાથે થઇ હતી. ઢેડીસ્મીય વીગેરે જ્યાએથી ઘણા શુદ્ધથા હાજર થયા હતા. નીકારખાનીના જ્યાસા તેજ દીવસે રાતના સુરતા મસ્છદમાં થયો હતો. ઢોકા તરફથી શુભારકભાદીનાં ભાષણા થયાં હતાં અને સંખ્યા ખેપ શાહાની એટ અપાઈ હતી. કડોર કબર સ્તાનના પેરા માટે શાકા તરફથી ઇસારા થતાં, બી. શેખે વ્યા હતાં, બી. શેખે વ્યા હતાં તરફથી ઇસારા થતાં, બી. શેખે વ્યા હતાં કરાય સ્તાનના પેરા માટે શાકા તરફથી ઇસારા શ્રા સ્તાનના પેરા માટે શાકા તરફથી ઇસારા શ્રા સ્તાનના પેરા માટે શેષ્ટા સાથા શ્રા સ્તાન સ્તાન

મારીત્વ્યરમના 'ડેટી ટી રમ'ના માલીક તેની દુકાન ભામળ ઉભેલા એક હીંદી ઉપર હુમસા કરેલ તે કેસ ગયા સુરવારે આંની પાલીસ કારટમાં ચાલ્યા હતા. આ ક્રિસમાં પાલીસે જુબાની આપેલી કે તહેમતદારે પણી વખત પાલી અને ક્રીયાદ કરેલી કે તેની દુકાન આગળ હીંદીઓ એળા થાય છે. માજીસ્ટરેટ તહેમમતદાર તરફ દીલસોજ બતાવી કહ્યું કે પુરુષાથ ઉપર તેને એટલા હક છે તેટલાજ હક હીંદીને છે. તહેમતદારને મુન્ફ્રેમાર કરાવી ૧૦/– દંડ કર્યો

એક્સ ભરતની ટાઉન કાઉન્સીલને ભુના એસીઓડીક ભઢારનાં પા**ચી**ના નળ માટે બસો પાઉંડ ખરચવાની ફેલ્ધ કમીડી **તરદ્વી ભળામણ** કરવામાં આવી હતી તે મન્નુર થયેલ છે.

इन्दरंडीनथी भी. इसन में भरादीभ बणे छ के सेनियाडी पायुक्त अस्देशीनी भरछारनी स्थासरे हा. २५०० नी २६भ सराइने खाँ जभा स्थेखी छे अने शराइ ते व्याले हेरने छ ले जीना मेरिसाभी कीनधी पीइभ्य छे. भरछारमां है।ज अस्पर वजेरे जहरना सुधारामां स्था पश्चा भरव्यवानी जमा तना स्थानेवानीने भारी नम्न स्थामस्य छे

ક્ટરના ખળરપથી ક્લકતાથી જહાવે છે કે બારીસાલ **સવતરાના કેલના અબંધમાં ૪૪ મામુલને** પઠકવામા આવ્યા છે. જાયાંના પશુ ખરા સારા કુઢું બતા અંગ્રાળીએ છે. પીદનપુરના એક બાઇસ્ટ્રેટે પોતાના દોકરાના કામને વખેડી કાડવાથી મા કેસ ઉભે થયા હતા. તેના પરની તપાસ થતા કેટલાક દાર એ.આ તથા ખાનગી સાયામાં લખાયેલા કેટલાક કાગ્રેલા વીએરે મત્યાં. કાગ્રહાની પતલભ એવી જણાવવામાં માવે છે કે ઢાલના છુટા છવાયા ખુનને બદલે મેટી કતલ યલાવવાને ગુરખા, પંજાખી અને મરાઢેદ સીમાદઓને, સમ અવવા. આ તાર જણાવે છે કે આ માકળના સલાસદીનું એક શીરટ પણ મળેલું છે. બીજાં ઘરાની તપાસ હેતા મેટા પાયા ઉપર થયેલી એહવણોનો પન્તા મહ્યા છે.

મુંબઇ લરકારે એક અપાએસ યાદી બહેર પાકીને જલાવ્યું છે કે લરકારની અલુમાં એવું આવ્યું છે કે જે હોંદીવાના પારસ્ક્રુમીલ ઇન્દ્રદ આદિસમાં સારેન્સા મારકનીસ ખાતે સતરે છે તેઓ એવી સહીંડીકેટ બતલાવે છે કે જે પર હોંદના પારટસુગીલ કેમ્તરસુલર અમલદારની સહી હોલી નથી. આવી અહેર છાકને એવી ખબર આપવામાં આવે છે કે હોંદના પારટસુગીલ કેમ્તરસુલર અમલદારની પાસ પર સહી સીવાય તેઓને હસ્ટ અહિંકામાં પારટસુગીલ સતર વાળાઓ ઉતરવા દેશ નહીં.

લાહેરમાં એક 'સુરલીમ યુતીયન એસેરસીએશન ' સ્થાપ વામાં આવી છે. તેના પ્રયુખ નવાબ કૃતેલ અલીખાન કાછીલબક્ષ, સી. આઇ. ઈ. અને સેક્ષ્ટરી સમજકાદુર મેહન લાલ નિમાયા છે. આ મંડળના કાયલ કાતુનો તથા બંધા રણ સર ટી સી. મેતરજી અને ખીજા કેટલાક કપીડી મેં ઝરેલી સુચના મુજબ બાંધવામાં આવશે.

ગયા એપ્રોલમાં વાંગાળામાં અધીલુનું એકન વૈચાસ દલકતા ખાતે કરવામાં આવ્યું હતું. આ વહેંચાસુની મહે સુલ આવક સરકારને ૩૩ લાખ રા. ઉપર મહે હતી, જે અડસડડા કરતાં રા. ૧૩,૩૨,૧૦૦ જેટલી વધારે હતી.

હિન્દ ખાતેથી ઈ આંડમાં અને ૧૯૧૩–૧૪ ના વરધર્મી ર. સવા વ્યવ્યુ કરોડ માેક્લવાના અડસટા કરવામાં આવ્યા છે; તેમાંથી ગઇ તા. ૧૯ મી એપ્રોલ સુધીમાં રૂ. બે કરેડ સાક્તરીસ લાખ માેક્લવામાં આવ્યા છે.

અમારા બ્રાહકોને ખાસ તક

અમતે અગાઉની લવાજમ મેાક્લવામાં **આવે છે તેને** બલ્લી માહેદાને બીજા અપાએક આપે છે તેવા કોઈક **લાભ** ગળવા જોઇએ એમ માત્રણી થવાથી તે ઉપર વિચાર કરી અમે તાંચતા કરાવ કર્યા છે:---

તા. ૧ લુનથી ૩૦ લુન ૧૯૧૩ શુધીમાં જે મહાલ તા. ૩૦ મે ૧૯૧૪ શુધીનું લવાજમ મેહલી ભાષ્ય તેમને લેલા પાના ઉપર પૈલા પાના (કાલમ) માં આપેલ પુસ્તકાની ભહેર ખળરમાંના એક અથવા બધાં પુસ્તકા અરધી કોમતે આવશું આ લાલ લુન લાધને માટેજ રહેશે એટલે જેઓને સુન પછીનું લવાજમ—એટલે કે લુન ૧૯૧૩ થી એપ્રીલ ૧૯૧૪ ના કાઈ પણ વખત સુધીનું—આપેલું હશે તેમને ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીની આકરની મુદ્દતનું લવાજમ મેહનાવાથી આ લાલ મળી શક્યો. પુસ્તકનાં નામાં લવાજમની સાથેજ મેહનાવા વીનતી છે.

	t a button A	mante nos Mais
અઠવાડીક પંચાંત્ર.	ं नवां आवेशां पुस्तका	મુજરાત સરવ સંમક : કવી નરમદાશંકર લાધ
भास्ती-ता. १४ भा जुनशी ता. २० भी		શંકરકૃત પાંચ , પીમા
APAR NO DE MAR	QL Y, QL Y	વાળા ~~સુની આ~~ વતો. આંદ્રાસી લીકોર્ટ કરતાંહે ૧ & ૧૦
बार केर सह ११ थी को वह र	अल्पहोदन काम १ वे। २ ६ ६	All defe to 14 May
wild rained \$4.64	शब्दाहरून भागर कर व स	સંસારમાં સ્વરંગ ર ઢ
भारतीयन—ता. ८ भी श्रूपारी ता. १४	S av Garana Like	સ્ત્રીએશનું સ્વરત્ર ૨ ૭
रुक्त सुधी शिक्ती १३३१.		સ્વસ્થનાં રતના ૧ ૯ ધ
भारसी—ता. ६ थी ता. १२ भी सुधी	માન્યદેશન ભાગ કહે Y ક 10	વીકમના વીસમી સદી
	કાવ્યદેશન ભાગ હતા ૪ (૧૧	અથવા ઢાલના ઢાલ
12./2.	ચંદ્રકાંત ભાગ ૧-૨-૩ ૧૧ ૩ ર	દ્વાલ—એક ચત્રુ
hall હીંદ મુ. મા. આ દવ સર્ચાસ્ત	તુળસીદાસકૃત રામાયણ પ ૩ ૧	સંસારી ચિત્ર ભાગ
વાર તા. તિવિ તા. રા. ક. મા. ક. મા	and Park	૧–૨. સાથે બાંધેલા ૫૦ 🔞
8, 1t. 8, 1t		િલી પર હલ્લા ૧ હ 💌
कती १४ सह ११ -८ ६६-भर भ- १	411-4 3 44 5 115 4 5 7	शादकारी अने भी भारी ३ ६ 3
- 1 SV-201 3 - C 105-12 4- 1	विभाग युरुकर भारता । १	³ અરાડમી સદીવું હીંક ૨ ક ર
AIM 194 " 13 10 CH-43 4- 1	सत्दरासतः, नात	પાણીયતનું સુધ્ધ 👑 🧸 🧸 🧸
	શરંગાર, વધરાખ અને	હેસ્ટીંગ્સની સેહી અથવા
3	" today - u governi	સાે વશ્સ પુરવતું .
5 4 4 1 1 5 48 45 4-148 H-	રાજવા સાઉકરાયુ	અંબાળ ૩૬ ક
	ડુક જન્મશ્નાત છ ૧૩	³ ભારતનાં આ રત્ના. •
there were water	ગીતા છ તાે ખીસામાં	ભાગયસા રેક ક
વાંચવા લાયક પુસ્તકા	રાખવા જેવડા નાના	બાગરજો રઢ ધ
મી. તીલાનાં મત અને વિચાર વ	્રીરફા ત્ર	ૈંટ્રિશી દીસાળ ભાગ ૧ ક્ષે 🔹 🤊
क्षे अलवीश्नी स्था (आ अद्धान	ધી સ્ટાંડરડ ઇ ગ્લીસ–	શ્રીમ <i>ુ</i> લાલજીકૃતસમસ્ક્ષા
सुनानी सेफरेशिसर्व भरख	યુજરાની ડીક્ષનેરી	ક્યોને આધારે લખાયલી
अभवत् वायम् छ) । अरदेशव (मा भदान इ'मेळ देणः	પ2લ અને વ્યાસકૃત ૧૨ ૬ ૨	६ अभवद भीता १० २
वस्त्राचनां सर्वतिम प्रस्तानी	ધી પાકેટ ઈચ્લીશ-	પંચતંત્ર—પંડીત
भावारक छ.) •	e, ગુજરાતી ડીક્ષનેરી,	વીધ્યમ્ સમાનું ભના
. •Ωલ પ્રશ્ય અને ધરમ વીલિ ∘	૧ (ક્રિમ્ચારવાળા) ૨ ૧	જે વેલ નીતી શાસ્ત્ર ૧ ૯ 💮 🔻
જસમાના ગરળા 👓	^થ ધો પેકિટ ગુજરાની–	A Vision of India, by Sidney Low 1 9
भिक्त द्विष्ट अस्त्रे हे।बस्टेश्यने। क्ष्मण ०	ી ઇપ્લીસ ડીક્ષનેરી ૨૬	Islam, by Justice Sped Ameer All 2 9 Adventures of War with Cross
सभावाम् सार, आबारंड-द्विमां १	ું M. A. બનાકે મેરી	and Crescent 3 ro
क्ष्मं अवासनी भूती क्ष्महै। °	ે પ્રદર્શ કહું ખરાવાદી ? ૨ ૬	3 Sakuptela, an Indian Drama by Kalidas 1 9
મારા એકના ૧ લા અનુભવ (મી. ગાંધી) :	3 નિવ્યંધ કરમાળા ભાગ	Reflections on the French Revolution, by Bucke I to
भारा क्ष्मना र श्री ज्युवन (नार नानपूर	૬ ૧ તથા ૨ મિલતા,	The Song Celestial, by Edwin Arnold # 3
, , , , , , , , , , , , , , , , , , ,	3 સ્વારથ વીગેરેના	
सत्यामदाना हनामा निवास •	तिल्धः रथनार ५२१भ	હીંદુસ્તાનની ટેપાસ
सुधारामा वानासः •	¹³ અલીનાનજ અલ્સી ૨૦	٦
अस्तक्ष अभिष्ठ प्रमातु अनन व्यक्ति ०	³ આળકાના આન દ, ભાગ	તા. ૨૭ જુનના અસ્સામાં મુળઇની
भुस्तक्। अभित पासातुं सापस् •	ે ૧તઘારલખનાર:	સ્ટ્રીગર લીંડુલામાં બંધ થશે.
• ફેશબાત ગાપાલ કૃષ્ણ ગામલે અને લાસ્પ્રીડના સવાલ પરની ચરચા છ	🕻 🗠 ાસમ સુર્યસમ	તા. ૨૫ જીતના વ્યવસામાં સ્ટુંબઇની
मेंड्रमंडाक	₹ Raily २ 5	૪ સ્ટીમર અમસીમામાં જવા ભધ થશે.
भागता है है। कि कि भी नने। भागी है। है।	કિખીર વાણી—૯૦૦	તા. / બુલાર્ધના અરસામા જતી સ્ટો
166	a સુંટી કારેલાં મદ	મર પ્રેસીડન્ટમાં રવાના થશે
कानन होती.	૧ અરથ સાથે ૨ ૧	JOHANNESBURG
सत्य दिना जीलां । श्चां नवी •	⁸ દાસ બાધનું ગુજરાતી	& S. Coovadia,
The Ethics of Passive Resse-	3 ભાષાંતર— શિવાજીના	General Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Street,
Indian Home Rule	6 ગુરૂ સમસ્થ બીરામ	Vrededorp, phone 1915
The Story of the Ramayana of	ું દાસસ્વામીના બનાવેલ ધ •	P. O. Box 2670
'A Letter to a Hindu by Leo	ભક્ત માળ—મહાત્મા	Frinted and Published by M. K. Gundhi
A Book and its Misnomer	I Aligh Salpika 4	International Printing Press, Phonic, Natal.
	•	

No. 25-Vol XI.

SATURDAY, JUNE 28TH, 1913.

Registered at the G.P.O. as a Semijaper Price Transcript

IMMIGRANTS REGULATION ACT

WE give below, in parallel columns, corresponding clauses from the original draft Bill and the Act as gazetted, showing, at a giance, the amendments made.

The Bill as Introduced

3. No court of law in the Union shall, except upon a question of domicile in the Union or any Province, have any jurisdiction to review, quash, reverse, interdict or otherwise interfere with any proceeding, act, order, or warrant of the Minister, a board, an immigration officer or a master, if such proceeding, act, order, or warrant purports to be had, done, or issued, under this Act and relates to the detention, or to the removal from the Union or any Province, of a person who is being dealt with as a prohibited immigrant.

The Act as Gazetted

3. (r) No court of law in the Union shall, except upon a question of law reserved by a board, as in this section provided, have any jurisdiction to review, quash, reverse, intendict or otherwise interfere with any proceeding, act, order, or warrant of the Minister, a board, an immigration officer or a master, had, done, or issued under this Act, and relating to the restriction or detention, or to the removal from the Union or any Province, of a person who is

being dealt with as a prohibited immigrant

(2) A board may, of its own motion, and shall, at the request of the appellant or of an immigration officer, reserve for the decision of a superior court having jurisdiction, any question of law which arises upon an appeal heard before such board under the last preceding section, and shall state such question in the form of a special case for the opinion of such court by transmitting such special case to the registrar thereof. The question so stated may be argued before such court which may call for further information to be supplied by the board if the court shall deem such information necessary and may give such answer on such case, supplemented by such information, if any, and may make such order as to the costs of the proceedings, as it may think right.

(3) For the purposes of this section—
"a question of law" shall, among other questions, include a question of domicile; and "a superior court having jurisdiction " shall mean the provincial division of the Supreme Court which has jurisdiction where the board was sitting, or any judge of such division, or the Eastern Districts Local Division having such jurisdiction or any judge thereof, and "appellant" shall not include an alien.

(4) If the special case aforesaid is stated at the request of the appellant he shall, if he is a person seeking to enter the Union for the first hore lodge with the said reguster security, to such amount as the register may determine, for any costs that the Court may order the appellant to pay.

4. (t) Any such person as is described in any paragraph of this sub-section who enters or is found, within the Union, or who, though lawfully resident in one Province, enters or is found in another Province in which he is not lawfully remdent, shall be a prohibited immigrant in respect of the Union or of that other Province (as the case may be), that is to say—

4. (1) Any such person as is described in any paragraph of this sub-section who enters or is found within the Union, or who, though lawfully resident in the Province, enters or is found in another Province in which he is not lawfully resident, shall be a prohibited immigrant in respect of the Union or of that other Province (as the case may be), that is to say—

purson or class of persons deemed by Manualter on economic grounds or on mot of mandard or babats of life to be ed or limbuts of life to be ensembed to the requirements of the Union or any particular Province thereof;

(*) any person who is numble, by reason of deli-cient education, to rund and write any European language to the antestaction of an Hamigrapha efficie, and for the purpose of this paragraph Yiddish shall be regarded as so European inn-

by passes who in labely, if he entered the

Unseen, to become a public charge, by reason of infirmity of mund or body, or because he is not in possession for his own use of sufficient means to support benealf and his dependents; (d) any person who from information received from

untest (whather British or Foreign) through official or diplomatic chaptels, is deemed by the Misseur to be an undescreable tohabs and of or waster to the Union ,

[Paragraphs (c) to (A) omitted.]
Subject to the provision of section two and these, an immagration officer shall cause a prohibited immigreat an entering or found within the Upron or within any Province into which his entry, or in which his presence, is unlewful, to be removed therefrom.

(s) A list of all persons who have been declared under this Act to be prohibited immigrants in respect of the Umon or any Province, and who have been removed therefrom or whose entry into the Union or any Province has been restricted, shall be laid by the Minister upon the tables of both Houses of Parliament within fourteen days after the commencement of each session thereof. Such list shall be framed in respect of a period ending one month before the session commences, and shall contain the name, sex, and nationality of each such person and the reason for his regional or restriction.

(5) The Mouster may from time to time by notice the Gazette doclars that persons described in personable (a) of sub-section (1) of this section when personal under this Act to enter or return to the Union or any province, shall enter or return at a port or ports specified in the notice and not at any other port, and thereupon it shall be unlawful for may such person to noter or return at any other port.

5. The following person or classes of persons are not be probiblisted immigrants for the purposes

regraph (a) (b) (c) and (d) omitted.]

one person born in any part of South Africa included in the Union,

(/) any person domicited to any Province .

(2) any person who is proved to the natisfaction

(a) any person or class of persons deceared by
the Marker on economic growners or on
account of standard or habits of his to be
nomined to the requirements of the Union
or any person who is named, by reason of deficient
education, to read and write any European
language to the estathenism of an immigration
officer or, in case of an appeal, to the
semifaction of the board; and for the purpose
of this paragraph Vidtish shall be regarded
on an European language.

on an European innerings,

[Paragraph (c) to (h) contrad.]

Whenever the Meauter executes any power conferred upon him by this sub-section, he shall transmit written notice of that fact to the management of officer concerned and to every board. Subject to the provinces of sections two and these, an immergration officer shall cause a probibited immigrant so entering or sound within the Union or within any Province into which his entry, or in which his processes, is noiswful, to be removed therefrom.

(a) Nothing in sub-section (z) (a) continued shall be constructed.

(a) as enabling a person to be deemed a prehibited imangrant in the Cape of Good Hope or Natal if, being at the commoncement of this Act lawfully entitled to reside in any Province, he shows or has shown that he is able to comply with the requirements described in section three (a) of Act No. 30 of 1906 of the Cape of Good Hope, or of section fine (a) of Act No. 30 of 1903 of Natal; or

(*) as absogating or affecting any right conferred by Act No. 36 of 1908 of the Transval upon the lawful holder of a certificate of registra-

tion defined in that Act.

(3) A list of all persons who have been declared under this Act to be prohibited imagigrants in respect of the Union or any province, and who have been removed therefrom or whose entry into the Union or any Province has been restricted, shall be laid by the Minister upon the tables of both Houses of Parliament within fourteen days after the commencement of each session thereof, Such hat shall be framed in respect of a period ending one month before the session commences, and shall contain the name, sex, and nationality of each such person and the reason for his removal or restriction.

(4) The Minister may from time to time, notice in the Gasette, declare that persons belonging to classes described in paragraph (s) of sub-section (1) of this section when permitted under this Act to enter or return to the Union or any Province. shall enter or return at a port or ports specified in the notice and not at any other port and thereupon st shall be unlawful for any such person to enter or

return at any other port.

5. The following persons or classes of parsons shall not be probabited immigrants for the purposes of this Act, namely-

[Paragraph (a) to (d) omitted]

(r) any person born before the commencement of this Act in any part of South Africa included in the Union whose parents were lawfully resident therein and were not at that time restricted to temporary or conditional residence by any law then in force, and any person born in any place after the commencement of this Act whose parents were at the time of his birth domiciled in any part of South Africa included in the Umon .

(/) any person domiciled in any Province who is not such a person as is described in pursureph (s) or (f) of sub-section (r) of the proceeding section, or who has not been approved under section /news/y-/me of this Act,

(g) any person who is proved to the estudaction of

of an imargration officer to be the wife, or the child under the age of surfern years, of any person described to purigraph (f) of this section, provided that the wife or the child (as the case may be) is not such a person as it described to sub-section (z) (d), (x), (f), (g) or (δ) of the last proceding section;

Provided that nothing in this section contained that be construed as entiting a person to whom the provisions of sub-section (1) (2) of the last preceding section apply, to enter and reside in a Province in which he has not previously been lawfully resident provided further that if any person, having been absent for a period of three years continuously from a Province in which he was previously lawfully resident, or for a longer period than the duration of a permit issued under the authority of any law hereby repealed, claims to enter, enters or is found in that Province, he shall not be deemed to fall within the exemptions secretained in this section.

7. Any such person as is described in Chapter XXXIII of the Orange Free State Law Book shall, notwithstanding that he is lawfully resident in a particular Province or that he has been permitted to enter the Union, continue to be subject in all respects to the provisions of sections seems and eight of the send Chapter XXXIII, and if he acts in contravout.on of those provisions, he may be dealt with under this Act as a prohibited inimigrant in respect of the Orange Free State.

8-(1) No probabiled immigrant shall be entitled to obtain a licence to carry on any trade of calling in the Union or (as the case may be) in any Province whereas his residence is unlawful or to acquire therein any interest in land, whether leasehold or freehold, or in any other immovable property.

(r) Any such licence (if obtained by a probated immigrant) or any contract, deed or other document by which any such interest is acquired in contravention of this section, shall, as from the date that the bolder of the licence or interest is dealt with as a probabiled immigrant under this Act, be suit and void.

9. (1) Every person who is suspected on reasonable grounds of being a prohibited immigrant may be arrested without warrant by an immigration officer or police officer, and shall be dealt with in accordance with this Act.

(2) Any magistrate may, it information on oath be led before him that there is upon any premises a person reasonably suspected of being a prohibited immigrant, issue a warrant empowering a police of or above the rank of sergeant to outer those premises and search for such person and arrest him.

25. (1) Anything to the contrary notwithstanding as this Act contained, the M nister may in his discretion example any person from the provisions of action tenen, may subject to the provisions of action tenen, may authorise the imme of a temporary petruit to any prohibited immigrant to enter and tende in the Union or any particular Province upon such conditions as to the period of readence or the cast ag or occupation which has may follow therein or otherwise, as may in the permitted appecified.

(a) The Minister may also in his discretion authorize the issue of a cartificate of identity to any person who is lawfully readent in the Union or in any Province and who, desiring to proceed thereout with the intention of returning thereto, in for any reason apprehensive that he will be unable to prove on his return that he is best a prohibited immigrator?

an immigration officer of in case of an appeal, to the satisfaction of the board, to be the wife, or the child under the age of auteen years, of any person exempted by paragraph (f) of this section, including the wife or child of a lawful and monogamous marriage duly celebrated according to the rices of any religious faith outside the Union, provided that the wife or the child (as the case may be) is not such a person as is described in sub-section (t) (d), (e), (f), (g) or (d) of the last preceding section, Paragraph (d) outted]

Provided that nothing in this section contained shall be construed as entitling a person to whom the provisions of sub-section (1) (a) of the last preceding section apply, to enter and reside in a Province in which he has not previously been lawfully resident.

7 Any such person as is described in Chapter XXXIII of the Orange Free State Law Book shall, notwithstanding that he is lawfully resident in a particular Province or that he has been permitted to enter the U non, continue to be subject in all respects to the provisions of sections seven and eight of the said Chapter XXXIII, and if he acts in contravention of those provisions, he may be dealt with moder this Act as a prohibited immigrant in respect of the Orange Free State

8 (1) No prohibited immigrant shall be entitled to obtain a licence to carry on any trade or calling in the 1 non or (as the case may be) in any Province wherein his residence is unlawful or to acquire therein any interest in land, whether leasehold or freehold, or in any other immovable property.

(2) Any such licence (if obtained by a prohibited imaginant) or any contract, deed or other document by which any such interest is acquired in contrarention of this section, shall, as from the date that the holder of the became or interest is dealt with as a prohibited imaginant under this Act, be built and word.

9. (t) Every person who is suspected on reasonable grounds of being a prohibited immigrant may, if there is reason to believe that the delay occasioned by obtaining a warrant would enable such person to evade the provisions of this Act, be arrested without warrant by an immigration officer or police officer, and shall be dealt with in accordance with this Act.

(1) Any mag strate may, il information on oath be laid before him that there is upon any premises a named or described person reasonably suspected of being a prohibited immigrant, issue a warrant empowering a police officer of or above the rank of sergenor to unter those premises and search for the person named or described in that warrant and arrest him.

2.5 (1) Anything to the contrary notwithstanding in this Act contained, the Minister may, in his discretion, exempt any person from the provisions of paragraphs (a), (b), (c), (d) of sub-section (1) of section four or, subject to the provisions of section series, may authorize the issue of a temporary permit to any probabited immigrant to enter and reside in the Union or any particular Province upon such conditions as may be lawfully imposed by regulation.

(2) The Minister may also in his discretion authorize the issue of a certificate of indentity to any person who is lawfully resident in the Union and who, desiring to proceed thereout with the intention of returning thereto, is for any reason apprehensive that he will be unable to prove on his return that he is not a prohibited immigrant.

(t The Moneter may authorize persons outside the Union to issue to any intending immigrant a certificate that he is exempt from the provisions of sub-section (1) (a) of section fair, but no such

28. Anything to the contrary notwithstanding in Act No. 36 of 1908 of the Transvall, a person who hastbeen exempted from the provisions of section four of this Act or, on the authority of a temporary permit issued under tab-section (1) of section twenty-five of this Act, has been permitted to enter and reside to any part of the Union, shall not be deemed to be subject to registration under the provisions of the said Act of the Transvall.

The Gold Law

In the Transvaul Provincial Division of the Supreme, Court, before Judges Wessels, Mason and Bristowe,

the case of Donje v Rex. was heard.

The appellant was charged with contravening Section 131 of Act 35 of 1908, in that on or about December 20th 1912, and at or near Johannesburg, he being a coloured person did wrongiully and unlawfully reside on proclaimed land in a district comprised in Class "A," vis., on a stand in Prospect Township, the said stand not being a bezaar, location or mining compound, and he having no permission from the Mining Commissioner to reside there. He was found guilty and sentenced to one hour's imprisonment. Against this judgment be appealed.

Mr. Manfred Nathan appeared for the appellant

Mr. Barciay Lloyd for the Crown.

Arguments were heard on April 21st, before the ludge-President, Mr. Justice Wessels, and Mr. Justice Curlews, when judgment was reserved.

Judgment was delivered on the 27th May.

In the course of his judgment, the Judge-President cand that Mr. Nathan had raised three points (1) That under Sections 36 to 42 of the Townships Amendment Act (34 of 1908) Prospect Township was proclaimed a township, and there is no prohibition against the residence of coloured persons in that township, (2) that there was no evidence against the secured of "residence" in Prospect Township; (3) he relied upon the exemption contained in Sub-section 3 of Section 131 in favour of persons who at the date of the cum mencement of the Act were fawfully in occupation of premises, contending that the ones lay upon the Crown to prove that the accused was not one of such persons. The second point may be briefly disposed of. The

certificate shall be recognized in the Union without the holder thereof furnish to the immigration of the such proof as is prescribed by regulation of the indentity with the immigratit to whom the certificate was originally issued.

28. Anything to the contrary notwithstanding in Act No. 36 of 1908 of the Transveni, a person who has been exempted from the provisions of paragraphs (a), (b), (c), (d) of subsection (z) of section for of this Act or, on the authority of a temporary paraditizated under sub-section (z) of section for of this Act, has been permitted to enter and reside in any part of the Union, shall not be deemed to be subject to registration under the provisions of the mid fact of the Transveni.

30. In this Act, and in the regulations made there under, unless reconsistent with the context,—

"domicile" shall mean the place in which a person has his present home or in which he render of to which he returns as his place of present permanent abode and not for a there special or temporary purpose, and a person shall not be deemed to have a domicile within the Union or any Province (as the case may be) for the purposes of this Act unless he has rended therein for at least three years, otherwise thus under terms of conditional or temporary randence permitted by this Act or any other law or as a person under detention in a prison, gaol, reformatory or lunatic assum; and a person shall be deemed for the purposes of this Act to bave lost his domicile within the Union or any Province (as the case may be) if he voluntarily go and reside outside the Union or that Province (except for a special or temporary purpose) with the intention of making his home outside the Union or that Province (as the case may be.)

[This is a new definition.]

evidence is to the effect that the accused was resident on Stand 164, Prospect Township, and no cros examination was directed to the point, nor is there a evidence to the contrary. We most therefore take it that the fact is established that the accord was resident on the stand in question. In regard to the first point, his Lordship examined the sections of the law dealing with the matter, and came to the conclusion that except as provided in Section 132 itself on coloured person may reside on proclaimed ground in the mining districts of Johannesburg, Boksburg and Krog-ersdorp. The case of stands in stand townships on proclaimed land within this area no doubt presents some difficulty in this connection. These townships are also situated on unproclaimed hand within this are and provision was made for all, whether situated on proclaimed or unproclaimed land, by Section 3 and 60 et seq. of the Townships Amendment Act. It is unnecessary in the present case to express any definite opinion on the matter, although I have to point out that Justice Rose-Innes, in Rick and Bayat v. The Union Government, expressed the opinion that the provisions of the previous Gold Law relating to such stands were expressly amended by Sectsons 130 and 131 of Act 35 of 1908, and also that the conclusion he arrived at in the above-mentioned case cannot affect the question of any further proceedings which may be taken noder the Gold Law. It would, indeed, by difficult to hold that when such stands have been co verted into freehold under Section 60 of the Proce and Base Metals Act, coloured persons may reside there (if there be no probabition in the grant), but not if the land be originally sold in freehold lots. regard to the third point, it was for the accused to have proved that he was a person lawfully to occupation of the premises at the commencement of the Act. The Legislature had laid it down by Sub-section a of section egs that we coloured person should be entitled to reside so service proclaimed band, and from flow the admin is committed by a coloured person who remove on such hard. Item if a coloured person can prove that the matted there at the date of the commencement of As we such your was midweld in the property can, the behalf of the accuracy, the appeal was in the property can, the behalf of the accuracy, the appeal soon he dressessed a succurrency judgment of Mr. Justice Wessels was

de. James Carlines conguered. - Transpool Londer.

green and a second a second and From the Editor's Chair

ზიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიიი

THE NEW LAW ->

We give on the front page, in parallel columns, the made in the Inteligrants Regulation Act, as to called, and the correspondit g clauses in the manual Bill on it was introduced by Mr. Fischer. We improduced only those clauses and their manual which hear on the Indian question. We Purches, in option of his telegrants to the contrary, and in upon of so he would have us believe, the opposition of the Cage nection of the House, on one of the amendments, her made two interval amendments which render a settlement of the dispute between the Government and the Indian community still possible. Mr Fracture has amanded the clause coulding wives of described possible to enter the Union, in a manner that almost community the marriage difficulty. Registrates to hade a new to be no longer required and a congression marriage performed in India according to signosa custom is to be recognised in the Union. But flow up the amendment is that a remiter marriage armed in South Africa will not be recognised. And, sport from civil experience, there appears in the Union Low to be no facility for legal-sing such correspon. They the uses of hundreds of Indians, who have been married in South Africa, will mill be evadeput concubence and their offspring illegaturate charden. Thus me a nituation that, we are sure, the Am can easily abvious the difficulty. Then there is, in this connection, the ward question of polygamous lt m. perhaps, not to be expected that the The administration are bound, as representing the bound form of Government and in accordance with Govern Streets' promise, to admit, in all cases, the wate of a domiciled Indian, if she is his only with a family Africa, irrespective of the question whether the movings in ladie was polyganous or not, and they are bound, in more of cases, its specially admit are bound, in special cases, to specially admit some than one side to the same parties. This was the practice followed before and thes is what Compal Same a con-

mitted hisself to only last year.

Another amendment which Mr. Fischer had definitely ductioned to accept is that in connection with the right of flouth Africa-born Indians to court the Cape at a no of right. But the amendment accepted by Mr. Practice would cortainly certain all Neutle Alexa bears m of mon-endentured down sted Indians and from born, in South Africa of ex-indentured Indians, is the Indian Immeration Law of Natal. Thus only a few South Africa-born children are now adversely afformed by the new Law. That makes it conce for the Covernment to not the matter right. But the partial subset does not in any way lesses, the responsibility of passing quantity and the community in general to the

or Indian postis who would be declared prohibered by law. We cannot calsely contemplate the speciacie at children of Indians indentured betwee 1805 being preferred to these born of Indians indentured after 48-05.

Luriously, now, the foregoing dreability aroses from another unacceptable and new descholey which we read tests the delication gives to the term "domicile" in the measure. The term was not defined in the original draft at all. And, but for Mr. Mayler's action, on the Balk returning from the Senate for ratification, we perhaps not read the meaning into it which we do now It seems that it is thus definition which makes prohibsted immigrants not, as we had feared, of all ex-sudentured Indians, but of those only who were indentured after 1895. This, as we have already possited out, in a totally matemable position. But, here again, it becomes easier for the Government to grant robel if they wish to settle the Indian question is an samuable and honest spirit.

There remains, then, the Free State difficulty. It should occasion not the slightest trouble, if the Government have any firmmen, of mind. All that the Free Staters want is that a new Indian Immigrant shall remore subject to Statutory disability to own land, to farm and to trade. Let the law say so by all means. But if, as they are now doing, they wish superstitiously to clong to the vary form of doing it which is at once implied in it, their objection ought to be set garde. They west be made to recognize that the whole struggle was based upon the seamer of doing it.

There are many other points in the new measure which are objectionable. But they are not root objections. The limitation of period of absence is now gone, but we observe that the manner in which it has seen resnoved is such that it still makes it possible for the Government almost to compal an Indian issuing his Province to return within a certain period if his does not wish to be treated as a prohibited immigrated. This illustration only serves to show that we shall have to closely watch the Regulations that will be framed moder the new Bill. But if there can be some actilement arrived at on the mun points, the other difficulties can be easily met. They need not revive pussive PRINCIPALITY.

The Fordsburg Stands

Mr. Junice Ward gave judgment on the 19th instant, in the matter of Historiers and Township. Estate and Financial Corporation v. Lowes Walter Ritch, an follows :-

Plaintiffs claimed they were entitled to foriest the lease of Stand 876, Fordsburg, of which defendant was the legal holder, and of which the beneficial owners were a syndicate of Indians known as the Serati Estate, on the ground that Clause 9 of the lease had been broken in two respects. Clause 9 provided that " the lesses shall have no right to open or allow or cause to be opmed upon this stand any store or any place containing explosives . . . nor allow coloured persons other than domestic survents to live or dwell on the stand. .

... It was alloged (x) that defendant had opened a store on the premises, and (2) that he allowed coloured persons to dwell thereon. It was admitted that from 1904 to 1907 the defendant, and also the beneficial holders, allowed a tinware factory and business to be carried on on the stand; and that from 1908 and since they had allowed a wholesale and general retail business to be conducted theron without plaintiffs' consent. It was quite clear that Cachalin, one of the syndicate, had opened a store there; but the point to be decided was whether the word "store" is the above provision was governed by the words " containing explination." If it was the plantiffs must tail, and if it was not they west secreed. His Landship, after revening the arguments, came to the conclusion that the classe merely furthers certain dangerous trades, such as the selling or storing of explosives, and the sale of intoxicating liquous. He was therefore of opinion that the plantiffs failed on the first point. The second question was whether the defendant or the lesses allowed coloured persons to live or dwell on the stand. His Lordship said that that certain Indians did sleep on the premises at the bidding of their master, in order to protect his property. His I ordship went on to say that the fact of sleeping uppermises was from face evidence of residence, which it was for the lesies to rebut by showing that the persons in question actually lived closwhere. The fact that they did not live elsewhere showed conclusively that they lived where they slept. But living elsewhere was not conclusive, because a person may live in more places than one; at the same time if it is shown that a person has a home of his own, and only sleeps on particular permises for the purpose of taking care of them or for the purpose of his business. His Lordship did not think it could be said that he lived where he slept. His Lordship came to the conclusion, "though with some doubt," that the Indiana in question did not live on the stand, but that the evidence showed that their homes were elsewhere. Judgment was therefore given for the delendant with costs.

News in Brief

Mr. Gandhi has received a cable from Rojket informing him that his second brother 47 years old died on Sunday last leaving a widow and a large family. Mr. Gandhi had hoped to go to India about this time and meet his relatives but owing to the imminence of the passive resistance struggle the departure has been for the time being indefinitely postponed.

A correspondent calls our attention to a slight error in the Census Return published in our last issue. The total number of Natal Indians, born in South Africa, is 59,277 and not 59,946 as stated.

The Retail Dealers' Licence Amendment Draft Ordinance was read a third time. On the 19th instant, without, so far as we have able to ascertain, further amendment in the Committee Stage.

Last week, Mr. H. A. Oliver, M L.A., addressed the Kimberley Indian electors on the Immigrant Regulation Act.

A Router cablegram from London on the 20th instatus that Lord Ampthill, is a letter to the press, says that the Union Immigrants' Restriction Bill, even as amended, will not satisfy Indians. He concludes by taying that they must await the text of the Bill as amended, but meanwhile he hopes that it will not be submitted for Royal assect till Parliament has had an opportunity of discussing it, and he trints that the Press will not allow the public to remain in ignorance of what is going on in South Africa, and its bearings on India and Imperial relations.

Miss Florence Winterbottom, who always takes a lively interest in this journal and its ideals, has kindly sent us the following interesting cutting from The Times:—

"Captain" Mary Booth, the daughter of the General of the Salvation Army, discovered a bunglar in a bodroom of her house at Clapham, at a o'clock in the morning. Instead of calling in the police, she talked seriously to him about his wickedness, and, upon learning that he was driven to crime by hunger, took him to the kitchen and gave him a good meal. While he are the food, she continued to talk to him. When the meal was over, she healt down and prayed with him, and institute that he should pray for himself. Promising to be his friend. I his world live a bester life, she then saw him off the premises.

Mr. A. M. Parok, writing to the Nation Advertise says -- " I landed, for the sake of convenience, at Dela gos Bay. A number of ferlow passengers, British Endi-ant, had Transvasi rights, and were accompanied by their wives and children. They were decayed at Lourento Marques for weeks before they were allowed to proceed, whilst some Japanese immigrants were allowed to proceed at once. Mr Gokhale did not evaggerate in the least when he told South Aince that no single subject had united all classes in India so much as the treatment accorded to Indiana flere. It anything were culculated to add to the intensity of that feeling and jucrease the persis of the situation, it is surely supplied by the breach of faith on the part of the Union Government in the matter of the Immigration Bill and the £3 tax Not the least evil of the present session of Parliament is its renewed provocation of Passive Resistance and its betrayal of thousands of poor, honest people, who have been led to believe that they would shortly be relieved of a burdensome, negust and inhuman tax upon their freedom and morality."

in the course of a leaderette the Natal Mercury says .-- Mr. Harrcourt's statement upon the tropical natives question was, we should like to add, substantially more sympathetic and reliably advised than that which he made to the House of Commons last week on the subject of the Immigration Bill. The Colonial Secretary referred to the convessions to Indian feeling in South Africa which the Bill represented, and expressed his approval of the removal of the racial inequality upon . Indians under the measure. This is so for from being the case, however, that the Asiatics are even now planning a campaign of organised passive resistance against the Bill unless the Union Government undertakes to promise that they will grant next session what Mr. Harcourt declares the Indians are already assured of. Legislative equality with administrative differentiation is the minimum demand of the South African Asiatics, and that is what the Union Government promised the Imperial authorities and Mr Gokhale they should receive. Neither this nor the safeguarding of their existing rights in given them under the Hill, and it is remarkable how Mr. Harcourt could be no mistaken, or so misinformed, as to hold the contrary

Writing on the Searle judgment the Tribune says—It is not merely a question of deportation and possical suffering that is involved in this case. Every Hindu or Mahomedan woman married according to one's own custom and law is denied the legal and moral status of a wedded wife; and that amounts to unmitigated cruelty and insult to respectable women. We think the Government of India ought to interlose and secure justice for these unfortunate women who cannot remain with their husbands on their own right."

Indian Women's Bazear

This Bezsar will be held at the Ebenezer Church Hall, c.o. Main and Wolhuter Streets, Johannesburg, on the and and 3rd July. The opening estretions, which takes place at 3 o'clock on each day, will be performed on the first day by the Mayorees (Mrs. Boustred), and on the second day by Mrs. Chaplio. The Bessar will be open from 3 to 8-30 p.m., and the price of admission will be ra.

The following further contributions have been received Mr. G. Proshton, on behalf of the Kingwilliamstown Indian Association, £1; Mrs. Charles Maude (Kingwilliamstown) £1; Mr. D. Vassan, on behalf of the Vedec Society, Cradock £3/3/*; Mesers, V. R. Vartak £3/4 6, E. Shabodien, 15/4 A. Khan, 10, 6, Malik 10/6, Rahim 10, Randas 5 Varly Mrs. 2 A. Jamasi s 6, M. Suleman 1/6 (per Mr. V. R. Vartak, Secretary Awakoned India Sourcey, Capatown); Mesers, A. F. Carssy & Go., 12 dos. Pattiet.

811)

ઇ ન્ડિઅન ઓપિનિઅ

MS44 66 M.

ફીનીક્સ, સનીવાર, તારીખ રર મી જીન, ૧૯૧૩.

તવા મીલમાં હીંદી મંડેલા તરફથી તાર જવા છતાં તે ખીલ

મ'ભૂરી ખળી

માં ક્ષેતરક ગરેક્સ્ટને સહી કરી છે. **ભીલને વ્યવસાહી** મી. ફસ્તમજીના છેલા તારતેક જવાબ ારી વલ્યા છે 🖫 બાદશાહને નામે ગવરન રે સહી કરી છે. વ્યટ્સે હવે આપણે વડી સરકારતી ઉપર તલ

ભાર મધ્ય અમધાર રાખવાના તથી રહયેર, આના અરથ એ થયા કે 🐫. પીકરના અસલ ભીલમાં પણ વડી સરકાર ળધ **અં**પે શકી કરી ખાપત અત્યાં આશ, અમતે તહતી. ~~"અમે~~ સરકારતે સાર દિલમીર છીયે. કેરમને સાર નથી. સરકારની ઉપર વ્યમે આધાર રાખ્યેદ નથી. તેની મદદ મળે તો ક્ષેત્રી પણ ન મળે તેર બેસી રહીયે એવું અમે ધારયું નથી. કામતા આધાર પાનાની ઉપર છે એમ અને સચ વતા આવ્યા છીમે તે દ્વી તેજ સુચવીયે છીયે. જો આપણે **ભાષણી આ**શા ન રાખરેએ તા સ્થાનીક સરકાર જે જીલમ કરે તે શાંડા ગણાય, હવે ખીલ આવતા અરવાડીયા સધી માં આપણા હાથમાં આવી જવું જોઇયે, દરમીયાન મે ભાજત ઉપરજ વિચાર કરવાનું ગફે છે. **મી. મેલ**રે આપણી તરકૂથી ભારે લડત લીધેલી સેનેટમાં સધારા થયા તે પાઝા એસેમ્બર્લામાં પાસ થવા જોઇથે, એ પાસ શવાને સાર જ્યારે **ખીલ પાલું એસેમ્બલીમાં આવ્યું હ્યારે મી. મેલરે** દક્ષીણ **અરક્ષીકામાં જન્મેલા દીંદી બાઝત સવાલ જ્રેકાવ્યા.** તેમણે વળી એ પહ્યુ સવાલ ઉદાવ્યા કે ઝીરમીટમ.થી ખુટેલા જે હીંદીને વરસના ત્રસ પાઉડના કર આપવા પડે છે તેઓ નાતાલના રહીશ મચાવા જોક્ષ્યે. તે દ્વામારાઈલના જે સાંકડા અરમ છે તે તેએ ને લાગુ ત પડતા જોઇએ, મી. પ્રીશરે મી. મેબ્રરની બન્ને દૂરખાસ્ત્રને બાતલ કરી, દ્રશ્રીસ અરદીકા માં જન્મેલાને સારૂ તે, ત્રી, ત્રીસરના વિચાર ભાષણે અવ્યુપ્તિ ક્કરિયે. પહ્યુ વસ્તુ પાઉડના વેરા સ્માપનારા વિવે સ્મસને ક્ષક <mark>હતા તે મી. ત્રેલરે દુ</mark>ર કરાવ્યો છે. ત્રક્ષુ પાઉડના ખુની वेरे। आपनाराने के ६३ न भणी सहे हे 📲 जीका द्वीहाने भणता है। ये ते एक ते हव सेवानी हरे हाँहीये ना पाउनी એક્ષે. ગ્રીરમાં કાયાંથી નાતાલની હક્યતી છે. તેઓને ~~શીધે નાતાલની અ~~ત્માદી છે. નાતાલને પોતાની છ**ં**દ્રગીના પશ્ચિમી વધારે વસ્સ આપ્યા પછી તેએ જ્યારે ક્ષરા થાય ત્યારે તેઓને નાતાલમાં છુટથી માત્ર જ ફરવાના હક ન રહે ते। तेया 💶 आपने हे केनेन स्वतंत्र रीते स्थाप्या छीये ते ને ક્રક્ષે ન ઘરે. આમ વિચારતાં ભાષણી લડત વધારે अक्ष वयी लेखें हैं अब यार्ड बेरा क्यापनारना वक देवे ले अपतांथ होंदी 'भी सदन न हरी शी भने को सहन ार के कि कि कि कि कार मेरी किएए के किए के कि

તા દુક જાળવતાં આપણે લાતમાં મરવું પડે તા મસ્ય પ્રમુખ્યા સાયક છે. ક્રેમેરતાની બાલન સુધારા થયા છે તે પહા વધારે વિચાર કરતાં વધારે નકામા જોવામાં આવે છે. ને સવાલ આગતમાં અનિચિતપર્ણ આપણે જરાએ સહન કરી શકતા નથી.

ભા વેરા એારતાની ઉપ×થી કહાડવાનું ભીલ સરકાર લાવી ≰તી તે ઉડ્ડાં છે. એ બહુ સતાપકારક પ્રતી ધેરા વાત છે. એ ઉડવામાં મી. ગામતો તા તાર અને મીજ સસસ્માતા

તાર સરકારને ગન્યા એ મુખ્ય કારણ છે. એ તા**રાને લીધે** મી. મેલર એ બીલની સહેરે બરાબર બામ મીઠી શક્યા, એારતાની ઉપરથી કર જ્યાર તા એટલે દરજે અફંત મહાય! આવે**ા સવાલ કેમ્પ્રતા મનમાં આવશે. પણ તે બ**રાબર ન**હીં** કહેલાય. જો મોરસ્તેરની ઉપસ્થી કર ગયો હત તો મરદાની ઉપરથી પાછળથી કડાવવા મહા મુસીબતની વાત થઈ પડત. મી. પ્રીશરે પાતાના ભાષણમાં ચાંખું બતાવ્યું 🤁 🦫 ઐારતા ની ઉપરતે કર કડાડ્યા સરકાર સછ ~~છે~~ પ**હ મરફાની ઉપર** થી નહીં કહાડે, સી. મૈલર ખીસાની સામે થયા તેએ પણ ચોરમું કહ્યું કે મરદાની ઉપરથી પણ તે કર જ્યા જોક્યો. અને જ્યાં સુધી ભન્ને ઉપરથી કર તાલુદ વહીં થાય સા સધી તે પેલે સરકારને એારત બાબત કાયદા પસાર કરી તે ની શરમ એલેકી કરવામાં મદદ નહીં કરે. કેલ્લાનિયલ ભારન એસોસીએસનને મી, શીશરે બેહુદા કાગ**ળ લખ્યો છે તેમાં** સુગવ્યું છે કે મરશે તા પૈતાને હાથે કરીને કર આપે છે. તેએને પાછા જ્યાની બાધણી કરે છે તે પછી પાછા જ્યાને બદલો તેના દંઢ આપે તેમાં શ્રી નવાઈ! ભક્ષ્વી શીક્ષર સાક્રેબની દલીલ છે. તે દલીલ તદન બેઝરમી ને ધાતકો છે ગીરમીટીયા નિરપસધી ને લાચાર શાકા પાત કરેલા દસ્તા વેલ સમજના નથી તે સમએ લેએ દુખતા માર્યા અથવા ફેરસલાઇને ગ્રમે તે સહી કરે તેના આવા પાતકી લાભ તે અહીંતી સરકાર અથવા ખીજ ગશ્માં આવેલા માસસોજ લઈ શકે. પણ વેરસ્તું ખીલ એારતા વિધેનું પ્રસાર નથી થયું એટકે આવતે વરસે ખરદાની ઉપરથી કર કહાડવાનું વની કો તેમ ભેવામાં આવે છે. તેમાં ભાષણી તસ્થી પુખળ હિલસાથતી જવર **છે**

આ કેસ શાધી કાલ્નાર ગી. પાલાક હતા. જારૂ ડેવીડ હંઢર नी पासे सवस्य इरावनार अन्य तेल સની અનાના કેસ હતા. હવે તેમણે અહીંની સરકાર ની સાથે તે બાબતના યમવહેવાર ચલાવ્યા છે. તે અમે ઈગ્રેષ્ટ લિયામમાં આપીએ ઈએ. મી. પૈલાકને મળેશા જવાબ સરકારનું લાગકો તુરવ આવલા જેવું મતાવી આપે છે તે જવાલ \$4ત અને \$48 છે. अव्यानम् मध्य भाग अदि है है कर देवीर करहे माना

મેં દ્રમાં ભવાલ પુછેલા છે. મા. પાલાક તેર ખામ દાગાન ભારતા માગેની હતી. તેના જવા માં ઉપરનાે ઉડાઉ જવાલ ~~ने तहहन वीरसक्ता भताने हें. पह दीवरें दीवरें ना~~ ~~સરકાર હઠ એકલી જાય છે~~. ત્રણ પાઉકના કર બાળતમાં કાંક્ષાની અલ બારન ઇડીઅન એસાસીએશને કાગળ લખેતા તેવાજ હોંદી જીજ્ઞાસા સભાએ લખેતા એ બનેને કર નારી રાખવાના ભગાવમાં જે જવાબ મી. પ્રીકરે વાલ્યા છે તેમસ તદન ઉલટા અને બુલણા ભરેશા છે. અને બુલણે રાખ્દ વાપરીએ છીયે તે ભરાભર સમજપુરવક છે દ્વીદી ગીરમીટીયા એ પાતે આ કર વ્હેરી સચિતા છે એવું માં પ્રીકરનું કહેવું 🛁 ત્રણ પાઉડના કરતા કાયદે શા કારણસર થયા, કાણે કરા બ્લા એ બધાની ભાતાનતા સુચવે છે. પણ મી. પ્રીકાર અતાન નથી. એ તા ભગતા ઉપે છે. એ હારી પેંદે જાણે છે કે નાતાલના ધમેરતાલાળાએાને બચાવવા સારૂ આ કર મેલાયેલા છે. એ સારી પેઠે અણે છે ક ગીર દિર્મા આવ <mark>નારા માસ્યુસને</mark> કાયદાનું, દસ્તાવેજનું અને આ દેશનું સાન હોતું નથી. આવી સ્પીતીમાં કંક દસ્તાવેજમાં તે સહી કરે તેને સહી કર્યાં ભરેલ્યર નજ મનાય. કાયદા પણ ગ્યામ કહે છે અને અજ્ઞાણપણે અથવા દાળથી કરેલી સહીને કાયદેં! સહી કે ક્લુલત ગલતા નથી. ગીરમીટમાં આવનારા જે તદન ખત્રાન છે તેમજ દળાયલા છે તેણે કરેલી સહીતે રજા કરી સહીની ઉપર લખેલા લખાસના બચાવ કરવા એ એસરમી અને ભુદાણાની સીમા છે. અતભવે ભાપણે નાસતા શીષ્યા **છીએ કે અહીંની સરકાર પેતાને**ક અસ્થ સાધવાને સારૂ કાંઈ પણ અનીતી આચરતાં અચકાય તેમ નથી, એટલે મુની **ખતના કેસમાં ઉદ્દત જવાબ મળ્યા છે એ નવાદ**ની વાન નથી. પહા સરકાર ભષ્યતી નથી કે જે પુરૂષે એ કામ હાથમાં લાધેલું છે તે પુરૂષ તેને ભાંત પુત્રાડરા અને સાંપુરસ દાદ મેળવરો.

મારીત્સભરગમાં સ્થાંની કચરાપડી ભુલમ ચલાવીજ રહી છે હવે કારીગર માત્ર ઉપર લાઈ સેન્સ

હવ કારાગર માત્ર ઉપર લાઇ સન્સ કા**રીગરાના** ના ખેતા છે. અને આ **પરવાના** સંખધમાં એક દીંદીની ઉપર દરછ તરીકે વગર લાઇસેન્સે કામ કરવાને

સારૂ કેસ કરવામાં આવ્યા. માછજોટ લક્ષા છે એટલે તેણે કચરાષરીને ક્રાટકી નાખી છે. કાયદાના અરઘ તા આપણી વીરૂપ્યજ જોવામાં ભાવે છે એટલે એતાયી બીજો કરાવ નથી આપી શકાયા, પણ માછસેટ ચાપ્યું જણાવ્યું કે ત્યાં સુધી મરીભાગ હોંદી કારીમરાની ઉપર કામ ચલાવવામાં આવશે **અને ત્રાે**ડા ગારાના કારખાનાએકની ઉપર નહીં ચલાવવામાં **=ાવે ત્યાં સુધી** તે હોંદી કારીગરને ગુન્હેગાર દગવશે પણ સભ નહીં કરે. આવી લીમત સાધારણ રીતે અહીંના માછ એટામાં વ્યાપણા સભેષમાં દેવતી નથી, મારીત્સબરગની **કચરાપડી કાેઇ શા**હુકાર ગાેરા કારીત્રરતી ઉપર કામ સલાવે એવા સભવ ભેવામાં આવતા તથી. પણ એશાં જ્યારે જ્યારે હીંદીને આ કાયદાની રૂપે ખડા કરવામાં આવે ત્યારે ત્યારે **માછસેટ સન્ત નહીંજ કરે એમ તેના હાલના ધરાવ ઉપર**થી માપણે માની લેવાનું નથી. પણ દરજી વીગેરે કારીમરાને મામે જરૂર સલાહ આપીશું કે તેઓએ પાતાના ધધા બીલ ५६ भेष नहीं धरवे। अने को बार्ध सेन्स न भेणे ते। वगर લાઇસેન્સે ધધા જરી રાખી માછશેટ જેલની સન્ત કરે તે જેલ એમવવી. આવું વેદા એક હીંદી કરતે તો ભારીતા ભરતની કચરાપડી કામ ચલાવવાનું સુક્ષી જતે. આ શાધન સીવાય બીલું જેમાં હાર નજ થાય એવું સાધન આપણી પાસે નથી. અને અમે તો દમેશાં ઉર્મેંદ રાખશું કે આવી અતની હેરાનમતી જે જે માણસોને થાય તે તે મામુસોએ કાયદાની પરવા નહીં કરતાં હીમતપુરવક તેના અંગ કરવા, આડ્યું સહુ સમજતા હતે કે કચરાપડીના નવા કાયદાનો હતું નવા પરવાના કાઢી પાસ્તા મેળવવાના નથી પહ્યું હીંદી કારીમરાને પહ્યુ પરવાના હેવાનું કરાવી તેઓને પરવાના નહીં આપી તેઓને નથા કરવાના હેવાનું કરાવી તેઓને પરવાના નહીં આપી તેઓને નથા કરવાના હેવાનું કરાવી તેઓને પરવાના નહીં આપી તેઓને નથા કરવાના છે.

ક્રાંસવાલમાં મુદતની પરમીટ ભાષતાં પણ મહા મુસ્લિબતા પાડે છે તેના દાખલા ભમારી નજરેં મુદ**લી પરમીઢ** હમેશાં ભાગા કરે છે. ગી, પેલ્લાક

क्रेक पश्मीटनी भाअशी करेबी व्यते તે બાબતની ના આવી એ પણા તાજો દાખશા છે. એ તેર એક મહેતાછના દાખશા છે તેની પાસે રેવ, બેલીનું સહીં પ્રીકેટ છે. તેના બાપ ડ્રાંસવાલમાં રહે છે. મહેતાછની ઉમર માટી છે એટલે ક્રાંસવાલમાં જવાના તેના હઠ નથી તેથી પાતાના ભાષને સમવાને ખાતર તેણે રજા મામી ગા માણસ સરકારી તાકર ગણાય. નીશાળ ઉપડયે તેને પાછ નાતાલમાં દાજર થવુંજ જોઇએ. એટક્રે દાંસવાલમાં સ્ક્રી જવાના સવાલજ ન સ્દ્રયા. વળા તેને વેપાર તા કરવાના હામજ નહીં. એટલે દરેક રીતે આ કેસ ઘણા મજસૂત ગણાય. તો પણ તે પરમીટ આપવાની ના પાડી છે. આમ વગર કામના ભુલમા કરવા હતાં જી. પીશર ભાષ્યને ખેશ ભતાવવા માગે છે 🖟 આપણે વીચે તેના મનમાં **ઉદાર વીચારા**-છે. વ્યાવી જાતની હલાકીએ સમજ હીંદી ઉપર હેમેશાં જવાળદારી વધારતી જાય છે. તે જવાબદારી તેઓ સમજે એવું અમે ધૃચ્છીએ છીએ.

પ્રેંકિટ ટ્રાઉનશીયમાં હોંડીને રહેવા ખાબત તકરાર **માલી** રહી હતી અને કેસ થયા હતા તે સાનેરી કાયદા ના ચુકાદા આ વખતે અને ઇપ્રેક્ટ વીભાગમાં આપીએ છીએ ટ્રાંસવાલ

ની અદાલતે એવા કરાવ કર્યો છે કે એ જગા ગાલ એસિય માં હેાવાથી તેમાં ઢોંદી સાધારસ રીતે રહી શકતા નથી. માત્ર તેજ ફીંદાને તેમાં રહેવાના હક છે કે જે સાનેરી કાયદા થયા તે પહેલાં ત્યાં રહેતા હેામ. આ પરીષ્ટ્રામ આપણને આધરય પમાડતારું નથી કારણ કે કાયદાના એવા અરથથી આપણે વર્ષિક છીએ, હાલ તુરત બીજી જગામો માં સરકારે પગલાં નથી ભર્યા તેના અરથ તા માત્ર એટલા જ છે કે ઘણી ભાગતામાં આપસુને સુંત્રવીને સરકાર **આખી** કામને સભાયલી બનાવવા *પ*ચ્છતી, **નધી વળા તેના નવા** ખીલ જેવા સખત કાવદા સરકારને વડી **સરકાર પાસે પ્રયાંદ** કરાવવાના છે. અહીતી સરકાર વડી સરકારને એમ મનાવ વાતે માત્રે છે કે તે આપ**ણી ઉપર બુલમ કરવાને કમ્પન્ડી** નથી. અને બની શકે હ્યાં સોનેરી કાયદા જેવા **કાયદાનેક પ્ર**રે પુરા અમલ પણ કરતી નથી. આ બધા માત્ર દેવિક અને વડી સરકાર તેમજ આપણને સુતેલા રાખવાની મુક્તી 🕏. તેથી આપજે હેતરાવાનું નથી. ટાઉ*નશીપ*સ એક્ટ **અને** સોનેરી કાયદા એ ભને મળીને આપણને ટ્રાંસવાલમાં દેસન કરવાનું જબરજસ્ત સાધન છે એ કદી શહવાનું નથી,

(19)

હોંદુસ્તાનમાં મસ્ક્રીની શરૂગાત ૧૮૯૬ માં થઇ સારશી ૧૯૧૨ ની ગાખરી સુધીમાં મરક્રી **પ્રસ્થાના શર્ધ** ના કેટલાં મસ્યુ થયાં તેની સંખ્યા હાલ બહાર ધરી છે. આ આંકડા

મહારી છે. આ સતર વરસમાં વરશીના એ કરોડ મરસ ઉપરાંત મોછ ફ્રેાનારતાથી પણ અત્રસીત આસાવંત છેંદગી ना इतकानी पेंद्रे पूरी वर्त दशे. अब सवारेक इटर तार 🜓 ખુભર 🖦 પે 🤡 🕽 પાલીતાજામાં સખત વરસાદ પડ્યા 💘 પર્સા પર જગીનદોસ્ત શાહ ગયા છે અને ૩૦૦ માહાસા મરતાં પામ્યા છે. ચાહા દીવસ ઉપર માંબઈ પાસે બોરિ માનું આગળ એક જળરા રેતને અકસ્માત થયા તેમાં પણ **પ્રામ્**રીક **મુ**ંદાઈને મસ્યુ ધામ્યાના દુ:ખદ સમાગારાથી હીંદના **ખાય ભરેલા છે. આમ માસસની છ**ંદગી કાચા સતરને તાંતનો વડાઈ રહેવી છે. તેમાં પણ આપણે જેટલા દીવસ **ગાસ કે વરસ જીવીએ છીયે તે આપ**ર્સા ખર્ફ છવન નથી. પરંત એ દાવસ માસ કે વરસ દેસહીતનાં કામ ખરવે જીવાય છે તેન સમયનું આપસં જીવન ખરૂં છે. દેશદીતના **ં અરથ ગતુ મહેલ્યા છે. હાલ આપ**ણે દર્ભાણ આદીકાના હોંદીએદ એક્ઝ અરથ કરી શકીએ છીએ. આપણે માવે ~~સાવમગાર~~ કામદાએ **રૂપી લ**ઠકતી તરવાર દુર કરી આપણું આપણે વંશનોનું અને આપણી માતુશુમીનું પતું અપમાન, **આપણનાં અવીષ્ય સામે ઉભી અતી હરકતાે દૂર કરવામાં** न्यापक्ष रेक्कीत नाने कोएने छीने. नेव नदान शीक्षी લાયું કહ્યું છે કે માલ્યુલ હંમેશ સવારે ઉઠતાંની સાથે એક વખત એટલું માદ કરે કે 'મારે પણ મરવાનું છે ' તો **બીઝ રીતે નહીં સુત્રી શકે અથવા નહીં પ**ડ પડી શકે એવાં **પર્જા સારાં ક્ષત્રો કરવા તે ત**ત્પર **થ**શે. આપણે પણ ગરણ ના વિચાર કરી દુનીમાદારી થાડા વખત અને જરૂર પડે તેા **હમેશને માટે તછ જેને ખર્** છવન ગ**ણીએ તે** ગાળવાને તર્સવાર થઇ શકીએ છીએ. હલાક થઈને અથવા ભીકમાં **ખતે બીકમાં મરવા કરતાં નાગાયનની પેડે માન્યસ થઇ મરવ**ે MIM ERAND WIE U.

'નેડીવ' એારતાના સત્યાત્રહ

દર્શન વ્યાર્રીકાના ગાસએ။ કારદા ઘડતાં વીચાર કરતા નથી. ઓરેંજ દીરડેટમાં 'પાસ'ના કાયદા થયા છે તે ૧૬ વસ્વની ઉમસ્થી ઉપરની તમામ કવરડ અને નેડીવ એારતાને પાસ ક્રહવવાની ફરજ પાડે છે. આ કાયદાની રૂચે ખાનદાન Luzs ભાષ્ટિકોને જેમમાં ગોધવામાં આવી છે અને સાવાન 'તેરીવ' ઉપકરીઓને પોથીસ ધરમહાર ધકેલી તેમના ઉપર **ં પાતારી મળાત્કર મુજારે છે.** આ ખબર આપતાં કેપટાઉનના 4. આવ્યુલ રહેમાનનું અમું 'એ. પી. એર.' જણાવે છે કે **ખાની સ્ટીતીને લીધે જ્યાં જ્યાં** કચરાપટીએ પાસના કાયદાને વ્યવસ્થાં સુરે છે ત્યાં ત્યાં ગ્યા એરતોએ કાયદાની સામે **્ષ્યાને અને પાસ નહીં ક્ષેત્રાના કરાવ કર્યો છે** કેટલાક **હામા ઉપર એરિતાનું એક કેપ્યુટેશન ને**ડીવ ખાનાના વડા પાસે મનું હતું તેએ ક્રમરા પડીને ભલામણ કરી એારતાને પાસના 'કાયદામાંથી ગુકત કરવા વચન મ્યાપ્યું હતું પણ પછી તેવે લવામણ કરી કે નહીં તે અમે ભરાતા નથી. પુરંતુ આજસાવ પાસના સવદે બહુ લખતાઈથી અમલમાં મુકાય

છે એ તે અમારી જાણમાં આવ્યું છે. અમલદારા છંદમી અસલ કરી કહે છે. આથી હવે મસ્ત્રી જગાએ ગીડીંગા મઈ છે. અને તેમાં દ્રી સ્ટેટના આ ગાસ ગંદાઓની અ નીતી સામે થવાના એક્જ સ્સ્તા જે સત્યાગ્રહ છે તે ધારસ્યુ કરવાના કરાવા થયા છે.

નવા બીલ વિષે ખબરા

થી. ગાંધીતું ⁶ મરક્યુરી ⁷ માં **લખાવ**ં

મી. હારકરટ જે વડી સરકારમાં કેલોનીઅલ સેક્રેટરી છે તેએ ગી. એ મેડીને નવા ખીલના સંબધમાં જે જવાબ અલ્પો તે વીયે મી. સંધીએ છાયાવાળાને જે દ્રશકત આપી તે નીચે પ્રમાણે છે: જો મી. દારકરટના જવાબના ખરા હેવાલ ક્ટરે ત્રાકલ્યા હાય તા તે બહુ તાભુળી પગાડનારછે. <mark>જો તેણે</mark> અસમ બીલ જોવું **હેાય તે**ા આપણે માનવું જ જોઇ એ કે વડી સરકારે હોંદોને ફેળ દીધા છે અને અહોની શ્વર **કારતે રાજી રાખવાને ખાતર પાતે લખેલાં લખાણા ઉપર** પાણી ફેરવ્યું છે એટલે હું તે એવી ઉમેદ રાખીશ કે વડી સરકારે બીલ જોયું તથી અને જે જે સુધારા થયા છે તેની **અસર વીવે તેઓને પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન નથી, પછ્ય અહીંની સરકાર વી**યે તેા કંઈ શક લાવવા જેવું નથી. તેઓએ દીંદીની સાથે થયેલી શરત તેહી છે. ૧૯૧૧ માં થયેલી સમાધાતી તા ભાંગ કર્યો છે અને મી. ગેડપહોને આપેલી પાત્રાંઓ નકામી કરી છે. એટલુંજ નહીં પણ પાને કરેલી શરતા પાળવા નથી ગાગના અને ઘસા પંત્રામાં લખી ગયેલા છે એ પ્રમાણે વેડી સરકારની ઇન્છાને માન આપવા નથી માગતા એમ પ્રમાણીકપણે કહેવાને બરલે વડી સરકારને પસ છેતરી છે. 🦖 હારકરડ કહે છે કે વડી સરકારની ગ્લા સવાલ વીયેની ગોંતા <u>દ</u>ર કરવાને અહીંની સરકારે ક્રમે**તાં** કમ્પ્છા બતાવી છે પણ આવી ઈચ્છાના જરાએ પુરાવા અસલ બીલ માં નથી, પ્રતીપ્રેશનના સંબંધમાં પણ રંગ બેદ દુર નથી કર્યો તે હતાં મી, પ્રીશરે વડી સરકારને એવું સમજાવેલ હ કે નવું બીલ એવા એક્ધી રહીત છે. ગી. પીશરે અને બેરક શ્રેલા તારા મહા જતાવે છે કે ઉપરની વાત ખાટી છે. 🗱 સ્ટેટની ભાગતમાં ૧૯૧૧ની સાલયો જે દરકત ગાલતી આવી છે તે રંગબેદનીજ છે. મી. પીકારે તે અડચણ દુર નથી કરી. પોતાના તારની અંદર તે જણાવે છે કે તે અંદ અન્ત્રના નીકાલ કારભારી કારમથી કરશે. જો આવી સગ ભુતી ૧૯૧૧ ની સાલમાં આપ**ણે ક્લુલ રાખી હત** તે**ા તેજ** વખતે ક્રમ્પદા પસાર થઇ શક્ત પણ એવું હીંદી તે વખતે કબૂલ કરી શકતા નદ્રતા અને હવે પણ નથી કરી શકતા. જો અહીંની સરકારને પાતાની આળકૃતી કાઇ પણ દરકાર હેળ તા ઈયામેશનના વાલ્યમાં કાયદેસર સરખા હક મ્યાપસ ને ગળવાજ જોડીયે અને એવી સરખા હકવાળી સ્થીતી ભળવવાને સારૂ જે કાવદા ~~થાય~~ તેમાં ચાલુ હકા પણ સાચ વવાને અહીંતી સરકાર બંધાયેલી છે એમ ઉપલી એમાંતી એક શરત આ સરકારે પાળી તથી. વળી મી. દારકરટ એમ માનના જસાય છે કે જે સધારા થયા છે તે અર્દોની સર કારે પાતાની મેળે અથવા તા હીદીને ન્યાય આપવાના ઇરાઇ યી કરેલા છે.' હામાસ્ત તા એવી છે કે મુનસ્થનીસ્ટ પક્ષે

(291)

पाताने काले केवा रीते के भीकरी साथे हैं। बीधा है। ज्या ते**री**क व्यक्तिती भरधारे कीशवरीओ सुधार। अर्थ छे. की मुनीयनीस्ट प्रक्ष करा वधारे मुस्त रहेत ते। या अपहे વખતે પસાર પણ નહીં ચાન, અથવા તેા ૧૯૧૧ ની સમા ધાની પ્રમાણે કાયદ્રે ચાતા હવે તેા જો વડી સરકાર બીલમાં સહી ન કરે અને ૧૯૧૧ તી સસાધાતીની બધી કરતા માળ વાનું વૈચન કરી ન મળે તેર સભામહની લડત જરૂર જાગશે અને શાદી સ**વધી સવાલ કહી કવાચી** છોરતો પણ લડત માં દાખલ થશે. અહીંની સરકાર સત્યામહતી લાત વીવે ભારે એક્સ્કાર **હે**! પણ હું તે! એવું માનનારા પૂર્વ કે રાજ્ય પ્રકરણી ગમે તે દરદા દુર કરવાના આ અકસીર ક્યાલ છે. भने द' मेन पश भारताश **मु**ं हे की भने पेते भमारी तरह साथा रहीशे ते। अभारी अत वया गीना रहेल नहीं. ત્રણ પાઉડના ધેરા માત્ર ભારતાના લખધમાંજ ગાફ કરવા નું બીલ જે દાખલ કરમું છે તે ચાળા રીતે બતાવે છે કે अरक्षरनी नुकर बीटी भाभ छपर क्षरतीक वे वाने हे बीटी કામને દ્વા દેતાં આવદા નથી ખાતી.

सत्याभद्दने भदद

દર્શાસ્ત્ર આદરીકામાં રહેનારી એક ગરીય ઈ ચેલ્ટ બાહેસ કર શનારી લડતને મદદ કરવા સાર પેતાની એકજ સોનાની સાંકળી ગેડકી છે.

માં. તે≩કાતે મહાસ**થી** પા, કુ∞ે તેક તાર કર્યો છે.

હોંદુસ્તાનના અપાધ્યામાંથી જોવામાં આવે છે ો સાં લક્તન વિષે ભારે ચર્ચા થઇ રહી છે અને ઢોંદુસ્તાને પઇસાની મદદ માકલવી એમ છાપાઓ કહી રહ્યા છે.

ઉપર જ્યાવેલી સોનાની માંકળી યાદિ તરીખે અને બને દામાની વચ્ચેની સાંકળ તરીખે જે હોંદી વેચાતી ક્ષેત્રા પ્રચ્છતે તેને વેચવા ગી, ગાંધી તક્ષ્યાર છે. એક તસ્થી અહીંની સરફાર કાળા ગારાને હડાવી તેના, આ મુલકના તે બીદીશ સામાન્યના શતર્વ કામ કરી રહી છે, બીજી તરફથી આ સોનાની સાંકળ તે માસુસ જાત વચ્ચે પ્રેમની સાંકળ સુધી રહી છે.

જાત્ને પારલામેં આવી વ્યક્તિ પાસ થયાં

શ્વતેરમાં થયેલા સુધારાની મંબુરી ચેળવવા ભીલ સુકવારે દ્રીતે નીમલી પાલમિંટમાં ઘરચાયું હતું. ઉપટની મંબુરી भवतां भवतां पश्च भी. मेशरे तेती धामे बात बीपी. ૧૪૦૬ ના કેપના કાયદા મુજબ દક્ષિણ આદિકામાં જ-મેલા भाष्युसीना के ६६ छे हैं ६६ शास्त्रका लामत थी. शेकरे <mark>ૄરીથી સુધારેત રહ્યુ કરવા, ગી. પ્રીકારે કહ્યું કે લ્યા</mark> ભાભત ઉપર બન્ને હાઉસમાં અરચા થઇ ચુકી છે. એટલે ક્રીમી તે વિષય ચરચવાની જરૂર તથી. બાદ આ સુધારા ના ક્ષ્યુલ થયો. પુછી તી, સેલરે ત્રણ પાઉડતા કર આપનારા ~~ગોતે તાલામમાં~~ પ્રમીસાઇશ મેળવવા હરાન ન આવળી ભોપુર્કે તે ભાવતના સુધારા રહ્યુ કર્યો. આ સુધારા પણ નામાંબુર થયા. ગી. આશેકઝાંડ્યે દરખાસ્ત કરી કે શ્રીયસ્ત ને મક્ષી એક્ટાઝરથી બીલ અથકમાં આવતું એફએ. આ સુધારા રીવે પ્રધાને આસર્વ પાંચી જ્યાંબ્યું કે માનવંતા સલા સાત્રે એ મુકોલીએ જસાય છે તે માત્ર ક્રક્પીત છે. આ दरच्यस्त पद्म ता अंतुर क्य_ं व्यते सेनेटमां क्वेसा सुधाश એકેલ્બલેએ લાંભુર લખી **થીલ** સેનેટને પા**લુ**ં ગેડાલી જા^ર શું. अवसती होंदुमाना सार

મુજરાતી હોંદખા તરાપી મુક્ક પ્રધાનને કેપટોઉન્દ નીચે મુજબ તાર મેક્લવામાં આવ્યા હતા. ત્રસ પાઉદના કર **આપનાર વધાને તે કરમાંથી યુક્ત કરવામાં આવે એવે**! સુધારા બીલમાં કરવા ગુજરાતી હોંદરેના સરકારને પીતરે 🦜 આ કર બધા ઉપરથી કાડી નાખવાની ચી. આપોને સર સર તરફથી ખાત્રી મળી છે એમ વધા હીદીએ લખન્યા હતા. અને મી, ગામસેના હમણાના તારથી આ સમજવા બસાગર હતી એમ ખાત્રી **ગાવ છે. આ ખબર ખા**ર્લે કર ભરનારાગામાં તેમજ હીંદુસ્થાનમાં પણ ફેલાવવામાં આવ્યા - क्रांति क्षेत्रिका सरकारना अधिवेशन औव तरक्ष्या. વલસાને ધીકારી કાઢે છે. કેમકે અન બીલવી અલ્લો એક रहे हैं. अने दक्ष भागवाता दह भीनवी क्षेत्रमां आहे. છે. સાદીની ક્લમ વિષેતા સુધારા સંતાય કારક 🛡 🦫 બહિ તેં ખાળી પુરવક નથી કહી શકાઈ. સસ્તી સમાધાની વીરુદ્ધ સરકારના ભાવા વલસૂથી ગુજરાતી હોંદુએ। માને 🧶 કે માસામા ફરીયી જાયશે. અને તે લાતને આખા, સુની યનના હીંદીઓ તરફથી યુરી દોલસોછ તથા મલ્દ મળશે.

ભીલા પાલ મહું કે દારત થી. અપલીમાંથે સવસ્તરને તીએના નાર મેરકલ્યો. " યાલાંમાં ત્યાં બીલ પસાર વર્ષિયાં છે તેથી મારી એસોસીએસન અરળ મુખર છે કે તેની ઉપર ભાષ તામદાર સહી તહીં કરશા કે શકે તે બીલ સમાપાનીને અંગ કર છે. તે બીલશી સારોચ કારડમાં અપીલ કરવાને હર એમ્બે ચાલ છે, તાતાલમાં ' બન્યુ વરસ ' ના એન્સર્સને હાલ છે હક છે તે જેવા રહે છે, અનુ પાલન્સે કર વ્યાપ નારા હીંદીના રહેવાના હફ તાલુક થાય છે, દરશિયુ આરોમમાં જલ્મેલા હીંદીના કેમના હફ તાલુક થાય છે, દરશિયુ આરોમમાં જલ્મેલા હીંદીના કેપમાં દાખલ અવાના હફ બન્ય છે વ્યત્ને દી સ્ટેડની એ આપ્યા છે તે કાપ્ય રહે છે, તો આ પ્રાપ્ત માં સહી લશે તો સ્ત્યામક અને તેમી લતાં દ્વાપા કરી ઉત્પન્ન પર્યા તેવી મારી એસોસીએસન હમેક રાખે છે કે સ્ત્રિયાં આપ સહી નહીં કરા.

આ તારતા જવાબ ગી. કાઇક્ટ્રીમાતું અમેકા કે કારક મોડરદન વિચાર કરે છે. પણ લાર આદ્ કોરોસ્ક્રીયન અંભુ માનના પ્રમુખ પી. પારસી ક્ષ્યમાદી જવાબ મહ્યો છે તેમાં જણાવે છે કે સરકારી વર્કાયની સમાહ મળતાં મવરતાર જુંગ રહ્યે તે બીલ ઉપર સહી કરી આપી છે. આ સહીના અરમ મેમ નથી કે વડી શરકારતા મંખુરી મળી ગાં છે. તેલે બીલ જોવાયાજ માલમ પડ્યા, આ બાબત રિષે પા. કરતપારથે તાર કરી ખુબર મમાવી છે.

का तारने। कवाम प्रम् अयो वने। मे के क्रव्स्तरे वाह

યુનીયાનમાં હોંદી વસ્તીના આંકડાઓ ૧૯૧૧ ના વસ્તી પગ્રક મુજળ તીચે પ્રમાણે છે. નાતાલયાં: પ્રકૃષ ૮૦,૧૧૦) ઓ ૧,૯૯૮; કુલ ૧૦,૦૪૮. એમ્પ્લેસમાં: પ્રકૃષ ૮,૦૫૦; ઓ ૧,૯૯૮; કુલ ૧૦,૦૪૮. એમ્પ્રેલ્સ્ટ્રેટરમાં: પ્રકૃષ ૮૧; ઓ ૧૦; કુલ ૧૦૬. આખા યુનીયાનમાં: પ્રકૃષ ૯૩,૮૮૧: એ પ્રમુક્ષ્ય: કુલ ૧૪૯,૭૯૧, ધરસ પ્રમાણ આ અંખના યુનીયાનમાં: હોંદુ ૧૧૫,૫૮૦; સુલલમાન ૧૦,૮૯૧ પારસી ૧૪૧ થાને બીલ્લ ૧૧,૯૭૮. પ્રવાસવાર, જન્માનુગીવાર, પંધાવાર તથા ઉત્તર નીગેરે વાર્સ, પ્રવાસવાર,

(793)

मस शिंडने। इर

હિલ્યું વેચન પી. પ્રેશરે મથા ક્ષેત્રવાર મામનના બીલ તું મહ્યું વંચન પી. પ્રેશરે મથા ક્ષેત્રવારે પ્રાથમિંટની ગામ્યાં હાથ લીધું હતું. તેલું કહ્યું કે આ બીલના હેતુ પરિલ્ દિદિ ભારતાતે મથુ માઉડના કરમાંથી કુકત કરવાના છે. પ્રસ્કે ઉપરથી પણ આ કર કાડી નાખવા ભાગત કેડ લીક ચરચા અલી રહી છે. પરંતુ વીચાર કરતાં સરકારને જ્યાનું છે કે મરદા ઉપરથી કર નાખુદ થઇ શકતા નથી. હોંદી ભારતાને કર આપવા પડે એ સેર્ધનસાફ થાય છે. આવ્ય સુધી આ કર નહીં સરવા માટે ભારતા ઉપર કામ મથાવનાતું ત્યારે કારડને કહેવામાં આવતું ત્યારે કેટલાએક ખ્યાયાધીશ આ કર વસવા કરવા બાબત ઘણી શખનાઇ અતા વતા, ત્યારે બીજા કેટલાએક એવા મત બતાવતા કે આવે! કર તહીં વસવા કરવા જોઇએ.

પીતન તરફતા મેમ્બર મી. મેલર પ્રદે પ્રસ અન બીલની **વાત્રે થયા. તેણે કહ્યુ**ં કે લ્લા કાયદાના અમલ કરવામાં જરારને જે મુરોલી પડે છે તેમાંથી છટવામાં તેને શા માટે મદદ કરવી જોઇએ એ 🧃 સમછ શકતા નથી. ગમે વરસે • સરકારે આ કર માત્ર ૪૨ એારતા પાસેથી ઉપરાવ્યા. વાડીક ~~ગારતા પાસેથી પણ આ કર ઉપરાવવામાં આવ્યા ગોધી~~ <mark>તાતાશને માથે પણું ક્લાંક એ_કે છે, પણી ખરી હોઇ</mark> ~~ચારતા પાસે ભાવા કર ભરવાતું કંઇ શાધન હોતું નધી.~~ ब्येक्ट्रेस क्षप्रदेशी ब्या का सरकार क्षराव्यारी रीते नाशुर करी की े. भारते पासेषी का का केवाना धराते प्रथा । पश न હતા. આ મુદદા ઉપર તેવો નાતાલના સરકારી વળાલના દેડ बार करने टोस्सा, ' भार कव्यान्स्' हे भी. शेरपत्रे तरस्थी મતે જેમલ મહેરા છે. તેમાં તે જ્યારે છે જે "મસ પાઉડ ના ભાગા કર કાડી નાંખવામાં આવશે શ્રેલું યુનીઅનના કારબારીઓએ અને માહ્ય રીતે કહેલું." આ આખા સવાય હાયમાં ન ધરી ક્રકાય ત્યાં સુધી ત્યા બીલ પાલીબેટમાં ભાગલ વર્ષ તેની આમે થી. મેલરે સખત રીતે વાંધા લીધા ~~ખાતે અત્સાવમાં કે થયા વેરાતેક માળ હેતુ હોંદીઓ~~ને પાપ્ક बीहरूतान अल्याना बता, एव वे बेत शीवहुम पार पडी શામાં નથી. તમે ચરકાર તે કર યાવ કાડી તાંખી શકે છે.

વર કેવીડ હેવર પોતાને મથેલા તારના શાહો હાયમાં વર્ષને ખતામ તથા ખાલવા વાલ્યા પણ સ્પીકરની નજર તેની ઉપર પડી નહીં.

મી. તે**લવે આ સરમા યુ**લનથી રાખવાની દરખાસ્ત કરી. આ કર**ખાસ્ત ક્યુલ થ**ઇ, અને પ્રધાને ચરમા ગાંકે આવ તે આવાડીએ સામવારના દીવલ યુકરર કર્યો. આથી હતા હતા થઇ આતો અરથ એ થયો કે આ ગીલ પડતું એવાયું.

at सरनाराओली **भी**टींग

માત્ર ક્યારે ક્ષેપરથી કર કાડી નાખવાનુ ખીલ દાખલ મનું તેની સામે પાસર ઉદાવવાને મયા સુરવારે સવારે માર કેટને પખતે ત્રસ પાઉડ કર ભરનારાઓની એક માટી સભા - વીક્ટોરીયા સ્ક્રીડ, કરખનમાં મળી હતી, બીલની હડોકન કેપીય ખને હીંદી આપામાં વીસ્તારથી મેસરસ વી. આર. આર. યુક્કો, કે. આર. તલના, સુવાબસાંગ ખને બીજા કેટ લાક સ્વાન્યની હતી. બાદ નીચેના કરાવ સરકારને મેદકલના માટે સરવાનુમાતે પ્લાર થયા હતેક⊶

"अन्यापी अञ्च पार्डाना अध्यापी आग हींदी कीरती कार्य प्रकृत अध्यान की भीत पार्थानियां रखा अपू के तेनी आर्य आता सभा सभा रीते वांधा इस्ताम छे. ज्या अद् हं के प्रस्ता साम रह अरी जीव भी. ने प्रमृती भारहत इत्योध आहिता तं भाव ही हुस्तानना हैति। समज्या इता, ज्याने अधाने तरहणी आग वातने अन्ति समज्या इता, ज्याने अधाने तरहणी आग वातने अन्ति समज्या के का अध्या अपार्थी के वातने ज्याचे को के जीव प्रकामित अधाने के जा अध्या अपार्थी के ज्याचे कर याह्य रहे तेथी इस्ती अधाने के ज्याचे कर याह्य रहे तेथी इस्ती अधान अस्ता अस्ता तामने अधान अस्ता के तेथी अभा स्ता अस्तार तथा पार्थित असे अधाने के तथी अधान स्ता अस्तार तथा पार्थित असे अधाने के तथी अधाने असे अधान अस्ता अ

મરદો ઉપરથી પહ્યુ કર તાલુક થવા બાળત સુધારા બીલ માં થયા જોઇએ અને જો સુધારા ન થાય તો કર આપવા તો તા પાતી ભધાએ જેવમાં જવું એ બાળત આખી સસા માં બધાની શાયસી એક સરખી જોવામાં આવતી હતી.

८२णनना तार

ત્રશ્રુ પાર્લાના કર ભાળત અંગ્રુમાન કરતાચના પ્રેકૃપ મા. રાંદેરીએ કેપ તાર સાક્રેકેટ્રો કે એક્ટોને ત્રશ્રુ પાર્લ્ડમાંથી ક્રક્ત કરવામાં આવે છે તે મરદાને નહીં તેવી સરકારની નીતિને શિરસ્ટ્રે હોંદી તરફની જે કરજ છે તેના અને ચી. ગાંખરેને ખાત્રિ આપી છે તેના કાગ શાય છે. તે લગ્ન સતો અડકારી કેમ્પની નામોસી સરકારે દુર કરવી ઘટે છે.

કારી આવા કુ આવેલ હળ તરફરી કહ્યું મુક્કી કેપાત તે કેપતાઉત તીએ સુજબ તાર તે કેક્શો હતા કે તે : મળ પાઉડનો કર માત્ર એક્સો ઉપરથી જ કારવા ભાગત જે બીલ દાખલ થયું છે તેની સાલે મારૂં સંડળ સખત રીતે વાંધો દરશાવે છે, આ કરતે હોંદીઓ ભૂલતી, અન્યાયી અને પીક્તીઓને નહીં છજે તેવા ત્રણે છે. મારા મંડળતી માન્યતા એવી છે કે આ કર તદન તાલુદ કરવાના હું કુ મુદ્દતમાં ક્રયણે ઘડવામાં આવશે એવી ખાત્રો સરકારે ત્રી. બાપત્રોને આપી છે. ત્રી. કાખકાન દરીયાણ તાકરી આ માન્યતા હવે ખરી કરે છે. જો આ કૃપમાં બીલ પાસ થશે તો ગંબીર સ્ત્રીતી છેલી શરી કર સાવ કાદી નાખવા સરકારને જીવર પુરવક વીનવીએ છીએ.

अभाषनी धामण वर्षेवार

કોફોની અલ એરન ઈડી અન એસોસી એશન અને ગી ફોંદી જતાસા સલા તરફથી ત્રસ પાઉડના વેરાની ભાગતમાં એ તાર તથા કામળ માહિતામાં આવ્યા હતા ને વીવે મુલકી પ્રધાન સાથે નીચે મુજબ કામળ વહેવાર માલ્યા છે:—

सरभारते। क्षांभव

હ માં અને કેપટાઉનથી મી. પ્રોકરના સેક્રેટ્રી ઉપલાં ભને મંડળના સેક્રેટરિએકને લખે છે કે નાનાલમાં ગીરમોટમાંથી મુટેલા હોંદીએક પાસેથી ક્ષેત્રાતા મહ્યુ પાઉડના કરના સંખેષ તેક તમારા ૩ છ તારીખને કામળ મળ્યો છે. તમારા કામળ ના પહેલા પારીકાકમાં તમે સા વાપે કહેક એ કે પ્રધાન સમ્મ્રષ્ટ શકતા નથી.

તમારા મંડેલ છાયાંથા ઉપસ્થા એવું તો હતે કે ચામ દીવસ ઉપર પાર્ટામાં અંદ અંતિ દાખલ થયું છે. જેવી ગીરમીડમાંથી છૂડી થયેલી હોંદી એવરતે પાસેથી સવીખમાં આવા કર કેવામાં આવશે નહીં. કરના સામાન્ય સવાસ વીષે જણાવવાનું કે આ ખેતને હાથે કરીને વહેરી લીધેહા છે તથા આ વેરા નાતાશના ૧૮૯૫ ના ૧૭ નંબરના કાયદાની બીજી કલમ મુજબ થયેલા કરારના જેઓ ભગ કરે છે તેમનીજ પાસેથી હેવામાં આવે છે એ વાત તમારી સભા બુલી જતી જણાય છે.

કા, બેદ ઈ. એસોસીએશનના જવાળ

ઉપરના કામળના જવરખમાં કાંદ્રાનીઅલ એહ્રન ઇઠીઅન એસાસીએશનના એહન્ટરી સેફ્રેટરીએ સરકારને નાચે મુજબ કામળ લખ્યા છે:—

ત્રણ પાઉડતા કરતા સંભેષમાં મારા ત્રીજી જીતના કાગળ તા જવાબમાં આપતો ૯ તારીખના કાગળ મહ્યો છે. તેના જવાબમાં છે જણાવવાની રજ્ય લઉં છું કે મારા કાગળના પહેલા પાર્ટીપ્રાફમા જનરલ સ્મદસતા ભાષણ વીવે લખેલું છે પાર્લીમેંડમાં ભાષણ કરતાં તેએ જસાવેલું કે વેરા સ્દ કરવા ના દરાવ ઉપર આવતાં પહેલાં પાતે આ બાબતમાં નાતાલ ના સભાસદોના વિસાર જાણવા ઈન્છા રાખે છે

એક્ટ્રેન ઉપરથી કર કાર્ડી નાખવાના બીલ વીપેની દ્રકીકત સ્થાતીક છાપાઓ ઉપરથી મારી કમીડીના જાણમાં આવી છે. પરંતુ મારી કમીડીને જણાય છે કે આ કર એટલા બધા અન્યાય છે કે તે મરદ તેમજ એ.રતો ઉપરથી કાડી તાખવા જોડએ મારી કમીડી પ્રધાનને નમ્મતાપુરવક જણાવવાની રજા લેય છે કે આ બાબતમાં સરકારે મી. ગામલેને જે ખાર્ગી આપી દ્રતી તે મુજબ આ કર કાડી નાખવા જોઇએ.

આપના કામળના બોજા પારીય્રહના સંબંધમાં લખવાનુ કે આ માતારી કર ચાલ રાખવાને પ્રધાને જે બચાવ બતા **વેઢા છે તે જ્તણીન મારી ક્યીડી ઘ**લું દુખ યાયી છે. કેમ કે તે ભચાવ જેતાંજ ભુંડા માલુમ પડી આવે એવા છે. મારી કમીટી પ્રધાનને યાદ આપે છ કે વેરા એ તા ખાલી તેનું તામ છે, પરંતુ તેનું ખરૂં નામ તે৷ નાનત્ક્ષની નાકરી માં પાતાની છેંદગીના ખરેખરાં વર્ષો અયપનારાં સાવ નિર દ્રેષ મરદા અને એારતા પાસેથી જબરજસ્તીથી વસુલ કરવા માં આવતા એક જાતના જુલમગાર દક છે. ગીરમીટ કેજે ને ભલા ભક્ષા રાજદ્વારી પુરંપાએ ગુલાયીના સમાન ગણી છે તે ગીરમીટની મુદલ પુરી થતાં આ માલ્યુંમાં કે જેઓ દસ્તા વેજની દ્વક્રીકત પશુ સમજતા નધી તેવા માણસા દ્વીંદુસ્તાન જવાતા કરાર ભાગે છે અને તેથી કરી આ વેરા પાતાની મેજા વહેારી તેમ છે એમ કહેવું તે મારી ક્યોરી માને છે 🕽 અરીબાેનાં દુખની હાંસી કરવા બરાબર છે. છેવટમાં મારી ક્રમીડી પ્રધાનને ખાત્રીથી જણાવવા માત્રે છે કે આ કરના જેવું અધાત્ર અને ભારે સંકટ બીજું એક પણ નથી, અને વધારેમાં, તે કર ભરાખર છે એમ કહી તેના જે રીતે તમારા **કાગળમાં બચાવ કરવામાં ખાવે છે** તે બળતામાં લી દ્વામે છે.

હોંદી જણાસા સભાના જવાળ

સરકારના કાંગળના જવાબ આ સભાના જોડીઆ મંત્રી ઓ તરફથી નીચે મુજબ મેંદકલવામાં આવ્યો છે:—ત્રણ પાઉંડના કરના સંબંધમાં આપના ૯ તારીખના કાંગળ મહ્યો છે. એપરતાને આ કરમાંથી મુકત કરવામાં આવશે એવું બીલ દાખલ થયાના ખબર અમારી સભાએ છાપામાં વાંચ્ય હતા. આવું બીલ-દાખલ થયાના સમાચાર જાણી મારી સભા ચમારે મહ કારબા કે અમારી દીદી ફામ એમ માનતી હતી કે સરકારે ત્રણ પાઉંડના કર સાવ રહ કરવાની ખાત્રી

આપી હતી—અને માનવંતા મી, ગ્રાપલે કે જે હાલ લંડન માં છે તેમના તરફથી ગયે અધ્વાહીએ એ તાર મળ્યા તેથી તે માન્યતા ખરી કરી છે. આ બાલતમાં સરકારના નિરદમ વલસ્કુધી જેઓને આ કર ભરવેર પડે છે તેમનાં ભારે સંકટા તો વિચાર કરતાં અમારી . ભાતે મહાંજ દુખ લાગી આવે છે, અને આ કરતા બેલ્બે હાથે કરી વહેરી લીધેઢા છે 🛋 વી ગેરવાજબી દ્લીલ સાંભળીને **અમારી સભાતાં દુખમાં** વધારા થયા છે. આ અતાન માસુસા પાસે**લા ક્વાંસ્થાતા** માં ભષેલ્ટી કરાવવામાં આવે છે તેની સરકારને ખબર નહીં હેાય. આ માસુસા પાછળ**યા** પાતાના **ંગતાન અને અ**દ ગીરમીટના અન્યાયના ક્ષેત્ર **થ**ણ **પડે છે. તેમને અનીતીના** ખાડામાં ઉતારતાર આ બધન તેએ કદી સમજેશ હાતાં ત્**થી**. અમારી સભા જા ભાગતના પાતાના **મત નમૃત** પુરવક જાહેર કરે છે કે આવી અજ્ઞાન દશામાં કરેલાં કરાર, ફેાસબાવવા ખરેાબર હોાવાધી કરારમાં **ઉતરનારા**એ**ાને બધન** કારક મહાય નહીં. તેથી અમારી સભાવતી અમે તમારા કાત્રળના બીન્ત પારીગ્રક્ષમાં જતાવેલી નીરદય અને પ્રીસ્તીને નહીં છાજે તેવી લાગણી સામે વીનવપુરવક અને *દલ્*તાથી વર્ષ્યા દરસાવીએ **છીએ અને હતા પણ સરકાર તરાથી આપ** વામાં આવેલ ખાત્રીએક મુજબ કરપદામાં ફેરફાર કરી લાંબા **લખત અને આલતા આવતા અન્યાયના અંત આણશા એમ** અમે અંતઃકરહાપુરવક ઉમેદ રાખીએ છીએ.

કાનકટાડીનાપલથી ક્ટરના ખબરપત્રી જણાવે છે કે ખુનથી સરકારને તાડી પાડવાના એક માટા કાવનરાની પાક્ષીસે શાધ કરી છે. ધણા આગેવાન માણસો પકડાયા છે. તે ઉપરાંત યગ ૮૨૬ પાસ્કીના આગેવાના શેકૃકત પાસા તૈલક્તએ, જીમલએ અને અઝમીએના ખુન કરવાને નીમાએલા ત્રીસ માણસો પણ પકડાયા છે.

કાનસ્ટરંટીતાપલથી તા. ૨૪ મેં ના **રાજ લંડનના એક** છાપાને નીચે શ્રુજ્યતેઃ તાર માક્સવામાં આવ્યા હતાઃ ત્રસ્કા સલતાને રાજ્ય ગાદી છેહવાના વિચાર હમણાં કેટલી એક વખત તેના પ્રધાનેલને જસાવી દીધો છે. પરંતુ ગાદી વારસ <u>હસુર ક્રેડીને જસાવ્યું છે કે ગ્યા અર્</u>ણીને વખતે પાેતે રાજની લગામ દાથ લઇ શકતા તથી. કેમકે આવે વખતે આ ફેર <u>ફાર કરવા એ ઘલ્ફજ અવિચારી પગલું મહ્યાય, તે ખબર</u> પત્રી વધુ જણાવે છે કે તુરકી સરકાર કાંઇ ખીજાને રાજ્યની . લગામ સોંધી શકે તેમ નથી. તેમ હતાં જો કામેલ પાસા પાતાના ક્રેલ્લ ઉપર પાછા આવશે તાે એવું સં**સળાય છે** કે તે પ્રીત્સ વહેદદીન એકેંદીની તરફેણમાં ઉતરશે. **સરસ** તુરકોઓ શાહુલાદા મછક એફેદી કે જેના હક ત્રીજે નંબરે મુજાય તેમને પસંદ કરે છે. તે ઉચા વિચારના અને કાણોલા છે, પરંતુ સજ્જીત માણસ નથી. દેશના કેળવામેલા માંસુસા તુરકીના જ્લ્લારા માટે નિરાશ થતા દેખાય છે. વડા વક્ષીર રોક્ષત પાશાએ કામેલ પાશા અને ફરીદ પાશાને ફરીવી દેશમાં દાખલ થવાના મનાઇ હુકમ કારેલા છે. અને બધી હીલચારા જેતાં પડદા પાછળ એવું બની સ્ત્રું દેખાય છે કે તુરકીમાં તસ્તમાં ગમે તે પણ ગંબોર બનાવા બને.

એડવેન્ચરસ એાફ વેરર વીચ ક્રેસ કેસંટ નામનું ટરકીશ લડાહતી હુમકતનું અંગ્રેજી પુસ્તક અમારી પાસે વેચવાનું છે કોમત ટેપાલ સાથે ૨/૧૦.

(797)

ગુજરાત કેળવણી મંડળ

दी. था. व्यंजासासत् शापद

અમદાવાદમાં ' સુજરાત કે જવણી મંડળ ' નામની એક મુજરાત સવા સ્થપાઇ છે. તેના વ્યસ્થાપકામાં દી બહાદુર અંવાલાલ સાકરલાથ, રાવ વહાદુર રમસ્યુભાઇ મહીપતરામ, પ્રેફિસર આનંદ શંકર ભાયુલાઇ ધરવ, તથા કેશવલાલ હરવદ રાવ ધરવ વીગેરેનાં નામા છે. આ સભાની સ્થાપના વખતે દીવાન બહાદુર અંબાલાલ સાકરલાલે નીચે મુજબ બાવસ આપ્યું હવું.—

• આ સંસ્થાના મુખ્ય દેતું એક્જ છે; તે એ 🖫 ગુજરાત માં ભાષાદ્વારે સરવ પ્રકારના શાનના, કળ્યુના, નીતીના તથા હરીર સંપતીના પ્રસાર કરવાે. આ હેતુ હાલના સમયમાં **હરવગાન્ય છે. આપણા દરીક્ય વી**યે રાત દહાડેર માેકાર કરવાથી તે ટળવાનું નથી. ડ્રવ્ય ઉત્પન્તિ વદીનાં કારણાનું हान असरवुं कोमंभे : के के बीतान है हमा है दून्तर **થી દુવ્યત્ની વૃષ્ધી શાય છે તે તે** વીતાન, કળા, કસળ હતર, **હો**કને શાંભવીએ ત્યારેજ ડબ્યની જમ્લી થાય છે. જ્રમ્લી પાકા પાયા ઉપર કરવી દ્વાય, તા આ દેશમાંજ સસ્વ વીદયાનું, વીતાનનું તથા કળાનું તાન લાગ્યું જાઇયે, એટલુંજ નહીં **પણ આ ભૂમી સરવ જાતના ત્રાન વીતાનનું ધામ ધાવ,** ~~એવા પહેલ્લા પ્રાથાના પ્રયાસ થવા એક~~મે. વ્યાવા પ્રયાસ હાલ જગતની બધી પ્રત્યાંએ કરે છે, તે આપણે યથાસકની કરવા માંડવા એક્પ્રે તે તેના લાભ ખરેખરા ક્ષેવા દાય તા તે વ્યાપણી સ્વભાષાનું દ્વાર તે ત્રાન અમયવા સારૂ વાપરયું જોઇયે. આ કારય મહાભારત છે એ વાત ખરી છે પશ ~~ભરત ખ~~ંડની વસ્તી પણ મદાભારત છે. જગતની **મ**તુધ્ય સંખ્યાના પાંચમાં ભાગમાં આપણે એકલા છીયે. આપસામાં **ત્રમે તે ખાડ ખામીઓ હશે પણ એક માટે**ક શાલુ એ છે કે એકવાર આપણી ખાત્રી શાય છે કે અમુક મારગ પકડવાંથી **ખાયલું હરેય થશે** તો પછી માેડા વહેલાં આપણે તે મારગે करतां भीदतां नथी. आडे अस्थनुं अती अदत्व की इवाडी જવાનું કારણ નથી, વ્યવસ તેના અનારંભ થયા ઈપ્ટ નથી. જેમ કારય માર્ચ અગતાનું દેશય તેમ તેને વહેલું પ્રારંભલું कोर्भे, ने ते सीध्व इश्वाने वीधार वीवेड, देशिने आत्म ભાગ આપવાને વગર વીલળે, આપણે સરવેએ તત્પર થયું

આવા પ્રયાસ, ઉત્સાહ, ને આત્મભાગ આપવાની ફરજ કાઇ અમુક વરમના છે એમ કહેવું ભરાવર નથી. જગત અવું સંકળાએલું છે આપણામાંના કબ્યવાન ને સુખી હોંકા એ તેમજ બીજ સરવેએ હંમેશ યાદ રાખવું સુપ એ છે કે, આપણું ખબર હાય કે ન હેલ, ને આપણું ઇચ્છા હોય કે ન હેલ, ને આપણું ઇચ્છા હોય કે ન હેલ, ને આપણું ઇચ્છા હોય કે ન હેલ તે પણું આપણું ઇચ્છા હોય કે આપણું કું, ખાયું બીજને લઇને છે. જો ગરીખ સારા તા તાહેવર સારાં, ગરીબ દું, ખી તા ઇતર હાક નક્કી દું, ખી ચવાના. આ દદ સત્ય છે મનુષ્યાના આજ લગીના ઇતીદાસથી તે સીધ્ય અમેલું છે તે કાઇ પણું હું કા કે સ્વાર્ધી મતથી તે રદ ચવાનું નથી આપણા પણું સરવ દેશી ભાઇએ દ્યાની, નીરામી, હોંસવાળા, ભક્તીવાળા સદયુણી હતે, તેજ સરવ મુજરાતને સુખ શાન્તી ને સુઝુષ્ધી મળશે. તેથી બીજન આસા રાખવી એ મેહામાં મોટા લરમ છે.

અજ્ઞાનને દુર કરવાના પ્રયત્સ

કાઇ અમૃક પુરૂષ, અમૃક કુડુંબ, અમૃક તાલી કે મામ, કે દેશને: ખરેખરા સુધારા કરવાના માત્ર એકજ અરમ છે. તે એ કે તે માહ્યુસ કે માહ્યુસ સમુદ્રને જ્ઞાન, નીલી અને આરોપ્યના સંરકાર આપવા આવા સરકાર આપવાના લીશાળ ને નીરંતર પ્રયાસ કર્યા વગર ઇ એલું ફળ મળાયું શક્ય નથી, અજ્ઞાન એ રામનું મુળ છે, અજ્ઞાન એ સન્યાલીનું મુળ છે, અજ્ઞાન એ વર્ષમનું મુળ છે, અજ્ઞાન એ સરય જનને હાનીનું મુળ છે, મ.ટે જ્યા લગી જ્ઞાન એ સરય જનને હાનીનું મુળ છે, મ.ટે જ્યા લગી જ્ઞાન એ સરય જનને હાનીનું મુળ છે, મ.ટે જ્યા લગી જ્ઞાન એ સરય જનને હાનીનું મુળ છે, મ.ટે જ્યા લગી જ્ઞાન એ સરય જાનને હાનીનું મુળ છે, મ.ટે જ્યા લગી જ્ઞાન વહે એ અજ્ઞાનની જડ દુર ચાય નહીં ત્યાં લગી બીજ બધા પ્રયાસ કેરી ઝાડને એક તરફથી સારયા સપાન છે. એક મેરથી બીરેલું જ્ઞાડ બીજ તરફથી પ્રયા વગર રહેતું નથી, જ્યારે તેના જડમુળ ઉપર ધા કરીએ છીયે સારેજ તેથી થતી હાની દુર ચાય છે. આલુખાલના કારણથી અનસ્ય એક ઠેકાએ થા જદા, બીજે ઠેકાએથી પાછે પૂરી નીકને છે.

અજ્ઞાનને દુર કરવાના આ પ્રવાસ નવીન છે, એમ નથી. ઉદાર નીતીવાળા અંગ્રેજી સરકારે તેમજ કેટલાક સ્વદંશીભાઇ એમએ થોડો વન્તો પ્રયત્ન આજ લગી કર્યો છે ને તે પ્રયત્ન કરતાં તેઓએ લસા શુધ્ધ ભાવથી દ્રવ્યઓપ આપ્યાજ કર્યો છે. બીજો શ્રમ ઉપાડ્યો છે તે વીશે શંકા ક્ષેવા કારણ નથી. તો પણ દંડા મમજથી વીચાર કરતાં તેમાં કેટલીક મેટી ને ઉઘડ ખામાઓ નજરે પડે છે. એક સઉથી મેટી ખાક એ છે કે અમાના ઘણા ખરા પ્રયાસ અંગ્રેજી ભાષા દારે ત્રાન આપીને આજ લગી કરવામાં ભાવ્યા છે ને દજી કરાય છે, અંગ્રેજી જાણુતારની સંખ્યા સરખર વસ્તીના પ્રમાણ માં દાલ ઘણી ધારી છે. ને તે વધી વધીને ઘણી વધશે તે પણ ભાગ્યને ફોરી છે. ને તે વધી વધીને ઘણી વધશે તે પણ ભાગ્યને ફોરી છે. મે તે વધી વધીને ઘણી વધશે તે ખાલ અંગ્રેજી ભાષાને દ્વાર તરીક વાપરી પ્રયત્ન કરવાથી સો માથી નવાલું ને અકાલું ઉપર કંઈ પણ સાહ્યાન અસર ધવાના ઘણાજ શેડા એમ છે.

બરતુખાડના સરવ ભાગામાં આવા પ્રવાસ થવાની હાલ જરૂર છે પણ આપણે ગુજરાતમાં પુરતું આપણું કરતવ્ય કરી શા/ોએ તેા હાલની આપણી સ્થીતી જોનાં આપણે પર્સુ કર્યું ગણાવ, ખીજે ડેકાણે એવા પ્રયત્ન શરૂ થયાના અસ ક્ષરા આપણે કાતે આવવા લાગ્યા છેને પ્રયત્નમાંથી જે લાલ મળવાના હશે તે આપણે લઇ શકીશું ને આપણા પ્રયાસભાવી તેઓ ગુણ કાઢે તેા ભક્ષે કાઢે. હાલની આપણી વીશેષ સ્થીતી જેતાં પ્રયાસની આવી સ્થાનીક સીમા બાધવી એ અધકીત લાગરે નહીં આ પ્રમાણે યુજરાતી ભાષાનું દ્વાર વાપરીતે ગુજરાત દેશતે સીંગા સમછ અતપણે આ સંગા રંભ માંડ્યા છે એ સમારંભમાં પ્રથમ પગલાં કરિયાં ભરવા માં આવશે તે વીગે બારીક વીવેચન હાલ થઈ શકે તેમ નથી. ગુજરાતના સુશીધીત શંસ્કારી ને દેશાબીમાની નરા ની સહાય ઉપર ભવીષ્યતા ઘણા આધાર છે તે સહાય મળશે એ વીશે મહરા મનમાં રજ પણ સંદેહ નથી. • ગુજરાતી ભાષામાં ત્રાન, નીતી આરાગ્ય ને વીતાન તથા કળાના પ્રસાર થાય એવાં ભાષણ અપાવવાં તથા પ્રયોગ કરાવલાં, રાત્રીશાળા તથા રજાતા દીવસાની શાળાએક કાદવી, શુધીમાન ગરીએાને ગુજરાતી કે પરભાષામાં દરેક ન્નતની કેળવણી મળી શકે તેવી ગટદ કે સવડ કરવી, નાણાની 'સવડ થયેથી જન ઉપ યોગી કેળવણી મછે તેવી પ્રાથમીક મકૃત ગુજરાતી શાળાઓ કહવી, વર્ગરે હેતું પ્રથમ સધાશે એમ ધારી તે ઉદેશની સ્થૃતામાં પ્રથમ તેને મુક્યા છે. પગ જ્યા મહાવા હેતુની મોમા ઘણી બહેરળી તે વ્યાપક રાખી છે. જો આપણા ઉતસાહી ભાઇએ ઉમંત્રથી આ મહાન કામમાં ટ્યોડપ અમેલ થઇ ભાજન આપે તે હસ્તકળાના કે ઉશ્વમ શીખ વવાના વરસ કે શાળાઓ કહી શાળાઓ કરાય કે શાળાઓ કહી સામાઓ કહી , વુત્તર કે કળાના વરસ કે શાળાઓ કહી , શહ્ત વીશાનમાં ઉપયોગી પુસ્તકા સ્માવવાં, ઓએકોને સારી ને ઉચી કેળવણી શુજરાતીમાં આપી શક્ય એવા કલાજ તેવાને સારાશ કે શુજરાતી ભાળામાં ઉચીને સાંપુરસ્તુ ને સરવ પ્રકારની કેળવણી આપી શકાય તેવી વ્યવસ્થા કરવી એ આ માં કળીનું છેલ્લું નીશાન, છે.

દેશ કહેરો કે વામન જેમ આકારને ભાષ બીડવા જાય તેના આ પ્રયત્ન છે, તો મારા નમ ઉતર એટફોજ છે કે કોઇ અમુક અંધના આ પ્રયાસ નથી પણ એક કરેશ મુજરાત નું આ લક્ષ્ય બીંદુ છે. મુજરાતી તે માતરબાધા મયુનાસએશ એ આજ લગી જે જે કહ્યું છે તેને આંખ આમળ લાવી એઇશું તો હીમ્મત, સમ, ભક્તી ને આત્મમેશ્યરી આ કામ પણ મેહું વહેલું જરૂર પાર પડશે. વળી ' છવતી આશા કુગર જેવડી 'એ ભજન હું વીસરી જતો નથી પણ એવાં વેલુ આ પ્રયાસને લાસ પડતા નથી કારણ કે હાશીકા, અનુ લવી, દેશરાગી, અનેક ભુવાન તર તથા નારીએકનાં અંતરના હિંદા મામ્ય કરવાને આ વ્યવસાય છે. વ્યાત છવા મરસ્યુ પામશે, તો પણ યુજરાનને મુજરાતીઓ અમર છે.

પરભાષા કવારા ગ્રાન નજ આપી શકાય

<mark>દેશી ભાષાદારા</mark> ગાન આપવાના આ પ્રવાસ અપુરવ છે એમ કાઇ માને છે. ભૂત છે. અર્જકાનીએ તો પરભાષાદ્વારે કુંચું સાન આપવાની નીલીજ જગતમાં દેવળ અપવાદરૂપ છે જગતના મેદદા તે ઉચ પદે અદેશા દેશામાં એવે. એક પણ <u>રેશ નથી કે જેએ વીતાનને સાહીસના પ્રસાર કરવા પરભાવા</u> ને સહણ કરી હાેય. જાપાને ૪૦ વરસ ઉપર પશ્ચીમનુ જ્ઞાન તથા કળા મેળવવાના મનસૂખા કર્યાં, લારે તેવે સ્વભાષાને વાપરવાના નાચ્ય કર્યો. ભૂની જ્વપાની ભાષા હાલની હીંદ ની ભાષાઓ કરતાં વધારે સંસ્ક્ષરાએક્ષી હતી એમ માનવા શ્રાંઇ શાસ્ત્ર નથી. તેમ થતાં જણાને પ્રોતાની ભાષાદવારે સરવ પ્રકારના શાસ્ત્રકળાના હત્નર સ્વાધીન કર્યો છે. કર્યા ~~ખામાં ચેડા વરસ ઉપર સરવ મેખરતું ઉચું હાન~~ *પરસા*ષા માં અપાતું હતું. હાલ 'રશીખત ' બાપામાં આપી શકાય છે. ં ભગ આવાનું સાહીસ પરીયદ શેહા સમય ઉપર મહ્યું त्यारे वेन्ध पीक्रान पीक्सपना संभेधननं व्यष्टक्षपद असीध રસાયના રાખી પ્રતાપ ચંદરસવને આપવામાં આવ્યું હતું. તેમણે એ ઉચ આસન ઉપરથી દીધ કરી છે કે અંત્રેજી દ્વારા પીતાનનું સીકાસ અલ્પવાના હાલના રીવાજરી આપણા ઉકરતા ભૂલતોને લક્ષો વખત નકામેક નાય છે ને નીરસ્થક મમ વર્ષ છે. તે આમહાર્થી તેઓએ બહામના કરી હતી કે <u>ખ માલી આપાસ ટે સરવ પ્રકારના વીતાનની મહીવી અંચાલી</u> માં આવતી એકએ, એએ)ને ખીજી વધવાએકની મસી માનીતી કરાપી નહી હેલ પ્રમુ અગ ભાષામાં વીતાન શીખવી મામન, તેર સુજરાતીમાં શીખવવાને કઈ પણ વાંધા સુજતો ત્યી. વળી મંત્રાળ કે મહારાષ્ટ્રની શબ્દ-પરીભાષા ગુજરાતીમાં લાઈ શકારો. સામે વેમ દ્રોપ પણ એક વાત નીરવીવાદ છે. ब्याः वेद्या देशकी जैलावी अरबी द्वेश्व के अरब शान રેશી ભાષામાં આપ્યા વગર પુરકાજ નથી, જગતના જે જે દેશ હાલ આગાદ છે તે તે દેશની બધી પ્રજાતે ઉતરા ઉતર ઉચુ ત્રાન આપવાના પ્રયત્ન નીરંતર થયે જાય છે, દુનીઆની બાજમ જીતવાના મારમ ત્રાન શીવાય બીજો નથી એજ રીતે અત્રાનના નાશ થશે અને અત્રાનના નાશ નહી કરીએ તા અત્રાન આપણા નાશ કરશે.

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

[લખનાર--પી. -ોમ. કે. ગાંધી]

મકરણ કે કું. મેપી રેલ્~~મા સી~~તળા—ર

ગઉ સીતળાથી થતી તુકસાનીઓ વિષે ઇંગ્લાંકતા કેટલાક વિચારવંત માણસોએ શાધા કરી છે તે કાલ હ્યાં મઉ સીતળા સામે થવાની મેહી શંકળી સ્થપાએલી છે. તેના મેળરેદ ગઉ સીતળા કહાવતા નથી. મઉ સીતળા કહાવવાના કરછ આત કાયદાની સામે થાય છે. કેટલાક તે વ્યાબત જેલમાં મવેલા છે. તેઓ બીજાને પણ સમજાવે છે કે તેઓએ મઉ સીતળા ન કહાવવી. આ ગામત ઘણાં પુરતદા લખાયાં છે તે ખુળ વાદ વિવાદા ચાલેલા છે. તે મઉ સીતળાતા વિદાધી પક્ષ સામે ધવાનાં કારણા નીએ પ્રમાણે જણાવે છે.

૧ ગામના કે વાલ્ડાના આંચળમાંથી રસી કહાડવાની કીમા માં લાખો છવતા પશુઓ ઉપર મહા ધાતકીપથાં વાયરવામા આવે છે એ નિસ્તયના માલુસની ક્યા શન્તિને ન હાજતી હેલ્લથી તે રસીમાં કંઇ લાભ હેલ તે પણ જતા કરવા એવી માલુસ અનતી કરજ છે.

ર આ રસીથી લાભ નથી થતા એટલુંજ નહીં પણ તે મેય ક્રેલથી માલ્યુસેટને બીલ્બં કરદોના ચેપ લાગે છે. તેઓ માને છે કે ગઉ સીનળાના સાલ થયા પછી બીલ્બં કરદોના ફેલાના વધારે થયા છે

3 પૂર્ણ પાસ માણસ અલના સાહિમાથી ભનેલું એન્ટરે તમાત્ર પાસમાં તે માણુતનાં ભીજાં દરદાના એપ બધી રસી માં હેલ્લના સભવ છે.

જ મહે સીતળા કલવવાથી માન્યુસ રાયમાંથી અમેજ છે મેવી ખાત્રિ નથી આપી સહાતી. તેનો સેલક દાકતર જેનર પ્રથમ એમ કહેતો કે એક હાથે એક દાણા કહાડવાથી માલ્યુસ હમેશને સાર સુક્રત સન્ય છે. પછી એમ કહ્યું કે બન્ને હાથે કહાવવાથી યુક્ત સાય. સાર બાદ બન્ને હાથે એક એકથી વધારે દાસ્ત્ર કહાવવાનું સર્યું. આટલું કરતાં છતાં પણ ન્યારે ત્રેષ્ટ સીતળાના શેમ નીકળવા શાગ્યા ત્યારે એમ મનાવવામાં આવ્યું કે સીળી કહાવ્યા પછી સાત વરસ કરતાં વધારે વરસ ત્રી મુક્તિની ખાત્રિ ન અપાય. અને સાલને બદસે હવે મધ્ય વસ્સ મણ્ય છે. આ મમાણે દાકતરા પેતેલજ કોઈ નક્ક્ય કહ્યી શકતા નથી. હામ કામમાં સીળી કહાવનારને સીતળા નજ નીકલે એ વાત દેવળ પીય્યા છે. સીળી કહાવનારને સીતળા નજ નીકલે એ વાત દેવળ પીય્યા છે. સીળી કહાવનારને સીતળા નજ નીકલે એ સાત દેવળ પીય્યા છે. સીળી કહાવનારને સીતળા નજ નીકલે એ સાત દેવળ પીય્યા છે. સીળી કહાવનારને સીતળા નજ નીકલે એ સાત્રો કહાવી કહાવી સાત હો સીતળા નજ

પ છેવટમાં તેએક કહે છે કે આ રસી મુકાવવી એ લદદન ગુદ્ધ રિવાલ છે ને ગંદમી કરીને અંબ્કો દુર કરાય એમ માનમું એ કેવળ જંગમીયાનું છે. અલી તે ખીછ પણી દરીકા તે દાખમાંથી ઉપરતા મંડળે અંગ્રેજ પ્રભ ઉપર ખકુ સારી અસર એસાડી છે. ઇમ્માંડનું એવું એક શકેર છે કે જ્યાંની વસ્તીના બહુ મોટા ભાગ બીલકુલ સીળી કરાવતા નથી અને પ્રમાણમાં તે શહેરના સિકામાં રાત્ર ઓછા જેવામાં આવે છે. આ મંડળના ખંતીલા સભાસદોએ રાષ્ટ્રી કરીને બતાવી આપનું છે કે ગઉ સીતળાના વહેમ જારી રાખવામાં દાકતરાના સ્વારય સમાયેકા છે. તેઓને દર વરસે પ્રભ તરફથી હજારા પાઉંડ સીળા કહાડવાના કામમાં મળે છે. તેથી તેઓ જ્યાં કે અજા માં અલ સીતળાથી થતી મોટી હાતી જોઈ શકતા નથી કેટલાક દાકતરાએ પેરતે આવા મત આપ્યા છે ને તેમાંના મલ સીતળાની સામે પણી અખત રીતે યએલા છે.

એ ગઉ સીતળા આમ હાનીકારક છે તેા શું આપણે તે ન કડાવળી ! આના જવાય હું તા બેધ્દક શાસ્ત્રે 'ના' એમજ આપીશ. એમ છતાં તેમાં અપવાદ છે. ~~જોઇને ગરજી~~આત તેા કેલ્ડિએ પણ સીળી ન કહાવવી જોઇએ એવી મારી ખાત્રિ છે. પણ જ્યાં જ્યાં આપણે વસીએ **છ**ીએ ત્યાં ત્યાં સીળી કડાયવાની કાયદેશ્વર ક્*રજ* છે. આ મુલકર્મા સીળીના કાયદાના ભંગ કરવા એ મહા જ્યાંકર જોખમ ઉદાવવા જેવું છે. કેમકે જો સામે **ય**ઇએ તેા આપ**ણી** ઉપર ધર્ણા તહેલ્મત છે તેમાં વળા ભણી જોઈને સારવજનીક તંદુરસ્તીને જેખમમાં નાખવાનું તક્રામત આપણી ઉપર આવી પહે. જ્યાંવી સ્થિતિમાં આપણી શી કુરજ છે ! જ્યાં વસ્તી તો માટા ભાગ સીળા કઠાવવામાં માયદા માતે છે તે વસ્તીમાં **આપણે રહેતા હાે**ઇએ તેા આ**પણે તે આ**ગની બીક મટાડવા ત્રે તેના જેવા ઉપાયા શેવાની આપણી કેટલેક દરજે ફરજ છે. જેઓ મેં બતાવેલા કારણસર તેમાં ધરમ બાધ સમજે છે તેએતા પાતે એક્ટ્રાજ સાળાની આત્રે ઢાય છતાં તેએ સામે થવું જોઇએ તે સંકટા પડે તે ઉદાવર્થ જોઇએ. જે માસસ માત્ર શરીર સખાકારી જળવારા એમ માતીતે સીળી ન કઠાવવા **માર્ગતા હેલ વેનાથી એક્સએક ભાષા કાયદાની સાગે ન ઘ**ઇ રામય. તેવા માસુરો તે આવત થયું ત્રાત મેળવેલું ક્રેલું જોઇએ. યોતાનું માનેલું ખીજાને સમજાવવાની તેનામાં शक्ति हेली कोर्धकों ने तेजे अन्तमत नहसवाने तस्पार यतुं જાઇએ. આમ જે યાસુષ ન કરી શકે તેનાથી પાતાની તભીયતન ભાગવવાની ખાતર પ્રજામતની સામે ન થઇ શકાય. જારાં કામેર વ્યાપણને પસંદ નથી દેશતાં તે કામા વ્યાપણ એ મંડળમાં રહેતા હાઈએ તેએક્કી ખાતર કરીએ છીએ. મંડળની સગવડના આગળ આપણી સગવડના એક કેરી સુકાવી **લ્ટે છે.** વસા મતની સામે એકન મહ્યુસ થઇ શકે એવા ો વખત માત્ર નીતિ કે ધરમના વિષ્યમાં આવી શકે છે ભાગ લાધારસ સત્ર છે. વળા જે માસુસ પાતાના મત કંઈ રાખતા તથી જાયું ધારા કે આવી જાતના લખાસુથી ગાત દેરવાઈ જ્યતે પાતાના આળસને ઉત્તેજન આપવા ખાતરજ સીળી ક્ડાવના ન માંગે તે માલુસેતા કાયદાને ક્ષરણ થવું જેમાંએ.

વળી સૌળી નહીં કહાવનારે સ્વચ્છતા વિગેરેના નિયમાં સમજ તે બરાબર પાળવા જમ્મો. જે માણસ સીળીના મેપ ન ક્રમાં હેલે આવતા આરોગમતાના બીજ નિયમાના ભાગ કરી દુ:પો બોલવે છે તેને જે દેશમાં કે માં ક્રમાં સીળી કહાવવાના રિવાજ એ આરોગમતા સાચવવાના નિયમ મહુવામાં આવે છે ત્યાં સામે સ્વાતા અધિકાર નથી.

પરસુરણ

પારલામેંટની એક્ક ગયે સામવારે લાં જે તા. ૧૯ સપ્ટે મ્બર ૧૯૧૩ સુધી ખુલતવી રહી છે. 'લીકર'ના ખબરપત્રી આ વખતની બેઠક ઉપર ટીકા કરતાં લખે છે કે છેલા લેકા દીવસ જ્યાં કેલ્પ એટલું કરપાટા બંધ ચાલતું કે અગત્યના કાયદાઓ પીચે પુરતા વિચાર કરવાને પણ મેમ્બરાને ભાગ્યેજ વખત મળતા. પહેલાં ચાર મહીના જે સસ્તીયી ક્રમ ચાલ્યું તેની સાથે છેલા માસની ઝડપ સરખાવીએ તેક નામેકશી અરેલી રીતે તેના કરબાર અપુર્ધ મથાય.

થી. **હાઝ કરમા**ઇલ દ્રાજી • અસુબકર શ્રવેરી સુખેધી ડર भन **६**तरी अथा छे. तेमने प्रथा भिनाने प्रधारी सीपा हता. નાતાલના કેળવણી વાતાતા ૧૯૧૨ તે દીપારટ વહાર પડ્યા છે. દ્વારા નોરાયા વિષે આ રીપાસ્ટમાં જણાવવામાં વ્હાવ્યું **છે** કે ફોંદી નીકાષામાં દર વસ્સે સુધારા થતા નાય ઇતિહાસ ભુગાળના વિષયોમાં રસ લગાડના ગ્રુકડેલ દેખાય છે. ઢીંદી શિક્ષોકોને પણ આ વિષયતું શેહું શાન હેલ્ય છે. **વધ્યીખરી નીસા**ધામાં મહેનત વળા કામની **ભ**યા મસ્યુ કરવામાં આવી છે. પસુ સમયક વાળા સાધનોની ખામીને તીધે આવળ નથી વધી રહતું. ધંધા રેજનારને લગતું શિક્ષણ આપવાની પુરતી સગવડ કરવાની જરૂર છે. હાલમાં ભાગ વ્યસર શાનભ વ્યવસ છે અને તેલી છાકરાંગા भहेलत वाणा धंधा है केला उपर तेमना अविष्णे भेाटे। ગ્યાધાર છે તે ધંધા તરફ તિરસ્કાર *ભતાવતા જાય છે.* કેમકરાંગોનું ભાવવા તરાતું શક્ય તથા સાંક્ષો~~કાર્~~યા ખેત વખાસવા સાવક છે.

તાં. ૧૦ માં ભુતે લાંક્તથી ફટર તારથી જન્માને છે કે મુંબઇમાં મેતમાર્સ શરૂ થયું છે.

જોહા-મળત્રમાં ઇડીઅન ભકાર કમેડી વર્તી જોય સ્ક્રેસીન જણાવે એ કે નોચેનાં ભાતુઓ અને મહસ્યોએ બધારો માકવી એ:—રેવ, જોસીસ પ્રોલીપ્સ, મોસીક જમના ભાઇ કેશવલાલ ત્રિભેવનદાસ ગાજર, મીસીક હારેન્સ (ડરબન), ચી. મસ રાત્મ અને મેશરસ થી. પી. ક્લાઇમની કે.

ફેારડામ્પરમના હીંદીને રહેવા બાયતના એ કેસ અસ્થત હતા તે વ્યવસ્થી તરફેલુમાં ઉતર્યોના તાર હાપતી વેલા વ્યવસ ને મળેશા છે

અમારા ગ્રાહકાને ખાસ તક

અંગને અગાઉની હવાજમ માકલવામાં આવે છે તેને બદલે આવેદાને બીજા અપાંચા આપે છે તેવા કાંઇક લાલ પળવા એક્સ્મે એમ માંગણી મનાથી તે ઉપર વિચાર કરી અમે તોએના દરાય કર્યો છે:—

તા. ૧ ભૂનથી ૩૦ ભૂન ૧૯૧૩ સુધીમાં જે મહાને લા ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીનું લવાભ્ય મેહલી આપશે હેમને કેલા પાના ઉપર પેલા મહત્વા (કાલમ) મા આપેલ પુરતકાની અહેર મળરમાંના એક અથવા અધાં પુરતકાર અરધી કરમને આવશું. આ લાલ ભૂન માલને માટેજ રહેશે એટલે એમાને ભૂન પાકીનું સવાભ્ય એટલે કે ભૂન ૧૯૧૩ થી એમીલ ૧૯૧૪ ના ફેક્ક પણ વખત સુધીનું—આપેલું હતે તેમને ૩૦ લે ૧૯૧૪ સુધીની આકોની મુદ્દતનું લવાલ્યમ મેહલવાથી આ લાલ સુધી શક્તો. પુરતકનાં નક્ષા લવાલમની સામેલ્ય મેહલવા પીલાં છે.

અઠવાડીક પંચાંગ.	નવાં આવેલાં પુસ્તો	કો વાક્રમના વાસમા હતા
		અથવા હાલના હાલ
પ્રોસ્તી—તા. ૨૧માં બુનધી તા. ૨ ૭મા	શેસત.	રારટેજ હવાલએક ચાલુ
ભુત સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩.	શ્રી. પે.	શી, પે સસારી ચિત્ર જ્યાત્ર
डॉड —लेंड वड ३थी लेंड वह ८	કાવ્યદાહન ભાગ ૧ હોં ૨ ૬	હ ૧–૨, સાથે બાંધેલા ૫૦ ૯
સુધી સંવત ૧૯૬૯.	કાવ્યદેહન ભાગર જે ૩ ૯	હ સાહળદા અને બીખારી ૨૬ ૩
ગાહ ગેદન —તા. ૧૫મી રજગથી તા. ૨૧	કાવ્યદેહન ભાગ ૩ જો ૪ ૦	ૄં ભરાડમી સદીનું હીંક ૨ ૬ ૨
રજબ સુધી હીજરી ૧૩૩૧.	કાલ્પદોદન ભાગ પંત્રા ૪ ૬	૧૦ પાણીપતનું કુષ્ય ૩ ૬ 🔹
પારસી—તા. ૧૩થી તા. ૧૯મી સુધી	કાલ્યદોદન ભાગ કઠો ૪ ક	૧ ૄ હિસ્ટીંગ્સની સેડી અથવા
13/3.	કાવ્યદાદન ભાગ હતા ૪ દ	६१ से। परस पुरुषत
	ચંદ્રકાંત ભાગ ૧–૨–૩ ૧૧ ૩	ર કુ ભંગાળ કર્ક ક
વાર ખી હીંદુ મુ.માં સુર્ય દર્ય સુર્યાસ્ત	તુગસીદાસકૃત રામાયથું પ ૩	નુ , ભારતનાં ઓ રત્ના.
વા તિથિ તા.રા ક મા ક. મા		ભાગદેશ રક દ
	ભાગ ૧ થી જ ૧૬ ૬	યૃદ્-ભાગરજે રક દ
शनी दर्वह अध्यक्षिक पश्य- ६	ગંગા ગુરજર વારતા ૧ ૬	ુરિયી હીસાળ ભાગ ૧ કેલા ૦ ૩
र्वी दर्भ ४ रहर्४ १-५४५- ह	ભાત્હરીસતક, નીતિ	શ્રીમ ુલાલ જીકૃતસમશ્ <u>ત</u> ો
<mark>ક્રોસ ત્રું,</mark> પાંક૧૫૬ પ્૪૫ન ક્ સત્રળ ૧૪ , ક્રાંડ૧ક્રનપ૪પેન્છ	શરગાર, વકરાગ્ય અને	ક્ષીને આધારે લખાયલી
शु ध २ ५ , ६ १४ १७६-५४ ४- ७		ભગવદ ગીતા ૧ + ૨
अह हर ७ २०१८३-४४१४- ७		પંચતંત્ર—મંડીત
th 20. " < 51 16 €-44 4- C	હું ક જન્મણ-તાંત છે ૧ ૩	ુ વીધ્લા સર્માનું બના
	તી તા જી તે ા ખીસામાં	વેલ તીતી શાસ્ત્ર ૧૯ ૪
deck sum make	રાખવા જેવડા નાતા	A Vision of India, by Sidney Low 1 9
વાંચવા લાયક પુસ્તકા	યુરકા γ	Islam, by Justice Syed Ameer Ali 2 9
મી. તીશકનાં ગત અને વિચાર 🔸 ૧	ધી સ્ટાંડરડ ઇં≃ીસ–	and Crescent 2 10
	ગુજરાતી ડીક્ષનેરી	The Koran 1 9 Sakuntala, an Indian Drama by Katidas 1 9
યુનાનો સેલ્કેરીસનું મધ્ય	પટેલ અને વ્યાસકૃત ૧૨ ૬	Keilections on the French Revolution,
સમવતું લાવણ છે)	ધી પાકટ ઈચ્લીસ–	Mohammedanism The Song Celestral, by Edwin Amold 2 3
१२भीवनां सनेतिम प्रस्ताने।	શુજસતી ડીક્ષતેરી	The Life of Mahomet, by Washington Irving 1 10
	(ઉચ્ચારવાળી) ૨ ૬	Duties of Man, by Mazzini 2 10 V Time and Tide, by J. Roakin 1 10
· ·	ધી પોક્ટ ગુજરાતી-	English Traits and Representative
≈સમાની ગ ર ળી વ		Society and Solitude and other
🚵 🍕 अत्ये टे।छस्टे।यनेर आयण 🧖 १		The Wisdom of the East Series
શમાવણ સાર ભાવકાડ—હીંદીમાં ૧	ગઢદી કર્યું ખરાજકી કે ૨ ક	The Confessions of Al Ghazadi 3 8
दर्शसमासने। भुनी अवदे।	બાળકાના આનંદ, ભાગ	Brahma knowledge 2 8
	૧ તથા ૨ લખનાર:	L. Januara-din-Rumi a 9
મારા એવના કરા અનુસવ (મી.ગાધી) ક ુ રહ્યે ક		II. Jami The Bustan of Sadi 2 9
-07	300	The Religion of the Koran t 9 Distant of Abu Ala 1 9
5 4 40 C 31	ાસ બાધતું ગુજરાતી	Rubayat of Hafir 1 9
	ભાષાતર—સિવાજીના	હીંદુસ્તાનની ઢપાલ
~	ગુરૂ સમસ્થ થી રામ	તા. ૨૭ જીવના અરક્ષામાં યુંબાની
अ स्तर्। क्ष्मेश प्राप्तानुं बायम् । ० १	દાસસ્વામીના ભનાવેલ ૧૦	દેસ્ક્રીમર લીંદુલમાં ભંધ થશે.
हैसलात ने।पाव इन्स् ने।णवे व्यने	, ભક્ત માળ—મહતમા	ં તા. ૨૫ જૂનના અરહામાં સુંબાધી
Witness Advantage and a	1	
Mr. sera	્રાજાત સરવ સગ્રહ ·	³ રડીમર અમસીંગમાં જવા બ ધ થશે. તા. ૬ ભૂલાઈના અરચાર્મા જવી સ્ટો
મામુસ કેટલી જમીતના માલીક ફ્રેલ્ડિ શકે દ		
	ક ક્વી તરમદાશ કર લાલ ૧ શેકરફત પાંચ દ્પીલ્યા	મર પ્રેસીડન્ટમાં સ્વાના થશે.
And the second second		JOHANNESBURG
The Ethics of Passive Resis-	distr Age auster	6. S. Coovadia,
	ું બધિર્યાવીગેરે ભુનાં છે ૧ ૯	ale 92nd and Krause Street
Bhagavad Gita	6 સસારમાં સ્વરંગ ર ૩	Vrededorp, 'phone 1915
The Story of the Ramayana o	6 ઓએાનું સ્વરમ ર ૩	1 0. 201 2.110
A Letter to a Hundu by Loo Tolstoy	स्वरंभनां युना . १ ६	. If taution must a summones show the Cambridge
A Book and its Missomer Total	हीशी पर अस्ति। . १ ६	3 International Printing Prices, Phomis, Natal.

No. 25-Vol XI.

SATURDAY, JULY 5TH, 1913.

Registered at the G.P.O. as a Hemopaper Parca Turnarungs

M.L.A. ADDRESSES INDIAN CONSTITUENTS

R. H. A. OLIVER, C.M.G., M.L.A., addressed the British Indian electors of his constituency at Emberley, on the 25th ultimo. The meeting, which was a large and representative one (22ys the Diamond Fulls Advertiser) was held under the ages of the Indian Political Association, the subject upon which Mr. Oliver spoke being the Immigration Regulation Bill.

The Chair was taken by Mr. P. M. Dawson, President of the Indian Political Association, and with him on the platform were Messrs. T. Vedta Pillay, Mahomet Sharif, V. Samy, Ahmed Mahomet, V. K. Padayachy, and S. R. Naidoo, with the Hon. Secretary, Mr. R. S.

Padayachy.

The Chairman, in opening the proceedings, and he had the honour and provilege of introducing Mr. Oliver, who, represented this constituency in Patilament. They would remember the Immigration Restriction Bill, against the provisions of which they had occasion to protest some weeks ago. They would also remember the splendid speech which was delivered by Mr. Oliver when opposing that Bill. This Bill had passed the third reading after certain amendments had been made, and would become law in August. Mr. Oliver (continued the speaker) had kindly come that afternoon to explain the text of the Bill ar it now atood, and he (the speaker) had no doubt they would give Mr. Oliver a fair and attentive hearing. (Applause.)

Mr. Oliver's Speech.

Mr. Obver, who had a most cordial exception, said he was holding a meeting on the Thursday night in the City Hall, which was open to all, but that on that operation he would not have time to talk about the Immigration Restriction Bill. He therefore decided to hold a special meeting for the Indian community. He had been asked to explain to them that afternoon a few of the clauses of the Immigration Act which had just been passed, especially as it affected Indians in South Africa, and to point out

Several Improvements

which they managed to get after hard fighting in the House of Assembly. In the past there had been different laws in the foor colonies as regards immigration, and he thought they would agree with him when he said that the rites and privileges granted to the Indians in the Cape Colony were much better than those given to Indians in the Transval (viz., Act No of 1907, which provides for compulsory registration) caused a lot of trouble in the Transval, and led to the passive resistance movement. They will be pleased to hear that it was now repealed, and that the objectionable law was not now in force. (Apprinted) They would understand that the Iminigra

tion Bill which had just been passed would apply equally to the four Provinces of the Union, was, the Cape, Timesval, Orange Free State, and Natal. Those of them who followed the debates in the House of Amemby upon the Immigration Bill would know that the Unionist Party, to which he belonged, lought very hard to get the Bill improved, and to make the conditions more favourable to them. They succeeded in some instances, but not in all, and whilst be realised that they would not think all the provisions of the Bill satisfactory, yet if they read the Bill as it was introduced, and then read the Bill as passed, they would, he thought, admit that it had been greatly improved by the Unionist Party's efforts; and he also wished to say that they had reason to be especially thankful to Advocate Alexander for the splendid way in which he fought in their interests, (Applause). He (the speaker) received a copy of a petition from the Cape British Indian Union stating their objections to the Bill as published, and he ought to tell them that all the Unionist Party could do was to try and stop

Undesirable Legislation,

and they had tried to get the Bill postponed for a year in order that members could find out what the Indiana wanted. He would now read their objections as conts ned in the petition he had ment oned, and tell them how far they were successful in obtaining the altera-tions they asked for Mr Onver read the clause in which the right of aspen to the Courts—when the It setty of a subject is at stake—was asked for by peti-tioners. This, the speaker said, he was glad to an-nowe had been aftered, and they now had a clause granting appeal to the Courts before sending a man out of the country. Clause four of the petition was read, to which the petitioners asked that the onus of proof that an immigrant was a prohibited person should be on the immigration officer. His party, said Mr. Oliver, fought very hard to get that condition into the Bill, but the Government said it was a matter for in-clusion in one of the regulations under the Bill. It, continued the speaker, the Indians found the regu-lations objectionable, he would advise the Indian Union to give him a list of their objections, which he would place before Government, and which was all they could do in the meantime. In reference to the pentioners request that a sub act a wife, married abroad in accordance with recognised religious caremonies, should be permitted to join her husbaud in the Union, the speaker said they doubtless knew that a short time ago all the Indians were very much annoyed with a judgment given sgainst an Indian who had brought

A Wife from India.

That judgment was considered enjectionable, and

on representations being made to Government they would not admit that it referred to a case in which a man had only one wife, but that he had brought out a second wife, and that polygamy was not permitted by law in this country. They had, however, now settled that an Indian could have one wife, and further, that il it was proved that the woman was married under Indian custom the Bill will permit of the admission of the wife, which was a great improvement on the old law. On the question of granting return permits-without the lengthy delay now experienced to subjects who had temporarily left the country, the speaker stated that, in reply to a request that these should be granted, the Government said that this was another matter for a regulation He thought Indians should be allowed to go home for more than a year, and he would try to get a regulation for three years, or better still, as long as they liked. (Applause). With regard to the request for the appointment of an official in India who could toquire into the question of whether any person, wife or child of a resident in this Union, wishing to come to South Airca was entitled to do so, the speaker stated this was also a matter, the Government said, for a regulation, and he urged that the Indians must

Give Government no Peace

unless they got redress. On the question of the appearance of boards to determine appears by a person coming under the Immigration. Act, the Government's Bill had the words. "Each such Buard shall, subject to such directions as the Minister may lawfully issue under this Act, have juried clium, etc. These words, continued the speaker, were important, mid his party objected to the Monster terring the Boards what they should do. What would be the use of the Board? Those words, he was glad to my, had been left out in the amended clause, and a more tayourable one sobstituted. The next alteration was in clause 3 in the old Bil, where, if the Board decided that an immigrant was undestrable, he had no redress. In the new Act an Indian could appeal to the Court, and that was what the Ind ans asked for in the petition. In the oid Rel, the speaker pointed out, there was no protection for any South African born Indian or, indeed, anyone else. Unifer that law, if his own ton went away and returned, he would be prohibshed. In the new flui the necessary alterations, doing away with these d sabilities, were made. It was also pointed out that in the Bill the Government gave sower to a Magistrate to some a warrant to search promuses for a probinited immigrant, which the speaker considered was most objectionable unless they gave the name or description of the man. This, he stated liad also been altered, the words " a named or described person " having been substituted. Under the old Cope is a il immigratore landed at a port the l'immigration Officer never intermed them that they could appeal under the Act , but in clause 19 that official now had to enform immigrants in writing of the privileges they had so being

Able to Appeal

to an Immigration Board, and if the Board recused to hear them they could appeal to the Court. No definition, continued the speaker, was made in the oid Cape Act, of domicile, and it often led to largation, but in the new Act definition clauses were inserted, one explaining that after anyons had been three years in a place, that constituted his domicile—an important matter which they got introduced into the hill. These, said the speaker, were all the attentions they got introduced into the new Act, and when the regulations came but he wome search than we kill, together with the regulations, with the President of the coal latinal Association. While they must be pointed to the test at the coal latinal Association.

the Kimberley Association to inform members of associations in other parts in order that objections coming from united sources might have more power, and claim more attention from Government. The speaker briefly reviewed the disparity that existed in the scale of charges for become in the discrent Provinces, which he considered most unfair. He maintained that all the becomes should be the same, but that they had only been successful in regard to the liquor becomes. In conclusion Mr. (a see stated that the Unionist Party did all they could to get the Bill altered in the interests of the Indians and while thanking them for the attentive hearing they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given brin, he hoped that at any time they had given bring forward they would, either personally or by letter, inform him of these, when he would be pleased to give effect to any reasonable requests on their part.

Mr. Oliver resumed his seat ami? loud applause.

Vote of Confidence

Mr. T. V. Pillay, in proposing a wore of confidence in Mr Oliver, said he would like to state that Mr Oliver had raised his voice in Parliament by making a striking speech in opposing the Immigration Bill, and they were all aware that the Indian community owed him a debt of gratitude for his hard work. He (the speaker) had much pleasure in proposing a vote of confidence in Mr Oliver, and hoped he would continue his good work in Parliament in obtaining liberty and justice for them. They also mished to thank Mr. Oliver for coming forward and transming his views, and giving details of the new Bill. Ad the Indians, concluded the speaker thanked Mr. Oliver for his splendid work. (Applause).

The motion was seconded by Mr. Mahomet Shani, and carried unanimously.

Mr. Oliver beiefly replied, expressing his pleasure that they had been interested, and he thanked the meeting for its noneximous vote of confidence.

On the initiative of the Charman, three cheers were justily given for Mr. Oliver, after which the meeting terminated.

Indian Women's Bazaar

The following donors from Durban have forwarded their contributions to the Bazzar, through Mrs. H. S. L. Polak :—Mesers. A. H. Moosa, Abdul Hack, Abdul Khalek, A. M. Shaik, M. S. kandaree 6. P. Batler, Mrs. Sheikh Mehtab, Mrs. H. S. L. Polak, The Misses Graham, Mrs. Brean Gabriel, Mrs. Jaibhoy Kustomjee, Mr. M. M. Divan, s. m. cash. Carriage was paid by Mr. Parace Kustomjee.

The following forther contributions have been received for the Barear: Mrs. M. E. Nagdee (Warmbaths) a quantity of crochet work. Measts, Chotabhai and Dadoo, Krugeradorpi curtain and satin cust on cover Mr. J. b. Tavaria, 6 gailous milk. Mr. b. I. Aswall (Verseing og) electric clock-case and be pin. Mr. Thakar Naran, waistcoat. Mr. Naran Gopai, waistcoat. Mr. Naran Gopai, waistcoat. Mr. k. Jagabhai tancy waistcoat. Mr. bhaikh Sultan, dhori from kimberley (her Mr. Dawion): z doz, silk handkezchnefs, Mr. I. Vedia Pillay, Mr. S. Rangava Naidoo 6 ites, Mr. R. S. Padayachy z scarf, Miss Anges B. Francis a parm baby sucks; Misa Boedy Francis a pairs pin-cushlors, Miss Katie Francis a doyleys and a tie. Miss Ethel May Dawson z overmentel and crochet lace. Miss Harriet Piliay 4 pin cushions, a bestand crochet lace. Contibutions of dainty needle-work have also been received, through Miss. N. Bosh. from Mrs. Dean and Miss. Bell (England) a distona Mrs. 18ec (Durban).

From the Editor's Chair

CAPE INDIANS AND THE FRANCHISE

THE PERSON OF THE PROPERTY.

The Indians of the Cape Province have a unique opportunity to-day of rendering great service to their less fortunately placed brothren in the other Provinces. The Cape Indians have the Parliamentary franchise on the same ter is as their Fair peau fellow moreous, and their votes are eagerly canvassed at every election and in every constituency where there are Indian voters. And as a result, the members of Parliament of those constituencies, or some of them, at least, feel that the duty is incumbent upon them of rendering to their Indian constituents an account of their stewardship. The report that we publish this week from a contem p stry shows how Mr. H. A. Oliver, the member for h mostley, has addressed bersen to the Indian electors of that place, and we join with them in expressing gratitude to him for his championship of a not too popular cause in the House of Assembly. We learn that Mr Alexander, member for our of the Capetown divisions, was to have addressed his Indian constituents similarly to Mr. Oliver. The point that we could make is that it is competent for the Cape Indian electors to voice in a direct manner the special grievences of the Indust community, especially those sections of it that have softened so severely, politically, during these last lew years. The Indian voters at the Cape should remember that, in a very real manner, they represent the whole body of unentranchised Indians of South Africa, and that their atembers, in the same sense, must realise that they, too, are elected as special trustees in Parliament of a politically voiceless minority. It is a grave responsibility, but one that must be manually assumed, if the Cape Indian continuous are to deserve well of Indians in the other Provinces of the Union.

A CAPE LICENSING JUDGMENT

We publish in another column the report of an Important libening case decided recently by the Cape Provincial Division of the Supreme Court. It is notorious that the Cape municipal councils have consistently adopted a pracy of haras ment and testral on there a loc an tracers since 1 to No. 35 to the was passed that the decision in the case of Hastin Shara Maraned makes it their since April 2, 1918, within the inner portions of the metropolitics area at least, we shall not find one law in force on one side of the road and another on the opposite side. The Woodstock municipality has a not very covable reputation, from an Indian point of view, and this judgment will do justice to a number of poor people whose common law rights have been cheerfully destroyed in order to enrich their trade competitors of another race.

In a lengthy contribution on the Native question to the Notal Mercury, Mr. Samuelson quotes a Pro-clemation of Queen Victoria, usued at the time of the taking over of Natal as a Butish possession, in 1843, which contains the following:—"That there shall not be, in the eyes of the law, any distinction or dispitalification whetever founded on more distincion of colour, origin, language, or croed, but their the protect on of the law, in letter and in substance, at it be essented imparisally to all at he. the men ty, to any thape or under one with, he is a a absolutely mighted in a revery oner portion of be Maim 3 fes ien ons.

Native Women Passive Resisters

Of all the objectionable and hateful laws made by the white man, the most imputous (says the A.P.O.) is trat of the Grange Free State which compare Coloured and Native lension over the age of sixteen to carry passes. It has not in respectable Coloured woman being locked up, and young native girls being dragged from their homes and cruelly outraged by poweries. I is not surprising therefore, to learn that the woman of those muoi the three where the Pass Laws are entorced age os, but have doctored to resist the law, and resuse

to carry passes,

it will be remembered that some time ago a deputation of women waited upon the Hon. H. burion, the there hi water for Native Affairs. He promised to use his additional with the municipal substitution to exempt women from the law, is inclined he d i use his influence or not, we don't know, but we are a fermed that the Pass Laws are now being iqforced with greater rigour. The other als are making I to not lerable. Meetings have been held in many places and passive resistance has been resolved upon as the only neares of a bling against the momorality of the white unwashed of the Free State.

The Problem in Canada

(By OUR OWN CORRESPONDENT)

A very good response was made to invitations issued by the London Canadian Indian Immigration Lononttee for a public meeting at the Caston Hell on Wednesday, May 14. The notice was short but the half was full, and if eathusiase, rould move Governments the Capadian Indians would stand a good chance of getting the r grevances redressed. We kar who wever, that embas asm must be impostated into constant pressure, constant presentment of the denone facts of injustice suffered, and constant determination to win It goes subout saying that a resolution exempting Indians from the disabilities suffered under the continuous journey clause and the be arachen of wives and contdon was passed with u-aminous determination, and the British section of the automate was as fully convinced as the Indian, that the it ustrice sub-red by British Indians in Canada the it ustries subtred by British Indians in Lanada demanded rediese. The point that appeared most was that there seemed so describe in carrying out that remess, and the departe statement of a Canadian Minister that the quistion of adouting wives and change about the attended to "immediately" and other grevances se ded to "a past and straightforward ma ner shows that the authorities recognize the fast se of the claims of the Indian immigrants. As that premise was made in 1911 and nothing has resalitat by May, 1913 it seems as though the young Governments of the Counter are as slow to move as the M. her of Parlaments. Among those present on Medinesday even of were Linners. Sophia Dhuleop Singh General Least Sir lattics and Lady Wilson, Mr. B Per resignor and a large and representative gather by citingians of the creeds. Tougrams and letters were read from those wou, by tonce all circumstances, were unable to attend the meeting, among them Mr. Gokhale—regrestably absent on account of health but who send a cities nessage of sympathy - Mr Amon A. Dr Rothersord, Loro Roberts-who mentioned in his note that I was difficult to compel Colonian to legislate-indians a Gasgow and Edioburgh sent messages of fullest sympathy, and Glasgow Indians had neld a me ting and passed a resultition situation that submitted to the London gathering.

Sir M. M. Bh proaggram presided, and in this opening specific to a wide up whose simulation, at the out soi he laid stress on the fact that the conditions are not so degrading or humiliating as those suffered by

lodians to South Africa, yet there were grounds for serious compraint. "I ant afraid," said Sir Mancherjee, that farada may become a sort of reflection of South Airies in order to keep British Indians out of His Maiesty's Colonial possessions." He made clear two special disabilities suffered by Indians in Canada, through the Privy Council Order of the Canadian Government, namely, that no Indian who has not made a continuous journey from his own country is allowed to land -though there is no direct communicattons and the steamship companies which might issue through tickets to Indians refuse to do so-and the refusal of admission to wives and children of domiciled Indians. From the point of view of morality alone, said the chairman, such a restriction ought not to be encouraged. Another grievaoce is the differential treatment meted out to Indiana and Japanese or Chinese. Four hundred Japanese are allowed to land every year on giving evidence of the possession of 50 dollars each; this includes the right of bringing their families, and any number of Chinese may land provided they pay the high poll tax of 500 dollars. Of the 4,500 Indians now in Canada, 90 per cent are Sikhs, men whose loyalty to the British Crows has been shown on many a hard-fought neid. Yet these people suffer duabilities from which Japanese and Chinese are exempt.

Wives and Children

Success and prosperity, naturally, led the Indian immigrants to desire the presence in Canada, of their wives and children, but all efforts to bring them had entailed not only many personal inconveniences and trials, but costly litigation, and eventually a lew linding women and children had been admitted with their husbands as an act of grace, not by right. Mr. Nand 8 righ detailed several distressing cases, among them that of Mr. Hira Singh, who after a resi ience of about four and a half years in Vancouver went to ladia to feich his wife and attie daughter; he, as an old resident, was permitted to land in Vancouver, his wife and daughter were ordered to be shipped back to India A bond of 1,000 dollars was produced and Him Singh's wife and children were permitted to remain, pending the hearing of the Court and granting of the wort of Babeas Corpus; eventually both wite and child were permitted to remain as an act of grace. Two other Sikha had similar experiences; in Calcutta they were refused through passages by the agents of all the shipping companies, and the Government of India informed them that they were free to go if they com-plied with conditions—a physical impossibility. They went to Hong Kong, thence to San Francisco, where they were sent back to Hong Kong, the Immigration authorities saying, with a certain amount of logic; If a. British Colony will not admit them why should the United States; three months later they managed to reach Vancouver; both men-Bhag Singh and Balwant Singh-were allowed to land, but the women and children were forcibly soperated and ordered to be deported. Again a cash bond of 6,000 dollars proved to be of some assistance, pending lingation; after this ensity process and three musths of surrowful uncertainty, the families were admitted as an act of grace.

This state of affairs moved the Indian community to send a deputation to Ottawa, and the result was the promise already alluded to, of immediate attention to the distensing separation of hostand and wife and children, and the promise of a settlement of the other grievances. "In a just and straightforward manner." The year 1912 brought no solution, our has any been received up to the present, so the deputation is now bound for India to arouse public leating there, and paid a brief visit in London on the way. They have been received by an official of it a Colonial Office—not by the Secretary of 2 at for he lok he —and all the saturation they i he red cas that the either to go bick to a anida, a sac note. If each though the Canadian Government to the Imperial Covernment, who he up to the present.

had received no information from the Canadian Government on the subject.

Other speakers to the principal resolution and to the second one, asking the meeting to resolve that copies of the first should be sent to the imperiat, Canadian, and Indian Governments, were Mr. J. M. Parikh, Mr. P. C. Tarapore, Colonel Warliter, Mr. Leonard Joseph, Mr. J. M. Mehta, Mr. Abdul Ghani Khan, Mr. Balwant Singh and Mr. Talcherkar, who proposed a vote of thanks to Sir Mancherjes who had returned to London from St. Leonard's-on-Sea, in order to preside at the meeting. Sir Mancherjee, replying to the vote of thanks for his chairmanship, said that anything which caused friction in India could not be encouraged, but he had faith in the statesmanship of the Dominion Government.

Cape Licensing Appeal

Before Mr. Justice Hopley and Mr. Justice Scarle, on the 14th May, in the Cape Provincial Division of the Supreme Court, the appeal of Hassim Shaik Mahomed from the decision of the acting assistant magistrate of Capetown was heard on the interpretation of the General Dealer's Act, No. 35 of 1906. On the 27th May, Mr. Justice Hopley delivered judgment as

In this case Mahomed appeals against a conviction, by the Acting Assistant Magistrate for the District of the Cape, aitting at Woodstock, of contravening section 6 of Act 13, 1870, as amended and read with the various Stamps and Licences Acts, 1864-1909, in that he did, between January 27 and March 12, 1913, at 20 Tennyson-Street, Salt River, in the district of the Cape, and within the municipality of Woodstock, carry on the trade of general dealer, and did sell a certain article specified, to a certain person named in the summons, without having first obtained from the councillors of the Municipality of Woodstock a certificate signed by the Town Clerk, allowing the issue of a new general dealers' licence, as is required by sections 5 and 10 of Act 35 of 1906, being accordingly deemed to be trading without a licence in terms of sections re of the said Act, and so liable to the penalties provided for by section 6 of Act 13, 1870. The appellant was charged jointly with two others, to wit one Rooknoodien Nazmoodien and Abdol Game. Of these Nazmoodien was in default, being admittedly absent in India, and Abdol Game was acquitted as being only the clerk or servant by whose agency the business was carned on. The appellant having pleaded not guilty was found guilty and fixed 5s. The facts are not in dispute. Early in the present year Abdol Ganie applied to the councillors of the Woodstock Municipality for a new liceoce in his own name, to trade as a general dealer at the said premises, viz., no, Tennyson Street, Salt River, within the said municipality. His application was refused. Thereafter, on January 20, 1913, the appellant, without any previous application to the said Conneillors, took out a general dealer's heence to trade at the said premises, for which he paid the proper amount of £5 to the Receiver of Revenue, who ssued the licence to him to trade at the said premises usual the end of the current year. The business was the is arted and the appellant ip ared the aloresaid Abno Gan e in the shop as manager. In act ug this the appe lant was exercising his functions as the general agent of his absent gracipal, Natmoodien, whose general power of attorney he held, and whose affairs he managed during his absence. On his application, the licence was issued to, and in the name of, Rocknoodien Nazmoodien. It was admitted by the prosecution and proved in evidence that Tennyson acreet is within the Municipality of Woodstock, and within the magisterial district of the Cape. It was also proved that Nazmoodich felt for Indus in 1911, that he had held continuously since 1904 annual licences as general dealer to trade at a shop to

Primrose Street, Cape Town, within the magisterial district of the Cape, and that on his departure for India he left his general power of attorney with the appellant, who had acted on it and managed his affairs. When he left for India his licence for the Primrose Street business was of full force, and it has been renewed in due course until the present time. It appears that Game who was not licenced before, or in, 1906, had in 1910 obtained a licence to made at a shop in McKenzie Street, Cape Town, and that, during 1912, he received assumances of pecuniary trade in Woodstock. He thereupon found that the premises at 20 Tennyson Street, Salt River, were to be had, and applied in his own name for a hoence for that shop, with the result already set forth. He thereupon reported to appellant Mahamed, who had lent him some money from Nazmoodien's funds, that he had been unsuccessful, but that the so Tenny-son Street husiness site was to be had. Appellant thereupon determined to extend Nazmoodien's business by opening a shop there, and applied for the licence to trade there, in his principal's name. No difficulty was made by the Receiver of Revenue. and the licence was duly granted and paid for as already stated, Gaoie being placed in charge at a monthly wage to work of the indehtedness to Naxmoodien. Woodstock, formerly a portion of the Cape Magisterial District, was, in March, 1905, formed into a separate magistracy, being cut of from the Cape Magisterial District; but in 1912 it was deemed expedient to re-incorporate it in the Cape Maguiracy, and accordingly that was done by proclama-tion having effect from April 1, 1918. Woodstock, however, still retains its Municipality, its Council, and Town Clerk.

It was admitted by the Acting Attorney-General that, before the Act of 1906, any other trader could take out as many general dealer's beences as he chose to pay for. And that Act was undoubtedly an attempt to restrain the issue of such licences, and to confine them to such applicants as had found favour with the councils, or other local bodies, entrusted with powers of discrimination in this matter. That Act requires that an applicant for a new licence should produce a certificate from the council of the municipality in which he wishes to carry on his trade; but it exempts from the operation of this restriction any trader who at the date of the promulgation of the Act (to wit August 21, 1906) was already the bolder of a gen-eral dealer's licence, and it is obvious from the terms of section 3 of the Act that such trader was in respect of his own magisterial district still privileged to open new branches or shops within such magisterial district without first obtaining the leave of the municipal councillors of such district or presenting the certificate to prove that such leave had deen obtained. It was argued in support of the conviction that as Woodstock was from 1905 to 1915 a separate municipality, and also a separate magisterial district, the privilege did not apply to traders holding licences before August 21, 1906, within the Cape District, but not within the Woodstock district in case they wished after April 1, 1912, to open business in Woodstock by virtue of the fact that they had been licended and continuously carrted on business in the Cape District outside the Woodstock magisterial and municipal area. The Act of 1906, being clearly in restraint of the liberty of the subject and of trade, m. «t be strictly construed in so far as it attempts to restrict persons from trading wheracever they might wish to do to; a right they undoubtedly possessed before the Act of 1906; and it appears to this Court that since the re-incorporation of Woodstock in the Cape mass tenal district, no distinction can be drawn between the Woodstock area and any other part of the Cape mages tenal district. Woodstock is now within the Cape, ma, internal district, and any rader exempted from he provisions of the Act sew in to the obtain ; " be cer if are liberty the list of all er e to of in a ten

shop in any part of the Cape magisterial district is equally exempt from such provisions as regards the area of Woodstock. Nazmoodien is clearly one of the exempted class by virtue of his continuous trading in Primrose-Street, Cape Town, since 1904. He need not apply for a certificate for leave to trade in any portion of the Cape magisterial area, nor can it make any difference to his rights that the portion of such area he mishes to trade in falls within a separate municipal area. He is exempt from restraint by any Manicipal Council within his magisterial district, and not the municipal area, which limits the scope of his operations. The operation of the Act of 1906 has been under consideration in various cases to which we have been referred in argument; but it is sufficient to say that the exact point at issue in this case has not previously been adjudicated upon. In my opinion the appeal should be allowed, and the conviction quashed.

Mr. Justice Searle concurred.

Colonial Produce Question

The difficulty in connection with the Retail Dealers' Licence Amendment Bill was apparently overcome in the Provincial Council by a proposition by the Administrator when the measure was in Committee

(says the Times of Natal).

His Honour said that when the Ordinance was introduced the object of it was to deal with the unfair competition carried on by dealers in colonial produce, who were not hable to pay licences. A great number of articles come under this category, and it was found that the dealers under the section exempting colonial produce dealers from the obligation of taking out a retail licence were able to compete most unfairly with the people who were obliged to take out licences. This unfairness was accontinted when the Supreme Court ruled that the meaning of the word "colonial" included not only produce of this country and South Africa, but also produce from any British Colony. This gave these people the right to sell almost anything. He was auxious to deal with that difficulty. (Applause.) He was, at the same time, unwilling to impose any hardship on the small fruit-sever, or the man who sold what was the genuine manufactured product of the soil. He proposed that the following and tion be made to Couse 1 -" And the following words substituted : (*) Dealers in unmanufactured produce of the Union of South Africa.48 He thought this would meet the case of dealing with this unfair competition, and at the same time of would safeguard the rights of those who sold fruits and vegetables and those sort of articles on which it was not desired to place any

The mot on was carried, and the clause, as amended, was passed, the Bill subsequently being reported through Committee, with certain amendments.

Mr. Dan Taylor rather let the cat out of the bag (says the Natal Mercury's Maritzburg correspondent) during the scene that took place in the Provincial Council with regard to the Women's Municipal Franchise Bills. He said he agreed with the evidence given by the Mayor before the Select Committee which sat on the measure, and that his Worship stated that indians— At this point the Administrator rose to a point of order and teminded the hon, member that it was a breach of the rules of the House to disclose the evidence given in Select Committee. It is well known, however that the great fear ip this municipality has been that a Women's Franchise Bill would immediately entranchise a number of Indian women, and that if such a measure, were passed, Indians would take advantage of it and gradually become a power-immicity to the feeling on this particular point.

News in Brief

The I trenting Officer for the Province of Nata! (Mr. Wyone Co.e.) has relised the transfer of a trading I rence to a European because he intended to employ an Indian salesman

Res. D. Ko lpills, on his arrival at Bombay, recently was invited by Dr. Mackichan, the Principal of the Christian College, to address the 200 students of the South B.A. Class on Indian Educational work in South Africa. Dr. Mackichan was inclined to blame the South Africa Indians for neglecting the study of their verticulars, but Mr. Kollpillal declared that It was the Udion Government that wate really to blame, as they provided no facilities

The Whole Council Committee of the Durban Town Council has recommended that it be all instruction to the Indian Marketmaster that under no circumstances may be accept any consignments of produce for sale on the Indian Market, and in the event of any such consignments being tent to him, he is to immediately transfer them to the Borough Market

Under the suspices of the Indian Political Associations (Kimberley, a gathering of members of the Indian community was held to hid farewill to hir Si Ramaniajam Naidon, the Hon. Secretary of the Association for several years. Mr. P. M. Dawson presided. After eulogistic speeches, an address, a bilver masterd, a penhoider and a good medal were presented to Mr. Na doo, as a token of the esteem in which he was held by the local Indian community Mr. Ahmed Mahomed presented him, as a personal goil, with a travelling rug. Mr. Naidoo achnowledged, in appropriate language, the presentations

There was an unusual scene to the Magistrate so, iff Kimberley (sys the Franchial Feader), wher a latter is fifty Basuto natives from the Kamberlead in the were charged with reliasing to work. The evidence showed that they had declined to perform work owing to some misapprehension as to the terms of enqueyment. Their grievance being against the recruiting agent, the Protector of Natives was called in to hear complaints, and recommended that the natives should resume work, but they all struck, and were continuacious. The whole of the fifty were fixed a sovereign each; and the procession of prisoners at they marched through the town to good to serve the alternative fortnight attracted much attention.

The Queensland House of Assembly has passed the first reading of a Bill to prohibit the employment of certain forms of labour in the sugar index ty by requiring both the cultivators and the employees to pass a dictation test. The Bill arms at the exclusion of coloured labour. For some years past white labour has been largely employed on the Queensland sugar plantations.

Six David Hunter, K.G.M.G.; M.L.A. presided, on Friday, the syth sitimu, at the prize distribution at the Higher Grade Indian School, Caritale Street, Durban. Leading representatives of the Indian community were also present, including ladies. After distribution, the prizes, Six David Hunter congratulated Mr. Rotter, the Principal, the staff, and the pupils upon the excellent results of the year's work, its, applained how he had been associated with Indian education in South Africa during the last 14 years and contrasted the appearance of those who attended the early schools with those on the Carnete Street roll. Mr. H. L. Paul, in a lengthy speech dealing with the history of Indian education in Natal d and the last 15 years, moved a heart years of the last 15 years, moved a heart years of the last 15 the chair and was supported by Mr. A. K. M. sets.

On the same day was held the breaking-up ceremony of the St. A.dan's Cross Street School, which was largely attended by parents, relatives, and friends of the pupils.

The Indian Pairtot (Madres) writing on the Searle judgment, says :-- Indians in South Africa, the veterane of hundreds of brave fights, will rally round and do their duty well. They need not be taught or appealed to. It comes as natural to them to smell danger and to protect themselves at to a mother to protect her babe. But Indians in India have also a duty, and the Government of India have a duty also. The public would like to know whether Lord Hardinge has protested against to site for the rewe. The public ought to know, and it would be a strange lack of imagination indeed if the Government should not make the public aware of its attitude in a matter that exercises popular attention from end to end of India. Here is an opportunity to whip up the carnest attachment of the population that would rally round the standard of Lord Hard age's Government,'

Miss Sylvia Pankhurst has written from Holloway to her mother—"I am lighting, fighting, fighting. I have four, five, and six wardresses every day as well as the two doctors. I am fed twice a day. They prise open my mouth with a steel gag, pressing it in where there is a gap in my teeth. I resist all the time. My guins are always bleeding. My shoulders are bruised with struggling while they hold the tube into my throat."

At the present time our mate aded sith of are wired on what a prominent educations is has larly observed as the factory system. Everything is a borderated to the machinery. The increases that the distribution of the amount and physical count for nothing. The one object is to gird out by means of the examination will a maximum output in the shape of outward and traible results; sind and only seems to care how the children and leachers anke suffer in the process.—Argus, Capetown.

Mr. J. W. Binns, in the course of an article contributed to the Natal Mercury, mys that the Indian and native questions present identical difficulties. The majority of our legislators cannot be so deficient in mentality, he says, as to fail to recognise that the Indian and native—the formet in Natal only—are an malienable factor in our economic and domestic I hey are here for all time, and, instead of boldly grapping with the problem by applying the eternal, and consequently statesmanlike, principles of justice to its solution, there is a disposition to tinker with this most vital problem, and adopt a repressive Why is the conviction, deep-routed in logislation. the mind of every legislater worthy of the hame, that South Africa can never be a while man's country, in the popular conception of the term, not bold ly enunciated? Because it, is unpopular and que popularity will never sharpen axes. The only true and permanent so at on of the difficulty which confronts us it a beneficent totelage of the subject races, with compolarry education, which will result in increased self-respect, and induce a bigher status of living so essential from viewpoints of humanity and that of industrial expansion. The inevitable bogeys of competition and miscegenation will be raised in oppositual to this pronouncement. Well, the native and Indian are at present competing with the European artists at a lower wage. Raise their status and it will be an economic impossibility for them to live on a lower wage that the Buropean. The danger of miscegenation is one which the Buropean himself is a power of to evert. If you must endure an unwelforce stranger in your house, it is better to have one without a granusce. If he is there with a granusce, then have to have one without a granusce, it is a there with a granusce, the probability is taken and leave to make him. a pollecrean to watch him.

۷

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

3405 12 H.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ર૮ મી જુન, ૧૯૧૩.

m's is.

અધિપતિની નોંધ

mannanian dalui menesari menge memberaksini men

આજ લગી જે કામી પ્રેશનનો કાયદા લડાયા છે તેને આપણે બીલના નામથી ઓળખતા અલ્લા

esperaspinskiisupagareresmaniatudigiasie migundespusini isunsbud

નવા કાયરા છાવે ૧ મા નવાં સુધી બીલની ઉપર બાદશાહી સહી ન થાય સ્થાં

મુધી તે કાવદા મહાય નહીં. હવે તેમાં બાદસાહી સહી થઇ એ ખબર અમે ગયે અદવાડીએ આપી મુક્યા એટકે તે બીલ ને આપણે કાયદાના નામથી એાળખવું પડે છે. એ કાયદા થી જરાએ નીરાશ થયાનું કારણ નથી. ગમે તેવી વડી સર કાર સલી કરે હતાં તમાં સુધી તેમાં આપણે સહી ન કરીએ તમાં મુધી તેની કાંઇ અસર આપણી ઉપર શઇ શકતી નથી.

मभारे भेटतुं अनुस अस्तुं लोधने हे असब भुसहा કરતાં હવે જે સ્થીતીમાં કાયદા છે તે પણા સુધારા ખતાવે સુપ્રીમ કેારટના હક તદદન કાડી દીધિશા હતા તેને બદશે એટલે દરજે હક સચવાયા છે કે સાધારણ રીતે આપણે લાં थी हाह अर्थ शप्ताओं छीये. आयह हिरतां हरेड सवाध क्षेत्र અપીસ કરવાના હક જેવું નવા સુધારામાં રહ્યુ છે. સુદલી **પરમીટ આપીને બહાર જવાની જે શરત કામ્પલ કરી હતી તે** હવે નીકળી ગઇ છે અને કાયદાની રૂએ તે! ત્રમે તે હોંદી ગમે તારે દક્ષીસ ખાસીના છેન્ડી પાછો દાખલ ચર્છ શકે છે. **આ તજીવા સંધારા ન ગણાય. અને આ સુધારા કેપને પસ્** વાગુ પડે છે. એટલે દરજજે કેપની સ્થીતી રીક થઇ જાણાય. पश्च अश सुधाराने व्यंते हेर ते। रखु ४ छे. ओड व्यक् અમની અંદર ડામીસાઇલ શખ્દના અરચ આપેલા છે. તે તા અરથ એ ક્રમેં છે કે જે માસસ દક્ષીસ આફોકામાં ત્રસ વરસ ન રહયે! હૈાય તે સ્વીશ ન મહાવ. ત્રણ વરસ રહેનાર 🗃 રહીશ ગુણાયુજ એમ તેમાં અશ્ય નથી નીકળતા. હાંમી સાપ્રકા સાભીત કરવાની એ શરત છે કે સાભીત કરનારે ત્રણ વરસ રહેવા ઉપરાંત એમ પુરવાર કરવું જોઇએ કે તે ક્રમેશ તે સાર્ંદ્રક્ષીયુ આરીકામાં રહેવા માત્રે છે. વળી તેજ ક્લમ માં એવું બતાવ્યું છે કે જે મામુસ દર્ધણ આદીકા છાડીને ભાર જામ અને તે તુરત પાછા ન કૃષે એક્કલા તે**ં પાછ**ન આવવાના ઈરાદાથી ગયા છે એવું ન બતાવી શકે તે**ા** તે**તું** ડામીસાઈલ રદ થયું ગણાવ, ખા છેલા ભાગમાં કેર રહેલું છે. " તેની રૂખે સરકાર મુદલી પરંગીત હારી શકે. પરંગીત बिपाने ते। है। अं अध्येषुं नधीन्त तेप ते। पश्च ६३ सामीत કરીને પાછા આવી શકાય. પણ દાઇ ગરીબાઇયી, કાઇ બીક થી, અને ક્રાઇ ગેરસમજવી એમ એક પછી એક ઘણા હોંદી મુખત શરતાવાળી મુદલી પરમીટ શકને જવાના મંબવ છે. का कामकां के जिर जे तेना करतां वकारे कावर का ક્રોમનાની કર્જી ધારેલા ખારામાં સાવી શકરો. એટલે ઉપય अभाव देशहार अपे। के के अति।पहारह के, कतो नानावना

કે કેપના હીંદા નોર્ધાત થઈને એસી શાવાના નથી.' અને એસવાને માગતા હોય તા પોતાના સ્વારથ એઇને પણ તેઓ તે લડ્યું ઘટશે.

ખીજી એક કહમ એવી છે કે તે વડે ૧૮૯**૫** ના નાતાલ ના ગીરમોટી કાયદાની કુએ આવેલા ગીરમોટીઆ અને તેની પ્રભાગા રહેવાના હક ઉડી અલ્ય છે એમ જણાય છે. અને વળી બીજી કલમ પ્રમાણે એવા માગાપોતા આ દેશમાં જન મેલાં ઉત્કરાંઓને કેપમાં જવાના હક છે તે પણ 🕄 બવ છે. અસલ ખીલમાં તા આવી ભયંકર મરીસામ હતું. તે પ્રમાણે કેઇ પણ મીરમીડીઆ હીંદીના હક રહેતા નહાતા अने तेथी तेना छे। इरोने। ६४ पद वर्षा दता. दवे तेने ભદક્ષે ૧૮૯૫ પછી આવેલા ગીરમીડીઆની ઉપર ગા સલસ જારી રહે છે. **ગા**રી જાતની ક્લમ ભાષણે ધડીસર **પછ** સહન ન કરી શકેરેએ, આ કલમ દ્રીઅર**દ્યાં એવામાં આવે** છે. અરકારની ક્ષરાદ ભર ન આવે એવા પણ અરચ તેમાં થી તીક્ર્ય છે. તેમાંથી ક્રયેર અરથ વધારે સંભવીત છે 🛋 ૮ભૂ વધારે વીચારવા જેવું છે અને તે ઉપર વી**રીય ખ**ગર અમે હવે પછી આપી શક્યું. અમે કાડીએ **છીયે તે** અરથ નીકળતા દ્વાય તા આ ક્લયની અંદર લડાઇનું કારણ રહે છે કેમકે તેથી ચાલ હઠના ભંગ શાય છે.

ગીજો સુધારા એ થયેંદ છે કે દ્રાંક્ષત્રાલના કે સાઉચવ્યાની કાર્મા ખીછ જગ્યાએ રહેતા અણેલા હીંદી હાલના કામ્યલની કુએ કેપ અથવા નાતાલમાં જઈ શકે છે.

શાદી ભાગત ઠીક સુધારા થયા છે. આપણા ધરમા પ્રમાણે કરેલી કોંગા મુજબ જે શાદી હીંદુસ્તાનમાં થઇ હેલ તે અહીં કબ્રુલ રાખવામાં ભાવશે અને તે સાદીને હીંદુરસાન માં રજીવ્યર કરવાની જરૂર હવે નહીં રહે. ગ્યા ક્લમમાં એવા પણ અરથ રહયે છે કે જે મામાસ એક્સર અનિ પરલ્યા હેલા તેજ પાતાની ઓને કાજ્ય કરી શક્તો. કાયદામાં આવી કલમ અરવે તેની સાત્રે આપણે થઈ સક્તા નવી, વેદક વ માસ પહેર્શાજ ગા સવાલ ટાંસ**વાલમાં ઉત્યો હતા. ગતે તે** તો કડવો એ આવ્યો હતો કે **પરકારે પીતિક ઇતિમા** એસાસીએસનને એ જવાળ આપ્યો કે એવી જાલના કરેક ક્સિમાં સરકાર વીચાર કરશે અને રહેમદોલી શખરો. એક કરતાં વધારે એારતા વીષે ખાધી ઉપરાંત એક ન ખતી શો એમ જેવામાં આવે છે. વળી આ ક્લમમાંથી એક એવા અરથ પણ નીક્ષ્ણે છે કે જે માસુસની **શાદી જાા દેશમા** પ્રોસ્તી સીવાયના કાઇ પણ **ધરમની રૂચ્ચે થઇ હેલ તેના** બચાવ આ કાયકાથી નથી થતેર, એટલે જેઓની શાદી દ્રમાણ આદ્રીકામાં વયેલી છે એવા હીંદીનો એક્સેન્સ સ્વીદા बाब पता राणेबी केरितना केची अक्षारी. आ त ध्वत વર્ષ કરે એવી વાતે છે. અને તેના દુરમાં લધા જોઇએ. જ્યારે આપણા ધરમંતર કાલુતેર ફાજળ થયેલી હીંદુરતાતની बादी कार्यों अमहेबर अखारी। तेर पक्षी कार्यों क्येबी तेकिक कारा आगोकार न कक्ष्यात और शास्त्र नची।

હવે રહ્યું કો સ્ટેટ. તેમાં સુક્ષ્મ રંગબેદ રહી ગયો છે તે પીતે અને ભાગળ લખી ગયા છીયે, એટકે અહીં વીરોય લખવાની જરૂર નથી.

ઉપરના ફેરફારા કેમ થઇ શક્યા ! વડી સરકારે તે ખરૂચ બીલા મંબુર કરયું હતું એટલે તેની મહેરબાનીને લીધે આ ફેરફાર નથી થયા એ મેપખું છે. એટલે ભાષણે એકન્મ વીચાર ઉપર આવી શકોએ છીએ. અને તે એ ફેં કે સસામહની લડાઇ ફરી અગવાના પીશર સાહેબને પુરા લયે થયા હતા, તે સચ ન હેલ તા થયા એટલા સુધારા નહીં થાત. તેથી અને ઉમેદ રાખીશું કે દરેક હીંદી લડત કરવા માં ભાગ હૈરી. અને લડત ને હેવાય તા ઉપર સુચવેલી ખામીઓ રહી લાગ એટલુંજ નહીં પણ જે ધારાઓ હવે પછી વવાના છે તે ધારાઓ પણ સસામહની બીક તુડી જતાં સરકાર નીરભય ચઇને લણા સખત લડશે આવું વીચારી સપળા હીદી લડતમાં સામેલ થવા અને જેમ થઇ શકે તે બીકા મહદ કરવા તકવાર થઈ.

લડત ઉભી થરોજ એવા ઘણે ભાગે સંભવ માની સકાય છે. તેમાં કેમ્પ્યુ આવી શકે એ સવાલ લડતમાં અમને પુજવામાં આવેલા છે. કાલ્યુ આવી શકે! અગાઉ તેર ભણેલાજ લડતની અંદર દાખલ શક શકતા હતા. કેમકે એ

ા વખતે ધ્યાં કેશન કાયદામાં જે રંગબેદ રહ્યો હતો તે બણેલા ગ્રારોના અને તેટલા સાર બણેલા હોંદીઓ વચ્ચે હતો. તે લી દ્રાંસવાલની બહારના હીંદી અણેલાજ આવે તેં! આપણે નકામી વડવેડ કરવાના તહેં! મતમાં ન આવી પડીએ. આ વખતે કાયદાની 'સામે થવાનું કારણ રંગબેદજ નથી. બીજ પણ સવાલોના સમાસ થાય છે. તેથી ગમે તે હોંદી લડત માં જોડાઇ શકે છે, અને દરેક હોંદીની તેમાં જોડાવાની ફરજ છે, એ દેખીનું છે. પણ લડતમાં દાખલ થનાર હોંદીએ યાદ રાખવાની જરૂર છે કે તેણે પાતાના સ્વારથની ઉપર નજર નથી નાખવાની. ફાંસવાલમાં કે બીજી જગ્યામાં હાખલ થવાય તેને આંગત હક લડવાથી મળશે એમ નથી ધારી કેવાનું. માત્ર સમસ્ત હોંદી કામના હક ભળવવાને ધાર, હોંદુસ્તાનનું માન જાળવવાને સાર, તે દાખલ થાય છે એમ તેણે સમજવાનું છે.

વળી શકત જાા વખતે ખવુ લંગાય તે! નવાધની વાત વહીં મચુવી, મહ લકતમાં નથી પડયાં એવાં દુ:ખ પડરો એમ ધારી ઢેવું. આ લખતે જે કે હીંદુસ્તાનમાં હીલચાલ ચાલી રહી છે તે! પણ લાતમાં પહેસાની મદલ સળરો એમ માની ઢેવાનું નથી. તેથી આગળની લકત કરતાં પણ આ લખત ની લકત પણી ઇન્ટર્સ્સો ઉદાવવાવાળી ઘરો. એ બધું સમછ ને એ હીંદી લકતમાં દાખલ થશે તેજ નબી શકરો અને તેના ધીજ કામની સેવા કરી શકારો. ઘાડી મુદત એલમાં રહી પછી નીકળી જવું તેના કરતાં દાખલ નજ થવું એ વધારે સરકાં છે.

મત્ર જનામાની અણી ઉપર આવી રહેલી છે. થાડી યુદત માં કેટલાક હીંદી તે! જેલમાં પહેં • માં કર્યા કરી. અનેઓ પણ પહેંચી હોય. મી. ગામલે પથ રીવશ હોવા અને આપણ સવાલ ઉપર ખાન રાખી રહા છે. આ

સમયે લંડને કમીડી અસ્પીર થઇ પડી છે. ત્રણ માસથી નાઓ જતાં ખટક્યાં છે. ચાયરદ મહીનામાં થી. ગાયનો ફરી દેશ જશે. આ દરમીયાન જો આપણે જમીદીને સાદ્ કોઈ પણ કરી શારીએ તેક તુરત થવું જોઇએ.' જેટલું જેમ ' રાહ્યું આવ્યું છે તેટલું અમે બહાર પાડી ગયા છીએ. 🥰 જોક્કમે તે પ્રમાણમાં તે. કોક્ક નથી, **દક્ષીણ ગા**કીકાની કમાતી હોંદી પ્રજાને અમે ફરી વીનવીએ અને ચેતવીયે છીયે 'કે તેઓએ ભા કામ વિન્ત કાર્યને કરવાનું છે. **અમે જાણી** એ છીયે 🖫 જે હીંદી પાત્રી સુખી છે તે બધા જેલમાં જનારા નથી. શું તેએ કમીટીને નીભાવના જેટલાં નાઝાં કહાઢી શકે તેમ નથી ! કમીરીની કેટલી વ્યવસ છે તે તે! ~~હોરડ એમ્પથીલના ભારે પ્રવાસ ઉપરથી બેઇ કાકાય છે.~~ તે ઉમસવે વળી નવા કાયદા ઉપરથી હીલચાલ સરૂ કરી છે એમ આપણે 'લંડન ટાર્ડામ્સ'માં તેમણે લખેલા પત્ર ઉપરથી અને તે વિષે આવેલા તાર ઉપરથી એક **શ**રીએ **છ**ેએ. પણ જો આપણે કર્માટીને નીઆવી ત શકાએ, તા સારડ એમ્પથીલ કાતે નાગે લડશે !

ફેારડઝબરગમાંથી વ્યાપભા લોકાને કાઢવાના ગારાઓના પ્રયત્ન તીખૂળ ગયેા છે. મી. જસ્ટીસ ફેારક્ષ્કભરગના કેસ વારડના ચુકાશે બતાવે છે ફેફેરડઝ **ભરગના આડા ખતામાં વ્યાપના** હોકાને વેપાર કરવાની ભંધી નથી, **માત્ર હા રહેવાની બંધી** છે. રહેલું એના અસ્થ કાયદા નાદોજ કરે છે તેથી આ કેસમાં ધ્યાપણે બચ્ચા છીયે. 🛥 છત કીક છે તેથી આપણે બેશક સતાષ માની શકોએ છીયે. ગી. કાછલીઆને અદ કેસ લાવવાની, ભાજતમાં **મુ**ભારકભાદી **ઘટે છે. પણ ભા** કેસમાંથી આપણને જાણવાનું તેં એ રહ્યું છે કે જેમ સર કાર આપણી પાછળ લાગેલી છે તેમજ કેટલાક ગેરરાંગા લાગેલા છે. તેમના અલપણાને ગમે તે પ્રકારે હેરાન કરી અના મુલકમાંથી નાલુદ કરવા ઇમ્પો છે તેઓની સામે ફારડત્રભરમ 🦾 માં જેમ આપણે લડ્યા તેમ લડવાની જરૂર છે પણ તેથી વીસેષ પહ્યું કરવાનું રહ્યું છે. જે કાયદાઓ વડે આવી ઇન્લ આપી શકાય છે તે કાયદાને સારું જેગી પ્રયાસ કર્યો હોય તા ઉપર જેવી મજવણી મણે ભાગે દુર ચાય.

સત્યાગૃહનું પુસ્તક

સભાગદની લડતની પહેલી સમાધાની થઇ તે અરસામાં થી. પોલાક તે વિષય ઉપર જે પુરતકે લખનાર હતા તેને માટે અમને કેટલાક-મહત્ત્વો તરફથી નકલ દીઠ પાંચ શીલીંગ મહેલા છે. અમમાંના કેટલાક પહેલા હછ અમારી પાસે પહેલા છે એટલે અમે જણાવના રજા લઇએ છીએ કે આ પુરતક હાલ તુરતમાં બહાર પડવાના સંભવ નથી. તેથી જે ઓએ અમને પહેલા આપ્યા છે તે પોતાને મલેલી પહેલ્ય માકની આપરી તો તેમને આભાર સહિત પહેલા પાલા મોક લશું અને જો તેમને તે પાસા બદલ અમારી પાસે રહેતાં પુરતકા જોહરી તો તે મોકલશું.

નીતિનાં કાવ્ય- અમર આશા, ઇતિહાસની આરસી, માડીની મુપડી, તથા મેરાબાઇ, નરોરોંદ્ર મ્હેલા વિગેરનાં ભજન મથી ૨૨ કાવ્યતું આ પુરતક છવાઇ બહાર પડ્યું છે કીંમત પારટેજ સાથે ક પેતી.

ઇમામેશન કાયદા વીધેના ખઅરા

ંતવા કાયદા સને ૧૯૧૭ તા ૨૨ તંબરના "ઇમિશ્રેશન પ્રમુ**દેશન એ**ક્ટ 'ના નામથી તા ૧૯ જીનના 'સુતીયન એફેટ 'ના ખાસ વધારાના અંકમાં બહાર પડયે છે. આ ક્રમણ ઉપર તા. ૧૪ જીતના રાજુ બાદશહતી સહી થઇછે.

बारा अभ्यश्वीवना कामक

ત્રારક એમ્પ્યાસ વિલાયતના અપાએમમાં ઈમીયેશન બીલ બાબત એક કાગળ લખ્યો છે. તેમાં જસ્મુલ્યું છે કે બીલ માં થયેલા સુધારા દ્રીદીઓને સતે. પ આપી શકે તેવા નધી. સુધી બીલ આપણા હાયમાં આવે તાં સુધી આપણે રાત એવી એઇએ, પરંતુ તે દરમીયાન હું ઉમેદ રાખું હું કે પાલસિંટને તેના ઉપર ચરચા કરવાની તક આપ્યા વસર ખાદસાદની મંજુરી મેળવવા માટે રજુ કરવામા આવશે નહીં. અને હું આપલ રાખું હું કે આ યુદ્ધ દરમીયાન હાપાવાળા એ દરમિય આદીકામાં શું ચાલી રહું છે અને તેની અસર હીંદુરયાન અને વહી સરકારના સબખ ઉપર કેવી ઘશે તેથી અહીંદ્રી મળતે આપાન નહીં રહેવા દેશે

શ્રીકરતાનના હાપાઓમાં પરચા

કંગીમેશન બીલ પાર્લામેંટમાં વંચાતું હતું તે વખતેના દેવાલ શ્ટરના તારથી હીંદુસ્તાનના હાપાઓમાં પ્રમદ થયા દેવાલ છે જાા બીલ ઉપર લગભગ દરેક ભ્રષામાં ભારે ટીકા વર્ક છે. જામે ચાઢી ટીકાના ઉતારા અહીં આપીએ ક્રીયે :---

'ગુજરાતી'

નવા કાયદાએ વડી સરકારને શંતાયવાનું નથી, પણ દક્ષીન્યુ આદીકાના હીંદીવાનાને સતાપવાનું છે. એ સરકાર પાતાનું તટસ્થપણ ત્યામ કરી દક્ષીણ આદીકાની સરકાનના का है ते जाने कामा तिपाश है के भूतने हीत अन्तर्ना भांतरने अध्यक्षाव्यां छे ते होक अन्तर्ना भांतरपर नवे। अवदे स्वीक्षरवाथी के अक्षर आप तेनी प्रीआश्व क्रेम्पम द्वीदी वदीवद्रहाराओं स्वीशरवा क्रतां-के अधाक्षरी એ હીંદીવાનાના અંતરમાંથી 'અમારી કે આપણી સરકાર' એવા કરમારા કાદવાને મથે છે તે ભરવે અધીકારીઓએ स्वभानने भातर, भोरीक भीरीक भेरते हे न्याय अगप નારી, વરીબના એલી કહેવાતી સરકારનાં માનને ખાતર, જે હીંદને સમાટના યુક્ટના મણી મણવામાં આવે છે તે હીંદની પ્રભાના 🗱 અને માનને ખાતર રાજનામું આપવું એજ **ઉत्तम भारत छे. भीटीश वडी भरतार ज्या अवहा स्वीतारे** तेने। व्यर्थ क्रीक्ट क्षेत्र क्षेत्र क्षेत्र क्षेत्रधाने।भां तत्र ભવાન સમાદની હીંદી પ્રત્યએ સુલાયી કરવી. અમે નથી ધારતા કે વીલીયમ વીલખરેફારસની કીરતિના વારસા બીડીશ સામરાજ્યમાં વ્યાવું કહી પણ મવા દે.

⁶ ઈંડીઅન પેટ્રીઅટ'

મહસ્તનું આ અપું લખે છે કે દક્ષીણ અન્દરેક્ષમાં લણાં | વરસ થયાં વસવાટ કરી રહેલ હીંદી પોતાના ધારમીક રીવાજ | પ્રજળ પરણેલી ઓને કાયદેસર દક્ષીણ વ્યાદીકાને કીનારે ત ઉતારી શકે એ સ્થીતીની સામે રાહત મેળવવાને હીંદી સર કારે શું પગલાં અર્ધો છે એ સવાલ અમે તથા આપું હીંદુ સ્તાન પ્રછેશ્લે છોયે. જસાદીસ સરકાના સુકાદાથી છેની પતી સુરકેલીએલું વરસૂન કર્યાં ખાદ આ કાપું લખે છે કે

દક્ષીએ આરીકાના હોંદીઓ એએ ગહાદુરીથી પોતાની લડત ચલાવી છે તેઓ પોતાની દૂરજ બન્નવરી, તેઓને શીખવવા ની કે વીનવવાની જરૂર તથી. જરા પણ અમ એવું લાગે સારે રક્ષએ કરવા માતા બાળકનું રક્ષએ કરે તેમ તક્યાર અર્ક જન્યું એ તેમને સહેલ છે. પણ હોંદુસ્તાનમાં હીંદીઓ ને અને અહીંની સરકારને ફરજ બન્નવવાની છે. આ કેલ ની પ્રત્ય બન્ફવા માત્રે છે કે આવા વરતન સામે લેતરક હાર કીંગે લાસ્ક કર્ફ પાસે રહ્યુઆત કરી કે કેમ કે આ મવાલ એક્ટ્રી બીન્ન છેડા સુધી આખા હોંદુ-નાનનું ખાન ખેંમી રહેલ છે. હીંદી સરકારનું વલસ્ય આ બાબનમાં એ પ્રકાર નું હોય તેથી પ્રત્યાં અધારામાં રાખવામાં આવે તો ખરે ખર સરકારનું કામ હુંકી અહીંનું મસાય. લાસ્ક હારકીંમની સરકાર પ્રત્યનો સામા પ્યાર મેળવવા સહતી હોય તે આ સરકાર તક છે.

એક સત્યામહીના ફાગળ

જોલા-સભરમથી મી. પ્રાપ્તજ ખાયુઆક દેશાઈ ક**મીમેશન** ખીલની રંગ એક, શાદી અને ડેામીમાઇલ વાવતની ક્લમે<u>દ</u> ઉપર લંભાળથી ચરચા કરી લખે છે કે માં અમરસ ભાષખતે ક્ષેપ્પીત વચત આપેલ તેના અંત્ર પ્રત્ય છે. તે,ઉપરત્ત યાન વંતા ગામલે જ્યારે આ દેશમાં આપણા ઉપર પાનાં સંકટા નજરે નીંદાળવા આવ્યા સારે જનરથ વાચા, જનરમ સ્મૃદ્ધ व्यते भी शिक्षर नेभने व्याजी आपी दती है दीरीकी कार्य ચર્ચલી સમાધાની **મુજળનું બીલ બનાવી ઈંગી<b>મેટન સવાયના** ખત લાવાગું. તેમજ નાનાલના ત્રણ પાઉડના **વાનળ** કર તકત તાલુદ કરીશું તેમ પણ ખાત્રી આપવામાં આવી જતી. પરંતુ એ ભાપેલી બહતાએકનું શું ધરીબદમ આવ્યું? આન વંત ગી. ગામનોની પંદક અત દેશમાંથી કરી કે તુરનજ જીવ એવા અત્યાપી કૃષમાં ખડાર પડ્યું કે તેની વાદી ભાષવાની अध्योक कहर दे। भी ने भाषते भाषी कह का द**ी** है તેમના દેશી ભાષ્ટમાંને કેવી સરકાર સાથે કામ હેવાનું છે. યી ત્રાં મહેના અન્નેના પ્રવાસના પ્રતિદાસને જેવે વાંચ્યા છે તેમને યાદ હરી કે એક ડચ છાયાકારે જે કારતુન જાહાર પાડલું હતું તેઓ એ. રીકારે દાષમાં ત્રહું લઇ મો. ગ્રાપ્યોને તે અરપણ કરતાં કહ્યું કે સાદેબ, **પ્રથમ તમા**ઢં **પર આ** ગાડુથી સાધ કરા અને મળી અહીંના **તમારા દેવી ભાષ**મા સાર્વ હક માગવા આવે**ા. 'કૃષ્યર અવાદાગે' શે. ગ્રે**મ્પ**દને** ખરેખરૂજ ત્રાકુ પકડાવી અપમાન કરશું છે. તેઓ સાહેને એ કારતુત જેક ઝાકુ પઠપ્રવચતોજ નિશ્વય કરી જુકેલા હશે : વ્યક્રોની સરકાર સાથે ભાષણે સમાધાની કરેલી તેની **ન**ડી સરકારને સંપુરત માહિતી છે. આપણે આ માટે લડીયે બીએ તે તેમ્મા સારી રીતે જાણે છે હતાં માં. શેશરનાજ ભાજા ઉપર**થી** જાણી શક્યા કે એ બીલને વડી સરકારે પ્ર**યમથી**જ સતીષકારક ગણી તેની સગતી ગાપી હતી વડી સરખરે अवुं पद्म हेम पहड्युं ते हरेड होंहीओ विशास्त्रा केंद्र छे. વડી શરકારને વ્યાપણી દરકાર નથી. આપણી હૈલ માર પણ તેમને ક્ષેમત નથી. તેએક અહીંની સરકારના કારભાર માં વચ્ચે પડતાં ડરે છે. **અને તેમીજ અ**હીંના ગોરા**એ**! વ્યાપણું અપમાન કરતાં કરતા નધી, આવી સ્થિતિમાં **અલ્પણી** દરેકની શ્રી કરજ છે તે ભાષણે જાણવું જોઈએ. વડી શર કારની અદપક્ષતે કદાપી મદદ ન હેલ તા તેવી શું આપછે ભાગલા અને નિર્માણ ભની અહોંની સરક્ષરનાં અપમાન સ્થાન

(K)3

~~કરીશું ? શું અતપન્નાં સ્વમાત~~ ઉપર પુ**ર્વા ક્ષુ**ળશું ? વડી સરકારને શુદ્ધિમાં વ્યાણવી એ વ્યાપલું અને હીંદુસ્તાનની પ્રજાત કરતવ્ય છે. તે આપણામાં જે કાંઇ વીરત્વ હરી તે! કરી ખતાવીશું. સન્મદારી શાળમાં દરેક દરેક માણસ ~~જોડાઈ પ્રરકાર સામે લડે એવું~~ કાઇ પ્રજા કરી શકી નથી. એટલે સરકાર સાત્રે એક એક હોંદી લડે એમ આપણે માની શાના નથી. પરંતુ જેઓ રાજ્યદારી લાતમાં ઉત્સહ ક્ષે છે केम्री प्रका तरीणे लहार पहचा प्रयत्न करवा धारे छे, लेने સ્વદેશ ભક્તિ માને માતૃસેવા વહાશી છે, જેઓ સ્વારથને ન ~~જોતાં~~ પેતાના સ્વદેશી ભધુઓ પર પડતાં દુ.ખા અને અપ માનો સહન ન કરી શક્તા દ્વેષ, પીટીશ સામરાજ્યમાં આપણને દરેક પ્રત્નઓની સાથે તકાવત સિવાય સમાન હોય ~~આપેલા છે તે જેમના ફદયમાં લખાઇ રહ્યું~~ છે, આપણી સંપન્તિ અને સાધનોની મદકથી ખીટનેકએ પાતાના દેસની <mark>કીર્તો દુરમ્યામાં પ્રસારી છે તેના બદલામાં આપણ તરફ તેમની</mark> ~~શી કરજ હેાવી~~ જોઈએ તે જેનાં માંત:કરણમાં રસ્તાં છે, **અમપણે હોંદીઓ–સુરાપીઅને** કરતાં કાંઇ પણ ભાળતમાં ઉત રતા નથી બલકે આપણે એક ઉત્તમ સુધારાવાળી સુધરેલી મુજા છીએ-આપણી પાસેથી પામાત્ય મુજાયાલું શીખી છે અતે **૯૭૦ સીખવા આતુર છે એવી મહાન સુધારાવાળી પ્રજાને આ** દેશના ગારાઓ હલકો ગણી આખી હીંદની પ્રજાનું અપમાન કરે છે તે જણી જેવું અંત:કરણ મીરાહું હેલ, આપણાં ~~ઉદયોગી, નિ:વ્યસની અને મહેનદુ મ~~જુર ભાઇએએ માસીક દશ શીલીંગમાં મુલામગીરી કરી નાતાલને એક ગારડન કાલાની ~~ખનાવ્યું છે તેના મદલામાં~~ તેમના તરફ કેવી વરતલ્*ક* ભતા વવામાં આવે છે તેનું જેને સત દિવસ સ્ટાયુ થવા કરતું ક્રોય ~~તેવા હોંદી ભાઈ એકનેને~~ક આ શકતનું ખર્ગ સ્વરૂપ સમજારો. તેઓતા પ્રાણની પણ દરકાર નહીં સખતાં સઉવવાન બની <mark>અહીંની ધાતકી સરકાર તરાનાં <u>દ</u>ઃખે৷ સદન કરતા કરતા</mark> **અનિંદ માનશે. દરેક હીંદી ભાઇ અને ખાસ કરી સભામદી**એ! <mark>કાંઇ તો પણ વાદ ન કરતાં</mark> આ કીર્તીવંત લડતમાં પાતાનું સરવસ્ય અરપણ કરી ઝુઝરો એવી નગ્ર યાચના છે.

ફેારડઅભરગના કેસ

ફેરડઝળરમના કેસમાં છત થયાતું અમે વયે આક્વાડીએ આપી, મવા તેની વીગત નીચે પ્રમાણે છે :—

રે!રડઝંગરગતી જમીનના માસેક એક ખાનગી કંપની છે. તે કંપનીની પાસેથી ધયા ગેરાએક અને કેટલાક હીંદીએકએ લીઝ લીઝની માંદર એવી શરત છે કે ભાડે અપત્યેલી જગીનમાં કાળા માયુસ કે હોંદી રહેઠાલું ન કરી શકે. સુરતી મહેામેડન એસ્ટેટ આવી જમીનનું લીઝ ધરાવે છે. તેમાં જે હોંદી વેપારીઓ વેપાર કરે છે તેમાંના એક ગી. કાહલીખા છે. આમ વેપતર કરતારા બધાને તે!ટીસ અપવા માં આવી કે લેઓએ તીકળી જવું. ત્યારળાદ લીઝના માસેક ઉપર તે!ટીસ અપવામાં આવી કે તેમાં હોંદી રહેઠાલું કરી રહે છે તેથી લીઝની શરતનો લોગ પર માંચે તે લીઝ સદ શવું જોઇએ તે લગ્ગ થયા છે અને લીઝ પર માંચે તે લીઝ સદ શવું જોઇએ તે લગ્ગ માંચો કેસ શાલ્યો. મી. કાહલીઆ શાર્ધ થયા. અને જસ્તીસ ધારડે સુકાદો આપ્યા કાહલીઓ શાર્ધ શ્રા હોઈ જો કે હોંદી કર્યા કાહલી.

લીકની શરતમાં હીંદી વેપારને ભાષ નથી તેથી કંપનીનો દાવા ખરચા સાથ કાડી નાખવામાં આવ્યા, આ જીતથી મહ્યુ એક હીંદીને ફેારડઝપરગના લવામાં હાલ તો આસાએસ મળી છે આ કેસ મી. રીચને નામે થયા હતો કેમકે લીક તેના નામનું છે.

અમને પાછળથી ખબર મત્યા છે કે અરજદાર કંપનીએ અપીલની નેહીસ આપેલી છે. એટ**ટ્રે હવે** છેવટ પરીસ્તામ તે બ્લેમ્પ્રેલ્પ્લિમાં અપીલ સંબળાયા પછી આવશે.

કર્તવ્યની શ્રીમત

ઉપરના મથાળા નીચે આ કાવ્ય 'ગુજરાતી 'માં પ્રગટ થયું છે. ખાસ કરી ચાલુ સમયમાં આ દેશનાં દ્વીદીઓને ગાંધ ભાષવા વધારે અધે બેસર્તુ હોવાથી અમે તે અદ્ધી હાપીએ છીએ.

(भैरवी-गजन,)

દાર શંદિંમત દરામી! યત્નથી સહુ થત્ય છે; હારવાં કિંમન નકામી, છંદગીની જ્યા છે. જ્યા પડે પાછે! લચકતાે પાય ત્યાં ટઠાર થઇ ; દમ ભરીને અર કદમ તું, ગમ ગુરૂતી માન 🕏 એક યાસે ભાકરાં કામા કદી થતાં નથી : ફળ પ્રયાળ એ પ્રેમને પુરૂષાર્થયીજ પ્રમામ છે. ક્ષેખાં બધાં આ છત્દગીનાં, બુલનાં દ્રસિયી ગણા : પુરો અને ભુલે બધા, એ કાયરોજ જણાવ છે. તાકમાં નિશાના લક્ષ**થા** તે, ચાટમાં ચોંડી રહે: ધાર્યા ફ્લાને પામતાં તર વિશ્વમાં વખસાય છે. શુરવીર તર હારે કઠી પણ ગુમ્રતા સંપ્રાથમાં . કીરતિ તસા કિલા અચળ તેના અહિંજ અસાય છે. જે બીજ વાલ્યાં ખંત ને ઉત્સાહમી ભૂમિ વિશે: વાલ્યાં થયા કાંગે કુલે, સ્મારેજ 🖦 શ્રાસ્થાય છે. છે કર્મમાં અધિકાર હ્લારા, હ્યાં ઉચ્ચારા ના ઘટે : કટિબદ થઇને ખેડ કરવી, એજ ધર્મ મનાય છે. સીધા હશે જો ભાગ્ય તે, વર્વાદ જો સૌધા થશે : નહિ તો કરેલા યત્નમાં ક-તંવ્યથી પ્રુટાય છે. માટે ધરીને દેાસ અમેસર બની કરતભ્ય કર: યા નિડર આજે વસંત અહિં કરતવ્ય વાયુ વાય છે. વસન્ત.

મુક્તી ફેશ્યના વરા જનરત શુક્તી દીકરી "કેપ્ટન" મેરી ભુષના સુવાના એરરડામાં એક એર મહરાત પછી એ વાગે દાખલ હતો. તેને પકડાવવા પોશિયને શુમ મારવાને જદરો, "ટાર્ફિસ્સ" છાપું લખે છે કે, આ બાહી પણારીમાંથી ઉડી ચેરતી પાસે માર્ક અને ગંભીરતાથી તેની સાથે એક્કની વાતો કરવા લાગી. વાતચીતમાં ન્યારે તેને માલમ પડ્યું કે શુખ નાં દુઃખવી તે આવા ચારીના હંદમાં પડેશા છે, ત્યારે તેણે ચારને રસોડામાં લખ જઇ સારી રીતે જમાડતાં તેણે બોલની વાતો કરવાનું ચાર્લું રાખ્યું અને જમાડતાં તેણે બોલની વાતો કરવાનું ચાર્લું રાખ્યું અને જમી રહ્યા યાદ શુંદળીએ પડી તેણે પ્રાર્થના કરી અને ચાર તે પોતાને માટે પ્રાર્થના કરવાના આપ્રક કર્યો. છેવામાં એ તે સુધરરો તો પોતે તેને મિત્ર તરીક શ્રુશી એવુ વસ્તન આપ્રક અને ધારો તો પોતે તેને મિત્ર તરીક શ્રુશી એવુ વસ્તન આપ્રક અને ધારો તોને મારે સુધી બાળી ભાષી.

आरेश्यता विषे सामान्य ज्ञान

[લખનાર—મી. એમ, કે. ગાંધી]

M584 5 8"

ર્ચપી શેરા ~~- સાતળા--~~₃

અનમ આપણે સીળી અને સતિવાના વિચાર કરતાં ગઉ સીતળાની હાતી જોઈ હવે સીતળા અટકાવવાના ઉપલ જેવાની જરૂર છે. જે માસ્યુસ હવાન, પાણીના, તે ખારાકના આ પ્રક-ણેકમાં ખતરવેલા નિયમા સમજ પુરવક પાળશે તેને સીતળા નીકળવાના જરાએ સંભવ નથી કેમકે તેના શાહીમાંજ સીતળાના ચેપતા સામે જ્યાના ગુજ રહેલા છે.

સીનવા નીક્લ્યા દેાય તેને સારું બરની ગદર (વેટ શાટ પેક) તા કપચાર એ ચમત્રારી જ્યા છે. દરદીને એાઝમાં એાઝા વસ્તુ વખત ભીતી ચદરમાં સુવાડવા જોઇએ. આમ કરવાથી ક્સ્ટીને અલગ કરતી એક્કી ચરી ને તેને નીકલેલા કાસા ચાડા 🕶 દિવસમાં નેમી જરો. સીનળાના દાજા ઉપર બલમ વિગેર કંઇ ક્રેલિવાની જરૂર નધી, અને એકલે જગ્લાએજ જ્યાં ખાડીની હ્યાપરી મુકી શકાય તેવું હાય ત્યાં સીતળા હેલ્થ તા <u>મારીની લેલ્પરી પણ સુક્યા કરવી. ખેલરાકમાં ભાવ સીંભ</u> **ખતે હલકા લીકા મેના ખાવાની રૂચી હેલ્ય તેટ**શા કેવા, 'લ્લોકો એવા' એમ લખવાના એ હતુ છે કે સીતજાની ખાગ वासती हेल ते वेणा भलूर जहाम विजेर राधिक मेवा व શ્વા એઈએ. વેટ શીટ પેક્થી એક અદ્વાદીયાની અંદર દારકા નમવાજ જોમાંથે. જો ન નમે તેમ જાણવું કે દુબ शरीरभां हर रहेशुं छे ने ते तीक्ष्मा हरे छे. सीतण की મહા રામ છે એમ માનવાનું કારણ નથી. પશ્ચ તેતા શરીર भां रहेता रेश्य अहार नीक्ष्णी अवानी ने तेथी तेटले इरके करीर साई धवानी निकानी छे.

ખા વિચાર ધર્મ્યા દરદાને લાગુ પડે છે પણ મુખ્યત્વે કરીને श्रीतणाना रे:अने विषे वधारे शंकावे छे. इस्हीने इस्ह अथा મછી તબળાઇ રહે છે અને દિલાક દરદી પાછળથી કંઇને કંઇ દુરેદાથી પીડાયા કરે છે તેવું કારણ થયેલું દરદ નથી હોતું पण हरहते वास्ते द्वेवस्थेला श्रियमार हेल छे. तालमां द्वेवस्थेल ક્વીનીનથી ઘણી વેગા કાન બહેર મારી ભવ છે કાઇને **ં ક્લોનીની ત્રમ**ે નામનું ભયંકર દરદ થાય છે. અભિચારથી મતા રાત્રા મહાડવાના ક્લાજ પારા વિએર દોય છે. પારાથી 😽 રાત્રા પેલ થાય છે તેમાં માસ્ક્સ હમેશાં પીડાયા કરે છે એ પ્રસિદ્ધ વાત છે. એટલે ક્લાએ! લેવાથી દરક મટતું નથી એટમુંજ નહીં પણ જીજા રામેરનું તે દવાએક કારણ બને છે. દસ્ત ગેપી થવા ઉપર જુલાએ! ક્ષેતારને હરસ વિગેરેના રાગે! ~~થયાના પણ દાખલા જોવામાં આવે છે.~~ દરદ થાય તેનું કારણ શાધી કારણ દૂર કરી દરદને જવા દેવું ને પછી કુદરત ના નિયમા જાળવી રહેવું એના જેરી પુષ્ટિ ભાષનારી એક પણ ભરમ નથી એ માહસ વાત છે. સેરદ ભરમ વિગેરે **પાતુઓને મારેલી શુકીઓ** બનાવવામાં બા**વે** છે તેને પસ **भारतीर भवाको समक्या को भीरका समक्यानुं छे.** तेशां देशीक जासरें। बहेबी के जो भरामा जब्दाय के प्रस् हो अवसरे। क्रेटके करके करीरने ही करती क्लेबामां आवे हे नेदरेक इसके अनीविकारें जभारे के लेदते तेनी असर **भरक्षे भाष्ट्रको दश्यान शरह छ। स्तित्याना देशने व्याह**

અત દ્વાને ક્ષેવાના વિચાર વધારે મતન્ય મહાય છે. સીતા ના દરદ વાળા માછુસાને ફરી ઘણે ભાગે સીતવા નથી નીક્ય... ~ ટલુજ નહીં પછુ તેનું સરીર ખલુ વેળા **ઘણું તંદુરસ્ત** રહે છે કેમકે કેર માત્ર શરીરમાંથી ગયું હેમ છે.

જ્યારે ભીતળા તમે તે કાસા સુકાય ભારે કરદીને ચામડી ઉપર હમેશાં એ.લીવ એહર્કા ચાપક્યું. તેવે હમેશાં,નહાયુ. આમ થવાથી તેને સીતળાના હાથા પસ્યુ તકન જશે ને નવી ચામડી આવી જશે

પાશ્ચમનું સંચા કામ અને હીંદ

(તા. ૧૪ સુનના માંકથી માલુ) પાને ૨૪/૦ ²1-

મતે જ્યારે એવી ખાતરી થઇ કે જો અમારા સમાજના ભંધારજમાં ધાર્મીક અને નહીતિક અંશ વધારે હેાત છે આ શંત્રા કામ રૂપી વિચારહીન અને નિરસ્ય ધેમળથી અમે હાલ જે હતારા સામાજક દુઃખા સામવાએ છાંબે તે વખત ન વ્યારત, સારે મને હોંદુસ્તાન માટે લાગી આવે છે. હોંદુસ્તાન આ રાક્ષસી સાચા કામને મહસ્ય કરે તે પહેલા તેની ધાર્મીક અને નઈ તિક નેમ માદ કરે તે કેવું સાર્કી જ્યારે દેશક પણ ભંપારમાં પ્રજાતી પાર્મીક ઈ-અભ્યાને ઉત્તે છત કરે અને તેજ છવનમાં પ્રત્યને ટકાવી સખે તે વધા રખૂને આપણે પ્રભાના ચીરણછવી સાત્ર કહી શર્શાએ, જ્જ પાસ્તાને મધાન અસનારા પશ્ચિમના દેશામાંતર વિપરીત પરી ણાય તજરે ભાવે છે. એ દેશના સિદ્ધાંત એવા છે કે એક અગર વધુ માસુરો પોતાના ખાનગી ઉપનામ માટે દાઈ પહ રસ્તે બની શકે તેટહા પામ્સા કામ પાસેથી લંડી હેવા 🐠 દાર્ છે. ધાર્મીક અધામતિની સાથે અગ્રેષ્ટ સંગ્રા કામની કરપત્તિનું બીનું પણ કારણ છે. કરવારે ખેતીની સ્થિતિ મધી કર ગી થઇ ગઇ હતી, મનુરા પણ અને સરતા હતા, જેઓ જગીનના ાગનતી સાથે આખા કેઠ પર હકુમત ભાગ વતા હતા, જમીનદારા વસ્તું પેટા કરી શકતા અને ખેડુતા ઉપર જેમ અને તેમ વધારે કર નાખી નિરદયતાથી વસ્તતા. હજારા ઉદયાંથી ખતે પ્રમાણિક ખેડુતાને સુખે ભારતા, સારે અરવા ભારીક સમેવતો લાબ લઇ દાલતું અધીતું સંગા **સમ** ઈગલંડમાં દાખલ થયું. દેશના ભધા ભાગામાં ત્યાં તમે કાર ખાનાંએ સ્થપામાં, અને તદન એક્કા પગરમાં કામ નિનાના મામ્યુસાને કામ પુર પાડવામાં આવ્યું. દેશની ~~સુરી દરાન~~ે લીધે, સમાજના નદતિક ભંપાસ્થની ખા**મીને લીધે અને ક્રાંદા** ની ભતાનતાને લીધે તે **સમ**યેતા આ કારખાનાં**એ** પ્ર**બને** મન ખુદાઇ વહીસ થઇ પડ્યાં. સખત મરીવાઇમાં દેવા**યા** મમે તે જાખમે પણ છવન મહત્વાને તેઓ તઇવાર હતા. અને અતાતથી છેવટે શુચ્ચા શાદકારાના પંજામાં પદ્મા પરીંચામ એ આવ્યું કે પહેલાં જે હનારા શ્રેણ ખુનશી દવા માં, લીવાં ખેતરામાં, કુદરતી લીવા ખતુભવતાં સ્વતંત્ર રીતે કામ કરતા હતા, તે બધા નાની ભેષ ક્રિટડીઓમાં, અપન ૧૨મ ધર્મા, હવા મળી શકે નહીં તેવી રીતે, પેટાંની પાફક ડેાળા બંધ કામ કરવા તહવાર થયા, અને એાલામાંથી યુવા भा पडवा. पातानी का स्थितिनी अवार तेकीशांना देखा। ને સમજ પડી લારે તેઓએ આ કારખાનાંએરના રીવાજ સામે સુંબેશ ઉદાવી. પણ તુતીના કાદ પડયમ ભાગન क्षी रीते कंक्षणाय है, लेकी आरम्पर्याता आवींक क्रम ते अभाता पार्वाभेद्रभा कन्ता घरायाने विक केल केवते हे विश्वास

હોકા કાવી શક્તા નહોતા. ત્યાર પછી વસ્તા ફેરફારા થવા લાગ્યા પણ તે રીત લુળથી ઋઈનહીં. હાલ તે કારખાનાં ~~એાની રીત બીન જરૂરીઆત~~ રીતે કુ.ખાને ઉભી કરનારી **અને સમાજતે એક લવંકર દુસ્મન સમાન ચ**ઈ પડી છે. તેની સુરી અસર સમાજ ઉપર કેવી થઈ છે તે જેવાને આપણે **દૂર જવું પડે તેમ નથી. ક**ગ્લાંડના પ્રક્સારાર વર્ગ કેવા इरम्पूर्ण इरामारी अने धरमबीन छ ते कीवाधी सहेक માલુમ પડશે. આવા સમયે દેશના મનુર વર્ગને જે જોઈએ છે તે સ્વતંત્રના છે. હીંદીઆ પાસે તે સ્વતંત્રના છે અને <mark>તે તેમણે કદી ખાેવી ઓઇએ ન</mark>હીં. સ્વતંત્ર વ્યક્તિ તરિખે જીવવાના હક, પાતાના આદર્શ અને વિચારા પ્રમાણે પાતાની છ દેમી એમવવાના પવિત્ર હક તે અપ્રેજ પાસે નથી. તે છદ્રશ્રી મેળવવી દ્વાય તે અંગ્રેજોએ દ્વાલનાં તેમનાં કાર ખાન મોને જ મુળ**થા** નાખુદ કરવાં જેક છે. અને દ્વીદે તે જીંદગી હાલ છે તેને નીભાવવાને અને તેની મુળ સ્થિતિએ बावचा ते अरुणानानी रीतने। प्रतिल ५ अरवे। को छो. हरे। **કૂટું જાને અરહ્યું** પોષ્ક્યું જોગી જમીન મળી શકે, ખાનગી ઉદયોગ માટે હામની સાલા વિગેરે દુન્નર ચલાવી શકે કે જેથી કુટુંબ ના વપરાશ જેમી બીજી ચીજો અમારા લુદ્ધિ લળ પ્રમારો भनापी शारीकी, तेक श्रीकिया कार्रे अभार्य शरीर, धर, शेरी એ ગામ અને દેશને શસ્ત્રગારીએ અને અારીતે દરેકઓ પુરુષ પોતી પોતાના શેઠ બને. આવીજ છંદગી હાલ અંગ્રેજ ને જોઇએ છે. આવી જતનું પ્રજાકીય જીવન, અમારી ખુરી દશા હાજવાનું અને અમાર્ં પ્રત્નકોય ચારિત્ર લંધારણ બદધ વાતુ મુખ્ય સાધન છે. દુન્તર ઉદયોગ દાલ જે અમારામાં तिरस्कारने भाव वर्ध भड़ेंसे छे तेने अब्बे ते छहरीने। आनंदी અતે ઉપયોગી વિષય ધરો.

છેવટમાં કારખાનાએકની રીતથી કેવા સિદ્ધાંતાએ અંગ્રેજ પ્રભાતે પાયમાલ અને અનીતિવાન ખનાવી છે તેનું વરસ્ત્રને **આપતાં ક્રેપ્પક લખે છે કે આધુનિક હુન્તર ઉદયોગના હેતુ** ~~અતીય ઉપભોગ માટે~~ અનહદ ધન એક્ટું કરવામાજ છે અતે તે મુખ્ય હેતુમાંથી બીજા અનીતિના સિદ્ધાંના જે અમારી **છ**ંદમીમાં ખાસીયત રૂપ થઇ ગયા છે તે સરવતા નાશ થવા જોઇએ. તેમાંના થાડા નીચે મુજબ છે:—(૧) સસ્તામાં ~~સસ્તુ ખરીદી માેષામાં મેાં~~યુ વેચવું. (રે) શેઠને શી પેદાશ <mark>ચાય છે વિગેરે કઈ પણ</mark> વિચાર્યા વિના મભુરતે જેમ બને વેમ ક્રમતી પગાર આપવા. (૩) ખરીદનાર અને ખરીદવાની વસ્તુ ભાગતના કર્મ પણ વિચાર કર્યા વિના એક હૃથ્યુ વેપાર મા ખને તેટલા વધારે લાભ લઇ લેવા. (૪) જે લાભ સસ રીતે આખી કેમ્પના છે તે લાભ એક કે વધારે પણ જીજ **માણસા ખારી જાય તેમાં ખાટું નથી એવું માનવું. ઉપર** ના ભધા સિદ્ધતિા સ્વદેશીય અગર પરદેશીય ગરીબ ગાણસોતું बोदी युसवाना घंधा भारे छे. तेथील हुं (क्रेप्स्क) हुं 😮 🦫 દુનિયાને નાર્કતિક અને ધાર્મીક ઉન્નતિની મુખ્ય જરૂર. છે. અમારે અંગ્રેજ પ્રજાતે શીખવું જોઇએ છે કે સર્વોત્તમ હુન્નર ઉદયોગતા છે દેગીને સર્વોત્તમ બનાવવામાં છે. હાલના **લુ~તર ઉદયોગેતા સત્યાનાશ વાળ્યુ છે. તેણે સુધારાના સારા** પરીષ્ટ્રામા ઉપર, પુરાતન કાળથી બધાયેલ સ્વતંત્ર પ્રન્તનાં સ્વતંત્ર ભોષારસ ઉપર અને સન્તકીય ધાર્મીક અને નકૃતિક લાગણી ઉપર પણા અમ કર હુમલા કર્યો છે અતે હું આશા રાખું હું કે આવી જતના સંચા કામ રૂપી દાકવાયી દીંદ દુર રહેશે અને પાતાના ધંધાને પ્રમાણસર અને ધાર્મીક ઉચ્ચ **ભાક્સની સત્તા નોચે હમેશાં** રાખરી,

બપાન અને હીં દુસ્તાન

જે મુલક તલવારની પુજા કરે છે તે મુલક તલવારને કેટલું માન આપે છે તે 'ટાઈમ્સ'માં એક પ્રખ્યાત લખ નાર લખેલા લખાસ ઉપરથી આપણે જોઇ શાળો છીએ. એ લખતાર છર વેલન્ટાઇન ચોરલ છે. તે 'ટાઈમ્સ 'તા પરફેર્સી વીભાગના અધીષતી છે. હાલ 🔊 ક્રમીશન ઉપર મી. ગાખલે છે તેમાં સર વેલ-ટાઇન મીરક્ષ પણ છે. તેણે જાપાન અને અમેરીકા વચ્ચે કેલીફારનીઆમાં જાપાનની રહી યતની સાત્રે ધયેલા કાયદા ભાગતની તકરાર ઉપર લખેલું છે. ચોરલ સાહેબ જણાવે છે કે યુરાયની પ્રનાતે હરાવીને જાપાન એક્ટમ દુનીવ્યાની પહેલાં નંબરની પ્રજ્યમાં કાખલ થયું છે. તેમાં અને કુરાયની પ્રજામાં બેંદ છે એમ હવે ન ત્રણી શકાય. હોંદુરતાનની પ્રજા ચોનની પ્રજા અને એશીઆના ખીજા ભાગની પ્રજા ઉપર જ્યાં મુરાપીઅન વસે છે તેવા મુલકમાં સખતી ચાલે એ સમજી શકાય એવું છે. તે પ્રજા એ પુરી સુધરેલી નહીં ગણાય તેએમમાં જપાનના જેટસું સાહસ નથી અને તેઓ છેવટ સુધી લડી શકતા નથી. ચિરલ સાદેળ ક્ષ્યુલ કરે છે કે જાયાનની ર**હેણા** એશીઆની ખીજી પ્રજાએના જેટલીજ સાદી છે, તેમ અતાં જયાનની રાષ્ટ્રિયતના હક ઉપર જો અમેરીકા હાથ નાખે તેર તે બરાબર્ ન બચ્ચાય એવા કરાવ ઉપર તે સાહેળ આવ્યા છે. આ લખાણમાંથી સાર એટલાજ નીકળી શકે છે કે યુરાપના ઢોકા <u>ત્યાં શરીર બળ ખુબ વપરાઇ શકે છે સાંજ સુધારા માને</u> છે તેઓનું સત્ર બળીઆના બે ભાગ એજ છે. હીંદુસ્તાન જો લળ વાપરે તાે એક ક્ષણની અંદર તે પણ સુધરેલ ગણાય. આમ ધારીને હોંદુસ્તાન અને જાપાનના સુકાળતા કરવા કે નહીં એ સવાલ તુરત ઉભા થાય છે. ધણા બુરસા વાળા હીંદી તેા એમજ માને છે કે હીંદુસ્તાન જ્યાં સુધી તલ વાર ન ચલાવે ત્યાં સુધી હરમીઝ શુરાેમની રક્ષ્યતાેની હારે નહીં મહાય. એ વાત તેર સહુએ ક્ષ્યુલ કરવી ~~જોઇએ~~. પણ સુરાયની પ્રજાઓની હારે ગણાવામાં માન કે કૃષ્યદેક રહયા છે કે નહીં એ વીચારવા જેવું છે. જાયાનની મેટાઈ ઉપર માહ પામવા એ મહા અત્રાત દશા બતાવે છે. પ્રત્યો તું જીવન હત્વરા અથવા તા લાખા વરષતું ફ્રેસ છે હીંદ સ્તાનની પ્રજ્ઞ લાખા વરસની છે એમ ભાષણે પ્રસરીધી માત્રીએ છીએ. તે પ્રજાએ એકાએક નવીન વાચી ફેરસલાઈ તે શું પેતતાની પણા વર્ષોથી ચાલી અવતી અને ક્સાયેલી ફડી છાડી દેવી ! હોંદુસ્તાનની **ઉપર પ**ણી **ગા**ફતા **બા**લી અને તે બધી આફ્તામાંથી વગર તલવારે તે ઉત્રરી અહ્યું છે એમ ક્લીદાસ શાખ દેવ છે. કેટલાક ક્ષત્રીએ લક્ષ્યા તે લડત નહીં ગણાય. સુરાપના ક્ષેત્રિક પણ તેને લડવું માનના નથી. એંદ અહીં છે. શુરાયની પ્રજા તેમજ જાપાનની બધી દ્વરીઆર બધ છે. ત્યાં દરેક માસસ 'સેરફજર' થઇ શકે છે હીંદુસ્તાનમાં કરેક માણસ 'સેલબર ' થવા કઠી ઇ[≥]છતા તથી. પશ્ચિમની પ્રજામાં 'સોલજર' એ સીરતાજ ગણાય છે. હોંદુસ્તાને તેને એવી પદવી કરી આપી નથી. ગ્યા બેદ જેવા તેવા નથી. જેમ સર વેલન્ટાઇન **ગાર**લ ન્યપાનને વીવે સખે છે. તેમ એક બીજા તેનાથી પસ મોટા વીમારવંત અમેજે હીંદની તારીક મ્યુલાંત કરેલી છે. તેએ કલુલ કરમું છે કે જ્યારે મુરાયતી પ્રભાઓના નાશ ચર્છજરી

(829)

INDIA

तेम्मा पापभास मर्श करहे ते करूरे न्यु हींदुश्तान विकर्ण જ રહેશે. પશ્ચિત્રના પ્રભાના વાયલ દુનીયાની ચડલી એ છે. એટલે એ અધરમ થયા. દ્વીદુરતાનના વીવય માત્ર ધારમીક જેટલી શાધા લાખા વસ્ત્ર થયાં હીંદુસ્તાનના માન્યુસે. એ વીધ્યમાં કરતા અલ્યા છે તેના પ્રપ્રાણમાં પશ્ચિમની પ્રજ એ એક તલભાર પશુ કરશું નથી. ધરમ એ નીતી છે તે માંજ તેનું મળ છે અને હીંદુસ્તાન જેટલું દુખ બાગવે છે તેટલું નીતીથી બ્રષ્ટ થવાથી ઉપજેલું છે. જો ફરી પાયું નીતીના ધારણ ઉપર આવી જાય તા પશ્ચિમની બધી પ્રજન એક્કી થઇને તલવાર ચલાવે તેની સામે નીતીરૂપી તલવાલ **લખ્તે એક્લું હીંદુ**સ્તાન મુત્રી શક. હાલના માહ પામી **મયેલા પણ કલમ**ળાજ ગેરરા ક્ષેખકાના વ્યથવા તે<u>ા</u> ઉતાવલે ~~વીચાર કર્યાં~~ વીના લખનારા આપણા કેખકાના લખાસ્**યી** એકાએક છેતરાઈ જવાતું તથી. ઇટાલી સ્પેન અને પાેરહ ગાલ એ છેલા પાંચ સપ્તકાની અંદર બહુ માટી પ્રજ મસાતા હતા તે હવે રાળાઇ ગયાં. તે પ્રજા યુરાયની પહેલા નંખર ની પ્રજામાં મસાલી નથી બીજા પાંચસે વરસની અંદર હાલ મુખાતી પહેલા નંભરની પ્રત્ન શું સ્થીતી આગવરે એ દાસ કહી શકે એમ છે? યુરાયતા વાયરા જયાનમાં વાયા તેના પહેલાં જપાનની પ્રજા શું દુખમાં હતી એ આપણે • સવાલ કરવા જેવું છે અને દુવે તે પ્રજા શું સુખમાં છે એ કાષ્ય બતાવી શકનાર છે ?

<mark>ટરાંસવાલ ઢીંદી એારતાનું</mark> અઝાર

આ મહાર બીજી અને ત્રીજી સુલાઇના રાજ જોહાન્સ ભરગમાં મેઇન અને વાલહુડર સ્ટ્રીડના ખુલા ઉપર આવેલ સ્રેબેનેક્સ અર્મ હેલ્લમાં ભરાશે. બઝાર ખાલવાની ફીયા ત્રસ્ વાગતે પહેલે દીવસે મેવરેસ (મીસીઝ સુસ્ટરેડ) અને બીજે દીવસે માસીઝ ચેપલીનના હાથથી થશે.

ખક્ષાર મપોરના ત્રણથી રાતના સાડા આક વાગતા સુધી ખુલ્લું રહેશે. દાખલ થવાની શ્રી એક શીલીંગ છે.

અમને ઉમેદ છે કે જોહાન્સ્ળરગ અને આસપાસના ગામા માંથી હીંદીઓ આ બહારમાં જશે અને તેને દરેક રીતે ઉત્તેજન આપશે.

આ ખર્ઝાવને વધુ મદદ નીચે મુજબ મળી છે: કીંગ વીલવ મુમ્ર ટાઉનની દીંદી એસોસીએશન તરફથી ગી. છે. પરશા તમ, પા. ૧; મીસીઝ ચારલસ એડ (કીંગ વીલીવમ્સ ટાઉન) પા. ૧; ગી. ડી. વાસન ક્રેડોક વેદીક સાસવદી તરફથી ક ગીની; મેસરસ વી. આર. વારતક પા. ૩-૦-૬; મી. સાદ યુદીન ૧૫/-; ગી. એ. ખાન, ૧૦/૬; ગી. મલીક, ૧૦/૬; પી રહીમ, ૧૦/-; પાંચ શીલીંગ અને તેથી એાછી રકમા: મેસ રસ રામદાસ, વલી મુસા, એ. ઇસ્માઇલ, એગ. સુલેમાન. અને મેસરસ એ. એફ. કામાની કાર્ય, તરફથી ૧૨ ડઝન પેસ્ટ્રી (મીઠાઇ) મળેલ છે.

. ગી. ગોંધીને રાજકાટથી તાર ગલ્લો છે કે તેના બીજા ભાઇ ગી. કરસનદાસ ગાંધી ગયે રવિવાર ગુજરી ગયા. ગી. ગાંધીના ઇરાદો આ વરસે આ વખતે દેશ જવાનો હતો પહુ લાડોઇ ચાંધવાની તાઈયારી થઇ રહી છે તેથી જવાનું હાલ તા લગર મુદ્દતે મુંલત્વી રહ્યુ છે. ગી. કરસનદાસ ગાંધી વિધવા અને બાદું કહ્ય મુક્કા ગયા છે.

પરસુરણ

ગઈ તા. ૧૯ મેરે એ નાતાલ પ્રાેવીન્સીઅલ કાઉન્સીલની એક્કમાં વેપારીઓના પરવાનાના કાયદામાં સુધારા કરવા બાબતના કાયદા ત્રીજી વખત વ'ચાયા હતા.

અરમેસાના એક ખાંદ્રપાએ લાઈ સેન્સની અરજી કરી તે આપવાના પ્યુનીસીપાલીકીએ ના પાડી હતી. તેની સામે તે ખાટપાએ કરીવાદ કરી અને નાગલી કારડમાંથી પ્યુનીસીપા લીડીને લાઇસેન્સ આપવાની કરજ પડવા બાળતના ચુકાદો મેળવ્યો. આ ચુકાલ સામે પ્યુનીસીપાલીડીએ અપીલ કરી હતી. આ બાળતમાં અરમેસાયી એક ખબરવળી જ્યાને છે કે ઉપલી કારડે ખરસ સાથે મ્યુનીસીપાલીડીની વિરૃદ્ધમાં દરાવ આપ્યો છે

પારટ કલી ઝાંગથથી વદધરમ સભાના તવી લખે છે કે તા. ૧ ભુનના રાજ મી. ગાર્વીલ્છ છીબા ભાષ્ટના પ્રમુખ પણ તાંચ મા સભાના સાધારનું મેળાવડા મચા હતા. માસીક થી ક્ષેવાયા બાદ મી. કરસનજી બીખાએ આપેલ ખત્તનથા તરીકનું રાજીનામુ સ્વોકારવામાં આવ્યું હતું. નવા ખત્તનથી મી. મકનજી ગાર્વીલ્છ નીમાયા અને સ્લારબાદ મી. મુખાબાઈ પ્રાપ્તજીએ 'મનુખ જીવન' ઉપર સાયસ આપ્યું હતું.

કેમ **અ**ોટીસ ઈડીઅન સુનીયનના સેક્**રેટરી કેપટા**9ન**થી** લખેં છે કે અમારી વારસીક સભા તા. ૧૫ જીવના રાજ આવતા વરસ માટેના હાેદેદારાની ચુંટણી કરવા એસપેલીંગ સ્ટ્રીટવાળા દ્વાલમાં ભરાઇ હતી. પ્રમુખ મી. જે. એમ. એચ, ગુલ ખુરશી ઉપર ખીરાત્યા હતા. હરેક કેકમના આગેવાનાથી દ્વાલ ભરાઈ ગયા હતા. મા. ગુઢે જણાવ્યું કે ચુંટણી ગયા મારચમાં થઈ જવી જેતી હતી. પણ કેટલીક વ્યગવડા અને ઈ મેરિમેશન વીગેરેના કામામાં મું~~થાયાથી~~ સું<mark>ઠણ</mark>ી વખતસર થઇ નહીં. છતાં હવે કાયદા મુજબ ચુંદણીનું કાય થવું જોઇએ. બાદ કેટલીક વાતચીત **ચયા પછી નીચે મુજબ** નવા અમલદાવા મુંડાયા હતાઃ મી. એસ. ઈસ્માઇલ, પ્રમુખ; મી, એ, અલી મહેક, ઉપ-પ્રમુખ; મેસરસ **અલી કર્સ તથા** એસ. વી. સાંઠે, જોડીઆ ખન્મનથી ; મેસરસ એસ. એમ. રહીમ તથા વી. ભાર, વસ્તક, જેડીઆ મંત્રી; મેસરસ એ. આઇ. ગુળર અને અળદુલ સની હીસાળ તપાસનાર. આ કામ પુર થતાં વાર વાગી જવાથી આવતા અઠવાઠીઆ ઉપર 'કામ કરનારી મંદળા'ની સુંટણીનું કામ મુલતવી રાખી પ્રમુખે તાળીઓના અવાજ સાથ સભા બરખાસ્ત કરી.

ડર્ગન સેંટએડન્સ મીસન કારેલન્તા હેડમાસ્તર રેવ. હી. કાઇલ પીઢે મુંબક પહેંચા તારે ફીલઅન કારેલના પ્રીત્મી પાલ ડે. એપ્રીકન તરફથી તે કારેલના બી. એ. વસ્ત્રના ૨૦૦ વિદ્યાર્થી સમક્ષ દક્ષિણ ભાકિકામાં હીંદી કેળવણી વિષે ભાવસુ આપવાનું તેમને આમંત્રસ મળ્યું હતું. આ વખતે હીંદી આળકાની માત ભાષાની કેળવણી તરફ પ્રસ્તું લક્ષ નહીં આપવા માટે ડે. એપ્રીકને હીંદીઓને ઠપકા આપ્યો. રેવ. કાઇલપીસેએ ખરી બેદરકારી સરકારની છે એમ જણાવ્યું હતું.

ગી. એ. એમ, પારેખ જે થોડા વખત ઉપર કલકતાથી ડરબન આવ્યા છે તે સ્થાનિક છાપા "એડવરટાઇક્ટર" માં લાંબા કામળ લખી જણાવે છે કે મારી સાથે કેટલાએક ઉતાર્ઓ ભરાં છાકરાંએ સાથે લઇ દ્રેશ્સવાલ જનારા હતા. તેમને ડેલારાઓએથી આગળ વધનાં હતાં આવાંડીઆ રાહત યાં હતી. શુક્તી પર્મીંટ માટે મેં મામણી કરી તેના જવાબ માં હતો ના પાડવામાં આવી. પસ્તી મહેનત લીધા પછી છેવટે જ્યારે મારે દ્રાંસવાસ જવું નકામુ થઇ પડે એટલા વખત ચાલ્યા મના સારે પણે દિવસે પર્મીટ મળી. મરિલ મામ્યુસાને તેન ખાનની પસુ કાદ મળતી નથી. ભુદી ભુદી ભાગતમાં અનેક તરેનની હલાકી પડે છે આ દેશમાં હીંદી તરફ જે વસ્તન ખતાવવામાં આવે છે તે ભાગતમાં હીંદુ સ્થાનમાં જે મળીર લાગણી ઉભી થઇ છે તેવી સખત બીજી કાઇ એક સવાલથી આજ સુધી ઉભી થઇ નથી, મી. ગાંખલે એ પણ આમળ કહ્યું છે. અને તેય કહેવામાં તેમણે જરા પસુ ખતિશયેનિકત વાપરી નથી. હીંદીઓની ભાવી રીતે ઉશ્કેરાએલી લાગણીમાં ત્રણ પાઉડના વેરા ખતે ઇમીમેશન બીલ ભાગતના સરકારના વલલાથી ભળતામાંથી હોમાનું છે.

કઠોર મહારીક્ષે સ્ઉનકૃષ ઇરલામ તરાથી ના.પ ના તા.ર એપ્રીલ ૧૯૧૩ ના રીપારડ અમને મલ્યા છે. અને ૧૯૧૨ ની સાલતુ વીંગતવાર સરવાયું જોતાં જમા પાસે શ.પ૭૦૪– ૧–૪ અને ખરચ ખાતે શ.ર૯૯૨–૧૪–૭ છે. એટકે ૧૯૧૩ ની સીલક શ. ૨૩૧1–૭-૯ છે. સેક્રેટરી તા. ૨૯ જન્યુઆરી ની જનરલ સસાના સાવણમાં જમાવે છે કે નાતાલતી આ મહેરીલતી કમીડીના હીસલ્ય તા. ૩૧–૧૨–૧૦ પછીના હતા આવેલ નથી માટે આ મીટીંગમાં હું એ પહેડી કોઇ પણ હીસાળ બતાવી શક્યાં નથી. સાંના સાહેલા કર મહિને સાંના હીસાળ મોકલાલ્યા કરે તા અત્રે સાંના હીસાળ એક્સીના અહીંના મામામાં લખાય તેથી સાંથી હીસાલ મંત્રાવવાને હું નવી મામામાં લખાય તેથી સાંથી હીસાલ મંત્રાવવાને હું નવી

ડરળીની ધાડાની શરતમાં શહેનહના ઘેડાને પહાવા જતાં કાળ પામી મરણ પામેલી લાક મીસ ડેવીસનની પામદસ્તમાં ભાગ હૈવા ગીસીસ પાનકસ્તર માંદગીને બીઅનેથી શકી ઘર બહાર નીકળી કે તુરતજ તેને ક્રીથી પઢકવામાં આવી છે. વચિનારને યાદ હશે કે આ બહાદુર એકરતે જેલમાં ઘણા અપવાસા કર્યા પછી જેલના અમલદારોને તેની તબીયત માટે ધાસ્તી લાગવાથી અમુક શરતે જેલમાંથી તેને છોડવામાં આવી હતી. ફરીથી પણ તેને છેડી મુકવામાં આવી છે. મીસ ડેવીસનની પાર્કદસ્તનું સરલસ એક માઇલ લાંસ હતું.

ગીસ સીધવા પાનકસ્ટ પહું તેની વહ માંતાની પેટું પોતાની મહેનો માટેના હક ગેળવવાની હાતમાં અક્ષ્ય ભાગ હૈય છે. હૈકા વખત ઉપર જેહમાંથી તેની મા ઉપર તેના એક ક્ષ્યળ આવ્યો હતા તેમાં તેણે જ્યારેશું કે, હું હાત મહાવી રહી છું. મારી પાસે ચાર પાંચ અને છ સુધી વારકરેસા (જેલમાં કેટીએકની શંભાળ રાખવા માટે રહેતી ભાઈઓ) તથા બે કાક્ટરા છે. મને હમેશું બે વખત ખવ સવવામાં આવે છે. તેઓ પક્કી મારા દાંતમાં ત્યાં અવકાશ હુએ તાં ભરાવી મને ખારાવવાના પ્રયત્ન કરે છે. ખધી વખતે હું કરતાથી સામે લાઉ હું. મારા બવાલુમાંથી હાહી નીકળ છે અને ખંબે ઉકારકા થયા છે.

વેસ્ટ આદીકામાં ભાવેલા પુટુમેયામાં એરા માલીકા સાંના હળસીઓ ઉપર સ્બર કહાવવાની ખાતર મહા અધાર ભતે ધાતાળ બુલમ કરે છે. આ બુલમની તપાસ કરવાને નીમા મેલી કપોડીએ માલીકાને ખુની અને ગળાં રેસનારાઓની દેવ્યા મણેલ છે. તેઓ હબસીઓને છવતા ગાળાંથી મારે છે, ભાગ છે અને ભીજ મણી નવેદથી રીબાની રીબાની પીશાયના જેવા જાતા કુ મલાવે છે. આમાં કેટલીક કપ નીના ખોરીશ જાઈવેક્ટરા પશુ જાગનામાં છે.

સર મેમ્યાઇલ પુલરે હાલમાં બહાર પાડેલ પુરતક એમ્પાયર માદ્ ઇડીઆ' માં તે જમાવે છે કે લંકનની ઇડીઆ માણીલ તું વાર્ષીક ખરચ શ. ૯૦ લાખ થાય છે તે હીંકુસ્તાનની તીએરીમાંથી અપાય છે. જ્યારે કાંદ્રોનીએ માટેની એાડીસ તું ખરચ ઇંગ્લાંડની તીએરીમાંથી અપાય છે. હીંકુસ્તાનની કુલ આવકના ૪૨ ટકા એટલી રકમ લસ્કર અને પોલીસ પાડળ ખરચવામાં આવે છે.

રામધી શ્ટરના ખબરપત્રી લખે છે કે કરના વ્યાગળ ક્ટાલીઅન લશ્કરી હુકકીએમને ભારબ સાથે ભારે કંપાઝપી થઇ હતી, તેમાં ઇટલીના ૧૮ સાલ્યુસા ગ્રાપ્ય ૨૭૫ લાવલ થયા અને એક ભમ્મલદાર ગરાયા તથા પાંચ લાવલ થયા હતદ

રેક્તરટાંડીનાપલથી ફ્રફર લખે છે કે આમાં પક્ષને પ્રદેશ એસાડી દેવાને ટરકોશ સરકારે કરાય કર્યો છે અને નાના ત્રાહ્ય અમલદારાને દેશપાર કરવા માંડ્યા છે તથા સુખી કાવતરા ખાર સામે લકારી કાવદે મહાવવામાં ખાવે છે.

સોમીખાયી શકર ખુબર આપે છે કે લઈ તા ૧૮ માં કર ભવાગેરીઅમાં ધરતીકંપથી બે શહેરા લગભગ તાલ પાખ્યા છે. બીલું તાલ્સાન કરોડા કાંક થયું ગણાયું છે. મહાને . માટે કપીલી સ્થમાઈ છે. પરદેશની મદદ સ્વીકારવા તા પાટે છે.

ખાલ્કન રાજ્યા ખલગેરીયા, સરવીયા અને મીસની શાજ ધાર્તા સોરીયા બેલશેંક અને એપેન્સની વચ્ચે કડવાશ પશુંજ વધતી ભવ છે. એવક ખપર આપતાં ફ્રેટર જ્યારે છે કે એક અમવા ખીજાના સરકરે ભુલમ અને લુટફાટ વસ્તાવી તેવા રાજ નવા નવા અદેશ શંભળાતા ભવ છે. અને તે આરાપની સામે ઈનકાર, ખુલાસા અને પ્રત્યારાય પ્રકાય છે. આવી સ્થિતિયા જાહેરમત તાવની ધ્યાર જેવ તપી સ્કરો છે.

રડરતા ખબર મત્રી કેલ્સ્ડાંડીતાપહથી હવે છે કે મસ્કુથ વડા વર્ઝાર સેરકત મામાનું ખુન કરવામાં ભાગ હેનાસ રન્ રાખ્યોને સાંતી ૧૭ ભુનના રેલ્સ્ટ મથેલી હરકરી કાર્ટ કેડાંત કંડની કોલ્સ કરી છે. તેમાંના ખાદને નામેલી સાવની સભ્ય. થઇ છે. ખીજા દિવસના તારમાં જણાવવામાં ખાદ્યું છે કે મા બાગત બધા ગુ-હેમારાતે જાહેરમાં મારી નાખવામાં આવ્યા છે. તેઓ બધાએ પ્રસુષ્ય બહાદૂરી જતાવી ખુને કેડલીક ડુંક ભાષણા આપ્યાં.

કેાનસ્ટ્રેડિનેક્પલ ખાતે એવા ખળર ભહાર પડલ છે કે આપી બેરહેલ કેળનસ્ટ્રીનેક લાભ ભાષના માટે લહેના ખાતે એક બેરહેલ કુનીવરસીડી સ્થાપનાર્થા ભાવનાર છે અને આપ્યા ટરકી શહેનશાહનમાં દરભારી ભાષા તરીકે- ભારભી ભાષાના ઉપયોગ કરવામાં આવશે.- ...

પુરવ આદિકા તરાથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે મેળિયા અને નેરાબી જેવ યુખ્ય સ્થમાએ પાલટેકલ હૈવાનો રીવાજ સાંતી સરકારે અંધ કરવા છે તેમ હતાં એક અનેવી હૈવાય છે. વળી અહીંના રેલ્વે વાળાઓએ હોંદીએ ઉપર ભૂચથ કરવા માંડવા છે. કાઈ પણ હોંદી અહે ગરીય કે તાહેવંત પાતાના સામાન પાતેજ ઉપરા સ્ટેશનના પાટેશરમ પર જઇ શકે. પાતાના ખાનગી માસ્યુસને પેસવાની રજ્ય મળતી નથી અને સ્ટેશનના માસ્યુસને હોંદીએક્ટ્રો શામાન ઉપક્રવાની મનાઇ છે, તેમ હતાં કાઇ હોંદી આવેવાને ખાનમાં હૈવા નથી.

र्बीहुस्तानना भणरी

દરાના આર જીલ્લામાં આર ગાડી કરાળા ભાંધવા ના. ગામકવાડે ફા. પાણા એ લાખની રકમ મંજીર કરી છે. કાન પુરના એક વ્યાન શીમતી જન્મી આઇએ ફા. ૧ લાખ કન્યા એક રાળવણી ભાષવા માટે કારયા છે.

વડેક્સ સરકારે પેતાની રર્ફ યતની સી ફાજતો છે તે જાસુવા માટે રાજસભાનું જે ધારસુ દાખસ કરમું છે, તે ધારાસભાના બધારસુ સંબધમા શપેલી ચરચા દરમીયાન ના. ગાયકવાડે જસ્તુલ્લું હતું કે મારી ઈચ્છા પ્રજ્ઞના નિકટ લંબધમાં આવવાની છે. મારી પ્રજ્ઞતો માટે ભાગ ખેડુત વરમને છે અને તેવા મેટા લાચના પ્રતિનિધિ વગર ધારાસભાનું કામ એઇએ તેવું ચાસે નહિ, તેમજ ખેડુત વરમની સહાયતા ઘણી કામતી છે. તેથી તેવા વરમને બાતસ સખનીય કામ પણ નિયમ સ્વિકારવામાં આવશે નહિ. આ ધારાસભાનું કામ પ્રજ્ નિયમ સ્વિકારવામાં આવશે નહિ. આ ધારાસભાનું કામ પ્રજ્ નિયમ સ્વિકારવામાં આવશે છે.

ખીજ માટી હાર પરીષદ સરત પાસે માતા ગામમાં તા. ૧૯, ૧૮ તથા ૧૯ મે ના રાજ રા. ભ. ગાર્તીદ ભાઇ હાથી લાઇ, દેશાઇના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી. પ્રમુખે ખેતી વિષે ખાલતાં જ્યાંબ્યું કે માત્ર કેળવણીના ફેલાના તથા દુષ્ટ્ર નિવાને દુર કરીને એસી રહેવાનું નથી શાતીના શોકાની વ્યાને દ્વારાને પણ ઉપાય શેવા જોઈએ. ખેતીએ માટી દાર સોકાના મુખ્ય પધા છે. હતાં તેમની ખેતાની વિકાત તરફ નજર કરીએ છોએ તે તે જોઈએ તેવી સતાય મારક લાગતી નથી, શાતીના માટે લાગ અભાય, અનાન મારક લાગતી નથી, શાતીના મેટે લાગ અભાય, અનાન મારક લાગતી નથી, શાતીના મેટે લાગ અભાય, અનાન મારે લક્ષ્યા છે. અને તેને લીધે કરજમસ્ત થઇ ગયે છે. ખેતીની સ્થિતિ સુધારની એ ખેડુતની આભાદી માટે એક અમતાની પ્રમ થઇ પડયા છે અને તેના સતાય કારક નિર્ણય કરવા એ ખેડુત શ્રામના આગેવાનાની મેડી ક્રવજ છે.

ગારવાડ દરખારે હોંદુ યુનીવર્સીટીને ફ. ૨ લાખની સખાવત **ઉપરાંત અયુક વાર્ષીક મદદ ફ. ૨૪ હ**ન્નરની આપી છે.

હીંદી ભાષાના નિરંભ પ્રચાર કરવાને માટે ધાહેદરવાસીએદએ નામથી પ્રચારિણી કેપની લી. નામની એક કેપની રૂ. ૨૦ હત્વરની પ્રતિથી હીંદી ભાષામાં ઉપયોગી પુસ્તકા પ્રચટ કરવા સ્થાપી છે.

. કુ**વીયાનાની આવે સમાજના** વાર્ષીક મહેલ્સવ વખતે મંજબના **કે**શિંકએ દ્યાનન્દ એ'ગ્ટ્રા વેદીક ક્રેલિંજ ફડમાં ફર. મ**ં હત્તર અને હરદાર ગ્ર**ફ્કળ ફંડમા ફા. ૧ લાખ ૩૦ હત્તર ભર્યો હતા.

જોધપુરના રાજમાં સ્૧ વરસથી એક્કિ ઉમરના દેવ્ય તેને સાધુ થતા અટકાવવાના તથા બધા સાધુનાં નાગા રજીસ્ટર કરવિના કાયદે લડવામાં આવ્યો છે. જે સાધુઓ પોતાનાં નામ રજીસ્ટર નહીં કરાવે તેને છ સાસની કેદ અને ૧૦૦ ફ. દંડ તથા કરી ગફલતી કરે તો બે વરસની કેદ અને ૧૦૦ ફ. દંડના દ્યાવ્યા છે. જે સાધુઓ એક્વીસ વરસ કરતાં એક્કિ ઉમરના યુવકને સાધુ જનાવે તેને પાંચ વરસની કેદ અને એક દળતે ફેપ્યાં દંડ આપવાનું દરાવવામાં આવ્યું છે.

ત્વા દીલ્હીને સાટે હોંદી સરકારની કાંઉસીસે દીલ્હીની દક્ષિણના ભાગ નક્કી કર્યો છે અને તેના બાંધકામ પાછળ આ વરસે રા. બે કરેડ ખરસવાનું મંત્રુર થયું છે. આસામ અને ભીનની વચ્ચેના ભાગને એક તુવા માંત—-નાશ્ય ક્રેસ્ક ક્રન્દીઅર પ્રાવીન્સ-મસ્યામાં આવશે. તેની રાજધાની સદીયા અને મઉદની વચ્ચે ટ્રેક્વે અધારો આ રેલ્વે ચીનની સરહદ સુધી લઇ જવાની સાજના ગાંધ છે.

હીંદુરતાનની રેલવેની ૧૯૧૧-૧૭ ની સાલની કુલ ભાવક તેની આગલી સાલ કરતાં રા. ૪ કરાડ સાડા અમીયાર લાખ વધુ અહેર થઇ છે.

હીંદુસ્તાનમાં આવાત થતી માટર ગાડીએતી સખ્ય ખૂતે કીમતમાં દર વરષે વધારા થતા જાય છે. પ્લીટીસ હીંદુસ્તાન માં આવાત કરવામાં આવેલી માટર ગાડીએ, મેટર સાઇક્રો, અને માટર વેમતાની કીમત ૧૧૦૯-૧૦માં શ. ૪૭ લાખ, ૧૯૧૦-૧૧માં શ. ૭૩ લાખ અને ૧૯૧૧-૧૨ માં શ. ૧ કરોડ કરતાં વધુની અંકાઇ હતી.

દરભંગા જીલ્લાના કેટલાક ગામેમમાં એક નવી ભતને રીગ ઉભરી નીકલ્યો છે. તે રેડ્ય લાગ્ર પડતાંજ ગાયાથી કચ્કાર સુધીના શરીરના ભાગ ઉપર કાર્યો ધાળાં પડી ગ્યાવે છે અને દરદી પહડાઇ પડે છે. ૧૦૦૦ થી વધુ સામુસા અન દુષ્ટ રાગના ભાગ થઈ પડી ગરમુ પાગ્યા છે.

હોંદુ અને ઇસ્લામી કેમની અંદર મેકસ પી વધારવા માટે ઓલ ઇડીઆ મેહસમ લીંગે પોતાની છેલ્લી બેઠક દુરૂમિમ્યાન માં જે દરાવ કર્યો હતો, તે દરાવને વધવહાર ૧૫ ગ્લાપવા માટે શું પગલાં કેવાં તે ઉપર વિચાર મલાવવા બને કાંગે! ના આગેવાનાની એક સભા લખના ખાતે બોલાવવા એહદ ઇડીઆ મેહસ્થા લીંગના એાનરરી સેફ્રેક્ટી ગી. એસ. વજીર હસને જહેર પ્રભજોય એક પત્ર લખ્યો છે.

જંગે બાલકન અથવા ટર્કી વિરુદ્ધ બાલ્કન લાલ —જેમાં ટર્કી લગ્કર વિરુદ્ધ ખેડા ખબર પંત્રા છપાયેલા તેવું બોપાળું. મરદ્દમ જનરલ નાગ્રીમ પાશા અને અબદુલ્લા પાશાના ફોટો પાનાં ૨૨૫ પાછી બાંધસ્ટ્રી કિંમત ફા. ૧–પારકેજ ૬ આના પુસ્તક મળવાનું કે. સુનર્સા એમ. એસ. નવસારી. ઈ દીઆ,

એડવેન્ચરસ એક વેર વીચ કેસ કેસંટ નામનું હરકોશ લડાઈની હકીકતનું અંગ્રેજી પુસ્તક અમારી પાસે વેચવાનું છે. કીમત ટપાલ સાથે ૨/૧૦.

ચ્યમારા ગ્રાહકાને ખાસ તક

અમને અગ્રહવી લવાજમ મેાકલવામાં આવે છે હેતે . બદલે માહકાને બીજા છાપાંચેલ આપે છે હેવા કાંઇક લાગ્ર મળવા એકએ એમ માત્રણી મનાથી તે ઉપર વિચાર કરી અમે તીચેતા દરાવ કર્યો છે:—

તા. ૧ સુનથી ૩૦ સુન ૧૯૧૩ સુધીમાં જે સાહેરા તા. ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીતું લવાજમ મેદલી ભાપશે તેમતે છેલા ધાના ઉપર પૈલા ખાના (કાલમ) માં ભાપેલ પુસ્તકાની ભહેર ખાના ઉપર પૈલા ખાના (કાલમ) માં ભાપેલ પુસ્તકાની ભહેર ખાના ઉપર માં કે આવા ખાં પુસ્તકા ભરધી કોમતે આપશું. આ લાભ સુન માંથતે માટેજ રહેશે એટલે જેઓને સાત પછીતું લાભજમ—એટલે કે સુન ૧૯૧૩ થી એપ્રીલ ૧૯૧૪ ના કાઈ પણ વખત સુધીતું—આપેલું હશે તેમને ૩૦ મે ૧૯૧૪ સુધીની ભાપીતી મુદતનું લવાજમ મેહલવાથી ખાલાભ મળી શકશે. પુસ્તકનાં નાર્ણ શવાજમની સાલેજ મેહલવા વીતંતી છે.

833

અકવાદીક પંચાય.

પ્રોસ્તી—તા. ૨૮ મી ~~પુર~~મી તા. ૪ થી खुवार्स सुधी भी स्ट १६१३. रीट्—चेंड वह क्षी केंड कर all aign this. क्ष वेदनकत्ता. रचनी रकत्ताची ना २८ अल्पहोदन भाग प ने। रूपम सुधी बीकरी १३५१ મારસી—તા. ૨૦થી તા. : મી સુધી કાવ્યદેહન સાત્ર હ મા १२८२.

als	AL.	हों। ति				કુર્વ દવ દ. ગી.		
द्वीर अप अप इति इति इति इति	24	87 87 89 53	10 11 12 13 18	28 24 24 24 24	22! 22 23 24 24	6-11 6-11 6-11 6-11 6-11 6-11	4 24- 4 24- 4 24- 4 24-	4 4 4 4 9

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

भी. क्षेत्रामां भव माने विभार SECTION IN CAN MELL इनानी केपरेरीकां अस्य MARK, START D) अरवेक्षम (यह महान अहील हेम। रस्मानमां सर्वितम पुरुवानी। anana D.) **હાઉ પરય અને ધરબ ના**વિ अध्यानी वरणी का का अने रावस्थानी अन्य શુપાયમ સાર, આવકાંક—હીંદીમાં क्षांसवासने। भुनी अवते। Pert Marie गरिर केवलें। १ वें। व्यतुकाय (शे. आंधी)०

MARINE SAINE GAINE मिनाक्षण जनारा इरेक्स अमेर मासाय छन्त महित Mach Hya mart, aud देशकार मानक हेन्सु शामहे करे न्द्रश्योत्ता स्थात प्रत्ये वरवा

मामुक्त हैश्रेषी कभीतते। भावीक देखी 4 Cm क्या देखी कर दिना चील क्टा नथी આશાબતા વિષે શામાન્ય છાન પુર્વ અને પશ્ચિમ नित्नां अध्या The Ethics of Passive Resis-Indus Home Rule Magared Gill

નવાં આવેલાં પ્રસ્તાકા

Plad.

अध्यद्वीदन आव १ ते। २ ६ **क्राज्यहोदन शांत्र २ को** अव्यहेदन भाग ३ ले ~~ક્ષવ્યદાદન ભાગ~~ ૬ ઢા अंद्रअंत भाभ १–२–३ ११ ३

તુળસીદાસકૃત રામાયજી 'પ ૩ સરસ્વતિચંદ્ર. काम १ यी Y .. ११ ६ મંગાં ગુરજર વાસ્તા ભાવહરી શતક, નોતિ શરંગાર, વધરાગ્ય અને વિજ્ઞાન, આ પુસ્તકમાં

शक्षी भवदरीन हें हे अन्मश्नतांत है બીતાજના ખીસામા જુખવા જેવડા નાતા

ધી સ્ટાંડરડ **ઇ**વ્લીફ− ગુજરાતી ડીક્ષનેરી પટેલ અને વ્યાસકૃત ૧૨ ૬

धी पेडिट अुलवाती-र्धभ्येय डीक्षनेरी ... M. A. ખતા કે ગેરી મટરી કર્યું ખરાભકી !

માળકાના ભાન દ, ભાગ १ तथा २ समनारः ~~પ્રવ~~્ળારામ સુરંપરામ

લ્લ એલ્લુ ગુજરાતી आपांतर-शिवाकना अर सभरण भी राभ

દાસ સ્વામીના વ્યનાવેલ भक्त भाग-भहात्मा નાભા સ્વામીકૃત ... मुकरात सरव संभदः

કવી નરમદાશં કર લાલ શંકરકત પાંચ રૂપીઆ વાળી જુની આફ્તી. વાંધણી વીગેરે જુનાંછે **ઓ**એાતું સ્વરંગ ...

સ્વરમનાં રત્ના દીલી પર હલ્હા વીક્રમની વીસ**મી** સદી अथवा दासना हाथ द्वास-अ

સંસારી ચિત્ર ભાગ ૧-૨. સ.થે બાંધેલા

શાહળદો અને મીપારી અરાડમી સદીનું હીંદ MASON

का. व पास्तिपत्त सम्म ... ~~કેર~~ડીંગ્સની સોટી **વ્યવ**ા सा वरस प्रवन् ભ ગાળ ભારતનાં અી

साम १ की ભાય ર જો

લંડન કમીદી કંડ

૧ હોયા શી. પે. ૮ આગળના સરવાવા. S CF ટોંચાટ શી. એ. એ. ગાંધી ભાભા આધ. ઇ. મહમદ મેમલ એસ. એસ. દુરખીન ध्सा भारमान રામસામી નાયક -ગુરસામી નાવડ્ રામક્ષ્કીર વાવડા **આરખી આગાે**

ભામ લાસ્ટ્રજ સેતી અહિંયળ સાંચા दणीण दसन ખીસનસીંગ लुखा सुभार

द धरावर भीस अर शमक स्टब्ब

सरवाला

હીંદસ્તાનની યુપાલ

તા. ૬ સુલાઈના અરસામાં જતી ર મર પ્રેસીડ-ટમા રવાતા વસે. તા. ૧૧ લુલાઇના અરસામાં શુંન ભવી રહી, અમતુંગીમાં **વધ વરે**. તા. ૨૨ ભુલામના ખરેસાંમાં ક્લક્ત જતી રડી, અમલાથીમાં ભંધ વશે.

તા. ૧૧ સુલાઇના ભરસામાં મુખ क्ती रही पुरुषिभाभां भाष घरी.

JOHANNESBURG

E. S. Coovadis, General Wholesale Merchai o/o 22nd and Krause Stress Vrededorp, 'ph/me 1915 P O. Rox 2670

Evisted and Published by M. K. Good & International Printing Press, Phoenia, Many

Upmon Indian

हिन्द्रियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 27-Vol XI.

SATURDAY, JULY 12TH, 1913.

"THE IMPERIAL ASPECT"

FIER dealing with the Immigrants Regulation Bill, the Capetown correspondent of the Morning Post, in a letter dated the 14th May last, thus states what he calls the Imperial aspect:—
It is impossible to discuss with adequacy the detailed reasons which have led the Unionists to offer very drastic enticisms of the new Bill. So strong are the chartiers which they extent to make the are the objections which they entertain to many of the Bill as draited, the Unionists would have carried their resistance to the second reading. The Unionists would have carried their resistance to the second reading to extreme lengths. As it was, the Unionists allowed the second reading to extreme lengths as it was, the Unionists allowed the second reading to extreme lengths as it was, the Unionists allowed the second reading to the second re the second reading to pass without division, but Sir Thomas gave notice to the Government that unless the objectionable provisions of the measure were modified in the Committee stage the party which he leads would do their utmost to prevent the Bill passing into law during the prevent season. To have voted against the second reading would have been to have secondard what mould have would have been to have recorded what would have amounted to a vote of censure upon the Imperial Government, and this the Unionists were not prepared to do. The difficulty of the whole matter is that the Indian community, both in South Africa and in India itself, has the strongest objection to the mention of Indians in the Bill as being subject to esclusion from the Union. The Imperial Government has evidently contented itself with a concentration upon this point, and appears to be willing to consent to almost any other provision so long as there is no specific mention in the Bill of the exclusion of Indians. No one can fail to appreciate the difficulties. of the Imperial Government in the matter. His Majesty's Ministers find themselves between the upper milistone of the demand of the self-governing people of South Aires to be allowed to exercise the iron rights of excluding Indians from their country, and the nether millstone of the objection of the Indians to legislation which excludes Indians by name. Yet the Indian community of South Africa, and the Indian Government, as representing the people of British India, have both repeatedly declared that they do not object to exclusion by administrative action. In the circumstances it is but natural that the Imperial Government should wave any objection to the placing of extraordinar ly deastic administrative powers to the bands of the South African Government. On the other hand, the leaders of the Inc. an community have declared that they have the stro gest community have declared that they have the stro gest objections to the present Bill, and that it it becomes law, they will advise their people to result to the extreme course of passive resistance. 'If," says the Unionists, "this Bill is not going to satisfy the Industrial round sty, "y shall we show the G vern-

ment to take these drastic powers, which may be used not only against the Indians, but also against other immigrants whom we connider desirable, but who may not find favour in the eyes of the present Government or its successors?" Such is the Umoniat case; and it is certain that unless the Ministry is orepared to recognise and meet the points of this case (it may be added that in doing this they will also go iar to meet the legitimate objections of the Indian community in South Africa) it will be difficult to secure the passage of the Bill through Parliament during the present session

Transvaal Indian Women's Bazaar

The Johannesburg Indian Bazear, which was due entirely to the indefat gable energy of Mrs. Vogt, was held on Wednesday and Thursday last, the and and 3rd instant, at the Ebsonser Church Hall. The Bazzar was successful in so lar as the support received in the shape of donations and gifts was concerned, as also for the European support that was given to it. It was in these two respects better than the last one. But, unfortunately, the visitors to the Bassar were not so numerous as on the last occasion, nor were the sales as extensive. It was also unfortunate in that the most beautiful and most expensive goods sent from India were stolen on the

The ornamental woodwork, for which the plans were prepared to Mr. Kallanbach's office, was executed by Mr. Narandas Marstri. It required work for days, but Mr. Narandas never flinched

The stalls were in charge of Mrs. Rutch and daughters, Mrs. Pratt, Mrs. Harvey, Mrs. Goldstone Mrs. Kelsey, Mrs. Van Weenen, Mrs. and Mrs. Bush, Mrs. McKissock and Miss Schlesin.

On the first day, the Bazaar was presided over by the Rev. Chas. Phillips, in the absence of Mr. Hosken through indisposition, and the opening ceremony was performed by the Mayoreas (Mrs. Roustred) who was presented with a bouquet by Miss Achie Morgan. Amongst the European guests who attended were Mrs. and Miss Doke, Mrs. Hondar, who and Mrs. Rodgers. Mrs. Judd. Mrs. Mulson. son, Mr. and Mrs. Rodgers, Mrss Judd, Mr. Nelson, Mrs. knudsen, Mr. Gott, Mr Vogi, Mr Kallenbach, Mr. Cole, Mr Forrest. On the second day also Mr Phillips presided, and the opening ceremony was preformed by Mrs. Dimmond Chaplen, to whom a bouquet was presented by Miss Violet Ernest. Mr. Ganah, thanked the European a poorters and donors for their valuable assettinge. All the work in conmection at the flazzate was done by to inteers, and the thanks of the Committee are due to Mr. Narandae Mantri and his assistants, Mr. David Ernest, Mr. Mirgan Sr. Mr. Thambi Naidoo, Mr. Mudh, Mr. P. K. Dessi, Mr. David Morgan, Mr. Willy Morgan, as also to Mr. Morns who presided at the pierco.

The thanks of the Committee are also due to Mrs. Force, Mrs. Rotch, Mrs. and Miss West Mrs. and Miss Bush, and other Bure, can indies who so kindly assisted with needlework for the Bazzaz.

The funds realised will be devoted partly to the continuation of the work commenced by Mrs. Vogl and partly to some suitable memorial to the late Passive Resisters, Negapoan and Naryansamy. Probably, the amount will be set apart for scholamhips for South African-born Tamil youths to complete their studies in India.

Manufacturers' Licences

An important test case was decided at the City Police Court yesterday, (says the Natal Witness of the 14th ultimo) before Mr. C. R. W. tilme, when Pursotom Vallabh, an Indian, was charged on summons with carrying on the business of a manufacturer, and making a suit of clothes, to the order of E. Soobiah, for £3-1354, and also one for M. M. Padayachee for £3.154, without having previously of aired the requirate breen c

Mr. Tominson, who appeared for the delence, admitted that his client had no been a

Ghiel Constable Barron prosecuted. Mr. O. Kufal appeared to watch the case on behalf of the Corporation

The evidence of Wm. H. Walters (Inspector of Licences) went to show that accused was carrying on business at 425 Church Street. Clothing craterial and lengths were displayed in the window and on the counter. Last February accused was warned because to had no manufactured income. Later on as the practice was not discontinued, action was taken, and it was ascertained that goods had been manufactured for Indians. Accused had no livence of any description to trade within the Borough.

Under cross-examination witness said to his knowledge accused made clothes to order and effected repairs and alterations. He gave evidence to a case previously brought against accused, in which the Court held-he was an artificer.

His Worship (smiling): I am not bound by any other Court.

The Beach to witness: Was it a similar charge?-

Yes, your Worship.

Replying to queries by the Gourt, witness said that butchers did not take out manufacturer? licences, but some manufactured brawn. There were bakent in town who only made bread, and did not take out a rettillicence. Millers took out both

Mr. Tombuson, on behalf of the accused at this stage admitted his client did make two suits to order as set forth in the summons.

The ease for the presecution closed. Counsel were heard in argument.

In delivering judgment his worship said that by the Act, power was given to the Corporation to define the nature of a licence, which they were authorised to nature, and in their wisdom they had seen fit to adopt a very wide interpretation of the meaning of a manulacturers' i cence.

Although he was perfectly certain that what had been done by accused was the business of an artificer, what he had to comider was whether an artificer did not do something which had been included by the Louis in the definition of manufacturer, as was gampted in the case of a life og, and shidoubledly if that definition is not a life with the a way a open diff the Couly to taken the life wide let ". A paid the "act out only coursed, but every

b tcher who made brawn, every miller who ground com, every shoemaker who used leather, in lace it would include the ordinary youngster who, for poeket money, made-bird cages and sold them to his incends Seeing that the City Conneil had taken over the Provincial Council Ordinance, almost in its antirety, it was very deficult for him to say the former body had exceeded its powers

An Elastic Word

The Corporation had adopted the word "manulacturer" in its widest sense. If it was no be carried to its logical conclusion, every person in Maritaburg could be called upon to take out a manufacturer's licence. At the same time the Council had shown discrimination, and had not unreasonably exercised its privileges within the power given to it.

In view of the wide definition of the by-law, he must hold accused was carrying on the business of a manufacturer under the by-laws. But when he had regard to the wide nature of the definition and to the fact that this man was chosen out where others more wealthy might have been chosen, he was against imposing any penalty at a !

He looked to the City Council—where artificer as distinct from trader was to be called upon for a manufacturer's incence—to take action against some person of authority, who would be in the position, if he so desired, to bring the matter before a higher court,

Accused was reprinanded and discharged.

A Hindu Citizen of the U.S.A.

[BY OUR LONDON CORRESPONDENT]

In connection with the account I have given at length because of its 1 ap renote, of the case of the Indians in Canada, the following account of how a Handa has been made a citizen of the United States was be read with interest. It was be remembered that President Wilson, who has only just assumed the rems of Government in the United States, is at this moment earnestly striving to prevent the passing by California of a law excluding the Japanese from owning land in that State; California seems obdurate, but is within its rights in making its own legislation, and is likely to have its way bleanwhile in Japan the matter is being regarded with serious misapprehension, and menating statements are being made in the Japanese Press. The story is taken from the Standard, and is sent by that paper's New York Correspondent. It is briefly as follows:—

After two years of hitigation, Judge Frank H. Rudkin, of Washington, held that Akhay Kumar Mozumdar was "a free white person" and entitled to American citizenship. He is a native of Calcutta and a Yogi philosopher. The same Judge had previously den't I h's ap Ucation for citizenship, but counsel had been appointed to investigate and it was eventually concluded that these who drew up the American Constitution had, no conception of the vast immigration problems with which their successors have been faced, and that they did not intend to exclude the members of the Caucaman race. Mr. that had are did that he was a high caste Hindu of the Aryan race. The Judge agreed that "certain of the natives of India be onged to the Carda ian race things the line of demarcation between different cures and closers may be done and did not if ascert, ment. In the end, however, he agreed that until structer rules for the guidance of them the figure that the rules and lad to the Rules and continued to the figure that the house of the same that a train to the lad to the figure that the same had a train to the lad to the figure that the same had a train to the lad to the figure that the processor that the same had a train to the lad to the figure that the lade to the lad to the la

From the Editor's Chair

THE GREAT STRIKE

THE story of the great strike in the gold area near and in Johannesburg is a said and heart rending one. It is not within our scope to distribute the blame for the death-roll and the injuries that should have been avordable. Nor need we express an opinion on the terms of the settlement. But, as an organ of the passive resistance movement, it may be permitted to us to examine how brute-force, matched against bruteforce, has availed either party. The mining magnates had and could command any force and inexhaugible capital. This was well known to the strike leaders and the strikers themselves. The strikers had possibly a just cause and numbers on their side. They felt a grievance and they struck work. So far they were passive resisters. Against them the magnates could use no force; their money could not buy them, Simple justice alone could have induced the strikers to return to work. Had the strikers stopped at cessation of work, it is owdent that the splitting of innocent blood would have been avoided; there would have been no wild scenes with which the newspapers have made us lamiliar; there would have been no merciless firing. But the leaders and men could not exercise patience; they believed in physical force. They were angry against the magnates; they wanted to wreak vengence; they intimidated the men, who were still working, into leaving the mines; they destroyed property; they dethroned reason and enthroned violence. They were met by a superior force. The result is a patched-up peace. The distance between the mine-owners and the miners has increased; guittal district has become intensified; lealousies will be more accountaited; the owners will try to find out means whereby they could be independent of men to far as possible; machinery to dispense with man's labour wid. be tovented and an attempt will be made to runder cap tal more accure. In the end, the owners will find themselves non-pussed, in spice of inventions. And they will bid, to their cast, that, if they must rely for their sustemance on serving others, theirs must be a comparatively hard for thus will there be a 'stalemate. In a second to us to be the logical feed that the use of , has cal force. Suppose, however, that the man bad simply struck work and relied solely upon the justice of their cause to yindicate stell, the result could only have been mutually beneficial. The so-called blacklegs would, in time, have also coased work. The owners would have soon the faily of their ways and implayed their men to return to work. It may be argued that, in practice, expitalists have always been able to replace strikers unless there has been lorge used against those accepting work. Those is much to be said in favour of this statement. But it has been here assumed that men- who believe in justice also believe in their ability to command a due wage for their labour in any place on earth. If they have no faith in themselves, and if they feel that they cannot do without particular masters, they are self-made slaves who may strike if they wish but whose strike can never better their condition in reality. They may get an enhanced wage, they may have reduced hours of work but they have plenged their souls. They may not one themselves free men. To us, the lesson of the strike is unmore while. Brute-force will avail against by to do not be the strike in the strike is the second that dar these can do be do not seen do not be

The Effect of the Stoppage of Indian Labour

A recent issue of South Africa contains an interview with the Hon. Sir Liege Hulett, who is at present in

"What," Sir Liege Hulett was asked, " is the effect of the stoppage of the introduction of coolies from India 25

"It has practically doubled the wages we have to pay for coloured labour, whether Indian or native, and must affect the increase of cultivation by ourtailing the profits to some extent. This rise in wages has helped to keep natives in Natal, for, though the pay is not so high as on the Rand, the purchasing power is greater, and the natives save more money, which pleases the heads of the kmain. Thee we have substituted a system of native labour in place of rem. That is to say, if a native works for us at the current wages for sur months, we exempt him from paying any

"And these things," we suggested, "form a way out of the labour d'fficulty?

"We have found a partial way out," phawered Sir Liege Hulett "Of course, we have a large number of Indians in Natal—well over recoop, including the women and children—and these are an increasing factor. Their growth in numbers, owing to the excess of the birth-rate over the death-rate, is very considerable. That growing population of Indiana most fied work to do, and a large number come on to the estates. The working age may be put at 15 and enwards, so that every rear there must be so many more young men coming into the labour market."

"But are the Indiana satisfied to be agricultural lab:

Most of them have to be. Of course, there are many Indian traders, but there is now no more scape to that direction and the young Indians must so to the land, to which they paturally belong. That is the class we are getting, though at a higher wage than was

" Why a higher rate?"

"The general rate of pay has increased, the in-dustries having developed by leaps and bounds."

"And you cannot form a ring to keep down wages?" "No; the man who treats the labour best gets he

4 Do your Indiana return to India now?

"Only a very small proportion, as they cannot re-turn to South Africa. Chose quently, they are re-inden-turing and staying in Natal." The Government, his Linge explained, permits a re-indentured ladian to visit his native country and return. As only about two years have elapsed atoos the prohibition of the further introduction of freshly indentured cooles, there is still a large number in Natal. But the Indian women are not now employed as they used to be. Some still volunteer for work on the estates, but for the most part they are beginning to make better homes and sing there. Though the Indian agustom of the Transvant wish their fellow countrymen to have the free run of the whole I away the solver Province object to this, as does Nata), for the reason that it requires the labour

" Are the Indians making any notable progress an education ?

"Spine of them went to send their children to school, as it gives the clover boys a chance of becom-ing clerks for lud an stores, who have required by us to keep their books in English. The European merchants do not now employ Indian clerks, but the lawyers do,"
"You sely upon public opinion to the maties of the

" fee, and everything ands to tend the bulk of the lodians to the land, water, I may say, many of them

are able to read and write, at any rate in their own language."

"Evidently," we remarked, your labour supply comes from somewhere, as the production has gone

MD ?

"We are utilising the unindentured Indians and the natives to a greater extent and at higher wages, and we are using more animal labour in the work of cultivation and mechanical appliances to a greater extent than before. For instance, in one of our mills we have an American off-loader which takes the whole of a load from a truck and puts it on the platform for the feeding of the mills. The effect is to release our trucks and to enable six or eight men to do what formerly required 50 or 60."

. In short, as Sir Liege Hulett admitted in conclusion, though the labour difficulty is serious for the moment the outlook has its redeaming leatures. Sir Liege added that he had some hope of Natal, and especially the warm coast districts, being able to employ the natives from tropical Africa for whom the climate of

the Rand had been found unsuited.

Temporary Permits

In order to show how even in important and bowafide cases temporary permits are retused to British Indians, we print the following correspondence between Mr. Polak and the Registrar of Asiatics:—

Mr. Polak to the Registrar, 19th May, 1913.

"Mr. Isaac Samuel David, of Durban, is dearous of visiting the Transvaal temporarily in order to see his father who resides there. He was born in Natal and is personally known to me as a very respectable young man.

"I enclose a certificate from the Revd. A. A. Bailine setting torth his qualifications. The school holidays commence in July, and I should be glad if you would kindly issue to him a temporary permit to visit the Transvaal during that period."

"St. Aidan's Indian Mission, Natal.
"St. Aidan's College Private Bag,
"Durban, May 3rd, 1013.

"This is to certify that Issue Samuel David, of Overport, near Dutban, a teacher in the employment of this Mission, was born on November 26th, 1894, and baptized in this Mission on February 24th, 1895. I understand be is anxious for a permit to visit his father, who resides in the Transvaal. He wishes to go during the holidays, this July, and to return to his work in Natal by the first of August.

"(Signed) A. A. Baillie, "Supt. Indian Missions, Natal."

The Registrar to Mr. Polak, 15th May, 1913
"With reterence to your letter of the 12th instant, I regret I am unable to comply with your request in respect of a temporary permit for Mr. J. S. David."

Mr. Polak to the Registrar, 19th May.

"I am in receipt of your letter of the 15th instant, herein, No. 1 E 21333, informing me that you are mable to comply with my request on behalf of Mr. David.

"As I am aware that temporary permute are issued by you to indians from time to time, may I know upon what principle, it any, your return to save one in this case is based?"

The Registrar to Mr. Polak, aand May.

"I have the honour to acknowledge the receipt of your effect of the fight instant and to state that I have nothing to ado to the con munication a ldr. sacd to you on the again idem by Mr. Cody, in respect to I. S. David."

The Education of Coloured Children

The subject of Coloured education has secured a certain amount of prominence of late (says the A.P.O.). In the recent pet tion on the subject, it was pointed out that the School Boards of the Cape Province only interested themselves in a pairty 1,782 Coloured children, whilst in the Cape Peninsula alone there were 4,000 embryo hooligans, who were growing up in ignorance and vice. . . . . . Every stray and unwilling European child who has not yet found his way into a school, is being eagerly hunted up by the attendance officers. Willing Coloured children, whose parents are prepared to pay, are dismissed from white schools, and no provision is made for them. It is almost ten years ago since the boards were formed, and large sums of money have been spent on building new schools. . . . . Not a penny has been spent in the erection of a single Coloured school. When the educational needs of the Coloured population are mentioned, the inevitable reply is: "We have no funds." But funds are readily found for building colossal palaces for European children.

The building of a large Ruropean school costing £20,000 is undoubtedly making us think a little more about educational matters. Within a few yards of this school is the Coloured second-class public school, the highest grade Coloured School in the Peninsula. Look at the building! A building which some years ago was found upfit for a white third-class school is good enough for the Coloured people.

The European School Boards have proved themselves incapable, selfish and narrow-minded, and have failed

hopelessly in discharging their duties.

Immigration Judgment

By an order of March 15 last, an interdict was granted-by Mr. Justice Carter at the Durban and Coast Circuit Court, upon the motion of Banco Golam Mobideen, restraining the Chief Immigration Officer, Natal, and all other persons, until further order from deporting one Abdul Kadar Bambini, provided the applicant should deposit with the said officer the sum of £25 or security to that amount, for a visiting pass, for the expenses of the deportation of the said Bambbai if necessary, and for other costs or expenses which might be ordered to be paid by the applicant. Further, the order called upon the Chief Immigration Officer to show cause why he should not be ordered to permit the said Bambbai, then on board the S.S. Salamus, to land and remain in Natal.

The applicant, a fruit dealer, of Ladysouth, is the father of Bambhai, who is now 18 years of age, and was

born in Suret, India.

The applicant applied in 1910 for permission for his son Bambhai to land in Natal, he arriving on or about March 10, describing him as "a passenger" by the boat Kansier. The applicant also asked for a certificate of

domicile for his son.

Mr. Justice Gardiner said that the appellant's father was domiciled in Natal in 1898, and had been confirmed to be so domiciled. The applicant came here in 1910, when he was 15 years old with the intention of permanently residing in Natal, and be lived here two years. On account of his own health and the illness of his mother, he went on a visit to Iodia in March, 1912. He returned in March 1913, and the Chief Immigration Officer sought to prohibit his entry into Natal because he could not fufil the test leid down in section 5 (a) of Act 30 of 1903, and the officer accordingly was of the opinion that he was not domiciled in Natal. These facts were not disputed, and it might be added that the applicant was married in Iodia, in 1904, but he was then only 9 years old, and there-

fore his Lordship held that, in his opinion, that marmage could not be considered as having made him a major in 1904 for the purpose of the Natal law. While the Court might not be able to interfere with the diseretion of the Immigration Officer on matters of fact, where that discretion had been exercised bonnfide, the Court was not precluded, in his opinion, from correcting his mistakes of law. In his opinion the applicant was domiciled in Natal, and he was not one of the domiciled persons shut out by Act 3 of 1906

He concurred in the order to favour of the applicant,

which Mr. Justice Carter proposed to make

Rabindranath Tagore

At the close of Rev. C. F. Andrews' lecture at Simila on Rabindranath Tagore (says the Modern Review), the Viceroy spoke of him as the poet laureate of Asia.

At a lecture in Dublin delivered in March last, Mr. W. B. Yests, the poet of the Celtic Revival, said "Tagore was not only a great poet-if not the greatest poet at the present time in the world-but he was a great saint, and his religious lyrics were known and sung all over Bengal."

Mr. Under-Secretary Montago has said that

Rabindranath is doing incalculable good to India by teaching beauty, love, rengion and patriotism.

Every newspaper and review in England of any note has published an appreciation of "Gitanjali" The Observer quotes the following, saying, "we cannot dony ourselves the delight of quoting the finest patriot song that we can ever remember to have

Where the mind is without fear and the head is held high ,

Where the world has not been broken up into fragments by narrow domestic wall.
Where words come out from the depth of truth:

Where the clear striving stretches its arms to perfection; Where the clear stream of reason has not fout the way into the dreary desert sand of dead habit.

Where the mind is led forward by thee into ever-wided

ing thought and action-

lote that heaven of freedom, my Father, let my country

His School

In an interview with Mr. Tagore, by the special Commissioner of the Christian Commonwealth, the

For some years the poet has devoted himself to he school, described to me as a sort of nature monastery. Mr. Tagore explained that he "started a boarding school," but it appears to be a school boy's paradise. " My father built a small house a few hours' journey away from the city," he said "on a wide, bare heath, where there are only two very old trees standing. Under these trees he built a stone seat, and spent his days in meditation. I started my school there. It is a new experiment, because we have no such boarding schools in Bengal; parents do not like to send away their children. Most of the boys who came to me at first were supposed to be unmanageable; my school was regarded as a sort of penal settlement for them! But I lound that somehow the old associations of the place and the treedom they enjoyed changed the boys inserveliously in a very abort time. The training is on spiritual lines. I do not believe in violent methods, and the boys do pretty much as they like; they climb the trees and run about the garden, their classes are held out in the open air, and the teachers live with them as friends. My system? I have no system. I make the boys as happy as possible; that is my only method They perform character and plays, produce a a most magazine, and I provide; them with papers and itse to read. The teaching id ordinary schools use to rep i me and I remember it in d in ig with my boys. I make them happy." The repetition of the phrase seemed to supply the clue to Mr. Tagore's

conception of education.

He began, I learned, with five or six boys, and there are now nearly 200. He will not allow more thus ten boys in a class, believing that a teacher can-not give proper attention to more. The teaching staff numbers twenty-two. The cost to the parents is not more than eighteen rupees a month, or a little more than £1 for each boy, which covers everythinghoarding, tutton, medical attendance, and laundry.

Our Friends in India

At the twentieth Madres Provincial Conference held in May, Mr. G. A. Natesan moved the following

s. "That this Conference desires to place on record its high appreciation of the noble and noselfish labours of the Hon. Mr. G. K. Gokhale in the cause of the Indiana of South Africa during his recent visit to that country. This Conference further desires to place on record its deep seasa of sorrow and disappointment that as yet the Union Government has not been able to take prompt and effective measures to put an end to a situation which has for years past been 'a growing scandal.' 2, This Conference authorises the President to send a message of sympathy to Mr. Gandhi and our fellow country-men, who have been for years strendously and heroically fighting for the honour and glory of their motherland. 3. This Conference is amphatically of opinion that the indenture system of recruiting labour in India for British colonies has resulted in untold misery and suffering to the labourers and is as injurious to the self-respect, of the Indian people as it is opposed to the British tense of freedom. It regrets that the Government of India has not accepted the Resolution of the Hon. Mr. Gokhale proposing the course abolition of the system, and trusts that the Government will take immediate steps to put an and to an evil which has provoked universal indignation in the country."

Mr. K. Srinivasa lyengar of Tanjore seconded the resolution and spoke of the several hardships ex-

perienced by the Indians of South Airies.

Will India - Retaliate ?

The Indian Daily News approves of Mr. Justice Hasan Imam's suggestion, given in his evidence before the Public Service Comes salon, that India should descriminate against Colonials in the Public Service

of India It says :-

There is one suggestion in the evidence of Mr. Justice Imam which is of considerable importance in penciple and that is the exclusion from the service of British subjects balonging to Colonies which exclude Indians. It is possible that this will not exclude many but it is a good principle and one of the few leg-timate ways in which India can express her decided views on this question. People retire from India to Australia. and then send their children to the Indian Civil Service. A recent Lieut-Governor, a High Court Judge as well as a Finance Minister are instances of this and, we dare say, there are a good many more, but it is emmantly desirable that these Colonies who talk such a lot about the Empire should understand what the Em, re is. The Australians are in a state of chronic blue funk about Japanese aggression, they behave like some Reglishmen do about the Germans, they see spies round every corner and then they make themselves disagreeable to Indian British subjects, Then they come round and ask for billets an India. W th the siems that, provant among Australians about the c lour question; it is obvious that by their carly training such men are quite unit. For the purposes of the Indian Civil Service which at least demands an

open mind on the subject of Indians. Apart, however, (foth the juestion of qualification is the question of principle. The Australians and Africa is are people who bave carried their race prejudices and aptipathtes to very great lengths and have fold the mother country that they are self giverning tost timous which do not rettend to carry out the ideal of Empire to the extent of admitting other subjects of the Empire to equal rights. Of course, that is a thin their power. Great Brita n is not willy to coerce them or try to do so, and as to reasoning with them, that is a mere was of time. With regard to Natat, the Indian Government has refused to milow the colonists to buy further "slaves" from Indit on the ground, however, mainly of had treatment. It is time then, that the Government of India took up the question from Mr. Imam's point of wiew and asserted its right to prohibit Australians, New Zealanders and Africana on principle. It would be supported by all Inda on this pair, and everyone would be pleased to see a little more place and plain-speaking on the subject and nothing would be more popular among Indians or calculated to make them rally round the Government. A Government which allows itself to be kicked is very much like an individual which allows himself to be kicked. And we are alread the Indian Government has generally allowed itself to be kicked and treated by the Colonial office as Harris, the grace grocer, was by Mr. Tuckle at the great So rec

News' in Brief

Mr. Gaodhi has now been for nearly two weeks in Johannesburg. He is in communication with the Government regarding the points in the Immigrants Bill that are still test insertled. If there is no nettrement arrived at the struggle will revive immediately we hope to be note to make a definite amountcoment in our next inque.

to view of the imminence of the Passive Resistance struggle, and in response to Mr. Gokhate's rabbe, Mr. Polick lett for London last Thursday by R. M. S. History Castle, to aid Mr. Gokhate in his representations to the authorities and other work in connection with the status of British Indians in South Africa. Mr. Gokhate is most desirous of bringing the Indian question in this sub-continent most prominently both before the Imperial Government and the Government of India.

In the House of Commons on the 10th instant, says Routes, Mr. Hercourt informed Mr. Morrell, in coply to a question put by the latter, that he was aware of indians' complaints in regard to the Union immigration Law, and he hoped to by papers on the matter on the table of the House shortly

Price-distributions were held at the Stanger and Cato Manor Indian Schools, on the 27th and 28th ulamo. Both te-hools are under the management of the 5t Aman's Musician

The Arman Spores of the St. Arian's College write hald at flydenham on the 30th oldinio, many European and ludies visitors being present.

We folking enderstand that the Hon. Mr. Golding has been invited to give evidence before the Royal Commission on Indian Coursely as the representative of the Boinbuy Chamber of Commission. Though his braith has much improved as the result of careful treatment, Mr. Gold ale feels that his duties on the 100 to be for an 1 or moreover upon which is in an order to the cut try, will be to an exacting on the Lucrency Configuration has madeling to attend as a winess.

The Gaekwar of Baroda has, it is said, appointed a median, i.e., a gentleman of the "untouchable" aweeper and scavenger casts, a member of his legislative council.

The following figures, taken from the Union Settmates for 1913-19, will give some indication of what it costs the public annually to restrict and "protect" Anatics — Salary of Register of Anatics, £1,000; Chief Immigration Officers, £1,390; Protector, Indian Immigrants, £950; Deputy Protector, £500; Asinstant Protector £450; Inspector, £300; Senter Clerks, £860; Clerical Assistants, £8,770; Immigration Officers, £2,623. Sundry salaries and expenses total about £3,000. This amounts to considerably over £10,000, and then there is a grant-in-aid to the Indian Immigration Trust Board of £985.

Acrong those who have just been honoured with the G.I.E. by the King (says the dequerer) it Habu Abaundra Nath Tagore, a relative of Mr. Rabindra Nath Tagore is the officiating principal of the Government School of Art, Calcutta, and has been described as the most original and imaginative of fiving Indian painters, and the foontainteed of the new influence that has been for several years past vitalising contemporary art throughout India.

Mr. R. M. Sharma, of British Guiana, writes to the Modern Rebeno, describing an awful tragedy at Rose Hill sugar plantation, which resulted in the death of s aroon Indian tanourers and the wounting of more than therty it term. It appears that the police ordered that five persons (saleged ring-leaders) should be handed over This the Indians colused to do, and, without apparent cause, the police fired two volleys into the crowd, who had turned towards their bornes. Some women and children were shot and wet their death whilst sittle is in their houses of eily. What the exact cause of the disturbance was as mal quite clear, but one cannot believe that there was any warrant for shooting down deferreless propte in that tranner It is another proof of such were needed, of the service character of the system of indentured labour. As long as it continues, such things are likely to happen. Lucitions were recently asked in the House of Commone regarding this matter and there is at present two officers of the Government of India making an inquiry on the spot.

The Gaekwar of Baroda in addressing his Council recently, had fome very pertinent remarks to make on the question of representation on legislative bodies. He could not, he said, favour one community or caste, however high it might be a maidered, at the expense of another, however "low". He wanted all commun ties to be equally well represented, and in particula, the agricultural classes and the depressed crasses The agricultural classes preponderated in Baroda and they were the pillars of the State. The depressed c asses also ought to be enabled to make their volces heard in the Councils of the State. Graduates, value and other educated classes could easily make their views heard by the Government. By this he did not mean to put a low ea, mate on the value of re-resentation by the a terary classes. But he wanted to know also the needs and aspirations of the common man. He exharted the Councillors to be always broadtrinded and sympathetic to distard narrow, clannish views and to look on all classes of people with a tratemal eye. It untortanately, some classes of people occur ed a lower position than themselves let them not trent these lawer classes with contempt. If he were asked who were his teachers in regard to the beforms he wished to carry out in his 52 te, he would repl , the wind liter six. It was for their asks tout survigit e in t. him y us he had been on um la ing experience, and in the light of that experience he min labouring.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

પ્રસ્તાદ ૧૧માં.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ પ મી જુલાઈ, ૧૯૧૩.

अधिपतिनी नोंध

કેમના હીંદીઓને જેવી સરસ તક છે તેવી ક્રનીઅનના ખીજા

કેપના હીંદી સ્પતે 🐣

પ્રતિના હીંદીએને નથી. ઉપ ત્રાવીત્સમાં હીંદીઓને ગારાઓની માફક પાર્લાને ટના મેમ્બરેત્ની સુંદર્શી ફરે⁻ચાઇ**ઝના હ**ક કરવાના હક છે. આવા હક ધરાવ નાર હીંદીએ। બહું નથી હતાં જે

થેદા છે તેમના વાર ઝેળવવાતા પ્રયાસ દર ચુંટણીને વખતે शती कोवामां आपे छे. *डींफ*रबी तरस्ता ओक विभागतः યુનીવ્યન પાલમિંટના મેંખર મી, એચ, એ, ઓલીવરે દ્વીદી સુંટનારા સમક્ષ ઈ ચીમાંટસ રેમ્યુલેશન ખીલ વીપે જે ભાવસ્ આપ્યું હતું તે સાના છાપા ઉપરથી બીછ જગ્યાએ અમે આ અકમાં આપીએ છીએ, અમને ખબર મળ્યા છે કે મી વ્યાલેકઝ.ડર કે જે કેમટાઉન તરફના એક વિભાગના પાલમિંટના મેળર છે તે પણ ભાંતા હોંદી સુંટનારાએક સમક્ષ મા અફવાડીમાર્મા મેક ભાષણ આપવાના હતા. આ દેશ માં સફેદ ચામડીવાળા હેલ્લિની, વગર સફેદ ચામડીવાળાસોકા તરફ જે લત્મણી જોવામાં આવે છે તેના વીચાર કરતાં જ્યુરી કે જહેરમાં હીંદીએ। તરફ આમ દીલસોછ બતાવ નાર્ ભાષણ કરવું, અને ખાસ કરીને દીદી સવાલ જેવા અહ્યુમમુદ્રા થઇ પહેલા સવાલની ધારાસભામાં પણ ભાંહેધરી **५**२पी क्येमां काइंट डीमल कने धीकाकी दावे तेम इंडे तेम હતાં સાચાને માટે સાચે વખતે ખરી કરજ બજાવવાની દ્રદ્વાની જરૂર છે આવી હીમત અને દ્રદ્વા મી, એ સીવરે ખતાવી તે માટે કીંબરલીના હીદીઓ સાથે અમે પણ તેના આભાર ગાતીએ છીએ..

પાલાંમેંટમાં ખીરાજી પ્રજાના પ્રતીનીધી તરીકે મી. એાલી बरने केम भातानी इरक अव्यवधानी सती अने छ तेम ક્રીંબરલીના---અને તેટલા માટે કેપ કાંમાનીના~~- હોં~~દીઓને પણ પાતાની ફરજ બજાવવાની છે. મુનીઅન પહેલાં દેપના होंदी व्यावा हुउती अपयोज पाताना क्षेत्र आंतनेक भाटे हरी શકતા, જ્યારે હવે તેઓ દર્શાભુ અલ્દીકાના હોંદી સવાલ **64ર નજર રાખી** પાતાને રહેલા હકના લાભ બીજા કાસાની મામાં વસતા પેરતાના શવળા વાટ વગરના જાતભામઐરતે આપી શકે છે. વ્યને આખા દક્ષાણ આફીકાની હોંદી કામ ની ખાસ લક્લીફા વીવેના અવાજ તેમના પ્રતીનીધી માન્ક્ત પરમારા પાલમિટમાં પહેલાડી શકે છે. કેમ કાસાનીમાં મા પણ હીંદીઓને અમ તક સરસ છે તેમ તેમની જવાળ લારી પ્રેશ્વ વીરોય છે. ભાગને ઉમેદ 🖟 કે તેઓ આવી અલ बली क्यामदारी कमक्यों। अने बनेशं कामस्त स्टी पेतानी SEPT MANGE.

એક્ષેજ ક્રી સ્ટેટમાં આ કેશના કાળા માણસોને માટે પાસ ના કાપદા છે તેની સામે લાંની ⁴ नेटीव ³ ओर्कोने। ओरतेओ विध वध के बात

સત્યાગદ્ય

હરાવી છે તેના ખબર અમે બીજ લભ્યાએ આપીએ છીએ, એારતા

ને રહેવાને માટે પાસ ક્ષેવા**પણ**ે **હેાય એ આસર**યની **વા**ત ત્રસાય, પરંતુ અમારા આ લખાસૂના હેતુ પાસના કાયદા ના ગ્રહ્મ દોષ તપાસવાના નથી. મ્યાપણ તેમાંથી મળતા એારતના ઉત્સાહ અને કલ્તાની નોંધ લઇ શળોએ છીએ. ખરોા જેટલી બાઇએ။ એક્કી થઇ પોલીસ ચાઇએ જઇ સ્વા धीन शह अभने ' यारह ' आं की ह रात पुराध रही की तेम તો સહતે માટે કુપ ઉઠાવવાના આગ્રહ અતાવે છે. માછ મ્ફેટ તેમના ઉપર કામ ગયાન્યું ક્રેક્ય એમ જણાતું નથી ન્યાયાધીશની એાપીસેથી ટાઉન દ્વાલ વ્યાચળ જઈ તેમણે કાઉન્સીલને મળવાના વ્યાસક ખતાવ્યાં. તેઓ માલી કે અમે અરજીએ ते। કરી સુકા છીએ. ઉપ્યુટી भेवरे तेमने शांत માડી ધેર જવા સલાક આપી અને સત્તાવાળાઓ આ વીરે વીચાર કરી શું દરાવ ઉપર આવે છે તેની રાત જોવા સુધના કરી. આવી સ્થાતીમાં કાઉન્સીલ એકજ અતના કરાવઉપર આવી શક એ વીયે અમને શંકા નથી. પણ કરાચ કાઉન માંલ કરાવ ઉપર વ્યાવવામાં શકે, તા પણ દાદ મેળવવાના આમેક વ્યતાવનારી વ્યાપ્રેઓ તેમને સામા કરાવ ઉપર આવવા તે દોરી શરૂ છે. ટાઉનફોલ મ્યાગળ લાકડીએ વાપર્યાના ખબર અમારા આ બાળતના હેવાલમાં છે તેવી લાકડીએાના વપરાસ વગર આ બાઇએં! વધારે વ્યસરકારક રીતે પાતાના ગમમા કૃતોકમંદ થઇ શકત અને સુધરેલી ગણાતી પ્રખ્ય ઉપર કાયમની શરજ છાપ પાઢી શક્ત.

'शुक्रवात केणपर्वा भंडण' ना व्यक्त मेणावडा संभाते જાણીતા સાક્ષર રા. ભા કમળાશંકર પ્રાણસંક**રે જ**ાણાવ્યું કે કેળવણી સિવાય કે.৮ દેશના ઉધાર નથી અને કેળવણીના प्रयार भरील ब्रेडिंगम् यदानी करूर छ, अने वर्ष ग्रान पश्च દેશીભાષા કવારે આપવું જોઈએ. અને ઈંગ્રેઝ હાઇ સ્કુલના ૧૦ વરસના અતુભવ છે તેમજ ગુજરાતી ત્રેનીંગ કાલેજના पश् तेवेशक अनुभव छ, ते अपरथी कथाय छे हे हेखिकमां હાઈ રકુલની બરાબર મ્મથવા તાે તેથી કોઇક વધુ શીક્ષણ સ્વભાષામાં અપાય છે, અને તે શક્ષિણ લઇ મહાર પડેલાઓ ઈલીશ શૈક્ષણથી શીખેલાએ કરતાં પેતાની ક્રેાશીઆરી વધુ દેખાડી શકે છે. ઇતિહાસતું ઉંચું શીક્ષણ પરભાષામાં દ્વાપાને લીધે તેનાં પાનાં અને પાનાંએ! વિશાર્થાએ! પાપટની આદ્ધક ગે.ખી ભવ છે. જે લાવામાં આવેલું તથા આવણા ભાળકા विचार करता है। इने तेन साधामां शक्षिक मैठान्व कार ी. देशवाणी भारते हेशी काषा भारते में वनी क्रिक्का आप्रयानी के बहेश शब्दा के ने स्तुल के

નવા ઇમાગ્રેશન કાયદા

પાર¢ામેન્ટના એક મેરબરતું કીસ્બર્લીમાં ભાષણ

'ડાયમંડ રીહડલ એડવરડાઈ લર્વ જણાવે છે કે તા. ૨૫ માં જુતને રોજ કરમ્બર્લી ઇડિઅન પાલીડીકલ એસોમોએશન ના ખાસરા તળે મળેલી હીંદી નેડરોની સભામાં હેછસ્લેડીય એસેમ્બલીના હાંના યુનિયનીસ્ટ પક્ષના સભાસદ મી. એચ. એ. એસીવરે નવા ઈ મીમેશન કાયદા વિવે સમજીતી આપી હતી એસોસીએશનના પ્રમુખ મી. પી. એમ. ડાેસને ખુરસી લીધી હતી. તેમણે પ્રથમ મી. એલીવરની એલ્લખ સભાને આપતાં કહ્યું કે મી. એલીવરે ઈ મીમેશન રીસ્ફ્રીક્શન બીલની કલમાં સામે પાલીમેંડમાં જે લડત લીધી હતી તેથી ભાગ્યેજ કાલ હીંદી અન્ભયો હશે. એ બીલમાં પાછળથી જે ફેરફારા થયા તે વિવે મી. એલીવર અને સમજીતી આપવા હાજર થયા છે અને તેમને દરેક હીંદી ધ્યાનપુરવક સાંબળરો.

ળાદ મી. એલીવર સભાની ખુશાલી વચ્ચે ભાષણ આપવા **ઉભા થયા.** તેમણે સરમાતમાં કહ્યું કે સીટી હોલમાં જન રહ મીટીંબ થવાની છે તેમાં ક્રમીંગ્રેશન કામદા વિષે સમબુતી **આપવા એટલાે વખત ન રહે તેટલા સાર ખાસ હોંદીઓની** સભા ભરવાની ઈચ્છા પાતે ખતાવી હતી. નવા દર્મીશ્રેશન કાયદામાં હીંદીઓને લગતી જે ક્લગા છે તે સમજાવવાનું મને કહેવામાં આવેલું છે. પહેલાં મુનિયનના ચારે પ્રાંતામાં **કમીમેશન** વિષે બુદા બુદા કાયદાઓ હતા. કેપના હીંદીએ: **ને પહેલાંના કાયદામાં ડ્રાંસવાલના હીંદીઓ** કરતા વધારે સારા હકા હતા. આપણે બધા જણીએ છીએ કે ઠાંસવાલ **ના ભૂના** કાયદાએ (૧૯૦૭ ના ૨ ના કાયદાએ) સ્યાંના હીંદીએકપર બહુ સુશીબત પાડી અને તેથી તેની સામે સસા મહતી લાત ઉભી થઈ. એ ખુશી થવા જેવું છે કે દવે **આ કાયદો નાણદ થ**યેદ છે. નવા કાયદો હુમણા પસાર **થવા તે** ચારે પ્રાંતાને—કેપ, નાતાલ, ડ્રાંસવાલ અને ઓરોજ ક્રી સ્ટેટને એક્સરખા લાગુ પડે છે. તમારામાંના જેએક પાલમિંટના દેવાલ વાંચતા રજા દશા તેમણે જોયું હશે કે ~~યુનિયનીસ્ટ પક્ષે હીંદીએોના લાભમાં~~ કેટલાક સુધારા કરાવવા માટે સખ્ત મહેનત લીધી હતી. એ લડતમાં કેટલેક દરેન્નો તેઓને કૃતેહ મળી છે પણ તે સપુરણ કૃતેહ તા નથીજ, ખતાં મુળના બીલમાં ઘણા સુધારા થયા છે. હોંદીએટલે એડવેલ્કેટ અક્ષેક્ઝાંડરના ખાસ આબાર માનવા ઘટે છે, કેમ કે તેમણે હીંદીએકના હકાની સરસ હિમાયત કરી હતી. છેલી **ચેશન બીલ બહાર પડ્યું હતું** તે પછી તેના સામેના વાંધા **ખતાવનારી એક** પીટીશન કેપ ખિટીસ ઇંડિયન સુનિયન તરફ થી મતે મળી હતી. યુનિયનીસ્ટ પછ્ટે સખ્ત વ્લાત લડી એક વરસ સુધી તે કાયદા પસાર થતાં અટકાવ્યા હતા કે જેવી હોંદીઓની માગણી પુરેપુરી સમજવાના વખત મળે. હવે હું પીડીસનમાં બતાવેલા વાંધા વાચી સભળાવીશ અને મછી વ્યતાવીશ કે કેટલે સુધી યુનિયનીસ્ટ પક્ષ તેમાં ફેરકાર **કરાવવા શક્તિવાન થયેલ છે.** પીટીશનમાં અપીલના હકની માત્રણી કરેલી છે અને તે વિષે જણાવતાં મને ખુશી ઉપજે છે કે એ હક મળ્યા છે. કીમીમંટ પ્રાહીબીટેક છે એ પ્રર बार इरवाना भेलि असी हैशन व्यमसदारने भाषे है।वे। लोर्स 🖹 એવી માત્રકો પોટીનનમાં ટ્લી અ સભેષનાં આ

ક્લમ કાખલ કરાવવા મારા પક્ષ તરક્**ષી સખ્ત**્રવાંધા **લેવા** માં આવ્યા હતા. પણ સરકારે એવા ખુલાસા કર્યા છે કે એ બાયત કાયદા નીચેના ધારાઓમાં સમાવી શકારો. જો ધારાએમાં ક્રાંઈ-વાંધા કોરેલું જેવામાં આવે તા બ્રિટીશ ઈડિયન મુનિયને તે વાંધાએાની નેાંધ કરી મને આપવી, એટલે હું તે સરકાર પાસે રજુ કરીશ. અરછમાં બીછ બાળત શાદીની હતી. તમે જાજીતા તેા હશા 🕽 ચેહા વખત **ઉપર એક હોંદીની એારત હોંદ્દસ્તાનથી આવી તેના** સંખંધ માં 🗬 ચુકાદો અપાયા હતો તેથી સવળા હીંદીએ ઘણાજ ખીજવાયા હતા. આ ચુકાદે વાંધા ભરેલા મણવામાં આવ્યો હતા તેથી સરકાર પાસે રુબુઅરત કરવામાં આવી હતી.ં તા તેના સંબંધમાં સરકાર એમ માનતી જણાય છે કે એક માલુસને એકજ-સ્ત્રી દ્વાપ એવા એ કાખલા નથી પસ તે તેની ખીજી આતે લાવેલા હતા; અને આ દેશના કાયદા મુજબ એક કરતાં વધારે આ કરવાની પરવાનગી નથી. પછ હવે તે બાબતમાં નીવેડા આવ્યા છે કે હીંદી એક આ લાવી શકે, અને જો તે ખરઇ ઢીંદી રીવાજ મુજબ પરણી છે એમ સાબીત થાય તે৷ તેને કાયદેસર આવવાની રન્ન મળી શકરી. નવા કાયદામાં આ ઘણા મેટી સુધારા મણાય, પાછા દરવાની મુક્તી પરમીટની મુક્ત વધારી આપવાના સંબંધમાં કહેવાનું કે સરકારે આ ભાળતના વિચાર પણ ધારાએ။ લડતી વખતે કરવા ઉપર રાખેલ છે. અતે લાંગે છે કે એક વરસ કરતાં વધારે મુદત સુધી દેશમાં રહેવાની હોંદીને રજા મળવી જોઇ એ, અને તેયી ધારામાં તે મુદ્દત ત્રણ વરસની અથવા તેા મરછ[્]યડે સાં સુધીતી રખાવવાના **હું પ્રયત્ન કરીશ. યુની** અનના કાઇ રહીશ હીંદુસ્તાનથી દર્શાસ આરીકા આવવા ધરાદો રાખે ત્યારે તે અહીં આવવાને હકદાર છે કે નહીં તેની તપાસ કરવાને હોંદુસ્તાનમાં એક અમલદારતી નીમહાંક કર વાની ભાગત અરજમાં જણાવવામાં આવી હતી. તેના જવાબ સરકારે એવા વ્યાપ્યા હતા કે તે ભાબત પણ ધારામાં આવી શકે; અને હું હોંદીઓને આમ્હ્રપુરવક કહું છું કે જ્યાં સુધી તેમને દાદ મળે નહીં, ત્યાં સુધી તેમએ સરકારતે સુખે થી ખેસવા દેવી નહીં. પ્રધાનની સુચના મુજબ બારડનું વર તન રહે તે કલમની સામે પણ મારા પક્ષ તરફથી વાંધા લેવામાં અર્વ્યા હતા નવા કાયદામાં શબ્દા મૂક્ય દેવામાં આવ્યા છે, અને તેની જગ્યાએ વધારે અતુકુળ શબ્દો મુકાષા છે એ ખુશી થવા જેવું છે. બીજો દેરફાર જીના ખીલતી ત્રીજી કલમમાં થયે। છે. તે કલમમાં એમ હતું કે જે આવ નાર્ર મહ્યુસને ભારડે નાપાસ કર્યો તેને બીજેથી દાદ મળી શકે નહીં, નવા કાયદા મુજબ હીંદીઓ ફારટને અપીસ કરી શકે છે અરજમાં હોંદીએ!એ થ્યા બાબતની પણ ગામણી કરી હતી. ભુતા ખીલમાં દક્ષીસ મ્મારીકામાં જન્મેલા હીંદી એને કે બીજા કે.ઇનું મણ રક્ષણ થયુંન હતું. તે કાયદા મુજબ મારા પેલાના છાકરા બહાર જઈને પાછા આવે તા ' પ્રાહીબીટેડ ' ગણાય. નવા કાયદામાં થયેલા ફેરફારથી આ હાડમારી દુર થાય છે. ભુના ખીલ મુજબ સરકારે માછ સ્રોટને ત્રેડકીબીટેડ ઇમીગ્રંટનું ઘર તપાસવા વગર નામ કામ તું વાેરંટ કાદવાની સન્તા આપી હતી. આ હાં/કિત ઘણી જ વાધા ભરેલી બસ્યુય. નવા કાયદામાં આ ક્લમમાં પસ્યુ સુધારા થયા છે કે વારંડમાં નામ સ્થથવા તા માણુસનું વર શ્વન સ્પાપનું જોઈએ. કેપના નુના કાયદા મુજબ ઇમીમેટ ને અપીલ કરવાના હક છે એવા ખબર આપવામાં આવતા નહીં, પશુ આ કાયદાનો ૧૯ મી કલમ મુજબ અમલદાર લખીતવાર આપશે કે ઇમીમાંટને બારડ પાસે અને બારડ સાંભળવાની ના પાડે તેં કારડ પાસે અપીલ કરવાના હક છે. બુના કેપના કાયદામાં 'ડામોસાઇલ 'ની વ્યાપ્યા ન હતી અને તેથી લણીવાર કારડે ચડ્યુ પડતું નવા કાયદામાં આ વ્યાપ્યા આપેલી છે તેમાં એક એ છે કે જે માણસ ત્રણ વરસ રહે તા તે ડામીસાઇલ મણામ—નવા બીલમાં આ અગ સના મુધારા છે. નવા કાયદામાં આ બધા સુધારા થયા છે હવે જ્યારે ધારા બહાર પડશે સારે તે બીલ સાથે હું સ્થા નીક હીંદી મંડળના પ્રમુખને આપીશ. તેમાં જ્યાં વાંધા માલુમ પડે તે મંત્રે બતાવવા. અને કીંબરલીના મંડળને હું ભળામણ કર્યું છું કે તે વાધાઓ તરફ ખીજા શહેરાના માંડળનું પણ પ્યાન ખેંચી તે બાળત સરકારને લખાણ કરવા સુચના કરવી કે જેથી કરી તેમને વધારે મજણતી મળે અને તે તરફ સરકારનું વધારે ખ્યાન ખેંચાય.

ત્યારબાદ મી. એક્લીવરે વેપારના પરવાના સંબંધી કહ્યું કે ભુદા ભુદા કોલોનીમાં આ પરવાના બાબત ભૂદી ભુદી રસમ જે તે એક થવી જોઈએ.

કરી બીલ ઉપર આવતાં જ્યાબ્યું કે હીંદીઓની તરેકેશ માં આ બીલમાં સુધારા કરાવવા હતીઅતીસ્ટ પહે પેતાથી બનતું સક્ષળું કરશું હતું લક્ષપુરવક સાંભળવા માટે મી આલીવર હીંદીઓતા ઉપકાર માન્યે. અને ઉમેદ બતાવી કે જ્યારે જ્યારે તેમને (હીંદીઓને) કોઈ તકલીક હોય ત્યારે તે વીચે તેને ખબર આપવાથી તે બાબતમાં ઇનસાફ મેળ વવા પાતાથી બનતા સવળા પ્રયાસ કરશે.

આ ભાષાનું પુરં ચર્તા ધી. ટી. વી. પીલેની દરખાસ્ત અને મી. મહમદ શરીદ્ના ટેકાથી ધી. એલીવરની મદદ માટે વિશ્વાસ હોવાના ઠરાવ સરવાતુમતે પસાર થયા હતા અને લીધેલી મહેનત માટે વ્યાભાર માની મેળાવડા પુરા થયા હતા.

અલ્હાભાદ 'લીડર'

આ છાપામાં દક્ષીણ આક્રીકાના ખાસ ખબરપત્રી તરફથી બીલ અને બીજી સ્થિતિના પત્ર છપાયા છે. તે ઉપર વીચાર કરતાં અધીપતી કાળે છે કે યુનીઅનની સરકારને ખરૂં કહી નાખવાની હીમત વડી સરકારને ન ક્રેલ એ શરમાવનારી ખીતા છે. સાઉથ અહર્રીકા અને બીજા કે**ાક્ષાનીની વા**ત ફ્રોય ત્યારે વડી સરકાર શા માટે ધરજતી જીલે અને સુપ ચુપ નરમાશથી એહો છે ! તેઓ ખીતા જસાય છે કે કાહો નીએ)ની મદદ વગર મ્યાવડી માટી શહેનશાહતના માજો પ્લીટન ઉપાડી શકરો નહીં, અને તે**યા** ગમે તે રીતીએ કાલા નીઓને રાજી રાખવા મથે છે. ડગલે ડગલે બીટન સુંઝવ શર્મા પડતું તજરે પડે છે કે રખેને કેલોનીએો દ્રભાય અને માેના સાથેના સંબંધ તાેડી નાખવા ઉભા થાય, બ્રિડીશ સરકારની આવી રાજ્યનીતિનું મુળ એ છે કે ગારી પ્રજ્યનાં સંસ્થાનોને તે શહેનશાહતનાં ભાગીદાર ગણે છે અને કાળી પ્રભાનાં મુલકાને તામેદારી ઉઠાવનારા લાગ ગણે છે. તે ભુલી જતી લાગે છે કે ગારા કરતાં કાળી અજની સંખ્યા **થધી જાય છે અ**ને તેમાં દિવસે દિવસે પ્રજાઈ**ય ગુસ્સો થધ**તા જ્ય છે. અાવી સ્થિતિમાં સર-ારના પક્ષપાતનું પરિષ્યામ ્રિમેજ આવે કે અવર અંદરના અસંતેલ વધે અને તેમાંવી ક્લાઇ પેદા ચાય, ં એ કલાક, દાખી દેવા લગ્ન્કરી ભળ વધારવું

પડે અને તેથી વડી સરકાર ખરચના અસલા બાેજ નીચે અને પરરાજ્યની તીખી હરીકાઇ નીચે દ્વાઇ કેફેડી દસામાં આવી પડે. આમાં હીંદી પ્રજાની ફરજ તે ચેલ્પ્પ્પી છે. તેઓએ મી. રતન તાતાએ કરી તેવી મંદદ પાતાના દક્ષિણ આદિકાના હીંદી ભાઇઓને કરવાની છે કેમકે હોંદના સ્વમાન ની તે સક્ત છે. એ સિવાય ધારાસલામાં તે સવાલને વાર વાર ચર્ચી સુનિઅન સસ્થાનની સામે સખત પગલાં ભરવા અહીંની સરકારને ફરજ પાડવી જોઈ એ, વગેરે.

'સાંજ વર્તમાન '

અહીંની ચાલુ સ્થિતિ ઉપર ચરચા કરતાં લખે છે કે એ લાતની ચળવળ તો હીંદ દેશમાંજ ઉપાડી ક્ષેવી ઓઈએ. વડી ધારાસભા કે સ્થાનીક સરકાર મડળામાં ચાલુ ચર્ચા ચલા વવી ચાંગ્ય છે. એ ચર્ચા માટે જગાતનાં ધારણ વિષે અનેક વાર ખાલાઇ ગયું છે તેમાં દક્ષીણ અફીકાની સરકારની સન્મ નીતિ તાડવા આડકત્રા પગલાં ભરવાં એઈએ છે. એકાદ હીંદી પ્રતિનીધીએ વાર્ડ સરાયની સભામાં એજ સવાલ પાતાના કરી રાખી મજબુત ચાવડાઇથી કરી કરીને હીંદી સરકારને ચાંગ્ય વિચાર ચલાવતા માટે લણા ઉડાળુમાં એ સવાલના અબ્યાસ કરવા અને તેના પરીભામમાં નદામ કરાયે સરકાર આગળ રુજુ કરવા જોઈએ હીંદીઓએ આ વિષયમાં જેટલું જોઈએ એટલું કરયું નથી. પરીષ્ટ્રામમાં હીંદની પ્રતિષ્ઠા જાળવ વાર્તા પગલાં ભરાતાં નથી અને તેના સપુતાને ખમલું પહે છે.

'નેટીવ' એારતાના સત્યાગદ

આ ગ્રંથાળા નીચે એક પખવાડીઆ ઉપર અમે જે ખબર 'એ. પી. એ..'માંથી આપ્યા હતા તે વિષે વધુ ખબર તેજ છાપું નીચે મુજબ આપે છે. નેટીવ એારતાએ મેયરતે એક અરજીમાં પાતાના દું ખુ તથા પાસના કાયદાને તાળે હવે એક પણ દિવસ નહિ ચવાના કરાવ જણાવ્યા હતા. ચ્યામ કામળ પત્ર ત્યાલી રહ્યા હતા તેવામાં પાલીસે કેટલીક એારતેકને પાસ વગરતી હોવા માટે પકડી. અાધી દારતે અંગાર અકવા જેવું થયું. તરતજ ઘણી એારતા બેળી થઈ પાલીસએાકોએ જઇ પાતાને પકડવાતું કહેવા શાગી. આ બધીને એક 'વાર્ડ'માં પુરી ~~ખીછ સ~~વારે માછસ્ટ્રેટ પાસે ખડા થવાના હુકમ કર વામા આવ્યા દ્વેતા. બીજી ક્ષવારે એટલે તા. કુઠી જીવના રાજ આ અસે ખાઇએલું બહાદુર ટાળું માછસ્ટ્રેટની એાપી સે ગયું. અને ન્યાયાધીશે બહાર વ્યાવી તેમને શાંત પાડ્યું નહિ ત્યાં સુધી સુત્ર અને અવાજ પાડતું રહ્યું. ત્યાંયા તે ભાઇએા ટાઉન દ્વાલ તરફ ગઇ. પાેલીસે ટાઉન ક્રોલની પગ યીથી દુર રાખવાના પ્રયત્ન કર્યી. કેટલીક બાઇએાએ ધસારા કરી શાકડીએ પણ ચલાવી, અને ધાલીસે તેમને કાશુમાં રાખવાના પ્રયત્ન કર્યો ત્યારે તે બાઈએત્એ જણાવ્યું કે અમે <u>આછછ કરી ચુક્ષ્યી છીએ, હવે અમે હક પુરવક માત્રણી</u> કરીએ છીએ,...અને કાઉન્સીલના સભા દોને મળવાની માગણી કરીએ છીએ. મેયરતી ગેરહાજરીમાં ડેપ્કડી–મેયરે થાેકું ભાષણ આપી તેમને શાંત પડવા સલાહ અનામી અને કહ્યું 🖟 હોલ તમે ઘેર-જાએક, અમલદારા તે 🧕 ઉપર વિચાર **५२ छ तेना क्याल भणता सूर्धा वाड ल**ुओ।

સુધરેલા જમાનાની સુલેહ

[' હીંદુસ્તાન રીવ્યુ ' ના એક ક્ષેપ્પ ઉપરથી]

હાયના નવા નવા શિધાયી, સંગાઓથી અને સાધનાથી છે અને તેમાં વધા માશમારી અને વલખાં ભરેશા થઇ પડેશા છે અને તેમાં વધા કાંઇ ખાકી રહેતું હોય તેમ તવા વિશ્વા રકાએ લાગણી ઉત્કેક્સય એવા વિશ્વારા ફેલાવી અને અધિઓ ભાખી માણસાનાં મનમાં તાપ સળગાવી સુકેલા છે. કાઇ મે.તાં રાજ્યોની વચ્ચે લડાઈના સંભવ બનાવી તેથી નીપજ નારી ખુવારીનું ચિત્ર આપે છે. કાઇ કાળા ભય અને પીળા ભયની કલ્યનાઓથી લાખોમાં મનાને ભડકાવે છે. આમ માણસ જાતને બહારના અને અંતરના ત્રાસથી ભરપુર બનાવી સુકલું છે, અને એ એક આપ્યક્રદાર પ્રધા થઇ પડ્યો છે.

માટાં માટાં રાજ્યના અમેમરા સુક્ષેકનાં વસતા હજારાનાં ટાળામાં આપે છે, હેટરા પીટાવે છે, પણ તેમાં તેએ.તે પાતાને તલભાર મહા હાતી નથી. ધરમ પંચના અધ્યક્ષેત ક્યાલયા કે પ્રારમનાનાં સ્થમા બાંધવામાં કરાડા પાસ્તિ રહે છે. પણ પોતાના વ્યાવસને દેવસ્થાન કે પાર્યનાનું સ્થાન ભતાવવાનું તેઓતે કઠી સુઝતું નધી ફશિયાના ઝાર સુક્ષેઠ નાં કરમાના મહાર પાઠે છે, જરમતીના શક્રેનશાંહ સુમેહ વિષે શ્વાપ્યાના ભાષે છે, અને બ્રિટીશ શહેનશાહ તા મુક્ષેદ્રનાં ખાં કહેવડાવે છે. એ ભધા રાજ્યકર્તાએ એક બીજાના નજીકના સગા છે, અને જો તેઓ અતઃકરણા(સ્વક સુલેક ઈમ્છતા હાય, અને એવી રીતે વરતના દેાવ તા તે અને તેઓની આસપાસનાં રાજ્યોમાં સુક્ષેદ્વના ભગ થાય એવા કંઇ સંભવ રહે નહીં. પણ હડીકતમાં એમ છે કે ખરી સત્તેક તેઓતે કુચે તેમ છેલ્ટ નહીં, ખરી સુરેક દુનિ વામાં વ્યાપે તે તેઓ તુરત મુંકલ્યામાં પડશે. તેઓ ત્યારે વિશ્વેહની વાતા કરે છે ભારે કહે છે કે ખધાએ સ્ટોહમાં રહેવું પછ પોતાને પોતાની માજનાએક પાર પાડવા દેવી. મી. વીત્કરન ચર્ચીલ જેવા કહેશે કે લડાઇને માટે તછમાર રહેવામાંજ સહેદની ચાવી છે. તેઓ સાહેળ તા એટલે સુધી માત્રે 🚱 🕽 લકાઇનીક સામગ્રીમાં સરસાઇ બનાવવી એ મહાન રાજ્યની નિશાની છે. તેએક સમજે છે કે સહુધી જાળીયા ખનવાથી લડાઇના સંભવ માત્ર રહેતા નથી ! અને તૈટલા સાર મી. ચર્ચીલ અને તેમના જેવા ખીજા સસેતના હિમાયતીએ પૃથ્વીપરના સંયુદનાં પાણીને મનવારાથી અને **આકાશમાં રહેલી હવાને હવાઇ વહાણાથી ઢાંકી દેવા મધી** રજા છે. મતુષ્ય જાતને પાતાનું ભરસ પાયસ કરવામાં અને કુળડાં લતાં, ધર ધરવખરી ભનાવવામાં જેટલી સહેનત જોકાએ તેટલી **મહેનત**ના સરવાળા કરતાં તે**યા** અનંતગણી મહેનત મનવારા અને હવાઇ વહાણા બનાવવામાં, એટકો કે સ્તંતની તઇયારીએક 'કરવામાં લાપરી નાખવામાં આવે છે. **આવી આ સુધરેલા જંગાનાની તાસીર છે. લાખા પાછ**સેર ની મહેનતના વ્યાવી રીતે કુકપયોલ થાય છે. ધર્મા રાજ્યા ર્મી **ખતવારાના આંકડા અદાજે ૧૦૦ ડરેડનાટસ** (ગેડડે ખતવારા) અને ૧૫૦૦ કરકારા ટ્રાપીંડા એહ વગેરે અળો યાય છે: આ નાની માત્રી મનવારાની કોંમત સહેરાશે કરા इस माध्य पाक्षिती मध्ययामां भावे ते। ३ व्ययक व्यति ६० કુભક પાઉદ **અ**ને <u>ખુતભાષી કરવાની સમક્રતામાં વખર</u>સામા

છે, 🕈 જે રમકહાંઓ એક પડીમાં દરીયાને તળાયે જઇ એસે તેવાં છે. આ ઉપરાંત બધાં રાજ્યાનાં શશ્કરાતા સામ2ા ખરચ દર વરસે ૫૦ કરાડ પાઉડ જેટલા ગણવામાં ભાવે છે. **આ** ખરૂચ દિનપર દિન વધતા જાય છે. લાગા સાજ અને તાજા માણસાને પાતાના જ્વભાઇએોનાં ખુન કરવાના કામ માટે મેહા પત્રારા એંદ્રે જેઠે અવરાવવામાં આવે છે. આમ **આશરે ૮૦ લાખ બા**વાન માણસ **આ**જે છવતા મુવા સરખા થઈ પડેસ છે. અરે! મુવા કરતાં પછ તેઓ ખરાબ છ તેઓ પાતાના જાતભાઇઓની જાત શેવા કસમ ખાઈ બેડેલા છે. કુનિયાની આમદાનીમાં કાંઇ પણ વધારા કરવાને ભરશ તે સ્લામદાનીને ઉદ્યેચનારા તેઓ થઇ પડેલ છે. હ્રજી સ્લાટલ **બસ ત કે**લ તેમ રાજ્યોના અમેસરા વધુ લશ્કર અને વધુ નાર્ણાની માત્રસી ઝન્ન માસે કરતા રહ્યા છે. અને દુનિયા માં શાંતિ કેશાવવી એજ પાતાના હેતુ છે એવું સમજાવી રજાા છે. જનસમાજ તરફ નજર કરતાં સેંકડા માસસા અમન ચેનમાં ડુબ્યા પડયા છે આવે લાખો માસસા ત્રાસ ડાયક કગત્થીયતમાં પીકાય છે. બન્ને સ્થિતિ વિનાશકારક છે. અમનચેન પાપ્રસાદારાના વિનાશ કરી રહેલ છે અને કંચાલીયત ધનવીન ક્ષાેકાેના વિનાશ કરી રહેલ છે.

હજી તેર સહેહ શાંતિ મેળવી આપનારા એક સાધનનાજ **વિચાર કરવામાં** આવ્યો, બીજાં કર્યા એાર્ણ સાધતા સુધા રાગ્યે શાધી કાઢેલાં છે ! દાર, તરેહ તરેહતા કારની બના વડ એ આ જમાનાના એક ઉત્તમ ઉદયોગ થઈ પડેઢા છે. દારૂની કુલ નીપજના અંદાજ કાદતાં ૨૦ અબજ ગેલમ દર વરસતી સરેરાસ ગણી શકાય. એટલે દરા અયજ માપ જેટલું ધાન માણસના માેહામાંથી ખુંચવી તેતું કેર વ્યતાવી તેએરને પીરસવામાં આવે છે એમ થયું. અહસા દાફની કોંગત ૬ ભાભજ પાઉંડ જેટલી આશરે થાય, આવી રીતે **મ્માટલી મધી દેહત માણસોની કંગાલીયન દૂર કરવાના કામ** માં આવવાને બદલે તેઓની પાયમાલી કરવાના કામમાં રાકાય છે. સલેહની હિમાયત કરનારા શહેનશાહા અને રાજ દારીએક સર્વેદના હૅડેરા પીડાવતી પહેલાં અંદર અંદર મસ લત કરી લશ્કરાતા ખરચ એાછા કરે, સીપાહીઓની સંખ્યા માં ઘટાડા કરે વ્યને દાર્ જેવી ખદીતે સમુળ દાખી દેવા પગલાં ભરે તેા ઘડીમાં સુલેહ શાંતિના વા નાના સ્કાં, પક્ષ તેઓ સમજે છે 🦫 એવી સુરેહ પ્રસર તા પછી તેમોના ભાવ કાસ પ્રસ્તે !!

અમને મળેલાં પુસ્તકા

મુંબઇના સસ્તા સહીલ કાર્યાલ તરફથી અમને કેટલાેક વખત થયાં નીચેનાં પુસ્તાા મન્યાં છે. પહેંચ આજ સુધી અત્રે નહીં સ્વીકારી શક્યા તે ગાટે દીલગીર છીએ:—

શ્રી ગાનેવરી ભગવદગીતા આ વેદાંત સંઘમાળાનું પહેલું પુસ્તક છે. શ્રામદભગવદ ગીતાના ભાગાતર ઘણાં થયાં છે તેમાં તાનેવર મહારાજનું ભાગાંતર પણું શરસ ગણાય છે. આ ભાગાંતર પરાકીમાં હસા વરસ ઉપર થયેલ છે. અમને મળેલું પુસ્તક તે આ આપાંતરનું ગુજરાતી આપાંતર છે. પ્રમહ કરનારના શબ્દોમાં કહીએ તો 'મરાદી અધ્યાના સંવેશના ખાંતિક છે. પ્રમહ કરનારના શબ્દોમાં કહીએ તો 'મરાદી અધ્યાના સંવેશના ખાંતિક છે. પ્રમુ છે તેમ માંગ્યતામાં પણું તેલું પર સબેધી સ્થમ છે તેમ માંગ્યતામાં પણું તેલું પર સબેધી સ્થમ છે. તેમ માંગ્યતામાં

શ્રંથ તરીકે, કે વ્યવહાર નીતિના શ્રંથ તરીકે અમે તે દબ્સથી જુઓ પહ્યુ ત્રાતે ધરીના સીંદાસનને તેના સર્વોપરી પદન--ડાલાવે એવા એક પણ શ્રંથ એ બાપામાં જણાશ નહીં. કુષ્ણ, અરબાન, ધક્તરાષ્ટ્ર અને સજય એમતાં આગેહળ ચિત્રા **માં મંત્રમાં કરશાવી આપ્યો છે**, તેવાં ગીતા ધરતી બીક્ક કાઈ ડીકામાં મળા આવશે નહીં. ' આવા ઇન્તમ મરાઠી પુરતકના **લાભ પ**ંડાશી ગુરુજર ભાઈ એટર્ને આપવાના શ્રમ સરતા શાહીસ વરધક મંડળ તરફથી થયા છે એ ખુશી થયા જેવું છે. જુળ भरातिमां ज्या पुरुतहती रथनातुं हाम महाराज्य ज्ञानेश्वरे पंहर વરસની ઉમરે કરેલું જન્સાવવામાં આવે છે. બાળપણમાં व्यापी व्यह्शत राजित वसावनार पेंग्गीतुं क्षयन व्यक्ति पश्च માં જીજવાની ભાષાના પુસ્તકમાં અષાયેલું છે. 🖛 છવન ચરિત્ર ઉપરથી જળાંય છે કે આ મહાત્માનું છવન કેવળ સત્યના વ્યાપ્રક્રમય હતું. આ મહદમાએ ગીતાના નુકા સુદા विषये। ઉपर के ओवीका स्थेवी 🕏 ते ज्ञान कने सहस्वयी ભરપૂર છે. તેમાંની એકાદ એક્વીના ઉતારા અહીં લોધો છે,

श्रीरत अध्यापमां अत्र मा स्वातमां निषया छपर गांत्र नदी ારવા સંબંધી જે બેલ્સ અરભુતને શીકૃષ્ણે કર્યો 🤀 તેના ઘા त्रानिश्वरीभ्रा के।वी कर्य नीचे अवस्ति छे:—ग विश्वराता सेवन યી પ્રસાસ સુભ પ્રાપ્ત ચાવ છે, પરંતુ તે ખાર સુખ તથી न्नेन बहेबुं को तने भराभर न सामतुं है।य ते। २हेके विचार अरी ब्लेक्ट. दियारथी तमे केखारो है इंदियाने जमें ते વિષ્યનુ સેવન કરવા**થી** તે વખત આપણ ચિન્તનું સમાધાન થાય છે એ વાત ખરી, પશુ કર્યભાવિત ચોરતી મેળાપ થતાં તે મામના સીમાડા ઉલ્લંધના સુધી સ્વસ્થ રહેશે; અને અંગલ માં દાખલ થતાંની સાથે આપણા સરવસ્વના નહ્ય કરશે; તેયું માં પ્રમાધાન છે. કે બંધુ વિછ્યામ (એક અવતું કેર) ખાતાં પ્રથમ ગોઢા લાગે છે, પુત્રંતુ પરીષ્ઠ્રાંગે તે નાશકારક નીવડે છે. તે પ્રમાણે કહિયામાં વસતા કામ, વિષય સુખની ખારી આદ્યા ઉત્પત્ન કરે છે. જે પ્રમાણે માળતું મળમાં ખાસેલા માંમના ડુકાચી બુલમાં પડે છે. માંસના ગરકામાં ર્વેલા ત્રળ મારા જીવ લેશે એ વાત તે સમજી સક્તું નથી तेमा के विषय स्थानी स्थान स्थानी है। हास इपी तापमा પડશે. જેમ પારધી ક્ષરજૂને પકડવાની તક સાધી સારે તરફથી તેને યેવી કે છે, તેમ આ લિવલ શુખની ઈચ્છા પણ માસુસને ચારે તરફથી ચેરી ઢે છે. માટે હે અરબુન! કામ જાગત વિધાતક સમછ તેના સંધ તું કરીઇ નહીં, અને એ વિષયાન તું આશરા પશુ ન આપીસ. તેતું સમરણ પણ કરીશ મહી, तेमक आत्म अन्तरी क्येक्ति (दीवेर) शुक्राया दश्या नहीं, "

आ पुस्तक्ष्मी श्रीभत हा. १-१-७ छे.

ખીજાં પુસ્તકા મળેલાં છે તેમનાં નામ તથા વરણત નીચે શુજગ છે. નથાર્થ વ્યવસાદન અવદારા આપના જશું

ભારતના મહાન પુર્યા ભાગ પહેલા. ભામાં શાંત્રીરાજ હરીદાસછ, મહારાજ હનસાલછ ભને રાજર્વી બીપ્યત થરિયા છે કીમત ૧૦ આના.

ભારતમાં વીર પુરંગ ભાગ ૧ તો. ભાગ દુધા કાર્યોક શૂરવારાની ૪૪ થરિત્ર કથાએ છે. કીંગત ૧૫ આની. મથલ કથા શેંગ્રહ બાગ ૧ તો. કીંગતે જ ખાના. તો શહેનશાહ ખેતે કહેનશાહ ખાનુ, એંગ્રના છેવનગાંથી કે તોને ભાષ, લિંગત જ ખાના.

बध्य व नेष्म अन्यः शिक्षा ४ क्यांताः काराबास पर माणीतीः शिक्षा ४ क्यांताः

आरे।भ्यता विषे साभान्य ज्ञान

[લખતાર—મી. એમ. કે. ગાંધી]

भक्तक 🛊 हुँ

श्रील विभी रामा

આપવે સીતળાને વિષે સારી પેંડે વિશ્વાર કરી મવા, તે ઉપરાંત સીતળાની માસીઆક ખેતા અહળા, એણા વિગેર રવા છે. વળી ગાંદીયા તાવ, કાશેરા, ઉત્તો મરડા એ પણ તેમી દાગ છે. અહળા, એણા વિગેરથી આપવે કરતા નથી દેમાં તેનાથી બહુ મરણુ નીયજના નથી તેમ શરીર ખેડાળ નથી શતું. તે સિવાયની અલદ તા સીતળાના જેવી જ છે. તેના પણ વેપ સીતળાની શાક્ક લાગે છે. આ દેશોને સાર શંડા પાણીના ઉપચારા અને વેટલાંડ એ ખર સારે કેલાજ છે. એવે સમયે ખારાક વાલું જ હતા તે સારે શંડા પાણીના ઉપચારા અને વેટલાંડ એ ખર સારે કેલાજ છે. એવે સમયે ખારાક વાલું જ હતા તે એ સારે કેલાજ છે. એવે સમયે ખારાક વાલું જ હતા તે એ સારે કેલાજ છે. એવે સમયે ખારાક વાલું જ હતા તે એ સારે કેલાજ છે. એવે સમયે ખારાક વાલું જ હતા તે એ

ગાંઠીવા તાલ એ ભયંકર વ્યાધિ છે. આવું ઈ ત્રેજી નામ બ્હુબોનીક 'કેમ છે. એ રામથી **લાખે**! મરણા હીંકમાં ૧૮૯૬ ની સાલધી થયાં છે. તેના ઉપાય કાક્તરા શાધા શક્યા નથી, આળા તે મહા મુખ્ય છે. હાલમાં આ તાવ તે સારૂ પછું ત્રા મીતળાની માફક ચેષ લગાઉ છે તે 🖨 ચેપથી ગાલુસામાં લાંકીયા તાવતું તરમ પ્રકારતું કરદ ઉત્પન્ત કરી દાકતરેક સમજ્વને છે 🦫 એમ કરવાથી ગાંડીયા તાવ नथी बाह्य शहते. ज्या फल के। सीताणा केवा दीज के ने તેના જેટલાજ પાપી પ્રમેણ છે. જાા સીતળા કહાવનારને જે ન કહાવત તેર સોળી નીકળતજ એમ કાઈ નથી કહી શક્ત तेमक अद्यक्षित थेप बेतारने को ते थेप न बेत ते। अरही માતભ એમ કાઇ તથી કહી શક્યું. આ માંકીયા તામને શાર દેવા તા એક પશુ જાણવામાં તથી ભાવી, તેમાં પાણી તા અને સારીતા ઉપયાર શાય કરીજ શકે એમ તાળે મ કહી શકાય. પણ જેતે મરસૂતા ભવ તથી અને જે માણસ હચર ઉપર આસ્થા રાખનાર છે તેને સાર નીચે પ્રમાણે ઉપાર્ય બતાવી શકાય

- જાણા મારે હાર અથવા તે જરા પણ શિલ્ક જણાય મારે તુરત વેટશીટ પૈક કેવા.
- માંઠ દેશ લાં માટી માટીની દ્યાપરી શામવતી.
- क इस्टीने भावानुं बुद्ध्य न हेवुं.
- ४. 'शिक्ष पढ़े ता सीख़तु' बाड़ु' पाछा हतु.
- પ, દરદીને ખુલ્લી મેં ચાંકળા હવામાં સુવારથા.
- દ- તેની પાસે એક માણસ શિવાય બીક્તને જવા નહીં દેવા.

को प्रेप्त पद्म प्रसालची ६२६१ छगर क्रेम होय है। भा प्रसालची छगरेल

ગડિયા તાલની હરંપીય વિવે ખીલકુસ માકસ ખળર તથી પડ્યા. ઘણાના મત એમ છે કે તે રાગના ફેલાવા ઉદરેત મારકતે સાથ છે, માં વાલ પાવા વિનાની મથી એમ જપ્યાં છે: જપડેલા અર્થ વેલી ક્ષારે સાં ઉદ્દેશવાળા હર્ત સાર્ક-વેશવાની બહુ અર્વ છે. કહ્યું વિગય એના રિત શામના જોડવે કે જેવા દાર્શને ખાબ ન મળ ને તેઓ ન **માવે.** ઉદરાતા દર વિગેરે પુરી દેવાં જોઇથે. અતે જે ધર માંથી ઉદરતે કુર ત રાખી શકાય એ ધર જરૂર ખાલી કરવાં જોઇથે.

પણ મરાય ન થાય તેને સાર સરસમાં સરસ વાત તો એ છે કે પ્રથમથીજ નિરમળ ને સરસ ખારાક લઇ, મિતાહાર જાળવી, વ્યસના છેડી, કસરત કરી, ખુલ્લી હવામાં રહી, લર વિગેરે સાર્ફ રાખી પાતાની સ્થિતિ એવી રાખવી કે મરક્ષ્યના નાયરા પાતાને બીલકુલ અડકીજ ન શકે. આવી સ્થિતિ હમેશાં રાખવી જોઇથે. પછ્યુ તેમ ન થઇ શકે તા પથ્યુ મરક્ષ્યના રામ ચાલતા હોય સારે તા જરૂર તેમ કરવું ઘટેછે.

ગાંડીયા તાવધી વધારે ભયંકર ને તેજ વખતે ઉત્પન્ત થતો રેજ સસ્ક્ષ્મી તાવ છે. તેને ઇંગ્રેજમાં ન્યુમાનીક પ્લેંગ કહે છે. આમાં દરદીને ધાસોપ્યાસ સખત ઉપડે છે, તાવ વધારે સખત રહે છે, દરદી લગભગ છે ભાન રહે છે. આ કાળન્વરમાંથી ભાગ્યેજ માજુસા બચે છે. તે પ્રકારની મરકી જોહાન્સબરગમાં ૧૯૦૪ ની સાલમાં થઈ હતી, તે ત્રેવીસમાં થી માત્ર એકજ દરદી બચ્ચેર. આની કંઇક હકિક્ત અગાઉ અપાઇ ગઇ છે. આ તાવને સાર પછ્યુ ગાંડીયા તાવને સાર બતાવેલા ઉપાય લાગુ પડે છે. પણ તેમાં લાપરી અતિના બન્ને ભાગ ઉપર મુકવાની જરૂર છે. દરદીને વેટશીટ પેક માં રાખવા જેટલા પછ્યુ વખત ન રહેયા હોમ તો તેના માથા ઉપર માટીની પાતળાં શાપરીઓ મુકવી જોકયે. તે રાગના પણ ઉપયાસ કરતાં અટકાવવાના રસ્તા સહેલા ને સરસ છે. તે ઉપર પ્રમાણે સેવા એ ક્લાપણનું કામ છે.

કાલેરાનું દરદ માય છે સારે આપણને ભયંકર જણાય છે. પણ હકિકતમાં તે દરદ મરક્ષીના કરતાં બહુ નરમ છે. તેમાં વેટશીટ પેક કામ નહીં આવી શકે કેમકે દરદીને ગેટા ચહે છે તે સાથળ વિગેરે ભાગામાં ગાંડલીઓ ચઢે છે, આ વેળા પૈડ ઉપર માટીની શેપરી સુક્ષ જેવી એ ઠીક છે. પણ જ્યાં ગાદલીઓ ચઢતી દ્વાય ત્યાં આ ગરમ પાણીની ભાટલી માં મુક્લી જેક્યે. દરદીના પગ વિગેરે રાઇતું તેલ લઇ માલીસ કરવા એકથે તેને ખાવાનું તે। અપાયજ નહીં. કરદી ને ગભરાવા ન દેતાં આસપાસના લેકાયે દિયત દેવી એક્પી તેને એકદમ સખત ઝાડા ચાક્ષે તાે વખતા વખત ખાટલામાં થી ઉઠાડવાના કરતાં ખાટલામાં કંઇ છોંછરૂં ધાર વિનાનું વાસણ રાખી તેમાં તેને હાજતે જવા દેવા જોઇયે. 'આવા પ્રધાજ તુરત દેવામાં આવે તેા દરદીને છળ પહેાંચવાના બહુ એોએ સંભવ છે. કાેલેરાના રાેઝને વખતે તેમાંથી અચવાના સરસ રસ્તા છે. ધરો ભાગે કાલેરા ઉનાળામાં થાય છે. ઢાંદા એક્દમ કાર્યા તે સડેલાં કૃળ ખાય છે. સાધારણ વખતે કૃળ ખાવાની આપણામાં આદત નથી કેલી. ઉતાળા માં અનેક જાતના ફળ પાંકે છે તે તે સોંધા હોવાથી બહુ ખાવામાં આવે છે. બીજા ખારાક તેા ખવાતાજ હોય. એટલે અ.વાં ફળતી માડી અસર એકદમ થાય છે. વ્યાપસા શરીરમાં ક્રમેશાં પેટના કુખાવા વિગેરે તો રક્ષાજ કરે છે. તેવામાં શરીર ક્ષ્યુલ ન કરી શકે ત્યારે કાહેરા થાય છે. · **ખીજાનાં શ**રીર પણ તેવાં રહે છે તેથી કાંશ્વેસ તેને પણ થઈ આવે છે. દરદીના પાયખાનાની કંઈ ખાસ મહાવજત કરવા માં આવતી નથી અને પાયખાનામાં જંતુ હવાને ખસાડે છે. તળી રૂત મામા પાણી પણ ખરાબ હોલ છે., બોર્ક સકવામાં એટ કે પાંચી જ તુવાળું તે તેલું હાય છે તે ગુલ્યા અને ઉકાલ્યા વિના ક્ષેવામાં આવે છે. આવી રિયતિમાં રાગક્રમ

ન થાય ! કુદરતે આપણું શરીર ગજણત ધડ્યાં છે એટલે જ આપણું નબી શકોયે છીયે. આપણું આચરણુ પ્રમાણે તેા આપણું નીકાલ ઘણા જલદીજ આવવા જેઇયે

દ્રવે કે.હેરાના વખતમાં હેવી જોઇતી સાવચેતી ઉપર અાલીયે. ખારાક હલકા તે **ચાં**ડા ખાવા એ બ**હુ જ**રસ્તું છે. સારા મેત્રા જરૂર ખાવા, પહુ મેવા બધા બરાબર તપાસવા, ક્ષાભતે ખાતર કે સ્વાદને ખાતર ચાંદી મહેલી કેરી કે ચાંદી પડેલા બીજા ત્રેવા બીલકુલ નહીં ખાવા જોઇ એ. સાક્ હવા જરૂર ક્ષેવી જોઇયે. **યાણી હંમેરાાં** ઉકા ળેલું ને પછી જાડી સાદ ખાદીમાં ગળેલુંજ પીવું જોઇયે. દરદીઓનાં પાયખાનાં જ**મો**નમાં દાઠવાં જોક્રયે ને તેની **ઉ**પર સુકી માડીની ભુકી પાથરી દેવી જોઈએ. બધાં પાયખાનાં ઉપર દરેક જશ્રુ હાજતે જતી વખતે રાખ નાખવાના રિવાજ રાખે તા ઘણા લાય એમછા થવાના સંભાવ છે. આ નિયમ ખર્ જેતાં કમેશાં જાળવવાની જરૂર છે. બીલાડી પણુ લોંય ખાતરી તેમાં હાજત કરે છે ને પછી તેની ઉપર પત્ર વતી માટી ઉરાડે છે. આપણેજ તેમ કરતા નથી ને કરતાં અભાડછેટ કે ~~સુ~~ગ રાખી દરદોના ખાજ થઇ પડીયે છીયે. રાખ ન મળી શકે તે~~ા સુકી માદી વાપરવી. મા~~ટી નાં દેશાં દેશવ તેર તેને ભાગી તેની ધુળ કરવી જોઇયે.

ઉડતા મરડા એ સરવધી એાછા લયંકર ચેપી રાત્ર છે. તેમાં તા જો માડીની ક્ષાપરી બરાબર પેકુ ઉપર વપરાય તે દરદીને તમામ ખાસક બંધ કરવામાં આવે તા એ દરદ નાણુંદ શાય. દરદીના પાયખાનાને ઉપર સુજબ દાઠવાની પુરી જરૂર છે. પાણી વિધે પણ કેરક્ષેરાની માફકજ ઉપાય કેવાની જરૂર છે.

છેવટમાં ઉપરતા ચેપી રાગામાં દરદીયે તથા તેના મિત્રા તથા સત્રાએ બીલકુલ હિમત છેડવાની નથી. ભય રાખવા થી દરદી વહેલા મરશે ને તેનાં સર્ગા ને બીજા એકને પણ રાત્ર થવાના સંભવ છે.

તિશાળના મેળાવડા

ગયા શુકરવાર તા. ૨૭ ભુનના રાજ ડરબન, કારલાકલ સ્ટ્રીટમાં આવેલી હાયર શ્રેડ ઈંડીવ્યન સ્કુલમાં સર ડેવીડ હેંટર, કે. સી. એમ. જી., એમ. એલ. એ. ના પ્રમુખપશુ તીચે ઇનામ વહેંચવાના એક મેળાવડા થયા હતા. આ પ્રસંગે હીંદી કામના કેટલાક જાણીતા મહસ્યા તથા બાતુઓ હાજર થયાં હતાં. ઈનામ વહેંચાયા ભાદ સર ડેવીડ હંટરે પ્રીન્સીયાલ મી, સ્ટર, **તથા બીજા શીકાંદ્રા અને** નીકાળીઆ એાને વરસવી મહેવતનું આવું ભાર પરીક્ષામ હાવવા માટે મુખારકબાદી આપી. પ્રમુખે જસાવ્યું કે દર્શાસ આક્રીકામાં હોંદી કેળવણી સાથે અને છેલાં કજ વરસના સંબંધ છે આજની હાજરીના હું વિચાર કરું છું ત્યારે શરૂઆતના વરસામાં ખીજી નીશાળા અને આ કારલાકલ સ્ટ્રીટની નીશાળ ની જે સ્થિતિ હતી તે જીવા દીવસા મને યાદ અાવે છે. મી. એચ. એલ. પાે**લે છેલા ૧**૫ વરસ દરત્રીયાન નાતાલના હીંદી કેળવણીતા પ્રતીકાસ એક લાંગા ભાવસ દરમીયાન ક્લી નંભવ્યા અને બાદ પ્રમુખના અંત કરણે દ્વાર આભાર માન વાના કરાય રહ્યું કર્યોં, આ કરાવને માં આઇ એ. એચ. મુસા તસ્થી ટેંકો મળતાં સરવાનુમતે પાસ થયા.

કેનેડાના હીંદી સવાલ

કેતેડાના હીંદી તરફથી જે છે ડેલીગેટાને માક્સવામાં આવ્યા હતા તેની વિગત તથા લંડનમાં નિમાયેલી લંડન કેતેડીઅન ઈ મીર્કેશન કમિટીના આશ્રય તળે સર મંગેરજના પ્રમુખપણા નીચે થોડા અઠવાડીયા ઉપર જે સભા મળેલી તેના તારથી મળેલ હેવાલ તે વખતે અમે છાપી ગયા છીચે. હવે તે મેળાવડાતા આખા રીપારટ અમને મત્યા છે તેતા સાર નીચે મુજબ છે:—

મેળાવડા થવાની ખબર બહુ દું ક ત્રણાય, છતાં મકાન સાંભળનારાઓથી ભરાઈ વધું હતું. આ સભામાં હાજર થનારાઓમાં પ્રીનસેસ સાંપીઓ દુલીપસીંગ, જનરલ વાઈ ડ, સર જેમ્સ, શેડી વીલસર, ગી. જે. બી. પેનીંગડન અને ખીત ઘણા હોંદીઓ હતા. હાજર નહીં થઇ શકવાને હીંધે હતા. હોંધો ત્રાર તથા કાગમાં આવ્યા હતા. તેમાંના મુખ્ય મી. ત્રાપ્તાસ, ગી. અમીર અલ્લી, ડે. રધસરડા, શેડા રે.બરડસ અને પ્લાસ્નો નથા એડીનબરમના હીંદી તરફથી હતા. શે. તેમાંસએ પોતાની બીમાર તબીયત ને હીંધે હાજર નહીં થઇ શકવા માટે દોલગીરી ખતાવી સભાના હતા. પ્રારા પ્રી દોલસોજ ખતાવી હતી. પ્રતારો પ્રી દોલસોજ ખતાવી હતી. પ્રતારોના હિંદીઓએ આ વિષય ઉપર સભા કરી લંકનની સભાના કરાવ ને મળતા હતા કરાવ પસાર કર્મો હતો.

प्रभूभ सर भगेरण आवनगरीकी शरूआतमां कर्खाव्युं है કેનેડાના હોંદીઓની સ્થિતિ દક્ષાસ ચાકિકાના હોંદીઓની સ્થિતિ જેટલી અધમ અથવા નામાશી ભરેલી નયી, ક્તાં તેમને ફરીયાદ કરવાનાં સભળ કારણા છે. તેમની મે ખાસ મુશ્કેલીએક એ છે કે હોંદુસ્તાનથી કેનેડા સુધી સ્ટીમર માં મુસાકરી કરી હેાય તેાજ તેમને કેનેડામાં ઉતરવા દેવામાં **આવે.** હીંદુસ્તાનથી કેનેડા સ્ટીમર સીધી જતી નથી અને ડામીસામલ થયેલા દ્વારામાનાં બખરાં એકરાંઓને ઉતરવાની રજ પણ મળતી નથી. નીતિના ધારણે તપાસતાં પણ જસારો કે તેમના કુટું ખતે આવવાની પરવાનથી મળવી જોઈ એ. તેમનું भीनुं दुःभ शीना अने कापानीकी क्रतां पख तेमना तरह सखा વવામાં આવતી વધારે ખરાબ વસ્તલ ક છે. ચીનાઓ પાસે પ ડેહ્લર દેવ તા તેઓ મુશ્કેલી વગર ઉત્તરી શકે છે. અને દર વરસે ભાવા ૪૦૦ ગીનાએ કેનેડામાં કાખલ થાય છે. अने सांना मारा जलभा देश धरे—५०० डावर-अटबे તેમનાં કુટુંબને આવવાની પણ પુરી છુટ રહે છે. જ્યારે હાલ કેતેલમાં રહેતા ૪૫૦૦ હોંદોઆમાંના ૯૦ ટકા જેટલા શાખ છે—અને જેમને બીકીશ તાજને માટે ભારે લડાઇ ઓમાં ભાગ લીધા છે અને પ્રીટીશ સરકારના માંદ મેળવેલા છે—તેમને જપાનીઓ અથવા તા ચીના કરતાં પણ વધારે ઠાડમારી ભાગવવી પડે એ ઘલું શરમ ભરલું ગણાય,

બાદ કેનેડાથી આવેલ ડેલીગેટ યું. તંદસીંગે અલુ સ્થીતીનો બધા ક્રતીકાસ કહ્યા અને કેટલાક હકદાર હીંદીઓ, જેવાકે યા. હીરાસીંગ, બી. હુસેન સ્હીમ, યા. નયુરામ અને બીજા એતે કેનેડામાં ઉતસ્વા બાળતની જે તકલીક વેઠવા પડી હતી તેનું વીસ્તારથી વરલાન કરશું.

- ખીજા બાલનારાઓમાં મુખ્ય થી. જે. એમ. પારખ, ત્રી. તારાપાર, મી. ક નહ વર હોક, ત્રી. હોતરક જોસફ મી અવદ્ધ મુખ, મં તે. કેમ ત્રેત, ત્રી બલવ તસીર કરતે મી નાલચકર હતા. સાવી મુસાફરી વીધનો કાયદો સ્વી

બઈ રાં છોકરાઓને ઉતત્વાની બધી કરતારા કાયદા ધણે અત્યાય ભરેલા ત્રણી તે બાયતમાં દાદ માગવાના દરાવ સર વાતુ મતે પસાર સમા હતા.

ખાદ પ્રમુખના ઉપકાર માત્રી મેળાવડા વરખાસ્ત થયા હતા.

લડાઈમાં ટરકીશ લશ્કરની ખુઆરી

બારકન લડાઈ**વી ડુકીને યુરાપમાંથી** કેટલું ગુમાવલું પડ્યું છે, કેટલા દંડ ભરવા પડશે તથા ખીછ નાતતું કેટલું તુકસાન સહત કરવું પડશે તેના વિગતવાર ખબરા તેા હતા પાછળથી આપણુને મળશે, પણ તે દરમીઆન હાલ છ સાત મહિનામાં ડુકી લાવપ્રયાઓએ જે બોઝ આપ્યા છે તેના આંકડા 'ડેલી ન્મુસ ' માં તેના ખબરપત્રીએ બહાર પાડવા છે. વ્યા ધણા ત્રાસ દાયક છે. તે ખબરપત્રીના ગણાવ્યા **મુજબ સઉ**ચી પહેલી માટી લડાઇ કે જે કરકલીસ અને લુંસેળર્ગાસ આગળ યાઈ હતી ભાતે સાંથી પાણ કરેલા દુર્કીઓની પાછળ બલગે रीमत बर्डरे छेड चेत्वका सुधी कही तेमने पडाया तेमां ૫૦ હળાર ઢુકીઓના અન ગયા હતા. ચેતલઅ ખાતેના ડુર્કીશ લસ્કરે ત્રસ્યુ મહિતા સુધી માલુસાની દીવાલ અતેલી હાય તેમ દુશ્મન સાગે ઉભા રહી કેત્ન્ટટોટીનાપલના ખચાવ કર્યો અને તેમાં ૩૦ હત્તર માણસોની ખુરમારી થઈ. સર વીઆ સાથેની લડાઈમાં માનાસ્ટીર પાતાના હાયમાંથી જવા દેતા પહેલાં જે ટુર્કી લડવઇયાઓએ આગ અત્પેક્ષા તેની સંખ્યા પણ ૩૦ હુજુરની ગણુવામાં આવી છે. સેલાનીકા તરફ પાઝા વળતા લસ્કરના ૨૦ હન્તર ટુર્કીઓ બલગેરીઅનેતને હાથ પડી માર્યા ગયા. સેલાનીકાની આસપાસ ચાલેલી લડાઈમાં એક તરફથી શીક અને ખીજી તહુથી બલગેરીઅન લશ્કરે તેમને થેરા ઘાલ્યા અને તેમાં ૩૦ હળાર *દુકી*એના નાશ કર્યો. માંટીનીમાના લસ્કરના દાયથી પાંચ હજાર જેટલા ટુકીશ સીપાર્ક એ મરાયા. આદીઆનેકપલતા ભચાવ કરતાં ૨૦ હળર તથા ખીજી નાની લડાઈએામાં આશરે ૧૦. હળાર સીપાઈ એા પ્રસ્થુ પામ્યાની ભટકળ કરવામાં આવી છે. આમ ખુદ લડકામાં ગાર્યા ગયા ઉપરાંત અન્વર એએ ગારમારાના દરીયા રસ્તે દુશ્મનાના મુવકમાં લસ્કર ઉતારવાની કારોશ કરી. તેમાં તથા છુલેરની લડાઇમાં ૧૫ હન્તર ટુર્કી સીપાઈએ! કપાઇ ગયાની વસ્તુતરી થઈ છે. છેલા એપ્રીલ મહિનામાં કાળા સંમુદ્દને રસ્તે જતાં એક માટું લશ્કર નાર પામ્યું હતું. **ગામ લડાઇ, રાંગ તથા ભુખમરા** વિગેરે કારણાતે લીધે છેલી લડાઇમાં થાડા મહિના દરમાત્ર્યાન એ લાખ જેટલા ટુર્કીસ સીપાઇએા મરસુ પાગ્યા હતા.

આ ઉપરાંત, તે ખળરપત્રી જણાવે છે કે, દોઢ લાખ જેટલા ડુકીઓ દુશ્મનના ઢાચમાં કેદ પકડાયા છે. તેમાંના ૩૦ હજાર આદોઆતાપલ દુશ્મનોને દાય ગયું ત્યારે પકડાયા. જેનીના અને એવસીના ખાનેથી ૩૫ હજાર ડુકીઓ તાએ થયા હતા. અને સેલાનીકા અને તેની આસપાસના સહમા ૬૦ હજાર ડુકીઓ દુશ્મનને હાથ પંડયા હતા. વળા આ દોઢ લાખ કેદ પકડાએલા ઉપરાંત બીજા દોઢ લાખ જેટલા ડુકીઓ મેસેડા નીયા અને શરેઇસ ખાતેની કાપા કાપીમાંથી ભયવા ખાતર પાત પાતાના ઘર ભાર તજીને કાન્સ્ટેડીનોપલ અથવા એશા આ માનનમાં ગયા હતા અમ ૭ સાત મહિયાની લડાઇનાં આશરે પાંચ લામ કરતા વધારે ડુકીએની ખરાળી થઇ હતી

पश्चुरख्

મી. ગાંધીને તેના ભાઇ ગુજરી ગયા વિધે દ્રોક્ષગીરી બના વતારા મિત્રેત તથા સ્નેહીએમ તરફથી જે કાગળ તથા તાર મળેલ છે તે માટે તેમના આ અપા દ્રશ્ય મી. ગાંધી આભાર માતે છે,

ગયા શુક્રવાર તા. ૧૭ જુને કરેંગરની નીશાળમાં એક મેળાવોક થયા હતા જે વખતે હેડમાસ્તર મી. એલ. સ્કી, બી. ક્યાહીમે છોકરાઓની હાજરી વીગેરેના રીપેક્ટર વાંચી લાગક વિદ્યાર્થીઓને કનામ માધ્યાં હતાં. આ નિશાળમાં છેલી છ ત્રીમાસીક શાળરી એતાં છત્રી ડૂંઠ ની સંખ્યા માત્રે છે.

મી. પ્રીસર જે હાલ મુલાઈ વ્યાતાના પ્રધાન છે તે ૧૪ મી તારીએ વિલાયત ઉપાળાના છે. તેની બેરહાજરીમાં તે ખાના તું કામ જનસ્ત્ર સમદન્ન સભાવશે.

મેટાઉતના એક ગારાના ક્રાન્ટકંકાય ખાતેના સાઇસેન્સ આપવાની લાઇસેન્સીંગ અમલદારે ના પાડી હતી અને તેના કારણમાં એમ બહાવવામાં આબ્યું હતું કે તે ગે.રા એશોઆ ટીકને દુકાનના કારસાર સાંપવાની ઇચ્છા રાળે છે.

ઇડીઅન પાલીડીકલ એસાસીએશનના મંત્રી યા. એસ. સમાનુજમ નાર્ક્યુ દેસ જના હૈાવાથી તે મંડળની એક મીડીંગ ગયે અઠવાડીએ મી. પી. એમ. ડેાસનના પ્રમુખપણા નાંચે મળી હતી. મી રામાનુજમની ઘણા વરસની કારપાડી ના વખાલ્યુ થયાબાદ રૂપાના ડામલામાં એક સાનપત્ર આપવા માં આવ્યું હતું. માનપત્ર ઉપરાંત કામની તરકુથી યાદ ગીરીની નીસાની હરીકે રૂપાના ખડીએ! કલમ તથા સાનો એક સંદ આપવામાં આવ્યાં હતાં; અને મી. અહમદ મહ મહે પોતાની તરકુથી મુસાકુરીમાં વાપરવા લાયક એક સંદર મહે મહે પોતાની તરકુથી મુસાકુરીમાં વાપરવા લાયક એક સંદર મહે મહે પાતાની હતી. મી. નાયકુએ મટતા શાયક એક સંદર માન્યો હતો.

મી. એમ. એસ. કુવાડીયા મકા શરીક હજ કરવા જવાના હોવાથી તા. ૧૮ મી જીનની રહે મી, એમ. પી. ફેનસીને તાં તેમના માનમાં ખાલું આપવામાં આવ્યું હતું. લગભગ હપ માલુશને તેહેરવામાં આવ્યા હતા. ખાલું લીધા ખાદ મી. હાછ વૃષ્ટર અલી તથા મી, ફેનસી વગેરેએ તેમના વખાય કર્યા અને સફળ સફર મહી. ખાદ તા. ૨૦ ના રેજ તેમને માન આપવા તે જગ્યાએ મી. સાધ્યક અભદૂલ કર્યા હતા. મામખાયું નીચે હમેદ્દેશ પ્રસ્લામીક સામાયદીની મીટીંય મળી હતી, પ્રમુખે હજતે લગતી ખીના સંભળાઓ બાદ મેસર્સ કાલ્લીયા, ફેનસી વિગેરે લખતને અનુસરતું ખેલમાં હતા. તે સહુના આભાર ચાની મી. કુવાડી યાએ સામાયદીને પા. પ-૧૫-૦ ની એટ આપી. સામાયદી તરફથી તેમને સોનાના ચંદ આપવામાં આવ્યા હતા હતા તરફથી તેમને સોનાના ચંદ આપવામાં આવ્યા હતા હતા સ્વાર્થ હતા.

અમેકા જવા દ્વિદિયોની સ્પીતી તપાસના માટે દ્વિદિ સર કાર વસ્ત્રથી નીમવામાં ભાવેલ કમીશન ભાગેમ પહેંચ્યું છે. ત્યાંની કીંદી વસ્તી ૧૮,૦૦૦ ની પ્રસ્થાય છે, તેમાંથી ૧૦ દાનર કીંદી તે કેલોનીમાં જન્મેલા છે.

દરકના અમરમની કલક નાથી ૩૦ ભુનના તારમાં જણાવે છે કે તરદાન સીલામાં સાલકા આગળ નદીમાં કરેક રેક્વેટન પત્રી કલ્પ્યી લગ્ન કરમાં લગ્ના છે. માજ દેવપાના તારમાં જહાવે છે કે આ હેતારતથી ૧૮ માળુરા મરગુ પામ્યા છે. તથા ૧૭ ને ઇન્ન થઇ છે. મરનારનાં રાબ નદી માથી મળેલાં છે, જ્ઞપર જહાવેલી સંખ્યા કરતાં ધ્યીન્ન ધર્ષ્યા મરહ્યા થયાની ધાસ્તી રાખવામાં આવે છે. ખરા આંકડા તેમ નદીનાં પુર જિતરે ત્યારે નકી કરી શકાય, પાણીમાં કુળી મમેલા કળા કાઠવામાં આવ્યા છે.

વહેદણ રાજ્યમાં છેદકરાઓને ૧૨ લરસ ભાને છેદદરિઓને ૧૦ વરસની થય સધી કરજમાત કેળવધ્યું આપવાના કારા હતો. પણ તે ધારામાં અધ્યક્વાડ સરકારની ૫૦ વરસની નધુર્ભાલી પ્રસંત્રે તીચે મુજળ ફેરફાર થયા છે: છેદકરાઓને ૧૪ વરસની ભાને છેદકરીઓને ૧૨ વરસની ઉમર સુધી ફરજી આત કેળવધ્યું આપવી, એ ઉપરાંત ફરજૂઆત ફેળવધ્યું ચાલ કેળવધ્યું આપવી, એ ઉપરાંત ફરજૂઆત ફેળવધ્યું ચાલ કેળવધ્યું બદલે પાંચમાં ધારણ સુધી ભાપવી, ઇંગ્લાંડ માં કરાજભાત કેળવધ્યુંની ઉમર ૧૩ વરસની હાલ છે. આ મુદલ વધારીને ૧૪ વરસની કરવાનું બીલ એકાદ વખત પાર્લા મેંડમાં ૧૧૬ થયું હતું પણ તે પાસ શઈ શક્યું નથી

મી. તીલકની માંડશે ખાતે તેમના દીકરા અને 'કેસરી ' ના મેનેજર મી. ધોડાપંથ વીધવંસે મુલાસત લીધી હતી. મી. તીલકની તળીવત સારી છે, નામદાર શેહેનશાહને કરે લી અરજ નામંજીર થવાથી મી. તીલકની સજ્તની મુદ્દત પુરી થાય તે અગાઉ તેમને છાડવામાં આવશે નહિ એ મત લળના તાર 'કેસરી'ને મત્યા હતા.

હાજીઓના સંખેષમાં કેટલીક ચર્ચા ચાલતી હતો તે ઉપર વિચાર કર્યા ખાદ મુખ િસરકારે હાલ કેટલે. કે પત્ર વહેવાર પ્રેમ્પ્ટ કરી જસાવ્યું છે કે જેડા જતા હીંદી હાજીઓની અત્ર વહે દૂર કરવા માટે હાજીએએ લ્યાવવા જવાની ટીક્રોટ ક્રજી યાત ખરીદવાના ધારા કરવાની જરૂર છે. આ વિષે ભાડા વિચેટેની કેટલીક શરતો બહાર પાડમાં પછી સુંબર્સ સરકારે હીંદી સરકારની લ્યહાલી માંગી. એટલે હીંદી સરકારે આ વીગત સસલમાનેટના અબીપ્રાય માટે પ્રથમ પ્રગટ કરવાનું જસ્મુલ્યું છે.

ં લા રીલ્યું માં છવાએલ દુનીઆની મુસલમાન વસ્તીના નીચે મુજબના બાંકડા એક મરથામત્રી તરફથી અમને મત્યા છે : ફરેંચ આક્રોકા ૨ કરાડ ૪૦ લાખ, ઓટામન એમ મયરમાં ૨ કરાડ ૪૦ લાખ, થીડીલ એમ્પાયરમાં ૬ કરાડ ૫૦ લાખ, ડચ સંસ્થાનામાં ૩ કરાડ, થીનમાં ૭ કરાડ, ૫૦ લાખ, ડચ સંસ્થાનામાં ૭ કરાડ, થીનમાં ૭ કરાડ, ૫૦ લાખ, ડચ સંસ્થાનામાં એક કરાડ, અને બીજા ભાજીના મુલકામાં ૫ કરાડ ૭૦ લાખ; કુલ ૨૫ કરાડ, આ બાંકડાએ ઉપસ્થી જણાશે કે દુનીઆની મુસલમાન વસતીના સઉથી મેટા લાળ શરિકા વાવડા નીચે છે.

કાન્સ્ટ્રીની પલથી ફ્રટરના ખુળરપત્રી જણાવે છે કે મર દૂમ શ્રેંક વૃત્રીર શૈક્ષકત પાસાના ખુનને માટે જે ઘણા માણ સાને કૃસિની સજ શકે છે તેને ભદસે ખરેખરા ગુન્હેગારાને કાંસી દેવામાં આવી હાત અને બીજા ગુન્હેગારાને કેદની સજા થઈ હોત તો ઠીક મુચાત એ વીષે ભારે અરચા થઇ રહી છે. આટલી બધી સખતાઈ વાપરી દેહાતદંદની શાક્ષા થઇ છે એ અમલદારાની ગંભીર શહ થઇ ગણવામાં આવે છે. કાસીનું વેર વાળવા બાટે ત્યાં કાવતસં થવાના સંભવ છે. અને તે સી અવિધ્યત્તે માટે ઘણી સંતા થઈ વાડી છે. વળા તાણાં ની પશ્ચ મેડી લડે છે. ખાલ્કન પ્રાતામાં બલગેરીયા, સરવીયા, સેકાનીકા અને ક્રીસમાં ચાલુ અઠવાડીયામાં એક બીલ્બ ઉપર નાના માટા દલ્લા થઇ રહ્યા છે. તા. બીજી સુલાઇના તારમાં ખબર છે કે મીક સરહક ઉપર બલગેરીઅનેરએ એક સામટા દ્વેશ કર્યો છે. સાલાનીકા અભળ કેટલીક ક્રયાઝપી થયા પછી બલગેરીયન સસ્કર શ્રીકને તાળે થયું છે. બલગેરીઅન લક્ષકરે શ્રીકા ઉપર પ્રણા સુલગ અને જબરજસ્તી વાપર્યાતું લખાસ શ્રીકે બલગેરીયા માકતનું છે.

ં તા. ક બુલાઈના તાર ઉપસ્થી જણાય છે કે અલગેરી અતાએ યાગફેન્ત્રા નામના મામકામાં દાખલ થઈ એારતા અને છે!કરાંઓની કતલ ચલાવી છે. તેમએ કોલીગીર આગળ એક સારજંટ અને ૧૪ સીમાઈએની એક શ્રીક દુકડીતે પકડી બધાને કાપી નાખ્યા. સારજંટને મેથાેતેટના ૧૦ જખમા કર્યાં હતા. સરવીયા અને બસગેરીયા વચ્ચે અપાઝપી અને તેમાં ખલગેરીયાની ઉતાવળે ફાડી શકાય તેવી 🖢 તેાપ તથા ૮૦૦ ત્રાહ્યુસા પકડાવાં. સરવીયનાને પશ્ મારું નુકસાનુ થયુ હતું. આ પછીના તારમાં ખબર છે કે પહેલા દિવસની લડાઇમાં બલગેરીયનનું નુકસાન છ હજારનું થયું હતું. આ ઉપરાંત ૧૦૦૦ થી વધારે કેઠ પકડાયા છે, તેમાં ૩૦ અમલદારા છે. અકે ગ્યા ભધી ત્રપાત્રપી ચાલી રહી છે. અર્તા રીતસર લડાઈ જહેર સ્પર્ક નથી. વળી સર વીવનને હાથ પદમએલા વ્યલગેરીયનેમ્બે જણાવ્યું છે કે ગ્રીસ અને સરવીયા સાથે લડાઇના અમારા રાજાના હંદેરા અમને શ્વંભળાવવામાં આવ્યો હતો, શ્રીસ અને સરવીયાએ આ મામલા વીષે ધુરાપનાં સન્ત્યાને લખાણ કર્યા છે.

તા. જ ના તાર ઉપરથી જ્~~રુણય છે કે~~ બલગેરીઅન લક્કરને સ્ટરવીઅતાએ સન્જડ હાર ખવસ**ા** છે.

દરાંસવાલ હીંદી એારતાનું અઝાર

(CONTRACTOR OF THE PARTY OF THE

આ ળકારતે ગાટ પીસી ક્ર પાલાક ગાદકૃત નીચેતા મહ સ્થા તરફ્યી એંદ થોએર અધવાં છે: ક્ષેત્રસ્સ એ. એચ. મુસા, અબદુલ હક, ઇ. અધુબેકર આમદ સધરસ, એ.એમ. શેખ, એમ. એસ. રિદ્દી, એસ. પી. બદલર, મીસી ક્ર શેખ મહેતાળ, પીસી ક્ર પોલાક, ચીસી ક્ર પોલાકની એ ખેતા, પીસી ક્ર લાયત એલીયલ, મીસી ક્ર જલભાઇ રસ્તમછ, મી. અને મીસી ક્ર ક્રિયાન તરફ્યી એ શ્રીશી શેકડી. આ બધી એટ જોહાત્સબરમ માક્લવાનું ખરમ પી. પારસી રસ્તમછ તરફથી મહ્યું હતું.

જેદાન્સભર્ય મળેલી એટડ—મીસીક એમ. ઇ. નગદી (વાર્ગ બાલ્સ) ભરત કામ; બેસરસ છેમદાભાઈ અને દાદુ (કુગર્સ્કેકરપ) પહેલે અને રેમમી ગલેક્દ્ર મી. જે. ઇ. તવાડીયા ઇ ગેલન દુધ; મી. ઇ. આઇ. અલ્વાત (વીરીનીખન) ધડીયા ઇતો વીજળીક ડેમા અને ટાઇ-પીન; મી. ઠાકર નારછુ, પી. નારછુ ગેપલ અને ધી પી. કે. જ્યાલાઇ તરફથી એકેક વેસ્ટ કાટ; પી. શેખ સુલતાન એક ધાતીવું; મી પી. એમ ડેસન મારફન કીંખરલીથી નીચેના મહસ્યા તરફથી બેટ મળી ર મઃ—નેસરસ દી. કી પાલે, એસ. આફ નાઈક, આર. એસ. પડાયળી, મીંગ એક્કિસ ધી. દાન્સાસ પીસ બાદી એક પીઢા, મોસ એન. શુરા (ભેંખર્ગ) મારકૃત મોસીક ડીન મોસ બેલ, (ઇંગ્લંડ) અને મોસીઝ ડી, (ડરળન) તરફથી પણ સુંદર બેટ મળી હતી.

નવાં આવેલાં અંગ્રેજી પુસ્તકા.

વ્યા છાપાના કેટલાક વાંચનારાઓ તસ્ત્યી ધરત્ર અને નીતિ નાં પુસ્તકાની માત્રણી થઇ હતી. તેમાંના અગ્રેષ્ટ પુસ્તકા ની ચાડી થાડી નક્ષ્યા નીચે મુજબ અમારી પાસે આવી પહોંચેલી છે. ક્રીમત અહેર અભરના ચાના ઉપર છે.

એડવેન્ચર્સ એાફ વાર વધ કાસ એન્ડ કેસંટ—રહ્યુ સંપ્રાપ્તમાં સાથે રહેલ ખળશ્યત્રીઓએ આલુ ટરક્રીશ લડાઈના ખળરતું આ મુસ્તક લખ્યું છે.

કરવામ—આ પુસ્તકના લખનાર જસ્તીસ અમર અલી પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "ઇસ્લામના શુખ્ય રિફાર્ણના સાર આ પુસ્તકમાં આપ્યો છે."

હાયટ એમ ઈડીઆ-અથવા હોંદુ ધરમ અને નીતીનો તત્ત્વોના ક્તીદાસ

धना ने।हेल-वेहांतना तत्वतान विषे वियार.

રામાયલ્કુ અને મહાભારત—**મરકૂમ રામેલ કન્તે લા**ખેલ તરજુમા

લાઈટ એાક એશીઆ અથવા સુધ્ધગરિત્ર,

સે.ગ સીક્ષેસટીઅલ એડવીન ભારતાલે કરેલ સમવદગીતા તા તરનમા.

શકુન્તલા–કવી કરલીદાસના સંસ્કરત નાટકના તરજીમા આમાં રઘુવંદ્ધ મેલદુત, ઉરવશી વીંગેરે નાટકના તરજીમા છે. પ્રખ્યાત કવી શેખ સાદીનાં શહીસ્તાન અને છોસ્તાન.

યરશ્રીભાગ ચીસ્ટીક્સ ભાગ ૧ અને ૨ તેમાં જલાલુદીન રૂમી અને તુરદીન અખ્દઅલ રહેમાન જમીનાં લખાણો છે.

હારીઅનું રૂખાયત—સંઘયદ અબ્દુલ મુજીકે અરેળીકમાંથી તરજીમા કર્યો છે.

અરેબીઅન વીઝડ<mark>બ—અરેબીકમાંથી તરનુપાતે માટે</mark> મુંદી કાંદેલી નુસીવહેદ.

મહમદ પેગમ્પરનું છવન ચરિત્ર—વૈરશીંગટન ઈરવીંગફત મહામેડેનીઝમ અથવા મુસલમાની ધર્મ.

મહમદ ધી શ્રેટ અરેળીઅન—મેરીડીય ડાઉનસેંક કુત, એ વીઝન એડ્ ઇંડીઆ અથવા હોંદની હાળી—લખનાર સીડની ક્ષા.

નવાં સુવરાતી ધુસ્તકા

પુરવ અને પશ્ચિમ—એક પ્રખ્યાત અંગ્રેજ હેખફતા પુસ લકતા તરસુમાં મામલ ૬ પેની પારટેજ ૧ પેની.

આરાજ્યતા વિષે સામાન્ય ઝાત—માં માહનદાસ કરમગદ અમિજિ ઇ.એક. આ આ વીપય ઉપર લખેલાં પ્રકરણાનું પુસ્તક. શામત ક પેની, માસ્ટેજ ૧ પેની.

નીતિનાં કાલ્ય-સ્મમર આશા, ઇતિહાસની આરસી, માડીની કુંમડી, તથા સીસંભાઇ, નરસિંદ મહેતા વિગેરનાં લજન્ ભળી કરેટ કાલ્યનું અને કેસ્તર જીવાઇ, અહાર, ધાર્યું છે. 'દીમત પારડેજ સાથે કે જેતી.

व्यक्षिकि दुर्ग है ।

Bhagava I Gua

Indian Opinion

छ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 28-Vol XI.

SATURDAY, JULY 1914, 1913.

Registered at the G.P.O. as a Hempaper

THE ASIATIC INVASION BUGBEAR

Sillustrating the effect of the panic produced by the Japanese austude over the anti-oriental legislation of California and the attend extremes to which the bugbear of an Asiatic invasion would take even thoughtful writers, we reproduce from the London Daily Mail the following arucle contributed by Mr. Lovet Fraser, the autuor of "India under Lord Curzon":—

Japan will not fight about the lovidious treatment of a few fruit farmers in California. Ot that we may be sure. She is only menacing when she is excessively politic and rather effect, and she has not been very aftent about the Californian Land Bill. Most of her Elder Statesmen have gone, but those who remain have not lost ail their influence, and prudence has become their tradition. The excitability of the Japanese populace has not yet passed beyond official control.

A condict between Japan and the United States at this juncture would mean the ruin of Japan. The late Homer Lea's fantastic visions have little relation to teality. Japan could not run the risk of an invasion of the Pacific alone, because she would soon be ejected. She might take Hawan and the Philippines, but how long could she held them. The United States would press forward the completion of the Panama Canal, spend her vast resources in building an invincible armada of Dreadhoughts, and devote all her incomparable energies to winning back her lost possessions. The utities outcome of the struggle would never be in doubt, so far as the near tunne is concerned, for Japan could get no more ships and no more money.

World-Supremacy of White Races

A temporary success would be of no avail in such a mighty conflict. Japan fought herself to a standstill in the war with Russia. Had fighting continued a few months longer the verdict might have been reversed. She knows full well that the United States would never accept transient defeat. She is equally well aware that the Western world will not give her more ships and money to prosecute a war based upon such an issue as the Californian Land Bill. It would be a war deliberately fought to challenge the world-topremacy of the white races, and in such a cause the white races would instantly unite. They would not all right, but they would not help Japan. The welfare of America means more to the white races than the welfare of America means more to the white races than the

We may take it for granted, then, that the present differences between Japan and the United States will in some way or other be composed. The quarrelies con matterix trivial. The issue which has believed it and in all and a probably destined to become one of the greatest problems of the twentieth century. It

will not disappear, and as the years pass will grow more and more institent. Asia demands intercourse with the white races upon torms of equality. At present the 'demand is only 'pressed by Japan, who claims special and preferential treatment, and says that her people are not as other Asiatics. When Chioa has regained stability and cohesion, as assuredly she will, the Chinese will advance the same appeal. The educated classes in India are already claiming rigid equality of treatment, and it will soon be difficult not to hearken to them. The time must come when these appeals cannot be evaded.

The Claim for Equality

Equality of treatment, in the form in which the claim is being advanced by the more progressive people of Asia, connotes something more than relief from disabilities under the special laws of the white races. It means that the tacit assumption of the white races that it is their privilege to inherit the earth is directly contested. The yellow races are beginning to insist upon their right to spread outwards. The overspill of the population of Europe pours into the American continent. Japan and China do not see why they should not move outwards also, especially as they breed faster and much of their soil is already over-peopled. The little colonies of Japanese and Chinasa scattered

The little colonies of Japanese and Chinese scattered about over the American continent only represent the vanguard of this great movement. Japan does not find in Korea all the opportunities for expansion which she had expected. She knows that by mere weight of his nivers the Chinese will eventually fill up the vacant spaces of Manchuria. China will ultimately people all the great northern territories south of the Amur River as far as Like Batkal. Already has industrious peasants are absorbing the fringes of the Gobi Desert. The mynade of Southern China are turning in other directions. They are overrunning the Malay Pentosula and even outing the Burmese from Rangoon. Their craving for fresh outlets is insatisble, and behind them come the eager people of Japan, triumphant, sensitive, clamorous for recognition, but shill more avid of room to expand.

An Invasion of America

California is the new boundary wall of the white taces. The day of Apartic invasions of Europe is over. We have just seen the Turks driven from their last European possessions. The peoples of Asia have turned their faces eastwards again, and they look across the Pacific towards the light of the morning sup. America, with her millions of negroes and her chance if it if ivin ed im night for in Eastern Europe, rejects them; She doer so with good reason. The indomitable industry of the Analic enables him to "under-live" any of the white races. A large influx

of Amatic labour upon the Pacific slope would soon create an economic problem of the gravest kind Treaties or no treaties, the United States cannot afford

to permit a widespread Amatic invasion.

What, then, will happen? Two things. In the first place, the yellow races will persist in their demand for greater equality of treatment, not necessarily accompanied by any new right to enter lands which are not theirs. They will base their request upon their adoption of Western civil sation and methods of government, though while adopting Western forms their ancient spirit remains unchanged.

In the second place, we may take it as absolutely certain that the yedow races will not for ever sit down tamely and endure the spuring they have received at the hands of America and other countries. They will not retaliate, but they will follow the line of least resistance. South America will not sufficiently serve their purpose. They seek new lands and will continue to seek them. In my bekef, when they have amassed enough wealth and armaments, they will ultimately profess to have found the outlets they desire in the Australian continent.

The Future of Australia

Australia, and not Western America, seems destined to become the access of the next phase of that interminable on fact between Europe and Ama, between the white races on the one hand and the brown and yellow races on the other, which is the oldest and most persistent factor in human history. The course present population of the Australian Commonwealth could be comfortably and prosperously established in the Northern R were distinct of New South Wales, which is only just being opened up. The rich coastal belt of Northern Australia, with its deep rivers, fine histories, and unfailing rainfall, could maintain thirty millions of people Its present inhabitants number less than a thousand white folk. We have painted it red and left it vacant.

At its present rate progress, Australia will not a century hence have population enough to stem the flood of a yellow invasion. The course which the potward movement of the yellow races must aventually follow seems automatic and irresistible. Fleats in the North Sea cannot stop it. The only chance for Australia's salvation will be if the mantery of the Pacific passes into the hands of the United States, and that is an issue which may have to be

fought out first.

Education of the Depressed Classes

At a recent Bengal Council meeting Dr. Nil Ratan Sixer moved the following resolution:-

That this Council recommends to H. E. the Governor ac Council

- (a) that special facilities be provided for the education of the depressed classes, principally at the primary stage, by opening ordinary 'patchalas' and schools and establishing night schools wherever necessary; and that a sum of Rs. 5,00,000, be car-marked for the purpose,
- (a) that special accommodation be provided for students of the above-meationed classes wherever necessary in hostels attached to accordary schools or colleges, and that special attached, scholarships or prises be offered to students belonging to such classes; and
- (r) that the expenditure which may be incurred for the pa pone of giving effect to the a rove proposals be provided from the hump strongrants made by the Government of India under the head of Indianation.

Modern Civilisation

"Self-depreciation is little to the taste of the people of the modern world. They are wont to regard with complacent pride the achievements of their generation, and to speak with enthusiasm of the wonderful advances made in all the arts of civilization," says the More-

ng Posi

"There is an almost general agreement that civilisation is advancing by leaps and bounds, and that with the development of science and invention the gulf between the incutored savage and the citizen of the rich and powerful States of the Western world is growing ever wider. Yet even those who realise all that knowledge and enterprise have done in adding to the fullness, nehoess, wartety of life in the modern community must wonder whether the advance in the material side of civilisation has a creased the happiness and comfort of the average individual.

"Modern medicine, for instance, is far better equipped to-day than it was forty or fifty years ago to heal aickness and assuage pain. It has almost extripated many diseases which once ravaged the community. But are people, therefore, more free from pain and suffering than they used to be? Has not the average man become much more sensitive and delicate, so that he feels keenly to-day an ache which his forebears would have despised, and surrenders weakly to illness which would never have seized upon their tougher

constitutions?

The Demand for Comfort

"Bodily comfort receives greater attention every year. But it is very doubtful whether the growth of luxury has really made life easier and more pleasant. So much is expected that the slightest felection from the accustomed standard loads to impatience and irritation. Those who travelled by stage-cosch is the depths of winter no direct suffered severely from co d. But they grambled much less than would the passengers of a modern express who had to put up with a badly-warmed carriages. The tendency o-day is for people to demand that life shall run smoothly, easily, and pleasantly, If it does not, they soon become dissatisfied and unhappy. Their ancestors were accustomed to a simpler and rougher existence, and so met troubles patiently and cheerfully. If they had no hardships to bear they had unfinitely greater capacity for endurance.

Some Unfulfilled Expectations

"If it he doubtful whether greater bodily comfort is enjoyed as civilisation advances, it is still more doubtful whether greater peace of mind is attained. A visitor from another planet on being told of the wonderful development of means of communication during the past twenty or thirty years would perhaps assume that this development must have greatly eased the strain and stress of the busy man's life. If a man can conclude in a lew minutes over the telephone a piece of business that once would have cost him hours and even days, he ought, it would seem, to be able to get through his work much more rapidly and to have much more lessure on his hands. If he can obtain by cable from the other and of the world news for which he would once have had to west one or two months he bught to be spared much surp use and to be able to lay his plans with greater confidence and certainty. If by means of train and tube be can live in the country and yet go to his office in time for the full day's work, he should be able to enjoy an easter and healthier life than if he were tied down within the limits of the four-mile radius. But are all these expectations in filled in fact?

Telephones and Nerves

"Few men find that the adventrof the telephone has enabled them to abstract their hours it duty essible more general experience is that their works are well-addly more ardious and exacting. If such trans-

action takes much less time than formerly they are drawn irresistibly into an ever-increasing number of operations. No one can afford to hold back lest his rivals out him from his hard-won position. And sloce each piece of business has to be concluded more rapidly, the necessity for swift decisions introduces a new element of soxiety and strain into the merchant's lite. The greater the pressure under which work is done the more exhausting it becomes.

"The man of the West often marvels at the endurance of the man of the East. But those to whom the passing of time is a matter of little importance, who see no great difference between to-day and to-morrow, can easily work for long hours at a stretch without any sense of fatigue. Free from the terment of perves, they can persevere until sheer physical exbaustion calls a balt. No one living in a world where the telephone is regarded as a necessary of life can be free from nerves.

From the Editor's Chair

bonocooo enconentra in an accessorate d WHAT 13 WANTED

As there appears to be some prospect of a settlement of the Indian question in so far as the Immigration Act is concerned, it may be well to examine the points of difference between the Government and the passive resisters. There are other features of the Act which we do not propose to examine at this juncture, though they are also open to serious objection. They are however, objections which will not warrant are a penick of the passive resistance campaign. Even if a settle ment is arrived at, the smooth working of the Act will largely depend upon the wisdom with which the regulations are framed and the manner in which they are enforced. The points, then, from a passive resistance standpoint, are

(a) The right of residence in Natal of the Indiana indentured after 1895 seems to be taken away by the new definition given to the term "domicile,"

(a) The right of residence of the children of such parents is also taken away even though they may be born and brought up to Natal.

(3) The right of South Africa-born Indians to enter the Cape by wreue only of their South African

birth seems also to be taken away.

(4) The marriage amendment leaves the status of con Christian I didn wives, married an South Alnea, in the position to which the Searle judgment leaves it.

(5) The Free State clause appears to subject an Indian tomigrant, allowed to enter under the Act, to the necessity of having to make the special declaration required by the old Free State Ordinance

Let us consider these points a little closely and see, too, whether it is possible to grast relief in a simple

and easy manner

As to the first point, then, we observe that the Indiana who were introduced into Natal before 1895 are left undisturbed. But it is sought to bar the residence as free men of Indiana indentured after 1895, by bringing them within the scope of the phrase to otherwise than under terms of conditional or temgreen in Section 30 of the Act. We have seen the text of the best legal opinion that was obtainable in Natal, which anys, quequencially, that Indians who were followed after 1095 pick not enter "under to me of conditional to, temporary yet, asdence," It will be to a little that the Navat Covernment tried band to nersu de the Government of Ind a to agree to the residence being made temporary or conditional, but

the latter would not yield. It was then that a coma tax of £3 per year, if they elected to stay in Natal as tree settlers, and that non payment of the tax should not render them liable to imprisonment at all. (That the Indian defaulters are, by enforcing the small debts Act against them, sent to gaot is a breach of trust and a d syrace to the Administration) & Thus the question of the right of these Ladians only axiect because, Mr. Fischer stated in the Assembly that these men were weart to be all-circl by the definition of "domictie." Il, now, the Government do not wish to do the injustice of making these men prohibited immigrants, all they need do is to admit that the definition does not bear the meaning given to it by Mr. Fischer. No amendment of the Act will then be necessary. Not to make the admission is to betray a desire to take away an existing right. The Natal Courts have decided that the men who pay the

£3 tax cannot be treated as prohibited immigrants.
The second point is a corollary of the first. If the Government make the admusion we have auggested, the question of the right of the children does not We have mentioned it as a separate point, as the injustice of banishing Indian children, born and brenght up in S o h Artica, is even more glaring than that of treating their parents as prohibited immigrants,

The third point needs no comment. South Africaboro Indians can never accept the deprivation; passive resisters dure not sell this right of their brethren. If the Government intend to recognise the right, they can grant relief simply by not applying the "econ-omic" clause to South Africa-born Indians so far as their entry into the Cape is concerned. It is a most ingenious and subtle method whereby the Government have taken the power to prevent the entry of such men into the Cape Province. But the highly technical subtlety (into which we cannot go in the course of a newspaper article) makes it exceedly simile to settle this important point of difference.

the tourth point, i.e., the marriage difficulty, does not lend itself to treatment without a legislative net. But it is quite clear that it is an omission which the Government must set right. They cannot surely desire that the wives of Indian settlers, married in South Africa, can be treated as concubruss. Mr. Pischer was wrong in saying that he could appoint Indian priests as merriage officers for all non-Christian merriages. This power is postersed only in respect of Mahomedan and J. with merriages.

The last point is capable of adjustment without resort to the Legislature. It appears that Section 7 of the Act is capable of an interpretation which renders it unnecessary, because superfluous, to require the declaration contemplated under the Free ctate Ordinance, for all necessary declarations are already provided for under another section of the Act,

We hope we have shown clearly that, if the Government wish to settle the master in terms of theestrangement of total, they have no very terrous legislative difficulty. We would, before justing the subject, add that, if the actil-ment dies not come, paraive resistent will curtainly not be bound to restrict their resistance merely to the defects we have set forth. Indeed, they would be justified now, for instance, in taking up the £3 tax matter and including it in their programme.

About so,000,000,000 gallons of beer, wine and alcohol are annually consumed in different countries. What does this huge figure mean? (asks a writer in the Hendusian Review). It means that about ten billion bushels of pure food, the hie blood of farmers, is converted onto p ison not for the good of society but decreasing and running it. What a vast amount of capital and labour must be engaged for producing this potenti! The value or money of this yest quentury of drink is at least \$6,000,000,000,

A London Street Incident

The following report, sent to us by a friend, shows the brighter side of the Eng ish character of which we often ase only the other side, and it serves, too, as a pattern for those who occupy judicial positions in the midst of mixed communities :

At West London Police Court Samuel Lucas, 40, described as a director of a public company, of Ranelagh gardens, Stamford Brook, was charged before Mr. Fordham with using insuling behaviour, whereby a breach of the peace might have been occasioned. There was a similar charge against Claud Robinson Lucas, 44, a medical practitioner, of Hammersmith-road, but the defendant did not appear

P.C. Poole stated that he saw the defendant and Dr Lucas go up to two coloured men, catch one of them by the arm and neck and march him through the Broadway, Hammerstorth. Witness followed them and asked them to explain their conduct, and Dr. Lucas said : "Constable, observe the colour of this

Mr. Fordham: He was drunk-must have been?

Witness: They had had some drink.

Mr. Fordham: A man must be very drunk to talk like that to a British subject, though he may be of

The witness said he told them they must go to the station, and the delendant said: 4 What! Over a

Evidence was given by the two Indian gentlemen, and the delendant declared that he did not speak or touch them.

Mr. Fordham: I think you behaved in a very disgraceful way, and the only excuse is-and it is a bad excuse that you had been drinking. These Indian gentlemen are members of the same State as ourselves and are outstled to be treated with extreme civility by us. In my view, a dark gentleman is preferable to a white cad, and you certainly behaved as a cad. You will be fined 40s, or one month.

His Worship directed that process should be insued

against Dr. Lucas.

The Colour Line in America

The New York correspondent of the

Telegraph wared on June 18:-

Ten million American citizens of African' descent are furious to-day because of the decision of the United States Supreme Court pronouncing the Federal Civil Rights Act illegal. This decision removes the only ground upon which coloured persons in America could contend for equal accommodation with whites when travelling by train and boat, when seeking hotel quarters, in desiring to be served in restaurants, drug-stores, and other piaces, and in-demanding other equal privileges. Some years ago the Supreme Court held that Congress had exceeded its powers in passing the Civil Rights Act, and declared that, so far as it interfered with the rights of a State, it was repugnant. Mary Butte, a negress, bought a first-class ticket on the Merchants and Miners Transportation Lines from Boston to Norfolk During the trip she claimed that she had is times been denied equal accommodation. Under the Civil Rights Act she brought a suit to remover £1 200. She declared that she had been refused the same cating and sleeping accommodation as was jurnished to white people, and was required to take her meals at the second table and sleep on the lower deck.

In many American towns negroes are assumed to - possess equal privileges with the whites, but if they wate to present to emselves in a le his rable restaurant, tox example, and ask for a small steak, the price charged would be five gument or thereabours, so that the

blacks usually keep away.

The Question of a Settlement

The Natal Mercury, in its issue of the 11th instant, comments editorially as follows

The position set up among the South African Asiatics by the Immigration Act has been out of sight for a time, owing to Parliament having been prorogued, but developments since do not appear to impart very much reassurace to it. At various intervals during the course of the passage of the Bill through the House of Assembly and through the Senate, the Indian organisations in Natal and the Transvaul announced, and they have since repeated, their determination to prosecute a campaign of organised passive resistance against the Act unless the Ministry undertook to carry out some smeliorative steps with regard to the measure when the next session of Parliament gives them the opportunity. We are sorry to learn that these negotiations with the Government bave failed of result. The objection to the Act as it affects the Asianes lies in the deprivation it inflicts upon Indians resident and regularly domicited to the country of the rights they aircady possessed. The matter was scarcely one at all of the bearing of the Act upon luther Indian immagration into South Alrica, for the leaders of the community were prepared, as long as the measure did not trench upon existing rights, to agree to differentiation as between themselves and Europeans, provided the differentiation was carried out by the administrative powers with which the Government were equiping themselves under the Act, and not specifically by legislation. The Act does not fulfil the Indians' hopes in this respect. It embodies the policy of the racial bar, particularly with regard to the entry of Colonial Indians into the Free State, it destroys the "existing rights" of the Indian to free admittance into the Cape Province secured to him by the previous leg slatton of the Cape itself, and there are serious doubts as to whether the domicile privileges of the Asiatic which he emoyed in the Transvaal under the statutes of the late Colony are not considerably imperioed. There is, moreover, the question of the marriages which has been thrown into so much controversy by Mr. Justice Searle's recent judgment at the Cape, and there is also the failure of the Government to carry out what was evidently a distinct promise on their part to Mr. Gok hale last year that they would remove the £3 annual tax upon ex-indentured Indians in Natal. The result is that emissanes are being despatched on their behalf to England, and we are now contron ed with the very probable outlook of the troublous political affairs of this country being complicated by a fruther and most unwelcome recrudescence of the Asiatic problem.

Emigration and Immigration.

The Indian Board of Revenue has submitted its report on Benigration and Immigration for the year 1912 which is recorded in G. O. No. 385, deted toth May, 1913. Emigration to Natal is not allowed and there was practically no Emigration to Mauritius, the Seychelles or Trimdad during the year under report. But Fijl seems to have attracted a large number of emigrants throughout the year. Four shipments were made to the colony, two of which, however, were joint shipments (Calcutta and Madras). On the colony during the year was 2,546 as against 1,971 in registration of labourers for other colonies. The management of the various depots was good and the report adds that the emigrants were we'll treated and contents The general houlth of the emigrants was reported to be good. Four shipments from Natal brought 42. cu, greats and two securate shipments, or a 18 m Mauntim and the other from Fiji, returned 268 and

ros emigrants respectively. As in the previous year, there was no emigration to the French Colonies and only 26 emigrants returned from La Reunion. So far as non-regulated emigration is concerned, there has been a decrease in the number of passengers to the Strate Settlements, especially from Tanjore, which is due to better agricultural prospects in the district. Burma and Ceylon are two important parts of the Empire which afford ready labour for emigrants, but during the year under review, there has been a distinct tall in the number of persons going to Burma from the districts of Ganjam, Vizigapatam, and Godavari, due, if is said, to the favourable character of the season, On the other hand, there has been an increase in the number of passengers to Ceylon, as a result of the relexation of rules prevailing last year with reference to the shipping of passengers coming from plague or cholera affected parts. The number of persons who emigrated to other parts of British India during the year under report was 11,312 as against 15,976 during the previous year.

A Teacher's Indian Pilgrimage

Mr. F. J. Gould, who recently visited India at the invitation of the Bombay Government in order-to give public illustrations of methods of imparting moral and civio instruction, has contributed his impressions to the Positivist Review. He believes "that there is no fundamental division between the hearts of Rast and West, and is convinced that India will contribute as substantially to the upbuilding of the final Religion of Humanity as any other nation on Earth."

Having taught classes of young people in three conbuents, he says, I am struck with the amilarity of
minds. The same difficulties puzzle, the same humour
amuses, the same appeals to good sense struceed, the
examples of valour, generosity and self-denial kindle
admiration. A like conclusion holds valid with
regard to the audiences. Questions familiar to me in
many a debate in England, Scotland, and America,
emerged in identical terms in India.

The discussions were occasionally very lengthy and
unimated, especially in Karachi and Hydrabad, where debaters seem to feel a sort of Scotlash joy in philosophical analysis and the art of becking. On the strength
of such experiences, I am prepared to aftern that
teachers in the Bumbay Presidency are as keen y
interested in the vital problem of character training
as their fellow morkets in the liest.

An Indian gentleman surprised me by saying: "Ah, you people in England are able to support school influence by good home influence but here, in India, home influence is declaring."

I repried that it was matter of common lament in England that the family no longer held the moral position it occupied in former times.

A few days later, in another city, another Indian gentleman spoke to me to the same general effect. I was so perplexed that I made a point of putting the problem before an experienced lawyer and author at Surat.

"Yes," he replied, "it is true. The old family boods, legal and moral, are loosening; and sous no longer entertain the ancient respect for a father's views on social and religious questions."

I cite these conversations without further comment, Nothing during my pilginmage delighted me more, says Mr. Gould, than a scene in Baroda. The Grekwars State has established some 300 schools for the Depressed Classes, and one of the best has been itself on the outskerts of Baroda city. It is known at the Autyar Buarding school, and accommodates fifty the and boyer. They are neatly clothed and efficiently and all they have a bright, alert manner. The buildings are in all respects bheartst and convented to the state of the buildings are in all respects bheartst and convented to the state of the state of the state of the buildings are in all respects bheartst and convented to the state of the state o

venient. No fee is charged. The place is a harbinger of a great liberation of "the people that sit in darkness."

California and Japan

At a time when Imperial Federation is becoming a live question the present situation in California (says United Empire) is of exceptional interest, giving a concrete example of one of the problems which Federation involves. In the United States the Federat Government is, of course, exclusively responsible for foreign relations, but the States remain acvereign in respect of land laws. At first sight there is nothing unworkable in that very natural division of authority. Yet it has created a dilemma for the statesmen at Washington. Desirous of checking the permanent establishment of a Japanese population, the California legislators introduced a Bill which would render meanable of acquiring land those who are ineligible for critzenship. Under the American law the Japanese are ineligible owing to their Mongolian origin. The Japanese Government at once protested vigorously against the California proposal, as an infringement of their treaty rights. President Wilson sought to escape from the quantary by the rather humiliating expedient of sending his chief minister, Mr. Bryan, to remonstrate at Sacramento. The line taken by the Federal authorities was that which Mr. Chamberlain adopted when dealing with the exclusion Bills of the former Colonies in Australaua, viz., that any restrictive legislation should be general in its application, not discriminatory as between races. They suggested that the law might be trained so as to prohibit aliens in general, without differentiating those ineligible for effected. The law has been passed, and the Government of Japan has continued to protest, but the practical result is the same. Although sensational rumours as to the state of feeling in Japan are to be discounted, yet the question raised is one that cannot permanently be met by diplomatic evasion, and it affects many portions of the British Empire. The right to regulate immigration into its territory is one which will certainly not be waived in any young community, but at the same time the contingencres must be faced which such discrimination may involve. Most people who have studied the question at first hand would allow that the average Japanese or Chinese immigrant is a more valuable citizen on his arrival in a new country than many who come from the slums and ghettos of South Europe. But it is quite another question when it comes to their descendants and the possibility of incorporating them into an homogeneous nation. It is the very fact of the high cultivation and specialisation of the Japanese, during centuries of isolation, which increases this difficulty, and while the surface objection is that they are likely to lower the standard for white labour, the roots of racial prejudice he far deeper. The present d'fficulty is not very far reaching, for the Japanese community in California is as yet small, but the principle involved is of the greatest im-portance. Japan, after fifty years of extraordinary progress under the gu dance of wise and sed-sacrificing. statesmen, is entering a new phase, in which the popular voice must play a far greater part. Her democracy is less likely to be guided by counsels of prodence and patience and certainly feels surongly on the question of national prestige. One fact, however, must not be lost sight of—that Japan berself pursued an exclusion policy for centuries, and that even to-day she does not extend excessive privileges to foreigners. She might ourtail them, still further if the wished, and thus vindicate her dignity as a great Power by-moting not to the stranger within her gates the same measure which she gets.

News in Brief

Mr. Gandhi has returned from the Rand. Owing to the critical situation arising out of the recent strike, General Smuts has not been able to consider the proposals Mr. Gandhi has submitted to him.

From reports received from London, it appears that the Hon. Mr. Gokhale is still far from well and that his health continues to cause serious anxiety to his friends. Air. Gokhale, notwithstanding the serious nature of his health, continues to attend the attings of the Public Services Commission. He has been much touched by the probab by of the Passive Resistance struggle reviving; and he has been seriously thicking of going to India in August, should the attingle begin. A cable has, however, been sent to him, asting him not to go to India at the risk of his health.

Mr. Abraham Fischer, Minister of the Interior, sailed for England on a health trip, on Monday last.

Regulations under the Immigration Act have now been gasetted. There are ye secured. In y have been received too late for us to give a fairly accurate analysis of them. We notice that, the some respects, they will require amendment from the Indian standpoint, and we leek too, that they are not enhance us and that it is evident that the Government intend to transfurther and supplementary regulations.

Advice from London shows that Lord Ampthill is just as busy as ever on the lodgen quest on. He has given notice of a mixion in the House of Lords. "To call attention to the complaint of the British Indian community in South Africa that the Immigration Bill, which has just passed the Union Parliament, fails to embody the provisional agreement of 1911, and to enquire whether His Majesty's Government will afford an opportunity for the discussion of this question before the Bill is submitted for the Royal Assent."

The Secretary of the Indian Woman's Association advises us that the memoral for the late passive resisters, Narayansamy and Nagappan, is to take the shape of scholarships, temple at least for four years, at the rate of £15 per year, for education in India of South Africa born Tamil youths. The conditions attached to these acholarships are that the male echolars should be over the age of 22 years and up to or under 18 years; secondly their qualification should be tested by a Committee to be appointed by the Indian Women's Association; thirdly the scholar or scholars that might be selected by the Committee shall remain during their educational course in India under the guidance of those whom the committee may appoint, and that any independent action on the part of the scholar shall forthwith discrettle him to any payment after the exercise of such independence. The tare for the outward and return passage shall be paid out of the Memorial Fund. The scholars shall be selected out of the children of parents who are of their children. The character of the children will be the final test. The number of scholarships will be announced in due course. Application should be made, with full particulars, to the Secretary of the Indian Women's Association, Box 6522, Johannesburg, on or before the 31st day of August next. Parents are requested to supply all the particulars available regarding the boys whose names they wish to submit as Narayansamy and Nagappan scholars,

Mr B. M. Patel, of Maritaburg, writer to say that the Hindus of Mar taburg have subscribed about £42 in and of the No had Bundu Anath Ashram was institution established at Nadiad, Bombay, for Hindu orphane.

A Reuter telegram from Brisbane, Queensland states that both Houses of the State Legislature have passed the Bill prohibiting the employment of certain forms of labour in the augus triductry. The Bill aims at the exclusion of coloured labour from the industry, by requiring both the cultivators and the employers to pass a dictation test.

An amusing story is to hand, which speaks well for the seal of the Immigration Department. An "Indian Juggler" was advertised to appear at the Orpheum Theatre, Johannesburg, "Shortly before the noor advertised for the performance, several representatives of the Immigration Dispartment repaired to the Theatre to investigate who this Indian was and in virtue of what permit or certificate he had entered the sacred territory of the Transwal. The feelings of these worthy officials may be better imagined than described when they discovered that the gentleman on whose track they had come was an Australian."

The breaking-up ceremony and prize-distribution of the Sathyapara Sabbha Tam'l School, Durban, was held on the 6 hipstant, in the Alrica B.o. Hall, when about 700 persons, including about 200 Indian ladies, were present. This school was started in 1897 with 18 children; the present attendance is 214. It is supported by voluntary contributions from a few prominent Indians who believe in the value of vernacular education in schools.

The Transval Leader's London correspondent cables to his paper as follows—The action of a small Ca form so town in aim og for the expussion of Korean fruiterers has made acute the situation created by the attitude of Cahlornia towards Amazica. From advices received from trustworthy sources, I understand that, should President Woodrow Wilson take action against Californian opinion, there will be a serious danger of a concerted movement on the part of other States in support of Cahfornia, since there are several withous of anti-Asiatics throughout America.

The Han. Mr. Fazu bhoy Currembhoy Ebrahim, of Bombay, who is a member of the Imperial Legislative Council of India, has had the order of Knighthood conferred upon him on the occasion of the King's birthday.

Mr. M. KRISHNAMACHARVA, B.A., L.T. in some "Notes On Moral and Rengious Education," contributed to the Indian Review, says:—The system now obtaining in schools and colleges cannot be said to be complete as it does not tend to develop all the faculties in the individual, as it lays too much arrest on the acquisition of knowledge, and too little on the building of character. The present system does not provide adequately even for bodily training. It unduly elevates physical above mental and moral sciences. It breeds selfishness, irreverence, cynicism; and deserves therefore to be corrected immediately in individual as well as in national interests.

African and Asiatic troops of the French Army figured for the first time in the great Fourteenth of July review at Longchamp on the 14th instant. They were cheered. President Poincare presented them with colours, and it warm enthusiasm.—Reuter.

Messrs J. McNeil and D. Chimman Lal, the Commissioners sent out by the Indian Government, to report on the condition of the East Indian immigrants in the West Indian and British Guinna, arrived Informatical at the latter and of May and proceeded to make their investigations. They were formally welcomed to the Island and presented with an address by a delegation of Indians.

धिन्दियान यो।पिनियन.

પુરતક ૧૧ સું.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૨મી જુલાઈ, ૧૯૧૩.

24's RE.

અધિપતિની નોંધ જાળ ભાગમાં આપ્રામાના આપ્રામા

સેતાની ખાણેત્મ, કામ કરતા મળુરેત્મે હત્લ કેટલાક દીવસ થયાં હડતાલ પાઠી છે એમ આપણે

વાય હડતાલ પાલ છ અમ આપણ જોલાનીસવર્ગમાં છાપાઓમાં જોઈએ છીએ. પ્રથમ હલ્તાલ એક ખાણના મનુરાએ હડતાલ પાડી. પછી માત્ર દિલસેછના

ભાવે મહિલ ખાસના મન્ત્રીએ પાડી ને છેવટ જોદાનીસ ભરુષ પહેરુથી જેવદાનીસભરમંત, દેખાવ હડતામ વખતના ભાષા કર હતા. વેપાર માત્ર બંધ રહેવા. હડતાલવાળા સાંકા એ એહાનીસબરમ કળએ કર્યા એવું યન્યું. હામ માડીએ! **લાંધ મહી ને સ્થાર** દિવસ સુધી તેને વેસને પણ લાંધ રહી મહત્વે શુંટાવાં, અકાતા સળગાવામાં, રેલવે સ્ટેક્ટર ઉધાડી रीते कथाभाव्युं, अभ विशेरे ताज्या भानशी भाज्योती भियक्तने पश्च नुक्सान पद्धीन्युं. अध्य कर ते। ज्यन अने માલ જેવ પ્રમામ લ્યા ત્યા. તે આ પેર ચહ્યું હડતાલવામા કાર્ય ને હરામખાર કેત્વ એ જાણવ પણ સુરક્સ પડ્યુ કે**નકે લામ એ**ઇ હરામખાર,એ હરામી શરૂ કરી છે.કરા છોકરી પસ્કુ કેમ જાણે ક્ર‡ેથી મ હોય તેમ લુંટમાં આપ હેવા લાખા. સિમાહી આવ્યા પણ વખતસર નહીં. બાછ ભંદુ ભગડી હતી. ખંદુંકા ચાલ્યા બાલ્જ કંઇક શાંતિ નજરે પડી, કેટલાકનાં ખુન થયાં. કેટલાક ઘવાયા, સિયાહી હામ ખંદુક નીચે લાકી કેમકે ઠાર કરવાના હેતુ ન હતે માવલ કરી હરામખારામાં તે હડતાલીમાં ગાસ પ્રમાડવાના હતા

કાઈ કહે છે કે સરકારે અગાઉથી ચેતી દાળ ચલાવ્યે. હત તા જે શાહી રેડાયું તે ન રેડાત. 'કાઈ કહે છે કે સર **धर अभे** तेम ६२त ते। पश आ वेणा यल्तरा शांतन थात. શું યાત તેની સાથે આપણતે સંબંધ થાડા છે. આપણ ते। यथुं तेमाथी की कंछ सार भिन्धी शारीओ ते। ते भिन्ध વાના છે. એટલું તો ચાક્સ જન્માય છે કે આટલું જેર બતાવ્યા હતાં પણ મજુરાની સ્થિતિ સારી નહીં ચાય. લસ દુવે એાછા કલાક કામ કરવાનું ખતે; ભલે પગાર વધે. તેથી કઈ તેઓ સુખ મેળવવાતા નથી. યઇસાના ધણી અને મનુશ પથ્ચે ઇપલાસ ચાય એ ઉપ્ર હેતુ છે. દ્વે પછી હડતાલની જરૂર ન પડે એવે રસ્તો આમાંથી મળ્યો હત તે **અ**તપણે મુબુરોને શાળાશી આપી શક્ત ; તેઓની **આપ**ણે નક્સ કરવાનું અન કરત, અન્તે વચ્ચ કેર તા વધ્યું; ખટાશ વધી ; દવેશ વધ્યો. પર્ધસાના ધણી દવે મનારોતે વધારે દામવાના ઉપાય રેલધરી ને ચાંબરી, મનુરા બાંજો **લામ** શાધરો દરમીવાન બન્ને નું કારે આ કર્ક માન્ય mad साम २६वाना स्थता नथी; 🛌 🚌

ં છા ન્યુમકાર તે અંગુદાર (દમ્યુપ) પામે કૃતવુરે ત શો વસ્ત્ર અધકાર હતા. તે અધકારને શરીર બળ કૃષી

અધ્યક્ષર વહે કર કરવાનું મુખારેલ ધારતા હતા. એ કેમ બતે ! લેજ રસ્તા ખરા હતા. એક તા એ કે મહ્યુરાએ શરીર મળ વાપમાં વિના, અધ સ્વારમ જોવા વિના, મણી તા દ્વેષ કર્યા વિતા, અત્મત્ય થતાે અટકાવવા ખાતર મા**વ** કામ વ્યલ કરવું, જોહતું હતું તે શરીર બળ વાપર્યા નિના શેંઠાને ખરા રસ્તા ધીરજપુરવક વતાવવા જોઇતા હતા, પછ દારૂને વશ થયોલા, પોતે શેઠના જેવા બનવાને તત્પર થયોલા મભૂરા કંઇ ધીરજ મકહે ! એ અશક્ય વાત હતી. મીએ રસ્તા શેટાયે પાતાની આંખ ઉપાડવાના હતા. તેઓ કઠી શક્ત " ભલે તમે શરીર બળ વાપરવા આવ્યા, ખાસ સ્પેડ વ્યમારાં મકાત લ્પા: અમારા પક્ષ્સા જેને તમે નહીં અહી સાંધ્ર તે હવે તમને અમે નહીં આપીયે. જે અમારાં ધર ભાર તમે જુઓ તે લું છે, તમારી મેલે ખાસ થલાના " જો આટના હીંમત ખાસવાળાએ કરી હત તેા મનારા થાડા દિવસ ખાણ ચલાર્રાન થાકી જાત. પણ આ એ ન ભનવા જોગ હતું ખાસના ધાર્યા ખાસનું સોનું જતું કરે, પેક્સ ન. ને.કરતે શેઠ ભનવા દીધે તો ~~પાણ ખાદે ખાદા**ને શા**~~ સાર ! એટલે જ્યાં સુધી એક માસ્યુ . પઈ તો એક્ટ્રેસ કરી શક્યો છેને તે બીઅન્ધી મનુરી વહે વધારવા આમે છે તે તેતે ખુખે મરતા ધીરજ વિતાના, શેરના જેવાજસ્વભાવશ્વાયા મજારા મળે છે ત્યાં લગી જે જોહાનીસભરગમાં મન્યું તે વ્યાંત લગી બન્યજ કરશે. સ્થા નિરાશા ભારેલું **છે. છતાં** ખરાખર છે. ઉંદ ઉત્તરતાં એ નિસ્તશામાં આશા સ્ટેલી છે. સમજુ શહેતા દાવા છોડી દેશે ને મજુર હશે તે મજુરીમાં રહેલી સુલામી છેાડી દેશે. મહત્વાને ચરમેચર મહાવાન મહત્વે સંતાપમાં સુખ ખાની ખરા પરમેશ્વરને અજરો. બીના તેમ કરે છે. કે નહીં તેના દેવચાર એ નહીં કરે. ચ્યા અધારીખી શકે છે. આપણે જે આ મુલકમાં રહીએ છીએ 🗟 ખાસ ના મજુરાના સાંપ સમજી તેની નકલ કરી સામયે છીયે, તેના કરતાં વધારે અરસીયા થતાં શીખી અતાએ જીવે તે તે ગુજુને અહ્યુ હતી આપણી સરકાર સાગેની કે ભાપણી પોતા ની સામેની લડતમાં વિશેષ પ્રભળ બની શક્યે છીયે

भी गाँधी बगसग १५ दिवस यथा कोहानीसभूरण गरेला है तमज़ स्भाजितन संबद्धनाथी दिव्या संबद्धि ६५२ सर स्वरंगे सभण बमेदी छै. तेना कवान आववानी सह ६०० कोवाया हरे हैं. को कवान सनिवसर्थ नहीं होय ते. सहत तुरत शरू थरों.

લડત થવાના સંભવ દાત્રાથી તે મી. ગામહોના ખાસ તારથી મી. પાલાક એક એક વિસાયત ઉપડી ગયા છે. ે મી. ગાખો લડત વાયતમાં વિશાયતમાં તેમજ હીંદુરતાનમાં સપસ યગલા અન્ય માગે છે. તે તેના મેં. પે. પારતી તેમતે જરૂર જાણા થથી તેમને ખાસારથ છે.

એઢાનીસઅર્ગમાં હુલ્લડ

હુડતાલના ઇતિહાસ

એહાતીસભરત્રમાં તે સે.તાની ખાણવાળા પ્રદેશમાં કદિ નહીં **થયેલી એવી જેગી હ**ડતાલ ખાણાત. ગાર, મજુ રાએ ચલાવી હતી ते सामवारे पुरी थर्स. तेमां समक्षम ४०,००० मुखुम रीसार्ध મેદા હતા. વ્યા હડતાલમાં રાઇના પરવત થયા હતા એમ **ક્રતી શકાય. કારણ** તદન નછવું હતું. એક ખાસુમાં ચાળીસ નવા મનુરાને રાખવામાં આવ્યા હતા. તેંગ્યાની પાસેથી કરતા હરતાએ બીછ ખાણા કરતાં પા કલાક વધારે કામ શનીવારને સારું મારમું. આપ્ર કરવાની મજુરાએ ના પાડી.- કરતા દ્વરતાએ દુક પકડી. આ ચેદખમી સુધ દુતી. લડકા સળગ્યા. મભૂરાના મંડળના સેક્રેટરીએ તાડીસ આપી કે જે મભૂરાની પાસેથી પા ક્લાક વધારે કામ ક્ષેવામાં આવશે તેા મનુરા **હડતાલ પાડશે. સેક્રેટરી ખાસમાં નેલ્કર ન હતા. તેના** કાચળ ઉપર વજન ન અપાયું. અથી મળુર મંડળનું અપમાન થયું, બળતામાં થી દેરમામું, મન્નુરાએ હડતાલ પાડી. હવે **ધણીઓ સમન્ત્યા. નવા મન્તુરાને** તેઓની શરતે પાછા કેવા ક્સુલ કરશું. પણ ખાછ દ્વાથયી ગઈ હતી. હવે મન્યુરા શાના માને ! સેક્રેટરીનું અપમાન તે પોતાનું ત્રર્યું. આગ ચાલી. મીજ પાણાના મલુરા પણ તેજ મંડળના સભા સદ હતા. તેઓથે પણ હકતાલ પાઢી. ખાણા એક પછી એક બધ થવા લાગી. જો કેઇ મનુર કામે જાય તો તેની ઉપર ખળા-કાર ચાલ્યા. ખેતાનીમાં મજુરાયે લુટફાટ ચલાવી મેનેજર વિગેરનાં ધર સળગાવ્યાં. જંગી મીટીંગા થઇ. કડવાં ભાષણા થયા. સરકાર સુતી હતી. પેલીસ ન હતી. જે હતી તે બસ ન થઈ. ને મળુરાતા બુસ્સા વધ્યા. ઘણા શ્વરકારને દોષ દીયે છે.

ભાડેકા જોહાનીસભરંગ પહોંચ્યા. શુક્રવારે હદ શકા. જોહા નીસખરંગમાં જન ને સાલ જોખમમાં આવી પડ્યાં. આખા દક્ષિણ આક્રોકાની પાલીસને સરકારે બે લાવી. દરમીયાન ખુના મરકી તે ચાલી રહી. મજુરાની આંખમાં શે.હી હતું. તેઓથે લાલ વાવટા ને લાલ પુત્રનાં ધારણ કર્યાં હતાં. કામવાળાએતને દળાવ્યા. ને સત્તાધીશાયે ડહાપણ કરી કામ બંધ કરી. મજુરામાં મીસીઝ રીટઝજરાલ્ડ કરીને એક આઇ છે તે સરવમાં અગ્રેસર હતી. પચાસ માણસાની ડુકડી એ લઇ જઇને તેએ દુકાનદારાને ધમકી આપી દુકાના લંધ કરાવી. જોદાનીસખરગનો વેપાર બંધ થયો. શે.કારેયે લખ માં ધરમાં વ્યનાજ વિગેરે ભરવા માંડલું. કેલસાની એક એમની કિમત દરા શીલીંગ સુધી ગઇ.

આટલેથી બસ ન થયુ. રક્ષ્તના રેલવે કટેશન ઉપર મીસીઝ પીટઝજરોલ્ડ અને તેના સાથી અમા. ત્યાં બારી બહ્યું તોડ્યાં ડીક્ટ ઓડીસ અને ગાદામ બાળીતે ખાબ કર્યાં. પાલીસની દરકાર ન કરી. એક કાક્ષ્ર નાકર તેમાં અળા મુવા. પછી ટાળું રાતના નવક વાગે 'સ્ટાર' અપાની એપ્રીસે ગ્રમું. ત્યાં કેટલાક માસુસા બારીઓ તેહી અદર પેઠા. આપોઓલી હગલી કરી તેમાં દિવાસળી લગહી. પડીકમાં તે રવર મકાન ખાબ થઈ ગયું. આ બાપાની દ્વાર વર્યું કદી. આપી મસ્મેલાં છે. મંગળવાર સુધી તે આપુ મહાર નથી પડી શક્યું, અમ્યુ ઓલવવા વાળ્ય આપ્યા તેને મસ્યુર્ગ યાળા કહાડી મુક્યા, પછી તેઓએ

દાર ગાળાતી દુધત લુંટી તેમાંથી બંદુધ તે દાર ગાળા હાથ કર્યો, તે પાતે લડવા તહેવાર થયા. બીજ દુકાના પણ લુંટાઇ. ત્રણ ત્યાર હીંદી દુકાના પણ લુંટી. આ કામ મુખુરાનું તહીં પણ હરામખારાનું જસાય છે. અધેર ચાલે તેમાં કેહા કાનું સાંભળે !

દરમીયાત સરકાર જાગેલી હતી. પોલીસથી જોદ્યાનીસ અરમ ભરાયું. મુખ્ય મકાનો ઉપર એક્કા એકી. શનીવારે જપેરના હડતાલીએએ રેંડ કલળ ઉપર હુમલા શરૂ કર્યો. પોલીસે ઢાંદાને ધમાય આપી, વિનવ્યા. ખંડખોરાયે ન માન્યું. તેઓના માથા ઉપરથી ખંદુકના ધા ચાલ્યા. તેથી પહુ તેઓ ન કર્યો. એટલે ખરાબર શરીર ઉપર ખંદુક તાય. ગે,ગાર્ના કરાકડી ચાલી, ને દોધન તેમજ નિર્દેષી માણસા રાળાયાં. ઢાંદીની ધારા ચાલી. ઘણાક મુવા તે કંઈ ધાયલ થયા. .રેડ ફાસવાળા આવ્યા તે મુડદાં તથા ધવા એલાને ઇસ્પિતાલપર લઈ ગયા. હવે ત્રાસ પ્રુટપેક નાસ ભાગ થઇ. રેંડ કલળ બચ્યું. દરમીયાન કાઇએ છુમ ઉડાડી કે મી. ચડલેયે કલબમાંથી ખંદુકના ધા કર્યો હતા. તુરત સોકા વેર વાળવા તેની મહેલ સરખી મેડડી દુકાન બધ્યું વલ્યા. હવે ત્રેડમાં તે લુંડ કરી.

અામ ચાલતું હતું દરમિયાન જનરલ છેાયા તથા જનરલ સ્મટસ જેતાનીસ્થર્ગ આવીયા. હડવાલ પાડનાસ આગેવાના તે મળવા સુક્ષેદ્ધ નામું લખાયું ને તેમાં બન્ને જનરક્ષાયે ને ત્રણ હાતાલ વાળા આગેવાનાએ સહી કરી. સુક્ષેદ્ધમાં એ શરત છે કે પહેલી ખાશના મનુરાને પાછા હેવા, ખીના હુડતાલી મુજુરાને પાછા ક્ષેત્રા, મુએલા **તે વવાએલાને સા**ર સરકાર બંધાય ને બતે ત્યાં લગી તેઓની **પાછળના** વિચે**રેને** કંઇ બદલા આપે, બીજા જે દુઃખા ઢાય તે સરકાર તપાસે એઓએ ઢારાને ઉશ્કેરવામાં તે લુંટફાટ કરવામાં ભાગ લીધા છે તેઓને કંઇ નહીં કરવા આગેવાનાએ માત્રણી કરી. જનરલ બાેઘાએ કહ્યું છે કે પાતાનાથી બનતું કરશે. પસ્ ન્યાયની બાબતમાં પોતે વચમાં **પડવાનું વચન નહીં** આપી શકે. દાલતા લગભગ સાએક માખ્સો પકડાયા છે. મીસીસ રીટઝજરાહાને પસુ પકાલામાં આવી છે. **છા**પાએ**ા ખે**ધ હતાં. તે 'સટાર' શિવલ્યના મંત્રળવા**રે શરૂ થયા છે. બી**જાું કામ પહે શરૂ થયું છે તે આ લખતી વેળા એહાનીસ્બર્ગમાં કેમ જાણે કેઇ નથકું હોય એવા દેખાવ જોવામાં એાવે છે. માણસ પાતાનું દુખ ને પાતાનું જોખમ તરત ભુલી જાય છે.

મેામવારના દહાડા જોહાનીરબરગે શાકમાં અને સાગમા પાલ્યા. વાવટાઓ અર્ધ ડાંડીએ રાખવામાં આવ્યા. મરણ પામેલા બધા માજુસને સાજના ચાર વાગે દરન કરવામાં આવ્યા. તેઆની પાજળ લગભગ ત્રીસ હજાર માજુસાનું ટાળું ગયું હશે એમ કહેવામાં આવે છે. આજ માજુસાની આંખમાંથી આમલે દહાડે કાહી ત્રરતું હતું. સામવારે શાક માં ડુખેલા ધીમી ચાલે લાસની પાછળ જતા હતા.

હડતાલના આગવાતાની મુશ્કેલી હવેજ થઇ છે. ખામાંના કેટલરક તેએકને ગાળા ભાંડે છે ને કહે છે કે તેએકને સર કારે છેત્વાં છે. કેટલાક કહે છે કે તેઓએ દગા દાધા છે. કેટલાક હતા માત્રે છે. ઘણા આગવાતાએ કરેલું કહુલ સાંગે છે. જુદા જુદા મંડળાના વાટ દ્વાપા છે. રેલવે વાળા પણ સામે થયા હતા, પણ છેવટે શાંત પડ્યા. શરત સરકાર કેરી રીતે પાથે છે અને એવું એવા પણાતા મત પડધાં છે તે કામ રાજગાર શરૂ થયા છે. તેઓની

275

મીટીંગમાં એ પણ કહેવામાં આવ્યું કે સરકારે જેમ એશીયા ટીકને દેવા દીધા તેમ ખાલુવાળાને દેવા ન દેવ એ ખાનમાં રાખવું. શંકાના જવાબમાં એક આગેવાન એવું બાલ્યા કે મનુરામાં બળ કાયમ રહેશે. તા સરકાર દેવા નહીં દઇ શકે તે દેવા દેશે તા કરીને વધારે હકતાલ હવે પાડવી.

સરકારની ખાસ પ્રાગણીયી તે ઢાેકાની લાગણી ઉસ્કેરાય નહીં તેવા ઇસદાથી ખન્તે મુખ્ય છાપાએએ હજુ આ મહા ભારતી હડતાલ ઉપર ટીકા કરી જુદા જુદા ગુણદેવ ખતાવ્યા નથી.

વિલાયતમાં ગી. હારકરટ ઉપર દળાક્યુ ચાલ્યું છે. દક્ષિયુ માર્ડિકામાં વડી સરકારનું લશ્કર છે. તે લશ્કરનો ઉપયોગ માવા કામમાં ન વાપરી શકાય એવી સમજ છે. તેથી ગી. હારકરટને સવાલ પુછાયા છે કે દ્વારક ચ્હેક્સ્ટને વડી સરકારના લશ્કરનો ઉપયોગ કેમ કર્યો ! ક્વારક ચ્હેક્સ્ટનને કેટલાક માણસા દ્વાપ દીયે છે. આમ હત્યુ આ અળવાનો ઇતીહાસ પુરા નથી થયા. હાલ તા કાઇ કર્દા શકતું નથી કે કેલ્યુ હારમું ને કેલ્યુ છત્યું. જેહનીસ્થરમમાં પા. પર હજાર લગીનું તા નુકસાન લુંટકાટ અને આળવામાં થયું માણવામાં આવે છે. વેયાર રેલ્યે દ્વામવે વિગેરેને ધકેકા પહેલ્યો એ તા લુકાજ. અહાર સત્યુ થયા મણાય છે. લગલમ બધા મળીને ૪૦૦ માણસા ધાયલ થયા મણાય છે. હત્યુ દરોક જખમી થએલા ભયંકર સ્થિતિમાં ઇસ્પિતાલમાં પડ્યાં છે

હીંદુસ્તાનમાં આપણા વિષે ચરચા

મદરાસ પ્રકાકાની કેત્કર સના કરાવ

મે મહીનાની શરૂઆતમાં મદાસ કલાકાની ૧૫ મી સામા છક કાન્દ્રરેસ ત્રીચેતાપસી ખાતે ઓનરેબલ મી. રામચંદ્ર રાવતા પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી. જે વખતે પસાર થયેલા દરાયામાં એક કરાવ દક્ષીએ આફરીકામાં હીંદીઓ તરફતું વર તત અને મીરમીટમાં જતા મહુરા વીગેના હતા. એ દરાવ નીચે મુજબના 'ઇડીઅન રીબ્યુ'ના અધીપતી મી. છ. એ. નરેસને રહ્યુ કર્યો હતા.

"(૧) દક્ષીસ આકૃરીકામાં વસતા હોંદાઓના હીતની ખાતર તે દેશની મુલાકાત લઇને એાન, મી. છ. કે, ગ્રાખલેએ જે ઉમદા અને નિસ્વાર્ય મહેનત થીધી છે તે ઘણી ક્ષીમતી છે એવી આ કાન્ફરંસ તાંધ હેછે. ફ્રાંસવાલના બેઈજત મામહા કેટલાક વર્ષો થયાં માત્ર છે, અને હુલુ દિવસે દિવસે ભગડતા જાય છે. તેમછતાં યુનીઅન સરકારે તે સ્થિતિમાં સુધારા કરવા માટે કાંઇપણ અસરકારક પગલાં લીધાં નથી તેથી આ કેતન્ફરંસ લશી દીલગીર થાય છે. (૨) અને કેતન્ફ રાંસ શી. ગાંધી અતે બીજા આપહા સ્વદેશ બધુએન કે જેઓ માતૃસુમીનાં માન અને આબર્કની ખાતર કેટલાએક વર્ષો થયા બહાદ્રરીસરી લડત ખંતચી ચલાવી રક્ષા છે તેમને દીલસાંજીના સદિશા માકલવાની પ્રમુખને સન્તા આપે છે. (૩) શ્રીદ્રીક્ષ સંસ્થાતામાં હીંદુસ્થાનથી જે મળુરા ગીર મીટમાં જાય છે તેમને ત્યાં અસલ સંકટા અને દુ:ખા બાગ વર્વા-પડે છે એવા આ કાન્ફરસના ચોક્સ મત છે. વળા ते केटले हैं- भीरसीटन धारल हीही प्रकान भानने ने तेमक પ્રીટાશ પ્રજા સ્વતંત્રતાના જે એવે કરે છે તે અર્યને હાની • કારક છે. વીરમીટનું ધારણ સાવ નાણક કરવા વ્યાખતના

માત. ત્રી. ગાખલતા ઠરાવ હોંદા સરકારે નહીં સ્વીકાર્યો તે માટે આ કાન્ફર સ દીલગીરી જાહેર કરે છે અને ઉમેદ રાખે છે કે જે બહી સામે આખા દેશ એક અવાજે પાકાર કરે છે તેના અત લાવ મનાં પગલાં સરકાર વેળત્સર ભરશે.

આ કરાવને તાંજોરના મી. કે. શ્રીનીવાસ આયંગરે ટેકા આપ્યો અને તેના ભાવસુમાં ફ્રાંસવાલના હોંદીએકની હાડ મારીના અનુભવ વર્ષિ કેટલાક દાખલા આપ્યા.

ઉપરતા ઠેસવમાં મી. ડારાસામી અલ્પરે નીચે મુજબ વધારા કરવાની દરખાસ્ત કરી હતીઃ—(૪) અને આ કાન્ક્ રંસ ભીરમીટમાં પરદેશ જતા મળુરાને અટકાવવા માટે એક તપાસ રાખનારી કમીટી નીમવાની ખલ્સ બલામણ કરે છે.

કેટલાએક ભાષણા થયા ભાદ છેવટના વધારા સાથે ગી. નાટેસને રજા કરેશા કરાવ સર્વાત્મતે પસાર થયા હતા.

" એાંઓ કરાનીકલ "

સર પીરાઝરાહ મ્હેતાનું આ છાપું આ કાયદા વિષેતી સખત કલમાની દરિકા કર્યા બાદ જણાવે છે કે આવા કાયદા ને સંતાપ કારક ગણી વડી સરકાર ક્છાલ રાખે એ સમજાત નથી. તેના અર્થ હીંદી કામના માટા વિશ્વસઘાત તેણે કર્યો બરાબર થયા. આથી આ દેશની સ્થિતિ ઘણીજ ગંભીર અને કહેશુ થઇ પડે છે, અને તેને માટે હીંદી તેમજ વડી સરકારે એક દમ ઉપાયા લેવા ઘટે છે. આના કરતાં ઘણાંજ એત્છાં અમત્યના સવાલને માટે જપાનીએ ધુનાઇટેડ સ્ટેટસ સાથે લડાઈ કરવાની વાતા કરે છે. જ્યારે હીંદી સરકાર પોતાની રઇયતના વિશ્વસના આદલા બધા માટા લેગ કૃતાનીએ! કરે તેની સામે એક શબ્દ પશુ ન ઉચારે એ શું !

ઈ ડિઅન અઝાર

માસીસ મિંગલના પ્રયાસથી થયેલી ખઝાર ગયે અહેવાડીયે ભરાઇ હતી. આ વખતે બઝારને માલની મદદ ગઇ બઝાર કરતાં વધારે મળી હતી. તેમાં માલ વિલામતથી હિંદુસ્તાન અને દક્ષિણ આદિદાના જીદા જીદા ભાગમાંથી આવ્યા હતો. મેયર મી. બાઉરડ્રેડની એારતે બઝાર ખાલવાની દિયા પહેલે દિવસે— અધવારે—કરી હતી. બીજે દિવસે મીસીઝ ડરમંડ યેપલીને તે કિયા કરી હતી. મી. હોસ્કેન માંદા હોવાથી પ્રમુખપદ મી. પીલીપસે લીધેલું હતું. - એટલે બહારની અને ધુરાપીઅનની મદદના વિચાર કરતાં આ બઝાર સરસ થઇ બણાય. બઝારમાં હોદીની હાજરી પ્રમાણમાં એાછી હતી અને એકંદરે આવક પણ ગયા વખત કરતાં એાછી શઇ મણાય. વળી હોંદુસ્તાનથી જે માલ આવેલા તેમાંથી રસ્તા માં કોંગતી માલ ચારાઇ ગએલો એ પણ ધકેકા લાગ્યો. મીસીસ ફેાગલના વર્ગ કરેલું કામ ગયા વખત કરતાં વધારે હતું. વેચવામાં મદદ કરવા ઘણી ગારી બઇ હાજર થઈ હતી.

ખઝારમાંતી પેદાશ મીસીસ ફેરમલના વર્ગને મદદ કરવા તથા મરહુમ ત્સલામથી નારણસામી તથા નાગાપતના 'સમર્પારથે વપરાશે. મુખ્યત્ર કંમીડીએ હતા નિશ્વય નથી કેવો કે મરહુમ સત્યામથીઓને સ્મરહ ક્રમી દિતે જાળવી રાખવું.

भाराज्यता विषे साभान्य ज्ञान

[લખનાર—ગી. એમ. કે, ગાંધી]

भक्ष्य ८ स

સુવાવડ

સાધારભુ રાંગા વિષે આપણુ વિચાર કરી ગયા આ પ્રકરણોનો એવા હેતુ નથી કે દુનિવામાં નજરે આવતા બધા રાંગા વિષે લખાણુ કરેલું અથવા સુચના આપવી. પણ બહુ જાણીતા રાંગાના હેપચારતા વિચાર કરી દરદ માત્રની એકતા તે ઉપચારતા એકતા બતાવવી એ છે. જેઓ દરદથી ખુબ વેરાએલા છે. અને જેઓ માતથી કરે છે તેઓની અલગળ અમે તેવી પુસ્તકા પુક્યાં હશે તે તે તબાઓની પાસે જરીજ. આ પ્રકરણા વધારમાં વધાર એટલું જ કહી શકે છે કે સાધા સ્થુ દરદોવાભા માનુસા જાજ વધા આરોગ્યલા અનગવનાના નિયમો પાંચી કરી અંહા ન પડે અથવા ભયકર રેમના પંજામાં ન સપપ્રય. તેટલું કરવાની હિમત પણુ દ્વાપાની પંજામાં ન સપપ્રય. તેટલું કરવાની હિમત પણુ દ્વાપાની આ પ્રકરણા લખવાના એક મુદદે છે. હવે આપણે સુવાવડ, ભગ્યાંની મહાવજત ને વ્યક્સમાસો ઉપર ચોડા વિચાર કરી આ પ્રકરણા બપ્ય કરી સકાય એવી સ્થિતિએ પહેંચ્યા છી?

સ્થારે શહેરી ખેશું કેમ કુંખ જાણમાં છે. તેઓને અભ્યાં ના જન્ય થતી વેળા શાં સારૂ અસલ વેદના થાય છે દે ખચ્ચું આવવાના કાળ પહેલાં તે પાછળના કાળમાં કેમ તેની ખલ્સ માવજત કરવી પડે છે દે આ સવાલા વિચારીયે

શહેરી ખેરાંની રહેણી તકન અસ્વાભાવિક છે. તેઓના जाराह, तेक्कानी पहेरवेब पुरुतना नियमनी विश्व रहे छे. પત્ માટામાં મેહું કારેલું સાદુજ છે. બાળક ઉગરતી છોકરી બને પારના કરે, મર્ભ ધારતા થયા પછી પણ પુક્રમ वे विनते संग व मेरे काने कान्युं कायतर्थं बाह श्वाक ની પથારીમાં ક્ષુટી કે તુરત સ્થિતી સરફ એવી વર્તસૂક શખ વામાં આવે કે તે ચોકીજ શાકતમાં પાછે! મર્ભ ધારણ હવે તો એવી આ ક્રેમ દુખ ન બોગવે કે આ બીહામણી ને દયામણી સ્થિતિ લાખા છાકરીઓની તે મૈરીઓની એવામાં **આવે છે. આ**વી શહેરી છ**ંદગીમાં ને નરકમાં કરોા ત**ફાવત નથી, કુર્ય નર્યા લગી આંગ રાક્ષેક્ષ બને હો લગી સિને ચેત રહેજ ગહોં. મણા પુરૂષો અિતો દેવ કહાડે છે. અદ अक्स्बुन काम सेपनी तुलना करपानुं नथी. काले जननेतेर કે અનો એક પ્રકૃતિ કેલ ક્ષેત્ર, દેલ છે એ એવા પછી મા ળ~~ોડાએ~~ ભાળ વરાએ ને ભાળ સ્થિઓ,એ અતવાનું છે. જ્યા કામી ખાળ વિષય, તે ગર્બ ધારણ થયા પછી મહો ાવધય તથા વચ્ચાના જન્મ પછી હસ્ત મતા વિષય વ્યટકે

નહીં લાં લગી સુખી સુવાયક શાયજ નહીં. માને બહુ વખત લયંકર વેદના સહન નથી કરવી પડતી અને દ્વેડ માસ સુધી તખળા રહેવાનું સખાએલુંજ છે એમ સાન્યતા હોવા ધી સુવાયકની સાધારણ ઈંજા જિએં ઉઠાવી ક્ષેય છે. અને તે દક્ષાનું આન ન રહેવાથી દિવસે દિવસે ભાયલી, નખળી ને તેજ 6નિ પ્રજા ઉત્પન્ન થતી જાય છે. આ પરિણામ લયં કર છે, ને એ અઠકાયવાને સારૂ દરેક અથાય પ્રયત્ન કરવા ની જરૂર છે. જો એક પુરૂષ કે એક આ પણ આ અના ચારને તજે તા તેઠહા આખા જગતને ક્રાયદા છે. આમાં ક્ષાઇએ કાઇની રાહ જોવાયલું નથી.

ઉપરના વિચાર પ્રમાણે પ્રથમ માવજત તો એ થઇ કે મર્ભવતી જિની સાથે પુરંધે તદન સંગ બંધ કરવા. પછી આવતા નવ માસની અદર જિની ઉપર ઘણી જવાળદારી રહેલી છે. એટલું સમજવા જેવું છે કે બાળકની વરતલુક તો આધાર માના આ નવ માસના ચલસ્ ઉપર ઘણો રહે છે. માં પ્રેમવાળી ઢાંધ તો તેની અસર બચ્ચામાં આવશે માં ઢાંધી હોંધ તો બચ્યું ઢાંધી ઘરો. એટલે આ નવ માસ માં આની અંતરવૃત્તિ ઘણી ચેલ્બી સહેવાની જરૂર છે. અપે તે વેળા પુલ્લકમાંમાં રાકાવું જેકાયે. ગ્રુરસામાં ન રહેવું, દયાનો લાવ વધારવા, ઉદાર દિલના થવું, ચીંતાને ભવ રહિત રહેવું, મનને વિધે પણ પશુપણ નહીં આવવા દેવું, નકામી વાર્તાઓમાં નહીં દાકાવું, અસલ નહીં બાલવું—આ બધા નિયમ પાલ તે હિતે થતું બાળક તે જસ્વ થયા વિના નજ રહે.

જેમ મનમી સ્વિતિ કુસ મળવા અફર છે તેમજ શરીરની સખવાની છે. . હમેમાં એપ્પમી હવા ઢેવાની જરૂર છે. ગર્લાધાન ચેળા સાને વધારે જાસ હોવા પડે છે એટલે વધારે એપ્પમી હવા હોવ તેવી સ્થિતિમાં રહેવું જેન્દ્ર્યે. આનાજ નિયમસર પને એટલું તે સરસ ખાવું જેઢ્યે. આપલા પ્રકરણામાં જ્યારવા પ્રજબ સારા ખારાક ગેપ્ડવના જેન્દ્રીને. આ વેળા ઓલીવ એપ્રદલ બનાના ને લઉના પદાર્થ પને તેમ ખાવા જેન્દ્રીને. જો દસ્ત બધ રહે તે એહીવ એપ્રદેશમાં વધારા કરવા. દવા તરફ ન દોડવું. ઉલટી થવા જેવું થાય તો લીંજીના રસ શકર બાખ્યા વગર યોડા યાણીમાં મેળવી પીવેર. મસાલા મરસું વિગેરે આ નવ માસ તા તજવાંજ જેન્દ્રી

કેટલીક અિને આ શયથે ભાવાં અભાવ ખુબ શાય છે, તે કુર કરવાનો સરસ ઉપાય એ છે કે તેણે હમેશાં 'ક્યુની બાય ' લેવા. આ ' ખાય ' લેવાયી શરીર બળ વધશે, કાંતિ વધશે ને પ્રસવ વખતે પીડા લણી એાછી થશે. આવા અનુ અન લપ્ય અિએાને થયા છે. ભાવા અભાવા થાય આરે મન ઉપર અંકુશ પસ્તુ રાખવા, એક છે વખત જેની ઉપર મન દાડે તે વસ્તુના સામ કરવાયી તે શુલી શકાય છે. દરેક વેળા પેટમાં રહેલા બચ્ચાંના રક્ષભુના વિચાર માયે ને બાપે કરવા ઘટે છે.

પણીની ફરજ છે કે ગ્યા સમયે જિલ્લી સાથે તકરાર કરી તેએ માને ગલરાટમાં નહીં નાખવી. તે ખુશીને સુખી રહે તેમ કરવું. ઘર કામમાં ઘણા મોજો રહેતા હોય તે. એહેલ કરાવવા ઘણીયે પ્રયત્ન કરવા જોઇએ. હમેશાં થોડા વખતે ,ખુલ્લી હવામાં , કુરવા જવું એ જરૂરતું છે.ે મળું વખતે માના પેટમાં કંઈ મથું દ્વા ન જાય એવા સંભાક રહેની જોઇએ.

લડાઈનાં પરિણામ

હયાં આરે! વડે લડીને એક બીજાના દાવા પતાવલના ક્રીસ્થાએ લખતાં હખતાં ઇતિહાસનાં, વાંધાને વાંધાં ભરાયાં પશુ છત મેળવીને યસથી પ્રભાઇ કોઇ પ્રજ્ન એક, એ કે થોડા વધુ સપકા પછી પડતીના શકકરમાંથી અચવા પામી છે તેવા ક્રીસ્થાની નોધ સવાનાં પાનાંઓ હજી કારાંજ રહ્યાં છે. અત જમાનાની છેલ્લી શહઇએનો વિચાર કરતાં પશ્ચ કરોઇશું કે એ પાનાઓ તી સફાને માટે કેશ્કેજ રહેવાનાં

થીપાલી અને આલકન સડાઈ વિષે 'ન્યુ **દક્ષિમ'ર'** માં **સખ**તાં तिर्धं जेवनरी हे लेने धायनारी भासभ सर कोन बलहना નામથી ઓળખે છે તે પ્રખ્યાલ અંપ્રેજ લાવઈના ક્યુક मीह वेशी-रनना शक्ते शंधी कहे हैं 'अत की भवंकर स्थित छे, काने कारनी अधं उस्लाने आह **इ**रीको से। कारनी ભયં કરતાને પહેંચે એવી એક પણ સ્થિતિ ખર્ચા. શાહ એવ વરી આ ક્ષેપમાં જલાવે છે કે ઇઠાલી અને બાલ્કન સમ્મ્યાે એ છત મેળવી વ્યત્ને તેઓના રાજ્યની સમદદ વધારી એ હાં કાર અરીજ હેા**વ** તેમ તેના પાડાંથી રાજ્યાને તે એન્ફ્યુંજ શીખવે છે 🦫 જીત મેળવવાને અને રાજ્ય વિસ્તારવાને અળળા સન્ત્યે મુખળાના મક્ષ કરવેર અને ક્ષ્ટાલી તથા ભારકન સુજ્યા તેના પાઢાશીઓના એક દિવસ ભણ ખને તા સ નવાઇ જેવું નથી. વ્યાજે પુરાયની સ્થિતિ તેના ક્ષેકિતે શરમ ઉપન્તરે એવી વઇ મડી છે. મ્યાયલુદિવાળા માણસને તે ક્લાંક રૂપ છે. તેના ધર્મથી તેમાં કર્મ શદદન વ્યવભાં છે. શું કટાલી અને આલ્કને શાલ્ય છત ત્રેલપીને આહી લયાં છે! ઇટાલીએ બીપોલી જીત્યું તેથી એ બડી કી પેલ્સન્દ્રી તલવારના બળમાં વ્યંકું હુર જન્યું. મધ્ધે લડાકના પ્રસ્થા ભરવા કરથી કચકાઇ રહેલી અન્તને માર્ચ વધુ કર નાખવાની ભને ગોપાલીને સાચવનાની ભીતામાં પડ્યું. હવે તે અહ્યુવ પામ્યું કે વીપાલી તેને ખાંડણી અસ્વાને બદ્ધ પેતે તેને ખરબી ભરતું થયું. પ્રસ્ત્રીના એવા હાથ થયા છે ત્યારે व्यस्तानी श्वं रका छे हैं भेसी दियानी स्थिति सुधारवाने ज्याने तिथे कारे कानमां जंपवान्तुं, कारे जीव जारेने। પછ્યુ મેસાંડાનીયા તુર્કી સત્તા નીચે હતું તેના કરતાં વધારે બેદાલ ૧૫લા થાડા અલીનાઓવા ૧૧ છે. અંદરે બેસીને नीवाभाषी १ १६ इस १,८तां पहेंछा जारकन सक्त्योंने सेना ખુખ નીવ્યવાલું પાસે તેમાં શક નથી.

તલવાશની છત મેળવળાસંભાતે યુદ્દશતનો એ સિલ્લ એલ વર્ષી પહે છે તેમાંથી ઇટલી આઇક્રમ કે કાઈ કેમ મૂળી આ શકે ! તારે એ છતાને જેવી છત કહી શકોએ ખરા ! કદમ નથી છતાલ ત્યા છત વપેલી માતવી એ લામ છે. અને શકયને ઇદયમ છતી શકે સ્તારે તેલવાર તેની પચચા કેમ પહી સકે ! એ છત તેલ સદા તેઓ રહેનારી છત છે. હદમ દ્રાદય વચ્ચેની લક્ષા એવી છે કે એમાં હરેરેલા પશ્ચ પણ છતે છે. તે પોતાની ઇત્લુ પત એવ છે. સત્ય એન્ડ મે છે અને સબળ બને છે. પછી તેમાં હાર કમાં રહી! માળી લક્ષાઇએ! જમાનાએક થયાં લકાલી આવે છે પણ તેની ત્યારીમ એમાં લખાઇ છે તેને લેલેક ઇતિહાસમાં નાથથી નથી એલિખતા, તલવારની લકાઇની તવારીખ સેને ક ઇતિ ન્યા નામથી એન્ડમપ્યામાં અને કાતદાસમ સદા કાતાલ રહેવાનાં બાલ્કન રાજ્યામાં માંહામાંહે લડાઇ

તો. 😮 ચીના લારમાં રૂતર જણાવે છે કે મેસીડાનીવાની સર ક્રક આગમ સર્વીયા અને બલગેરીયા વવ્ચે એવી હતુની લકાઈ થઇ હતી કે તુર્કી આવેની લકાઇએમાં તેવી થઈ તથી. ૪૦૦૦ બલગેરીયતેનો શર્ધાયાએ કેઠ કર્યા અને સર્વીઝલ લક્ષ્કરમાં ૨૦૦૦ લવાયા - કોલામાંશ આગળતી લડાઇમાં મહિ પશુ બલચેરીયાને હસવી ૬ વ્યથકદારા અને કેટલાક સીપાહી એને કેટ કર્યા છે. સર્વાધાના શન્તભે જાહેર કરયું છે કે ભલગેરીયાની છેડથી તેની મુજ બહુ ખીજાઈ છે અને ૨૪ ક્લાક સુધીમાં ખુલાસો નહીં મળે તેા બલગેરીયા સાથેના બધા સંબંધ તાડી બાખવામાં આવશે. બલગેરીયા તરફથી કંઇ સમાચાર બહાર પડ્યા નથી. આ કંકાસમાં ફશિયાને વસ્ચે પડવા તેએ અરજી કરી છે. રામાનીયાએ પાતાનો લશ્કરને તમયાર રહેલા હુદમ આપ્યા છે. લંડનમાં એવા મત જોવામાં આવે છે કે આ લડાઇમાં વચ્ચે ન પડતાં લડ નારાઓને લડી ક્ષેવા દેવા. ત્રકી છાપેર મેટલશ્વના લસ્કરને તાઈયાર રાખવાની ભલામણ કરે છે પણ સરકારે તાટરથ રહે વાનું જાહેર કરેલું છે.

તા. પર્યીના તારમાં જસ્ટાવેલું છે કે સર્વીવ્યના અને પ્રીકા બલગેરીવતા સાત્રે સખ્ત રીતે લડી રહેલ છે. ઐાવેકપાસી અરગંધ ૬૦૦૦ સર્વીએના ધરાયા છે અને તેથી ઘણા થધારે ભલેગેરીયના મરાયા તથા લવાયા છે. કેરચાના અને ઇસ્ટ્રીપ આગળ લડાઇ યાલુ છે.' શીક સર્થકામાં એવું જાહેર કરવા માં આવેલું છે કે બલગરીયા મેસઉડાનીયામાં (તેના નવા છતાયેલા સુલકમાં) કતંલ ચલાવી રહેલ છે. પછીના તાર માં જહાવેલું છે કે માન્ડોનોમાં બલગેરીયાના વસણ્યી ના पुरा बरेब छ काने ते सर्वीया तथा श्रीसने टेंडा आपे छै. સવીંગન લસ્કર કતેહ પાંમતું સાફાયાની દક્ષિણ પર શાપ્રલ पर आवेख बेरती इन्हीं देहरीओ। पर कर्न पहेंच्युं हे, इतरे ત્રીક લશ્કર એક પૈછી એક લડાઇ છતી રહ્યું છે. નીમીટો આત્રળ છત મેળવી એક આખી બલગેરીયન ઢુકડીને તેણે 36 क्रेरी 9 अने पारहाई नहीं जालागी उछिन कामक धडी રધું છે. ઠીંગ કામ્સ્ટેન્ટારમ જણાવે છે કે પાછા ફરના असर्गरीयने। जे भागवीमाँ औड विडिली डतेव असापी क्ती ते चात भरी छे. क्रीं भारमां कथावेशुं छे हे जसनेरीयने પોતાના શરકરના એક ભાગ વડે સર્વીઅન સરકરપર અચા तः इभक्षे। अस्यानी पिरली असी शाणा हती से विजेना आश ળીયા પકડાયા છે. સર્વાધ્યત અને એક હારી જાય તેં! બલ ત્રેરીનાની સન્તા જાદુ વધી પડે એટલા સાટે શામાનીયાઝો बरुडर तक्ष्यत २.७५' छे क्षेत्र ते कानुष्ये छे.

मा ए भीना तार कच्छादे छे हे श्रीक सम्भरे रिलिन सर हरतुं छे. पश्चितिया काने राभानीयाकी आम्ब्रीकाने दक्को पत्रवा हेवाना धराह्य कच्छात्मा छे. ते पछीना तारभा तच्छा देवुं छे हे अवजिरीयाकी सर्वीकान सम्बर्गने पाछुं द्वाच्छुं छे श्रीत सम्बर्ग छन्तरे आगण पथतुं तथा छे सीरीसने क्रेसे आविद्या सादुआनुं श्रुप्य अश्वक तेज् छती लीघुं छे. भर्ती यन सम्बर्ग ८००० भिल्टीनिभित्तोनी भरहथी द्वायाना छती सीर्घ छे. काने 'अश्वभित्तीमानी सहस्था द्वाराना छती सीर्घ छे. काने 'अश्वभित्तीमान सम्बर्गना क्रीक सामनेत सहन

તા. ૮ થીના તારમાં જેમ કેલું છે કે સવીઅનોએ કોને વાર આગળ ખીજ લાકમાં છતાં મેળવા છે. ખલચેરીવને દારૂ ગે.જા છોડી સાંધી નાંદા છે. સર્વીયન સરકારે જહેર કર્યું છે કે ભલગેરીયાએ હલકાઇ ભરેલી રીતે મિત્રતા તાંડી છે અને હવે તેની સાથેના ભધા સંભંધ સર્વીયાએ તાંડી નાખ્યા છે, ભલગેરીયન સરકારે પેલ્લાના પ્રતિનિધિઓતે સર્વીયાથી બાલાવી લીધા છે. લશ્કરેલની ખુલારીનું વરસ્તુન એક તારમાં છે તેમાં જસ્તુ.વેલું છે કે મીકના ૮,૦૦૦, સર્વી યાના ૧૫,૦૦૦, અને બલગેરીયાના ૨૫,૦૦૦ ધવાયા અને પ્રસ્થા છે. બ્રાકેરીયાએ પહેલી છેડ કર્યાના ઇનકાર કર્યો છે.

તાં. હ મીના તારમાં જ્યાવેલું છે કે તુર્કી સરકારે બલ ગ્રેરીયન સરકારપર લખાધ્યુ માક્સ્યું છે તેમાં છતાસ મોડીયાં ની હદમાંથી બલગેરીયન લશ્કરને તુરત બાલાવી હેવા તાકીદ કરી છે અને દરમીયાન તુર્કી લશ્કરની તર્છવારી ચાલી રહી છે. ત્રીક લશ્કર સરસ જીત મેળવી રહ્યું છે એમ જ્યાય વામાં આવેલું છે. બહાગેરીયન લશ્કર સર્વીઅનને શ્રીક લશ કરને ભેળાં ન થવા દેવાની અને સર્વીયાની રાજધાની બેલ શ્રાની સાથેતા સર્વીયન લશ્કરતેક વહેવાર કાપી નાખવાની પેરવી કરી રહેલ છે.

તા. ૧૦ મીના તાર જચ્યાવે છે કે રામાનીયાની સરકરની તપ્રવારી ઝુપાટાબેર થઇ રહી છે. અને ૪ લાખ સીપાહી એકઠા થવાની વકા હતી હાં ક લાખ થયા છે. રામાનીયા તા વિચાર બલગેરીયા કે સર્વીયાને હદ કરતો વધારે બળવાન ત થવા દેવાના છે. કે જેથી તેમાંનું કાંઇ રાજ્ય તેને પેતા ને બયકર્તા થઇ ન પડે. ઇસ્ટીય આગળ બલગેરીયનાની ભારે ખુવારી કરી સર્વીયન લશ્કરે જીત મેળવ્યાનું જખ્યવા માં આવે છે. ત્રીક લશ્કર સ્ટરમતીટઝાથી આગળ વધ્યું જમ્મે છે. વીયેનાના તારમાં જચ્યુવેલું છે કે બલગેરીયા સલાહ કરવા આતુર છે અને બલગેરીયન તથા સર્વીયન સેના ધિપતિએર બન્ને બાબુની અસાધારખુ ખુવારીને લીધે અને કેલિશ ફાડી ન નીકળે તેના ખંદાબસ્ત કરવા સારૂ શંધી કરવાની પ્રસલત ચલાવી રહેલ છે.

તા. ૧૧ મીના તારંમાં જણાવેલું છે કે તુર્કી સરકારે ઇનાસ મીડીઆની હદની અદરથી બલગેરીયન લસ્કરને ચાલ્યા જવા ની માત્રણી કરી હતી તે વિષે સસલત ચલાવવા બલગેરીયન એલચી ત્યાં જઇ પહોંચેલ છે. દરમીયાન તુર્કી લડાઇની તઇ યારી કરી રહેલ છે અને તે તર્ધમારી અગાઉની લડાઇ વખતે થતી હતી તેના જેવીજ ચાલી રહી છે એમ જમ્માવવા માં આવેલું છે. સાદામાના તારમાં જણાવેલું છે કે બલગે રીયન લસ્કરે એમ્રીયલંકા અને કાચાના આગળ સર્વીઅન લસ્ક કરને ભારે ખુવારી થાથે પાણું હઠાવેલ છે અને ડાર્કીન આગળ શ્રીક લસ્કરને પાણું હઠાવેલ છે. સર્વીયાયી મળેલા તારમાં ઉલદું જ જણાવવામાં આવે છે તેમાં કહેલું છે કે બધી હરાળપર સર્વીઅનેની જીત ચઇ છે. સર્વીયાયી રાજ ધાની બ્રેલપ્રેડમાં ધવાયલા સીપાહીએ એટલા બધા આવી પડ્યા છે કે તુર્કી લડાઇમાં ઘવાયેલાઓ કરતાં હમણાના ધવા પડ્યા છે કે તુર્કી લડાઇમાં ઘવાયેલાએમાં કરતાં હમણાના ધવા પડ્યા છે કે તુર્કી લડાઇમાં ઘવાયેલાએમાં કરતાં હમણાના ધવા પડ્યા છે કે તુર્કી લડાઇમાં ઘવાયેલાએમાં કરતાં હમણાના ધવા પડ્યા છે કે તુર્કી લડાઇમાં ઘવાયેલાએમાં કરતાં હમણાના ધવા પડ્યા છે કે તુર્કી લડાઇમાં ઘવાયેલાએમાં કરતાં હમણાના ધવા પડ્યા છે કે તુર્કી લડાઇમાં ઘવાયેલાએમાં કરતાં હમણાના ધવા પડ્યા સામારીઓની સંખ્યા બહુ વધી મહી છે.

નીતિનાં કાવ્ય - અમર આશા, ઇતિહાસની આરસી, માડીની મુપ્તી, તથા મીનંબાદ, નરસિંદ કહેતા વિગેરનાં ભજન મળી વર્ષ કા બુ આ પુત્તક હવાઇ અહાર પડ્યું છે કે ક્રીમત પારટેજ સાથે ક પેતી

ઇમાગ્રેશન કેસ વીધે એક ચુકાદા

હેડીરમાયના કર્ટના એક વેપારી મા. બાનુ સુલામ માહી દીનના દીકરા મી. અબ્દુલ કાદર મવા માર્ચમાં 'સલામીસ' માં દેશથી આવ્યા તે વખતે 'તેને ઈ મીપ્રેશન અમલદારે 'પ્રોહીબીટેક ઈમીપ્રંટ' ચણી નાતાલને કીનારે ઉતરતા અટ કાવ્યા. આથી મી. બાનુ સુલામ મે.હીદીને કરબનની સરકોટ કાર્ટમાંથી ઈ ટરડીક્ટ મેળવી મી. અબ્દુલ કાદરને ઉતાર્યા. ઇટરડીક્ટ આપતાં કારડે વીઝીટીંમ પાસ, તેની શી, કીપેક્સ્ટ કરવાની જરૂર પડે તો તે બાબતના અસ્થ વીગેરે માટે પાઉંક રૂપ અનામત રાખવા અસ્બદારને જયાવ્યું હતું. અને ઇમીપ્રેશન અમલદાર પાસેથી, મી. અબ્દુલ કાદરને નાતાલમાં ઉતરવાની તથા રહેવાની પરવાનમી શા માટે નહીં આપવી તેનાં કારણો માગ્યા હતા.

અ! કેસની હાંગીકત એવી છે કે મી. બાનુ <u>ગુલામ</u> મોહી ઈતને ૧૮૯૮ માં નાતાલનું 'ડામીસાઇલ ' મ**્યું** એટ**લે** કે ત્યારથી તે નાતાલના જયુના રહીશ મથાયા. તે વરસ પછી તે નાતાલમાંજ રહેલ છે. ૧૯૧૦ માં તેના દીકરા અબદુલ કાદર હીંદુસ્તાનથી અહીં ખાપ સાથે રહેવાને આવ્યા. તે વખતે તેની ઉમ્મર ૧૫ વર્ગની હતી. અબદુલ કાદરના જન્મ સુરતમાં થયા હતા. તે બે વરસ નાતાલમાં સ્ક્રી ૧૯૧૨ તા મારચમાં પાતાના ભાદની ખીમાર તબીયત હૈાવાને લીધે હીંદુસ્તાન ગયા. તે વખતે તેના ભાષે તેને માટે 'કામીસાઇલ સટીપ્રીકેટ' તો માત્રણી કરેલી પણ મેળ્યું कल्युन् नथी. जाह १७१३ मा ज्यारे तेने पार्युं नातास આવવાતુ થયું ત્યારે તેની ઉમ્મર ૧૮ વરવની હતી, અને તે પરણેલા હતાં એટલે સગીર તરીકે, અથવાતા પરિકૃત , આપી શકે એટલું ઈગ્રેજી નહીં જાણતા હેલ્વાથી ઈ માંગ્રેશન અમલ દારે તેને ઉતરવાની રુજ આપી નહીં ઇટરડીક્ટ મેળવ્યા પછી આ યાબતના કેસ મારિત્સભર્યની સુપરીમ કારટમાં ત્રયા સામવારે આવ્યા હતા. માં. જસ્ટીસ કારટરે લંબાળ્યા ચુકાદા આપતાં જણાવ્યું કે તેતે ' છમીમાંટ ' અથવા તા 'ગ્રાહીબીટેડ ઇમીગ્રંટ' નહીં ગણી શકાય. તે પરણેકા છે, પસ્ તેતા ૧૯૦૪ માં એટલે નવ વરવની ઉમરે. તેથી તે વખતે તે સગીર મહી નથી જતા. હાકોકત ઉપર ખ્યાન પહેાંચાડી કામ હેવાનું હાય, તેવી આખતમાં ફાસ્ટ ઇમીગ્રેશન વ્યમલદારના દરાવની વચમાં નથી પડી શકતી, પરંતુ નર્યા કાયદાના અરથ કરવાના છે તેવી બાબતમાં કમીગ્રેશન ખાતાની સુલ હોય તો તેમાં કારટ મુધારા કરી શકે છે. છેવટ જડજે ચુકાદા વ્યરજદારના લાભમાં આપ્યા હતા અને 'ઇટરડીક્ટ' વખતે ગી. અળદુલ કાદરને ચાડી મુક્ત રહેવા તી જે પરવાતમી મળી હતી તે મુદત કાયમની કરી આપી, તથા અનામત રાખેલી પાઉંડ ૨૫ ની રકમ અને કેસના ખરૂચ પણ તેતે આપવાના હુકસ કર્યા.

પુરવ અને પશ્ચિમ—એક પ્રખ્યાત અંપ્રેજ શેખકના પુસ તકતા તરબુમા કોમત ૬ પેતી પાસ્ટેજ ૧ પેતી,

ભારાગ્યતા વિષે સામાન્ય સાર્યું થી. માહતદાસ કરમમાં ગાધીએ કે. આ. માં આ વીલય ઉપર લખેલાં પ્રકરવોનું પુસ્તકે. કામત ક પેની, પાસ્ટેજ ૧ પેની.

ह्यीं इस्तानना भणरे।

અમદાવાદના જણીતા આગેવાન અને સુધારક સીંધવાસી મી. ક્યારામ મીકુમસે રૂપ વરસની ઉમરે એક અની હઇયા તીમાં ગુજરાતના ખીજા જાણીતા આગેવાન તાગર મહસ્ય **ત્રી, નરસીંદ્રરાવ કેરાળાનાયની ૨૭ વરસતી કુંવારી દીકરી** એન 8ર્મીસા સાથે શીખની આનંદ વીધી મુજબ લગ્ન કર્યો છે. આ લખ્યી મુંબઇ ઇલાકામાં ભાવે ચર્ચા ઉબી થઇ છે. **મી. દયારામ અમદાવાદના સેશન જડજ હતા. તેમણે ચે**ાડા વખત ઢાઇ કારટમાં ન્યાયાસન જિપર પશુ કામ કરેયું હતું અને રીટ્રાયર થતાં પહેલાં તેમને કરી આ ન્યાયાસનની જગ્યા આપવામાં આવી હતી પણ તેમણે તે સ્વીકારવા ના પાડી હતી. મોસ ઉર્મીલા કેટલાંક વરસ થયા સેવાસદનમાં માટા ભાગ હતા. ક્લાપ વીધી પ્રમાણે લગ્ન કરવાનું કારણ એમ જબાવવામાં આવેલ છે કે પાછળથી વારસાની **ખાબતમાં વધા ન આવે. હાલ તેઓ દારજીલીંગ ખાતે રહ્યા** છે. અને સાંધી તેમણે સેવાસદનમાં પાતાનું રાછનામું માક્ક્ષી આપ્યું છે જે સ્વીકારવામાં પણ આવેલું છે.

ભૂત મહીતાની શરૂઆતમાં મદાસ સધર્ત મરાઠા રેલ્વે. વડાદરા રેલ્વે, ઇસ્રિન અંગાળા રેલ્વે તથા છે. આઇ, પી. રેલ્વેના કામદારાએ માટી હડતાલ પાડી હતી. રેલવેની એમા લગ્રમેટડ સાહ્યાયટીના સેકરેટરીએ રેલવેના વડાને જપ્યાવેલું કે રેલવે તેલ્કરાની માત્રણી ઉપર જો ખ્યાન નહીં અલ્પવામાં આવે તા તેઓ ગંભીર હડનાલ પાડશે. આ મડળીમાં ૭૨ હજાર જેટલા સભાસદેર છે. તા.૪ યી ભૂને એક્લી સધરન મરાઠા લાઈનમાં ૩૦ હત્તર માણસાે હડતાત ઉપર હતા. બીજી લાઇનાે માં પણ હું જોતી સંખ્યામાં માણસોએ હડતાલ પાડી હતી માલ તથા ઉતારૂઓની આવ જા, તાર, ટપાલ વિગેરે ખીજાં ખાતાંએ ગહુજ કફાડી રિચતિમાં હતાં. હડતાલ વાળાને દાળી **દેવાને સાલજરાની મદદ ઘણી લેવી પડી હતી. તા** ૧૩ જાને **લંડનમાં મ**ળેલા તાર ઉપરથી 'ઇડિઆ' જગાવે છે 🕏 હીંદી રેલવેમાં હજુ શાંતિ થઇ નથી. બી. બી. સી. આઇ., મડાસ અતે સધરન મરાદ્ધ તથા છે. આઇ. પી. રેલવેનું કામ જોકે ચાલુ થયું છે, પરંતુ કેટલાક ખાતાના માણસા હળુ હડતાલ ઉપરછે.

છેલી પાટીડાર કાેન્ફરંક્ષમાં વંચાએલા એક નિર્ભંધ દરમિઆન મી, સી, ડી, અંજરીઓ બાલ્યા હતા કે તમારી ગાલીતા અસલ ધધા ખેતીવાડીના છે કે જેના ઉપર આખી દુનીઆ ના તંત્ર ચાલે છે, એટલે કે તમેલ્જ દુનીઆમાં વસ્તા મનુષ્ય પ્રાણીને પોષણ આપનારા છે! અને તમારી મ્હેનતનુજ ક્ળ દુનીઓ ભાગવે છે. રાજાની તીજોરી ભરનાર તમેજ છે. વેષ્કરીને વેષારની વસ્તુ દેનાર તમેજ છેા. **ઉ**દયો**મ હત્નર** માત્ર તમારા ધંધા ઉપર અવલંબી રહ્યા છે. એવા તમા સોનાના હાથવાળા છે અને તમારા ખેતીવાડીના ઉદયેત સરવ ઉદયોગના રાજ્યધીરાજ છે. ઇશ્વરથી બીજે દરજે તમા ને ગુણવામાં આવ્યા છે અને ખેતીના ઉદયોગને પ્રથમ પદ **અ**ષ્યું છે. અગ્રેજીમાં કહ્યું છે કે દુનર માત્રની જનેતા ખેતી છે. આગળ ચાલતાં તે બાલ્યા હતા કે આપણા ગુજ સતના ખેડૂતા જેવા મહેનતુ અને હુશીઆર કેશ્ક પણ હીંદુ સ્તાનના ભાગના ખેડૂતા નથી, એમ રસાયજ શાસ્ત્રી ડાક્ટર વારકર*ૂ* પ્રદ્રાસ ખેતીવાડીના ડીરેક્ટર ડાક્વર *ખે*નસન, ભેતી વારી કાવજા, અનુખીતલ ડાક્ટર રેજ્સ્ટરના તેમેરે થી છ **વ્યવસારે**, પાતાના રાપારટમાં લખે છે

એાન. મી. શાદીલાલની નીમછું ક પંજાબની મુખ્ય . અદા લતના જ હજ તરીકે થઇ છે.' મી. શાદીલાલ ઘણી નાની ઉમરે—તેને ૪૦ વરસ પુરા નથી થયા—આ માટી પદ્ધિએ મ્હડ્યા છે. છેલા ચાર વરસ થયા તે પંજાબ ધારાસભામાં યુંટાએલા સભાસદ તરીકે બિરાજતા હતા. પંજાબ અને એલ્સક્ડ્રેની પાકશાળાની એમ. એ. ની ડીમો સાર્રા કનામા સાથે મેળવી હતી. તે આઈ. સી. એસ. ની પરીક્ષા પસાર કરી ઈડીઅન સીવીલ સરવીસ માટે યુંટાયા હતા. પણ તેએ નોક્રી પસંદ નહીં કરતાં પંજાબમાં રહી બારીસ્ટરના કપે ચલાવવાનું વધારે પસંદ કરયું. મી. શાદીલાલ રાજદારી નેતા તરીકે પણ સારી રીતે પંકાયેલા છે.

અલીગઢ ખાતે સ્થપાત.ર મહેરમેડન યુનીવર્સાટીના ફડમાં ગયા એપ્રીલની આખર સુધીમાં રા. ૪૬ લદખ ભરાયા હતા જેમાંથી રૂદ ૧૬ લાખ વસુલ થયા છે. અને હોંદુ યુનીવર સીટીના ફંડમાં એપ્રીલની આખરી સુધીમાં રા. ૮૦ લાખ ભરાયા છે તેમાંથી રા. ૧૧ લાખ ઉપર વસુલ થયા છે.

મુંખારના જાણીતા શહેરી એાત. યી. ફાઝલભાઈ કરીમ આઇ ઇયાહીમ કે જે ઇમ્પીરીઅલ લેજીસ્સેટીવ કાઉત્સીલના ત્રેમ્બર છે તેમને 'નાઇટ હક 'ના ખેતાળ મળ્યો છે

હીંદના ઘણાં દેશી જાયાએત્મા કેનેલ તથા દધીએ આક્રીકામાં વસતા હીંદીઓતી સ્થીતા ઉપર લાભા લખતો થયા છે ઘણાપ્યરાએ હીંદી સરકારતે વન્ચે પડવાની માગણી કરી છે તેઓ અંગ્રેજ—એ ગ્લેત ઈંડીઅન—જાપાએતી સુપક્ષદી વીધે પણ દીકા કરે છે અને જ્યાવે છે કે પણી નાની નાની બાળતામાં માટેલ પાકાર ઉઠાવી તથા દલીશ વગ રનાં ઝેરવાજબી લખાણા લખી સરકારને વચ્ચે પડવા કહે છે તા પછી આવા લણાજ અગત્યના સવાલ ઉપર તેઓ કેમ શાંત બેસી સ્થા છે?

બાબુ રવીંદનાથ ટાગાર જેમને યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં રાચેસ ટર ખાતે ભરવામાં આવેલી આખી દુનિઆની ધરમવિષયક દાનક્રરન્સમાં 'આમંત્રસું કરવામાં આવ્યું હતું અને જેઓએ અમેરીક્ર ખાતે જઇ જુદી જુદી જતોની દુરીકાઈના સંબંધમાં ઇંગલાંડનું એક પત્ર જણાવે છે કે મી. ટાગાર જેઓ એક અભ્યાસી અને કવી તરીક જણીતા છે તેમના વ્યાખ્યાનથી નેમની વંદવનના ભારે વખાવ્યુ થયા હતા. અગ્રેષ્ટ ભાષા ઉપરના તેમના કામુ વખાસુવા જેવા છે. તેમણે હારવરડ યુનીવર્સીદી ખાતે ચાર ભાષણા એક લખનાર જણાવે છે કે આવ્યા આકરવસ થયા છે. એક લખનાર જણાવે છે કે જ્યારે શું મારે લું જાણે જંગલી હોઉં એવા લાશું છું. એકક્ષરૂરડ યુનીવર્સીદીવાળા મી. શ્રેક્રીએ પસુ મી. ટાગારની પ્રસંશા કરી હતી.

વિલાયતમાં હાલ હોંદી ગુજવંશીઓની ઠીક સંખ્યા ભેળી ચયેલી જોવામાં આવે છે. કેટલાકના નામ નીચે મુજબ છે: ઇંદોરના મહત્મજ હોલકર, વડાદરાના ગાયકવાડ સરકાર, ભાવલપુરતા નવાબ, પાલીલાહ્યાના દકિકર, માઇસોરના કુવરાજ અને ના, આમાખાન. ભુનામદના નવાબ પછ્ય વિલાયત જવાની તદયારીમાં દ્વાલાના ખબર છે.

રકાટલાડની રાજધાની એડીનબરગમા ત્યાંના ચરચની સભા તરફથી એવુ^ક જાહેર થયું છે કે સરહુમ મીસ ડેંડએ ગુજરાત માં એક કરપીતાલ સ્થાપવા ત્રણ ત્યાપ ફપીઆની એટ આપી છે. મીસ ડેં! એક અમેરીકન બાઇ છે.

અમને મળેલાં પુસ્તક

મુખ્યત્ના સસ્તા સાહીસ તરફથી અમને મળેલાં કેટલાંએક પુસ્તકતી પહેલા અમે અથા અંકમાં આપી છે. તે કાર્યાલય તરકથી ખીજાં મળેલાં પુસ્તકા તીચે મુજબ છે:---

સ્વામી રામ લીરધ એમતા સદ્દપદેશ ભાગ પ સાૈ— પંજાપના આ ભારત રુનના નામથી ભાગ્યેજ કાઇ અજબ્ધાં હશે. તેનું હવન ચરિત્ર અમે આ છાપામાં કેટલાક મહીના એ ક્રિપર આપી સ્થા છીએ એટલે તે વિષે અહીં વધુ ન લખતાં આ પુસ્તકમાંથી તેમના કીમતી સદુપદેશમાંથી એકાદ એ ઉતારાજ આપીશુ.

૧૯૦૨ માં સાત્ ક્રાન્સીસકામાં ભાષણ અગપતાં જાણાવ્યું કે, "પ્લમર કેસં કાઢડાં કારામુદ્ધ તવ લાગે, લાહા કેવે લાંડલા પિંજવ નાજ લાાચે: શાંત ક્ષામ્ય છે ચિતડાં હરદમ હરખે શમી, સ્વર્ધ સામું તેને ગણે વિષાદ જરા તવ પામે.

એટલે કે સાવીઓ પધ્યસ્તી કાટડીને કેદખાનું અથવા તે સારા ના સળીવ્યાન યાજકં નધી મસતા. 📦 મન શાંત અને વિચારવંત છે તે હમેશાં અનાંદ્વી ખુશી રહે છે તે તેને સ્વર્ગ ના અમાન ચસે છે અને જણ પથુ ખેદ પાચતા નથી. પરંતુ અહાનાઓ તા પાતાના આત્માત ન એ.ળખવાથી અહંભાવથી ભરપુર હોવાથી પોતાનાં મહેલાતે પણ જેલ, ધાર નરકથી અધીક અધમ મનાવી સુકે છે. ચિન્તા, તે તીચ ઈચ્છાએા તથા માનસિક ભયથી હાથે કરીને છેડીએ પહેરે છે."

એક મીજ જગ્યાએ કહે છે કે મનુખતું શરીર એક પ્રસ્થા જેવું છે ને ઈંદ્રિએં કાસ્તું સમાન છે. કીલ્લાનાં કાસ્તું આગળ તામા ને બંદુકા મુક્કીએ છીએ ને તે જાંદરથી છોડવા માં આવે છે તે બહાર શડાકા થાય છે. એ સમાજો શરીર માર્ચી બીજાએક તરફ દ્રષ્ટી રૂપી તેણી તે બંદુકા છોડી તેમનાં હાદય અને પાર્ચા તકામ છે. આ શરીર રૂપી કીલ્લાના કર્નો અહમાએ મનુષ્યની ખુભ મશ્કરી કરી છે. તે(પના ગ્રાળાએ) વ્યક્રિયી મહાર પૂટે છે. અને આમ છતાં મતુધ્ય મહાવરા ખને છે. મતુષ્ય સમજે છે કે ભાગ લડાઇ કરી હું જગત જીતું છું, મામ મન્તા વધારું છું, પરંતુ મત્ય એ છે કે મોતે મહા જેખમ ખેડે છે, પોતાનું શશ્વસ્વ ખેર્ક્ક દેછે. મનુષ્ય ધારે છે કે પાતે તાબ મેળવે છે પરંતુ ભારમાને ભૂખે મારે છે. વેદાંત કહે 🐧 કે એ મનુષ્ય તાપા ને બંદુકાને પાતાના તરફ તેમનાં ખોર્વ શખીને છેડે છે તેજ જવતને છતે છે. જેની નજર બહાર જોવાને બદરે વ્યાંકર ભૂએ છે, જેના કાન અંત: કરણની વાત વાંસલે છે, વાંસળવાના મૂળ કારણ ભાત્માને એલ્લાએ છે તેજ કાસ રીતે ક્લ્લ્એન છે તે જગતને છત્યા છે. માટે વિચર કરા, અંત કરણમાં બૂએક "

ચ્યા પુસ્તકની કીમત પાકા પુરાની ર્યા, આ છે.

ચ્લાન કીલાઈ જેફી—શ્રીમતી ચાન દીલાઈ જોશીના જન્મ યુનામાં ૪૮ વરસ ઉપર થયેા હતા. બાળપણમાં મન ભાષા તથા થાડી અંગ્રેજી કેળનણી લઇ પતીની સદાયતાથી પણ એકલી મુસાદ્રી કરી અમેરીકા ગઈ લાં હોંદુસ્તાનમાં **જાણીતી થયેલ ભાઈ ગીસ મેરી કારપેન્ટરના પ્રસંગમાં આવી.** માં આવેલીઓઈ શૈલાકેલરાઆતી વઈ દીક પાઠસા IN લેખલ अन्य अन्त पास लक्ष्यास स्पी तेखे क्षेत्र, री, ध्नी रीधी गेलची, આ પછી થાડા યખતે તેમના પતી શાપાળશાય તેને અમેરીકા

જઇ મત્યા. અમેરીઅમાં પસ્મ પાન માથે આવી ડીગ્રી તથા ધર્ણા નામાંકિત માણસાતા ચાહ સેળવ્યા પછી શ્રીપ્રતી આનંદા બાઇ પતી સાથે ઇગ્લાંડ રસ્તે સ્વદેશ આવવા નીકથી. સંકન માં આ વખતે એટલે અલજકી ૨૬ વરસ ઉપર પણ રંગ બેકના વા વાચા હાય એમ આ વીર બાજાના છવત કુર્તાન ઉપરથી માલમ પકે છે. લંડન ચ્યલ્યા પછી તેમને આગળાત ~~બલ્લવી પડી. તેમણે બીજી ભાગવોઠની ડીકોટ પરીક કરી~~ તેમાં મેસવા જવા માંડકું. પશંતુ આ આત્રમાટતા ઉપ્ટેન તમને 'નેટીવ' અથવા 'કાળાં મધી અતમખોટમાં બેસના અહકાવ્યા હતા. પોતાના ત્રાત અને અનુભવતા શાસ સ્વદેશ ને આપવાની આ બાલાને મસી હેાંસ હતી, પણ તેની હેાંશ પાર પડી શકી નહીં. કેશ પહેંગ્યા પછી એજ વરસમાં એડકે શતે ૧૮૮૭ માં ૧૨ વરસની 8મરે તેએ દેહ સામ કર્યો. આ ભાઇની નાની ઉમસ્થાં પણ કેટલી સ્વદેશ-પ્રાતિ હતી તે તેના દીયરને તેણે લખેલા નાકરી વિષેતા એક કામળમાંથી

અહીં અપ્રેલા નીચેના ઉતારાથી અરપસને માલુસ ૧ડશેઃ

" स्वरेशने भावे अध्यक्त राभनारा भारतसंख्यांना स्वतंत्र તાના તે આનંદ ૧૧૫ક વિચારા કર્મા લયા? ક્ષાક પ્રીય બાર કારની ગુલામગીરીના જે તીસ્સ્કાર આપને એક વખત લાગો હતા તે હવે ક્યાં છે! એ વાતના વખતના સાથે ક્ષાય મહ જાય એ લંભવે છે કે? બી. જેમ્સતા દવાળુપસાધી જે એક ઉત્તમ લાગ આવ્યા હતા તે વખતે માર્ચમન પણ એજ લુલ કરવાને ભદુ લલચાલું હતું. પણ સાસ નક્ષીયે મારા સનમાં ભુકાજ વિચારોની સ્પુરતી શકે. એક વાર ઐવે। વખત આવ્યા હતા કે હપાલખાતાની નાકરી માટે શિકાના પમ ઝલવા પડ્યા હતા. અંદ્રેશ્ળાનીથી શા. ૩૦ ની એક સારી તાકરી ખારી યાગ્યતા મુજબ ખને મળતી હતી, પણ નિલ્યથી હા કે ના પાડવાના વખત આવ્યા, સારે ક્ષેટલા પગારની તા શી વાત પાય, એથી પાંચ મસા લધારે દરમાયા માટે પાેનાની સ્વત ત્રતા, વેચવાની મારા મનને ધીરજ રહો નહીં અત્પાસા દેશની સેવા કરતાં ચ્યાવડે એવા એકાશ પ્રધા, કળા, શાસ્ત્ર અત્રર વેપાર, આપના મનમાં તથી આવેલા શું? મારી પાડી ખાત્રી છે કે અનાપના હાથેથી થઈ શક્યું હોત તે અનાપે કર્યું તથી. ગારી બધી ભાસા મારા લાઇ અને તમારા ઉપર હતી અતે ઉમરમાં ભાગ્યા પછી એકાદ ધંધા ખગર વેપાર કરીને અ.પણા હીનભાગી દેશની થોડી પછુ ચાકરી કરશા, એવુ મને લાગ્યું હતું. પણ ફાેગટા તમારી ભધી મહત્તાકાંકા એ ક્પા તી ખેડી માટેજ! હા, હું એને રૂપાની ખેડીજ ગહ્યું છું. થેહાક પ્ર~~પ્રવા~~ માટે પાતાની સ્વતંત્રતા **વેચી**ને તેમાંથી ઉછ વાતના ક્ષુટકાન હેલ્મ એ કાયદેસર મેઠીજ છે! આપ નિસલાને એટલા આધીન થયાએ મને તાબુબી લાગે છે. કર્યા ઉદમાત્ર કરવા તે નકી ફરવાને આપને લશી આવરડા અને લાગ છેજ. સ્વતંત્ર થયાને મ્મથવા અંગ્રેજો સાથે સરસાઈ કરવાને અને જન્મ્યા નથી 🏜 વિષે અમારા રાજકર્તાઓમાંથી કેટલા હેાંશિ યાર લેકિકાએ અધારી તદન ખાત્રી કરી આપી છે; જ્યાને કેટ લાક મુરખ ઢાકા તે પર ભરેતી પછ શખે છે. જ્યાં મુધી સ્વાલિમાન અને ચહત્વાકાંમા હોંદુએટને એર જેવાં લાગે છે લાં ~~સુધી હીંદુસ્થાનની **ઉ**ત્નતિ ચવાની નથી, ચ્~~રાપણામાં એવા વ્યવ દેશવાક શાકા છે કે જેમાં મહતાડે અંગ્રેજોની नींश व्यते तेथा भेदा उपर ६. छ, बा उरवाने नार्य र શાય છે. પવિનતા હૈતક તું સહું હૈત્ય તેતું અનુકરણ કરલું અને તેની પાસેથી શાન શાધ્તી અને કાયદા કરી ક્રેકને અલ્પણ

નવાં આવેલાં અંગ્રેજી પુસ્તકા.

INDIAN OPINION

યાંગ્યતા દેખાર્ગા આપણુંમાં શિક્ષણું એ એક ફોંગ અને ખત્યતુંજ કામ થઇ બેંદુ છે. સજસન્તા જેઇએ એમ માર્ગ બીનકુલ કહેવું નથી, પણ દીમત અને વિચારની જ ધંધામાં જરૂર છે એવા ધંધા કરવાને કેટલાક લેકા અસમરથ છે અને તેમના ઉપરથી બીજ ધણા ખરા ક્ષાકાની ખરી હાલત જોઈએ તા નુકામગીરી વિના બીજું શું છે કે વિદ્યાના જેમનામાં પ્રકાશ પડ્યા નથી જેમને પોતાના મત બીલકુલ નથી, અને જેમને કવસંત્રમણનું સાધન પણ નથી, એવા સોકાને હાથે પ્રજાનો શી ઉપકાર થવાના કે

અહ પુસ્તકની કોંમન પાડા પુડાની ચાર આના છે

પરસુરણ

ગયા ગુરવારે ખપારે વહી પાર્શામેટમાં ગી, મારેલના એક સવાલના જવાળમાં મી. દ્વારકરટ ખાલ્યા હતા કે યુનીઅનના ઇમીએશન કાયદા વિવેતી હીંદીએશની ક્રિરીયાદથી તે વહેક છે અને તે બાબતના બધા કામળા ઠેખલ ઉપર રજ્ય કરવાની તે હમેદ રાખે છે.

ંલીકર' તેં! ગાસ ખત્રરપત્રી જ્યારે છે કે જાપત પાસે અત્વેલા કારીઆના કેટલાક ક્ષાકા કેલીફે.તીઅતમાં ફક્ટના ઘંધા કરે છે, તેમને દાંકી કાદવાને કેલીફાર્નીજ્યના એક ગામકામાં ક્ષા તે દ્વીઆર બંધ કરવામાં આવ્યા હતા. આ વિષે જળરજત્ત ચર્ચા ઉડી છે અમેષિકાના પ્રેસીકંટ આ બરબતમાં કેલીફાર્નીઆની વચ્ચે પડશે તાે બીજાં સ્ટેટા આ સવાલ ઉપાડી લઇ કેલીફાર્નીઓને મદદ કરશે કેમક અમેરિકામા લાખા માબ્યુસા ની લાગણી એશીવાડીકાની વિરુદ્ધ છે

નાટાલમાં ઓંએ.તે મ્યુનીસી નાલ કરે ચાઇઝના હક આપવાનું કહિન્સીલમાં જે ખીલ રહ્યું થયું હતું તે પડતું મુકવાના કાર યુમાં એક કારણું એવું બતાવવામાં આવ્યું છે કે મીલ કત ધરાવનારી ગારી બાઇએક્સે આ હક આપવા જતા, થાડી હીંદો ખાઇએક કે જે મીલકતની માલીકી ધરાવે છે તેમને પણ હક આપવા પડે.

કપડાં ધાવાના તથા રાખવાના એંગરડામાંજ મુવરતું રાખવા માટે એક ધાર્બીને ગયા શુધવારે ત્રણ પાઉડ દંક અથવા એક મહીનાની સખત મજુરીની કેઠની સજ્ય કરળનમાં થઇ 'હતી.

ર,કવારના છાપામાં 'મરક્યુરી'તા ખબરપત્રી ત્રીટ.રીઆપી લખેં છે કે કે સૈતાની ખાલવાળા કાર્મદારાની હડતાલ પછી રેલ્વેના કામદારા હડતાસ પાડવાની ખરચા કરી રજા છે તેઓની એક લભા શક્યારે મળનાર છે અને તક્લીફાતે ખરડા બનાવી તે દુર કરવા સરકારને ચારચી છ દિવસની મહેતલ આપનાર છે. જો તેના સંતોષકારક નીવેડા નહીં અત્વે તો ગાઠવણ મુજબ રેલ્વે પર બધે હડતાલ પડશે

તેજ ખળરપત્રી જહ્યું વે છે કે ટમાલ અને અને તાર ખાતાંઓમાં કેટલાક લખત થયાં અસતાય માલી રહયા છે તેની કાદ મેળવવા આ તકે તેઓની પણ હડતાળ પડશે એમ અક્ષ્યા શાલી છે.

. ડરબનથી મે. ગાર્વીદલાલ દેશાઈ લખે છે તડીઆફ અનાચા જમમાં મદદ માટે થમેલ કાળાતી ૧કમેદ ઉઘરાવવા તથે, નવી ભરાવવા સેંગાઠ, સ્ટ્રેંગર, ત્રમાદી તૃંઘા ઢરબનના શ્રહસ્થાને જો વાર્તા આબું હતું, આ વાતન ત્રનુ માસ ઉપરાંત થયા વિક્રે હતે આ ૧૭મ દ્વરત થયાલ કરી મે.કલવા વિન્તી છે. આ જાપાતા કેટલાક વાંચતારાએ તરફથી ધરમ અને નીતિ તાં પુરતદાતી મામણી થઇ હતી. તેમાના અગ્નેલ્ક પુરતકા તી ચાડી થાડી તકશા તીચે મુજબ અમારી પાસે આવી પહેંચેલી છે. કીંગત જાહેર અબરના પાના ઉપર છે.

એડવે-અર્થ ભાર વાર વાય કામ મેન્ક ક્રેસંડ---ર્ણ સંભાષમાં સાથે રહેલ ખબરમત્રીઓએ ચાલુ ટરશ્'શ લડાઈના ખબરતું ભા પુસ્તક લખ્યું છે.

ઇરલામ—મા પુરતકના લખતાર જ∻ીસ અમાર અલી પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "ઈરલામના સુખ્ય શિક્ષણના સાર આ પુરતકમાં આપ્યા છે,"

હારટ ભાર ઇંડીઓ-અથવા હોંદુ પરમ અને તીતીનાં તત્ત્વેત્ના ઇતીહાસ

ધ્ધધ તે.લેજ-વૈદ્યાંતના તત્વશાન વિષે વિચાર રામાયલ્યુ અને મહાભારત—મરહુમ રામેશ કન્તે સખેલ તરભુમા.

લાઈ એક એશીઓ અથવા મુખ્યત્રિત

સાંગ સીકેસડીઅલ—એડવીન આરતાલ્ડે કરેલ બગવદગીતા તા તરજુમા,

સકુન્તલા કવી કાલીદાસના સત્તકકૃત નાટકના તરન્નુમા આમાં રહુવંશ મેઘકુત, ઉરવશી વીગે**ર નાટકના તરન્નુમા છે.** પ્રખ્યાલ કવી શેખ સાદીનાં સુલીસ્તાન અને ગ્રેસ્તાન

પરશીઅન મીસ્ટીક્સ ભાગ ૧. અને ૨ તેમાં જલાલુદીન ફર્મી અને તુરદીન અબ્દઅલ રહેમાન જામીનાં લખાણા છે.

કારોઝનું શ્ળાયત —સઇવદ અખ્યુક્ષ મછેદે અરેબીકમાં**શ** તરનુમા કર્યો છે.

અરૈબીઅન ુવીઝડમ~~ા અ~~રેબીકમાં**થી** તરજીમાને માટે ચુંડી કારેલી નસીયતા

મહમદ પેગમ્પરતુ જીવન **ચરિત્ર—વાર્સીઝ**ટન ઇર્વાગકૃત મહામેડેનીઝમ **વ્યથન મુસલમાતી ધર્મ**.

મહુમદ, ધી શ્રેટ અરેળીઅન--સેરીડીય ટાઉનસેંડ કૃત. એ વીઝન એાક્ ઇંડીઆ **અથવા હોંદની** ઝાખી--લખનાર સોડની હોા,

નવાં ગુજરાતી પુસ્તકા

ભારતનાં અને શતો ભાગ ૧ તેને તથા ૨ મને વ્યા મનને શામસા શાનસા પૃથ્કનાં દળદાર પુસ્તદા છે. તેમાં શુજરાતી, મશાી, રજપૂત, મુસલમાની વિગેર્ક પ્રાચિન તથા અર્લાચિમ અને શતોના ૩૦૦ ઉપરાંત જીવન અસ્ત્રિન આપેલાં છે. ક્રીમન મનને શતાની ૪/૧, ટપાલ ખર્ચ ૧/-

કાવ્યદેશન ભાગ ૧ લા —આ પુસ્તકમાં નરસાંહ મ્હેતાનું સુદામા વરિત્ર, પ્રેમાનંદનું દાણુલીલા, આખાહરણુ, નળાખ્યાન માત્રેશ, આખાના હપ્પા, શામળભટની ભત્રીસી, પંચદંડ, ધીરા ભગતનાં મદ, ક્યારામનું મીરાંચરિત્ર વિગર છે. કોંગત ૨/૬ ૮૫લ ખરચ + ધેની.

કાલ્યદેવત ભામ દૂ દો—માં પ્રસ્તકમાં ૧૭મણી . હરણ, ૪ મર્વ વિવ કે, વૈતાલપમીશી, રામલીશા, હરિચંદ્રભાષ્માન, સમત્તાપ્રવાન, તરસીંક મહેતાની દુ કી, વિગેર છે. દોમત ૧/૧ કપાલ ખરૂચ ૧૦ પૈતી. ષ્રી

20

અઠવાડીક પંચાંગ.

પ્રોસ્તી--તા. ૧૨ મી બુલાઈથી તા. ૧૮ ભુલાઈ સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩ **હોંદ—અવા**ઠ સુદ હ થી અષાઠ સુદ ૧૫ કાવ્યદેહન ભાગ ૧ લા સુધી સવત ૧૯૬૯. **માહમેદન**—તા. ૭ મી સામાનધી તા. ૧૩ કાબ્યદાહન ભાગ ૩ જે સાભાન સુધી દીજરી ૧૩૩૧ **પારસી**—તા. ૪થી તા. ૧૦ 1272.

તિયા તારો કુમાં કુમાં ભાવ હરી શત કે, નીતિ 6. 84-43 4-48 ¥ 143,4-48 90 2 ७ १/१-४२ ५-१४ 11 સામ ७६-४२ ४-६५ ૧૨ 90 29 (4-42 4-24 ąз 28 92 6 4-49 4-24 ગુર

લંડન કમીટી કંડ

१४ १३ १०।६-४१।४-१७

પા શી પે. ૨ આગળના સરવાળા. ચેદામ્સટ.ઉન: ધે,ખી ભગવાન કલ્યાસ ,, નારસ કરીસાઇ ,, લાલાબાઇ દમા સુરતકર મકનભાઇ જગાસાઇ ,, નરસાઇ કલ્યાણ ,, કાનજી નારણ ,, हरश्यत रामश्र .. વનમાળી લાલા ,, 'પરધે.તમ રામછ ,, કલ્યાસ વનમાળી ,, નાયુ રહ્યુંએડ **મહમદ ઇ स्माध्य** કારાન વલ્લભ દ ડાવ્યા કેશવ ૦ કલ્યાસુછ પરયોતમ સોની ગારાર હરીભાઇ o ડાઇવા છીબા મામી ક્ષીકા ચેતરાર ૦ કરજાનાં મદાસી એસ. વેલ ૩ એક હીંદી मुज्ञ ६ स्छ

पन्धानभ चल्लल

ં ૫ ક્ષરવાળી.

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

चेश्वरेक् ક્રીમત. શી. પે શી. કાવ્યદાહન ભાગર જો કાવ્યદાહન ભાગ ૫ મા સધી(કાબ્યદાહન ભાગ ૬ ડેા ચંદ્રકાંત ભાગ ૧–૨–ઢ તુળસીદાસકૃત રામાપણ મું, પા_રમુર્ય દ્રયાસમાં સ્તા <mark>સંગા ગુરજર વારતા</mark> શરંગાર, વહરાવ્ય અને વિજ્ઞાન, આપુસ્તકમા રાજપી ભાગહરી તું द्वंड जन्भष्टतांत छे ધી સ્ટાંડરડ **ઇ**×્રીશ− ગુજરાતી ડીક્ષનેરી પટેલ અને વ્યાસકૃત ૧૨ ૬ M. A. બના કે મેરી મટટી કર્યું ખરાબકી ? બાળકાના વ્યાનંદ, ભાગ ૧ તથા ૨ લખનાર: ધુ~~ગ્~~યારામ સુરધરામ દેશાં દાસ ભાષનું ગુજરાતી <u> ભાષાંતર — શિવાજીના</u> ગુફ સમસ્થ શ્રીરામ દાસસ્વામીનાે બના**વે**લ ભકત માળ ~~–~~મહાત્મા નાભા સ્વામીકત ... ગુજરાત સરવ સંપ્રદ્ધ: કવી તરમદાશે કર લાલ શંકરકૃત પાંચ રૂપીઆ વાળી જુની આદલી બાધણીવીગેરે જુનાંછે દીલી પર હસ્લો વીક્રમતી વીસમી સદી અથવા હાલના હવાલ-એક સંસારી ચિત્ર ભાગ ૧–૨ સાથે બોધેલા અરાડમી સદીનું <u>હ</u>ીંદ પાણીપતનું સુધ્ધ ક્રેસ્ટીંગ્સની સેાંટી અથવા સા વરસ ल जाय,

રત્ના

અી

ા લે

દેશી હીસાળ ભાગ ૧ લા

भाग २ को

ભારતના

KIN

થીમદુલાલછકૃતસમસ્લેઃ કીતે આધારે લખાવલી ભાગવદ ગીતા 🝨 🚅 ષેચ તંત્ર—ં પેડીત વીધસુ રામોનું ખના વેલ નીતી શાસ્ત્ર ... ૧ ૯

BOOKS TO READ

90

Price, post free. The Indians of South Africa Helota within the Empire and Low They are Freated. By R. S. L. Pokak INDIAN OPINION Souvenir of the Hon. G. K. Gokhale's Tour in South Africa The Light of Asia, by Sir Edwin M. K. Gandhi, by J. J. Doke. a ta Handu Social Ideals by P. J. Mehta M K. Gandhi and the S. A. Indian Problem by F. J. Mehta Mahamed 'The Great Arabian,' by Meredith Townsend Gubstan or Flower Garden, Sade 1 10 The Rimayana and the Mühübharata, by R. C. Dutt Sesame and Lilies by John Ruskin a Unto this Last, 41 Tales and Parables, by Tolstoy War and Peace, Vol 1, 2, and 3, 1 10 by Tolstoy Ambian Wisdom A Vision of India, by Sidney Low Islam by Justice Syed Ameet All Adventume of War with Cross and Crescent 4 to The Koran 1 0 Sakuntala, an Indian Drama by Kalidas T 9 Reflections on the French Revolution, by Bucke Mohammedanyata The Song Celestial, by Edwin Arnold The Lafe of Mahomet, by Washington 1 10 Duties of Mas, by Mazzini Time and Tide, by J Ruskin 1 10 Raglish Traits and Representative 1 10 Men, by Emerson Society and Solitude and other 1 3a Essays, by Emerson

હીંદ્રસ્તાનની ટપાલ

તા. ૧૫ ભુલાઈના અરસામાં જતી સ્ટી મર પીલ્ડમારશલમાં રવાના થશે.

તા ૨૨ જુલ. હતા અરસામાં કલક તા જતી કટી, અમલાત્રીમાં બધ થશે.

ા, ૨૫ બુલહાના અરસામાં મુખઇ **ુ**જતી સ્ટી. પંડ્રમામાં બંધ થશે.

JOHANNESBURG

E. B. Coovadia, General Wholesate Merchant c/o 22nd and Krause Street Vrededom, 'p v ne 1015 P. O. Box 2070

Printed and Published by M. K. Gandbi International Printing Press, Photonic, Natal

Inglan Upmon

ध न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 29-Vol XI.

SATURDAY, JULY 26TH, 1913.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper Price Insurence

IMMIGRATION ACT REGULATIONS

EGULATIONS under the Immigrants Regulation Act were gazetted on the 15th instant. They are divided into 31 Sections.

Of these, Sections T to 6 deal with the examination and control of vessels.

Sections 7 to 15 deal with the examination of passeagers.

Section 7 provides that all passengers for ports of the Union shall ordinarily be examined at the ship a first port of call in the Union

Section 8 provides that the examination of passengers shall be conducted by the Immigration Officer on board a ship or at such other place as may be convenient. Every person, before being permitted to land, shall be required to complete a declaration in the form set out in the second annexure.

Section o empowers the officer to require the passenger to write out the declaration himself as also to call in the aid of an interpreter

Section to requires the officer to give notice to the master of the ship of those who have been lound to be prohibited immigrants and thereafter who prester is responsible for their safe custody.

Section 11 provides that all examinations shall be reduced to writing.

Section 12 authorises the officer to postpone examination in case of doubt. - -

Section 13 enables the officer to accept evidence that a passenger, on landing, can be supported by friends as sufficient proof that he will not become a public charge, ...

Section 14 reads as follows :---

"The immigration officer may require for the purpose of an application made in respect of a wife or child, under paragraph (g) of section fine of the Act, a properly authenticated copy of the certificate of the marriage, or of the birth as the case may be; or, if no copy of such marriage certificate or birth certificate can be produced, the immigration officer may require the production of an official certificate under the hand

"(a) an officer competent to give the same stating that in his personal knowledge the parties were married on a date under the circumstances stated; or (as the case may be) that the child was born on a date and at a place set out and of pare, to named in such certificate, or

"(b) the production of a certificate under the hand of an officer competent to give the same stating that he has taken sworn testimony or other evidence as so the incumistances as a date of

parentage of the child, and that such testimony and such evidence is attached to such pertificate together with such officer's finding thereon.

"The immigration officer may require any certificate mentioned in this regulation to be supplemented by satisfactory evidence as to the identity of the persons referred to in the cortificate, and the immigration officer may, in any case of doubt, require such further evidence as may be necessary to satisfy him that any wife or child referred to in the certificate is such a wile or child as, under paragraph (g) of section five of the Act, is exempted from being considered a prohibited tmmigraut."

Section 15 authorises the officer to obtain a warrant for the arrest of a person who may be suspected of being a probibited immigrant.

Section 16 to 18 deal with diseases and medical examination

Section 19 is a long one, dealing with the procedure on appeal. It gives the force of notice of appeal. Pending appeal, the appellant may be received at a detention depôt.

Sub-section (3) of Section 19, being rather important, we give in full as nuder ;-

"If there be no board which ordinarily aits or is sitting or about to sit at his station the immigration officer shall also communicate with the immigration officer in charge by telegraph, and shall inform the appellant that if he desires to be present at the hearing of his appeal he will be required himself to pay for his passage by sea or for this transport by land subject to such conditions as may be imposed and under escent approved by the immigration officer, and pa d for by the appellant to and, if necessary, from the place at which the board having jurisdiction is to sit. On arrival at such place the appellant shall be denit with as, provided in sub-section (2) of this reg-

Sub-section (4, authorises the officer to issue & temporary permit to the appellant. The Board of Appeal may summon witnesses; the appellant may give and call evidence, he may be represented by Counsel, and the officer may also examine witnesses and be otherwise represented.

Sections 20 to 24 deal with permits and temporary permits. Pemputary permits are to carry a fee of 412 and a deposit of from Lio to Lioo for due fulliment of conditions.

Sub-section (3) of Section so says :-

"It that be deemed to be a condition of every prim the the bolder shall report himself to the s a man age or the a te of birt and the , off the about this periods and places specified in such permit, and if the holder give any false or misleading address, he shall be liable to fortesture of his permit and deposit, and to be dealt with as a probabited immigrant."

We permit may be assued for over a year without the sauction of the minister. The holder of a permit must give one day's notice of his intention to leave.

Sub-section (1) Section 21 says --

"The certificate of identity which may be issued, in terms of sub-section (a) of section insulative of the Act, to persons lawfully resident in the Union or in any Promoce shall be in the form and subject to the conditions set out in the Fifth America to these regulations. There shall be paid in respect of every such certificate, a few of one pound, and every certificate shall contain such particulars and marks as may be deemed necessary for purposes of identification."

Duplicates of lost permits carry affee of £2.

The officer may cancel permits if the holder commits a breach of its conditions or has obtained it by fraud.

Sections as to so deal with the detention of pro-

Section 3s provides that the penalty for a breach of the regulations is 250 fine or three months' impresonment, with or without hard labour

SECOND ANNEXURE.

Declaration by Passenger or Other Persons.

. (The information required, hereunder must be given in English or Dutch

· Name in full

Port of Embarkation

Port of intended Debarkation

Ago

(If over at years state " Full")

Şek

Race

(European, Asiatic, et African)

Nationality

(British, French, German, etc.)

Il accompanied by wife, state har name

If accompanied by children (or wards) under 16 years, state name and age of each.

(If unaccompanied by wife or children, state "Travelling unaccompanied" in reply to question 8 and 9.)

Address at destination in hill

Period (stany) of previous residence in South Africa, (H none, state "None.")

Octopetron

What means can you produce, your own bone fide property? (If more than \$20, state \$20. If \$20 or test, state full amount, and explain what documentary evidence you have of deficite employment, or support, promised to you; and what references you can give to persons in South Africa?)

What European language can you write?

Have you ever been prohibited from entering the Province or expelled from at?

Have you been convicted of any crime in any country?

I hereby declare that I understand the above questions, and have answered them truly.

Signature or Mark of Passenger .

Immigration Officer.

FIFTH ANNEXURE.

Certificate of Identity - Fee, Om Pound.

Immigration Officer in Charge.

Date Piace

Conditions under which this Certificate is issued.

- t. That on the return of the person referred to here in to the Province of ..... this certificate shall be surrendered to the examining ithmit gration officer
- 2. That if the person referred to herein seeks to reenter the Province of a period of one year has elapsed from the date bereof, the protection afforded by this certificate shall be deemed to have lapsed, and he/she shall be required to satisfy the requirements of the Act.
- 3. This certificate may be held to be invalidated if the persons samed herein is shown to the immigration officer to have made a false declaration in a material point when applying for a certificate.

Identification Marks:

Andreases terresposares error on

*

Lord	Ampt	bill's	Letter	to
	"The	Time	S 33	

Writing on the 18th June last to The Times, Lord Ampthill says .--

"I desire to call attention to the important and disquieting fact that the Immigration Bill which has just passed through the Union Parliament of South Airca will not, even as amended, musty the British Indian community. I understand that in their opinion it fails to embody the terms of the provisional settlement of soir on the strength of which spassive resistance" was suspended, terms which were duly honoured in the Bill which was unfortunately withdrawn last year. If it is really the case that the provisional settlement has been disregarded and that the promise given to Mr. Gokhale when he made his public-spirited and highly encouraging tour in South Africa have been forgotten, the aituation is indeed serious and will be fraught with possible consequences of the gravest embarrassment to the Imperial Government. We must want until the mail which arrives on Saturday brings the full text of the Bill in its final form, but meanwhile it is earnestly to be hoped that the Bill will not be submitted for the Royal Assent until Parlisment has had an opportunity of discussing the attration. I aim trust that the press will not allow the public to reme a six months of what has been going on in South , were said o its bearing til the government of India and generally on our Imperial relations."

From the Editor's Chair

 $\sum_{i} p_i (x_i x_i x_i x_i) (x_i x_i x_i)$

MAN AND BRUTE

The Law of the survival of the fittest is the faw for the evolution of the brute, but the law of self-macrifice in the law of evolution for the man."

A kind friend has sent the above quotation from Huxley. At the present moment it is very seasonable. We see on every hand that the law, so far as it is applicable to the human family, is being systematically broken. To go no further than the boundary of the Umon, Labour is just now engaged in a deadly struggle with Capital, the British party (practically) against the Boer party, an extreme section of the Boer party against the moderate section. None of the opposing parties show any spirit of sell-sacrifice. That yielding to fear and force, one or the other may, indeed will, have to give up something, is a fact. But that compulsory giving up is no self-sacrifice. The latter means a voluntary surrender. Jesus laid down the same law in much more forcible and graphic language. He said that, if a man took away one's cost, one was to give up one's clock also, or that, if a man smote one on the right cheek, the left was also to be turned to him. Again, the same law is given in different terms in the Song Celestial thus :-

"Spake Frajarati :—In the beginning when all then were made, and, with transist, the sacratice.—"Do then work! arcrifice! Increase and multiply with attractice This (merifice) shall be your Cow of Piency, giving backber milk of all abundance."

Tested, then, by this law, it seems clear that modern civilization (for the condition of Europé and America which are the repositories of that civilization is no better, if it is not worse, than that of South Africa) is based, not upon the human law of soll-sacrifice, but, upon the brutal law of the survival of the fittest (the butest here evidently meaning physically the strongest) and that, therefore, it is inherently defective.

The basis of self-sacrifice is love. A mother loves ber child and sacrifices herself for it. Jesus bade us love our energies-a hard task! But there is no escape from it. A mother's love for her child may be selfish. The Asian prophet d'd not Ainch trom the logical consequences of the truth he gave us. To him, Love embraced the whole of humanity. Family, affection and national patriotism were not enough. He therefore, took an extreme illustration, so that we may not sophistically get out of what might to us appear to be awkward attuations. It does not require much thinking to know that, under the operation of the brute law of force, the modern world is pressed down with the weight of misery and affliction, in spite of the vast system of organised Government and mechanical contrivances to make man happy. There seems to be no relief, unless we revert to the law of love. R. L. Stevenson expressed the thought in the following beautiful words:-

to So king as we love, we tarre. So long as we are towed by others. I would almost usy we are inhapensable and no man is used to make it used to be a right,"

And we apprehend that it is not peasible to lower to its full excent the law of with service, no es the ream of William Morris in a wife life hays.

and off gride to was female and that and operation is the

coon ty in five minutes' walk and had few wants, almost no in the service, and no servents, and studied the (difficult) eris of en oys guife, and finding out what they really wanted t then I think we might hope civilisation had really begin [2]

The Senate Debate

We give below the full report, from the Cape Times of the roth june, of the debate in the Committee and Consideration stages of the Immigrants' Reguletion Bill in the Senete.

The House went into Committee on the Immigration Regulation Bill.

On clause 3, Restriction of jurisdiction of courts of law in respect of determine or removal of alleged

prohibited immigrants,

Senator Schreiner moved as an amendment, in line 18, after the word "may" where it occurs for the first time, to meert the following words, "call for further information to be supplied by the Board if the Court shall deem such information necessary and may , in one 18, to delete the word "thereon, and to insert the words "on such case, supplemented by such information, if any," instead thereof.

The amendment was agreed to. The clause as amended was agreed to. On clause 4, Who are prohibited immigrants,

Senator Schummer moved as an amendment, in line 11, after the word " Minister," to insert the words, " or by an immigration officer acting pursuant to directions from the Minister."

The amendment was agreed to.

The clause as amended was agreed to.

Senator Granes said that he would like sub-section (2) of clause a deleted. It read as follows : " Nothing as sub-section (t) (a) contained shall be construed as enabling a person to be deemed a prohibited immigrant in the Cape of Good Rope or Natal if, being at the commencement of this Act lawfully entitled to reside in any Province, he shows or has shown that he is able to comply with the requirements described in section 3 (a) of Act No. 30 of 1906 of the Cape of Good Hope, or of section 5 (a) of Act No. 30 of 1903 of Nital" He said that he could see great difficulty arrang in future in the Cape Province if that sub-section went through, because, if under that part of the Bill there was a great influx of Asiatics, it would have a very sessious effect indeed. It they wanted to saleguard the Cape Province, they about not let that part of the cause remain. The Orange Free State had been saleguarded.

The Minister of the Intenion and that the great bulk of Ir ans to Natal would never fulfil the condi-tions set by the Cape, although a certain number of educated Install Stright do so. He thought they should feave the law as it was, and not introduce other com, lica ions.

Senator Schresser and that il Senator Grand's proposal were carried, certain persons who had emisting rights would be deprived of them to a certain definite way, and he did not think that was the Hon. Senator's with. He did not apparently want these persons to get aud tome eignte

Se intor GRAAFF said he objected to such a provision as solowed indians who had been domicited in Natal being allowed to come into the Cape. He to ught if the Cape only knew that it was like y to he sauject to an invasion from Natal of the character he has mentioned the people would oppose the cause to their utmost. If the Government had not communed itself to the clause he hoped it would be # thdrawn

The Mississes of the Excession said that, after much consisted with a series on the of the had formed no basis in he are general by we che the existing tie a of those concerned will be trainfuned.

Senat x Grands was understood to say that the imperial Government were satisfied with the previous Bull

The Minister of the Interior and that was so in regard to the main principle, but not as it applied to the clause in question

The amendment was agreed to

The clause as amended was agreed to.

On clause 5, Persons who are not to be deemed

probabiled immigrants,

The Minister of the Interior moved, on page 10, line 21, to delete paragraph (e) and to insert the following new paragraph instead thereof: "(e) Any person born before the commencement of this Art in any part of South Africa included in the Union whose parents were lawfully resident therein and were not at that time restricted to temporary or conditional residence by any law then in force, and any person born in any place after the commencement of the Act whose parents were at the time of his birth domiciled in any part of South Africa included in the Union."

Senator SCHREINER moved, on page 10, line 21, to delete paragraph (e), and to insert the following new paragraph instead thereof: "(e) Any person born before the commencement of this Act in any part of South Africa included in the Union, or born therein atter the commencement of this Act if the parents of such person were there domiciled at the time of his birth." He submitted they were not justified in accepting the proposals of the hon. Minister, because it might be argued that the children of a coolie domicil ed in Natal would be excluded from the provisions of the Act. They were born in South Airics, and as such had the privilege of going into the Cape Province with out let or hindrance. His bon, friend's (the Minister of the interior) amendment did not preserve the existing rights of those people. A child to m here and whose parents in ght mere y bave been passing through the country with no intention of becaming distantied nevertheless bouth Air can born and as such could demand the privileges of c renship. Is then after Schreiner) liaints ned that they were bound to recig mise existing rights under the law which the present regislation was to supersede. He could not accept the bon. Minuter's amendment, because he thought they ought to err on the side of retaining the rights of the people. He did not wish it to go forth that the Union Government were taking away the rights of those who were in possession of them before the B II was passed. It was one of the points on which Indian opinion was dwelling and he would ask his hon, friend not to press his amendment

Senator Powers said he would be glad if the hon.

Minister would inform the Senate what persons or
class of persons were contemplated by the words

"temporary or conditional residence."

The MINISTER OF THE INTERIOR said be could not agree to Senator Schremer's proposal, because it would give to people indentured in Natal rights which they were not in possession of before. Why should they now make the Cape Act apply to Natal, because it was going to be repealed, when it had never done so before? Nor could it be said that the coole was domiciled in Natal, because when the period of his indenture expired, he had either to renew it, or pay a £3 tax, or leave the country.

Senator Churchill; If he pays the tax he can still

remain there?

The MINISTER OF THE INTER K. Yes. He was quite willing to maintain established rights but was

not going to be a party to extending them.

Senator Dr Villers and that if they said that hecause certain persons who lived outside the Uniod possessed metaon rights, and that these rights shoult be preserved to them under that Bill they might a well not introduce that Bill at all.

from or Weener and that if a man's children were be not South Africa, and therefore got certain rights

was it proposed now that these rights should be taken away? He thought that was what Senator Schreiner's words came to. Was it proposed that if these children had been born, and lived, in the Union for a few years and had acquired certain rights, these rights were to be taken away under that Bill?

Senator STUART said he was quite at one with the object of the Minister, and he believed Senator Schreiner was also. His difficulty was in regard to the wording of the amendment. He thought the Minister meant by "lawfully resident," domiciled; and he therefore thought the Minister should substitute "domiciled" for "lawfully resident." That would meet the case

Sension Wollmarans agreed with what the Minister had said, and observed that that Bill was not even strict enough. He could only agree that those who had existing rights should have them preserved to them, but considered that no rights should be given to those who did not now possess them. He would,

therefore, vote for the Minister's amendment.

Senator Lance could not understand why the Minister could not be a little more liberal, and give a larger interpretation to the words. It was perfectly clear that under the Cape Act anybody born in this country, whether European or not, had the right of entry into this country. If they repealed that Act they were depriving some people of their rights. He could not see why the Minister could not go further than he intended. As regarded the indentured Natal Indians, under clause 6 of the Natal Act, 17 of 1895, such persons could go on living in the country on payment of an annual licence of £3. Why should their chadren be penalised? The agrendment of the Minister chadren be penalised?

ter deprived people of existing rights.

senator Schurifers and he did not hear the M nister say that there were no existing rights. He contined biniself to showing that his (benator Schre, ers, proposal might be construed as giving rights. There was point in the Mil ster's criticism that persons under his proposal would have rights in Natal that they did not possess bitherto. He would only say that the Bill as gazetted gave them still greater rights. He was quite willing to amend his amendment so as to protect existing rights only, and to that end he would move the prefixing of "in the Cape Province" to his amendment. It would then only apply to the rights held by persons in the Cape Province. Proceeding, the bon. Senator pointed out to Senator Stuart that the Cape Act exempted "persons born in South Africa." That, he thought, might be considered too wide now, as "South Africa." would be taken to mean the whole of the Union. His words " in respect of the Cape Province" would make it clear that he did not wish to interfere with other Provinces. The proposal of the Minister did deprive people of existing rights. It would deprive the Natal indentured Indian who was paying the licence of his right to re-enter the Union. He felt sure that the Minister had paid oo attention to that aspect of the matter when he made his speech. So far as the Free State was concerned, he regretted that they had not shown a more liberal spirit in that Province. They were in the middle of the country and were able to push people from their part of the country. But they could not push them further. He did not want to interfere with the Free State; but he did not want the Minister to take away the existing rights of people in the Cape Province. He could not understand why his (the hon. Senator s) proposal should be gainsa d. He moved, at the begining of his amendment, to insert " in respect of the Cape Province," and later, in the second line of the paragraph, to insert "in respect of the Union

Serai. Powers and that as a member of the Cape Legislature that passed the 1906 Act, he could assign a ellipsia that they had no vegard for the Nault Indians when that Act was passed. They were considering their car proper that tast time, he tage tedimins wanted was an index of the Natal Indians who

would swamp those already in the Province. He personally had told the Cape Indiana that while he would protect their existing rights, he would not countenance the influx of any forther Indians into the Cape Colony. The Indians were at one with him there, because they recognised that it was not to their interests to have more of their compatriots in the couplry.

Senator Dr. Villjoun said be was of the same opinion as Senator Powell. In the Cape Parliament their idea was to protect the existing rights of the Indiana already in the Cape Colony. He wanted to know whether a child born in Natal of Indian parents, after going to India, would be re-admitted to the Union. The hon. Senator put also a second point,

which was maudib e

Senator Schneiner said that in 1904 the law in the Cape was that the restriction should not apply to persons, "domicited in South Africa," and in 1906 it did not apply to those "born in South Africa." In 1906 the Cape Parl:ament had made that important alteration, and the right had been given, not by candidates for Parliament by means of election promises, but by an Act of Parliament.

Senator Powers, and that, with all deference, he did not see how an Act passed by the Cape Parliament, established the rights of coolies in Natal. He could vote for the amendment of the Minister with a perfectly clear conscience, although his hon, friend did not soun to believe it. (Laughter)
Senator STUART said that Senator Schreiner's amend-

ment wanted to maintain the rights of the Indiana at

the Cape.

Separor Churcuitt said that he did not follow the Minister in one particular point, and that was the question of domicile; and he asked if an Indian, who bought a plot of property in Natal, raised a family there, paid his licence every year, and intended living and dying there, was not domiciled in Natal. Were there not two classes of Indians, to one of whom the amendment applied, and to the other of whom the amendment did not apply? It was calculated that about half the cooles in Natal had come prior to 1895.

Senator Colonel STANFORD said it was quite clear that the words "South Africa" were used in the Cape Act, and he believed they were put in with the full

knowledge of what they meant.

THE MINISTER OF THE DITERIOR said that what he wanted was to introduce a little common sense into the Bill, and he thought the common sense had been put by Senetor Powell. The Cape made it perfectly clear that they would protect the rights of certain people, but was it to be thought that when they used the term "South Airics" they meant the whole of the country? They would not legislate for the rest of the country. The Cape was sale because they had the key to the door. The class of men who came into the Cape were of a superior class to the Natal indentured Indians, who were uneducated workers in the field. They would not have been allowed in the Cape. (Hear, hear.), He contended that there was nothing in the Bill that touched the Cape Indians, because they had been allowed to enter unrestricted and possessed full rights. There was a similar class also in Natal and other parts of the Union, who had been allowed in unrestricted, and they also would not be affected. But Senator Schreiner wished to give rights to people who hitherto possessed no rights.

Senator SCHREINER wondered whether any hon. Senator could boast of conviction after listening to the Minister. He was sure the Minister could not con-vince himself. The Minister contended that South Arnca meant the Cape Colony as it appeared in the Cape Act. He would advise he Mit ster to deal with a turn number of His Majesty's subjects in a more semantle way than that! In 1902 the Cape Parliament to k he s aw that domicale should be the qualification, out in 1906 it took the wider view, and decided that burn should be the qualification. Under the Act of

that year any person born in South Africa was exempt-

The House resumed in Committee on the Immi-

grant's Regulation Bill (clause 5 under consideration). Senator Schneimen and he had thought over the amendment, and would suggest the Minister's proposal with the addition of " In respect of the Cape province, any person born before the commencement of this Act in any part of South Alrica included in the Union who has acquired rights under the provinces of Act No 30 of 1906, section 4, South Africa." He said this would protect the rights of the people whom they wish to protect, and would simplify matters.

Senator Potsikter said that, as this clause deak with the important principle of protecting the existing rights of people, and as it had become more important by reason of the debate and the introduction of Senator Schremar's amendment, he thought it best not to record a silent vote on the matter, but to sodicate the direction in which he was going to vote. He had not had much time to consider the present amendment handed in by Senator Schreiner, but it appeared to him that it really had the same object to view which it was intended to obtain by his previous amendment. If he followed the hon. Senator correctly resterday, he thought his interpretation of the present law of the Cape Province was that any child-more especially he alluded to an Judian child-born in South Africa after that particular date had, by virtue of that birth, obtained a right of residence in the Cape

Senator Schuzinger: No. Any child born in that time of parents who are not prohibited immigrants.

Senator Potoieten: Yes, consequently it has the right of entry into the Cape Province. Proceeding. he said, therefore, it followed that in case, or, for instance, where an Indian couple, or an Indian woman, had illegally resided in any of the neighbouring colonies or States, and had a child born, that child, though the parents had no permanent right of residence in that particular colony or State where the child was born, and had even not the right to enter the Cape Province, would have obtained such a right. Well, with all due delerence to the opinion of Senator Schreiner, he ready could not associate himself with the interpretation. In the first place, he thought it was no accepted rule in explaining any law that one should make sure of that which was intended by the Legislature. Well, he could not, for one moment, conceive that the worthy legislators of the old Cape Assembly—liberal as they were in protecting the rights of and giving rights to people—had that idea of legalising or giving the right to anybody to enter the Cape Province who was considered illegal by the Legislatures of the colony or State in which such a person fived. He thought the hon. Senator was rather too extensive in his interpretation. He thought that they were certainly justified in using a little more common-sense in taking into account the circumstances, and to act rather in the spirit of that law, and not exactly according to the letter of that law, and that was that the legislators of the Cape Provides intended to say that whenever a child was born in the neighbouring provinces, or, as they were at that time, colonies or States, and even in the Cape Province, whether that child had the right of permanent residence in that particular colony or State, where it was born, such right would be respected by the Logislature of the Cape Province, and, consequently, that such a child would have the right to enter the Cape Province. He would go further, and say that if the law to which the hon. Senator referred was not so explicit on that point, the legislators of the Union Parliament, as, he ventured to say, worthy successom of the legislators of the Cape Province, not only had the right, but were in duty bound to amend that his accordingly, and, consequently to act according to the wash, and in the interests of the people of the Cape Province, including the Indian merchants

and Indian electors, and gonorally thereby studying

the interests of the people of South Africa as a whole. He made these remarks in order that the hon. Schator Schreiner might, if he thoubt fit, raply to them, because, although one might differ from him, it was al-

ways interesting to hear him. (Hear, hear.)

Benator Wolmarans asked why the Senator, in his amendment, had not stated "born in the Cape Province." Instead of "born in South Africa," because the Cape Act was not intended to apply to the whole of South Africa. He agreed with Senator Potgieter that the amendment came to the same effect as the previous one moved by Senator Schreiner. He did not understand where Senator Schreiner found such a great difficulty; and he (Senator Wolmarans) must vote for the Minister's amendment.

Senator Colonel Sandarstster and that the Cape law was clear that any person born in South Africa should be allowed to enter South Africa, and they must be allowed to after any law by which they might take away existing rights. Natal Indians had been allowed to enter Griqualand East, a part of the Cape

Province, without hindrance.

The Misister of the Interior said he did not propose to trouble the House with a lengthy argument as to what constituted " verted rights". That question had been thoroughly gone toto in the lower Courts and on appeal fully settled before a tul appenate Court. The Minister went on to quote from the case referred to in order to prove that his (the hon Ministura) amendment was framed in accord with the judgment of the Higher Court, as it there stated that the beneficiary under an Act must have availed himself of his privilege or it was not his "vested rights". He could not accept the amendment of Senator Schreiner, because it went too far. They would be having people come and say. I was not there at the time, but I might have been, therefore I claim the benefits of which I have not bitherto availed myself. He did not be, eve there was a single person otherwise than those who were under restricted conditions in Natal that would be affected by the Bill. It was not the intent on to deprive them of any rights they may have acquired. Mow, did the Cape want to include these cookes who would never have applied for such beneficiary rights unless their attention had been called to the fact? He did not think it would be fair to saddle the Cape with these people whom their own fellow countrymen. here did not want-nor anybody else, except those large-hearted people who had a warm heart for the whole human race alike. He hoped the Senate would agree to his (the Minuster's) amendment and an doing so they would be deciding in accordance with the highest Court of Law.

Senator Powerz said he did not think the vested rights of anyone in Natal were going to be affected or that the Minister's amendment was going to do an injustice there to cookes or anywhere else. Because a tradessian had been accustomed to import goods under a ze per cent. tariff he could not reasonably plead that he had acquired trading rights, and complain that they were being taken when the tariff was increased. He thought they had to look at the matter from a common sense point of view. And for that reason he was sorry be could not support. Senator Schroicer's amendment but would vote for the bon. Minister's amendment.

Senator Schritters said he appreciated the line of argument used by Schator Potgieter. He would like to point out, however, that in the case of a woman not domiciled here and who gave birth to a child, such child would have the full advantage of the rights given in the Bill, because the child born was at fault in regard to domicile and that was what the Bill contemplated when it was gasetted. Now that was to be altered and the Minister brings in the words "of parents domiciled in the Union." The principle of the Bill was being altered, because a child, although its parents might be without rights when born in the Union, half in the first draft of the Bill those rights given it. It had now been altered and made to read

"if the parents are domiciled in the Union." He spoke with a sense of responsibility from the communications he had received from certain quarters. That was one of the matters of importance in the Bill, and on it depended the quiet acceptance of the measure by the people who were affected—not only by the Indian and Mahomedan but everyone.

The CHAIRMAN then put the Minister's amendment, which read as follows: On page 10, line 21, to delete paragraph (e), and to insert the following new paragraph instead thereof?" (e) Any person born before the commencement of this Act in any part of South Africa included in the Union whose parents were lawfully resident therein and were not at that time restricted to temporary or conditional residence by any law then in force, and any person born in any place after the commencement of this Act whose parents were at the time of his birth domiciled in any part of South Africa included in the Union."

The amendment was declared carried.

(To be continued)

News in Brief

The following contributions to the Baxtar were unlorianately overlooked: Mr. Thamb; Naidoo, a quantity of electroplate; Mr. Bharoochie, knutted bage.

The Natal Mersury understands that the Chief Immigration Restriction Officer (Mr. H. Colborne-Smith) relinquishes office at the end of the present month, after an uninterrupted period of service at the port in numerous responsible capacities approaching 32 years.

Germiston has now got an Indian Young Men's Association of which Mr. Bhawam Dayal is the Prendent, Mr. R. Naidoo Secretary and Mr. C. R. Swami Treasurer

Discussing the Government's troubles, a Pretoria correspondent to the Natal Mercury adds: And now Mr. Gandhi judges the time ripe to exert pressure on behalf of his fellow-Assatics; and I have reason to believe he is politely rotimating a revival of passive resistance in the event of a general strike, unless, of course, the Government concede what, from his point of view, are satisfactory terms.

[Norz: As a matter of fact, Mr. Gaudhi as has already been stated, has, in accordance with General Smutt' wish, refrained from taking any action because of the unexpected troubles of the Government.—

Ed. T. O.

In the Estimates of Expenditure of the Province of Natation the year ending March, 1914, we find that the total vote for Education is £191,492. Out of this sum, £106,134 is allotted to primary (European) education; £21,950 for Native education (an increase from the last year of £6,450; £8,957 for Indian education (an increase of £868); and £6,462 for the education of coloured children (an increase of £109).

About 20,000,000,000 gallons of beer, wine and alcohol are annually consumed in different countries. What does this huge figure mean? (asks a writer in the Hindustan Review). It means that about ten billion bushess of pure food, the his blood of farmers, is converted into pusson, not for the good of the society but for degrading and running it. What a vast amount of capital and labour must be engaged for producing this poison? The value in money of this vast quantity of drink is at least £6,000,000,000.

A mass should never be ashe ned to own he has I see in the wrong, which is to say in other words that he is wiser to-day then be was yesterday.—Porz.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧ મું.

રીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૯ મી જુલાઈ, ૧૯૧૩.

과 등 국산.

અધિપતિની નોંધ

medical right description of the contraction of the

ઈંગીયેશન એક્ટ મુજબ ધારા ધડાઇને 'શુનીયન ગેર્કેટ 'મા બદાર પડમા છે એ ધરરાતી **ઈંગીયેશનના ધડરા** મતલબ અત્રે આ વખતે આપી શકીએ એટઢા વખત નથી રહ્યો.

એ બહુ ખાન પુરતક વાંચને તેમાંથી શું કરતું ઘટ 🤄 🏟 જાણ્યું જેશે. 🌬 ધારાની ઉપર કાયદાના અમલના અાધાર રહેલા છે. ગમે તેવા સરસ કાયદા હોય તેને ધારા વકે ભુલમગાર ભનાવી શક્ષ્ય છે. અને બુલમગાર કાયદાને ધારા વડે તરમ બનાવી શકાય છે. અમે ધારા જોઈ ગયા छाजी ने छपर्थी कोटलुं ते। कप्शाय छे हे तेमां कलु सुधी • ક્રાંઇ એક્રિએક લયંકર ક્લમ જોવામાં આવી નથી. પણ એટલુંએ અમે જોઇ શક્યા છીએ કે એ ધારામાં હજુ મહ્યું ભાષી રહેલું છે એટલે વિશેષ ધારા હવે પછી બહાર પડશ એમ લાગે છે. વ્યા સબધમાં અમારે જણાવવું જોઇએ કે અમારું ખાન કાયદાની ૧૯મી કલમ તરફ કેટલાક સદસ્થાએ ખેગેલું છે અતે એમ સમન્તલવામાં આવ્યું છે કે એ ક્લમ ની વ્યસર અમે સુલી ગયા છીએ અથવા તાે સમજી નધી શક્યા, વ્યમારી ધ્યાન બહાર તા એ કલમ નથીજ. અમે (રી પાછા એ ક્લમ અક્ષરે અક્ષર વાંચી થયા કરોએ. કંઇ પણ ભય ભરેલું તેમાં અમારા જોવામાં આવતું નથી. તે ક્લમતા ભાવારથ તીચે પ્રમત્સે છે :

"દરેક માંહ્યુસ જે યુનીઅનમાં દાખલ થાય અઘર, તાે જોવામાં **ખાવે વે**એ જો અમલદાર માગેતા તેની પાસે હાજર થવું लोधिश अने तेने अताययु कोरो है पेति आपा युनीअनने સાર અગરતા અમુક પ્રાંતને સાર બાધીત (પ્રારીબીટડ) પુરુષ નથાં. અમલદાર તે માશ્રુસ પાસેથી ધારામાં બનાવ્યા પ્રમાણ લખાસ્યુ માર્ગી સંકે છે. સુનીઅનમાં દાખલ થવાના અથવાતા रहेवानी हड साणीत इरनारी हस्तावेक अथवा जीको पुरावे। માર્ગી સંકે છે અને અને જે કોઇ પરીક્ષા અથવા તા અજ માયેશ અમલદાર માત્રે તે પ્રમાણે કરવા તે બંધાયેલ છે. જો તેને કાંઇ પણ ખીમારી છે એમ વહેમ આવે તાે તેની વહાદેક નપાસ પણ અમલદાર કરાવી શકે છે. આવી રીતે થયેલા લખાસ ઉપર કાઈ પણ સ્ટેપ લગાડવાની જરૂર નથી, આ પ્રમાસ પરીક્ષા હૈવાયા પછી જે માસુસ વ્યાધીન નથી તેમ અમ્લદારને લાગે તેને તે છેાડી મુકે, પણ જે માછ્યુસ ઉપર પ્રમાણે પરીક્ષા નહીં આપે અથવાતા પરીક્ષા અત્યા છતા અમલદારના વિચાર મુજબ બાધીત પુરૂષ જણાશે તે માણુમ ને અમતકાર ઉત્તરવા નહીં દેવ, અને તેને લખીતવાર ખબર आपरी है अंभी प्रेयन लेहर ने अपरीक्ष अवदी है। म तो ते हरी शह के अने को स्टीमर आंदेक्षा ते भाजूस देख ता तेवी नेहिक द्वारत व्यापनी कोटते काने तेम न देख ते। अपन

દારના ક્ષેપ્પીત જવાભ મળ્યા પછી ત્રણ દિવસની અંદર નાેડીસ આપવી જોઈશે."

અમારી સમજ પ્રમાણે ૧૯ મી કલમના અસ્થ ઉપર પ્રમાણે છે અને તે અરથ કહતાં તેમાં અમે કશુંએ અયોગ્ય જોતા નથી. એ ક્લમ વડે સખત સ્વલમ થઇ શકે. પણ એવી તા લણી કલમાં છે. એ કલમ વડે આપણો આંત્રળાં ક્ષેત્રાતી અથવા બીછ બેહુદી નીશાનીએા મામવાની સન્તા સરકાર અમલ કારતે અનુપી શકે છે, પણ એવી સત્તા સરકારે અમલદારતે આ ક્લમની રૂધે નથી આપી. આવી બતની ક્લમા પ્રસાસા કાયદામાં પણ છે. ધારા ધડાય તેની અંદર જો આ કહામની રૂપે બુલમી પુરાવા સરકાર માત્રે તે! બેશક તેની આમે થવું ભાઇએ. પણ એ સવાલ ભુદો છે અને તે ૧૯મી કલમમાંથી ઉત્પન્ન થતા નથી. ઉપર પ્રમાણે સન્તા કાયદાએ સરકારને અત્રપની જોઇએ એ વિવે આપ**ણે કાંઇ તકરાર ઉક્ષની** શક્તા નથી, એવી સત્તા ન મળે ત્યાં મુધી કાયદા **અમલ** માં પણ ન અાવી શકે. એ સત્તાના ગેર**ઉપયોગની સાત્રે** વ્યાપણે તીરંતર ચવાનું રહ્યું છે. અને અ**મે ઉપર કહી** ગયા છીએ તે પ્રમાણે ૧૯મી ક્લમ મુજબ પણ જે ધારા **લામે**સા છે તેમાં લય ઉપજાવે એવું કાંઇ અ**ને જે**ફ શામા નથી. વિશેષ વાંચન કરીને ધારાના ભરાગર અર**ઘ ભણ્યા પછી** અમે કામને વધારે સલાહ આપી શક્યાં.

અમે કેમના છાપામાં આવેલી નવા કાયદા વિષે શ્રેતેટમાં યએલી ચર્ચા વાંચી થયા તેમાં કેમના હીંદીને જોક્એ છીએ કે મી. પોવઢ શેનેટ શું કે કેમના હીંદી એવું કુચ્છતા નથી કે દક્ષિણ

સ્માક્તિકામાં જન્મેલા હીંદી કેમની અંદર દાયલ **વ**ઇને **વસ** નારા હોંદીની સાથે હરીમાઇ કરે. વળી ગી. પાવશે જસાવ્યું કે નવાં ઢીંદી હવે કેપમાં દાખલ માય એવું કેપના હીંદી બીલકુલ ઈચ્છતા નથી. **કેપના હીંદીવે જાવવું જોઈ**એ કે કેપના હવે રદ થતા ઈ મીગેશન કાપદા પ્રમાને દક્ષિણ અપિક કાર્યા જન્મેલા દરેક હીંદીને દેપમાં રાખલ થવાના હક છે. જો ગયા હકરત થાય એમ તેઓ ઈચ્છે છે એ પ્રમાણે તેઓએ મી. પાેવલેને જ્<mark>ષ્ણાવ્યું ક્રોય તો શરમ બરેલું મ</mark>સુષ. અમે આનતા નથી કે જવાબદારને આગેવાન હીંદીએ મી. પાવલની પાસે આવા પ્રકારની વાત કરી દેાય, ભને માની શકતા નથી કે કેમર્ક પણ જવાળદાર હીંદી પોતાના જાઈના હાલ સામવાના ક્ષક કુભાવવા કે કુખેલા જેવા રાજી હેાય. એટલે અમારી સલાહ છે કે દરેક કેપની હીંદી સમાજેયે મી. પેલ્વનને જાહેર રીતે લખી જલાવવું કે તેઓ સાઢેબે अभे हैंपर काम्यान्युं हे ते प्रभावि भवर सेनेटने अमानि -પાયા વિનાના છે અને કે કે પણ જ્યાબદાર હીંકા પાતાના બારુના શક કુબાવવા માનેજ નહી, વળી તે **કામ્યમાં લખવ** को भी के अवा se swaan है। प्रश्न हींटी भागे नहीं

એટલુજ નહીં પહ્યુ સરકારે કરેલી તેવી બધીની સાત્રે દરેક હીં છે એ મી. પેલલે સમજવું જોઇએ. અમારી ઉમેદ કે કે કેપની સમાજો અમારી સલાહ માન્ય રાખરો ને ઉપર પ્રમાણે પત્રલું ભરી હાલ તેમની ઉપર ચઢતા આરાપમાંથી મુક્ત થશે.

ગા કેસ અમે અમારા તા. પ જુલાઈના અંકમાં અમેજ વીભાગમાં પુરા આપી ગયા છીએ મી. હાસમ શેખ તેમાં જે જીત મળી છે એ ઠીક મહમદના કેસ મળી છે પણ તેથી લાઈસેન્સીંગ કાયદાના અમલમાં લારે ફેર થઇ

શકતા નથી. વુડસ્ટોકની મ્યુનીસીયાલીટી અનદદ ન્યુલમ કરી રહી છે તેમાં હવે તે નીષ્ફળ થશે. એ કેસની અંદર એટલું ક્રીક સાખીત થયું છે કે એજંડ કર્ણા બહાર હાય તાપસ પાતાના મુખસારનામાની કએ લાકસેન્સ લઈ શકે પશુ એમાં માટે મુદદે સમાતા નથી. છતાં તેથી માછસેટા કલાકી કરતાં બધ રહેશે. આ કેસની અને આવા કેસોની મુખ્ય અસર એ છે કે અપીલ થશે એવી ધારનીથી માછ સેટા અને કચરાપદીઓ કાંકક વીચારપુરવક પાતાના સુકાદા આપશે.

ગી. એમ. પી. ડી. વેંબ સાહેબ આ મુલકમાં કેટલાંક વરસ પહેલાં આવી સ્પેલા એ હોંદી પ્રજાતે

અત યુલકી યુલી માલમ છે. 'પારસી' વરતમાન પત્ર ઉપરથી અમે ભેઇએ છેલ્લે કે તેઓ

સાહેએ કરાંમામાં જે ભાષણ કરેલું તે બતાવે છે કે જે વસ્તુ માલ્યના હાડમાં ઉત્તરી હોય તે જતી નથી અને ગમે તેટલી દ્વાપી હોય તે પણ પાછી લહાર આવી પડે છે. આપણે નિશાળામાં શીખીએ છેશ્વે કે 'પડી ટેવ તે તે દળ કેમ ટાળી'. પણ તેનું રહસ્ય તે અનુભવ મેળવીએ છીએ સારેજ બેધ શક્ય એ છેશ્વે, વેબ સાહેબ અહીં આવ્યા સારે ને અહીંથી પાછા કર્યા સારે તેમણે આપણી તરફેશુમાં વિચારા લતાનેલા. આપણા હક જળવવા જોઇએ એમ તેમના વિચાર હતા. હજુએ હેય. અને જે હજુ એમ હાય તે તેઓએ કરેલું ભાષણ વિરાધી મત વાળું છે. આ ભાષણ અમે મેળવી શક્યા નથી. પણ ભાઇબંધ 'પારસી'ની ટીકા ઉપરથી જેઇ શક્યોએ છીએ કે વેબ સાહેબ ધારે છે કે:—

- ગરીભ ગારાએ હીંદુસ્તાનમાં વસવાટ કરી તેઓનાં છોક રાંતે ત્યાં ન ઉછેરવાં જોઇએ.
- ર હોંદુસ્તાનનાં હવા પાણી ગેરાને લાયકતાં નથી.
- હોંદુસ્તાનમાં ગારાતો ખાંધા નખેશ પડે છે.
- જ હીંદી ભાળપ્રજાની સાથેના અગ્રેજી ભાળપ્રજાના સમાગમ ઉત્રેજી બાળકાને દિવકારક નથી.
- પ તેથી ગરીભ ગારાંગાએ પાતાની તાકરી પુરી થયે દક્ષાં આક્રીકા, રાઉસીમાં વિગેરે મુલંકામાં વસવું કે જ્યાં હોંદીસાક. પાડાજ વસે છે અને જે વસે છે તેને પણ કહાડી મુકવાની હિલગાલ ચાલી રહી છે તથા બાકીના જે તે મુલકા ન છોડે તેને પ્રેક્શનોમાં અવગ રાખવતમાં આવે છે

જેવી વાત પ્રથમ તપત્સતા અવધણે સી. વેળના પ્રથમના મન અને હાલના મનમા વિરાધ જોદ કહ્યુંએ એ આપણ તે કહાડી મુકવાની અથવા ઢાદેશનમાં ગે.ધી મુકવાની હિલચાલ **સી વેળ સાહેને ઉપરના વી**ચારમાં ખુશાલી બનાવી છે. અ

ગાઉ તેઓએ એ હિલગાલને વખાડી હતી. આ જેતાં કાની કુમક આપણે સદાયની ગણી શકોએ એ ગુંચવાડા વાળી વાત થઇ પડે છે. આજના દોસ્ત તે કાલના દુસ્મન થાય છે. ગાનીઓએ ખરેજ કહ્યું કે શતર તથા મીત્રને સરખા ગણીને આપણે આચરવું જોઇએ. એટલે કે આપણે આપણી ઉપર ભરેાસો રાખવા, પારકી આશ સદા નીસશ છે.

હીંદુસ્તાનમાં હવા પાણીને દોષ દેવા એતા દેખીવું અતાન. દીંદુસ્તાનમાં ઘણાં મજબુત ને દીર્ઘાયુ માણસા જોવામાં આવે છે. 'પારસી' બતાવી આપે છે કે હીંદુસ્તાનની હવાના દોષ કહાડવા કરતાં વેબ સાફેબે ગારાઓની દારૂ પીવાની ને ન ખાવાનું ખાવાની ટેવના દોષ કહાદયા હત તા ઠીક બહાત.

આપણાં બાળકાની સાથેના સંગત દોષ ઉપર જે ટીકા કરે છે એ ખેદકારક ગણાય, પણ તે ઢીકા મુળમાં બરાબર છે. એવા વખત હતા કે જ્યારે આયણે આપણા છોકરા એને સારૂ ગેક્સ છે≀કરાતી સાંત્રત ન ⊎ચ્છતા, આ વાત જરા વિશેષ વિચારવા **યાગ્ય છે. મ્બાર્ગા ગારાના આપ**શ્રી ઉપર કે આપણા તેઓની ઉપર દવેષ છે એમ ધારી શ્રેવાનું ત્તરી. યત્ને પ્રજાતી ભાવના હાલ જુદી જોવામાં આવે છે. એક પ્રજા એમ ધારે છે કે દુનિયામાં માણસનું કરતભ્ય દુનિયાને તજવામાં છે તેથી તે પ્રજા છોકરાંએાને અસંત સાદાઈમાં ઉછેરે છે. બીજી પ્રજા દુનીયાને ખરી સાની તેમાં રહેંઢા અરથ સાધવામાં કરતવ્ય સમજે છે, તેની બાળ મુજ ની રહેરી આડંબરવાળી કત્વામાં આવે છે. આમ હેલાથી અરસ્પરસ એવા વિચાર તહે કે એક બીજાની બાળ પ્રજા વચ્ચે મેળાપ ન થાય એ તદન સભવિત તે વાસ્તવિક છે. એટલે આ સંબંધે મી, વેબે ઉચ્ચારેલા ઉદયારા વિષે અમે વિત્રહ્કટીકા નથી કરી શકતા. ખેદ સાત્ર એટલેક છે કે આપણામાં હાલ એવા વાયરા વાય છે કે 'આપણાં છેાકરાં ગાેરાના છાેકરાંની સાથે ન **બળી શકે તાે વ્યાપણને એવા**લું લાગે છે, આપણને અપમાન લાગે છે. જો આપણે તેં સમા ગમની √ું∻ડાજ ન કરીએ તેા માનુ અપમાનના સવાલજ ઉક્તા નથી. એટલું ખરૂં છે કે ગારાએક આપણી ઉપર દ્વાકી નજર વાપરે છે તેથી આપણે દુખ પામીથે ક્રીયે. ચ્યાની એરટામાં માટી દવા કાળ છે. **વ્યમુક માસ્**સની આપણા પ્રત્યેની હલકો તજર હોય તેમાં આપણને વાસ્તવિક રિતે દુખ પામવાનું કંઈજ કારણ નથી. દરેક મજાને માતા ની ભાવના અને પાતાના રિત રિવાભો ઉપર માહ રહે છે ને તેને શીધે તે ખીજના રીત રીવાજોને ઇતરતા મછે છે. અક્ષરય પ્રજાએ બીજાને તિરસ્કારમાં અનાસ્ય કલા. આપણ તે વિચારવાતું એટલુંજ છે કે જ્યાં સુધી આપણા તે પશ્ચિમ ના રિત રિવાજ તથા રહેણી કરણી ભુદાં છે ત્યાં સુધી આપણે ચુસ્ત રહી એમ ઇચ્છવા તે કરવાનું છે કે આપણા બાળકા ઈચેઝ બાળકાની સાથે સાધારસ રિતે ન ભવે. અપવાદ રૂપે જ્યાં અમુક ગારાના ને અમુક હીંદીના આદર્શો એક્જ હેાય હ્યાં એક ભીજાનાં છાકરાં સ્તેહપુરવક મળે એ તદન બુદીજ વાત છે.

૧૯૧૨ તેમ દ્વીદતો એમોગ્રેશન તથા ઇમીગ્રેશનના રીપેટિ તે ખાતા તરફથી હીંદી સરકારે ૧૦ મે ૧૯૧૩ ના રોજ બહાર પડ્યા છે. બાલ વરસમાં પ્રીજી ૨૫૪૬ હીંદી મથા હતા, જે જો આગથી સાલ કરતર પહેલ વધુ જતા. નાતાલથી ૧૪૨૨, મે.ડીસ્થા ૧૧૮ અને ડીજથી ૧૦૪ હોંદા આ વરસમા પાછા ક્યાં હતા.

નવા ઇમાગ્રેશન કાયદા

વાંધા ભરેલી કલમા

ગી. ગાંધી જોઠાન્સખર્ગથી પાછા કર્યા છે. જનરલ સ્મટસ ની તરફથી તેમને સંદેશા મળ્યા છે કે હાલમાં રેલ્વેવાળા ગારા મળુરામાં જે અસાંતી ચાલી રહેલી છે તેથી તેમને બીલકુલ વખત નથી મળા શકતા એટલે જરા શાંતી થયા પછી તેઓ સાહેબ વીચાર કરશે. આ કાયદામાં જે બાબતા ના ફડચા કરવાના બાદી રહ્યા છે તે નીચે પ્રમાણે છે:—

- (૧) ૧૮૯૫ ની સાલ પછી જે ગીરમીટીયા આવેલા છે તેમના પ્છુટા થયા પછી રહેવાના હક કુળતા જસાય છે.
- (૨) દક્ષિણ આદિકામાં જન્મેલા હોંદી માત્રને કેમમાં મમે લારે જ્વાના હક છે તે ઉડતા જણાય છે.
- (a) દક્ષિણ અહિંકામાં ચયેલી હોંદી શાદી કાયદેસર અભાવી જોઈએ. વળી કાયદામાં 'મોનેલ્વેમસ' શ બદ વપરાએકા છે તેના અર્થ સરકારે એમ નહીં કરવા જેમ્પ્એ કે આવનાર એહરત એ દેશમાં પોતાના કર્ણાની એક્જ એહરત છે. જ્યાં લગી તે માણસ તે બીજી એહરત દક્ષિણ આફિકામાં નહીં હોય ત્યાં લગી તે આવનારી એહરતનેં દાપલ ચવામાં અડ્યણ ન આવવી જોઈએ. અને જે માણસા હાલ દક્ષિણ આફિકાના જુના રહીશ છે તથા જેઓથે બે એહરતો દેશમાં કે અહીં કરેલી છે તેને આવજા કરવાને હક મળવા જોઇએ
- (૪) દ્રી સંપ્રમાં જે નવા હોંદી જઈ શકે તેની પાસેથી સાંતું ક્ષેવાનું ડેક્ક્ષેરેશન ન ક્ષેવાલું જોઈએ.
- (૫) આ વરસે જે હીંદીને દાખલ થવાની પરવાનગી મળવી જોઇએ તેની બાબત ફડમાં થવા જોઇએ.

' અરકયુરીની ટીકા^ક

૧૧ મી બુલાઇના છાપામાં 'મરક્યુરી 'એ ફરીયી ઈમીચે શત એક્ટ ઉપર આપણા સંબંધમાં ડીકા કરી છે અને સર કારે દ્રભા સુધી કાદ નથી આપી તેથી સરકારને સખત શખ્દામાં કપકા આપેલા છે તેમાં જણાવે છે કે જો સરકાર हींदीनी हाह नहीं खांभणे ते। सलाग्रह करूर कामरी अने તેમ થશે તા દ્ધીણ અધ્દરીકાને બહુ વટા લાગશે. ફીંદી કામ ચાલુ હક જતા કરવા માગતી નથી એ તેા બરાબરજ ગણાય. જે **હીંડી કામ ગમે તે હોંદીને દાખલ કરવાની છુ**ટ **માગ**તી દત તા આપણે તેને દાદ દેવાને અશક્ત બનત પણ તેના આજબી હકની સામે થવું એ જરાએ શાબીતું **નધી. શા**દી ની ભાગત હછ ખુલી રહેલી છે. મી. ગામલેને ચાપ્પ્યું વચન મજાલું તે છતાં હવ્યુ ત્રણ પાઉડના કર કાદયા નથી. ફ્રી સ્ટેટને વીધે રંગબેદ હજુ કુર થયે৷ નથી તેથી ઢીંદીએ ચાતાના એલચીને વીલાયત પણ માકલી દીધેલ છે. 🖦 બધા ઉપરથી સરકારને ચેતવું જરૂરતું છે એમ ' મરક્યુરી ' તા અધીપતી સુચવે છે

विकायतभां कामती

વાલાયતથી દિયાલ ં ભાવેલી છે તેમાંથી અમે જોઈએ છીએ ઉં સારડ એમ્પરીલે વળી ઉમરાવની સભામાં નવા માયદાની ચરચા ઉદ્ધવવાની તેાટીસ આપી હતી તે ઉપરથી

વીવેચન શું થયું તે ખબર હજુ અમને મલ્યા નથી. પણ આ ઉદાર દિલના ઉમરાવતી કાળજીની નિશાનીઓ ખાવા દાખલા ઉપરથી આપણે વખતો વખત જોઈ શાપોએ છીએ.

હીંદુસ્તાનમાં ચરચા

હોંદી સીવીલ સરવીસમાંથી એાસ્ટ્રેલીયા, દક્ષિણ આદિકાને ન્યુઝીલાડના ચારા વતનીએાને ભાતક્ષ રાખવા બાબતની મી જસ્ટીસ હસન ઇમામે પબ્લીક સર્વીસ ક્રમીશન સ્મામળ સુચના કરી હતી. તેને ટેકા ભાષતાં કલક-તાનું 'ડેલીન્સુઝ' એક લાંબા ક્ષેખ દરમિયાન જસાવે છે કે ગી. જસ્ટીસ કસત પ્રમામની સચના ઘણી અમત્યની છે. આમાં ઘણાને ભાતલ ત રાખી શકાય એ ભતવા જોગ છે, પરંતુ એ મુદદેા બરાબર છે. એાસ્ટ્રેલીયામાં રંગબેદની ખાબતમાં જે વિચારા વસ્તે છે તેવી સ્થિતિમાં ઉછરેલા માણસા હીદ્દસ્તાનમાં રાજ્યની માટી પદ્વીએક ભાગવવાને નાલાયક છે. લાયકાતની વાત વ્યલગ .રાખીએ તા પસ મુકદાની ખાતર આ સવાલ તપાસવા ઘટ છે એક્ટ્રેલીઆ અને અફિકાના ગારભોને હીંદી તરફ એટલા વહેમ અને ઈ બા પેસા અયા છે કે તેએ વડી સર કારતે પણ જણાવે છે કે અમે સ્વરાજ્ય બાંગવીએ છીએ એટલે શહેનશાહતના ઉચા ખાદર્સ મુજબ તેની ખીઝ પ્રજાને સરખા હક આપવાની વાતઆ દેશમાં અમલમાં મુકવા નવી માગતા. અલબત એ તેમની સન્તાની વાત છે. ઇંગ્લાંડ તેના ઉપર દ્વાણ કરે તેમ નથી. ખરાવ વર્તનના કારણસર હીંદી સરકારે નાતાલને હીંદની બુમીમાંથી વધુ 'ચુલામ' ખરીદવાની બધી કરી છે, તેમને મી ઇમામના કુદા પ્રમાણે જે હક છે તે અમલમાં મુક્વા જોઇએ છે. સરકારને આ બાબતમાં આખું હીંદ મદદ આપશે એટલુંજ નહીં પસ્ ખરી દ્રીમત બતાવવા માટે હેઈકા તેના વપ્યાસ કરશે. જેમ કાઈ માણસ લાત ખાઇ ખેસી રહી શકતા નથી, તેમ સરકાર પણ બેસી રહી શકતી નથી. અમતે તે, લાગે છે કે ઢીંદી સરકાર કાંગ્રાનીઓની લાત ખાઇ બેસી -રહે છે.

પુસ્તકા વિષે

અમારે સાંથી પાસ્ટ ચારફતે માકલવામાં આવેલા પુસ્તકા માંથી બે પારસલ રક અયાની ફરિયાદ અમને થઇ છે. તે સંબંધમાં અમે તપાસ કરીયે છીયે. દરમીયાન પુસ્તકા મંગાવ નારા મ્રાહકાને અમારી વિનંતી છે કે માટી કોંમતના પુસ્તકા મંગાવનાં રજીજ્ટર કરવાની પી બદલ પેની વ્યાર વધુ અમને માકલવી તે સહીસલામત રસ્તો છે. બે કે ત્રધ્યુ પારસહો થાય તેટલી ચાપડીએા મંગાવની વેળા પારસલ દીઠ જ પેની માકલવાની જરૂર છે.

વળી કેટલાક માહુકા માપડીઓ મગાવતી વખતે છેલી જાહેરખબર જોતા નથી એવું જણાય છે. તેથી જે પુસ્તકા ખપી ગયા છે અને અહેરખબરમાંથી જે નામ કેટલાક વખત થયાં નીકળી ગયાં છે તે પણુ તેઓ મગાવે છે. કેટલાંકને અમુક મગાવેલું પુસ્તક ખપી ગયાનું લખવામાં આવતાં તેઓ બી.મું ખપી મયેલું પુસ્તક મગાવે છે. આથી નકામા પગવ્યવહાર નથી પડે છે. એટલે સ્મમારી વિનંતી છે. કે પુસ્તક મગાવનાર માહુકાએ તે વેળાના છેલ્લા 'ઇડિયન ઓપિનિયન' માંથી ચાપડીયા તિયેની જાહેર ખબર જોઇ હેવી

નીશાળાની આરાગ્યતા

આ વીષય ઉપર ડાં. હમીદ મુલે સાઉથ અદદીકાના શીક્ષ કાના મહળ પાસે ભાષણ આપેલું હૈતા તારીએ ડા. અખ્દ રહેમાનના અપાની અંદર અપાયેકા છે તેમાં કા. સુલ જણાવે છે કે બચ્ચાંએાતા મન ખીબવના તરફ નીસાયામાં अपत्न याम के प्रभू करीर देणवधीती कांदर नीकाणा तदन પામત છે. સંગા કામના મહાન ઉદયોગને સાર્' પ્રજાને તાલ્યાર કરવાના શાભધી પ્રજા લગભગ ભાષલી થવા ભાવી છે એવું બાેઅર લડાઇની અંદરજ સાભીત થયું હતું. નજીવી ફરીર પરીક્ષામાં પણ ઘણા મામસો નીખળ થવાથી તેઓને कावर्धमा तरीके स्वीकारवामां भावमा न कता. पक्ष भा વીવય ગંબીર છે એમ સાકામાં શાન થતું જાય છે. શીક્ષક એ બચ્ચાંઓના ખરા બાય છે એ દેખીતી વાત છે. નીકા થાના કેમકરાઓની તપાસ કરતાં એમ માક્ષુપ પા<u>ર્યું</u> છે કે તેઓમાંના ૮૦ હકાને સહેલા દાંત હોય છે. તેઓમાંના ૫૦ ટકાના શરીર ઉપર જવારા ભેવામાં આવે છે. ૨૦ ટકાની आंभ नव्यवा देख के भने १० टक्षाओं बेली वीजार, क्षय, ખહેરાયલું અને માનસીક નખળાઇ સાકુમ પડી છે. આ બધી ખામીઓ એ ત્યાંપતા ઉપાય ન હેવામાં ભાવે તે બાળ કને ભવીષ્યત્વી છાંગીમાં મોટા રાગ પેદા કરે છે. અને તે યી તે પુરૂષને રાેટીની હાડાઈમાં ખહુ દુખ નેડવું પડે છે. સહેલા દાંતથી હેાજરીમાં ભીગાડ થાય છે, તેથી ક્ષાહી ભીગાડ મામ છે, તેથી આધાના ગરજ પેદા થાય છે અને દાંતની આધીએ શાય છે તે તો લાદીજ. **આ**તી ભટકાય કરવાને સાર પોતાના ખારાક બરાબર ચાવવાને બાળકને શીખવવું ~~જોઇએ. મચયક્ષથી ભરાગર દાતણ કરતાં શ~~ીખવવું જોઈ એ 🕽 જેથી આગળ પાછળ અને ઉપર નીચે દાંત **અ**રાબર વસાય અને સાફ થાય. હાંતમાં કાંઇ પણ ભરાઇ ગયું હોય તેને સાર્ં દાંત ખાતરણીના ઉપયોગ કરવા એકબ. માલાળ ની અંદર લીખ વીગેરે પડી દેહય તે તમાસી કહી નાખવી ~~જો~~ઇએ અને તેને સારૂ ધાસ**સેટનાે પણ ઉપયાત્ર કરવાે** જોઇ એ. ખસ દાદર વીગેરે પરદને શારૂ ડાક્ટરને ભાલાવવા જોઈ એ. આંખની તપાસ થવી જોઇએ અને આંખને બરાબર વાપરવાયી તે પાછી સાજી થઇ શકે છે. વ્યતે આમ કરવા થી ચસ્મા પહેરવાની વ્યાધીમાંથી ઘણી વખત મુક્ત રહી રાકાય છે. કાઇ વખત ક્ષયની લણી ધાસ્તી રહે છે ઘણું કરીને આ દસ્ક ઉડતા જંતુઓમાંથી પેદા ચાવ છે અથવા તા ક્ષયવાળી ભાષના દુધમાંથી. આ વ્યાધીને દુર કરવાને સાર્ **અક્સીરમાં અક્સીર ઇંગ્રાજ ચે**લ્પી હવા અને તડકા છે. ક્રોઈ દીવસ છે! ઉપર પાડીઆ ઉપર કે એવી જગાએ: ઉપર છે!કરાએાને શુંકવા નહીં દેવાં એઇએ, દુધ ઢુમેશાં ઘણું સાક્ષ રહેવું જોઇએ, ઘરની બધી બારીઓ રાત અને દહાડા **ખુલી રહેવી જેમ્યુંએ. કેટલીક વખત કાનમાં આ**પી જેવા માં આવે છે તે વ્યાધી ફાઇ વેળા નાકના સહાથી ઉત્પન્ન **યાય છે.** તેવી ભાળક નાકને બદલે ત્રાહાથી વાસ દેવ આથી પહ્યું તુકસાન થાય છે અને તેના અહેરા મૃદ એવા દેખાય છે. ખરાવર કાળજી રાખીતે નાક વતી ધાસ **હેવરાવતાં માં ખાભી દૂર કરી શકાય છે. ગેપી શ**ોગા નીયે સીક્ષકાએ કાન સખ્યનું ભેલાએ વાતે જે આ પ્રમાણે ભા १६ના આરોગ્યતા વે.મે કાળછ રાખવામાં આવે તેં ભાળક अन्तरण कर्ता न्यानसीक अने कारीरीक अने व्याराखना **એ**:अनी कार्य पुरुष धाम,

ધીઠીશ ગાઆનામાં હીંદી મજુરાનાં ખુન

ર્ધારીશ **ગીચાનાના રાઝકીલ ખાતેના એક ખેતરમાં** કેટલાં એક આવાડીઓ ઉપર માલીક અને મનુરા વચ્ચે પગારની ખાબતમાં વાંચા પાવાથી ૧૬ જેટલા હોંદી છવના સાહી રેડાયાં હતાં. આ દયજનક કોસ્સા ઉપર લખતાં ગી. અાર, એન, શર્મા મેહર્ન રીવ્યુમાં લખે છે કે આ સંસ્થાન ના ઇતિહાસમાં ભાવા બનાવ અગાઉ કદી નથી ખન્યા. રાેઝનીલમાં છુટક તથા ગીરમાંટમાં એક હજાર કરતાં વધારે હોંદીઓ ક્રામ કરે છે. ખરી માસમ વખતે કેટલાક દીવસ તેઓ ૧૮ કલાક સુધી પસુ કામ કરે છે. અને ગાસગ **ળાદ કારખાનું બધ રહે લા**રે આ મ**ાનુરાને ચાર દી**વસની રજ તથા 😮 રતલ ચીની આપવાના રીવાજ છે. આ વખતે તેમને મીની નહીં મળેલી; ચાર દીવસની રજ મળી હતી. =મા રજાના એ દિવસ પુરા થયા પછી ત્રીજે દીવસે તેમની પાસેથી કામ શ્રેનાર ગારાએ તેમને શેરડી વાતવાને કામે ચડવાના હકમ કર્યો. તેએક મેનેજર પાસે ગયા. તેએ વચ્ચે પડવા ના પાડી. આથી મજૂરાએ દુડતાલ પાડી, સાત જ્ણાને કામ છાડવાના વાંક માટે પકડવા. ~~આવી બધા ઉરક્રેસ~~યા અને બધી હીંદો વસ્તી માછસ્ટરેટ પાસે ગઇ. ત્યાં તેમના મનતું સમાધાન થાય એવી ગેઠવણ થઇ. કામ દ્વેતાર ગારા મુકાદમ જે મુળથી ખરાબ અને હસાકા સ્વભાવના હતા તેની પજવણી વધવા લાગી, મન્તુરા એ તેની ફેરબદલી કરાવવા કેટલીકવાર માગણી કરી પણ તેમની વીનંતી અને અરજીએત્યા કાંઇ જ્યારે વળ્યું નહીં એટલે **ડ**ડતાલ પાડવાના નિશ્વમ કર્યો. જો તેઓ છમોંગ્રેશન ઓણીસે ~~બે ચાર જથા જાય તે~~ા 'તેઓને બળવાની ઉસ્કેરણી કરનારા તરીકે મથી પકડે, છ કરતાં વધારે સંખ્યામાં જાય તા 'રાયટ એક્ટ'ની રૂચે પકડે. એવી સ્થિતિ દ્વારાયી કામે નહીં જતાં ધેર બેસવાનું તકી કરયું. અતે ઉપર જસાવેલી સગલ્ધાની ~~થવા પછી ૭ અ~~ઠવાડીએ ~~ભીછ કડતાલ પડી,~~ આ વખતે 'રીંગ લીડરા'—બળવા કરનારાઓમાં આઝેવાન .—તરીક પાંચેક મન્તુરને પકડવા પોલીસ આવ્યા. મન્તુરા બધા બેળા થયા અને તેમણે આ માસ્સોને સોંપવા ના પાડી. - વાન વધી. કન્સ્પેક્ટર જનરલ વધારે પોલીસ તથા એક મેકસીમ ગન તથા સરંભમ સાથે આ જગાએ ભાવ્યા: જનરહે આ પાંચ માછસા સાપી દેવા ના પાડી, એટલે જનરલે 'રાયડ એક્ટ' લાંચ્યા. હવે ક્ષેત્રેકા ધર તરફ વલ્યા. પાલીસે તેમાંના એકને પકડ્યા. બીજા માહ્યુસીએ પાતાના ભાઇવધને પકડાનાં અટકાવ્યા પાેલીસે બંદુક છાેડી. આવી રીતે બળવા શરૂ થયાે. પાેલીસે હરીયારતા છૂટથી ઉપયોગ કર્મો.. જેતે પરીજામે ૧૬ માબુસ भागों भया भने ४० हेप्संत धायक यथा, भरनार तथा भागध યનારાઓમાં કેટલાક નિર્દોષ ખઇરાં છેતકરાંએા પછ હતાં

અમ વિષે તપાસ કરવાને વડી પાર્જામેંટમાં ચર્ચા ચાલી હતી તથા હોંદુસ્તાનથી એક કમીશન બીટીશ ગીઆના ગયું છે. ગીરમીટનું ધારણ બધ કરાવવા મી. શરમા દરેક હોંદીઓને આજી કરે છે.

આ કોરસા વીવે તપાસ કરવા હોંદુસ્થાનની સરકાર તર ક્યી મેકકલવામાં આવેલ કમીશનના મેળ્યરા—મી. જે. મેક તીડ્ડ તતા મી. ડી. ચીમનવાવ—ક્તમેકાના સુખ્ય શહે-કોંગસ્ટન પહોંચ્યા છે. 'આતું 'સ્લીનર' અપુ જાણાવેછે કે તા. ૩૦ તેતા દેવ્ય સંત્યું હોંદીએ તરફથી તેમને આવદાસ માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું.

आरे।भ्यता विषे साभान्य ज्ञान

[લખનારું—ગી. એમ, કે. માંધી]

ભચ્ચાંની માવજત

सुमार्थीने अभवो विषय तपासवाना आ अध्यासना बेत તથી. એટલે બચ્યું જનગ્યા પછીના લખત વિષે આપણે विभारशु. ्केकी भाषणतां अध्यक्ष समन्त्रा 😣 तेकी સમજરો કે મુવાવડ વખતે પક્ષ માથે તે ભશ્ચાયે અંધારી કેહ્ટડીમાં, ગંદી એક્ડડીમાં, હવા ન અલ્વે તેમ નીચે નાષ રાખી મકાઇ રહેવાનું નથી. સુવાવડીને અધારામાં સખવા તો રિવાજ અમે તેવા જુતો ક્ષેય છતાં થાતકા છે. હવા ર્જાય કરવાના રિવાજ એથી પણ યાતકી છે. *ન*ીચે તાપ રાખવાના રિવાજ વસર જરૂરના તે જોખમકારક છે. શસ્તી नी भासममां सुनवरी भारतने कदर विशेष अश्मी कोर्स તેમ કરવાને સાર તેને વધારે એહાડવું જોઇપે. મોરડામાં करही रहेती है। यता महारथी समजावेली भ्रभाडे। न मासता દ્રેણ તેવી સગડી એરડામાં રાખી હવા ગરમ કરવી. પછ્ ખાડલાની નીચે સગડી શખવાની જરાએ જરૂર નથી. સુધ વડીની પ્રમારીમાં ગરમ પાણીની ખાટલી સુક્રનાથી પસ્તુ ગરમી આવેરી. મેલા ને બંદા કપડામાં સુવાવડીને સુવારવામાં પણ **ધાતકીપર્સ્કું તે વહેંગ રહ્યાં છે.** સુવાવડી **ઉ**ઠ્યા પછી અ**ધ**ી કપડાં સારી રિતે ધાંક તેના ઉપયોગ કરી શકાય છે.

ખશ્ચાંની તખીયતના વ્યાપાર તદન સાની તખીયત ઉપર છે એટલે ઉપર પ્રમાસે સાવચેતી શખવા ઉપરાંત માને મારક ~~ષ્યાવે તેવા સરસ ખારાક અતપવા જોઈયે. ગુંદર~~ વિગે**રે** ખાવાથી ફાયદા હાય એમ જસ્યુર્તું નથી. સુવાવર્ડી ઘઉના ખાયાક, કેળા વિત્રેરે મેવાની સાથે એાસીવ એાઇસ મેળવી भारी ते। तेने श्ररीरे भरती रहेशे ने धव्यं सरस दूध छुटशे. એાલીય એાઇલ ક્ષેત્રાથી દુધ રેશક રહેશે ને તેથી બચ્ચનિ સાર દસ્ત હંમેકાં આવશે. બચ્ચનિ કંઈ પણ દરદ નોવામાં ભાવે તો માની તળીયત તપાસવી. ભૃચ્ચાંને દવા આપવી એ તેને ખાઇ બેસવા ભરાળર છે. ખગ્યાંની ક્રેરજરી લણી નાલ્લુક હોર્ક ક્યા વિગેરેનું કેર તુરત ચકે છે. ક્વા કાઇયે પણ તે વેળા ક્ષેવી મટે તા તે મા છે. કેમકે કવાના ગુણ સુક્ષ્મ રૂપે માના દુધમાં ઉતરશે, ઘણી વખત બચ્ચાંને ખાંસી કે દસ્ત જોવામાં આવે તેા ગમરાવવાને બદશે એક બે દિવસ રાહ જોવી, ખાસ કારણ દ્વાય તે દુર કરવું એટટી દરદ જરો. દાડારાડ કરવાયી ને દવા કરવાયી બચ્ચાંની તબીયત **०**/३२ (५३५३)

બચ્ચાંતે હમેશાં નવશેકા પાણીમાં નવડાવવાની જરૂર છે. તેને કપડાં જેમ અને તેમ એમાર્ગ પહેરાવવાં જોઇયે. શાહા માસ તેર કંઈ કપડાં ન હોય તેર વધારે સાર્ એક નાની મુંવાળી સફેદ ચદરમાં લપેટવું તે પછી ઉપર ગરમ કપડું એલાવું એ સહુધી સરસ છે. આમ કરવાથી બચ્ચનિ મેરણ વિગેર પહેરાવવાની અગવડ દુર થશે. તે કપડાં એક્ઝાં ભવારી તે હેતા બાધા તાજુક થવાને બદશે મજબુત ધરો ત મની ઉપર શ્રીષ્ટું ચાલ્યું કરેલું ક્રષ્યકુ સુરી તેની ઉપર

વવામાં આવે છે તે રિવાજ ખરાળ છે. માટા હમેરાં ઉખે ડવા એક્યે. તાળની આસપાસ આવા ભાગ એત્રામાં આવે તાં તેની ઉપર સાધ ચાપ્નાના ચાળેલા પણાજ ઝીણા ક્ષાટ સાકુ ર વર્લી પ્રાંટવાે એટલે આળા બાગ સુકાઈ જરો.

તમાં સુધી માને દુધ પુષ્કળ ભાવે હ્યાં સુધી બટ્ચનિ બીજો કરોક ખારાક અમપવાની જરૂર નથી. જ્યારે દુધ એ છું થવા લાગે ત્યારે પછીને શોકી તેને દળકતે ક્ષેત્ર મરમ પાણીમાં નાખી તેમાં ચાડા ગેરળ મેળવી બચ્ચનિ આપવાસી દુધના જેવાજ સુધ્યુ આવશે. આને લક્ષ્મે અરધું કેળું છુંડી તેમાં વ્યરંધી ચમ**ચા** માલીવ એાઇલ તાળી ભન્તે વસ્તુને ળરાેળર મીલાવી આપવા**થી સરસ અસર સરો. એ ગાયત**ે દુધ વ્યાપનું હોય તેં પ્રથમના વખતમાં ત્રસ્યુ સાત્ર પાણી ને એક ભાગ દુધ મેળવી તેને એક ઉભારા વ્યાવે ત્યાં લગી ગરમ કરી વ્યાપર્યું. તેમાં પણ કેાડા શુદ્ધ ગાળ નાખવા. ત્રાળને બદલે **પ્લંડ વાપરવાયી ત્રેરફાયદા જોવામાં** આવે છે. ભશ્ચાને ધીમે ધીમે **શીઢા મેરાે** વધારે તે વધારે આપવાની તજવીજ કરવાથી તેનું ક્ષાહી જન્મથી જ સુધરવાપર જશે તે ખર્ચું તેજસ્વિ ને જોરાવર થશે. અચ્ચાંને દાંત આવે કે તેનાં પહેલાયી જ પણી મા તુરતજ દાળ ભાત શાક વિગેરે આપે છે એ બચ્ચતિ થણા ગેરફાયદ્રા કરતારું છે એ શંકા વિનાની વાત છે. ચા કારી ખચ્ચાંતે હરગીઝ આપવા નહીં,

બસ્યું બરાબર માટું થાય એટલે ચાલતાં શોખે સારે તે તે પેરણ વિઝેરે કપડાં પહેરાવવાં. જેડાની બીલકુલ જરૂર તથી. અચ્ચાંતે કાંટા વિગેરમાં ચાલવાનું હોય નહીં, એટહે વગર જેડે રહેવાથી તેનાં પત્ર કઠ્યુ થશે ને જેડામાં સંક ડાઇ ક્ષાેક્ષીના ફરવાને હરકત નહીં કરે. રોાભાને સારૂ માહાં રેશમનાં, તુકવાર્ગ કપડાં, ક્રેગી, માથા ઉપર ટાપી, ડાક વિગેરેમાં ધરેર્ણા પહેરાવવાં એ બહુ જંમલી ને ધાતછો રિવાજ છે. કુદરતે જે ફ્રાંતિ તેને આપી છે તેમાં આપણે વધારા કરી શકીએ એમ માનવું એ કેવળ અભિમાન અને ગ્યશાન છે. 🥃

બચ્ચાંની કેળવણી તેના જન્મથી શરૂ થાય છે ને તેના ખરા શિક્ષક માળાપ છે એમ સમજવાતું છે. લચ્ચાંતે ધમ કાવવું, ભમ્યાંના સરીરને લાદવું, તેના દ્વાજરીતે દાસવી એ પણ એક કેળવણીના નિયમતા સંગ છે, ચાહાઇ માળાપ પાસે થી બચ્ચું ગીડાઉ થતાં શીખરો, નાનુક માળાય પાસેથી નાજુક થતાં શીખરા. બાલી પણ ગાળાપની સીખરા. ગા ખાપના મામાંથી શુધ્ધ ઉચ્ચાર તીકળશે **હો બચ્ચું** શુધ્ધ બાલશે. માળાપ તાેતકું ભાલશે તાે બચ્ચું તાેતકું બાલશે. માબાપના મુખમાં**યી માલેક નીકળતે તેક બમ્**યું માલા દેનાં શીખરો. માળાપ અનીતિ આચરતાં દ્વરો તેા બચ્ચું જરૂર અન્દીતિ મ**ક્ષ્યુ કરશે. 'ભાપ તેવા ખેઠા ને વહ** તેવા ટેટા ' એ ક્રેહેવત ભરાબર છે. બાપના અર્થ અહીં સાબાપ છે. ળાપતા ખેરરક ભગ્<u>યું</u> ખાતાં શીખ**રી. અને જે કેળવણી** બચ્ચું ઘરમાં મેળવે છે તે કેવવણી તેને કાંદ્ર પાછળથી મળ વાની નથી.

આમ વિચાર કરતાં માળામની ફરજ કેડલી ભધી નાબાક છે એ જોઇ શકાય છે. માણુસ ભતની પ્રથમ ફરજ એ છે કે પાતાનાં બચ્ચાંતે શુધ્ધ વર્તન શધ્યવી તેઓ તેમને અને પાતાને શાભાવે તેવાં થાય, 'ફળ ગાડને વિષે આપણે જોઇયે ध्यीओ है हेकांना हाडभायी हेकांकर यहे." अने साह आड ં તેના પીટા ભાષવા એકપે. નાળને દારી ખોધી ગંભ ભરા | હશે તેમાંથી **કલમ કળજ પાકરો, આર્ચ** જનવરનાં ભગ્યાં

સારાજ ઉત્પન્ન થશે. માહ્યુસ આ નિયમના ભંત્ર કરે છે. પવિત જસાતા માળાપનાં ભચ્ચાં અપવિત્ર જોવામાં આવે છે. તકુરસ્ત દેખાનાં મત્યતપના બચ્ચાં રેત્ગી જોવામાં આવે છે. **મામ ચવાર્તું મુખ્ય અથવા એકજ** કારણ એ છે કે આપણે માત્યાપની પદવીને લાયક ન દેવા છતાં મણી વાર અરપણ સ્વર્જકે માબાપ બનીયે કંઈયે. પછી બચ્ચાંતા સ્વાર્થ શાને સંભાળીયે 🕴 પણ નીતિવાન માબાપને તેા લાજમ છે 🤋 તે એકએ છેત્કરાંએકને સરસ સ્તિ ઉછેરવાં, આમ કરવા સાર માભાય બન્નેને શુધ્ધ કેળવણીની જરૂર છે. જ્યાં માબાય એવી કેળવણી પાત્રેલા નથી હ્યાં માળાય જે પેતાની બુલ સમજે તા તેઓએ પાતાનાં ભચ્ચાંને બીજન નીતિવાન માણુસ હાય તેને સોંપવા એકથે. નિજાળામાં જઇ બચ્ચાં સદવર્તન શીખે એ આસા રાખવી ફેાક્ટ છે. સદવર્તન શીખવાતા રસ્તા એકજ છે તે તે એ કે તેવા સંજોગામાં છાકરાંઓને તિરંતર રહેવાનું મળે. ધેર એક પ્રકારનું શિક્ષણ અને નિશાળામાં બીજા પ્રકારતું શિક્ષણ હેાય તેર બચ્ચાં કરિ સુધરી શકતાં નથી, હુપરના વિચાર પ્રમાણે કેળવણી આપ વાતા અ**મુ**કજ વખત છે એવું કંઈ આવતું નથી, બચ્ચું જન્મે છે ત્યારથી તેની કેળવણી શરૂ ચાય છે. તે ત્યારથીજ તેને શારીરિક, માનસિક ને આદિમક અથવા ધાર્મીક કેળવણી મલે છે. શબ્દ દ્વાન તા તાતકું ખાલવા માંડે છે સાર્યીજ મેળવે છે. અક્ષર ત્રાન પશુ રમતમાં ને રમતમાં માળાપ ની પાસેથી લઇ શકે છે. અભળના જમાનામાં તેર એમજ થતું. હવે નિશાળ બેસારવાના રિવાજ ચાલ્યા છે. સા બાપની બચ્ચાં પ્રત્યેની જે ફરજ છે તે બરાબર સંભા**ગ** તા માવ્યાપ પાતે કેટલે હવે અહી કહે તેની કદ બાંધી શકાતી તથી. પણ બચ્ચાને ભાષણાં રમકાં સાફક રાખી તેઓને ખાટા લાડ લડાવીયે, તેઓની ઉપર ખાટું હેત કરી મોકાઇ શાળીતાં કપડાં વિગેર વડે તેઓને બચપસુર્યી બગાડીયે, ખેતું હેન લાવી તેઓને ગમે તેમ કરવા દુધ્યે, પૈસાના ઢાજામાં પડ્યા રહી બચ્ચાને પચું પૈસાના કે.બ શીખવીયે, વિષયમાં રસ દોળાએલા રહી વિષયના દાખકા બચ્ચાઓને આપીયે, માળસુ રહી તેઓને આવસુ બનાવીએ, ગંદા રહી ગંદકી શાખવીયે, લુકું ખેરલી લુકું શાખવીયે તેં પછી પ્રજા નખળા, ભનોતિવાળા, ભુડી, વિષયા, સ્વાર્થી અને સાલચું થાય તેમાં શી નવાઇ છે ? આ વાક્યા ઉપર સમજુ મા ભાષે બહુ વિચાર કરવાની જરૂર છે હીંદુસ્તાનનું ભવિષ્ય ઋરધું માળાપાના હાથમાં છે.

શ્રીમંત વિરૂધ્ધ ગરીઅ

[લખતાર—ગી. પ્રાયજી ખંડુભાઈ દેસાઇ]

જોહાનીસખરગમાં જે દુ:ખદાયક બનાવે! બની ગયા છે તે આપણું સરવના મગજમાં તાજાજ છે. એને આપણું શ્રી મતી શામે સું વરગતું યુપ્ય એવું નામ આપીશું. પશ મીમના સુધરેલા દેશામાં તેમજ અન્ય સુધરેલા દેશામાં એવાં યુપ્યા સામાન્ય થઈ પડયાં છે. પશ્ચીમના સુધરેલા ધારણ પ્રમાણે આપણું હીંદુસ્તાન પણ સુધારામાં આગળ વધતું જન્ય છે એવું ચાલુ સમયમાં મનાય છે અને સાં પણ એવાં યુપ્યાની શરૂઆત થતી જાય છે, એમ આપી જન્મણીયે છીયે. યુપ્યાની શરૂઆત થતી જાય છે, એમ આપી જન્મણીયે છીયે. યુપ્યાની આવી યુપ્યાને મુળ શેરા અલીજ મુળમે ટ છે

અને તે બીજા બધા દેશામાં પ્રસરેલું છે. 🔊 દીલચાલ શુ છે તે વિષે આપસે તપાસીયે. જે જે દેશામાં, મૌલા, કાર ખાનાં, ખાણા વિગેરેના જપદવ છેૃતે તે દેશામાં એ દીલ ચાલ ઉપસ્થીત ચએલી છે. - મીલ, કારખાર્ના, ખાણા અને સંચાકામના મહાન કારખાનાંએા—આ સરવ શ્રીમંત હોદા ની મીલકત છે અને તેની અંદર મજુર વરસ ગુલામની માક્ક અહ-દશ-ખાર, અને અઉદ કલાક સુધી ગુલામગીરી કરે છે સારે તેઓને પાતાની છંદગી નીભાવના એટલું માંડ માંડ મળી રહે છે. શ્રીમંત ક્રેલિકા આ ગુલામના જેવી સ્થી તીએ પહેંચી રહેલા મળુરા પાસે વધુ સમય કામ કરાવી એછિ પગર આપવાના ક્ષેત્રમાં રહેલા હોય છે ત્યારે સામા મજુર વસ્ત્ર એાજ ક્લાક કામ કરી વધુ પણસા મેળવવાતા હાલ રાખે છે અને બન્ને વરસ પાત પાતાના લાભ જોવા સાર્ મહાન મથન કરે છે અને તેમાથી આખરે એવી દુ:ખ धयक स्थीती कियन्न यह आवे छे हे के आप**रों जो**हान्स ખરમમાં ઘણાખરાએ નજરે નિહાત્યું છે. **ઉપર જણાવ્યું** તેમ ચીમતા મીલા ખાણા, કારખાનાં, રેલ્વે, છાપખાના વીગે રેના માલીક હેાવાથી ગુજરાનનાં સાધન મેળવવા સાફ મરીખ મજુર વરગને તેમનું દાસત્વ સ્વીકારી મુલામગીરી કરવી પડે છે. દેશમાં કારખાનાં વીગેરેની હાક્યાત્સને સીધે ગરીબ વસ્ત્ર ને સ્વાભાવીક રીતે શીમતાને ક્ષરણે રહેવાની જરૂર પડે છે. એવી સ્થીતીમાં મુજુરાના ઉપર શ્રીમંતાના ઢાબે અન્યાય થાય એ સ્વક્સાવીક સમજી શકાય એમ છે. એવી સ્થીતી જ્યારે મન્નુરાને ભાસના થઇ પહેં છે ત્યારે તેઓ તેમાંથી છુટવા મહાન પ્રયાસ કરે છે. તેઓએ પાત પાતાનાં ~~ન~~ુદાં ભુરાં મંડળા સ્થાપેલાં હેલ્મ છે. અને તે મંડળાને એક મહાન એકત્ર મંડળમાં જોડી દે છે. 🔗 મજુર વરત્રના પર શ્રીમતા તરફથી ન્હુલમ યા અન્યાય થાય તેએ પ્રથમ પાતા ના માંડળને તે વિષે માક્રીતમાર કરે છે અને તે માંડળ મજુર વરત્ર તરફથી હડતાલ જાહેર કરે છે અને તેની સાધે બીજાં મંડળ જોડાઇ જઇ હજારા ચરીખ મજુર વસ્ત્ર પોતા ર્નું કામ છેટડી દઈ એક સામાન્ય કામ માટે દડતાલ પાડેલી જાહેર કરે છે. એવું **ચ**વાથી પ્રજ્યમાં **રાં**તી વ્યતે સુરેક્તો ભાગ થાય છે અને સરકારને સુલેહ જાળવવા સાફ ભારે ચીંતા ઉત્પન્ન થાય છે. મનુરા છવ ઉપર માવી જઇ શાંતીના લાંગ કરે છે. બળાન્કાર અને લુંટફાટ શરૂ કરે છે તેને સમાવી દેવા સરકાર પણસાની મદદથી એજ મન્નુર વરગમાં ના કુવાન પુરૂષોને પોતાની સાથે રાખી ગયા સુધરેલા જમાના ની રેક્ષ્મી કહાડેલી નવીન પ્રાથ્યુધાતક હથિયારાની કેળવણી आपी तेमने भेणीयार इरी शितानाक कार्धकीना आखु हैम લેવા તે સાંખવે છે અને પર્કસાની સાંચયી એ યુવાના કે જે તે કેળવાએલું લશ્કર કહેવામાં આવે છે તેઓ પાતાના નાતી ભાઇઓનાં ધાલે દીવસે જાહેર રીતે ખુન કરે છે અને અબી भानपुरवक्ष श्रीभती क्ष्म्भारे छे हे तेम्री प्रकातुं अने देशतुं રાહ્યુ કરનારા છે. તેમના સ્થા કરતવ્યને ઉચ્ચ સ્વદેશાભી માત ક્ષેખવામાં વ્યાવેલું છે. આ પણ એક મહાત સુધારા ક્રેપ્યાય છે. આ સુધ્ધમાં સરકાર, ઉપર જબાવેલા ચીમ'તા તુંજ સંરક્ષણ કરે છે. કારણ કે સરકારને નીભાવનારા માટે આગે આ ચીમ તાજ છે. , આવા યુધ્ધમાં બીચારા ફેટલાક નીદ્યુપા પણ જાનથી ચાલ્યા જાય છે અને ગયા છે તે આપણ नकर्रे क्रीयु छे. 🗇 भाः, हार्रभानां तथाः अक्षानाः 🔊 🔊 દેશામાં _ ક્યાપમા ત્રુથમેલી છે તે તે દેશા ચુલામગીરી

વહારી & છે એમ કહેવામાં બીલકુલ અતીશ્યોકની નથી. કારણે આપણે સહેલાઇથી તપાસી શકીશું આપણે ઇગ્લાંડ ના દાખશા લાગું. ઇચ્લાંડ કારખાતાની હસ્તી ધરાવવામાં પ્રથમ દરજ્જો બાેગવે છે. તે કારખાનામાં પાતાના દેશને ન ખપતી વસ્તુએ! તેએ! બીજા દેશની પ્રજાતે સાથુ ફક્ત **આર્યીક લાલને ક્ષાએ ઉત્પન્ન કરે છે.** પાતાના દેશને ન ખપતા માલ બીજા દેશમાં ખપાવના સાફ તેણે તે દેશમાં પાતાની સર્વોપરી સત્તા ધરાવવી જોઇએ અને પારકા દેશની પ્રજાપર અુકામ અને અન્યાય કરીને બળાતકારથી પણ પાતા તા ગાલ ખપાવી અર્ઘપ્રાપ્તી કરે છે. પાતાના દેશને ન लेक्ष्री वस्तुओ क्षरम्य ४री भारश प्रकाने ते वज बेरववा ઇસાંડે બહેર રીતે તે પ્રભગ્ના સાથે યુધ્ધા કર્યાં છે અને ~~થ્યતેકતા અને~~ા ~~લીધા છે. ઈચ્લાંડની સ્થીતો વીવે લખનારા~~ એ!એ કહ્યું છે કે જે જે પ્રજા ઈપ્લાંડ સાથે વેપાર કરે છે તે દરેક પ્રજા જે વીલાયતના માલના સંપુરણ રીતે બહીય કાર કરે તા વીલાયતની ડુંક સમયમાં અધામતી ચર્છ જાય એટલે પાતાની પ્રજા પાસે ચુલામી કરાવી ઉત્પન્ન કરેલા ગાલના નિકાસ કરવા વિલાપતે બીઝ પ્રન્ત આગળ સુલામી કરવી. ઈપ્ર્લાંડ એ સ્વતંત્રતા સુદ્દાગી દેશ કહેવાય છે પરંતુ તેનાં કારખાનાઓને લીધે તેની પ્રન્તને પાતાને લાજ ગુલાયી કરવી પડે છે અને શ્રીમતા તથા સરકારને તે માલના નિકાસ કરવા સાર બીજી પ્રજા પાસે ગુલાગી કરવી પડે છે આ સ્થાતી જ્યારે કારખાનાઓના નાશ થાય ભારેજ મટી શકે. **અરથ પ્રાપ્તીના અનદ્ધક ક્ષામ તરત છે**ાડવા જેઇએ - શાસી આલીસ્ટ સુવમેટને સમતી આપનારાએો કહે છે કે મળુરા ની સ્થીતી હ્યારેજ સુધરશે કે જ્યારે શ્રીમંતા પાસેથી એ કારખાર્તા, યોલા, ખાણા વીગેરેની માલીકો લઇને તેને પ્રજા કુગુંવ મોઠકત બનાવાય. આવી શાશીઆલીસ્ટ હીલગાલને જન્મ આપનારાએાની માન્યતા છે. પરંતુ તેથી પહ્યુ મળુ રાતા દુઃષ્ટા મટી જાય એમ માતવાતું ખાસ કારણ રહેતું નથી. કારણ કે જ્યારે કારખાનાં વીગેરે પ્રનાશીય મીલ્કત શાધ હ્યારે પણ એજ મન્નુરાતે તેમાં ગુલાની કરવાનું તારહે શું... તેથી કંઇ પ્રભુશાના દીવસા વળ એવું કઇજ નથી. નમાં સુધી કારખાનાં રહેશે તેમજ અરથ પ્રાપ્તી વાસ્તે હદ ઉપરાંતના શાલ ચાલુ રહેશે સાં સુધી તે દેશમાં ગુલામા સ્થીતી તેમજ અસંતાય અને આવા હુલ્લડા થયાજ કરશે ભાવા ભારે સવાલનું નીરાકરક્ષુ ફકત **હીં**દુસ્તાનેજ કરયું છે એમ આપણે કહી શકલો છીએ. હીંદુસ્તાનની પ્રન્તતો મોટા ભાગ ખેડુત વરત્ર છે. એ ગઢાન બન્નમાં નાર્ખા નાર્ખા કાર્યોના વીભાગા તેમના પુરવજોએ પાડી આપેલા તેજ પ્રમાણે તેઓ આજ પરયત કાસ્ય કર્યા જાય છે. મહાન શકેરોની સ્થાપનાને વ્યાપણાં પુરવત્તેએ ધીકારી કારેલી છે. એક ગામ ડામાં વસ્તી પ્રભના દાખલા લઈ જોઇશું તા ભાપણાં ખંધા રૂંબા ઉપર આપણને માહ છુટલા વિના નહી રહેશે. , સામડાં **માં મુખ્ય ભાગે** ખેડુતની વસ્તી **હોય છે તેને જ**ફર, પડતા **ખી**જા ધુંધાદારીઓ જેવા કે સુતાર, લુહાર, કુંભાર, ધાખી, માંગી, હું તળ વીગેરે આખા ગામના ખેડુતા કામના બાજો ક્ષઇ વંશપરંપરાથી વસતા આવ્યા છે . ખેડૂત પોતાની ખેતી માજ તુલ્લીન થઇને રહે છે. સુતાર વંશપર પરાધી પાતાનું अञ्च क्यों काय छे अने तेनां भन्याकी। पन् नेक प्रभाक्षे इनों क्य के तेन्द्र अभावें बुद र कुंबार धाला पाने 'न्यू કમાં જાય છે ત્રાની, કુભાર ધતેલા આપણે સાન્યે.

જાર્યો છેજ, અથવા ધાંખી સુતાર શએશા સાંભાગો છે. પાત પાતાના નિર્માણ થંમલા ધાંધામાં સત્તાવ માની તેઓ શાંતી થી પાતાના દીવસા નિરંગમન કરે છે. એટલી બધી ઉત્તમ વ્યવસ્થા આપણાં પુરવજો આપણું સાર રચી ગંએલા છે કે સરકાર એ કકત નામનીજ છે. આવી સુવ્યવસ્થા, હીંદુ સ્તાન જો ચૈતતું ન રહે તા પશ્ચિમના સુધારાના ભયે તુદી જવા સંભવ છે, કારખાનાના પવન હાંદુસ્તાનમાં વાવા લાગ્યા છે. આપણી શાંત જીંદુમીમાં અસતાય ઉત્પન્ન થવા લાગ્યા છે માટે જે પત્રસું હોંદુસ્તાનની પ્રળ કારે તે વિચારપુરવક ભરાવું જોઈએ. ઈંગ્લાંક સાઉથ આપ્રીકા, તેમજ બીજ દેશા માં પડતી આવી ત્રાસદાયક હડતાશા આપણુંને આ મહાન પાઠ શીખવે છે. કારખાનાઓ કાડી દેશની ઉત્નનિ ઇચ્છ નારા હોંદુસ્તાનના શીમંતા સુધરેલા દેશાની પ્રજમાં જે જંગ મચી રહેયો છે તે જોઇને ભવિષ્યમાં પત્રસું ભરશે તોજ આપણુ દીંદુસ્તાન સુખી રહેશે

બાલ્કન રાજ્યાની લડાઇ

જુલાઇ ૧૨—રામાનીઆ તરફથી બલગેરીયાને ખબર આપેલા કે લડાઇ થશે તો તેને વચ્ચે પડવાની જરૂર પડશે.' આતા જવાબ બલગેરીયાએ કાંઇ આપ્યા નહીં. લડાઇ ચાલી, ને સરવીયા ઉપર લક્ષ્કર માકલ્યું તેના પણ ખબર ન આપ્યા એટલે રામાનીયાએ બલગેરીયાની હદમાં દાખલ થવાના લશ્કર ને દુકમ આપ્યા. તે બેની વચ્ચે લડાઇ થઈ. રામાનીયાએ સાલાસ્ટિયા કબજે કરયું છે. બેલગેડથી ખબર મળ્યા છે કે સારીયાથી ૪૦ માઇલ દુર એક લડાઇ ચાકે છે. તેમા માહ્યુસા તથા ધાડાનાં મડદાંના હમલા થયા છે. તે અને ખડદાનાં હમલા થયા છે. તે અને ખડદાનાં હમલાથી લવાએલાને નહવા સુરકેલી પડે છે. શ્રીક અને સરવીયાએ સાથે મળી ઇસ્ટીપ આગળ બલગેરીયન લશ્કરની સંત્રજડ હાર થઇ છે. જનરલ ઇયેનીફ અને ૨૫ હન્દરની સંત્રજડ હાર થઇ છે. જનરલ ઇયેનીફ અને ૨૫ હન્દરનું લશ્કર શ્રીક અને સરવીયાને શરણે થઇ છે.

<u>બુલાઈ ૧૪—મોરે બલગેરીઅન મુલકના કેટક્રાક ક્રબજો</u> લીધા છે. કેટલાંક ગામડાં અને શહેરા છેડાતાં બલગેરીઅનાએ જે કાપાકાપી કરેલી છે તેના ચિતાર સવાનક છે., ચીસના રાજ્યએ આવી રાક્ષસી કાપાકાપી તરફ થર્ધા રાજ્યોતું ખ્યાન ખેંચ્યું 🖲. અને તેના સખત બદલા વાળવાની પાતાને કુરજ માટી એમ પણ જાહેર કરમું છે. ંતેએ જસ્યાબ્યું છે 🧎 તેઓ સુધરેલી પ્રજામાં ગણાવાને લાયક નધી એ સામીત થયું છે. એ ત્રજ્ ગામડાંમાંથી પાદરી ઘરડા, બહરાં અને છોકરાઓની કતલ ચલાવી છે. આતી સામે ગ્રીસમાં ભારે ઉસ્કેરણી ફેલાએલી છે. બલગેરીયાએ મીસ, સરવીયા, તથા ે!માનીયા તરફથી સજ્જ હાર ખાધી છે. એમ પસ્ ખબર મળ્યા છે કે જતરલ ઇવેતીફ અને ૨૫ હજારતું લસ્કર ગ્રીક્તે સરહે નથી થયું, પરંતુ ભારે સામલામાંથી તેએ ભાગી છુટવા છે. હજુ રશિયામાં સેંટપીટરસબર્ચ ખાતે કાેન્ક્રત્ન્સ ભરી સમાધાની કરવાની વાત ચાલી રહી છે. ખી**નાં ખા**શ્કન રા~~હય~~ોને જે મને તેની સામે બલગેરીયા હવે ભા~~તારા તાર્કી એમ માનવામાં આવે છે, આમ~~ બાલ્કન રાજ્યો વચ્ચે કેર્ટ દેવલી રહ્યું છે અને ખલગરીયા મડતું અમ છે. તરમાતાન દરકાશ લક્ષકતને સુરીત આમળ સાવધ રહેવા કુકમ મળ્યો છે. ટરકોશ સેનાપીયતી ઇત્રત પાશા ભાજે સરવીયા સાથે કરારમાં સહી કરશે અને શ્રીસ સાથેના કરાર વિષે લખાણ યાલી રહ્યું છે. ટરકોશ ખળર સુજબ સર વીયા સાથેની સલાહથી ટરકોશને ઘરેસના માટે ભાગ મળશે. ભલગેરીયન પ્રતિનિધિએ કરિત છુલ ખાતેના વડાની ટરકો-બલ મેરીયન નવી સરહદનું નિસારસ કરવા સુલાકાત લોધી છે. પરંતુ તેઓ સલાહ ઉપર આવી શક્યા નથી. સ્વીવારે સાંજે ટરકીશ લશ્કરે ભાકરીયાનાપલ તરફ કુચ કરી છે. અલગેરી આવી મેરવરતણક ઉપરથી ટરકે આ પગલું લીધું મણાય છે. ઇજીયન કિનાસના માલિક શ્રીસ લાય એ તેઓથી સાંખી શક્યા એમ નથી. ટરકોને સલાહની શરત મુજબ જે યુલક આપી દેવાના છે તે ખાલી કરવાના હકમ અલગેરીઅન લશ્કરને પોતાની સરકાર તરફથી મળ્યો છે. એનાસ અને મીડીયા વચ્ચેની સરહદ વિષે તેઓ અમુક કરાર ઉપર આવેલા છે.

ભુલામ **૧૫**—ચેટલજા અને સુક્ષેર આગળનું ટરકીશ લસ્કર વગર હરકતે કારલુન સુધી આગળ વધ્યું છે. બલગે રીઅના રાકે.સા ખાલી કરી ગયા છે. જતાં જતાં રસ્તામાં આવાંએ તાશ કરવાં છે. કેતન્સ્ટાંટીનાપદ્યમાં લશ્કર અને સરંજમ એશીઆ ગાઇનરથી ભાવતા જાય છે. બલગેરીએ નાએ સીરીસ ખાલી કરતાં પહેલાં ખાખું શહેર બાળી નાષ્યાના સત્તાવાર ખબર અમરોન્સથી મળ્યા છે. આ न्यानची ते शहेरनी ३७ हलारनी वस्तीमांथी २० हलार માએસા ધરભાર જીતાના જઈ ગયા છે. એાસ્ટ્રીઅન જ્ઞાન્સલના સામે થવા હતાં તેતું મહત્વ પશુ ભાળી નાંખ્યું છે. હટાલી કાન્સલનું અલન કંડ વ્યાપ્યા પછી બચાવી શક્યું છે. રહ્યાથી ભાગમના તહેમમતાના અલગેરીઅન ઇનકાર કરે છે તેઓ સરવીઅના અને શ્રીકના ઉપર સાગા આરાપ ગુરે છે. ખસગેરીઆની પડતી વીષે ઘણી ગરમા માલી રહી છે. ટર કોએ વરસના કબલો પાછા ત્રેળવવા તથા મલગેરીઅનાના પાળ સરહદ ઉપર કાઢવા. ચાજના કરી છે તે અમહમા આવશે કે નહીં તે એવાનું છે. વ્યત્મારે એરથી સામે લવાને મલગેરીઆ મશકત છે. ટરપ્રસ એલગી ગામ્યુ જરાવે છે કે ટરપ્રીય લશ્કરને ખાડરીઆનાપલ ઉપર અથવા એના સ–ગીડીમા લાઇનથી ભાગળ જવા ઇરાદો નથી.

સુલાઇ ૧૬—સર એડવરડ એને વચ્ચે પડવા ભાગત પાર લામેં દર્મા સવલ થતાં લડનારા પક્ષને લડવા દેવાના વિચાર તેલું બતાવ્યા હતા. તેલું ઉમેદ બતાવી કે ટરકી એનાસ— મીડીઆ લાઇનથી આગળ વધવાના ઇરહો નહીં રાખે. અપ મે માં મીક અને સર્વીઆએ હુપી સલહ કરેલી. તેના શરત ઝુજબ તેઓ બન્ને મળી બલએરીઆ સાથે લડશે. પાંચ કલાકની લડાઈ પછી મેડિક કરામા લીધું છે. સાપી-આના તાર જપ્યુત્વે છે કે સારીસ બલએરીઅનેલ્એ નહીં પરંતુ મીડિક એ બાલ્યું છે. રામાનીયાએ હુરહુકાઇથી બલચીક સુધીનાં પ્રાંતની છત પૂરી કરી છે.

ભુલાઇ ૧૭ - ભવાગેરી અને પ્રધાન મંડવે રાજના મું આપ્યું છે. શ્રીસે માગેલી શરતા મળતાં સુધી તે ભલાગેરી આ શામે લાગો શકે તે આ શરતા મુજબ લાકકતું ખરચ, ભાગેલાં શહેરાની નુકસાની, અને માલ અને ચરેઇસમાં મીકના ધરમતું રક્ષણ કરવાની અમીનગીરી નિગેર માગે છે. ગેર્ટાંડીનેક્સમાં કરવાને અમરમંત્રીને ચેક્સ ખંભર મહમાં છે કે ટકીશ સરકારે લાકને આદીઓનેક્સમાં મામ કર્યો છે પહેલ

ના તાર ખબર આપે છે કે ટકીશ લશ્કર એનાસ-મીડીઆ લાઇનથી આગળ ગયું છે. તેમની સામે કેાઇ થયું નથી,

ભુલાઈ ૧૮—કેકન્સ્ટર્કિનાપલ**થી** ફટરના ખબરપત્રી સના વાર ખબર આપે છે કે ટરકીશ લશ્કરે મીડીઆસરાઈ, રરીસ ટીરાન, એનાેસ વીગેરે સાત શહેરા કળજે કરી સાં **શ**હ <u>બેસાડ્યું છે. રાહાસોમાં દાખલ થતાં ભલગેરીઅન સસ્કર</u> સાથેના આરમીનીઅન સીમાઈ એાએ ટરક ઉપર હુચઢા કર્યો લડાઇ થઈ અને તેમાં ઘણાં સીપાઇએા મરાવા છે. બલગેરી આ ખબર કરે છે કે ટર્કશાએ છુલુખરગાસ અને વીતા કબજે કર્યાં છે અને કરક્યાલીસે તરફ કુચ કરી છે. ટકોંશના ધસારાની સામે વચ્ચે પડવાની વડા રાજ્યોને બલગેરીયન પ્રધાને અરજ કરી છે. તે જહાવે છે કે તેથી લંડનના તહ નામાના લાંગ થાય છે. બલગેરીઆ ચારે તરફથી ધેરાયું છે. રામાનીમા, મીક, તે સરવીમાએ જુદા જુદા મધકા ક્યુજે કર્યાં છે. ને સાેપીઆ ઉપર શશ્કર ગયું છે. વડાં રાજ્યાને વચ્ચે પડવાની માત્રણી બલગેરીઆ કરી રહેલ છે પણ તેઓ વચ્ચે પડે એમ સાંભવતું નથી. પારીસમાં કાન ક્રન્સ મ**ોલી છે. ક્**રેંચ પ્રધાતે બલગેરીઆને 'ઐલાઇઝ ' સાથે સલાહ કરવા તાર કર્યો છે. અને બીએ તાર કાન્સ્ટાં ટીનાપલ પેારટેને લંડનના તહનામાને માન **અ**ત્યવા વીધે કર્યો છે. ટરકીશ લશ્કરને આગળ વધતાં બલગેરીઆના કાળાં કામાની માદીતી મળે છે. જે ભાગ અલગેરીઆને છાડવે. પડયા છે તે લેમએ વેરાન કર્યો છે, ધરા લુંટમા તથા ભાજ્યાં છે, કુવાએ။ પુરી દીધા છે અને ઝાડા કાયી નાખ્યાં છે.

'પ્રીટોરીઆ ન્યુસ'ના ખાસ ખબરપત્રી ગયા સફવારે તારવી ખબર ભાષે છે કે લકાઇના ઇતીહાસમાં કદી પછ્યું નહીં સાંભળેલ જંગલીયલું બસગેરીઅતાએ નીપ્રીટા—સેઢા નીકા પાસે એક શહેર—ખાતે બતાવ્યું છે. આ શહેરમાં એક અઠવાડીઆ ઉપર ૮૦૦૦ વસ્તી તથા ૧૪૫૦ ઘર હતાં. આજે તે લુંધવાતા ખંડીએરનાં ધુમાડાના હગલા છે, કે જ્યાંથી માધ્યુસનાં બળતાં માંસ અને હાડકાની અસલ દુરમંઘ ચારે તરફ ફેલાઈ રહી છે. ૧૫૦૦ જેટલાં માણસોની અહીં ભવા નક રીતે કતલ કરવામાં આવી હતી. કડી બધ સ્ત્રીએ ઉપર જબર જસ્તી વાપરી હતી અને દરેક ઘર શુંટમું હતું.

પરસુરણ

મારીત્સભર્ગથી મી. ભાઈ લાલ મધુરભાઇ પટેલ લખે છે ખત્રેના હીંદુ આઇએ!માં નહીલાદ હોંદુ ખનાચામમ માટે ફાંધા કરવામાં ખાવ્યો હતા. જેમાં ૧૩૭ ગહરથા તરફથી પા. ૪૨~૧~૭ ભરાવા હતા. આ રકમમાંથી ૧૧ શી મની એ!રડર ખર્ચના ખાદ કરી ભાઈ!ના નાલ્યા તા. ૧૪ ભુલાઈ તા રાજ ૧૯૮૯~૯૦ નંખરના મનીએ!રડરથી નહીલાદ ગેઠકલી આપ્યા છે. મારિત્સભર્ય તથા બહારના જે જે મહસ્યોએ તે ફાંગામાં ૨૯મ ભરી છે તથા મદદ કરી છે તેમના થી. પટેલ આ છાયા દ્વારા ખાલાર માને છે.

ટોઝાટથી મી. હારેજી ફરોન લખે છે કે. ટોઝાટમાં આલુ માસની તા. ૨૬-૨૭ શનીવાર તથા રવીવારના ગ્રેજિટ્ટલી ભીજ મદરાસે ખ્યાન મેર્િનુટીન અજમેર્ર તે ઉર્ફ્ય શરીફ મુમ્બર થયાં છે. શનીવાર સાંતનો પ્રાંથા ક્રુપારક નીકળશ તમાં આતવારે નીઆજનું ખાલું છે તેમાં બહાર ગામના સરવે મુસલમાના દેશ્સ ભીરાદર બાલ બચ્ચાં સહીત પધારી સવાબ હાંસલ કરશા

દક્ષીએ આફરીકામાં વડીલાત કરતારા હાલ ત્રણ 'તેડીવ' વડીશા છે. ગયે મહીતે ગી. આર. ડબલ્યુ. સીમંત્ર એક માથા વડીલ તાંધાયા છે. મી. સીમાંત્ર અમારા પાડાશી ગી ડુખેતી ૨૦ વરસ ઉપર સ્થાપેલી તીશાળતા પહેલા બે વીધાર શીઓમાંતા એક છે.

છેલી પારકામેટમાં 'તેટીવ ક્ષેંડ ખીલ' પાસ થયું છે તેથી તેટીવાના જમીત ખરીદવાના હક રદ થયા છે. આ કાયદાની સામે પાકાર ઉદાવવા 'તેટીવા'ની એક માટી મીટીંગ માંમ ળવારે મારીત્સ્ખરગમાં મળી હતી.

મી. સાવર જે દક્ષીણ આદ્રીકામાં તેટીવ ખાતાના તથા રેલવે અને બંદર ખાતાના પ્રધાન છે તે પ્રીટારીઆ ખાતે શારે માંદગીના બીહાનામાં છે.

હડતાલ વખતે પ્રેટિરીઓથી અનરલ બાંધા તથા જનરલ સ્મટસ ખાસ મેડિરમાં પ્રપાદા બધા જેદાન્સભરગ આવ્યા સારે કાર્લટન હોટેલમાંથી નીકળતાં હડતાલના ટેલ્લાએ તેમને આવખ્યા. ટેલ્લાએ મેડિરને ઉભી રખાવી. હાથમાં રીવા લવરવાળું ટેલું તે સહીતી મારે તરફ ઉભું રહ્યું. આ ખબર છાપનાર એક કચ છાયું જ્યાવે છે કે આ વખતે આ ખતે જનરલે ઘણી ધીરજ અને બહાદુરી બતાવ્યાં. જનસ્લ બાયાએ કહ્યું કે 'તમારે અમને બહાદુરી બતાવ્યાં. જનસ્લ બાયાએ કહ્યું કે 'તમારે અમને બહાદુરી બતાવ્યાં. આવેલા છીએ, અને જો તમે અમને મારશા તા પછી શાંતી કદી મળવાની નથી,' બાદ કેટલીક લાતચીત થયા પછી તેમની મેઇટર આગળ લઇ.

હીંદુસ્તાનના ૧૫ ભુન સુધીના છાપાએં ઉપરથી જસાય છે કે લગભગ ભધી જગ્યાએ સારા વરસાદની શરૂઆત શર્ક છે. મુજરાત, તેમજ મધ્ય ભાગમાં સારા વરસાદ પડયા છે. ભરમા, ભાસામ, મધ્ય પ્રાંતા, પશ્ચિમ કીનારા, ઉત્તર હર્ક્દા ભાદ ભને મહીસુરમાં સામાન્ય છે. તો, ૧૭ સુધીમાં સુરત માં ૯ ઈંચ, અમદાવાદ ૭ ઈંચ, મુંબઈ ૭ ઈંચ, પુના ૭ ઇંચ, વેરાવળ ૭ ઇંચ, રાજકાંટ ૧ ઈંચ, ભને ભાદમદનમર માં ૬ ઇંચ જેટલા વરસાદ નોંધાયા છે.

પાલીતાશાની રેલ સંબંધી આ દેશમાં એક મહીના ઉપર રૂટરના તાર આવેલ હોંદુરતાનની ટપાલ સાથે આ અઠવાડીયે ખુબર મુખ્યા છે કે ધાધમાર વરસાદથી અત્રેતી નદીમાં સારે રેલ આવી છે. વરસાદના પાણી અચાનક રેલ્વે ક્વારટર્સમાં કૂરી વર્લ્યા હતાં. આ રેલથી પર્ણાપરા તુટી પડી તે મધી ના ક્ષેપ્રેક દુવ્યતાં માર્ચા ગયાં છે. કેટલાક દાખલામાં આખાં ને ભાખાં કૂટુંળ વ્યાસમાની વ્યાદ્વમાં સપકાઇ માર્યા ગયાં विषवा भाभक तुरी पडी तेमक तकार्ध कर्य ते अर्थनी २५ વિધવાઓ મરી માં છે. ે બાર્ડીમ સ્કુલ મધના ૪૨ નિશાળી ~~આગ્રેક પણ એવીજ સ્થીતીએ મહેંચેલા ધારવામાં આવે છે.~~ મણાંક દોરના તબેલા પણ ઢારાની મેટી સંખ્યા સાથ નાશ મામ્યાં છે. જાનમહાતી માકી ખુવારી થઇ છે. ૩૦૦ ઉપરં અંગેની ખુવારી થયેલી ક્ષેખાય છે. કુંડડા લાઈન થા છ જપ્ર રેલ્વે વહેવાર અંધ પડી અના છે. આ નાહનની અત્વધી પ્રતીત∖ણામાં ખારુમથી રહ્યો છે. ²ોમેર વધા રાટ ફેલા, રહયા છે અને દેખાવ હાતી ફાકનારા છે, એક

ખીજ <mark>હેવાલમાં મરસ્તુની સંખ્યા પ૦૦ની જસ્તુવવામાં આવી છે.</mark> આટલી ભન ઉપરાંત મેલિકતનું નુકસાન & લાખ રૂપીઆ જેટલુ અંકાવું છે. આ વરસાદ છ ક્લાકર્મા ૧૬ ઈંચ પડયા હતા.

કઠાેર મેહેરીશે ઝીનતાેલ ⊎રેલામના તા. ૧∽૧–૧૯૧૦ ધી તા. ૩૧–૧૨–૧૯૧૨ સુધીના ત્રસ્ય વરસના જાપેલા હેવાલ અમને મળેલા છે. તેમાં ત્રણે વરસના વ્યાવક જાવક હીસાળ એક સાથે પણ ભૂદા જુદા ખાનામાં વીગત વાર અલપેલા છે. જમા २४मते। सरवाला इ. १५४१६-०-६० भतावेख छे, તેમાંથી ઉધાર રકમનો સરવાયા રૂ. ૧૫૧૨૪–૧૧–૫ બાદ જતાં રૂ. ૨૯૧–૫–૫ ની સીલક જણાવેલી છે. હેવાલમાં દરેક વરસના મેં ભરાતી ઢીમ છાપેલી છે. દરેક વરસના હેાદેદારાતાં તામા મ**ણ આપેલાં છે. ૧૯૧૭ ની સાથ આ**ટે ચુંડાએકા કેત્દેદારામાં મી. હાછ સુલેમાન હાછ માહમદ ટીમાલ પ્રેસીડાંટ અને ટ્રેઝરર, તથા **ગી. અહમદ સા**ક્ષેજી જાદવત અને ગી. ઇંબાહીમ સુધેમાન તા. વાવડા સેક્રેટરીએ**!** છે. મેદ્વરીલતું નવું મકાન તા. ઢ૧–૧–૧૯૧૩ ને રેસ્જે ખુલ્લું મુકા<u>યું</u> તે વખતે થયેલા ગેળાવડાની વીગ~~ત પછ ઢે~~વાલ માં વ્યાપેલી છે. છેલાં પાતામાં કામરેજના ગામની પરળની મસ્છદનો હીસાળ ૧૯૧૨ની સાલના અપેક્ષા છે તેમાં કુલ જમા રકમ ર. હહાર–૧૪-૧ અને ઉધાર રકમ રૂ. ૧૮૧ -૧૪-६ આપી ફ. ૮૧૫-૧૫-૭ ની સીલક કાઢેલી છે.

હેમ ખાતે મલેલી ધી ઈ ટરનેશનલ કાટન ફેડરેશન તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે દુનીઆમાં સઉધી વધારેમાં વધારે કની પેદાશ હોંદુસ્થાનમાં થાય છે. આ ગરસે હોંદના ફની પેદાશ ૬૦ લાખ ગાંસડી મચુવામાં આવી છે. અમેરી કમાં સારમાં સારા વરસમાં ફની પેદાશ ૧૦ લાખ કરતાં વધુ મદ નથી. યુરાપના ઘણું ખરા કારખાનાઓતું જીવન હોંદના આ કામા સોના ઉપર છે.ે તેથી હોંદુસ્તાનમાં ફનું વાવેતર હજી વધારવા સંખધી આ મંડળે કરાવા અહાર પહેરા છે.

હીંદી લસ્કરમાં ભળવા કરવાના ખારાપસર જે ૪૪ માલુસા ને પકડવામાં આવેલ તેમાં એ ખારાપી રાજના સાક્ષો તરીકે લુખાની આપનાર છે. ખારીસાલ ખાતે લુન તા, ૧૮ જી એ ને કેસ ચાલતાં કેસ ચલાવનાર વડાલે જણાવ્યું છે કે એક યાજનામાં નિશાળીયાઓને સભાસદ તરીકે દાખલ કરવામાં આવે છે. સાં તેને સાધુ અને આત્મભાગ ખાપવાની છેદગી ગાળવાની કેળવણી આપવામાં આવે છે. નખળાનું રક્ષણ અને મંદાઓની સારવાર કરવાનું તેમને શીખવવામાં આવે છે. તેઓ બાર્ક લક્ષ તથા કુરાન ખાને મેઝીની, એરીએસી જેવા સ્વદેશાબીમાનીઓનાં સરિયા વાંચે છે. હયાંઆર એળા કરી સભાસદોને લડાઇની તાલીમ અપાય છે.

અત્રાગ્યતા વિષે સામાન્ય શાન—મી. માહનદાસ કરમચક ગાંધીએ ઇ.એપ. માં આ વીવય ઉપર લખેલાં પ્રકરણેલું પુસ્તક. ક્રાંમત કૃષેની, પ્રેરટેજ ૧ પેની.

પુરવ અને પશ્ચિમ એક પ્રખ્યાત અંગ્રેજ કે ખક્તા પુચ લક્તા તરલુમા શામત ૬ પેતી પારડેજ ૧ પેની.

નીતિની કાલ્ય- અમર આશા, હતિદાસની આરસી, સાડીની પ્રમાર્ડ..તથા મીનભાઇ, નરસિંદ એકતા વિગેરનાં ભજન અળી ૨૨ કાલ્યનું 'આવ્યુક્તકું હવાઇ 'બહાર' વડશું છે.' દીમત પારતેજ સાથે લ પૈની.

n.	
અઠવાડીક	ુ પંચાસ.
-10-16-63	4 -11-69

પ્રીસ્તી —તા. ૧૯મી બુલ ઈથી તા. ૨૫ જાલાઈ સુધી છે. સ. ૧૯૧૩.

હોંદુ--અષાદ વદ ૧ યી અધાદ સુધી સવત ૧૯૬૯.

સાહ મેદન--તા. ૧૪મી સાળાનથી તા. ૨૦ કાલ્યકોહન ભાગ ૩ જો સાળાન સુધી ફીજરી ૧૩૩૧. **પારસી**—તા. ૧૧થી તા ૧૭ સુધી કાબ્યદેહન ભાગ કં ઠેા ૧૨૮૨.

ोभी મુ. પા_{નસુર્યે દ્રય સુધારત} તા.(રા. કુ. મી ક મા ;dl તિથિ

શની ૧૧૯ વદ 1 1811 5-Yo 4-10 र १४१२ ६-४० ५ १८ સ્વા 30 સામ હવ 3 14 13 1-86 4-16 મંગળ રર, " १७ १४ ६ -४७ ५-१७ મ '૧૮૧૧માં (–૪૮ મ–૧૯ ધી સ્ટાંડરડ ઇંગ્લીશ– અધ 'R3' 313 28 16 18 1-86 4-20 **૭** ૨૦_૧૧৬ ફ ૪૭ ૫–૨૦

વાચવા લાયક પુસ્તકા

મી. હીલકનાં મત અને વિચાર ~~व्यक्त~~ सत्यवीरनी क्या (व्या भढान યુનાની સાકરેદીસનું ગરણ સમયતું વાત્રણ છે) શ્વરવાદય (આ મહાન ઇ'મેજ લેખક યરપ્રીતનાં સંવેતિમ પ્રસ્તકના ભાવારય છે.)

નીતિ ધરમ અને ધરમ નીતિ જસમાની ગરણી क्षेत्र होंद्र प्रत्ये टेल्सस्टायने। कामण સમાયજ સાર, બાલકાડ—≰(દ્રીમા ટરાંસવાલના ખુની કાયદા Peri Ins

મારા જેવને ૧ લા અતુભવ (મા ગાંધી) • 2 1

ત્રીએ સત્યાત્રહતા ઇંતામાં નિર્ણય સુધારાના શ્વરાઠા भुस्तक्। अभेद्र पासानुं क्ष्यन अभित्र ०

ક્ષરતકા કામેલ પારાાતું ભાષણ જેશમાત ગાપાલ કુખ્ય ગામલે અને બીરમીટના સવાશ પરની ચરચા **HEWRIN**

માણુસ કેટલી જમીતના સાલીક **હે**ાઈ को है

क्ष्यत हारी સત્ય વિના બીન્દ્રું કરા નથી ભારાગ્યતા વિષે સ.માન્ય ગ્રાન

પૂર્વ અને પશ્ચિમ નીતિનાં કાવ્યા The Ethics of Pass ve Resistan 'e

Ind an Home Rule Bhagavad G...a.

નવાં આવેલાં પ્રસ્તકા

शिभत,

ેપ. શી. ાર છે કાવ્યદાહન ભાગ ૧ હોા કાવ્યદાહન ભાગર જો કાવ્યદેહન ભાગ પ મા ચંદ્રકાત ભાગ ૧--૨--ઢ

> તુળસીદાસકૃત રામાયહ્યુ ગંગા ગુરજર વારતા ભા**ત્ત**રી શતક, નીતિ શર ગાર, વકરાવ્ય અને

વિજ્ઞાન, આ પુસ્તકમા રાજર્થી ભતૃદ્ધરીનું ડુંક જન્મષ્ટ-તરત છે

મુજરાતી ઢીક્ષનેરી પટેલ અને વ્યાસકૃત ૧૨ ૬ M. A. ખનાકે મેરી

મટટી કહું ખરાબકી દ <u>વાળકાના અત્તરે, ભાગ</u> ૧ તથા રલખનાર:

[⊎]વ્હારામ સુરવરામ दुशाम 🐣 દાસ બાેધનુ ્યુજરાતી ભાષતિર — શિવાજીના ગુરૂ સમસ્ય શ્રી રામ

દાસસ્વામીના બનાવેલ ભક્ત માળ—મહાત્મા ત્તભા સ્વામીકૃત ... પુજરાત સરવ સગ્રહ:

કવી નરમદાશ કર લાલ શ કરકૃત પાંચ ;પીઆ વાળી જુવી આવતી <u>ભાંધણી વીગેરે જ</u>ુનાછે

દીલી પર હલ્સા રીક્રમની વીસ**ગી** સદી अध्या दासना હ રાલ---એક

સંસારી ચિત્ર બાગ ૧૨. સાથે બધિલા **અરાડમી સદી**નુ

પાણીપત્તનું યુધ્ધ હેસ્ટીંગ્સની સાેટી અથવા સા વરસ પુરવનું બંગાળ

ભારતના 941 ેબાગ ૧ હો

ભાર, ૨ જો દેશી ધીસાળ ભાગ ૧ હોા **શ્રીગ ટુલાલજીકૃતસ મર**ક્ષા <u>ક્રીને આધારે લખાયલી</u> ભગવદ ગીતા

પાેસ્ટેજ _પ ચતત્ર—મંડી ત વીષ્ણુ શર્માનું બના વેલ નીતી શાજા . .

BOOKS TO READ

Price, post free. The Indians of South Africa . Helots within the Empire and Low They are Treated. By H. S. L. Pokak INDIAN OPINION Souvenir of the Hon. G. K. Africa K. Gokhaie's Tour in South

The Light of Asta, by Sir Edwin Arnoid 3 M. K. Gandhi, by J J Doke Hindu Social Ideals by P. J. Mehta

f K. Gandhi and the S A. Indian Problem by P J. Mehta 3 Mahomed 'The Great Ambian,'
by Meredith Townsend Gulistan or Flower Garden, Sadi-The Rimkyans and the Mahabharata,

by R. C. Dan Sesems and Lilies by John Rustin Unto this Last, 1 10 Tales and Parables, by Tolstoy War and Peace, Vol 1, 2, and 3.

by Tourtay Alabasa Wisdom A Vision of India, by Sidney Low Islam, by Justice Syed Amoor All Adventures of War with Cross

and Crescent 2 10 The Koran 9 Sakuntala, an Indian Drama by Kalides 1 9 Reflections on the French Revolution,

Mohammedanism The Song Celestral, by Edwin Arnold The Lafe of Mahamat, by Washington

Irving Daties of Man, by Massin! E 10 Time and Tide, by I Ruskin English Traits and Representative Men, by Emerson

Society and Solitude and other Essays, by Emerson 1 10

ŧα

હાદુસ્તાનના ટપાલ તા. કુ આગસ્ટના અરસામાં જતી સ્ટો મર કાર્વીગમા સ્વાના થશે.

તા. ૨૨ જુલાઇના અરસામાં કલકતા જતી સ્ટી અમલાન્નીમા બં**ધ થ**શે.

તા. ૨૫ ભુલાઇના અરસામાં ક્રું ંગઠ જતી સ્ટી પંડુઆમાં બંધ થશે.

૨૨ જુલાઈની સવારે સ્ટીમર વીસીગેથ માં કેલભા રસ્તે જવાની ટપાલ ભ ધ થશે.

JOHANNESBURG

E. B. Cooyadan, General Wholesale Merchant c/o 22nd and Krause Street, Vrededorp, 'phone 1915 P. O. Box 2870

Frinted and Published by M. K. Gandbi (International Printing Press, Phonic, Natal.

Indian Upmon

इ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 30-Vol XI.

SATURDAY, AUGUST 2ND, 1913.

NATIVE WOMEN'S BRAVE STAND

N Winburg -the oldest town in the Free Stateas soon as the women heard what the Bloemfontein women had done and were doing (observes the native newspaper, Abantu) they also decided to take action. A meeting was immediately caused, in which it was agreed that all the passes be collected and delivered to the proper authorities with the intimation that the papers will not be wanted any longer. On Monday, June 2, all the women of the location assembled at the square and formed themselves into a procession and proceeded towards the town. On reaching the gate dividing the town and the location they stopped, and ail the passes were collected from each ind visual, young and old, and were wrapped up in a rag and the bundle was carried onwards. Being led by three big tall women, they marched 10 by 10 through the town. The three leaders had flags of the Union Jack as an emblem of freedom and liberty. Young women and girls had sticks, whips and sjamboks. The old lad ea had long broom-sticks to their hands. There was no outward demonstration; no noise, no shouting or sing ing in tact, one woman in the crowd tried to sing and demonstrate, but she was quickly stopped by the others , sticks and sjamboks being instantly applied to silence the woman who dared to make noise of any sort. The procession was quiet and very impressive, so much, so, that for want of a b ercoach and two black horses, it might have resembled a funeral procession. less, the women went on bravely and resolutely, pledged never to carry the obnoxious passes again.

The same paper thus amplifies the account -

The Town Hail was reached. A clerk appeared and the women demanded to see the Superintendent of the Location. He was soon found, and when he appeared he said .

"Oh! you people almost trightened me. What's wrong?"

"We've brought your passes we don't want them any more," spoke one of the leaders, showing the little bandle.

The Superintendent said "I don't want the dirty things !"

"Where shall I put them?" asked the same woman, and then threw the bundle down at the door, whereas the Superintendent had pointed to some other direction where to put the dirty" papers. But eventually be called a clerk or official to pick the bundle up, and commanded him to burn it at the yard youder. The women were also standar in the yard, and so the bundle was picked up and at a further cor ier a patch was lit and not atr the nurdle. This, in he patch se co of he Sup rint meant and before the the some, he "dusy passes were odint into ashes. To an obtaide. it was an amusing little ceremony, but to the women it

meant much and more than the Superintendent himself Tea. red

The Superintendent then mid the married women need not carry passes, but that all young ones must. The leaders protested against their daughters being compelled to carry passes as if they were loose girls. The Superintendent however, took down the names of three leaders, and then made the rest file to fives so as to count them. They numbered 161. He told them to go away quietly, and promised to bring their grievances before the Town Council, and would report the result to the Location V gilance Committee. The crowd, satisfied for the time, dispersed quietly without

hoise or singing or other demonstration.

The scene was a great contrast to that which I described to your readers a little while ago about the Bioemfonte a women of the Waathoek Location. At Winburg everything done was quite simple and orderlythe forming of the procession, the solemn delivery of passes by each individual, the impressiveness of the warch towards the Town Hall, the gentle manner in which the "dirty" bundle was thrown down in front of the Super-mendent, the short, interesting ceremony of the burning of passes, the quiet and orderly way in which the crowd dispersed each act, one by one, showed in remarkable degree what combination can do. what great victory be dress and determination can win. One wondered how these women kept their tempers and remained orderly throughout, more especially when one remembered those wild and violent scenes of big political demonstrations by the women of England -the disorderly and unwomanitke scenes one so often witnessed in Hyde Park or Trafatgar-square, or on the Bristo. Downs. There was no doubt at Winburg as to which demonstration was more ladylike to conduct and manner

The day after I asked one of the women who had taken part as to what they would do next. She said, "We won't carry passes, and we are determined to go to Edenburg (meaning to gaol) and to reduce the Pass Low into asies, as we did the 'dirty papers,' " This was with at doubt a science declaration representing the united opinion of all other women, not only in Winburg but throughout the Free State.

The A PO says that thirty lost women of Bloemfontern have gone to gao, rather than submit a day longer to the hours at on of carrying passes.

The same paper has opened a shilling fund to pro-

vide for the children.

Our ea ers will be glad to learn that Miss S. Sheat wisth ret priot during the week of a gold modal, from the Johanne shurp oborthand Writers Association, for high specu-

Correspondence

To the Editor, Indian Opinion.

Sit,—Having been a scholar under Mr. Robert Houses, the Headmaster of the Victoria Street Government Indian School, and having heard of the closing of the said School, with the eventual retrement of Mr. Hoover from the service of the Government, I take the opportunity of writing this letter, through your valuable paper, in the hope that it will catch the eyes of many of the old scholars to see with me with regard to the recognition of Mr. Hoover's services to the Indian Community in Natal, Mr. Roover, I believe, has served as a teacher, both under the Westeyan Indian Mission and the Government, his services extending over thirty three years.

Will the old scholars of Mr. Hoover's school kindly coromatiscate with the underegood, with a view to forming a committee, so as to discuss ways and means ?-Yours, etc.,

Clo A R Michel, East, Field Street, Durban, #8th July, 1913.

NAVIER DAVID.

From the Editor's Chair

THR REGULATIONS

Wx published test week an analysis of the regulations trained under the frem gration Act. The Act will be in force as from the test instant. Its working will depend upon the regulations and on the manner to which the officers interpret them. The latter, therefore, require to be studied somewhat carefully There are pertions which are open to of jection and ought to be amended. For instance, the proof required regarding wises may lead to grave abuse of power, Too much power has been given to the officers. It may not be always possible to obtain the proof required under the regula, one as to marriage or the birth date of children. And many innocent madents may be prevented from bringing in their times and children.

the regulation that requires an appellant to have so appear before an appeal board at a place other than the Port where he has been declared prohibited, and that requires bett to pay the expenses of his excent to the place of appeal, without even the prospect of a round, although he may be successful as comed through the prospective. in his appeal, is a crued thing, and strong representstions should be made for an amendment of the

The regulations give very wide powers as to the dung of the amount of security to be found by the specifient. It is pass her moder it, to onke the amount so great avapractically to har the right of appeal. Sum larly for visiting passes also, the arcurity to be deposited may be oracle prohibitive. Surely of that more required in Natal, were always found to answer the requirement.

There is, moreover, two much exacting of fees. Every pass requires a fee of £: Thus we presume that a man, was ny to pass through Natal to the Transval, efter he has proved he right of rendence in the Transval, will have to pay a fee of £1 for the privalege of passing through a province which is part of the same Union as the Transval. The thing is 1 e termed redemnous if it were not painful. The Transval Indiana may have something to say so this regulation. On a pay, a most with this a thin turn action of any time a curticular of idea may is is and if hy so he rid cate the hid to the issued, or ce for all, we in to see. The Eapt and the Natal Indiana should in to se. The Capt and the Natal Indians should

take up this matter and make a strong appeal for amch-The amendment made in the Act as to these certificates is made almost nugetory by the regulation in question.

The Senate Debate

(Concluded)

Before Senator Schreiner's amendment was put and which read as follows. On page 10, line 21, to delete paragraph (e) and to insert the following new paragraph sustend thereof. (e) Any person born before the commencement of the Act in any part of South Africa included in the Union, or born therein after the commencement of thu Act, if the parents of such persons were there demiciled at the time of his bath,

Senator STUART said he would like to point out that the amendment did not travel one whit beyond the Cape Act of 1906, as it only left the question with the courts of law should it be raised. It would still be necessary for a person to prove that he was not only born within the Union, but that he had also acquired rights. The amendment, he contended, was a just and a fair one, and which appealed to their sense of justice and, if rejected legislation might be passed depriving them of any right they possessed

On being put, the Chatiman declared the Non.

contents had it.

A divison was called for with the following result; Non-contents .... 19 Contents...

The minority was composed of Senators Fuller, Searle, Sciomon, Schreiner, Weeber, Whiteside, Stanford, Tucker, Stuart, and Lance

The amendment was, therefore, lost

Senator Whireside asked what constituted "adequate wages "? What was an "employer of repute"?

The Minister of the Interior said that an inquiry

would be instituted on the man's arrive?
Senator Whitestor said that the Minister was so nebulous about the matter that the words might as well be crossed out altogether

Recognition of Marriages

On sub section (g),

Senator Schneinen, dealing with the question of the recognition of marriages of immigrants, said that they wanted to recognise the lawful wite, but they did not want to encourage polygamy in the Union—they could not recognise polygamous unions as proper

The sub-section relerred to read as follows; (g) any person who is proved to the antisfaction of an immigratron efficer or, in case of an appeal, to the sanefaction of the Boards, to be the wife, or child under the ege of sisteen years, of any person exempted by paragraph (1) of this sect ou, including the wife or child of a lawful and monogamous marriage duly celebrated according to the rites of any religious faith outside the Upion, and duly reg stered at the place of celebration, and baving al. the legal consequences of a lawful marriage duly cerebrated within the Union, provided that the wife or the child (as the case may be) is not such person as is described in sub-section (1) (d), (e), (f), (g)

or the of the cast preceding section.

Sension Schelings and that in the case of a Mahomedan and a Handa there was no official registrais a, a though the press might register such marriages. There was no "collicul registration" at the place of cerebration. They could not prove that a Mahomedan m triage was "officially registered" . Although th re m on p lyr amo is Makamedar are Hinda marre ag s, if propression of such marriages was exceed ngly low in - I tale o arriages were monogramous. The hon, Senator " on to deal with the question of

"legal consequences of a lawful marriage," and said that the marriage calchrated in other countries of the world did not all have the same legal consequences are marriage calchrated within the Union. It did not only affect Hindus, but Mahomedans, which included the Turks, and others. Let them not include in the Bill what was regarded as an insuit to the marriage relations of militons of their fellow British subjects, for Great Britain was the greatest Mahomedan Power in the world. He moved as amendments in line 36, to delete the words " and duly regulered," and to insert the words " lawfully recognised " instead thereof; in line 37, to delete the word " and " and to insert the word "as " instead thereof; and in lines 38 and 39, to delete the words " duly delebrated within the Union.

delete the words " duly celebrated within the Union.

THE MINISTER of the INTERIOR hoped hon. Senatom would bear in mind what Senator Schroiner had said regarding the origin of the clause. When they first dealt with the vexed question of rights they intended to go as far as they could. They con-ceded all they could; but all the concessions had not been taken as they were meant. He could not say he liked the complicated provision; but he was told that it would satisfy the people concerned. On the strength of that, he accepted the provision. He was afruid that the spirit in which the present objections were made was the spirit that, no matter what they did, it was useless. What was bere sought to be done had already been met by administrative action. Whenever there was no doubt as to a man's wife, she was admitted. In regard to the special clause, he thought he could meet the bon. Senator in one respect, but not another. He would admit that there might be some doubt regarding the words "all the lawful consquences of marriages duly celebrated in the Union" To meet the case, he thought they could delete the words "duly edichrated in the Union." But in regard to polygamous marriages, they could not, in self-delence, recognise the wives of a polygamous marriage. In the Cape they had dealt with the question of the registration of Mahomedan marriages; but even though the State had given every facility for registration, the Malays relused to do so. They had gone on marrying according to their own rites without registration, despite Supreme Court judgments declaring such marriages unlawful. In civilised law there must be regulartion of marriage. To recognise a marriage which was not reg stered was against all their principles. What could be easier than for the Indiana to make an honest attempt to meet the requirement of the law? They could obtain certificates from some official in India. They did not want the signature of the Viceroy. They wanted monogamous marriages, proof of which was given by registration. He moved the deletion of the words "duly relebrated in the Union." That, he thought, should meet Senator Schreiner.

Senator Col. Byzon asked for a reason for the inclusion of the words or child." The Minister had told them that they could not admit wives unless the marriages were monogamous, lawlul, and registered But thus clause went further, and provided that the marriages should be by religious ceremony. He would

like an explanation.

Senator Wolmarans and that as he understood English badly he would like to be informed what the

effect of Senator Schreiner's amendment was

The Ministra of the Interior said that the child meant a child under to years of age who was supposed to be under the exte of the parents. K harding the second point raised by Senator Col. Byron, the on jection was met by the first part of the section, which did not mention religious marriages.

the amendments let the benefit of benator Wolfberg is

Senator Wolmanants and that bere they had to do with their own Unions and went they set ignize many mayer which in the condition of the production of the drapking of a glassical wine was considered subjection.

"celebration" of a marriage, must they recognise such a marriage in the Union? He could not vote for Senator Schreiner's amendments for that reason.

Senator Schreiner said Senator Wolmarane bud quite misundentood the position. He seemed to think that he (Senstor Schreiner) meant that if there was anything, even a glass of wine drunk, that would mean legal celebration; but that was not what he meant He meant that the marriage must be lawfully celebrated in any country. If a marriage was lawful in one country it should be regarded as fawful in this country. He could not conceive a more painfully narrow outlook on this matter of marriages than that of the Minister. The Minister said that if these people did not choose to register their marriages as was done to this country he would not allow them to come to this country. The Muster, however, did not deny that the cus. in in look was as he had stated. He had to protest against the re-increduction into the debate of polygamy, when it was only monogamous marriages with which they were dealing. Did the hon. Minister think he was addressing children? The Minister had told them that they need not be sired because administratively all hard cases were met. He would tell the Minister what happened in Natal. Proceeding, the hon. Senator read the details of a case in which a Durban Indian merchant went to India and got married a lew years ago. He remained with his wife in India until a month or two ago, and then the couple returned to Duthan. The husband was allowed to land; but the wife was detained on board the ship, though affidavits were given the Immigration Department proving the carriage. The Immigration Officer refused to allow her to join her husband, because he said the proof was inconclusive, and despite the fact that a cent ficate from the English head of a big firm to India was presented. This was the kind of Immigration Other the Minister to d them they could raly upon to meet all hard cases. To obviate heavy legal expenses the Minuter was telegraphed to, but he replied that he could not intervene in the absence of the papers. This was what happened when the law gave a Jack-in-office at Durban the power to make things as imposs ble as he could. How long was thus to continue? For how long were they going to refuse admittance to a write whose credentials were undoubted?

Senator Ds Villiers and that he also regretted that such things happened, because no specific reference could be made in the Bill to Indians as such. Unless the Minister could make matters clear to him, he must vote for that amendment, because it was clear that marriages were not "officially registered" in every country. The drinking of wine would be a sufficient ceremony, to refer to what Senator Wolmarans had so d, it the man and this woman honestly believed that he that desembors they were being lawfully married.

by that ceremony they were being lawfully married. Senathr Powerz said the Minuter seemed to think it a reply to benator Schreiner to say that this clause was use ted at the ristigation of the friends of the link a. It was no reply especially when they were trying to create an absurdity in their legislation. They were aware that there was no registration in locks, so why a great the absurdity of demanding proof of registration. That provision meant that not one of this epop e could come into this country. If that was what they meant, why not put it planly in the Bill? For that matter, there were many marriages in Bogland which were not registered. It was only to the thirties that the Bill is begistration. Act was passed for statistical purposes, so that it was a comparatively modern provision.

Senator Buzzuzz said that, whether a marriage was considered by Christian tites or otherwise, it was a proper, or a lawful, marriage. He would move so an amendment, in line 33, to delete all the words beginning with a including to a Union, in line 36.

sensor Chunowitz, asked if it was not true that many marriages in Scotland were not registered, and although a proof of such marriages might be obtained, would people entering the 1 mon? Senator Schre was explained what the effect of bis amondment was

The MINI-TER of the INTER (R said that what was sotended by Sepator Schreiner was that in the immigration law they should set aside their marriage law, Regarding the hou Senator's allegations, he would say that in the last few years over 1,700 women and children had been let to administratively. If they did not insist on saleguards, they would soon see what the resultant influx would mean. The Government did not want the aindavits of a couple of friends to say that a couple were legally married. They wanted official proof. Personally, he would like to stop the influx of indians at once. He would like to make that clear in the B.L. but, unfortunately, he could not do it. If the Senate was going to throw open the door for the inductioning admittance of women, they would soon see what would happen,

Senator Schutings said that the Minister must be helped out, as he had evidently forgotten his law. He had tasked as I they were opening the door wide to thousands of Indians, whist they were only con-sidering the case of those domiciled with n the Union. Did the Minister say that there was registration in Ind.a? He knew there was not. The M nister had been wrong in his law as we, as in his fact. He (Senator Schiener) was not in favour of 17,000 Indian women and children coming so instead of 1,700, as the Minister had said.

Senator Colonel STANFORD thought the Bill was asking too much in regard to proof of marriage, when it was clearly shown that there was no system of registration in India which met the case. The conditions in Ind a were far different to those in the Union. He thought that teasonable proof should be considered sufficient evidence, in view of the fact that Indian customs found no counterpart in the marriage laws of the Unime

Sepator Manais said that if the Bill intended to present Indians entering the Union of South Africa, he went heart and soul with the Minister, because he did not favour another Indian coming to South Africa, He thought it would be a protection to the Indian women themselves if their marriage was properly registered, because they were under the law of the Union, and properly registered marriage would safeguard their interests.

Senator Brobner's amendment was put, and declared to be negatived.

A division was called for, which resulted as follows: Contenta

The Non-contents were as follows Senators Mun nik, Wolmarans, Delarsy, Marks, Potgieter, Brebner, Marais, Graaff, Classens, Nel, Winter, Moor, Southey, and Krogh.

The CHARRMAN gave his casting vote against the amendment, in order to keep the matter open.

The amendment was therefore negatived

Senator Schreiner's amendment was then put, and the Non-contents were declared to have it.

A division was called for, which resulted as It lows Contents 14 Non-contents

The Contents were as follows. Senators We marans, Munnik De arey, Marks, V. sen, Bre ner, Fitgleter, Marks, Beukea, Granff, Claussens, Net, Winter, and

The Non-contents very as follows her stors Scatte, Stanto Ti are he are et au, 21, become the ers. P see Pyron Char hil South sy Sta ford, Morr, Bu 4 Funder

The CHAIRMAN gave his casting vote against the amendment, to keep the question open.

Clause 5 as amended was agreed to.

Senator Schagings withdrew his amendment to clause 7, and the clause as printed was agreed to. In clause 20,

The MINISTER OF THE INTERIOR moved the following amendment: On page 18, line 49, after the words "or of" to insert the words "facilitating or," and on page 18, line 50, after the words "entrance of" to insert the words "himself or."

The motion was agreed to.

The clause as amended was agreed to.

Іп сідцяв 30,

The MINISTER OF THE INTERIOR moved, on page #4, line 41, after the word "than" to insert the words "under terms of conditional or temporary residence permitted by this Act or any other law or."

The motion was agreed to.

The clause as assended was agreed to.

In clause 31,

The Manister of the Interior moved, on page a6, line 15, to delete the word "July" and to insert the word "August" instead thereof.

The motion was agreed to.

The clause as amended was agreed to. The Bill was reported with amendments.

The Minister of the Interior moved that the amendments be considered to-morrow.

The motion was agreed to.

The Minister of Finance moved the consideration of the following resolution received from the House of Assembly for concurrence: "This House resolves in terms of section 6 of the Exchequer and Audit Act, agez, that it is in the public interest that the Controiler and Auditor-General, Mr. Walter Edwin Gurney, be retained in that office for a period of two years after he shall have attained the ago prescribed for his represent from office,"

The motion was agreed to.

Senator Wolmanans asked why the Auditor-General should receive different treatment from other officers. He might be wrong, but that was how he regarded the

Senator Colonel STAMFORD said he was glad that the Government had shown their appreciation of Mr. Gurney's services, and he trusted the Senate would agree to the motion. (Hear, hear,)

Senator Granty welcomed the motion, saying that Mr. Gurney had rendered great service to the country.

Senator SEARLE said that, as one who had had a good deal to do with Mr. Gurney in the old Cape House, he quite agreed with the motion, and thought that it would be difficult to fill his place. Mr. Gurney had always done excellent work.

The Minister or Finance said that, according to clause 6 of the Pinancial Act, the Auditor-General might retire at the age of 60 years, but his services might be retained longer if both Houses of Parliament so decided.

The motion was agreed to,

On the following day, the amendments to the Immigrants' Regulation Bill wern considered.

Senator Breuner moved his amendment to clause c, on page to, to delete all words from the word "lincluding" in line 33, to the word "Union" in line 39, inclusive...

Senator Schreiner also moved his amendments to clause 5, viz., 200 page 20, line 36, to delete the words " and duly registered" and to insert the words " law fully recognised," instead thereof, and on page 10, line 37, to delete the word "and" and to insert the word "as," instead thereof.

He said that before detaining the House with arguments in support of the amendments he would like to be aw if the Minister of the Interior had not surred un to propose which would meet the case

14 Minister or THE INTERIOR said he had a suggestion to make, which might meet the difficulty of

both the hon. Senators. He admitted that the words "duly registered" might press hardly, and create great difficulty if registration were made the standard of proof. He would suggest that the words "to the satisfaction of an Immigration Officer" he substituted. The section would then read. "No person who has proved to the satisfaction of an Immigration Officer or in case of appeal, to the satisfaction of the Board, to be the wife, or the child under the age of 16 years, of any person exempted by paragraph F of this section, including the wife or child of a lawful or monogamous marriage duly celebrated according to the rites of any religions faith outside the Union, provided that the wife or child (as the case may be) is not such a person as is described in sub-section (1), (D), (E), (F), (G), or (H), of the last preceding section."

Senator SCHREINER said he was prepared on the whole to accept the Minister's amendment, although it did not go to the length which he (Senator Schreiner) could have wished. He withdrew his amendments

with leave of his seconders

The amendments of Senator Schreiner, with the leave of the House, were accordingly withdrawn.

Senator Brewner said that although the amendment of the Minister did not meet his case, he would withdraw his amendment, with the leave of his seconder.

The amendment of Schator Brebner, with the leave

of the House, was accordingly withdrawn. Senator MUNNIK said that before the motion was put he thought it was time someone should ask the views of the country upon this question. Concessions were being given to Indians which he was sure the public did not agree with.

Mr. President: We are considering the amendments.

Your remarks open up the whole question.

Senator MUNNIK: I am arguing that these amendments are granting privileges to Indians, about which if a plobacite were taken to-morrow there would be a majority in favour of passing legislation that would clear them out of the country.

The PRESIDENT: The hon. Senator is not confining

his remarks to the amoudments.

Senator Graars (to Senator Munnik). We will hear you on the Budget. (Laughter).

Senator MUNINE: I say we are giving concessions to Indians which the country does not approve of

The amendment of the Minister of the Interior was

The clause as amended was agreed to.

The MINISTER of the INTERIOR moved that standing Order No. 70 he suspended in order that the re-maining stage of the said Bill may be taken at the

The motion was agreed to.

The MINISTER of the INTERIOR moved that the Bill be read a third time.

The motion was agreed to.

The Bill was read a third time, and transmitted to the House of Assembly.

The Immigration Act

London, July 31.—The Times, in a leading article to-day, says: "None can desire to add to the cares of the Union Government in the present emergency. If we call attention to the Indian immigration question it is because the situation admits of no delay. There seems no reason why a practical compromise cannot be arranged in the time which is still available. Important interests of the Union and of the Empire prevent the resumption of possive resistance.

"These are four important points in which the Indians objection to the Act seem well based, and by the perpet and not rice I mainston by the consistence to the end free State I w, the right of ent y of do not led use not int the Case Province, the envalidation of the right of domicile to Indiana in Natal, and recognition of Indian marriages.

"Amendments to the Act," the article proceeds, "have been pressed by three or four members of the Opposition in the Union Parliament, particularly by Mr. Schreiner, Mr. Chaplin, and Mr. Duncan. Lord G.adstone, apparently took no steps to call the attention of the Cotonial Office to the public protests of the Indians, or to ascertain whether there were points in the Bill requiring Imperial consideration. The Colonial Office has been equally apathetic. The Union Government, however, has been to reasonable that means may surely still be found for satisfying the Indian opposition to the Act. For instance, if Ministers undertake to introduce amending legislation next session the Indian leaders might allow the Act to be enforced, and not to resist it."

Narayansamy-Nagappan Memorial

The Secretary of the Indian Women's Association advises us that the memorial for the late passive resistors, Narayansamy and Nagappan, is to take the shape of scholarships, tenable at least for four years, at the rate of £15 per year, for education in India of South Africa-born Tamil youths. The conditions attached to these scholarships are that the male scholars should be over the age of its years and up to or under 18 years; secondly their qualification should be tested by a Committee to be appointed by the Indian Women's Association; thirdly the scholar or scholars that might be selected by the Committee shall remain during their educational course in India under the guidance of those whom the committee may appoint, and that any independent action on the part of the scholar shall forthwith desentitie him to any payment after the exercise of such independence. The fare for the outward and return passage shall be paid out of the Memorial Fund. The scholars shall be selected out of the children of parents who are unable to find the expenses of the education in India of their children. The character of the children will be the final test. The number of scholarships will be announced in due course. Application should be made, with fell particulars, to the Secretary of the Indian Women's Association, Box 6522, Johannesburg, on or before the 312t day of August next. Parents are requested to supply all the particulars available regarding the boys whose names they wish to submit as Narayansamy and Nagappan scholars.

A Licence Appeal

A special meeting of the Durban Town Council was held in the Council Chamber last weak to consider appeals in the Licenning Officer's decision in the application of Suliman Cassim for retail licence for preprises at No. 110, Queen Street. Mr Sullivan appeared on behalf of Mr Postk at the instance of the appealant, Mr Molyneux, the Licensing Officer, heing present His worship the Mayor, Councillor F. C. Hollander, was present, and also Councillors R.ches (Deputy Mayor), Nicolson, W G Brown, Hatton, Mark Miller, the Rev. H. O. Hodson, Anderson, Burman, Bishop, Baumano, Nicol, and

Mr. Sullivan, on bohalf of Suliman Cassim, said that this Indian was born to Durban, and was a person of good character, who had the ability and attanments which fitted him to carry on business.

Counsel was aware of the general disinclication to

"The " the number of retail dealers at present

the box gand also di the dishedination to increase;

area ally the number of Arab, merchants," butthe appellant did not seek to become a new competitor in the field against the small winte trader, and to contribute to the cutting down of prices he had chosen premises in a quarter of the town which was wholly given up to Indians. The premises were, moreover, suitable, and, indeed, already had been licensed to another Indian. The appealant desired only to sell second-hand clothes, and was willing to accept his ficence with a proviso restricting him to that trade.

Mt Molyneus contended that the Council would feel bound by his former decisions in similar circumstances, and would therefore uphold his present decision.

Mr. Anderson moved that the Lacenson Officer's decrease be upheid

Mr. N col seconded, and the Council went into committee upon the matter. Finally, Mr. Anderson's motion was upheld, and the appeal was d smissed.—Nate: Advertiser.

Discussion in the House of Lords

London, July 30.—In the House of Lorde this evening Lord Ampthill drew attention to the fact that the Immigration Bill of the Union of South Airca would become law on Aug. 1 and he requested the Imperial Government to ask the Union Government to suspend the operation of the Bill until it had been amended in a manner more assistanticely to the Indians in South Airca and less injunous to the British presinge in India. He urged the Government to telegraph to South Airca frankly sod freely, but firmly, the conditions which would be acceptable in this matter, which was of Imperial importance.

Lord Sydenbam appealed to the Linon Government to treat the Indians sympathetically.

Lord Crewe said he was quite sure that General Boths, Mr. Smuts, and Mr. Father keeply desired to meet the Indians as far as the public opinion of South Airica would allow them. Lord Gladstone had done his best to place the Indian circuit in their fudest and fairest light. Lord Crewe added that the Impensal Government considered that the balance of improvement in the position of Indians effected by this measure was such as to make it inadvisable to refuse assent to the Bill. He doubted if it was ever wise to force on a community tike the white voters of South Airica, in regard to another race, a policy which they hated.

Lord Curson said that the Indians did not c aim more rights of immigration than they at present enjoyed, and were prepared to make concessions to obtain easier conditions in South Africa.—Reuter

News in Brief

The Socretary of the Shri Hind: Jigvasa Sabha writes that the meetings of the Mayville branch bare been discontinued and members are requested to attend at Sydenham.

At the final retting of the Ladysmita Revision Board, the names of M. A. Goga, E. C., Amia, E. A. Moois, M. C. Kharva and M. E. Seedat were placed on the Voters' Roll. A string of objections brought by the indefatigable. Mr. Will a against 13 limitans on the roll were disallowed.

We leave that his ferrois Abdurate and on the Abdur times, of tapaton i, has help to distinguished but sell by missing a right Class Historia Co. Her to in alymphology,

Reuter cables from London that a Blue book has been published, containing correspondence he week the Government of the Union of Smith Africa, Lord G adstone, and the Imperial Government amount the Immigration Bill. It consists chiefly of informatory dispatches from Lord Gladstone, Mr Harcourt telegraphed on Way 8 authorising the Union Ministers, if they considered a renewed expression of the Imperial Government's views necessary, to state that the Imperial Government considered the Bill should be passed without further postponement, and that the Imperial Government was prepared to accept it as a settlement of the Indian immigration question.

Mr. Gordon Hewart, K.C., editor of India from 1892 to 1995 has been returned as member for Leicester in the House of Commons.

A correspondent at Port Elizabeth, under the nonde-plume of "Politic Lover," calls attention to the fact that the British Indian Association of that town has not moved in connection with the Immigra its Regulation Act.

A pleasant evening was spent by the members of "The Orion," and others who were present by invitation, in the St. Aidan's Schoolroom, last Thursday week. The proposed subject of the evening, "Active Resistance certain Passive Resistance," was postponed and, in its place, a spontaneous exchange of views on the relative nords of (1) The amount to win a wife, (2) The aribit on to acquire land, and (3) The ambit on to become trob, ensued. Refresh ments were served and those present were much impressed with the potential tes of such a gathering. It is hoped to arrange for these gatherings to on hold regularly, once or twice in the month.

Numerous columns of Too-militant Suffragettes have been narching tragets London for weeks past (says a Reuter message from London) from an parts of the country, and briding meetings an exact. They concluded their pilgumage with a demonstration in Hyde Park, where ton oos assembled, flying banners inscribed: "Reason, not force." Sixty speakers addressed the multitude from a score of platforms. The crowd was orderly and sympathetic, and presented a contrast to the recent monthing by militant Suffragettes.

The Health Committee of the Germaton Town Council recommended —"That the resolution adopted by the Council on the 23rd January, 1913, be amended to provide that as from the 1st fully, 1913, the ordinary tar if shah apply for the rendering of manicipal sanitary services to residences in the Asiat c Bazaar." This was carried.

In the New Statement, Mr. and Mrs. Sidney Webb includy point out why there is an insistent demand for economic equality added to political equality. What modern and isteralism, generated after generation, destroys is the son of the people. There is a moral masma as dead v as the physical. The dwellers in the same of our great cities with the on a print a week, and that perpetually snatched from their grasp.) find themselves concreded whether they is entire not, in all the agimess, the direct and the desorder of the mean streets. It is not in materia, things more that the destruction of the poor is their poverty. Breathing from affaire up, an at nosphere of morbid after his am a issential ty furtive larceny and unshamed mone entry—the ign here and there as moral genits may street, a stades of our infeating deficients of the many is an a same as physically, outsome is the destruction of observers, a destriction of human personality steads."

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

युस्तक ११ मु.

રીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ર**૬ મી** જુલાઈ, ૧૯૧૩.

™\$ 30.

અધિપતિની નોંધ

Comming and a property of the distribution of the contract of

itegeminte deprietige in interest bei in igentalitie in in de de la faction en en

સલામહતી લડલ જરારી કે નહીં અતે જાગરો તેં ક્યારે જાગરો એ વિચાર સહુતે આવ્યા **લડલની સ્થિતિ** કરતા હશે. તે વિષે ચોકસ ખ્યર આપવા **સ**રકેલ છે, એટલું ક્લી

શકાય छे हैं की सभाधानी न याम ते। बाउत करहर आबवा ની છે. જ્યાં સુધી રેલવેવાળાની હૃકતા હતા અથવા ખાણી યાની હડતાલતા અય છે હ્યાં સુધી વ્યાપણે સરકારને બહુ નથી કહી શકતા. તેના છેવટના જવાળની આશા રાખવી એ અયોઅજ ગહાય. એટલે ધીરજ રાખ્યા વિના છુટીકા नयी. भा तवंत्ररीने गरीलाई वच्चे सुद साल्या हरे छे એટલુંજ નહીં પસ જનરલ બાયાના પ્રધાન માંડળમાં ખળ क्षणाट याद्वे छे कतरसं दरहात्राची। कतरब वाधाने भरोऽवा ના ભારે પ્રયાસ જારીજ છે. તેણે બાયર મહળામાં ઘણા ખળભળાર પેદા કર્યો છે. પાતાનું જોર વધારમું છે. મો. હલ જેવા જેરાવર માછુસે પશુ જનરલ બાયાના સાગ્ કર્યો છે. છતાં જતરલ બાેથાના પક્ષ મી. કલને પસંદ કરે છે. વાંચનારને ખૂબર હશે કે મી. હલે ભારભરડનની ગાદીનું રાજીના હું આપ્યું છે. હવે સાંક્રી સુંટણી ચાલે છે. તે માં ભાષર પક્ષે મી. હલને કુરી નીમવાના ઠરાવ પસાર કર્યો છે. કેટલાક તો એમજ કહે છે કે જો ગો. હવા ક્રી ખાર અરટનની માદી લીએ તે જનરલ બાેથાને રાજીનામું આપવું પડે. આ દુકિકત ભરાભર દાવાના સંભવ છે ક્ટાચ તેમન યામ તો એટલું ચોક્સ છે કે જનરલ બાધાતી સ્થિતિ પણી નખળી ને કફાડી થઇ પડશે, આવી અબ્યવસ્થિત સ્થિતિમાં **મ્યાપણી સ્થિતિ પણ મૃત્યવસ્થિત થઇ પડી છે.**

ભા ઉપરાયે જે કાગળ 'ટાઈન્સ 'માં લખ્યા છે તેની નકલ હવે મળી છે. તે કાગળના તર **લાર્ડ એમ્પટહીલના** ભુમા નાથે પ્રમાણે છે:—"આપણ પત્ર ને ચીંતામાં નાખનારી અને અમસ ની હકિકત તરફ હું ધ્યાન ખેંચવા

માર્ગું છું. તે એ છે કે દક્ષિણુ ભારીકરની પારલામેંટમાં જે ઇમિમેશન બીલ પસાર થયું છે તે, તેમાં સુધારા થયા હતાં દિદિ કેમને સંતીષ પમાડતું નથી. હું એમ સમજું છુ કે ૧૯૧૧ની સમાધાનીની ક્યે જે શરતા કરવામાં આવી હતી અને જેને લીધે મલાગ્રહની લડત યુલતવી રાખવામાં આવી હતી તે શરતા આ બીલમાં પાળવામાં આવી નથી. જે બીલ કમબાએ ગયે વરસે ખેંગી શવામાં આવ્યા હતું તે માં તે શરતા પળાવાની હતી. શરતી સમાધાની એક કારે માં તે શરતા પળાવાની હતી. શરતી સમાધાની એક કારે માં તે શરતા પળાવાની હતી. શરતી સમાધાની એક કારે કારો તે મથી અમારાઓ ઉપજળવનારી મુસાકરી દક્ષિણ અમા

તે સલાઇ ગયાં છે એ વાત ખરી હાય તે!, સ્થિતિ ચંબીર થઈ પડી છે અને વડી સરકારને બહુ કરાડી દશામાં આવી પતવાના સંભવ છે. આવતે ક્ષનિવારે આપણા હાથમાં મીલ ની છેવડની નકલ આવે તાં સધી આપણે રાહ કોવી પડશે. પણ દરમીયાન એડલી ખાશા રાખી કક્ષમ છે કે ત્યાં સુધી તેની ઉપર પતાંમેં હતે ચર્ચા કરવાના વખત નથી મહેશે તાં સુધી તે બીલને બાદશાહી મંભૂરી નહીં મલે, આ બાબત માં દક્ષિણ આદ્રીકામાં શું બને છે તે લાબત, તેની અસર હીંદી સરકાર પર શી થશે તે બાબત અને સાધારસ્યુ રીતે તે ધી વડી સરકારની હાલત શી થશે તે બાબત અપાઓ પ્રજ ને ખબર આપ્યા કરશે એવી પણ હું અપશ રાખું હું." આ કાગળ વિચારવા જેવા છે. હારક એમ્પડદીલની કુમક આપણને ભારે છે એ તા અમે જયાવી ગયા છીશે. પણ વડી સરકારને મંબીર પરિસ્તુામ શા સાર આવશે ! હીંદી કામે બીલ પસંદ નથી કરશું તેની કાળજી શા સાર રાખવી ઘટે આજ લગી તો વડી સરકારની સહીથી અસ

કુમક આપણને ભારે છે એ તે! અમે જયાવી ગયા છીયે. પણ વડી સરકારને ગંભીર પરિણાય શા સારૂ આવશે કે હોંદી કામે બીલ પસંદ નથી કરયું તેની કાળજ શા સારૂ રાખવી ઘરે કે આજ લગી તો વડી સરકારની સહીથી લસ થતું. હવે આપણી મંબુરી—સહી—એક્ષ્યે છે તે શા સારૂ ક આતે! જવાબ અમે તો એકજ સમજ્યે છીયે. કામે સસા મહની લડત ઉઠાવી, દુખા સદન કરી લતાવી આપ્યું કે તે બાયલી નથી અને તે બધા અન્યાય મુંગે મહોડે સહન કર નારી નથી. એજ સસાયહ જો હવે સમાધાની ઘવાની હશે તો કરાવશે. આપણી પાસે એજ છેલું તે પહેલું બળ છે એ બરાબર સમજવા જેવું છે,

એક સર્વાપતિ વ્યમને વ્યાપસુને હશિયારના પરવાના નથી મળતા તે વિષે કામળ લખે છે તે હીંદી તે હશિયમાર ઉપર વધી સધાનોનું ભાગે આન મેખારે છાયે. એમા વયામાં

વેપાર થયા કરે છે તે જેઓને પાતાની મિલકતના બમાવ **उरवा छे तेथा दक्षिमार भावे को तक्त अंअवित ने व्याक्तकी** વાત છે. ભારા વેપારી મામને હથિયાર મળા શકે છે. તેન પ્રમાણે જંગલમાં રહેનારા હીંદીને મળવાં એઈએ તેમાં કંઇ राक नधी. की सुदाइ सेकिने आसम भारत के तेओ। निष ભવપણે હોંદી કુસતો લુંટી શકે છે તા અમે માનીએ છીએ કે એકાએક જંગલની હીંદી યુકાના શંતાઇ અની, 'આ **भाभत छपर को समाजी सरकार छपर भरागर दणस्य करे** તા દાદ મળા શકે એલું અમે માનીએ **છાંગ. હોશના** મહીંની કારમીરદીમાં એવું ક્ર**ંક પણ એવામાં આવ્યું તથી** કે જેથી તેએલે હથિયાર ભાષવામાં સરકારે ભય રાખમા ધટે. જંગલમાં રહેતારા અમારા લાંચક વરલ વેપારીતે અમે સુચવીએ છીએ કે તેઓએ અમને એ એ દુકાના સંટાય શે ની નામ ઠામવાળા વિશ્વતથી ખબરા આપવી અને શું લુંટામું, ક્યારે, લુંડારા કાહ્યું હતાં, આલમાસ પાલીસ હતી કે નહીં, માં બધી બબર, અમને આપવી.' શેના અમે કહેશા 🗫 યાબ કરીશું.

જ્યારે ચારતા ટાળાએ એકઠા થઇ તુરકોને દળાવી, કારાપના રાજ્યા પાસે દબાહ કરાવરાવી તુરકી

તા કેટલાક ભાગ લુંડી લીધા ત્મારે ઉલટા ચાર કારવાલને ૬'3! એસ્ક્વીય સાહેળ બાલ્યા કે લડાઇ માં જીતનારને તેઓના હક મળવા

~~જોઇએ તે તે હોકા (?) માન્યા. હવે તેજ લુંટારાઓ લુટ~~ ની બાબતમાં લડી ગરે છે. લડનારાના વ્યસલયી કાયદા માલતા આવે છે કે તેઓની પાસેથી ક્ષેવાએકા માલ જ્યારે તેમને લાય ફાવે ત્યારે પાછા લઈ શકે છે. તેમાં ત્રિજ માલસે વચમાં ન આવવું જોઇએ, બલગાર, ગ્રીસ સરવીના **તે રામાનીયા લડી મુખા છે**. તુરકીની ઉપર હુમલા કરતાં માલસોના મરા થયા તેના કરતાં આ બાઇબંધાની માંહેઃ માંહેતી તકરારમાં ઘણા વધારે મરા થયા છે. તેઓ નળળા પાધા છે. આ લાગ તરકીએ જેમા છે ને એડરીઆનાપલ પાર્શ્વ સર કરયું છે. આ તેના દેખીતા હક છે તે દેશ ત્રસ્કાના ભુના વખતના છે. માત્ર ખાટા દળાસ્થી તે મુલક છેહવા પડ્યા હતા એટલે તુરકીના બુરસાને સાર સહ્યો તે ને મુખારમ્બાદી આપવી જોઇએ. પણ આપણે છાયાંઓમાં **એઇએ છીએ કે યુ^રાપના રાજ્યાએ પાછું તરકી ઉપર દ**ભાશ ચલાવ્યું છે, તે જણાવ્યું છે કે લડાઇમાં ખેરએક્ષા મુલક ત્રસ્કી પાછા સર કરી શકતું તથી. તુરકી પ્રત્યેના સ્મા **બુલપતી ને અન્યાયતી સીમાં છે. યુરાપતાં** રાજ્યોતી આંખ તરુગ ઉપર હમેશાં હતી અને હવે તેએ તુરક્ષીને પાછા યુરાપમાં પત્ર પેસારવા દેવા માસ્તા નથી એ ચાખ્યું જાણાય છે. તુરકાએ જીસ્સાવાળા તે કડક જવાબ યુરાપના રાજ્યાને આપ્યા છે. જેઓનામાં ત્યાયના અંશ માત્ર હશે તે તા દ્વરકોને પાતાના સાહસમાં કૃતેહજ ઈચ્છરો.

ચીના ક્ષેત્રોએ પ્રળસત્તાક રાજ્ય દાખલ કરયું ને સ્વતંત્ર થયા તે ભારે કામ થયું એમ ચીનના દાખલા આપણે સદુ કહેતા આવ્યા છીએ. ુ પણ આમ કહેવામાં આપણે કેટલું

~~છેતરાયા **ક**્રીએ ને કે~~ટલું આપણું અત્રાન છે એ લાત જરા વિચાર કરતાં સાલમ પડે એમ છે. પ્રજાસ-તાક રાજ્ય એટલે શું એની આપણને માફેલી નથી. તેવું રાજ્ય થયું તેના પહેલાં ચીનતું શું બંધારણ હતું તેના આપણને માત્ર ઉપર ચાટીયા પ્રમાલ હતા. તે રાજ્યમાં પ્રજાતે શું સુખ કેશું દુખ હતાં તેની તાે ક્શીએ ખબરત હતી. એમ છતાં હવારે શ્રાહક ચીના મરવાના ખત્રર આવ્યા ને સાંતા હાલના શહેનશાહ પદબ્રષ્ટ થયા ત્યારે મીનાએક ફટાકડા ફેડવા **લાગા તે મે**ાટી **ધા**મધુમ કરી, ખીજાઓ ચીતને કુળારક **બાદી દેવા લાગ્યા. આ અધા પ્રતાપ છાયાના કેક્**ના છે. જો 🕽 અમે પાતે છાપું કહાઢી ચલાવા કામની સેવા કરવાના કાવા ધરાવીએ છીયે તા પણ અમારે કહેવું જોઈયે કે એક દરે આપાથી એટલું તુકસાન થયું છે તેના કરતાં ફાયદા **એાઉા થયા છે. પણ એ** વાત અલગ**ુ**છે. આપણે તા હાલ ચીનના દાખલા હેવાના છે હાલમાં ચીન ઉપર જે ભતી રહી છે તે અમારી શંકાને ટેકા આપે છે. છાપાવાળા જ જણાવે છે. કે ચીતમાં હાલ પાછેય માંદ્રામાહે બળવા શરૂ શ્રુથો છે તે તેમાં પછતાડે જાપાત કે અકજ ત્રજના લદ **વેડ** કરવાની સુધરેલ જાપાનની આ તિહ છે જાત<u>ે ખ</u>રા **અધારણ તિનાની ઐાનની આવી પરવશ સ્થિતિ છે ! અને કેટલા**ઠ

વખત પહેલાંજ બતાવી ગયા કે જે ચીન પરદેશીઓથી પ્રમાણમાં સ્વતંત્ર હતું તે ચીન હવે પરદેશીએાની પાસેથી પામસાની ભારે રકમ લઇને પરતંત્ર બન્યું છે. અને જ્યાં બધા માટા થઇ બેઠા છે ત્યાં અપાન જેવા તેઓને લડાવે છે ચીનના પ્રથમના રાજ્યમાં આવી અધાધું ધી તો નજ હતી. ચીનના પશ્ચિમની કેળવણી પામેલાને વિચાર સુબ્રયા, તેઓના હાથમાં કેટલાક ચીનના લડનારા હતા ને તેઓએ રાજ્યની ઉપલપાથલ કરી નાખી, ઢાલ તે! આપણે એટલેલ્જ સાર ખેંગી રુક્ષયે છીયે કે મીને ઉતાવળ કરી છે ને માત્ર રાજ્ય બંધારુષ્ટ્રના ફેરફારથી પ્રજા સુખી કે આબાદ **શાય છે એ**વું તથી. પ્રજાની ચકતી ચવાનાં કારણા તદન ભુદાં છે ને તે સમજવા સારૂ આપણને પશ્ચિમ તરફ જરાએ નજર કરવાની જરૂર નથી

અમે ચીનનું બતાવી ગયા તેવુંજ પારફબાલનું છે. પારફ ગાલમાં પણ બળવા કરી રાજાને પદ ભાષ્ટ કર્યો, પ્રજા સન્તાક રાજ્ય હવે પારડગાલ 👚 લીધું. વાવટા ઉડાડવા. ક્ટાકડા ફ્રેાડ્યા. દારૂ પીતે માણસા ગાંડાતુર બન્યા. રાગ રંગમાં માત ભુલ્યા. ઈયર ભુલ્યા. નીતિ ભુલ્યા. આગ પ્રશ્ન સન્તાક રાજ્ય દ.ખલ થયું. દુવે તે રાજ્યમાં તડ પડયા છે. જે.હી ની વાસ લીધેલી પ્રજા હવે વધારે વાસ કેવા માગે છે તે પ્રજા

સત્તહ ટોળીમાં બે પક્ષ થયા છે તે તેમા કામાકાપી ચાલવાના સમય આવ્યો છે. આમ પશ્ચિમના સુધ રહી નીસાનીએ! દેખાઈ રહી છે. માત્ર સ્વારથ ઉપર વર્ષ્યાએલ સુધારા શાંબા વખત નગી શકે એવા સંભવ ગાછા છે. એ સુધારાને દ્રભ સાે વરસ નથી થવા આવ્યાં. તેટલામાં તેવી પડવીના સીવહ નજરે આવ્યાં કરે છે. અમે એવી ઉમેદ રાખીએ છીએ કે **ગા** સેતાની સુધારાથી હીંદ ખરે. હીંદ ન ખરે તાે પણ જે હીંદીને બચવું ક્રેલ તે બચી શકે છે.

મીસીઝ ફ્રાેઝલના પ્રધાસથી જે ગુજરી ભરાઇ હતી તેને પરી **છામે ગુજરીતી ક્રમીટીએ આ** બે

નાગાપન અને યાદગીરી

સત્યાયની ભૂવાનાના મરણના સ્મર **નારાયછસામીની** છારથે તામીલ ભુવાનાને સાફ સ્કાલરશીપ કહવાના કરાવ કર્યો છે તે ચાર વરસ ચાલશે અતે દર વરસે

૧૫ માઉડની છે. તેનેર ફેતુ એ છે કે અહીં જન્મેલા ભાર થી ૧૮ વરસ સુધીના નામીલ ભુવાનને હોંદુસ્તાન કેળવધી ઢેવા માેકલવા. જુવાનની પસંદગી કમીડી કરશે. જેને સ્કાલરશીપ મળશે તેને હીંદુસ્તાનમાં જેને કમીટી નીમશે તે ની દેખરેખ નીચે રહેવું મડશે. જો તે જાવાન તેમ નહીં કરે તેા તેના સ્કાલરશીપના હક રદ થશે. અરજીએા માત્ર ગરીબ સાળાપા પાસેથી ક્ષેવામાં ભાવશે. હીંદસ્તાન જવાતું અને પાછું આવવાનું ખરચ પણ કમીડી આપશે. કસીડીયે <u>ભરેલું આ પગલું સરસ જસાય છે. પથરા ચસ્ત્રુવામાં</u> અથવા તા એવા બીજા તમાશગીરી કામમાં સત્યામ**હી**તી યાદી કાયમ રાખવાતા લીચાર થયા હત તા વખતે તે ઠીક નદી ગુજ્રાત. અ મ પર્કસા વાપરવાંથી અહીં જન્મતા હોંદી બાળ 'કાને દેશ જોવાનું અને દેશી ભાષા શીખવાનું ઉત્તેજન મળશે 🖚 વ્યતિષ્ણા દાખદા લક્ષ્મિ બીજા સાળાયા પણ પેતાના *છાકરા િ* काते दींदुरतान हेणवध्यी क्षेत्रा भेक्तरी.

નવા કાયદાના ધારા

આ ધારા ૧૫ બી તારિખના ' ધુનીયન ત્રેકેટ ' માં બહાર પડ્યા છે. તેમાં પહેલીથી છઠી કલમ સ્ટીમરાની તપાસને લગતી છે તે અમે મુક્કી દઇએ છીએ.

છ મી કલમ પ્રમાણે ઉતારઓની તપાસ પહેલા ખંદરે થશે. આઠમી કલમ પ્રમાણે ઉતારની તપાસ ગમે તે જગ્યાયે કરવાની અમલદારને છુટ છે. ઉતારને ઉતરવાની રજા મળે તે પહેલાં તેણે કાયદેસર લખાણ કરી આપવું જોઈએ. તે લખાણની વિગત ખીજી પુરવણીમાં આપેલી છે. (તે બુએ) નવમી કલમ પ્રમાણે અમલદાર ઉતારની પાસે તે લખાણ કરાવી શકે છે અથવા દુભાશીયાની મદદ લઇ શકે છે.

કલમ ૧૦ તી રૂચે અમલદાર જેને બાધિત અસ્યા હોય તૈનાં નામ કપ્તાનને આપવાં તે હાર ૫ ી તેવા મામ્યુસના જાપ્તાને સારૂ કપ્તાન જવાબદાર મધ્યારો.

કલમ ૧૧મી સુચવે છે કે અમસદાર જે તપાસ કરે તે ની તેણે લખીત નોંધ રાખવી.

કલમ ૧૨ મોની કરે અમલદાર પાતાની તપાસ કુલત્ધા રાખી શકે છે.

કલમ ૧૩ મી પ્રમાણે જે ઉતારતું ભરણ પોષણ કરનાર યુનીયનમાં મળે તેને ગરીબાઇના દેવથી મુક્ત કરવાની અમલ દારને સત્તા છે.

કલમ ૧૪ મી અગતાની છે. તેમાં જણાવ્યું છે કે એકરત અથવા બચાં બાબત અમલદાર સીકાવાળો દસ્તાવેજ શાદીના કે જ્ન્મ તિથીનાં માગી શકે છે. જો તે ન મળી શકે તો પરદેશી અમલદારના પાતાની જાણમાં આવેલા પુરાવા શાદી તો કે જન્મના હાવા જોઈ પે. જો પરદેશી અમલદાર પાતાની જાતે તેલું સરદીપીક્રિટ ન આપી શકે તા તેએ પુરાવા લીધા હાવ તે તથા તેની ઉપરથી તે જે કામળીયા આપવા મામે તે ઉતારની સાથે દાવાં જોઇએ આટલા પુરાવા હતાં એક્સ હતારની સાથે દાવાં જોઇએ આટલા તેજ છે કે નહીં તેના વિરાય પુરાવા માગી શકે છે. તેમજ તેઓ કાયદેસર બાલિત અણાય કે નહીં તે તપાસવા વધારે પુરાવા માગી શકે છે

કલમ ૧૫ મીથી જે માજુસ ભાષિત હોળાતો શક હોય તે ત્રે પકડવાનું વેલ્ટંટ ત્રેળવવાની અમલદારતે સત્તા મળે છે. કલમ ૧૧ થી ૧૮ દરદા અને દાક્તરી તપાસ વિત્રે છે.

કલમ વેલ મીમાં અપીલ કરવા વિષેના ધારા છે. અપીલ દરમીયાન અરજદારને કિનારે ઉતારવાની અમલદારની કરજ છે. જે જગ્યાએ ઉતારને બાધિત મહ્યુવામાં અન્યો ક્રોય માં અપીલ બારક ન હોય તો અને ઉતાર પોતે જતે સુના વણી વેળા હાજર થવા માત્રે તો જ્યાં અપીલ બારક હોય માં તેલું પાતાને ખરચે ને કેદમાં જવું પકશે. જો પ્રધાનને શિક શાંગે તો આવા માણુલને યુદ્ધી પરમીટ મળે. અપીલ બારક સાથ્યી બાલાવી શકે છે. અરજદાર પાતાના સાક્ષ્ય રજા કરી શકે છે. પોતે પુરાવા આપી શકે છે. અને વાલ રાખી શકે છે. તેવીજ સ-ત. ઇમીપ્રેશન અમલદારને છે.

પરવાનગી વિના કાઈ પણ પરમીટ એક વરસતી ઉપરતી મુદતની ન હેાઇ શકે. પરમીટના ઘણીએ પ્રાંત કે સુતીયન છેલનાં પહેલાં એક દિવસની નાેડીસ અમલદારને આપવી જોઈએ

કલમ ૨૧ પ્રમાણે જે જાયુનું સરટીપ્રીકટ આપવામાં આવે તે પાંચમા પુરવર્ષી પ્રમાણે નીકળશે (તે જુઓ). તેની પ્રી એક પાઉડ છે. અને તેમાં ઓળખને સાર જે નિશાની કે ક્રિક્રિત જેકશે તે કેવામાં આવશે

કલ્સ રર મી એમ કરાવે છે કે ખાવાએલી પરમીટની નકલ મેળવવાની શી પા. ર છે. પરમીટ દગાયી કઠાવી દ્વાય અથવા તૈની કરત પાળવામાં ન આવે તે! તે રદ કરવાને! અમલદારને અપત્યાર છે.

ક્લમ ૨૫ થી ૩૦ માં બાધિત ઉતારૂઓને કબજે રાખવા ના ધારા છે.

કલમું ૩૧ મી કરાવે છે કે આ ધારાઓ તોડવાની સજા પા. ૫૦ તા દુંડ અથવા ત્રણ માસની આસાન કે સખત કેદ છે.

પુરવણી ર –ઉતારૂને ભરવાની ટીપ

તામ, ક્યાંથી ચડ્યા, ક્યાં જવાતું, ઉમર, તર કે નારી, યુરાપીયન, એશીયાડીક કે આક્રીકન, પ્રજ્ય ધોડીસ, ક્રેરેન્ચ વિગેરે એારત સાથે છે કે તહીં, તેનું નામ, છોડ્યાં સાથે હેય તો તેઓનાં નામ ને ઉમર, જ્યાં જવાતું હોય ત્યાંતું આખું ડેકાલું, દક્ષિણ અફ્રિકામાં અગાઉ રહેલ હોય તો કેટલા વખત, ધપા, સાધન શું છે, ક્રષ્ઠ યુરાપની ભાષા આવકે છે, જે પ્રાંતમાં જવું છે ત્યાંથી કૃદિ પ્રાંતનિકાલ થયા છે કે કાઇ પણ જગ્યાએ તમને ચુત્કાની શિક્ષા મળી છે. આટલી દક્ષિત ભરી ઉતારએ તેમાં સહી કરવાની છે.

પુરવણી ય—રહીસ પરમીઢ

એમ સર્ગિરીકટ અધ્યવામાં આવે છે કે પાતાની ઓળખ અતાવવા ખાતર 'અ' મારી પાસે હાજર થએલ. તેની આળખ નીએ ખતાવી છે. તેના કરાદા અહીંથી ક્લાએ મુલક—મુદ્દતને સાર જવાના છે. નીએની શરત પ્રમાણે આ દસ્તાનેજ તેને આપવામાં આવે છે. અને, એકળખની નિશા નીએક મળશે તા પાછા આવતાં આ દસ્તાવેજ શિવાય બીએ ઓળખના પુરાવા મામવામાં નહીં અતે.

शरते।

- પાછા કરતાં 'અ' કે આ પરમાટ અમલદારને પાછી આપવી
- જો 'અ' એક વરસતી બાદ પાછા કરશે તો આ પરમીટ નકામી મધ્યારો ને તેને કાવદેસર પુરાવા પાતાના હક શાબેત કરવાના આપવા પડશે.
- જો 'જા' રે ખાડી ફકિક્ત ક્ફીને' ગ્યા પરમીટ મેળવી ફરી તે પરમીટ રદ મહ્યું શે.

'મરક્યુરી' જલ્લુાવે છે કે મી. દાબરત સ્મીથ, મુખ્ય ઇમી પ્રેશન અમસદાર ચાલુ માસ પુરા થયા બાદ તેહકરી ઉપરથી કરાગત થાય છે.

હીંદુસ્તાનથી ચાલુ અદવાડીઆમાં છેલી જ્યાવેલી સ્ટીમર માં દેશથી આવેલ સાત ઉતાર્ક્સોમાંના સૌત્ર મેજ ડસ્બન ખન્દરે ઉતરી શક્યા છે.

ખીલ વિષે છાપાઓમાં ચરચા

એક ગય ગાળા

પોટારી આમાં સરકાર રેલ્વે અને ટપાલ ખાતાના કામદારા ને હડતાલ નહીં પાડવા બાળત સમજુતી આપી રહી છે તેવા માં કે કામ્મે ગાળા ઉડાડ્યા છે કે સરકાર આમ તકલીકમાં છે એ માકેક સમજી મી. ગાંધી એકાં આદીકાના લક મેળવવા ને માટે સરકાર ઉપર દબાલું કરી રજ્યા છે. આ ખળર 'મરકવુરી' ના ખબરપત્રીએ તે છાપાને માકલ્યા છે અને ખબર પત્રીએ જસાલ્યું છે કે તેલું માંગેલી શરતા મુજબ સરકાર સમાધાની નહીં લાવે તે હડાતાલને ટાંકણે સત્યાંમહની લડાઈ ફરીથી જાયત કરવાની તેલું ધમારી આપી છે.

અત ખબર મેતકલતાર 'મરક્ષુરી' તા ખબરમત્રીની અધ્યુમાં નથી લગતું કે સરકાર ઉપર આવી પડેલી આ અધ્યુધારી શૈપાધી દરમીઆત જનરલ સ્મટસની ઇચ્છા મુજબ સત્યાગ્રહી એ કે.ઇ પણ જતનું પ્રમતું ભરતાં અટકેલા છે. V

4 मारनीं भारत!

વીલાવતના આ છાપાના પ્યયરપત્રીએ કેપટાઉનથી આ બીલ પારલામેટમા ચરચાવું હવુ તે વખતે નીચે મુજબ લખી માકલ્યું હતુ. ઇમીચેશન બીલની પશીખરી કલમે સાને યુનીયનીસ્ત્ર પક્ષે સખત વાધા લીધા છે. તેમના વાંધા એટલા બધા મજબુત છે કે જો વડી સરકારે મુળ ખરડા उपर भ जुरी नहीं आपी इत ते. जीका बायनथीक आ ખીલ અટકી પડત. યુનીયતીસ્ડાૅર્ગ બીંબું વાંચન મત લીધા વગર પાસ થવા દીધુ, પરંતુ તેમના આગેવાન સર થામસ સમારઢે સરકારને ચેતવી સુક્ષા કે વાધા ભરેલી ક્રમમા કમીટીની ચરચામાં નહી સુધારવામાં આવે તેને તેને પક્ષ ભીલની સામે છેવટ સુધી પણ લડીને બીલને પસાર થવા દેશે તહીં. તેઓ ખીજ વાંચન વખતે સામે ન થયા તેનું કારહ્યું એ કે યુનીયનીસ્ટા સામે વાટ માપે તા વડી સરકાર ની વ્યવગણના થઇ મણાય; પણ આવે! દાખતા બેસકડવા એટલે કે વડી સરકારની સામે વેરટ વ્યાપવા મુનીયનીસ્ટ પક્ષ તક્રયાર ન હતો. મુળમાં મુશ્કેલી એ આવે છે કે મુતીયન भांधी द्वींदी डेमिने द्वींदी तरीह लढ़ार राभवानी वान आरे तेनी सामे हक्षिण आकृष्टिश्रमा तेमक हॉहुस्नानमां होटीसी सण्यत रीते वाधा क्षेत्र छे. वडी सरकार पश्च आ वात ઉપર માટે લાર મુક્ક છે. આ બાળતમાં વડી સરકારની મુસ્કેલી માટે સહુ ક્રાઇને દયા અ.વે એમ છે. તેની સ્થિતિ સુડી વચ્ચે સાપારી જેવી છે. એક તરફથી સુતીઅન સર કાર સ્વરતન્ય ભાગવનાર તરીકે દક્ષીસ આદોકામાંથી હોંદીએ। ને બહાર રાખવાના પાતાના હક સાગીન કરવા માર્ચ છે અને ખીજી તરફથી દ્વીદી તરીકે દ્વીદીઓને બહાર રાખવામાં આવે એવા કાયદાની સામે હોંદીએ વાંધા ક્ષેય છે. કારકારની દ્વે તેમને બહાર રાખવામાં અ.વે તેતી સામે દર્લાણુ આક્રી કાના દીંદીને તથા દીંદી સરકારતે વાંધા નથી. તેમ છર્તા આ બીલની સામે હીંદી કામના વ્યાગેવાને,એ સખ્ય વાંધા ઉદ્યવસા છે અને જો તે મસાર થાય તે, તેની સામે સત્યાચનથી તેઓ લડશે એમ જાહેર કરવું છે. યુની વ્યવસ્ટિક કહે છે કે બોલવી જો હતદીઓને સતાલ ન અલ્લો શકાય તે પછી શા માટે અમે કરકારના દ્રાયમાં આટલી के हा कता कुराजिल्ला के कता भाग द्विती काम नदी

પરંતુ ગમે તે આવનારાએકની સાને સરકારી અમલદારેક વાપરી શકે? એટલે કે મીનીરદ્રાં જ્યાં સુધી યુનીઅનીરટાનુ મન મનાવે નહીં ત્યાં સુધી ખીલ આ બેઠકમા પસ્કર કરવું સુરકેલ થશે. યુનીઅનીરટાનું મન મનાવતાં દ્રફ્રીસ્યુ આક્રીકાનક હીંદીઓના વાજબી વાધાઓ પસ ઘણા ખરા પતાવી શકારો.

"મું અર્ધ કરાનીકલ"

તા. ૧૪મા મેના રાજ એક લાંબા સેખ દરમામાન લખે 🖻 के धर्माभैद्यन भीस ઉपर युनीअन पार्लामेंटमां के अर्था यर्ध तेना तार इपर**धी** पुरी दशीक्त नथी भणती पश्च મેટમું તા સમન્ત્રય છે કે એ ખીલ ત્યાંની હીંદી કામને પસંદ નથી અને તેમ હતાં તેતુ બીજું વાંચન પસાર થઇ ચુક્યું છે. તે ખીલમાં સુધારા કરી હીંદીઓની માગણીઓ સંતાવવા મી. ડેકને એમપેક્ઝીદન પક્ષ તરફથી એ લડત લીધી તેના જવાભમાં भी, શીશ્વર ઉલટાની ધમની આપે છે કે હોંદીઓ જો સત્યાગ્રહ ઉઠાવવરની ધમુષ્ટી આપ્યા કરશે તે સરકારતે વધારે સખ્ત ભનવાની જરૂર પડશે. વળી મી. શીશર જ્યાવે છે કે વડી સરકારે તે બીલ માટે પસંદગી બનાવી છે. આ સભંષમાં જસાવવું ભેઇએ કે એ ખીલ વડી સરકારને પસંદ પડે છે કે નહીં એ સવાલ નથી પણ હીંદી કામને પસંદ પડે છે કે નહીં એ સવાલ છે જે મી રીશરનું બીલ મી. ગાંધી અને તેમના મળતી-ખાને સતિત્ય તહીં પમાડી શકે તેા હીંદુસ્તાનમાં જે વધારે મેટો અને મી ગાંધી કરતાં વધારે આકરી માત્રણી કરતારા પક્ષ છે તે બહુ વધારે અસ**ે**તાવ પામના એ દેખીતું છે. નવા બીલમાં નવા દખીમદા માટે ભદુ અન્યાયી કલમાં દાખલ કરેલી છે એટલુજ નહીં પહ ભુતા વસવાટ વાળા હીંદીએ**ા માટે પણ તેમાં ભુલમ** ભરેલી કલમા દાખલ કરેલી છે. મી. પીશર વધારે દ્યાળુ અમલ કરવાનું જસાવે છે. મબ્ એવી કાઈ નીસાની હજી સુધી <u>જોવામાં આવી તથી ગી. ગામલે અને મી. સ્મટસ વચ્ચે</u> સમાધાની થઇ હતી તેના સાર એ હતા કે કામી તફાવત દુર કરી દ્રીદિકેએરને શહેરીપણાના સમાન હક આપવા સર કાર પૈતાનું આ વચન પાળશે કે નહીં ! મી. ગેરખસેપે દ્ધીસુ આદીકાર્ધી આવી ત્યાંના હોંદીએ.ની દસાનું વર્ષેન શ્મામેહુલ કરમું હતું અને તેમાં જણાવ્યું હતું કે ત્યત્ના હીંદી એક હમેશા પાતાના અવીષ્ય માટે આવે સહિલમાં રહે છે, પેતાની સહીસલામતી વીશે તેઓને ક્રષ્ટ ખાત્રી નથી અને હ મેસા જુલમના ડરમાં દળાઈ રહે છે. આરી સ્થીવીમા દીવસે દીવસે પ્રજાની અધાગતી થયા વીના કેમ રહે ! ધોડીશ राज्यने न छाके अवी व्या राज्यनीतीना ते राज्यना केर्ड पश्च आगने। प्रधान देभ लक्त हरी शहर

ખેતીના મહિમા

કૃતિ શામળ અટે તેમના રચેલા સિંહાસન ખત્રીસી નામના પુસ્તકમાં ભાભારામ નામના ખેડુતની વાત લખી છે. તે વાત કાવ્ય કૃષે આપાઈ, દોહરા અને છેમ્પામાં સર્જ આપાની અંદર લખ્યયેલી છે અને ખેતીના મહિમા સરસ રીતે તેમાં વર્ણવેઢા છે. ખેતા અને તાદી જીવર્ગ, વિષે આ કાલકો,માં લણી વખત લખાવું છે પણ ખાવા અસરકારક દીતે એ વિષય લીચક આપળ આજ સુંતીમાં અપે મુક્તી શક્યા નથી એમ માની ક્વાંની મુજ ચાપાઇ અને દોઠરા વિગેરે અહીં ઉતારી તેના સાર આપીએ ક્લેએ.

પરદુષ્ય ભજન રાજા વીર વિક્રમે પોતાના રાજ્યમાં વસતા ભાભારામ નામના એક ખેડુતને મરીળ ક્લામાં રહેતા જોઇ પાતાની પાસે તૈડાઓ અને તેની પર કયા લાવી તેને મદદ આપવાની ઇચ્છા જસાવી. રાજાની આ વાત સાંભળી ભાભા રામ નીચેના દેહરામાં રાજાને જવાબ ભાપે છે:

ભાગા કહે તું 'કાલ્યું છે કે વ્યાવ્યા દેવા કાજ; કુખી કહેતાં તું મને, આલ્યુ કદેમાં લાજ. સમર્થ કા સરન્યા નથી, સખ્ટીમાં વ્યક્ષાય; કલ્યુખીને આપી શકે, ફેલ કરા છા કાય. દીસ કરી બાલ્યા પછી, આં તે લાભારામ; સમ 'બાઇ સાચું કહા, કાહ્યુ તમાર્ગનામ.

ભાભારામ રીસ કરી કહે છે કે મને દુખી કહેનારા દ્વાં કાલ્યું છે ! કહ્યુંખીતે આપી શકે એવા સમર્થ લકાએ આ જમતમાં સરજેકા નથી. રાજ વિક્રમે ભાભારામને પાતાની એક શખ આપી પણ તેથી પટેલ કરી મધા નહીં અને એક્ટી કે:

> પ્રધાન રાજ પાદવી, પટેલ તલાટી થાય; ગામ શેઠને ગરાસીયા, મારું આપ્યું ખાય. ચારાલુ બાઇનલુ ભાદ તે મનમાં આણી કાડ, આશા કરતા અમ તણી ક્લુખી પાછળ કેંદ્ર, કરાડ જણ કહ્યુખી પુંઠે દેવ સરીખા સામ, રાજ પાછળ કા નહી આપ વિચારી જોય.

એટલે રાજ્ય તેના અમલદારા, ગરાસીયાએ અને શેઠીયાએ! બધા ક્યુબીનું આપ્યું ખાય છે તે ક્યુબીને આપનારા દું કાર્યુ આવ્યા કે વળા ભાભારામ નીચેના દોહરા બાલી કહે છે કે:

> કરાક જબ્રુ કબ્રુબી પ્રેંડે, કેવ સરીખા સાવ; રાજ પાછળ કેા નહીં, આપ વિચારી જોય

મળુળીની પાછળ કરાડા હોલા દેવ થઇને કરે છે. અને કહ્યુંથી પાસે જેટલા હોલા નએ છે તેટલા રાજની પાસે નબતા નથી. વળા લાભારામે નીચે પ્રમાણે દાહરા રાજને સંભળાવ્યાં અને કહ્યું કેઃ

> કલ્પવૃક્ષ સરખા કર્યા, કતારે ભુમમાંય; •કલ્યુબીને ધારી થકો, સુખ ભાગવે રાય. વિશ્વપતિથી હળપતિ, છત્રપતિની એક. તાપણ કાહેરાદિશ થકી, જેલા રહે કર એક.

ખેડુ માર્મ્યું આપે એવા છે. અને ખેડુ તથા બળદની મહેનતથી રાજ સુખ ભેદગવે છે. વળા પટેલ કહે છે કે હળપતિ એટલે ખેડુ માત્ર કશ્વરથીજ ઉતરતે દરજ્જે છે. હત્રપતિ એટલે રાજની જેડના તે છે. અને તેમ અતાં પણ અંતરમાં તે ડાહયા હાવાથી રાજની પાસે વિવેશની આતર હાથ જેડી ઉભા રહે છે.

તે પછી નીચેત્રા જપ્યા બેલી પેડુની નિડરતા અને સ ખળતાની હુદ ભનાવી છે

> વાયથી બળિયા બળદ, મૃધ્ધીના ભાર ઉપાડે; વાધ હણે છે જીવ, બળદ તા જગત જીવાડે. સ્કુષ્ટાએ રચી સ્કુષ્ટી, પ્રથમ તા ક્રુણુંબી ક્રીધા, ભારી અંદ્રભી વીદ, ભારેલે સાંવર દીધા.

ઉપાદી ભાર અનુને તહેં, કરા તામ ખા અન્ન જમા, ક્રમ્મતિ આદી સહ ઉત્તરી, સાલા લક્ષ્મ સત્તળ અમેત

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

[લખનાર –ગી. એગ. કે. ગાંધી]

अक्ष्य १० स

અકસ્માત-કુષ્યવું.

કેટલીક વ્યાધિઓ વિષે આપણે સહજ તમાસ કરી. અક્સ્માના જે વખતા વખત બન્યા કરે છે તેને સાર સાધા રહ્યુ તાન દરેક માબુસને દ્વાવું જોઇએ કે જેવી કાઈ પણ માળુસના પ્રાણુ જતા દ્વાય તે વેળા મદદ કરી શકાય. આવા પ્રકારનું તાન બચપબુચીજ છાકરાઓને આપવાથી તે એમાં દ્વાના સુબ વધવાના સભવ છે.

પ્રથમ તા આપણે દુખેલા આદમીની મહાવજતના વિવય તપાસીશું. ઈંગ્લાંડમાં આવા અકસ્માતામાં મદદ કરવા સાર પરાપકારી મંડળ સ્થપાએલું છે તેવે કેટલીક ફીંમતી સુચનાએક બહાર પાડી છે તેમાંથી મુખ્યત્વે કરીને નીચેની ડીપ કેટલાક ફેરફાર અને વધારા સાથે લીધેલી છે. એમ કહેવાય છે કે શ્વાસ રૂધાયા પછો માણસ ભાગ્યે પાચ ગીનીટ જીવી શકે છે. એટલે પાણીમાં કુળતા માણસને કહાડવા પછી તેનામાં જીવ ધણેજ થાડે અંશે હાય છે. તેને રાખવા તે ડુખેલાને સાવચેત કરવા દ્વરત ઉપાયે**ા લેવાની જરૂર પ**ડે છે. આમાં મુખ્ય વસ્તુ બે જોવાની રહે છે. એક તાે કૃત્રિમ શ્વાસ શરૂ કરી દરદીને બરાબર શ્વાસ હેતા કરવા ને બીજો એ કે દરદીતે ગરુની આપવી. ઉપાચારના વિચાર કરતાં આપણે યાદ રાખવાની જરૂર છે કે ધણે ભાગે દરદી ની સારવાર દ્વરત કરવી હોય તેા નદી દિનારે જ્યાં અમાં સાધન ન મળે તેવી જગ્યાએ કરવી પડે છે. એ કે ત્રણ માણસ જે ડુળતા માછસની પાસે દ્રેાય તેાજ ઉપાયા બરા બર શર્ફ **શ**કાય એવી સ્થિતિ છે. આવે વખતે સમય સુચ કતા, ધીરજ તે ત્વરા એ માણસમાં ફ્રેલાં જોકએ. સદદ કરનારા પાતે ગભરાટમાં પડે તાે કશુંએ ન બને. વળી ~~જો~~ છે ત્રણ માણસા બધા પાતાની મરજી પ્રમાણે કરવા ધારે અથવા એક ખીત્તને સલાહ આપવા એસે તેા પણ દરદીને બચાવવા મુશ્કેલ પડે, પાસેતાઓએ વધારે હૃશિયાર માણસ ને પારખી લઇ તુરત તે જે પ્રમાણે કહે તે પ્રમાણે કરવા મંડી જવું જોઇએ.

દરદીને મહાર કહાડમાં માંક તુરત તેનાં મીજમેલાં કપડાં કહાડી નાખવા જોઈએ. પાસેના પાસે જે કંઇ કપડાં હોય તે વડે દરદીનુ શરીર લુઇ નાખવું. પછી તેના કપાળ ઉપર હાથ રાખી ધીમેથી એક મીનીટલર દરદીને ઉધા સુવાડવેં તેની હાતી પર હાથ રાખવા ને તેના મામાંથી કપરાં પાણી વિમેરે કહાડી નાખવાં. છલ મહાર નીકળરો. તે પકડી શેવી. હાથમાં ક્યાલ વિમેરે વસ્તુ રાખી હેય તો છલને પકડી શકારો – અને છલા બહાર કહાડયા પછી ચેતન કીયા થાશે સાં શ્રેમી બહારજ રાખવી., પછી દરદીને તુરત ચતા સુવાડવા. પહ્યુ માર્ચું ને ધકના ઉપલો ભાગ પગ કરતાં જગ ઉચે રાખવા, હવે તેના માચા આગળ એક માર્ગ્ય તે કે ક્યુ લાભર હોય મું કે દરદીના હાથ ધીમેલી. ઉચકાર માર્ચ્ય માર્ચા સાં માર્ચા માર્ય

મછી તુરત માળ દ્વાય વાંકાવાળી દરદીની છાલીપર સાંપરવા ~~આપ્ર કરવાથી પાંચળી દળાશે ને દરદીના શરીરમાંથી ધાસ~~ ભક્ષર આવશે. છાતીપર અરમ ને થંડા પાણીની ઝાલક માર્યો કરવી. આસપાસ સાધન હોય ને દેવતા કરી શકાય તાે અથવા તુરત ક્રમાંયેથી દેવતા આણી શકાય તેં। દરદીને ગરમ શેક કરવા ને ગરમી લાવવી. આસપાસના માણસાયે પાનાનાં કપડાં જે હોય તે દરદીને એાઢાડ્યાં. દરદીના સરીર ને બંદેબર ચાળવું કે જેવી તેને ગરમી ત્ર્યાવે, અને બધા ઉપચારે, લ.ભા યખન સુધી કર્યા કરવાની જરૂર છે. આશા એક્કમ છોડી દેવાની જરૂર નથી. કાકતર વેહીંગ લખે છે કે આ પ્રમાણે ઉપચારાયી દરદીને પાંચ કલાકે પસુ ધાસ અત્વેસા છે. એટલે ઉત્સાદપુરવક ને ઝપાટાળધ ઉપરતી ક્રિમાર્ક્યા કરવાની છે. દરદીને જો છવ આવ્યો ક્રેલ તે તુરત તેને ગરમ વસ્તુ પીતાને ફેલી. નાર'ગીના રસને ગરમ પ્રશીમાં તાખી અથવા તજ લવીંગ તે તીખોંતા ઉકાળા **અાપવાચી દરદી સતેજ થશે. દરદીને નાંકે તમાકુ સુંધા**ડવા થી પણ વખતે ફાયદા થવાતા શંભવ છે. દરદીની વ્યાસ પાસ વીટલાઇને નકામા કાઇએ નહીં ઉલલું જોઇએ કેમકે દરદીને જેટલી ખુલ્લી હવા મળે તેટલીની જરૂર છે.

દરદીના મરખૂની નીશાની સાધામ્યુ રિતે નાચે પ્રમાણે છે. તેના શ્વાસ બધ થશે ને દાય અથવા નળી મુકનાં છાતામ. ધબકારે. નહીં માલમ પડે નાડી બધ દશે. આંખ અધી બધ દશે. હોળા માટા ચંગલા દશે. જડબાં દેવાઇ ગયા દશે. આંમળી વળેલી હશે. જીએ દાંત વચ્ચે હશે અને મોડા ઉપર પ્રીષ્ટુ હશે. નાક ઉપર લાળ હશે. અને આખા શરીર ઉપર અતિ પીકાશ હશે. તેના મા પાસે પીલું મુક્તા થી તે કરકરશે નહીં. આલલું મુક્તાથી તેની ઉપર શ્વાસ ની ધુમસ નહીં ચદે. આ બધી નિશાનીઓ સાથે હોય તે લણે લાગે જીવ મપા છે એમ માનલું. પણ દાકતર મુર કહે છે કે આ બધી નિશાનીઓ જતાં પણ જીવ કેટલીક વેળા મખેલા હોતા નથી. જીવ મધાની ખરી નિશાની તે તેમ છે કે શરીરમાં સડા શરૂ થયા હોય. આટલું સમજવાથી આપણે જાણી શપ્ય છે છીયે કે દરદીની મહાવજત હાંબા કાળ સુધી કર્યા પછીજ આશા છોડની

હીંદીએાને હથીયારની જરૂર

ઇલાંડકારાયી થી. એ. એમ. સાલવા લખે છે કે આપણા ઉપર દીન પર દીન સરકારના બુલમ વધતા જવ છે તેમ બીજી પાસેથી કારર લોકોના બુલમ પણ શરૂ હતો આવે છે. પણ તેની ઉપર કેમ્પ ફોંદીનું ખ્યાન નથી, આપણે દેશમાં તેમ અહીં વગર હથીયારે શહેર અને જંગલમાં રફીએ છીએ. અને જંગલમાં રહેનારાઓને ચે.ર અને લુટ,રાઓની ઘણી ધારતી રહે છે હાલમાં જ કારરોએ સત્યાનાશ વાળ્યું છે ચાલુ માસમાં એ ટાળીએ હોવીક વિભાગમ, એક ફીંદી હોટલ વાળાને લાં ચારી કરી એક કાટ તથા રે.કડનાલું આશરે પા. ૧૫ લઇ ગયા. અને લાચી નાસીને ઇમ્પેંડલા ડીવીઝનમાં ડીપડેલ વાળાને લાં ચારી કરી એક કાટ તથા રે.કડનાલું આશરે પા. ૧૫ લઇ ગયા. અને લાચી નાસીને ઇમ્પેંડલા ડીવીઝનમાં ડીપડેલ વાળાને હાં ચારતા છે, ત્યાં સાંજના પર્યા ૮ ળી અવી મહે તેમ એમ હીંદી વાર્યા મહે તેમ એમ હીંદી વાર્યા મહે તેમ એમ છે લાતા છે, ત્યાં સાંજના પર્યા ૮ ળી અવી મહે તેમ એમ્લ પા પ તો તથા રે દાનાલું લીધા ફવી મણી તેમ એમ્લ પા પ તો તથા રે દાનાલું લીધા ફવી મણી તેમ એમ્લ

મંડળીએ અબોજલાનમાં એક હોંદીની દુશન મધરાતે તાડી ધર તથા દુકાન સળગાવી અને ગાણસોને ગારી નાશી ગયા છે. આ ટીળી હંમેશાં એક વિભાગમાં રહેતી નથી. ' તેઓ કરતા કરે છે. અત્રેની સરકાર પક્કવરને કંટાળ છે. નાતાલ પાલીસને તેઃ ઢીંદીના મામલા કાંઈ ત્રણત્રીમાં નથી. જે ધણીને સ્થાં બનાવ અને તેને પેશ્લીસ લહ્યાક સવાલ પ્રછી જાય છે વ્યને પછી કહે છે કે તે મળતા નથી. *ઇ*ધારે ઉપરના ત્રણે બનાવેરમાં માણસોના જાત ભચાવ્યા છે 🌬 તેની મહેાટી મહેરળાની. બાકી અત્રે એવા ચંબીર બનાવ માં મારી નાખે તેા પણ નવાઇ નથી. આ કાક્ષાનીના કાક્ષ્યાને ખાત્રી થઇ ગઇ છે કે હીંદીએ**ા પાસે બીલકુલ હર્યો**પાર ન**થી** અને આપણે જે કાંઇ કરશું તેમાં ફાવી જશું, એવી છાપ તેમના ઉપર દિવસે દિવસે વધશે. માટે વ્યાપણે હવે કોઇ કરવું ઘટે છે. ગારી સલાહ એવી છે કે નાતાલમાં એટલા ખુન થયા છે અને કુઠાના લુટાઇ છે તેના હેવાલ બનાવી જંગલના દુકાનદારાએ સરકારને એક ડે'યુટેશન મેહકલવુ. અને આખી કાેલાેનીના બાહેરના વેપારી તથા એડત કાૅકાએ માતાના જાન માલના બચાવ ખાતર દ્વરીયાર એટલે રીવાલ વરની માત્રણી કરવી. મને ખાત્રી છે કે જે બનાવા બન્યા છે તેથી સરકાર આપછાને ખાસ ધ્યાન આપશે. વગર કસરે જો ઢાઇ લાકડી પથ્થર મારે તેના ઇનસાફ તા છે. એટલે ક્રેક્ક ક્રેક્કને વગર ક્રસ્ટુરે મારે એપ્સ તે ત્ર ત્રીજ, તેમ આ કાેક્ષેત્રીમાં દીંદી વ્યાવ્યા ત્યારથી આજ સુધીમાં જેની પાસે હયાઆર છે તેમણે કાઈને વગર કસુરીએ માર્યા હોય એવા એક દાખલા બનેલ નથી. હરેક ગાણસ પાસે હથીયાર રહેવાથી તેના ડર રહે છે.

[આ વિધે ડીકા અમે તેાધમાં આપેલી છે.—અ. ઇ. એા.]

એંબાનીસ્બર્ગ હીંદી સરકારી નિશાળ

મી. ભાઈએ ઇથાહીમ જે ગુજરાતી ભાષાના ઇનસ્પેક્ટર નીમાયા છે તે નીચે પ્રમાણે લગ્ને છે:—

તા. ૧૮ અને ૧૯ જીન ૧૯૧૩ ના ગુજરાતી શિક્ષણ લેતા છે કરાએની પરિક્ષા લેવામાં આવી હતી. અભ્યાસ ત્રીજ કારણ સુધી થયા હતા. તેમાં ધારણ ત્રીજમાં ૨૩, ૨૦૧માં ૧૩, ૧લામાં ૭ અને ભાળ વર્તમાં ૧૭ મળી વિદ્યાર્થીની સંખ્યા ૬૦ ની હતી. તેમાંથી ધારણ ૩૦૦માં ૨૧, ૨૦૧માં ૧૧, પેલામાં ૬, અને ભાળવર્તમાં ૧૫ મળી કુલ્સે ૫૭ છે કરા પાસ થયા છે. ડુંક વખતના અભ્યાસ પ્રમાણે શિક્ષકાની કાળજથી સાર્ંકામ થયેલું છે. અને હું ઘણા ખુશી થયા છું.

તમાસ કરતાં માલમ પડે છે કે શિક્ષણના વખત અનુકુળ ન કાવાથી છોકરાઓની માદી સંખ્યા ગેરહાજર રહે છે. માટે ગુજરાતીના વખત સવારે ૮ થી ૯ સુધી રાખવા ભારી ભલામશું છે. એકંદર છોકરાઓને સારી કેળવણી અપાયલી છે સ્વચ્છતા, ચપળતા અને બંદાબરત વખાસુવા લાવક હતાં. ઇશ્વર પ્રાર્થના, ભાવસા તથા સંવાદા પ્રશંસાને પાત્ર હતાં. ક્યર પ્રાર્થના, ભાવસા તથા સંવાદા પ્રશંસાને પાત્ર

અમને ખબર મન્યા છ કે આ નિશાળમાં હજવાતીની માફ કરત તમીલ શી બવવાતી એઠવણ અહેં છે ને થેલા ફિંવ સમાં તામાલ શરૂ થવાતો સભવ છે.

બાલકન રાજ્યાની લડાઇ

ડરકીશાએ આડર આતેાપલ પાછું લીધું

<u>બુલાઇ ૧૯—-રામાનીઆતું લશ્કર મઝડરા સુધી પહેંચ્યું</u> છે. મઝડરા સાપ્રીઆથી ૩૬ માઇલ છે. બાલકન સંજ્યા ચાકસ સામાધાની ઉપર આદી જવા બાબત વીએનામાં ચર્ચા થઇ રહી છે. .રામાનીઆયે વર્ડા રાજ્યોને લખ્યું છે કે તેના 诸તુ છત મેળવવાના નથી, પરંતુ દાન્યુખની પેલી મેર સુધીની પાતાની સરહદ સંભાળવાના છે. વડાં રાજ્યાંએ અલગેરીઆ અતે ટરકીતે ક્રેરંચ પ્રધાનની સલાહ ક્ષ્યુલ રાખવા, અને રેમ્માનીઆને સોપીઆ નહી ક્ષેવાની, ક્ષળામણુ કરી છે. વર્ડા રાજ્યાએ કરાવ બતાવ્યા છે કે બલગેરીઆને કચરાઇ જહાં ભટકાવનું જોઇએ. એરોટામન લશ્કર આડરીઆનાપલના ક્બએ ત્રેળવશે એમ ધારવામાં આવતું નથી; હતાં મેળવે તા કુરકા પાસે તેના કળજો નહીં રહેવા જોઇએ એમ પછ વડાં રાજ્યોએ જાહેર કરવું છે. ખાલકન રાજ્યનું સમનાન મહ્યું રહેવું અપ્રત્યે એવા હેતુથી રામાનીઆ, શ્રીસ અને ~~થરવીઆ~~ના લશ્કરે સમ**ુ**તા કરી બલગેરીઆ પાસે સાંદીઆ ખાતે અમુક શરતા ઉપર સહી કરાવવાના ધરાદા રાખ્યા છે. બલગેરીઓએ ચલાવેલી કનલના સંબંધમાં તપાસ કરવા **५१** में तकवीक हरी छे.

~~બુલાઈ ૨૧—-રાેગાનીઆને ગ્રાંસ અને સરવ~~ીઆથી <u>છુટ</u> પાડવાના બલગેરીઅનેના પ્રયત્ત નીબ્જા ગયા છે. બલગેરી અન સરક્ષદ પર શ્રીક લસ્કર આવતું જાય છે. ટરડા મલ ગેરીઅન સરહદ મુકરર કરવાનું ઇંટરનેશનલ કબીશનનું કામ જલદીયી કરવા વર્ડા રાજ્યા ટરકી ઉપર દળાણ કરે છે. આ કામ આવતે અદવાડીએથી શરૂ થતાર છે, એટલે ઉપલા દુભાસુથી એવી સુચના શાય છે કે લંડનના તદનામાર્યા મુક રર થયેલ લીડીથી ટરકીથી આગળ ન વધાય, ટરકીશ ધાડે · સ્વારા ભાર્કીઓનાપલ આગળ પહોંચ્યાના ખબર કેન્સ્ટાંટી નાપલથી મુખ્યા છે. આડરીવ્યાનાપલ ઉપર ટરકીનું લશ્કર મુત્ર કરશે તે વર્ડા રાજ્યા વચ્ચે પડશે એવા ખબર રામથી મત્યા છે. વડાં રાજ્યાની સલાહ ઉપર વાવેકસર લક્ષ આપવા પારટ એ વચન આપ્યું છે, પરંતુ લશ્સ્ત્રની હીલ ચાલ બધી ખાતગી રાખવામાં આવે છે. ટરકી છાપાઓ હીમતથા આગળ વધવાનું એકઅવાજે જાહેર કરે છે. ૮૨૪૧ ખાતેના રૂશીઅન એલચીએ વડા પ્રધાનને મળી બલગેરીઆ ના મુલક નહી દબાવવાની સખત ભળામણ કરી છે. સાેપી આની નજીકમાં કરડીનાન્ડેાપાે આગળ બલગેરીઅન ~~સરદાર~~ ૧૨ તાપા અને લશ્કર સાથે રામાનીઆને શરણે થયા છે. સેંટનીકેલસ આગળના મુલક સરવીઓએ કબજે કર્યો છે અને બલગેરીઅત લશ્કર પાર્ધું હકેલું જાય છે. ગામાનીઆ એ પાતે બહારેરીઅન સાથ છુટી સલાહ કરવાની ના પાડી છે. કેટલીક શ્રીડીસ મનવારા આવેન્સ બંદરે વ્યાવી છે. રામાનીઆ મીસ અને સરવીઆ સાથે સલાહ કરવાના હૈત થી બલગેરીવ્યાના નવા પ્રધાન મંડળ માછ પ્રધાનને સુકા રેસ્ટ માકલ્યા છે

ભૂલાઈ ૨૨—-ટરકીશ સઃકારે થરે./સ અને આ રીઆના પક્ષને ક્રબ ટે વસ્તાના લક્ષ્યરને લુખ્ય કર્યે છે. એનાસ મા?ે, લા બવાવી લગ્દ્રદ્રી વાળ માં ખાટી અસ્થ રી જ્ય

ગેરીઅને એ ટરકોશ મુલક ખાલી કરવામાં ઢીલ કરી છે એવી જાતનું લખાલું પારેટેએ વડાં રાજ્યાને માકલ્યું છે. તેમાં એમ પણ જણાવ્યું છે કે બલગેરીઆ સાથે સમજ્રતી કરવા ને પારેટ (ટરકોશ પાલાંમેંટ) ખુશી હતી, પરંતુ બલગેરી આના અધાર પાપની સામે સમજીતી બરેલા નીવેડા આલ્યુવા એ અસંભવીત હતું. પાતાની રાજધાનીની સહીસલામતી ખાનર ટરકોને વેળાસર પાતાની સરદ્ધ પાકી કરવાની જરૂર હતી એ વડાં રાજ્યાં સમજ શકશે એવી ઉમેદ પારેટએ આ લખાલુમાં ખતાવી છે. લડાઇ શરૂ થાય તો તેને માટે પાર ટેએ ક્યા લખાલુમાં ખતાવી છે. લડાઇ શરૂ થાય તો તેને માટે પાર ટેએ કુલ જવાબદાર બલગેરીઆને મણેલ છે. બલગેરીઆ એમાં સમજી સ્વાર્થ સાથે સલાહ કરી છે. બાલગેરીઆ સહી ન કરે ત્યાં સુધી તેઓ શકાઇ બંધ રાખવા ના પાડે છે.

દરકીશ લશ્કર કુલેલી ખરગાસ પહેલ્યું છે. ખલગેરી અન સરદાર જનરલ હેલએફ આડરીઆનાપલના બચાવ કરવા તક્યારી કરે છે. આ પછી બીજજ તારમાં ખબર છે કે ટરકરક્ષ લસ્કરે નાની ઝપાઝપી પછી આડરીઆને પલ ક્યાં કરયું છે. આ 'પ્યયરથી યુરાપના રાજ્યામાં ભારે ચરચા ચાલી રહી છે. લંડનના તહનામા મુજબ ચાલવાતું ટરકી ઉપર દબાજુ કરવાના તેઓ વીચાર કરે છે. પણ એવું દળાણુ કરવા બધાં સંમત થાય એમ નયી. પ્લીદીશ પાર્લામેં ટર્મા પણ આ વીષે સવાલ પુછાયા છે. પણ વડાં રાજ્યા શું પગલું ભરી શકે તે વીવે પરદેશી ખાતાના પ્રધાન કાંઇ ખુલાશા નથી આપી શકવા. આડરીઆતે!પલની વસ્તી ખલગેરીઆ નાસવા લાગી છે. અડરીઆનાપલ જીતનાર લશ્કરની સરદારી વ્યનવરખેએ લીધેલી હતી. સાેપીમાં ખાતે હળરા માણસા ભાગીને આવ્યા છે. ૭૦ હળર હજા રસ્તા માં છે. માટે ભાગે એપરતા અને છેલ્કરાં છે. બહારેરીઆ એ રામાનીઆ સાથે સલાહ કરવાનું કહેલ મેકક્લું છે. બાલકન રાજ્યોની વચ્ચે તરતજમાં સલાહ થાય તેને માટે વર્ડા રાજ્યા મહેનત કરી રક્ષાં છે.

બુલાઇ ૨૩—લંડનમાં ગઈ કાઢે એલ-મીએલી સભા મળી હતી. દરકાશ ચરેઇસમાં આગળ વધ્યા છે તે વર્ષ્ય તેમણે લાંબા વખત સુધી ચરચા કરી. તેઓએ બધાએ એવા મત આપ્યા 🕽 ટરકા—બદાગેરીઅન સરહદ વીવે વર્ડા રાજ્યા જે કરાવ ઉપર આવેલાં હતાં તેમાં કેરકાર કરવાના ટરકીશોએ પ્રયત્ન કર્યો છે તે બીલકુલ કસુલ રાખી શકાય નહીં. કાન્સ્ટાંટીનેક્પલ ખાતે હવે શું પગલાં ભરવાં તે વીષેની સુચના પાત પાતાની સરકાર તરફથી શરૂવારે મળવાની વક્ષા રાખી એલચીએા ખેઠ છે. સામવારે રાતે બરમીંગઢામ ખાતે ભાષણ કરતાં મી. એકવીથે જસાવ્યું કે લંડનના તલનામાના ભંગ કરવાનું ખાટું પગલું જો ટરકી ભરશે તેર તેના હૃકમાં નુકસાન યશે. તુર્કે શસ્ત્રરે કુલેલી, લુલુખરગાસ અને અરછની છતી લીધાં છે તથા માળેસ્કી આગળના પુલ પણ કબજે કર્યો છે. ૧૭૬ ગાલસોને કેદ પકડવા છે. બલગેરીઆના ધુરાપ સાથેના તાર વહેવાર ભધ કરેશા છે. રામાનીઅના હવે પાછા અભળ વધ્યા છે, એટલે સરવીઆ, ગ્રીક અને બરી બબુકના **ધાતકી ધાપાના સન્તાવાર હેવાલા સા**ત્રીઆ ખાતે સંખ્યાળધ આવતા જાય છે. બલગેરીઅ.એ રામાનીઅન ચાહ્કની બાબ તમાં જગાનીની મજ અગી છે. પ્રેક્સર તરફથી જવાય 🚮 नक्यां है तेना अवार नथी अप्रयां. आयेन्सने तार अवार આપે છે કે શ્રીક લશ્કર અલગેરીઅન સરહદથી ૩૦ માછલ સુધી આવી પદાચ્યું છે. જરમન છાયું માને છે કે પેતરટે ઉપર દભાશ્યુ ચલાવશ મીવાવ ખીલું કોઈ શઇ શકે એમ નથી, છતાં થી એસ્ક્રવીશના ભાષણને અસ્ય આ માન્યતાથી જુદોજ છે. બલગેરીઆ સ્ટાય એસી જાય તેથી રૂસીઅર અને શ્રીસ્ટ્રીઆ નારાજ છે.

ખુલાઈ ૨૪—આજના તારામાં જહાવેલું છે કે બલગેરીથા नी राज्यानी सोदाया यारै व्यालुयी दिराछ अयुं छे. अहार દુનિયામાં શું ચાલે છે તેના કંઇ ખત્મર ર્સા પક્ષેત્રિયના નથી. એ હકુના ચર્યા **ટ**પાલ ભેષ થઇ છે. કાન્સ્ટોટીનાપલના તારમાં જ્યાતિનું છે કે તુર્કી લશ્કર અહીઆનાપલ પહેરિયતાં અલગે रीअन सक्ष्य तेने भावी क्षरी अधुं हतुं. को हे आपणनी सार्धानं पडीबा तुडी डेरीब्बाने प्रथमधील असगेरीया मे.डबी દેવામાં આવ્યા હતા. ખલગેરીઅતાએ જતા પહેલાં દારૂગાળા सरकारी अक्षानी चित्रेरे खेळडी दीयां इतां. शेरशीवीस व्यात्रण भक्षत्रेरीअन सम्हरे करा भारत्रेष हेमाडी भारत पड्टवेर हते। ભેશ શ્રેડના તારમાં જાણાવેલું છે કે સેત્મ અતે મગળવારે વલ जैरीयने। पर बी ।सथी भारे। वरसी रहये। हते, अने लघे हेशाये तेनी न्यिति नवणी कथार्श हती. सर्वीव्यन सर्वरे એક બીજું મથક કવજે કરશું હતું. હાલને માટે સંધી કર वानी भसवत भेरतं राज्ये। इरी रहेव छ तेने भीड़ कल्यु वेस છે કે અમુક દરતા અલગેરી આ ક્રમુલ ન કરે ત્યાં સુધી સંધી भत्रभां श्रीक्ष सद्दी अरतार तथी, अशिवाक्ते श्रीसने केवा तार કર્યાનું સંભળામું છે કે બલગેરીયાની વધારે દોસ્પરતી હવે રશિયા સાંખી રાકરી નહીં. ઘડાઇના સ્થળ પર હળારા ઘર ભાર વિનાના માણસોનાં ટાળાં ટળવળનાં અહીં તહી રઝળતાં માલુમ પડે છે એવા ખબર એક તારમાં છે એમ પણ જણા વવામાં આવે છે કે બલગેરીયાના સરકરમાં કાલેરા ફેલાયા છે अने और क्षरहरमां पश्च तेखे पत्र पेस.रे। वर्षे छे. पाछअना तारभां काणावेशुं छे हे तुडी बरुधर प्रीरशिबीसभा पेहुं सारे जब मेरीयन सरकर लघुं १ना क्रीने लहार नीक्ष्युं तेनी हेलतमां अल्ल इती कर्ता हुई सरकरने कोता ते इरपदेशी यह गई इती व्यते व्यक्ति भाजा अभिनेशको सीपादीको पर पुलनी वरसाह वेशे कर्ता

~~ગુવાલ ૨૫—~~૮કેશિએ અહીઆનેલ્પલ **લીધુ**ં તેના સંબંધ र्भा **जालान राजधानीजोमां प्रश्नी अ**रमा नाली रही छे. ओड सुमना जेवी बर्स हो दुरेशना राज्ये। टर्सरीमी अर्धायानी पद भाषी क्षात्वानुं रेशमानी भाने कहे. अरभन छापाओनुं वनासु द्वतिनी तरहेखुमां छे. रामानीच्या ने सर्वीच्या असमेरीच्या साथै तरतक समाधानी करे केवे। संभव थे. केक कांग्रेड नेनी अभवहार के बडाएना भेहानमां कर्छ आवेल छे तेले णक्षत्रेरीक्षनानां व्यथार काणां कामानी सन्दी काणी छे. डेाक साटर भाते तेखे पेति पर्ध भरहा, अहते। अने छाडरांओर्ना १७०० केटमां मड्डा अञ्चलां क्याचे छे. क्षेत्रांभानां मड्डा ते के जीवी स्थितिमां की यां छे है तेमने हवामां हैं हैं। भेदीनेट **ઉ**पर जीसवाओं आव्यां है।यो टर्डीय सरअर अधीआने।पर्स नी किनार शरदह तरक कामण वध्युं है, अने कम्भोदी तरक ५२ ३१ छे. जा आस्तर्भा सक्त्रेरीज्ञाना सकाजे बुरापना राक्ष्मीने अपीस हरी छे. टडींश सरहरता आगण बधवानी सामे भवनेरीकानी वांचे। तेय है ने भागतमां धारटेकी बुकेप તાં અજુરાતે અગ્રાકર્તા, માર્ક જવાબ આપ્યો છે, અને ઉનેદ 'पतारी है है असमेरीना समकत्त्र काने तक्सक समाधानी करते.

વેટરસડેકપની મુસલમાન કામ તંરકૃષી કોન્સ્ટાંટીનાપલ વડા વજીરને ભાદીઆનેકપલની જીત માટે મુખારકભાદીના તાર મોક લવામાં આવ્યો છે. બીઓ એક તાર તેમણે મવસ્તર જન્દરલ મારફતે લંડન ઈંગ્લાંકના વડા પ્રધાનને માક્ક્યો છે. તેમાં જણાવ્યું છે કે ટુકીને પાતાના ખરા મુલક પાછા મેળવવામા અમેજ સરકારે બીજાં રાજ્યા સાથે મળી ટુકીની સામે નહીં આવવું એકિએ.

સુંખર્ધના દરકીશ કાન્સસે તા. ૧ નવેમ્બર ૧૯૧૨ ધી તા. ૧ મે ૧૩ સુધીમાં ટરકોશ રીલીક કૃંડ માટે શંડન ખાતે તા ટરકોશ એલગીને સુંબદથી ભુદી જાદી ૧૬મે શ. ૧૨,૬૧,૦૦૦ ઉપરાંત પકસા મેદક્યા હતા ભાલકન લડાઇ ચાલ થઇ સારધી ટરકોશ રેડ કેસંટ સાસાયટીને માટે હીંદુ સ્થાનમાં સુસલમાના તરફની થયેલ ઉલરાસાના અક્ટિંદ પ૦ લાખ જેટલા જાણાવવામાં આવ્યા છે.

મી. ઇ. એમ. બેનેટ જેઓ દારકોના એક દીલસોજ ઉમેજ તરીક મુસલમાની આલમને જાણીતા છે, તેમણે વિલત્યતના 'આઉટ લુક' પત્રમાં 'દુનિયાની માટામાં માટી મુસલમાન સતા' એ સથાળા નીચે ક્ષેખ લખ્યો છે તેમાં જણાવેલું છે કે શુકી સામેની લડાઈએ! વખતે અંગ્રેજ સરકારે જે એક્ટ कारी तुर्जी तरह राणा छ तेनां हण तेले भेाडा वेसा भाग વર્વા પડશે. તે કહે છે કે રેડક્રેસ્ટર ફડની હળકત વિવે જેને માહીતી છે તે ભણતું જ હશે કે હીંદુસ્તાનમાં, ઇછપ્તમાં, દ્રક્ષાિક માં કિંકમાં અને અક્લાનીસ્તાનમાં કુસલસાનોએ કેટલી લાત્રણીથી પક્સા લર્યા છે. આ બધા લોકાની લાત્રણી हुभववायी भिटीस राज्य ध्रक्षात अने हींहुस्तान पुरतमां ખુવે એવા સભ્યેગા અને તેા નવલ્ક નથી. તુર્કી રાજ્યના नास थान तेथी बिटीश राज्यते ४४ ६१५द्रे थाय नहि ५५ हातीक बाब, हेमों ते राज्यता कवायी इसियाना इकाने लां लभे अने इशिया वधु ते वधु अववान **य**तुं लगः आ બધું તથાસનાં બિટીશ રાજ્યને લાજમ છે કે તેણે મુસલમાની प्रकारी साथे सारा खंगंध करणवरी।

પરસુરણ

રેલવે અને હારભર તથા નેટીવ ખાતાના પ્રધાન મી. સાવર ગુરવારે સવારે પ્રીટારીમાં ખાતે મરજૂ પામ્યા છે.

જોહાન્સ્ખરમમાં મગેલી એરિતાની બહારમાં, મી. થળી વહુઈ કુ તરફથી જરમન સીલવરતા સામાન અને મી. લરૂચી તરફથી શુધેલી કાયળાઓની બેંટ મળા હતી.

જરમીસ્ટનમાં હીંદ મુવક સમાજ સ્થપાઈ છે જેના પ્રમુખ મી. ભવાની દયાલ, સેકરેટરી મી. આર. નાક્કુ અને ખરવનચો મી. સી. આર. સ્વામી નિમાયા છે.

સાસ્ય ૧૯૧૪ના ત્રુશ સતા વરસના નાતાલના ખરૂચના આંકડાઓમાં કેળવણી માટે યા. ૧,૯૧,૪૯૨ મંજુર મન્ય છે. તેમાંથા પા. ૧,૦૧,૧૭૪ મારાઓને પ્રાથમીક કેળવણી આપણી સામ્યાલ માટે છે; પા. ૨૧,૯૫૦ નેદીવાની કેળવણી માટે (ગયા વરસ કરતાં પા. ૧,૪૫૦ નુકાર), પા. ૮,૫૫૦ નુકાર કેળા કુલ્યા વરસ કરતાં પા. ૧,૫૫૦ નુકાર પા. ૧૪૧ કરતાં ૮૬૮ વધારે) વ્યાને પા. ૧૪૧ કસ્ય કરતાં ૧૬ ક્યારે કેલાં પા. ૧૦૯ વધારે) છે.

JUDIT KUSHL SPS3

ગીસીક્ષ પાનકુસ્ટને વખતા વખત પકડીને છેહીં **પ્ર**ક્વામાં **અ.વે છે.** તેને જેલમાં માકલે તેા - અપવાસા કરી સન્તા વાલાને 🖈 મુખ્ય છે અને જેલ બહાર રાખે એટલે સફરેજેટાના ~~મેળાવડાએાર્મા સામેલ થાય છે. ત્રણેક માસ~~ની સુદતમાં હમણાને હમસા તે પાંચ કે છ વખત પકડાઇ અને છૂટી છે

નડીઆદ હોંદુ વ્યનાયાગમના ગંત્રી થ્યા છાપા સારકત દ્લીશ આદ્રીકાના દાન વીર સન્જતોને તે આત્રમને મદદ

કરવાની વિનંતી કરે છે.

વડાદરા રાજ્યની ધારાસભાના નવા અંત્યજ સભાસદ અને ફ્રાેજ ખાતાના પ્રાભેશનર મી. આખડેકર ભી. એ. ને વધુ ~~ચભ્યાસ~~ કરવા માટે રાજ્યના ખરચે અમેરીકા ત્રાકલવાર્મા autout D.

ભારીસલ કાવતા કેસના સંભેષમાં ભજીત બઝાર પત્રીકાએ કરેલી ડીકાના સંબંધમાં મી. માતીલાલ ધાસ સામે નાડીસ કાલ્વામાં વ્યાવેલી પરંતુ તે તેના વ્યક્તિર છે એવું પુરાવાથી સિંદ થઈ શકે એમ ન લાગવાયી જડજે તેમને આરાપમાંથી મુક્ત કર્યા છે; પ્રીટર સામેતા મુકદમા ચારા છે.

ંતા. ૨૭ જીન સુધીમાં સૌદ્દરતાનમાં ખુદી બુદી જગ્યાએ નીચે મુજબ વશ્સાદ પડધા હતા. મુંબઈ ૨૧ ઇંચ, દીસ્લી ૫ ક્રેચ, સુરત ૧૭ ઈંચ, અમદાવાદ ૭ ઈંચ, નાગપુર ૧૦ ઇંચ **મુત્ર ૧૦ ઈંગ, ભાગનગર ૧૪ ઈંગ, સન્ટેકાટ ૯** ઈંગ, વલસાડ ૨૯ ઈંચ, ભારડેાલી ૧૨ ઈંચ, જ્લાલપુર ૧૫ ઈંચ, પારડી ૩૪ ઈંચ, સચીત ૧૪ ઈંચ. અડીઆવાડ, સુરત છક્સા અને અને ગુજરાતના ઘણા ખરા ભાગામાં વાવેતરનું કામ લગભગ પુરું થયું છે.

જીન તા. ૧૧ મી એ સુરત તાળાના પારડી ખાતે સખત વાવાએકા સાથે ભારે વરસાદ પડ્યા હતા. સતર કલાકમાં મંદર ઈંચ માણી પડ્યું હતું અને કેટલ્લંક મક્રનામાં પણ પાણી ફરી વલ્લું હતું. તેનાથી ખેતરામાં તુકસાન થયું છે કેમક ખાતર તથા વાવણી~~નાં ખી વસ્તુષ્ઠ ગવાં છે~~. ૧૯૫૫ ની સાલ માં ત્યાં ત્રણ દિવસમાં ૧૯ ઈંચ પાણી ૧૦વા બાદ આખું ~~ચોામાસું કોર્ફ જઇ પકૃતો કુક્રમળ પડયો~~ હતેર. તેવું મ્યા

વરસતું ચિન્હ ઝરાવામાં આવે છે.

<u>ચા અઠવાડીએ મળેલી હીંદુસ્તાનની ટપાચમાં પાલીતાલ્યુ</u> नी देसना पशिष बध्यलेश्ह ज्याचरा है, ' हैत्वांका डांगर पर રાતના ૧૦મી સવસ્તા ૪ યાગ્યા સુધીમાં ૨૦ ઈંચ પાણી મડ્યું. ૧૦૦ જાત અને ૧૦ શાખ રૂપીયાના નુકસાન ઉપરાંત ૧૫૦૦ જેટલાં મુર્ચા જબાવરા પશ્ચ આ વ્યક્સમાત ~~ળતાવતા ભાગ થઇ પડવા હતા. **મહુવા, સાવરકું**ડલા, લીવી~~ આ અને આસપાસના બીજાં ગામડાંએ પણ નાક્ષ પામ્યાં છે. વીધવા આશ્વય પડી તહાહ ચયું ભને ૨૪ વીધવાએ။ ગરુશ પાસી. તેના સંભાષમાં એક ખબરપત્રી હાંબે 🕏 🦹 શીજર્કન ધર્મ વીદ્યા પ્રસારક મંડળ તરફ્રયી સ્થાપવામાં આવેલ વીધવાગમ સવમાં આવી પડેલું હારે હ્યાં રહેતા નાકરે બધી વીધવાતે ચેતવી ઝાડ ઉપર 👊 🙌 🚛 👪 પરંતુ તેમના**થી** તે ખની શક્યું ન હતું. આથી વીધવાએ। એ સહત્સ્પ્રીલ અની 🗬 પરીક્ષામ આવે તે શહત કરવા દેશવ કર્યો. તેઓ માળપર ચર્ક અને ત્યાં બાળા શક હારધાનીઅમ સાથે ભજન કૌરતન કર્યાં. બે બાર્ડિએક ધર્મ પુસ્તકા વાંચવા મંડી મ્મામ પ્રશ્નુના <u>સુધ</u> ચાર્તા સાતાં તેએ။ તેને કરણ પ**હેં ચી. તે** મ્માશ્રમથી થાટે દુર એક બાઇએ એ શરૂ કેપર શહેતા પુંદી ~~થ્યો કે~~ વાલકને જન્મ લ્હા^રતા. પુર ઉતર્પ ઘટી બાલક તથા માતાને બચાવી શેવામાં વ્યાવ્યા હતા. જઇન બેર્દિયને

થયેલ ૨, ૧૦ હળારતા તુકસાતમાં ૨. ૨૦ હળારતી કીંમતતા જઇન ધર્મનાં 8પયોગી પુસ્તકા નાસ પામ્યાં છે. મુંબઇ તથા બીછ જગ્યાએ મદદતે માટે ઉપરાર્ણ ચાલુ થયાં છે.

અયોષ્યામાં સીતાપુરના જડજ સમક્ષ ૧૯૧૨ ના ફ્રેબર વ્યારીમાં ચતકનસીંગ, સીખઘરસીં**મ અને ગંગાસીંગ ઉપર** ખુતના ભારાપના એક કેસ ચાલ્યા હતા. તેમાં જડજે આ ત્રણેને બીન<u>ગુન્દેચાર</u> કરાવી છોડી ગુક્ષ્યા. આની સામે જોડીઆ પ્રાંતાના ગવરતવે અયાધ્યાના **જ્યુડીશીઅલ** ક્રમીસન રતે અપીક્ષ કરી, તેમાં તા. ૨૭ એ!ગસ્ટ ૧૨ ના રાજ પહેલાં ખેતે ફાંસીની તથા ત્રીનાને જન્મ દેશનીકાલની સન્ન થઇ. ગાંધી ત્રણે મારાપીએ અપીલ કરી. પરંતુ ક્રોફોનંડ ગવરતરે વચે પડવાની ના પાડી, એટ**શે** અહે**રાપ**ોના વકોલે સ્થાનીક તથા **ક્ષોડી સ**રકારને ફાંસીની **મુલ્ત મુ~~લ~~તની** સખવા તારથી અસ્જ કરી. ભારાપીના વકીલને સ્થાનીક સરકાર વચે અમ તાર તથા કાગમાં ચાલી સભા જતા, દરમીયાન પહેલા બે આરોપીને તા. હ સપ્ટેમ્સના રાજ ફાંસીએ ચડાવી દીધા. આ કેસમાં અમલદારાતી વસ્તહાંક ઘણીજ ત્રાસ જનક ભતાવવામાં આવી છે. આ વીક્ષે વીલાયતમાં સર લેનરી કાંડને ક્ષાડે કર્કને લખાલ કરે**લું હતા જ**વાબમાં ક્ષા**ં** કર્ न्मे दींदी सर**अर** भारकृत नपास करी 🖛 औरसानी पीत्रन ખરી ક્રેલાતું જમાવેશ છે. 'ઇંડીઆ' ઉપરથી જણાવ છે કે આ સવાલ ઉપર પાલોમેંટમાં ખુબ ચરચા ઉઠનાર છે

<u>જાહેર ખળર.</u> સ્વસ્થાન ધારબ'દરની સુનસફ કેાસ્ટમાં રે. દી. સુ. ના<u>. દ∘</u> ૧૨–૧૭

भंग भुषक्र भाषक है. राष्ट्रावाव ... ... वी३६५

(૧) ચેમ**લું કાસમ હાછ આમ**દ, રે. રાહ્યુવાવ,)

(૨) ગેમણ જાતમામદ એાસમાસ. ૨ે. હાલ 🗲 પ્રવક્તિવાની વ્યાદ્રીસ.

દાવા રા. ૧૦૯-૧૦-૯

પ્રવીવાદી મેમણા જાનમામદ એ,સમાસતે ભાષી પ્રાથમ અપવાર્ગાઓ વે છે કે:--વાદીએ તા ૨૭-૮-૭ ના રાજ ઉપર લખ્યા ખેતે પ્રતીવાદીઓએ કરી આપેલ દસ્તાનેજની રૂએ ઉપરંતી રકમ ક્ષેયા માટે દાવા કર્યો છે. જેતા મુદ્દા **કેરાવવાના સમન્સ તમા પ્રતીવાદી ઉપર માેકલ્યા છત્**રી બજવા **કે**તા ન**યી એમ** જાહેર કરતાં આથી જહ્યુવવામાં આવે છે કે:—સદસ્તુ કાવાની મુદ્દા દરાવવાની મુદ્દત ત્યા ૯ સમ્ટેમ્બર સ. ૧૯૧૭ વી કરાવવામાં આવેલ છે. તેા તે સેવન સવારતા ૧૧ વાગે આ કેક્સ્ટમાં તમારે અલે અબર ગા કેક્સ ના યાગ્ય વડાલ યા **મુ**ખત્યાર મારફતે વડીને જવાળ ~~આપવા~~ સાર હાજર રહેવું. જો ઉપર લખેલ દીવસે તમે હાજર નહીં થાએ તા તમારી ગેરહાજરીમાં મુદા ઠરાવવામાં આવશે અને અયદેસર તીકાલ કરવામાં આવશે.

ભાજતા. ૧૮ માટે ભાત સ. ૧૯૬૩ ના રાજ મેં વર્તી 'હિંત્યા કેસ્ટનેક તીકવે કરી આપ્યું.

સ્વસ્થા (થી પાગ્ય દરે) भूनला हारटता सीका.

हे. ओय, वे १५ **મનશ્રક, પેરવાંકર**,

અઠવાડીક પંચાંગ.	નવાં આવેલ	નવાં આવેલાં પુસ્તકા		BOOKS TO READ	
પ્રોસ્તી –તા ૨૧મી જુલાઈયો				Price,	post free
એાગસ્ટ સુધી ઈ સ. ૧૯૧૩.	ш, Т	ક્રીમત.	Pittor	The Indians of South Africa Helo	n d
હીં કુ—અપાદ વદ ૮ થી અવાદ ત		શી. પે.	શા પ	within the Empire and I by The	in ST
સુધી સવત ૧૯૬૯.	યદ ૧૪ કાલ્યદાહન ભાગ ૧ હો		1	are Treated. By H. S. L. Pokuk	1 6
भेरह भेडल-ता. २६भी साणानथी त			8	Indian Opinion Souvenir of the Ho G. S. Golchale's Tour in Sou	on,
સાળાન સુધી હીજરી ૧૩૩૧			6	Africa	5 9
पारसी—ता १८थी ता, २४	કાબ્યદોહન ભાગ ક જો		હ	The Light of Asia, by Sir Edw Amoud	10
1275	^{સુવા} કલ્યદાહન ભાગ ૫ મા	¥ \$	90	M. K. Gandhi, by J. J. Doke	2 j
-	કાવ્યદેહન ભાગ ૬ ઢા	8 6	9 0	Rindu Social Ideals by P. J. Meble.	0 7
મી હીંદુ મુપા અર્વે દ્વાર	કુર્વતન ચંદ્રકોલ ભાગ ૧ ૨-૩		17.	M. K Candhi and the S. A.	
वार निर्मित्व ता रेगी के भी	The second second second		3 3	Indian Problem by P. J. Mehta. Mahomod * The Great Arabian,*	0 7
3. 41		У 3	1 %	by Meredith Townsand	1 8
क्षा रह वह ८ र र र र र र न भक्ष	भूजा गुरुवार वारता	1.5	$\mathbf{a}_{q}^{Q}$	Pulistan or Flower Garden, Sadi The Ramsyana and the Mahabharata	7 30
્રેલી રાગ ,, હારત ૧૯૬ ટ્રકા	પ્ _{રર}]M. A. ખતાકેમેરી		ľ	by R. C. Dutt	,
सीम २८ १० २३२०६-४६ १	૧-૨૩ મટરી ક્ષ્યુ ખરાબકો ?	2 5	als	esame and Libes by John Ruskin	1 10
भगण यह ॥ ११ वर्ग १ - ८५। भुषे । उ० ॥ ११ व परशी १ - ८५।	4-23			Into this Last, " or ales and Parables, by Tolstoy	1.10
명된 30 % 12 14 43 (-왕()) 기원 31 % 18 34 82 (-왕()			, û	Var and Peace, Val t, 2, and 3,	1 10
\$\$ 1 " 1x 5 2 5 1 1 - X5 1				by Tohtoy each	1 10
1 /	्रेशां⊎	2 (		Window Window	1 9
				Vir on of Ind.a, by Sidney Low- dam, by Justice Syed Ameer A.i.	L g
વાયવા લાયક પુસ્તકા	દાસ ખાધતું મુજરાતી		A	dventures of War with Cross	. ,
ેી. વીલકના મત અને વિવાર	सःपातर — शिवाक्तना		1	and Crescent he Koran	a to
^{क्र} सलवीवनी इसा (आ अदान	यह सभरथ भी राभ			ikuntala, an Indian Drama by Kalidi	19
શુનાની સાક્રેકીસનું મરણ	શસસ્વામીના બન,વેલ	40	< ∫Ri	effections on the Fearth Raypigtion,	, ,
	 ६ लक्ष्य भाषा-भक्षात्मा 			by Burke	01 1
अरदेश्य (अ। महान मध्य राज्य	ન ભા સ્વામીકૃત	20		ohammedanism as Song Celestial, by Edwin Amold	1 9
१८भीनमा अमेरिकम पुरुवानी	યુજરાત સરવ સગ્રહ.		Ti	Life of Mahomet, by Washington	. ,
CO MATERIA	ે કવી તરમદારા કર લાલ			living	1 (0
and the state of t	21 62 5-4 3 (2) 7 3 (1) mg			lites of Man, by Mazami ose and Tide, by J. Ruskin	01 1
Dr. day to B. St. in Street	then no these things			ighish Traits and Representative	1 10
राभाषण सार, लाक्कांट—द्विशा १	• ભાષણી વીગેરે અનાછે	3 6		Men, by Emerson	2 10
दशस्त्रवागी भूती आपरी				ciety and Solitede and other Essaya, by Emerson	1 10
Davi sua	्राचा पर ह्रस्ता	16	- 3	The Wisdom of the East Serie	
મારી જેવના દલા અનુભવ (તા વાંપી)	ું વીક્રમની વીસમી સદી				
" tā " .	્ ર અથવા હાલના હાલ			e Confessions of Al Ghactal. c Heart of India	1 8
	🔒 દવાલ—એક ચાલુ			shma knowledge	28
સત્યાયહતા ઇનામાં નિગધ .	🔞 સસારી ચિત્ર ભાગ			e Perman Mysbes	
शुभाराना भगारा		40	2.1	I Jasaluddin Rumi II. Jam	2 9
अरेगरा अभेद पासामुं छवन सरिय क	ું અરહમાં સદીતું દ્વીંદ	3.5		e Bustan of Sads	2 9
देशियान केला कार्या केला केला	પાર્થાંગતનું કુપ્ધ ,.		Th	e Religion of the Koran	1 9
हैराक्षकत ने।पास कृष्णु के,ज्युते कार्रे मीरमीदना अनास प्रत्नी भरवा क		3 5		wan of Abe. Als bayat of Hefts	1 9
मिद्रम्दर्शकः जादनारचार सनास हरेगी महंगी 🍷	March the file of del				1 9
भत्मुश हेटबी कभीनते। भावी। हेर्ड	🎙 સા વરસ પુરવનું		_		_
1 69	માં ગાળ	3 5	*	Marine O	
छवत होरी	ું ભારતનાં અની રુત્ના.		1	હીંકુસ્તાનની ટપાલ	
खाय विना जीला हु। नहीं नहीं	મ ભાગારશે.	2 3		તા કૃચ્ચે,ગસ્ટના અરસામાં જતી	સ્ટી
અત્રીભાતા વિષે સત્માત્ય ઝાન 🕝				કાતીમમા રવતા થશે.	
પુર્વ અને પશ્ચિમ 🗼		2.3	9.5	વા ૮ આગરડના અરસામાં	M 'con
નીતિનાં કાવ્યેર 🗼	3	e 9		તા ૮ વ્યાવસ્ટના વ્યવસાય: 1 સ્ટી. પાલમઉદ્ધામાં બંધ થશે	3 4/4
The Ethics of Panes Russ.	्र अरेलातकोरैपकानमञ्ज <u>ी</u>	-	1	। रहाः सदागद्राद्वामा भूष यश	
I dis home Ric	ं 3] परिकालारे राजान की			ned and Bahlahad had be to the	
D	० कामबह जाना	30	Rinte	nted and Published by M K. Chimatican Printing Press, Physics, P.	ingh:
				a trees a married a	

Indian Upmon

ह न्रियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 31-Vol. XI

SATURDAY, AUGUST 9TH, 1913.

SCHOOL INSPECTOR "SPEAKS OUT"

LARGE number of Europeans and Indians gathered in St. A.dan's Indian Mismon, Sydenham, on the 1st instant, to witness and take part in the dedication and opening of the new school for give there. The Mission (says the Natal Mercury) under the Rev. A. A. Baillie, is a very active one, and this is the latest phase of its development. A number of interesting speeches were made—the Lord Bishop of Natal (its Baines, the Super mende it of Education (Mz. C. Mudie), Archdescon Gregori, and Mr. Loram (inspector of schools, Durban) taking part. The Bishop spoke of the duty of the white community to the Indians, while Mr. Loram emphasia ed the duty of the Indians to the whites, who, he pointed out had done a great deal for them

The proceedings opened with the dedication.

The opening ceremony followed immediately. This was performed by Mr. Mudie, and the assembly than filed into the building to hear the speeches. The

Bishop presided.

The Superintendent (Mr. Baillie) explained that st was nearly ten years since the girls' school scheme was taken in hand by his predecessor, Canon Smyth, whom he washed could be present in order to realise the fruit of his planning and thinking out. The building had been erected at a cost of about £500-all of which, he was glad to say, had been paid. He hoped the school would prove to be one of the best Indian schools in the Province.

The Bishop's Address

After paying the Customary compliments and speak ing to the Europeans present, his Lordahip said they owen it to the folian people in their midst to do the best they could for them. They were debtors to the Indians—debtors as Nata axis to them, for the Indians came here, not of the ricks in that ve. but for the European's advantage, and the Europeans owed it to them to lift them up and make their lives happier and brighter. "We own to them," he added, "as being to ow-members of the same great hospite and le low to jeets of the same great K see Weare trustees for their moral in, rists, and we are neglecting a duty which we owe to them if we pass there by, as it were, on the other side and do not do all we can to help them to lead true, clean and right lives. And we are debtors to their oes ness as Christians. We owe it to them to give to them that which we value more than anything clee. It may not be possible for us to do very much of the work ourselves. It may be that we must do it very targely through others. We night have deputies To do this work of tracting and traching and using and there is the child has not been sufficient them to be not made in the Mish of the series of the new life at a now now the I dense excelled and positionally be private to the life and as a houndrien, by the private to resort, so far as e are as a few to the life sucher these of the Indian

to give of that work, and by such money as we are able to contribute."

Manual Instruction Wanted.

In his speach Mr. Mudie and: " Deeds are better than words, but in these days the tongue seems to morp the hand, and the vapourings of the blatant and foolish appear to be taking the place of the productive activities. This afternoon's ceremony, however, demands that a little taiking be done, and it was with unfergred pleasure that I accepted Mr. Baillie's kind invitation to be here this afternoon to add my word to that of others, to rejoice with those who do rejoice. and to celebrate the consummation of a great and

worthy effort.

'In Natal the organisation of schools is a quadrapl x arrangement, there being separate institutions for the Luro, cans, the natives, the Indians, and the coloured lak, the last-named embracing Mauritians, St. Helenas, yellow people, Eurasians, half-castes, and the many more products of the miscegenation of the dark and pale races of mankind. While the education of the European and the coloured people is mainly subsidised by Government, that of the natives and Indians, on the other hand, has been chickly undertaken by the different religious denominations, with but slender assistance from the Government. Or the 35 Indian schools in the Province no fewer than 15 that is, three-sevenths of the whole—are under the negis of St. Aidan's Miss on and, as head of the Education Department in this Province, I have watched with great delight, deep interest, and nearly appreciation the effort made by the mission for the futherance of education among the led are of Natal. The cause of this satisfactory state of affairs are not far to seek, it is mainly due to the enthusiasm, energy, and organising about of the masion subscribendent. The old French proverb, "Tel mailie tel valet" might be paraphrased, and the words. "As the superintendent, so the teacher." we then on the Intel of every school door in the wassen. We to so much credit is due to Mr Bailtin and the cereb og statt. I would take this opportunity of bestowing the word of printe on my colleagues, Inspection Mr. Loram and Mr. Ballance, who have dir so much by the radrice and co-operation for Incian, dieno win the coast district.

"Although a great goal as now being done for the education of the Indiana is the Province, it is feared than t has been of a 100 groovy and restricted kind, that the instruction given has been

Bookish Rather than Practical

schools would collaborate with the Education Department in organising a scheme for the more efficient training of hand and eye, and for the strengthuning of the muscle, as well as the development of the brain. To me it is pleasing to learn that a beginning is being made is this institution, and that manual instruction and industrial work are to be salient features in the curriculum of this school.

" In my last annual report I drew attention to the fact that in the Indian schools throughout the Province there were seven boys to every girl. This school will soon after the ratio , and that it is intended for give only and not for boys, is of the most hopeful augury for the future of the Judian community in Natal. Oid prejudices are breaking down, caste-feeling is dying slowly, but surely, and I feel that the Indian girls trained in this school who will go forth from it as domesticated Christian women, while the greatest factor in the new interes in the amphoration of the social and moral conditions of the Indian people Good wives and mothers spell happy homes; good

bards are reased to good nests.
"In looking round about us we see signs of onrest on every side. Social and economic problems call for solution, education frelf is in the crucible, and South Africa is a land bristling with its own peculiar diffi-culties, educational and other. Have we, as edu-cationists, not been guilty of anowing instruction to pass as education? Have we not been too long content with a merely artificial and academic veneer, and are the vocational montheavous proposed going to bring about educational salvation? The Indians in this Province are noted for their industry and treverness, but the prevalent vices of unclean near and distinuently require tutinous eradication, and their place must be taken by the Christian virtues, if the ind an community in this country booss to occurr an honoured post on in the economy of things. The development of the child's personality and the formation of ment of the childs personality and the formation of its character are of greater in portance than the multipartation table and manual training, and the lidecation Departation is attained that in this and the other achoons which are happy unner my friend Mr. Bands the includences of regions and moral principles forms the includences of regions and moral principles forms the basis and groundwork of the whole of the teaching. It is because I ostieve heart and soul in the education of the whole man or woman, occasis I see in this institution the beginning of a great movement for the betterment of the fortian people, and because you are doing so much for yourselves, that I am proud and glad to be here to-day to decrease this school open and to

to be here to-day to derigte this school open and to

Archdescon broasun omphasised the fact that this was a grais' school. History showed tost if a people were to be raised in the best possible way, they had to look to add to help their womenkind. No race succeeded in the best possible way if it neglected its womenkind. He helped to see the new school turn out girts who would niske good wives for the riting generation of young Indian men. No educated man wanted to marry an nordiscated wisher, for an ineducated wisher, no makes how attractive she in ght up to begin with. The se briol would see young outested Indian women growing up side by side with young educated Indian men, and would, he test sure, do a great deal towards the building up of sould character.

A "Straight Talk"

Mr Loram, inspector of schools, Durban, took a different line from the other speakers. He gave the Indians a straight talk, not, like the Bishop, on the duties of the white people to them, but upon their duties to the white people. He endeavoured to make them realise that the position in the people that the position is the people that the position is the people that the position with the came in the country is not the option with the came in the country is all the position of mar tal workers. The Ballon in I told them one aide of the story. He had pointed out

the white man's duties to them, and what the white man owed them. But there was another and a very distinct side to the picture. "You have duties by us," he told them, "and the question I want to ask is what you Indiana owe us,

"I think you owe a very great deal to the white people of this country. Surely, the white people have done a great deal for you Indians. I think I am one of those who hold the common and popular view that we do not want Indians in this country at all. We have so many problems as things are, and by immigrating Indians we have only complicated the position. But you are here, and, because we are British it behaves as to see that you take part in our know what you want. All you boys want to go into offices, and the girls want to do fancy work at home. But that will not do. We are to keep the offices for the white boys, and thus it will come about that you Indians will have to work by your hands-go in for manual training, as the Superintendent put it. It 15 a that way that you will have to carn your living and the sooner you realise that, and the sooner your education is directed in that way, the better.

We European People

have taught you how to earn your living. But is it not a fact that a great many educated Indian young men But is it and boys do nothing for a living? They walk about Grey Street dressed up, and smoking organities, and their parents have to keep them. We have taught you, and now you must work. Your education has done you some good. Von are better than you used to be, but you are not nearly good enough yet. Just look around and see the hovels is which many of you live. They are a disgrace to you, and they are a disgrace to us. Education has not tanhioned you yet. So, you see, I hope, what a tot has to be done on your side. Wo have done what we can, imperfectly and grudgingly perhaps, but still you have to do your part. You have to rea, so -and the quicker the better for you, as well as for us-that you have a tremendous obligation to us, just as we have toward you, and until those of you who have some education have gone out and acted as mestonaries amongst the others of you, and improved the social and moral conditions of the people about you, your education will have been more or less fruitless."

The Indians listened in silence, and did not appland at al.. On the other hand, when the Bishop was tasking about the white man's duties to them, they

were not slow to cheer.

The ceremony ended with the usual compliments. and the Europeans attending were afterwards entertained at tea.

Immigration Appeal Boards

It was announced in the Union Gasette of the 1st instant, that Boards have been appointed for the summany determination of appeals by persons who, seeking to enter or being lound within the Union or any Province, have been detained, restricted, or arrested as probabled immogrants, to have jurisdiction within the areas specified below ,- (a) To sit at Capetown, with jurisd chun over the whole of the Province of the Cape of Good Hope,

(h) To sit at Lurban, with jurisdiction over the Province of Natal and Magisterial Districts of East

Graques and Ng getens in the Transkeign territories, (c., 10 sit at Pretoria, with jurisdiction over the Orange Proc State and the Transvaal, and the Fiscal Devisions of Maleking, Vryburg, Kuruman, Gordonia.

Hay, Bark y West, Kimbericy and Herbert.

The following gentlemen have been approved for p nod of the months as from May 1 to the Roards not too to the Morres, D. T. Wylde, F. J. Centilivres, and J. V. Constant, Capatown, with the first-named as Chairman, Message, C. Binns, M. S. Evans, C.M.G.,

and G. W. Dick, to sit at Durban, with the first-named as Chairman; Messra. H. Rose-Lones, M. R. Greenlees, M.A., LL.B., and M. Chameny, to sit at Protoria, with the first-named as Chairman.

From the Editor's Chair

MR. LORAM'S IMPERTINENCE

Wx are giving, elsewiere, the full text of the impertment, unbalanced and uncalled-for speech delivered by School Inspector Mr. Loram, at the opening ceremony of a girls' school under the aegis of St. Aidan's Mission, superintended by the indefatigable Rev. A. A. Bailite, to whom the Bishop of Natal paid a well-deserved compliment. It was here, where he was an honoured guest of the Indians, that Mr. Loram found an opportunity for giving vent to his pont-up feelings. We congratulate him on the courage of his convictions, but we question his taste and propriety. He would have us believe that we owe everything to the Europeans of Natal and South Africa. It is containly well to examine one's debts. It is one's duty to know and discharge his debts, and credits will take care of themselves. Mr. Loram, whilst he was emphasic that we were his and his fellow Europeans' debtors in this country, did not condescend to enter into details. Let us, therefore, analyse our debts. First, to dismiss Mr. Lorany, we must, of course, be beholden to him for pointing out the way to good conduct by his having set the admirable example at the opening ceremony. No doubt, he considered that his official position, contrary to custom, warranted his making a political speech, especially as he was speaking from his high position as a benefactor. Then, for the Europeans of South Airca generally, some of us came at their invitation to serve them for five years, to turn their fields into gardens at less than market wages, sometimes receiving lucks also to rouse us to action. Meanwhile, we are taught the virtue of taking alcohol. After we have discharged the debt of five years' service, we pay for the inestimable book of living in Naist but not integrating to the other parts of the Union a sum of £3 per year each for ourselves, our wives and our children from pressure of circumstances our women as hir J. L. Hillett has reminded as sell their virtue, though it is consuling enough to our benevolent creditors, like Mr. Loram, that we pay our delits. B, perchance, we enter South Africa as free men, we are kept in our proper place by being deprived of the facility for trading or engaging in any pursuit that may be also desitable for our European creditors. It is necessary, too, that we observe proper decorum in their company. We are, therefore, expected, when allowed at all to travel in tram cars, to take back seats and to segregate ourselves in railway coaches. In some parts, it is considered advantageous for us not to own landed property, and some other parts we may not enter at all. It, for went of means, we are I ving in hovels, Mr. Loram properly points the finger of score that we must do so. And we dare not live in decent houses or own a carriage and pair lest we become too proud and sain. We are carefully taught to conaider our children operarts if they dress decently and I are from the superior race to smoke an occasional eight. in. We are paintfully conscious that we have by an ex susted the list of our liabilities, " But we haid that the create heat yet rought no it to, and it was tax all our energy to repay the debts above specified.

Mr. Loram allows that we may and ought to do rough manual work and thereby discharge a portion of the operous habilities. We wonder what the Indian Associations, the Indian schoolmasters and the Indian parents who send their children to schools inspected by Mr. Loram, have to say.

There is another aspect of Mr. Lorum's speech which cannot be allowed to pass unnoticed. Here is a servant of the Government telling youths that they should go in for manual training because there is no room for them in offices. But the Government do not provide, in their schools for Indians, facilities for technical instruction. The St. Aidan's Musicon, which receives only a general education grant from the Government, has recently commenced giving instruction in carpentry without receiving any assistance from the Government for this new and much-desired development. It is all very well for the Government's Inspectors to sing the praises of manual training for Indians, but the cry is insincers. What the Government and Mr. Loram want is not that Indians should become truned workers, skilled in all useful arts and handscrufts (because there again the field is a special white preserve), but that they should fling away all ambition to compete with their European ferlow current. Consequently, the Government will provide no opportunity for Indians to become anything other than howers of wood and drawers of water for their European masters.

To our Indian young men, born in South Africa, one word and we have finished: Don't be angry with Mr. Loram. He is insignified and, in the intorication of pride and power, has spoken with an unrestrained tongue full of bitterness: But, even behind his speech, there is honesty of purpose. He believes what he says. There is no doubt much that remains to be done by our young man. They certainly need not seek work as office boys or office clerks. There are nobler occupations which will make them better men and citizens. Office clerkships are not worth competing for. Mr. Loram undoubtedly represents the popular view. Let us turn his warning to good account

IN OPERATION

THE New Immigration Act is already in operation and it has been used, if our information is correct, in a most inercitess manner. Of about twenty Indian passengers who arrived by the S.S. Palamotts, nine have been declared as prohibited imm.grants, "their habits being ussuited to this country." These men are, we are further informed, domicifed residents. If the beginning to to be of this character, Indians have a dismal future before them. We hope that the Indian leaders will move to protect these men. And we warn the Government against a drastic policy, unless they wish to face pass we resistance of a determined type. Even those who are not strong mough to take up passive resistance may be found ready for it, if the temper of the community is put to an unduly severe test.

APPEAL BOARDS

Arvent Boards, under the new Immigration Act, have been appointed. The personnel of the three boards is admirable except for the fact that the respective. Immigration Officers for the various provinces have seats allutted to them on these boards. It they are to retain their present position as Immigration to brees, their appointments as judges, sitting in appear against their own decisions, will, to say he seas of it, be an imacials. Their appointments will use by the deak it of a speal given to aggreeved parties.

Narayansamy-Nagappan Memorial

The Secretary of the Indian Women's Association advices us his the memoral for the late passive resisters, harayansamy and Negappan, is to take the shape of schoursh ps. tenable at least for four years, at the rate of Lot per year, for education in India of South Africa own Tamil youths. The conditions attached to these acholarships are that the acholare should be over the age of 12 years and up to or under 18 years secondly thou qualification should he tested by a Condutter to be appointed by the Indian Women's Association, to say the school of scho are that might be selected by the Committee shall remain during heir educational course in India under the gu dance of those whom the committee may appoint and that any independent action on the part of the scholar shall kirthwith describtle him to a y payment after the exert se of such independence. The fare for the outward and return passage soall be paid out of the Memorial band, the achours sharbe searched out at the condition of parents who are unable to find the expenses of the education in India of their the character of the children will be the float test. The author of scholambia will be at nonneed a day course. Application should be made with fair particulars, to the secretary of the Incian Women's Association, Rea 6572 J Mannesburg, on or before the 31st day A 1 gost next Parents are received to a 2 by 4 the participate available regardany the boys we see comes they wish to submit as Narayansan y and Nagapoun sch face

A Cape Immigration Case

At the Caledon signare Poince Court recently before Mr. Van Recier, an Indian named Sain Milms was charged w b contravening sect. n 7 of the Imn. grat on Act of 1966.

The ac used according to the indictment, arrived at Cape Town per the harmer, & Castle on September 3 fait year, and declared that he had not been

proviously convicted of any crime

Mr. Friedlander told the Court that on June 5. accused was charged with contravening section 5 of the Immigration Act, under which he was accused of being a prohibited immigrant at large in the country. There was an alternative charge-precisely the same as was now preferred against him. One plea was entered, and most of the evidence called concerned the alleged false declaration. Indeed, the records showed that had it not been for a particular circumstance, he would have been found guilty on that count and not on the other. As it was, he was convicted of the first charge. Against that conviction he so cessfully appealed

Accused was to eased but the Limitgrat on Depart ment any ig in and the very need wiser A t to come into one, had him re arrested a ter he had made ar rangements to leave the Province for all country, and was again charged with the same offence. Moreover the Magistrate was asked to take a pre-in-nary examinate n which was bound to have the nevisions effect of detaining to it ever Ava in 1, when the new Act behan

to operate

He su in tiel that he was criticed to claw the tolerence that the object of propertition was not with any mea of the base a commention, but with the interior of the and the process a feet out in under that the main stone which and in the could be made so met to this waster than been a commented as met to the sound by made so met to this waster than the the sound on the sound of If there was the transport to of that seng to the mostly of the door was not a the education on er of eart out he door, it is to be to the Decart set, to a place to Mag strate not to be a party to allowing the use of the process of that

In his opinion the whole proceedings should be immediately stopped. At any rate it was not a case for a preparatory examination. When the case first came before the ecurt it was treated as a summary trial, and as the facts were just the same now, he urged that there was no reason why it should not be treated the same. If the Immigration Officer desired to keep his client within their toils until the operation of the new Act, let them follow him throughout the country, but he did not think it right to do so by lending them the aid of the court.

Mr. Van Reenen told the attorney that he had no knowledge of the previous charge. At the same time he could assure the defence that the aid of the court

would not be administered as indicated.

Mr. Friedlander maiotained that the onus was on the Crown to convince the court that something had occurred to take a preparatory examination instead of, as on the previous occasion, under summary jurisdiction. There was no disguising the prejudice underlying such tactics which were, in his opinion, used to subject his client to a long and expensive trial.

Mr. Van Reenen; But there is nothing before me to show that the charge against accused is the same on which he was ined before, even if there was, after all this is a preparatory examination and the accused is not in

jeopardy at a .

Mr. Magannis, who conducted the prosecution, then

proceeded with the evidence.

Joseph Hanry Alexander, Immigration Officer, stated that he boarded the R.M.S. Edinturgh Castle when she arrived at Cape Town on September 3, 1912. The declaration (produced) was signed by "S Morris." He could not id only are used as the man. Question to, the airs gift the torn grant had been convicted was answered in the negative. Had the reply been "Yes," acrosed would not have ocen all wed to land.

Cross-examined: Witness said the declaration was apparently not a gred in South Africa. Witness asked Morris one or two questions verbally, but did not

repeat question No. 16,

Charles Emest Wait said be was a passenger on the Edinburgh Castle. He identified the accused as the 9. Motrie on board.

Detective Head-constable Cleary informed the Court that he was present at the Oudtshoorn Circuit Court on September 25, 1909, when accused was septembed to at months' hard labour for housebreaking and theft.

Clarence Wilfred Cousins, chief immigration officer explained that when passengers landed they were compelled to make a declaration. If it was unsatisfactory the passenger was detained.

By Mr. Friedlander: He (Mr. Cousins) was present when accused's appeal was allowed, and later had the warrant issued for his re-arrest. In doing so his inten-

tion was to proceed with the present case,

Mr. Friedlander. Had you not at any time expresto anyone your intention of detaining accused if possible until the new Act came into force on August

Mr. Van Reenon ruled that the questron was iccelevant.

Mr. Eriedlander. Bave you any reason to doubt the statement of paragraph 4 to the effect that he entered this Province through the Transvarl in 1918?—He SAYE SU.

Have you any information to give the Court upon that? Or y hearsty ovidence. I have no personal knowledge

The can be neen well known to you for some Years. Have y a cub in octween 1912 and 1913?—

Yes treation at y a cub in octween 1912 and 1913?—

Yes treation at y are not appearance before me,

Yes wyou never saw him at your officed.

- Note that I is well.

A he was his the saw him? -- At the corner of Farmament street an Church-square in Cape Town. -

Him was be ask dith attend? One of the officers told him verbally.

Was he caut oved as to any statement he might make ?-Yes, carefully.

In English ?- Yes.

The Mag strate : Would it not be better to produce this evidence at the thalf

Mr Friedlanner But it might be here, your

Mr Van Reenen It seems to me there will be an indictment for the Unimal Sessions.

Mr Friedlander to Mr Cousins. You say he said he could not write well amough for the Act. Did you ask him? -Wit iess I asked him and he repired No, but que ted toy saying a little, but not well enough for the Art. He did not wish to write at all

How d d he come to apply for a temporary permit?-

By an application made by him in with it

Have you got the application? -Yes

I should like to have it produced. (Witness then, produced the application and read it to the Court.) You have declined to reland the £9?-Certainly.

Did the Minister of the Interior sign the application in Cape Town?-Yes.

Was any written communication made to him aponthe subject?--Not that I know of.

The accused was then committed for trial.

On the advice of Mr. Friedlander, accused declined to sign his evidence. The attorney explained that his reason to doing so was because some point might arise over the signature - South African News.

The "Natal Mercury" on the Immigration Act

The Natal Mercury of the 1st instant has the following editorial :-

It is evident that active influences are operating in London to arouse public opinion at Home with respect to the unwelcome element which may be introduced into our troublous political affairs by a tenewal of passive resistance on the part of the Asiatics in South Arica against the Immigration Act. A message in our cable news columns to day represents The Times as taking the surject up very significantly and very forcit y. The great English journal points to the certainty of organised resistance against the Act on the part of the South Alexan Indians, and suggests that "there seems no reason why a practical compromise cannol be arranged in the time which is still available." In previous allusions to the position which the Immigration Act has created among the Indians, we have emphasised the likelihood of a general renewal throughout South Airica of the methods adopted by the Iransvaal Amatics in 1909 and 1910 to resist the Registration Ordinance. It may not be news to most people to know that the prvot of a good deal of the movement is centred in Natal, but it may be some addition to general intelligence on the matter to state that a representative of the Indian community arrived in London by the last mail steamer directly despatched to the Capital of he lam are in order to represent to the Imperial authorities the circumstances which arise under the Immigration Act with respect to ready in our columns, and the cabled summary of The Times article appears to sufficiently recapituate them. The entire gravament of the In and object on to the Statute is that it entrenches and strengthens tie rac al bar against. So ith A re an born As are s with respect to their privile as it committed and fine the ment bount end on the country, and there is no and angle of death that they are entitled to raise the appeal to British principles of equal treatment of an

subjects of the Ki g ou both these grounds. is also the subject of non-civilly registered. Mahomodan which, ander the present law, stand invalidated by Mr. Justice Searle's recent judgment at the Cape, subsequently endorsed by Mr. Justice Gardiner in Natal, with the result that Indian wives in the position may be compelled of course, against all the permanent and trad to nal canons of the British judicial system to give evidence against a husband involved in any criminal cause. It is said, and we believe with some founds ion, that the Union authorities are allowing it to be understood that they was give further attention to the matters being urged by the As at ea during next session of Parmay be so. The provisions of the Act depart widely from the assurables given by the Government to Mr Gokhale last year, and from the practical, no less than from the ethical, point of view, amendments to the measure are essent al-

The Act in Operation

The A'atal Mercury of the 7th instant had the to Jowing leading aracle -

The Times the other day, in a leading article, drew attention to the neck for amendments in the United Immigration Act and said " if we call attention to the question it is because the situation admits of no delay." Four important points were mentioned as imperatively requiring amendment, in order to confirm the promises made to Mr. Gokhale and others. One of those points was americament of the clause anyalidating the right of domicile to Indians in Natal, which was not merely a distinct breach of laith, but a piece of rank injustice unheard of in any country of the world, and particularly in the case of a British subject in a British Colony. The Times expressed the opinion that, as the t mon Government had been reasonable to the matter means would sail be found to satisfy the just protests of the Jourans to the Act. We are alraid, however, that even the good intentions of the Government may be in strated by the admiristrative tactlessness and snept tode which seems characteristic of the Immigration elepartment in dealing with this ticklish question. It was admitted that, even it some portions of the Act were found inequitable, for or not likely to work fairly, they could be made fight by administrative tact and discretion, but tact and discretion have never been conspicuous qualities in the administration of the Immigration Department during the last few months, as we have had to point out so frequently, and as the Judges of the Supreme Court have also had to draw attention to. An instance of the sort of thing which can caused so much friction and trouble in the pas is that of the SS Palamenta, She is the first thip coming from India with Asiane passengers to come upder the provisions of the new Act. She arrived here on Saturday, with so passengers for Durban. They are all people with previous domicile in Natal, but dome le cert ficates are now be ag ignored. Up to yesterday only four of the passengers had been ad swed to sand on payment of a bond of £26 each, and, for the others, the Department is said to be looking into these cases. The deposit has been greatly increased, it appears, all builth the Act does not say that it should he. Surely it does not take from Saturday to Wednesday to go mu the right of some 20 passengers, all we cknown people, able to prove domicile a the country to and without any trouble, and certainly at the outset, and when the question of amending the Act on the very points now apparently being milde the most of for oppressive purposes by the ile pariment, which seems siways inclined to consider its own authority of the work are considered that the interests of the Empire or of any Imperial question.

How India is taking the Immigration Act

Rester's correspondent at Simia telegraphs to London that much feeling has been aroused in India, now that the provisions of the South African Immigrants' Regulation Act are fully known. Many messages ato being received by the Indian Government, which was that the Crown should intervene.

Mr Gothale, who is returning to India immediate-

authorities.

The Native Press is unanimous in pressing the necessity of retaliatory measures being taken, and maintains that the Union has broken faith with Mr. Gothale.

An Important Message

The Council of the Bombay Presidency Association have sent the following telegram to the Viceroy —

"The Council of the Bombay Presidency Association beg respectfully to bring to Your Lordship's notice how deeply and grievously the hearts and leelings of the people of all classes and communities in this Presidency have been stirred by the passing of the Indian Immigration Act by the South African Legislature. They regard it as an outrage, ind gross injustice to the Indian people, who are equal subjects in the British Empire. They recall the procouncement by the mouth of Lord Landowne that any unjust or inequal treatment of British Indian subjects in what was then a foreign State would be a cause of war.

Now, in the same territory under the British Crown, the Colonial Government are perintted to oppress and degrade British Indian at o cc a far more outrageously and arbitrarily than before. In spate of all the promises and hopes be dout from time to time, not only are British Indian subjects arbitrarily excluded, but a measure is passed which retains the racial bar, disturbs exist og rights in Natal and Cape Colony, pronounces examocutured Indians to be prohibited in migrants, repudiates Indian marriage] laws, and piaces married Indian women in a most invidence point on The indipities thrust upon Indians in South Africa during the past years have been borne with patience, now exhausted, and this harassment and denial of the common rights of British citizenship must result in a new passive resistance movement in South Africa and widespress agitation in India.

The Indian people in the last resort commend the protection of their fellow countrymen to the august solicitude of their beloved king imperor and, therefore, parnestly implore Your Excellency's (if y examinent to urge upon the Imperial Government that the Government of South Africa be informed that the Government of South Africa be informed that this Majesty's veto will be exercised unless the operation of the measure is positioned peopling a joint Imperial, Indian and Colonial conference with a view to the solution of the problem in such a numer as well preserve the rights of His Majesty's Indian subjects as guaranteed in the gracious proclamation

of Queen Victoria."

An identical telegram has been sent to the Secretary of state, says the Bombay Chronicie.

Press Comments

The Bombay Chronicle, in its issue of the 17th June

Well might Mr. Gundhi declare that the amended South African Immigration Bill will not give satisfaction to the Indian community, for it has completely tailed to embody the provisional settlement of 1941, and, brimight have added, the compromise of the following year. The province of the following of the Utables Free State to Indiana is

maintained, and existing rights in other respects have been disturbed. Mr. Harcourt must be a simpleton if he really tencies that the racial equality of Indiana has been assured under the Bill. Mr Gandhi is a far better judge of his countrymen's feelings in regard to the Bill, and the rights and wrongs of the matter. The Indian community in South Airica has been betrayed, and here is Mr. Gandhi saying that failing the carrying out of the provisional settlement of 1913, the revival of passive resistance will become imperative. Mr. Fischer has already declared that such a movement will compel the Union Government to exclude Asiatics as such. That at any rate will be houset. The present position is intolerable. If Mr. Fischer thinks there is no room in South Africa for Indians, his obvious duty is to get rid of them, and, before repatriating, compensate them. The "squeeze out" policy is dishonest, oppressive, and disgraceful. Magnanimity in politics is not seldom the truest wisdom. That was a saying of Burke's aproper of how Imperial problems should be dealt with; and Burke added, "a great Empire and little minds go ill together." Those who are erecting racial barriers within the Empire are men of little minds. We have profound distrust of the whole tribe of selfstyled Imperialists who can only think of Empire in terms of superior and inferior races, and of how the latter should be held in permanent tutelage for the permanent advantage of the former,

News in Brief

The appeal of Mr. K. Ebrahim against the decision of the Licensing Board which revised the permission granted by the Licensing Order to transfer Mr. Ebrahim's house from one place to another, came on for argument last week before the time beach. Independ was reserved. One of the grounds of a, peal was that two members of the Board were unfit to sit as judges because they had already expressed the opinion that Indians should not get any licences to trade.

Reuter's correspondent to Victoria, British Columbia, telegraphs to London on the 4th instant that the Premier, Sir Richard MacBride, has made the declaration that his Government could conceive no treaty right or influence which would entitle anybody to interfere with British Columbia's supreme authority to deal with the question of Oriental immigration into that province.

At the last monthly meeting of the Krugersdorp Town Council, Mr. Blake appeared on behalf of two Indians who applied for butchers' licences at Burgersdorp and Paardekraal. After a lengthy examination of the applicants as to the r finess for the post, it was decided to reluse both applications, it being the opinion of the Council that they were not describe persons to hold such licences.

The Kracered of Standard has again discovered that the Asiat cs of that dup are doing too much hus ness and that it is time to wake up and take drashe measures to just a stop to what appears a terrible state of affairs. The thing is quite clear, (says the Standard), and that is that the farmers will have to be made understand that the white residents of Krugersdorp with retuse to buy produce from any farmer who sheeds his money to an Indian store. A few severe essons of this kind would have a whole some effect upon the farmer who offends against the white traders. This farmer would soon learn on which side of his bread he would find the most butter. Just so, but we have heard all this silly talk before,

The street a chiffer a street energy delivered a fector of Hygrane before to SA reaction. Los uses The street as the chargest and the Dunton to resh at a string

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

पुरलक ११ %.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ર છ એાગસ્ટ, **૧૯૧**૩.

M'# 3%.

અધિપતિની નોંધ

ppdicenterpolitical appropriation of the contraction of the contractio

નવા કાયદા હવે અમલમાં આવ્યા. તેના સારા અથવા નકારા અમલના આધાર મુખ્યત્વે

નવા કાયદાના ધારા ધારા ઉપર અને જે પ્રમાણે અમલ દારા તે ધારાના અરથ કરશે તેની

ઉપર રહેશે. એટલે તે ધારાને વિશેષ તપાસવાની જરૂર છે. ધારાની કેટલીક કલમામાં સુધારા કરાવવાના પ્રયત્ન કરવે! પડશે. અને તેને સાર દરેક પ્રાંતના આગેવાન ≰ીંદીઓએ તે ધારાના અલ્યાસ કરવાની જરૂર છે.

એક્સેના બાબત જે સત્તા અધિકારીઓને આપી છે તેના ગરઉપયાગ થતાં વખત લાગે તેવું નથી. આપણા અનુભવ ગરુહપોળ થશે એવાજ છે. ભારે સરટીપ્રીકેટા મામશે તે સાદાની પાસે નહીં હાય એટલે અધિકારીએક અર્ધરાંને અથવા તે છેકરાંઓને પાઝ વાળશે. જો આમ લામ તા મણા ગરીળ માણસાના હક માર્યા જરો. આ કલમ ઉપર પ્યાન પહેલમાડવાનું રહ્યું છે

અપીલ ભારડમાં અપીલના હુક મન્યા છે. છો કંઇક સતાલ છે. પરંતુ તે વિલે ધારા આકરા છે. દાખલા તરીકે એક બાબુસ કરબન બદરે પહેંગ્યા. ત્યાં તેને અઢકાવ્યા. સરકાર અધે અંદરે અપીલ કારડ બીમના અંધાએલી નથી, મતા કે અપીલ કારડ કેપમાં છે તે અપીલ કરનારતે પહેરામાં 'કેપ લઇ જાય તે તેના જવાના પરચ તથા પહેરા તા ખરચ અપીલ કરનાર ઉપર પડે. અને અપીલમાં તે પાણસ છતે તા પણ તે ખરમ તેને પાણું આપવામાં ન આપે એવા અરઘ ધારાતા જાણાય છે. આ કલમને અમે ધાતા માના પ્રાત્યો અપીલ કરીજ નહીં શકે. આ કલમને અમે ધાતા માના માના અપીલ કરીજ નહીં શકે. એટલે પરિણામ એ અવે આપીલ કરીજ નહીં શકે. 'એટલે પરિણામ એ અવે આપીલ કરીજ નહીં શકે. 'એટલે પરિણામ એ અવે આપીલ કરી શકે. આવા કલમના હુક અર્લો તે પણું અપીલ ન કરી શકે. આવા ધારામાં ફેરફાર કરાલવાની હિલસાલ થવાની બહુ જરૂર છે.

સીક્યુરીટીની રકમની પહ્યું હદ નથી જાંધાઇ. અપેલંટ ની પાસેથી એવી માટી રકમ સીક્યુરીટીની બાગે કે તે ખીઆરા તેટલા પક્સા ન કહાડી શકે એટલે પહ્યું તેને અપીલ નું બંધન થવા જ્યારે... આ આગત પછુ સખત કરિયાદ જવી જોઇયે.

વળી ડેકાએ દેકાએ પી કાખલ કરવામાં આવી છે તે તે પા. ૧ તી છે. દરેક વીઝીટીસ પાસતી પી પા ૧ શખવા માં આવી છે હવે જે માણસ તાતાલમાં પડતે ઢાસવાલ જવાતો હોય તેની પાસેર્ધ પશુ પા. રતો દંડ લેવલ કરશુ એવું જશુ છે એક તુલ ના એક વિજય તાતના રંજા તો હક તા બબ્લા પશુ વકતાંથી બી જમાં જ દિક છે રો પહેલવા સાર પછુ પા. ૧ તો ચાંદશા કરવા પકે એ અસલા

મધ્યુ એક અન્યાય લંબાયા એટ**કે કંઇ** ત્યાય **તથી થઇ** પડતા. ત્યારે તવાં ધારણા અધાય સા**રે સુતા શેષા તપાસ** વાતી અને તેતે દુર કરવાની રહી **કોય છે.**

ડામીસાઇલ પાસનું નામ હવે ઓળખ પાસ કરાવવામાં આવ્યું છે. એ પાસ હવે અમુક ધુદતનાજ કહાડવામાં આવશે. તેની પી એક પાઉડ છે. મુદત થયે તે પાસ રદ થાય. એટલે ધારા કે નાતાલથી કાઈને છ વાર વરસમાં કેપ' જવું" પડે છે. સારે તેએ છ વાર એક પાઉડ એટલે વરસના છ પાઉડના કરતા માત્ર મુદ્દતી પાસ લેવામાં દેવા પડે. વળી તેટલાજ પાસ્તા વીઝીટીંગ પાસના દેવા પડે તે બુદા. એટલે બન્ને મળી પા ૧૨ થયા. આ પણ એક ધાતાની વેરા ગણાય

વળી ઓળખ પાસની સુદત વ્યાધીને કામદામાં જે સુદત સંખંધીની કલમના સુધારા થયા તે સુધારાના લાલ લરકાર લઇ લીએ છે. આના જવાળમાં સરકાર એમ કહેશે કે મુદતી પરસ કે કંઇ ઓળખના પાસ કાઇપે કેવાની જરૂર નથી, તે શિવાય પછુ પાતાના હક સાખેત કરી હીંદી પાછા આવી શકે છે. આ દલિલ વ્યરાબર છે પણ કંપ્યી છે. ગરીબ માણસને સાર એ હઠ અનુ કામના નથી. તેને પાતા તે હઠ પાછા વળતી વખતે સાખેત કરતાં મુશ્કેલી આવવા ના પાસ્તિથી ધીરજ રહે નહીં એટલે જે ફેક્સર્ટ અબું તે લઇને તે તે જવાના. તેઓના બચાવને ખાતર આ એનળખ પાયના ધારામાં સુધારા કરાવવાની જરૂર છે. કાઇપણ પ્રકાર જાયુના આપમ પાસ મળી લકાવા એક મે. આ વિષય ઉપર કેમ અને નાતાલના હીંદીએ મુખ ખાન આપી સરકારના ઉપર સાંપતાં લખાણ કરવાની તેઓની ફરજ છે.

તરપૂર્ધ પ્રેમલી તકતા પશી અડપથી તે પણી હાેશિયારી તેમ . ુ--- ં જ હીંમતથી લાબ લીધા છે. એક ્ર **તરકીની તક**્ર તરફ **યુરાપનાં મે**ટર્સ રાજ્યા, તેઓ 📉 🥻 તે ઉસ્કેરનાર ભાલ્કન રાજ્યા તે બીજ તરફથી એકા એક દ્વરક્ષી. જતાં 'તુરક'ાવે પાછી પાની નયી કરી. રાજ્યાની ધમારીને કારે મેલી છે ને ધાતે પાતા તી પાસેથી હુટેલ) મુલક સર કર્યો છે. વ્યાડરીષ્માતાપલના इंग्लि 🛵 प्रस्तमा भाष्ट्रेग स्वाया में अंश्र केवी तेवी वात ત્યો. હાપામામાંથી જોઇ મહત્ય છે 🕒 કરોપનાં - મેટા રાજ્યામાંથી કેઇ તુરકોને અટકાવ કરવાની નીંમત કરી શક્તા તથી સહુસાય મળીતે કંઇ કહે એ તો મુલ્કેલ છે પોત યાતાની મેળ શ્રદ્ધ તુરકાતે શખ્યા કરે તે કામળીયા રહી કામળતી કે પશીમા લુસ્ક્રી ફેક્ક્રી દર્શ શકે છે તે ફેંડ્રી દીધા हे. ≥ ाम हारक्षी पे समी कमावत का कि कारमी-इसी करत' મામ છે અને ખીજ વન્દ્રી ખાસકબની મુટાફ ટાળી શકિક માસે વતુપ, કરે છે. હતુ કઢશા પંત્ર ધના કોળીની વધ્ધી પાલીતાણા એ ઢીંદુસ્તાતમાં કાડીયાવાડમાં અ.વેલુ શહેર છે પણ તે બહાર નીક્યેલાને મન પા**લીતાણાની રેલ** ગામકુ ગણાય તેમા વસતી દશ ઢળર મહ્યુસની હે.વાના સભવ છે.

ખા વસતીમાંથી છ કલાકના વરસાદથી આવેલી રેલમાં પંગ્ન મામુસેક તહ્યાઇ મુવા. એટલે વસતીના વીસમાં ભાગ એક સંભૂમાં ચાલ્યા ગયા તેમાં ભુવાન ઘરડા, બચ્ચા હતાં રિખ પુરુષા, તવગર અને ગરીબ, સાધુ ને દુષ્ટ, શેઠ અને નેહર, ખબાબી અને સુભાગી કાઇ તા પરબ્વાની તહીવારીમાં હશે. કાઇ મુસાફરીની તહીવારીમાં, તેમાં વિદ્યાર્થીએ પણ હતા

અનાય કેટલેક દરરજે ટીટેલાક સ્કામર પુંખી અને દ્વાદાકાર થયો. તેના કરતાં વધારે કરૂણામય મણી શકાય. આ બનાવથી પાછળનાને જે દુખ પડવાનું છે તેલુ ટીટેનીક ના માણસેતને વિષે ન હતું. વળી ટીટેનીકમાં યુ.એલા ઘણા તેં! માળશાખથી નીકળી પડેલા તેં એક કુદરતના નિયમ વિરુદ્ધ અપાટાથી પઇસાની છેલામાં મદમાં જતા આવતા હતા. માલીતાણાના સરીબ સાંકેડને આવું કે કર્જન ન હતું. તેઓ ખીઆરા પાત નું નિત્ય કામ પોતાની સમજ પ્રમ ણે કરતા હતા તેવામાં આ મહા કાપ થયેક તેઓપે શું શુન્હો કર્યો હશે! આપણે બેઇ શકતા તથી. સાધારણ હત્કો તે આપણે બધારે કરીયે છીયે, છતાં રેલમાં તણાઈ જતા નથી. વળી પાલીતાણામાં જે બચી ગયા તે સુએલાતા કરતાં શું સારા હતા!

આ સવારા આપણા મનમાં ઉદે પહ્યું તેને દુર કરવા એ આપણા ધરમ છે એ એ સવાસાના જવાબ આપણે આપણે આપણે આપણે એટલું જ જાણીમે છીયે કે કધરી હુકમ વિના એક પાદકું પણ દાથી શકતું નથી અને જેઓ સુવા તે મત્યાને લાયક જ હતા. તેઓ પાપથી મુખા કે પાપથી મુકત થયા એ કહી શકતાં આપણા અન્નાનથી એ પણ આપણે નથી તેઓતે જીવવું એ સાર્કે હતું કે મત્વું એ પણ આપણે નથી તેઓતે જીવવું એ સાર્કે હતું કે મત્વું એ પણ આપણે નથી કહી શકતાં આપણા અન્નાનથી આપણે જીવવાની ઇચ્છા રાખીય છીયે ને માનીયે નામે કે આપલા વરસ જીવાશું તે આપણું કરીયું આ અન્નાનલ એથી મળી શકે એ

દુનિયામાં પાપ મ્યેટલું છે કે મહા કાપ તા પત્રે પત્રે यास्या करे छ। योगी स्मेक पस न्या के स्थारे से किंडा छवे। ના નાશ નથી થતા. દરેટ પળે કે.ઇ જગ્યાયે રાત્રિ છે क् हरें। पत्रे है। कम्माने रेस पश्च म से छे हरें। पत्रे **કા**કા ભવ્યત્મે અત્યાય વસ્તી સ્થામાં છે દરેક પણ કે.કો ભવ્યાએ સેકડા છત્ર મહત્વ દુખ આગળી રહ્યા છે. પણ कोटमुं अस नथी. तेम जना आपचे रंग राग, वेर अ.व માં મન્યા કરિયે. તેથી પાર્લતામાના બનાવ જેવા ભયોકર મામલ,એ! બન્યા કરે છે. અ,પણને અહીં બેઠા જણાય છે तेना करता पासीनाजानी यसतीने केटलुं रूखानुं हरी है। ते मोनी हसा रैसने इहाडे देनी हरों। जीम अले पाछ, માણુર્તા આજે હસતા ફિતા થઇ ગયા છે. અણે રેલ भावीक नथी तेत्र भाजुसा फितानुं वस्तन चलापं रक्षा छ **આ બધુ**ં બહુ વિચારવા જેવું જ છે. 'સમજ સમજ મન માનવી, भीत ताक्षेत्र अप रूप, अण तिमे वर नावाल यतुं भणात भाभा भे भागते नेवा १म सामाये और उन ते हे सु विकार है पाहीताहाती रेखभाग हे मु भागते स सम्पर्त ।

ખ્લુમંફાંડીનમાં ઝલ આરતે.એ પાસ રાખવા સામે બંડ કરેલું અને સત્યામક ચલાબ્યુ તે વિષ જુલુ ઓારતાના અમે લખી ગયા છીએ. હવે વીત સત્યામક ખરનથી એથી પણ સરસ ખબર

મળેલા છે દાહસંધી વધારે એારતા એકઠી થઇ વર્ષો.ડા કાઢયેદ, બધી એકરતાના પાસ એકઠા કર વામાં આવ્યા, અને નીયમસર કાલીથી તેઓ ટાઉનહોલનરક વાવડા લઇને ચાલી. કઈ પણ ધોંધાટ, ગાલુ, કે અવાજ સાંભળવામાં તહેાતા આવતા દિ?ક એારતેતા હાથમાં લાકડી અથવા ત્રાલુક હતો. ટાઉનહાલમાં આવી સોકેશનના સુપ્રીત ટેન્ડન્ટની પાસે પાસના ઢગઢા કર્યો, અને પછી તેને દોવા સળી લગાવવામાં આવી. સુપ્રીનટેન્ડન્ટે કહ્યું " પરણેલી એારતાને પાસ રાખવાની જરૂર નથી, પશુ કુંવારી એારતાયે પાસ જરૂર રાખવા જોશે " એક્સિનાની આગેવાન બોલી ઉઠી " શું અમારી કુંવારી છેાકરી-મા ઉપર આ પ્રમાણે ક્લંક આવે તે અમે કહુલ કરશું? નહીંજ." સુપ્રીનટેન્ડન્ટે मारताने मेसामेस भाषी भने कथाव्युं हे तेमीनी इरी યાદ મ્યુનીસીપાલીડીની પાસે તે રજી કરશે. ઝુલી છાપાના અધિપતિ લખે છે કે આ પ્રમાણે એારતે.એ સ્વતંત્રતાના પત્યા રાપ્યા. સુપ્રીનટેન્ડન્ટે આ બધી મજાક માની. ઓરના એ જે હીંમત બત.વી તે હીંમતનાં પરિચામ કેટલા ઉડાંજરો એ કાઈ કહી શકતું નથી. એારતા પાતે જાખુતી નથી, છતાં વાત ઘણી ગંબાર છે. હકીકતમાં તાે જે લડત અંગ્રેજી એ)રતાે વીસાયતમાં લઈ રહી છે તેના કરતાં પણ આ ભારે छ चगर वाटे कीरतेले पातानी सक्तीतु ज्ञान थरी ते। તેઓ વાટ મેળવ્યા જેવું કરશે. દ્વીદી સત્યામદીઓને આ દાખલા મગરૂરી હેવા જેવા છે. તેઓએ ૧૯૦૬ ની સતલ માં જે તત્તુ સરખું ખીજ વલ્લુ તેમત્વી માટા કૃષ્ણમાએક અને જુદી જુદી જાતના પુટતા આવે છે. અમારી માન્યતા તા એમ છે કે ગારા ખાસવાળા મજુર જે જેર મતાવી રજા છે તેની અદર પણ હીંદી સત્યત્મદ્રના પડ્ડાંદા જોવામાં આવે છે અને જેટલે દરજે તેઓ આપણી ડળ છે.ડે છે અથવા છે.ડરી તેટલે દરજે પાડા પડે છે અને પડશે તેમાં પણ શક નથી અભારે કેટલાકને એમ લાગતું દ્વરો કે તેઓએ ભાગ ફે.ડ કરી અને મારપીટ ચલાવી એટલું આપણા કરતાં વિશેષ અને સરસ કરવું. આ અભિપ્રાય વિચાર વગરના છે નિર દ્રાષ માણસા ગાળીના ખાદારથી મુવા તેમાં તેઓની શી વડાઇ? દવે લગભગ ત્રાંસ માઇલ સુધી જોહાનીસળરગની આસપાસ લશ્કર ગે.કવાઇ ગયું છે. તેમાં હજારા પાઉડનુ ખરત્ય થશે તેના બાલ્ને મબ્યુરાએજ ઉપાડવેક પડશે. વળા क्ते तेओः शुंटहाट हरशे ते। पेता.ने भारणे जनास अरीलडा માસ્ક્રસો પ્રતિન પામરો તેમાં તેએ.એ શું સ.રૂં કરયું ગણ,રી ક તેએોના આગેવાન ક્ષેત્રી સુધી સત્તાના નીસ્સત્માં તેએહની ઉપરજ ભુલમ કરશે એ તો ભુદુંજ રહ્યું સાર્કાડ કરવા તે બદલે અગર તેઓ માત્ર કામ છેાડી શાંતીથી બેસી શકત તા તેનું પ^{ર્રા}ણામ ભૂદજ પ્રમારતું આવત સરકાર તેન.થી ટાયર થર્ઝ જાત કેમકે તેએ.ના અ^{*}નરબળની સામે ચવાના દ્રથીયાર તેમની પાસે નથી. સત્યાત્રહ અમુક દ્રદ સુધીજ હતી વારે વાર્ષે ક્ષાર્ટી કરી શાંદે એવી વૃદ્ધ ભાષવાના જરૂર નથી. તેના વરીહામ અતે સવદાને ક્રષ્ઠ પહા હદ હોઇ શ્રકતી નથી.

જપરતું લખાવ્યુ લખ્યા પછી શક્તર વ્યબદુર રહમાનના પત્ર . જપરથી જણાય છે કે ચાંતરીસ કાર્યુ **વિશેષ ખળ્યર** એપરતા પાસ નહીં રાખવાને સાર જેલમાં ગઇ છે. તેઓને સાર શીલીંગ

રંક ક્લાલામાં આવ્યું છે તે તે દાકતર અબદુર રહમાન એળું કરે છે. આ ખબર સાંભળીને હીંદી સત્યાત્રહીને મગરૂર થવા જેવું છે. અને હીંદી એક્સ્તો જેઓ જેલ જવાની ઈન્તે જારી રાખે છે તેમણે હીંમત ધરવાની છે.

સાધારહ્યું રિતે એમ કહેવાય છે કે માજુસ પર્ધસાને સાર્ કેર પીએ છે. આ કહેવતને ઉગ પૈસાને સાર્ફ રેજ સરકાર ફેરવવા માગે છે. . તે કેર પાસ ? તે પર્ધકાને ખાતર કેર પાવા માગે છે એમ ચીનની સરકાર કહે છે

ચીનમાં અપ્રીય હોંદુરતાનથી જાય છે. તે અપ્રીમ ચીનાઓ શીધે એવી ગાહવણ કરતાં લડાઇએન પણ થઇ. છેવટે ચીન ની પ્રત્ન અર્રામને વશ થઇ. આ ઇતિહાસ લાંબા છે હાલ ते। ओटबीक , बिटेश्त कशायवानी से है भीत अने ई श्रेक સરકાર વચ્ચે શરત થઈ છે 🖟 ચીનમાં અશીમ પેદા ન કરવું ને હોંદુસ્તાનથી ઈંગ્રેજ સરકારે અપીમ ન માકલવું. પચ કેટલુંક અરીમ તાે ચીતના ખંદરા ઉપર હાલ પડલું છે. તે અધીમ ચીનને 'ખરચે પાછું હીંદુસ્તાન જાય એવી માગણી ચીન કરી રહ્યું છે. પણ ઇંચેજ સરકાર ના બધ્યું છે. જે અશીમ ચીનના ખંદર ઉપર પહેલ્યું છે તે તે ચીને ફેવું જ ત્રે એટલું પોલું જ જોઇથે! જો તેમ નથાય તા દીશેજ સર કારતે અને છેવટે હોંદને પર્કસાની ખાટ જવા. આ 4એજ સરકારતે અસલ વાત થઇ પડી છે એટલે પહેલું અરીમ ઉદાવવાની ચીનને કરજ પાડે છે. હવે ચીને એવા ડરાવ કર્યો છે કે ઇશ્રેજ સરકારની રાવ ઇશ્રેજી પાલોંગેંટ પાસે લાઇ જવી. એક્યું કે તેવું પરિણામ શું આવે છે. આ અવ સરે એટલું કહી દેવાની જરૂર છે કે જો અપીમતા વેપાર प्रथमयी होंदुस्तानमां दाणस न अमें इत ते। होंदुस्तानने કંઇ પણ પાંચાની ખાટ જવા જેવું હતું નહીં. હોંદુરતાન તે અશીમના વેપારથી કાયદા થાય છે એમ કહેનારા પડ્યા છે. પણ એ સવાલ આ જગાયે આપણે તપાસી શકતા નથી,

હાલના સુધારામાં કેટલા પઈ તો કેટલી મનુરી અને કેટલા માણતો નકામા નાશ યાત્રે છે તે અમ્મલી કરકસરતા ના ખરેખરા ખ્યાલ આપણને કરી પડી શક્તાના નથી, છતાં કેટલીક વખત જે ઓક્ડાએર આપણી નજર તેલે આવી જાય છે તે

માંથી આપણને દરીધામાંથી એક દીધાના ખ્યાલ આવી શકે તેમ દીપા જેટલા ખ્યાલ મળી આવે છે. અમેરીકાના એક ખેતી સંબંધીના પ્રખ્યાત છાપામાં લખાળું જોવામાં આવ્યું છે તેમાં નીચે પ્રમાણે દીકા ચીનાઓા વિષે છે: લખનાર જ્યાવે છે કે ચીના ઢાંકા માણસતા મેલ પણ નકામાં જ્યાં રેતા નથી અને તેઓના વ્યામ કરવાથી શહેરાની સુધરાઈ જળાવાય છે એટલુંજ નહીં પણ સેંકડા વરસા ચર્મા ચીનની જમીન તાજી તે તાજી રેલી છે. યુગાપતા રીવાજ પ્રમાણે સીના લાંક પે તતે. તેમ સ્વીનામાં ફેંકી ના નવી પણ શને એક પાતા લાંક પે તતે. તેમ સ્વીનામાં ફેંકી ના નવી પણ શને સ્તાનાં ફેંકી ના નવી પણ શને સ્તાનાં હોક પે તતે. તેમ સ્વીનામાં ફેંકી ના નવી પણ શને સ્તાનો હોક પે તતે. તેમ સ્વીનામાં ફેંકી ના નવી પણ શને સ્તાનો હોક પે તતે. તેમ સ્તાનાં હોક પોતા પછે કો મેલ તેઓ જાતા હોક પે તતે. તેમ સ્તાનાં હોક પોતા પછે કો મેલ તેઓ જાતા હોક પોતાને પહેલાડે છે. આવું ખાતર બને છે, આવા

એક દીવસના મેલની કોંમત છ દુભર પાઉંડ સુધી અંકા એલી છે. પરીહ્યામ એ આવ્યું છે કે ચાર હતાર વરસ થયાં ખેડાએલી તેજ જમીનમાંથી એક એકરતા હઠા બાગ એક પ્રાણસના ગુજરાતને સારૂં બસ થાય છે. હવે જરા યુરાપ તરફ નજર ફેરવીએ, મેલની અંદર જે રસાયછો રહેલાં છે તે બર્ધા દરીયામાં ખાળ ચલાવી ને ફેંકી દેવામા આવે છે. **મુ**ળ એ રસાયણા ભાજપાલા રૂપે જબાતમાંથી તીકલાં હતાં તેથી તે વસ્તુ જમીનને પાછી પહોંચાડવાની દેખીતી જરૂર રહી; નહીં તાે તે જગીન કસ વિનાની રહી પાક નહીં આપે. આટલું તેા સુધારાવાળા સમજે છે તેથી તેએ, જે રસાયણ ધસડાઇ જાય છે તે રસાયણ કુદરતી રીત છાડીને કુત્રીમ રીતે તઇયાર કરવા સેંકડા રસાયણ શાઓને રેકિ છે. તેઓ કહે છે કે દસ લાખ માણસની વસ્તીમાંથી દર વરસે સીતેર લાખ રતલ નાઇટ્રાજન, પચીસ લાખ રતલ પારાશ અને દસ લાખ રતલ ફેરસફરીક એસીડ દરીયામાં ચાલ્યા જાય છે. આટલા વજતનું કૃત્રીમ અને માેલું ખાતર તેટલી વસતીને સાર આ શાસ્ત્રીઓએ તઇયાર કરવું પડે છે. પરિસામ એ આવે છે કે ઉધે રસ્તે ચાલવાથી ઉધા પ્રલાખે સુજે છે. છેવટમાં આમને આમ રહ્યું તા સુરાયની પ્રજ **ક્યાં કાઈએ કંઈ પણ મહેનત લીધા વિના પાતાની** બેલ દીવાળું કાદરો. હોંદીને લાજમ છે કે તેએ આવી આવી વાતા ઉપરથી ભગ્નત થવું અને રહેવું. હાલના સુધારાની કંઈ પણ વાત હાય તે ત્રમે તેવી લલચાવનારી લાગતી દ્વાય તેઃ પસુ તેમાં ઝંપલાવતાં બહુ વિચાર કરવાે.

ઉમરાવની સભામાં નવા કાયદા

ગી. પેલાક વિલાયત ગયા તેવાજ અને વળગી ગયા છે. ગયે મુધવારે ઉમરાવની સભામાં હારડ એમ્પટફોલે સવાલ ઉડાવ્યાં હતા. તેમણે લારડ કરને સલાહ ભાષી કે યુનીયન સરકાર ઉપર તાર કરે કે ન્યાં સુધી હીંદીની માચણી પ્રમાણે કાયદામાં ફેરફાર નથી થયા ત્યાં સુધી યુનીયન સરકારે નવા કાયદા અમલમાં ન મુકવા આમ કરવાથી હીંદુરતાનમાં ઈમ્રેજી સન્તાને ધક્કા પહોંચવાના લય છે તે કેટલેક દરજે દૂર થશે. હારડ એમ્પટહીલે મત આપ્યા કે યુનીયન સર કારને વડી સરકારે ખુલ્લી રિતે, સ્વતંત્રપણે અને ક્ટલાપુરવક વડી સરકારના મત જસ્ત્રાવવા એકમે. આ વાત આપ્યા સલતનતને સારૂ જરૂરની છે.

મુખઇના માછ સ્વરતવ સારક સીડનહામે લારક એમ્પટ હીલને ટેકા આપ્યા અને હીંદી કામની તરફ સારી વસ્તહ્યુક ચલાવવાની યુનીયન સરકારને બલામણુ કરી.

સારડ કરવે કહ્યું કે પોતાની ખાતિ છે કે દક્ષિણ આક્રીસ માં પ્રજામત કબુલ કરે તેટલે દરજે જનરલ બાયા, જનરલ સ્મટસ તથા મી. રીકાર હીંદીની લાગણીને માન આપવા તિલ કમ્પ્લ ધરાવે છે. હીંદીના હક યુનીયન સરકારની આગળ કરીને વાજબી રિતે મુકલા સારક વ્હેડસ્ટને પ્રયત્ન કરવું હતું સારક કર્યે જબાવ્યું કે નવા કાયદાયી એક દરે સીંદી કામને લાબ જોયા તેથી તેમણે બાદશાહી મંજુરી ન વ્યવસાય કું હતા તે ધારમું દક્ષિણ અપ્રીકાની પ્રાપ્ત ઉપર એ તેઓ નામસંદ કેં તેની બાબતમાં દબાલુ કરવાથી ક્યાંદો થયોના સંભવ તથા. ક્ષારક કરજને કહ્યું કે હીંદી કામ અગાઉ હતા. તેના ' કરનાં વધારે હક માગલી ન હલી. અને દહિલ્ણ આદ્રોકામાં સ્થિતિ સુધરે તેની ભાતર કેટલુંક પડતું સુક્લા પણ તે તઇયાર હતી.

^કલ'ડન ટાઇમ્સ'ની દીકા

" શુક્રવારના તારમાં ફડર જ્યાવે છે કે 'ડાઇમ્સ' ઇમીગ્રેશન ક્ષ્મદા વિષે ડીકા કરતાં લખે છે કે યુનીઅન સરકારની હાલની મુશ્કેલીએ.માં ઉમેરા ન થાય એમ સહુ કેલ્ઇ ઇચ્છે છે. હોંદી ઇમીગ્રેશનના સવલ લહુ લારીક અને અગયના થઈ પડ્યા છે. એટલે તે વિષે અમારે ધ્યાન ખેંચવાની જરૂર પડે છે. હેલુ વખત છે તેટલામાં સમાધાની શા માટે ન થાય એ અમે સમજી શક્તા નથી. યુનીઅન તેમજ અંગ્રેજી સલતનતના અમત્યના લામોની ખાતર દ્રીથી સત્યામહની લડત થતી અડ કાવવાની જરૂર છે. હોંદીએલ્એ આ કામદાના સંબંધમાં ચાર અમત્યના અને વ્યાજબી મુદદાએા સામે વાંધા લીધા છે. આ મુદદા નીચે મુજબ છે:—

ક્રી સ્ટેટની બાબતમાં હતા કેરમી એક ચાલુ રહયા છે
 રહીશ હોંદીઓના કેપમાં કાપલ થવાના હકતા સવલ.

a નાતાલના ભુતા રહીશાના હક રદ નહીં થવા જાઇએ. ૪ હીંદી રીવાજ મુજયનાં લગ્ન ક્ષ્યુલ થવાં જોઈએ.

યુનીઅન પહોંમેં ટમાં 'ઓપોત્રીરાન' પક્ષે અને ખાસ કરીને મી શરાઇનર, મી. ચેપલીન, અને મી. ડંકને કાયદામાં સુધારા કરવાને ઘણી મહેનત લીધી હતી. હોંદીઓ આ કાયદાની વિરુદ્ધમાં છે એ બાબતમાં હોારડ એડરટને વૃડી સરકારનું ખ્યાન ખેચવાને કાંઇ પગલા ભરેલાં નથી એમ ચાપ્પ્પું મતલમ પડે છે. તેમ આ બીલ વિષે વડી સરકારને કાંઇ વિચારવા જેવું છે કે કેમ તે તપાસવાની પણ તેણે કાળછ રાખી નથી. કાહોાનીયલ એપીસે પણ તેટલીજ ખેપરવાઇ રાખી છે. યુની અન સરકારે વિચારી આટલા વિવેક વાપમાં છે તો હવે તેજ પ્રમાણે વધુ સમજ પહોંચાડી હોંદીઓનાં મનતું સમાધાન કરી શકે છે. દાખલા તરીએ બીજી પાર્લામેંટ મળે ત્યારે કાયદામાં સ્વારો કરી આપવાની પ્રધાના ખાતી આપે તોપણ અત્યારે હોંદીઓ નવા કાયદાની સધાને ખાતી આપે તાપશે.

એશિઆના લય

મુરાપને એસિઝાના અને આજ કાલ આરે લાગી રહેયા છે. જાપાનની જીવેરી, સીનની ઉપલપાયલથી, ઈરાનમાં રાજ્ય ફેરફારથી તેઓ ગભરાડમાં પાયા છે. હિકલમાં તા તેમાંના એક પણ બનાવથી અભરાવાનું કારણ મળતુ નથી. પણ યુરાપનાં રાજ્યા જેઓ તલવારના બળ ઉપર હુશે છે તેઓ તલવારના હળા ઉપર હુશે છે તેઓ તલવારના દેખાવથી પણ હરી જાય છે. જાપાન યુરે,પમાં કે યુરે,પનાં સસ્થાનામાં આવી પહેાચરો તા? જેમ તેઓએ બીજની જમીતા પડાવી તેમાં રહેદાણ કરયું છે તેમ જાપાન ચીન વિગેરે કરશે તા? આ સ્થા સાથે કરયું છે તેમ જાપાન રાજ્યા જેમાં તામના જાણીતા દેમેજી કેપક પણ તેજ અમના રાજ્યા મેરાયલા છે. તેમણે એક વાંચવા સાયક ઢેખ વિદ્યા યતના 'હેલી મેલ'માં લખ્યો છે. તેમાં તે જાણાવે છે કે હત્ય દ્વારત જાપાન અમેરિકાની સાથે કહીરોનીયા માળત નહીં લહે. પણ જાપાન ત્રી લાની સાથે કહીરોનીયા માળત નહીં લહે. પણ જાપાન ત્રી લાની સાથે કહીરોનીયા માળત નહીં લહે. પણ જાપાન ત્રી લાની સાથે કહીરોનીયા માળત નહીં લહે.

कास पुरतभां नथी. ओटल लापान भाज धमारी आपीने स्रतिय भानी होते. भी. ६ रेजरना भत प्रभाक्षे भारी सहत ओर देशियाना टापुने साइ यदानी छे. ओर देशिया के पुरवना धुबहानी नक्दीहतीय धुबह छे. ते मुझहार्य आराओ ध्रष्टाक ध्रुक छे. ते मुझहार्य आराओ ध्रष्टाक ध्रुक छे. ते मुझहार्य अपी तेओ भां सहित नथी. के मुझह लापान विभेरेने भाइह कार्य केना छे. सां तेनी भीडी वस्तिनी कपावट यह सह तेम छे. भी. ६ रेअर भाने छे हे के ओर देशीयांनी कथाद हरवा हरी ही ते। भारी प्रकार पाति है के ओर देशीयांनी कथाद हरवा हरी ही ते। भारी प्रकारी पाति है अहारा भरता रस्ताओंनी इलकी हैवा पहरी अपीने पाति है अहारा भरता है है ही है हो है है से स्वाम स्रति है सहसाम स्वाम है है हो प्रकार प्रवास विभाग स्वाम है से साम स्वाम अराह स्वाम स्वाम

વળી મી. ફરેઝર ધારે છે કે ભપાન જે દાવા કરે છે તે ગેક્સઓથી સહત કરી શકાય તેવા નથી. જાપાન એમ કહે છે કે તેણે સડાંકમાં છત મેળવી એમ બતાવ્યું છે કે તે હવે માત્ર પુરવતી પ્રજ્ય ન મધ્યુષ્ય. તે પ્રજા હવે પશ્ચિમના જેવી તે તેના સરખી મધ્યુષી જોઇએ. આ રીતે જાપાન પશ્ચિમના હોકોની સાથે દરેક પ્રકારતું સરખાપછું માગે છે એમ મી. ફરે ઝર કહે છે. એ સરખાપછ્યુંને સાર્ફ્યનું લડાઈ થવી જોઇએ એવા પથ્યુ એ સાહેબના મત છે.

મરહુમ મી. સાવર

મી. શાવરના મરણથી દક્ષિણ માકીકાને ખાત છે. જન રથ માથાની સ્થિતિ તો પ્રથમ કફેડી થઈ પડી છે. પણ દક્ષિણ માદીકામાંથી એક ઉદાર દિલના માણુસ ચાલ્યા ગયા છે. મી સાવરની સત્તા કેપમાં પ્રણું પ્રભળ હતી. તે પાતે બહુ પુશિયાર તે સ્વતંત્ર મીનનજના માણુસ હતા. એમ કહેવાય છે કે મી. મેરીમેનથી ખીજે તેખર મી. સાવર અનુભવમાં તે બોલવાની શકિતમાં હતા. તેના શ્વત્રઓ તેનાથી કરતા. તેના બિત્રેક તેને ખહુ ચાહતા હતા.

મી. સાવરના વિચાર એવા હતા કે કાળા હાંકા પર બીલ કુલ ભુલમ ન થવા જેઇપે. તે કાળા હાંકાના મિત્ર તરીએ એ જાબાતા હતા. કેપની ભુની પાર્લોમેટમાં 'નેટીવા'ને સાર તેમએ હમેશ સખત હડત લિપેલી હતા. કેપમાં જ્યારે હોંકોને સાર વેપારના પરવાનાના કાયદા થયા હતા ત્યારે તે સખત બાહેલા હતા. તે વડી સરકારના દબાબુના કાયર હતા. વડી સરકાર વચ્ચે પડે એ તેનાથી શહન ન થતું. તે એમ માનતા કે હોંદુ-તાનને સ્વરાજ મળતું જેનેઇયે. પે.તે ઈમેજ વિરશ્ પ્રમાણે 'રેડીક્શ' પક્ષના હતા.

મી. સાવર 'તેડીવા'નાં હક કુળારનારા કાયદા ગઈ પાર્લામેંટની બેઠકમાં મસાર કરાવ્યા એથી લણી ડીકા થયેલી. તેઓના ચિત્ર છતાં તેએ એવા સખત કત્યદા કેમ દાખલ કર્યો એ ઘણા જસ્તુ સમજી શક્યા ન્યી. કેટલાકને તેદ એમજ લાગેલું કે મી. સાવરે પાતાના પક્ષને ડેકા આપવા ખાતર પાતાનાજ માનેલા 'તેડીવા'ને દેશ દીધા. એટલું એ. કસ છે કે જે કાયદા પડાયા છે તે 'તેડીવા'ને સાફ તુક સાન કરતા છે. મી. સાવર દી સ્ટેડમાં ૧૮૫૦ ની શાલમાં જનન્યા હતા. અને ૧૮૭૪ ની સાલથી તેમનેર સરજ પરમતને પાર્લામેંડના અનુભવ 'હતા. મી. આવરની જમા પરમતને પાર્લામેંડના અનુભવ 'હતા. મી. આવરની જમા પરમતને પાર્લામેંડના અનુભવ 'હતા. મી. આવરની જમા

વિલાયતમાં આરતાની લડાઈ

વારતે માટે શક્ત ચલાવનારી ભાઇઓની લક્ત ધર્સ વર્ષો થયાં ચાલે છે. હજી તેઓ ખંત અને ધીરજધી પાતાનાં આ વાજબી હેમની માગણી કરી રહ્યાં છે. વ્યા લડત લેવા ની રીતમાં કેટલીક બાઇએમ ફાવી શંકાય ત્યાં બળ વાપરવા અને મક્ષ મીલકતને તુકસાન પહેંચાડવાના વીચાર વાળી છે. તેના પક્ષ મીલીટંડ સક્રરેજેટના નામધી ઓળખાય છે. તેમના આગેવાનામાં મીસીસ અને મીસ પાનકસ્ટ, મીસીસ પેથીક ક્ષારેત્સ, મોસ કેની અને બીજી નામાંજોત બાઇઓ છે. ગયા રવીવારે લંડનમાં દ્રકાલગર સ્ક્વેરમાં આ પક્ષની બાઇ-એક તા એક માટા મેળાવડા થયા હતા. રૂટર ખબર આપે છે કે મીસ પાનકુરુટ આ મેળાવડા સમક્ષ ભાષણ વ્યાપવાને લબા થઇ કે તરતન પોલીસે તેથીને પકડી. ગીસ **પાનકૃસ્ટે** પણ તેની માતાની પેંદ્રે ઘણી વખત જેલ જત્રા કરેલી છે. વ્યાને વ્યવસાસો કરી કેદના અમલદારાને થકલ્યા છે. સા દીકરી બંને વીદ્રાન છે. આ ધડપણમાં છે. , દીકરી ઉઝતી જુવાનીમાં છે, અન્તેની હીમત અને ખંતને માટે શહ્યુ અને મીત્રાએ એક અવાજે વખાસુ કર્યા છે. ફટર જણાવે છે કે મીસ પાનકસ્ટને આ વખતે પોલીસના હવાલામાંથી નસાડીને સમ જવાના ઘણા પ્રયત્ન થયા હતા. • પરંતુ પાલીસના અને વેહેરવારાની હકડીના અપતાને લીધે તે પ્રયતન, નીષ્ફળ ગયા હતા. આ બાબતમાં મરદ અને એારતા મળા બીજાં ૧૫ જ્યાંતે પકડવામાં અવ્યાં છે. તેમાના પચા ખરા મીસ **પાન≱સ્ટના અંગ રહ્યુંકા છે.**

માસાસ પાતકૃરતને વખતા વખત પકડી અને છોડી મુકવામાં આવી છે તેના લંબંધમાં મુલકો પ્રધાનને હાથા હાય અરછ પહોંચાંડવા માટે ગયે શુક્રવારે સફરેજેટાના એક ડેલાએ કાશીશ કરેલી. પરંતુ પાલીસે તેમને અટકાવી; અને ધાયલ કરવા માટે તેમના ઉપર કામ ચાલમું. આમાં ગીસીસ પેયીક હાર્યન્સ, હેડી સીબીલ સ્મીય અને બીજી બાઇએને પ્રથમ પખવાડીઅની કેદ મળી. પાછળથી તે સજા એપ્લી એટલે માર દીવસની કરી છે. કેડી સીબીલ સ્મીય અને મીસ લાસ્પ કરમાં અપવાડી કરી કરી રહી છે.

ગાસ કૈતીને છેંડવવા માટે તેની ૩૦૦ બ્હેનપર્ણાઓએ ફેડ્સાવે કેઠખાના ઉપર હુમેશા કર્યો છે. આ કૈદખાનું બહુ માટું છે. તેમાં સરેરાસ હંમેશના એક હુજાર જેટલા કૈદી રહે છે. હુમેશા કરનારી બાઇએ! વાડ ઉપર ચઢી અને કૈદ ખાનાના ગવરતરના મકાનની બારીએ! લાંગી. પાલીસે તેમને પાહળથી વીખેરી નાંખા છે.

ગીલીટંટ પક્ષ આમ પોતાના હંકા માંગી રહેલ છે. જ્યારે ળાજો એક પક્ષ ં જે નાન-મોલીટંટ પક્ષના ં નામથી આળખાય છે. તેમની પોતાના વાજમી હક મેળવવાની રીત લાદા પ્રકારની છે. ઓરતાને વાટતા હક આપવાની ભાગત જેએ. વીરૂદ્ધ મનના છે તેમને તેઓ સમજવગતે મથે છે અને દુષો સહન કરી શોકાની દીલસોજી પોતાના તરફ પેચે છે ફરર જહાવે છે કે આ ખીજા પક્ષની ઘણી માટી મેહી ટુકડીઓ વીલાયતના જુદા જુદા ભાગામાં લક્ષ્મ ગમ્યુ કેટલાએક અઠવાડીઆ ગયાં હુમ કરની આવતી જતી રમામા લગ્ફે દક છે હકાનું નાદ મા ભરી દુની અદ બધાર કર્માં સન્વાર્ત સંત્ય અલ્કા વહેલ્યા હતી અત્ય રવીનારે તેમણે એક શાખ ઓક્સેન્દ્રાં મહે સમય મહતમાં

કાઢ્યું હતું. જાહેર રસ્તાએ પર થઇ તેએ હાઇડ પારકર્માં ગઇ અને તાં મેદા મેળાવડા કર્યાં હતા. તેમના વલવાએ માં લખેલું હતું કે "સમજસ્ વાપરા, બળ નહીં.". હાઇડ પારકમાં તે એક લાખ એારતા ઉપરાંત બીજા આવેલાં હજારા માણસા એકજ ઠેકાણેથી તેમનાં લાવણા નહીં સાંભળી શકે તેટલા માટે બગીચામાં અલગ અલગ ૨૦ તખ્તાએ! માદવા હતા. અને દરેક તખ્તા ઉપર ત્રલ્યુ ત્રણ એારતે.એ બાળણા આપ્યાં હતાં. ફટર જસ્યુરે છે કે બધું કામ સાલી થી થયું હતું અને ટાળા બધ આવેલા માણસાએ આ ઓરતા તરફ દીલસાછ અતાવી હતી.

દુનિયાના દાષ

નીચેની અન્નસ્થ રા. રા. બાલાકાંકર ઉલ્લાસરામ કેંચારીજા ની છે. તે અમે કાવ્ય માધુરમમાંથી ઉતારી છે. કાવ્ય માધુરમના ટીકાકારે તેને સસ્ત કવિની ઉપમા આપી છે. અન્નલના વિચાર તા એવાજ લલ્ય છે એમાં શંકા નથી. દુનિયા આપણુને કેમ દોષ દીપે છે અને જે કચર્યા દરે છે તે દુનિયાના દોષથી કેમ એદરકાર થઈ શકે તેના વ્યસરકારક બાધ છે. કાલ્યની 'રચના સહેલી છે એટલે સમજવામાં સુરકેલી વ્યાવે એમ નથી. તે વખતા વાંચવાથી તેમાં બદુ વ્યાનંદ આવે એવું કાલ્ય છે, એક ડેકાલ્યું શબ્દો આ કાલ્યમાં કાલ્યું છે તેના અરઘ નીચે આપેલા છે.

(434)

ગુજારે જે શિરે તકારે, જયતના નાચ તે સ્ક્રેજે, ગ્રંજે ધ્યારું ધ્યારાએ અતિ ધ્યારું મણી ક્ષેજે. કુનીઓની બુડી વાસી વિશે એ દુઃખ વાસે છે, જરાએ અંતર ખાનંદ ના એરણે થવા દેજે. કચેરી માંદ્રિ' કાછના નથી હિસાળ કાડીના, જગત કાછ થઇને તું વહેલી ના પીડા હેજે. જગતના કાચના યંત્રે ખરી વસ્તુ નહિં ભાસે, ન સારા કે નકારાની જરાએ સંગતે રહેને. રહેએ શાંતિ સંતાષે સદાએ નિર્મય ચિન્તે, हिंसे के दुःभ हे आतह है। धेते नहिं हहेके. વસે છે ક્રાધ વેરી ચિન્તમાં તેને તજ દેતે, પડી જામે બલાઇની મહા લક્ષ્મી ગયી હેજે. રહે ઉત્મન્ત 1સ્વાન દે ખર્ટએ સુખ માની હે, પીએ તા શ્રી પ્રભૂતા પ્રેમતા પ્યાસા બરી પીએ. કર વાણી સુછે, જો કાઇની વાણી મીડી કહેજે, પરાઈ મુર્ખતા કાજે મુખે ના કેર તું કેજે. અરે ∗પ્રારબ્ધ તેા ધેલું રહે તે દુર માગે તેા, ન માત્રે દેશનું આવે ન વિધાસે કદી રહેજે રહી નિગેહી શાંતિથી રહે એ મુખ માટું છે, 🕠 જગત લાજીગરીનાં તું ખધા હલબલ જવા દેજે. પ્રજુર્તા તામનાં પુષ્પા પરાવી કાવ્યમત્કા તું, પ્રભુતી ધ્વારી ધુંગ્રીવામાં પહેરાવી પ્રીતે દેજે. કવિ રાજ્ય થયેં! શી છે પછી પીડા તને કોઈ, ोनिजात ह **द**मशा भाव भस्तीओं भेजन खेले.

» તસીળ, 🚦 મરદત, ટ્રંબલમાના ભાન'દ-

<u> બેહાનીસબરગમાં હંગામ</u>

के बड़तावती इत्पन्ति कोहानीसभरत्रनी पासेनी आखुमां થક, જેને લીધે કેટલાક નિર્દેષ માછુસા માર્યા ગયાં તે જેને લીધે ક્ષેત્રર સ્ક્રેડસ્ટનના કહેવા પ્રમાણે એ વડી સરકારનું લસ્કર વકારે ન પહેાંચ્યું હત તેા દ્રજી વધારે ખુન ખરાખી થત તે હડતાલના મામલા હજુ પુરા તથી થયા. હડતાલ ક્રમીડીના સેક્રેટરી અને બીક્તએા જેણે જનરલ બાયા સાથે મસલત કરેલી તેઓ સેની.ર પત્મા નથી સરકારે ઘલું આપવાનું કબુલ કરવું છે પણ હડતાળ કમીડીને તેટલું પુત્તું નથી. તેની માત્રણી બધી ક્ષ્યુલ ન થાય તેર આખા દક્ષિણ અહિકીકામાં દુડવાલ પાડવાની તેઓએ ધમકી અ.પી છે. આ ધમાવી જવાબ સરકારે અલેડા આપ્યા છે. સરકાર જણાવે છે કે જેટલું આપવાનું તેઓએ ક્યુલ કરયું છે તેના કરતાં વધુ નહીં આપી શકે હકતાલ ક્રમીડીયે જાહેર કરયું છે કે જો તેઓની ખધી મામણી ક્છલ નહીં રહે તો હડતાલ ફરી **થી** પડશે. જો આખા દક્ષિણ અહદાકામાં હડતાલ પડે તેર નહીં અનુભવ,એલી એવી દુડતાવ પડશે એમ વિલાયતના ખાયત્વાળા જ્યાવે છે જોદાનીસબરમમાં ચારેમેગ્યી ઢાકા ભાષબીત થઈ ગયા છે. સહુ ખોરાકના સગ્રહ કરી રાખે છે કે.લસાના ભાવ મહી મુખા છે તે બધા ચીંતાતુર મતે રાહ જોવા કરે છે કે હવે શુ થશે ? ખેલ્યા સા**દે**બને પણ કદી નહીં વીતેલી એવી વાતે છે. તેના પ્રધાનમાં વ્યતી કરોાટી પુરે પુરી ચાય છે. એવું મનાય છે કે સ્ટ્રાઇક થાય તા ખધી તહ્યારી તેએ.એ કરી રાખેલી છે. આ લખાણ **હ**પાશે તે દરમીયાન વિશેષ ખબર તા બહાર આવી હશે. કેમકે દર રે.જતાં નવાં સ્મતુમાન થાય છે તે દર રાજ નવા બતાવા બન્યા કરે છે.

દ્રાંસવાલના હંગામના ગુરૂવાર સુધીના ખૂબર ઉપરથી જણાય છે કે હડતાલ ન પડે એવા કાંઇક સંભવ રહે છે. તે તરફના રેલવેના મજુરાના એક વિભાગે એવા દરાવ કર્યો છે કે સરકાર જે ધારણા ને વચ્નો આપ્યાં, છે તે ઉપરથી હડતાલ કરવાની વાત બંધ રાખવાની જરૂર છે. આ દરાવ વધુ મતે પસાર થયા હતા. હજુ મજુરાનાં બીલ્લં મંડવા પહ્યુ વિચાર કરી રહ્યાં છે. બધી જગ્યાએથા મતા હવાય છે. આમ ઘવાથી એવા સંભવ છે કે તકરાર થતી અટકે. સરકાર જેટલી બને તેટલી મહેનત કરી રહેલ છે. અને મજુરાને સંતાવ નીપજે તેવા પત્રલાં હરે છે.

દરમીયાન જોદાનીસબરગમાં વીમાનાં દામ વધતાં અથ છે ખાનગી માસુસા જાન માલના વચાવ કરવા નીકળા પડવા છે ને બધી જગ્યાએ માત્ર હડતાલ અને તેનાથી નીયજવાનાં પરીસુસિની વાત ચાલ્યાં કરે છે.

હારડ એડસ્ટને જે લખાસુ વિલાયત ગાંકલ્યું છે તેના તાર આત્મા છે તે ઉપરથી એનું સાળીત કરયું છે કે વડી સર કારના લસ્કરને કામે લગાડમા વિના હુટકાજ ન હતે. વખત એવા બારીક હતો કે હાતડ ચ્હાડસ્ટનની પરવાનગીની રાદ જોવા વિના જનરલ હાસ્ટ પાસેથી તે લસ્કરની મદદ માગવામા આવી હતી અને મળી હતી. પછી હતારે હાસ્ટ ચેડસ્ટન પ્રીટારીએ ગવા હતરે તેએ બધા તપાસ કરતાં તેને જચાવુ કે જે પગલ, ભસવાં તે મરા તર હતાં, ને હત નેએ, સાહેન્ત્રે ડાંગ્યા જેટલા હપાત રહેત તે, ને વડી સરકારના હસ્કરને આવે વખતે વાપરવાની પરવાનગી જરૂર આપત.

आराज्यता विषे साभान्य झान

[લખનાર—મી. એમ. કે. માંધી]

પ્રકરમાં ૧૧માં

અકસ્માત—લહ્યું,

કાઇ પણ માણસનાં કપડાં કે કઈ સળગી ઉઠે ત્યારે મ્યાપણે ગબરાઇ જઇએ ઇરોએ, તેથી દાઝમાં ઉપર ડામ દેવા જેવું થાય છે. દાકેલા માણસને મદદ કરવાને બદસે મ્યાપણે તેને મહા દુ.ખ પેદા કરીએ **છરે**એ. તે**થી** દાકેલા માણસને સાર શું ઇલાજ લેવા એ જાણી ઢેવાની બધાની ફરજ છે.

કપર્કા સળગી ઉઠે તે માહ્યુસે પણ ગભરાવું નહીં. પણ તુરત છેડેા વિગેરે હેત્ય તો દાયમાં લઇ ઝપાટા**થી** ચોળી નાખવા જે આખે ભાગ સ**ળ**ગી ઉદયે હેલ્ય તા તુરત ધુળમાં અહોાટવું. શેતરજ જેવું કહ્યુ લુમયું વિગેરે દેાય તે. તે તુરત લપેટી લેવું. પાણી દ્વેષ તા પાણી છાંટવું. અલગ ઠરે કે દ્વરત દાઝ લાઓ છે કે નહી તે જોવું. દાઝ હે.ય તેક તે જગ્યાએ કપડું ચેતી જવાતા સંભવ છે. એ કપડું ઉતડવું નહીં પણ જ્યાં ચાટેલુ હાેમ ત્યાં રહેવા દર્શ બાકોના ભાગ કાતરથી કાપી નાખવા. ચામડી ન ઉત્તરાય એ ખુબ સભાળવું આ સ્થિતિએ દરદીને રહેવા દર્ધ વુસ્ત સાક માટી એકડી કરીતે તેમાં કેંદું પાણી મેળવી તેની ક્ષાપરી કરીને બરાબર પાટા બાંધી દેવા. એટક્રે દાઝ તદન મરી જશે તથા કરદી એક્કામાં એક્યું દુઃખ પામરી. લુંગડું ચોટેલું હોય તે પાટા મેલતી વેળા રહેવા દેવામાં જસ પણ અડચણ નથી. માટીના પાટા સુકાઇ જાય કે તુરત ભદલાવવા. *દં*ડા પાચીના ઉપયોગથી જરાએ ડરવાની જરૂર નથી.

આ ઉપાય જેને ન સુજે તેને સાર નીચેના ઇલાજો છે તે જાણી ક્ષેવા ઠીક છે. તે ઇલાજો ઈ કેલ્લ ક્ષેપકના મુસ્તકમાં ધી લીધેલા છે. કેળાનું લીલું પાતરાં ક્ષેવું. તેની ઉપર એતીવ એતઇલ કે મીડું તેલ ચાપડવું. ને તે પાતરાં દાઇ ઉપર સુકી બાંધી દેવું. પાતરાંને બદલે સાદ સુંવાળું કપડું સઇ તેલમાં ખેતળી શક્ય દીધ હશે તો પછુ આવશે. સરખે બાગે અળસીનું તેલ અને સુનાનું પાણી કેળવી બરાબર દલાવી તેના ઉપયોગ પછુ કાયદાકારક છે. ચોંટેલાં કપડાં ન ઉપાડે તેા નવસંકા દુધને પાણીથી પલાળી તદન પલળે એટઢો તેને ઉખેડી શક્યો. તેલના પાટા બાંધ્યા હોય તે પહેલી વખતના બે દિવસે ઉખેડવા પાછળથી હમેશાં છોદવા તેનવા બાધવા કેલ્લલ પડ્યા હોય તે કોડી નાખવાની જરૂર છે. ચામડીને ઉત્તકવાની જરૂર નથી.

દાઝ લાગવાથી ચામડી માત્ર શાલજ થઈ હેાવ તેં ગારી તા પાટાને પહોંચી શકે એવા એક પણ કહાજ ત**યા**. બ**ળ** તસ તુરત ભધ થશે.

ન ગળામાં દાત્ર થયેં હાય તો સામુ પોઠાથી એક બીજા ક ત ત અડે એકી સંભાળ રાખવી, કેટલીક વેળા જલદ તેળખા ચાનડી પર ભળવાર્યા માણસ દાકે છે. ત્યારે પહ્યુ ઉપર પ્રમાણે ઉપયોગ કામના છે.

<mark>બાલકન રાજ્યાની લ</mark>ડાઇ

જુલાઈ ૨૬—રેતમાનીઆની સરકારે શ્રીસને ચેતવણી આપી 🤌 🚡 જો તે સારીઆ ઉપર લસ્કર લઇ જવાના વ્યાયક શખરી તા રામાનીઅન લક્કર બલગેરીઅન રાજધાની પ્રથમ थी अनने अरही. तेंग्रीजे ज्येस पश्च क्रमान्सुं छे हे लक्ष **ગેરીઆ** ટરકીશ હુમલાની સામે થવાને શક્તિવાન રહે એ જરૂરતું છે. સારીઆથી ખબર મત્યા છે કે બલગેરીઆના રાજાએ યુરાપના રાજ્યોના પ્રતિનિધિઓને પાતાના મહેલમાં ખાલાવ્યા હતા અને સાં તેમને કહ્યું કે બલગેરીઆના ટીરા તારા અને જંબાલી તરફના યુલકમાં ટરકીશ લશ્કર દાખલ થઇ ગામડાંઓ ભાળતું અને વસ્તીની કતલ કરતું આગળ વધે છે. આ મુલમતી સામે થવાની જરૂર છે. ધુરાપનાં રાજ્યાની મદદથી જે સલાહ લઇ છે તેને આમ પગ નીચે ફચરવામાં આવે અને એવાં અપમાનને તે રાજ્યા સાંખા ખેસી રહે એ હું માની શકતા નથી. કોંગ ચાર્લસે પણ ખુદ ટરકીના સુલતાનને કાગળ લખી કહેવરાવ્યું છે કે ટરકીસ बरुटर आत्रण वर्षे छे ते क्योजिय अध्यय. इशिया व्यने એન્સ્ટ્રીયાએ શ્રીસ અને સરવીઆને બલગેરીયાની સ્થિતિ ખાતર થે.ડા વખત લડાઈ ભધ કરવાની જરૂર બતાવી છે. રામાનીયાએ સલાહ કરવાના વિચાર દરશાવેલા પરંતુ ગીસ અને સરવીયા આગ્રહ પકડીને એઠા છે કે જ્યાં સુધી અલ ગેરીમા સલાહની શરતા ઉપર સહી ન કરે ત્યાં સુધી તેઓ સડાઇ અધ નહીં રાખે. ટર્ડાશ લશ્કર આમળ વધે તેની સામે રામાનીયા લશ્કર માકશે એવા સભવ માનવામાં વ્યાવે છે. દરમીયાન ટરકીસ લસ્કર કુગ કરતું આગળ વધે છે તેથી ગ્રીક અને સરવીયાને બીક લાગી છે. ટરફપની સામે શું પગલાં ક્ષેવાં તેના વિચાર કરવાને ગુરવારે જે કાન્કરન્સ મળી હતી તેમાં યુરાયનાં રાજ્યા કાઇ બતના કરાવ **ઉપર આવી શક્યા નથી. ફરીયાતું વલસ્તુ કોઈક પ**ગલાં ભરવા તરફ જ્યાય છે. આડરીયાનાપલ પાલું મેળવવા માટે ખુદાના સુકરાના વ્યદા કરવાને શારૂ મસ્છદોર્મા લુમાને राज्य निभाज्य पायानी आहवाब वार्ष हती. अने सार लाह આડરીધાનાપલના સવાશની વાળતમાં ટરકીશ મત એક્જ છે એમ અહેર કરવાને સીરાસકીરત ખાતે એક જંગી સભા ભરવાની ગાઠવસ્તુ પસ્તુ થઈ હતી.

મુલાઈ ર ૮—મીસ અને સર્વીયા બલગેરીઓને તાડી ન પાડે તેને માટે એપસ્ટીઓ, ફશીઓ અને રામાનીઓએ ગ્રેહ્વલ્યું કરવા ધારયું છે. સર્વીયન સરહ્દથા રુ માઇલ આવેલ વીડીન શહેરને સર્વીયનોએ ધેરયું છે. સહેર તરતજ કબજે થઈ જવાના સંલવ છે કેમકે અલગેરીઅન લસ્કર એટલું બધું નબળું પડી ગયું છે કે દુશ્મનની સામે થવાની પણ તેઓ ના પાડે છે બાલ્કન રાજ્યેના પ્રતિનીધીઓ સલાહ કરવાને માટે ખુખારેસ્ટ જવા લાગ્યા છે તેઓની કોન્ફરન્સ લુધવારે મળશે. અમેર જવા લાગ્યા છે તેઓની કોન્ફરન્સ લુધવારે મળશે. આમેર જવા લાગ્યા છે તેઓની કોન્ફરન્સ લુધવારે મળશે. આમેર જવા લાગ્યા છે તેઓની કોન્ફરન્સ લુધવારે મળશે. આમેર જવા લાગ્યા છે તેઓની કોન્ફરન્સ લુધવારે મળશે. રાષ્ટ્રીએ તેઓ અમેર શ્રુલ તરફ અમેર જો સ્વાલ સામે સ્વાલ સ્વા

કુરહ્ક દાખલ થયા છે. અને સાં તેમણે લગુ! માસુસોની કતલ કરી છે અને ગામડાંઓ બાલ્યાં છે. આવી કતલના ખળરા કેન્સ્ટાંડીનાપલમાં આવતા જવા છે. એક ખળર પત્રી કતલ ચલાવવામાં આવેલી જગ્યાનું વસ્છુન કરતાં લખે છે કે તે પૃથ્વી ઉપરનું દોક્રખ થઇ રહ્યું છે. ડરડીશ સરકારે વસ્તી શપર કાઈ પછુ જતનો ભુલમ નહીં કરવાના હુકમા લસ્કરને માકલ્યા છે. પરંતુ બલમેરીલાની દુષ્ટતા વીચેની અગણીત વાતાથી બળી રહેલા માસુસો ઘણીજ ફૂરતા ભરેલી રીતે બદેલા વાળવા તલપી રક્ષા છે. રાડોરહે અને મલગારા માં બે મુસલમાનાને ખુન કરવાના વાંક માટે દેહાંત દંડની શિક્ષા થઈ છે. અને આઠ માસુસોને ત્રણથી સાત વરસની જેલની સજ થઇ છે.

કેપટાઉનથી રૂટર જણાવે છે કે સ્માની રેડક્રેસટ કમીટીએ આડરીયાનાપલની જીત માટે કાન્સ્ટાંટીનાપલ વડા વહીરને કેપટાઉનના મુસલમાના તરફથી મુખારકોના સંદેશા માકસ્યા છે.

ભુલાઇ રહ્—કાન્સ્ટાંટીનાપલથી ખબર આવ્યા છે કે ગ.દી વારસ તથા સુલતાનના શાહળદા આડરીયાનાપલ જવા નીકળ્યા છે. તાં તેમને માન સાથે આવકાર આપવામાં અ.વશે. તેઓ લસ્કરની ક્લાયત તપાસશે. ત્યાંના કારભાર સંભાળવાને ખીજા અમલદારા પછુ ગયા છે. હવે ટરકી આડરીયાનાપલ ખાલી કરે એ અસંભવીત છે, એમ બધા એટોમન છાપાઓ એક મતે જાહેર કરે છે.

નુલાઇ ૩૦- મુરાપતાં રાજ્યાના એલચીઓએ બાલ્કન 'મામલા લીધે વરિચાર અલાવ્યા પછી ન્નહેર કરશું છે કે પાર 'મામલા લીધે વરિચાર અલાવ્યા પછી ન્નહેર કરશું છે કે પાર 2તે બધા રાજ્યા તરફતું લખાસુ માકલવાતાજ વિચાર હતા તે માંડી વાલ્યા છે. કેમકે કેવા પ્રકારતું લખાસુ માકલવું તે વીધે બધા રાજ્યા એકમત થઈ શક્યા નથી. પાર∂તે પાતાનું લશ્કર એનાસ-મીડીયાની હદની અંદર લઇ જવા બાબત એલચીઓ બુદા હદા લખાસુ માકલરો.

સેલીમીક મસ્જુદમાં લુમાને રાજ નીમાજ પડવાની કિંમ્બ્ર હશે તેમને માટે ગુરૂવારે આડરીયાનાપલની ખાસ કેના દાડશે. બલગેરીયન લશ્કર રાજધાનીના શહેર સારીયામાં ભેળું થાય છે, વસ્તીને માટે ખારાપીના દુકાળ પડવા ભય લાગી રહેયા છે. સારીયાની આસપાસની રેલ્વે ખધી કપાઈ ગઇ છે. ખારાક મેલવવા માટે બલગેરીયાએ વારનાની રેલ્વે ચલાવવા રામાનીયાની પરવાનગી માત્રી છે.

ભુલાઈ કર—મીક નઉકાસન્યની એક ડુકડીએ શેઇસના કોનારા પર ભાવેલા સેંગેસ, મરાનીભા અને મકરી અંદરા કબજે ક્યો છે. બલમેરીઅનાને નવી મદદ આવી પહેંચવા થી ભુમેઈ તરફના શ્રીકા ઉપર હત્સા કર્યો. ભારે શકાઈ શ્રુઇ. ત્રસ્તુ વખત શ્રીકાને પાછા હકાવ્યા પસ્તુ છેવટે બલગેરીઅના તે ભારે તુકસાન વેઠી પાછું હઠવું પડ્યું હતુ. તેઓએ ભુમેઇ આગળ શ્રાક અને મુસલમાની જગ્યાએ! ભાળી છે. કાઉન શ્રીસ આદરીઆનાપલ આવી પહેંચેલ છે. ત્યાં તેને લક્ષ્કર, રઇયત અને દીની અમલદારાએ વધાવી લીધા છે. મ્યુનીસીપલ શ્રહ્યાનમાં આવકારતું માનપત્ર મળ્યું તેના જ્લાબ માં શાહજાદાએ લસ્કરની બહાદુરીથી સલતનતતું બીજ નંભરતું શહેર પાછું મળ્યું તે શાટે મુદાના વ્યાભાર માનધા. ભપેર એક જેમાં શ્રેળવાર થયા હતા અને તેમાં રહ્યતે એક એક જેમાં શ્રેળવાર શ્રેષ્ઠ હતા. અને તેમાં રહ્યતે તાપા લાઈ શેવાને ઇચ્છે છે એ અમે ગાની લક્તા નથી. આડરીઆનાપાલની સુધીને અગાઉ કરતાં આજે અમે વધારે પાક મણીએ છીએ.

્ર કરળત અંભુમન ફરિલામની એક મેહી મીટીંગ શરૂવારે રામે શ્રે સ્વીટમાં થળી હતી. ગો. એમ એસ. રહિરી પ્રમુખ હતા. સભામાં લંડન તથા કેન્સ્ટારીનાપૃક્ષ તાર માકલવાના કરાવ સમા હતા. તેના સાર નીચે મુજબ છે:

મરદેશ ખાતાના સેક્રેડરી, લંડન—નાતાલના મુસલમાના વડી સરકારને નમતાપુરવક વીનંતી કરે છે કે તેમણે ડુરણ ના સુલતાન કે જે મુસલમાની ધરમના ખલીક છે તેમના લાભ અને મોજા અળવી રાખવાને પોતાની બહેતળી વગ વાપરવી.

વડા વહીર, કાન્સ્ટાંટીનાપલ—એક્ટાંમન ક્નોહને માટે ડર બનના કુસલમાના ખલીકૃતે અંતઃક્રરણપુરવક સુબાર્ટી આપે છે. આ છતાનાં કૃષ્ય કાયમી રહે એવી બીંદગી છે. જુમા તે રાજ શુકર સુબારવાની નમાજ પડવાની ગેઠવણું કરી છે.

्र विदेश राष्ट्री स्था विकास

भास्कत राजीन वीर्ष 'टाइन्स ' सभे छे ते अभे नीये આપીયે કરાયે. જો તેણે એ પ્રમાણે પ્રથમથી લખ્યું હત ने द्वरा ६५२ जनारे हमहा स्था आरे जीर क्रवां हत ता થ્મા મહિામહિતું કુદ પણ બંધ રહેત. હતાં ભારફન ટે**ા**ગા ની જંગલી દસાના ચિતાર હાલ મહત્વા છે; તે પણ વાંચવા ચાત્ર્ય છે. " ખાલ્કત ટાળી મેનીડાનીયામાં બંધ છેાડવતાર તરીખે દાખલ થયેલી. પણ આજે તેજ ટાળી દ્વરકાની છત पणी यथेली स्थिति इरतां प्रशीक वधारे तहरासी स्थिति મેસીડાનીયાની કરી મુકે છે. તેએલએ તુરક્યોની સામે છત भेणपी ते बेणा तेकानी व्यातः अस्युपुरवक्ष, प्रश्नु हवे कोन्न શાંકાય છે તેમ ઉતાવળ, તારીક અપણે બધા કરતાં હતાં. पक्ष तेओनी छत पछी हवे के रीत तेओ सतावे छे देशी તિરસ્કાર અને દિલિબિરીજ પેદા થાય છે. તેઓએ લડાઇ શરૂ કરી સારે પાતાના સગાંને છેપ્રવાતું બહાતું કહાડેલું હવે તેઓ તેજ સુલકર્મા ખાત્ર સળગાવી સ્લા છે. યુરાપના મત કાના વાંક છે એ તપાસવાની ખટપટમાં નહીં પડે. ટાળીના માં લાગીદારાતે આ જંગલી લડાઇમાં પાવાને સાર સરખા દોષિત મચુરા. જે ખબરા ભામભૂને પડી શકે છે તે ઉપર थी 'ते। ज्येम कथ्याम छे है हुदुंधी क्छ्यामी पहेंसे। साथ ભલગારે ઉત્રામ્માં છે. ગમે તેમ હાેય પણ હાલ **બલગા**ર वधारे है। वित छ अभ कहेवा तर्धभार नथी. अर्था तेओ ભાષા શાંપુરસ રીતે ગુન્દ્રેત્રાર છે ત્યાં અમે કાઈના પક્ષ ખે આ શકતાર નથી. તેઓની મોડી છતાની તારીક કરવા અમે તર્જમાર હતા પણ તેઓ શુંટના હિસ્સાને સાફ વડી મરે છે તેમાં તેઓના દાષ શિવસ્ય ભીજી કંઈ અમે ઓહ શક્તા નથી. આ ધરતા ક્રજીયા એક્દમ બધા રહે એમ માનવું વધારે પહતું છે. કેટલાક કહે છે કે સુરાયનાં માર્ટા રાત્ત્ર્યાએ વચમા ભાવવું જોઇયે. પણ તે કઇ રિતે એ કાઇ ખતાવી શકતું નથી. આ ટાળાની સ્થિતિ એવી જ મની થઇ છે કે તેઓએ ઝારની સલાહતે પણ મનાકારી નથી. મેટાં રાજ્યા તા એટલુજ અહી શકે કે દિવસ્તા હદ આવળ ન ફેલાય. જે કેખાવ આપણી નજરે પડે છે તેથી કોસ્ટી ગ્યાનીરી **તથા** રુધા તે તા^ગારી પ**્રેચિ છે. તુ**રમાતે ભુષામ બાલાદન કે.ચીતા સુધામ ભાગળ કંઈક નવી *કે*ટેના न सि कर मेखी काकारून अधारी हती है है हर करा આવી છે, અને તેઓના નાહ થવાનાં ચિન્હ અમે જોઇએ હીએ."

પરચુરણ

કર્માંગ્રેયન કાયદાના સંભુષમાં ધુનીઅન અને વડી સરકાર વચ્ચે જે કાગલ પત્રા લખાયા હતા. તે વિશાયતમાં અહાર પડેલી મ્લુ સુકમાં છત્રાયા છે.

મી. પાલાક લડતનું વ્યનિશ્રીત હોવાને લીધે હાલ તુરતમાં વીલાયતથી પાછ્ય કરે તેમ નથી. કરમીયાન તેમની એારીસ ખુલી રહેશ અને જે કંઈ પરચુરણ કામ હશે તે ચાલ્યા કરશે.

મીસ સ્લેસીનને શારટ હેંડમાં સર્વથી વધારે ઝડપથી લખ વાની શક્તિને સાર શારટકેંડ રાઇટર એસોસીએશન તરફથી સાનાના ચાંદ મળ્યા છે; આ ખબર સાંભળીને ઇડિઅન ઓપિનિઅનના ધણા વાંચનાર રાજી થશે એમ અમે માનીયે ઇપ્લે

મી. સહેમાન કાસમે પાતાની વેપારની સાઇ સેન્સ નહિ મળી તેથી ટાઉન કાઉન્સીલમાં જાપીલ કરેલી. અપીલના કારણા મજણત હતાં છતાં તે અપીલ ટાઉન કાઉન્સીસ કારી નાખી. આ કેસ મી. પાલાકની ચેરદાજરીમાં મી. સલીવાને સલાવ્યા હતા.

એાટામન ફ્રીકેટ ક્લળના મંત્રી તથા ખળનથી મી. કે. **પી. બટલર કરબનથી લખે છે કે અ**મારી ત્રીજી વારસીક સભા તા. ૨૬ સુલાઇની રાતે મળી હતી 🔊 વખતે ખધા સભાસદે તથા બીજા સાહેલા હાજર થયા હતા. ગયા વર સના રીપાસ્ટ તથા હીસાળ વંચાઇ મંબુર થયા અને નીગ્રે મુજબ નવા અમલદારા સુંટાયા હતા. પેટરન, ગી. ઇસમા છલ અહમદ હાફેજી સુસા. વાઇસ-પેંટરના, મેસર્સ એસ. ધી. ખટલર, અબદુલ રનાક, એ. એમ. રોખ, એસ. પી. મહમદ, એમ. પી. ફ્રેન્સી, રીખછ હમેદ, મહગદ વ્યાબેદ, મહમદ ક્યરાઢીમ, **મારસી ફસતમછ, એમ. કે. ગાંધી, એસ.** એસ. રાભુષી, મહુમદ સાજમ, એમ. એ. મેરટાલા અને એમ. એમ. ખરશાની, પ્રમુખ, મી. એમ. એસ. રહિરી; ઉપ-પ્રમુખ થી. એમ. એ. અાર. ખાત; મંત્રી અતે ખજાનથી, મી. કે. પી. બટલર; કેપટન, મી. મ્બાર, પી. મટલર; વોકસ-કેપડન, મી. અભદુલ કરીમ; કમીડીના મેમ્બરા, મેસર્સ અબદુલ કરીમ, એમ. એ. ભુરા, ઝુસતુકા પીરભાઇ, છાટે ખાત, અબદુલ કુદુસ, કે. મી. ભટલર, અને એમ. એ. આરખાન. યુનરેઅનના હેલીમેટા, મા. આર. પી. અટલર, અબદુલ કરીમ, કલભના સલાહકારી, ગી. એચ. એલ. પેલ.

શ્રેટાઉનથી **ખી. છ. છ. વનમાળી લખે છે કે તા. કામ** રેજનું ગામ ખાલવામાં શ્રી ત્રેયાવટ ધર્મશાળાની જરૂર છે. તેને માટે ઉપર.જું કરવા તા. ૨ છ એ.પ્રસ્ટે પાતે નીકળશે. આ ભલા કામમાં પૈસાની મદદ કરવા લખનાર શ્રી ત્રેયાવટ ભાષ્ટ્રઓને નમતા પુરવક વિનંતી કરે છે.

જોકાન્સ્મરગથી મી. ફુરોન ઇષ્કાહીમ મામલા લગ્ને છે કે માનાલી મદરેસાનું કંક જે ચાલું થયેલું તે બધ્ય થઇ ત્રમું છે. આ મહ્યું શરમ ભરેલું છે. મી. ગામલા અરજ કરે છે કે આ કંક કરીથી ચાલુ થવું જોઈ એ.

ગેતાનીના એશીઆડીક બત્રારમાં વેપાર કરતા ચાર હીતો ખાતકીઓ ઉપર ગુંદર્જ ર.ખુતા માટે કુ મુ ચાકવું હતું, અને તેમા જરેકતા એક પહેડ કહે અથવા સાત દીવસની સખત મુશ્રુરીની કેદની સજ થઇ હતી.

ફ્રાસવાલની ખા**ણે**.માં હડતાલ પાડનારાઓને **શાં**વ કરતની એક શરત એ હતી કે જે જે માણસે.એ હાતાલ પાડી હતી તેમને પાનાની અશ્વલ તે!કરી ઉપર પાછા દાખલ કરવા. saniલ પ્રથમ કલીત ફેરન્ટીન મહ્યતમા**લી** શરૂ થઈ દ્વતી. તે વખતે શરૂઆતમાં હડતાલ પાડનારની જગ્યાએ ખીજા કેટ લાક માહસા કામે થળવ્યા હતા. વ્યા નવા રહેલા માધ્યુસા <u>બુના માલુસોને માટે જગ્યા પાછી ખાલી કરી ભાપે તેટલા</u> ભાર તે હડતાલ તાડનારા ૧૭૫ માણસાને યુનીઅન સરકારે માં, ૪૭,૫૦૦ ની રકમ ભદલા તરીકે આપી છે.

જરમીરટનની ટાઉન કાઉન્સીક્ષે એવા કરાવ કર્યો છે 🕏 પહેલી અુલાઇથી મેલું ઉપાડવાની જે કી શહેરમાંથી ક્ષેવામાં આવે છે તેજ પી લાકશનમાં**થા ક**વામાં આવશે.

ગી. સેમ માેરીસ નામના હોંદી ઉપર કેપટ.ઉનમાં ખાેઠી રીતે દાખલ થવાનું અને રહેવાનું તહે.મત મુકવામાં આવ્યું દ્ધતું, એક વખત તેની ઉપર કામ ચાલી મયું અને તેને છાડી મુક્લામા સ્માવેલ પણ તેના વકીલના કહેવા ઉપરથી એમ જણાય છે કે નવા ક્રાયદા ૧લી ઓગસ્ટે અમલમાં અત્વવાના છે. તેટલા સારું તેને કરી પકડવામાં આવેલ છે એટલુજ નહીં પણ તેની પ્રથમ જાુબાની હેવામાં આવે છે. આતા હેતુ એમ બતાવવામાં આવ્યે. છે કે તેતે તથા કાયદા તી ૩૫ે સન્ત કરાવવી - વક્ષક તેને છે!ડવવાની પણી મહેનન કરી જોવામાં આવે છે. પણ મેજીસ્ટરેટ કંઇ દાદ નહિ આપી.

પૂર્વ આકરીકામાં મેસાનવહેતીથી એક લખતાર જાણાવે છે કે અહીંની હાલત દીવસે દીવસે બગડતી જ્ય છે. હીંદીતું અપમાન દરેક જગ્યાએ વધારે વધારે થતું જાય છે. ધરો ખરે કટેશને હીંહી કટેશન માસ્તર છે તાપણ હીંદીઓને કટેશ નુમાં આવવા દેવા વીગેરેતી ખાબતમા સખત ધારા કરેલા છે. કેટલાક હીંદી શ્ટેશન માસ્તરાએ તો કેટલાક હીંદી વેપારીના ક્રેત્ટમાં દંડ પણ કરાવ્યા છે. તેરાણી માટુ શહેર છે ત્યાં શ્રેયને મીક્ષ ગાડી આવતી વખતે દ્વીદીને અ.વવા દેવાનેજ પાસ પણ ન આપવા એવા નિયમ હમણા થયા છે અનાત્રળ ૧૦ સેટ લઇ પ્લેટફેરમ ઉપર અત્વવાની રજા હતી. આની સાત્રે ક્રાઇ લડત ચલાવનાર નધી.

'સંસાર' ન.મે નવું છાપુ કેનેડામાં વસતા સાદસી હીંદી મ્માન્સે બહાર પાડ્યુ છે, તે છાનામા અત્રહ બહાર પઠનું આર્યન નામનું ચાપાનીયું મેહવી દીકું છે. ગ્લા અપામાં ઈ મેજ અને પ્રાંથી આવા જે સીખ આઇએક બાહે છે. તે વાપરવામાં આવી છે. આ છાયા ઉપરથી જોવામાં આવે છે*ે* કે ૧૯૧૭ ની સાલમાં કેનેડામાં ૮૧૯ **મી**ના દાખ**લ થ**યા. પરંતું ઢીંદીનાં એક પણ કુડુંબને દાખલ થવાની મનાઇ કર વામા અગવે છે.

ભતારસ ભાગળ ગંગા નદીના હાલ જે પુલ છે તેવી લખાઈ **૩.૫૧૮ પીટ છે** તે એકવઠા પાટતના છે. હાલમાં ગંગજી ઉપર એક નવા પુર એવડા પાટાના સારા ધાટ આગળ **બંધાય છે. આના ખરચના સંબંધમાં હાઉસ એ**ાક કામન્સ માં એક સવાલ પુછાનાં ધી. મેત્દેવાએ જણાવ્યું હતું કે આ ત્રવા પુલતી લભાઇ પાંકરેક શીટ અને ખરચ પા. ૩૩ લાખ થશે.

વસ્ત્રો વસ્ત્ર હોંદુસ્તાનમ પૈકાશીની અઝત તથા સારા મહસાદ થતા ક્રેડિય તેમાં દરસ્થા પર મેડપાલ જવાડી -બાવે છે તેના સંબંધમાં દિલાનવના એક માસોકમાં **ઝ**ઢાર પડેલા તીચેના ઓકડાએક સિચારવા જેવા છે —૧૮૭૨ ની

સ.લમાં ૧૧,૦૦૦ ટન ઘર્લ સુરાયના ખજાર માઢે પરદેશ ચહ્યા હતા, જ્યારે ગયે વસ્સે ૧૫ લાખ ૮ન—આખા દેશની પેદાશના **છ**હા ભાગ—થઉં પરદેશ ચઢવા હતા | લીવરપુલના કારખાનાવાળ એાના લાભને માટે ફતુ વાવેતર એટલું બધું વધતું જાય છે કે એક્લા મહાસ ઇસાકામાં ત્રયે વરસે દર સાલ કરતાં ત્રજી લાખ એકરમાં ફતું વાવેતર ખત્સ વધતી

વિલાયતનું વારકશાયર ડેલી એલબઝરવર' લખે છે કે આ દેશના કંઝરવેડીવું, છાપા હોંદી પ્રન્ય પત્સેથી વિલાયતના સરકરતા ખરચતા હીરસા મેળવવાની આશા વનાવનારાં લખાણા શ્રખ્યાજ કરે છે, તેથી ઢીંદી સરકાર અને ઢીંદી રાજવંશીઓને ઘણા કંટાના પેદા થત્ય છે. આવાં લખાણા લખતારાએ.ને ખબર નથી જહ્યાની કે હોદી સરકાર લશ્કરના ખરચમાં દેશની આમ દાનીના ગે.થા ભાષ તેં અત્યારે ખરચે છે. અને તે ઉપરાંત હીંદી રાજ્યંસાઓ તેઓના રાજ્યમાં રહેતા વ્યમુક લશ્કરના ખરચ 8પાડે છે, અને તે શરકર પણ જ્યારે જ્યાં જોઈએ તારે ઉપયોગમાં આવી કરે છે. મદાસની ચેબર એાર્ કામરસે **માંગ્રેષ્ટ તેરીના ખરચમાં કાંઇક દીરસા આપવાના સવાલ** હાલ ઉઠાવેલા છે અને એવી સુચના કરેલી છે કે મલાઈ રાજ્યા તથા ખીજાં સંસ્થાનાની પેઠે હીંદુસ્તાને પણ ખોડીશ તેવીના ખરૂચ માટે વડી સરકારતે દર વરસે સારી રકમ આપવી જોઇએ. આ સુચનાના જવાળમાં મુખઇ અને બીજા પ્રાંતનાં વેપારી મડળાએ જસાવ્યું છેકે આ વિચારા સારા છે, ખર્તા તેને હાલ ટેકા આપવાને અમે અશક્ત છીએ.

પૈત્સીલવાનીયાની યુનીવર્સીટીના વડા પ્રેફેસર જે, રસેલ સ્મીય એક ક્ષેખમાં જણાવે છે કે અસલના જમાનામાં ક્ષાેકા પરવત અને ખીણાની આસપાસ રહેતા ત્યારે ઓમ્યા પેતાના ખાળકાને નાનપણથીજ સુકા અને લીલા બેવા જે કુદરત ચે.પાસ ઉગાડે છે તે ઉપર હ્રષ્ટપુષ્ટ બનાવતી. તે પછી પ્રજા વધતી મઇ તેમ ફળફળાદીના વાવેતર કરવાને અદક્ષ હ્યારાએ એવું ધાન્ય જંગલમાંથી કાદમું કે જેના વન્વેતરથી તેએ.ને તુરત પાક મળવા લાગ્યા. પાકને માટે કેટલાક વરસોતી રાહ જેવા જેટલી ધીરજ તેઓને રહી નહીં અને તેથી કૃળકુળાદીના વાવેતર કરવાનું ક્રાઇને ગમ્યું નહીં. પરિ શામે પ્રત્ય બહુ એા**છા સ**ત્વ વાળા ખારાક પેદા કરવા લાગી અને તે ખારાક પર રહીને ભાતે એક્ઝ સત્વવાળી થવા લાગી **મી. સ્મીય જયાવે છે કે ફળનાં વાવેતરના પાક લેતાં શરૂ** મ્યાતમાં જરા રાહુ જોવી પડે છે પશુ પછી તાે તે મ્બે.છી મહેનતના ઘણા પાક અત્યે છે. ઈ ટાલી જેવા નાના પ્રદેશ માં ડુંગરાળ મુલકમાં ઉગેલાં ફળતા માડામાંથી એકર દીઠ એ પેદાશ કેતરે છે તેવી વધુ મુનાઇટાની અદર નવા નવા સચાઓર્ધા અને તુવા નવા પ્રયેણોથી ખેડાએલ એક્સમાં નથી નીકળતી. અન્તે જેટલા એક્સમાં અનાજની ખેતી માય છે તેથી શ્રસા થાડા એકરામાં મુકા અને લીલા મેવાના કાર્યુક**ની ખેતી ચતી હે**ત્ય તે**! અત્જે જેટલા માણસાને અનાજ** પુરું પડે છે તે કરતાં ઘર્જા વધારે માણસે.ના ખારાક પેદા થઈ શકે વળી અનાજ ઉગાડવાને જેટલી મહેનતથી જબીન ¥ળવવી પડે છે તે**થી પ**ણી એાછી મહેનત ફળના વાવેતર मा अन्त है. को नात. १७ में वावेतरथी काज्यस्वनतने। ઘદા વખત એને ઘણી મહેનેત બચી જાય, એટલુંજ નહીં पज तेना अ.हारथी शरीर वधारे भक्कन ने निरामी अने,

અઠવાડીક પંચાંગ.

પ્રીસ્તી—તા. ૨ છ એાગસ્ટથી તા. મ્માગરટ સુધી ઇ. સ. ૧૯૧૩ **હોં દુ**—અવહ વદ ૩૦થી શાવણ સુદ હ સુધી સવત ૧૯૬૯. **માહેમેલ્ન**—તા ૨૮મી સાળાનથી તા. રમજાન મુધી હીજરી ૧૩૩૧. **પારસી**—તા, રપથી તા ૧ 1262.

베 હીંદુ મુ. પા સૂર્ય દય સુર્યાસ્ત વાર તિથ તા . રા ક. મી. ક. મા dl, શની २ वह ₹<|₹45--¥₹|¥--₹¥ श्वी 1 24 25 4-89 4-26 સામ 17014-81 4-21 भ भग ₹ ₹ ₹ - ४0 4- ₹0 3 26 1 - 36 4-26 313 ηl X304-364-26 13 4 9 1-3191 4-26

વાચવા લાયક પુસ્તકા

મી. હીશકનાં મત અને વિચાર એક સત્યવીરની ક્રમાં (આ ગહાન યુનાની સાકરેશઅનુ - भरख સમયતું લાવણ છે) **सरवे।६५ (आ भद्धान ४'३७० क्षेण**क રસ્ક્ષનનાં સવેતિમ પુસ્તકના क्सावस्थ्य के.) -प्रति भरम अने भरभ नीति **વ્યસમાની ગરળી** क्री ब्रिंड अली डावरटेस्पना अञ्चल राभावस्य सार, व्यावकांड—द्वीदीयां ટસંશ્વલાલના જુની કાયદા मेवनां अल्प મારા જેવના ૧ દેશ અનુસવ (મા. ગાંધી) •

ર એ त्रीले સત્યામહતા ઇનામી નિળધ सुधासना बागाता સુરતફા કામેલ પાસાનું છવન થયિત્ર 🔻 શ્વેરતફા કામેલ પાશાનું ભાષણ દેશભાત ગાપાલ કૃષ્ણ ગામલે અને ગૌરખીટના સવાલ પરની ગરવા अरे अराक માણસ કેટલી જમીતના માલીક હેલ્છી 42 1

क्ष्यन हारी શ્વત્ય વિતા બીનાું કશું નથી સ્ત્રારાગ્યતા વિષે સામત્ત્ય શાન પુર્વ અને પશ્ચિમ નીતિનાં કાવ્યા The Ethics of Passive Pesis Indian Ho ie Rul-

Bingavad Gita

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

ક્ષીમત. પાસ્ટેજ

કાવ્યદેહન ભાગ ૧ લાે કાવ્યદાહન ભાગ ક જો કાવ્યદાહન ભાગ ૫ મા કાવ્યદાહન ભાગ ૬ દા તુળસીદાસકૃત સમાયછા ¥ a ગંગા ગુરજર વારતા બાળકાનો આનંદ, સાગ ^૧ તથા રલખતાર: धन्याराम सुरुपराभ દેશાઇ सक्त भाग-भहात्मा નાલા સ્વામીકૃત ... ગુજરાત સરવ સંમદ્ધ: કવી તરમદાશં કર લાલ शंकरकृत पांच इंपीका વાળી ભૂતી આવતી. **બાંધણી વીગેરે જીત.છે** દીલી પર હલ્ટોા ... **અરાડમાં સદીનું દુ**હિ કેસ્ટીંગ્સની સેાંટી અથવા સ્ત્રા વરસ अरवत् ર્વાં ગાળ, શારતનાં સ્ત્રી रत्ना. ભાગ ૧ ક્ષે ભાગર જો દેશી ક્રીસાળ ભાગ ૧ લાે થીગટુલાલછકુતસમસ્લા કીને આધારે લખાયલી ભગવદ **ગી**તા

BOOKS TO READ

9 9

The Song Celestial, by Edwin Amald a The Light of Asia, by Sir Edwin Azonld 3 The Ramayana and the Mahabharata, by R. C. Dutt islam, by Justice Syed Ameer All Adventures of War with Cross and Crescent

The Koran Sakuntale, an Indian Drama by Kalidas 1 4 Mohammedanian The Life of Mahomet, by Washington

The Wisdom of the East Series The Confession of Al Ghazzal-

3 The Reast of India Brahms Anowledge The Person Mysisca-1 Januari-den-Rund II. Jami The Bottan of Sadi gine Bruge in of the Kots 6 Hwan of Abul-Ala O Rubayat of Hafia

આર્ડ पेधर ઉપર છાપેલા કાંટાચાક स हर

શી. પે. શી. પે લમાનવંતા કાદાભાઇ નવરાજી **૯** ઇડિઅન સ્ટ્રેચર બેરર કાર ૧૦ અફઘાનીસ્તાનના અમીર ૧૦ મેસર્સ એમ, કે. ગાંધી અને એચ. એા. બક્ષી ં ત્રી, સારાબછ શાપુરછ અડાજની બા ³ સ્ટિંડસ્ટનના બહાદ્દરા મી પેલાક શેત્રંજનું કાર્ડન મુંબઇમાં ઢ્રોસવાલના દેશપારીએ! મદાસમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએ। મરહૂમ ચી. તાગાપાત **થયી.** કેલનબેક **મી. જોસક રેમ્યપન કેરી**આ મી. ચેટીષ્માર रेव. के. के. डेाड જોહાન્સબર્ગમાં હોંદી કીનિસ્ત્રભ દીડીડારમ સોક્સન **પી. ગામલેના માનપત્રા** વેરૂલમતું **મદી**ર મી ગામલે સ્ટાડ્સ્ટનના સ્ટેશને ટાલસ્ટાય ફારમના રહીરાા મરદુમ મી નારાયછ્સામી **મીસીસ ૨ લા**લ્યાં છ મરદુમ કાઉટ ટાલસ્ટાય સર વીલીયમ વેડરખરન પ્રેફિસર ગાખલ **મી. હે**ારકેન ટેલલસ્ટાય ફારમ ઉપર ઉજાણી જસ્ટીસ અમીર અલી **લાં ક**ે એમ્પયીલ Price, post free હીંદી બાનુઓનું બઝાર

હીંદ્વસ્તાનની ટપાલ

ર્ગકોંમત ન્દ્રરેકની ૧ પેની પાસ્ટેજ અર્ધી પેની

ઇટિસ્નેશનલ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ પીનિક્સ નાટાલ.

મળવાનું ફેકાર્શ્યુઃ—

તા. 🗴 ઓગસ્ટ સથારે હ~૩૦મીનીટે ક્લ ક્તા જતી સ્ટી. ટીમેરીકમાં રવાના થશે. તા. ૮ એાગસ્ટના અરસામાં મુંબક જ્જાી સ્ટી. પાલમકાટામાં ભલ થશે. તા. ૧૫ એાયસ્ટના અરસલમાં મુંબઇજતી 🕠 સ્ત્રી જનસ્લ અને ક્રોનીંગમાં સ્વાતા થશે

તા. ૨૧ એામસ્ટના અરસામાં કલકના ુજલીવરી અમકુઝીમાં સ્વાના થશે.

9 I riefed and Published by M. K. Tranchi 9 International Printing Press, Phonnix, Natal-

Indian Opmon

ह न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 32-Vol XI.

SATURDAY, AUGUST 16TH, 1913.

SIT AS **PROSECUTORS**

R. M. ALEXANDER, M.L.A., Capetown, was recently asked his views by a representative of the Care Times to regard to the appointments announced under the Immigration Act. Mr. A exander expressed the utmost disappointment and disapprobation in regard to the action of the authorities in placing an immigration officer on each of the Boards. He characterised this as a violation of the elementary principles of justice, which would reduce the Boards to a mockery. After what took place in Parliament while the Bill was passing through last session, be was more than surprised when he saw that immigration officers were to sit in judgment upon their own or their subordinates decisions.

"As far as the Union is concerned," he said, " the Appeal Board is the only remedy provided for the prohibited immigrant, who feels aggrieved. The alien must be content with the finding of the Board if he has been placed under a ban by the Immigration Department, though the British subject has a right of appeal on questions of law reserved from the Board's finding to the Superior Courts. It is essential, therefore, in order to inspire confidence in the minds of the immigrants arriving hero, whether they are British subjects or aveca, in the imparitality and independence of the Appeal Board but that can hardly be the case when the Government appoints its immigration officer to not to appeal upon his own judgment. Parnament intend. ed that the Board should be a real Board of Appeal In the original draft of the B if it was stated that so he Board shall subject to such directions as the Minister may lawfully usue under this Act, have jurisdiction, etc. The effect of that undoubtedly would have been to place the Board under the control of the Minister. Parliament altered that by striking out all reference to the 'directions' of the Minister, thus clearly showing that it intended that the Boards should be absolutely independent bodies. " Let us consider how the matter will work out now.

Every appeal to the Board is, in effect, an endeavour to set aside the decision of the Immigration Department. The way in which the Immigration Officer has carried out his duties is being brought under review, and yet that Immigration Officer is placed in the position of adjudicating upon the work of husself or his subordinates. We will take a simple illustration. In the original draft one of the provisions related to persons who were ' unable to read or write in any European language, to the satisfaction of the Immigration Officer When the clause came before Parhament it was pointed out that, if you were giving an appeal to the doard, you should give the Board an ore mun ty of coint into the question, otherwise all the Board would use to decide would be whether the Immigration Officer was satisfied that the probabited person could not read or write in any European language. It has

already been decided by the Appellate Division of the Supreme Court that where the Act says to the sattsfaction of the Immigration Officer,' all the Court has to determine is whether the Immigration Officer has been satisfied. Parliament, therefore, said to the Minister, You must put in words to provide that, in case of appeal, the immigrant must write to the satisfaction of the Board.

"The Immigration Officer says he is not satisfied with this man's writing and tells him he can go to the Appeal Board and ask them to decide, but the selfsame party who has objected to the immigrant's writing has a seat on the Board. So in regard to a person who has to prove that she or he is the wile or minor child of an immigrant. The proof has to be to the satisfaction of the Immigration Officer, or, in case of appeal, to the satisfaction of the Board under section 5. The whole system, I think, will lead the Immigration Department into great difficulties. Surely, it would be lar better for the immigration Officer to appear before the Board to show cause rather than to sit as one of the judges. He should be in the same position as a plaintiff or prosecutor or respondent on appeal. He should come before the Board to show that the immigrant was rightly prohibited. When the appellant has made out a prime face case in layour of his admission, it should be for the Board to call upon the respondent, the Imongration Officer, to make good his objection. If the Immigration Officer has a seat on the Board, on whom can you call to make good the objection?

"The introduction of this vicious principle of making the man who is virtually the accuser one of the judges is bound to produce the greatest dissatisfaction to practice. It practically means that, with a Board of three members, if one independent member is to layour of exclusion, then the appellant will be excluded, because the Immigration Officer will naturally support the decision of his own department. The rest of the apparatments with I believe, be generally approved through, at the country, but it is a fatal mistake to place the Immigration Officer on the Board and it is to be hoped that the Government will soon realise that, and amend the constitution of the Boards accordingly.

If India is within the British Empire (says the Makaratta) it must be within it not only for taxation and trade, but also for all the loaves and fishes that British citizenship curries with it. It is indeed one of the saddest of anomalies that while the American Government is willing to admit that Indians are Philos, so far as the law of domicile is concerned, the South Assican Government should hever feel tized of pouring contunely on their devoted head by the insulting and trutating repetition of the term coloured.

A Colour Division

Mr. A. Christopher, Hon, Secretary of the Colonialborn Indian Association, has addressed the following fatter, dated the 23th instant, to the Minister of I petice :--

" With the opening of the New Law Courts my Assocation is surprised to observe that a division is made in that portion of the Court rooms open to the public, setting aside a place for the coloured people only,

We wanture to submit that such a dist action sppears foreign in a Court of Law understood to administer Justice to all irrespective of colour, creed or race, and it is a matter of pain to us that even here we are to be subject to differential treatment.

"My Association is not without hope that you will give our respectful representation your favourable consideration, and remove what cannot but be the cause of continual irritation and unpleasantness to Indiana

Immigration Appeal Board

The lumigration Appeal Board, constituted under the Immigration Regulations Act, 1913, held its first sitting in the Chief Magnetrate's Court on the 11th instant, the members present being Mr. Percy Binns, h.C., chief magistrate (presiding), Mr. Maurica Evans C.M.G., and Mr. G. W. Dick. A large number of Indiana attended, says the Natal Mercury.

The President explained the authority of the Board, and said it was his desire to have the proceedings as public to presible.

Mr. E Renaud asked that the appellants who would come before the Court should be furnished with a clear statement of the grounds on which the right to land had been relused by the imm gration authorities.

The President replied that every facility would be

given to counsel and those concerned

The first appeal was that of an Indian woman, who claimed the right to and as the lawful wife of one Abookhan. The appellant appeared relied in the orthodox Mohammedan fashion, and on stepping into the witness box a question of indentification at once arose

The President remarked that the Court did not to may way wish to injure the religious susceptibilities of those who came before them, but it was neccessary to prove that the woman in the box was the same woman whom Mr. Darby, one of the immigration officers, had seen on the ship, and was the one concerned to the present case.

Abookhan, the husband, was then railed into Court, and bad the position explained to him. In reply to the President, he said that to lift the well was against his religion, but it the Court demanded it he would consent.

The Pres'dept: We will not look at her

Mr. Darby then stopped up to the witness box, and on the witness momentarily uncovering her face he indentified her as the woman whom he had seen on the stup, and in respect of whom the appeal was

The witness then processed with her evidence. She said, in reply to Mr. E. Renaud, that she was married, with the consent of her parents, to Abookhan, who at the time was a widower. He gave her parents ago rupoes on the marriage taking place. She was Abookhan's only wife, and there was one child, a hoy of 10 years, born of the marriage. She identified the boy in the Court as her son. She had been away from her husband in Ir dia for eight or none years. Prior to her de varture from India to vio her huiban. the find gove in the tragistration of the flow of the the necessary apera. She new clame 2 and 1 ghills join ber husba d.

'In another matter, in which Mr. Goulding appeared, he objected to the general prohibition of Asiance as ultra pires. The Minister had power to provide a person or class of persons, but the whole inhabitants of a continent could not be regarded as a class. Counsel also maintained that in the case of his client, as in that of other matters to some before the court, it was for the immigration authorities to prove that there was no dom tile where a man held a certificate of dominile.

The Court reserved judgment in both cares, and

adjourned till Thursday.

Chinese Farmers' Methods

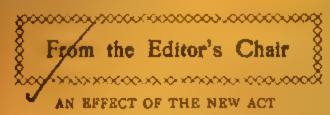
In a series of extremely interesting and instructive articles headed "Farmers of Forty Centuries," a writer in the Rural New Forker offers to the readers of that journal an opportunity of admiring the shrifty methods of the Chicase farmers in the matter of dealing with manural wastes. As a few extracts from the articles in question may interest our readers also,

we take Icave to reproduce thom.

Plant Food,-It is hard for our people to realise the extent to which the Chinese save all manufal wastes. There is no sewerage system of carrying away human wastes in the large Chinese cities, because this would mean a rast drain of fertility into the river and ocean. It is all needed on the land, and so earth closets are used—the wastes being collected every morning. They are carried away in boats through the canals or in small wheelbarrow tanks. The idea is to put everything of this nature into the soil. Every scrap of manure is gathered from the roads or streets and nothing is wasted. Instead of paying great sums of money to have these waster removed, King states that the city of Shanghai sold the right to remove these wastes once per day for over £6,000 in gold l On the farms are to be I sund great carthenware jars of 500 to 1,000 pounds repacity for holding these wastes King saw a p g pen with a tight floor of stone which had been washed clean-even the washings used in a compost. All this may seem very small business to many of our farmers-but see what it means ! After 4,000 years of cultivation one-sixth of an acre of good land in China will maintain one person! This is the result of saving water and plant food which in our system of farming is wasted.

Saving Wastes,—Up to within a few years the Chinese have made little or no use of "tertilizers" as we understand chemical plant food. In England and along the Atlantic coast in this country, plant lood from the corners of the earth has been gathered and applied to the soil. Battlefields have been dig up, sea islands scraped, swamps tapped, and in nes opened, with the result that in both continents the older soils are most productive and profitable. The Chinese have not been able to obtain this commercial plant food, but by saving what other nations waste they have kept up their so. There could be no better illustration of the difference between Kastera and Western economy. One saves every screp of wastes billions of value in plant food and then spends millions in an effort to replace it. Let us see what this means. The chemists tell us that the average annual waste for 1,000,000 of adult population will carry over 7,000,000 pounds of nitrogen, 2,500,000 pounds of potash and 1,000,000 pounds of phosphone acid. Under our present system of sewerage this and move is swept away into the sea. We think this "ann tary" disposal of these wastes a great achieve-ment. Clustered around the mouth of the Harlson. River are the homes of 3,000 000 and more and to ad dra no to the ocean. We must y hid a "curiff war with serg any over the importance of less than but the potest wasted in this way from the single

city of New York. In China the system of using these wastes eachles the Chinese people to put back to their soil each year 182,000,000 tons of nitrogen, potash, and phosphone acid.

We understand that an Indian named Purshotam Manpi, a British Indian, duly registered, in terms of Act 36
of 1908 (Transveal), was deprived of his registration
certificate whilst he was on his way to India and was
told by the officer who took the certificate from him
that it would be restored to him if he returned within
one year of the date of his departure from the Transvast. We do hops that our information is not correct
or that, if it is correct, it is merely an error committed
by an over-realous officer. But if the Act is interpreted by the Government to mean that the rights acquired
under the Registration Act of the Transvasi are
adversely affected, it would be one more grievance
against the Government and a further justification
tor arrevival of the struggle.

THE LATE SIR ADAMJEE PEERBHAI

We learn through Reuter's cables with regret that Sir Adamjee Poerbhai, a great philanthropist of Bombay, is no more. He was a wealthy merchant who knew how to use his money. He was best known to many as the owner of a famous Sanatorium in Bombay. But his charities were not confined to a particular project or porsons. They were most catholic. Sir Adamjee's son, Mr. Cureembhai, it will be remembered, paid a visit to Natal some years ago. Ever since that time a link was established between the Indians of South Africa and the late Sir Adamjee who always took a kindly interest in all South African Indians who visited him. We sympathise with the deceased's family in their loss.

Under the Gold Law

At the Krugersdorp Police Court on the 8th instant, before Mr. B. J. Le Roux, Mr. James Henry Smit, Clork at the Post Office, appeared to answer a summonicharging him with "that, in or about the month of Japiary, 1911, or alternatively in or about the month of July, 1913, in the town of Krugersdorp, he contravened Section 130 (1) of Act 35 of 1908, in that he, being the owner or holder of Stands 375/6 situate on Commissioner and Result Streets, wronglully and unlawfully permitted to be let or sub-let or to lat or sub-let a portion or the whole of the Stands or one or other of them to a coloured person or persons, to wit certain Assatics named Mahomed Mamoojde Dadoo and Amod Bhrahim Chotabhat, the Stands being rights acquired under Law 15 of 1898 or a prior law or under Act 35 of 1908, or permitted the coloured person or persons to occupy or reade upon the Stands, such person or persons not being the some fide servant or servants of Mr. James Henry Smit."

The Stands in question (says the Rand Daily Mail) make up a promioent, business use and the case mass the knotty point as to the legality of Asjatre occupation. Mr. Retief appear d for the delence and a formal remand was granted until the 19th instr

Indians in the Colonies

The Secretary to the Government of India in the Political Department has addressed the following reply, dated set July, to Sir Jamshedji Jeojibhoy, Bart.

With reference to my letter No. 7963, dated the 50th October 1913, I am directed to inform you that your memorial on the subject of the gnevances of British Indian subjects residing in certain of the Colonies has been before the Secretary of State for India, and I am now to convey to you the observations of the

Government of India on your memorial.

s. Paragraphs 6 to as of your memorial deal with the position of British Indians in South Africa, and in this connection the Government of India notice the more important issues raised. You deplote the failure of the Union Government to pass the Immigration Bul which was introduced during the last session of the Union Parl'ament, and protest against the curtailment of privileges now enjoyed in regard to immigra-tion into Natal and Cape Colony. The Government of India presume that you are no doubt aware that a revised Bill has now been passed in the Union Parliament. They are not yet in possession of raliable information as to the details of the Bill, but the whole matter has been the subject of constant communication between the Government of India and His Majesty's Government, and I am to convey to you their assurance that no effort has been spared to bring about a satisfactory sestlement of the question at issue.

In reterence to the 'position of Indians under the Transvaal Precious and Base Metals Act and the Townships Amendment Act, the Government of India explain that the former does not affect rights or previously which existed at the time it was passed, and that an assurance has been obtained from the Umon Government that vested rights, which were acquired by individuals prior to the grant of freehold under the Townships Amendment Act, will not be interfered with.

In connection with the complaint made regarding the practice of framing regulations on a basis of racial inequality under cover of laws estensibly free from racial discrimination, the Government of India point out that regulations which transcend powers conferred by law are presumably with nives, and if so the Courts will decide to enforce them. They add that the quantion of the continuance in Natal of the £3 tax imported on extendentered Indians is now under consideration by the South African Government, and the question of the nin-recognition by the Transval Courts of polygamous marriages contracted by Indians and the transfer to the proviocial Councils of trading licences, are still the subject of correspondence between His Majesty's Government and the Government of the Dominion.

3. With reference to the case of Canada which is dealt with in paragraphs as to at of your memorial, the Government of India state that the question of the admission into the Dominion of the families of resident Indiana has not yet been finally settled. They at the same time observe that the statements in paragraphs 24 and 25 of the memorial appear to be devoid of foundation. The cabled statements that the Honourable Mr. Roberts had promised that the (amilies of Indian residents would be admirted, were contrary to fact, and it follows, therefore, that the regret expressed by the citizens of Bombay that a pledge given by a responsible Minister should remain unfulfilled, is based on a missapprehension. The Government of India are also informed that the statement contained in the memorial, that Indian immigrants must produce a sum four times as great as that re-sired of Asiatics of foreign extraction, is inaccurate. While it is true that at present Indian immigrants are required to show that they are Chinese immigrents are required to pay to the Government a sum of £100 a head, and only those Japanese immigrants who can produce passports granted by the Japanese Government in accordance with an arraigement entered into between the Governments of Canada and Japan are permitted to enter at all. It does not appear that any other alien Asiaties are admitted on terms more involvable than those accorded to British Indians.

4 As regards British East Airica, I am to enclose a copy of a letter dated the 30th March 1911 addressed by the Colonial Office to the London Air India Moslem League, which deals with many of the questions exceed im paragraphs 26 to 28 of the memorial. With reference to paragraph 11 of the letter, it has since been ascertaiced that the Administration of British East A new propose to provide for the appointment of assessions in the draft Civil Procedure Ordinance which is now in course of preparation.

In regard to the levy of a poll tax in British East Africa, the Government of India explain that the Ordinance imposing the tax lays upon European residents and Asiatics a direct hab, ity to contribute to the tevenue, similar to that imposed upon Native residents. There is thus no discrimination between any masses of the non-native community. Moreover, this Ordinance provides power for temission of the tax to cases whose the poverty of the person concerned might render it oppressive. The Ordinance, therefore, should not lead to hardship in the case of indigent residents.

The Uganda Licensing Ordinance has been passed with mod realions lowering the cost of a general trading heance from Rs 300 to Rs 150 and menuding Urdu among the languages in which accounts may be kept. The Ordinance, which is based upon one which has operated saturactorily in Nyasa and is applicable to an nun-natives whether he ropeans or As areas. It is not at present proposed to institute a system of hawkers and pediars becomes. The posterior class of Indian traders will took not be affected thereby.

- out he to concurrent of India regret that they are noutle to concurrent the discriptions made in paragraph to of the memoral in regard to indentured Indian labour in the Colonies. The principle which they have consistently observed in this critics is that the Indian labourer has a right to emigrate and that he should not be prevented from proceeding to the Colonies under indenture provided that he is informed of the conditions are such as Government can approve The conditions are such as Government can approve The conditions of Indian labourers in the Colonies is at present heing enjuried into by a representative of the Indian Government in con unction with a non-official Indian geotiemen, who will draw up a report on the subject.
- 6. The Government of India do not fail to appreciate the spirit which has led the circums of Bombay to prepare that memorial on behalf of their fellow Indians to other parts of the Empire. Many of the subjects dead with in the memorial are already receiving their most careful consideration, and they assure the circums of Romosy that an matters affecting the we tare of Indians of the John most and Colomies engage, and will continue to engage, the estuest attention of His Malesty's Government.

The natives have too much freedom (says the acting Chief Constable of Lurban), they can roam about the country without bindrance or restraint. They engage themselves where and to whom they choose, and they break away when and how they like, and the outcome of this entire want (say item is a diffig sty in making the contract hinding, where stall ishing he id not y of the rulprit concerned. The existing pass a story is under raily lightly, and i ar Mas er and Serva its A is noworkable to a very great extent.

Germiston Location

At the meeing of the Germston Town Council on the 5th nestant, says the Last Rand Express, the Works Committee reported that the Council's contribution towards the capital charges for installing the electric light at the Germston Manicipal Location and Asiatic Bazaar was approximately £270. This was within the amount provided for in the Estimates

The Council resolved: "That it be an instruction to the Works Committee to proceed with the carrying out of the lighting scheme in the municipal location and Assatic bazter as provided in the estimate."

and Asiatre bazzar as provided in the estimates."
It was resolved "That it be an instruction to the Works Committee to define and put in reasonable repair the road to the location, detailed in the above report—cost not to exceed £100."

Imperial Federation

Mr. I cank E. Dorchester, Vancouver, \$8.C., writing to the Bristol Times and Mirror on "Federation," says that any future status that may be deemed advisable to confer on our coloured subjects anywhere could best be considered at the general conference of representatives of the rest of the Empire. Should such conference decide to give a restricted represeatation to natives of India, and should the unexpected ha, pen, and a native prince be elected to the Imperial Paraament, such a man would be a good man to receive the endorsement of a majority of white votes, and the votes of the governing males would mean such a prince was thoroughly trusted to do that which was best for the Empire interests. If the idea of native votes is inadmissable in any torm, why not say so squarely, and get on with that which we can do. No political or diplomatic reason would exist then that does not exist now, and our hands would be stronger under union. The Empire was built on strongib, not weakness. Are we to weakly plead that we lear the consequence of federation? What do we fear? As also apheavals? We've faced and conspered them before. A united Empire need not lear the consequences. This does not suggest such a possibility, but merely states that such a suppos tion need not make us needlessly weak-kneed.

As for those British subjects who happen to be Chinese, owing to the fact that, not ke the natives of India, the Chinese are only in a very small part under British control, no good reason seems admissable why they should have anything but local representative rights. Aught else is out of question, and is not our fault. We can only condole with them that they are between the devil and the deep sea, but we cannot a low their unsfortune to hinder Empire progress. In considering Empire we may be rather ruthiess, but it will benefit so much that the bad will be just fiable. If such Chinese as are British subjects were given privileges as British subjects this very fact would be qualification enough, and such privilege would be because they have the fortune to be British subjects, and despite their race, and therefore would have no bearing or matters. Imperial to any appreciable extent, and certainly would not present us with a new Asiatic problem.

In leaving the subject the writer would like to end by again quoting the main articles, which seem to be the vital ones.

- of g war and to or constitutions, and outside of stellings arty por acts.
- * deformers reciprocal reistions, or free trades

t. Sumulation of British emigration within the Empire, and corresponding restricted alien emigra-

In future discussion of representation the Dominions will do will to remember that just as in time they will probably exceed the Mother Country in supresentation, so must they be prepared to sacrifice at first a little to the mother that gave them birth, and who just now is actually the greatest Power on earth, even without her Colonies, and consequently deserving of a sacrifice for the future of our children.

Immigration Act Regulations

______

The Chairman of the Zorosstrian Anjuman, Durban,

"The Committee of my Anjuman has considered the regulations framed under the Immigrants' Regulation Act and desires me to submit the following for the Minister's consideration.

"The regulations will press heavily upon the British Indians in that (1) Undue powers have been given by them to the immigration officers regarding the rights of wives and minor children of non-prohibited immigrants to enter the Union. In the opinion of my committee, official proof such as is contemplated by the Regulations will not be possible to produce in many cases. (2) Certificator of identity being rendered valueless after a year from the date of issue,

will be very little use to those for whose convenience they are to be issued. My committee submits that or these certificates will be issued after due inquiry, they should be of permanent use. My committee fails to understand why their value should be affected by lapse of time. My committee feels sure that the Government do not contemplate that each time an Indian leaves Natal, for instance, for the Transvast for one week a stay there, he should take out, at a (ee. of £1, a certificate of identity to be surrendered on his return. The impoution of the fee of £1 on certificates of a transitory nature is, in my committee's opinion, a beavy charge which can only be interpreted to be in the nature of a penalty or deterrent against absence from the Province of one's domicile. Moreover, my committee considers that, hard as is the law regarding inter-provincial migration, its working is rendered harsher by requiring an almost prohibitive fee for certificates and visiting permits. My committee entertains the hope that the lee

" My committee desires me further to draw the attention of the Minister to the inclusion of the immigration officers of the respective Provinces among the members of Appeal Boards appointed in terms of the Act. In the opinion of my committee, aggreered parties will be practically deprived of the modified safeguard of appeal provided in the Act, by the appointments above released to. My committee is unable to undentand why immigration officers should be judges against their own decisions. Their proper function, as understood by the public, is to appear as respondents to support their de-

of £2 recuired for visiting passes for the different Pro-

business purposes will be liberally issued to British In-

diana settled in the Union.

" My Committee hopes that the Minister will be pleased to give favourable consideration to this representation and revise the regulations so as to meet the objections herein submitted, and reconsider the appointment of immigration officers as members of Appeal Boards."

We hope to give pext, week the judgment cof. Mr. Lutice Cardiner to regard to an apparention for a special marriage beenes made by an Indian to the Chief Mag itra e of Durban.

Religion the Motive Force

His Highness the Aga Khan said recently that the motive force in the development of India by her own peoples must be religion, because for nothing else will the vast masses of the East toil on for generations

along the path of self-denial?

"These words, spoken at the annual meeting of the London offshoot of the Indian Moslem Lesgue, contain a profound truth, one of those broad fundamental sweeping truths which underlie the politics of the world," says the Times. "It is a truth which Englishmen generally torget when they think about the advancement of ludia. They forget it because unhappily in England our national ideals grow more and more material, and are ceasing to be coloured and inspired by the religion of sacrifice. Englishmen display their drain-pipes and their bright brick schools before India, and londly hope that they are satisfying the cravings of the multitude.

"The political leader of sixty millions of Indian Moslem, who is also the spiritual head of crowds of Moslems all through the East, himself possessing the longest tineage traceable by any living Moslems, knows otherwise. He is bound to be vividly conscious that the forms of religion, and comething of its spirit, touch the daily life of myriads in the Orient in ways to

which the West has become ball oblivious,"

Western Civilisation

Mr. G. Spiller; organiser of the First Universal Races Congress, in his contribution to the Socialogical Remote and reprinted in pamphlet form, asks, "How tar is Western Civilisation of strictly Western Origin;"

and answers thus :--

"Earlier than the Greek and Roman Civilisations were those of Egypt, Assyna, Phoenicia, India, and China, and much of Western civilisation, certainty much of Greek civilisation, is derived from those countries. At an even later period the Arabs made the first successful 'start in science. Our alphabet, our astronomy, our chemistry, our medicine, our anthmetical notation, and our algebra, we get largely from the relatively near and racially mixed hast -Phoencia, Egypt and Arabia, and the religion which most Luropeans so highly prize comes from Palestine. Oh na has been a great nation for thousands of years. When Europe was stagnating in the Middle Ages, it flourished exceeding y, and its institutions, almost without exception, were then far superior to those of medieval Europe. The printing press, paper, the maziner's compass, the mining of coal, purcesain, tea, suk and much else, we owe almost certainly to China. Taking such data into consideration, we are entitled to claim that there is nothing specifically Western about Western c vilisation, just as there is nothing specifically Bastern about Eastern civilisation, and that there has been a mixing of civilisations as there has been a mixing of stocks."

its Defects

Writing on its defects the writer says: -

"Moreover, we are too apt to speak of Western civilisation not only us if it had originated in the West, but as if it had reached its climax. As a matter of lact, judged by a same standard, our civil aution is in ity and undeveloped to a degree. If we omit physical science and industrial inventions, there is scarce y a department in Western life which to the seeing eye s not in a said backward condition, nearer to saragety than to the ideal. Think only in this contection of the dire poverty, the semidru hour as and are her sens the a mence of nonest near h the h of atternant the more mount armaments, they backwardness with addication (especially in the home), the interest in mere pleasure and sensationalism, which prevail so very widely; or remember what subject peopler say, viz. that Western intox cants, diseases, and exploitation have been their physical and moral ruin. Under these conditions, those who read history anght will look forward hopefully to the East's balging to sumplate and develop the civilisation of the West. The case of Japan lends colour to view."

News in Brief

The Catholic Indian Women's Needlework Guild.

133 Victoria Street, Durban, are holding a Bassar at the end of the present year, in aid of an Indian Boya' Orphanage. The committee will be thankful for contributions in the way of clothing, laney-work, etc., towards making this Bassar a success. All contributions may be sent to the above Guild c o Rev Father R. Maingot, O.M.I., St. Anthony's Chapel, Victoria Street, by the 30th November next. Mrs. A. Gabriel is the President, and Rev. A. Tanguy, O.M.I., is the Spiritual Director. The committee consists of Mrs. E. Paul, Mrs. J. Lawrence, Mrs. E. Lazarus, Mrs. J. Davis (Treasurer.), Mrs. L. M., Gabriel, Miss M. Sigamoney, Mrs. M. E. Gabriel, and Miss A. Prol. (Secretary.)

Miss E. Wood, a coloured lady, who has been in England for some time, has completed her course as a maternity nurse, and has obtained the C M B. of the Central Midwifery Board. We besieve Nurse Wood intends returning to South Africa in a year's time, says the APO) There is much scope for her in this country, and we trust that we may soon be able to welcome her.

In the course of a leading article on the South Aircan question, the Wednesday Keessen says --

We do not besitate to any that this legislation to exclude Assatics has absolutely nothing to do with the maintenance of the standard of white civil sation, whatever might be that standard. It is a barefaced attempt to make the position of British-Indians impossible in South Africa by imposing restrictions which no people with a grain of self-respect to them will tolerate, and the ingratitude of it all is that the Immigration Bill is aimed at the class of people who by the sweat of their brow have made South Africa habitable to the white settler. Mr. Fischer's reference to the policy of the British Empire and the rest of it merely suggest the crocodile and its tears. The hopes raised by Mr. Gokhale's recent visit have been practically falsified and we can only wait and soe how the Imperial Government propose to meet the situation.

The Hon, Pandit Motifal Nebru, president of the United Provinces Congress Committee, has sent the following telegram to his Excellency the Viceroy

"The United Provinces Committee of the Iro an National Congress begs to approach his Excellency the Viceroy with the prayer that in view of the passing of the Immigrants' Restriction Bill by the South African Parliament in a form which has deep y disappointed and pained the Indian settlers in that sub-continent as well as their countrymen here, and the imminent revival by the former of passive resistance with all its at tendant suffering and unpleasantness, his Excellency and his Excellency's Government may be pleased to recommend to his Majesty's Government that the Rival assent may be withheld from the said Bill and that they may urge the Union Government to introduce in its place and pass at an early date a bill the provisional settlems is feeted betteen Mc Sm is unlikely of the if of the I add an either if y vitue of which the United Indian eithers it y vitue of which the United

Provinces Congress Committee desires most respectfully to impress upon his Excellency that there is a keen and widely prevalent feeling in this country that the Indians settled in that part of his Imperial Majesty's domin one are being subjected to very harassing and hum! along treatment and that a satisfactory and permanent settlement of the problem at an early data will go far to allay discontent and deepen loyalty."

In assuming the presidency of the Indian Church Aid Association, Dr. Copleston, speaking with all authority attaching to the words of one who has lately reliaquished the high office of Metropolitan of India, had some weighty observations to offer on the work of the Church in India and the tasks which lie before it (says The Guardian). The true power of England to benefit India, said Dr Copleston himself in a notable speech two years ago, sests on the character of the Englishman. Christian lives are more effective than semions to convert sould, and it is vain to invite Hindus of Mohamedana to join a religious body whose own members can be pointed to as uncared for by their Church or unaffected by her principles."

The Quest

Oh! that I knew where I might find Him! And white our yearning souls thus cry, our erring teet Are seeking Him amid the baunts of rank and power, Leaving the byways, where He might be found, Turning our steps at each illusive sound, And while we seek. He lingers where we see Him not, Within the heart of each day's common hour.

Oh? that I knew where I might find Him! In things profound we plunge, amid Keen mysteries of thought we seek His form to trace, Ottimes in darkness groping, all our case To gain His presence, and yet everywhere Amid the mindane things of luc lie may be found, In every bush bird's song He has a place.

Oh! that I knew where I might find Him!
And while we yearn, we dream of loity flight,
Forgetting step by step the heights are found,
That every holy act brings Him more near
That even on the dusty bighway drear
His priors are seen, moving among us as a guest,
But oft forgotteh in life's common round.

-Selected.

Notice

Attention is called to the provisions of the Natal Ordinance, No. 5 of 1913, promulgated in the Provincial Gasette of the 3rd July, 1913, which requires dealers in magnifictured produce of the Union of South Africa to take out the annual hoence prescribed under the Licence and Stamp Act (Natal) No. 43 of 1808

The Ordinance will come into operation asfrom the rat September, 1913 and application should be made for the issue of living a to the Receivers of Revenue in Pietermanitchurg and Durban and to the Mag stra es to other Divisions of the Province.

Piet run its. T. Provincial Secretary:

Thu august, 1913.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

Asur 55 8.

ફીનીકસ, શનીવાર, તારી**ખ ૯ મી ઐ**ાગસ, **૧૯૧૩**.

व्यक्ति हर

અધિપતિની નોંધ

હવે ગુનીયત શરકારતા દેશા આપણેતે તથી ગણાતા, માં. ગાંધીતે તથી ગણાતા પણ **સી, ગાંખશેતું** મી. ગાંધશેતે ગણાય છે. આ **ગહત્વ** સુતાષતી વાત છે. આ વાતની ભસર હીંદ્રસ્તાનમાં ભારે થવા લાગી

🕽. 🔊 મા. ગાખશેના મહત્વનું તેજ છે. લંડન 'ટાઇમ્સે' बारा व्हान्स्यनता देश क्याच्या छे. 'बारा प्रश्चने ते तेमक મુંભાતના માજી મવરતર કારડ સીડનફેમે ઉમરાવમાં વ્યા યત્ર તેમાં ભાગ લીધા એ ગી. ગામલેના મહત્વના પ્રતાપ. હવે આપણે આપામાંથી જોઇ હાલાયે છીયે, તેમજ અમે क्रमणा लीवा छ तेमांथी पद्म लेकि बाहाये छीये है भी. भाभवेषे केकाम हीदुरतान कवानी तथवारी करी छे. तेमना દાક્તરે, તેમના મિત્રાયે તેમને સલાહ આપી છે કે તેમછે હીંદુસ્તાન તુરતમાં જવાના વિચાર માંડી લાળવા. એમ છતાં ते हहे छ है की सत्याग्रह व्यक्ति ते। ते तुरतभी पाछा भया વિના રહેનારજ નથી. કલક-તાની કાઉસીલમાં આ આપત માં કરાવ રહ્યુ કરવાની તાકીસ તા તેમણે હીંદુસ્તાન માકલી પણ આપી છે. આમ આ મહાન તર આપણે ખાતર पाताना शरीरना कांगे अथात्र अयत्न करी रखा छे तेमने ભદ્સા આપણ વાળવા વ્યશકત છીયે. તે ભદ્લા માત્રતા કે भ्रम्थला नथी. ते ते। भ्रेक्य पाइ शिप्पा छे. १२०४ने ભારથે કુરજ અદા કરવી.

વાંચનારે જોયું હશે કે મી. પેલાક વિલયતમાં - પહેંચ્યા કે તુરત હ્યાં હિલચાલ શરૂ થઇ ચુકી લ'ડન કમીટી ને લંડન 'ટાઈ સ્સ'માં ઘટતું લખાછુ સ્મૃત્યું, મી. પેલાકની પેતાના

કરતવ્યમાં ગરકાવ થઈ જવાની શકિતનું અનુકરશું આપણે અધાર્ય કરવા જેવું છે. મી. ગાંખલે પણ તેની રાહજ જોક તે એક હતા એમ જણાય છે. આ બધી દિલચાલા લંકન કમીડી વિના એક આ બધી દિલચાલા લંકન બવું તેનાએ, હતાં તે કમીડીને શાર ઉધરાલું ચાલદાં હતું તે અટકા મધું છે. હવે અમને કાઈ પાણું કંપ્રજ મેક્કલનું નથી. અમે ફરી પાછા સરલ દીદી શાહુકાર અને મરીઅને વિનવીય છીએ કે પાતાના સ્વારયને અરથે નસતી આ કમીડીને મદદ પેતાથી તે પાઉદાની કરે. જરા ઉત્સાહ રાખરો તે કામ પાર ઉત્સાહ મામરો તે કામ પાર હતરમે. - મી. ગાંખલે વિલાયત , છોડ્યા પછી લમીડીની દશા જારા પણ નહીં રહે એ દરેક પ્યાનમાં સખવા જેવું છે. તેમની હાજીમાંજ કમીડીને કર્ય પણ પામા પર ક્રમી લકાશે.

નના કાયદાતા અમસ શરૂ પણ થઇ સુકધા છે. પાલમકાટા સ્ટીમર નીસ ઉતારને લઇને આવી

નવા કાયરા છે તેમાંના નવને ભાષિત ઉતાર અમલમાં કરાવ્યા છે. તેનું કારણ એમ અલ્લ વામાં આવ્યું છે કે તેઓના રિત

दिवाल का मुलक्षेत सार योज्य नथी. कामने प्याप्त भगी छ ते प्रमाण का खतारकानी पासे छेभीसार्ध्य पास छे. को काम होए ता तेकाने लाधित केम हरावाय को काम समक्ष ककता नथी, कर्ता तेका कपीस करी कहे छै ने कमने छमेह छ के हीही काजेवानी ते वालत पुरती महे नत सही तेकाना व्याप करशे. वेनी साथ कमारे लखा ववुं कोइको के को सरकारनी हसारी क्षमा रहे तो क्यापणी पासे सरसमां सरस हिथार तो सलामहल छे. होता कपीस करीने कापर यशे. जरीका मार्था करशे. पञ्च क्षमा ना कमस लालत पछ को की वेला सलामह काहे ते। सरकारनी काप छस्या विना रहे नहीं. भरा डोमीसार्ध्य सरहारनी काप छस्या काम धर्म कोई ते। सरहारनी सामे हाम सहया धारे तो सही को छे.

નવા કાયદાની રૂચે અપીલ ભારડતા મેમ્ખરાતી નીમલ્લુક ગેસેટમાં આવી ગઈ છે. દરેક અપીલ ભારડની જગાયે મેમ્ખરામાં ત્યાં સાંતા નીમલ્લુક ઇમીમેશન અમલદારા નીમાયા છે. આ નીમ**લ્લુક્યા અપીલ**

ભારાતા ઉપયોગ થ**ો** ખરા બાંગી ભો છે. અને ક્રમેદ રાખીએ છીએ કે અમારા અતમાનમાં · ~~શક્ક છે~~ તે ભૂતા અમલદારાતે અપીસ બારક તરીક તામ્યા છે તેથી તે એાર્રે હવે દુર્ગાદ્રેશનના અમલદાસ્તી જગ્નામાંથી ભાતલ કરશે. જે એમ કરે તા અમારી ઉપલી ડીકાના કેંક અરથ તુરી. પણ જે મી. કરીન, મી. ચમની તથા મી. ડીક એ ઈગીપ્રેક્ષ્ત અમલદાર તરીખે પણ કાયમ રહેશે તાં તેઓને તેમજ જેઓને કમનસીમે અપીલ કરવાનું આવી પડવાનું છે તેઓને એરઇનસાદ થશે. અમલદારા પાતાનાજ કરાવની सामे अपीय सांसल ने भरावर नहीं असाम. ज्या भाष्युम ज्यतना स्वकावनी विश्व कवा केंचुं वाप. अपीस करनार ने तेर तहन कान्याय थाय 😉 ठारेख 🕏 धर्माभिक्षत कामलहार पेताना इरावनी सामे अक तरीचे चेसी पेताना इराव ३६ ન કરે એટલુંજ નહીં પણ તે કરલની સામે થતા પાતાની साथे भैसनार भीका करनेते पश्च अरमावे. भीका करने छंशा પ્રેશન અમલકારના મનાતા અનુભવથી દારવાઇ ગયા વિના ન**હી** रहें। केरब की ते कंशसहारी ने की होते रहेंसे ते अपन थी मनेशा हुई पूज क्षत्र हैनात अपना करकार हरेलू नवाण

દેશમાં આપણી લકતને સાર ભારે દિલસાલ જાગી જેવામાં आवे छे, छामाओ आवे छे ते **દેશમાં હિલચાલ** માં પણ આપણા સવાલ ઉપર कारे ध्यान अभातुं, नकरे भड़े छे. **६वे वणा शिहुस्तानना तार छे ते अनावे छे हे देशमां ज्ञेषा** પહ્યુ વધારે જુસ્સા આવ્યા છે. આગેવાન મંડળાના હાથમાં नवा अपदे आव्या पछी ने अवपश्री हरक्ता कर्यामा पछी વધારે ફિલ્માલ ભગી છે. વાક્સરાય ઉપર તારા છુટ્યા છે ને મંડળા માત્રે છે કે હીંદીને દક્ષિણ વ્યામીકામાં દાદ મળવી अल्ले क्रिक्ट का अल्ले क्रिक्ट क्रिक क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक्ट क्रिक क्रिक्ट क्रिक **આપ**નાર્ છે. દરેક છાપાયે સત્યાયકની લક્ત ઉપર વજન મુક્યું છે. અને આપણે ચોપ્યું જોઇ શક્યીયે છીયે કે હીંદુ स्तान तैमक विकायनमां नीपकेलु कोर सलाबद्धना पाया ~~ઉપર રચાએ~~લું ~~છે~~. આ સમજ બરાબર ક્ષેત્રા જેવી છે. भाग्ने प्रेसीउन्सी व्येसेासीकेशने वाधसरायने कवह तार માક્સ્યા છે તે વાંચવા જેવા દાવાથી અમે તેના પુરા ઉતારા ખીજી જગ્યાયે આપ્યા છે.

એક વાંચનાર નીચે પ્રમાણે સવાલ પુછે છે. (૧) કેલ્યું માણસને હીંદ જવું હોય તો તેણે કાયદામાંથી ઉઠતા મુદલી પાસ કહાવવી કે પુરાણી કંઇક સવાલ ડાંમીસાઇલ લઇ જવી? (૨) પાર્ણ દ્રરતાં ડાંમીસાઇલની હરકત પડશે કે નહીં? (૩) મુદલી પાસ ન કહાવવા માત્રે તે સી રીતે પાછા વ્યાવે! આ ત્રણે સવલના જવાબ અમારાં આવલાં લખાણોમાં આવી જાય છે છતાં સવાલ હમેશાં ઉઠે તેવા હોવાયા તેના જવાબ અમે દ્રી વ્યહી આપી છી છે.

મુક્તી પાસ કઢાવવાની કશી જરૂર નથી એમ અમારા ખાસ મત છે. જો હીંદી માત્ર જબરી હોલચાલ કરે તો મુક્તી પાસનો ધારા નીકળી જાય. કદાચ એકત્ર હીલ ચાલ ન માય તાપણ જો હીંદી માત્ર મુક્તી પાસ શેવાનું બંધ રાખે તો સરકારને ધારા ફેરવવેલ્જ પડે. કાયદામાં મુક્તી પાસ શેવાની ફરજ બીલકુલ નથી.

ડામીસાઈલ જેની પાસે હોય તેને ડામીસાઇલ કામ આવશે. પણ તે હોવા છતાં ઇમીમરેશન અમલદાર તપાસ બધી કરશે તે ભુળાની ક્ષેશે. એટલે ડામીસાઇલના બહુ આરે ઉપયોગ થઇ શકતા તથી.

મુદ્દતી પાસ ન સેનારે કાંકપણ વકીશને સાં પોતાનું સાગંદ નામું કરી જવું. તેમાં ખધી હકીકત જસાવવી અને પોતાનો પાછા દરવાના ઇરાદો છે તે સખાવવું. ક્યારે દાખસ થયા, ક્યારે મયા, કેટલી ઉમર છે, બઇરાં છોકરાં ક્યાં છે, તેઓતા નામ કામ, ધંધા, જમીન હોય તેા અને બીજાં નાતાલમાં કે કેપમાં પોતાની જ હોવાનાં ચીન્હા બતાવવાં ને એકીડેસેટમાં પોતાના દાયમેતી કર્ષક તેંદાની પણ જણાવની કે જેથી પુરતી ઓળખ અરપી શક્ય. આવા સામદ નામાની અસલ સાથે રાખવી ને નક્લમાં પણ પોતાની સહી કરી તથા વકીલની સહી લઈ તે વકીલને ત્યાં અથવા ભાઇ બંધ દોસ્તને ત્યાં રાખવી. આ પુરાવે પાછા આવતી વેળા મળ્યુત અને બસ મણારી, સાક્ષીઓ હોય તેનાં નામ પણ દાખલ કરવાં દેશકે માળ આવનાર મારાસે આવી એમાન ખાનમાં રાખવાની જરૂર છે.

ું આ બધું દસેક શોલીંગના ખરચથી સહેલી રીતે થઇ શકે તેવું છે ને તેવું સોગંદ નામું રાખીને જતાં પાછા આવતી વેળા હરકત આવવાના સંભવ નથી. સુદતી પાસ એક પાઉડની પ્રી ખરચી શ્રેવા કરતાં આ સામંદનામા ઘણું વધારે સરસ અમે મધ્યીયે છીયે.

જતરલ બેલ્યાને પાતાની ફેબીનેટની પુરવણી કરતાં સુશ્કેલી એક આવે છે એમ જણાય જ**તરલ બેક્શાની** છે.' તેથી બી. બરટન તથા મી કે**બીને**ક પીશરને પાછા બેલાવ્યાની વાત ચાલી સ્ક્રી છે. ' છેલા . ખૂબર એવા

निवामां भावे छे हे भी. उंडन को ओड वेला. हातानी यस सेहेटरी इता तेने जनरब भाषाओं तान्नेरी छपर नीम वानुं डेडेख् भेडित्युं छे. जो आ पगढ़ुं भराय ता मेहि हर हर थेने। महारो. भी. उंडन ओ युनीयनीरट पक्षना जहुं नामीया ने अभेसर भेम्बर छे. वली ते धिम्पीरी असीरट मक्षाय छे. ओटबे तेमनी नीमछ्ड धाय ते। युनीअनीरट मक्षाय छे. ओटबे तेमनी नीमछ्ड धाय ते। युनीअनीरट मक्षाय छे. ओटबे तेमनी नीमछ्ड धाय ते। युनीअनीरट मक्षाय पडता मुडवा मांगे ते। आवुं डंडिड पम्बुं भरवुं परे तेमां नवाडि नयी. मळुरानी छडताबने बीचे युनीअनीरट पक्षने तथा ओयर पक्षनी वच्चे विशेष भीक्षावट था छे. युनी यन पार्किटनी नवी युंटशी इरवानी अध्वा छे छे ते भेदी छे ओम जनरक भेथाओं छापावालाने भवर आप्या छे.

નાતાલની નિશાળાના ઇનસ્પેક્ટર મી. ક્ષેરામે સીડનેહામમાં ઉત્તરેલી કન્યાશાળામાં જે ભાષણ **મી. લારામની** કરસું તેની ઉપર દરેક વાંચનારન ઉધ્**ધતા**ઈ અમે ધ્યાન ખેંગીયે છીયે. તે

ભાષણ એટલું ઉદ્દતાઈ ભરેલું છે છે કે હોંદી મંડેળાયે બી. ઢારામને ખસેડવા પાળત કાગળા સરકારને લખવા જોઇથે. મી. લારામ સરકારી નાકર છે. તેને રાજ્ય પ્રકરણી ભાષણે કરવાના અધિકાર નથી. જો હોંદી મહેતાજીઓમાં દમ હાય તા તેઓ પાતાની નિશામાને મી. લારામના તાલ મોક થડી ભર ન રહેવા દે. જો દ્વીદા માળાપમાં દમ હોય તો જે નિસાળના પી. ઢારામ ઇનિસ્પેક ટર છે તેના બહિષ્કાર કરે. પણ આપણે તેા પરીક્ષાના પાસના ભુખ્યા છીયે એટલે એ વાત તેા કરવાની તાકાદ શા ने धरावीये हैं श्रीरक व्हेडस्टने विवारपुरवड स्ट्रह्मकने वभते વડી સરકારના લક્ષકરને વાપરવાની રજા આપી તેને સાર પાછ્ય બાલવાવાની હિલચાલ શરૂ થઈ. મી. ક્ષારામે હોંદીને પત્રથી માથા લગી કાળ સળત્રે એવું ભાષણ કરમું છે છતાં તેને વિષે આપણે કંઈ પણ પત્રલું નહીં ભરીયે એવી અમને भारित छै. अभारी इरक रस्ता अनाववानी छे. ते रस्ता જોવા કે નહીં તે હીંદી **અ**લ્લોનો ઉપર આધાર રાખે છે.

હવે મી લારામની ઉહતાનું તરફ જરા નજર ફેરવં.યે. મી. ક્ષેરામ કહે છે કે હોંદી એ દરેક રિતે ગારાના આભારી છે, અને તેઓયે હમેશાં ગારાના મળતી મળતી કરવી એક્ટ્રો આપણે ગારાના આભાર માનવાના કારણ અમારી નજરે તો નાત પ્રમાને છે. અત્યલે ગુલાવીના નજતી વ્યક્રી કરવા આવ્યા. તેઓના પાકુ તેવી દર પીતા ત્રીપ્ત્યા, આપણી આરતી માં સુપક. માં આ, કેન્સેના કનથી દર પીતા ત્રીપ્ત્યા, આપણી આરતી

કરામખારી શીખી, આપણા જવાના બગડવા, તેઓમાં કુધારા પૈકા, તેઓ ફક્કડ બન્યા, તેએ! ઢીંદથી તદન અતાન રવા છે, છુટા થયા પછી મેતરાને નાનાને દર વરસે ત્રણ પાઉડના કર આપવા પડે છે. એ કર આપવાને ખાનર આપણી ભારીએ પોતાની લાજ લુટાવે છે. જેઓ સ્વતંત્ર રિતે **આવ્યા છે** તેઓને ત્રારા તિરસ્કારી નાખે છે, તેઓને **વે**પાર ના પરવાના નથી હેવા દેતા, તેઓને સ્વતંત્ર રાજગારમાં કે કારીગરીમાં હરિફાઇ કરવા નથી દેતા, નાતાલની ખદાર યુની યનના બીજા ભાગમાં જતા એટકાવે છે. આપણુને નાેકર ચાકર દેશથી લાવવા હોય તેં પ્રતિબંધ કરે છે. આપઅને દ્રામમાં બેસતા જોઇને પણ અદેખાઇ કરે છે, આપસ્ત્રને ગંદા બુવે તે આપણી ઉપર શું કે છે. આપણે આબરૂમાં સરસ ઘર રાખી રહીયે તેંદ આપણી ઉપર કરડી નજર કરે છે. **વ્યાપ**ણ તેઓની તાકરી કરીએ ને તેના બદલામાં પાટુ ખાઈ એ તા તેઓ અંતાલ માતે છે. આ ઉપકાર ગારાઓએ આપશી ઉપર જરૂર કર્યો છે. તે તેતે સાફ મી. ઢારામ આપણને સલાહ આપે છે કે આપણે તેઓના હત્રેશના કાલ મહતે રહેવું જોઇયે! ભળતરા એજ છે કે અમમ મી સારામ માલ્યા છે હતાં પણ અકપણે તલ ભાર ન્યુસ્સા, એકતા કે સાહસ નહીં ખતાવીયે. બહુ થશે તેા બે ધડી વાતા કરી કામ **ધ**ધે વળગી જશું! પછી વાંક કાતા કલાડશું?

કેટલીક મુદત થયાં મુસલમાનોને રાજા રાખવાના અને દ્વીદૃષ્ટ્રીને પ્રદેશ કરવાના વખત દર રમજાન શરીક વરશે એકજ રહેલા છે. તરમજાન અને આવેલું માસ એકજ વખને પવિત્ર શાળણું માસ સફત્યાય છે. રાજા અને પ્રદેશ્કનો

હેતુ યાદ રાખીને તે વતા પાળવામાં

અપને તા કામને ધર્સા હાસ શાય એમાં શક નથી. ધરા ખગ ધાર્મીક નિયમાં દુન્યવી તીયમતી સાથે સંબંધ રાખે છે. તે પરક્ષાક તેમજ આ ક્ષાકને સુખમાર્ગરૂપ ક્ષેત્ર છે. તેવા નિયમ જા રાજ્ય અથવા એક્ટાબાનો છે. માણસ માત્ર ધ્યુંઆગે જોઈએ તે કરતાં વધારે ને નહીં જોકતા ખારાક લીંગે છે. તેટલે દરજ્જે તે દુનિયાના ચાર અને છે. કુદરન દરરાજનું સાનવજાતનું ખાલું દરરાજ પેદા કરે છે, તેમાંથી કાઇ પાતાના ભાગ કરતાં વધારે લીચે તેટલે દરજ્જે તે બીજા ના ભાગમાંથી ચારે છે એમ તો દેખીની રીતે ચયુ. જો સા માણસનું સા રતલ સીધું મળે તેમાંથી પચાસ માણસા પાસુંસા રતલ, ખાઇ લીચે તા તેઓએ બાકીના પચાસના દિસ્સામાંથી પચીસ સ્તલ ચોર્યા એ ચોખ્ખા દિસત્ય છે ભાવી ચારી આપણે સદાય કરતા આવિયે છીયે. એટલે વરસર્ગા એક મહીતા આપણે નિત્યતા નિયમ કરતાં એાર્લ્યુ ખાઇએ તા આપણે ચારીનું કંઇક પ્રાથિત તેના કંઈક બદસા વાળ્યા ગણાય, આ રીતે જેતાં રાજા કે પ્રદેશ રાખ વાના રીવાજ ઉત્તમ છે

વળા આવે પવિત્ર સમયે જો આપણે પવિત્રતા તે લોકપીયે, તો અપવાસનું કુળ નથી મળી શકતું, અપવાસની વેળાયે આપણાં મત શાંત, દયાળુ, વિશેષ સત્યવાન, વિશેષ અ લાબી, વિશેષ અકાંતી, વિશેષ પૈરાપકારી, વિશેષ પુદા કે પ્રયાસ તરફ દારાએકાં, તિરોષ વિષયે દિયને કળાવનારાં ભેઇમે. એવા ધારણાં કરીતે આદયેલાં આવાં ત્રતા એ જૂર્ય આ તા વર્ષોને સાફ કરેલી સરસ તદીયારી સ્થાય. પણ કેટલાક

દાખલામાં તેા અમે એવું અનુલબ્ધું છે કે એકટાણાં અપ વાસ કરનારનું મન એવું કંગાળ અની રહે છે કે તેને બાલા આ માલાવ નહીં. ઘડીવારમાં ગુસ્સા કરી નાખે છે. આવી સ્થિતિમાં કરેલાં વત તે વતજ ન ગણાય એમ માનવું જોઇએ.

વળી જેઓ ત્રસ્ વખતનું ખાવાનું એકજ વખતમાં દળાવે તેણે પણ અપવાસ એકટાઓ કર્યાં ખરી રીતે ન ગણાય. તેના હેનુજ એવા છે કે એહ્યું ખવાઇ માણસને આખા દહાંડા ગુખની તિશાની રહેવી જોઇયે. ને તેવી સુખ હતાં તે પાતાનું ભાન ન ભૂલે એવી તેના મનની હાલત હોવી જોઇયે. જેઓ એકટાઓ કે રાજ કરીને અનેક પ્રકારનાં ભાજના તહ્યાર કરે કે કરાવે અને મહાસ્વાદા કરે તેઓનાં અપવાસ નામનાજ ગણાય

અતે ઉત્તેદ રાખીયે છીયે કે ઉપર પ્રમાણે વિચાર પુરવક રાજ્ય કરનાર ઘણાં મુસલમાના અને પ્રકાય રાખનાર ઘણાં દ્રીદુઓ છે. અને તે બન્નેને અમે મૃજારકમાદી આપીયે છીયે તથા તેના શુભ પ્રયત્નને અતે અરસપરસ પ્રેમભાવ વધે તે ખન્ને પરમાર્થીક ભાવમાં વધારા કરે એવું અમે ઇચ્છીએ છીએ.

રમજ્તન શરીકના ચાંદ મુખારક સંબંધમાં અમને ડરયન થી એક લખનાર તરફથી ચાર લીડીતું એક કાવ્ય મળ્યું છે તે અહીં છાપીએ છીએ.

ચાંદ મુખારક આ ભયે, રમજાન શરીફ મહેમાન હા; દ્રો મુખારક હેા મુખારક, રે.કેલ ગબ કુરળાન હેદ તેકો કુંગ તેલી મીલે, ખુરાકતે ફારેગ હેદ પાર ઉત્તરે વાહી, જીસકા સાફ દીલ ઈમાન હો

नवा अथटा विषे भणरा

હીંદુસ્થાનમાં હીલચાલ

સીમલાથી ફટરના ખુબર પત્રી લંડનમાં ખુબર ખાપે છે કે ઇમીપ્રેશન કાયદાની પુરી માહીતી મળી છે એટલે હીંદુસ્થાનમાં ભારે લામણી ઉરકેરાઇ છે. વડી સરકારને વચ્ચે પડવાતું દુખાલુ કરનારા ઘણા તાર હીંદી સરકારને મળે છે. મી. ગાખલે જે વિલાયનથી તરનજ પાછા કરનાર છે તે આ સવાલ વિષે વડી સરકાર સાથે ચરમા ચલાવી રહ્યા છે. હીંદી છાપા બદલા વાળવાનાં પત્રલાં લેવા એક મતે અહેર કરે છે. અને કહે છે કે યુનીયન સરકારે મી. ગાખલેને દુગા દીધા છે.

પ્રેસીડ'સી એસાસીએશનના વાઈ સરાઇને તાર

મુંખહતી પ્રેસીકંસી એક્સોસીએશનની કાઉસીલે આ કાયદા ના સંબંધમાં કલકને વાઈ સરાય ઉપર તથા લંડન હીંદી પ્રધાનને નીચે મુજબ તાર બાેકલ્યા છે. આ એસાસીએશન ના પ્રમુખ સર પીરાઝશાહ મહેતા છે.

" દક્ષિણ આર્દિકાની પાર્લામેટ પસાર કરેલા ઇંડીયન કમી પ્રેશન એક્ટથી આ કલાકાની બધી કામ અને જતોની લાગણી કેટલી બધી દુખાઇ છે તે જાહેર કરવાની અમે રજા લઇયે છીયે. આ કાયદા બ્રિટીશ શહેનસાહતની રખ્યત તરીકેનો હક ધરાવતી લીંદી પ્રજાને અપમાન અને ધણો ગેર ઇનસાફ કરતારા છે. દક્ષીણ આદિકામાં ભાગ્યેરોનો અમલ હતો, લારે હારક હેત્સડાઉને જણાવ્યું હતું કે લ્યાંની, હીંદી રઈયત નાળ મીદ્ રહ્યાં જાહી રીતે કામ લેવામાં આવતા હો બ્રિટીશાં સરકારો સરકારો હાલકા

∍રવાતું કાર**ણ** મળેલું મસારો. પછુ હમળું અં બ્રિટીસ વડપણ હેઠળનાં રાજ્યમાં તે વખતનાં કરતાં હીંદરિએ ઉપર વહાજ વધારે જુલમ અને ભાષપુદી ગુજરવામાં આવે છે. લાંની સરકારે તેમને વખતા વખત વચના તથા આશાઓ **આપેલી. તેમ છતાં અંત્રેજ સરકારની ઢોંદી રઇયત ઉપર** ભૂલમી અટકાયતા ગુકવામાં આવે છે એટકુંજ તહીં પણ **હવે તો એક કાયદો પણ પસાર કરવામાં આવ્યો છે કે જેની** રૂ~~ખે~~ ક્રોમીએક રાખવામાં આવે છે, નાતાલ અને કેપદાસાના ના જુના હોરાને તુકસાન પહેંાંચે છે, ગીરમીટમાંથી જીટા યમેલા જુના ઢીદીઓના ને કાંઢાનીમાં ફરીયી દાખલ થવાના હક કુષ્યે છે, હીંદુસ્તાનના લગ્ન સંભાધી કાયદાઓ ના ક્ષ્યુલ રાખવામાં આવે છે, અને પરણેલી હીંદી એારતાને ઘણીજ ખરાભ સ્થિતિમાં લાવી સુકે છે. ગયા વરસમાં દક્ષિણ આદિશના હોંદીએક સાથે ચલાવેલી ,ગેરવર્ડાંશુક ધીરજથી મહન કરવામાં વ્યાવી છે. પરંતુ હજુ કનેડગત ચાલુ છે અને બ્રિટીસ શહેરી તરીકેના સાધારણ હકા આપવાની પણ તેમને ના કહેવામાં આવે છે. એટલે દક્ષિણ આદિકામાં ક્રીને સત્યામહની લડત જાગરા અને હીંદુસ્તાનમાં ઘણી ઉત્કેક્સ્થ્રી ફેલારો. આવી સ્થિતિમાં હોંદી પ્રજ પાતાના બાઇ એાનું રક્ષણ કરવાની શહેનશાહને નિનંતી કરે છે. અને आधने अरक करें छे हैं हींही सरकारे आ अपहाने नामं जुर રાખવાતું વડી સરકારને આમહ પુરવક કહેવું. અને નવાં સુધી મરહુમ મહારાણીના હવેરામાં અપાએલી ખાત્રીએ। अल्ला हींही रर्ध्यतना क्षत्र क्लावाय तेवी रीते हीं ज्यांड हींह અને સંસ્થાનાના પ્રતિનિધિઓનું એક ક્રાન્ક્રસ્ત્સ આ સવાલના કૃડ્યા લાવે તહીં સાં સુધા આ કાયદાના અમલ મુલત્વા રહે."

'મરકગ્રુપી'ની કુમક

નવા કાયદાના અધિયા અમસ શરૂ થયા છે. તે ઉપર 'મરક્યુરી' કીકા કરતાં જ્યારે છે કે 'ટાઇમસે' નવા કાયદા ઉપર ટીકા કરતાં જસ્ટ્રાબ્યું કે તેમાં હેરફાર કરવાની જરૂર છે. 'તાઈમસે' એમ પણ કહ્યું કે યુનીયન સરકાર ખીજી ચોંતા ભાર્મા પડી છે હતાં આ સવાલ અંહુ બારીક કેલાથી તેનું ખાન ખેલવાની જરૂર છે. મી. લાખલે અને ખીતાઓને ભાષેલાં વચના પાળવાને સાર અર અગત્યની બાબતમાં ફેર ફાર હરવાની જરૂર છે એમ પણ તેમાં બતાવવામાં આવ્યું હતું. તેમાં એક વાત એ પશુ હતી કે ચાસુ હદા સચાવવા જોઈ ^{રે} એટ**હે** નાતાલના ડાંમી**શાં**કલના હ**ા** જળવાવા જોઇયે. જો હાલ બેાગવાતા હતા લઇ દેવામાં આવે તા પ્રેષ્ઠ મુલકમાં નથી થયે। એવા અન્યાય શાય તે તે પશુ થીડીશ કેલોનીમાં **થીડીશ રઇયત ઉપર, 'ટાઇમસે' વળા** એસ પણ અલિપ્રાય માયેલે કે યુનીયન સરકાર વ્યાજબી રીતે ચાલવા માગે છે એમ જણાવે છે તેથી હોંદીની દાદ સાંભળરી એમ ધારી શકાય. પણ અમને 'ધારિત છે કે સરકારના સારા કરાહાને પણ ઉતાવળા ને અવિચારી અમલદારા કુળમાં રાળાં દે. આવી વર્તહાુક અમલદારાની ઢીંદી સવાલ તરફ જેવામાં આવે છે. સરકાર તરફથી એમ કહેવામાં મ્માલ્યું હતું કે કદાચ કાયદાની કાઈ કલમ સખત દરો તે! તેના અમલ નરમાશથી કરવામાં આવશે ૧૫ણ અમે અગાઉ ~~બના~~થી ગવા **છીયે તેમજ સુપ્રીમ ક**.સ્ટના જડજો કહી ગત 🦻 🦫 મનલદારાતા માનલ તેંદ જીલસી એવામાં આવ્યા છે. व्यथाविता श्रुवसता हिमा श्रूवस पावस्त्राता भागवितः है दस

ચ્યુજ આવી છે તેના ઉતાર પર પડ્યા છે. તે આગખાટ શ્રની વારે વીસ હોંદી ઉતારને હાવી. તે લધાની પરસે નાતાલના પુરાલ્યુ ડાપીસાઈ લ છે. પછુ તે હવે ક્લુલ રાખવામાં આવતા નથી. ગઇ કાલ (શુધવાર) સુધીમાં છવીસ પાઉડની સીક્યુ રીડી લઈને માત્ર ચાર ઉતારને ઉતારવામાં આવ્યા હતા. ખીજના કેસેની તપાસ ચાલતી હતી. સીક્યુરીડીની રકમ વધારી દેવામાં આવી છે. અને વીસ ઉતારના હક તપાસનાં શનીવારથી શુધવાર સુધીના વખત કેવા એ બેહુદું ગલ્યુય. વળી આ ઉતારઓ ભણીતા છે તે તેઓની પાસે ડેમીસલઇલ છે. હિક્કતમાં આ સર્ડીરીકેટા પુરતા પુરાવા ચણાવા જોઇએ, પણ રાજ્યના લાભની સાથે કે વડી સરકારના લાભની સાથે આ અમલદારાને કંઇ હેવા દેવા હાય એમ જણાવાં નથી. એએને તો પોતાના જોફકમ ચલાવવાના મદ છે.

અપીલ ધારઠ**ની ની**મણું ક

ઇમેપ્રિયન કાયદામાં જે અપીલ ખારક સ્થાપવાની કલમ છે તે મુજબ બારકમાં બેસનારનાં નામા પહેલી તારીખના સર કારી ગેકેટમાં બહાર પડમાં છે. આખા યુનીઅનને મૃદિ વધ્યુ બારક સ્થપાઇ છે અને તૈમાં ત્રધ્યુ ત્રધ્યુ અમલદારાની તા. ૧ લી મેચી મધ્યાતા છ માસને માટે નીમલ્યુંક થઇ છે. આ બારકની વિગત નીચે મુજબ છે:—

નાતાલ, ઇસ્ટ શીકવાલેડના માછરડ્રેટની હકુમતના ભાગ અને ડ્રાંસકીઅન પ્રતિમાં ભાવેલ કેલેની વિભાગ માટે કરળન માં મેસરસ પી. બીન્સ, એમ એસ. એવન્સ સી. એમ. છ., અને છા. ડલલ્યુ, ડીક.

એકિંજ ક્રી સ્ટેટ, ત્રાંસવાલ અને મેંફ્ક્શન્ય, વ્રાપ્ટળસ્ય, હે, ખારકહી વેસ્ટ અને ક્ષામ્બહીંના વહીવટી હકુમતવાળા ભાગોને માટે પ્રીટારીઆમાં મેસરસ એચ. રાઝ ઇન્સ, એમ. આર. શ્રીનક્ષેસ, એમ. એ., એલ. એલ. આ., અને એમ. ચમની.

કેમ કાલાતીને માટે કેમ્પ્ટાઉનમાં મેસરસ જે. ડી. વાઇલ્ડ, એક્. જે. સેન્ડીલીવરસ, અને સી. ડબલ્યુ. કન્નીન્સ.

આ ત્રણે બારડામાં પ્રથમ નામવાળા પ્રમુખ તરીએ બેસરી. આ સિવાય બીજો એક ધારા નીચે મુજબ હપાયા છે

વારંડ, પરમીડ, સડીપ્રીકેટ અને આ કાયદા યુજબ કાઢી આપવામાં આવતાં બીલ્ને ડેાક્યુમેંટ ઉપર સહી કરવાની સન્તા થી. એડમંડ હાવરઠ શેકામ જ્યારજીસ, એમ. વી. ઓ., અને ક્રેઝી એલ્નમીન શાને ચળા છે.

રપ મી કલમની પૈટા કલમ (૧) અને (૨) મુજબ મુદલી પરમીટ તથા આળખનાં સટીપ્રીકેટ તથા ધારામાં જહ્યું વેલાં સટીપ્રીકેટ લેગેર કાગળાં આપવાની સન્તા નીચેના અમલદારાને મળે છે: કહેરન્સ વીલારેડ કેઝીન્સ, વીલીઅમ વાનરીડ વાન આઉટ શુરન, સીડની જેમ્સ સ્પીધ, વેલીઅમ ચારલસ આસ ઓરન વીકનડન, એડકરે વાટસન ડીક, હેરી રીચરડ ટીમ, મેડિકરડ ચમતી, જેમ્સ કાડી, આરઘર ટીલની સાંગ, હેરી બેન્સ એવન્સ, જ્યારજ એડમંડ લુક મારસલ, અને બેસીલ જેન ફેલર મીલ.

વ્યાધી: કલમતી પેટા ક્લમ (૧) 'એચ' મુજબની પરમીટા ઉપર સહી કરવાને મી. કલરન્સ વાલકરેક ક્લ્રાન્સ, વીલ્યમ વાનરીક વાન આઉકશુરના મોડકરે વાટસન કીક અને ફેરી વીચરક કીમને બના પ્રેસ કિ.

કાનપુરમાં દીનનું અપમાન ને તેથી થયેલાં ખુન

આંક્રેપુરનું 'બીહારી' છાયું તા. ૪ નુલાઇના અંકમાં લખે છે કે કાનપુર ખાતે મછલી બન્નરમાં આવેલી એક મરજીદ તા ચાકસ લાગ સાંના સ-તાવાળાએ શહેર સુખાકારીનાં કારણ સર ક્ષેવા માગે છે. આ બાબતમાં તપાસ કરવાને મહુમદાબાદના રાળએ કાનપુરની મુલાકાત લીધી હતી. રાજ્ય સાહેબે મરજીદ તપાસ્યા બાદ ડીસ્ડ્રીક્ટ માજસ્ટરેટની મુલાકાત લીધી હતી. નુદાં નુદાં મુસલમાની મંડળાએ આ જવીન લઇ શેવાની સામે સખત વાંધા ઉદાવેલા છે

તે પછી તા. ક જુલાઈના 'ગુજરાતી'માં નીચેના ખળર છે:
"કાનપાર મચ્છી બઝારમાં ભાવેલી મહામેદનાની મસ્છદ પાસેના રસ્તા પહેાલા કરવા માટે એ મસ્છદના થાડા લાગ હેવાના સાંના સન્તાવાળાએકએ દરાવ કર્યો હતા. આ દરાવ સામે જુદી જુદી મુસ્લીમ એસોસીએસના તરફથી સખ્ત વાષાઓ રજુ કરવામાં આવ્યા હતા, પરન્દ્ર જણાવવામાં આવે છે કે મઇ તા. રલી જુલાઈએ પાલીસના માજુસાના સખ્ત પહેરા સાથે મસ્છદના એઇતા લાગ તાડી પાડવામાં આવે હતા. ડીસ્ટ્રીક્ટ માછસ્ટરેટ પછુ એ જગાએ પાતાની હાજરી આપી હતી."

હવે આ વિષે સામવાર કલક-તાથી સ્ટરના તાર એવા આવ્યા છે કે રસ્તાના સુધારા માટે કાનપુરમાં સરકારે મસ્જદ તે! કેટસાક ભાગ નાશુદ કરવાથી અંગાળામાં સુસલમાનાએ ઘણા જંગી મેળાવડા કર્યા છે અને સુસલમાની છાયાઓએ સખત લખાલ કર્યા છે. અમલદારાના બચાવ એ છે કે પાઢી નાખેલ મકાન મસ્જદના પવિત્ર ભાગ નથી. આ બચાવ ખાટા ગણ્ય છે. હીંદુસ્તાનના બીજા ભાગામાં તથા બરમામાં આવી જાતનું એજટેશન ચાલુ છે. આજ (રવીવાર) અપોરે કલક-તામાંની શેરીઓમાં સુસલમાના દાળાળંધ ધર્યા છે અને ત્યાપ મામે છે.

મંગળવારે તાર છે કે મસ્છારના ભામુક ભાગ પાઠી નાખ વાધી કાનપુરમાં મંબીર હુલડ થયું છે. અમલવારાના ભાગવ ખાટા જણાવી એક ટાળાએ તાં જઈ બાંગેલા ભાગ દ્રીથી ભાંધવા પ્રવત્ન કર્યો. પાલીસ વચ્ચે પઠી, પણ ઢાંકા સામા થવા અને પઘરા ફેંક્યા અને તેની પાછળ પાલીસ સ્ટેશન સુધી ગયા. કાંકાએ વીખરાઈ જવાની ના પાડી એટલે પાલીસે તેમના પર ભંદુકા ફાઢી આધી ૨૦ મરણ થયાં અને ૩૦ લવાયા. પાલીસ ૧ મગમા અને ૪૦ લાયલ થયા. ૧૦૦ માલુસાને પકડવામાં ભાગ્યા છે. હૈફ. ઝવરનર કાનપુર આવ્યા છે. તેણે કરપીતાલ તથા જેવાની મુલાકાત લીધી છે.

રૂટર જ્યાં વે છે કે ભગાઉ ભાતા કરતાં પણ ધર્યા માઠા સુધારા મ્યુનીસીપાલીટીએ કરેલા છે. પણ તેની સામે મંબીર વાંધા ક્ષેવામાં આવ્યા તેયી, આ હલક મુસલમાન 'એજીટેટરા' એ કરાવ્યું એમાં કંઇ શક નથી. અનપુરમાં શાંતિ હતી. માડાયેટ મુસલમાના ક્ષેદ્દ. બવરનરની મુલાકાત હેવાની બાદવણ કરતા હતા. દરમીયાન બહારના મુસલમાનાએ મેણાં મારી ઉષ્દેશ્યાં.

ખુધવારના તારમાં ખબર છે કે જાયાઓની ઉશ્કેરણીને લીધે હુલક થયાનું અમલદારા જણાવે છે. ખ્યાનમાં ૨૦,૦૦૦ મહાસેક એક્કા થયાના ખબર છે પાલીસની ૧૦તાસુકના-ખાસ કરી સખત ઈજા પામેલ સુપ્રી. ડીકનાં વખાસું કરમાં છે. ૧૩૬ ૧૬ના છે, ૧૧ માર્ગાક છે અને ૧૭ થવાયા છે.

સૈંટ એડન્સ મીશનતળે હીંદી આળાની નિશાળ

ખાલતી વખતે ,થયેલું બેહુદું ભાષ્ય

આ મીશનના વડા દેડલાક વરસ ઉપરાંત જાણીતા લાકતર લુધ હતા. ત્યાર પછી બીજા બે લઈ ગયા તેમાંના રેવરંડ મી. ખેલી હાલ કારલાર ચલાવે છે. આ મીશનમાં લગ્ના હીંદી કુંડું ખા છે. મી. ખેલીતા વિચાર પોતાના મીશનનું કામ નિશાળા વધારીને ઉધાડવાનું હોય એમ માલુમ પડતું જણાય છે. તેથી સીકનહામમાં જે નિશાળ ખાલી છે તમાં જમાવડ કરતા જાય છે. તે નિશાળમાં હવે છેમ્કરી એમની નિશાળના વધારા કર્યો છે. તે નિશાળ ખાલવાની કિમા ગયા અઠવાડીયામાં ભુધવારે કરવામાં આવી હતી. આ વખતે પાદરીઓના વકા ખીશપ બેઇન્સ હતા. અને તેની સાથે કેળવણીતા વડા ખાડી અને ઇનરપેક્ટર મી. ઢારામ પગ્ન હતા. જે મકાનમાં નિશાળ ચાલવાની છે તેની કિમત પા. ૧૦૦ પડી છે અને તે પઇસા મીશનના કારબારીઓએ ઉધરાત્રીને જમા કર્યો હતા.

બીક્ષપ મેઇનસે પાતાના ભાષ્યુમાં કહ્યું કે ગ્યા નિશાળના સાદ્રસને સાર્ બધા મી. બેલીને આલારી હતા. સાર પછી બીજાઓના ઉપકાર માનીને બીજપે ટીકા કરી કે ગારાઓ હીંદીના આલારી હતા. કેમ્લે હીંદી પાતાની ત્રેળ નહીં આવેલા, તેઓને ગારાઓકો ગારાઓના સલાના અરથે બેલાબ્ય હતા, વળી હીંદી એક્જ રાજ્યની રક્ષ્યત હોવાથી તેઓના સુધારામાં ભાગ શૈવાની ગારાની ક્રજ હતી.

મી, ખ્યુડીએ પોતાના ભાષભુમાં કહ્યું કે હીંદીને મન-કેળ વધ્યું કિક આપવામાં આવતી હતી પણ હાથ પગ ચલાવવા ની કેળવધ્યું ખરાભર નહોતી અપાતી. હીંદીની કેળવધ્યુંને સરકાર તરફપી પુરતું ઉત્તેજન નહોતું મળતું. ન્યારે બીજી કામાની કેળવધ્યુંને ખુબ પક્સા દેવામાં આવતા હતા સારે હીંદી કેળવધ્યુંના મુખ્ય આધાર પાદરીઓ ઉપર હતા. પછી કેળવધ્યુંના વિષય ઉપર હીકા કરતાં થી. મ્યુડી બાલ્યા કે કેળવધ્યું એક્સર હોતા પણ હોતું એક પર હોતા. સ્સાર્ક કરતાં આ વાલું જોઈપે ને અક્ષર હાત પણ હોતું એક પે.

મી. પ્રેમ્પ્સન બાલ્યા કે હીંદી જવાના બાલું છે તે અલસ્યુ આ પ્રેમોને પસંદ નહીં કરે. તેથી હીંદી કન્યાઓને પસ્યુ કેળ વણી આપવાની જરૂર છે.

પ રી મી. ક્ષારામે પાતાનું આપણુ શરૂ કરશું. તેમણે કનું કે બીશપે ગારતી હીંદી પ્રત્યેની કરજ ઉપર ભાર મુક્યા હતા. પહ્યુ તે પાતાના ભાષણમાં તા હીંદીની ગે.રા પ્રત્યેની કરજ ઉપર ભાર મુક્યાના છે, તે બે.લ્યા:—તમારી (હીંદીની) રિયતિ અને દેશમાં તમે ધારા છે! તે નથી, પણુ તમે તો મજુર તરીખે ભાવ્યા છે! ને મજુર તરીખે તમારે રહેવાની જરૂર છે. તમે અમારા આભારી છે!. ગામાં પ્રશ્લેત વિચાર રાર્ખું છું. તે એ છે કે અમારે આ દેશમાં હીંદીની ખીલમુલ જરૂર નથી. તમે જુવાનીયાએ! એક્સમાં હીંદીની ખીલમુલ જરૂર નથી. તમે જુવાનીયાએ! એક્સમાં ફેસમાં જવા માત્રો છે! ને છે!કરીઓ ઘેર ખેસી ફેનસી મુંચાનું કરવા માત્રો છે!. પણુ આ કામ આવવાનું નથી તે એક્સમાં હોંદીની માત્રો છે! તે છે! કે સમારે અમારે સ્વારો કરવા માત્રો છે!. પણુ આ કામ આવવાનું નથી તે એક્સમારો કરવા માત્રો છે! તે છે!કરાએ!, જરી. એક્સ તમારે સમારા હાથ મત્રી કરવા માત્રો કરવા કરવા માત્રો છે! તે છે! તે સામ માત્રો અમારો મજૂરી કરવી માત્રો છે! તે તમારે સમારા હાથ

पारी. बास ते। हिंडत भेवी छे हे धन् हीं लवाते। पे ताती रेक्ष असवाने साइं हे एक हरता नयी, तेओ भे रूडीटमां साई सुई इपड़ां पहेरी इंडड घछ में भंगं सीमार नाणी आंटा भारे छे. तमने अमे सख़ाव्या छे. हवे तभारे डाम इरवुं पड़रो. तमारां घरणार जुवा. तमे हेवी भराण हासतमां रहें। छे। १ ते तमने ने अमने अन्तिने नाभेशी ह्याडे अवां छे. तमारी तरह केम अमारी इरक छे तेम तमारी अमारी तरह छे तमारामाना के सम्भू छो तेओओ अख़्मसलु दरममां कह तेओमां सामान्य ज्ञान ने। इंडावे। डरवे। कोई थे. तमे आटडुं नहीं इरें। खां सुधी तमारी इंकावधी भिष्या महारारी इंकावधी भिष्या महारारी

'મરકધુરી'ના રિપેક્ટર કહે છે કે આ ભાવસુ હોંદી સભા વરતે મુગ્ને મહોડે સાંભળ્યું. ખીજાં ભાવસા વખતે તેઓ તાળી પાડતા હતા. છેવટમાં ધુરાપીયન જે હાજર હતા તે ઓતે ચાહ પાડ મેળાવડા ભરખાસ્ત કરવામાં આવ્યા હતા. હોંદીમાંથી જેઓને નાતરેલા હતા તેઓને કેમ ચાહ ન પાડી એવા સવાલ અમારા રિપેક્ટર કરે છે

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

[લખનાર—મા. એમ. કે. બાંધા]

मक्ष्यक्ष १२ भु°

અકસ્માત—સર્પદ'શ,

સર્પેલી માણુસ સદાય કરતાે આવ્યા છે. સર્પને નિગે વહેંગાતા પણ પાર નથી. સર્પનું નામ હેતાં આપણે ડરીયે છીએ. રાતના તેને મેરેર જીવ કહીએ છીએ. સર્પ હીંદુ માં પુજન્ય છે. નાગ પાંચમ એ એવા દિવસ ખાસ ગણામ છે. શેષ નાગ ઉપર પૃથ્વીતા ભાર છે એમ સ્યૂળ માન્યતા છે. ભગવાન શેષ શાઇ એટલે શેષ નાચની ઉપર સુનાસ મહ્યુય છે. શિવજીને સર્પની માળા આરાપી છે. સહ્યા મુખી શેય નામથી વરહ્યુન ન થઇ શકે એમ કહી સર્પને વિધે શુદ્ધિ અને ત્રાન માન્યાં છે. આવા કંઇક વિચાર અફિત ધર્મમાં પણ છે. સર્પની અહિંતા જેવી આપણી તેજ સુદિ દ્વારા જો⊍એ એમ ઈંગ્રેજ ભાષામાં સરખામણી કરી છે. દમયાંતીને કરકાટક નાગે કરડી તેના ઉપર ઉપકાર કર્યો. તેણે તેને ક્રેર ચઢાવી પૃટડી હતી તેમાંથી કર્યડી બનાવી કે જેથી જંગલામાં ભટકતાં તેની ઉપર કાઈ કુલ્પ્ટ ન કરે. ત્ર સર્પને ભાગભલમાં શેનાનતુ ૩૫ પણ આપ્યું છે. સર્પે દવાં ખીત્રી ને લલચાવ્યા.

આમ સર્પને વિવે માન્યતા અને દંન ક્યાંઓ રહ્ય. છે. સર્પનો ભવ સમજી શકાય છે. તેનું ક્ષેર જો બરે.બર લાગે તેના માનજ નીપજે છે અને માતને આપણે નથી ઇચ્છતા તે યા સર્પયી કરીએ છીએ સપને ભવયી પૂજીએ છે!એ એ પણ સમજાઇ જાય છે. જો સર્પ તદન તત્તું જંતુ હત તેને તેમ બય કરતા છતાં વખતે આટલા ત પૂજાત પણ મેન્ડું વિશાળ, સુંદર અને વિચિત પ્રકારનું પ્રાણી હૈ.વાયી તેની પૂજા પણ થમ કે.

તેના તં યુદ્ધિ કેમ અ શપ ઈએ કાણનાં વનાર વિવાર ∎ર્ગાપડે છે. હાલના શાસ્ત્રાઓને લખ્યે છે કે સપને બુદ્ધિ

છેજ નદીં. તેઓના શિકાસ પ્રમાણે તેર સર્પને જ્યાં દેખીયે ત્યાં મારવાજ જોઈએ. હીંદુરતાતમાં સર્પ દ'શયી દર વરસે ૨૦,૦૦૦ માશુસા મરે છે એવી સરકારી ત્રણત્રિ છે. મરા વિશેષ હેાવાના સંભવ છે. દરેક કેરી **મુ**એલા **સ**ર્પની પાછળ સરકાર ઈનામ આપે છે. વ્યાયી હોંદુસ્તાનને ફાયદો થયા છે કે કેમ એ જોવાનું છે. એટલા તા સાધારહ અન ભવ છે કે સર્પ એકાએક કરડતેર નથી, 'તેને છેડવા દ્વાય ત્યારેજ કરડે છે. એ તેનું તાન નહીં સુચવર્નું હેાય ? કદાચ ત્રાન નહીં તેા નિર્દોષપર્ણ નહીં હોય ! તેના બચાવ માં તેના દાંત તે વાપરે છે, તે તેા માણુલ પણ ક્રમેશાં કરે છે. હોંદુસ્તાન અથવા તાે કાેક પેસ્કુ જગ્યા સર્પ વિનાની કરવાના પ્રયાસ એ હવાની સાથે બાથ બીડયા જેવા જસાય છે. અમુક ભાગમાં સર્પ આવતા અન્કાવી શક્ય એ બને છે. તે ભાગમાં આવતા સપેતિ મારી નાખવાથી બીન્ન આવતા અટકે છે. તેએ સમજે છે કે એ જગ્યાએ જવું તે મેતના પંજામાં જવા બરાબર છે. પણ આવું તા બહુ ડુંક ભાગને વિષે કરી શકાય. હોંદુસ્તાન જેવા વિસાળ મુલકને એ સાલ્સ લાગુ પડી શકતું નથી. એટલે સપેતિ મારી જડ્યુળ ઉખેળવાના પ્રયાસ છે તે પઇસા પાણીમાં ફેંડી દેવા ભરાભર લાગે છે.

સર્પતે પેદા કરનાર પણ એકળ ઈશર છે. ઇશ્વરનાં ભર્ધા કારમ અપણે સમળવાને શકિતમાન નથી. તેણે વાલ, સોંદા સરપ, વીંછી વિગેરેને માત્ર આપણે મારી શકોએ એવા ઇસદાથી તો નહીંજ સરજ્યા હૈત્ય. સરપા પોતે મંડળ ભરી તે વિચાર કે માણસા તેઓને જ્યાં દેખે લાં મારે છે એટસે શું માણસને માત્ર સરવને મારવાનેજ ઇશ્વરે પેઠા કર્યો હશે તો તે વિચાર જેમ ખાટા માલ્યારે તેમ સરપ વિગેરને વિવે આપણા વિચાર પણ ખાટા હોવા જોઇએ

સેંટ ક્રાન્સીસ એ કુરાયમાં મહા ચાંત્રી થઇ બચા. તે જંગલામાં સરપા વિમેરમાં કરતા છતાં તેઓ તેને ઈજા ન કરતા એટલુંજ નહીં પણ વેની મૈત્રિ રાખતા. હીંદુસ્તાનના જંગઢોમાં હજારા જોગા ફુકારા વસે છે. तेच्या वाध वर्, સરપા વિગેરમાં નિરભયપણે કરે છે તે તેઓને છજ થતી જેવામાં આવતી નથી, કાઈ કહેશ કે તેમાં પણ શરપ દેશ થી કે ફાડી ખાનારાં જાનવરાથી ખા થતા કરો એ વાત સંભવિત છે. પણ વ્યારલું ભાપણે જાણીએ છીએ કે સર્પાંદિ જેતુંઓ એટલા બધા છે તે પ્રમાણમાં એગી ફ્રુકીર એટલા થેડા છે કે જે નાશકારક પ્રાથકિયા તેઓની મુઠેજ લાગે તેા તેઓ માંથી એક પણ છવી ત શકે. નેની ક્ષ્ટીર થ્યા પ્રાણીઓની સામે **ધ**વાનાં સાધન નથી રાખના 🖨 આપણે જાણીએ ને માર્નએ છીએ. એટલે એમ સાબીત થાય છે કે કેટલાક ભય કર ગણાના પ્રાણીએક કેટલાક જેગી કુકીરોતી સાથે મૈત્રિ સખે છે અથવા તા તેઓને જતા મેટે છે. હું તા એમ માનતારા છું કે જ્યારે અ.પણ દરેક છવ ને નિષ વેર આવ તજી દાર્ક છીએ ત્યારે તે છવ અ.પણી ઉપર વેર ભાવ કરતા તથી દયા અથવા પ્રેમ એ મનુષ્ય નો મહા મુખ છે તે વિતા તેનાથી ઇધરતે બજી શકતો નથી દ્રષા એ ધરમનુ મુળ છે એમ બધા ધરમમાં ઓછી વધતી ક્રાપ્તી અત્પહતે ચાય છે.

વળી સામા વર્ગદેવી હત્યતિ ઋશ્યા તેએ તે કર્ફ સ્વમાવ તે શાયમાં ત્વભાવના પડ્યા તે ઢાવ ? _વ્યાશ્યુસેકમાં ધાવકીપહું એત્હું છે? આપણી જીલમાં સલય સર્મ દંશ ભરો છે. આપણું વાધ વર્તી જેમ આપણું ભાઈ એતિજ ફાડી ખાઇએ છીએ. ધરમ પુસ્તકામાં એવું જેવામાં આવે છે કે જ્યારે માણસ નિર્દેષ બનરો ત્યારે ધેટાં ને વાધ પત્ દેશિત કરી રહેશે.' આપણા શરીરમાં જ્યાં સુધી વાધ ધેટા ની લડત ચાલ્યા કરે છે ત્યાં સુધી આ જગત શરીરમાં તેવી લડત ચાલે એમાં શી નવાઇ છે. જગતની આરસી ર્મે આપણું છીએ. જગતના બધા બાવ આપણું શરીર—જગત માં રક્ષા છે. તેને બદલીયે તો જગતના બાવ પણું બદલાય એ દેખીતું છે. જે જે માણસ પોતાના ભાવ પહ્યું બદલાય છે તે ધ્રાયુસને વિષે જગત બદલાય છે એ ઇ ધરની મહા માયા છે. એ ખુબી છે ને તેમાં આપણા સુખતું મુળ છે. બીજા ના કારયની રાહ આપણુંને જેવાની નથી રહેલી.

અામ લંખાબુથી સર્પ દંશના વિષય ઉપર લખવાના કેલું એ છે કે સર્પ દંશના સ્યુલ ઉપાય માત્ર બતાવવા કરતાં તે માં જરા ઉડા ઉતરતાં વધારે અમતકારી છલાજ આપણને એવા ખધા ભયોની સામે મળી આવે છે ને તે છલાજને એક પણ વાંચનાર મહધ્યુ કરવા વત્ન કરે તો આ લખાલ્યુ નિરસ્થક નહીં મણાય. વળી આરાખતાનાં પ્રકરણા લખવા ના હેતુ માત્ર શરીર આરાખતા નાળવવાના નથી પણ ખધા પ્રકારની આરાખતા નળવવાનાં સાધના વિચારવાના છે એમ કહેવાઇ મયું છે.

દ્રાલના શાધકા પણ અહલું કહે છે કે જે માસુરતું શરીર આરોગ છે, જેનું ક્ષાહી તપેલું નથી અને એને ખાસક સાત્વિક છે તે માણસને એકાએક સપતું કેર ચલ્લું નથી, તેથી ઉલટું, જે માબુસનું ઢાઢી દારૂ વિગેરે પીને કે પુષ્ય મસાલાદાર કે ગરમી ઉત્પન્ન કરતારું ખાગક ખાઇને ઉકળી રહેલું છે તેના શરીરમાં સપતું કેર તુરત પ્રસ⇒ છે ને મરસ તુરત થાય છે. આ બધું વઇદક શાસ્ત્રિઓએ અપ તરાએ કરીને ખતાવી આપ્યું છે. એક હેખકે સાં સુધી બતાવ્યું છે કે જે માબુસ નીમક વિગેરે તજે છે અને સાત્ર **કળાદિ ઉપર નીભાવ કરે છે તેનું ક્રાહી એવું સ્વ**ચ્છ થાય છે કે કર કાઇ કેરની સામે તેનું હોલી કામ કરી શકે છે. આ છેલી વાત કેટલે દરજે ખરી છે એ અનુભવપુરવક નધી કહી શકાતું. વળી એકાદ એ વરસ લગી જે માળુરો નીમક વિગેર તત્ત્વી દેશ્ય તેણે માની શેવું કે જે ક્રોહી ચણા કાળ ના ગેરઉપયોગથી ઉતરી થયું છે તેનું તેજ એક બે વરસના સ્વચ્છ વરતનથી પાર્ણ એકાએક ચઢી ગયું એ બરાખર નહીં અસાય.

એવા પશુ અખતરા કરી અતાવવામાં આવ્યું છે કે જે માછુસ ભયબીત થયા છે અથવા જે માછુસ સુસ્સાથી ઉકળી રહ્યા છે તે માછુસને કેર ચંદ્રે તે! તેની અસર તેજ ક્ષણે વધારે જલદ થશે. - ગુસાને વખતે કે લખને વખતે નાડી જલદ થાલે છે ને છાતીમાં ધખકારા વિશેષ ચાલે છે એ વાત દરેક માછુસ પાતાને સાર અનુભવી શકે છે. - બ્યારે જ્યારે હોહી વધારે જોસ ભેર વહે છે ત્યારે ત્યારે તે વધારે સુરમ થએલું હોય છે. અને ગુસ્સા વિગેરેથી થએલી ગરમી એ ખાડી ગરમી છે તેથી તે નુકસાનકારક છે. - ગુસ્સો એ એક પ્રકારના તાવ છે એમાં શંકા કરવા જેવું નથી. એટલે આપણે એટલું તે! જોઈ શકીએ છીએ કે, સર્પાદિના કરેના સરસ ભયાવ એ છે કે આપણે સારિક્ટ એટલે લ્રાફ્ટ મ્યું આવાને બતાવેલા ખારાક જોઇ તે ભાગ હોવા, ગુસ્સા ન કરવા, ભયબીત ન થવું, સર્પ કરડે તા પણ 'હાય ગુવા'

એમ માની ચામ કૃલાજ હેવાયા પહેલાં મરી નૈ રહેલું, પાતાની સ્વચ્છ છાંદગીની અકસીર અસર ઉપર ભરસો રાખવે! તે છેવટ ત્યાં સુધી કશ્વરે નિરમાલ્કુ કરશું છે હ્યાં સુધીજ છાંદગી નક્ષશે એમ જાણી ધીરજ જાળવળી.

સર્પ દંશથી થતાં લણાં ત્રેત માત્ર લવધી કે અયોગ્ય કલાજરી તીપજે છે. 'આવું' પાસ્ટ કલીક્રાંભેથના સંગ્રહ સ્થાનના ઉપરી ત્રી. પીટક સ્તિમને બતાવી આપ્યું છે. તેએ સપેના કરે વિષે અખતરા કર્યાં છે. . ભુદા ભુદા સરપોની માહેતી આપી છે ને કલાએ પહ્યુ બતાબા છે. તેમાં તે જણાવે છે કે કાળ પડવાથી માણસા એખમમાં પડતા તેએ અનુભવ્યા છે. તે કેટલાકને ઘણા ધાતાને કલાએથી મરવું પડ્યું છે. બધા સર્પ કંઈ કેરી હોતા નથી. ને કેરી સર્પમાંના બધાના કેરથી તાતકાળીક મરસુ નીપજતું નથી. વળી બધુ કેરી સરપને પસુ હમેશાં કેરની આખી થેલી આપણી હોહી માં રેડવાની તક મળતા નથી. આવું સમજી કાઇ પસુ પાણુસે સર્પ કરડે કે દુરત ધારિતમાં પડવાની જરૂર નથી. તે પોતે પોતાના કલાજ તુરત કરી શકે છે એવા સહેલા

bલાજ ઢાલમાં વાપરવામાં આવે છે. અને તે આ છે. સરમ કરડે તે ભાગથી ઉચે ક્સીને રૂમાલ વ્યાંધી દેવા. તેમાં મજબુત પેનસીલ કે લાકડીના કટકાયા વળ દઇ સખત રિતે બાંધી શકાય છે. બાંધવાના હેતુ એ છે કે નસાે વાટે તેર આગળ જતું અડેકે. આડલું કર્યા પછી એક શ્રીધી અશીવાળા ચપ્પુ વતી કેર લાગ્યું હેાય તે જગ્નાએ અરધા એક ઈંચ જેટલું છેદ કરી ક્ષાેકી કહાદવું. પછી તેમાં પર મેંગતેટ એાક પોટાશ નામના ક્ષારની લાલ કાળી શુકી આવે છે તે ચાળા દેવી. આ ભાષા મહા ભારે અને અમુક ક્લાજ ગુણવામાં વ્યાવે છે. ભુડી એક તરફ સખી શકાય ને બીજી તરફ વળદાર નાર્વ અણીદાર ચપ્યુ હેલ્ય એવી લાકડી લાટ ની દોઢક ઇંચ લાંબી તળીએ। એક શીલીંગમાં વેચાતી પશ્ મળે છે, આ ઇલાજ હાથમાં ન હાેય તેંા દરદીના ધાને ખીજ માસુરો અથવા કરદીએજ ચુસવા ને ચુસેલું ~~શુક્ર~~ી ક્લુપ્લું. જેના મામાં ચાદા હોય તેનાથી ગુસવાતું કામ ન થઇ શકે કેમકે ચુસેલું તે કેર છે. આ ઇલાજ સર્પદંશ પછી પાંચ સાત મીતીટની વ્યાંદર ક્ષેવાય તેાજ કામ આવે છે. કર લાહીમાં ફરી વલ્લા પછી ઉતરવું એ ભાગ્યેજ **બતે છે. આ**ટીના પ્રયેશ્ત્રા કરનાર જીસ્ટ લખે છે કે તેણે સપંથી દંસાએલા મરી ગએલા જણાતાને માટીના પ્રમાત્રથી સા~~જો કરેલ. મ~~હીતા ખાડા કરી દરદીને તેમાં સુવાર્ધો ને તેના આખા શરીર ઉપર ખાદેલી માટી લાદી. આથી માટી એ શરીરને ગરમાં આપી ને કેર સુસી લીધું ને દરદી ઉઠયો. આવા બીજા દાર્ખેલા પણ ભુસ્ટ આપે છે. મેતે સર્પદંશ ના ન્નતિ અનુભવ નથી પણ માટીના બીજા ઘણા પ્રયોગા ક્યાંથી માટીની ઉપર મારી અચળ શ્રહા છે. જે દેકાણે દંશ થયે! હેં!ય તે કેકાંએ છેદ કરી ને લાલ ભુડી કાંખ્યા પછી અથવા સુરુષા પછી દરદીને તુરત ગાટીની માટી અધી ઈંગ જડી એવા લાંબી ને પહેલા ક્ષાપરી મુકી દેવી. જેમ કે હાથે કરડમાં દ્રેશ્ય તેર આખેર હાથ ક્ષેપરીમાં લપેટી હેવા એ ડીકુછે, દરેક માણસે માટી એક ટીત્માં બરીતે પોતા ના ઘરમાં હમેશાં 'તક્યાર 'રાખી, સુકવાની ઋરફર છે,' તે માટી છુપા કરેલી ને અભેલી ક્રાય તા બહુ સાર્ક ... ખદાર તડકામાં એક ઉચી જર્ગાએ અંદર પાણી ન આવી શકે તેમ રાખી દ્રોય તેા વધારે સાર્ક. પાટ આ પણ ફાટેલા કપડામાં થી તક્ક્યાર કરી રાખેલા દેતવા જોકએ. આ તક્ક્યારી માત્ર સર્પ કંશનેજ સારૂ નહીં પણ ઘણ અકસ્માતા, મારા કે ક્જ એપ્તે સારૂ કામ આવે છે.

દરદીને એ ઘેન ચડે અથવા તા તેને ધાસાશ્વાસ બંધ થાય તે ડુબેલાને શાર એ ક્લાજ કૃતિમ ધાસોધાસના બતાવ્યા છે તે ચેજવા. ઘેન ચડે તા તેને ગરમ પાણી કે લવંગતજના ઉકાયા આપવાં. દરદીને ખુલ્લી હવામાં રાખવા પણ હાંકવા. ઘર્રાર કંડુ થઇ જવા જેવું લાગે તા તેના શરીરની આસપાસ મરમ પાણીની બાટલીઓ સુકવી અથવા ગરમ પાણીમાં નીચાલી કલાથીનના એટા સુષ્ટી ગરમાં આપવી.

સંસારની અસારતા

'શરસ્વતિ' એ દ્વિકી બાધામાં સર્વોત્તમ માસિક છે. કદાચ આખા હિંદુસ્તાનમાં એના એવું સુન્દરને સરસ માસીક ન હોય એવા સંભવ છે તેમાં પ્રણી વેળા સરસ ક્ષેપો અને કાબ્યા આવે છે. ભુન માસના માસિકમાં ઉપલા નામતું રહસ્યથી બરેલું કાબ્ય પન્ડિત રામચરિત ઉપાધ્યાયે લખેલું આવેલું છે તે વાંચલા, વિચારવા, પડવા ને તે પ્રમાણે આલવા લાયક દેવાથી અમે અહીં આપીયે છીયે. તેની ભાવા પ્રધુરી છે નહીરની ગહેરાની માયક તે ગાઇ શકાય છે. બીજે અડવાડીયે અમે તેવા પ્રકારનું નહીરનું કાબ્ય આપી તેની એ.ળખાલ્યુ કરાવવાની ઉમેદ રાખીયે છીયે. અમે માનીયે છીયે કે એએ! પોતાલું "ઇડિઅન એ.પિનિઅન" નથી સાચવતા તેએ! છેવટે આવાં કાબ્યે. ફાડીને સાચવી રાખશે.

હૈલ, વન, વારીક વિસ્તૃત શી શકા રહતે નહીં; સોગ, રવિ મિટ અપગે, તક બી સદા વહતે નહીં, की अभवाता के अभी दिर नष्ट भी देता वदी; સેજ પર સેકતા, ગિતા પર શ્રી કબી સોતા વહી. ૧ कुछ समय तह भाव है। तभ सी, प्य है सामान है:; માત કા દિવ કર સમક્ષ્મી, હાતિકર વ્યપમાન કા. િતા ~~એ~~લા એ સમય આ જવગ કુછ શક *ન*હીં— જળ કિ ફ્રમ હેરિ નહીં, તુમ બી નહીં, કુછ ભી નહીં. ર ખાલ્ય મેં, વાશ્વક્ય મેં, અથવા સુયાવત-કાલ મે-नित्स हेकी बत रहे हैं हा~~य अ~~दि है गत्स में, દેખ કર બી ખેલ યહ અમતા તિનેક જાતી નહીં; યાદ અપની સૂત્યુ કો હમ કા કબો આવી નહીં, કર્યા ચરાં કા ભાત કા તમ યા કર રે.ને લગે; થાલ કુછ હોતા નહીં, નાટ્ય દુઃખી હેતે લગે. ᠯાત સ્ટેસા 🕉 હૂવ, જિસ્તોન તહીં મરતા પડા ! **કાલ કા લી તે**! કબી તિજ સામતા કરતા પડા. नेत्र करण तह हैं भूबे तथ तह हमारे हैं सभी ;---બન્ધુ-વેરી, સિત્ર-પુત્ર-કલવ, દસી-દાસ શો. કિન્દુ યે સળ વ્યતમે કુક પ્રાપ્ત આવેલે નહીં; સ્વાયમેં બુલે કુએ 🔓 સામ જાવેંગે નહીં. દશા દિન પર દિન બદલગી: શાન્તિ દ્રમ પાતે નહીં: કાલ આયા હૈ નિક્ટ, પદ્ધ 'ગાનમે" તાતે નહીં. વ્યવ તૃષ્, ખાતા મૂર્તિ હૈ! પશુ થયા બલિ કસાગવ; વિષય-રસ હમ પી રહે 🕉 કૃત્યુસે માના અક્ષય.

સાથિયાં મે સેકડાં પરક્ષાક-વાસી હા ગયે; સ્વ'નમેં પાયે દુએ સે રત્નસમ વે ખાે ગયે. જો બચે, વે બી ચહે હી જા રહે હૈ નિસ હી, ચેત, તેા બી તૂ જયત કા જાનતા 🕉 સત્ય હી. નિલ પાષ્ટિક વસ્તુ ખાકર મુખ્ય કરતે 🐧 છસે , **ભાર ચન્દન કા લગા કર તુષ્ટ કરતે ક્રાે જિસે**. ગર્વ હૈ જિસ દેહ કે સાન્દર્ય કા ઉસસે કબી; કરેંગે અતિશય ઘર્ણા પત્ની, સુતા, સુત બી સબી. ૮ ગાહ, ગ્રહ, અહિસે અધિકતર કરૂરતા 🥉 કહ મેં ; બાજરો ભી, શેર સે બી વહુ બહા 🕉 ચાલ મેં. શીશ પર સળ કે ખા હો લગ રહા હૈ ધાન મેં; મત્ર ક્ષેગા વહ અચાનક ભાત હી કો ભાત મેં. દિન ગયા સન્ધ્યા હઈ; સન્ધ્યા ગઇ તા રાત 🕉 , રાત બી બતી રહી તેર સામને હી પ્રાંત 🐍 ઐન્દ્રભલિક ખેલ યે, ઇનમે ન તુમ શહે રહેા: કાલ ધાપ્યા કે રહા હૈ વ્યર્થ મત પુલે રહે! 90 **ૂપ–રૂપયે મિલ ગયે તે**! ગર્વ કયે! કરતે **લ**ગા ક એપર ક્ષી સમ્પત્તિ કેમ દ્રાદેખ કર્યા જલને લગા? ધાન્ય-ધન મેં ઇન્દ્રસે બી સુડ ક્યા તુ બડ ગયા? કન્દ્રિમી રહતા નહીં, ફિર કર્યો નશાયહ ચહ ચહા**ં** ૧૧ યાદ રખના નાશ કી ઉત્પન્તિ કા પરિણામ હઇ; ગાત હાલા હઇ સદા હાતી તબી તેર શામ દઇ. **પક્ષ જો** કુલતે નહીં તા કુલ કુબી ગિરતે નહીં; દેક જો ધરતે નહીં તેર હમ કબી મરતે નહીં ૧૨ ખેલ હી મેં નીર-નિધિ કા સેતુ દારા પાર કર; ધર્મ-રહ્યા કી જિન્હોને રાક્ષસો કા માર કર. હા! હમારે રામ બી વે ચલ બસે સંસાર સેં; શા. ક! ફિર બી પ્રેમ કરતે હમ ઉસી નિસ્સાર સે. ૧૩ મ્યા **કાવના અસ્થ અમે આવતે અઠવાડીએ આપ**શું.

હીંદીઓને માટે હાથયાર

થારતવીલ જંક્શનથી મી. ઇસમાઇલ ખતરી લખે છે કે અહીં તા. કર જુલાઇના રેજ મી ઈસ્માઇલ ઈલાહીમ ઇસ.ખતી દુકાનની અંદર ચારી ચઈ હતી અને બદમારા પઈસા લઇ નાશી અતા. દુકાનના માગૃસ નાશી જવાથી તેના જન બચ્ચા વાસ્તે આપણા હાકને હથીયાર મળવાના બહાળકામ સામારા હતી સારે પહેલાન અમારી હતી સારે પણ સાં અમાઉ બે વખત અમ મારી શ્વેલી.

મારકથી મી. એ. છે. માતાલા લખે છે કે જંગલની હીંડી દુશના કાર્યા શુંડે છે તે જાણી ક્યા હીંદીનું દીસ નહી દુશના કાર્યા શુંડે છે તે જાણી ક્યા હીંદીનું દીસ નહી દુશના કાર્યા કે મારા એક દોરત મી. સુલેમાન હુસેન જેની દુશન ત્યુકાતાવર કીવીકાનમાં છે લાંધી કેટલું કે નાલ્યું કાર્ય સાથે ચારી બધા હતા. અદમારા હાયમાં ભાલા બરછી લઇને આવે છે અને પમક્કી આપે છે કે મુધ્યા નહીં દેશા તે જાનથી મારશું. મારી પોતાની જંગલની દુકાને પણુ બદ મારા ચારા કરવા આવ્યા હતા. પણુ ઇધાર કૃપાએ કાસુ હામાન વર્તા નહીં મારા દારત તથા મેં હથી આર મેળવ વાતા મારછ કરી પણ તે કાડી નાખવામાં આવી આવી સ્થીતીને મારે હેંદી મંત્રાએ પાકાર કરવા લડે છે.

ખાલકન રાજ્યાની લડાઇ

આ અઠવાડી આમાં મુધવાર સુધીમાં બાલ્કન લડાઈને લમતી ખબરા બહુજ થાડી છે. બાલ્કન ટાળા બલગેરી આ ની સરહદ મુક્સર કરવાની મસલત ચલાવી રહી છે રેતમા નીઆ અને બલગાર વચ્ચે અમુક સરહદ નકી થઈ છે પણ હછ બીન્ન રાન્યોની સરહદ નકી કરવાને બીન્ન ત્રણ દીવસ મુધી લડાઇ મુલતવી રહેશે.

સૈઢાની સથી એક તારમાં ખળર છે કે શ્રીક અને ભલગાર વચ્ચેની લકાઇ એક માર્સ ચાલી તે દરમી અદન શ્રીક લસ્કર લગભગ ૨૦૦ ગાઇલ આગળ વધ્યું. લડાઈ વધી વખત ચાલુ રહી. દુશ્મના ૬૦૦૦ પીટની ઉચી ટેક્રીએંગ ઉપર ચઢી સામસામાં બેયોનેટની અધીધી લડવા. આ ટેક્ર્રીએંગ વાળા ભામમાં ક્રિઇ ધી નહીં જઇ શકાય એમ આજ સુધી મનાવું. શ્રીક લશ્કર આ મુદ્દતમાં ૨૨ જગ્યાએ લાસું, ૨૦ ઉપયોગી સહેરા તેણે છતાં, ૧૦,૦૦૦ કેદી પકડ્યા, ૧૨૦ તેમ્ય ક્યાજે કરી, અને બલગેરના ૩૦,૦૦૦ માલુસા માર્યા.

ગુરવારના તાર ઉપરથી જહ્યુમ છે કે બાલકન રાજ્યામાં સુક્ષેત્ર થઇ છે. બલગેરીઆએ સર્વીઆ અને પ્રીસની માગણી એક ક્ષ્મલ રાખ્યાનું મનાય છે.

સ્ટેંગરમાં મહેરીશ ઇસ્લામની એક સભા ગયે અઠવાડીએ મળી હતી. મી. અમક. ક. ગંમાત પ્રમુખ હતા. આડીયા નાપલની છત તથા ઓટામન શહેનશહતને માટે પ્રથમ ખુદા ની બંદગી કરવામાં આવી. સાર ખાદ સભાએ હકી વડા વહીરને કાન્સ્ટાંટીનાપલ મુભારકોના તથા લંડનના પરદેશ ખાતાના પ્રધાનને તુકીને પાતાના ખરા મુલક પાછા મેળવવા માં અંગ્રેજ ધરકારે વચ્ચે નહીં પડવા આભતના તાર માકલ વાના ઠરાવ થયા હતા.

ખુલવરમાં તા. ૨૫ ભુલાઇના રાજ મી. એમ. ઇ. અસ માલના મકાનમાં એક સલા મળી હતી, આદીઆનાપલની છતને સાટે દુર્કો પ્રન્તને અને અતવરખેતે મુળારકોના સંદેશ માક્લવાના દેશવ થયા હતા. પ્રમુખ થી. વાઇ. એમ. અસ મારી એક વ્યવસાદાર ભાષણમાં ભાલ્કન લડાઇથી પાતાના 🚅 કી તીસાઇએોને આવી પડેલી આકૃતનું ખ્યાન કરશું. અને **જા**દતમાંથી બચવા એશીઆગાઇતર તથા બીજી જગાએ ગયેલાં ખીરાદરાને મદદ કરવા માટે રેડ **કે**સંટ કડમાં નાઝા ભરવાની જરૂરીઆત અતાવી, ભાડીઆનાપથ ખલીકાતના પાયા સમાન છે એટલુંજ નહીં પરંતુ તેની પાંક દીવાસામાં ઉભા કરેલા ઘણા કરિતિસ્ત બોને ભીધે તે શહેર વ્યાખી મુસ લગાત દુતીઓને પાક છે. - આ ભાષણ બાદ મી. એ, આઇ. મંજુની દરખાસ્તથી મી. ભાષાત, મી. એમ. છે. ડેાકાત (હેડીંગરપ્રટ) થાને સેક્રેટરી મી. એમ. આઈ હાજના ટેકાથી કેરન્સ્ટોટીનેરપલ ઉપર જણાવ્યા મુજબ મેરકલવાના તારના કરાવ પાસ થયે.. સલાતું કામ પુરું થર્તા પ્રમુખના આભાર માતવામાં આવ્યા હતા.

શુકરવારના તારમાં રૂટરતા ખબરપત્રી કાન્સ્ટાંટીનાપશ્ચી જાશુંથ છે કે શુરેલના રાજ્યોનાં એકપીઓના એક મેળાવડા મઈ કાલે થયા હતા. આને પરીભામે હ રાજ્યોનાં પ્રતી નીધીએ ભાજે ભુદે ભુદે વખતે વહા વઝીરની શુલાકાત લીધી જ્યાને મળાવી કરી કે ટરક એ લંગન તહાતામાને માન અતે આપે આડરીઓના લ ખાતા કરવે જેન્દ્રએ.

મી. ખમીસા ઇધાહીમની અપીલ

આ શાઇસેન્સ એનરસડેલથી ખદલીને ડાલટન લઇ જવા ની અરજી લાઇસેન્સીંગ વ્યમલદારે મંજીર કરી હતી તે તેની સામે કેટલાક મેરા ખેડુતાએ અપીલ કરેલી ને બારડે લાઇ સેન્સ રદ કરેલી એ વાત વાંચનારને યાદ હશે. તે ઉપરથી મી. ખમીસા ઇબાહીમે સુપ્રીમ કારટમાં અપીલ કરેલી તેની સુનાવણી ગયે અઠવાડીએ થઇ મઇ. કરાવ સુલત્વી રહયા છે.

પરચુરણ

બીડીશ કાલંબીઆમાં એશીઅહિંકાને કાખલ થવાના સવાલ હત્તુ પુરતા જેરથી ચર્ચાઈ રહ્યા છે. ફટરના તાર ઉપરથી જ્યાય છે કે હવે લાંની સરકારે જહેર કર્યું છે કે તહનામાની સરતા ભથવા તા વમની રૂચે પણ કાઇ વચ્ચે પડી શકતું નથી. બીડીસ કાલંબીઆને આ સવાલનું વાતાની મરજી મુજબ નીરાકરસ કરવાની પુરે પુરી શન્તા છે.

હેડીસ્માયમાં વેડિરાની નોંધ તહીં ઘર થતી હતી તેમાં મી. એમ. એ, ત્રાગાનું નામ ન હતું તે વેડિરાને વિષે મળેલી કારડ મારફતે દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. મી. છે. કખલ્યુ વીલીસ કરીને ગારા છે તેએ તેર હીંદીનાં નામની સામે સખત વાંધા લીધેલા પણ કારડે તે વાંધા નામાં ભુર કર્યા ને તેર હીંદીનાં નામ કાયમ રહ્યાં.

ઇસ્ડ વારડકાયા સી. ઇ. એમ. સીદાત લખે છે કે અંગે ડલાનની દુકાન ચાર કાદ્રરેલ્એ અભી નાખવાના જે ખબર છપાયા છે તે અસબર નથી. કરોક પાઉડના માલ લુંટી લઇ ચયા એટલી હકાકત સભી છે.

હરળતથી એક ખળરપત્રી લખે છે કે નાતાસમાં લાંખી ફુદત એટલે આહરે ૧૮–૧૯ વરસ થયાં વસી રહેલા માધવ પુરના સોની પુર્યોન્તમ હરજી જે લગતના નામથી ઓળખાય છે તેઓ જન્મભૂમી તરફ અપા શુકરવારના રાજ સ્વાના થયા છે. તેમના માનમાં પાતાના અતી ભાઈઓ તરફથી યેમ્પ સતકાર થયા હતા, બંદર પર જના મહાં સોની લાઈઓથી દ્રામને લગતા મહારાજે પહુ પ્રયાનને લગતા છે ખાલ કહા.

પ્રસાપિત્રાથી 'એક મુસાર્' લખે છે કે અહીંઆ આશરે પાંચ વરસ થયા દ્રશ્વાળાની દુકાન રહેલનની નજીકમાં છે. તો મહાઈ પણ વેચાય છે. તે રસ્તે રવીવાર વીગેરે સ્ત્તાના દીવસામાં ઘણા હોંદીઓનું આવવું જવું થય છે. તા, રવ્યાલા કર્યાલાસના રેજ એક સરમીઠીઆએ તે રસ્તેથી પસાર થતાં એક સાંહીંમની મીતાઇ ખરીતી. એટલે દુકાન પણીએ તા એસીને ખાવાનું કહેવા હતાં તેને ઘર જવાની ઉતાવળ દોવાથી તે માણસ મીઠાઇ સાથે લઇ અયા. આતે રવીવાર વેચાયુ કરશું ગણી પે.લીસે કારટમાં દુકાનદારને ખડેક કર્યો અને તાં તેના પાચ પાઉડ દંડ થયેક. આથી મુસાર્ય તે પણી તકલીક પડે છે. મીઠાઇમાં વપરાયેલી સકર નતાલની અને કરઢ પણ નાનાશનું હોય છે. હસીપિત્રિમાં ન્યુનીસીપ લીકી નથી. હતાં આવી તકલીક ગ્રજરે તેની સામે ઉપત્ય હોવાની આમે કરઢ પણ નાનાશનું હોય છે. હસીપિત્રિમાં ન્યુનીસીપ લીકી નથી. હતાં આવી તકલીક ગ્રજરે તેની સામે ઉપત્ય હોવાની આમેમાં માર્ચ માર્ચ અનાર વીન તી કરે છે.

હીંદુસ્તાનની ટયાલ

તા ૧૩ સ્પારસ્ત, અન્સામં મુખ્ય પ્રાસ્તિ નિ. ૯ માં આંધન્ટ દી તા ત્ય જેવી કેડીમર અમેત સામીમાં રહતા. ઘરા ^{ર્}યાગસ્ટ સુર્ધા ઇ. સ. ૧૯૧૩. ा त., १५ व्यागस्टना व्यवसाम, कुंग्रहकाती The Buston of Sout હોં દુ—યાવસુ શુદ ૮ ધી ધાત્રણ શુદ ૧૪'સ્ટી. જનરલ અને કાર્નીગમા રવાના ચરો.

સુધી સવત ૧૯૧૯

માહમેદન—તા, ૬ કે રમજાનથી તા ૧૨ જતી સ્ટી અમકુત્રીમાં રવાના થશે. રમન્ત્રન સુધી હીવ/રી ૧૩૩૧.

પારસી—તા ૨ થી ત_{ે ૮ સુધી} જતી સ્ટી. લી-પુલામાં બંધ થશે. ER (2.

વાર	W)	दीह	궠	'n.	સુર્વ ક્વ સુવાસ્ત			
	di	તિધિ	rt.	31	S	3(1	ż	र्भा

૯ સુદ ૮ કર્- ટ્રમ્ેર પ⊸રુ કાવ્યદેહન ભાગ ≥ જો ૧૯ .. ૯, ૧૩, - ૩૧૫ – ૨૯ કાલ્પદાદન ભાગ પત્રો ११ ,, १० ८ ४१-३५'म उर्व अध्यहीदन काम १ है। ું ૧૧ & ૧૧-૩૪૫ ૩ ો તુળ તીદાસકૃત રામાવણ ૧૮ ,, ૧૩ ૧૧ - બદાકર પાકર થયા કરજર વારતા ાપ .. ૧૪ ૧૮ ૮૬ -૩૧ પ−૭૭ વ્યાળકાનો આનંદ, ભાગ

લંડન કમાટી ફંડ

પા શા રે.

૧૭ ૯ મ અમ્યાનનો, સત્યાળ,

ોપટાઉનવા _{છે}. લલ્લુબાર્ગ अधानिक तथा भणीजार પ્રમુજ વર્શન

০ স্বৈ অনাধীর পায়

म्बल्कार अम्बल्ह

મળી માર્ક પ્રેમજ

v **વ્યાપ્યાભા**ઈ તો રહિલ્લ

अध्यक्षाम् श्रीवरामकार्धः

क नेतर धारिएन

ગૈત્યાલજ મહત્રજી

a fired worth

क राभक्षाह मार,रहण

છીવ્યા પ્રથાની વીર્ધન

० दल्लालामा इस. मार

॰ रतन्छ छाणाम ह मामा

હ કે ગામીલ્લા એન્ડ કા

भीटकेट(डेन)

૭૨ ટ રસભાળા

નીર્ધિતનાં કાવ્યા

વાચવા લાયક પુસ્તકા

दमारे, अपता विकासन्य हारन ! o ધુર્વઅને પશિમ

ता. २६ ओ. मत्टना अरसामा इसकेता Rubayat of Halis

વા ૨૨ એત્યરતના અરસામાં મુખદ **ચ્યા**ર્ટ

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

કીમત. પાસ્ટેજ **શ**(t) કાવ્યદાદ્ભન ભાગ ૧ લા

१ तथः २ सभनारः **धन्दशराभ नेपुरमराभ**

મકત માળ--મહાત્મા નાળા સ્વામીકૃત ...

करात चर्च अभद . કથી નત્મદર્શ કરે લાલ

શ કરફા પંચ પીચ્યા વાળી ભૂતી અ,શતી.

જા.ધણીવીએક ભૂતાછે ીથી પર દ્રહ્લા ... મરાડમી સદીનું દીંદ

દેસ્ટીંગ્સની સે.ટી અથવા ता परस पुरवत

m(3)(4) .. .. ભારવનો અન

ભાગ ૧ હોા ભાગ ર જો ક્રિડ હીસાળ ભાગ ૧ લા

√.મહુલાલછકૃતસમ*ર*હો કૃતિ મ્માધારે લખાયલી

ભગતદ શીતા ..

BOOKS TO READ

The Song Colean al, by Edwin Athold The Lett of Aux, by Siz Edwin

tr'am, by Justice Syed Annee An Adventures of Wig with Circus.

the 'Vistom of the East Series The Confessions of Al Ghazzali

The Heart of Jesus. Bio on Kyrisha ge Le Leiston Mystics

11 auto The Religion of the horan Diwan of Abul-Ass

પેપર ઉપર છાપેલા ફેાટાચાફ 34 63

માનવંતા દાદાભાષ્ઠ નવરાજી ઇડિય્યન સ્ટ્રેચર બેરર કે.ર અકુધાનીસ્તાનના અમીર

મી સેતરાળજી શાપુરજી અડાજનીના

રેટેડરેટનના બહાદુરા મી પાલાક

શેત્રજનું કારડુન

*મું*બઇમાં *દ્રા*સવાલના દેશપારીએા મદાસમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીઓ

મી. કેલનબેક

મી. જાસક રેસ્થપન ફેરીઆ

મી. ચેટીઆર भेरिय की, की, डेरड

જ્યુંદ્રાન્સભર્ગમાં હોદી કીતિસ્ત'ભ

ે કોડીડારમ હોક્સિન

યી. ગાખલના માનપત્રા વેરલમત મદીર

માં ગામલે સ્ટાંડસ્ટનના સ્ટેશને ટેતલસ્ટોય ફારમના રહીશા

૧૦ મરેલુમ માં નારાયણસામી

3 માસીસ રંબાળા ઇ

ર મરહૂમ કાઉંટ ટેલ્લસ્ટાય સર વીલીયમ વેડરભરન

મી. હાસ્કેન

કોજસ્ટીસ અમીર અલી

લાંડ એમ્પથીલ દૂર્મી એમ એચ. નાઝર

દુર્તિ અમીકદીન કુઝંદાર

મી. ઉમર દ્વાછ વ્યામદ ઝવેરી મી, જોસક **રા**ધપત ભારીસ્ટર

હીંદી ખાતુઓનું બઝાર રશિલાવર મી સ્તન જે તાતા

દે. લા. ગે.ખલેની મુલાકાત વખત જોહાનીસ ખરગના સ્ટેશને આંધેલી કમાનના દેખાય

બી જોસક રાવપન જારીસ્ટર

મી ભાવાછર

3 મા. કઝનદાર

કોંમત.–દરેકની ૧ પેની પેહ્સ્ટેજ અર્ધી પેની

मणभण,वातु हेडाञ्च .—

ीर्धटरनेशनत (प्रन्टिंग प्रेस शीनिक्स नाट.स.

I Inted and Published by M. K. Gandbi v S International Printing Press, Phoenix, Natal.

IN MEMORIAM

TOHOTHE

THE LATE REV. JOSEPH J. DOKE.

Who died on the 16th August, 1913, at Umtali.

સલાપ્રદ્રની લડતમાં એક દિલસોજ ચિત્ર તરીકે એશીઆડીક કામતી માટી સેવા બજાવનાર भरुदुभ देवर'ड लोसद के. उाड.

Indian upmon

इ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 33-Vot XI

SATURDAY, AUGUST 23RD, 1913.

Registered at the ty P O us a Memopater

THE LATE MR. JOSEPH J. DOKE

A MEMOIR (specially written for "Indian Opinion.")

He who was seen only the other day by a bost of friends, when he set out on his courney to the North western billder of Rhodes a, close to the Congo Border, fait of hope and budya ky, has goe to his reward. And he quited this mortal france without any of his relations by his side. Even his son Crement who accompanied him, was sent home. Bul, in a death like this, is aumined up Mr. I. ke's life He claimed no excusive reationship with allybody. To him every human being was truly a friend and brother. He, therefore, died surrounded by newly made friends. His I to preached the gospel of work. He died to humess, doing his duty. His afe preached fore to his fellowmen. He died whilst finding further fields for his loving activity. And as he loved, so is his death to day mourned by not only his European Congregation, not only by I-ng shmen, but also by many of his Native, Ch nesc and Indian friends. In a place where even men of religion are not free from the local prejudice against colour, Mr. Doke was among the few who know no distinction of race, colour or creed Though dead Mr. Doke I ves through his work of love and charity in the hearts of all who had the privilege of coming to co tack with

Mr Doke's energy was nexhaustible. He was a man of many activities. In his own department—that of preaching the was eloquent and earnest. He said nothing he did not mean. He adviced no rules of conduct for which he was not himself prepared to die. His preaching therefore, was effective. He was an able writer. He wrote a memoir of his own grandfather. He contributed to magazines. He wrote. "An Indian Patriot in South Africa. —a popular history." of the story of In-tian pass ve resistance. Lord Ampt. h Il wrote a very flattering introduction to it. To Mr. Doke it was purely a labour of love. He believed in the Ind an cause and the book was one of the many ways in which he helped it. Only a short time ago was published his book. "The Secret City" a romance of the Karoo. It is a wonderful piece of maginative work. The book has already passed through the second edition and has been translated into Dutch. He was so impressed with the Indian campaign of passive resistance that he was engaged in whi ag an elaborate treatism on passive tesislance. as a time of conduct. For writing it he had specially

that ed a number of books searing on the so ect.

He was an artist of n mean order brine of his paintings are worth treasuring. His irrepressible homour can be traced in many curtoons he drew for a New Zealand paper

water saws showed the cet maration of the war ?

R DOKE is no more. The thought is terrible. I believed in his own reagron with a harming passion but he respected a lathe other great faiths of the world. He detented ap Carist an sy but he considered that final salvation was possible only through heart

> His ties al work for Indians during practically the whole of his stay in Johannesburg is too well known to the readers to need recepturation here. But it is not known to many that he came to the Indian cause nor vited. He was ever a secker, ever a friend of the weak and oppressed. As soon, therefore, as he came to Johannesburg, he set about finding out the problems that engaged people's attention. He found the Indian problem to be one of them, and immedia ely sought out the leaders, leatnt the possion from them, studied the other side of the question and, finding the Indian cause to be who sy just, as ed himself to it with a rare real and devotion. He risked loss of popularity among his congregation. But that was no deterrent to him. When the Editor of this journal was in India, Mr Doke's was the guiding hand, and never did a week pass during a period of nearly six mooths, but Mr. Date sent his abiy written and well informed leading articles. He guided, too, the deaberations of the Brash Indian Association, jointly with Mr. Kallenbach, at a most critical period of its history. When he went to America in connection with his Church, a grateful community held a banquet in Mr. Dokes honour at which Mr Hosken presided. Mr. Doke's words then a tered at I ring in the ears of those who heard him It may truly on said of Mr. Doke that he lived well and he well well. He is mourned by many more than the members of his fam ly, and may that shought comfort and sostato them in a loss which is just as much that of those who had learnt to love Mr. Daka as of the members of his family

The late Rev Insoph | Doke was born at Chudleigh, Devoushire, on the 5th November, 1861. He was the younger by so he two and a hair years of a tamily of two His lather was the Baptist Minister of Chudieigh His brother, the late Mr William H. D ke, died as a missionary at the end of 1881, on African soil

The late R v D ke had very little schooling, owing to delicate health. At the age of 16 he cost his unitier. At the age of 17, on the resignation of his isther from the pastorate, he became Pastor. At the age of so he save to South Alma, where he was in Capeton to raishort time. Later he was sent by the South African Bapt at Union to open up a new cause in Great Re not Here he met and married Miss Biggs, in 1886 shortly after he returned to Chudleigh, From thick go Mr Dike was called to the partorship of the Mr Doke has a frail so, but a condition of the same? Coption at a visite by the Brand where with he ex-line tawa showed the continuous of the same? Coption at a visite by the free and thin, he lie mand to man soon do no sea od God at Horizon a man some In Sq., Mr. Dok respect with his family to New Zealand. Here he was Minister of the Oxford Terrace Bapt at Church, Christ, hurch for a period of seven and a half years, returning to England in 1908 In ad liting to the duties connected with his pastorship, Mr. Doke conducted a class for Chinese, which was greatly approciated and which la

still being continued by his successors. Towards the end of 1903, Mr. Doke received a call to the Grahamstown Baptist Church, and took up has work in South Africa again. After four years in Grahamstown, he came to the Rand as Mintster of the Central Baptist Church. He remained Minister of this Church until his death. All his life, more especially since the death of his brothet, Mr. Doke's ambition was for missionary work, but owing to his health and family circumstances, the way was not clear, until, just at the end of his life, it soemed to open up. Together with his son, Clement, he decided to visit a lopely mission station in North-Western Rhodesia close to the Congo Border, and on the and July they set out on this trip, which was to take about six weeks. Mr. Doke was also entrusted by the South African Baptist Mission Society to visit a mission station near Umtali, they taking advantage of his being in Rhodena to secure particulars which they wanted. Mr Doke enjoyed the trip to the 'Ndis District immensely, and maintained good bealth throughout. He suffered, however, from footcoreness—the distance to be traversed was some 350 miles -- and he travelled most of the way by " machilla " natives but despite this he was in the best of spirits and had the greatest hope for the success of his · mission. Through an interpreter, he spoke at numerous vi lages, and he did a great deal of writing and took many photographs with a view to lecturing on his return. On the 4th August, Broken Hill was reached, and on the 7th August, Mr. Doke parted from his son at Bulawayo, the latter being called home by business duties. Mr. Doke then proceeded to Umtali, after a few days waiting at Bulawayo, reaching the end of his train journey on the morning of the 9th losiant. Here the Rev. Woodhouse met him and the greater part of the day was spent to the discussion of missionary matters. In the afternoon the party proceeded to the residence of Mr. Webber—a friend just putside the town, where, owing to Mr. Doke's being too unwell, they remained for the night. The next morning, hir. Doke was up before surrise, leeling very ill, and all thought of going to the mission station then was abandoned. Mt. Dike complained of severe pains in the back and had to take to his bed again. The usual remedies for fever were applied, but, as there seemed to be no temperature, it was concluded that the malady was not fever, and a doctor was sent for, who at once ordered him to the Umtali Hospital, whither he was conveyed by "machilla." Here he was under the best doctors and nursing supervision possible. On the rath a telegram was sent to Mr. Doke's fam.ly, saying that he had a slight attack of pleurisy, but that there was nothing serious and no one was to come. On Friday evening, the 15th, a further telegram was received by M1s Duke saying that Mt. Duke was seriously ill with enterio. M1s. Doke at once made preparations to leave by Saturday night's train, but on the morning of that day a telegram was received that Mr Doke had passed away at 7 o'clock the previous evening. Owing to the great distance, the remains were not conveyed to Johannesburg, but the funeral took passe at Unital at lour o'clock on Sunday last, a service being beid at the

Baptist Church, Johannesburg, at the same hour During his solouin on the Rand Mr. Duke was prominently connected with many reng our organiza-

tions.

Bear to he w law, the decreased as lott there was W by Clasers, at I Comber, and one time to Oh a. The alone boy, I like, is training in America as a medical missionery.

Indian Sympathisers

A largely attended and representative meeting of But sh I idians was held on Sunday afternoon, in the West End Hall, Johannesburg, under the suspices of the British Indian Association, Mr. A. M. Cachalla, the Chairman of the Association, presiding. The tollowing resolution was passed, all present standing. "This Mass Meeting of British Indians places on

record its deep sense of irreparable loss in the death of Mr. Doke, and tenders to Mrs. Doke and family its respectful sympathy, and prays that God may comfort and sustain them in their great sorrow.

Later in the afternoon meetings were held of the Tamil Benefit Society and the Patidar Association,

when resolutions in similar terms were passed.

Numerous telegrams were sent from Natal to Mrs. Doke, among them being those from Mr. Dawad Mahomed, The Zorossinan Anjuman, The Anjuman Islam Mr. Parsee Rustomji, Mrs. Polsk, The Brahman Mandal, The Kathiawad Arya Maedal, Coloqial-born Indian Association, Shri Hindi Jigyasa Sabha, Labour of Love Society (Sydenham), and Mr. Gandhi. Mr. Gundle left burban last evening to attend the memorial service that is being held on Sunday in Johannesburg at Mr. Doke's chapel.

Indian Marriages

We reported last week the first case of an Indian marriage arising under the new Act. The case was concluded on the 18th instant before the Appeal Board whose judgment is reported by the Moreovy as follows :-

That the new Immigration Restriction Act is britting with difficulties is getting plainer as the work of the Appeal Board proceeds. Vesterday the Board had again under consideration the appeal on behalf of an Indian woman named kussam Blbs, who had been relused admission on the ground that she was not the write, in a monogamous marriage as contemplated by the Act, of one Mahboob Khan, an Indian domicifed in Natal. Briefly the facts were that, in 1902, Mahboob Khan, having previously lived in Natal, returned to Indus in 1902, and was married according to Mohammedan rights to the woman in question. He returned to Natal, and in 1904 and onwards was alleged to have cobabited with another Indian woman by whom he had two children.

Mr. Eugene Renaud, in support of the appeal, held that under Sub-Section "G" of the Act the appellant was entitled to admission. That sub-section provided that a " wife " or child under 16 years of any person domicaled in any Province, including the wile or child of a lawfully monogenous marriage duly cole-brated according to the rights of any religious laith,

After argument, Mr. Renaud in addressing the-Board said, that Sub-Section "G" referred to was put to the Art, at the instigation of the Judian commoney, by the sale Mr. Saler. It was a matter of great moment to many people in the country. In marriage he held that the woman was encued to

adipist, on. Mr. Darby, immigration officer, claumed that the woman was not the wife of Mahboob Khan by monogamous marriage, and said that the immigration authorities had an affidavit swore to in 1910, in which the said Mahboob Khan was married according to Indian rites to the woman he was alleged to have cobabited with in Natal. The Indian marriages in the country were not registered, otherwise the certificare would be produced. In any case, if the woman concerned in the alleged second marriage came to N dal be unit go then author nos would have consider able difficulty in keeping her out if, such a proceeding

were necessary or desirable. He held that the marriage in Iodia was not monogenous as contemplated by the Act.

The President (Mr. Percy Binns, K.C.) haid the point raised in the case was of the greatest moment to the Indian community in South Africa. The Court had before them the judgment of Mr. Justice Scarle, which was given under the old law, in which the word "wife" was mentioned without any qualification at all. He (Mr. Binns) might say that in their interpretation of the word "monogrowus," that Court was not unansmous. The word had been discussed, cases had been referred to, and dictionaries looked up in order to get at the exact meaning of the word, as far as that case was concerned. The Court, however, was in sympathy with any man who was separated from his partner. But the proceedings were not a matter of sympathy; the Counhad to carry out the law. It had occurred to the Court that, in view of the possibility of many similar cases arising in the future, it was descrable that the Court should exercise the power vested in it by Sub-Section 2 of Section 3 of the Act. That sub-section empowered the Board to reserve for decision by the Superior Court any question of law. The Board, in view of the momentous character involved in the present case, had resolved to exercise that power so that as speedily as possible a case should be submitted to a Super of Louit to order that an authoritative pronouncement might be given. The Court proposed to submit a case to a Superior Court in the following terms which, of course, tright be modified : (x) That Mahboob Khan and Kulsan Bibi were duty married in India according to Mohammedan law by a priest of that religion, and that the marriage was of such a character at was, and is, recognised as legal and a valid marriage in India (2) Upon the evidence the Board is satisfied that the woman Kulsan Bibi is the only lawful living wife of Mahboob, and that her marriage to him was contracted when he was a widower, he having previously married only one wife, who at the time of the second marriage was deceased, and that he has not since gone through a ceremony of marriage purporting to be legal with any other woman. That Khan did, in 1904, enter into union with another women in Natal, but the said union was not registered or performed before anyone authorised to celebrate a marriage, (3) That it was admitted in evidence that, under the law of India under which the marriage with Kulsan F bi was performed, it was lawful for a man to have as many as four wives, and that the man Knan under the law in I did could have had another three wives. On behalf of the Immigration department it is argied that the mere fact that the marriage was color ried under a law which allowed four wives, the marriage of Mahboob wath Kulsan Bibi was not monogramous. On behalf of the appellant, it is contended that Khan, having only one lawful wife living at the present time, is married to Kulsan Bibl, and that the marriage is not polygamous, but monogamons.

The President, in conclosion said the Court was enxious to do everything in its power to make the proceedings as full as possible, even though some of the evidence, as he remarked in the course of the hearing, might be remarked. The Court was most anxious to get an authoritative pronouncement by a superior Court. Such a pronouncement would not only help the Court but also the immigration authorities. He wished to impress upon those concerned that I would great y expedite matters if the parties coming before the Court would bring before it duly authorities de certificates from the proper authorities in India.

The Court it has case, which we have briefly reported at each, was heard on the roth testant. After taking the evidence of the witnesses the Court adjourned terther bearing to the a6th instant.

From the Editor's Chair

THE LATE MR. DOKE

In the death of Mr. Joseph J. Doke, the Indian community of South Africa has lost one of its truck friends. This is not the place to recount Mr. Doke's general public work, great and substantial as it was. But, paying our bumble tribute to the memory of the deceased, we cannot help contemplating Mr. Doke's noble work for us. When Mr. Doke came to the cause, he threw himself into it heart and soul and never relaxed his efforts in our behalf. It was usual with Mr. Doke to gain complete mastery over the subject he handled. He, therefore, became one of the best informed men on the subject in South Ainca, He loved passive resisters as they were his own congrega-tion. The poorest Indian had free access to this piour Englishman. His pen and his eloquence were continually used by him during the troublous times through which the community has pessed. He missed no apportunity of visiting passive resistance prisoners in gaol. And at a critical period in the history of the community and this journal, he magnenimously and at no small inconvenience to himself, took charge of our editorial department, and those who came in contact with him during that period know how cautious, how painstaking, how gentle and how forbearing he was. It is such a noble soul whose withdrawal from this transitary world we, the Indian community, mours in common with his family and his congregation. We tender our respectful sympathy to Mrs. Doke and family.

CASES UNDER THE NEW ACT

This cases that have been heard during the past week by the Appeal Board constituted under the Immigration Regulation Act are of the greatest importance to the Indian community throughout South Africa. At the outset we cannot help remarking upon the bostile spirit that has actuated the Government in compelling the intending immigration to seek the protection of the Arical Board. We notirely absoive the immigration otherals from any charge of over-scal or officiousness. It is quite clear that the Government have instructed the officials to reject every immigrant whom they possibly could. By doing so the Government evidently imagine hat they will be gluen the poor indians out of the country. Then only the law who can afford the luxury of an appeal will have to be dealt with by those. The trap is cleverly laid, but it may happen that the trappers themselves may fall into it. The poor, on due occasions, have a way of asserting themselves which is not asways open to the rich who value wealth before bonour.

The case of Indian marriage has been referred to the Supreme Court. It is contended, on behalf of the Government, that a marriage solomoused under a law which permits polygany is not a monogamous marriage. The facts are not in dispute. It seems to us that this objection on the part of the Government is a wilful breach of promise. Mr. Fischer end, in one of his letters to Mr. Candh., that the Government d d not wish to prevent the entry of one wite to one Indian, irrespective of the fact whether the hisband had only one living wife in India or more. In this case the person tocking entry is the only wife of the husband.

The other cases involve the difficult question of domicile. Here again the facts are admitted. All the men produced certificates of domicile. But it is consended on british of the (lovernment that the man have lost, under the New det, their right of domicile by reason of long absence. Eyon if the Act beam that interpretation the intuition is intelegable and unastifut.

able. This is another wilful attack on vested rights. . Hitherto these certificates, if they were honestly obtained, as they are admitted to have been in these cases, have formed, in the words of Lord Milner, uttered to respect of another set of Indian certificates, "an indefeasible title to residence, the right to absent opeself and the right to come and go." If these rights are now declared lost, the loss will be due to the new Act. Whatever, therefore, may be the interpre-tation placed upon the terms domicile. by the Supreme Court, Indiana are bound to fight to the bitter end alike for the honour of their womanhood and for the assertion of their right of re-entry by reason of previous long residence in South Africa.

A Marriage Licence

The following is the full text of the judgment of hir Justice Gardiner, in the application of Bhogwan Bhika and Munchi, Indians. The Chief Magistrate of Dur ben (Mr. P. Binns, K.C.) had refused to grant a special licence for the marriage of the applicants on the ground that Munchi was a prohibited immigrant.

Mr. Justice Gardiner said: This is an application

upon notice given to the Acting Chief Magistrate of Durban for an order directing him to issue to the applicasts a special licence for the solemutation of marriage in terms of Section 1 of Law 7, of 1889.

It is alleged that the applicants were married in India in 1895, according to Hindu rites, the male applicant being then as years of age and the female about two. In 1890 the male, bloks came to Natal as a passenger Ind an, and acquired a dome le here, In 1918 he returned to India, and in June, 1913, he came back to Natal with the female an, I cant, Munch The Immigration Officer allowed Horks to land, but refused permission to Munchi to enter the Province, on the ground that she was a prohibited immigrant, and that he was not satisfied that she was the legal wife of Bhike. She then obtained an order of Court restraining the Immigration Officer until further order from deporting her, and under this order she has landed. As the so-eailed marriage in India is one which would not be recognised by the laws of this Province, the applicants desired to be married here according to the civil rites, and they applied to the respondent for a special hoence. The Chief Magistrate had refused to issue this on the ground that the woman was a prohibit. ed immigrant, and this decision his locum linens was not prepared to override.

Application was first made to me ex parts and I directed that notice should be given to the Acting Chiel Magistrate. It is to be regretted, however, that when the matter came on for hearing, after notice had been given, there was no appearance for the respondent, and, consequently, the Court has not had the advantage of knowing the grounds to law on which the Magistrate based his decision, or of hearing any argu-

ment in au, port thereof.

Law 7 of 1859, 5 to regulate the issue of licences for the solemnisation of parmages," sets forth in Section 1, that the Resident Mag strate of every division is hereby authorises, an ject to the provisions of this law, to grant special) rences with a the Colony." It will be noted that the word used a "authorised and the first question that occurred to me was whether a discret onary power only was conferred upon the Magistrate, or whether with the power there was coup ed a duty to exercise the power in proper cases. Lipon this point course for the applicants had a parently not come prepared with anyment. The wird "authorised," like the words "I about be law up conters a facility or power, and dies not of steel do mile han confer a facility or power. But one is the property of the heigen point red to be tube so both again the or ret for which it is to be done, something to the continuous to der which it is to be done, something in the his of the

person or persons for whose benefit the power is to be exercised, which may couple the power with a duty, and make it the duty of the person in whom the power is reposed, to exercise that power when called upon to do so" (per Lord Cairns, L.C. in Julius v. Bishop of Oxford L.R., 5 A.C., at p. 223). And, quoting from the judgment of Lord Selborne in the same case (at p. 235), "The question whether a judge, or a public officer, to whom a power is given by such words is bound to use it upon any particular section, or in any particular manner, he solved aliende, and, in general, it is to be solved from the context, from the particular provinces, or from the general scope and objects, of the enactment conferring the power."

Now it seems to me that the object of Law 7 of 1889, was to facilitate marriage, and that by it machinery was provided more convenient for intending spouses than that provided by Law 2 of 1876, for carrying out the principle of the common law which favours marriage. This object would be partially defeated, if a magistrate could, where there was no legal impediment to the marriage, refuse to usue a licence. And the contest shows, to my mind, that not only was there a power conferred upon the magistrate, but that with the power was coupled a duty. Under Section 5, the magistrate was authorised to put certain questions to introding spouses, and the section went on to state that 4 he may refuse to grant such licence unless satisfactory answers shall be given." There would be no need for the last part of Section 5 if it was intended, by the use of the word 'authorised' in Section 1, that he should have an absolute discretion. It seems to me, too, that the form of hoence given in Schedule s, points to a limitation of his discretion. The form commences. It having been made to appear that there if ies not exist any legal impediment to A.B. and C is he ng is ned together in wedlock licence is hereby given "etc. In my opinion, the magic trate has to determine whether there exists any legal exped ment to the marriage, but that when the intending spouses have complied with the requirements of the Act, and the magistrate has satisfied himself that there exists no legal impediment to the marriage, he has no

discretion, but must usue the licence.

I come now to consider whether there is any legal impediment to the marriage of the applicants. The magistrate has refused to issue the licence because one of the parties is a prohibited immigrant. In my opinion that constitutes no legal impediment. There is nothing in the Act which requires that an applicant for a licence should be domiciled in the Province, or even resident for any period here. A mere temporary sojourner may obtain a licence. It may be said in support of the Magistrate's view that the form of licence desembes the parties as "A.B. ... in the division of......" and (1) of in the division of......" But I think that this is sufficiently complied with if an app cant is for the time being in one of the divisions of thus Province. A licence cannot legally be granted to authorise the marriage of a person who is not in this Province, for such person could not make a dectaration before a magistrate of some justice of the peace in terms of Section 1. But as long as early of the intending spouses can appear before a magistrate or justice of the peare, to make the necessary declaration, there is no need for any residence. If any other construction were adopted it might be very dith alt for a scalaring man, such as an officer on a steamer visiting Durban, to marry someone in this Province. He could not be man,ed after banns, unless he were in a position to avail bimself of the recent Act so of 1913, and he could not obtain a special licence, because he would not be It is true that the applicant Muschi is resident here. orly here until the Court may cornier, and that may subsequently he made to appear that when she artises he had no the command a frontenen, but as she is physically here I cannot regard her, for the part poses of this application, as in theory still in India, or on the high seas.

But, although I hold that the Magistrate's reason for refusing to issue the licence was wrong, I am not in a position to direct that he should now issue it. Unfortunately, the applicants did not appear in person before the Magistrate to make their declarations, nor did they tender to him declarations made before a justice of the peace. They confined themselves to writing, through their attorney, to the Magistrate, asking him if he would issue a licence. For all I know, either of the parties may be married already, or they may be within the prohibited degree of relationship, and it is impossible for me to say that there is no logal impediment to their marriage. The parties have not complied with the requirements of Section 3 of the Act, and consequently it would be illegal for the Magistrate, without anything further being done, to usue a licence, and I cannot order him to do an illegal act. But though the parties have failed to comply with the provisions of the Act, their failure has been due to the intimation their solicitor received from the Magistrate, that he would not issue a licence, because one of the parties was a pro-hibited immigrant. I shall, therefore, not content myself with making no order upon the present applica-tion. I think the best course to follow will be to direct the Chief Magistrate, or his forum fenous, to seceive such declarations made under Section 3 of Law 7 of 1889, as the applicants may tender to him, and to determine upon application being made to him for a special licence whether there exists any legal impedi-ment to the marriage of the applicants. An order will accordingly issue in these terms. If the applicants comply with the requirements of law 7 of 1884, and the Magistrate decides that there is no legal impediment to the marriage, be will doubtless, in view of this judgment, same a hoence. But as the applicants have not yet taken the proper steps to apply for a hoence, I am not disposed to make any order in anticipation of what the Magistrate's decision may be, on questions which have not yet been submitted to him

Narayansamy-Nagappan Memorial

The Secretary of the Indian Women's Association advises us that the memorial for the late passive resisters, Narayansamy and Nagappan, is to take the shape of scholarships, tenable at least for four years, at the rate of £15 per year, for education in India of South Atrica-bore Tamil youths. The conditions attached to these scholarships are that the scholars should be over the age of 12 years and up to or under, 18 years; secondly their qualification should be tested by a Committee to be appointed by the Indian Women's Association; thirdly the scholar or scholars that might be selected by the Committee shall remain during their educational course to India under the guidance of those whom the Committee may appoint, and that any independent action on the part of the scholar shall forthwith discutitle him to any payment after the exercise of such independence. The fare for the outward and return passage shall be paid out of the Memorial Fund. The scholars shall be selected out of the children of perents who are unable to find the · expenses of the education in lades of their children. The character of the children will be the final test. The number of scholarships will be announced in due course. Application should be made, with full perfeculars, to the Secretary of the Indian Women's Association, Box 6522, Johannesburg, on or before the 3rst day of Augustnext. Parents are requested to more all the part on us available regarding the copy whose names they wan to submit as Narayansamy and Nagappan acholars.

What is Domicile?

The cases that were adjourned by the Appeal Board appointed under the Immigrants Regulation Act and which we reported last week came up before the Board again on Thursday, the 14th instant and after. We take the following condensed report from the Mercury.

The President replied to certain points raised at the last sitting by Mr. Goulding. These were: (1) That the action of the Minister in declaring all Asiatic persons to be prohibited immigrants was allres pires; and (2) that an immigrant baving produced a certificate of domicile, the cours of proof that such immigrant was not domiciled in Natai rested with the immigration authorities. On the first point, the President said, it was unnecessary to give a decimon at the present time, and on the second held that it was desirable that Mr. Goulding should lead his evidence.

The appeal of Sama Bhana was then resumed, Mr. Goulding appearing for the appellant. This was an appeal against the decision of the Immigration Officer, Mr. A. G. Soutter, who had decisted the appellant a prohibited sumigrant on the ground that he was a person contemplated by sub-Section "A" of Section 4 of the Immigration Regulation Act, "1913; and further, that he was a prohibited immigrant in terms of sub-Section 5 (b) of Section 5 of the same Act.

aub-Section r (b) of Section s of the same Act.

It appeared from the evidence that the appellant came to Natal, in 1896, and worked as a bricklayer, etc. He left the Union in 1999, and recently returned from India, where his wife had always readed.

from India, where his wife had always resided.

Mr. Goulding contended that by virtue of the certificate of domicile issued prior to his departure for India the appellant was outsiled to land, as that was evidence of domicile.

Mr. Soutter maintained that the certificate issued to the appellant was a certificate issued to a person who proved to the satisfaction of the Immigration Officer that he had been formerly domiciled in Natal. On the question of domicile he held there was no mention in the section relating thereto of "former" domicile. By domicile was meant present permanent abode, and inasmuch as the appellant had absented himself from Natal for three-and-a-half years, he had made his home outside the Union. As a matter of fact, the appellant had absoluted his domicile, and was therefore a prohibited immigrant.

The case was adjourned user die; as also was the appeal of one Daya Ratanjee, for whom Mr. Laughton, K.C., appeared. In this case the appellant had lett South Aim a some seven years ago, taking with him £300 to India. His wife resided there, and the appellant had no property in Natal.

The Court then adjourned.

Upon the Court resuming the next day, Mr. Goulding argued that the Immigration authorities had in 1909 decided that the appellant was domested in the Province of Natal, and that he had been granted a certificate to this effect.

The endence showed that the appellant left Natal in 1910, and remained in India until the beginning of last month. Furing the time that he was in India he lived on moneys which he had saved during his residence in Natal. He was a married man, and went to India with the alleged object of bringing his wife back to Natal. His original intention was to tema in away for six months only, but owing to the illness of his wife he remained away for over three years. The immigration officer in charge of the case refused the appellant the right to land on the ground that his remaining away from the Province for over three years was in itself evidence of his intention of abandoning any domicile he might have required in Natal, and "mires he I that he was a to dotter in in group it was on a instrument of the freetithat under the provisions of the law he (the Weisster) declared all Assatic persons probabiled

immigrants, as for economic reasons they were unsu ted to the requirements of the Union

The legal ground raised by Mr. Goulding at the previous bearing, that the Minister's letter and proclamation were with vires was not decided by the Board, but after hearing counsel for the appellant, and the reply of the Immigration Officer, the Board held that the applicant was entitled to admission into the Province, and ordered that the decree of prohibition should be withdrawn,

The President complimented Mr. Soutter, the memigration officer, on the way he had conducted the case. The case was the first that had been decided in Natal under the new Immigration Law, which came into force on the ret instant.

Further Cases

Several more cases were heard on Tuesday, the 19th instant, of which the Moreory reports as under . -

Further questions of moment to the Indian commumily were brought before the Immigration Restriction Appeal Board and the Court decided for a second time to state a case for decision of a Superior Court.

The matter which led up to this decision was an appeal by one Days Rabangee who, after receiving a certificate of domicile under the old Act, left for India, where he remained for some seven years. He was retused admission by the immigration authorities on the ground that he had abandoned domicite.

Mr. Laughton R.C., for the appellant, held that s certificate of domicile issued under Act 30 of 1903. entitled the holder to enter and leave. Natal at with and Act ar of 1913 did not do away with that right If the new Act were retrospective that would be clearly set out. He maintained that the Act was not retrospective, and therefore the appel ant had a right of ad mission. The Court upheld the decision of the immgration officer, but, on the application of Mr. Langhton, agreed to state a case for decision by a Super or Court

Other cases on the same , nes were also before the Court, the next appeal considered being that of A . Asmal Dabua. The appellant was a free Indian at years of age. He first came to South Africa and land ed to Durban in 1896. He proceeded to Ladyania,b and worked as a fruit bawker there. He remained in Ladysmith for 13 years. He was married when a child in India according to Mahomedan rights, and in 1908 he left Natal for India, where he remained for six years. He seturned recently to Natal, leaving his wife and two children.

Mr. Driver, for the appellant, rose the same arguments as put forward by Mr. Laughton in the preceding. case. The appellant had never abandoned his domicile, and went to India for a special purpose, namely, to see his wife.

Mr. Soutter, immigration officer, contended that the appellant by remaining away for so long a time had lost his domicile, and was not entitled to return according to the definition of domicile as laid down in the act.

The court reserved judgment, The appeal of Takam Valabh, an Indian sweet maker, followed. The appellant came to Natal in 1896 and received a certificate of domicile in 1907 when he left for India, taking £85 with him, and seaving no proper ty or vested interests in this country. As in the cases above referred to the imm gration nuthorit or claimed that the appellant had anandoned his domicile within the meaning of the Act.

Mr Sullivan appeared for the appe lant. The court reserved judgment.

On resumption of the sitting in the afternoon the appeal of Kaloo She'k Hoosen, for whom Mr. R. L. Goulding (C. P. Robinson and Goulding) was heard

After hearing the addresses of course, and the conly of the in agranon Officer the Foard maning mere uph ild site appear and allowed the position to lanm Natal free from a la su et o

The u. o. case was that of Ratanit Bound Iv a ence was led by Mr. Goulding for the appearant, and

after the evidence was taken on the application of the Immigration Officer his cross-examination was or lered to stand over notil the next set og of the Board

The cext case was that of Khang Koora, Evidence was taken, and the matter adjourned to the next sitting of the Board to order that the passenger list of those who sailed by the S.S. Palameetta in October, 1912, could be produced. Me Goulding appeared for the

The next appeal was that of Jamai Valif, who was examined at length and cross-examined by the Immigration Officer, and at the conclusion of the examination the matter was ordered to stand over pending the decision in other matters where there were similar circumstances. Mr. Goulding appeared for the

The last case on the present list was that of Bhiks Mukan, for whom Mr. Goulding also appeared After hearing the evidence of the appellant and perusing the documents filed with the Immigration Officer, the Board unanimously upheld the appeal, and allowed the appellant to land in this Province,

With reference to our editorial note on "An Effect of the New Act " we understand that the Registrar of Asiatics has no knowledge of any such case as we have referred to. This is so far consoling. We are making further enquiries regarding the matter

Large numbers of Indian Moslems set out annually on a voyage to Mucus with insufficient money, and trust to chance for a return passage (says the YerAthree Daily Observer). Every year thousands of these pilgrams are stranded at Joddah at the end of the pilgrimage, and every year hundreds of them die there. The matter has been brought to the notice of the Ind an Government on several occasiom, but nothing has been done in the way of effective appearation of the traffic. Now however the Turk sh Government have sent an urgent message to Sir Edward Grey requesting the British Government to take such steps as will bring this scandal to an end

"Did the morals of civilised man keep pace with the strides he has made in science and art, that is, become as perfect, then we might with pride consider ourselves an ideal example to set before the blacks, in whom we profess to take such an interest, but as civilised man is most addicted to the immoral, we had best leave the bleck to where they belong, we nature."-Mr. John Shapstone, C.M.G., in the Times of Natal.

Notice

Attention is called to the provisions of the Natal Ordinance, No. 5 of 1913, promulgated in the Proviocial Gasetts of the 3rd July, 1913, which requires dealers in manufactured produce of the Union of South Africa to take out the appual ticence prescribed under the Licence and Stamp Act (Netal) No. 43 of

The Ord tame will come only operation at from the 1st September was and approach in should be made for the insue of corres to the Receivers of Reven e in a etermanical and Durban and to the Magnificates in wher Division of Na Provinces

PROPMAN

Primiliant ancretery

11th August,

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧ મું.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૬ મી માગસ, ૧૯૧૩.

m's 33.

અધિપતિની નોંધ

. भारतिकृतिसान् वर्षात्राक्ष्यका कार्याक्ष्यकार कृति हो स्वति स्वति स्वति स्वति स्वति स्वति स्वति स्वति स्वति स

અમે સાંભળ્યું છે કે ગી. પુરૂષોતમ માવજી કરીને ઢીંદીની પાસેથી મુલક જતાં વાકસરસ્ટ

નવા કાયદાની આમળ તેતું સરટીપ્રીક્ટ છીનવી ટ્રાંસવાલમાં અસર ક્ષેત્રામાં આવ્યું હતું અને તેને એમ જબાવવામાં આવ્યું કે જો તે એક

વરસતી અંદર પાછા આવશે તા તેને સરટીરીકેટ પાછું દેવા માં આવશે, નહીં તા રદ જશે. આ બનાવ બન્યા હૈક્ય તા અમે તા એમ માનીયે છીએ કે અમલદારની ભુલ ચર્ષ છે. પણ જો કાયદાના સરકાર એનાજ અરથ કરતી હાય તા આ વળા સત્યાયહ લડવાને સાફ નના વાંધા થયા. હવે અરકાર હડતાલની ધારિતમાંથી સુકત થઇ છે જેટલે લડતના કંઇક પણ છેવટ નીકાલ દ્વારત આવવાના સંભવ છે. જો સમા ધાની ન શાય તા લડત આ માસમાંજ વખતે શરૂ થાય

આ કમીડીના મરસ્યુના વખત નજીક આવતા જાય છે. તે ની જરૂર છે એમ તેં દરેક ફ્રાંદી લ'કન કમીડી ક્યુલ કરશે. તે કમીડી એ એલન. મી. ગાખશે, ક્ષારક એમ્પટહીલ અને

બીજ આપણા સહાયકાની પાંખ છે. તે કમીરીના કારબાર વિના તેઓથી બહુ કામ ન થઇ શકે.

માં ગામ હાલાયતમાં છે તાં લગી તે કરીકીને નીલા વવાની આપણેને સાંતેરી તક છે. તેને વિધે અમે ક્રીકલખી ગયા છીએ ત્રસ્ વરસ લગી નીલાવવા સાફ તેમાં ઓછા માં ઓછા પા. ૬૦૦ લેનુંએ. તેમાંથી હતા અમને પા. ૧૦૦ પણ નથી મત્યા. એ દ્વાડી દિલગીરીની વાત નથી. એ કે ફીંદી તે કમીકીની જરૂર સમએ છે તે તે હીંદી આળસ છેંડી દઇ એક માસ સુધી ખંતથી કામ કરે તા કપ્તી બુજ રકમ લેળી થતાં વખત નજ લાગે. પછસા એકઠા કરવા સાર પણ હવે એક માસથી વધારે મુદંત આપણુને રહી નથી, તેથી અમારી ઉમેદ છે કે આ પત્રના દરેક વાંચનાર જે કમીકીની કિમત સમએ છે તે મદદ કરશે ને બીજા પાસે મદદ કરાવરી. ગયા વખત ને ગઇ તક પાછાં મળતાં નથી.

.. કારાતીયલ ભારત ઈડીયત એસોસીએશને ઇનસાફના પ્રધાન ઉપર કાગળ લખી કરભર્તની નવી ' કારોકમાં ર'ગબેઠ અદાલતમાં રગબેઠ રાખેશા છે તેની ઉપર ખાન ખેગ્યું છે. નવી અદા લતમાં કાળા મામ્યુસાને સાર તેમ્પ્રો લાગ રાખવામાં આવ્યો છે. આવા રંગબેઠ થયા કરે છે ત્યાં આપણે અરજી કરવા દિ સ્પરાંત તેવી જગ્યાના મહિલ્કાર કરી શામાએ છીએ અથવા તા અના જવાનો માર્પ હેમ લા જઇ આપણે ચિક્ષા સહન હતી સામે કર્મોએ

ડ્રીસવાલમાં ફગરસડેારપતા જે ભાગમાં મર**ુમ** મી. **છો**ડા ભાઇ રહેતા વ્યતે વેપરર કરતા કુઝરસ3ારપમાં હતા તે ભાગમાં **કન્યુ તે**જ

કુઝરસઉારપમાં હતા તે ભાગમાં **હજુ તે**જ સાનેરી કાયદાતા કેસ નામથી દુકાન ગાલુ છે. એટલે સાધારહ રીતે વિચાર કરતાં

व्यापक्षते क्रीम कहालुं कोमने हे तेवा वेपारते संहह। પહેરિંગે એવાં પત્રલાં સરકાર નહીં ભરે. કેમક અહીંની સર કારે વડી સરકારતે લખી વાત્યું છે કે સાતેરી કાયદા થયા તે પહેલાં એાગવાતા હેકા ઉપર ખીલકુલ તેઓ દૂગલા નહીં કરે. આમ અતાં જેમાં પી, ઉપટાસાયના વેપાર ચાલે છે તે अअनुना ध्या ६५२ ६वे से.नेरी अवहाती १५ देस अवाजी। છે. આ કેસની મુક્ત ૧૯ મી તારી ખની શામવામાં આવી છે. તે કેસમાં લક્ત સખત શેવારી એમ અમતે ખબર भन्या छे. पण् बारत बीधा पछी छताब ते। में कु को देश सरकार सापील देश काहें ! वडी **सरकार**ने क्रीड लात તું લખાશું કરે છે તે કારમ બીજા પ્રકારનું કરે છે એવા અહીંની સરકારના વહેવાર છે. કહેવા ને કરવા વચ્ચે કર્પ संभाध तेच्या व्यववताव नदी. भा सानेरी अवझनी सामे કાઈ પણ વેળાએ સસામહની લાત થવી ઓઈએ એમ દેખાઈ આવે છે. સરકાર અને ગારાએ ડાંસવાલના હોંદાને पक्तवशी करवामां पकात रहे तेम नथी.

હેલાગાઓથી આવેલા એક અગલાતા કામળ અને ચાલ અંકમાં હાપ્યા છે. તે કામળ ઉભાગાઓમાં લખતારે તા બેધદક થઇ પાતાનું ખરાબી ? નામ તથા એજંદાર્તા નામ કામ અમતે માક્કમાં છે. પણ તે બધાં

ખાલી રાખીને અમે એ કામળ છાં છે. જો તેમાં લખેલી હિંકત ખરી ન હેલ તા તે કામળ દેવિત અમુષ ને તે હિંકતના ખરા ખાટાપણાના ન્યાય કરવાનાં સાધન અમારી માસે ન ફોવાથી અમે નામા કહાડી નાખ્યા છે કે જેથી કરીને જો તે કામળમાં માત્ર ખાટા આરોપો હોય તા દેશની ના બદનામી ન થાય. જો તેમાંની હિંકત ખરીજ હોય તા દેશના પ્રાથમિક સામે માત્ર ખેદન પરીજ હોય તો દેશના માત્ર ખેતા અમેના હોંદીઓને છાજે છે કે તેઓએ ગરીબેટને લુંટાતા અટકાવવા જોઇએ. આ કારય જરા તક લીફ પાર પડે તેલું છે. હૈલામાઓના આમેવાન હોંદી આ બાબત જોઇતા પગલાં ભરશે એવી ઉમેંદે અમે મજકર કાળળ બહાર પાડમાં છે.

१८२ना तार उपरथी सर आध्यक्त **परिसाधना प्रतीना धन्य** श्रीरी करेबा जनर आपसूने भन्या

ગરહુંગ સર છે. તેએ સાહેળના ફરજંદ થી. આદમજ પીરશાઇ કરીમળાઇ કેટલાક વરસ પહેલાં દક્ષિણ આદીકામાં આવેલા સારથી

भारीना दीरी सर आहमकता तामणी बधारे बहित समा छ,

સર આદમજી પણ જે કાંઇ અહીંના હીંદી તેમને મળવા જતા તેના આદર સત્કાર કરતા. સર આદમજીની સખાયત હીંદુસ્તાનમાં પ્રખ્યાતી પામેલી છે. તેમના નામે જે સેને દારીયમ મરની રાડપર છે તેના ધણી તરીખે સર આદમજીને ઘણા તો પીજાનતા. પણ સર આદમજીની સખાયત જેમ મોદી હતી તેમ વિસ્તારવાળી હતી. તેના લાળ લણા ખુદી જુદી જાતના માણસાને મળતા તે હીંદુસ્તાનના લણા ભાગને મળતા. અમને ખબર છે કે ૧૮૯૭ ના દુકાળ વખતે સર આદમજીએ ધારાજીમાં મેદું સદાવત ક્યાડ્યું હતું. પણ ભા તો એકજ દાખલા છે, તેવા ઘણા મળા આવે. તેઓને જેમ કમતાં ભાવડયું તેવુંજ વાપરનાં આવ હયું. અમે તેમના કુડું ખને અમારી દિલસોજી જનાવીએ છીએ

મી. હેવેલ પ્રખ્યાત શીલ્પ કળા શાસ્ત્રિ છે. હોંદમાં તેણું તે બાળત ખુબ માફેતી મેળવી છે. તેત સ-તાની શી ખુબી? અભ્યાસ ઉપરથી તે એવા વિચાર ઉપર આવેલ છે કે હોંદી કળા કઉશલ્યને

યુરાપતું કહેશલ્ય પહેંચી કરતું નથી. અને તેથી તે જણા **વે છે** કે નવી દોલ્હી ભાંધતાં સરકારે હોંદી કારીગરીતે ઉત્તેજન **આપતું** જોઈએ. ચહુતર હોંદી હબતું હોલું જોઈએ એમ **માં. હેવેલ કહે** છે. પોતાના વિચારને ટેસ વ્યાપવા સાફ તે મુમલ ભાદરાહીના દાખસા અપ્યે છે તે સાખીત કરી દે છે કે યુમલ ભારતાહા હમેનાં દીદી કારી ગીરીને ઉત્તેજન આપના તેએ હોંદી ચયુતર ક્લુલ રાખતા તે હોંદી જેવા થઈ તે હોંદુ `સ્તાનમાં ઘર કરી વસતા. આયી કારીગર વસ્ત્ર હંમેશાં **મામ્યાદ રહેતા તે મહતા. ઇમિઝ સલ**તનત તળે કારીગર વરગ કંગાળ થઈ ગયો છે તે મુન્તરના હીંદમાંથી લગભગ તાશ થયા 🕏 એમ થી. દેવેલ માને છે, આવી સાધી દલીલના જવાબ અનપતાં 'ટાઇમ્સ' પત્ર લખે છે કે લોટીશ બાંધણી ને **ખીટીશ હળ એ ખીટીશ** સ-તાની નિસાની ચાર્ક પડ્યાં છે એટલે ते अध्यतर बींडी करतां जितरतुं होय ते। पथ्य धीरीय सन्ताने મજસુત રાખના ખાતર મીડીશ ધારણ તે ચણતર કસુલ રાખવાં જોઇએ, હવે જો એ ધારછમાં કેરફાર કરાય તે ખાંટીશ નખળાઇ ગણાય ને તેથી તેટલે દરજે બ્રીડીશ સન્તાને ધાકા પહેરવે. નીતિને ધારણે બલે ગી. હેવેલની દલીલ બરા ભર મુખ્ય પણ રાજપ્રકરણી ધારણે તપાસના હવે બ્રીકીસ નમુનામાં ફેરફાર થઇ શકતા નથી. આના ચોખા અરથ એજ થયા કે અન્યાય અલે માંઓ, અનીતિ લહે વપરાઓ પશુ ગમે તેમ કરીને બીટીશ સન્તા જળવાવી જેઇએ! એટલે કે સન્તા તા વ્યાપાર માલ ઉપર નથી—પણ શાકાના મનમાં કાળ તે ભાય ઉત્પત્ન કરવા ઉપર રહેલા છે. ચે.પડીઓમાં આપલ્યુને શીખવવામાં આવે છે કે બીડીસ ધારણ તેા ન્યાયના બહાળા માયા ઉપર ચક્ષાયું છે એટલે એ અવિચળ રહેશે. એ તે પાયા માંદ્રેલાં રામભાજ!

કરમરીડાર્ધનું અહુ જ્યાવે છે કે તે શહેરમાં એશીઆર્ટીકો બહુ સારા વૈપાર કરી રહ્યા છે. આ ભવ કર (?) મામલા એક્દમ અટકાવવા જોઇએ એમ કહી તે હાયું ત્યાંના ગારા વતનીએમને ઉશ્કેરે છે કે જે ગારા ખેડુતા હોંદી દુકાનદારાને ખટાવે છે તેમને ઉપજ ગારાએ ત્રરીદન બધ થશે નહીં ત્યા સુધી છે. તે ખેડુતે સમજતા નવા કે તેમની દિતા ખરા આધાર શેરા દુકાનદ રા દેપર છે.

નવા કાયદા વિષે ખખરા

મી ગાખલે

અમને ખબર મત્યા છે તે ઉપરથી જણાય છે કે ઐાન. ગી. ગામલે વિલાયતમાં સપ્ટેમ્બર માસની આખરી સુધી તે રોકારો. ને લાં તેએ સાહેય આપણે સાર ભારે લડન લઇ રવા છે. તેમણે ક્ષારક કર તથા ગી. હારક્ટની મુલાકાત પણ આપણા સવાલ બાબત કરી છે.

કાેરાેસ્ટ્રીઅન અ'જુમાન**ની ખ**રજ

કારીરદ્રીઅન અંજુમાન વર્તી મી. રસ્તમજીએ સ્થાનીક પ્રધાનને નવા કાયદાવી રૂપે થયેલા ધારા વિષે વિસ્તારવાર કામળ લખ્યા છે. તેમાં ધારાઓની મુખ્ય ખામીએ બતાવી છે અને ધમીએશન અમલદારાને અપીલ બારામાં નીમ્યા છે તે ખાબત પણ વાયા બનલ્યોક છે. આ પ્રમાણે બીજી સભાઓ પણ પૈકાની તરા થી અરજીએક મેક કો તે કીક મણાય. અ સુમાનના પગલાને મળતા આવે તેના કામળ લખે તા પણ ફાયદો થવા સંભવ છે

મી. એલેક્ઝાંકરતા અભિપ્રાય

રેપટાઉનના જાણીના મી. એસેક ઝાંડરે ઈ મીપ્રેક્ષન અમલ દારાને અપીલ બારડમાં સરકારે નામ્યા છે તેની સામે સખત દીકા કરી છે. તેમાં તે જસાવે છે કે સરકારે આવી નીમ શ્વક કરીને પાલામેંટને છેતરી છે. પાલામેંટમાં એકડની સન્તા ભાજત સાથે ચરચા થઇ હતી. તે પાલામેંટનો તક રાશને લીધે સરકારના જે કાલુ બારક ઉપર રહેતા હતા તે અટકથા હતા. સરકારે ક્શલ કરશું હતું કે બારક તદન સ્વતંત્ર અને નિષ્પક્ષપાલી હાંશી જોઇએ. પહ્યુ થી. એસેક ઝાંડર જસાવે છે કે જો ઇમીપ્રેશન અમલદારા પાતાના દરાવની સામેજ જડજ નિમાય તા અપીલ બારક એ માત્ર મશ્કરી રૂપેજ રહેશે ને આવનારા ઉતારૂએક ઉપર વ્યુલમજ શકે.

નવા કાયદાની રૂધે અપીલ

ગયે સામવારે આ કાયદાની રૂચે સ્થપાયેલી અપીલ બારડ એઠી હતી. તેમાં ગી. પરસી મીન્સ, મી. મેરીસ એવન્સ તથા ગી. એડક્રરે ડીક એકા હતા. કેસા ચાલતાં પહેલાં ગી બીન્સ બાલ્યા કે કારટે જહેરતે સારું ખુલ્લી રહેશે પણ જો કેમ્ક પણ માણસ તેમાં પાકાર કરશે કે તાળા વિગેરે પાડી ચેબ્ટા કરશે તેમને કહાડી મુકવામાં આવશે. કારટમાં લણા હીંદી હાજર હતા. પહેલા કેસ ગી. અસુખાનની એારતના હતા. ગી. ઇ. રેના તેના વકીલ હતા. તે બામ પરદાબધ કાજર થયેલ. અને હાજર થયેલ બામ તથા સ્ટીમરમાંથી ઉત્તરેશ બામ એકજ છે કે નહીં તે જાસુવા સાર્ં જે માસુસે તે એમરતને એમેલ તેને મહેલું ખતાવવામાં આવ્યું હતું. પછી બામએ પોતાની સાદીના પુરાવા આપ્યા.

ત્યાર ખાદ બીજો કેસ આત્યા તેમાં મી. ગુલડિંગ વાંધા ઉત્તર્યો હતો કે કાયદામાં એશીયાટીકનું તામ નથી તેથી કાઈ પણ માણ્યતને એશીયાટીક તરીખે બાધિત નહીં મચી શકાય. કાયદામાં અમુક વરમને બાધિત ગણી શકાય એમ કન્યુ છે પણ એશીયાટીક કંઇ એક વરમ નથી, તેતો એક ખંડના સે.ક મણાય. વળી તેના અસીહ ધાસે ડામીસાઇલ સટીરીકિટ છે કે બસ મણા મેં જોઈએ જો ત સટીરીકિટમાં કઇ પણ ખાના દાય તા તે બનાવવાનું કામ ઈ નામેશન ખાનાનુ છે **આવા કારણથી પેતાના અ**સ્તિલના છુટકારા**ને સાર ગી. ગુડ ડીંગે અરજી કરી. કેલ્સ્ટે** પેતિકના કરાવ **મુ**લત્વી રાખ્યા.

હીંદના વાઇ સરાયને તાર

મુંભર્ષ ઇલાકાની પ્રેમીડંસી એસોસીએશનના તાર અમે ગયે અઠવાડીએ છાપી ગયા છીએ. આ અઠવાડીએ અમને જોડીઆ પ્રાંતાની કેંગ્રેસ કમીડીના પ્રમુખ ઓનરેબલ પંડીત માતીલાલ નેહર તરફથી વાઈસરાયને માક્લવામાં આવેલ તાર ની નકલ મળી છે. તે તાર નીએ મુજબ છે:—

જેડીઆ પ્રતિઃતી ઇડીઅન નેશનલ કોંગ્રેસની કમોટી નામ દાર વાઇસરાયને અરજ કરે છે કે દક્ષીએ આફ્રીકાની મુની અન સરકારે કબિબેશનને લગતા જે કાયદેદ પસાર કર્યો છે તેથી દર્શીણ આક્રોકાના ઢીંદી વનનીઓ તેમજ આ દેશના હીંદીએ ધણાજ નાઉમેદ અને દુખી થયા છે. અને તેથી દક્ષીસ અક્ષીકાના હોંદીઓને ક્રીયી સત્યામદની કુખદ અને વિષમ લડત ઉદ્ધવવી પડશે, ચ્લાવી સ્થિતિતે લીધે આપે તેમજ ભાષની સરકારે વડી સરકારને બળામણ કરવી ઘટે છે કે બાદશાહે તે કાયકા ઉપર સહી નહી કરવી. વળા વડી સરકારે કુનીઅન સરકાર ઉપર દબાછું કરવું કે યુનીઅન સર કાર તરફથી મી. સ્મટસ અને હોંદી કામ તરફથી મી. ગાંધી વચ્ચે સલાગ્રહની લકતને અતે જે સમાધાની થઇ હતી, તે સમાધાનીની શરતાે મુજબના નવાે કાયદાે આ કાયદાને બદલે પહેલી તક પસાર કરવા. જોડીઆ પ્રતિતી કમીડી પણીજ नभ्रतापुरवङ ना. वार्धसरीयने ब्लहेर करवानी रूल क्षेप छे है શહેનશહતના તે સંસ્થાનામાં વસેલા હોંદીએ! તરફ ઘણી ~~જુલમગાર અ~~તે નામાર્થી ~~ભ~~રેલી વસ્તજીક ચલાવવામાં આવે 🕏 તેને માટે ગ્યા દેશમાં ધર્શીજ સખત અને ગંભીર લાગણી ફેલાયેલી છે. અને આ સવાલના સતાવકારક અને કાયમ નિવેડા જલદીથી લાવવામાં આવશે તે ખેદીલી વધતી અટ કરો અને વદાદારી કાયમ રહેશે."

આરાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન

[લખતાર—માં: એમ, કે, ગાંધા]

भक्तक ४३म.

~~ચકરમાત~~—વીંછી વિગેરેના ક"એા

અમપણામાં કહેવાય છે કે વીછીના ડંખની વેદના કાઇને ન હતો. એવી સખત વેદના વીંછીના ઢંખની હેય છે સરપના કરડ કરતાં વીંછીને ડંખ પ્રાણસને વધારે દુખ દે છે. છતાં સરપથી આપણે વધારે ડરીએ છીયે. કેમફે સરપના કરડવાંથી મેતનો ભય રહે છે. વીંછીના ડંખથી પણે ભાગે મેત તીપજું નથી. દાકતર મુર લખે છે કે માલુસનું લોહી સાફ હોય છે તેને વીંછીના ડંખ એક્ષ્મી વેદના કરે છે

આ અને આવા ડેખાના ઉપાય સહેલા છે. જ્યાં ડેખ લાઓ હોય લાં અણીઆળું ગપ્પુ કે સરપના દુંશનું ખાસ / સઅ આવે છે તે વની છેદ પાડી ઢાહી નીકળવા દુંલું / તે પછી જરાવડીખને સુસીને શુંકી નાખવા. વેદના આગળ ન • પ્રસર્વ તેટલા સાદ ક ખધીજ છેટા પાટા બાંધના તે સાટીની મે<mark>દી કાપરી મુકવી. મા</mark>દીની ક્ષાપરીથી પણી ખરી વેદના એક્દમ બંધ થવાના સંભવ છે.

કેટલાક મુસ્તકામાં ખતાવે છે કે ડંખ ઉપર સુરકાને પાણી સમલાગે મીલાવી તેનાં પોતાં મુક્યા કરવાં. અથવા તો મીઠાના પાણીથી ડંખની નજીકના ભાગ ધાવા કરવા. તે લાગ તે પાણીમાં એ!ળાય એવા કોમ તા તેમાં એ!ળા રાખવા. પણ આ બધા ઉપાપામાં માટીની કાપરી એ વધારે બળવાન છે એમ જેને કમનસીએ વીંછીના કંખ લાગશે તે અનુભવે જોઈ શકશે. હાપરી જેમ અને તેમ માટી વનાવવાની જરૂર છે એ ખુબ યાદ રાખવું. તેને સારૂ અશેર માટી વાપરી હશે તો વધારે નહીં ગણાય. ધારા કે આંગળા એ વીંછી કરડયા છે તો કેમણી સુધી માટીની હાપરી મુક્યી એ વધારે પડતું નથી. એક લાંભા વાસભુમાં માટી પલાળા તેમાં હાય ખાસી રાખ્યો હામ તો વેદના તુરત હલકી ઘશે. કાન ખબુરા ભમરી વિગેરના ડંખના પણ ઉપર મુજબ

ં કાન ખબુરા બુમરી વિગેરેના ડેખના પણ ઉપર મુજબ્ ઈલાજ સમજવા.

પુર્જુા હુતી

અારાગ્યતાનાં પ્રકરણા કેટલાક માસથી ચાલે છે. હવે પુરાં થયાં છે. જો મને અવકાશ મળશે તો કેટલીક સાદી વસ્તુઓના ગુધ્યુના ને ઉપયોગના કોઠો પુરવણી તરીએ આપવા ધાર્ટ છું. પછુ મેં ધારેલાં પ્રકરણા તો પ્રયા પ્રકરણથી પુરાંથયાં વાચનારની રજા લેતા પહેલાં એ પ્રકરણોનો ઉદદેશ કરી તપાસી જવાનું ઠીક લાગે છે.

તે પ્રકરણ શા સાર લખ્યાં ! એ સવાલ મારા મન સાથે મેં લારંવાર કર્યો છે. હું વૈદ નથી. તે વિષયનું તાન ઉપર ચોંડીયું છે. મારી સુચનાએક અધુરા વિચારથી અથવા અધુરા અવહાકનથી તા નથી થઇ ! ક્રિકિક્તમાં તો એમજ છે કે વિચાર અને અવહાકન બન્ને અધુરાં છે. તેના છેડા આવે તેમજ નથી. નિસ નવું જોવામાં ને વિચારવામાં આવે છે. સારે આ પ્રયાસ શાને સારૂ ! આમ મન ગુચ વાયા કરયું છે.

પણ વૈદું માત્ર અપૂર્ણ અખતરાઓ ઉપર રચાએલું છે. તેમાં ઉટ વૈદું વિરોધે છે એ અતાવાઇ મધું છે. એટલે આટલા બધાં ઉટ વૈદામાં આ પ્રકરણા પણ સમછ લેવાય તેા હરકત નથી. તે નિર્દોષ હેતુથી લખાએલાં છે. વ્યાધિ થયે કવા બતાવવાના કેતુ નથી. પણ વ્યાધિ અટકાવવાના રસ્તા ભતાવવા પ્રયત્ન કરવું એ સ્યુળ હેતુ છે. વિચાર કરતાં માલમ પડશે કે વ્યાધિ અટકાવવાના રસ્તા સહેલા છે. તે જાણવા સાર ખાસ ગ્રાનની જરૂર નથી. તે રસ્તે ચાલવું એ જાણવા સાર ખાસ ગ્રાનની જરૂર નથી. તે રસ્તે ચાલવું એ જાણવા સાર ખાસ ગ્રાનની જરૂર નથી. તે રસ્તે ચાલવું એ જો અધરે છે. કેટલાક વ્યાધિએ વિષે લખવું દુરસ્ત ધારયું છે તે તે માત્ર એ બતાવવા કે અધા વ્યાધીનું મુળ ઘણે લાગે એક છે ને તેથી તેના ઉપાય પણ એક હોવા જોઇયે. વળી બદ્ધ સાવચેત રહેતાં છતાં પણ ઘણી વેળા આ પ્રક રણાયા ચરસેલી વ્યાધિએ થયા કરે છે. તેના કંપ્કક ઉપાયા તે અનુભવ ઉમેરાય તે તુકસાન થયાના સંભવ નથી.

મુખ્ય સવાલ તે વિચારવા બહી છે. આરોગ્યતાની જરૂર શી છે કે જરૂર ન કોય એમ ધારીને આપણે વરતીયે છીયે. એટલુંિતા ચાકસ છે કે શરીરને ફ્રપ્ટમુષ્ઠ બનાવી તેને એશ આરામ એાત્રવતું- કરી—બેલવું; ુનિજ આ પૃથ્વીમાં સાચવવા જેવી વસ્તુ છે એમ કરવું ને હેને મજબૂત જોઇ તેના સર્વ કરવા એ હેતુ ભારાભતાના હાય તે આરાભતા મે વવા કરતાં શરીર રકતપિત્તથી ભરેલું હે.ય તે વધારે સાર્ં છે

આ શરીરને બધા ધર્મીય ઇચરને સળવાનું, તેને ઓળખ વાતું કેંગલું માન્યું છે તે દેવતાઈ ઘર કહેવાયું છે. આપણને બાદે મળ્યું છે તે લાડામાં આપણે ધાણીને માત્ર તેની સ્તૃતિ—ઇબાદત—એજ આપવાનું છે. ભાડા ખતની ખીછ શરત એ છે કે તેના ગેરઉપયોગ ન કરવેદ. તેને બહારથી ને અંદરયી સાફં ને સાફ રાખવું. તે જેવી લાલતમાં ધાણીને અમુક મુદ્દને પાણું સોંપી દેવું. જે ભાડા ખતની બધી શરતા પાળાયે તે ધણી આપણને યુદ્દત યુરી થયે સામેનું ઇનામ આપે છે તે પાતાના વારસ બનાવે છે.

જ માત્રને શરીર છે. ને તેના પાટ લગભત એકજ છે. એટલે કે તેને પણ સાંભળવાનાં, એવાનાં સુંપવાનાં એપ બોગવવાનાં દરવાના છે. પણ મનુષ્ય દેહને રતન ચીંતામણી કહી વર્યું એક ને ગાયા છે. રતન ચીંતામણીના ભરચ એ છે કે તે રતનમાંથી એ ધારીએ તે મળે. પશુઓના શરીર માર દવે જવ સાનપુરવક ભક્તિ ન દેવ સ્પાં મૂકિત ન દેવ. ને અમાં સાનપુરવક ભક્તિ ન દેવ સ્પાં મૂકિત ન દેવ. ને અમાં સાનપુરવક ભક્તિ ન દેવ સ્પાં મૂકિત ન દેવ. ને અમાં સાનપુરવક ભક્તિ ન દેવ સ્પાં મૂકિત ન દેવ. ને અમાં સાનપુરવક ભક્તિ ન દેવ સ્પાં મૂકિત ન દેવ. ને અમાં સાનપુરવક ભક્તિ ન દેવ સ્પાં મૂકિત નથી સાં માર્ચ સામ એટલે તેને અમારનું ઘર કરી ને રખાય તે.જ તે કામનું છે.

અથવા તો વે હાડકોનો માંચના ને ઢાહીના એક ગંદા હોંગો છે તેમાંથી નીકળતાં પાણી તે યાસ તે હેરી છે. શરીરના અમણીત નાનાં ને મેહાં હિદરામાંથી નીકળતી એક પણ વસ્તુને આપણે સાચવવા માગતા નથી. તેના વિચાર કરતાં, તેને જોતાં તેને વ્યક્તનાં હસદી કરીએ છીએ. મહા મહેનત કરવાયીજ તેમાં છવડા પડતા આપણે અહકાવી શામએ અંગે. તે વાટ આપણે સુચ્યાઈ હોંગાઇ, સ્વાર્ક, કપાટ, ચારી, જાર વિમેરે શાખા ન કરવાનાં કામ કરીએ છીએ. તે તાલકી તેર વાનાં ક્રમેશાં માગે છે ને તે બધું મળતાં હતાં પણ એવી કંકણ જાતની છે કે ઠીકરાં કરતાં પણ પ્રહાર સહન કરવાની શકિત તેનામાં ઓછી છે. પલક વારમાં તેના નાશ શકે જાય છે.

શરીરની આવી સ્થિતિ વાસ્તવિક છે. જેના સરસમ્ સરસ ઉપયોગ થઇ શકે તે વસ્તુના દુરપયાંગ થવાની સન્તા તેમાં હાયજ. ન હાય તા તેની કોંમત અસૂચ કે આંકાય નહીં. દુર્યના તેજની પરીક્ષા આપણું કરવા શકિતમાન છીએ કેમકે તેના અભાવે અંધાર્ટ કેવું છે તે જેને શકાએ છીએ, અને જે સુર્ય વિના આપણું ઘડી ભર ન છવી શકાએ તેજ દુરયમાં આપણુંને બાળીને ખાખ કરી નાખવાની શકિત રહેલી છે. રાજ્ય બધુ સારા થઇ શકે છે તેમ મહા અધ્ય પણ થઇ શકે છે.

શરીર ઉપર કાશુ મેળવવા ઇશ્વર—ખુદા—મથી રહયો છે, તેમ રાક્ષસ—શતાન—પણ કાળજાતુદ મહેનત કરી રહ્યો છે. જ્યારે શરીર ઇશ્વરને કબજે રહે છે સારે તે રત્ત સમાન છે. જ્યારે તે રાક્ષસને કબજે આવે છે સારે તે નરકની ખાળુ ૧૫ છે. વિષયમાં કંધાએલા, આખો દિવસ જેમાં ખધી જાતના લડનારા ને લડે કરનારા ખેતાકા અરાયા કરે છે. જેમાંથી કુ મંત્ર નીક્ષ્મ્યા કરે છે, જેન ત્રું પ્ર વેરી કરવ માં વપરાય છે, જેની જીવા તે બેલ્લાનું આલવ મા, તે ક્ષેયાનું ક્ષેયામાં, જેના કાત ન ક્ષાંબળવાનું સાંભળ વામાં, જેની આંખ ન જેવાનું જેવામાં, તે જેનું તાકન સુંધ વાર્તું સુંધવામાં વપરાય છે એવાં શરીર તે નરકથી પછ્યુ ખરાય છે. નરકને તો સહુ નરક કપેજ જેતે. પછુશરીર નરક કપે વપરાતાં હતાં તેને આપણે સ્વસ્થ કપે જાણતા ચાલ્યા જખને છીએ એવા રાક્ષસી દંભ ને ડાળ ક્ષરીરને વિષે રહ્યો છે. અજરને અજફ અધ્યા આપણે તેના દમ યામ સમજીયું. પણ મહેલ અજફ તરીએ વપરાય ત્યારે વિપરીત પરિણામ આવેજ. એટલે શરીર રાક્ષસને કબજે હોય તા તેને આરોગ્ય ઇચ્છવાને અદલે તેના નાશ ઇચ્છવા એ સખકર છે.

આરોગ્યતા પ્રકરણા વડે એમ બતાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે કે ઇંચરી કાયકા પાળવાયીજ શરીર આરેડમ રહી શકે. રાક્ષસી કાયકાને તાગે થવાથી શરીર કહી આરોગ્ય ન શ્વી શકે. તમાં ખરી આરોગ્યતા છે સાંજ ખરૂં મુખ છે, અને ખરી આરોગ્યતા મેળવવા સાર ભાષણું શ્વાદે ઉન્ન્જીલન્તને જીતવીજ જોઈએ. જો તેમ કરીએ તો ખીજી વિષયે દિયા પાતાની મેળ વશ રહે છે. તે જેએ ઇંદ્રિયોને વશ શખી છે તે જગતને વશ કરે છે કેમકે તે માલુસ ઇચરનેક વારસ, તેના આંગ્ર અને છે. રામ નથી રામામલુમાં, કૃષ્ણ નથી ગીતામાં, ખુદા નથી પુરાનમાં, કાઈસ્ટ નથી બાદબલમાં. તે ખુધા માલુસના આરિગમાં છે. આરિગ તે નીતિમાં છે. નીતિ સસમાં છે. સાસ એજ શિવ છે. એ જે કહીએ તે છે. આ પાતામાં પુરાન છે. અને જે કહીએ તે છે. આ પાતામાં મુશ્ય અને એ લાગ્ય પાતામાં માલુસના પ્રમાસના મારે આ હતા છે. તે છે.

મરકીની રસી

વિલાયતમાં જીવતાં પ્રાપ્યુનિ**શ ઉપર વ્યખ**તરા કરવાના રિવાજ સામે લડત ચલાવનારું એક મંડળ છે. હીંદુસ્તાન માં ચાત્રતી મરકીને અટકારવા સારૂ જે રસીના ચેપ તક્ક્યાર કરવામાં આવે છે તે વિષે તેવે કેટલાક પુરાવા એકડા કર્યો છે. તે પુરાવામાં આ મંડલે અતાવ્યું છે કે રસીને શીધે મરકા બધ પડતી નથી મોટલુંજ નહીં પણ તે રસીથી ઉત્પન્ન યતી મરકીને લીધે મરણો નીયજે છે. આ મંડળ એક્ડો કરેલા બધા પુરાવા ભરાસા લાયક નથી ત્રસાયા એમ વિરાધ પક્ષના માધ્યુસાયે કહ્યું છે. જ્યાં હકિક્ત વિષે એ બાજી વચ્ચે તકરાર ચાલતી હોય આં વિરાધ પક્ષવાળા પોતાની સામેના પુરાવા કસુલ રાખે તેટલા પુરાવા મજસુત મળુવામાં આપણે કંઈ જેખમ નથી ઉકાવતા. કરનલ ઢારીએ ૧૮૯૬ ની સાલયા મરા/તા અનુભવ લીધા હતા. તે મરા/ બાગત માં વડા અમલદાર હતા. તે પાતે છવતા પ્રાણીઓ ઉપર અપ્યતર, કરવાના હિમાયતી છે. તેમ છતાં તેમણે એટલું તા કળુલ કરયુ છે કે મરકીની રસીના એપ કંઈ કામના નધી. જે રસીને તેને અનુભવ થએલા તે સહેલી ને વાસ મારતી હતી. જે સ્સીના ચેપ સમાડવતમાં આવ્યો હતા તેવી મરકી ફેલાઇ અને તેમાં વધારા થયો. આવણને યાદ ફે.વ્ ~~જો_ંએ કે પંજા~~બમાં જ્યારે આ બેપ મેતવાનુ ચાલ્યું સારે સાંકા સાગે થએલા ને તેમણે હુલ્લડ ટરેલું હવે આપણે લ્લેક રહીયે હોયે કે આ ગરીબ સાણસના ડેર વગર પાપાના ત હોા. આ મોતે ડાક્તરાતે હાથે અને શક્તરી વિદ્યાન તારી થયાં. જો વ્યાછ રિતે તીપજ્યાં હત તા તેના કિસ્સા

• ઐારજ લખાત તે તેની ધાંધલ એવી જભરદસ્ત થાત કે . જાણે દુતિયા ઉથલ પાયશ થઇ ગઇ. પણ કર્યા તવી સાધેલ તે તથા અખતરા કરવાના હિમાયતીએ!તી સલધી કે ગફલત થી માત તીપજે ત્યાં ધાંધલ કરવા કેલ્સુ નીકળી શકે ! છાપા એકમાં તેએ!તી તો વગ હોય. તેએ! અથવા તેએ!ના લાઇ છાપું લખનાર હેશ્ય.

રસીતા જિયયોગ કરવામાં કેટલું જોખમ રહેલું છે એ અમે ઉપર વ્યતાવી થયા. હવે એ રસીતી વ્યતાવટ પાછળ કેટલાં મુંગાં જતાવરાતા જીવ જાય છે તે પી. કાટવાલ તરફ થી કેટલાક વખત પહેલાં અમને મળલ તરિયેતા મથાળાવાળું લખાલુ વાંચવાથી માલુમ પડશે. આ ઉપરથી વાંચતાર સમ જશે કે રસી મુકાવવી એ જોખમકારક છે એટલુંજ નહીં પણ પાપમય છે.

" આ શું લીચે ક્ષેત્ર કે કસાઈખાતું ?"

પુષ્યાયલ હીમાલયમાં અલ્મોમેશરાથી સાત ગાઉ દ્વર ' માતાપર મહાદેવ 'નું એક ગીરીસ્થાન છે. 🐠 ઈમ્પીરી વ્યક્ષ એક્ટીરીએાલેાછ એટલે જંતુ વીદ્યાનું સરકારી ખાતું 🗞. તેમાં ધોડા, સસલાં, ઉદરડા વિગેરે અનેક નાર્ના માટાં જાનવરાતું અને મુખ્યત્વે કરીને બળદાનું **કા**ઢી તે પ્રાણીઓ જીવતાં છતાં કાઢી શ્રેવામાં આવે છે અને તેના શીશાઓ भरी परदेशमां जनवरीने यता रेशोली ह्यांभानी भाग કરવા સારૂ માેકલવામાં આવે છે. અહીં સારો જાનવરાને ખરીદી રાખવામાં આવે છે. અને પછી તેમના શરીરના એકાદ ભાગની નસ ખાલી ક્ષાહી કહાડી શે છે. એમ ચાર માંચ વખત સાહી કાડવાથી અરીળ ખીચારું જાનવર સાવ નભળું પડી જાય છે હ્યારે તેને ફરી મે ત્રહ્યુ રૂપિયામાં વેચી નખિ છે. અર્થાત તે કેવળ કસાઇનાજ હાયમાં પડે છે. કેટલીક વખતે તાે તે પ્રાણીના શરીરમાંનું અધું સાહી કહાડી ક્ષેવામાં આવે છે. તેથી તે ગરીબ પ્રાણી તરતજ સૃત્યુવશ થાય છે. જ્યાં ખાતું સ્થાપન થવાને આજે સાળ વરસ થયા છે. વ્યાદેલી મદતમાં આ જગ્યામાં દસ વ્યાર ઉપરી અધી **કારીઓ ઇલ્સે**'ક તીચલા અધીકારીઓ, કારકુન ગોપાઇનીગેર તથા સુમારે એક હત્તર મનુર હેકિક રહે છે. તેમને માટે મ્મકીસે જેટલાં સરકારી મકાના માંધેલાં છે. આ સ્થાન સમક્રની સપાટીથી હપ•• પીટ ઉંચું છે અને દેખાવ ઘણાજ રમણીય અને ઇધારના મહીમાના ભાન કરાવે એવા છે. રાહિઓળને નામે વ્યાવા પવિત્ર તીરધસ્થાનને પણ જંતુ વિજ્ઞા શાસ્ત્રીઓએ કસાઇવાડા સમાન બનાવી મુકેલ છે!

રેટરના ખબરપત્રી કલકન્તાથી જણાવે છે કે બંગાળામાં સખત વરસાદને લીધે પાછી રેસની જબરી આફતા આવી પડી છે. વીરા પરગણામાં પાણીના મારને લીધે ઘણી ખાણા માં કામ ચાલતું બંધ થયું છે. તાડો ધર મહાદેવના પ્રસિદ્ધ મંદીરને ઘણી ઈજ થઈ છે. સેંકડા માઇલ જમીનમાં પાણી કરી વળ્યું છે. આથી ઢાર અને વાવેતરને જન્મરે ઇક્શાન થયું છે. દમાડા નદીમાં અસાધારણું પુર આવવાથી તેનું માંધકામ છે કે દમાડા નદીમાં અસાધારણું પુર આવવાથી તેનું માંધકામ છે ગયું છે. આ રેલની વખતસર એતવણી પેકાચાડી શકાવાથી ખરદવાનમાં ઘણાં માણસોના બચાવ થઈ શક્યો છે. અરદવાનના મહારાજાએ રાજ્યના તમામ હાથીઓને બચાવના કામમાં વાપરેલા હતા. કાપરા અને હાંદાને મૃથ,ળા જિપર એડી અમેલા હાંદાને હાથીએતનો પીડે કિપર એસાડી ખ્રામાલી હાંદાને હાંદાને, હાથીએતનો પીડે કિપર એસાડી ખ્રામાલી હાંદાને આવ્યા હતા.

સ'સારની અસારતા

થયે મહવાડીએ છાપેલ કાવ્યના મારઘ શ્રુક લ (પાચર), વન, વારીશ્ર (પાણીના પતિ-સમુદ્ર) વિસ્તા રેલાં હમેશાં રહેતાં નથી. ચંદ્ર (સામ) સુર્ધ (રવિ) પણ મઢ છે. નદીઓ સદા વહેતી નથી, જે ઉપજે છે તે નાફ પછ પામે છે. જે પર્લાંગ (સેજ) પર સુવે છે તેને ચિતા પર પણ સવાનું રહ્યું છે. કેટલાક વખત સુધી તમે સૂખ સામ શ્રીના ભાગ ભાગવી લ્યા, તેમ તમારે ~~તુકસાન વ્ય~~પમાન પણ સહત કરવાં પડશે. અને એવા વખત તા નક્ષ્કી આવશે डे ज्यारे व्यने तमे ४४०० रहेवातुं नथी. आव, घरपणु डे **અુવાની અવસ્થામાં દેહ ધારી મલરૂપી શરય (અહિ)** ના મુખર્મા ત્રહપાએક્ષાજ છે. અાવા ખેલ જોતાં છતાં આટલી નાની (તતિક) મમતા જતી નથી અને પોતાના મરણ કાળની યાદિ વ્યાપણને રહેતી નથી. ખીજાનાં મરજાતી યાદ કરીતે તને શું રાવા લાગ્યા છે! તેથી લાભ થવાના નથી; ના હક દૂખી થશા. એવા કેલ્સ છે કે જેને મરવું નથી પડ્યું ને કાલની સામે ઉભવું નધી પડશું જ્યાં સુધી આંખ ખુલ્લી છે ત્યાં લગી બાર્ડ, વેરી, મિત્ર, પુત્ર, વહુ, કાસી, દાસ એ બધાં છે. પણ અંત કાળે એ કંઈ કામ આવનારાં નથી. તે બધા સ્વાર્થમાં ખુંચેલા છે, સાથ આવતારાં નથી. દદાઠે ક્હાડે દસા વ્યદલતી જાય 🗭, શાંતિ રહેતી નથી, કાલ આગળ (નિક્ટ) આવ્યા છે, પણ આ વાત આપણે ધ્યાનમાં હેતા નથી. પશુ જેમ રાજી થઈ તે ખાવાને વખતે પોતાના ચારા ખાય છે તેમ આપણે માતની પરવા રાખ્યા વિના વિષય રસતું પાન કરી રહ્યા છીયે. આપણા સાથીમાંથી સેંક્ડા પરલાક વાસી શર્ક ગયા છે ને પાતે સ્વધ્નામાં જે રત્તા જેમાં -મેળવ્યાં હતાં તે ખાઇને ચાલતા થયા છે. જે બચ્ચા છે તે પશુ માલતા થાય છે. તાં જારે છે હતાં જગતને સારાં भानी लेहा छ. के शरीरने तमे नित्य नवा कोरावर भाराड આપી પુષ્ટ બનરવા છા, જેને ચંદન લગાવી સુત્રંધી બનાવા છે અને જેની સુંદરતા વિષે તમે વ્યક્તિમાન (ગર્બ) રાખો છે. ટેના અત્યંત તિરસ્કાર એક દિવસ તમારાં આિ, પુત્રિઓ ને પુત્રો કરવાવાળા છે. હાથી, સરય, બાજ કરતાં પછ્યુ વધારે ધાતકી કાલ છે. સીંદ્ર બાળના કરતાં તેની વધારે ત્રાપીલી ચાલ છે ને નાશ કરવામાં તે કાલ બધાના માથા પર ઉભો છે, તે વાત વાતમાં ધા કરી ક્ષેશે, દિવસ બધો તા સાંજ આવી ને સાજ જતાં રાત આવે છે. રાત જાય છે તા સામે સવાર્ ગ્યાવી ઉબી છે. આવા આ કરજાલતા ખેલ છે. તેમાં તમે બુલાવા ત ખાએ. ફાલ તાે ધાેકા દઈ રહયા 😺 તેમાં પ્રકાઈ રહેવા જેવું નથી. નાસાં બળવાં તો. પણ ગર્લન રાખા. અને બીજાનાં નાષ્ટ્રાં જોઇ તમે બળા નહીં. શું **તમે ધન ધાન્યના ભ**ંડારમાં **દ**ર્ધના કરતાં પણ વધી ગયા છે! અને જ્યારે ઈક પણ સદાય અમર નથી તો તમને અાટલા નિસ્સા શા ચંદયા ! યાદ રાખજો કે નાશ (મરહ્યું) તે ઉત્પત્તિ (જન્મ) તું કારહ્યું છે. દર સવાર માછળ સાંજ રહી છે. જો ત્રાડ ઢાલે નહીં તા કૃળ પડે નહીં. જો આપણને શરીર ન હોય તેા આપણને મરવા પર્સ્થ ન હોય. જેએ (સમર્ચકરે) રમતમાં સમુદ્ર (નીર તિધિ) ઉપર પુલ (સેવુ) બાંધ્યા **ને ધર્મ ર**ક્ષા સાર્ રાક્ષસોને 'ઋર્યા તે રામ પણ આ સંસારમાંથી ચાલ્યા ગયા. ેઅરે શાકો તા મના સાર વિતાના સંસારને તું પ્રેમથી મળગી વન્નો છે?

पंभीनी धंभाइत ने भाणुसनी हेन्।नीयत

અમે ગયે અહવાડીએ જહાવી ગયા તે મુજબ આ અહ વાડીએ નગીરનું એક અમૃલ્ય કાવ્ય આપીએ છીએ. તે કાવ્યમાં કવિએ હાસ્પરસની સાથે ખુબીદાર શિક્ષણ આપ્યું છે. બચ્ચાં ના પ્લારથી ને બમતથી એ કાવ્ય ગાઈ શકે છે ને સમભુ માણસ તેમાંથી સરસ સાર કહાડી શકે છે નગીરનાં કાવ્યાની ધૃત જેણે તે વાંચ્યાં હોય તે પીઝાની શકે છે. તેમાં ફગીરી અને વધરાય મુખ્યપણે વસ્તે છે, બુદા ભુદા શબ્દોમાં માણસે ખુદાની ઈબાદત કરવી જોઇએ એ અસરકારક રીતે બનાવ્યું છે. માણસે માત્ર મહેદાડેથી ખુદા પાકારવું એ બસ નથી પણ તેવા દિલતા રંગ હે.વા જોઇ એ એમ તેણે બારે યુકિનસર બનાવ્યું છે. માત્ર ડેાળ ધાલુઓને અને દુનિઆને દેખાડવાને સારૂ ખુદાનું નત્મ પાકાર નારતે નગીરે સખત ફડકા માર્યા છે. તેમનાં કાવ્યા મહત્ત અનુભવ અને મસ્તાનાપાયું સુચવે છે.

નીચેના કાવ્યતી પહેલી લીટીજ પુછે છે કે સવારતા વખત મા છવા માત્ર હું હું હું શુ કરી રહ્યાં છે? એન કરીતે એએ કેત્વી ઝીકર-—યાદ—કરે છે કે મુરગી, તુની ચકલીએ એ પણ કુદુ, બીતું, ચુંચું એમ મધુર ગાન કરી રવાં છે એ શું! બીજી કડીમાં કવિ જવાબ આપે છે કે એ બધા ખુદાના ગમનું તપ તપે છે. બધ, એનું તામ જપે છે. પછી ભીજા પહી નિગેરેનાં સવારના પુકારનું વ્યાખેલું વરસ્તુન કરીને કવિ કહે છે કે હવે કાના નામ લઉ. કબીરાદિ બધા ખુદાને જુદા જુદા નામથી પે.કારે છે મ'ખી માત્ર તેને સાંજ ને સવાર યાદ કરે છે. પણ આહા, નર્ઝાર, તારા જેવા ગાફલ બેદરકાર આ દુનીઆમાં કેહકતથી ખરેજ, જ્યારે જાતવરા પેતાના નીયમસર ઉલે, બેમી ખુદાએ **અ**મપેલી સમજ પ્રમાણે કારબાર ચલાવ્યે જઇ એટલે પેતાની કુરજ બળવી ખુદાની ઇમાદન-ઇધર પ્રાર્થના કરે છે હારે માન્યુસ સવારે જ્વરત પ્રકાશ પામ્યા પછી પણ પથારી વશ અધારી થઈ પડયા રહે છે. ઉક્લા અધારા થઇ ગાળા ભારે છે, ખાવાનું માત્રે છે ને વેપાર ધધામાં છેતરવાનું કે છેતરા વાનું કાર્ય શરૂ કરે છે. નેને સાર પ્રસ્વર નીર્માણ કરેલી કરાજો માંથી કંઇ તે આપ્યેજ કરે છે. તે મરજીક માંદી રે જાય તા ત્યાં કૃષણી કરવા બેસે છે અથવા દીતના કે ધરમ ના મત્ર કે.ળ ઘાલે છે. સત્જ પડે એટલે એશઆરામમાં મચ્યા રહે છે તે રાતના દિવસ કરી મેક્ષે છે પછી માતે 🕖 દે તે તે છુદ્ધિકાળી ને જાતવર કરતાં સરસ છે. તા.ની નઝીર કહે છે તે મહાસ માણસ જનમ્યેન્ તેના કરતાં પથ્થર પેદા થયા હત તા બીતામાં કામ આવત આ કાવ્ય તીતિ ના કાવ્યમાં છે. અમે તે તિશાળીયાઓતે મહાડેથી સાજ વેલું છે. ને જ્યારે બાળકા મધુર સ્વરે ને હસને ચંદેરે ગામ છે ત્યારે તેની ધુન જાદીજ માલમ મડે છે તે કાવ્યની ખુબીના ચિતાર અ.વે છે.

राष्ट्र सावस्ति

પકતે સહર કહેં ક્યા ક્યા હું હું હું ફું કરતી હશે, હું હું હું કુ કરકર શ્રીકરે કુતક્ષક કરતી હશે. મુરતે છે.હોં કરનુ કપ્કુ કરસ્યાં કુય કરતી હશે. તૃત્ય તા સળ મારતે ઉસંક બંદુ જે (કરતા હર. સાંજ સરેરે સંહ ા ત્રીલકર અં સું યું યું મું કરતી હશે. મું યું સુ સું સું સુ ક્યા સળ બેસુ બેસું કરતી હશે. પંખ ળડા ગડમંખ ઉમીક મમદી તપમે તપને દ્રસ્તે, ઉનકા ઓર સીમુર્ગ ઉસીકી પુરકન બીચ તડપને દુએં. સારન નીધ દ્રવત્સલ બરરી બગલે પંખ ક્લપતે દુએં, પંખ પખેક જીતને દુએ સબ નામ ઉસીકા જપને દુએ. માંજ સવેરે મીડયાં મીલકર —

કુમરી બેરહે હક સીર રવું ભુલ ભુલ બેરિંગ બીસમીલ્લાહ, કુપ્પક ડીટેરી ચારું કુલ એક તીતરબી સુખદાનલ્લાદ દાદર મેર પપાઈએ કાયલ કાંક રહી અલ્લાદ અલ્લાદ, કાંખતા કુક તીકુ હું હું તાતી બેર્સ્લે હક અલ્લાદ અંજ સવેરે ચીડયાં મીલકર —

શીકરા ચંજ એાર લધડી ભાશી એાર તીરમતી ભાઝ કેાઇ, કએાંજ ક્યુતર સબઝક છોપુ કીલકરિલ સારેા માર ચુઇ, લાલ પડે હએ સુમ્મુન જુકમુન જબ પહેને પાેફાક સુક, પીદડી પીડી પુડની શીકર ભુંરી બાેસે તુક તુર્ક સહજ સવેરે ચીડમાં મીલકર

હત્સ હુમા સુરખાબ તદરવેં બે.સેં યા રહેમાન મીર્યા, સારા હરયલ લટે.રી ઘેડીલા બાેલે યા હત્નાન મીર્યા. કક્તમ તીતર ચકવા ચકવી બે.હે યા મન્નાન મીર્યા, હુદ હુદ બાેલેં અહદ અહદ કુછ તુબી તે કર ધ્યાન મીર્યા. સાંજ સવેરે ચીડયાં મીલકર:—

તુન તુન એાર લમમુલક મમાલા હક લક તાર પીરાતે હુંએં, અધનભીને ચંડુલ અળલક યાદમે ઉસ્તક્ષી રાતે હુંએં. તાયર તા સબ તુખ્ય માહબ્બન ઉસકા દોલમે બાતેહુંએં, પછી ઉસકી યાદ કરેં હમ પાંવ પસારે સાતે હુંએં.

सांक सबेरे श्रीत्यां शासक्र : -

કાસ કાસકા લું નામ ગરઝ દએં જીતને તાયર ખુર્દ કબીર, કાઇ કહે યા દર્શ તે એતવાના કાર્ણ કહે યા રુખ્યે કદીર. પંખી તો સભ યાદ કરે એાર દ્રમ ગફલતમેં રહેં અસીર, દ્રમસા ગાંદીલ દુનયામેં અભ કેં કહે નહોંગા આદ "નગીર". સાંજ સવેરે ચીડયાં બીલકર યું યું યું કરતી દ્રએ, યું યું યું યું યું યું ક્યા સભ ખેલું બેયું કરતી દ્રએ.

ખાલકન રાજ્યાની લડાઇ

દરભન મંજીમન ઇસ્લામ

અા મંડળ તરકૃથી કરવામા આવેલ તાર અમે તા. ર છ એ.ગસ્ટના જાપામાં છાપી ગયા છીયે. તેના જવાબ તે મડળને ૩ જી એાગસ્ટે વલી હે અહીલના નામથી નીચે મુજબ મળ્યા છે. " મારી અને આદરીયાનેત્પલના મુસલ માના વતી હું અન.કરણ પુરવક આજાર માનું હું."

કાન્સ્ટાંડીનાપલ, સબ્લાઈમ પારદી તરક્યી વડા વઝીરની સહી તો ડરજન અજુમત ઈક્લામતે તા. હ મી ઓઝસ્ટ તીચે મુજબ તાર મત્યો છે. "તમારી મુબારકીને માટે તા સલતાત ખુશાલી દરશાયે છે. ખલીકાત તરફ તમારી લામણીતે માટે સરકાર તનારો આભાર માતે છે."

केहानीसणरगभां भेणावडा

જાહા સપ્યત્રવા હત્રદરક ઈરલ મા ફડના સેક્રેટરી ક્ષણે છે કે તા - ૧૦ એ.બરડ સ્લીવારે હ્રમદરદ ઇસ્લામ ફડની એક સભા મી મહત્રદ ઇસપ ગડુના પ્રમુખપણા તીચે મળી હતી.

સેક્રેટરીએ ભાગલી સભાના રીપાેરટ યીતીટ સુકર્માથી વાંચી સંબળાવ્યા. સભામાં ના. ટરકીના એલચીના સેક્રેટરીએ પસ્ **ભાત્ર લીધા હતા. મી. હ**ળીબ મેહણે તીચે મુજબ ઠરાવા રજી કર્યો હતા. (૧) નામદાર ટરકી શહેનશાહે જે જે પ્રાંતા કળજે લીધા છે તે વાર્ષ મુખારકોના કેળલથી સદિશા માકલવા. (૨) અતવર છે અને ખીજા તેમની સાથે વાળા કુલ મીલીટરી ને આફ્રિયાનાપલ મુભારક'ાના સઉદેશ માહલવા. (૩) હમદરદ કરિયામ કુંડ તથા રેડક્રેસંટ સોસાયટી કુંડમાં રહેલા પક્સા માક્લવા, (૪) હાલ ૧મજાન શરીકૃતા ઈ દને દિવસે દરેક મસ્જીક્ષેત્રમાં ઉધરાહ્યું કરવું. આ કરાવાને મી. કુસેન માલ તથા મી. અસ્વાતે ટેકા આપ્યા હતા મી. અસ્વાતે જણાવ્યું કે ઇદને દિવસે ઉપરાણામાં દરેક એક પાઉડ આપવા જોઇયે અને એ પાપ્રસા ટરક્ય ખાતે માેકલવા જોઈએ. બીજા નંબરના ઢેરાવ ઉપર મી. અદમદ તગારીયે સુધારા રજા કર્યો 🤰 આદરીયાતાપલ પર ઇસ્લામી વાવડા કાયમ રહે એમ વ્યા સભા ৮२છે છે. તેને મેસરસ ઝુલામ મહમદ કુવાડીયા, 🥆 અછુ મેમણ, બી. પી. ઈ લાહીમ અને એમ. પી. ફ્રેન્સીતે! 👪 ત્રળવાથી શરવાનુમતે પસાર થયા હતા. ભાદ હમદરદ ના મા. ૮૦ તથા રેડક્રેસ્ટંટના મા. ૧૨૦ મળી મા. ૨૦૦ **રૂટર મારકૃતે કેળલથી ટર**કી માેક્લવામાં આવ્યા છે. અતે એજ સંદેશામાં હમદરદ હસ્લામના નામથી મુબારકી માકલ વાર્ગા આવી છે. આ સભામાં ટરકીના એલચીના સેફ્રેટરીયે ટરકી સલતનત વિષે અસરકારક ભાષણ આપ્યું હતું. છેવટે પ્રમુખના આલાર માની સભા બરખાસ્ત થઈ.

બાલકન રાજર્યા વચ્ચે સલાહ

અધવાર સુધીના ખબરેતમાં ૧૫મા ભાગ ભાલકન ટાળી વચ્ચે સામવારે શુખારેસ્ટ આગળ થયેલી સલાહના ખબરાના છે. રામાનીઆની પુરી છત મનાય છે., બલગેરીઆએ ~~ડુરક્ષીની~~ થીક છતાં પાતાના લશ્કરને વીખેરી નાખવાનું જાહેર કરયું છે. આજ સુધી એસ્ટ્રીઆમાં એમ મનાતું કે રામા નીમ્મા તેને પુછીને પત્રકું લરશે. પરંતુ રામાનીમાંમે, તેર જરમન સાથે ભાઇખેંથી રાખી આથી એલ્સ્ટ્રોઆને જખમ શાગ્રી છે. જરમનીએ ક્રીસ અને રામાનીઆના રાજવંશી એર્તિ માટા ખેતાબાથી નવડન્યા છે. સલાહતે માટે મુખારકર માકલી છે. ગ્રીસ અને સરવીઆએ માત્રેલ લડાકના ખરચ <u>ખલગેરીઆએ ભાપવાની ના પાડી છે. આ સવાલ તે ભે</u> રાજ્યેર હેઝની લવાદી કેરરટમાં ચરચાવશે. રામાનીઆના લશ્કરમાં કાલેરા કેલાઈ રહયા છે

ટરકીને લંડનના તહનામાને માન આપવાનું કળાણ અવા કરે છે. તેના જવાબમાં ટરાઈએ જસાવ્યું છે કે શરતેક પાળવાના તેણે પ્રત્યન કરેલાે, પરંતુ બલગેરીઆનાં અધાર **બુલમમાંથી જીવતા રહેલા મુસલમાતાતે બચાવવાના પગલાં** શ્રેવાની તેને ક્રુરજ પડી, અને પાતાની રાજધાનીની સલામતી ખાતર જરૂર જણાતોજ મુલક તેએ કબજે કર્યો છે. ન્યુદી બુદી જન્માએથી મળેલા સમાચારા ઉપરથી રૂટર જાહેર કરે 🗣 🦹 ટરકોએ વ્યાડરીઆતાપલ રાખવાના ઠરાવ કર્યો છે અતે **આં તેલે મેહ** લશ્કર રાખેલું છે.

િ 🔀 🗢 સર એડવરડ ચેર્નુ ભાષણ

ર્ભારકન સન્ન્યાની સ્થિતિ વિષે સ્થામની સલામાં ભાષણ કરતાં અરુ એક્વરક 🗿 એલ્લા 🖫 એલગોએાની સસલત સલતી રહી

છે તે તેઓ જ્યારે જરૂર જસ્મારી સારે પાળા મળશે. આતા અરથ એવા તથી કે એલચીઓમાં કંઇ ફાટપૂટ થઇ છે. જે કાત્કરત્સ મળી હતી તે**ણે આલ**બેનીયા અને ઈ છયન ટાપુને વિષે ખુલાસા કર્યો છે. અને તે ખુલાસા કરવા એ તેના હેતું હતા. માટાં રાજ્યા પસંદ કરે તેવા શાહળદાને નીમીને અલખેતીયામાં સ્વતંત્ર સન્તા સ્થાપવામાં આવશે. ષ્ર્છ્યન ટાપુઓ ભાગત બીટનના સ્વાસ્થ ક્યારે છે કેમકે ર્સાદસ્થાઈ સન્તાની વાત આવે છે. ઈંગ્રેજી તેમ એવી છે કે કાઇ પછ માટાં રાજ્યના હાથમાં ઈજીયન ટાપુ ત ક્રેલ્વા જોઇએ. જ્યારે તુરકી ક્રોહિસેનની સુલેક પ્રમાણે પોતાના કરાર પાળશે ત્યારે ઇટાલી ઘછમન ટાપુમાંથી જર્ને એમાં મને શક નથી. ઈ ટાલી પાતાના કરાર પાળવા નથી માગતું એમ શક લાપવા નું કારણ નથી. કવે એ સવાકો ભાકી રહ્યા છે તે એક ભુખારેસ્ટના તહુનામાં પ્રમાણે ઘરેસ અને મેસીડાનીયાના ફડ્યા થવા જોઈએ. પછી સર એડવરઠ શ્રે તુરક્ષયે થરેસ કૂરી સર કરયું તે બાબત ઉપર આવ્યા અને બાલ્યા 🕯 જો તુરકીયે લંડનનું તહનામું તેષ્ડયું છે તે৷ રામાનીયા અને બલગેરીયાએ પણ તેહશું છે. અને તેા લાગે છે કે બાલ્કન સંસ્થાના પ્રદેશ સુક્ષેહા કરારનામાં ને તહનામાંના લાંચ કર્યો છે. અતમાં એકજ સતિહ્યતી વાત જોવામાં આવે છે. તે એ છે કે હાલને સાફ તેા કાપાકૃપી વર્ષ્ય પડી છે ને પાછી શાંતિ વરતે છે. ઇનાસમીડીવા લાઈન જેટલી તુરકોને ધાયદાની શરત પછા **મુસ્કેલીથી મળી છે. કેમકે જો તેમ** ન યાત અને બાલ્કન રાજ્યોની ટાળી ઇસ્તબુલ સુધી પહેાંચત તાં કાઇક પણ માટાં રાજ્યાને વચમાં પડવું પડત. **બીડીસ** રાજ્ય નીતિ એ છે 🕻 તુર્શેનું ઇનાેસમીડીઆ લાઇન સુધીમાં રક્ષણ કરવું ને એશિયામાં તુર્કીની સન્તા જળવી રાખવી. અામ કરવામાં ભીજાં રાજ્યોની **ભલમનસાઇની જરૂર છે.** એશિયાટીક તુર્કીમાં એટલાં બધાં રાજ્યોના સ્વારથ રહયા છે કે તુર્કીની[.] રિયતિ અળવવામાં તે બધાની ક્લુલત જોઇએ, જો હુર્કી યુરેષ્પના રાજ્યાની સલાહ ક્શુલ નહીં રાખે તેા યાતા તેને નાસાની બોડને લીધે અથવા તાે ક્રાઇ રાજ્યની ચડાઇને લીધે તેને નુકસાન પહેાંચવાનું છે. શુખારેસ્ટના કરાર ઉપર <u>ભાલતા સર ઍડવરડ શ્રેએ કહ્યું છે કે જો તે કરારમાં ફેરફાર</u> કરવાનું એક પછું રાજ્ય સુચવરી તે ખીજા છે। પણ તેવું કરશે એવા સંભવ છે, એટલે તે કરારતામું જેમ છે તેમ રહેવા દેવું 🌬 ઠીક છે. 🕏 સન્ય પાતાના લશ્કરી લળથી પાતાની ધારણા પુરી પાડવા ત માગે તેણે તે કરારમાં ફેરફાર કરવાનું કહેવું એ નકામું છે. શ્રીટન તેમાં ફેરફાર કરાવવા ભાગતું ત્યી. મેસીક્રેતીમાં અને ચરેસમાં શું કરવું તેના નિચય કરવા સારૂ માટાં રાજ્યાને કંઇક વખત જોઈશે. સુલેહ જળવાય એવી રીતે થોટન બીજાં રાજ્યા સાથે મળી પાતાન કાસ્ય કર્યા કરશે. તુર્કીએ તેમજ બીજાં બાલ્કન રાજ્યોએ સમજવું જોઈએ. કે આજ લગી એક પણ માટું ન્રિજ્ય લક્કરી બળ કરીને વચ્ચે.'નથી પડ્યું' હેતા' વ્યરથ એ નચી કે જો તેને ખદુ ચીડવવામાં આવશે તા પણ કાઈ મેરદું રાજ્ય,

संकारी अल नहींक वापरे

થરથા પત્રા

थेक'टाथी चेतने

મે. દે. એક ના અધીપતી.

નીચેની ભીના ભાષતા ક્રમ્યામાં ક્રાપી ભાજારી કરશેદ, જેવી દેશથી ભાવતા ગ્રુપાદરા ભઢી દિવસ્તા ભાગળજ સવ ચેતીથી રહે ભને એજ પ્રેના ક્રાથમાં સપગ્રાપ્ટ નહીં.

🧝 ચાર માસ ઉપર સ્ટીમર પાલમકાડામાં ભાવેસા. મે तथा भारा और सत्यी " " भे भूणी पा, १८ भेकटे " " તે ઉતરવા આપેલા. તે **ઉ**પર્**યા** અમને ડેપાઝીટ વગેર ખરથા કરી ઉતારેલા. માછળથી ડેપેરકોટની પહેરિય અમે માગી. તેા તે ઇનકાર ગયા અને કહ્યું 🕽 🐒 તમને એપ્રળ ખતા તથી. પણીજ આક્રક કરતાં પસ ભગાશ પતા લાઓ નહીં, ત્યારે અમે ભામના રીડીઓએને વાત કરી, पश्च केराम्मे कामारी बाद नेजबी जहीं. आपने नीसम् धर्छ **યી.ઃઃ**ંતે સરીવ્યાક**થી** વીતંતી કરી, તેમની સદદથી વ્યક્તે ના એડમીનીએડરને અરછ કરતાં અમારી દાર સાંભળ અમ ને અમારી દ્વેષાઝીટની પહેલું અપાવી, ઉતર્યા બાદ મહીના जे पड़ी जीको अकट नामे......अने तेना ने!at नामे... *** માર્કત દ્વાંચવાલની પરમીટ માટે ચાર માછ્યુરી.ના બંદા ભારત કર્યો. માધ્યુસ દીઠ પા. ૩૦ ઠરાવ્યા. ને તાેકર માર કૃત… 'પાસેથી લઇ લઇને મી.....ને આપ્યા મુક્ત જતાં કરાવેલ વખતે પરચોઠ ન મળી. હું દ્રાંભવસમાં ધાળીનેનાં નામ્ય શક્યો. આંધી મને પકડી ભાગે દેશ માટે દેશનીકાલ કર્યો. અને આવ્યા બાદ મને જેમમાં કાકર સાથે પુરવામાં આવ્યો. ખબર કાલ્લાં કાે હોદીતે કાકુર સાથે રાખતા નથી, પણ જેલર નવા દેવનથી લેગાલમ મારે રહેવું પહ્યું. ~~જેલમાં બાર એશીઆડીક કેદીઓન~~ે ગારા સાથે રાખવામા આવે છે. અને તેઓ સારી સ્થિતિમાં રહે છે. કામ અલે नी सरकार आपली नथी. धारवाथी केल होंटी वस्तीना ત્રમાલુમાં ગાઝરી છે. તેમ અગેના હીંદીઓમાં કુસ પ છે. ખુલારવાળા હીંદીએન જેલરને અંકરવાળાએન માટે ખેલ્ટા દીલામાં આપી જ્ય છે.

જેલમાં રજા ખાદ એજં .....ને મતરી ડેપેલી પહોંચ ના પછ્યા મેળવવા માટે મેં બે.લાબ્યે તે મારા પાસ તે પછ્યા માગ્યા. હરત મે .....વીડેર જેઓ મારે માટે જલ્લા હતા તેને બેલાબ્યા, પણ કાઇ આવ્યું નહીં, આખરે પાછા તેજ એજંટ નામે મી......ને બેલાબ્યા. તે હરત અસ્છ કરી મને મારા ડેપાબીટના પઇસા જેલર મારાત આપી દીધા. આ વીચેરે જે જે દુખા ડેલામાંઓમાં મને પાયા છે તે મારી છંદગીમાં પહેલ વહેલા છે. માટે દેશમાં ખાયતા નવા માલ્યુમાંએ માર્ગ કુખ યાદ રાખ્યાં. અથવા મતે દેશમાં મળશે તે જાતેજ ફ્લીફ્

લી. શુભેચ્છક, 'હુલા જેલમાં.'' ડેલાગામાળે, તા, કુઓામર ૧૬૧૩.

देश क्रनारने

तभे के शताक हो। है। है। तभां स क्षतानी कलान ते। सम्भाव कापी क्षत्र करिये. क्षतां तभारा केमाने प्रात् हरी कवाम भाषांचे क्षत्रों,

- ૧ દેશ જનાર ત્રણ વરસમાં કે ક્રોઇ અમુક મુદ્દતમાં પાછા કરવા લાધાયેલા તથી. પણ જો નાતાલ કે ક્રેપ વાળા પરમીઢ લઈ જાય તેર તે પરમીટથી તેને ઉતરવાના હક નથી મળતા. તેને ધાતાના બધા પુરાવા રહ્યુ કરવા પડશે.
- इ. इ.स.च्यासने आश्र नथी पऽती
- 🤏 ક્રોસવાલનાં સહીંત્રીક્ટ જાયુનાં છે.
- ૪ કાંસવાલનાં સહીંત્રીકૃઢ અમલદારા માત્રે તે! પણ પાછાં ન આપવાં.
- प असपायनां सर्टीपीकत को हो। क्वीते भेजवेदां द्वाय ता नक्षमाण सञ्चाय.
- ક પણ શર્ટીપ્રીક્ત ભાળત સરકાર કરી તપાસ કરી સકતી તથી તે કરવા માગે તે ભાપએ જવાબ ન દેવા,
- પ ક્રાંસવાલના હોંદોને કે ભીજા હોંદોને દેશ જવામાં બાધ નથી,
- દ પણ લાત ચાલશે ક નહીં તે જોવા, અને આહે તે! તેમાં ભાગ હેવાને ખાતર રહેવા ળધા હીંદી બધાયેલા છે.

હીંદીઓને હથાઆરના જરૂર

એસ્ટકાર્ટથી બી. એમ. પીરભાઈ લખે છે કે ઝથા વે માસમાં અહીતા જંગલામાં તીચે મુજબ કુકાના લુંટાઇ હતી ભુત માસમાં મી. અહમદ સુલેમાનની દીઅર સ્ટેશનતી પાસે તી કુકાનમાં પાકી ઇટાની ભીંતમાં માળુસા ખુશીથી ભરાઇ શકે તેલું ભાકુ માદીને રાક્ક નાલ્યું તથા માલ લઇ ચાર સ્ટેક તેલું ભાકુ માદીને રાક્ક નાલ્યું તથા માલ લઇ ચાર સ્ટેક તેલું ભાકુ માદીને રાક્ક નાલ્યું તથા માલ લઇ ચાર

તા. ૧૭ જીતે કરાયકાટ કટકારેથી શાં છેટ શાં. મહુમદ હાજીને ત્યાં મમરેખના એ કારમ ખાળી હાજીના એક હાય તથા મળુ પકડી બીજાએ માયામાં લાકડીના વા કરી તીચે તાડી પાંકી છતી ઉપર મડી એકા, તે ખીસામાંથી છરી કાડી પાંસરીમાં છોડી, પણ ખુદાની મહેરથી છરી હાડકી ઉપર રેશકા રહી. મારનારને તા એમજ હતું કે માર ખાનાર માડી વારમાં મરી જશે. તેને સાંથી ઉડવા દરિયા ખાનાર માડી વારમાં મરી જશે. તેને સાંથી ઉડવા દરિયા ખાનાર માડી વારમાં મરી જશે. તેને સાંથી ઉડવા દરિયા ખાનાર માડી વારમાં મરી જશે. તેને સાંથી ઉડવા હતો તેયા ખાનાર માડી મહામાં પછી છે. તેમાર નાલ્યું આજરે પા. ર લઇ થોડો માલ ખાંખવાની કાશીય કરતા હતા લેવા માં પાડાશી કાફરાની મદદ મળવાથી ચેર નાશી ચયા. પોલીસને ખબર કરવાથી તલાસ કરીને ઉપલા એઉ કાફરાને પકડયા છે. કેસ નથી થયો.

એતરસડેલમાં **પી.** ખરમાઇલ બેઠ્ડાનીઆવી કુકાન તેહવા ની કાશીય કરતા હતા તૈવામાં **ધર્યી કુ**શીઆરીમાં **હે**ાવાથી મક્ક મેળવી શકાઇ અને ચાર નહી ગયા.

तेण र ते त्याथी थाउँ हुर १३८ तथा आछपाता वैसनार भी. ३१६ वजीरना धरनी जारी तेती भांहर अराध धर्मिन काथी वधारे यार भारी करीनी आई जनावी. ऐती तेती भागरे पा. १८ धर्म नासी अया. पाडीश्वने ऄरस्कारटआ भजर हरी थे.

તે ભાદ ડાલડન બ્રોજની મી ખમીસા ઇવ્યાહીમની દુકાન — મેરડોકારડથી આશરે ૧૨ માઇલ—નું ભારણું ૨.તે તોડવા ની કાસીલ કરતાં પણી જાગી પડવાથી મદદ મેળવી અને તેપી ભદમારો ઘર ઉપર પ્યરાના વરસાદ વરસાવી નાસી ગયા.

આ દરેક કેસ જુન અને જુલાઈ દરમ્યાન બન્યા છે. ડરાયકાટથી છ માઇલ દુર પાલીસ ગાંછા છે. દ્રીઅર, એન ત્યાં કેલ અને ડાલ્લ્ડન ભળિયાં તો પાલીસ પણ નથી. આ જોતાં દરેં જંગલના દુંકાનદારાને સ્થાઓરની લશીજ જાર છે મેમના આમેનાનો ફરજ છે કે નીદરમાયા ભગી તાહી પ્રમાં હતે.

પરશુરણ

લગ્નના સ્ટીરીકેટની બાબતમાં ગી. ભગવાન ભીખા અને ખાઇ મંછીના કેસમાં મી. જસ્ટીસ ગારડીન રે આપેલ સુકાફાની વીગત અમે આવતે અઠવાડીએ આપીશું.

સ.ઉમ્ર આદીકન મુતીઅનમાં ભનેલી વસ્તુના વેપારને માટે નાતાયમાં શાપસેન્સ ક્ષેત્રાના જે કાયદે તા. ૨૦૦ જીલાઇના 'મેકેટ'માં છપાયા છે તે તા. ૧લી સપ્યે'બરથી અમલમાં આવશે.

મી, ખમીસા કોલાહીમની અપીકાતા ખબર અમે અપ અંકમાં હાપી ગયા છીએ તે વીષે મોક ખબરપત્રી લખે છે કે તે અપીહતા સુકાદા સુપરીમ કારડમાંથી ખરચા સાથે મી. ખમીસાતા લાભમાં મત્યા છે.

રાંગત કેચાલીક હીંદી બાઇ લરત ફાયતી ગુજરી વસ્સની આખરીયે કરબનમાં ભરનાર છે, તૈમાં ગીસીસ ગેંધીઅલ પ્રમુખ છે, જેઓ ભરતફામ વિ, મેક્લી મદદ કરવા ઇચ્છે તેઓએ રેવરન્ડ ફાઇટ્ મેનગાને શેંદ્ર એન્એાની ચેપલમાં વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટમાં ૩૦મી નવેષ્ટબર પ્રદેશાં માક્લવું.

ઈસોપી સાથી થી નાતાલ શાકાલ મંડળના મંત્રી મી. સમસંદર માઠક લંડન કસિઠી માટે પા. ૧-૭-૧ નું ઉધરાલ્ માંકલતાં લખે છે કે તા. ૧૧ના શેજ આ મંડળની સભા મી રામપ્રસાદ પાંડેની દુકાન પર મળી હતી, જે વખતે મી. ગાંખલેની આરોગ્યતા માટે કુર્ય ભતાવવામાં આવ્યા. મી. ગાંખલે તથા મી, પેલ્લાકના કામની તારીક કરવામાં આવી હતી અને લંડન કમીડીને માટે ઉધરાલ્યું કરવાની અમુક્લતા બતાવવામાં આવી હતી. [મંડળ તશ્કૃષ્ટી થયેલ ફ્રાળાની વિગત આ અંકમાં છેલ્લે પાતે આપેલ લંડન કમીડીના ઉધ રાલ્યુની તપસીલમાં આવી જ્લા છે.—આ, ઇ. ગા.]

એસ્ટેક્સ્ટ્રિયી થી. એમ. પીરભાઇ લખે છે કે તા. ૧ નો રોજ જંગલની ફેરીના ફરનાર સાથે મહત્રફ સહેમાન ક્ષાસોમ સ્ટેશનથી આશ્ચરે ૨૨ માઇલ, જંગલમાં ક્રીક કાફરના ઘરમાં મરછુ પામ્પો. ખીજે દીવધુ અહીં ખબર પાતાં હું માડુર રેટ પાસે દફનની પરવાનથી ક્ષેત્રા થયા. મરનારે ક્રોઇ ડાક્ટરની દવા માંદગી વખતે કરેલી કે નહીં એ પ્રખ્તાં મેં ના ક્યી. આથી માડ્યસ્ટરેટે વાલીસ તુપાસ કરાવ્યા વગર પરવાનથી આપવા ના પાડી. પોલીસ લાસ ફિપર લા. ક કી છુકવારે પહેંચી, અને જોઈ દફન કરવાના હુકમ થયો. આમ સુધરેલી સરકારના પ્રતાપે લાસની તારાજ થઇ. જે માડ્યસ્ટરેટ અહીંયી એકાએક પાલીસ માકલતે તે એક દીવસમાં મુશ્રી યી રીતસર જઇ શકાત.

કેપટાઉનથી મેસરસ લલુભાઇ ડાક્કાભાઇ દેશાઈ તથા મણી ભાઇ પ્રેમજી વર્સી 'લંડન કર્યાદી' કુંક માટે એક માકલતાં લખે છે કે ફેપના ફોંદીના પાલીટીકલ તથા ધર્મનાં માંક્રેગાના મુખીઓ લંડન ક્રમીટીને મદદ કરવામાં પાતાના પરખ છે એમ સમજવે તા સાર્ક કામ થઇ શકે ક્રમ 'આહા' છે.

જરમાસ્ટન એશીયાડીક બજારમાં વીજળીની બન્તી કરવાનું તમા લાં જેના રહતા સમારવાનું પા, યાજ સુધીનું ખરચ જરમીસ્ટનની મ્યુનીસીયાલીકીએ મંજીર રાખ્યું છે.

ખરમરસહેારય ખાને ખારહેકાલના એ હીંદીએમને ખાટકાની કુકાનના લ પ્રહેન્સ સ્થાપ તાની કર્યરસહેારય હાઉન કાઉમાસ ના માહી છે.

મી, શીખાલામ કરશનછ પડેલ લખે છે કે ધી યુનામંટેડ પાટીદાર સાૈસામટીની એક બહેર સભા સ્વીવાર તા. ૧૦-૮-૧૩ ને રાજ ખજનમાં રા, ગાર્વીદ્છ પ્રેમજ પટેલ સ્વદેશયમન કરતા હેાવાથી વિદાયગીરીનું માન વ્યાપવા મળી હતી, પ્રમુખ ~~આદી જુદાજુદા ભેલનારાએક્ચે રા~~. ગાર્વીદજીના <u>અધા</u>ળુ સ્વભાવ અને સાસાયડી પ્રત્યેના તેમના ઉત્સાહ અને બન્નવેલી નિઃસ્વારથ સેવા માટે ભારે વખાણ ક્ષ્મમાં હતાં, અને તેમની મુસાફરી શુલ કુચ્છી હતી. પ્રત્યુ-તરમાં રા, ગાવોંદ્રછ્ય્યે પાતાને આપેલા સુન્માન શાદે આભાર માન્યા હતા અને સ્વદેશમાં રહી ત્રાતિઉદ્ધના કાર્યોમાં હમેશાં કાર્ક પણ જાતના મોગો તદ્યાર રહેવાની ક્રમ્પ્બ જયાવી હતી અને પાતા તરફથી બારડીંગ હાઉસ દુંકમાં બે ગીતી ક્ષાસાયટીને ભરપણ કીધી હતો. તવા ખળનથી તરીકે રા, મેક્સલમાં પ્રસાસભાઈ તે સર્વાતુમતે સુંટી કાઢવામાં આવ્યા હતા. આરડીંગ ઢાયેલ કુંડ વરિષે ચરચા ચાલતા સરત પાટીદાર મારડીંગમાં આત્ર ભાના વ્યને બારડેાલી મારડીય હાઉસમાં 🗷 જાતના અને બાકી રહેલી બે ગ્યાના વ્યામે વ્યતામત ખાતે રાખવાના કરાય થયા હતા. કેટલાક ભેલતરરા મામ શ્રંકન કચીડીના ક્ંડમાં પશ્ર અવેનિ નાલા ભરવાની ભલામણ માધી હતી જે સર્વોએ યોગ્ય વ્યતે જરૂરની ક્લીકારી હતી, બારડીંગ ફંડમાં પા. ૩૦–૯–૯ મેળાવડામાંજ ભરાયા હતા. 👔 સાલ છે. દ્વાંસ વાલ ઋતે બીજા ભાગામાં વસતા પારીદાર મહસ્યામાંથી કાઇ તેમાં રક્ષ્ય ભરશે તે ઉપકાર થત્નીત સ્વીકારવામાં આવશે, નાણા માેકલનારને મેો. સેક્રેટરી શુ. પા. સેર., પી. ચ્યા. ભા~~રુમાં ૧૦૪~~૦ જેહાનીસબર્ગને શીરનામે માક્સવા વીનંતી છે.

પ્રખ્યાત ફરેંચ ક્લીહાસ લખતાર સુપીએ લખે છે કે 'કંસ ખોરતો ખીરતી ધ્રમની સફસ્મત કરી ત્યારથી ગલુરોન વરસ સુધીમાં કેમ પણ ખોરતી સીપાકમીરી કે લડવક્રમાંના પંધા નહીં કરતા. જે સીપાક કે લડવક્રમાં ખીરતી ધરમમાં દ્વાપલ થતા દિવસ પણ પ્રથમ પાતાના લડક્રમાં ખીરતીજ કેતા. એટલે કે હ્રયીઆરના ઉપમાસ કરતારા ખીરતીજ નહીં કહેલાતા.' પાજળથી ખીરતી ધરમને નામે 'કૃષ્કેક'-ધરમ યુલ- ચાર્યા, અને આજે એજ ધરમના માનનારાઓ ક્રયીખારતા લળ દપર પાતાનું છવત હફાવી રજા હોવ એવા દુખાવ આખી દુનીઆમાં નજરે પડે છે

. કાવ્યદાદન ભાગ ક કા — આ પ્રસ્તાકમાં રક્ષ્યણી હરવા, પ્રયાસ વિવાહ, વૈતાલપચીશી, રામલીહા, હરિયાંદ્રઆપ્યાન, સુધાન્વાપથાન, નરસીંહ મહેતાની હાંદી વિગેર છે. હીંમત ૪/૬ ટપાલ ખરસ ૧૦ મૈની.

આરોભાતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન—મી. માહનદાસ કરમચદ માંધીએ ઇ.ઓ. માં ભા વીષય ઉપર લખેલાં પ્રકરણાનું પુસ્તદ. ક્રીમત કૃ પૈની, પાસ્ટેજ ૧ પેની,

પુરવ અને પશ્ચિમ—એક પ્રખ્યાત અગ્રેજ શેખકના પુસ તકતા તરજીરા ક્ષાત્રત કું પેની પારટેજ ૧ પેની.

તીતિનાં ફાલ્ય—અમર આશા, કતિહાલની આશ્ચી, માડીની ત્રુંપડી, તહા મીર્સલાઇ, નરસિંહ એક્તા વિમેરેનાં ભજન મળી ૧૧ કાલ્યતું આ પુરતક છવાઇ બહાર પડશું છે. ક્રીમત પારકેજ સાથે હ પૈતી.

અડવાડીક પંચાગ,

પ્રાત્તી –તા. ૧_૬ મી ઍાગસ્ટથી તા. ૨૨ એમસ્ટ સુર્ધા 🖫 સ. ૧૯૧૩.

હર્દિ -અત્વસ સુદ ૧૫ થી શ્રાવસ વદ પ્રકાબ્યદાદન ભાગ ૧ હોા सुधी सवत १८६८.

~~માતુમકન –~~તા. ૧૩ ગમજનથી તા. ૧૯ કાવ્યદોહન ભાગ કૃડો રમળાન સુધી હીજરી ૧૩૩૧.

પારસી —તા. હથી તા. ૧૫ સુધી ગંગા ગુરજર વારતા 2262

હીંદુ , મુ. પા સુર્વ દય સુર્વાસ્ત તા તિથિ તા રાષ્ટ્રિમી ક મા

सनी १६ सुर १५ १३ ७६-३० ५-३३ १७। पह \$ \$8 \$0 8-56 A-38 2 1411 + 20 4-3Y भागण १७ 🔐 3,11 12 6 2014-34 व १७१६३/६-२६ ५ उ६ शास्त्रनां स्थी रतना. शुध २० ,, 55 " ¥ 14 98 1-34 4-36 ¥ 16,14 1-28 4 30

લંડન કમીટી કંડ

પા, શી 🕄

ા ૩ ૨ અત્યળતા સરવાળા.

૦ કોમ્બર્લીનું ઉધરાસ્કું હા. મી અહમદ મહમદ

• भी, पश्लाभहास विधा सीनी Adventures of War with Cross

श्री नाटास आहाशु भंउण तर Sakuntaia, so Indian Drama by Kalides र व सर वीशीयभ वेडरणरन 독대 원. 체. 김거代 EZ Mohammedanism Ylás.

• ૫. ગાપીકૃષ્ણ શર્સા

૦ " અંબારામજી શર્મા

રામસુંદર પાઠક

इस्साधिक व

ચાત્રફુઉ ઉપાધ્યા

અયોધ્યાત્રસાદ

કમલનાવન

મેવા મીશ્ર

રામપ્રસાદ પહિ

રામ લઉટન મીય સુચીત તિવારી.

७८ ६ ८ सरवाला.

વાચવા લાયક પુસ્તકા

આરાज્યતા હિને સામાન્ય જ્ઞાન પૂર્વ અને પશ્ચિમ નીતિનાં કાવ્યા

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

કીમત

₹ € કાબ્યદાહન ભાગ પ મે! 8 E

તુળસીદાસકૃત રામત્યણ બાળકાના આનંદ, ભાગ

१ तथा २ सम्पतारः धम्भारसम् सुरवराम દેશાઇ

ભક્ત માળ---મહાત્મા નાભા સ્વામીકૃત ...

દીલી પર દુલ્લા ... અરાડમી સદીનું દ્વીંદ

ભાગ ૧ લા લાયર જો

થીગદુલાલજીકૃતસમસ્લા કીને આધારે લખાવલી

ભગવદ ગીતા

BOOKS TO READ

The Song Celestial, by Edwin Arnold 🔹 3 મી. ગામને સ્ટાંડરટનના સ્ટેશને o भी. सासक्ष क्रुंगर सेश्नी अभ The Light of Asia, by Sir Edwin

talam, by Justice Syed Ameer Ab

and Crescont

The Komm

Mahomed * The Great Araboun,*

by Meredith Townsend Gulistan or Flower Garden, Sadi Sesame and Lilies by John Ruskin

Unto this Last, Emays, by Emesson Duties of Man, by Magnini Time and Tide, by J. Ruskin INDIAN OPINION Souvenir of the Hon. G. K. Gokhale's Your in South

Africa M. K. Gandhi, by J. J. Doke Hundu Social Ideals by P. J. Michta. W. K. Gandhi and the S. A. Indian Problem by P. J. Mehta

The Wisdom of the East Series

The Confessions of Al Ghazzal The Heart of India Brahma Knowledge The Persian Mystics-I Jacated-die Romit II. Jama

6 The British of Ray

E The Emigrou of the Non-a-Domin of Loub Alic 3 Rubayat of Halis

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૧૯ મંગળવારે સત્તરે હ~ક૦ પે.સ્ટેજ મીતીટે સ્ટી, ડતરીકમાં મુજબની ટપાલ શી. પે. શી. પે.બંધ થશે.

> હો તા. ૨૨ એમ્પરટના અરસામાં મુંબક ૧૦/જતી સ્ટી. લીન્ડુલામાં ભંધ ચરી ાતા. ૨૮ એોગસ્ટના અરસામાં ક્લકન્તા

જેવી સ્ટી અમકુત્રીમાં રવાના ઘરો

આર્ટ પૈયર ઉપર છાપેલા સુંદર - ફાેટાગ્રાફ

માનવંતા દાદભાઇ નવરાછ ઇંડિઅન સ્ટ્રેચર એરર કાર કે અધ્ધાનીસ્તાનના અગીર € મી. સારાબજી શાપુરજી અડાજની મા ર સ્ટેડસ્ટનના વ્યકા<u>દ</u>ુરા ર માં. ધાલાક શેત્રજનું કારદુન દુ મુંબધમાં દ્રાસવાલના દેશપારીએ મદ્રાસમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએા ધ્યા. કુલનખેકુ યી. જોસફ રાયપન ફેરીઆ 🖁 યી. ચેટીઆર્ રેવ. જે. જે, ડાેઠ જોદાન્સ**ળર્ગમાં હીંદી** કીતિસ્ત ભ દીડીડેકરપ લેક્શિન

|યી, ગ્રાપ્યક્ષેતા માનપત્રા ≖ ત વિશ્લ**મતું મંદી**ર _{2 3} ટાલસ્ટાય કારમના **રહી**શા ા ગુમરહુમ મી. નારાયછ્યુસામી મીસીસ રંભાળાઇ । 9 मर्डुभ क्षाउँट टेख्सरेटाय ^{ટ 9} મી. હેાસ્કેન

ા કાજસ્ટીસ અમીર અલી 🕻 ા ા હાઢું એમ્પથીલ ा १० भी. भीम. भीय. नात्रर

ા ઃંબી. અમીર્દીન ક્રઝંદાર ં છે મી. ઉમર હાછ ચ્યામદ ઝવેરી

> મી. જોસફ રાષપન ભારીસ્ટર િદ્ધોદી બલ્તુએાતુ **બ**ઝાર

⁵ ³ हीक्षावर भी रतन *ने* ताता 🗸 🏿 દુ છે. ગે.ખહેતી મુલાકાત વખતે જેહાનીસ ભરગના સ્ટેશને બાંધેલી કમાનના દેખાવુ

⁷મા, જોસફ રાયપન બારીસ્ટર

ા કે મી. બાવાજીર

2 8 મી. ક્ઝલદાર

^થ ^ક કોંમતઃ–દુરેકની ૧ પેતી પાસ્ટેજ અર્ધી પેતી 🤰 🤋 મળવાનું દેકાસ્યુ.—

🌯 9ઈટરનેશનલ પ્રિન્ટિંગ પ્રેગ શીનિકસ નાટાસ. 🕽

gir tinted and Published by M. K. Gandhi g spiemetional Printing Press, Photoix, Satal

Indian Opinion

ध न्डिथन योपिनिथन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 34-Vol. XI

SATURDAY, August 30fff, 1913.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Price Tuguerapes

THE IMMIGRATION BLUE-BOOK

cation in London cable advice was received sometime ago, has now arrived. It is a volumnous document, containing Lord Gladstone's reports of the progress of the Immigration Bill, the text of the original draft and the Act as assented to; also the resolutions of different Indian Associations and the speech of Mr. Cachalia delivered at the Mass mosting. From this compilation we give such material portions as have not intherto been published.

The following is the Ministers' minute to the Governor-General

- Prime Minister's Office, Capetown, 10th February, 1913.

With reference to His Excellency the Governor General's minute of the 5th instant, No. 15/338, Ministers have the honour to state that they are unable to express any opinion with regard to Mr. Gokhale's visit. That gentleman came to South Africa on an unofficial visit and was received by the Prime Minister and the Ministers of the Interior and Finance, to whom he made informal representations connected with the position of Indians in South Africa. He was informed that Ministers would give consideration to the points raised by him, more especially in regard to the £3 tax imposed on Indians in Natal who have served their indentures.

In connection with the enquiry made by the Secretary of State on the subject of the Immigration Bill. Min sters desire to state that, as serious doubts existed last sess on that the Bill in the form in which it was introduced in Farl ament, would pass, it has been deemed desirable to amend it in certain respects; but the final form of the amendments has not yet been settled Ministers hope, however, to be in a position to formsh His Excellency with a complete amended draft very shortly.

LOUIS BOTHA

In a Minute, dated the 11th March, Minuters inform the Governor-General :--

Ministers have also decided, in Section 4 of the Bill, to lollow, as far as is practicable under the circumstances existing in South Alrica, the Canadian method of exclusion of persons who, on account of race, class, occupation or character, are deemed to be undestrables, but, in order to avoid offending the anaceptibilities of the Anatic community, it has been necessary to adopt different wording, though the the underlying principle in the Canadian clause and in paragraph 4 (1) (a) of this is, I is not far e. Mouse is are also of a or in that this method of prescribing what persons shall be provided at immigrants, without actually naming particular races in the law, is preferable to the Australian

method, which was incorporated in earlier drafts of this

Regarding the method by which undesirable immigrants are to be indicated, it was at first proposed to provide for the usue of a proclamation under the hand of the Governor-General specifically excluding certain races; but as His Excellency will remember this course was abandoned in deference to His Excellency's wishes. Accordingly, under the restricting clause as now framed, the Minister will communicate his decision as to the persons whom, on economic grounds, or on account of their standard or habits of life, he deems to be unsuited to the requirements of the Umon, to the Immigration Officers and Boards of Appeal, and in the ordinary way the Minister will issue a standing instruction that persons of Amatic race are to be restricted, except in those special cases where, in terms of the arrangement with the Asiatic leaders, a certain number are to be exempted from the restriction clauses of the Bill and allowed into the Union each year.

Power to make such exemptions is taken in Section as of the Bill.

Paragraph (a) of Section 4 will be used only to restrict Asiatic and other persons of colour who may be regarded as undestrable inhabitants of the Union; and it consequently becomes necessary to re-introduce an education test to be applied in cases where undestrable persons of European race or descent seek entry, which has been done in paragraph (b).

Ministers have also decided that if the law is to be effec wery administered it will be necessary to limit the ports at which Asiatics may apply for admission, and they are accordingly taking power in the Bill to declare that persons who belong to the same race or class as those who may be deemed prohibited immigrants under paragraph (a) that who have a domicile in the Union or any Province) may, after assence, enter or return only at a specified port or ports. This provision is most desirable on account of the large number of prohibited insurgrants who make their way into the Union after having landed in Portuguese territory, and it is hoped that when it becomes known that Ministers do not intend in luture to allow Asiatics, except those who are to be exempted under Section 25, to enter the Transvass via Komati Poort, the Portuguese authornies, who at present are unable to dis loguish be ween as at cs who have a lawful right to return to the Union and those who have not, will not consent to the landing in their territory of any Asiatics who allege that their destination is the Union.

Section five of last year's Bill has been amplified by the addition of certain provisors, the first of which was previously contained in section seven, and the second of which lays down that if my not ent of the Union or a Province absents himself for a period of three years or more, he shall be obliged to satisfy the requirements

of section four on teturn. This is tentamount to a declaration that 2 loss of domaile follows after three year's absence, and is, in Ministers' opinion, a reasonable provision, as persons who absent themselves from South Africa for lengthy periods in nearly all cases acquire consents elsewhere, and should have no permanent right of se-entry unless they can satisfy the requirements of the Imagration Law.

New Section seven takes the place of old sub-section (a) of Section 28, and deals with the position of Asigtics in the Orange Free State. It provides, inter alia, that although an Asianic may become a lawful resident of the Union, he is still deharred in that Province from trading, or holding fixed property. Any relaxation of the existing Orange Free State law on this subject would be strongly opposed in Parliament, especially by the members who are elected in that Province, and would jeopardize the passing of the Bill. The section. though somewhat differently worded from the clause in best year's Bill, attains the same object as it was intended to secure in the fast draft.

The Secretary of State on the 8th, May, sent the following telegram to the Governor-General :-

I have observed from cabled reports of debate on lenmigration Bill that some doubt still seems to exist as to athende of His Majorty's Government. If Ministers consider that a reserved expression of view of His Majesty's Government is desirable, they may state that His Majesty's Government consider it of Imperial impostunce that legislation should be passed wahout further postprocessent which will alter the present extremely unsubsfactory position of Indians by abolishing differentiation before the law, and that while Indian opinion cannot be expected to be wholly satisfied by the present Bill, His Majesty's Government, having regard to all the circumstances, are prepared to accept it as a settlement of the Indian tuningration question,-Habitourie,

The Governor-General's minute of the acth April TORGE 1--

The Governor-General informs Muniters that the Secretary of State for the Cotonies has lorwarded to him, for consideration, a copy of a letter from the India Office, dated the 12th March, with reference to the Ioun grants Restrict on Bill, of which a prelimpary draft had been communicated confidentially to the Imperial Government,

In the course of his observations, Lord Crewe expresses the view that the new sub-clause z (a) of Clause 4 has the distinct advantage of removing the semblance of a dictation test, and of avoiding any phrase implying excial discrimination. But, he ands, it is somewhat difficult to see how in administration it is to be combined with the poincy, definitely accepted by Union Monsters, of admuting to South Africa a few educated Assatica each year. Lord Crowe presumes that the Minister will issue certain general instructions for the guidance of the sampgra tion authorities, if these are of such a tenor as to exclude all Indian immigrants coming to South Africa for the first time, there would seem, it is suggested, to be some danger that and viduals to whom the Minister would be willing to grant a permit might be restricted before they could appeal to him.

Having regard to the comp aints which are circulated in such papers as Indian Orinion, or which reach the Imperial Government directly, the Secretary of State for India is impressed with the importance of the powers proposed to be conferred upon Immigration. Boards as tr bundle of appeal from decisions of Imma gration Officers.

In this connection, be enquired with what authority will rest the final decision as to the varidity of the marriage of a fimale is to gran who claims to be too be for the full will also a feet edly drinked a place.

for Cries would be grate at his a mount set e placet me Cases to of which—a the mile is writ-

ing-only a telegraph r summers was actore him. He points out that the clause, as summarised, appears, to enable Immigration Officers to require persons resident to inland districts to appear before them at a port at any time, and produce evidence that they are not probibited imm grants. He assumes that some prime face ovidence that a resident Assaulte has evaded the ise will be required before the immigration Officer is allowed to take action under this clause. He also seeks information as to the precise restriction to be imposed on persons "entitled to reside," though not domicited, when they return after three years' absence. The India Office letter concludes with the enquiry whether it is known how many educated Asiatic imaggrants have been allowed to enter the Provinces of the Cape of Good Hope and Natal during the past year

The Governor-General would be obliged if Ministers would be so good as to take these points into consideration, and advise him what answer he can send to the Secretary of State for the Colomes.

Governor-General.

In reply to the above, Ministers write, on the and

With reference to the Governor-General's minute No. 15/389, of the 25th April, on the subject of the Immigrants Restriction Bill, in which His Excellency communicated certain observations made by the Secretary of State for India on the draft measure in-question, Minusters have the honour to state that, in regard to the point raised in connection with paragraph (a) of Sub-section (1) of Section 4, no difficulty is anticipated in connection with the admission of the specially sease? ed educated entrants. It is intended that these to dividuals should be exempted by the Minister under the powers conterred on him in Section 25 from the necessity for erbuilting to the provisions of paragraph (a) or beet on 4. It is not contempsated that any of these Indians will attempt to seek entry into the Union until they have received a notification in advance that they will be abowed in and, when the list of these persons is made up each year, the immigration Officers at the ports will be notified and instructed to pass the individuals whose names and descriptions are contained in that list.

In this connection, Ministers desire to enquire whether the Indian Government would wish to concern itself in any way with the selection of these persons, As the number to be admitted each year will be strictly himsted, it is thought that is would be desirable, owing to the diverse clams to consideration which are sure to be put forward in South Airica on behalf of different individuals by the various societies which exist amongst the Indian community is South Africa, and by individuals who have some sufficence in the different sections of the community, if the Linuar Covernment could scrutimes the applications, and, if not actually select the persons to be admitted, at all events advise

With regard to the claims of immigrants to be admuted by virtue of being the wiver of persons dome-cited in South Africa, Ministers would be glad if Lord Crewe could be informed that it is not intended to the Bill to interfere in any way with the jurisdiction of the Courts on questions of domicile. Questions which may arest concerning the validity of the marriage of a female immigrant wal, however, be dealt with, as at present, by humigration Others. The South Airican Courts have made it clear that in cases of this nature where proof has to be submitted to the satisfaction of an Isomogration Officer in order to prove a cause to enter, they cannot interfere unions it can be shows that the officer has not preen proper considerajuage it he promes Country the Cape Province the I have maion Officer occupies a quan-judiced you as in siese trace, and mat the owns of proof is

Many Happy Returns

to

THE GRAND OLD MAN OF INDIA

હીંદના દાદાને સાલ મુભારક,

de tely thrown upon the immigrant to prove his or her claim to admission. In Natal a Judge of the Supreme Court has stated, in regard to aimilar cases, that all the Court has to do is to enquire whether the officer has approached the matter in such a way as to fulfil his statutory duties, and has dealt with it in good faith and with a reasonable spirit, and has not residet ed an applicant arbitrarily without a genuine exercise of the discretion rested in him

As a matter of fact, the position of persons such as those to whom Lord Crewe has referred is considerably improved under the new Bill, as they will now have a definite right to appeal from the decision of an

Immigration Officer to a Board

Ministers note that Lord Crewe is also desirous of having some further explanation of Section 19 of the B.R. It is not the intention to require persons resi dent in inland districts to appear before Immigration Officers at the parts to produce evidence that they are not prohibited immigrants. Immigration Officers are stationed at other places besides the coast ports, and, for the purposes of inland districts, certain police officers are vested with authority to act for the Impression Department. There must naturally be a privation against a supposed prohibited immigrant who is tound within the Umon.

Regarding the enquiry as to the precise restrictions to be imposed on persons "entitled to reside," though not domiciled, when they return after three years absence, Ministers denire to state that the position would be that, if such persons appeared to be undeer thes, they might be subjected to the provisions of lection 4 of the Bill.

With regard to the last point referred to in the Fovernor-General's M state, Manusters beg to a char In Excellency that during 1912 twenty-nine male Islanics were a lowed into Natal, and seventeen (0.) he Cape Province, by virtue of having complied with ae education test at present in force in those Provinces

LOUIS BOTHA.

, Narayansamy-Nagappan Memorial

The Secretary of the Indian Women's Association wivises us that the memorial for the late passive resisters, Narayansamy and Nagappan, is to take the shape of scholarships, tenable at least for four years, at the rate of £15 per year, for education in India of South Atrica-boro Tamil youths. The conditions attached to these scholarships are that the scholars abould be wer the age of 12 years and up to or under 18 years; secondly their qualification should be firsted by a Lommittee to be appointed by the Indian Women's association, thirdly the scholar or scholars that might e selected by the Committee shall remain during her educational course in India under the guidance if those whom the Committee may appoint, and that by independent action on the part of the scholar nall forthwith disentitie him to any payment after the service of such independence. The fare for the out rard and return passage shall be paid out of the themorial Fund. The scholars shall be selected out of the children of parents who are unable to find the expenses of the education in India of their children, The character of the children will be the final tes-The number of scholarships will be announced in ducourse. Application should be made, with full particulars, to the Secretary of the Indian Winner's is a con, Box 6522, Johannesburg, on or before ti a gast day of Augustro att. Palen sar R. whose fames they wish to submit as Nursyansamy and Nagappun scholars.

From the Editor's Chair

INDIA'S GRAND OLD MAN

Our roaders hardly need a reminder that India a G.O.M. celebrates has eighty-ninth birthday on Thursday next, the 4th September We again have the pleasure of expressing our good wishes to India's greatest son. Mr. Dadabha: Naoroji has done more than one man's share of public work and is now enjoying rest from his labours. The memory of his streamous life is the interests of his countrymen is a constant sour to our small efforts. Such lives make a nation rich-rot in material possession-but in all that goes to make national bonour and faithfulness to duty. For those who may such to send messages of congratulation and who may not know his cable address we may state that messages addressed "Dadabhai Naore, Versova, Bombay," will find him. We present w to this says a special supplement, giving the pormet of Mr. Dafathai Naoroji.

MORB PRIENDS GONE

The fates seem to have decreed that South Africa should lose, in quick succession, some of its best men bollowing on the heefs of the news of Mr. Doke's bollowing on the heefs of the news of Mr. Doke's death, comes the skocking news of the death of Dr. Ross, that well known Prestbytenen Minister on the Rand who reliequished his ministry only last year, and the death of the popular Editor of the Natal Verruey, Mr. Mill.gan. Dr. Ross's was an influent personality. We say nothing about him as a public man of Johannesburg. But we cannot help recalling he he gratefulness the fact that Dr. Ross had made humself acquainted with the Transvaal Indian struggle and that he had joined Mr. Hosken's Committee. He was often present at Indian functions and never hesitated, in unequivocal language, to show his sympathy towards us. We know that, when passive resistance was at its height, he even carried on personal correspondence with General Smuts, prging him to grant the demands of passive resistors.

With Mr. Milligan's services to the Indian cause, Indians are quite familiar. He carried out the best traditions of the Afercury and worthily filled the chair that used to be occupied by the late Sir John Robinson and the late Mr. Ramsay Collins-no easy task. Only the other week we had the pleasure to reproduce a trenchand leading article written in his paper by the officials. His pen was ever ready to be used for any

in the passing away of such men, South Africa is andoubtedly the pooter. And the loss will be difficult to make up. We tender our sympathy to the families of the deceased.

CRIMINAL NEGLIGENCE

THE latest Blue-book received from London makes most sorrowful reading. Mr. Harcourt has not only failed to represent the Impensi, and Indian view but seems actually to have gone out of his way to facilitate the progress of the Bill in its original form, full though it was of clauses that were calculated to take away many most important existing rights. The cable sent by Mr. Harcourt on the 8th May can only bear one Mr. Fischer found unexpectedly powerful apposition to his Bill from the Unionist party. Mr. Drummond Chaplin publicly stated that the Bill, even if it passed the Union Parliament, could not be accepted by the Imperial Government, He also wanted to know whether it was acceptable to the Indian community, Mr. Fischer became nervous and Mr. Harcourt came to his assistance by cabling that

the Imperial Government would be satisfied with the Bill as it was, in that it seemed to remove racial differentiation, and thu although the Indians might not be satisfied with it. This cable was announced by Mr. Fischer in the House of Assembly and produced the desired effect. The Unionist opposition slackened. They opposed the Bill to assist the Imperial Government, but if the latter were satisfied with it, it was "none of their business" to worry over the Bill. Yet, be it said to their credit, they, knowing the local astuation and knowing how cruelly harsh the measure was, tried as well as they could to deprive the measure of some of its very grave defects. To them the breach of the provisional settlement was quite magnicut. Indian Government, too, seem to have studied the measure in a most perfunctory manner. They raised questions about the Bill which were quite unnecessary and omitted to touch the most vital points. For instance, they had no protest to offer against the clause which made the right of domicile nugatory by three years' absence even in the case of holders of regis-tration certificates under the Anatic Act; they had nothing to say against nullity of Indian marriages; they were unconcerned that Indiana would be put to great trouble by being made to re-enter South Airica only through stated ports and no other, they did not mind the autocratic manner of the appointment of Appeal Boards; they never studied the provisional settlement of 1911. Lord Gladstone kept them in the dark as to the state of Indian fee my in the matter. And on the top of this gross negligence comes instructions sent in indecent haste to Lord Gradstone to assent to the Bill in the name of the King. Mr. Harcourt did not think it necessary to await the full text of the revised measure or the speeches of the Members of the Union Parliament delivered during the progress of the Bill. No wonder Lord Curzon deplored strongly this lamentable lack of knowledge of and interest in Indian affairs on the part of those who were most expected to consider them their prime care. We are learning more and more by painful and bitter experience that we must not rely upon the protection of the Imperial Government where it may be most needed.

OUR PROBLEMS AND OUR FRIENDS

THE last mail brought some important papers from London, (which we hope to summarise and publish shortly), indicative of some of the activity aroused by Lord AmpthM and Mr. Gokhale there. The former, an was but to be expected of his chivalry, could not bear the reproach of being silent when his Indian fellow-subjects were in peril of the renewal of a perilous contest with the Union Government in respect of the Immigration Act. The latter's restless and patriotic energy needs no underlining from our pen. was in London at a certical me nent was something more than a happy chance. Mr. Gokhale has somehow the knack of being in the right place at the right time and doing the right thing when he is there. It is that faculty which has bred such general confidence in him and his judgment, and South African Ind are would be but human to congratuate the use yes that his great heart has gone out to them in their trouble and that he has lest that he could not rest an rong as anything remained for him to do to procure redress. The debate in the House of Lords was of a most I id Ampth his indictment of the useful nature apathy and indifference of the Colonial Other, whilst the Act was being any neered through Parnament, was proved beyond question. He so wed how, so far from endeavouring to obtain sa stact on for the Indian community, Mr. Har ourt had, in the very earthest attracts of the measure's propress the begately play d into the hands of the come hims by Th. tele rail of Ma Ath is not stree of a feat be raya. for it succeeded, as it was meanf to success, in paga yet g the efforts of the copposition. Larg Syden.

ham's powerful support, coming so soon after his return from responsible service under the Crown, was highly significant. Nobody can read Lord Crewe's halting defence without parolul surprise. In effect, he admitted all the laches of which the Colonial Office had been accused, and offered what was practically an apology for the fact that the Act, as assented to, did not easily out the terms of the provisional settlement in vital particulars and that the Colonial Office had failed altogether in its duty to the Indian community. There was therefore little difficulty for Lord Cornon, in an extraordinarity able and sympathetic speech, to demolish Lord Crawe's teable arguments, passed, as they were, in part, upon a strange lack of correct referention. He did not healtate to comment in severe terms upon the failure of the Colonial Office even to inquire whether the Bill, as originally introduced, did or did not satisfy South African Indians, and the equally grave oursation of Lord Gladstone to tolegraph the substance of the Indian objections to the Imperial Government, instead of sending the text of Mr. Cachalia's speech and the accompanying warning resolution under cover of an ordinary despatch. The London press, too, has not failed to express its mess on the subject in terms sympathetic to the Indian cause, and it is evident that much anxiety has been caused to people in England lest South African indians should be driven anew to resort to passive resistance in order to maintain their most elementary rights in the Union.

The Late Mr. Doke Memorial Services

Two memorial services were held last Sunday in order to testify to the great worth of the deceased and to enable the cit rens of Johannesburg to express their sympathy towards the late Mr Doke's tamily. A cibzens' meeting was held at St. George's Presbyterian Church, at 4 p.m. The Mayor, Mr. W. R. Boustred, presided, and was supported by Rev. L. E Brandt (President of the Witwatersrand Church Council), Rev. David Russell, Rev. Saul Solomon, Rev. H Goodwin, Rev. H. J. Batts and Rev. D. Theron. The Hall was well filled and in it were to be seen Indian representatives who were specially invited. In the course of his address, the Mayor described Mr. Doke as a good, a true, and a noble man—noble in the highest sense of the word, because he gave up his hife, from an earthly point of view, for the good of humanity, for the benefit of the poor and the needy.

Rev. Saul Solomon said that, for his colleagues, he conveyed a testimony of gratitude for the life and work of Mr. Doke. The deceased pastor he had always left was a man who was infinitely transformed by personal contact with Christ, and one who gave out an atmosphere of the supernatural. He respected Mr. Doke as a man of cuaracter. Where any public wrong called for public procest, Mr. Doke was the man who made it. When he othe speaker heard of Mr. Doke death he tea sed the loss to the town and to the lam, y, and he could say without extigeration he fest a senie of personal loss. Mr. Doke died as he would have wished—while about his Master's business.

Rev. David Russell, the well-known Scottish evangerist, in a testimony to the stirling qualities of the deceased, and Mr. Doke was one with strong humanitar an instincts. Wherever there was any wrong, or injustice, or appression, Joseph Doke was there lie became the champion of the wronged and of the oppressed, no matter what the colour of the skin. It was enough for him that brothers were view by the life was at man with the mind of the Ma ter- he wanted to know all about the people who were weary and appressed and broken. The last time he (Mr. Russell) saw him, the feeling came

into his mind: "There goes a man who walks with God."

Rev. H. Goodwin thought that Mr Doke "had a brave soul in his trail hitle body or he would not undertake a journey like that," referring to the last

journey of Mr. Doke into the interior.

Rev. Mr. Brandt alluded to the deceased's independence. It was characteristic, went on Mr Brandt, of a prophet, whether in the Old Testament or in New Testament atmosphere, that he should stand alone. The prophet had a message from God to deliver; therefore it was not for him to consider other men, but to consider Him whose message he carried. There had been many instances where Mr. Doke stood alone for righteousness, and others had ralked around him when they felt the inspiration in his word. Mr. Doke would be sadty missed from his place in the Church Council and in the Sunday School Union, of which he was president for this year.

Union, of which he was president for this year. The memorial service in the Baptist Church, of which Mr. Doke was the Pastor, was held at 7 30 p.m. The Church was crowded. Rev. H. J. Batter conducted the service. Indian representatives were invited to this service also. Mr. Candin, who had specially arrived from Phoenix to attend the memorial services, testified to Mr. Doke's great work on behalf of the Indian community. Mr. Gandhi said that the Indian community revered Mr. Doke's memory for the great work done by him for them. He was one of its truest friends. . It could not be said of every man that death was swallowed up in victory and that death had no sting. But it could undoubtedly be said of Mr. Doke. A death like Mr. Doke's really called for no mourning. Mr Doke a was a life of perfect self-surrender. He bad dedicated his all to his Maker. He would now rise with a glorified and better body for the service of his Maker. But it required men like Mr. Doke not to mourn. For him (the speaker) with whom probably the soul was crushed in the care for the body, he needed a friend in the flesh. He therefore mourned for a true triend and wise counsellor. Mr. Gandhi here recalled the assault committed on him by a countryman which he said was delivered in order to redress a wrong which his assailant thought, rightly or wrongly, he had done to the community and which, in the assailant's opinion, could only be redressed by an assault. Mr. Gandhi proceeded:— When I was lying in the office of a triend in a helpless condition there stood over me Mr. Doke, and his words ring in my memory to-day, as they were so appealing to me that afternoon. They were something like these. "Would you rather go to hospital, or would you rather be carried to my home? I am sure that Mrs. Dake and my fam by will welcome you, and we shall do ad we can in order to reneve your pain. I had no hesitation in making my choice, and I shall never regret the choice I made. I remember the evening when, at my request, the whole family sang to me the beautiful hymn, "Lexi Kindly Light." That tune will never die from my memory; it will never tade out. It is as tresh to me to-night as it was soothing to my nerves on that great evening when I saw myself surrounded by people who were no longer strangers. During the night, whether it was in or 1 or 2 o'clock, I could see peeping through the door, that had been purposely left open, Mr. Doke's face, just glancing in occasionally to ascertain whether I was suffering or whether I needed anything. The whole family were at my disposal in order to nourish me, in order to serve me, in order to soothe me, although I was a stranger to them and had never done a single service to them. Mr. Gandhi added that he was certainly proud to have had such a friend. Mr. Doke had always been waiting to help those who needed his help, and those who needed his aclp had not to go to him, He went to them. The a eater also recalled to instauce Mr. Dist a ferve it lath in his own religion and his (Mr. Gaudh told him that he, as & Hindu, believed that a

the fullness of Christianity could only be found in its interpretation in the light and by the aid of Hinduism. But Mr. Doke was not satisfied. He missed no occasion to bring home to him (the speaker) the truth as he (Mr. Doke) knew it and which brought him and his so much inward peace. Mr. Doke's was not modernized and civilized Christianity. He practised the original. Mr. Doke believed in practising as he preached. The speaker thought the deceased was quite capable, like the martyrs of old, of being burnt at the stake for the sake of his convictions. The binding the between them was the behal they shared in the doctrine preached by Jesus of non-resistance to evil-a doctrine that was smothered nowadays in a multiplicity of exceptions. With Mr. Doke, hatred was to be conquered by love, vice by the fullest exercise of virtue. Mr. Gandhi wished that Mr. Doke's mantle would descend to his children and that the thought that Mrs. Doke had such a noble husband, whose memory was revered by so many men and so many races would sustain and comfort her. -7

The Immigration Regulations

The Chairman of the Zorosatrian Anjuman has received the following reply, dated the sist instant,

from the Secretary for the Interior :-

"I am directed to acknowledge the receipt of your letter of the 15th instant in which you refer to the regulations framed under the Immigration Regulation Act and certain other matters connected with the administration of that law and to inform you that the regulations in question were most carefully considered by the Government before they were promulgated and a reasonable time must be allowed to judge how they are working before any suggestion can be favourably considered for amending them in any particular.

"Regarding the appointment of the Principal Immigration Officers as Members of the Boards of Appeal, I am to point out that your committee appears to be under a misconception of the position of these officers under the new law. The restriction of prohibited immigrants is not effected by the Principal Immigration Officers who are administrative officers in charge of the general arrangements connected with the working of the Act but by the Examining Immigration Officers under the provisions of section 19 of the law. Your contention that the Principal Immigration Officers are judges against their own decisions is entirely without foundation."

The Indian Vernaculars

Sir Theodore Monson delivered an address at "Tadia House rece tly in support of the proposition that the vernaculars should be the medium of instruction in the Indian is iversities. A large audience of Ind an students assembled (says the Hombuy Chronicle), several of whom in the subsequent discussion made appreciative references to the lecturer's notable work as principal of the Mahomedan College of Aligarit. Sir Theodore declared that we must work towards the creation of universities in India imparting their knowledge in the vernacinar. Eng. sh education had been an enormous boon to Ind a, and Western ideas had produced a beneficent direction of Indian thought But this revolution might have been more general and useful if ideas had been spread in the vernaculars. The main disadvantage of the system of instruction in Enk ish was that it kept the Indian vernadu are poorer and unenrobed by the thought and learning of Indians who are making large contributious to the accorbt of the work. The value of their wirk old not less to the ver acult ret eak in 1 co iles. Then the st dent was a manapered by the airs of or rot of his neas afrech after bearing them in original, and words have a g-ous of their own which frequently cannot be recovered to another tongue. The continuance of the present initingual system in India was undestrable, and we must seek in the universities to enrich, enlarge and expand the vernaculars so that they may become an adequate medium for the expression of Indian thought and emotion.

Sons of the Soil

The Natives Land Act of the Union Parliament has created consternation among the Natives. Indeed, every other question, not excluding the Indian question, pales into insignificance before the great Native question. This land is theirs by bitth and this Act of confiscation—for such it is—is likely to give rise to serious consequences unless the Government take care. Anyhow, such is the impression created by the piteous, pathetic and passionate appeal addressed to the British public by Mr Jord L. Dabe, Personant of the South African Native National Congress. We take the following from the appeal published in

the Mercury :-"While you are sitting happy and comfortable in your bright and wealthy homes, just give one thought to the hundreds of native families, men, women, and little children, even at the trament being ruthlessly evicted from their hamble hower, where perchance they were born, tories, horneless, helpless, and hopeless, on to the roads -wan lering in misery about the land of their fore sincre in seal-h of any wretched spot whereon to 1 vc and rest. And then, think you, that at the very moment this calain ty is overwheiming them, your Government and your representatives actually come forward and thork the way of these wretched people to raise for themselves a new home on any laim land. And the farm a us are n ne-elevenths of the total surface of this i'r wince. Why, I ask, should you treat us that? We are not ask any social equanty or intercourse as a your race. We do not ask anything the most fast-it is of you could call unreasonable. We do not ask for anything even the lowest and v est of your own race done not already possess. We do not ask for acything the most nagardly among you could tones or remote ns. We ask for freedom to pure use land w icrover opportunities occur, and our sparse means permit. We ask that we be permitted to build for ourselves a home wheresoever a landlord is agreeable. Who can affirm that such requests are unreasonable or impossible? . . . . . . You must know that every one of us has been born in this land, and we have no other. You must know that for untold generations the land was solely ours—one to ore year fathers had put a look on our shores. Have we not humbly submitted to your might, and given up to you the powers one and the wealth and the government of our fatherland? Have we not since then, willingly and cheerfully, done for you all the hard and uncon-genial work you would not do for yourselves—of your industries, your commerce, your homes? Have we not re-spent our small earnings to your own profit, bringing you considerable trade, proving our navey back into your coffers, faithfully paying you rack-rents of £10, £15, and £20 a year for the mere right of squatting on your farms, which were originally our farms? In what have we harded in a gete type that you should now turn upon us with the pitilessness of men devoid of hearts, with the despit with in of tyrants? Yes, such is our reward, and all we see I of tyrants? Yes, such is our reward, and all we seen, hope for and from a British people in a British land. All the henevolent wishes of our dead good Quero towards her hat we subjects, all the hopes her name towards her hat we subjects, all the hopes her name towards her hat we subjects, all the hopes her name towards her hat we subjects, all the hopes her name towards her hat we subject as more anachrorous drive. And she is not put so years there anachrorous drive. And she is not put so years there are his hones he was to see to see the hope of the state of any sold she had a seed and a see and a seed and a

News in Brief

Mrs. Doke desires us to thank the many Indian Associations and Indian friends for their telegrams and measages of sympathy to her bereavement.

At a recent meeting of the St. A dan's Literary and Debating Society, held in St. Adan's College hall, Sydenham, a very interesting and instructive address on the "Benefits of Debating Societies" was delivered by the Vice-President, Mr. F. Howard Burd, A.C.P.

If the people of India (says the Indian Patriof) should rise in the estimation of the world, it must be not by their appeals to their countrymen in South Africa to the rather than hear their neck for the unjust yoke; not by the indignant protests and sensational telegrams from the Government of India to the South Africa Government against the strange and barbarous treatment accorded to their subjects; not by the united opposition and determined stitude of the Chambers of Commerce not to tolerate the intolerable. If the people of India are respected at all abroad it must be because of what their countrymen in South Africa are doing and have proved they are prepared to do. It is they that have proclaimed to the world, in a manner that the world cannot afford to forget, that Indians cannot be slaves

The Johannesburg correspondence of the Angle-Indian paper, The Pronter (Allehabad) says, in the course of a letter regarding the Immigration Bill:-In its original form all appears from imaggration brards to be sent to the courts of the land were expressly prohibited. However unjust a decision may be there was no legal redress obtainable. In fact the measure was so draws that protests were bodyed against 1 on och a of the while imm grants. and Mr. his ner nad in the end to alone a modified sorm of a pear to be supreme tourt Stoff from an in than wire point the measure, in the form in which it has exerced from the stouse of Assembly, is distinctly areas and ty. Wichout outer og into all the arms of every come and ensetment it may be said that the cres not be regulard the rights of nitry I draws woo have been regulated in South Airica for a long period. In fact the Indian authorities in this country vow that if strictly interpreted the new law will be more harsh than the old one. It is difficult, however, to judge of its full effect now. The measure may be harsh or lenient, according to the sparse in which it is carried out. With the Minister and the Immigration Department in a kindly frame of mind it is no doubt possible that the new Act will be administered in such a way as not to press harshly upon the British Indian popula-tion, but the British Indian cannot be blamed for protesting against a system depending so much upon the personal equation, when it is remembered that many of the actions of the Imm gration D partment and other other als to the past have evinced a desire to enforce the letter of the taw as strictly as possible

Applications for licences required under the provisions of Natal Ordinance are 5 of 1913 must be forwarded to the Licensing Officer for the Province of Natal, Pir absorber of Magistrates, as stated in a previous a vice security

ACCOR POST A 18 18-45'V

L'ecustianiel den atst August, 1913.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

प्रस्त ११ में

રીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ર**૩ મી મા**ગસ્ટ, ૧૯૧૩.

W'S 38.

અધિપતિની નોંધ

મ્યા ઉદાર ને મહાન પુરૂષે દેહના સાગ કર્યો છે. આ વાકવ લખતાં પણ લખનારની ક્લમ ધર્જે

મરતુમ રેવર'ઢ છે તે નહુમમાં અનેક તરેહના જોસર્ટ્ ઢાક વિચારા ઉછ્લે છે. મી. ડાેક મનુષ્ય તરીખે ઉમદા માણસ હતા,

ઇમેજ તરીખે તેતું ચારિત્ર એવું હતું કે જો બધા મો. ડેાક ના જેવા ઈ ગ્રેજો ક્રેલ તા ઇગ્રેજો અને હીંદી વચ્ચે જરાએ ખટાશ ન રહે. મહરી તરીખે મી. ડાેક કશ્વર ઉપર લરોસાે રાખનાર માણુસ હતા અને જો કે પોતાના ધરમમાં બરેલ્લર ~~ચુસ્ત હતા હતાં બીજા ધર્મોની નીંદા ન કરતા. એ~~ટલુંજ નહીં પણ બીજા ધરમનું મહત્વ પણ જેવા કાશેશ કરતા. પછ દક્ષીણ આદ્રીકાની હીંદી કામ મી, ડેાકનું નામ સદા યાદ રાખરો તેનું કારણ તેા તેમણે કામની કરેલી આળાદ સેવા એ છે. ' સી. ડેાક ૧૯૦૭ ની સાલમાં જ્યારે સત્યાપ્રદ ની લકત ખરાેખર ન્નમતી હતી સારે ન્યુઝીલાંડથી છાંસવાસ માં નવાજ આવેલા હતા. પણ આવ્યા ભારધીજ તેણે હીંદી સવાસમાં બહુ સુસ્ત ભાગ લેવાનું કાર્ કરકું ને અંત સુધી પેરતાની મદદ જારી શખી, એકએ બીજાં દુર્વેજે સિવાય મી. ડેાકના જેટલું સંગીત ત્રાન વ્યાપણા સવસનું કાઇ પણ ઇંગ્રેજ તેા ન ધરાવતું. એટલુંજ નહીં પશ ભાગ્યેજ હોંદીને મી. ડેાકના જેટલા આપણા સવાલાના અનુ ભવ કે તેનું શાન હતાં. મી. ડેાકે અમપણા સવાલને લગતા મધા કામળીયાંએ။ અને કાયદાંએા વાંચી ગમે તેની સાથે તે વિષે તકરાર કરવાની શકિત મેળવી હતી. હોંદી વિષેની પાતાની લાગણી તે કદી છુપાવતા નહીં, ને તેમને હાં સાહુકાર કે ગરીબ હીંદી ખધાને સરખું માત હતું. તેમની **ધણી** ઉમેદામાં સ્થાપણા સવાલના બરાબર **ક**ડચા જોવાતી પણ એક હતી. અને તે મેળવવાને સાર પાતે બર્ધા દુખા ઉડાવવા તક્ષ્યાર રહેતા. એવા હિતેચ્છુ મિત્રને ખાઇને ~~ચ્યાપણે કેસ નહીં રેલ્કએ કે મી. ડેલને ચ્યાપણે ઢાલ રૂપે~~ માનતાં શીપ્યા હતા. તે દાલ દાઘ જતી રહી છે. આપણું કરતવ્ય ચોખું દેખાય છે. મિત્રના મરણુ પછી મિત્રનાં સર્ગા વહાલાંને આપણે વિસારવાનાં નથી. તેઓને આપણે **મ્માપ**ણી લામણી બતાવવાતી છે. પણ સરવ**રી** વધારે અગ ત્યનું કરતભ્ય તે။ એ છે કે મી. ડેકિ આપણને જેવા માન્યા હતા તેવા થવું તે રહેવું. ગી. ડેાક માનતા 🥻 ભાપછે **ખરા સલામહી છીએ, આપણે માત આખરૂ તે ધરમતે સાર માપણે જાત કેનારા છીચે, આપણું કાઇ સુરૂં કરે તે**ર તે*નું* **શુ**ર્ક કચ્છનારા તથી પણ ઇનસાક ઇધરના દ્વાયમાં સાપી **શુર્ર ઇચ્છનારની ઉપર પછ પ્રેમ ભાવ** રાખતારા છીએ ને ત્રેમ ભાવ રૂપી તલવારથી તેની સાત્રે અઝવાવાળા છીએ. એવા આપણે બધા ન હેાઇ કે રહી શકીએ, પણ એવા થવા તું પ્રયત્ન ખધા કરી શાળીએ છીએ. ને તેમાંથી ચાહા પણ તેવા મહતે રહી શકોએ તા આપણે મી ડેલકની માદી ખરી ગંખી ત્રણ શે અને અન્ય મી. ડાંક આપત્રને ઇધ્યમ માકશી દેશે. સિંત માન્યે માંત નથી થવાતું પણ હકિકતર્મા તેં! સંત થયે સંત મળે છે.

તવા કાયદાની રૂપે જે કેસ ચાલ્યા છે તેનાં પરિણામ ઉપર હીંદી કામે જકુ ખાન ચ્યાપવાનું નવા કાયકાના કેસ છે. પ્રથમ તે શાદીતા કેસ વિચા રીએ, કુલસમ બીબી તે પાતાના

પશીની એકન્ટ દુધમાત ને પરણેતલ એક્સ્ત છે. છતાં શ્વરેહ પ્રમાણે તેના ધણીને ચાર મોરત કરવાના હક 🛡 તેથી તે હાદી એક એક્સી ન કહેવાય એવા સવાલ ઉત્પન્ન થયા છે. આ ભાભતના ગુકારા વડી કારડની પાસે થવાના છે. પક્ષ ઘડીભર માતી લઇએ કે વડી કેારડેના ડેરાવ કામની વિરુદ્ધ ભાષ તેર શું આપણે બેસી રહેવાના છીએ ! વ્યાસ થાય તા એક પણ મુસલમાન એક્સ આવી ન શકે ને અપી મુસલમાન શાદી તે રદ ગણાય તથા જેટલી પરણેતલ મુસલ માન એક્ટોરતા છે તે રાખેલી ગહાય. એટલે કે યુનીયન સર કારતા કાયદા ધાર્મીક કાયદા રહ કરે ! અલ્લા ત્રાસ કમા ધરમનું જરાએ અભિયાન રાખનાર માણસ સહન કરી શો ! અમે તેઃ માનીએ છીએ કે શેલત, સર્ગાને **પાતાના દેહની** પણ ઉપર ધરમ છે. ને ધરમતું અપમાન અ**ધાં અપમા**નો કરતાં છુટું છે. જેને ધરમ નથી તે પશુ કરમાન છે. એટલે આ કેસ કુલસમ બીબીના નથી મહ્યુવાના પણ સમ રત હોંદી કેામના છે. માત્ર સુસલમાનના નથી પણ ભધા ધરમના હીંદીના છે. જે રાજ્ય એક ધરમતું અપમાન કરે તે બીજાનું કરતાં અચકાય એમ નથી, રાજ્યકર્તા નામના ધરમ પાળાનારા છે. તેઓને ખરી રીતે ધ**રમ** *છેજ* **નહીં**. એટલે ધરમ રહિત અમલદારના ધરમ તેમના અમલજ છે. તે અમલના કેકમાં લગે તે ધરમના હીંદીને તે પીડશે. તેની કચ્છા હીંદીના નાસ કરવાની છે. જે તેના ધરમ ઉપરહાય નાપ્યા વિના હીંદીને હોંકી ક્હાડી શકે તેંં ધરમને જાળવી પણ ક્ષેત્ર. પણ જે ધરમ ઉપર હાથ નાખના દેશ્ય તા આ સરકાર પાતાની સુરાદ મર લાવવા સારૂ આપણા ધર્મી ઉપર હાથ નાખતાં અગકાય એવી નથી. શાદીની ભાભત 💐 સસામદના વિષય છે ને તે ભાળત હાલ શરકાર નિચારી રહેલ છે. તેના નિકાલ ન આવે આ લગી સત્યાયહતા છેડા ભાવે તેમ નથી: પણ તેટ**હેથી બહ ન થ**વું જોઈએ. બુનું શસાયક તાે જાગવાનું કરો તાે જાગરો. મ્યાં કેસ એવા છે 🦒 તેમાં જે કાયકે હારીએ તો નવું શત્યામહ જાગલું જોઈએ તે નવા સત્યામ**દી જાગવા એઇએ. કશ્**મી યાન આ કેસમાં આખી કામ છે. એટલે જે વિધે આગેવાના એ વચમાં પડી કેસ હાથમાં ક્ષેત્રેન જોઇએ. આટલી કેપ્પીતી કુરજ ગુકરો તે! તેએકને પાછળથી પરતાલું પડશે.

ખરિજી જાતના કેસ તે ડામીસાઇલ સંખંધી છે. તેવા કેસે અદ થઇ ગયા. તેમાંથી કેટલાકને રહેવાના હુકમ મલ્યા ને બાક્યના કેસ સુપ્રીમ કારટના સુકાદા ઉપર સુલત્યા રહ્યા છે. ઇયોપ્રેશન અગલદારની એવી દલીલ નથી કે માસુસા જેણે ધાતાના પુરાના સરકીર્યાદરા તેનુ કર્યા છે;તે ખેડા છે. તેની દલીલ તેર એ છે કે તે માહસા નાતાલ ખહાર ઘપ્યા લાંબી

મુક્ત સુધી રહ્યા છે તેથી તેઓરના હક નાગુદ થયા છે ને હવે **તેઓ ભાષિત ઉ**તાર મણાય. આ કાયદાનેદ સવાલ છે તેથી **=મપીલ બેરરડે તે** સવાલનાે ફડચાે વડી અદાવત ઉપર રાખ્યાે છે. આ કેસા લગકર છે. જો વડી અસલત આપણી વિરુદ્ધ ચુકાદા આપે તેા હીંદી પ્રજ દક્ષિણ આફ્રીકરમાંથી નાશ પામે અથવા તા માત્ર લાગ રૂરવત અને લુગ્સાઇથીજ રહી શકે. પ્રમાણીક માણસા ભાગ્યે રહી શકે. ગ્યામ દેવા થી આ કેસા નાતલમાં તે કેપમાં વસતી હીંદી કામ આખી તે લાગુ પડે છે તે આગેવાનાએ તે કેસમાં ભાગ ક્ષેવાની જરૂર છે. આ બાબત જેવા જેવા મીટીંગા પણ થવી જોઇ એ તે સરકારતે જજાાવનું જોઇએ કે વડી અદાસતના ચુકાદા **ઈ**પર કે કાયદાના અરથ ઉપર આવા કેસે.તો આધાર નથી રહી શકતો. કારટના ચુકાદો અમે તેવા હાય પણ જે ત્રાણસ ના સ્ક્રીશ હક એક વખત સાબીત થયા છે તે માણસોને सरकार है। प्रश्न रीते व्यक्ति हरायी शहती नथी ने हराव વાતું થત્ત કરે તેં તેની સાચે આપ્તી હીંદી પ્રજાએ થતું ~~ખેડુએ. આવા કેસ~~ા બાબતમાં કામ માત્ર કારટામાં કેસ કરીને મુંગી એસી શકતી નથી.

ઉપર જણાવેલા ખન્ને જાતના કેસેમાંથી કેખાઈ આવે છે કે સરકારની નજર કરડી છે. તેના હેતુ આપણુને કહાડવા તે છે, આપણુ હેતુ જો પ્રમાણિકપણું નજ નીકળવાના હતે તો પચાસ સરકાર સાથે મળે તો પણ આપણુને કહાડી શકે તેમ નથી એ અમારા ખસસ મત છે

આ કેસામાંથી આપણું એમ પણ જોઇએ છીએ કે સર કારતા કરોઇ અપબાર્ગ તામી કે ખાડી રીતે પજવણી કરવાના છે. બને તેડલાના કેસ કહાડી નાખવાતે માણસાને ખરચમાં ઉતારવા એ સરકારની તેમ લાગે છે, સરકારે વિચારયું જણાય છે કે આમ કરવાથી ગરીબ માણસા તા આવતા એની મેલે અડકરો. પછસાદારના પક્ષ્મા સરકાર ખુબ લુંડશે, પછી દાપલ થવા દેશે. અને સરકાર જાણે કે પક્ષા એ શંક વસ્તુ છે એટલે પઇસાદાર હીંદી સરકારને ખરી પજવણી નહી કરી શકે. પણ સરકાર છાલ ખાય છે ગરીબની દોલત ઉપર તા તેની નજર પણ ન લાગી શકે. ગરીબને દોલત ઉપર તો તેની નજર પણ ન લાગી શકે. ગરીબો જેમ અગાઉ સલામહથી લડ્યા તેમ હજુ લડી શકે છે. એટલે સરકારને ચેલીને ચાલવું પડશે. અને પઇસાદારની કંગાળીયત ઉપર બાંધેલું ચસ્તુતર પણ પડી લાગે તેમ છે પઇસાદારને પણ જમામરદાઇ અવે છે તમારે તે પઇસાને મેલ સમજી પાઢુ મારે છે ને મરણીયા થઈ બહાર નીકલે છે.

ભાઇ મંછી કરીને એક હીંદી એારત પોતાના ઘણી પાસે આવતાં તેને ઇંગીપ્રેશન અમલદારે સાદી આળત અટકાવી. તેના ઘણી લગવાનબી ખાયે અગત્યનેર શુકારા તેને ઉતરવાના ઇટરડીક્ટ મેળવ્યા. તેની હીંદુસ્તાનની શહી ક્યુલ રાખ વામાં નહીં ભાવી તેથી તે બાઇને અહીં પરણાવી દેવાની સલાહ વડીશે આપી. વડીશે માજરેટેને કાગળ લખતાં માજરેટેને જસાવતું કે બાઈ બાધીત ઉતાર હોવાથી પે.તે શાદી રજસ્ટર નહીં કરી શકે આ ઉપરથી ધણીયે અપીલ કરીને તેના ચુકાદા જસ્ટીસ ગારડીનરે ગયે અદવાડીયે ધણી

ના લાભગાં અપ્યા છે. જડજ કહે છે કે શાળી મને તે

भाष्युसनी रहाक्टर था शहे कीवा अव १ छे. अने भव

અહીંના કાયદા પ્રમાણે પરણુવાને લાવક છે. એટલુંજ તેઓ

એ સાબીત કરવું જોઇએ. બાધિત કે અળાધિત ઉતારના સવાલ સાદિ વેળા ઉઠી શકતા નથી. એટલે માછભ્ટરેટને એવા હુક્ય કર્યો છે કે એક્સતના ભાષિતપક્ષાના સવાસ ઉઠાવ્યા વિના જો ખીલ્લું કારણા માલમ ન પડે તેંા તેણે શાદી રજીસ્ટર કરી શ્ર્માપવી, અને કરાવનું પરીક્ષામ એ આવે છે કે જો કાઈ પણ હોંદી પાતાની ઓરતને લાવે તે મછી તેને અમલદાર દાખલ ન કરે તા તે ઓરત કીનારે આવી સાદી કરી શકે છે. શાદી કર્યાળાદ તે રહી શકે છે કે નહીં એ ભુંદો સવાલ છે. તેના ફેંસસા ઉપલા કરાવથી નથી થતો. વળી શાદી આ પ્રમાણે કરવી કે નહીં એ પણ ભુદા ને માટા સવાસ છે. જે માણસ *જે*ને એક **વ**ખતે પરણી ચુક્યા છે તેને નથી પરણ્યા એમ કહી ફરી પાછી શાદી તેજ એારત સાથે કરે એ તા માન આભરતી દરકાર નથી એમ બતાવનારું પસલું છે ને તેથી તે કાયરતું પસલું છે. ગરીભાએ સમતા રાખવી ને સમજવું કે ધીત્રે ધીમે સવાલના કૃડ્યા થઇ રહેશે. દરમાંમાન જો તેઓને દાદ ન મળે તાે તેઓથે પાતાની અબિને દેશમાં રાખવા એ માન ભર્યો રસ્તાે છે

ત્રુલ મુજાના દુખની સ્માત્રળ સ્માપણાં દુખ તે! કોઈજ નથી એમ કહી શકાય. તેઓને વિષે હાલમાં એવા કાવદા થયા છે કે જ્યાં સુરાપીયન વસતા હૈાય હાં તેઓથી સ્વતંત્ર માધ્યુસ તરીખે એક ક્ષણવાર પણ ત રહી રાકાય. આતા વ્યરથ એ થયા કે તેઓએ ગારાઓમાં વસી ગુલામગીરી કરવી જોઇએ અથવા તા તેઓએ તેઓને સારજ રાખેલી જમીન પર રહેવું જોઇએ. આમ દુશ્મનાવટ કરતાં વખતે ઝુલુ પ્રન્નનું બહું પછુ થાય. ક્રેમફે યુરાપી સુધારા ના સમાગમમાં આવી તેઓને કશુંએ શીખવાનું રહેતું નથી. ખતાં હાલ તા તેઓમાં સાધારણ રિતે ઘણા ખળભળાટ થઇ રહયા છે અને કુલુ એારતાના જેમ પુરૂષા પણ વખતે સસા મહ શરૂ કરે એવા સંભવ છે. તેઓની ક્રોંગ્રેસના પ્રમુખ મી. ડુએએ એક જાહેર કામ**ા** ગારાઓને સખ્યા છે તે નદધ બેઠક ને ભેરાવર છે. અત્રે આ કાગળ બીજી જગ્યાએ છાધ્યા છે.

ઈછ'તમાં રાજ્ય મધારભુમાં હાલ જાલુવા લાયક ફેરફાર થયા પ્રથમ લાં જતરલ એસેમ્બલી ઈલ્ડેસનું સવ્યય અને કાઉનસીલ હતાં તેને વહેલે का भारत હવે એક કાઉનસીલ કરવામાં આવી છે તે જનરેલ એસેમ્બલીનું કામ કાયદા ધાડવાનુ ન હતું. પણ અમુક કરા પસંદ કરવા કે નહીં એ હતું કાઉનસીલ તે કાયદાઓની ચરચા કરતી. હવેતા મડળને વધારે સત્તા આપી તેમાં મેમ્બરાની સંખ્યા માં વધારા કર્યો છે. પહેલાં ત્રિસ મેમ્બરા હતા તેને બદલે હવે તેવાસી શ્રેચ્યરા કરાવ્યા છે. આથી દર બે લાખ માણસ દ્રીક એક મેમ્યર વ્યાવે છે. આ મેમ્યરાની ચુંડણી પ્રજ ત કરે પણ પ્રજામના ૫૦ જાજુ દોઠ એ ચુંટણી કરનાર तीमाय, अते आ सुंदर्शी करतारा अला तरक्षी अंदर्शी अर તેમાં કેટલાકને સરકાર ખાસ નીમે કે જેથી નાની કામેત

ક્રક સચવાય. દરેક કાયદાની ચર્ચા નવી ધારાસભામાં ત્રણ વાર થાય ને જો ધારા સભા તથા સરકાર વચ્ચે મત લેદ થાય તે પ્રધાના અને સરકારની ખાનગી મસલત થાય ને પછી છેવટ આવે. આ ખધું ઉપરથી તેા ઠીકજ દેખાય છે પણ આવા ફેરફારા ગમે તે જગ્યાયે થાય તેની સતલબ એ રહે છે કે બાળા હોકા કેમ બાળવાય. આવી જંબળી મુંટાસીઓ થવાથી પ્રજાએએ લાભ ઉઠાવ્યા નથી ને ઉઠાવરો નહીં એવું આપણે ડગઢે ડગઢે જોઇળ તે અનુભવીએ છીયે. સત્તાવાળા પેતાની સત્તા જળવવાના તિત નવા ઉપાયા શાખ્યજ કરે છે.

મરહુમ રેવરંડ ડાેકની કારકારદી

મી. ડેાકના અકાળ પૃત્યુથી બાખા દક્ષિણુ અફીકાને ખાટ મા છે. હીંદી કામે તો એક મહાન મિત્ર ખાયા છે. મી. ડેાકની ખાટ પુરી પાડવી એ લગભગ અશક્ય છે. સ્વતંત્ર માબુસ તરીખે કામને સાર કામ કરનારમાં મી. ડેાક હોંદી સવાલની જે માહેતી મેળવી હતી તેવી બીજાને ન હતી ને નથી એમ કહી શકાવ. મી. ડેાક રાડેસીયા તરફ તેની શાખા નું માશન છે સાં તેના દીકરાને લઇને ગયા હતા. પાછ્ય ફરતાં સુસુવાયા રજા ને તેના દીકરાને જોહાનીસબરબ બાલ્ય દિધા. સુસુવાયામાં તેને મરણીએા તાવ આવ્યા ને કુર્ડુંબના એક પણ માબુસ વિના મી. ડાેક અમતાલીની ઇસ્પીત્લલમાં દેહ સાલ કર્યો

મી. ડેાક ત્રીસ વરસ પહેલાં દક્ષિષ્ઠુ અમદીકા આવેલા. તેમની નીમહ્યું ક ગાફરેનેટમાં ચર્ચેલી. કેટલાક વરસ પછી તેની બદલી ઈચ્લાંડમાં થઈ. ત્યાંથી તે ન્યુઝીલાંડ ગયા ને છે રહે એહાનીસભરમમાં આવી રજ્ઞા. જ્યાં જ્યાં મી. ડેાક ત્રમા ત્યાં તેથે હ્રાક શરમ રાખ્યા વિના ને હાકથી કર્યા વિના ગરીબાની તરફેલ કરી હતી. ન્યુઝીલાંડમાં વસતા ચીના એાની વદારે તે રહેતા. આધ્રેતેટમાં પણ હોંદીઓને શાધી તેઓની ખળર પુછતા ને જોદાનીસબરગમાં અબ્યા તેવાજ તે સત્યાગ્રહની લડતથી દોદી સવાલ તરફ દેરવાયા. છાપામાં દીદીનાં દુઃખાની ખબર વાંચી તેની છત્તાસા વધારે જાણવા તરફ વળી તે મી. ગાંધીની એાપીસે જઇ સવાલને લગતી હંકી કત જાણી. ત્યારથીજ તે ગી. ચાંધીની સાથે નીકટ સંબંધ માં ગ્યાબા તે ત્યારથી તે મરસ્યુ પરયંત તેમણે હોંદી લડતમાં ચુસ્તપણે ભાગ લીધો હતો. તેને સવ ને રંક બન્ને સરખા હતા. ગરીબ હોંદી પણ ગી. ડેાકને હતે સંપુરણ માત પામતા એવા લણા હોંદીને જતી અનુભવ થયે છે. જ્યારે યો. ગાંધી જેલમાં હતા, ગી. રીચ વિલાયતમાં તે યી. પાલાક હોંદમાં હતા સારે મી. કેલનબેઠની જોડે રહી મી. ડાેકે કેમ ના કારભાર ચલાવ્યા હતા એટલુંજ નહીં પણ આ પત્રને સાર ઉત્રેજી લખાણા પણ તેજ સાહેળ માકલતા.

મી, ડેક જ્યારે થોડી સુદતને સાર જામેરીકા અયા હતા લારે હીંદી કેમ્મે તેમના માનમાં ખાર્લ્યું આપ્યું હતું ને સારે મી. ડેકે લગાવ ઉપર ભાષસ્ અ. ડેકે લગ્ના વજનદાર શખ્દોમાં હીંદી સવાલ ઉપર ભાષસ્ અરમું હતું. મી. ડેકિ મી. આંધીને વિષે પુસ્તક લખવાને નિમ-ે આખો સતામદતી લક્તનો કિસ્સો અસરકારક રીતે 'લખ્સા છે.' તે પુસ્તક લખવાના બી 'ડેક્કના એજ હેત હતે. * તે મારકતે ઉપેજ પ્રજાને હીંદની હાલતની માહેતી મળે.

માં ડાકના બાંધા નાભુક હતા. શરીર શાળીતું હતું. તેની આંખમાં તેજ હતું. તેના ક્રોક ને તેનાં આગળ નિક**ા**તાં જડળાં ઉપરથી કર કાઇ માસુસ વરતી શકે કે મી. ડાેક દ્રહ નિશ્વયવાળા પુરુષ હતા. પાતે એક વસ્તુ કરવાના કરાવ કરે તે કદી છોડે નહીં. તેનું ભવ્ય કપાળ સચવતું હતું કે તેની બુદ્ધિ સરસ હતી. **તેની ક્લમ લણી તેજ હતી** એમ તેમ ના પુસ્તકા ઉપરથી જ્યાર્પ આવે છે. મી. ડેાંક સસામહ ઉપર માટું પુસ્તક લખવાના આરંભ કર્યો હતા. તેનાં કેટ લાંક પ્રકરણા મી. ગાંધીને વંચાવ્યાં પણ હતાં. તે મુસ્તક હવે તેં અધુરંજ રહ્યું! આદર્યા અધવચ રહે, હર કરે સા હેાય. ગી. ડાકના ચહેરા બતાવી દેતા કે તેનામાં ક્યાના ભાવ લચે દરજે ચડ્યા હતા. ~~પ~~ણી વેળા રસ્તામાં દુખ પામતા માધ્યુસાતે મદદ કરવા મી. ડાેક તર્કવાર થઇ જતા: ગી. કાેક દક્ષિણ અલ્લોકામાં પરણ્યા હતા ને તેના **ઘર** સંસાર સુખી હતા. તે ત્રણ છાકરા ને એક દીકરી તથા વિધવા મુક્ષ ચાલ્યા ગયા છે. શહુરી માટા દોકરા અમેરીક્ષમાં મેડીકલ મીશનરી થવાના અભ્યાસ કરે છે. બીજો દીકરો ચંત્રળ છે. તે કેપની બી. એ.ની પરીક્ષાની તર્સ્થારી 43 0

ગી. ડેકિ હોંદુસ્તાનમાં મુસાફરી સારી કરી હતી. તેના માં ચિત્ર કળા સરસ હતો. તે ચિત્ર કળાના ઉપયોગ તેમણે પોતાની બહાળી મુસાફરીઓમાં સરસ રીતે કર્યો હતો. ખી. ડેક પેતાના ધરમમાં સુસ્ત હતા પણ તેમનામાં ધર્માં ધપ્સ મુદદલ ન હતું. બીજા ધર્મોતે તે માન વ્યાપતા ને બીજા ધર્મોની ખુબીએક જોતા ને કસુલ કરતા. પણ ભધા માણસા ની જેમ તેમતે પોતાનો ધરમ સર્વોપરી જણાતા, તેટલી મામા જો માસુસમાં ન રહે તો તેનાથી એક પણ ધરમના વ્યાપી કાર ન કરી શકાય.

યાદગીરીના ગેળાવડા

મી. ડેકિના મૃત્યુના ખેદકારક સમાચાર મળતાં છુરતજ બોટીશ ઇડીઅન એસોસીએશનની મીટીંગ થયે રવીવારે ભરવા માં આવી. મી. કાજલીયા પ્રમુખસ્થાને હતા. તેમાં મી. કાજલીયા મી. રીચ વિગેરેનાં ભાવણા થયા મછી ખરખરાતા તે મી. ડેકિના કુટું બને દિલસોજી પહોંચાડવાના ઠરાવ સર્વાત મતા થયા હતા. તેજ દીવસે એસોસીએશનની મીટીંગ થયા બાદ પાટીદાર મંડળની મીટીંગ થઇ તેમાં પણ તેજ પ્રકારને દેશવ પસાર થયા હતા. મી. જીવલુ પ્રેમજી પ્રમુખપદે હતા. તામીલ બેનીપ્રીટ સાસાયટીએ પણ મીટીંગ કરી તેવી મતલબના દરાવ પસાર કર્યાં.

ડરબનથી બી દાઉદ મહાનદ, ફોરાસ્ટ્રીયન અંબુમાને, ધી. પારસી ફસ્તમજીએ, કાકીયાવાડ અસ્ય મંડળે, કાસીનીયલ બેરન ઇન્ડીયન એસોસીએશને, બ્રાઇલ્લુ મંડળે, બેરસીક પોલાકે, શેળર એક લવ સાસાયદીએ, બી હીંદી જીકાસા સલાએ, વિગેરએ પ્યરુપરા અને દિલસો છતા તારા મેકલી આપ્યા હતા. આવતે રનિવારે તા. ૨૪ મીએ મી. ડેકની યાદમીરીની ખાટીંગ થવાની છે. તે વેળા હીંદી આગેવાનાને નાતરવામાં આવ્યા છે. અમે ઉમેદ રાખીએ તાએ કે જેઓને મી. ડેકના પૃત્યુના સફાયાર્ગ પ્રવધી જ પાલમ પડે તેખા ચીસીએ કાકને દિલસોડના તારા કે કાનળા લખશે તેમનું ઠેલાવું: 15 Sutherland Avenue Johannesburg.

नवा क्षयहा विषे भणरी

નવા કાયદાની રૂએ અપીકા

મી મહુલુલ પ્લનની એક્સ કુલસમ વ્યાબીના કેસના હૈવાલ ગયે અઠવાડીયે અમે આપી મુધા છીયે તે કેસ કર્ય સોમવાર પુરા થયા તે હવે નવા કાયદામાં અપીલ બેક્સને અપાએલી સ-તાની કૃષે સુપ્રીમ કેક્સની પાસે મેક્સલામાં આવ્યા છે. મી. પૈતા વક્સનની દલીલ એ હતી કે કુલસમ બીબી એ તેના પણીની એક્જ જીવતી એક્સન છે એટશે અને તે ચારતની શાદિ દહિ રિવાજ પ્રમાણે થએતી છે એમ તેણે સાબીત કર્યું છે તેથી તે બાઇને છાડી મુક્કી જોઈ એ તે તે બાહિત ન મસાવી એઈ એ.

મી કારણી કમીમેશન અમલકારે પાતાની કલીલમાં જયા વ્યું કે મી. મહાલુભ ખાન પુરને નાતાલમા પરણેલ એવી એપીડેવીડ તેઓની પાસે છે. વળી જે ધારણ નીચે એક જીવતાં બીજી એક્સ પરખુલાના હતા હાય છે તે ધારણે અએલ શાદિ એક—એક્સારતી—શાદિ ગ્રષ્ટાય નહીં

મી. બન્સે દારટના કરાય આપતાં કહ્યું કે જે સવાલ ઉડયા છે તે આખા હોંદી કામને બહુ ઉપયોગના છે. કારડ ની પાસે જસહીસ સરલનેક કરાવ છે. આ કેક્ટ્ટના આ સાદિ ભાખત એક મત નથી. કારફતી લાગણી અરજદાર તરફ છે પશુ કારડ પાતાના કરાવ લામણીથી દારવાઇને आपी सम्ती नथी. देशके तेर अधहाती अस्य हरी तेते અમલમાં ક્ષુકવાનો છે. તેથી કારડે આ કેસ સુગ્રીમ કે.રઢ માં માકલવાના દરાવ કર્યો છે. સુપ્રીમ ફારટની પાસે નીચે ની હકિક્ત રજુ થશે કુલસમ ખીબીની શહી હોંદુસ્તાનમાં હીંદી કાયદાના રી રાજ મુજબ યએલી છે. કારટને ખાત્રિ થઈ છે કે કુલસમ બીબી એ મદ્દશુખ ખાનની એકજ એરિત છે તે તેને પાતાની અપગલી એપત ગુજરી જવા પછી તે परचेव छे. वणी अदलक्षार है।ई प्रश्च कीरतने अवहेसर પરછ્લેલ નથી. પુરાવેદ આપતાં અરજદાર તરફથી એમ ક્લુલ કરવામાં આવ્યું હતું કે જે કાયદાની કૃષે અરજદારની શાદી થઈ હતી તે કાયદાની રૂચે તે ચાર એકરત એકી સાથે પરણી શકે છે. પણ વ્યરભદાર તરફથી એવી દલીલ થઇ છે કે હિકિક્તમાં કુલસમ બીબી એ અરજદારતી એક્જ હઇયાત એારત હે.વાયા તે શાદી એક એારતી ગણાવી જોઇએ. છેવડમાં કારટે જસ્યાવ્યું કે અરજકારા દ્વિસ્તાનથી બરાબર संभीतवार पुरावा सावशे ते। तेकेले सहेस भारो ने डारटने પણ મદદમાર થશે.

ઇ મીગ્રસન અપીલના બીજા કેસ

આ અપીલાનું વધારે કામ ૧૪ મી એડગરહે ગુરૂવારે ચાલ વાનું હતું તેમાંની હળકત નીચે પ્રમાણે છે. મી. ગાલહોંગે જે બે વાંધા ઉઠાવ્યા હતા (તે અથા અંકમાં જેઇ હવા) તે ભાગતમાં કારદના પ્રમુખે જણાવ્યું કે તેના ચુકાદા કારટે દાલ તુરત આપવાની જરૂર નથી. હાલતે મી. ગાલહીંગે પેતાના અમીલતા પુરાવા આપવાની જરૂર છે. પુરાવામાં એ ખતાવ વામાં આવ્યું કે જે અરજદાર સામા ભાણાની એક્સ દેશમાં હતી તે ૧૯૦૯ની સાલમાં મુલક ગયેલા. આ ઉપગુરી દ્રમી પ્રેગન અમાદારે એન કરાવ્યું કે જે માણસ ત્રભ્ વરસ સુધી ખહાર રહીંક હોય તે ધાલુસ પાતાના ડીમીસ.ઇલનો હક મુમાવી

દીય છે તેણે પાતાના ઇરાદા ફેરવ્યા એમ મણાય. આવા કારણસર અરજદારને અમલદારે ખાવિત ઉતાર મળ્યા. આટલે પુરાવા અપાયા પછી કેરરટે તે કેસ વગર સુદતે સુલત્વી રાખ્યા ત્યાર પછીના કેસ અરજદાર ડાલા સ્તનજીના હતા. તેને સાર પી. લાટન હાજર થયા હતા. તે કેસ પણ સુલત્વી રહયા. ડાલા સ્તનજીને બહાર રહેવાને સાત વરસ થયાં ને બહાર જત્તી વેળા તે નાતાલથી પા. ૨૦૦ લઇ મુએલ.

-માટલું કામ ચાલ્યા પછી ફેરસ્ટ ઉઠી.

ઉામીસાઈલના હુકા

ગયે અઠવાડીએ અત્રે તાેધ લીધી તે કેસા પાછા તેજ અઠવાડીયામાં ગુરવારે તે શુકરવારે ચાલ્યા હતા તે વળો મંગળવારે. ત્રલ્ફે દહાડાની ખતેલી હકિકત નીચે પ્રમાણે છે

સોમા ભણાના કેસમા મી. ગેલ્લીએ કત્કાના જે સવાલ ઉઠાવ્યા હતા તેનો સુકાદા આપવતની જરૂર નથી એમ કે.રટે જ્યાલ્યું પછી મી. માલાંગિ પુરાવા રજા કર્યો તે ઉપરથી એમ જાણાવ્યું પછી મી. માલાંગિ પુરાવા રજા કર્યો તે ઉપરથી એમ જણાવ્યું કે સામા ભાણાએ નાતાલ ૧૯૦૯ તી સાલમાં છાડ્યું હતું. આ ઉપરથી અમેગિશન અમલદારે સુચવ્યું કે સામા ભાણાએ નાતાલ છાડવાના પરાદા વ્યાવ્યા હતા તેથી હવે પાછા દાખલ ન થઇ શકે મી. ગેલાંગિ દલીલ કરી કે સામા ભાણાને ડામાસાઇલ સરદીર્પિકેટ હતું તે લઇને તે મએલા ને તેના પાછા આવવાના પરાદા ચાકમ રીતે હતા. કેરરકે મુકાદા મી. ગેલાંગિની તરફેલ્યુમાં આપ્યા તે સેતમા ભાણાને છેડી શુકવાના લક્ષ્ય કર્યો.

ત્યાર પછી ડાવ્યા રનનજીના કેસ ચાલ્યા તેના મી. હોટન વહીલ હતા. તેમાં એમ પુરાવા પડ્યા હતા કે ડાવ્યા રતનજી સાત વરસે પાછા દક્ષિણ સ્પાષ્ટીકામાં ભાવ્યા. મી. હોટનની કલીલ એ હતી કે નવા કાયદ.થી ડાંગીસાઈમ સરદીપીક્રટ જે મળ્યાં તે રક થઇ શકતા નથી પણ કાર્ય મી. હે.ટનની કલીલ રદ કરી. પણ મી. હોટનની માગ્યમીથી કેસમા રહેલી કાયદાની ખારી સુપ્રીમ કારટ પાસે રજી કરવાના કરાવ થયા.

પછી અલી ઇસ્માહલનો કેસ ચાલ્યો. તે ૧૯૦૮ માં દેશ ગયેલ. કારટે આ કેસના સુકાદા મુલત્વી રાખ્યા. તેના વકીલ મી ડરાક્વર હતા.

પછીના કેસ ત્રીકમ વલભતા હતા એ કેસમાં ગા. મુલી વાન વકાલ હતા. ત્રીકમ વલભ ચાર વરસ સેરહાજર રહેલ. મ્યા કેસમાં પણ કરાવ મુસર્ત્ય રહેયા.

પછી કાલુ રોખ દુસનતો કેસ ચાક્યા. તે મી. ગે,લડીંગ હસ્તક હતા. આ કેસ અરજદારની તરફેલમાં ચુક્યા.

પછીતા કેસ રતનજી શુલાના હતા. તેની પુરી જુલાની હજુ નથી થઇ.

ત્યાર પછીતા કેસ કાના કાલના દ્વેતા. તે કેસને પણ સુલત્વી શખવામાં ઓવ્યો.. તેવુ કારણ એ છે કે કેતર પાલમકાડાના ઉતારનું લીસ્ડ જોવા માત્રે છે.

પછીના કેસ જમાલ વકીના હતા તેમાં મી. ગાલ્ડીંગ વડીલ હતા. તેની જીવાની સેવાયા પછી તેને. કરાવ પણ કારડે મુલત્વી રાખ્યા.

હેલા કેસ લીખા મહતના હતા. તેનાં પણ ધી. ગાલ્ડીંગ વકીલ હતા. તેના કાગળીયા તપાસ્યા પછી કારટે તે અપીલ મ ભુર રાખી.

'વિશેષ **સ**ત્યામહ*ે*

અ મયાળા નીત્ર ' રાંડ કેલી મેલે ' દીકા કરી છે. તમાં જાણાવ્યું છે કે નવા અમીમેશન કાયદાની સામે હીંદી કામ

લંડે એવી નિશાનીએ જ્જાય છે. વિલાયતમાં ભાષણ વિગેર થયાં છે તે ઉપરથી જોઇ શકાય છે કે હ્યાં પ્રજા આગળ દક્ષિણ આદિકાના દ્રૌદીના સવાલ ક્રી મુકવામાં આવ્યા છે. હોંદુસ્તાનમાં પણ ખુબ હીલચાલ ચાલી છે. પ્રેસીડંસી એસાે સીમ્પેશને નવા કાયદો નામંબુર કરવાની માગણી કરી છે અને એક મેહું કબીશન નીમવાની ને તેમાં ૧૮૫૮ ના ઢંડે રાની રૂચે ભ્યયયેલા હદા ન્નળવવા વિષે યેડ્ય ઈસાનો હેવા ની વાત ઉપદાવાની માગણી કરી છે. દક્ષિષ્ઠ સ્માર્કિકાના હીંદી તથા ગી. ગાખલે જે માત્રે છે તેના કરતાં વધારે માગણી કરવાની હીલચાલ હીંદુસ્તાનમાં થયેલી જેવામાં આવે છે. અહીં પણ સત્યાગ્રહ પાણું જાગવાનાં ચિન્હ માલમ પડે છે. 'ઈન્ડીયન એોપિનિયને' પોતાના મુખ્ય ક્ષેપમાં પાલમકાડાના ઉતારૂઓ **ઉપર થયેલી ખ**જ સારૂ ટીકા કરી છે તે સન્તા વાળાને ચેતવ્યા છે કે જો કામને બહુ પજવરી તા જેઓ સત્યામહ ઉઠાવવામાં મંદ રહે છે તે પણ જામત થશે ને તેમાં ભળશે.

શરીર સંપત્તિના વધારા અને તેની સંભાળ

[ક્ષેખક-ત્રા. માગુકરાવ, વડાદરા]

આ વિષય ઉપર લખનાર વડાદરા વ્યાચાય શાળાના પ્રોફે સર માણેકરાવ છે. તેમનું લખાણ અનુસવધી લખાએલું દ્રાવાથી વિચારવા લાયક છે તે હોંદી જવાતાને ઉપયોગી થઇ પડે એવું લાગે છે. લખાણ લાંબુ હાવાથી અમે ભાગ પાડી દર અહવાડીયે થેલું આપતા રહીશું.—ઇ. એક.

દાલમાં અમારા હવાને તી સ્થિતિ ઘણીજ દીલગીરી ભરેલી જોવામાં આવે છે. શરીર નિરબળ, ચહેરા નિસ્તેજ અને ફિક્કા પડી અમેલા, આંખામાં પાણી તા બીલકુલ મળજ નહીં, આંગ ઉપરની લાલી તા તદન હાય થઇ જવાથી શામડી પીળી પડી મહેલી, બાલવું તા જાણે ઉપમાં ચાલતું દ્વાય તે પ્રમાણે એ એ કરતાં અવાજ ઉડા મયેલા, માથા ઉપર વજનદાર ખાજે સુત્રમાં હાય તેમ માટા કચ્ટથી પત્ર ઘસડતા ચાલવું, કમર વાંચી વળેલી, લલાડ ઉપર આદી ચહાવી જોર થી સસોચ્છવાસ કરતાં રસ્તા ઉપરથી ચાલવું, રહેઠાસુ ઉપર પહેંચતાજ મેડદું વાંકુ કરી માટી ' હાલ ' કરીને એકદમ ખેતી જઈ પ્રથમ કેટલુક પાણી એકદમ મદયટાવી જવું, વાંગરે—આવી સ્થિત દરેક ઠેઠાએ જોવામાં આવે છે.

आवी स्थिति थवामां मेहि काने आपक् दुरसहाल क्षरम् ભૂત છે. શરીર સંપત્તિ તરફ માળાપનું અને તેમનુંજ ~~ચા~~તુકર**ણ કરતારા તેમના ખાલકાતું વરતન પુરણ** બેપરવાઇ વાળું ક્રોય છે. તો પછી શરીર સંપત્તિએ પણ તેમની મે પરવાઇ શા માટે ન કરવી ? વ્યાયામ, શ્રદ્ધસ્થરમ, ચાત્ર્ય આહાર, સ્વચ્છતા, અને નિસ્લ્યસનપણ આ તરફ આપણા <u>બુવાન ભાલકા તદન કાળછ વગરના રહ્યે છે.</u> આ હાંગીકત માબાપ અને પાત્રક વસ્મને હજુ સુધી ક્રેમ સમજાતી નથી? આપણે આપણા બાલકોને પણીજ નરમાશથી ઉછેરીએ છીયે. એજ તેમનું શરીર અને મન અશક્ત થવાનું મુખ્ય કારસ છે, એવા અગેરીકાના અને જરમતીના ક્રોકાના અભિપ્રાય ચતો જાય છે. છેમકરા કામ ગમે તેવી }ોંગા⊎થી વ્યાસ્તે **અારતે કરતા હાય તે પણ માળાપને કંઈ પણ લામણી ન** ચાય તેા ~~ઉપર પ્રમાણે જુસ્સા વગર કામ કરવાની તેને~~ ટેવ પડે છે. સતુષ્ય શ્વરીરમાં વાસ કરતારી જે દિવ્ય શક્તિ છે તેતા પ્રભાવ એમના શકીર ઉપર કદી પણ જણાશે નહીં; કાઇ કેકાએ મારામારી ચાય વ્યથવા તા કાઇ કેકાએ તેમન વ્યવસાન થાય તો તે ઠેકાએથી જેમ તેમ જલદી પલાવત કરવાની અને અપમાન સહન કરી વોદરા જેવું મેહું કરી ધેર આવવાની તેમને ટેવ પડી ભય છે. સારે પછી બુરસા અને શક્તિ એ શું પદારથ છે તેની બીચારાઓને શું ખબર ! જે તેમને કોઈક સખ્તાપ્રથી અને ક્સીને ઉછેરવા માં આવે તેા તેમનામાં સકિત અને ધઇરધ આવશે, અને તેમની શરીર સંપત્તિ સુધરરો. માળાપે આપેલી છુટ બાલકા ને તુકસાન કરતારી છે. લાડથી આપણે નિર્માલ્ય અને કમ કઉવત સોકાની પ્રત્ય ઉત્પન્ન કરીએ છીએ.

યુવાતા ! તમે 'યુવાન 'એ વિશેષ્ણુને મેડ્ય છે એમ દેખાડવાતા પ્રયત્ન કરા ! જેવ લાવવા માટે ચાહ જેવા વ્ય સનની જરૂર નથી, દારૂડીઓ જેમ દારૂ પીવાથી હુશીઆર ભનેલા જણાય છે તેમ સાહ પીવાથી આવેલી હુશીઆરી ક્ષણીક હૈત્ય છે. વધારે વારવાર ચાહ પીવાથી આપણે આપણે આજ અને મસજતાંતુઓને ક્ષુષ્ણ કરીએ છી છે અને આપણી પાચન શક્તિને મંદ કરીએ છીએ એવું કાંસ ના પ્રસિદ્ધ કા. ચારલ્સ પ્રદેશનું કહેવું છે. અને બ્રીડીશ મેડીકલ જરનલનું પણ એવું કહેવું છે કે કેટલાક લેડિક

ચાહ, કારી પાનારા હોાક બીક્યુ, ચીકીવા સ્વભાવના, અને વ્યાકુળ મનના હોય છે, અને આવા પેયા (પીવાની વસ્તુ) યો તાનતંતુની શુખ્યતા, અતીનું ધડકવું અને પ્રસંગા પાત મગજ ઉત્મન્ત થઇ જવાના વિકારાની સ્થિતિ પ્રાપ્ત થાય છે. ચીન દેશમાં એવા વિકારાથી કેટલાક હોદા પીડા પામેલા છે એટલુંજ નહીં પરંતુ ઇગ્લાંડ અને અમેરીકન ડાક્ટર ક્ષેકિએ પણ એવાં કેટલાક દાખલાએ જેવા છે. અનાજની અરૂચી, અપચન અને સરવ પચને દિયા એવા એર અપવ સ્થતા, આ ભાળતા તા માહ પીનારાએલમાં હમેશાં જેવામાં અપર પાયું છે. કારી કરતાં પણ ચાહનું પરીસામ હદય ઉપર ખાસુંજ ખરાબ થાય છે. એમ હતા પણ સંગદાવી ચાહ કારીના પ્રચાર દીવસે દીવસે સરવ દીશામાં અપાટાબ ધ વધતા વધતા પાયુ છે. એમ હતા પણ સંગદાવી વધતા વધતા કરાય છે. એમાં પાત્રાના બાળકાને આ સ્લબુદ્દત કલ્યસન કરાયે છે. આ ખેદકારક નર્યા કે !

सरीर सपित वधारवा व्यतं ते वधारा अयभ राजवा

માટે વ્યાયામ અને હલાવરય એ સર્વેદિતમ સહિતો છે યાંગ્ય આહાર, સ્વચ્છ હવા, અને ખાવા પીવામાં નિયમીત પહ્યું વિગેરે બાળતો અસંત જરૂરતાં છે. પરંતુ વ્યાયામ અને બ્રહ્મચરય કરતાં તે ઓછા દરજ્જાના છે. ઉત્તમ સરીર સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરવા માટે એ સરવની જરૂર છે. આ શિવાય સ્વચ્છ રહેણી નિસ્ય સ્નાન અને શરીર વહીતે અડચણા ન કરે એવાં કપડાંની પણ જરૂર છે. તેજ પ્રયાણે મનના પ્રસન્નતાના મુખુ આરોપ્ય પ્રાપ્ત કરવા અને તે સાચવી રાખવા માટે જરૂરતા છે.

ઝુલુનાં દુઃખા વિષે મા. ડુબેની અપીલ

સ્થાનીક અપાઓ મારફત નીચેની ઘણી અસરકારક અપીલ કુલુ કોંગ્રેસના પ્રમુખ મી. કુલેએ આ દેશના ગેહાઓને કરી છે:

"તમે તમારા ધરમાં સુખે ચેન બોગવી રહ્યા છે! તે દર **ગીયાન કુલુ મરદાે એારતાે ને નાનાં બાળને સંપ્યાળ**ધ કહાડી મુકવામાં આવે છે તેના જવા ખ્યાલ કરા. કેટલાક તા તેજ જગ્યાએ જનમ્યા હશે. આવાને ઘરબાર વિતાના કરી રસ્તા ઉપર હાંકી કહાડે છે ને તેઓને તેઓના બાપ **દાદાની જ**ભીન ઉપરજ ૨ખડવું પડે છે છતાં રહેવાનું સ્થળ નથી મળતું. તમે જાણા છા કે આમ જ્યારે તેએ પોતા નાં ધરબારમાંથી જોરાવરીને લીધે નીક્ષ્ત્યા છે ને તેઓ બીજા' લર શેલ્ધે છે ત્યાં સરકાર તેઓને એક પણ ખેતરમાં ગ્રુપેઠી ભાંધી રહેવા દેતી નથી ^{કુ} અને નાતાલમાં તે**ા** અઝીયાર ભાગમાંથી નવ ભાગ જમીન તેા ખેતરાઉ છે. એટલે અમારા હાૈકાયી નવ ભાગ જમીનમાં સ્વતંત્ર માશસ તરીખે રહેવાથ જ નહીં તમારે અમારી સામે આવી વસ્તાસક કેમ અલા વવી પડે છે. અમે તમારા ખાનમી સંબંધમાં આવવા માગતા તથી. અમે એવા સંભુષમાં અલવવાના દાવા કરતા નથી. તમારામાંથી બહુ મરજ્નદી માણુસ પછુ ગેરવાજળી કહે તેવી માગણી અમે કરતા નથી. તમારામાંના નીચ ને **હલકામાં હલકા માણસની પાસે પણ જે વસ્તુ હક્યી છે** તે ના કરતાં કંઈ પછ વિશેષ અમે મામતા નથી, તમારામાં થી કેબુસર્મા કેબુસ પણ અહપવામાં આનાકાની કરે એવું અમે કર્યું માસતા નથી. અમારી ક્રાયળ ક્રેયુલ કરે ને અબને તક મળે ત્યારે બંધે તે જગ્યાએ જબીન જોઇએ તે ખરીદી શકોએ એવા હક અમે માગીએ છીએ. જ્યાં જવી નના માહેક રાજી હેરમ ત્યાં ધર બાંધી વસવાની ઘટ અમે માગીએ છીએ. કેલ્લુ કહેશે કે આ માગણી ગેરવ્યાજળી **≈મચવા અશક્ય છે** ! તમારે યાદ રાખવું જો⊎એ કે વ્યવસારા માંના દરેક આ દેશમાં જનમેલા છે ને આ શિવાય બીજો મુલક તેને સાર્ નથી. તમારા ભાષદાદા આ મુલકમાં આવ્યા તેના પહેલાં ઘણા કાળ થયાં આ જમીન અમારીજ દ્વી. દીત બનીને અમારા મુલક, અમતી મીલકત વિગેર તમને આપી દીર્ધા છે. તમારા વેપારતે સારૂ, તમારા સુખતે સાર્ ને તમારી માજ મુખતે સાર જે કારો. તમે કરતાં અચકા એ છે તે બધાં મજુરીનાં કામ અમે તમારે સાર્ ખેતથી ને ખુશીયી કરતા આવ્યા છીએ, અમે જે પવસો ક્રમણ जे छाके ते पश्च तमनक पत्छा तमारा वेपारीना भासाम નાખીએ છીએ ક્રેમેક અમારે જોઈતા માલ તનારી નસેવી અમે લઇ એ ઇએ. જે જમાન અસલ અમારી હતી તેજ જમીનમાં માત્ર રહેવાના હકતે સાર અમે તમને દર વરસે દસ, પંદર કે વીસ પાર્લંડ જેટલું આકરું ભાડું આપીએ છીએ. અમે તમને કઈ રીતે ગુરસે કર્યા છે કે તમારે અમારી તરફ લાતકો રીતે વરતવું પડે છે! 'શું બ્રીટીશ પ્રજ્તી પાસેથી અમને અરજ લદ્દશા મળશે કે શું એજ લદલાની અમારે આશા રાખવાની છે કે મરહુમ મહારાણીને નામે જે જે આશાઓ અમને અપાઇ હતી, જે જે વચના અપાધ હતાં તે અર્ધા પાણીમાં અમાં છે. તેને મરવાને વીસ વરસ નથી થયાં તેટલામાં અમારે સારૂ કાઇને દયા નથી, મરીલ મુંગાને કાઇ માળાપ નથી. 'અમારે લચાવ કરવાને અમને મદદ કરવા માત્ર ઇશ્વરજ રહેશે છે."

મદ ભરી સન્તા

[લખતાર:— મી.. પ્રાપ્તજ ખન્ડુબાઈ દેશાઈ.]

સન્તાના અમલ આંધળા છે. તેના ધેનમાં સારા નરસાના વિચાર સુલી જવાય છે. આ સત્તાના મદમાં દુનીઆની પ્રજમાં આજે બધી જગ્યાર્વે કાલાહલ મચી રહ્યા છે, અને ચારે તરફ અશાંતિ ફેલાઇ રહી છે. સભળા નબળાને, ધન વાન ગરીબને, એક પ્રજ બીજી પ્રજાને અને ગારા કાળાને એક અથવા બીછ જાતના ખ્દાના કાડી ત્રીચાવે છે, સતાવે છે, દબાવે છે, અને લાગ અનવે ત્યારે ફાડી પછુ ખાયે છે. અલી સ્થિતિમાં સ્વભાવિક સવાલ ઉભો **માય છે કે** શાંતિ કેમ અને ક્યારે ગળે દે ઇધારી નિયમ તા એવા છે કે દરેક માસ્ય સ્વતંત્ર *છે. કેા*ક પણ માસ્**સને બીજ માસ્**યને પાતાની સત્તાની નીચે રાખવાના આ જગતમાં હક નથી પરંતુ એથી ઉલટુંજ થતું જોવામાં આવે છે. તાલેવંતની ફરજ છે કે દુઃખીતી સારવાર કરવી. મા~~હ~~્યુસની છ**ં**દગી એવી દ્વેલી જોઈયે કે પેતાનું છવન એ પોતાને માટે નધી પરંતુ બીજાના જીવનની સાથે એળાંધ ખન્તે સુખની પ્રાપ્તિ કરી શકે. પરંતુ મદ ભરી સન્તાના મગફરીમાં એ જ્ઞાનના નાશ થયા છે; અને સત્તાની પ્રાયલ્યથી મારામાર, લુંટફાટ, ચોરી, દ્રમા, લુચ્ચાઇ વિગે**રે નજરે પડે છે. ધર્મના** સિદ્ધાંતા તું તાન ફેલાવી તે પ્રમાણે પાતાનું વર્તન રાખવાની ખાસ જરૂર આવા વખતે છે. પશ્ચિમના મહાન તત્વસાની ટાલસ્ટ્યે એ સ-તાના શુરા પરિહામ વિષે ખુબ લખ્યું છે. તેમણે લખેલા તીચેતા નાતા હેખ બહુ વિચારવા જેવા છે:—

 स्थिति क्षरम्न यहां के आहे हुं अभी स्थान शहितुं है अभ क्ष्यां विना तेओ। पेतानुं छात्न हसदी न सहित हाड अने सुआनुं हरह छादे तेमनामां सुझा हिंदुं अपने तेथी तेमने लगीन भीहवानी, भेडवानी अपने पान्य तथा साक्ताछ पेहा करवानी कर्र पड़ी. छादरे वियामुं है आम करवुं पड़रे तेथी तेओ। अक भीज्य सामें लोडाई करहे अपने सुणी छावन महणहो. अक लग्नु पेतानी मेले आहे। आपी साक्ष्य व्हेरी शकरो निह, धर लांधी सकरो निह अथवा ते। ओह लग्नु पेतानी मेले लगान भेडी वावेतर करी सकरो निह, अथवा, सतर अंती अग्नुं वण्डी अपडां सीवी शकरो निह, आधी तेओने सम लग्नुं पड़ि है है है का सामें स्थानियी रही काम करशे ते। तेमने हिंह पड़ि अमने तेओनी छांहनी सुधरी सकरो. आधी तेओ। अक थही तेओने सम

કેટલાક લખત ચાલ્યા ગયા અને માણસા હવે કેવું જીવન મુજારે છે તે જેવાને ઈયર કરીથી આવ્યો. પરંતુ મા~~થ~~સા તા પહેલાંના કરતાં વધુ ખરાબ રીતે રહેતા હતા. તેએા એક બીજા જોડાઇને તેર કામ કરતા હતા. (કારણ કે તેમ કર્યા વિના કામ ખની શકે એ મુશ્કેલ હતું.) પરંતુ તેઓ બધા કંઈ સાથે કામ કરતા ન હતા. તેએક નાની નાની ટાળીમાં વહેં આઈ ગયા હતા. અને દરેક ટોળા એક બીજ પાસેથી તેતું કામ છીનવી ક્ષેવા પ્રયત્ન કરતી હતી. તેએ એક બીજાના કામમાં વિધ્ન નાંખના હતા અને તેઓ ઘણીજ ખરાખ રીતે રહેતા હતા. ઇશ્વરે આ પ્રમાણે બનતું એઇને વિચારયું 🖪 આ રચના પણ ઠીક નથી અને એમ રચના કરવાનો વિચાર કર્મો કે કે પિણ માણસતું મેત ક્યારે અને કર્મ પળ ચાય એની કામને ખબર પડવા ત દેવી. એ તદન છુપું રાખવું. અતે એ પ્રમાણેની રચતાની ઈધરે તેમને ખબર આપી **ત્રમારે** વિચારયું કે દરેક જણ દરેક પલે મરી જાય એ જાણી તે તેઓ વિચારશે કે છંદગી કેઃકિપણ પણ ચાપી જવાની છે માટે કાઇના તરફ ધિકકારતી દ્રષ્ટીથી ન જેવું અને જે ' ક્લાકા માણસને છવવાને સાફ નિર્માણ કરેલા છે તેને ખરાળ નાહિ કરવા.

• મૃત્યુના આ ભ્રયથી માહસો પોતાનું છવન સુધારી દેવ એમ ભતવા શાંભવ ન હતા અને હવે માસસોએ રહેણી સુધારી હશે તે જોવા ઇધાર આવ્યા. પરંતુ તેમણે ખીલ કુલ સુધારા જોયા નહિ. તેએામાંના કેટલાક માથુસા મજબુત ભાંધાના હતા. તેમણે વિચારમું કે આપણું માત તા આવી જ પહુરાતું છે માટે તળળાઓને છતી ક્ષેવા એમ ધારી પોતાના શારીરીક વ્યવધી કેટલાકને મારી નાંખ્યા અને કેટ લાકને મારી નાંખવાની ધાસ્તી આપી. અને તે જબરાએો યે નબળા પાસે પોતાને મહે કામ કરાવ્યું, અને જીંદની એવી તેજો એક્કવી દીધી કે તેને પોતાને તેક બીલકુલ ક્ષમ કરવું પડતું ન હતું પરંતુ પેતાના વારસદારને પણ ખીલકુલ કામ કરવું પડતું ન હતું અને આળસાકથી તેઓ અધમ ખની ત્રયા હતા. નબળાને શક્તિ ઉપરાંત મજુરી કરવી પાતી હતી. આરોચ ન બળવાથી તેઓ નિરાશ બની જલા હતા, ખેતે ખાતૂના એક બીજાને ધિઃકારતા હતા અને માસ્ય ની જૂંદમી દુઃખી દુઃખી થઇ રહી હતી.

્ર ⊎ર્થરે જોયું કે આ તા મામલા ઉલટા લગડી ગયા છે એને તેઓ જરદા સધારા થવા ખેબાઇય તેયી ેતેએ છેલ્લી યું મેં કાંગે લગાડવાના કરાજ કર્યાં. માણસ અતિન⊾ ઉપર તેને ઘણી બાધીએ મુજા. ઇશ્વિરે વિચારમું કે માસસને

એમ ખાત્રિ થઇ જાય કે દરેકને કાઇ પણ વેળા કાઇ પણ <u>જાતની વ્યાપી આવી મડશે, એટલે તેએ સમછ જશે કે</u> જે તંદુરસ્તી ભાત્રવે છે તેની ક્રુરજ થઈ પડશે કે માંદાની સારવાર કરી તેને મદદ કરવી કે જેથી જ્યારે તેઓ પાત માંદા પડે તે સારા મહ્યુસા તેના બદલામાં યાતાના ચાકરી કરે આ વ્યવસ્થા રેમી ઇશ્વર ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા અને વિચારીને જોયું તેા ખબર મડી કે ચનુષ્ય વ્યાધીના ભય મુક્યા છે એટલે તેઓ હવે પાતાનું જીવન સુધારતા હશે એમ ધારી જેવા આવ્યા તા સાલુગ પડકું કે તેમની છંદ્રગીતા ઉલડી ખરાખ થઇ છે. ઈ મરે ધારેલું કે મેં આ દુઃખાના લય મુક્યા છે એથી તેએક એક બીજા સાથે જોડાઇ જશે પરંતુ એમ ખનવાને બદલે તો તેઓ એક બીજા થી વધારે હુટા પડી ગયા. જે જેસવરાએ પેાતાને માટે કામ કરાવવા સાર્ં નખળાને જીતી સીધા હતા તેઓમાંના કેટલાક જ્યારે માંદા પડતા ત્યારે તે. નુભળામાના તંદુરસ્તી એાં મુવનારાઓએજ તેમની ખરદાસ કરવી યાં તા પાતાની મેત્ર કરવી અને તેથી આન્તરીઓને સારૂ તેઓ તેા કંઇ પણ ચિંતા રાખતા નહેતા. જેએોને જોરાવરાએ પોતાના કામ સાર્ **છ**તી લીધેલા હતા તેઓ ભિચારાને એટલું બધુ *દામ દ*રવાનુ હતું કે આજારીઓની ખરદાસ કરવાના તેમને સમયજ નહતા મળતા. તેમના પાતાનાં છે.કરાં માર્દા પડતાં તાે કામ અલ્લળ તેમની બરદાસ કરવાના પણ તેમને સમય ન હતા. તુષ્ણાની મહેતતથી પૂર્ધસાદાર વ્યનેલા જોરાવરના વર્ષ ભવમાં જો નુભળાએ**ા પાતાનાં બચ્ચાંની સારવાર કરવા રહે તેા,** ગાડી ખામી આવી પડે અને કમાસ્ક્ષમાં ઘટાડા થઇ જાય તેથી તારીવતાએ આ માંદાઓની સારવાર કરાવવા સાર ઇસ્પીતાહા ખંધાવી. તેમાં તે બિચારાં માંદાએા પડ્યાં પડ્યાં દરદ સહન કરતાં હતાં યા મરી જતાં હતાં. ત્યાં ક્ષણ્ડતી નાેકરા રાખી તેઓ ચાકરી કરાવતા હતા કે જે શાકુતી નાકરા સારવાર કરવી પડે તેથી સુરસો કરતા કે કંટાના બતાવતા. તે સિવાય વળા લણાંઓને ધાસ્તી લાગતી કે ફલાણા રાત્ર તો ચેપી છે અને તેથી તેઓ દરદીની પાસે જતાં ખંચાતા કારણકે રખેને તે ચેપી રાત્ર તેમને પેતાને લાગુ પડે એવા ભય**થી** દસ્દીની પાસેથી તેઓ ભુદા રહેતા અને તેના સંબંધમાં આવતા નહીં અને સારવાર સિવાય કરદી પીડાઇને મરી જતો. ઇંચરે વિચારયું ક માજુસતું સુખ શેમાં સમાયેલું છે તે સમન્તવવા માં હવેતા હું ગારી બધી યુક્તિઓમાં નિષ્ફળ થયા છું, તેર હવે કહે તેમના સહત કરવાયી તેઓ પોતાની મેગેજ પાતાનું સુખ શાધી હો.

પશુ દમણાં હમણાંજ ઘણા ચાડાઓ સમજતા થયા છે કે મનુરી એ કેટલાકને માટે કુંગ્રુપ્યાત સુલામમીરી જેવી ન થઇ પડવી જોઇએ અને કેટલાકોએ સાવ એકાકુ ન રહેવું જોઇએ. વળી ઘણાઓ સમજતા થયા છે કે માત મનુષ્યને માથે ઉશું રહેલું છે અને તે આજે આવે કે આ પણ આવે તેની કાઇને પણ ખબર ન હોવાથી, મનુષ્યનું છવન સારેજ આનંદમય અને શાંત ખની શકે કે દરેક જયા જ્યારે પાતાનાં વરસ મહિના-દિવસ-કલાક અને પળ એક ગીજાની સાથે ખરેખરા ખાર અને એકતામાં ત્રાણે. તેઓ સમજતા થયા છે કે માંદગીયી, એક ગીજાએ ભુદા પડી જવાનું નથી પરંતુ એક ગીજાએ 'પાસ્તી લોમણી સુખી, સમામમમાં જોડાઈ આન દી છવન સભરવાલું છે.

આ નાના સરખા હૈયા તે મહાન પુરૂષે વારતા કૃપેજ લખ્યો છે. ઇપાર તો સરવ શકિતમાન છે એકલે તેને કાંઇ આપતરા કરવાયાથું ન હેરય. અતાં આપણે આ વાર્તામાંથી સાર એ લઇ શકોએ છીએ કે માલુસ નાતને કાઈ નાતની સન્તા મળી તો તેનો ઉપયોગ એક બીનાને દરેક બાબતમાં મદદ કરવા માં કરવા, નહીં કે તે મદમાં આંધળા ભની નબળાને કચરવા,

ખાલકન રાજ્યાની લડાઇ

•ા અકવાડીયાના અધવાર સુધીના તારામાં ખબર છે કે ભુખારેસ્ટની સુલેક મુજબ ખલગેરીયાએ બધા લસ્કરી માસસો તે લડાઈના ત્રેડાનમાંથી ઘેર જવાની રુજ આપી દોધી છે. ડરકોશ શરકર એરીમલી અને શુમુલજના તરફ માવ્યું છે. **વ્યાની સાત્રે વલગેરીયાએ વાંધા લઈ કુરાપનાં** રાજ્યોને જાહેર કરકું છે કે શુખારેસ્ટની સુલેહ મુજબ એક તરફ**યી** લસ્કરને લડાઇના મેદાનમાંથી ધર માકલી દેવાની પાતાને ફરજ પડે છે અને એલ્ઝ તરફથી ટરકીને લંડનના લહનામાં ના મુખ્ય કરારાના લાંગ કરવાની પરવાનગી મળે છે. રામા નીષ્યાએ પણ ખલગારના કેટલાંક રેલવે અને તારનાં મધકા દભાવેલાં છે. ૮કીસ સરકર મેરીત્સાની પેલી મેર પહેલ્યું 9. તેમની અને વસગાર શરકર વચ્ચે માટી અથડા અથડી થવાના પુરા શંભવ રહે છે. કાન્સ્ટાંડીનાપલથી વડા વહીરે જાહેર કર<u>મું</u> છે કે ટર્કીશ ~~શર~~કર ભલગારની સરહદમાં દાખલ વયુંજ નથી. મેરીત્સા નદીના જમણા ક્રીનારા તથા ઉત્તર તરફના કેટલાક અગત્યના ભાગમાં છે એટલી વાત સભી છે. परंत्र कोते। ते तरक्ष्मी रेसवेना कवावने माटे त्यां रहेश्चं छे. **ખાડીખાનાપલ અને બીછ જગ્યાં**એ! **ટર્કી પાસેથી** ખાલી કરા ववानी कृष्ट्या धारख कुरायनां राज्यां व लसगरीयाने व्यापी छे.

ગુરવારના તાર ઉપરથી જ્યામ છે કે કરીયા પણ ટકીં સામે સડવાની તકવારી કરી રહેલ હૈાય. લેંગોસના અખાન પાસે ભલગેરીઆના એક શાસ્ત્રાને હરાવી ટકીરાએ એક નવું ગયક કમ્મજે કરમું છે. કેટલાંક માસ્ત્રુસા મરાયાં છે. પણ તેના ચાકસ અાંકડા હતા જસ્ત્રુચા નથી, ડારડનલ્સની સામુ દર્ધનીના કમ્મજના સવલ સુરાપના રાજ્યેલું ખ્યાન ખેંચા રહેયા છે. માસ ઈ હિયા સીશન

ટરકી અને બાલ્કન રાતવા વચ્ચે થયેલી લડાઈમાં ટરકી લસ્કરના ધાયલ થયેલા સીપાહીંએા તથા નિરાધાર કુટું ખેતી સારવાર માટે ગયેલું એાલ ઇડિયા મેડીકલ મીસન લડાઇ પુરી મવાથી મુંભઇ પાર્શું કરશું છે. તેમના માનમાં વ્યંબ્રુમને ખરલામ તરફથી એક મેલાવડા જુલાઈ તા હ મી એ એાન. સર ઇથાદીમ સ્ક્રીમતુકવાના પ્રયુખયદ નીચે વચે હતો. પ્રમુખે ગીશનના કામના વખાસ કર્યાં હતાં. મીશનના વડ્કે ડા. ખનસારીએ દર્શિક પ્રજા તથા દરકોક સાલજરા સંબંધ માં પાતાને મલવાં ખતુભવ વિષે વિવેચન કરવું હતું. ડા. अनुसारीवे क्यान्युं हे बोबकर तरीहे हें जि वेताने। हवे। दरले दक्ष सुधी लक्षती राण्ये। छे. पशारी बंध कवी, धीरक અને આત્મબાય આપવા એકલા ગુણામાં તેઓની હરીફાઈ भी क्षेत्र देश करता नवी. भरेका दुश्यनी तरह प्रदार તેમજ લડવામાં જકીપહ્યું એ તેમનામાં કે.ટા -ગુપ્ય છે. . છેલ્લી લડાઈમાં ટેકોએ વ્યહિરીયાનાપલ લડાઈ કર્યા વગર ताओं अस्वाची के ता भाडी बली तेमां तेने पे.वाची कर्जनीक । काले ब्यामक कामाइ काकाची शांधी वर्ती. र क्रिस श्रीपाएकी । ં તાએ મના કરનાં લાલું અને લાનાં લાતાં ચરણ પામનાને

વધારે પસંદ કરે છે. એ પછી તેમણે દુશ્મનોના હાયમાં દગાયી સપડાઈ ત્રયેલા છ ટરકીશ સીપાઇએલએ દુસ્મનાની માટી ટાળી ભાષે કેવી બહાદુરીથી લડાઇ કરી હતી તેનું વર્ષાન આપ્યું હતું. ટરકીસ પ્રજામાં એક ખીજાને માળ દેવાની રૂડી નથી. સઉચી ખરાખમાં ખરાબ સાળ જાનવર ની છે અને કાઈ પણ માસુસ માટે તે શબ્દ વાપની દેવ તા તેથી ધણા ગુસ્સા ચો છે. ટરકીશ ભાનુઓના સંબધ માં ખાલતાં ડા. અનસારીયે જગાવ્યું કે હોંદી બાતુઓ કરતાં સુહિમાં વધુ ચડિયાતી છે. રાત્રીતીક બળમાં પણ તેઓ હોંદી મુશ્વલમાના કરતાં વધારે આરી સ્થિતિ ધરાવે છે. અને તેનું કારણ એટલું જ છે કે તેમને સાંવધુ ખુટાપણું મળે છે. ટોકો પોતાની બાતુઓ માટે લહ્યું માન ધરાવે 'છે, ' છેલ્લી લડાઇ વખતે કરકોની ભાતુઓએ પાતાના સ્વદેશ તરફના યાતાના પ્રેમ દેખાડી આપ્યા હતા. એ પછી મીધનના કેટલાક સભાસદાએ વીવેચના કર્યા તથા, ડ્રાે. જાનસારીયે મજાવેલી સેવાના તથા તેમનાં રહ્યાના વખાસ કર્યાં હતાં. કેવટે 'કામરેડ ' પત્રના અધિપતિ મી મહમદ અલીયે **વી**લે ચન કરતાં દરકી ખાતે એકલ ઇડિયા મેડીકલ મીશન મેકકલવા ના વિચાર પાતાને કેવી રીતે આવ્યા હતા તે જણાવ્યું હતું ઋતે ડે. અનસારીયે બજાવેલી સેવા માટે તેમના વખાસ કર્યા હતાં.

४२थु२७

ગી. પુરવેશ્વમ માવજના જે કેસ ભાજત અને અપે આડવાડીયે ડીકા કરી એ બાબત અમને ખબર મળી છે કે પ્રીડોરીયામાં રજીસ્દ્રારની બહ્યુમાં એવા કેસ બીલકુલ આવ્યો નથી એટલે સરકારી સુચનાયી આ સરડીરીક્ટ હેવાયું જાણાનું નથી. અમે તે બાબત વિશેષ ખબર કહાડીએ છીએ.

મી. છોટાલાઈ વાંગા કેસ તા. ૧૯ માંએ ચાન્યા હતો. અમને તારથી ખખર મળ્યા છે કે તે કેસમાં છ સાક્ષાંઓની જીવ્યાની થયા પછી સુનાત્રણી ંતા. ૨૬મી અલગસ્ટ સુધી મુલતવી સખવામાં આવી હતી.

વેરલમથી ગાયાલલાલજ મંદીરના સેક્રેટરી લખે છે કે લી કૃષ્ણ જયાંતી આવસુ વદી ૮ સામવાર . તા. ૨૫ માંએ ધામકુમથી ઉજવવામાં આવશે. તે વખતે સર્વે હીંદુ આમ્બોને આવતા વિનંતી છે.

ન્યુકીલાંડના એક ગેરાની અલ્હાળાદમાં મ્યુર કાલેજના પ્રોફેસર તરીકે નીમણંક થઇ છે. આ સામે હીંદના છામાંઓએ સખત વધા ઉઠાવ્યા છે અને જણાવ્યું છે કે કેળવણી જેવા એક શાંત ખાતામાં પણ બહારના મહસ્થની નીમણુંક શા માટે કરવમાં આવે છે? શું હીંદમાં ખીજો કાઈ લાવક પ્રોફેસર નધા? હીંદની કે.કેલ્લેમાં દેશી પ્રોફેસરા વિદ્યાર્થી એતે શિક્ષણ આપવાની પાતાની સપુરણ વેડખતા પુરવાર કરી સુક્યા છે, છતાં હીંદીએ તરફ તીરસ્કાર બનાવનારા સંસ્થાનના પ્રોફેસર નીમાય એ મેડ્ડું આ થઈ મહાય.

ભુષા મામમાં મુંખ ક્યામમાં સારા વરસાદ પાવાના સમાચાર છે તા. ૧૮ ભુલાઈ સુધીમાં સ્તુદી બુદી જગાએ આ મુજબ વરસાદ પઢી સુક્રયા છે. ગુળાઈ દૃવ દૃચિ, સુરત ૨૬, અનદાવાદ ૧૫, નવસારી ૭૫, વલસાક ૧૮, જલાવપુર ૭૧, ચે રાસી ત લુકા ૧૪, ભારડાલી ૧૫, માંહવી ૩૧, સાતવાદ ૧૫, મેરાલળ ૧૯, રાજકાઢ ૧૪, રત્નાગીરી ૧૦, અને મારમાસાના ૧૭ દૃષ્ય

હીંદુસ્તાનના ખબરા

અમદાવાદના રહીશ ખા. બ. સહગઢ સમશુદીન કાદરીની ખાનદેશ છલ્લાના કહેકટર અને પોલીટીકટ જેટ તરીકે તીમજુંક શઈ છે. તેમને મુખારકો આપવાને અમદાવાદના શહેરીઓની એક જાહેર સભા રા. બ. એમનરેબલ રમસુભાઇ મહીપતરામ નીલકંટના પ્રમુખપણા નીચે તા. કઠી સુલાઈએ પ્રેમાભાઇના ફાલમાં મળી હતી. જે વખતે મી. દી. દી. મજમુદાર, ડો. જેતેક ખે જમીન, ગુજરાત કાલેજના પ્રાફેશર મી. આનંદશકર બાપુશંકર ધરવ, રા. બ. રસ્છેહલાલ છોડા લાલ અને બીજા કેટલાક ભાષસુકતીઓ ખેલ્લા હતા. આ કાદરીની પ્રાવીનશીઅલ સીવીલ સરવીસના ધારા મુજબ મુંબઈ ઈલાકમાં પહેલી નીમહંક શક છે.

મુંબર્ડના એક વતની બી. કુલુક હાછ ઇસ્માઇલ વ્યાસ બારવાળાએ માબાપ વગરતા મુસલમાની બાળકાને માટે પુનામાં એક બારી નીશાળ સ્થાપવાને શ. હ લાખની સખાવત કર્યાના સમાચાર છે. આવી ઉદાર સખાવત માટે તેને બેરાનેટના ખેતાલ ઇનાયત થશે એમ એક હાપું લખે છે.

રકત પીતના કરદથી પીડાતાને મદદ કરવાને માટે હોંદુ સ્થાનમાં એક મીશનરી મંડળ છે. તેમણે કર્ટમા વરસતા રીપારેટ લહાર પહેરો છે. આ મંડળ શાદી શાદી જગ્યાએ ૪૦ આશ્રમા ચલાવે છે તે તેમાં ૩૫૩૭ રક્ત પીતનાં દર દીએ! છે. આ સાસાયડીએ બીજાં ૧૯ આશ્રમાને મદદ કરી હતી. ૨૩ત પીતીયાંના ૫૦૦ તાંદુસ્સ્ત બાળકાને તેમના માળાપથી ભલગ રાખી તેમને કેળવણી આપવામાં આવે છે.

સંયુક્ત પ્રાંતની કેલ્પ્રેસ કર્યાદીના આશરા હૈઠળ અલ્હાળાદ ખાતે ચેડાં વખતમાં એક જાહેર સભા, સંયુક્ત પ્રાંત માટે કારાળારી કાઉન્સીસ, સાઉચ આફીકન ક્યોપ્રેસન રીસ્ટ્રીક્શન ખીલ અને ત્યાચ તથા કારાળારી ખાતાં ભુદાં પહવાને લગતા સવાલ ઉપર વિચાર ચલાવવાને મેલાળવામાં ભાવનાર છે. આ કેપ્રિસ ક્યોડીએ કરાંથી ખાતે મળનારી આવતી હીંદી પ્રત્યંક્રાય કાન્પ્રેસનાં પ્રસુખપદ માટે નવાળ સક્યદ મહમદ, મી. સુળારાય પંતાલ, ભાલુ સુપેન્દ્રનાથ ભાસુ અને લાલા લજપતરાયની ભલામસુ કરી છે.

કલકત્તા યુતીવરસીટીમાં ભાષણ આપનારાઓમાંથી ખી. એ, રસલ, ડા. અબ્દુલા અધમમુન સહરાવરદી અને મી. 🕽. પી, જ્યસવાલની નીમર્લ્યુંક હોંદી સરકારે રદ કરી છે. તેનું કારણ એમ બતાવવામાં ભાવે છે કે આ સેક્ચરરાએ ચાડા વખતમાં રાજદારી હીલચાલમાં ભાગ લીધા છે. સરકારના આ પત્રસાથી આપ્યા હીંદર્મા અને ખાસ કરીને અંત્રાળામાં જબરા ખળસળાટ થઈ રહેયા છે. ખુક સેનેટે હીંકી સરકારના આ પગલાને વખોડી કાઢ્યું છે. રેવ. મી. મીસભરને સેને ટની સભા વખતે જાણાવ્યું કે ગમે તેવી નીરદેશ રાજકવારી હીલચાલમાં ભાગ ક્ષેવા એ જાણે અરધા ગુન્હેર બનતા દ્રાય એ વીચારને સંપતિ આપવાને માગણી કરવામાં આવે છે. આપલાં ગારાઓનું કરતવ્ય એ છે કે જાટાપણાથી નહીં ડરનારાઓમાંના અમે છીએ એમ ભાષણે બહેર કરવું. આ ભાબતમાં માં, રુપુર્વે તેમાં મી, જેમસવારો યુતીવરસીટીના વાડને કરકારના ગેરવાબભાષણા વીત્રે ખેશાસાવ ર કારણા પછ ત્રુપના છે.

નવાં આવેલાં અંગ્રેજ પુસ્તકા.

પ્રીલ્ડઝ, ફેક્ટરીઝ અને વરક શાપસ—ખેતીના ઉદયોગ કેટલા સરસ રીતે થઈ શકે છે અને મહેનતના કામ સાથે મગજતું કામ કેટલું ખોલવી શકાય છે તે વર્ષિ પ્રીન્સ કેર્પો કાર્યને આ પ્રસ્તકમાં ઘણા શરસ ચીતાર આપ્યા છે. કી. ટપાસ ખર્ચ શાધે ૧/૯

ધી પૈકાંડ સેજ માર જપાન-જપાનના એક મહાન સુધારકતું ઉત્રદા છવત ચરિત્ર, કી, ડેપાલ ખર્ચ સાથે પ/૧૦

સેલ્ફ ફેલ્પ, કેરેક્ટર અને લાઇફ એંડ ક્ષેત્રરે—કા. સ્૧ ઇલ્સના આ ત્રણે ઉપયોગી પુસ્તકાની અનેક લાવાઓમાં લણી આશ્રતીઓ હવાઇ સુધી છે. અત મહેનત અને ઉમદા ચારિ ત્રથી માળુસ કેડકે સુધી વધી શકે છે તેના આ પુસ્તકામાં અસંખ્ય દાખલા તથા રસ્તાઓ આપેલા છે. દરેકની કી. શો. ૧/૬ દરેલનું ઢપાલ અર્થ પાંચ પાંચ પેની.

ક્લાયત એક્ ઉમરખાયામ **ગો**ત્રો સાથે કી. ક**યાળ ખર્ખ** સાથે કી. ૧–૯

ધી રહેરી એક એન આફરીકન ફાર્ય—કેપટાઉનના પ્રખ્યાત કેખક એલીવ શરાકનરના આ પુસ્તકની ૧૧૬ હન્તર નકતા હપાઇ સુકી છે. કી, દેપાલ ખર્ચ સાથે છી. ૧-૯

એડનેન્સર્શ એના વાર લાય કાસ એન્ડ કેસંટ---રણ સંત્રામમાં સાથે રહેલ ખળરપત્રીઓએ ચાલુ ટરાઇસ લડાઇના ખળરનું આ પુરતક લખ્યું છે.

ઇરલામ—આ પુરતકતા લખતાર જસ્ટીસ અમીર અલી પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "ઈરલામના મુખ્ય શિક્ષણના સાર આ પુરતકમાં આપ્યા છે."

હારદ એ**લ ઈડી**આ-અથવા હોંદુ ધરમ અને નીતીનાં તત્ત્વેલ્લા ક્લીહાસ

धश नेशिक-वेडांतना तत्वज्ञान विषे विधार.

રામાયલું અને મહાભારત—મરહુમ રામેશ દન્તે લખેલ તરલુમાં,

લાઈટ એાર એશંઆ અથવા સુપ્ધચરિત્ર.

સેશ્ય સી**ક્રેસ**રીઅલ એડવીન આરતાલ્ડે કરેલ ભગવદગીતા તા તર**્યુ**મા.

શકુન્તલા–કવી કાલીદાસના સંત્રકરત નાટકના તરજીયા આમાં ર**યુવંશ** મેઘદુત, ઉરવશી વીગેરે નાટકના તર**જી**મા છે. **મખ્યાત કવી શેખ** સાદીનાં ગુલીસ્તાન અને ચેરતાન.

પરશીઅન મીરડીક્સ લાગ ૧ અને ૨ તેમાં જવાસદીન રૂપી અને તુરદીન અલ્દર્ભલ રહેમાન જમીનાં લખાણા છે.

હારીક્ષનું ક્લામત---સઇમદ અબ્દુલ મજૂદે અરેગીકમાંથી તરલુપા કર્મ છે.

અરેબીઅન વીઝડમ—એરેબીકમા<mark>ંથી તર</mark>જીમાને <mark>માટે</mark> ચુડી કાકેલી ~~નસીપ~~તા.

ડરદીશ લડાઈને લગતા કારડુન

દીલ્લીના ગી. મહમદ અલી તરફથી 'કામરેડ' પત્રમાં છપાએન ઇટાલી અને ટરકીશ લડાઈને સગતા છ કારડુનના સર જ્યોમાં મતવા લાયક સુંદર રીતે જડા કામલા ઉપર જાપેસ. આ છ સાથે એક સાતમું કારડુન વિલાયનથી દસીલું આતરીકા આવતી વખતે ગી. ગાખલેને પહેલા વર્ગની ડાકાટ આપવાની અટે મર કપેનીવાલાએ એ પ્રદમ ના પાડેલી તે ઉપત્થી બતાવેલ સ્માર્ગ હોય. પ.

અડવાડીક પંચાંગ.

भारती ता २३ भी कीशस्थित ता २८ The Hind of the East એનગસ્ટ સુધી છે. સ. ૧૯૧૩ હ્યું દુ— આવજા, વદ કથી આવજા વદ ૧૨ સુધી સવત ૧૯૬૯.

માહમેદન—તા. ૨૦ ગમળતથી તા. ૨૬ રમળત સુધી હીજરી ૧૩૩૧. **પારસી**—તા. ૧૬થી તા. ૨૨ સુધી 9222.

qta	चाः ऋ्री	ઢી નિ	કુ ચિ	મ વા			ય સુર્યતસ્ત _ક મી
શની રવી સાત્ર મંગળ શુધ ચુર શુક્ર	23 X X 2 10 2 2 6	98	20 20	24 28 28	10 14 20 20	;-2; ;-2; ;-2; ;-9;	3 Y-30 3 Y-30 5 Y-30 5 Y-36 5 Y-36 5 Y-80 9 Y-89

લંડન કમારી ફંડ

પા. શી. પે. & ૮ આગળના સરવાલા. ક મી સાની વાલજ ગેધ્છ o ું 😘 😘 કાળા રતનશી હ ,, દામજી **મી**રની તાથેડીન ટાંચાઢ વલસછ થધર્સ धरमस्रधिक तारभहभद्द કડીયા રામછ મણીલાલ વાલછ ગાવાંદ નીજા દરછ મલીયા 10 ૨ સરવાળા,

હીંદ્વસ્તાનની ટપાલ

ता. २१ व्यामस्त्रना व्यर्भाम, उसकता The Indiana of South Africa Helois જતી રહી કટાંગામાં બંધ મરી.

તા. ૨૮ એત્રસ્ટના અરસામાં કલકના. જતી રહી. અમકુઝીમાં રવાના થશે.

તા. ૩૧ અનગસ્ટ ગુરૂનારે સવારે ૯૩૦ **ગી**તીટે સ્ટી. બેરાહેાંગમાં કરાચી જનારી ટપાલ બંધ થશે.

તા, પાસપ્ટેમ્બરના ગરસામાં મુંબઇ જલી ગરી, પેન્ડેકાટામાં બાંધ થશે. તા કસોટેમ્બરના અરસામાં મુબઇ જતી સ્ટીત મારકપ્રાકૃષા બધ ચરી

BOOKS TO READ

Price, post free

of legends drawn from Valmiki's Sanskrit Poem, the Ramayan

A Peasant Sage of Japan. The Life and work of Sontoku Ninomiya-One of the greatest social reformers ій Јарад

The Story of an African Farm, a novel, by Olive Schreiner

Civilization of India, by R. C. Dutt. Byzantine Empire or History of Syria, Asia Minor, Egypt in Africa. (The present Turkish Empire formed once a portion of the Bytantine Empire)

Fields, Factories and Workshops, or Industry combined with Agriculture and Bruin Work with Manual Work, by Prince Kropotkin Self Help, by S. Smiles

Life and Labour or Characteristics of men of Industry, Colture, and

Centus, by S. Smiles Character, by S. Smiles Robayat of Omer Khayyam, with Liustrations

The Song Celestial, by Edwin Arnold 2 The Light of Asia, by Sir Edwin

talam, by Justice Syed Ameer All Adventures of War with Cross

and Crescent

The Koran

Sakontala, an Indian Drama, by Kalidas 2 Moham medanipas

Mahomed 'The Great Arabian, by Meredith Townsend

Gulistan or Flower Ganten, Sails Sesame and Lines by John Ruston.

Unto this Last, Essays, by Emerson Duties of Man, by Marzini

Time and Tide, by [Ruskin

English Traits and Representative

Men, by Emerson Society and Solitude and other

Tales and Parables, by Tolstoy

War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Tolstoy each

Arabian Wiedons

A Vision of India, by Sidney Low Reflections on the French Revolution, by Burke

within the Empire and I ow They are Treated. By H S. L. Pokak

The Wisdom of the East Series

The Confessions of Al Ghazzali The Heart of Tadia The Persona Mystics

1. Jatalad-dan Rumi IL am

Subsyst of Haffa

the huston of Sans The being in of the Korola Discuss of Abul-Ale

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

श्रीभतः શ્વી. પે. શી. મે. કાવ્યદેહત ભાગ ૧ હો કાવ્યદાહન સાગ પ મા કાવ્યદાહન ભાગ ૬ ઠેા તુળસીદાસકૃત રામત્યન્યુ ગગા મુરજર વારતા 🤊 બાળકાના આનંદ, ભાગ १ तथा २ संभनार : धन्याराम सुरसराम ... અસડમી સદીતું હીંદ્ર શ્રીગઢલાલજક્તસમસ્લા કરીને આધારે લખાયલી ભગવદ ગીતા

આર્ટ પૈપર ઉપર છાપેલા सुंहर ફાટાચાક

માનવતા દાદાભાઇ નવરાજી ુ∣ઇડિઅન સ્ટ્રેચર બેરર કાર અક્ષાનીસ્તાનના અગીર

યી. સે.ગબજ શાપુરજી અડાજનીના મી. પાલાક

^{2 10} शेत्र कर्नु अरदुन

મુંબઇમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએત ું મહાસમાં દ્રાસવાલના દેશપારીએા

મી કેલનબેક

યી. જોસફ રાયપન ફેરીઆ ા ઃંગેજોહાન્સખર્ગમાં હોંદી ક્રીતિસ્તંભ

^{ા ર૦} ક્રીડીડારમ લાકેશન

, 10 મી ગામહેના માન**પત્રા** ≀ઃં∂ટાલસ્ટાય ફારમના રહીશાે

> મરહૂમ કાઉંટ ટાેલસ્ટાેય

સિર વીલીયમ વૈડરભરન

મી હેત્રકેત

જસ્ટીસ અમીર અલી સિર્હ એમ્પથીલ

મી, જોસ**ક્ રૈત્યપન બારીસ્ટર**

હીંદી બાનુઓનું બઝાર દીસાવર મી રતન જે તાતા

દે. છા. ગેરખહેની મુલાકાત વખતે જોદ્દાનીસ ખરત્રતા સ્ટેશને ખાંધેલી કમાનના દેખાવ

^{ા કે}મી જોસફ રામ્પત બારીસ્ટર

रेव. के के डेंक

કોંમતઃ-દરેકની ૧ પેતી પાસ્ટેજ અર્ધા પેતી

• ७ समायात् हेनाख ---

🧚 ઈટરનેશનલ બ્રિન્ટિંગ પ્રેસ રીનિક્સ નાટ લંહ

t g I riosed and Published by M. K. Gandb: . o International Printing Press, Phomix, Natal.

Indian Opinion

छ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 35 -Vol XI.

SATURDAY, SEPTEMBER 67H, 1913.

Regulared at the G.F.O. as a Hemilater

THE HOUSE OF LORDS DEBATE

have received the official report of the debate which took place in the House of Lords, on the 30th July, on the question of the British Indians in South Africa. We give the tall text :—

Lord Ampresses to call attention to the fact that the Immigrants Regulation Bill, which has passed through the Union Parliament of South Africa, has received the assent of the Governor-General and is to become law on August 1st, is not in accordance with the Provisional Settlement of 1911 or with the stipulations of His Majesty's Government, and to inquire whether His Majesty's Government will request the Government of the Union of South Africa to suspend the operation of the Act in order to give opportunity to such amendment thereof as will be more satisfactory to the Indian community in South Africa and less injurious to British prestige in India.

The noble Lord said: My Lords, I hope that your Lordships will not measure the importance of this question by the imagnificance of the individual who has so often felt it his duty to address you on the subject. I hope also that your Lordships will not be misled by the fact that the Press of this country has given but scants attent on to the question. I will not venture upon any conjecture as to why this should be. I will only remark that this is not the only question of importance which has not received full and adequate attention from the newspapers. Of one thing I am certain, and it is thus, that sooner or later, probably somer, this question will compel widespread attention in every quarter unless it is very soon and satisfactorily settled. It is not I who say so. It has been said by all the responsible statesmen of this country at one time or another; and even the present Colonial Secretary has declared that it is a matter of "Imperial importance"-he could hardly have used a stronger term than that that the claim of the Indians, the just claim of the Indians, should be conceded. I refer your Lordships to Mr. Harcourt's telegram of May 8th, which you will find on page 17 of the Blue book. I say that this matter has received very little attention from the public in this country. If I had the arts of a Birrell or the resources of a Cocoa Press I could have made a great deal more of it than the Party opposite managed to make of the "Chinese slavery business, for there can be so doubt that there is far more organion for pational stains and national indignation at the mismanagement which has kept Indians waiting ten long years for the justice which the British Government was bound to secure for them and which British statesman again and again pledged themselves to secure.

Let us not forget that the South African War was fough establishly to secure redress of the grievances of our Indian fellow-subjects in the Transvest. That

was one of the main causes of the wan. The late Mr Alfred Lyttelton, whose loss we all so deeply deplore, stated very clearly in an important speech that it was part of our case against the South African Republic. I should also like to remind your Lordships of the memorable words used by the noble Marquess the Leader of the Opposition, who speaking at Sheffield in 1899, used the following language—

"A considerable number of the Queen's Indian subjects are to be found in the Transval, and among the many misdeads of the South-African Republic I do not know that any file me with more indignation than in treatment of those Indians. And the harm is not confined to the sufferers on the spot; for what do you imagine would be the effect produced in India when these poor people return to their contary and report to their friends that the Government of the Empress, so mighty and irresistible in India, with its population of 300,000,000,000, is powerless to secure redress at the hands of a small South African State."

Those were indeed prophetic words, for we now know what the people of India say of this ismentable impotence on the part of the Imperial Government. I see that my coble friend, Lord Sydenham is here. He has arrived from India more recently than myself, and he can tell your Lordships, and I hope he will do so, of the deplorable and alarming effect which has been produced in India. I hope that he will tell your Lordships from his own experience how men who are not political agitators, leading men in Bombay and indeed all over India who usually refrain from taking part in public affairs, were impelied to hold public meetings in order to protest. The South African Republic has, since the noble Marqesa, Lord Langdowne, spoke, been under the British Flag, and surely it ought to be easier for the Imperial Government to get their way under the British Flag than when they have to deal with a foreign State, even though it is a small one.

Then I hope that the noble Marquess the Leader of the House will tell us what the Government of India have reported on this subject, and what he himself has been able to say. I could quote the sayings of many other leading men, but I will content myself with only repeating the words which my noble friend Lord Selborne used at Dumfries in the year 1899, and I quote them because he has a very special responsibility in the matter. Lord Selborne said—

"Wes it, or was it not, our duty to see that our dusky fellow-subjects in the Transval should be treated as the Queen in our name had promised they should be treated?---

He was, of course, referring to the colabrated Prociamat on of Her Majesty Queen Victoria.

"We were trustees or our brothers at over the world and different endours." Was the British Government going to make his targetter and to have he o'ode es given by it land ally a bet ved. It as it going to sen that the British subject wherever he went all over the world, whether he were

white or black, was to have the rights which his Queen had secured for him?"

My Lords, that was true Impured doctrine, and it is to see incomprehensible that, after language of that kind and been used by the responsible statemers of the day and by Minuters of the Crows, has years should have alapsed without the wrong having been righted. Sarely Hrs Majosty's present Ministers are not going to say that they are not bound by the prodges of their predecessors in a matter of this kind, a matter affecting the Governments of the Empire, affecting our rule, our bonour, and our good faith in India. cannot say so. Indeed, His Majesty's Ministers have renewed those pledges. I have only to refer your Lordships to a Despatch written by the noble Marquess the Leader of the House, in October 1910, in which be very thearly mated the position and took up an altogether weenceptionable attitude on behalf of His Majorty's Government

Yes; but ten years have passed away, and those grievances which were reserved to in such emphatic language have not yet been redromed, and those sights which were due to our Indian leftow-subjects have not yet been secured. On the contrary, the position of indiana has undoubtedly been worse during that period than it was under the old South African Republic. I have often given your Lordships proof of that, and I am not going to take up time by doing so again. I will only point to the fact that the Indians were obliged to resort to passive resistance and to voluntarily undergo untold soffering for the take of these principles for which they were contending, and that a feeling has arrest to during for which there has been no perallet before. Well, my Lords, what have we to say to India? How are we to justify this long delay? And what does India say to us? The Imperies therein tests absented power to until the question eleven power ago by the minimument of war. They obtained the power which they had had by Convention belore, but which had been muddled away. Why have they not exercised that power? Again and again they have had special opportunities of settling this question, opportunities when they were in the position of being able to make the settlement of the question a part of some bargain which our friends in South Africa were obliged to make with them. Why have those opthing is a chapter in the history of the Empire over which, pechaps, it is best to draw a well

On this occasion we had better confing our election to the actual present advance. The position is this. The British Government have declared that certain thanks must be done, and those things have not been done. The Government have accepted this Imagination Regulation Act which does not finfit the condition without which they and that no solution of the permittent which they and that no solution of the permittent to the facts, which I was state as briefly as possible. Let us occur mose go back to the coole Marques's Despatch of October 7, 1910, which is so be found in Cal. 5579, and which, as I just mid, clearly defined the possion of this biasesty's Covernment. The noble Marquess, after expressing the opinion that it mould be best to treat the whole of the Union as one immigration area, wrote as follows—

"I might us add that only antition that preveding or mechanish passent prestructed in linitaries at the copy tonions and Water would not us an epistus to the Majesty's Toversmoote "

Those are the words on which I pin my to the North stig could be more explicit. Those words embody the policy which the Judien nominately in South Africa have been contending for and which their friends in this country we advocating. It may be briefly summarised in he with rid of a ratif I but and the manifestation in the standard for a ray tights. There is not the y lave seed that in the particular and the content and the standard for the content of the standard for the standa

merely asking that they should not be treated as an inferior race, and that the rights which they have hitherto enjoyed for many years past should be preserved to them and not taken away. That is the policy to which my nobits friend Lord Selborno committed himself. He mad very clearly that while he telt obliged to advocate the restricting of immegration into South Africa—and the Indians themselves have never wavered in their opinion that that is necessary and that they must acquirece in it—he was determined that the Indians in South Africa should be treated as well as possible and should not be deprived of any of their rights.

The next point is what is called the Provisional Settlement of 1911. This amourable passive resistance movement had gone on for very nearly tour years. It had become a scandal which the South African Government could not ignore. It had aroused the bitterest andignation in India, and it was a disgrams to the whole Empire. A Bill to remedy the grievances and to fulfil the former pledges of the South African Govatoment had been antroduced, but it proved to be so setisfactory and was withdrawn. It then became percensary to bring about an armistice with the Indian leaders, and a correspondence took place between Mr. Gauchi, the devoted patriot who is at the head of the Indian community in South Africa, and General South, the Mroister of the Interior. I should like to call your Lordships' attention incidentally to the fact that the whole of that correspondence-indeed very essennal parts of it-has not been published in the former Blue-book No. 6283. Anybow, in this correspondence a provisional settlement was arrived at, and the terms were as follows-(1) that legislation should be passed in the next session repealing Act 2 of 1907, subject to the reservation of the rights of minor children, (2) that there should be no railal bar in any future leg s lation for the whole of the Locur, (3) that examing s ghts should be maintained, and (4) that there should be no amousty for passive resisters. The two executed points are the removal of a racial bar and the mainfenance of existing rights. Passive remitance was accordingly suspended, and a second Bill was introduced into the Union Parliament, but it was not passed in the next session, nor did it fulfil the essential conditions. The Bill was eventually withdrawn.

A third Bill was introduced this year under the title of the Immigrants Regulation Bill, the Bill to which this Blue-book refers. It was introduced on April 14, passed on June 13, and received the assent of the Governor-General on the following day. This Act comes into fome on August 1, but under the South Africa Act, Section 55 (2), the King may disallow any law within one year after it has been assented to by the Governor-General. This Act, which will come into force the day after to-morrow, fails to carry out the agreement which was made in the Provisional Settlement, and late to lubil those conditions which it s Majesty's Government have repeatedly and early ally de lared to be essential. What I want to know in Why have His Majesty's Government given way? Why have they not stuck to the conditions which they declared to be essential? Why was the Governor General allowed to assent to this HT the very moment et passed through its final stage without any o, pertunity being given to the Emperial Covernment, who are equally incerned, to make sure that the promisions were satisfa tory? Why was the Bill not researed, as it might well have been under the South Africa Act, for the consent of the King? And what have His Ma raty's Government got to say to India in order to explain the fact which they themselves admit, that the Act cannot be entirely satisfactory to the Indian comminity? These are the questions which I hope the noble Marquess will be able to answer. But I regret very much that the knower all our from the lack of te Home. He is, of are not per ally to sponsible or it's matter. In the contact the He of book reveals that the noble Marquess has much anxious concern for a fair sottlement of this question from his

position as Secretary of State for India. I wish, therefore, it did not fall to his lot to apologise for the other

My Lords, what will His Majesty's Government do if passive resistance is renewed, for that is a conting-group which most certainly be taken into account? How are you going to meet the untold scandal which will be created if there should be a renewal of passive resistance? The answer which the noble Marquess will give use cannot possibly be that the conditions have been fulfilled and that the gravances have been redressed, for all the proofs are to the contrary. I cer tainly cannot get that answer from the noble Marquess, who, if I read the correspondence anght, has himself entertained grave doubte as to whether the settlement was catisfactory or not. But let me give your Lordships proof of what I have just asserted. I say a race al bar is still maintained in regard to the Pres State, for under Section 7 of the Act Asiatics alone, not any other people but only Asiatics, will be required to make a declaration on entering the Free State which is humiliating to them, absolutely unnecessary for the purpose which the Free-Staters have to view, and, in fact, an entirely wanton imposition. It may be replied that this is a small matter that it is a more handful who ever wish to enter the Free State. But, my Lords, It does not matter how small the evasion of a principle may be if the prociple is evaded at all. It is exactly analogous to any crime or offence. The their of twopence is just as reprehensible as a theft of £5, and if you ouce concede that it is not an absolute principle that there is to be no racial bar, you have no securi y that a receal bar well not be introduced in future legislation. And there is further legislation in prospect in the near future in which there will be every temptation to widen the rent which has been made by the small wedge of the Pree State, and once more introduce this racial bar in respect of which our Indian fellow-subjects have contended so long and suffered so deeply

I say, further, that existing rights have not been numbered, and I say so because in the first place the right of South African-born Indians to enter the Cape, a right they have always enjoyed without question, has been taken away. This will be seen if Section 5 (e) is compared with the proviso at the end of the same clause. I do not think there can be any question about it. Secondly, the right of domicile after three years' residence without indenture, which has hitherto-been enjoyed by the Ind a is of Nata has also been taken away. This has been effected by the definition of the term "dome of in Sect of 30 of the Act Thirdly, the right of appeal to the Supreme Court has been " prejudiced and weakened "-to use the language of the noble Marquess, Lord Crewe—so far as Cape Indiana are concerned. The Indiana of the Cape have hitherto enjoyed an appeal on lacts as well as on law, but this right has been lowered to the standard of Matel and has been reduced to an appeal on law only. So much for the two essential conditions.

(To be continued)

Immigration Appeal Board

A further sitting of the Board took place on the a6th ultimo, Mr. Percy Binns, chief magistrate, being in the chair, Messrs. Maurice Evans, C.M.G., and G. W. Dick constituting the Board

Three appeals were proceeded with. In each Mr. B. L. Goulding (Messrs. C. P. Robinson and Gould-

ing) appeared for the appellant

In the case of Khana Heera evidence was led by the agent of the British East India Shipping Company to the effect that the appellant left the Province by the 6.8. Pentale ta en Oct vigia aid au ed that, although he had had his certificate of domicile for some two for three years, there were good teasons for him not leaving the Province at the time he obtained the cartificate. 🥒

After bearing the evidence the Board was ananymously of opinion that the appellent was entitled to remain in the Province, and the appeal was therefore upheld

In the case of Jamal Vallt the Board intimated that it would require further evidence, and the matter was ordered to mand adjourned matil Tuesday next,

so that the witnesses might be subpoensed.

In the case of Ratanjee Bhools witnesses were called to corroborate the avidence of the appellant, and at the profusion of the hearing and after the addresses of counsel and the Immigration Officer, the Board considered that this was one of the cases in which the judgment should be deterred until the questions of law which had been raised in the other cases which were applicable to this particular case had been argied bet he the auprema Court.

she appeared was informed that he could remain in the Province was I the hearing of the special case by the Supreme Court after which his case would be

brought on for decision.

This concluded the whole of the appeals which From the Editor.

THE DEBATE IN THE LORDS

kr.jvKr.comonocouoricuoocococococococ

We have now the full text of the debate initiated by Lord Ampthill in the House of Lords on the Immigration Act of the Union. The debate is memorable for more than one reason. Must weighty conbledras and one time acting Viceroy of India in the person of Lord Ampthill, by an ex-Governor of Bon-bay in the person of Lord Sydenham who has only just returned from India and who, therelore, knows the pulse of India on this question, and by an ex-Viceroy of India in the person of Lord Curzon, All there note meet spoke lerveutly to our behalf and admitted the full justice of our demands. They u d not satisfy themselved with general sistements but each of them showed a mastery of details of the question which one is not accustomed to in such debates. Of Lord Ampthill's great pains, care and attention we have now known for a number of yours. His Lordship has made our question his own. But it is most consoling and refreshing to find. Lords. Curson and Sole sham also possessing a wonderful grasp of the 100, of . Their interest in our question is a happy a gury for the future and it considerably stre athers Lord Amothelia hands in his advocacy of a came he has found to be just and of such I apenal importance as to warrant, in the suidst of his many other activities, his constant and personal atteonion

The druste shows, too, that Lord Crews had no case. The attitude of now possession that he took that that the doctrine of non-interference by the las, e. a. authority with the domestic affairs of selfg years g tocours is being carried too far and is reaching a point that endangers the very stability of the Empire. It is a mockery to describe self governing Commer as part of the British Dominions if they are to be so reconcentent that they may dely Imperial traditions and Imperial considerations. cannot, for any length of time and with easely to the Empire to which they pretend to belong, aways take and never give. As his been pointed out by the great English newspapers which we have already quoted, the Union Government were ready no tugo to fall back upon imperial troops in the hour of rordiness to help the Impenal Government out of a serious situation facing them in their Government of the Indian Empire by doing a simple act of justice? India will certainly demand and have a satisfactory souver some day.

Sir Charles Bruce's Letter

To the Scotswan (Edinburgh) Sir Charles Bruce addressed the following letter, dated the 31st July last .--

"Will you allow me to say a few words on the debate in the House of Lords on the position of British Indians in South Airica? This day five years ago, on July 31, 1908, I had the honour, in the absence of Lord Ampthall, of introducing to Lord Crewe at the Colonial Office a very influential deputation, who submitted the grievances of His Majesty's Indian subjects in the Transvaal. No exaggerated claims were made on their behalf, but it was urged that their position had been declared by the Government of India to be worse than it had been under the South African Republic. The Transvagi was at that time under ie sponsible Government, the Lyttelton Constitution having been abrogated by the Letters Patent of 1906. The underlying principle of the Lyttelton Constitution was that all questions of native rights should be discosted and a settlement arrived at as a condition of the grant of self-government. Lord Crewe received us with expressions of sympathy, of the sincerity of which there could be no d ubt, but we had to be satisfied with the pleas that it was impossible for the Imperia-Government to interfere with the domestic affairs of a self-governing colony. Exactly similar assurances were given by Colonel Seely in the course of debate in the House of Commons on the same day. However, there st'll remained the hope that the Union of South Africa, then in prospect, might give an opportunity for a sett e ment of the position of But shalled ans throughout the Union. Unfortunately, the result of the Union of Africa Act was to extend the area of grievances of Indians of the Transvasi over the whole of South Africa, and to focus in South Alnea the difficulties and dangers arrang out of the conflict of colour in all the sellgoverning colonies.

"This was clearly demonstrated in a memorandum of the India Office, submitted to the last Imperial Conference by Lord Crewe, who made a strong appeal in support of it, speaking, as he did yesterday, with the advantage of having studied the subject from the two noints of view of the Colonial Office and the India Office.

"The failure of Lord Crewe to secure from the representatives of the Dominions at the Conference any effective response was reflected in his speech of yesterday. He could only modify by expressions of sympathy what Lord Ampthill is reported to have called "the rotten answer" that the Imperial Government cannot interlers with the domestic affairs of a self-governing colony. The events of the last few days have given the souwer a fresh agnificance. The treatment of British Indians has not only had the effect of unting in one common sentiment and purpose the whole Asiatic community in South Africa it has united in indiguant protest large and influential sections of the most loyal supporters of British rule in India, Hindus and Moslems alike. At a meeting of the Viceroy's Conneil. Mr. Gokhale derlated that no single question of our time has croked more bitter feelings this tab out India than the command ill treatment if Indiana in South Africa. At Bombay, a meeting presided over by the Aga Khan advocated a general agriation throughout India on the subject

"The policy of the Union Givernment in the matter of the treatment of British Indiannia part of a postey which has addits logical or sequence in the events of the last few days, and they that in the persuance of this on cy he Government is imable to maintain order. If a domestic affairs without the assurance of

Imperial troops. I do not for a moment dispute that in the circumstances the use of the Imperial troops was use hed, but it is clear from Lord Gladstone's dispatches that the necessity was due to the peril of a native rising, and we are brought face to face with the results of two years' operation of the Union of Africa Act. We see the Imperial troops employed to render the Government of Africa immune from the consequences of a policy hateful to the Imperial Government, which has excited indignant protest among His Majesty's loyal subjects in India, and is driving to revolt His Majesty's native subjects in Africa."

Under the Gold Law

The case in which the Government brought an action against Messrs. Chotabhai and Dadoo, of Kurgersdorp, in respect of the occupation of certain stands, was before the Krugersdorp Court on the 19th ultimo.

The charge (says the local paper) involves the right of Asiatics to occupy business premises in the Bicro.

The case will determine the right of the firm know as Chotabhai and Iradeo to continue in occupation of the premises in Commissioner Street they now hold. The owner of these premises is Mr. James Henry Smit, a clerk in the Post Office, and he is charged with the contravention of Article 130 of the Gold Law. That law provides that "no holder of a right acquired under the Gold Law, or any print law, small be allowed to transfer, or sub-let, or permit to be transferred, or sub-let, any portion of such right to a coloured person; or permit any emisured person, other than his Area and sorvent, to reside on, or occupy, such ground held under such right." Very heavy penalties are provided for an intragement of this article.

The contention of the prosecution is that Stands 375 and 376, Commissioner Street, are in illegal occupation by Astatics. The lease of the property stands in the name of A. E. Chorabhai, who died last year. He had a partner, M. M. Dadoo, who carries on the business under the title of Chotabhai and Dadoo. It appears there was no cession of the lease from Chotabhai to the firm. Nor has there been any cession to Dadoo. The latter contends that by becoming a partner of Chotabhai he acquired a vested interest in the firm's assets, of which the lease formed a part. Chotabhar does not appear to have appointed executors; and Dadoo does not seem to hold any written authority from Chotabhia's estate to carry on the business, or to remain in possession. These are all matters that tend to increase the difficulties of the legal position.

The charge against James Henry Smit was based on Article 230, referred to.

Mr. Pulled appeared for the Crown, assisted by Mr. G. van Blommestein, who was retained by the Chamber of C minerie and Advorate S. S. Faylor, instructed by Messis Wannenburg and Retief, for the defence.

Detective Pro. Martell stated that at 20.25, p.m. on the evening of July 27, accompanied by the Assistant Saintary Inspector, Krugersdorp, he virited the premises occupied by Mesura. Chotabhai and Dadoo, Assatics, at the corner of Commissioner and Rissik Streets. They were carrying on the business of drapers and general merchants. Witness examined the premises, and found mine adult Asiatics and three children in the sleeping compartments. None of these persons were the bone fide servants of the accused, and he had known that they had rended on the premises for some considerable time.

Mr. Lavler They are feat so a servants? Yes, Mr. J. E. Whittaker, Assistant Sanitary Inspector,

formal evulence, of a technical kind, having been led as to the proclamation of Krugendorp as a township.

Mr. W. G. Turner, clerk in the Mining Commissioner's Office, Krugersdorp, produced records of

Mr. Smit's titles to the stands in question.

Serrember oth, 1913

Mohammed Dadoo stated that he was a member of the firm of Chotabhai and Dadoo, and traded on the stands in question. They entered into a lease with Mr. Smit on August 16, 1907, and again on November 6th, 1912. Witness was one of the lassees of the property

Mr. Pullen: Can you explain why your name is not mentioned in the lease?—From the very beginning

the lease was in the name of Chotabhai

Where is Chotabhai at present?—He is dead; he died, I believe, in Arabia about November 30

Witness further stated that he was an Asiatic, and resided on the premises. The store assistants, who were also Asiatics, slopt there, and they were employed by him, not by Mr. Smit. He was the sole partner in the business, the old deed of partnership being entered 1010 in 1906.

Mr. Taylor: Did you become a partner in the lease, too?-Yes; that is one of the most important

essets in the business.

After 1906 did you make application for trading licences for 1907, 1908, and 1909?—Yes: I mentioned that Chotabhai and I were partners, and the licence was in his name. From 1906 we carried on business under the name of Chotabhai. I was with Mr. Chotabhai before 1906, and have in my possession the old leases granted to him. The first one is dated September 23, 1908. In 1903 three rooms were built on Stand 375, with Mr. Smit's consent, and in 1908 more rooms were erected there. The people found in the rooms by the detective were his store assistants, including a bookkeeper and a cook. Three men in one of the rooms were acting as caretakers suppose the recent burglary

At this stage Mr. Pullen stated that he was unable to proceed any further until he had examined Mr. Dadoo's books, and a remand was granted until the soth ultimo.

The case was concluded on the 19th ultimo.

Mr. Van Blommestein, who was retained by the Chamber of Commerce, assisted the Public Prosecutor, and Advocate Taylor defended.

Alter evidence had been led as to leases and partnership, Mr. Pullen (Public Prosecutor) argued that the case had been proved, and asked for a conviction

Advocate Taylor argued that it was an extraordinary thing that throughout the whole of the Gold Law up to 1598 there was no mention at all of a stand township. What had really happened to Krugersdorp Towoship was that the Covernment in 1887, having acquired a piece of ground in the Dorp, took it upon itself to divide that ground into stands, and sell them under the Gold Law. Subsequently, some ten years later, it was considered necessary to ratify the laying out of stand townships, and the Second Volksrand pussed a besluit which was supposed to meet the case, but they all knew that a besluit of the Second Valksraad did not have the force of law. He contended that a man who bought one of those stands in 1887, and had held his title ever since, could not be considered to hold his title under the Gold Law, and that being so, the Crown had tailed to make out the case. He also dealt with the question of the renewal of the leases, and the present occupation by the partnersh p

The Court eventually reserved judgment.

He (Lord Crewe) had nothing better to offer than "a policy of patience, and moderation." afraid he does not realise that human beings possess these qualities in a strictly limited degree. As Lord A. schill said, Indiana have been for ten years waiting for the justice which the British Government was bound to secure for them and which British statesmen have had to I again plodged themselves to secure 4 4 2

Pertinent Questions

Whilst the Native legislation of the last Parliament is occupying public attention, the following letter, as being of intrinue importance and published by the Rand Daily Most, may not be devoid of interest

for our readers :-

The following points appeared in a report recently read at the General Conterence Church Meeting held at Takoma Park, Washington, D.C.: In 1863 there were 4,500,000 coloured people in the United States; at present over 10,000,000, which is a larger popula-tion than the South African Union or Australia. Fifty years ago practically all the coloured people tilled the soil. At present 3,000,000 work at trades requirign skill. There are 24 physicians, 20,000 graduated nuries, 21,000 teachers, 15,000 clergymen, 14,000 masons, 24,000 dressmakers, 10,000 engineers and firemen, 10,000 blacksmiths, and 21,000 carpenters. A few years ago it was unlawful for a coloured man to hold any United States Government position. To-day 22,400 are employed, of which 3,900 are in the Post Office. Over 1,000 patents have been granted them, such as telephone registers, hydraulic brush, motor machinery, aeropianes, cars, switches and many others. Fifty years ago the coloured people had no lands. Today they own so,000,000 acres of land, equal to 31,000 square miles; they cultivate 890,140 farms of 100,000,000 acres, and own cattle worth 177,273,975 dollars; poultry worth 5,113,756 dollars; implements, 16,861,418 dollars; land and buildings worth 273,501,665 dollars. They own 300 drug stores, 400 newspapers and periodicals, 100 insurance companies, 64 banks espitalised at 1,600,000 dollars, and do an annual business of 20,000,000 dollars. Their total wealth is 700,000,000 dollars. Fifty years ago their education only began; 95 per cent. could not read or write. They now own 50 colleges, 13 institutions for the higher education of women, theological schools and departments, 3 schools of law. 5 of medicine, 4 of pharmacy, 17 Sixte agricultural and normal colleges, and over 400 normal and industrial schools. The value of school property is 17,000,000 dollars. In 1612 4,000,000 dollars was spent on higher and industrial education, and 8,600,000 dollars in their public schools. From 1866 to 1870 they raised 700,000 dollars for school buildings and support of teachers. They now raise 1,000,000 dollars annually for education. Of 5,000,000 dollars spent for public schools by the United States the coloured race get 15 per cost. They own 57,000,000 dollars' worth of church property. Fifty years ago there was no national organisation. There are now the American Vegro Academy, National Association of Teachers, the Negro Educational Congress, and the National Bankers' Association. For their prolessional advancement there are the National Associa-tion of Coloured Graduated Nurses, the National Bar Association, the National Negro Press Association, the National Association of Coloured Music and Art. The coloured women have the National Christian Temperance Union, and the National Association of Coloured Women's Club; also so theological schools to train ministers, also 35,000 well-organised Sunday schools with 2,750,000 pupils, and their own literature and song-books. They own four large publishing houses, devoting all their output for church literature ; one establishment in Nashville, Tenn., is valued at 350,000 del ars, and employs 150 people with a pay sheet of 200 000 dollars. Nearly all denom national maintain home and foreign missions; they contribute annually 100,000 dollars for home and 50,000 for foreign missions.

Question 7 is: What will be the position of the South African coloured race in fifty years' time, with their present-start & Filty-years, ago these negroes were slaves, sold like cattle, and only 45,000 could at I relay nearly 1,0 are on oil used 1 suple are

educated, and the Kaffirs went the vote and are determined to get land. And who will stop them?

Question a: Where will the poor white of to-day

be in fifty years?

The £3 Tax

The South African Agricultural Union has pussed

the following resolution :-

"That this Conference is of opinion that the abolition of the £3 because on time expired Indians in Natel would be detrimedtal to the isbour supply of the Province and contrary to the best interests of South

Sir Thomas Hyslop moved, and said the effect of the limence was to prevent laduate from settling in the country. It is extended to Colonial-born Indians com, and if the licence were abolished Indians would have the choice of remaining in the country as free men. They wanted them as labourers, but not as free men The farmer's labour supply would suffer if the tax were removed, and it would be disadvantageous to the whole of the country

Mr. Townsend, in according, said the twaddle about the Indians suffering under hardships was all nonsense

The motion was approved unaumously.-- Natal Mercury.

. News in Brief

In reply to " Reader," no licence is required to sell unmanulactured produce of South Africa only such as fritis and vegetables.

At a meeting of waitrensee held in Johannesburg to voice the grievances of their occupation, one waitress spoke of "coolie" competition, and said that if they could get all "coolies" turned out of the country she thought it might be possible to establish a women's

On the agrd ultimo, Mr. Bhikbabhai K. Patel, the Hon. Secretary of the Transvaal Patidar Association, left Johannesburg on a visit to India o 1 was soon off at the station by a large businer of friends and well-wishers. Prior to his asparture, he was presented by his Society with a gold medal in recognition of his valuable services during his term of office.

Reuter's Capetown correspondent telegraphs that a singular immigration case came defore the Magistrate's Court on the soth ultimo, when an Indian named Camrodien Mahomed Shariel was charged with contravening the Immigration Act. Accused was originary committed for mal, but the case had been remitted. It appeared that Sharief was refused permission to return after a trip to India in 1908, but nevertheless came back by way of the Transvaal. Baing mable to pass the education test, he was ordered to leave the country, but obtained permission to settle his afferra first. The time for this expired, but he remained, and was consequently arrested. The Magistrate and was clear that the case came within a recent ruling of Judges Hopiey and Lange, who I'm down that anyone could enter the Province overland.

The following cur our item of news appears in the

Winnipeg Telegram of the 17th J. y last 2— Vancouver, BC, July 16. With the distinct step 2 lation that the special convession a to be regarded as a special " act of grace," and not as a precedent just mission has been granted by the Hosi, W J. Roche, Minuter of the Interior, for the a mess to if the in-ner and the four children of a Vancouver Hadara a d Halam Snyh. The relatives of Irakam Snyh have beet at riving hort to the very us not very o obtain the special permission referred to. The fact that the Phodu is 5 % apposed to be in special with

the members of the colony who have been responsible for the agriction raised to let down the hare against the wives and children of their countrymen, is understood to have been a favourable and determining factor in the granting of the privilege.

Brazilrans (says an exchange) are great coffee-drinkers. Numerous cups are drunk each day by the average man and woman. The beverage is made very strong and very sweet. It produces an exhibitation of a more intense and lasting kind than been. Those addicted to this habit become very restless, and are scarcely able to sit still, even for a moment. notvousaces increases until it resembler St. Vitur's

The only way to put an end to these [Native] rebellions (says the Native paper Abanta) and to the present position of non-confidence, in so far as the natives of this country are concerned, is not, as General Boths told his backveld supporters the other day, namely, that his Government would take no nonsense from the Kafirs, but rather that his Government should take the Kafir and bear his possense."

Narayansamy-Nagappan Scholarships

The Secretary of the Indian Women's Association advises us that the memorial for the late passive resisters, Namyansamy and Nagappan, is to take the shape of scholarships, temable at least far to a years, at the rate of £15 per year, for education in India of South Africa born Tamil youths. The conditions attached to these scholarships are that the scholars should be over the age of 12 years and up to or under-18 years; second y their qualification should be tested by a Committee to be appointed by the Indian Women's Association; thirdly the scholar or scholars that might be selected by the Countries shall remain during their educational course in India under the guidance of those whom the Committee may appoint, and that any independent action on the part of the scholar shall forthwith disentitle h.m to any payment after the exercise of such independence. The fare for the outward and return passage shall be paid out of the Memorial Fund. The scholars shall be selected out of the children of parents who are unable to find the expenses of the education in India of their children. The character of the children will be the final test. The number of scholarships will be announced in due course. Application should be made, with full particulars, to the Secretary of the Indian Women's Association, Box 6522, Johannesburg, on or before the 30th September next. Parents are requested to supply all the particulars available regarding the boys whose names they wish to submit as Narayansamy and Nagappun scholara,

Notice.

MANUFACTURED S. A. PRODUCE.

Applications for licences required under the provisions of Natal Ordinance Ao 5 of 1913 must be forwarded to the LICENSING. OFFICER FOR THE PROVINCE OF INATAL, Pifigianakir it in, and not to the Receivers of Revenue or Magistrates, as stated in a previous advertisement.

JOES H HESPSHESSORSS, Acting Provincial Secretary. P ster metitzburg, Erst August, fyrg.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુરતક ૧૧ સું.

दीनीडस, शनीवार, **तारीण 30 भी आ**धार, १७१३.

at's 5'v.

અધિપતિની નોંધ

The analysis of the second sec

The state of the first of the state of the s

અત્રાશ લાંચક વરત્રને અને યાદ આપીએ છીએ કે દાદા ભાઇ જયતી ગુરવાર આ**ર્ધ છે. દાદાભાઇ જયંતી** ત્વારે હીંદના દાદા પાતાનું ૮૮ **મું** વરસ પુરે કરશે. અમારે ભાગેજ

કદેતાની જરૂર છે કે તેમની હાર્યાના જેમ જેમ વધતી લ્લા & તેમ તેમ આપણી કરજ આ જ્યાંની વધાર ઉત્સાહયી ઉજવવાની છે. અમારા રીવાજ મુજબ અમેં આ અદ વાંકીએ આ દીંદના વિજયી પુત્રની છભી આપીએ છીએ. એ મહાલ નથતી આ હળી આપણી આપણી કરજનું તાત્ય નવું સાન લાધે એમ અમે કચ્છીએ છીએ. દિવસે દિવસે દાલી આપ છે કે દાદાબાઇ જેવા સેંકડા વીરલા નીકળી પડે તો પહ્યુ અસ નથી. અને જ્યાં સુધી એવા નહીં તીકળે લા સુધી આપણી રાજ્ય પ્રકરણી તેમજ બીજો સ સારીક ઉદ્દાર થયાના નથી. આ જયાંની હજી ઘણા વરસા ઉજવવાને આપણે ઉત્તાચંશાળી મદ્યો એમ અમે કચર પાસે માગીએ છીએ. આ દેશનાં બધાં હોંદા મડળા તે દિવસે મીટીંગ કરીં દાલને મુખારકમાદીના તાર માકલશે એમ અમે માનીએ છીએ. 'કખલ માકલવાનું સરનામું' અમે અંગ્રેજી વીલલગમાં આપણે છે.

સંક્રત કમીડી વિષે જ્યાં સુધી ભાગ માત્ર પાતાની ક્રમજ મ સમજે લો સુધી અમે લખ્યા કરતું

લ'ડન કમીતી એ દુરસ્ત ધારીએ છીએ, એ ક્યોટીની કિંમત વિષે થધારે અંબર

આપણને વિલાયતમાં છોપાએલની ટીકા ઉપરથી જણાઈ આવે છે. તે ડીકા અને તેની મદદ લંડન કમીડીની હૃછ્યાંતી વિના ન મળી શકે એ દેખીતું છે. સત્યાયહને તે કમીડીની એક્ષાળા માં એછી જરૂર છે. પણ ખુધી બાબતમાં આપણે સત્યા શહે ચલાવી શકતા નથી અથવા આપણી તેકલી તાકાર નથી. વળી બધા હીંદી સભાયતી ચનાર નથી. કેમના ને નાતાલના વેપારીને લગના કાયલ આ બધાથી ચર્લા છત્ત્વએ કૃવિરે અપણે સત્યામદ નથી ઉપારમાં ચાલા કેમના ને નાતાલના વેપારીને લગના કાયલ આ બધાથી ચર્લા છત્ત્વએ કૃવિરે અપણે સત્યામદ નથી ઉપારમું ઉપાયની આ લ્હી રહિત છે કેમ તે આપણે જાણતા નથી. છતાં તેથી મતાં દુખની અમે આ હાય દેવા સાર કેપક એકનત તા કરવીજ પહેલા સામે આ હાય દેવા સાર કેપક એકનત તા કરવીજ પહેલા સામે આ હાય દેવા સાર કેપક એકનત તા કરવીજ પહેલા સામે ક્ષામ કૃપક જેડન કર્યા તે કૃપક નહીં હતાવી કેમ ક્ષામ કૃપક હતા હતા કરવીજ પહેલા કર્યા કર્યા કર્યા કર્યા કર્યા કર્યા હતા કરવીજ પહેલા કર્યા ક

સરકારી હોતાત્રમાંથી અમે જે કુકરાએ આપ્યા છે તે વાંચવા

વડી સરકારની બૈદરકારી લાયક છે. તેઓ આડમી મેટી મી. હારક્ટના હાશ ચ્હાક્ટરન જપરના તાર છે એથી તા હદ વળી છે, જે એ તાર ન આવ્યા હતે તા હવ

મિત્ર જોઇ શકાય 💆 કે યા તે! આપણે ભાગેલા બધા સુધારા ચાત અધ્યેમાં તા ઇમીમેશન બીલ મુકદર્સ પસારે ત ચાત. યુનીયનીસ્ટ પદ્મે આપણી તરફેકામાં ધર્જી ભારે જેર કરહી હતું, પણ જ્યારે મી. ઢારક્ટનો તાર મળ્યા હાર્રે તેંચ્યા ઢીલા પડ્યા. ત્યાં સુધી તેએ પણ આપણી એમ માનતા હતા કે વડી સરકાર પૈરતેજ એવું જાલમી ખોલ ક્રમુલ નહીં કરે અને જે બીલ હીંદી કામને સંતાપ નહીં પંચાડે તે બીલ વડી સરકારને પણ નહીં સતાયે. જ્યારે ચી. હારકટના તાર ની વાત મી. પ્રીકારે બહાર પાડી સારે ધુનીયનીસ્ટ પક્ષ તેમ જ હોંદી કામને અથિયા થયા ને યુનીયલીસ્ટ પક્ષના સખત વાંધા હતેર તે બાેજા પડ્યા. બી. હારકરે પાતાના તાર માં ક્લી ને કેખીતી રીતે હીંદીની તરફ વિરાધી શામણી **બતાવી. યુની** યન સરકાર ખેંચ કરીને પસાર કરે તે નાખુશી બતાવી ક્લુલ કરવું એ સંગઇ શકાય. પણ મુનીયન સર્ધકોર્યની માગણી પિતા માત્ર તારા જેન્દ્રી, હીંકની લાગણી શી છે તે ન્નપ્યા વિના માર કરવા કે રંગ એક દુર શાય શ્રીયું ખીલ હોંદને પુરા શતાષ મ મળતાં છતાં મહ લડી સરકાર ક્રમુલ રાખર્શ એ તો કક્ષિણ ખારીકાર્બા વસતા ગામ આપણી તર ફેશા કરે તેને પણ ધાંગી શૈયાં અને હતીયન સરકારના જીલમને भदद केरवा क्षराजर धर्नु. "टांडम्सी " पश्च पानाना वकल દાય લખાસ્ત્રમાં એજ ટીકા કરી છે. યેડી શરકાર વાલજ હીંદી સરકાર બન્નેતે અવ્યર હતી કે ૧૯૧૧ ની સમાધામી પ્રમાણે રંગ એક દુર થયા જોઇએ એટર્જુજ નહીં પણ તે ત્વા કાવદા થતા વેળા હોંદના હાઇયાતી ઓઝવતા હોય તે કાયકાર્ગા જ્યાવાયા જોઇએં, આપણે ચામી રીતે જતાની શક્યા હતા કે બીલના અસલ અરહામાં તેંા ઘણા બેવા હેવા ગાર્યા જતા હતા. તે એક્સે સુધી કેખાંક ભાવતું હતું કે મી, દ્વારકટના તાર છતાં ક્રિતલાક સુધાયા તેમ મી. **પીકારને** પાતાની મેલે કરવા પડ્યા હતા ને ખીતત કુંકલાક સુધારા ગી. શરાહ્તર, મી. ડરમંડ ચેપલીન વિગેરેએ પાતાની મહેનતથી કરાધ્યા. આર્ધા ઢોંદી સરકારે પણ એવીજ બહુલત વોપરી છે. તેઓએ પણ બીલના ખરાભર અભ્યાસ કરવાનું પ્રયત્ન દરેશું મચી દેખાતું. ન ધરે મેવા લવામ પુછ્યા 🌢 🦫 🧬 ના જવાળ બીલમાજ હતા. અને ભાતાસ વિગેરેના હક ખુડી જતા હતા, દ્રાંસવાલના **રક્કરતર પશુ નહામા કરવાતું** પ્રયત્ત થતું હતું, એક પ્રાંતમાંથી <mark>ખીન્ન પ્રાંતમાં જવાના દે</mark>ટ લાક હેટા હતાં તે જતા હતા તે વિધે માટે જવાલ પણ નથી કર્યો. આ કથા કુબર છે. આપણાથી વડી સરકાર 🦫 હીંદી સરકારતા પછ વહેરાસા ન ૧ખાય એવી આ વારકારી ४८१७ छ. आपक्षे ते। भागक्षिण मण सक्ष्युं रह्यं स्विक भार मा नाविनेदी वैत्यन्त स्थानि श्रीतालभावी नीक्षण ઉપર પ્રમાણે મી. હારક્ટના તાર આપણને તાઉમેદી ઉપન્તવ છે એટલુંજ અસ તથી પણ સર્ ✓ 3લાગાળની ખધી? કારી કાતાબમા ખીછ પણ તા ઉમેદી ઉપન્યવનારી બાળના છે.

અમુક બંદરેયીજ રહીશ હીંઠી યુનીયનમાં દાખલ થઈ શકે तेनी मतसण नामके असस नहाता सम्राज्य सक्ता ते हवे સમછ શકોએ છીએ, યુનીયન સરકાર એમ માને છે કે ડેલાગામાંથે થઇતે થણા ભાષિત હીંદી દાખલ થઇ નાય છે ને પારકુગીઝ સરકાર સાચા **ન**ુકાને એાળખી શક્લી ન**યા**. તેથી મી. પીશરે ધારમું કે જો અમુક બદરેથીજ હક્દાર હીંદી દાખલ થઇ શકે એમ કરવાની સન્તા સરકાર લીએ તા આધિત હીંદી દાખલ થતા અટકે. મી. પીશરની એવી પછ ધારણા છે કે જ્યારે અમુક બંદરજ મુક્રસ્ટ કરવામાં આવશે **સારે** પારંડુગીઝ સરકાર કાઇ પણ હીંદી જેને ડેલાગાંગાળેના es नथी ते आं अतरीक नहीं शहे. आवे। धारे। को जहार પડે તા લોકાની ઉપર મહા બુલમ થશે. ડેલાગાઓ ઉતર વાચી ધણી સગવડ છે તે જતી રહેશે. સોંકાને બમણ भरूच कर्युं पडरी ने बुनीयन सरक्षरते। खुल्ल वधरी. क्या ની સામે આવેવાનાએ ગુસ્તપણે થવું પડશે એમ અમે જોઇ શાકોએ છીએ. આવી સખત શરતની સામે વડી સરકાર અથવા હોંદી સરકારે એક પશુ શબ્દ નથી લખ્યા. કામ ની કરોડી મામ છે. ખત્ને અથવા ત્રણે સરકારે ધારેલા ધુરામાથી સર્લું થવાના વખત પણ આવે."

सरकारी ' त्रेकेट ' भा की नेतिस आख्य आहिकन प्रेत्रपुस

(સ્થાનીક પાક) વિષે બહાર પડી ✓ સ્થાનિક પાકની છે તે ભાળતમાં અમને કેટલાક લાઇ સેન્સ ક્યારે ધરાકાએ સવાલ પુછ્યા છે તેથી લેવી ? તેના ખુલાસો અહીંયાં કરીયે છાયે. મુળ કાયદે ૧૮૯૮ નેક ૪૩ નંબર

ના છે. तेमां પ્રાંતિક ધારા સભાની ગૃહ બેઠકમાં ફેરફાર થયા. તે ફેરફાર ત્રીસમી ભુતે બવરતર જનરહે મંબુર કર્યો. ફેરફાર થયેલ કાયદા ૧૯૧૭ ના નંખર ૫ ના છે. ફેરફાર **થ**વા પહેલાં કાયદા એવા હતા કે દક્ષિણ અમિકામાં ઉદ્ધન धरेंसी वस्तु वेचनारने वेपारीना परवानानी कर्न न इती. હવે એવા ફેરફાર થયે। છે કે એ પાકની ઉપર કંઈ પછ્ કામ નથી થયું તે પાકને સાક્ પરવાનાની જરૂર નથી. **એટલે हे** नातासमां नीपलेखी मामार्च वगर परवाने वेशाय પણ તે મકાઈની ધાણી ન વેચાય. નાનાસમાં નીયજેલી तभाक वभर परवाने नेवाय प्रश्न तेनी धनावेली सुंध्या न વેચાય. નાતાલમાં પકવેલું ધાન કાચું વેચાય પણ તેને સાડવી તેમાંથી પરથી બનાવ્યું હોય તે પરવાના વિના ન वेशाय. नातासभा पेटा यपेस सीवा भेने। वभर भरवाने वेशाय પણ તેના મુરચા અનાવ્યા દ્વાય તે ન વેચાય. આમાંથી દેટલાક ભારીકોના સવાલ ઉઠવાના સંભવ છે. તેની ખબર તો અનુભવે જ પડશે. સાધારછ નિયમ તા અમે એ બલાવી अप्राची छीने हे नातासनी जेतीनी बेहार तेवीने तेवी धरवाना वसर देशी कडाय, पश्च तेनी क्षेत्र पश्च वस्त्र जनादी है।य ता तेन स्ताइ परवाना सेवी क्लेडिंग. विमा केने सह हाय ते લાઇમેન્સના અમલદારને પુછી શકે છે.

હોલમાં દક્ષિણ આફરીકાના સંત[ે] પુરુષાના મરેશુંના વાયરા આલ્યા હોય એમ જણાય છે. જીતિ મિત્રાનું આશ્ત્રેલીયાથી ખબર આલ્યા છે કે મૃત્યું રેવરંડ દાક્તર રાસ અચાનક ગુજરી

ગયા. 'મરક્યુરી'ના અધિયતિ મી. भीवंशित पश् अत्वतः थया. भी रेश्स में केन्द्रातीसभरमासं બહુ જાણીતા પાદરી હતા. તે મી. **હોરકેનની કમીટીમાં મેં** બર હતા આપણી પીજસમામાં હરવખત હાજર રહેતા. તેમણે સભાગઢની લડન ખુબ જોરમાં ચાલતી હતી ભારે જનરલ રમદસની સાથે ખાનગી પગબ્ધવહાર ચલાવ્યા હતા. મી. મોલીઝનની શાત્રણી તેં તેમના છાપામાં આપણે હસ્વખત એક શકતા હતા. જ્યારે પ્રસંગ આવે ત્યારે તે આપણી તરફેસુમાં લખતાં ચુકતા નહીં તેમતું છેલુ લખાણુ અમે બે અદ્ધાડીયાં પહેલાં જ આપી ગયા છીએ. તેમાં તેમણે પાલમકાટાના હીંદી ઉતાર પર થયેલા જુલમને સાર છનીમેશન અમલદારને ખુબ ચાલુક માર્યા હતા બી. મીલીઝન પાતાની તળીયત નાદુરસ્ત હોવાને લીધે શાહ્ર રાજ પહેલાં જ વિલાયત ગયા હતા. સારા થઇને હમણા જ માઝા કરેલા, ત્યાં તેર તેમને મરસ્ત્રે પાતાના પંજનમાં લઇ લીધા. મી. મીલીયન તેમજ ડા. રાસના કુટુંબને અમે અમારી હિલસોજી બતાવીએ છીએ.

વાચક વરમને માલુમ છે કે હીંદુસ્તાનની પુરવે વ્યાંદામાનના દાપુ છે ત્યાં ઘણા હીંદી કેદીએને આ દામાનમાં રાખવામાં આવે છે. ત્યાં કેટલાક હીંદીની દશા કેદીએ! અશાંતિના વખતના છે.

તેઓ રાજ્યદ્વારી કદીએ! છે એમ ત્રણી શકાય; તે તેવા ત્રણાવાને સાર્ કેટલાક અર્શાતિમાં સન્નળ પામેલા કેદીઓએ હઠ પકડીને ખાવાનું છોડી દીધું. તેમાંના એક જાણે તેર બેતિર દિવસ મુધી ના પાડી. વેને જોર જુલમથી નાક વાટે ખાસક દેવામાં આવતા હતા. તે ઉપરાંત હઠ પઠડવાને સાર તેને અનેક પ્રકારની સલ્લળ કરવા માં આવતી હતી. તેને હાથે એડી, તેને સાધારણ જેલીનાં કપડાંને બદલે ગુણુપાટનાં કપકાં આપવામાં આવનાં હતાં અને તૈની સલ્તમાં અક વસ્સના વધારા કરવામાં આવ્યો હતા. મા બાબતની ચર્ચા હોંદુસ્તાનમાં બંગણી છાપાએ સારી ચલાવી, કેટલાક સવાસા પણ આમની સભામાં થયા પણ કંઇ કાદ મળા નહીં. પણ હીંદી કંઇ અંગ્રેજ નથી, હીંદ ઈંગ્લાંડ न्या ने द्वित देत के भीशीक पेक्दरस्ट न्या ६ केने थेडी મુદત પણ જોત,વરીએ ખનતવવામાં આવે તો આપી ઇત્ર લાંડમાં પાકાર થાય. પણ જ્યાં વધારે કુખ છે ત્યાં વ્યતે મુખ છે એ કપરી નિયમ છે એટલે અમે માનીએ છીએ કે આ બધા બુલગાને આવે સુખજ છે. પશુ તે બુલગ ગ્રાતપુરવક સમજાવા તે સહન થવા જોઇએ. જે મુદ દશા માં સહત થાય તા છુટકારા નથી મળી શક્તા.

कोन रीपरटन करीने कोक गारी नातालना 'टाइंग्स' छापा मां क्षणे छ हे सुधाराचाणी मालूस कावनी नीति तेनां दुन्नर काने कवानी पेंडे कामका चक्षती हैस्य तो तेने। हाणशा कार् अवसे के संचारत्याणा भार्यमाने रस्त बाजवं ने नगभर कि मुधरेना माजूना ते। अनीतिने सतुशी विशेष चक्षणे हता के ते। पर्छ, क्षणा करेने क्यां छ सां केटबे के क्रिती स्थितिमां रहेवा हेवा कोल साई छ.

સરકારી કીતાળ

આપણું સવાલ બાબતની અહ કિતાબ બહાર પહેલાના ખબર તારથી આપણુંને મળી 'ક્યા હતા. હવે તે કિતાબ અહીં આવી છે. તેમાં લણું હતાવીની નોંધો છે. ઇમીગ્રે શન બીલ જેમ જેમ આગળ વધતું ત્રયું તેમ તેમ હોરહ સ્ફેક્ટને વડી સરકારને મેક્કેલી ખબરની નોંધ તેમાં છે. અસલ ખીલના ખરડા અને પાછળથી સુધારેલું બીલ કે જે હવે કાયદા થયા છે તેની નકલ પછું તે કિતાબમાં છે. વળા તેમાં હીંદી જ્યારે મીટીંગાના રિપારટ તથા મી કાપલીઆનું માસ મીટીંગમાં થએલું ભાષણું પણું છે. તેમ બ્રીટીશ ઈડી અન એસોસીએશનની સાથે થએલા પત્ર વ્યવહાર છે. આ કિતાબમાંથી જે અગલના ને હાલ સુધી નહીં છપાએલા હાલ અને નીચે આપીએ છીએ :

વડી સરકારે શારડ સ્લેડસ્ટનને પુછમું કે મી. ગાખલેની મુલક્કાતની શી અસર થય અને ત્રણ પાઉડતો કર તથા ખીજી તકરારી બાબત વિષે શું થયું તે વિષે લારડ સ્લેડસ્ટને ખબર આપવા. તેના જવાબમાં જનરલ બાથાએ નીચે પ્રમાણે જવાબ વાલ્યો.

"મી, ગ્રાપક્ષની મુલાકાતના પરિષ્ણામ વિષે કંઇ પણ મત આપવા પ્રધાન મંડળ શકિતવાન તથી. એએ સાહેળની મુલાકાત ખાનગી ગ્રહસ્થ તરિખેતી હતી. તેમને મુખ્ય પ્રધાન, સ્થાનીક પ્રધાન અને ખજનન્યી પ્રધાન મળ્યા હતા. તેમણે હીંદીની ઇજાઓ વિષે પ્રધાના પાસે કેટલીક હકિક્તો રજી કરી. પ્રધાનોએ તેમને કહ્યું કે બને તેટલું ખ્યાન સર કાર તેમની દલીહાને આપશે ને મુખ્યત્વે કરીને ગીરગીટીઓ આતી ઉપર જે ત્રણુ પાઉડના કર છે તે બાબત પણ ખ્યાન આપશે. ઇબિગ્રેશન ખીલ બાબત કહેવાનું કે અને વરસે બીલ ધડાયું હતું તેમાં કેટલાક ફેરફારવાળું બીલ સરકાર તકલર કરે છે. તેની નકલ જેમ બને તેમ ઉતાવળયી માકલવામાં આવશે."

બીલ શ્રાહ્સતાં તેની ઉપર ઠીકા કરતાં જનરલ બાયા લખે છે કે " ચાર્ચી કલમ કેનેડાના ધારજી ઉપર સ્થી છે. પણ કેનેડામાં અતિએક રાખ્યા છે તે આ બીલમાંથી કુર કર્યો તે વળા જે માસુસતે તેની રહેણી કરણીને લીધે અપે: અ અસ્વામાં આવશે તે બાબત 'ગેકેટ'માં પણ બહાર નહીં પડે પણ માત્ર ઇમીત્રેશન અમલદારને ખબર દેવામાં આવશે. અતે 'આ ક્લમને આધારે જે એશિઆડીક અહીં ના રહીશ નહીં હોય તેને અમેચિશન અમલદાર અમેાવ્ય ત્રભૂરો એવા લુકમ તેતે આપવામાં આવશે. હીંદી આગે વાના સાથે મસલત કરી જે હીંદીને દર વરસે કાખલ કરવા ના હુકમ કરવામાં ખાવશે તે હીંદીને ઉપરની ખટકાયતમાથી મુક્ત કરવામાં આવશે. જે માહ્યુસા રહેણા કરણીને લીધ **અયાગ્ય નહીં ગણાય એવા કુરાપીયનાને સાર કેળવ**ણીની કસોડીના ઉપયોગ કરવામાં અલ્પરો. વળી પ્રધાન મંડળને એવા અનુભવ થયા છે કે વખે તે બંદરેથી એશાઆટીક ઉતાર આવે છે તેથી બહુ અગવડ માંકે છે. મુખ્યત્વે કરીને હોંદી ક્ષાકા ઉદ્યાગાત્રમાંખે મારફતે યુનીવ્યનમાં પેસી જાય છે. આ અટકાવવાને સારૂ અમુક અંદરોજ નીકવામાં આવશે કે જે ખેટુરે ચાર્યનેજ હકદાર હીંકી આવી શકે. 'ગાંમક કરવાથી 🐣 કૈલાંગામાંબેની સરકાર દીંદી ઉતારતે લેશે નહીં 🖟 ६५ વિના તા હોંદી લાંચી કાખલ થતા અટકરો.

વળી આ ખીલમાં એવું કરાવ હમાં આવે છે કે જે માણસ ત્રણ વરસ સુધી પાતાના પાતની બહાર રહેશે તેને કુરી આવવાના હક નહીં રહે. આ ક્લમ ઉપયોગી છે કેમકે જે માજુસ એટલી લાંબી મુદત બહાર રહે તેણે બીજી જમ્માએ રહેવાનું પસંદ કરમું એમ મનાવું જોઇએ.

ક્રી સ્ટેટને વિષે એટલુંજ કહેવાનું કે યુનીયનમાં કાખલ યતાર એશીઆડીકને ક્રી સ્ટેટના સ્થાનિક કાયદા લાગુ પડશે એટલે કે તેનાથી તાં જમીન વિગેરે ન લઇ શકાય."

બીલની ઉપર નવા માણસતે દાખલ કરવા બાબત, શાદી ત્રિપેની અપીલ બાબત વિગેરેના સવાલા પુછ્યા તેના જવાબ માં જનરલ બાયાએ જણાવ્યું કે " જે નવા હીંદીને દાખલ કરવામાં આવશે તેને અડચણ નહીં આવે કેમકે તેઓનાં નામ પહેલિયીજ સરકારને મળ્યાં હશે, તે બાબતમાં ઘણી હીંદી સબાએ તરફથી મામણી મવાના સંભવ છે એટલે જો હીંદી સરકાર તે નામાની ચુંટણી કરવામાં મદદ કરશે તા યુનીયન સરકાર રાજી થશે.

એરતો જે ફક્કાર છે તેઓને પ્રથમ અપીયના હક હતા તે કરતાં હવે વધારે રહેશે. અગાઉના કાયકા પ્રમાણે ઇમી પ્રેશન અમલકારના કરાવમાં સુપ્રીમ કારડ વચ્ચે આવી શકતી જ ન હતી. હવે તે- ભાગત અપીલ બારડ વચ્ચે આવી શક્ષ અને સુપ્રીમ કારડને કાયકાના સવાલામાં વચ્ચે આવ વાના હક રહેશે

એરગણીસમી કલમ ભાબત હોારડ કરૂએ સવાલ પુછ્યા છે તે બાબત જણાવવાનું કે સરકારના એવા કરોદા નથી કે કમ્મેગ્રેશન અમલદાર ગમે તેને પજવી શકે. પણ અંદર ની સરદદ ઉપર આવતા જતા હોંદીને પુછી શકે અને પ્રથમ તપાસ થયા વિના તા કાકને પુષ્ટી નહીં શકે. જે મહસુસ ડામીસાફ્લ ન થયેલ હોય છતાં યુનીયનમાં વસતા હૈસ્ય તેને કાઢી મુક્લાની સત્તા સરકારે રાખેલી છે.

૧૯૧૨ ની સાલમાં પરીક્ષા પાસ કરીને નાતાલમાં ૨૯ દીંદી દાખલ થયા ને કેપમાં ૧૭ દાખલ થયા હતા."

૧૯૧૭ ના મેની આદમી તારીએ મી. હારકરટે નીચે પ્રમાણે અન્મયળી ભરેલા તાર શેરક એકડરતને કર્યો. 'કમી મેશન બીલ ઉપર જે સ્થાં શકે છે તે છાપામાં આવી છે તે સાંચી જોઉ છું કે વડી સરકારના મત વિષે લાં કંક શંકા રહેતી જણાય છે. જો પ્રધાન મંડળને જસાય કે વડી ભર કારના અભિપ્રાય ખહાર પાડવાથી ફાયદા છે તો તમે જસાય જો કે વડી સરકાર માને છે કે બીલ આ વખતે પસાર થવું જોઇએ ને રંત્ર એદ દુર થયા જોઇએ. અને જો હીંદી મત તે બીલથી તદન સંતોય પાયે એવી આસા ન રાખી સકાય એમ છે હતાં બીલ બાળતાના વિચાર કરતાં વડી સરકાર આ છીલને હીંદી સવાલના ક્રમ્સે લાવનાર અસ્તાં વડી સરકાર આ ખીલને હીંદી સવાલના ક્રમ્સે લાવનાર અસ્તાં વડી સરકાર આ ખીલને હીંદી સવાલના ક્રમ્સે લાવનાર અસ્તાં વડી સરકાર આ ખીલને હીંદી સવાલના ક્રમ્સે લાવનાર અસ્તાં વડી સરકાર

કલારકસડારપમાં સાનેરી કાયદા ભાળત બી. છાટાભાઇ અને દાદુની દુધાનના જે કેસ ચાલતા હતા તે પુરા થયા છે. ચુકાદા મુલાવી રહ્યા છે. અમે આ કેસની વીગત આવતે આવાડીયે આપીલ

ગયે શુક્રવારે આવેલી સ્ટી. 'લીંકુલા'માં આવેલ આઠ ઉતાર એક્સ્મિંશિ ત્રાંસુ પાલાના હુંક ઉપર ઉતર્યા હતાં: 'બીજા ન્લસ અમાન આપી ઉતર્યા હતા તેમના હકનો તપાસ થવી બાકો હતી. અને બાકોના એને તેજ સ્ટીપરમાં પાર્લું દેશ જેવું પડ્યુ હઈ;

नवा क्षयदा विषे भक्षरे।

વિશેષ અપીસા

કરીને ઇપીચેશન એારડ ગયા અંગળવારે એકી હતી, એારડ ના ભેખરા અળાઇ જેમ ખી. પરસાબીમ્સ, મી. માર્રિસ એવન્સ અને ચી. ગાંડકરે હીઠ હતા. મચા કાર્યદ અલ્લ ધર્યા પછા પહેલવહેલી આવેલી સ્ટી. પાસમકારામાંથી ઉત્તરમાં અટકાય વાર્મા આવેલા ભાજોનો ત્રસ્યુ ઉત્તાફએની અપોલ અન્જે સાંઅળવામાં આવી હતી. આ મહ્યુ કેસોમાં મી. ગુર્સ્ડામ વડાલ હતા

કાના હીરા તરેકથી ખીકીશ કર ઇંડીયા કંપનીના એજેટ સાર્ધા આપી કે તે આ કાંક્ષાળીમાંથી તા. ક જ એક્ટાબર ૧૯૧૨ માં સ્ટી. પાલમંકાટામાં દેશ મંધેલ. કાના હીરાય જુમાનીમાં કહ્યું કે તેએ મેં ત્રણ વર્ષ ઉપર ડેડમીસાઇલ ક્ટાવેલું પણ ત્યાર પછી કેટલાક કારણ સર 'અમુક ધુદ્રત સુધી તેને અહીં રહેવું પંડ્યું. સાલાઓ ક્ષેત્રાયા બાદ ધારડે સર્વાનુમને જણાવ્યું કે અરજદાર નાતાલમાં રહેવાને હક્દાર છે અને તેથી અપીલ મંજુર રાખવામાં અર્થ છે.

પછી જમાલ વલીના કેસ ચાલ્યા. તેમાં કેટલાક સાણીઓાઈ. જરૂર જગ્રાવાથી આવતા મંત્રળવાર સુધી કેસ ક્ષેત્રતી રહેયા.

રતનજી શુલાના સાક્ષીએ સાંભલ્યા પછી અને વકીલ તથા ઈ મીએશન અમલદારનાં ભાષણા શાંભલ્યા પછી ભારડે આ કેસને સુપરીમ કારતમાં બવેલા કેસ જેવા મણી તેના ચુકાલે આવતાં સુધી તેને કદેવાની પરવાનમી આપી

કેપરાઉનમાં 🛍 કેપ

इपटाछनमां भनेता कि जिमायसन इस विने सपता રૂટરના ખબરપત્રી તા. ૨૦ ની રીજ જ્યાર છે 🕽 આજ सबारे भाक्षरहेटनी शिरटमा अभक्षीन अहमह शरीह मार्भना એક હોંદોને કંપાયેશન કાયદોનો સંગ કરવા માટે પાડા કર વામાં આજ્યા હતી. તહેમતદાર ઉપર અનાઉ પશુ કેસ आस्में हते। अने ते वणते ते छुटी अभी हते।, १९०४ भी श्ररीकृ हिंदुक्तामंथी पाछा क्षीं आहे तेने हाणेख बते। अह अवदार्भा काव्या कता, ते छता ते ब्रासवासने वस्ते वेध પાછેલ આવેલા. મેળવણીની પરીક્ષા પાસ કરી શકે તેમ નહીં દ્રાવાથી તેને દેશ છોડી ચાલ્યા જવાનું કહેવામાં ભાવેલ, મન તે વખતે ધાવાની કેટલીક હૈયા દેવક પંતાવવાને કેટલાક દિવસ રહેવાની ફેલ્લ મળેલી. આ મુદ્રત વીલી ગયા પડેલી પહે તે २६में। इते। क्रेड्स तेने पडडवामां व्याञ्चेत व्या देसमां भारत २३३ माले काहेर हरतुं है है मा देश लक्ष्म है। पते अने લેગ માત્રા વખત પહેલાં આપેલા મુકાશના જેવા છે. તે ચુકાદામાં જણાવ્યા મુજબ જયીત રસ્તે કાલેતીમાં કેલ્ક પણ માણસ દાખસ થઇ શકે છે. [આ ચુકારો શું છે તે વિષે अर्भे तपास औं अं शिंगे—व. र्र. की. J

ઝારા**રવીં**અન અંજીમનને સર્કારના જવાથ

नवा अवहाना धारा विषे उरणनती पारसी व्यक्तमा सन्धी के अभण सरकारने भया हो। तेना क्यां अक्षा आताना अधान तरक्षी काशी गये। हे तेमी ते कार्येण कर्यां है के अधान तरक्षी काशी गये। हे तेमी ते कार्येण कर्यां है कि सरकार प्रशे विकास क्यां प्रशे धारा कर्या है, क्यों के स्था है। हे तेमी क्रिका क्यां क्यां

માં નીત્રેલા છે તે બાળતમાં જસ્ત્રુધવારનું દે ત્યા કાયદા મુજબ ઉતારઓને અટકા વાનું કામ મુખ્ય અમલદારનું નથી રહેતું. તૈને તો કાયદાના અંગલ થવાની બાળનમાં દેખરેખ રાખવાની છે. તમાસ કરી અટકાવવા વિગેરનું કામ બીજા અમલદારના હાય માં છે એટલે મુખ્ય ઈ મોં મેરાન અમલદાર પોતાના ચુકાદાની સામે ત્યાય કરવા મેર્સે છે એવું તમે ધારોં છે તે બરાબર નથી.

ઇંગ્રેજ છાપાના અભિપ્રાય

ક્ષારક એમ્પટકીશ જે ચર્ચા આપણા સવાલ વિવે ઉમસવ સભામાં ઉદ્ધવી હતી તે ઉપર ઈ.ગ્રેજી આપાએને વજનદાર કીકા કરી છે તેની મતસગ અમે નીચે આપીએ હોંગ્રે.

વિસ્ મીન્સ્ટરર એક્ટર્ટ કહે છે કે એ દિલગીરીની વાત છે કે નવેલ કાયદા હીંદીને સંતોષ પમાડે એવા નથી થયેલ હીંદી કામે તે કાયદાની સામે જે રદીયા આપ્યા છે તે વ્યાજબી છે એમ અમારે ક્યુલ કરતું જોઇએ. અને અમે કાંકીએ કર્યા કે યુનીયન સરકાર હીંદીના વાજબી વાંધાએ દુર કરવા પ્રયત્ન કરશે. કહિલા આદીકાના ગેલ્ફાની તેમજ સ્થાના હીંદીની લાગણી સતાયની એ સહેલી વાત નથી એમ અમે જાણીએ છીએ. પસ આ સવાલ એવા છે કે તેમાં વડી સરકારની જવાળદારીના વિચાર યુનીયન સરકારે કરવા ઘટે છે. હિલા આદીકાના હીંદીની લગ્ન કરશે. વર્ષો તેમાં વડી સરકારની જવાળદારીના વિચાર યુનીયન સરકારે કરવા ઘટે છે. હિલા આદીકાને જરૂર પડે છે એ બતાવે છે કે ઉગ્લાંક ને દક્ષિણ આદીકાને જરૂર પડે છે એ બતાવે છે કે ઉગ્લાંક ને દક્ષિણ આદીકાને એક બીજાની સરકારી ધારો આશા રાખી શક્ષ્યો છીએ કે તેણે યુનીયને સરકારની ધારો આશા રાખી શક્યો છીએ કે તેણે યુનીયને સરકારની ધારો આશા રાખી શક્યો છીએ કે તેણે એવું ન કરવું કે જેથી હીંદી પ્રજાનું અપમાન થાય ને તેથી હીંદુરતાનમાં કાલ્યુ પરિશુ મ આવે.

' ઇંડીયા ' કહે છે કે કેલ્સ કર્યું ધીરસ્ત ને તરમાશ્ચ વાયરવાની સલાહ આપી. પણ તેઓ સાહેએ જાણવું જોઇ એ કે ધીરજ દાખવાની શક્તિને હદ હૈાય છે. જે શક મેળવવાનું વસ્ત વર્ડી સરકારે આપ્યું છે તે દાલ મેળવવામાં દલ વરસ તો સાલ્યાં અર્થ છે. હતા લેવડ કર્ફ કેટલીક ધીરજતિ આશા રાખી શકે!

संक्ष के कार्यक्ष है हिंदी चार यांचा कालाव्या पछर દીશ કરે 🖲 🦒 આ ચાર વાંધા (જે અમે અગાઉ ઇ. એ). માં આપી થયા છીએ) વ્યાજમી જસાય છે, પણ હ્યુ લુક ઉપરથી એક શકાએ છીએ કે વહી સરકારે ક્સી દર **कार शांभी भक्त, तेजल बारक औक्काने होंदी बांधा माणत** नी मही सरकारने ज्यास मध्ये करी. वणी बगर अपूरे वडी घरकारै उतावण करीने होंसे इसीसा व्यवस्था विना नाव સાલી મંજુરી આપવાની પશ્વાનથી પણ આપી દીધી, સાર્ થકું કે મા, કરમ ક ચેપલીન, ગી, શારાઈનર વિગેર મેમ્બરા ના પ્રયત્નથી કાવદામાં કેટલાક સુધારા થયા. અને જ્યારે विक्षित सरहारे आम कार्ना भेग्नवीती सुव्यताने भान व्यापी પ્રેટલીક અડચણાં દુર કરી તો અને દમેદ રાખાંગ હોંગ કે લ્વે કુતમાન સરકાર હોંદોની ક્લોસાને માન આપરો. હાલ તુરતમા વાધરવાળા કાર્યકાના ભાગા ભામસમાં ન શકે અને હોંદી કામને ખાતિ વ્યાપે કે આવતે ધરસે વહતા સુધારા લક્ષે અને આમ સલામન અગતું અંદેક તેર યુનીયન અરકાર તેમજ હે'ડી કામને ફાબોતું પરિણામ વ્યાવદા.

बींद्वयालमां भवता

दोरी छापाओं केपरबी सालुध पडे के के बंक्स्पती

માસ્લીમ લીગની એક શ્રીપ્યુટીય કમાટીએ યુનીયનના ઇનિ ક્રેશન કાયદાની સામે એક કરાલ પસાર કર્યો છે.

કલકત્તાનું 'માડન રીવ્યુ ' સખત શબ્દામાં આ કાયદાને વખાડી નાખતાં જણાવે છે કે શહેનશાહતની કાલ-સોલમાં આપણેજ ૩૧ કરાડ હોંદીની કાઇપણ બણતરી નહી એ વીચાર કરતા ઘણ જ તીચું જોવું પડેછે. જો સલાયહ જતો તા આપણી ફરજ છે કે સલાયહીએ તાં કુટું મોને મદદ કરવાની ખાતર ઉધરાલું કરવા એક વચદાર સારી કમીડી સ્થાપની ખાતે આપા દેશમાં મીડીંગા ભરી હોંદી સરકારને એક્દમ વામના ઉપાયો હેવામાં મદદ કરવી. ખરે અને છેવડને ઉપાય એ છે કે હોંદીઓએ જોર કરવું. તેએકનું જોર હશે નહી અને જો હોંદી સરકાર કર્યા. અને જો હોંદી સરકાર કર્યા. અને જો હોંદી સરકાર કપાત પત્રલાં કરે એમ નથી. અને જો હોંદી સરકાર નમ રહે તો વડી સરકાર કે કાંદીનીની સરકાર કાંઈ કરવાની નથી

લાહેરનું કેટીઝ્યુન ક લખે છે કે મી. ગાખલે પળલીક સરવીસ કમેશનાં બીજ સભાસદાની પહેલાં આવનાર છે. અને તેનું કારણ હીંદી ધારાસભામાં તે દક્ષિણ આદિકાના સવાલનો અને ઉદ્યવના છે, એમ તે હાપું જણાવે છે. મી. ગાખલેની ગેરદાજરીને લીધે આ દેશમાં દક્ષિણ આદિકા નથી તે સવલ બાબત થવી જોઇએ તેટલી અસ્વાને પાકાર નથી થયાં. મુંબઇની પ્રેસીક્સી એસારીએશને આ બાબતમાં હીંદી સરકારને જે તાર કમેં છે એથી પણ વધારે અહીંના વણ લણેલાઓ તો માત્રે છે. જે ઇલાકાના મુંડળએ હજુ હવે મા બાબતમાં પોતાનો અત દરશાઓ નથી તેમણે હવે આ બાબતમાં પોતાનો અત દરશાઓ નથી તેમણે હવે આ લાબતમાં પોતાનો અત દરશાઓ છે.

તેજ છાયું ભીજ એક ક્ષેપ્રમાં જણાવે છે કે પરદેશ જતાં દીદીઓના લાભ સાચવવા તથા તેમની તકલીફાની દાદ મેળ વવા માટે એક લમદાર જાયુકનું મંડળ સ્થાપનું જોઇએ.

અલ્હાબાદનું ^ક યા **ધાની યર**ે હીંદુસ્થાતમાં ગારાઓનું માહ વગરાર છાપું ત્રણાય છે. તે છાયાના જોહાન્સબર્ગના ખબર ં પત્રીય નવા કાવદા વિષે લાંબા તાર કરતાં જણાવ્યું છે કે **અ**લ કાવકાથી દ્વીદીઓને એટલા ખધા અસતિભ થયે છે કે સલામક જાગવાની ધારતી છે. વ્યા શુંચવલ ભરેલા સવાલ તા વહીવા અહીંની પ્રધાન મંડળીના ફેરફારાને લોધે એક नया अधानते दाव आप्ये। की अधनशीली अक्षाय, हरीक्षाचे ને ગાટે જન્મરલ સ્મટસર્લું નામ હીંદાએલમાં પંકાએલું હતું कर्ता तेने का सवाधनी पुरती भाडीती इती अभ ते। अभा ક્લુલ કરે છે. ત્રીશર આહેબ મણ ક્રહીલા તેર છેજ પણ તેનામાં બીજા રહ્યા પુરા છે કે નહીં તે કહી શકાય મહી. तेलुं राज्यदारी ज्ञान हीस्टेटलुं छे हे बन्धां अधीयाटी इसती अभागन नयीक. दीहीने भारे हिस्टेटना द्रयान सहाय जंब રહેલા છે. અને કીસ્ટેટમાં બાર લેકાની શાધારમાં માન્યતા એવી છે કે એશીવાડીકાને કાક્રતા કરતાં એક્કા હક છે. भावा वातावरक्षमां कन्मेख अने डिजरेझा साक्षस पासेधी થિકીશ હીંદીઓના વાજળી હક તસ્ફ દીલસાંજી ભરેલું વળ**લ** ખતાવવામાં આવે એ અહશા ફેમ્પટ મુખ્યુય, પરંતુ શ્રી. શ્રીસરની હતીલાઇ દેખાતા હતી. તેએ ખીસ ધાવામાં ઘણી કુશાંઆરી ચપરી હતી અને ઇમીપ્રેસનની બધી સન્તા અરૂ किरा बामभी बामी बती. अने हेवा अन्याव बयेल है। ते क्यों क्योंने विश्वासीत प्रास्त्रीत हात केवालवानेत करते। अन ामा क करीत सामा- अन्याप्ती आधि वादा केति।

પણ વધા ઉઠાવ્યા હતા. અને તેવી સુપરીમ કાર્ડમાં અપીલ લઇ જવાના કાંઇક રસ્તા થયા હતા. હીંડીઓને વાંધા તો આ કાયદાની સામે હ્લ્લ ઉબાજ છે. લાંધાવાળા કવમાનું વીત્રેચન કર્યા બાદ જોદાન્સબર્ગના આ લખનાર 'પાયાતીપર'ને જસાવે છે કે પ્રધાન અને તેના ઇમાંગ્રેસન અમલદારા આ કાયદાના અમલ કેવા નરમાસથી ચલલવરે તેના ઉપર હીંદીઓની આ નવા કાયદાયી બદલતા સ્થિતિના વધતા ઓછા આધાર રહયા છે. અમુક માળુસની ધુનમાં આવે એમ અમલ કરી શકાય એવા કાયદાની સામે હીંદીયા વધા બતાવે તો હીંદીઓ કપકાયાલ મસાદાની સામે હીંદીયા વધા બતાવે તો હીંદીઓ કપકાયાલ મસાદાની સામે હીંદીયા વધા બતાવે તો હીંદીઓ કપકાયાલ મસાદાની સામે હીંદીઓ તો અમાઉના અમલદારે.તા તેમને બહુ કરવા અનુબલ થયા છે.

ખા. ડાકના યાદબારા

મી. ડેકના મરહુતી યાદગીરીમાં અચે રવિવાર ગારાઓનો બે મહા ખાલાવવામાં આવી હતી. તેમાંની પહેલી તે જોહા ત્યાબરમના શહેરીઓની હતી. તે મોટીમમાં મૈયર મા બાઉસ્ટ્રેક પ્રમુખ હતા. ખીરતી ધરમના બુદા બુદા ફાંટાએ ના પાર્ક થા હાજર હતા. હીંદીઓને પછુ ખાસ નાતરવામાં આવ્યા હતા. દરેકના આપલુમાં એકજ વાત જોવામાં આવતી હતી. ચી. ડેરક એ કાઈ અસલી પુરૂપ હતા ને તેનામાં ઈચર લાકત બહુ પ્રખળ હતી. રેવરેડ સાલામન બાલા કે મો. ડેરક કાઇ ચુદાઇ પુરૂપ હતા. મૈયર બાલ્યા કે મો. ડેરક કાઇ ચુદાઇ પુરૂપ હતા. મૈયર બાલ્યા કે મો. ડેરક કાઇ ચુદાઇ પુરૂપ હતા. મૈયર બાલ્યા કે મો. ડેરક કાઇ ચુદાઇ પુરૂપ હતા. મૈયર બાલ્યા કે મો. ડેરકમાં દર્દી શહેતા હતી એમ તેના પ્રસામમાં આવનારને જણાઇ રહેદાં હતું. એક પાદરી બાલ્યા કે મો ડેરકમાં દર્દી શહેતાં હતું. એક પાદરી બાલ્યા કે મો ડેરક એ મરીબાના મિત્ર હતા. લક્ષા પ્રાહ્મને સાફ જેટલાં વિશેષણા વપરાય છે તેટલાં આ પ્રસાધ વરસાં હતાં. સહુ તે એમ જણાયું કે મી. ડેરકના પ્રસાધ જોહાનીસબરમને લારે વૃક્સાની પહેંચી છે

સતના સાહસાત વાત્રે બીજી સભા ભરાઇ હતી. તે મી ડાેકના માતાનાજ દેવળમાં હતા. મિ. ડેરકનાજ પંચના ઢાેકા થી કેવળ ચિકાર ભરાઇ ગયું હતું. તેમાં રેવરંડ બેટસ કે જે તે પંચના ડરળનના પાદરી છે ને જે તો. ડેડકને લહ્યા વરસ થી એકમમાના હતા તેલું મા. ઢાકનો જીંદમીનું વન્તાંત આપ્યું (ક જે અને ગમે અઠવાડીયે આપી ગયા છીએ) તે ગી. ડાકના અમુક્ય શુણ ગાયા. મી. ગાંધી જે આ ત્રેળત્વામાં હાજર રહેવાને ખાતર ખાસ પીનીકસથી આવ્યા હતા તેણે પણ ભાષણ આપ્યું, ેતેમાં તેણે કહ્યું કે કેતલાક માનુમાને વિતે આપણે વહી શકાએ છોએ કે તેને તા માત નથી કેમકે માતે માતને ખાધું છે ; તેને માત નથી, ઢુંખી રાકતું કે તેને નથી છતી શકતું. આવા પુરૂષ મી. ડેર્ફ હતા એ પુરૂષે કરેલી સેવા સારૂ ઢીંદી કામ તેની સદાયની આલારી રહેશે. મી. ડેલ્ક એ હીદના ચુસ્ત મિત્રમાંના એક હતા મી. કેકિના **મરણને આર સાક કરવાની** ખરી રીતે જરૂર હેલ્ય નહીં. તેએ પાતાનું બધું ઈપરને અરપણ કરયું હતું. નવ.રે તેતું સરીર તેના કાર્યને સાથે ઇજારે નકાર્યું **ગ**ર્યું ત્યારે તે શરીરના તાલ કર્યો પણ જીવના નાસ નધી, દવ મુધારે વહિલ દાળા, રાષ્ટ્રાંથમાં અભાવતાં મધાર કાર્યો મી. ડાક क्ष्मी ज्ञेषा प्रार्थ। भाषि क्षिः क्षता आध्यति है कर्मी। शरीव भी भरत रही छवने कार्येक केशायाओं छान्न ते ते। भी,

ડાકના સરીરનેજ એાળખતા એટલે આપણને દિલગીરી ચાય એ કુદરતી વકત છે. ધી. ડેકિકની તરફ મક્કે માત ને મારા ત્રેમ મારા સરસમાં સરસ હીંદી પુરૂષ તરફ **હોય તેટલાં હતાં.** જ્યારે મારા હોંદીભાઇએ મેં કેકમની સામે ગુન્કેક કર્યો છે એમ સમજી મને માર માર્યો હતો તે વેળા છું સાવધાનીમાં ~~મ્યાવ્યા~~ હારે મે ગા. ડાકને મારા માથા ઉપર નમેલા જાયા તેએ મને પાતાને ત્યાં લઈ જઇ મારી ભરદાસ કરવાનું કહાં. મેં તેમની માગણી આભારપુરવક ક્ષ્યુલ રાખી. જે માયા મારી ઉપર તેના ધરમાં ભતાવવામાં આવી હતી તે મારાથી કદી વિસરી જવાય એવી નથી. આપ્યું કુટુંબ ગારી સાર વાર કરવામાં રેકકાયું હતું. મધરાતમાં પણ ગી. ડેક મારી કેરડડીમાં અવિત જોઈ જતા કે હું જારાં છું કે સુતા છું. મને ચેન છે કે બેચેન. બી. ડેકની મેં કંઇ પણ સેવા ન હેલી કરી હતાં તેનું સ્થાપું કુઢુંબ મારી સેવા કરતું હતું ~~८श्रेकोनी सत्येनी व्यथारी~~ तहरार **६**५२ भार देवामां भारी જીંદમી આખી કદાચ પુરી થશે. તેમ છતાં મારે સારે નશીએ મને જ્નિમ સારિત્રવાળા ઇમ્રેજની મિત્રાચારીના લાભ મક્યા છે. વ્યાવા મિત્રમાંના મી ડાક એક ઉત્તમ મિત્ર હતા, તે મારા શાની સલાહકાર હતા. તેને મને બધા દ્રીદી સરખા હતા. તેના કેવળતું **છાપરું તે આ**કાશ હતું, તેના દેવળની દિવાલ જગતની દિશા હતી, જ્યાં જતા ત્યાં પાતાનુ દેવળ સાથે લઈ જતા. મી. ડેાકના મ્રોસ્તિ ધરમ સુધરેલા જગાનાના ન હતા પણ અસલી હતા. મી, ડાેક ની કચ્છા એવી હતી કે હું માતે તેના પ્રથમાં ભળું, મેં કહ્યું હું તે હીંદુ છું તે તે ધરમને બહુ ભાવથી માનનારા છું. હું બાઇબલને મારા એક ધરમ પુસ્તક તરીએ માનું ર્ધું પણ માર્ગ મન એમ સાક્ષી પુરે છે કે બાઇબલ સમજ વાની ચાવી હોંદુ ધરમનું સંશોધન છે. આ બાળત એક भत हिएर न अपनी शहया. पशु क्या द्राप्यते। भी देविती માતાતા ધરમ પ્રત્યેની સુદ્ર**હ ચહા બ**હાવે છે. હું માનું છુ કે મી. ડેાકની નીતિ સ્મક્તિ એવી હતી કે પેલાની નીતિને ખાતર પેરતે અબ્નિમાં પ્રવેશ કરવા તર્કથર દ્વતા, તેને માણસનો ડર ત હતા. માત્ર ખુદાયીજ ડરતા. મી. ડાેક તે મારી વચ્ચે સજ્જડ ગાંઠ એ હતી કે અમે બન્તે અપકાર ઉપર ઉપકાર અથવા અવગુષ્યુ ઉપર ગુણ કરવાના જીસસના સુત્રને માનનારા હતા. એ સુત્રને હાલમાં તેા પ્રોસ્તિ ધરમે અપવાદાયા હાંઝા દાધા છે. પણ મી. ડેકકનું તેમ ન હતું. તે તા ચાકસ માનતા કે વેર ભાવ પ્રેમ ભાવથી નાશ પામી શકે, દુષ્ટતાનું ઓસડ શરેષ્ટતા છે. હું ઉમેદ રાખું છું કે મી. ડેાકના સાંચા તેમના કરજંદા પહેરશે અને આવા ધાર્મીક પુરૂષની પોતે પત્નિ હતાં અને તેને સાન આપનારા થછા પુરુષા ને બધુા કામા છે. એ વિચારથી મીસીઝડોક શાંતિ ને ધીરજ રાખેશે. મી. ડેાકને વિષે મ્માટલ બોલવા ના મને પ્રસંગ મળ્યા છે તેને સારું હું મને પાતાને સ ભાગીના ગહું છું.

નાતાલ ' મરકર, રી' ના અધીપતી મેં. મીલાગન ગવા શની વારે પરાડીએ ડરબનમાં મરણ પામ્યા છે. તેની દીલસોહના કરાવા મી. પારસી રસ્તમજીએ કેશ્નાસ્ક્રાંચન અન્ય વતી તથા મી. વિદેશી મહારાજે શ્રી હીદી 'જીરાસો હેલા' વતી માકલી આપ્યા છે.

બાલકન રાજ્યાની લડાઇ

ડ્રાંસવાલ ' લીડર ' તા અખરપત્રી તે છાપાને ગયા અઠવા ડીઆના એક તારમાં જસાવે છે કે અનવર બે પાતાના ચાર લાખ માણસના લશ્કર સાથે આડરીઆતાપલના બચાવ કરવા તે તર્કધાર છે એટલુંજ નહીં, પરંતુ બલગેરીઆ સામે હસ્લા લઈ જવાને પણ તક્યાર છે.

એાગર રર—ટરકીશ લશ્કર મેરીત્સા તદાની સર હદની પેલીમેર આગળ ન વધે તેને માટે જુદા જુદ રાજ્યના એલચીએ પેરટેનું ધ્યાન ખેંચી રજ્ઞા છે. આ વિષે વિચાર કરવાને રશીયન એલચાએ માંડ વહીરતી મુલાકાત લીધી હતી અને આ મુલાકાત વખતે વડા વહીર જાહેર કરવું હતું કે મારીત્સાની પેલી તેર ટરકીને જવાના ધરાદા છેજ નહીં અને જે લશ્કર આગળ ગયું હોય તે તેને તરતજ પાછું બાલાવળના વડા વહીરે રશીઅન એલચીની સમક્ષ હુકમ કારેલા છે. આગ ખાત્રી મળવા હતાં સાપીઆમાં એવા ખબર મળ્યા છે કે પારેટ લડાઇ જાહેર કરવાના વીચાર કરી રહેલ છે, અને આડરીઓનાપલ ટરકીશા રાખે એમ બલચે રીઓ પાસે કહેવરાવવાને પીલીપોપોલીસમાં લશ્કર એકફું કરે છે. સાથે એવા પહ્યુ ખબર મળ્યા છે કે ટરકીએ લંડનના તહનામા મુજબ ચાલવું, નહીં તો ફશીઆ વચે પડશે

એમસ્ટ ૨૩—એનાસ-મીડીઆ સરહદ્યા ટરકો આગળ વધશે તો સુરાપના રાજ્યા તેને નાલ્યુ સંભંધી સદદ નહીં કરે એવે ધમકા મળી છે. મેરીત્સા નદીની હદયા આગળ નહીં વધવાની ટરકે એ રશેત્માને ફર્દથી ખાત્રા આપી છે. આડરીઓનાપલ વધે તે હાત છે. ટરકોને નાલ્યુ સંબંધી ધમકા મળી છે તેનું શું થાય છે તે જોઇ રહેલ છે. ટરકીન અમલદારાના ઘલા માસના પત્રાર મહી સ્થા છે.

એનગરેટ રમ—આજના તારમાં ખબર છે કે આદરીઓ તાપલની માલકોના સવાલ બાબત મુરાપતાં રાજ્યા હવે વચે પડે એમ જયાતું નથી. આ સવાલ હવે માત્ર બલગેરીઓ અને ટરકી વચેતા રહયા છે. ટરકોને નાર્જ્યા નહીં ધોરવાની વાતમાં પછા કુરાપનાં રાજ્યા અધાં એકમત થઇ શકનાં નથી. કેન્સ્ટાંટીનાપલથી ખબર મળ્યા છે કે આદરીઓનાં પલની પશ્ચિમમાં પફ ટરકીશ કુકડી ઉપર અલગેરીઓનાંએ હલ્લા કર્યા. એક સારી કપાકપી થયા પછી આલબીનીએ નોને પાછા જલું પડ્યું હતું, ટરકપશાએ એક કરનલ અને ૧૨૩ સીપાઇએને પકડ્યા છે.

એમસ્ટ રફ—આડરીઆનેપલ ખાલી કરાવવા બાળત વડા રાજ્યો હજુ દુભાશું ચલાવી રહ્યા છે આથી તે બાળત પરળારં બલગેરીઓ સાથે લખાશું કરવાના પારટેના ઇરાદા દેખાય છે આ વાલ દેત-સ્ટાંડીનાપલમાં નહેતા બલગેરીઅન પ્રતીનીધી સાથે લખાશું શરૂ પણ થયું છે. એમ ખબર મળવા છે કે પારટે આડરીઆનેપલ તા છાઉ એમ નથી પશું તેને બદલે બીજું કાંઇ આપવા તકલાર છે.

એ ગરદ ૨૮— ટરકી અલગેરીમ્મન સરહદ ઉપર હળુ કેલાથી અલગેરીમાં કે શ્રીસે ટરકોશ કેલેઓના હળુ છુટ્કારા કર્યો તથી ને એક સનવામાં આવે છે કે બલગેરીમાં 'પાસે મારા ૪૦,૦૦૦ અને કાસ પાસે ૮૦,૦૦૦ ટરકારા છે.

શરીર સંપત્તિના વધારા અને તેના સંભાળ

[ક્ષેપક–પ્રેા. માણેકરાવ, વડાદરા]

ભાષામ એ સર્વેન્તિમ સાધન છે. એમ કહેવાનું કારણ **એજ કે શ્રમ અથ**વા મહેનત એ શરીરરૂપી ખેતરતું ખાતર છે. આ ખેતરમાં પાણી આદરાદીક વિપુલ દ્રાય તો પણ અમરૂપી ખાતર શીવાય તેના પાક સારા ઉતરવાના નથી. ચલન હાલચાલ ગતિ ને પ્રગતિ એ જગતના નીત ક્રમ છે. નાતું ભાજક પણ જન્મતાંજ હાથ પત્ર હલાવે છે. અને સટપટાજ બાળકના ગાત્ર ધર્યા દ્રદ ખતે છે. એ આપણે હમેશાં જોઇએ છીએ. આ પણ પવનના સપાટાથી અને તેનાં પાંદડાં હમેસાં હલતાં દેવાથી અને તેની પ્રાળીઓ દ્વીચકા ખાતી હાવાથી પાતાના મુળ જયીનમાં ઉંડા પ્રસારે છે અને આ નીત્યનાં ડેલવાંધીજ તેની વૃદ્ધી ચાય છે. હવે પાતાના એક હાથ રાત અને દીવસ ઉએા રાખી તપ કરનારા ચાંગી તરફ ભુઓ. તેણે ફેએક કરેશા હાથ ચાંડા દીવસભાદ અકડાઇ ~~જાય~~ છે. અને કેણીમાંથી બીલકુલ વળી સકતો નથી તેજ પ્રમાણે પાતાના જમણા દાયમાં દ્વાડા લઈ તેના માં એરણ ઉપર ડાળા હાથમાં સાંડસીથી પકડી રાખેલાં હેત્હા ના તપાવેલા કડા ઉપર, એક સરખા મારનારા લુકાર તરફ ભુગ્યા. તેના જમલ્યુા દ્વાચને શ્રમ પડતા દેવાથી તે સુદ્રદ માઈ થાડા દીવસ પછી તેના દંડ મેરદા થાય છે. પરંતુ ડાબા હાથ સ્થિરજ રહેતા હાવાથી તે અશકત અને પાતગાજ રહેછે. આ ઉપરથી શું સિંહ ચાય છે ! એજ કે લગ એ શરીરતી વહી માટે કારખુભુત છે, અને વ્યાયામ એટલે વ્યવસ્થિત રીતે ઉપયોગમાં વ્યાણેશા શ્રમજ-કસરત છે. હવે વ્યાયામથી शरीर खपर हेवुं अने शुं परीखाम आवे छे ते तरह આપણે ખાત આપીએ.

આપલું શરીર મૃત્યુ વગર કદી પણ ખેધ ન પડનાર્ એક કારખાનું છે. ફેક્સાં, નંદમ અથવા રકતાશય અને प्रथतेदिया को क्या क्षरभानाना रात डीवस व्यासनारा सत्रा છે. અગજ અને શાનતંદ્રઓ, એ ગાંદ નિદા શિવાય ભાષ્ટી તા સરવ વખત કામ કરનારા પંત્રા છે. સ્નાયુમાં, છાતી, પેટ અતે બરાડ માંહેતા સ્તાયુ રાત દહાડાે—ઉલમાં પણ— સ્વાસા-જ્વાસથી હાલતાં દ્વાય છે. આ કારખાતાનું કામ શાહીરૂપી વરાળ ઉપર, અન્તર્પી કાયલા ઉપર અને પાણી ઉપર ચાલે છે. અન્તુનું કાહી બનાવી આખા ,શરીરતે તે પહોંચાડવાનું કામ જે યંત્રા કરે છે તે યંત્રા ન્હલ્ય, ફેંફસાં અને પચને દિયોજ છે. નૃદય એ જેને આપણે અતી કહી એ કઈએ તેની થેડેક નીચે અને ડાબી બાલુએ અહ રહેલું છે. એની બે બાલુએ બે ફેક્સાં છે અને તેના आधार साधारण रीते रेणना रेगा लेवे। छे. साधारण रीते કહેવાનું કારણ એટલું જ કે તેની પહેાળાઇ કેળના હેઠાની પદ્માળાઇના કરતાં લંબાઈના પ્રમાણમાં, ધંગીજ વધારે છે. તેની ડાળી ભાજુ હમેશા શુદ્ધ લે.હીયી ભરેલી હેત્ય છે શાહી, સરવ શરીરમાં ધારીનસા, નસા, અને નાની માટી સર્ગ નુળોઓમાં ક્યાંમી પશુ ખીલકુલ અટકયા વગર લાવવા मार्ट, मुख्य क्रमाली न्यहम अध्यात है। म छ श्रीरमाना सरक आम अपने स्तापु की पाताना पीपक्ष भारे हें हि है है વ્યત્વે હામેશા થતા હીબચાલને લીધે પેતાના અગાઉના સંચય

માંથી જે ભાગ બળાતે ખાક થાય છે તે આ ઢાહીરૂપી વહેતી ગંનામાં ધાર્ધ નાંખે છે. આ પ્રવાદ આ પ્રમાણે મલીન થતા થતા આખા શરીરમાં કરી છેવટે એ માડી નળી એ દ્વારા રકતાશયની જમણી બાલુમાં આવીને પડે છે અને ત્યાંથી તે ફેંકસામાં જાય છે. ફેંક્સા એ ક્રોહી ગાળાને શુદ્ધ કરતારી ગળણીઓજ છે. અહીંઆ આપણા નાક અને માેલા માંથી આવેલા વામું માંના ઉપયુક્ત ભાગ જેને આપણે એાક સીજન કહીએ છીએ તે આ ક્ષાહી પીઈ જય છે. અને તે માંજ સરવ શરીરમાંથી ધાવાઇને આવેલા વિયવાળા મેલ---केने कारकीतीक व्यसीप वेस कहें छे ते पख क्कारी नाणवा માં આવે છે. આ પ્રમાણે આપણા સ્વાસોચ્છવાસ સાધે ફે ફસામાં આવનારા વાસુ પણ રકતને જીવન દેનારી એક તદીજ છે. અહીંઆ શુદ્ધ અને બલયુક્ત થએલું ક્રાહી ન્દ્રદયની હાળી ખાલુમાં જાય છે અને ક્રીથી તે આ બધા ની સહાવધી શરીરમાં ફેલાય છે. આપણે જીવતા ઢાઇએ तां भुधी व्या क्षिय अंध त पडतां व्यासुल रहे छे. व्येतेल રૂપિરાશિ સરસ્ટુ કહે છે.

હાહી ઉત્પન્ન કરવાનું કામ પચને રિયા કરે છે તેમાં કાક તા વકૃત અને આતરહાના સમાવેશ શાય છે. અન્નં માહા ની લાળ સાથે મિશ્રીત થઇ કાકામાં આવે છે સારે સાથા વહેનારા એક પ્રવાહી પદાર્થ સાથે તે મળી જાય છે. આ પદાર્થમાં અન્તને પચાવવાના શૃષ્ટુ રહેલા છે, પછી આ રસ નું તેની ઉપર પરિશામ થાવ છે. તેજ વખતે વકૃત માંહેના પિન્તરસ અને તેજ પ્રમાણું બીજા એક બે રસ જે તેના મારમમાં આવે છે તેની સાથે તે મિશ્રીત થાય છે. એટલા વખતમાં થલું ખરૂં અન્ત પચી જાય છે. આ પચન થયેશા ભાગ નળીયામાંથી શાધી કેવામાં આવે છે અને તેનું શાહીમાં ક્યાંતર થાય છે, અને આ નળીયામાં રહેનારી નાની નળીયા પણ તેનું શાધણ કરી માટી રકત વાહીનીઓદારા તે તે હક્ય તરફ માકલી દે છે. આપી રહેલું અન્ન આંતરડા માં જાય છે અને પચન થતાં થતાં છેક ન પચેલા ભાગ મલદારા ખહાર પડે છે.

ફેક્સાં, રકતાસપ અને પચનેંદ્રિયા જે કિયા કરે છે તે, શરીરને જ્યારે વધારે અમ પડે છે ત્યારે વધારે જલદીથી કરી શકે છે. બોલકુલ અમ ન પડે તો તે ક્રિયા મંદ પડે છે. આ કારઅૂને લીધેજ ચાલવાની, દેડવાની અથવા હર ક્રેશક પ્રકારની મહેનત જ્યારે શરીરને પડે છે આરે અન્ય પાચન જલદીથી થઇ આપઅુને સારી રીતે શુખ લાગે છે

भावासू वही ७ तथा ८ (ज-माण्टमी) ना राज डेटा प्रेसना रहीश रा. सेनी गेरियन रामध्य मेन्तीवास वजेरे प्रेमनी भाजेवानी नीचे सां नहीना प्रीनारा छपर सहर मंदीर जनतां पटालियेक वजेरे क्रिया कराववा मंजाराम महा राजने भाकावेस हता. तेओओ देशकांने अनुसरी धर्म क्रिया करावी हती अने क्रिया ज्यांतीनी रातना ओक्स थयेला आश्ररे से। सवासी भाजुसीने धर्मनी छपदेस ने धर्मपाधननी महता सम्मानी हती. अन्म जाइ आजेवानेर तरक्षी आश्ररे सवामी भाजुसीने बीजरने आप्यामी आव्य हता. सरवेओ सवामी भाजुसीने बीजरने आप्यामी आव्य हता. सरवेओ सवामी भाजुसीने बीजरने आप्यामी आव्य हता. सरवेओ

હીંદુસ્તાનના ખળરા

કૂનખીદ્વત્તના મહારાજાએ બગાળાના ગયરનર કારમાઇલના માનમાં કરેલા મેળાવડા પ્રસંતે બંગાળાના ગવરનર ધાલીયું, પછેડી લીગેરે દેશી પોશાકમાં હાજર થયા હતા. આ ઉપર પણ છશ્યાઓએ ટીકા કરી છે. તેને જવાળ આપતાં 'બંગાળી' હાયું લખે છે કે હીંદીએલું ધાલીયું અસલ્ય હાય તો પણ તે સ્કાટસેંડના હાથરા જેવા 'કીસ્ટ'ના કરતાં એક્ષ્યું અસલ્ય છે. પરદેશી પોશાક પહેરીને હીંદીએ માન મેળવનની લાસસા રાખે છે તેમને અરધ સંસ્કારી અને અવિચારી ત્રણી બાલ્યુ સરેન્દ્રનાય બેનરજીના હાયાએ સખત કપેકા આપ્યો છે.

ઈએ ઇડીઅન રેલવે ઉપર થયેલી હાનારતના મયા માસમાં અહીં જે તાર આવ્યા હતા તેની વીગતા દેહના છાયાઓમાં આદે જે તાર આવ્યા હતા તેની વીગતા દેહના છાયાઓમાં આરે ક્યા ઉત્પન કરે એવી મહાર પડી છે. પુલ ૨૦૦ જેટલા જાનની ખુખારી ગણવામાં આવે છે. આખી ડ્રેનના છેલા એકાદ સિયાયના બધા ડળા સાલકા નદીમાં જઈ પડયા હતા, ભર્મી ગયેલા ત્રીજા વર્ગના ઉતારૂએમાં એકદમ એવા લગા, ભર્મી ગયેલા ત્રીજા વર્ગના ઉતારૂએમાં એકદમ એવા લગા, ભર્મી રહેયા કે જો સરકાર સાહેળ એટલે રેસવેખાતાના અંગ્રેજી અમલકાર આવશે તે સથળાં અમેલાં ઉતાર એતે પણ નદીમાં ફેંકી દેશે કે જેથી હાતારતની ખબર બહાર જવા યામે નહીં!

ગુજરાત સાહીસ સભા તરફથી ત્રાફે. આનંદરાંકર ભાધુ ભાઇના પ્રમુખપણા નીચે ગુજરાત કેાક્ષેજના પ્રેફિ. સ્વામી नारायसे 'वर्षा व्यवस्था' वीये भाषस्य आपतां कर्यान्युं हे लावतशीतामां श्रीकृष्यु परमातशान्त्रे कथ्याल्युं छ । मारी તે ભક્ત શરેષ્ઠ છે કે જે કાઇપણ મતુષ્યને ધીકારતા નથી અથવાં તેના સામું એદસુધીથી જેતા ન**થી**, વળી ભગવત ગીતામાં કહેલું છે કે પરમાતમા સરવતા વ્યાંતરમાં છે તે **ઉपरक्षी सामीत बाय छे हे सरवे अनुष्या सरभा छे. धारा** શુના **અંતરમાંજ પરમાતમા છે એમ કોઇ તેમાં લખ**યું नथीं. क्षक्ती करवाथी अभे ते वरखते। माल्स है। बताक्यु તે મેક્ષ પામે છે. જે સમાન કપ્ડી રાખે છે તેને શરેબ્ડ વીદ્રાન શ્રીકૃષ્ણ ત્રસ કહે છે. જેઓ સમાનતા પ્રમાણે ચારે છે તેઓ આખી દુનમાં છતે છે. મતુઓ દેશના સ્જ કર્ણા છે અને તે સલગા રજકરો એમાં થાય ત્યારે તેમાથી એક પ્રમાન શકતી પેસ થાય છે. તે શકતી વડે કરકાઇ क्षम रोहेबाजयी बड़ को छै अने जबारे जबारे माश्रस भाक्सोर्भा शरपुर परे छे त्यारे संत्री थर्छ शस्तु नथी.

હોંદી કરકારે અલકના મુનીવરસીકીને ખગર ભાષી છે કે એ આસામીઓએ હમહ્યુની રાજદવારી હીલચાલામાં આગેવાની લર્ચો ભાગ લીધા છે તેઓને યુનીવરસીકી તરફથી ભાષણ કરનારાઓ તરીકે નીમવા એ કચ્છવા જોગ નથી. આ ઉપર થી કલકન્તાના એક આગેવાન મેહામેદન એરીસ્ટર અને લન્દિવરસીકીએ નીમેલા ભાષણ કરનારાઓમાંના એક એપન વધી ઉઠાએક છે અને નેહીસ આપી છે કે યુનીવરસીકીના ભાષણ કરનાર તરીકેની આરી નીમણ કના સંભૂધમાં જો અવરનર જનરલના તેરકાયદેસરના હુકમને યુનીવરસીકી અમલમાં યુકવાનું પસંદ કરતે તેમ ના. અવરનર જનરલની કાઉન્સીલ અને યુનીવરસીકી અતે સહાહ આપવામાં આવશે તેમની સામે કાવદેસર પગલાં અરવાની મતે સહાહ આપવામાં આવશે તેમની સામે કાવદેસર પગલાં અરવાની સામે સહાહ આપવામાં આવશે તેમની સામે કાવદેસર પગલાં અરવાની અને સહાહ આપવામાં આવશે તેમની સામે કાવદેસર પગલાં અરવાની સામે સહાહ આપવામાં આવશે તેમની સામે કાવદેસર પગલાં અરવાની સામે સહાહ આપવામાં આવશે તેમની સામે કાવદેસર પગલાં અરવાની અને સહાહ આપવામાં આવશે તેમની સામે કાવદેસર પગલાં અરવાની અને સહાહ આપવામાં આવશે તેમની સામે કાવદેસર પગલાં અરવાની અરવાનો હક અને રહેશે.—'હીંદીપાંચ'

પરસુરણ

લ હનથી રહરના ખબરપત્રી મંત્રળવાર તારુ મં જહ્યું છે કે વહાદરાના મહકવાડની કુંવરી ઇન્દરિશ રાણીના વિવાહ સામવાર કુચબીહારના મહારાજ સાથે લંડનની રજસ્ડ્રી એક્ટીસ માં તો ધાયા હતા. સારબાદ એક હોટેલમાં ધાલાસુના રીવાજ મજબ લખની સુંદર ક્રીયા થઇ હતી. બીએ ટ્રોવસે તાર છે એમાં ખબર છે કે આ લખ્ન કુચબીહારના મહારાજ સાથે નહીં પણ તે મહારાજના સામ છતે.

પશ્ચિમ ઓસ્ટરૈનીઆથી સ્ટરતા ખબર પત્રી જસ્યુને છે કે એક્ડીઆંટ રાવલ મેલ લાઈ તમાં એક્કાન્ટ સ્ટીમર્ હપર એક 'કલરક' કાલ્યતને રાખવા સામે ત્યાંની સેખર ફેડરેશને વાંધા લીધા છે. આના ભચાવમાં તે મેલ લાઈતના અમલદારા જસાવે છે કે તે કાલ્ટર ઉચી કેળવણી પામેલા એક સૌસાનીત્ર સહસ્થ છે અને તેમને એક્ટ્રેલીઆની મુસાફરીને માટે કાલેએક થી રાખવરમાં આવ્યા છે

ભેગલારથી સ્ટરતા ખબરપત્રી શતીવારના તારમાં જસાવે છે કે માઇસોરની એક જાણીતી સોનાની ખાલમાં માટા અકસ્માત થલાથી લહ્યુ માલસો મરસુ પામ્યા છે. ખાલમાં ઉતરતા પાંજરાતું દ્વારકું દ્વારી જવાથી આ અકસ્માત બનવા પામ્યો હતા. પાંજરાતા બધા માલસો તીચે જઈ પડવાથી છ ઇરાલીયન તથા ૪૪ મહુરા તલ્કાળ મરસુ પામ્યા હતા

જાપાનની રાજધાની ટાયાઓથી 'ટાયમ્સ એહ ઈંડીઆ' માં તેના ખબરપત્રી લખી જસાવે છે કે હીંદીઓ, મલાપના અને ટોર્કાનું એક ડેમ્યુટેશન હાલ જાપાનમાં આવ્યું ઉ એમા વ્યપાનની મદદ માત્રીને જસાવે છે કે અમાને મુરાયની ગારી પ્રજમાના બુલમાટમાંથી મુક્ત કરો. ચચળ વરસના જાયાની એ માવી બાગતમાં ખાન આવતા નથી પણ કેલીફોર્નીયામાં એશીયાટીકા સામે સુકાયેલા જપ્તાથી ગારાએક ઉપર વેર સેવાની વાતેઃ સાંભળવાને કેટલાક જયાનીએા તર્કયાર થયા છે. •તપાની રાજ્ય અમલ હેઠળ ફાર્મોસા અને કારીઆના ઢોકા જે છુટાપર્લ્યું બોયવે છે તેથી વધુ છુટાપર્લ્યું શ્રીટીશ અમલ દ્દેઠળ એાગવે છે એટલું તેા જયાનીએ સારી રીતે સમર્જ છે. જાયાની સ્કુલામાં ઢીંદી વિદ્યાર્થીએલી સંખ્યા વધતી **જ્ય છે અને** હાંદ **સાથેના વ્યાપત્રી સંબ**ધ વધારવા મ.ટે જાયાનીએક **હોંદી ભાષાના અભ્યાસ કરવા લાગ્યા** છે તે છર્તા થીડીસ સરકાર તરફ મેવફાઈ ખતાવનારી ક્રાઇપસ હિલચાલને જાપાન તરફથી ઉત્તેજન નહીં મળવાની આશા રાખી શકારો એમ તે ખલરપત્રી ઉમેરે છે

વ્યાવરક્ષેં ડેના કેરી નામના એક પરમણમાં ક્ષેષ્ટાની તંદુર સ્તી બમડતી જોવામાં આવી છે ને તેઓની માનમીક શકની નળવી પડેલી લાગી છે. તેથી તેનું કારસુ ત્યાંના તબીએ દશ વર્ષ થયાં શાધ્યા કરે છે. હવે ત્યાંના મેટા પાદરી ફાધર મેમને કારસુ શોધ્યાં છે, તે જસ્મુવે છે કે આ બીમા ડનું કારસુ લોકામાં ચાહ પીવાની આદત છે. તેણે બધી માતાઓને જસ્મુવ્યું છે કે તેઓથે પાતાનાં છાકરાંઓને બીલકલ ચાહ ન આપવી. ફાધર મામન કહે છે કે આવર હેડમાં ચાહની કીટલી દાખલ થઈ તે પહેલાં ત્યાંના પુર્યોને અંતેઓ આખા કરીયમાં મજભૂતી અને અદ્યરિખ્યતનો તારે વખણતા હતાં. હવે તો આપણી પ્રજ નમાલી ને નળવી જેવામાં આવે છે. હું તમને કરમરીને કહું હતું કે તમે

ચાહતી કીઠલીની સાખત છોડજો. ફાધર મેરમન સીવાય ખીજા નામચીન મામ્યુસા પણ પુરાવા આપે છે કે આગળની સાદી જીંદગી બદલી હાલની શાખીલી જીંદગી પ્રહળુ કરી છે તેથી આપરશ્રેંડમાં ખેડુતાનાં મંદેપણાના કેસોમાં વધારા થયા છે.

કાંડીયાવાડમાં આવેલા વાંસન્તળીયાના રહીશ સાની યાલછ મેલછ તથા લાલછ હું મર લાંબી મુદતે દેશ જવાને તદાવાર થતાં તેમની લાવકાત વિધે મંગળવારે જ્ઞાદાસમાં ડળની મહેલી સસામાં અંભારામ મહારાજ તરફથી યાત્ર્ય વચન કહેવામાં આવ્યાં હતાં, અને તેમના માનમાં સીડનમાં દ્વિરસજન કરવામાં આવ્યાં હતાં, તેમજ લાં જાસૂની કન્યાઓને મોદાક વહેંચવામાં આવી હતી,

ક્લાડસકાપથી ત્રી. એ એગ. સાલવા મુસલમાતા માટે ઈ દુલરીતુરતી સુખારકી આહી લખે છે કે રમજાન માસ ખલાસ થવા આવ્યા છે અને હવે તા. ૧ જાથવા ૨ છ સપ્ટે અ્યરના ક્રદ થશે. તમામ મુસલમાનાએ એ પ્રયોગ દીવસે ક્રમ્યરની જંદગી કરવી તથા ખેરાત કરવી ક્રજ છે. તે દીવસે ક્રાક્રપણ તરેહતા વેપાર રાજમાર કરવા એ પણ હક નથી.

જોદા-સભરવધી જો વર્લી મહમદ લખે છે કે ટરકોશ લડાપથી તાવારસ થઇ પડેલ ભાળબચ્ચાં તથા ઘરબાર વિનાના થઈ ગયેલ ખીસદરાને મદદ કરવાને દરેક શ્રુસલમાને પદને દીવસે એક પાઉન્કની રૂકમ કાડવી ઘટે છે.

भैयावत धरभशाणा ३'ड

કામરેજતું ગામ ખાલવડમાં મહયાવત ધરમ**તાળા બ**ધા વવા માટે તીચે મુજબ ઉઘરા**લું થયું હતું**.

પા. શી. પે.

પ પ દ મી. ગંગારામ વનમાળી ખાલવા મેટાઉત

• ૧૦ 🐧 👊 લાલભાઇ રામાં કેલ્સક - 🔧 👝

🌼 🤏 🐒 લાલાબાંઇ તારણ કરાહ

• ૧૦ ૬ ,, નાચાભાઈ પેંબા કંદેશના પી.એમ.બં~~રબ~~. કરવ્યન

૫ ૦ ૦ મ બાવજીભાઈ ક્ષીક્ષ ખાલવડ

ર ૧૦ ૦ 🔑 વાલજીભાઇ લાક્ષા પ્લેલવડ

१ ० ० ,, जेसलाई वालक हीगेश

પ • " દાયાબાઇ શામજી લાડવી
 પ • " લાલાભાઇ પરશાતમ

૦ ૭ ૬ ,, લાલાભાઈ કામા કઠારના

० ४ ६ " शवासम् हापक "

પ > " કલ્યાહુભાઇ ઉઠા દેલાકના

૦૧૦ ૬ " નચુભાઈ પુરુષા-તમ "

૦ ર ૬ " 🛂 શુભાઈ છવાસુ વિઆસ્

• ૨ ૬ ,, ગીસભાઇ નેશુ ઉભઇ ર

• ર ૧ .. પુજાલાઇ જેઠા મા~~રવાણ~~ા

• ૧૦ • _માનાજભાઈ વાલછ છરા

૦૫ ૦ " બાવજીઆઈ જોગી સીવનિ

भ ० , अरालाध भीक्ष भारतपेर
 भ ० , भुगळलाध संयान निरुक्त

३ १ % हेबळकाचे धुरा पीकरड

• र ६ .. अव्यक्ताम मध्य व्यक्ता

૨ : મી. અમચાભાઇ કારા એારણ

• ર ધ ., લખાભાઇલાલા 🤚

• ૨ ૬ ,, ગેરપાળભાઈ હીસ *

જ ૧ ૦ ., નાથાભાઈ પ્રેમા કામરેજ

• ૨ ક ,, ગાેરારભાઇ લાલા **હ**રા

૦ ર ૬ ,, મોકાભાઇ પરશુ સામણુ

॰ 🔻 ६ 🔑 नारखुकार्धिकाण सुवास्त्री

० ५ ० ॥ क्षीराक्षार्ध मेथर म्यारना

• ૨ ૬ ,, શીમાસાઈ પરસુ સીવની

॰ १ ॰ % पुश्ती-तमकार्ध भुशाल अली

• ૨ ૬ ,, લલ્લુબાઇ નાના ગામડી

० ७ ६ % बालामान न,मान ज्यान्देह

२ ५ % सुदरभाभ शासा

१० १ % भागा भेगर क्रेड्स

૦ ૨ ૬ ,, વિરા મેસુર જોડયાના

• ૩ ધ ,, મંત્રા મેસુર " • ૨ ૦ ,, રસછોડલાઇ મહાવ વરાેલી

• ૨ ૬ , કુંવરજીભાઈ કાનજ માણેકપાર

• ૨ ૧ ક લાલાભાઈ દુલ્લભ "

• ૨ ૬ ,, હરીભાઈ દેવાળ "

💌 १ 🔸 🚜 सीवाक्षाम् हुत्सक

૦ ૧ ૦ ,, છવણવાઇ નાસ્ત્રુ એનાના

૦ ૨ ૦ " પ્રેમાભાઇ અવાન કાળ્યાવાડી

• ૧ • ,, ક્લ્લાના કાનજી કારાકાશાના

• ૪ • " માલા હીરા જોડવાના

ક્લારકસડાર**પ, લાલભાઇ રામા**તરફ**થી**

🤽 🦁 🐛 🤌 ગાર્વીદભાઇ રતનજી ખાલવડના

🔻 🤝 🐈 લાલાભાઇ રામાં ખાલવડ

• ૫ ૬ " કારાભાઈ રતનજી સાયણુ

૧૦ કે 🦛 પેમાંભાઇ સાવજી કડાર
 ૫ કે ક્રીરભાઇ આશજી ડામેલ

૦ ૨ ૬ " છીબાભામ્ર દેવજી સામછા

• 🔻 • 🙀 ભગાવાઈ ઉકા

० १० ० % अश्रमां भट्ट

🍨 🕴 🍨 😘 કારાબાદ્ધ ગૌદા સીવની

प्रक्र , भी भाषार्थ भुशास दिल्ली नवसारी

હેડલભરગમાં જીશાલભાઇ છીમાં તરફથી

🤻 છ 🗧 🧸 ખુશાલભાઇ છીળા ખાલવા

૦ ૫ ૦ " સંશાલભાને આશ્રજી ક્રાહ્યાડ

· to 1 .. લાલુબાઇ ગાર્વીક ખાનપાર

• ૫ • " અનુપક્ષાત્ર ભગવાન કરમાડે

૫ = મ પેમાભાક જેગી સીવતી

• १० ६ ,, ह्याणकाछ क्षरा सीवनी

१ , भीताभरभाई हरी क्षप्रकतान.

રીક્ષ્ડ ક, ફેક્ટરીક અને વરક શેમપરા—ખેતાના ઉદયોગ કેટલા સરસ રીતે થઈ શકે છે અને મહેનતના કામ સાથે મગળતું કામ કેટલું ખીલવી શકાય છે તે વીષે પ્રાન્સ કાપેક ટકાને આ પુસ્તકમાં કહ્યા અરસ ચીતાર આપ્યા છે. કી. દયકલ ખર્મ સાથે ૧/૯ धी

હીંદ

અહવાડીક પંચાગ.

પ્રાસ્તી—તા, ૩૦ મી એત્યસ્ટર્યા તા પ સપટેમ્બર સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩. હ્યોંદ્ર--શ્રાવસ વદ ૧૩ થી ભાદરવા સુદ પ સુધી સવત ૧૯૬૯. **ગાહમેદન**—તા. ૨૭ રમળાનથી તા. ૩ સવાલ સુધી દ્રીજરી ૧૩૩૧. पारसी—ता. २३ थी ता. २६ भुधी The Story of an African Ferm, a novel, **9222.**

98 93		૧૬ ૫–૪૧
원6 1 ,, 3 ,, 3	२८२४१- २७२५६- ३०२६६- १२७६- २२८६-	૧૫ પ ૪૨
	सुह १ ,, ३ ,, ३	월5 1 2

મ. પા. સર્વે દ્વ સર્વાસ્ત

ઉપર છાપેલા કાટાગાક

भानवंता हाहाक्षाच्च नवराक्ष ઇડિયાન સ્ટ્રેચર બેરર કેાર **અક્લાનીસ્તાનના અ**મીર **ગી.** સારાબછ શાપુરછ અડાજનીના મી. પેલાક શૈત્રજનું કાર્ડ્રન **સું**બઇમાં ઢાંસવાલના દેશપારીઓ મદાસમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએા **મી** કેલનમેક મી. જોસક રાયપન ફેરીઆ <u>જોદાન્સળર્ગમાં હોંદી ક્રીતિસ્તંભ</u> દ્રીડીડેશ્ય ક્ષેક્શિન મી. ગાખલેના માનપત્રા ટાલસ્ટાય ફારમના રહીશા મરહુમ મી. તારાવસસામી

હીંદ્વસ્તાનની ટપાલ

તા, પાસપ્ટેમ્બરના અરસામાં મુખિક •જતી સ્ટી. પેન્ટેંકાટામાં બંધ થશે. તા પ સપ્ટેમ્બરના અરસામા મુંબઇ The Rebaiso of the Koran જતી રહી, અમ્લાહીમાં બંધ થશે, તા. ૬ સપ્ટેમ્બરના અસ્સામા જતી સ્ટી આરક્ષ્માફમાં ભધ યશે તા ૮ સપ્ટમ્ભરતા અરસામાં

જવી સ્કી. અમાનામાં વધ ધરો

BOOKS TO READ

Price, post free The lisad of the East: A selection of legends diawe from Valmid's Senskrit Poem, the Ramayan A Peasant Sage of Japan : The Lite and work of Sonioka Nanomrya-One of the greatest social reformers by Olive Schreiner Civilization of India, by.R. C. Dutt. Byzantine Empire or History of Syrfa, Asta M.nor, hgypt in Africa. (The present Turkish Empire formed once a portion of the Byzantice Empire.)

Fields, Factories and Workshops, or Industry combined with Agriculture and Brain Work with Manual Work, by Prince Kropotkin Self Help, by S. Smiles

Lafe and Labour or Characteristics of men of Industry, Culture, and Genius, by S. Smiles Character, by S. Smiles Rubayat of Omar Khayyam, with

Libertrations

The Song Celestial, by Edwin Arnold The Light of Asia, by Sir Edwin Amold

tsum, by Justice Syed Ameer Ali-Adventures of War with Cross

The Koran Sakuntala, an Indian Drama by Kalidaa 2 Mohammedanium 🕝

Muhomod * The Great Archien, by Meredith Townsend, Gulistan or Flower Carden, padi-Sesame and Lilies by John Ruskin Unto this Last,

Duties of Man, by Mazainl. Time and Tide, by J. Ruskin. English Traits and Representative Men, by Emerson

Society and Solitude and other Essays, by Emerson Tales and Parables, by Tolstoy War and Peace, Vol 1, 2, and 3,

by Tolstoy Arabian Wisdom

A Vision of India, by Sidney Low The Indians of South Africa: Helota within the Empire and How They

are Treated. By H. S. L. Pokak Stories and Sayings of India Coylon and Burms

Fature of Islam 4 The Wisdom of the East Series Brahma Knowledge

The Permus Mystics [Jajalud-dup-Rumi Ci. Jami The Bustan of Sadi Diwan of Abul Ala

போகனதாஸ் காசதி அல்லது தென்னு படுகின்ன திகைக் சகித்த ம. இப்புத்தாக இக்கிய இவ டேருக்க க் ஆழியதை நடிழில் கண்டி உ காள்பணைசாமி அ. பளம் கழித் இ. பாவம் காள்பணைசாமி அ. பளம் கழித் இ. பாவம்

இப்புத்தகள் இத்தில் இல் சொள்கு (C.) ஆ

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

યાસ્ટેજ श्रीभत. સી. પે. શી. પે. કાવ્યદાહન ભાગ ૧ હો કાબ્યદાહન સાગ ૫ મા ≀કાવ્યદાહન ભાગ ૬ કા તુળસીદાસકૃત રામત્વણ ંગમા ગુરજર વારતા ^{5 10},બાળકાના આતંદ, **કા**મ ૧ તથા ર લખનાર: ~~धन्काराम स्रायराम~~ દેશાઇ ભગવદ ગીતા

લંડન કમીટી ફંડ

ા 9ેપા. શ્રી. પે. 1 11 106 818 ર આગળના સરવાલા. ડર્યન મેસસ છે. એમ મોવા ખાન એન્ડ ક્રા. " ઇએ તહ્યવ એન્ડ કૃા. 10 ૦ મી. એમ. એસ રાદેરી એ, એચ મુસા ,, એ. એમ. શેખ

" नास्थ् <u>भ</u>ुश्येन्तभ ુ, જે. વી. દીગાસીઆ ,, લાલાખાભાઈ - 🗒 🖟 ૢ એન. જગજીવન દરજી

,, મક્તજી શ્રધર્સ દરજી ુ, નારણ હરી દરજી 30 🌼 🧠 દલયત નરસીની કું દરછ

8

I TO

1 10

t to 1 10

E 15

1 10

4

🗧 ,, સુખા ભગવાન દરછ ુ, કાલીદાસ વલભ દરછ

૦ ,, લાલા પરસાતમ દરછ 🗸 ,, ગાવીંદ કુવરછ દરછ ુ, રામછ બીખા

,, 'ખુશાલ સુખા ગીઓ

.. પી. વી. દેશ ઇ મહાવર્નના _{કે છે} લાલજી ડુંગર સેત્ની દ સાની ગાેરધન, રામફળ,

> માતીલાલ વિગેરે પચ જોહાત્સબર્ચ

હ મી જીવન રધા १० ,, ફાંસછ કવાળ

,, अभ ५ परक ુ દુષાળ જીવન

ુ, શુલા હીરા

પટેલ તૃળસીભાઇ રહ્યુંછેલ્ડબાઇ

rented and Published by M. K. Gandha

Indian Upmon

ध न्डियन योगिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 36-Vol XI. SATURDAY, SEPTEMBER 13TH, 1913. Segment of the G. P.O. of a Promptoper

REVIVAL OF PASSIVE RESISTANCE

TITH the hope that some satisfactory understanding might become to in regard to the position of British Indians under the Immi gration Regulation Act, negotiations have been going on between the Minister of the Interior and Mr Gaudhi ever since the Act was passed. These negotiations have now reached a point where it is impossible to avoid a renewal of the struggle.

Mr. Gandhi addressed the following letter, dated the 28th June, to the Private Secretary to the Munister

of the Interior, Pretona :

"I have endeavoured to study the Immigration Regulation Act, and observe with thankfulness that it is an improvement upon the original Bill. But I respectfully beg to point out that it fails to carry out the provisional settlement of 1911 in at least four important particulars. In my humble opinion, if redress is granted in regard to these four particulars, the policy of the Government will not be affected, and yet the terms of the settlement as my countrymen read it will be just, but only just, satisfied.

" The points are :-

(x) According to the definition of the term "domicile," those indentured Indiana who arrived after the Indian Immigration Law Amendment Act of 1895 and their descendants appear to become prohibited immigrants.

(2) The descendants of this class, although born in South Alma, will, if the above interpretation be correct, be unable henceforth to enter the

Cape Province.

(3) Women married in South Africa according to the rites of Indian religions and going to Ind a and returning with their husbands will not be on the same footing as those married in India. Nor are the hundreds of women married according to non-Christian faiths provided for by the amendment
(4) The Free State difficulty seems to remain as

it was before.

"With reference to the first point, in view of the fact that the Minister has respected the right of the South Airca-born Indians to enter the Cape, if they are born of Indian parents domiciled in South Africa but not of indentured parents indentured after the Natal Act 17 of 1895, it seems to me to be a small matter for the Government if they were to recognise the status of the descendants born in South Africa of these Indians who were indestured after the Act of 1895 I am sure the Government do not intend to set up distinctions between one class of Colonialborn Indiana and another.

" Nor can it affect the policy of the Government to recognise the right of domicile of such indentured Indians themselves. There could not be more than seven thousand such Indians at the outside. This

number, compared with the Indian population of Natal, which is estimated at 133,000 cannot fairly he deemed a dangerous permanent increase to the Indian population, especially when it is borne in mind that these men are wanted by the Europeans

"To the Indian community both the first and the second points are of the highest moment. . According to the judgment of the Natal Courts, thuse men, if they are paying the annual tax of £3, have a right to remain in Natal as permanent residents. Are they now to become prohibited immigrants? I presume that the Government do not intend to deport them; but do they intend to enforce the provisions of the Act as to trading or the holding of land by

"As to the marriage question, the difficulty raised by me is, in my humble opinion, obvious and calls

for consideration.

"As to the last point, in the correspondence that took place between General Smuts and myself doubt was expressed whether, in spite of the reservation clause, the declaration referred to in Section 8 of Chapter 33 could be required of an Indian who might be permitted to enter that Province under the new Act. What the people of the Free State want, I hope, is, not a humi, ating declaration from an Indian immigrant, but his legal disability to hold land, to farm or to trade if this be particularly mentioned in the Act itself, they cannot reasonably object to the removal of the clause which required the declaration.

"For the moment, and for the purposes of a settlement, I do not raise the question of the ousting (now only partial, I adm.t) of the jurisdiction of the Supreme Court and the other drastic provisions of the Act which at once make it far more illiberal than the provious Provincial Acts which it replaces.

"It Mr. Fischer considers that it is possible for the Government to meet the Indian community and give an assurance that the necessary amendments will be made next year, and if he considers it worth while to discuss the points personally with me, I shall be pleased to wait on him. I hope that Mr Fischer wal see his way to consider my letter in the spirit in which it has been addressed. I beg to assure him that I have no desize to precipitate an acute crisis, which is certain to arise if no settlement can be arrived at between the Government and the Indians,

"In the event of an appointment being made, it will be necessary to discuss at the interview the administration of the Act as to the admission of married women in cases where the marriage is not monogamous, as also the mode of regulating the entry of educated Indiana. , I do not discuss them here for lear of making this letter too long and because I believe that, if the

hw can be set right, the question of administration is

a comparatrucly easy matter.

"I meed thought say that I have, throughout this latter, assumed that there-are no other azanting rigital disturbed by the thet which have notiformed the subjects matter di jeneraspondence, thiregaphic or writing, hetween the Government and styrick

"As I shall await your reply before advising my fellow workers, may I ask for a telegraphic reply?"

The foregoing letter resulted in thelephonic consummention followed by an interview with Mr. E. M. Gorges who asked Mr. Gandhi do zeduce to writing the points discussed between them. Mr. Gandhi theretore wrote as follows on the and July last 👆

"With reference to the interview between us this morning, and in accordance with your wishes, I reduce

to writing the points discussed between us

" r. With reference to Indiana born in South Africa and their right studer the Cape disanguation shot to cetar the Cape, in my opinion, mader Section & of the new Act, such men will not be able to enter the Cape by reason of the Proviso of Section 5. If the Government intend to recognise their right to soter the Cape. so proving their South African birth as beretolore, they can do so without further legislation, by regubecome that would exempt them from the operation et Section z Clause (a) of the Act. It may be observed that if such Indiana can pass the simple education test of the Cape, they can enter that Province under Paragraph A of sub-section a of Clause 5. As you are mare, most of the Colonial-born Industr have passed through the Government Indian actions and possess influent knowledge to undergy the Cape examination. this also a well-known fact that throughout the time that the Cape Act bas been in force, hardly any South Mican-bore Indian not belonging to the Cape has andearoused to migrate to that Province, the reason in that there is no acope for them there.

" 2, With reference to the indentured Indiana who entered Nazil under the amending legislation of 1895, ma I have already told you, the Natal Courts have held that these indentured men, after they have finished their indentures, are free to settle in Natal and could not be treated as prohibited immegrants if they have not re-indentured themselves, and that after three puzzi residence without indenture these people acquire warder the Natal Immigration Act full rights of domicile to the same magner as other Indiana; such Indiana now appear to be affected by the definition of the turn "domicile" in the present Act. I have stready told-you that we have obtained best legal opinion in Bistal, which is to the effect that the definition does not cover such ladians and that their rights will not be affected by the new Act. However, I do not wish to take upon my shoulders the responsibility of advising my countrymen that they may be guided by that epinton alone. It is my sincere desire that any points which I at least can foresee should not be left open or not entirely understood. If the Government, however, give the same interpretation to the term a domicile of that our Counsel does, an assurance to that effect mettles this point. Let me state it as clearly as I can. We are not seeking to gain any new rights for indentured Indians, but we are anxious that their present aghts should be left intact, and these according to the belief of the Indians are that, if an indenmed Indian untering into a contract of service after 1895, having become free at the end of his contract, does not reindenture, lives in the Province for three years, then goes to India and returns, he has a right to re-enter under the present Immigration Law of Natal by reason of his 3 years' free residence.

"g. As to the Free State, I have drawn your attencontro the letter from General Smuta to the effect that, as his opinion, costilly in I see State de farir on that out a quited. If that is the legal position according the opinion of the legal advisors of the Government, a statement to the affect that such is the position will meet the difficulty. I venture to suggest that the declaration, that will be required in terms of Section to of the mor Activesythere all the destilines printed at the back themen, including Settion all of the new Act. Thenthese need the nonepetitive of a declaration when an Huntsh Bridge on recognised as an immigrant for the IF my State.

"4. As to the marriage quartion, in view of the Searle judgment it is absolutely necessary to legalise Indian macrages celebrated or to be celebrated within the Union. The can be done by amending the new Act by removing the words "outside the Union" from the marriage-classe of the fact, or by amending the Marriage Laws of the different Provinces, authonaing the Government to appoint Marriage Officers for different denominations whose certificates as to the celebration of marriages according to the sites of the respecture religious of the parties would be enaugment as proper proof of marriage.

"With selecence to the marriage amendment in the nee det, Imademand that polymonogamous provinges will be recognised, and I appreciate that nothing more can be done in law at present, but an assurance as necessary to the effect that the present practice of admitting one wife of an Indian manigrant so long as she is the only one in South Africa, arrespective of the number of wives he might have in hadia, will he contraued.

"Thus there will remain the question of polygumous marriages. As I have sold you, there are not many such cases, but it is recemeny to admit for re-admit plural serves of Indiana who are already resident in South Africa. No new polygamous unions need be administratively recognised. A list can easily be prepried of those who have more than or e-wife either in the Union or outside it. My remarks are naturally app scable to the children of those unions also. I may point out that, to the July of 1911, General Smot gave the assumed that special cases of polygamy would be considered by the Government.

"I think that I have now exhausted all the points we discussed. If you think that there is anything omitted or that I should supplement this letter, kindly let me know. It is clear to me that the solution of this difficulty is very easy because, with the exception of the marrage difficulty, all the points can be settled

without an act of Parliament,

"If a sculement is arrived at, it will be necessary to discuss the mode of admitting new softents and the number for the serious Provinces. May I suggest that, if the solution suggested by me is considered ecceptable by General Smula you should telephone to me, so that I can come over to Pretona and a final better setting forth the terms of the settlement may be given to me. I make the suggestion, so that there may be no correspondence merestary in order to electricate any doubt that might arise as to the language of any letter that might be given to me, and the question of new currents could also then be decuised. I have told you how urgent the matter is, and may a sely upon your courtesy to let me have an early repl- ?

I am send gehis fetter per Mr. Pragi. Desait. who will be at your disposal to carry any communications you may must to send me, and, if you require me at the tele hone, you have only to ring up 16 ts, and 1 shall be at the telephone from wherever I may be.

The negotiations were suspended for a time by General Smuts, desire, owing to the unfortur, to civic disturbances in Johannesburg that took place at the time. When, however, quiet was restored and things assumed their normal appearance, Mr. Gandhi addressed the following wire to Mr. Gorges on the sith August last :-

" Vrut, No Lane last week. I observe be a have Could you please ascer up and wire weether General Smuts could now deal with my proposals,

W.B wast on h to if required Wire Ph e i x

To the above, Mr. Gorges wired as futlows:-

"Yours yesterday. Your proposals are receiving Ministor's careful consideration and be hopes to let you know a bittle later what his views are, as he wishes first to complet his colleagues: I will advise you in due course whether necessary for you to come hore."

On the 19th August last, Mr. Gorges weste to Mr.

Referring to our premous correspondence on the subject of the Immigrants Regulation) Act, 1913. I beg to my that the points you mised have been fully considered by the Minister, and at General Sounds sequent I will now indicate what view he takes of

" r. Your first point was that the descendants of indentured Indians would not in inture be able to enter the Cape. Province by reason of the proviso to Section 5 of the Act. General Stauto requests me to submit that this is an entirely new point and one not raised by you when all the matters at muce between the Indians and the Government were dealt with by you in your correspondence with him in January and February, 1912. Your letter of 29 h Junuary to the Private Secretary and your telegram of 1st February referred to: the right of educated Indians to enter the Cape and Natal Provinces from other pasts of the Union on passing the education test provided in the Immigration Laws of those Provinces, while your lotter of 15th February, 1912, to en'er Natal or the Cape from the Transvasi (and presumably from Natal to Cape and sice verse?) by passing the education tests provided by the respective laws of the Provinces is retained.

"I have only to refer you to paragraph 7 and 8 of Ministers! Minute, 902. A, of 20th D.cember, 1910, printed as enclosure No. 8 to the White Book (Cd. 5579) to make it clear that the Union Government have all along regarded it as impossible to allow Indians born in Natal to migrate freely to the Cape, and until you raised the matter for the first time in your telegram of April 9th of this year to me the Minister was not aware that your community

but any views on the subject at all.

"The rights of the educated Indian inhabitants of any Province to enter the Cape and Natai by passing the education test prescribed, in the recently repealed amagration laws of those two Provinces are fully secured by sub-section (2) of Section 4 of our new law and as you yourself pointed out in your last letter (and July) to me most of the Colonial born Indians in Natal have passed through the Government Indian Schools and possess sufficient knowledge to undergo the Cape test. You also, stated that it was a well-known fact that throughout the time the Cape Act was in force hardly any South Aircen-boro Indian; not belonging to the Cape, has endeavoured to migrate to that Province as there is no scope for thom there. In view of all these facts the Government cannot conceive that the Indian community now whises to make a grievance of the fact that provincial boundaries have been maintained in the new law, and General Smuts trusts that the position created by that law will be accepted. You will be aware also that the point was hiny discussed in Farhament last Seision and the very altrongest exception was taken by members representing constituencies in the Capa Province to any proposals for allowing non-educated Natal-born Indians to enter the Cape-

"a. Secondly, in regard to the position of the exfudentured Indians under the definition of "Domicale,"
in the Art he Change taken the vew that
the provisions of paragraph (f) of Section 151 of the
Act we not up you are such admin who has read d
under annual homeomore pass in Natal for three

years or more after his indentures expire and who leaves the Province with the intention of returning thereto, and that this view is not affected by the definition of dominio in Section 30 of the Act.

"5 Thirdly, with regard to the question of the declaration required under Chapter XXXIII. of the Grange Free State has Biok General Smale has no difficulty and rather sees an advantage is notifying all educated Indians admitted into South Africa of the disabilities that Indians are under in the Orange Free State, Stope will be taken to have these disabilities specified on the force of declaration which is required under Section 19: of the Act.

"4 Foundly, General Smute is quite prepared when some suitable occasion presents itself for dealing with the consolidation of the Marrage Laws of the Union to make provision for the appendment of special Mustiage Officers for desominations other than Mahomedan, upon its being shown that there to a demand by the members of su h denominations for such appointments and that there are suitable persons in the different communities on whom the appointments could be conferred. The present practice of admitting one wife of an Indian now entitled permitted to enter the Union, irrespective of the fact that his marriage to such wife may have, been solemnized according to teness which several wives married abroad, will be continued se long as she is his only wile in South Africa; but General Smute regrets that it will not be possible to go further and admit plural wives of Indians who are aiready roudent in South Air ca."

To the above Mn. Gandhi replied on the 24th August last :--

"I thank you for your letter of the 19th instant.

"I have come to Johannesburg in order to attend the Doke Memorial Service and shall be here for a few days. If, therefore, General Smate derives my presence in Pretoria, I would be pleased to come down, I submit the following for General Smate consideration regarding the points dealt with in your letter.

"As to South Africa-born Indians, it is perfectly true that I did not raise, in the correspondence of 1912, the point. It had entirely escaped me until a friend drew my attention to it. But. I assured the friend that no difficulty need be unticipated as the correspondence setting forth the provisional settlement of lors protected all emating rights of British Indians. I freely admit that I do not lay claim to a full knowledge of all such rights possessed by my countrymen throughout the Union or even the Transvaal. The fact that very few South Africa-born Indians availed themselves of the right was used by me to show that the Government had no occasion to lear a sudden influx into the Cape of South Airca-boro Indians if the right was retained. From the Indian standpoint I wanted to emphasise the fact that we were fighting for the sentiment, via, that the liberal and reasonable view, taken by the old Cape Legislature, should be felt un-touched. And I fear that I must press that view again on General Smuts' appention. I have already submitted that the Cape members land stress on this point because the Right Honourable Mr. Fischer fostered, I submit without a knowledge of the facts, the view that there was a large influx of South Africa-born Indians into the Cape. I observe that your letter seems to suggest that I am toking for a breaking of the Provincial boundary altogether. Though this would be a legitimate desire, I have not asked for it as I know that it is no part of the provisional aetilepient.

"As to the second point, I am glad that the Government interpretation agrees with that of the Indian

'As to the Free State difficulty, the point raised by me has not been understood. I do not ask, for the sake of asking, that the attention of intending rumi-

grants should be drawn to the disability. But I have submitted that the wording of the Act seems not to require the declaration in question at the Free State border. If such is also the Government interpretation of the Act, the Free State difficulty could be solved without any statutory alteration. In order to allay anxiety on the part of the Free Staters, I suggestfied on the general declaration to be made at the first port of entry at the coast. I need hardly say that I have assumed the legal possibility of an Indian being permitted under the new Act to enter the Free State.

"As to the fourth point, the question of the legality of the marriages already solemulaed in South Africa of the resident Indian population, as also of the marriages hereafter to be solemnized within the Union, is of vast practical importance. A definite assurance that legislation will be introduced next session is necessary to settle this very thorny problem. Regarding the plurality of wives, I have not asked for a general recognition of polygamy. All I contend is that; in continuation of the practice hitherto followed, existing plural wives of domicaled residents should be allowed to enter. And this was the assurance given in the letter quoted by me in my correspondence with you. The number of such wives could be easily ascertained at the present moment, and the toleration may be restricted only to the number so ascertained.

"I observe that cases have already arisen in Natal out of the new Act. I cannot help remarking that the marriage case is inconsistant with the assurance contained in your letter under reply. For Kulsambibi is admittedly the only wife in South Africa of her husband I would respectively suggest that the case be with drawn and the lady set free. The other cases are regarding domicile. The Government contention seems to be that, even where there is no dispute as to facts or the bosa fides of the holder of a certificate of domicile, his right should be impugned if he has been long absent from the Province of domicile. If such is the Government interpretation of the new Act, existing and acquired rights are threatened. And in the event of a decision uniavourable to the Indian community, a position will be created that would be totally intolerable and inconsistent with the provisional estilement as also the declaration of the Right Honourable General Botha and other members of the ministry that there is no desire to barass the resident Indian population.. I, therefore venture also to suggest that these cases may be withdrawn. I have assumed that you are fully aware of these cases. They are reported in the current issue of Indian Opinion.

"May I ask for an early reply?"

As much delay was being caused in getting a final decision, Mr. Gandhi wrote the following note on the and instant to Mr. Shaw, the Assistant Secretary for the interior, before leaving for Phoenix:-

" As I informed you through the telephone, to-day, I am leaving for Phienix tomorrow But, before I leave, I would like to draw General Smuts attention to the eagerness and imputience with which many of my co-workers are looking forward to some final answer Indeed I have even been blamed for writing the first letter. Their impatience is natural. All our activity is at a standati i. Several have been obliged to reluse offers of handsome employment owing to the suspense I hope, therefore, that among the many important matters that engage General Smate' attention, this will find its proper place. If nothing definite is your healed by Tuesday nest. - the day given by you - may. Mr. Gorges letter be taken as the final answer? I would also like to mention that, if the negotial one now going on prove abortive, the struggle will be revived on a wider issue. Several most importare come us of con on ited from my correspond men for the purchase of accuring a settlement and in order be show that we are not ploing for autovial or the struggle.

" I hope that General Smuts will appreciate 'the spirit in which this letter has been written.

The following wire was received by Mr. Gandhi

on the roth instant in reply to the foregoing :" Am directed by Minuter reply your letter 24th Acgust. As to first point, regrets he can add nothing to statements already made in my letter 19th idem. Second point calls for no further action. As regards third point, there is no difficulty, as any declaration made would be on entry into Union and not at Free State border. With regard to marriage question, cannot give any assurance that a marriage law will be introduced next session on lines asked by you which would apparently siter whole basis of existing law in South Africa. Your reference to an assurance given to you that plural wives would be admitted not understood as I can find nothing in communications from this Department to that effect. Should you prease clucidate? Regarding appeal cases at Durban, these you refer to are apparently still and indice and Minister would consequently not be able to interfere.

To the above Mr. Gandhi replied on the 10th instant as follows :---

"Thanks log wire. Fear reply makes revival struggle imperative notwithstanding every effort minimise points of differences. Regarding polygamous marriages refer Minister Association letter 5th July 1911 and Interior reply toth same month."

Immigration Appeal Board

The Immigration Appeal Board (says the Natal Mercury on Monday last) resumed its sittings, the members present being Mr Percy Bines, chief mag strate (president), Mr. Maurice S. Evans, and Mr. G. W. Dick.

The adjourned appeal of Jamai Wali a barber, was proceeded with, Mr Gouiding appearing for the

The appellant was re-exampled as to his interests in Natal prior to his return to India. He said that although he had gone to Maritzburg to look for his former pariner, he (the appeliant) had been unable to

The president pointed out certain discrepancies in the witness's syndence, and the latter said he had become excited when first before the Court,

In reply to Mr. Maurice Evans, witness admitted that he had been guilty of an untruth-an admission which he also made in answer to a question by Mr. Dick.

By Mr Evans Witness took £50 with him when he went to India in 1911, and returned with £14, which he had borrowed. He intended to return the same man with whom he had been partner, or to start business for biniself.

Mr. Goulding said that spart from the question of the appellant's veracity, or romance, the real mane for the Board to consider was whether he was entitled to admission by reason of his holding a domicale certificate. He had been away only for 18 months.

Mr Darby, ammigration of er, maintained the appealant had not now a domici e in South Africa. Whatever interests he had were in India.

The President said the case was one of considerable importance, and the Board would take the opportunity of going through the evidence. The fact that the appellant had left Natal only in September 1911, was a factor that must be taken into account when cons. dering the question of dom'c ie. Equally important to consider was what were the man's intention whose e lest Natal. Did he leave with the intention of not oming) ack ag in? The Board, therefore, would take the up orthinty of going through the evidence I ney were extremely anxious that they Carolinas should not be influenced on the main issue by state

ments of the unfortunate character that they heard that day.

The appeal was then adjourned

The next appeal was that of Mutree Lalloo Vassen. Mr. Goulding appeared in support of the appeal.

In this case the appellant, a carpenter, received a certificate of domicile in 1905, when he left for India,

leaving no interests in Natal.

The matter was adjourned tell Saturday as also were two other appeals. One of these was made on behalf of a Mauritian, who arrived in Natal in 1899 as servant to an officer in the 60th Rifles. The appellant had since then served as house servant to Dr. McKenzie, subsequently kept a boarding-house, and in 1907 returned to Mauritius, where he had resided since. He left no property in Natal save some furniture, but he had interest in a house and half an acre of land in Mauritius. He acquired no domicile in Natal, which he entered after passing an examination test. Mr. C. Binns appeared for the appellant.

From the Editor's Chair

NO SETTLEMENT

WE regret to have to inform the readers of this journal that the negotiations that were going on between the Government and Mr. Gandhi regarding the new Immi-gration Act have proved abortive. We publish the full text of the correspondence between the parties. Revival of the struggle is now a certainty The corres pondence shows, in our opinion, how obtain the Government have been. What was asked, on behalf of the Indians, was, indeed, very little. But the Government evidently invite passive resistance, and they should have it. The wonder is that so little was asked for when much more could, with perfect justice, have been demanded. A settlement without a settlement spirit is no settlement. And the Government have not only lamentably tailed to show any spirit of settlement but they have, by their handling of the General Indian question, shown that they are not actuated by any friendliness towards Indians. It is, therefore, as well that there is no settlement. It is much better to have an open tight than a patched up truce. It ther the trovernment are themselves unwilling to treat the resident Indian population with fairness or they are poweriess in the face of the solid wall of prejudice. Probably they are both. In any case, it is necessary for un to suffer, and, by our sufferings, remove the mists of ignorance that pervade so many people on this question. We feel that nothing but quiet, sustained and dignified sufferings of passive resistance will dispel that ignorance. And removal of ignorance means instantaneous redress.

As Mr. Gandhi has pointed out in his note to Mr. Shaw, revival of the struggle must mean an extension of the programme If the community must suffer, it us better that it does so for all the serious and wellunderstood grievances. Thus the administration of the existing laws should be much less harsh than it is. The Gold Law prosecution in Krugersdorp betrays a deure on the part of the Government to drive out the Indian trader. The administration of the new Act affords unmistakable proof of the Government's denre to put every obstacle in the way of an Indian, no matter of what standing, re-entering his Province. The operaat the extinction of Indian trade, and the retention of the L; tax on ex-indentured Indians perpetuates a scandal which the community is bound in bonour to move at any cost. It is due to the poor tax pagets hat their more fortunate bretbren should take up she Ty . no it is equally due to Mr Gokhale that pane e res. .e. should fight unto death for the removal of this concerns tax, The Colonial-born Indians'

right to enter the Cape on the strength of their South African birth must be protected. The marriage law affecting Indian wives must be purged of its offenive character. Everyone of the points we have mentioned is worthy of passive resistance. The fight, this time must be for altering the spirit of the Government and the European population of South Africa. And the result can only be attained by prolonged and bitter suffering that must melt the hearts alike of the Government and of the predominant partner. May the community have the strength and the faith to go through the fire!

A £3 Tax Prosecution

It is a curious coincidence that an extraordinary £3 tax double prosecution which we are able to report thus week almost synchronises with the revival of passive resistance which is to include in its programme this £3 inhuman tax also. There is no Indian named Sarjoo who came to Natal under indenture to virtue of Act 17 of 1895 whereby the imposition of the £3 tax was brought about. On the completion of his indepture, Sarjoo naturally became hable for payment of the tax. But he seems to have failed to pay the tax for the past four years or more. For he was brought up before the Verglam Court for failing to pay the tax. The poor man had only fr, which he paid, and stated that he had no more. He sided that he got work now and then at Phonix, the last settler to employ him being Mr. Maganial Gandhi who is on the editorial staff of this journal. Prior to that Sarjoo was employed by Mr. Kallenbach, the well known friend of the Indians. Sarjon's plea of poverty, although the law compels the Court to accept it, proved of no avail. He was, therefore, ordered on the 16th August last "to be imprisoned with hard labour for 30 days unless the balance of £13 202, he sooner paid." So much for the first part of the tragedy.

On or about the 18th ultimo, a constable came and inquired of Mr. Maganiat Gandhi as to whether he had employed Sarjoo. He gave all the internation the officer asked for. On the 29th of the same month Mr. Maganial Gandhi tearnt for the first time that, to have employed Sarjoo, even as a day labourer, without having first ascertained who Sarjoo was, etc. was a crime. The information was conveyed through a rummons which called upon him to appear before the Verulam Magistrate and to answer the charge of employing him without the aforementioned inquiry the section of the Act (39 of 1905), under which Mr. Maganial Gandhi was charged, runs as follows:—

"No person shall employ, whether as rervant or as an employee to any other expacity, any Indian Immigrant who is required by Act No. 17, 1895 or by Act 2, 1903, to take out an annual pass or licence to remain in the colony unless such Indian shall first produce to him the pass or licence then current, or shall retain such Indian as an employee in any year thereafter unless such pass or licence shall have been taken out before the 15th day of July in each year."

The penalty for a contravention of the Act is a fine not exceeding £5 sterling. Sect on 5 of the Act authorises the employer to deduct 5s. per month from the wages due to the empoloyee which he must pay the Government in part-payment of the £3 tax. Sec. tion 6 of the Act disables any such ex-indentured Indian from obtaining a trade licence unless he can produce the receipt for the payment of the tax. Mr Maganial appeared on the 4th instant to answer the charge. He pleaded ignorance of the law, but, the magistrate reminding him that everyone was presumed to know the laws of the land he lived in, he pleaded guilty. As this was the first presecution (the kind before the magistrate), Mr. Maponial Gandni was, much to his disgust, camoned and discharged. "But, your worship "added Mr. Magantal Gandhi "I cannot promise not to employ the man again, it he seeks work and I have it to give him, although he produces no receipt for the payment of the tax." Mr. Maganlal Gandhi felt that, rather than Sarjoo, he should be in prison. But his pleading was of no avail. Thus ended this cursons double prosecution. It has a lesson for the Indian community which it dare not forget.

The House of Lords Debate

(Continued)

Lord Ampthill further said >--

But the dot in countisfactory in other respects. For instance, it makes no provision for the recognition of marriages solomused in South Airies according to Hindu and Mahomedan rights. Here I should time to ask why the Despetch of the Secretary of State, dated March 14, on this most important subject-I need hardly expans or dwell upon the importance of this marriage question—was not prioted. to the Bone-book. If your Lordships will refer to page to of the blue-book you will see a footnote to the affect that it was not printed. Again there appears to have been a letter from the India Office, sent, no doubt, by directron of the noble Marquess the Leader of the Itous, a letter dated March re, which seems also to have referred to this question but which is not printed. I refer your Lordships to page 24 of the Blue-book. Another unsatisfactory feature of the present position as that the £3 Poli Tax has not been abolished, is spite of a very close understanding, indeed a definite promise, that this should be done. The promise was clearly made to Mr. Gakhale, a member of the Council of the Vicasely of Index, who, as your Lordships will manner ber, undertook a most public-sperited and petriotic massion on his own account to booth Africa in order to try and arbitrate on this question. He had no official status, but he went with the bleaming of the Secretary of State for the Colonias, who did everything to facultate his journey and recommended ham to Manatars in South Africa. He was received by them with hindages and hospitality and coursely which greatly annouseged those who are advocating the cases of our indian follow-orbjects, and he was able to go on to India and hold out hopes that the question would be actiled. The annexters to South Arnea definitely promised Mr. Gokhale that this £3 Poli Tax should be repeated, and Ministers told the Governor-Consent that they had given him this promise. - It your Lordships want a proof, I rotor to telegram No. 2 m the Bus-book, which neems, in spite of any obsistions that may have been made in the echang to roter to that point. The fell for this purpose which was introdecord into the I mon Parliament and immediately despited only applied to women, whereas the promise to expeal the tex was that it should be of general application.

fine feet in that this Poll Tax is required as an inuent for demang Indian labourers into reindenture, and from that point of mew, it there is any uncersity at all about policiones, it ought to be utterly abhorrent to those who presented to be acardylated by what they called "Chinese slavery" The Tax retrouth only of rooms to the South Aircen Government The number who are libele to pay it is so,oos and of that measure only 5,000 over manage to pay it and that with the greatest difficulty. The rest are too poor to raise the sum of £3 and I leave your Lordships to amagem how they aroud payment and escape imprisonment. At is well known to those who are acquainted wah South Afreca. Those was have read the Blurhouse carried as I to be struck by the tach that the fire serial florentees out took way it sie all alle above this macter sala stall disall our analytics in serim to Indiin spite of all the soundals of passive resistance, in

spite of all the protests which they have received not only in Parliament but also outside. If you will refer to page 17 of the Blue-book you will see that the present Secretary of State for the Cologies sent a telegram on May 8, a telegram which is very currously worded. In regard to that telegram I should like the noble Marquess if he is in a position to do so, to tell me how it came about that there were any doubts in South Africa in regard to the attitude of His Majesty's Government. How could it be that there were any doubte? What business had the Colonial Office to allow any doubts to exist? If there had been no doubts-and this is certain—the matter would have been settled very differ-There was a body of men in the Union Parliament who were thoroughly alive to the Impensi aspect: of this question and were doing their best to maintain intact the principle of avoiding a racial bar, but man in South Africa exampt be expected to run Party risksand we all know in this country what Party make aroif they think that the Imperial Government are not really in earnest, and if the attitude of the Imperial Government is such as to make doubts as to their state of mind at all possible. It was the Members of the Opposition in the Union Parliament who proposed the Amendments which have made the Bill at all possible and none of these Amendments were suggested from the Colonial Office, The Colonial Office does not seem to have watched the Bill when it was in course of progress; it does not seem to have offered any guidauce or advice , and finally it does not seem to have even taken the trouble to examine the Bill when it had

passed through its final stages. Mr. Harcourt, in his telegram of May 8, declares that the matter is of Imperial importance, and admits that the present position of indiana is extremely questisfactory. He repeats that differentiation before the law must be abolished without further postponement that is good enough; but he goes on to add that "Ind an opinion cannot be experted to be wholly satisfied by the present Hill." My Lords, he knew, turn, that Indian opinion could not be satisfied by the Bol. It is evident that there must be omissions is the Brae-book. The protests made by the Indian community, I fancy, are not fully reported. But knowing that why did he say that the Imperial Government were prepared to accept the Juli as a settlement? And worst of all, why did he accept it before he was even acquainted with the text of the B.D. as amonded in Committee? If your Lordships will look to the chronology of the Blue book you will see that that is His telegram saying that the Government accepted this. Bill as a final aettlement was sent before the Bill was amended in Committee and certainly before the final text reached this country, and that in spite of the fact that he had received a telegram saying that there was a ciear anderstanding that Amendments were to be made in Committee. He had every right and opportunity to sak for delay in order to examine the text of the Bill from the point of view of our Imperal of I gations. Why, then, should be allow the Covernor-General to give assent on the very day after the Bill had passed? And, finally what requires a great deat of explanation is why the General Ceneral did not telegraph the protest of the Pritish Indian community. If your Lordships will look at No. 19, dated May 7- that is the day before Mr. Harcourt's telegram was sent-page 26, you will see that there was a very strong and forcible resolution passed by the British Indian community at a meeting, which resolution was communicated to the Governor-General, who only sent it home by post. He surely ought, if he was at all alive to the duties of the Imperial Government and to his duties as a representative of the Imperial Government, to have telegraphed home an expression of opinion of such immense moment. My Lords, the we be attitude oi. I will not say His Majesty's Govern-ment, but of the Colonial Secretary as revealed by the Bine-book is one of "We do not want to be bothered any longer with this question."

There is no sign whatever of any conception on the part of the Colonial Secretary of a set a year an Timper al Minister. A great deal can be done without actual turther legislation in South Africa, and I happen to know that loyal attempts at arriving at a compromise are being made at this moment. But to help those attempts, to help those on the spot who can further compromise, it is absolutely necessary to show that the Imperial Government is not satisfied, that the Imperial Government is really concerned for our good name and prestige in Indu, and that the Imperial Government is not regardless of the bonour and credit of British rule. I hope I shall not be given the answer, the rotten enswer, that this is a self-governing Colony, and that we cannot interfere in the domestic affairs of South Africa. That answer won't wash with anyhody nowadays, because the people in this country have seen that the South African Government cannot even maintain law and order without the assistance of British troops And as for saying that it is a domestic affair, I only call to witness the fact of the facting which this question has aroused in India, the admission of the Colonial Secretary that is a matter of Imperial importance, and the fact that the noble Marquess has anxiously concarned himself about it. My Lords, I believe to a great extent there is fear of offending the susceptibilities of statesmen in South Africa, and if that is the case I really cannot understand it. Sucely it is easier to come to an agreement with friends than it is with strangers. Surely it is easier to make a bergain with our kith and kin in the Dominions across the seas than it is with foreign nations. Would we hesitate for a single moment to tell any foreign nation, whether it be great and powerful or small and feeble, what we demanded on behalf of British subjects reading within its borders? Well, then, why should we be sired to tell South Africa what consideration we doesn to be due to His Majesty's Indian subjects who live there?

Again I must repeat that this is not merely an opinion of my own. I am only repeating what responsible statesmen have said to regard to the rights of our Indian fellow-subjects ever since this question was first raised. Cannot we tell our partners in the Empire, for that is what the people in South Africa are, freely, hankly, but firmly, what conditions would be fully acceptable to us in the matter, which they do not deny to be one of mutual concurs, or, as the Colonial Secretary rightly puts it, of Imperial importance? My Lords, I do know this, and I have felt it all these years that I have endeavoured in vain to attract attention to the cause of our Indian fellow-subjects—I know this, that ten days of Mr. Chamberlain would have settled this question, but the lamentable fact remains that ten years of Mr. Chamberlain's successors have only made the matter go from bad to

#828M46H7

LORD SYDENHAM: My Lords, I cordially agree with the poble Lord who has brought forward thus subject, that it is one which ought to be discussed an your Lordships' House because it has long been an Imperial matter of high importance. No one who has not lived in kndia during the last few years can realise bow wide and deep is the feeling which has been aroused by the treatment of Indians in South Africa. To the preconcilable class, of course, this treatment has provided serviceable weapons for attack ing our rule, weapons which they well know how to use. They could, and did, represent the grievances of their fellow-countrymen in South Africa as proof alike of the impotence and of the neglect of the Brauh Government. But fav more important is the paintul impression which has been produced among the loyal majority upon whose support we are able to count, and upon whose support we may have to count sun at we up the difficult years that lie before us

I as a cake ig from personal denowledge and with to do not lections of the great public meetings held in Broady when I say that this impression, which has now ranged right across linds and which covers

elike native States and British territory, is a very serious matter in its bearing upon our rule and our position in India. Indians of all communities actively engaged in business, who take ordinarily no part whatever in political movements, have been profoundly touched by the grievances of which they have heard, and the great masses who are quite unable to judge legal technicalities are perfectly capable of understanding when they are told that injustice is being done to their brethren in South Africa. It is not easy, as I have found, to explain to an Indian why it happens that we are not able to secure for our Indian follow-subjects as much consideration in some parts of our Empire as in foreign countries, and yet this is a melancholy fact.

I do not propose to refer to the early history of a long controversy, which may be traced back to the London Convention of 1884. Since the establishment of the South African Union this controversy has assumed a new aspect, and the most important document hearing on the present situation is the Daspatch of the noble Marquess the Leader of the House, dated October 7th, 1910, when the noble Marquess was Secretary of State for the Colonies. That Despatch deals categorically with the grievances under anatong laws and plainly indicates the views of His Majesty's Government not three years ago. It points out that this long outstanding controversy—

"has led to the imprisonment of many Asiatics who are normally self-respecting and law-sluding British cutsons and to the orports of a considerable number, and it has been a wire of very graje on arranment to Ha Majesty s

The Despatch pointedly refers to a "piedge" given by Indian leaders that as regards the Transvasi they would be satisfied if three specific concessions were made to them. Dealing with the grievances in Matal, the noble Marquess trusted that Ministers—

"will recognise the great services of the Indian population in developing that province, not only by matedying specific gives every fer as some end and by exerting the whole power and a slow of the Union to remove it to record ounsiderale treatment of them, especially by the manuscipal bodies with whose they are brought into contact."

While the noble Marquess commanded the treatment of the whole of the Union as one immigration area, he was careful to add—

"Any solution which prejudiced or weakened the present partition of Inc. was in I are thology and Natal would not be acceptable to His Majesty's Government."

The noble Lord has drawn attention to this plain statement, which has special arguificance at the present juncture.

At the risk of weatying your Lordships, there is one other passage which I should like to read, because it same up the views of His Majesty's Government in regard to the question of immigration in terms which a venture to think are unexceptionable. The Despatch

"I need hardly repeat in this commention that His his agents's is ere ent while aronally urgang that the property in by the at fractament in all a land of one part of the formers by an tien is open to the granest of economic his from their point of even and that of the anierers, (after accounts the tight to a said greening radiation is suited as and to no to dispact the comments of which it about the control of the tiens and the control of the aniere to press apon a fur aniere need to a first energy and a first the point of such the account of a first county and a first only ask that the exclusion of such immigrators shall not be prevented for in a nature which subjects them to an increasery humin at this !

I think it is a great pity that the Government of India were not able to publish this Despatch soon after it was sent. Blue-books do not always reach India and are not closely studied by Indian editors, and the particular Blue-book was published a year and abulif after the Despatch had been westen. I do thek the no appropriet of the views of His Player's I were in as appears in the Pass atch it ment by the Appearance of last a, would have done much to integate the resonances to widely not At least it could not shen have been said, as it

was said, that His Majesty's Government were not championing the cause of British Indians in South Africa. General Botha's Minute of December 10th, 1910, on the Despatch from which I have quoted was emmently reassuring. He wrote—

"Minusieus consider that Lord Crewe's suggestion in reference to the three points afford a fair and reasonable basis for action."

He concluded with the following words-

"Ministers venture to expuss the hope that the solution of the difficulties which have surrounded the residence of free Indians in South Africa which has been suggested by its Maleurya Government and agreed to by Ministers will be accepted as final by all parties concerned."

I fear that I have given a dull recital of past proceedings; but I want to make it clear that His Majesty's Government careller) explained what they were prepared to accept, and that there was an agreement on the main points of the controversy to which both parties might be expected to adhere. As the noble Lord has said, the Ell of 1911 is led to pass. Another attempt to legislate in 1912 also broke down, and we are now face to face with the Immigrants Regulation Bill of the present year. It is impossible not to be struck with the contrast of the treatment of this latter Bill with that accorded to its predecessor. The one was carefully examined and commented upon. It was also sent to the India Office for crit cam. The draft of the other Bill was sent in in Cape. Town on April 9th test and passed its Third Reading in the House of Assembly on May 26th. On May 8th the Secretary of State for the Colonies telegraphed that-

"While Indian opicion cannot be expected to be wholly satisfied by the present Rin. His Master's towermore thating segard to all the execumstances, are prepared to access to see a settlement of the Indian immigration question."

It is true that the time was short, but it was not impossible to hold back assent to show for necessary consideration

The noble Lord has explained his reason for holding that the new Bill confects in some important por on with the views of His Majetty's Government in 1910 and with the agreement thus as arently reached agree with the nubic Lord that the provisory note attached to Clause 5 will have the effect of prohibiting South African-born Indizer from culoning Cape Colony. This right they now have, and it seems unfortunate that it abould be taken away by law, more especially since no trouble has arisen in Cape Colony. The second point is that, under the definition of "domicile" in Clause 30, as I understood it, an ex-indentured Indian in Natal who has to paid I, tax and a perced raise of domic is under existing laws may his a hinself a prohibited immigrant. It is said that another interpretation is possible; but in such an important matter there should be no ambiguity whatever. If this clause had been examined in the Colonial Office the flaw woo d certain y have been discovered.

The main quesion now is whether the st polations made by H a Majoray's Government in 1910 have been carried out I have justed the important passage a which it is stated that any weakening of the position of Indiana in Care Coony or Natal "would not be acceptable to His Majesty's Government." My Lieds, this position is weakened by the Bul which has now been passed. I do not know the precise interpretation of the words "not as lend They may mean only that a measure is not I ked by Its Majesty's Government, or they might mean that the measure is one to which His Majesty's Government would never agree. But at least the use of these words might have been expected to be to owed by some privest while this acceptance." measures were adopted by the Union Government My Lords, we have to country the news on as a stands to-day and to arree at the best way of deal g with it. The cast is first at the Louis State now accepted he rice out the escusion of home im nigrania. By the knahr alto visit and Aires, informed me that he had come to the come a

admission, and His Majesty's Government have admission, and His Majesty's Government have stated that they have left this matter in the hands of the Union Government. I think that we ought not to lecture that Government on its duties to the Empire. But surely we may to them this, "how are putting a stop on future immigration. You cannot any longer say that you are in danger of being awamped by an influx of Asiatics. This being so, is it not absolutely incumbent apon you sympathetic any to treat ad the Indians who have the right to live in your territories, I) accounter your laws generously, and to end the proper as which pethaps more than your actual laws, have proposed the grievances from which had an have suffered?" I occurve that a possey of this kind consistents and are discount the best interests of the South African Union itself.

Is it not an axiom of economics, that every intelligent, industrious, and law abiding citizen adds something to the strength of the State to which he belongs? His Majesty's Government have borne strong tes mony to the vitally important part played by Indian labour in the development of Natal. And is there not a lesson to be drawn from the work done in Natai? The present grave troubles on the Rand are not unconnected with the prevalence of a normally high prices of the occassation of life, and high prices may be due to the lack of the means of distribution. The economic progress of the Union is not so saturfactory that it can afford to disponse with any indus nous workers. I believe that the flaws in the present B.1 to which the noble Lord has reserr if could be removed with positive advantage to the Union of its Monister would take a broad view of the problems, which he before them. I imagine that this BH cannot now be disallowed but its operation might, perhala, be postponed by mutual agreement. It was suggested some time ago, I think by the noble and gallant Flant who was a stingu ibed Commander in thief of India, that if the lodies Covernment would send one of their high office as, who would be trusted by both parties, a settlement might be negotiated. Now that the issues have been narrowed and simplified, I venture again to put forward this proposal. It seems to me that the present Bill could be amended without great difficulty in such a way as to oning about a settlement of this long and most disturbing controversy-a setttlement that would be for the common good of both parties in South Africa and would heal the running sore which has too long adected the body politic in India.

(To be continued)

Colonial Produce Dealers

The Natal Mercury of the 1st instant has the following regarding colonial produce dealers :--

An ordinance, regarding which there was very little discussion at the time, was passed last session by the Provincial Council, which provides that in inture deal ers in Colonial produce (who up to the present have been able to trade without a Louice must in lature take out an ord lary retail bearer's beence

The ord nance of mes into tonie to-day, and, as there seems to be some little in sunderstanding regarding its rifect. It may be explained that no tresh wence has been created under the ordinance, but simply that the preference which the dealer in Colonial produce previously had—in that he was entirely exempted from the Licensing Law ceases. As persons who carry on business as search to Colonial produce with now have to make a at in to the Licensing Other for the Province (Mr. Wynne Colon) in the usual forquitor as cease, and they will be subject to the solution of a color of the preparate at table to of promises as are the bolders of the set I ac pg the rich.

. The new ordinance will have consuferable effect in the suburbs of Durban, whereou so many of the roads

stalls have been opened where the vendors claim to be

dealing only in Colonial produce.
[Norm: The change is simply this: the exemp tion in the old Stemp set read :-- "dealers in colonial produce more," and the following words have now been substituted therefor: "Dealers in unmanufactured produce of the Union of South Africa."-Ed. I.O.]

Immigration Regulations

Mr. Parsee Rustomjee, Chairman of the Zoroestrian Anjuman, has addressed the following raply, dated the arth instant, to the Secretary for the Interior :

"I have the becour to acknowledge the receipt of your letter of the 21st ultimo, in reply to mine of the 15th ultimo, regarding the regulations framed under

the Immigrants Regulation Act.

"On behalf of the Anjuman, I respectfully submit that most of the objections raised by my Anjumen are to principles and not to details. Lapse of time will certainly fail to affect principles. That certificates of identity whose applicability is limited to a period of one year would be of infinitely less value than the permanent cereficates that were issued under the old Natal Act is a fact of which the value will not be affected other way by lapse of time. Nor will the fact of the imposition of the fee of La for even inter-provincial visiting permits be affected by time. In the humble opinion of my committee the objections on its behalf ment early and favourable consideration

"With reference to the appointment of Immigration officers as members of Appeal Boards, their inclusion is open to senous objection in spite of their not deciding all the individual cases themselves in the first in stance. They are the officials who are responsible to the Government for administering the Act in accordance with their instructions and they are the officials who will, my committee presumes, issue instructions to their subordinates. They, therefore, could not be considered unbiased judges applying their minds without preconceived ideas to cases before them. My committee, therefore, strongly tages that the appointment of these officials should be cancelled in order to give the public interested in the proceedings of the Appeal Boards a sense of security and to inspire that public with confidence in the decision of these Boards."

"No Colonials Need Apply"

A Mahomedan paper of Lahore protests against the appointment of Mr. Paul, from New Zealand, as professor at Mutr College, Allahabad It maintains that those Crown Colonies and possessions of Britain that decline to accord Indians the common rights of subject races of one great Empire should have no claim to appointments in any shape in this country. It is difficult to imagine what fair argument can meet the suggestion that, should Great Britain be proved to have ceased to produce a surplus of intellectual and enterprising men willing and capable of serving the Mother Country in this distant dependency, the next batch of candidates for consideration ought to be efficient Indians of integrity. If there is any branch of public service to which Indians are peculiarly fitted by hereditary instincts and ancient traditions, combined with adaptability to modern environment, it is the educational department. The lolty tone and good discipline of an educational institution under the direct superintendence, of an Englishman is of course, notorious, but it is questionable whether Colonials command the same respect, especially when drawn from places like South Africa, where the off scourings of Europe have persuaded themselves into a belief that the Indian belongs to an inferior, species of the gener Aomo. Under any curcumstances, a Government, actuated by a document,

sense of equity and justice must set its face sternly and strongly against the importation for official posts of men whose own countries set up the bar of colour against Indiana. Benceierward the Government of India owes it to the king's Indian subjects to see that the rute of "no Colonials need apply" is strictly adhered to in this country.-Bombay Chronicle

"Spiritual" Advice

Before leaving Krugersdorp the Rev. J. Kuhn gave his congregation this piece of advice :-

Watch against the danger of the Asiatic, the Coolie, here in Krugersdorp. Many of you are busy making a coffin for yourself and your posterity. You deal with the Asiatic because his goods are cheaper than those of the European, and you forget that the Coolie, like the Kaffirs, can live much cheaper than the white man, and can therefore sell cheaper. You forget that the money of the white trader remains here, and is brought into circulation; that the white trader lives together with you here, often supporting your Church, whilst the money of the Asiatic is sent out of the country. It is a fact that there are Coolie shops here which make some £300 during big Nachtmani times, and not long ago I read in the Volkstew the assurance from a correspondent that the Coolie shopkeepers during Nachimaal celebrations at Lydenburg with difficulty carry the bag of money to the bank on the following Monday. The Coolie is gotting rich, and the white man is going to the moon. And now I am well aware that their are white shopkeepers who go insolvent owing to the Coolies, and that they are just the people who in pre-war days agitated for the Asiatic, because he is a Botish subject; but they will now have seen their error themselves. You, congregation, be warned! It will indeed be a joy to me if I know that no member of the Hervomde Church of Krugersdorp buys from a Coolie. But if it be otherwise; be warned, you are digging a grave for yourselves and your children.

Narayansamy-Nagappan Scholarships

The Secretary of the Indian Women's Association advises us that the memorial for the late passive resisters, Narayaneamy and Nagappan, is to take the shape of scholarships, tenable at least for four years, at the rate of £15 per year, for education in India of South Africa-born Tamil youths. The conditions attached to these scholarships are that the scholars should be over the age of 12 years and up to or under 18 years; secondly their justification should be tested by a Committee to be appointed by the Indian Women's Association, thirdly the scholar or scholars that might he selected by the Committee shall remain during their educational course in India under the guidance of those whom he to min tree may up to nt, and that any independent acts n on the part of the schools shall forthwith disentitle him to any payment after the exercise of such independence. The fare for the outward and return passage shall be paid out of the Memorial Fund. The scholars shall be selected out of the children of parents who are unable to find the expenses of the education in India of their chi dren. The character of the children will be the final test. The number of scholarships will be announced in due course. . Application should be made, with full particulars, to the Secretary of the Indian Women's Association, Box 6522, Johannesburg, on or pelore the 30th September pext. Paranta are requested to supply all the particulars available regarding the boys who consider they wish to not it is Varayan and Nagappan scholars. Nagappan scholars,

English Press Comments

After dealing at length with the four Indian objections which have already been summarised in

these pages The Times proceeds .--

There are thus four important points in which the Indian objections to the Act seems to be well based and to demand immediate consideration. The Bluebook published last week presents a curious picture of the care exercised in so grave a matter by the Imperial authorities. Such amendments as have been introduced into the Act-and some are most important to the Indian community-have been pressed on their own initiative by three or four members of the Opposition in the Union Parliament-particularly by Mr. Schreiner, Mr. Drummond Chaplin, and Mr. Duncan. Lord Gladstone apparently took no steps to call the attention of the Colonial Office to the protests publicly made by Indians, of to ascertain whether there were any points in the Bill which might require Imperial consideration. The Colonial Office, on its side, was equally apathetic-except that it went out of its way to cable approval before it could possibly have considered the final text or the full bearing of the measure. The Union Government has, however, shown itself so reasonable throughout that means may surely still be found of estudying Indian exposit on lift for in stauce, Minutess would now give an undertaking to introduce amending legislation in the sense desired next Sewton, the Indian leaders might allow the Act to go into force meanwhile without resistance. Two at least of the Indian objections can be met in the meanwhite by sympathetic administration; and the Indians might well accept an assurance to that effect and & promise of legislative redress as soon as Parksment meets next year. If such a compromise can be arranged. It will reflect the greatest credit on both the Indian leaders and the Government.

"Westminster Gazette"

Lord Ampthill in the House of Lords raised the question of the position of British Ind and in North Airica under the Immigration Restriction Act, a measure which comes into force to-morrow. This measure at an attem it to come to a compromise on a very difficult and demate problem, but unhaup, y the clim promise is not one which satisfies the Indian commus ty a South Africa. On various points they take object in which, we are bound to say, seem not to be unreasonable, and it is much to be desired that the South African (ic verament should do something to meet their views. We know full well that the Government has no easy task in reconciling South African and In han oun on, but the natter is one on which we are clearly entired to a k both Africa to take a large view of its Imperial responsibilities. The intuition in that country in waich the ass stance of Imperial troups has been asked for by the Lion Governme t, ah wa clearly enough our niet dependence, and we can leg t mately call upon the Louis Government to help in a matter in which any affirm to the Ird an elim man y a Smith Africa chaid not (4.) to have unpleas ing contequences in India.

At the last meeting of the Hop members of the Orion and a number of the Indian plus of present by anvitation. Mr. Leitch, the notes tendent of the St. A dama Sunday Schools, who has been actives a nightle several. E.C.M.S. Chapters in Proposition the unjust abcidence and inequity of the £3 text on Indians, discussed the question with the arctimal relating his apper chars at his social model grace established in a cause of devoting to his access of the maintenance of them. They are Bocistion.

News in Brief

The Post Eleabeth Hindu Benefit Society, at a recent meeting, passed a resolution of condolesce with the family of the late Mr. Doke.

Last Tuesday we received from the Football teams that have arrived in Durben from Johannesburg and Kunbertey a visit to our settlement. The sisters passed the day on the Press grounds and expressed themselves satisfied with their day's outing, oft. David Ernest was in charge of the party which consisted of 42 oily noting strong young men who, Mr. Rustomjee cemarked, would all make splended passive resisters.

At the Annual Congress of the Association of Chambers of Commerce of South Africa, to be held next week at Kemberley, the Ladysmith Chamber will move:—"That in the opinion of this Congress it is advisable that facilities for trading by Assatics be curtailed that the number of licences issued to them be gradually reduced, and that eventually there be appropriation of businesses of such traders, and compensation paid by the Government."

A boarding school for Indian girls has been opened at Sydenham by the St. Aldan's mission with the object of providing a school where girls may continue their studies beyond the fourth standard. The month y lees are not rate. In add in a to the as tal standard teaching, laundrywork, housewifery, cooking, now on the and faccinance with and faccinance with the learn commences on the set October. The Rev. Baillie will furnish full particulars to those interested.

Reuter calles from Lond of that Lord Amph II has commented a vigor it article to the Emerge Review to which he cham, out the cause of the Indians in South Africa: He condemns the tailure of the New Act to fulfil the promises made, and declares that its real object is to drive free Indians back to the status of indentured Indians with enforced residence in locations, conditions which, in the case of the Chinese working on the mines, were described as slavery."

Lord Ampthili brushes aside the excuse that it is impossible to interfere in the affairs of a self-governing. Dominion, and says that it cannot get on without our interference. Even ordinary law and order cannot be maintained without the aid of British troops, and concludes by saying that its very existence depends upon the British Navy.

To admit that the Indiana in South Africa were subjected to serious racial disabilities and in the same breath to utter the hopeless cry of new petsumus is a conlession of Imperial impotence which has stangered all India (says the Bengales). To refuse sanction to this Bill, so degrading to Indian self-respect, was clearly within the competence of the Imperial Government. Not to have exercised its legal right or enforced the most ordinary considerations of justice and fair treatment, was a plain acandonment of an obvious duty That is how all India regards the action of the Imperial Government. A more expression of sympathy will not do a complicent however wed merite, are owed a on Mr. Gokna's will not astisty Indian 3 i. c. country. We wanted the end reement of directed meas res with win remive it in our countrymen in 5 ath Ar a dissolities which are exaperating to the example of the countrymen in the example of the country them and galling to our self-respect. . . . . the meantime our countrymen will watch the progress of events in South Air ca with intense interest. They test that the question desply effects them, Are we to be to air a or is at I did as bit ib sub-cts, or evers
of word a d d were of water with a array of an
i for the calle above to under rows home and
the quee on old corone who has a taste.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુરતક ૧૧મું.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૬ ઠી સપોમ્ખર, ૧૯૧૩.

M's 35.

અધિપતિની નોંધ

threbenium prefibition forther griffen per breeft intermiter

અમને કેટલીક જગ્માએથી કહેવામાં આવ્યું છે કે દેશ જતા ઉતારૂએક પાસેથી ઈમીમેશન એારીસ

દેશ જનારને વાળા ડામીસાઇલ પાસ **લઇ હૈય છે.** આ વાત કેટલે દરજ્જે ખરી છે તે

ની ખાત્રી અમે કરી શક્યા નથી. પરંતુ જેઓ પાસે ડાંગી સાહિલ દ્વાય છે તેમને તે એાપીસમાં જવાપલાં રહેતું નથી. જેમા પાસે ડાંબીસાઇલ છે તેમને કે જેમા પાસે ડાંબીસાઇલ **ેનથી** પરંતુ અહીંના જાના હકલર રહીશ છે તેમને પણ ઇધીમે શત એારીસમાં જવાપણું રહેતું નથી. તેએરતે દેશ જતાં પહેલાં અત્રે તા. હ એાગસ્ટના અંકમાં જસ્ટ્રાવ્યું તે સુજળ મુદતી પાસ કહાવવાની જરૂર નથી. મુદતી પાસ લેવાનું **ટે.**કે બંધ રાખે તેર સરકારતે તે ધારા ફેરવવેલ્જ પડે કાયદામાં મુદની પાસ ક્ષેવાની કૂરજ બીલકુલ નધી એમ જસ્કાવી ગયા છીએ. મુદ્દતી પાસ ન કડાવનારે અને ઇની ગ્રેશન એાપ્રીસમાં ગયા વગર દેશથી આવતી વખતે પાતાના હુક સાળીત કરવાને માટે કાઇ પસુ વડ્ડાલને સાં કેવી રીત નું શાર્યદનામું કરી જવું એ હુકીકત પણ અમે તેજ અંક માં વ્યાપેલી. આ અંકા કેટલાક વાંચનારાઓએ મંત્રાવ્યા છે પરંતુ અમારી પાસે તેની એક નકલ નથી રહી એટલે તે ભાગ અને અહીં કરીથી હાપીએ છીએ.

" પ્રામીસાઇલ જેની પાસે દ્વારા તેને ડાંગીસાઇલ કામ આવશે. પણ તે હેાવા છતાં ઇમીગ્રેશન અમલદાર તપાસ ખુધી કરશે ને ભૂખાની હેશે. એટલે ડેામાસાઇલના ખુક ભારે ઉપયોગ થઈ શકતા નથી. મુદ્રતી પાસ ન ક્ષેતારે કાઇ પહ્યુ વર્યાલને આ પાતાનું સાગંદનામું કરી જવું. તેમાં બધી હરીકત જસાવવી અને પાતાને પાછા કરવાના પ્રનાદા 🖢 તે લખાવવું. ક્યારે રાખલ થયા, ક્યારે ગયા, કેટલી ઉમર છે, અહરાં છે કરાં ક્યાં છે, તેઓના નામ 'કામ, ધ'ધા, જમીન હ્રેલ તા અને બીજાં નાતાલમાં કે કેપમાં પાતાની જડ દ્વાવા નાં મોન્હા મતાવવાં તે એપીડેવીઠમાં પાનાના હામ મેર્નની કંડીકે તીશાની પણ જણાવવી કે જેવી પુરતી ઓળખ આપી શકાય: આવા સાગંદનામાની અસલ સાથે રાખવી ને નક્સ માં પછ પાતાની સહી કરી તથા વાલની સહી લઇ તે વશાહતે તાં અથવા સાઇબંધ દેશ્તને ત્યાં રાખવી. આ પ્રરાવા પાછા વ્યાવતી વેળા મજબૂત વ્યને બસ મણારી. સાક્ષીઓ હેમ તેનાં નામ પણ દાખલ કરવાં, કરેક પાછા **આવતાર માણસે સાક્ષીઓને ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે**

 અમને અલેલ ખલર પરથી ત્માલમ પડે છે કે ચી. પેલાક થેડી સુકતમાં પાળ ક્રશે. ચી. આવી લાંક્સ દર્શી કે સામલે સ્થારોલક સામમાં હીંદ્રસ્તાન

વાલી **લ**ંડન કરીડી ગ્રેપ્પલે મકટોલર સાસમાં કોંદુસ્તાન જશે. અમે ભેડમાં છોયે કે કઇક

પેસા આ કર્માડી ભાળત અમને થયે છે. પહ્યું જોઇ મે તેટકા ઉત્સાહ નથી. વખત આત્મા જશે પછી આપણાથી ખદુ કંઇ થતાર નથી. એટકે અમે દરેક હોંદીને ચેતવીને છાવે કે આ કાર્મમાં તેણે હોલ કરવાની નથી. આપણી ઉપર દુ:ખે વધતાં જાય છે. ઇ મીમેશન કાયદાના અમલ સખત સાય છે. કંસવાલમાં સાનેરી કાયદા દુ:ખ આપ્યા કરે છે. નાતાલ કેમમાં વૈપારીના પરવાતાના સંતાપ છે. આ બધાં દુ:ખો તે સાર સસામહ ન ઉદાવાય તા પણ ઇલાએ તા કાવા પડશે. તે ઇલાજમાં આપણી પાસે મેહું હોય ચાર લંડન કમીડી છે. તેણે શું કામ કરમું તે છેલ્લું તા આપણે છેલ્લા એ માસમાં પણ જોઇ ચુક્યા ઇરેલે. એ ઉપર ખુબ વિચાર કરવાની જરૂર છે. અમે પણી વેળા ખતાવી મયા છીને કે એ મહેનત ચાય તા કામ સહેલું છે. કરવા જેવું છે એમ સહુ કહેશે. કરતારની ખાડને લીધે રખડશે તો આપણાનેજ પરતાવું પડરી.

ગયે અઠવાડીએ દ્ધાણ આક્રીકાના ગારા ખેકુતાની એક કેદન ક્રુવન્સ કરળનમાં મળી હતી. તેમાં સ્વાદ્યની સીમા ! ચાર પ્રાંતાના પ્રતાનીધીઓએ ભાગ લીધો હતો. આ ગારા સાઢેબોએ એક એવા કરાવ પાસ કર્યો છે કે પા. કુ ના કર નાક્ષક

એક એવા કરાવ પાસ કર્યો છે કે પા, ક ના કર નાસુદ કરવાથી નાતાલને મન્દુરાની ખાટ પડશે અને દક્ષીનુ આક્રીકા ના હકમાં તુકસાન થશે. આ કરાવ રજા કરતી વખતે શર શૈક્ષમ હીસ્ટ્રીય બેહોલા કે એ આ કર હોંદી પાસેથી ક્ષેવ્ય માં ત આવે તા તેએ આ દેશમાં 'કી મેન ' તરીકે રહેશે. આપણે તેને મજીર તરીકે માગીએ હોએ, 'કો મેન ' તરીકે વહેશે. નથી માગતા. બીજા એક બેહનારે કહ્યું કે હીદીઓ લારે હાડમારીની વાતો કરે છે તે બધા લવારા છે.

 ભરા. અને, નહીં, તે યુલામ બના. આ બધા જુલમતું વર્ષ્યન આજે કાંઈ નવીન નથી કરવાનું. રેડજ રાજ સાંબ લાએ છીએ, નજરે જેઇએ છીએ અને સાંબળી તથા જોઇ આંતરડી રડે છે. પામ આ જુલમને લુલમ મહ્યુવાને બદસે ખાઢા લવારા કહેવા એ બળતામાં લી હામવા જેવું છે અને દાઝવા ઉપર ડામ છે. ખરેખર સ્વારયને સીમા રહેતી નથી.

ધેર ધેર માદીના ચુલા જેવામાં આવે છે. કેનેડામાં એક હોંદીએ પાનાનાં બઇરી છાકરાંને **કેનેકામાં હીંદી** કેનેડામાં દાખલ થવાની પરળાનપી માગેલી તો પરવાનથી તેતે એક

વરસ પછી મળી અને સરકાર એવી સરત કરી કે તે કેસને દાખલા તરીકે નહીં વાપરી શકાય. આ કેસ વિષે કેનેડાના છાપામાં એમ જાણાવ્યું છે કે પરવાનગી આપવાનું ખાસ કારણ એ હતું કે અરજકાર હીંદીએ કેનેડાના ખીજ હીંદીએ જે લક્ત હકા મેળવવા લીધી હતી તેમાં ભાગ નહીં લીધેશા. આ કેસ આપણને દક્ષિણ આપ્રીકાની સ્થિતિની યાદી આપે છે. સરકારે પોતાને નહીં પજવવાના અદલામાં દેખીતી લાંચ જ આપી મહ્યુય. પણ આવી સ્થિતિએ બહારી છેકરાંને આવાની રજા મળી તે રજા મહ્યુયજ નહીં. તેમાં હીંદીના કંઇ હક સમ્યવાયા નથી તે આમને કરી દ્રયશે નથી થયો. રંગ એકના પવન અધા યુરાપીયન મુલકામાં ચાલી રહયો છે એમ આપણે આ કેસમાથી જોઇએ છીએ તે વળી સમજ એ છીએ કે સરકાર કેવી રીતે આપણમાં ભંગાલું પાકે છે.

नवा क्षायदा विषे भभरे।

विक्षायतमां अक्षपके विके पेडार

હ્યારક એમ્પટહીલે ઉઠાવેલી અર્ચા ઉપરથી વિલાયતના છાપા માં લખાએક ચાલી આવે છે તેમાં મારીશિયસના માજી ગવર તર સર ચારલસ બરૂસના કાગળ પણ અમે જોઇએ છીએ. તેઓ સાહેલ લખે છે કે પાચ વરસ પહેલાં એટલે ૧૯૦૮ ની સાલમાં શારડ એમ્પટહીલની ગેરહાજરીમાં હું હારડ કર્ ની પાસે આજ સવાલ ઉપર ડેપ્યુટેશન લઇને ગયો હતો. તે વખતે એમ બતાવી આપ્યું હતું 🔞 દ્રાંસવાલમાં 🔊 પ્રથમ ભાષારાષ્ટ્ર ચાલતું હતું તેની રૂએ તેં હોંદીના હક સચવાઇ શકત પણ ભાર બાદ ફ્રાંસવાલને વિશેષ છુટ આપવામાં **આવી. ક્ષેરડ કર્**એ લાઝણી મુખ્કળ ભતાવી પહ્યુ તેએ એમ **કહ્યું કે ક્રાં**સવાલ જેવા કેટલેટનીના સ્થાનીક કારભારની વચમાં વડી સરકાર ભાવી નહીં શકે. પછી એમ અરફા રાખવામાં **मापती इती है, लगारे इक्षीय माहीक्षमां युनीयन यही त्यारे** वडी सरकार ते अवसरते। लाल समते हींहीना दक्ष करणवशे. કમનસીએ યુનીયનનું પરીસ્થામ તા એ : આવ્યું કે હીંદીના કુંધ દ્રાંસવાલમાંથી આપ્યા દક્ષિણ આક્રોકામાં કુલાયા. આ વાત ઉપર ઇમ્પીરીયલ કાનકરત્સમાં ક્ષારડ કર્યો સાફ વજન આપ્યું હતું. સારક એમ્પટહીશે ઉદાવેલી તકરારમાં સારક કર્તે ક્યુલ કરવું મડયું કે તેની આશાઓ નિખળ અઇ. હારડ કરૂ લાગણીના શબ્દો ખે.લ્યા અને હારડ એમ્પરદીહ તેમને યાદ આપ્યું કે લાગણીતા શળ્દા બેલવા અને સ્થાની : अरुभारभी बच्चे नहीं पेडीके क्रेस उहेंपु के स क्षेत्र क्याप . ही. हीडीनी तरहनी आ वरताब्धुक्ती असर दक्षील आहरका

ના અના હીંદાને એક્શ કરવાની થઇ છે એટલુંજ નહીં પણ મીડીશ સલતનતને ટેંકા દેનાર અને વગવોળા હીંદુસ્તાનના હીંદુ અને મુસલયાન એક્શ થઈને તેની સામે પાકાર કરે છે. વાઇસિરોયની કાઉ-સીલમાં ગી ગાંખસે બેલી યુક્યા છે કે હીંદુસ્તાનમાં એવા એક સવાલ નથી કે જે સવાલની અસર દક્ષિણું આદીકાના સવાલ જેવી ભારે થઇ હોય. મુંખઇની અંદર આગાંખાનના પ્રમુખયદ નીચે આપી હીંદુસ્તાનમાં ભારે પાકાર કરવાની હીલચાલ ચાલી હતી. આપણે એમ પણ જોઇ શક્યા છીએ કે સરકારતી મંદ પોલીસિયી દક્ષિણ આદી કામાં મુલુ લેહિના ખંડના પણ ભવ રહે છે. એજ કારણ સર લેડડ એક્સરનને વડી સરકારતી સંદ પોલીસિયી ક્રાય આદી હતે સમાવું પડશું હતું. આ વાત ખતાવે છે કે દક્ષિણ આદી હતે વડી સરકારતી ગદદની જરૂર પડે છે અને તેમ હતાં વડી સરકારને નહીં પસંદ એવું ધારણ યુનીયનની સરકાર સખી શકે છે.

અમને ખબર મળ્યા છે તે ઉપરથી અમે જોન્એ છીએ કે મી. પેલાક વિલાયતમાં હોારડ કરને મળા ચુક્યા છે તેમજ હોારડ કરસન વિગેરે નામાંકિત માણસોની મુલાકાત તેમએ હોારડ કરસન વિગેરે નામાંકિત માણસોની મુલાકાત તેમએ હોાયેલી છે. સુખ્ય છાપાઓના બધા અધીપતિઓને પસુ તે મળી સુક્યા છે અને એવી લધ્યુી જગ્યાએ મી. ગાખહે ય તેમની એટ કરાવી હતી. મી. પેલાંક 'છેડીયા' ન્યુસ પેપરમાં ખાસ હોખ લખ્યો છે તે તેમાં ક્યોમેશન કાયદા ઉપર બારિક ટીકા કરી છે તથા તે કાયદામાં કેટલા સુધારા ની જરૂર છે તે બતાવી આપ્યું છે.

ં આઉટલુક ⁷ છાયું આજે ઉપર વિવેચન કરતાં કહે છે કે દક્ષિણ આક્રીકામાં હોંદીનો 'સવાલ એ કંઇ જેવા તેવા નથી, અને વડી સરકારને એ બાળતમાં વચમાં પડવાના પુરે પુરા હક છે. વડી સરકારે હોંદીના હક જળવવાનું માથે લીધું હતું તે જવાબદારી હજુ કાયમ છે

આત્રની સસામાં આપણે સવાલ

હોંદી ભજેટ ઉપર ટીકા કરનાં મી. પીલીય મારલ બાલ્યા કે દક્ષિણ આદિકામાં ૧,૫૦,૦૦૦ હીંદી ઉપર નવા ઇમેપ્રિશન કાયદાથી ભુલમ ગુજરી રહ્યો છે. હીંદી કહે છે કે યુનીયન ની સરકારે હીંદની સાથે કરેલી સમાધાનીની કરતા તેહેલી છે. તેઓની હકીક્ત બરાવર છે કે નહીં એ હું નથી જારાવેલા પણ મને એમ તે લાગે છે કે તેઓની વાત ઉપર વજન દેવાને સારૂ સખત કારણા છે. તેઓના ચાલુ હક છીનવી હેવામાં આવ્યા છે અને રગબેદ નીકળી જવાતે: હતો તે નીકળ્યા નથી. હીદી આગેવાના કહે છે કે જો આ અન્યાય દુર નહીં થશે તો જે સત્યામહની સક્તથી અગાઉ ભારે પાેકાર થઇ રહયા હતા અને જેને લીધે દક્ષિય જાણીકા ની સરકારને પણ રસ્તો શેત્કવા પડ્યા હતા તે લડત પાછી જાગરો. જે આમ બનશે તે**ા આ દુઃખાના પા**ધા આખી હોંદમાં પારો. આપણે માત્ર દેહ લાખ હોંદીની સાથે કામ છે એટલુજ નથી. આવા ગંભીર સવાલની ચર્ચા પુરેપુરી ન કરી શકાય એ લુલમની વાત છે. વડી સરકાર શું કર યાને સાત્રે છે તે જાણવાના આપણને સંપુરણ હક છે.

હીદુસ્થાનમાં ચરચા

ે આ કાયકાથી મતા અન્યાય વીવે હીંદુસ્થાનમાં પણ ઈગ્લો ર ડેત્રી ડે મેટા પાકાર ઉડેકા હાપાઓ ઉપરથી જોવામાં આવે છે. મુખ્યુઈમાં માટી સભા બાલાવવાની છાપાઓએ ભલામ્છ કરી છે. અલ્હાખાદમાં માટી મીટીંગ થઈ હતી. મહાસની પ્રાંતીક કાન્ય્રેસ કમીટીએ વાઇસરાય તથા હોંદી પ્રધાન ઉપર આ કાયદાને મુલતવી રાખવાના તાર શ્રેકલ્યા છે.

'લામે જમસેદ' કહે છે કે ક્ષારડ એમ્પથીલ અને 'લંકન ટાઇમ્સ' જેવા બળવાન ટેકા સાથે હીંદીવાનો—અહીંના તેમજ આક્સીકાના—પાતાના દેશની પ્રતીવ્હા લગવવાના ઉપાય નહ શે તો હીંદની પ્રતીષ્ઠા ગુમલવાનો દોષ તેમનેજ માથે રહેશે.

મદરાસનું 'ઇન્ડીઅન પેટ્રોઅઢ ' લખે છે 🕯 દક્ષીશ્ **અ**ત્રાફીકાની સરકાર કીંગ જ્યારજની હોંદી ર⊎યતને સુલામીઅ બાધવાની સાંકળા ઘડે છે અને તેવી સાકળામાં બાધવાની પરવાનગી પણ વડી સરકાર પાસેથી મળેલી છે એવા 'લાતકી રાખી આપણને સંભળાવવામાં આવે છે, સારે આપણે હોંદમાં વધારેમાં વધારે જામાએમાં લખાસુ કરીએ, જાહેર સભાએ। ભરીએ, અને વખતે પાઇસાનું ઉધરાણું કરીએ છીએ. ભાષસૂને બળતરા થાય છે. પરંતુ આપણી બળતરાના પરપાટા મનમાંથી ઉભરાઈ એાઠ સુધી આવતાં પુટી જાય છે. આપણે ક્ષાચાર થઇએ છીએ. ખરી બદદને માટે તેા કે~~ાઇએક દીલાવર~~ તાતા નીકળ ત્યાંસુધી આપણે રાહ જેવી પડે છે. ઉધ ઉડાડવાને માટે એકાદ પોલાક આવે ત્યાંસુધી ઉજા રહેલું પડે છે, અને ≈ને મડાસમાં ખરી જાશતીને માટે ક્**રીને '**ડીપેારટી∌' આવતાં સુધી મેસી રહેવું પડે છે. આપણા ભાઇએ**ા** ન્યુ **ગીઆતામાં કપાઈ જાય અને રીઝીમાં ઝુલમ નીચે કચરા**ક જાય છતાં તેની કાદ મેળવવાને માટે માતૃભુમીમાં કાઇ એક સંસ્થા પણ શબ્દ ઉચ્ચારનાર નથી! સ્વરાત્ર્ય ભાગવતા લોકોની સાધેના વાતાવરણમાં રહીને હીંદીઓને પરદેશમાં જે જાસ્સો આવે છે તેવા જુસ્સો આ દેશના ભગેલા વર્ગમાં નથી! અહીં તાે ક્ષેકિં સુતેલા છે તેમ સરકાર એકરકાર છે! સરકાર તરફથી એક શબ્દ પણ સંભળાતા નથી! પાતાની રઈ યતની આગર સાચવવાના કાંઈ પણ પ્રવાસ થતા નથી! ક્રોકા પાકાર કરેછે પણ કાઇ એવી સંસ્થાન મળે કે જે સરકારને પણ ધરૂજવી શકે! સરકાર તેા જવા પાેકાર પણ નથી કરતી! અમારા દેશી ભાઇએક "અમારી સરકાર" કરી દોડે છે! પણ, મા વગરતું ં આળક જનેતાના સ્નેહતા ખ્યાલ રાખી નામની આ પાસે દાંડીને નીરાશ થાય તેમ તેઓ નીરાશ થાયં છે!

મ્યલ્દ્વાખાદમાં ~~ખે~~ક જ'ગી સ**શા**

ભુલાઈ તા. ૨૬ની સાંજે અલ્દાભાદ ખાતે વાયવ્ય પ્રાંતની કેપ્રિસ કમીડીની સુચનાથી ૨૦ હીંદુ મુસલમાન આગેવાતોની સહીથી મેચા હાલમાં એક માડી સલા બાલાવવામાં આવી હતી. સલાતા હેવાલ લખત ત્યાંનું 'લીડર 'છપુ જસાવે છે કે આ સલામાં હીંદુ તથા મુસલમાનાએ ધરોા ઉત્સાહ અમે લાગ લીધા હતા. આખી સલાતું કામ અલ્હાભાદમાં અગાઉ કદી ન થયું હેલ્ય તેવી કૃતેહમંદીથી થયું હતું.

પ્રમુખ સ્થાન. પંડીત , ત્રાતીકાલ નહેરએ ભાષણ કરતાં સસાગ્રહની લડત વિષે તથા નવા કાષદાથી ઢાંકાને વાંકફ કર્યાં. ત્રણ પાઉડના જે કર કાડી નાખવાની ધુનીઅન સરકારે એાન. માં. ત્રાપ્યક્ષેત્રે ખાત્રી આપેલી તે ઉપર હવે લાંની સરકાર પાણી ફેરફવા બાલે છે. આપણી ફરજ છે કે આપણાથી જેટલી થઇ શકે તેટલી મદદ કરવી. અને ફોંદી સરકારને ઘટના પત્રલા અન્યાના અન્યાદ કરવી.

માં માં સી. વાય. ચીંતામણીએ નીએ મુજબના કરાવ રજી કરતાં લંબાસથી ભાષણ કરશું. પ્રથમ તે વડી સરકારની

જવાયદારી વિષે આરથી બાદમા અને પછી સસામહીઓના આત્મનામ વિષે ધર્ણાંજ ક્ષળકતા શબ્દામાં વખાવ્યુ કરી ખાત્રી આપી કે કમનશીએ ક્રીયી સસામહતી લડત શરૂ કરવી પડે તા હીંદની તેમના તરફ સંપૂર્ણ દીલસોજ છે.

ડરાવ — આખા દરાવ લંખાલુથી અને ચાર વિભાગમાં ધડાયેડા છે. તેમાં પહેલા ભાગમાં નવા કાયદાયા હીંદીઓના વાજળી હક સચવાતા નથી તેને માટે સભાએ ઈડી દીલસેલ્ઝ બતાવી છે. બીજા ભાગમાં નવા કાયદાયા સલામહની લડતના સંતાવકારક અંત નહીં લાવવાને લીધે અને સસ્થાનાની સરકારના હીંદી વીરૂદ વલશુને લીધે આ દેશમાં આખા પ્રજ્તની લાગણી ઘણીજ ઉશ્કેરાયલી છે એમ જસ્થાવી વડી સરકારને વચ્ચે પડી આ કાયદા હાલ સુલતવી રાખવા તથા સંસ્થાન અને હીંદના પ્રતીનીંધીઓની એક કમીડી મારકત તપાસ કરવાની માગણી કરીછે. ત્રીજ ભાગમાં હીંદી સરકારને આ સવાલ હાથમાં હેવાની માગણી કરી છે. અને ચોથા ભાગમાં યુનીઅન સરકારની અલુજાજતી રાજનીતિ સામે સલાયહથી લડી રહેલ રવદેશબધુઓને અંત.કરણની દીલસોજના સદેશો માકદયો છે.

આ કરાવતા ટેકામાં ખીજન બેલનારા મી. જે. સાઇમન, મી. મહમદ ઇસાકખાન, પંડીત હરદેનાથ કુંઝર, અને સુનશી ઇમર શરશુ હતા. હરેક બેલિનારાએ ઇમીગ્રેશન સવાલ ઉપરાંત નાતાલના પા. ૩ ના કર વીધે પણ સખત શબ્દામાં દીકા કરી.

ગી. સાઇમને કહ્યું ધરમની બાબતમાં હોંદી ખરીસ્તી યુરાપના ખરીસ્તી સાથે છે, પણ રાજદ્વારી બાબતમાં તો તેઓ હોંદીની સાથે છે. હોંદ તેમની માનુભુમી છે.

પંડીત કું અરએ કહ્યું કે દક્ષીએ આફીકાની લડત તે હોંદુ સ્થાનની લડત છે. પરદેશમાં હોંદીના મરતએ કેવા રહેશે તેના આધાર આ લડતની છત ઉપર છે. જેટલે દરજે આપએ આ વાત ખાનમાં રાખશું તેટલે દરજે શહેનશહતમાં શહેરી તરીકે આપણી લાવકાન મગારો

મુનશી મુધ્વરસસ્યું બે.લ્યા કે દોંદુ અને મુસલમાતા બનેતી તરફથી ટેકા મળતા આ કરાવ આપણને સારી નીશાનીએ સુચવે છે. કટાઇમ્સ'થી માંડી 'પાએાનીઅર' સુધી આપણને 'શીખામણ' આપવાને ઘણા તહેવાર થાયછે. પણ તેઓ જેશે કે સામાન્ય હીતને માટે દોંદુમુસલમાતા એક થઈ લડી શકે છે સારે તેએ ઝબરાશે. આપણું જે સવરલનું નીશકરણ તથી કરી સકતા તેનું નીશકરણ દક્ષીણું આપ્રીકાના આપણા લાઇએોએ કરયું છે. સાં તેઓ અતલાતના એદ વગર એક સાથે રહી માતુલ્યુનીને માટે લડ્યાછે. બાદ આ દેશવ સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા.

ગ્યા સભાના હેતુઓને ટેકા આપવાના કાગળ સુરલીમ લીગના સેક્રેટરી તરફથી મળ્યા હતા.

લારહ એમ્પથીલની મહદ

આ લાલા ઉમરાવતી મેદદ આપણને બહુ સરસ છે. ગઈ કાસે સ્ટરના તારમાં ખબર છે કે સારડ એમ્પ્યાસ 'એમ્પાયર રીલ્યું' માં ભુસ્સા લરેલું લખાલ કરયું છે. તેમાં તેમણે દક્ષાલું આપ્રીકાના હીંદીની જખરી હીમાયત કરી છે. વચન મુજબ તવા કાયદાયી શમાધાની નથી વર્ષ શકતી તેને આટ સખત ટીકા કરી જસાવે છે કે તેની અસર કી હીંદીઓ પાસે પાઇને ગીરમીટ કરાવી સાકેશનમાં કાઢવાની છે. તે સ્થિતમાં રાખી ખાલુમાં રહેલા ચીનાઓની પેઠે તેમને ગુલામ બનાવવા છે સ્વરા ત્ય બેલવતા કોલોનીની વચ્ચે ન પડી શકાય તે બહાતું સકાયું મણી સારક એમ્પયીસ જસાવે કે કે લોકીશ પશ્ચર વગર એક અમ્પારલું બહેલ સાન્તિ પણ તેનાથી જળવાની તથી. હીટીશ નેવીઉપર તા કાસેશનીએટનું મુળ અસ્તીત્વ છે.

કુગરસંડેારપમાં સાનેરી કાયદાના કેસ

ગઇ તો. ૧૯ ઓગરડે કૃપરસહેદયમાં જે મકાનમાં મેસ રસ છે હુલાઇ અને દાદુની દુકાન છે અને પાછળના ભાગમાં રહેવાનું છે તે મકાનને માટે તે મકાનના માલીક ગી. જે. એય. સ્મીડ ઉપર સેતેરી કાયદાના લેગ કરવાના આરોપના દેસ ચાલ્યા હતા. આ દુકાન શહેરના મુખ્ય ભાગમાં આવેલી છે. સેતેરી કાયદા મુજબ સેતનાના ખાણાવાળા મહ્યુતા ભાગમાં કાઇ પણ મકાનના માલીક પાતાના નાકર સિવાય કલરડ મહ્યુસને ભાડે આપી અથવા રહેવાની પરવાનની આપી શકતો નથી. આ કાયદાના લંગ કરતારને કાયદામાં ભારે સબ્લ કરાવવામાં આવી છે. આ જમીન સેતેરી સત્તામાં આવે છે કે નહીં તેને સાટે પણા જુનાં દહતરા કાઢી સારી શોધ ખાળ કરવી પડી હતી. સરકાર તરફથી વર્ધસ મી. પુલન હતા અને તેને મદદમાં ચેમ્બર ઓફ કામ રસ વરફથી મી. પ્લુનેસ્કીન પણ હાજર હતા. ચેસરસ છોડા ભાઇ અને દાદુ તરફથી એડવેડિક એસ. એસ. ટેલર હતા

પ્રથમ હીટેક્કીવ મારટેલે જુળાની આપી કે તા, ૧૭ જુલાઇની રાતે સવાદશ વાગે તેથું આ મકાનની તપાસ કરેલી, મેસરસ છોટા લાઇ અને દાકુના અહીં કાપા વગેરે માલની કુકાન છે. મકાન તપાસતાં સવાના ઝોરડામાં નવ કોટા અને ત્રણ ક્રોકરાં—એશીઆડીક તેથું જોવેલાં હતાં. આમાં ના ક્રોઈ તહોં સતદારના ના ક્રોઈ તહોં સતદારના ના ક્રોઈ તહોં સતદારના ના કરી ન હતા, અને એ બધા લાં પણા વખત થયા રહે છે એ હું જાલુના હતા, મી. ટેલર ના જવાબમાં તેણે કહ્યું કે તેઓ મી. દાદના ના કરી છે.

ગી. જે. ધ. વીટેકર જે ડીટેક્ટીય મારકલ શાધે હતા તેણે પણ ઉપર મુજબ ભૂળાની આપી. સરકારી વકાલના જવાળ માં તેણે કહ્યું કે આ મકાન મી. સ્મીટ પાસેથી આડે રાખેલું છે જેમ મી. કાદુએ જણાવેલું હતું.

રીસીવર એક્ક્ રેવન્યુ એારીસના કારકુને જુળાની આપી કે આ મકાનને માટે છાટાબાઇ અને દાદુ નામથી વૈષારના પરવાના કાઢી આપવામાં આવ્યા છે.

સાર ભાક કર્યરસહેારપતે હાઉનશીય તરીકે જાહેર કરવા તે લગતા તથા ગી. સ્મીટના ટાઇટલને લગતા પુરાવા હેવા માં આવ્યા હતા.

મી. મહમદ દાદુએ જહાવ્યું કે હું ઉતરાભાઇ અને દાદુ ની પૈકીના ભાગીદાર છે. મી. સ્મીટ સાથે અમે તા. ૧૬ એાગસ્ટ ૧૯૦૭ના અને ક્રી તા. કૃતવેમ્બર ૧૯૧૨ માં ભાડાખત કરયુ છે. સરકારી વકીલના સુવાલના જવાનમાં તેણે કહ્યું કે સાપ્ર ખત પ્રથમથીજ છોડાસાણના નામ ઉપર છે. છોતાલાઇ ભરેળીઆમાં તા. ૩૦ નવેમ્બર ૧૯૧૨ માં મરણ પામ્પાત હાલ ધંધાના કુલ માલીક હું છું. ભાગનું ખત ૧૯૦૬ માં કરવું છે. ભાડા ખતમાં પણ મારા બાગ છે. ૧૯૦૭-૦૮-૦૯ માં મેં વેપારના પરવાના માઢે અરછ કરેલી અતે જસાવેલું કે છે.કાભાઇ અને કું ભાગીશર છીએ. અને લાઇસેન્સ તેના નામના હતા. ૧૯૦૬ થી છેટાબાઇના નામ થી ખાતે વેપાર ચાલાઓ, ૧૯૦૬ પહેલાં પણ તું છોટા ભાર્ક ~~થાયે હ~~તા. અને તેના નામના જાનાં સાર્ડા ખતગારી પાસે છે. પહેલું ભાડા ખત તા. ૧૩ સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૨ તું છે. ૧૯૦૩ અને ૧૯૦૮ માં મી સ્મીટની સ્તથી મકાન 7 માં Beaus વધારા કર્યો. ે ડી2ક£ીય જણાવેલા મહગુસ મને કુમાનમાં મદદ કરતારા છે. તેમાં ઉપક તાલું લખતર અને

એક રસોયો છે. ત્રહ્યું માલુમાં છેલી ચારી થયા પછી સંભાળ રાખવાને માટે રાખેલા છે.

અહીંથી કેસ મુલતવી રહેયા હતા. તે પાછા ફરીને તા. ૨૬ મીએ ચાલ્યા હતા. અને તે દીવસે સરકારી વડીલ તથા મી. દાદુના વડીહે ભાવણા આપ્યાં હતાં. ચુકાંઢા આપવાનું કારટે મુલતવી સખ્યું હતું.

' ઇતિહાસની આરસી '

અહું નામ આપીને મરહૂમ મી. બેરામજી મલભારી ઘછાં અસરકારક કાવ્ય મુક્રી ગયા છે. તે અમે નીતિનાં કાવ્ય માં પુરૂં વ્બપ્યું છે. તેમાં અગીવાર કડી છે. એમાંથી પહેલી બે ને છેલ્લી ત્રણ કડી અમે નમુના દાખલ કાવ્યના સાર રૂપે નીચે આપીએ છીએ. લાવણી લકુ સમજવા લાયક છે. એક કાવ્યની અંદર દુનિઆના હતિહાસની ઉપર મી. મલખારીએ નજર ફેરવી તેમાંથી ઉ_{ત્}પન્ન થતા વિચારા ~~પ~~્રશ્રી અસરપુરવક ઉતાર્યા છે. તે કાવ્ય ઉપર હખતાં ગી. મલભારી લખે છે કે દરેક કડીમાં જે છેલી લીટી આવે છે એ પાતાના અનુઅવ ઉપરથી લખેલી છે. મી. મલબારી <u>ષ્યુ કરનારા હતા. હીંદુસ્તાનમાં કરતાં તેને કેઇએ મુખલ</u> ભાદશક્ષ્ક શાક અરલમના કેાઇ સગાને ખતાવ્યા તે ખીચારા ગરીય હાલતમાં ભીષ્ય માગતા હતા. આ દ્રષાજનક દેખાવ જોઇ ગી. ચલબારીતું ન્હદય કારાઇ ચ્યાવ્યું ને પાતાના ઉદ ભાર વ્યતાર કહાડવા ' ઇતિહાસની આરસી ' લખી, કુગલ ભાદશાહી કંઇ દુનિઆમાં જેવી તેવી ન**થી થઇ** ગઇ. તે થાલી ગઇ સા**રે કેાઝ રહેશે ? એમ** વિચારની ધરરા ચલાવી દુનિચ્કાની બાદશાહી, દુનિચ્કાનાં મહાન શહેરા, દુનિચ્નાના ખીજ મહાન પુરૂષા ઉપર નજર ફેરવી બુએ છે તાે બચ્ચે છે કે બાદસાહી ગઇ, ગઢાન પુરૂષો ગયા, પાયતખ્તા ઉજ્જ**ા** થઇ ગયા. લર્જ્યા તેમ સુલાઈ ગર્યા તેનાં નામ નિશાન પ**ણ નચી**, બીજાં ભુલા⊎ જરો. ≃ગવતારાે પહ્યુ **અહાે**ષ થઇ અયા. એવા નમેરી કાળ છે. અપમ જોતાં યી. મલબારી વિચારે છે કે શક્તિ એ માત્ર વહેમ છે. 'હું ગમાટલું બધું કરી શકું છું' એમ બોલનારા હવા કૃષ્ટિ છે. શ્વન્તા એ તેર પડ છાયે**લ છે ને તેની સાફક અસલ**થીજ ખરી ન હતી, દ્રબ્ય પછસાં તે મારીકૃપ છે, ઢીંગ્મત તે મગ્મત—મારાપર્શ—છે. કહાપણ કરી અનપણે માત્ર કાલ્ય ડાંગીએ છીએ, અને કારવ ઢાળો કંઈ મેળવતા નથી પણ હાથ બમાડીએ છીએ તેમ કહાપણ ડાેળી વ્યાપણે અમુસ્ય વખત ગમાવીએ છીએ. વળી શાસના દીકરા સારા, અંદુકારના તાકેવંત ને બળીયાના મળવાન એવું પ**સ માપસે નથી જે**તા, *નં*હતેવાન કુળમાં દુષ્ટ છેલ્લા જેવામાં ભાવે છે, મળવાન માબાપને બાવલા છાકરા હાય છે. વ્યામ જ્યાં સુષ્ટિ નિયમનું ચકકર *ચાલ્*યા કરે છે ને એક ભરાય તા બીજાં ખાલી થાય છે તે આવી ~~હ્~~યાં કાળની અજબ અલીહારી છે ત્યાં શું કરવું ^{કુ} એ સવાલના જવાય કવિ પડતા સુકે છે. કેમો તે સવાલમાં જ,જવાબ છે. દુનિચ્યા બે દીવસની છે. તેમાં ખુદા---**પ્રધાર એજ હમેશનું** તત્વ છે. તે તત્વને ઓળપ્યવું એજ ક્ષામ આવશે, એજ, અમયસું કાર્ય છે., એજ, આપણ बारसे। भूडी कहा शहीओ की भे. भेकर शाओ, क्षेकर सताय कापि, मिर्भाज क्य---भरंपक्षं के. पश्च क्य---भरं धवाने

સાર્ જીવતે મરવું જોઇએ, માન, કેટાઈ, ધન, બાદશાહી લઇ મરવાતું છે. દીનતા, અમાનીત્વ, ગરીબાઇ લઇ દુનિયા ને કરજ આપી તેની ધાસેથી કોક પણ લીધા વિના મુસાફરી પુરી કરવી એ છવવું છે—અમરપાર્ક્ષ છે. એવા થવાને સારૂ આપણે ઇતિહાસને પાને ચાવાના સ્વપ્તે પણ વિચાર ન કરવા જોઇએ. આવું આ કાવ્યનું સુદર રહસ્ય છે. અત યારે આપણે સમજીએ તેમ નથી, બધા પાતાના સ્વારથમાં ડુખેલા છીયે. પણ તેમ છતાં ધડીની વ્યવકાશ મેળવી આવાં કાવ્યા વાંચી આપણે કંઇક ઉંડા ઉત્તરીયે તાે તેટ<u>લાે</u> લાભ લઇશું એમ આવાં કાવ્યેર વાંચનારની નજરે શાવવાની અમારી ઇચ્છા છે. અરહુમ મી. મલબારી થાડી મુદ્દત પહેલાંજ ગુજરી ગયા. તે પ્રસિદ્ધ ક્ષેખક હતા, તે દીદી 'કપેક્રટેટર'ના અધિપતિ હતા. તેને ગુજરાતીનું અને છંમ્રેછ ર્નુ પર્સ્ટ સરસ ત્રાન હતું. પારસી હેા**ા છતાં તે**એ હોંદુ સંસાર સુધારામાં ધ્યાન આપ્યું હતું. તેમણે ઈંગ્રેજીમાં પણ પુસ્તકા લખેલાં છે.

(શાવધ્યા)

રાજ્ય રાણા, અક્કડ શૈના ! વિસાત શી તમ રાજ્ય તણી! **કર્ક સ**ત્તા પર કુદકા મારા ^ક લાખ ક્રાટિના **બ**હે ધણી. લાખ તો મુઠી રાખ ભરાબર, ક્રેક્ડ છેક્કી સરવાલ ; સન્તા સુકા ધાસ મરાખર, બળી આસપાસે બાળે. ચક્રવરતિ મહારાજ ચાલિયા, કાળ ચક્રની ફેરીએ ; સર્ચા દોર્ટા મેં શાહ આલમનાં, ભીખ માગતાં શેરીએ. (2ક) કર્યા છે રાજ્ય રાજન અલગળના કૈ દિબ્ય કહું જે દેવસ્થાન , શાધ્યાં ન મળે સ્થાન દશા કે, ન મળે શાધ્યાં નામ નિશાન. લેવા કાખલા કરાતના 🖻 પુર્વ પ્રન્તમાં પાસ્યું માન : ચામમ જેની ધજા ઉડી રહી,—રૂમ શામ ને હીંદુસ્તાન. ઢાલ બ્લિસું વેરાન ખંડિયર, શાક સાડિ શું પહેરી એ ! સર્ગા દીકાં મેં શાહ અલમનાં ; બીખ માયતાં શેરીએ. ક્ષેટીગણા તુંચી માટા તે ખાટા પડી ગયા વિસરાષ્ટ્ર ; ર્યા તારી સન્તા રે રાજ્ય કિંદ્ધ સમિપ ચકલી તું ભાઇ. રજકાયું તું હીમાલય પાસે, વાયુ વાય જરી જોર ચકી ; ~~ઇચર જાણે ઉડી જશે કર્યાં કે શેમ્પ્યો~~ મળવાના ન નક્ષી. શક્તિ વ્હેમ, સન્તા પડબાયો-–હા છાયા રૂપેરી એ, સર્ગા દીકો મેં સાફ વ્યાક્ષમની, બીખ માત્રતી રીરીએ. દ્રવ્ય મટોકું, દિમ્મત મમ્મત, હદાપણ કાદવતું હાેળું ; માન પાન પાણી પરપાઢા, કુળ અભિમાન, કહું પાર્જું. ભાગળ પાછ**લ** જોતે રાજા—સન્તાધીસ કે કાેટિયતી, . ર્રક ગમે એવા દરદી પશુ મરશે નહિ તે તારી વતી. ભુલઇ જવું મરવે, એ દુઃખ બહુ સરજ્યું કાળ નમેરીએ; સર્ગા દીર્દ મેં શહ ચ્યાલમનાં, બાખ માત્રની શેરીએ. કુલીન કુળમાં કજાત પુત્રા, પ્રગટ દીસે આ દુરક્ષિણમાં ; ખળીઆ વંતાજ ભુએક ભાષલા, રેકગી નીરેક્ગી જગ્યામાં, સૃષ્ટિ નિયમ ફરતું એ ચક્કર એ, નીચેથી ઉપર ચહતું; મતે તે થકા બમણે વેગે પૃથ્વી પર પટકર્ષ પડતું શા કહું કાળ અજબ બલિહારી, વિદુર મુખી છે લ્હેરી એ ; સમાં દોર્ક મેં શાહ આલમનાં બીખ માગતાં શેરીએ.

શુધવાર રાત્રે એહાન્સભરૂગથી મી, ડેવીડ અરતેર્ટની સર દારી તોને એક પાર્ટી નાતાલ અને ક્ષામ્બલીની ¦ડીમ સાથે કુટ બાત રમવાને કરભન આવેલી છે. ક્રાંસવાલથી આવેલી દીમના પણ પણ રમનાસભા સત્યાસહી છે.

સંધ અને કુસંપનાં પરીણામ

" દેશમાં સંપ કરા સંપ કરા, કોસે દેખી કુસંપથી ડરારે, જે કાઈ સંપ તજીને સુખ માત્રે તેના સુવેલા શત્ર જાનેરે " ઉપસ્તી કડી મરહુમ ક્વી દલપતસમની છે. તે નીચેના ખજરા જાપતાં અમને યાદ માવે છે.

એસ્ટેકાસ્ટથી ગૌ. મહમદ પીરબાઈ લખે છે કે ઇનરસડેલ માં ઈસ્પ્રાઇલ ભાષાનીઆની દુકાન હતી. તેના જયોનસાળા એ સાંચી નીકળી જવાની તેને નાેડીસ આપી તેથી તેણે મુઇ રીવરથી અતરરે ૨૨ કે ૨૫ મહાલ છેટે એક જગ્યા ઠરાવી *ડ્રાંસફરતી અરછ કરી, તેની સામા મુર્ધ રીવરવાળા ફીંદીઓએ* તેના ઉપર વાંધા વીધા ને કહ્યું કે અમારા વેપારને ધક્કા પહેલંચશે, સરકાર તેા હીંદીમ્માને ચ્ચાળા કરવાની પીકરમાંજ દ્રાય છે. તે કુફાડીને હીંદીના હાથા મત્યા એટલે અરછ ના મ જૂર થઇ. તે બાદ કાલંકાથી સાત માઇલ એક ગેણએ પોતાની રાજ્યો હોંદીને જમીન બાડે આપી. હોંદીએ માટી રક્ષ્મ ખરચી પાતાનું મકાન ભાંપ્યું અને વ્યા જગા માટે વેપારના પરવાના બદલી આપવાની અરજી કરી. તેની સામે 'કાલ'ગાના હીંદીઓએ વધાિ લીધા, અને કહ્યું કે બીન્ન હીંદી નો પાડેશ્ટ અમારે નથી જોઇતો. તે કેસ મ્મહીં તા. ૮ મી ~~તુલાઈના રાજ લાઈ સેન્સ અમલદાર પાસે ચાલ્યા. અરજ~~ દારે પાતાના લાભમાં છે ગાસ સાક્ષી તથા ૧૫ ગેરસઓની સહીવાળી અરજી રહ્યું કરી હતી. પણ ગેરરાએોની સ**હીનીએ** બેદરકારી કરી કુવાડાને હાથા મળ્યા એટલે ચુકાદા અરજદાર ની વિરુદ્ધ થયે**ક. તેની અપીલ**્ધોરડ**માં અરુજ્યારે નેધિયા** છે. દીવસ મુકરર થયેા તથી. હવે વિચારવાનું એ છે કે મી. ખમીસા ઇ**લાહીમના કેસમાં ૧૯ ગે**રરા ખેડુતની વિક્**હ** અરજી હતી તેથી બાેરડે ગેરસના લાલમાં ચુકારા ભાષેલા. હવે મી. ભેલાનીઆની તરફેલમાં ૨૫ ગારાઓની સહીએા છે ને વિરુદ્ધ એ ઢીદી છે, તેા ચુકાદો કેવા થાય છે.

એજ ખબરપત્રી લખે છે કે તા. ૨૩ શનીવારે અહીંની <u> માર્રક્રેટમાં ગારા વિભાગમાં ઢોંદી ઉભા રહી માલની બીડ</u> દેતા હતા. મારકેટ માસ્તર નવા આવેલા તેણે સ્લોકારી નહીં અને શુપ્ત પારીને કહ્યું કે દરેક ફોદી એમહાયી બહાર ઉભા રહેા. તેઓ નહીં ઉતર્યા એટક્રી જેર વાપરી ઉતારવા માં અલ્વા, તેથી દરેક હીંદી એકર્સપ થઇ મારકેટ બાહી <u>ર્માલ્યા અલા, તે લખતે મારકેટમાં માલ અરધા બારી હતા</u> વેચવાના અરધા કલાક પછી સારકેટ માસ્તરે મારી પાસે આવી કર્લા કે મારી માટી શુલ થઈ છે કે મેં હોંદીને બેઇજત કરી એાટા ઉપરથી ઉતાર્યા. પણ માર§ટનાે વ્યરધા માલ∽ફર્ટ-રહેશા છે માટે કરીથી હીંદીએાને તે ક્રેવા માકલ. મેં જવાબ આપ્યાઃ ના સાહેય, .તેમ તથી કરી શકતા. બીજે દીવસે દરેક હીંદી ભાઈ એકએ ગારા વર પર બેળા થઇ દરાવ પસાર કર્યો 🦫 જ્યાં સુધી તે તેના ક્ષેપેલા ક્ષેપની મહી નહીં માત્રે, તેમ હવેથી રંગ બેઠન રાખવાતું ક્યુલ નહીં કરે ત્યાં સુધી ગારકટમાં ગાલ નહીં લેવા.. તેથી સેત્મવાર તા. ૨૫ ને દોવસે <u>દ્રીદીઓની શરત તેએ ક્ષ્યુક્ષ કરી,</u> ગ્યા બાયકાટ પછી માર કેટમાં આવેલ પ્રાહતું કામ બહુજ એપણું . ઉપનયું :-- ૧૩૮ની ે,ટલીક પૈ∷ીએ, સટી જ ાથી ફેંક્રી દેશાંથાં આવી મન ધાનતી ધતવણી કરાવી સાર બાદે ધ્યાંજે દરેક હીંદીએ માર્જકામાં હાજરી આપેલી અમે તે વખતે બધા બાલ વેચાયા.

शरीर संपन्तिना वधारे। अने तेनी संभाण

[ક્ષેખક–પ્રેા. માણેકરાવ, વડાદરા]

3

શ્વરીરની ક્રિયાનું ઉપર જે થેડું વરસુન દીધેલું છે તે ~~ઉપરથી વાંચકાના લક્ષમાં આવ્યું દ્વરોજ કે વ્યાયામથી~~ રેવા સાન્યન્વાસ ઘણા ઝડપથી ચાલતા હાવાથી સાહી અધિક પ્રમાણમાં શુદ્ધ થાય છે. એમ થાય છે ત્યારે તે ન્હદયમાં પ્રવેશ કરવા માટે જલદી તાકવાર થાય છે. નાદય એ પછ્ એક સ્ત્રાયુજ છે. વ્યાપામથી એના સ[ા]કાચ-વિકાસ જલદી થી મતા હાવાથી હાહી વધારે જસદાથી, વધારે લખત અને वधारे कोरथी सरीरमां प्रवेश हरे छे. च्या अरख्यी सरव અવયવાને માયસ માટે તે જક્ષદીથી મળી જાય છે. વાર વાર થતાં ચલન**થી ભુ**નુ લાહી ઝપાટાથી બગ્રડી જતું હેલા થી, નવું ક્ષેરકી પાતાના પાયલું માટે ક્ષેવાની સ્નાકુને વાર વાર સવડ થાય છે. આ કારણથી તે પુષ્ટ થઇ વિકાસ પાત્રે છે. યચનેદિયા પશુ પાતાનું કામ અધિક ત્વરાથી કરી વ્યવિક ક્ષાહી ઉત્પત્ન કરે છે. આપણી ચામડી એ क्षेत्र भस लहार हाही नांभनारी इदिएक छ अने परसंवाना કૂપે એ મલ બહાર પડે છે. વ્યાયામથી પરસેવા અધીક ~~ગાવે છે એ~~ આપણે જોઇએજ છીએ. ત્યારે વ્યાયામથી શારીર નીરાગી રહે છે એ કેટલું યથાર્થ છે તે સહેજ જ્ણાઇ વ્યાવશે. મલદ્વારે કરીને પછુ વ્યાયામથી મસોત્સર્ગ સાર્ થાય છે. 🖻 સ્નાયુને વ્યાયામ મળે છે તે ઉપર કજા પ્રમાણે પુષ્ટ, અને મેરદા ચાય છે

અત પ્રમાણે વ્યામામથી શરીર દૃદ્ધી થઇ શરીર સામર્થ્યું અને શરીર સંપત્તી પણ વધે છે. શરીર સંપત્તી વધારવા અને તેની સંભાળ કરવા એના જેવા બીજો કર્યું! મારગ્રહે !

ઉપરતા વીવેચન ઉપરથી એ પણ સીહ થશે કે જેણે કરી सरव व्यवयव अने तेमनां स्नायुने व्यायास दाय तेक व्या લામ ઉત્તમ પ્રકારતા કહેવાય. એટલે ઉત્તમ વ્યાયામથી સ્તાલુ પુર્ણ સાંકડા થવાની ક્રિયા વારંવાર થવી જોઇએ. ભાકુંચન અતે પ્રસારણ એ સ્નાયુના મુખ્ય ધરમ છે. વાર્ वार यता आर्भुयन अने प्रसारशुथी तेमांतुं बाढी जखहीयी વહે છે અને તે વધારે મજ્યુન વને છે. આ કારણથી તે ના આકુંચન ચવાની શક્તિ વધે છે ? તે શક્તિ વધી એટલે तेतुं भण भने कोर पशु वर्षे छे. अनुष्पनी शक्ति तेन्। રનાયુના સઉત્તચ થવાની સ્થિતિ ઉપર ચ્યાધાર રાખે છે, જેવી रीते रूप्पर वधारे तासुवासी वधारे कोरमी हो छे अथवा वराण केवी रीते, वधारे हमाय तेम ते वधारे कीर क्वी ઉપર અલ્વે છે. તેવીજ રીતે સ્નાયુના આકુંચનનું પર્યુ છે, 🥏 માસુસના રેનાયુ આવી આવી રીતે તાકપાર થયેલા હે.વ છે, તે જેવે પાતાના સ્નાયુ સંકે.ચિત કરે તે! તે અપ્પ્યાને पथ्यर प्रभाष्ट्रे कृष्ट्य क्रम्यारी

આ દેશની પહેલી પ્રમાણે આવે! વ્યાયામ એટલે દંડ, એઠંક, કુસ્તી, લાઠી, ક્ષેત્રીમ વગેરે છે; અને સરવ અવયવાને પુરસ્યુ રીતે વ્યાયામ થવા માટે આ સરવ પ્રકારના વ્યાયામ તેમજ ખાદવું, તરવું, દેહવું, પટડા, કરીગદા વગેરે પ્રકારના રમત પણ નાથે સાથે જરૂરની છે. દંડ, એઠંક અને જેડ્ડી આ ત્રસ્યુ પ્રવસ્તી કત્યરતથી સરવ અવવવાન, ઉપર દરાવિલ પ્રસાપાત પ્રકારથી થતા વ્યાયામ, થવા માટે તેના કેટલાક

ભિન્ન ભિન્ન પ્રકાર ~~શાસ્ત્રીય ત~~ત્વા ઉપર અમાએ બેસાઉલાં છે. વાંચકાને તેની મહિતી કરી દેવા માટે તે તે પ્રકારની આકૃતીએ અથવા ફાટા અહીં દેવાની જરૂર છે; પરંતુ તેવી સવડ ન હેાવાથી તે પ્રકારની માહિતી આ જગાએ આપી શકાય એમ નથી. આ નવીન પદ્ધત્તિના પ્રયોગ અપ્રોએ અમારી વડેડદરાની 'વ્યાયભ શાળામાં કરી જેવાં છે અને અમાતે એમ જણાઇ આવે છે કે આ પ્રકારના નીયમીત વ્યાપામ કરનારા વિદ્યાર્થી, સરીર બળ, ગાલણી, સહનસંધતા ક્લશલ્ય અને ચિકારી વગેરે ગુણામાં પાશ્ચાસ પદ-તીથી તેટ લીજ મુદ્દત નીયમીત વ્યાપામ કરનારા તેટલી**જ ઉ**મરના વિલાર્થીઓથી કદી પણ હારી જવાના નથી. આ ઉપરથી अमरीज्य अने शरीर संपन्ती क्षमाववामां अम आरतीय पदती કરતાં બીજી કેાઇ પણ પહતી ઉમી નથી એવે! અમારો મત છે. આ વ્યાયામ સંબધી કાંઈ પણ માહિતી કાઇને મેળ વવી હરો તાે, તેમણે અમારી સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવાે એટલે બની શકશે તેટલા પ્રયત્ન કરી, તેની કલ્પના તેને કરી દેશું અને આકૃતીએ। વગેરેના સાધનાે તર્કધાર થશે એટલે તરતજ ક્ષેકિક અરમળ આ પદ્ધતિ અમે મુક્યાના છીએ.

સ્વચ્છ દ્વામાં ઝડપથી ચલવાતો, દેડવાતો અને દેડવ ધસન કરવાતો, વ્યાયામ પછુ ઉત્તમ છે. આ વ્યાયામથી કેંક્સા, રેકતાશય અને પચનેદિવાતે સારી રીતે શ્રમ થાય છે. વ્યાયામથી ઘણે ભાગે ત્રણ ઇદિયાને સારી રીતે મહેનત થવી જોઈએ. હાથ, પમ વગેરે બીજા અવયવા બળવાન હોય, પરંતુ થ્યા ઇદિયા જો બળવાન ન હોય તા તેના કાંઈ પણ ઉપયોગ થવાતા નથી. જેના આ અવયવા મજસાત છે એવા મનુષ્ય ટાક તડકાઆદી હવામાંના ફેરફારા થી અને કાંઈ પણ શારીરિક મહેનતથી હારી જતા નથી. એટલા માટે ખીજા કાંઈ ન થાય તા પણ ચામી હવામાં લાંબા વખત સુધી અને ફેંક્સા પુરેપુરા ભરાય એવા યાસો ધાસ હમેશાં કરવા જેડાએ, અને હાડવાની અથવા પાંચ સાત માઇલ ચાલવાની મહેનત કરવામાં કાંઇએ પણ કસર કરવી જોઈએ નહીં. પગને થતા પ્રત્યેક વ્યાયામથી ફેંક્સાને વ્યા યામ થાય છે અને તેથી તે બળવાન શાય છે.

નિયમીનપહ્યું અને દ્રહપહ્યું એ વ્યાયામની મુખ્ય બાળતા છે. વ્યાયામ હમેશાં કરાવેલા વખતે અને પહેલાં ધામે ધામે કરતાં વધારવા જોઈએ. સવારના અને સાંજ એ બે વખત વ્યાયામ માટે સારા છે. સવારે ૪થી ૧૦ વામ્યા સુધી काने सांके हुयी ६ सुधी क्यारे हावे सारे व्यायाम करवा. परंतु अने सां सुधी जीला दीवसे प्रश्नु तेल व भते अराजर તે કરવા ભોઈએ, અંતથી અવયવેલને નિયમાત રીતે કામ કરવાની ટેવ પડે છે. વ્યાયામ કર્યા પછી એાછામાં એાછું અર્ધા કલાક સુધી જમતું નહીં. જગ્યા પછી એાછામાં એહ્યું બે ક્લાક સુધી વ્યાયામ કરવા નહીં. લ્યાયામ કર્યા બાદ પેશાબ કરવા અવસ્ય જવું. તે મહેલાં કાંઇ પણ ખાવું અથવા પીવું નહીં. પેશાર્ભ મારગે તમામ ગરમી નીકળી જવા દેવી એઇએ. વ્યામામ કર્યા બાદ પરસેવા લુઇ નાંખવા અને પછી ટાડા અથવા ગરમ પત્સીથી સ્નાન કર્યું. ઉનાળા માં ટાઢા પાણીનું સ્નાન વધારે હિનકર છે. ટેવ પાડી ભારે માસ ટાદા પાણીથી સ્નાન કરવાથી પ્રકૃતિ હમેશાં નીરાગી તહેં 🦓 અલ્લા દીવસમાં ટાલ લાગું એ સ્તાન કરી તરતજ જેરથી વ્યાયમ કરવા. વ્યાયામ કર્યા બાદ ઉતાળામાં ગળ क्षत्रामं लग हो ते वापते साहरती अंतरी अने अक मे

એવચીના દાષ્ટ્રા માહામાં રાખવા. પણ પાર્થી તરતજ કદી પણુ પીવું નહીં. પાણીના કેટલાક ક્રાંગળા કરવાથી પણ ગળું સુકાઇ જતું મટે છે. વ્યાયામ ખાદ નીચે દર્શાવ્યા मुक्रम है। अडारनुं शरणत को भगी शह ते। वधारे सारं. વ્યાયમ કરતી વખતે ચિત્તની એકાગ્રતા હોવી જોઇએ. આથી જે, સ્તાયુ તરફ અધ્યસે ધ્યાત દાંએ છીએ તે સ્તાયુ તરફ ક્ષાહીના પ્રવાહ જોરથી વહે છે. ખીન્નું વ્યાયામ કરવા ની હળ પણ સારી જોઇએ. બ્યામ કરતી વખતે શરીરની જે હવા અથવા આકૃતી દ્વાય છે તેજ વ્યાયામ પછી પછ ધારસ કરવાની શરીરને ટેવ પડે છે. એટલા માટે વ્યાયામ કરતી વખતે સામે અરીસા રાખવા એટલે વ્યાયક્રમ કરતી वभते आपन्ना के भाग अथवा यहेरी वींशिक्षण ते आपन्। ધ્યાનમાં આવે છે.

आयाम व्यविवादित (क्वारा) द्वाहाओल करवा अते વિવાહિતા (પરણેલા)એ કરવા નહીં એ સમજુત શક ભારેલી છે. ૨૫—૩૦ વરસના ઉમરના વિવાહિત ક્ષેપ્રા " દ્વાર પ્રશીજ થઈ, સંસારમાં પડ્યા ત્યારે વ્યાયમ કરીને શું ઉપયોગ ? " એવા સવાલ કરતા જેવામાં આવે છે. તેઓને વ્યમારા એકજ પ્રશ્ન એ છે કે ઉત્તર માર્ક લાદે જમીને પણ શું ઉપયોગ ? શરીર વૃદ્ધી માટે વ્યાયામ એ મુખ્ય સાધન છે. તેને ઉમર અંત સ્થિતિના બાધ કેવી રીતે દ્રાઈ શકે ! જ્યાં સુધી અન્ત ખાવાનું કામ ચાલુ છે સા મુધી તે સારી રીતે પચાવવાની પછ્યુ જરૂર છેજ. વ્યાયામ થી, જુવાની, ધાપણુ એ અવસ્થાઓ માેડેથી આવે છે. અને બુવાનીનું એર કેટલાંક વરસ કાયમ રહી આયુષ્ય વધે છે. આ વ્યાયામની આ ઢોકાને એટલી બીક લાગે છે એ માર્ડું ખાશ્રસ્ય છે.. ઉત્રરના પ્રમાસુમાં વ્યાયામનું પ્રમાસ્ શેહું વહું બદલવું, એટલે ખસ છે. અતિશય જોરતા અતે સપાડાતા વ્યાયાસ કપ--૪૦ વરસતી ઉમર પછી એક્કા કરવા.

ખાલકન રાજ્યાની લડાઇ

ટરક્રીશ સરફદ વીગેરેની બાબતનું તીરાકરણ કરવાને બલ **ગ્રેરીમ્માના પ્રતીનીધીએ**! ક્રાંતસ્ટાં<mark>ટીનાપલ ગયા છે.</mark> તારા ઉપર થી જણાય છે કે બલગૈરીઆ અને ડરપ્રાશની વચ્ચે સમા ધાની થઇ જશે.

પંજાબ માસ્લેમ લીગના સેક્રેટરી તથા 'પૈસા અપબાર ' ના એડીટર મી. મેલ્લુલ આલગ ઇમ્રેજી છાપાએકમાં લખતાં જહાવે છે કે આડરિયાનાપલ તુરકાયે પાલું લીધું તે ભાળત તુરકોને મી. એસકવીયે જે ધમુકા વ્યાપી છે એ સુલ ભરેલું પગલું છે. બીજ રાજ્યાએ તેમ નથી કરયું એટલુંજ નહિ પણ ક્રાંસ તા સમુળશું એમ, કહે છે કે આડરિયાનાપલ તુર્કો લીયે તેમાં વચમાં આવવાની જરૂર નથી. આ લખનાર વળા જ્યારે છે 🗡 હોંદુસ્તાનમાં દરેક મુસલમાનની લાગણી तुर्झी तरक घर्मी सणत रीते छ अने भी. क्रेस्झींथ केया પ્રધાન ધમુકી આપે તેથી હોંદના મુસલમાનાની વફાદારીને ધક્કા પહેલુંગવાના વખત આવે. હિંદુસ્તાનમાં ગવરતરા **િલ્લાનમાં છે અને તેઓએ હિંદુસ્તાનમાં** તુર્વને મદદ કરવા જે ઉધરાઓ થયાં તેમાં મદદ મણ કરેલી. માજ મંબધમાં ગી. એ. સી. લતીકુ જે લંડન , એાલ USI યા માસ્સમ લીગના સેક્રેટરી છે તે લખે છે કે દાર્શને

આડરિયાનાપલ પાલું ક્ષેવાના પુરા હક છે. તેમાં તેણે લ તની સુલેહતાં ક્ષણ પણ તથી કર્યો કેમંક ખલગેરીયા મુખ્ય સત્તા ભાગવરા ને સુક્ષેક જાળવરા એવા સમજયા આડરિયાનાપલ પાર્લું અપાએલું. પશુ બલગેરીયાની સત્તા ના સુરા થઇ ગયા એટલુંજ નહીં પણ સમ્રેક જાળવવાને ખદલે ખલગેરીયા પાતે બહુ ધાતકો નીવડયું છે 🔊 સામિત થયું. વળા વ્યક્કરિયાનાપલ એ પ્રસ્તાંશુલની ચાવી છે, અને જ્યારે લંડનની સુલેહના ભંગ કરીને બલગેરીયા શ્રીક વિગરે સંસ્થાના લડવા ઉપડયા સારે તુરકોની ચાકુખી કરજ ચઇ પડી કે તેણે આવી સે(તેરી તકતા લાભ લઇ આકરિયાનાપલ પાર્ધું સર કરવું. આમ વિચારતાં ચાપ્યું દેખાય છે કે તુરકી તા કંઇ પણ દાવ નથી. તેથી જે તુરકા ઉપર પાછું દ્રભાલું કરવામાં આવશે તેા હોંદુસ્તાનમાં જરૂર અશાંતિ પેદા

એક ખિસ્તી પાદરીના ' બાધ '

કુમર્સડાર્પના એક ડચ પાદરીએ પાતાની ધર્મ સમાજ— કાંગ્રેગેશન—ને તીચેના શબ્દામાં 'બોધ ' આપ્યો છે.

" ઐશીયાડીક ભયથી ચેતજે. તમારામાંના પણા. તમારી પાતાની ધાર ખાદવા તઈ યાર થવા છે। ગારાના કરતાં તેતા માલ સોધા ફ્રાય છે તેયા તમે ત્યાંથી ખરીદ કરા છા. પણ તમે- ભુલી જાઓ છા કે 'કુલી ' કાફરની પેઠેં ઘણા ઓછા ખરચે રહે છે. ગારા દુકાનદારા તમારી સાથે રહે છે, તમારા ચર્ચને ઉત્તેજન આપેછે. એશાયાદીકા તાે કમાઇ ને પામરોા દેશ બહાર માકલી દે છે. આ શહેરમાં 'કુલો' દુકાના છે કે જે તકમાલના તહેવારના વખતમાં પા ૩૦૦ જેટલા પેદા કરે છે. ચાડા વખત ઉપર ' વાકસ્ટમ ' અપા માં . એક લખતારે જસાવેલું છે કે લીક્તબર્ત્રમાં 'કુલી ' દુકાનદારા નકમાલના તહેવારા વખતે પહેંસાની યેલી પણ ધર્યુા મુસ્કેલીયી, મેંકમાં થઈ જતા હતા. 🧨 કુલી ' દિવસે દિવસે પૈસાદાર થતા જાય છે અને ગારા રખડે છે. મને ખબર છે કે 'કુલીને' લીધે કેટલાક ગારા વેપારીયે દીવાળાં ક્ષદર્યા છે. લડાઇ પહેલાના દાવસામાં તેજ વેપારીયાએ એશી આડીકાનું ઉપરાહ્યું કરી 'એઝટેશનું' ચલાવેલું અને કહેલું કે તેઓ એમેજી રામત છે. પણ દેવે તેમણે પાતાની શુલ की हरी. तमे, धर्मसमाजना सभासद्दा, नेतको, आ ચર્ચના કાઇ પણ સભાસદા 'કુલી ' પોસેથી કાંઇ ખરીદતા નથી એમ ત્યારે કું જાણીશ સારે કું ખરેખર ખુશી થઇશ." ભાઇચારા દુલાવનારા ધર્મના આ ઉપદેશક ભાઇચારા કેવી રીતે ફેલાવી શકે એ આશ્વર્ય જનક છે. કુગરડિયાના છાયા

એ આ ઉપદેશને સંગીન શીખામણ ત્રણી વખાવ્યાછે.

ક્લાકેસ્ટ્રેપથી મેસરસ હાજ દીતદાર મહમદ, અહમદ ટીલી અને યુસુક પટેલ લખે છે કે હાલ કેટલીક જગ્યાએ . ગાલ ર્લા ટાઉનડીય એક્ટ વિગેરનાં થયું દુ:ખા સરકાર તરફથી ષ્ટિપિતોને દેવામાં આવે છે, તે બલ્લ વીચાર કરવા અને ક્યાંડી નીમવા તારીખ ૧૪ સપ્ટેમ્ખર ૧૯૧૩ ને રવીવારનાં ખપાર મે વાર્ય મેમતી છાટાભાઇ અને કાદુની ગુખીલી શાપમાં માંડીએ મળશે, તે વખતે હતું 'સાહેળ પાધારી 'અમાને આભારી કરશા.

घरशुरख

बींद्या सद्यती ८६ भी वरसभांद्यी भूजारक्ष्यादीने। स हेरी। इरजन क्रेसिस्ट्रीयन व्यासुमन् (१९० शीक स्ट्रीट) तरह्यी या श्वापार भाक्ष्यामां क्याच्या बता.

હરમનથી મી. છે. બિચા શીંગ જલ્લુને છે કે ભારાસી હીંરી તાટક મંદ્રમામાં તોલેતું ઇસ્તની માત્ર મુભારકર્તુ ગાયત (મત્રલ) શાધ ખેતા શરૂ કરવામાં ભાવ્યો હતો

હીંકું, ગ્રેસલમાન, ભારતી, કાલજગંતી ઉજવા, ભેના જેવા કાઇ વીરહા, દેવભારત નથી થયા. હીંદુ. લાંળી આયુષ નનદુરસ્તી, પાક દાલર બખ્ય જે, એ છે લાંડા હીંદના કાંદા, કાલજમંતી ઉજવા. હીંદુ.

કાલાનીઅલ પ્રાડકુસને અટિ લાઇસેન્સના જે નવા ધારે થયા છે તે વર્ષ એક વાંચનાર લખે છે કે સાની દરજી માંગી क्षेत्रां कादी क्यू छे हे नहीं तेनी प्रक्षासे। तथा अध्येभ्यदयी હેવાતું લાઈ ~~રેન્સ કર્યા સુધી~~ વ્યાવણ તૈના <u>ખુલાસો</u> તથા बार्स सेन्स सेवुंक कोर्स के ते सेवुं तेना भुवासी काहेरमां કરશા ટાંક બનાવનાર, ગાડી, માર્ડા બનાવનાર વધેરે બધાં એમાં આવી જતા હેલ તા શેરી ખનાવનાર અને વેચનાર જ્યા એમાં આવી ભાવ. મક્કઈના મ્યાટા (યુપુ) વેચનાર માત્રુ એમાં આવી ભાવ છા વ્યાવત ખુસારો મવાની ભવર છે. વિમાના જવામમાં મામે એટલુજ કહી કાઈએ કે કાલ પ્રમાં ફેરફાર મહત્વના નથી થયા. ભાજ લગી બધી કાલો नीअब बेह्युस ही बती. हवें केनी इत्रह व्यनस्थर अस હ્રેલ તે શોમાં ત વસ્તુાય. જેટલે મક્તકના વ્યત્યે અનાવટી ઉપલ્યુસમાં ભાવે કે કેમ તે સવાલ છે. મામી વિગેરને ઉપ રતા કાયદાની વાચે સંખંધ તથી. એવા બધાયે જેવે અપલ संभी साम्बेन्स न शीधी देश तेने न वेनी जे सम्राद करेंचुं भाषी बचारे हैं। अभे दिवरी सकता नथी ने दिवर વાની કરફર પણ નથી. છે. ક્યાં. ક્યાં.

આ મહીનામાં બે મહણ છે, પુનમનું ચંદ્રમહણુ તા. ૧૫ સપટેમ્બરનું છે તે અમેરીકા, પાસીપ્રીક મહાસાગર, આરટે વીંઆ અને એશીઆના અમુક ભાગમાં કેખાશે. એટલે કે તે આ કેશમાં નહીં દેખાય. ચંદ્રમા આપે શૈરાશે અને તે તાતે ૧૦-૫૩ પીનીટે છૂટશે. આ માસનું સુર્વ મહણ દક્ષીણ અને પુત્ર આફરીકા તથા હીંદી મહાસાગરમાં દેખાશે. આ સુર્વ મહણુ ગધરાત પછી ત્રણ વૃત્રિ શરૂ થશે. તે વખતે આપણું સુર્વિ એક તા શકતા નથી, એટલે તે પ-૩૮ પીનીટે (કરળન વખત) ઉગરા સારે અરધા કરતાં વધારે મહેવાયેલા આપણુંને દેખાશે. મહણુ શુંટલીના વખત કરળન ક-૪૧, એકાન્સબરમ ક્-૩૩ અને દેપટાઉન ક્-૪૯ છે

વેરલમથી મી રાધવજી રધુનાય જણાવે છે કે જન્માધ્યમાં ઉત્સવ અહીંના શ્રી ગાપાળલાલજીના મંદિરમાં બહુ ઉત્સાહથી ઉજવાયા હતા. શ્રીક્રમીય, ટાંગાટ, અને સ્ટેંગર તથા આસ પાસથી મહાગુ લોકાએ હાજરી અત્યી હતી. અને આહરે ઉ૦૦ માધ્યુમાએ આખી રાત લજન કીરતનમાં સાગી હતી, બાલુ તાધ્યત્તિકે છતા પ્રમુખપસ્થા નીએ જતરલ સભ્ય પસ્યુ મળી હતી અને તેમાં હિસામ વાંચવાનું વગેરે કામ ચાક્યું હતી. બે ના મેં કરાએ પોતાનાં નામ નેંધાઓ હતા

પેસ્ટર ક્લીઝાબેયથી સત્સંત્ર સભાના એક સભાસદ લખે છે જે શાવણ વધી ૮ સામવારે અનેના હેત્કમાં જન્મતુષ્ટ્ર મીના ઓછવ કરવામાં આવ્યા હતા. જે વખતે મળા હરી જનાએ દાજરી આપી હતી. હેત્કને ઘજ પહાકાથી શશ્ચમા રવામાં આવ્યા હતા. નાજંત્ર સાથે ભજન કીરતન થયા હતા અને રાતે ૧૨ વાગે રા. નરસીંબાઇ ગાવિંદજ વીગેરેઓએ આરતી સાથ લાદ પંજરીની પ્રસાદી વેંચી હતી. તે પછી ધળા અપલાસીએએ અપલાસ છોઠ્યા અને સુવારે પાંચ વામા સુધી ભજન કીરતન કરી મહેળ શ્વુદ્ધ થયું હતું

રમળન હંદને મુસલમાની તહેવાર મયે માંમળવારે માળ વામાં આવ્યા હતા. તે દીવસે બધા મુસલમાન મેમારીમાની દૂધનો બધ હતી અને મે તમા વેશ્ટ સ્ટ્રીટની મસ્જલમાં નીમ ત્ર પડવામાં આવી હતી અમે મુસલમાન સામ્મોને મંદની મુખારકી આપીએ કર્મએ અને મેરે. શેખ મહેનાએ આ મેમ તે નીચેની મજલ માકલી છે ને અહીં અપીએ કર્મએ.

કદ મુખારક કહિ મુખારક મુસલમાના આજ હ્ય, હરે સાલ રાજે લીસ મુખારક, ક્રજ સરકે તાજ હ્ય. કદ. ઉત્તક મુખારક પાક કદમસે, અપૂ ગુત્કે કુલ હો અયે, ત્રીરં દુખારા ઉત્તકે હમ, દીદીરકે મહાતાજ હવ. કદ. દુધ્ધમ મુખારક આદીઓનાપલમેં ક્રફેક બાવડા, દાર્ક કે સલલાનકા, ભાગીન, મુખારક ભાજ હય. કદિ,

ध्य युनाष्ट्रेड पानीहार साक्षार्य टीना मस्स्नीक अंत्री कोड्डा न्यायरभवी वाणे छे हे व्याभारी सीसामहीनी करेहेर सभा તાં ૨૦ ના રાજે ચાલાવડાના મોદ સેકરેટરી રા. મામાસાઇ करसम्बद्ध पटेसमुं स्थानको स्वरिष्ठ क्यानुं नहीं धवासी તેમતું રાષ્ટ્રનાકું શ્વીકારના અને વીદાયગીરીનું માનુ આપવા भवा दवी. प्रमुख काने भीका अदरकाओ होसापटीना ओह મુખ્ય માંલના વીચાયની ભારે ખેતુ સહત કરવી પહેરો કે માટે કીલગીરી બતાવી, અને રા, બીખાભાઈના માયાળુ સ્વ ભાવ, સોસાયટી પ્રત્યેની પ્**વીત્ર લાગણી અને બ**જાવેલી તિઃ સ્વાર્થ સેવાના વખ્યત્વ કર્યો. દેશભક્ત મી. ગાખક્ષેની સ્વા ગત વખતે આખી પાટીદાર કબીટીને એક્તાર રાખી અદ્વિ તિય માન ભાષવા સાભાષદીને કર્તવ્ય પરાયક્ષુ બનાળી હતી બાદ સામાયટી તરફથી તેમને એક સાનાના માંદ આપવામાં ભાવ્યા હતા અને મામના મુસાફરી સફળ *મચ્છી* હતી. જવાળમાં રા. ભીખાભાઈએ પેતાને આપેલા **સન્માનને મ**ાટ આવાર માન્સ હતા જાતે સ્વદેશમાં રહી કાલી ઉદયના કાર યા માં કાઇમાયુ ભાગે લઇ યાર કહેરી ભેવા તેમના શાન્છે भावती भागता हता. भाद ई बार खुदी हरी सभा बीहार જન થઈ હતી. શનીવારે ક્ષાંજે સ. મીખાણાઇને વળાવવા वं भ्रमान है भागुने। स्टेसने हुस बीबेरे क्षप्त समर यमा हुता.

ખે.જો એક મેથાનો સર્વતાર મી, ગાંકળદાસ કહાનછ (તપસારી હીંદુ મુનાઈટેડ ડેડીંગ કા તા મેનેજર) તરફથી થયા હતા. આશરે ૧૫૦ માણસા હ.જર હતા. પ્રમુખ મી. જ્યાર કહાનછ ઉપરાંત મેસરસ મેડ, પ્રાનુજ દેશાઈ, જીવણ મેમજ, હીરાલાઇ તથા ગાંકલદાસ સમયને વ્યતુસરતું ખાલ્યા હતા. ખુધાએ મી. લીખુલાઇએ સાસાયદી તથા જાહેર કાર થયાં જે સેવા બળવી હતી તે વધુ તેમ મા વ્યવસ્થા અને મી. લાફ માં તથા ફળ જીબાજતાને વહેંચવામાં આવ્યાં અને મી. લીસુમારને હત્તારા આવા પ મ સામા જરખારન ઘર હતી. વીંટર્સરથી 'એમ. એમ.' લખે છે કે તા. ૨૭ એમ સ્ટના ખતરેન જાણીતા વેપારી તી. ખહેમદ મહમદ વરી આવા પોતાના બે ખાલકોને લઇ હીંદુસ્થાન જવા ડરબન ઉપડી મથા છે. તેમને વળાવવા કીંબરલી શ્ટેસને ઘણા હીંદી શાઇએ હાજર હતા. મી. વરીઆવાના વિભાર પોતાના ખાળકોને અલીગઢ કાઉજમાં દાખલ કરવાના છે.

કૉબરલીથી ઈ.ડીવ્યન પાલીટીકલ એસોસીએશને દીંદના ભલા મીત્રા મી. ડેક અને ગી. મેલીયનના મરશૂને માટે દીલગીરી બતાવનારા તાર માકલ્યા છે.

ટરકાશ લડાઇના ખત્રરા વીત્રનવાર છાપીને દીલ્લીના મુસલમાની છાપા 'કામરેક'ના અધીપતી બી. મહત્રદખશીએ હીદુરમાનમાં તે ચરચા હોકાની નજર આત્રળ ઢાખી હતી. દાલમાં કાનપુરમાં દીનતું અપમાન થયું તે વિષે પણ તેણે આત્રળ પડી તેટલીજ ચરચા કરેલી. શેઠક અઠવાડીઆ ઉપરતા અંકામાં તેણે " મેસેડાનીઆમાં આવે! અને અમને મદદ કરે!" એ નામના શેખ છાપેલા અને હવે તેનું એક સામનોઈ ખહાર પાડ્યું છે. આ ચાપાનીઉં હીંદી સરકારે જપ્ત કરયું છે. આ ચાપાનીઉં હીંદી સરકારે જપ્ત કરયું એક સામના હજાજ સમક્ષ હાઈકારડમાં આ કેસ ચલાવવાની અરજ કરી છે. તેના વકાશે જ્લારું છે કે તે ચાપાનીઉં જપ્ત છે સાં સુધી મહાર અસીલની વકાદાર શહેરી તરીકની આભરને ધકા મહાંચે છે.

છેલી ટપાલના છાયાંઓ ક્રેપરથા જ્યાય છે કે મા વખતે હીંદુસ્તાનમાં અને ખાસ કરી મુંબઇ ઇલાકામાં વરસાદ બહુ પડ્યા છે. કેટલેક ડેકાંગ્રે તો તુકસાન પણ બહુ થવા માંડ્યું છે. તા. ૮ ઓગસ્ટ સુધીમાં વરસાદની ને હ ભા મુજબ છે: મુંબઇ હર ઇચ, અમદાવાદ ૨૫, પુના ૨૧, શુરત ૩૦, વડાદરા ૩૬, નવસારી ૪૯, વલસાડ ૬૭, ચીખલી તાલુકા ૫૧, જ્યાલપુર ૪૫, ભારડાંલી ૪૦, ચીન ૪૧, ચારાસી તાલુકા ૩૦, શુજ ૨૪, દ્વસાં ૧૪, વેશવલ ૨૪, રાજોદ ૨૩, ભાવનગર ૬૦, સ્વાંચી ૧૧ અને રત્યાગીરી ૫૯ ઇવિ.

આસામમાં કાચાર અને સીલહટ ખાતે લવ'કર રેલ આવી છે. ૧૮૮૩ મછી આવી મોટી ડેલ આવેલી કદી જ્યુમાં તથી. કાચાર ક્લ્લમમાં ગીમ વસતી ધરાયતારા ગામડામાં રેલના પાણી ફરી વડ્યાં છે અને ઘણાં મકાના ધરાડાઈ ગયાં છે. બીતનાં લખ્યાં ઘર પડી ગયાં છે. ડાંગરના મોટા જવા નાશ પામ્મા છે અને રસ્તા ધાવાડા ગયા છે. દ્ધાણ સીલહટ માં કલ'કર રેલ આવી છે. ચાના પાકનું કાવિબ ખરાબ છે અને ચોખાના કરાવ ચડી ગયા છે.

ગુજરાત વર્નાક્ષ્યુલર મોસાયકી હસ્તક લખાતા કેક્લાક ધનામી નીખેધામાં આ સાલ " ભુદી ભુદી કેરી વસ્તુઓ થી સુદ્ધિ તથા બીજી માનસીક શકિતએ પર થતી અસર " વિષે એક નિખેધ ડા. ચુનીલાલ ગ્રીભોવનદાસ તરફથી હતો. તેમણે તમાકુ વિષે જણાવ્યું છે કે તમાકુમાં નીકાંડાઇન નામનું કેર રહેલું છે. તમાકુમાંથી સીમાર બનાવવાનું કામ ઘણું મેંદુ હોય છે, અને તેમાં શ્રીષ્ણા જંદ્રઓ ઘણી વાર રહેલાં ક્રોય છે. આપણે લાં ઓએક તમાકુ આવાના કે સુધ વાના કામમાં કે છે, પરત્નુ ચીનમાં તો ક્યાંઠ વરસની છોકરી ઓ પણ બીડી પીચે છે. તમાકુ કેક ઉપજાવનારી વસ્તુ છે. તેથા કુમરસ હોક ઉપર ખરાય અસર માય છે. આપણા સામમાં કેલ તેમ હોતા કહેતાં હતા કે જે કલ્લો કરવાનું આણા સમમાં કેલ તેમ હોતા કહેતાં હતા કે જે કલ્લો કરવાનું આણા સમમાં કેલ તેમ હોતા કહેતાં હતા કે જે કલ્લો કરવાનું આણા સમમાં કેલ તેમ હોતા કહેતાં હતા કે જે કલ્લો કરવાનું આણા સમમાં કેલ તેમ હોતા હોતા કે જે કલ્લો કરવાનું આણા સમમાં કેલ તેમ હોતા હોતા કે જે કલ્લો કરવાનું આણા સમમાં કેલ તેમ હોતા હોતા કે જે કલ્લો કરવાનું આણા સમમાં કેલ તેમ હોતા હોતા કે જે કલ્લો કરવાનું કરવાનું હતા કે જે કલ્લો કરવાનું કરવાનું કરવાનું કરવાનું કરવાનું કરવાનું કરવાનું કરવાનું હતા કે જે કલ્લો કરવાનું કરવા

જેઓ ખીડી પીતા હાય તેઓને ભરભજરમાં ચલ્લુકના માર માર્ક, ઈક્કિફી સુંલવાથી અને ચલમ પીવાથી ખરસ થયાના દાખલા પછુ બન્યા છે. સાપની છજા ઉપર નીકાટાઈ નહું એક ટીપું મુક્લાયી તે ખરી જાય છે, એટલું ભયંકર લીવ તેમાં રહેલું છે. સીમારતા શેમખર્યા દાશની આદત પડે છે. તેમાંકુ ખાવાથી બહેસપ**લું આવે છે અને જમણી આંમની** શક્તિ એક્શિ શાય છે.

ગયા મહીનાની આખરીએ વિલાયતમાં હૈક્ટેનંટ જનરલ ચંગે ચીનમાં અરીમથી થયેલી પાયમાલી વીપે આપસુ કરતાં જસ્મુવ્યું કે અરીમના વ્યસનથી અમારા દેશને છેલા પચાસ વરસ થયાં કર વરસે પા. ૯૦,૦૦,૦૦૦ ના ખાડામાં ઉતરવું પડ્યું છે. અને લાખા લોકાની છંદગી ભરબાદ થઇ ગઇ છે. સોનના બંદરેશમાં હત્યું યા ૮૦ લાખની કરમતનું અરીશ પડ્યું છે. આ અરીમની ચીનને જરૂર નથી. ખરીદવાને તેની પાસે મઈસા મહુ નથી. ભીનની શરકારે હત્યું તે હમાગુજ પ્રત્યાની મેહી રકમા બ્લાજે લીધી છે. આ અરીમ મહ્યું લઈ જવાને માટે અમાર શરકારને અને વીન વીએ છીએ. જે કેર અમારે નથી જોઈ તે બીજાને આપ વાતું અને કહેલા નથી. અમારી પાસે પર્ધસા હતા હો અમે તો તે ખરીદીને અલ્લો મુક્ત.

નવાં આવેલાં અંગ્રેજ યુસ્તકા.

ધી કૂધુચર એક ઈસ્લાય- યુગ્રહ્મભાતી દુનિમાના પુરા ભાહીતમાર ગી. હળલ્યુ. એસ. બહેટ " ફેાર્ટ નાઈટલી રીવ્યુ " માં લખેલા પાંચ નિખધા આ પુસ્તકમાં છે. કીંગત ટપાલ માર્ચ સાથે શી. જ

રૂબાવત ઐલ્ફ ઉમરખાયામ ચીત્રા સાથે કી, ટપાલ ખર્ચ સાથે **શ્રી. ૧-૯**

ધ્યા રહેશી એક એક એન આદરીકન ફાર્મ—કેપદાઉનના પ્રખ્યાત ક્રેપક એક્સીન સરાઇનરના આ પુસ્તકની ૧૧૬ હત્તર નહોંક હતાઇ સુધી છે. કરે દેપાલ પર્લ્યુ સાથે શી. ૧–૯

भी पेश्वेट केल कीह ज्यान जायन कीह सहस्त मुक्तरक्तुं हमश करन यश्चि. ही. हमझ भर्ग आहे ह/१०

સેલ્ફ ફેલ્મ, કેરેક્ટર અને લાઇફ શ્રોડ કોળર ના રે ક ઇલ્કના આ અને ઉપયોગી પુસ્તકાની અનેક ભાષાએમાં કહ્યું આરતીએ છપાઇ સુધી છે અત મહેનત અને ઉમદા શ્રારિ વધી શ્રાલુસ કેટરે સુધી વધી શકે છે હેના આ પુસ્તકામાં અમ'પન નાપના તથા રસ્તાએ આપેલા છે. કરેકની કી. મી. ૧/૬ દરેકનું દ્રપાલ ખર્ચ પાંચ યાંચ પેની.

ખજ તેલિજ–વૈદાંતના તત્વનાન વિધે વિચાર રાયાયજ્ અને મહાભારત—મરદુમ રામેશ દત્તે લખેલ તરજૂર્યા.

લાઈ એક એશિઓ અથવા સધ્યયતિય.

સિંગ સાલાસાયના એડવીન આરનોલી કરેલ નાગવલ્યીના તે તરવામા

્ડકુન્તલા-ક્વી કાલીદાસના સસ્કરત નાટકના તરજીયા આમાં વધુનંશ મેધદુત, ઉરવશી વીચેરે માંટકના તરજીયા છે. હાલીએક કુળાયત- સાક્ષ્યદ અબ્દુલ અજીદે અરેબીકર્માથી હારજીયા કર્યો છે.

અકવાડીક પંચાંગ.

મોરતી—તા કઠી સપ્ટેમ્બરથી તા ૧૨ સમટેમ્બર સુધી છે. સ ૧૯૧૩ હોંદ્ર—ભાદરવા સુદ ૬ થી ભાદરવા સુદ 1ર સુધી સંવત ૧૯૬૯.

ગેરતું મેદન—તા. ૪ સવાલથી તા ૧૦ સવાલ સુધી હીજરી ૧૩૩૧.

પારસી—તા. ૩૦થી તા. ૧ રવીવારથી પાચ ગભારના દીવસા છે. શુક્રવારે પપેડી-નવુ વરસ

વાર	lar	લા	દુ ચિ	સુ તા.	યા. સ.	સુર્ય 5. ર	દય ધા	સુર્ય ક.	ાસ્ત મા	
શની રવી સામ	9 1	सुह »	6			ξ- ξ-				

44 20 €- a 4-80 319 ६१ 6 4 1- 2 4-82 ૧૦૧ 1 4-46

ઉપર છાપેલા ફાેટાગ્રાફ સ દર

માનવંતા દાદાભાષ્ટ નવરેાજી ઇંડિઅન સ્ટ્રેચર બેરર કાર અકુધાનીસ્તાનના અમીર મી સારાબજી શાપુરજી અગજતીના **મી.** પાલાક रीयालन् कारदन **સું**ભુકમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીઓ મદાસમાં હુસિવાલના દેશપારીએ। થી. કેલનબેક **ગી. જોસ**ક રાયપન ફેરીઆ ખોહાન્સખર્ગમાં હોંદી જોતિસ્તંભ ~~ક્રોડીડારપ ક્રાકેશ~~ન **મી. ગે**.ખહેતા માનપત્રાે ટાલસ્ટાય ફારમના રહીશા મરદૂમ ગી. નારામછસાગી

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૬ સપ્ટેમ્બરના અરસામાં જતી સ્ટી. મારકમાકુમાં બંધ થશે.

જતી ,સ્કી., અમાતદમાં તથ થશે.

di. ાક સ^રટેગ્લરના અરસામા જત્તી રહી. પત્યુરમામાં બધ થશે

BOOKS TO READ

Price, post free

The Had of the East of legends drawn from Valmikl's Sanskrit Poem, the Rumayan A Peasant Sage of Japan: The Life

and work of Sontoku Ninomiya-One of the greatest accual reformers in Japan

The Story of an African Farm, a novel, by Office Schreiner

> Civilisation of India, by R. C. Dutt, Byzantine Empire or History of Syria, Asia Minor, Egypt in Africa. (The present Turkish Empire formed once a portion of the hyeanthe

> hields, Factories and Workshops, or Industry combined with Agriculture and Brain Work with Manual Work, by Prince Kropotkin

Self-Help, by S. Smiles Life and Labour or Characteristics of men of Industry, Culture, and Genius, by S. Smiles

Character, by S. Smiles Rubayat of Omar Khayyam, with Lastrations

The Song Calestial, by Edwin Arnold 2 The Light of Asia, by Sir Edwin

talam, by Justice Syed Ameer All The Koran

Sakuntala, an Indian Drama by Kalidas Stoh smmedanum

Mahomed ' The Great Arabian,' by Meredith Townsend Gulistan or Flower Gazden, padi Sasame and Libes by John Roskin Unto this Last, Duties of Man, by Mazzini

Time and Tide, by J. Ruskin English Traits and Representative Men, by Emerson

Society and Solitude and other Essays, by Emerson Takes and Parables, by Tolstov

War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Tolstoy Arabian Wisdom

A Visson of Index, by Sidney Law The Indians of South Africa Helots withis the Empire and How They are Treated. By H. S. L. Pokak Stories and Sayings of India Ceylon and Burms

Future of Islam

The Wisdom of the East Series

Brahma Knowledge The Person Mystics-I. Jalaludsten Rumi It. Jami The Buston of Sadi The Religion of the Koran Diwan of Ahu.-Aik

Tunder to அதி மூர தமிழில் கணர் காளபண்காகி அப்பால் சுழியது. Frinted and Published by M. K. Gandhi விய தபாந்த கியுடன் 161வில் 1Guard International Printing Press Phones, Natal

યાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

	ક્રીયત.	પાસ્ટેજ		
	श्री दे	શા. પે.		
કાવ્યદેહન ભાગ ૧ સા	2.8	e		
કાવ્યદાદન ભાગ ૩ જે	8 0	4		
કાવ્યદેહન ભાગ ૫ મા	8 4	10		
કાવ્યદેહન ભાગ ક ઢા	* 1	10		
તુળસીદાસકૃત રામાયણ	Ч а	1 0		
યંગા ગુરજુર વારતા	9.8	3		
વ્યાળકાના આતંદ, ભાગ				
૧ તથારલખતાર∶				
ઇચ્છારામ સુર યરામ				
દેશામ	2 8	×		
લ્લગવદ ગીતા	10	0		
ભકત માળમહાત્મા				
નાભા સ્વામીકૃત	₹ •	*		

લંડને કમોટા કંડ

યા. શી. પે. ७५ १३ ર વ્યામળના સરવાળા. ૦ મેસરસ પ્રીટારી*ચ*્યા

ર ૧૦મી ભાષ્ટા ગાવિદ

૧૦૫

J 10

I IO

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુનીઅન-કેપ, નાતાલ, દ્રાંસવાલ, ા ાળ્યો રેજીયામાં —

વારધિક છમાસિક ત્રિમાસિક

બધાં લવાજમ અમાઉંથીજ હેવાના

ધારા છે भूनीयननी भक्षार छापानी दर वार्रिक 9'શી. ૧૫, છમાસિક શી. ૯, અને ત્રિમા– ⁹]સક શી. ૬ છે. જો ધરાક - ચેક ત્રાક~~ઢ~~ 9 તા કર્યાસનના છ પેતા (ડરયન સિવાયની ^ક ⁹,ચેકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી. અમે ત્રણ

ता. ८ अप्टेम्परना अस्सामां भूकः जिल्लाका इतके कात है जांक क कि कि भासरी आधा सवालम सेना नथी, जे के प्रिति का कार्य के कि कि कार्य करें कि कार्य कार्य के कि कि पहरूकत क्रिकेश के कि कि कर करा वराहे । भारत में योजे छाजे

Indian Opinion

इ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 37-Vol XI.

SATURDAY, SEPTEMBER 2011, 1913.

Regulared at the G.P.O. as a Heuspaper Price Tennermics

THE INDIAN DEMANDS

HE tollowing letter, dated the rath instant, has been sent to the Government. Up to the time of going to press, no reply has been received by Mr. Cachalia:

"On behalf of the British Indian Association I have the honour to submit, for the information of the Honourable the Minister, that, after having read your telegram of the 9th instant addressed to Mr. Gandhi, it has been most reductantly and with the utmost regret decided to revive Passive Resistance, owing to the inability or unwillingness of the Government to concede the points submitted by Mr. Gandhi in his letters to you, which my Association has seen

"I venture shortly to explain the position that unfortunately faces the community represented by my As-

OCTATION:

"Ever since the British occupation the position of the ladians residing in this province has admittedly grown worse than it was during the Republican regime. In 1906 it culminated in the Bill of that year, which not only summed up the black past but foreshadowed a blacker future, and which, though then vetoed, was repassed almost as the first act of the Responsible Government, and became known as Act 2 of 1907. As the measure was considered by the community to be humiliating and as the circumstances surrounding it showed a policy deliberately hostile to an honourable existence of the community in the Transvael, my countrymen solemnly decided in the month of September, 1906, to adopt Passive Resistance. As is well known, over 3500 imprisonments were suffered by my constrained during the struggle, over 100 deports ions to India took place and even two deaths occurred, owing to the suffering gone through during the crisis, Several tamilies were rendered homeless, and they had to be supported from public funds. Then came the provisional settlement of 1911, which the ludians thought not only promised them what they had been suffering for but also meant an attitude of friendliness towards them such that, almost complete probibition of Indian immigration being attained, the resident Indian population would be free from the state of uncertainty it had lived in and might look forward to a steady improvement in its status, as a permanent element of the new nation that was forming in South Africa. Moreover, the inauguration of the Union gave it some hope, though it filled it equally with misgivings and threw on the Passive Resisters a responsibility for the whole of the Union instead of for the Transvaal only . But the community was soon distillusioned. The administration of emitting laws specially affecting it grow steadily harshor. The Cape Licensing Act, the

Natat Licensing Act, the Gold and the Townships laws

of the Transvani and the existing lumigration Laws of the Provinces began to be administered as they never had been before. What had been termed the 'Northern' spirit began to pervade the administration in Natal and the Cape. Thus the spirit of the settlement containly began to be broken so soon as it was effected.

"The abortive Bill of 1912 showed that even the letter would be broken. The original draft contained serious flaws and was in conflict with the two principles of the settlement—the removal of the racial bar and the maintenance of existing rights throughout the Union. I must admit in laimness that, so soon as the defects were pointed out, there was a willingness on the part of the Minister to remodel the objectionable clauses. But that Bill fell through, and fresh assurances were issued to the community that the settlement would be carried out.

"Then came the memorable visit of the Honourable Mr. Gokhale. High hopes were again raised. The position was made perfectly clear. And declarations were made by responsible materinen inducing the expectation that a satisfactory Bill would be passed during the ensuing Session, and that the iniquitous and admittedly adjust tax of £3 on certain excindentified men and women would be withdrawn. The Honourable Mr. Gokhale declared at public meetings that he had every confidence that the tax would be abolished

both for men and women.

"But the last Session dashed all hope to the ground. The draft Immigration Bill broke almost every condition of the settlement of 1911, and it showed that the community was to expect nothing from the Government, who would have carried the B L as it was, could they have done so. That the Act itself is a great improvement on the original Bill is due entirely to the Joexpected opposition that the Government met from all quarters of both Houses of Parliament. The attempt of the Government to remit the £3 tax only on women showed also that they, at any rate, were not prepared to remove it from men.

Notwinstanding such groomy indications of the host is spirit of the Government, Mr. Gandh, was authorised to enter into negot ations for a settlement by substituting proposals with it if accepted, would have just, but only just sufficed to find the letter of the provisional settlement of 15th above retrired to. The common ty had hoped that, if even such a settlement were effected, the temble Passive Resistance could be avoided, and that the grievances could be pressed on the attention of the Government by means involving less personal sacrifice and suffering by the community

"But the Government evidently thought otherwise. They have not only rejected most of Mr. Gundhis proposals, but they are showing by their administration of the new let in Nata and by their having passed regulation in the arrange let some o which are barsh and under that it is one it team to a only to keep out new many can shape to gound it is ded residents who, bet are the new Act. for not so dethe city in the entering, and

to put obstacles in the way of wives of domiciled In-

dians entering the respective Provinces.

"In the circumstances, there is now no course left open to the community but to take up Passive Resistance again, which now naturally will not be confined to this Province alone and which, on this occasion, will be taken up by women as well as men. The leaders of the community fully realise their responsibility in the matter. They know also what they and their countrymen will have to suffer. But they feel that, as an unrepresented and voiceless community which has been so much misunderstood in the past and which is labouring under a curious but strong tace prejudice, it can only defend its honour and status by a process of sacrifice and sell-suffering.

"Passive Resistance has been recognised by the Government as a legitimate means of securing redress It is, therefore, hardly necessary to assure the Government that the community has no desire to dely the laws of the land, to which it will submit by bearing the penalties provided for a breach of the obligations thereauder which the community cannot discharge cousis-

tently with its honour and self-respect.

" In conclusion, I beg to state that the struggle will be continued so long as :

"(1) A racial bar disfigures the Immigration Act. "(z) the rights existing prior to the passing of the Act are not restored and maintained :

"(3) the £3 tax upon ex-indentured men, women

and children is not removed; "(4) the status of women married in South Africa is

not secured.

"(5) and generally so long as a spirit of generosity and utice does not pervade the admin stration of the exist. ing laws referred to betein.

"And it is respectfully submitted that a smooth and just working of the laws is not possible until the Government consult the leaders of the community in the diferent Provinces."

Press Comments on the Struggle

The Natal Mercury gave the following leaderette in its issue of the 16th instent :-

According to a telegram received from Johannesburg yesterday, and which is confirmed as the result of inquines made locally, South Air caus to witness another pass ve resistance campaign conducted by the local Indian community, in concert with the Indians in other Provinces as a protest against least at ve and administrative acts of the Government with hint is declared undary oppress them. On this occasion it is intimated that the movement will not be confired to the Transvani, the mene of the former string e, but will excend throughout the Union, and in all liarts of South Arrica Indians will seek to be incarcerated in order to emphasize their protest against the existing There can be no disguisting order of allairs. the fact that the Indians, as a body, have considerable cause for complaint. The administration of the Imma grants' Regulation Act, which, it is understood would in figate in some degree their lense of ghevance has, on the contrary, ratter accentuated it whist the la lare of the Government to repeal the £3 tax on ex inden tured Indians, as was at the time of Mr. tookhales visit understood to be agreed upon, has saided to the feel og. On the other hand, the Indian com nan ty should be well aware that European op nion generally in altogether opposed to extension of the r prose it privileges, or perha is, to put it more accurately, any m tigation of the r disabilities, and that who so lad a s to bost Airca remain on cord to us not describe to those which have existed bittle to, the face it a afforded them on not be extended. The I dian is a on of Juhannespurt, in the course that relater of the M nater of the Interior, stomat the "offer month in law, que court the appellant for just working of the laws is not possible until I the police on a charge of perjury.

Government consult the leaders of the Indian community in the different Provinces," but, in view of the drametrically opposed views of the parties to the proposed Conference, there seems little chance of any good resulting from it. Whilst, however, the Indiana make their first cause of grievance "the racial bar which at present disfigures the Immigration Act," they are, in effect, crying for the moon, and are preventing those who sympathise with them in their other grievances from giving them the assistance which they might otherwise be able and inclined to afford

NOTE: We deal with the latter portion of this leaderette in our Editorial columns.-Ed LO.]

Immigration Appeal Board

At Durban on the rath materia, the first case was that of Ragwoonanda Bhgyro, for whom Mr. Chris. Binns appeared. Mr. Suter represented the Immigration Department. Appellant claimed his right to land, on the ground that he came here originally from Mauritius, that he had returned there on business, and had now come back to Durban in order to resume business here. He also claimed that he was Macritian by birth, and that his father and mother were Mauritians although his grand-parents were Indians.

Mr. Suter argued that the man was an Indian, and could not claim to be a Mauritian or Creole; that he came to this country as an officer's servant, and got a pass while he remained in the country. He was also a Mahomedan, and Mauntians were not Mahomedans.

The appeal was discussed, on the grounds of national sy and domicite, but the man was advised to make an application for special consideration to the Department

The next case was that of Bulubhorree, for whom Mr. P. O'Hea appeared. After the hearing of some

evidence, the matter was adjourned.

In the third case on the list, Kiroobegum, a woman, Mr. Romer Robinson appeared for the appellant, and was granted an adjournment, the facts being similar to those of another case which is to be heard by the Supreme Court.

The Immigration Appeal Board resunted its sittings

on the 13th instant :--

During the hearing of one of the adjourned appeals the President referred to the unsatisfactory nature of the evidence, and said the Board desired to approach the work before them with the very greatest desire to do justice. They had even allowed a latitude in regard to the evidence that they need not have allowed. He wished to impress upon all that the evidence must be satisfactory, and not of the unfortunate character that had been heard in some cases. It was extremely difficult for the Brard to get at the treth, and for the Brard to hold the scale of justice evenly. In the case then before them the Court was not satisfied with the explanations given by the appellant. Everything pointed to the fact that he had let the country to 1905, and no satisfactory evidence had been brought as to his movements since. The appeal was refused.

In reply to Mr Goulding, who appeared for the apper'ant the Court agried to state a case, and stated that each case would be presented on as analysical merits apart from the question of general in the pres

Is the a peal of one famil Was, the President in and ance a commence is a same that the board was of op n on that the a, pellam took ooth and misse cert hi cale and it Nafal in a chiefcumnian a as to justly the board in tomageto the concession that he did not intend to recurr to Nata. The evidence which the appears pare a support of his statement was full of not are. The appear was relied in a second by "

The appeal of Suliman Essop was allowed.

Mr. Sullivan appeared for the appearant.

The Board then adjourned.—Natal Mercary.

From the Editor's Chair

z en conductivo de la condución de la condució

MR. CACHALIA'S LETTER

Ture errevocable step has been taken. The British world knows, through the magnificent agency of Reuter, that the handful of Indians in South Africa have declared passive resistance—that this inferoscopic minority of men have pitted themselves against a mighty Government, against a European population comparatively overwhelming in numbers and enjoying the privileges which cannot belong to Indiana in this sub-continent, perhaps, for generations. Indeed, this time, passive resistance is not hierely against the Covernment and the haropeans of South Africa, but it is equally against the Imperial Government. Lord Amon II, in his great speech in the House of Lords, has made it clear that, had the Imperial Government done their duty, the course of legislation would have been different, had they been only neutral, the Immigration Act would probably have not been passed. We may not, therefore, expect any assistance from them unless, by passive resistance, we open their eyes and they begin to see clearly how etiminally they neglected their trus-

Mr. Cachairs has made it perfectly clear why the great and awill step has been taken—a step that may mean ruth to hundreds of our countrymen. He states definitely the demands of the community. He asks for (1) removal of the racial bar from the Immigration Act, (2) the restoration of rights that existed prior to the legislation, (3) a generous and just administration of the causing and throughout the Union affecting Indians, (4) the removal of the £3 tax, and finally (5) a spirit of friendliness towards the community in place of one of hostility which one notices in all their acts concerning Indians. And thus is what Lord Ampt-

hill asked in his speech just referred to

Let us examine each point as briefly as possible. We notice that the Natal Mercury, in its otherwise admirable leaderette on the situation, falls foul of the objection to the recial bar. We feel sure that our usually well-informed contemporary has in this instance secured the service of a leader-writer who is not yet as fall with the question. That the racial bar should be removed has been common cause since 1910. Indeed, the Union Government have delended and the Imperial Government have approved of the measure, contending that there is no racial bar in it. Nor does its removal in this case involve racial equality in every other case. To remove the racial bar merely means a reversion to the state that exusted in 1906. It refers to racial equality in law for purposes of immigration. Even when this equality is granted, as it must be sooner by later, there will still remain racial inequality in respect of many other lass in all the provinces. That, in spite of the Government's protestations, racial inequality is to be found in the Act has been clearly abown by Lord Ampthill. The Act requires from an Indian immigrant an unnecessary and moulting declaration which it does not from a European immigrant. The declaration is merely an admission of the legal disabilities imposed on the Indiana of the Free State. Without the admission the disabilities, as has been admitted by the Government, will remain. The retention of this racial bar is due meraly to the unresponding obstitucy of the Free State Members of the Union Parliament. The Government do not wish to offend these their supportors - Otherwise, removal of the recial ber means both ng to the Government and its population: As a matter of fact, removal of the racial bar is one of the items of existing rights. It has been separated from other such rights because the struggle hinged, prior to apra, only round the racial bar question.

The existing rights attacked by the new Act are, for instance, the right of South Africa-born Indians to enter the Cape under the new repeated Cape Act by reason merely of their birth, the right that existed, or was assumed to exist, of the wives of resident Indians married in South Africa according to non-Christian rites, to be regarded as legally married; the right of Natal Indians to absent themselves for any length of time from Natal

themselves for any length of time from Natel and to return if they were proved to be from fish holders of certificates of domicile. We do not touch upon minor existing rights which may or may not have

been taken away by the Act.

The 1 tax is the screet question from many points of sew. It is a burden imposed upon a most helpleas class and it is a tax which was universally condomned, during Mr. Gokhale a stay last year in South Africa and as Lord Ampthill most emphatically states, "the Ministers in South Africa definitely promised Mr. Gokhale that this £2 poll-tax should be removed and Mr. sters told the Governor General that they had given him this promise." We hold that a promise given to Mr. Gokhale is a promise given to the Indian community. It, therefore, becomes our sacred duty to offer passive resistance until the tax is repealed.

Indians exampt be expected to sit still if the administration of the existing laws is made barsher day by day. Formerly Indian wives were admitted without furs and without much questioning. Now the Gavern-ment have instructed Immigration Officers to demand closest proof, and then, too, there are all kinds of quibbles raised. Kutsambibi's case is the latest. There never has been any justification offered for such harshoese of procedure in admitting Indian wives There has been no charge brought against us of having attempted to bring in women of questionable character or of our women having offered any competition. Then take the unreasonable deposit of £25 required from men who want to prove their domicile as against £16 which used to be demanded before. Visiting passes which used to be issued fairly liberally are now being granted in a most niggardly spirit. We know of cases in which some have been refused permits to visit their parents and business people to visit other provinces to collect their debta. It is no easy matter for an Indian creditor to secure a permit to visit the Transval for the purpose of collecting his book-debts. The tendency of the administration is to wipe out the resident India's population by maxing its life in Bouth Africa as intolerable as possible. The administration of the Gold Law and the Townships Act to the Transval and of the trade licensing laws in Natal and the Cape has been supply scandalous. Mn Gachalia, therefore, mente that this method of administrating the laws affecting us must be changed.

And none of the reforms Mr. Cachalia denient one possibly be attained unless the Government and the Europeans of South Africa adopt a less hostile and more reasonable attitude. If the former continue to frew upon us and the latter continue to pass resolutions demanding our destruction by a process of compulsory civic starvation; we must meet them by showing that we are capable of dying for our bonour and an honourable existence in South Africa, not by fighting them bodily, but by a process of voluntary suffering which at once plinties and dignifies.

HOW TO DO IT

Passive resistance, this time, it is be comparatively an early saider as at was a stand to all this Provinces of the Union, —but this said a first up was so less a money, shy are likely to be present by an event improvement will be easier. Hitherto, Powers Receives have challed upon arrest by crucing the Transvess border. That

is how the present struggle, too, has been commenced. We may, on this question of the crossing of the border, at once say that this method of resistance does not mean that we are asking for a breaking of the provincial boundaries. On the contrary, as soon as the reason for the struggle ceases, those who will have crossed the borders of different Provinces will return to the Province of their domicile. Passive Rematers are not fighting-dare not fight-for personal and individual

But the crossing is an expensive business. Those who feel inclined to take an active part in the campaign can, in a quiet and digmited manner, court arrest by hawling or trading without licences, or, if they have their becoces, without showing them. They should, in each case, inform the Police or the Courts that it is not their intention thus to break the law but that, until there is a settlement with the Government, they propose not to assist the authorities in carrying out the laws of the land which have no moral or natural but only an artificial basis. This is not a struggle of a day. Each one can think out for himself how he can best court arrest. Time and experience will show the right way if we have the will to suffer for the sake of our own and our country's honour.

Imperial Parliament

House of Commons August 7.

In the debate on the Indian Budget, Mr. PRILIF

MORRELL moved the following :-

"That in view of the responsibility of this House or the Government of India it is desirable that a Standing Committee on native affairs should be appointed, and that the salary of the Secretary of State for India should be placed on the Estimates.

He did so on the ground that it was quite imposs hie in the course of a few hours' debate once a year that the House should be able to give to the enormous complexity of Indian affairs the consideration which , they really deserved, and he proceeded to give instance of matters which required more attention from

Parliament than, in fact, they received.

"Let me give the Flouse" he said, " two or three examples of the sort of questions which are not dealt with, or are doubt with inadequately, under our present system. Let me take, first, the position of Indians in South Africa. There we have a large commanity of 150 000 Indians who feel to-day that by the new immigration law which has just been passed they are being subjected to an almost intolerable gnavance. They say that faith has been broken with them, that a settlement has been reached as a result of a prolonged agreation, but it is not being carried out, I am not here now to say whether they are right or wrong. We could not discuss that matter at any length upon any Amendment. So far as I know, they have very strong grounds for what they say any that in two part culars the provis onal settlement has not been carned out. In the first place, they may that their existing rights are not being preserved. and, second y, that the racial bar which they objected to is being reintroduced under this law. Their leaders threaten that if this law which is in operation now is allowed to continue in operation without amendment, they will be again compeled to resort to that compaign of passive resistance which led in the past to such tolense bitterness and to such great evis that finally, even in bouth Atrica, the Government was compelled to find a way out. If that happens, grievances will reverberate tight through India It is not only the 150,000 Indians in South A new that you are dealing with. They led us that n a South Africa is unifer the British flig their post at is even worse tran is the old tays if he kep thic Street it a, I would almost say dis pecitible to this I neserthat when a difficulty of this sort arises, affection the

Empire as it does, no opportunity whatever should be given to discuss it fully and freely as we ought to do. We cannot find out what the Government are doing, or what steps they are taking to protect our Indian fellow subjects."

The House of Lords Debate

(Continued)

THE LORD PRIVY SEAL AND SECRETARY OF STATE FOR INDIA (THE MARQUESS OF CREWE): My Lords. the noble Lord opposite expressed regret, which I fully share, that it has fallen to my lot and not to that of my noble friend the Under-Secretary of State for the Colonies to make the official answer on this occasion. Obviously it would have been infinitely more pleasant for me, as Secretary of State for India, to confine myself, it I had to speak, to sympathetic generalities on behalf of the Indian community in South Africa, and to express my sympathy with the undoubtedly deep feelings which my noble friend on the Cross Benches has described, which are held throughout India with regard to the troubles which South Aircan Indians have undergone. But it is not possible, as the noble Lord knows, for my noble triend to be here; and therefore I must do the heat I can, bearing in mind, of course, as the noble Lord will, that in a matter of this kind His Majesty's Government can only have one policy, that policy being conditioned by the circumstances of the case. Consequently it does not, in effect, greatly matter by whom it is stated I entertain to the tuliest degree the sympathy of which I have spoken, and I sutertain it particularly for this reason, that it is altogether impossible for most Indiana in Ind a who consider this question or who hear vaguely of it to realise in any degree the difficulties which contront either His Majesty's Government or the Ministers of the South African Union in dea ng with it, and it is not indeed easy even for those Indians in South Africa who are the subject of the legislation ; to look at the matter from the large standpoint from

which we are compelled to regard it. The noble Lord opposite has spoken of the various discussions and the failures of legislation which have taken place on this question for the last lew years. What, he describes as the Provisional Settlement embodied three things-first, that there should not be any exclusion or discrimination against Indians or Asiatics as such, though exclusion or discrimination might be brought about by administrative means; secondly, that there should be a clean state for those who had engaged in passive resistance owing to their objections to the laws or regulations of South Africa . and thirdly, that there should be every year an admit sion into South Atrica of a certain number of prolessional Indians, lawyers, or doctors, or priests, as the case might be, whose services could not be supplied from the Indian community in South Africa itself I should like to say that I am quite certain, to a great extent from personal knowledge, that it has been the keen desire of General Botha and of General Smuta, with both of whom I have had many conversations on this question of the Indians, and also, as I think is evident from the Biue-book, of Mr. Fischer, with whom I did not at any time discuss the question because when I saw him he was not immediately concerned with it-I am cortain that there has been a general desire on the part of those three public men in South Africa to most the desires of the Indian residents so far as public opinion in South Africa will let them. When we talk, as my noble friend did, of a broad view being taken by the Union Ministers and of their regarding the question of Indian immigration or residence from a liberal point of view and in its economic aspect, it must be remembered that Ministern here have to contend with a vast amount of personal and racial prejudice, a great deal of which they would no doubt themselves regard as unwise, although porhaps in argoing from the African point of view they cannot be expected to admit it. I should also like to say that I am certain that Lord Gladstone has done his very best to place the Indian claim in the fullest and fairest light before the South African Government and that no shortcomings can be complained of Jib's part any more than on the part of the Ministers than values.

Both noble Lords who have spoken have alluded to the visit of Mr. Gokhale to South Africa. I cordially approved of that visit, and I fully hoped that its results would be, as indeed I hope they have been, good in more ways than one. In the first place, it was an advantage for a distinguished Indian politician like Mr. Gokhale to see for himself on the spot what the difficulties are of meeting to the full the desires of the Indian community, and it was not less a marked advantage for the South African Ministers, and I was glad to observe that the noble Lord opposite stated what I am able to confirm, that those Ministers received Mr. Gokhale with all the distinction and kindness which was due to his position and character. It was of the greatest possible advantage for them to have the benefit of hearing the views of an Indian genticinan of such currence who was able to impress upon them what the weight of Indian public opinion

generally is on this particular subject. The noble Lord opposite, Lord Amothell, called attention to the fact that this Immigrants Regulation Bill is not in accordance with the Provisional Settlement of 1911 or with the stipulations of His Majesty's Government, and my noble friend on the Cross Benches has also pointed out certain particulars to which, in his opinion, it fails to carry out that settlement. The noble Land drew after a on to the correspondence between Mr. Gaudhi and General Smitts, in which Mr. Gandhi mentioned the removal of the racial bar throughout the Union as a necessary concomitant of legislation, and General Smuts replied that there should be legal equality for all immigrants, aithough I think he went on to qualify that by excepting mere administration from this necessity of equality. It is maintained by the noble Lord opposite that Section 7 of the Act contravenes that arrangement or engagement by maintaining in the Orange Free State the law which sorbids any Asiatic to carry on business there; and both noble Lords have pointed out that my Despatch of October 7th, 1910, was opposed to any differentiation of the kind. That is quite true, and it is also true that we did desire at that time, and I should desire still it I was in a position to enforce it, the obliteration of all the provincial boundaries in South Airica for this purpose. It would be far more agreeable from the point of view of the Indian population there if the South African Union could be regarded for this purpose as sumply one. But I am afraid at the time I wrote that Despatch the idea of the Union was new, and possibly we were somewhat carried away—I have no doubt that I myself was—by the belief that the result of the Union Act would be the practical elimination of those provincial boundaries. Such has not proved to be the case, either in reference to this particular Indian matter or in reference to a great many other matters. Natal is still Natal, and the Orange Free State is still the Orange Free State, or the Orange Colony as it was at one time. I do not believe that it will be found possible to compel the inhabitants of the South African Union, either for this purpose of the migration of Indians from one province to another or for a great many other purposes, to bring about the complete absorption of their various provinces into the Union. It appears as though the Orange Free State, sooner than admit the repeal of their old law, will do their utmost to wreck in the Union Parliamentiony design of this kind for the amelioration of

the inhabitants generally a locate annec and to the trans e ree State to repeal their old law in order to sojust the matter at can be adjusted without that.

THE MARQUESS OF CREWE: I should be exceedingly glad if it could, and I should not at all despair of an arrangement being come to on this particular point. I think it is by no means impossible that such an arrangement might be achieved. The noble Lord opposite went further than I should venture to go, while admitting that, as a matter of reality, very tew Indians have ever desired to go into the Orange Free State. He stated-I am not attempting to quote his words, but I think I am not missisted ag him-that the important point was the principle of admission, and has whether Indians a triany wanted to go there or There I cannot not was a matter of unimportance. quite agree, serause to be debarred from going to a place which one particularly desires to vant in surely a greater hardship than being excluded from a place to which one at no time desires to go. I do not by any means, I hope underrate the fee ug of soreness which is, in my opin on, quite leg timately fest by any ex-cios on of a kind which can be described as purely racial, and I agree that the maintenance of this proviso to, although I cannot regard it as crue al in itsell, is a distinct blot upon the Br.

LOND AMPTHILL: I am sorry to again interrupt the noble Marquesa, but I must venture to correct him. It is not a question of exclusion; it is a question of making the Indians who enter the Free State by right sign a humiliating declaration, a declaration which a quite unnecessary for the purposes of the Free State Government. It is not a question of excluding them.

THE MARQUESS OF CREWE: The noble Lord is quite accurate in saying that it is not a question of excluding them. It is a question of forbidding them to engage in particular occupations, and that, I have no doubt, they regard as quite an equal, if not a greater, grievance.

(To be continued)

Passive Resistance Forward Movement

Passive Resistance has commenced in right earnest. As soon as the publication of Mr. Cachalia's letter became known, some of the resisters, who were only awaiting instructions, entrained on Monday last at / Durban for Volksrust. They went by the Kainr mail, all travelling third-class, taking with them only the most necessary things. Although only the most intimate kiends were informed of the proposed departures, nearly too Indians, representing all classes, saw them off at the Central Station. Messes, Parsee Rustomjee and Sanghavee supplied for the travellers baskets of fruit also. On reaching Volksrust the party was stopped by the Immigration Officer who was quite apprepared for the company. He did not know what to do. The party would not give any information. Only one of them acted as interpreter and spokesman for all. The others declined to hold any converse with the examining officer. It must be said that the officers were all polite and considerate. The spokesman also was equally He courteously informed the officer that polite. although he and his companions did not wish to embarrass the officers to any way, it was part of their campaign not to disclose their full names for the time being or to furnish any means of identifying themselves. On the others asking whether the spekesman would make and sign any statement, the following statement was given and signed as an earnest of their absolutely good laith :-

of I, on behalf of the party travelling with me, make this declaration that I are travelling with a party of (a menadults) and a wilden and we are entering the Traosvall powers, but any distumentary reasons for duting so soil that we are not prepared to undirect the educations test nor also use it as on itself to the educations test nor also use it as on tred by the relief law (is no page of it), as the Resister's against the

said is #)

"Further that we, being Passive Resisters, refuse to successive any of the provisions of the existing law "On behalf of the party of 16th September, 1913."

Signatore (

We know the names of the party but we must disappoint our readers whilst the proceedings are pending. The party commits of four ladies and twelve gentlemen and young men. It contains Bombay, Calcutta and Tamil men. It represents Handman, Christianity and Lorosstrianism. We may add that, as soon as the late of the first batch is known, others are likely to follow At the time of going to press we were informed by wire that as the authorities at Volksrust had no accommodation for the resisters at the Police-station, they begged them to find abolter at the houses of their friends. The resisters therefore accepted the hospitality generously extended to them of the Volksmut merchants, Messre-Valli Peerbhoy, A. M. Badat, S. M. Munshi, and Mrs. G. A. Mayat. The resisters were summoned at the charge office on the 18th testant and charged under Section 4 of the New Act as prohibited Immigrants. The officer in charge is gotting warrants out from Pretors, on receipt of which they will all be deported Needless to say, they will all re-cross immediately.

Can Transvaal Asiatics Own Land?

This question was somewhat answered by the Trans vest Judges on the 13th instant when they disposed of the appeal of Khamisa v. Mahomed & Co. The following is the text of the judgment as reported by the Transpeal Londer and given by Mr. Justice Mason :-

Mr. Justice Mason, in giving judgment, said :- The appellant sued the respondent on a promissory note for £25. The plea was that the promissory note was given in terms of a dead of sale by which the plaintiff purported to sall to an Asiatic landed property, and that the promissory note was therefore word. It is quite clear that if the plaintiff purported to sell registered rights in land, there would be nothing to support the promissory note. The first question a. What a the meaning of the deed of sale? Defendant contends that it is a sale of landed property; if that were so he would be entitled to succeed. Plaint if and defendant are both Aviaties, and the one-third share of the cri in question is registered in the name of somebody ease. The one torid share may very well be something else than plaintiff's one third share in the dominium of the land. If we construe that share as meaning rights of the planetiff-not registered nghts-then the deed would be valid, and I am satisfied that the deed does not refer to so e of fixed property, but other rights which the plaintiff may have to the ground. Then the question arises whether an Assance can hold equitals o interests to land in the name of a European, so that a European can hold, and for him so as to give him the benefit of the land. Such a contract is not a just in in the European is the owner, and the Asiatic only has personal rights against the European. Where the law (Law No. 3, 1885) contains a prob b nor, the Court must be satisfied that the acts in question come with a the probabilities. The aways that Anatics shall not be owners of fixed property but subject to that there is no prohib t on whatever, clear from the dec sions of this Court that the prohibition-e g , does not include leasehold pro serry. We are therefore bound to come to the concusion that rights may be conterred by contract which do not come within the prohibition. The decided cases seem to show the position quite clearly. So long as an Asiati, dues not acquire a registered title or become an owner of fix d propert, the law do a not touch to it. There may be a cut attraces in which has do be a shift out the law in y arise, but that the law in a here. I ture the a ligiment of the Magistrate is wrong, and has judgment will be altered into one for the plaintift

for the amount claimed, with costs; respondent to pay

the costs of appeal.

Mr. Justice Bristone concurred, and Mr. Justice Gregorowski delivered a concurring judgment,

Agitation Against the Transvaal Gold Law

As a result of the Chhotabhai case, already reported in these columns, an influential meeting, representing Indian merchants of the Transvaal, met at the premises of Messrs, Chhotabhai and Dadoo, Krugersdorp, on Monday last, the 15th instant, to consider the steps to he taken in view of the Government prosecutions und-r the Gold Law. Over one hundred delegates from a.d parts of the Transvaal attended. On Mr. Cachabaja proposal, Mr. Haji Ebrahim Dindar was elected Chail-The proposal was supported by Messrs Fancy and Bapubbai. Mr. Haji Habib proposed that a special Committee be formed to collect subscriptions, in order to carry on a fight against the Gold Law, the Townships Act and in respect of other growances of the community. Mr. Fancy added a rider to the effect that the Committee should work in conjunction with the British Indian Association and support it. Thus was seconded by Mr Amod Moossyl. The proposal, with the rider, was carried. Mr. Cachalia warned the moeting that, if the laws themselves were so had that the Supreme Court could not grant relief, the only remedy was passive resistance. A list was then handed round and over £1,000 were subscribed on the spot. Mr. Dadoo gave a cheque for £150. The funds are to be specially banked and cheques are to be signed by Mr. Dindar, as Chairman, Mr. L. U. Patel, as Secretary, and Mr. Gardi, as Treasurer. Mr. Dadoo then entertained the guests, who dispersed after the usual votes of thanks.

A Social Gathering

At the invitation of the Durbay Indian Cricket Unton, Indian sportsmen and men of business attended a dinner given to honour of Mr. Amod Mahomed, of Kimberley. It will be remembered that during the Barnato Cup Cricket Tournament the majority of the Natal men were his guests and he was hospitality itself to them, and they were not slow in testilying to the kindness of heart manifested by him in making them feel at home. In responding to the toast of the guest, Mr. Mahomed, speaking in English, told them how happy and proud he was, when he beheld for the first time in Kunberley, a team of Indian Sportsmen from Natal. They had lost on the field but their gentlemanly conduct more than compensated for the defeat in the tournament.

The opportunity was taken of it also being the eve of the buthday of the Grand Old Man of Iodia, the Hon. Dadabhat Naoroji, and the toast proposed in h.s name was heartily joined in by the assembly.

Mr. Mahomed's two sons, who he is taking with him to India, were also referred to in felicitous terms by the several speakers.

The usual toasts followed including one specially for India's G.O.M

The St. Aidan's Indian Mission has issued the first n amber of a quarterly magazine devoted to the various activities of the Mission in Statut. It is it issirated and well printed.

Owing to the change in the time of posting the English mall, we festend publishing huccuster on Widne-days, and rather than delay the readers for four days, we propose to issue a small edition on the 24th fustant.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

યુરલક ૧૧ સું.

ફીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ૧૩ મી સપરેમ્બર, ૧૯૧૩.

≥t's 36.

અધિપતિની નોંધ

during the property of the control o

સમાધાનીની વાત સરકાર તથા એ, ગાંધી વચ્ચે ચાલતી હતી એ ખબર અમે આપી ગયા છીએ.

સમાધાની ત **થ**ઇ આ વખને અગારે ખબર આપવી પડી છે કે સમાધાની ભાગી પતી

છે. અને સત્યામદ દૂરી જગશે. તેમાં પણ કથરી બેઠ હશે. કેખીવું તેં એજ છે કે લક્ત જાગવાથી ફાયદે છે. સમાધાની સાત તાે માત્ર ૧૯૧૧ ની શશ્તાના સ્થાર પળાત. પત્મ તે સમાધાનીના હેત તે! ભરખાક નાત. કેમકે સમાધાની અક્ષર પળતા દક્ષિણ આદીકામાં જન્મેના ફોંદીતો કેપ જવા ના હક સચવાત. શાદીની ભાગત ફેસલા યાત, રંગએક (તામનો માત્ર) દુર શાત. અમટલું એ ઠીક હતું. પશુ કામને ખાતર બસ નહતું. હવે સરકારે આપ્યાએ મ આપી આપણી ઉપર ઉપકાર કર્યો છે. આપણે ખરી લડત દેવાની છે તે સરકારના અને અહીંના ગેરરાના શરીરમાં રહેલ જાતિ બેદના રાક્ષસને મારવાની લડત છે. તે જાતિએદ રૂપી રાક્ષય તી ઓળખાલ આપણે તેના સોનેરી કાયદાના અમલમાં કાસ વાલમાં જોઇએ છીએ, તેના નાતાલના ને કેપના વેપારના કાયદાના અગ્રહ્મમાં જોઇએ છીએ, તેના નવા પ્રયોગેશનના કાયદાના અમલમાં જોઇએ છીએ, તેના ત્રણ પાઉડના કર - ગરીમ દુઃખી ને નિરાધાર હીંદીની પાસેથી શેવાના આપહમાં જોહુંએ છીએ, તેની આપણી આંધ્યા તરફની વસ્તસ્ં કમાં જોઇએ છીએ, આ બધાની દ્રમ તે તે કાયકા રદ થવામાં કે ંબદલવામાં છે તેના કરતાં તે વાસસી વૃતિને ઉભેલવામાં છે. તે રામસને મારવાના રસ્તા એકજ છે ને તે આપણે પાત મરી પુરુવાના છે. માત વિના છવન નથી, માતમાન ઉદ્ધાર મળી શકે છે. ગાતથીજ સમજ પાઢી શકાય છે. એ સિક્ષ્મ એવા છે કે નવાં પહે ત્યાં તેની આપ ઉડેજા, બારા मानी अपर तिरस्कार करी क्यापके तेनी अपर अत मेणवयाना નથી. ગેણએએ મારીતે આપણે છતશું નહીં. તેનું સરીર भारीक पर्य तेमां रहेशा रक्षित कवता रहेशे ते। अरेड શરીરમાંથી અનેક થશે. ઝાડની તરળ કાપવાથી કાડ સમુ ળગું વધે છે. તેનું મુળ કહાડવાથીજ તે નાબુદ થઇ શકે છે. तेमक गाराना शरीरती साथे आपश्चते संभव नथी। तेनी ' રાક્ષસી વૃત્તિની સાથેજ સંભાધ છે. તે વૃત્તિને • કેરવવાને। ખરા પ્રયાસ સત્યાગ્રહ છે. ઇધ્ધરી નિયમ એવા છેકે કઠારમાં કઠાર માશુસ પણ પૈકતે જેને દુષ્મન મણે છે તેને જો વિનાકારણ દ:ખ એત્મવતા ક્લુંએ તા પીગળ છે. તેવું દુઃખ સહત કરવા સત્યા મહી તમુશર થાય છે. બીજો ઉપાય છે પછા તે વ્યસંભવીત છે. ગારાંગાના નહાયમાં ખાપણે વિષે તિરસ્કાર છે તેને સાફ આપણે પણ જવાબદાર છીયે. આપસુમાં અનેક દોષો છે. આપણે ets શ્રેજીએ છીએ, ખાંગ થીને વાલીએ ન્યાંગોએ, ખાંડા अवस्त व्यापाल अ.स. अस्पत् भवा रीते क्रिके इंडे

ઋાં બધી કુટેવા આપણે બધા છાડીએ તા પણ ગારાના તિર સ્કાર દુર કરી શકોયે. પણ આ વાત અસંભવીત છે. 🔊 હીંદો ખહુ ગાડ્યા ભરેલા છે તે આવાં લખાસુ વાંચે વહીં. तेने का संपालना वांचनार समन्तरी श्री नहीं, देने भातर પછ સતાપ્રક્ષીઓશ્ર મરવું ઘટે છે. તેમાંથી 🗯 લા આપણા અજ્ઞાનથી અધ ધર્મલા લાઈએં શખત. દુનીયાના સદાયતા ગાલતા આવેલા નિયમ ઐ 🖲 🦫 આપણી ગરીએ તેંગાંથી ખીજા લાગ લોપે. પાતાના ધરણના પાત લાબ ન ક્ષેત્રા તેમાં પાતાના લાબ સમાય છે, એવું કહેલ વચન શ્રનન કરવાનું રહ્યું છે. ખરી છંદની સાગવવાના ले बंहा भन्न छै. आयी वृत्तिथी धर्मेशा सत्याभ्रद्रीक भा अहारां आम की शह बाब छ तेंगां अतवाना छ, केवा तेमां દાખલ ન શહેશક તેતે અમે યોનવીયે છીયે કે તમે શામે ત મળે. તમે બીજી શહાય એ તમારાથી મઇ શક તે કરબો. કામનું હિત સમજબે. તમારાથી સાફ**ંત થાય ને સા**ફંત બાલાય તા મુંગા રહેજો. તમે નબળા હાય તા તમારી નમ ળાઇ કખુલી બીજાને તખલા ન કરજો. આત્ર અરસપાસ ગદદ થઇ **ઇકે છે. આ વખતની શક્તની ' પ્રેપ્રમાધ** ' કે ખરડા છેજ નહિ. ખરડા પાછળથી માલમ પડશે. 🖦 લંડન 🛪 છે કે જેથી સરકારતું મન ધ્યાપણી વિરૂદ્ધ 🐌 त ટળવું એઇએ. ત્ર**લ્** પાલડો **ત્રેરી કર તો જવાન** नेमिन, निराधार हीहोतुं आपसी उपर वे बेखुं छै. મા. ગાપશેલું આપણી હપર તે ક્ષેલું છે. તેને આપેલું વશ્ન સરકાર ન માંએ તે આપણને આપેલું તાડ્યા ખરાભશ એ. અમે ઉમેદ શખાયે ક્રાપે કે આ સમર્થમ તકના લાભ बणा हारा देश में के बारी तेने प्रयस-पुरा-नेपीडी जल ने कोंछती श्रदा आधरे.

આ કરતે વિધે ફસવા લાયક કેશ ધર્મમની કારડમાં થઈ ગયેર, તેને કસવા લાયક કહેવા આપ પાઉદેલ્સ કરુ ઘટે છે કેમી જવાએ વિચાર કરો

अब्द पार्डिटना हर बड़े के प्रभाव कराजी विकार अपी बत तो सरहारी बड़ी कीर्ड अत

 أكلا

તેને જેલ ન મળી શકે પણ આ ગરીબ અને નિરાધાર માણસની વાત કારટ શાને માને કે એ માણસને પુછતાં તેએ કહેલું કે તેએ બી. મયતલાલ ગાંધીને ત્યાં છેલી ત્રાકરી કરેલી ફ્રોવી જોઈએ. હવે કાયદા એવા છે કે જે માછસ ત્રણ પાઉંડ આપવાને જધાએલા હોંદીને તેણે કર ન **અપ્યો** હેત્યત્યાં સુધી નાકર રાખે તેતા પાઉંડ પાંચ સુધીના દંડ થાય તે એ દંડ જેટલા મહીના રાખે તેટલા મહીનાના દર માસે પાંચ પાઉડને દિસાબે કરી શકાય. જે ગાણસ આગ ક્રાષ્ટ્રી પણ ઢોંદીને રાખે તેને તેના પગારમાયી શીહીંગ પાંચ કાર્યાને દર માસે આપવાના અખતીયાર છે. આ ઉપરથી મી. મગનલત્લ ગાંધીને પદહવામાં આવ્યા ને તેની ઉપર કામ ચાલ્યું. ગી. મગનલાલ ગાંધીએ પોતાના કાયદેસર ગુન્દેન ક્રમુલ કર્યો ને કેરરટને જમ્ફાવ્યું કે તેવા હીંદી હવે પછી પણ **ચ્યાવે તે તેની પાસે કામ હે**લ્ય તા તે ખર્ચીત રાખશે. માછ ર≩ટે કહ્યું 'પણ કાયદેક તમારી વિરુદ્ધ છે તેનું કેમ કૈં' ગી મમનલાલ માંધીએ જવાબ આપ્યા કે કાર્યદા વિરુદ્ધ હ્રાય યા ન ક્રોય પણ દું તો તેવા હીંદીને રક્ષણ આપવાની મારી **કરજ સમજીશ.' માછલ્ટ્રેટ હસ્યા ને બાલ્યા "**સારે તે તમારી મુનસરીનું કામ છે. આ પહેલાજ ક્રેસ મારી પાસે છે તે સરકારી વકીલ પણ તમને ચેતવણીજ આપવાનું કહે 🕹 તેથી 🏚 તમતે ચેતવણી આપીતે છોડી મુકું છું." મી. મગનલાલ ગાંધીને નિરાશ થઈ ને પાછા ફરવું પડ્યું. આ કેસ કંઇ હવે પહેલા ને છેલ્લા નહીં રહી શકે. ઉપરની કાયદાની કલમ વ્યમારાથી તેા વિસરાઇ વ્યક્તિ હતી. હવે તે ક્લમ ક્લવદાની સામે લડવા ખાતર ઘણી સહાયકારક થઇ પ્રાશે, પણાઓએ અમને પુછેલું છે કે બીરબીડીયા નથી તેવા હીંદી 🍽 કરતી સામે કંઇ રીતે લડી શકે પણ હવે **વારી રસ્તા બધા ઢોંદાને ઉપરના કેસે કરી આપ્યા છે.** જે હીંદીએ ત્રણ પાઉડતા કર ન બર્યા હાય તેવાને નાકરી આપી સ્વતંત્ર હોંદીએ તેનું રક્ષણ કરવું એટલે તુરત તેને સરકાર પકડશે. એવા એક બે દ્વીદીને ન પકડે એ બની શકશે. પણ મણાને ન પકડે એવું તા નહીંજ થાય. ગારા ખેડૂતા ના કરાવ અમે ગયે અકવાડીએ બહાર પાડી ગયા. તેઓના ~~ઈરોદો કર જરી રાખવાના છે~~. અમે માનીએ છીએ કે તે માં તેને સરકારની ઉશ્કેરણી છે. એટલે એ કરની સામે મજબુત લડાઇ આપણે નહીં લઈએ ત્યાં સુધી એ કર નીકળવાની આશા રાખવી ફેાક્ટ જણાય છે. અને તે કર રહેવા દર્ક સ્વતંત્ર હોંદી નિરાતે એસે તા તેના જેવી નામાશી ખીજી ગણાવાની નથી.

8 મરાવની સભામાં જે **થર્યા થએલી તેના લંપુરણ કેવાલ** અમે વ્યાપવાનું શરૂ કરશું છે તે **સત્યામકૃતા મહીમા** ઉપરથી વાંચનાર જોશે કે સસાગ્રહ ની શકતે વ્યાપણા દુખાને માહું

સ્વરૂંપ સ્માપ્યું છે. તે ઉપરથી ભાષણા સવાલ મહા મંબીર બહ્યુયા છે. અને તે લડતમાં બીટીશ સલતનતના મુળતી પહ્યુ વાત સ્માવી શકે છે. આમ ખાબા જેટલા માણસા અપુરસ્યુ સલ્યામહી કેમ્પને છાપ પાડી શકે છે. આવું પ્રખળ સત્યનું છે. આપણા કારયતી અસર માત્ર આટલેથીજ બધ નથી રહી. જુલુ લોકા આપણી કિનકલ કરવા માત્રે છે એ અ.પણુ સહેજે જેદ શક્યા છીએ. હવે દ્રાસવાલન, માર્કીયા પણ તેવું કરવા માલતા જસાય છે. તેઓના આગેવાન થી. કલાર હતે હેઠક ભાષાનું કરવા સારૂ પકડવામાં આવેલ છે તેથી. તેઓએ હીંદીની માફક જેલ લરી કેવા વિચાર રાખ્યા છે. એમ તેઓ કહે છે. આવું કરવાની તેઓમાં તાકાદ છે કે નહીં એ વિષે અમને શંકા છે. જેઓ શરીર બળતા ઉપ પાંચ કરવા તત્પર રહે છે તેનાથી જેલનું દુખ શાંતપણ સહન થાય એવા ઓછા સંભવ છે. શરીર બળીયા બહુ ઉતાવળીયા હોય છે એટલે માર પછાડ કરીને તેઓ પાતાને જોઇનું મેળવવા માંગે છે. પણ આપણે આ હિલ મારા ઉપરથી જોઇ શકીએ છીએ કે સત્યામદ એ કેટલું કિમતિ હથિઆર છે

ત્રી. છેરટાભાઇના કેસ ઉપર**ધી જે મીટોંગ કુ**ગર્સડારપમાં રવીવાર તા. ૧૪ સપટેમ્બરે મળવા **છાટાભાઈના કેસ** તી છે તે જેવી **તેવી તહીં કહી** શકાય. તે મીટીંગમાં ટોસવાલના

ધણા માતભર દીંદી જમા થશે તે સાેનેરી કાયદાયી તથા ટાઉતશીય એકટથી થતી ઇજાનાે વિચાર કરશે. 🗃 મીટીંગ માં દ્વીરી સભાસદો સમસ્ત દ્વીદીતા સ્વર્ષ વિચારી કામ ક્ષેશે તા તેમને અને કામને લાભ થશે. સાનેરી કાયદાના સવાલ દ્રાસવાલને સાર જેવા તેવા નથી ને કાવદે આપણી જડ ઉખેડવાનું એક માટું હથિયાર છે, તેની સામે મી. છાટા ભાઇની પેઢી જેવી પેઢી થોડા વરસ ભલે ઝુર્ગા શકે પણ છેવટે તે પેઢીનું મુળ પણ તે કામદો **ઉખેળી શકે એવું** ક્ષેર તેમાં સમાએકું છે. તે કાવદાની સામે લડવાનાં છે સાધન છે. એક તા લંડન કમીટીની ગારકતે વિલાયતમાં ને હીંદ સ્તાનમાં જોર કરીને. અને બીજું અત્યાયદ્વથી પહેલી રીતમાં બહુ પણસાની જરૂર પડે ને છત સળવાના આધાર આપણી ઉપર નથી. છત મળવાના વિમા પણ ન અંકાય. ખીછ રીતમાં છતના આધાર તદન આપણી ઉપર રહેયા છે ને આપણે જેમ એર બતાવીએ તેમ તે શકતના વેળાસર **અ**ંત આવે. વળી તેમાં જીતના વિમા પણ કરી શકાય. સાધારણ વિચાર કરતાં એમ જણાય છે કે બન્ને રીતે લડવું પડશે. આપણે સત્યામક ત્રિધે સબળા નથી. લડતારા પણા નથી એટલે લંડન તથા હોંદ્સ્તાનની મદદ મેળવવી પડશે. આમ વિચારી રવીવાંરે મળનારી સભાએ પ્રખ્ત ખ્યાલ કરી ડરાવા પસાર કરવાના છે. પ્રથમ કારય તેઓએ પક્સા એક્કા કરવાનું છે. જો તેઓ પાંક્સા એક્કા કરશે તો તેની પાછળ ઘર્લ એ થઇ શક્શે. વગર પઇસે આપણે પાંખ વિનાના રહીશો. મીટીંગા કરી ક્ષાકાને એક્કા કરવા, ઠરાવા પસાર કરવા, અરજીએ. માેકકાવી, તેના ફેલાવા કરવાે—આ દરેક બાબતમાં પર્ધસા જોઇએ ઉપક્ષી મીટીંગના મુખ્ય હેતુ પહલા એકઠા કરવાના હેત્વા જોઇએ. તે ફાલા તકન સ્વતત્ર રાખી શકાય છે, તે તે વડે માત્ર સાતેરી કાયદા ને ટ.ઉનર્શાપ એક્ટને સાર્ લડવાનેજ તે ખીજા કામમાં તહીં વાપરવાના કરાવ મીટીંગ કરી શકે છે.

વિલાયતમાં દાલ એક ઢીંદી સભા સ્થપાષ્ટ્ર છે. તેના મુખ્ય ઢેતુ ઢીંદી વિદ્યાર્થીઓને સગ વિ**લાયતમાં** વડ આપત્રાના છે. તેમાં મી. ગાખલે **ર'ગ દવેશ** એ ભાષણ આપ્યું છે. તે ભાષસુમાં તેમણે જ્જાલ્યું છે કે છેલ્લાં સાળ

વસ્સમાં તેઓ સાહેબ વિલાયતમાં ૧ વા આત્રી ગયા, ને તેમના અહુલવ અવા થયા છે કે વિલાયતમાં પશુ ૨૫ એક પુષ્કળ વ્યાપી રહ્યો છે. ઈંગ્રેજો હીંદીએ થી વધારે અતકા રહે છે. હોંદીને સારાં ઘરા રહેવા નથી આપતા ને એવી અનેક જાતની હરકતા પાકે છે. આના કારણમાં મી. ગાપલે વતાવે છે કે હીંદુસ્તાનથી આવેલા ગારા પોતાના ભાવ ભજવે છે, અને કાંદ્રાનીમાંથી આવેલા ગારા પોતાના ભાવ ભજવે છે, અને કાંદ્રાનીમાંથી આવેલા ગારા પોતાના ભાવ હંગ્રેજી પ્રજા ઉપર થાય છે. હાલના વાયરા પ્રમાણે વધ્યા ગારા એમજ સાનતા જસ્યાપ છે કે પાતે રાજ કરવાને જન્મેલા છે તે બીજી પ્રજાઓ તેમને તાએ રહેવાનેજ જન્મેલી છે. આ દરદ તા ઉપય શાધ્યો મુશ્કેલ છે. હીંદુ વિદ્યાર્થીઓના પસ્તુ થોડા દ્રાપ પશુ શિકાય. પશુ વિદ્યાર્થીઓ પરિપાન દશામાં આવે તા એમલી અડચણા આવે એમ મી. બાપલનું માનવું છે. આપણે આ અવસરે ઉપાયના વિચાર નથી કરી શકતા. આ શપણે આ અવસરે ઉપાયના વિચાર નથી કરી શકતા. આ શપણેના હેતુ દુનિયામાં પ્રસરી રહેલા રંગ દ્વેષની નોંધ ક્ષેતર તા છે. અમેરિકા, આરફેલીયા, કેનેડા, પૂર્વ આદ્રોકા જ્યાં અલ્લો તેજ સુપ્ત છે.

સત્યાગ્રહની શરુઆત

સરકાર અને મી. ગાંધી વચ્ચે પત્રવહેવાર

મુલ**ા પ્રધાન તથા મી.** ગાંધી વચ્ચે થએલા પત્ર વ્યવહાર ના તર**નુમા અમે** તીચે આપીએ છીએ તે ઉપરથી જોવામાં આવશે કે લડત હવે જાગવાની છે.

સી. ગાંધીના તા. ૨૮ મી જીવના કાગળ

ર / મી જુને મી. ગાંધીએ પ્રધાનને કાગળ લખ્યો કે કામી પ્રેશન કાયદાને મેં ક્યાનપુરવક વાંચી જોયો છે. અને આભારની લાગણી સાથે જોઉ છું કે મુળ બીલ કરતાં તેમાં સુધાય થયેલા છે. હતાં માનપુરવક જસ્યુવવા મારાં છુ કે ઓછામાં એક્કી ચાર મુખ્ય બાબતામાં ૧૯૧૧ તી શરતી સમાધાનીનો તે કાયદાથી ભંગ થાય છે. મારા નમ્ર મત છે કે આ સાર બાબતામાં રાદન આપવાથી સરકારની રાજ્ય નીતિને ધક્કા લાગે તેમ નથી અને એમ હતાં સમાધાનીની મરતા જેમ કામ સમછ છે તે મુજબ માત્ર અક્ષરાર્થજ પળારા. તે બાબતા એ છે કે :—

(૧) ડાંમીસાઇલ શબ્દની જે સમજપ્યુ વ્યાપી છે તે પ્રમાસ ૧૮૯૫ ના ઉડીઅન ઈ મીપ્રેશન શા વ્યમેન્ડમેન્ડ એક્ટ પછી વ્યક્તી આવેલ . ગીરમીટીઆ હીંદી અને તેના વન્સ્સા પ્રાહીથીટેડ ઇમીપ્રેંટ મશુક્તા હેલ એવું દેખાય છે.

(૨) જો ઉપહા અરથ ભરાખર દાય તા ઉપર કહેવામાં આવેલા ગીરમીડીયાના વારસા દક્ષિણ આદ્રીકામાં જન્મેલા દ્વાવા ક્રતાં તેઓ હવેથી કેર્ય પ્રાંતમાં દાખલ ચક શકે નહીં.

(૩) હીંદી ધર્મોની રીત જ્જબ દક્ષિણ આદીકામાં પરણેલી ઓએ હીંદુસ્તાનમાં જઈ તેના ધણી સાથે પાછી ફરતી હોય તેની સ્થિતિ હીંદુસ્તાનમાં પરણેલી ઓના જેવી નહીં રહે. અને ખીરતી સિવાયના ધરમ મુજબ અહીં પરણેલી સેંકડા ઓએ વિષે એ સુધારામાં કંઈ કહેવામાં આવ્યું નથી.

(४) सी स्टेरनी सुशीयत अवाह हती तेपीकर God

રહેલી લાગે છે.

પહેલી બાબતના સંબંધમાં કે જસ્તુવવાનું દક્ષિણુ આદીકા માં ડાંગીસાઇલ થયેલા હોંદીઓના અહીં જન્મેલા વ્યાળકાના હક જળવવામાં આવેલા છે પણ ૧૮૯૫ ના ૧૭ મા નાવાલ એક્ટ્ર પછી અહીં અવેલા ગીર ડિકિયાના વારસોનો હક જળ વાચેલા નથી એ જેતાં સરકાર જો તેવા વારસોનો હક કાયમ રાખે તા તે નાની બાબત છે. અને ખાત્રી છે કે સરકાર એક વરગના કાલાનીયલ ગારન હોંદીઓમા અને બીજા વરમ ના કાલાનીયલ ગારન હોંદીઓમાં એક ઉત્પન્ન કરવા નહીં ઇચ્છતી હોય.

અત્યા ગીરમીટીયતના ખુદના ડામીસાઇલના હક જાળવવામાં પણ સરકારની રાજ્યનીતિને હરકત આવે તેમ નથી. વધુમા વધુ સાત હજાર કરતાં વધારે આવા હીંદીઓ નહીં હોય. આટલા માણસા નાતાલની એક લાખ અને ૩૩ હજારની હીંદી વસ્તીના ખ્યાલ કરતાં લયાંકર વધારા થઇ પડે એમ વાજમી રીતે કહી શકાય નહીં. ખાસ કરીતે જ્યારે નાતાલ ના ગારાએલને તેએલના ખપ છે હતારે તે એમ કહી શકાય જ નહીં.

હીંદી કેમને તે પહેલી અને બીજી બાબત બન્ને અલંત અમલતી છે. નાનાલની અદાલતાના ચુકાદા મુજબ આ સેઉકા પા 3 ના કરં ભરે તા નાતાલના જાયુકના રહીશ તરીકે વસવાના તેઓને હક છે. હવે તેઓ શું પ્રેલીબીટેડ ઇમીમ્રાંટ થવાના કે હું ધારી લઉ શું કે સરકાર તેઓને હદ પાર કરવાને નહીંજ માત્રતી હોય. પણ વેપાર અથવા જમીનની માલિકી વિષેતા કાવદાઓના અમલ તેઓની સામે કરવા સરકાર ઇચ્છે છે ખરી !

હીંદી અધિમા સંબંધી જે મુશ્કેલીએ કબી ચાય છે તે દેખીતી છે અને તે વિષે રાહત મળવીજ જોઇએ એવા મારી તમ મત છે.

છેરલી બાબતના સંખંધમાં જાણવાનું કે જનરલ રમટસ અને મારી વચ્ચે થયેલા પત્ર વ્યવહારમાં એવી શંકા ઉઠાવ વામાં આવી હતી કે ક્રી સ્ટેટના જુના કાયદા કાયમ રાખવા ની કલમ નવા કાયદામાં હેલ્લા છતાં ૩૩ મા પ્રકરણની ૮ મી કલમ મુજબ તે પ્રતિમાં દાખલ થતા હીંદીને ત્યાંતું ડેક્સેરે શન ભરવાની જરૂર રહે ખરી ! ક્રી સ્ટેટમાં હીંદીઓ જમીન ખરીદી ન શકે, અને ખેતી કે વેપાર ન કરી શકે એટલીજ સાંતા હોંદીની ઇચ્છા હોય, પણ હીંદીએલને નામાશી ઉત્પન્ન કરનારા ડેક્સેરેશન ભરવાં પડે એવી તેઓની મામણી નહીંજ હોય. અને જ્યારે જમીન ખરીદવા વગેરેની બંધી સાંતા કાયદામાં અતાવેલી છે સારે ડેક્સેરેશની કરજ પાડનારી કલમ કાઠી નાખવામાં વાજબી રીતે કંઈ વધી હોઇ શકે નહીં.

નવા કાયદામાં સુપ્રીમ કારતમાં અપીલ કરવાના હક નાસુદ થાય છે (જે કે હવે અમુક દરજજેજ તે નાસુદ થાય છે એમ મારે કસૂલ કરવું જોઇએ) અને બીજી કેટલીક એવી સખત કલમાં દાખલ થઇ છે કે જેવી અગાઉના પ્રાંતિક કાયદા કરતાં આ કાયદા વધારે આકરા ચઇ પડયા છે. હતાં દાલને માટે અને સમાધાનીને ખાતર હું તે સનલ ઉઠાવવા નથી માત્રતા.

હીંદીઓની માગણીતું સમાધાન થઇ શકે તેમ. છે, વ્ય આવતે વર્તમ જરૂરના સુધારા કરવાનું વચન આપી શકાય એવું છે એમ સા, પીકારતે લાગે, અને તે વિધે મારી, સાથે રૂખર ચર્ચા કરવાનું તેઓ કીક ધારે તો હું ખુશંત્યી તેમની પાસે હાજર થઇશ. ુંદું આશા રાખું છું કે આ કાગળ જે સામધીનો સખાયા છે તે લામણી મી. પ્રીશર સમજર્શ. હું ખાત્રી આવું હું કે બારીક મામદા ઉને કરવાનું હું મુખ્યતે નથી. હતાં કને સરકાર અને હોંદીઓ વચ્ચે કે કે સમાધાની નહીં થઇ કન્ય તા તેવા મામદા ઉના થશે એ ચાકસ છે.

જે શુલાકાલ કરવાનું સુકરર કરવામાં આવશે તો તે વખતે નીચેની બાબતા વિવે પણ અર્ચા કરવાની જરૂર પડશે: એક કરતા વધુ એક્સના પરંભુવામાં આવી હોય તેવા કિસ્સામાં અચિમાં કાંપલ કરવા શંબધમાં કાયદાના અમલ દેવી રીતે કરવામાં આવશે તે વિવે, અને દેળવામલા હોદરઓને દાપલ કરવામાં આવશે તે વિવે, અને દેળવામલા હોદરઓને દાપલ કરવામાં કેવા રીતે ગ્રહ્યુ કરવામાં આવશે તે વિવે, આ કરવામાં કેવા રીતે ગ્રહ્યુ કરવામાં આવશે તે વિવે, આ કાંગળ બહુ લાંગા થઇ પડે એવા ધાસ્તીથા અહીં હું તે વિવે ચર્ચા કરતા તથી. વળી હું એમ માનું શું કે કાયદાજ એ દીક થઇ જરી તો તેના અમલ વિવેના સવાલ મુકાયલ સહિતા છે

મારા સાથાઓને સલાહ આપતા પહેલી દું તમારા જવાળ ની રાહ જોઇશે. એટર્કે તારથી જવાળ આપશા એવી વિન'તી છે

મી, ગાંધીતા ૨ જી જીલાઈના કાગળ

ઉપલા કામળ લખાયા પછી એન્દીરીયર એાર્રીસ અને મી. ગાંધી વચ્ચે ટૈલીફાનથી, વાતચીત થઈ તેને પરિણામે મી. ગાંધી પ્રીટારીમ્મા ગયા અને પ્રધાનના સેક્રેટરી મી. એાર્ડ્ઝસને મળ્યાં, અને તેની માત્રણીથી મી. ગાંધીએ તા ર છ જીલાઇએ નીચે પ્રમાણે કામળ તેને લખ્યા:—

આપણી વચ્ચે થયેલી મુલાકાત આવત અને તમારી ઇચ્છા મુજબ આપણે જે જે બાબતાની ચરચા કરી તે વિષે હું તીચે પ્રમાણે લખું હું:---

1. દક્ષાસ અહિકામાં જન્મેલા હોંદી વિર્ધે એવું છે કે નવા કાંયદાની પાંચમી કલમની રૂપે અને તેમાં જજા.વેલા અપવાદની રૂપે આવા હીંદીના કેપમાં દાખલ થવાના હક જતા રહે છે. હવે જો પાતાના જન્મ સામીત કરીને કેમમાં દાખલ ચવાના હીંદીના હક જે આજ સુધી હતા તે સરકાર ક્લુલ રાખના ઈચ્છે તે৷ કંઇ પહ્યું નવા કાયદા ધડવા વિના એ ઇચ્છા પાર પડી શકે છે. ધારાર્સાની અંદર કાવદાની પહેલી કલમના (અ) વિભાગમાંથી તૈવા હીંદીને મુક્ત કરે તો તેમોના હક સચવાઇ રહેરી. મારે એટલી ડીકા કરવી એઇએ કે આવા હીદી જે કેમની પુરાણી સહેંલી મરિક્ષા પસાર કરી શકે તે **આજ પણ નવા કાયદાની રૂધે તે**એને તે સોતમાં દાખલ થઇ સકરી. તેમે જાર્ટ્યા છે! કે ઘણાખરા અહીં જ-મેલા હીંદીને સાધારેલું ઈમેઇ રાત રહેલું છે. કે જેથી કેપની પરિદ્યા तेच्या पश्चार क्सी शंहे. वर्णी की पञ्च काहेरवात छ है हैप માં નંદિ જેન્મેલાં પણ યુનીયનના ખીજ ભાગમાં જન્મેલા अवा द्वारा के काच्येश देवमां १.५०० थवानुं प्रयतन अभाउ કરેલું છે. તેનું કારણ એ છે કે તેએોને સાફ સાં કંઇ પણ भाषा छ नहि

ર. ઝીરમી કીંચા હોદો વિષે હું કહી ગયા હું કે તેંગા ૧૮૯૫ ની હાલ પછી કાખન ચેમાં હોય તાં પણ હુટા થયા પર્કો જો તેંગા ક લર્રસ સુધી નાંતાલ પ્રાંતની અંદરે રહે તો તેઓને નાતાલમાં જયુ રહેવાના હક મળે છે. એમ નાલાંસની સુપ્રોમં કે.રેટ કહ્યુલ રાખ્યુ છે. અત્યા હીદોના સ્થિતિમાં કવા કોવદામાં આપેલી કે.મીસ ઈસ સબ્દની વ્યા પ્યાથા ફેરફાર ધાય છે હું તમને મંત્રાથી મર્ચે છું કે અંગે નાતાલના એક અનુભવી શકાલના હતી મત્ર ધ્રાપ્યા કરવા

થી થતા નથા. પહા માત્ર તે અક્ષિપ્રાયની ઉપર આધાર રાખીને મારી કામને સલાહ દેવાની જવાગદારી હું માથે લઇ શકતા નથી. અત: કરણપુરવક મારી એવી મુરાદ છે કે જે જે બાળતા હું આજથી જોઇ શકું તે વિષે કંઇક પછ્યુ ગેરસમજ આગળ લેપર નુ થવી એઈએ. એટલે એ સર કાર અગારા વકાલના મતને મળતા વ્યાવે અને તે પ્રમાણે ક્લુલાત આપે તોજ આ બાબતના ખુલાસા ચઈ શકે. આ વિષય અને તેટલા ચેંદકખા કરવા હું માર્સ હું. ગારમાંદીયા દીદીને સારૂ કંઇ પણ નવા હુક અમે માગના નથી, પહ્યુ અમારી એવી ઇચ્છા જરૂર દેવી જોઇએ કે તેઓના ચૂલ હક કાયમ રહેવા જોઇએ. અને તે હક વિષે અમારી માન્યતા मिया छ है १८६५ पछी आवैस शीरमोटीमा हीही स्वतंत्र થયા પછી કરી ગાસ્માટમાં દાખલ ન માય, બજા વરસ સુધી : નાતાલમાં સ્વતંત્રપણે રહે, પછી હોંદુસ્તાન જાય અને સાંચી પાછે. આવે તેર તેને આમ ત્રષ્ટુ વરસ નાતાલમાં રહેવાને લીધે નાતાલમાં ફરી દાખલ થવાના અને સ્ફ્રેવાના હૃદ મળે છે.

3. કોસ્ટેટ વિષેતા જનરલ કમટસના કાગળ .તરફ હું તમારું ધ્લાબ ધિંગી ગયા છું. તે કાગળ ઉપકૃષ્ટી ક્રિમ જણાય છે કે કી સ્ટેટનું સાર્ગદનામું ક્ષેવાની જરૂર હોવાના સંભવ નવા કાયદામાં નથી, જો સરકારના વાળેલ પણ એવા અભિકામ આપે ધ્યને તૈવી ક્ષિયાત સરકાર અમને આપે તા ગ્યા તકરારના ફાગ્યા આવી શકે છે. હું એવી સચના શ્રં યું કે ૧૯ માં ક્થમ પ્રમાણે જે લખાલુ મામવામાં આપો તૈવી યું ઉપર કીસ્ટેકના કાત્રકાની ક્યમાં છાપી શકાય એટલે દરેક હોંદીને ખબર પડી શ્રેક કે કી સ્ટેકમાં કેટલાં બધનો છે.

४. शादीनी जाजनमां भारे कथ्याववुं कोएके हे कस्टीस સરલના કરતને લીધે નવા કાયદે થવાની જરૂર છે કે જેવી યુનીયનની અંદર ચર્ચેલી શાદીએ! કાયદેસર ગણી શકાય. આ ફેરફાર મે રીતે થઇ શકે છે. યાતા નવા કાયદામાં સહેજ સુકારા કરાય વ્યથવાના સુનીયનના સાદી ભાગતના કાયદામાં સુધારા કરી બુદા બુદા ધર્મના સુરૂએાર્ને શાદીના અમલદાર નીમા અને તેઓના સાધન દસ્તાવેજને ઇ.દીતા પુરાવા ગણી વિવાહ કાવદેસર ગણવાની સત્તા સરકાર લીધે. તવા કાવદા માં જે શુધારા થયા છે તેમાં હું જોઉં હું કે ઐકળ સારત પરસ્થુનારને તેની ઐારતને દાખલ કરવાના હક કસુલ રાખ્યા છે. અને હું સમજી શકું છું કે કાયદેસર્ તા દાલ તુરત લ્માટ**લું જ બની શં**કે. પણ હાલ માર્શ તે પ્રમાણે કાઇ પણ હોદી તે ગર્મ તૈટર્લી ઐારતા પરવચા હોય છતાં જ્યાં સુધી દર્દિત્સ આદિકામાં એકજ એારતને સાવે તેને અટકાય ન યાય એવું ધારણ જે આજ સુધી માલ્યું છે એ ધારણ હવા મેસ ચાલું રહેશ એવી ખાત્રી સરકારે આપવાની જરૂર પછી એક કરતાં વધારે એાત્ત દાખલ કરવાના સવાલ રહૈ છે. મેં તમને જહાવ્યું છે તેં પ્રમાર્થે ઐવા દેસા ધણા નથી. પણ જે હોદી આજ દક્ષિણ આદિકામાં વસે છે તેઓ તે વધાર્ર એાર્રસનિ આ મુલકમાં રહેલા દેવાની અથવા કાખલ ધવાની પંત્યાનમાં મળવી જોઇએ. નવા એકથી વધારે એ રિતના વિવાદ સરકારે કછુંલ ન કરે તેની હરકતે નથી. *ર્કી* ક્રીફિતા એટી છે અથવાતા બહાર હોય તેવી તેવ્યુ હાલ તહવાર થઈ શકે છે. સાવી માત્રણી વર્ષ પ્રસારી શાદી इर्देशी वधार के.रेतान डांभक्ष करवाना छे, ते तेकीला લાકાશ્વાન વિષે પણ શારા પડે છે. માથે બલાવયું ભીડવે ક

૧૯૧૧ ના જુલાઇમાં એકથી વધારે એરતવાળા ખાસ કેસો ઉપર સરકાર ધ્યાન આપશે એમ જનરલ સ્મટસે લખેલું. પ. મને લાગે છે કે હવે મેં બધી બાળતના ખુલાસો કર્યો છે. જો કંઈ પણ રહીં જતું હોય અથવા કંઇ વધારો કરયા એઇએ એમ લમને લાગે તા જણાવછો. મને તો સ્પષ્ટ લાગે છે કે આ મુશ્કેલ સવાલના દ્રશ્યો સહેશા છે. કમકે શાદી સિવાયના બીજા બધા સવાલ કાયદામાં ફેરફાર્ર કર્યા વિના ડેકાલું પડી શકે છે.

્ં જો સમાધાની થશે તો તવા દાખલ થનારને વિધે શું ધારણ થશે એ બાબત અને બુદા બુદા માંતાને સાફ સંખ્યા તો બાબત ચર્ચવી પડશે. હું સચતા કરું છું કે મારી દર ખારત જનરલ સ્મટસને પસંદ પડતી દાય તો તમે મને ટ્લીફિત કરનો, એટલે હું પ્રીટારીમામાં આવી શકું હું અને પછો અને ઉવટના કામળ આપી શકાય, આ દરંખાસ્ત કરવાના એ હેતુ છે કે જવાબની ધાષા વિષે કંઇ પણ શકા હિંદ તો લાંબા પત્રવહેવાર સિવાય તેના ખુલાસા થઈ શકે અને અને એજ વખતે નવા આવનારના સવાલની ચર્ચા પણ થઈ શકે, આ બાબત કેટલી અમલની છે એ મેં તમને જણા હતું છે. અને તમારા તરતના જવાબની રાહ હેલોઈ હ. આ કામળ મી, પ્રાપ્રજ દેશાઇની સાથે માકસાયું છું. તે તમારે કંઈ પણ કહેવડાવંદું હશે તો તો મને ખબર આપી શકરો અને જો તમારે ટેલીફિત કરવા હશે તો તે પણ કરી શકરો.

ચી. ગાંધીના તા. ૧૧ એાગસ્ટના તાર

ઉપરના કાગળ પછી એહાનીસબરગમાં ફુલડ થવાથી અને જનરલ સ્મટસની ઇન્ડાયી આ પત્રવહેવાર મુલત્વી રહેયા હતા. જ્યારે શાંતિ થઈ સારે મા. ગાંધીએ તીચે પ્રમાણે તાર મી. ગારજીસને તા. ૧૧ મી આગરને કર્મી :—

ા તે. મી, ક્રોકનને અમે અલ્વાડીએ તાર કર્યો હતેક. લું જોઈ ધૂં કે તે રજ ઉપર છે. હવે જનસ્લ સ્મહસ મારી દર્માસ્તો ઉપર ધ્યાન આપી સંકે છે કે નહીં તે ખબર આપજી. આરી જરૂર હશે તો લું ત્યાં આવીસ. તાર પ્રીતીક્સ કરશા."

प्रेषानने। ता. ११ की।गरूरने। तार

આતા જવાળ તા. ૧૨ મી આગરટ નીચે પ્રમાણ માહલ વામાં આવ્યા કેન્ય

" તમારા તાર મળ્યા લમારી દરખાસ્ત ઉપર પ્રધાન ધ્યાન આપે છે અને તેની શાયેના બીજા પ્રધાનાની સાથે મસલત કર્યા પછી તમને જવાબ આપવાની ઉમેદ રાખે છે. તમારે અહીં આવવું પડશે કે નહીં તે બાબત હવે પછી ખબર આપીશ."

પ્રધાનના લાં. જિ આગસાના જવાબ

ત્યાર પછી પી. ગારજીને તા. ૧૯ મા આગરેટ નીચેના જવાબ માકલ્યા :--

" ક્લોમેશન કાવશ આવસ છે છે સવાસા સમે ઉઠાવ્યા છે તે ઉપર જનરલ સ્મારસે ખ્યાન જાયમું છે: જાને તેના વિચાર નીચે પ્રમાણે છે:—

્ર તમારી પહેલી ભાભત એ હતી કે ગીરમીઠીયા હોંદી નો હોકરો અવિધ્યમાં કેપમાં નહીં જઇ શકે. જનરલ સ્માસ એકો કહે છે કે આ તદમ નિયો આખત છે. અને વંદકર મા અનેવારી રૂખરથારામાં અમારે દાદી અને સરક ્ર અન્યો

ની બાબર્તાના પત્રવહેવાર ચાલતા હતા તે વખતે તમે નહીં **ઉઠાવેલીં. તા. ૨૯ માં અનેવારીના તથારા કાત્રળમાં** અને તા, ૧ લી કૃષ્ણસ્વારીના તમારા તારમાં તમે અંધોલા દ્વીદાન देवम् व्याववा भागत श्रवास **ए**डाव्ये। इता. अने देणश्वारी ની ૧૫ માં તારી ખેતા તમારા શબળમાં તમે ચાપ્યમું લખેલું ह को परीक्षा पसार हरीने इप भने नातासमां होंदी भाष नाप हरी शह ते। शत्याअक्षीकाने क्षंत्र कहेवा केवूं नहीं रहे, भारे १४१३ मा असेम्परमी हा. २० भीना प्रधानाना अध्य तर्क तमार् ध्यान भे वतु लोक्ष्मे, ते अज्ञामा अम જસ્યાવ્યું છે કે નાતાલમાં જન્મેલા હીદાને કેપમાં સુત્રમા જવાની રજા ભરકાર આપી શકતી નથી, અને આ વરસે તમે તા. ૯ મી એપ્રીલના તમારા તારની ખંદર પહેલી વખત તેં આર્ એ સવાલ ઉપાર્ટ્યા ત્યાં સુધી જનરલ સ્ત્રદસને ખાબર ન હતી કે આ સવાલ ઉપર હીંદી કાંગને કાંઇ નાત ત્રા આપ્રેહ હતા. જ હોંદી કેંપ અને નાતાલના બુનો કંબી मेशन कार्यही प्रभाष्ट्री परिहा पेशार क्षी शक्त में बीटी सुनी यतना हर है। अध्यक्षिया ते हैं प्रतिभा करा शह अवादक કાયમ રાખવામાં આવ્યા છે. તમે પાતેજ તમારા ખીછ જાલાઈના કાંગળમાં ક્શુલ કરા છા કે નાતાલમાં જન્મેલા દ્વીદીઓમાંના ઘણા ખરા બામ ઐટલે દરકને બાલેલ છે 🕏 તેઓ કેપની અની પરીક્ષા પસાર કરી રાકે. તમે વળાએમ પણ કેમુલ કરા છા 🕏 લુટને લખતે ઉપમાં ધંધા નહીં હાથાથા આવાં હીંદી ભાગ્યેજ દાખલ થયેલાં એટલે સરકાર સંત્રેછ શક્તી નથા કે હવે હોદો કામ આંતિક સરહદ હેવરના બધન नी सामे शो साइ थाय छैं। व्यर्ने अनरब देमेटस हिमेह રાખે છે 🖫 જે સ્થિતિ નવી કાયદાંથી થયેલી 🦻 તે કંધુલ રાખવામાં આવેશે. વર્ષી તેમે ભસ્તા હશા કે આ વિષય gut પાલમિંટમાં ખુખ ચર્ચા થઇ હતી અને તે વિધ પ્રપ તરફતા મેં ખરા સખ્ત રીતે સામે થયા હતા.

- ર. ગીરગીઠમાંથી મુક્ત થયેલા માણસોતે વિવે સરકાર એમ ધારે છે કે કાવદાની પ ગી કલમના (એક) ભાળથી એવા જે ઢીંદી પાસ લઇ ત્રહ્યુ વરસ સુધી નાતાલમાં રહેશે હશે તેના હક કાવમ રહેશે. અને ડાંગીસાઇલ શબ્દની વ્યાપ્યાથી આ કલચને બાધ આવી શક્તી નથી.
- કે. દી સ્ટેટને વિષે જનરલ સ્માટલ કંઈ મ્લડ્યાલું જોતા જ તથા મામે જે જ હાદીને દાપના કરવામાં આવે તેલું ખ્યાન કી સ્ટેટના બંધન તરફ ખેંચવામાં કાવદાજ ભુગ્ને છે. એટલે તે બંધના કાયદાવી ૧૯ માં કેલમ પ્રમાણે શેવામાં આવતા લખાજુની પાછળ છાયવામાં આવશે.
- જ. જ્યારે તક મળે ત્યારે સુનિયનના શાંદીના કાવદામાં કેરફાર કરવાને જનરલ સ્મદસ તહવાર છે. અને તેથી લાયક માણસ મળશે તો જીદા જાદા ધરમને સાર તેવા માણસોતી નિમણૂક કરવાની સન્તા હેવામાં આવેલી છે તેમજ દાયલ કરવામાં આવેલી કે અંતાની જે ધરમમાં રજા હેલ તે ધરમ પ્રમાણે શાંદી થઇ હોય અથવા તે અમાર એક કરતાં ધયારે આવેલી સાથ દિલ્લા અધ્યાર એક કરતાં ધયારે છે કે આવી આંત્રળ વધી હાલ વરવા હોઇ આવેલી એક કરતાં વધારે છે કે આવી આંત્રળ વધી હાલ વરવા હોઇઓને કાયલ કરતાં વધારે છે કે આવી આંત્રળ વધી હાલ વરવા હોઇઓને કાયલ કરતાં વધારે છે.

ચી. ગાંધીના તા, ૨૪ માગસ્ટના જવાળ

જાદ કાંગળના જવાબ મી. માંધીએ નીચે પ્રમાણે તા. ૨૪ મી સ્થાગસ્ટે વાળ્યા :----

આપના તા. ૧૯ મીના કામળને સારૂં હું આભાર માનું છું. યી. ડેકની ભાળતમાં તેમની યાદગીરીમાં જે મીડીમાં થયેલી તેને ખાતર હું અહીં થોડા દિવસ સારૂ આવ્યા હું એટલે જો જનરલ સ્મટસને પ્રીટારીઆમાં મારી હાજરીની જરૂર હોય તો હું ખુશીથી આવી જર્ધશ. તેમારા કાગળમાં જયાવેલી ખીનાએ આપત જનરલ સ્મટસનું ખાત હું નીચે પ્રેમાણે ખેત્યુ છું:—

દક્ષિષ્ અાદ્રોકામાં જન્મલા હોંદી વિધ

એટલું ભરાભર છે કે ૧૯૧૨ ના પત્રવહેવારમાં આ સવાલ ત્રે જીકાવ્યા ન હતા. માફ ધ્યાન એક મીત્રે ખેંચ્યું ત્યાં મુધી તે તરફ નહીં ગયેલું, પશુ મેં તેને ધારણા આપી કે તે વિષે કંઇ પણ અડચણ આવી શકતી નથી કેમકે ૧૯૧૧ ની સમાધાનીની ફર્ય ચાલુ ભેરત્રવાતા બધા હ્રક જળવાયા છે. मारे क्ष्मुल करवुं क्लेफिके के युनीयनभां अने वणी जान्स વાલમાં પણ દ્રૌદી કામચી ભાગવાતા બધા હદાના, સંપુર્ણ શાનના દાવા હું કરી શકતા નથી. ખદુજ થેડા આ મુલક માં જ-મેલા હીંદીએ ક્રેપમાં કાપલ થવા પ્રયત્ન કરેલા છે, એમ હક્ષકત મેં રજુ કરી તેથી હું એવું સાળીત કરવા માંગતા હતા કે તે હક નીબાવી રાખવાથી હવે એવા ઘણા **હોંડી** કેપમાં જવા ઇચ્છરો એવી ધારતી રાખવાનું સરકારને કંઇ કારણ નથી. હીંદી તારથી હુ એ વાત ઉપર ભાર મુક્વાને માત્રતા હતા કે અમે અમારી લાગણીને અરથે લકવા વાળા છીયે. અને તે એ કે ક્રેપની સુની પાલાંસેટની ઉદાર अने न्याया रीतामां हवे तम्बत भडवेर नहीं काम्ये. अने धारती छे हे खेल विचार भारे धूरी पाछा लत्तरस स्मटसनी પાસે રબુ કરવાની જરૂર છે. હું અગઉ મતાવી ગયા છુ કે કેપના મેળરાએ આ બાજત ઉપર ભાર મૃક્યા તેનું એ કારણ હતું કે મી. રીશરે પોતાના અગ્રાનપણાથી દેપના મેમ્પરાતે એમ સમજાવ્યા કે ઉપરતી સ્થિતિવાળા ઘણા ફીંદા કેમમાં જતા હતા. હું એઉ છું કે તમારા કાગળ એમ ધારી શેષ છે કે પ્રાતિક ભેંધન માત્ર તોડી નાખવાની મારી માગણી છે. : આવી માગણી કરૂં તેા એ કંઈ ગેરવ્યાજળી નથી, પસ સમાધાનીમાં એના સમાવેશ નથી થતા તેથી મેં તેની માત્રણી કરી નથી:

ગીરમીટીમ્યા હીં શ્રી વિધ

આ બાબત હીંદી કામના વિચારની સાથે સરકાર મળતી આવે છે તેથી હું રાજી થયેા છું.

રી સ્ટેટ ભાગત

અપ વિષે માર કહેવુ સમજવ્યુ જણાવું નથી. તેં એમ નથી માગ્યું કે માત્ર જણાવવાની ખાતરજ કી સ્ટેટનું સાંગંદ નામું દાખલ થનાર યાદ્યુસેને જણાવવું, પણ મ.રી વિનંતી એ છે કે જો સરકાર એમ ધારતી હોય કે કી સ્ટેટની સરહદ ઉપર એવું સાંગંદનામું માગવાની જરૂર નહીં પડે તો એવી ક્યુલત સરકારે આપવી, અને એમ થાય તો ક્રીસ્ટેટની અડ અથુ દુર થઇ શકે મારી એવી સ્ટુલના દુવી કે કૃત્ સ્ટેટના ક્યાં હાય છે થકે મારી એવી સ્ટુલના દુવી કે કૃત્ સ્ટેટના ક્યાં હાયદાની જાંવન કરનારી ક્થમા પહેલા દ્યાં છું અફિટેકોના બંદર ઉપર કરવાના સારવજનિક સાંગંદનામાં ઉપર ટેપકાનો ક્ષેત્રી.

મારે એટલું ભાગ્યેજ કહેવાની જરૂર હોય કે દીસ્ટેટ વ્યાબતમાં મેં એટલું માની લીધેલું છે કે નવા કાયદાની રૂચે હીંકીને દ્રી સ્ટેટમાં દાખલ થવાના કાયદેસર હક રહેલા છે.

શાદી બાખત

હાલ જે હીં દીની સાદીઓ સાઉપ આદી કામ હોવું જો કર્મ હોદી કામને લારું મહા અમત્મની હુમ કત છે. આ શું ચ વાડા બરેલા સવાલ ચાં પખો કરવાને સારું આવતી પાલામેં અમાં એ બાબત કાયદા થશે એવા ખરસ બરોસા સરકારે આપવાની જરૂર છે. એક કરતાં વધારે એમરતા વિષે મેં કંઇ બધી એમરતાના વિવાહ ક્ષ્મ સખવાનું માગેલું નથી. મહ્યુ હું એમ કહેવા મામું છું કે જેમ હાલ સુધી ગાલ્યું આવ્યું છે તેમ અહીંના ભાના રહીશા જે આજ સુધીમાં એક કરતાં વધારે એમરતા પરણી ચુક્યા હોય તેઓને પાતાની એમરતા અમાં સુલકમાં દાખલ કરવાના હક રહેવા જોઈએ. આવા બરોસા બનરલ સમરસ આપી ચુક્યા છે એવું હું મારા આગલા કારળમાં બતાવી ગયા છું. આવી અસ્તિના સંખ્યા હાલમાંજ સહેલથી જાણી શક્ય તેમ છે. અને તે સંખ્યતને વિષેજ ઉપર પ્રમાણે હકની મામણી છે.

નાટાલમાં થયેલા કેસા

નવા કાયદામા**થી** નાટલમાં તે**ા કેસે પણ ઉત્પન્ન થ**ઇ યુક્યા છે એમ હું જોઉ હું, મારે કહેવું જોઇએ કે તમારા ૧૯ મીના કાંમળમાં જે કારોસા આપ્યા છે તેની વિરુદ્ધ આ ' સાદીના કેસ છે. કેમકે કુલસગ ખીબી તે દક્ષીપ્યુ આફ્રીકામાં પોતાના ધણીની એક્જ એસરત છે એમ કલુલ રાખવામાં આવ્યું છે. તેથી હું માન પુરવક સુચના કરું છું કે એ કેસ ખેંચી ક્ષેવા જોઇએ અને કુલસમ બીબીને છુટાં કરવાં જોઇએ. બીજ કેસ ડાેમીસાઇલ વિષે છે. સરકાર તરફથી અપીલ બારડની પાસે એમ જબાવવામાં આવ્યું છે કે પાતાના ડામીસાઇલ સર્ટીરીકેટ વિષે અથવા તેના ધણીની સાચવટ વિષે કંઇ પણ તકરાર ન હેલ્ય તા પણ જો તે દસ્તાવેજના ધણી માતાના પ્રાંતમાંથી ~~લાંખી મુદ્દત સુધી~~ બહાર રહયા **હા**ય તા તેના હક માર્યા જન્મ છે. જો સરકાર કાયદાના આ પ્રમાણે અરથ કરતી હૈાય તેા વળી બીજા ભાગવાતા અને મેળવેલા હોરાને પણ નવા અપદાર્થી તુકસાની પહેરિયે છે અને જે સુપ્રીમ भारटने। ६सव व्या धिवे बींडी भ्रामनी विद्द जन्म ते। व्येवी स्थिति उत्पन्न यशे हे के तहन असव यह पडशे अने समाधा नीनी शरतानी विरुद्ध यसे. वणी कनरस भाधा अने भीक प्रधानी . એ વારવાર કહ્યું છે કે હીદી ક્રામ જે કહ્ય અહીં વસે છે तेने छल आपवाने। सरकारने। कराओ हिराही नधी, स्म તેઓના વચનાની વિરુદ્ધની પણ આ સ્થિતિ થઇ પડશે. તેથી આ વિષયમાં પહ્યું હું એવી સુચના કરવાની છુટ લઉં છું કે તે કેસા સરકાર યાળ ખેંચી લીધે. હું માની લઉં છું કે त्रभा देशेयी तथे अंधुरुख् रीते वांद्रकृष्णे, ते देशे। चिद्रियन ઓપિત્અન ના ચત્યુ માંકની અંદર હપયેલા દે. આ क्षानणना कवाय वहेंक्के भाववानी हुं आशा राजीश.

મી. ગાંધીના ૩ છ સપ્ટેમ્બરના કાગળ

છેવટના જવાભ મળતાં ઢીલ થતી હતી તેથી તા. કછ સપ્ટેમ્બરે સીનીકસ તરફ રવાના થતાં પહેલાં મદદનીશ સેંક્રે ટરીને મી ગાર્ધ એ નીચે પ્રમાણે લખ્યું —

'તમતે મેં ખબર આપી છે તે મુજબ હું આવતી કાલે ~~રીનીક્સ જવા ધારું છું,~~ પણ જતાં જનરલ સ્મટસનું ધ્યાન એક બાબત તરફ ખેંચવા ઇચ્છું છું તે એ છે કે મારા ઘણા સાયીએક ઘણી અધીરાકથી અને આતુરતાયી છેવટના જવાબ ની રાહ જોવા કરે છે. કેટલાક તેા મેં પહેલા કાગળ લખ્યા તેને શહ ઠપકા પણ આપે છે. તેઓની અધીરાઇ કુદરતી છે. અમારં બધું કામ બંધ રહ્યું છે. અનિષચીતપહ્યાને લીધ કેટલાકને સરસ નાકરી જતી કરવી પડી છે. તેથી હું ઉમેદ રાખું છું કે જેમ જનરલ સ્મટસને ખીજાં અગસના કામા છે તેમા આ પણ તેઓ સાહેળ મગુશે, જો મને તમે નીમેલ દિવસે એટલે કે મંત્રળવારને દિવસે કંઈ પછુ ચાકસ જવાબ નહિ માકલા તા ગા. ગારજસના કાગળને છું છેવડ ના ગહ્યું! મારે એમ પણ કહેવું છોઇએ કે જો સમાધાની ની વાત પડી ભાંગરો તો લડત વધારે સવાહાની ઉપર જાગરો. સમાધાનીને ખાતર અને અમે લક્ત કરવાને તલપી નથી રજા તેમ ખતત્વવાને સારૂ મારા કાગળામાં કેટલીક અગત્યની - વાતા પડતી મુકાયેલી છે. હું ઇમેદ રાખું છું કે આ કામળ લખવાના મારા હેતુ જનરલ સ્મટસ સમજરો

प्रधानना ता. १० सप्टेम्भरना तार

આતો જવાબ તા. ૧૦ મી એ તારથી નીચે પ્રમાણે મળ્યો :—
"પહેલા સવાલની ખાળતમાં કહેવાતું કે ૧૯ મીના મારા કાગળમાં લખ્યું છે તે ઉપરાંત જનરલ સ્મટસને કંઇ કહે વાતું નથી. બીજા સવાલ વિષે કંઇ કરવાતું રહેતું નથી. ત્રીજ સવાલ વિષે કંઇ કરવાતું રહેતું નથી. ત્રીજ સવાલ વિષે કંઇ પણ વ્યક્સણ નથી જોવામાં આવતી 'કેમકે જે કંઇ લખાણ કરવું પડશે તે કઇ કી સ્ટેટ એલડ 'ઉપર કરવું નહિ પડે. શાદીની બાળતમાં તમારી માગણી પ્રમાણે આવતી પારલામેંટમાં કાયદો પસાર કરવાની ખાતી જનરલ સ્મટસ આપી શકતા નથી. કેમકે તેમ કરવાથી દક્ષિણ આદિકામાં 'શાદીના કાયદામાં' મુળના ફેરફાર કરવા પડે. એડ કરતાં વધારે એલરતો દાખલ કરવા બાળત ખાતી અપાયેલી છે એવા ધરાર એલ્લા જોવામાં નથી આવતા. એ શું છે તે જશાવજો. ડરબનની અદર જે અપેલના કેસેર થયા છે તેનું છેવટ હજી નથી આવ્યું. એટલે પ્રધાન તેમાં વચ્ચે આવી શકતા નથી."

ચી. ચાંધીના તા. ૧૦ સપ્ટેમ્બરના તાર

તા. ૧૦ મીએ મી. ગાંધીએ નીચે પ્રમાણે તાર કર્યો. તમારા તારને સાફ અલભાર માનું છું.ે તકરારની ખાખતા એલ્લમાં ઓછી રાખવાના પ્રયત્ન કરવા છતાં પણ મને ધારતી છે કે લડત હવે ફરી જાગશેજ. એક કરતાં વધારે એક્સ વિધે ૧૯૧૧ ની તા. ૫ જુલાઇના એસોસીએશનના કાયળની તરફ અને તેના ઇન્દીરીયર તરફના તા. ૧૦ મી જીલાઈના કાયળ તરફ હુ જનરલ તમટસનુ ધ્યાન ખેચું હું

કરમરાં કરમાં ભરમસંહુપતું શિક્સન સરકારને તાળે હતું. હવે તો સાંતી કચરાપડીને તાળે કરતું છે, સાંચી લીદાને ખસેડવાની પરવાનગી કચરાપદાય માની છે. કર્યસ્તિરપના હીદાએ અગાઉથી ચેતવણી શેવાની છે.

ઉમરાવની સભાનાં ભાષણા

તા. ૩૦ મી ભુલાઈએ લાેરડ એમ્પટહીશે દક્ષીસ આદીકા ના હોંદી સવાસ ઉકાવ્યા ને તેમાં જબાવ્યું કે કમીશ્રેશન કાયદાને વડી સરકારની મંજુરી મળી ગઇ છે તે કાયદા ૧૯૧૧ માં ચએલી સમાધાની વિરૂધ્ધ છે અને વડી સરકાર ની સાથે તએલી વાતચિતની પણ વિરૂધ્ધ છે તેથી વડી સર કારે યુનીયન સરકારને લખવું જોઈએ કે એ કાયદ્રો હાલ અમલમાં ન **શાવે ને** સસાધાનીની શરતા પ્રમાણે તેમાં ફેર ફાર કરે. તેની ઉપર સાયક્ષુ કરતાં **હોાર**ડ એમ્પ**ટહી**લ બાલ્યા કે હું ઉમેદ રાખું હું કે આ સવાલની અત્રસતાની તુલના મારી સાધારસુતાયી ક્રાષ્ટ્રી નહીં કરે. વળી અહીંના છાપાએાએ મ્મા સવાલને **ધટતું મહત્વ ન**યી આપ્યું તે ઉપર થી પણ તે નજીવા નહીં મસુવામાં આવે એવી હું આશા રાખીશ - આમ - આ માટા સવાલને દળાવવામાં આવ્યો છે તેના કારહ્યુમાં હું ઉતરવા નથી માત્રતા, હું તા એટલુંજ કહેવા માર્યું હું કે અગતના સવાલને છાપાઓએ પુરતું વજત નથી આપ્યું એવા આ એકજ કે પહેલા સવાલ નથી. આટલું હું ચાકસ સમનું છું કે જે આ સવાલના ચુકાદા તુરતમાં નહીં આવે તેા વહેલા અથવા માડા પણ તે સવાલ દરેક જગ્યાએ ગંભીર ગણાશે ને ચીંતા રૂપ થઇ પડશે. વ્યાપ કંઈ હુંજ કહેતા નયી. બધા આ ફેશના આગેવાતાએ એટલાજ અભિપ્રાય આપ્યા છે. હાલના કે.ઢાનીના પ્રધાને પશુ કહ્યું છે કે આ સવાલ બહુ મહત્વતા છે તે હીંદીના વ્યાજબી હકાના ભચાવ થવા જોઈએ. સરકારી કિનાબને પાને ૧૭ મે તમે **સી. હારકર**ટના તા. ૮ મી મેના તા**ર જે**શા. **આમ હતાં આ દેશમાં આ 'સવાલ ઉપર જોઇએ તેટલું** ધ્યાન આપવામાં ભાવ્યું નથી. જે સારામાં ત્રી બીરલ જેટલી તાકાદ હત અથવા તેં કેકોના છાયખાનાવાળાની સગ વડ મારી પાસે હત તે! ચીનાઇ ગ્રહામીની જે રાડ પડી હતી તેના કરતાં વિશેષ પાેકાર હું આ સવાલ ઉપર કરાવી શકું. ક્રેમઢ જેહાનીસબરમની ખાસના ભીતાએ ઉપર જે નાલમ થતા તે વિષે અહીં પાેકાર થતા તેના કરતાં વિશેષ પાેકાર થવાનું તે વ્યાપહ્યુને વિશેષ ગુસ્સા કરવાનું વ્યતે વિશેષ શરમાવાનું આ ઢીંદી સવાલને વિષે છે. દક્ષિણ આદ્રોકાના હીદીનાં દુખતે. પાેકાર આજ દશ વરસ થયાં થઈ રહયાે છે **છતાં તેના કંક મ્યાંત આવ્યા નધી**.

~~વ્યાવેવાનાના પુરાવે~~ા

આપણે સુલવું ન જોઈએ કે દક્ષીસુ આફ્રીકામાં જે લડાઈ ચાલી તેનું કારસુ આ હીંદી સવાલ એ પણ હતું. મરદુમ મી. આલક્ષ્મેં લીટલટન કે જેના પ્રત્યુને સારૂ આપણે બધા દીલગીર છીએ, તેણે કહેલું કે આ લડાઇના કારણો માતું હીંદી સવાલ એ એક હતું. વળી હોરડ હેન્સડાઉને ૧૮૯૯ માં રોરીલ્ડમાં ભાવસુ કરેલું એ પણ યાદ લાવલ જેવું છે. તેમાં તેણે કહેલું કે "બે.યર હોકાનાં ઘણું દુષ્ટ કરમામાં એક આ હીંદીનાં દુખાં એ પણ છે. તે દુખાંના વીચાર કરતાં મને જે ગુસ્સા ઉત્પન થાય છે તે ગુસ્સા બીજા એક પણ સવાલથી તથી થતે. અને દુખ એ.ગર નહતી ઇલ્લ થાય છે લાજુ નુકસાન લાગ તહેલું નધી. કાર ગુક જ્યારે આ ગરાય દુખાં માણસે. હીંદ યાઇ જાય તે ત્યા હહે કે આ સરકાર કે જેની સન્તાને કાઈ રોઈ રોઇ ત્યાં ત્યારે એવી

હીંદુસ્તાનમાં વરતે છે અને જે હીંદના ત્રીસ કરેાડની જ્યર રાજ્ય ચલાવે છે તે સરકાર પાતાના માજુસનું રક્ષણ કરવા એક નાના મુલકની પાસે કબતાકાદ મની રહ્યું છે સારે તેવી મ્યુલર હોંડમાં કેવી શશે દે" આ શબ્દોમાં કેમ કાછો અવિધ્ય ભપાયું ક્રાય નહીં તેવા છે. આપણે હવે જોઇએ છીએ કે વડી સરકારની ક્યા ક્યર્શકત સ્થતે તબવાઇને વિવે હોંદના શેફિક શું કહે છે. હું ભેલે શુ કે મારા ચિન સારડ સીકનહાર અહીં છે. મારા કરતાં હીંદુસ્તાનનો તેના અનુ ભાવ તાલ્લે છે. અને 🧝 ઉમેદ્ર રાખું 🧝 🕏 તે આપ સાહેળને જમાવશે 🧯 દ્રીકની મુક્ક ક્રેપર અનુ સનાસથી કેનો ભાષાંકરતો દુખદાયક મ્યાસર ચાર્ક છે. તેઓ શાહેળ ક્યાપતે જપ્સુપી શકશે કે સાંબહમાં ને બીજા આત્રમાં જે આવેવાન મહસ્થા સામારણ રીતે અહેર કામમાં ભાષ હેતા નથી તેણે પદ્મ પોતાની દ્વાર ક્રમણ ત્રાકાર કરવા સીટીએ બેઠ્યાવી છે ને તેમાં અમુષ્ય શામ લીધા છે. શારક ક્રેત્સકાઉન બાલ્યા ત્યાર માછી કાંસવાલમાં વ્યાપનો નાવટા ઉત્યો છે. એટલે ~~ચ્ચપુથી પ્રેતાની સન્ના તુલે ભા લેકોના દુખ મ~~ટાફવાની અમુષ્યમી તામાદ મોક્સ વધારે હોવી જોઇએ, હું બીજ ~~ચ્યુએવાનાના ભાભિપાયા થતાવી શકું છું, હતાં ઢાલ તો~~ ૧૮૬૦૬ માં શ્રાસ્ક સેલમ્પેકરને હમારીત્રમાં ભાષણ કરયું હેની ઉપર ખાન એંચવાં માસું છું. હું એ તાળ્દો ટાંકું હું કેઓ તે નામદારૂપી જવાળદારી હાલ મણ મેટી છે, તેમણે પુંકેલું કે " ફ્રાંસવાલમાં વસતા હીંદીમાત્રે જે વચત મહા राधीये माधेर्व ते प्रमाने राभवा व्यामने स्थानेस छीरे કે નહીં કે " આ વચન વે બહાસથી દ્રીકટારીઓના હહેટો વળી હોકરક શ્રેલબોરન એલ્લા "ભાપણે અપથી દ્વીભામાં અમુખુમ કાઇએમોને સાફ હસ્ત્રી છોએ હેમજ જાદા બુદા વસ્થુનાં ને રુંચના જે બાયસા આપણી સાથે મોક મ્યાદશાહ नी शर्भपत के तेने साह पायु आपन्हें इस्टी क्रीज़े, जीरीक સરકાર પ્રેતમનું આન જાળવવા તે પ્રેતાનાં વચના પાળવા માત્રે છે કે તુથી માત્રલી કે જે હોર મહારાષ્ટ્રીએ પોટીસ રાધ્યતને આપોલા ક્રેલ તો તેની કાળી કે બંધે તે રંગની રાખિત ને મળી શકે એમ ગામએ કરવું ઘટે છે કે નહીં રે " આપ જોશો કે અન ક્ષાસ સોંધમોરનના વચન તે વડી સરકારની ખરી ભાવના ખતાવનાર છે. ભને ભાગાં દ્રચનેત્ર જવાવદાર રાજકારભારી સામસોના મહેમાંથી નીકલ્યા પછી ને કામાના ना सुभामांयी नीक्रमा अधी दश बरुश क्यां कर्वा हुन ह्या મુજ્ય દુર નથી થઇ એ શ્રાને હો ન સમજીવધ શ્રામણ એવી વારતા છે.. શું હાલનું પ્રધાન માંડળ એમ કહેવા માત્રે છે કે તેઓને તેઓની આગળ થઇ ગએલા પ્રધાનાનાં વચન મધન કરતા નથી ! જાા સવાલ આખા રાજ્યને લગેતા છે. **વ્યામણી** શ-તાને, આપણા માનને, અને હીંદુસ્તાનમાં આપણા પ્રમાણીકપણનિ લગતા છે. એટલે આજતું પ્રધાન મંદળ મ્માળલાં વચન અમને બંધનકારક નથી એમ કહી શક્<u>ત</u> નથી. વળી અરે એમ પણ કહેવું જોઈએ કે હાલના પ્રધાન મંડળ પણ તેવાંજ લગના વ્યાપેલાં છે. ૧૯૧૦ના અક્ષ્ટાેબર માસમાં શારડ કરૂએ જે લખાલ કરયું તેમાં ક્યું બાકો નથી રાખ્યું ને તેમાં તેલે આગલા પ્રધાન મંડવા केव्क वयन आपेत् छ

हरोर मिश्रेश

ત્રેમ છતા દશ વરસ વીલી ગયાં અને જે ઇઝાએર ગાળત ઉપર પ્રયાણે સખત ખેલાશું છે તે ઇજાએન મેન્બ્રદ છે, અને

હીંદી પ્રજાતું જે ક્ષેત્રું છે તે હત્તુ અપામું નથી. તેને બદસે જે સ્થિતિ ખાયર રાજ્યના વખતમાં હતી તેના કરતાં હાલ વધારે ખરાભ છે. આતા યુરાવા હું લધ્ફીવાર રહ્યુ કરી ગયા ર્ષું એટ**હે ક્**રી **ખા**પીતે તમારા વખત રાેકાશ નહીં. હું એટલું જ ભતાવવા માગું છું કે તે મુદત દરમીયાન હીંદીવે સત્યાગઢ ધારણ કરયું છે અને પાતાના હકાને ખાતર તેઆયે વરશુવી ન શક્ષય એવું દુન્ખ ઉકાવ્યું છે. અને હાલ હીંદમાં જે લાગણી આ બાબત વિથે ફેલાઇ છે તેના મુકાબક્ષા કરી શકાય એવું અગાડી કંઇ જેવામાં ભાવ્યું નથી. આપણે હોંદુસ્થાતને શું જવાબ આપવા વ્યાગીયે છીયે? આમ વખત ચાલ્યા ગયા છે તેની સાર આપણી પાસે શા બચાવ છે! હીંદ આપણને શું કહેછે! લડાઈ કરીતે અગીમ્માર વરસ મહેલાં વડી સરકારે આ સવાલના ફડચા વ્યાણવાની સન્તા भेताने हरता हरी. हेप्स इस्तावेकोधी के सन्ता तेमने हती પજા જે સત્તા બુક્ષાને લીધે ગાટાળામાં ચઢી હતી તે સત્તા લડાઇના કાયદાની કૃષે તેમને પાછી મળી, તેમણે આ સન્તાના ઉપયાગ ક્રેમ નથી કર્યો! વડી સરકારને ખાસ તીકા પણ મળી હતી. - જ્યારે સ્થાનીક હીંદીની સાથે દક્ષિણ **અ**લ્લોકાની સરકારે સમાધાની કરી ત્યારે તે સમાધાનીના કરાર દક્ષિણ આદીકાની સરકાર પાસે પળાવવાની ઉમકા તક હતી. આ તકાના લાભ વડી સરકારે કેમ નથી લીધો ! **આપણી કારકોર**લમાં આ એવું પ્રકરશ છે કે જેને હાંકી દેવામાંજ ફાયદા છે.

હાલની સ્થિતિ

વ્યા વેળા તે! વ્યાપણે હાલની રિયતિજ તેમાં દેખે, તે ગ્યાં છે. થાડીશ સરકારે કહ્યું કે અમુક હકિક્ત થવીજ જોઇએ. તે નથી શ્રધ, જે કારતા પ્રથમમાં વિના કંઇ પચ ક્રમુલ રાખવાની અરકારે ના ચાઠી હતી તે અર્તા જે કાયદેદ આ શારતોના વાંગ કરે છે તે કાયદેર સરકારે માંબુર શાખના છે. તે વિષે દું સુખતેસર હકિકત કહી જઇસ. વ્યાપણે ક્ષેરઠ કર્યે ૧૯૧૦ ના વ્યક્ટાેબર સાસતી સાત્રમાં તારીખે જ લખાલ કરમું તે તપાસીએ. તેમાં તેલે કહેવાં કે "કેમ કે નાતાલના હોંદીની હાલ જે સ્થિતિ છે તેના કરતાં આ કૃડઆધી વધારે ખરાળ થશે તે! તે સ્ક્રમાં વડી સરકાર ક્યુલ નહીં સુખી શકે " આ લાબ્લેની ઉપર હું આવે! આધાર રાખ્યું છું. - તેના કરતાં ત્રધારે એકપા શબ્દોમાં હીંદની સ્થિતિ ગુક્વી એ પ્રસ કેલ છે. એ સ્થિતિને સાર કક્ષિણ ચ્લાક્રીસના હોંદી લડે છે ને 🍑 હિમતિને મ્યહીંના તેમ્માના હિમાયલી વળગી 🤜 છે. તે સ્થિતિના અસ્ય એ છે કે ઇંગીમેશન કાયદામાં શ્રેપએક ન **હો**વા જોઇએ *તે સાલું હહું જ*ળવા**વા જોઈએ.** *અ***ને** સાટલું જ આપણે માત્રીએ છીએ. દ્વીંદી પ્રજા વેદ નથી મામતી, અતે એવુ કંઈ પહ્યુ તેએક નથી મહગતા કે જે હાતની રિયનિમાં એ દક્ષિણ આફ્રીકાની શ્વરકારને અરપના અડચછ અપારે, તેઓ એટલુંજ મામે છે કે તેઓ દુલકી પ્રજાત ગણાવી એફએ તે જે હોત તેઓ સે ત્રવતા આવ્યા છે તેવી ઉપર હાથ ન પડવા જોક્એ. અ. સ્થિતિને વળગી રહેવાનું હ્યારફ સેલમારને ક્યુલ કરેલું. તેણે ચાપ્યા શબ્દામાં કહેલાં કે વધારે તથા હોંદી આવતા અટકૂવા જોઇએ—આ સ્થિતિ ની સામે હોંદી પ્રજાએ હરકત નથી કરી. પણ તેમના એટકા તા નિશ્વ હતા કે દર્મણ આદીકમાં વસતા હીંદીના નક ભચરા જોઇએ તે તેઓની તરફ જેટલી ઉદાર વરવાટક ખતાવી શકાય તેટલી ખતાવવી જોઈ એ.

૧૯૧૧ ની સમાધાની

હવે આપણે ૧૯૧૧ની સમાધાની તપાસીએ. આ દુખ દાષક સત્યાત્રહની લડત ચાર સાલથી ચાલી રહી છે. એપી એવા પાકાર થયે કે દક્ષિણ આક્રીકાની સરકારથી પણ તેની એદરકારી બતાવાઈ નહીં. તે લડતથી હોદમાં બહુ કહ્વાશ ને ગુસ્સા ફેલામાં તે તે લડતથી વ્યાખી સલતનતને આંખપ વળગી. હીંદનાં દુખા દુર કરવાને સાર તથા દક્ષિણ વ્યાપ્રીકા ની સરકારે આપેલ વચન પાળવા ખાતર એક બીલ દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું પણ તે અસંતાષકારક નીવડયું ને તેથી તે પાર્લું ખેંચર્લું પડ્યું હતું. અથી હોંદી આગેવાનાની સાથે મસલત ચાલી ને સરકારને સમધ્યાની કરવી પડી. તે ખાગત મી. ગાંધી અને જનરલ સ્મટસની વચ્ચે પત્ર વહે વાર ચાલ્યો, આ પત્રા આગલી કિલાબમાં બહાર નથી પડમાં એ તરફ મારે ધ્યાત ખેંચવાની જજ્રર છે. આ પત્રો માંથી આપણે જોઇએ છીએ કે શરતી શ્રમાધાની થઇ તે તે માં તીચેના કરાર હતા, (૧) નાની વયના છાકરાના હકતે બાધ ન આવે તેવી રીતે ૧૯૦૭ ના બે નંબરના કાવદા રદ કરવા (૨) કાઇ પણ ધુનીઅનના કાયદામાં રંગબેદ ન આવેલા જોઇએ (a) ચાલુ ઇકા કાયમ રહેવા જોઇએ (૪) સભામદી એમિ કર્ષ પણ ઈજ ન પદ્ધોચવી જોઇએ. આ સમાધાની માં બે મુખ્ય બાબત છે. રંગમેદ ન હોવા જોઇએ અને ચાલ હક જળવાવા જોઈએ. આ સમાધાનીનું પરિણામ એ આવ્યું કે સલામહ **મુ**લત્વી રહ્યું. પછી ખીસનું બીસ ક્રુની અન પાલમિંટમાં દાખલ થયું. તે ખીલ પાસ ન થયું તે તેમાં પણ અધી શરતા પાળવામાં નહેાતી જાવી. તે બીલ પણ છેવટે ખેં મી ક્ષેવામાં આવ્યું. આ વરસે ત્રિજું બીલ દાખલ<mark>ુ</mark>ંચયું. આ બીલ એપ્રીલનો ૧૪મા તારીખે પ્રથમ વંચાર્યા. જીતની ૧૪મી તારીખે તેતું છેવટ વાંચન થયું. તે તારીખ ૧૪ મીયે તેમાં અવરનર જનરહે સહી કરી. આ કાયદા પહેલી આગસ્ટે અમલમાં આવતાર છે. પણ કરઠાઈ કાર્યદા પાસ થયા પછી પણ બાદશાહ એક વરસની વ્યંદર રદ કરી શકે છે. આ કાયદા ઉપરની સમાધાનીના ભંચ કરે છે અને વડી સરકારે જે શરતા કરેલી તેના પશુ ભંગ કરે છે. હું જાણવા માર્ગુ છું તે અના છે. વડી સરકાર શા સાર પાછી પડી છે? જે શરતા ક્રિપર તેવે વજન સુરુપ્ત હતું તે શરતાને તે શા સાર વળગી ન સ્ત્રી ! જે બીલને સારૂ વડી સરકાર પણ જવાબદાર છે તે ખીલને પુરૂં તપાસ્યા વિના, તેની કલમા શરતાના ભંગ કરે છે કે નહીં તે જોયાં વિતા વડી સરકારે શા સારૂ અવરતર જતરલને તેમાં સહી કરવાની પરવાનગી આપી! એ બીલને બાલ્**ટાવી સહી**ની પરવાનથી હેવા જેવું હતું છતાં શા સારૂ તે પરવાનગીને સાર અલગ રાખવામાં નહીં આવ્યું હતું કે અને આ શ્રાયદા તદન સંતાષકારક નથી એમ વડી સરકાર કસલ કરે છે વે કાર્યદા મંબુર કરવાના ખચાવમાં વડી સરકાર હોંદુસ્તાનને સા જવાબ દેવા ધારે છે 🖡 આ સત્રાલના જવાબ ક્ષેત્રહ કર્ **ખાપી શક્શે** એવી મારી ઉમેદ છે. દૂં દિલગીર **લું કે** મા જગામ અનુપતાર કેલિકાનીયલ સેક્ટેટરી નહીં હોય પણ હોંદી પ્રધાત હશે. આ બાળતમાં જવાબહારી તો કાલોતીઅલ अधाननी थे. जेवा अमले सातामहारक नीवडे अने सार्ड કર્મ હોલ પ્રધાન તરીએ ચીંતા ખતાવી છે. 🖟 એટલે 🧟 -તા મળ્યું હું કે અંહિત ખાતાના ભગાય કરતાનું સમ હોંડો अध्यय हिपर वहीं अध्यक्ष हत ते। आई आत.

सत्याभत् जगरी ते। ?

સભાગક પાછું ઉદેશે તેં વડી સરકાર શું કરવા માગે છે. એ લડત યાધ્યી તળગરો એ તા મ્માપણે ખ્યાલમાં રાખવું જ पारी. असामह पार्श्व कामतां के स्ववस्थीय केरिलहार થશે તેને વિધે વડી મારકાર શાંત્રણ કરે કે શોરડ કરૂ એમ તો તહીં કહી શકે કે બધી શરતા પળાઈ છે અને ભધી છેજ દુર થઇ છે. કેમકે બધા મુશવા તેવી માન્યતાની વિરુદ્ધ છે. જે <u>ક</u>ે સરકારી હિતામને સમજ શક્યો હોઈ તે**. મને શા**યે લાગે છે કે ક્રોરડ કરવે પોતેજ તે *ખીવા*ના *ક્રાં* તે**પાસરકમ**ણ વિષે મંબાર શાંસ ફાશવી છે. પણ હું જે વાત કરું છું તે ના કંપક પ્રસંવા આપવાની હું રુજ લઈ છું. કરી કરેટની વ્યાગતમાં હતા મણ શંગ એક સહ્યા છે. કેમકે હી શ્ટેટના કાયદાની સાતચી ક્લામની રૂપે બધી દેવમને નહીં પણ માત્ર હીંદી કામને એક જાતનું સામનનામું લખવું મહે છે. ખા સાયનનામું નાગાલી કારેલું છે, કરી સ્ટેટના ક્રેલુ માર લાવવા ને સારુ ખીત જરૂરી છે. અને હકિકતમાં તેમ એ આવ જન છ દે રખાએલી શરત છે. ક્લાચ એમ કહેવામાં જ્યવસે કે મ્મા તા નજીવી ભાગત છે. આગ્યે કોઈ કોંદી કી કટેટમાં દાખક થવા ગામરો. પણ જો મુખ્ય સુદદા દેવ હોવા લોગ મતા હાય તા મછી આપ્યાં તે લાંગ માડેક કે બધારે ચલ્વ છે તે તસુ ખ્યાન નથી દર્ક શકતા. ઐતી કારખામણી વ્યાપણે ગુન્હાએન્દ્રી સાથે કરી શકોએ ક્રીએ. પાંચ પાઉડવી શ્રેપરી એ બે પેનીની ચેારીના જેટલીજ ખરામ મહાય. - માને એ આપણે એક વખત એમ ક્શલ કરીએ કે રંગ એદ ન ક્ષવા <u> ભેઇએ એ મુશ્દાની વાત નથી તેમ પછી રંગ લોક સવિષ્યત્વ</u> કાયદામાં કામ્પલ નહીં ચાય એવી આપણી ધારો કરી ખાન ધરી રહેવાની નથી. અને જો કમા વેળા હી સ્ટેટરી ચતા મીર પુરાય વહીં તે. શ્રાવિમ્યતા કાયકામાં રંગ એક રૂપી આ ગીર ત્રેાટી ગશે. પણ આવી ગીર કાવી ગાટકાવવાને સાર હો આપસી હોંદી રાખત શકી છે તે તેથે ભલુ દુખ ઉદાવ્યું છે. વળા હું કહું શું કે અલ્લુ હૃદ ત્રાપ્ત શેવાઓ ગ્યાવ્યા છે. કેમ્પેક દક્ષિણ મ્યાપ્રીસમાં જન્મેલા હીંદીને કેપ માં જવાના જે હુક અસલ હતા ને જે હક તેએક ક્ષેપ્રવસ આવ્યા છે તે હક હવે ચ્છીનવાઈ ગયા છે. . ક્લમ માંભગી તે તેની છેડેના ભાગ વાંચવાથી આ વાત સિંહ ચક્ષે. એ આખેત करा करा बांधा काकी कामम तेषुं नकी, वणा करिमीटीकरा હીંકોને ત્રસ વરસ સ્વતંત્ર-વસા થઇથે જણકને ભાટે સ્ક્રેવાના એ તક છે તે હક છવતથી સેવાયેક જસ્સાય છે. આ દેત કતામ ૩૦ મોર્જ્સ ' કેમીસાઇલ ે શબ્દની વ્યાપ્યા લાપી છે તેમાં 📭 પાર પાડે છે. 🗝 🗷 ક્ષેપ્ટ કરવે પાતિજ કહ્યું 🖲 તે મુજબ કેમના હોંદીને જે સુધીમ કાસ્ટને અર્પાસ કરવાના હક હતા તે શક તવાળા પહે છે. આજ લુધી હીંદી કામને કામદા જપર તેમજ હરિક્ત ઉપર અવ્યોદ્ય કરવાની જુટ રહી હતી. પણ 📢 🖣 હતું નાતાલના ધારણને વ્યનુસરી તીચે ઉતારવામાં **આવ્યા છે. હવે ભા**વ કાયશના યુક્કા ઉપર અપીલ થઈ શકરો પણ હર્કિક્ત ઉપર નહીં થઈ ગફે. આટલું તા જ મુખ્ય શરતોને વિષે હું કહેવા માર્ચ હું.

िमध्यः ।

પે.સ્ટ અલાઝામ્યનં. હીં્ અનીસીક સોસાયકીએ લી કે કનદ પ્રસ્થાને ચાટે દોલચીરીના કરાવ પસાર ક્રોપી હતા.

ઇમીગ્રેશન અપીલના વધુ કેસા

નાતાલની ઇમિશ્રેશન અપીલ બારડ ગયે સામવાર પાછી ખેઠી હતી અને તે વખતે જમાલ વલીના મુહતવી રહેલા કેસ ચાલ્યા હતા. અરજદાર હોંદુરતાન અયા ત્યારે નાતાલમાં પાતાની કંઇ મીલકત તે મુક્કા અપા હતા કે નહિ તેના જવાબ માં તેએ કહ્યું કે પાતાના અગાઉના આત્રીદારને શાધવા પાતે સારિત્સબરમ અપેલ પછુ તેના પન્તા લાગ્યા ન હતા. ખારડના પ્રમુખે અરજદારની અગાઉની અને હમણાની જુબાનીમાં ફેર પડ્યા તે બતાવ્યું. તેના જવાબમાં અરજદારે કહ્યું કે પહેલી જુબાની કેતી લેળા પેલ્તે અલસાઇ ગયા હતા. આરજદારે કહ્યુલ કર્યું કે પાતાની જુબાનીમાં ફેર હતા. શ્રી. ઇવાન્સે (બારડના સહાસદ) જહ્યુલ્યું કે અરજદાર હીંદ જત્તા વખતે પા. પગ સાથે લઇ ગયા હતા અને હવે પા. ૧૫ ઉછીના હોઇને પાઇન અહીં આવેલ છે. તે તેના અગાઉનો લાગીદાર સાથે જોડાના માત્રે છે અથવા તો એકહા ધી કરવા માત્રે છે

અરજદારના વકીસ મી. ગુલ્ડીએ જહ્યુંલ્યું કે અરજદારની બીજી વાતો વ્યાનુએ રાખતાં મુદદા એજ છે કે તે પોતાના ડામીસાઇલ સર્ટીપ્રીકેટને આધારે દાખલ થવાને હકદાર છે કે નહિ. તે માત્ર દોઢ વરસ દેશ રહી આવેલ છે.

ઇમીગ્રેશન અમલદાર મી કાર્બીએ ભુભાની આપી કે અરજદાર નાતાલના રહીશ કહી શકાય નહીં. તેની કંઇ માલમન્તા અહીં નથી પણ હોંદુસ્તાનમાં છે

ખેરડતા પ્રમુખ મા. બીન્સે જાણાવ્યું કે આ ક્રેસ બહુ અમસતો હોવાથી બારડે જીબાની પર વધારે ખાન આપવું પડશે. અરજદારતા રહેવાસતો તિર્રાય કરતાં તે માત્ર ૧૯૧૧ ના સપ્ટેમ્બરમાંજ હીદુસ્તાન ગયેલ એ વાતને ખાન પર સેવી જોઇએ. તેની સાથે એ પણ બાબત ધ્યાનમાં લેવાની છે કે મજકુર હીંદીએ નાતાલ છેડ્યું ત્યારે તેના શું ઈ શકે હતી; માળા નહિ આવવાના કરાદા તેએ રાખ્યા હતા કે નહિ! એટલે બારડ બધા પુરાવા કરીને તપાસી જશે. તે માળસતી જીબાનીમાં કેર પડયા એ કમનશાળની વાત મણાય છતાં તેને લીધે મુખ્ય કુદદાના ન્યાય આપતાં અડચણ ન આવે એમ કરવાને આપણે બહુ આતુર છીયે. આ અપીલ અહીંથી મુલતી રહી.

પછી મીઓ લલુ વસનની અપીલ સંસળાઇ. તેના વડીલ મી. સુલ્ડીંગ હતા. અરજદાર સુધાર છે. તે ૧૯૦૫ માં ડેામીસાઈલ લઇ દેશ ગયા. નાતાલમાં તેને કાંઇ મીલકત રાખેલી નહિ. આ તથા બીજા એ કેસ શ્રાનીવાર ઉપર સુલત્તી રજા. આ એમાંની એક અપીલ એક મારીશીઅનની હતી. તે ૧૮૯૯ માં નાતાલ આવેલ, ૧૯૦૭ માં પાછા મારીસ ગયા એને પછીથી ત્યાં સ્ંત્યેર, તે નાતાલમાં શેડા રાચ ઉપરાંત કાંઇ રાખી ગયેલ નહીં મારીસમાં તેને થાડી જમીન ને પર છે. નાતાલમાં તે પરિસા આપીને દાખલ થયેલા. તેના વકીલ મી. સી. બીન્સ હતા.

મઈ કાલે પારસી ભાઇએની પપેટી ગઈ, પારસી ભાઇ એનિ અમે સુખારકબાદી આપીય છીયે ને તેમને નવું વર્ષ સફળ શાએા એવું ઇચ્છીયે છીયે.

ગી. પારસી ફરનમજી જહાવે છે કે પપેટી—નવાં વર્ષ ની મુખારકોના કામળ કૃતથા તાર ત્યાકલનાર ભાઇઓનો હું આભાર માનું હું અને કવા વર્ષની ક્રજવ્યાસ્તી ભાદઓને તથા બીજ હીંદી શાઈ ઓને મુખારકબાદી ચાહું છું છે.

પરસુરણ

'કરદ રાંડ એક્સપ્રેસ' જણાવે છે કે હીંદુ દેવળ જે હેાકેશનમાં હતું તે ભાજતની તુકસાની કાઉન્સીલ આપવા તહીં પાર હતી. પણ હીંદુની ત્રણ શાખા વચ્ચે મતબેદ થતાં કાઉન્સીલે કાઇને પાકિસા ન આપ્યા. થેહી, મુદત સાચવ્યા પણ હીંદુઓ એક્ત્ર નહીં થતાં કાઉન્સીલે ખીજા ઉપયોગમાં વાપરી ખાધા. હવે ત્રણ તડ એક્ક્સ થયાં છે ને કાઉન્સીલ પાસેથી માત્રણી કરે છે. કાઉન્સીલ કહે છે અમે દીલગીર છીએ. તે પાર્ધ સા તેદ વપરાદ મળા. આવા ચાળપા ઉપર શી ટીકા શાબે?

કેપટાઉનની મ્યુનીસીપશ કાઉન્સીલના મેં ખરાતી નવી ચુંટણી થઈ તેમાં ડા. અબ્દુ રહેમાન આ વખતે નિષ્ફળ શ્વા છે. તેને ૨૦૦૦ જેટલા વાટ મળેલા, ત્યારે તેના સમાવડીઆતે ૩,૩૨૮ મળેલા. ડા. અબ્દુ રહેમાન ૧૯૦૪ થી ડાઉન્સીલર તરીકે ચુટાના આવ્યા છે.

સીમલાથી રૃટરના ખબરપત્રી તારથી જણાવે છે કે દ્વેશ્લ આતપુર નજીકમાં બીઆસ નદીમાં (પજાબની પાય નદીએ! માંતી એક) અચાનક રેલ આવતાં એક નદી રસ્તે મેળા ઉપર જતાં ૧૫૦ માણસા હળી ગયાં.

ક્લારક્સડેત્રરપથી મી. અહમદ હસાછ સાલુછ જણાવે છે. કે અત્રેતા વેપારી મેસરસ મહમદ ક્ષ્સ્માઇલની કપતીના ભાગીદાર મી. હાજી ઇસ્માઇલે અહમદ પટેલના મેાટા પુત્ર મી. અહમદ હિસ્માહલ પટેલ તેમજ સી. એમ. સી. તીલી. અને ગી. મહુમદ અદ્ભુમદ સાક્ષેદ પાતાના હુખ્સુકવતન તરફ વિદાય થનાર હેાવાયી ગયા રવિવારે મેસરસ મહમદ ઇરિગાઇલની કંપનીતા મકાનમાં મી. કુસફ ઇસ્માઇલ બાંટરના પ્રમુખપછા નીચે હોંદીએોના જંગી મેળાવડા થયા હતા. તે વખતે દેશ જનારા સાહેબા માટે દુવા માગી સહુએ તેઓને સફળ સફર ક^{ર્સ્ક}ી દુતી. ખાેલવડ ગામની કૌનારાવાળી મરજીદની ગલીમા લાદી પાથરવા તેમજ હ્યાંના નવા કળીયાના કુવામાં પ્રસ્પ બેસાડી લેશ્કોને પાણી પુર્ંપાડવા મી અહમદ ઇસ્માઇલ પટેલે ક્લારક્સડારપથી અને આબુળાબુના ગામેતથી પા. ૨૯-૧૦-૦ના ફાળા ઉધરાવ્યા હતા તે માટે તેમના વ્યાભાર માનવામાં આવ્યા હતા અને ખીજે સ્થળે રહેતા ખાલવાડના વતનીઓને તે ફાળામાં ભરવા મામણી થઇ હતી. મી. પટેલને ત્યાંની <u>મુ</u>સ્લીમ કમીટીએ પીજળીની ખત્તીવાળી લાકડી બેટ આપી જે માટે **યી. પટેકો ધટતા શબ્દોમાં ~~ખા~~લાર મા**ન્યો અને પછી કૂળાદી તથા શરૂભત લઈ સહુ વિસરજન થયા હતા.

દીલાવર વી. રતન તાતાએ લંડન કુનીવર્સીટીને ત્રણ વરસ માટે વારસીક ૧૪૦૦ પાઉડની ભેટ આપી છે અને તેના હેતુ લાચારી તથા ગરીભાઇને અટકાવવા તથા તેમાથી મુક્ત થવાની રીતા અને સોંદ્રાંતાનું તાન તથા અભ્યાસ વધારવાના છે. ફંડના વહીવટ સાંશાઓસાજીકલ એનીફેક્શન્સ કમીટીને સોંપ વામાં આવ્યા છે.

પંજાળ યુતીવર્સીટી તરફથી દર વરસે સાસ્ત્રીની પરીક્ષા કેશમાં અને છે અત્યાર સુધી આ પરીક્ષામાં પુરુષ બેસતા હતા. પણ આ વરસે પહેલી વખત એક બાતુ બેડી હતી અને તે પસાર થઇ છે, અને યુનીવરસીટીમાં શાસ્ત્રી તરીકેની હીમી લઇ બહાર પડનાર બાતુએ જલધરની કન્યા મહાવાશામાં અભ્યાપ કર્યા છે આ બાતુનુ નામ કુમારી પંડીતા સસવતી છે? હાલમાં તે બોતુ ઉપલા - વિદ્યાલયમાં ''એમનર'' કામ કરે છે. આ પરીક્ષામાં ૧૧૦ વિદ્યાર્થી બેડા હતા. તેમાંથી ક્કત અહાર પસાર થયા હતા જેમાં એ બાતુ પાસ થઇ છે.

શરીર સંપત્તિના વધારા અને તેની સંભાળ

[ક્ષેખક–પ્રા. માધ્યુકરાવ, વડાદરા]

પ્ર**કાચ**ર્ય

બ્યામામ જેટલું જ અથવા તેના કરતાં પણ અધિક મહત્વ તું, શરીર સંપત્તી મેળવવાતું અને તે સાચવી રાખવાતું ખીલું ઉત્તમ સાધન હાઠાચર્ય છે. વ્યાયામ કરનારા તેમજ ન કરનારા, વિવાહિત અને અવિવાહિત, સર્બને તેની સરખી જરૂર છે. ` ભાષણી અુવાન મંડળીની શહીરિક તથા માન સીક દુર્ભળતાનું મુખ્ય કારણ થઇનચર્યના વ્યક્તાવ એજ છે. ભુવાન લાેક લગ્ન વહેલાં ન કરવા<u>નું</u> દોંગ તાે બહુજ કરે **છે.** પરંતુ પોતાના નીં**લ અને ક્લ**કિત આચરણ વડે અ વિવાહિત સ્થિતિમાંજ વિવાહિત સ્થિતિના અનુભવ 🐧 છે ! એથી શાચનીય સ્થિતિ ખીજી કઇ ક્રોમ! વ્યાપામ એ શરીર ફપી ખેતરનું ખાતર છે એમ ઉપર કહેલું જ છે. પરંતુ દૂરા **અાર દુ**ર્વ્યસન અને વિષયાસક્તતા વિગેરે રૂપી છુંટાર્ટ્ઝોથી ખેતરનું રક્ષણ કરવામાં ન આવે તે! તે ખાતરના કાઈ પછ ઉપયેત્ર થવાતા નથી, હત્વમાતા ઉગતા ભાળકા ભાવાનીમાં પરિપક્ષ્વ દશામાં આવતાં પહેલાજ શરીરમાંના રાજ્ય જે વીર્ષ તેના ઉડાવમણાથી ખર્ચ કરી ૨૦-૨૫ વર્ષની ઉચ્ચરમાંજ દીવાળુ કાઠી ગ્યા શરીર રૂપી દુકાનને તાળું ઢાૅક છે. તેમના **માળાપ અને પાલકા એમ સમજે છે કે શિક્ષણના બાે**જો, ધરની ગરીત્ર સ્થિતિ, અને કાંઇ પણ અંતસ્થ રાત્ર એ પાતા ના બાળકની અશક્તિનું કારણ છે, અને ગમે તેવા ઉપાય કરી પાતાનું અજ્ઞાન બતાવે છે. અધાગ્ય લન્ટન અને મર્યા દાતે લીધે ઘણા માબાપ આ બાબત પોતાના બાળકાને પુઝતા પહ તથી. તેમનું શરીર જાણે એક ખરાભ અને અમંત્રળ વસ્તુ હેમ—એમ સમજી કઠી પણ તપાસી જેતા તથી. અને **આખરે પાતાની ભેષરવાઇને લીધે તેમના પ્રાણાંત થતા જોવા** ને કમનશીખવાન ભતે છે. આ એદરકારીથી ઉછરેલા બુલાન એક્કરાઓની શુંસ્થિતિ હોય છે 🖁 🔊 પ્રમાણે તળાવમાં પહેલા વરસાદનું પાણી પણ પુરતું આવ્યું નધી તેટલાર્માજ તેના બધારા પુટી જાય અને પાણી વહી જવાના માર્ગ તત્તન્યાર થાય છે અથવા તે પાણી ગળક કરી નાખનારા પાતાળયંત્રી કુવા ઉત્પન્ન થાય છે તેજ પ્રમાણે શરીરમાં 👧 વીર્યના સંચય તે પુરતા થયા નથી તેટલામાજ તેતા નિરવશેષ ક્ષય થવાના આર્ચ તછમાર થાય છે. આવી સ્થિતિ માં શરીર કેટલી વખત ટકી સાંકે કે આપણા સાંક એક એ નહિ પણ પાચસાે સુધારાતી પછવાડે લાગેલા છે, પરંતુ સર્વ સુધારતું મુળ જે પાકાચર્ય છે તેનું રક્ષણ આપણા જુવાતી **આ**યી કેવી રીતે થશે તેના બીલકુલ વિચાર કરતા ન**થી**. તેમને એટલું સમજાતું નથી કે આ એક બાબતમાં સુધારા ચવા સિવાય તમામ ભાળતા લંગડી પડવાની છે. આ ભાબત માં મુત્રારા કરવા હશે તા આપણે આપણા બત્ળકાને નાટક, કાદખરી અને બીજી કરૂગારિક વાર્તા વાંચવા અ.પવી ન જોઈયે. તેમજ નાટક અને તમાશા જેવાથી તેમને પરા વૃત્ત કરવા જોઈયે. કેટલ ક સમાજીક અને અઈ તીહાસિક નાટકાર્યા થયેલ ફારદો થવા સંભવ છે. પરંતુ અન્યા નાટકા મ. પણ સ્ફેંગારિક ભાગ ધનો આવસથી તે જો હથી જુવાત મંડળીતે ફાયદાને બદલે તુકસાન વધારે ચાય છે. ખીજું

ખરાબ છે! કરાઓની સંગતમાં આપણા છે! કરાઓ ન આવે એ વિષે માળાપે સાવચેલી રાખવાની છે. કારેજમાં પહ્યુ દુરગુણી વિદ્યાર્થીઓના જચ્ચા વધારે હોય છે. અને તેમની સંગતમાં બીજ વિદ્યાર્થીઓ પશુ બગડે છે. તેમજ હાયરમુલ અને પ્રાથ્મિક સિસ્લાની નિશાળમાં તેવા પ્રકાર બને તો તેમાં શું આશ્વે છે? બીજાં તેમના વરતન પર તેમને ખબર ન પડે તેમ હંમેશ નજર રાખવી. તેમની પ્રકૃતીમાં જરા પણ ફેરફાર માલુમ પડતાંજ કાઈ પણ પ્રકારની બીક મર્યાદા રાખ્યા સિવાય—જે સંસ્થ આવતા હૈય તા—તેમનું સરીર તપાસી જોવું. આ પ્રમાણે બી કાળછ રાખવામાં આવે તે પ્રકારની ભાવતમાં આપણે પાછા પહેલા છીયે તેમ રહેશું નહિ એવી મારી ખાત્રી છે.

આહાર હંમેશાં સાત્વીક અન્નના હાવા જોઈયે. શોહી અન્નતું ભતે છે અને આપણા શરીરમાંના પ્રત્યેક અછ્ય ક્ષેત્રીના **ભતેલા છે. આ ઉપરથી આપણા શરીરમાંના** પ્રત્યેક અહ્યુ અન્નમાંથી બનેલા છે એમ સિદ્ધ શાય છે. સર્જ વિચાર શક્તિનું જે સ્થાન મગજ, તેમજ વિચાર અને સ્પરશાદિ જ્ઞાનની મગજથી આપ્યા શરીરમાં અને આપ્યા **શ્વરીરમાંથી ગમજ સુધી, લઇ આવવા જવાની દિયા કરનારા** શાનતંતુ એ પણ અન્તમ્ય છે. એટલામાટે જે અન્ત આપણું ખાઈએ છીએ તેનાથી અને તેના ગુણાનંજ **આપણે આપહ્યું શ**રીર, મગજ અને જ્ઞાનતંતુ બનાવીયે છીયે. શાહ્યીક અન્તરી મનુષ્ય પશુ સાત્વીક વિચારના તેજસ્વી અને બળવાન બને છે. તામસી અન્ય મૃતુષ્યના સ્વભાવ તામસી વનાવે છે. કુળનાજ આદ્વાર તે ઉત્તમ છે કેમકે ક્લમાં પાચકપાલું વિશેષ હેત્ય છે. તે ખેરાક પાષ્ટ્રિક પછા છે. ફળર્મા નારગી, અનેનાસ, ક્શ્યુસ, સફરજન, દાડમ, સંત્રા, દ્રાક્ષ, કેળાં ઇત્યાદી કૃષ્ેો ઉત્તમ કહેવાય છે. કૃળ જો કાચા હોય તે! તેના જેવું પાષ્ટિક અને પાચક બીર્જુ ખા**વ** કવ ચીતજ હરી. સુકા કળમાં ખબુર, અંછર, સુકા કેળા એ પણ સરસ છે. રસવાળા પદાર્થીમાં ચાહ ક્રાપ્ટી નહીં, પણ શરૂબત કે છાશ્ર સરસ છે. શરૂબતામાં મુલાબ, લીંછુ, કેવડા, ધાણા વગેરેના શકળતા છે. ગરીબ સ્થિતિના ક્ષાેકા માટે ગરમી નાશ કરતાર અને થંડાઇ ઉત્પન્ન કરતાર દહીંની તરત બનાવેલી છાજ એ ઉત્તમ વસ્તુ છે.

બીન્ન સાધતા સાથે મનતે આનદમાં રાખવાના સ્વભાવ અતિશય જરૂરના છે; એટલુંજ નહિ પરંતુ બીજા સ.ધતા છર્ના પણ આનંદી સ્વભાવના અભાવધી કેટલ.ક માસુસા હંમેશા લખડ ચહેરાના રહે છે. એટલા માટે તેં અત્નંદી સ્વભાવ બહુ કિચની દ્વાવા જોઇએ. શરીર અને મન એના કેટલા નિક્રટ સંબંધ છે. એ ઢંબેશાં જાજાવાની જરૂર છે. મન હંમેશાં ચ્યાનંદી હશે તોજ વ્યાયામધી ફાયદા થશે. જે ક્ષાિક કુકત વ્યાયામ કરે છે અને માનસિક કામ બીલકુલ કરતાજ નથી તેમને મનમાં ખેદ ગમગીની, ચિડિયાપણ વગેરે ફેલ્વનો અધિક સંભવ છે. એટલા માટે સારા પુસ્તકા વાંચી અને કેાઇ વિષયના અબ્યાસ કરી મનની ઉપર જ્યાવેલ સ્થિતિયી દુર રહેવા મહેનત કરવી. જોઇએ. જેમ જેમ માણુસ શારીર સાંપત્તી ત્રધારતો જન્મ છે, તેમ મતના ઉત્તર જહ્યું વેલ દુર મુખ જૂપ છે. હૃસિક્ષિત લોધાએ પણ ગ્યાનેલ પ્રાત ધરવા અને તેસ સ્થવી શખત મન દુમેશાં આનંદુમાં રાખવાના યત્ન કરવેર જરૂરતા છે.

સ્વચ્છતા અને પહેરવેશની નવી રીત સંબધી એક છે શ્રુષ્ટી કરી, વાંચકાતી રાળ લકશું,, સ્તાત હંમેશાં કરવાતી રૂકી, અતપણાર્મા, છેજ, પરંતુ, તે, સાથેજ સર્વ ત્વચાર સાધ્ ચઇ તેના છિક્કેમાં ચીક તમામ મળ નીકળી શકે એવી રીતે ધીમે **સ**ર્ગ અવયવ જોરથી ચેર^{ત્રા}નિ સ્તાન કરવું જોકએ. અતે **સારા** સ્વચ્છ રૂગાલથી, સર્લ સરીર સહ_દ કરી, તાખવું, જોઇએ, કપડાં હોમેશાં. સ્વસ્તા એકએ., ઉપરતા કપડાં આપણે, વારં વાર બદલીયે ક્લીએ... પરંતુ શરીરતે, ચેટિલું અને મેસ અને પરશેવાંથી બબડેલું કુડતું, ગજીકાક વ્યવવાતો બંડી બરાબર આ રહ્યું, બદલતા નથી, આ કારસથી, સ્નાન કરવાની અને ઉપરનાં કપડાં, બદલવાની તક્લીક ફેક્ટબ્ટ છે,, એમ કહેલું જોઇએ. ' ઉપરકી ખુબ બની હે અંદરહી તા રામ, જાને ' એવી આપણી સ્થિતિ અને છે! આથી શરીરને અતિશય નુકસાન સહન કરવું પડે છે, તેમજ આજકાલ કાલર, . ટાઇ વગેરેથી પણ લહ્યું તુકસાન ચાય છે. કડક મ્મને તંત્ર કેડલર થી ક્રોહી શરીરમાં ભરાેભર ક્**રી હરી શક્તું નથી. મગજ** તરફ હોાલી જોરથી જઈ શકતું નથી. એજ પ્રમાણે શુટ, માજા, પાકલુત અને કેરદ વગેરેયી શરીર દિવસના માટા ભાગ દાંકેલું રહેવાથી રાગતું ઘર બને છે. એટલા માટે કપડાની જો ફેરફાર ચર્ક શક્તો હોય તો ત્યાં તે અવસ્ય કરવા, અને ન થતા ક્રોય તા પણ શાખના તાપમાં સપડાઇ જઇ રાત દિવસ શરીરને વ્યવસ્ય રૂપી કારાગ્રહમાં પુરી ન કુકતાં તેને ચાઉા વખત પહ્યુ સ્વચ્છ હવા અને સુર્વે પ્રકાશમાં ચામડી દ્વારા ચાસો-હવાસ કરવાની દરેક માણસે છૂટ દેવી જોઇથે.

સંપૂર્ગ

અગદાદ રેલવે

આ રેલવે સખંધી ખબર લખતાં એક ખબરપત્રી 'રાસ્ત ગાફતાર'ની એક લાબી કાપલી અમને ગાહલે છે. અગે તેમાંથી તીક્ષેના સાર, છાપીએ, છીએ::

ખગદાદ રેલવે વીષે ટરકીને ઈંગ્લંડ વચે કેટલાક, મહીના ઉપર કેલ્લકરાર થયેલા છે. હવે થેડા વખત પછી સુરાપથી **રેલવે રસ્તે અસલી નીતેવે**—હાલતું મેક્સલ—અને પાલેસ્ટાઇન નાં ભીજાં જાત્રાનાં શહેરા સુધી મુસાફરી કરી શકારો. હાલ એ રેલવેના બાંધ કામ પાછળ હર,૦૦૦ માહ્યુસો કામે લાગેલ. છે. ઉત્તર સીરીઆમાં અ.વેલ એક્રેપે. શહેરમાં રૈક્ષવેના બહ્ય કામને લગતા સવલા સરંજામ એક્ટ્રા કરવા મા આવ્યો છે. પ્રથમ ટરકી પાસેથી તે લાગમાં ૧૮૬૦ માર્ટ્સની ઇરાની અપ્યાન સુધીની રેલવે બાધવાના પટા જરમતીએ મેળવ્યા હતા પરંતુ પશ્સાતી જોગવાઇ નહીં થઇ શક્યાને લીધે ૧૯૦૯ સુધી તે કામ હાથ ધરી શકાવું ન હતું પછી રૈત્રવેતુ ભાધ કામ કરનારી સોંડીકેટે બર ~~શ~~ીતમાં સે.ત ઉભા કરીને ખાંત કામતા ખરચતે પેટે ૧ ઢાડ પહેંડની રકમ મેળવી. એ રકમ માટે ટર્સ્યક્ષ સરકારે જતમીનગીરી અહેર્યા છે. તેફો એ ક્ષેતનનુ વ્યાજ આપવાની તથા તે લાત પાછી ભરપાઇ કરી અપવાતી જો બમદારી પાતાને શાર લીવી છે. વળી રેલવે સડકને બગદાદ સુધી લઇ જવા માટે જોઇના ખરચ માટે વકુ ૩૫ ૧ કરાડની રકમ જે ત્રી જે માં'ની નવે ન વીરે અવત્વતું ટેવેલ મર્ કાર ક્ષ્યું છે. દાવ એ કૈતવેના બાય કામતા ચા ભાગ કરી ન.ખવ.માં અનવ્યા છે.

એડબોડને ઉપલી ચેરજના ઉપર કેટલીક ઇક્રેન્સીથી, નેસું છે, કેમક એ ચેરજનાની ઇવડની નેમ હરાની અખાત કે ન્યાં બીડીશ લાગવસ છે,, તેને ચલડાક લગાવવાતી હતી. પસુ શ્રેટબીટનના ઉપલી ચાજના સામેના વાંધા, તેને ઉપલા બાંધ કામમાં અગલના ભાગ આપીને અને બગદાદથી હરાની અખાત સુધીની વેલવેપર તેને કાજુ રાખવા દહને સત્તાપ કારક રીતે. હાલ દુર કરવામાં આવ્યા છે.

मा देववेः बाहिनमां अक्षेत्रे, अक्ष माई क'डबनः परीह ત્યાં, ૧૦ લાખ ટરકોલા પાઉડના ખરચે એક માટું કટેશના ર્યાત્રવાની ગોડવસુ, **ય**ા છે. **વળી તવા**રીખમાં પ્રખ્યાત. थमेश्री युद्देरीका नहीं छमर केश पुछा लांक्वाने कीस्त લાકડું ટ્રેતા અરીતે તે. તરફ માકક્રી વ્યાપ્રવામાં વ્યાપ્યું છે ફેન્ જેથી તે પુલ બધાઇ રહેતાં, તે પર રેલવે સહક નાખી તે. જેમ બને તેમ, જલદીથી, માલલ સુધી સહક નાખી દેવામદ **ગ્યાવે. યુક્**રેત~~ીસ ન~~હી ઉપર હાય ભાંપવામાં આવતાં લાકહો તા ચમ ચલાઉ પુલતે ખદશે પાડલથી જાયુકતા શાખાંત્રા યુલ, બાધવામાં, આવનાર છે કે જેને બાંધતાં એરઠામાં એછા ત્ર**લ્યુ વરસ લાગરો. આ રેલવે_ર સહક નાખવા**રી કરાની અખાત સાથે બાસક્રસને પાંત્રરા રેતવેના સબંધમા લાવી સકારી, એટલુંજ નહીં પણ તેશી, યુરાપને પેયેસ્ટાકન તેમજ **ખરખસ્તાનમાં અસલી રાહેરાની સાથે રેલવેના પાધરા સંખધ** માં, લાવી શકાશે... કાન્સ્ટાંડીનાપક્ષનાં. એક્ષ્મભાડીક પર્ય હાર દરપાશ થી એ રેલવે ભાવવાતું શરૂ કરવામાં આવ્યુ છે અને ભાંચી તે કીલીસની ૧૮૦ માઇલના તફાવત સુધી રેવવે, સડક નખાઇ ચુકી છે. ત્યાંથી તે સડકને એટપા સુધી અને સાંલી ધુરવે કુકરેતીસ નદી સુધી. ~~બાંધવામાં, આવી~~ **સુરક્ષ** જલાવ્યામાં ભાવે છે. વળી એક્ષેપોને દમાસક્રસ અને મક્ષ રેલવેની સાથે જોડી *ના* ખવામાં આવી, સુક્યું છે. જ્યારે બે.સક્રરસ નદીની ઉપર ટરકીફ સન્તતા પંચાની સુચના મુજબ એક પુત-બધિવામાં ગ્યાવરો ભારે ટેરકીશ પાય જન્ત કાતસ્ટાંડીનાપલ દમાસકસ અને મદીના સાથે તેમજ યુરાપ ના બાકીના ભાષ સાથે. પાધરા રેલવેના સંબંધમા આવી સકરો, તે પછી જેરસલમથી આકુલેંદ સુધી એક શાખા લાઈન નાખવાની સુચના થયેલી હોવાથી, ઉપલા પવીત્ર શહેર. ને હુબલ રેલવેની સાથે જોડી શકારો અને તેમ. થવા પછી ઉતારુએો સુરેશ્યની ક્રેકાઇબી. મેહી **રેલવેનાં મધ્ય મધકે**થી પાધરા જેર્સલમ સુધી મુસાકરી કરી શકશે, ખરેખર દ્વામ પણ રેલવે બગદાદ રેલવેના જેટલી તવારીખી જત્રાએ। ઉપર થી પસારુ થઇ શકતી નથી.

નનાં વ્યાપેલાં વ્યાપ્રીજ પુસ્તકા.

આ છાપાના કેટલાક વાંચનારાએક તરફ**થી** ધરમ અને નીતિ નાં "પુસ્ત્કાની માત્રણી થઇ હતી. તેમાંના અમેજ પ્રસ્તિધ ની શાડી શોડી નક્ક્ષા નીચે યુજબ અમ્પરી માસે બાલી પહેલ્થેલી છે. શોમત અહેર અબરના પાના ઉપર છે.

પીલ્ડાન, ફેક્ટરીઝ અને વરક ઉપસ—ખેતીના ક્રાહ્યોય કેટલા સરસ રીતે થઈ શકે છે અને મતેનતના કામ સાથે મગજનું કામ કેટલું ખીલવી શાાય છે તે વીયે પ્રીત્સ કાપો ટ્યાને આ પુસ્તકમાં લગ્નો સરસ ચીતાર આપ્યો છે. કી. ટ્યાલ ખર્ચ સાથે ૧/૪ .

ઇપ્રલામ—આ મુસ્તકના લખનાર જસ્કીસ અમીર અલી પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "ઇર' ામના ગ્રુખ્ય સ્થિમણુતા રહ્ય આ પુસ્તકમાં આપ્યા છે."

હારદ એક ઈંડીઓ-અચવા હોંદુ 'ધરમ અને નીતીનાં તત્ત્વોના ઇતીદાસ

પ્રખ્યાત કવી શેખ સાદીનાં ગુલીસ્તાન ભને શાસ્તાત.

પરશીભન સીઝકિક્સ ભાગ ૧ અને ૨ તેમાં જલાકુદીન ફુમા અને નુર્દીન અબ્દઅલ રહેમાન જમીનાં લખાણા છે.

અરેબીઅન વીઝડમ -અરેબીકમાંથી તરજીમાને માટે ચુંડી મહેલી તસીયો.

ધી ક્ષુવ્ય ઓફ છે સ્થામ—મુસલમાની દુનિયાના માં માદીતપ્રસ્થ મી. કબરયુ. એસ. બલે ટે " રાદે નાઈ ટલી રીવ્યુ " માં લખેલા માંચ નિબધો આ મુસ્તકમાં છે. કોંનત ટ'ાસ ખર્ચ રાયે ચી. લ/

રૂઆપત ભાર ઉમરખાયામ ચીત્રા સાથે ક્રી. ટપાલ ખરી સાથે શી. ૧-૯

ધી વેટારી એષ્ક એત આફરીકત માર્ગ—કેપટાઉનતા પ્રખ્યાત કેખક એાલીવ શગકતરના વ્યા પુરતકની ૧૧૧ હજાર તંકદા છાઇ ચુક્ષી છે. કી. ટેગક ખર્ગ સાથે શી. ૧–૯

શ્રી વિઝાટ રોજ એક જાણન—આપાનના એક અહાન સુધારકતું ઉપલ જીવન ચરિત્ર. કી. ડેપાલ પર્વે સાથે પ્ર/૧૦

ણેલ્ફ હેલ્પ, કેરેક્ટર અને શકાર્ય એક શ્રેખર—કા. રે ક ઇલ્સના આ ત્રણે ઉપયોગી પુસ્તકાની અનેક ભાષાઓમાં થયું! આવતીઓ છપાઇ ચુકી છે અત મહેનતે અને ઉમદા ચારિ ત્રથી માણસ કેટલે સુધી વધી શકે છે તેના આ પ્રસ્તકામાં અસંખ્ય દાખલા તથા રસ્તાઓ આપેલા છે દરેકની કી. શી. ૧/૬ દરેકનું ટપાલ ભર્ચ પાંચ પાંચ પેની.

व्यप्त नेहिल-वेहीतना तत्वहान विषे विचार.

રામાયણ અને મહાભારત—મરહુમ રામેશ દન્તે લખેલ તરભુ^{કા}.

લાઈટ એક એશીઓ અથવા મુખ્યચરિત્ર.

ું ~~ચાલ પ્રક્રિયાદી અલ એક~~વીન ભારતાદર્કે કરેલ ભગવદગીતા તો તરવ્યુંગા

શકુન્તલા-ક્ષ્મી કાલીદાસના સંસ્કરન નાટકના તરના કો, આમાં રહ્યું જ એપદુત, ઉરવલી વીએરે નાટકના તરનામાં હે. — તાલી કહે વધાવત—સાત્મદ અબ્દુલ મજદ અરેબીકમાંથી વસ્તુઓ કહી છે.

મહમદ પેગમ્ખરનું છવન મહિલ્--- વેક્સીંગડન કરિવાંગકૃત અદેરપ્રેડેનીઝમ અથ' । મુસલમાતી ધર્મ.

महभद्र थी भेट व्यविधानम्-भेरीतीय शावतसेत इत.

को वीजन क्रीक् इंडिया क्यावत होंदती आयी-सम्मनार स्रोडती की.

હોંદુસ્થાન, અસ્મા અને સીક્રોનની વાર્યાએક અને કહેવતા —આ વાર્તાઓ એળા કરીને 'મીસ ફાઇવી મેચેએ અપ્રજ મો સખી છે. 'કી. દેપાલ ખરમ સાથે 'શી. ૧/૪.

नवां गुकराती पुरतहै।

કાલ્યદાહત ભાગ ૧ હો.—આ પુસ્તકમાં નરસોંહ મ્હેતાતું સુકામા ચરિત્ર, પ્રેમાનંદનું દાહુલીલા, આપ્યાહરસૂ, નળાખ્યાન સામેર્, અત્યાના હપ્પા, શામળભટની ભત્રીશી, પચદંડ, ધીરા ભગ્રતનાં મદ, દ્યારામતું ધીરાંચરિત્ર વિચેર છે. ક્રીંમત ચ/૧ સ્પાલ અસ્ત્ર ૧ પેની.

ક.અહેલન ભાગ ૧ ઠા—આ પુસ્તકમાં રૂકમણી હરણ, ઇશ્વર વિવલ, ચેતાલપચીશી, સમલીલા, હરિમંદ્રઆપ્યાન, સુધ-લાખ્યાન, નરસીંહ મેંદ્રેતાની હુંડી, તિગેર છે. ઠાંગત ૪/૬ હમાલ અરગ ૧૦ મેની.

આરોગ્યતા વિષે સામાન્ય તાન—મી. મેહનદાસ કરમગંદ ગાંધીએ ઇ.એ. માં આ લીધમ ઉપર લખેલાં અકરણેલું મુસ્તક. કામત કૃપેની, પારટેજ 'ર પેની.

પુરવ અને પશ્ચિમ—એક પ્રખ્યાત અત્રેજ શેખકના પુસ તકના તરજીમાં કામત ૬ પેતી પારદેજ ૧ પેતી.

તીતિનાં કાલ્ય-વ્યમર આશા, ઇતિહાસની આરસી, માઠીની કુંપડી, તથા મીરાંબાઇ, નરસિંહ વ્હેતા વિલેરનાં ભાજન થળી સર કાલ્યનું આ પુસ્તક છતાઇ બહાર જાહ્યું છે. કીંમત પાસ્ટેજ સાથે ક પૈતી.

ध्वतीश क्षअर्ध ने क्षणता कार्रहन

દીલ્લીના સી. અહગદ અલા તરફથી 'કામરેડ' પત્રમાં છપાએલ પાંત્રની અને દરશાસ લડાઈને લગતા છ કારદુનમાં સર હબીમાં મહવા લાયક સુંદર 'રીતે જાડા કાગમાં 'ઉપર છાપેલ. આ જ સાથે એક સાતર્મું કારદુન વિલાયતથી દહ્યીનું અહૃરીક આવતી વખતે મી ગાખલેને પહેલા વર્ગની દૃષ્ણાં આમવાના સ્ટીમર કંપનીવાળાએ ગ્રથમ ના પાડેલી તે ઉપરથી અન્યવેલ રંગભેદને લગતું છે. આખા સદની કામત હપાલ અરમ સાથે શી. પ.

'મુસાફર' એ તેપલ્લુર થી એક દીકી જ્યાવે છે કે દર્શીયા આદિકામાં મહેલા આવેલા મુસલમાન રોખ યુસફ વિષે અદ અપામાં એ લખામું હતું તેની સાથે એ દર્શકત નોંધ હૈ દ એવા છે કે દર્શાણુ આદિકામા માત્ર પેતામાંજ નાસુંથી ઇસ્લામીએ માટે મદરેસા બધાવી વક્ક કરતાર પહેલ વહેલા મી. પારસી ક્રતમજ છે. અને તેવીજ રીતે મરજી બનાવી જન્મ કરતાર પહેલ વહેલા મી. દાજ સુંદેશાય શાહ મહમદ છે.

જોહાનીસબર્ગ તરા કોંબરલીથી પુરબાલ રમનારા હોંદી જે હાલ કરળતમાં મેચ રમવા આવ્યા છે તેઓ અમાર્ગ સંસ્થાન એવા ગયે મૃંગળનાર વ્યાપ્ય હતાં લગભગ પર હોંદી વ્યુવાના હતા ને તેમાંના ઘણાવ્યસ નામાક શાઇએક હતાં. આપ્યા દિવસ પીતાક્સમાં ગાળા તેઓ સાજની ગાઈમાં પાજ વિદાય થયા હતા.

અઠવાડીક પંચાંગ.

પ્રીસ્તી—તા. ૧૩ સપ્ટેમ્બરથી તા. ૧૯ સપટેમ્બર સુધી હિંસ ૧૯૧૩. **હોં દુ--ભ**.દરવા સુદ ૧૩ થી ભાદરવા વદ ૪ સુધી સંવત ૧૯૬૯. **માહુમેદન**—તા. ૧૧ સવાલથી તા. ૧૭ સવાલ સુધી હીજરી ૧૩૩૧. **પારસી**—તર, રથી તા. 1223.

વાર	'ખી !લા	હીંદુ તિથિ		41 71		સુર્ય દય સુર્યાર ક. મી. ક. મ			
#ની સ્વી સામ મંગળ સુ ધ સુર સુર	13 17 14 15 10 14	~-	१५ १ २ ३	११ १३ १४ १४ १५ १७	6 - 1 4 10 10		くられをおうと	ય- પ-	87 80 84 84 84 84

પૈપર **કાટાચા**ક

માનવેતા શદ,બાઇ નવરે,છ ઇંડિયન સ્ટ્રેચર બેરર કે.ર **ગ્ય**ક્ષાનીસ્તાનના અમીર **મી. સે**હાય**છ શાપુરછ અ**ડાજની ગા **મા**ે પોલાક रीत्रं करतुं कार्टन **મુ**ંભઇમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીઓ મદાસમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએ! **ગી**. કેલનખેક મી. જોસફ રાયપન કેરીઆ જોદાત્સબર્ગમાં હોંદ્રી કોર્તિસ્તંભ ક્રીડીડેત્રમ હેઉશ્વન મી ગાેખહેના માનપત્રા ટેલ્લસ્ટે.ય ફારમના રહીરો! મરહુમ મી. નારાયણસામી

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૧૯ સપ્ટેમ્બરના અરસાર્મા મુખઇ જતી રટી પ-દુષ્માર્માળ ધ થશે

જતી રહી. અમડુલીમાં છે કે છે

ता रह स्ट्रिम्म्र्न अरस्ताम् मुक्त மோக்கால வழியதை சமிழில் கடிய கி.கி. நார் பி.கி.மா மாக கி.கி.காள்பணன் கி.கி.பளல் எழியது.

BOOKS TO READ

Price, post free

1 1 1

ŧ

1 (0)

1 10

1 50

1 to

The Illud of the East A selection of legenda deswe from Valmiki s Sanskrit Poem, the Ramayan A Peasant Sage of Japan The Life and work of Sontoku Nanopaya-One of the greatest social reformers in Japan Hell The Story of an African Farm, a novel, by Olive Schreiner Civilization of India, by R C Dutt. Byzantine Empire or History of Syria, Asia Minor, Egypt in Africa. (The present Tark sh Empire formed once a portion of the Bytantine Empire) Kields, Factories and Workshops, or Industry combined with Agriculture and Brain Work with Manual Work, by Prince Krapatkin Self-Help, by S. Smiles

life and Labour or Characteristics of men of Industry, Culture, and Genius, by S. Smiles lbaracter, by S. Smiles Rubayat of Omer Khayyam, with

The Song Colestial, by Edwin Arnold GY2 BIVAL The Light of Ana, by Six Edwin Amold talam, by Justice Syed Ameer Alt

The Koran Sakuntala, an Indian Drama by Kalidaa Mohammedanum Mahomed * The Great Arabian,

by Meredith Townsend Gulutan or Flower Gardan, Sadi Scame and Lilies by John Ruskin Unto this Last, Duties of Man, by Macrini

Time and Tide, by J. Ruskin. English Traits and Representative Men, by Emerson

Society and Solitude and other Emays, by Emerson Tales and Parables, by Tolstoy War and Peace, Vol 1, 2, and 3,

by Tolstoy Arabian Wisdom

A Vision of India, by Sidney Low The Indians of South Africa: Helots' within the Empire and Illow They are Treated By H S. L. Pokak Stories and Sayings of India Ceylon and Burms

Future of Islam

The Wisdom of the Bast Series

Brahms Knowledge The Person Mysocsl Jalalud-din Rumi Il. fami The Bustan of Sadt The Religion of the Koran Diwan of Abul-Ala

તાં ૨૫ સપ્ટેમ્પરના અરસામાં મુખા ઉળાલજકાના કાર્લક કાર્લક કરિકન્ન છ માસથી એપણ લવાજમ હેતા નથી, એ பபிரிக்கா இல்லா சரித்திரம். નરક ધરકાતુ ધ્યાન ખેચીએ છીએ

இர்புத்தகர் **அம்சில**ந்தில் செல்ஷ करती रही अवट्डिनिशिमां भंध धरी क्षेत्रक हार हेट क्षेत्रक Lands International Printing Press Phoenix, Natal

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

ક્ષીમત. 41220 શી. પૈ કાબ્પદેદિત ભાગ ૧ હો કાવ્યદેહન ભાગ ૩ જો Ŀ કાવ્યદાહન ભાગ પ મા 10 ુ 10 કાવ્યદાહન ભાગ ૬ ડેા તુળસીદાસકૃત રામાયસ P)भंगा गुरुषर वारता બાળકાના વ્યાન'ક, ભાગ १ तथा २ संभनार: ध⁼णाराम सुरवराभ દેશામ ¥ ભગવદ ગીતા 9 ભક્ત માળ-મહાત્મા નાભા સ્વામીકૃત ...

લંડન કમીટી ફંડ

પા. શી. પે. 3 ર આગળના સરવાલા મકાસી નરસંધા 21302 ગેલીન્દ્રસામી મી. સહેમાન સુમાર "

1 10 1 10

ના લવાજમના દર

સુવી≈યન—કેપ. નાતાલ, એારેંજીયામાં— વારવિક છમાસિક বিম,સিક તક્લની

બધી લવાજમ આગાઉથીજ

ધારા છે.

अनीयननी ध्यक्षर छापाने। हर वार्षिक વૃશ્કી, ૧૫, છમાસિક શી, ૯, અને ત્રિમા– માર શી. કુ છે. જો ઘરાક ચેક ગેઠકો r girl કેમીશનની છ પેતી (ડરખન સિવાયની ા ૧ચેકે.માં) ઉપલા દરમાં જીમેરવી, અમે ત્રસ્

Printed and Published by M. K. Gandh

Inglan Upmon

ध न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 38-Vol XL

WEDNESDAY SEPTEMBER 24TH, 1913.

RESISTERS AT VOLKSRUST

VE reported last week that the Passive Rematers were told that they would be deported on receipt of warrants from Pretoria. Fuller details that have come to hand show that the spokesman was summoned before the Immigration Officer on Thursday last and told that he had received instructions from Pretoria to submit to the party for filling in forms prescribed under the Act. The spokesman regretted that the party could not comply with the request. Would they submit to the test? The spokesman said

they could not do that either.

"Then" said the Officer " you are all prohibited immigrants." And so saying he handed the usual notices for all, informing them of his decision and and saying that they could appeal against his decision to the Appeal Buard within 3 days. The apokesman said the party did not want to appeal at all. The officer then said that, in that event, he would deport them all upon receipt of warrante. Thereupon the spokesman urged that they should all be taken in custody, as they did not wish to remain true and not proceed with their journey. But the officer and he could not take them in custody. The next day the party informed the officer that, unless they were kept under custorly, they would proceed to Johannesburg,

"Tren," said the off or, "I shall have to stop you, but I will not imprison you." Thereupon the following letter was addressed to the officer, signed by

the spokesman :--

"My fellow passive resisters and I have been stopped by you from continuing our journey to Johannesburg since Tuesday last, the 16th instant. I told you then that, if you wished to detain or arrest us, you could do so only by keeping us in prison, as we did not desire to remain in Volksmit with friends, however insistent they might be to accommodate us. But you told us that you had not sufficient room at the Police Station for such a large company as ours and that, therefore, you would tather that we remained out, pending receipt of instructions from the Government. We have waited, it would be admitted, long enough to enable you to receive your matructions.

"On my telling you, on Friday, that, if you could not keep us under custody, the party would consider twelf free to proceed to Johannesburg, you informed me that you would prevent it from so doing and that yet you could not keep us in custody until you had

heard from the Government.

"I bog, therefore, now to inform you that, ubless you take charge of the party, we shall entrain for Johannesburg on Monday, by the Kuffer mail, and if you offer physical sensiance at the tone, as passive resisters, we can only yield to it for the time being. Stor, if you were less assessment and do me book in bodily we shaff weak some officer means of continuing , our forward seames."

Later wires received from Volksrust show that the delivery of the notice acted like a charm. The whole party was deported on Monday, at to a.m., to the Natal border. Deportation merely consists in pushing the deporters beyond a line midway in a shallow sweam. - As soon as the parry was deported and the back of the deposting officer was hardly turned, they re-crossed and were arrested. They were straightway taken to the Charge Office

An Inspired Article

The following article, "by a special correspondent" from Pretona, dated the 17th instant, appeared in the Noted Mercury of Saturday last. The writer is evidently someone in close touch with the Government:-

The threatened revival of passive resistance on the part of the Buttsk Indians will not take place for want of reasonable concessions offered or carried out by the Government. In fact, so much was arranged between the two parties that the points on which repture has finally occurred seem comparatively unimportant.

These points were two-those of the inter-Provincial movement of South Atmean-born lodians, and the status of wives belonging to domicated Indians. The deficulty as to the latter arose out of the Searle judgment, wherein it was laid down that a woman, whether a sole wife or not, who was married under rites which recognised polygamy, or were part of a polygamicus system, was before the law of this country no wife. Consequently domested Indiane, if they bring to the ports of this country any wife wade so under a polygamous sanction. cannot clams that the Immigration Officer shall permit her to land.

The Marriage Difficulty

This roling of the Court scens harsh, but it is noteworthy that it merely defines the status of the polygamous wife, while leaving the question of administrative action open. According to the law of the Umon (said Mr. Justice Searle) she is no wife, and the husband, socalled, can not demand her admittance as such. But it is not laid down that the Immigration Officer is bound to seed her back. He semply has the right to do so if he chooses, notwithstanding the faw that perouts the privilege of entrance to the wives of domiciled The case being as stated, the Government have instructed their immigration officers to grant entrance to any woman representing berself as the wife of a domiciled ludian, and so acknowledged by him. provided there exists no reason to suppose that he has any other wile in this country.

Practical Relief Offered

But the Government, I understand, have gone for thes. In order that the Judan womenhood of South

Africa may be spared degradation in the eyes of the law to a state of concubinage, the Government have offered to Hindu Indians the same relief which, by an Order in Council of Queen Victoria, was made available for Mohammedans—they may have their own marriage officers of their own faith, and the marriages performed by these when registered will count as valid under the law of the Union. This concession has never been availed of by the Malays of the Cape, who, I am informed, have a superstitious objection to the registra tion of marriages; they dislike any record other than the testimony of living witnesses. What the precise objection of the Hindu Indians is I do not know, but it seems they have some poculiar scraple, in deference to which it is demanded by Mr Gandhi and his friends that the Government shall actually introduce a Bili modifying the system of Christian monogamy, which is the basis of our Marriage Law, and give a direct and complete recognition to polygamous unions. That we shall tolerate a system which has proved a curse in every country that practises it is apparently not enough we are asked to give it equal place of honour and of right on the pages of our law book with that which we accord to the union of one woman with one man. Because our Government reluses, there is to be revival of persure resistance." Fixing on it the stiging of per secution, and investing the Indians with the surcole of martyrs, bestdes which buts are incidentally thrown out of trouble in India, and consequently serious embarrassment to the Imperial Government.

Inter-Provincial Movement

The other point on which rupture took place related, I am informed, to the inter-Provincial movement of Indians. Previous to the passing of the Immigration Bill of last session, the Cape and Natal were open fields to the entrance of domiciled Indians, whereas so examination has now to be passed. Mr. Gandbi states, so far with perfect correctness, that the new law takes away a right which was formerly enjoyed. But the test imposed is of the lightest-lighter considerably than an Englishman coming direct from England may be required to satisfy at the ports of either of these Provinces. All that is asked of the domicited Indian is that he shall correctly write out his application to enter in any European language which he knows. He must be very destitute of the education which is necessary in an Hoglish-speaking country if such a requirement beats him. An Indian who is to that extent theterate can hardly complain if his South African residence is limited by law to the Province in which he happens to be domiciled, and if other Provinces deil ne to receive him. Having heard the debates in the Assembly on this question, I feet, how ever by no means sure that any test would have been sparst- I on at any rate at the Cape horder had it not been that Mr. Mexict and some of his Notal friends reveried too plainly the reason for which they wished that there should be no test. The pressure of the Indian population in Natial was such, they as d, as to be a menace to that Privince and they begged of the Cape to receive the attration by accepting a big overflow into its own area. When once the case was put in that I ght my own wonder was that the panic struck representatives were content with the putting up of a batriet no steffer nor higher than that which I have described. Therefore, while Mr. Gondhi truthfully says that the Act of last session takes away a pre-existing right, the new restriction which it imposes on inter Primine al movement is not such as to affect any domicined Indian who could reasonably can m that his removal to another Province would consultate a describle add to n to its population. And if the isw takes away, or rather cir. comsembles, a previous right it of tirely removed that ra tal discribe has on against he in her in such which M. Cand it seed on each be in the gent at on he of the gent at the he and his gave us to understand was the real cause of their slore. me paraivo resistance. Mr. Cachaba asserta in his

letter of the 12th not 10 the Minimer of the I tenor that the racial bar distigues the present limit grat on Act; but he indicates no place in that Act where one may find it. There is a racial bar up to a point, but it is not in the Act; it is in the administration, where the Government removed it on the definite request of the passive resisters.

Difficulties Resolved

There were two other points on which the negotiations between the Government and the British Indians turned, but they call for little comment, seeing that an agreement was arrived at in regard to them. Bith sides were at one on the definition of the word "domicile," the Government assesting to Mr. Gaudhi's view that the years to which the £3 tex was paid by N stal Indiana should not be deemed years of " conditional " residence, but should count for the purposes of domicile. The Natal law as to the years during which an Indian has only a conditional right of rendence-for instance, that he fulfils an indentureship—cannot be reckaned for the purposes above named. There was the difficulty in the case of the highly-educated Indians to be admitted from time to time under special permit that the law of the Free State required them to sign a declaration on its border (should they desire to cross over), under which they engaged themselves not to embark in any trade. This difficulty is got over by adding the declaration to the form which they sign on landing from the ship, and thus, if they choose to pass into or through the Free State, their journey is not obstructed.

An Objectionable Tax

In Mr. Cachaha's letter a sense of quarrel is found in the £3 poll-tax, to which ex-indentured Indi-ans and their children above 16 are hable in Natal This tax, it may be stated, the Natal Administration does not collect with any great strictness, but still the persons described are labe. They cannot, however, be deported for non-payment, nor in there ary other penalty directly attached to the om strongs such. What happens in practice is that they receive a fine of 152, or Lt as "a contempt" if they ignore this order of the Court directing them to pay Without doubt a tax of £3 operates oppressively as imposed on the back of the Indian somer, and for that reason the Government is not collecting it from women. There exists less reason to protest against it in the case of the men who have greater earning power. Both the men and the women, when they contracted their indentures, signed an undertaking to pay the tax after their term expired at the price of their remaining in South Africa should they not choose to return to their country of origin. The liability of the children to pay the tax on becoming 16 years is, from a constitutional point of view, not a pleasant thing to contemplate. One does not like to think that a human being by the mere lact of having been born on British soil is doomed on reaching a cortain age to the alternatives of exile or slaveryhoused as the goods and chatters of an employer. Mr Usoithi justifishly protests against a far with such an not lence—the milineaso because Mr facaba e was given to understand by the Government during his risk of nearly a year ag that it would probably be removed. As a mailer of in the towerment of distribute a B 1 exercisting the women but it git its ightered at the sension a end along with other less praiseworthy measures. This £ 5 tax, in most aspects of it, would be better swept away at brings in little revenue, it is doubtfar it causes many coolies to re-indenture, and it cortainly is in most in spirit to the free genius of the Empire

The Right Policy for the Indians

Rus there is this to be added. The abolition of the Little wis to part of the compact between the Government no the British Indians in 1911, on the ground of which the inter desisted from passive resistance. If they are an ormen their wise course is to accept the

concessions and the relief which the Government and the new Act offer them, submitting, as an off-set thereto, to the small limitation now imposed on their former but little used right of inter-Provincial movement. Considering how alien they are to us in speech, blood, religion, and type of civilisation, and the economic danger to our own race that their presence spells, the new Act makes some substantial concessions. For the rest, as Mr. Gokhale suggested, they are entitled to expect the gradual amelioration of their legal status, including the abolition of the £3 tax. It might be possible, for instance, to extend the policy of the Natives' Land Act, and to mark off for them a portion of the country large enough for their numbers, in which they might acquire fixed property and enjoy a large measure of self-government. But such amelioration will quicker come through a sustained attitude of respeculal petition and remonstrance combined with entire obedience to the laws

Mr. Gandhi's Reply

To this Mr. Gandai sent the following reply to the

There is evidence in the spec all article from Pretona on the Indian position which you published in your issue of Steturday last, that its writer has been "in the know." It will, therefore, be accepted by the public as a weighty pronuncement on behalf of the Government. You will, therefore, perhaps permit are

to correct some of its most glaring errors.

The writer contends that two of the four things in dispute were granted by the Government. This is only partly true. The Free State difficulty is that of the logal racial bar. The last telegram from General Smuts lends colour to the suggestion that the difficulty is removed. But, in reality, it is not. What is required is an admission in the same way in which it was made about the point raised regarding the right of ex-indentured Indians, that the new Act does not in law require any declaration not required from any other immigrant, from an Indian who may, under the Act, enter the Free State. This is quite different from saying that such declaration will only be taken upon an Indian entering the Umon. The point is that, so far as immigration only is concerned, an Indian should be able to enter on the same terms as an European. Administrative differentiation there undoubtedly will be. But that will regulate the number of entrants, not the legal mode of entry. The point is somewhat technical from the nature of the case. The struggle has been directed bitherto towards guarding against a fundamental change in the British constitution which is based upon the theory of equality. The letter of the Indian contention was granted in 1910 after four year's continuous suffering on the part of my country men. But the spirit of it is missed, even now, in the new Act by reason of the ambiguous Free State

The second difficulty not solved is the marriage Your correspondent asserts that I have asked for legal recognition of polygamy and, therefore, a subversion of the marriage law of the country which is based on the Christian doctrine. A glance at the correspondence between the Government and myself, published in Lydian Opinion (13th September) will show that I have not asked for any such thing. I have asked that the legality of marriages of Indiana celebrated in South Africa should be recognised in the same way as those celebrated in India will be under the new Act I directed attention to the flaw in the wording of the marriage clause in the new Act and showed two ways of dealing with it, e.e., either by at gh by amending the new Act or by a miletly amend ing the marriere laws of the 15r top without to any way t terfering with the monogamors value o marriages. I we wro ar has mis at the west on of the meaning of "monogramous merrage. the point will be soon decided by the Supreme Court. If the phrase does not mean what it was meant to mean when the marriage clause was passed, the blame will be that of the Government. They have raised the issue, not the Indian community. Millions of Indian unions in which the husband has married only one wife are, to the lay mind, monogamous marriages. If the phrase meant anything else, the Government have misled the Senate, the Imperial and Indian Governments, and the Indian community. It will not be denied that this marriage question is one of the highest importance to us. I am sure the Europeans of South Africa will permit us to cherish the honour of our womanhood

as much as they cherish that of theirs

As to the £3 poil tax, I note that your correspondent does not seriously contend that it is a new point, He has only to look at the reservation clause in the correspondence of 1911 to see that it cannot be treated as a new point. It is new in the sense that it was not included in the recent negotiations. It could not well be as the discussion turned only upon the new Act. Had there been a settlement on the basis of the negotiations, the community would have continued to urge the removal by way of petitioning, etc., but the negotiations having fatled, the way was open for the community to include this matter of simple humanity in the struggle. .Lord Ampthill has declared that the Union Government gave Mr. Gokhale a definite promise that the tax would be removed. If the Government intend to keep the promise, they have but to say so and there will be no struggle on that point. If they do not intend to keep it, Indians would have no right to exist aide by side with a free and self-respecting community if they have not the decency and moral strength to suffer imprisonment or wome in order that a promise given to their distinguished countryman may be fulfilled and their poor helpless countrymen freed from a burden which cught never to have been imposed on them and for which the sin must, I fear, be shared by the free Indian population of South Africa almost equally with the Enropeans,

Lastly, your correspondent's advice that we should accept thankfully what has been granted and waive what has been denied as being of little importance and then press forward the redress of the balance of grievances by way of pentions, etc., and his suggestion that then we may be blessed with a special law, such as the Natives Land Act, whereby we may have a reserve set apart for us where we can buy land, etc., remind one, if he will forgive me for the analogy, of Æsop's justice-loving wolf. We have petitioned in vain all these years. Right after right has been taken away And an Indian reserve means that the trom us. substantial right at present enjoyed of owning and buying land in Natal and the Cape and a modified right of possessing land in the Transvaal should be surrendered and we must allow ourselves to be penned in an enclosure, and then bless the Government for this grace as a reward for not offering passive registance, which involves suffering for nobody but ourselves but which, if it ensures nothing else, at least saves us from

a surrender of our manhood

The Late Mr. Hoosen Dawad

We regret to announce that young Hoosen Dawad, who was all ng for a long time and who had the bene it of the most alched medical attendance and the unceasing and devoted nursing of a loving father, passed away on Monday night. We consider that Mr. Hoosen gave promise of being one of the greatest Indians of South Africa. We extend our sympathy to the bereaved family. We hope to give a special memoir and portrop of all devoted air at the set of the passion and portrop the passion of the passion and portrop of the passion and portrop the passion and portrop of the memoir.

From the Editor's Chair

THE £3 TAX

For many reasons we consider that the central point of the sirugale is this blood tax, as we have not hentated to call it. It ought never to have been imposed. The history of the imposition does not reflect any credit on Natal. It would never have been imposed if we, the free Indian settlers of Natal, had, at the time, done our duty completely. It would never have been imposed if the otherwise fine statesmen of Natal, who were then in power, had not truckled to the planter and the farming communities. We may here recall the fact that the original intention of the then Government was to impose an annual tax of £25 on ex-indentured Indians and to make its non payment a enimusal offence. This was too much for the Government of India, though it was soit and accommodating enough. The figure was, therefore, brought down to £3 and the Government of India would not listen to the proposal to make its non-payment a criminal offence. So a bill was passed in 1895 imposing the tax, the condition being that, if the excindentured Indian left for India on the termination of his indecture or entered toto jurther indepture, he was exempt but, if he did not do either and wished to settle in Natal as a free man, he and his were bound to pay the tax which could be collected by a civil summary process. The first collections started in 1400, and siece then men, women and children have been harransed, more or less mexorably, to pay this wretched p manty for their freedom. We call it a penalty because it is admittedly not a revenue-producing impost. It is avowedly for the purpose of compening the helpiess people to re indenture or to seture to India from whence they came to avoid statual in, and on the strength of unscrupulous adurements of touts. The law-olicers then set about working to find out how they could send these wes to gao, a shough it was a compact between the Natal and the Indian Governments that it was not to be deemed a criminal offence if the tax was not paid. They found cut that it was possible to use exectively the small debts cause of the blagatrates Courts Act an order to override the compact and send these poopie to gaod if they did not pay the tax. Disobedience of an order of Court is contempt of Court, for which the defaulter it sentenced to imprisonment. There is an exception to the clause to the effect that, if a debter shows that he has been unable, through want of means, to discharge a dolt which he is ordered to pay, he may not be imprisoned But we know that, in most cases, the Magistrates, after all human beings living in the midst of the all powerful pranting community, have disbelieved the evidence as to poverly and sentenced the men to be imprisoned for non-payment. The latest case in point in tout of Sarjoo. He has not paid for the last three years. He paid what he rould and then pleaded mat flity. But the plea was not accepted and he had to serve imprisonment with hard labour for to days. And even this imprisonment does not free his from payment. If he is be, eved by a police officer to have means, he can be rearrested and resentenced unless he pays the tax. Thus we hold that the local Givernment have broken is them hathe Government of India by resorting to the Magistrates' Courts Act to threat the poor men and women into ganls for non-payment.

the poor men and women into gants for non payment kut one would have thought that, with the stoppage of the system of indenture, the tax wou dire abolished. Nothing of the kind has hapnened. The recentless emonagers who want indenture I lab us, having tasted the sweets of it, as in it asks all with any miglies, certain which with once labour. And so the I is best

Then came the climax. Prominent people of Natal

awared Me Gokhale that the tax would go, that they did not want it. The Union Government made a definite promise to our distinguished countryman that they would remove the tax. And yet, during the last season of Parliament, they broke the promise.

Who can say that the local Indian community have decided a accord too soon upon passive resistance? It would have been proper at any moment. It is doubly so at this moment. If our readers only knew, as we know, how this breach of both, this feiture to remove the tax, has shaken Mr. Gokhale and how, in apite of strong medical advice, he decided to return to India to roose the Government and the people to action, and what extraordinary pressure was brought to bear upon him to induce him to postpone his departure from England every Indian would let every consideration of self go and fight for the removal of this tax even unto death. It is a maple, primary duty every Indian in South Africa owes to his country, to Mr. Gokhale and to the poor men who are the victima of gold hunger on the part of the employers of indenforcu Indian labour

WHAT APPEAL BOARDS STAND FOR

THE Natal Mercery in a leaderette, off in the opinion that the Appeal Boards are a distinct advantage to the Indians because one or two men have been successful in their appeals. This would be true if the Appeal Boards had taken the place of something worse. But the facts are that they are dealing with a situation that d d not exist before. That is to say, before the Art was passed, men who were undisputed possessors of their domicile certificates re-entered as a matter of right. Now the Act has not fied the effect of these certificates and created work for the Boards which report the materity of cases, which formerly were quite sale and then grant one or two. Thus the law having desired the community of all its rights, allows Appeal Boards to restore same. If for this mercy, one has to be think fol, one ought also to thank a th of who resource part of stolen property. Of course, we have nothing to say against the Boards as such. Indeed, the appointe con of Mr. Bluns and Mr. Maurice hvans is unexcept on able. But the best judge is of no use, if he is appointed merciy to get its an ariesthetic acts when a patient has to an lergo a severe operation resulting in the loss of a I mb. At 4 the analogy is somewhat too flattering for the Government. In the latter case the parcent submits to the operation will ng yand for his own good. In the former case he is the now living vict in

Latest Information

Volksrust, Tuesday

The trial came off to-day and, after the charges were read ten of them were wntended to three months imprisonment, with hard labour, and six, including the four ladies, were sentenced to one month's imprisonment, with hard labour. They received their sentences most observing the six considering themselves upon tooste that they had only one month when their companions got kinger sentences.

We are competed, in the interests of the struggle, still to hold over giving the names of the party at Volkstust.

We hear that in spite of information to the contrary in the Mercory article above referred to, the £, tax is being conjected from Indian withen at Port Shepstone We have asked our informant to verily his facts and give us details.

Six a old's, who has already han sed at Capo own, say, in a wire, that a meeting of Indiana was being had being a day. Me Pol k arrives at Dirban we the mail-boat on Sunday.

ઇન્ડિઅન અદિપનિઅન

પુરતક રરસું.

કીનીક્સ, શનીવાર, તારીખ ર**૦ મી સપટેમ્બર, ૧૯૧૩.**

અધિપતિની નોંધ

ornanderenden kommenskinden 2

ી કાક્લીઆના સરકાર ઉપરના કારળ તે અ.પણી છ્ર્ટને,

ક્ષેખ મહાવાના છે. તે ક્ષેખની **મી. કાછલીયાના** કિંમત કામની દિમત ઉપર છે. ક્રામ જેટલે દરજે સલતી હદ राज्यो तेटले हरके ते लेजना आव

ચંદ્રશે. તેમાં એક પણ વસ્તુ બાકો નથી રાખી ને બધી ભાકન છે., છેવડની જવાબદારી હીદી આગેવાનાની ઉપર 'રાખી છે. આગેવાના ખાટા, સ્વાર્થી, દંભી, આળસુ અને વિવર્ધ્ય કરી અથવા રહેશે તો ક્ષેપ્ય પત્ર ખાટા કરશે. આગે વાના સાચા, નિઃસ્વાર્ધી, સરળ તે ઉત્સાદી હશે અને રહેશે તા તે લેખ સાચા ડરશે.

આ કાગળમા કંઈ પણ બાકી નથી રહ્યું છતાં આપણે નવું દાખલ કરી સરકારતે દગા દઇએ છીયે એવા અહેરાપ કાેં મુક્કી શકતું નથી. આવી તક આપણને દ્વેજ મળી છે. જો સરકારે સમાધાનીની શરતા પછી હત તા ત્રણ પાઉડના કર વિગેરેની ખાયત ઉપર નવી લડત કેવી પડત. પક્ષ સરકારે સમાધાનીની શરતા તાહી તેથી એ અને ખીછ દ્રક્રિકતો ચ્માપણે ઉમેરી સકયા છીયે. આમ સરકારના દગા ને લીધે આપણી સ્થિતિ મજજીત થઇ છે ભાને આપણને · બીજી ઈ અલ્લા દુર કરાવવાને સારૂ સહેજે તક મળી છે.

હવે આપણે ઢાગળમાં સાગેલું તપાસીયે. રંગ બેદ કાયદા માં રહેતા જ હાય છે તે દુર થવા જોઇ થે. આ રંગ એંદની લડત હવે ચેરકી નથી રહી. કેમકે જનરલ સમટસના મી ~~ગાંધી ઉપરના છેલ્લા તારમાં~~ તેની લગભગ ચાપવટ થઈ જાવ છે. કરી સ્ટેટમાં જે હીંદી કાપ્યલ થઇ શંક તેની પાસે **યી નકામું લખા**જ ન કરાવવું એટલાેજ તેમાં મુદ્દો સમા એક્ષા છે. એટલું આપણે કરવાનું ક્લુલ રાખવું એ પસ્ રંગ બેંદ છે એટલે તેની સામે થવું એ કુરજ છે. પણ જો તેજ ભાવત ભાકી રહી હત તો અક્જે સમાધાની થઇ ગઈ હોત એમ અમે માનીએ છીએ

બીછ બાબત આ સુલકમાં જ-મેલા *હોંદીને* કેપમાં શખસ થવાના હકતી છે. આમાં સ્થાપણી ટેકની વાત છે તે કેટ લાક નિરાધાર હીંદી જવાનોના ભચાવની વાત છે. તેમાં सरकारे क्रीड हुई भड़दी कप्याय छे ने तेनुं कारण साथ भी... **પીશરની અતાનતા છે. તેણે જણી જોઈને ઉપતા મેમ્બરા** ને ભમાવ્યા છે એટલે હવે સરપે છછુંદર ગળ્યા જેવું થયું છે.

તેયી કડ્ય દુકિકત સાદીની રહી છે. આ સવાલ આપણ ન કરેક રીતે અગસના છે તમાં નાના મેહા ં ત્રા હત્દાનો સ્વાસ્થ સમાખેલા છે. ા અહીં ,પરહેલા હીદીની અને તે એોરત નહી પસુ રાખેલ આ તસાય એવા અહાવા ડાયદા

તા અરથ તીકલે છે. આમ શાય એટલે આપ**લું મહા** અપ માન થાય, આપણી એકરતાની બદી ચાય એટલુંજ નહીં પણ આપણા વારસોને વારસા ન મળે, આપણી વિધવાને પાતાના ધણીના હકત મળે. સાહુકાર હોંદી જે અહીં પરણેલા હાેવ તેજો વીલ કર્યો વિના મરે તેા તેનાં બાય**ડી છ**ાક**રાં રખડે ને** તેની મીલ્કત સરકાર ખાઇ અન્ય એવેં સાદીના કાયદાના ભમંકર અરથ છે. વળા જેએર એક્**રી વધારે એ**ારત પરુષ્યા છે તેને પાતાની બીજી એારત લાવવાની જરા પછા છુટ આપવા ક્રવે જનરલ સ્મટસ ના પાંડે છે. એટલૅ અગાઉ વધારે એારતને પરએલા મહ્યાસે કઈ એારતને લાવવી એ ગાેટા સવાલ થઈ પડ્યા - સરકાર આ બાબતને નજીવી માને પણ જે હીંદી શુધ્ધ છુધ્ધિથી વધારે એણત પરવયા છે તેને આ વાત નજીવી નથી. તેને તેા તેના અર્ધપ્રાહ્ય ક્ષષ્ટ લેવા જેવી વાત છે. આ ન સહન **ગ**ઇ શકે તેવું છે, વળી કુલસમ બીબીના કેસમાંથી ત્રિજો કૃણગા પુટે તે**ા હોં**દુસ્તાન **ર્યા** એક્ઝ એરરતને આવવામાં પણ અડચણ આવવાતા સંભવ છે. આ ભાભતમાં ચાખવટ થવીજ જોઇએ. પણ તે કરતાની સરકાર ના પાડે છે. જો બીજો એક પછા સવાલ ન રહે તેા પણ આ વાત એવી અઝત્**યની છે કે તેને** સાર કામને સડયા વિના નજ ચાલે

ત્રણ પાઉડના કર વિષે વધારે કહેવાપજું રહેતુંજ નથી. એ કર ગરીબ લોકાનું શાહી મુસવાવાળા છે, તે કર અપાય ને આપણે સુખે બેસીએ એવું નજ બનવું જોઇએ. તે કર ની ચર્ચા મી. ગાપલેની મુલાકાત દરમીઆન સારી રીતે થઇ હતી. લશા ગારા આગેવાના તે વિષે ખેલી ગયા હતા કે તે કર જવા એઇએ. તે કરની તરફેબુમાં એક પણ માણસ બેકલ્યા ન હતા. તે વિષે ગી. ગાખશૅને અહીંની સરકારે ચાેખું વચન આપ્યું હતું તે તે વચનની વાત પ્રધાન મંડળ **હ્યારક વ્લેક્સ્ટનને કરેલી. વ્યી. ગાખહેને અ**પાએ**લું વચન** તુટે તેમાં ગી. ગાખલેનું અપમાન ચલ્ય છે. તેમનું અપ માત તે આપણું અપમાન છે. તે વચન પ્રભાવવા સાર આપણે જેટલું લડીચે તેટલું એરણુંજ છે. એટ**લે મી. કાછ** લીઆએ અત કરતે પેતતકની માગશીમાં ફ્રમેર્ચો 😉 📦 બરા ખર છે એટલુંજ નહીં પક્ષુ જો તે ત ક્રિમેર્યો હત તા આપણી ગેરઆભરૂ થાત આપણી ઉપર ત્રણુ પાઉડના કર આપનારની બદદુવા આવત ને ઢોંદુસ્તાન આપણને ધિ:કારી નાખત, હોંદુત્તાનના પુત્રસ્તનનુ અપમાન આપણે સુત્રે મહાડે સાંભળાયે એ બનેજ કેમ દ

હતુ તો સમાધાનીની વાતા ગાલતી હતી તેવામાંજ સર્ કારે કાયકાના અમલની સખતી શરૂ કરી. નાતાયમાં રહે નારા જેતી પત્સે પુરાણાં સરદીરીકેટા છે તેને ઉતરવા દેતા નથી મુક્તની પરમીટા આપતા નથી તેડી મગત્એલા અંધ, પ્રશ્રવા હવે મળી છે. તહીં ક્ષેત્ર,પેલી સીક્યુર્ગાટી માંગે છે તે દરે, રી. દતેમ્લત ટરી આપણને પાઝા આવત. અટકાવે છે. આ હમ સહન ચાપ ! દ્રાનાચલમાં સાનેશી

અયદાની મુજ ભારે થતી જાય છે. ગરીબ તે એક ઘડી ન - ૮૪૧ શકે એવી સખ્તી થતી જાય છે. નાતાલ અને કેપમાં વૈપારના કાયદા જરાએ શાંતિમાં આપણુને રહેવા આપતા નથી. આવા બુલમ સુજારી નામની સમાધાની આપે તો તે નહીં ક્ષેવાય એમ થી. કાછલીઆ જણાવે છે. એટલે તે કાયદાએશના અમલમાં સુધારા થવાજ જોઈ થે.

અને જ્યાં સુધી સરકારની દુષ્મન વૃત્તિ બદલાઇ મિત્રવૃત્તિ ન થાય અને જ્યાં સુધી ગારાઓ પોતાની કઠાક્ષ કંઈ ધામી ન પાડે લાં સુધી આપણને ચેન પડનાર નથી. તેઓના કેતુ આપણને રીબાવી રીબાવીને મારવાના છે. તે હેતુ બદ લાવ એવી માગણી મી. કાળલીઆયે કરી છે. તે હેતુ બદલ વાતા રસ્તા મારામારી નથી. પણ સત્યાત્રહજ છે. સત્યા મહ તે કાહાના જેવી કહ્યુ છાલીને પણ પીત્રળાવી નાખનાર વસ્તુ છે. ગારાઓ અને સરકાર જે દુખ આપે તે સહત કરી આપણે હલકા ને નમાલા મણાવું તેના કરતાં આપણી પાતાની મેળ જેશ વિગેરનાં દુખા ઉઠાવવાં ને માન જ્ળવ્યું

મી. કાજ્લીઆયે પાતાની કરજ બજાવી છે. કેરમને ધારી મારમ બતાવ્યા છે. તે મારમ ક્ષેવેર કે નહીં તે કામના હાથ માં છે. આજતું વાજતું માંડવે આવશે. એટલે થાડી વરસ માજ જોઇ લઈ શું કે આપણામાં કેટલું પાણી છે.

ગ્ગા ત્રીજી લડત આખા દક્ષિણ આદીકામાં ચાલરો એટલે જેલ જવાનું ઘણું સહેલું થઇ પડશે **લડત કેમ લેવાય** 🖁 એમ માનીએ છીએ - આનેા અરથ એમ નથી કે જેલનાં દુખવ્યા વેળા એાર્જી થશે. તે તેા વખતે વધારે પણ પડે. અગાઉની જેમ જેલ જળાતા રસ્તા એટલા મુસ્કેલ નહીં પહે. આજ લગી તેા ઠાંસવાલમાં દાખસ થઇને સહ જેલ જતા. આ પ્રમાણે આ વેળા કરવાની જરૂર તથી. જો દરેક ગામમાં <mark>ને દૂરેક ગ્રાતમાં ધાડા</mark> થોડા હીંદી પણ લડન ઉપર સમજ ~~પુરવક ધ્યાન વ્યાપે~~ તો ⁷એ! એ!છે!વ-તેં! ભાગ લઇ શકે છે 🔁 લડતમાં મદદ કરી શકે છે. સહેલામાં સહેલા રસ્તા કેરી વાળાને સારૂ છે. જેઓ ફેરીના ધવા કરે છે તેઓ તથા ~~જેઓ ફેરીના ધંધા નથી~~ કરતા તેએક વગર લાઇસેન્સે ફેરી કૂરી, પકડાઇ શકે છે. તેમાં જેલ થેડી છે. તેમાં માલ વેચાવાના ભાષ ન રહ્યા. ને પાછા ચાર્ક એટલે બે () રહે ~~થ્યા પ્રમાણે હિલચાલ ગામે ગામ થાય તે~~ા અરપણે લારેજંગ મચાવ્યા મહાત. તેથી અતમા દક્ષિણ આદીકામાં ત્રાસ છુટરી. ને રાજ્યકર્તાંએનું ખ્યાન સપુરહ્યું રીતે ખેંચાશે જેઓની પાસે લાઇસેન્સ છે તે પણ અ.મ કરી શકે છે. પે.લીસ વખતા વખત લાઇસેન્સ જોવા માત્રે છે. આપણી **પાસે લાઇસેન્સ હોય ને છતાં ન બતાવીયે એટલે તેને પકડ** વાની ફરજ થઈ પડી. દુક.નદારા અને તેના નેક્કર પણ આમ કરી પકડાઇ શકે છે. વિચાર કરતાં અમને જણાય છે 🤰 આ રસ્તા સહેલામાં સહેલા ને સરળમાં સગ્ળ છે, તેમાં દુખ એક્ષ્યું છે, બાજી આપણા હાયમાં રહી શકે છે તે <mark>આરામ ક્રેવા હે</mark>.ય ત્યારે આરામ પહુલઇ શકાય છે કેરી વાળાઓએ અને દુકાનદારાએ યાદ રાખવ ઘટે છે કે લડન માં તેમના ≉તરુર બહુ સમાઍલા છે. વેતારના ઉપર સરુ શર્મા તેમજ ગારી પ્રજાતી વધારેમાં વધારે હતડી નાજ છે. જો આપણ વધાર ન કરતા હોઈએ તા જ્યાપની અદખાસ પર્યું છે. જેટલે દરજે આપણું માન વધે છે તેટલે દરજે આપણું ધાન વધે છે તેટલે દરજે આપણું માન વધે છે તેટલે દરજે આપણું ધાન વધે છે તેટલે દરજે આપણું ધુખ આપણું ઘાય છે એ બરાબર યાદ રાખવા જેવું છે. એટલે વેપારી વરગને જે આ ભારે ને સહેલી તક મળી છે તેના તેઓ લાભ હેશે એવી અમારી ઉમેદ છે. અમારે ભાગ્યેજ ધ્યાન ખેંચવાની જરૂર દાય કે આ લડત એકજ ફીંદી પણુ પાતાના ગામમાં લડી શકે છે. તેવા કાઇ શુરા દાય તેણે જેલ જતી વળા પાતાનું નામ અમને લખા માકલવું. જેઓ સરહદ ઓળંગીને પકડાય છે તેઓએ યાદ રાખવાનું છે કે એમ કરતાં તેઓ પાતાના આંગત હક નહીં મેળવી શકે. અસામહની લડત આંગત હંકા સાફ હેવાતી નથી. આંગત હકને સસામહની સાથે સદાય વેર રહેલું છે. સ્વારય અને સત્યાપ્રહ બન્ને સાથે નબી શકતા નથી.

આપણે ઉપર જોયું કે લહતને સારામાં સારી મદદ તો જેલ માં જવાયીજ થઇ શકે, પણ બીજી મદદ આપણે સમજીએ છીએ કે બધા કેમ થઇ શકે? હોંદીમાં જેલ જવાની શક્તિ નયી. તેઓ શું કરે એ વિચારવું એ પણ અતપણું કામ છે. અમને જે વિચારા શુજે છે તે નીચે

ગમાણે રહ્યુ કરીએ છીએ ૧ જે જેલમાં જ્યા તેના મધાની નગામ આપી તેના

- જે જેલમાં જાય તેના ધંધાની તપાસ રાખી, તેના કુટું બની તપાસ રાખી અથવા તેની પાછળનાનું ભરખુ પાયલ્યુ કરી શકાય છે.
- આપણે હોંદુસ્તાનથી પૈસાની મામણી આ વેળા નથી કરવાના. હાલ તેર પૈસા પણ ચેડાજ રહ્યા છે એટશે સત્યામદના કાળામાં પૈસાની મદદ મેાક્લી શકાય છે.
- a. જેવ્લા પહેલા ન આપી શકે તે અનાજ વિગેરે આપી શકે છે.
- ૪. મધા પ્રાંતામાં મામે ગામ મીટીએ ભરાવી એક એ તે તેમાં મી. કાજ્લીઆના કામળતે પસંદ કરનારા કરાવ થવા જેકિએ તે તે કરાવા તકરથી કે કામળથી અહીં ની સરકારતે તેમજ વડી સરકારતે માકલવા જોઇએ.
- પ. લડતને પસંદ કરનારા 'તારા એસેક્સીએક્ષન પર માેક લવા જોઈએ,
- ૧. મીટીએક ન ભરી શકાય ત્યાં મંડેલા તરફથી તાર અને કાગળ સરકારને માકલવા એકએ.
- ૭. પેલાના ગામના ગેલ્સએકની સાથે એ બાબતની ચર્ચર કરવી જોઇયે તેઓને લક્તને લગતા છે, એલ ના અદિ આપી માહેતગર કરવા જોઇએ.
- દરેક હોંદીયે લડત સાને સાર ચાલે છે તેના મુદદા શું છે તે આળસ છોડીને જાણી શ્રેવા જોઇયે.
- ૯. લાત વિષેતી ઈ. એ. ની નક્કો લઈ હોંદુસ્તાન તેમજ વિલાયતમાં બુદે બુદે દેકાએ માક્સવી જોઈયે.
- ૧૦. લંડન કમીટીના ઉપરાણામાં મદદ કરવી જોઇએ.
- 11. દરેક હીંદીયે લડતને નામેં ધાતાના વ્યમુક વખત કહા કવા એક્રપે ને તે વખતમાં કંકક પણ શડતને લગતું . કામ તેલું કરફ એક એ

અમાંના ધર્લા કામ દરેક દીંદી કરી શકે છે તેમજ દરેક મડળ હાથ ઘઇ શકે છે. તેમાથી જેટલાં થઇ શકે તેટલાં ઇમ જેક જેવું કે દરેક મંડળ કરવાનાં છે. હાલ તુરતમાં એકદમ ગામ તેવું જમે જગે મીટીના કરી દરાવા પસાર કરી જન્ને સરકારત ને માક્સવાના છ

મી. કાછલીયાના કાગળ

તા. ૧૨ મી સમટેમ્બરે મી. કાજલીયાએ ત્રીજી વખતની લડત શરૂ કરનારાે કાગળ યુનિયન સરકારને લખ્યાે તેનાે તર જુમા તાચે પ્રમાણે છે:—

" બ્રિટીશ ઈંડિયન એસેક્સીએશનની વર્તા મુલ્લી પ્રધાનની જાલુંને સારૂ હું નીએ પ્રમાણે લખવાની રજ્ય લઉં હું: મી. માંધીએ નમને પત્રા લખેલ તેના જવાબમાં તમે તા. દ મીએ જે તાર માક્લ્યા તે વાંચ્યા પછી અત્યંત નાખુશીથી ને દિલગીરીની સાથે નિશ્વય કરવામાં આવ્યો છે કે મી માંધી ના પત્રામાં જાસાવેલી મામણીતા સરકારે પાતાની અશક્તિથી અથવા તો પાતાની મરજી ન હોવાથી અસ્વિકાર કર્યો છે તે ની લીધે સલામહ શરૂ કરવું.

મારી એસોસીએક્ષન જે કામની વતી લોકો છે તે કામની કમનસીએ હાલ જે સ્થિતિ વરતે છે તે હું ડુંકામાં જસ્યુલ વાની રજા લઇ છું.

બાેવરના વખતમાં હોંદી કામની જે સ્થિતિ દ્રાંસવાલમાં હતી તેના કરતાં અિટીશ સરકાર સ્થપાયા પછી નળળી થતી **ગઈ છે** એ વાત જગ જાહેર છે. ૧૯૦૬ ની સાલમાં અા પ્રમાણે ખરામ સ્થિતિની ટાચ આવી : તે ખીલથી તેના पहेलां अभारी स्थिति हेवी भराज हती अने अविध्यमां ओ થી વધારે કેટલી ખરાબ થશે એતા ચિતાર મળી આવ્યો. જો કે એ બીલ એક વખતે નામાં જુર થયું તે! પણ દ્રાંસ વાલને તેની પાર્લામેંટ મહ્યા પછી પાર્લું એ સ્થિતિમાં પસાર થયું. તેને ૧૯૦૭ તાે ૨ જો કાયદા એ નામ આપ વામાં આવ્યું. હીંદી કેામે એ બીલ બહુ નામેશ્શી પહેરચાડ નારું ઋપ્યું. અને તેને લગતી જે બીનાએા અની તે બીના એમ સામીત કરતી હતી કે તેની અંદર દ્રાંસવાલના હીદીને માતપુરવક રહેવાની તક પછી મળવાની નથી. તેથી ડાંમે ૧૯૦૬ તા સપ્ટેમ્બર માસમાં સભાગઢ ધારણ કરવાતા સાંગદ લીધા. એમ સાળીત થયું છે કે એ સભાગદમાં ભારી ક્રામ તે ૭૫૦૦ ઉપરાંત કેઠ એશ્ગવવી પડી છે. ૧૦૦ કરતાં વધારે હીંદી દેશપાર થયેલા. અને તે વખતમાં વેઠાયેલ દુ:ખ ને લીધે બે મરસ્યુ પસ્યુ તીપન્ત્યાં હતાં. કેટલાંક કૂટ્ય ઘર ભાર વગરનાં થઈ પડયાં ને તેઓનું કારણ પાલણ જાહેર પાંસાથી થતું હતું. પછી ૧૯૧૧ ની શરતી સમાધાની થઇ. તેના અરથ કામે એવા કર્યો કે તે સમાધાનીથી જેને સાર કામ દુઃખ વેઠી રહી હતી તે મળશે એટલુંજ નહીં પણ તે સરકારની કામ તરફની દિલસેઃછના પુરાવા છે. કામે વળા એમ પણ ધારયું કે હીંદુસ્તાનથી નવા માણસા આવવાનું લગભગ બધ થશે એટલે આ કુલકમાં વસતી હીંદી કામની સ્થિતિ સારી થશે. તેને હમેશાં ચીંતામાં રહેલું પડે છે. તેમ નહીં રહેવું પડે; અને દક્ષિણ અક્ષ્રીકામાં ધડાલી નવી પ્રજા તાે જયુકતા ભાગ હીંદી કામ ગણાશે. વળી યુનિયન થવા થી કામને જો કે કેટલીક શંકાઓ થઈ તા પણ આશાઓ પછ બધાઇ અને સસામ્રદ્ધીએ ઉપર માત્ર ઢાંસવાલના નહીં પણ આપ્ય દક્ષિણ આદિકાના બાજો આવી પડેયા

પસ્તુ કેરમની ઉધ તુરતજ ઉડી. ઉપરની હકોકને ખનવા છતાં ચાલુ કાયદાના અમલ વધારે સખ્ત થયા. કેપના વેપાર તે લગતા કાર્યદા, નાનાલને તેવા કાયદા, દ્રાંસવાલના સોન્ટ્રી કાંપદા અને ડાઉતશીપ એક્ટ તથા બધા પ્રાંતીના કપીશ્રેશન કાયદા આ બધાના અમલ અગાઉ થતા હતા તેના કરનાં વધારે સખ્ત થવા લાગ્યા. ડ્રાંસવાલ અને ડ્રી સ્ટેટની સખ્ત તરેક તાતાલમાં અને કૈપમાં દાખલ થઈ. આ પ્રમાણે સમા ધાની થઈ તેવાજ તેના મુદદાના ભંગ થવા લાગ્યા.

રહ્વર માં જે બીલ દાખલ થયા પછી યાલું ખેંચવામાં આવ્યું હતું તે બીલથી તો એમ પશુ સાબીત થયું કે સમા ધાનીના મૃદદાના ભગ થાય છે. અસલ ખરડાની અંદર મંભીર ખેડો હતી; અને જાતી એદ દુર થયા જોઇએ એવી એ શરતોના લંગ થતા હતા. ન્યાયપુરવક લખતાં મારે એટલું કસુલ કરવું જોઈએ કે તેમાંની ખાડા તરફ જ્યારે ખાન ખેંચવામાં આવ્યું સારે પ્રધાને હરકત ભરેલી ક્લમાં માં સુધારા કરવાની પાતાની ઇચ્છા બતાવી હતી. પશુ તે બીલ પસાર ન થયું. અને હીંદી કામને ફરી ભરેતના આપ વામાં આવ્યા કે સમાધાની કાયમ રહેશે.

પછી હંમેશાં યાદ રહી જાય તેવી મી, માખલેની આ મુલકની મુલાકાતના પ્રસાગ ખન્યા વળી ભારે આશાઓ ખંધાઇ. સ્થિતિની ચાખવડ થઇ. અને જવાબહાર રાજ્ય કારલાર માણસોએ ભાષ્યું કર્યાં. તેથી કામને આશા બંધાઇ કે હવે પછીની પાલાંમેંડમાં સંતાવકારક બીલ પસાર થશે અને સહુએ ક્લલ કરેલા એવા—ચીરમીડસાંથી છુડા થયેલા હોંદીપરના બુલમગાર અને અન્યત્યા કાયલે રદ થશે. મી. ગાખલેએ પાતાનાં લાવણામાં જણાવ્યું હતું કે પુરૂષ અને

પણ ગઈ પાર્લામેં ટમાં આ આશાના તદન ભંગ થયા ૧૯૧૧ ની સમાધાનીના ભંગ દરેક રીતે નવા બીલમાં થયા. કેમને ખાત્રી થવા લાગી કે તેએ સરકારની પાસેથી કંઈપણ લાભ મળવાની અકશા છોડવી. જો સરકારથી બનત તા જેવી જતનું બીલ દાખલ થયું તેવીજ જતનું વગર સુધારે પસાર કરત. અસલ બીલ કરતાં નવા કાયદા સારા છે તે પ્રતાપ તેની સામે જે પાકાર થયા તેના છે. સરકારે માત્ર પા. ક તા કર માત્ર એક્સર થયા તેના છે. સરકારે માત્ર પા. ક તા કર માત્ર એક્સર શયા કે મરદા ઉપરથી દૂર કરવાનું પ્રમત્ન કરયું તે ઉપરથી અમે જેઈ શક્યા કે મરદા ઉપરથી દૂર કર વાના તેમના ઈરાદા ન હતા.

આમ સરકારના અમારી તરફ વેરભાવના હેતુની નિશાની ઓ અમે જોઈ તે છતાં સમાધાનીની વાતચીત ચલાવવાની સત્તા રાખવામાં આવી જે શરતા મી. ગાંધીએ માગી તે સરકારે કબુલ કરી હત તા ૧૯૧૧ ની સમાધાનીના અક્ષરાર્થ માત્ર જળવાત પછુ કામને એવી આશા હતી કે કદાચ એવી સમાધાની પછુ થાત તા સલાયહ જાગતું અધ રહેત અને બાકીની છજાઓને સાર્ કામ એવા ઇલાજ શેત કે જેવી સલાયહથી થતાં જાતિ દુ:ખ અને જાતિઓમ થતાં બચત.

પછ્યુ સરકારની ઇ-છા તેમ કરવાની ન હતી એમ હવે સિધ્ધ થાય છે. તેમણે થી. ગાંધીની ઘણીખરી દરખાસ્તા નામં ભુર કરી છે એટલું જ નહીં પણ નાતાલની અંદર નવા કાયદાના અમલ કઠોર રીતે કરીને અને ખરાબ ધારાએ પસાર કરીને તેમણે બતાવી આપ્યું છે કે નવા હીદીને આવતા અટકાવવાના તેમના કરાદા છે, તેમજ જેઓ હક દાર છે તેમને પણ બહાર કહી સુકવાના કરાદા છે. કેમકે જે અડ્યણા નવા કાયદાની પુરવે ન હતી તવા અડ્યણા ભુના સ્ક્રીસને કરી દ ખન થતાં વેળી પડે છે તળી બુન. સ્ક્રીસને આરતાને પણ કા તલ કરા તકલાક આપવામાં આવે છે.

આવી હકીકત છે તેથી સતાપ્રક શરૂ કર્યા સિવાય બીજે કેમ પણ સ્ત્રો કામને રહેમાં નથી. આ સત્યાપ્રક હવે માત્ર એક પ્રાંતમાંજ નહીં રહે પણ આ વખતે દરેક પ્રાતની અદર સાલશે અને મરદા તેમજ એકરતો અન્તે લડશે. આમાં આગેવાના પાતાની જવાબદારી સંપુરણ રીતે સમજે છે. તેઓએ અને તેઓના ભાઇઓએ શું દુઃખ સહન કરવું પડશે એ પણુ તેઓ અન્હે છે. પણુ તેઓને એમ લાંગે છે કે જે કામને વાદ નથી અને જે કામને પાતાના દુઃખતા પીકાર કરવાને ખીલાં કંઇ સાધન નથી તથા જે કામના દાયેના હમેશાં ખાટા અરથ થયે: છે અને જેની તરફ અજ્યોખી અરેલા સખ્ત જાતિએક રાખવામાં આવે છે તે કામ માત્ર પાતાની જાત ઉપર દુઃખ બામવીને પાતાનાં માન આભર જાળવી શકે છે.

સત્યાગ્રહ એ મળાએક દુર કરવાનું યેડમ સાધન છે એમ સરકારે ક્યુલ કરી લીધું છે તેથી સરકારને ભાગ્યેજ એવા ભરાસો આપવાની જરૂર હોય કે કામને આ સુલકના કાયદા તેક ભંગ કરવાની જરાયે મુખ્બ નથી. અને તેથી એ કાયદા ની જે ક્લમા પેલાની આવા નથી કામ પાળા નહીં શકે તે ક્લમોનો ભંગ કરી, ભંગ કરવાની માન્ય ઉદાવી તે કાયદાને કામ માન આપશે.

છેવટમાં હું જમ્યાવવાની રજા લઉ છું કે :---

- નવા કાયદામાં રહેલા જાતિએક દુર નહીં થાય તાં સુધી;
- કાયદાની પુરવે જે હદા ભેરતવતા હતા તે હદા પાછર કાયમ નહીં થત્ય આં સુધી;
- ૩. મુર્ય, આ, અને છાકરાં જેઓ ગીરમાંટમાંથી છુટાં અર્યા છે તેઓની ઉપરથી કર નહીં જાય ત્યાં સુધી ?
- ૪. દક્ષિણ અાદિકામાં પરણેલી ઐારતાની સ્થિતિની ચાખવટ નહીં થાય ત્યાં સુધી અને
- પ. જે જે ક્રમ્યદા હું ઉપર વરભુવી ગયા તે તે ક્રમદા ના અમલમાં ઉદારતા અને ન્યાયગૃદ્ધિ નહીં વાપરવા માં ભાવે ત્યાં સુધી સત્યામહ ચાલુ રહેશે.

અને માતપુરવક એમ કહેવાની રજ્ક લઉ છું કે ખુદા અદા પ્રતાના હીંદી આમેવાની સત્યે સરકાર મસલત નહીં કરે આં સુધી કાયદાના સરળ અને ન્યાયસર અમલ થવા સલ વિત નથી.

તા. ૧૮ મીના રૂટરના તારમાં જણાવેલું છે કે દ્વીદના વાખ્સરીય લારા દ્વારાગી ક્રાઉસીલમા ભાષણ કરતાં જણાવ્યુ હતું કે અરખસ્તાનની ઇન્લામી પવિત્ર જગ્યાએ,તું રહ્યલું કરવા તુર્કીનું રાજ્ય સ્વતંત્ર રહે તે જરૂરનું છે. તેએ સાહેએ કાલોનીઓમાં રહેલા હોંદીઓની સ્થિતિ વિધે પણ લાગણી બતાવી હતી અને જણાવ્યું હતું કે હોંદી સરકાર આ સવાલ તું મહત્વ સમજે છે અને તેની જવાબબારીના પણ તેને પ્યાલ છે. હીંદી સરકારે તેઓની હિમાયત કરવામાં બાળ રાખી નથી અને હજી પણ બાળી રાખરી નહીં. કેનેહાના હીંદીએને તેઓનાં બાળબચ્ચાં બાલાવત્રના હક હોવા એકાને હીંદીએને તેઓનાં બાળબચ્ચાં બાલાવત્રના હક હોવા જોઈએ એમ તેઓ સાહેબે ભાર દઈ જણાવ્યું અને દક્ષિણ આદીકા ના હીંદી સવલલ સબધમાં કહ્યું કે આ બાબનમાં હાંદી સરકાર મારીકીએને તેઓનાં અલ્લો એમાં કહ્યું કે આ બાબનમાં હાંદી સરકાર મારીકીએ! સકકમપ્ર ચૂપ્યતિ સાહ હતા કરી રહે છે અને તમા કતે અલ્લો એમાં પોતાને આહા છે.

ઉમરાવની સભાનાં ભાષધો

(લારડ એમ્પટકીલનું ભાષણ ગયા અંકથી ચાલુ)

સાદીના સવાલ

પશુ કાયદા ખીજી રીતે પણ અસંતાયકારક છે, જેગેક સુસલમાન અથવા હોંદુ ધરમ પ્રમાણે દક્ષિણ આક્રીકાર્મા યમેલી સાદીને તે કાયદા સ્વીકારતી નથી. આ લાબત મારે પુછવું જોકરે કે આટલી બધી અમત્યની ભાળત ઉપર કેશિ! નીયલ સેકેટરીએ કરેલું લખાલું શા સાફ છાપવામાં નથી આવ્યું કે જો તમે સરકારી પુસ્તકને પાને સાળમે લખેલી નોંધ વાંચશા તો માલમ પડશે કે તેમાં જણાવ્યું છે કે તે લખાલુ જાણી જોકતે છાપવામાં આવ્યું નથી. વળી કડીયા એડીસના ૧૨ મી મારચના પણ ભાગનાં નથી આવ્યા છાપર હોવા એડીએ તે કામળ પણ છાપવામાં નથી આવ્યા. આ વિષે તે કીતાબનું પાનું ૨૪ માં બુઓ.

ત્રણ યાઉં કના કર

વળી મી. ગામ્મહેતે મામું વચત અપાએલું હતું તે હતાં ત્રસ માઉકના વેરા રહ થયા નથી. આ વચન જેવા તેવા માસ્ક્રાને ભાષવામાં નહેલું આવ્યું પણ એવા પુરૂષતે કે જે વાઇસરાયની કાઉનુસીલના નાગાંકિત સભાસદ છે અને જે દેશ હિતને ખાતર તથા આમના ભલાને ખાતર વ્યા સવાલ ના કુડમા શાવવાને સારૂ પોતાની મેલ ગયે વરસે દક્ષિણ ભારો**સ** ગયા હતા. તે કંઈ પણ દૂદદાની રૂપે નકાતા ગયા એ ખરૂં પશુ તે કેલ્લાનીના પ્રમાનની સંમૃતિથી ઋએલા. કેલ્લાનીના પ્રધાને તેની મુશાક્રીમાં સગવડ થાય એવા બંદા બસ્ત કર્યો હતા અને તેની ભળામણ ક્ષુનીયનના પ્રધાન મંડલ તે કરી હતો. પ્રધાન મંડલે તેમની ઉપર માયા ખતાવેલી, તેમના સરકાર કરેલા ને તેમની તરફ વિનય વાપર્યો હતા. આથી હીંદીના હકના હિમાયતીએ રાજી થયા, તેઓને ઉન્તે જન મહ્યું. મી. ગામહં હોંદુસ્તાન ગયા ને તેણે હોંદી પ્રન્તને એવી અપા ભાષી કે આ સવાલના દુડયા સારા ભાવી જશે. પ્રધાન મંડશે મી. ગાખરીને ગાખ વચન આપ્યું હતું કે આ ત્રણ પાઉડના કર રહ ઘરો, વળી તેએએ શ્રાસ્ટ એક્સ્ટનને પણ કહેલું કે તેઓએ ચી. ગાપકો ને આ પ્રમાણે વચત આપ્યું હતું. જો આ વિષે તમારે કંઇ પુરાવા ઓર્કતા ક્ષેત્ર તેં સરકારી કિતાળનું પાનું વ એઇ ~~હેવું.~~ એ કે તેમાંથી અગત્યના શબ્દા કહાડી લેવામાં ભ્યાબ્યા છે તેર પણ **તે તાર ભ્યા વચનને દર્શાવે છે**. જે બીલ મુતીયત પાસીમેડમાં દ.ખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને જે બીલ તુરતજ પાર્જું ખેંચવામાં આવ્યું હતું તે બીલમાં માત્ર એારતેને કરમાંથી સુકત કરવાની વાત હતી પણ મી ગામહેતે અપાએલું વચત <mark>તા મરદ અને</mark> એારત ખત્તેને મુક્ત કરવાતુ અપાએલું હતું. હકિકત તે એવી છે કે આ કરતી મતલભ હોંદીને પાછા ગીરમીટમાં ધસેડવાની છે અને તે હેતુ જોતાં જે લીભરલ પક્ષના માણસાે દ્રાંસવાલમાં ચીતા મભુરતે દાખલ કર્યા ત્યારે ગુલત્યી એ શબ્દ લાગુ પાડતા હતા તે મળ્યસાએ તેર આ કરને તદન ધિકારવા જોઇએ તે કરમાંથી નીપજ તા માત્ર પા. ૧૦,૦૦૦ ની થાય છે. જે ો આ કરતી નીચે આવે છે તેની સંખ્યા ૨૦,૦૦૦ નાં છે અમાના માત્ર **ક**,૦૦૦ તે કર ભારે છે અને તે પણ મહા <u>મુશાબને બાજાના તેા આ વારસીક રક્ષ્મ ભરવાને તદન</u>

ગરીભ ને અશકત છે. હવે આપેજ વિચારી ક્ષેત્રાતું છે કે આ ક્ષેકિક કરમાંથી કેવી રીતે છટકી જાય છે તે કેદમાંથી કેવી રીતે બચે છે. જેઓ દક્ષિણ આદ્રીકાથી વાકેક છે તેઓ ને તે કારણની ખબર છે.

વહી સરકારની એકરકારી

જેઓએ સરકારી ક્ષીતાબ વાંભી છે તેઓને મામબ છે કે હીંદુરતાનમાં આ વિષે ખુજ ચર્ચા યએલી છે, સત્યામદ શરૂ ચવાના ભય 🖲 વ્યને પાર્શામેંટ તેમન્ટ પાર્શામેંટની મહાર તે ભાબત વિષે પાકાર થયે**ા છે** તે છતાં વઠી સરકારે મ્યા વ્યાવત કર્મ ચીંતા કે કરકાર મતાવ્યાં નથી, જો તમે સર કારી કીતાળ એશા તા માલમ પડશે કે તા. ૮ મી મેચે હાલ ના કાલાનીના પ્રધાને સુનીયન સરકારને એક વિચિત્ર તાર મેકક્લ્યા હતા. એ તરક વિષે હું ક્ષારક કર્ટને પુછવા માગું છું 🦫 વડી સરકારના અભિપ્રાય વિષે દક્ષિણ અદ્યારીકામાં શા સાર સર ઉત્પન્ન થયા 🧗 તે વિષે સવાલ ઉકીજ કેમ શકે 🛚 દેશોનીયલ એારીસ તે વિધે શંકા ઉઠવા કઈ કેમ સંકે! એ તે વિષે સવાલ ન ઉડયા હત તા ગા વાતના ફડમાં બુદીજ રીતે આવત. યુનીયન પાર્ધામેં કમાં એવા માણસા પડ્યા છે 🕽 જેઓ વડી સરકારતું વજન ભરાભર આવવન ગાંગે છે म्पने तेम्ने। बडी सरक्षरने छान्ने तेवी रीते नाति भेट हे रोत ~~લેદની સામે લડી સ્વા~~ હતા. પણ દક્ષિણ ભાદીકાના માણસા પોતાના પક્ષતે જોખમમાં નાખી શકે એવા ન કેઇ શકે **અ**લપણે પણ એક બીજ પક્ષના સુચવાડાથી પુરા વકિફ છોયે **આવા મા**ણુરોા જ્યારે જાણું કે વઠી સરકારની વરતછ્યુક વિષે શંકા ઉત્પન્ન થઇ શકે છે ત્યારે તેઓ પોતાના પક્ષને જેખમ માં નથી નાખી શકતા. એ બીલમાં જે કંઇ મુધારા થયા છે તે વ્યધા કુર્નામનીસ્ટ પક્ષની ખીલની સામેની સખત લાતને શીધ થયા છે, નહીં કે વડી સરકારની કાળજીને લીધે તે થયા છે. ~~ન્યારે ખીલ~~ સુત્રિયન પાલામિંટમાં ~~પસાર વ~~ર્તું હતું સારે કાંક્ષાનીના પ્રયાને તેની ઉપર કંઇ ધ્યાન દીધું હેલ્લ એમ જસાવું નથી ; તેએ તે બાગત દક્ષિણ આદ્રીકાના પ્રધાન ચંડળને કોઇ પણ સલાહ કે મુચના ભાષ્યાં જણાતાં નથી. તેએ તા એ ખીલ છેવકનું પસાર થયું સાર પછી પણ તપા સ્યું હોય એમ જણાતું તથી. ગી. હારકરટ તેના તા. ૮ ગી મેના તારમાં ક્યુલ કરે છે કે આ સવાલ સસ્તનતી છે. અને એમ પણ ક્યું છે છે કે હીંદી ક્રામની હાલની સ્થિતિ બહુ અસતાષકારક છે. તે વળી કહે છે કે બીલકુલ દીલ કર્યા વિના કાયદામાંથી તેમ રંગબેદના કાળા કાય કાઢી નાખવેર જોક્કએ. ≐માં બધું ઠીક છે. વળી તે કહે છે કે ઢાંદી hામ अ भीक्षयी तहन सतीय नहीं पार्भी क्षेत्र केटले ते काश्ता હતા 🕯 હીંદી પ્રભાને તે બીલ મસાદે ન હતું. 🍑 તેઃ ચાપ્પપુ દેખાઈ આવે છે કે સરકારી ક્ષીતામમાંથી કેટલીક હક્કીકત ગ્રુકી દેવામાં ખાવી છે. મને લાગે છે કે હોંદી કામે ઉડાવેલી બધી તકરારની નોંધ એ ક્ષીતાબમાં સેવાયેલી નથી. પણ હીડી કામને અને બીલ પશંક નહીં વ્યાવે એમ જાણતાં **છતાં ગી. હારકરટે શા સાર કેલલ સખ્યું** ! વધારે દિલગી रीती बात को छे हे अभिटीमां ने शिक्षमां सा, सा, हेरहार યવા હે પણ જાણવાની દરકાર તેણે માં સુરી આપતાં પહેલાં ન કરી. को तमे मे दितायनी तारीचे। तपासरें। ते। क्षं क्षं क्षं के દ્વરત સમજી શકરોા. મી. હારકરટના તાર ખીલ પસંક કર बाने। व्याच्ये। ते वंभते तेमा इसारीके उरेका देशहर न હેતા. વળા તે વખતે ખીલતા છેવાના ખરડા તેને મળ્યા

પશુ ન હતો. સમજુતી તાે એવી દ્વી કે તે બીક્ષમાં વ્યમુક ફેરફારા કર્યાદીમાં કરવાનાજ હતા, સસ્તનતના હેતુ ની કસેલ્ટીએ એ બીલ તપાસી શકાય તેટલી ઢીલ કરવાના મી, હારકરઠને સંપુર્ણ ફક હતા, એમ છતાં ભીલ પાસ થ<u>યું.</u> તેને બીજે દહાડેજ તેમાં ભાદશાહી સહી કરવાની ક્લુલત ગી. દ્વારકરટે શું વિચારીને અમપી 🖲 વળા 🖘 પશુ તપાસવાનું છે કે હોંદી કામની દલીકા વિષે ક્ષારા ચ્સેડ ર૮ને તાર ક્રેમ નહીં કર્યો ! સરકારી કીતાબનું પાનું ર જું તપાસા તા માલમ પડશે કે ચી. હારકરટે તાર કર્યો તા આગલે દિવસે હીંડી ક્રેકમે બ**ુ સ**ખ્ત અતે જોરાવર *દ*રાવ પસાર કર્યો હતા. એ કરાવ ગવરનર જનરક્ષે તારથી માકલ વાને બદલે પાેસ્ટર્થીજ માેક્ક્યાે. જો તેણે સક્તનતા ખરચ ત્રી અગત્વતા ઉપર ધ્યાન દીધું હત તો એ વજનદાર કરાવ વિયે તે વડી સરકારતે તાર કરત, 'મારે આ પંચાંતથી માશું નથી પક્વવું ' એવી જતનો ખ્યાલ મી. હારકરટે આ ખીલની ભાળતમાં કર્યો દ્વાય એમ જણાય છે. કાલેકનીઅલ સેક્રેટરીએ પાતાની સસ્તનતી ફરજના જરા પણ ખ્યાલ राण्या हाय क्षेत्र कोवामां व्यवतु नधी.

શું થઈ શકે દ

મ્યા સવાલતા **લ**ણે ખરા ફડ્યા તા કાયદાના માંદર ફેર કાર કર્યા વિના લાવી શકાય તેમ છે. અને હું જાણું છું કે આ વખતેજ સમાધાની કરવાના અંતઃકરણપુરવક પ્રયત્ન ચાલી રહ્યાં છે. પણ આ પ્રવત્તેરને જોર આપવાને સારૂ અને જેઓ સમાધાની કરી શકે એવા છે તેઓને મદદ કરવાને સાર વડી સરકારે આ કાયદાની વિરુદ્ધ પાતાના મતબતાવના એ તદન જરૂરતું છે વળી વડી સરકાર હોંદુસ્તાનમાં પોતાના સારા નામને સારૂ અને મરતભાને સારૂ ચીંતાતુર છે. એક્સ ખતાવવું અને ચિટીશ સસ્તનતના માન આળરને સારૂ વડી સરકાર પાતે એક્ટ્રકાર નથી એમ પણ ખતાનવું એ જર્રતું છે. આવા ગંભીર સવાલતા વિચાર કરતાં દક્ષિણ ભારીકા સ્થા નિક સ્વરાજ્ય એા**ગવનાર**ું સાંસ્થાન છે તેથી તેના કારભારની વચર્મા આપણાથી ન પડી શકાય ભેવા સહેલા જવાળ મને નહીં આપવામાં આવે એવી હું ઉમેદ રાખું હું. એવા જવાળથી આ સમયે કાઇ પણ છેતરારી નહીં દેબંકે મા દેશ ની મુખ્ય (ઇમેક્ક) જોઇ શકી છે કે બ્રિકીસ સોલ્યસ્તી મદદ વિના દક્ષિણ આદીકાની સરકાર પેલાના ઘરતા નિયમ પણ જળવી શક્તી નથી, અને જે એમ કહેવામાં આવે કે વ્યા સવાલ માત્ર સ્થાનિક વિષયતે લગતા છે તા 🗃 ખરાબર નથી એમ બતાવવાની સાબીતીમાં 👩 જણાવું 🐒 🕏 હીંદુ રતાનમાં જે આવે લાગણી પેદા માત્ર છે: ક્ષેસ્ડ કરૂમે આ સવાલ સલ્તનતી છે એમ કહ્યું છે; અને તે વિષે તેણે મુની અન સરકારને સખ્ત લખાણ કર્યો છે એ ત્રણ ભાગત તરફ ખ્યાન અપુષે. મને તો એમ લાગે છે કે આમાં વડી સાર કાર બેદરકારી બતાવે છે તેનું કાર્યુ દક્ષિયુ અન્દ્રોકાના રાજ્યા ધિકારીએાર્તું મન દુખાવવાનો સથ એજ છે. **ને** એમજ હેાય તેા હું કરય સમજી શકતા નથી, તેઓ આપણા મિત્ર ગસાય છે અને મિત્રની સાથે મસલત કરવી એ પરાપા માસુસની સાથે મસલત કરવા કરતાં સહેલું હોલું જોઇમે. કાઇ પસુ પારકી સન્ત પછી તે કહે ક્વેસવર હોય કેનબળી હોય મેતની હોય કે તાની દ્વાય ભે તે શ્રીટોશ રક્યતને દુખ આપે હો તેને શ્રેમેકાવર્તા આપણે પંચાય સ્ક્રીય ખરા ! અને જો આ વાત ખરાબર દોવાં તો જે હીંદી પ્રાપ્ત દહ્યાં આપા

કામાં વસે છે તેને સારૂ જે મળવાની આપણે આસા રાખી ~~એ~~ છીયે તે સાંની સરકારની પાસે માંગતા આપણને ભય શાના હેમ ? વળા મારે કહેવું જોઈએ કે આ મત કંઇ મારાજ નથી. જે જવાબદાર રાજ્યપ્રકરણી માણસાએ આ વિષમમાં કહ્યુ છે તેજ હું કહી બતાવું છું. દક્ષિણ માર્રો કરવાળા આપણા ભાગીદારને શું આપણે છુટથી, ખુલ્લા દિલ થી અને દ્રદતાથી નથી કહી શકતા કે આ બાબતમાં આપણ ને શું જોઈયે છે? તેએના પણ ક્સુલ કરે છે કે આ સવાલ નાખી દેવા જેવા નથી. તેઓ પણ માને છે કે દ્વારડ **કર કહે છે તેમ એ સલ્તનતી સવાલ છે. હું એટલું** જાણું હું કે આ દશ વરસ થયાં ચર્ચાતા સવાલની તરફ ધ્યાન ખેંચવામાં મારૂં પ્રયત્ન વ્યરથ ગયું જણાય છે. હૂં એમ પણ ભલું છું કે મી. ચેમ્બરલેનના વખતમાં આ સવાલના નિકાલ દશ દિવસમાં આવી જાત પણ તેની પાછળના તેની ગાદી બાેગવનારાઓએ દશ વરસમાં આ સવાલને વધારે ખરાષ્ય બનાવી દીધા છે.

કરૂગર્સ ડેરર્પની હીંદી મીટીંગ

અત્રે ભગાઉ જહ્યુવી ગયા છીયે તે મુજબ કૃગરાંડાર્પમાં હોંદી વેપારીઓની પીટીંગ તા. ૧૪ મી એ ભરાઇ હતી, મીટીંગ મી. છેપ્ટાભાઇના મકાન પર મળી હતી.

મી. કાલ્લીયાની દરખાસ્તથી અને મી. ફેન્સી તથા બાપુ બાઇના ટેકાયી મી. ઇલ.દીમ દીનદાર પ્રશુખપદ લીધું હતું. મી. પુસરૂ પટેલે મીટીંગ બાલાવવાના હેતુ સમજવ્યા. અને મી. હાલ્લ હબીબે નીચે મુજબ ઠરાવ રહ્યુ કર્યાં. આ સભા આજે હોંદીઓ ઉપર સરકાર જે હતામ કરી રહી છે જેવારે ટાઉનશીપ્સ એક્ટ, ગેલ્ડ લા અને બાજ દુ;ખા તે સામે લડવાને પૈસાની જરૂર હોવાયી પૈસા ઉધરાવવા તથા કનીટી નીમવાનું નક્ક્ષા કરે છે. અને તે ઉપર મી. ફેન્સીએ વધારા કર્યો. "કે આ કમીટી બી. ઇ. એ. સાથે કામ કરશે. અને એસોસીએશનને પૈસા વગેરેની મદદ કરશે.

તે દરખાસ્ત મી. આમાદ મુસાજીના ટેકા સાથે સર્વાનુમતે પાસ થઇ ગઇ હતી. મી. કાળલીયાએ જ્યાનું કે સરકારની તેમ જેમ અને તેમ સખત કાયલે ઘડી હીંદીઓની જડકુળ ઉખેડવાની છે. અને તે સામે લડવા માટે વ્યાપભુને પઇસાની પુરેપુરી જરૂર પડશે. માટે સર્વ લાઈઓને તેમાં પાતાના અંતઃકરણથી મદદ કરવી જોઇએ. અને કદસ્ય સર કારના ત્યાયની કારતમાંથી આપણને ત્યાય ન મળ, અને કાયદાજ ઘડે તે તે ફેરવવા આપણે પાલીશિકલ લડત સેવી જોઇએ પાલીશિકલ લડત એટલે સત્યાયક ઉઠાવવા જોઇએ

ગી ઇ. એમ. પટેલ મી ઇસપ સુક્ષેમાત વગેરે મળતા થયા હતા. પછી ઉધરાલ્યું કરતાને માટે કમીડી નીમવાનો દરાવ કર્યો. એક બેંકમ, રાખવું અને તેની એક ઉપર પ્રમુખ, સેકરેટરી, તથા દેઝરની સહી થવી જોકએ એમ સર્વાવૃપ્તને નાકી થયુ તેથી મી. ઇલાહીમ દીનદાસ. મી પટેલ તથા મી માર્ડીને પ્રમુખ, સેકરેટરી તથા ખજનની અનુક્રમે ચુંટી કહાયા. અતે તેજ વિખતે લગભા ૧૦૦૦ થાઉડ ભરાવા, પાડી સાવા ખજાના થી. દાદુને ત્યાં ખાકને લુટા પડ્યા, 'મી, દાદુએ પા. ૧૫૦ ની એક આપી.

લડત ઉપડી

પહેલી કુક્કી ચાલી

મી. કાછલીઓના કામળ સરકારને ગયા કે તુરત સત્યાગ્રહી એ રવાના થઇ ગયા. કેટલાક છેવટના પરિષ્ણાયની રાહ જોતા હતા એટલે તેઓને રાેેેેેેેલાયું ન હતું. તેમાંના ૧૬ ડરવનથી સામવારે કાક્સમેલમાં ઉપડી ગયા. હુંબુ તેમને જેલ નથી મળી એટલે મ્યમે બધાનાં નામ જાહેર તથી પાડી શકતા. આ વખતે આટલી સાવચે**તી ક્ષેયાની જરૂર જ્**ણાઇ છે. એડલે અમારા વાંચનારને રાહ જોવી પડશે. જો કે શાકાજ મિત્રાને ખબર આપી હતી છતાં સ્ટેશન **ઉપર વળાવાને લગ** લગ સાે માંગ્રસા પહેંચ્યા હશે. સ્ટેશનવાળા અમલદારા ચેતી ગયા હતા એટહે તેએએ બધી સગવડ કરી આપી હતી. બધા ત્રિજ વરસમાં ગયા છે. તેઓને મી. ફસ્તમછ તથા મી. સંધવી તરફથી બેવા વિગેરે મળ્યાં હતાં. વેલ્ક સરસ્ટ પહેાંચતા તેઓને ઉત્તરવામા આવ્યા. અમલદાર ગભરાયા. તેને સમજ ન પડી કે શું કરવ. આ સંધમાં યી એક જસ્તેજ માલવાનું સાંપવામાં આવ્યું હતું. તેણે જવાબ આપ્યા કે બધા સત્યાસની છે. એક રિવાય મીન્ત કંઇ જવાળ આપરો નહીં તેઓ શું જાણે છે એ પણ નહીં કર્સ. અમલદારતે એાળખ કરવામાં જવાએ મદદ તેઓ કર વાના નથી. તેએ કહ્યું કે જેએમ ઇંગ્રેજી પરીક્ષા પસાર કરે તેને વે જવા દેશે. તે છતાં ભાલનારે કહ્યું કેમ્પ્રના એવી રીતે પણ હક સામેત કરવાના ઇરાદા નથી. ક્યાંથી આવા છે! જેવાળ ડરબનથી. ભાવી વધારે ખબર નહીં આપી એ, ધેપી શાં છે કે હાલ તા સત્યાધનીના, આમ થવા **થી અમલદાર લ**સ્થાર થયા. તેણે વસ્ત રિનયપુરવક કરી, પછી અમલદારે સ્ટેટમેન્ટ માત્રી તે સ્ટેટમેંટ આપી. તેના સાર એવા છે કે બધા સત્યાગ્રહી છે તે નવા કાયદાને શરણે **યવા** નથી માગતા. બધાએ કહ્યું કે તેઓ પાેલીસ સ્ટેશને જવા ઇચ્છેં છે. અમલદારે આછછપુરવક માગ્યું કે તેઓપે સ્ટેશને જવાના આગ્રહ ન કરવા. સ્ટેશનમાં કંઈપણ જગ્યા નથી. અમલદારને તકલીફ ન આપવા ખાતર વધાએ વાેક સરસ્ટના વેપારીઓની પંચાયત્માત સ્ત્રીકારી. બકરાં મીમીઝ 🤓. એ. માયતને ત્યાં ગયાં. ભાષ્ટી બરદાસ મી. એ. એમ. બદાત અને **સી. વલીસા√ કરી રહ્યા છે. તેઓને સુરવા**રે પાલીસે ખબર આપા કે પ્રીટેશીઆથી હુકમ મત્મા છે કે બધાને હૃદપાર કરવાનાં વાેરંટ તહ્યાર થાય છે. તે પ્રીટા રીનેથી આવ્યે સહતે હદપાર કરવામાં આવશે. વ્યાતા અસ્થ એટલાજ કરી શકાવ છે કે તેઓને ચારલસ ટાઉન માક્લશ મ્મામ કરશે તે~~! સત્યામહીએ~~! તુરત પાછા દાખલ થશે. આ ઉપરાંત ઘણી ખબર આપવાની છે પણ અમારે લડતને ખાતર અન વેળા સુધ રહેલું પડે છે.

અમારે દરેક હીંદીને સુચના કરવી જેઇએ કે સત્યાસહી એકની હિલચાલ વિષે અથવા તેઓનાં નામ દામ વિષે કેઇએ જ્યુપે અજાર્ય હાલમાં ખબર ન આપવી જેઇયે. આમાં હેતું, સંતાકવાના નથી પછુ માત્ર લડતને સમારવાના છે. અમારી આ સલાહ જેઓ લકતને કૃતેહ ઇચ્છે છે તેઓને છે.

વધુ ખખરા

સરભુ કે જેના કેસ અમે ગયે અઠવાડીયે આપી ગયા તે તેની એક મહિનાની જેલ પુરી થતાં ગયેં સામવારે હ્યુંડા થમાં. તેણું અમારી મુલાકાત લીધી છે અને કામે આ વેરા બાબત લક્ત જેપાડવાનું સાંભળી તેણું વખતા વખત જેલ જવાના નિશ્વય કર્યો છે. તે હાલ પા. ક આપવાવાળા બીજા હિંદીને મેળવવામાં ગ્રાંથામ મયેલ છે.

મી. ફ્રાહલીયાના કાંગળના તાર બધી જગ્યાએ ક્રેરીવલ્યા છે. તારની અંદર ઠીક વિગ્રત આપવામાં આવી છે. તે ઉપર ઠીકા કરતાં 'મરક્યુરી' લખે છે કે:— આ વખતની હિંદી શકાઈ બધા પ્રાંતામાં સાલશે. ઇમીગ્રેશન કાયદાની બાબતમાં પા. કના કરની બાબત 'સરક્યુરી' અરપણી તરફેલ્યુ માં શખે છે. પશુ જણાવે છે કે હિંદી કામે સમજવું જોઇએ કે દક્ષિણ ભાદરીકાના ગારાએ કામના હક વધારવા અથવાતે જે સખતી નવા કાયદાની અગાઉ હતી તેમાં ઘટાડા કરવા તઇઆર નધી. હિંદી કામ ર ગંભેદ દુર કરવા માગે છે પશુ તેમાં ચાંદની સાથે બાય બીડવા જેવું' છે. અને એવી માંગણી કરતાં જેઓ તે કાયની તરફ લાગણી ખતાવનારા છે તેઓની લાગણી પશુ જતી રહેવાના શંભવ છે.

પારસી અંભૂમનને જે કામળ મુલક્રી પ્રધાન તરફથી મળેટા તેના જવાય આપતાં મી. પારસી રસ્તમછ લખે છે. મારી અંબામને જે હરકતા રબુ કરી છે તેમાંની ઘણાખરી તા મુદ્દાની છે, થાડીજ હ્રીષ્ટ્રી બાળતા વિષેતી છે. ગમે તેટલા વખત થશે તેા પણ મુદદામાં ફેરફાર નથી ચવાના. ડામાસાઇલ સર્ટીરીકટની જે કોંગત હતી તેના કરતાં મુદ્રતી પાસ આપવાના સરકારે જે કરાવ કર્યો છે તે મુદદામાં અમે તેટલા વખત જશે તેર પણ ફેરફાર થવાના નથી નેમજ મ્રાંતિક પરમીટાને સ.ર એક યાઉડની શ્રી ઠરાવવરમાં આવી છે તે ખરાબ છે. એ મુદદામાં પણ વખતથી કેરરાર ચવાના નથી. તેથી ગારી કમીડી ઉમેદ રાખે છે કે અમારી હરકના ઉપર સરકાર તુરતમાં અમારી તરફેલ્ડ્રેના કરાવ કરશે. અપીલ **ભારડમાં કૃષીએશનના અમલદારાતે જગ્યા આપવામાં** આવી છે તેની સામે મારી કમીટીની હરકત વાજખીજ છે અને તે અમલદારા ભતે હક ધરાવનારની તપાસ નહીં કરે એ વાત થી કંઇ બાધ આવતી નથી. સરકારની સૂચના પ્રમાણે કાયદાના અમલ કરવાની જવાબદારી તે અમલદારાની છે અને અમે માનીએ છીએ કે જાતે તપાસ કરનારા અમલ દારાને તેઓના હુકમ આ સુખી અમલદારા તરાથી મળશે એટલે મારી કમીડી માને છે કે ઈંગીમેશન અમલદાર અપીલ કારટમાં તદન સ્વમ્પ્ક દિલ**થા** જશે એમ નહીં કહી શકાય. તેથી મારી ક્રમીટી ઉમેદ રાખે છે કે પ્રજ્યના જે ભાગને અપીલ કારટની સાથે ધાટા લંબધ રહ્યા છે તેને તે કારટ ના ન્યાયાપણા વિષે ખાત્રિ આપવાની ખાતર ઈ સીંગ્રેશન અમલદારની નીમણક રદ કરી બીજા નિષ્પક્ષપાતી જજ નીમશે.

ચેતવણી

મી. ભવાની ક્યાલ કે જે પાતે સસાપ્રહમાં દાખલ થયા છે તે દ્રાંસવાલમાંથી જ્યારે સહુ જેલ જશે ત્યારે પાતે જેલ માં જનાર છે જે-નીચેતું કલ્ય કેતવણી તરીક પ્રેક્કે છે.

> કળ તક રહેાંગ સાથે, હીંઈ કર નેવાલે, ભાલસ્થક નિન્દ સા સા, સર્વસ્વ લુટાનેવાલે,

સખ શક ગયે હિતૈથી, તુમોકા જગા જગાકર, આવે મેં અખ કહાંસે, તુમોકા જગાનેવાલે, તૈયા પડી ભંવરમેં, શક્કર લગા રહી હૈ, સખ હીંદવાસી સાવે, આલસ પ્રમાદવાલે, સંયુક્ત પાર્લામેન્ટમાં, કાયદા ખના હૈ એસા, તુમારે સમસ્ત ચાલુ, હકેક ડુખાનેવાલે, કસ કાયદાક આંગે, મત શિશકા ઝુક્કવા, સત્યાગ્રહ ચલાકર, સાહસ દીખાનેવાલે, લન્ડન કમેટિકા બી, ધનસે સહાસ દીજે, ઉસકે સદસ્ય તુમારે, દકેક બચાનેવાલે, વિનતી પહી હૈ કરતા, લવાની દયાસ તુમારે, નિજ દ્યાર નિન્દ લાગા, સખ ભાત હીંદવાલે.

ઈ મીગ્રેશન અપીલના વધુ કેસાે

ખાંકી રહેલી અપીસા સાંભળવાનું કામ ઈ મીંગ્રેશન ભારડે ગયા શુક્રવારે પાંછું હાથમાં લીધું હતું. પહેલા કેસ રામલુનં છાઇરતે. ચાલ્માં હતાં. ભારજદારે પૈરતાના હકના પુરાવામાં જણાવ્યું કે પાતે મુળથા બારીશાયસથી આવે છે, અને અહીં પોતાના પંધા પાછા શરૂ કરવા પાતે ભાવેલ છે, પાતે જન્મથી બારીશાયન છે, અને બાપદાદા હીંદી હતા. ઈ બા બેશન ખાતાના વકીસે જણાવ્યું કે અરજદાર હીંદીમાંજ ખપે અને તે બારીશાયન કે કીયાલ મણાય નહીં. તે કાઇ અમલ દારના નાકર તરીકે આ દેશમાં આવેલ અને પાસ મેળવીને અહીં રહેલ. વળી તે વકીસે કહ્યું કે ભરજદાર પુસલમાન છે. અને મારીશીયન મુસલમાન નથી હોતા. આ અપીલ જાતના તથા રહેવાશના કારણથી કાઢી નાખવામાં આવી પંચુ ખાસ વીગાહ સારૂ ઈ મીગ્રેશન ખાતાને ફરી ભરજ કરવા અરજદારને સલાહ આપવામાં આવી હતી.

બીજા બે કેસ બલએારી અને કીર્ફ એમમના મુલત્વી રાખ વામાં આવ્યા હતા. કીર્ફબેમમના કેસ તે અગાઉના બીજો કેસ જે સુર્પામ કારટ સન્મુખ ચાલવાના છે તેના જેવાજ હાવાયી તેના નિવેડા આવે હાં સુધી મુલત્વી રાખવામાં આવ્યા હતા.

ગયા સામવારે એટલે તા. ૧૫ મી એ પાછું કામ શરૂ કરતાં જમાલવલીની અરજના ચુકાદા બારડે આપ્યા હતા, આ કેસના સંબંધમાં પ્રમુખે દીકા કરી કે ભુળાની ભુકાસાથી ભરેલી હતી અને તેમાથી ખરી હશાકત બહાવી એ સુશ્કેલ હતું અરજકારે ૧૯૧૫ માં આ દેશ છાડ્યા એટલાજ પુરાવા બુખાનામાંથી મળે છે, અને અરજકારે ડાંમીસાઇલ સર્દીપીકેટ કહાલ્યું હતું જે પછુ માલમ પડે છે. પછુ તેએ જે સ્થિતિમાં આ દેશ છાડ્યા એ ઉપરથી બારડ એવા મત ઉપર આવી છે કે અરજકારના ઇરાદા આ દેશમાં પાળ આવવાના ન હતા અને તેથી તેથી તેની અરજ રદ કરવામાં આવે છે.

અરજદાર કારડમાંથી નીક્રુઓ કે તરતજ તેને જુકી જુળાની આપવાની કસુર માટે પકડવામાં આવ્યો હતો.

બીજી અરજી સુધાન ઇસપના સાલળવામાં આવી દેતી અને તેના સુકાદા ભરજદારના લાભમાં મળ્યા હતા.

ધરાકાને સુચના

વિલાયતની મૈલના વખત બદલાવાથી હવે પછી અમે ઈ ડીઅન એાપીનીઅન શનિવારને બદલે શુધવારે પ્રગટ કરવા ને દરાવ કર્યો છે. અપથી અમારા વધારે ઘરાકાને સહેને વધારે સગવડ પડવાના સંભવ છે. અને અમારા વાંચનારને ચાર દિવસની દીશ ન થાય તેટલા કારણસર આવતે શુધવારે પણ અમે નાના અંક બહાર પાડવા ધારીએ છીએ કે જેવા લડતની ખબર તુરત મળી શકે.

પરચુરણ

યુનીયન પાર્લામેંટ મળવાની સુદત ફેરવોને લા. ૧૯ ટીસે મ્યર રાખલમાં આવી છે.

તા. ૨૭ મીયે નામદાર આગાખાનના જન્મ દિવસ છે તે ખાજ કામ ઘણી ધામધુમથી ઉજવે છે. અમને ખબર મત્યા છે કે પ્રીટારીયામાં ખાજ ભાઇઓ આજથી તે દિવસ ઉજવવાની ધામધુમ કરી રજા છે. તે વેળા તેમને કુબારક બાદીની સાથે અહીંના દુખ વિષે પજ્ઞ સુચવવામાં આવે તે સારું એમ અમે માનીએ છીએ.

મી, પી. બી. કારલાયલ સ્ટારે પગમાં લખતો જ્યાવે છે કે જો બેડરાંમાં કરતાં હશેકતમાં કાળા અને લલવાનું ઢાંકા કરતાં વધારે નીતિવાન હોય, વધારે લુશિઆર ઢાંમ અને વધારે યોગ્ય હોય તો ગેડા જેટલાજ હક કાળાને મળા છતાં હરિફાઈ માં તેઓએ છતવું જોઇએ, જો એમ તેઓ ન કરી શકે અને ખાસ હડેડની દિવાલ પોતાની આસપાસ વધાને પેતિ મહતી મળ મળાવાને મામરો તો છેવટે તેઓને માલમ પડશે કે તેઓની એ દિવાલ તો તેઓના લંદીખાનની દિવાલ શઇ પડી છે. તે બતાવે છે કે અન્યાયના પાયા ઉપર કરેલું લખ્યુતર કોઇ પણ મળ આજ લગી નિભાવ શકી નથી અને નભાવી શકરો નહિ. આવા વિચારના એક કોલમ જેટલા લાંએર શકરો નહિ. આવા વિચારના એક કોલમ જેટલા લાંએર શેખ મી. કારલાયલે લખ્યો છે.

ડરખનચી એક ખબરપત્રી લખે છે કે:—આવણની પુનમ ઉપર ખનુકુળતા નહીં મળવાથી કેટલાક અનાવીલ અદુરચાએ ભારપદ શુદ ૧૪ રહિવાર—અનંત ચઉદસના રાજ અનાઈ ખદલવાને હીંદુ ધર્મશાળામાં થી અંભારામ મહારાજને બાલાવ્યા હતા. તેમ**એ હે**માંડિ પ્રયાગાદિ સંભળાવી રા. વસ્રતજી નારસૂજી નાયક, રા. મારારજી હરીભાઇ દેશાઈ તથા રા મણીભાઈ નીછાભાક વગેરેને ઉપવિત આપ્યા હતાં, બાદ पुन्यपाद महात्मा श्री नधुरामकानी इया दशी तेण अभहावाद भां प्रभट थती धर्म यरकानानी नानी पायी को देवल कान હીંત માટે પ્રગઢ થાય છે તે સસ્થાનને મદદ કરવા દૃહ એક્કી થઇ તે અમદાવાદ સંસ્થાના મંત્રી મી મણીલાલને માકલવા એસેરસીએશનના સેફ્રેટરી વસનછ ભાઇને સુપરત કરવામાં આવી. બાદ આશરે બે અહી કલાક ધર્મશાળામાં લજના બાલવામાં આવ્યાં હતાં. ધ્યક્ષણોના યાગ્ય સત્કાર क्षत्रामां आव्यो हता. अति यारेक धामे धार्न विसंकान થવા હતા. 📑 🔭 👝 🦿 👣

'મખકુર'એ માત્રથી એક ગરમાં ૧ત્રી કોંગે છે છું: ઉર્ફ શવડ ગામમાં મેડા મહેલામાં **૧૧૬** તથા **ક્ષળવા**તી અલ્લામ મેડી છાકરીઓને અપાતા નથી, અને તે બાબતમાં પાલવકવાસી બીરાદરા કાંઇ પત્રલાં ક્ષેતા નથી તે પેદની વાત છે. એક શ્રીક્ષક રાખી તે કામ શરૂ કરવાની જરૂર છે. આયક્રમાડસર કારના કેળવણી ખાતાની પશુ તે બાબતમાં મદદ માગી શકાય છે. અત્યા છે કે મહેરીલાના શકાનીઓ એ કામ હત્યમાં લેશ.

મારિત્સભર્ગના થી. આઇલાલ મશુરભાઇ પ2શ ફ્રંડ કરી માક્કેલા પા. ૧૨–૬-૭ લી પહેંચ સ્વિકારનાં નડીયાદ હીંદું અનાથાશ્રમના સેકરેટરી લખે છે કે એ રેકમને વ્યાજે મુકી તેમીથી થતી આવકમાંથી અનાયાને છેસ્સ વરસે બોજન આપવામાં આવશે. તેજ કાગળમાં થી. મેહનલાલ બી. માઓ તેરફથી પા. ર્-પ-૭ મળ્યાની પહેંચ સ્વિકારલામાં આવેલ છે.

તો. ૧૬ના તારમાં જેલ્યાવેલું છે કે સુરકા અને અલગેરી મન સરકાર પાતની નવી સરહદ નક્કી કરવો મસલત ચલાવી રહેલ છે. એમ માનવામાં આવે છે કે આડરીઓનેપલ અને ડીમાડીકા નામનું મેરીકારા મદી ઉપર આવેલું માડું શહેર શરકોને તાખે રહેવા દેવા અલગેરીયા કસલ લગેમ છે અને તેના અદલામાં શરકો સરકાર તેને કેઠલાક નાના હક આપવા તક આપ છે. અલગેરીયાનું વલાયું અદલાયું તેના ત્રણ કારણે અતાવવામાં આવે છે: એક યુરાપી રેજ્યોની મદદ તે મેળવી શક્યું નહિ. ખીલાં શરકીનું અળ યુરાપિશ્વરમામાં પાયું વધવા લગ્યું; અને ત્રી યું એ કે કેલ્સ્ટાંટીનાપલ-સોસાનીકા રેલવે પર આવેલ શમદડાઓ નામના શહેરની આસપાસ શ્રીક ઓને શરકોઓએ બંદ ઉદાયેલ છે તે સમાવવાનું લશ્કરની મહદ વિના અલગેરીયન સરકારથી બંને તેમ નથી.

તાં. ૧૭મીના તારમાં જાણાવવામાં આવેલું છે કે તુરમાં અને બલગેરીયાએ સરહદ વિષેની મસલત પુરી કરી છે. તેને પરીલામે સુરાપી તુરકીના લમલમ બધા પૂર્વ ભાગ તુર્કી તે કબજે રહેયા છે અને સમાં ઘણાં એક ગેડાં રાષ્ટ્રિયોના સમાવેશ થાય છે. દક્ષીણુ ભાગ બલગેરીયાના કબ્જમાં રહેવા દેવામાં અવેલ છે.

સ્થાનિક જાયામાં મુક્યારના તારમાં જણાવેલું છે કે ખેતમાત્રી અને કર્તાતા ભંદરા વચ્ચેની એક મથક પર ઇટાલીયન લસ્કર અને અરબા વચ્ચે બારે કપાત્રપી . લઇ હતી, અને તેમાં અન્ને પક્ષને ઘર્યું તુકસાન થયું હતું. પ્રદાલીયન સરકાર મામી ગયા હતા

સેઠી રજિય રેડફેલંટ સોસાયડીના સેફ્રેટરી જણાવે છે કા-ઇદની ખુસાલીમાં સહીદ થયેલા તુરજી સીપાબએરમાં વતીમ બ-માર્ઝેન્સ પેત્રસ્યુ માટે ઉપરાસ્તું કરવામાં જાલ્યુ હતું. તેમાં પાંજ થયા તે કોમ્સ્ટાંડીનાપલની રેડફેલંટ સેલાયટી પર તા. ૧૬માઓ મેહક્લી દીધા છે.

માઇળર્ગેરી એક ખળરપત્રી લખે છે કે તુકીએ આડરી આતેપલ પાણું લીધું તેની ખુસાલીમાં શેઠ કાસમ ખાન મહમદે અહીંના દરેક શુસલમાન ભાઇઓને નેતર્યા હતા. મકાન તુકી તથા બિરીશ વાવટાથી રાખુગારયું હતું, શરૂ આતમાં મી. અબ્દુલ કરીમ ભલાકુઓ મુસલમાન ભાઇએ. તે શુખારકમાદી આપી ખલીકતુલ શુસલમીન નામદાર સુલતા નવી કેત્તે કારમ રહી તેને માટે શુકર અદ્દા કર્યા. ખીજા સાહેમાએ પહું શુબારકાના સાથ્યો કુધા એકી સહુ નિખર શ

દુમદરક ઇરલામ કુડના સેક્રેટરી લખે છે કે ---આ સમ્યા તરકૂથી આજ રાજ દૂરકા ખાતે માન્ડ વજીર ઉપર પા. ૧૭૫ તેં કાક્ટ મે.કલી આપ્યા છે. એમાં મેડલબર્ગથી શોક હાસમ સહ્ય સાહેબે ઉઘરાહું કરી પા. ૩૬ ૬ ૬ માેકલ્ય, છે અને વીરીની તીંગધી શેઠ માેદ્રમદ ઇસપ ગઠ્ સ.હેબે પા. પર ૧-૧ તેમજ અહીંયાં જોલાનીસ્મર્ગમાં મન્જીદામાં , ઉઘરાવેલ, એ ઉપરાંત પીતરાની પુરાંત મળી કુલ પા. ૧૭૫ માકલી આપ્લા છે. ઉપલા શાહેબાએ ટરકીની લાગણી રાખ્ય જે રકમ ઉધરાવી માકલી છે તે માટે સ્થા ફક્તા કાર ભારીઓ તેઓના અહેસાન માતે છે. વીરીનીગીંગ વાળા સરવે સાહેતે. દર વરસે ઉધરાક્ષું ભરી રાખી ચાણસ દીઠ એક એક પાર્લેડ ઉપરાંત રેડક્રેસંટમાં દેવા ક્યુલ થયા 🕏, ગાટે આથી સરવે ઈસ્લામી ભાઇએોને અરજ ગુજરવ.માં આવે છે દે વીરીનીગીંગ વાળાએકની માક્ક **હંમેશને માટે** ઉધરાણું કાયમ રાખી માણસ દીક અમુક રેકમ ભાષવા કબુલ થશા.

તા. ૧૦ મી સપ્ટેમ્બરને શુકરવારના સ્થનિક છાપાનો તારમાં જણાવેલું છે કે મુંબઇમાં પારસી, મુસલમાન, હીંકુ અને ગાર વચ્ચે ફિક્ટની હરીફાઇની રમતા થઇ હતી તેમાં મુસલમાને પારસી સામે જીત મેળવી છે. તેની બાલીય અને પીટડીંગ વખાજીવામાં આવી છે. ડરબન એ.ટેત્મન સ્કિટ કલળ તરફથી મુબારકબાદીના તાર મુંબઇની મુસલમાન ટીમને બેડકલામાં આવ્યા હતે.

તા, ૧૯ મીએ મળેલા તારમા જણાવેલું છે કે દ્રીંદુ અને મુસલમાન વચ્ચેતી છેલ્લી મેચમાં કાંઇ હારમું જીત્યું નહીં હતું. પ્રથમ હીંદુએ યુરાપીયન દીમને હશવી અને મુસલ માતાએ પારસી ટીમને હસવી હતી

મુખઇ તરફતા છાયાએ ખબર આપે છે કે ગુજરતમાં કેટલેક દેકાણે એક નવીત જાતના તાવના રે.ગ ચાલુ થયોછે. આ રે.ગ ઢ૧વત્સ ઉપર થયેલા. કેટલાક એતે ૨ગીવું કહેછે. એમાં પ્રથમ માથું દુ.ખે, ઉલદી આવ, ઝાડા સખત રહે, શરીર લાલ થઇ જાય, કમર દુખે, દાથ પત્ર અકડાઈ જાય, ટાઢ ભરાઇ તાલ આવે, આવાવ અમે નહીં અને મેં અને એમાંનાં કેટલાંક ચીનઢ થાય છે. બોજે દહાડે જોર તરમ પડે છે. દવા :૨વાથી માંદગી લેખાય છે એમ કહે છે.

પુસ્તકાની પહે<mark>ાંચ</mark>

નીચેતાં પુસ્તીન અમતે પુસ્તીન પ્રગટ કરતારા મેંસરસ પટેલ અને શહતી કું (કેકહ્યું પાનકાર નહા, અમદાવાદ) તરફથી મળ્યાં છે. તે અમે આભાર સહીત સ્વીકારીએ છીએ.

(કનથવી — આ નાનકડા ચાપાનીઆના ક્ષેપક 'કાન્ત ' છે તેમાં મનુષ્યનું છવન રાજ ક્યા પ્રકારે ગાળવું તેના ડુંકમાં સરસ એલ છે. આવા ઉત્તમ આશ્ચયવાળા ચાપાનીઆ માં પણ દ્વાની જાહેરખળર હોય એ ખરેખર દુધમાં કેરની દીમાં સમાન છે. કીમત છ પાઇ

કુમાર અને ગામી તથા હીરા બાળુકની એક માટી આજુ — આ બન્ને વાર્તા અધુરી છે. અ. ધુરતકાના લખતાર માવીરાં∗ર મતજી ભા છે. ∀.પત બે તથા એક આત્રી બાહુકમે હમીરજ ગાહુલ -આ પુસ્તકતા લખનાર 'કલાપી' સુરસીંદ્રજી તખ્તસીંહજી ગોહેલ છે 'ક્લાપી'ના મિત્ર અને આ પુસ્તકના પ્રકાશક રા. મચીશંકર સનજી બઢ ઉપાદલાતમાં લખે છે કે આ કાવ્યમાં કેકારવતી ખુખી નથી, તાપણ એ કલાપીની જ કૃતી છે અને વિવેશ વાંચતારને એમાંથી પણ પ્રણી સરસ લીકીઓ અને વચ્ચાં અમુલ્ય સત્ય રત્ના મળી અને ક્યાં કે કેવા કેવા મળી

રાજ કુમારી સુદર્શના **યા તે સમ**ળી વિહાર~~-ગ~~ા પુસ્તક શ્રીમાન દેવેંદ્રસુરી કૃત માગધી પ્રજંધ ઉપરથી પત્યાસ છ શ્રી કેશરવિજયછ ત્રણીએ ગુજરાતીમાં લખ્યું 🗣, આ વારતા સોંદ્રલદ્વીપમાં જન્મેલી રાજ કુમારી સુદર્શનાને પાતાના પુર્વજન્મ યાદ આપે છે અને તે ભરૂચમાં આવી પાતાના પુર્વ ભવતા સ્થાનમાં એક વિદાર બનાવે છે. કેટલાક પ્રકરણા ધાર્મીક બે.ધથી ભારેલાં છે. તપતી જરૂરીઆત વિવે તપશ્ચરહા નામના પ્રકરણમાં લખે છે કે જેમ લાધણ કરવાયી રસ વિકાર ના કારજાયી ઉત્પન્ન થએલા રાગા નાશ પાગે છે તેમ પ્રવળ તપશ્ચર્યા વડે અહાંત ચીક્છા કર્મો પણ તક્ષ્મી નાશ પામે છે. તપ એ પ્રકારની છે. બહારનાં અને અદરના, ખહારનાં તપ તે એાર્લું ખાવ, ઘણી ધાડી -ીએ ખાવી અથવા ઇચ્છાઓને એાછી કરવી. લી, દુધ, દહી, તેલ, ભાકર વ્યાદી રસના હ્યાત્ર કરવે**: અને કાયાને કપ્ટ થાય તેવા ધાર્મીક કામ**માં જોડવી, કંષાય, ઈંદ્રી, મત, વચત, કાયાના ચેલ**ે અને** અને મતુષ્યાદિકર્તા સચાર્ગ; આ સરવે એાળા કરવા, અંદરનો તપઃ પાતાથી કાઈ પાપ થઇ ગયું હાેષ તેનું શરૂ અપદિ પાસે ગાય શ્ચિત ક્ષેષું, શૃંશુવાનના વિનય કરવા, ગુણી જનની સહિત કરવી, નવીન ત્રાન ભઘુવું, ભણેલાનું સ્મરણ કરવું, ધ્યાન કરવું ષ્યત્ને શરીર વિગેરે જ્રપરથી મમત્વ દુર કરવે৷ એટલે કે રાગ દેવેશના ત્યાગ કરવા. આગળ ચાલતાં કહે છે કે હજારા વરસ પરમંત કુઃખ ભાગવીને તારકીના છવે. જેટલ કર્ય ખપ્ત વે છે તેટલું ક્રમ શુલ્સ ભાવે ઋકિ ઉપવાસ કરીને મનુષ્યેહ ખપાવી શકે છે. અસખ્ય ભવાનાં એકાં થયેલાં કર્મી તપ વિના ખપાવી શકાનાં નચી. શુ દાત્રાનળ વિતા મહાન અટવી ખાળી શકાય છે? આ પુસ્તકની કીમત ૮ આને. છે.

રસ્ક્રીશ લકાઈને લગતા કારદ્વન

દાલ્લીતા મી. મહમદ અલા તરાયી 'કામરેડ' પત્રમાં છપાએલ ઇટાલી અને ટરકારા લડાઈને લગના છ કારફૂનનો સર જ્યામાં મહત્રા લાપક સુદર રીતે જાડા કામળા ઉપર છાપેલ. આ છ સાથે એક સાતન કારડુન વિલાયનથી દક્ષાણ આદ્રસિકા આવતી વખતે મી. ગે.ખર્કીને પહેલા વર્ષની ડીકોટ આપતાંત સ્ટીમર કંપનીવાળાઓએ પ્રથમ ના પાડેલી તે ઉપરથી બતાવેલ રગલેદને લગલું છે. આખા સટની કોમત હપાલ ખરમ સાથે હી પ

મરહુમ મી. 314— આપણા દિ-તૈચ્યુ મી, ડેાકની વાદ ગીરીમાં જે ક્ષેપ અમે ઈમ્રેજીમાં આપ્યા હતા તેને સુધારી તેમની સુંદર હળીની સત્યે પુરાવાના ચાપાનીવાને આકારે સુંદર કામળ ઉપર અમે જાપ્યા છે. તે ક્ષેપ ઈ મેળેમાં ન હીંદુસ્તાનમાં ક્રેયત એવી ધારણાથી અપ્યા છે. એટલે અમે ઉમેદ રાખીયે છીયે કે જેઓને માં, ડાેકની, સેવાની દીમત છે તેઓ આ ચાપાનીના લઇ તેના ફેલાવા કરશે તેની હોંમત પેતરેજ તાલું જાયું પતી રહ્યો છે. એક કલ્ત સાથે શનારને 4/4 માં માકમવામાં ખાનશે

અઠવાડીક પંચાગ.

ખાસ્તી—તા. ૨૦ સપ્ટેમ્બરથી તા. ૨૬ સપટેમ્બર સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩. હોંદ્ર—બાદરવા વદ મચી ભાદરવા ૧૧ સુધી સર્વત ૧૯૬૯. **માતું મેદન**—તા. ૧૮ સવાલથી તા. ૨૪ સવાલ સુધી હીજરી ૧૩૩૧. **પારસી**—તા. ૯ થી તા. ૧૫ સુધી The Story of an African Farm, a novel, 1223.

भी ता.		_					1 -	शस्त भा
२० २१ २२	વૃદ્ધ મ	19	14 20	१°	ų- ų-	-813 -813	٦(٧-	43
28 24	27 23 18	20	ર. ૨૩	13 14	ų- ų-	-88 -84	મ્- મ-	યુષ્ટ પુપ
	ता. २१ २२ २३	ता. ति २० प६ २१ २२ २३ २४ २४	ता. तिथि २० वह भ २१ ६ २२ ७ २३ ८ २४ ६०	ता. तिथि ता. २० वह भ १८ २१ ६ १८ २२ ७ २० २३ ८ २१ २४ ६० २३	ता तिथि ता भ. २० वह भ १८ ८ २१ ,, ६ १८ १० २२ ,, ७ २० ११ २३ ,, ८ २२ १३ २४ ,, १० २३ १४	ता. तिथि ता म. , २० पह भ १८ ७ ५- २१ ६ १७ १० ५- २२ ७ २० ११ ५- २३ ४ २१ १३ ५- २४ १० २३ १४ ५-	ता. तिथि ता म. । भी	ता. तिथि ता भ. । भा

કાંદામાક

માનવંતા દાદાભાઇ નવરાજી

ઇડિઅન સ્ટ્રેચર બેરર કાર ~~મ્મક્ષાનીસ્તાનના ઋ~~મીર મી સેત્સબજ શાપુરજી અંડાજનીના **મી. યાેેલાક** શેત્રજનું કારદુન *સુંભ*ુઓ દ્રાંસવાલના દેસપારીએ<u>।</u> મદાસમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએક મી. કેલતબેક મી. જોસફ રેત્યપન ફેરીઆ ભેદાન્સબર્ગમાં હોંદી કોતિસ્તંબ ક્રીડીડારમ લેક્શિન મી. ગે.ખક્ષેતા માતપંત્રા ટાલસ્ટાય ધારમના રહીશા મરહૂમ મી. ત્રાસચ્ચસામી

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૨૫ સ^પટેમ્બરના અરસાર્મા મુખછ જલી સ્ટી. ઋમપુલીમાં ખંધ શજે તા. ૨૯ સ^{પ્}ટેમ્બરના અરસામાં મુબઇ જાજી રડી ગર્મશ્ક્રીકાર્તીંગમાં બાવ થશે. તા ૩ અટ્ટોળ-ના અરસામાં મુંબઇ

જવી સ્ટી. પાલમકાટામાં બંધ થશે

BOOKS TO READ

Price, post free The Rust of the East: A selection of legenda drawn from Valmiki's Sanskrit Poem, the Ramayan A Peasant Sage of Japan: The Lite and work of Sontoku Minomiya-One of the greatest social reformers in Japan by Ohre Schreiper Civilization of India, by R. C. Dots. Bytaothe Empire or History of Syria, Asia Minor, Egypt in Africa. (The present Torkish Empire formed once a portion of the Sysantine Fields, Factories and Workshops, or Industry combined with Agriculture and Brain Work with Manual Work, by Prince Kropotkin Solf-Help, by S. Smiles Life and Labour or Characteristics of

men of Industry, Culture, and Genues, by S. Smiles Character, by S. Smiles Rubayat of Omer Khayyam, with

Illimitrations The Song Culestial, by Edwin Arnold 2 GUE SILENT The Light of Axis, by Sir Edwin Arnold

> islam, by Justice Syed Ameer Ali The Koran -Sakuntala, an Indean Drama by Kalidaa Mohammedanism

Mahomed ' The Great Arabian, by Marcotth Townsend Gulistan or Flower Ganlen, Sadi Sesame and Libes by John Ruskin Unto this Last, Duties of Man, by Marxint Time and Tide, by J. Ruskin English Traits and Representative Mon, by Emerson

Society and Solitude and other Essaya, by-Emerson Tales and Parables, by Tolstoy War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Tolstoy each Arabian Wisdom A Vision of India, by Sidney Low The Indiana of South Africa Helota within the Empire and I low They

are Treated, By H. S. L. Pokak Stories and Sayings of India Ceylon and Burma

Potore of Islam

The Wisdom of the East Series

Brahma Knowledge The Ferman Myslica-I. Ja aludedin Rumi IL Jami The Bustan of Sadi The Religion of the Koran Diwan of Abul-Ala

புடுள்ளது தூவர் சரித்திரம்.

இப்புக்கக், இத்திலக்றில் செய்சன்! போக்கால் எழுத்பரை தமிழில் கடை(வாவக்கோடு அடவால் கழ்த்பது.

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

YEER ક્ષ્મિન. શ્લી. પે. શી ર કાવ્યદાહન ભાગ ૧ સા કાવ્યદાહન ભાગ ૩ જો કાવ્યદેહન ભાગ ૫ માં 10 _{5 10} સવ્યક્ષિત ભાગ ફ ટ્રા તુળસીદાસકૃત રામાયછ ગંગા ગુરજર વારતા બાળકાના આનંદ, ભાગ ૧ તથા ૨ લખનાર: धन्यकाराम सुरयराभ દેશાક ભગવદ ગીતા ુલકત માળ-મહાત્મા નાભા સ્વામીકૃત ...

લંડન કમીટી કુંડ

उरणन.

પા. શી. પે. \$ ર આગળના સરવાલા. મી. મહસમ ઇષ્ટાદીસ

ઇ. ચ્યાે. ના લવાજમના દર

યુતીઅન—કેપ, નાતાલ. ડોસવાલ, એારે'છપામાં— વારવિક છમાસિક

ત્રિમાસિક નક્લની

બર્ધા લવાજમ **અગાઉથીજ** હેવાને.

ષારાે છે.

1 10

E 30

0

યુનીયનની બહાર છાપતના દર વારવિક |રી\. ૧**૫, છમાસિક સી. ૯, અ**ને ત્રિમા– 9 સકશી. ૬ છે. જો ધરાક ચેક માક્સે ⁹ તાં કમીશનની છ પેતી (ડરબન સિવાયની ચેંકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી, અમે ત્રણ Curamera कार के अंक्षेत्र के किल्ला भासथी औरका संवालभ हेता नथीं. ओ તિરક ધરાકાનું ધ્યાન ખેચીએ છીએ.

Frinted and Published by M. K. Gandh of the gravity of the Sales Louise International Printing Press Phones Natal.

Indian Opinon

ह न्डिथन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 39 -VOL XI

WEDNESDAY OCTOBER 1SF, 1913

Registered at the G.P.O. as a Hemipaper Purca Triannesses.

STRUGGLE "NEWS OF

R. GANDIII, accompanied by Mr. Budree, left Dur san for the Transvasi on Unireday by the Kotir Mail. They were seen co by a large number of trien is. Mr. Biskrie travelle i in order to surt arrest as a Pa a ve Resister. At Marite surg they were met by 14 to 55 Ind ans, who assured Mr Crandh that there would be a large minuter of Patrice Resisters was plied by Maritzburg. They had afready started Co. e tions, out of which ever for was banded to Mr. Gunobion a first the stroke of Mr. Pidamsing who was on the plat or no decide, there and then to our toe struggle and got on beard. At a train h, tee, several find any saw the party of and said toal they also were we saving to our the side to A Decembers a large party of Indiana was waiting to meet Mr Budree woo is wel known there. Messes Bhawan and Takoo joined he jurty as Pauvie Residers. Ad-four were arrested at Volkse st and the purpose party they gave a by the ribest may a die any for the time being to give any further torquit a about themselves.

The Itom gration Officer would not arrest Mr

Gandbi.

Mr. Gandhi and his clim, and his were very nearly arrested at Ladysnith. The party were third class passengers and they were put in one of the third class compariments by the conductor at Durban, but at I adysm the another conduct it came and asked Mi Gandh to shift from the compartment he was occupy g. Mr Gan to asked the reason for this and the conductor said has to at compariment was reserved for have ears. Mr Gan the posted out to the conductor that the comparished reserved for hardwards was so labelled that the lene was occupying bad no label at all and there are he declined to change. He as a pointed out to the conduct that he had raveled in a some arith role? as completenent now if a lover two years to tithe conductor said each he was in charge of the train and that his instructions must be obeyed. Mr Ganth then saw th State in Mast r who, stead of granting any ret of in a somewhat it ugh mander said that he would not interfere at I that the party were hould to move from compartment to non-unment any number. I times so long as some accord modation was keend for them, and that he was to obey instructions. This regarding the warning of the Station Master Mr Gandhi and his party awaned devel imments A large number of Indians had by tha time congregated on the platform and they were rather eager that Mr Gandbi should be arrested so that the question of the Kailway travelling d healty in ght he to some extent soired. I elostumately, however, owing to the well-meant but faited kindness of a frield General's identity was east-used. No arrestook place and he contament all Mr. Gan he that he was only carry & our the instructions. I he Ad

m v strate non doe g what he cold. Mr. Gandh, said that this was not the better reason why in spite of his identity having veen discrised, he and his party should be a sed a sarge for declining to move which they certainly all i Bu (wis to no ava)

The Names of the Pioneer Party

We are now in a pistion to give he names of this party wor his as selter id at Volksruat on the 23rd not no oney to Mrs. to non benen Jayak near tha handin Minto Visit In at Ga. Mrs. Wignest trace Ness a large his war at migan I trade begin to sol , Kee man M 'ate', Machine H. Part, S. min & speen, Masters V ten place is Superior Before to missing Moon ligh Made or Kevas tinker Souther Cours Jas Hansraj, and Ramilas Gardn.

The ladies were answed to join the struggle after greater tort was need by them to take part is it. When Mrs t will, understood the marriage of houly she was in onsed a d and to Mr Gan Jon . Then I am not y our wife according to the laws of this country Candh replan that that was so and added that the e when were a cities herrs "Then, she said," let as gitte In a! Mr Gimahi replica that that would be award y and that I would not solve the difficulty see ould I not, then I in the struggle and be diprisoned myseit? Mr tomobi toid her are could but that it Fler hea, n was not good, she was not a small matter. had not known that you of hardship and it would be disgrared in if, after her joining the struggle, she weakened But Mrs. Ganubi was his to be moved. The other langes, so of sety related and honey on the Settle nent would not se gall said. They neitted that, a art from their can to envict its just a sitting as Mrs. to eath a they could not place as remain out and all the Mrs. Gand is to go to here. The proposal laws it the The sie, was more sous. It the deg avest a ve v cisi it was based in he dismose of the moment, they and these was all own them to be really have to rue the day that it was only and ar epied. Then how could they eligine being a restelow hold making a foss? They wasted to ave dealt outs to vest they were sarely in gap! Then there was the risk of the Government leaving them a one as herig haroless man acs and fan-If, at the last or meet they it sched, their proin name night serously ha hage the cause they sought to advance. A thise and several there insiderations suggested that the best course would be to deliberately and openly detaile to a scrose their destay on courting arrest. And if the move falled even then they were to proceed to Johannes surg and take up hawking without becomes and compel arrest. Any harden pleas light e against red to the or having to be at the stall to them or the extres of new being considered careful I wives of their husbands

In Loving Memory

- o r-

Mr. Hajee Hoosen Dawad

SON OF MR. DAWAD MAHOMED

Who died at Congelia, on the aund September, 1913, at the age of 22 years.

મરહુમ **મી. હાજી હુસેન દાલુદની પ્રેમ ભરેલી યાદમાં.** જન્મ ના ૨૨મી **ભુ**ન, ૧૮૯૧, સેવીલ સ્ટ્રીટ, ડરળન મરહ્યુ તાં. ૨૨મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૧૩, ધાંગેલા.

Of the rest of this party, Mr. Parsee Rustomjee is too well-known as a merchant, philanthroplist and strumb presive resister to require description. Air. art offed last year to the Hansman and is the flein with Mr. Joseph Relyeppen. Mr. Changanhal Gentha e the food intrager and Gujarati Editor of Indian Opinion at Pitchnik, Mr. Govindos, is the mechinist and a com-postor, Messra. Rawnbhai and Maganbhai are teachers and compositors. The rest are Phoenix School students, It is a rule of the school that an grown up young men belonging to it are expected to join passive resistance whenever it is undertaken for the sake of India and the honour of her sorts and daughters. The shitlers had been long thinking of taking part in the stringle. but it became possible only when the nettrement at Phoenix became free of all contouerous enterprise and restricted the activities to merely printing Instan OPINION and to agriculture, both without any commercial laint about them.

Lastly the party fe t that it was a privilege for me ; women and grown up boys to take past to a struggle which had for its object the removal of a monstrous annual burden on exandentured men, their wives and their children.

A Correction

We reserve that we arranged a schools dittrin-see I bering the message recounted about the Volksrust-sen teries. All the passive resisters were sentenced to three months hard labour, the maximum penalty provided by the flet. The following is the to report of the

All were charged under section 6 (r) of the Immigra-Fon Act. They pleated guilty, and had no questions to are The deporting officer gave formal evidence, and the case was moved. The Public Pr. security asked for the imposition of the bighest peralty and the Court supposed the above , entioned sentences, pending deportation The accused recoved their souteness calmy and even gladly. Most of the Indian merchants of Volksruft were interested spectators of the precedings

We understand that the presoners were rem ved to the Mantaburg Gaol on Saturday last

Doings at Johannesburg

Mn Gandhi arraved at Johannesburg on Saturday morning, accompanied by Mr Kallenbach. Telegrams were despatched announcing a mass meeting to be held on the Sunday. This meeting was duly held in the Hamidia Hall and attended by delegates from the surrounding district. Mr. Cachalia presided. Telegrams of sympathy were received from all the principal towns which would not send delegates.

Mr. Gandhi addressed the meeting at febgib. Messrs Kallenbach and Ritch were also called upon to address the meeting and Mr. Joseph Royeppen was another *pékker

The following Resolution was proposed by Imati-A. K. Bawasser (Chairman of the Hamidia Islamic Socitty); sebonded by Mr Thamh Naid and hine has of the family benefit borlety), and carried una time using

" Thus tries affecting of British Indians held under the heapfiles of the Berish I talk Association large codorses the ectibit taken by Mr. Cachalik in his letter ed the Government; congratulates the Passive Rematers from Warsh who are affective to His Mills with Gall and removes whom the commed are taking a confusion for Resistence and its commutance usual the request contailed rá Me. Cáchalfa's letter is granted.

"This meeting further respectfully urges the Union Chivernment to grant the requisit and courties or as of the complianity

of This steeting also asks the Imperial and Indian Governments to help the confine and raise and trains and the leaders of the grand water on to this leading, in the Endersour of the community. conservé lis national honour.

The Late Mr. Hajl Hoosen Dawnd Mahomed

[Special Menote by Mai Gandal]

The rose has witherest in its bloom. Young Hoosen has thed in the prime of life, leaving a hation in mourning. He was but twenty two but he carried on his shoulders a head that would sit well on a wise man of firity-two. Truly do the gods take away those they love best. Had Mr Hopsen Dawad lived to see the winter of life, I feel sure that he would have left a mark be the history of the Indian community in South Africa. Not that he has not, by the purity of her life influenced it even now. But what he was able to do was merely the shedow of what was to come. He was a young man of truth for which alone he lived. He was impatient of cant, hypocrisy and hombug even in those who were his elders. He stood up for truth against the bdds. From his early age, he wanted his word to be 4 and as and the was innocence personified. No evil company could influence him, He influenced his companions, no matter how deprayed they might be. Once Mr Dawad Manomed wrote to him, asking him to beware of manes that lured young men in London and of bad companions. He was indignant and wrote almost in these words "Father, you do not know your bny. Snares cannot affect Housen. Bad companions mislead those who do not know where they are. Your aon knows where he is. He lives for truth and will die for it." To this stifling character, he added a burning enthusiasm for his country, India, which then existed only in his imagination. He had never seen it. But it was enough that it was the land of his forefathers. He had read about it and he had tearnt to love it with a passion that could not be stifled. "O, Mr. Rustotojee," young Hoosen said to him when he went forward on the 16th ultran at a passive resister, " if I rise from this sick bed, you will find me in gaok. What a glorious death it would be, to die in gaol for the take of Truth and Justice! 'He clung to life desperately. But his denie was analloyed with sellishness. He wanted to live in order to serve his country and buritainty,

When quite young, he begun to hate trade, though Mr. Dawad, his father, was and is a merchant prince He scorned possession of wealth, the wanted to study. He was placed with me at Phrenix by Mr. Dawad Mahomed and the whole spulement begun to value the golden worth of the boy His became a loved member of my family But Phoness was not enough for him. He liked the life but he wanted scope for his terary and poetical tastes. He wanted to fight his country's battles. He felt a cail. He thought (I think erroneously) that it was necessary for him to go to London and become a Barrister, if he was to do any good. He was the idol of his lather. He went to London sund the good wishes of all. In London he soon made himself loved whorever he wont. He applied himself to study. And I know that he used to go to Hampstead Heath, sit on the damp grais, read his favourite poets and lose himself its dreams. He used even to compose poems which, those who can

judge tell me, were promising

liu' it was ordained that Hoosen was not to live. The dread disease that descroyed his body began in operations upon it in London: He tried many cures: He was under the treatment of specialists. He sallied for a time but was never cured. He returned to Durhan and falt better. Dr. Adams, who loved Hoosen, treated him with rare altention. He was better, but only better. He was longing to go to England and study. He went to India and saw it with the eye of reverance. He said, in one of his many letters to me, that he wanted a thouse the stone were illudit, he wan ed to see its heart. Hawent with his father and a distinguished company to the Holy Shrine in Arabia. The pilgrimage made a lasting impression on time

In one of his letters he broke into taptures over the present of the Prophet who could strained authors, years lifter year, to pay their hounge to the Creator in this special manner. Themes the party proceeded to Constantinople whelst the war with fully was going on. Young Hoosen was really his father's guide and friend. The whole company leant on him during this vint. The highest in Turkey were seen by them There, loo, in that strings shad, Hoosen became the favourite of those who came in bontact with him. He parted company with his lather there. His second Mecca was London. He must go there to naish his studies. But the fiend never let go the grap of him He was suddenly taken ill. Mr. Diwait Mahoured received a cable, saying that bloosen was returning. It told its own tale. The father knew that the son was returning to die in his lap, and so he died, conscious to the last moment, in the lap of a father whose love wis rare, (I had alm ist said, supernaturally. Mr. Diwad Minomed became Hoosen's exclusive noise. For five long months and more, this loving father hever left the side of Hoosen's bed. It was a privilege to me to make a pilgninge to Mr. Dawad's bouse to see the young patient whenever I was in Durban and it was a trest to see how Mr. Dawad nursed the son and how the fatter relied entirely upon his nucling and do other. Dr. Macklenzie, assisted by Dr. Adams, treated him-But Hoosen never left the bed that we decupied on his tetura from Turkey

October 185, 1913

The funeral procession was enormous. Thousands tollowed the hearse. Hindus form all provinces of India vied with the Mahdmedtes in paying their respects to the memory of this good youth. Colomal bith Indiana musicied in strong force to pay the respects to the memory of one who, like then trathemselves at Congella, during practically the whole of the Tuesday on which the funeral took place. All Indian shops to Dorban were closed for two hours and so was the Indian Market, by consent of the Corporation. No Indian has ever received the spontaneous tri its to his themoty that this young man of brilliant promise received. His death made us all lorget, for the monent, that we were Hindus, Mahomedans, Paraces or Christians. His, even in his death, mikes us realise that we are sont of India after atti-to are to linger by Mr. Höusen's chalactel. I knew him as for did. And it has not been my good fortune to spoiled connected that though postessed. To his this humble tribute be succepted by Inter years throughout South Africa in the spirit in which it has been offered, and may we all copy the Example set to us by Mr. Hajen Hoosen Diwad Mahomed.

Mr. Dawad Mahomed received bundreds of telegrams. troth all parts of South Athei. The names of senders ar too numerous to mention. They were both European and Indian. Mr. Diwad Mibomed wishes through these columns, to thank all the friends who have sent him messages in his bereavement

At the Congress of the Associated Chambers of Commerce, recently held at Kimberley, Ludysmith tabled a motion suggesting the advisability of facilities for trading by Asiatics being custa led, and the number of existing licences gradually reduced, and that there be eventual appropriation of the businesses under companaution to be paid by Government. Mr. Spilhaus characterised this as class legislation, and the motion was eventually withdrawn.

Lord Altiphill (says a × . or message from London), in a long letter to the Press on behall of the South A rica British Indian Committee, recapitulates the Indian a mances, in connection with the limingration A . andes by emphasising the effect on I ad a

From the Editor's Chair

NAMES OF THE PROPERTY OF THE P

THE STATE OF THE S

THE SENTENCES

We observe that the dionect party of plastive resisters has received the highest sentence provided by law. The Bonday Chronacte is said by Reuler to have severely commonted upon these sentences. But we may not complain of them. Passive resisters must be on beds they prepare for themselves. I was a sentence of the prepare for themselves. I was a sentence of the best find them to be had we think that the Government, what they recall their prepart frame of mind and desire to be best plants. present frame of mind and desire to repress passive serious thew of What, in their opinion, is, he doubt, a figrant and deliberate breign of the laws of the Union, Here is a party of men, women, and youths giving no assistance to the Government, relusion, to no assistance to the Government, relusing to the their identity, including attest and impresent end. There can be only two ways of dealing with them the cas is to understand and appreciate their motive arrest, are their grievance, and grant relief so that they may re .... reject their demands, treat them at will taw-breakors, and, is such, a danger to society and, therefore, desert in the Covernment have adopted the second course. And it is for passive residers to show. by their sufferings and earliestness, that they are in the right. Then will the Government be compelled to take the same view of passive resisters that they take the themselves. Thus ligher scheduces are no relief to passive resisters. For them the severer the penalty, the quicker will the refret come

THE MARRIAGE QUESTION

The struggle, this time, involves so many matters of highest importance to the community that it is well to devote particular attention to each. We dwell, last week, on the £3 the question. This week we propose to existing the marriage question which, in so even greater importance than that of the an all exaction from ex-indentured men, women and chill en

ment. It is, therefore necessary to understand the country to the content of the country to the content of the country to produce among the Indiana of the country was likely to produce among the Indiana of the continent. Before the judgment, Indian wives were recognised an lawful married wives of their husban in The Masters of the Suprems Courts of the different Provinces recognised the claims of such wives and called to a continual the ingaligned carbon again ght. be read to the and the high the along the ground of the wadt of its Christian Character or the thoveroment, in pursuance of their policy of grater to be to a track on the male members of the townsend with its attack to the transition of the community, wanted to extend their hostile operations to the control of the c there is the god tree with a would at the take a sea of the heat the true true Courses ment. The learned Judge pronounced manages performed according to the rues of a religion that allows polygamy to be they and as the power, all landing before than to be the way of a control landing, was a blibbonedan, brown age at landour recognised by the Course of the Landing

was followed by the Master of the Natal Provincial Division of the Supreme Court. The Master rejected the claim of the only wife of a deceased Indian for exemption from succession duty by reason of her marriage not being in accordance with the laws of the Union. The doctrine was carried to its furtherbalmit by Justice Gardiner when be declined to recognise the marriage of an Indian wife when she claimed exemption from liability to give evidence against her husband in a trial against him upon a charge of murder. Thus, suddenly, non-Christian Indians found that, in South Africa, their wives occupied merely the position of concubines and their children were considered illegitimate. The reader must remember that, not only does this discovery of their awful position hart the susceptibilities of a proud race, but it also effectually prevents the entry of almost every Indian wife and every Indian child. If the Covernment had dared to follow out the consequences of the Searle judgment which they deliberately invited, not an Indian wife or her children could have entered the country. That would have been an injustice which even the human ty of the Europeans of South Africa would not have tolerated. Therefore, after having us at their mercy, the Government were graciously pleased to declare that the judgment would not interfere with the p artice of the administration to admit the wife of a dourciled Asiatic so long abe was the only wife of his in South Africa. This so-called forbestance, it must be remembered, would not have saved the wives and children thus admitted on sufferance from the other consequences afrealy alverted over the Seatie jauginent. Indians were not to be satisfied with exchanging the legal status of their wives for a position of total uncertainty in law, notwithstanding their admission. They were not prepared to put up with the implied slar on their women tolk. The Government, therefore, reluctantly, in a most niggardly spirit, and in instalments, accepted, first Mr. Alexander's and then Senator Schreiner's amendments to the Immigration Bid that was under consideration by the Union Parliament But the amendments, being hashly drawn, gave (if they did at all) partial rebel only. For they legalised Indian monogamous marriages celebrated outside South Africa, no matter under what religious rites they were splemnised. These amondments, therefore, left undefined the status of women married or to be married to South Africa. Indians now contend that Indian marriages celebrated in South Airica should be placed upon the same footing as those celebrated in India. And this, as has even pointed out to the Government, can be done with but a slight alteration in the Immigration Act or by an amendment of the marriage laws of the Union,

We have used the expression "if they did at a))" with reference to the relief granted by the amendments. This qualification has become necessary owing to the attitude of the Government in the case of Kulsumbibi now pending before the Supreme Court. The Immigration Officer at Durban, no doubt upon instructions from the Government, has raised the question whether a marriage colebrated under the rites of a religion which permits po ygamy can be called monog mous, although the woman so married may be the only wife of her husband. This issue the Government need not have raised. But they evidently intend to show that the amendments made were not made in good faith. They were made ostensibly to meet the Indian demand for legislation of Indian marriages. Mr. Alexander's amendments fell short of that. Mr. Schreiner's was, therefore, accepted. The Government knew that the most popular religions of India, viz. Hiodusm and Islam, did not prohibit polygamy. It, therefore, they accepted the amendment with the mental reservation that the adjective "monogamous" would by law still execude the women in tried according to the rites of these two great religious, they certainly misled Parliament and the Indian community. We think that the Supreme Court will reject the

Government interpretation, but, should its decision be otherwise, it certainly will be necessary to alter the Immigration Act in order to clothe all Indian marriages with legality. Even at this eleventh hour the Govern ment could withdraw the case and not challenge a

That there remained the question of the admission of plural wives as distinguished from their legal status after admission. The practice has been always to admit such wives of domicised Indians. In the Transvaal such unions are even noted on the registration certificates. The first shock of disturbance in this practice was felt in 1917, by a decision of Justice Wessels, which, too, was invited by the Government. As a result of the decision, the British Indian Associa tion carried on correspondence with the Government and an assurance was given by them that all cases of hardship would be considered by them. This correspondence seemed to settle the question, for the Indian demand as to plarel wives is not for legal recognition but for admission into the Union of the existing plural wives of domiciled Indians. But the disposition of the Government seems to be now to recede from the assurance contained in their communication. We shall reproduce this correspondence in our next issue so that the reader may judge for himself whether the corres pondence can bear any other interpretation than that put upon it by the community.

To sum up, then, the demands of the community

are simple and three-fold :-

(1) Legalisation of monogamous marriages already (2) The term "monogamous" to include marriages colobrated according to the rites of religious that may not prohibit polygamy, so long as the woman whose umon us to be recognised is the only wife of her h s and () the across on o costing postac wives of domiciled Indiana without granting such wives a legal status apart from full residential rights,

The House of Lords Debate

(Continued)

The Marouess of Crewe continued :-

When you come to the difficulty affecting Natal and the Cape the matter is, no doubt, a more difficult one, and is less likely, I lear, to be got over by compromise and arrangement than the difficulty in relation to the Orange Free State The number actually affected to atso a small one, but it might potentially be considerable. In the year 1912, twenty-pine Indians went into Natal and seventeen went into the Cape. Those were all educated immigrants, because the old laws of the Cape and Natal, which have not been repealed, manntained the education test for admission to those Colonies and forbade the admission of those who are only in South Africa by tempora y or conditional residence, so that labourers actually to der indenture have never been able to pass from Natal into the Cape Colony It is true that persons born in South Africa wore admission at the Cape. ere a viera a ce any real magration of such persons from one province to another, and it is safe to assume that if there had been under the older conditions, some regulations would have been passed by the Cape parallel to those which obtained in the Orange Colony as it then was, or possibly to those which obtained in the Transvaal, Hut that, again, we are obliged to regard as a blot on the Bill. Although I do not think that the practical grievance can be regarded as a grave one, yet there is a differentiation the existence of which cannot be dis-

Then the noble Lard complained of the £3 tax in Notal, against which it is charged that it does not give the right of dom cile in South Africa. But the noble Lord will remember, I am suce, that it was understood that it never did, at any rate as regards the vast majori-

ty of those subject to that tax. There was a Natal law, I think of 1895, which involved the acquisition of an annual pass for leave to remain in the Colony for all those whose indentures had expired and who were sub ject to the £3 tax. That is an unrepealed aw, and it was understood to affect the very large majority of these who are now subject to the £3 tax. Then the noble Lord spoke of the right of appeal. In one respect 1 thick noble Lords will agree that there has been an improvement in the practical position of the Indiana in the appointment of Imm gration Boards. It was a fre que t matter of complaint that Indian residents were subject to the control and the possible captice of an mmigration officer who might not act on any defined principle and from whom appeal was difficult. The Immigration Boards, pres ded over, wherever possible, by a magnitrate—and I take it that in the vast major ty of cases there would be a magistrate to preside over them—surely offer an improvement upon that personal control; and although there is no appeal from those Boards on a question of fact, yet there in upon questions of law, and questions of law include, perhaps, the most important consideration of all-namely, that of domicile. So that an appeal can, at any rate, be said to he upon a great proportion of questions which to an Indian resident are of the greatest possible importance.

The noble Lord opposite seemed to think it possible that this Act might still be disallowed, while my noble briend on the Cross Benches considered that that was hardly a practicable course. The noble Lord opposite blames the Colonial office for having stated that His Majesty's Government were prepared to accept the Bill when it had not yet been through the Committee stage and was therefore liable to some asterations. It was, of course, clearly understood that the acceptance of the Bill was in the form in which His Majesty's Govern ment had seen it. As a matter of fact the particular points of the enactment, both those which were unquestionably an improvement from the Indian point of view and those which might be held to be prejudicial. to the Indians, were carefully considered by the Government of India and ourseives ; and we concluded that the balance of improvement in the condition of Indians in South Africa was such as to make it advisable not to refuse this particular Bill. I think, therefore, that the blame which the noble Lord opposite has lavished rather freely on His Majesty's Government is not altogether deserved. He argued that there have been many occasions in the past when, in considera-Government, or the South African Governments before the Union, to obtain some concession from us, we might have made a bargain which should have iniproved the condition of the Indian community. I can understand that being a tempting course to take, but I question whether an operation of that kind is ever wase one. I doubt if it is ever wise to force upon community like the white voters and administrators of South Africa a policy in regard to another race which they hate and which they only accept because they are obliged, and that in the interests of the race intelf, because the Government of South Africa and their officers have to administer whatever laws are ramed under the policy which is adopted, and in the administration of laws it is possible to make the lot of such a minority as that of the Indiana in South Ainca far less pleasant than it would be under a eystem of law which may seem in itself to be more severe but which is at any rate kindly and sympathetically administered by those who have charge of it.

I entirely expect the Government of India and Indian opinion generally to go on urging further relaxations in the law as it will stand after this Act has become part of the South African system. It is quite right that they should; that where it is found that any particular provision operates harship upon the Indian community to any particular district attention should be drawn to it with a siew to its being relaxed. The places where the shoe purches most under air artificial system of

this kind can, as a matter of fact, only be found out by experience. It is to refere reasonable, Lithick, to sook lorward to further amendment and selazation of this Act and not to regard it as necessarily a final charter or settlement of the position of Indians in houth Africa, to express our sense of approbation of such changes as it makes as are to the advantage of the Lidian community, but not to cease to draw attention to the points as they emerge from time to time in which we believe some amendments might be made. That I am convince I affords the best chance in all the original solution of this intensely difficult question.

(To be continued)

Pars. about the Struggle

There is an impression abroad, gathered from the correspondence between the Minister of the Interior and Mr. Gandhi, that, by the Cape rights deprivation clause of the new Act, only children born in South Africa of parents indentured after 1895 are affected. This view is, however, erroneous. The Act is clear, and it deprives all Indians, born in South Africa, no matter when, and no matter whether born of indiantired or unindentured parents, of the right of entering the Cape by reason of South African birth alone.

Mr. Jaffar, of Somerset East, wires, saying he is glad to see the revival of passive resistance and wishes every success. He says he is sending a cheque for £5

The Zoroastrian Millims has sent a wire to the Minister of the Interior, associating itself with Mr Cachaba's letter

Mr Polak addressed a meeting of the Cape British Indians, under the auspices of the Awakened India Society, on the sand ultimo and gave an account of the feeling in London. He described the defects of the Act and explained to the meeting the scope of Mr. Cachalia a letter to the Government

The Rand Dails Mail has it that, if the Passive Resisters cross over to the Free State, the people of that sacred province will give them a warm reception. The Mail forgets that Indians are not fighting for physical entry into the Free State. So long, therefore, as Passive Resisters can be arrested elsewhere, they will not trouble the Free Statem. But, if the time comes, a Passive Resister must be ready for a warm reception even though it may be from a Free Stater.

The Mail also gives the news that the Government are ready to cope with any number of Passive Rematers.

The Natal Witness says that the Indians say that there will be so many resistent this time that, if the struggle is prolonged, the Government will have to build new gaols

Mr. Polak is the bearer of many messages from Lord Ampthill and Mr. Gokhale.

Readers of Indian Opinion may now know that Mr. H. Kallenbach, the owner of Tolstoy Farm, has been in 'clatigable in his attentions to the Passive Resisters at Volksrust. He purposely went there to await their arrival and stayed there for some time attending to them, to the neglect of his own office work. Such is the excellence of labour of love!

The Wodehouse (Cape Province) British Indian Associatio has passed a resolution supporting the Indian demands as set forth in Mr. Cachalia's letter, and wired to the Government the information

Four more passive tesisters detr. Manusburg for the Border on Monday p ght.

/

The Tamils Ready

A well attended menting of the Tamil Benefit Society was held at Johanneshung on the stat ultimo. The Chairman (Mr. C. K. T. Naidoo) explained the exact pointion of the Indians within the Union under the New Insingration Act. Everyone in the meeting was indignant, and every appeared dwelt upon the non-fulfilment of the provisions of the temporary setuciaent, and the reflection cast upon the Indian wives by the Searie judgment.

The proceedings were very ferrent throughout, and the following resolution, proposed by Mr. P. Sinzingam Padiachey, seconded and supported by Messrs. T. S. Naidoo, Sol. D. Ernest, and V. G. Padiachey, was unanimously carried:—

"This meeting of the Tamil Benefit Society entirely associated itself with the demands of the letter, dated the 12th instant, sent to the Government by the Chairman of the British Indian Association and resolves to take up a firm stand in the passive resistance movement until the Government concedes the provisions of the said letter."

Mr. F. Sthallegain Padiachey, the Joint Secretary of the Society, said that it would be more honourable to don the prison garb than to be nominally free and subjected to such Indig uses. For every woman that volunteers to go to prison for the sake of her honour, a thousand men should be ready to sacrifice their all for her sake. The marriage question was the greatest of all, and, therefore, it behaved every Indian, who had a grain of self-respect left in him, to decide between honour and evertasting degradation.

Mr. Antonio Team, the well-known passive resister, sent word regratting has inabitity to attend the meeting, but assuring the meeting that he was prepared to throw up everything at a moment's notice to answer the call of daily for the sake of his national honour. Mr. P. K. Narden said that the time for speeches was gone and for action upo, and that all should be ready and await materialism.

Appeal Boards

The Immigration Regulation Act (says the Natal Mercury) is a statute delayed by across blots, and its effect has been not to appease, but to embitier, the score of grievance in the minds of British Indians Nevertheless, the Act has redocuting features which ought not to be overholed. One of these merica consists in the provisions for the creation of Boards for the summary determination of appeals by persons whom the Immigration Officer may classify as pointing within the category of prohibited ammigrants. The value of this tribunal to the people concerned has been exceppinged in the case of Vally Cassan, in which the Board have decision on Thursday Inc appearant had been restaured from landing at Durban, on the ground that he was held to be a person prohorted under the terms of the Act. He claimed possession of the right of desaccie. Fig had toit Watel for India in the year 1910, after ten years' residence more, and facts were alleged showing that his absence was meant to be temporary, and did not involve the abandonment of local domecile. After hearing evidence, the Appeal Board field that there were factors justifying them in admitting the appellant. It may be noted that Mr. Dock, who is Immigration Officet, appears to have concurred with his colleagues on the Board or un bolding the appeal. Whether the prior prohibition was approved by Mr. Dick himself, or was pronounced by a subordinate, or whether the decision in favour of the apportant was based on new facts brought to the thewledge of the Board, we cannot say. It is well-known that one of the difficulties with which the officials administering the Immigration Law have to contend is that in many cases the Indian's sense of

truthfulness and straightforwardness in far from being normally developed. However, the point we wish to bring out is that the Appeal Board is in practice proving a real protection to Indiant who may suffer injustice for any resson from the officer charged with the work ing of the prohibition clause of the Act. This clause, as we asserted when this Bill was before Parliament, in a discredit to our Legislature, as it places too great an arbitrary power in the hands of a sea-port official. While public opinion demands that a check shall be put upon Indian immigration, it is necessary to insist that the law be carried out with scrupulous farmers, that acquired rights shall be respected, and that nothing shall be done contrary to the principle of justice as between races which is the strongth of British rule in Indus and elsewhere.

[Norse: We commented upon this article in our leading columns last week.--- Ed. I O]

News in Brief

The photograph of the late Mr. Hajee Housen Dawad Mahomed, which we reproduce as a supplement to this issue, is by Mr. Brian Gabriel, of Durban.

The case, recently reported in these columns, in which Messrs. Chhotabhai and Dadoo's right to reside and trade in their premises at Krugersdorp was at stake, has been decided in their favour. The judgment we shall give later.

Renter's correspondent at Bombay reports that the Bombay Chromete severally criticises the sentence passed on various Indiana at Volksrust, as the result of the re-opening of the passive remainner company, and says that it is incoace valid that the Impenal Covernment will seamtain its present non proteous attende in the face of the latest atrooty. Of Unions all confidence us the power of the British Government to printed Indian somerits is to be destroyed hopelessiy and permanently. Lord Crewe had better awake from his lethangic attitude and deal firmly, promptly and feartenry with this outrage.

Addressing his constituents at Johannesburg, Mr. F. H. P. Cresuell, M. L. A., said that one thing all parties were determined upon was that they must not have any more Assatic immigration. He thought the country would be spending money to advantage if it set as de sums to encountry Assatic congrution.

In the course of an address on the Native Land Act, given to a gathering of farmers by Mr. Leuchars, M. L. A. at a meeting held at Acoust fam, the agraker, an answer to a suggestion from a member of the audience that Indians about he treated in the same way as the Natives, and that he certainly thought the Indians should receive the same treatment, but because of Imperial interests this would have to be done tactumy like had no doubt that eventually the Indians would be brought into line with the natives.

Speaking at Standerton, recently, General Botha said he challenged any one to show that he stood up more for the British Empire than for South Africa. He would be a traitor to South Africa. From the sery heginning he had said in the building up of this sountry and in the position they occupied in South Africa they should not take up an attitude of hostility to the British Empire and he reiterated that South Africa would do wrong and would do an evil day's work it she took up a hostile position to the British Empire without there being any necessity for such.

It is not possible for us to reproduce in the present time the copious extracts from the South African Present that we have received. But we hope to do so later.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧ સં.

ફીનીકસ, જુધવાર, તારીખ ર૪ મી સપટેમ્ખર, ૧૯૧૩.

과 1 3성

અધિપતિની નોંધ

वास्त्रका रहतांकारस्यात् विद्युति व्यक्तिकारा वास्त्रका ती हर्द्यात् की व्यक्ति की

મી. હુસન કાઉદ સામવારની રાતે જનતનમાન થયા. ભગે અત્યંત દિલગીર છીયે. આ કુસન દાઉદ તેમના મદવાડ લાંભા હતે. જનતનસીન બામારી ક્ષયની દ્રતી. ક્ષ્યાં માં કચામ ન હતી. સરસ

માં સરસ દાકતરાએ ઉપાયા કરેલા. તેમના પિતા મા. દાઉદ મહમદ પે.તે હાજ દુસેનમીયાની સારવાતમાં રાતને દિવસ રહેતા હતા. અને જેને દાકતરાની સાતુરી અને પિતા ને! પ્રેમ મી. હુસનને એક ઘડીની પણ વધારે આવરદા આપી શકત તા મી. હુસન આજ જીવતા હતા. પણ જન્મ મરણ ની તિથે તે કે ધરતા દરખારમાં વિમાએથી છે તેમાંયી એક કાણભર એક્ષણ વન્દી નથી શકે શકતી. ' અમે, મરહુમ ના કુકુંભને દિલસોજી આપીએ છીયે. આવતે અક્લાકીય મરહુમની હખી ને તેમની કાશ્યદિના હવાલ આપવાની ઉમેદ રાખીયે છીયે. આ કામ આ અંકમાં ન ખને તેલું છે કેમ કે આ અંક ખાસ લકતને અરથેજ ક્લાકેશા છે. અમારા અભિમામ છે કે મી હસતના લક્ષણ એવાં હતાં કે તે જીવમ હતા તે દક્ષિણ આપ્રીકાના મોટામાં માટા હીદામાંના એક તે નીવડત.

આ અક બહાર પાડવાના હેતુ માત્ર ક્ષડતની ખબર વિરોધ આપવાના છે એટલે અમે બીજી કંઇ

લાંચક વરવાને હિક્કત તારે સિવાયની નથી અતપતા, સાધારણ નિયમ પ્રમાણે

જ્યારે છાયું બહાર પાડવાના દહાડા બદલાય ત્યારે નિયમિત દહાડા પછી નવા દહાડા આવે તારે આ બદાર પડે છે. એટલે આ અંક આવતે સુધવારે બદાર પડવે. જોઠતા હતા પણ અમે આ અસાધારસ્ત્રુ વખતે એક હાયું વિશેષ બદાર પાડી વાંચક વરગને શકતની કેટલીક ખબર એક અઠવાડીસું વહેલી આપીએ છીયે. તેને પરિષ્ણામે એ ઢાંકામાં વધારે ઢાંશ તે આપણે એ કાર્ય કરવાતું છે, તેને સારૂ વધારે શામણી થાય તા અમે સંતિષ માનશું. આ વખતે અમે નાના અંક છાપીએ છીયે કેમકે ત્રસુ દિવસની અંદર મેટા અંકને પહેલમાં વળવાની અમારી તાકાદ નથી. આવતે અદ વાડીયે તે ત્યાર પછી અમે નિયમ મુજબના કદતું હાયુ આપવા પ્રયત્ન કરશું.

શારક હારડાં કલકતાની કાઉન્સાલ ખાલતી વખતે જે ભાવણ કન્યું તેના સાર અમે આપી લેક્સર હારડીં અપ પણ ક્યાં તેના સાર અમે આપણ આ પણ નિધ સવાલ ઉપર આટલી બધી ડીકા ખાલતી વેગાના પાતાના સાખ્શોમાં કરી એવા દિસ્સો આ પહેલા અન્યો છે એમ આ સવાલ

નું મહત્વ વધતું જાય છે. આપણા કવાલતી સાથે દવે બધી સંસ્થાતિના સવાલ ઉપર ધ્યાત ખેંચાય છે એ પણ સત્યામહતા પ્રતાય છે એમ અએ માર્તાએ કરીયે કેવેડામાં એ દુખ પડે છે તેતે સાર હતા હોંદમાં ડેપ્યુંટરાત ગલું છે. પણ અમે માર્તાએ કરીયે કેવેડામાં ત્રાફ અમે માર્તાએ કરીએ કે આપણા સત્યામહે તે કેપ્યુંટરાત ગલું છે. પણ અમે માર્તાએ તે કેપ્યુંટરાત ગલું છે. જેમ આપણા સવાલ તેમજ કેતાના પણા જુતા છે પણ તે છેલ્લાં ગાર વસ્તા થયાંજ પ્રસિદ્ધમાં આવ્યો છે. અને દેખીલું જસાય છે કે કેનેડામાં તે બોલ્ટ જગ્યાયે પણ સરકારતે સત્યામદ લાગવાની ધારિત લાગા કરે છે.

હ્યારડ હારકોંગના ભાષસુપરથી આપણે જેવા શકીએ છીયે કે હતા તેઓ સાહેબ સુતીયત સરકાર સાથે વાતચિત કરી રહેલા છે ગી. ગાખલેને તે સાહેબ બહુ માન આપે છે. મી. ગાખશે અક્ટેશબરની શરૂઆતમાં દેશ પહેંચવાના સંસવ છે એટલે વળી અપાર્યું છે તેથી પણ વધારે ધ્યાન અપાવા તેમ સંભવે છે. આવે વખતે જે કામ જોર કરે તો આપણે વહેલા નિકાલ લાવી શકીએ છીયે એવું અમારું માનવું છે.

અમે જેમ વિચાર કરીએ ક્રમીએ તેમ તેમ જસાય છે કે ફેરી કરીને પઠડાવાના જેવું બીજી અડી શી જેલ જવં કરાં સહેલં નથી. જેની બહુદ ખ

રેરીથી જેલ જવું કશું સહેલું નથી. જેની બહુ દુખ ઉત્પવસાની તાકાદ નથી અથવા જે એ, લાખી જેલ બાગવી કમાણીમાં પણ તુકસાન સહન કરવા

એ, લાખી એલ બાેગવી કમાચીમાં પણ તુકસાન સદન કરવા भ-भता नथी तेकी डेटी क्रीने भड़ताल केंद्रा हिवेसनी केंद्र बेतागरी शहे थे. अने सवास Bidi छे ते केंद्रे केंद्रे रोज ગાર ફેરી ઉપર છે તે વગર લાઇસેન્સથી ફેરી કરે તે. વેતે વખતે કરી લાઇસેન્સળ ન મળે તે! આ સવલ દ્રાંસવાલ માં તા ઉઠીજ નથી શકતા કેમક લા ફેરીની લાહસેન્સ માગી મળે છે. નાતાલમાં ને કેપમાં કદાચ ઉદી શકે પહ્લ લાઈ સેન્સ ન ખતાવીને જેલ જવામાં તેવું કેઇ થઇ વધી શકતું. देशीने साह भे प्रधारना शन्दा छे. ओड ते। वगर साहसेन्स થા કેરી કરવાના તે બીજો લાઇ સેન્સ ન દેખાડવાના, જેની પાસે લાઈ સેન્સ છે હે માં યું કહેશે કે મારી પાસે લાઇસન્સ છે હતા દ દેખાડવાના કે જવાત દેવાના નર્યા કેમક હાલ સત્યાત્રહમ, ભાગ લઉ છુ - આમ કરવાયી ખીજે વરસે લાઈ સેન્સ કૂરી મેળવવામાં હરઠત નહીં આવે તે સહેજે જેલતો अनुस्य भणशे नेभक सात्रमां भद्द यशे केच्या भाव ५३ ડ.વ.ને ખાતરજ ફેરી કરશે તેને તે. લ.ઇસેન્સની દરકાર નથી, तेते इंडि इंध, तरीं देरी इस्पे. नथी केटले ते लेघाइ यह કુરી કુરી શકે છે. આવા મહેતા વિગેરે તાેકર વરગ છે. આ વરુમને તેના ધણી ચાર્ત પગારે લાતને સારૂ મુક્ત કરણે એવી અને ઉમેદ રાખશું.

જ્યાં તમ અનમ તડત લાવ ત્યાં ત્યાં જેલ જનારતી પાછળ તે આત્રળ પેલુ ≉નહેર મીટી^{જી}, કરવાલી જરૂર છે. તે તેના કેવાલ સરકારને તેમજ અમને માકલવાની જરૂર છે. આમ થઇ શકે તા આખા દક્ષિણ આદ્રીકાને આપણા દુખ વિષે કેળવણી આપી શકશાં

ત્રલ્યુ પાઉડના કર દેનારા છે તે જેઓને નથી દેવા પડતા એવા ગીરમીટમાંથી છુટા ચએલા હોંદી પણ આમ ફેરી ફરી શકે છે. અને આવા હોંદીને લડતની ખબર પહ્યુ નથી ફેરતી તે આપવી એ જેઓ લડતની ખબર રાખે છે તેઓનું કામ છે.

મ્યા કરની બાબત સત્યાગ્રહમાં દાખલ થઈ શકો છે એ આપણાં સારાં નસીબ સુચવે છે **વધ્યુ પાઉંડના કર** એમ અમે માનીએ છીયે. આ

ત્રાષ્ટ્ર પાઉંડના કર એમ અમે માનીએ છીયે. આ વિષયની પાછલી હકિકત યાદ આણ્વાજોત્ર છે. આ કરની વાત ૧૮૯૪ માં જેપડી. નાતાલ ની સરકારે હીંદ ડેપ્યુટેશન માકલ્યું. તેજ વખતે હીંદીએ તેની સામે જવ્યરા પાકાર કર્યો. સરકારના કરાદા પ્રયમ તા વરસના ૨૫ યાર્લંડના કર, મેલવાતા હતા, અને તે કર ન અપાય તે! હોંદીને જોરથી પછી દેશ ચડાવી દેવાની સન્તા સરકારે માગી હતી. આપણી હિલચતને લીધે હીંદી સર કારે તે બન્ને વાત ક્લુલ ન રાખી ને એવા કરાવ કર્યો કે જે હોંદી ગીરમીટ પુરી થયા પછી બીજી ગીરમીટમાં ન પડે તે પાછો દેશ જાય વ્યવસ તે તે અને તેનાં બાઇડી છે કરાં कार्य होडे पार्टिंड त्रश्चेता हर बरसे कर आपे. के कर न **ચ્માપે તેની પાસે મીલકત હાેય તેા તે વેચીને કર** ઉધરાવાય पथा सरकार तेने केसभां नाभी न शह, हींही डामे ते। આની સાત્રે પણ સખત અરછ કરી. **હોંદુ**સ્તાનમાં ૧૮૯૬ ની સાલમાં તે વિષે ત્રીટીમા પણ થઈ. છતાં તે કર તેર રહયા. પછી કેટલીક કુદત સુધી તા સરકારે જેઓ બાપે તેની પાસેથી કર વસુલ કર્યો. દરમીયાન જેલની વાત ન इती कर्ता कर न आपनारने आउक्तरी रीते केंसम् केंद्रक्ष વાની યુક્તિ સરકારે શાધી કહાડી. તે એ છે કે માછસેટ ની કારટાના કાયદામાં એક એવી કલમ છે કે 🔊 કારટના हराव प्रभाक्षे व यासे तेथे है। इटनी तहसीर हरी अध्याम ने तेने साइ કારડ તેને જેલ આપી શકે. આ કલમની ક્ષે પ્રથમ તે! દ્વીદીની ઉપર કર ભરવાતું કુકમનાકું થાય. પછી તે કર ન ભારે એટલે તેને કારટના અપગાનને સાફ કારટ પાસે ખહેા કરવામાં આવે. હવે જો માણસ પેતાની ગરીબી साणीत करी सह ते। तेने हे। देटे छाडी सेववे। क्लेर्ड की. કારટ આવા કંગાળ સાણસની ભુળાની શાને માને. આવુ પરિણામ એ આવ્યું કે હોંદી સરકારની સાથે થયેલી સમ **ખુ**તીના ભંગ થયેા. વિશ્વાસઘાત **મયેા. ને સે**'કડા **હી**દી िभयास केसमा पड़या. इंड भीरते। ते खुवातीया पक्ष केसमां પડયા. આ બધાતું માય આપણને ન લાગ્યું હોય? જો આપણે, લીધી તેના કરતાં વધારે મહેનત લીધી હત તા આ **ગ**રીબ હોંકા ઉપરથી જે ધુંસરી ૧૫ વરસ થયાં માલી રહી છે તે ન નીકળા જાત ર ગરીખના હત્વરા પાઉંડ ન બચા જાત ? આપણી સન્તાર્સ આ વાત ત હતી દે આ બધા સવાસા સાંભળીને આપણાં દિલ ખાખ થવાં એઈએ. આપણ आंशक् पे। अर पडते। दता वे आपने न सांकल्ये। है जेवा मेलचे भाषा है। हेटला है। विवा पडिया हिरा में के के कि सह ખેત્રા ધર્મનું કરમન છે કે આપણી નજરૂ જે દુખ પડે

તે કુ:ખર્મા આપણે ભાગ સેવા જોઇએ. તે ભાગ આપણે નથી લીધા. આજે એ તક છે.

અમારી ખાત્રી છે કે જો અતને સાર કામના ઘણા માશ્રુસા લો તાે એ કર જરૂર તુરત ઉડી જાય. શેડાજ મળશે તો વાર લાગે એવું ભને. ખાકી કર તા ગયેલ છે. હવે આ લડત એવા પ્રકારની છે કે તેમાં અધા હીંદી ઘણી હેાંસથી અને સહેલથી લડી શકે છે. આજ સુધી હળો ર્ગીરમીટમાંથી છુટેલા હોંદીને વ્યાપણે કંઇજ કહી શકતા ન હતા. હવે તા તેઓ પણ સંપુર્ધ ઉત્સાહયા લડી શકે છે. अभारी भात्री छे है को आ अभने साइ हरेड हीता के જેલ ન જઇ શકે અથવા પઇસા ન આપી શકે તાે પાતાના એક ક્લાક પણ ખચાવીને કરની વાત ગરીબ અને નહિ વાંચનાર હોંદી પાસે કરે તેં લડત સરસ અમે. કર નીકળરોજ એમ ખાત્રિ સાનીને પણ ક્રોઇએ એસલું ઘટતું નથી. પણ જેટલું અને તેટલું પાતે કરવાતું છે. આ લાતમાંથી કામ લહ્યું શીખી શકરો, ઘણે ઉચે અહી શકરો. લક્ષ્મી ઘેર બેઠા ચાંલ્લા કરવા આવે છે તે વેળા મ્હાં સંતાકવું કે ધાવાને જવું 🍣 સાવધાન પુરૂવતું કાર્ય નથી.

"મરક્યુરી"માં ખાસ લેખ

- "મરહ્યુરી" એ પ્રોટોરીયાથી આવેલા દેલ કાલમના ખાસ ક્ષેખ સત્યાપ્રહ ઉપર છાપ્યા છે. એ સેખ લખનારે સરકારની સચનાથી લખેલા હોય એવાં તેમાં ચિન્હ છે. કેમકે કેટલીક હિકેન એવી લખી છે કે જે સરકારની માસ્તેજ તે લખ નાર જાણી શકે. તેમાં તે જણાવે છે કે હીંદી ફામની મામણી તા બરાબર છે. પણ કામે ધીરજ પકાવી જેઠાયે. રંગ બેકની બાબન અને બીજી એક બાબન એમ બે તેર જન રલ સ્મદસે આપી. માત્ર તકરાર રહેલી હતી દક્ષિણ આદ્રીકામાં કામાં જન્મેલાની. તેએકના કેપ જવાના હક માર્યો જાય છે એ ખરં પણ એ હક નજીના છે. કેમકે દક્ષિણ આદ્રીકામાં રહેનારા સહેજ ઈ મેજી જાણનાર હીંદી પણ કેપમાં દાખલ થઇ શકે છે. તેથી લખતાર સચને છે કે તે વાત આપણે પડતી સકવી જોઇયે. જો બી. મેલર વિગેરેયે બધા હીંદી કેપમાં જાય એવી ધારિત ને બતાવી હત તા આ સવાલ ન હદત ને હક ન શેવાઇ જાત એમ પણ લખતાર કહે છે.

બીજી તકરાર સાદીની રહી, તે તકરારમાં પહ્યું સરકારે બધા ધરમના રજીસેશન એાપીસર નીમવાનું કહેલું પહ્યું તે મી, મંધીયે ક્લુલ ન રાખનાં એક મૃત્યુંસ મમે તેટપી એારત ને પરેણે તે બધી સાહી કાયદેસર મહ્યુવાની મામણી કરી આ મારણીના અરથ એ થયે: કે આ મોરિન ધરમવાળા મુલકમાં મહિલ કાતુન બદલી ખીજા ધરમના કાતુન દાખલ થાય એવું તો સરકાર કેમ કહ્યુલ કરી શકે?

અત્વી બે બાબતના ફાર્ચા ન થયા તેથા કે.મે સત્યામહ ધરસ્યુ કરશુ છે ને હીંદુસ્તાનમાં પચ્ચુ કરાઉ મચાવવાની વાતા ચાલે છે, પચ્ચુ ક્ષમનાર સલાહ આપે છે કે કામે તેમ ન કરલું જોક્યે. વિવાદ ભાખત સરકાર આપે છે તે લઇ ઢેલું જોડ્યે તે પછી ત્રસ્યુ પાઉડ વિગેર ભાખત ઉદાવવી જોદ્યે. તે પશ્ચુ અન્દ્રક્રમાં કરીતે. લખનાર ક્ષ્યુલ કરે છે કે ત્રાસુ પાઉડને કર રદ થવા જોઈ યે. તે ગેરવાજબી છે એમાં શક

નયી, તેમાંથી ઉપજ તા કંઇ અલવી નથી. એટલે તે કર રાખવાનું મજબુત કારણ નથી. વળી સરકારે તે કર નાલુદ કરવાની મી. ગાખસેને આસા પણ અલ્લેશ એટલે તે કહાડવા એક્યો, પણ તે કરની વાત ૧૯૧૧ ની સમાધાનીમાં ન કરી એટલે હીંદી કામે તે દુર કરવા સાર કલાજ હેવામાં ખાધ નથા. પણ તેને સાર ધીમા કલાજ હે ાની અળામણ લખ નાર કરે છે. ને જે આમ કરીયે તા બીજી બાખતામાં મુખાકારી થવાના સંભવ વધારે છે. જો આમ કરીયે તે આપણે સાર છેવટે નેટીવાને સાર કાયદા થયા છે તેવા કાયદા કરી સરકાર અમુક લાગ આપણા કરી આપશે જેમાં આપણે જમીન વિગેરે લઇ વેડી શકાયે ને સુખે રહીયે

અ.વા પ્રકારતું આ લખાસુ છે તેમાના વણે. નકામાં ને ને ઇતિહાસીક ભાગ અમે કુકી દીધા છે. ઈંગ્રેજીમાં તેપુર ખહાર પાડ્યું છે. આ ક્ષેખ બતાવે છે સરકાર થોકેલી છે તે શ્વડત ચલાવવા મામતી નયી, બહુ તરમાશ**થી** શ્વખાએહા એ ક્ષેખ છે. આપણી મામણી ગેરવ્યાજળી છે એમ આ વખતે સરકાર કરી શકતી નથી. પણ તે ક્રેપમાં સરકારના ઉડા વિચારા પણ આપણે બોર્ડ શકોએ છીયે. ઝુલુ ક્ષેકિને સાર્ એ કાયદા લડ્યા છે તે તેઓનાં ધરબાર લુંટવાને, તેમજ **અલ્પણે સાર્ કાર્યદા કરવા ભાગતી હાેય એમ જણાય છે.** એટલે કે કેમમાં ને નાતાલમાં પણ વ્યાપણા જમીનના હક **ઈ**!તની શર્ક આપસને ઢાઈ માંદગીવાળી જગ્યા અમેપી ત્યાં રહેવાના, કરવાના ને જબીનના ભોગવઠાના હક આપે. એટલે આપણી પાસેથી સા રૂપિયા ક્યુટવીને તેમાંથી એક આની **મ્યાપે તે તે આપણે કુતરાની જેમ ઝાપ**ટ મારી ક્ષણ <mark>ક્ષેવી.</mark> આવે**ા સુંદર રસ્તો સસાયક છે**ાવી તે **હેવાનું આ ભા**કબંધ આપણુને શીખવે છે. ૃતહીં. કામની પાસે સત્યાયહ વિના એક પણ અકસીર ઇલાજ નથી, અમે ઉમેદ રાખીએ છીયે કુ આ વાત સમજીને કામ હીંમત ધરરો ને ખરાભર લડશે.

🖍 🗻 હેખના જવાળ

આ ' મરક્યુરી 'ના **ક્ષેખ** દ્રાંસવાંલના લીડર **અપાયે** તેજ દ્વાડે એટઢે સતીવારે પાતાના અધિપતિના ક્રેપ્ય તરીકે છાપ્યા એટલે આપણે જોઈ શકાએ છીયે કે એ ક્ષેખ ઉપર વજન સાર્' અપાયું છે. તે ઉપરથી ખી. ગાંધીયે કેટલાક ખુલાસા કરતારા પત્ર 'સરક્યુરી'ને લેખ્યો તેમાંની મુખ્ય બાળતાને જ જવાયમાં હાલ તા લીધી છે. તેતા અર એ છે કે રંગ એકની ભાગતમાં હજુ તકન ચાપવટ નથી થઇ. કેમકે જન રલ સ્મૃટ્સે એમ નથી લખ્યું કે તે જે અરથ કરે છે તે પ્રમાણે કાયદાના અરથ એવા નથી કે ક્રી સ્ટેટતું કેક્લેરેશન કરવું ન પડે. મહેરભાનીના દાખલ ડેક્ક્ષેરેશન ન કરવું પડે એટલું ખસ નથી. કાયદેસર જરૂર નથી એમ ક્સુલત દ્વાવી એક્સે. રંગલેદ ઉપર તાે લડત મંડાઇ હતી. રંગલેદ ન ઢાવા જોઇયે એમ તા ૧૯૧૦માં ક્ષ્યુલત ચઇ ચર્યું જો કે તેટલું ત્રેળવતાં ચાર વરસ લગી હીંદી પ્રન્તને દુખ ભાગવવું પડ્યું. પણ હતા સરકારની લનત તે બાબત સુધરી નચી એટ હે તે વિષે તદન ચાપવટ થવી જોઈ થે. તે ન થાય તાં લગી રંગબેદ છેજ એમ મસાય, બીજી બાબત સાદીની છે 🕯 બાબતમાં અહીંના ધરમની વિરૂધ્ધ સવદા માગ્યા નથી પણ માત્ર એટલુંજ માગ્યું છે 🕽 🕏 પ્રમાણે હીંદમાં ઘર્મેલી એક એક્સરતની સાદી કાયદેસર બધારી તેમ અહીં યંગેલી સાદીનું પથુ બણાવું જોઇમેં એમ ન બણાય ત્યાં સુધી હીંદી એારતા માત્ર રાખેલી, તરીકે મણાય, ભાવી રિયતિમાં હીંદી ક્રામ પાતાની એારતના માનને ખાતર શકે તો શી નવાઈ છે! એક કરતાં લધારે આરત જેઓ પરસ્થીને બેઠા છે તેઓને પાતાની એારત દાખલ કરવાના હક પણ હોવા જેઈ મે. કેમકે જો તે 6ક ન <u>હો</u>ય તેા આગળની રીતમાં ફેરફાર થયેં ગણાય. આ એારતા બાબતમાં નવા કાયદા નથી માગ્યા. તે એારતાને દક્ષિણ આદીકામાં ભાવવાની ને રહેવાની રુજા મળે એટલું બસ છે વળી એક ઓ—વિવાદ ના અરથ પણ એટલાજ થવા જોઇયે. જો તેના અરથ એમ હ્રાય કે જે ધરમમાં એક કરતાં વધારે ઓ પરણવાની છ્યુટ દ્વાય તે ધરમની ક્ષેયા મુજબ એક્જ ઓની સાથે સાદી યાં હોય તેતે પણ તે બહુ અને વિવાહ મહાય તેત તે અરથ ગેરઉપયેરગી છે ને તેવા અરથ હેલ્થ તા સરકારે સેનેટને,વડી સરકારને તથા હોંદી કામને કરો દોધા અસારો. એ આવા ઉલટા અરથ થશે તા પણ દાવ સરકારનાજ મણારો. કાયદા ના એવા અરથ છે એમ તેના અમલદારે સુચબ્યું તે ઉપર થી એ બાયતના ફેસલા હવે સુપ્રીમ કારટે આપવા પડશે. તેવા અરથ હોય તો કરોડા હીંદી જેને એક કરતાં વધારે સ્ત્રી પરક્ષવાની પરવાનગી છે હતાં એક્જ પરવયા છે તે <u> ખધાના બહુ સ્ત્રી—વિવાસ કહેવાય. એટલે સાદીના સવાલ</u> એવા મંબરર છે 🖫 ક્રામ તેને મુક્ત શકતીજ નથી.

ત્રભુ પાઉડતા કર એ 'મરકહરી'ના શેખક નવી બાબત મબે છે પણ તેમ ન ગણી શકાય. ખરૂં જોતાં એવા વિષયતે સારૂ છુટ ૧૯૧૧ તો સમાધાનીમાંજ મી. ગાંધીના કામળથી રહેલી છે. આમ છતાં જો સમાધાની પુરી થઇ ગઇ હોત તો ત્રભુ પાઉડની વાત જીના પ્રસાધાની પુરી થઇ ગઇ હોત તો ત્રભુ પાઉડની વાત જીના પ્રસાધાની પુરી થઇ ગઇ હોત છતાં કામ તે વિષે લડત તો જરૂર શેતજ. તે લડત ખલુ અગાડી શેવા લાયક હતી. અને ન શેવાઈ તેથી તે કરયી થતાં પાપના ભાગી જેમ ગારા છે તેમ હોંદી પણ છે. સર કારે મી. ગેમ્બલેને વચન આપ્યું ને હવે વચનનો ભંગ કરે છે એટલે દરેક રીતે વિચારતાં તે વાતના સમાસ લડતમાં કરવે! એ ખાડું મહાયળ નહીં.

'મરક્યુરી'ના ક્રોખક સલાલ રડી આપે છે. તે કહે છે કે સરકારે આપવાનું ક્યુલ્યું તે લઈને બેસી જવું. કેપનાં હઠ જતા કરવા, તે ભાકી રહેલી બાબના વિષે અરજીઓ વિગેર કરી શક્યા કરવું. આમ આપણે ડાજ્ય થઇ વસ્તીએ તેા સરકાર આપણને સાર નેટીવ ક્ષેડિકોને સાર કાયદા કર્મો છે એવા કરશે કે જેથી અમુક નીમેલા ભાગમાં આપણે જેવીન ક્ષેવા દેવાના હક તે બોગવી શકોયે. આના વ્યરથ એમ ચયા કે હાલ કેપમાં તે નાનાલમાં આપણને જે હક છે તે જગીનના પુરા દ્વક ને દ્વાંસવાલમાં જે ભાંગ્યા હૃટયા જમીન ની માસેકીના હક છે તે એાઇ ને એક વાડા સરકાર નીમે માં બક્સંની, માફક પુગલું! અને આપણે સલાયહ ન કરી એ તેને સારૂં વ્યાવું રહું છતામ શરદાર આપવા તછવાર છે. ગ્યા ત્ર્યાપતે ગી. સીધીયે વાર્તા માંહેલા વર્ગા ત્યાયનું ઉપ નામ આપ્યું છે ગી. ગાંધીના જવાળતું આ તા તારસ આપ્ય છે. તે આખા ઇંગ્રેજી વિભાગમાં છાપ્યા છે એટલે વિશેષ સમજતે સાર બન્ને ક્ષેખ જેને છત્તાસા હેાય તેણે તપાસી સેવા. હતું વ્યમારે ઘણા તરભુમાં આવતાં અંકમા આપવાના છે એટલે એક માં લે લિપાંકને અમે કરી અહી શકોયે એવા સંભવ નથા.

केश्वं कनारानी स्थिति

અમે ખબર ગામ અવા છાયે કે વાકસરસ્ટ પહોંચેલી ટુકડીને હદમાર કરવાના છે. તે વિષે વધારે બીના તે ટુકડી માં જેને બેલવાની છુટ છે તે જ્યાવે છે કે:— આજેસવારે ગુરુવારે કમીમેશન અમલદારે મને ખેડલવ્યો. તેણે કહ્યું કે પ્રોટેકરીમાથી દ્વે કાગળ આવ્યો છે. તમારું નામ કામ આપી ક્યા ટક્યી દાખલ થવા માંમે છે તે બતાવનારું ફેલ્મ છે તે તમે ભરશા !

જવાળ અમારામાથી કેમ્છ તે દેશમ જસ્વાના નથી સવાલ—તે ફારમ ન કારો તો તમે પરીદ્રા આપશે.? જવાળ—તે પણ અમે આપવા તપ્યાર નથી.

અમલદાર પછી બાલ્યા. ત્યારે તમે પ્રાપ્તિબીટેક ઈપીમંટ છે. અને તમારે અપીલ કરવી હોય તા ત્રણ દિવસમાં અપીલ બારકને કરવી. એમ કહીને કાયદાપુરવક જે અપેલી ત્રાહીસ અપાય છે તે તેણે સોળ જસ્તે સારૂ આપી.

મે કહ્યું અગારે અધીલ પણ કરવી નથી.

હતાં અમલદાર ખેડલ્યા. તમારે અપીલ કરવી દેવ તો પા. ૨૫ જમ્મુ દીર રાખવા પડશે. તેમ કરવાની પણ મેં ના પાડી.

આ ઉપરથી તેવું તે ખબર પ્રીટારીજન માક્સવાતું, કહ્યું તે બેમ્લ્યા કે તમારે સાર હદપણ કરવાનું વેલંટ વ્યાવશે. તેની સ્થે હું તમને હદપાર કરીશ.

भें उत्युं काले तेम करको. पश्च ते हरगीमान अभे छुटा ब्हेबा नथी भाभता. तमारे अभने भड़डी हेह करवा कोडमे. अभ नहार बोल्में, तेम हूं नुधी डरी सब्तें.

પછી અમલદારે પુષ્કર્યું. તમને હલ્પાર કરશું પછી શું કર્યો. ?

व्यवाक-पाठा व्यवस

એટલે તે દુર્સીને ચારમાં. એ તેર તમે પાઝી જુની રસત શરૂ કરી! અમલદારા આખાં તમની સાંધ બહુ કરી રહ્યા છે. વેરક્સરસ્ટના વેપારીએલને પુછે છે. પણ કાઇ દાદ આપતું નથાં.

"હવે સત્યામહીએએ નીચે પ્રમાણે નોહીસ માકલી છે:

માસ સાધીઓને અને મને તમે મધા મંત્રળવારથી આગળ ખતાં મારાવા છે. એ વખતેજ મેં તમને જણાવ્યું હતું કે તમારે એ અમને કેલ્માં સાધીતેજ રાષ્ટ્રી હામાં કરતા. કેમકે વાકસરસ્ટમાં અગાસ લાહોમાં આમારી ભરદાસ કરવા આમહ કરે છે તો પણ મમારા વિચાર તો જેલમાંજ રહેવાતા છે. પણ તમે કહેલું કે અમારા જેટલી સખ્યાને સાફ પોલીસ સ્ટેશનમાં તમારી પાસે જગા નયા અને તમે ઇન્છિકું કે તમને ઉપરથી કંઇ દુકમ આવે ત્યાં સુધી અમે અમારા ભાઇઓ સામે સ્ટીએ. તમે કલ્લ કરશા કે તમને ઉપરથી હુકન મળવાને જેવખત એક્સો તેના કરતાં વધારે લખત અમે રાહ જોઇ છે.

શુક્રવારે મેં તમને ખૂબર અવધ્યા છે કે જો તમે અમને કેઠ માં નહીં રુજાે તા અમે વ્યમહી મુસાકરી શરૂ કરશું ત્યારે તમે કહ્યું કે જો અમે ટ્રેનપર ચડવા જશું તા તમે અમને રાકરાા અને તેમ હતાં તમને સરકારના હુકમ કર્ક નહીં મળે ત્યાં સુધી તમે કેદ નહીં કરી હકા.

એટલ હવે હું તમને ખબર આપું ખું કે જો તમે અમ તે કબ્બમાં નહીં લીચો તો અમે સામવાર કહર મેનચી

જોદાંનીસખરગ તરફ રવાના થશું; જો તમે અળાત્કાર કરશે તેમ અમે રહ્યામાદી તરીખે સામે ખળ નથી વાપરી શકતા તેથી ઉતરી પડશું પશું જો તમે અમને રાકવા પછી પાળ છુડા મેલશા તેમ અમારી અસાફેરી શરૂ રાખવાને અમે બીજાં સાધન ને યુક્તિ વાપગશું."

७५६१ तोडीस तो समलाश केवी भ्रष्ठ पडी. च्यमते तार મળી જ્યાં છે કે સામવારે સવારે દસ વાગે સત્યામદીઓને તાભાગ કરવામાં આવ્યા, હૃદપાય્તા અરથ તેમ આજ છે. એક નાની નદી દ્રાંસવાલને નાતાલથી ભુદું પાઠે છે. નદી ની વચ્ચેની લીટી તે સરહદ છે. તે લીટીની પેલી પર અમલદાર હદપારીને ધેશ મારે છે. એટલે હદપાર કર્યાં. આમ સાળે જણાતે કરયું ને હતુ તે~~ા અગલદારની પ~~ીંઠ પાછી નથી કરી તેવાજ હદપારી પાળા શીડી.એાળંગી ઢાંસ વાલની દુષમાં દાખલ થયા આ ઉપરથી તેએાને તેજ અમલદાર પકડવા ને ચાર જ એક્ટ્રીસે લઇ ગયેક, તે ન્નજ ते। इते। हैं हवे को तेओने छुटा भेंसे ते। तेओली नेधीस પ્રમાણે તેઓ આગળજ વધે, 'સામવારની રાત તેઓને પાલીસતું શાહ્યું છે ત્યાં ક્ષણ ગયા, . અમારા ખળરપત્રિ તત માં જણાવે 🕏 કે અમલદારા કેદીઓને અગવડ નવી આવતા. કારટમાં ઋડા કરવાના દિવસ મંત્રળવાર દર્યો છે એમ પસ તારમાં જશાવ્યાં છે

અમે દિલગીર છીયે કે લહતના હિતનેજ ખાતર આ વખતે પણ અમે વેલ્ક્સરસ્ટ ગયેલી ટુકડીનાં નામ દામ આપી શકતા નથી.

અમારા વાંચક વસ્ત્રને અહલી ખલર અને આપી સક્ષ એ છીએ કે તેલસ્ટાઈ ફારમતા ધર્ણા મી. કેલનબેક સત્યા મહીઓની સેવા કરવા ખાસ વેદકસરસ્ટ ગયા છે. તેઓના પહેંચવા પહેલાં મી. કેલનબેક મએલા. સત્યામકીએા લખે છે કે મી. કેલનબેકની મામાનું વરસન થઇ શકે તેમ નથી, તેમણે પેતાનો હતારા એક એલા ઘર ધર્ણને તાં રાખેશા. પસ્તુ મી. કેલનબેક તા દ્વીદીમાંજ વસતા હતા ને તેને મળવા દીંદી જવા તેથી એલાયે તેહીસ આપી ને મી. કેલનબેક પસ્તુ સસામકીની સાથે રહેવા લાગ્યા. તેમનું સુવાનું મીસીસ માવતના વરંડા પર ખુલ્લી હવામાં રહે છે.

અમને વે!ક્સરરૂટ્યી છેલ્લા તાર મળી ગયા છે તેમાં જણા વ્યું છે કે બધા કેસા કાઢે અલી મમા તેમાં દરા જળાતે ત્રણ ગાસના સખત મનુરીની સાથે જેલ મળી છે. ને છ જણાતે એક માસની જેલ મળી છે. આમાંથી જેને એક્જ માસની જેલ મળી છે તે નિરાષ્ટ્ર થયા છે. છમાં ગાર તે! આરોગોડના છે

મી. ગાળહે અક્ટોળર માસની શરૂઆતમાં હીંદુસ્તાન પહેંચ્યો. મી. પાેલાક તા. ૨૮ મી એ કરળન ઉતરસે

ગી. પાલાકના કેપ**વી** તાર આવી પહોંચ્યા છે તેમાંથી જસ્તુય છે કે પહેંચતાંજ તેમણે કેપમાં ગીટીંગની તજવીજ કરી. **ગી**ટીંગ ગઇ રાતે ભરાવાની હતી.

અમારા સાભળવામાં આવ્યું છે કે પારંટ શેપ્સટનમાં ઓરતા પાસેથી હવ્યુ પણ ત્રણ પાઉડના કર શેવામાં ભાવે છે. જો આ ખબર ખરાખર હોય તા 'સરક્ષ્યુરી' એ ખાસ ખબર આપી છે કે તે વેશે! એક્સી વાસેથી શ્રેવાનું મુલતી રાખ્યું છે. તે સામ ખાદી છે. અમે, ખમને ખબર આપે નાસે માક્સી કરી વિગતવાર લખવાનું જણાવ્યું છે.

Indian Upmon

ઈ ન્ડિઅન ઓપિનિઅન

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 40-Vol XI

WEDNESDAY OCIOBER 8711 1913

Registered at the G. P.O. as a Newspaper

POSITION

DECISION that must have far-reaching effects in Indian impogration was given in the Natal Provincial Division of the Supreme Court yesterday (says the Natel Mercury of Thursday last). In effect, it declares that the wile of a Mohammedan, who goes out of the Province, may not return, because her husband is a polygamist, even if he has only one wile. In the latter event he is termed a monogamous

polygamist.

Mr. Renaud appeared for an Indian whose wife had bond dealt with as a restricted Indian. The Impagration Board, established under the Act of this year in connection with the restriction of immigration, has power to refer points of law to the Supreme C art in matters of interpretation, and the question which came before the Court to-day was the interpretation of sub-Section "g" of Clause 5 of Act 22 of 1913, according to which any person proved to be the wife or child of any exempted person, "of a lawful monogamous mar riage duly celebrated according to the rites of any religious faith outside the Union," may be also exempted from the operation of the Act. Mr. Renaud contended that the marriage in this case was monogamous, because it was a union of one man and one woman, but

Mr. Rigby, who appeared for the lumigration Restriction Officer, argued that, although it was a union between one man and one woman, it was, nevertheless, a polygamous marriage, because they were married under Mohammedan rites in a country which permits po-

lygamous marriages.

The Judge-President said that the question to be answered by the Court was whether a marriage solomnised in India, according to Mohammedan law, by a priest of the Mohammedan religion, was a monogamous mar-riage within the provisions of sub-Section 3 of Clause 5 of Act 22 of 1913. From the facts stated it appeared that at the time of the marriage being contracted the male contracting party had no wife living, and since the ceremony he had gone through no form of merriage with any other woman. According to the Mohammedan law under which the marriage was performed, the man might lawfully contract marriages with three other women during the lifetime of his first wife, who was the wife under the marriage in question. It 20peared to him that the principles upon which this point should be decided were well settled. Marriage was defined as a voluntary union between one man and one woman, to the exclusion of all others, and it was accordingly held that neither party to a so-called marriage, carried through under a law which allowed pulygamy, was entitled to divorce in an English court. In one case it was decided that the children of such a marriage were not legitimate, although to that case the marriage had been with one wife only, but under a law which recognised polygamy. In cases in South Africa it had been held that persons married under a polygamous. Indian, having arrived after the legislation of 1895.

system could not be recognised as married at all There was also the judgment of thief Justice Innes, in the Transvaal Supreme Court, in which he said that marriage was the union of one man and one woman, to the exclusion, while it lasted, of all others, and no union would be regarded as a marriage in this country, even though it were called and recognised as a marriage elsewhere, if it were allowable for the parties to legally

marry a second time during its existence.

It had been argued that this was a monogamous marriage because, as a matter of fact, only one wife had been married, but it appeared to him that the marriage was none the less polygamous, because it was a marriage gone through under a system which recognised polygamy. He thought it was impossible to call a marriage monogamous where the parties entered into the union agreeing to the condition that other women might be assumed by the hasband as wives during the life time of the first wife. The essence of a monogamous marriage was that it was a union between a man and a woman, recognising that that union was to be a union to the exclusion of all others. He could not hold the marriage to be monogamous under the Sub-section of Clause 5 of the Act, and consequently the question asked would be answered in the negative. No order would be made as to costs.

News of the Struggle

The four passive resisters who went with Mr. Gandhi and who were arrested upon reaching Volksrust on the 25th ulumo, were deported on the 30th re-crossed, they were immediately to-arrested and straightway taken to the Court and charged under the Immigration Act and sentenced to three months' imprisonment with hard labour. Of these Mr. Budree is one of the oldest Indian residents of South Africa. He belongs to Behar and is, in local parlance, a Calcutta man. He came as an indentured Indian about 32 years ago and served under the late Sir Henry Binns at Phoenix. After the completion of his indenture he worked independently, later on migrated to the Transvaal and there owned considerable property and acquired very great influence among his own people by his readiness to help. He was Vice-president of the now defunct Transvaal Indian Association and was a member of the Indian depotation that met Mr. Chamberlain at Pretoris in 1903. Mr. Budree bas been living on his own ground at Jacobs for some time. His son Sivpujan, who was a student at the Phoenix School (an offshoot of the Tolstoy Farm School), isad preceded him as a Passive Resister, forming one of the pronees party of st.

The second is Mr. Padamsing, also an ex-indentured

Mr Padama of theretore, paid, apon the competion of his indenture, the £3 annual tax for a number of years. Of late he has not paid regularly. During Mr. Gokhale's wint there was a summons against him for payment of the tax. Mr Padamsing was desinclined so pay the amount, but friends dissuaded him and found the money for him. He has been taking an active part in the Veda Dharm Sabha and claims to belong to the historic and famous claim of Rajputs known as the Sisodia Clao. This claim many many years ago interacted to the Delhi District from which Mr. Padamsing has come. He joined the movement without any previous preparation and all of a sudden.

Mr. Bhawan, too, is one of the old residents of South Airses and first came under indenture. He came before 1895 and, although he had a bad eye and was suffering somewhat badly at the time, he could not restrain himself on seeing Mr. Budice going

Mr. Takoo, the fourth of the batch, is an ex-indentured Indian, having arrived after 18.5. He paid the £3 tax for a long time after his discharge from indeature but, having ascertained the position from Mr. Budree, he threw in his lot with the Passive Resisters.

Commencement in the direction of going to gaol was made on Monday, the 19th ultimo, at Johannes burg, immediately following of Mass Meeting of the previous day, when the well-known Passive Resisters, Messra. > B. Medh, Pragji Desas and Manilal Gandhi went out hawking It was a sight to see them transformed into hawkers with very heavily-laden baskets on their boads. They had borrowed ragged clothes from some hawkers, as also the baskets, and began to sell from a right earnest. The Police, however would not arrest, and they returned in the evening, latigued and disappointed, though with a few shillings for their sales. They went out in the early morning the next day and succeeded in getting arrested at the corner of Commissioner and West Streets, about noon, and were marched off to Marshall Square Charge Office. They remained in the lock-up during the night, as they did not wish to be out on bail, and were brought before " D " Court, presided over by Mr. Blakeway, and were sentenced to seven days' hard labour or Lr fine, in spite of Mr. Dessi having asked for the highest penalty. Mr. Ritch went to the Court to watch the proceedings but did not represent them. Several Indians attended outside the Court in the have of heary present at the trial, but they were hoodwinked, as these Passive Resisters' cases, contrary to all expectations, were brought on first thing in the morning. Before being brought to " D" Court, they were taken to Mr Jordan's Court and there charged under the Asiatic Aproduction of regularation certificates, but Mr. Jordan remanded their cases for seven days.

Miran in 17, courted arrested in Johnnesburg on Thorsday last and were promisty arrested. They were brought before Mr. Hadfield on Friday and were sentenced to 24 hours' imprisonment the Magistrate remarking that he was not going to make martyrs of them by imposing heavy sentences. But, as luck would have it, they are naturally charged under the Assatte Act also. And their cases are remanded to the 9th instant so that they are still in gaol. They do not wish to be builed out. They are, therefore, detailed as awaring-trial presoners

Twelve Brave Women

Twelve ladies, with six babies in arms, went to Vilgoen's Drift with Mr. Kallenbach who accompanied them to smooth over any troubles that might arise in the Free State. It was not the intention to court arrest at the Free State border at all. The ladies, on reaching Vilgoen's Drift reactions on the Veld until they could carrent it o returning train to Veroeniging. On returning to it a after piece, the Immigration authorities would not after them. They, therefore, suggested to Mr.

As lerian that to you relate have in Vercent and and court arrest than go been to believe urg. The Indian merchants, who were looking after the ladies, at once fell in with the proposal and the decision was made. The merchants were to supply goods free of charge and the takings were to go to the Passive Resistance Fund. According to this plan these brave and, who had never done any hawking, commenced it in Verceniging and attracted considerable attention. If they fail to get attrested by so doing, they will seek some other mode of getting arrested. They are all determined women who would brave any dangers Mr. Kallenbach apeaks of them in glowing terms, Versey have these good sisters.

Several more latter intend to come forward as soon as the first batch is finally settled

Many more men are preparing to court arrest.

The Ind sus of i gast, Natal, have awakened to the serious aspect of the Indian position and a meeting was held on the 28th ultimo to discuss matters. Mr. Ismail Bhabha occupied the chair and Messrs. G. P. Gandhi, M. 8 Kothare, Hurbans, Devchand, Tar Mahomed, Brijmohan, Ramdat Maharaj and others spoke on the position. There was much enthusiasm and several announced their intention of becoming passive rematers. Mr Lhabha said that he was sorry that he could not physically help, but he would certainly maintain as many as possible of children and dependents of those who were a vely engaged in the struggle. The next day, nice prominent Indians commenced hawking without licences in Tongant, but, slithough the Police were well aware of what was happening, no arrests were made. Six of them, therefore, went to Verulam, but there they met with the same fate-the Poitce refused to take them in charge. It was then decided to proceed to Volksrust and challenge arrest at the Border.

Passive resistance has again proved an excellent remedy. Mr. Parsee Rustomjee was deprived of his Zorosstrian sacred shirt and thread whilst in Maritzburg Gaol. He therefore refused all food until these were restored to him. The gaol authorities also tried to compel the passive resistance prisoners to be vaccinated. They objected on conscientious grounds and resolved apon fasting until redress was obtained. The Zorosstrian Anjuman, the Anjuman Islam, and the burst fined a Association, on hearing the news, wired to the Mariant's of Justice and the interior protesting against the action of the gaos as nor treat. The reply came, compily the sacred garrient and thread must be restored and vaccination should not be insisted upon.

In connection, evidently, with the above incidents, Messis. Rustomjes and C & Gandhi were removed to the Durban Gaol.

The following gentlemen compense the Tongaat party of passive resisters which left Durban on Wednesday night for Volksrust. Measis Kahdas Garchi, A. Naidoo, Piraial Naidoo, Janki, Abdul Sen and Surappalsingh, the last three being £3 tax-pay is

At a meeting of the Hamidia Islamic Society, at 1 strained up of Sunday, a resolution was passed strongly supporting passive resistance.

A mass meeting of findings was held at Maritzburg, on Sunday aftermoon. Mr. Cachalia's letter was read and of ourselve it a restriction was trassed agreen, give heat form to be to there is be to be mentally expressed.

Germiston British Indiana, men and women, met on Bunday and decided to support passive resistance.

From the Editor's Chair

Secure and a commercial and

AND CONTRACTOR OF THE PROPERTY OF THE PROPERTY

AS YOU WERE

No more momentous decision has been given by the Supreme Court of Natal for many years than that of last week in which it was deciared that monogamous Indian marriages, celebrated according to Hindu or Mahomedan rites, are not monogamous at ail, but polygamous. If the subject were not so painfully sentent to everyone concerned, the judgment would lend itself to saturoal treatment, assuming that it is good law. As the Globe has bluntly declared, it is very bed sense. We propose to deal briefly with its direct effects and its indirect implications

The latest Indian census returns show that, although, technically, both Hinduism and Islam tolerate and even permit polygamy, in point of fact, out of every thousand marriages recognised as lawful in India, no more than eleven are polygamous. For all practical purposes, thou, 99 per owns, of finding marriages are as fully chonogemous as any European autringe celebrated according to Christian sates or contracted by civil ceremony. Following upon the Searle judgment, the community demanded, in tribintakeable language, that these musty-nine Indian marriages out of every hundred should be given the full protection of the law, for it was telt impossible to accept the legal consequences of that judgment, if indian self-respect was to be maintained and Indian material rights restored. As a result of the agitation then conducted, a number of amendments to the Immigration Bitt were suggested during its passage through the Union Parliament, and almost at the end of the session, the Manster of the Interior himself introduced an amendment whose ostensible purpose was to protect such marriages if celebrated outside the Union. The amendment, which was accepted by Parliament and incorporated in the law or finally passed, was intended to meet the requirements of the Indian community, at least to that extent. The latest judgment now declares positively that these truly monogamous Indian marriages are not protected by the Act in any manner, and the natural conclusion is that these wives are no wives at all, but merely concubines, that the children of these " no marriages" are allegit mate, and that in neither case is there the right of inheritance according to the laws of this country. But of even more fundamental importance to the Indian community is the announcement that the wives, and, of course, the children, have no right to eater South Africa. It is true that the Government, as an act of grace, have declared that, in practice they will allow such wives and children to enter the country. We do not suppose that Autsumbios will be driven out of Natal. But the position really is that, legally, Indian wives and children are prohibited immyrants, and a merciful administration of an intolerable law is not a summum beaute for which Indians are prepared to utter giad passes of praise and thankfulness. Moreover, speaking que fra ary and cor regulous fint within deat with a little later, we do not believe that the administration of the law, or, rather, the administrative breach of the law, is either mercuful or intended to be mercuful, for it is part of a policy of restriction, exclusion, and extinction of whose existence there is ample proof in recent happenings in South Africa

As to the point of law involved, the Immigration Appeal Board was bound to ask for a decision, once the point was ressed before it, and the Supreme Court was bound to give a decision thereon. But, from the standpoint of clean policies, the feel question is, was them any necessity to gratintowely must a far-reaching issue of the kind? The wording of the clause in the Act was the Covernments. The avowed purpose of in insertion was protestive, otherwise there was no

need for the amendment, as no other section of the population was concerned to demand it. The Government were, therefore, in honour bound to maintain their own original interpretation of the phrase, "monogamous marriages." It was thus an act of shear political treachery on their part to muse the issue before the Board, and it is an evident indication of the Government's settled policy not to make the administration of the law as just and merciful as possible, but to use it as an instrument of oppression and injustice, for they must know quite well that, with unsettled domestic relations, the community affected will undoubtedly degenerate morally, or else will tend to be eliminated by reason of the necessity of mainta and honourable marriage and family relations which are impossible where families are separated. It is a Machiavellian policy consonant in every respect with the most reactionary anti-Asiatic sentment of the Free State, and that is why we have no faith, spart from the question of principle involved, in the Sovernment's present pretence of willingness to admit "monogamous polygamous" wives into South Africa as an act of grace.

As to the principle itself, it is evidently impossible for Indians to assent to the declared illegality of their most sacred relations or to the bastardisation of the issue of the marriages that have been colebrated according to the most solemn and binding rites. An intolerable situation has been wantonly re-created by the Government's perfidy, and one more cause of justifiable pateurs resistance to the Immigration Act has been given. It must now be evident, surely, even to those who, on other grounds, may not see eye to eye with the passive resisters and their supporters all over South Africa, that so fool an insult should be removed from the statute-book at an early date, and, equally important ! from a European point of view, is the need for the speediest possible restoration in the minds of the coloured communities of South Africa of confidence in the good faith of the Government.

FOLLOWING A GOOD EXAMPLE

Passive resistance, says a writer in the Transvaat Press, has become fashronable. Indians may fairly take credit for it. It appears that the Johannesburg Municipality has passed a bye-law requiring householders to bring out their dust-bins containing refuse to the edge of streets so that the Municipal vanitary service then might remove them without loss of trme. The Municipality says that it is most inconvenient for its men to traverse long yards where, sometimes, the men do not even gain access and that, by the new bye-law, nearly £5 000 would be saved. The Transvial Press has been deluged with correspondence from indignant rate-payers, saying that they would go to gaol rather than comply with the dust-bin bye-law, as it has been called. Matters were brought to a head on the 30th ultimo when, at a meeting of the Retapayer's Astociation, Mr J. W. Quinn, the well-known legislator and one of the most influential men in the Transvani, "at a big and extraordinarily authorisatic meeting, held in the Yeoville Bioscope Threatre, in advising his hearers to disregard the bye-law, dramatically tore up the paper from which he read its terms and cast the shreds into one of the Council's standard bins which, by way of illustration, ornamented the platform." The meeting then curried a scroletion to offer passive resistance. Thus the sovereign remedy is becoming more and more popular and one may hope that it will completely replace any resort to physical force which can only brateline people pro-

hit. Abquith has, the Daily Nails amountees, agreed to mare here og state is next seen in on the oringeness question, released to temper the difficulties of passive temper—accept receive for the testine of passive persuance and self-sacrifice.

The Krugersdorp Judgment

The Rand Daily Mail publishes the following from its Krugeridorp correspondent, dated the agth ult. :---In the course of a learned judgment to day, in the highly important Asiatic occupa ion case of the Crosse v. Mr. James Henry Smil, clerk in the Post Office, Mr. B. J. le Roux said: Accused is charged with contravening section 130 of the Gold Law, 1908, in that, being the owner or holder of certain stands 375 and 376, attuated at the corner of Commissioner and Russik Streets, Krugersdorp, he did on or about the month of January, 1911, or, alternatively, on or about July, 1913, wrongfully or unlawfully let or permit to be let a portion or whole of the stands or one or other of them to certain coloured persons, being Asiatics, namely, Chotabase. Dadoo, and their employes, the said stands being rights acquired under Law 15 of 1908, or a prior law, or under Gold Law 35 of 1908, or, alternatively, did permit the said coloured persons, or one or other of them, to occupy or reside on the said stands or portion of the same; or one or other of them, such coloured persons not being the bona fide servants of the accused, and the said stands or any portion thereof not falling under provisions of Section 84 of Act 35 of 1908. Accused is the registered holder of the said stands 375 and 376, situate within the stand township of Kruzersdorp, by virtue of certain certificates of peorheurracht titles issued to him to respect of these stands acquired by him in 1894 and 1887 respectively. It is not disputed that the Asiatics mentioned in the charge are in occupation of these stands, and the question to be decided is whether accused is under a legal obligation to allow them to occupy the stands

In Continuous Occupation

The evidence shows that Chotabbas, one of the Assatics referred to in the charge, has been in continuous occupation of stands 375 and 376 since 1899, during which period he has carried on a general dealer's business on these premises. When the present Gold Law, 1908, came into force on January 1st, 1909, Chotabhai was in occupation of these stands, under and by virtue of a written lease entered into between him and secused on July 19th, 1906, for a period of three years, to take effect on September 16th, 1906. On August 16th, 1907, a further written lease was entered into between them for a period of five years, to commence on September 16th, 1909, being date of expiry of the then current lease. The leased premises. h merer, are described in the current lease and in all the previous leases as the "store and premises a mate on stand 376," and the question arises whether Chotabhai can claim any right of occupation to stand 375, under and by virtue of his lease with the accused. It is not denied that Chotabhat has been in continuous occupation of both stands since 1899. The shop is situated on stand 376, and stand 375 was always regarded and treated by the parties to the lease as a yard belonging to stand 376, owing to the limited accommodation the latter afforded for trading purposes. That stand 375 was so occupied in conjunction with stand 376 is evidenced by the fact that in 1903 accused aslowed Chotabhai to erect living rooms on stand 375. which were enlarged in 1908, when, with accused's consent, additional living rooms were erected by Chotabhai on the same stand. These buildings were stated, in the correspondence between the parties, to be subject to the terms of their lease. Separate rent for Stand 375 was never charged nor paid. There was no app risonment of rent as between the two stands, and a lump sum as root was supulated for the leased premises.

Perfectly Valid Lease

This circumstantial evidence of the intention of the parties to the contract of lease satisfies me that stand 375 was intended to be included in and force part of the leased premises described in the lease. This lease

is, in my opinion, a perfectly valid lease, and having been entered into before the present Gold Law, 1908, came into operation, accused is clearly under a legal obligation to allow Chotabhai to occupy the stands 375 and 376 during the existence of the lease. This lease is still current, and is due to expire on September 15th, 1914. It is, however, further contended for the prosecution that even if accused is under a legal obligation to allow Chotabhai to occupy the leased premises, he is not legally bound to allow Dadoo, his partner, and their employes or servants to occupy or reside on the leased premises. This view does not commend itself to me. Chotabhai entered into partnership with Dadoo in 1906. The lease was not coded to the partnership, but accused was aware that Dadoo was a member of the partnership and acquiesced in his occupation of the leased premises. Having consented to the partnership, he could not eject Dadoo in 1909. He was therefore under a legal obligation to allow the partnership to continue and the members thereof to occupy the leased premises during the currency of the lease. These rights were acquired before the present Gold Law of 1908 came into operation, and, according the decision of the Transvaal Supreme Court in Khotas and Co. v. the Colonial Treasurer in 1909, rights so acquired are not affected by the provisions of ection 130 of the Gold Law, 1908. Chotabhai's death in 1912 does not affect the legal obligations of accused, as death of the tenant does not afford a ground for the termination of the lease, and because of the provision in the deed of partnership for the continuance of the partnership in case of death of either partner. As regards the firm's servants or employes, Chotabhar had the right before the present Gold Law came into force to allow his servants or employes to occupy or reside on the premises. He had erected living rooms on the leased premises, with accused's consent, for their use and occupation. The position to-day is unchanged so far as the evidence goes. No additional rooms have more 1908 been erected, and no coloured persons other than the firm's dona fide servants or employes are hving on the leased premises. For these reasons accused has not in my opinion permitted coloured persons to occupy or reside on the leased premues. Holding this view of the case, it is not necessary for me to dual with the evidence led in order to prove that accused acquired his rights to these stands under a Gold Law. All I need say is that these stands would appear to be subject to the provisions of Section 130 of the Gold Law, 1908.

The Capetown Meeting

As briefly reported to our last usue, a meeting of Cape British Indians was held under the auspices of the Awakened India Society, at Capetown on the sand ultimo. The object was "to consider the altuation created by the revival of passive resistance on account of the new Immigration Act, and to take action thereon." The principal speaker was Mr. H. S. L. Polik, who had just returned from England.

Mr. Ahmed Khan presided over a large gathering after the Chairman had given, in detail, the position that had been created, he called upon Mr. Polak to address the meeting.

Mr. Polak, who was well received, said it appeared that he had arrived there at what was a critical moment in the history of Indians in South Airca. He then dealt exhaustively with the various aspects of the situatio.

The Resolutions

The following resolutions were adopted .-

"This meeting of Cape British Indians hereby strongly condemns the Imm grants Regulation Act of 1913 and its administration as being in direct conflict with the science promises and declarations of responsible Ministers, in that it fails to remove the racial bar trom the Statute-book as regards immigration, it deprives the Indian community of existing rights, and it reflects in highly dishonourable terms upon monogamous marriages contracted in South Africa according

to Indum religious rites."

"This meeting, having seen the letter addressed to the Government by the Chairman of the Transvaal British Indian Association, cordicily associates itself with the views expressed therein, and deplores the lattire of the Government to honour the terms of the provisional settlement of 1911, that has now, after earnest efforts on the part of the Indian community to avoid it, resulted in a revival of the bitter passive resistance struggle."

The third resolution adopted expressed pride that 16 well-known members of the community, men and women, had been imprisoned at Volksrust as passive resisters, tendered thanks to them, and hoped that their example would prove a source of inspiration to

others in the Provinces.

The resolutions were forwarded to Lord Gladstone, the Prime Minister, Mr. Fischer, General Smuts, the Secretary of State for India and the Viceroy of India.

The speakers, besides Mr. Polak, were Messrs. M. H. Gool, Syed Abdul Cadir (of the Transvaal) A. Maiik, S. Ismail; and the resolutions were proposed by Messrs. Vartak, D. Abrams, A. Ismail and Sathe.

Durban Mass Meeting

An important and well-attended meeting of the An juman Islam, Durban, was held on Wednesday night in the Hall of the Indian Educational Insulate, Grey Street, to consider the situation created by the enforcement of the new Immigration Act and the revival of passive resistance, and to take action thereon

The meeting was presided over by Mr. M. S. Randaree, chairman, who delivered a lengthy address on ting forth the terrible intuation which has arised. Point by point Mr. Randaree dealt with each grievance, and

ended up by saying :

"These are the points raised by our friend Mr. (a chalia, the chairman of the Transvaal British Indian Association, in his manly letter to the Government, an nonneing the enforced resumption of passive rematance as the only effective method of procuring redress. I am certain that he is right. Without suffering we can obtain nothing. 'Think ye to enter Paradise?' says our own holy Koran, 'where no such things have come upon you, as on those who flourished before you? Ills and troubles tried them.'

"We are warned that our numbers are few, and that we are weak. That may or may not be true. But numbers matter little. It is the spirit that counts, and strength comes to the weak who fight in a righteous cause. 'How oft,' says the Holy Koran again, 'by God's will, hath a small host vanquished a large host, and God is with the patiently persevering.'

"Let us, then, record whole-heartedly our association with our brethren and our brave asters who have commenced this new struggle for liberty and religion. Let us persevere to the end, and God's help will be given to us in full measure, for we shall be helping ourselves to a greater self-respect and a greater understanding of the demands that religion makes upon us."

Resolutions

The following resolutions were unanimously passed:

"This meeting of the Anjuman Islam, Durban, records its strong protest against the action of the Government in failing to carry out, both in the spirit and
in the letter, their undertaking embodied in the provisional settlement of 1911, and emphatically approves
of the letter addressed to them by Mr. Cachalla, announcing the resumption of passive renstance until the
gherances set forth therein are remedied."

"The meeting heartily congratulates the brave men and women who have properred the last phase of the passive resistance struggle, for the maintenance of religon and the national honour of the Indian community."

"The meeting respectfully urges the Government, aven at this late hour, to grant redress, and carnestly to meets the Imperial and Indian Governments to use their this nee to that end."

"This meeting of the Anjuman Islam authorises the chairman to communicate the foregoing resolution to the Minister of the Interior and to the Right Hon, the Governor-General, with a request to the latter to transmit copies thereof to the Secretaries of State for India and Colonies

Indian Travellers' Difficulties

Mr Gandhi has addressed the following letter, dated the 27th ultimo, to the General Manager of the South African Railways —

"With two other Indians I was travelling by the Kaffir Mail that left Durban on Thursday to the Transvaal. We were all travelling third-class. We occupied one of the corndor third-class compartments which are osually attached to the Natal trains. My companions and I were put in the compartment we occupied by one of the conductors. At Ladysmith, however, the new conductor came and told me that we would have to shift from the compartment we were occupying to another. On enquiring for the reason I was told that the compartment we were occupying was meant for Europeans only. I drew the conductor's attention to a compartment which was so labelled, also to the fact that our compartment was not labelled at all, and that I had travelled in such compartments several times on the Natal line. I informed him also that the conductor at Durban had placed me in that compartment, but the new conductor said that I was to obey instructions or to get permission from the Station Master to remain where I was. Thereupon, I saw the Station Muster, but I must say that, in rather a rude manner, he told me that I was to do as the conductor asked me, and that I ought to know that the conductors could ask passengers to shift as many times as they chose without giving any reason whatsoever. I did not argue the matter with the Station Master but simply went and occupied the compartment I was in and awaited developments there. Meantime, unknown to me, a friend who happened to be on the platform, and who knew me, disclosed my identity to the conductor who subsequently spoke to me and told me that in asking me as he had done to remove, he was only carrying out instructions. I told the conductor then that, after having known who I was, it was his duty to have me arrested for disobeying instructions, but that he would not do. I was told by the Indians who were on the platform at the time, and who were watching the proceedings, that such difficulties happened to Indian passengers very often. I do not know what truth there is in what the conductor told me. I can only hope that he has misread the instructions of the administration, because, in my humble opinion, it would be preposterous if even third-class Indian passengers may not travel without being disturbed, and without being told that the nicest compartments were always reserved for Europeans

"I hope that you will be good enough to investigate this matter and do whatever you consider is necessary. I leel that high officials such as Station Masters, ought to be told to realise their responsibility and behave courteously towards passengers even though they may not belong to the European race. I hardly think that it was necessary for me to disclose my identity before I could claim courteous treatment from the Station Master."

Pars. about the Struggle

Several cheques of amounts ranging from £5 to have been received at this office from Indiana in different parts of Natal and the Cape, together with sympathetic messages concerning the struggle.

The Johannesburg Press is full of Passive Resistance They give castoons also. One of these represents Mr. Gandhi as the Prince awaking Mr. Hosken no the Steeping Benity.

A largely-estended meeting of the Patidar Association was held at Johannesburg on Sunday. A strong resulation in farour of the struggle was passed. Several decided to go to gaol and funds were subscribed.

The East London British Indian Association has sent to Lord Gladstone telegrams endorsing Mr. Carballa's letter and protesting against the Volkernat

Mr. Polak arrived at Johannesburg on Friday evening by the Natal Mail. A Rand Party Most reporter internewed bus at the Station. Mr. Polak mentioned to the loterviewer the intompty of feeling roused in Natal away to the recent judgment of the Natal Supreme Court and informed the interviewer of the feating that will be roused in England and India by the recent judgment on the marriage question,

News has been received in Johannesburg of four mere Indiana having crossed the border from Maritaburg and six from Tongast.

Immigration Appeal Board

The Immigration Appeal Board resumed its sitings on the 18th ultimo.

Vally Cassim, an Indian, appealed against an order probabiling his emigration into Natal on the ground that he was a person prohibited under the terms of the Immigration Act. He was represented by Mr J. H.

Appellant claimed on the ground of domicile. He stated that he had hved in Natal for ten years prior to November, 1910, when he left for India on a visit. He had carried on a fruitorer's business in Durban previ ously When he left Durban he left a power of attorney in the hands of Mr. Cowley, with instructions to collect certain debts owing to h.m. He also left certain books, and small items of furniture. He had had a Post Office box while in Durban, and when he left he gave the key of this box to another man whom he asked to pay for the box in witness's name. The box lapted in Jabuary, 1913

The Chairman said his colleagues and he had come to the conclusion that there were certs o factors justifying them in admitting this man. Judgment was entered accordingly.

The second appellant was Cassim Mooss, aged 26, a pative of Bombay. His story was that he first came to Natal in 1893, and worked as a hawker in Durhan for some years, afterwards living its other places in Natel. After about seven years he went to Ind a for a year and a half, afterwards returning to Natal. Two years ago he left for India, and was now returning. His wife and family were in Bombay.

After evidence by no Indian who said that the appellass left £25 with him before going to India, saying thes he was to forme to this country, the Board reserved

The next case was that of Sayed Roosses Sayed Vall, who said, in answer to Mr. Nicolson, that he west to links to spok. He was a tallor in Darban, with his brother, Sayed Abdullah, its Bell Street, from

1905 till his departure. He had a half-share of the business, and this was worth \$30. When he wont away he left the £30, but after reaching India his brother sont him £5 or £6

The Durban Immigration Appeal Board gave its

decision in three case on the 26th ultimo.

The appeal by Casam Moosa (Mr. Nicolson for the appellant, and Mr. Ryan for the Restriction Department) was sustained, a majority of the Board coming to the conclusion that he was sotitled to be admitted.

Mr. Darbey asked the Board to state a special case on the ground that an important question of domicile

was myolyed.

The Board decided that the application by Doclabb Hurree (Mr. O'Hea for the appellant, and Mr. Darbey for the Department) he rejected, the objections raited by the Department, on the ground that the appellant was not the man to whom a domicile certificate was usued in 1904, being sustained.

Mr. O'Hea asked the Board to state a case.

In the case of Sayed Housen (Mr. Nicolson for the appellant, and Mr. Darbey for the Department) the Board decided that he had abandones his domicile, and declined to grant his application. Mr. Binne communited adversely on the contradictory evidence given by the appellant. His variations did not help the Board to have faith in him while in the witness box.

An application by Fatima Begum (for whom Mr. Nicolson appeared) was ordered to stand over till judgment be given in the Supreme Court in a similar

The Board adjourned till October 3rd .- Mercury.

News in Brief

Reuter's correspondent at Simla telegraphs that the Vicesoy, Lord Hardinge, in the course of a speech to the Legislative Council, referred to the position of the Indians in the various Colonies, a question in which he said he took the deepest interest. Whilst the Colonial Governments were extremely sensitive on the matter, the Indian Government fully recognised its responsible lities, and it had spared so efforts to protect the interests of Indian subjects in the Colonies, and would contimue to urge its views until redress had been obtained. Lord Hardings stated that the Indian Government had laid stress upon the right of entry into Canada of the wives and children of Indians who had acquired a domicile in Canada. The question of the entry of Indians into South Africa was still under discussion, and he hoped that some of the defects of the Immigrants Regulation Act would be remedied. He wished to assure the Council and the public that the Government was keenly zealous for the welfare of Indians who had emigrated to the Colonies, and concluded: "We shall work steadily and quietly, believing in this way our efforts are more likely to meet with success."

Mr. J. W. Jagger, M.L.A., addressing a meeting in London, said that there were two Indian gravances which should be redressed, namely, the £3 tax on exendentured Indians, and prohibition against their holding land in the Transvaal.

Latest Information

Johannesburg, Tuesday.

Messrs. Medh, Pragji and Mandal Gandhi, on finishing their sentences, were brought, handcuffed, through the public streets to the Court where they were charged under the Assatic Act with non-production of certificates. They were released on their own recognisances. They relate that, while other officials were unexceptionable, Dr. Visser was wantonly rade and swore at them. They complain that the jood was without give.

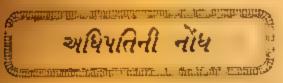
Others are out courling arrest.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

धुस्तक ११ भुंत

ફીનીક્સ, બુધવાર, તારીખ ૧ લી અક્ટાબર, ૧૯૧૩.

과('s yo.) ‡

જમ આપણું ગમેં અહવાડીયે ત્રણ પાઇડતા ખુન વેસની વાત કરી ગયા તેમ હવે વિવાહની ધાળત

વિવાહના સ્વાલ વિચારવાની જરૂર છે. આ લડતમાં એકજ બાબત મુખ્ય નથી પણ

ધણી મુખ્ય છે તે તે અરસ્પરસ કાંળ'ધ ધરાવનારી નયી. એટલે આખી લડત ધણી તેજસ્વી તથા ભારે થઇ પડી છે. જે જે સવાકાતે સારૂ આપણે લડીયે છીયે તે સવાલતે કાેમે ભગળર સમજવાતી જરૂર છે. 'વિવાહના સળલતા વધ્ય વિભાગ પડે છે —

પહેલે, તો હોંદુ મુસલમાન કે પત્સી ધરમના કાયદા પ્રમાણ પ્રયેલ હ્વાદ તે કાયદેસર તથી એ સવાલ છે. જસ ટીસ સરલના ચુકહા પહેલા દુંદી સાદીના સવાત બીલકુલ ન દ્વતા અધી સદી કાર્ડામાં કબુધ રહેવી હવી. પશુ જસ્ટીસ સરલના દરાવ પછી બધું કરી ગયું. એ ચુકાલે સરકારે જાણી જોઇને લીધેર. યુનીયત મહેલાં જે સખતી ન હતી તે યુનીયન પછી થવા લાગી. સરકારની દાનન એવી થઇ કે ગમે તેમ કરીને હીંદોતા પગ દક્ષિણ આદ્રીકામાંથી ક્કાર્ટના. આજ લગી એારતાની ઉપર સરકાર હાથ ન નાખતી. પણ એારત ઉપર હવે તેની કુડી નજર પઢી. એારતાને આવતી બંધ કરે તા તેના છેઃકરાં પણ બંધ રહે એવા ખુતી વિચાર સરકારે કર્યો જણાય છે. તે ઉપરથી સરકારના અમલદારાએ કાવદા તપારવા ને તપાસત, હેંગ.તે માલમ પડતું કે હીંદી વિવાદ એ અહીંતા કાયદા પ્રમાણે તથી એમ કદાચ ગણી રાકાય તે એમ થાય તે સરકાતની મુરાદ ઘણી રીતે બર આવે એ ઉપરથી સરકારે એક એતરતના હક ઉપર હુમલે. કર્યા ને કેસ જસરીસ સરલ પત્સે આવ્યે, તેણે કરાવ્યું કે જે ધરમમાં એક કરતા વધારે એક્સારત પરણવાની છૂટ છે તે ધરમ ગ્રામાણે કદાચ એક એક્સન પરણેલી હેલ્ય તે પણ તે સાદી દક્ષિણ આદીકાનો કાયદા કબુલ રાખી નથી શકતા. આ દરાવની પછી નાતાલ ની કારટના માસ્તરે દેરાવ્યું કે જે સાદી મીરિત રીવાજ પ્રમાણે ન થઇ દાય તેવી સાદીમાં પરણેલી વિધવા અને તે <mark>નાં છાકરાં ઘણીના મરહ્ય ખાદ વારસાના કરમાંથી મુક્ત થ</mark>ઈ શકતા નથી. અને જસદીસ ગારડીનરે લેડીરમીથમાં એમ (રાબ્યું કે એ પ્રમણે પરણેલી એક્ટર કાતાના ધણીની સામે યુરાવા નહીં આવી શક્યાના હક બે.ગયી શકતી નથી. આ ત્રણે કરાવનુ પરિણામ એ અલ્પ્યું કે હીંદી એકરન અને તેના છોકરી આ મુલકમાં આવી ન શક અહીં જે એ.રને, છે તે માત્ર રાખેલી એપરતા ગણાય અને તેનાં છેમ્કરાં તે પોતા ના માબાપના વારસ નહીં ગણાય, આવી સ્થિતિ કાયદેસર કરીતે સરારે જણાવ્યું કે તે એવી મહેરવાનું છે છે તેવા ્રાપદે છે તે, પાસ અગ ઉતી માન્ક જણા જણા દીક એમએક

એરતને આવવા દેશે. આના અરથ એટલાજ થયા કે એરનાને વસવાટના હુકમ મળે પણ તેઓ સખેલી એમરતજ મણાય. કારટમાં તેએકને હક તેથી જરાએ ન મળી શકે તે વારસાને કંઇજ હક નહીં. આવું હીંદીથી કછલ ન થય. સરકારની ઉપર સખત કામળ ગયા. સરકારે મી. એલેક અંદર ને પછી મી. શરકઇનરે સચલેલા ફેરફાર નવા કાયલમાં કર્યાં. પણ આ ફેરફાર રાજી ખુશીથી ન કર્યાં, વિચારપુરવક ન કર્યાં ને ચાલનાં કર્યાં તેથી તેમાં ખામી રહી થઇ ને પરિણામ એ આવ્યું કે હીંદુસ્તાનમાં થએલી સાદી કાયદેસર અફાઇ પણ આ મુલકમાં થએલી ને હવે પછી થનારી આપણ ધર્મોં પ્રમાણેની સાદી કાયદેસર ન ગણાઈ. એટલે આપણ સરકાર પાસે માત્રણી કરીએ છીએ કે તેઓએ જેમ હીંદુસ્તાનની સાદીને વિષે કરયું તેમ દક્ષિણ આપ્રીકામાં થએલી ને હવે પછી શતારી આપણ કર્યા તેમ દક્ષિણ આપ્રીકામાં થએલી ને હવે પછી શતાર સાદી વિષે કરવું એઇમે. આ

બીજો સવાલ એ છે કે કાયદામાં ફેરફાર થયા છે એ એમ કહે છે કે એક ગોરતી સાદી કાયદેસર ગણાય. કુલસમ ભીખીના કેસમાં સરકારે જાણી જેઇને એવા સવાલ ઉઠાવ્યા છે કે જેની સાદી વધારે એક્સતે પરણી શકાય એવા ધરમ પ્રમાણે થઇ હોય તે સાદીને નવા કાયદામાં સ્વીકારી નથી. જે એ અરથ બરાબર હોય તેં જસડીસ સરલના ચુકાદાયી ચતી મુજ્ય ટળી નથી ને સરકારે દગા દીધા ગણાય. સરકાર ભણતી હતી કે આપણે જે માગણી કરી હતી તે હોંદુ <u>મુસ</u> શ્રમાન ધરમ પ્રમાણે અએલી સાદી વિધે હતી. હવે જે તે જ સાદી ને સરકારે નહીં સ્વીકારવાના વિચાર કરેલા હતા તા તેએ આપણને તેમજ પાર્કામેંટને, વડી સરકારને અને હોંદી સરકારતે છેતરી છે, કુલસમ મીબીના સવાલ આપણે નથી ઉક્ષવ્યેા, સરકારે ઉક્ષત્ર્યો છે. તેના ચુકાદો સરકાર માંગે છે એવા આવવાના સંભવ નથી. પણ કરાય એવા ~~ગ્યાવે~~ તેર સરકા**રે** નીચું જોલું પડશે ને કાયદામા ફેરફાર વળી કરવા પહેરા કે જેથી આપણા ધર્મી પ્રમાણે ચંગેલી સાદીના સમાસ તેમાં ચાય

ત્રિજે સવાલ એક કરતાં વધારે એક્સનો છે આ સવાલ કહ્વા તી સાલમાં ઉત્યા હતા. તે એક હીંદાતે વધારે એક્સન હોય તો પણ તેને આવવા દેતા હતા. પણ સરકારે એ સવાલ ઉડાવ્યા. તે જસડીસ વેસલ્સે ચુકાદા આપ્યા કે મહીંના કાયદા પ્રમાણે એકજ એક્સન આવી દાકે. તે ક્ષપર થી મી. કાહલીઆએ સરકારને કામળ લખ્યા તે સરકારના જવાબ આવ્યા કે એવા કેસા સરકાર ખાતમાં હેશે. આ ઉપરથી આપણે સતાપ વાલ્યા. આપણી મહાણી બહુ એક્સન સાથતી સાદીને કાયદેસર મણવાતી ન હતી પણ વધારે એક્સન તે અ. મુલનમા આવવાતી પરવાતથી આપવાતી હતી. હવે સરકાર કહે છે કે તેના ૧૯૧૧ ના કામળતા અપ્યાની હતી. હવે સરકાર કહે છે કે તેના ૧૯૧૧ ના કામળતા અપ્યાની હતી. હવે સરકાર કહે છે કે તેના ૧૯૧૧ ના કામળતા અપ્યાની હતી. હવે સરકાર કહે છે કે તેના ૧૯૧૧ ના કામળતા અપ્યાની હતી. હવે સરકાર કહે છે કે તેના ૧૯૧૧ ના કામળતા હતી.

આમ આપણી સરકાર પાસે ત્રશુ માત્રણી છે. એક એ કે આ મુલકમાં આપણા ધરમ પ્રમાણે ઘએલી ને હવે પછી ચનારી સાદી કાયદેસર ગણાવી જોઇએ. બીજો એક "એક એક્સી વિવાહ "માં આપણા ધરમ પ્રમાણે ઘએલ વિવાહનો સમાસ થવેંક જોઇએ. ત્રીજી એ કે જે હીંદીએ આજ સુધી માં એક કરતાં વધારે એક્સતની સાથે સાદી કરી હોય તે! તેવી એક્સિનોને આ મુલકમાં દ્ર.ખલ થવાની પરવાનગી મળવી જોઇએ.

આડલું સરકાર ન અપે ત્યાં સુધી આપણું એક ઘડી પણું તિરાંત વાળીને બેસતા નથી. ઓરતોની ઉપર હુમઢા છે ને તેથી ઓરતોને પણ લડતમાં દાખલ થવું પડ્યું છે, આપણું ધર્મોનું અપમાન થાય છે ને આપણું પ્રજ્યો ના માસી પહેંચાડે છે તેટ દરજે આ સાદીના સવાલ ખુની કર ના કરતાં ચડી જાય છે. જે પ્રજા પાતાની ઓરતનું માન ન જળવે ને પાતાનાં છાકરાંની સભાળ ન રાખે તે પ્રજા કહેવડાવવાને સાયક નથી. તે પ્રજા નહીં પણ પશુ છે. પશુ પણ બચાને બચાવવા શોંગડું મારે છે, ત્યારે મરદ હશે એ શું ખેઠા રહેશે ને પાતાનાં ચીંચરાને અથવા પોતાની મેજશાખતે વળની મહેશે :

હીંદીને હથિયારના પરવાના નથી મળતા તે બાબત આ છાપા માં ચર્ચાપત્રિએકોએ ખુબ ચર્ચી છે. હથિયાર વિના વ્યમારી લાગણી તેઓ તરફ છે. ખેલાલ અમે તે એવું માનનારા છીચે કે માણસને હથિયારની જરૂર નથી.

પણું તે નિયમ તો જેણે દાલતના સંગ્રહ છાડ્યા હાય તેને લાગુ પડી શકે છે. જેઓ વેપાર કરે ને બીજના હુમલાથી અચવા માત્રે તેને હૃશિયાર વિના ન ચાલે એમાં કંઇ શક નથી. ચર્ચાપત્રેથી ઇલાજ નથી મળવાના એ પણ ચાંખી વાત છે. આગેવાના તેમાં મહેનત કરે તા બની શકે. પણ તે દરમીયાન અમે એટલું અમારા ચર્ચાપત્રિઓને સુચવાયે છાયે કે તે મેએ અમને સરકારના મળેલા જવાબા, સરકારને લખેલ, કામળા મેકલવા, કર્યા, કર્યા છુંટ ચર્ક તેના ચાંકસ પુરાવેદ આસપાસ શું વસ્તિ છે તે—આમ બધી હૃકીકત સાફ અકારે અમને કાખી મેદકલવામાં આવશે તા અમે ઉપાયો લેવા તહ્યાર છીયે. અવસર પણ આ સરસ છે એમ અમને લાગે છે. અ વખતની સત્યાપ્રહની લાતમાં મણી ચીજો જ્યારે આપણુંને ઠીક લાગે હતારે આપણું ઉમેરી શાળો બધી તે અંપતા ઉપાય શેવાય તા હૃશિયાર મળ વાની બાધ નથી.

યી. લલ્લુભાઇ ડાથા ભાઇ (કેપટાઉન) નીચેના સવાલ પુષ્ટે છે કે કાઇ પસ્તુ ત્રસ્યુ વર્ષ બહાર રહેનારના (સાબીન કરી શકે તેડ) રહીશ તરી કેના હક રદ ચના નથી, અને તેને ઉતારવામાં આવે? પરમીટ એક વરસની લીધી હોય છતાં પસ્ત્યુ એવી રીતે જુના રહીશ છે એમ સાબીત કરીને નવા કાયદા પસાર થવા અમાઉ જેણે એક વર્ષની પરમીટ લીધા હોય તે તે માણસ વર્ષની કૃદત સુક્ષ જ્યા પછી અહીંમાં આવે તે તે માણસ વર્ષની કૃદત સુક્ષ જ્યા પછી અહીંમાં

જવાબ—આવેદ માણુસ સુદત વીત્યે આવે તેદ પણ જે પાછે. આવવાના ઈરાદાર્થ રહેલ હોય તે ઉત્તરી શક [». આ અ]

ભાઈ હુસનનું અકામ મૃત્યુ થવાયી અહીંની હીંદી પ્રજ્ય રંડાઇ છે એમ લું વિચારપુરવક લખું છું. બાવીસ વરસનેર જુવાન, જેને ઘણા દ્વીદી તેા જાણે નહીં, જેને ઘણાયે એયેલ નહીં, જેવો કાઈ દહાડા માટા ભાષણા ન કર્યાં, જેવો સાકાને સીખામણો ન દીધી એના જવાયી પ્રજ્ય રાંડે એમ કહેવું એ ભારે તથી એમ સવાલ સાધારણ રીતે થાય છતાં મારા જવાળ એકજ રહેશે. ભાઇ હુસનમાં જે ચારિત્ર હતુ એવું ત્રે' ઘણા થાડા ુવાના કે માટા માણસામાં જોયું છે. દક્ષિણ ચ્યાદ્રીકરમાં તેની બરાબરી કરી શ[ુ] એવા મેટેટ મા**છુ**સ તા મારી નજરે આવતા નથી. અને ધણા જુવાનેકને ઐાળખું ર્ષું તેમાં પશુ કાઇ એવા હશે કે નહીં એ વિષે મારે શંકા કરવી પડશે. તેનાથી ચડે એવા તો હું નથી જાણતા. ભાઇ દુસને પાતાના જુંદગીનું ધારણ સત્ય ઉપર બાંધ્યું હતું. સત્યને સારૂ તેનું જીવન હતું. ભુકાલું, દગા, લુગ્સાય, દંભ એના ભાઇ હુસનને અસાંત તિરસ્કાર હતા. અમાં દંગા **ચ**તા હેાય ત્યાં તેનાથી ખેસી ત શકાતું. માણુસા જીઠું ખેસી છે એમ જ્યાં તે ભુવે ત્યાં તેનું માર્યું ચઢતું ને તેને પાંખ ફ્રેત્ય તા ત્યાથી ઉડી જય તેમ થતું. આપણી સાધારણ ટેતળ એામાં જે બુલલ્લા ચાલે છે તે ઉપર આ બુવાનને એટલા વ્યભાવ હતો કે તેને ઘણી વેળા ડરબનમાં રહેવાતું મનજ ન થાય. કાંઇ પણ માણુસ સારા છે એમ તે સાંભળ તે માને તા તેની ઉપર તે પીદા થઇ પડે. તેની સરળતા તેનીજ હતી. તેનું દિલ એક ગરીખડી ગાયના જેવું હતું, તેને વિષે પાષના છોટા મારા અનુભવમાં નહીં આવ્યા. તેના નિર્દોષ જીહિને તેનું નિખાલસ દોલ તે તા તેનાંજ હતાં. એક ખીલતું ગુલાબ કરમાયું છે. પણ તેની ખુશબે રહી છે. તે ખુશ્રભોના લુંટડા આપણે હજુ લર્ખ શર્પાયે છીયે. જે જે માણુસ ભાઇ હુસેનના સદ્દવાસમાં આવેલ તેની પાસે તેવો સુવાસ મુકેલી છે. કુસંત્ર હુસતને જરા પણ ન અડી શકે એક વખતે મી. દાઉદ 'મહમદે હુસનને લખ્યુ " દીકરા તું વિલાયતની લાલચામાંથી ખયજે, કસાેખતથી ડરજે " આના જવાબ મી. ફુસને લખ્યા તે મને વાદ છે. " ભાવાજી, તમે તમારા દીકરાને આળખતા નથાં - દુસનને કુસંગ ખગાડી 🐠 તેમ નથા વિલાયતની લાલચર્મા તમારા દીકરા લપટાય તેમ નથી." આવા તેના જવાબના ભાવારથ હતા. આમ દ્રલ્તાપુરવક દુસનજ લખી શકે. હુસન પાતે મારસમણી હતા. કુધાતુ—લાખંડ-ને અડકે તેા તે સાનું ચઇ જાય, આમાં કાઈ પણ જગ્યાયે મે વધારે પડતું લખ્યું છે એમ વાંચનારે ત માનવા મારી વિનાહી છે. આવા સદ ગુણેની સાથે ભાઇ દુસનમાં સ્વદેશ પ્રાંતિ રૂપી અગ્નિ બલ્યા, જ કરતા હતા. જે હીંદુરતાન તેણે જોયું ન હતું તે હીંદુ : સ્તાનના ચિતાર તેણે સ્વપ્તામાં ચિતર્યો હતા. તે જીવાન હીંદ ને હીંદોને સારૂ મરવા તંદવાડુ હતો. હીંદ કેમ વધે, હીંદના પુત્રા કેમ દીપે એ તેની અંખના હતી. તેને હું ચુસ્ત સુસલમાન માનતા પણ તેનામાં બીલ્વ, ધર્મો વિષે भुद्दध तिरस्कार न हता. तेने हींडु, सुसबमान अिन्ति-પારસી બેંગ્ને હીંટી સગ્યા હતા. તેઓ સાત હોય તે 👡 બસ હતું તેઓ દૃષ્ટિ તેથા તને ભારા સમાન દ્વા આવ

મુખુના જે ભાંડાર હતા તેના જવાથી આપણે રંડાયા એમ કહેવુ કેન્સુ વધારે પડતું ગણશે !

आઇ કુસન મી. દાઉદ મહમદ જેવા મહાન વેપારીને લાં જન્મેલ છતાં તેને વેપારની ઉપર બચપશુર્ધા અભાવ હતો. તેના વિચાર કેળવણી ક્ષેવાના થયે. તેના પિતાથીયે તેને મારા હાથ નીચે શીનીકસમાં રાખ્યે. શીનીકસવાસી બધા તે તે એકદમ ચદ્રાના યદ ગયા. પેતનની સરળતાંથી તેણે તુરત સુવાસ ફેલાવી દીધી. મારા કુટું બમાં તે ભળી ગયે! તે મતે પામમા દિકરા મળ્યા જેવું થઇ રહ્યું કેટલાક માસ રથા પછી તેણે મને લખ્યુ " મને શીનીકસ પસંદ છે હું ~~લાંજ છ~~ંદગી ગાળવા માનુ ~~છુ~~. પછુ મારે હમણા તા વિલાયત જવાની મરજી છે. હુ ત્યા ન ખમડુ એમ તા મેં ખતાવ્યું છે એવી ઉમેદ છે. હવે તમે રજા આપા ને भावाछ पासे रका अपावा ' शिनीक्सक तेने साइ अस न હતું. તેને તેા અક્ષર જ્ઞાન ખુબ બેળવવું હતું. તેને પાતા ની કાવ્યશકિત અજમાવથી હતી. ' યે બહારે ખાસ દુનિયા' એ કાવ્ય લખીને તેણે મને માકલ્યું. શીનીકસમાં તેણે બધા તે શીખવ્યુ હતું. તેની છેલી કડીમા તેણે 'યાદ કરતું એ નગીર ' ને ડેકાંણે ' યાદ કરતું એ દુસન ' લખી માહ્ક્યું. મેં તેને પૂછ્ય તેણે મને જાશાબ્યું કે તે તેનું પાતાનુ કાવ્ય ન **હ**તુ, પશુ તે કાવ્યના વિચાર તે તેના પાતાના મથું હતા. તેને તેા નકીર ધવું હતું. તે સાઇ વિલાયત મયો. બારીસ્ટર થવાના કરાદા રાખ્યા. મારા માેહ તેમ ન હતા. મેં સમજ પાડી ત્યારે મતે કહ્યુ "એ બધુ તમારે સાર પર પણ મારે સાર નહીં મને તા બારી સ્ટર થવા દયા." "પછી છું કરશા, ભાઈ?" "તે તમે ~~નો~~ઇ હોલો,' "વડાલાત કરીને પઇસા કમાસ છે?" તેણે ઉચે સુરે 'ના છ ' કહ્યુ તેના ભાગકારા દ્રવ્યુ મારા કાનમાં વાંગ છે. " મારે તા દેશ સેવા કરવી છે. હું વકીલ થઇ, રાત મેળવી, રીતીકસમાં રહીશ તે મારા દેશી ભાષ્ટ્રઓના દુખમાં ભાગ લઇસ" દાઉદ શેઠે ભાઈ દુસનને વિદ્યાપત શ્રાક્યો ત્યાં પહેલ્યતાંજ તેણે અભ્યાસ શરૂ કર્યો ખુખ વધામાં વિલાયતના પાસે એક સુદર મેદાન છે ત્યા જઈ એકાતમાં ખેસે. તે સ્વ'નાવસ્થ થાય, એ સમાધિ દ્યાને લગતી દશા છે. પે.તાને પ્રિય કાલ્યામાં લીન થઇ જાય. ને કાર વખત ત્યાં એસી પેતી બનાવેલા કાવ્યા મને બતાવે ઇપ્રેજી કાલ્યેત્વે પારખતારાતે મે તે કાલ્યા, માથી એક એ ખતાવેલાં તે તેઓને પસંદ પડેલા ન મને તેઓએ જપ્યા વેલું કે દુસેનમાં કાવ્યરાકિત ખીલવાના સંભવ છે ખરા विक्षापत केंद्रा शहरभा तेचे केंध्रंत एसंड धरेब हती. अते વિશ્વાયતની લાખા સાલચામાર્થી એકમાં એ દુસન લપટાયા 🗞 મુએવું મેં તથી અનુબલ્યું.

પણ ' તમેરી કાળ ભાઇ હુસનની પાછળ લાગ્યેં હતો હુ વિલાયતમાં ,હતા તેજ અરસામાં તેને ધાસણી રાગના ચિન્દુ જણાવાં, હું ચમક્યાં. હવા ફેર કરી ત્યાના સારા માં સારા દાકતરની સલાહ લીધી પારીક્ષાના દાકતરની સથાહ લીધી પારીક્ષાના દાકતરની સથાહ લીધી પણ દરદું ઘર કરયું હતું. સુધાતા ચયા પણ પાળ ગયા. હુસનનું નુર કરમાવા લાગ્યું. તેનુ શફુર મયું દુખથી ધેરાથા. તેને જીવવાની બહુ આદા હતી. પણ માજમજાને સાર નહીં તેને તો દેશની સેવા કરવા માટે જવા હતાં. દક્ષિણ આદાંકા આવ્યા વળી તખીયત સુધાં જ્યાં કરતાં સુધાં જ્યાં દેશની યાત્રા કરી. ત્યાંથી લખ્યું " હીંદુ

સ્તાનના મહેલા જોયા હું નથી આવ્યો - હુ તે! હીંદુસ્તાન तु हिल जेत्या आव्ये, खुं ते जे हैं छु " त्यायी भड़हा શરીક ગયા ત્યા તેણે પાતાનુ શૃષ્ધ દિલ ખુદા પત્સે ઉધા ડેલું હજની અસર તેના મન પર બહુ ધએલી. ત્યા**થી** લખેલા કાનળમાં તેણે જણાવ્યું હતું "કે જે પેત્રમ્યરે કરાડા માણસને દીનને ખાતર આ પતિત્ર જગ્યામાં દર વસ્સે ચ્યાવતા કરી દીધા તેની શકિત કેવી દોવી જોઇથે ^ક તેની પેત્રખ્બરીને વિવે કાચુ શક લાવી શકે ^કે મારૂ દિલ તે**ા** અહી આવીને ભદુ સુખ પાન્યુ છે" પછી સ્તબુલ ગયા. અહીં **બલગેરીયાની લડાઈ ચાલતી હતી** ત્યા ભાઈ હુસન એ તેના પિતા અને બીજા સાયીઓના સક્ષાહકાર, ભાગીયા ને મિત્ર થઇ પડયા. ત્યાંના માટા અમલદારાનાં મન તણે ફર્યાં. ને હોંદનુ નામ તથા હોંદી મુસલમાનનુ નામ તેણે ઉજવળ કન્યું એ બાળકની ઉપર ક્ષાંકા કેમ આફરીન થયા હશે! હુ તો કહીશ કે તેના સત્યના તેજથા. પછી ભાપ દીકરા **નુદા** ૫ડયા દાઉદ શેઠ ડરખન આવ્યા. આઇ ફુસનને તા વિલાયતમાં અભ્યાસ પુરા કરવા હતા. પણ ખુદાયે જુદુ જ ધારેલું. ભાઈ ફુસનને એકદમ ક્ષાફી પડવા માંડયું. તળી યત ખુભ લચ્કી. દાઉદ શેઠને તાર મળ્યા. તેણે કપાળ દ્વાય મુક્યો, તે સમન્ત્યા કે સખત ખીમારી વિના હુસન પાછે ન આવે. એ ઉથલા છેટ્ટા નીવડયા. ડરબન આવી જે ખાટલા મળ્યા તેમાંથી ઉઠાયુંજ નહીં. સરસમાં સરસ દાક્રનરાયે દવા કરી. ભાષ નર્સ બન્યા. બાર્ય જે નાકરી દીકરાની કરી છે એવી તેલ્કરી કરનાર બાપ મેં ચાડા જોયા છે. હુસન તે દાઉદ શેઠના આખની કીકીજ હતાં. તેની ઉપર રાત તે દિવસ જોય. કરયું. એક ઘડી પણ કુસનની સે.ક મેલી નહીં, પહ્યુ તગદીર ચ્યાગળ તદખીર રાક છે. તસીન એ ડગલા આગળજ ચહે છે તે તે એવાં માટાંડગલાં 🚱 કે તેને પહેાંચત્ય નહાં

क्यारे क्यारे हु उरणन कती त्यारे क्रिकेल, स्थे मते कात्रा નું સ્થાન હતુ એક વખત દુસનની આખમા પાણી જોયા. મેં યુઝ્યું 'કેમ ભાઇ મરવું ઠીક તથી લાગતું ?' હુસતે હસીને જવાબ દીધા 'મને માતના ડર નથી ' વળા રડયા 'પણ મેં તા કંઇ કરમું નથી. આરે તાં દેશની સેવા કરવી છે.' મેં તેને દિલાસા દીધા કે 'ભાઈ તેં તા દેશની સેવા **ઘણી કરી છે.** તારા જેવા જવાતને હીંદ જણે તેા હીંદના હાલ આજેજ સારા થાય. તું મરે તેા પણ મારે અને તેા જીવતા રહીશ. મ્મા શરીર નક્ષમું થયું હશે તેા પડશે. રહ તા અમર છે. મારા હિસાબ પ્રમાણે તા બીજી આવા ભવ્ય શરીર મળશે તે હીદની વધારે સેવા થશે. એથી કંઇ દુસનને પુરા દિલાસા ન મળે તેને તા હાળ તેજ સાથે હતું. ઓંટેલે વધારે કરવુ હતુ તેણે કંઈ પાતાના સત્ય-તા 'ધામતકાર અતાવ્યા હતા ' હવે તે કેટલાક અતાવે ! દક્ષિણ આદીકામાં કાઈ પણ મહ્યતને માન આજ લગી નથી મળ્યુ તે હુસેનના મધ્યતને મળ્યુ છે, હુજારા દ્વીદી પક્ષવાર મા એકડા થઈ ગયા. તેમાં મુસલમાન હીંદુ પ્રોસ્તિ બધા સંખ્યાબંધ દાજર હતા. તેને કાેક ખાસ મનાવવા નકે.લુ ગયું. તેઓ સાભળતા પાતાની કેલેજ મચ્યેલા. દુસેને પાતાના માનને વખત બતાવી દીધું કે હીંદુ મુસલમાન આરિત બધા હીંદના જપ્યા તે અકજ છે મગળવારન દહાડે એક નહેતો એક મણીમય હીંદીની યાદગીરીને માન આપવા નાન મેતા, મદાસી, મુંબઇગરા, કેલ્લાનીઅલ એત્રત ભધા મહેં**ાં ગયા. આસ ફામ માડીએ** મી. દાઉદ ના લગલા પાસે કલવાઇ. હીંદી દુકાને એ કલાક બધા રહી. હીંદી મારજેટ પૂર્ણ કારમાં રેશનની સધાતીથી એ કલાક બધા રહી.

મામ **કરમના લુલ લાઇ દુષ્યને સત્યસ્ય ૧૬** થ્યા કડેશ કાયોકાળને લિમે બતાવી સ્થાપ્યા છે. તે કુસન સીંધા મુવા નથી તે પાતાના વ્યરિત્રની વાસનામાં છત્વરો - હુસનના શુલુ લખતાં મારી કલમ માક્તીજ નથી તેની ઉજવળતાના ઘણા દા માલા મારા મન ઉપર માન્યા કરે છે. મ્યા લખાસ્ત્રી દેહ વાંચવાર સમજૂરો મેવી મારી ઉપેક છે. હુમાનના જેવા હોંદી વધા થામ, આપણે મોટા પણ અને ભુવાના હીંદુ ર્યું. સુરુલમાન શું, સાઇ હુસનના મારિવની નક્લ કરીયે, તેને યાદ શખી તેને પત્રહે કપેક પણ ચાલીયે તે છાપણ માં ભેદ શ્રુપ્તિ ન રહે. મ્યાપ્રણે સત્યને વળગીયે ને વ્યામણું સરવસ્ત દેશને અરપીમે, ભાઇ હુસન મરણુ પથારી એ દેશના ખતાં ત્યારે રસ્તમછ શેઠ ફરી જેલ યાળા કરવા ता. १६ स्थि सीसाव्या ते चणते छाई हुमनने मल्या, त्यापै તેએ કહ્યું કે "સકાછ, તમે તાે અમા છા પણ હું તેને વ્યા મધારીમેથી ઉઠ્ઠું તે હું પણ તમારી સાથે જેલમાં **સ**ર્ઝ **ન્તર્શ. યત્રે દેશને સાર્ જેલમાં મરવાનું મધા તા** કેલું સાર્' 🖁 " અલે હીંદ સે કડા હુસતને જગ્યા કરે. /

મી, દાઉદ મહામદને દૃક્ષિણ અમાદીકાના વધા ભાગમાંથી સે કેડા તાર ફિલસોજના સલ્યા છે. તે બધાનાં નામ અમુપલા જતાં છાયાને ધાયો લાગ રાકાલાના મંલન છે. તે તારા માં એરાએલા વાર પણ છે. આ સમા સાદલનારના આવાર માં એરાએલા લાગ પણ છે. આ સમા સાત છે. અમે આવાર માં છે. અમે આ અમે ક્યાં પી. હસાત મહામાં પ્રાપ્ત છે. અમે આ અમે ક્યાં પી. હસાત પી સ્પાપીએ છીમે તે લાંમનાર સંધરો એવી સાત્રે ફિમેફ રાખીએ છીમે.

ઇસીમેશન અપીલ કેસા

મઇતા. રૂડમાંને શુક્રવારે ઇપીગ્રેસન બારડે કાસમ મુસાની અમીલ સાંભળી હતી અને વધુ પ્રતે તે મંજીર રાખવામાં આવી હતી.

ખીજો કેસ દુલભ હરીના સાંભર્ગા હતા તેમાં ઇમીએશન અમલદારે વાંધા ખતાવ્યા હતા કે મજકુર દીંદીને ૧૯૦૪મા ડાંચીસાક્લ સ્ટીપીકેઠ કાલી આપવામાં આવવામાં આવ્યું હામ એવું સભ્યીત થતું નથી. ધારો આ વાંધા સ્વીકારી અસ્છ નામ બુર કરી હતી.

ત્રીજી અપીસ કેમ્પદ દૂસતની હતી. તેમાં બેરરે ચુકાદા આપ્યા કે મજપુર અરજદાવે તેના રહેવાશ તજી દીધેતા હોલાયી તે અહીં દાખસ થવા હકદાર અથી. અરજદાવે બુબાનીમાં પરસ્પર થીરાયી હક્કીકત કહી હતી તે ઉપર મી. ખીન્સે ડીકા કરી હતી અને જબ્યુલયું હતું કે અરજદારની વાતપર લારડને વિધાસ અમની સકતા નથી

વ્યાઇ ફાતમાં વેગમની ચાૈયી વ્યપીલ સુપ્રીમ કાસ્ટમાં એવા એક કેસની સુનાવણી થાય લાં સુધી મુલત્વી સખવામાં આવેલી.

ગેસરસ છેડટાબાઇ અને દાદુતી સામે સાતેરી કાયદા સંભૂષમાં થયેલી અપીલના ચુકાદા તેમનાં લાભમાં મળ્યા છે. અને તે માટે બ્લ્યુ બાઈઓએ તેમને તારથી, ફેલીફાનુઘી કુ કામળથી સુભારકભાદીના સઉશક માકલ્યા હતા, તે સાર એ ભદુ સાલેલીતા આ પત્રદારા તેઓ આબાર માને છે

ઉમરાવની સભાનાં ભાષણે

क्षेत्र् सीवनकामनी दिसायत

सार्ड क्रेक्क्प्रीक्ष, चातानुं स्थापन् पुरं करयुं त्यार पछी મુંબઇના માજી અવરનર હારહ સીહનદામ બાલ્યા કે :---મારી પહેલાં ભાલનાર નામદાર ઉમરાવે જે કહ્યું તેને હું અંતઃ કરશુપુરવક મળતા આવું છું, અને માનું છું કે એ સવાલ આ સલામાં ચર્ચામાં જોઈએ કેમકે તે એક ખડુ અગત્યના સમ્તનતી સવાલ છે. હમર્ણા કેટલાંક વરસા થયાં હીંદમાં જે નથી રહેલ તેને ખ્યાલ પશુ નહીં આવી શકે ફેદરિયાનું આદી કાર્મા હોંદીએ။ પ્રત્યે 🔊 વરતભ્રુક ચલાવવામાં આવે છે તેથી હીંદુસ્તાનમાં કેટલી અને કેવી લાગણી પ્રસરી રહી છે. 🤣 હોંદીએમ સરકારના વિરાધી થઇ બેઠા છે તેઓને આ બાળત -સરકાર સામેના એક સરસ હથીયારદ્ધ થઇ પડેલ છે. અને તેઓ તેના ઉપયોગ ખરાબર કરી જાણતા લાગે છે. દક્ષિણ અહિકાના હીંદીઓનાં દરખક્ષા બતાવીને બ્રિકીશ સરકાર કેવી નમાલી છે અને હોંદી પ્રજા પ્રત્યે તે કેવી એકરકાર છે એવી ઉરકેરણી કરવાની તેએકને તક મળ છે. પણ અદર્થાયે વધારે સંભીર વાત એ છે કે હીંદી પ્રજાતો માટા ભાગ જે વકાદાર છે તેની ઉપર આ સવાલથી બહુ માડી અસર થાય છે, અને ભાષણે ખ્યાલમાં ગખવું જોઈએ કે આ ક્ષેકિની મદદ ઉપર સરકારના અહુ આધાર છે અને હવે જેમ જેમ મુશ ક્રેલીતા વખત અલવેતા જાય છે તેમ તેમ તેમાની મદદ પર સરકારતા વધારે આધાર રહેવાના છે. આ સવાલની માડી ભસર અમ્ખા હોંદુસ્લાનમાં કુલાયેલી છે. રજવાડાની ગ્રજ માં તેમજ સરકારની દેખરેખ તળ રહેતી પ્રજામાં બધે તેથી भिक्र धरणा अस्सा पेट्ट थयेथा छ, अने आया हाँदुस्तानना **મ્માપણા રાજ્ય વહીવટમાં તેમજ પ્રજા તરકુના આપણા** ત્રાેબા માં ગંબીર ધકુંકા પહેંચે એ સભવિત છે. આ હું કહું **લું તે મારા જાતિ અનુભવની વાત છે. સું**બંધમાં આ **ફાવાલ સાત્રે પે**ક્કાર ઉઠાવનારી જંગી સભા મળી હતી તેના वितार ६७ भारी नकरें तरे छे. अधी डामना हींडीकी। ત્તેમજ વૈપારી વરગના હોંદીએ। કે જેઓ રાજદવારી ભાખતા માં કદી ભાગ ક્ષેતા નથી તેઓ પણ દક્ષિણ આદિકાના હીંદી માના દુ:ખની કહાણી સાંભળી ઉશ્કેરાઇ રહવા છે. ઘણા ઢાૈકા કાયદાની ભાળતા સમજતા નથી દેવા અને તેએન જ્યારે એ કહાણી સાંભળે છે ત્યારે દક્ષિણ વ્યાદિકાની સર ફાર પાતાના દેશો ભાષ્ટ્રિયાને બહુ દુઃખ કે છે એમ માને છે. ~~ગામણા હોંદી પ્રજા ભાઇએ~~ોને પરરાજ્યમાં જેવું માનુ મળે છે તેવું આપણી પાતાની ટ્રેસલ્તનતના વિભાગમાં દેમ નથી મૂળી શકતું તેના ખુલાસા હીંદાએકને સમજવવાનું બહુ મુશ ફ્રેલ થઇ પડે છે, અને હડીકતમાં છે પણ એમજ કે પરદેશ 🕊 જેવું માન તૈએકને મળ છે તેવું હિટીશ સલ્તનતના ~~ભાગે~~તમાં નથી મળતું.

કું પાછળના એટલે ૧૮૮૪ ની લંડન કુ-વેશનથી શરૂ યતો ઇતિહાસ ઉખેડી ચર્ચામાં ઉત્તરવા નથી માગતો. જ્યાર થી દક્ષિણ આદીકાનું યુનીયન સ્થપાયું ભારથી આ સવાલે શકું રૂપ પકડ્યું છે. અને હાલની સ્થિતિ વિધે સહુથી આગ તપ્લ લખાલ આ સભાના મુખી નામદારે ૧૯૧૦ ના અફટી બરની તા. છ મીએ, જ્યારે તેઓ પેતિ સંસ્થાન આતાના પ્રધાન હતા ત્યારે કરેલું તે છે. હે લુમારમાં હાલના કાયદા मी बीटीकी इपर करे कुर्यालने। यो में ने विधे स्मन्द्र दीते स्क्रेममां आवेश में, अने वडी करधारता के विधारी। हता ते प्रश्न तेथा थे। प्रभी दीते शृदाव्यामां क्यावेद के अभ गात् ने पूर्य क्या वरस हत्नु भया नदी. तेमा क्यायेद्धं हत्

" આ શાના સવાલ ચાલુ રહેવાથી લાગા એશિઆકીના તે જેલ બેનમવી પડી છે અને લહાતે હદમત્ર પણ ચર્લું પડશું છે. અને એ યાદ રાખલું ભેઇમે કે સાધારણ રીતે સ્વમાનની લાગણીવાળી તેમજ કામદાતે માન આપતારી મિટીસ પ્રજ તરીકે પ કાયેલ લેકોને એ દુંખે સદન કરવાં પડયાં છે; વળી હુંદી સરકાર સાથેના વડી સરકાર ના સંબંધમાં પણ તેથી અનુ જવા પહેંચે છે."

ડ્રાસવાલના હીંદી અ.ગેળાનાએ વચન આપ્યાં હતાં કે અમુક ત્રણ જાતની છુટ જો તેએ.તે મળે તેમ તેઓ સનિષ્ય પામે એ વિષે તે તુમારમાં ખાસ ભાર દેવામાં આવ્યા હતો.. નાનાલની હાડમારી વિષે તે નામદાર ઉપરાવે મુનિષ્તના પ્રયાંના પર લખ્યું હતું કે —

"ते देशते आणाद इरवामां होंदी प्रलामे के कारे मेवा अज्ञानी हो तेनी इदर इरीने तिओती आस इ.ड भ्रांकी णने तेम दूर इरवामां आवशे अटकुळ नहीं पज़ पुनिकान सरकार पेलानी रम सवावीने अने पेला नी सन्ताना पुरे। उपयोग इरीने हींदीओ साथै निगद अरेली शीते वस्तरों, अने आस इरीने जुदी जुदी भ्यु नीसीपाथीटीओ हींदी साथै सारी रीने वस्ते अने। प्रथान इरीने

નામદાર ઉમરાવે પાતાના તુમારમાં આખા ધુનિઅન માટે અક્લ ⊌યોમેશન કાયદા કરવાની અલામસ્કુ કરી હતી તેમા તેમણે અંભાળપુરવક જસ્ટલ્સું હતું કે.—

" દેષ કેલ્લોના તેમજ નાતાલના હીંદરથોની હાલની સ્થિતિને દરાન પહોંથાડે અથવા નખળી કરે એવું કઇ પાલ પસુલું વડી સરકાર સ્વીકારણે નહીં."

આ ખુલ્લી વાત પર તામદાર ઉપરાવે પૂળ ખાત ખેરવું દતુ અને હાલના મામદામાં એ છે બાબત ખાસ ખ્યાલયા રાખવા જેમ છે વળા આપ આહેલને કંટાલા લાગવાની દાયત હતાં તે તુમારતા બીલ્ને ભાગ પણ વાસી સંભળાવ પતું મને મૃત થાય છે, કેમકે તે ભામમાં 'મીત્રેશનના સવાલ ઉપર વડી લરકારે પોતાના વિચાર તકન મકકમપછી મનાવેલા છે. તેમાં લખ્યું છે કે:—

" સલ્તતનના એક ભાગની પ્રભાવે બીજા ભાગની અંદર ભારકાયત કરવામાં આવે તેવી વહી સરકારને તેમજ હોંદી પ્રજાતે ક્યત્માં કુ ખ ઉત્પાતન થાય કેમ છે એ વહા પર ખૂબ બાર દેવાની ક્યત્રે વહી સરકાર એ પણ સ્વમારે કે ફિનારન કેવા સ્વરાત્સ હેવાગવતાર કુલકતે પ્રેણતાની દક્ષા ફેલે વસવા દેવા અને ફે.તે ત દેવા એ નિરાયુય કરવાનો છે, છતાં અટકાયત કરવામાં હોંદી પ્રજાતી તર દક લાગણી દુખાવવામાં નહીં આવે એમ તેએ માનેછે." પ્રતે લાગે છે કે આ તમાર મોકલવામાં અત્યો તે પછી પ્રતે લાગે છે કે આ તમાર મોકલવામાં અત્યો તે પછી હતી વસર લાગ તે પહાર પાડી સકી નહીં તે ખહાર પાડી સકી નહીં તે ખહાર પાડાયા આવ્યો હતો. હું પાસસ માનું જાં કે લહી સર પાડાયા આવ્યો હતો. હું પાસસ માનું જાં કે લહી સર પાડાયા આવ્યો દર્ભવ ફામા સમયા હામાર દાદી સરહાર તગર માને ક્યાર માં સામાર કહી સરહાર તગર માને ક્યાર માં સામાર કહી સરહાર તગર માને કાલ માં આવ્યો હતો. હું પાસસ માનું જો કે મુસ્સો હું દુલ્લાન

માં પ્રસરેલા છે તે એક્કો થાય. તેથી કંઇ નહીં તો એનર્સ તો ધામજ કે દક્ષિણ આદિકાના હીકીએ, માટે સરકાર કંઇ કરતી તથી એવું એ મોલાય છે, તે ભાલવાની તક ન રહે. દ્વાર કહેવામાં આવ્યું તે કુમારતે, જનસ્લ ખેલાઅ

१६१ ज़ ती ता. १० भी डीसेम्परे को कवाम मान्यों हते ते व्यक्त आखायेस सामनारी हता, तेमणे द्वाप्त हते हैं :--

"त्राध्य भ्रद्धांकी क्षेपर क्षेत्र क्रिरेश करे सुक्षताकी। क्ष्मी क्षेत्रे से प्रधालीने मेरिक स्थाने साकत्यी साथे छे'' भ्रधाली व्यक्षित साक्ष्मिस क्ष्मिस क्ष्मिस क्ष्मिस स्थान व हाँहीक्सीना रहेचास साक्ष्मिस के सुश्के होंगी नहें छे ते विभे बड़ी सरकारे सुक्षेत्रे निराहरखु अक्षा प्रक्षेत्रे स्थी कारमा केस्स्य क्षमि प्रक्षेत्रे."

મા બર્ખુ સંજાળાવતાં મેં કદામ કંટાલા ઉપજાબ્યા હશે भेवा भने काम रहे छ ; पछ अरहे बोट शुल मेर कपुं अरुषु હતું કે વડી સરકારે માેતાની સરછ સંભાગપુરવક સમજાવેલી છે ભાને આ સવાલના મુખ્ય સુદદાઓ વિષે બન્ને પક્ષ વર્ષ થી એ પ્રસભ્યતી થયેલી પ્રેકે તેને તેનોક ત્રણગી વહેશે એવી આશા રાખી શકાય. તામદાર ઉમરાય કહી ગયા ફે રહ્યા તું ભીલ પ્રસાર માં સાક્યું તહીં, તે પછી ૧૯૧૨ લી સાહમાં પણ તે મીલ મામ્ર ફરવાની ચહેનત મડી ભાંમી अने ६वे १६१३ नी माझभां भिष्टिशत रेअ्क्रेशन स्पीदिती વાયા અલ્લો છે, અમાદનાં બીલ તરફ ભતાવેલાં વૃક્ષસુમાં અને હમણાનાં વલસુમાં કેટલા વ્યલા કેર છે તે જોઇ વ્યવસાયા પૈકા થયા વિના રહે તેમ નથી. યહેલાના કાયદા અભાળ પુરુષક તપાસવામાં આવ્યો હતા અને વેતી મર દ્રીકા કરવા ની તક મળી હતી, તે હોંદી પ્રધાતની પર પણ મેમકાવામાં અક્ષ્મી હતા, મામ હાલના હામદાના મુગદણ ગઈ તા, ૯ ગી એમિશ્રિ કેપટાઉનથી માંદ્રયાન આતાંના પ્રધાન મર માેક્લવા માં આવેલા અને તા. ૮ મી શ્રેયે ના હાઉસ સોમ ક્રોગ્રેસમ લીમાં કેતું બોર્જુ વાંસન સુરં થયું હતું. તા, ૮ મી ત્રેલે **િક્ષ્ટ્રાનીવલ સેક્રેક્ટરીયે નીચે પ્રયાણેના તાર મુનિવન્ મુધાનામર** भाक्ष्ये द्वे :-

" को है व्या जीख को हीटीक्योंने क्षेत्रेपुरे। के त्याप नहीं याद ते। याद कावा कुरुकी कोतां हीटी सावादाता निवेध तरीहे क्या जीख स्वीकारका वार्डी सहधार तर्राधार के!"

વખત થોડ્રા હતા તે મારૂં પણ પ્રખત લિચાર કરવાને વર્ધ સરકારની મુંબુરી સ્થાપવાનું મુલ્લની રાખી શકાર્યું હોત્ મારી સાગાઉ ક્ષેત્રવતાર ઉમરાવે સમજાવી દીધુ છે કે નવુ મ્યી**લ ૧૯૧૦ તો આલમા વ**ડી સરકારે ભાવેલા વિસ્ત**રા**થી क्षती तेनी इसे स्पेका हरारे, यी देख दिराधी है મ્મીલની પાંચમી ક્લસમાં જે ખુલાસે અ.પેલ્રા છે વેડી દક્ષિણ અમિકામાં જન્મેલા હોંદ્રીઓને કેમ કે,હોતીમાં દાખલ થતા અઠકાવી શકાશે ક્ષેવા ક્ષેત્રડ એમ્પટીલના મતતે હ ભવાતા વ્યાનુ હૃ, આ હક દ્વારા દીદીઓ બાસવે છે સ્થતે હવે ? લઇ ક્ષેત્રામાં આવે એ ખેરતી વૃત છે. પ્યાસ ફરી ત્રિ જ્યારે કેમ કાક્ષાનીમાં તેવી કંઇ મુદ્ધીખત ફિબી થયેલી નથી ત્યારે તે વધાર દુ.ખદાયક વાળ કહેવાય બીજો સુદદ્ય એ છે કે ૩૦ મી કલમમાં ડામીસાઇલ વિષે જે પુલાસો ામાં છે વેચી જે હોંદીએ(તે ગીરમીટમાં ધ્રે **ક્ષ**ડી પ્રા. કતા हर स्थापयाचे। है।यू के तेने। रहीय त्रीहेने। त्याक स्थी क्रणवानुष्ठी एव प्रदे जीम रहे ्डल क्षमंतुर क्षप्रेम वृत्तार्याहा એરના લાસમાં થઇ શકે છે એમ કહેવામાં આવેલ છે, પણ આવી અમસ્યની બાબતમાં બે અરથવાળાં વાક્યા હાેવાં જોઈ એજ નહીં. જો સંસ્થાન ખાતા તરફથી આ ક્લમ તપાસી ને જોવામાં આવી હેાત તેા તે બેાડ તરતજ જોવામાં આવત

મુખ્ય સવાલ હવે એજ રહે છે કે વડી સરકારે ૧૯૧૦ માં જે કરાર કર્યા હતા તેના અમલ થયા છે કે નહીં, "કેપ અને નાતાલના હીંદીઓના જુના હેરાને કંઇ હરકત પહેાંચાડે એ વડી સરકાર સ્વીકારી શકશે નહીં" એ સર્સ્થાન ખાતા ના શબ્દો હું આગળ ટાંકી ગયા છું. સાહેબા, આ લોકા ના ભુતા હકાતે આ નવા કાયદાથી ધકેકા પહેંચે છે. 'સ્વીકારી શકારો નહીં 'એ શબ્દોનો શું અરથ થતા હશે તે હવે નથી સમજાતું. કદાચ એના અરથ એ થતા હશ કે એ બીલ સરકારને ગમ્યું નહીં. અથવા એતા અરથ એવા સમજવા કે એ ખીલની સાથે વડી સરકાર મળતી થતી નથી. છતાં એવા અસ્ય કરવામાં આવે તેપણ જ્યારે યુનિયન સરકારે 'ન સ્વીકારાય 'એનાં પગલાં લીધાં ત્યારે તેની સામે કાંઈ વાંધા ઉઠાવવામાં આવે એટલી વક્કી તા રાખી શકાય. સાહેબા, હીંદીઆ તદન ખુલ્લાં બારણા માત્રતા નથી. સી. ગાેખહેર્ય હતા જઇ ચ્લાવ્યા પછી મને જમ્માવ્યું હતું કે ખુલ્લા બારણાના હકતું દબાણ કરવું એ નકામું છે. મને લાગે છે કે હવે યુનીયન સરકારને સલત નન તરફની તેની ફરજ વિધે માત્ર શીખામણ આપીને ખેસી રહેવાનું નથા. ખરેખર, આપણે તેને આ પ્રમાણે કહી શકી એ છીયે. "તમે ભવિષ્યના ધસારા અટકાવ્યા છે. હવે તમે કહીં હંકા તેમ નથી કે એશિયાટીકાથી તમારા મુલક ભરાઈ જાય એવી દહશત છે. એમ છે તા પછી જે હીંદી એ હકની રૂપે ત્યાં રહે છે તેઓની સાથે બાયાળુપણે વર તલું એવી તમારી ફરજ નથી ! તેમજ તમારા કાયદાના અમલ ઉદારતાથી કરવા એ પણ તમારી ચાપ્પ્પી ક્રજ નથી દ વળા શ્રીણી કાણી કનકમતના અંત આસ્વે એ તમારા ધરમ નથી ? કેમકે તમારા કાયદાએક કરતાં તેવી કનુડગતથી હીંદીઓ વધારે હેસન થયા છે." હું માતું હું કે આવી રાજનીતિના સૌધિ રીતે અમલ કરલામાં આવે તેઃ તેમાં યુનિયન સરકારતું પાતાનું હિત સમાયેલું છેા

અસ્થશાસનો એ એક કાયદા નથી કે દરેક ખુબ્લિવતન, મહેતતુ અને વકાદાર શહેરી પાતાના મુલકના ભળમા વધારા કરે છે ? નાતાલને આખાદ ખનાવવામાં હોંદીએ એ જે અગ ત્યના ભાગ ભજવ્યા છે તેની સાક્ષી ખુદ વડી સરકારે ભાર દઇને પુરેલી છે. અને નાતાલ વિષે જે અનુસવ થયા તે ઉપરથી આપણને શિખવાનું નથી શું 🖁 ઢાંસવાલની અંદર હાલ જે ગંબીર મુશીખતા જિબી થયેલી છે તેના સંખંધ મોંધારત સાથે નથી એમ કેલ્સ કહી શકરો ? અને જરૂરી વ્યાતા પુરી પાડવાના સાધના ન હાય ત્યારે મેાંધારત **હાય**જ એ દેખીતું છે. ુધુનિયનની આર્ધીક સ્થિતિ એવી ભારે નથી કે તેને ®દયાંત્રી પ્રજા તરફ ખેપરવા ચવું પાસાય, હું માનું છું કે નીચદાર ઉમરાવે નવા કાયદામાં જે ખામીઓ બતાવી છે, તેં કુનિયન પ્રધાના ઉદાર દિલ રાખા દૂર કરે તે। તેથી યુનિયનને ખચિત કાયદોજ છે હું ધાર હ્યું કે આ બીલ હવે નામં ભુર થઈ શકે નહીં પણ તેના અમલ પરસ પર સમજાતી કરીને અટકાવી શકાય ખરેદ કેટલાક વખત , ઉપર સુચવવામાં આવ્યું હતું તેમ હીંદુસ્તાનથી અન્ને પક્ષ ેત વિશ્વાન કાઇ સરકારી ઢાદેદાર એલગા દક્ષિણ અસ્ત્રાકામાં

માંકલવામાં આવે તો તેથી આ સવાલતો નિવેડા કદાચ આવી શકે. હવે તે સવાલ અમુક હદમાં આવી જવાથી સહેલા થઈ પડેતા છે એટલે હું તે દરખાસ્ત ફરીથી મુકું હું. મને લાગે છે કે આ બીલમાં બહુ મુશ્કેલી વિના ફેર ફાર થઇ શકે છે. એટલે આ મેડી મુશ્કેલીના અને અત પંત નડતર કરનારા મામલાના બન્ને પક્ષને સંતાવ મળ તેવી રીતે નિકાલ આવી શકે છે અને તેથી હીંદુસ્તાનમાં હમેશને માટે પીડારૂપ થઇ પડેલ આ વહેતાં સમડાં રૂપી સવાલનો પશુ અંત આવી શકે છે.

🥒 મી. ગાંધી લગભગ પકડાયા

ગયે ગુરુલારે મી. સાંધી કેટલાક સત્યાત્રહીઓને લઇ દ્રાન્સ વાલ તરફ ગયા. તે અને તેના સાચી ત્રીજ વર્તના એક ડભામાં હતા. ત્રાજ વર્ગમાં કેટલાક ડળા સાફ ને સગવડ વાળા રહે છે. તેમાંના એક ડબામાં રેલ્વેવાળાએ મી. સાંધી તે તથા તેમના સાથીને મુક્યા હતા. હેડીસ્મીય જ્યારે પહેાંચ્યા ત્યારે કન્ડક્ટરે તેને ફુક્ય કર્યો કે આ ડબામાંથી નીકળી પાસેના ડબામાં જાઓ. મી. ગાંધીએ કહ્યું 'અમ બીલકુલ જવાના નથી. ને એજ ડબામાં બેસીને દ્રાસવાલ પહેાંચશું"

क्षित्र हे हैं है है है है है तभारे कर्जुक पदिता.

મી. ગાંધી બાલ્યા 'અમને ડરવ્યનમાં કન્ડકટરેંજ અહીં મુક્યા. કંડકટર બાલ્યા 'મારી સાથે વાત નહિ કર, હું તને કહું છું કે તમે ક્ષાંકા નીકળા. આ ડબા યુરાપીયનને સાર છે. ને આ ડ્રેન મારા કળજમાં છે

મી. ગાંધીયે તકરારમાં નહિ પડતાં પેાતાના સાચીની સાથે જઇને તેજ ડળામાં જવાનું કરકું ને કંડરટરના હુકમ ન માનવા સારૂ પકડાવાની અલ્શા રાખી, તેરો ન્નર્યું કે આમાં સહેલથી જેલ જવાના વખત આવ્યા. કેટલાક હોંદા જે ત્યાં હાજર હતા તે પણ જોઇ રહ્યા ને રાજી થયા કે આ પગલાનું પરિષ્ફામ ઠીકજ આવશે. પક્ષુ મી. વીંડન જે ત્યાં હતા તેણે બાજી બગાડી. કંડકટર મી. ગાંધીને વ્યાસ્ત્રતા ન હતા. મા. વીંડને તેની પાસે જઈને નામ કહી દીધું. એટહે કંડકટર ચુપ રહી ગયા ને યાછળથી મી. ગાંધીના साथै भीना अंडडटरेती समक्ष प्रमुत वात्यीत हरी ने क्या વ્યું કે તે તે તેની ફરજ બજાવતા હતા. મચ્ચુ મિત્રે આ વેળા શુદ્ધ ભાવ છતાં અત્તાનપ્રણાને લીધે શતરૂની ગરજ સારી. જો લેડ~~ીસ્મીથમાં ગી. ગાધી મકડાયા હત તે~~ દેલ્લેના કેટલાક સવાલાના કુસલા થાત ને અનાવાસે લાતને પણ જોર મળત. બધા હોદ્દી જે પ્લેટફાર્મ ધર હતા તે નિરાક્ષ ચયા ને પાછળ થી તો, પી. વીંડનને પણ લાગ્યું તે વચમાં ન પડ્યા હત તા ઠીકજ સાત.

ંઉપલી હકીકતની ફરીયાદ મી. ગાંધીએ જનરલ મેનેજર પર લખી માકલી છે, અને તેમાં જ્યાલ્યું છે કે સ્ટેશને આવેલા હીંદીએએ આવી તકલીફ હીંદીએને હમેશાં પડતી હોવાની ખબર પોતાને આપી હતી. હોડીસમયના સ્ટેશમ માસ્તરે પછુ રાહત નહીં આપતાં જે તેમ્છડાઇ ખતાવી હતી' તે વિષે પણ તે સમળમા જણાવ્યું છે.

લંડતના ખબર

મી. ગાંધી ગુરૂવારે ફ્રાંસવાલ તરફ ગયા ત્યારે મી. ખડી તેની સાથે સત્યામહ સારૂ ગઢયા. ખીજા કરબનના કેટલદક માસુસા તજવીજ કરે છે. કરબન સ્ટેશન પર ઘણા હોંદી વળાવવા ગયા હતા.

મેરીત્સબરગમાં લખ્યા હીંદી મળવા આવ્યા હતા. જ્યા ભાષ્ટ્ર પદમસીંગ લક્તમાં જોડાયા. તેજ વેળા મી. ગાંધીને સત્યાપ્રદ કૂંડને સાર ત્યાં ઉધરાવેલા પા ૭-૦-૩ અત્યા ને બાબુ પદમસીંગનું ભાકું તથા ખરચ પણ મેરીત્સબરગ ક્રમીડીવેજ કહાડયું. એ મળી ગીતી આઠ થયા હતા. કરાય એવા છે કે જે જે ગામ સત્યાપ્રહીને માઠશે તે તે ગામ તે નું રેલ ભાદું વિએર કહાડે. ખીજ ઘણા માણસા મેરીત્સ ખરગમાં લડતમાં પડવાના વિચાર કરી રહ્યા છે.

ડેનફાઉઝર ઉપર મી. ખદ્રીને મળવાને ઘણા હીંદી આવ્યા હતા તેમાથી કેટલાક લડ્તમાં જોડાયા છે ને ખીજાઓને જોડા વાના વિચાર કર્યો છે. તેમતથી મી. ભવાની તથા મી. ટકુ તેજ વેળા ગાડીમાં ખેસી ગયા

મુસાફરીમાં જે જે હોંદી મરદ કે એારત જોવામાં આવ્યા તેઓને મી ગાંધીયે લાત વિષે સમજ પાડી તે કે.ઇ પણ પ્રકારે જેલ જવાનું સમજબ્ધું હેલું સુધી એક પણ માણસે ના નથી પાડી. તેમાંથી કેટલા આવે છે તે જોવાનું છે.

વેહસરસ્ટ પહેલાયતા ત્યાના વેપારી બધા મળ્યા. યી. કેલનબેક સારક્ષસ ટાઉનથીજ સાથે થઈ ગંમેલા. અહીં મી બદ્રી અને ઉપર જણાવેલા ત્રણ સત્યામહીને પકડ્યા. તેઓ ને વિષે અમલદારને મી. માંધીયે સમજુ પાડી. ને જણાવ્યું કે ખરી જવાબદારી તો તેઓની બાબત પાતાની ત્રણાય એટલે સરકારે તેને તો પકડ્યા જોઈયે. પણ અમલદારે તો મી. માંધીને તેલ ન પકડ્યા. બીજાએકને પાલીસ કેમ્પમાં લઇ મયા.

साण सत्यामहीय्यानां नाभ

આ નામ હવે અમે આપી શકીયે છીયે.

મીસીસ ગોંધી, બહેન જવાકુંવર પ્રાચુજરતઘર મહેતા, મીસીઝ જગનલાલ ગાંધી, મીમાઝ મગનલાલ ગાંધી, મી. મારસી રૂગ્તમજી, મી હગાનલાલ ગાંધી (પ્રીનીકસના જોઈ ટ भेनेकर ने गुकराती भेडीहर) भी. रगु नेविंदु (शीनी व ના ઈજીનીયર) મી રાવછલાનું મણીભાઇ પટેલ માં શિક્ષક ને કમ્પોઝીટર) મી. મગનભાઇ (રીનીકસમાં શિક્ષક અને કમ્પોઝીટર) મા. 14 પન (મી જોસફ રેત્યપનના ભગોલ્ન) માસ્ટર રામદ (ગી. ગાંધીના દિકરા) આસ્ટર સીવપુજન ળહી, ગાર્લીદ રાજલુ, માસ્ટર કુપુસાયી મુનલાઇટ મૃદલીયાર, માસ્ટર ગાકલદાસ હાંસરાજ, માસ્ટર રૈવાશાંકર સાહા. છેવા છ એ **પીતીક્સની નિશાયના નિકાળીયા છે.** આ નિસ્પતના એક એવા ધારા છે કે જે છે.કર.આ મે.ટી ઉમરે પહે.ચ્યા હે.ય તેઓમે દેરાહિતને ખાતર સત્યાપ્રહ ચાય ત્યારે તેમાં દાખલ **યવુજ જો**ઇથે. એ ન કરી શકનાર છેાકરાઓથી પીનીક્સ માંન રહી શકાવ

એારતા જે નીકલેલ છે તે પાતાના ખાસ આગ્રહ્યી તઇ ધાર ધઅલ જ્યારે તેઓને સાદીની તકલીફ બાબનની ખબર પડી ત્યારે તેઓએ ખાસ મામણી કરી. જેલની તકલીફાની પ્રુખ સમજ પાડવામાં આવી. કર્તા તેઓ અડગ રક્ષાં.

તેઓની તહવારી ઘણા માસ થયાં હતી. અને તે તહવારી તે સાર તેઓથે પાતાની રહેણી જે સાદી હતી તેમાં વિશેષ સાદાઇ દાખલ કરી હતી.

મરદામાં ગી. પારસી રસ્તમજીય એકાએક વિચાર કર્યો. પ્રથમ તે! હેતુ એવા હતા કે હાલ તુરત ગી. સારાબજી રસ તમજી જવાના પણુ ગી. રસ્તમજીયે જવાના લાણા આમહ કર્યો. એટલે તેજ દાખલ થયા. ગી. સાક્ષિમન રાયપન લાતમાં જોડાવાને સાર હાલ કેટલીક મૃદત થયા ગી. પાલાક ના હાથ નીચે તથા પીનીકસમાં તાલીમ લઇ રથા હતા. તેણે પાતાની તાકરી ગારાને ત્યાં હતા તે છોડી દીધી હતા. આ મી. સાંક્ષામન રાયપન તે ગયે વરસે જે કેળવાયલા દાખલ થયા તેમાંના એક છે. તેમના ધડા તેમની માક્ક જે જે ખીજ દાખલ થયા તેઓયે લેવા જેવા છે.

ખાકીના જે રહ્યા તે પીનીકસવાસી છે. તેઓના વિચાર લાતની શરૂવાતથીજ દાખલ થવાના હતા તેમ.ના કેટલ.કના તમારી અજે વરસા થવાં ચાલતી હતો. ગી. રાવછભાઇ તથા મી. મગનભાઇ તેવાં કાયેતિ સારૂ તક્યાર થવાના ઇરાદા થીજ વેપાર તરફથી ધ્યાન ખેંચી પીનીકસમાં દાખલ થએદ છે. મી. રાવછભાઇ સ્ટેંગરમાં તેમના પિતાશીના વેપાર જે હતા. મી. મગનભાઇ થેડા માસ પહેલાં મી. પોલાફમાં તેને સાથે હીંદુસ્તાનથી આવેલા તે. તેમના સળ ઇરાદો તા પાઇસા કમાવાના હતો. પણ પાઇળથી તેણે વિચાર કરી ને દેશસેવા તરફ પોતાનું લક્ષ દોરશું. તે તે હેતુથી ગરી ખાઈ ધારણ કરી પીનીકસમાં આવ્યા, આ લન્ને ભાઇઓ પેટ લાદ બારડીય હાઉસમાં હતા તે તે બારડીય સ્કુલના આતમા મી. માતીભાઇના તે બન્ને શિષ્ય છે તે તેમની તરફ હાલ પણ ઘણી પુજ્ય કૃષ્ય રાખ છે

આ બધાં નામ એકાએક જાહેર નહોં કરવાના ધણા હેતુ હતા તેમાંના મુખ્ય હેતુ એક તેઓનો જેલ જવાની તિષ્ટ ઇન્ડિંગ હતી. અને આવા પ્રકારના ટેલ્લાને કદાચ જાણે તે સરકાર પૃષ્ટી દીપે તો તેઓની પુરાદ ભંગ થાય અથવા પાછળથી વધારે પ્રવાસો કરીને જેલ જવાનું થાય. વળા તેઓનો વિચાર કંઇ પછા ધાંધલ વિના જેલમાં પેસી જવાનો તે. તેમાંના મી. ફરનામછ જે ભુના જેમાં છે તે શિવાય નાળ બીન અનુભવી દેવાથી પાનાનાથી કેટલું સહેવારા તે પણ નહીં જાણતા હતા. આવા અનેક કારણાથી પ્રસિલ્લ

સુધારા

માં ન વ્યાવવું એમ તેઓના કરાદા હતા.

અમે ગયે અઠવાડીયે જણાવ્યું કે સાંળ સત્યામહીની ડુકડી માચી છતે એક માસની જેલ મળી હતી પણ આ વાત ખરાભર નથી. તાર કુંફા દેવાથી તેમાંથી એક શબ્દ પડી રહેલાથી સમજવામાં કહ્ય પડેલી. બધાને એક સરખી ત્રણ માસની સખત મનુરીની જેલ મળી છે. અને તેથી બધા સંપુરણ સતાવ પામ્યા છે. આ સાળ જસ્ ઉપર કામ ચાઠ્યું હતારે વાકસરસ્ટના વેપારી માત્ર કે ડમા હાજર હતા. જે જેલ મળી છે તે કાયદાની કલમને વારે સન્ય છે. તેજ સન્તની મામણી ધરમના વકાશે માંત્રી હતી

વાલાસ્ટથી મી. બદાત ખબર આપે છે કે આ સોલેય જેલીયાને મેરીત્સબર્સની જેલમાં માકલવામાં આવ્યા છે. અને મેરત્સબગથા ગઈ તે.. ૨૮ માર્ચ મી. નાં-હોઇ નોંધક લખે છે કે આ ખધા સસામકાયા આજ સવારે આવા થયા છે.

इंश्वितंत्र सामाव विनारीर सेस्सायरागी सम्म सीमानीस्थार्थ માં બહુ તા, કર ગા તે રવીયાર માં. મળી વાદધુના પ્રમુખ પશુ નીચે મળી હતી. મી. નાઇકુ એ ઇંમી દ્વારા એક્ટ્રેશ सभाधानीने। साथ डेवी शित आप छ ते तथा सही करू में नहें की होंद्री श्लीकी वृं कार्यमान कर्त है ते संग्रानात्युं. संक्षाभा सरकारमा वेदाय साम कालांत सस्ता अधरी रहेका हरी। सामाना सिइटरी भी शीवसीजम वरीयामाने दर्शव इधा छ है का सला असिली असने सरकार पर ने। इस्ता Bean शत्रकां का परहें के निर्में के ज्या है अपने की सरकार म अनुजनी कृष्णुनुसा मानुशी क्षेत्र में कर सा इस्ता भूजी संख्याम वर्डे धार्वा भागे छै: भाः भागियामा हतुं है करेशर श्रीक्षेत्र कि स्थिति करी देखी छ तेमां स्मर्टम करता केसमां छंदगी अन्नवा अ वधार आगर कारेसु से. तेमध्य अत्म पेल् इक्षे हे होती स्थिती मां बेउतमी स्थाप सिर्ह कर्म कार आहे अहे श्री भारत अहे हैं हम्भर निर्देश केंस क्षेत्रिवत्वी तार्रिवार शिवा क्रीहास, होटी संध्यता सेधास भि भागमें आमं १६ मा भाषशी कलात मामासी कथ व्यार्थिक नहि तक कामली करमेंग कलीका नारमें व्यव એમ છે, ધર્મેર, ધર, પાં. કે. માંઇડુએ કહ્યું કે એમે હવે ~~ને~~શલવામાં મધ્યત શહેરા મધા પણ ક્રમ કરવાની વપ્યસ भाव्ये: छ, धाने भाष्या आवेताना सर्ह्या छकारी। मता બધાએ જેલ જવા ગીકળી ધડતું એકાએ. 94ટ દરાય सर्थानुभरी पंचार धया हती

સરાંડરટનથી એક દ્વાદી ધારકરેરટ જેલ અમેલી પહેલી ડુકડીને મુખારકબાદી આપે છે માને આ પણ કેટલાક હીંદી એક સંદર્તમાં જોડાવા માટે વારા કરી રહ્યા છે. એમ જણાવે છે. અને જોના દીંદી આગેવામાંત્રે મોગેળ બરી હોલમાં ધ છાપાદ્વારા સુધનો કરે છે

ડારડરેંથથી એક અખરપત્રી હંએ છે કે સાંતા સિશાશ ઈ ડીવન એસેરસીએશને ધી. કાંહ્કશિધાના ક્રોમળંને ટેંકો ફેનારેંદ ક્શાં પસાર કર્વે છે અને ફેદક્શરેસ્ટર્ધા ૧૬ શાઇને અન્ય મળી તે સામે ગુસ્સા દર્શોચ્ચા છે અને ક્ષેત્રઅ ક્સન તાર્શ્ય મુશ્યા પ્રધાન પર મિક્કી દર્શોચ્ચા છે

વાલકરસ્ટથી મી. એ, શેંમ, બદાઇ જણાવે છે કે લા. રહ મી એ લાંના હોઈ એ!એ મી. ભામાના પ્રમુખપણા નીચે સંધી હૈની હતો માં શુનસીએ સત્યાપ્રહતે ટામ ખાયમાર્ બોજણ કેરમું હતું. જારે જિહ્યામાં મામ મીડી પણ સંત્રની દેવારા લાર બાહ્યવાના દશા થયા હતા. હતા પક હતા કલામહાઓને કરેક દંશી કાશ કરવા લાક એક કેમિકો નીમવાની દરખાસ્ત મી: હોર્ક્ક ઇસ્માઇ હે રજી કરી હતી. જે સર્વાતુમતે પસાર થઇ હતી અને તેના ખરચ માટે તેજ ખખતે એક ભારીથી ૨૬મ એક્કી થઇ હતી.

' મરક્યુરી' તા જે ભખાલુનેક સાર અમે આપી ગયા છોયે. તેજ તેખ દ્રાંસવાલ લીકરમાં મુખ્ય તેખ તરીએ છપાયે છે. એ ખતાવે છે કે એ તેખ સરકારની સંમ-તીથી લખાએલેક છે.

એક અપું કહે છે કે વૈરક્સવસ્ત્રમાં જે સત્યાસહીએ। છે તેઓએ પોતાના નામ કામ નથી આપ્યાં તેથી સરકાર તેઓને યુનીયન બહારના બધી કરિયા પાત્ર કરશે.

વળી એરેક છામું એમ કહે છે કે જે કાઇ પણ હોંદર ક્રી સ્કેટમાં પત્ર મેલરો ત્રાે ક્રી સ્ટેક વાળા તેને જોઈ હોરો તેઓ કોંઇની પણ પરવા રાખનારા નથી.

એક અપું કહે છે કે તેઓને જેલ તો જરૂર મળશે. તે સાર પછી સરકાર વિચારનો કે તેઓને સાર્ શું કર્યું.

વળી ત્રીજું છાયું કહે છે કે જેમ સસામહી તહીયાર લાગે છે તેમ સરકાર પણ તહ્યારજ છે. સરકારને બીલાનું કારણ નથી: તેજ છાયું કહે છે કે જો સરકાર આમ કરશે તે પણ હારી જશે કેમકે સરકારને નવી જેમ બાંધવી પડે તેટલા સસામકીએ! તક્કમાર બેકા છે.

સમેરસેટ ઇસ્ટથી ગી. જાકર સત્સગ્રહ ભાગવા સાફ પુસાલી વતાવે છે તે પાત પ તેર ચેઠ મેરકલવાનું લખે છે.

સમરસંદ ઇમ્ટથી મી. કે કી. ગતજર સત્યાધક દુંક માટે પા પ તી ચેક મેહિલે છે અને લખે છે કે વેલ્કાસરસ્ટમાં બહાદુર ટુક્કીએ જેક જઇ લડત શરૂ કરી તેથી વેલાને આવંદ થયા છે. મી. ગજરાર સત્યામતને બહુ ઉમળકા ભરેલા શબ્દોમાં કૃતેક હચ્છે છે અને પૈસ્તાથી બનતી મદદ કરવા ઇન્તેજરી બતાવે છે

જરેશુસ્ત વ્ય જીમાને શુક્કી પ્રધાનને તાર કર્વો રેંછે કે તે મંહળ ચીત કાજરીયાના કાંત્રળની સાથે મળતું આવે છે

તા. ૨૪ મી એ લંડનથી ફટર જણાવે છે કે હોરહ એમ દીલે નવા ઇમેત્રિશન કાપદાની સામે છાયા એગા કરાળ લખ્યો છે અને તેમાં હીંદીઓ પરના જીવમનું વર્ષાન કરી સરકારે કેવા છેલ દીધા છે તે હજીકત પહેલથા છેલ્લે સુધી જણાવી છે. છેવદ જણાવ્યું છે કે હીંદુસ્તાનમાં તેથી માની અસર થશે.

રયાનિક છાલામાં તા. ૧૭ મી એ મુંબહનો તાર પ્રગઢ થયો છે ક સહાયકની લકત પાછી શક થઇ અને તેને પરિ હ્યામે વેલકરટમાં કેઠલાક હોંદીઓને જેલમાં તાખ્યા તે ખીના ઉપર 'મુખઇ ફ્રેલિકને 'વહુ આકરી ટીકા કરી છે. તેમાં કહ્યું છે કે આવા હડહડતો લ્હલમ હોંદીઓ ઉપર 'લાય છે અને તે વડી સરકાર જોયા કરે છે એ સમજી શકાવું નથી. વળી તેમાં લખ્યું છે કે વ્લિકન સરકાર તરફ હીંદીઓની વિધાસ લકતર નાલુદ કરવેલ મ હોય તો સારક કર્યો સુરતી સરેલું ધલણ છોડી દેવું પંડશે અને આ સીતમની સામે ઓપતાં હંયાળ નિડર શક્તે શકતે હ્યામે અને આ સીતમની સામે

મેરીત્સભર્ગથી અમાને છેલ્લી ઘડીએ સાર મળ્યા છે તે જાણાંથ છે કે ખીજ થાર સસાપ્રહીઓ કાક્રમ્પેલમાં સામવાર તી રાત્રે વાલ્ક્સરટ ઉપડી સુક્યા છે

કેમરાષ્ટ્રન મા એક નારાજારી ગામી કાળધી હતા કાળવોતે ટેકા દેવી મળી હતી તેવા દેવાલ જબારી સાગીને લીધે અને આ મળતે અધી શક્યા મળી હાંથી પણ કેટલાકે ફોઇસ્ટ્રી જેલ જવાની તકમિર્દી કરી રહ્યા છે

હીંદીઓને હથીયારની મુશીબત

ક્લેન્ડસંકાપથી મેસર્સએ. એમ મોલયા તથા એમ. .એ. ભાવત લખે છે કેઃ---

ઈ. એ. નાં અહસ્લા અ કામાં ઉપલી બાળત ધણીક ચરચાઈ છે એ આપને પુરતી રીતે ખબર છે. હવે ચરચા કરી બેસી રહેવું એથી આપણા દુઃખોતો તીવેડેક અનેવે એવમ નયી, નાતાલ કેાસાનીનાં જ ગલ વાળા હોંદી દુકાનદારાને ચાર શુટારાએતી ઘણીજ ધારતી દીન ધર દીન વધતી જ્વય છે એમ માલમ પડે છે. અને હીંદીઓનો કેરક પણ રીતે દ્રથીવારના પરવાના સુનીયન સરકાર આપે એમ મોલમ નથી પડતું. અમત્રા દાસ્ત મી. એા. ઇ. બશન દીષકેસ વાળાની દુકાને જ બદમાસ ચારાે લટી તેમ મારી ગયા તે આળત ઇમ્પેડલા તેમ બાેસ્ટન નાતાલ પાલીસને પુરતી રીતે ખબર દેવામાં આવી હતી પણ હજાુ સુધી કેમઇ પણ રીતે બહત્રાસ ચોરા હાથ આવ્યા તથી. તેમ ઇમ્પેંડલામાં માઇકટ્રેંટ કાર્રટ ક્લારક તથા માટે સારજન એ સઉંની ભાગળ દ્રથીવારના પરવાના મળવા જોઇએ એવી માગણી શિધી હતી. પરતુ જવાળમાં તાે એ ક્ષાકાએ જણાવ્યું કે દર્મારી ધાસે દથીયારના પરવાના દેવાની સન્તા નથી પણ તેમાં જમીન हार गेरश पासे तेम थेथी त्रखु सारा र्रीकरत वीमा शहमई નાં કામલા લખાવવાથી હમા કાશાંશ કરશું જે માગ્યા અમા ણ રજુ કીર્ધા હતાં. જેનું લખાણ અંત્રેની માછકટ્ટેટ ફાર્ટ ત્તરફથી પ્રોટોરીએ મેહકલવામાં અન્યુ હતું તેને જવાય મુવા અકવાડીવામાં એવી તરેહુંથી આપ્યો છે કે માગણી કર નાર હીંદી વેષારીને કોઈ પણ રીતે સરકાર દ્રયીબરના પર વાના દઇ શકતી તથી. પણ ક્રાઈ વાટક્રકાર ગારા પાતાન હથાયાર છ માસ માટે આપે તેા સરકારને વધીા નથી. અને એ બાંધેલ મુદ્દત તલક રાખી શકે. દવે વિચાર કરતાં ક્યા ભાઇ બદ ગારા પાતાનું દ્વયીયાર આપણા ભરાસેર કરશે. એડલે આ બામત લકત થવી ભેઇએ

પરવ્યુરણ

ગી પી. એસં. એચ મ.સ્તર્રા—તમાર્ કાવ્ય મહ્યું. એક તો બહુ ઉતાવશે સખાયુ છે. તને સુધારવા જેટલા અમને વખત નથી. અને બીલ્યું દાલ અત્યામક્રનાં કાવ્યે તી જેરૂર નથી. પર્ સસાપ્રદીઓર્નાજ જરૂર છે જે રૂર તમે કવીતામાં બતાવા છે. તે તમાધા કાર્યમાં ખતાવી સ્કુમા પડા એવી અમારી સલાક છે.

જેહાની સભર્ય હીં દીનિશાળના એતન, સેકરેટરી મી, હળીબમાટલું જહાવેલ કે ના પત્મ કટે. પર અત્વારના ખપેતરે એ વાંગજોનાના સ્વર્ગ માતે ફેકિસ સ્ટ્રીટ પર આવેલા વેસ્ટ એન્ડ હોંકા—ગાહુળમાં ના બાવરો. પના મકાનમાં જોદાની સ્વર્ગ સરકારી હોદી નિશાળ માટે નવી સ્કુલ અધાધવાં સંઅધમાં પ્રેમનસીયલ ક્રમીડી નીમવા હોંદીઓની જનરક મીડીંગ મળશે, તેજ વખતે આજ સુધી મજકૂર સ્કુલ સંબધમાં ઘંચેલાં કામકાજને. રીપારટ રજુ કરવામાં આવશે, માટે હોંદી સ્મહતે ક્રામ્કર્યો આપવા વિનંતી છે.

ડરખનથી એમેં ્ડી. પેલાગાસાં લખે છે કે સ્કેમ્પ્રમ ધલાની અત્કર હમણાં ફુંક સુદતથી એક મહેરીને ફુંવતુંલ ઇસલામ નામની મહુરીલ ખેલવામાં આવી છે તેથી હું ધહેાજ ખુશી થયો છું અને તેને સાસ પત્યા ઉપર લાવવા સાર જેનામીસબરગળાં ઉધસાલું શરૂ થઇ ગુક્યું છે, તેથી હું મારા ધલાવાસીએમને અરજ કર્ફ છું કે મજકુર મહારીકને પોતાની શું જાસ મુજબ મદદ કરવા કોએં સુકરો નહીં. તેંગે ઇંગમારા આગેવાન સાહેળો મી મેહામદ કાસમ કુવાડીયા (કરબન વાળા) તથા મી. ઇ. એસ. કુવાડીયા (જોલાનીરંગ્ર્ગ વાળા) એ આગેવાન થઇને એ કાગી કામ ઉપાડી લીધું છે, તેથી એ સાહેળોને હું અંત:કશ્લ્યુક્વંક મુખારકભાદી અલ્પું છું.

તા, છ મીના તારામાં જહાવેલું છે કે કેટલીક તુરા કુંકડીઓ દાળમાં નથી રહી અને વ્યલગેરીયાની હૃદમાં કાપા ક.પી કરતી આગળ વધ્યે જાય છે: બે હત્માર જેટલા લેડિક એ માસા છુટીને ડેડીગેચમાં અમામ લીધા છે. ખિજને તાર માં જંબાવેલું છે કે શ્રીક અમે સુક્રી વચ્ચે લેડાઈ શાય એલું કેખાય છે. આ બચ્ચે રાશ્મી લીધા એલચીઓાં સલાફ કરવામાં હાઇ ફાલ્યા નથી તે ઉપરથી તથા એલાવી માઇનર માં તુંકી લેડે સંક્રેકરની માઇવારી કરી કહેલ છે તે ઉપરથી એ વાતને વધારે ફરાવા અલે છે. વળી શ્રીસના રાજ્ય ઇશ્લે લાંડી સફર્ફ સ્થેલ સ્થાયી તે અલ્લાક એકામ છેપડનાફ છે તેથી તથા ઓક લસ્કરના કજા પર મહેલા અમલદાશને પાછા એકાથી સવામાં આવેલ છે તેથી લાક જાગણે એલું લાગે છે. શ્રીસ એલું સ્થારે છે કે તુંકી તેની સામે લડાઇ કરવા લાગે સમલત કરી શ્રીસ છે.

ડરલનનો બરે કારડમાં હોંદીઓપર પ્રાણી તરફ કરરત બતાવળભી તક શેર બબત કેસ ચાલ્યા હતા તેસાથી કજસ્યુ બેલપર છુટ્યા ધંધાં હતા તેહાજર નહીં ચવાથી બેલની વક્ષ્મ જોત લઇ હતી. બાંદીના પર કેસ પુરવસર કરી દાંડની સજ્ય કરવામાં આવી હતી આકેસની હદીરત છાપના 'મરક્યુરીયે' 'બેહ્યા હોંદીએ.' એવું મધાળુ આપેલું છે

્ર કાંગ્યરલીમાં બંધી ચેમ્બર ઓફ કામસંતા સંશ્રેપ્ત પ્રશ્ની હતો તેમાં શ્રેક્ષરથાથના ચેમ્બેર એવર દરપાસ્ત પુષ્ટા હતા કે એશિયાકીશનાં શાહસેન્સ દિવસ દિવસ આપીને તંદન ખલાસ અતા અને હૈવેટ તે શાહક રહે તારે બદલા આપીને તંદન ખલાસ કરવા. માં: સ્તિલ હાઉસે જાણાવ્યું કે આદરાવ કાં દીબેદ વાલા હૈાવાથી તે સ્વાકારી સકાય નહિં. અતે તે કરાવ માંછા ખે મા સવામાં આવ્યા હતા.

યુનીયન પાતામે ટના સાભાસદ મી ક્રેમવેસ એકાતીય માં પાતના પક્ષના હોંદે સન્મુખ ભાષણ ક્રેમ્યું તેમાં જાગુંગ્યું હતું કે વધુ એકિયાટિકાને આ મુલકમાં આવવા ત દેવા એ સવાલમાં બધા પક્ષ એક મત છે. એશિયાટીકા ને અહીં થી ચાલ્યાં જેવાનું હિતોજન આપવા જે એક ફંડ એકફું થાય તો તે ફાયશકારક છે એમ તેઓ સાહેળતાં માનહું છે.

પારલામે દાન સમાસદ થી. ધુશાધી અન્દર્ભર ફેલ્સમી તેટીલે હૈંડ એક્ટ સંબંધમાં ભાવનુ કશ્લ તેમાં હીંદીઓ તે પેલુ તેડીવની હારમાંજ રાખવા એંધિએ, અમે કર્મ કે તેઓની આખતમાં ધારમભી કામ હવાનું છે હતાં આપર તે તે તેઓને તેટીલેમી હારમાં સાલવાજે પાર્રી એમ જોશ્લન્યું હતું.

અઠવાડીક પંચાગ.

પારતી—ના. ૧ અક્ટેરબરથી તા. મ્મક્ટાેબર સુધી છે. સ. ૧૯૧૩. હાંદુ--- આ તે સુદ ૧ થી અહસા સુદ ૮ સુધી સવત ૧૯૬૯. **મેહલમેદન**—તા ૨૯ સવાલથી તા જીલ્કાદ સુધી હીજરી ૧૩૩૨. પારસી -તા, ૨૦થી તા. ૨૬ સુધી The Story of an African Farm, a novel, 9223.

વાર	$\underline{\Psi}_{k}$	હીંદુ	મુ.	પા.	1	ર્ધ દય	સુર્ય	 २न्
	તા	િત્યિ	તા.	મ	5	મા	5.	મ(į
	1		1					
হাৰ	૧	BE 9				-86		
563	ર	31 3				86		
ek	3	8 بر	្តែ	145	1	Y19	Ų.,	¥3!
46 ⁴ U	١ ٢	,, L	्रं २	રે શ	ц.	81.	ધુ	પુર
રુવી	4	,, 6	3	3.8	Ч-	84	'ų_ '	48
સંસ	1.5	,, 15				88		
र अधि	1 1	n 4	į N	ર્ધ	ų.	88	ų_'	чч

આર્ડે પૈપર ઉપર છાપેલા ફાેટાગ્રાક

માનવંતા શકાભાઇ તવરાજી ઇંડિઅન સ્ટ્રેચર બેરર કાર અધ્યાનીસ્તાનના અમીર મી. સારાયજી શાપુરજી મહાજનીન્યા મી. પાલાક શૈત્રજનું કારટન મુંબામાં ઢાસવાલના દેશપારીઓ મદાસમાં દ્રશ્ચિવાલના દેશપારીએક **ગી. કેલનબેક મી. જોસક રાયપન કેરી**આ જોદ્દાન્સભર્ગમાં હોંદી કીતિસ્તંભ ક્રીડીડારપ ક્ષાેક્રેશન **મી. ગાેખહેતા** માતપત્રાે ટાલસ્ટાય ફારમના રહીશા **મરદૂમ મી નારાયહાસામી**

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

ता. उ अवटीपरना अरसामां भुजा। The Bustan of Sad જતી રેટી પાલમકાટામાં ભેધ થશે. તા. ૮ મીના અગ્સામાં મંબઇ જતી રડી વચ્ચમસી ગામાં બંધ થશે તા ૧૪ મીના અસ્સામાં કાલ બા ચર્જી इसकता करतारी न्दीभर अभटातीमा कर्या प्रधानकरणक बख्ने कह संख्येक कला. ભધ થશે.

BOOKS TO READ

The Itiad of the East. A selection

of legends drawn from Valmiki's Sausant Poem, the Ramayan A Peasant Sage of Japan : The Life and work of Sontaku Ninomiya-One of the greatest social reformers in Inpan by Olive Schreiner Civilination of India, by R. C. Dutt. Byzantine Empire or History of Syria. Asia Minor, Egypt in Africa. (The present Turkith Empire formed once a portion of the Bytantine I mapre Fields, Factories and Workshops, or Industry combined with Agriculture and Brain Work with Menual Work, by Prince Kropotk n Self-Help, by S. Smites Life and Labour or Characteristics of men of Industry, Culture, and Germas, by S. Smoes Character, by S. Smiles L 11 Rubayat of Omar Khayyam, with Illustrations The Song Celestial, by Edwin Arnold The Light of Arm, by Sir Edwin Arnowl talam, by Justice Syed Ameer Ali The Koran Sakuntala, an Indian Drama by Kalidaa Mobaumedanism Mahomed. The Great Arabian, by Meredith Townsend Galistus or Flower Gurden, Sedi Seseme and Lilies by John Ruskin nto this Last, Duties of Man, by Mazani Time and Tide, by | Ruskin 1 10 English Trusts and Representative Men, by Emerson 1 10 Society and Solitude and other Fasays, 1, Emerson 1 10 Tales and Parables, by Tolatoy War and Peace, Vol 1, 2, and 3, by Talstoy cach 1 to Arabtan Wasdom 1 9 A Vulon of India by Sidney Low 4 The Indiana of South Africa Helois within the Empire and Low They are Treated. By H. S. L. Pokak Stones and Sayings of India Ceylon and Barms Future of Islam The Wisdom of the Bast Series Brahma knowledge The Person Mystics-I. Jalutod-din-Rumi II. Jami 2 9 2 9 The Religion of the Koma ä Diseas of Abul-Air மோகன் நாஸ் சாக்றி அல்ல நடுக்கைகு ப்பிரிக்கா நூலவர் சரித்திரம்.

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા Price, post free પાસ્ટેજ **!**ીમત, શ્લી, પેં. કાવ્યદેહન ભાગ ૧ લા કાવ્યદેષ્ટ્રન ભાગ ૩ જો Ŀ કાવ્યકોહન ભાગ પ મેા 90 ડ 10 કાવ્યદાવન ભાગ ૬ ડેા ~~તુળસીદ.સકત રામાય~~શ મંબા ગુરજર વારત<u>ા</u> યાળકાના આનંદ, ભાગ ૧ તથા રક્ષખનાર: ^{પ્રચ}્છતામ સુરવરામ દેશાઇ ભગવદ ગીતા 9 મક્ત માળ---મહાત્મ. નાલા સ્વામીકૃત 👑 લંડન કમીટી કંડ ર આગળના સરવાળા. ₹ f cis સાતી પરમાસંદ વાલજ ૦ મકન એન્ડ વલભ ક્ષેડી સ્મીથ ક્રેપ સરવાળા.

સત્યાગ્રહ કડ

મી ેક, ટી, સનજર સમર સેંટ ઇસ્ટ.

ના લવાજમના દર

યુત્તીસ્વત્—કેપ. નાતાલ, વેચારે જ્યામાં— વારધિક છમાસિક ત્રિમાસિક નકલની બર્ધા લવાજમ અગાઉથીજ લેવાને વારા છે

இப்புத்தக*ள்* இக்கிலத்தில் செவா**ன்** நாள பண்ணைய் அப்பளல் ஆற் ஆ.

line or and P bushed by M. K. G. nd' i Se pur par distant 10 min 10 med International Printing Press Phones Natal.

Indian Opinion

छ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 41-VOL XI.

WEDNESDAY OCTOBER 15Fil, 1913.

Registered at the to P O. as a Remisable

"NO MONEY FOR MARTYRS"

NDER the above heading, with the addition of the sub-fleadings. Paisive Resisters in a Pickle, " Indian Merchants against the Cimpaigs," "Support Very Scanty," the Transval Leader published the following report in, its issue of the 30th plining:—

The Indian passive resistance campaign is threatened with collapse. While Mr. Gandhi and Mr. Cachalia are proclaiming the ope and of hostilities and orging their compatriots to fill the gaols, there are growls and curses from the rank and file, open deli ince, and frank avawals of contentment with the present order of things The passive resistance movement of a few years back culminated to the gools of the country being flooded with Indians, there being in all 3.000 convictions. On this occasion Mr. Gindhi himself does not expect that more than 150 persons will go to prison in the cause, and a leading indian merchant declares that if Mr Gandhi finds 50 people in Johannesburg to support him to the extent of risking their lib rity he will be fortunate. The Indian merchants throughout the Transvaul have dissociated themselves from the movement, and have withdraws from Mr. Gandhi sources of revenue with not which the campaign must fail. Enquires amongst Indians in town revealed astonishing apathy in the agitation. More than that, there are heard in many quarters expressions of grave dissatisfaction at the mauner in which the leaders are bandling the situation, and there are not wanting signs of absolute distrust in their and their methods. It would not be surprising if before long the politics of our Indian residents developed in) this manner. That a strong and influential organisation will be formed to advance the interests of Indiana on legal lines, and that Mr. Gandhi and his followers will form a left wing, a sort of parallel being supplied by the/Labour Party and the Syndicalists.

Cells Unseasonable

A Leader representative yesterday began his enquiries with a Parsee merchant in town who in the last Indian atruggle sustained heavy losses

"Are you going to join the passive resisters this time?" he was asked.

"No. We can't do anything. I might as well run my head against a brick wall. Trade is not good, and we suffered much in the past. The time is not convenient to go to prison."

Mr Gandhi was next sought He d scussed the situation fully and frankly. He considers that the people of the Transvall are all with the Indians in their demand for fuller rights. Everyone he spike to, he said, was sympathetic.

"Then you do not consider that Parliament truly reflects the seeing of the country?"

"No, there you have prolessional man"

Mr Gandhi said that the Indians were as steadlast and loyal to the cause as ever. Numerically they would not be so strong, but they were quite as carnest as before. The trouble, he said, had arisen to purify them. Asked why the number of resisters would be smaller, he stated that many who had experienced the discomforts of Transvaal prisons had no with to reture.

"Some merchants, too, are not joining your ranks?"
"They may not go to prison, but they will help us

with money."

"Are you as well off in a financial way as on the occasion of the last campaign?"

" No, we are not."

He went on to say that it was not a question of 3,000 convictions this time. A different procedure will be lollowed. Instead of a large number of men being in prison for short periods, a hundred or so would bear the brunt of the attack, and, as the Government seemed disposed to inflict the maximum penalty, they would spend a long period in gaol, even if they were only arrested three or four times. They would be assisted by their compairiots in the other Provinces. In the Free State they were only fighting for a theoretical

"The thin end of the wedge?" suggested the inter-

"Hardly that, though pethaps in some respects it is," was the reply

Mr Gindhi went on to explain that the people in the Free State most first be educated on the question.

Straight Speaking

Enquiries were next carried into Indian business One of the wealthiest Indians in the town, a Mahomedan who takes a very live interest in the social welfare of his people, made no bones about his disapproval of the passive resistance campaign. "What have we got as the fruits of this sort of thing?" he exclaimed. "Nathing at all. The Government have been fair to us. They have treated us with more justice. I have faith in our Empire. Full justice will come, and must come, without these methods. I am all against this agitation. White men, British-born, tried far more violent means than we have ventured on to improve their position, and you know what they have gained, and what they hoped to gain. Now, I believe in dealing reasonably with the Government. We asked them for a Gujarati school. They gave it They spent £800 on it; we spent £80. We asked them for two Gujarati teachers; we got them We saked for a physical culture instructor; he was sent. We asked for other teachers, and there was no tro this almost getting them

This Indian went into the grevances enumerated by Mr. Gandhi one by one, and then volunteered it as bir view that there was very little ground for complaint

and certainly no justificat on for the pass ve resistance

Merchants Meet

That his is not an isolated case, and that the indust that section is over Indian population are becoming tired of Mr. Leandhi is shown by the following feets. On a ferent Sunday a conference of delegates from several Indian communities was hold at Eugersdorp under the auspices of the British Indian Protection Society The Mahomedan merchants at Krugersdorp, Klerksdorp, Pretona, and many country towns were represented. The Chairman was Haji Ibrahun Dandar of Klerksdorp; the Secretary was Yussuf Patel of the same town; and the delegates present numbered over 100. They decided to take legal advice as to their position under the Township Act and the Gold Law, which contain the real points troubling Indian merchants. They also decided to look after their own money themselves. A sum of £850 was subscribed on the sinh there being three digitations of £150 But it was resolved that this money should not go to the passive redsters. Formerly tump sums were handed over to Mr Gandhi, but now he will have to give sufficient fearons to just ly any disbursements in his

Mr. Gandhi's Reply

Immediately on seeing the report the community was stried and Mr. Gandhi addressed the discovering letter to the Leader which, together with letters from Messra, Ritch and Kallenbach and a communication aigned by the leading Indian manuacita, a roady sugporting the struggle, appeared next day

I trust that you will allow me to correct the many missepresentations made by your reporter with reference to the passive resistance movement. No doubt they are not all consciously man, but he containly has been the instrument through with they have been made. "The Indian prove research campage you have reported, ' a threatened with consepte. Altis statement will prove to be untrue even if there is one passive resistor earnest enough to carry it on, and I prophesy that so long as there is one passive resister left to fight, the points we are now fighting for will be granted, not because of the strength of as b northly pastive resister, but because of the tovincious strength of the truth for which be will be fighting. That our demands are just you have admitted in your feut no article, only you have asked us not to revise -assasesistance, but to be patient and to polition. Writen course is the better is a matter of opinion. I hold that the points at usue are to the community of such with importance that phibire resistance a the day remedy, petitions having failed. Now for facts. Your report states .-

The Indian merchants throughout the Transvail have dissocrated themselves from the movement, and have withdrawn from Mr. transfer sources of revenue without which the campaign must ful." The lact is that the great mass meeting of Sunday was attended by almost all the Indian metchana of Johannesours, and to egrams in support of the populs of the meeting were received from all the principal towns of the Transvani, pent by the Indian merchants of those places, and delegates attended from the towns which could send them upon hardly 24 hours' notice. If there is a split in the community, I essure you that it will not be because great years are asking too much, but because they will be asking too little, for I admit that there are men and igst as who undonotedly want passive resisters to go to the full length. They cannot be held blame-worthy, but they certainly will not represent the moderate wing. I do not know who the i duential Mahomedan merchapts are who gave your reporter the information that there is very little ground for complaint, and that those who a tended the Gold Law Conference were against passive maint-

possession of the principal morebants in the Transvaal who have expressed themselves beart and soul with the movement. It is true that they have not all offered to go to gapt, but they have certainly offered to help with their purses. But I used not carry any further the refutation of the misrepresentations contained in your report, for the proof of the pudding is in the eating, and time will show whether the movement collapses either for want of money. This, however, I will add, that the movement does not necessarily depend upon financial help, as I endeavoured to make clear to your reporter yesterday. Indeed, my view of passive resustance is that it is impure so long as it has to depend upon any pecu. iary assistance whatsoever. It is essentially a religious force, but I do not claim for the movement in which I am a humble participator that it has reached the purest stage. When it does, it will be independent of any public demonstration in the shape of public meetings, resolutions or appeals to even Eugland and India. Our ideal is that truth, in order to assert itself, nerds no such props. We are striving to reach it, and w but die in the attempt,

Lastly, permit me to say that the statement that passive resisters if demand payment for their penalice, there must be compensation for enforced confi tement, martyrdom is on a money basis," is an atronnous lib l, and a cruel wrong to the men and women who have suffered during the last campaign, and who will suffer now. A statement of disbursements was published some time agr. and details are open to inspection by any person who may care to go through them. There never has been any payment to passive resisters for their services as such. There has been maintenance given to the dependents of those who were in good, and the payments were made for barest necessatios of Your reporter should challenge his suformants for facts in support of the statements made by him. Indeed, fairness should have dictated this course to him before he undertook to publish them to the confident and emphatic manner to which he has. Ausbrug could have been easier for him than to have at least come to me and asked me to refute or corroborate them. He admits that there was no want of candour on my part in replying to any questions he put to me,

Protest from Indian Merchants

We have read the report you have published to-day with reference to the plasive resultance movement, and we most emphatically repudiate the statements that the merchants are opposed to the passive resistance movement or that they are standing aloof from it, or that they will not contribute to the funds. As a matter of fact, we, not only speaking on our own behalf, but on behalf of the merchants throughout the principal towns of the Transyard, beg to state that we are in full sympathy with the movement, and that the merchants along with the others are contributing both men and money to the movement, and we cannot conceive it possible that gay Indian who can cad himself a leaded can possibly be either against the demands made in Mr. Cachalia's letter, or agreest the femedy adopted by the community.-We are, etc.,

E. S. Coovadia, Amod Muosojee and Co., A. F. amay and Co., I. A. Moolla, D. S. Bamath, A. M. Sulman Mia and Co., E. E. Surtie, B. P. E rahin and Co., Ismail Ained Mainie, N. A. Cama, Mahomed Vally, A. E. Waje, Moosa Esakjet, S. H. Daya and on, M. M. Akhalvaya, I. E. Daya, E. I. Aswat, M. P. Fancy, Fakir and Ebrahim, A. Mahomed Hassan and Co., Rassont Sultan, K. M. Kegdi, Moose Home, Hassen Rejab, V. Natdoo; Chite Hart and Co., J. P. Patel and Co., Mahomed Cas. sim; Abdool Ribman, Mahomed Als, P. Dilloho and Co., R. Pates Patidar Trading Co. M. S. Coovadia, Mavjee Pennjee, Madhay Parchod, I. C. Ashabhas and Co., Nausari Hondoo & Frading Co., Manchia Gozai, P. Lalchand, J. E. Tavaria, Tavaria

and Co., M. B. Runkay, Abdool Kader, Teckchand Daystam, and H. D. Musl

From Ventersdorp

The next day the following letter appeared The report published in your issue of the 30th untimo, as to the scanty support accorded to the mass meeting on Sunday last by the Indian merchants throughout

the country, and that the merchants are not supporting the passive resistance movement, etc., is not true

In fact, some of the merchants of this town had been trekking by cart all through Saturday night to catch the Diamond express for the sole purpose of attending the meeting. Certainly this district is heart and soul with the passive resisters. It is a cowardly act to sit at home while Indian sisters are fighting the battle; it is a shame on the part of those untruthful informers to suggest that passive resisters depend upon money. It may not be surprising to hear before long that passive resisters have started in the country. certainly support the passive resisters and the action taken by the British Indian Associat in the demand put kerwarded by Mr. Cachaha in his letter to the

Minuter — We are, etc.,

Audool Rahman, Imam A. K. Bawazeer, Ajam
Abed and Co., A. Halim, Ismail Moosa, Galal Hira,
S. Amodjee, A P. Randree, Ismail Ebrahim, Sanyor Lall, A. R. Noorbhai, N. Anif and M. Amodjoe.

From the Editor's Chair

KITAN JAMANCKA TAKAN KANSAN PROGRESSOR COOLOGO

THE FIVE POINTS

Ir has been suggested in some quarters not necessarily bostile that the points raised by Mr. Cachaha in his letter did not convey to the general public any such sense of grievance as would justify the community in reviving passive resistance by reason of their import ance. It would perhaps be as well, therefore, to examine those points a little more closely.

It is evident that, unless the £3 Tax is removed, the community will suffer from a running sore. youd this, it is clear that, so long as the tax is main-tained, its tendency is either to drive the tax-payers back to servitable by to subject them to moral degrada-

to it, or to drive them out of the country

It must be equally clear that if, in law, do facto monogaments marriaged are not recognised, immoral relationships are bound to arise, families are bound to be disunned and, if such frives and their children are excluded from South Africa, the husbands and fathers must sound or later follow them, which will entail the closing down of businesses and the gradual elimination from South Africa of a substantial and influencial

portion of the Indian community.

The right of South Africa-born Indians to enter the Cape Province may not appear to the lay mind to be very substantial, but, analysed, it comes to this That, if this right may how be yielded up by the community because it has not been in previous years necessary for South Africa-born ladians to exercise it by way of entering the Cape, every such right may also be takes away on the strength of such argument by the Legislature. That the Cape right itself at a entical moment proved to be of the greatest value both to particular individuals and to the community was shown during the last passive resistance dampaign, when two South Atrica both Indian youths who were at pastive to the deposit in the a their a tofeligh ladd—and who in puisuance of their bow selumed to South Aldes at the first opportunity, and selumed to shoothed landing at the Cape. These succeeded in edecting a landing at the Cape. These lads were refused a landing at Dorban, declined to phore, that regard to a rea, the T initial, and is the most testamly have been abliged to go back to India, had they not been able to compel the lumigration

Officer at the Cape, by proving their South Almean birth, to land them. This was it no consequence from the European standpoint, but to the community it was of the greatest assistance. If rights may be easily yielded up of taken away, the time cannot be far distant when a community of helots will be created or Indians must leave South Africa.

Take, again, the demand for the removal of the racial bar. Twenty years ago, in Natal, the demand that legislation in a British Colony should not be racial was made by the Indian community and, when the then Natal Parliament at its first session passed a Bill excluding Indians by name from the exercise of the franchise, the measure was vetoed by the Imperial Government for reasons set forth by the leaders of the Indian community. Later oo, when the Natal Government desired to introduce an Immigration Restriction Act excluding Asiatics by name, the attempt was dropped by reason of the warning issued in the same terms by the Imperial Government, with the result that the Act of 1897, which was of a non-racial character, became the model for Colonial legislation on Immigration, botil the Transvall Immigration Act of 1907 was passed and became the object of passive resistance by the Transvial Indian community. It must be clear to all who look beneath the surface that any community that is content to accept legislation differentiating against it must, sooner or later, he exting abed, because the acceptance of one measure containing a racial bar becomes a precedent for the passing of a series of enactments similarly designed and with the object of croshing that community.

Lastly, there is the question of a liberal and just

administration of existing legislation affecting Asiatics. The Indians of South Africa know better than anyone can tell them what have been the results of the harsh administration of its laws. Under the Immigration Act, men have been driven out of the country penalets Businesses have been clused down abder the Cape and Natal Licensing Acts, and merchants in the Transfeal all but tulned under the administration of the Gold Law and the Townships Act. And it there are not practical, real and tangible gnevances, it would be

difficult to know what are.

When all these five points are considered bumulatively, the conclusion is irresistible that the policy of the Government is to teduce the community to a condition of seridom of to compel them to felire from the Union of South Airles. Melther alternative is acceptable to any dominantly with a same of salf-tespect. Passive resistance, therefore, means fire merely a struggle to obtain third on these five points, but it is a demonstration, and a most powerful one, against the insidious attempt of the Government to compass the rule of the corpm in 47

News of the Struggle

Messrk. Medh, Pragji Desar and Manilal Gandh, although they were released on their own recognisances, could not sit still whilst they were free and awaiting the day of their that under the Asiatic Act. This trait was due to come on oil the 14th instant. They went out hawking, therefore, on Wednesday motoling, and were actiompan ed by Messix. Dayha Parched, Bhaga Malicha, Scopid Pillay, Anamaly, Khusat Morar and Verasanty Francis — an old hand. They were brought before Mr. Städen in the Johannesburg Court and sentenced on Thursday last to to days' imprisonment with be disable of White they were in the lock of at Marshall Square they that the complaint like there was meat unded with the tild that was provided for them. He doubt this was not done intentionally. Mt. Cachabá hát how idditessed the Commissioner of Police asking for relief. When the attention of the authorities was drawn by them to the food that was supplied to them, the poor warder removed the meat from the rice and gave it to the prisoners in enstody.

but of course the food having become contaminated they could not take it. On Thursday Messis, Willie Morgan and Rajoo Morgan were marched to the Court House from the Fort at Johannesburg to attend their trial under the Asiatic Act. They were marched handcuffed in company with the native prisoners. Their cases were again remanded, pending instructions, for eight days. They, therefore, suit remain under detention, their desire being not to be bailed out.

Messra, Medh, Pragji Desai and Manilal Gaudhi were also marched from the Fort on the 8th instant, when they completed their first term of imprisonment, handcuffed, to the Court House. The latter complain that, whilst, generally, the gaol officials' conduct towards them was unexceptionable, Dr. Visser, who, it may be remembered, when the passive resistance campaign was started, wrote to the press stating that passive resistance prisoners should be employed as labourers for white people, who might thus be set free for better work, and who is also Medical Officer at the Fort, used most insulting and vulgar language towards these passive resisters. The worthy Doctor asked them to strip themselves bare for medical examination, in the presence of the other prisoners. They submitted that they could not do so as it was against their notion of decency and morality. But the Doctor would not hearthem. He became impatient, called them "bcoolies and asked the warder to charge them with disobedience The resisters complained to the Superintendent of the gaol who respected their scruples, and had them examined privately. Nothing came out of Dr. Visser's charge. They also complain that there was no give or vegetable fat support with their meals. They complained to the Superintendent who curtiy remarked that they would not have it. Mr. Cachalia has now addressed the Director of Prisons

At Germiston are women, Mrs. Somar, Mrs. Mandar, Mrs. Bandu, Mrs. Behart, Mrs. Doowat and Mrs. Maharajah and ten men, namely, Mesara Bhawani Dayalsing, Pujari Gulubdas, L. B. Sing, Ragbeer Sing, S. M. Sing, Gayaidin Maharaj, Trioktsing, Lahoria M Sing, H. Sing and R. S. Sing, went out courting arrest. They hawked about the streets, and, on failing to get arrested, they went on to the platform. This is how the whole mode t is divised by the Triminal

Leaser correspondent at Germiston ,-

"Excitement reigned for a while at the Germiston railway sixtion this morning. From 50 to 60 Indians, male and female, took possession of the central section of the spacious new platform. About 20 of them carried hawkers' baskets, containing a few bunches of bananas, a pincapple or two, or a few handfuls of monkey nuts, which they offered for sale to the white people assembled. As hawking on railway premises is prohibited, the police intervened. It then transpired that the affair was a passive resistance demonstration One Sing, said to be the secretary of the local branch of the Indian Association, stood out as the leader, and said they wanted to be arrested. It was explained to them that no one, of any race or colour, could trade on railway premises unless expressly authorised by the railway authorities. The reasoning appeared to impress the party with the absurdity of the proceedings, but Sing, the leader, said they must have instructions from Mr Gaudhi. He therefore sought out a telephone, adjourning the demonstration for the nonce. After a little be returned and said that Mr. Gandhi said they must persist, and compel the police to arrest them.

The ac odd candidates for martyrdom resumed their hawking, and eventually ten men and six women were arrested, as they desired, and charged with trading on tulway premises. The business afforded oplookers much amusement, and, from the counc opera point of view, was a success, but from the political point of view it was a flasco. It is not even certain that the

However, these men and women are determined to force themselves on the attention of the Government

and to be impresonment. Seven of them have already joined the party that entrained on Friday last for the Natal border, there to challenge arrest. This party locludes the brave ladies who have been courting arrest at Verceniging. They set out for Charlestown by the sarry morning train on Friday. They were met by a host of Irrends at Park Station where they had to trans-fer to the Natal train. They were looking perfectly happy and most determined. They spoke its glowing terms of the hospitality of Mr. Aswat and the other Indian merchants of Vereeniging. No pains were spared to make them happy and comfortable in their strange position. They declare also that the European population of Vereeniging, amongst whom they hawked their wares, showed marked attention to them, and most of them made no secret even of their sympathy with the Indians. It may be noted here that the Vereeniging merchants paid all the expenses of the keep of these ladies during there stay in Verceniging and their fares to the Natal border, by no means an inconsiderable sum. The party reached Volksrust on Fre lay and were taken off the train, although there descenation was Charlestown. They were told that, although they were detained, they were not arrested. The leader of the party democred. They invisted on the authorities finding food, quarters and ledging for them. Mr. Hadet and the other Indian merchants offered all these, but the leader said that the Government were bound, if they were detained, to provide these things for them. The next day, the party were told that they were to go where they pleased. They thereupon proceeded to Charlestown by the Saturday Kaffir-mail that was also carrying Messrs Kallenbach and Ganchi to Durban. The party got down at (Charlestown and now they are at Newcastle, guests of the community, awaiting developments. The rule is that, if in those towns where passive resisters court arrest, they are not arrested, the Indians of that town should be requested to provide fares for the next destination and, if they do not wish to do so, the passive resisters should perform their journey walking. They should also beg for their food and lodgings from place to place. The Volksrust Indians promptly offered all assistance. They found the fares for Newcastle. Mr. Vallibhai accompanied them to Charlestown to look after them.

Mrs. Sheikh Mehtab, accompanied by her mother and son, and an Judian servant and friend of the family, left Darban on Wednesday ovening for Volksrust to court arrest. They were seen off at the station by a gathering of friends who presented bouquets and supplied refreshments for the journey.

The City Meeting

A large gathering of Indians met at Pietermantzburg on the 5th instant, under the Chairmanship of Mr. V. R. Pillay, in connection with the struggle, when the following resolutions were passed :-Proposed by Mr. R. M. Moorgas, seconded by Mr.

N. B Naik and carried unanimously >

" That th's Mass Meeting of the Pietermaritzburg find are e tirely associates itself with the demands of the letter dated the 12th September last sent to the Government by Mr. Cachalia, the Chairman of the Transvaal British Indian Association, and resolves to take up a firm stand in the passive resistance movement, until the Government concedes the provisions of the said letter "

Proposed by Mr. N. B. Naik, seconded by Mr.

D. P. Desai and carried unanimously :--

2. That this Mass Meeting congratulates the 16 pioneers of the passive resisters, consisting of men and women, and also the five men of Pietermaritzburg and others from Natal and Transvaal, who are now incarcerated in His Majesty's Prisons, to defend the national honour"

It was also unanimously agreed that the above resolutions be forwarded to His Excellency the Governor-General, the Hon, the Prime Minister, and the Hon, the Minister of Interior, and also that His Excellency be requested to forward copies of the resolutions to the Imperial Government and to the Government of India.

A meeting was held at Toogast on Sunday last to discuss ways and means of assisting the campaign. Mr. Valli Lalla was voted to the chair and Mr. M. K. Kothare was appointed Secretary pro tem. The latter explained the objects of the meeting, one of which was to inaugurate a fund to support the families of the six passive repaters who had gone to gaol. Mr. Ayob Sayan said that he was prepared to help the families as tar as possible. The sum of £6 gs. was subscribed and thirty men promised to give each half a bag of rice, some dholf and a bothe of oil. A committee was appointed consisting of the chairman and others. Mr. Ramgar Maharaj offered to find and support one passive resister.

Patidar Support

As briefly reported by us last week, an enthusiastic and largely attended meeting of the Patidar Assoc at o was held in President Street, Johannesburg, on the 5th instant, under the Chairmanship of Mr. Jivan Premji, to discuss the present critical situation and to devise means to meet it effectively. Messis. Gandhi, Kallenbach, and Polak were present. At the Chairman's request, Mr. Gandhi addressed the meeting at some length, and thereafter a number of members announced their intention of going to gaol immediately, and they also contributed funds. Over £30 was subscribed in all, of which about half was announced as a monthly subscription.

The following resolution was unanimously passed:—
"This meeting of the Patidar Association resolves that, in its opinion, the Transpaal Leader report, to the effect that the mercant le section of the Indian community is against passive resistance and that only some of the poorest in the community are likely to take part in the struggle is unjust and Jalse, the meeting is heart and soul with the movement, approves of Mr. Cachalia's letter to the Government, and will undertake to support the movement with men and money, and requests the Government to cod the sufferings of those already incarcerated by conceding the just demands of the community."

Mrs. Sheikh Mehtab and party were sentenced yesterday at Volksrust to three months' imprisonment with hard labour. The Magistrate, however, refused to convict the seven-year-old son of Mrs. Mehtab.

The Transvaal Hindus' Meeting

A special meeting of the Transvala Hindus was called at Johannesburg on the 9th instant in Rev. Mr. Phillips' ball. Mr. Mawji Premji, the Vice-chairman of the Pandar Association, was in the chair. Mr. Hosken, Messis. Ritch and Kallenbach and Miss Schlesin, as also Messis. Cachalia, Ebrah in Coovadia and other friends were present by invitation. The hall was well filled. Mr. Hosken, on entering, received an ovation. He was decorated with garlands by the Chairman and vociferous cheers.

Mr. P. K. Naidoo read in English the Presidential

speech from which we take the following:—

"It is not often that it becomes necessary for us to hold sectional meetings. We Hindus, Mahomedans, Paris, Christians, coming from India, labour under the same disabilities and enjoy the same rights, such as they a c in this land of our adoption. And if, this evening, we have met together as Hindus merely we have met in order to emphasise the demands made by ldr. Cachalis in the name of the British Indian Association; and to show that the passive resistance movement commands.

the approval of the whole of the Indian community the ughout South Africa."

After reviewing the demands and dealing at length with the marriage question in view of the recent Natal judgment, the speaker said ----

You will be called upon, this evening, to pass a resolution which seeks to support Mr. Cachalia's submission to the Government, to encourage passive resisters and to congratulate our brave brothers and sisters who are already in gaol and who are now courting imprisonment. You will be agreeably surprised to know that hardly a day passes when some passive resisters do not come forward throughout the Union; there are already 30 who are undergoing three months' imprisonment, having crossed the border from Natal, and there are nine in the Fort at Johannesburg; nearly 40 more are in some part or other endeavouring to secure arrest, and of these 40, 20 are ladies. They represent all classes and sections, and their sole idea is to serve their country. We may well be proud of them, and the greatest honour we can do to them is to follow their good example. But I am aware that all of us are not able to do so. With some, though the spirit be willing, the flesh is weak; with others, domestic duties claim exclusive attention; with yet others, business obligations make it impossible for them to seek imprisonment, but it is given to every one of us to do something towards luthering the movement, to do something which will bring relief nearer to us. Most of us could give such pecuniary support as may be needed in a national struggle of such magnitude. Those of us who are too poor to do so, and may not be able to seek impresonment, can give personal services to the cause, and all of us can pray to the Almighty to grant us and ours speedy relief. I am sure that the European citizens of the Umon do not look upon the progress of the struggle without anxiety and in many cases without pity and sympathy. We are asking for nothing of which they may not fully approve; nothing which could in any way presided over by that generous-hearted catizen, Mr. William Hosken, has already moved in the matter and they, although they may not be espousing a popular cause, have shown, by their courage, that South Africa is by no means devoid of Europeans who desire that justice be neted out to those races who may be living in this sub-continent. That great nobleman, Lord Ampthill, and his Committee are ceaselessly watching the progress of the movement, and our distinguished countryman, Mr. Gokhale, who is now in India, restored, thank God I to health again, will leave no stone unturned to see that India and the Indian Government give us The fullest assistance. There is everything to encourage us. Above all, the admitted justice of our cause is the greatest encouragement, and the purity of the instrument we are using to secure relief is the truest guarantee of success. Let us hope that we who have assembled here this evening will not fail to do our duty.

The following resolution was then put to the meeting and passed unanimously. It was proposed by Mr Tekchand, of Messis, Kewaliam & Co., silk and fancygoods merchants. Mr Tekchand said, amid cheers, that I was muself preparing to go to gool. Mr. Thambi Naidoo, chairman of the Tamil Benefit Society, seconded the resolution. Messis, Naranji Desai, Makanji, Ramji and others spoke in support of the reso

lation .

"This meeting of the Hindus of the Transvall fully supports Mr. Cachalia's letter to the Government and pledges itself to encourage passive resistance in every way; this meeting also congratulates the passive resisters who are already in good and those who are seeking arrest for conscience' sake; and this meeting requests the Government to grant the demands of the community—demands which have been universally recognised to be just and fair; this meeting respectfully urges the Imperial and Indian Governments to use their good offices to secure rebet and trusts that the puolic in South Africa, the British Isles and India will support

the Indian community of South Africa in its efforts to ameligrate its position."

The speeches of Messes, Hyskan, R tob and Ka cenbach will be given in our next usua.

Over £37 Were collected.

An Official Statement

The astuation to-day in regard to the Indian passive resistance movement is explained in the following statement which has been officially cummon cated to Reu-ter's Agency, and the press. The demands of the Indino community are

(1) The removal of the annual tag of £3, which ex-indentured Indian-men, we men, and children-are liable to pay at the price of their remaining free from

re-indenture in Natal.

(2) (4) An amendment of the marriage law of the Union, so as to recogn to the legacity of monogameus Ind an marriages construted who her in Ind 4 or worth Africa, according to the rives prescribed by the Hindu and Mahamedan religions. Although both of these religions countenance pulygamy, star stics show that only t bet cante of Indian mattiages are bolyganions.

(b) Administrative admission of existing plural wives (not more than 190 in all) and their children, of Indiant already domiciled. This was the position at the time of the insugaration of Union. Legal recognition

of polygamy is not esked for,

(3) Restoration of the right of South Africa-born Indians to enter the Cape Province, a right that they possessed at the time of the introduction of the Imnegration Bill, and its retention may in practice mean the admission of hear 3 the is, say a death Indians summa-ly to the Cape from Natal and the Transvani.

(4) The Green of say that there is no record ber in the lumpstation Act. Therefore an admission from them is necessary that no declaration will in the be required from an Indian at the Fire State burder that will not be equally pecessary from a histoposts. In practice, this dies but mean that any Indian will precesatisy enter the Pres S ate, but, it he does, he will still temain habie to the probledings to own land, to larm and to trade,

(5) A declaration that sainting laws, such as the Transvaul Gold Law and Townships Act, the Licensing Laws of the Cape and Natar and the Imm gration (14), share be admin asered to a liberar appliet, and with due regard to realed rights. The policy of the Government is, for example, to prevent Indians with bone fide proof of previous residence from to enterine their respective Provinces, if they have been absent for a tong period This situation is intolerable

The first point was the subject of a definite promise to the Hon. Mr Gokhale. The others arise out of the

provisional artifement of 1911.

What Indians do not Want

Indians do not fight for equal political rights. They recognise that, in view of the existing prejudice, fresh immegration from India should be strictly limited, provision being made for the entrance of a sufficient number somethy for ressonable wear and tear.

Passive Resistance

As no relief could be obtained by prayers, petitions, or negotiations, Indiana statted betrieb itnigfence on Sep', 35 by 19 man and four women setting out from

Mais! to court imprisonment at Volkstust.
The more ment as spreading. There are astrady in gand 35 passive resisters -a larger number than when the two previous campaigns started or when the provimonal settlement of 1911 resulted in a suspension of passive resistance. Numbers of men and women are coming forward daily to seck arrest beveral ; he women have taken turns having a th them, as they have not yet been, weapod or are in apacite or he ny socked a fee

otherwise. Arrest is courted by crossing the border or by hawking without beenees or by refusing to show becomes or permits, or by I took agreether as I laws which so not involve a great of the most law. The Aree Since border is left untouched, as there is no desire to ioffame public opinion so far as it can be avoided, and there is every desire to show that Indians wish to respeat the free State prejudice. The movement w malso connect in advising indentured in team to suspend work until the £3 tex is removed. The indentured Indiana will not be invited to join the general struggle. On the atrength of the promose made to Mr Gokhale, and which promise was brought to the notice of the House of Lords by Lord Ampthall, these men were assured by Indian leaders, at meetings of thousands, that the tax would be repealed during the last session of Parliament Meetings in suggest of the claims of the passive tests ters have been hel at Capctown, Port Elizabeth, East London, Woodstock, Durban, Maritaburg, Tongast Verulam, and Juhanneal org (representing all the prin c ple towns in the Transvaal,, and sinitial most rige are being held at other centres.

The Way to Grant Relief

Il the Government wish to grant relief, frosh legislanen will be necessary only on the mattisgo and the £3 tax questions. All other points are capable of easy adjustment without fegralatics. The diamage outlingsy can be solved by a brief amendment of the Immigration Act without in any way interfering with the general marriage law of the Union.

The Unionists and the Asiatic Question

Speaking at a great meeting in Durban recently, Mr. Drummond Chapter M.I.A. 3 reported by the Natal Mirrors to have said that the Government had to rely on the Opposition to lick their Bills into shape. He could not give a better example than one of the most important Bills of the session-the Immigrants' Regulation Bill. If it had not been for the Opposition that Bill would never have gone through, or it would have gone through in such a shape as to cause cudless trouble. And that brought him to a most important ques-lion—the Asiatic question. They would all admit that this was an important metter, not only for South Africa, but for the Empire. They were all agreed there could not be unrestricted immigration of Indians. ("What about the Chinese?") The Chinese had gone, never to return, and the Indians were in a different position, for they were fellow-subjects. They were not prepared to alter the Franchise Law in favour of the Indians, but there were some things which they could see to lone of them was that they should see that the Indians were fairly treated. So far as the Natal Indians were concerned, there was one grievance which should be remedied, and ther was the Ly tax. It brought in a paltry sum, that could be well dispensed much. Surely they could afford to be generous, and repeal this tax. He was not going to deal with the causes of passive squareance, for they were highly technical and were matters of principle, rather than matters of actual ross. He thought the Coveriment would be wise to do nothing which would raise a suspic on that they were during anything as the stronger race which was unjust to the weaker race. The Immigration Act, of course, did not apply merely to Amatics, it applied to all who came to South Africa. It did seem to him, however, that the Government had made a great nost ke an patting the lumigra tem officers on the Appeal Board to consider appeals from their own decisions. He did not say they had heen guilty of infustice, but it was not a des tauso state of things. The removal of there officers from the Boards was a concession which could be easily made by the Government

ઈન્ડિઅન એ પિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧ છું.

રીનીકસ, બુધવાર, તારીખ ૮ મી અક્ટાબર. ૧૯૧૩.

અંક ૪૧.

अधिपतिनी नोंध

ુલસમ ખીભીના કેસમાં સુત્રીમ કારટે વસ્ત્ર આપ્યો છે. આ

સુવા નહીં ને પાઝા થયા કરાય આતર્ણ, જે સ્થિતિ જસ્તિકાસ સન્લતા જજમેંટથી થઇ કૃતી તે સ્થિતિ લાવી મુક્ક છે. એટલે નવા કાયદામાં સાદી બાળત સુધારા થયે।

🕏 તે નકામ નીવડયા છે. આવું પરીજામ આવવાતા સથ થી મી. ગાંધીયે મુલકી પ્રધાનપરના કાગળમાં ચેતવણી આપી હતી અપને તે કેસ પાછે ુખેમી હોવાની માત્રણી કરી હતી સરકારે હઠ કરી કેસ કર્યો એટલે હવે એમ થયું કે હીંદુ સ્તાનથી આવનાર એારતની સાદી પણ ખેડડીજ મણાશે. હવે જે એારત અથવા તેના બર્ચા દાખલ થાય તે બધા મહેર ખાની દાખલ થયા ગણાશે. એટલે ઘણી મુશીખતે માત્ર કેટ લીક એક્સનોતે તેનાં છેક્કરાં આવી શકશે. આમા સરકારતે. ચોખા દુખા છે - જે જુજ સરલના કરાવથી યુમેલી સ્થિત માં કેરફાર નહીં કરવા હતા તા પછી કાયદામાં કેટકાર કરવા તું કંઇજ કારણ ન હતું. અપમાન તા હતું તેવુંજ રહ્યું અને આખી હીંદી કે!મની હાલત નમાલી થઇ પડી. નાનાલ તી સુપ્રીમ કારા એમ કહે છે કે મુસલમાતી તથા હીંદુ ધરમમાં એકથી વધારે એહરત કરવાની છુટ છે તેથી જે કે એકજ એારતની સાથે સાદી થઇ હેાય તેંા પણ તે સાદી એક એક્સિ નહીં પણ બહુ એક્સિંગણાય, આવા અરથ આડી દુનિયાના એ માટા ધર્મનિ વખાડી કહાડ્યા છે. ને આખી હોંદી પ્રભતું અપમાન કરેલું છે. આમ થવાથી સત્યામક ઉકાવવાની આપણી એવડી કરજ થઇ સુકી છે અમે એટલે સુધી કહીશું કે જે હીંદી આવું અપમાન સદન કરી ખેસી રહેતા માત્રે તે ગ્યા મુલકમાં રહેવાને લાયકળ તથી. અને રહે તો ગુલામી શિવાય બીછ સ્થિતિમાં રહેવા ના કાચા તેનાવી કેમ કરાશે ?

કર્ક પણ વસ્તુ આપણે કરવાના આગ્રહ કરીયે ને તે કર વામાં જીવ જતો હોય તો જવા **મતનું મહાત્મ્ય** દઇએ તે વત સણાવ છે, એવાં વત ક્ષેત્રાની ટેવ દરેક માસ્સે પાડ

પી જરૂરનું છે અને તેમ કરવાથી સાધ્યુસ દ્રઢ થઇ શકે છે ને માટાં કાર્યો કરવાને શક્તિવાન થાય છે. સહેલાં ને સાદાં વન લઇ શકે છે. એમ કે.ગેરનાં હબસાયોએ લીધેલું જળાવ છે. ત્રલ્યુ વર્ષ થયાં સોના હળ સીએાની પાસે સ્મક કડાવવાને સાર્ ગારાઓ મથી રહ્યા છે પણ તેઓ કહે છે કે તેઓના ભાષદાદાએ રબડ ભેળું ન કરતું એવું પણ લીધેશું. તેથી હવે તેઓ વચનનો ભંગ નથી કરી સકતા પચનને સાર્ માદાસોએ ઘણાં દુઃખ સહન કર્યાના અનેક દાખના તમારીઓમાં મળી અને છે. સસ્ત

મદ ધારણ કરવું એ પણ એક મહાવત છે. લીધેલું તે જવ સાધેજ જાય એવી તેની ખુત્રી છે તેથીજ કહી શકાય છે કે સત્યાં મહારા હોય લેવજ નહિ

સત્યાગ્રહની નકલ ગારાઓ તેમજ કાળા ક્ષેકિક કરવા લાગ્યા છે જોદાનીસ્ત્રગની મ્હુનીનીપા સત્યાગ્રહીની નકલ લીટીએ એવે ધારા ઘડ્યા છે કે કચરાની પેટીઓ ધરવાસીઓએ

રસ્તાની ક્રાર ઉપર મુક્લી અને ત્યાંથી કથરાપટીના નાકર લઈ જશે. આજ લગી જ્યાં કચરા હોય ત્યાંથી નેહરી કદ્વાડી જતા. નવા ધારાયી વખતને મજુરીના બચાવ થવા થી વરસના પા. ૫૦૦૦ ભગવાના સંભવ છે એ કચરાપટી વાળા કહે છે. પણ જોદ્વાનીસબરગના સરસમાં સરસ લતા નાં ગારાઓ તે ધારાની સામે મજબુતીથી થયા છે ને તેઓ એ સત્યાત્રહ શરૂ કરવાના દરાવ કર્યો છે. આ બાબત છાપા માં પુષ્કળ કાગળા આવે છે તેમાં કહે છે કે અમે સસા ગ્રહીની નકલ કરી સત્યાપ્રહી યક્કશ**ે તે જેલ જશે પણ તે** ધ રાતે તાંત્રે નહીં ચર્જ્ય, છેવટે એક જંગી મીટીંગ ક્ષરાઇ તેમાં મી. ક્લીન જે ધારાસભાના મેમ્બર છે ને નામાંકિત છે તેએ દાજરી આપી હતી. મી. ક્વીને સત્યાય**હ શરૂ કરવા** ના કરત રજા કર્યો ને પાતાના હાથમાં ધારાની નકલના કત્ગળીયેંદ હતા તે મીટીંગની સમક્ષ કૃાડી નાખી દીધા ને કળું રે વ્યાપણે વ્યા ધારાને તેહશું ને જેલ જશું. મી. કવીનના કરાવને બીજાઓએ પણ ટેકા અપ્યો તે કરાવ પસાર થયેા.

આવુંજ કરવાની દાકતર અબદુ રહ્નમાને કાળા માલુસોને તેઓની કોંગ્રેસમાં સલાહ આપી છે. તેઓની કોંગ્રેસ હાલ કોંબરલીમાં લગાઈ છે તેમાં સેંકડા કાળા માલુસા હતા. તે એમને દાકતર અબદુ રહેમાને કહ્યું " ભૂઓ સુકીબર હીંદી પાતાના માનને ખાતર સત્યાત્રહી થયા છે ને જેલ જાય છે. તેઓને આપણે મુખારકબાદી આપા વિના ચાલે તેમ નથી. જે તેઓને અપણે મુખારકબાદી આપા વિના ચાલે તેમ નથી. જે તેઓની નકલ કાળા લે.ક કરે તા અપાટા બેર તેઓના ધ્લુટકારા ચાય બંત બધા ખાલુમા કામ કરતા કાળા લાક કમ બધ કરે તા કાળા લે.ક કરે તા અપાટા બેર તેઓના ધ્લુટકારા ચાય બંત બધા ખાલુમા કામ કરતા કાળા લાક કમ બધ કરે તા કાળા હે.કાને જ છતા મેતા લાકા આંત્ર છે તે આપતા અટકે કાળી સ્ત્રીઓમાંથી કેટલીક જેલ ગઇ ને તેઓએ પાસને કાયદા રદ કરાવ્યા. આમ કરળા પુર્વા ને પણ કરવું ઘટે છે." આ પ્રમાણે આપણી ભારે લકતના ચેપ પ્રસરતા જાય છે. અમે માનીયે છીયે કે વખત જશે તેમ આપણા દાખલા વધારે વપરાશે ને ધણા સાધ્યુસા શરીર બળને બદલે સલ—આત્મ—અળ વપરતા થઇ જશે.

જોહાનીરભર્ગનાં સહાઇહીઓએ ફેરી કરી પકડાવાનું શરૂ કરી દોધું છે એ વાંચકવરને જોયું હશે. ફેરીમાં પકડાયા તેએાની ઉપર નવા કાયદા પ્રમાસે કામ ચાલરો એવા સંભવ છે. તે

વિન, લાભા છેલ નહિ મેંગે 'પેંચુ ફેરીનો કોયદાના' ભન

કરી પકડવું એ સહેલામાં સહેલ છે એવી અમારી ખાત્રી છે. વળા જેઓ લાખી જેલધી કરે છે તેઓને કુકા જેલ જઇ સાસ હોવાનું પહ્યુ મળી શકે છે. અમે ઉમેદ રાખીયે ક્કીચે કે આવી જેલ ભાગવવા ઘણા ક્રીંદી નીકળી પડશે. લડત સહેલથી છતવાના ઉપાય હન્તરા ફેરી ફરનારા હોંદીના હાયમાં છે. ફેરીતા જેના ધંધા તથા તે પણ તે ફેરી ફરી ને જેલ બાગવી શકે છે. અમારી ઉમેદ છે કે મણા હીંદી અના કાર્ય કરવામાં નીકળી પડશે.

ચ્યા કેસમાં કર્ગરસડેારપના માછસેટ **ગી. છે**ાટાભાઇના લાભ માં કરાવ આપ્યા છે તેને સારૂ **ચી. છાઢાભાઈના** અમે તેમને મુખારકળાદી અતપીએ છીએ. કેસ તે~~ા છોટાભાઈના ઘર~~ ધળા સામે હતે. તે એમ કે તેણે

<mark>ગાલ્ડ ક્ષાની વિરૂધ્ધ મી. એટાબા</mark>ક, 🕠 કાદુ તથા તેના કાળા ત્રાકરાતે પાતાની અમુક સ્ટેંડ પર રહેવા દીધા હતા. આ માર્યી ચાર રદીયા મુખ્ય તીકળ્યા હતા : (૧) લીસ ગેલ્ડ <u>હોની પહેલાં થયું હતું કે નહીં, (૨) લીસમાં તકરારીજમીન</u> આવતી હતી કે નહીં, (૩) મી દાદુ મી. છેદરાભાઇના હીસ્સે દાર બસ્યાય કે નહીં. (૪) કદાચ મી. દાદુ પછ્યુ રહી શકે જતાં નાકરા રહી શકે કે કેમ ? આ શિવાય પેટા સવાસા હતા. ઉપરના બધા રદીયા ઉપર લખીત પુરાવેદ ન હતેદ, પશુ કેતરટે મી. દાદુ અને તેના સહ્ધીની બુખાની સંપુરસ્યુ માની ને સુકાદો તેના લાભમાં આપ્યો. કારટે કરાવ્યું કે **પી. છે**ાટાબાઇને મુળ લીસ ચાલ્ડ કેર પહેલાં મળેલું એટલે તે ગાલ ક્ષાયી રદ થતું નથી. તકરારી જમીન જો કે લીસ માં નથી જણાવી તો પણ તે જમીન અસલયીજ મી. છોટા ભાઈના કળજમાં છે એટલે તે લીસમાં મણવી જોઇએ, મી. દ.દુ ગાલ્ડ હા પહેલાં ફિસ્સેદાર થયેલ એટલે તેને લીસના હક મળ્યા એમ મહાય. તેાકરા ધરધણીની સંમતાથી ને અસલથી મી. છેટાભાઇની સાથે રહેતા આવ્યા છે એટલે તે એને પણ રહેવા દેવા ધરલણી ખેધાયા છે. તેથા જે હેલ સરકાર રદ કરાવવા માગતી હતી તે ગાહક હો। પહેલાં ખેળ વાએલા હેલ્વથી રદ થઇ શકતા નથી એમ કેક્સ્ટે કરાવ્યું.

આ કેસ મી. છેાટાબાઇની પેઢીને સારૂ ધણે! અગસના છે. તેમાં કાયદાની બારીકીનો ચુકાદા આવતો તથી. *દ*રત્વ માત્ર હકિકત ઉપર અપાયે છે. હકિકત બાબતના પુરાવે. મી છોટાશ્વાઇની વતી બરાબર અપાયે તેથી કેસ છતાયે. છે જેને ૧૯૦૮ ના વરસ પહેલા ગાલ્ડ એરીયામાં હકા મળ્યા હ્રેલ તેના હુક નાસુદ ન થાય એ ગાેલ્ડ ક્રોતાે સાધારણ અરથ છે સરકારનું કહેવું હતું કે મી. છાટાભાઇ જે હેકા હાલ એાગવે તે ગાલ્ડ હ્યાની પછી ઉત્પન્ન થયા એટલે રદ થવ. જોઇએ. મી. દાદુ એમ બતાવી રાક્યા કે તે બધા હેકા જગ જાકેર રીતે ૧૯૦૮ ની સાલ પહેલાંથી બાગવાના આવ્યા છે. પહ્યુ ગાલ્ડ હા ભયંકર છે, તે તેની સામે ઘણી સખત રીતે નહીં લડાય તેં। એ કાયદો હન્તુ પણ હોંદીના નાશનું સુળ દ્રાંસવાલમાં નીવડી પડ તેર નવાહતી વસ્ત નથી

ડાસવાલ લીડરના રિપારટ જુકાઝા**યા** ભર્યો છે. તેના સાર अभे भीक कज्यामें अपयोग छे. ते જુમસું ચાર્વાસ કલાક મેછું ન તુલી શક્યું, કેમકે લીકરને જુલ જુલ ચાર્ર કાર્યોના મળ્યા જેમાં તેના જુકાબુરને તેહી પાલ્યામા આવ્યું દતું પણ ન્યુકાશાની જવાબદારી એક કે એ દીદી ઉપર રહી છે એ દિલગીરી થવા જેવું છે. જો સત્યામહની લડતની વિકૃષ્ણ ઘણા હીંદી હેાય તેા તેમ કહેવામાં કશી અડ ચલ અમે નથી જોતા. પણ જે હીંદાયે લીડરને ખબર ચ્યાપી તે બધી પાત્રા વિનાની હતી તેમ તેની જા**લ્**માં હાલું જોક્યો. અમે ઉમેદ રાપ્યોર્ધે છી**યે કે ઉપરના કિસ્સામાં**થી એવા પ્રકારના હીંદીને સમજ પડરી કે કામનું સહ્યું તેઓથી ત ચઇ શકે તેર પશુ તેએ તેયે અસમાં તા ક્લામ તુ ફોવા એ છે થે.

જોહાનીસ્થર્ગથી બાર એારતા પાતાનાં બચ્ચાં લઈ દેશને ખાતર ફેરી ક્રે છે ને એારતા દુ:ખ સહન કરે છે આ જણી ક્યા હોંદીને શુર નહિ ચંદ્રે? ક્યો હોંદી

મગરૂર નહિ થાય - અને બહેના તામીલ કેરમમાંની થણી છે. એક ઉત્તર હોંદુસ્તાનની છે. તેએક જેલ જવાનું પ્રયત્ન નહિ કરત તો આપણે તેઓને કંઇ નહિ, કરી શકત. તેઓ પાનાની હેાંસથી નીકળા છે. જે કામમાં આવી ઐારતા નીકળી પડે છે તે કામના સુરુષ અસ્ત નથી થયા. તેમાના તપથી હીંદ જ્તરો ને પાતાનું નામ અમર રાખરી, તેએક જેલમાં જવાની થઈ હાર્સીજ શક્ત તાે છતાએલીજ છે એમ અને માનીયે છીયે.

મી. રસ્તમજના કામળ

र्भ पारसी इस्तम्ळ केंसमां प्रधार्य त्यारे तेमना नाम તાે કાગળ લખવા કહી ગંગેલા. તેમના વિચારા મહાેડે યી જહ્યુવવાના તેમને વખત હતા. તેવાજ ઉદમારાવાળા કાગળ તેમણે વાકસરસ્ટથી લખેલા તે હવે નામા અહેર થ્યાં છે તેથી અમે આ તીયે છીયે :---

હોંદી ભાઇને

આ લખતે લડત પાછી શરૂ થઇ છે તેમાં બધા હીંદીયે ભાગ હૈવા જોઇયે એમ સમજી મેં દાખલ થવાના વિચાર કર્યોં, મારા પચીસ વરસના વ્યવુભવમાં મને સત્યાગઢ જેવા ભારે કલાજ જેતામાં આવ્યા નથી. હું ઠીક કમાયા ત્રણાઉ, મેં વેપાર પણ ઠીક કર્યો ગણાય. પણ મેં જોયું કે વેપાર વિગેર જો આપણું માન ન ક્ષેય તેર કેર જેવાં થઈ પડે છે આપણે જે લેકિમાં વસીએ છીયે તેઓમાં આપણી પાસે યઇસા હાૈય છતાં આપણે કુતરા સમાન ગણાઈએ છીએ. મ્યારી સ્થિતિ વેપારી કેમ કસુલ કરે ^{કુ} એવું કસુલ કરીને રહેલું પડે તા તે પક્સા શા કામના ? એથી મને લાગે છે કે વેપારીયે તા ખાસ આ લડતમાં જોડાવું જોઇથે. માન ~~વ્યાવ્યર હશે તે~~ા પહિસો પાછેર કમાશું.

વળી આ વખતની લડતમાં આપણે ત્રણ પાઉડના કર કાડી નાખવાની માત્રણી પહ્યુ કરી શકીયે છીયે એને હું કામના ભારે નસીંગ માર્જું છું. તે કર કહાડવામાં વેપારી ખાસ મદદ કરે તેમાં તેનું નામ રહે છે ને તેમ કરવાની તે ની ક્રુરજ છે અમ હુ ખતુન માનું હુ. તેઓના દુખ મેં સાંભાવ્યા હ્યારે મતે એમળ થયું કે એઓને સાર્ કેમ ન લડીયે! વળી આપણા માનવંતા મી. ગાેખહોને સરકારે દેવા આપ્યો છે તેા એ દગા આપણે સહન ,તથી કરવાના એ બતાવવાં સારૂ પણ અત્પણે લાવાની જરૂર છ

મી. કાજલૈતાના કામ્પ્લમાં ખીજી તેા ઘણી 'સ્પ્લત્યની બાખતા છે. તે બધી ખરાબર દાખલ ચમેલી ગલાં છું તે ત ને સાર મી કાછલીયાના હુ ઉપકાર માતું છુ ને તેમને મુખારકવાદી દર્હ છુ. તેમાંની બાબતોમાં આપણે ખાસ સ્વારથ પણ આવી જાય છે. તેથી દરેક રીતે વિચારતાં આપણે લડતમાં દાખલ થવું જોઇથે એમ માતું હું

છેવટમાં જ્યારે બાવુઓ જેલ જાય છે એમ મેં જોયું લારે મારાથી બીલકુલ ત રહી શકાયું. તેએક જાય તે હું સુખે થી કમાણી કર્ં કે ખાઉ એ વિચાર મારાયી શહત ન ચઇ શક્યો એટલે હું ચાલી તીક્ષત્યેદ.

મારી ખાત્રિ છે કે જે હીંદી આ લડતમાં નહીં જોડાય તે પરતારો

તા. ૧૫ મી સપ≥મ્બર, ૧૯૧૩. ∫ હું છું, આપના સેવક, પારસી ફસ્તમછ.

હીંદી સવાલ વિષે ચરચા

મી, **ઢરમાંઠ ચેપ્લીની હિમાય**ત

ગયે શુધવારે ડરબનમાં કુનિયનિસ્ટ પક્ષની સભા ભરાણી હતી તેમાં મી. ડરમેાંડ ચેપ્લીતે હનિયતના ભુદા ભુદા સવાલે. પર મત વ્યતાવર્તા કહ્યું કે સદુથી માટે સવલ તે એશિયા ટીક સવાલ છે. કેમેંક તેની અસર માત્ર દક્ષિણ આદિકાને જ તહીં પણ આખી સલ્તનતને થાય તેમ છે. નવા હીંદી એાને છૂટથી આવવા દેવા આપણે નથી માગતા એ વાત **જાણીતી છે. સભામાંથી સવાલ થયે**લ 'ચીનાએોનું શું ^{જૂ} ' માં, ચેપ્સીને જવાળ આપ્યેશ: ચીતાંઓ હંમેશને માટે ગયા છે. પણ હોંદીએાની સ્થિતિ ભુદી છે. તેઓ ચ્યાપણા પ્રજ ભાઇ છે. ઢીંદીઓને ક્રેચાઇક આપવાની આ વાત ન**યી**. માત્ર તેઓ સાથે ન્યાયની રીતે વરતવાની છે. નાતાલના હીંદીએની હાડમારીમાં એક પા. ૩ તા કરની છે. અને તે રદ થવાજ જોઇએ, તેની નીપજ નજીવી છે અને તે જતી કરી શકાય તેવાં છે. ખન્યીત એટલા ઉદાર થઇ તે કર નાજુદ કરી શકોએ છીએ, (તાળીઓ). સભાગ્રહની લડતના કારણા વિષે હું કંઈ કહેવા નથી માગતાે. તે કારણા બહુ ગુંચવણ ભરેલા છે અને તેમાં લાગણીના સવાલ વધારે સમા યેલા છે. હું લમેદ રાખું હું કે બળવાન પ્રજા તબપી પ્રજા ને કચરે એવુ કંઈ પહ્યુ યુનિયન સરકાર ત કરે. કમીપ્રે શન કાયદો બધી પ્રજ્તને સરખાે લાગુ પડે છે પણ તેની રૂપે એ એારડ ઉભા કરી છે તેમાં કમીમ્રેશન ખાતતના ઉપરીતે પણ નીમેલ છે તે ભારે શુલ કરવામાં આવી છે. સરકાર મ્યા ~~બ~~્રહ્મ સહેલાપ્રથી સુધારી શકે છે, વગેરે.

'મરકયુરી'ની જુદી જુદી દીકાએ।

ગાઈ .! રાજ્યા 'મગ્કયુરી એ 'ઇન્ડીયન એ.પીનીયન, ના એક્ટી ગ ઇં પ્રેજી અધિપતિ મી. એ. એચ્ડ વેસ્ટના કાગળ છાપ્યા છે. મા. વેસ્ટ લખ્યું છે કે નવા કાયદામાંથી કામી એદ ંદુર કરવાની દીંદીઓની માગણી સામે ગઈ તા ૨૭ મા એ 'મરક્યુરી' એ જે ટીકા કરી છે તે અઘટીત છે અને તેની હમેશની રીતથી વિરુદ્ધ છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે કામીબેદ દુર કરવા એ હીંદીઓની મેહી અને મુખ્ય શરત છે અને 'મરક્યુરી' શરૂથી તે માગણીને વજન આપતું આવેલ છે. આ કાગળ નીએ 'મરક્યુરી' એ ટીકા કરી છે કે તેના લેખ પુરા સમજાયા નથી. કામીબેદ કાવદામાં બહા રહ્યા એમ કહેનોના તેને. કાગદા ન હતા, પણ નવા

લડનમાં કામોબેદના સવાલ પર હીંદીઓએ જે ભાર મુક્યો છે તેથી હીંદીઓ હવે તદન ખુલ્લાં ભારણા મુક્યાની હીલ ચાલ કરે છે એવું સમજી દિલસોજ ગારાઓ હતી જાય એવા સંભવ છે. મી. ગાખશેયે અહીં વખાણવા લાયક મખ્યમપાયું અને રાજદ્વારી કુનેહ બતાવ્યા પછી હીંદુસ્તાનમાં જઈ છેવટ ખુલ્લાં ભારહ્યા મુકાવવાની મુસદ જાહેર કરી તેથી હીંદીઓ હવે તેવી હીલચાલ કરે છે એવી માન્યતાને ટેકા મળવા પામ્યા છે.

'મરક્યુરી' સત્યાગ્રહની લડત વિષે ગુરૂવારે એક મુખ હૈખ માં લખે છે કે આ વખતે જેલ જનારા બહુ થાડા નિકળશે અને લડત પડી ભાગે એવું દેખાય છે. તેના કારણમાં જણાવે છે કે આ વખતે હીંદીઓની કેટલીક માગણી માત્ર લાગણી સાથે સંબંધ ધરાવતારી છે એટલે કે ખરેખરી હાડ મારી બતાવનારી નથી. તે નવા કાયદાને અન્યાયી કહે છે, પણ પાણું જણાવે છે કે હીંદીને કેટલાક લાભ પણુ તેથી મળેલ છે. તેના દાખલામાં ક્યીગ્રેશન બારડ સ્થપાઇ તે સારૂં કામ કરી રહેલ છે એમ બતાવે છે. છેવટ તે સર કારને નર્રમાશથી વસ્તવાનું અને હીંદીઓને સુલેહથી ચાલવા નું સુચવે છે. હીંદી આપ્રો વિષેના કાયદામાં ફેરફાર થવાજ જોઇએ એમ પણુ તે જણાવે છે.

'મરક્યુરી'ની ઉપરતી ટીકા ઉપરથી મી.પોલાક લડતની સ્થિતિ બનાવનારા એક લાંબા કાગળ તેને લખ્યા તે તા. 3 છેએ છપાયા છે. તેમાં ઘણી એન્સમજ દુર કરવામાં આવી છે. ઇ મીગ્રેશન ખારડના વહીવટ 'મરક્યુરી' એ વખા ખ્યા તેમાં તેની ભૂલ દેખાડેલી છે. ઇ મીગ્રેશન અમલદાર બાંડોમાં પાતાનાજ કામકાજ ઉપર ન્યાય આપવા ખેસે તેમાં શું અન્યાય રહેલા છે તે બતાવ્યું છે. મી. ગાંધી અને મી. પ્રીશર વચ્ચે ચાલેલા પત્રવ્યહવાર તરફ ચાન ખેચી હોદીએ જાણી જોઈને લડાઇ જગાવવા સાગતા નથી એ ખતાવ્યું છે. છેવટ કુલસમખીબીના કેસમાં સુપ્રીમ કારટે આપેલા ચુકાદા વિષે કહી યુનીયન સરકારે હીંદી કામને ફરી ક્વા દેશા દીધા છે તે સમજાવ્યું છે.

આ કાગળ ઉપર ડીકા કરતાં ' મરક્યુરી ' મુખ્ય હેખમાં લખે છે કે : જોદાનીસ્ખરઅથી મળેલા પરછળના ખબરાપર થી, સ્થાનિક દીંદીઓની દિલચાલ ઉપરથી અને મી. પોલાકના સવિસ્તર કાગળ ઉપરથી જણાય છે કે સત્યાધદ્ધની લાત રખે ને પહેલાં કરતાં વધારે જોર પકડે! મી. ડરમાંડ ચેપ્લીત ડરખતમાં યુનિયનિસ્ટ પક્ષની સભામાં દીંદી સવલ વિધે ખાલ્યા હતા તેવા મત ધરાવનારા ઘણા ગારાઓ હોવા જોઇ એ એમ તે જણાવે છે. વિવાહના સવલપર ભાર સુકી કહે છે કે કાયદામાં રંગબેદ રાખવા તે ખરાબ છેજ પણ ધરમ નું અપમાન કરવું એ તો અસંત ખરાબ વાત છે.

નાતાલ 'એડવરટાઈ ઝર' એક ક્ષેપમાં લખે છે કે :—હૃતિ ધન સરકાર ઘણી મુશ્કેલિએાથી ઘેરાઇ રહેલ છે અને તેમાં એક મુશ્કેલી હીંદી સત્યાગદની છે. આ લાત ફરી જગી છે અને કાઇ પણ રીતે માંડવાળ ન કરવાના તેઓએ મજભૂત નિશ્વ કર્યો લાગે છે. યુનિયન સરકાર કેશના કારભાર ખરાબર ચલાવી શકા નથી એવું જણાવી 'એડવરટાઇઝરે' કહ્યું છે કે 'એશિયાટીક કાર્યદામાં સરકાર એક્સે પક્ષથી દબાઇ હિંદોઓને ઉશ્કેરી મુક્યા છે." અને ઉશ્કેરથી વધુ ફેલ્

વતાનું હથીયાર તેએકતા હાથમાં આપ્યું છે આગળ ચાલતાં તે સ્થાપી હીંદીએ સાથે નરનાશથી અને ન્યાયથી વસ્તવા સલાહ આપ્યું છે, અને પાં. હના કર ભુલમી છે તેથી તે નાણદ થવાજ ભેઈએ એમ કહે છે.

હીંદીએકના જાણીતા હિમાયતી રેવ. ચાર્સ્સ રીલીપ્સે ' ઠ્રાંસવાથ લીડર 'માં કાયળ લખ્યા છે, તેમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે સલામહ ક્રીથી ઉપાયું તે જાણી વિચારવંત ગારા ચીતામાં પડ્યા વિના નહિ રહે. સરકાર સામે ધ**ણી મુ**શી ભતા ડેાળા ધુરકાવી રહી છે. તેમાં આ એક નવી તે**ણે** હા^લ કરી વ્હારી લોધા છે. તે તકામા વ્હેતી લોધા છે કેમકે હીંદીઓ જે માર્ગ છે તેથી આ દેશને કોઈ તુકસાન **થા**ય તેમ નથી. નાતાલના અન્યાયા પા. ત્રણના કર જવાજ એઇએ, અને બીજી એવી હાડમારીએ! પણ દુર થવી એકએ. પછી મી. રીલીપ્સ પહેલાંની લડાઇમાં હોંદીએ: संक्ष्ट हहावी सडमा तेना वितार मापे छ अने काखावे छ के क्वे काष्मा युनीयनमां के मामले। हेलारी, क्रने पढेलांनी बाउतने करते क्रेंभ सरक्षरने आर्थ आपवे। धावे। दता तेवी शति आ शडतने अति पश् आपनेक पडते. छेल्. बात आक्षण वधे ते पहेंबां तेने सभाववानां पत्रवां वेवामां मापरी केवी तेकीको आशा भतावी है.

વૈંડ ડેલીમેસે તા. ૧૨મી સપ્ટેમ્બર એક ટારડુન છાયું છે તેમાં દિવાલ ચિતરી તેની એક બાબુએ હોંદી અને બીજ બાબુએ ગ્રોશ સારજબ ચિતમાં છે. દીદી દિવાલ પસાર કરી દેશમ થવા માત્રે છે એમ બતાવ્યું છે અને સારજન તેને દદપાર કરી દેશન કર્યા કિના નહિ રહે એમ બતાવ્યું છે

તા. ૧ લી એ લંડતચીરડર જપ્યુત્વે છે કે 'માર્ની' પાસ્ત્ર' ના એક વર્ધાપત્રીના જવાખમાં દ્વારક એરપ્લિલ લખે છે કે વસિણ અહિંકના હોંદી સવાબના તિવેડા અહેઢા છે, અને સાધારણ વ્યાપ ભરેલાં વર્તનથી તથા યુનીયત અને વડી સરકારે આપેશાં વસના પાળવાવી તે સવાલનું સમાધાન મા અલ તેમ છે.

તેન દિવસના ખીલન તારમાં રૂટર જણાવે છે કે 'ઢાઇમ્સે સલામહતી લકત કરી શરૂ થઇ તે વિષે છુખ્ય ક્ષેપ્પ લખી યુનીયન સરકારને વખાડેલ છે. અને હીંદી તરફના તેનાં વલ્લ્યુને તલદન અન્યામી કહ્યું છે. તે જણાવે છે કે આવી લક્ત લંબાવાથી કહ્યું આદિકાને અને આપ્યી સલતનતને મંબીર લક્સાન લગ્ય તે દેખીલું છે અને તેથી તેના નિવેડા આલ્કુના એઇમે. હીંદુસ્તાનથી સરકારી ડેપ્યુટેશન દક્ષિણ આદિકા મેદકાવાથી આ સવાલનું સમાધાન શક શકે કે નહિ એના સવાલ તેએ પ્રહયા છે.

જેહાનીર ખરમથી તા. ક છાએ ફાર જાણાવે છે કે મી. માંધીની મુલાકાત હેતાં તેમણે કહ્યું હતું કે હીંદો લગ્ન સંખંધી નાતાલની સુપ્રીમ કારડે એ સુમદા આપ્યા છે તેથી હીંદીઓમાં બહું મુસ્સા ફેલાયા છે કેમકે હીંદી અંગ્રેમની સ્થિતિ તેથી બહુજ ખરાજ થઇ પડે છે, અને આ સુકાંદે દક્ષિણ આદિકાની આજફને અસંત ધક્કા પહેંસાકે તેવા છે.

તા. ૩ જીએ લંડનથી રૂડર જ્યાવે છે કે હીંઢી લગ્ત સંખધી મારિત્સબરગની સુપ્રીમ કારટે આપેલા સુકાદા પર દીકા કરતાં 'એકાબ ' લખે છે કે એ કાયદો કદાચ સારો હશે પણ તેના અરથ સારા નથી. કમનસીએ તેની ખરાબ અસર માત્ર દક્ષિણ અહિંકાનેજ થાય તેમ નથી. હિંદુસ્તાન માં આ કરાવની મંબીર અસર થાય તેમ છે. તા. 3 જીએ ફટર જબ્યુવિ છે કે દક્ષિણ આદિકાના હીંદી સવાલપર લેખ લખતાં ત્રેાનીંગ પાસ્ટ જબ્યુવે છે કે અહીં વધારાના હીંદી હોય તેને સુદાન અને પુરવ આદિકામાં વસા વ્યા હોય તો તે ભાગ વસી જાય અને આ સવાલની સ્થિતિ માં પણ સુધારા થાય. વડી સરકારને આ સુચનાપર વિચાર કરી જોવા તે જબ્યુવે છે.

સર જેમ્સ લીજ શુલેટ વિલાવતથી પાછા કરતી વખતે 'લંડન બજેટ'ના પ્રતિનિધિને જયાવ્યું હતું કે દક્ષિણ માહિકાને સસ્તા મજુરાની ભારે જરૂર છે અને તે વિના ત્યાં ના ઉદ્દમોગા અટકી પડે તેમ છે. વળી તેઓએ કહ્યું કે કાતા કાફરને નિયમસર મજુરી કરતાં શિખવલું પડશે અને તેમ નહીં તો પછી હીંદુસ્તાનથી મજુરા મગાવવા પડશે. 'રેંડ ડેલી મેલ ' આ વિષે ીકા કરતાં કહે છે કે નાતાલ ના કેટલાક પ્લેંટરા સર શુલેટની પેંઠે કુલી મ તુરામાં હજી મોહાઇ રહ્યા લાગે છે.' તે જયાવે છે કે આસોલીઆ અને બીજા ગારા મુલકામાં મળમળદીની ખેતી કાળા મજુરા વિના કૃતે હ પામે છે તે: પછી દક્ષિણ આદિકામાં કેમ નથી પડમતી?

લંડતના ખબર

वेत्द्रहरूरमां जील केस गया

ગઇ તા ૩૦ મીચે મંગળવારે મી. બદ્રી વિગેરે જે ચાર સત્યલ્યકી મી. ગાંધીની સાથે ગયા હતા તેઓને હૃદપાર કરવા માં આવ્યા. તેવાજ તેઓ પાછા કર્યો ને તેઓને કારડમાં લઇ મથા. દ્વારત કેસ ચાલ્યા ને તેઓને ત્રણ માસની સખત મળુરીની સન્જન થઈ.

મા ચારમાં ગી. બહી બત્રીસ વરસ થયાં દક્ષિણ અલ્દ્રીકા માં છે. તે સહાબાદ આરા જીલ્લામાં હેતનપુર ગામના રહીશ છે. આ ગામ હોંદુસ્તાનની ઉત્તરમાં ખીદારમાં પટના ની પાસે છે. મી. બહી પ્રથમ ગીરમીટમાં અત્વેલ. તે સર હેતરી બોત્સની એસટેટપર જ્યાં હાલ પીનીકસ વસ્યું છે તે તી નજીક કામ કરતા. મી. બદી ગીરમીટમાંથી છુટયા બાદ સ્વતંત્ર કામ કરતા. છેવટે ઢાંસવાલમાં ગયા. તે ઢાંસવાલ હીંદી એસોસીએશનના ઉપપ્રમુખ હતા. તેમની પાસે જુના લાૅકેશનમાં ઘણા સ્ટાંડા હતી ને પ્ર⊌સા સારી રીતે કમાયેલા. માતે બ**ુ ક્ષાકપ્રિય થ**એલા. તેણે ઘણા હીંદીઓને સહાય કરી છે. મી. ચેમ્ખરહેનને ડેપ્યુટેશન પ્રીટારીયામાં મળેલું તે નાં તે એક મેચ્બર હતા હાલમાં તે પે.તાની જમાનપર ખ્લકુમાં રહે છે. તેમના મેટા દિકરા સીવપુજન પહેલી ટાળામાં હતા તે ત્રણ માસની જેલ ભાયવે છે. ગી. બદીતે પાતાનું કેટલું કે કામ તપાસવું હતું તેથી ચાડી ઢીલ થઇ નહીં તે৷ તે મી. રસ્તમજીની સાથેજ જવાના હતા.

બીજા મી. પદમસીંગ છે. તે ૧૮૯૫ પછીની ગીરમીટમાં આવેલા. તેએ છુટા થવા પછી થોડા વખત કર સર્ચા. પાછળથી ભરતા બંધ રહેલ. કર ન આપવાના તેમના લણા વખતથી વિચાર હતા. જ્યારે મી. ગામલે આદબા ત્યારે તે ની ઉપર સમન પણ નીકળેલા પણ સાઇબધોએ બળાતકારે પકસા સરાવ્યા એમ કહે છે તેમના કહેવા ઉપરથી જણાવ છે કે પાતે સીસોદીયાં રજપુત છે. ે વેઠ ધરમસભામાં સાંગ તે છે. લણા વરસ યહેલાં સીસોદીયા રજપુતાના

હોડેલું તે વેળા મી પદમસીંગતા વડવાઓયે પણ છોડયું તે તે ટિલ્લી આગળ આવી વસ્યા. મી. પદમસીંગ કહે છે કે પોતાનું કુડુંજ સુખી છે પણ રખડતાં રખડતાં તેને ગીરમીટમાં આવવાના શાખ થયા ને આવી ચઢ્યા. જ્યારે મી, ગાંધી મેરીત્સબરગમાંથી પસાર થયા ત્યારે તેને સુચવ્યું ને ડ્રેનમાં ખેસી થયા. તેમણે થણુ માઉડતા કર ન નીકળ ત્યાં સુધી જેલમાં પડ્યા રહેવાના દહ નિશ્વય કર્યો છે

ત્રિજ મી. ભવાની છે. તે પણ અમાઉ ગીરશીટમાં હતા. ધણા ભુતા રહીશ છે તે મી. ભડીના ત્રિત્ર હોવાથી દરદી છતાં એક એક મહી બેઠા

મેથા ગી. ૮૬ છે. તે નવી ગીરગીટમાં આવેલ એટલે ત્રહ્યું પાઉડતો કર આપવેદ પડે છે. તેલું ત્રહ્યું વસ્સતો કર લખોં છે. પણ હવે ગી. ળલોને તે સુરળી થણે છે તેથી તે તી સાથે જેલમાં રહેલા આગે છે. તે ત્રહ્યું પાઉકતા કર લસ્તા નથી માગતા.

જોનાનીસભરગમાં જેવની શરવાત

રતીવારે પ્રાપ્ત મીટીંગ પાર્ક સેક્કમવારે મી. મેઠ, મી. પ્રાપ્ત દેવાના મી. મહાવાલ પાર્ધીએ બાલક્ષા લીધી. શુપ્ત ફેરીવાનાં કપડાં પહેર્યો. માથે ફેટા રાખી મેવાયી હદભદતી ટાપલીયા માથે ચઠાવી વેચવા તીકલ્યા. કરણાં પ્રયત્ન કરતાં હતાં કાકવે ત પકડવા. તિરાશ થઇ હૈંદડા શીલીંગ લઈ પાછા આવ્યા. બીજે દિવસે (મંગળવારે) સવારના પાળા ફરી તીકલ્યા. તે બપોરના કમીંચર ઓંટમાં કરમરીને પકડાવા. રાત આરજ એપીસમાં કહાંદી. સવાર તા તેઓતી ઉપર કેસ ચાલ્યા માત્ર જેવાને ખાતર મી. રીચ કારદમાં રજા. મી. પ્રત્યાછ દેસાઇએ સખત જેલ માંગી હતાં માત્ર સાત કહાડાની સખત મળુરીની જેલ અથવા એક પાઉડના દંડ એમ સન્ય માછુકોડે કરી. વેઓ તી ઉપર રજસ્ટન નહીં બતાવવાના પહ્યુ ચારજ છે પણ તે તે તે તેણે સાત દીવસને સાર મુલતી રાખ્યો છે.

ખીજા સત્યામિક દીવસે દીવસે ફેરી દ્રવા નીકળતા
 જામ છે.

મી. મેઢ વિગેરે પકડાયા તેની પાછળ બીજાઓએ શરૂ કરવું છે. તેમાં મી. મુસ્યતના બે લાક મી. રાજુ ને મી. વીલી છે. તેઓને મુરવારે પકડ્યા ને શુકરવારે વચર પરવાને ફેરી કરવાના કેસ ચાલ્યા. તેઓને માજસેટ પાસે શુકરવારે ઉભા રાખવામાં આવ્યા હતા. તેઓના એક પાઉડ દંડ અથવા ૨૪ કલાકની સભ આપી. માજસેટ ટીકા કરી કે તેને વિચાર હીંદીને 'માસ્ટર' બનાવવાના નથી. પણ માજસેટ શહે છે કે તેમ તા વધારે હીંદી એર પકડશે. આ ક્ષાકા ખેતાનાં સરટીપીકેટ પણ નથી બતાવતા એટલે એશીયા ટીક એક્ટ નીચે પણ તેઓના કેસ ચાલશે. આ કેસા નવ માં સુધી મુલતી છે એટલે પરિશામ એ આવ્યું છે કે તે બધા તે તારીખ સુધી જેલમાંજ રહેવાના. શનીવારે તેઓ સુધા તે તેજ દહાંડા પાણા તેને બીજા વાડામાં રાખ્યા છે.

જોહાનીસભરગની બહાદર એારતા

જેકાનીસબરગની એારતે.યે હદ વાળી છે. તે બધાનાં નામ તે જેલમાં ગયા પહેલાં નહીં આપી શકાય. પણ તેઓ બહાદુર છે તેમાં શક નથી. હની કાખમાં છેાકરાં છે. તા. ૧૮ મી ને રવિવાર મી. બધિએ હિંચ્યાની એ મી/ડિંગમાં સાર્પનું કર્યો બધુ સમજવનું ને જેલનાં દુખ વરસ્વાન્યા. હતાં

ન ડરતાં તઈવાર થઇ ને બાર એતરતા પાતાના ધર્શી પાતાનાં બીજાં છેલ્કરાને છે**લ્ડી ચાલતી થઇ, સાથે ગી. કેલન**બેંક ગયા તેએક વીરીનાખનની સરહદપર ગયા. ક્રી સ્ટેટમાં દાખલ થયા. પણ ત્યાં પકડાવાના ઈરાદી ત હતા. પાછા આવી વીરીનીખનમાં પકડાલું હતું. પણ તૈએોને ન પકડી ને નિરાજ થયું. વરીનીખનના વૈપારી:બાએ મહાદુર બહેના ને વધાવી શીધી, પછી બહેતાયે કહ્યું 🕻 'અમે જોહાનીસ ખરગ પાછી જવા નથી માત્રલોઓ, અમે અહીંજ ફેરી કરશું ને પકડાશું. ' આ સુચના મી. અસ્વાત વિગેરેયે ઉપાડી લીધી, ફેરી સાચી કરવાના દરાય કરેાં, તેમાંથી જે પક્ષસા આવે તે સત્યાગ્રહ કડેમાં આપવાના ઠેશવ કર્યો. વૈપા રીઓએ ફેરી કરવાના માત્ર મકૃત આપવાનું ઠરાવ્યું. ફેરી શુકરવારેજ શરૂ કરી ને હવે ચહલા કરે '. પહેલે દેહાડે તેઓએ ૧૪/ કર્યો. જો છે માર દિવસમાં નહીં પઠડે તા तेओने प्रकारानी भीने छपाय शिक्षका रहेरी. पक्ष की આવી મહાદુરી બધી જગ્યાયે થાય તે~~ા~~ લડતના છેડા ~~ક્રયાટા~~ **લેર અહે તેમાં** કેઇ શક નથી.

થી. ધાલાક જોહાનીસભરગમાં

ગી. પેલાક જોહાનીસભરગમાં આવ્યા, તેમને મળવાને સ્ટેશને 'રાંડ ડેલીમેલ'ના રિપારટર હાજર હતો. તેને શ્રી. પાલાક નાતાલમાં વધતી જતી લાગણીના તથા ઈશ્લાંડમાં ને હીંદુસ્તાનમાં શું થશે તેના ખ્યાલ આપ્યા.

જેલમાં સત્યામહ

વાલકરસ્ટની પ**હેલી ડુકડીમાના સે**ઇબેય**ને મારિત્સભરમની** જેલમાં લઇ જવામાં આવેલ એ ખબર અને આપી ત્રયા છીએ, અહીં મા જેલીઓને જેલના ધારા મુજળ શિ**ત**ળા ક્લાવવાનું કુરુમાવવામાં અવન્યું, તે ઉપરાંત **ગી, રસ્તમશ્રમા** સ્હરા કરતા જોર જીવામથી કહાવવામાં આવ્યાં. સ્હિતળા ક્કાવવા દિ બધામે ધરમના કારણ**સર** નદ **પાડી** અને સી**. રસ** તમજૂને સારા કરવા ન આવે હાં સુધી શકુએ અપવાસ કરવાનું મ્યાદરશું. આ અપવાસમાં તે હુકઠી માહેલી અગ્નિ પણ સામેલ હતી એમ અમારા ભરાવામાં આવ્યું છે. જેલ ના અધિકારીએા સત્યાસ્ક્રીએાતા આ વસ્તનથી ચીડાયા અને પ્રથમ તા મી. ફસ્તમજી અને મી. સી. કે. ગાંધીને ઉશ્કેરણી કરતાર ગણી તેએકને કરખતની જેલમાં માકલાવી દીધા. અહ ખબર ડરબનના દ્વીદીએપને પડતાં તેઓમાં ભારે ગુસ્સો ફેલાયા. તરતજ ત્યાંની જર્યાસ્ત અન્જુમન, અન્જુમને ઇસ્લામ, સુરત હોંદુ એસોસીએશન એ મંડળા તરફ્યી ક્રુલ્કી પ્રધાન અને ન્યાયખાતાના પ્રધાના પર તારા ગયા કે મી. રૂસ તમજીતે સદરા અને કરતી મળવા જોઇએ અને ધરમનું થ્પ્ય માત થવું નહીં જોઇએ. જવેશાસ્ત અંજુમને હીંદુસ્તાનની અંબ્રુમન પર પશુ તાર માક્ક્યા હતા. પરીણામ એ આવ્યું કે સગળવારે મુક્કી પ્રધાન તરફવી જવાબ કરી વર્લ્યો કે ચી. રસ્તમ**્કને સદરા કસ્તી પહેરવા દેવાની સુચના અમપવાર્મા** અત્યો છે અને શીતળા કાદવાનું દળાશુ ન કરવામાં આવે એમ પછા સુચના અપાઇ છે. આ પ્રમાણે ત્રણ દિવસાસોનો સત્યાગ્રહીઓએ અપવાસ કર્યા પછી તેઓનું માગ્કું મક્યું અને તેઓએ અપવાસ છોડવા.

वेड्क्स

૧૮ મી ને કવિવાર મી. ગાંધીએ જિલ્લાની એ મીડીંગમાં વેકલમથી મીસીસ તાલેવંતસીંહછ તથા મીસાસ રામવછ સામગ્રુ કર્યો બહુ સમજાવ્યું ને જેસનાં દુખ વરસુવ્યા. છતાં ફર્મનાથ મેતા સત્યામહ દુંડ માટે ચેંકા માકલી (આલન્ને ચેંકા છેલે પાતે કંડની ટીપમાં સ્વીકારી છે) મીનીસ ગાંધી વગેરે જેલ જનારી બાતુઓની તારીક કરેલે અને હોંદી અભિની તેમજ આખી હીંદી પ્રજ્ઞની આબર માટેની આ લડતમાં જેટલા બાગ અપાય તેટલા થે.ડા છે એમ લખી પે.તાની અદના બે.ડો ઉપયા સત્યામહીએ.તાં બાળબચ્ચાનાં ભરસ્યુ પેત્રસ્થુમાં લેવા જસ્યાને છે અને સત્યામહતે કૃતેહ કૃચ્છે છે

ટાંચાઢ

ટેગિટથી અમારા ખબરપત્રી જહ્યું છે કે મહતા ર૮ મીએ મી ઇસ્માઈલ ભાભાના પ્રમુખપણ નીચે ત્યાના હીંદી એમએ સભા હારી હતી મેસર્સ કાળીદાસ ગાંધી, માવજ કરસનજી કાઠારી, હરબન્સ, દેવચંદ, તારમહમદ, બ્રીજ મોહન, રામદન્ત મહારાજ વગેરેએ નવા કાયદાના જીલમ વિષે તથા પા. ૩ ના ખુનવેરા વિષે તેમજ અગિનાં થતાં ભપમાન વિષે લાગણી ઉરકેરાય તેવાં ભાષણો કર્યાં અને પરિછાએ કેટલાએક માણસોએ જેસ જવા નામા નેાંધાવ્યાં. મી. ભાભાએ વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે જેલ જવાની અશક્તિ વતાવી પણ સત્યાયહીઓના બાળબચ્ચાં માટે ખરચમાં મદદ કરવા ઉત્સાહ દેખાદયો.

ટાંત્રાટથી વિષેશ ખબર મળ્યા છે કે મંચે ભુધવારે નવ હોંદીઓ કપકું વિગેરે લઇ વગર લાઇ સન્સે ફેરી કરવા નીક લેલા અને સારજંટને ખબર આપ્યા છતાં કેશ્કને પકડ્યા નહીં, પછી આમાનાં છ જણા વેરલમ પકડાવાના પ્રયત્ન કરવા ગયા પણ સાંચે કાઈ તે પકડ્યા નદિ અને તેથી તેએ? વેલ્ક્સ્સ્ટમાં પકડાવા વેરલમથી ઉપદી સુક્યા છે.

ટેાંગાટની ટુકડી જે વેરલમમાં પણ મકડાવામાં નિષ્જા નીવડી તે ગયે છુલવારે વેલક્કરસ્ટ માટે ઉપડી ગઇ હતી. તે આતાં નામ નીચે મુજબ છે: મેસરસ જાનકી, અબદુલ સાંધે, બાલુ સુરજપાળસીંદ્ર પેરલમ્ નાઇકુ, યકીઓ નહીંદુ, અને છ પી. ગાંધી. આમાં પહેલા ત્રણુ પા. કે તો કર ભરનારા છે. પી. માવજી કામરી જાણાવે છે કે ટાંગાટમાં કંડ પણ એક્કું થઈ રહ્યું છે, જેમાંથી જેલ જનારાએ.ની પાછળનું પેલબ્યુ કરવાનો બ દાળસ્ત કરવામાં આવશે

માંં, ત્સબર્ગ

નારિત્સબરગથી મી. નારણજી નાયક જણાવે છે કે સાંધા ચાર સહાયકીઓ ઉપડ્યા તેમાં એક ગુજરાતી બે પંજાબી ત્રણ પાઉડના કર ભરનાર અને બે-કાલેદનીયલ બારન કલ કન્તીયા છે.

ગયે રવિવારે મારિત્સ બર્ગમાં હીંદીઓની માસ મીડી ગ મળી હતી તેમાં આશરે ૪૦૦ હીંદીઓએ હાજરી આપી હતી અને પી. કાજલીયાના કાગળને ટેકા આપનારે કરાવ પસાર થયા હતા. સરકાર માત્રણીઓ ન ક્ષ્યુલ ,કરે ત્યાં જુધી જુસ્સાએર સત્યાપ્રહ ચલાવવા એવા નિશ્વય સભાએ કર્યો હતા અને હીઠી બાનુઓએ લડતમાં ભાગ લીધા છે તે માટે મુમારકબાદીના ઠરાવ પણ પાસ કર્યો હતા.

ઇ સ્ટલં હન

કસ્ટ લંકન બ્રિટીશ ઇડીયન એસેલ્સીએશને તા. ૨૮ મી સપટેમ્બરે એક સભા ભરી ચી. કાછલીયાના કાગળને ટેકા આપ્યા હતા અને લક્ત શરૂ કરનારા સલ્યાઘર્દાઓને અને તે માંની બાતુઓને મુબાર્કબાદી ઈચ્છી હતી. સ્ત્રને એવા કરાવ પતાર કરી તે સબ્ધી તાર સુલકી પ્રધાન પર શ્રાક્કી આપ્યા હતા. અને તેવાજ તાર ક્ષારક સ્ટેક્ટરને પર શાક લ્યા હતા. તેમાંથી લારક ગ્લેક્સ્ટન તરફથી જવાબ મળ્યા છે કે તમારા તાર પહેંચ્યા છે અને તેમાં જણાવેલી બાબત ઉપર ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

જર્મીસ્ટન

ગયે રવિવાર જમીંસ્ટનના હીંદીઓએ પણ સભા ભરી હતી.. તેમાં હીંદી અચિમ સહાંએ હાજરી આપી હતી. સભાએ કરાવ કર્યો હતો કે સરકાર હીંદી કેમની મામણી ક્ષ્યુલ ન કરે લાં સુધી સસામહ ચલાવવેદ.

હમીદીયા કરલામીક સાસાગટી

મયે સામવારે હુંગીદીયા ધરલામીક સાસાયડીએ સભા ભરી સત્યાલહીની લડત અલવાના દરાવ કર્યો હતા. જેલ ભાગવી રહેલા સત્યામહીઓને મુખારક બાદી આપી હતા અને નાતાલ સંમીમ કારડે હીંદી લગ્ન સંખંધી કેસમાં હમણું જે ચુકાદે આપ્યા તથી મહાન ધરલામી ધર્મનું અપમાન થયું છે એમ જ્યહેર કરી તે તરફ અલંત ગુસ્સા બનાવ્યા હતા અને હજી પણ મી. કાઇલયાના કાગળ સ્વીકારી હીંદી કામનાં દુ:ખતા અંત આહ્યુવા સરકારને વિનંતી કરવાંમાં આવી હતી.

છેલ્લા ખબર

તા. હ ને સગળવાર.

મેસર્રા મેઠ, પ્રાયજી દેશાઇ અને મણીલાલ ગાંધી આજે છુટયા કે પરખારા તેઓને હાથકડી સાથે સરીયામ રસ્તે થઇ કેરટમાં લાવવામાં આવ્યા. સર્ટારિકિટ નહિ ખતાવવાનું તહેલ મત સુક્રી તેઓને પાતાની જામીની પર છોડી સુક્રમા. તેઓ જણાવે છે કે જેલના બધા આપીસરા ઠીક હતા પણ દાક તરે બહુ ખરાખ વરતાલુક ચલાવી હતી અને અપરાબ્દા પણ બાલ્ય હાલ મારાકમાં દી આપવામાં આવતું નથી બીજા હીંદીઓ ફેરી કરી પકડાવા નીકળી પડ્યા છે.

છાપતી વખતે ડરબતથી ખબર મળ્યા છે કે હોંદીઓની એક માસમીટીગ તા. ૧૨ મી ના રવિવારે ભરાશે, અને તેમાં મી ગાંધી હાજર રહી લડત વિષે સમજીતી આપશે. સરવે હોંદી ભાગ્એા તે વખતે એક્કા થઈ જશે એવી હમેદ રાખવામાં આવે છે

इरणन व्यंलुभन धस्साम

ગયા મંગળવારે રાત્રે ડરળન અંબુમને કરલામની સભા શ્રે સ્દ્રીટ વાળા મી. મહુમદ આખેદનાં દ્વાલમાં મી. એમ. એસ. સંદેરીના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી. ધણા ભાઇએક એ હાજરી આપી હતી. ડાયુખે પાતાનાં ભાષણમાં નવા બીલ**થી** ઉલા થતી સ્થિતિનું સવિસ્ટ વર્ણન કરયું હતું અને યુનીયન સરકારે ૧૯૬૧ની સમાધાનીની શરતાના ભગ કરી કેવા રીતે દગેઢ દીધા તે સમજાવ્યું હતું. નવા ખીલમાં કામી એંદ કાયમ રહે છે તે તથા કેટલાક જીના હંકા લઇ લેવામાં આવે છે તે ઉપર ખાસ ભાર મુકવામાં આવ્યા હતા. દ્રોદા લ-ત સબ'થી મુસ્કેલી ઉભી શક છે તે વિષે પણ કહેનામાં આવ્યું હતું અને કુલસમ બીબીના કેસ સુપ્રીમ કારટ સમક્ષ છે તેનું પરિષ્ણામ દું આવે છે તે તરફ હીંદી કેરમ ચીંતદ્વાર મને જોઈ રહી છે એમ જહેર કરશું હતું. તે પછી પા. ૩ તા_{ં ક}ર કે જેતે અહીંના દરેક સમજુ ગારાએ વખાડી કહાડયા છે અને જે રદ કરવાનું સુનિયન સરકારે પાતે વચન આપ્યું છે તે જ્ય ત્યાં સુધી હોદી કેરમ જંમ વાળી બેસનાર

નથી એમ જજીત્વ્યું દુર્વું. તે સિવાય કેટલાક જુના કાયેદા તા અમલ ખાસ હીદી કામ તરફ આકરી રીતે થાય છે તે તરક મના ધ્યાન ખેન્યું હતું છેવટ ઉપર જણાવેલી મુખ્ય ભાગતો, સમાવી મી. કાજકીય.એ જે કાગળ સરકાર પર લખ્યા હતા અને રાહત ન મળે તે. સલાયહ શરૂ કરવાની ચેતવણી આપી હતી તેને ટેકા અત્યા મી સદેરી બાલ્યા કે સત્યલ્મક એજ આપણી મુશીબતેક દુર કરવાના રસ્તાે છે. પવિત્ર કુરાનમાં કહ્યું છે કેઃ "તું એહસ્તમાં જવા ધારે છે કે તારી પહેલાં હાં જનારાઓએ જે દુઃખ સહત કર્યાં છે તેમાં નું કંઈ પછા સહત કર્યા વિના તું ત્યાં જવાની અપશા રાખે 🔗 ?" સારાંશ આપણે ઢુંકા મેળવવા દુ:ખ ઉઠાવવું પડશે **ચાપસને કહેવામાં આવે છે** કે આપણામાં લડનત્રાએની સંખ્યા શાહી છે તે વાત સાચી હોય કેન હોય પણ એટલું ચાક્કસ છે કે જ્યાં સુધી શાડા પણ સલાબ્રહીએન સરકારની સાત્રે ઝુઝનાર રહે લાં સુધી આપણે આપણા હક મેળવ્યા વિના રહેનાર નથા. ધર્મ અને સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ કરવાની આ લાતમાં આપણા ભાદમાં અને બહેનાએ બહ દુરી અરેલી શરૂવાત કરી છે તેએકનાં કાર્યમાં આપણે અત; કરણ પુરવક સામેલ રહેશું અને માંગેલા હંકા મેળવવા છેવટ ની ધડી સુધી લડ્યા કરશું પછી નીચેતા કરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા:---

Остовев 8тн, 1913

"ડરબન અંબુમને ઇસ્લામતી આ સભા ૧૯૧૧ તી સમા ધાનીની શેરતોના સરકારે બધી રીતે લંગ કર્યો તે સામે સખ્ત વાંધા જાહેર કરે છે, અને ગી. કાછલીયાના કાઝળને પુરેપુરા ટેકા આપે છે, અને તેમાં જણાવેલું છે કે હોદી માગણીએક ક્ષ્યુલ કરવામાં નહિ આવે તે કામ સલાગ્રહ **ઉઠાવરો** એ વાતને પશુ અના સભા ટેકા આપે છે. **હીં**દી પ્રજાનું અને ધર્મનું માન જાળવવા સત્યાયદની લડત પાછી ક્ષુત્ર કરતાર પુરુષા અને અંગ્રિમેને આ સભા અતઃકરણપુરવક મુખારકખાદી આપે છે. યુનીયન સરકારને હજી પણ રાહત આપવા આ સભા સાનપુરવક અરગ્ય કરે છે અને વડી તથા હીંદી સરકારતે પાતાની વગ વાપરવા વિનંતિ કરે છે. અને ઉપલા કરાવની નકલ મુક્કી પ્રધાનને સંસ્થાન ખાતાના પ્રધાનને તથા હીંદી પ્રધાનને માકલવા આ સભા પ્રમુખને સત્તા આપે છે."

<mark>ધી યુનાઈ ટેડ પાટીદાર સાેસાયટી</mark>

પારીદાર મંડળના સહાયકારી મંત્રી નીચેની ખબર માક્સ છે ધી સુનાઇડેટ પાટીદાર સાસાયકોની એક જ્વહેર મીટીંગ તા. ૫મી ના રવિવારે અપારના છે વાએ મળી હતી, તેમાં વણા ગાઈઓની હાજરી ઉપરાંત દેશભક્ત માં ગાધી, મી. પોલાક તથા મી. કેલનબેક પણ પદ્માર્યો હતા મીટી અને જુસ્સો અસાધારણ હતો. પ્રમુખે મીટી ગ એાલાવવાનું કારણ જણાબ્યા બાદ ગાધી ભાઇએ ડુકમાં સત્યામદની શકાઇ માટે શું પગલાં હેવાં તે વિષે સમજીત આપી હતી બાદ શીડરમાં છપાયેલ ખેટિક પાયક વગરતા પત્ર બહાર પડયા હતા તે ઉપર સખત ડીક, કરી વર્ખાડી કાઢી. યછી મી ગાક્સભાક કાનછ પટેલે નીચેની દરખાસ્ત રજુ કરી તેને મે લાલભાક બીખાલાઇ પટેલે રસુકોડલાઇ વહાલછ પટેલ તથા વલ્લભભાર્ય પરાગજી પટેલે ટેકા અ.પ્યા -આ સભા એવા દરાવ કરે છે કે વેપારી દીંદી, સલ્પાબદુમા સાંગેલ તથી ને માત્ર કંગાળ હીંદીઓમાંના કેટલાકજ તે લડતમાં ભાગ લેશે એવા લીડરના રીપારટ તદન ગેરવાજની છે તે ખાટા છે. આ સભા સત્યાપ્રદને ઉત્તેજન આપે છે, મી કાછલીયાના કાગળ પસંદ કરે છે ને જેલ જનારથી તથા પણસાયી સત્યાગ્રહની લડતને મદદ કરશે તથા આ સભા સરકારને અરજ કરે છે કે તેણે હોંદીની માગણીએ। સ્વીકારી ભાઈ અને બ**હે**નનાં દુઃખ દૂર કરવાં. દરખાસ્ત સર્વાતુમતે પસાર થઇ. પછી સત્યાગઢ ફંડ શરૂ કરી દીધું હતું, જેમાં નીચે પ્રમાણેની રકમ ભરાઇ હતી.-

પરબાબાઇ ભવાનભાઇની કૃપની મા ૨ ૨ •, જીવસ્ ભાષ્ટ કાન્છ વરાડકર ૦ ૧૦ ૦, લાલભાઇ ભીખાભાષ્ટ શીરાહાકર ૧ ૧ ૦, માવજીસાઇ પ્રેમજીની કંપની (માસિક) ૧ ૧ ૦, કાસજભાઇ દયાળજી મુનશાડ (માસિક) o ૧૦ ૦, પાટીદાર ટેડીંગ કુંપની (માસિક) ૧ ૧ ૦, જીવસ્તાઈ પ્રેમજીની કૃપની (માસિક) ૧ ૧ ૦, ગાેવીં દ ભાઇ પ્રેમજીની મુંપની (માસિક) ૧ ૧ ૦, ગેઠકલભાઇ ખુશાલભાઇ મૃતસપ્રતા ૧ ૧ ૬, હીરાભાઇ કુંવરજીની કુપની (મહિસક) ૧ ૧ ૦ વલ્લભભાઈ પ્રાંમજી વસહકર (માસિક) ૦ ૧૦ ૦, કેશવભાઈ કાનજી સુપાના ૧ ૧ ૦, કાળાભાઇ નારશૂજ પારડીકર ૧ ૧ ૦, માધવસાઈ પ્રેમજી સુપા ૧ ૧ ૦, ભીખાભાઇ પરંભુ કાછીયાવાઢી ૦ ૧૦ ૬ ઉકાભાઇ સગા હરિપરાકર ૦ ૧૦ ૦, દુલ્લસભાઇ કાન્છ વાંકાતેર ૦ ૧૦ ૦, માધવભાષ્ટ્ર પરબુભાઇ સુપાના ૧ ૧ ૦ ખાવાભાર્ક વસ્લભભાઇ કાછીયાવાડી ૦ ૧૦ *૦,* પસગભાઇ ગાવીંદજી અકાટી ૦ ૧૦ ૦, પરાગલાઇ કુંવરજી કાછીયા વાડી ૦ ૧૦ ૦, લાલભાઇ ગાેકલ સીંગાેદ ૦ ૫ -૦, રામભાઈ કાળા વરાડ **૦ પ ૦,** ઉકાલાઇ માધવ <mark>સોતમ</mark> કર ૦ ૬૦ ૦, મીઠાભાઇ નારણજી શિક્ષોડા ૦ ૧૦ ૦, રહાછાડલાઇ ફ્રષ્ટરેર પરચાહ્યુન 🧸 💲 કે, ગાવદિભાઇ દુશ્લભભાઇ વરાડ ૦ ૫ ૦, નારણભાઇ વાધા વરાડ o પ ૦, ભગવાનભાઇ ગલાલ રાદેર ૦ ૫ ૦, દુલ્લભ ભાઈ બીખાબાઇ કાછીયાવાડી ૦ ૧૦ ૦, નવસારી દેડીંગ કું પતી પ પ ૦, મેરરારભાઇ ક્યાળજી વાંકાતેર ૦૧૦ કે, વસ્સભભાઇ દીરાભાઇની કુંા. ૧ ૧ ૦, ગાેકળભાઈ દલા ભાષ્ટ સુપાના ૦ પ ૦, લાલભાષ્ટ્ર પર**ભુભા**ષ્ટ્ર વરાડ ૦ ૨ ૬, દુલ્લભભાઈ માેરારછ વરાડ ૦ ૫ ૦, હરી ભાઇ નાનાભાઇ બામણી **૦ ૧૦ ૩, કાળીદાસ** ગાં સિંદછ ચાવીસી ૦ ૧૦ ૦,વલ્લબભાઇ કશવભાઇ શીશાદા ૦ ૧૦ ૦.

તેમાંથી પા. ૨૨ ૭ ૬ રાકડાજ મલેલ જે મી ગાંધીને સોપવામાં આવ્યા હતા. સત્યાત્રહ કુંડ ચાલુ રાખવા ઉધ સહ્યું, કમીટી નીમત્યા બાદ હે.લમાટે ૨ લવાનભાઇ દુલ્લલ તથા રા. મક્તબાઇ દ્યાળજીના આભાર માની મેળાવડા બર ખાસ્ત થયા હતા. આ મીટી ત્રમાં નીચેના પ્રહસ્થાએ જેલ જવા સારૂ પાતાનાં નામ તાેધાવ્યાં હતાઃ—છવણભાઈ પ્રેમ છ પટેલ શીકેરકર, માવછભાઇ પ્રેમછ પટેલ <mark>વાંકાનેરકર</mark> કુવરજીભાઇ દુશ્લભભાઈ પટેલ ક્લશોદકર, ર**ણ્**છાડભાઈ કુકીરભાઇ પટેલ પરથાશકર, પરભુભાઇ છામ્યુભાઇ પટેલ કાઇ આવ.ડીકર, હીરાભાઈ કુંવરજી પટેલ કાઇીઆવાડીકર.

કરાંચી ખાતે મળનારી કાંમેસના પ્રકૃખ તરીકે મદાસના નવાળ સહેયદ મહમદતે સુટી કાઠવામાં આવ્ય છે. હીંદુ સ્તાતના છાપાએ આ ચુંટણી ત્તરફ પસદમી બતાવી છે

'લીડર' માં સત્યાગ્રહની બદગાઇ

વર્ષ તા. ૩૦ મી મંત્રળવારે 'લીડર 'માં સત્યામહનીલડત ની શું ફિયતિ છે તેની ખખર તેના દીપાર્ટરે આ દેશોએથી અહીતે ભુકાણાંથી ભરેશા દિયારટ છપાવ્યા હતા. તેમાં જાસાવ્યું હતું કે ⊱—

"મી, ગાંધી અને ઠાજલીયા લહતના બહુમાં દું કે છે પણ તે પડી ભાંગે એવી હાલતમાં છે. ચારે તરફથી તે લડલની સાત્રે હોંદીએ!માં વિરોધ બતાવવામાં આવે છે અને તે તરફ ભાગુમમાં વધતા જન્મ છે. પહેલાંની લાતમાં ત્રસ્ હનાર સન્નાઓ હીંદાઓએ ઉદાવેલ અને જેશા ભરી મુક્લ તે તે ડેકાએ આજે માંક ૧૫૦ જેટલા જેલ જનારા દીંદીએન નીકળે એમ સી. સાંધી માતે કબુલ કરે છે અને એક ભાગે વાન વેપારી તેા કહે છે કે ૫૦ જેલ જનારા નીકળે અને પાતાની સ્વતંત્રતા જોખમમાં નાખે તે! મી. માંધીના ભાગ્ય. દ્રાંસવાલમાં બધેથી હોંદી વેપારી મે આ શકતથી જુંા પડી **ગયા છે અને મી. ચાં**ધીને પ્રકસાની મદદ દેતા અટક્સ છે, જે મદદ વિના લાત પડી ભાંગ્યા વિના રહેવાનીજ નથી. **રહેરમાં તપાસ કર**તાં લક્ત વિરૂદ્ધ લામણી જોવામાં આવે છે અને આગેવાના તરફ ભારે અસતાવ ભતાવવામાં આવે **छ अ**ने वेओ। तस् अविशास लगतः लग छ. ओटबे કાયદેસર રહી માનસૂચિમા કરતારા અને કાયદા તેહીને માન લુચ્ચિક કરનારા એવા બે મજસૂત ભાગ હોંદીઓમાં પઢી ન્ય તા નવાઇ નથી. એક હોંદીને, લડાઇમાં જોડારા કે નહીં તે પુરુત તેણે કહ્યું કે તે પથરમાં માર્યું પછાડવા બરાબર છે, મા, ગાંધીને પોતાને પુછતાં તેએ પુકલી રીતે ક્છલ કર**ય** હતું કે બધા ક્ષેત્રિ શાકત તરફ ક્લિસોફ્ટ બતાવે છે જો કે જેલ જતારા આ વખતે ચેડા નીકવે એવા સંભવ છે. કેટ साक नेपारीका केस कवानी विद्ध्य छ तेवु हेम हैं के સવાહતા જવાળમાં મી, માંધીએ કહ્યું હતાં કે જેઓ જેલ નહીં જાય તેઓ પાસાથી મદદ કરશે એમ પાતે માને છે. મામા સંભાષી લાતની સ્થિતિ મું છે? તેના જવાખમાં 🞉લ કે સારી નથી." 'લીડર'ના રીપેરસ્ટર વ્યાસળ ચાલતાં લખે છે કે "પૂર્વી એક વેપારીને ખબર પુછ્યા. આ વેપારી એ કહ્યું કે સરકાર તે! દીદી સાથે સારી રીતે વરતે છે. અને શુજરાતી નિશાળ માગી તે સરકારે આપી, સરકારે પા. ૮૦૦ ખરવ્યા, ગુજરાતી કિફાકા નીમી અ પ્યા, કસરત માટે લિક્ષક મામ્યા હે પણ આપ્યા, આમ જે માર્રાએ છીએ તે માલ છે. તે વેપારીએ કહ્યું કે બી ગાંધીની માગ કાએક नुकाभी छे अपने सत्यामक हिराववानुं कं भरेख नथी." 'લીડર 'તા રીપારટર પછી જણાવે છે કે 'કરૂગરસડેારપ'માં बींडी नेभारीक्यानी सबस डेटबाउ राज पर भणी बली तेच्या એ સ્વતંત્ર રીતે પાતાનું કામકાજ કરવા કરાવ્યું હતું." छेपटभां ते रीपारटर अभे छे हे "केंब कनाराव्याने ते બદલ પક્ષ્મા આપવામાં આવના ને પર્કસાને માટે દેશસેવા થતી તે હવે નહીં ખતી શકે એટલે લહતનું જોર રહેશે નહીં, **કછ** સુધી જેલમાં નાતાલના લેકા ગયા છે પહ્યુ દ્રાંસવાલમાં થી કાઇ ગયું તથી, ગરીબ અને અજ્ઞાન વરત્રના હોકા ક્દાચ લડતમાં ભાગ લેશે પણ શાહુકાર વેપારીઓ તેમ તેમાં काम क्रेम क्रेयुं ४४ कच्छातुं नथी. क्रेटसे ग्रेश वेपारीक्री नी इडी तकर भुभ्यत्ये करीने द्वीही वेपारीनी कार्मे छ ते ने। भगाग वर्षे व भने भारती रात विशेष सतार्वे छे."

हींडी वेपारीक्यानेः सक्कर कवाण

ઉપલા રીપાસ્ટ વાંચી તરતજ નીચેના મુખ્ય મુખ્ય હીંદી વેપારીઓએ લીડરમાં કાગળ લખ્યા અતે તેમાં ભાર દઇને क्ष्याच्युं हे वेपारीचे। क्षत्यामहशी अभया छे अने तेमां પર્કશાની અદદ કરવાના નથી એ વાત ખાતી છે અને અમે વ્યમારી તરફથી તેા શું પણ ક્રાંસવલના મુખ્ય મુખ્ય શહેરો તરફથી કહીએ છીએ કે સડત તરફ અમે પુરેપુરા દિલસોજ છીએ એટલુંજ નહીં પણ તેમા પ્ર~~ક્ષાથી~~ તથા જેલ જનાસ એાથી મદદ કરવા માગીએ છીએ, અતે વ્યયને સમજ પડતી ત્યી કે પેતાને અભેવાન કહેવડાવનાર કામ પણ માણસ થી. કારુલી-માના કામળની સામે અથવા તો કેમ જે ઇલાજ લક્ષ્ રહી છે તેની સાત્રે કેમજ દોઇ શકે. આ કામળમાં નીચે મુજજ સદીએ। ક્રતી :—ક્રી. એસ. ક્રેવાડીયા, ગ્યામદ મુસાછ તી કું., એ, એક, કામાની કું., અલ્લ, એ, મુલા, ડી.એસ. ભમાય, એ. એમ. સુલેમાનમીંયાની કું., ઇ. ઇ. સરતી, બી. પી. ઇજાહીમની કું, ઇસ્માઇલ વ્યામક મેમી, એન. કામા મહમદ વલી, એ. ઇ. વાજા, મુસા ઇસાક્ષ્છ, એસ, એચ. ડાયા ખેન્ડ સન, એમ, એમ. આખલવાયા, આઇ. ઈ. ડાયા, ઇ. આઇ. અસ્વાત, એમ. પી. ફેન્સી, ફકીર એન્ડ ઈંબાહીમ, એ. મહમદ હુસેન એન્ડ કા., રસુલ સુલતાન, કે. એમ. ક્ષ્મદી, કુસા હોકુ, હસન રાજા, વી. નાઇડુ, છીતા હરીની કું, જે. પી. પટેલની કું., મહયદ કાસીમ, અબ્દુલ રહે માન, મહમદ વ્યવી, પી. દુલભની 🖈, વ્યાર, પહેલ—પાટી દાર ટ્રેડીંગ કું, એમ. એસ. કુવાડીયા, માવજી પ્રેમજી, માધુવ પરભુ, આઇ, સી. આશાભાઇની કું., નવસારી હીંદુ યુવાઇટેડ ટ્રેડીંગ કું., મળા ગાસાઇ, પી. લાલચંદ, જે. ઇ. તવારીયા, તવારીયાની કું, એમ. ઇ. કું કે, અબદુલ કાદર, ટેક્સંદ દ્વારામ અને એસ. ડી. માલ

ખીજા કામળા

ઉપક્ષા કામળ તા. ૧ લીએ લીડરમાં છપાયા અને તેની સાથે માં. ગાંધા, ગાં. રીચ અને ગાં. કેલનખેકના કાગળા પણ છપાયા. મી. ગાંધીએ જણાવ્યું હતું કે - લાત પઢી भाभरी को पात को क्षेष्ठ पत्र सत्याक्रको छव कर्ता सुधी લડશે તેર ખાેટી કરશે. અને દ્વીદી કામની મામણી એટલી વાજળી છે કે જે એક પણ સત્યાત્રહી છેવટ સુધી સડશે તો તે મળ્યા વિના રહેનાર નથી એ ચોક્કસ છે. હેવટ મી. ગાંધીએ લખ્યું હતું કે જેલ જનારા હીંદાએનિ જેલ જવા માટે પઈસા ફેઈ અપાયા નથી પણ તેની પાછળનાદું માત્ર ભરસ્યુ પાેષણુ કરવા માટે પાઇસા વ્યપાયા છે. મી. કેલન એક લખ્યું હતું કે થણા સત્યામદીએલું અને તેના બાળ વ્યચાંનું ભરસ્યુ પે.વલ્ટ્ ટે.લસ્ટાય ફરમપર કરવામાં આવતુ अने त्यां केंग्रेस न रही शक्ता तेग्रेसने करस्य पेपप्य क्लेगर પક્ષ્યા અદપવામાં આવતા, ને તેઓને જેલ જવા બદલ પર્ધસા અપાયાની વાત ખેતી છે એ પેતના અનુભવની વસ્ત छे, चजेरे.

તાં, ૧ લી એ વેન્ટરડેકરમના હોંદીઓ તરફથી એક કાગળ જમત્યા હતા ૧ હોંદી વેપાર્ર,આ સન્યાયહની લડ્ડનથી ભાગમાં રહે છે એ વાત ગલ્ત છે. અત્રેના ક્ષેત્રિક અંતઃકરણ પુરવક લક્તને ટેકા આપે છે અને હોંદી બેટ્રો જ્યામાં છે ત્યારે હોંદીઓએ ધેર બેસી વહેલું તે બાયલાપણું છે એમ માત્રે છે સત્યામીએ પંચાર મળે છે એ વાત પણ ખાટા છે, યમેરે, તેમાં તીચેની મહીએ હતી ા—અન્યુલ રહેમાન **ઇમામ એ. કે. મા**વાહીર, આજમ આબેદની કું., એ. હલીમ, **ઇસ્માઇલ મુસા,** ગલાલ હીરા, એસ. આમદછ, એ. પી. <mark>સંદેરી, ઇસ્માઇલ ઇબાહીમ, સન્યોરલાલ, એ.</mark> અત્ર. તુર ભાઇ, એત. અરીક અને એમ. આમદછ.

ઉમરાવની સભાનાં ભાષણો

લારહ ફરના ખુલાસા

લારડ એમ્પ્ડીલ અને લારડ સીડનહેમના શાપણા સમાપ્ત થયા પછી હીંદી ખાતાના પ્રધાન ક્ષારડ કરૂ બાલ્યા કે:---સાહેબો, અરજે ખુલાસા કરવાનું સંસ્થાન ખાતાનાં નાયળ પ્રધાનને બદલે મારી ઉપર આવી પડ્યું છે તેથી નામદાર ઉમરાવે ખેદ દર્શાવ્યા છે, અને તેની સાથે હું પણ તેથી ખેદ પામ્યેર છું. જે ઢીંદી ખાર્તા તરફથી મારે બાલવાનું **દોત** તો દક્ષિણ અફ્રિકાના હીંદીઓ તરફ અને તેઓ વિષે હીંદુસ્તાનના દ્વારાની લાગણી જે નામદાર ઉમરાવે વર્ણવી તે તરફ દિલસોજી બતાવવાનું મને સહેલું પડન. પણ નામદાર ઉમરાવ જાણે છે કે શંસ્થાન ખાતાનાં પ્રધાન હાજર થઇ શકે એમ ન હેાવાયી મારાયી તેમ થઇ શકે એવું નયી. એટલે મારાયી બનતા ખુલાસા કરીશ, તેમાં મારે તેમજ આપ સહ્એ એ ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે વડી સરકારની રાજ્યનીતી એકજ છે, અને તેમાં મામલાના સંભેગાને લઇને ફેરફાર કરવા પડે છે. તેથી કરી એ ખુલાસા કરવાનું ગમે તેને માથે પડે તેં પછ બાધ આવે એવું નથી. આ બાબત ર્મા મતી દિવસોછ સંપુર્ધ છે અને તેનું ખાસ કારણ 💆 છે કે એ સવલ્લના ફડમા લાવ તમરં વડી સરકારને તથા યુની યન સરકારને કેવી કેવી કુશ્કેલીએા નડે છે તેતા ખ્યાલ દ્વીદ સ્તાનના લોકાથી થઈ શકે એવું નથી અને દક્ષિણ અધક્રિકા ના હીંદીઓ જેઓ કાયકાતું દુઃખ ઉઠાવી રહેલ છે તેંએક પશ્ચ જે વિશાળ નજરેથી વડી સરકારને જોવાનું રહ્યું છે તે • નજરેથી જોઇ શકે તેમ નથી,

છેલ્લા ખે વરસમાં જે જે ચરચા ચર્ક અને જે જે કાયદા નિધ્કળ ગવા તે વિષે નામકાર ઉમરાવ બાલ્યા છે. હવે જેને તેઓ શરતી સમાધાન કહે છે તેમાં ત્રણ ભાવતા હતી. (૧) હીંદી-માની સામે જાતી ભેદ અમલમાં હોય તેન પછ કાયદાની અદર ખીલકુલ ન હે.વેં જોઇએ, (૨) સસાપ્રહી તરીકે જેઓ કાયદાની સામે કે તેના ધારાની સામે થયા તે એમતે તે ભાગતમાં ગુન્હેમાર મહાવા નહિ જોઈ યે. દર વરસે અમુક ઉચી કેળવણી વાળા હીંદીઓને ક્રામની જરૂરીવાત પુરી પાડવાને દાખલ થવા દેવા જોઇએ. આ વિષે 🐞 જાતિ અનુલવરી કહી શકું છું કે જનરલ બાેચા જતરલ ૨મ૮સ અને જનરલ પીશર એ ત્રણે સાહેળા દક્ષિણ માહિકાના પ્રક્રમતને વ્યનુસરીને હીંદીએલની માત્રશીએલ બને તેટલી સંતાષવા ઈ તેજાર છે. યુનીયનના પ્રધાનાએ હીંદી કમીગ્રે શનની બાબતમાં અને તેના રહેવાસની બાબતમાં બહેત્ળી नकर्यी कोवुं कोछको, स्मेनी वाता कमारे व्यापको हरीये છીયે ત્યારે પાદ રાખવું કે તેઓને સારે અંગિક તેમજ કામી અદાવત સામે લડવાનું હોય છે. બેશક .આમાંધી ~~ઘણી અડાવત તેઓને પોતાને અવેડમ લાગતી હશે,~~ પછ ~~ખાહિકાના મુદદાની નજરે ક્લીલ કરવા જતાં તેઓ~~ તે ક્<u>ય</u>ુલ ે કરેં વિવી લક્કી રાખી શકાય નહિ, મારે એ પણ કહેલ मोडमें हे बे.स ध्येत्स्त्रने प्रतीयन करवार पासे डॉडीमानी

માગણીએક રજુ કરવામાં બનતું કરયું છે અને તેમાં તેઓ તેમજ યુનીયન પ્રધાનાએ મહેનત કરવામાં બાકી રાખી છે એવી કરીયાદ કરી શકાય તેમ નથી.

પણ નામદાર ઉમરાવાે પાતાનાં ભાષણ દરમિયાન મી. ગાખહેતી મુલાકાત સંબંધમાં પણ બાલ્યા છે. તે મુલાકાત માં મારી વ્યાંતઃકરહ્યુપુરલક સંમતિ હતી. મેં સંપુર્વ અનશા રાખી હતી કે તેનું પરિણામ સાર્ આવશે અને કેટલીક ભાગતોમાં શારૂ પરિણામ અલ્સ્યું છે એમ હું શતું છું. પહેલાં તે**: મી. ગાેખ**લે જેવા નામાંકિત રાજદ્વારી પુરૂષ ઢોંદી કેતમની મામણીએક પુરેપુરી સ્વીકારવામાં કેટલી મુશીન છે તે જાતે જોઇ શકે તે કાયદા કારક થઇ પડે, અને વળી પ્રધાના ને ખુદને પણ તેથી ખરેખરા લાગ થાય એ દેખીવું છે. અને હતીવનના પ્રધાનાએ બી. એાખજેને પુરેપુરા બાનથી ને માયાળુપણાથી આવકાર આપેલા એ નામદાર ઉત્રરાવના મુખ થી સાંભળી મને ભાનંદ સાય છે. આવા એક પ્રખ્યાત હીંદી તરફથી હીંદી પ્રજાની લાગણી અહિકાના હીંદી સવાલ તરફ ખાસકરીને કેવી છે એવું સાંભળવાની તક કુનીયન પ્રધાનોને મળે એ તેમને ધરો! માટેક લાભ છે તેમાં કંઇ સક નથી.

પરવ્યુરણ

સુરત હોંદુ એસો, ના સેક્રેટરી લખેછે કે:—સ્વીવાર તા. ૧૨ અકટાળરના રાજ બધારે બે વાગે આ સંસ્થાની જનરલ બીડીંગ ૧૨૭ વીક્રેટારીયા સ્ટ્રીટ ધર્મશાળાના મકાનમાં મલશે. મેંખરા તેમજ એપીશીયલની વારસીક શુંટલી કરવા તથા દિવાળીના તહેવાર ઉજવવા વીગેરે આખતેલાં કામ માટે સર્ચ આઇએને બીડીંગમાં પધારવા વિનંતી છે.

જોદાનીસળરગથી મી. મુસા આમદ છાળત લખે છે કે:— કદને દિવસે નુમાજ પુરી ચયા બાદ મી. હાછ કંબાહીમ મુસાછ લાખીને દીપાર્ટી આપવાનો મેળાવડા હતા ત્યાં પાતાલીવાસીઓ એકદા ચયા હતા. શ્રી. હાછએ જહાવ્યુ હતું કે પાતાલીમાં અરધા એકર જેટલી જમીન મસીદના નામથી સવાઇ હતી અને તેમાં લીલહથી કંકમાં ભાષી ભાપ વાનું મેટાઉનવાળા પાતાના દરજંદ મી. કંકમાઇલ કંપ્રાહીમ લાખીએ જણાવ્યું હતું. તે કામ હાલ પુરં લવામાં છે પછુ તેપર છાપરૂં વગેર બનાવવાની જરૂર છે ભને તેમાં દ્પીઓ ૧૯૦ કે ૪૫૦ તી જરૂર છે તેટલા કાલા લવા જોઇએ. આ વાતને સહૂએ ટેકા આપ્યા હતા, મી, હાછ ભને તેમન દર જંદને સુભારકભાદી આપવામાં આવી હતી અને ચાહપાન કરી શહુ વિદાય થયા હતા

રેંડની ગ્રુલ બેરડમાં તેના વાઈસ ચેરમેને એવા દરાવ રસુ કર્મો કે કંધા રાજગારનું શિક્ષણ માત્ર ગારા છેલ્કાઓ તેજ આપવું અને કાળા છેલ્કાઓને નહીં. કેમકે જે કાળા છેલ્કાઓ દ્વીયારના ઉપયોગ શીખી જાય તો સાવિધામાં માં ના ૨૦ હજાર ગારા છેલ્કાઓને પાતાના નિસાય બાટે આરે દ્વીકાઈમાં ઉતરવું પડે. મી. કેલ્કેને આ દરાવને ધાતળ કહ્યા અને જસાવમું કે ગારા કેલ્કેને આ દરાવને ધાતળ કહ્યા અને જસાવમું કે ગારા કેલ્કેને ચાલવા કાળા કેલ્કેને પગતએ રાખવા એ સાયંકર વાત છે અને તેથી ગારી કામનું શરૂજ ચાય ને તે તરફ તિરસ્કાર વધે. રેવરંડ એન્ડ્રયે પશુ તે દરાવને રાક્ષસી કહ્યા અને જસ્યુલ્લું કે કાળા ક્રેલિક કર આપતા કેલ્લીમાં તેઓનાં આળકાને શિક્ષણ વિનાના રાખો શકાય નહીં, ઉતા કેલ્લીમાં સ્થા દરખાસ્ત વહે આંગી હતી,

અઠવાડીક પંચામ.

<u>ષ્ટ્રોસ્તી</u> તા ૮ અકટોયતથી તા અક્ટોજર સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩. હ્યું દુ—આસા સુદ ૯ થી આસા સુદ ૧૪ सुधी सवत १८६६. **માહમેદન**—તા. ક જીક્સદથી તા. ૧૨ क्रधाह सुधी बीकरी १३३१. **પારસી**—તા, ૨૭થી તા. ૩ 1223.

뵈 મું પા સુર્વે દય સુર્વાસ્ત નિધિ તા માક, મી. ક. મી કારાષ્ટ્રપ-રહો . 6 जीर्टाय-२८ 90 9-3 21 6 36,4 24 $\xi - \chi$ 12 6 30 4-24 ૧૩ '૧૦ 4/4 -2 M 13 11 2,4-23 8- Y 28 ीर ३ प-२२

ફાેટાગ્રાક

भानवंता हाहालाच नवरेत्छ ઇંડિઅન સ્ટ્રેચર ખેરર કાર અકુધાનીસ્તાનના અમીર **મી** સારાયજી શાપુરજી અડાજનીઅક મી, પાલાક शेत्रंकन् करदृत મુંબામમાં દ્રાસવાલના દેશપારીઓ મદાસમાં ટ્રાંસવાલના દેશપારીએ! **મી.** કેલનખેક મી. જોસફ રાયપન ફેરીઆ જોહાત્સભર્ગમાં હોંદી ક્રીનિસ્તંબ ક્રીડીડારમ લાકેશન મી. ગામલેના માનપંત્રા ટાલસ્ટાય કારમના રહીશા **મરદુમ ગ**ી. નારાયછાસાગી

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૧૨ મી ના અરસામાં મદાસ થઇ क्षेत्रन्ता., जनारी स्टीभर अभस्ते, टीमा Brahma Knowledge ભધ થશે.

તા. ૧૬ મી ના અરસામાં મુબઇ જતી 11 /વજ સ્ટીમર બર્ગેરમીસ્ટર—મારકબ્રાકૃમ, બધ

તા. ૧૭ મીના અરસાર્ગા ફાલંબા ચઇ કલકના જનારી સ્ટીમર અમટાલીમાં જવા વર્ષ ધરો.

જનારી સ્ટીમર પુર્નીવામાં બધ થશે.

BOOKS TO READ

Price, post fre The fload of he best A select on of legends drawn from Valmik's Sanskot Poem, the Ramiyan A Peasant Sage of Japan The Late and work of Sontoku Ninomya-One of the greatest social reformers IS Japan Hell The Story of an African Farm, a novel, by Offive Schreiner

Civiluation of India, by R. C. Dutt. Byznatibe Empire or History of Syria. Asia Minor, Egypt in Africa, (The present Turkish Empire formed once a portion of the Byzantine Empire.)

Fields, Factories and Workshops, or Industry combined with Agriculture and Beain Work with Manual Work, by Prince Kropotkin

1 - Y Self Help, by S. Smiles Lafe and Labour or Characteristics of men of Industry, Culture, and Genius, by S. Smiles Character, by S. Smiles

Robayat of Omar Khayyam, with Chatrations 1911 The Song Colestial, by Edwin Accold

The Light of Asia, by Sir Edwin talam, by Juauce Syed Ameet Au The Koran

Sakuntala, an Indian Drama by Kalides Mohammedanism

Mahomed 'The Great Arabtan,' by Mered th Townsend Gulistan or Flower Gardon, Sadi Sesame and Lines by John Rusk n Unto this Last,

Duties of Man, by Mazzinf Time and Tide, by J Ruskin English Truits and Representative Men, by Emerson

Society and Solitade and other Essays, by Emerson

Tales and Parables, by Tolstoy War and Peace, Vo. 1, 2, and 3,

by Tolstoy Arabian Wisdom A Vision of India, by Sidney Low The Indians of South Africa: Helats

within the Empire and Low They are Treated. By H. S. L. Pokak Stories and Sayings of India Ceylon and Burma

Future of Islam

The Wisdom of the East Series

The Ferman Mystics I Julalud-din Rome The Busten of Sady 1 9 The Religion of the Koren Diwan of Abul-Ala

மோணைதாஸ் காக இஅல்ல த தெண்கு ப்பிரிக்கா தூலவர் சரித்திரும்.

இப்புத்தக_ு இக்கிலத்தில் சேல சு पी. कि भी ना भारताम, भूगा பாக்கால் சந்தி கை தமிழில் கண. எதி அரசு மனிருந்த முத்து நிறு நக்காக்கள்ளி அரசு மக்க

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

d	1	નીયન	भेरस्टेक
		શ્રી ધે	્શી ધે
	કાવ્યકેહન ભાગ ૧ લે	ર દુ	4
	अञ्यहादन आग उ ले	8 0	6
	કાવ્યદાહત ભાગ ૫ મા	8 8	90
	કાવ્યદેશકન ભાગ ૬ ડેા	8 5	90
¢	તુળસીદાસકૃત રતમાયછુ	ча	9 0
9	ગંગા સુરજર વારતા	9 8	а
9	બાળકાના અ.નંદ, ભા ગ		
ı	દતથારલખનાર		
Í	^{ઇચ્} કારામ સુર્યગુમ		
ᅨ	દેશાય	25	×
ĺ	શેચલદ ગીતા .	9 0	0
1			

सत्यात्रढ इंड

૦ પાછળાના

વેરલમ

મીસીસ તાલેવ તસીંદ્ર

,, सबव्छ ३गनाथ भेता <u>જોદ્વાનીસમર્ગે</u>

મીસીસ નુરમહુમદ બાબુલ ભેગી કુકીર બેજલપુર

મુલતાનીકામ. મેરીત્સવર્ગ

ળી. એમ. પટે~~શ~~ પરવાતમ વલ્લભ દરજી

ખુશાલ હ્વાંસજ ભગા બહેચર પટેલ ભગા મુખ્છ પટેલ

to

10

1 10

1 10

1 10

I 10

1 10

1 9

cach

٦٥ રહ્છોડ ખુશાલ પટેલ 20

લાલા મકત ૌજ મારાર જેરામ

90 अव्या अव्या 10 વસરામ દયાળજી

કેશવલાલ પટેલ વહારસી ભગવાન પટેલ

નાથા મુળજી પટેલ

ઇ. ચો. ના લવાજમના દર

યુવીઅન્ કપ, તાતાવા. એારે જવતમા-વારવિક છમાસિક ત્રિમાસિક

નકલની भवः अवार्यभ **भगाउँथाकः** ધારા છે.

rented and Published by M. K. Guadhi வியை தபாற்கு வியுடன் 1 இவின் 1 O பணி International Princing Press Phoenix Natal

MR. BUDREE,

Vice-President of the late Transvaal Indian Association, Sentenced at Volksrust on the 25th ultimo to three months' imprisonment as a Passive Resister.

યી. અદી

પુરાના દ્રાંસવાલના ઇંડીઅન એસોસીએશનના ઉપપ્રસુખ જેએ! હાલ ત્રણ માસની જેલ ભાગવી રહ્યા છે.

Indian Opinion

इ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 42-Vol XI.

WEDNESDAY OCCOBER 22ND 1913.

Excistered at the G.P.O. as a Hemspotter

INDIANS ON STRIKE

oth 17

N Finday last the news reached us that a strike of indentured Indians employed at the coal mines near Newcastle, Natal, had commenced. The object of the strike is simply and solely to compet the Government, by peaceful methods, to fulfil the promise given to the Hon. Mr. Gokhaie to abolish the £3 tax on ex-indentured Indians, their wives and children. This is their part of the passive resistance campaigo, and as soon as the Government agree to bring in leg slation with the desired object the strikers will return to work—this being a strike against the Government and

not against employers

Mr. Naidoo writes from Newcastle :- " Yesterday (the rath instant) we went to the Railway barracks. Just as we were explaining the position to the people, someone went and letched the Station-master who came streight to me and asked me what I was doing there. I told him that I had gone there to advise my people to strike work, pending the removal of the £3 tax. He then told me that I had no right there and that he was going to charge me with inciting to cause disturbance. He said the same thing to Messis. Bhawani Dayal and Rumnaran. We said that he was quite welcome to do so. The poor ladies tried their utmost to get arrested but they could not succeed. They forced their way into the barracks and called upon all women and mon to come out, thinking, if they did so, they also would be arrested, and they told the sergeant who came to arrest us that they were also advising these people. But the sergeant took no notice of them and we three were sent to the Charge Office and then to the Gaol where we passed the night in a clean cell but which was full of bugs. We were taken to the Court at nine o'clock the next morning. There were several merchanis, also many other Indians, at the Court. We were charged under Sec 1 of the Ordinance of 1850, that is for in citing the people and obstructing and forcibly prevent ing peaceful servents from performing their duty. I pleaded guilty to menting the people to strike but said that no force was used and that no obstruction what soever was caused to those who wished to go to work, and that I did counsel them not to go to work un il the £3 tax was removed, and that I, as a passive reaster, would never use force. The Magistrate, siter going through the law-book, lound us not guilty, but told the sergeant be had charged us under a wrong law and that he could charge us under the Immigration law, but, instead of doing so, they re-charged us for tresspassing under certain Railway laws. I to d the Magistrate that I could not understand how they could charge us for tresspassing as we went to the Railway barracks by the invitation of one of the Indiana who lived there and who is a realway servant. He (the Magiatrate) said that I ought to have got permission from the station-master to go there. I said that there were many Indiana who went there every day to see

their friends and who did not get any permission. He sentenced us all to £2 fine. I said that we had no money and that we were not going to pay. The Magistrate said "alright you can go; I shall execute."

"We all went to the Fairleigh Colliery on the 15th. All men there have agreed to strike to-morrow. There are about 36 men on that mine. If these are not arrested to-morrow, I intend to take some of them with me to go to another mine. I am told that there are about 400 men there. I hope to get them all out. We are being well hoked after by Mr. and Mrs. Lazarus. The poor lady is working from morning to night for us. The Johannesburg ladies have also sufficient to do. They go about with us as advisers."

The Movement Spreads

Mr. Ephraim writes under date the 16th instant:—

"Mr Kallenbach arrived at Newcastle at 2 p.m.

A meeting was summoned immediately. He referred to the £3 tax. He advised the people to be and remain strong.

"A meeting was also held in the compound of Fairteigh Colliery. About 78 struck work next day. Four were arrested and imprisoned for two weeks with hard labour."

"On Friday the movement spread beyond expectations and assistance became necessary to cope with the work. Mr. Polak left on a few minutes' notice for Newcastle by the mail train and arrived here on Saturday early in the morning. He immediately set to work and saw the Magistrate and the mine managers, assuring them that the Indians did not wish to create a disturbance, that no force would be used at any singe, that men on the mines and everywhere would be informed of the position and advised to strike work until a promise was given of the repeal of the £3 tax; that, as soon as the tax difficulty was settled, the men on strike would no longer be called upon to participate in the movement and that this step had become necessary as it was stated that the Natal employers of labour were averse to the tax being removed. Mr. Polak's advent has further strengthened the movement and at the same time calmed the situation considerably. All kinds of rumours were affoat about the intentions of the leaders. But now that the real intuation is known the irritation caused among the Europeans by the suddenness of the strike has been largely removed. The other Colliertes, too, have struck work. The appearance of the brave ladies simply acts like a charm and the men obey the advice given them without any great argument being required.

"It is stated that General Boths, who happened to be at Newcastle at the time the strike commenced, was interviewed by the mine managem on the situation."

Strike Jottings

Mr. Dwarksaugh, a leading storekeeper of Newcastle, has agreed to waive all his book debts against those of his customers who are on stake or in goot.

A meeting was held at Dannhauser under the chairmanship of Mr. Sheikh Ameer, Over 1,000 Indians were present and all decided to strike. The news spread throughout the district like wildfire

European opinion in Newcastle is almost unanimous in regard to the justice of the demand of the strikers, Many agree that the strike was the only course left open.

A telegram received on Monday night informs us that the men of the Newcastle, Cambrian and Durban Navigation Collieries came out that day. About 2,000 were affected at the time of wiring.

Mr. Gandhi proceeded to Johannesburg to attend a meeting of the European Committee on Tuesday.

Our correspondent understands that General Boths is in telegraphic communication with his colleagues on the question of the strike.

The families of those who have gone to gaul are being supported by the Indian community. It is expected that large numbers of strikers will have to receive food,

A party of 15 proceeded from Newcastle on Saturday to Volksrust to court arrest

The Transvaat ladies are engaged in looking after the wants of the women and children.

Arrangements are being made for continuing the water and cantary services on the mines where work is suspended.

Stormy weather prevails and our correspondent says it was a most pathetic eight to see the women and children trudging patiently into Newcastle.

A prominent auctioneer of Newcastle, a stranger to Mr Naidoo, expressed his feelings to him, saying that he was in full sympathy with the movement and that, if the Indiana stand and fight, he would assert financially

if the Indians stand and fight, he would assist financially.
Thirteen men from the Fairleigh Colliery were charged and sentenced each to two months' imprisonment.

Five waiters from the Commercial Hotel and three employees at the Cottage Hospital were also sentenced to two months' impresonment for striking.

The Transvasi ladies and men took up hawking on Thursday The Police would not arrest them. In teply to some people who complained to the Chief Constable, the latter said that there was no room in the gapl.

A committee has been formed in Durban, with Mr. Dawad Mahomed as chairman, Mr. O. H. A. Jhaveri as necretary and Mr. E. M. Paruk as treasurer, for the purpose of collecting funds and loodstuff for the strikers.

In Support of the Struggle

The following resolution was unanimously passed at the meeting called by the Anjuman Islam at the Grey Street Mosque, Durban, on the 3rd instant. The audience included prominent Mahomedans, Hindus, Parsees and Christians. Mr. M. S. Randeree presided and speeches were made by Mesons. Osman Ahmed, Dada Osman, Abdul Hack, M. C. Anglia and others.

"This meeting of the Anjuman Islam deeply regress the decision of the Supreme Court that single Indian mannages invitally celebrated according to religious tites are not protected by the Immigration Act. The Court has, in effect, condemned 90 per cent of Indian marriages which are as fully monogamous (as any European marriage.

The meeting strongly protests against what it is bound to regard as the bad faith of the Government in ranting the question is view of the offic all addition of an amandment to the Impigration Bill specially designed to protect such marriages, and regards the section of the Government which deeply wounds the

rel cous susceptibilities of all Indians, as a further justification for pass vo resistance."

The Private Secretary to the Governor-General has acknowledged the above resolution by telegrain, which says: "I have to acknowledge the receipt of your telegram of 3rd October, the substance of which is being communicated to the Secretary of State for the Colonies with request for transmission to Secretary of State for India."

The following is a copy of a telegram addressed by Mr. V. Devshi (Chairman), Kathiawar Arya Mandal, to the Minister of the Interior

"This Mandal, having considered Mr. Cachaha's letter Government, associates itself with the demands therein contained, and fully endorses action British Indian Association, also request full protection of law aga ast Supreme Court's decision that monogamous Indian marriages celebrated according to Hindu and Mahamedan rites are not monogamous but polygonous. My Committee trusts Government will consider the reasonable request and prevent further sufferings."

European Sympathy

In our report less week of one Hundus' meeting in Johanneshurg, we were compelled to haid over the speeches of Messrs, William Hosken, L. W. Retch and H. Kellenbach

Mr Hosken said that those assembled were fellow Br tish subjects, and he was in full accord with the spirit of the resolution. They were making a noble action in adopting it. Euro, ever could not enter into the so rit of the resolution the same as those who had sacrificed themselves for its purposes. He was convinced that every thoughtful white man here and in Great Britain admired the position they had taken up. English people had for centuries at certain times adopted passive resistance. He thought that for those who had no Parliamentary representation passive res stante was the best means to gain their ends. He hoped they would have the courage to continue. did not wish to urge them on to lines they might regret; but he was sure they were on the way to ult mate success and recognition of the movement which was impelled by self-sacrifice. It would be good for white people if they recognised the deep things of life and conscience which touched the soul that were behind passive resistance. There had been a meeting in his office of white men who were prepared to help them to be free men. A resolve was made to take a certain line of action to help those at the meeting and others. A letter had been drafted to the Government to ameliorate the condition of the Indians and asking that those who drafted the letter should act as gn-betweens.

Mr. Ritch (formerly Secretary of the British Committee, Londor) said that Mr Hosken and he were looked upon as renegades by supporting the people assembled. He was there and he shared the reverence of his Indian brothers for their cause, and he had regard for his white brothers there. Pledges had been gives by the Imperial and the Union Government, and it was the duty of every white citizen to see these pledges carried out. The position was that a large section of the Union-British subjects-were being regarded as outcasts and pariahs only fit to associate with the dogs of South Africa. The Union Government had played false. The real greevance was the way resident Indians were treated in the Transvasi and the other Provinces. There should be less of the attitude of God Almighty of the white to the black, and more of the man-to-man principle -that was the solution of the problem. He and his fellow-members in Landon looked upon this as the solution. Passive rosistance was to be advocated and not bomb-flinging. The Indian weeks I was a 1 no of parting the grievances forward, and they deserved better and there treatment at the sands of the Government

He and other Europeans resented the attitude of the Government, which was unjust, and would help passive resistance all they could.

Mr. Kalluphach said that expression had been given to the sentiment that Europeans were hostile-they were not; giberwise they would not purchase from

· CLEAR DANGER CONTRACTOR STANCE OF STANCES From the Editor's Chair THE STRIKE

THE stoke of the indentured Indians, foreshadowed in the state rent surprised to the prime and put acced in our last issue, has commenced earlier than was expected. It is again due to the action of the Government who have failed to realise that the movement, I this time, is much stronger than it ever has been, and that passive reasters have a much greater apirit of sell-arcrifice than before. They allowed the ladies, who wanted to be arrested at Verceniging, to cross the Nami border without let or bindrance. The ladies and the leader who accompanied them meant business. They went to Newspatle, found work ready

for them and they set to it with apostolic seal. The presence of these brave women, as our reporter says, has acted like a charm, and men have withingly left off their work. This strike will, go doubt, create a dislocation of business. But it is inevitable. Evila cannot be removed without involving pain necessary in the process of purification. It was impossible for the community to fight the £s tax battle without inviting those directly affected by it to join it. Nor can the Government plead that they have been taken unawares. We shall print correspondence between the Minister of the Interior and Mr. Gandhi which shows that General Smuts was warned of what was to be expected. His reply shows that he did not attach any weight to the warning. And it may still prove that he was right and that the strike may fizzle out. It is a bold, dangerous and momentous step. concerted action has not been tried before with men who are more or less ignorant. But with passive resisters nothing is too dangerous or too bold so long as it involves suffering by themselves and so long as in their methods they do not use physical force. They

It is well that it has been made clear that the strike is confined only to the question of the £3 tax. The remedy, therefore, is to the bands of the employers of Indian labour and the Government. The former can compel the Government to declare that the hateful tax will be removed during the next session of Parliament and the strike will couse

can only work, leaving the results to work themselves out, confident in the knowledge that every cause must produce its corresponding effect and that, therefore,

good cause must produce a good effect although one

GENERAL SMUTS SPEAKS

may not always notice it.

THE Pretons correspondent of the Rand Daily Mail

reports to his paper as follows: this morning in connection with the Indian question refre sie, he said, only two questions outstanding the first is the recognition of polygamy, on which the Government is not prepared to give way. The Govern by lyg my, and in which divorce takes the form of telling a woman to voetsack. Mahonedans must be married according to the law of the Union.

In addition, they object to a special law being passed as a vicin training only and the C victorial late of the passions with sound and a set of the passions with sound and the passions with the passions with

peopie

"The second point is the question of allowing Natal indentured fudiens and their children to go into the Cape. This question was fully discussed in Parliament at the last session, and the Cape members were very much apposed to it.

"The Government say that Indians must pass the educational test applied to white people under the new Immigration Act."

We know that General Smuts was decisive in 1907. He would never repeal the Act of 1907. He bowed to stern facts in 1908 and undertook to repeal the Act. He was equally decisive in 1909 when he wrote to Lord Creat saying that the railed say of that South Lumigration Act would never be removed and that South African public opinion would never tolerate it. If e reconsidered his views in 1910 and undertook to remove the racial har. It is, theretory, tair to saying that force of circumstances would again compel reconsideration of his views now sp declaively pronounced On the two pressions were us he was trail course, to admit that it was passive resistance to which he yielded. It is the same resistance he is meeting with this time. There is no reason to suppose that the twice-tried weapon will not answer the purpose now. And, in youlding, General Smuts would only show his states-manship and not his weakness. He knows that, as a ruler, he must accept the will of the ruled. He insists, and rightly so, upon knowing that will with defining ness. The community is engaged in showing him what its will is all this is reasonable and as it should

But General Smult has angallaptly insulted a great religion and has chosen a most questionable method of expression. He has allowed himself to stray away from facts and to speak of Mahomedan marriages and diverces in a flippant and unworthy magnet. His words will rancour in the Indian mind, not only in South Africa but the whole of India. He has chosen to speak emphatically on a subject he evidently knows so little of. He forgets that the coordinate has not asked for legal recognition of polygony. It only sake for such recognition of the facto monogomout matringer. Indiana do not object to a special law being passed to grant legal recognition of a special law being passed to grant legal recognition of a special bar. What is there are limited to which is the grant are law special by that Hindu and Mahomedan matriages shall be secrepted as valid by the South African Counts, equitar that the marriage is restricted to one wife only? For General Smuts to talk of Mahomedan divorce "taking General Smuts to talk of Mahomedan divorces "taking the form of simply telling a woman to vertext?" [get put, dog) is to utter blasphemy. If he were to compare statistics he would very probably find that Mahomedan divorces are rare and certainly not as trequent as Suropean and American divorces, which are becoming a scandal and are corrupting accisty. He gas know, if he cares, that a Mahomedan marriage is will thank if he cares, that a Mahomedan marriage is still, thank God! a status and not a contract. He may learn also, if he will that there are no contract among Europeans with fatal frequency. And finally if he will pay a root to last a he will find that the quentity of an extract polymers. 1. sary Mahomedan muriage is just as great as that of a pother marriage in any part of the world

His statement about the Cape lew is just as some leading. The community has not asked for permission to Natal indentured Indians to enter the Cape. Child-pen born in South Africa of Indians resident therein ave, hitherto, enjoyed the right of entering the Cape. The new Act has taken away the right. The community asks for its distoration. This is different from the ouschievous suggestion made by General Smute that we are saking los comething new and that, too, much wider in scope than the reality. And it is prepositorous for him to suggest that white men and weinen, born in South Airies, have to pres the edimention test se contacting the Cause of any other Province of the Union; In trying to prove too much, he simply speals his ease;

HANDS OFFI

MR. CURSETJI H. DESAI, of Krugersdorp, has carried on interesting correspondence with the Krugersdorp Municipality regarding the use of benches in the public gardens at that dorp. Mr. Desai and other Indians went one day to the gardens and thought that, as rate-payers, they might use the public benches for which they had at least partly paid through the rates. The caretaker thought otherwise and asked the Indians to leave the bench they were occupying. The party relined. Thereupon the caretaker threatened to summon the police. In order to avoid a scene, the party left the bench. Mr. Desai complained to the Town Council which replied that the caretaker was within his rights, as the Town Council had a bye-law which prevented Asiatics and coloured people from using benches in the Municipal gardens on pain of being fined £10 or being imprisoned.

Mr. Desai drew the attention of the Council to the fact that the other Municipalities did not go so far. The Town Clerk replied that that was no concern of the Krugersdorp Municipality. Mr. Desai seems to have dropped the correspondence at this point. We would advise Mr. Desat and his friends to join the passive resisters and to court impresonment by using these precious benches. The bye-law is an insulting piece of legislation and should be disregarded. Indeed, we consider it to be ultra piers. No Municipality can pass racial bye-laws without special authority. And we are surprised that it over received the Govemor's sanction. The Krugersdorp Indians may, if they do not wish to be passive resisters, make a test case. In any event, we hope that they will not sit still under this deliberate insult and deprivation of a simple right.

News of the Struggle

Mr. A. M. Ephraim writes from Newcastle:

An extraordinarily enthusiastic meeting of British Indians was held in St. Oswald's School hall on the 13th instant, about 200 being present on the occasion. Mr. I. Seedat was elected to the chair. Messis. T. Naidoo, Bhawani Dayal, A. M. Ephraim, D. Lazarus, H. S. Ebrahim, Mesdames Moorgan, P. K. Naidoo and T. Naidoo were amongst the chief speakers. The main questions at issue were (1) the abolition of the £3 tax (2) Colonial-born Indians' right of immigrating to the Cape (3) the marriage question (4) the heensing affairs and (5) the domicile disturbance. The following resolution was proposed by Mr. Lazarus, seconded by Mr. S. Ebrahim and carried unanimously:—

"That this meeting of the Indian residents of Newcastle heartily associate themselves with the passive resistance movement and, having read the letters of Mr. Cachalia to the Government, fully endorse it and undertake to abide by the movement till redress in obtained. The meeting also most heartily congratulates the brave sisters and brothers who have not an example by going to gao!"

an example by going to gao!"

Besides the Chairman, the following officials were

Secretary: Mr. Abdist Ephram, Treasurer: Mr. Amod Vawda, Committee: Messrs. D. Lazarus, M. R. Chetty, M. M. Pollay, M. R. Currian, M. R. Tomy, Ebrahim Khaki, Suliman Saedat, and Amod Dawjee. Amongst those that came forward to court imprisonment at their earliest convenience were Messrs. Moonsamy Naidoo (Railway Sirdar) Messrs. M. R. Chetty, Simon Ephraim and R. M. Kurrian.

On the 13th instant, at Johannesburg, Messrs. P. K. Naidoo, Jiwan Premji (Chairman Patidar Association) Mawji Premji (Vicu-president) Kunverji Dulabhihai, Dayal Parhhu, Jivanji Devil, Morar Kanji, Parhhu Chhana, Coopoosamy Naidoo, Narayansamy and Krishnasamy went out hawking with a view to be arrested. They tried everywhere. They went to the

Police but their instructions were not to arrest. The band therefore, returned thoroughly disappointed. They are now seeking some other means of arrest.

Messes. Badat and Vali that write in highest terms of Mrs. Shakh Mehtah's courage. The former states that, at the Charge Office, Mrs. Mehtah was called upon to give her finger-impressions. The police threatened, but Mrs. Mehtah remained resolute. Mr. Badat says that the Volksrust Committee is taking action in this matter. Young Mehtah (seven years) tried his best to remain with his mother but it was of no avail. He is being looked after by Mr. Badat, pending his being sent to his father.

Mr. Gandhi left Dutban on Sunday night by the Kaffir Mail for Newcastle. He was accompanied by Messrs. N. Dookhie, M. R. Pillay, Actony Sabastan, Pappah and Ramkissoon whose destination was Volksrust where they intended to court arrest as passive resisters.

At a crowded meeting of the Colonial-hom Indian Association on the 16th instant, the following resolution was unanimously passed:—

"That the Colonial-born Indian Association hereby announces its general approval of Mr. Gaudhi's policy, its appreciation of his patriotric leadership and its sympathy with the passive resistance movement."

A crowded meeting of the Hamidia Islamic Society was held on Sunday and a resolution atrongly condemning the reference by General Smuts to Mahomedan marriages was carried with enthumasm.

On the roth instant Mesers S B Modh, Praga & Desai, Manufal Gandhi, Voerasamy Francis, Soopia Pillay, A rainally, Rhould M rar B and Marcha. Dhaya Parthon, Rapin Nars to a I Willy Mirah re appeared before Mr Jordan with reference to the charges against them under the Asiatic Act. The charges against all were withdrawn, on instructions from Pretoria. They were marched to the Court-house bandcuffed. The last two of these Passive Resisters, whose sentences for hawking licenceless had expired on the morning of the 4th had elected to remain in custody pending their trial under the Asiatic Act

On the 18th instant, Messrs. Medh, Desais Manifal Gandhi, Yeerasamy Francis, Soopia Pillay, Anamaiy, Khusal Morar, Bhaga Mancha and Dhaya Purbhoo were d scharged on the expiry of their ten days' sentence for hawking without licences. They were met outside the Fort by a number of friends and were presented with button holes by Mr. Abdul Kanm. The work allotted to them on this occasion was pick-and-shovel work at the Jeppe High School. They state that Indian prisoners are still not allowed ghee. They state, further, that they approached the Superintendent for permission to write to the Director of Prisons in the matter, to which the Superintendent replied that he would write himself, recommending that ghee be not given. The resisters also approached the Visiting Magistrate and he promised to write on their behalf; but the Superintendent intervened, saying that he personally would write and to the effect that ghee should not be given, as it had been found that the criminal prisoners who were serving sentences under three months had not lost weight through the absence of ghee from their rations, If the prisoners wanted these things, he said, they should remain outside. He himself might like to have a drop of whisky, but could not get it when he was in. (He forgot, we presume, that whisky was a laxury, whereas some form of fat was a necessity, according to medical testimony)

On the tath instant, Mr. Rifeb addressed the Johannesburg Labour Party at the Vaudette Theatre on the subject of Passive Resistance.

Passengers in Trucks

A correspondent at Umgent informs us that, on the rith instant, he was waiting at Umgeni Station to meet a friend coming by the 2-40 p.m. train from Durban. On the arrival of the train he was surprised to see what he described as the shocking sight of Native and Indian passengers (women and children) herded together in an open truck. The rain threatened to fall every moment and, before the train could have reached the next Station (Greenwood Park) it commenced. He asks what would be the condition of these unfortunate third-class passengers-most probably soaked to the skin before they had gone far No seats were provided for the passengers. Our correspondent states that this is not the first time this has happened but he has seen this kind of thing on several occasions.

[NOTE: We are calling the attention of the General Manager of Railways to the above matter.-Ed. I.O.]

Immigration Appeal Board

The Durban Indian Immigration Appeal Board disposed of a number of cases on the roth instant.

Judgment was given in the case of a woman, named Kulsun Bibi. As a special case the matter had come before the Supreme Court, who decided that the woman's marriage having been celebrated in accordance with Mahomedan rites was of a polygamous character, in spate of the fact that her busband had no other wife at the time.

Mr. Binns intimated that, in view of this ruling the

Board had to dismiss the appeal

Mr. Eugene Renaud asked that judgment should be delayed for three weeks in order that he might decide whether he should take the Supreme Court's ruling to the Appellate Court.

The Chairman said that the Board could not delay judgme t, and that the question of the woman's immediste future was a matter which Mr. Renaud would

have to arrange with the Principal Restriction Officer.

At the request of Mr. J. H. Nicolson the case of Fatima Begon was adjourned till November 30th in order that he might find out whether the proceeding case were to go to the Appellate Court. The cases were similar

Mr. E. Renaud appeared for Cheeba Devjee, a boy, who was restricted in 1911. Following this an interdict was obtained from the Supreme Court preventing his deportation. Subsequently the interdict was discharged but the boy then disappeared, and he has only now

The Board held that they had no power to review the action of the Immigration Officer to 1911 when the law was different from what it is to-day, and dis mused the appeal.

Mr. Renaud asked that the Board state a case to the

Sugreme Court.

Mr. Romer Robinson appeared in the case of Kheroo Begun, a woman. Evidence showed that she was married to Vasham Khan in I dia according to Mahomedan rites, and that she is the only wile the man has at present

The Court pointed out that, in view of the Supreme Court's decision in Bibi's case the appeal must be

dismissed.

Mr. E. Renaud represented faium Chowdaree, who left this country in 1905, and has just returned. Mr. Darby, who appeared for the Immigration Department in all the matters, contended that the appellant by going to India and remaining there for eight years, during which time he earned his living there, kept a home and owned property, had abandoned any domicile he might have in Natal

Mr. Renaud submitted that the man had property in Natal, and added that he went to India in order to

dispose of the property he had there, and had been detained for the eight years by hitigation in connection with it. He had not abandoned, nor did be ever sutend to abandon his domicile

The Court reserved judgment -Natal Mercury.

Mr. Fischer's Pronouncement

A Reuter message from London, dated the 17th instant, states that Reuter's Agency understands that Mr. Fischer has been in consultation with the Impenal Government on the Indian question. With reference to the Indian question, it is understood that the Union Government will not welcome interference on the part of India, and if has been pointed out to the Imperial Government that while there is no chance of atternog the existing law, administrative measures are possible with a view to meeting some of the points is sed by the Indians. This, however, will be out of the question if the policy of passive resultance is maintained.

A Statement

Mr. Fischer, who is returning to South Africa tolayerow much improved in health, was interviewed by Reuter's Agency to-day. He said: "My own department deals with the Indians, and it is impossible to alter the law on any material point. Indeed the spirit in South Africa is to make the law more strict. The Government will be content to let the law stand. To meet the views of the Indians we will make administrative arrangements where we can, but the popular sentiment and needs of South Africa must be considered. Therefore the Indians in their own interest must be cautious and moderate. If the Indians abandon theoretical questions and adopt a practical standpoint, then a modes proceed is possible."

The House of Lords Debate

(Continued)

The Marquess of Crewe continued .-

The nuble Lord opposite resented bitterly the use of the argument that a soli-governing Colony or Dominion could not be brought to book if it in any way departed from the standard which we purasives might desire to see adopted, although what would be the precise standard which we ourselves should adopt to this country if we were liable to large imm gration either from Asia or from Africa it is not altogether easy to say beforehand. The noble Lord on the Cross Benches has been Governor himself of an important Dominion, and he knows very well what the limitations are and what the possibilities are where these racial questions arise, and he, I am sure, will agree that a policy of patience, but at the same time of plodding attempts towards the improvement of conditions, is the only practical policy which we can pursue. The noble Lord opposite speaks of the injury which is inflicted on British prestige in India, and it is no doubt of most serious matter that Indian opinion should be stirred by the complaints of their fellow-countrymen in another part of the Empire. I feel great sympathy with my noble friend on the Cross Benches in his expression of the desire that there had been a fuller circulation throughout India of some of the Despatches in which the Government here stated its views and desires, but I think the best service that anybody can render to Indian opinion in this regard is not to overstate the disadvantages of the position of the Indians in South Airica, however serious they may be, but to fix rather upon real and positive grievances than upon those which, however seriously they may be felt by some, are not widespread in their operation, and which do not inflict practical injury upon those who suffer from

LORD AMPTRILL . May I ask the noble Marquess who has oventated the case?

THE MARQUESS OF CREWE: I say it is quite possible that the case may be overstated in India-I was not accusing the noble Lord of having done so by of those who are not acquainted with the dimculties with which the whole matter is surrounded. The valuable criticism is that, to my mind, which fixes uself upon positive disabilities and injuties from which a considerable number of persons may suffer, rather than upon isolated cases or those disabilities which medien more follow to sentiment than an actual practice It seems to me that by far the best chance of a it andly solution of the whole it is on -I do not say a final one, because the word finality is, I think, not suited to the simultion can be best arrived at by a policy of patience and moderation of the kind which I have attempted to indicate.

(To be continued.)

The Position of Indian Wives

The Natal Mercury, in the course of a leading article on the Supreme Court judgment, says:

We do not question the Coint's reading of the law but it is alloged that the section on which the decision is based does not carry out the professed intention of the Government, and, in any case, it is a rection that ought to be aftered. The section in question provides for the exemption from the prohibition clause of " the wife or child of a lawful and monogamous marriage," and the effect is to bring under the prohibited class the wives and children of all Mahomedans whose religious faith permits of the naturage of more than one wite. But if a bishomedan, hotwithstanding the latitude allowed by I-m religion, chooses to have one wife only, why should see on exchanded from the country if admissible on other grounds? Then, why extend the exclusion to the children on the rolligrous ground alone? A Mahomedan youth converted to Christianity would be an undesirable, under the wording of this law, simply because his patents were Mahomedans. The receal har 's had enough, but a religious har is worse. The restriction of Ariatic immigration is the accepted policy of the Union, but in the earlying out of that policy let this British Dominion coverve some respect for justice. There are provinces in the Immigration Regulation Act which are a blot upon the Statute-book.

The Colour Bar in Education

At a meeting of the Rand Central School Board on the 3rd instant, Mr. J. J. Ware (Vice-charman) moved a resolution disapproving the action of the Finance, Building and General Purposes Committee in not forwarding for discussion by the Board the undernoted resolution, and that this resolution be now adopted by the Billind "That this committee, whose decays appreciative of the energetic and satisfactory manner in which the teaching if trades (manual training) to white boys is being carried out, expossily hope, in the true interests of those boys, that the teaching of trades or of the use of tools to coloured people and natives will be sternly disc unforenced by the Rand Central School Board, and request that Board to pass a definite resolution to such effect."

Mr. Hosken could not agree that the procedure adopted by the committee was wrong. On the colour question he said it was astonishing to find that they were getting back to the mid-Victorian period and saying that they would keep those people without training so that the white people might have a better chance. To his mind it was inhuman and cruel to keep these people as labourers. The only possible way for the white man to maintain his ascendancy was to uplify the lower ratio For the Subout Bustile with their tespossibilities, to accept such a resolution as that of Mr. Ware's would be monstrous, and he trusted

that the Board would never commit itself to such a sentiment. If the skilled tradesion named to advantage their position by such a method at that, they deserved to lose their responsibility. To pass such a resolution would be a distrace to the Board and would I may too w le community into contempt. He trusted theywould reject it.

The resolution was withdrawn owing to strong opposition.

Latest Information

Newcastle, Tuesday

To-day the following ladies from the Transmal were arrested here under the Vagrancy Act as "idle, dis-orderly or suspicions persons." They admitted having come to Newcastle peacefully to advise the mine laborrers to suspend work anto the Covernment gave an unequivocal undertaking to repeal the £3 fax. They refused to give any other account of themselves or to cross examine. They were sentenced to the maximum penalty—to pay a line of £5 or to be imprisoned with hard labour for three months. The ladies joyfully accepted imprisonment which they had been courting three weeks.

In sentencing, the Magistrate made insulting relerences to Mr. Polak, who was watching the proceedings, and told the ladies he hoped that the strikers would later retaliate upon them. Much Indignation was felt amongst the local Indians at the Magistrate's bitter language to the ladies. These sent the message to South African Indians that they hope their example I rither country's him or will inspire all to continue the struggle until victory a won. The names are M.s. Bhawani Dayal Airs. Transbl Naid to, Mrs. N. P. lay, Mrs. K. M. Liliay, Mrs. A. P. Naidoo, Mrs. P. K. Naidoo, Mrs. K. C. Pillay, Mrs. N. S. Pillay, Mrs. R. A. Mal'ngam and the M sies M. and M. B. I'dlay and aix infants.

The photograph of Mr. Budree which we give as a speciment to this issue is the work of Mr. Bryan Gabriel, photographer, Durban

The Times, in an editorial on the Indian passive resistance movement in South Africa (says & Reuter message from London) sudulges in a denunciation of the Union Government, whose attitude it describes as totally unjust, and says that further steps are obviously necessary to prevent the serious injury which a pro-longation of passive resistance would inflict upon South Africa and the Empire. It asked if the situation would not be remedied if the Government of India were to send its own official representative to South Africa to discuss the problem first hand

Our readers will be interested to itsure that Mr. Khelsee Haree has been notified by the Immigration Department that his wife, Sahtok Behn, is to be permitted to remain in Natal, all further proceedings against her being now withdrawn. But for the intervention of the Courts, she would have been deported to India test May Since that time and until the erst ultimo, Mr. Khetsee Haree has had to attend no less than therty times at the Immigration Office in order to obtain the extension of his wife's visiting pass. What his feelings are on the subject may be better imagined than described.

Fassive resistance and a piechora of it me are reflected in an atmoundement which was made at the monthly meeting of the local branch of the Prisoners' Aid Society yesterday (says the Mercury in its City Notes of Enday last), in which it was stated that the official visitors had submitted their report, showing that at the present time "something like a record is reached ingarding the number of immates of the gaol."

TREATMENT OF PRISONERS.

Messrs, Surendra B. Medh, Pragn K. Desar, and Manual M. Gandhi have addressed the following letter, dated the 7th unst., to the Press

"We were sentenced last week to seven days imprisonment with hard labour, as passive resistance hawkers, and discharged to-day. We had ample experience of gaol life during the second Passive Resistance Campaign. During our previous ire territions we were always supplied with glee, with is a substitute for fat, but this time wone was supplied to us. It has been proved by medical testimony that some fat is necessary for the maintenance of the human frame in good order. diet supplied to liden prisoners consists of meable These ment, beaus, rice, vegetables and bread. articles do not contain any fat at all. We explained this to the authorities, but without avail. They, however, if they could not give us encouraging quested that our medical examination should be conducted privately. Thanks to the Superintendent of the gaol, we were spared the ignominy of public exposure, but it was clear from Dr. Visser's remarks that, if he could have done so, he would have had us punished and confined in solitors cel s for disobeying his orders. Perhaps Dr. V sar das not know that to an Indian to expose his where body publicly is a breach of morality and religion Such treatment as his is but a symptom of the disease against which Passive Resistance has been undertaken by the community to which we have the honour to belong. We shall soon have the pleasure of renewing the worthy Doctor's acquaintnuce, but we trust that you, who are presumed to voice and mould public opinion, will use your pen in protest against the brutal treatment to which we have drawn attention.

The Chairman of the British Indian Association has addressed the following letter, dated the 9th inst., to the Director of Prisons

"Messrs, Medh and other British Ladian Passive Resisters, who last week served a term of imprisonment at the Fort of Johannesburg, complained that Dr. Visser was unnecessarily and wantonly rude and insulting to them. They were asked to strip themselves entirely bare in the presence of other prisoners, for medical examination. They prisoners, for medical examination. They respectfully submitted to the Doctor that their moral scruples contrary to and to their notions of decency, and they added that they were prepared to submit to the exand they amination in a separate cell. Dr. Visser grew a igry over this request and used most menting any tige The exact expression used by hir was the coolies. He also charged them with disobedness but my Committee is informed that the crarge was never pursued, and that upon their compacting to the Superintendent of the gaol they were privately examined. My Committee hopes that an inquire will be ustituted into this complaint, and necessars

The discharged Passive Resisters also complained that there was no gase or any vegetable fat a pplied with their meals, as used to be the case before. Their meals, my Committee understands.

steps will be takento provent officers using language alleged to have been used by Dr. Visser, even

though it be towards prisoners.

consists of rice, meale meal, vegetables, and a little bread. My Committee showed, it is submitted, during the last campaign of Passive Resistance, that ghee or some vegetable fat was absolutely necessary in a intenance of the human frame in turnoral. My Committee understands that animal litter one of the meals still forms part of the diet gives in the native prisoners. It is therefore respectfully requested that instructions will be issued to supply one ounce of gliee per day, as was the case formerly with British Indian (resource, with are precluded from taking meat or animal list

THE FINANCIAL RELATIONS.

The following important letter has been addressed to the Under Secretary of State for India, under date the 12th August, 1913, by the South British India Committee.—

I have the honour, on behalf of my Committee, to draw your attention to Section XI., Subsection 3 of Act No. 10, 1913, of the Union of South Afree, known as the Financial Relations Act, which can o into operation as from the 1st day of April, 1913, and which is to continue in force until the 1st day of April, 1917.

- It will be remembered that one of the gravest libriulities that have faced the Indian community is Social Areas and particularly in the Natal and Cope Provide as that of it of it I hence. My terretain the most read to behave that a reason to of the supreme importance to the Indian community of trading rights, was one of the contributing causes to the insistence of His Majesty's Government upon the inclusion in the South Africa Art, 1971 of the protective provisions incorporated in Section 147.
- 3. Owing very largely to the exertions of His Majesty's Government, the Natal Dealers' Licences Amendment Act, of 1909, gave to Indian traders resident in that Province the right of appeal to the Supreme Court against refusals to renew licences, and it was boped that this right of appeal once granted would enable His Majesty's Government as time passed to secure for them more extended rights of appeal.
- 4 For many years past there has existed in the Transval a strong desire on the part of the white population that legislation should be introduced there with reference to the agency of a strong and in effect to that it took does not translate the control of the Union, and a powerful which is a respectfully conveyed to this Many style countries in the Memorial to the Secretary of State for the Colonies, dated May 1, 1911
- Simultaneously with the growth of this antition and agreement in the Transvaal, grew a demand in Nace I that the control of trading licences should be transferred from the Union Administration to the Provincial Councils, with the object, if possible of still further restricting the trading rights of the resident Indian community, and for that purpose it was sought to secure for the Provincial Councils powers that could only be conferred under the South Africa Act.
- 6. The Financial Relations Act of this year appears now to confer upon the Provincial Councilpowers of control to licensing matters that they did

not previously possess and which, my Committee has only too good reason to fear will be directed, as has so frequently been threatened, against Indian traders

7 Section VI. Sub-se tion 3 of the 1et above referred to wholst preserving in these Provinces where it exists the right of appear to the Supreme Court against refusals to renew licences, confines that right to the case of acences in existence on Apric 1st last It is now apparently within the power of Provincial Councils to pass Oromatics t Kilg is at that right of appeal, where the renewal of from ex issued water April 1st is refused. But the position in the cratist all is even worse. Herefetore a registered Asset i in that Prevince has beer and to obtain a trade gil cence from a I mon Resource Officer upon ten er of the Leence Fee From the Isi Arri apparation will have to be made to a Provincial Revenue Others, and it will now be pass a for the Transvarl Provincial Caused to pass at (it i come not only their gaw y the rights of appeal in the case of refuses to renew heeries. respect from that the best fixing away every and for transfer of tracing leaves

8. My temportrop teels tant it is not by accessary to realize His Majorit's troverment low terthe except and up, research has been torged by the Lines. Par coment of a nest indirect and whosey unexpected last and In view of the past listers of this i set often t subject and the dangers trivater-For the list at the numbers therefore trong time to take it would, an east Commuttee & respectful or mon I we ocen nothing more than the pain days of the Union Maisters to Live intermed His Migraty's Government through the Covernment General of the purpose revealed by a coser examination of the Section of the Act union discussion. Whist has I made the felly reases the different of the gas are of His Majesty's forverbrieff in matters of Provincial a postation, vet naval giring rd to the grave intertime of the issues at stake and of the effets to barre as a portarity officient, because the forests, to veriment to secure rgis in the sites to start scattled to soker fris M. esty's Mansteps that they ware a toke wall steps as it if early his to read the names of to a sure there are the stept of a of the a to be they are to the fixed on the powers why copferred upon them, with a view to the avoidance of the ferrit transfer and that men whose effort commencement of the Financial Relations Act.

IMPORTANT LICENSING DECISION. K. EBRAHIM v. LICENSING BOARD, ESTCOURT, AND OTHERS.

President Dove Wilson and Justices Carter and Hathorn, on the 3rd inst. The following is the full text of the polyment

DAVE WILSON JP - The appellant applied for the transform of a term access, held by any at horizonal to the process in the value of Dalton will proceed to the process and the same Magnetical division. It is tone the case a new later estant it is granted to a person who had previously hand before it respect of other prepases, and it is considered accordingly that the granting of the transfer a simply the secure of the Dealers Act. 18 of 18.7. What regard to the issue of such an ence the life provides that it discretion by such not be made to review, reversal or astern-

tion, by any Court of Law, or otherwise than is provided in Section 6. That Section provides in the present instance for an appeal to the Licensing Board of the Division appointed under the Liquor Act of 1896, so that so far as the ments are concerned, this being the issue of a new because the jurisdation of the Court is entirely obsted. It would be a different matter if this were the case of the renewal of a licence herause in that case Act 22 of 1969. Section 2 gives a further right of appeal to the Supreme Court or the Grount Court.

But all high our jurisdiction upon the merits is ousted it is, of course, competent to this Court to intervene if it shad be made to appear to it that the Licensing Officer, or the Board to which appeal from him has been taken has either refused to exercise the jurisdiction committed to the the statute, or has exheded that jurisdiction or has been givity of some irregularity amounting to a reliable to the appeared of the fair trial of the special or to which he is emittled, or fit shall be shawed at the lightness or the board invention that the lightness of the tart to board that all some content to the court to abtend as a fightest produced that the section on that the total all the color to the order of the fit is effect to the order of the fit is effect to the order of the fit is effect to the order of the ord

In the present case objections to the granting of the license were longed, and evidence upon these of jections was rel, and it may be noted, in passing that, as the deris on of the Board is not founded upon any of the objections that were taken, it is bit recessary to consider the nature of those capertions. The grounds on which the Hoard overtianted the deris on of the Licensing Other granting the i cence may, I think, he reduced to two. The first is the it satisfaction expressed with the bookkeeping arrangements, the second is tent the apprentiant has I red to show that there was any necessary for the peant has I red to show that there was any necessary longer board soil.

Now, with regard to the hist of these high as address here receives given by the board are not very precise. I think it is so gathered from the worming of which is not so and particularly the soon No. 1. And the solid to solid particular and trained appropriate hot finded to show to their sections of the Inspired how No. 17 of 1887. Section 180. Substitute of a country have No. 17 of the keeping of suon hooks of a country him has less to be threed on. I test are the words used at 80 hour 7 of the Insures Act. No. 18 of 1897.

The words of Reason No. 3 are: "The fact that the respondent is an in from his store for the greater part of the year, the person in charge cannot keep the books in the Frighish or Dutch airguages, that the books are posted up periodically shows that the letter and spiral of Section 7. Act 18, 1807 are not being compared with.

In the facts found proved the Board found that the respondent is unable to keep his looks in the English or Dutch language as requested by Section 7, Act 18, 1817—and I pause bett to say, that the Dutch language is not next outland the Soction "and his bookkeeper is an Asiatic who resides in Estimart, about 18 in les from Dutch Bindge and keeps the books of pure true half a dozen Asiatic storekeepers and won a only visit the store of respondent perion also to order up the books.

Then in paragraph to fithe reasons for the decreson they say the Board is well aware that her sons are greated store; curves and the persons in whose hance the horses is may but be rapable of

keeping the books in the language required by Section 6, Act 18, 1897, also the person may live out of the Union, but unless those persons have capable managers or bookkeepers in charge of their stores, then it would be difficult for them to comply with the Insolvency Act; and if this Board bad granted the licence, knowing the respondent is nearly always away from the store, has a manager who cannot keep books, and a bookkeeper who is entirely disconnected with the business, and no necessity exists for granting the licence the Board would have defeated the object for which Boards are created

Now, I can only read that as meaning, as I have already said, that the applicant had failed to satisfy the Board that he was in a position to keep in the English language such books as are usual and proper in the business to be carried on, or to procure the necessary assistance to keep such books, and where that is the case Section 7 no doubt vetoes the granting of a licence, but only where the applicant has been required specifically to show his ability to keep these books or to have them kept

In the present case the applicant was not required by the Licensing Officer to satisfy him that he was in a position to have the usual and proper books kept, and the Licensing Officer must have been satisfied that he was the later must be to the applicant, for the latter had a licence which he renewed from time to time at Ennersdale. It is quite true that in the reasons stated in the applicant, but if these were pressed before the Board—apparently they were not

required to take any steps to show my ability be too the Licensing Officer to keep the necessary books in the English language." And it would have been open to the Board to have said: "Well, assuming that the Licensing Officer was satisfied, we are not, and you must proceed to satisfy us now," but they did not do so. There is nothing to show that they or the objectors ever required the applicant to demonstrate to the satisfaction of the Board his ability to keep the books. Yet we find that the Board has decided this application largely, if not entirely, upon the view they hold of his ability to keep the books, although they never required him to show, nor gave him an opportunity of showing, that he could keep books in the English language, or have them kept sufficiently to comply with the statute

The Board found that it would be necessary—so for as one can gather from their reusous—that there should be a resident bookkeeper at the store. But que cant was never asked if he were prepared to enresident bookkeeper, and, for all we know, he may be in a position to do so; but the question of what were the usual books in the trade in que-tion, of whether he could have them kept sufficiently to comply with the terms of the Act, was never put in issue. This being so, it seems to me to di cide against him on that very point—without giving him the opportunity which the Act required that he should have to demonstrate has the should have to demonstrate have the should ha an irregular is which amounted to denying I in the trul which he was entitled to of his application The objection was not stated by the objectors, and the applicant was not required to show his ability he was therefore entitled to assume that no objection would be taken by the Board to his ability to keep the necessary books, and we cannot presume against him that he did not possess that ability

But, as I have already said, the Board has decided also; upon another ground, vis., that the applicant had failed to show any necessity for this particular

licence being granted in this neighbourhood am not, of course, entitled to review the do ... on of the Board on its merits. But I may say in the s ing, that if it were necessary, in the case of applications like thus, to show an absolute necessity for the granting of licences, very few new licences would ever be granted. The question is not one of neces-sity, but of the reasonable convenience of the persons dwelling in that neighbourhood. But it is quite plain. I think, from the reasons of the Board, that this question of necessity was not, as has been urged upon us, the predominant consideration in their mind. Indeed, there is evidence to show that, even accepting their view that no necessity for this merce had been made out they would still have granted the licence provided that they had been satisfied of the ability of the applicant to keep the necessary books. In their reasons for decision they say (par. 3.); "If the respondent kept a munager as is done in many places of business, who could keep his books as required by law, or even a bookkeeper on the premises, it would have been very different." I can only read that as meaning that it would have changed their view, and whereas they felt themselves in the circumstances on strained to refuse the licence, they would, if these desiderata had been present, have granted it

I do not think, therefore, that it can be said that there is sufficient otherwise in the reasons to prevent us quashing the decision of the Beard on the ground of irregularity, with regard to the finding as to the bookkeeping

I it erefore, think that we cannot allow the decision of the Board to stand

There are other matters which have been dealt with, but in the view that I have taken of the case it is not necessary to deal with them at length. There is a statement in the second of the reasons for decision. "And had this Board not given the decision it did, it would have disregarded the decision of the Supreme Court, which is referred to is that given in the case of 'Johnson & Co. v. Kajee' (31 N L B., 45). But as I read that decisions sion, it has no connection with the present case. The Board cites it as showing the construction put by this Court upon Section 49, Act 38, 1898. This is a Section of the Liquor Act and it provides that where, in the case of any retail licence, the majorwith the clerk of the Board, seven days before the bearing, a memorial signed by them objecting, the beence shall be refused. I cannot see how that in any way can affect the issue of a licence under the Deniers Act, even if we had in the present case any evidence that the majority of the voters in the district were against the issue of this dealer's here a I am, therefore, at a loss to know how the Board could have considered in the would have been running counter to the control to the Co. v. Kajee the read z was an effect decision than which it gave. Work is a be a question, which I do not think it the sacration of whether, if they did think that that were constrained as the decision in "Johnson & to y have to come to the decision which they gar if a week not altogether misconstruing the aris lection which was committed to their charge, and, therefore, in effect, not exercising it.

However, it is unnecessary to decide that point

The other matter of importance is the objection which was taken to both the members of the Board who constituted it when the decision under consideration was given. These members were Mr. Foxon, the Magistrate, and Mr. Blaker. As against Mr. Foxon it was urged that, shortly before the hearing of the case, he expressed himself in a report—as I understand to the Government, to the

effect that legislation ought to be introduced which, inter and, would prevent the gratting of a licence to any Arab traders and as applicant is all rough out the country. It was an extra judicial and general option and willout any reterence whatever to this periodic application. I am not prepared to the from a statement of opinion of that kind that Mr. Foxor would refuse, with regard to any partition section of the community, no matter its other to administer the law as it now stands; and trum the voluminous reasons which are stated by the Beard, it seems to me that he did consider the appoint on upon its merits.

With regard to Mr. blaker it is urged, and I brence was asked for by an Arab, he signed an ch, ection to the effect that he was entirely opposed o the estublishment of an Arab or Indian store in the neighbourhood, and considered that an Indian store in that vicinity would be demoralising influence, "and trust you will do your best to prevent the transfer of the meace." It is unfortunate that, when counsel for the applicant objected on this around to Mr. Bloken withing, that the Board counsel for ground to Mr Blaker sitting, that the Board gave reason for its decision that the objection was not will the lift Mr. Blaker had said: "It is quite troe that I said that with reference to that particuar application, and with reference to the locality a un er consideration, but that his nothing to do " the ny trying the present application, I would be an explanation that I would be quite paration, I am not prepared to go the full length of herring from that statement-and it is the only . vidence before us—that he does hold the view that any Arab should be denied a new licence for trading merely because he is an Arab and prespective of a other circumstances. I need hardly say that term as who are not prepared to decide applications of this kind entirely upon their ments have no right, as bonourable men, to sit upon the Board Stand-i, the law as it does, they have no right to deny henefit of it to a very considerable portion of the · munity, which the law itself does not exclude. to there to administer the law on behalf of the to it s to say We shall so sider the apple of persons of persons of the core of the post of any other. that were their attitude, they would be in a postion of refusing to exercise the jurisdiction committed to them wherever the application happened to be ong to that part of the or country of which they de not approve. They were there to administer the law and not to refuse to administer it. I do not think that it is necessary to come to the conclusion that either Mr. Foxon or Mr. Blaker went upen the looch with the intention of refusing the app is stone whatever its merits, merely because the applicant was an Arab or Indian, and; us I have already and the reasons given by the two gentlemen would seem to point to the fact that they did consider the apt teation upon its merits and apart from the colour of the applicant

I post the grown detail the applicant it is had not beened refused upon an objection that he was not given the opportunity of meeting contemplated by the Act, and without trenching in any way upon the merits of the application. I think the decision of the largest greated must be quashed.

CARTER, J.: I agree with all that the Judge-

it villed N. J.; If Mr. Blaker still holds the views to be a see expression to on the 23rd April, 1910; I thank that he should have rescued himself and not

have attempted to take part in the decision of this case. It is fortunate that the case has gone off on other grounds, and it will be sufficient to express the opinion here that if Mr. Blaker still holds those views—and I must confess that on the documents t it is likely he does—he would be well advised not to sit in the case of an Indian who applies for a licence in the neighbourhood in question. I would like to say a word on the question of bookkeeping I think it is quite a mistake for the Board to set themselves up to say that a person who keeps, say, a small country store, must of necessity keep a reendent bookkeeper; it would mean that such a person would have to employ an assistant qualified as a bookkeeper and salesman, and it seems to me that it would be very difficult always to be able to find n competent sulesman who was a bookkeeper, and still more difficult to find a competent bookkeeper who was a salesman. It therefore seems to me that it would be quite proper that in a small establish. ment a salesman should be competent to write down what he salls and then that a visiting be skeeper of ald trascribe that into the English large on terms to a sto proper books Tospirit the rise is not what the Board says at is it is Diventionin itselfent we will be bow for three years, not one to cour a solvency all each your transactors I'm an ease. Such books of scould be are used and proper in the business carried in his lim and as sufficiently disclose his business transactions and financial position within the three years immediately preceding his insolvency." The books of a country store may be quite minor matter in a man's brancial transactions. We want infernation that as the spirit of the law, and the Board ought not to set itself up and say, "von are to keep a resilent bookkeeper

DOVE WILSON, J.-P.: The decision of the Board will be quashed and the appellant will have costs in both Courts

NEWS IN BRIEF.

We extract the following from the spet herecently delivered at Kimberley by Mr. Martin the President of the Associated Chambers of Conserve "It should be the inalienable right of every notice of the country in the first of the country in the second conserver of the country in the second conserver of the best advantage without restraint of the sort, and any regulation or custom to the conserver should be abolished and declared illegal. Person il. I have come to the conclusion that no settlement of the industrial position can be permanent that refuses to recognise the right of the coloured man and the native to perform such skilled in some skilled work of which he may be capable, or that permits the importation of contract labour."

The Natal Brahman Mandal, at a meeting at Sydenham, on Sunday, passed a resolution protesting against the position created by the recent Supreme Court decision on Indian marriages, and positing out that Handa marriages are affected in the same manner as Mahomedan marriages.

The "Globe" says that the latest de says the Supreme Court at Maritzburg with regard 1 11d an marriages may be good law, but it is not good sense, and, unfortunately, it affects more than South Africa, for the decision has a serious effect in India.—Region

At the Church Congress in London recently. Six bidney Olivier, ex-Governor of Jamaica, declared there would be no solution of the American ic our difficulties except by disclaiming the race differentiation theory.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

पुस्तक ११ %.

ફીનીકસ, છુધવાર, તારીખ ૧૫ મી અક્ટાબર, ૧૯૧૩.

A4'5 82.

અધિપતિની નોંધ

કુલસમ બીબીના કેસ વિવે અમે લખી ગયા છીયે. ત્યાર પછી એ કેસ એવા થઇ ગયા તે હુતા તેવા આપણી લિર્દ્ધ ગયા છે તે દરવ તે વિવે મી. ગાંધીયે સરકારને એતવામી અગાઉથી અમાપી હતી. સરકારે હાથે કરીને

તે વિષે મા. ગાંધીયે સરકારને ચેતવણી અગાઉથી આપી હતી. સરકારે હાથે કરીને કરાડાતું અમમાન કરનારા સવાલ ઉદાવ્યા ને તેતું परिशास अक्षाल' लेवुं प्रभ्यात ही मेळ छ पु भाने हे है ભવે કર આવવાના સંભવ છે અહ કરાવના અરથ એ છે કે હીંદમાં થએલી સાદીઓ પણ અહીંના કાયદા પ્રમાણે નકામી ગણાય. જ્જોયે કરાલ્યું છે કે જે ધરમમાં એકથી વધારે ओन्त परखुवानी रूना रहेशी छे ते धरभ प्रभावे को है એકજ એરિતની સાથે સાદી થઇ દેવ તે પણ તે બહુ ચારતી સાદી ગણાય ને તેથી આ દેશના કાયદાની વિરુદ્ધ ગુરુાશે. એમ જોવામાં આવે છે કે હીંદમાં દર સે કડે સા માં એકજ માણસને એક કરતાં વધારે એકરત હોય છે એટલે નવાર્થ ટકા હોંદી જે એક / એક્સતને પરણનારા છે તેવા હીંદુ તે મુસલમાનનું આ દરાવથી અમમાન થાય છે. એટલુંજ નહીં પણ હવે જે ફ્રીટી અરિ અર્થવા તેના છે!કર્રાને सरकार हाभ । यत्राती रका आपरी तेने मात्र महेरणानीथी આવવા દેશે ને તેવી ઓએ။ મહા મુશીખતે તથા ખુશામતે આવશે. જાબ્યા પછી પણ કાયદેસર હક તેને કંઈ પણ નહીં રહે. એવી દીન સ્થિતિ થઈ પડી છે.

આવા દરાવની સામે કથે હીંદી નહીં શાય કે આ કરાવ તે આપણી જ ક કહાડવાતું મજભુત સાધન થઇ પડશે. જ્યારે આપણાં બહેરાં ક્ષાકરાંના હક કાયદેસર નહીં ગણાય ત્યારે આપણી શી સ્થિતિ કહેશે કે આ કરાવથી હડતને ભારે ઉત્તેજન ને જીશ્સો મળવા જોઇએ એમ અમે માનીયે છીયે.

લરતના આધાર કેટલે દરજે ફેરીવાળા ઉપર સ્વયો છે એ વિતાર કરેક વખત કરવા જેવા છે.

પૂરીવાળાને ફેરીતાળા તુકરાતી ખમ્યા વિતા સરકારને કાયર કરી શકે છે.

જોહાનીસબરમમાં જેઓ ફેરીયે જાય છે તે ખરી ફેરી ફરે છે. જો તેઓ તે ન પકડે તે તેઓ કમાણી કરે છે ને ધેલા ઘણા પછસા પણ લક્તને ગર લાવે છે. સરકાર પકડે તે એટલ તેઓ માગેજ છે, એટલે દરેક પ્રકારે લાભજ શાય છે. જો આવા ઘણા હીંને જેમાં જોમાં નીકળી પડે તે લક્ત માટે તિકાલ તરત આવે એટલુજ નહીં પણ લક્તનું રહસ્ય ઘણા હીંદી અજતા થાય.

મી. સા. એચ. દેસલા અને કર્ગરસહોરપની કચરાપટી વચે કેઠલાક જાણવા જોમ કામળ વહેવાર

કરૂગરસડારપમાં ચાલ્યા છે. મી. સી. એચ. દેસાઇ કનેઠગત અને ખીજા કેટલાક હીંદી લાંના બગીચામાં દ્રવર ગયા હતા. ત્યાં

તેઓણે બાંકડા ઉપર બેસવાના મેટા સુ-દા કર્યા. માળા સાહેબની આંખ લાલચાળ થઈ. મી. દેસાઇની ઉપર તેની કઇ અસર ન થઇ. તે અને તેના હાથી બેઠા અદા. માળા સાહેબ બબડવા. તા પછુ મી. દેસાઇ વિગેર થંડાઇથી બેઠા સ્થા. એટ પાલેસને એલાવવાની ધમકા વિગેર બામ્યાં, મી, દેસાઇ અને તેના સાથા ઉઠવા. કચરાપદીને દ્રીલક કરી. કચરાપદીને લખ્યું કે આપી જે કરસ તે વાજબી હતું. કચરાપદીના એના કાર્યદા છે કે બર્બચાના બાંક પર જો ગાસ શિવાયના કાઈ પણ સહસાં એસે તા તે સુન્દાં મહ્યા ને તેને સાર તેને જેલ મછે. મી. દેસાઇયે પુષ્યું કે બીજી કાઇ પણ કચરાપદીયે કમ અડ્યે. શ્રે ટાઉન કલારેક જવાબ આપ્યા કે કર્ગર ડારપ કંઇ બીજી કચરાપદીની નક્લ કરમા અધાએલી નથી. તેના કાર્યદા ઉપર પ્રમાણે છે ને હોંદી કે, તેને માન આપવું પડશે.

આ વાત આટલેંથી અટકી છે. અસ્ગળ કંઇ મી, દેસાઇ એ પગલાં ભર્યા છે કે નહીં તે અમે જાણતા નથી. પશુ અમે મી, દેસાઇ અને બીજા હીંદીને એમ સલાહ આપીયે છીયે કે તેઓએ સારાં કપડાં પહેરી બગીચામાં જવું. ખાલી બાંકડા ઉપર બેસવું તે સાળી સાહેબ પઠડાવે તે પઠડાઇ જેલ જવું આમ કરીને તે છે! સહેએ ચાલતી લડતને મદદ કરી શકે છે તે બગીચાના બેહંગા કાયદા રદ કશવી શકે છે. આમાં વધારે જેલ બાગવવાની વાત નથી. હું કે જેલથી પતી જાય એવું છે.

આ ઉત્તમ મારમ ન શૈવકલ તો કારટ કરભાર તો છેજ. ઉપદ્યા કાયદો એરકાયદેસર છે એમ અમે માનીયે છીયે. રંગ દ્વેય દાખલ કરનારા ધારા પસાર કરવાની કેક્ક પશુ કચરા પટીને સન્તા નથી એટલે અબીચાના રંગ એદ વાળા ધારા ગેરકાયદેસર ગણાવા જોઇયે. આવી લડત પશુ બી. દેસાક અથવા બીજ હીંદી પાતાના હટ બજાવતાં પકડાય સારજ થઇ શકે તેમાં ખરચ ને માથાકુટ વધારે છે અને આખર પરિણામ શું આવે તે આપણે ન કહી શકીયે.

આ કહેવત પ્રમાણે કેટલાક ગારાઓને અર્ક પડ્યું છે. 'મેન્યુકેકચરડ, કાશાનીયલ પ્રેડકુસ, 'ક્ષેને ગઈ પુત ' તે સાર લાઇસેન્સ સેવરાવવાનું મારા વેપારીઓએએ કરાવ્યું. આવા કામ દાની અસર હીંદીઓ ઉપર ખરાબ થશે એમ તેઓ કે માનેલું. હવે પારટશેપ્સ્ટન હીલરી વિગેરના ગારા હરે છે કે આ તો લાકકું કહતાં માસ્કું પેઠા જેવું થયું. કમેક તેઓ કહે છે કે હવે જે હીંદીને લાઇસેન્સ મળશે તે ધણા નવા દશે તે તે 'મેન્લુફેકચરા કે.લાનીવલ પ્રેડિયુસ' વહેં ચશે એટલુજ નહિ પણ ભીજો માલ પણ વહેં ચી શકશે તેથી શાનઅતે ધકંદા પહોંચલાનારા નવા હરીકું થય. છે હવે તેઓ હાલચાલ કરી તથા છે કે એ કાયદા અમલ મા ન આવે. તેમ અનવાના સંભવ નથી કેમકે તેઓએ માર્સ્ય કાયદા મહ્યાં છે.

હીંદી માગણી

પ્રેસની માગણીયા તથા મી અન્હીન વિગેરેની માગણીથી સ્ટરને સતાવાર હોકકત આપના હતાત વિષે આપવામાં આવી હતી તેના સાર અમે નીચે આપીયે છે.યે —

હીંદી માગણી નીચે પ્રમાણે છે.

- 1 ત્રહ્યુ પાઉડના કર જે અમુક ગીનમાદીયા ને તેની એક્સિ તે તેના બર્ચાને આપવા પડે છે તે કરાડવા, તે કર તેઓને નાતાલમાં છુટી રીતે રહેવાને કીત્રમ દાખલ આપવા પડે છે.
- ર (અ) હીંદુ અથવા મુસલમાની ધરમ પ્રમાણે ત્યાં વર્લ્ડ ઓરતની સાથે થએલ શાદી આ મુલકમાં કે ગમે ત્યાં વર્લ્ડ હોય તે શાદી કાયદેસર છે એમ ગણાય એવે! કાયદે ઘડવા જો કે આ બન્ને ધરમમાં એક કરતા વધારે એક્સ દરવાની રજા છે તો પણ હીંદુસ્તાનમાં દર સે કડ માત્ર એક્જ ટક્સ મરદને એક કરતાં વધારે આત્ત હોય છે (અ) જે હોદી હાલ દક્ષિણ આફીંશમાં છે તેઓની એક કરતા વધારે એક્સ હોય તો તેઓને આવવા રહેવા દેવી તે તેઓના છોકરાઓને પણ વાવવા દેવા. આવી એક્સતો સો કરતા વધારે હે.વ.તે! સાલવ નથી. આવી એક્સતોને અગલઉ આવવા દેતા હતાં ખદુ એક્સ નથી શાદી કાયદેત્યર છે એનું ગણાય એમ હીંદીના માંગણી નથી.
- ટ દક્ષિણ આક્ર.કામાં જન્મ પામેલ હીદીને કેમ જવાન જે હક હતો તે પછા મળવે. જોઈએ આ હક પહેલ, હતો ને તે કરી મળતથી કેમમાં ભાગ્યેજ વધા છ હોદી દર વસ્ત્તી જવા વાળા નીકલે
- જ સરકાર કહે છે કે કાવદામાં તમ બેદ નથી તેથ. સરકારે આડલું કસુલ કરતાની જરૂર છે કે દ્વર કેતક દૃદિ જેને કા સ્ટેટ જવાનુ થઈ શકે તેના પત્સેથી કે.રાંકો ની પત્સેથી ન લઇ શકાય એવું લખાલુ કરળની માગભી નહીં કરવામાં અ.વે એવે. કાયદાના અરઘ છે એમ સરકારે લખીન વાર કસુલ કરવુ જોઇયે આતું પરિણામ કઈ એમ નથી થવાનું કે , દલાક દૃદિ તેન કરી સ્ટેટમાં જરૂર જશે પહ્યુ જેને કાઇ જઇ શકરી તેને તેના જમીનની માલેક્ટીન, ખેતીના કે વેપારના હક તેને નહીંજ મળે.
- भ. यालु अयहा केवा है जेहा थे। टाविनशीप केंन्ड हैप नातालना नेपारना अयहा, । भीत्रेशन अयहा विजेरेने। क्यमस उद्यार रीते अने लेहाना भेणवाकेला इंड भार्यान काव तेवी रीते करवामा आपरे केवी क्यलत.

દા ખલા તરીખે જેએક પોતાન પ્રાલમાથી લાંબી ન્દત સુધી ભદાર રહ્યા હોય તેઓને પાઝા ફરતાં સરકીર્પ કટ હોય તા પણ અટકાયત કન્યામ સ્થાવે છે. આ કદી સહન ન થાય એવુ છે

ખુલાસા

. પહેલી માગણી વિધે એટલું કહેવાનું કે જ્યારે મી ગાખલે આજા દતા ત્યારે સરકારે તે કરે નાગુદ કરવાનું વચન આપ્યું હતું ભીજી મારણીઓનો આધાર ૧૯٠૧ ની શરતી સુલેક છે.

શું નથી માગતા

સરખા રાજ્યદારી હકતે સાર દીદી લડના નથી તેએ! કળુલ કરે છે કે રોગદવેષ જે સાઢે છે તેને લીધે હીંદુસ્તાન થી વગર છુટે હીંદી આવી શકે એ ન અને. એટલે કાયદા ના અમલમાં તે હીંદુસ્તાનથી ચનારી આવાત ઉપર અ કુશ જોઇયે છતાં કામની હાજતોને સાર્ કેટલાક હીંદી આવવા જોઇએ છે કુંદ્ર રહેવી જોઇયે

सत्याभह

અગ્જીઓ, ડેપ્યુટેશન વિગેરેથી કછ દાદ ન મળી તે**થી** હીંદી કેતનને ૧૫ માં સપ્ટેમ્બરે સલાયદ ચાલુ કરવાની જરૂર पडी ते तारीणे वानावयं, भार भरह ने अर ओग्तेर इस વાલ તરફ ગઇ તે તે ળમાંએ પડકાર બીજી ઓરતે. અને जीतन भग्दे हमेश्रा केल करा नर्ध्यार थया धरे छे हेटलीह એક્સેનેને પાતુનાં ધાવણાં છોકરા સાથે ક્ષેત્રાં પડ્યાં છે. કેમ કે વર્ઓને હુજુ ધાવણ છાડવી શકા**યુ વધી અય**વ તેઓ ખીજી રીતે મા**થી** વીખુશ ન પડે તેમ છે. વગર લાદસેન્સ થી કે લાકસેન્સ દેખાડ્યા વગર ફેરી કરી અથવા સરહદ એનાળગી અથવા બીજા નોતિો ભંગન થાય એવા કાયદા ના ભંગ કરીને જેલ જવાનાં પ્રયત્ન ક્રામ કરે છે. દ્રી સ્ટેટ ની સરહદ એાળગરાનું બને ત્યાં લગી મુલત્વી રાખવામ સ્માવ્યું છે કેમકે ત્યતા ક્ષેકિત સ્વિવતના વિચાર **તથી** સાં ના હ્રેકિાની લાગણીને બને તેટલુ માન અત્પવાના ઘરાદો છે. ત્રણ પાર્વેડ કર આપળવાળાને સલાહ આપવામાં આવશે કે ત્રશ્રુ પાઉડના કર બધ ન રહે હાં લગી તેઓએ કામ બધ કરવું. આખી લડતમાં ભાગ હેવાતું તેએકને કહેવામાં નહીં आवे भी शिभक्षेते वयन अभागेत् ने के वयन तरह લોન્ડ એમ્પટર્ફાલે ઉમન્હની સભાવું ધ્યાન પાસ્યું હતું તે વચતને આધારે હલ્તરે હોદીને મીટીંગામાં પણ ક્લેવામાં આવ્યું હતુ કે તે કર તુરતજ દુગ થશે. અ. લડતને ટેકા અ.પનારી મીકીંગ કેપટાઉનના. પોરટ ઇલીઝાળેથમાં, ઇસ્ટ લ ડનમાં, લુડસ્ટોકમાં, કરબનમાં, મેરીત્સબરગમાં, ટાગાટમાં, વેલ્લમમાં બધા દ્રાસવહલના રહેરા વળી જોદ્રાનીસબરમમા અને એવે બીજે દેકાએ ઘએલી છે. બીજે **મી**ટીએા **ચનારી** છે એવા ખબર ચહ્યા આવે છે

सरकार डेम हाद हर शहे

જે સરકાર દાદ દેવા માગતી હોય તો શાદી બાબત ને ત્રણ પાઉંડ બાબત કાયલે કરવા પડશે. બીજી બાબતો વિષે કાયલમાં ફેરફાર કરવાની જ.ર નહીં પડે. શાદીની અકચ્ચ્યુ દુર કરવામાં કિમીએશન કાયદામાં સહજ સુધારા કરવાની જરૂર છે. કંઇ શાદી વિષેતા આપ્તા કાયદાના પત્યાને ખે.રી ક્લાડવાની જરૂર નથી

હિંદુરત્મનથી કરે . સીધી સ્ટીમર લઇ જવાની હિલચાલ ત્યાના હીદી કરી રહેલા જણાવ છે. જો આ પ્રયત્ન સફળ યાય તે! ધહા દીદી જે હતા કેનેડા તથી જઇ શન્તા તે જઈ દાકે કેમક કેનેડાના કાવદા એવે છે કે જે મુલકરો માણસ હાય તે માણસ ધાનાના મુલકર્માથી સીધી સ્ટીમરમા કેનેડા તે જઇ શકે તો તેને ભાષિત મસ્યુવામાં આવે છે.

ઉમરાવની સભાનાં ભાષણા

લાેરા ઠર્તું ભાષણ ચાલુ

ના. ક્ષેરડ એમ્પ્ટીલે કહ્યું છે કે નવું કમાંગ્રેશન બીલ સને ૧૯૧૬ ની શરતી સમાધાની કુજળ અથવા વડી સરકારે કરેલા કરારા મુજબનું નથા, અને આરા મિત્ર લારડ રંગ ત હાએ પણ કેટલાક દાખલાઓ ટાંકી બતાવ્યું છે કે સમા ધાનીની શરતા તે બીલથી પળતા નથી, તેંગા સાહેબે મા **ગાંધી અને મી. ૨મ૮મા વચ્ચે ચાલેવા પત્રવ્યવદાર તરક્ ધ્યાન** ધ્ય સ્કૂર્ય છે કે જેમાં બી, ગાંધીએ આપ્યા લુનીયનમાં કાયદેસર કામીએટ ક્યાંય ન હોવા જોઇએ તે પર ભાર મુક્યો છે, અને મી. સ્મટસે જવાબમાં જણાવ્યું છે કે બધા ઇ મંગ્રેટોને કાયદાની નજરે સરખા ગણવામાં આવશે જે કે અમલમા ત્રકાવત રહી શકરો અને સંબંધમા તામદાર ઉમરાવત દક્ષેત્રું છે કે નવા દાયદાની ૭ મી કલમથી ઉપલા કરારના ભંગ થાય છે કેમંકે તેથી કાઇ પણ એશિયાટીટને ક્રી સ્ટેટમા વૈપાર કરવાની બધી થાય છે. અને અન્ને સાદેબોએ દનાં ભાષણોમાં કહ્યું છે ફેસને ૧૯૧૦ નીતા. છ મી અકટી ખરના મારા દામારમાં આવી જાહતા કામોબેદની સામે લાંધા શેવામાં અ,વેલા છે. એ વાત તદન ખરી છે. એ વખતે સરકારની એવી દરદા હતી તેમાં શક નથી, અને હ્રજી पश्च की के शरतेना कामस हरी शहाय है। के वीक घटका सर કારની છે. એટલંજ નહીં પણ યુનિયનમાં હદતું ભધન રખેલું છે તે સાવ નાક્ષુદ થાય એવું જોગ વડી સરકાર ~~દન્છે છે. જે હદનું બ~~ંધન તુટે તા ત્યાંના હીદીએ**દને** બહુ ઠીક થડે. પણ જે વખતે તે તુસાર સમાયા દ્રતા તે વખતે કૃતિયતની એક્તાના ખ્યાલ તવાજ દૃતા અને તે ખ્યાલમાં તણાઇને તેવું લખવામાં આવ્યું હતું. હું પાતે એન ખ્યાલમાં રહી ગયા હતા કે કુનિયન એક્ટથી ભુદા ભુદા પ્રાતેષ્ત્રી દરનાં ખંધન તૂટી જ્યાછે. પછા હશીકતમાં હીદી બાળત માં કે કાઇ બીજી બાળતમાં તે બંધન તુટેલું નહીં હતું. નાતાલ તે હુલ નાતાલજ છે અને તેમજ એપરેજ રીવર કાં**ક્ષાની અને બીજા બાગોતું છે.** તે અગાઉ હતા તેમ હછ <u>બુદા બુદા ભાગા છે. હીદી સવાલની ખાતર કે બીજા કાઇ</u> પણ સવાલની ખાતર તેઓની સરહદા રદ કરીને એક મુલક ગણવાની ક્રજ ત્યાંના ક્ષેષ્ટિતિ પાડી શકાય એવા સંભવ હું નથી જેઈ શકતા. એકરેજ ક્રી સ્ટેટ અલી બરબતના પાતા ના જુના કાયદા રદ ચાય તેવા કાંઇ પણ પગલાંને પાલમિંટ માં વીખી નાખવા પેતાર્થી બનતું કર્યાં વિના રહેજ નહીં એવું જેવામાં આવે છે.

લારા એમ્પટીલ: આ સવાલના નિવેડા લાવવામાં એવરેજ ક્રી સ્ટેટના જૂના કાયદાએન રદ કરવાની ધ્રાંલકુલ જરૂર નથી. તે વિના તેના ફેંસલા થઈ શકે છે.

~~લારડ કરૂ:~~ જે એમ થતું હોય તે**ા હું અત્યંત** ખુશી થાઉં, અને તા પછી આ એક કુદરાના નિવેડા લાવવામા તા કંઈ નિરાશા રહેજ નહીં. એવી ગાઠધણ તજ થઇ શકે **એમ હું ધારતા નથી પછ તામદાર ઉમરાવે તે**! હું ધારતા દૂતા તેથી વિશેષ કહ્યું છે. હુકાકતમાં બહુજ ચેડા હીઠી એ એ મારેજ કા સ્ટેટમાં જવાનું મન કરે છે એ ક્રેબુલ કરતાં; તેઓ બાલ્યા હતા કે અગત્મના સુદદા ત્યાં દાખલ થવા ેના હક દેવી જોઇએ તે છે, અને હીંદીએ ત્યાં જવાનું મન કરે છે કે નહીં તે બીનજરૂરી વાત છે. આ વાતમાં હું

તેમની સાથે તદન મળતા થતા નથી. કેમકે નર્યા દાખલ થવાની ઇચ્છા દ્વાય તેને ઢેકાણે અટકાયત કરવી તે ખરેખરી હાડમારી છે અને જ્યાં દાખલ ચવાની ઇવ્છાજ ન હેાય એવે ડેકાણે અટકાયત કરવામાં આવે તે ભલ્ નાની હ્રાડમારી કહે વાય. માત્ર કામીબેદના કારણસર આવી અટકાયત મુકાય તે થી વ્યાજમી રીતે જે લાત્રણી દુઃખાય તેના હું ખ્યાલ નથી કરતાે એમ ધારવાનું નથી. આ બાબતની જે ક્લમ છે તે થી જો કે સારે બુલમ થતા હાય તેવું કાંઇ નથી છતાં તે પણ નવા બીલમાં ડાઘરૂપ છે એ છું ક્યુલ કર્યું હું

~~લે (૨૩ ૐ , ૪૫ટીલ :~~ મારે ફરી વચ્ચે બાલવું પડે છે તે માટે દિલગીર છું. મારે ખરી હકીકત કહી સુલ સુધારવી જોઇએ. ક્રી સ્ટેટમાં હીંદીઓને દાખલ થવાની અટકાયતના સવાલ રહુયા નથી પણ વાત એ છે કે કાયદાથી હકપુરવક જે ક્ષેષ્ઠિક ત્યાં દાખલ થાય તેએકને નામાશી ભરેલા દસ્તાવેજ કરી આપવાની ફરજ પાડવામાં આવી છે અને ક્રી સ્ટેટની સરકારને આ દસ્તાવેજ ખીલકુલ બીનજરૂરી છે. એટહે હું **ફરીથી કહું છું કે સવાલ તેએ**લને દાખલ થવાની અટ કાયત વિષેના નથી

લારક કરૂ : નામદાર ઉમરાવે ભરાભર કહ્યું. સવાલ દ્વીદીએ.ને દાખલ થતા અટકાવવાના નથી પણ દાખલ થઇ અમુક ધર્ધા કરતા અઠકાવવાના છે, અને આને બેશક વધારે માટી નહીં તા એવડીજ હાડમારી ગણી શકાય.

बयार नातास अने ३५नी जालतना वियार हरीએ श्रीओ ત્યારે તે વધારે મુશ્કેલ લાગે છે, વ્યાને ક્રી સ્ટેટના તવાલની માક્ક તેમાં સમજુતી કરવાથી નિવેડા આવવાનું જેટલું સહેલ છે તેટલું આમાં નથી, આ મુરકેલી દેખીતી રીતે થાડાક દ્વીદીઓને લાગુ પડે છે, પણ ખરી રીતે લહ્યા દ્વીદી એનો તેલાગુપડે છે. ૧૮૧૨ ની સાલમાં ૨૯ હોંદીએન નાતાલમાં દાખલ ત્થ્યા હતા અને ૧૭ કેપમા દાખલ થયા દ્રતા, આ બધા પરીક્ષા આપીને દાખલ થયા હતા. નાતાલ માં ગીરમીટ સેવનારા ઢોંદીએમમાંથી કાંક કેપમાં જઇ શક્યા નહેતા, દક્ષિણ આદિકામાં જન્મેલા લોકોને કેપમાં દાખલ ચાના હક છે એ ખરૂં છે, પણ એવા બહુ લેલાનું કેપમાં જવું થયું હોય એવું જોવામાં આવતું નથી કેમકે એમ હત તા ટાંસવાલ કે એકરેંજ ક્રી સ્ટેટ જેવા અટકાયતવાળા કાંઇક કાયદા કેય પણ કર્યા વિનાન રહેત. અને જો કે અમ હાડ મારી ખરી રીતે કંઇ ગબીર લુકસાન કરનારી હે⊦ એમ નથા જેવામાં આવતું તે! પશુ તેમાં એક લાવ તા આવી જ્યજ છે તેમાં શક નથી.

નામદાર ઉમરાવ નાતાલના પા. ૩ ના કર વિષે પછ્ય બાલ્યા હતા અને તે કર આપનારને કેમ્મીસાઇલના **હક નચી** મળતો એવી કરીયાદ તેમણે કરી હતી. પણ નામદાર ઉમ રાવ સમજે છે કે એ હઠ મળતા નથી એમ આપણે જાણી એ છીએ, મારા ધારવા પ્રમાણે ૧૮૯મ ા એવા કાયદા નાતાલ વિષે છે કે વ્યા ગીરમીટ પુરી કરી રહેલા હીંદીએ။ જેઓને પા. ૩ નાે કર લાગુ પડે છે, તેઓને નાતાલમાં રહેવા માટે દર વસ્સે પરવાનો મેળવવા પડે છે, અહકાયદા નાબુદ થયેલા નથી અને ધા. ૭ નેટ કર ભરતારા ઘણા હીંદી એરતે તે લાગુ પડે અંગે તેના હેતુ હતા. તળા નામદાર ઉમરાવ અપીલ ેરવાના હક સંભેધમાં પણ છે.લ્યા હતા. હું ધાર્ફ હું કે દુવે કંમીમેશન ભારડની નિમભ્રુક સ્વાયી હોંદારે તની ખરી સ્થિતિમાં સુધારા થયેક છે અને તે ગતમા

નામદાર ઉમરાવ પશુ મળતા આવશે. હીંદી રહીરાને છમાં મેંશન વ્યમલદારના દારને તાબે થક બહુ હૈરાન થવું પડતું અને તેઓને અપીક કરવાનું બહુ મુશ્કેલ હતું એવી કરી પરંદો હંમેશાં થતી. મીક્રમેશન બારડમાં લહે લાગે માજરડ્રેટને પ્રમુખપદ નીમવામાં આવેલ છે. અને અત્યાર મુધી એક માલ્યસના હાથમાં કાયદાના અમલ કરવાની કુલ સ-તા હતી તેને બદલે હવે તેની ઉપર બેકરક નીમવામાં આવી તેથી અગાઉની રિયતિમાં મુધારા થયા છે તેમાં તા પાડી શકારો નહિ. અને જે કે કેસની હકીકતની બાબતમાં તે બેરરકની ઉપર અપીલ કરવા હક નથી છતાં કાયદાના સવલ હોય તાં સુધીમ કેકરમાં અપીલ થઈ શકે છે. આવા હવાસમાં સુધીમ કેકરમાં અપીલ થઈ શકે છે. આવા હવાસમાં સામાનનો અગાસનો સવાસ આવી જાય છે.

નામદાર ઉંમરાવ એમ ધારે છે કે નવા કાયદા હજી પછ નામ'લાર થઈ શકે છે. વળા તેઓ સાફેડ કહે છે કે તે બીલ ઉપર યુનિયન પાલાંગેંટની કમિટી વિચાર કરતી હતી તૈયામાંજ વડી સરકારે તેને મેજૂરી આપવાના પાતાના ર્ધ<mark>રાદા અહેર કરી દાધા હતા. પણ તે મીલના ગ્ર</mark>સદા જ્યારે વડી સરકાર પાસે રજી થયા હતા ત્યારે હોંદીઓને લાલની તેમજ તેઓના મેરલાલની કલેમાં સરકારે કાળછ પુરવક તપાસી હતી અને તે ઉપરથી લાગ્યું હતું કે સરવાળ તે ખીલ હીંદીએમને લાભદાવક છે એટલે આને તાં પાસ થવા દેવું એ ઉપરથી એઈ શકારી કે નામદાર ઉમરાવ વડી સર क्षर अपर को अपरेशप मुक्ते के ते तहन वाकरणी नथी. ते એએ વળા કર્યું કે દક્ષિણ અધિકાનાં સુદાં સુદાં સંસ્થાના तरक्षी तेमक श्रुनियन अरकार तरक्षी क्यारे क्यारे हिटलाक લાભા મેળવવાની માત્રણી થયેલી ભારે સ્રાંના હીંદીઐાને સહત અનુપવાના કરાર તેંગાની સાથે વડી સરકાર કરી શકતી હતી. તે લાલચ વ્યતાવવાના રસ્તા હતપણ ભરેલા ગણવા કે નહીં તે સવાલ છે. કારા વાટ આપનારાઓ પર તેઓને અલ્ ગમતી મુજ વિષે આવી જતની ફરજ નાખવી તે પ્રમ્પ્પ્યા क्तेभ वात नधी

આ કાયદા યુનિયનના દક્તરમાં દાખલ થયા પછી હીંદી પ્રજા અને હીંદી સરકાર કેટલીક વધુ રાહતા મેળવવા આગ્રહ કર્યાં કરે એ ધારવામાં આવ્યુંજ હતું. અને તેઓ આગ્રહ કર્યાં કરે એ ધારવામાં આવ્યુંજ હતું. અને તેઓ આગ્રહ કરે તે તદદન વાજબીજ છે. કાર્યદા પ્રતિમાં અમુક કલમતે અમલ વધારે સખ્ત થતા હાય તાં તે તરમ કરવા મામણી કરવામાં અલે એ યાંગ્યજ છે. કાયદા કઈ કઇ રીતે સખ તાઇ ભરેલા છે તે અનુભવધીજ ખબર પડે, એટલે આગળ ઉપર સુધારા થવાની અને રાહત મળવાની આશા રાખવી અને આ કાયદાને હમેશના નિવેડા લાવનાર ન માની સૈવા મિ વાજબી છે. એટલે યુનિયનની સરકાર તાંના હીંદીઓને લાલદાયક કંઈ પછું પગલું અરે તેમાં સંમતિ અશ્વાપી અને તે સાથે તેમાંથી ઉબા મતી સુશ્કેલીઓ તરફ લખતા વખત ધ્યાન એ મી સુધારા કરવાની જરૂર બતાવવી એજ આ અત્યં. મુશ્કેલી લશ્કા સ્વાહનો સ્ત્રીયકારક નિવેડા લાવવા તે રસ્તા છે.

સ્વરાજ્ય ભાગવતા સંસ્થાના જો વડી સરકારની રાજ્ય નીતિ ઉલંધન કરતા હોય તા પણ તેને કંઈ કહી શક્ય નહીં એવી દલીલ તરફ નામદાર ઉમરાવે અત્યંત ગુસ્સા ખતા ઓ છે, પણ મારે કહેવું જોઈએ કે જો કદાય. આ દેશ એશિઆના હોદાયી કે દક્ષિણ આદિકાતા સીદીઓથી લસ્પ જમ તા આપણે પાતે કર્યા પગલાં લઈએ તે કહેવું મુશ્કેલ છે. નામદાર ઉમરાવ પાતે એક અગતના ભારાના ગુવરનર તે હેતદા બાગના ગુવરનર તે હેતદા બાગના ગુવરનર કે હતા હતદા બાગના અવલા છે તેથી અત્યા કામી અદાવતના સવલામાં કેવી કેવી કૃશ્કેલીએ અત્યા છે તે પે તે જાલ્યુલાજ હોવા જોઇએ. અતે તેથી હું માતું છું કે ધીરજ અને ખંતથી મંડ્ય રહેવાની રાજનીતિમાં તેઓ મળતા થશે નામદાર ઉંમરાવે ત્યા સવાલથી હીંદુસ્તાનમાં ઉપજતી માડી અસર વિષે કહ્યું છે, અને હીંદુસ્તાનમાં એથી માઠી લાગણી ઉશ્કેરાય એ ગંભીર વાત છે એમાં શક તથી. નામદાર ઉમ સવ લારક સીડનકામે જણાવ્યુ કે કેટલાક સરકારી તુમત્યા હીંદુસ્તાનમાં પુરેપુરી રીતે બહાર પડવા જોઈતા હતા. પણ તે લિયે કહેવું જોઇએ કે કેટલીક હરકતા જે ખરી રીતે કંઇ હાડમારી આપનાથી નથી તે વિષે વધુ પડતું ન ખાલવું અને એ ચાપ્મી હાડમારી છે તેના ઉપર બાલવું એ વધાર સારા રસ્તો છે

લારડ એમ્પરીલ: કેટના તરફથી વધુ પડતું બાલવા માં આવેલું છે એ આપ જહાવશા ?

લારડ કરૂ ! મારું એમ કહેવું છે કે હોંદુસ્તાનમાં તે તિલે વધુ પડતું કહેવાય એના સભવ છે. નામદાર ઉમરાવ ઉપર હુ એને. કરુ આરોપ પુકતા નથી મારા કહેવાતા સાર એન્ટ છે કે જે આખતેરમાં ખરી હાડમારી પડતી હેલ્ય તે વિલે કરીયાદ કરવી તે ભરાભર છે પછુ માત્ર લાગણી દુખાતી હાય એટલા ખાતર અથવા કાઇ છુડા છવાયા કિસા માં કરીખત નેઠવી પડી હાય તે વિલે કરીયાદ કરવી તે ઓછું જરૂરનું છે. મને લાગે છે કે આ સવાલના નિનેડા સાવવાના—હમેશના નિવેડા એમ કહેવા મામતા નથી કેમકે હમેશના નિવેડાની વાત હાલની સ્થિતમાં શાય તેમ નથી—ધરિજ અને મધ્યમપછું સાચવીને કામ હોવું એજ સરસ રસ્તેર છે.

ઈમીગ્રેશન અપીલ બેારડ

તા. 3 જી શકે અમેપ્રિશન અપીલ એરડે છીબા દેવજી નામ ના હીંદી છોકરાને પ્રાહિઓટિક પ્રમીશ્રંટ મહાવા વિધેના કેમ સાંભળ્યો હતો. કેમની હકીકત એ હતી કે ૧૯૧૧ ના નવે મ્બરમાં મળકુર છોકરા વીઝીટીં પાસચી અહીં ઉનવેલ અને ત્યાર પછી તે અહીંના હકદાર હીંદીના કરજન છે એવું બતાવી અહીં રહેવા હકદાર છે એવું તેણે જહેર કરેલ. મજ કરે છોકરાના લગ્ન સહિતા ૧૭ ઘરમાના ભુતા રહીશ છે અને જંદરે તે પ્રથમ અહીં આવ્યા હતરે છોકરાને મે મારુ ના મુક્કને આવ્યા હતા એમ જાણવવામાં આવ્યું હતુ. અને આ છોકરા તેનાજ છે એવા પુરાવા રજા કરવાની તક મળે તેટલા મારૂ એ છોકરાને દેશપાર કરવામાં ન આવે એવે. કેમ પ્રાવા હજા સમી રજા કરવામાં નહીં આવતાં તે છોકરાને પ્રકલમાં આવ્યો અને તેની સામે છે કરવામાં નહીં આવતાં તે છોકરાને પ્રકલમાં આવ્યો અને તેની સામે છે છે સરકામાં અલા તે છોકરાને પ્રકલમાં આવ્યો અને તેની સામે છે છે સરકામાં અલા તે છોકરાને પ્રકલમાં આવ્યો અને તેની સામે છે સરકામાં અલા તે છોકરાને પ્રકલમાં આવ્યો અને તેની સામે છે સરકામાં અલા તે છોકરાને પ્રકલમાં આવ્યો અને તેની સામે છે સરકામાં અલા તે છોકરાને પ્રકલમાં આવ્યો અને તેની સામે છે સરકામાં કરા ચાલ્યો. છે સરકામાં આવ્યો અને તેની સામે છે સરકામાં કરા ચાલ્યો.

તા ૧૦ મી તે દુક્ષ્વારે પહ્યુ ઇમિક્રેશન અપીસ મારડે કેટલીક અપીલા સાંભળી હતી કુલસમ બીબીના કેસમાં સુપ્રીમ કેકરેટ અપિલ સુકાદ ઉપરથી ખેરડે તે અપીસ કાઢી નાખી હતી. તે બાઇના વકીલે એપેશેટ કેકરટમાં એ કેસ સફ જવા સાર્ મુદ્દત સાગી પહ્યુ તે મળી નહિ વ્યાને મારડતા કેમુખ મી. બીન્સે જસ્યુલ્યું કે મહાકુર બાઇનું તુરતમાં શું થશે તે વિષે વકીલ ઇમીએશન અમલદાર સાથે મસલત કરી શકે છે ખાઇ ફાતમાં મિલમના કેશ પણ ઉપલા કેસ જેવાજ હતા અને તે કેસને એપેલેટ કારટમાં લઇ જવામાં આવે છે કે નહિ કે જોવા માટે આ કેસની મુદ્દત તા. ક મી નવેંબર પર શખેલી હતી.

છીમાં દેવજી નામના છેંકરાના કેશનેદ શુકાદો આપતાં એપડે જ્યાલ્યું કે ૧૯૧૧ માં અટકાયન પામેલા ઇપરિબંટ ના કેશ ફરી તપાસવાની ખેરડને શન્ના નથી કેમકે તે •ખતનો કાયદો બુદા હતા, એરસ્ડે તેથી આ ભ્રપીસ પહ્યુ કરદી નાખી હતી

તે પછી ખેર બેરમ વિવેની અપીલ સંભળાઇ હતી. આ ગાઇની શાદી હીંદુત્તાનમાં યાસનપ્યાન નામના હીંદી શામે મુસમમાન શરે કુજબ થઇ હતી અને તેના ધર્ણાને તે નાકજ એારત હતી. બેરરડે કુલસમ બીબીના જેવા આ કેસ છે એમ જલાવી અપીલ કાઢી નાખી.

છેલ્લા કેસ જાલમ માધનીતા સંભળપા. તેઓ ૧૯૦૫ માં અહીંથી હીંદુસ્તાન ગયેલ અને હાલજ લાંધા પાછા દ્વેસ છે. કમોશ્રેસન કારકુને અમૃત્યું કે અરજદાર વ્યાદ વરસ હીંદુસ્તાનમાં રહેલ છે અને લાં ધંધા કરી તેએ પાતા તું ગુજરાન થલાવેલ છે, તેમજ પાતાની મોલકત પહ્યું લાં સંખેલ છે તેથી અહીંના રહેવાસી તે મળાય નહીં, અરજદાર નાનામમાં મીલકત ધરાવે છે. હીંદુસ્ત નમાં તે પાતાની મેલ્કિત મેથી નાખવર ભયેલ અને તે વિષે કારટમાં કામ ચાલવાથી મેટલી રેશ્કત તેને થઇ હતી. અહીંના રહેવાસ તેએ તરજ દીધેલ નથી અને તે વિષે કારટમાં કામ ચાલવાથી મેટલી રેશ્કત તેને થઇ હતી. અહીંના દેવાસ તેએ તરજી દીધેલ નથી અને તે વિષે કારટમાં કામ ચાલવાથી મેટલી રેશ્કત તેને થઇ હતી. અહીંના દેવાસ તેએ તરજી દીધેલ નથી અને તેના દેવાસ તેઓ મામ સ્વાદ્યાં હતો.

ડરબનની માસ મીટીંગ

માં. કેલનબેકનો સાથે મી ગાંધી ડરબનમા રવિવારે ભાવ્યા. તેજ દહાડે આગલા અ'ઠમાં અમે જ્યા**વે**લું તે પ્રમાણે લીક્ટોરીયા થીએટરમાં માસ મીટીંગ થઈ હતી. આવી મીટીંગ અંભુમન કરહામથી ન માલાવાય એ તકરાર ઉદ્ધા 4ી મીટીગને ભરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી. પછી મી. માંધીની ધાથે કેટલાક સવાલ જવાબ કરવા સાર તેજ મીટીંગ જારી રાખવામાં આવી. મી. દાઉદ મહમદ ખુરશીએ બીસ જ્યા હતા. મીટીંગ છે વાગે શરૂ થએલી તે રાતના લગભગ દસ વાગે પુરી થઇ. એવા કરાવ મીટીંગ કર્યો કે આવતે રવિવારે લડતની ભાખતના ઠરાવ પદ્યાર કરવાને સાર પાછી માસ મીટીંગ કરવી તે તે વખતે કાંગ્રેસના સેક્રેટરીએકનું રાજી નાશું શેવું, બીજા અધિકારીઓની નિમભ્ક કરવી, કેંગ્રેસનું લવાજમ મા. ત્રણને બદલે એક પાઉડ કરવાની દરખાસ્ત આ એટીંગ પાસે સુકવી, કેમ્રિસનું બધારણ ફરી બધિવું ને કૃંગ રેસને પછી તુરત સત્યાગ્રહની લડતને ઉન્તેજન આપનારા हराप रल् करवा,

કેપડાઉનથી 'સત્યામદ્ધ કમા પકસા ભરતાર' લખે છે કે:— કેપડાઉનની યુ. હિ. ઓરો.સી.એશનના કુ.ખીઓ મહેરખની કરીને હવે જસાવવા તરદી કેશ કે પા. ૨૦ની રકમ સત્યા મહીઓને માતે ઉપરાધી હતી, પશુ સગાધાની શક જયાથી તે રકમ કરી સત્યામદ જ્લો ત્યારે મેકલવા માટે બે'કમાં અતામત રખેલી હતી (કાકપણ કામયા નહે વાપરવાના કરાવ કરીને) તે પા ૨૦ દવે સત્યાયકીઓ માટે મે.કલી અત્યવામાં આવ્યા છે કે નહીં!

<u>જેહાનીસ્ખર્ગમાં હીંદુ</u> મેળાવડા

भी. हेारहेननी बाकरी

સત્યાયહતે ટેકા આપવાને સાર્ દ્રાંસવાલમાં હોંદુએની માસ મીડીંગ જોહાનીસ્બર્ગમાં તા. હ મી શુક્રવાર મળી હતી. તેમા પાડીદાર એક્ષાસીએસનના ઉપપ્ર_મખ **માં** માવછ પ્રેમછ ખુરશીએ બીરાત્યા હતા. ખામંત્રણથી મી. કાછલીયા **મી. ઇક્ષાહીમ કુવાડીલા, વિગેરે મુસલમાન ભાઇએ**। હાજર હતા. તેમજ થી, હેારકૅન, મી રીચ, મી. કેલનબેક તથા મીસ સ્લેઝીન હાજર હતા. રેવશંડ મી પીલીપ્સના હાેલ જે માં મીટીંગ હતી તે લગભગ ભરાઇ ગયા હતા. પ્રમુખનું સાયલ્લુ ઇંગ્રેજીમાં ગી. પી. કે, નાઇકુએ વાંચ્યું હતું. પ્રમુખે પાતાના ભાષસુમાં કહ્યું.—" જાત જાતની મીટીંગા સ્માપસ ને વારંવાર આ મુલકમાં ભરવી પડતી તથી, આપણે લધા હોંદુ મુસલગાન, પારસી ને પ્રોસ્તિ જે હોંદના જણ્યા છીયે તેએ(ને આ મુલકમાં એક્સરખી તક્લીફા છે ને જે ફાંઇ હક હોય તે પણ એક્સરખા છે. જે આજે આપણે **અહીં હીંદ્ર** તરીએ મત્યા છીચે તો તેના દ્વેત માત્ર એડક્રોજ છે કે **મ્યાપણે મી. કાહલીમ્યાના કામળને ખુબ ઉત્તેજન આપ**વા માગીએ ઇપૈયે ને હેની મામણી ઉપર ભાર દેવા માગીયે છીએ. આપણે એમ પણ **બતાવવા સાગીએ છી**યે કે **સતા** મહતી શકતને સમસ્ત દીંદી કાેમનું ઉત્તેજન છે. પછી ભાષણમાં ~~ભધી ગાગસીઓનું વિવેચન કરવામાં આવ્~~યું. લડત વિષે નીચે પ્રમાણે ઢીકા હતી: તમે જાણીને સંતાવ પામરોક કે અાજ સુધીમાં ભાગ્યે એવા દિવસ ખા**લી સ**મા ફરો કે જ્યારે ફેાઇ સત્યાપ્રહી જેલ જવા નહિ નીકળી પહેલા હોય ત્રણ માસની જેલ કોરગવનારા ત્રીસ કેદીઓ 🕏. ૪૦ બીજા જેલ જવા મચી રક્ષા છે. તેમાં ૨૦ તા એારતા છે. તેમાં દરેક વર્ગને દરેક કામના માશાસ વ્યાપી જાય છે. તેઓના હેતુ મત્ર દેશના સેવા કરવાના છે. આપણે તેઓ તે સાર મમરર થવું ઘટે છે. અને તેઓને ગેહામાં ત્રેાઢું માન તો અતપણો મોજ આપી શકે.મે છીયે કે તેઓની **ખાપણે તકલ કરીયે. મહ્યુ એવું કરવાની આપણી બધાની** તાકાદ નથી એ હું બહાં છું. કેટલાકનું દિલ તેમને જેલ માં ખેચે છે પણ તેએરનું શરીર નેમને સામે શક ન્નય છે. કેટલાકને કુટુંખી બંધના અટકાવતા જથાય છે; કેટલાક પાતાના નેપારમાં એટલા શુંધાએલા દ્વાપ છે કે તેઓથી જેલ જવાનું ખનતું તુશ્રી; પશુ ચ્યા લડતને ઉ-તેજન આપવાનું થેહું લહ્યું તા અગપણા બધાચી શ્રષ્ટ શકે છે. આપએ બધા એવું કરી શકીયે છીયે કે જેથી લડતના નિકાસ થવાના વખત તછક આવે. આવી મહત્વની લડતમાં આપણે બધા પગ્રમાની મદદ કરી શકોયે ક્લીયે. જેએક પક્ષે ટકે સરીબ છે તેઓ પોતાનાં શરીર વહે ચાકરી કરી શકે છે. મારી ખાત્રી છે કે ગારા હાકા આ લડતને વાસ્તે નિર્ધીત નથી. કેટલાક તે આપથી ઉપર દયા રાખે છે, કેટલાક લાગણી પહ્યુ બતાવે છે. તેઓ તદન પસંદ ન કરી શકે એવું કંઇ જ આપણે માગતા તથી, સખી મહસ્થ મી. હોસ્કેનના પ્રકુખ પણા નીચેની ગેરરાએની કમીઠી આપણને સરક કરી રહી છે. તેઓ સ્થાપણી તરફેલા પ્રેમતા લીલકુલ લગ્ગમતા તથી. વળી તે ઉમદા ઉમરાવ હારક એમ્પ્ટફીલ નિસ્તર આપણે વિષે કાળછ રાખી રહેલ છે. આપણાં માનવતા

મી. ત્રાખલે ઇશ્વર કૃપાથી તાંદુરસ્ત થઈ હીંદ પાછા કૃર્યાં છે. તે આપણે તાં સાર તેમણે લડત શરૂ કરી છે. તે આપણે જાણીયે છીયે કે હીંદ તથા હીંદી સરકાર આપણને સાંપુર્ણ મદદ કરે એવું કરવામાં તેઓ સાહેબ પછાત રહે તેમ તથી એટલે દરેક દિશકએથી આપણતે ઉત્તેજન મખ્યા કરે છે વળી આપણી સહ્યણી ત્યાયી છે એ સાન તે માટામાં માડું ઉત્તેજન છે. અને જે હથિયાર વડે આપણે લડીયે છીયે તે હથીયાર શુદ્ધ છે. એવું શાન તે આપણી છતની માટા માં મેટી બાળાધરી છે. ત્યાર પછી નીચેના

उसव

રજી થયા :— દ્રાંસવાલના હોંદુઓની આ સભા સરકારને લખેલ મી. કાઇલીઆના કાંગળને સંપુરસ્ ટેકા આપે છે; દરેક રીતે સત્યાંગ્રહને મદદ કરવા બંધાય છે; જેઓ જેલમાં છે તેમ ને અને જેઓ જેલ જવાને મથી રજ્ઞા છે તેમને મુખાસ્ક બાદી આપે છે; બધાયે વ્યાજબી મણેલી છે એવી હોંદી માંગણીઓ ક્લુલ રાખવા સરકારને વિનંતી કરે છે; વડી અને હોંદી સરકારની પાસે માંગે છે કે તે આ કાંમની છળ દૂર કરાવવામાં પુરી સદદ કરે; અને ઉમેદ રાખે છે કે પાતા ની સ્થિતિ સુધારવાને સારૂ હોંદી કામ જે મહેતન કરી રહી છે તે મહેનતમાં દક્ષિણ અપ્રદેશની પ્રજા ને ઇઝ્લાંડની તેમજ હોંદની પ્રજા પુરી મદદ કરશે

અમ કરાવની કરપ્યાસ્ત મી. ટેકમાં દે કરી ને તેમ કરતાં તેમણે જચ્ચાવ્યું કે પાતે જેલ સોગવવાની તક્ક્યારી કરી રક્ષા છે ને ચાડી સુદતમાં જવાની ઉમેદ રાખે છે. તેને ટેકા મી. મંખી નાક્કુએ આપ્યા ને તામીલમાં વિમત કહી સંસળાવી, પછી તેની ઉપર મી. નારણજી દેસાક, મી. મકનજી, મી. રામ જી વિગેરે એહમા ને કરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયા.

મી. હાસકને જુસ્સાદાર ભાવસુ કરશું. તેમને તૃ.ળીના અવાજો વચ્ચે પ્રશ્વુખે હાર પહેરાવ્યા હતા. મી. હાસકીન ખાલ્યા કે સત્યાત્રહની લડત એ બહુ ભારી છે. તેમાંથી ગારાઓને ઘણું શીખવાનું છે. કુરાપીયન કમીટી બનશે તેટલી મદદ કરશે. કામ છેવટ લગી લડે તેટલી હોંમત રહેશે તા લડતના નીવેડા કામની પક્ષમાંજ આવે એમાં શક નથી.

મી. રીચ તથા મી. કેલનએક પછુ લડતની તરફેણુમાં એક્ષ્મા. <u>મી. ગાંધીયે લડત ડુંકામાં સમજવીને જેલ</u> જનાર ને ઉભા થવાનું સુગવતાં કેટલાક ઉભા થયા. પછી પડિયા ની મદદ કરતારને ઉભા થવ[્]તું સાગતા ભધા ઉભા થયા વ્યા મીડીંગમાંજ પા. ૩૭ થી ઉપરાંત એક્ડા થયા. તે નીચે -પ્રમાણે છે

મા. ૧ ૧ ૦ નારણજ દગાઈ, ૧ ૦ ૦ મકનજી માસ્તર, ૧ ૦ ૦ વલ્લલ જગા, ૨૧ ૦ ૦ દરજી કામ્મૃતીહી, ૦ ૧૦ ૬ એન. રામજી, ૧ ૦ ૦ નારણભાઇ મીઓ, ૧૦/૬ દુલલ લગા, ૧ ૦ ૦ ડાલા જેરામ, ૧ ૧ ૦ લાલા ઓધ્ય વરાડના, ૦ ૧૦ ૦ રામા એવિંદ, ૦ ૧૦ ૦ છીતા ધના, ૦ ૧૦ ૬ એવિંદ નારણ, ૦ ૧૦ ૬ છીતા જવણ, ૦ ૧૦ ૬ લીસા ઉઠા, ૦ ૫ ૦ હરી નારણ, ૪ ૧૦ ૬ મીઠા મારાય, ૦ ૫ ૦ હરી નારણ, ૪ ૧૦ ૬ મીઠા મારાય, ૦ ૫ ૦ હરી નારણ, ૪ ૧૦ ૦ મીઠા મારાય, ૦ ૫ ૦ હરી નારણ,

ડા. અન્દુ રહેમાન કરી કલરક ક્ષેકિકાની કેપ્રિસના પ્રેસા ડેંટ સુંડાયા છે.

ટાંગાટમાં ખાસ મીટીંગ

अभारा भणरपत्री कछावे छे हैं:--- ता. प भीने स्वीवारै अनेना ह्यारिओओ भास भीटींग करी हती केमां आसरे aoo હીંદી હાજર હતા. મી. માવછ કરસનછ કેટારીની દરખાસ્તથી સર્વાતુમતે મી. વાલજી લાધાએ પ્રમુખપદ લીધું હતું. પ્રશુખનાં કરમાનથી બી. કાઠારીએ સભાતા હેતુ સમ જાવ્યા અને વેપારી, કાંક્ષાનાઅલ માર્ન અને ખીજ બધા वर्जना हींही क्यानी हालरी कोछ सतीष लाहेर अंधीं. वणी કહ્યું કે આવી રીતે એકઠા શઇ જો કામી કામા કરવામાં આવશે તેા કામનાં દુઃખા તુરત દુર ઘશે. પછી જણાવ્યું કે જે છ સત્યાગ્રહીએ। અત્રેથી જેલ જવા રવાના થયા છે અને બીજા થશે તેઓની પાછળનાનું ભરણ પાયમ કરવા કુંડની જરૂર છે. મી. હરબન્સે કહ્યું જે દુકાનદારા પાતે જેલ ન જઇ શકે તાેઓએ પાતા તરફથી અકેક માહાસ શ્રાક લવા જોઇએ. માં દેવચંદે તે મતને ટેકા આપ્યા. માં, મહમદ સાહેબે કહ્યું સભામાં મારા કાેેેલાનીયલ ભાઇઓની હાજરી ધારવા કરતાં ચાહી હું જેવે છું તેથી દોલગીરી ઉપજે છે. **અ**ાપણને વાતા કરતારા કહેવામાં આવે છે, એ ખરૂં છે. કેલ્લાનીયલ ભાઇએને કહેવાનું કે તેએ ગ્રેસએક તી તાેકરી કરી કરી શુરાતન વિનાના બની ગયા છે. અત્યારે આપણી આળર માટે, આપણી હઇઆતી માટે જે લડત લેવાય છે તેમાં સહુએ બહાર પડવું જોઇએ. મી. અયુબસાંયા એ કહ્યું કે ગ્યા લડત કાંઈ વેપારીઓનીજ નથી કાલાનીયલ માટેની પણ છે એટલે તેઓએ પણ સારી પેઠે ભાગ સેવા જોઇએ. જેલમાં જનારાએતને અમે મદદ **આ**પવા તઇવાર છીએ. અન ઉપરાંત મેસસ શાપુરજી પારસી, રામગર મહારજ ~~ળાસુ દાલ ભાગરા, જુદા છવા રામ ફકીર, વગેરે ભાઇએ~~ક એ ભાષણ કરી લડતને જેર દેવાની જરૂર ખતાવી હતી. માંગી ફાળા શરૂ થતાં તેજ વખતે મા. ૬ મ ૦ જમે થવા હતા. તે ઉપરાંત અરધા બસ્તા ચાવલ દાળ અને એક બાટલ તેલની મદદ આપવા અહારે ત્રીશ ગ્રહસ્થાએ નામ નાેધાવ્યા હતાં. અને મદદની વ્યવસ્થા કરવા નીચેના ગ્રહસ્**યા** ની સ્થાનીક ક્રમિટી નીમાંઇ હતી, મેસસ વાલજી લાધા, અયુબ સાયા, મહમદ સાહેબ, હરબન્સ, રામ ફક્ષીર, ઇસા એાસમાન અને રામગર મહારાજ. તેમાં ટરેઝરર મી. ઇસા એક્સાનને નીમવામાં આવેલ. સાર બાદ ચંદનીના ને મ્હાના દિલાસેહ્ઝ મેળવવા કાગ્છા લખવાની ધમાેલાવાળાની : દરખાસ્ત મી. દેવચંદે સુકા હતી તે અને વેરૂલચના દ્વીદીઓને જેલ જનાયાએ! તર્જીયાર કરવાની યાદી આપવાની દરખાસ્ત મી. હબનસે કરી હતી તે મંજુર થઇ.

મી. સમુગર મહારાજે પેરતા તરફથી એક માણુસ જેલ જવા તક્યાર કરવાનું કહ્યું હતું અને તેના ખાધા ખારેરકી વગેરે ખરચા પોતે આપવા કહ્યુલ કરયું હતું

સાઉથ અહિકન મલાય એસોસિએશનન આ દરા તલે એક બઝાર ભાવતી તા. ૩૭ નવેમ્પરે સ્ટારપીકચર પેલેસમાં લરાવાનુ છે , તેની ઉપજ બાળકોને કેળવણી આપવામાં અને અરખી લલાનું શિક્ષણ આપવામાં વપરાશે એવું જહતવવવેમાં અત્વનુ છે. તે બઝાર જોદ્રનીસબર્ગના મેયરને હાથે ખુલ્લું સુકાશે. તેમાં ભેટં મેડિલનાર મી. એ. બી ડેલમેંગા, પરીડીડારપ એ સરનામે મેડિલી શ્રકશે.

લડતના ખબર

बोह्यानी स्थारग

મા, મેઢ, મા, પ્રાપ્રજી દેસાઇ, અને મી. મનાલાલ ગાંધી વગરખેસથી છુટયા તા 'ખરા પણ તેનાથી નીરતિ બેસી શકાય तेम नहेलं. तेथी भीकेक इहाडे हेरी करवानुं शह करी દીષું, તેમની સાથે મી, ડાલા પરસુ, મી, ભગા મળા, મી મુખીયા પીક્ષે, મી. અનામલી, બી. ખુશાલ મારાર, અને બી. વીરાસામી માનસીસ કે જે અગાઉ પ્રશા વખત જેલ ગયેલ તે પણ ફેરી કરવા ચાલી નીકળ્યા. ચ્યા બધાને તુરતજ પાલીસે પકડયા અને અનિ દહાંડે એટલે તા. હ મી એ ૧૦ દિવસની સખત મજુરીની સજ મળી. મી. મેઢ અને તેના એ સહીંઓ સામે તા. ૧૪ મીએ એશીયાટીક એક્ટની રૂચે કામ ચાલવાતું છે. માર્શલ સ્કવેરમાં જયારે તેઓ કેદ હતા ત્યારે તેઓને ખાવાર્ગ ચાવલ અને માંસ આપેલું. તેઓએ તે ખારાક ક્ષેવાની તદન ના માડી હતી. એટલે ચાવલ ઉપરથી માંસ લઇ લીધું. આ ગ્રમ્મણે ખાવાનું પણ તેઓ એ ક્રેબુલ ન કરશુ. તેથી ત્યાંનું ખાધા વિના રજા. દવે એ બાબતમાં ગી. કાઇલીયાએ ક્રમીશનર ઉપર કારળ લખ્યા છે કર્યે શુરૂવારે મી. વીલી મારગત અને મી. રાજ્ય માર ગતને હાથકડી નાખી કેારટ ઉપર લઇ ગયા હતા. ત્યાં વળી પાછે તેમને કેસ મુલતવી રહ્યો. કેવી રીતે કામ ચલાવવું તે બાળત વિષે પ્રીટારીયાથી દુકમની રાહ અમલ हार क्लेया करे छे

માં કૈઢ અને તેના સાર્થાઓએ તેમને સાત દિવસમાં જે અનુભવ થયે৷ તે વિષે પ્રેસમાં કાગળ લખ્યા છે. તેમાં તેઓએ જ્યાવ્યું છે કે ખારાકની અદર અગાડી જે આપ વામાં આવતું હતુ તે હવે નથી અપાતું. ખારાકમાં પુપુ, રાેડી ચાવલ બીનોસ અને લીકોતરી હાેય છે. આ ખારાક માં ક્યાએ ચરખી વાળા પદાર્થ નથી વ્યાવતા તેથી થી મળલુ જોક્યે એવી માત્રણી કરી, સુપ્રીતટેન્ડન્ટે ચાકખી ના પાડી વળા કેઃ વીસર કરીને એ જેક્ષેની અંદર જેલીએલને તપાસે छ तेहा अहा कराने जीका देरीकाेनी समक्ष तहन नान थवा ક્રુક્ષ, તેઓએ એમ કરવું એ નીતીના ધારછાની વિરુદ્ધ છે એમ કહીને અનાકાની કરી. વીસર સાદેભ ખીજવાયા અને ત્રહોની ઉપર તાળે નહિ થવાનું તહેરમત મુક્ત કામ ચલાવ વાનુ કહ્યું અરસપરસ વાત કરતાં તેઓને 'બ્લડી કુલી' શ્રેમ આ કાકતર સાહેળ ગાળ ભાંડી, કેદીઓએ સુપ્રીન ટેન્ડન્ટની પાસે ફરીયાદ કરી. પણ તેણે દાદ નહિ, દીધી, તેમ તેઓની ઉપર ઠામ પણ તહિ ચાલાવ્યું. અને એવા હુકમ કર્યો કે તેઓની ફાક્તરી તપાસ દાકતરે જહેરમાં ત કરવી. આ દાકતર વીસર એજ કે જેણે અગાઉ છાપામત લખેલું કે જો સત્યાગ્રહ ઉપડે તેા સત્યાગ્રહીએને ખાણાની અંદર ક્રમ કરાવી તેમ કરતાં જે ગારાના બચાવ થાય તે **ગારાને ખીજા કામાની અંદર રાકવા. દાકતરની વર્ત**છાક <u>ભાગત તેમજ ખારાક ભાગત મી. કાઇલીયાએ ડીરેકટર એલ્ફ</u> પ્રીઝન્સને કાગળ લખ્યા છે.

हीनी भन्धी कुश

ગુરવાર સુધી રાહ જોવા પછી શુકરવારતી સવારે એટલે તા. ૧૦ મીચે ફોનીખતતી સત્યાગ્રહી ખહેતી ચારલસટાઉન જવા રવાના થઇ. જોહાનીસ્બરમમાં તેમની સત્યે એક મરદ સત્યા

મહી થયા. તેઓમાંની એક એારત લાગ લાખ્તીમાં ઉત્તરી પડી. આ બાતુઓ કહે છે કે મી. અસ્વાત તથા ફીનીખન ના ખીજા વેપારીઓએ તેમની ખરકાસ સરસ કરી હતી. દરાવ એવા છે કે સત્યાગ્રદ્ધીએમ જે ગામમાં પકડાવાને જાય તે ગામમાં ન પકડાય તે৷ તેઓએ તે ગામથી બીજે ગામ જવાનું ભાડું ત્યાંના હોંદીએ။ પાસેથી ઉધરાવી લેવું. ખાવા નું પણ સાંના હીંદીએ။ પાસેથી ઉધરાવવું અને જો ખીજે મુકામ જવાના પણસા ન મળી શકે તેા ચાલતા કુચ કરવી. રીનીખનના વેપારીએ તુરતજ ઉધરાષ્યું કરી ચાર~~ત્સ~~ટાઉનની ટીકીટા લઈ ભાતું વિગેરે આપી આ બહાદુર ભાનુઓને વિદાય કરી. જર્મીસ્ટનમાં આ ડુકડીની સાથે ૭ ખીજા સત્યાત્રહીએન થયા. બધા ફેાક્સરસ્ટ પહેરંચ્યા. ત્યાં તેઓને ઉતારી લીધા. અમલદારે કહ્યું કે તેઓને રાક્યા છે પણ તેનેત અરથ તેઓએ એમ નહીં સમજવા કે તેએાને પકડયા છે. તેઓએ કહ્યું કે જો એમ ન હોય તે તેજ વખતે તેએન પાતાની મુસાક્રી આગળ કરવા તર્કવાર છે પણ અમલદાર થી એમ તેા નહીં થઈ શક્યું. પછી તેએાને સત રાખ્યા. તેઓએ ખાવાની અને કમલોયોની માગણી કરી, સી.બદાત અને બીજા ભાઇએોએ આ બધું આપવાની વાત કરી પસ્ સરકારના કેદી થયા તેથી સરકાર પાસેથીજ હેવું એ નિશ્વય હોવાયી સહુએ ક્રેમ્પ્રે અકપેલી મદદ લેવા ના પાડી. ખોરાક ના પણ રાેકડા પછસા લોધા. અને બીબ્યું સરકારની પાસે **થી મી**. બદાતની ઉપર અપાવવાના હુકમ મેળવ્યો. તે એવી શરતે કે તે પ્રક્રસા સરકારતે ખાતે માંડવા. ખીજે દિવસે એત્લે તા. ૧૧ મીએ અમલદારે તેઓને છોઠી મુક્યા. આ થી તેઓ બહુ નાસીપાસ થયા. સાંજની ફેનમાં જોદાનીસ બરગથી મી, કેલનબેક તથા *ગો*, ગાંધી આવ્યા, તેમની સાથે આ ૧૧ બહેના અને ૮ ભાષ્ટ્રએક કાંખમાં રહેના છ બન્ચ.એાને લઇ ચારલ્સટ.ઉન જવા ઉપડયા ફેક્સરસ્ટના દ્વીંદીભાઇઓએ પણ પ્રીનીખનની જેમ કરયું અને ન્યુકાસલ સુધીની ટીક્રીટા કહાવવાનું નક્ક્રી કરકું. ચારલ્સટાઉન તેએક ની સારવાર કરવા મી. વલ્લીભાક સાથે ગયા

ક્રીનીખનના દ્વીદ.એ.એ સી કાર્જ્સયાના કાગળને ટેંકા આપ વાને દરાવ કર્યો છે. જેલ જનારાઓને કૃળારકળાદી આપી છે અને લડતની બાબત હીંદુસ્તાન તેમજ વિલાયત તાર કર્યો છે.

જર્મી સ્ટન

તા. હમીચે જર્મીસ્ટનમાં હ ચોરત અને ૧૦ મરદ પઠ ડાવાને નિકળી પડ્યાં. તેએોના હાથમાં ભારકીટ હતી. તે લઇ શેરીઓમાં લમ્યાં. સા નહીં પકડાનાં સ્ટેશન ઉપર ગયા ત્યાં ગેરમએ કહ્યું કે ગારા કે કાળા કાઇ પણ ત્યા પરવાનગી વિતા વેચી શક્તા નથી, એટલે સત્યાયહીએએ ચાલ્યું જવું कीएंगे. तेंगांगे अभने अभ न यहिया कर्ता भी. अंधीनी સલાલ ટેલીફાનથી માગી તે ગી. ગાંધીયે જણાવ્યું કે જો તેઓ ઝયડાે કર્યા વિના પક્ષેટ ફેકર્મ ઉપર પણ પક્કડાઇ શકે તાે પકડાવામાં બહ્ધ નથી, આ ઉપરથી તેઓ પહેટફાર્મ ઉપર ઉભા રહ્યા અને પકડાયા પણ ખરા, આ**યા જર્મી** સ્ટનમાં કંઇ હાહાકાર પણ થ[ો]ા. પણ પઠડા**યેલા જ**ણને છએક ત્લાક સુધી રાષ્ટ્રી રાખી પોર્લાસે છોડી ~~ચુક્યા~~ અતે કહ્યું કે પોલીસને તેમ કરવાનો હુક^{ુક} મળ્યા હતા. આથી બધા સસાગ્રહીઓ તીરાશ થઇ ને ધેર અવા. ત્રેએકાનાં નામ *નીચે પ્ર*માણે છે. ગીસીઝ તુલાર ગીસીઝ મ'દાઇ, મીસીઝ લોધુ, મોસીઝ બીહારી, મીસીઝ દુવાત અને મીસીઝ મહારાજા, આટલી એકરતા હતી તે મરદમાં મી. ભવાની દ્યાળસીંગ, યુજરી મુલાબદાલ, એલ.બી સીંગ, રમબર સીંગ એંગ.એમ સીંગ, ગયાદીન મહારાજ, ત્રીક્ષાપ્રીસીંગ, લાહે! રીયા, એમ સીંગ અને આર. સીંગ હતા. આટલી તા ઉમેદથી એ બધા મેહી રહે એવાં નહેતા તેથી તેમાના ઇ સે દીતીખતના સત્યામહીઓના સંગ દાયે જેડાક ગયા અતે તેઓતી દુસમાં શ.મેલ છે

હરબન

ડરભેન અભાગન ઇરલામની એક સભા મહીતા. કે છે એ મેં સ્ટ્રીટ વાળી મરછદમાં મળી હતી. તેમાં મુખ્ય મુખ્ય મુસલમાન, હોંદુ, પારસી અને 'ધીરતી આગેવાનાએ હાજરી **ચ્યાપી હતી. મી. ^{કેટ}મં. એસ, રાંદેરી પ્રમુખસ્થાને હતા.** મેસર્સ મારમાન મહમદ, દાળ એરસ્માન, અબ્દુલ હક, અમ. સી. આંગલીયા અને ભીજા મહસ્યાએ પાતાનાં ભાવસામાં <mark>હોંદી લધ્ન વિધેના નાતાંલ સુપ્રીમે કારટના છેલ્લા</mark> સુકાદાના ત્રાસ વર્ષાવ્યા હતા. અને નીચેના કરાવા સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા : (ં.) ડરળન અંભુમન ઈરલાયની આ સસા **દીદી ધરમા મુજબ થયેલાં એક એતરતી લગ્નાને નવા** ઇમી જ<mark>ેશન કાવલમાં નથી સ્વિકારવામાં આવ્યા એવા સપ્રી</mark>ા ધારટના સુકાદાયી અસાંત નારાજ અહીં છે, કેમોક ઐવા ચુકારાથી હેલ હકા જેટલા ખરેખરા એક ઐારતી હીંદી લખોતે બહુ ઐારતી લશ્નો ગણી વિકકારી કાઠવામાં અવિલ છે (૨) હીંદી લગ્ના કાયદામાં સ્વિકારથા માટે ખાસ થયેલ સુધારામાં આવે. ઉલટા અર્ધ દાખલ કરી સરકારે કામતે દુર્ગા દીધી, છે એમ આ સભા માને છે અને સરકારના એ પગલી સામે સખ્ત વધી જશવે છે, અને આવી રીતે કામ ની લાગણી અસંત દુખવીને કામે ઉદાવેલી સસાયહની લડત માટે એક વધુ કારણ સરકારે પુરં ધાડેલ છે.

આ કરાય ગયરનર જતરલ પર માેકલવામાં આવ્યા હતા જેની પહેલા તારથી સ્વિકારવામાં આવી હતી અને કરાવની હકોકત સંસ્થાન ખવ્તાના પ્રધાન તથા હીંટી પ્રધાનપર માહલવામા આવશે એમ તેમાં જસાવેલું હતું.

કાશિયાલાં આર્ય મંત્રથે તાં. હ મીએ મુંદરી મેધાન છેપર તાર મેંદ્રહ્યાં છે કે આ મંત્રણ ધી. કાઝલીયાના કાગળ ઉપર વિચાર કર્મો છે અને તેને સંપુરસ્તુ રીતે શેંકા આપે છે. તે માં હોદી લગ્ન વિષે શુપ્રાંમ કાર્યો આપેલા સુકાદા સામે કાંમ ને શહત આપના માત્રણી કરેલી છે અને જમ્લુખ્યું છે ક - કાંમેશી આ પાજમાં માત્રણીઓ ધર્માકારી શેરી ધંધુ કુ પ્ય ઓગવંતી કારકાર અટકાવરી

વેધુ કેલીએહ જૈલમાં

મી. દિવાન ગયે સુધવારે જહાવે છે કે મીસીસ રાખ મહે તાળ, મી. રાખ મહેતાળનાં સાસ, તેમના દિકરા અને એક નાક્ષ્ય એમ ચાર જહાં વે.દકરસ્ટમાં પકડાવા આજે ઉપઢી મધા છે. તેઓને સ્ડેશન પર પ્રેસરસ ભાષ, પી. અટ, જાલ ભાઇ સેદરાયછ અને બિયા. એખ, દિવાને પ્રસતા સિદર તથા કરૂટ, મીકાઇ વિગરનું કહ્યાનું આપી વિદાય કર્યા હતા

અ. ટુટરીને તા. ૧૩ મેં, એ ત્રણ ત્રષ્ટ્ માસની જેલ મજરાતા ખબર વાલ્ક્રતસ્ટથી અવવી ગયા છે તે માહેતા છ વતસના છેકિતને મા સ્ટ્રેટે કેદ અવધા નથી.

~~વૈ~~રિત્સભરગ

મારિત્સળરગયી મેસરસ ગાયસોંગ, માતીલાલ, ભુદા પ્રેમજી પટેલ **અને** ત્રીહાૈકનાથને તા. ૪થીયે ત્રણ ત્રણ માસની જેલ મળી 🗗. મ્યા ઢુકડીમાના બધાયે તૈંચોનાં પુર્રા નામ અપંધા તુ હતા. તૈમાંના બો. ભુકા પટેલ વાલકરસ્ટર્યી એક કાગળમાં લખે છે કે :—અમને ઐાળખીતાને ત્યાં ઉતારા કરવા કહ્યું. અમે ના પાડી તેથી સારજંટને બધી સગવડ કરી દેવો પડી. નામ પુછતાં વેળા સારજ ટે સવાલ કરો હતા કે ચીજા કાઇ આવનાર છે? મેં કહ્યું હતું કે ખબર ત્તરી પણ માનું છું કે ઘણા આવશે. આ સાંભળી સાર જેટ હસ્યા 🦠 આ લાતમાં દરેક હોદીએ છવતા. મદદ કરવી જોઇએ. તહીં તેા મા**ણસપ**્યાના દાધા તૈર્ણ છાડી દેવા જોઈ એ, અમે બધા ભાગ્ય સમજીએ છીએ કે કામની ખાનર દઃખ સહન કરવાના વારા આવ્યા છે. કાઈ કહેશે આમ દક ન મળે, કાેઈ કહેરી ફાયદા છેં, કાેઇ કહેરી મુકસાન છે. કેશ⊎ કહેશે દેશપાર કરશે. એમ સહ કેશ⊎ ગમે તેમ કહે પણ અમે તો સિદ્ધાંતને માટે બરવું પડશે તેં મરશું અને મરતાં મરતાં માત્રશું કે ખીજે જન્મે પણ મરતાં સુધી સિંહાંત પુરે કરીએ.

તા. પ મીએ મળેલી માસ બીટીંગમાં નીચેતા દરાવ પસાર થયા હતા :—(૧) મારિત્સબરગના હીંદીએાની આ માસ મીટીંગ મીં. કાઇલીયાના કાંગળમાં જઆવેલી માંગણીએા રુપ્યું રહેતા માં કાઇલીયાના કાંગળમાં જઆવેલી માંગણીએ રિવકારે તેદાન મળેલી થાય છે અને સરકાર તે માંગણીએ રિવકારે નદી ત્યા સુધી મકમ્રમપણું સત્યામદ્વી લડવાના દરાવ કરે છે આ દરાવ બી પી. એમ. મુસ્બસતી દરખાસ્ત અને મી. નાયકના ટેકાથી પસાર થયા હતા. (૨) આ સભા હીંદી પ્રજાની અત્યાર જળવવા જે પુરુષા અને સ્ત્રાંઓની પહેલી ટુકડી તેલકરસ્ટમાં જેલ ગઈ તેને તથા મારિત્સબરમ વગેરે સ્થળેથી જેલ જનારા સત્યામહીઓને મુભારકળાદી આપે છે. આ દરાય મી, નાયકની દરખાસ્ત્રથી તથા મી. ડી. પી. દેસાઇ ના ટેકાથી પસાર થયા હતા, આ દરાય મી. તાયકની દરખાસ્ત્રથી તથા મી. ડી. પી. દેસાઇ ના ટેકાથી પસાર થયા હતા, આ દરાયા ખેતા પણ કરાય થયા હતા, આ દરાય ખેતાના પણ સામાં સ્ત્રાં માર્ચા માર્ચા હતા.

ટાંગાઢ

તી. ! ડી એ મી. ખદાત વાલકરસ્ટથી અર્ધ છે કે ટોંગાટ થી આવેલી છ જણ્તી ડુકડીને આર્સ્ટ ત્રણ ત્રણ માસની જેલ થઇ છે.

ડનહાઉઝર

મી. બહાત વેલ્ક્કરસ્ટથી લખે છે કે ગઇ તા ૮ મી એ ચાર્લસ્ત્રાઉનથી ત્રણ સભામહીએને ભાવ્યા હતા. તેઓ સુળ ડાવલઉત્રકથી ઉપડેશા પણ લાંચી વેલ્ક્કર્સ્ટની દીકોડ તેઓને સ્ટેશન ક્લાંરક ભાપી મહિ તેથી વ્યક્તિસ્ટાઉનની ટીકોટ લઇ તેઓ ચડેશા. એ ક્ષાંકાને એક પે રાજમાં હદપાર કરશે

આ ત્રણે સભાયહીઓને તા. ૧૦ મોએ ત્રણ ત્રણ માસની । જેલ થઈ છે એમ મી. બદાત જસાવ છે.

છાપાની ચસ્ત્રા

્લામલ લખે છે કે જૈહાતીસ્થર્ગન, હીદી ગમેતમ કરીને પશ્ચાપેજ રહે છે એ એમની દહતા બતાવે છે.

પરસુરણ

જોહાતીસ્વર્ગ બ્રિકીશ ઈડિયત એસે.સ.એશનને માનવતા દાદાભાઈના દાયના લખેલા કાગળ મળ્યો છે અને તેમાં કુળારકળાદીના તાર માટે તૈના આભાર માન્યા છે.

ન્યુસાઉધવેલ્સની ધાયસભામાં કરજીવાન સીતળા કાઠવર વિષે એક ખીલ રજી થયું હતું, પણ તેની વિરહ મનવાળા સભાસદા વધારે હે.વાથી તે ખીલ ઉડી ગયું હતું.

'અત્રાદ' — તમારા કાગળ છાપા ૧કાવ તવા છે પણ એવા કાગળા નામ બહાર પાડ્યા વિકના છાપવાળ તેનેક ! સરતા નથી

એસ્ટકારટ રેડ ક્રેસંટ સાસાયટી તરફથી લખી જણાવવા માં આવે છે કે તહેયી બીજું ઉધરાષ્ટ્ર કરી તેની કુલ રકમ યા. ૧૨૩-૨-૮ સ્ટાંકરડ એંક મારકૃત કેાન્સ્ટાંકીનાપલ માંકલી દેવામાં આવી છે.

ાર્ગળથી એક ખળરપત્રી લખે છે કે :—આસીન સુદ ૪ ના શુકરવાર રાતમાં આશરે હ ચી ૧૧ વાગ્યા સુધી સે સ્કૃાંટ માં રા. એન. જંગછવતવાળાને ભાં પુન્યમાં મહાત્માંથી નયુ રામછના જન્મ મહાત્મા ઉજવતાં પ્રતિમા પુજન રા. પુરૃશે તમ વલળ વગેરે તરફથી કરવામાં આવતા તપસારીવાળા પરસુ ભગત તથા શે. મારહ્યું હરી વગેરે ધ્યાશરે પગ મહ્યુ સ્એક્કા થયેલા. શાસ્ત્રવિધિ છુજલ શ્રીયુત અંબારામ મહા રાજે પુજન કરાવ્યું હતું તેમજ ધરમના ચેલ્મ બાધ આપી હતો. મહા આ મંત્રળ પ્રત્યા પ્રસાર લઇ સારવે વિદાય થયા હતા. આ મંત્રળ પ્રસાર કરિત કમિકી અરથે સીલીંગ પ માકલામાં આવી છે.

સીડનહામથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે:—ગઇ તા. પ માં એ મેસર્સ ડ્રારીકા એન્ડ સનના મકાન પર લાદમહ્યુ મડળની સભા મળી હતી. પા. ઢ ના કરથી થતા બુલમ વિષે તથા દોંદી લખ્ત સંખ્યાં માતાલ સુપ્રીમ કેારટના હેલ્લો ચુકાલએ સમસ્ત હીંદી પ્રજ્યાં ઉત્પત્ત કરેલી સુસ્તાની લાગણી વિષે બુદા બુદા શહરઘેલએ સાયણે આપ્યાં હતાં. અને લખ્તનો સવાય માત્ર મુસલમાન કામનેજ લાગુ પડે છે, એમ નહિ પણ હીંદુ કામને પણ લાગુ પડે છે એ સમસ્ત્રાળું હતું. પરિષ્ણામે થી, કાઇલીયાના કામળને ટેકા દેવા વિષે ને કરાવ પસાર થયેં હતા અને તે વિષે મુલ્લ પ્રધાન વગેરેને તાર કરવાનું કરાયલામાં આધ્યું હતું. યાદ મંડળના ઉપ પ્રમુખ થીયુત અંબારામ મહારાજના હાય નીએ શીક્ષા હૈતી કન્યાઓએ ગીનાજી ને રામાયસમાંથી બેડધદાયક ભામ સંજ્યાને સામળાઓ હતી, અને પ્રમુખે કન્યાઓને શાહાલેટ આપી હતી તથા તેઓમાં મીલાઇ વહેંચી હતી.

ડરબનથી ધલાવાસી મી સુક્રેમાત ઇકિંગાઇલ પટેલ લખે છે કે:— મામ ઘલામાં મહેરીલ સ્થાપવાને પેન્ણાએ વરસ થયાં પણ ૮૭ પાસાની ખામી તે લીધે મહેરીલનું ખાસ મકાન બધાવી શકાયું નથી, તે માટે ટુંક વખતમાં ઉઘરા છું શરૂ કરવામાં આવશે તેમાં સહુ ઘલાવાસીઓ વધુમાં વધુ ખનતી મદદ કરશે એવી વિનંતી છે. ખામ માના ગામાની મહેરીલા ખાસ મકાન મરાવે છે પણ ઘલાવાસી સારી હાલતમાં હોવા હતાં મહેરીલનું મકાન નથી એ સફ મારા જેવું છે. બીજું આપણાં, નામદાર રોઠ ફાઇ પ્રેદ દં કાસમ કુવાડીયાએ લાસોને આપ્યો છે કે ઘલાગામ વાળા

અરધી રકમ એકઠી કરે તો બીજી અરધી પાતે અકલા આપે. તેમાં પા. ૧૦૦ની જરૂર છે. તેર. પા. પ૦ નાનાલ અને દ્રાંસ વાલના ધલાવાસીએા જરૂર ભરશે એવી આશા છે.

મારિત્સભર્ગના છ. થી. તેમલ નામના એક મારા વેપારી નુ લાઇ સેન્સ ભાંના લાઇસન્સ અમલદારે બધ કરશું હતું. તેની સાથે અપીલ થઇ તેમાં કાઉન કાંઉસીસે ભાઈ સેન્લ અમલદારના ચુકાદા કાયમ રાખ્યા હતા, અને જ્યાબ્યું હતું કે અસ્જદાર શહેરમાં રહેતા નથી, દુકાન જાતે સંભાળના તથી અને એશિયાટીકને કામે રાખે છે. આ કેસની અપીલ દવે સુત્રીમ કારકમાં શેઇ છે અને ચુકાદા મુકાતવી રહેયા છે.

' શું ડિયા ' તા. ૧૯ મીએ લખે છે કે કહ્યું આદિકાના હોંદી અને યુનિઅન સરકાર લગ્નેની મસલન નિખળ નીવડી છે એમ તારાપરથી સમજાય છે. આ ઉપરથી એવું સાળીન થયું કે ક્ષારક એમ્પરીકે તા. કર મી બુલાઇએ ઉપરાવતી સસ્તામાં એ થર્યા ઉદાવી હતી અને તે વખતે ઢાયક સીડન હાંગે તથા શારા કરઝને એ ફ્લીહા કરી હતી તે બહેરાં આમળ ગાયન થાવા જેવું થયું છે. હવે એ ચાલમ છે કે હીંદી યારાસ છે કે

' મરાકા ' પત્ર જણાવે છે કે કકન એન્સ્યુક્શન સાસાયડી તે સજદારી દિલાયાલમાં આગ નહીં હેવાતું સાગંદનાયું ભરાતી મુંબઇ સરકારે હુકમ કર્યો છે. અતે જો સાસાયડી અમ સાગંદનાયું ન ભરે તો કરસ્યુસન કાલેજને સરકાર તરક્યી છે માંક માંક મળે છે તે પાછી ખેંચી હેવામાં આવશે અને કુંબઇ યુનીવસીંદામાંથી તે કાલેજને ભાતલ કરવામાં આવશે એવી ધમાં સરકારે આપી છે, કલકતાનું કપીટલ' પત્ર આ અનાવ પર દીકા કરતાં કહે છે કે આવલીંકનું પ્રજ્ય પહ્યું નિરમુળ કરવા અગ્રેજ સરકારે જે પત્રલાં લીધા હતાં તેમાં તે નિષ્ફળ નિવડેલ તે હતાં હીંદી પ્રજાપામાં નિરમુળ કરવા એક્સાં હોવાનું તેણે શરૂ કરેલ છે.

થીકુમાં ગીરમીઠની અંદર સમડાયેલી એક **હોં**દી બાઇએ હોંદુરતાનના હોંદી છાપા જેગા એક કાગળ લખી પીતા પર ગુજરેલીતું થયીન સખ્યું છે તે કમકધાડી ઉધભવનારું છે તે બાઇ જહાવે છે કે ગારખપુર છેલ્લામાં બેલધાંટ ધાર્મના એક બાબમાં તે અને હેતા ધણી રહેતાં દર્ભાસાંથી 🌬 ક દિવસ ત્રિએક ધર્તિ એક્સપ્પુર જતાં હતાં સ્થી ભરતી કરનાશ એજ ત્રાના સપાટામાં તેઓ આવ્યાં ક્ષેણે લાકોના ખુભ ભાષી અને ક્**રેબની વાતે**ક કરી ડેધામાં મ્યમંતે પદ્દાત્રાહ્યાં, સાં ગયા પરા કુલ કુઝી પહું નીકળવીના કૃક્ષિ ફાક્ટ નીવે ડયા. પીજી અહવ્યા અને સીરમીહમાં કામ દ્રવા ધાબ્યા ત્યાં પણ સરદાર અને એલવરસીયરે ખરાબ દાનતથી ખુબ દુઃખ દીધું. એક વખત કે એ રાક્ષસોનો હાયમાં ક્ષપડાઇ કન્તાં લોજ લુંટાવી બચાવવા નદીમા તાપલાવ્યું મધ્ય ભાંથી એક દું,ડીવ,ળાત, દયા ત ઉત્રરી, કુજી કુ ખમાંથી ઉત્રશ્વાના અપરા र्मात व्याव्या हुने तथी पार्या से पाससीना सामार्ग अपे કરવો જવું પૈડ્યું. તે ભાઇ લખે છે કે વ્યામ માતના મા માં રહીને હું, તે મારા પતી દિવસા કાર્કીએ છીએ. અત્યા શુ:ખ**ા** ભાગવાને ઘણા ગંદમોટીયાં હેતીએ ચિં_{કે} કૃતિના ખાધા છે, 🏌 🖫 મેર્જા તેનું કર પંચા છે. કામળતે છેડે તે બાઇ એ <u>હોંદુરેસોનુંના વૈદિાને પ્રાર્થના કરી છે કે શાચાર હોદીએ</u>તને આવા સીતમમાથી ભચાવાનું પુત્ર્ય તેઓ હશે.

અઠવાડીક પંચાગ.

પ્રાસ્તી —તા ૧૫ અકરાયરથી ના ૨૧ અક્ટોબર સુધી હિંસ ૧૯૧૩ હીંદુ-અત્સા સુદ ૧૫ થી આમે. વદ ક સુધી સવત ૧૯૬૯. **માહમેદન**—તા ૧૩ છક્કાદથી ના ૧૯ छल्कार सुधी कीवरी १३३१ પારસી—તા, ૪ થી તા, ૧૦

খা KIE મુ. પા સુર્ય દ્વાસુર્યાસ્ત 4.3 તિચિ ď. વદ મ 5 HI 5 H 14 सुद १५ १३ 8-4-39 8- O 긜 ٩٤ 2 48 44-20 g-10, n し ्रेभ 414- € {- € સની W14-86 8 रवी ¥ 10, 64-138 20, સાય 4,26 & 4-9 \$ 5-90 ६ १७ १० प १४ ६-१०

આડે

માનવંતા દાદાભાઇ નવરાેછ **ઇ**ડिअन स्ट्रेयर भेरर देत અકુધાનીસ્તાનના વ્યમીર મી, સારાવજ શાપુરજ અડાજનીના મી. પેલાક રોગંજનું કાર્ડન **ઝ**ંબઇમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએત મદ્રાસમાં દ્રત્સવાલના દેશપારીએન **ગ**િકેલનબેક **મી. જોસફ રે**ત્યપન ફેરીઆ જોહાન્સભર્ગમાં હોંદી કીનિસ્તંભ શ્રીડીડારપ સાક્રેશન **મી. ગાખલેતા માતપત્રા ટા**લસ્ટાય ફારમના રહીશા મરદુમ મી. નારાયણસામી

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૧૬ મી એ સીધી કરાચી જનારી સ્ટીમર અમસીંગામ' બધા થશે તા. ૧૬ મી ના અરસામાં મુંબઇ જતી સ્ટીમર બર્ગરમીસ્ટર --મારકંગ્રાફમાં બધ The Bonzo of Sadi તા. ૧૭ મીના અરસામાં કેલ્લંએા થઇ Diwan of Abel-Ala

કલકના જનારી સ્ટીમર અમટાલીમાં જવા - ખેધ ચરો

જનારી સ્ટીમર ધુનીયામાં ભાષ થશે.

BOOKS TO READ

થાડાંજ રહેલાં પુસ્તકા

Price, pos	st free.			
the Bind of he Fish. A select on a lege ids drawn from Valmix's Sanskrit Liem, the Ramayan	×	્કાવ્યકે. ૧કાવ્યકે		
Peasan Sage of Japan. The Laterand work of Sontoku Nonomya. One of the greatest social reformers.	0	ા કાવ્યદ કાવ્યદે કાવ્યદે		
in Japan he Story of an African Farm, a novel,	5	^{रठ} द्वगसीत		
by Olive Schreiner vi isation of India, by R. C. Dutt.	1	9 ગ [ે] ગ. ભગવ		

Byzantine Empire or History of Syria, Asia Minor Egypt in Airica. (The present Turkish Empire formed once a unifion of the Syzantine Empire.)

Fields, Factories and Workshops, or Industry commoned with Agriculture and Brain Work with Manual Work, by Prince Krapotki

& Solf Heip, by S. Smiles & I fe and Labour or Characteristics of men of Industry, Culture, and Gemus, by S. Smues

tantacter, by S. Smiles Robayat of Omar Kitayyam, with Misstrations

The Song Celestral, by Edwin Arnold The Light of Arra, by Sir Edwin Amold

islam, by Justice Syed Ameer Ali The Koran Sakuntala ari Indian Drawa by Kalidas Mohammedanum Mahomed ' The Great Arabian,'

by Meredith Townsend Guintan or Flower Garden, Sadi Seaume and Lilies by John Ruskin Unto this Last, Duties of Man, by Mazzini Time and Tide, by J. Ruskin English Traits and Representative

Men, by Emerson Society and Solitude and other Essays, by Emerson Tales and Parables, by Tolstoy War and Peace, Vol 1, 3, and 3, by Tolstoy

Arabiso Wisdom A Vision of India, by Sidney Low The Indians of South Africa: Helots within the Empire and Low They me Treated By H S. L. Pokak Stones and Sayings of India Ceylon and Burma

The Wisdom of the East Series Brahma Knowledge The Pernian Mystics-I. Jaialud-din-Rumi

IL James The Religion of the Koran

மோகன தாஸ் காக்கி அல்ல து தென்னு ப்பிரிக்கர் தூலவர் சரித்திரம்.

இப்புத்தகம் ஆவ்சிலத்தில் சொருள் थारे। ये ता १७० भी ना अपरस्ताओं मुंबार टिब्बिट क्रिकेट क्रिकेट क्रिकेट and Published by M. K. Gandhi रनारी स्टीगर पुनीयार्भा अंध धरी. व्यक्तिक क्रिकेट क्रिकेट क्रिकेट क्रिकेट Printed and Published by M. K. Gandhi

412 Jay અંધિ : હ્ન ભગા લો હત ભાગ ૩ જો હત ભાગ પંત્રો હિન ભાગ ૬ ડેા દાસકૃત રામાયછા ગુરજર દ ગીતા

सत्यायह ५ंड

પાછળતે:

૦ ત્રણ દિ-નેચ્છએો ૦ જોગી કૃષીર

• લક્ષ્યુભાઇ ડાલાભાદ દે~~સા~~ઇ જોદ્વાનીસ્પરગ

દુ. ધી. યુનાઇટેડ પાટીદાર સેત્ર

૩ છતા કરસન ફરોદ ૩ ડાયા નાગર, બારડેલા

પ લલુ ઉકા; શરી

व दयाण हरी तस्थाडी

અપર રંગા

• એછપ ગાવીદનામી

૯ જોહાનીસ્વર્ગ હીંદુ મેળાવડે au

ધ્યહ

લંડન કમીટી કંડ

પા. શી. પે.

1.11

1 7

3

I IC

1 10

1 10

ŧ

આગળના સરવાલા.

મેસર્સ એન. જગજીવનને ત્યાં **થયેલા -** મહેાત્સવ પ્રસ**ંગે** માકલાયેલ તે.

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુત્તીઅન—કેમ. નાતાલ, દ્રસિવાલ, એારે છત્પમાં— વારધિક છમાસિક ત્રિમાસિક

બધાં લવાજમ **અગાઉર્થા**જ

brinted and Published by M. K. Gandhi

Indian Opinion

छ न्डिथन ओपिनिथन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 43 -Vol XI.

WEDNESDAY OCTOBER 29TH 1913

Registered at the C. P.O. as a Remopaper

PROGRESS OF THE STRIKE

TO HE following wire has been sent from Newcastle to General Botha. "We hear you told the collienes managers that the Ira answere advised to strike for a general arruggle and that the strike is were simply deceived for secret ends. I beg to state that such never was, and is not now, the intention. The strike has been advised purely regarding the \$\int_3\$ tax and the step has become no essary owing to the no furthment of the promose made to the Hom Mr. Goghale that it would be, and as a demonstration against the state ment made by the Goghale that the model by the Goghale that one of made to the Goghale made that the majority of Natal anglos is are liverse to the repeal of the tax. If Government will see their way to promise to repeal it next account the strikers will be advised to return to work.

The news to be no coal circles in Durbar yester day (says the Menury of the 23rd ostant) in reference to the coal strike was that there were in all nine intresaffected, namely, howeastie, hard in h. Ba lange ch. Cambrian, Durban Navigation, Giencie, Nata Navigation, Hatting Spring, St. George's and Ramsay Amongst those at h working were Burns, so and hands larget. But it was expected that ha idisable in 95th be out later on, or this morning, the reason being that Mr. Gandh, had returned to Newcastie, and was leaving there for Hatting Spring and after for Hatting Spring and after for Hatting of the cool estimployed at Newcastie Rallway Station who had gone on strike had been filled by other and ans transported from Ladysmith, and that these were working me of a ...

A gentleman prominent in the coul trade in Durbin, seen yesterday, pointed out that the strike was very unfortunate from the point of ties of the companies. The six kers had no grievance against their employers, and for this very reason it was impossible for the employers to treat with them with a view to the termination of the strike.

A Remore message from Johannesburk, dated the aged instant, published on the press, states — Mr. Gandby telegraphed this afternoon from Newcas e that Indians have struck on more mines, and that many have been arrested. Mr. Gan by asided in We are advantage the strikers to leave the mines and court arrest, and fading arrest, to match to Volksrust, whe consider tumpo per to live on mine raise as whin we don't work. The movement may start a stantly

I en Inu ans were sente ic d at Volksmist to three months' haid tahour for heing probibited amingrants.

Contradictory Reports

The position of the stoke of the Indian workers on the Nata real times across now and with medical mostly lettle most of all the Mirror of the 24th wistably. According to information rice well trimed Johannesburg, Mr. Grandhi, who was Newcastie has

sent a wire there stating that the Indians have struck on in ite mines, and that many have been arrested, and that they are advising the strikers to leave the min s and court arrest. Is ling that, they will march on \makebox instance a movement which may be anticipated at any minute.

Though the strike may have taken a more serious deve maint as this to extrain intimates, the information to even in the local collient in an agreements up to hast evening dises not hear this but. A cording to the last information they had recover a contain number of the mention of high the monor was small had returned to work.

It seems that the various cottery representatives in Darian he dia meeting a day or so ago and agreed to continue to supply the stokers with rations until an intimation had been releved from the Government as to what artion they proposed to take. One codicty a feeted was not represented at the neeting, and as a mosequence the strikers on the mine got no rations, and as a result there was some fear of trouble there, and there was talk of the meo marching on the Transvall border. It was however, understood that Mc Gandhi had asked for permission to address these men, in order to prevent any trout le apsing.

The ciliery owners, as a matter of precaution, applied to the trovermout to send additional police into the district, and also to prohibit the sale of quor to Indiana in the collect district, but a reply has been reclived that the troverment consider the police in the district such and in number to preserve order, and that the law did not allow the closing of canteens to Indiana.

We understand that Mr. Gandhi has offered to come to Dur ian to in mow to meet the colliery owners, but no definite arrangement regarding this has occumade up to the present.

Disposition to Return to Work

Informat in at the coul offices in Durban yesterday no tinues the decision was that no come mines had come out Burnside and Elandshagte were at it working when advices were destaited. Telegrams also supported the view that amongst many of the Indians on strike there was a disposition to return to work and the deal sattengthened by the fact that so comes employed at the bit George's mine resumed their duties yesterday morning. Others wanted to letter this lear and only the fear that they would be wintimised by those who did not go buck prevented them from doing so. At the same time, it is shought that the tendency towards ending the strike in it does not consider a by or not to near a wedge.

Coalowners' Attitude

broat to be 25 s. t. Greend Busha from Indians at Newcastie, it may be interted that "the majority of Natal employers are averse to the repeal of the tax." The Natal Cast where the tax is the thirty have no rest tred theirselves with the expression of any med view.

"Natal Mefcufy's Comments

On the ford vistact the Wessey had the town, left could be

The strike of Indians at the Natal cofficies is the beganing of a movement which must be regarded as unquestionably serious, The duty of the Government in the circumstances seems to us perfectly plane. The sole point immediately at issue appears to be the £3 annual tax, and there is reason to a new that the rouble would be at an end if the Government would give a distinct predge that the tax shall be repealed in the next session of Parliament. The tax cannot be and to have fulfilled the object for which it was imposed. The intention was that it should operate so as to induce Indians to return to their native land on the expiry of their indebtures, or to re-indebture for service in the Colony. In spite of the tak, the number of free Indians in the Colony continued steadily to increase. The iax was understood to apply to men only, but the liability has been extented to women. Payment has never been rigidly enforced throughout Natal, and in many cases the recovery of arrears is hopeless. The law is merely a cause of irritation, and we are alread that in some instances it has operated in a manner that cap only be called oppressive. The Government, it is not denied, promised Mr. Gokhale that the tax would be repealed, and they have been urged by Natal members of Parliament to fulfil the promise. As a matter of equity and of good faith, it believes the Government to remove the obnexious tax from the Statute-book. By delaying to do so they have only compromised their own dignity, and they cannot the soon put themselves right with Home and local opinion by undertaking that the repeal will be effected at the earliest available opportunity.

The Dutban Conference

By mutual arrangement, a conference of representative employers met. Mr. Gandhi at the Chamber of Commerce on Saturday fast, at which Mr. Gandhi made a statement on the stress. Subsequently the conference placed libers in telegraphic communication with the Government.

After the conference, Mr. Gandhi was asked by a Mercury representative whether there was any truth in the buggestion that the strike was at an end.

No," he replied, "the strike is still continuing. I have telegrams from Danabauser and district to say that that is so, and from Dundee and Newcastle also. The position is that the men were to be withdrawn from the collienes in order to court arrest and impropried in Natal, or, failled that, to cross the border to the Transvasi, and be arrested there. As this conference was coming, this movement was suspended. So the position is that they are on strike, but have not left the mines.

The idea behind this proposed movement from the mines \$20 that it was not a priper to get in draw rations from the mine-owners, and yet not to work. I personally left that the strike was weak so long as the theh did not actually leave the mines. What we happen now will do and no the removable of the art and that I am a talle the force of the mines. What we are well continues. According to the estimate those are likely 3,000 on strike. The effect of this is not entirely to stop work, as they have a ceitain almount of ka it labour, and with this kafir labour and the Europe's of the great le to do so we was to so but to the test at half with this kafir labour and the

both of t is certa. If st h anabdaid

"I saw t reported," reported Mr. Gand is that
we might even ask the kaffes to strike. But such is
not our intention at Mt. We do not believe in such
mathods. We have nothing against the employers so
each, but as the amproyers are supposed—at least

some of them—to have opposed the repeal of this tax, this demonstration has become necessary. As soon as the Government make a promise to the effect that the tak will be repealed during the next session of Parhament the strikers will be advised to resume work."

general stringte at all: because apart from the £3 tax there are other greevances also for which the passive resistance by the general body of the people will continue. The other grievances are the marriage question; the question of domiciliary rights; the hard administration of existing laws, as the Gold Law in the Transvaul; the right of South Africa-born Indians to enter the Cape by reason of their birth; and the theoretical question of the social bar. For these things, even if the promise to repeal the £3 tax is given, passive resistance, without the strike, will continue."

"I may state also," he added, "that no intimidation or any sire, wise a line of no sire, a fittle sire, said in sire, as I have been able to see, quite spontaneous. The nish seded the position to be placed before them to at the

"For the relief of the strikers, whom we have to support, subscriptions are being collected everywhere. In Durban, 110 bags of race, dholl, and other articles were promised, and the bulk of this is already upon rail. More collections are atill going on.

"If the conference ends in a fiasco," concluded Mr Gandhi, "we shall certainly endeavour to widen the and of the strike, but I am totally unable to say what response we shall have. Wherever indentured Indians or ex-indentured Indians are working as labourers we shall advise that they should strike."

Mr. Kallenbach, in the course of an interview at Johannesburg, pointed out that the leaders of the movement will hot have the least computation about asking all Indians on the sugar plantahous, &c.; to come out. These Indians, he argues, can get work on the farms anywhere, if it comes to that, because they are store intelligent than natives, and most of them are bork farmers. In the first place, however, they must get Indians away from more and plantation continueds, because, while they remained in compounds there was a danger that they might be persuaded or coerced into taking up work again.

coerced into taking up work again.
"Wil want," Mr. Kallenbach proceeded, "to get them into our own tests, and we have already got quotations for a number of tents. Then, again, they can very quickly erect parmanent buildings from # kind of bamboo and plaster, or with word and fron. We can erect these quite chesply, and have large to ildings, some for men and some for women. We will have 'common' tables, and brdinary family life will not exist for the time being. This system was properly tested during the last campaign, and it can be carried on indefinitely. We will take a large number of them to a larm belonging to Mr. Budtee, one of the massive resisters, who is now in good. He has placed his farm of 500 acres at our disposal. This will give thousands of them work at growing vegetables; and this work will start at once. Part of thy own fatto-Tolstoy barm-will also be placed at the disposal of passive resisters, as also will be the Phoenix Farm. If we got so many strikers that we cannot deal with them this way they will easily get work on any of the far ne In fact, they will simply be snatched up. Pass ve resistance does not mean offeness; there will be no lack of funds. Merchants everywhere are giving freely, and Professor Gokhale is with us heart and foul Indians ask only for nee, dholl, and vegetables."

Online of the Manager of the South Alerein Conherms, visited Dundee on-Sunday, says a Mercury speciel telegram; and a big meeting the aridressed by Mr. Gright at the Unida Templa. Over 400 were present at the meeting and several headreds were about

the received of the tooks. We list a regord the ladians to keep out on strike, and, as a result of these representations, numbers who had returned to work have Company's mips and the Burnside, some 500 in number, have come out now, and also about 300 employed at

A large and representative meeting of Indians was held at Ladyamith on Sunday to consider the present positible. After to address by Mr. Polak, who had been nviled to attend, and il number of speeches by prominent members of the community, the lollowing resolution was passed by acclamation: "This public meeting of Ladysmith Idulans enthusustically supports the strike of Indian landurefs until the Government gives an undertaking to repedi the £3 tax flext session; and it fully supports the passive resistance movement on the points arising out of Mr. Cichal. Is letter. A cur but tée was being formell and lufids are being raised in the aupport of the lamilies of passive resisters.

From the Editor's Chair

++20+10+200007-00029-x-x-10000x-00000000000

INDIAN WOMEN TO THE RESCUE

in presidenti in interessione in the undecorracional 🎗

The spectacle of Indial women in gad and of dihera cause and country is our that should stir the heart and louis of ladians throughout South Africa and their brothers and sisters in the Motherland: When the brothers and sisters in the Motherland: When the dailghters of India set do brilliant aid example of fortitide in the create of the boughted Presidency; but Indians who understand the boughted Presidency; but Indians who understand the boughted Presidency; but Indians who inderstand the case of the times will now commende to realise that an in the commende to realise that a set of the commende to the commende to the commenders of the commende to the commende to the commende the commende to the commend

GENERAL SMUTS REPUDIATION

note if the fact and grant the relief so orgently needed.

WAR GINHALL AT WORK he tree once more records the activities of the Hon. speaking at the inauguration of the new Bombay South Africa League, of which our eminent countryolan as the founder. It seems that he had not any that indicates that he had not an any that indicates the return of the things and the country on the had been depressed in the section of the had been depressed in the section. behalf of his countrymon here has been far-reaching,

and we are sure that the new organisation in Bombay will help to remove some of the many injuries from which Indiana in this country suffer

The Hon, Mr. Gokhale's Activity

A Reuter message from Londoff statell that Reuter's coffespondent at Bumbay telegraphs that Mr. Gordate correspondent at Buinds telegraphs that Mr. Görflate has made a speech on the South Afficial Identify had thate a speech on the South Afficial Identify the bear on the Imperial Coverantent. He will that the Imperial Coverantent should femilist by clothing the Indias Public Services to South Afficials, and reflect to purchase South Afficial gold lot the Indias Treasontal.

Mr. Gorbete also said that he had estimabilist with Candill, and Boyed that Indias would send of Afficial the months for the next his highest of both Afficial the months for the next his highest of both Afficial the months for the next his highest of both Afficial the months for the next his highest of both Afficial the months for the next his highest of both Afficial the

money to be used for the felief of passive festisteff. He Had he said, already revoved promises of fur stan Lal belp.

Refer ng d'a n til the question of the Lingel at Cob-érattetit, Mr. Görhale said that it was abided for the Imperial Coverhale said that it was abided for the matter, as they had intereshed and effected a comprotilise on a previous occasion, and could do so spain.

Further Correspondence with the Gövernment

The following further correspondence has passed between the Socretary for the Interior and Mr. Gandhi :--

19th Septemben 1913. Dear Mr. Gundhi,-I have to acknowledge, the receipt of your telegram of the roth instant in which you refer the Minister to a letter of the British Indian Association, dated the 5th June; 29171 on the athlect of the Supreme Court judgment in the matter of the introduction of the plural wives of Asystles into the Transvani and the reply of the Chief Imaughttion Officer of the roth idem in which he stated than if any case involving hardship were brought to the notice of the Municier, it would receive consideration,

Your telegram was in reply to portion of a massage from me in which I queried the statement contained on page 3 of your letter to roe, dated the fifth August last, where you said: "Regarding the plumbty of wives; I have dot asked for a general recognition of polygamy. All I contend is that, in continuation of the practice bitherto followed; existing plural wives of domiciled residents should be allowed to enter. And this was the assurance given in the letter quoted by me in my correspondence with you."

I was somewhat at a lots in understand what assuranch you were referring to : hence my edquiry. . Looking operat the past correspondence on the subject .I fear that the very wide interpretation you are abeling to apply to the Immigration Officer's letter of rolly August, 1911, is not one which was over contellipated or one which would be accepted by the Minister.

You will of course understaind that the paragraph of my telegram of the 9th instant, which read : // With segard to the marriage questron cannot give any assurance that a marriage law will be introduced next session on lines asked by you which would apparently alter whole basts of existing law in South Alrica' referred to that portion of your regugat in which the , est in of the latrod of on of a law to vandate Indian majirages plready solemaized, in South Aleica was rance. The Mirati has a ready ust mated that the introduction of a HP province of the the at comments special Marriage-Officers for denominations other than, Managedan with be considered wher an opmens the leave considerant wider. If I am mistated of

if the real point is obscured will you please advise me.
(Sd.) E. M. Gorges

sand September.

Dear Mr. Gorges,—I am much obliged to you for your letter of the 19th instant regarding the marriage question. I have not widehed the original scope of my request. But I shall endeavour as clearly as

possible to restate the position.

It is submitted that authority should be taken from Paritament during its next session to legalise monogade his marriages a reasy schedul sed or beneafter to he solemnised by Indian priests among Indians belonging to non-Christian denominations. Legislation has become necessary only because the marriage clause in the new Act was hastily worded without considering the full position. Unless the relief now sought is granted soon, the status of Indian women married in South Africa is that of concubines and their children not lawfur hours of their parents. Such is, as I take it, the effect of the Searle judgment combined with the action of the Natal Master of the Supreme Court and the Gardiner judgment. I have asked for a promise of amelioration during the next sestion because I submit that the matter is one of urgency. With regard to polygamy, I have not asked for legal recognition but the admission under the powers vested in the Minister of plural wives without the Government in any way recognising their legal matus. The admission is to be restricted only to plural wives already married to Indians who may be found to be unquestionably dominiled in the Union. This at once restricts the scope of the Government's generosity and enables them to know now how many such wives will have to be admitted. I have already submitted a plan as to how this can be brought about.

In my humble opinion, the letter of the roth August, 1911, referred to in your communication, bears the interpretation I have placed upon it. The Entish Indian Association raised the question of polygamy and the above-mentioned letter containing the assurance was the reply. If suppose you know that plural wives have actually been admitted by the Immigration Officers and that polygamous Unions are even registered on

the Transvaal registration certificates.

As doubte have arreed as to the meaning of the term "monogamous marriage," I beg to record that the meaning that the community has placed upon it is that a marriage is monogamous it a man is married to only one woman, no matter under what religion and no matter whether such religion under given circumstances

manchons polygamy or not

I observe that paragraph a of your letter seems to suggest that my reply to your last wire did not though it might have devered the other points reterred to thereio. I purposely refrained from touching the other points as I felt that no scope was left open for me to do so. But if General Smuts is still prepared to consider the other points, I shall be certainly prepared to make a further submission. I cannot help feeling that the unfortunate rupture has taken place on points very vital to the Indian community but of little consequence to the Government or the dominant population of the Union.

Pray always consider me to be one the least desirous to obstruct the Government and most auxious to serve it in so far as I can do so consistently with my duty to my countrymen.

(Sd.) M. K. GANDHI.

27th September

Dear Mr. Gaudhi,—I beg to acknowledge the receipt of your letter of the 22nd instant in which, in response to my letter of the 19th idem, you re-state the views of the 22nd to notice; who examines the receipt of the regulation of marriage between members of that community in South Africa. I have submitted your communication to the Minister, who; after full

it will not be possible for him to give any assurance that legislation on the lines indicated in Section 4 of my personal letter of the 19th ultimo to you will be introduced at the pext session of Parliament

With regard to the other points to which you refer again briefly in the fourth paragraph of your letter he desires me to say that he fears he can add nothing to what I have already said in reference thereto.

(Sd. E. M. Gorges.

28th September.

Dear Mr Gorges,—I do not know that I am justified in writing this letter to you, but, as you have been personally solicitous about the non-revival of passive resutance, and as, in the course of my convenations with you, I have so often told you that I have nothing to withhold from the Government, I may as well inform you of what is now going on.

I wrote to you from Phonox in reply to your fast letter, and it you have not yet replied to my communication but intend to do so, I would suggest your sending your reply to my Johannesburg address, as I

shall be here for some time at least.

The campaign has started in earnest. As you know, sixteen passive resisters, including four women, are already terving three months' imprisonment with hard labour. The resisters here were awaiting my arrival and the activity here will commence almost immediately.

I cannot help saying that the points on which the struggle has re-started are such that the Government might gracefully grant them to the community. But what I would like to impress upon the Government is the gravity of the stop we are about to take. I know that it is frought with danger. I know also that, once taken, it may be difficult to control the spread of the movement beyond the limits one may set. I know also what responsibility lies on my shoulders in advising such a momentous step, but I feel that it is not possible for me to refrain from advising a step which I consider to be necessary, to be of educational value and, in the end, to be valuable both to the Indian community and to the State. This step consists in actively, persistently and continuously asking those who are liable to pay the £3 tax to decline to do so and to suffer the penalties for non-payment, and, what is more important, in asking those who are now serving indenture and who wid, therefore, be liable to pay the £3 tax on completion of their indenture to strike work until the tax is withdrawn. I feel that, in view of Lord Ampthili's declaration in the House of Lords, evidently with the approval of Mr. Gokhale, as to the definite promise made by the Government and repeated to Lord Gladstone, this advice to indentured. Indians would be fully just-fied. That the tax has weighed most heavily upon the men I know from personal experience; that the men resent it bitterly I also know from personal knowledge. But they have submitted to it more or less with quiet resignation, and I am loth to disturb their minds by any step that I might take or advise. Can I not even now, whilst in the midst of the struggle, appeal to General Smuts and sak him to reconsider his decision on the points already submitted and on the question of the £3 tax, and, whether this letter is favourably considered or not, may I anticipate the assurance that it will in no wise be taken to be a threat? (Sd.) M. K. GANDHI.

30th September.

Dear Mr Gandhi, —I beg to acknowledge the receipt of your letter of the 28th instant from Johannesburg, in which you inform me of your intentions to regard to the revival of passive resistance.

I have shown the letter to General Smuts.

On the 27th instant I sent you a letter to Pacenx, as I did not know you were in the Transvaal, in reply to your previous communication of the sand adem from that place. I take it that by now h will have been re-addressed to you, so I am not enclosing a copy

An Unanimous Protest

The Hamidia Hall at Vrededorp was crowded on the 19th instant, when the Hamidia Islamic Society held a meeting to protest against certain statements made by General Smuts as reported in the press of the right instant. Mr Ahmed Gabru of Capetowo (an ex President of the Society) was in the Chair. He ad dressed the meeting as follows :-

We regret to have to call your altention to a report in the preis of the 15th instant, according to which General Smuts would appear to have stated "the Government will not recognise Mahomedan marriage, which allows polygamy and in which divorce takes the force of simply telling a woman to vocisal." It this pronouncement was correct and if such language was setually used by General Smuts, a responsible Minister of a responsible Government, I think that it is time that we entered the strongest protest of which the Mahomedana of this country are capable not only against the misrepresentation of facia but also against the extremely offensive language in which the General's remarks were couched. General Smuts is, of course, entitted to his own views, but, while we are prepared for disagreement in this connection we have at least been led to expect that such disagreement should be expressed in the language of decency. General Smurs should know that he is treading on delicate ground and is trespassing beyond ordinary recognised limits, when he not only attacks the Mahomedan teligion, but does so in an insuiting

It is, of course, unnecessary for me to state that Mahomedan divorces are of the rarest occurrence, incomparably rarer than divorces in the community, amongst whom the Mahomedans of South Africa ave-It is, of coorse, undecessary for me to point out to you that the General's innuendo has no substance in fact, that Mahomedan divorce, when it does occur, is a matter of considerable ceremony, and that no husband can get rid of his wife by "simply telling the woman to voetsak." You will, I am sure, endorse my hope that the General has been misreported and that this Society, speaking, as it is doing, for the Mahomedans ot South Africa, will receive an early assurance from the General either to that effect or withdrawing the oftensive remark, and I am equally turn that you will desire a strong representation to be made embodying our protest.

Mr. H. O. Ally (a former President of the Society) then addressed the meeting. He said that if, as reported in the paper, General Smuts considered that the telling the wife to "voetsak" constituted Mahomedan divorce, he was vastly mistaken. Mr. Ally then proceeded to describe the formalmes of a Mahomedon divorce. He said that he hid been in the country since 1876 and was well-acquarten with the different Moslem communities of the sub-continent. News of a divorce spread like wild-fire in the Mahomedea community; yet he did not recall, during the whole of luslong sojourn in South Africa, having heard of more than from three to lour dozen divorces among the whole Moslem population of South Africa. The Koran enjoined that the wile should be protected and cherished and not treated in the manner suggested in the report. He would remind General Smuts that Mahomedan marriages were recognised in other British Colonies, and he would also remind him as he (General Smuts) seemed to consider that the Mahomedan Liw was firmsy, that Mahomed had been recognised throughout the world as one of its great law-givers.

Imam Syedsabeh next spoke. The following resolution was then proposed by Mr Ebrahim Coovadia, Hon. Treasurer of the Society, seconded by Mr. H. O. Ally, supported by Mr. M. P. Fancy (Hon. Socretary e Society), and carned unanimously .-

This meeting of the Haundts Islamic Society has read with pain and surprise the report of the reference

by General smits to Mail can marriage and division I resures the Charcia. For aid its rotest against General Smuts' misrepresentation of the facts and against the offensive terms in which his remarks would appear to have been couched."

Mr. Rassool Sharludin then proposed the following resolution, which was seconded by Mr. H. Maol, and

" a view ting of the Hamidia Islamic Society further resolves to forward a copy of the foregoing resolution to the Indian Government, the Impenal Government and the All-India Mosiem League in Ind a and England, and earnestly requests that representations be made to preserve the status of Mahomedan marriages and to protect Mahomedan subjects of the Crown from insults and attacks of this nature."

Measur A. M. Cachaha (Chairman of the British Indian Association), H. Kallenbach, Ritch and P K Desay also spoke; whereafter the meeting terminated

with a vote of thanks to the Chair

Mr. Smuts's Denial

The following appears in the daily papers :--In view of certain allegations attributed to Mr Smuls in an interview, reported recently in a Pretoria journal on the subject of the Asiatio question, the Minister of Finance, through his private secretary, states as follows. "In the interview Mr. Smuts was reported to have spoken in contemptuous and opprobrious terms on the subject of Indian marriage and divorce. He desires most emphatically to deny and repudrate both the expressions and the sense of the words attributed to them by a correspondent of the paper referred to."

Strike Jottings

_____

Iwenty-two Railway Indians at Dannhauser aruck work on the soth instant and were sentenced at Newcastle the next day. Fourteen indentured men were sent to gaol for seven days and eight free Indians for three months.

The following are the names of the thirteen strikers from the Fairleigh Colliery who were sentenced to two months' hard labout: Messra Moonsamy, Chinne tien, Veloo Govir der, Pauliah, Kassava Naidoo, Rajoo, Bhagavathee, Suboodoo, Thavasee, Marie muthu, Moc n samy, Reddy and Applesamy.

The names of the five from the Commercial Hotel, Newcastle, also serving two months' hard labour, are Messra, C V. Aboo, I. T. John, Saunpaul, Rushpaul

and Nagappen.

Three from the Cottage Hospital, with the same sentence, are Messes, R. D. Moonsamy, J muse Ber am n and R. K. Packiree.

At a big meeting of strikers at Newcastle Mr. Polak asked whether they were aware, before they left India. that a tax of £3 would be imposed on themselves, their wives and their children, if they failed to re-indenture or leave the country. The answer was that they had no knowledge of it and that nothing was explained to them

A meeting of 1,500 strikers was held at Danphauser on the 22nd instant, writes our special correspondent. All were firm and in earnest and were ready to walk to the border as soon as the word to march was given.

News has come to hand that 300 miners at the St. George's Colliery, 850 at the Natal Navigation, 500 at Glencoe, 100 at Hatting Sprint and 300 at the New Shaft were out on strike on the 23rd instant. Radway men, both at Glencoe and Hatting Spruit, are alwout.

Sixteen of the Newcastle Colliery strikers were on the agrd instant sentenced to two months' hazd labour and four discharged.

At a meeting of the Newcastle Passivo Resistance Committee, on the aist instant, the following resolution was passed and forwarded to the Minister of Justice:

' I his meeting of the Newcastle Passive Resistance Committee indigitabily protests against the insulting language used by the Assistant Magistrate to day towards the Indian ladies sentenced by him, when he expressed the hope that the Indian laboriters who have suspended work on account of the mon-repeal of the £3 tax, would later on retailate upon these ladies; at d the Committee authorises the Chairman to represent the matter to the

Minuter of Justice."

An ex-indentured Iodian Syed Ebrahim), working on one of the mines, having struck work went to the mine compound to tetch water. He was immediately dragged by the compound manager to his office and severely assaulted. The marks made by the stick on his back were via ble as though they had been brand marks. The stick baving been broken in the use the poor man was kicked about. He was also fisted in the mouth, so much so that he bled protunely. Syed Ebrahim is a man of powerful build and many than a man of powerful build and many than a man of powerful build and many than a man he for the compound manager but, as a true passive resister, he bore the pain beroncally. He is now being looked after by the community at Newcastle. More of this affair will be heard in due course."

The eleventh saily of the Newcastle party—who does not appear on our philippach in Miss Minnage with

Pars, about the Struggle

The party of ten passive resisters who failed to get arrested again in Joha mest urg as hapkers have get e offen other duty. Mr. Medh is at Newcist e assisting. Mr. Desai went on piket duty at Volkstust. Mr. Manilas Gandhi and four others proceeded to the Natal border, got off the brain at the next statiop to Volkstust and walked to Charlestown, where they changed their dress and put on dhotis and pagrees and, in that way charlegged arrest at Yolkstust on the 23rd instant. The disguise was successful and they were arrested. They were sentenced to three months.

The four men from Durban and two from Newcastle, who accompanied Mr. Gandhi, were deported on the 24th instant, re-entered and were sentenced to three months hard labour.

Of the batch of thirteen Newcastle men who went to Volksrust, three went elsewhere and fen were sentepted to thirte months in gaol.

Mr kawat, proporter of a literrope in Durhan, bas offered to give the proceeds from a performance to be given on the 3rd November to the passive requires funds. Tokets of some seconds, 28, 28 and 18, can be obtained from Messra, Jalbhoy and Sorablee Bros.

On Saturdary sast, 107 hage of nee and phalf collected a Durhan, were sent off by rail to New castle. Twently his back were on hand and collections were going on.

We omitted to mention last week that Mr. Lazarus Gabriel, a prominent Colonial born Indian, was appointed fount Secretary, with Mr. O. H. A. Jhaveri, of the new Committee formed in Durban

At a meeting of the Castie I was on of the I n on at Association of the lists instant, says Rever, and righter resolutions a footed for core deration by the Union at Congress at Capetown next month was the Inflowing "That, in the interests of the Enquire at I South Africa the Government should invite a remember of the Indian Government to vitt South Africa, with a view to mutually discussing and the Indian country and the Union."

Interviewed by the Eronov Chrounde to came bur, too Mr. Fincher's recent that ne t, Mr Gandhi and that due on the last version of Parliancest, all the time the

Hon. A. Fischer said he would grant nothing, so long as there was talk of passing the real me threat of removing the slight amenament to the matriage clause, if indians did not withdraw their decipand for a cetter amend the la spite of that threat in the Senate Mr. I sener accepted the very amendment that was suggested by the locals, so that he equid not bely saying that hir. I scher was not to be taken set maly

At a meeting of the Hindustani desperation, Inchanbeld on the 17th instant, the following resolution was unanimously passed. "That the Hindustani Association, in reserting the Hindustani people of the limited commonly, supports the demands contained in Mr. Cachai as inter, appearance in Mr. Gaudhia based and designer its confidence in Mr. Gaudhia inalities by

Mr Polak telated to a meeting at Newcastle how a Mahomedon lady told her husband to send her to Volksrust so that she might be arrested, and that, if he hadn't the money to pay the train fare, to sell her jewels for the purpose. This lady is now undergoing three months' imprisonment.

A Christian Indian in service in Durban sends a sovereign and promises to contribute-ten shillings per month as long as the struggle lasts.

Lord Ampthill's letter to the Morning Post, a brief summary of which was cabled here at the time of its publication, has now come to hand. After giving a full teview of the situation, his lordship concludes.—

It is a record on our part of bad faith and of cowardice. The only excuse that is put forward is that if we cannot interfere with the affairs of a self-governing Colony. Can we interfere then with the affairs of a loreign nation? Would we allow a foreign nation to treat our subjects oppressively? Did we not in the very scene of this present wrong-doing make it a vital issue that our subjects must be given fair treatment? It is sheer nonsense to say that "we cannot interfere to the extent of offering the firmest (and the triangle to advice to a community in whose affairs we have j st been interfering very markedly with British troops. The duty upon us is more imperative because we neglected to settle this matter, in spite of our solemn pedges, territe the Transval because a "sell gover ing Colony." It is due to our national honour as well as to our Itapenal price now to find some way of remedying mustice and oppression, even in a self-governing Colony.

Lord Emmott (Under Secretary for the Colonies), whilst in Johannesburg, consented to see Mr. Hosken who, as Chairman of the European Committee, gave the present position as regards the passive resistance movement.

At a meeting of the newly-formed Natal Indian Association on Monday evening, Mr. Haji Dawad Mahomed being in the chair, a resolution was passed and a cable-gram sent to the Hon. Mr. Gokhale to the effect that the Association supports the demands contained in Mr. Cachalia's letter, associates itself with the passive resistance movement and offers warm congratulations to the strikers. A further resolution used the Government to end an intolerable injustice by repealing the £3 tax.

There are at present about 180 resisters in the Natal gaols which are reported to be overcrowded.

It is now certain (says freque) that an active course so endies and the course by Mr. The other the line of the line to the line of the li

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧મું.

ફીનીકસ, ભુષવાર, તારીખ રર મી અક્ટાબર, ૧૯૧૩.

व्यक्ति ४३.

अधिपतिनी नोध

એ ઠીક છે. પહા તેમાંથી ખસસ

આ કેસને અપીલ કેારટમાં લઇ જવાની દિલસાલ ડરબનમાં થઇ રહી છે. એ વિવે પઇસા કુલમ્મ**મ બીઇમીના** એક્કા કરવા બાયોરકાયની રમત કેસ પછુ અપાઇ છે. કેસ ઉપર જાય

સાભ શરી એમ કામે માની હેવાનું નથી કેસ આપણી વિરુદ્ધ પહ્યું જ્યા. છતા આપણા પક્ષમાં જ્યા એવા એ માલવ છે. એવું રહ્યા પરીક્ષામ થ્યાવે તે પશ્યુ દક્ષિણ આપીકામાં પએલી ક્ષાદીની એક્સ તે રાખેલીજ મણારો એ યાદ સખવાનું છે. એટલે જેએ લક્તને સમજે છે તેઓ એ લક્તને દીલી મુકવાની નથી લક્ષ તા અને અર ચાન્ચંજ ખુટકો છે. ચાતરફથી આપણે એક શકીએ છીવે કે આપણી મામણીએ કહ્યું કે કોઈ માહુસ લાજબી મહ્યું છે, જેવા કે તાજો દાખલા પાલીમેં ટના મેમ્બર મી. એક્સને છે, મી ઓરે મારીત્સભરગમાં કહ્યું કરનાં જહ્યું હવું કે મહ્યુ પાલી તો કર રદ થયા એક કે તે સાદી બાળત આપણે સંપ્રદ્યા પાલી એટ તે સાદી બાળત આપણે સંપ્રદ્યા પાલી મેટ તે ચોણે અમ્લ હતી કે એને એકજ એક્સર હત્ય તેને તે એક્સ સારત હત્ય તેને તે એક્સ લાવવામાં કરી અહ્યુ પડલની નથી.

જનરલ સ્મટસે ' રેંડ ડેલી ત્રેલ ' ના રિપોસ્ટરને આપણા ભવાલ પર પોતાના વિચાર ખતાવ્યેર જનરલ સ્મરસ છે તે દરેક દ્વીદીયે ગ્રેપ્સવા લાયક બાહ્યા છે તેઓ સાક્રેપ કહે છે: "હીંદી ને સરકાર વચ્ચે માત્ર બે સવાલ

છે. એક તો શાદીના. શાદીની બાબતમાં ક્રસલમાના બહ્ એ)ભ્દી શાહીતે કાયદેસર ક્યુલ કસવવા માગે છે. આ કદી દક્ષિણ ભાકીસમાં ક્ષ્યુલ થતાર તથી. મુસલમાના પાતાની એમરતને 'પુટ સેક ' ક્લીને તલાક આપી શકે છે. થેવા વિવહ્ક ચ્યા દેશમાં નહીં આવે. મુસલમાતાએ આ દેશના કાયદા પ્રાપ્તણે શાદી કરવી પડશે. હીંટી કામ પેરતાનેજ લાગુ પડે એવા કાયલે મધ્યતી નથી. તે તે એવા કેરકાર કરાવવા આગે છે કે જેથી ખહુ એક્સર્તી કાયદા એક્સને પછ લાગુ પડે. બીજે સવાલ કેપમાં દીંદીને દાખલ કરવાના છે. દીંદી એમ માત્રે છે કે નાતાલના ગીરમીડીવા ને તેના છે કરાં કેપ માં દાખલ થઇ લકે. ગમ વત પાર્લામેંટમાં ખૂબ ચર્ચાર્ધ હતી. ને પાર્લામેં ટે તેમ કરવાની ના પાડી હતી તેઓથે ગાસની જેમ મરીક્ષા વ્યાપતિ કેવમાં દ ખલ થવું પડશે " • જનરલ સ્મટસના અન વચનમાં ભુલહ્યું, અમમાન અને કુંખ રહેલ છે. ેકામે બહુ એક્સી શાદીને કાયદેસર વસ્તાવાની ભાગર્સી કરી *નથી. ધનાપણે સાર્* આપણા વિવા_{ય ક}્યુલ રાખતારા કાવલા પ્રસાર કરવાની ના પાડી નથી. ભાષણે

આપણી શાદીના રિયાજ ગેરાની શાદીને લાગુ પાડવા મામના ત્યી. આપણે માત્ર એટલુંજ માગીએ છીવે ક હક્કિતમાં જ્યારે હીંદ્રી એકજ એારતને પરણ્યેર હેાય ત્યારે તે ગમે તે ધરમતા હાય છતાં તે શાદી કબુલ થવી જોકએ. આમાં આપણે જસએ વધારે સાગતા તથી તે ગેરસની વચ માં પડતા તથી. છતાં જતરલ સમટસે ઉધું બાલીને ગારાને ભમાવ્યા છે. પણ તલાક પિયે 'પૂટ સેક' શબ્દ વાપરીને કામતું જે અપમાન કરયું છે હોમાં તેઓ સાહેબે હદ એોળંગી છે. 'પ્રદ સેક' શખ્' માત્ર કુતરાના સંબંધમાં વપરાય છે. અતે એ શબ્દ વાપરી આપણી એારતાને આપણે કૃતરી સમાન ગણીએ છીપે એવા ભાવ ખતાવ્યા છે ત્તથા એમ પણ બતાવ્યું છે કે મુસબ્રમાનામાં તલાક તા વખતા વખત અપાયા કરે છે. હકિકત તા એવી 👂 કે મુત્રક્ષમાની શાદી જેટક્ષે દરજે પવિત્ર મણાય છે. તેટલી ઈમ રૈજી સાદી નથી ગણાતી. હોંદી શાદી માત્રની ધારમિક ગાંઠ છે. હુરાયની શાદી માત્ર દીવાની ગાંદ છે. હુરાય ને અમેરીકામાં પ્રમાણમાં જેટલી તલાકા ને 🕏 સહેલાકથી અપાય છે તેટલી નલાદા ને તેવી સહેલાઇથી ક્રાઇ દિવસ ઢીંદસ્તાનમાં પ્રસલમાના 🕻 હીંદુમાં અપાતી નથી. લાખા મુસલમાના પાતાના વિવાહ સંબંધ એટલા પવિત્રગણ છે કે તેઓને સ્વ^રને પણ તલાકની વાત અવતી **નથી, વળો** ગારાએક હમેશાં કાર≥ામાં ધણી ઘણી**અણી વચ્ચે મસલત** કરી તલાક મેળવે છે એવું આપણામાં બનતુંજ નથી. તેમ છતાં આ અસજ અપમાન જનરલ સ્મટર્સ મુસલમાનનું, ઈસલામનું ને તેથી આપી હોંદનું કરયું છે. આ મા આપણને આ દેશમાં વળગશે એટલુંજ નહીં પણ હોંદુસ્તાન માં પહ્યુ તેની અસર ગંભીર થયા વિના રહેવાની નથી. પશ્ચ દિલગીરી એજ છે કે મુસલમાન શાઇએ! હજુ અહીં સુતર છે. જોઇયે તેટક્ષા ભાગ લડતમાં ક્ષેતા નથી. એક ગીરમી ડીએ। મુસલમાન ટાંબાટથી જેલ ગયા તે મીસીઝ શેખ મહે તાળ તેમની સાસ તથા તેના નાકર આકૃત જેલ ગયા તે શિવાય બીજા ભાઇએક જાગ્રત થયા નધી, ની કાછ્ક્રીયા ક્રમાત્ર સાહેબ વિગેરે જેલ જઈ ખેસશે તે જાણીયે છીયે, પણ અમે હુલ ઉમેદ રાખીયે છીયે કે સસલમાન ભાઇએક માથી બદુ વધારે સખ્યા જેલ જવા નીકળી પડશે. જન રલ સ્પ્ટરસે તા તેમનેજ 'ચેહેંજ' કરી છે, તેમને પડકાર્યા છે

ખીજી ચેરે જ દક્ષિણ જ્યારોકાર્મા કન્મેલાની છે. તેમાં પણ જનરલ સાહેમે લક્ષ્મ રસ્તો છેડ્યા છે. ગીરમાંટીઓ દ્વીદી કેમમાં જાય એવું આપણે માગ્યું નથી. પળી ખા કંઇ નવી માગણી નથી છતાં નવીના દેખાવ સ્માટલ સાહેમ આપે છે, તે સારા અહીં જન્મેલાની કોઇ પંધાના હેલું નથી, તેમ છતાં તેવી લક્ષા કરે છે. આમ બે સવાલ રહ્યા છે એમ' જનરલ આદુંબ સુચવે છે.

ં રે'ક ફેલી ગેલ' તેા રિપારટર કહે છે કે **ઉપરનો જનરલ** તા નિશ્વય કૃષ્ટે લેમ નથી, ંઆવી વાતથી વ્યાપ**ણે ખદ્** વાર્કેક થઇ સુક્યા છીયે. ૧૯૦૭ માં તેઓ સાહેળ કહેતા હતા કે તે વરસતા ખુની કાયદા નજ તુટે, પછી તેમણેજ તેડયા. ૧૯૦૯ માં કારડ કરતે કાપ્યું કે કાયદામાથી રંગ મેદ નજ જાય છતા તે ૧૯૧૧ માં કદાડવાતું વચન આપ્યું. તેઓ એમ કહેતા કે એવા ફેરફાર અહીંના ગેરસ ક્યુલ કરે તેમ નથી છતાં તેએ.એ ક્યુલ કર્યાં, આમ જે બે વખત થયું તે ત્રિજી વાર પણ થશે. જે હિયવારને વસ પહેલાં થયા તેને વશ હવે પણ થશે. સલાયહને જે સાહેળ પહેલાં નમા તે હવે નહીં નમે ચેવું કેમ બને ! 'સત્ય સદાય તરશે 'એ ધારાને અપવાદ નથી. જ્યારે સત્ય કુળશે ત્યારે જગત પણ હળશેજ.

ત્રલ્યુ પાઉડના ખુની કર કહાકવાની મહેનત પુરી કરવામાં દીઠી વેપારીનેક ખાસ સ્વારથ છે એ સીધા તે વિચાર અમારા વાચક વર્ગ કર્યો લેડકીયા હિસાબ હોય એમ અમે માનતા નથી. છતાં જરા વિચાર કરતાં આપણને મહામ

પડી શકે છે કે તેમાં વેપારીના બારે સ્વારથ સમાએલા છે. સહ જાણે છે કે ઘણી ખરી કાડીઓમાં હીંદીને જે ખાવાનું અહ વામાં આવે છે તેની વસ્તુઓ કાંદ્રવાળા પે.તે મંત્રાવે છે અથવા બીજી રીતે રારાઓની મરસ્તે ઘણે ખરે લાગે મેળવે છે. હવે ધારા કે ૪૦,૦૦૦ હોંદી હાલ ગીરમીટમાં કામ કરે છે, તેઓમાંના દરેક જણતે વરસના એછામાં એછા અઢી ~~ખસ~~તા ચાવર જોઇયે, એટલે ૪૦,૦૦૦ હોંદીને એક લાખ ખસ્તા માવલ એક વરસમાં જોઈયે. જો આ બધા હોંદી છુટા હૈાય તો એક તો તેએકની ગુલામગીરી મટે ને ખીવ્યું क्रीके क्रेटलुंक व्यनाक तेकी हींटी वेपारी गासेथी सीये. મણ કંઇ ં ક લાખ બરતા ચાવલથીજ બસ નથી રહેતું. હીંદીની હાજત દરરાજની નવ પેતીની ઓછામાં ઓછી ગણી એ તેા દર માસે ૨૨/૧ થઈ. તેને બદલે એક પાઉડ ગણી એ તાે પહ્યુ દર વસ્તે જણ દીઠ માં. ૧૨ થવા એટલે દીંદી ના વેપાર પા ૪,૮૦,૦૦૦ ના દર ધરસે વધે. એટલ્ ચાકસ છે કે જો ત્રણ પાઉડના કર નાસુદ થાય તા ઉપરની સંખ્યામાંથી લહ્યા ભાગ તા સ્વતંત્ર ધંધાજ કરે. તેઓતા પત્રાર વધે તે ખરચ પણ વધે. આમ સ્વાસ્થની નજરે જોતાં પહ્યુ વચ્ચુ પાર્લેડના કરની સામે લડવાની આપણી ક્રજ છે. અને તેમ લડતાં દરેક હીંદી એટલું તેા કહી શકે છે કે માતાનાથી જેટલા બને તેટલા ચીરમીટીયા દીંદીને તે ખબર આપે કે તેઓને સાર ક્રેમ લહે છે ને તેઓથે કામ છાડી સ્વતંત્રતા માગની જોઇયે ને કર બાતલ નથી થયાં ત્યાં સુધી તેણે જંલમાં જવું જોઈ યે

મી, ખમીટ્ટા ઇબાહીમના લાઈસેન્સના કેસથી બધા વાંચ નાર વાકેક છે. એ કેસમાં છેવટે

અગત્યના તેમણે અપીલ' કરી હતી એ **લાઇસેન્સીંગ કેસ** યાદ હોાવું એક્પે. હુંગે તે કેસ કેશ્સ્ટે સાલહવો છે ને તેમાં

ખરચા સહીત મી. ખમીસા ઇષ્કાહીમને કેસ મન્યો છે આતો અરથ એમ નથી કે લાઈ સેન્સ મળી ગયુ. પણ ખારડને કરી પાછા એ કેસ તપાસનેદ પડશે. તેમાં ભારડે પાતાના કારણામાં એમ ખતાવ્યું હતું કે ચાપડા ઇંગ્રેજમાં રાખવાની પાતાની શક્તિ મી. ખમીસા બતારી શક્યા નથી.

~~આ કારલ પુરવાર નથી~~ એમ કારડે કરાવ્યું. કારડે જાણાવ્યું છે કે ચોપડા રાખવાની શકિતના સવાલ પછ બારડે ઉદાવ્યા ન હતા તેમ હતાં ચેલ્પડાની દ્લીલ છેલ્ટ વશ્યરે તે લ્લ્કન્યાય થયે। ગણાય એટલે તેમ બેરરડ નથી કરી શકતી. વળી જજ હાેથેરને કહ્યું કે બારડ એમ માગી નથી શકતી કે નાના સ્ટેરિવામ માતાના આંગત શુક્કીપર રાખી શકે. દુકાનમાં કાચા ચેરપડા ગમે તે ભાષામાં રખાવ ને પર થી દર અધ્વાડીયે કે એવી કાઇ સુદતે પાકા ચાપડા રાખનાર લખી જ તો બસ મણાવું જોઈ થે. વળી બારડે પાતાના કરાવના બચાવમાં એમ બતાવ્યું હતું કે કેટલાક ગેત્રાઓ મી. ખમીસાની લાઇસેન્સની વિરૂદ્ધ મચ્ચેલા તેથી તે લાઇ સેન્સ અપાય તાે કારડે અગાઉ કરેલા ચુકાદાની વિરૂધ્ધ બારડ મર્ધ ગહ્યુારો કારટે જબાવ્યું કે એત્રડતું આ અનુ માન ખેરડું છે કેમકે તે કેસ તો દારના પીડાની લાઈસેન્સ તો હતો. તેને અને વેપારના પરવાનાના કેસને કશા સંબંધ નથી. આ એ કારણાથી કેસ કેલ્સ્ટ્રે પરણા ત્રાકલ્યા છે તે અતગહું બધું કામ રદ કરવું છે.

આ કેસમાં ધી. ખમીસા તરફથી એ સત્રાલ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો કે લાઇસન્સ નજ આપવા જોઇએ એવા અભિપ્રાય બતાવ્યા હતા તેથી તે મેમ્બરા બાઇસન્સ નજ આપવા જોઇએ એવા અભિપ્રાય બતાવ્યા હતા તેથી તે મેમ્બરા બાઇડ પર બેસવાને લાયક ન હતા. આ વિષે પછ્યુ કારડે જસ્યુલ્યું છે કે જે કાઈ પછ્યુ કોમ્બર ખરેખર એવા વિચાર ધરાવે કે હીંદી તરીએ હીંદીને લાઇસેન્સ નજ અપાય તો તેવા મેમ્બર બારડ પર બેસવાને લાયક નથી. જજ હાલોરને પણ તે બાબત સખત ડીકા કરી હતી. આમ મી. ખમીસાના કેસનું પરીહ્યામ ઠીક આવ્યું છે. ને અમે તેમને મુભારકળાદી આપીયે છીયે.

મુંબઇમાં માટી માટીંગ

સર દીરેજસાહ મેહેનાના પ્રયુપપણા નીચે તા. દ ડી સધ્ટેમ્બર ખારબે પ્રેસીકન્સી એસેલ્સીએશનની યંજાવર સભા ક્રામછ કાવસછ ઇન્સ્ટીટયુટમાં મળી હતી. તેમાં મુંબઇના લગભગ બધા મેદા શહેરીએ! હાજર થયા હતા. **અ**ાપણા સવલાની પણ ભારે ચરચા ઉપડી હતી. અને એક માટા કરાવ રસુ થયા હતા જે સર્વાનુમતે પાસ થયા હતા. તે કરાવ ઉપર સર ભાલચંદ્ર, સર ઠાકરસી, સર ઇવ્યાદીમ રહીમતુલા, મી. કાદરભાઈ વિગેરે ખાલ્યા હતા. સેર કીરાત્ર શાહે કહેલું કે આ સવાલ ધણે ગંણીર છે. તેણે આશા રતમી હતી કે જે અત્પવાનું કુનીયન સરકારે ક્ષ્યુલ કરેલું તે તા આપશે તે જો આપત તા કંઇ કહેવાપલું ન રહેત. પશુ હવે આખા તવાલ ઉભા થયા છે તે સત્યામહ ઉદવાની ધાસ્તિ છે. (મીટીંગ ભરાઈ તે વેળા સત્યાગ્રહ શરૂ ન**હેા**તું થયું) તેઓ સાહેળ બાલ્યા કે એશિવ્યામાં ત્રમે તે આવે ને કાૈક્ષાનીના દરવાજા એશિઅડવાસીની સામે લાંધ રહે એ વાત લાંબી મુદત ટકે એવી નથી. બીજા બાલનારાએાએ જ્યા વ્યું કે આવા ગર્ભાર સવાલ ઉપર શાંતિથી એાલવું એ મુશ કેલ છે. *જ્યારે* ભરદોને એારતા જેલ જવાની તર્ફ્યારી કરે ત્યા**રે** ધીરજ રાખવાનું બને તેર્લું તે**યાં.** તેથી તસરકારે વિચાર કરવાના જંદર છે, 'બાન્બ કે.નીકલ તે. રિવારટર જણાવે છે કે મીટીંગમાં આ સવાલ ઉપર બહુ ભારે જરસો હતે.

મદરાસમાં મીટીંગ

જેમ અલહાબાદમાં તે મુંખઇમાં મીટી ગાં થઇ છે તેમજ મહાસમાં આપણી ભાગત ગીટીંગ થવાના પ્રભર છાયાઓમા થી જેવામાં આપણી તરફેલ્યુના દેશવ ની દરખાસ્ત એકન, શરીનીવાસ શાસ્ત્રોયારે કરેલી તેને ટેકા મી. તાટેસને આપ્યેર ને તેની ઉપર મીસઝ બેસંટ કે જે તે મીટીંગમાં હાજર હતા તે નીચે પ્રમાણે બાલ્યા :— જ્યાં લગી કાળા ચામડીને કાલાની મામાં કામ દેવામાં આવશે હાં લગી હોંદુસ્તાનમાં જરૂર અશાંતિ રહેશે ને તે બરેલ્બર મલાઈ કેમ અશાંતિનું કારણ હીંદી ઉપર થતા મહા અન્યાય હશે.

મા. ટી. એ:૨ અને હીંદી સવાલ

યુનીયન પાર્લામેંટના સભાસદ યો. ટી. એવર ગઈ તા. ૧૩ મીએ મારિત્સબર્ગમાં પોતાનાં પક્ષના મેળાવડા સન્સુખ ભાષણ કરયું હતું તેમાં હીંદી સવાલ વિષે તેઓ નીચે પ્રમાણે બોલ્યા હતા:—

"બીજી અગતાની બાખત જે બહુ ચીંતા ફેલાવી રહેલ છે તે છમીશ્રેશન રીસ્ટ્રીક્શન ખીલ વિષેતી છે. હું મારા પાતા તરફથી પણ કહું છું કે તે આખા કાયદાથી કંઇ સાર્ થયું નથી, જો ગઈ વેળાની સર્લામેટ વધારે લગાઇ હોત તો તેમાં વધુ સુધારા કરવામાં આવત. પા. ૭ તેા કર હવે રદ થવાજ જોઈયે, અને તેનું એક ખાસ કારણ તાે એ છે કે ખાસ કાળા ક્ષેડ્રા પર કર નાખીને ગારા કાળા વચ્ચે તમાવત રાખવામાં આવે તેથી યુનીયન સરકાર અને હીંદી સરકાર વચ્ચે વાંધા ઉના થાય છે અને હંત્રેશાં તે છે સર કાર વચ્ચે તેથી ખટાશ રહ્યા કરે છે. આપણે જાણીયે છીયે કે એ કર વરસા થયાં નિયમિત રીતે વસલ થતા નથી. ક્યારે ક્યારેક એક્દમ વસુલ કરવામાં આવે છે અને પછી તદન ઢીલું મુક્ષી દેવામાં આવે છે. એટલે તે કર નાસદ થવાજ જોઇયે અને તેની સાથે હોંદી સરકાર સાથે ખટાસ પેક કરવાનું કારણ પણ બધ ચવું જોઇએ. હીં રેએ નાં કડવાશ ઉભી કરવાનું બીન્યું એક કાર્સ્યુ એ છે 🦫 તચ્ચાને વાટ ન હેાવાયી પાસમિંટમાં તેએલના કાઇ પ્રતિ ત્રિ નથી, ત્મતે તેથી ગારા ક્રોકાએ બહુજ ન્યાય ~~હ~~ારેલી રીતે તેઓની સાથે વર્તવું જોઈએ એમ તેએક માગે છે

કમનશીએ એટલું ખરૂં છે કે તાતાલની સુપામ કારટના હમણાના એક ચુકાદાથી હીંદી ઓએક પર બદન પી મકવામાં આવી છે, અને એક એક્સની હીંદી લાગ્ન થયું હૈ તેને પણ બહુ એક્સો લેગ્ન દરાવવામાં આવેલ છે. મન ખાત્રી છે (મી. એક ખેત્રલા) કે તે કાવદા થયા ત્યારે પાર્લામેંટના એવા કરાદા હતાજ નહિ. હું આશા રાખું હું કે તેની પાર્લામેંટમાં એ બાબતની ચાખવડ કરવામાં આવશે. આપદ આ શાકાને ન્યાય આપવાજ જોઈએ. તે હાકા આ મુલક માં આવી વસ્તા છે અને તેઓની વસ્તીમાં એક્સની વસ્તી કરતાં દિવસે દિવસે વધારા થતા જતા હોકા એક લિવસે વધારા થતા જતા હોકા એક લિવસે વધારા થતા જોઈ એજ નહિ. પણ મના મળે એવા હોક તેઓને મળવા જોઈ એજ નહિ. પણ માના મળે એવા હોક તેઓને મળવા જોઈ એજ નહિ. પણ મારા હોક એ તેમની તરા તદન વાજપી રીતે અને ત્યાય ભરેલી રીતે વર્તાવાં જોઈ યે.

લારડ એમ્પટહાલના લેખ

એમ્પાયર રિવ્યુ નામના ઈંગ્લાંકના પ્રસિદ્ધ માસીકમાં લાે• એમ્પટહીલે આપણી સ્થિતિ વિષે ઘણા ગંબીર ક્ષેખ લખ્યા છે. એ ક્ષેખમાં તેવણ સાકેમે આપણી લડતના આખેદુખ ચિતાર આપ્યેક છે તે બતાવી આપ્યું છે કે યુનીયન સરકારે દગા દર્ધા છે તે વડી સરકાર ગાકલ રહી છે. તેમણે ક્ષાેંગ લેન્સડાઉનના તથા હારડ સેલબારનના લડાઇ પહેલાના ભાષણા માંથી કકરા આપી બતાવી આપ્યું છે કે લડાકનાં કારણોમાં આપણેર સવાસ એ એક મુખ્ય કારણ હતું. વળી ક્ષારડ કરનાં લખાણ આપી વ્યતારી અપ્યું છે કે વડી સરકારેપોતે ૧૯૧૦ ની સાલમાં કહેલું તે ઉપર પશુ પાણી કરશું છે. વડી સરકારે કહેલું કે જે કાયદામાં ચાલુ હ્રકા છીનવી હેવા માં આવશે તે કાયદા વડી સરકાર મંજીર નહીં કરે. ચ્યા બધું બતાવીને આ સખી ઉમરાવ કહે છે કે ટૂંચિછ પ્રજા જો આ સવાલમાં વચે નહીં અત્વે તાે ~~ઘણ~~ા માટી નામેશાં ભાગવરી ને માહું રાજ્ય કરવા નાલાયક ગણાશે. ચીનાએ મુબાર તરીખે દાખલ થયા ત્યારે પ્રાત્યથે ભારે તાફાન કરેલું, પણ રાજ્યની રક્ષ્યત—દ્વીદી—ચીના કરતાં પણ ખરાબ હાલત <u>બાગવે છે હારે કંઇ અવાજ નથી થતા એ શરમની વાત</u> છે. સત્યાત્રહ વિષે લખતાં તે સાહેબ જણાવે છે કે હીંદી **કામે ઘણ**ી મુજા ઉઠાવી છે તે વળી ઉઠાવશે તેથી હીંદુસ્તાન માં મહા અશાંતિ ફેલારો. તેઓ સાહેળ માને છે કે તેની જાલ્લમાં એવા એક પણ સવાલ નથા કે જેથી ઢીંદી પ્રજ્તને આ સવાલથી કુખ લાગ્યું છે તેટલું લાગ્યું હાેય અથવા તેટલી લાગ તા ઉરકેરાઅલી હોય.

.. IGNIMICE

કમિટી

આ કમીટીમાં તાં પ્રીવી કાઉનસીલની વકીલાત કરતા મી ભગવાનદીન કુખે સેક્રેટરી નીમાયા છે. તેઓ સાહેળ પાત નાં પત્નિ સાથે ધણી મૃદત થયાં લંડનમાં વસેલા છે. તેમણે જ્યારે વિલાયત હીંદી કેપ્યુટેશન મએલું ત્યારે પ્યદદ કરેલી મી, ગાખલેને માન આપનારી કમીટીના તે સેક્રેટરી હતા. બીજાં જાહેર કામામાં પણ તે ભાગ શીધા કરે છે

વિલાયતમાં જેવા લડતના તાર મળ્યા કે તુરત સ્તના કમીડીયે કારય શરૂ કરયું. હારડ એમ્પરદ્વીલ તથા મે અમવાનદીન ડુખેની સહીઓવાળા હેમ્મ છાપાઓમાં પ્રમટ થયા, તેમાં આપણી બધી ઇજાઓતું વરણન કરયું છે તે કહ્યું છે કે યુનીયન સરકારે ભારે દ્યા કર્યો છે એમાં કંઇ શક નથી

'માની'લ પાસ્ટની ' ટીકા

વળી મેરતીંગ પાસ્ટ ત.મના પ્રખ્યાત રાજદા પત્ર ... મ્યટલીંઢ પાતાનીજ સહીતો લગભમ એ કેલમ જેટલા ઢેખ લખ્યા છે તેમાં વિમત આપીને તે તામદ કહે છે:—ઉપરતી હકિકત જેટલા છે કે આપણે બાયલા થઇ ગયા છીયે. એમ કહેવાય છે કે આપણે અપણા કેલિતીના રાજકારભારમાં વચમાં ન આવી શકીયે. ત્યારે શું આપણે પરરાન્યની વચમાં આવી શકીયે કે પરરાન્ય આપણો રહી

યત ઉપર જુલમ કરે તેં! આપણે લાંખી બેલીમેં ? શું ડ્રાંસ ત્રાંસમાંજ અમારે તે સ્વત ત્ર રાજ્ય હતું હારે આપણે વચમાં નહોતા આવતા : આપણે હમણાજ યુનાઅન સરદારને આપણા લશકરની મદદ કરી તેના કારલારમાં વચે આવ્યા. હવે આપણે દીંદીને વિશે તેઓની ઉપર સખત લખાણ પણ ન કેરી શકીયે એમ કહેલું એ તદન એહુદું છે. આપણી ઉપર તો એવડી કરજ છે કેમકે જ્યારે ડ્રાંસવાલને સ્વરાન્ય આપણે હાર્ર સાથે હીંદીના હક જાળવવાની તક નહીં હીધી, આપણા પ્રજ તરીકના માનને ખાતર તેમજ આપણી વડી સન્તાની વડાકને ખાતર આ અન્યાય અને જુલમ દુર કરવા નાં રસ્તા શાધવાની આપણી કરજ છે.

⁴ **૩લી** ત્યુઝ ⁹ ની ડીકા

ઢારઢ એમ્પટહીલના લખાજુ ઉપર 'ડેઢી ન્યુક' પણી સખત ડીકા કરે છે તે કહે છે કે યુનીઅન સરકાર ખાતાની વરત હુક્યી પાતાની હલકાઇજ બતાવે છે. કુલસમ બીબી જેવી ઓરતને દાખલ થ! ન દેવી ને ઢોદ્રસ્તાન ગએલા ઢીંદીને પાછા આવવા ન દેવા એ તા અન્યાયની સીમા ભાવી મહ્યાય. આવા જુલમથી ઢીંદીને ઇજા થાય છે એટલુંજ નથી પહ્યુ જુલમગરને પછુ જરૂર છજા આમ્યવી પડશે. સભાગહથી વળી ઢીંદુસ્તાનમાં મહા ખળભળાડ જામરા. તેલું કરવામાં યુનીયન રકારને કંઈ પછુ લાભ ઢાય એમ માનવું બહુ મુશ્કેલીની વાન છે

' નાતાલ વિટનેસ 'ના ટીકા

'નાતાલ વીટનેસ' 'હીં/! અસ તાવ' એવા મથાળા નીચે એક બહુ લાંગા અધિપતિના ક્ષેપ લખે છે. તેમાં જણાવે छे के हींदी असम क्षणत ध्रभ तेनी कवायदारी न तासनी Gva छे. ते अभुक्ष ४२ छे है होंही विना नाताबनी भीनी કદી મેદા નહિ ચાત. હોંદી અહિલા પછી તેઓ સ્વતંત્રપણ રવા. તેઓએ જમીતના બાના ડુક્કાની માલીશે કાર કરી अने के घंधा क्षुराभावन हे क्षुंबने सूक्षी म शहे कीवा धधा ते शिक्षकी हाथ क्यों ते से भाग भेलानी महेनतने લીધે. એ ધધાએલ્યા આ દેશને કાયદા વર્ષા છે એમ આપણે (ગારાએલ્લે) ક્લુલ કરેવું એક્ચે. જે ભાજપાદી अने भेदा अभाइ के।अभा नीपन्दवता व इता अध्यवले। केनी क्षेत्रत बध्या आक्री रहेती हती ते आछपाडा करने भेवा हाँदा भेडुतिको नीपन्नव्ये। अने तेंगा ते आपना ભારક્ષાની પાસે ઘણું સસ્તે કાર્ફો શાવ્યા. પણ હીંદી એટલે થી બધાન રહ્યા. તેએન વૈપારમાં પશુ એકા છે અને તેથી તેઓએ વૈમાર હાય કર્યો. હીંદુસ્તાનથી નવા હીંદી પણ વેપાર અરથે આત્રા આ ભવની પહેલી સાવચેતી મી. એસ્ક્રમ્બે આપેર તેણે તે ન્દ્રેંદી માત્રને બધ કરવાનાં પગલાં લીધાં પગ્ર વડી સરકાર ર'ગભેદ વાલા ઢામલે કસુલ કરતી ન હતી તેથી નાતાલના છમાંગ્રેશન કાયના થયા. પછી બીન્ન કાયદાએક થયા, દ્રાંસવાંલમાં એશાયાદીક એક્ટ થયા, તેની સામે સત્યાગ્રહ ચાલ્યું અને એ સત્યાગ્રહનું ગંભીરમાં મભીર પરિણામ તેન એ આવ્યું કે નાતાલમાં ચીરમીડીયા અ.વતા બંધ રહ્યા, જ્યાની માઠી અસર નાતાલના ઉદયે.એ મર કેટલા કામ છે એની પુરી ખબર તા હજી અવિખ્યમાં પડશે. હવે વળી હોંદી કાર્ય લક્ત પાછી શરૂ કરી છે.

નાતાલની સુપ્રોમ કારટે સાદી પ્લયત જે દેશક આપ્યા છે. એ દરાવથી હીદી કામમાં ખુબ ખળભળાટ થવા પામ્પેર છે. અગાઉ હીંદુ કે સુસલમાન ગમે તે ધર્મ પ્રમાણે શાદી થઇ હોય છતાં હોંદી એારતાને આવવાની રન્ન મળતી. હવે સુત્રીમ કારટે દેશવ્યું છે કે આ પ્રમાણે એકજ એક્સ હૈાય તે!પણ તે ન અર્ધી શકે. સ્વભાવિક રીતે આવા દરાવ થી હોંદી ક્રામ કાચવાય. કેમંક જેઓએ અહીં ધર કર્યું છે તેનાથી પશ્ચુ પાતાના ભર્કરી છોકરાને લાવી ન શકાય, એ કોઈ જેવી તેવી વાત તથી. અત્વા કાયદા વાજળી છે કે નહીં એ તકરારમાં અમે ઉતરવા માગતા નથી પણ એટલું તેર ચાકકસ છે કે જયારે હળસી શાકાને એક કરતાં વધારે એારત કરવાની પરવાનગી અહીંના કલ્પદા આપે છે, ત્યારે હીંદી એક એારત પહ્યું ન લાવી શકે એ અયે!અ છે. આ તા એકજ સવાલ છે; પેલ્યુ હીંકોને લગતા આવા કેટલાંક સવાતા છે તેના નિકાલ હું ક મુદલમાં વધા જોઇશે. દરમીયાન હોંદુ સ્તાનમાં ખુબ વ્યશાતિ ચાલે છે અને વડી સરકારથી તે विषे मेरीकर रहेवाय तेम नथी. अनेटक्षे क्रोम काफ्फी रीते સાખીત થાય છે કે ગમે તેટલી મુશ્કેલીઓ આવે છતાં સ્માય ણા રાજકર્તાએ!એ આ સવાક્ષાના ફડચા કરવા ઘટે છે.

મીસીઝ શે**ખ મ**હેતા**ળના કા**ગળ

મીસીઝ શેખ મહેતાએ ફેાક્સરસ્ટ જતી વખતે નીએને કાગળ લખા માકલ્યા હતા.— મારી વહાલી હીંદી ભાઈએ! અને ભાઇયા,

મારં જેલ જવાતું દીલ થયું તેનાં કારણા નીચે મુજબ છે: એક તો હીંદુ, મુસલમાન યા પહેલી, કાકની પછુ શાદી ત્યાં સુધી અહીંની કારડમાં લહી સાડા ન થય ત્યાં સુધી ખરી ન ચહાય; અને અમારી શાદી અમકરા ધરમના કરમાન મુજબ અમારા માલવીચેલ મદરકૃત થઈ, છતાં યુનીઅન સર કાર તેને શાદી ન વહાતાં રાખેલી એકરત તરીકે મણે છે તેમ કેરવ્યું; ત્યારે અમારી ક્રસ્જ છે કે અમારા પાક દીનનું અને મેહલવીચાનું અપમાન સહમ ન કરતાં જેલ જઈ સરકાર ને તેની શતી શહ સુધારવા માટે ક્રજ પહેલી

ખીજી ત્રણ પાઉડતે. રાક્ષાની ટેક્સ નાભુદ કરવા માટે યુની અને સરકારે આપણા માનવતા ગેમ્પાંથે શાહેબને વચન આપેલું. છતાં ન પાળ્યું ને ટેક્સ કામમ સખ્યા તે અપ માન કાને? આપણા હીધે પી. ત્રાખાંથેને. માટે તે ખાતે પણ લક્ત કોવી ને જીલમી ટેક્સમાંથી ગરીખાને છેડાવવા. છતાં જો ભાઇઓ કે બ.ઇયા આવા નાત્રાશી લરેલા કાયદાને નાખે પશે તે આપણી પાક મસજીદાને અને દેવ દેવસ્થાનાને તાળાં લગાડવા પડશે અને ધરમ પ્રશ્નોને રજન આપવી પારી એવે ખારીક વખત આવશે. માટે જે હીંદુસ્તાનનું નાક રાખવું હોય, જન્મભુમીના ફાંકા હોય તે ધરમ ઉપર આસ્લાહ ફતેહ કરશેજ.

આવા અનેક દુખાતા વીચારને લીધે હું આજે માસ ૧૪ વરસના એક્કલું ભગ કરી મારી વહાલી માને અને મારા સાત વરસના વહાલા દીકરાને સાથે લઇ જેલ જ્વાએ જાઉ લું માટે દુવા કરા કે ખુદા પાક મારા હીંદીબાઇઓને અને બાઇએ ને ક્લેદ આપે ને કુલસમ બીબી વગેરેનું રહેવાનું નક્કી હેરે. આપીન વા રચ્છલ આલગીન.

ડરંબન, તા. ૮-૧૦-૧૩,

દા. બાઈ ફાતમા,

લંડતના ખબર

મીસીઝ શેખ મહેતાબ

મી. વક્ષીભાઇ વે.કસરસ્ટથી લખે છે કે મીસીઝ શેખ મહે તાજા, તેમની મા તથા તેમના નીમકહલાલ નાકર એ ત્રસ જુઓ, તા, ૧૭ બીચે ત્રણ મરસની જેસમાં ગયા છે. બીસીઝ મહેતાએ વાકસરસ્ટમાં બહાદુરી બતાવી છે ને ઘણી હિંમત **થી જવાલ આપ્યા છે.** તેનો છોકરી પણ બહાદુર જણાય છે. પૈતાની માં જેલ ગઇ છે છતાં તે હિમતથી રહે છે. આ કેસ વિષે લખતાં મી. બદાત જશાવે છે કે છેાકરાને વારતે ઘણી મહેનત કરી પણ તેને જેમમાં ન લીધા. મીસીલ મહેતાળે ચારજ આરીક્ષમાં આંગમાં આપવા નાપાઢી તેથી પોલીસે દુ.થ પકડી ધકોન માર્ચા તેથી હું પોલીસ પર ગુસ્સે થયેા જેથી તે વધુ કરતા અટક્વા. છેવટે મીસીઝ મહેતાએ આગળા આપ્યા નથી. આ બાબતનુ લખાશ્ અહોંની ક્ષ્મીટી માછસ્રેક પર લખનાર છે

[અમે આ બહેતને મુભારકબાદી આપીયે છીયે. તેમને એક્લાં જણી પાેલીસે દાળ વાપર્યો છે. પશ્ચ તેએક અને બીજા જાત્રુરો કે હોંદી છોરત પણ પોતાનું મામ જાળવવા 🥽 ે હિંમત ધરી શકે તેમ છે. એકાએક ઉદ્ધત અમલદારાતું અપમાન સદ્દત નહીં કરે. એારતાના જેલ જવાયી કામને જે કાયદા થયા છે તે ઘરા તેતુ પરીચ્યામ ભવિષ્યમાં માલુમ પડશે, તેઓ જે દેશ સેવા કરી રહી છે એની કિમત આંકવી મુશ્કેલ પડશે.—અ. 坛 આ.]

કનહાઉસર

उनदाઉसरना सलाप्रहींभी केंग्रीने शेडभरस्ट्रभां ता. १३ ાંએ ત્રણ ત્રણ માસની જેલ મળી તેઓનાં નામ નીચે મુજબ છે 🗀 મેસમ્સ રામરતન મહારાજ, લઇગન અહે મેહન.

ન્યુકાસલમાં

મી. એફરેક્સ લખે છે 🕆 તા.૧૫ માએ અહીં 🕻 ત્યુક્સલ માં) હીંદોની ભારે મોટીંગ થક હતી. તેમાં લગભગ ૨૦૦ હીંદી હાજર હતાં. ંતુરસા ખુખ હતા. મી વ્યાઇ, સીકાત તે ખુરશી આપવામાં આવી હતી. મુખ્ય બોલનારમાં મી નાઈડુ, મી. ધનવાની દ્વાળ, મી. એ. એમ. ઇકરેઇમ, માસીઝ મુરગન, મીસીઝ પી. . નાઇડુ ને મીસીઝ થંખી નાઇડુ હતા પીટીંગમા ત્રણ પાઉડના કરની, લાઇસેન્સની ડા**મી**સ.હ્લની, રાાદીની, આ મુલકમાં જન્મેલાના ક્રૈપ જેવાના હકની વિગેર્પ વાત થઇ હતી. પછી સત્યાત્રહને મદદ કરવાના, મી. કાછ લીઓના કામળને ટેકા દૈવાના તથા નવાં સુધી દાદ ન મળ ~~ત્યાં સુધી લેડલ ચલ~~ાવવાના વ્યતે જેલી ભાઇએ ને બહેનોને મુખારકભાદી આપવાના ઠેરાવ સર્વાતુગતે પસાર થયા હતા

ધીડોંગમાં પ્રમુખ સિવાય બીજા અમલદારા નીચે પ્રમાણે ચુંડાયા હતા. જો. એ. ઇક્રેપ્ટેમ, સેક્રેટરી, ગો. આમદ વાવડા 'ખુજાનચી, ને કમોટીના મેમ્ખરા મી. ડી. ક્ષેંઝરસ. મા. ચેડી, મી. પીક્ષે, મી. કરીમ, મી. ટામી, મી. ખાકી, મી. સુંદ્રેમાન સીંદાત, ને જો. વ્યામદ દાઉછ. કેટલાંક જેલ क्नार तरीहै पातानां नाभ तेक भारींगमां अध्या.

મી. નાર્ડ્યું લખે 🦁 :—તા. ૧૪ માર્ચ અમે રેલવે એરેક ં પર ગયા. એકરતા પહું સાથે હતી. અમેં માણસીને કામ -- ભધ કરવા સમજવવાનું શરૂં કરશું તેવામાં કૈડઈએ ફિટેશન માસ્તરને ખબર કરી ને તો અધારી પાસે આવ્યા ને અમતે પુછવા લાગ્યો. અમે કહ્યું "અમારા ભાઇએકો અ**મે** ત્રશુ પાઉડતા કર નાજુદ ન ચાર ત્યાં લગી ક્રામ બંધ કરવાનુ કર્કુંવા આવ્યા છીચે. તેએ કર્ફ્યું લું લોકામાં હુલડ મનાન વાતું તહેરમત તમારી પર મુક્રીજી, ગ્યાને કહ્યું ભાલે, પચ્યુ અમે કાઇની ઉપર દાખ ચલાવતા નથી, જેને કામે જવ્ હોય તૈને વૈાકતા નથી. સલાહ તેા જરૂર આપસું. આગ મી. ભવાની દયાળ, મી. રામ તારાણ ને મને પકડવા. એાર તેઃએ પકડાવાને સાર્ ખુબ 🕽 મહેનત કરી. તેઓ આપણા લોકાને કામ ભધ કરવાતું પાકારીને કહેતા હતાં. પાલીસને પણ કહ્યું કે જેમ મરદા સલાહ અંતર્પ છે તેમ અમે પણ વ્યાપીએ છીએ. અમને કેમ પકાતા નથી. પર્સ પોલીસ તા અમને ત્રણતે લઇને ચાંકર્તા થયા. અમે રાત જેલમાં ત્રાળી. ક્રાેટર્ડી ચાેખી પણ માટડવાળી હતી. પછી બીજે દહાડે સવારે અમને માછસોટ પાસે ખડા કર્યાં. જેવા જવાળ ઉપર આપ્યા હતા તેવાજ માછએટને આપ્યા. તેણે ક્ષાકા ને ઉસ્કેરવાતું તહેામત રદ કરશું ને પાલીસને કહ્યું કે અમારી ધર ળીજો ચારજ લાવવા જોઇએ. તે ઉપરથી રૈલવેની જમીન પંર વગર સ્જાએ જવાનું તહેંામત સુક્યું મેં કહ્યું વ્યમે હીંદીના તાતરાએલા ભાં ગયા હતા. પશ્ચ હીંદી વગર રજાએ જાય છે તેમજ અમે ગયા. છતાં માછ સ્ત્રેટ પાત્ર કે તા દંડ અમારા ત્રે સ્ત્રેતા કર્યો તે પેઇસા માગ્યા. મેં કહ્યું અમારી પાસે કંઇ નથી ને અમે આપવાના પહા તથી. માજર્સિટ તે પરથી અમર્ને કહ્યું " ચાલ્યા ન્તચ્ચા. હું મારા<mark>યી</mark> વસુલ થશે તે**ા દંડ વસુલ કરીશ." પછી અમે** એક કાલસાની ખાણમાં ગયા. ત્યાં છત્રિસ માણસા છે. તે એકએ બધાએ કામ છેંડવાનું ક્ષ્યુલ કરતુ છે. જે તેએક કામ છેપ્ડરી ને પકડાશે નહીં તેં। તેંગ્રાને લઇને અમેં બીજી ખાણમાં જઇશું. ત્યાં ૪૦૦ માણસા છે. તેઓને પણ મ જાવશું. તેંમોનું લક્ષ્ણ પેત્રમણ આપણે કરવું પડશે એ**વા** સભાવ છે.

મો. ને મીસીઝ હેઝરસ અમારી ભારે બરદાસ કરે છે. મીસીઝ લેઝરસ રાત્ દહાડા અમારી ઉપર સુકાય છે. આપણી એારતા અમારી સાથે બટક્યા કરે છે ને ખૂબ મહે નત કરી રહેલ છે.

-મુક્સલથી મી. ઇક્રેઇમ તા. ૧૬ મીએ લખે છે કે:— ર્મી. કૈલનએક ડરબનથી આવતી ગાડીમાં ખપાર બે વાર્ચ આવી પહેરિયા હતા. તરતજ માસ મોટીંગ બાલાવવામાં <u>અાવી. આશરે ૭૦ માણસેરએ દાજરી આપી હતી. મી.</u> કેલનએક પા. ૭ ના કર વિષે સમજ પાડી. તેમણે શ્રીકાને મજબ્રુત રહેવા સલાદ્વ આપી હતી. ગઇ કાલે પણ એક માસ મીટીંગ ફેરલી કાલીયરીમાં ભરી હતી. તેને પરિછામે બીજે દિવસે ૭૮ ઢોંદીએ ઢડતાલ પાડી ઢતી - તેમાંના ૪ જ્યુને પકડવામાં આવ્યા એ તેઓને બધે હકતાની સખ્ત મનુરીની જેલ આપવામાં આવી હતી.

શુક્રવારે મામક્ષા ધાર્યા કરતાં વધી ગયા હતો, અને બધાં કામને પહે.ચી વળવા મદદની જરૂર પડવાથી એકદમ *મી.* પાલાક ન્યુકેસલ જવા ઉપડી ગયા દ્રતા. તેઓ શનીવારે સવારે ર્સા પહેંાંચ્યા અને તરતજ કાર્મ શરૂ કરવું. માછ જેટની અને કાલસાની ખાણાના મેનેજરાની મુલાકાત કરી. તેએકોને ખાત્રી આપી કે હીંદીએક તેક્ષાન મચાત્રેલી માગતા નર્યા, હોંદી કામદારાને હડતાળ પહેલાનું સમજાવવામાં જંબર દસ્તી વાપરવામાં જ્યાવતી નથી, પા ૭ ના કરે રંદ કરવાની

વચન સરકાર ન આપે ત્યાં સુધી કામે નહીં મહવાનું બધે દેકાપુે હીંદીઓને સમજાવવામાં આવશે, અને કરતા ર વાલ પતી જાય તે પછી તેએ.તે બીજી લકતમાં સામેલ રહેવાનું નહીં કહેવામાં આવે. ગી. પાલાક એમ પણ સમજ પાડી કે નાતાલના કેટલાક પ્લેંટરા તે કર રદ કરવાની વિરદ્ધ હોવા થી આ પગલું હેવાની ક્રજ પડી છે. ગી. પાલાકના પહેાથી વળવાથી ત્યાંની હિલચાલને વધારે જોર મળ્યું છે. ગેરાઓમાં જે ખળભળાટ પેદા થયેં! હતો તે ઘણું દરજજે શાંત પડ્યાં છે. આ હિલચાલ ઉપડી કે તરતજ આગેવાના વિષે મધ્યી અફવાઓ ફેલાક રહી હતી. પણ હવે ખરી હકી કતથી વાંકક થયા પછી ગારાઓનાં મન શાંત થયાં છે બીજી કેલીયરીના હોંદી કામકારોએ પણ કામ છેડ્યું છે. બહાદુર એરતો જ્યાં જ્યાં પહોંચે છે ત્યાં ત્યાં ખુબ અસર થાય છે, માધ્યુસો તેઓની શિખામણ કંઇ પણ ચરચા કર્યાં વિના માની હ્યાં છે.

તા. ૧૭ મી, શુકરવાર,

મી. ઇક્**રેઈ મ લ**ખે છે કેઃ—મેસર્સ નાઇડુ, કેલનબેક, અને અને બીજા આઠ હડવાળ પાડવારા હીંદીઓ સાજન. ૮ વાગ્યાની ગાડીએ બેલનગેચ જવા ઉપડી ગયા. ડીટેક્ટીવાને તેઓના કરાદાની ખબર પડી ગઇ હતી, તેઓએ સાના **ગારા**ટ ચેતવી દીધા હતા. આ બહાદુર ટાળીને મજુરાતા વાડામાં જતા અટકાવવામાં આવ્યા હતા. વાડાના ઉપરી ગારાએ મી. નાકકુ તે મી. કેલનબેક સાથે ખુબ વાત કરી. તેએ હીંદીએં! તરફ દિલસાેજ ખતાવી અને બીજે દિવસે વધારે વાત[ા]ત કરવાની ઇચ્છા જણાવી. મી. નાઇડુએ તેને મળવાની ગાંદવજુ કરી અને બધા રાતે સાડા ભારતી ગાડીયે માછા ન્યુકેસલ આવ્યા, તેજ રાતે ખીજા દૃ૦ હોંદીએપએ હાતાળ પાડી. બીજે દિવસે મી. નાઇડુને જે ગેણની મુલા કાત કરવાની હતી તે સાંજ મળ્યાે. તેણે કહ્યું કે જનરલ <u>બાેથા અને સર થામસ વાેટસ અંત્રે આલ્વાના છે તેની મુલા</u> કાત ખાણોના ઉપરી ક્ષેત્રા માગે છે અને આ સવાલના ફેંસલા લાવવા તેઓ ઇચ્છા રાખે છે. દરમિયાન પાતાના હીંદી કામદારાતે કામ છોડવાનું ન સમજાવવામાં આવે એવી ઇચ્છા તેણે બતાવી. અત્રેતા હરરાછ કરતાર ગારાએ સત્યા મહીઓ તરફ બહુ દિલસોજી બતાવી હતી અને જો હીંદીએ। **ચ્યાઝ રહે તે**! પૈસાની મદદ આપવાના ઇરાદા પણ બતાવ્યા हते।

ફરલી કેલ્લિયરીમાંથી ૧૩ માણસોને રજાવગર કામ છોડવા ની ક્સુર માટે લખે માસની સંખત મજુરીની જેલ થઇ છે તેઓનાં નામ નીચે મુજબ છે:—મૃનસામી, ચીનાપા, વેલુ ગાર્વોકર, પારલીયા, કેશવ નાઇકુ, રાજી, ભગવતી, મુશુડુ, થાવાસા, મારીયાન્યુ, મુનસામી, રેડાઈ અને અલાસામી

કમર્સાયલ હેાટેલના ૫ વેટરા ખબે માસની સખત જેલમાં ગયા તેઓના નામ: સી. વી. અથુ, આઇ. ટી. જોન, આર. પાલ અને નાગાપન.

કેલ્ટેજ હેલ્પીટલના ૩ નેલકરા ખળે માસની જેલમાં છે તેઓના નામ : આર. ડી. સુનસામી, જે. બેનજામીન, અને ભાર. ક્કીરા.

મી. તાઇડુ, ઠ્રાંસવાલની બહાદુર એક્ટરેતા અને મરદા કાર્સે (સનિવાર) બીજ ખાણા પર જવાના છે. દરમીલાન ભાજે બાઈએ! ફેરી ફરવા નિકળ્યા હતા, ને પંકડાવા તા મુખ અક્ષ્મક કર્યો. કેટલાક સ્ટેકલ લાળાએ ફરિયાદ પણ કરી કે આ ક્ષેત્રિક વેપારને હરકત કરે છે. પણ ક્રાન્સટેબર્સ જવાબ અત્રપ્યા કે જેલમાં સારગ તથી

તા. ૧૮ મી, શનીવાર

મી. ઇક્રેરેઈમ લખે છે કે :--મી. પેલાક ભાજે સવારે આવી પહેાંચ્યા. સાંજે એક ગાસ મીટીંગ ભરી દેાલ મીકાર ભરાઈ ગયા હતા. મા. આઇ. સીદાત ખુરશી પર હતા. મી. નાર્દ્ધએ જયાવ્યું કે ૨૧ સત્યાપ્રદીએ! અત્યારે ન્યુક્સલ ની જેલમાં છે અને ૧૫ જણા ભપોરતો બે વાગ્યા (ી ટ્રેનમાં ફેક્સરસ્ટ જવા ઉપડી ચુક્યા છે. મી. પાેલાકે પાેેેેનાના ભાષસુમાં જસાવ્યું કે ગી. ગાખક્ષના બાલાવવાથી પેત્તે ઈંગ લાંડ ગયેલ ત્યાં ક્ષારક એમ્પટકીલ અને બીજા ઉમરાવાની મુલાકાત પાતે કરી હતો. તેઓ બધા આ સવાલના નિવેડા લાવવા મહેનત કરી રહ્યા છે, પણ તેઓની મદદના આધાર અતપણા પોતાના ભેર પર છે. પછી તેમણે હોંદી માત્રણી એ શું છે તે વિસ્તારથી સમજ પાડી. અને પછી હાજરી નાને કહ્યું કે ઢીંદી બાનુઓએ જેલમાં પ**ઢેં!મી**ને દકા મેળવ વાના રસ્તા ખુલ્લા કર્યા છે. કેટલીક બાકએા જેલમાં જવા મધી રહી છે પણ પાતાની સુરાદમાં ફાવી શકી નથી. અત યારે જોહાનીસ્બરગ, ફાકસરસ્ટ, ન્યુકેસલ, પીટરમારિત્સબરગ અને ડરબનની જેલામાં સત્યાત્રહીએ। કેદ ભાગવી રહ્યા છે

પછી ચી. પેલાંક કેટલાંક ગીરમીટીયા હાજરીનાને પુષ્કયું કે તેઓ ગીરમીટમાંથી હુટશે ત્યારે તેઓને, તેઓની ઓરતાને અને ઉમરે પહોંચેલા બાળકાને દરેકને વરસા વરસ પા. ક ના કર શરવા પડશે તેની ખબર છે? ક્લોકાએ જવાબ આપ્યા કે નથી. પાર્શું તેઓને પુષ્કયું કે એ કર તેઓ ન ભરે તા કરી ગીરમીટમાં જેડાવું એઇએ અથવા જેલમાં જવું જોઇએ એ ખબર છે કે તેઓને પછી તેમણે તેમણે પુષ્કયું કે આવા કર આપવાનું તમેર કસુલ કરશા. જવાબ : નહીંજ.

પછી મી. પેલાક મી. ગાખલે તરફથી તેમને મળેલા કેવલની હ્રષ્ટાક્ત કહી. તેમાં જણાવેલું હતું કે દક્ષિણ આક્ રિકાના સવાલમાં લહત લેવા માટે એક સાસાયટી સ્થાપવામાં આવી છે

મી. પેલાકનું ભાષણ દીંદી અને તાંમીલમાં સમન્તવવામાં આવેલ અને પછી જેલ જનારાઓની પાછળનાની સભાળ રાખવા એક કમિટી નીમાઇ (આ ફમિટીનાં નામ અગાઉ અપાઇ ગયાં છે. અ. ઇ. ઓ.)

તા ૧૯ મી સ્વીવાર.

મી ઈફરેઇમ લખે છે કે:—અત્રેના એક મુખ્ય વૈપારી દારકાસીએ હડતાળ પાડનાસ તે જેલ જનારા ઉપરતી પૈતા ની બધી ઉધારી જતી કરી છે. કેરલી અતે એકનગીએ કેલીયરીના હીંદી મમુરે કામે નથી અલ્યા અને ન્યુકેસલ કેલીયરીના હીંદી મમુરે કામે નથી અલ્યા અને ન્યુકેસલ કેલીયરીના માણસા પણ તુરતમાં હડતાળ પાડે એવી વડા છે. હાલ પાપ ૧૦૦ માણસ હડતાળ પર હેલાતા સંભવ છે અને ૨૪ કલાકમાં સંખ્યા ૨૦૦૦ ની શ્વાની વક્કી છે. બેલનએચના મન્દુરા મામલાથી વાકેફ થવા ટાળાબંધ આવ્યા હતા. મી. લેઝરસના ઘર આગળ ૩૦૦ માણસોને ખવડાવ વાની સગવડ કરી રાખી હતી ત્યાં લઇ જઇ બધાને ખત્યાનું આપ્યું, અને પછી તરતજ સભા ભરી હતી. થી. આઇ. સીદાત ખુરશીપર હતા. મી. પેલા લક્કી હતી. થી. આઇ. સીદાત ખુરશીપર હતા. મી. પેલા લેઇ જઇ એકને એવા એડા અલ્લ કર નાસુદ કરાવવા મદદ કરવી જોઇએ એવા

કરાવ પસાર થયેં સભામાં ભારે જુરસા જામેકા હતા, અને જ્યારે મી. થંખી નાઇડ બહાદુર ખાઈએક સાથે કન હાઉઝરથી સભામાં આવી પહેંકમાં અને લાંના ખાણીલાએક પણ લકતમાં સામેલ થયા છે એવક ખબર આપ્યા ત્યારે જુરસાની હદ રહી નહોતી.

મી. નાઇકુ અને તેના સાથાઓ ગઇ રાત્રે . • ઉઝર ઉપતી ગયા હતા. મી. જોસફ એન્ક્રનીને ત્યાં તેમત. ૧.૫ કાર મળ્યા હતા. મી. શેખ ઉમરના પ્રમુખપા ! મે એક કમિકી સ્થપાઇ હતી. અને બીજે દિવસ સવારે જેલ સભા ભરાણી તેમાં મી. નાઇકુએ મામલાનું વરણન કર્યું હતું. સભામાં માણસા વધતા ગયા હતા અને છેવ∠ સંખ્ય એક હજાર સુધી પહેા•ા હતી. બધાએ કર નાસુદ ન થાય ત્યાં સુધી કામ પર ન ચડવાતા કરાવ જાહેર કર્યો હતા

ગી. ઇક્રેરેઇમ આગળ ચાલતાં જસ્યાવે છે કે: કેટલાક ગારાઓ આપણા આ પગલું તદન પસંદ કરતા નથી છતાં તેમાંના લહ્યુપ્પરા માને છે કે આપહ્યુતે દાદ મેળવવાના ખીજો એક રસ્તો રહ્યા નથી. તેમ હતાં દરેક ગારા ક્રબુલ કરે કે કે યા. હતા કર નાલુદ થવાજ જોડાયે

પ્રેાટેક્ટર એક ઇડીયન ઇમિમંટસના પ્રતિનિધિ મી, કર્નીંગ અજે આવી પહેંચ્યા છે. એવા ખબર બલ્યા છે કે ખાણે ના મેનેજરાનું કેપ્યુટેશન આ બાબતમાં જનરલ બાેધાની મુલાકાતે શરૂવાર સાજે ગયું હતું. અને પ્રધાન સાહેબ આ મામલા વિષે પાતાના કારભારીએક સાથે તારથી મતલત ચલાવી રહ્યા છે.

જેલ જનારાઓના કુટું ખતું ભરાષ્ટ્ર ધાપણ કરવા જાહેર કૃષ્ણામાંથી થાય છે અને તેઓની માવજતમાં દ્રાંસવાલની ભહાદુર બાઇઓ રાકાયેલી છે વખત જતા ઘણાં માણુસોને નિભાવા પડશે એવું જણાવવામાં આવે છે

જે ખાણામાં હડનાળ મડી છે ત્યાં પાણી જાજરૂ વગેરેતુ કામ જારી રહે એવા બદાબસ્ત કરવામાં અ.વે છે.

ડર**બનથી**

મી. ગુંધી તા. ૧૯ મીએ મેઈન શાઇન તરફ ઉપડી ગયા હતા અને તેમની સાથે નીચેના હોંદીએા સત્યાપ્રહની લડતમાં ખેડાવા સામેલ થઇ ગયા હતા :—મેસરસ એન. દુખી, એમ. આર. પીકો, એન્ટની સાળસ્ટન, પાપા, અને રામકૃષ્યન

તાં ક્ષેતિયલ ભારત ઈડિયન એસોસાએશનના સેક્રેટરી લખે એ કે તા. ૧૬ મીની રાતે આ મંડળની સભા મળી હતી અને હેાલ ખોચોખીચ અરાયા હતા. તેમાં મી. ગાંધીનાં પગલાને સધળી રીતે ટેકા આપવતમાં આવ્યેક હતા. અને સત્યામહની લડત તરફ પસંદગી બતાવવામાં આવી હતી.

જો**હાનીસ**ભરગ

તા. ૧૩ મામે પાટી દાર મંડળના પ્રમુખ મી, જવણું પ્રેમ જ પટેલ, મી, માવજ પ્રેમજ, (ઉપપ્રમુખ) મી. કુંવરજ દુલ્લભભાઇ, મી. દ્વાળભાઇ પરસ્તુ, મી. જીવસુંજ દેવજ, મી. મારાર શનજ, મી. પરસું અસ્યુપ્ભાઇ, મી. પી. કે. નાઇડુ, મી. કુપુસામી, મી. નારસુસામી, અને મી. કૃપ્સાસામી એટલા ભાઇ એ દેવ દ્વાની તા માડી. લખ્યે ઠેકાએ લખ્યા. એક ગારા વેપારીની દુકાન પાસે પસું માલ વેચ્યો, તે વેપારી પાસે રાત્ર ખવડાવી, તો મહ્યું ન પકડ્યા. હીટેક્ટીન વિગેરે પસું જોઇ હસીને વાલ્યા મારા જેવેટ લાઇ સેન્સીંગ ઇન્સપેક્ટર પાસે મયા. તે સ્થેપસા

કહ્યું અમને ખાસ મનાઇ આવી છે કે અમારે કેઇ પણ હોંદીને હાલ લાઇસેન્સ બલ્યન ન પકડવા. આ લઇ એક નિરાશ થઇ રહ્યા છે ને હવે પકડાવાનાં બીજાં સાધના શાધા રહ્યા છે.

મી. કેલનબેક આવી પહોંચ્યા

મી, કેલનબેક ડરબનથી શુક્રવારે આવી પહોંચ્યા હતા. ગપાવાળાઓને તરતજ તેમની કલાકાન લીધી હતી. ન્યુ કેસલના જંગ વિધે મી, કેલનએક જણાવ્યું હતું કે ફીંદી મળુરે.ને લડતમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા છે તે માત્ર પા ક નો કરતી બાબતમાંજ. જો સરકાર તે કર રદ કરવાનું વચન આપશે તે બીજી બાબતો માટે લડવા તેઓને સમ પવામાં નહીં આવે

હીંહી મજુરાતે પાછા રાખવા પડશે

જેહાનીસ્બરમના તા. ૧૮ મીના ખાસ તારમાં પ્રશ્નાવેલું છે . હીંદી મજુરા જે હડતાળ પાડી રહ્યા છે તેની જમાયે ગાર, મજુરા રાખવાના વિચાર શેબર પક્ષના આગેવાના સાંખ્યા નહીં. હીંદીએકને પાછા કામે રાખવાજ પડશે એવા મત તેઓ દર્શવે છે. ગારા મજુરા હીંદીએ જેટલી સસ્તી રાજીએ કામ કરી શકેજ નહીં એમ તેઓ કહે છે. ગળા આગેવાલ એવું જશાવે છે કે હીંદી મજુરા હડા ૧ પાડીને પાતાની હતા કે

रीनी भइड

ફેરી કરીતે જેલ જવા બહાર પહેલા હોંદીએકને વેપારી વરગ છુટથી માલ પુરા માડે છે અને ફેરી કરતાં નૈંં હતે ક્રાઈ પકડતું નહીં હેહાથી તેએ ખરી કેં 'રે ક જે ઉપજ અ.વે છે તે સત્યાગ્રહ ફૂંડમાં જય

क्षुरया

મી. મેડ, મી. પ્રાગજ દેર િ, મી. મધ્યુલિલ ગાંધી તેના સત્યીઓ મળાને કશ ર ામહીઓ ગયે શુકરવારે છુટ્યા હતા. તેઓ જણાવે છે કે તકમ પાવડાનું કામ તેઓની પાસે કસવવામાં આવતું હતું, જો કે સત્યામહ તરીકે જેલમાં જઇ ગમે તે દુઃખ સહન કરના તેઓએ નિશ્વય કરેલા હોતા થી તે વિષે તેઓ કરીયાદ કરતા નથી. પણ સત્યામહીએએ કંઇણ કામ આપી કરી જેલમાં આવવાનું મન ન કરે એનુ જો સરકારે ધારયું હોય તો તે ભૂલ કરે છે.

તા. ૧૬ માંએ મી. મેઢ અને તેના નવ સાયીઓતે રજ જેશન સર્ટીપીકેટ નહીં ધતાવવાના લાંઢ માટે હાથ કડી પહે રાવી મી. જેરડન સન્મુખ 'ખડા કરતામાં આવ્યા હતા. પણ પ્રીટે.રીયાથી મળેલી સુચનાને લે.વ નર્આનીપરનું નહેામત પાધું ખેચી હૈવામાં આવ્યું હતું. પી. રરજું નરસું અને લીલી મેરગનની જેલ તા. ૧૪ મીએ પુરી થઇ હતી. પણ સર્ટીપીકેટ નહીં બનાવવા વિષેતા કેસ ચાલતાં સુધી તેઓએ પોલીસને કબજે રહેવાનું પસંદ કર્યું હતું.

આ ડુકડી જ્યાને છે કે તેઓને ઘી હુછ આપવામાં આવતું ન હોતું. જેલના વડાને અરહ કંતની માગણી કરી ત્યારે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ આડે આવ્યા દ્રતા. માછરડ્ડેટ પાસે ક્રીયદ કરતાં તેએ લખાલ કરવા જ્યાન્યું ત્યારે પણ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ વચમાં પડ્યા અને કહ્યું કે ઘી ન મળવાથી ત્રણ માસના જેલીઓનું વજન ઘટેલું નથી તેથી તે લખશે કે ઘી આપવાની જરૂર નથી. કે તેએ એમ માણ કીન કરી કે જે એ હોકાને ઘી જોઇએ તા જેલમાં ને આવે. અને કહ્યું કે મારે દારૂ જોઇએ તે જેલમાં હોઈ ત્યું સુધી ન

મળે. આ સાહબ બુલી જતા લાગે છે કે દારૂ માત્ર વ્યસત ની મીજ છે અને તે બીન જરૂરી છે ને ઘી કે કાઇ જાન ની ચરબી શરીરને જરૂરની વસ્તુ છે

હમીદીયા હ સ્લામીક સાસાયટી

સાસાવતીની મીટીંગ ગયા કર્યતારે બધારે હુમાદોયાહોલમાં ભરાઈ હતી હોલ ખીચોખીય ભરાયો હતો અને જન્દલ સ્મદનો મુસલમાની લગ્ન વિષે જે અપમાનકારક ટીફા કરી હતી તે સામે સભાએ સખ્ત વાંધા દર્શાવનારા કરાર પસાર કર્યો હતો. સલામાં બહુ શસ્સો ફેલાયો હુતા. તેના હેવાલ આ વેળા જગ્યાની તંગીને લીધે છાપી શકાયો નથી.

છેલ્લા પાથાર

તા. ૨૦૧ સામવારે

ન્કુકેસલ કેકમ્પ્લીયન અને ડરબન નૈવીગેશન કેક્લીયરીના દાંદી મજુરા કામે ચડવા નથી. બધા મળી આશરે ૨૦૦૦ માહ્યુમા આજ સુધી હડતાહમાં સામેલ શર્દ ચુક્યા છે

મી. સાંધી અત્રેથી પસાર થઈ જોહાનીસબર્ગમાં ગે.સ મિત્રાની સભામાં હાજર રહેવા ઉપડી ગયા છે

આખરે પકડાઇ

đŧ. २1, सग्राणवार ડાસવાલની અમીમારે બહાદુર એારતા અરખરે મકાઇ તેમના ઉપર વ્યારાય જહીં તહીં કામધંધા વિના ભટકવાના અને સકદાર વર્તહ્યુકના (વેશ્વન્સી એક્ટ મુજબ) મુકવામાં મ્માબ્યેા હતા. ભાઇ એમએ ક્રસુલ કર<u>્યું</u> કે પાતે દ્રોસવાલયી ન્યુકેસલ આવેલ છે અને સરતાર પા. ક ના કર રા કરળા તું વચન ન વ્યાયે હ્યાં સુધી કામ પર ન મહત્રાની સલાહ याते आपे छे ते तेमां कणशहरती वापस्वामां आवती नशी. ખીજી કાંઇ પણ હકીકત આપવાની તા પાડી. તેઓને પા. પ તો દંડ અથવા ત્રસુ માસની સખ્ત કેદની સભ્ય થઈ. वर्षाक्षे हर्षथी केंस्र स्विकारी अने केंस्र कवाने। भेरतांना ભારે પ્રવાસ આ ખરે સફળ થયા માન્યેર, કાયદાની ભારેમાં ભાજે સન્ત તેઓને થઇ છે, મી. પોલાક માત્ર કેસ જોવા દાજર હતા માછભ્રદ્રેઢ તેમને વિષે અપમાન ભરેલી રીતે ટીકા કરી હતી અને કહ્યું કે હડવાળ પાળનાસંએા પાઝળથી કરી બેસે ને તેઓના પર બદલા વાળે એવી પોતે આશા રાખે છે. માછસ્ટ્રેટની આવી કાવી ડીકાંથી સ્થાનિક દ્વીદી भाभां भव शस्त्री हैवाया छे. भाष्ट्रणाज केत करता દક્ષિણ અહિકાના હીંદીઓને માં દેશા માકક્યા છે કે તેઓના ફાખલા પરથી જીત મળે નહિ ત્યાં મુધી લાત મલાવી રાખ વાતુ જોર કામમાં આવે એવી આશા તેઓ રાખે છે.

આ આઇએલા નામ તીએ મુજબ છે: મીસીર, લવાની દયાળ, મીસીસ થળી નાઇકુ, મીસીસ એન. પીઢી, મીસીસ કે. એમ, પીઢી, મીસીસ એ, પી. તાઇકુ, મીસીસ પી. કે નાઇકુ, મીસીસ કે. ા પીઢી, સીસીસ એમ. એસ, પીઢી, મીસીસ એમ. પીઢી, અતે નીસીસ એમ. પીઢી, અતે નીસીસ એમ. પીઢી, અતે નીસીસ એમ. બી. પીઢી, અતે છે ભાળકા

કેપરાઉનથા ની પ્રાપછ લલુવ્યાં, ટેમાર સલામહના કાળામાં પ/- મામ્યતા લખ છે કું —સત્વામદે, વે,હ,એ, એ આર લેલા દેશ ભાધવાના કલ્યાણ કરવાના અને માત્રુભુમાનું નાક સાચવવાના માહાન ક્ષુદ્ધમાં, તેમને જય મળે એવું અંતરકરાયુરવક અચ્છું છું અને આલ્ડ રાજ દેશ જતાં મારા તરકથી પશ્ચીજ રોક મકદના કૃતા અ

પરત્યુરણ

ગી. પૈહાક જોહાનીસભરત હતા ત્યારે ફ્રીમરલી પછ્યું જઈ આવ્યા હતા. ત્યાં જાહેર મીટીંગ કરેલી તે સત્યામહ વિષે દરાવેદ પસાર થએલા. વળો મી. પોલ્હાકે 'કાયમ'ક શીલ્ક એક વરટાઇક્રર ' તે ઇન્ટિરવ્યું આપેલું તેમાં તે છાપાયે પોલ્ફાળે કેદલમ રાક્યાં છે તે સવાલતે મહત્વ આપ્યું છે.

बींहुस्तानथी भावेबा छापापरथी कोवासा भावे छ हे भदासता 'ई-दीयन रीट्यू' मां पक्ष बात ६पर सी. पेखाइती बाजी बेंच छे केणं हरेड आयत ६पर तेमह्ये पुण्डण बजेबुं छे.

ત્યુકેસલથી રતર તા. ૧૭ મીએ જચ્ચાવે છે કે મી. ગાંધી ' હીંદીએતને હતાળ પાડવાનું સમજવનું સર કરયું છે તે યી ભાંતી હોતેલા વેક્ટર વિનાની શક પડી છે. પ્યાણામું પાયુ કથ્યા હીંદી મહ્યુકેએ હતાળ પાઢી છે અને કારર તથા બેતા મહ્યુકાથી તેઓની જગ્યા પુરવામાં આવે છે. કામ છોડતારા હીંદીઓતે કરી રાખવામાં નહીંજ આવે એવું ગારા એમ્પલેત્વરોએ જચ્ચાવ્યું છે. જત્તરન બાયા આવનાર છે તે તી સગવડ જાળવા હોતેશામાં વેટર તરીકે કામ કરવા લાલે તી સગવડ જાળવા હોતેશામાં વેટર તરીકે કામ કરવા લાલે વેલા વાતના મળ્યું છે. મી. ગાંધી આ હિલામાલ માથે ફેલા વાતના મળતા કરી રહેલ છે મણ હીંદી મજુરાતે પાછા કામ નહીં રાખવામાં નવે એ એતવાણીથી તે હિલચાલ ન બારફમ નહીં પકડે એવા સંભવ છે

તા. સતરમીએ લંડનથી ફટર જણાવે છે કે જનરલ પીસર હિંદી સવાલ ત્રિયે વડી સરકાર સાથે મસલત ચલાવી રહ્યા છે. ફટર કહે છે ક મસલતની હકાંકન બહાર પાડ્રમામાં આવેલ નથી છતાં એવું જલ્ફાલ છે કે આ મવાલમાં હોંદી સરકાર કોઇ રીતે વચ્ચમાં મકશે તે યુનિયન સરકાર નહીં સાંખે વડી સરકારને જાણવતામાં આવ્યું છે કે કાવદામાં ફેરફાર ચવાનો કંઇ પણ સંભવ નથી, પણ તેના અમલ એવા રીતે થઇ શકશે કે જેથી હોંદીઓની કેટલીક સાંગણી એા સંતાયી શકાય. છતાં જ્યાં સુધી સલાયહ ચલાવવામાં આવશે લાં સુધી હોંદીઓને એટલું પણ મળવાનું નથી.

પીશર સાહેળે ફટરના પ્રતિનિધિની હલાકાત વેળા કહ્યું હતું કે ઇસીમેશન કાયદામાં વજીક ભરેલી રીતે ફેરફાર કરવા માં આવે એ અસંભવિત છે. દિલાજ અહિકાના ઘણા ઢ્રાફા તે કાયદા હજા વધારે સખન શાય એલું ઇચ્છે છે, સરફાર કાવદા એમને એમ રહેવા દૂધ ને તેના અમહ કરવામાં હીદી એમને એમ રહેવા દૂધ ને તેના અમહ કરવામાં હીદી એમને રાહત મળે નેલું કરવા ખુશી છે. પણ ગારા સોકા ના મ ે વચ્ચ પણ સરકારને કરવા રહેશ છે એટલે હીદી નામ કે અપણીએમ સાવચેતીથી અમે મધ્યમસર રહીને કરવાની છે, જો હીદીઓ કાવદેશ સહિત લાત છાડી દેવ અને જે છેટ મળી શકે તેથી સંતાય મામે તે વિવેશ આપી શકે તેમ છે

તા. ૧૪ મીએ ફટર જણાવે છે કે જોડીયા સંસ્થાનામાં, રજપુતાન માં અને મધ્ય હોંદુસ્તાનમાં અ ખરતે તરસહબીલ કુલ નહી પડવાથી શિયાળું પાક નિષ્ફળ જેશે, અને તેથી ઉંચી શની હશીઅતને પહેંગી વળવા સરકારે કે, ૩૦ લાખ જીડીયા પ્રાંતાને અકપવાનું મૃજ્યુર કરવું છે.

તા, ૧૫ માર્ચ વિધેનાથી ૧૬૨ જસ્તાને છે કે પુરવ મેસી દાતીયામાં ક્રમાનથી આગળ મોક અને વકી વસ્ત્રો પ્યત્પાર

લડાઇ થઈ હતી અને શ્રીકે તુકીને પાછા હડાવી કેાંજીમ્બંકેન્સ સર કરકું હતું. ખીત તારમાં જ્યાવેલું છે કે ગ્રીકના દરી યાર્ક દુમલાના ભ્રયને લીધે તુર્કીએ કારડનલ્સની સામૃદધુનીન હાલ ખધ કરેલ છે. હમેશાં માત્ર ખેજ કલાક તેને ઉઘાડી રાખવામાં આવે છે, અને પ્રીસ જે લડાઇ કરતું તુરતમાં નહીં અટક તાે કાન્સ્ટાંટીનાપલમાંથા લોક પ્રન્તને કારી મુક વામાં આવશે એમ માનવામાં આવે છે

તા. ૧૬ મીએ કુટર જબ્યું છે 🖫 કાનપુરની મરજીદની ભાગ તોડી નાખવાયી ગઇ તા. ૩ છ આગરને જે હુલ્લડ થયું હતું તેમાં પકડાયેલા મુસલમાનોની સામે કામ નહીં ચલાવવા સારક હાર્ડી કે કુકમ કર્યો છે એ રસા–ઈડિન છાપા એ ક્ષેત્રિક હાર્ડીસનાં મળા પત્રક્ષાં સાગ ભારે શાગ દ્રાર કર્યો છે અને જણાવ્યું છે કે હુલ્લડખારાને આયી 🤄 જન આપ લામા આવ્યું છ**ં લમાંના કેટલાંક આ** ' હાના વખાસ્યુ પણ કર્યા છે. તા. ૧૭ મીથે આ સંબંધ માં ફટર જ્ણાવે છે કે હીંદી પ્રધાન ક્ષારક કરૂએ ક્ષારક કાર્ડી નના અને પગલાં તરા પસંદગી ભતાવી છે અને તેમને + શરકળાદી આપી છે.

રૂટર જ્યાવે છે કે કેમમાં લાઇસેન્સ , કાયદામાં સુધારા કરવાના ખરડા તઇવાર કરવામાં આ હો છે તેમાં એવી કલમ રાખવામાં આવી છે કે છુચર, ૧,૦, હેાકર અને णील वैपारीकेरके क्षा~~ध्योनस्ती अ~~र्क ते ते भागनी भ्यु નીતીપલ કાઉંસીલ કે તેવા મંડળતે કરવી અને 🕟 છ કર્ નાર કાઈ હુરાપી ભાષા કે દક્ષિણ આદિકાના નેટીવેલ ભાષા જાહ્યુંતા કે¦માં જેઇમે. તંદુરસ્તી ખાતું અને પાેલીસ સ∗ા દેખરેખ રાખી શકે એવી કલમાે પણ તેમાં છે

' મરક્યુરી ' માં ' સીડી તોટસ ' એ મથાળા નીચે મારિ ત્સભરગની ખુળગે અલ્પવામાં આવે છે. તા. ૧૮ મીએ એ ખુખરામાં એક ખુબર એવી હતી કે મારિત્સબરગતી પ્રીકાનસ એક સાસાયડીએ ' પાતાની માસિક સભામાં સાંતી જેલતા હાલતના રિપારટ જાહેર કર્યો તા અને તેમાં જણાવ્યું હતુ કે જેલીઓની સંખ્યા હાલ વધારેમાં વધારે થઇ ગઈ છે ખબર લખતાર જણાવે છે કે સલાગ્રહની લાઝનનું એ પરિ શામ છે.

મી. એ. સી. બેન્સને 'ચરચ ફેમીશ્રી ન્યુસપેયર માં કાગળ લખ્યા છે તેમાં જણાવ્યું છે કે વ્યાપણે સુધરેલા દાેવાના ડાળ કરીએ છીએ હતાં અંતરમાં તાે જંગલીજ છીએ, ગ્યાપણે ભપકામાં રહીએ છીએ અને ઘણીએક સગ વડેડ ભાગવીએ છીમ પણ તે બધામાં સ્વાર્થાલાપણાએ ઉડાં મુળ પાહેલાં છે. આપણી તુમૃતા અને સુજનતાની નીચે જે કાઈ જેવા બેસે તા હાલથી આપણે કેટલા ભરેલા છીએ એ દેખાઇ આવે તેમ છે. આપણાં કુળવાન કહેવાના ઢાંકા ટેન માં કે કાંઇ જાહેર સેવનવડામાં અરસપરસ ઓળખાણ કરાવવા માં ન ખાવી હાય ત્યાં સુધી તદન જંગલી લાકાની પેઠેજ परते छे. आरे भेषाक पाणा ओक भाखास की क्वांध भीकर તેવાજ પાયાકવાળાની બીડમાં આવ્યો અથવા તો તેને તેથી a' हरकत वर्ध ते। हेटली क्यी ते। कार्य जनावे छे । सुद રેલા મણાતા હોોમાં બીજા ઘણાએ જંમની ખવાસા છુપાઈ ને રહેલા જેવામાં આવે છે. તેએામા નભળાને કચરવાની अते तेकाते निवेशववानी के भाशीय है। तेनी साथ है। धामे बामे प्रमु हेंद रीते मिक्र अत्तन अर्थ केल विद् भारति क्षेत्र शहान्त्र सहित्र

અમર્ગેનીથી એક ખબરપત્રી અધિજ્ઞાન લખી જસાવે છે કે:--- ગઇ તા. ૧૧મીએ ડરબનથી આવતી બપોરની ૨-૪૦ बाज्यानी टरेनमां डेटबाड नेटीव अने हींटी पेसकर सामान ભરવાની ઉલડી 🚁માં ખીચાખીચ ભરેલા જોવામાં આવ્યા હતા. વિશેષ ખરાબ વાત એ હતી કે વાદળા ધેરાર્ક રહેલા હતા ને શાડી સંતવુડપારક પહેંચી દરી તેટલામાં વરસાદ શરૂ થયેલ હતે. પેસેંજરાતી શી દશા થઈ હશે તે વાચનાર પ્રમાસ કરી શકશે. આવું કાંધ્ર પહેલી વખતજ નથી બન્યું. રેલવે સત્તા વાળાઓ આવું ક્રી ન બને તંગ બંદાેખરત કરશે એવી આશા છે.

મીડલબર્ગયા એક હીંદી લખે છે કે:-- અત્રે એક વરસ ચર્યા મરજીદતું ઉધરાહ્યું થયું છે પણ અક્સાસની વાત છે કે હછ સુધી મસ્છદ જનાવવાના કંઈ ખંદા~~ખરત નથી થય~~ે! મરછદ થાય તેં ઇમામ રાખવાના ખરસ પછ અને ક્રસલમા ન ભાઇઓની ૧૪ દુકાન છે તેમાંથી ઉપડી શકે. ઇમામ નમાજ પહાર્વ એટલુંજ નહીં પૃષ્ટુ આપના છે કરાને દોતી **ઇમલ પણ શ્રીપ્યારી**

ધી **સુનાઇકેડ પાટીદાર સાંસાદતીના સેક્રેટરી અમા**ર્ ધ્યાન પૈસે છે કે તા. ૮મી અક્ટોપરના અંકમાં ૪૦૭મે પાર્ને ૧૬–૧૦ લોકીમાં ખુશાલ ભારું કુનશર્ધના ૧ ૧ ૬ છેલાં ૧ ૧૧ ક જોઇએ,

જોદાનીસબરગથી અમને જહાવવામાં આવે છે કે ત્યાં દિવાળીના તહેવાર તા. રહમી, શુધવારે મેદદાવર્મ ળાયેલ્સ્પ્રેપ કેરલમાં ઉજવવાનો *દ*રાય કરવામાં આગ્યો છે. તેમાં સસ્વ દોદુ 🚁 ^તેમાને આમંત્રહા કરવામાં આવ્યું છે

આરોગ્યતા વિષે સામાન્ય હાન—મેર માહનદાસ કરમમંદ્ર ગાંવીએ ઇ. એક. માં આ વીષય ઉપર લાગેલાં પ્રકરણાનું પુરતક. ક્ષીમત 🐧 પેતી, પારટેજ 🥫 પેતી.

पुरव अते पश्चिम-ओं अपनात अंग्रेज से भक्ता पुस તકના તરજુમાં ક્ષમત ૬ પેની પાસ્ટેબ ૧ પેની

ટરકીશ લડાઈને લગતા કારટુત

દોલ્લીના મી. મહમદ અલી તરફથી 'ફામરેફ' મગમાં જપાએલ કટાલી અને ટરકાશ લડાઈને લગતા છ કારકુનને सर छर्पामां मदवा सामक सुंहर रीते ब्लाडा क्षत्रहो। क्षिप છાપેલ. આ છ સાથે એક આત ં કારફત વિદ્વાયતથી દક્ષીચ આક્રીકા આવતી વખતે ગા. ગેડખલેને પં∎લ વર્ષની ટી**ઈ**ડ વ્યાપવાની સ્ટીમર કંપનીવાળાઓએ પ્રથમ ના પાડેલી તે જ્વરથી બનાવેલ રંગકોદને લગતું છ આપ્યા કાટની ¥ોમન ટપાલ ભરચ સાથે શી. પ

મરાહુમ મી. ડેાક—આપણ હિન્તેચ્છુ મો ડ ગીરીમાં જે ક્રેપ્ય અમે ઇમિજીમાં આપ્યા હતા 🙃 લુધારી તેમની સુંદર છળીની સાથે ધુકાત્રાળા ચાપાનોયાને ખાકારે સુદર કામળ જાપર અમે આપ્યો છે. તે લેખ ઈ ક્રાંત્રેમાં તે હીંદુસ્તાનમાં ફેલાય શ્રેવી ધારણાથી છાપ્યા છે. એટલે अभे हिमेह सम्मादि जारे के केम्पान भी. अस्ती सेवाती કીંગત . છે _ તેંગા આ ચાપાનીયા લઇ .તેના ફેલાવા કરશ તેની કીંગન પાસ્ટેંજ સુધાં માણ પેતી શખી છે. એક તામન સાથે કેનારતે કે/૧ માં માહલામાં આવશ

અઠવાડીક પંચામ.

પ્રાસ્તી—તા, ૨૨ અકટાબરથી તા. ૨૮ અક્ટોળર સુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩ હોંદ્—આસેત વક છધી આસેત વક ૧૪ સુધી સવત ૧૯૬૯.

માહમેદન—તા.૨૦ જીલ્કાદથી તા. ૨૬ છલ્કાદ સુધી હીજરી ૧૩૩૧.

યારસી—તા. ૧૧થી તા. ૧૭ સુધી **१२८3.**

વાર	भ्री	હોંદુ	મુ, પ્	સુર્ય દયસુર્યાસ્ત કમી કમી.		
	તા	તિથિ	તા મ	÷	મા	à

		_						
સુધ	ا اعجا	વદ	10	5	99	h	 १–१६	ı
	1 1	716						
गुरु	Ra	11					{-12	
(1)	58	21					14-93	
	રમ	99					1-13	
રૂવી	21	13	43	२४	૧૫	ય૧૦	1 18	Į
સામ	২৬	5,0	23	રપ	૧૬	પ⊸ ૯	ફ–૧૫	ŀ
સ ગળ	24	37	18	२६	૧ષ્ક	4- 6	8-14	l
								l.

છાપેલા અહ पेपर ઉપર 👚 ેફાટાગ્રાક સુંદર

માનવંતા દાદાભાઇ નવરાછ ઇડિચ્યન સ્ટ્રેચર ધોરર કેરર ચ્યક્ષાનીસ્તાનના ચ્યમીર મી. સારાયછ શાપુરછ અડાજનીના મી, પાલાક शेत्रंकनुं कार्दन મુંબઇમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએ! મદાસમાં દ્રાંસવાલના દેશપારીએક મી. કેલનબેક **ગી.** જેત્સફ રાયપન ફેરીઆ જોહાન્સળર્ગમાં હોંદી ક્રીનિસ્તંભ £.ડીડારપ લેડિકશન મી ગેત્પહેતા માતપંત્રા દેશકરોય ફારમના રહીશા મરદૂમ મી. તારાયણસામી

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. રર્મીના અરસામાં કેલભા થઇ અને વિજ્ઞાન, આ ક્લકના જનારી સ્ટીમર અમલાત્રીમાં પુસ્તકમાં રાજર્ધી ભર

તા. ૨૩ મીના અરસ્તામાં કાલંબા થઇ¦ દૃતાંત છે. .. .. ૧ ક્લકના જનારી સ્ટીમર અમટાલીમાં જવા જાનું નર્ધ ગદ્ય. . 🔻

તા. ઢ•મીના અરસામાં પુર્વ આદિકાસિલાસની કઘટ. . ૧ ના અંદરા પર થઇ જનારી સ્ટીમર ત્રીંધુક સ્વર્ગનું વિમાન .. . ૧ --પ્રેનીડેટમાં બધ વશે.

ું તા. ૩૧ ર્યતના અસ્લામાં મુખાક જતા સ્વર્ગના ખજાના..... સ્ટીમર પેન્ટ(કાટામાં જવા બંધ થશે. સાચું સ્વર્ગ . . . .

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

કીમત, પાસ્ટેજ ૧૧૯ શ્રી, પે કાવ્યદેહન ભાગ ૧ ક્ષે કાવ્યદાહન ભાગ કજો કાવ્યદાહન ભાગ પ મા ٩٥ કાવ્યદાહન ભાગ ૬ ડેર 90 કાવ્યદાહન ભાગ હ સા મંગા ધ્ર~~રજર~~ વારતા ભગવદ ગીતા ધી પાેક્ટ ઈંગ્લીશા-ગુજરાતી ડીક્ષનેરી (ઉચ્ચારવાળી) 👑

ધી પેકિટ ગુજરાતી ઈલ્લીન્શ ડીક્ષનેરી 👑 કબીર વાણી ~૯૦૦ સુટી કારેલાં પદ અરથસાથે 🚬 . . યદ્રકાંત ભાગ ૧–૨–૩ ૧૧ ૩

M. A. બના કે મેરી મટઠી કર્યું ખરાબકો ક ગીતા છ ના ખાસામાં રાખવા જેવડા નાના સુંદુકા

ગીતાજીના મેટિક ગઢકા સ્ટાડરડ ઇન્લીક્ષ ગુજ– રાતી ડીક્ષનેરી પટેલ તે વ્યાસ કુત ..

12 4 યુજરાતી ઈવ્લીશ ડીક્ષ નેરી ખલસારે 900 ક્રાવ્યમાધુર્વ २ ६

તુલનીદાસકૃત રામાયસ ૫ - ૩ ભાગવન માેટું ૯૫૯ પાતાનું અને લગભગ

ઈ. એાના કદનું સુજરાતની **બુ**ની વાતા ર વનરાજ ચાવડા .... ર

કઉતક્રમાળા બાધવચન ૧ ભરતર્હસ્થિતક, નીતી શરગાર, વર્ધશસ્ય,

તરૂદ્ધરીનું ટુંક જીવન

રામકૃષ્ણના બેાધવચન ૧

સ્વર્ગની કુચા .. . ૧

4 9

સત્યાગ્રહ કડ

૧૧ પાછળના. 🧸 મી. કેલ્લ્ટ મુળછ ગરૂટર પેલાનંકન **મી. પ્રામ**છ લલુભાઇ ંકે**પટા**ઉન

૫ ૧૧ સરવાળા

લંડન કમીટી ફંડ

ુઆગળના સરવાલા. 104 18 ο મી, દેવજી મુળજી ગ**૩૮૨** પેક્ષાન§ત ,, ગાવીંદ છીખા, કુગસંડાર્પ

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુતીઅન—કેપ, નાતાલ, એ(રેજિયામાં ∽ વારધિક

છમાસિક ત્રિમાસિક નક્લની

બધાં લવાજમ **અગાઉથીજ** ક્ષેવાના ધારા છે.

લુનીયનની અહાર છાપાના દર વાર્યય**ક** શી. ૧૫, જમાસિક શી. ૯, અને ત્રિમા– સકશી. ૬ છે. જો ધરાક ચેક માેક્લે તા ક્રમીશનની છ પેતી (ડરબન સિવાય**ની** ચેંકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી, અમે ત્રસ્ માસથી એરણ લવાજમ લેતા ત**થી**. એ તરફ ધરાકાનું ધ્યાત ખેંચીએ છીએ.

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

³ ગારાગ્યતા વિષે સામાન્ય તાન ધ્યુર્વ અને પશ્ચિમ ³|નીતિનાં કાવ્યેા મળવાનું દેકાથું -ઈંડરતેશનલ પ્રિન્ટિંપ પ્રેસ શીનિક્સ નાટાલ.

ranted and Published by M. K. candle International Part og Press Phoenix Natal

Some Brave Women Passive Resisters

Sentenced at Newcastle on the 21st October, to three months' imprisonment with hard labour.

Mrs. M. Lommy, Mrs. K. Marngana Pillay, M. sa Baikom Murugana Pillay, Mrs. P. K. Naidoo.

Mrs. Perumal Naidoo, Mrs. Chimamy Pillay, Mrs. Thambi Naidoo, Mrs. N. Pillay, Mrs. N. S. Pillay, Mrs. Bhasani Dayal

ટરાંસવાલની બહાદુર સત્યાગ્રહી બાઇએન

જ હાલ ન્યુકારલમાં ત્રણ ત્રણ માસની જેલ ભાગવી રહેલ છે.

તાર્થની હાર : મીસીલ એમ. ટે.મી, મીસીલ કે. મુરમાસા પીલે, મીસ આઇક્રમ પુરમત્સા પીલે, મીસીલ મી કે નાઇકું. બીઇ લગ્ન મીસીલ પેરમલ નાઇકું, મીસીલ ચાનસામી પીલે, મીસીલ થંગી નાઇકું, મીસીલ એન પીલે, મીસીલ એન. એસ. પીલે, મીસીલ લવાની કથાળ

Indian Upmon

इ न्त्रिथन ओपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 44-Vol XI.

WEDNESDAY V MEMBER 5111 1913 Required at the G.P.O. at a Nimepaper

GENERAL SMUTS AND THE £3 TAX

Conlowing telegram was sent by the Natal Conlowner's Association to the Minister of the Interior on the 25th nitimo

"At joint meeting of representatives of coal, sugar, and agriculture industries, held this morning, Mr. Gandhi stated that present strike of coal mines was specifically due to failure of Union Government to carry out definite promise given by them repeatedly that the annual tax of £3 would be repealed. He states that a promise or assurance was given definitely to Mr. Gokhale, and that this is confirmed by a statement made by Lord Ampthall in the House of Lords, and reported to Blue-book, without reservation as to men, women, and children. Mr. Gandhi states that Indians will be immediately advised to resume work, regardless of any other grievances, as soon as Government give assurance that they will carry out their promise. After hearing Mr. Gandhi, the meeting resolved that the Union Government be asked to say whether they gave assurance regarding £3 tax menthe House of Lords; whether said assurance applied to men, women, and children, and, il not, what were the reservations, if any? The meeting would be glad to know, also, what the present intentions of the Government are in regard to tax of £3. In view of the extention of the strike duily, they would be indebted for immediate information for guidance of further joint meeting to be consened sumediately such reply is received."

The Minister's Reply

The reply from the Minister was as follows: "With regard to your telegram, Government never gave such promise as Mr. Gandhi alleges, either to Mr. Gokhale or anybody elsewhere. Mr. Gokhale at interview with some members of Government, made strong point of repeal of £3 tax in Natal. Government replied that tax was unimportant from revenue point of view, but was imposed as matter of policy in Natal. Government promised to consult Natal members of Parliament, and if they had no objection on grounds of policy, Government would take question of repeal into tayour-able consideration. Government carried out their promise by consulting Natal members, the majority of whom objected to repeal of tax, otherwise than affecting women and children. Government tool that promise of repeal under present state of affairs would be a public distancer, with consequences which none can foresee, and are not disposed to consider it. With Mr Gandhi, repeal of tax is an after-thought, and is intended to influence Natal Indians, to whom the real grounds on which he has started his passive resistance movement, and which never included this tax; do not appeal/

Speech by General Smuts

General Smuts addressed a meeting of the South African Party at Pretona on the 18th ultimo and in the course of his speech, which was delivered in Dutch, he is reported to have said that the Indians, being inconsed at an old Natal law under which they were originally satisfied to live in that Colony, also had recourse to atrike methods. There was no hope for the Indians, but every risk in steps of that kind. It was said that the Government had promised Mr. Gokhale to repeal the $\pounds_3$ tax, but he emphasically defined that The Government had told Mr. Gokhale that fiscally the tax was of little account, but it had been imposed as a matter of policy, and if the Natal members of Parliament did not object to the repeal of the tax, the Government would consider it. Those members, however, had decidedly objected, and the Government had consequently kept all it ever promised. The Indiana were being misled, and any Government worth its salt would put its loot down when attempts were made at every turn to course the public, because these could only lead to revolutions in the long run. He again warned the Indians in Natal, that they were going the wrong way

General Botha Supports

General Boths, speaking at Nylstroom, said that he was present at the interview with Mr. Gokhais. He only wished to say that he agreed with and endorsed every word spoken by Mr. Smute in regard to that interview, and in regard to what took place. "At any rate," said General Botha, "we shall do nothing by which your rights will suffer." This was in reply to the Nylstroom Municipality who, in their address to General Botha, had tirged the Government to take up a strong attitude on the Asiatic question

Mr. Gokhale's Statement

Upon the publication of Mr. Smots's statement regarding the £3 tax, the Natal Indian Association telegraphed as follows to Mr. Gokuale, at Poons:—

"Government deny having given you undertaking

repeal tax. Please cable."

Mr. Gokhale replied as follows .-

"Definite assurance repeal tax. Asked for the authority to make an announcement. The Ministers said it was necessary to mention the matter at first to the Natal members, and suggested I should merely state that Ministers had promised most favourable consideration."

A Breach of Faith

The following resolutions were adopted unanimously at a meeting on the 29th ultimo of the Natal Indian ASSOCIATE 2D -

"The Matal Indian Association, having received I from the Hon. Mr Ookhale a distinct reathermation of the Minuters' promise to him to repeal the La tax, is constituted to believe that, in repudiating their solution undertaking, the Government have acted to bod for a both towards. We to kha u and to I have come in the and urgon Ministers to redom their pledge in the next newsion of Parl amed to a the name of the European population."—Proposed from the thair by Mr. Hance I award Mahamed.

"The Natal Ind an Association strongly protests against Mr Smutr's statement that, had not the 43 tax question been brought forward Natal Indians would not have supported Mr. Gandhi's demands; the Association is of opinion that it would be manifestly impossible for any Indian to accept a racial bar in the Immigration Law, in view of the past history of the passive resistance movement, and the fact that racial legislation was reslated by Natal Indians so years ago, or to assent to the taking away of existing rights, such as that of South African bern Indians to enter the Cape as under the sepecial Cape Act, or to submit to the deprival of the legal status of Indian wives of facto movogaments marriages."—Proposed by Mr. I. A. H. Moosa and seconded by Mr. Bryan Gabriel

Mr. Gandhi's Telegram

The following telegram has been sent to the Minister of Interior, Pretoria, by Mr. Gandhi from Newcastle.

"Have read Government roply Natal Collieries Association, Beg draw Minister's attention fact promise to Mr. Goldials mentioned Mr. Cachalia's letter, olso my letter September 28th. No repudiation then made. Repeal tax though only now made matter passive nautance certainly not after thought as could be proved from documentary evidence in possession Government. Have repeatedly stated Indian emp' ves under indentate not being brought at his ofter points 2' protive trustance. I dependent Natal Indiana certainly fighting on general groupds. Marriage, South Africa-born It dans to enter Cape, Intaliatance Act Leaguing Act questions affect Natal infinitely more than other Provinces. Government cannot complain of strike seeing ample of the was give by a constant that indianated at the passing Act questions of poor helpless and comparatively ignorant flundreds of poor helpless and comparatively ignorant people will not listen to fancing unleft grievances or grievances serious in themselves, but based upon theory. I therefore appeal to Minister to consider tax question upon merits only."

Press Comments

The Netal Memory, in a leaderette on the antiultime, says, to regard to the Government having contuited the Natal members about the tax:—Unfortunately, the majority of the members of Parliament for Matal can hardly be said to represent the political sentiment of the majority of the people of the Province. They belong to the Government party, and would, doubtless, vote on this, as on other quantions, according to the wish of the Government. The matter is one on which the Government might very well have been asked to decide for themselves on grounds of expediency and equity.

Remarking upon Mr Smuts' declaration that the promise of repeal under the present state of affairs would be a public disaster, our contemporary adds: The obvious comment is that the Government have helped to bring about this state of affairs by leaving a genuine grievance upremedied. The present trouble is the serviced to the G ver meets processed in and equivocation, and it is for them to and a dignified way out of the difficulty.

The next day, the Alerryry again referred to the matter editorially and sold: Mr. Smuts was prepared to be guided by the advice of the apajority of the Netal members of Parliament on the matter. We have reason to believe that there was a sharp division—at where the apainters when Mr. Smuts committed the Matai members when Mr. Smuts committed them, and that the division did not occur on party

lines. It is another question whether the Government ought not to have adopted a paster of their own, and we do not doubt that it they had decided for repeal they could have got their majority to sanction it

Views of Members of Parliament

With reference to the statement made by Mr. J. C. Smuts (Minister for the Interior), to the effect that Government promised to consult Natal members of Parliament on the question of the repeal of the £3 tax on Indians, and if they had no objection on grounds of policy, Government would take the question of repeal into favourable consideration, Government carned out their promise by consulting Natal members, (says the Notal Advertiser) the majority of whom objected to the repeal of the tax, otherwise than affecting women and children. Further inquiries were made of the local members of the Legislative Assembly and it was found that there was no divergence of opinion regarding the advisability of the about in at the tax. It was strange, however, to learn, despite Mr. Smute' statement that the Natal members were consulted by him the withe marrer, that to go that mak meanwest. Messes, Silburn and Boydell were never invited to attend the meeting, although they are both in favour of the repeal of the tax.

Major Silburn

Major Silburn expressed himself in his usual forceful and puthy manner. He said: "Mr. Smuts met me in the lobby of the House, and asked me for my opinion with relevence to the tax. I said that I was always opposed to it, because there was no semulation it. In my opinion it was so opposed to the obvious purpose of desiring the Indian people to re-indenture, that it totally fail d. Further than that I got it from Mr. Fischer himself, during a visit to Pretoria, that he (Mr. Fischer) had informed Mr. Gokhale that the tax would be raised. Mr. Smuts said that he proposed to invite the Natal members to meet him in order to discuss the question folly, but I did not receive an invitation to attend the inceting, and I found out afterwards that only the Natal members known to be in sympathy with the tax were invited to ettend the meeting, and I question whother a majority of the Natal members were present. No one is more desirous than I of seeing South Africa free of the Indians, but I want the question to be discussed upon constitutional lines, and with justice to the Indians,"

Sir David Hunter

See David Hunter said that he was one of those sovited to the meeting, and he was alrongly in favoration (the repeal of the tax. Throughout the last session he continually asked the Government as to their intentions regarding the tax, and he was always met with the reply that the question was under consideration. He could say that Sepatur Marshall Campbell, one of the largest employers of Indian labour, was also strongly in favour of the abultion of the tax.

Mr. Boydell

Mr. Thomas Boydell, the labour member for Greyville, was found appropriately enough at the usual Wednesday afternoon meeting of his posty at the Rallway Gates. While Mr. Kentridge was vigorously expounding matters of moment, the member found time to answer a question upon the subject under nonce.

Mr. Boydell says that he, for one, was never referred to upon the question of the £3 tex repeal, and had he been consulted would certainly have been in favour of that course. Mr. Boydell says he is just as much against that lax as he is against the political on white people. "I have," he added, "protested against the relative, and consider any similar measure an injustice to any section of the committely. It cannot be detended upon any principles of justion or equality. In was not really imposed with a view to making those

pers o return by I what he to make them to endor to alad it been imposed with a view to making them return it would have been enforced more strictly than

it now in for very less becomes are collected in the telegram that the Government carried out their promise by consulting the Matal members, the majority of whom objected to the topeal of the tax otherwise than as affecting women and children, is that the Matal

consulted only. That is the only conclusion I can come to at any rate and as those members are mostly interested in tes and sugar, they would naturally be with Indian re-indentures. I do not know at any Natal members outside that party being equalitied, while I can assure you that neither I not my party were referred

From the Editor's Chair S TIME IN

FIF CRUST PROMISES

There seems to be a tauet in the public morality of the leading Ministers of the Crown in South Africa. In 1998 General Smuts undeniably promised Mr. Gendhi to report the Teaumani Agrates Act of 1907." He broke that promise unblushingly and denied having made it. A prominent European sympathiser, who was endeavouring to effect a settlement, came away from an interview with the Minister with the helief that he apparentily did not consider it dishonourable to juil to keep faith with a coloured man. The Government gave a united undertaking, in 1911, to remove the racial-bar from the statute-wook, as to immigration, and to preserve existing rights. The Immigration Act of 1913 fails to carry out either undertaking, and would have tailed still more flagrantly had it not been for the patriotic activities of the Opposition When Mr. Gokhalo met the Minuters at Protona, last year, they gave him a clear assurance that that would introduce in the next semion of Parlis mans a Bill to repeal the tax. It is significant, though not altogether unexpected, that General Smuts should dang that such an undertaking was own given, and that General Boths, who bolstered up General Sunts' aut of bad faith, in 1908, should have comphorated the inter's denial new. With existing standards of pointical murality perhaps sorbing else was to be hoped for from these statesmen. But, for Indiana, Mr Gokhale's emphabe restaration of the promise is more than sufficient to conwince them that it was made to him. His public record in noblemished and he does not consider himself dis-honoured a not he has a released in a relative he has made himself responsible and which he has subsequently discovered to be inaccurate. But as the Indian objection to the £3 tax was never based upon the giving or not giving of a promise to repeat it, so now it is absurd to suppose that Indians, who have undertaken passive resistance until its repeal, will retrain from section merely because of a depial of the promise by Ministers whose political scrapulousness is not beyond

General Smuts would now make it appear that the Government are prevented from taking remedial action because of the strike. Thus, like all else that smanates from the Minister at the present time on this subject, is sheer misrepresentation of the facts. He was not before the strike commenced, before even ordinary pas-. . sive resistance commenced, he was urged and implored he Mr. Gandhi to give an assurance that repealing legislation would be introduced by the Government next sersion. There was no courcide then-for that matter there is none now soless a parific demonstration of most of select day of hos described and he leet that General Bounts runned a deaf out sufficiently

condemns his sincenty and his statesmans position to-day in that the Indian passive rest . to are now bound to insist that the Government carry o t the t pledges, and to carry out their own-to persist to t e hitter end-in order to do so.

Views of Members of Parliament (coatd.) Mr. H. Meyler

Mr. Mayler, upon being interesessed, said -"True to the principles of the present Government the Minister has only told half the touth

Mr. Smute certainly did descuss the question of the £3 Indian tax with some of the Natal members, but his meeting with them was held when the House was actually sitting, and it was difficult to give any

time to the matter. "It was only by chance that I heard of the meeting, and the of the Natal men, bern avoired me yesterday

that he knew nothing at all about it.

The members present were unanimous on the point that the tax should be longer be a lected from the women and children, but the intention as tar as trative matter, and when legislation on the subject was r shad a not Par, none too the fast day of the sessi of Es and the R. I, as being into service fog the general

" the meeting with the Minister was of a private nature, so I am not at liberty to disclose the sate e of the individual votes on the main question, it at even if the majority of those present were in tay or of the retention of the tay on the Indian men, the voting was very evenly divided, and no numbers were announced to the meeting.

statement when he said that the Natal new critical to the abolition fit tax

the Natal meathers were a ver intermed that the to Mr. Gokhale, or they would have wanted to an w much more of the matter

"The £3 tax was imposed solely for the purpose of persuading Indians to return to their own country after the expiry of their indentures, and in this respect it has absolutely failed. The reason why some on ployers will want to retain it is quite different, and a indefensible in a British Colony.

Senator Churchill

Senator F. O. F. Churchill, who was present at the meeting called by Mr. Smuts, said be was susprised to read in pesturday's Advertiser that Messre Silburn, Boydell and Fawcus were never asked to attend, and this, he declared, took away from it the idea that it was a representative meeting of Natal members. The meeting was called together in a very hugger mugger fashion, as were several that had been left to Sir Thos. Watt to call. Mr. Churchill said that he was fully in favour of the tax being removed from Indian women and underen, and this was the meanimpus desire of the meeting. But, he declared, Mr. Harry Escombe imposed the tax with the view to compelling Indians to return to india at the expire al their indentuces, nod if the tax is poss having that effect, he (Mr. Churchul) was in favour of it bong meaned. He understood from the Prosector of Immigrate that the tax was having the effect of two distributed back to I at it is ned ately the tax is indicate back to it a court of the property of the interest of the property of the interest of the property of the real is the interest of the property of the real is the interest of the property of the real interest of the property of the real interest of the property of the property of the property of the real interest of the property of the real interest of the property of the property of the real interest of the property of the rotained.

Mr. C. Henwood

Mr. Henwood said that he was strongly a favour of the #,5 tax being been of In an et nen a d children, "But," he said, "I shink it should be placed upon the men who once to Natal under settant, and they should either teturn to India or pay the ope of £3 that has been in posed. The loding a size he open of remaining here and juving the £4 or of teturning to India and if they find that this contry is a better one than their own, they should pay by the privilege of remaining by having to jay to £4 do not think that Mr. Smits tried to had not existing in the hole-and-corner manner as has been tradesented. The Natal members were as fed to a fend the entering and the position was very leasily and fast, put before them, and the meeting called the decision that the fax should be retained as far as the convergence.

Mr Henderson

Mr. Honferson, M.J.A. was 3 that the Natal Memners and secutors we consend the her privately by Mr Sours during the office of the act sources of Parlament. The plester of the Indian tax was discussed, and a may rety were in favour of its continuance as far as the law an anal's were concerned hat wife practically unan mous of superring a compose to about the tax upon the would and chole a. Mr. Henderson said that as ar as he was juramally concerned, he agreed to the wandrawal of the tax up. the women and children, but sit by victivised the suggest of tirelesse the me from the tas. He as the lind and unit outed nothing to the support of the country (except indirectly through the Customs) or to the defence of the land. In the respect they were far better off than either the Whites, or the Natives the latter were called upon to pay a hot tax

The tax was imposed for the jurpose of inducing the Indians to return to India after their indentures came to an end, and he considered it would not be far to release Indians who had re-n lentured owing to the existence of the tax, were necesse freed from heir agreements. He concluded by expressing the hipper that the tax would not be abounded. If it were then an hope of keeping this a white man's country was at an end.

The Rund Plans Mar's Pretra a correspondent

The ration a scatement of Mr. Coke as a said the published intercews with Notal M.I. Visions to General Smutas consultation with a term on the subsect of the reason of the Little on Indiana, all it which are more or less a negleto of public statements of General Smuta, and to engine the being reade of dry and wiether General Smuta was described as a replace to the state therefore or of adding anything to his aide of the controversy. General Smuta to need he had nothing to say or to add to what he had previously said.

A Reuter telegran from Lourence Marques, dated the aeth citimo states that the G vermile it Council have completed lengthy discussions with regard to the new tealing with As ation, which is expected to be legal sed by prove at on in the next Gibernment Gibetic.

All resident Anatics will be requied to pay for annually while news mers with extend for three years, and for three years, and for thereafter, sides governed its infection data, it is not photo and ingeriging.

Commenting in the new measure, the Guardian recently the wild that many I have came here the tash labour agents in frontially who feels to principle yield the a stricts of Den and Kathiaman. Street and state and others are to by chagged at two recently and um lor three years, on these of, assage many. As either way, who is the endower rise is as welcome that, and had a min h, or, or ulting and et a min for a min the average native.

Progress of the Strike

The Court Owners we ely be did more given the 19 hit on a senit was a did to form the Press as the atomic term the Scienty up to the present in Cornection will the strike of the Indian mores.

The main to I the conterior have up to the present es, ed rate as day by day to their Indian employers on sirke. On Fuesday morning after the reserve of the telegram from the Minister of the Interior of was decided to dos at hi narractions to the mine numbers t convey the concents of the tengram to the Indiana, at 1 to 11 to them that, previded they resurred to work yesterday. We'd coday, morn og, the time they had lost would be treat dies a heliday, and no steps would be taken against them for breach of contract The managers were also instructed to point out to the hid and that the owners could not do anything ou aide the aw, and that as Parlament would not meet poss by until February and there was no prospect of the right value being remedled for several months to care they point dear that new had to raised from taking new iction in view of the familiar there was since down that to the thirt is full now the postion. has been made car a the Masters to atom they need demand has the tell and to tell their of water na-

The managers asset, blid the liftans on the mines ye terday and gave them the timesage terested. The Listangers, a distinguished to the were only frequent to tere we instructions or advice from Mr. (randh)

For the pursue of has ag the in egraci from Mr. Smula delivered to the It lans with some show of authority a telegram was despaced to the Government urging them to all once inscruct the Mag strates in the disturbed districts to visit the collienes and advocable that the Livernment never made any comme with regard to the withdrawar of the tax to Mr. Calchale, to Mr. Calchale, on Mr. Calchale, to Mr. Calchale, on the mithdrawar of the tax to

The Mag strate of Dundee mot red out to the Buria de Content for the purpose of addressing the Inola of their and the manager rise avoired to assemble the Inolans frith a primee. If y directed to tee ignise the Mag strate a Author y hut he, if an endeavoir to carry out his dates as for second to the Indians to be added when the formula is uncodent has been conveyed to he (rosernors).

In view of the unwastage east of the India is to accept the terms of ered by the in ne owners, offer I ons have now been tent to the war of managers to step the fast as, and to accept any respective who may be it meaters any Indiana who may be on the mine and are wing to work.

An Emphatic Contradiction

Mr. Polak has addressed the "Il w og lester to the

In view of he wide, about the that you have given to an allege I must so the coandie. Mag strate by certain and an strikers who are supposed to have alamosed the district of charters in his face, may I ask you, in fair ness, to pahash the flowing extract to mis leafer addressed by Advoise last W. thou test, of counded to the Auto. Branest of which his been good enough to send me allege y, the extract length to the send me all y, the extract lengths to the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y, the extract lengths for the send me all y and the send me all y

I personary intervent the Mag strate and the staff who are stapered in a a class compy to be in this position of president as he are explain rentradict of to this statement.

What happened was that to India a metery remained in hear trains and yet a fronce to meet a meeta, eithorable the India India er that to mass the Consumment a telegram was one with a given the remains the front interpretable which is they would prefer put to hear an hir given to be second to the first old mannoom to Mag a train have by not at empires at test that as they had given on at the because of which Mr. Guadht had returned them they would only in moto work upon has (Mr.

Gandhi's) assurance that this obnoxious tax was repealed.

"I have troubled myself to obtain these contradictions because I feel that such misleading statements are calculated to do innocent men and their cause incalculable injury. The principles of passive resistance are opposed to such methods as offering insults to any person or persons. There is no desire on the part of passive resisters to do anything likely to inflame the European or any other community's opinion against themselves."

In the lace of Mr. Godicey's contradiction, it seems somewhat of a waste of energy to apologise or expect

apology for what has never occurred

I would also take the opportunity of protesting emphatically against the absurd remark made by Sir Thos. Watt, at Kimberley, in connection with the atrike, that the Government were proported to protect life and property. They may need to make such preparations where white strikers are concerned. But passive resisters, in spite of interested reports to the contrary in sundry obscure quarters, do not use methods of violence, even in self-protection, as witness the case of the Indian who received from the compound manager at one of the Dannhauser mines a most brutal threshing, and who, a rough well able to retaliate in land, retrained from tax og the law into his own hands because, like all his te-low-strikers, he had been specially warned against using physical force in a struggle where only ethical weapons could be of service. And convincing evidence of the peaceful attitude of the strikers is given by the special correspondent of the Times of Natal on the 31st ultimo, when he says :- " It is most interesting to notice that no lawlessness whatever is indulged in by these Jodians."

Sir Thos. Watt's Speech

A Router message from Kimberley states that, at a public meeting Sir Thomas Watt said that Mr. Gandhi had tried the passive resistance movement in connection with other grievances; but, as this failed, he suddenly made a grievance of the £3 tax which had been imposed-not for revenue, but as a matter of policy, in order to induce Indians to return to India after having served their indemures. The strikers now demanded that the Government should promise to repeal the tax, otherwise they would remain out and "pull out" other Indians also, thus empling the mining and agricultural industries in Natal. " No Government worthy of the name," said Sir Thomas, " can submit to be dictated to in this way, and if the Government were weak enough to make such a promise Parliament would repudiate it. If the Indians are successful, the next agitation will probably be from the Natives here and on the Wilwatersrand for the removal of all taxes-hut tax, poll tax, onss fees, etc. --- otherwise they may threaten to strike. The next step would be the brushing aside of the Constitution and all 12w and order, and the establishment of mob rule. It is absurd to contemplate such a thing at the dictation of a few thousand Indians who are so well treated in Natal under existing conditions that nothing will induce them to return to their own country. The Government has made ample provision for the protection of life and projectly, and if the Indians prefer to remain on strike the mines will probably manage to carry on with native labour, and the strikers will eventually be the mate sufferers."

Mr. Pragji Desai was brought before the Newcastle Magistrate on the sigh ultimo and charged with tress-

passing on the Newcastle mins property. Prior to entering the property Mr. Desai had made arrangements with the Manager, who in Court, admitted the fact. But the point was that he had taken a short cut through the tence from another mine. He was therefore sentenced to three months in gool.

About 200 men and women, under the leadership of Mr. A. D. Pillay, left Newcastle on Friday morning to march to Volksrust. It rained heavily during the day.

A party left by train; 130 paid their own fares whilst 272 full fares and 72 halves had to be paid from public funds.

The Newcastle Committee found sleeping accommodation for about 1,500 strikers on Thursday night.

About 200 lamilies were expected on Friday from Hatting Sprint. A telegram had been received later which stated that the Scation-master had refused to entrain them.

Reuter reported on Friday; Messages from various centres in the colliery area show that the Indian miners generally have accepted Mr. Gandhia advice and started off for the Transvaal border.

A message from Charlestown states that soo menfrom the Ballengeich Colliery have been arrested there.

From Newcastle it is reported that another 200 left there this morning by road, and 200 Indian women yesterday, entrained for Volksrust. Some 300 others 2010 Glencoe and other collienes have also arrived there, and it is reported that another 800 are at present en source.

The local Magistrate to day sentenced 16 men to 7 days' imprisonment, and five others were fined £5

Another message from Volksrust on the same day states: Bighty men, women and children, passive reasters, arrived by train at Volksrust list evening, and 25 more arrived this morning. Mr. Gandhi, with a party of 200, bis reached Charlestowe, and 18 expected at Volksrust to-day. Thumbi Naidoo, leader of the Transvasi Indians, is coming to Volk rust on foot with a party 300 strong, who left Newcasile on Thursday morning. Another detachment left Newcasile under a Durban leader, Mr. Albert Constopher, about two o'clock on Thursday, some 250 strong. The Indians slept at the Police Camp, on the outskirts of the town, on Thursday night.

At Newcastle on the 30th ultimo, Messes. Bungar and Sundher, both of the Bailengeich Mine, were charged with relusing to work and desertion. They were sentenced to six months' bard labour. Two others (a man and a woman, Moonsamy and Ramahmah), of the Durban Navigation Collieries, were sentenced to seven days' impraoriment without the option of a fine. Mr. Gles was on the bench and he remarked: "Let Mr. Gandhi do his dirty work," and warned them not to

he used as his tools.

On hearing the report that the lady passive resistance prisone's at Newcastle had been forcibly vaccinated, Mr Gandhi telegraphed as follows to the Minister of the Interior—"Newcastle Indian Committee have learnt that gail doctor forcibly vaccinated passive resistance temale prisoners by removing blouse and holding arm. Lidies not supplied with ghee, request investigation, prompt relie"

In reply to the above the Director of Prisons states that instructions have alone been issued to the Magistrate, Newcastle, that the Minister of Justice will not insist on the Gaol Regulations in regard to vaccination being enforced where religious objections are raised by passive resisters.

With regard to the supply of ghee, the Director adds that ghee does not figure in the diet-scales of prisoners are need to three mooths or under

Private information came to hand that at some mest the strikers have been severely dealt with and compelled to resume work

The Cambrian strikers, who were induced by the Deputy Protector to return to work, have gone on strike

Mr. Gandhi telegraphs from Charlestown that about 5,000 Indians are affected to the strike area. Of these 4,000 are being ted and supported, including 300 women and 600 children. Three hundred passive rematers are to day in guol.

At Charlestown there are now 1,500 strikers. Two thousand more are gathered in Newcastle and hundreds of others are pouring in, prift to marching to the border.

The interest enthusiasm prevails,

At Newcastle, 175 Ballengarch strikers brought back from Volksrust under errest, were remanded till Monday next. They demanded of the Court that they should have, rations. The Government, however, was unable to find accommodation and so discharged them from custedy. They are thus thrown upon the community They desire to return at once to the border

We understand that the Ladysmith Railwaymen have

now joined the strikers.

News of the Struggle

On the agod tiltimo, Measts. Bhaga Dhana, Namai Ranchand and Sana Kalan went out hawking beence less in Johannes org, but, in apiec of all their chorts, they did not rucceed in getting arrested. They, how ever, made good use of their time and enriched the passive resistance fund by 18s. 6d.

The following were arrested at Volksmust on the syth ultimo: Mr Hanmanth Vengetsamy from Maritzborg and Messes. Domin e Francis, Kandasamy Vadivel Mondley, Shenmagam Dorasaniy, Joseph Mariam and Gayadin Maharai from Durban

the following gentlemen left Durbah on the 18th old mo for the strike area - Mesari Africa Christ pher Cerebary Colonias boro I dian Association), Ruben Joseph (head master South Coast Junction Indian School) S. B. Cherg, A. D. Pillay, and C. E. Lal-mommed, of Sydenham. The foregoing are all Colon al born Indians.

The names of the four Transvaal men who accom-panied Wr. Manital Ga idni and were sentented on the arth ultimo at Volkstust to three months improvement, are Mesats. Supprate Pillay, Annimaly, Veera Francis and Bhaga Mancha. Mr. S. B. Medh teceived a similat sentence at the same place on Thursday last.

On Wednesday last, seven more ladies left the Transval for Newcastie to take the place of the eleven

retently sentenced there.

The Police have now stopped arresting at Volksmist,

and Messta. Cherry, Lal Mahomed and others who had been arrested were discharged.

Messts. P. K. Naudoo, T. Coopoosamy Naidoo, W file Morgan, Rejoo Na doo and M. Ruthasau Pillay crossed the border on the 18th ultimo at Fourteen Streams. They were all attested and declared prohibited immogrants by the Minister and were accordingly deported to the Cape Bordar on the 21st. The five returned immediately as d were lodged in the Christiana Point Station the same arm of. The todowing day their taxes were remanded till the 25th ultime, when they were all found guilty. The Public Prosecutor for some reason known to himself asked for a further remaind i'll the 4th lost. In the meanhair it appears that matructions were sent from Pretoria to discharge. the five. They were brought in Iront of the Magistrate who will that the five were I and gulby, but they should

appear when called upon to receive their sentence. Great and memorable was the meeting of Johannesborg Hindus held at the West End Bioscope Hall of Wednesday last, the occasion of the Divali Festival The meeting had been advertised for 2-30 p.m. long before that hour every seat in the large hall was occupied, while many were unable to find seals. Mr. G. R. Patel was in the Chair. Among those present were Mr. William Hoskep, who received an ovation and was garlanded on rosing to speak, Mr. A. M. Carraha, Chairman of the British Indian Association, Mr. E. M. Arwet, Mr. I. Gabru, the Rev. John Howard,

Mr. L. W. Ritch, Mr. C. E. Nelson, and Miss Schlesin. Delegates attended from several of the country

The Chairman's and other speeches have had to be

held over

On the conclusion of the speeches all present were asked to stand as a mark of respect to the women passive fearsters then undergoing imprisonment; and presently a photograph of the Johannesburg ladies then in Newcastla gaol was shown on the screen. Collections were then carled for and a scene of great enthusiasm followed. Rings, pocket-knives, caps, watches, etc., were iffered up by their owners, and were put up for auction, fetching extraordinary prices. umbrella was sold for five guineas, a ring for seventeen guineas, pocket knives for 10s. 6d., a bottle of aweels for £1 ros. A large amount was contributed both in cash and provisions. On the termination of the procoedings, those present formed in procession and quietly marched along Fox and Commissioner Streets, then up Rissik Street and through Pritchard Street to the House of the Chairman in Diagonal Street. The procession was preceded by two men carrying black flags and all wore black rosettes to mark the present sufferings of the community.

News in Brief

We publish with this issue a photograph of Mrs. Sherkh Mehtab who was the first Mahomedan Lady Passive Resister to seek impresonment. She was accompanied by her mother.

Mr. Wm. Hosken, the Chairman of the European Committee, addressed a letter to the Minister of the Interior on the 15th ultimo, in which the Committee supports the Ind sos' per own and o tering its services as mediator between the Government and the Indian community. The Secretary for the Interior replied on the 25th ultima expressing regret that the Covernment were not able to avail themselves of it

At the Durbad Broscope entertainment given by Mr. Rawat in aid of the passive resistance lund the amount raised was £30 Bs. gd.

A Capetown message by Renter states that the firsh Ordinance to amend the law relating to licences provides that an applicant should be able to read and write a "Buropean lauguage," which includes Yiddish, or a language current among the aboriginal natives of South Africa

The Nated division of the Unionist Party, at the third annual conference at Maritzburg, passed the following resolution to be submitted to the General

Congress at Capetown this month

Indian Immigration.- Seeing that it is a declared object of the Unionist Party to work for the advancement of every section of the people, and for the settlement of a contented population, this Congress records its opinion that, while no more Indiana should be admitted into the Union those who are here should be treated with accupatons justice, and legitimate causes of discontent removed."

The London All-India Moslem League has addressed a communication to the Colonial Office in reference to the recent decision of the South Aincen Court regarding the recognition of Handu or Mahomedaa marriages solemnised outside the Union. The communication says that the Musselmans of India consider the decision as a direct attack on their religion,

Much capital is being made by agitators in India, says the Rand Daily Mail's correspondent, out of the treatment of British I diana in South Africa, and the Imperial Government's adminuness or inability to redress the grievances.

शिन्यान यहिपनियन

ફીનીક્સ, બુધ્વાર, તારીખ રહ મી અકદાભર, ૧૯૧૩.

Communication of the Later of the Color અધિપતિની નોંધ

દ્રાંસવાલની બહાદુર એકરતા જે કેટલાક ૧૫ન થયાં જેલ જવાને મુધી કહી હતી તે ગુખરે

શાભાશ એમુરતેમ ન્યુડાસતમાં ખુબ ધુરીતે પકડાઈ અને ત્રણ ત્રણ માસની જેલમાં

પહેાંથી ગ-િએ ખબર ગયા અંકતા છેલ્લા ખબરામાં અમે આપી ગયા છીએ. વાંચનારતે યાદ હશે કે એ બાઇએએ પહેલાં મોતીખતની સરદ્રદ જોળવી પૃદ્ધાવાના પ્રયત્ન કર્યો अने तेमां निष्कण यवायी हेटलाक हिन्नस सुधी देरी करी પૃક્ષ્ણવાનાં કૃષ્ટિં સાવી. તેમાં એ નહીં કરવતાં ફ્રાક્સર્સ્ટની સરદ્રદ સ્માગળ પકડારા કુચ કરી હતી ત્યાં પણ નિરાસ થાન છેવટે પા. ૩ ના કર રદ કરવાનું વચત સરકાર ત આપે સા સુધી ન્યુકાસલ અતે તેની આસપાસની કેતનસાની ખાણામાં ક્રાંમ કરતા ફોંદીએને હડતાળ માડવાનું સમજાવવાનું તેઓ એ ક્ષર કરશું, અને તેમ કરી પકડાયા મહેતત ક િ પછ પાલીસે તેઓને પકડી નહીં. તેએકએ ફેરી પણ શરૂ કરી અને અમલકારોને ખુબ મુંબવ્યા. તેથી પણ કટવાક દિવસ સુધી તો તેએક નુ પૈકડાઇ. છેવટ ખાછુના મૃજીરા તે મહ દુરૂ ભાઇએાની હાજરીથી અને સમજાવટથી ખુબ ઉશ્કેરાતા લાગ્યા અને હડતાળ જપાટાવધુ કેલાવા લાગી એટફ્રી અમુલ દારા હાર્યા અને આ બાઇએક્રિ પકડ્યા વિના તેનાથી રહેવાનું નહીં માછએટ પૃષ્ટુ ચીડાઈ રહેલા દ્વાય એમ તે સાહેળની ટીકાપરથી જોઇ શકાય છે. પણ તેની પરવા તે બાઇસ્પાને એ છીજ હતી. તેઓનું કામ હો જેમ હેમ કરી જેલમાં પૂર્કે,ચવાનું હતું. અ. ખુંદુ કુ બહેને તે અમે મુખ્યક્રમાદી આપીએ છીએ. આવી બાઈએ! જે કામમાંથી વીક્ષ તે કામ જીતેલીજ છે એમ અમે માનીએ છીએ. આ અકમાં અમે તે ખાઇએ(તી છળી આપીએ છીએ અને ફિલેક રાખી એ છરેએ કે વાંચનાર તેને મહાવી રાખશે. આ દુકડીમાંની દસ બાક્રુઓ છળીમાં છે અને અગીયારમી નથી તેનું નામ મીસ ગીનામ્ક છે. કુસ્ત *મીના ૧૧૨*૧

માજે દિવાળીના મહાત્સવ છે. અમારા ઢીંદુ ભાઇએોમા મેર ધેર લક્ષ્મીપુજન કરવાના અન

લક્ષ્મી મુજન દિવસ છે. ધન ધાન્યની અનુપાદી લાવનારી લક્ષ્મ કેવીની પુજ્ય કરી

આજે એવું માગવામાં આવશે કે હે દેવી! નવા વરસને વિષે એ આવાદી લાવજે, આ આજના તહેવાનનું મેદાત્મ છે. પશુ દક્ષિણ અફિકાના હીંદીએમમાં આજના દિવસન મહાત્મ્યું બેવડું થઇ પડ્યું છે. તેઓમાં આજતું લક્ષ્મી પૂર્વન જુદા પ્રંકારથી થઇ રહ્યું છે—અને તે અહાૈકિક પ્રફાર થી થઈ રહ્યું છે. હીંદીએની ગૃહ ટ્રેવી—ગૃહસ્થના ધરની **આ**બાદીના "આધાર એવી રહ્યું લક્ષ્મીએને કહાંક અપ્પનાર

કાયદા ઘડી, તેને આ દેસથી બહાર રાખવાની જે કપટ જળ શ્રરકારે પામરી છે, તે *તે.ડી નાખીને મહ બધ્*યીના હેકાને ક્રીયી, સ્થાપન કરવાતું અને કલ કર્ને **દુર કરવાતું પુજન્**યૃતિ વત સરકારતી જેલામાં કવારનું શરૂ થઇ સુકશું છે. એ પુજનમાં આવુતિએ. આપતાર મહેતા અને બામએાના મુદિયા માં ન્હાના ન્હાના દીવાએાની હોરોને બદ્રક્ષે અતરના, અબિન ની વ્યાત સળગી રહી છે. આ પુજન અહાહિક કહીએ છીએ તે એકલા માટે કે મંત્રા મણી મહાવી, પ્રસાદી વહેં સી ને સાધારણ રીતે સમાધ્ય થનાર મુજત આ નુ**રી, પણ** સા ते। ब्रह्म-भागेल भने तेक समाप्त युव सेवुं पुलन् છે. અર્યું રહ્યા પુજન જે કરી રહેલ છે, કરનારની સેવા માં જે ઉત્સા રહેલ છે અથવા તે તેતુ રહસ્ય સમુજી તેના ખ્વતીને ફિલ્લાના સદયે સાંભળા રહેલ છે, એવાં સહ ભાઈ બદુતાને આજના મહાત્સવને <u>નિ</u> માતે અમારું અભિનાતનું છે —મુબારકબાદી છે. અમારે સુત તાે આ લક્ષ્મી પુજુત પુર થયા પછીતા દિવસ તેજ બેસના વરસના દિવસ છે. તે ઉગરા અને તે ઉત્થા વિના રહેનાર નથી ત્યા સુધી બેસ્<u>ર</u>તા વરસન, અભિનદન માટે અમતરે સદ જોવી પડશે. અમે કુન્લાએ, હાંએ કે એ દિવસ એકેંગ્રે, ઉગે અને તે વ્યુંલા ઉત્રાં કે બેડો ઉગરો તેતે. જવાળ અમારી બ્હેતાના અને ભાગમાંના દાયમ. છે

મી. ગાખ~~લે~~ હીંદુસ્તાન પહેાંચ્યા કે તુરત આપણા સવાલતું

કામ તેઓ સાહેબે ઉપાડ્યું છે. મી. પાલકપરના તારથી જાણી શાકીએ **મી,** ગાખલે છીએ કે તેઓની મહેનનથી એક હ્યુંદિસ્તાનમાં ક્રમિટી સ્થપાઇ સુકી છે. અને હવે

મુળઈથી છુટેલા તારથી આપશે જણીએ છીએ કે આપણા સવાલ**૧**૨ તેમ**ે** તીખું માયછ કરશું છે. વડી સરકાર પર દબાગુ મહાવર્લું જોઇશે એમ તેમણે જણાવ્યું અને કહ્યું કે દક્ષિણ અફ્રિકાના ગામએોને હોંદુસ્તાનમાં સરકારી તેકરી આપવાનું બંધ કરી તથા દક્ષિણ આદ્રિકાનું સોતું હોંદી સીકકા માટે ન વાપરવું એવા કરાવ કરી વડી સરકારે સુનિયન સર કારની સુધ ઠેકાણે લાવવાની જરૂર છે. વ**ડી સ**રકાર વચ્ચે પડી શકતી નથી એમ કહે છે તે વિષે સી, ગાખલેથે ભાર દઇ કર્યું કે તે ગ્હાનું નાખી દેવા જેવું છે કેમકે, પહેલાં તે સરકારેજ વર્લ્ચ પડી સમાધાની કરાવી **હતી અને હવે પસ્** તે તેમ કરી શકે છે. તેઓ સાહેબ માલ્યા હતા કે જી. ગાંધી સાથે પાતે વિચાર ચલાવી રહેલ છે અને **જરૂર પડશે** તા સત્યાયહીએના નિભાવ માટે દર માસે બે હજાર પાઉંડ ની મદદ ૭ માસ સુધી પુરી યાડી શકારો .કેટલેફ ડેકાણેથી મદદ કત્યાનાં વચના તેમને મળા સુક્યાં છે એમ પણ તેમણ જણાવ્યું હતું. આ સાપણ ખતાવે છે કે તેઓ સાહેખને ત્રાપાલ મળાલ માટે દેવ્યુ દરક છે. સખ્ત મંદવાડમાંથી 🕳 कुछ विच्या भांड शाला भेषा छ अने अत्यहरे तेमने अवसम

હૈવાની ક્ષ્ણીજ જરૂર છે. પણ તેમની દેશબકિત એવી ઉગ્ર છે કે જંપ વાળીને તેઓ બેસી શકનાર નથી. તેઓને મહે નત ઓછી આપવી તે આપણા હ્રાથમાં છે. તેઓ સાહેબ જીવ સાંટે કામ કરી રહ્યા છે ત્યારે આપણે શરીર પર શેકું કુંખ વેડીને અને થેડી કમાણી જતી કરીને જેસા બરી મુખ એ તે બહુ કરયું નહીં કહેવાય.

દ્વીક્સ્તાન અનમણને પુરેપુર્ર, મદદ કરવાને તદયાર છે એ આપણે જોઇ શકીએ છીએ. પછ **હોંદુસ્તાનની મદદ મી** ગાંધીના ઇરાદો છે કે બને તાં સુધી પછસાની મદદ સાથી ન ક્ષેવી, એ મદદ ક્ષેવામાં આપણી લડતની નળવાઈ છે. અને આપણી જેટલી નબળાઇ જોવામાં આવે તેટલી લડત લંબાય એ સીધી ત્રીરાશી છે. હાલ જે વ્યવસ્થા ચાલે છે કે જે જે ગામેથી જેલ જનાર નિક્જો તે તે ગામ તેઓના ખરચ ઉપાડે એ ચાલ્યા કરે તેા હીદુસ્તાનથી પકસાની મદદની જરૂર ભાગોજ પડે. વળી હોંદી મબ્લુરાની હડતાલ લંબાય તા તે કોંકા **માટે** આખા દક્ષિણ આદ્રિકામાં ગામે ગામ કંત્રણી કુંડ ચાલ્ **કરી શા**/ીએ છીએ. દરેક હોંદી પાતાના રાેટલામાંથા અફેક ess bis ते केश्वने कारे धार्य तेम नथी अने तेनी रीते **લાં**ભા વખત સુધી ઘણા ગીરમીડીઆને৷ નિભાવ થઇ શકે છે. " મરકકુરી ' ના ખાસ ખબરપત્રીને મી, કેલનબેકે જે વિચારા વ્યતાવ્યા છે તે ખીજે સ્થળે હાપેલા છે. એ ઉપરથી જાણી શ્રુકારો કે તેમાં જણાવેલી યોજના અપ્રક્ષમાં આવરો તા **લાંખા વખત સુધી લડત નિભાવી રાકાય તેવું છે. તે** સાર્ ડરખતમાં જેમ અનાજનું કૃડ થઇ રહ્યું છે તેમ ગામે ગામ થવાની જરૂર છે. નાેરથ કાેસ્ટ ર તે સાઉથ કાેસ્ટર્ના ગામે. માધી એવું કુંડ કરી ડરૂબન કમિટી પર માેકલી શકાય છે. આ કુડની ટીપ ગામવાર છાપવા આ છાપાંચા અમુક ભાગ દર અઠવાડીયે રેક્કવાના દસવ અમે કરેલા છે

મુસલમાની શાદી સંગધમ અત્યંત અપમાન ભરેલી ડીકા કરવાના ખાયનમાં જનરલ સ્મટન જનર**લ સ્મય્નનો**: વિષે જે રીપારટ બહાર પડ્યા હતે_, **ઇનકાર** તેના ઇનકાર તેઓ સાહેએ જેલું સર્ કર્યો છે તે ખુશી થવા જેવું છે. તે રિપાસ્ટ છપાયા કે તરનજ સુનિયનના એક નાકાયા

છે. તે રિપોરટ છપાયા કે તસ્તજ યુનિયનના એક નાકાધી બીજા નાકા સુધી હીંદી પ્રજામાં કેટલા ગુરસા ફેસાયા હતા તે તે સાહેળતે સમજાયું લાગે છે. પણ રાજ્ક બાલ્યુથી હીંદી કામમાં પેલ થયેલા ગુસ્સા સમી જવાનું કારણ મળ્યું તેથી કાયલ વડે કરેલું અપમાન દુર થયું છે એવું કહ્ય નથી. કાયલમાં હીંદી લગ્ન વિવેનું કલ કહ્જી રહી ગયુંજ છે. તે પણ દુર કરી જનરલ સ્મટસ હીદી કામની ધારમિક લાગણી દુખાતી અટકાવશે એવું અમે કચ્છીએ છીએ.

તારીંગ હામ રાેડ પર રહેતા એક ગેડ્ગને સાથા કામ છે.ડીને નહીં જવાના વાંદ માટે મુનસામી **ગીરમીંઠ કરતાં** નાંદહું નામના ગીરમીટીયા હોંદોને **ગળે ફાંસા ભલા** હાલમાં કારટમાં ખડા કરવામાં સ્થાલ્યા દ્રતા. તેણે પાતાને ગુર્ધક કશુલ કર્યો અને એ પહાં કેશલા કરશું કે પાતાને ચાર વખત સળ થઇ સુકેલી છે. અદાપીએ વિશેષમાં કહ્યું કે કેટલાક વખત પર પોતાના સાથી ગીરમીટીયા કામ છોડી નાશી ગયેલા અને કારટે તેને હુકમ કરી કામ પર પાછા માકલ્યા. તે હીંદી ગારા શેઠના જુલમથી એટલા કંટાલેશ હતે કે કામ પર નહીં જતાં તેણે આપવાત કરયા. સુનસામાંએ કારટને જ્યાં કહેતા તેણે આપવાત કરયા. સુનસામાંએ કારટને જ્યાં કહેતા તેણે આપવાત કરયા. સુનસામાંએ કારટને જ્યાં કહેતા તે તેને પણ કારટ જ્યાં કરીશ. કામ પર પા ા માકલશે તે હું પણ અદપવાત કરીશ. માછસોટ સાહેખે હીંદીને ભલામણ કરી કે કંઇ કૃરીઆદ હેતા તે પ્રોટેક્ટર પદસે તેણે કરવી જોઈએ. એમ શાખામણ દઇ તે સાહેખે આ હીંદીને ૧૪ દિવસની સખત મજીરીની જેલ આપી. સાધારણ રીતે ગુન્હે ગાર પેતાનો બચાવ કરે તે ધ્યાનમાં લેલા કારટ બધાયેલે છે. પણ ગીરમીટીયા હીંદી ભયાવ કરે તેની પર કારેટ કંઇ અમલ કરી શકતી નથા. ગીરમીટીયાને માટે કારટાતા દરવાજ બંધ છે, આવી ગુલસમી ભરેલી તે દસા છે. એક પણ દીંદી ગુલામીમાં કામ ન કરતા હૈયા એવા દીવસ જેવાને કરી હીંદી નહીં ઇચ્છે!

લંડન કમિટી

લંડન કમિટીયે તા. ૧૨ સી અહગરડે હીંદી પ્રધાનપર નીચે ના કાગળ લખ્યા હતા :—

"સહેબ,—દક્ષિણ આદિકા કુનિયનના સને ૧૯૧૭ ના . ૧૦ મા કાવદા જે ફાઇનેન્શ્રીયલ રીક્ષેશ્વન એક્ટના નામથી એકળખાય છે તેની ૧૧ માં કલમની ૩ જી પેટા કલમ તરફ કમિટી આપનું ધ્યાન ખેંચવા માગે છે. આ કાયદા ગઇ તા. ૧ લી એપ્રીલર્થા અમલમાં આવ્યા છે અને સને ૧૯૧૭ ની તા. ૧ લી એપ્રીલર્થા અમલમાં આવ્યા હે અને સને ૧૯૧૭ ની તા. ૧ લી એપ્રીલ સુધી તે અમલમાં રહેશ

એ યાદ હશે કે દક્ષિણુ સ્માફિકાના હીંદીઓની અને તેમા ખાસ કરી તાલાલ અને કેમ કાલાન્સિના હીંદીઓની એક મેહી મુશીખત વેપારનાં લાઇસેન્સ વિષેતી છે. કમિટી માતે છે કે ૧૯૦૯ ના સાઉથ સ્માફિકા એક્ટમાં ૧૪૭ કલમમાં જે રક્ષણ વડી સરકારે આગ્રહપુરવક રખાવ્યું છે તેનું એક કારણ એ છે કે હીંદી કેમને વેપારની છુટની અહાંત જરૂર છે એવું વડી સરકારે માન્યું છે.

૧૯૦૯ ના નાનાલ ડીલર્સ લાહસેન્સ અમેન્ડમેન્ટ એક્ટમાં દીદીઓને સુપ્રીમ કારટમા અપીલ કરવાના હક મહ્યો તેમાં વડી સરકારનુ દબાસ્યુ લણે ભાગે કારણમુત હતું. આ છુટ મળી ત્યારથી એવી આશા રાખવામાં આવી હતી કે વડી સરકાર વખત મળ્યે એ છુટમાં વધારા કરવા શક્તિવાન થશે.

હવે ડ્રાસવાલમાં પણ લાઇસેન્સના કાયદા તેની પહેરશનાં સસ્થાનમાં છે તેવા બનાવવાની ઈચ્છા ત્યાંની ગેરી પ્રન્તમાં કેટલાક વરસ થયાં જોર પકડવા માંડી છે, અને યુનિઅન સ્થપાલું ત્યારથી તેમાં વધારા થતા ગયા છે. ડ્રાંસવાલના પ્રિયાસ ઇડિઅન એસોર્સ એશને ૧૯૧૧ ની તા. ૧ લી મેચે સંસ્થાન ખાતાના પ્રધાનપર માકલેલી અરજમાં આ વિષે ખુભ ચેતવાલી આપી હતી.

એક તરફ દ્રાંસવાલમાં આમ હીંદી વિરુદ્ધ લાગણી વધતી જતી હતી અને સાથે સાથે નાતત્લમાં એવી માગણી થવા લાગી કે વૈપારી લાહસેન્સના કાલુ યુનિઅન સરકારે નાતાલ પ્રાવીશીયલ કાઉસીલને સાપવા ન્યાને એ માગણીના હેતુ એ. હતા કે ત્યાંના હીંદી વેપારીઓના લેક પર અને તેટલા હુધુ ન્યાનો તે ધૂકી રાકે. આ વરસના કાઇનેન્શીયલ રિક્ષિશન એક્ટથી લાઇસેન્સ વિષેતે, કુશું પ્રેલીશિયલ કાઉસીલે,ને આપલામા આવેલ છે, અને કમિટીને લવ રહે છે કે બધા સામાન્ય કાયદાના અમલ જેમ દીંદી કામ સામે સખ્ત રીતે કરવામાં આવે છે તેવી રીતે આ કાયદાના અમલ પહ્યું થશે.

આ કાયદાની ૧૧ મી કલમની ૩ જ પેટા જ્લમથી જે જે પ્રાંતામાં અપીક્ષ કરવાના હક છે ત્યાં તે કાયમ રાખેલા છે પશુ તેમાં એમ કહેવામાં આવેલું છે કે તા. ૧ લી એપ્રીલ સુધી भां के बाधरी-से। इध्यत होय तेने विषेक ते छठ रहे. એટલે એપ્રોલ પછી જે લાક્સેન્સ બદલી આપવાની મનાક કરવામાં આવે તેને લિંથે એ હક રદ કરનારા કાયદા કાઉ સીલ પસાર કરી શકે એવી સ-તા તેને છે. પણ દ્રાસવાલ માં તેથીયે વધારે ખરાબ સ્થિતિ છે. હમણાં સુધી ત્યાંના હીંદી રહીસાે યુનિઅનનાં રેવન્યુ અમલદારને પ્રી અરીતે પર વાના મેળવી શક્તા હતા મધ્યુ હવે તા. ૧ લી એપ્રીલથી ત્રાવીશાયલ રેવન્યુ અમલદારતે શે ભરવી પડશે, અને તેના તરફથી લાઇસેન્સની મના થયે અપીલ કરવાના હક ન રહે એવી જાતના કાયદા ઢાંસવાલની પ્રાવીશાયલ કાઉસીલ મડી શકરી. વળા તદન નવાં લાઇસેન્સા સંબંધમાં તેમજ દ્રાંસ ફર કરવા સંબંધમાં પણ અપીલ કરવાના હક ન રહે એવા તે કાયદાની અસર થશે

યુનિયન સરકારે અસંત આડકતરી રીતે અને ન ધારી શકાય તેવી રીતે બુલમનું કેવું ભયંકર હથીલાર ઘડી કાઢ્યું છે એ બતાવવાની અન કમિટીને ભાગ્યેજ જરૂર છે. આ ભારે યુશીબત ભરેલા સવાલના પુરાણા ઇ તિહાસ ખ્યાલમાં દેતાં અને હીંદી કેમ પર વારે વારે ભય આવી પડે છે તે તે વિચાર કરતાં ઉપર જણાવેલા કાયદા વિષે વડી સરકારને વાકક કરવી એ આ કમિટીની કરજ થઇ પડી છે. અને જે કે પ્રાવીશયલ બાબતામાં વડી સરકારને શું સુશીબતા નડે છે તેથી કમિટી વાકક છે, છતાં કમિટીને લાયે છે કે હીંદીઓ ના ભુના હુકા જેના ભાગવેટા હાલ કરવામાં આવતાં હોય અથવા હવે પછી પણ જેના બામવેટા શક કરવામાં આવતાં હોય તેવા હકા પર કાઈ તરેહતાં અંકશ પ્રતિક સરકાર ન કાઢ એવાં પગલાં ક્ષેતાની વડી સરકારને અરજ કરવાને હક્કાર છે.

હમીદીયા ઇસ્લામીક સાસાયટી

સ્મદસ સાહેબના કુવેલ સામે સભામાં ગુરસા

હિંમદીયા ઇસ્લામીક સેક્સાયટીના હેલ અક તા. ૧૯ મીના રવીવારે ચિક્કાર ભરાઈ ગયા હતો. રમટસ સાહેબે મુસલ ન્માની લગ્ન વિષે જે અપમાન ભરેલી ભાષા વાપરી હતી તેની સામે વાંધા કર્શાવવા સોસાયટીની સભા ભરાઇ હતી. માજ પ્રમુખ મી. અતમદ ગળફ કેમટાઉનવાળાએ પ્રમુખપદ લીધું હતું.

મી. મળરૂએ સભાના હેતુ જાહેર કર્યા અને સમજાવ્યું કે જનરલ સ્મદરે મુસલમાના લખ બહુ એારતી હોવાથી ન સ્વાકારવાના નિશ્વય બતાવ્યા છે અને તેની સાથે કાસલમાના માં એારતને 'પ્રુટ સેક ' ક્હીને તલાક આપવાના રિવાજ છે એમ કહી કામનું અપમાન કરયું છે તેની સામે આપણે સપને વાંધા બતાવવા જોકએ. જનરહે આમ કહી દીનનું વર્ણ અપમાન કરયું છે. આવા હુમલાની સામે આપણે ન

થઇએ તા મીજા પણ હુમલાએ આપણા ઉપર થાય તેમાં નવાઈ નહીં. આપણું, લગ્નના રિવાજ માટે જનરલ રમટસ ભુદોજ વિચાર ધરાવતા હૈાય તે **લક્ષે પ**છુ તે વિચાર જાહેર કરતાં તેઓ અમમાન ભરેલી ભાષા વાપરી શકતા નથી. રમ ટસ સાંક્રેળે આવું ખાલતાં પાતાના હાેદાનું ભાન ખાયું છે. મુસલમાતામા તલપ્કના દાખલા સાધારણુ તથી. દક્ષિણ જ્યાક્રિકાના ગાેરા ઢાેકામાં ડા⊎વાેરસના કિસ્સાએા બને છે તે ની સાથે સરખાવતાં મુસલમાનામાં તલાકના દાખલા કંઇ ગણવરીમ નથા. વળા જનરલ સાહેબને વલાકના રિવાજ ના ક્રોક માહિતી દેહ્ય એવું લાગતું નથી. તેને ખબર નથી કે કુસલમાનામાં તલાક એકદમ નથી મેળવાતી. કુસલમાન ' પૂટ સેક ' કહીને પાતાની એમરતને કાઢી મુક્કા શકતા નથા. પણ જતરલ સ્મટસ એવું ભાલ્યા ન હેરવ અને છાપાવાળા એ રિપાેરટમાં શુલ કરી હાય એમ ક્દાચ બન્યું હાેય, અને તેમ ह્રાય તાે તેઓ સાહેળ રિપાેરટનાે ઇન્કાર કરશે અથવા જો તેમ **ક્ષાઢેલાજ હેાય તે**। એ અપમાનકારક શખ્દા પાછા ખેગી દેશે એમ આપણે આશા સખેત્યું.

આ સોસાયટીના આગળના પ્રમુખ મી. એચ. એો. અલી એ પ્રમુખનું આપણ ઇંગ્રેજમાં સમજવ્યું અને કહ્યું કે જન રસ રમટસની સુસલમાની લગ્ન વિષેતી માન્યતા અલંત શુલ ભરેલી છે. હું પત્રીસ વરસથી ઉપર આ દેશમાં રહેયો છું તે દરમીયાન અરખા યુનિયનમાં એક ૪૦–૪૫ થી વધુ તલાક ના દાખલાઓ મારી જાજુમાં આવ્યા નથી. આવા કિસ્સા ની વાત કામમાં એકદમ ફેલાય છે અને તેથી તે કિસ્સા અંધારામાં રહી શકતા નથી. સ્મટસ સાહેએ જાહેર કરયુ તેથી રીતે એક્સ સાથે વરતવાનું કુરાનમાં શ્રેમનેવેલું નથીજ. જનરલ સાહેએ લાદ રાખવું જોઇએ કે બીજાં બ્રિટીશ સંસ યાતે.માં સલમાની લગ્ન કાયદેસર ગણાય છે અને મુસલ માની કાયદાનું અપમાન કરનાર તે સાહેએ એ પણ યાદ રાખવું જોઇએ કે અલમદ એ દુનિયાના મહત્વ કાયદાક.રા માના એક છે તે વાત જચજાહેર છે.

સાધ્યદ સાહેખે જયાવતું કે દીની કામને માટે આજે મેંગા થયા છીએ તેવી રીતે હમેશ અવસર આવ્યે થવું જોઈ એ નહીં તો આપણું અપમાન હમેશાં થયા કરશે. પછી તેમણે તલાક મેળવવા શું શું ધારાઓ પાળવા જોઇએ છે તે ની સમજ પાડી ને કહ્યું કે એક્સની એવફાઇ પુરવાર થય અને તેમાં બે કામના આવરદાર માણતો અને કાજી સંમતિ આપે સાર્રે તલાક મંજુર થાય છે અને તલ્લાકના દાખતા અને ત્યારે લહાક શંજુર થાય છે અને તલ્લાકના દાખતા

ત્યાર પછી સાસાયટીના ઢેઝરર મી. ઇલાહીમ કુવાઠીયાએ નીચેના કરાવ રજુ કર્મા :—

" મુસલમાની લગ્ન તથા તલાક વિષે જનરલ સ્મરસે જે વિચારા જાહેર કર્યા હતા તેના રિપારર વાચા હમોદીયા ઇસ લાગીક સાસવટીને બહુજ દુઃખ થયું છે અને તાલુથી પેદા થઇ છે, અને જનરલ સ્મરસે જે ખાટી હકીકત જાહેર કરી છે તેમજ અપમાન ભરેલી ભાષા વાપરી છે તેની સામેસભા સખ્ત વાંધા જાહેર કરે છે."

મી. એચ. એ અલી, તે મી. એમ. પી. ફ્રેન્સએ તે કરાવ તે ટેકા આપ્યા ભાદ તે સર્વાંનુમતે પસાર થયા હતા. તે પછી મી. રસુલ સરપુદ્ધીને કરાય રસુ કર્યો કે ઉપલા કરાવ તો નક્સ વડી સરકાર, કોંદી સરકાર તથા હોંદુસ્તાન અને ઈઆડની એહ—ઈ ચા મોસ્લેમ લીગને મેક્લવા અને આવા દ્રમલાશી શહેનશાહદી ક્ષત્રલપ્તા મળતું રક્ષણ કરવાની વેસ તે જ્ઞામક કરેલક જીરજ કરવી. મી. એક. માહે દેશ મ્યામિક સ્મૃતે ને સર્વાનુમતે પ્રસાર થયા હતા મી. કામ્પ્રીયા, મી. મેમ્પ્રાથ્ય ફેસાઇ, સી. દેશ સ્મૃતે મી. કેલનભેક મહ્યુ ભાષ્યણ કર્યો હતાં સાને જલાવ સમક્સ માહેલના અપમાત તરફ યુક્સો હેર કર્યો હતા. પ્રાપ્તી પ્રમુખના માલાર માની મભા બારમ્યાસ્ત્ર માહે હતી.

મી. રીચના કાગળ

મુસલમાની શાદી વિષે સ્મટસ સાહેબની અપમાન ભરેલી ટીકા સંબંધમાં મી રીચે ' શેંડ ડેલી મેલ ' મે કાગળ લખ્યા 🖻 તેમાં જણાવ્યું છે કે કુસલમાન પ્રયતની મેહામાં મેહી સખ્યા પર રાજ કરનાર બ્રિટીશ સરકારના ક્રાઈ અમલદ ર તે પ્રજાતું આવું હડહડgં અપમાન કરે તે ન સમજી શકાય वेवुं छे, आवी काननी टीझ उरवी ने छउ त्रे।णानी सत्ये भेद કરવા જેવી ભયંકર વાત છે એ જનરલે યાદ રાખવું જોઇએ 🤏 સ્મટસે અત્યા અપમાન બરેલી ભાવત વતપરી પાતાની ભાવ દેખાડી દોધી છે એટલુંજ નહીં પણ સુસલમાનો કેમ પર ખાટા આરાપ મુક્યા છે. મી રીચે તલાકના કાયદાસા સાર sall પછી ગારાઓની ડાઇવારસની રીત સ.થે તેની સરખા મધ્યું કરી છે, અને બનાવ્યું છે કે ગેત્રા ઘણી કેટલાક માસ चेतानी क्वीर्या अणजा रहें कोटले डेसरमा नेनी इरीयाह માય ; પછી કારટના કુકમ પ્રમાણે 🤌 ન વરતે એટલે તુરત ડાઇવિરસ મળે આમ કહી મી. રીચે પુછ્યું છે કે તેરો ધણી આવી રીતે પેતાની અંતિ કાઢી **મુ**કે તે લગભગ ' ૬૮ સેક 'ક્કીએ કાળી મુક્યા બરાબર નથી?

સ્મટસ સાહેખના ઇમકાર

જનરલ ૧૫૮સે હવે છાપહારા જાહેર કરવું છે કે મુસલ માની લગ્ન સળ'ધી પાતાના ઇટરબ્યુ જે પહેંલાં 'પ્રીટારીયા ન્યુસ' અને પછી 'રેડડેલીમેલ 'માં જપાયા તેમાં જસાવેલ છે તે અપમાન્ ભરેલા શબ્દો પેતે બાેયેલ નથી અને એવુ વલણ પાતે બત વેલ નથી.

શ્રીડનવર્ષથી મી આર ક્ઝલ્યુ કર્ફકર્સેક નામના એક ત્રોતાએ કિસારમાં કાગળ લખ્યો ઇક્કીગ્રેશન કાયદાના અમલ હીંદીએ। સામે સખ્ત રીતે કરવાની માગણી કરી છે અમે કાઈ પ્રશ્રુ વધુ હોંદીને આ દેશમાં રાખલ થવા દેવામાં ન આવે એવી ઇચ્છા બતાવી છે. તે**ણે ગ્રા**રા **વે**પારીઓમે अते आस हरी ही क्टेड्झा येहरा वेसलीक्सिने दिससाल क्रिक्त क्षेत्र रीक्ने प्रीकंद्र दिस्से उटाउ मां प्राक्षेत्र, अने क्रक्सान्य के વારા ક્રેપાર્રાન્મા જ્યારે ત્રેપારની દ્વરીકાર્તને લીધે હોંદીઓ વિરુદ્ધ કર્ઝ કહેલા અરૂરે છે. ત્યારે ત્રવા **દીંઊ**ચ્ચાના ધસારાની વાત આગળ ધરે છે. અને હોકાને ભામાને છે કે વધારે દ્રીદ્યુંએને કામલ કરવાની આ લડન અદ્યોના હીંદી ઉમાડી मेडा थे। ४० ४५ ६४१६८२मा अहेर्स क्रिक नहिः क्रे सडत बीही में। धरे हे हे अदी कसी उद्देश दक्षिकोने स्पत्यनी रीवे श्राभवामा आहे अहे देखेल छन् का छीन्त्री सेपामां क्ष्मका से का प्रकार सके तेन्द्री से

યુનીયનીસ્ટ પક્ષનું વલણ

કેપની યુનીવનાસ્ટ પાર્ટી

કેપટાઉનના કેસલ ડીવીઝૂનની યુનીયનીસ્ટ પદ્મની સભાકૃષ્ એવું કરાવવામાં આવ્યું હતે કે આવતા મામમાં કેપટાઉનમા કુનીયનીસ્ટ પદ્મની કોંગ્રેમ ભરાવાની છે તેમાં નીચેતેન કરાવ રજી કરવે. 'સલ્તનત અને દક્ષિણ આરિકાના લાલની ખાતર યુનીયન સરકારે હોંદી સર કર્યા પ્રતિનિધિને આમં વર્ષ્યુ કરવું અને તેની સાથે હોંદી સવક્લની ચર્ચા કરી હોંદી કામ અને સરક્રારનું માન જળવાલ એવી ફીતે તેના નિવેડા લાવવા."

નાતાલની યુનીયનીસ્ટ પાર્ટી

ની ત્રોષ્ટ વાર્ષીક સભા મારિત્સળર્મમાં મળા દૃતી તેમાં કરાવ ધ્યું! દૃતા કે અત્વવા માસમાં કેમ્ડાઉન ખતે લુનીવિન્સ્ટ્ કે.ચેસ મુળરો તેમાં નીત્રેની દરખાસ્ત રૃજી કરવી કુજાતા દરેક ભાગની ચડ્ની શ્રુપ અને પ્રત્ય સતિ.પસા વસે અવે. ધુનીયનીસ્ટ્ર પક્ષનો ફેંતુ દે.વાચી કે.ચેસ એવા મૃત જાહેર કરે છે કે લુનીયનમાં વધા દ્વીદાઓને આવવા ન દેવા પણ જે ત્રી સ્થદી વસી ત્રહેલ છે તેએકને સૃંધુમાં ત્યાય આપવા અને તેએકને અસ તે.ય થવાનાં કારણા દૃર કરવા

भिरु धुरी'नी ही आ

અધિપતિના ક્ષેપ્પમાં તા. ૨૩ મીએ 'મરક્યુરી'નીએ મુજબ કીકા કરે છે:—

" કાલસાની ખાણામાં કામ કરનારા હીંદી મનુરાએ હૃડ તાળ પાળવી શરૂ કરી છે તે ભેશક ગંભીર હિલેચાલ છે. आवी स्थितिमा सरकारनी ६२०० तहहन चेरणणी छे. आ ભાબતમાં સવાલ ફક્ત પા. ૩ ના કરતાે છે, અને જો સર કાર એવું વસત આપે કે આવૃતી પાલાંમેટમાં ને કર સ્દ કરવામાં આવશે તે! અહ મામલે સમી જાય એમ માનવાતુ કારહ્યું છે, તે કર ન ખાયા તે. ખળા પણ તેના હેતુ કદા અર્થા નથી. હેતુ એ હતા કે એ કરતા બે.જાથી હીંદી મજુર હોંદુરતાન માળા ચાલ્યા જરી અથવા તે આ દેશમા રહી કરી ગ્રીફસીકમાં જેવાલે મુખ્ય તે કુર ઋતાં સીરમીટમા થી છુટેલા હોંદીએતી સંખ્યા વધનીજ ગઈ છે. તે કર भाव अनुहतेक बाब भड़े सीतु धारवामां अमृत्य बतु, मध्य તે તો રુત.એકને પણ લાગુ માડવામાં આવ્યો છે, તે કર ખર્ચ કેકાણેક્રી નિયમિત રીતે વ્રસુલ કરવામાં આવેલ નથી, અને જેટલીક **ચડી મધેલી રક્તો**! વસુલ કરલી અસં**લ**િત જેવી છે. અને કેટલાક કિસ્સામાં તેમ તેને અમલ માત જુલમગાર **રીતે થયેલ છે.** સરકારે તે કર રદ કગ્લાતુ મી. એક્સ્પ્રોને લગ્નન અપુયું છે એક કરેતામાં આવ્યુ છે. અને આ વાતના સરકાર ઇનકાર કરતી નથી નાતાલ વરફતા પાર્કામેંટના સભાસદો પણ તે વચન પ્રળાવતાના આહેલ કરી રજાા 🖻 ન્યાયની ફર્યે ઋતે વચતની ખાતર સરકારે દક્ષ્તર ગાધી તે કરતે કાઢી તાખવે, જોતએ, તે રદ કરવામા દવે કીલ કરીને સરકાર પાતાની આળર એહળી કરે છે, અને દ્રવે વે બને વેકલી અક્રમથી રદ કરવામાં આવશે એવું જે સરકાર મામે લેશે તેમ ર્દ રહીને પખુ વિનાયતના અને અફીના સાફ अत शुक्रम सेवे करड़ें कीम यहारी.

ધુમાચેશન અપીલ ભારડ

તા. ૨૧ મી તે મંગળવાર ઇમોર્કેશન અપીલ બારડે ફેટ શાક કેરો સાંભળમાં હતા. બારડના એક સભાસદ મી. મેનીસ ક્લાન્સ ઇકાનેલ્લક કમિશનમાં રાકાયેલા હોલાયી દાજર રહી શામા નહોતા. પહેલા હેસ મી. જ્લામ માંધરી તા ચાલ્યા. જ્રોરડતા પ્રમુખે જસ્મુવ્યું કે બધી હકીકત જોતાં અરજદારને દાપલ શવાની રજા આપવામાં આવે છે. વળી ટીકા કરી કે જે બધી હકીકત ઇમી મેશન અમલદાર પાસે રજી કરવામાં આવી હોત તો આ કેસ બારડમાં લાવ વાનો જરૂર રહેત નહીં. અને અમલદારની પાસે જે હકી કત આવેલી લે ઉપરથી તેણે જે પ્રમલું લીઇ હતું તે તદત વાજવી હતું.

દાવજી કરમાર્ગલ નામના હોંદીના સવ્યોધમાં તેના વકીશે મુદ્દત માર્ગી હતી જે તેને આપવામાં આવી હતી.

તે પછી મેલા બાબરદ (?) ત્રા કેસ માલ્યા. તેમાં અરજ દારે ખાટી રીતે પરમીટ મેળવાં છે એવું તકામત કહું. આ કેસ અગાઉ ચાલ્યા હ્યારે સી. મારીસ ઇવાન્સ દાજર હતા તેમી કરી તેમની હાજરી હોય આપે તે દેસના ચુકાંદ્ર કરવા ધારડે કરાવ્યું હતું.

તા. ૨૪ મી ને શુકરવારે બારડે બીજા કેસા સાંભલ્યા હતા. ભેરડના સભાસદ મી. બારીસ ઇવાન્સ આ વચ્ચતે પણ દ્વાજર હતા. દાવજી ઇસ્માઈલની અરછ પ્રહેલી સાંભળી અને તે મંજાર રાખવામાં અલી.

તે પછી ધેલા ગાર્લીંદ દરજીતા ક્રેસ અમગળ ચલાવવામાં આવ્યો. આ કેસની હકીકત એલી હતી કે અરજદારે વહું અમાં એક્રીડેવીઠ કરી ડેડમીસાઇલ કઠાવેલ અલે તે પછી તે તુરત દેશમાં વ્યોલ. ૧૯૦૮ માં વેતું અહું આવવાતું થયું અમે ૧૯૧૦ માં તે હીંદુસ્તાન ત્રમા અને હાલ પાછેર ચ્યાવેલ છે. આમ તે ડાેમીસાઇલને આધારે તે શ્લાગળ અહીં દાખલ થયેલ પણ ઈ સીપ્રેશન અમલદારે શક લીધેર કે અરજદારે ૧૯૦૭ માંજ બોકી એક્રીકેલીટ કરીને હાેમીસાધ્ય મેળત્યું હતું સૂર્ય તેથી છે સર્તીપ્રક્રિક રહ થયું જોઇએ. બારૂકે જબાવ્યું કે સર્ટીયીકેટ ખાતી મ્ફ્રેયીકેવીટ કરીને લીધું છે એમ દ્વાસિયન અમલદાર સાખીત કરી શકેલ નધી. જો કે અરજદારે કેટલીક અરસપરસ વાંધા બતાવતારી ફકીકતા કહી તેવી અમલદારને શક જાય તે વાજબી છે. બારડે અરજદારના લાલમાં ચુકાદો અમધ્યે પશુ ટીકા કરી કે માંડ માંડ સાચું ભેલવાની જણા ઢાકાની રેવને લીધે અમલદારાને બહુ મુશ્કેલી નડે છે.

તે પછી માણેકસાલ નામના હીંદીની અપીલ સંભળાઇ તે ની હકીકત એ હતી કે મજકુર હીંદી ૧૬ વરસની અંદરના હતા સારે આ દેશમાં પોતાનાં બાપને માસે આવેલ અને તે પછી દેશ જઈ ૬ વૃરસ બાદ હવે તેવું આવલતું થયું છે. એફરે કુરહ્યું કે અગાલુની રહેલાકથી રહીશને હક તેને મહેયું છે અને તેથી અરજ મુંબુર રાખ્યામાં આશે છે.

મી. એમ છે. આદમ્સ: તમારા જુસ્સા વાજળી છે પશુ અપમાનમાંથી બચવાના અમારી નજરમાં તે એકજ રસ્તો છે અને તે એ કે ક્યામાન કાયદાના મંત્ર કરી અચવા લાક્સન્સ વિના ફેરી છે. સપમાન દૂર દ્ર શ્રાવ ત્યાં રાધી મુદ્દાર જેલમાં જવુ અને બુદન દ્રાદી ભાષ્ટમાને એની સવદ આપતા.

લંદતના ખબર

केंद्रानीसणस्थ

ત્રી. રેઠ રમને તેના સાચીઓ જે મીજી દમતાની જેલમાં યી છુડ્યા વેલાને હવે કાઈ મહતું નહીં કાવાયી જેલ જતાના ક્ષિણ જિલ્લા સેમાં છે. સી. રેઠ ની. ગાંધી હાથે ત્રાફેશના સામાં છે. સી. રેઠ ની. ગાંધી હાથે ત્રાફેશના સામાં છે. સી. માગજ દેશાઇ ફ્રેક્સલ સતા છે. સી. માગજ દેશાઇ ફ્રેક્સલ સતા છે. સી. માગજ દેશાઇ ફ્રેક્સલ સતા છે.

पुरुक्षपाना लेवा १२का

સરકારે દ્રાંસવાલના સલાઅકીઓને કેમ્સ ક્રીતે તે પ્રકાવાનો દરાવ કર્યું લાયે છે. ફેરી દરનારને તથી પ્રકાત તેમ સરકદ એમાળ ગનારતે મુજ્ય નકીજ મુકડતા. જ્યારે કેમ્સ સલાસહી દ્રાંસવાલની પ્રહાર જામ છે તારે ચામલદાર લેમે ક્યાળકની લેમ છે અને તેઓ પાછા આવે છે ત્યારે પકડતા તથી. પ્રભ્ર સલાસકીઓ દ્રાય જોડી ખેસી રહેતાર નક્ષી. ચી મુશ્યાલલ ગાંધી અને તેની સાથે શ્રી. વીરાસાદી દર્વનોમ ચાનસમાં, સીમ્પીયા, અને કાસા સંધ્રા જોદાનિસ્તર્મથી આવ તાં ફેમ્સસ્ટરની પ્રદેશના રહેશને ક્રિતરી સડયા દ્રાય અને સાથે દાપલ થયા દ્રાય અને સાથે પ્રાંથી પાઝર ફેમ્સસ્ટરસા દાપલ થયા હતા

हे।इस्तरस्थाः

મી. પ્રાયછ દેસાઈ લખે છે દે:—કંડકરે ફેક્સરસ્ટના ઈ સીમેશન અમલદારને અળર આવેલ હતા કે પાંચ હોંદીઓ આગળના સ્ટેશને ઉત્તરી પડ્યા છે. આધી તેઓની મહનત નકામી જશે એવી દહેશતથી હું અને મી. બદાત એ લોકાની સામે અમ અને ફેક્સરસ્ટમાં આવ્યા વિના બારાબાર તેઓને સાલંદાહું મુખ્ય દ્વાપ્રક્ષ થયા. કુના લોકામાં થી કુ જમા ગ્યા ભુધવારે મુખ્ય દ્વાપ્રક્ષ થયા. ફોલે નહાલ થી આવતા ભૂપો અમુલદાર પક્ડલ છે અને સે.મલાક તેના ફેસ ચાલરો. સી. સાલોક મોફક્સ રહેલા અમાં પ્રકાર કુના સાલક મામ કુના મામ કુના મામ કુના સાલક મામ કુના મામ કુના સાલક મામ કુના સાલક મામ કુના સાલક મામ કુના સાલક મામ કુના સાલક મામ કુના મા

મી. મૂરાજુ દેશાણ લુખે છે કે મી. મધીલાલ ક્રાંલીને તેના સાચાસોની લુટ્ફારત કરવામાં મી. લુલી પીરકાલન દરજંદ મી. ફાઉન ફેરકાયા હતા. મી. લફાવ સત્તે મી. લુલી પીરણાઇ સરસ કેવા કરી રહ્યા છે

न्युकाञ्चलनी दुक्ती

ન્યુકાસલ્યા ફેક્સરસ્ટ જવા ઉમડેલા તેઓમાંના ૧૭ જહ્યું તે, કેસ તા. ૨૨મીએ આરમાં હતા. તા, ૧૮મીએ અધીલ કરવાની તાહીસ તેઓને મુલ્લી લાર પછી ત્રણ જ્ય્યું પાછા આલ્યા ગયા હતા. લાકીના દરે જ્યું તે ત્રલુ ત્રણ માસની જેલ મળી છે. તેઓનાં નામ: મેસર્સ લોજ મેહન, ભાગીરથી, મામખેલાવન, કીસન, સુમાર, શેમફરીક, સમપ્રકાશ ગામુલ, સીવાયન, અને સુવુ. સી. લોજમાદને જ્યુંવ્યું હતું કે લેતે બધાને ઉશેર્સને લાવેલ છે તેવી પોતાને સઉવી વધારે સહ્ય થયી જોક્યું. માછસંટે જ્યુંવ્યું કે લેતે તેમ નથી કરી શકતા.

પાલીસના વરતન સામે ફવિયાદ

્રાક્ષ્મરસ્ટના પાર્લાસે માગાત્ર રૂપ્ય મહેનાળના પાસે આંગુલાની આપ કરવા તાલ્લાઇ વાપરી હતી તે સંબુધમાં હ્યાં ની ફીંદી કમિટીના પ્રમુખ મી ઇ. એસ. ભાલાએ ત્યાંતર માછસેટ પર કાગળ લખ્યો છે અને તેમાં જણાવ્યું છે કે પાલીસ અમલદ રને કેઈ પર જબરદસ્તી વાપરવાનો હક નથી. મીસીઝ ાખ મહેતાએ આંગળાંની છાપ આપવા ના પાડી સારે પોલીસે તે બાઇતા કાથ ખેંગી ધકેકા માર્યો હતા અને તે પડતાં પડતાં રહી મધેલ, તથા મી. બહાને પોલીસે તેમ ન કરવાની તેની ક્રસ્જનું ધ્યાન ખેંચતાં તેમની તરફ પણું પોલીસે તેમછાઇ વાપરી હતી એ બધી હઇકિત જણાવી મી. ભાલાએ જણાવ્યું કે ભવિષ્યમાં એવું ન બને તેના બંદા ખરત માછએટ સાહેબ કરશે એમ કમિટી ઉમેદ રાખે છે.

ઉપલા કાગળના જવાય સાહ્યું ટે વાબ્યા છે તેમાં કહ્યું છે કે સ્થા બાબતમાં પાલીસ ખાના પર પાતાને ક્શી સન્તા નથી, અને પાતે તે .ાગળ પાલી તના ઉપરી પર માકલી આપ્યા છે

મી. ભાભાએ કાગળ સખ્યા હતા તેવાજ કાગળ એસાસી એશનના પ્રમુખ મી. કાંબલીનાએ પહ્યુ લખ્યા છે. અર કાંગળના જવાળ પદ્ય ઉપલા જવાળ જેવાજ મળ્યા છે અને મી. કાંબલીનાએ તેની નકલ મુક્કી પ્રધાનપર માકેલી તેનું ખ્યાન ખેંચ્યું છે

वेश अहसीने पहलाया

મી. મધ્યુલિલ ગાંધી તો. ૨૪ મીએ ફેરક્સરસ્ટથી લખે છે કે ભાઈ પ્રાગજી દેસાઇ આજે ન્યુક્સલ ગયા છે. હું પોતે ધાતીમું અંગરખું અને પાધડી પહેરીને દાખલ થયા છું. પાલીસ અમલદાર મને આળખી શક્યા નથી. પણ વિચાર માં પડી ગયા ખરા મારું નામ મેં 'લાલ ' આપ્યું છે. અમતે સામવાર હદપાર કરશે.

કરભનની નવી ટુક્ડી જેલમાં

મી. ગાંધી સાથે આવેલા ૪ હોંદીએક : એન્થની સેળેસ દીયને, રેરનાસામી પીક્ષે, પાપદથા, રામકાસન અને ચારલ્સ ટાઉનથી આવેલા એ હોંદી : સમસામી ગવંડર અને પુન સામી નાઇડુ એ છ જ્યુને તા. ૨૪ મીએ હદ્દપાર કર્યું, તેઓ પાછા દાખલ થયા અને ત્રણુ માસની જેલ સહુને મળા

ન્યુકેસલ

જ્રનીવાર સુધી મલેલા ખખરા પરથી જસ્તાય છે કે ન્યુકે સલ અને આસપાસ કેલસાની ખાણામાં હડતાળ પાડનારા હીંદીઓની સંખ્યા ૨૦૦૦ કરતાં પશુ વધી ગઇ છે. અતે **આ ક્ષો**કાને ચાલતાં ચાલતાં દ્રાસવાલમાં દ્રાખલ કરવાની હીલચાલ થઇ રહી છે. કાઈ કાંગ હોંદીઓ પાછા કામપર આપા છે એવી અફવા ફેલાણી છે. અતે એમ પચ્યુ કહેવામાં **અ**ાલ્યું છે કે ઘણા લાકે. કામપર ચડવાને આતુર છે. પશુ ડરના માર્યા તેઓ વ્યટકે છે. પણ ન્યુકાસલની હોંદી કમિટી ત્તરફથી જણાવવામાં આવે છે કે એ હંકીકત સાગી નથી. अयांव पञ्च कीर क्षुसम हे करभरहद्रती न वापरवा हि आस સુચનાએક આપેલી છે. અને તે સુચનાને માન આપી હ્યાકાએ પેતાના અચાવમાં પણ શરીર બળ વાપરયું નથી એવા દાપલા બનેલ છે. સહ્યદ ઈ બાહીમ નામનાે એક હોંદી કામ છાડ્યા પછી વાડામાં પાડા ક્ષેવા ગયા હતા તેને વાડાના ઉપરીગ્યે એવા કે તરતજ ધરાડી મંત્રાવ્યા હતા, અને તેને સખ્ત માર માર્યો હતા. આ હીંદી મેનેજરને પુરા पहें नेम होता कर्ना तेची खेर वापर्य नहिं तेना ર્રદ્વીર પર સોડીના મારની નિશાની ઉડેલી હતી.' મોડાપર **ક્ર**ક્રીનો માર લાગવાથી ખુબ ક્રોહી નીકળતું હતું પસુ તેને

મળેલી સુચના પાળવા તેણે તે બધું સહત કરશું અને સામેક હાથ ઉગામ્યેદ નહીં. આ હીંદીની સાસ્વાર કમિટી કરી રહેલ છે.

માજસ્ત્રેઢની ખારીલી ટીકા સામે પગલાં

ળહાદુર બાઇ માતે જેલની સજ કરતાં માજસેટ નહીં છાજતી દીકા કરી હતી તેથી સ્થાનિક હીંદીઓમાં બહુ યુસ્સો ફેલાયા છે, જાતે એક મીટીંગ ભરી માજસેટની અપ માન ભરેલી વરતલ્યુકને વખાડી નાખનાર કરા! પસાર કરવા માં આવ્યા હતા અને દરાવની તકત ત્માય ખાતાના પ્રધાન પર માકલવામાં આવી હતી અને તેની સાથેના કાગળમાં કચિટીના પ્રમુખ મી. આઇ. સીદાતે લખ્યું હતું કે ન્યાયની ખુરશી પર એસી અદાવત ભરેલું વરતન ચલાવવાની સત્તા કોઇ માજસેટને નથી. તે સાહેબે પ્રજાના એક વરચને બીજ વરચની સામે ઉરકેરણી કરવામાં પોતાના હોદાનું ભાન ખેત્યું હતું. અને નમાં આવી દશા વરતે ત્યાં પ્રજાને ત્યાય મળવેર મુશ્કેલ થઇ પડે તે દેખીતું છે

४००० होंदी हामाणपर

ત્યુકેસલ કમિરીના મેક્ટ્રેટરી મી ઇક્રેરેકમ તા. રહ મી એ લખે છે કે ડનદાઉઝરમાં તા. રર મી એ માસ મીડીંગ ભરી હતી. મી. નાક્કુ, મી. ગાંધી અને મી. મેઢ :મુખ્ય ખાલનારા હતા, આસપાસની ખાણામાંથી દાઢ હત્તરને આશરે ક્ષેત્રા જમા થયેલા દ્રાસવાલની હદ એ! ગગવા બધા એ ખુશી બતાવી હતી. અને સુચના મળે તેની રાદ ક્ષેત્રિક જોઇ રહ્યા છે. કર રદ ન શામ ત્યાં સુધી કામ પર ન ચડ વાની તેઓ ખાનરી આપતા હતા

આજ સુધીમાં સેટ જોજીંસ ખાજુમાં ૩૦૦, નાતાલ નેવીગેશનમાં ૮૫૦, ગ્લેકામાં ૫૦૦, હાર્ટીગરપ્ટરમાં ૧૦૦ ન્યુક્સલમાં ૩૦૦ એટલા ક્ષેક્ષિ ક્ષ્કતાળ પર છે. હાર્ટીગ રપ્ટર વ્યત્તે ગ્લેકા સ્ટેશનના હીદીઓએ પહ્યુ કામ છેડ્યું છે. વ્યક્ષ મળી ૪૦૦૦ હીંદીઓ હડતાલપર છે. ૨૪ કલાકનાં ડડી વિભાગની અંકર વ્હાઇટ ગેટ વ્યત્તે વર્નસાઈક નામની ખાલ્યુરના લોકા કામ છેડશે એવી વક્કી છે.

ગાર્ક કાંદ્રે ત્યુક્સલ કાલીયરીમાંના ૧૩ જસ્તુ પકડાયા હતા આજે બીજા ૭ જસ્તુ પકડાયા. બધામાંથી ૧૬ જસ્તુને ખબે માસની સખ્ત જેલ મળી. અને ૪ જસ્તુને છાડી મુક્યા છે

તા, રજમીએ મી ઇક્રરેઇમ લખે છે કે તા. ર૩મીએ મી, ગાંધીના તાર મળવાથી મી જે. ખી. સુખી અને બીજા ૭ કે.હાત્મીઅલ બાર્ન હત્દીએ ફેડક્સસ્સ્ટમાં પકડાવા માટે ૩૨ કરવા તઇ આર થઇ રહળ છે, પણ કાતકરન્સની હિલ ચાનને લીધે મી. ગાંધીની વધુ સુચના મળે લાંસસુધી તે લોકોએ કુચ લુલત્વી રાખી છે આ માઠ જસ્મુ ડરળનથી ઉપડેલ અને હાલ ન્યુકાસલમાં અટકેલા છે.

તા. રફ મી એ ડંડીના હોંદુ મંદીરમાં હીંદીઓની ભારે સભા ભરાઇ હતી. સહિય આદિકન કાલીયરીમાંથી અને આસપાસથી સેંક્ડા હીંદીઓ એક્કા થયા હતા. મી. ગાંધી લાં હાજર હતા. તેમણે માહ્યુસાને સમજ્તવ્યા કે પા. ક નેં કર દારતમાં રદ કરવાનું સરકાર વચન ન માપે લાં સુધી તેઓએ કામ પર ચડલું નહિ જોઇએ. આ સભાની અસર એ થઈ કે સાઉપ આદિકન કે.સીવરીના કવલ અને બુર્ન સાઇડ તથા હંડી કાલ ક પનીના નળી પલ્લ હીંદીએ! મે કામે.

લેડીસ્મીથ

મેરે રવિવાર સેડીસ્મીયમાં પણ દ્રોદીઓએ સબા ભરી હતી. મી. મહેક રહીમ ખુરશીપર હતા. મી. પાલાક ખાસ અપયંત્રભૂથી હાજર થયા હતા. તે સબામાં દરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતા અને તેમાં પા. ટ નો કર તરત રફ કરવાનું વચન સરકાર આપે નહિ લાં હતાં હતા લાળ ચાલુ શખવા તથા મી. કાળલીયાના કાગળમાં જસ્યા વેલી આખતા પર સત્યામહની લકત ઉપડી છે તેને ડેકા દેવા ને નિશ્વય જાહેર કરવામાં આવ્યો હતા. ત્યાર પછી કુંડ ઉધરાવવા એક કમિડી સ્થપાઇ હતી

ડનહાઉસરમાં હડતાળની શરૂઆત

ગયે ગુધવારે સવારે તારથી નીચેના ખબર મન્યા હતા, જે બહુ માડા થવાથી છાપી શક્યા નહોતા: ડનહાઉઝર રેલવે સ્ટેશનમાં કામ કરતા ૨૨ હીંદીઓએ કામ છેડ્યું છે તેમાંના ૧૪ જેઓ ગીસ્મીટીઆ હતા તેઓને સાત દિવસની જેલ મળી છે અને બીજા આઠ જે ગીસ્મીટમાં નહોતા તે ઓને ત્રસ ત્રસ માસની જેલ મળી છે.

મારીત્સખર્ગથી

મી, નાયક લખે છે કે: — અહીયી ૧૦ બસ્તા ચાવલ ત્યુકાસલ ગડાવાલે. તા. ૨૫મીએ ગવરીશંકર નામના એક હીંદી સત્યાગની જેએ ગીરમીટ પુરી કરી છે અને જે હાલ રીચમ ડમાં ગેરરાને ત્યાં કામ કરતા હતા તે ફેાક્સરસ્ટ ૫કડાવા ઉપડી મયેલ છે

સીડનહામ

મચે રવિવારે સ્તિકનફામમાં હોંદીઓની માસ મીટીંગ મળી હતી અને તેમાં નીચેના કરાવ પસાર થયા હતાઃ—આ સભા મી. કાઇલીયાએ સરકારને લખેલા કાગળમાં કરેલી માગણીંને સર્વાનુમતે ટેકા આપે છે અને કામનાં હિત માટેના મી. માધીના કામને પસંદ કરે છે.

હરબનથી

મી. પુનસામી સંસનાથને સસામહ ફંડમાં યા. ૧ ની મદદ મોકલી ⊌મેજમાં કાગળ લખ્યો છે કે આ લડત તરાદ પોતે બદુ લામણી ઘરાં છે અને જેલ જઇને મદદ નહીં કરી શકવાથી પ્રક્લાની અદના મદદ મોકલે છે. વળી તે લખે છે કે જ્યાં સુધી લડત ચાલશે ત્યાં સુધી દર મારો ૧૦ શીલીંગની મદદ પોતે મેડકલે.

જેલીઓની મુલાકાત

ગી. રસ્તમજી તથા ગી. છમનકાલ ગાંધી જેઓ ડરબનતી જેલમાં છે તેઓના એક માસ પુરા થવાથી ગયે રવિવાર મી. સારાબજી તથા ગી. દિવાન તેઓની મુલાકાતે ગયા હતા. તે આ જણાવે છે કે બન્ને સંગામહીઓ ખુશીમાં છે. થી. રસ્તમજીને રહારતું કામ સામેલ છે અને ગી. હમનલાલ ગાંધીને ચડાક બનાવવાના કાનમાં લગાડેલ છે

કંડની મદદમાં

ડરખતના મી. રાવતે આવતા સામગારની રાત્રે ભાયેતરકે મના ખેલમાં જે ઉપજ થાય છે તે સસામ્રહના કંડમાં આવવાનું કરાવ્યું છે. અમને ખબર આપવામાં આવે છે કે તે દિવસે જોહાતીરબર્નથી ખાસ પીક્ચરા મંગાયી બતાવવામાં આવશે. ટીક્યરના સાવવર્ષ પ્રમાણે 3, ર િક શ્રીલીંગ રાખવામાં આવશે. છે અને તે ૧૧૦ શિલ્ડે સ્ટીટમાં મી. કસ્તમજીને સાં ખરીદી શકાશે. મી. રાવત જાદા જાદા કામી કામામાં આવી મદદ

આપતા રહ્યા છે અને એ તેમની કામી લાગણીના ખ્યાલ આપે છે

નાતાલ ઇડિયન એસાસીએશન

દ્વેદાયુ અહિંદાનાં અને ખાસ કરી નાતાલના હીંદીઓની રાજદારી અને સામાજીક ઉત્નતિનું કામ વધારે ચીવટથી ચલાવવા નાતાલ ઇંડિઅન એસોસીએશન સ્થપાયું છે અને તેના પ્રમુખ મી. દાલુદ મહમદ જોઈટ સેક્રેટરીઓ મી. ઉમર છ હાછ ભાગદ કવેરી અને મી. લેઝરસ ગેબીયલ તથા ફેઝરર મી. એ. એમ. પારેખ નીમાયા છે. બધી **કામના** આગે વાનેતની એક વગદાર ક્રિસેટી પછ્યું નીમાઈ છે. ત્રયાં સામ વારે સાંજે આ કમિટીની સલા એસોસીએશનના મથક ૧૧૦ ત્રીક્ડ ઓટમાં મ^ણી હતી, તેમાં મી. કાછલીઆના કાગળને ટેકા આપલામાં આવ્યા હતા. હડતાલ પાડનારત્યાને અને જેલ જતારાઓને મુખારકભાદી દેવામાં આવી હતી. અને હડતાલ ચાહે ત્યાં સુધી તેના નિભાવ માટે ફાલા કરવાના કરાવ કર્યો હતા. એ કરોવ બી. કાવુદ મહમદે રજી કર્યો હતા ને તે સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા. પા. ક તા કર રદ **કरવા विषेता हराव भी. उभर हाळ स्थामह अवेरीकी भूडिया** હતા. મી. સારાબજીય તેને ટેકા આપ્યા હતા. અને કરાવા વિષે પ્રધાના તથા મી. ગાખશેને તાર કરવામાં આવ્યા હતા.

ખાણાના માલિકાની કાનક્રસ્ત્સ

ગયે શનિવાર ગારા પસંટરા તથા કાલસાની ખાણાના માહકાની કાનકરસ અપર આફ કે મરસના મકાનમા હીદી મજુરાની હડતાળ સંબધમા વિચાર કરવા મળી હતી. મી. ગાંધી તેમા હાજર હતા. પશ્ચિમે કાતકરત્સ તરફથી યુનિયન સરકાર શાર્થ તારવહેવાર શર કરવામા આવ્યો છે.... 'સરક્યુરી માં મી. ગાંધીના ઇંટરવ્યુ

કાનકરંસ પુરું થયા ખાદ ' મરક્યુરી 'ના પ્રતિનિધીએ મી. ગાંધીની મુલાકાત લીધી હતી. તેએ શરૂઆતમાં મી. માધીને પુખ્યું કે હડતાળના અંત આવ્યા એ અકૃવા

સાચી છે કે ગી. મુંધીએ જવાબ આપ્યા : "નહીં ; હડતાળ હછ ચાલુ છે. મને ડનહાદસર, ડાંડી, ન્યુકેસલ વગેરે દેકાણુંથી તારે મત્યા છે તેમાં જણાવેલું છે કે હડતા ગ ચાલુ છે. હડ તાળવાળાએકને તેઓના વાકામાંથી નીકળી જઇ નાતાલમાં ત્યાં પંત્કવાનું શરૂ કરવું એવા ઇરાદા પહેલાં હતો, અને જો કાઇને પકડે નહીં તો છેવડ ડરાંસવાલની સરહદમા દાખલ થઇ પહડાવાના વિચાર રાખ્યા હતા, પણ આ કાન કર'સની હિસચાલ ચાલના હતી તે જોઇ એ વિચાર હાલ મુલતી રાખ્યા છે. એટલે સ્થિત એ છે કે હડતાલ ચાલ છે પણ મહ્યુ રાએ હ્રજી વાડા છોડયા નથી

વાડાઓ છોડી ખહાર નીકળી પડવાની હિલચાલનો હેતુ એ હતો કે મબ્યુરાએ કામ ન કરવું છતા ખાલ્યાલા પાસેથી પાતાનો ખાસાગ કરવી એ વાજળી નથી. મને પેલાને લાગે છે કે ત્યાં સુધી વાડામાં માસુરો રહે લાં સુધી હડલાલ નખળી ગણાય. હવે શું પગલાં ક્ષેવારો તેના આધાર અજ ની કાતકરન્સનું શું પરિસ્થામ આવે છે તેની ઉપર છે. અને તેના પરિસ્થામ વિશે હું ખાત્રીથી કઇ નથી કહી શકતો. પશુ હડતાલ તે! સાસુજ રહેશે. મારી મસુતરી પ્રમાણે લગ્ન લગ્ન કરવાલ તે! સાસુજ રહેશે. મારી મસુતરી પ્રમાણે લગ્ન લગ્ન કરવાલ તે! સાસુજ રહેશે. મારી મસુતરી પ્રમાણે લગ્ન લગ્ન કરવાલ પડ છે. હડતાલ પાડવાનો હતે એવા નથી કે ખાલ્યુરા કરતાલ પર છે. હડતાલ પાડવાનો હતે એવા નથી કે આ અસુરો તે કામ ચાલુ રહી શકે તેમ છે. જો કે લસ્કું કાન અટકી પડશે.

મેં એક રીપાર તેને વર્ષ્યું કે કાકરે મેન્દ્રરાત્રે પહેં કોમ છોડવાનું સમૃજવવામાં આવે છે પણ આવા બીલકુલે ઇરોદા નથી. આવી રીતે કોર્મ હૈવા અમેં પ્રાપ્તા નથી. એમ્પક્ષા ર્વરી સામે આ લંડતે તથી, પુંચ કેટલાંક એમ્પલાવરી આ કર રેદ થાર્ય તેની , વિરૂદ્ધ છે એવું સીકોળવીમાં આવેલાયા ર્ચના હિક્ષચાર્ધ ઉપાત્રાની જરૂર પડી છે. પાસ્તામેટની ર્દ્ધવૈની સભામાં એી કર રેદ કરવામા ચાયરી એવુ વર્ચન સંત્કાર આર્પ કે તરતજ મંજીરાતે પાંચા કામે ચંડવાની

ર્સલેહ આંપવામાં આવશે.

આ હૈાંકા ઓખી લેડનમી સમિલ થાય એવું કે અલીમાં આંબ્યુંજ નથી, પા. ક ના કર રહે થયા પછી ખીજી ઘંધા સિતીયા રહી છે કે જેને માટે સસાવદની લડન તા ચાત્રજ ર્વર્હેશે આ કર શિવાય બીજી માર્ડી હાડમારી લગ્નના સવાલ विभेनी हैं, तें अपरांत डाभी साम्यता ६० विभेनी, यात्र आराक्षा नैवा है सानेरी अवहा, तेनी अभेव जील हीही કામ ઉપર સખનાર્ગ્યી થાય છે તેની દક્ષિણ અહિકામાં જૈન્મેલા હીંદીઓને ક્રેપમાં દાખલ થવાના ફર્ક હતા તે લંઇ શૈંવામાં એંગવ્યો તેની અને કોંયદોમી રીમબેંદ હછે રહેયા છે તૈની લડતં પણ ડામને સૈવાના છે. એટલે પા. રૂ મા કર ર્દા કરવાનું વર્ચન ચ્લોમવામાં ઔર્વ તા પણ શેડત તા ચાયુજ

મી. માર્વ એ કહુ: "માર્ર એ પણ જણાવાં જોઈએ કે ⁶⁵ ક્રેલિકા કર્મિ છેકાતા નથી તેઓને કાંઘ જોતનો ડેરે બંતાવ ~~લામાં આવેલ તથી. પોતાની મરછર્યાજ ક્ષેત્રક કાર્મ છો~~ડે છે, અંતે મેં જોયું' છે શૈ ઉપરથી કહી શંકું હું કે સમજાવ વાની અહેર તે લોકો પર તરતજ ધાય છે

જે હડતાળીઆનું કારણે પોલા કામને કરવું પહેંછે તેઓને માટે ઉધરાશું ચારે તરફ થઈ રહ્યાં છે. ડરંબનથી ચાેખા દાંગના ૧૧ - બસ્તા મળવાની ખાત્રી અપાઇ છે અને ઘણાં ભરતાં ન્યુરેસલ મેહલામ ગવા છે. ઉઘરાહ્યું હછે ચાલુ છે."

મી. ગાંધીએ છેવડે કહ્યું: "જે કાન્ફરન્સનું પરિણામ ધારવા મુજબ નહિ આવે તો બીજ ભાગામાં પછ શાકાને હાના ૧ પાડવાનું સમજાવવામાં આવશે. તેમાં કેટલી કૃતેહ મળશે તે હું ક્લી સકતો નવી. જ્યાં જ્યાં ગીરમીટીયા લેલાકો કે એક વાસ્તી ગીરમીટ પુરી કરતારા ઢાેકા ઠામ કરતા હરી આં સાં તેઓને કામ છાકી દુકતાળ પાડવાનું સંમળ્યવ 🚶 વકમાં આવશે."

' ઋરક્યું 👭 ' માં જોહાનીસભરગના ખબરપત્ર

, ક્ષા, પર માર્જી ' અરેક્સુરી ' ક્ષા જીવાની સંબર્ધગર્સી પોબીર પત્રી લખે છે કે ન્કુંદેશલથા શુપ્રચીખવે હોર્દીઓને દ્રસિવારી નો દરમાં કાંચેશ કરી પંકાત્વીની હિલેયાલ પડેલી શુક્યોમાં માત્રા ફાય જાયું કંઈ દેખાતું તથારે. તેમાં ઢાય થઇ છે તે 🗗 કારણ 🗗 છે કે કેરબર્નમાં કેર્યુસ્કાર્યા પોણીમાં માલિક તથા બાહ્ય એવ્પ્સાવેરામાં સાથે કોર્ગફરેન્સ ઇસ્વાની ગાઠવછ भा. चांधांके हेरी राजा हिंदी अपनी जन्मर भा. अधिनि चेडिन થા મા, ગાંધા મ્યુક્સંલયા ડરખંગ ઉપડા ગયા છે. એન્ સાંબંધવામાં આવેલ છે કે મી. માંગા આ સાંદીમાં સાથેજ यंत्र हुन हरीने शहरार्वहांनी ज्यात्रिक सहहा व्यावारीने व्यान મિત્ર કરી દુ!માળાઓ શિકામાં કુંખમાં સાગ હશે. આ दिसंयाक्षेत्रा केंद्र डाह्म पूर्ण हित पहेंगार्थिन केंद्री खारेंद्रीना छै.

ઓ ખળરતી વિશયમાં જહેવા છેં: મુધાવત કેમોો

માં, કેલનેબંક કહે છે

🟅 હોંદીએ પ્રાંતિક દૂર તાડી નાખવા માંગે છે એવું 🎒 હિલચાલથી મનિયાનું નૈયા. કરા લડતે દે હુંકું મેળવેવા માટે તૈયો, કરવારે ક્ષેડન પુરી થશે અંદિ એ એ હોંદી અહારેથી અવિલ ક્રેશ તે પીછા પીત पाताने डेडाओं करो. की कईर पडेरी ते। रोरंडीनी वावसरा ર્ચા કીમે કરેલા ફોંદોએમિ હડલાલ પાડવાનું સંમેજન્મા વિના હોંદી ઓગેવાનો મહી રહે. મી. કેલનપાક કહે 🖲 કે આ દ્વારાઓને ખેતરાપર શોક પક્ષ બડવાએ કામ મોના શક છે. ક્રેમક તેંગ્લા તેડીવ કરતાં લંધાર હુંશાયાર દ્વાપ છે, અમે ઘણા ખરા જન્મથી ખેતીનું કોમ કરેમાંશ હોર્ધ છે. પેઠેક્રી કામ એજ કરવાનું 🖲 🕽 તેએકનિ તેએકના વાડાએકમિંસી ખેલાવી ક્ષેયા ~~જોઇએ. કેમંક જ્યાં સુધી એ~~ ક્ષેરકા વાંકોમાં રહેરી આં સુધી ગારા ઉપરીક્ષાની સમજાવડથી કે કેળાગુધી પાંઝા કામ પર ચડે એવા લધ છે: "આ કોઠોને

આપાસ તે બુધ્ધામાં

ર્ધાવર્વાની જરૂર છે. તંબુંએાનો કવેડેશના અંમારી પોસે ક્યારના અત્વી ગર્ધા છે. પછીથી વોક્ષેત્રા અને ગારાચી ચરોલાં અથવા તા ટીને લાકડીથી બીંગેલાં ગુંપડાં ત પાર કેરતી વરિ લાગે એમે નથી. એમવાં મેકાના બેઠુ સેરતાં એક્ષાય તેનું છે. ચોડો બોડો કુપાડી ધુરૂષા ત્રાષ્ટે અને ચાડો સ્ત્રિઓ માટે બાંધેવામાં એહવેશે.

અર્ધા એક રસે 3 જમરો

પહેલાંની લડતમાં આ ગાે!વગુ અજમાવી જોવામાં આવેલ છે અને પણા વખત સુધી નિભાતી શકાય તેવા છે, સામ્યા બંધ ક્રીકા મા. બડીના ખેતરમાં રાખી શકાય તેમ છે. મા ખેડી સત્યાપ્રહી છે અને હાલ જેલ ભાગવી રહેલ છે. એક ધનાહ્ય ક્લકનીયા હીંદુ છે.

તેના એક દિકરા હાલ સત્યછાલી તરીક જેલમાં છે. અને તમણે પાતાતું ૬૦૦ વિધાતું ખેતર લહતના ઉપયોગ માટે સાપેલું છે. આ ખેતરમાં હજારા ક્ષેકાને શાકભાજ ઉગાડ વાર્ત કામે લગાડી શકાશે. અને એ કામ એકદેમ શરૂ થશે. ટિત્વેસ્ટોર્પ ફાસ્મ પેંશુ તેએકની ઉપયોગ માર્ક તેઈપાર છે તવીજ રીત રીતીકસતું સંસ્થાન પણ ઉપયોગમાં લર્ખ શકાય तेभ छे. क्येटब को तेकीन केसभी नहीं नाणे ते। धेपर ના કારુ પણ સ્થળમાં તે ોને દેખણે પાર્કી શકાશે 📑 સત્ય મહનો અથર એવા નથી કે ઢાથ જોડીને બેસી રહેવું. ફંડનો વધી પણ નહિ અ.વે વેપ.રીએ.એ છુટથી મદદ અત્પવત્તુ શરૂ કરવુ શૈં મા, બાબલે પણ અમારી સાથે એક છે હોંદીઓને બીલ ચેરખા શળ અને શાકેલાજીની જયુર છે

કીએલી

ક્રીંબર્તા રજસત પ્રતિપ્રવર્ત એમાસીએસન તન્ફર્થી જણા વવામાં આવે છે કેઃ—આ સંસ્થાની સભા ગયા બુધવાર તો. રુર ૧૦-૧૯૧૭નારોજે મોજનો પાંચે પોર્ગ ૧ બરાડથે વાળો મી અદ્દમદ મહમદ તો હોલિમાં મી. ઇસમાઇલ મહમદના પ્રદેશનું પૈહી નીચે બળી હતી. ધૈણા ક્ષાઇએપએ હોજરી ઐાપી હતા પ્રેમુખ પાતીની બાપેલમી નવી ખીલથી ઉભો ર્ધનો સ્થિતીનું વર્શને કરવું હતું તથી ગી. કાછલીયાના કાગેળ ત્રે ટેકા ઓપ્પો હતા અંતે લહતે શકે કરનીરા સહાયહીએ તે અને તેમની બાહુએની શુંતારકબારી કચ્ચી ઢેવી અવેલે કરીવે પસંદર કરી તે સંબંધા તોરે મુલેકો પ્રધાન પર મોક્લી દ્યાપ્તા હતા અને ઉપરાર્થી પશે કરવીમાં આવ્યાં હતા.

ના સંક્રેક્સી

કીબલીંની ગુજરાત હોંદી સોસાયડીએ સત્યાર્ગહની લડત માટે મી. ગાંધીને સુભારકભાદીના તાર માેકલ્યે છે.

કીબલીયી અમૃતે પુછવામાં આવેલ છે કે સાથી જેલ જવા ઈચ્છતારાઓએ જેલ કેવી રીતે જવું. અમરે જવાળ તા એ છે કે કીબલીધાંજ લાઇસેન્સ વગર કેરી કરી જેલ ઇચ્છી શકાય છે. બીજો રસ્તો દ્વાસવાલની સરદદ આળાવવા તા છે. સરસ રસ્તો ફેરી કરીને જેલ જવાતો છે.—અ કાએ.

છેલ્લા ખખર

મા. મણીસાલ માંધી ને તેના ૪ સાચીઓને તા. ૨૭ મી એ ત્રસ્યુ ત્રણ માસની જેલ મળી છે

ડરબનથી જહાવવામાં આવે છે કે: હેડતાળ વાળા માટે ચાખા, તેલ ને પુપુ તું ઉધરાહ્યું ડરબનમાં જોસબેર ચાલી રશું છે. તા. ૨૮ મી સુધીમાં ૧૭૦લ બસ્તાં ચડાવી ીધા છે. બહારગામથી મદદ મેલકલનારાએ ૧૧૦ પીલ્ડ સ્ટ્રીટ એ ડેકાલ્રે એલકલવા વિનંતિ છે,

ફેાકસરસ્ટ, ન્યુકેસલ, આરિત્સભર્ગ અને ઉરળનમાં મંળી તા. ૨૭ મી સુધીમાં કુલ ૧૮૦ સલાયહી કૈદીએ જેલમાં છે. તેમાંથી ૧૩૦ ફકત મારિત્સભર્ગમાં છે. ત્યાં હવે વધારે કેદી માટે સમાર્સ ન હોવાથી કામ ચેલાઉ કૈપ ઉભા કરવાના વિચાર ચાલે છે.

ન્લુંકસર્સમાં રાકચિલા ડેરબર્નના પીચ સત્યામહીએ અને એક દ્રક્ષિવાલના એમ કે જહીં તા. રેક માએ ફાકસરસ્ટ પકડાય ઉપડી ગયા છે

કેડલીક આણાવાળા હડતાલીયાને રેશને નથી આપતા. તેમ જ ડર્ફબનેમાં મેળેલી કોનકરેન્સ તરફથી કે ભરકાર ક્ષરકથી કું કોઇ એએર નથી મેળ્યી એ જોતી મા. ગાંધી ને હડ તાલીથી કાંક્સરેસ્ટ તરફ એક્ક્રીમ કુંચ કર્ર એવા સંભવ છે.

ફ્રેક્સરસ્ટ્યી મી. એ. એમ. બશત હામ છે કે:—ડ્રાસ વાલયી કાર્મ હીંદી વીઝોટીંગ પાસથી નાતાલ જવા ઇચ્છતા હાવ તેઓને હવે સાત દિવસ આગળયા ડરબન ઇમીપ્રેશન અમલદારમે પા, ૧૧ પ્રેક્શી પાસ મેળવેલા પડે છે અને કઇ તારીએ જવાવી ધર્મ તથા પડળ આવવાતું ઘરો તે ચાળ્યે ચાળ્યું ઇમીપ્રેશને અધિકારને જજાવવું પડે છે. આમ જેઓ એંગાહેંથી સર્ચનેડ નેથી કરતા તેઓને વાકસ રસ્ટ આગળ નકામાં તારના ખર્ચ્યુમાં હતારનું પડે છે. ડીપા ઝીટ તારથી એકલવી પડે છે એટલું જૂન ની પણ પાસ આવતાં સુધી એક દિવસની રાહ જોવી પડે છે.

પોરંટ કલીઝાબેલ દીકું સંતર્સ કર્યા સભાવા સેકેટરી લખે છે કે:—તા. ૧ લી અકટાંબર પ્રમુખ મી હરીબાઇ વલ્લલ તથા મી. લાલજીબાઈ સંગંધાનજી દેશ જનાર દેવા થા પ્રમાની મીતના ક્લા સંભાગી કર્યક મેળાવડા થયા હતા અંતે પ્રમુખ આહેબને એક મંત્રપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું. બંતે સાહેબી તરફથી સંભાગ અદના બેટ મળા હતી. તા વંદ મા એ મી. દેવાબાઇ રંતનજીના પ્રમુખપણા નીચે તવા હોદદાર્વાની સુટણી કરવા સંભા મળી હતી. મી. દેવાબાઇ રતતજી એકટીએ ચેરમેન, મેસર્સ વીઠેલબાઈ ફક્યર તથા મંત્રાબાઈ એવીંદજી એઉ ફ સેક્ટરીએી અને મેસર્સ બાવજી બાઇ અવેલાજી પક્ષક્તિ, દેવા તથી મે ક્રે દિલ્લાઇ વિદ્યાલ જોઇ ટ દેસ્ટર નિમાયા હતા. જુલામાં સસ્તામહીન, ફતેલ દિલ્લા હતા. અને તે હળવી કરે માલુ કરવાની હસાય થયા હતા.

ઉમરાવની સભાનાં ભાવણા

क्षेत्रक इर्फ्रम

લારડ કરૂએ પાતાનું ભાવસ્યુ હુઈ કરહ્યું એટલે તારડ કરઝન બેક્સ્યો કેઃ≐સાહેબેક, ક્રોલાનીના હીંદી સવાલની મેઢ ત્વતા એ સંલા ધુરે પુરી રીતે સમન્ટેલ દેવ એવું તેના आयार **७**परंथी न**था** समकीनुः ता वंश के त्रश् शामा श्रम अर्था ते लक्ष वलनहार अने किमंती हैता की कीप सबु इभुल ईर्शाः, खार्ड क्रेक्ट्रिक हं केका सात देख થયાં જોતઃકરા**ક પુરવક અને** ઉત્સાહ પુરવક આ ક્ષેત્રાધની हिभायतं अस्ता अस्त्रा छ तमञ् लहु इप्छलाया अने खुरेसा कारती दास जामाना हजा**रो**। इसे ल्ली, अर्ने वणा મુંબઇથી ક્તેષ્ઠમંદી અરેલી કારકોદીંગીથી હેમઝાંજે પાછા **્રેશી ના સીર**ક સીક્તહામે સુંબઇ ક્લાકાની તેમજ હોંદુ સ્તાતના બીક્ત બંધા બાંગાની હોદી, પ્રોત્નમાં એન સવાલથી એ લાગણા ઉત્કરેરોઇ રહી છે તે વિધે અતાત અસેરકારક અતે ક્ષાજળી સ્મેલિયુ કર્યું હતું. તેર્ત્રણે વ્યા સવાલમા भष्यभष्ठी वर्तवानी वडी सरधारने हर्विक्षा करी ते वणाव्यी लायक हती. से पीठी भी, मीरहेवीमें ऑपना करेंग्रें कीर्न તેમાં ક્ષેત્રનાં બર્ધા ભાષ્ટ્રીની સીક્રક દિલસાજના આભાસ જિવામાં આવતા હૈતા ખરા જતાં પાંતાના સાયાઓ તરફના વફાકશીને ધીધે તૈમની ક્લીલામાં તે સ્થિસેક્ઝિની એ શ જોશ મી આવ્યો તૈયી એ મારે ક્યુલ કરતુ જો તે તેઓ સાફ્રેએ પોતાસ કાપેક્ષુમાં કેટલીક ભાગતા અસંત નિખાલસ પણે ક્રેબુલ કરેલી છે, અને તે તરફ હવે હું ખ્યાન ખેંસું હ્યું. મારા નામદાર મિત્રાએ પાતાના કેસમાં છે જે બાળતા કહી દુંધા તેમાંમાં કેટલીકને તેમણે ક્ષ્યુલજ કરી દીધી હતી. ભાષક્ષિમી કેટલાક બાગમાં તેમણે મારી માગ્યા જેવું, કહ્યુ છે: ભાષણને અતિ કંઇક શંકા બનાવનાર તેએક બેક્સા દ્વતા હતાં તેમાં 🛢 તેજન મળે એવું પસ હતું. એક પછી એક આ બધા અંદોપર હવે હું ટીકા કરીશ.

એક મેળવનમાં તો હું ના. મારકવીસ સાથે તદદન મળું હું; અને તે એ કું યુનંધન સરકારની સુરકલીની મહુત્તરી આપણે કરવા એકિયે. યુનંધનના પ્રધાનાને દરેક પ્રાંતે તરફની મુશ્કેલી દ્વાર્ધ એટલું જ નહિ પશુ એક બીજ જોડીયા તરફની પશુ સુરકલી દ્વાર્ધ તેની પશુ મહુતરી કરૂવો જોઇયે. નામદાર મારકવાસે કહ્યું કે જનરલ બાયા અને જમરસ સ્મત્સ આ સવાલના નિવેડા લાવવાનું અંત;કરહયુપ્રસ્વક ઇચ્છે છે એ ખરૂં છે, કેમકે મને પણ તે સહેયા સાથે આ સંબંધમાં કેપની અંદર તેમજ ઇચ્લાંડની સ્મદર વાત કરવાની તક મળી હતી અને તે વખતે હું તેએક્તી દિલસોછ જેઇ શક્યો હતા. આમ છે તેયીજ હું કહેવા મળું છું કે ના: સારક સીકનહામે કહ્યું તે મુજબ યુનીયન સરકારને સમ જવવાનું ઘણું વધારે સહેલું થઇ પડે તેમ છે અને ના મારકવીસ પાતે પહે એ અને ના મારકવીસ પાતે પહે છે.

ઇમાંગ્રેશન ખતાની ઓક્કાઓ ગવર મેટ ગેક્ષ્ટમાં બધાર પડ્યા છે તે ઉપરથી એવામાં આવે છે કે મધા આગર્સ્ટ માસ માં ગાસ કૃ દ્વાય તૈવા ૧૧ તવા ઇમાર્ગસ ફ્રેનિયનમાં દેખ્યંલ થયા હતા અને પૂર્વ કૃ પાણા અંદવામાં આવ્યો હતા અને ૧૨૭ હોદાઓ દેશ નવા હતા.

અઠવાડીક પંચાગ.

ખારતી—તા. ૨૯ અક્ટોલરથી તા. જ 'નવેમ્પર સુધી છે. સ ૧૯૧૩ હાંદુ—અાસા વદ ૩૦થી કારતક સુદ કે કાવ્યદેવન ભાગ ૧ તે. ૨ ફ સુધી સંવત ૧૯૭૦.

માહ્યમેદન⊸તા ૨૦ જીલ્કદયી તા ૪ કાવ્યકેહન ભાગ પંત્રો છલફજ સુધી હીજરી ૧૭૩૧.

યારસી—તા. ૧૮થી તા. ૨૪ સુધી/કાવ્યદેશન ભાગ હત્રો 1223.

刑) તા નિર્થિતા, મકૃતી કૃતી

સુધ તરહ વદ ૩૦ વરાગા ૮૫- ખુદ ૧૬ થી યોકેટ સુજરાતી-130 36 9 36 164- 6 1-919 2 xx40 4- 4,8-96 ૩ ૧૨૧૫- ૪૧-૧૮ કળીર વાણી—૨૦૦ સામ भ उर्अप- २६-५० - 1 × 2× 4-- 1 1 + 0

ઉપર છાપેલા ફાટાગ્રાક संहर

માનવેતા દાદાભાઇ નવરાજી ઇંડિઅન સ્ટ્રેચર બેરર કેાર અક્ષાનીસ્તાનના અમીર મી. સારાબછ શાપુરછ અડાજનીયા મી. પાલાક शैशंकरतुं अस्ट्रन મુંભુકમાં ફ્રાંસવાલના દેશપારીએ။ મદાસમાં દ્રાસવાલના દેશપારીએ. **મી**. કેલનએક મી. જોસક રાષ્યન ફેરીઆ **જો**દ્યાન્સભર્ગમાં દોંદી *ક*ંગતિરત ભ શ્રીડીડારપ લાકશન મી, ગામહેતા સાતપંત્રા દાલસ્ટાય કારમના રહીશા भरदूभ भी नारायश्वसःभी જસ્ટીસ અમીર અલી હોાર્ક એન્પથીલ **મી જોસફ રે**ત્યપન બાર્રેસ્ટર હીંદી બાતુએાતું બકાર

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા ૩૦મીન, અરસામ, પુર્બ અતિક્રેકા શસેલાસની કથા. ... ૧ ના બંદરા પર થઇ જનારી સ્ટીમર વીધુક સ્વર્શનું વિનાન .. . --પ્રેસીડેટમાં બધા હશે.

તા ૩૧ મીતા અસ્મારાં સંબંધ જલીસ્વર્ગના ખજાનેત મહીમર પેન્દ્રોકાટામાં જવા બધ ઘશે.

નવાં આવેલાં પુસ્તકા

श्रीभत. मध्यदेहत भाग ३ ले ४ ० કાવ્યદાહન ભાગ ૬ હા ગમાં ગુરજર વારતા અગવદ મીતા મુ-પા-સુર્ય દયાસુર્યાસ્ત ધ્યું પાકેટ ઈંગ્લીશ– ગુજરાતી ડીક્ષનેરી (ઉચ્ચાર્લાળી) .. ૨ ૬ ઇંગ્લીના ડીક્ષનેરી :.. ૪ ૨૨૨૫- ૩૬-૧૯ સુદી કાઢેલાં ૫૬ . अश्यसाये .

ચંદ્રકાંત ભાગ ૧–૨–૩ ૧૧ ૩ M. A. વના કે મેરી મટરી કર્યું ખરાબકી ? ૧ ૬ ગીતાજીના ખાસામ. રાખવા જેવડા નાતા

સુટકા મીતા**લના માટા ગટુકા** 🧸 દ્દ સ્ટાક્સ્ક ઇ×લીશ ગુજ− રાતી ડીક્ષનેરી પટેલ

તે વ્યાસ, કુત ... ૧૨ ૬ યુજરાતી ઈ-ર્સાસ ડીકા तेरी अससारे 🖫 न કાવ્યમાધુર્વ તુત્રસીદાસકૃત રામત્યણ ૫ - ૩

ભાગવત માટું <u>હ</u>પહ પાનાનું અને લગભગ ઈ એતા કરત

ગુજરાતની ~~જ~~ાની વાલા **ર** સ્તરાજ ચાવડાે ..... ર કઉતકમાળા બો~~ધવચન~~ા ૧ ભરતરહસ્શિતક, નોતી

શ્વરંગાર, વર્ષ્ટરાગ્ય, અને વિજ્ઞાન, અન પુસ્તકમાં રાજર્બી કાર તરહરીનું ટુંક જીવન

યતાંત *છે* ..... ૧ જીતુ નર્મ ગદ્ય રામકૃષ્ણના બોધવચન ૧

સ્વર્ગની હેંચી

સાનુ ત્વગ., ...

सत्याअह इंड

धाररेक १२० મ ૧૧ માછળતા पानुसामी सत्पनायन ડરેળન.

٩٤

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

લુતીઅન—કેપ. નાવલ, ઢાંસવાલ, એારે જીવામા---વાર્શનક છમાસિક ત્રિમાસિક નકલની

ં બધાં લવાજમ **અગાઉથીજ** હેવાના ધારા છે.

લુનીયનની બહાર **છાપાની દર વાર્ષિક** ₃!શી. ૧૫, છમાસિક શી ૯, અને ત્રિમા– સક શી, કુ છે જો ધરાક ચેક માહે તો ક્રમીશનની છ પેની (ડરળન સિવાયની __[ચં**કામાં) ઉપલા દરમા ઉમેરવી. અમે** ત્ર**શ** ા માસથી એાહા લવજમ ક્ષેતા નથી એ તરફ ધરાંકાત ધ્યાન ખેચાએ ¥ોએ.

વાંચવા લાયક પુસ્તકા

મી લીક્ષકનાં મત અને વિચાર એક સત્યવીરની કથા (આ મહાન શુનત્વી સાક્રેરીસનું મરણ સમયતું ભાષણ છે) સરવાદવ (આ મહાન ઇ'ચેછ કોષ્મક २२४१ननां सर्वेतिम पुरुवक्ते। कावारम छ.) નીતિ ધરમ અને ધરમ નીતિ જસમાની ગમળી એક હોંદુ પ્રત્યે ટાલસ્ટાયના કાત્રળ ટરાસવાલના ખુના કાયક્રા જેલનાં કા∘ય भारे केशने। १ दे। अनुसर (भी. असी) " 5 ey " ત્રીએ મ 🍍 ખારાગ્યતા વિષે સામાન્ય જ્ઞાન પૂર્વ અને પશ્ચિમ નીતિના કાવ્યો

મળવાનું કેકાષ્ટ્ર ---ુંઇટરતેશનલ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ રીતિકસ નાટાલ

visted and Pamished by M. K. G and I 4 International Pariting Press Photona Natali-

Upmon Indian

इन्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 45 Vol. XI

WEDNESDAY NOVEMBER 12TH, 1913. Registered at the G.F.O. or a Homopaper

EXCITEMENT WEEK OF

THE week which ended on the 8th instant will long be remembered as one of tremendous moment to the Indian community of South Africa, Rach day there was reported the rapid development of the strike movement, and when, on Friday last, the news came to hand that Mr. Gandhi had been arrested, things seemed to have developed into a crisis. From the reports we have received ourselves and the summaries by Reuter and other correspondents, we give as complete a review of the happenings of the week as it is possible in the space and time at our

Mr. Gandhi wrote to the Secretary for Justice from Cherlestown on the 31st ultimo pointing out that large numbers of Indians had surrendered themselves for arrest and, as the Government had no accommodation for them nor facility for feeding them, they were being ied and housed by the Indian Committee there at Government expense. Mr. Gandhi suggested that all the people should be arrested, but, if not, he stated that they would proceed with their march into the Transvaal-an event which he was anmous to avoid. He also warned the Government against allowing Indians to remain free on the border and stated that it was the desire of the passive resisters to guard in every way they could against the surreputious entry of a single Indian.

A letter was addressed on the same day by Mr. Gandhi to the Immigration Officer, Pretoria, pointing out that all passive remsters receive at the Transvani border three days' notice of appeal, although they decoare they or not wish to appeal, and that they are allowed to roum about as they pleased. In Mr. Gandhi a opinion, the Act does not require the warning to be

given in all circumstances X

On the 3rd instant, the Advertiser's correspondent at Newcastle telegraphed that the Indian passive resistance moment had assumed large dimensions

Over 2,000 Indians were quartered in Newcastle, and a further 500 arrived from Ladysmith that day

It was feared that an epidemic would result from the crowding together of such a number without proper sanitary provision. The municipal authorities wired to Pretoria refusing any responsibility should an epidemic break out.

So far as the mines themselves are concerned, says another report, there are practically no Indians working

upon them, save at the Blandslaugte.

Ready to Cross the Border

On the 3rd instant Reuter wired from Volksrust that one thousand five hundred Indians were concentrated at Charlestown on Sunday, consisting practically of all the mines at Newcastle, but not those from Blands-langte; where there has been no atrike yet. Charlestown Indian merchants have assisted in every possible

way, and put their premises at the disposal of the resisters. The enclosed mosque grounds were used for cooking purposes. All were in sole charge of Mr. Gandhi. The resisters throughout Sunday were most orderly, and there were no disturbances. There have been no further arrests by the police. The 150 arrested by the police on Thursday were all from the Ballengeich Colliery A lot of stores have been forwarded from the depot at Newcastle where rations have been consigned from voluntary contributors in Durban.

Mr. Gandhi, interviewed, stated that he contemplated moving 1,500 men to the Transvaul to court arrest, and if not arrested they would proceed further, and would probably settle down on Mr. Kallenbach's tarm

at Toistoy, near Lawley

At Newcastle the public officials became anxious regarding the danger of such large numbers of Indians congregating in the town and desired to make arrangements to have a camp established across the river. Messrs, Kallenbach and Lazarus attended a meeting in the Council Chamber at which the Mayor, the Health Officer and the Santary Inspector were present. The Mayor explained that they could not possibly allow them to remain in town under the conditions now prevailing. It was altogether against their sanitary laws, but they were agreeable to allow them to go over

Mr. Kallenbach said that he would take full responsibility, as far as he could, but he could not guarantee absolute control, as there were already a larger number of people arrived than he expected, and it was impossible to say how many more would come out, and of course, with the increasing number arriving, the difficulties of control would increase accordingly, but he would do all in his power to keep order, and to see that everything was kept as cleanly as possible. He wanted water-pipes, so that he could get his toon to lay them from the existing mains, but on this point the Mayor would not agree, mor would the Health Officer, who contended that the first claimants upon the water were the citizens of Newcastle, for whom it was provided. The Mayor, however, promised to look into the matter, and let them know on Monday. Meanwhile, they must commence to get moved out of the town to the place selected for them. Mr. Kallenbach explained that he would not let the women and children remain out in the open; he must treat them as human beings, but they were getting tents, and as soon as they arrived they would have them put up, and as for the sanitary accommodation he would undertake to build latrines, with the strikers' assistance, on the spot over the river

The matter of the six sick people was spoken of, and it was explained by the Health Officer that if they wanted the use of the hospital, they would have to conform to the exerting rules and regulations of that

place, which he explained. At the same time a telegram was sent to the Prime Minister asking that they (the Government) should maked stelly late at its to more some herarmon in this milities of the general work out 1940 up opidemic of great magnifude.

Newcastle Deserted

A special telegrain to the Natal Mercury on the 5th instant states :- Newcastle is practically denuded of the reasters. One thousand left yesterday, marching to the border in a continual atream of batches, whilst too left by the train to-day. Another 600 have just been catrained and have left by the noon day train for ap-country. The town appears to have assumed its normal aspect, although a lew stragglers may still be

How the Border was Crossed

The Volksrust correspondent of the Mercury tele-

graphed on the 6th tostant

Four thousand passive requiers crossed the border at Volksrust at 8 a.m. to-day, headed by Meases. Gendhi and Kallen's h. Both were interviewed at the border by the superintendent of police. During the interview, smid wild cheers, a sudden rush was made, and the border was crossed by the resisters. The police for a few minutes were powerless to control the relaters, but later assumed effective control, regulating the march through the town.

A further telegram made the announces not that the police had received instructions by wire to arrest Mr.

Gandia and all his followers,

Router states that on Thursday morning 4,000 Indians left Charlestown at 6.30 for Volksrust, es route to Tolstoy Farm. They sprived at Vocastust at 8 30 and were marshalled by the Town Police, and passed quickly through the town. Outside town they balted for refreshments. Mr. Gandhi kept with the rear of the procession till after the botder was passed, but he and his secretary then led the throng through the town. The journey to Folstoy Farm would be completed in eight stages of about 24 miles a day.

Shortly before 9 o'clock (says a Mercury special) the procession of Indians appeared in sight about two miles from Volksrust. A large crowd of arghtneers gathered at the border gate where the mounted ponce wore laned across the road, the Superintendent of

Police being in front with the Immigration Officer.

The head of the procession halted at the gate awaring Mr. Gandhi, who was about a mile away On Mr. Gandhi's arrival he was interviewed by the Superintendent of Police and the Intengration Others, during which time the front ranks of resisters were being pushed from behind by their companions. All suddenly started cheering wildly, and made a sudden rosh, sweeping the mounfed police aside and entered the Transvan)

Mr. Gandhi and the police made an immediate effort to control them, but for a time were unsuccessful, and the minb raiged into the fown completely book at a co-

Laing's Nok Street.

The police gained control about 600 yards from the border, and marched the contingent through the town at the roadside and conducted them right outside on the Standerton Road, where they halted and breakfasted.

The actual number of Indians who crossed the border was 2,037 men, 127 women, and 57 children.

Charges at Dundee

Some on Indiana and some women and children were brought before Mr. J. W. Cross, resident Magastrate, on Wednesday morning and charged with recoving to work or being absent from work a nee. Or ever ooth last. They were represented by Advocate J. W. Goodrey and all pleaded guilty They unanimously refused to return to work unless the Government gave some detroits assurance that the £3 tax wo ld be repeated rive free Indians were fit £7 each, and write of secution were inside to attach hear cattle for he bay well of the fines. The life are were quite cheer ul

about it, and said that they would rather face death than continue to pay the time. The won in and children were discharged and ordered to return to work

With regard to 17 other Indians the Prosecutor (Sergl. T. B. Smith) asked (or delerred sentences. To this Mr. Godfrey objected, saying that if the Indians had contrary and the law the Magazines should in pose the penalty laid down by the law. Also, in wew of the fact that the Indians would not return to work even if sentence were deterred it did not appear that any benefit would result from deterring the sentences. Mr. Cross addressed the Indians at length, explaining that it was luttle to refuse to work, and that the Government could not consider their grevacce whilst they were out on strike,

The Indians listened attentively, and their reply was "All that we know is that we shall not return to work till this £3 tax is repealed. You may do what

you like with us.

The Magnetrate then sentenced them to seven days' imprisonment with bard labour. The pronouncement of sentence, wis met with a chorus of "What is the the of says? Why don't you give us five or six months 1/

Mr. Gandhi Arrested

Mr. Gandhi was arrested at Palmford on Thursday night. None of his followers were arrested, and they resumed to r journey

Mr. Gardhi appeared before the Court on Frichy charged under Section 20 of Act 22 of 1913, and was remanded antil the 14th instant on bail of £50.

The rection referred to provides that any person who aids or abets any person to enter the Union or any Province shall be guilty of an offence, and liable on conviction to a fine not exceeding one hundred pounds, er, in default of payment, to imprisonment, with or without hard labour, for a period not exceeding six months, or to such imprisonment without the option of a fine

Mr. Gaudhi stated that he would gladly appear on

any charge preferred against him.

Mr. Gandhi's application for bail was strongly opposed by the Pur-Prosecutor, but the Court granted the application, and ball was fixed at £50, which was promptly lound by the local Indian merchants.

The following telegram was sent by Mr. Gandhi to

the Minister of the Interior:

"White I appreciate the fact of Government having at last arrested prime mover in passive resistance struggle, cannot help remarking that from point view humanity moment chosen most unfortunate. Government probably know that marchers inc. site 122 women, fifty tender children, all voluntarily marching on starvation rations without provision for shelter during stages. Tearing me away under such circumstances from them is violation all considerations justice. When arrested last night left men without informing them. They might become infuriated I, therefore, ask either that I may be allowed continue march with men or that Gover smeet send them by rail Tolstoy Farm and provide full rations for them. Leaving them without one in whom they have confidence and without Government making provision for them is in my opinion an set from which I hope on reconsideration Government will recoil. It untoward incidents happen during further progress march or if deaths occur, especially among women with babies in arms, responsibility will be Governments."

A message from Pretoria states that the Government have no intention of arresting the rank and file of the Indians following Mr. Gandb Their policy is to arrest the leaders, which is not to say that the others will be treated as exempt from the Pass Laws. But there seems no reason why the authorities should overtay the legal accommodation merely to stress Mr. Gandhi and create excitement in India.

The come name correspondent of the Merches as Washernes wrong regarding the atrest of Mr. Gandhi per

Palmford to arrest the Indian passive resisters there, so, as I wished to be present, I affered to take him there in my motor car. The offer was accepted, and we left at 7,15 p.m. We did not get back until midnight, away to tyre trouble over tearful roads; we burst one tube and cover, and to pred one lamp

"We arrived at Paimford about 8.30 p.m. last night, and found them all alceping to the veid, just below the station. Many of them were feeling the cold severely. Mr. Gandhi was arrested at the milway station, and was willing to appear on any charge preferred against him, and stated that he would plead guilty of aiding

prohibited immigrants to onter the Transvant.

"I visited Charlestown twice on the 5th. The whole appearance of the town resembled nothing but an Indian bazzar. The town was crowded with Indians. We could only crawl with the car up the main street, owing to the crowds of Indians in the street. No sanitary arrangements were made at first, and the position from a health point of view was awful; but later Mr Gandhi assisted the municipal officials, and the position was greatly improved. I found Mn Gandhi at the back of an Indian store, in the yard, serving out curry and rice to his followers, who marched up, and each man received his quota. One baker sold 5 one leaves to the Indians to one day.

"Mr. Gandhi readily granted an interview, but had nothing to say, except that he and his followers were still quite determined, and would march into the Transval on the following day, courting arrest, and if they were unmolested, would march right on until they reach ed Tolstel Farm. They would then remain quietly there until satisfactory terms had been made with the Government. All arrangements had been made along the route, and food depots established at eight different points along the way. Their object was to court arrest, but they wished to do everything quite apenly, and had acquainted the Government with their intentions."

Arrested at Standerton

Mr. Gandhi was re-strested at Standerton on Saturday, The atrikers arrived at Standerton on Saturday morning at 7 olclock, and after breaklast a fresh start was made for Val. The manager of the Hatting Spruit Colhery, accompanied by two blass Police, arrived at Standerton with warrants for the arrest of 85 deserters from the colliery. The arrests were effected without any disjurbances.

The crowd (says Repter) was very orderly and under

perfect control.

Five of the leaders of the Indians appeared before the Magistrate, charged with aiding and abetting prohibited persons to enter the Transvaal. Four of the accused stated that they had come from Johannesburg to Natal for the purpose of belong forward the march into the Transvaal. The Magistrate reserved judgment

Mr. Gandhi was also charged on the above count Before pleading the accused stated that he was already on bail, and said his object in asking for bail was to enable him to take the men on to their destroation. The Public Prosecutor opposed the application for bail, unless the accused would refrain from taking any further part in the demonstration. The accused said he was not prepared to give this assurance. Accused was no prepared to give this assurance. Accused was receased on by the resign sacrety of \$10, and the case was remanded till the aist. Just as soon as Mr. Gandhi was released, the column continued its march.

The Chairman of the Natal Navigation Collieries, in his speech at the annual meeting, said: It is very unfortunate that the coal companies and other employers should suffer, and be made the tool for putting pressure on the Government in regard to a grievance which is not against the employer, but against the Government, The Brand are giving special considers to the the polyer to purious in visit of the terious breast a row two by the tree on the grand in laws.

gr From the Editor's Chair

A CRISIS

The position of the strike movement, at the time of writing, is indeed a critical one. The march across the Transvant border was accomplished successfully and the " army " of strikers were well on their way to Toistoy Farm when the Government stepped in and arrested the whole body of Indiana at Greylingstad and have provided trains wherewith to bring back the people to Natel. Mr. Gandhi has been arrested three times during the march, as our reports will show, and has been taken on a warrant to Dundee to answer a charge of enticing Indians to leave their work. The two previous charges were that of aiding and abetting prohibited immigrants to enter the Transvaal. We have no intention of commenting apon the matter. Mr. Gandhi will have no it arrel with any charge which the Govern ment may care to bring against him so long as it is not a false one. Meanwhile the strikers, now in charge of Government officials, will, for the time buing, remain under their care and the Government will be responsible for their maintenance. What the Government's intentions are is not known, but, whatever happens, passive resisters have nothing to fear so long as they continue to use only peaceful methods. The duty of the Indian community is clear. No matter what differences of opinion there may be as to the methods of procedure, we are all agreed on the main point-that the £3 tex must go.

The outbreak on the North Coast sugar estates is embarrassing but at the same time there is nothing to be surprised at in the news that these people, hearing the news of the great march and of their leader's arrest, should desire to join their brethren, and so a large number are on strike. In regard to the charge of intimidation which is being made, we would ask our readers to take these rumburs as merely an attempt to stir up feeling against the strikers. There are no specific charges made and our own information goes to show that, beyond a not unnatural excitement and enthusiasm nothing has happened to warrant a charge of intimidaman. We should believe that there is just as little ground for such a general charge as there was in regard to the story of the alleged insult to the Dunden Mariatrate, reported and so emphatically contradicted in the press. And it is absurd on the face of it to say that a few men could so completely cow down hundreds of their fellows as to make them leave their work and risk statuation for no reason whatever. We believe that even these poor despised people are not so stupid hor so ignorant as not to know what they are asking

In Memory of Two Little Ones

The loss by death of those we love comes with sedness to all, but when the loss comes in the midst of a struggle for the happiness of the future's thousands, it comes with a feeling of its being hallowed, and death takes the nature of a splendid eacrifice) and we feel, having made our great sacrifice, and made it believing there is a just God ruling all things, that the work we are engaged in comes nearer success thereby. Such seems to have been the feeling of the two Indian mothers who, a few days ago, lost their little children during the march to, and trouble in. Newcestle. One mother, whose little child died through expressive, was heard to say: "We must not pine for the dead; it is the hying for which we must work." The other little con died through falling into a aprent and being drowned.

We may all regret the loss, and griere for the little children, but we have to mingle our grief with an added to ound of respect and admiration full the women who take the pure or it is but to be the with their coverage.

Great Divali Meeting

At the meeting of Hindus in Johannesburg briefly reported by us last week, the Chairman, Mr. G. K.

Patel, delivered the following address

Friends and Brothers;-Once more we have met together on the occasion of the Divan. When we esthered on this occasion last year, we hoped that the year that was then opening would see the fulfitment by the Government of the terms of the settlement of tots and the satisfactory conclusion of the passive resistance struggle. But, also, this has not been the case. The Government have betrayed us for the third time. For the third time they have failed to carry out their solemn undertaking with the commu-ity, and they have failed also to carry out their promise made to Mr. Goknale that the notorious £3 tax of Natal would be abolished. On the 16th of September, the third campaign of the passive resistance struggle commenced with the entry into the Transvaal of a party of stateen passive resisters from Natal, among them Mrs. Gandliand to-day some 150 of our countrymen and countrywomen are suffering imprisonment in the gable of South Airica. And so this day which should be one of rejoicing and festivity is one of sadness and mourning. Let us turn it to good account for the sake of the cause. If we cannot all go to prison let us at least all combine to assisting by every means in our power those who do go, those who are marriaging their all. I need not remind you of the great strike movement that is now going on in Satal as a demostration against the Government's failure to carry out its undertaking to repeal the £3 tax. We understand that some 4,000 persons are already affected. vision must be made for such of these men and their families as are not successful in being arrested. It is, therefore, imperative that every Indian should now come forward and contribute as much as he is able.

In connection with this strike movement, I would call attention to several incidents. The eleven Transwas ladies who, being unsuccessful in their efforts to secure arrest in Vereeniging and at the border, proconded to Newcastle and there employed themselves in moving among the indentured labourers explaining the position to them and calling upon them to strike until the repeal of the £3 tax, were eventually arrested while so doing. But they were charged as Vagrants. Can one conceive of more deliberate attempt to insult? The Magistrate also did not hesitate to refer maultingly to Mr. Polak who was present at the hearing, though Mr. Polak was not before him on trial. And, fastly, this Magistrate, we are informed, in giving judgment, expressed the hope that the "misled" strikers—that was his expression—would reta. a'e against the women We enter our emphatic pro-st against this procedure, which seems incredible in a British Court of Justice. We hear also that the ladies at the Newcastle Gaol have been forcibly vaccinated If this is true, it is scandalous. We are further informed that these ladies are not supplied with ghee, and we know that the Johannesburg prisoners were likewise denied this very necessary article of food. Native prisoners are supplied with fat, and we have made representations asking that, as we cannot religiously ose this form of fat, ghee should be given to us; but so far relief has not been granted.

The next matter to which I would refer in that The papers have once again charged passive resisters with intendation. Methods of violence, they tell us, are resorted to in order to get men away from the mines. All I can say is that passive resistence and violence are incongruous terms. Passive resisters could not be called such if their ways were not ways of peace and gentleness. They may use none but moral sussion. And not only do passive resisters refrain from offenng violence, but they do not even uso violence in self-defence, Here is a case that occurred on a Netal mine. An evandentured inhursar who had

struck work, subsequently went to the more compound to tetch water. He was immediately pounded upon by the compound manager, dragged to his office and beaten so severely with a stick that the marks left were visible as brand marks. When the stick broke in the use, the man was kicked about and struck in the mouth uptil blood flowed. The worker in question was a powerful man, much more powerful than his assailant, but, having received instructions to refrain from all violence, he did not retainte, but bore the assault patiently. Mr. Kallenbach, who was down in Neweastle recently, tells of another such incident. Among the men who came to see him was one who had been severely sjamboked for desiring to go to hear what the leaders had to say. The man bore the marks of the assault on his arms and leg and had had to walk all night in order to attend the place of meeting. So that it would appear that not only are passive resisters not intimidators, but they are sought to be intimidated-if indeed a passive resister ever can be inhanidated-by every insult and every violence

And now I would draw your attention to one point more. In the course of his reply to the Coal Owners' Association, published in this morning's papers, General Smuts denies that a promise was ever given to Mr. Gokhale with reference to the £3 tax. Can we be blamed for taking the word of our great countrymenwhich is above all suspicion—in preference to that of General Smuts, who has thrice broken his pledge to the community. This promise was referred to by Lord Ampthill in his speech recently delivered in the House of fords in the following terms: "The Ministers in South Africa definitely promised Mr. Gukhale that this £3 poll tax should be repealed and Ministers told the Governor-General that they had given him this promise." It has been referred to by the communual leaders on many occasions, and it was referred to on the most recent occasion in the letter directed to the Government by Mr. Hosken on behalf of the Estykan Commerce if never previous v has it

been refuted by General Smuts.

The General is further reported as follows: "With Mr. Gaudhi the repeal of the tax is an after thought, and it is intended to influence the Natal Indians to whom the real grounds on which he has started his passive resistance movement and which never included this ax do not appeal." We deny emphatically this statement, and say that General Smots should know that it is not true. It is a fact that the repeal of the / , tax was not included in the original demands of passive resisters but, when the Government failed to carry out the settlement of 1911 and when even then the negotiations which Mr. Gaudhi was authorised to enter into with the Government-and which if success tul would have just, but only just, sufficed to fulfil the tetter of the provisional settlement-proved abortive, the community felt that the struggle should be reopened on a wider issue, and notice of this was given to the Government by Mr. Gandhi in his letter of the 3rd September 'The promise given to Mr. Gokhale we hold was a promise given to the Indian community, It therefore became our sacred duty to offer passive resistance until the tax was repealed. The Natal workers have been appealed to because they specially are affected by the tax. Mr. Gandhi has stated not once but repeatedly that these men are out on the question of the £3 tax alone and that immediately the Government give an undertaking that this tax will be applished during the next session of Parhame t the men will be advised to return to work. Their assistance has not been invoked in connection with the general atruggle,

I have now done. You know the position, I ask you to do your duty.

The Resolutions

thom offering violence, but they do not even uso
violence in self-defence, . Here is a case that occurred
on a Natal mine. An ex-indeptured labourer, who had I together on the occasion of the Divah Fessival once

again expresses its strong approval of the passive resistance movement, resolves to support the movement by every means in its power, and congratulates those passive resisters—men and women—who are already suffering imprisonment in the South African Gaols."

Proposed by Mr. J. P. Patel (Chairman, Patidar Association), seconded by Mr. Naranji Desai, and supported by Messra. Lalbahadursing (Germiston),

Mawjı Premji and N. S. Pillay.

bereby authorises the Chairman to forward a report of its proceedings to the Hon. Mr. Gokhale, to the British Indian Committee in London and to the Umon Government."

Proposed by Mr. Visram Frems, seconded by Mr. Mithal Mawji (Newclare), and supported by Messrs. Days Fursotam, Days Gordhan, Morarji Desai and Naran Ramii

Mr. Hosken

Mr. William Hosken, who was uprosmously chaered said he must advise them that he thought the Indian people were entirely in the right in their movement. Such a strong statement would have very strong enticum from those of his own race and blood, but yet he was convinced that it was the right think General Smuts' explanation did not carry conviction. When a Minister of the Crown of any part of the Empire descended to the ways and methods of the sophust at was a very dangerous position, especially when the marter in question was a promise made to one of the first statesmen of the Empire, Mr. Gokhala. When such a solemn compact was broken there must be trouble. It was not the first time a Minister of the Crown had descended to sophistry. No one in South Alrica could stand on a public platform and defend the tax. The Indians who signed the contract could not have understood its significance although the recruiter in India did. The Indians did not under atand that they had contracted to pay one-tured of the highest rate of wage they would receive at the end of their terms of indenture. He compared the action of General Smuts in regard to the Indians with his state-ments on the repeal of the Townships Act. There was no question of sticking to the letter of the law in that case because it concerned white people. General Smuts had said on that occasion that they could not proceed on scientific principles but upon principles of justice and equity. The tax was iniquitous, and when General Smuts said that the white people as a whole did not want Indian immigrants he was altogether wrong. If the Government did not want the tax for revenue purposes then what did they want it for? The Indian people had no voice in Pasliament and their only way of pressing their grievances was by means of the present movement. The tax pushed them down in the social scale and drove their women into immorality. A Government which imposed such a tax, which pushed one section of the community down, was a wrong Government. (Applause.) The people of England did not understand that this iniquity was being perpetrated upon the Indian people in South Airics. (Applause.)

Mr. L. W. Ritch referred to the great Handu festival,

Mr. L. W. Ritch referred to the great Handa festival, and congratulated his hearers upon using the weapons of the soul and not the weapons of the mob—the bomb and the bludgeon. The passive resistance strike would be an education to the white people in South Airica and the rest of the world. General Smuts wanted to make the Indians of South Africa helots—slaves If the oppressed community had votes General Smuts would not date to treat them as he had. It was not the conduct of a brave general, but he would be brought to his knees. The speaker urged them to use their present methods, and they must come out

victorious. (Applause.)

The Rev. John Howard expressed his profound appreciation of the spirit the Indians had displayed in their trial. He succouraged them in their noble

project, and sa that General Smuts had made the mistake of his life. Whether their success was immediate or not the courage of their actions would be one of the proudest hentages they could hand on to their children. (Applause.)

spoke of the Cape coloured people, and expressed sympathy. He said that their coloured women were, many of them, in gaol, in Bloemiontein for passively

resisting the pass law

Latest Information

The later developments are that on Monday morning the strikers were stopped by the Police at Greylingstad where five special trains waited to bring them back to Natal. Mr. Gandbi was re-arrested on a warrant from Dundse. The charge is that he has enticed the people to leave their work. The Indians comented to entrain on condition that they were formally arrested; otherwise they said that they would lie down on the ground and require to be lifted into the train. The Star's correspondent at Baltour telegraphs that 2,000 Indians have been arrested there [Balfour is near Greylingstad], and three special trains were awaiting to return them to Natal. Forty Police, under Captain Fall, and under the direction of Mr. Chamney, Immigration Officer, were superintending the arrangements.

A number of Volksrust residents interviewed the Magistrate and told him that if the Government would not carry out the law, they would do so. Attorney jonbert said that if they did not take action the coolea would strangle the whites. They would not result the Police, but if the cooles assaulted them they would retain the with pick-handles. Others followed in a similar strain. The Magistrate reminded them that the Indians were not entering to assert the right of entry, but to show their disapproval of the tax. He could

give them no assurances.

The Missionary Conference to Johannesburg, on the motion of the Rev. A. A. Baillie, passed a resolution that "in the interests of the religious and social welfare of the Indian community, the £3 tax on ex-indentured Indians should be repealed." Rev. Dr. Booth seconded

and the Bishop of Pretona supported.

The men of the Umblots Valley Sugar Company struck work on Friday and marched in a body to Verulam on Saturday morning. Mr. Dickinson, a local solicitor addressed the crowd and they returned to the estate in the evening. On Monday morning twelve men were arrested for being absent from roll-call and put in gaoi. Later on they appeared before the Court and were sentenced to seven days' hard labour. All the men from the Umhloti Valley, Lavoipierre's, Arde's and Garland's refused to work and proceeded to Verulam. Others from Tongaat came in during the morning.

The planters met and discussed the situation. In view of some alleged intimidation on the part of the strikers, they obtained the Magistrate's concurrence in wiring for the immediate mobilisation of the Defence Force, with the view to preventing the strikers intimidating any more of the estates and swelling their ranks.

On the same day the men of lour estates at Tongant struck work. Our correspondent states that they were from in their resolve not to work until the £3 tax was repeated. They did not rely upon food being provided

for them by the community

There were yesterday about 1,500 strikers at Verulam. They were quite orderly and were encamped out in the non-the other side of the river. Bread was sent by the Indian Association from Durban. The people are emphatic in their resolve to stand out until the promise which they sincerely believe to have been made to Mr. Gekhale is redeemed. Messra. Talwantsing, thanji Ranjis Hemra) and Raghavji Rugnath are assisting in the work of keeping ordes and feeding the people.

Two passive resisters left Kimberley on Sunday night to court arrest at the Transvaal border.

At Capetown on the 7th instant Mr. Vartale was sentenced to a fine of £c of ten days ingrement without hard labour for hawang without a manual We expect others will aboutly to now Mr. Vartale communications.

Arthe last moment we have received a long telegrams from Mr. I blak at Valkinust who with Mr. Kain on his has been arrested for a long and abeting problemed importants to enter the Transveal. Mr. I oak was lodged a the charge (thee on Monday night and Mr. Kadenbach was taken to the good Vester a) they were brought before the Mak straic and the cases were remanded to Thursday. They were returned out as they derliked to give an assistance that they would not take further part in the passive resistance movement.

After Mr Greight's arrest on Sunday afternoon. Mr Polak, who had sened from to conset them above presate to move those both harve of the column which halted for the night at Grey, restad. Here they were met by Measrs Cachal a and bhyat who attoacquentry proceeded to the next half, Balfour, to arrange for rations. The column marked again at five on Monday moving and reached its four before more. Mr Charmer and next Fall met them at this place with twenty our longer. They stated that they had sostreet one to arrest a line meet and deport them to Natal. Three trains would shortly arrive to take them.

Mr. Polik was asked to co-operate but he replied that, as the men were to be arrested, does first a documented, his responsibly ceased to their so he had introduced to lead the column towards I twice taking all risks. In the coronic ances he noterior is to use a his netwere to prevait upon the cientor is to use trains peacetally and to avid theire into of the Police. Mr. Polik said that there was a pass of the the men refusing to I sten to any expanation but that of Mr. Gandhi who, at that they was at Hodelberg for gremanded under escort to Dilindeo by the Range and Rhyat rendering yeothad aervice and carbaic and Rhyat rendering yeothad aervice and at grave discusses.

A terwards Mr. Chauney on area whether any of the mer persessed documents [ ] you getter right to emertice Transpar. Upon receiving a negative region he document them aid prohibited with grants, ordering the arrest and removal to Charlestown.

Mr fork then aldrossed the men, explaining the a toation. They seemed satisfied but shortly afterwards a constant as attended march on cowards. I manney our saying that they would not en to be hing out an order from Mr coands. Mr Poink at the epison seeded to stop them at I after what promise a to develop at an unjoy them at I after what promise a to develop at an unjoy them at I after what promise a to develop at an unjoy them at I after what promise a to develop at an unjoy them at I after what promise a to develop at an unjoy the people to understand that the privaled reasoned was approved by Mr Crahom, but not behire his works had been spoken by some attach, purposing some houst no by one or two of the constaller. Executarly

The first train real-hed (har est wo at nearly cheren at light. The at too was I ned with a squad of South Aincan Mounted is the and hat we I is compound managers of the mines awaited and assumes. Change of the men. The trains then proceeded to Franchauser. The men index arrest were not given food after rations at light-our, served partly upon ked. They had no water for bours.

Mr. Polak was arrested at Charlestown whilst waiting tor the coundor train.

Miss Schlesso is at Charlestown tooking after the women and children.

At Dunder yesterday, Mr. Gandhi was sentenced to a fine of £60 or one months' im manime t. Advisor e tour rey a peared for Mr. Gandhi and asked for the highest penalty. Mr. Gandhi made a statement highest penalty. Mr. Gandhi made a statement highest fring his actions and camera me his strong a contract of mr. I have the tours of the reneal of the Laurence of the Gandhi of the se, went to gard.

Opinion in England

London, November 5th.—A meeting was hold in (a ten stars to-day, to protest against the transment of Lorges in South Africa. It was under the presidency of Wast Hasan, Secretary of the All Ind a Musician League.

Lord Sydenham, Lord Lamington, and Lord Ampt-

Lid La ogen was Covernor of Bombay from 1903 to 1907; and Lord Amppthill was Governor of Madras from 1800 to 1905, and acted as Vi croy and Covernor treneral of Lidia per ten in 1904 - keyter

London November 7th. The Heimmoster Gravette gives much prominence to the Indian question in South Africa and in the course of a leading and the tecal at the value are sense a tendered by the Indians during the South African War, and praises Mr. Gandhi as a highly-respected and loyal man. The paper reminds South African that minimum of eyes are watching their treatment of the Indians.

The paper, however, points out that there is another a de to the picture, and that 'wh breach and i hach must that lat an traing what 'we command, and that in consequence the present difficulty must be settled by a compromise.

It concludes: "The Imperial Government can only use suasion in the matter, but it should me made its appear for the reservations of the restrictions which prevent the internal migrations of Indians in South Airs a, and the mitigation of the heavy licences. We assume that South Airscans share our pride in the Indian Empire and they must see that their present policy is storing up trouble for us all."—Reuter.

Why the £3 Tax should be Repealed

Mr. F. S. Tatham, K.C., writes to the Natal Wetness as follows:-

As one who took an active part in securing the passage of the legislation which imposed the £ t tax on Inc ans. may I be permitted to say a few words at this juncture?

When the tax was imposed, many of us felt that the knowing danger of flooding Natal with 1 id and, consequent apon the important of or these lateour for the stagar estates, required drastic action.

On the one hand there was strong opposition to the continuance of a policy who is was full of danger to the future well being of the Curony, while up the future well being of the Curony, while up the future well being of the Curony, while up the potential industry to the future and the interests of the industry to the future that most of the industry brought here as labour era remained in the coultry after the extery of the future times, and became permanent sett era to the future of the country. In the end it was decided to impose upon those to remaining a tax which, it was thought, would induce them to return to India.

Since the establishment of Union, Indian immeration has ceased, thanks to General Botha, and there is therefore now no need for the tax.

It is now pressed for, by the very men who first apposed it on the ground that it tends to commend that are considered in the country to reinde ture. That was not the object of the tax. It is object was to induce indices to return to India, and in any case the remon now given is not a worthy one.

The occasion for the lax having ceased to exist, the tax should be repealed.

Nor ought we to tose sight of the ser, a ser or to the drill the soft the limiters to which to the gravest discretizes, to which toyal to the services should not add, especially just now.

connection it would be well for some to read an attrice on the subjects in the October number of the Ninetechth Century.

"BRITISH INDIANS IN SOUTH AFRICA."

Under the above title, the Right Honourable Lord Ampthill, G.C.I.E., G.C.S.I., the President of the London Committee, has contributed to the September number of the "Empire Review" an article which we reproduce below, omitting the quotations which have already appeared in "Indian Opinion"

It is important and necessary that politicians of all classes and shades of opinion, who lay any can't to succerty, should understand the question of British Indians in South Africa. Indeed, all who profess to take an intelligent interest in political affairs should know what wrongs have been inflicted on our Indian fellow-subjects and what rights they claim, in order that they may be able to form a judgment as to how those wrongs should be remedied and as to what rights are due to British subjects under the British fieg

To the Imperalist, that is, to the man who believes in the British Empire and recognises that common duties and common responsibilities are involved in the maintenance of the incalculable common advantages of that system in which he places his whole faith, the matter is beyond question a vital Imperial problem. But it is equally a matter of concern to the Little Englander who is at all effects in his protessions, for the one and only justification for the existence of that class is the advocacy of broad humanitarian principles. It is among the sentimentalists of that school that we had those who are foremost and loudest in the demand that Great Britain should no to the rescue of oppressed nations and classes all over the world, and it is they who, with missionary seal and indiscretion, desire to bestow representative institutions and Parliamentary Government on all peoples and races, whatever their creed, colour or customs may be

But our Indian fellow-subjects in South Africa are not demanding equal political rights or even a vote. Their demand fells far short of that, and is merely that they should be treated in accordance with the pledges which have been given to them by British Governments and the professions made by British statesmen. They ask that in the eyes of the law they should not be treated as an inferior and service race, and that, although it is necessary for economical reasons to set bounds to their competition with the white man in South Africa, they may at any rate be secure against wilful and systematic appression

That modest appeal for bare justice and humane treatment ought to commend itself alike to Improved the Little Englander, to Free Trader and Protections, to sentiment and protection to Conservative, Radical or Socialist, or at least to any member of those classes whose views are based upon principle and held with sincerity.

How is it that our people can be roused in a few menths to passionate interest in such tales as that of the imaginary "Chinese Slavery," or of oppression and misgovernment in the Near East, the latter often just as inaccurate and one aided as the former, while the grievances of their own fellow-subjects under their own fiag, which have continued for twenty years and more, leave them unmoved? Herein lies much food for speculation on the part of the political philosopher and much occasion for comment on the progress of democracy and civilisation.

This question of the treatment of Indians in South Africa is a test of our fitness to be an Imperial people, and a test of the fitness of democracy to deal with external affairs

The excuse for negligence which satisfies those of easy conscience and those who have no clear conception of the meaning of Empire is that we cannot interfere with the affairs of a self-governing Colony. If that is sound doctrine, how much less ought we to interfere with the affairs of any Foreign Nation! If that is the right view, we have no right in future and had no right in the past to use our power to stop oppression and injustice. All those deeds of national chivalry in the storied past on which we have hitherto prided ourselves and if the world, were merely mischievous and unwarrantable interferences. "Laissex-faire," then, should be our maxim as a nation among nations, and if that he regarded as a matter of principle, it should also be the principle of our own national life, for principles must, of course, be of universal application. With that as our principle, with the maxim, "Am I my brother's keeper?" as our watchword, we ought not to concern ourselves further about "social reform."

But this excuse that we cannot interfere with the affairs of a self-governing colony, which the present Ministers consider good enough for Parliament, to use a collequial expression, "will not wash." The self-governing colony cannot get on without our interference. Ordinary law and order cannot be maintained in South Africa without the assistance of British troops, as we have all been forced to recognise during the past few months, and to those persons capable of taking a wider view it has always been apparent that the very existence of the colones is guaranteed by the British Navy. Again, why was the matter not settled before the Transvall became a self-governing colony? All the trouble originated in the Transvall and for a long time was confined to the Transvall, and it was absolutely within the power of the Imperial Government to postpone the grant of Responsible Government until it had been settled. There were other concrumities of settling it, notably when this colony, in which we were said to have no right to interfere, was obliged to come to us to borrow money in order to carry on at all. There was another great opportunity when the sanction of the British Parliament was required for the establishment of the Union of South Africa, but so far from taking advantage of that opportunity the Imperial Government permitted the trouble to spread to the whole of South Africa

There is, in fact, no excuse for the neglect and incompetence which allowed the deplorable troube in the Transvaal to continue and to grow until it aroused indignation in India more general, more widespread and more genuine than any movement of public opinion which has yet pervaded that vast and heterogeneous dominion. Can anyone doubt that if British subjects of whatever race or colour were illtreated in any foreign country we should insist on having redress? Why, then, should we be afraid of insisting on our rights with our own both and kin across the seas? The neglect must be due either to moral cowardine or else to the hypocritical self satisfaction of him who can see the mote in the eye of his neighbour but is unable to perceive the beam in his own eye. So long as we were able to put the blame on a foreign State our indignation at the ill-treatment of our Indian fellow-subjects

hat all a rest out to the Alabatasa was, indeed, part of the brit's ase against the South African R for half and Experience of 1904, the late Mr. Alfred Lyttelton, reminded Lord Milner after the war was over. And while the war was in progress British statesmen did not fail to rem not the people of its justification and origin.

How are we to account for the fact that although the arbitrament of war gave us the power to secure redress, twelve years have passed, and the British Indian grievance still remains? It is essential that everyone who takes an intelligent interest in Imperial concerns should study the history of this deplorable neglect of duty on the part of the Imperial Government. The lot of Indians in South Africa became worse instead of better after the war, and that they were driven by the intolerable oppression to resort to "passive resistance" with all its possibles of imprisonment, financial real and banishment

The painful story is too long and complicated for the compass of a single article. The object of these lars is merely to call the attention of students of Imperial affairs to the fact that the question is still unsculed and that the grievances of British Indians as South Africa have not yet been redressed.

The latest and long deferred attempt to solve the problem has been the Immigrants Regulation Act, passed by the I mon Parliament of South Africa on I we I lite hast, received the assent of the Governor-treated on the following day, and came into force on August lat. This Act, so far from having settled the question, will probably lead to a recrudescence of "passive resistance," because it fails to perform specific promises made to the British ladian community, and because it does not fulfil those conditions which His Majesty's Government have repeatedly and explicitly declared to be essential.

In these circumstances it is strange and unaccountable that the Government should have allowed the Governor-General, who is a servant of the trown and not an independent potentate, to assent to the Bill before even its final text had reached the circumstance when they had the right under the bouth Africa Act to reserve the Bill for the assent the King. It would be fatuous nowadays to the King. It would be fatuous nowadays to the king it would be fatuous nowadays to the king it would be fatuous nowadays to the king it would be fatuous nowadays to the African Government are actually dependent on Imperial troops for the preservation of law and order. Nobody of ordinary common sense can the by be satisfied with that excuse so often made in the pathylamisters who do not scruple to trade

1: 'edges, given in writing to the Indian comtill Union troversment in a corresponder known as the "Provisional Settlement of "11," were as follows:—

That legislation should be passed in the next session repealing Act 2 of 1907 (the Act which give use to passive resistance and all the devoted self-sacrifice to their ideal of the Indian community) subject to the reservation of the rights of minor children.

That there should be no "racial bar" in any future legislation for the whole Union.

That existing rights should be maintained; and That there should be an amnesty for passive rematers On the faith of these pledges, passive resistance was suspended by the Indian community in 1911. But the promised legislation was not passed in the next session, or, indeed, until the present year, and the two essential conditions of the compact have been violated—the removal of the "racial bar" and the maintenance of existing rights.

Now it is most important to understand that these were the essential conditions, for herein Les the proof that the Indians are struggling for an ideal which is as modest as it is creditable to them and which every civilised being ought to respect. They do not ask for votes or for political rights or for any new rights. They merely ask that they should not be treated under the law as an inferior and service race, and that they may be secured in rights which they have hitherto enjoyed in accordance with the pledges of the British troverment

They understand and acquiesce in the economic necessity which obliges South Africa to restrict Asiatic Immigration. They do not demand unrestricted right of entry to South Africa; they accept practically complete restriction, provided only that they are allowed to import the small number of their community. They have striven and suffered to an extent which a European community could hardly surpass, mainly for the honour of the Indian race. They say, "Exclude our people, since it is necessary for the interests of a young nation to do so, but do not let your laws declare that they are excluded on account of racial inferiority. Let the grounds of exclusion defined by your law be those of coonomic necessity. Treat us as strangers, if it so please you, but do not forget that we have helped you to develop your country, and do not deprive us of rights which we have hitherto enjoyed amongst you."

Surely this is a claim to which no reasonable objection can be made! How can those who resist with so much passion the employment of the alieu. Chinaman reconcile it with honesty and state to acquiesce in a policy reducing the Indian a British subject, to conditions of "slavery" which would closely resemble those against which they protested in the case of the Chinese?

It remains to show how the Immigrants Regulation Act Inia to maintain existing rights or to remove the racial bar, and goes contrary to the stipulation of His Majesty's Government

South African born Indana have hitherto enjoyed the unquestioned right to enter the Cape. That right has been taken away by Section 5 (a) of the Act read together with the provise at the end of the same section.

The Indians of Notal have intherto enjoyed the right of domicile after three years' residence without indenture. That right has been taken away by definition of the term "domicile" in Section 30 of the Act. [This is not now the case.—Ed "IO"]

The Indians of the Cape have hitherto enjoyed an appeal to the Supreme Court on facts as well as on law, but that right has been reduced to an appeal on law only

But Lord Crewe, writing as Secretary of State for the Colonies on October 7th, 1910, said:—"I ought to add that any solution that prejudices or weakens the present position of Indiana in the Cape Colony and Natal would not be acceptable to His Majesty's Government." Why, then, have His Majesty's Government, advised by Mr. Lewis Har-

court, a repted a solution which and estimable presides and weak as the position which ladded here that are the position which ladded here to the forestance of the Empire, has neither received nor even demanded an explanation. Why this silence and neglect on the part of the high-souled legislators who for a while shouted themselves hourse on every platform in their indignation at the treatment of tamest on here. The principal implant was that the Chinese labourers were under indenture and were forced to hive in "locations," and these topicals were represented to the people of this country as conditions of "slavery." But the real object of the South African policy is to drive the Indian back to indenture and to compel the Indian community to reside in locations.

In grants Regulation Act still maintains our "in respect of the Free State, for an entering the Free State to make a declaration will be humiliating to them, absolutely unnecessary for the purpose which the Free States I was I waw and, in fact, a wanton slight upon Indians.

The Act is unsatisfactory in other respects, and particularly because it makes no provision for the recognition of marriages solemnised in South Africa according to Hindu and Muhammudan rites. It is scarcely necessary to comment upon the intolerable hardships which this omission will entail

There was a further promise that the £3 Poll Tax upon Indians should be abolished, but this promise also has not been fulfilled. The reason is that the Poll Tax, which is valueless as a source of revenue and impossible of strict enforcement in view of the extreme poverty of most of those who are hable to it, is required as an instrument for driving Indian labourers to re-indenture; in fact, for subjecting them to those very conditions at which the opponents of "Chinese slavery" professed to be so deeply scandalised.

These are the facts to which this article seems to call the attention of all who value British honour, who regard the British flag as the symbol of freedom, and who believe that it is the duty of Britons, at the present time as in the past, to prevent injustice and oppression.

WHY ULSTER DOES NOT WANT HOME RULE.

The "Belfast News Letter" has the following leading article:-

The discussion in the House of Lords yesterday on the inferior position of Indians in South Africa is repertant in itself and also because of the bearing which it has on the Home Rule question. When self-government was given to the Transvanl insufficient mensures were taken to secure fair treatment for Indians and natives, but even the "safeguards" insisted on have not been adhered to by the South African Government. The Immigranta Regulation Act, which has just been passed, with the stipulations made with the Imperial Government. His Lordship asked that the operation of this Act should be suspended until the grevances of the Indians should be removed. But Lord Crawe states that as it makes some improvement in the condition of the Indian community it is not advisable to refuse assent to it. Thus the Parliament of a self-governing Dominion has passed an Act which is admitted to be unjust in some particulars and not in accordance with the understand-ing between the Imperial Government and the South African Government; yet there is no remedy. Lord Ampthill states that all that the Indians ask se that they should not be treated as an interior race, and that the rights which they had enjoyed for many years should be preserved. It is a reasonable request, but the Imperial Government does

nothing, leaving them to be dealt with as the South Considerable African Government thinks right. indignation has been aroused in India, and Lord Crewe states that it is impossible for the neople there to realise the difficulties which confront the Imperial Government and the South Afron Government in dealing with the matter. The steender the delimina that the supression of the linguistic perial Parliament, which Mr. Asquith has talked so much about, means something, but they are now learning to their cost that as a matter of fact it does not exist. It is a legal fiction, to be disregarded by all who want to deal with realities and not merely with words. Lord Crewe admits that the Boers are animated by racial prejudice, but operation. Now let us lock forward a few years, and suppose that there is a Nationalist Parliameter in Dublin, and that His Lordship is the Minister responsible to the Imperial Parliament for the out t to the Protestant minority, and not in accordor il "safeguards" in the Home Rule Bill. The the quetice, and Lord Crewe replies to the request the operation of the Act should be suspended. the meaning the position. Ireland is a self-governthe saitry, with a Parliament and an Executive respectible to it, and he is a member of the Imto I tree time to which is may a depends for its the little of North and Artist of the House of bringing about the character the Input to the ment. So he temperous the assets it Bease that Mesers. Redmond, Delta and Devia assets to meet the wishes of the Protestant minority as far as public on the transfer and West of Treated will permit. It must not be forgotten, however, vast amount of racial and religious prejudice among their supporters, and it would not be wise to come into conflict with the Church of Rome, the Gardie League, or the Ancient Order of Hibermans Further, he is convinced that the Lord Lieutenant has done his best to place the Protestant chains before the Nationalist Government. He questions, however, whether it would be wise to force upon the Nationalists of Ireland a policy which they late. and would only accept because they are ended it would not be wise in the interests of the Protestants themselves, "because the pleasantwess of their lot depended mainly upon the considerate administration of the laws." This means that in Protestants not to appeal to the Imperial Government at all, because it might irritate their Nationalist masters, and cause them to be chastsed with scorpions instead of with whips. His Lordship argued further, that while it was right to try to get at one grievances remedied, as little as possible sould be said about those which did not juffer them. Thus his advice to the Proestants of I- land when ill-treated by the Nationalist Parliame . in i Government, would be to suffer in silence, - tot laints. In what we have written we have bord Crewe's speech almost textually, not the necessary changes from South Africa to land; and we ask any fair-minded Radical week. the Protestarts of Ireland are not Lilly just presenting a Bil which would deprive toes 1 ..... rights under the Imperial Parliament, reduce the to a position of humiliating inferiority in the rown country, and leave them helpless, so far as the stational remedies are concerned, when measure and oppression were passed against them

Mr Dubé has also addressed the following letter to the Imperial Government, under date the 6th Ortober: -

On behalf of my Committee, I am desired to draw ile attention of the Secretary of State for the cames to the fact that the Indian community in Sou'l. Africa have been compelled to resume passive resistance owing to the unreasonable attitude of the Union Government.

The Immigrants Regulation Act, 1913, has actu-aty increased the bardships of the Indians instead of alleviating them. The following points will show he nature of the grovances alluded to

 The right of residence in Natal of the Indians indentured after 1896 seems to be taken away by the definition of the term "domicile."

2. The right of residence of such parents' children is also taken away even though they may be born and brought up in Natal

3. The right of South Africa born Indians to enter the Cape by a rise only of their South

African birth acems to be taken away

4 'I've marriage amendment leaves the status of non-Christian wives, married in South Africa, in the position in which the Scarle judgment

 The Free State Clause appears to subject an Indian immigrant, allowed to enter under the Act, to the necessity of having to make the special de-· Litation required by the Old Free State Ordinsace, which is entirely superfluous, and which is not required to be made by non-Assatic imv iprants

6 The promise that the £3 Poll Tax should be

repealed has not yet been fulfilled

7 The status of non-Christian wives generally. In regard to these Clauses, my Committee has al-The few instances that have already ocof State. carrol strongly bear out our complaint that the new ingranat a deprives the Indians of rights heretofore in yed by them. For instance, the case of Kulsan Il by In August last she applied to enter the Union the only lawful hving wife of Mahboob Khan. The Imaggration Officer baving rejected her claim, the natter was heard by the Board of Appeal on August 18 last. The Board found the facts as for was

I. That Mahboob Khan and Kulsan Bibi were duly married in India according to Mahommedan

law, and that it was a legally valid marriage
2. That Kulsan Bibi is the only lawful living
wife of Mahbooh Khan, and that her marriage to t. a was contracted when he was a widower, and t at he has not since gone through a ceremony of n arrange purporting to be legal with any other

On these points has Constanties are of epinson that all stoud have been allowed to enter the Union namer the provisions of the new Act, Section V., and (g). The meaning and effect of the Section, as replained by the Union Government, would ap-Just from the following extract of a letter dated 1 1th August, 1913, from General Smuts to Mr. tenoral

tte present practice of admitting one wife of an Indian now entitled to reside in any Province or who may in future be permitted to enter the Union, irrespective of the fact that his marriage to such wife may have been solemnised according tenets which recognise polygamy or that she is one of several wives married abroad, will be continued so long as she is his only wife in South

In direct violation of this assurance, not only did the lumigration Department refuse her admission, but raised the question that "the more fact that her matriage was celebrated under a law which allowed

four wives, ber marriage was not monogamous." The Pietermaritzburg Court has given effect to the contention and has decided that no marriage can be regarded as monogamous which has been celebrated according to the rites of any religion tolerating polygamy.

The predicament created by this decision is intolorable, and my Committee feel that the extraordinary attitude of the Union Government in regard to the status of Indian wives married in accordauco with Mahommedan and Hindu laws, is likely to arouse intense rescutment throughout India.

Further, the new Act is being administered with great rigour. Any person who wishes to appeal against the order refusing admission of the Lami-gration Officer is required to deposit £26. This sum is in some cases quite prohibitive and certainly is needlessly excessive. Several cases have recently occurred in which Indians, on their return from India, have been refused admission. Some of them held certificates of domicile under the old Act, and this were certainly entitle I to other and sease Natal at will, but the new Act, it is intended by the Immigration Department, is retrospective, and thereby an attempt is being made to deprive the certificate holders of their vested rights. Cases involving the determination of the question as to whether the new Act is retrospective or not are pending in the Superior Courts

Again, several cases have arisen in which the immigration authorities contended that the Indiana had lost their dumicile by reason of absence from South Africa for varying periods of time. In view of the fact that Section 30 of the Act press rive no period of time and distinctly exempts persons who leave the Umon for a special or temporary purpose, the attitude of the authorities in refusing recentr to the had any after their visits to their family mainbers at home is, in the opinion of my Committee, unjust and cruel in the extreme. The proceedings before the Board of Appeal always entail great expense and trouble.

My Committee invite the attention of His Mujesty's Government to the following news from India. The "Bombay Chronicle" says:—

It is inconcervable that the Imperial Governthe of the about the transfer of the about the content of the about the content of the content o or Inhars crossing the Transvaal border from the British Government to protect Indian subnently, Lord Crewe had better wake from bis lethargic attitude and deal promptly, fearlessly and firmly with this outrage

My Committee understands that sixteen Indians, including four women, have been sentenced to three months' imprisonment with hard labour. Included in these are the wife and son of Mr. Gandhi and Mr. Parsee Rustomjee Mr. Parsee Rustomjee is one of the most respected members of the Parsec community. The Committee has learned with profound regret that the Administration treated him with unnecessary harshness, masmuch as he was deprived of his sacred thread and shirt, and they tried to compel him, as well as other Indian Passive Resisters, to undergo vaccination. It was only after these Passive Resisters resorted to fasting that the sucred garments were restored and vaccination not insisted upon.

My Committee earnestly hope that His Majesty's Government will make immediate representations to the Union Government with a view to the speedy release of the Possive Resisters, and to bring about an early settlement of the grievances of the Indian community, and especially those relating to the statue of Indian wives married according to Hindu and Mahomedan laws maide or outside the Union

ઈન્ડિઅન અાપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧ સું.

ફીનીકસ, ખુધવાર, તારીખ પ મી નવેમ્બર, ૧૯૧૩.

24'5 84.

અધિપતિની નોંધ

મી. ગેરખલેને પા. ૩ તેમ કર ૧૬ કન્વાનું વચન સરકારે આપ્યું છે એ વાલના સાક ઇનકાર

And the state of the last the state of the s

જનરલ સ્માટસના સ્માટસ સાહેબ હવે રહી રહીને વધુ દ્વા કરવા નીકળ્યા છે. મી. ગાપલે કહે છે કે સરકારે ચાળ્યું વચન

आर्युं छे, अपने क्यारे के पात काईर इरवानी तेमछे ध्रुट માગી તારે પ્રધાનાએ જહાવ્યું હતું કે નાતાલના સલાસદા ની પાસે એ વાત મુકવાની જરૂર હેલાથી વચન આપ્યું છે क्रीम भुटलं नहीं क्षेत्रां भाग क्षेत्रण लाहेर करवां है सर धार अल्ल कालक्षवत्र शति विचार अरवा वाधायेबी छे. डाअने भानवंत, देशक का जा भक्षेता उचता त्र भाना से भ सभान छे व्यन चार चार हती। हैनार कन्नरत रभटसन वसतीनी हींभत हाभ समाचे छ क्षसभांक हमरावनी सभाभां क्यारे सारव अभ्यटबीस कार्य कर्य हुतु है धुनियन सरकारे थी. जिएभखेने ते हर રદ કરવાનું ચાષ્ટ્રમું વચન આપ્યું હતું અને એવું વચન આપ્યું છે એમ લારડ ચ્હેડસ્ટનને પણ પ્રધાનોએ જણાવ્યુ હતું, ત્યારે એ વાતના કિંતકાર કરવામાં આવ્યા હોય એવું कોવામાં આવ્યું નથી, છેવટ મી ગાંધીએ પણ મુલ્કી પ્રધાનપરના પત્ર થદેવારમાં જણાવ્યું હતું કે સમાધાનીની अस्ताना अंग धता है।वाथी होंदा "।भने हरी सलाअह है। पमान्ते कहर भारते ते। या. अनेत कर रह करवाले आ. ज्ञाप्यस्ति ज्ञायमेषु वयन सरकारे मान्युं नहीं तेथी ते सवास પણ લાતમાં લામેલ કરવામાં આવશે આ કામળતા જવાબ को पशु वयनने। धन अर अरवालुं सी. अवहसने सक्षश्रं न હોતું. ગો. ગાખલેએ નાતાલમાં મુખ્યત્વે કરી તે દરમીયાન को को सभासद्दीनी तेमने भुवाक्षत वर्षवी तेमांना क्षीतकोई ते करने वजाडी अहवे। इते। के आपने ज्यापी अकि. भी, સ્મારસ કહે છે કે નાતાલના સભાષકોની શાયે વિચાર કરી તેઓના થયુ મત મુજબ અભિ અને છાકરાંપરથી કર રદ ध्यका सरकारे प्रयत्न धर्मी हता. अस विवास देवी रीते श्वताचेक्षा लेते। अधिक भ्यात " अध्यरहाधकर " ना अतिनिध के देखार सकासंसनी सुवाअत वह तेना हेक्स जाया है ते हमल्या मेजवी शर्भको छ।को. आ हेपालनी शाद अने अणि कार्या अप्यो छे. भी. उरभाउ योप्सीने उरणनवा श्रीनेपनिस्ट प्रमुगों भाषस्य अविश्व हत् सारे से अपने तहहन વખોડ્યા હતા અને સભા તરફથી તેમાં ટેકા મળ્યા હતા એ અતાવે છે કે ગારામામાં સમજા વરગ એ કર રદ કરવાના विश्वसभा नथी. मे ४२ २६ अस्यानी सरकारनी हानन દ્વાત તા નાતાલની અંદરના પોતાના પક્ષના ટેકા બેળ मनावं तेना हायभांका ६५ में समाध संस्थ होतु हो. बना भूशी अरीक्त वर्षत केल अवल अवल दिन कार्या रहे के हैं सरकार थी. जा अधने अने आमने आहन हुना कींचा के.

પણ જનરલ સ્મટસ વચનના ઇનકાર કરીને બેસી રહ્યા હોત તેમ ઠીકજ કહ્યું. તેમણે તેમ હોંદી સ્મટસ સાહેભાગા કામની સામે કુળ ઉડાડવાનું પૈસ શરૂ કરશું છે. કેમ્લસાની ખાણેદના માસિકાની સહ્યાને તેઓ સાહેબે

જન્યું, જું કે 'આ કર રદ કરવાની માયણી ઉમેરવાનું મી. ગાંધીને પાછળથી સુઝર્યું અને નાતાલના હોંદીએ ભાકોની માગણીઓ તરફ લાંગણી નહીં ધરાવતા હાવાથી તેઓની લાગણી ઉરકેરવા આ સવાલ લડતર્જા દાષ્પલ કર્યો છે. આ ઉપરથી જનરલ સ્મૃટસના દેગા ચાપળા રીતે જોવામાં આવે છે. રંગબેદના સવાલ, હીંદી લગ્તના સવાલ, દક્ષિણ આદિકા માં જન્મેલા હોંદીના ક્રેપમા દાખલ થવાના સવાલ, અમાની એક પહ બાબત પર એકાએક ઢોંદીની લાગણી ત ઉરકેશય એ અમંબવિત વાત છે. વળી હોંદી મજુરાની હડતાળના ન ળેમમાં સરકારને વારંવાર જસ્તુાવવામાં આવેલ છે કે પા. ં તો કર તર કરવાની સરકાર ખાત્રી સ્પાપે કે તરતજ લેકિક તે કામ પર ચડવાની સલાહ આપવામાં આવશે. બાકીના સવલા માટે લડવાનું કામને રહેશેજ, અને તે સ્વતત્ર હીંદી એ. લડી હેરો એટલે પા કે તેર સવાલ સામાન્ય લડત મ.ટે લાગણી ઉલ્ફેરવા ઉમેરવામાં આવ્યા છે એ સ્મટસ સાહેળનું બાલવું નાખી દેવા જેવું છે. આ તે સાહેળનું કપટ ખતાવે છે. મી. ગાંધીએ મુલ્કી પ્રધાન સાથેના પત્ર વહેવારમાં વારંવાર જબાવેલું હતું કે યા. ક નાે કર રક કર વાનું વચન મી. ગામલેને આપ્યું હતું એ જો પાર્લો મેંડની હવેની સભામાં રદ કરવામાં આવશે એવી ખાત્રી નહીં આપવામાં આવે તેા હીદી કામ બીજી ખાબતાની સાથે એ બાબત વિવે પણ લડશે. પણ હીંદી કામની મામણી એટલી વાજબી છે અને તે મેળવવા જામે લીધિશા रश्ता केटला क्तेशवर छ है समदश्च साहित्य देता ताप करवी શક્યા નથી અને હવે તેને પાતાના પેચ એલવવાની જરૂર પડી છે.

આ બહાદુર સલામહી બાઇ વિષે કેટલીક હાઇકતો અમારા જાણવામાં આવી છે તેથી તેણીને

મહિતાએ સેમ્પ ધન્યવાદ આ'યા વિના રહી શકેના મહિતાએ નથી. આ બાઇનું નામ ફાતમા છે, તેણીના ઘરહ્ય પિતાનું કામ

શેરખાન છે. તેણું એ દરબનમાં શ્રે એટવાળી મસ્હદમાં ભારતી આપાની દીની કેળવણી દર વરસની ઉમસમાં હૃદી કરી હતી. નીકાહ થયા બાદ ઘરમાં તેણીએ ગુજરાતી લાખા તું શાન કે ળવ્યું. એ બાઈ 'ઇડીઅન એમપિનિઅન' વાંચ લાના શેમળ શખે છે. તેમાં હોઈી એમરતીના અપમાન વિષે ની હકીકન વારંખાર વાંચવાથી તેણીને સ્તરસો છુટેલા. અને પાનાન કણીની ગુમ્મ નન્યાનમાં કેમત્સરદર્ત સમાર આપાન શખોના રસ ... હોતા હોઈ દુર કરના પાતાના મરેસા નેમાન

ચાથી નીકળવા તેથીએ. આગ્રહ કર્યો હતો. અને હાડત ઉપ ડયાના તથા કેટલીક બાઈએ જેલ ગયાના ખબર ગલ્યા ક તુરત પાતાની સાતાને તથા સાત વરસના ક્રજનને સાથે લઇ કેક્સરસ્ટ જવા તેથી ઉપડી સુકી હતી. તે પછીની હકીકત વાચનાર જાલે છે. ફેક્સરસ્ટની પોલીસના જીલમની સામે એક મારત છતાં તેથીએ જે જેમ બતાવ્યું હતું તે સહા મહની લડતમાં યાદ રહી જરો આ બહાદૂર બાઇની હબી આ અંકના 'ધારા તરીકે અમે આપોએ છોએ, અને ઉમેદ રાખીએ છીએ કે આવી ઘણી ઓરતા કામમાં પેદા થયા.

જનરલ સ્મટસ અને યા. ૩ નેર કર

રદ કરવાના વચનના ઇનકાર

મી. ગાખલેના જગાળ

डेान५२न्सते। तार वहेवार

ખાણોના માલિકા અને વ્યક્તિ એમ્પ્લાયરાના કાનકરન્સ નીએના તાર જનરલ સ્મટસપર તા. ૨૫ મી. સપ્ટેમ્બરે મેાક લ્યા હતા :—" કાલસા, ચીની અને ખેતીના ઉદયોગાનું પ્રતિ નિધિ મંડળ આજે સવારે ભરાયું હતું તેમાં મા, ગાંધીએ જ્યાવ્યું હતું કે કેલસાની ખાણામાં હાલ હડતાલ ચાલી રહી છે તેનું પ્યાસ કારણ એ છે કે યુનિયન સરકારે પા. ૩ તે Aર રેલ કરવાનું વચન વારંવાર આપેલું છે તે તેણે પાળ્યુ નથી. મી. ગાંધી કહે છે કે મી. ગેમ્બરોને ચાકકસ એવું વચન અથવા તાે ખાત્રી આપવામાં આવેલી છે. અને તેમાં પુરુષ, આ કે છેાકરાંમાંથી અમુકતે માથેથી કાઢી નાખવા અને અમુક્તે માથેથી નહીં એવી હદ બાંધવામાં આવી નહોત્તી અને ક્ષારડ એમ્પ્ટર્સક્ષે ઉમરાવની સભામાં આપેલા ભાષા જે બ્લુ શુકરમાં બહાર પડેલ છે એ ઉપરથી તે વાત તે વધારે મજબૂતી મળે છે. મી. ચાંધી કહે છે કે સરકાર એ વચનતો અમલ કરવાની ખાત્રી આપશે કે તરતજ હીંદી એક કામે વળગવાની સલાહ આપવામાં આવશે અને હીંદી એાની બીછ બાબતાની લાતમાં તેઓને સામેલ થવાનું નહીં સમજાવવામાં ભાવે. મી. ગોધાનું કહેવું સાંભગ્યા બાદ સભા નીચની હકીકત પૂછી મગાવવા કરાવ ઉપર આવી હતી : મી ગાંધી કહે છે તે પ્રમાણે તથા ક્ષારડ એમ્પ્ટલીફે ઉમરાવ ની સભામાં જાહેર કરવું હતું તે મુજબ યુનિયન સરકારે મા. ક તો કર રદ કરવાની ખાત્રી આપી હતી કે નહીં 🖁 જો કઈ ખાત્રી આપી હોય તો તે પુરૂષ, અહિંક છેહનાં, એમાં થી અમુકતે માટે અપાઈ હતી ખરી ! અને જો તેવી રીતે ન અપાર્ધ હાેય ને કંઇ શરત રાખીને અપાઇ હાેય તાે તે શું છે ! આ સભા એ પણ જાણવા દેવ્છે છે કે આ કર વિષે સરકાર શું કરાશે રાખે છે. હડતાલ રાજ રાજ પ્રસ રતી જતી હેાવાથી તરતજ જવાળ મળશે એવી આ સભા ભાશા રાખે છે કે જેથાં તે જવાબ પર વિચાર કરવા બોછ સભા ક્યારે ભરવી તે નક્કી કરી શકાય.

જવાળ

ઉપલા તારના જવાબ તા. ૨૮ મી અક્ટોખરે નાંચે મુજબ મત્મો હતા :-- મી. અધી કહે છે તેવું વચન ભરકારે મી 'ગાખક્ષેતે'કે બીજા કાઇન ક્યાય આપેલું નથી.' 'મા.'ગાખક્ષે મ સરકાર સામના જીલાકાતમાં પા. હતા કરે રદ કરવાના

બાબત ઉપર પ્યાસ ભાર સુક્યા હતા. સરકારે **જ**વાળ આપ્યા દ્વેતા કે અત્વક્તા વિચાર કરતાં એ કર અગહાની **ળાબત તથી. પણ અમુક 'પાેલીસી'ની ખાતર તે ચાલ** રત્ખવામાં આવેલ દ સતકારે નાતાલ તતકના પાર્લામેટના સભાસદા સાથે મસલત કરવાતું વચન આપ્યું હતું અને જો તેઓની 'યોલીસી ' તે વાંધા અત્વે તેમ નહીં હેત્ય તા તે રદ કરવા સરકાર નિરાહપર લેશે એમ કહ્યું હતું એ મસલત કરીને સરકારે પાતાનું વચન પાબ્યું છે. આ સભાસદોના મોટા ભાગના મત એવા હતા કે ચારત અને છે!કરાંચ્યાપરતાજ કર નાજુદ કરવા. સરકારને લાગે છે કે હાલના સંજોગેતમાં તે કર રદ કરવાનું વચન આપવું તે મહા અક્ત વ્હારી હેવા જેવું છે અને તેનાં પરિશામ કાઇ સમજી શકે તેમ નથી. મી. ગાંધીને આ કર રદ કરાવવાની વાત માછળથી સુઝી છે અને તેમાં નાતાલના હીંદીઓની પર અસર કરવાના તેના હેતુ છે; કેમકે બાકીની બધી પ્રાગણી ^રાની અસર નાતાલના હોંદીઓ પર નથી થતી."

સશ્કારે આપ્રખું વચન આપ્યું છે.

મી. રમટસના ઇનકાર જહેર થયા કે તરત નાતાલ ઈંડિયન એસોનીએશને તે વિષે મી. ગેમ્પસને પુના તાર કર્યો હતા અને તેના જવાબમાં મી. ગેમ્પસે તરફથી નિચેના જવાબ મળ્યે હતા :—" કર રદ કરવાતું ચોમ્પ્યું વચન આપ્યું હતું, તે વચન જહેર કરવાની છુટ મામી સારે પ્રધાનોએ કહ્યું કે પહેલાં નાતાલના મેંબરાને આ વાત જણાવવી એ જરરતું છે અને તેથી તે સવાલને અસંત નિગઢ માં સેવા સરકારે વચન આપ્યું છે એટલુંજ જહેર કરવાની સુચના પ્રધાનોએ આપી હતી '

🗸 મી. ગાંધીના રદ્રીયા

મી. ગાંધીએ ન્યુકેસલયી નાચેના તાર મી. સ્મટસ ઉપર કર્યો હતા :—"ત્વતાલ કાલીયરી એસોર્સાએશનને સરકારે જવાળ આપ્યા તે મેં યાંચ્યા છે. હું પ્રધાનનું ધ્લાન ખેંચવા માર્સું છું કે કર રેદ કરવાનું વચન મી, <mark>ગાખક્ષેને</mark> આપવામાં આવ્યું છે એ હકીકત **મી**. કા~~ઠલીઆએ~~ લખે<mark>લા</mark> કાગળમાં જ્<u>રણાવવામાં આવી હતી</u> વળી તા. ૨૮ મી સપ ટેમ્બરના મારા કાગભમાં પશુ તે વાત ક્રતી. સરકારે તેના જવાળમાં વચનના ઇનકાર કર્યા નથી. કર રદ કરવાતેક. સવાલ દ્રમણાજ લડવર્વ બાળતામાં દાખલ કરવામાં અલ્યો છે છતાં તે વિચાર પાછળ**થ**ી સુત્રેક્ષા નથી એ સર**કારની** પાસેના ડામળીયાંઆ ઉપરથી સાર્જાત થ**ક શકે તમ છે. હીંદી** મજુરાને લડતની બીજી બાબતાે માટે હડતાલ પાડવાતું નથી સમજાવવામાં અત્વર્તા એ વાર્રવાર જાહેર કરવામાં આવેલ છે. નાતાલના સ્વતંત્ર દીંદીઓ બધી બાખતા માટે લકે છે તેમાં શક નર્ચત સમ્તના સવાલ, દક્ષિણ આદ્રિકામાં જન મેલા હીંદીઓને કેપમાં દાખલ થવાના હકના સવાલ, ઇમી ત્રેશન કાયદાના સવાલ અને લાઇસેન્સના કાયદાના સવાલ ર્ધાજા કેાઈ પણ બ્રાંત કરતાં નાતપ્સતંજ વધારે લાગુ પ**ે છે**. સરકારને હડતાલ સામે કોઇ કહેવાનું નર્ચા રહેતું. કેમકે તે તે ધણા વખતથા ચેતવ**ણ**, આપવામાં આવા હતી. તે મમે તેમ પણ સરકારને માનપુરવક જણાવું છું કે હડતાલ્ને ધમકું તરીકે નધા ગણવાના પણ તે ક્વની સામે સખત લાગણીની નિશાના તરીકુ ગણવાના છે. દુજારા ગરીષ અજ્ઞાન ક્ષકિત ખાલી લગણી દુખોવવાની વાત કરશું મધ્યવા ખાલા સિદ્ધાંતની બાત કર્યું તે તેઆન ગળે ઉત્તરશે નહીં.

એટલે કર ૨૬ કરવાના સવાલતા વિચાર માત્ર તેના ન્યાય અન્યાયની ઉપર કરવામાં આવશે એવી મારી વ્યરજ છે."

નાતાલ ઈ દિયન એસાસીએશનના ઠરાવા

જાિતા. ૨૯ મીએ આ એસોસીએશને સભા બરી નીચ ના દેશવા પસાર કર્યા હતા:—

પહેલા કરાવ. આ કરાય મી દાજી દાવુદ મહમદે રજી કર્યો : " નાતાલ ઈડિયન એમોર્સ એશન ભાર દઇને જ્યારે છે કે પા. ૭નાે કર નાબુદ કરવાનાં સરકારે આપેલાં વચન વિષે મી. ગામલે તરફથી કુરી ચામ્પ્પેક પુરાવા મળવા થી આ અસાસીએશનને માનવું પડે છે કે સરકારે એ વચન તેર ક્તકાર કરીને ગી. ગ્રેરખલેને અને ક્રેરમને દુગા દીધા છે. અને તેથી એસોસીએશન આમદપુરવક જણાવે છે કે ત્રારી કામની વ્યાબરતે ખાતર સરકાર પાર્લામેંટની હવેની સભ માં પાતાનું વચન પાળશે."

ભીજો કરાવ. આ કરાય મી. જે. એ, એચ, મુસા એ રજ્યુ કર્યા હતા અને તેને ગી. લાયન ગેલાયલે ટેકા આપ્યા હતા : " મી. સ્મટલે કહ્યું કે પા. ર તાે સવાલ લાવવામાં નહીં આવ્યા હોત તો નાતાલના દ્રીદીઓ મી. ગાંધીની માત્રણીઓને ટેકા આપત નહીં તે સામે નાતાલ ઇડિયન એસાસીએશન સખ્ત વાંધા & છે. એસાસીએશન માને છે કે સત્યાપ્રહની લડત કાયદામાંથી કામી એક દૂર કરવા હાલ કેટલાક વરસા થયાં લડાઇ રહી છે તે જોતાં કાઇ પણ હીંદી એવા બેદવાળા કાયદા ક્ષ્યુલ કરે એ અસબવિત છે. ૨૦ વરસ પહેલાં નાતાલના હીંદીએા કામી બેઠની સાત્રે થયા હતા; તેમજ જીના હકા જેવા કે દક્ષિણ આદિકામા જ-મેલા હોંદીઓને ક્રેપમાં દાખલ થવાની ઘુટ વ્યાજ સુધી હતી તે લઇ હેવામાં આવે એ પણ ક્ષ્યુલ કરી શકાય તેમ નથી ; વળા એકજ એક્સ હોય એવાં હીંદી લત્ના પણ કાય દામાં ક્ષ્યુલ કરવામાં આવે નહીં એ પણ ક્રાઇ હીંદી સ્વીકારે એ અસંબવિત છે."

ત્રી**જો કરાવ,** આ કસવ મી. છ. એમ. મીંયાંખાતે रक्ष क्यों हता व्यते भी. की. क्षेत्र. हाक्की तेते देहा આપ્યા હતા: ન્યુકાસલની જેલમાં સસામહી ભાઇઓને શિતળા કઢાવવા સામેં ધરમના ભાષ હોવા છતાં, અને આવા કિસ્સાએમાં શાળા કહાવવાના ભાગક નહીં કરવામાં આવે એવી પ્રધાને ખાત્રી આપેલી હોવા છતાં જબરદસ્તીથી તેઓ ને શીળી કાઠવામાં આવેલ છે એ સાત્રે આ સભા સખ્ત वांधा क्षेत्र छ अने प्रधानने मानपुरवक अरल करे छ है જેલરાને તે બાબતમાં ખાસ સુચનાએા આપવામાં આવે "

ખાણાના માલિકાની બીજ સભા

સરકાર તરક્ષી જવાળ મળતાં કેલસાની ખાણોના માલીકાએ તા. ૨૮ મીની સવારે સભા ભરી હતી અતે સર કારના જવાય પર વિચાર કરવામાં આવ્યા હતા. સભા ખાનગી હતી છતાં એટલું જાણવામાં આવ્યું હતું કે હીંદી મલુરાતે કરકારના જવાબની ખબર કરવી અને જો તે પછી દ્વરત એટલે શુધવારને દિવસ તેઓ કામપર ચડી જાય તા તે મ્બાતે મારી આપવામાં આવશે પશુ તહીં માતે તે કામ પર મહીં ચડે તાે ચામ્ય ઇલાજ શૈવામા વ્યાવશ

ું પ્રસાયવી ટ્રેની ડીકા

अनरस स्मटसना धनकार छाप्या तेल हिवस अरक्ष्युरी એ તે ઉપર તીચે યુજબ ટીકા કરી હતી:--

"સરકારે પા. કેના કર ગ્દ કરવાનું વચન બી ગાખલેને આપ્યું છે કે નહીં એ વિષે એમ્પ્સાવરાની કાન્ફરન્સે તાર કર્યો હતેર તેના જવાગમાં મી, સ્મૃટસે ખુલ્લા ઇનકાર કર્યો છે કે આવું વચન કદી અત્યવામાં આવ્યું નથી. પણ આ માં ગેરસમજ થઈ હાય તે તે કેવી રીતે થઈ હશે તે સહે લાકથી સમજી શકાય છે. મી. સ્મટસના કહેવા ઉપરથી ચાપ્પું સમજી શકાય છે કે મી. ગાપલોથે વિશ્વાસમાં એમ સમજી લીધું હશે કે એ કર રદ કરવાના સરકારના કરાદા છે. સરફારે ક્યુલ કરયું હતું કે આવકના ખ્યાલ કરતાં તે કર ખીનજરૂરી છે અને જો નાતાલના સભાસદાના માટા ભાગ તે કર રદ કરવાની તરફેણમાં હશે તેા સરકાર તે રદ કરવાનું નિગાદ્રમાં સેરો. કમતશીએ સભાસદાતા માટા ભાગ જે મત ધરાવે એ આ પ્રાંતની પ્રજ્યના માટા ભાગના મત છે એવું ભાગ્યેજ કહી શકાય. તેએા સરકારના પક્ષના હોવા થી મીજી બાબતોની પેઠે આ બાબતમાં પણ સરકારની તર ફેશમાંજ મત આપે એ શક વિનાની વાત છે. આ સવાલ એવા છે કે સરકારે પાતેજ તેના ન્યાય અન્યાયના વિચાર કરીને અને કહાપણ ભરેશા રસ્તા શું છે તેના વિચાર કરીને નિરહ્યુય પર આવવું જોઇવું હતું. એ કબ્રુલ કરવું જોઇરો કે આ સવાલ સહેલા નથી. આ કર એ અમુક જાતના કરાર જેવા છે એ હીંદી કરી ગીરમોટમાં ન એડાય અથવા તો પાછા પાતાને દેશ ન ચાલ્યા જાય તા અહીં રહેવા માટે તેણ કર ભરવા પડશે એમ તે ભણે છે. ખીછ બાજુધી વિચાર કરતા નાતાલમાં જે સ્થિતિ ઉભી થવા દીધી એ તૈયી તે કર ચહુ રાખવા વિષે ક્રષ્ઠ પણ બચાવ કરી શ્રકાય તેવું નથી રહ્યું. માં ગાંધી તે કર રદ કરાવવા વાજબી પગલાં લઇ રહેલ છે કે નહીં તે વિષે ઢીંદી કામ એક મત નથી એ ચેક્કસ છે. હાલના સંજોગેલમા **ગી. ગાંધી તે કર રદ કરવાતું વચન આપવામાં સરકારને** મુક્કેલીની અંદર મુકે છે એમ વાજબી રીતે કહી શકાશે. ક્રેમકે તેવું વચત અાપવું તે જસામદીઓની ધમકા અને તે એોના દળાસુતે તાલે થવું પડ્યું એવા દેખાવ આપે. મી. સ્મટસ કહે છે કે આવી સ્થિતિમા વચન આપવું તે ભારે મ્યાદત રૂપ થઇ પડે. પણ તે સામે કહેવું એઇએ કે **સર** કારે ખરેખરી હાડમારી દુર નહીં કરીને પાતાને હાયેજ આવી સ્થિતિ ઉભી કરી છે. હાલના 🛫 મામલા ~~તે સરકારે~~ ઢીલ કરયા કરી અને વ્યહાનાં **ગ્યાપ્યાં કરયાં તેનું પરિણામ છે** અને તેમાંથી આળર **भरेंद्रि। रन्ते**। अदवे: 🗃 अस तेतुं छे.

નાતાલના સભાસકા શું કહે છે?

'નાતાલ એડવરડાઇઝર' ના પ્રતિનિધીએ ગઇ તા. ૭૦ મી એ પાલીમેંટના કેટલાક સભાસદોની યુલાકાત લઇને પા. હ ના કર વિષે સરકારે વચત અમપ્યું હતું કે નહિ તે વિષે વધુ તપાસ કરી હતીં. તે કુલાકાતના સાર નીચે કુજળ

મેજર **સીલભર્ત** બુરસાપુર્વક અને ખુલ્લી રીતે બાલ્યા 'કે: 'મી. સ્મટસ મને પાલમિંટની **ક્ષેણીમાં મ**ળ્યા હતા. કર વિષે મારા મત તેણે પુછ્યા. મેં કહ્યું હું હત્રેશ તેથી વિરૂદ હું. તેમાં કંપ્ર હેતુ રહેશા નથી, લોકાને ફરીથી ગીરમીટમાં જેહવાતું કુભાઇ કરવાના તેના હેતું, હોય તા तेती । असर उपडील यह छ. अने भी. शशरे (पष કહ્યું હતું કે કર રદ કરવાનું ધાતે શ્રી. ગાખલેન મમેન આપેલું છે. હર રદ કરવાનો સવાલ પુરી દરિત સરચમ નાતાલના મેં ખરાની સભા ભરવા વિષે થી તમારને કેયું છે પણ મને તે વિષે કાંઇ ખગર આપગામાં આવેલ નહિ. મને પાછળથી ખગર પહી કે કર જારી માખવાની તમેકે માં હતા એવા મેં ખરાને સ્વીક્રીમમાં ખાલાબન હતા વધી મેં બરાનો મેરદો ભાગ દાજર હોય એ પશ્ચ હું નથી ભાગતો, હોંદીઓથી દર્સિલ્યુ ઓફિકા માંકળું માય એવી ઈલ્લ્કા મને જેટલી છે તેટલી ઇચ્છા કાઇને નહિ હોય. પશ્ચ આ સવાલ ખ્યાનથી હામમાં સેવા જેતાએ મેમ હું માર્સ છું.

भी. शियडेंद्र (भेलिखना तेणर भेणर) अहे छ है ' भने ते आजना इंटी पुछवामां काल्युं नधी. भने पुछछुं हत है। ते इर रह इरवानी तरहेखुमांक छुं भत खायत. भिरा परना देशवी छुं केटली विरहे छुं तेटलाक आ हरनी विरहे छुं. ते इर राजवान के ध वल्रुह भरेडु अरख आधी शक्ष्य तेम नथी होटी मेलुरेजने हीं इस्तान कवानी हरेंगे पाउवानी हेतु तेमा छेक नहि तेमा भीरभीटमां हरी केन्द्राय भेवेंगे हेतु होत तेम छेक नहि तेमा भाव भराभर आहरी रीते करवामां आल्यो होत. सरक्षरे नाताबना भेजरीनी भने 'दर्धने पीतानुं वयन याजु भेम कहेवानी अर्थ भेटला के भेटला के भेटला भने 'दर्धने पीतानुं वयन याजु भेम कहेवानी अर्थ भेटला के भेटला के देशा पहाना सकाराही होता भने स्वर्धने हीना पहाना सकाराही होता पहाना सकाराही लेखा होता पहाना सकाराही होता भने स्वर्धने होता सकाराही होता भने स्वर्धने होता पहाना सकाराही होता भने स्वर्धान हहेया तेमी ते हर रह करवाना भन स्वर्धाविक रीने आप नहि हे महे तेथी है, है। हरी भीरभीटमा करता अटलेश भेनी हिसा तेमीने रहे '

મી. શ્રેચ. ગેઇ કાર કહે છે કે હાલની સરકારના રિવા જ मुल्ल अधाने व्यक्षुं सत्य बहुयुं छे. थी. स्मर्ट्स નાતાલના સભાસદો સાથે તે કર નિયે અરચા કરી હતી. भरी पत्न वे पालींभेंट यानती हती त्यारेक अने वियार કરવાને એક પળ પણ તે વખતે મહિ હતી. અને તે સભા ની અતાષાસે ખળર મળેલો, મીટોંગમાં અને તે કોકનાં પાસે થી કર ન લેવા સહુ એક મત હતા પણ હતા એમજ सभजने। छुं हे बर्ग्या भाज भगेल हेम करवें। ते विधे हती कुरोली उपर हर न्यरी रणवानी तरहेळुमां वध्य मत हतः अभ इद्वेवार्श आवे तापक्ष की शापक्ष हत है अत लेप ભાલુએ બહુ ભાગ ~~થર~~ખા હતા વ્યતે કઇ બા**લ્**યુના કેટલા मत के अबुं क्षे योहरूस स्वयामां मात्र्युं नहतुं. नातासना મે બરાયે કર રદ કરવા વિરૂદ્ધ ચાખ્ખી રીતે મત બતાવ્યો હતો એમ મી. સંમટલ હમણીજ પ્રીકારીયાની સભામાં બાલ્યા ते सिपेश्ट सान्ये है।य ता तेजे तहन भारी इस्राइत उदी માં. માં ખલેને વચન આપ્યું છે તેના વિચાર કરવા સભા ભાૈલાવવામાં આવા છે એવુ નાતાલના મેળ**રા**ત બીલકુલ કહેવામાં વ્યાન્યું વહેતું. અર કરતા હેતા ગોરવીટવાને और भारत केवाबी इरक वास्त्रानेक छैं, पश्च ते हेत्

लिक्श बये। छ हाने तेने कारी राजवानुं अहेवाकां काने छ तेनुं अस्तु खुदुंक काने बीरंस अहेतानीने से नहि छाके तेयुं छे.

સર શામસ વાદ. (જ્યું કેંગ્લ વિભાગના સભાસદ અને કેબીનેટના મેમ્બર) કહે છે કે મી. ગાંધીએ બીજ ભાગતાની લાનમાં નહીં ફાવવાથી પા ૩ તો સવાલ ઉદાવ્યા છે, સરકાર ભામ કુંકમને તાલે થાય તો તે સરકાર એ નામને લાયકળ ન કહેવાય. આવું વચન ગધાન આપી શકે નહીં અને આપે તો પાલમિંટ તે સ્વીકારે નહીં. છેવટે તેમણે જણાવ્યું કે હીંદીએકની આ માગણી સરકાર કહ્યુલ કરે તો કારો અને એમ એક કારો અને એમ એક

સેનેટર વર્ચા હિ કહ્યું હતું કે નાતાલના મેં બરાની સલા રીતસર બાલાવાઇ ન હતી તે ખર્ં છે. માતે અને લખને છે કર્યા પરથી કર નાબુદ થશ તેની તરફેલ્યુમાં છે. પશુ જ્યાં સુધી ગીરપીટમાંથી ધુરેલા હીંદીએ આ કરને લીધે હીંદુરતાન જવા સલસાય છે ત્યાં સુધી તે કર પુશ્યનર ચાલુ ત્રખને જરૂરતો છે.

થી. થી. હેનવુદ કહે છે કે ઓમાં અને છાકરાંએ વર્ષ્યા કર અતો કરવાની સરફેસ્ટુઓ પેલે સાંપુર્ણ રીતે છે. પશુ પુક્ષો ખર તે વહેંચા એક્ષાઓ. સેએક શકત કરીને આવે છે અને આ દેશમાં રહેવું હેલ્ય લે પા. ક નેલ કર લેઓએ આપવેલ્લ ઓન્સે.

BREIS NE

તા. ૩૦ માંએ હીંદી હડતાલ વિષે લખતા કહે છે કે: क्ते था. उत्ता कर विषे पार्क्षभिटमां निष्पक्षभातपद्धे मत बेयाया होत तो वधारे क्षांने वे ४२ राभवानी विरुद्धमां मत આપ્યા હેતત એ ચાહકસ છે. **ગી**. ગોધીની લડત હેવાની રીત શક ભરેલી હાય તેથી તે કર વાજળી અને રાખવા લાયક છે એમ સિદ્ધ થતું નથી. જનરલ સ્માટસ કર રદ કરવાના વચતનો ઇનકાર કરે છે પણ તે રદ કરવા નાતાલને ષા ૧૦,૦૦૦ તેર બદલા અપવાતું શરૂ કરયું તે પછી મા ગામારે કે બૌજ કાઇ કેમ માની શકે કે યુનિયત સરકાર્ર નાનાલના મેં ખરાના મત પર લડકાઇ રહેલ છે ? હોંદીઓને ગેરવાજળી માગણી કરતા અટકાવવાના સહુર્યી સરસ રસ્તા એ છે કે જે વાજળી ક્રેાય તે સરકારે તુરત આપી દેવુ. નાતાલની પેલીસીને ખાતર સસ્તનવની પાલીસીને જોખમમાં નાખવાનું ખુદ નાતાલના મેંખરાજ પસંદ નહીં કરે. જનરલ સ્મટને જાહેર કરી દીધું હોત કે તે કર પુરૂષ કે આ કાઇ પાસેવી નહીં ઉધરાત્રવામાં વ્યાવે અને તેવી સાથે એમ મહ્યુ कामान्युं हेल है सञ्च विषेणी अभागमां प्रथा हेन्द्रार करवा भां नापरी ते। सर्कारती आश्रद्ते केंछ धक्का सामन नहीं અને હોંદોએલી ઉભ્કેરણી પત્રી સાંગત.

ડરંગન રેડ કેસેંટ સેન્સાયટીના ચેરમેન ગી. ઇ. એમ. પારેખ તેમને કેનસ્ટાંટીનાપલની રેડ કેસેંટ સાસાયટી તરફ થી મળેલ પા. ૪૦૦ ની પહેલાંચના કાગળ અસારાયર મેહક્ષી જણાવે છે કે આ રકમની નામવાર રસીદા હવે પૂછી ાવશ મી. પારેખ લાંગ છે કે કદને દહાકે લખાળ મુસલમાન ભાઇ એા ભુરણીના ધનીમા માટે બનવી કેટલ મેહક્સર ક હોયી બીજી એકી સ્ક્રમ કેન્સફ્ટાંટીનાયલ મેહક્સી શક્ય.

યુરાપીયંન કામટી

મયા અક્ષ્રાળરની તતા. હ માર્એ અન કેમિટીને અસા ધી દારકેનના મકાનમાં મળી હતી અને સેમાં વયેસા દેશવ પ્રમાણે તે કમિટીના પ્રમુખ થી. હેરસ્ટને સા. ૧૫ માર્એ મુલ્લા પ્રયાનને બીચેના કામળ લખ્યા હતા :—

" ૧૬૧૧ ની ભરતી સમાધાની પછી આ મુશીવલ કરી हैं भार में बाद केवी कारत भारी अभिटीने हती पेख हमें था। AL अमीत्रेसन अयहा काचे शरताना पिथार डरलां काने से માંથી છતા થતા સવાતાએ લંભાળપુરવક તપાસી જોલાં हिमिटी भिवा विधार पर आवेती है है हिंदी क्षेत्रने पाछी લકલ શક્ કર્યો વિના છુટકા તથી. સમાધાનીની શરેતા પાળવા માટે ધાવામાં આવેલા કાયદામાં કાળા એક ને દ્વાવા जोमजे अभे पुरस्का होत तैयी य भार्या अया ओमजी जे कामाहेख रीते क्षेत्रक संक्षय केपी वात हती. पेखे था। अधरामी ते मेमांबी को इसल परणवामां जावी होग अभ દેખાઈ વચી. મારી કબ્રિટીને હાલ્યુંમાની ધામણી અહીં कश्चाववाती करूर तथी बागती डेंभड़े ते श्रीसासीशिसन्त પ્રમુખ ગી. કાઝલીયાના કાળવમાં જણાવેલા છે. પણ પા. ક ના કર રહ કરવાની હત ૧૯૧૧ ની સમાધાનીમાં નહોતી તે જોતાં તે વિષે મારી કમિડીને ખાસ કહેલું પડે છે કે માત્ર ન્યાયની ખાતર તે કર રદ કરવાની માત્રણી કરવામાં હીંદી તદન વાજની છે એવા આ કમિટીના મત છે, અને મી. ગામારેને સરકારે તે રદ કરવાતું વચન આપ્યું હતું તે ઉપર થી કોંમટીની આ માન્યતા વધારે મજશાત થવેલી છે. તે વચન વિષે લારા એમ્પ્રકાશે ઉમરાવની સભાની અંકર કાલ માં ભાવસ આપતાં નીને પ્રમાણે કહ્યું 🚭 ᢇ

' દક્ષિણ આદિકાના પ્રધાને એ માં ગાખદાને આખ્યાં વચન આપ્યું હતું કે કર નાશુદ કરવામાં આવશે, અને પ્રધાનોએ મવરનર જનરલને પશુ હહ્યું હતું કે વેએક એ (પ્રધાનોએ) આ વચન તેમને (મી. ગાખદાને)

અ. મું છે.'

મારી કમિટી માને છે કે તે કર અનીતિનું ઘર ક અને તે કાયમ રાખવાના કઇ બચાવ કરી શકાય તેમ તથી ને તે થી માને છે કે તે દ્વરત રદ થવા જોઈ એ. ચારી કમિટી બરે તે રાખે છે કે સરકાર હોંદી કે.મના વાજળી મામણીઓ કહ્યુલ કરશે અને તે માટે જરૂરના કાયલએક ઘઠવાની કામને ખાત્રી આપશે. મારી કમિટીને ખાત્રી છે કે સલામક પાછા શરૂ થવાથી સરકારને તેમજ પ્રજાને મંબાર ચીતા પેદા થયા વિના નહીં રહે કેમેક તેથી અલ્લંત નિરમરાંથી અને કાયલો માન આપવા માટે જાણીતા પુરૂષ અને સ્ત્રીઓને જેલ ક્ષાય વર્ષી પડશે.

મારી કમિતી સરકારની ક્ષુશ્કેલીઓ વધારવા ઇચ્છતી નથી પણ તેના કારાભારમાં ગદદ કરવા માત્રે છે. અતે તેનીનેમ માત્ર ત્યાય ભરેલી સુકેહ ફેલાવરાની તથા આ દેશના અને વડી સરકારના ઉત્તમ સ્વારથને જાળવવાની હોવાથી અરકાર અને હીંકી કામ વચ્ચે મધ્યસ્થ રહી સેવા બજાવવા ખુશી છે.

આ કાંગળના જવાભમાં તા. ૨૫ મીએ ક્ષુલ્કો પ્રધાનના સેક્રેટરીએ લખ્યું હતું કે મધ્યસ્થ રહીને સેવા બજાવવાની કમિતીની ઈચ્છા માટે. અધાન આલાર ધાને છે પણ દિલ ગીરી સાથે જણાવે છે કે તે સેવાના ઉપયોગ કરવા અન કતે છે.

નેહાનીસ્અર્ધમાં દિવાળીના મેળાવડા

[अभास अञ्हपत्री सहस्थी]

ગવા ભુષવારે જેનાને ત્યરમમાં દિતાના મહેત્સવ ઉપર હીંદુ ભાઇઓના ભારે મેળાવડા થયા હતા. કાંસવાલના ભુદા નુદા માંગાયા ઘણા માઇઓએ હાજરા આપા હતા. વરત એન્ડ ભાગોદરાપવાના હતા પાંચાપાંચ ભરાયા હતા અને ઘણા બાઇઓને બહાર ઉત્ત રહેતું પડ્યું હતું. સલાધાડી જેવીએ તરફ લાગણા વતાવવા સહુએ કાળી નિશાનોએ પરિષ્યુ કરી હતા. મેમરસ હારદેશ, સી. ઇ. નૈસલન, રીચ, રેવ. જેન હાલરડ ધરેર ગારા પ્રહરો તથા પેસરસ એ. એમ. કાઇ હીયા, ઇ. એમ. અસ્વાત તથા આઇ. અલક પહ્યું પાસ આમંત્રભૂધી હાલર હતા. મા. છે. દે. પટેક પ્રમુખપદ લીધું હતું. તમારુ પેતાના લાધ્યુંમાં કહ્યું કે :—

ગઇ દિવાળાના તહેવાર સંબાધાનીની શરતા સરકાર પાળી ને આપણા સવાલના નિવડા લાવશે એવી આગામાં ધ્યાપણ અભાંદથી ઉજવ્યા હતા. મહા, વ્યાસોસ, ભાજની દિવાંથી એ આપણી હતાત નુધ થક પડી છે. સરકારે આપણને ત્રીજ વખત દેવા દીધા છે. અને માં હતા કર જ મહી કરીને મી. ગામસેને પાયુ તેવો દેગા દોધો છે. તા. ૧૧ મા સપ્ટેમ્બરે મોલીઝ બાંધી ભા બીએ અંધી ૧૬ સાચામહીએન એ તાતાલથી દ્રશ્ચિત્રલની ત્રરદ માં દાખલ લઇ બીછા વખત ની શકાઈ શરૂ કરી છે. અલ્લે ૧૫૦ જેટલા સત્લાપ્રદીઓ યુનિયતમાં જાદે જાદે દેશએ જેલ બાયવી રજા છે. એટલે આજતા તહેવાર ભાત દને બદલે અક્સેલના દિવસ શકી પક્ષેત છે. આજે આપણ જેવી ભાષ એાને સદદ કરીને દિવાળીના દિવસ ઉજવશું. નોતાલમાં પા. ૩ તેા કર રદ કરવાનું व्यान सरकार पासे प्रणावधा सारे इंडलाल व्यावी रही है ते થી આપણે લધા વહિર ઇપિએ આ સોકાબારી ખેંગો પરકાઇ ને જેલ વ્યવસ્થી કતેલ ખધી પામ્યા તેઓને નિભાવના આપવે हिंह की हों हरेलूं को संगीत

क्या हात्रावामां कापायी केता वाने काएकी के कार सिंदी करेंगां कापायी के तेनां वामाने अमें किता रहेंगां ने की अमें कार्य वामाने कार्य कार्य कापायों कार्य कार्य कापायों कार्य कार्य कार्य कापायों कार्य कार्य

सल्यामधीली पर कोने अधीर प्रस्ताप अस्याधां ज्यांकी छे हैं तेकी मलुरेन्दे ५२ कापीने अध काराने छे. का पात पानु उद्याशित छे, 'हेडसाड पानुरोने अस छेडदा बाटे जासेना नेनेकरोको के सफत भार भार्य छे काने मलुराको अस्या रक्षानुमां साथ उनेन नदी हतें ते जताने छे है ५२ काने सर्व ते। ઉत्तरानी बातामधीको पर व्यक्तन्यामां काच्ने। छे,

જનરશ સ્થારને સલતાની ખાલાવાળાંન જવાળ આપવાં મા, ક તે હર પર કરવાઈ પ્રવત શે. ગામહેતે ભાપનું છે એ વાતના ઇનકાર કર્યો છે એવું હવે આપણી અહ્યુમર આવ્યું છે. પણ આપણને ત્રણ ત્રણ વખત વચનના ભંગ કરી કામને છેતરનાર જનરલ સ્મદસના વચન કરતાં આપણા મહાન દેશભંધુ મી. મે.ખક્ષેના વચન પર વધારે ઇતળાર છે વળા મી. સ્મદસે એક ભાષણમાં કહ્યું છે કે મી. ગાંધીને અન માત્રણી ઉમેરવાનું પાછળથી સુત્રલું છે. ૧૯૧૨ની સમા ધાનીમાં આ શરત નહેલી તે ખરૂં પણ સલ્લાગ્રહ કરી ઉપા કવા પડે એવી સ્થિતિ હતી ત્યારે મી. ગાંધીએ પ્રધાનને જણાવ્યું હતું કે હવે લડત ઉપારે તો તેનું રૂપ મેટ્યું ઘશે ને તેમાં પા. ક તો કર રદ કરવાની માત્રણી આવશે. નાતાલ માં હડતાલ ચાહે છે તે વિષે પણ મી ગાંધીએ ખુલાસા કર્યો છે કે માત્ર કર રદ થવાની ખાંદી મળતાં સુધીજ આ લોકો તે હકતાલ જારી રાખવાનું સમજનવવામાં આવશે, અને સામાન્ય લક્તમાં તેમને દાખલ થવાનું નહીં કહેવામાં આવે

થી. હેાસ્કેન

તાળીએતા લીરે મડગડાટ વચ્ચે ઉઠયા અને બાલ્યા કે હીંદીએ સાચે રસ્તે .'. જનરલ સ્મટસે શહેનશાહતના એક પહેલા દરન્ન્ળના રાજદ્વારી પુરૂષને આપેલાં વચનતે ઇનકાર કુકિત ભરેલાં વચનેત્થા કરેક્કા છે એ બહુ ભવંકર વૃાત છે એ તેણે સમજવું જોઇએ. પશ્ચ જનરલ સ્મટસનું વાંકળળ આ કરેના બચાવ થઇ શકે તેમ નથી અને સરકારે તે રદ કરવાજ પડશે

મી. રીચ, રેવ. જોન હેાવરડ અને આદ્રિકન ધાલીશકલ એસોસીએશ્વનના ચેરમેને પહ્યુ ભાવણેં આપ્યાં હતાં. રેવ. જોન હેાવરડે કહ્યું હતું કે જનસ્લ સ્ટમસે જીંદગીની શુલ કરી છે. ત્યાર પછી નીચેના કરાવા સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા.

પહેલી કરાવ. 'આ દી નળીના મહેત્સવ વખતે બેગી મળેલી હીંદુઓની જાહેર સભા સત્યાગ્રહની હીલચાલ વધારે મજસત થાય એમ ફરીથી ઇચ્છે છે અને તેઓથી બનતી મદદ કરવાને કરાવ કરે છે અને જે સત્યાગ્રહી આ પુર્શે જેલમાં છે તેઓને મુખારક્યાદી આપે છે.' આ કરાવ યુનાઇ દેડ પાડીદાર સાસ્યયદીના પ્રમુખ મી, જીવલુભાઇ પ્રેમજીએ રજ્યું કર્યો ને મી. નારલુજીમાઇ ગુલાયભાઇ દેસાઇ મી. લાલ બહાદુરસીંગ જરમીસ્ટનવાળા તથા એસ. વી. પીહેયે તેને ટેંકા આપ્યા હતા.

ભીજો કરાવ, 'પ્રમુખને અહ ઉપલા કરાવની નકલ હોંદુસ્તાન એો. મી. ગાખલે ઉપર તથા લંડન લારડ એમ્પટ હીલ ઉપર તથા યુનીઅન સરકાર ઉપર કેળલથી મેકલવાની સત્તા આપવામાં આવે છે.' અહ કરાવ મી. વીશરામ પ્રેમા એ રજી કર્યો તેને મી. ડાલા પરસેલ્તમ દરજી તથા મી. એન. રામજીએ ટેકા આપ્યા હતા.

ભાદ નારણજીલાઇ ગુલાઝલાઇ દેશાઇ સત્યામદને મદદ કરવા અસરકારક વિવેચન કરી હેરિકામાં એર બુસ્સા લાબ્યા હતા. પછી પ્રમુખે સત્યામદ કૃંડમાં ખાતા તરફથી ચાવલ બસ્તા દશ મુકી દરેક લાઇએલ તરફથી મદદ માટે અપીલ કરતાં મુખ્યા શરૂ થયા હતા. કેટલાક લાઇએલ તરફથી વીટી, ઘડી આળ, લાકડી અને છત્રી વગેરે લેટ આપવામાં આવી જેનું હોલમાંજ વેચાણ કરતાં ફકત એક વોંટીનીજ કીમત સત્તર ગીની ઉપજ હતી સીવાય ખીસુ લીલ્લમ ઘણું સાઢ ઘણું હોં. આ વખતના રમુધી ધાએટરના મહીકતે ઉત્સાદ મુખો અને એક મીઠાઇની બરણી લેટ આપી જેની કીમત

ત્રીસ શીલીંગ ઉપજી હતી. વધુમાં જ્યારે જ્યારે સત્યાપ્રહ સર્ભાધમાં મીટીંગ માટે હેાલની જરૂર પહે ત્યારે વિના ભાકે વ્યાપવા અને જે કાઇ ભાષાના ખેલના કંટ્રાક્ટ લઈ સત્યા મહતે મદદ કરવા ધારે તેને દરેક બુધવારે માત્ર નાકર વિગેરે નાજ ખરચ લઇ કંટ્રાક્ટ ભાષવા જણાવ્યું.

પછી મી. માવજી પ્રેમજી મારારજી દેશાઇ મી. માધવ પરભુ મી. એન. રામજી વગેરે ગ્રહસ્થાએ ભાવએ કર્યા અને મેળાવડામાંજ ઉત્તરાસાની દીપ ચાલુ થઇ ભાવએ પુરાં થયાં પછી ન્યુકાસલમાં જેલ જનારી સત્યાગ્રહી ભાઇઓની છળી રક્રીન પર ભતાવવામાં આવી હતી અને તે વખતે જેલ બાગવી રહેલી નાઇએકનાં માનમાં આખી સભા ઉભી થઈ કલી. સરત વાગે ઝીટીંસ બરખાસ્ત થઈ અને કાળા વાવટા ના ઝુંડા સાથે એક મેલ્ડું સરબસ શહેર વચ્ચેથી પ્રસ્તર થઇ મી. બાકળાસને ત્યાં આવી સાકરના પડીકાં લઇ વીખરાયું હતું.

મીટીંગમાં કુલ પા. ૪૮-૧૧-૧ એક્કા થયા હતા. બીજા ભરાવા બાકી છે. ૮૭૭ ઉધરાહ્યું ચાલુ છે. [ક્રુંકની ટીપ અમને મળી છે તે જગ્યાની તંગીને લીધે આ વખતે છાપી રાક્યા નથી —અ. ઈ. એ.]

લડતના ખબર

ન્યુકે**સલથી**

તા. ૨૮ મી અક્ટોખરે મી. કફરેઇમ લખે છે:— ડ્રાંસવાલ્ ની બલાકુર બાઇઓને જેલની અંદર જબરદસ્તીથી શીતળા કાદેલ છે એવા ખબર મળ્યા છે. આ ઉપરથી મી ગાંધી અ મુક્કી પ્રધાન ઉપર નાંચેના તાર કર્યો હતા:—" ન્યુકેસલ હીંદી કમીડીના જાણવામાં આવ્યું છે કે સત્યાપ્રહી હીંદી બાઇઓને જેલના દાકતરે જબરદસ્તીથી તેઓનાં પેલ્ ાં ઉતરત્વી હાથ પકડાવી શીતળા કાદલા છે. ખારાકમાં લી આપવામાં આવતું નથી આ બાબત તપાસ કરવામાં આવશે એવી અરજ છે અને આશા છે કે તુરત રાક્ત આ પવામાં આવશે "

ખાનગી રીતે ખબર મળ્યા છે કે કેટલીક પ્યાણામાં કામ છોડનારા મનારેશપર બલુ જીલમ કરવામા આવે છે અને • પરિસ્તુશને લસ્ત્રા શોકાને પાર્યું કામ પર ચડવું પડ્યું છે. આ બાબતમાં પસ્તુ કમિટી તપાસ ચલાવે છે.

ખેલનગેગુના હીંદીમજીરા ગામમાં આવતા જાય છે. ફાેક્સ ત્સ્ટ આગળ પકડાવા વ્યધા ઉત્સાહ બતા ! છે. -

ગી. ઇફરેઇમ તા, રહ ગો એ સખે છે કે મી. ગ્રામછ કેસાઇની પર એક ખાસમાં વગર રજાએ જવાના નહેલમતથી આજે સવારે કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતે અને મા!કરેટે તેને ત્રસ્યુ માસની સખ્ત જેલની સન્ત કરી હતી. મી. પ્રામાળએ મજકુર ખાસના મેનેજરની રજા હીધી હતી પસુ કુંકા રસ્તો હેવા વાળા એલાંગીને જવાથી તેમના પર કેસ ચલાવામાં આવ્યો હતે

આજે અપારના એ વાગ્યે **ગી**. ગાંધી અને ૨૦૦ જેટલર દ્વીદીઓ ફેક્સરસ્ટ માટે ઉપડશે. તે ડેળામાં કેટલીક હીંદી એક્સો તથા બાળકા પણ છે.

હીંદી મળુરા અક્કમ છે

ગઇ તા. ૧૮ તમે ને સંગળવારે ખહેશાના મેનેજરાએ હીંદ્ર મજુરાને બાલાવી સમજવ્યું હતું કે સરકારે મી. ગિખહોને કે કેત્રદને વચન આપ્યું નથી. અને જો હવે તેઓ કામે વળગી જશે તે આજ સુધીના હડતાળના દિવસો રજ તરીકે ત્રણવામાં આવડો. મેતેજરાએ માહિકાની સુચનાથી મજુરા તે જ્યાન્યું હતું કે પાર્લાંષ્ટ આવતા કેખરવારીયે એસે તેવા સંભવ છે ત્યાં સુધી હીંદીએલી માગણી મળે એવી કોઇ આશા તથી મજુરાએ

भेनेकरोती शीणाभण सांसणी नांह

ખાણાની અદર કેટલેક ઠેકાણું મેનેજરાનું અપમાન પણ કરવામાં આવ્યું હતું એમ જણાવવામાં આવે છે. લોકોએ મી. ગાંધીના કહેવા મુજબ ચાલવાના આમ્રહ કર્યો હતો. આ ઉપરથી ખાણા વાળતએ સરકારને વિનાંતિ કરી કે માછ સ્ટ્રેટ મારફત હીંદી મળુરાને સમજવવામાં આવે તો તેઓને વિશ્વાસ એસે. આ ઉપરથી ડાંડીના માછસ્ટ્રેટ માટરમાં એસી બર્નસાઇડ કાલીયરીમાં લાકાને સમજવવા ગયા. પણ જણાવ વામાં આવે છે કે માછસ્ટ્રેટની હકુમત ક્રેયુલ કરવાની મચ્છ તેઓએ બતાવી નહિ. તેઓ એળા ન થયા. માછસ્ટ્રેટ વધુ પ્રયત્ન કરવા કેપાઉડમાં દાખલ થવા ગયા પણ હીંદી મળુરાએ કંપાઉડના દરવાજા બધા કર્યા. આથી હવે હીંદી ખારાષ્ટ્રી લેખ કરવાની સુચના અપરાં અવી છે. અને આરોગોનોને પકડવાની સુચના અપરાં છે. કેમ્બ્રેયન અને કરવાની સુચના અપરાં છે. કેમ્બ્રેયન

મી. જેમ્સ ગાડકુરેના કાગળ

ડંડીના માજસેટનું અપમાન કરયુ છે એ ન્હકોકત સાચી નથી એવું બતાવનારા થી. જેમ્સ માડકરેના કામળ 'નાતાલ વીટતેસ'માં છપાયા છે તેમાં જ્યાવેલું છે 'કે દ્વાકાએ માજ કેટની સામે વાડેક બંધ કર્યો એ વાત ખાટી છે. હકોકત એ હતા કે દ્વાકા પાતાના કાટડીમાંથી બહાર નીકળ્યાજ નહીં અને એક દુઆધવા સાથે કહેવરાવ્યું કે પા. ક ના કર રદ થયા છે એ સિવાય બીજો સંદેશા માજુએટ સાહેબ લાવ્યા હાય તે તેઓ સાંભળવા માગતા નથી. કેટલાક હોંદીઓ માજુએટને રસ્તે મન્યા હતા તેઓએ પણ એવાજ જવાબ અપ્યા હતા કે કડાહા મા. ગાંધીના અમુજવવાયી પાડી છે તે હવે ક્રમ પર ચારકા પણ પાજા તેની ખાત્રી મન્યા પછી.' મા. ગાંધીના અમુજવવાયી પાડી છે તે કરા કર્યા હતા કરવાના નથી. અમે આવી અફવા ઉદ્દે છે તે તેઓને બહુ નુકસાન કરવાના હતા હોવાથી પાત્ર અફવા ઉદ્દે છે તે તેઓને બહુ નુકસાન કરવારી હોવાથી પાત્ર ખાસ તપાસ કરી પરી હકીકત મેળવી છે.

ં મી. પાલાંક કાગળની હકીકત લઇ ' મરકમુરી ' માં કાગળ લખ્યા છે કે હડતાલ પાડનારાએક સામે અપમાન કરવાના તે જળસ્દરતી વારવાના આરેશપ સુકવામાં આવે છે એ વહત ખાટી છે એટલુંજ નહીં પણ તેઓની શાંત વસ્તાલ્ફકના વિપાસ્ટ જાયામાં જોવામાં આવેલ છે.

सरहड तर्र हींडीओना येथ

માં ઇફરેંઇમ તા. ૩૦ મી એ લખે છે દેઃ—હોંદીઓ જેમ જેમ ખાણામાથી આવતા જાય છે તેમ તેમ ફેંદ્રિસ રસ્ટ તરફ રવાના થતાજ જાય છે, આજે સવારે ૧૧ થાગે મી શંબી નાઇફ સાથે ૨૦૦ માંદ્યુસા ઉપડયા છે. ૧૦૦ ઓરતા રેલગાડીથી સ્વાના થયેલ છે. હવા તાલાની છે.

ડતદાઉલની ખાસુવા : કર્ય દીંદીઓને ધમકી આપવાથી એક સિત્તવન બન ગડી તર ચડી ખાસુપર જવા સ્વતન શ્રેયા હતા પસુ સાં પહેલિતાં કાર્ય કરવાની તેઓએ ના યાડી હતી. જે એક નહિ મેથા તેતે એ માસની સખ્ત જેલ મળી.

ઉપરના ૭૫ તે સાર**જતે** બહુ <mark>સતાવેલ એ ખબર મત્યા છે.</mark> કમિડી તેના તપાસ કરશે

ખેલનગીય ખાલાના છે દીદી મેગર્ગ બગર અને સુદર તે છ છ માસની સખન જેક અથવા પા ર તા દંડ ની સજા થઇ. તેઓ જેલ ગયા. ડરબન તેવીગેશન કાર્લાયરીન કૃતસામી નામના મરદને અને રામામા નામની બાઈ તે સાત દિવસની સખત જેક મળી હતી. માજીસ્ટ્રેટ મી. ગાઈ લ્સે તેઓને સજા કરતાં મી. ગાંધાની અપમાન ભરેલી ટીકા કરી હતી. ગઇ રાત્રે દ્રાંસવાલથી સાત ભાઇએ. આવી પહેંચી છે અને ૧૧ જેલી બાઇએ.ને મારિત્સબર્ગ લઈ જવામાં આવેલ છે.

આ બાઈ એકને જબરદૂરતીથી શીતળા કાઢે તે વિષે જે દરાવ મુક્કી પ્રધાન પર માકલવામાં આવ્યા હતા ને ત્યાંથી ત્યાયખાતાના પ્રધાન પર માકલવામાં આવેલ છે જ તે એવું લખાસુ બવિશ્યમા લાંજ મે.કલવાનું કમિકીને જસ્રાવેલ છે.

शीतका विषे कवाम

જેલતા વડાએ મી. ગાંધીને લખ્યું છે કે:—'સસામની જેલીઓ જે ધર્મના વાંધા બતાવે તેની પર શીળી કાઢવાની ક્રજ ન પાડવી એવી સુચના ન્યુકેસલતા માજરુટ્રેટને આપી છે. ની ત્રણ માસ અને તેથી એક્કી મુદ્દતના જેલીએાને આપવાનો ધારા નથી '

ગામ તા. ૩૧ માં એ મો. ઇક્રરેકમ નીચે મુજબ લખે છે:—આજે સવારે હ વાએ મી. એ. ડી. પીસેની આગે વાની લિચે ૨૦૦ માછુસેલ ડરહદ પર ઉપડી ગયા છે. માછુસેલ અહીંથી કુચ કરતાજ રહે છે. વરસાદ ખુબ પડવા લાગોર છે બધા હોડા એ વરસાદમાં કુચ કરી રહ્ય. છે. ગઈ કાંહે મી. નાઇક અને તેના સાચીઓ તરબાળ શઇને ગયા હતા. ધણા માછુસા રેલગાડીમાં સ્વાના થયા છે. ૧૩૦ જાણુઓ ઝાડીલાડાં પેલાના ખીસામાંથી ખરચ્યા છે. એ ઉપરાંત ૨૨૭ આખી અને છર અરધી ટીકાંડેલ ખરીદાઇ હતી.

ગુરા રાત્રે ૧૫૦૦ માછુસની સુવાની ગાઠવણ કમિટીએ કરી હતી. અહશરે સાત સા હોંદીઓ હાલ ગામમાં છે. આશરે એક્સો કુંદુંએ હાર્ટીગર રહેથી આજે રાત્રે આવી પહેંચવાની વક્કો છે. પણ પાછળથી તાર મળ્યા છે કે સ્ટેશને માસ્તર તેમને સુડતા અટકાવે છે.

મી. ક્ષેત્રરસ પર ઘણા માણુસાંત મકાનમાં રાખી સીનેટરી તા નિષમ લંગ કરવાની કસુરસર સમન નીકળ્યા છે. કાંક્ષે સવારે કેસ ગ્રહ્મશે. ગી. કેસનબેક ગામની બહાર માણુસાને રાખવા સાર્ જગ્યા ગેરતવા હેનાકસ્ટન ઉપડી ગયા છે.

આજે બધાર કેમ્પ્લીયત માર્ક તના છક જેટલા હીંદી માને મકડવામાં આવ્યા છે. અહારમાંમથી ખારાકી આવી પહેંચી છે. ફેકક્સરસ્ટ ઉપકવાતે હીંદી મજુરા એકઠા થતા જાય છે.

દુધાગાથી કુચ

તા. કરુ માં એ નાતાલ ઈ ડીયન એસાસીએશનને ઇંગેર ગાંચી તીચેતા તર મહ્યો છે:—મી. ગાંધી અને ખેલન મીચા ના દીદીઓ સવારે ૮ લાએ અહીંચી ફાક્સરસ્ટ યુચ કરી છે. કેટલાંક એલનગીએ ખાલના મસુરા હજી અહીંજ છે. પાલીસ વીડાંટ લઇને તેમની પાછળ ગઇ છે. ત્યુકેસલપી અજિ ડ્રેક્ડી સવારે તીકળા છે. તેજ તારમાં જ્યાવેતું હતું કે મી. મળી નાઇક સાથે કોસનાલયી બીજી સાત સંસા મહી બાઇએક આવી પ**હેંગી છે. અને તેજ ટ્રેનમાં ન્યુકેસલ** ની ૧૧ જેલી બાઇએકને મારિત્સબર્મ લઈ જવામાં આવી હતી

કરળનથી

મેમને આલખરત કોસ્ડકર (મેકેટરી કાસાનીયલ મોર્ગ કામિત સ્માસોસીએલન). રૂપોલ જોસક (હેડમાસ્તર સાઉ ! કારત જેક્સન ફડીયત સ્કુલ), એસ. ખી. સેઠી, એ. ડી. પાઉ, માને સીડનહામના સં. ઇ. લાલમહગદ તા તહ મી તે મગવાવારે ત્યુકેમલના મામલાપર કામ કરવા ઉપડી મવા

હડતાલ માટેના ડરળનના ઉધરાણામાં મેસરસ શાધ્યા પરસાતમ, શ્લાધવ કાતછ, સેવાબછ કરનમછ, દી. જે. સંધવા, એાધવ રધા, પરસાતમ પહેલ તથા એસ. એસ. ફિવાન અનાજ દુધેરે એક્ટું કરી રહેલ છે. તે લધુ ૧૧૦ પ્રીદ્ધ ઓક્રમાં સી. રસ્તચ્છતે તમાં એક્ટું કરી ચડાવલામા અ.વે હે

તા. 3 છક્યો ડરખતથી પવ મકતા સાવલ, 3 બરતા શળ, 1 મેડી તેલ અને ૧ ખરતું તામક જ્યુંરેસન તલા આદલ્સ ટાઉન મળીને મેાકલનામાં આવ્યા હતા. આધારકાપતા ખેલ મી, કાર્યને આપ્યો હતા તેમાં અરચ ખાદ જતાં યા. 3૦-૮ હે પેદા થયા હતા. ખેલ પુરા થતા મેસરસ ઉમર હાજી આપદ પ્રવેશ, તેખીયલ તથા પેલાંક મી રાવતના આભાર માન્યો મના. મેમરસ દ્વારાખછ, દુલલલાઈ અપુલાઇ, બાલ્યા પરસો તમ આપવ કાનજી સાવે ગી દિકાને કીકપેટ પ્રમાવવામાં સારી મહેનત લીધી હતી.

સાવિત્સમ**ર**ગ

સારિત્સલર્સમાં હકતાલને સદદ કરવા કુંક એકફું મઇ રહ્યુ. એ, આસમાસથી સદદ કરવા ઇમ્પ્લાનામાં સહક્રોલોને સી એક્ક. એ, તામક પૂર્વ સર્ચ સ્ક્રીક તે સકતામે સદદ મેકલવા વિહાલી કરવામાં સ્થાવે છે.

હીંદીઓની શાંત વરતજું ક

'નાતાલ ઢાઇક્સ' હૈં! ત્યુંકસલતો અભરમથી તા ૩૦ સીએ લામ છે કે સેંક્ડ્રો હોંદરસંગ ફેક્સરસ્ત કુસ કરવા દુદ દુરથી ચાલાને વ્યાવે છે તે સાંકંઇ પાસુ તે કાક્ત કે લાંકળ કરતા નથા એ તાલુખી ઉપભાતે છે. તે સાકતું પાયલા કરવા -હીંદીઓ પાસે અખુડ સાધત છે. સોટલે લાખ સરાધી નાતાલાતો માંત સાલશે એ સરકારનું સાનવું ફ્રોક્ડ છે.

ચાર્ક્કસ્ટાઉતથી

માંગળવારે ખબર મળ્યા તેમાં જન્માવેલું મે કે હાલ ૧૫૦૦ દૂર્માવાલાળા પશ્ચાવાની રાહ્ય જેમાં પડાલ તાપ્યી રહ્યા છે એક હકતાની અંદર બજી સાર હજાર માલ્યુસા એક્કા ચવા માંભા હે આદાંકડાઉનના ફોંડી હેવાનીએક આ હો.કા ની સરસ હેલા કરી રહેલ છે. છેલનગીમ પ્રાહ્મના ઢલ્ય હીંદાઓને પ્રકારેલા તેને સામવારે દેનમાં ક્ષેસાડી જારૂકે સહ લક જવામાં આવ્યા હતા, શ્રીવાર્શની મદદ કરતારા મહત્યા એ જે શ્રેફ્લાવાલું દ્વાપ તે ન્યુકેસલતી કૃમિકી પર અક્ષવા ચાર્લાક્ટાલત ક્ષે ગાંધીપર સે.ક્લાવાની જરૂર છે

હૈકીરનુંબર્ન, અદ્દર રેલ્તેપર કામ ફરતારા દીંદીઓ દૃક્યા મા એકાયતા ભૂબર મળક છે.

મી, ગાંધી ~~ત્યા~~યખાતાને ક્ષપો છે

િયા. સર્ધાએ અર્બસ્ટાઉનથી શક્ તા. સ્કલ્મી એ જ્લાલ આતાના નકેક્સીને કાસના લખ્કો એ તમાં જાણવર્ધ છે ક ર ૦૭ ફડતાળવાળા અહીં આવ્યા છે તે પાલીસે પકડવાની કુંક્કા બનાવતાંજ તેને સરસ્તુ થયેલ છે પસ્તુ સરકાર પાસે તેએ? થાટે ખાવા સુવાની સગવડ નહિ હોવાથી ક્રામ સરકાર ને ખરૂચે સમયડ કરી રહી છે. ઘણા લોકાને પકડ્યા નથી. અને પકડ્યા છે તેને કાલુમાં રાખવામાં આવતા નહિ - શેલા થી તેઓ દ્રાંમભલ છાનામાના અલ્લા જાય એવી દહેશત રહે છે ખી. માંથી લખે છે કે સત્યાપ્રહીએ આવી રીતે કાર્ક હીંદી દાખમ થાય તે નથી કૃષ્ય્યાપ્રહીએ આવી રીતે કાર્ક હોંદી દાખમ થાય તે નથી કૃષ્યા હસ્ત અ્યાન અલ્ય વામાં આવેલ છે એટલે આ બાળતમાં હસ્ત અ્યાન અલ્ય વામાં આવેલ છે એટલે આ બાળતમાં હસ્ત અ્યાન અલ્ય વામાં આવેલ છે એટલે આ સા બાળતમાં હસ્ત અ્યાન અલ્ય વામાં આવેલ છે એટલે આ બાળતમાં હસ્ત અપન અલ્ય વામાં આવેલ છે એટલે આ બાળતમાં હસ્ત અપન અલ્ય વામાં આવેલ છે એટલે આ બાળતમાં હસ્ત અપન અલ્ય વામાં આવેલ છે માત્ર સુધીમાં ૧૦૦ જેટલા હીંદી આવી પહેલ્યો. હતે નહિ પકડવામાં આવે તો ખધા દ્રામલામાં શખલ થશે .

પ્રીઢારીયા ઇ મીગ્રશન અમલકારને મી ગાંધીએ લખ્યું છે કે ફેક્કમરસ્ટ આગળ પકડાવા માટે નાતાલના જે ક્ષેકા આવે છે તે ક્ષેકિને મેએની મરજી નહિ હેલા છતાં ત્રણ દિવસની મદન અપીલ માટે દેવામાં આવે છે. માને દરમિયાન તેને છુટા રાખવામાં આવે છે. પહેલાંની માક્ક આ ક્ષેકિને તુ તજ પેક્કોતના કળતામાં સાં કેવામાં નહિ આવે તે કહ્યું હતે કે અમકાવવાતા હેતુંથી સરકારને એ ચેતવણી આપી છે.

ર્રાક્રસરસ્ટ

મી. વર્શી પીર લાઈ જમામે છે કે મી. અચીલાલ ચાંધી મશાપછી ઋતાવાળાઓતે તેની રહે(ળખ પડી અને તેઓ! પરતાયા, જે સત્યામકીઓતે શેક્સમાં આવે છે તેતી ભારાઇ પુરી પ્રાપ્ય સરકારે હછ કાંઇ કરયું તમા.

થી. પેઠ જેલમાં

ગયા ગુકવારે **સ્ત્રી. મે**ડ ફ્રાકસસ્સ્ટમાં ત્રણ માસૂની જેલમા પ્રદેશમાં સ્ત્રા છે.

પ્રીટારીયા

પ્રીટારીમાંથી મી. છવા મહામદ જસ્યાવે છે કે જ્યાર્ક તા. રૂકમીએ અત્રેતી ધાંખી કામતા કેટલા ભાઇસ્તા માર્ક લાં એક્કા થયા હતા અને લાત તિયે મવાલ અર્ચાલા ખધાંએ સલા ભરી કરાન પસાર કરતા, તેનાં તાર હીંદુસ્તાત વગેરે ડેકાએ માહલા તમા ઉત્રસાદ શરૂ કરવા નક્કી કરશે હતું. તે મુજબ તા. રહ્ય નમેમ્બરે સલા ભરાવાતી છે. ઉત્તર છે કે પણ બા-એક હાજ્ય શરૂ તે તે કેક્ફે' ઉપરાદ્યું એકફ્રેં કરી.

લાકસ્ટક્ષમાં શ્રીદી બીડાંગ

એક પાળરપત્રી લામે છે કે :—ક્રમવેના હોંદીઓતી સામા ગઇ લા, રક મીતા રવિવાર થી. સહગઠ મુક્ષા પારેયતા મકાનમાં મળા હતી. ગી. પારેખ પ્રમુખપત્રે હતા. સત્યા મહાની લડતને ઉત્તેજન સ્વાપના ભાષણા કામા લાદ ફાળા શર મુધ્રા હતા. કે કે ક્રોક્કું થાય છે કે કરસ્ટરની કિસ્ડિનિ સે.મવાનું નક્કી થયું હતું.

કેપટાઉન

માં આમદ હોય. શુધ મહસદતા ઇંડરવ્યું ઉપભારમમાં ના પ્રતિનિધિએ લીધા હતો અને દાતો ભાગે હેલાલ તા. રૂપ્ટ સીસે તે ભાગામાં છાવેલો હતો. તેમાં ચી, શકે ભચ્યા વ્યું છે કે હીંદી લસ્તતા મુલાલમી કુસલમાની પ્રશ્નેતું ભારે ચાપમાત શામ ્યે ભારે તેતા જમ્મમ ફાયતે લાકે છી! સામેશા થે, સી, ભારમ સુથે જ્લ્લાલા છું કે દ્વા સીયાય મુદ્દતી પરમહિનું દુરખ પણ ભારે છે. સત્યામહતી લાનમાં જોડાવા દેટલાક હીં રિએક ડ્રાંસવાલની સરહદ એકળ સી જેલ જવાની તક્ષ્મ્મારી કરી રહ્યા છે એમ મી, મુલે જવા વધું હતું અને છેલ્સે ઉમેરમું હતું કે મી, ગાંધીની સલાવ ની રહ્ય કેમ ભેઇ રહી છે.

વીંહરસર્સ્ટ

વીંટરસરસ્ટથી એક પ્રભરપત્રી જણાવે છે કે વાલ ફીવર પ્રિ. કે એકોસીએશનની સભા તા રહ્ય મીએ ગી. મહ્નમદ આકુછના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી તેમાં ગી. કાઝલીયા ના કાગળને ટેકા દેવામાં આવ્યા હતા અને જેલ જનારા ભાઇઓ અને બ્હેનોને મુબારકબાદી દેવામાં આવી હતી. કુંડ પણ શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું તેમાં આશરે પા ૨૫ એકઠા થયા હતા.

ઘુલ્લા ખબર

મેસર્સ્ પી. કે. તાલ્ધુ, કી. કુપુસામી નાઇલુ, વીલી માર ગન, રાજુ નાઇલું અને એમ ર્થનમ પીક્ષે, એ પાંચેએ ગઠ તા ૧૮ મી એ ફેારડીનન્દ્રીમ આગળ સરહદ ઓળંગી હતી બધા પકડાયા હતા અને તા ૧૧ મી એ તેઓને કેપની હદમાં હદપાર્ કર્યો હતા. બધા તુરત કીશ્વિયાતા આગળ પાછા દાખલ થયા. કેર મુલત્વી રહ્યો, આખરે તા. ૨૯ મી એ માજુરદૃદે તેઓને ગ્રુન્હુેગાર ફરાવી ફેારડ ફરમાવે ત્યારે હાજર થવાનું કહી છેડ્ડી મુક્યા.

ન્યુકેસલના મી ડી હેઝરસ પર મકાનન વાડામાં ગઠરી ક્રાવાના આરોપસર કેસ અલ્યા તેમાં આરોપ સાબીન થવા છતાં સમન કાયદેસર નહિ હોવાથી તેમતે છેડી ક્રુક્યામા આવ્યા હતા.

ચાર્શસ્ટાઉત, મંત્રળવાર

ાપ૦૦ હડતાલવાળા અહીં આવી પ્ડેલા છે. ૨૦૦૦ જેટલા ન્યુકેસલમાં ભેળા થયેલા છે અવે વધુ આવતા ભ્રય છે. આસરે પ૦૦૦ અણ્લી હડતાલપર છે. ૪૦૦૦ તે ખ્યાવા પીવાનું અને રહેવાનું કાપ પુરું થાડે છે તેમાં ૧૦૦ ઓ અને ૧૦૦ છેલ્કાં છે. ૩૦૦ જેટલ¦ સલામહીએ જેલ નોઝવી રહ્યાં છે

ગેલનગીચના ૨૦૭ માલ્યુસાની પકડયા હતા તેને સખવા માટે સરકાર પત્સે સગવડ નહિ દેવવાથી ભધાને છેડી મુક્યા છે. તેઓએ સરકાર પાસે રેશનની માગણી કરી હતી. બધા કરી સરહદ એકાળંગવાના કરાદે સુખે છે

ફેાકસરગ્ટમાં પોલીસ દ્રવે કાઇતે પકડતી નથી. અને મેસરાં ચેટી, લાલમદ્રમક અને ખીજા જેએકને પકડવામા આવ્યા હતા તેઓને છાડી મુકવામાં આવેલ છે.

કહેત્સગેટની ખાસૂના મળુરાએ કામ છોડ્યું છે. કેટલાક માણસા ન્યુકેસલથી કેટકસરસ્ટ કુચ કરવા અધીરા બની રહ્યા છે ઈગેલિયી ૧૩૦ અને માઉંટ પ્રેસ્પેક્ટથી ૧૭૩ એમ મળી ૩૦૩ દીંદીઓને પકડીને છેડી મુક્યામાં અવ્યા છે આમાં સરકારની પેરવી એવી છે કે લોકોને ખવરાવવા પીવ સવવાના બાજી કામ પર નાખધા બધા મજુરાને સ્થાવના મુધવારે પાછા હાજર થવાના હુકમ કરવામાં આવ્યા છે

પ્રસ્યુરણ

'भिन्देश्वर्वासी' सभे से कि — मधरी पुर अतवारते हिंग्से में बता वेना तक्केवार भारे सामवार दुसता सभ राभवामा મ્યાવરો એવી મુસલમાન ભાઇએકોને અરજ છે. તેમ કરવા માં કામની સાલ્સ છે.

દ્રમકરક ઇસ્લામ કું તા એક્રેટરી જહાવે છે કે આવતી દરતે દિવસ સંઘળે ટેકાણે તુર્કીના થતીમાં માટે કૃષ્ણા કરવામા આવશે અને તે દ્વસદરદ ઇસ્લામ કુંડ પર માકલવામાં આવશે એવી આશા રાખવામાં આવે છે

કર્ળનથી 'એક મુસ્લીમ' લખે છે કે:—હું ક કલતમાં ઇસ્લામીઓની મહાત અદાહ નામની ઇદ અલવનાર છે તે દિરસ તમામ દુનિયાના ભાગેલા માર્ક લેગા થઇ હજની દિયા પુરી કરે છે, તેવીજ રીતે લખે ઇસ્લામીપેલને લેગા થઇ છજની દિયા પુરી કરે છે, તેવીજ રીતે લખે ઇસ્લામીપેલને લેગા થઇ છવા કરમાન છે છવા કરમાનમાં તેમ કરવામાં આવતું નથી, આતતી ઇદ માટે શહેર લહાર કાઇ જમાની તજરીજ કરી હ્યોજ નમાજ ગુજારવા હતો કે માર્ક માર્ક સહેર લહાર કાઇ જમાની તજરીજ કરી હ્યોજ નમાજ ગુજારવા હતો આવે નમાજ ગુજારવા હતો આવે કરવામાં આવતું તથી. અરજ દરવામાં આવે છે, અતે આ લખતે સુત્રીમન સરકાર તરકથી ગુજાર વધમાં આવે છે, અતે આ લખતે સુત્રીમન સરકાર તરકથી ગુજાર વધમાં આવે છેને ખાસ કરી અરજ દરવામાં અને કરવામાં આવે છેની માસ લખતે સુત્રીમન સરકાર તરકથી ગુજાર

પ્રીફોર્દ્દીયાયું ધા યંગસહામેકન ડીબેટીંગ માસત્યતીના સેક્રેટ્ટ્રી લખે છે કે:—માં તા. ૧૧ પ્રીએ આ સાસદાતીની સભા અસલમાની શાદીવિયે જન્તરલ કમટસના અપમાન ભરે લા ઈટરવ્યુ છાપામાં બહાર પડયા હતા તેની સામે સખન કે.ટેક્ટ્ કરવા મળી હતા પ્રમુખ ક્યાતે મી હાજી વર્ષા. હતા આ સલાએ હમીદીના ઇટનામીક સામાયટીના કરાવને ડેક્રા આપ્યેક હતા.

ગારી ઓર્ઓનું એક ડેપ્યુટેશ! હાલમાં ત્વરલ બાયાને મળ્યું હતું અને ગારી આંએાને વાટ આપવા માટે મળપૂરી કરી હતી. જવાબમાં જનરલ ક્ષેત્ર્યાએ જન્માનનું હતું ક ગારી ઓર્એને વાટ આપવા કાયદા કરવા જુર્લા રંગલેશની વાત આવી જાય છે અને એવા દાખલા સુરકાર કરી શકતા નથી.

'મરકવુરી' માં એક ફોંદી ક્ષખનાર સત્યામકાની લાત કરક પાદરીજ્ઞાની સુપક્ષીદી માત્રે સ્પક્ષીસ જાદ્દેત કરે છે. અને જ્રુપ્યાં કે પિક્સ્તી ધર્મના ફેલાવા જોવાને ઇચ્છતારાસ્થા હોંદી સસ્તુવે ચરના પા. ક ના કર સામે કુંઇ મગલાં હેતા એ ક્રેએક્રોને ક્ષરમ ઉપજાવનાકું છે.

સીકૃતહાસથી એક ખબરપત્રી લખે છે કે —મી. વલ્લભ દાસ સોહી શ્રાણુ વ્યવસ્થયશ્રીંદ અને ગી. દારીકા શાદના ઉત્સાદથી ભ્રાણું હોંદી માદશાળામાં દિવાળીના તહેવાર ઉજલ વામાં સાણ્યો હોંદી માદશાળામાં દિવાળીના તહેવાર ઉજલ વામાં સાણ્યો હોંદી મહિયા સમજાવ્યો હતે.

દાપાયી શ્રીક ખળરપત્રી લખે છે કે:—કેલોનીયલ પ્રેડમ સના લાઇકોન્સની અરજીએ ગારા કેલ્કા કરે છે તેને વીટલ ત્રેપારનાં લાઇકોન્સ વગર કુશંત્વતું કહેયા કહ્યું આપવામાં આવે છે પણ અગના લી, ક બ્દુલ ગપ્રુર પટેલે એવા લાઇકોન્સ માટે અરજી કરી, તેમને કહેવામાં આવ્યું કે કોલું કાઇકોન્સ છે વહીં, સાને ડીકેલના લાઇકોન્સની અરજી કરવી. આ હીંદા પણ વખત માત્ર કોફોનીઅલ પ્રેડપ્યુસનો વે તર કરે છે મી એ. સ્ત્રેમ, બદ્દાને તેની તરફેશમાં જુમાની આપતાં કહ્યું હતું કે જો લાઇકોન્સ હહીં આપવામાં આવે તો અરજદાતને કાય લતું સમસાન કૃષ્ણું પડશે. બાર્સ સન્સીય અમલદાર અ

અઠવાડીક પંચાગ.

નવાં આવેલાં પસ્તકા

સત્યાગઢ અનાજ કંડ

•	१ ५ तवेश						
નવેમ્બર	,સુધી છી સ,	1613.					
		માનતક સુદ ૧૭					
સુધી સવત ૧૯૭૦.							
માહમદન-	-ના. ૫ કલ્લ	डक्ट्यी तः ११					

જીલદુજ સુધી હીજરી ૧૩૩૧,

પારસી—ના ૨૫થી ત., ૧ સુધી taza.

ખી દીંદુ મુપા સુર્ય દય સુર્યાસ્ત તા તિથિ તામ કુ, મીક મી,

प सह ७ ५२५,४- ७,६-३६ A m 6 1294- 84-90 Of in 6, 040,4- 4,8-92 6264 28 36 E ... 90 & ,, 34 6 36 4- 34 96 સોમ ૧૦ ,, ૧૨ ૧૦૩૦ ૫- ૨૬-------મગળ ૧૧ ,, ૧૭,૧૧ ૧૫- ૧,૧-૨૦

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુનીઅન---કેપ, નાતાલ, *દ્ર*સિવાલ, એારેંજીયામાં---

> वारपिक છમાસિક ત્રિયાસિક નકલની

<u>ભધાં લવાજમ સ્પગાઉથીજ કેવાને</u> ધારા છે.

સુનીયનની બહાર છાયતી દર વાર્સવક શ્રી. ૧૫, છમાસિક શી. ૯, અને ત્રિમા∼ સક શી ક છે. જો ધરાક ચેક માહે તાે કમીશતની છ પેની (ડરબન સિવાયની ચેકામાં) ઉપલા દરમાં ઉમેરવી, અમે ત્રહા માસર્યા એજી લવાજમ હેતા તથી, એ તરફ ધરાકાનું ધ્યાન ખેંચીએ છીએ.

હીંદ્વસ્તાનની ટપાલ

તા. ૯ મીના વ્યરસામાં કલક-તા જતા રાસેલાસની કથા..... ૧ સ્ટીમર અમકુઝીમાં બધ થશે.

સ્વર્ગની કુંચી ..... ता १४ भी विविध्यारिका व्यवसामी स्वर्थना भक्तते... १ ६ મુંભા જતી સ્ટીમર પહુઆમાં ભધ્યશે સાચું સ્વર્ગ...... ૧

	નવા	ત્યાવ	તા	पुस्त	કા
				` . 164	
١			احد	ાલક લ. પે.	ું પાન
	કાવ્યરાહન ભ કાવ્યરાહન ભ કાવ્યરાહન ભ	હતા ૧ ફે	ai.	D 6	-
9	કાવ્યદાદન ભ	ાં ક	ત્ર	8 0	
- 4	And American in the con-		E.E.	0 (	
ų	કાવ્યકે.હન ભ	(a) (§)	ĵį.	Y §	
1	કાવ્યદાહન ભ	ા હમે	li 📑	8 8	
ų	ગ માં ગૈકઅક	વાસ્ત	n –	1 6	
	ભગવદ ગીત	Ł		9 0	
ľ	ભગવદ ગીત ધી પાેકટ શુજરાતી	ઈવ્લીશ	_		1
ł	ગુજરાતી	<i>-</i> ડાક્ષનર	1		
l.	(ઉચ્ચારવાળ યી પેક્રિટ ર	œ)	. :	5 5	
ľ	સા પાક્ર ક	ાજરાતા- જ	-		
ľ	ઈલીન્સ ડીફા ^ર	તરા .	•	3 8	
ľ	ાખીત વહ્યું ચુટી ક.ડેઃ	(—⊗¤∢ d v			
ľ	भुडा डाउर अस्थसाधे	શ પા	\$ 		
۵	વ્યવસાય યદ્રકાત ભાગ	9 5-:	ج. د ده	3	ζ.
	VI. A. બના	ા ૧૦૦		٠٠	ર
	મટટી કહે ખ	સબકી	,	£	
5	મટ્ટી કહું ખ { તા છ ને⊧ુ	ખીસામાં		,	
l	રાખવા જેવડે	ા નારનેક			
l	ચુટકા			Y	
5	રાખવા જેવડે ચુટકા llતાજી તેર મેર્ટિ	શ ગઢું કા	6	ŧ	
ł	ટાંક્સ ઇચ્લીર	ા ગુજ-			
	રાવી ડીકાનેરી	ો પટેલ			
	તે વ્યાસ			२ ६	₹
3	જરાતી ઈંગ્લ	ीश डीवा			
	નેરી બલસાર	्र _{वृत्त}	٩	9 0	٩
	ાવ્યમાધુર્ય			¥	
	वसीससङ्ग्तः ३			3	1
(	ાગવત મેટુ	૯૫૯			
	પાનાનું અને ઈ એાના કદ	સંગભગ ુ			
				9	٩
	જરાતની સુન			٤	
	તરાજ ચાવડા				
	લેતકમ.ળા બાે •િ		î	£	
	રતરૃદ્ધ <mark>રિશતક,</mark> ક્ષર'ગાર, વા				
	લરગાર, વ અને વિજ્ઞાન				
	બન પસાન યુસ્તકમાં તાળ				
	રુભાવમાં સભ તરહરીનું ટુ'ક				
1	રતાંત છે	341	9	3	
	ત્રંતર્ગગઘ			ş	
	મકૂપશુતા એ			9	
	+ 3	-			

સ્વર્શતું વિમાન ૧

ч ચાવસ કાળ **भस्ता** भस्ता ^હાજાલભાઇ સારાયજી થધર્સ ૧ તેલ ટીત ૨ તીમક બસ્તા ૨ ૧૦ સાંધવી એન્ડ કંપની તેલ ટીન ૧ ેમી. ભાષા પરશાતમ ંખાંડ પાક્રીટ ૧ ,, રંત્સ, શુલામ નુખી , એ.ધવ કાનજી તેલ ટીન ૧ ઇ. એ. તદ્યવબની કંપની મી. નારણ હરી ,, કલ્વાસ દુલભ ઇસ્માઇલ બધરસ મી. આમદ **દાં**ક્છ ,, જે. બી, મેહેતા ુ છ ડી. હંસરાજ ,, છ. એ પટેલ ટોંગાટ " છ એચ. માંઆખાન ,, હાજી ઢાશમ <u>, એ. એમ. રોખ</u> ,, પી. કે. વ્યાસ લગવાન એન્ડ કપની નાયુ એન્ડ કંપની કલ્યાણ રામજીની કંપની મી. એસ એન. છવનછ ંગાંડ પાકીટ ૧ ,, ધ્યાસામી પીકો માદા એન્ડ દેસાઈ ્રપુપુ બરતા ૧ **મી નાય** નારણ ્રપુષુ બરતો ૧ ચાસુ છ ,, મહમદ મુસ્તા પુપુ વળ ૧ ,, સુ.એમ.નાયક,, ,, ૧ ,, હુરીભાષ્ટ દ્યાળ ,, ,, ૧ ુ દેવચાદ જેતડ ખાડમાં. 🗓 ,, આવ, પી. ભટ ઉત્થા પતર અને કંપની મી. <u>હ</u>શેત અમદ " કુંવરછ દયાળ ,, કુંવરછ પ્રાવ ,, દ્વાળ ભીખા ,, ભાષ્યા રસ્યુષ્ટેન્દ્ર " વ્યક્સદ મામૂછ ,, ખુશાલ ભગા ,, મેરરાર હરીલાલ

trinted and Published by M. K. Ganabi Interestional Printing Press Phornix Natal.

Indian Opinion

छ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 46-VOL XI

WEDNESDAY NOVEMBER 19TH, 1913. Regulared at the G. # D. as a Nemerator

THE STRIKE ON THE NORTH COAST

Ca FVI 1 AL thousand indentured Ind ans went out on strike last week and by Saturday there was . scarcely an Indian working on the plantations from Umgeni to Tonguat. The papers contain each day columns of reports more or less true of happenings along the North Coast. What one paper states to be a fact another describes as a gross exaggeration and quotes the Acting Commandant of the Defence Force in support. The Advertiser, on Thursday last, came out with a report headed "Battle of Fuller's Flats." This "battle" appears to have taken the form of an attack by mounted police, armed with sticks and revolvers, upon a crowd of Indians who were simply ng along the road to join their comrades at Vertilam. When, on Wednesday last, it was thought desirable to remove the body of 1,500 strikers which had gathered at Verulam, the police, who claim to have carried out this movement successfully, were assisted very materially by Mr. Sorabji Rustomice and other members of the Natal Indian Association who addressed the people and advised them to return to their various estates where, it was understood, they would receive food and shelter. Had it not been for the cooperation of these Association members, it is quite certain that the people would not have returned to their estates. General Lukin himself requested the Indian leaders to persuade the people to return quietly, and the police were held back until the matter had been satisfactorily arranged. At the meeting of planters the day previous, at which General Lukin attended. Mr. Wm. Campbell of the Natal Estates pressed the point that strikers should be compelled to return to work. General Lukin said that he would telegraph to the Government, asking permission to act in this direction. The permission was given and the police had then the power to prevent movement along the roads. On Thursday, says one report, there was skirmishing near the Drummond Hotel and eight Indians were wounded, not very seriously, but three were removed to the hospital. In regard to the first outbreak, it is reported that the Indians were quite prepared to return to work on condition that those who had been arrested as ringleaders and sentenced to seven days' imprisonment should be released, but the managers of the estates were adamant, and insisted upon punish ment being inflicted. We understand that the men also asked that the estate managers should give a written promise to do all in their power to bring about

the repeal of the £3 tax, but this was also refused.

Upon his return from Verutam on Wednesday night
General Lukin granted an interview to a representative
of the Mescary at the Hotel Edward. He explained
the position very binefly.

"Vesterday a certain number of the Indians, on the estates refused to work. They attempted to get into Verolum," he said, "but were turned back by the

police. There were some 1,000 strikers assembled in Verniam. These were got back to their respective estates by the S.A.M.R., and detachments have been stationed at these estates to prevent intimidation, and also to protect property. It is hoped that the men will be kept on the estates; in fact, they will be kept on the estates, and now the only question is: Will they return to work?

General Lukin informed the reporter that there was no disturbance at Verulam, and that there is no need

for any alarm whatever

The S.A M R., he said, would be reinforced to confine the men to their own estates, in case they should show any further intention of marching or intimidating other Indians.

The Mercury representative was in Verulam on Thursday and states that so effective was the carrying out of General Lukin's instructions, that order was soon completely restored in Verulam. So far as was known the Indiana had all been located in their barracks without further trouble, and that they remained there, although they still refused to work

About 400 more strikers came out that day but

they did not attempt to leave the estates.

The strikers appear to have realised (says the Mercury of Friday last) that the authorities now in command of the situation intend to be firm in extrying out to the letter the orders of General Lukin, and any attempt to rebel against obedience would only bring trouble on their own heads. It was at any rate apparent yesterday on most of the estates that the Indians were content to sit and wait, but night must not be lost of the fact that lo-day is ration day, and that although during the last few days they have had last week's rations to live upon, the strikers will get none given to them from the estate owners. In some quarters it is thought that this will have the effect of compelling the Indians to return to their work before long; others conjecture that with the pinch of hunger the strikers will become trini es ne and tha his will probably become active in their resistance. This is only conjecture. Either might happen. All contingencies had been considered by General Lukin, and yesterday, in response to his request, additional mounted men were drafted into the vicinity, including a detachment of the Cape Mounted

One or two interesting incis (continues our contemporary) have come to light which seem to support the idea that intimidation was largely responsible for the wrike. When unrest first manifested itself hereabout the authorities of the Mount Edgecombe Estates did a very wise thing. They enrolled a corps of special police, and draw a cordon around the estate, with the idea of keeping out the agitators and apostles of Gandhi, and of protecting loyer Indians from intimidation. And what has been the result? On Wednasday,

we are told, work was proceeding as usual at Mount had "downed topic," and gone to swell the mob of passive registers at Versian.

Still, in spite of the above action, all the Mount

Adventurbe men were out by Saturday,
(in Thursday in the g. with the call to work sounded, the men who had returned from Verulam the previous day all refused to turn out to work, remaining quietly in the barracies, and they could not he perspaded

Almost daily fresh reinforcements of police are drafted into the district, and man are stationed on each estate.

Strikers Show Consideration

The Mercury reported that on Friday some of the Mount Edgecombe men-about 1,500 out of 2,700 had struck work, the rest remaining by arrangement with the management to bring to the mill and grush all the came that had been out. A similar arrangement, we understand, existed at Mr. Armstrong's mill.

At Tongast on Friday about 1,500 Indians were on sinke and more were coming out. Messrs. Boulle, Acutt and Starling addressed a large meeting of Indiana, urging them to go back to work, but the Indians definitely refused, saying they would not go back until the £3 tax is repeated and Mr. Gundhi released from

An Advertiser man visited the sugar mills on Friday. At Avoca only about 30 out of 250 employees were at work. The supply of rations had been stopped. At Mount Edgesombo Mr. Campbell said that the strakers were quite orderly and respectful to him and they had made it clear to him that they did not want to harm the owners in any way and that they had no gnerances against them. Up to the time of the stopping of rations by the employers around Verulam, continues the raport, the Indians declared that their quartel was with the Government, and not with the employers, and it must be said that the coolies have been very conaiderate with the employers, for it was their evident intention to cause as little damage and loss to them as possible. But now, by stopping muons, the Indiana will probably declare that their employers have joined issue with the Government against them, and what they consider reprisals may take place.

The Government have done one wise thing-that is,

closed the Indian bars in the strike area.

The Charges of Intimidation

In regard to the frequently reported charges of ordered Lukin reports that, on Saturday, at La Morcio, near Varulam, he received the report that the Indiana were not working because of the softmidation and lear of the threats held out to them. General Luk. through an interpreter, intimated to the men that if that were to be would offer them every protection from interference if they would return to their work. He gave them five minutes in which to show their willingness by returning to their duties. None of the uign made a move, and at the and of the five minutes no one having even replied to his offer the offer was regested. One of the ringlesders than stated that they did not intend to work; that Mr. Gandhi said they were not in work, "The police could shoot them if they choose," he added, "but they would not work." It was pointed out to them that it was not a matter of shooting them, but that if they wished to work they should have all the protection that was necessary. Thus it will be seen every consideration was offered the Indians, and by their retueal to accept it their into tion to romain on strike is obvious.

Rations Stopped

On Exturday afternoon a representative of Indian Origina visited the Umbloti Valley Sugar Company's suate at Mount Moreland. The main object of his visit was to ascertain what was the position regarding

the question of rations. The sergeant in charge of the police stationed on the property gave the information that only about 70 men out of coveral hundreds were The others were quietly remaining in the working. The others were quietly remaining in the barracks. No food was being given to the passive resisters and they were not allowed to loave the estate.

The Natal Indian Association informed the Government by telegraph that it was not possible to allow the people to starve and that if food was not supplied to them the Association would consider it their bounders duty to supply lood to those who needed it. The Government replied that they might do so with the consent of General Lukid. The consent was given and on Sunday morning Mr Toumbi Naidoo, who had arrived from the coal-mining district, set off with Mr. Sprapji and several assistants to give out rations in the North Coast strike area. They travelled by road, taking with them a large quantity of rice in trollers. Those who returned to Durban on Monday said that the strikers were very determined and showed a aplendid trit, Mossis Naidon and Sorahji continued their journey to Tongsat, distributing rations along the route.

The Natal Indian Association received a telephoni: message on Sunday from Mount Egdecombe Estate stating that there was a collision between the S.A.M. R. and the Indians. The Association deputed two representatives, with the approval of General Luigo, to proceed to the scene in order to pacify the men. It appears that some four Indians went round to the Est the Managers' houses in order to persuade their Indian servants to join the movement. Fearing trouble the S.A.M.R. were jummoned to the scene which resulted in a panic, several Indians and one European cetting injured, and lead to be treated by the doctor, Un as area ing the paints, We Wen Campbell and the Indian leaders advised the men to return to their respective barracks which they immediately did, withgut turther trouble. It is also reported that someone set fire to the case field, and, on orders from Mr. Win. Campbell, the strikers, about 2,000, turned out to a man and succeeded in putting out the fire. General Lukin, who was also on the scene, granted permission to the Natal Indian Association to send two representatives to visit the estates and address the men, and to assist the police to keep order, and to supply food to the men where necessary

A General Strike

Monday morning found the whole of Durban in a state of great excitement. Practically every Indian employee in the town was out, and crowds of strikers thronged the streets, merching in procession, but behaving in an orderly manner throughout. All the men of the railway, sugar refinertes, dock and Corporation were out, and the Sanitary Inspector was greatly connormed about the sanitary services of the borough. Not a single man could be prevailed upon to turn out to work. The Indian staff of the Addington Hospital, whose duties comprise element everything hut actual medical work, all struck work. On being appealed to, the Indian Association sent representatives in interview the mon and they did their best to persuade the strikers to return to their duties but without avail. The men were in no mond to listen. During the morning the crowds were being constantly swollen by the serival of fresh strikers, including the hotel and alub waiters, employees of the mutch factory, printers, and others, those being colonial-born Indians, who felt that it was their duty to show their sympathy with the tax-payers

A Monster Meeting

It was quickly decided to hold a mass meeting in the afternoon on the recreation grounds and the crowds were directed to this large area where they gathered in large numbers to await the time of the meeting, Soon after two o'clock Mr. A. M. Paruk, in the gospace the shomed, opened the proceedings and briefly authorized the special of the meeting. Both the Secretaries

were present and Mr. L. Gabriel read a cablegram from Madras stating that a mo ister meeting had emphatically protested against the cruel treatment of Indiana in South Alrica and demanded the Imperial Government's immediate intervention. The Government of India was advised to adopt a policy of retailation. Boer petfidy was condemned. Funds were being enbled Mr Gokhale sent the following message :- " India thrilling with indignation. Protests being sent to Government here and England from all parts against unhuman torture of cou trymen in South Africa. reading of these cablegrams to the meeting had a most inspiring effect. Mr. L. Gabriel then addressed the meeting and orged upon the strikers to remain orderly and preserve the good name of the community. He also asked the attendants of the Hespital to return to their daties as it was no part of passive resistance to do anything which might cause bijury to others. In this case it might mean serious inconvenience or death. In regard to the sanitary services he urged upon the men, or at least some of them, to carry out these neces sary duties upon which the health of the inhabitants depended. The speech was interpreted in Tamil and Hindustant by Messes, Lazarus and Luganberthy.

Mr. A. Christopher, was had just come down from the coal-mining district, then addressed the gathuring and proposed the first resolution which was carried unanimously as follows .- That this mass meeting of 3,000 Indiana, assembled at Durban, reaming that the position is very scute, and thousands of Indians still coming out, spontaneously, showing that they have a genuine grievance to be remedied, urges the Union Government to end thu trouble, alike in the interests of the Unton and Indians, by re-considering their decision regarding the £3 tax.

In the course of his very earnest address, Mr. Christopher isid stress upon the message sent by Mr. Gandhi from gaol that the Indians should continue the struggle until the Government gave a promise to repeal the tax. As a Colonial-born Indian, he specially appealed to his educated brothma to throw in their lot with the passive resistant. He said that the reports coming from the mines were heartrending. The mon were being whipped and taken down the mines by force and compered in wars. The mines had high a midinto temporary guels in order to break the spirit of the tirikers. He asked the gathering whether they were going to desert their brothers and reluse to take the advice of their lead t, Mr. Gendhi, and the immense throng, which by thus time numbered fully five thousand, answered, with one voice, " No."

Mr. V. Lawrence proposed the second resolution which was enthusiastically passed as follows :-- "That this mass meeting of 3,000 Indians calls the serious attention of the Imperial and Indian Governments to the fact that thousands of strikers continue roming out, and that it is impossible to forecast the result. The task of feeding and keeping them under control is becoming altogether impossible, and unless the Impenns and Indian torseer ments at trely or erechants the harmship may be caused and lives even lost

Mr Lawrence addressed his countrymen in Tamil, gunng them some good advice and saking them to a ! as true passive resisters and they would show, by their suffering, that they had a real grievance which the gavernment must redress.

Mr. Immemelly supported in Handustans and the proceed can call a fior Mr. Gabriel had announced that with the recipent of the meeting the reason from would aconce be towarded to the Union, Imperial and Led an Governments

I nive tout ng cheers were given first for Mr. Gandhi, then the Mr Course the mon and women suffering mpr t rait the ladies who were so pobly casing for wome a d c. dren at Charlestown and for Mr. Ch s., h s a superior and relation or for the cause. The read d sperse, a pe 's s order and there was

not at any time the si ghiest disturbance.

The hospital attendants left the meeting, expressing their intention of returning at once to their duties and this they did smilingly. It was hoped also that the eanitary men would do the work which was necessary.

garana yan ka qaran kanda kanda kanda ka From the Editor's Chair

THE STRIKE

THERE exists at the time of writing what amounts to a general strike on the coast lands of Natal, and on Monday practically the whole of the Indian employees in Durban had struck work. This is no time for argument, There is a plain issue and there can be only one solution to the difficulty, and that is the repeal of the tax. The Natal Indian Association has assisted the Government and the employers in so far as keeping order is concerned and it is not possible to fully estimate the value of the assistance rendered by the Indian leaders especially during the early stages of the strike at Verulam. The planters complain that the police force is altogether inadequate to deal with serious disorder, And so it would be if there was not, on the whole, such a fine spirit among the strikers. Much has been said about wilful setting fire to the cane, but very little is heard of the splended way to which the men on sirike turned out as one wan to put it out. Of course the atrikers are suspected, and, for all we know, some misguided person may have done so, or, what is more likely and which so frequently happens in such scorching hot weather as we have had during the week end, the came became ignited accidentally. The reports from various places show that the men were most considerate and the Managing Director of the Natal Estates has acknowledged that the men showed every consideration and agreed to get in from the fields and crush all the cane that had been cut and so cause as little loss as possible to their employers. We have no heartation in saying that few strikes among Europeans bave been carried out in such a manner. It also shows how clearly the mon understand that their grievance is against the Government and not against individuals. Again, in Durban, the Hospital attendants, who had come out with others in sympathy with the movement, agreed to go back to their duties after it had been explained to them by the speakers at the mass meeting that it was against the spirit of the arruggle to do injury to others as thely action would tend to do. These men went back smiling to their work in the hospital, obedient to the wishes of their leaders.

Such a demonstration as we are witnessing ought to be sufficient to prove that the movement is a genuine one. We have seen it constantly stated that the Government cannot possibly consider the matter of repeal of the tax until the strikers go back to work, and that the example set by the strikers is a most dangerous one. But we cannot help agreeing with the editor of the Pretoria News who considers that it would be still more dangerout to leave an impression upon the minds of the der and revolution were successful on the Rand in forcing the Government to take action, peaceful methods such as amonly refraining from work, have no shoot.

We would point out to the sugar planters and other employers that it is utterly usaless to persist in trying to punish their employees by starvation or other methods. They should look to the soot of the matter and try to remove the cause of the trouble by suring a supply, united appeal to the Government, not for same police, but lot the immediate suspension of the tex with the unitmate a brock of te rupeal during the part surelug of Parhament.

For our le de countryment there is see meeting fro a fair use d. b. v. l. be . o ...... We peaked up of the mir ke without the repeal of the Listan.

The Great March

We were compelled or last as at a glown the report of the match out the file area as a to lack of time and spin a One of the norm offeres of a comes from the size as reporter the come from the size as reporter the come from the size as to be start at the constitution of the proceedings. Known ig the case he are the Mak strate the pressurant writes.

Mr Gamah helpe plead a asked the Magniteste for a remand in order to enable but to come or his man h. He put forward the same arguments as used in his to egram to General habits. I reas it was granted at the to control the truscoint who had out evidence toady. Have any time a sed for y stream, and a though his loss or provide his to come man and a though his loss of provide his to with a rap tax offens with an taw on a editohila his wed to give him to his a meafait of and said that his Gardhi could be to rived hithat right had was for all keepings ore, and Mr Lie up was repair to his a reconstruction of a week.

He let a cost at once his a reason to marchers, while it force was an extent on concretely que part to pot an end to the direction by a price, the men of their sea at in the bosic that they was become discouraged and abandon the attempt to reach the Rand, that e are has seen and, are a state! I shared the motor in who h Misses Ka 12 h and Gandhi overtook the main howy. I married an I 33 m les from V ksrist. They were we their way to Krandraz, Stat in near stars of in which is the r halt for the day is a page wir thing of read which leads to the Rand passes carough beautist grassy country and as the weather was pleasant the sir kers were waiking easily and showed little talkare. They were a tiltle beyond General himbas tark woon the car overtook them and there was extra in any exthusiasm as Mr trandh a shoot aming them. The car had haired at Paird kear, where Mr fran hi co ke some encourage in words to the winer. Old and tobred nice has cd here, an Mr. Garith 1 ft s. c. med has which a local to New ast a had sing All among the road the eat passes strain ers who wind ut and salated Mr. Ganish called this " Lapon or fath r

The Rations

Ashingh the rat is served into constronly of a prund and ability of the adoption of power or sugar per man the man hers are chieff, and pate the acceptant heavy degree. They have the utrast of the new the actions of the new her hers a dope size intentured has more a dope size into a constraint of the electron of the constraint of the electron of the constraint of the electron of the action of the former passive resultance movement, and the mounted constants accompanying the marches scale me they had others to arrest some of these at Kromitian, and that them in to stantened.

Cost of the Movement

Mr Gandh informs me that the passive resistance movement is diminishing his resources by Linco a day and that more than the present contilination of 1 000 per month will have to be sent from Ind an rive conof the in wetter of a to be asserted. He has, however no down tat A a ... I the res, it see roin 1-13. At it from the women of Charles, with their area or not exof strikers o every attended area to it is in it, and the lost of the march to be hand a line and abilling per day per man. V kin it have to ceived a intract of the sign y foreast with sign t on each day to rail to an a second sta in The aught the served cur for its answering projections, and ame into to and thive, whele a dev in the augo-water The locans make a hore to their i ases, to which they put their handfuts of sign. Fach min care a a pannikin, which he t is with water as once as is

possible the parties adaltic such that all farthers, and it is a may seek to to the process of the parties of t

Paturesque Pilgrims

The way F t I is \$1 2 1 gives, in the

anna Mr tea said go the tall the bernanch aus ter Mr Keien hand the more than the artist of the second CHEM COLUMN TO SEE THE PROPERTY OF THE CASE OF H to to come his the print at king of Ma have area as a few persons the Historian eather continues twickers a she's ir pariet us side free and sees under or -a to , are taken as a while draws is to pre-print to Nata 1 the eye they a war new n ager mired, emai ated their legs are core of ke had he way they are more hit g in the varsar or rar inspecs and shows them to fie particularly burnsy as seed dies the hind of work they perfectly don't he men The rations referred to are a call but of white tread and a handow of sugar per day per man. Notwithsta, long the ardioous and seem many fur e entort on which they are engaged, and the small area to the say, were all mite day to day the tiar high wife at an enter effect the rain a, noth insult to contact the team of any additional to the agent of the team everyone has a name, a kind one a big being gamto arry and, who is a clare a lintogram dress and wear that is, it is age must led as to the lawer part of the t ides, concluths rive the Moran ue i ne hoys wea in the Raid as to ghis regulation corting Many have a greater dihart. With the systemers there ris are barely aid not women out tis a pinnon subt to sec so a lioss carried on he seed on ch the r facts as forey that he did the 2 one, while I was walk tog ther is a fact visiting at a loss, the rest for wing in , the grettin of strangelets with a two or three miles. There a a hand of an ut a hundred 1-1 owing shout a days march behold. According to Mr. Gandhis own birariers, I the is confident that his presence will suffice to preserve order terminy the mounted prace accompanying the process on have thus lat had a sinecure

Mr. Gandhi at Work

The special corresponding of the Names Times we long in a substant behind the many a connected this time of a sound section of the section of

Mile of the same and a keam of a keam of a craft of the same and the s

NOVEMBER 1971, 1913

shirt and tronsers, Mr. Gandhi, with incredible rapidity and a large clasp-knile, cut the loaves into three-meh hunks, made a depression with his thumb in the centre of each hunk, filled it with augar from the bowl at his elbow, and passed them on to the waiting queue of Indiana, who were admitted to the yard in batches of twelve through a hole in the lence. And all the time be explained his plan of campaign to me in perfect and cultured English, interspersing his remarks with learned references to "Gladstonian Liberausin" (this was a amack at General Smots), and other recondite

Mr. Gandhi Sentenced

Mr. Gandbi was on the 11th instant charged on three counts, before the Resident Magistrate, Mr. J. W. Cross, of Dundee, with inducing indentured immigrants to leave the Province. The court was crowded with Indiens and Europeans. Mr W. Dalzell-Turnbull was specially instructed by the Attorney-General to appear for the prosecution, and Mr. Advocate J. W. Godfrey appeared for Mr. Gandhi. Mr. Gandhi pleaded guilty to the charges.

Mr. Turnbull read the section and left the matter

m the hands of the Magistrate.

Mr. Godfrey stated that he was under an obligation to the defendant not to plead in mitigation in any way whatsoever. The circumstances which had brought Mr. Gandhi before the Magistrate were well known to all persons, and he was only expressing the desire of the delendant when he stated that the Magistrate had a duty to perform, and that he was expected to perform that duty fearlessly, and should therefore not besitate to impose the highest sentence upon the prisoner if he felt that the circumstances in the case justified it

Mr. Gandhi obtained the permission of the Court, and made the following statement :- As a member of the profession, and being an old resident of Natal, he thin put that, n just e to harse tand the put he ha should state that the counts against him were of such a nature that he took the responsibility imposed upon him, for he believed that the demonstration for which these people were taken out of the Colony was one for a worthy object. He fest that he should say that he had nothing against the employers, and regretted that in this campaign serious losses were being caused to them. He appealed to the employers also, and he felt that the tax was one which was heavily weighing down his countrymen, and should be removed. He also felt that he was in honour bound, so view of the position of things between Mr. Smuts and Professor Gokhale, to produce a striking demonstration. He was aware of the miseries caused to the women and babes in arms. On the whole, he felt he had not gone beyond the principles and bonour of the profession of which he was a member. He felt that he had only done his duty in advising his countrymen, and it was his duty to advise them again, that until the tax were removed, to leave work and subsist upon rations obtained by charity. He was certain that without suffering it was not possible for them to get their grievance remodied.

The Magastrate then addressed as follows:-In this case the accused had pleaded guilty to the three counts, and the section of law under which the accused was charged made him liable to a fine of £20 for each immigrant he attempted to induce, or induced, to leave the Province. Mr. Gandhi was an educated gentleman, and had the distinction of being a member of the legal profession, and whatever he had done, he had done with a full knowledge of the consequences of his act The Magistrate then referred to the conditions under which Indians were brought into this Province, and the terms they had agreed upon for remaining here after the expiry of their indentures. He also referred to the contention of the Indians regarding Mr. Smuts's alleged promise to the Indians: The Natal, a canbers es of Parlament had consented to the use being removed

so far as it affected the women and children, but not the men. The Government had, therefore, not broken latth with the Indians and he believed this was the ground upon which Mr. Gandhi had advised the Indians to strike. To strike was to dely the law, and the Government's position was that, so long as the Indians were out on strike, it was impossible for them to consider any legislation regarding repeal. The delendant was by his threatening conduct, only bringing rumation to the men and harshness upon themselves. He therefore advised the Indians to stop the passive resistance, and make representations to the Government. He also believed that the Indians were alienating the sympathy of the Europeans who were at one with the Indians in requesting the Government for the repeal of the tax. It was a painful duty to pass sentence upon the conduct of a gentleman like Mr. Gandhi, upon the deliberate contravention of the law, but he had a duty to perform, and Mr. Godfrey, his counsel, had asked him fearlessly to perform that duty. The accused baving pleaded guilty, he (the Magistrate) accepted that plea, and passed the following sentences:—Count 1, £20, or three months' imprisonment, with hard labour; Count 2, £20, or three months' imprisonment, with hard labour, to take effect upon the expiration of the sentence in respect to Count 1; Count 3, £20, or three months' imprisonment, with hard labour, this to take effect upon the expiration of the sentence imposed

Mr, Gaudhi, in a clear and calm voice, said: " I

elect to go to gaot

A large crowd of friends waited outside to see Mr. Gandhi come out, but for some unaccountable reason the police took the greatest pains to ensure secrecy,

and no one knew how he was taken away.

His counsel visited him later, and, through him, designs it to be stated that he was cheerful and confident, and sends as his message to the strikers the following: "No cessation of the strike without the repeal of the £3 tax. The Government, having im-prisonment me, can gracefully make a declaration regarding the repeal."

Alleged Ill-treatment on Mines

The Indian Association received telegrams from Newcastle stating that the men on the Ballengeich mine had been brutally whipped in consequence of their refusal to work. Some were unconscious. The Ballaugeich men were charged before the Court and 50 were sentenced to three months' hard labour and 136 to six months. Right ringleaders were sent to Maritzburg gaol and the rest were locked in the mine compound which had been proclaimed as a gaol and surrounded by a fence of wire netting

From Dundee a telegram stated that there were allegations of serious assaults upon passive resisters at Burnside by native police, instigated by and in the presence of the compound manager of the S.A. Colliery who with the police actively assaulted the mon. One woman was in hospital and others were senously injured. Similar complaints were hourly multiplied from all the

The Indian Association wired to the Magistrate at Dundee, to investigate the matter and permit a representiative of the Association to be present. The Government replied stating that the inquiry would be made

but not agreeing with the latter suggestion.

A further message states that Mr. J. W. Cross, Dundee, and Mr. D. G. Giles, Newcastle, Magistrates, warned Indians relusing to work that they would be starved and thereafter merculessly flogged under gaol regulations into submission and forcibly driven underground with the lash. Hundreds of Indians on the Ballengeich, Navigation, and Cambrian mines are flogged and shot at. Two have been wounded. The Magnitudes refuse of indians leaving the mine to complain to the Magnitudes will be shot as escaping prisoners.

Support for the Movement

At a crowded meeting of Indians, held in Johannesburg on the 1sth mat, a resolution was passed expressing admiration and gratitude for the brave leaders, Messra, Gandbi, Kallenbach and Polak, and the rank and file of passive resisters, and pledging itself in every way to maintain the struggle. Mr. Bain, secretary of the Federation of trades, in the course of a speech, said he hoped that at a later date the Party of which he was secretary would endorse what he said now and that was: "Your struggle is our struggle, and the injury done to the most humble of your race is an injury done to humanity. Therefore we must fight for human rights, whether they are human rights for the white race or human rights for the coloured race matters not at all."

A great meeting of Indians was held at Mantaburg on Thursday evening. The chief speaker was Mr. Greene, a well known Socialist, who proposed a resolution protesting against the use of force against strikers. Mr. Greene made a very sympathetic speech and urged all persons to unite.

The Awakened India Society, Capetown, held a meeting on the 9th instant and congratulated its Secretary, Mr. Varrak, in courting imprisonment, and reminding him that others would soon follow in his lootsteps.

The Indians of Cridock have cabled to the Archbishop of Canterbury appealing to his Lordship to awaken the spirit of Christianity in regard to the

etruggia

The Natal Indian Association held a public meeting on Thursday when resolutions were passed congratulating Mr. Gandhi and others and requesting the Government to repeal the tax. A further resolution expressed the feeling that in view of the inevitable disorganisation caused to the coal, sugar and other industries, the co-operation of the representatives of the industries in a deputation with the representatives of the Natal Indian Association, in order to discuss with the Government the position was most desirable.

General Smuts and the £3 Tax

Commenting on General Smuta's references to the Natal Indians' strike, the Cape Times of the 30th ultimo says: Whether the strike of Indians on the Natal coal mines is wise is one question; whether the £3 tax on Indians in Natal is detensible at this time of day is another question. General Smuts, judging by his references to the subject in his speech at Pretoria on Tuesday night, seems to imagine that you are clearly entitled to answer the latter question in the affirmative if only you are convinced that the former ought to be answered in the negative. This, as it seems to us, is not a very hopeful way of approaching the matter. Had a non-party vote been taken last session in the Union Parliament for or against the retention of the £3 tax, we are tolerably certain the great majority would have voted against its continuance. The tax is not more demonstrably just, or wise, or defequible, because Mr. Gandhi's methods of protest may be open to doubt. . . . "The Government," General Smuts reminds us " told Mr. Gokbale that fiscally the tax was of little account, but it had been imposed as a matter of policy, and, if the Natal members did not object to the repeal of the tax, the Government would consider it. Those members, however, had seriously objected " This is true, but it is not the whole truth. Mr. Gokhale knew that the Umon Government, in the financial arrangement with the Natal Province, had increased the Provincial subsidy by £10,000 expressly in order to leave the Central Government free to dear with the question of the £3 tax. How could Mr. Gokhale, or anybody eise, imagine that after this compensation had been given the decision of the Union-Government would will hinge upon the attitude of the Natal mombers? Moseover, as reference to the Hansard debates on the subject will show, even the Natal members were by no means unanimously in favour of the ratention of the tax. The policy of the tax upon which General Smars grounds the non possumus of the Government

ought to be considered

The paper adds: All that some Indians ask for may not be within the sphere of practical politics, but the aconest way to prevent the formulation of unreasonable or impracticable demands is to do at once what is both reasonable and practicable. The abolition of the £3 tax is plainly within this category. It is uncless from the revenue point of view, and the plea that Nata "policy" ought to be allowed to over-nd the batter considerations of Union and Imperial print with a doubtful, indeed, if such a plea would be generally endorsed, even in Natal. On the whole, we cannot help feeling that General Smuts has missed an opportunity.

News in Brief

Mr. Gandhi was sentenced to a further three months imprisonment at Volksrust on Friday.

On Saturday Mr. Kallenbach appeared before the Magistrate and received sentence of three months' im

preconsient without hard labour.

Mr. Polak was brought before the Magistrate on Monday. He declined to plead to the charge. He was sentenced to three months' imprisonment without hard labour. The Court was crowded.

Mr. Gandhi was yesterday transferred to Maritaburg Gaol, Mr. Kaitenbach to Krugersdorp and Mr. Polsk

to Boksburg.

The passive resistance prisoners in Maritzburg Gaol, on the roth instant, resolved upon a hunger strike until the Government should be pleased to grant the addition of ghee to their diet. The strike lasted three days. The Indian Committee telegraphed to the Government stating the facts and requesting that ghee should at once be given otherwise the condition of the prisoners would be most serious. A reply quickly came from the Minister stating that, as "an act of grace," be had given instructions that gives should be issued.

We have since learned that the Indian ladies iasted for three days until they were given bread which they

lemanded.

The Indian assistants who were arrested and charged at Standerton along with Mr. Candhi and under the same charge were Messra, P. K. Naidoo, Beharecial Maharaj, Ramoarain Singh, Ragoo Narsoo and Rahim Khan. Their cases have been remanded.

A Renter message from Lahore states that the Hop. Mr. Gokhale addressed a meeting there on behalf of the South Alitean Indians. A sum of £2,000 was subscribed on the spot, a European missionary giving £300, his life savings.

Mr. Jamaadas Gandhi has been arrested and released again at Kimberiay. He has now left that place in company with others to court arrest at Christians.

It has been decided by the Supreme Court that an . Indian formerly domiciled in this country for three years is entitled to re-enter after being absent and establishing a domicile elsewhere. The Court held that the right of the appellant, acquired under the Natal Ac. of 1903, to return to the Province free of any restrained as an immigrant had not been abrogated. The decision of the Appeal Board was wrong.

The Rev. H. J. Batts, President of the S. A. Baptist Union, in a letter to the Press, associates himself with the Indian people in their appeal to the Government to

remit the £3 tax

The Indians of Mantzburg have announced their intention of marching into the Transvaal next week unless the Government promise to repeal the tax.

Mr. Dubé, who has always taken an active part in the work in London, has been elected Hop Secretary of the South Africa British Indian Committee.

THE LONDON COMMITTEE AT WORK.

The following letter, dated September 23, has been addressed to the British Press by Lord Ampthill, the Chairman, and Mr. Bhugwandin Dubé, the Hon. Secretary of the S.A. British Indian Committee, in connection with the revival of passive resistance:—

Sir, There is very serious news from South Africa in regard to the position of British Indians there which, in the midst of our anxious preoccupation in regard to domestic affairs, has not received that prominence which is due to a matter of vital importance to the Empire.

On behalf of the South Africa British Indian Committee, we beg you to be good enough to accord us a small space in your columns in order that we may call attention to some of the facts of the situation.

The immigrants Regulation Act, 1913, to wach His Majority's Government, without even writing to see the final text of the measure, allowed the Governor-General to give immediate assent, has failed to solve that problem of the treatment of Labans in South Africa, which owing to the neglect and mismonagement of a decade has assumed such serious proportions. It has not only failed to carry out the pledges given by the Union Government to the Indian community under the provisional settlement of 1911, on the faith of which passive resistance was suspended, but the new Act has actually increased the hardships of the Indians instead of alleviating them.

To point to a few recent instances:

Section 5, Clause (g) of the Act provides that "the wife or child of a lawful and monogamous nearrage duly cerebrated according to the rites of any religious faith outside the Union" shall not be prohibited immigrants, or, in other words, that such a wife (and children by her) shall be entitled to reside with her husband in South Africa. In a letter dated August 19, 1913, General Smuts' view on the subject was, "after full consideration by the Minister," communicated to Mr. Gandhi in the following words: "The present practice of admitting one wife of an Indian now entitled to reside in any Province or who may in future be permitted to enter the Umion, irrespective of the fact that his marriage to such wife may have been solemined according to tenets which recognise polygamy, or that she is one of several wives married abroad, will be continued so long as she is his only wife in South Africa." As soon as a case gross the assurance given above with violated, as will appear from the case of Kulsan Bibi. She applied to enter the Union as the only lawful living wife of Mahboob Khan. The Immigration Officer having rejected her claim, the matter was heard by the Board of Appeal on August 18 last. The Board found the facts as follows: "(1) That Mahboob Khan and Kulsan Bibi were duly married in India according to Mohammedan law, and that it was a legality valid marriage. (2) That Kulsan Bibi is the only lawful living wife of Mahboob Khan, and that he has not since gone through a ceremony of marriage purporting to be legal with any other woman." On these facts the Board of Appeal goes on to say in its judgments "It was contended on

behalf of the Immigration Department that the more fact that the marriage was celebrated under a law which allowed four wives, the marriage of Manboob Khan with Kulsan Bib iwas not monogeneous

The Board of Appeal, however, did not decide the point, but stated the case for the decision of the Superior Court. Such a flagrant instance of breach of faith on the part of the Minister responsible for the Immigration Department speaks for itself

Again, under the new Act, the Immigration Officer has refused several Indians on their return from a visit to their relatives in India the right of re-entering the Union, because in his opinion they had lost their domicile. These poor Indians were put to the trouble warry and expense of in appeal I is law compels them to deposit £26 before exercising the right of appeal. The Board of Appeal recently allowed certain of the appeals, whilst the rest are still pending judgment

The Indiae community used every endeavour to get the detects of the new Act remedied by administrative, the aid regulated with the Government for a long time, but the negotiations have unhappily fallen through. The Indians have, therefore, been obliged to resume passive resistance, for they have no other means of calling attention to the injustice of their treatment than that of undergoing conspicuous personal suffering. It will be remembered that between 1907 and 1911 about 4,000 Indians served various terms of imprisonment with hard labour rather than submit to unjust laws.

In other words, the pitiable struggle between the strong and the weak which has gone on for ten years past, and has been so discreditable to British statesmanship and to Imperial rule, is to be continued, in spite of repeated promises of settlement and repeated assurances year after year that settlement was at hand. This is not a local South African affair, in which we have no concern. If anybody has doubts on this point let him look to take effect which has been produced in India by the continued neglect to redress grievances which roused national indignation when they were inflicted by the South African Republic, and that in lesser degree than they have been since the Transvall passed under the British fig. All Indiana bitterly feel that their countrymen are being relentlessly persecuted in South Africa, and that the elementary rights of a British citizen are denied them

It is a matter of the good faith, honour and credit of British statesmusship with which every citizen and well-wisher of this country and the Empire is concerned.

WHAT THE BRITISH PRESS SAYS.

We print the following from the mail papers to hand:-

"THE TIMES."

It is deplorable that, in spite of the patient and accommodating spirit shown for so many months upon both sides, the understanding between the Union Government and the British Indian community in South Africa should again have broken down. Two months ago we called attention to the

grave danger of another campaign of passive resistance, failing the negotiation of some compromise regarding three or four provisions in the Immi-grants Regulation Act passed by the Union Parlia-ment last session. There seemed at the time to be some hope of an arrangement being reached, and the Indian leaders showed a wise restraint in letting their grievances stand over until the Government was free of the serious preoccupations of the Rand strike. Most unfortunately, for reasons of which we are not aware, an arrangement has proved unat-tainable. The Government apparently considers itself unable to promise any modification of the Act itself, and the Indian leaders will not accopt as adequate redress the promise of sympathetic admin-istration which the Government has made. The · Indiana therefore have fallen back upon their original declaration that passive resistance would be relewed I their requests were not satisfied. by acreary gone to prison for technical breaches of the Act, and others are preparing to do so Though the great majority of Indians in South Af-rica are of an uneducated and lowly class, they are represented in this matter by fellow-countrymen of knowledge and experience, whose capacity and fortunes have been placed absolutely at the service of what they believe to be a just and momentous cause The Indian character is often tenacious of principle in ways which seem unimportant to Western minds, and it is capable of infinite encrifice for the eake of a benef or an idea. Those will misjudge it gravely who surmise that the resistance now begun = 1 be abandoned without great hardship to the community involved and very screens projudice to the British Imperial system in India and elsewhere

The psychology of the situation is, indeed, the secret of its great difficulty, and those who understand it will feel an almost equal sympathy for the Indians and for the Government. The main hace of policy are no longer in dispute. It was agreed two years ago that all further immigration of Indians into South Africa must be stopped. It was also agreed that the existing barriers against the inter-provincial migration of Indians within the Union should be maintained. The Indians accepted both these propositions-which together embody the main determination of the white population-on two conditions. The first was that exclusion should not be enforced against ludians "eo nomine." since such discrimination was felt to be opprobrious to the race. The second was that the rights of Indians legally resident in the Union should be respected and no new disabilities imposed. The legislation of this year unfortunately does not completely carry out this agreement. The Act, itself, indeed, provides for exclusion without race discrimination in any form, but it also adopts and perpetuates in the Free State Province as out Free State measure which discriminates against Indians as such. Indians are willing to accept complete exclusion from the Free State, where they have no existing rights, but they consider that under their agreement-legislation d rected openly against the r race should be reclusion from the Cape Province of Indians who at present lose a right of entry there, and, by a loosely drafted provision which Parhament apparently overlooked, it refuses recognition to monogamous Indian marriages legally contracted in South Africa. Both these provisions are breaches of the guarantee of existing rights. The Government has, we believe, undertaken to make the guarantee good by sympathetic administration, but this the Indians will not accept. In doing so they no doubt seem to the majority of the white population to be refusing the substance of their claims for the sake of a mere form; but it would be a mistake to suppose that the form is of no account. The objection to the Governa ent offer, we imagine, is not merely that Govern-

ments change and that methods of administration may change at the same time. Much more important is the belief of the Indian community that they are contending for treatment consistent in form as well as substance with their dignity as a race and their status as fellow-subjects of the British Crown. It a, in fact, largely a question of sentiment on both sides, neither understanding the other's point of view; and it is the very depth and strength of the sertiment in each community which makes adjustment so difficult. Some further steps are obviously necessary to prevent, if possible, the very serious in-juries which a prolongation of passive resistance will inflict both upon South Africa and upon the Imperial system as a whole. Everything that could be tried in the way of negotiation between the Union Government and the Indian leaders has now been tried in vain. Such negotiations are necessarily conducted at a disadvantage on both sides. On the one han a Government must feel some danger of compromising its dignity in dealing with a section of its subjects who threaten rebellion in the event of ther demands not being satisfied; and, on the other, a small community is struggling, beyond its stength, to make good a moral claim on behalf of a whole race. These conditions make for exaggeration and over-sensitiveness in the weaker party, and they tell against concession by the stronger one. Is there no other resource to be tried? Would not the aituation admit of easier remedy if the Government of India were to send its own official representative to South Africa to discuss the problem with the South African Government at first hand? The principles, as has been shown, are not in dispute. The difficulty is in matters of form. Such differences, in which sent. ment plays a governing part, are usually best settled by representatives who negotiate on equal terms We can hardly doubt that General Botha would welcome any officer appointed for that purpose by the Indian Government, and it is surely not too late to hope that a settlement might then be reached of permanent validity and honourable to both side-Since every other expedient has failed, we trust that this one may be considered and, if practicable, tried Note —We understand that General Botha has

declined to accept the proposal.—Ed., "I. O."]

"DUNDEE ADVERTISER."

The bitter cry of the British Indians in South Africa must awaken warm sympathy in this country. It is not an agreeable thought that these fellow-subjects of ours, possessing qualities which place them high in the scale of civilisation, should be ranked, in a British Dominion, with the lowest kufirs. The South Africans, swayed by the fear of being under-lived, do all in their power to humiliate the Indians in their land. The efforts of the Indians to obtain reasonable civic rights have now taken the form of a great passive resistance movement, which is to be continued until the racial bar has been removed from the recent Immigration Act and other injustices have been remedied. What makes the iff treatment of the Indians in South Africa especially serious is the disturbing effect it has in the great Dependency. The Viceroy recently made a notable pronouncement on this point.

"NEWCASTLE DAILY JOURNAL."

Indians in South Africa have decided to adopt an attitude of passive resistance towards the legislation affecting them. The penalisis a measures of the affecting them Union Coverns ent in se sery large questions, which have caused great anxiety to the authorities at home, and it is to be feared the controversy will now enter

on an embittered stage. No one can pretend to be surprised at the decision of the Indian immigrants to resist the Government. They will receive a considerable amount of sympathy from people in this country, because the legislation of which they complain deprives them of their rights as citizens of the British Empire.

A serious view is taken of the treatment of British Indians by the South African Government. Writing to "The Morning Post," Lord Ampthill ascribes the persecution of the Indian community to economic jealousy. That cause is not avowed, but in racial disputes the preponderating party usually seeks to hide the real pretext for a public policy. Probably Lord Ampthill has discovered the actual source of the trouble. The matter is of great importance, because, unless the British Government can secure humane treatment for the Indians in South Africa, there will undoubtedly be a dangerous agitation in India. Further, the Government will be hampered in their negotiations with foreign Governments. For instance, if we make representations to Portugal on the subject of slavery, we may be told to put our own house in order before we lecture others. And, in the light of events in South Africa, who can say that such an answer would be unfair?

"MORNING POST."

As Lord Ampthill pointed out in the elequent and powerful letter of protest which we publish on September 25, this Act does not fulfil certain pledges made in the so-called "provisional settlement of 1911" between the Union Government and the British Indian community. This settlement guaranteed "existing rights," and the abolition of the "racial bar" inside the Union and also the repeal of the offending Act of 1907. The (Indian) community complain that these grievances are not only serious in themselves but amount to a breach of faith. And we are bound to say that Lord Ampthill does not exaggerate the hardships, and, as some would say, the injustice of their position. We have also to remember that the British Indians have already submitted to exclusion from all political rights in South Africa, as well as free entry into South Africa. What they are fighting for is the civil and legal status of those already in the country, including the freedom to move about in the Union, and the abolition of restrictions and conditions which they regard as harsh and humilisting.

Now whether this hostility is justified upon any "internal" ground, or makes for the good of South Africa, is a question on which an outsider might be diffident about giving on opinion. As to the cry of a "White South Africa" we have to remember that the actual conflict is largely and probably chiefly between the Russian and Polish Jews and the British Indian. Whether the low class shop-keeping and "native truck" are to be done by "Peruvians" or British Indians does not seem to us to be a question which can stir any very deep or postical sentiment in the breast of the White South African. The fact that really inclines the balance is that the "Peruvian" has a vote and the British Indian is without one. It may be said that the Peruvian is more easy to assimilate to the white South African type than the British Indian, but that is a question which can bardly be called settled. Still, what South African politicians are forced to consider is public opinion expressed by votes, and this public opinion, an interested and prejudiced and unjust opinion as it may be, does regard the British Indian as a

menace to "White South Africa," and does insist that measures should be taken to keep him from over-running the country

Majorities are narrow in South Africa; Ministers have to consider votes, and public opinion is de-caledly against the British Indian. Public opinion is indeed so much against him, and South African Governments are so conscious of this public opinion. that whatever representations the Imperial Government may make the present policy of persecution will probably go on. It is nevertheless the duty of the Imperiol Government to use all possible influonce to secure for the British Indian as much in the way of civil rights and liberties as can be obtained, and to use every opportunity to support the case of the British Indian community, at least against the tyrannical side of the South African policy. It seems in us a good compromise that no more Indians should be allowed into the country, but that those m it should be given the rights of civilised men, and we should try to secure as near an approach to this policy as can be got. But it becomes clear from the dismal teaching of experience that even this compromise will constantly be broken, and that attempts to enforce it only kindle popular possion and prejudice.

"DAILY NEWS AND LEADER."

It is difficult to believe that the South African Government can have anything to gain even on the lowest ground by atlowing a very grave scandal to the Empire to come again to a head. There is not now any attempt to assert the right of free imm.gra-tion from India into the South African colomes. All that is asked is that the Indian colonists already there may be granted without further pettifogging tyranny the elementary rights already theirs by every legal as well as moral title. It is mere meanness which allows the clear intention of the new Regulations to be defeated by such exceptions as those recited by Lord Ampthill. To refuse entry to an Indian's wife—though his only wife—on the ground that the law under which he married her permits polygamy, is obviously straining to the uttermost the sense of the agreement arrived at with the British Indian community in South Africa; and to make trouble in the case of colonists who, having ventured to revisit India, desire to return, is the sort of petty persecution which injures the Government that stoops to it quite as much as its victims.

"THE GLOBE '

A decision just given by the Supreme Court of Yatal re-opens in an acute form the British-Indian differency in South Africa. The position of British Irdians has for years been a source of serious embarrassment to the Indian and Imperial Governments. And it must be admitted that the treatment of the Indians by the Colonial Government does not reflect any great credit upon British justice. It may be agreed that the Indians themselves have often been unreasonable and have brought much of their trouble on themselves, but, granting that the whites have shown a grievous luck of fact, and are now laying themselves open to the charge of breaking faith. The latest decision declares that monogemous marriages celebrated under the rites of a religion which permits polygamy are invalid. That may be good law, but it is not good sense. Indians in South Africa are allowed, under the Immigration Act of fact year, to marry one wife, and it seems monstrous to say that he cannot marry ber under the

ceremouses of his own faith, even though he be resolved to have no other wife but her. This, and various ather vexatious actions, which have led to imprisonment, hunger strikes, and all the rest of it, threaten to reopen a most thorny controversy. If it affected South Africa only it would be bad enough, but it is having a very serious effect on public opinion in India.

SIR CHARLES BRUCE SPEAKS.

Sir Charles Bruce, writing to "The Times" on October 6, says

Will you allow me, as a member of the South Africa British Indian Committee who has taken an active part in its proceedings, to say a word on your leader in "The Times" of October 1 on passive resistance in South Africa. I believe that in substance and tone your article will command the general assent of the committee, but what is of first importauce is your proposal that the Government of India should send its own official representative to South Africa to discuss the problem with the South African Government at first hand. I may remind you that on January 31, 1908, Lord (then Mr.) Morley anbounced in the House of Commons a settlement of the Asiatic difficulty in the Transvaal, an announcement received with unqualified satisfaction. Nevertheless, when the subject was discussed in the House of Lords on February 4, Lord Roberts expressed his regret that an official representative of the Indian Government had not been deputed to confor with the Transvaul Government. A very few days sufficed to justify Lord Roberts's regret, for the settlement failed within a week of the announcement. Since that time the wish has again and again been father to the hope that a settlement of the question of the British Indians in South Africa was being arrived at. After the hope of a settlement through the agency of the Imperial Conference had been disappointed, it was hoped that much good would result from Mr. Gokhale's unofficial visit to South Africa, the South African Ministers having previously as as shown in a recent hope link of 1.40], to take into consideration the informal representations made to them by Mr. Gokhale. Never-theless the visit was almost immediately followed by the passing of the Immigrants Regulation Act, which has brought about the present crisis. It is much to be desired that the method by which "The Times" proposes to meet it may be approved by all the Governments concerned, because it would be difficult to exaggerate the magnitude of the interests involved. For the last two years Mr. Harcourt, in his statements in Parhament on the Colonial Office Vote, has confined himself almost exclusively to the Crown Colonies and Protectorates, as distinct from the Dominions. It results from his statements that there is being established in Equatorial Africa an aggregation of Crown Colonies and Protectorates gradually but rapidly developing into a tropical After a Empire of a territorial extent exceeding the British Empire in India. I do not think that I emaggerate in claiming that the reconciliation of configuration of configura flicting interests in the Dominions, British India, and the Crown Colones and Protectorates is the problem of the century and of the destiny of our race And I believe that the proposal of "The Times" is of capital importance with a view to bringing about a reconciliation within the Union of South Africa. the point of greatest and immediate danger.

LORD AMPTHILL'S ADVOCACY.

Writing to the "Morning Post" on October 1, Lord Ampthill says:-

It is certainly desappointing that anyone who has made such deep study of Imperial questions as Mr.

Richard Jebb should regard the South African problem on insoluble, but he has not persuaded me to incline in the smallest degree towards his pessimistic view.

The problem can be solved at once by ordinary fair dealing and by the honest fulfilment of the pledges which have been given both by the South African and the Imperial Governments.

With all respect to Mr. Jebb, I think he is mistaken both as to the cause and the cure of the evil The root cause of the persecution of the Indian community is not the fear of being swamped, but simply economic jealousy, and if the fear of being outnumbered did exist it would not be reasonable, for those who are confident of their future as a great white nation ought also to be confident of holding their own in racial preponderance.

The notion that the "native" of South Africa, whom Mr. Jobb describes as "relatively savages," can be trained to European ideas and usages and that the Indian who comes of the same Arvan stock is ourselves cannot be thus "assimilated" is neither complimentary to European civilisation nor to the property of India, nor is it in accordance with construction of India, nor is it in accordance with construction of India, and the experience of more than a century.

As for the proposed solution, how does Mr. Jobb reconcile it with ideals of Importal unity and British Liberty? The Indians in South Africa are to be bribed to go elsewhere! Mr. Jobb does not say whither, and he ignores the fact that most of these Important in South Africa as their home, and could certainly not be bribed to expairante themselves even for the sum of £100 per family. They have every right to regard South Africa as their home because they have helped to develop the country, and, more than that, they have helped to defend it. Natal has been made with the help of Indians, and could not have been made without their help. The Indians, therefore, have not only a stake in the country, but also as good a right to be there as any other Colonists. Is it conceivable that they should give up that stake and sell that right unless there were some inducement for greater than any cash payment that could possibly be offered to them?

And what about India? Would India be satisfied with Mr. Jebh's solution of the problem? I can assure Mr. Jebh from my knowledge of India that her people have sentiments and ideals which cannot be affected by any cash inducements; they expect much of British statesmanship, they have a right to expect something as British subjects, and the very least to which they are entitled is fair dealing and humans treatment.

THE HOME RULE STRUGGLE.

At a parade of the Ulater Volunteers at Kukeel, County Down (says Reuter), Sir Edward Carson, in the course of an address to them, said that the time for talking had ended, and the representatives of the whole of Ulster would meet in council next week to arrange for the details of the Government of the Province. This Government was, of course, illegal, but they must not be afraid of illegalities in protection of their rights

Sir Edward Carson, speaking at Dromore, said they could not shrink from the task before them, because their cause was just. They could not fail, because they trusted in God. They had counted the cost, and believed that their cause was worth not merely a petty sacrifice, but the greatest sacrifice a man could make—his own life. The dangers were very real, and the sooner that was realised the better

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુરતક ૧૧ મું.

ફીનીકસ, બુધવાર, તારીખ ૧૨ મી નવેમ્ખર, ૧૯૧૩.

an's XS.

અધિપતિની નોંધ

જનસ્લ સ્માર્ટલે બ્રૉટોરીયામાં તેના પક્ષની સભા સન્યુખ ભાષણ કરયું હતું તેમાં હડતાલને ભે **ધારી તલવાર** તેણે ખુબ વખાડી હતી. જેહા નીસ્બરબના ગારાઓએ હાલમાં હડ

તાલ પાડીને રમખાલ મચાવ્યું હતું તેથી અને હાલમાં હીંદી મુજારા હડતાલ પાડી રહ્યા છે તેથી તે સાહેએ હડતાલની નીતિ અનીતિના ખુબ અભ્યાસ કર્યો જોવામાં આવે છે તેમણે વિશાયતના એક ક્ષેખકના વિચારા ટાંકી સભાને જણા વ્યું કે હડતાલ એ ખે ધારી તલવાર છે. એટલે તે જેનીપર વપરાય તેને કાપે તે સાથે વાપરનારને પછ કાપે છે. બન્ને પક્ષતે તે તુકસાનકારક છે. જનરલ સાહેળ ગારા હડતાલ વાળાએતને વિષે એમ કહી શકે છે ખરા, ગારાની હડતાલ માત્ર પણસાની ખેત્રાખે ચીતી હોય છે દેવી તેમાં બન્ને પક્ષ 🗿 પ્રકારતી ખૂતારી થાય છે. વળી ગારા હડતાલીયા શરીર ભળ વાપરે છે તેથી તેઓને વધારે તુકસાન સહન કરવું પડે છે. અને જો તેઓ રાજના દર વધારે મેળવી શકે છે કે મભૂરીના વખત એછા કરાવી રાકે છે તે મનુરાના માલિકા બીજી રીતે તેની ક્સર પુરી ક્ષેત્ર છે. પણ તેમ છતાં સતમા 🚜 રીતે હાતાલવાળાઓની માત્રણી સામા પક્ષે હંમેશ ક્ષ્યુલ કરવી પડી છે.

જનરલ સ્માટરી હાતાલ વિષે જે વિચાર ળતાવ્યાં તે હીંદી કામને ખીલકુલ લાગુ ન**ધી**જ પડતા. હીંદી મ**ભ**ુરાતી હડ તાલ-સહાંગ્રહ પણસાની ખેંચાળે ચ માટે નથી - તેની લડત માત્ર નીતિની છે. દીંદીની તક્ષવાર બે ધારી છે એમ અમે પણ જનરલ સ્માટસની સાથે મળતા ભાવીએ છીએ, પણ तेने। अर्थ जनरल साद्वेज करें छे ते अहीं जंध जेसते। નથી. હીંદીની નીતિની તલવાર એવી છે કે વાપરતારને વધારે નીતિવાન અને આપ્રહી લતાવે છે અને તેની સાથે જેની પર વપગ્રાય છે તેનું પછ્યુ તેથી લાલું થાય છે. સામ. ના ન્હદય પર અસર કરી તેને જુલમ કરતો—અનીતિ કર તા તે અટકાવે છે. આના જેવું હિત બીજાં કર્યું હે.પ રાષ્ટ્ર શ યાપરનાર પાતે જ્યારથી તે તલવાર ઉપાડે છે ત્યાર **ચીજ તેતું હિત શરૂ થાય છે.** નીતિની ખાતર દુન્યવી હત્જ ~~તાની દરકાર છાડી તે દુઃખ બાગવવા~~ તહેવાર થાય છે ત્યાર થી તે ઉચે ચડે છે. અને જેમ જેમ તે હથીવાર વપનનુ જાય છે તેમ તેમ વાપરનાર કંચન થતા જાય છે અને તેનુ हथीबार वधारे तेज जनतुं काय छ

જનરંદ્ધ સ્મટસ દીદી હડતાલ પાડવા વાળાને ચેતવણી અભ્યતી વખતે ભૂલી ગયા કે તેઓ પછસાની ખાતર નથી હડતા, પણ પાતાની નીતિ અને આખરની ખાતર—ગુલામી દશાના અંત લાગ્યાની ખાતર લડવા બહાર પડ્યા છે. તેઓ સમજે છે કે હડતાલે પાડીને જે જે દુ.ખા સહન કરવા

पड़ित लेहिंगी अरती अक्षाभी दशानी पासे के छ दिसाणमां नधी. अने आ पा. उने कर दिशिने द्वभेक्ष अक्षाभ राण वाना सभा छे के हे छ नथी समज्युं है आम देखायी समटस सादें के हे भने के धमरी आपी छे है नमां सुधी दड़नाल बालशे का सुधी सरकार ते कर रह करवाना विभार करवानी नथी के भाग दवामां हुं के भागां सरणी छे. ते कर रह करवाना विभार करना है। म सरकारने पुष्ठण वणत आपी सुड़ी छे. भी. जे। पक्षे केवल सरकारने पुष्ठण वणत आपी सुड़ी छे. भी. जे। पक्षे केवल सरकारने पुष्ठण वणत आपी सुड़ी छे. भी. जे। पक्षे केवल सरकारने पुष्ठण वणत कार है। सेने सर कारे, पेति केदे छे ते मुक्जल, ते जालत कार दिता करी केने सर कारे, पेति केदे छे ते मुक्जल, ते जालत कार दिता है। ते कर रह करवानी स्थान कार है। केरे रह करवानी दिवार सरकारने न ध्या ते। दिखार सरकारने न ध्या ते। दिखार कार है के विभार करवानी दिवार कार कार है।

રમત્સ સાહેબ અને તેના મળતીઆ પે.કારી રહ્યા છે કે હોંદીએકની ધમુકીને વશ સરકાર થાય તે તે મીઠા વિનાની સમજવી. ૧૯૦૮ માં જ્યારે ખુની કાયદા રદ કરવાનું વચન પાળવામાં ન આવ્યું અને કામે સસામદ ક્રી અલુ કરવાનુ છેલ્લું કહેલું સરકારને માેકલ્યું હારિ તેને હીંદી કામ ા 'અલ ટીમેંટમ' કહી સ્મટસ સાહેળે ભરી પાર્લામેંટમાં **હસી**. કાઢયું અને કચરાની ટેરપલીમાં ફેંક્રી દ્રીધું. તે વખને પણ તે સહેંબને લાગ્યું કે હોંદી કામ શું વિસાતની િતે વખતે પથુ તે સાહેબને લાગ્યું હતું કે સરકાર ગીઠા વિનાની હાય તા દીદીની ધમડાથી દવાય પણ હકીકતમાં તે હોંદીની ધમકી નહેતી. હીંદીએ પાતાની ઉંડી લાગણીની પીછાન કરાવી હતી. અને છેવટ શું બન્હું કે ૧૯૧૧ ની સાલમાં સ્મટસ સાહેબે કરી વચત આપી હીંદી કેામ સાથે સીધી કરી લારે તેઓ સાહેબનું મી_{કુ}ં કર્યા વેરાઇ ગયું હતું ? હવે ધમ ટલ સાહેબના હડે કર્મ વધારે જોર પકડ્યું હશે તો હીંદી સભાગ્રહીઓનું આત્મળળ તેથી ધરો દરનજે તેંજ થયું છે. અને જ્યાં સુધી આંગળીને ટેરવે ગહાય તેટલા તા શું પણ એક પહા સલાગ્રહી ટકી રહેશે ત્યાં સુધી સરકારને તે કર તેર જ હીંદી કામની બીજી માગણીએા ક્રબુલ કરયજ ધુર્ટકાછે.

નાતાલના જીનાં કે.મીસપ્ઇલ સટીરીકેટ સર્વ્યધમાં સુપ્રીમ કેત્રેટે હાલમાં અગલના સુકાદો જીતુ**ં ઉપનીસા**ઇ**લ આપ્યા છે. ઇમીગેશન અપીલ** ખેરસ્ડે ડાજા સ્તન**છ નામના હોંદી**

ના કેલમાં એવા સુકારા આપ્યા હતા કે તેથું આ દેશમાંથી ઘણા વખત ગેરહાજર રહીને રહેવાસનો હક ખાયા છે. તેની સામે અપીલ થઇ. તેમાં સવાલ એ હતા કે બચ્ચુ વરસ નાતાલમાં રહીને એ દીંદીએ રહેવાસી તરીકતા હક મેળવ્યા હેલ્ય તે નાતાલમાંથી ઘણા વખત સુધી ગેરહાજર રહે અથવા તા બીએ કાઈ સ્થળે પાતાનું રહેઠાએ રાખે તેથી નાતાલના રહેવાસના હક ચાલ્યા જાય નહીં. કારટે આ થત કશુલ રાખ્યા અને ટીકા કરી કે ૧૯૦૩ ના કાયદા મુજબ અરજ દારને આ સરસાનમાં પત્રર અટકાયત્ર દાખત સ્થાન હક

મળેલા છે તે નવા ઇમીપ્રેશન કાયદાથી રદ થતા નથર, અને ઇમીપ્રેશન બારડને. ચુકાદા ગેરવાજબી છે. લુપ્રામ કે.સ્ટના આ હરાવ કામની એક પુશંભત દુર કરે છે પણ તેથી નિસંતવાળીને, બેસવા જેવું નથી. કેટલાક છાયાઓ એવા ઇસારા કરી રહ્યા છે કે નવા કાયદામાં સરકારના ઇસાદા પાર પડ્યા નહીં તેથી તેમાં ફેરફાર થાય એવા સંભવ છે. અમે માનીએ છીએ કે સરકાર તેમ કરી શકની નથી છતાં તેની દાનત સારી નથીજ. દવા જનામહની લડનમાં છે. કામ પાતાના જીના હોય અળવવા સારૂ ગમે તે જેહ મત હાયવા તકયાર છે એવી પુરી ખાત્રી તેણે આપવી પડશે.

શારે એ મારકસતી પારસુગીલ સરકારે હાં વસતા હીંદીઓ માટે હાલમાં એક બીલ થડ્યું છે હીંદી બ્રિટીશ અને તે મંજીર થઇ ડુંક વખતમાં

હીં કી બ્રિટીશ અને તે મંજીર થઇ ટુંક વખતમાં મજા છે? બેઝેટી અંદર બહાર પાડવામા આવશે એવુ જોવામાં આવે છે. તે

કાયદાયી દર વરસે પર. ૧ તેર માથા વેરા ત્યાં વસી રહેલા **હીંદીઓ** ઉપર નાખવામાં આવશે અને તવા આવનારા હીંદી મ્માપર મહેલાં ત્રસ વરસા સુધી દર વરસે પા. ૮ અને પછી થી પા. ૧ તો કર વસુલ કરવામાં અલ્વરો, અને તે દરેકને એોળખ ચાટે આંગળાંની છાય અલ્પની પડશે તેમજ છળી પડાવીને રજા કરવી પડશે. હવે જોવાનું રહ્યું કે વડી સર કાર વ્યા સામે શું પગલાં હૈય છે. પણ તે શું લઇ શકે તે વિચારવા જેવું છે. પોતાનીજ શહેતરાહતના એક ભાગમાં માતાની પ્રજ્ઞ પર ખાસ કર નાખવામાં આવે, ખાસ રંગ એદવાળા વ્યને હિંશુપત દેનારા કાયદા પસાર થાય ભારે કંઇ ન કરી શકે તે સરકાર પરરાજ્યમાં એવું થાય હ્યારે શું કરી શકરી કરવા જશે તેા તે પરરાજ્ય તેને નહીં કહેશે કે પહેલા તમારૂં ઘર સંભાળજો ? પોરચુગીઝ સરકારનાં આ પગલાં થી હોંદીને નામાશી તો છેજ પણ વડી સરકારને એાછી ના માશી નથી. દલિષ્ણુ આદિકાના હોંદીઓની મુશ્હળત દુર નહીં કરવાનું આ પરિષ્ણામ છે એમાં રાક નૃથી. ધુનિયનની હોંદી પ્રજા સસામહતી ભારે લાત લડી રહી છે તે દોંદી પ્રજ્યતું માન જળવવાની છે એ ખરૂં પણ તેની સાથે ~~થિટીશ સલ્તન~~તની *આખ*રૂ પણ તે લડતમાં રહેલી છે અમ **હછ પ**ર્સ્યુ વડી સરકાર સમજશે એવું અમે ઈચ્છીએ છીએ, **ચ્યતે દક્ષિણ આદિકાના ઢીંદીએ**! તરફ પોતાની જવાબદારી અદા કરી પરરાજ્યના હોંદીઓની પર પશુ હિંશુપત આવતી દુર કરશે અને એમ કરી પાતે હિણ્યતમાંથી બચરો એવી અને ઉમેદ રાખીએ છીએ. દરમિયાન અમે ઇચ્છીએ છીએ કે લારાંકા મારકસનાં દીંદી બાઇએન આ નામાશી કારેલા કર સાંખરો નહીં.

સાંના ' માર્ડીયન ' પત્રે આ બીલની તારીફ કરતાં ટીકા કરી છે કે મુંબઇથી કેટલાક એજ ટેડ કાંડીયાવાડ અને દીવ માંથી માણસોને મેડકલે છે અને તેઓ આવવા જવાના તથા ખેરાડી તે કપડાં લતાના ખરચ બાદ કરતાં દર માસે ૧૧ શીલીંમ એટલે સીદી નાકરાતે મળે તેથી પણ હલડી રેજીથી કામ કરે છે. આ દીકા ખારીલી છે અને સુચી છે કે રંમદનેષના ચેલ્યસાં વધારે ફેલાતા જય છે. લારે કા માર કસ્તા હીંદીઓએ સાવધ રહેવાનું છે.

હીંદના દાદાના સંદેશા

મહાન દારાભાઇની ૮૯ મી વરવગાંઠને પ્રસાંગે હીંદુસ્તાન વિલાયત અને આદિકારી મુખારક માદીનો વરસાદ તેમની પર વરસેશો તે માટે આભાર માનવાના કામળ દારાએ છાપામાં મેક્ક્યો છે તેમાં હીંદુસ્તાનની હાલની રાજદ્વારી સ્થિતિનું સરવઇનું કાઢેલું છે. તેમાં લારક હાર્ડી જ પર બાંબ ફે કાચા તે બનાવ તરફ ખેદ બતાવી આપણા સવાલની ગંબીરતા પર ભાર મુકવામાં આવ્યો છે. તેમણે લખ્યું છે કે દક્ષિણ આદિકાનો મામલા લાગણીને અત્યંત ઉશ્કેર તેવા છે. કાલા નીતી હીંદી પ્રજાએ લાંબા વખત સુધી બહુ દુ:ખ ઉઠાવ્યાં છે અને હવે વડી સરકારે તેઓની વધારે સભાળ રાખવાની ધરજ છે દલિણ આદિકાન ઇમિલાલ ક.વદાની બાબતમાં વડી સરકારે હાલમાં જે બેદરકારી બતાવી છે તે બહુ ખેદ ઉત્પન્ન કરે છે

તે સિવાય મીજી બાબતામાં ગી. ગાંખલેની સરવંટસ ઐાફ ઈડિયા સેરસાયડી હોંદની જે સેવા કરી રહી છે તેની દાદાએ તારીક કરી છે અને હાલમાં બંગાળામાં ભારે પુરથી જે ખુવારી ચઇ હતી તેમાં આ સાસય કીના સભાસદાએ તથા દેશાલિમાની હીંદી જુવાનાએ જે મદદ કરી હતી તે માટે

સંતાષ બતાવ્યા છે

મી. ટેથામ અને પા. ૩ નાે કર

મી. એક્. એસ. ટેશામકે.સી.ના નીચના કાગળ ' નાનાલ વાટનેસ ' માં પ્રગટ થયા છે :---

" હોંદીઓ ઉપર મા. ૩ તે કર નાખવાના કાયદા પસાર કરાવવ માં હું સામેલ હતે તેથી આ તાકડે મને પહ્યુ થાડુ કહેવાની છુટ મળવી જોઇએ.

જ્યારે કર નાખવામાં આવ્યો સારે આપણામાના ઘણા એવા ભાય રાખતા હતા કે શેરડીનાં વાવેતર માટે ઘણા ગીર મીટીયા લાવવામાં આવે છે તેથી આ મુલક એ **લોકા**થી ભરાઇ જરી અને એ પુરતે અટકાવવા સખ્ત પગલા ક્ષેવાની જરૂર છે, એમ સહુતે લાગતું હતું. એક તરફથી ગીર મીટીયા મગાવવાની રીત કાંસેનીને આગળ જ્યર ખડુ નુક સાન કરતારી છે એવું માતનારા તે રીતની સત્મે સખ્ત વાંધા લઇ રહ્યા હતા અને બીજી તરફથી કેટલાક ઉદયોગોને ઉ-તેજન દેવાની ઘણાને જરૂર લાગતી હતી. ગીરમીડીયા લાવવાની અમે થનારા કહેતા કે એ ક્ષેત્રકા ગીરમીટમાંથી છુટી અહીં વસે છે અને દેશ ભારી દેતા જાય છે. તેથી તેએ દેશ ચાલ્યા જાય એ હેતુથી પા. કના કર નાખવામાં આવ્યા પસ્યુ જ્યારથી જનરલ બાેચાને પ્રતાપે વધુ ગીરમીટીયા આવતા બધ થવા સારથી પા. ૩ ના કરતું કારણ ગયું છે. પછ્યુ હવે જોવામાં આવે છે કે જે માણસો પહેલાં તે કરતી સામે હતા તે પાતે તેની જરૂર બતાવે છે. અને એ કારણ આપે છે કે તે કરની હર્ધ્યાલીથી લેકિક ફરી ગીરમીટમાં જોડાય છે. મેલું આ કારણ અસુઅજતું છે. કરનું કારણ ઢોંદીએ। પાછા હીંદુસ્તાન ન ચાલ્યા જવાની ફરજ પાડલાનું હતું તે લ વ થયું એટલે હવે તે રદ થવાજ જોઇએ. હીંદુસ્તાનના કાંગળારમાં અત્યાન ગુભાર મુસીયનો રહેલી છે. તેમાં ઘફા દાર ધ્લિટીશ લોકાએ ઉમેરા કરવા નહીં જોણએ, આ સંબ ધર્મા ' તાશન્ટીન્થ સેન્ચ્યુરી ેતા વ્યક્ટોબર માસના અંકર્મા એક લેખ છપાયા છે તે વાંચવા જેવા છે." 🚛

જનરલ સ્મટસને ખુલ્લો પત્ર

'પ્રોટારીયા ન્યુસ'ના અધિપતિ મી. સ્ટેંટની કલમથી ભાન્યે જ કાઇ હોંદી અજબ્યો હશે. મી. ગ્રાપહેની અહીંની સકર વખતે તેએ જનરલ સ્મટસને ખુલ્લા પત્ર લખ્યા હતા તે હછ વાંચનારની યાદદાસ્તમાં રહી સ્થા હશે. એજ મી. સ્ટેટે નીચેના લેખ જનરલ સ્મટસને આપણી નવી લડતના સહ્યુધમાંજ લખ્યા છે :—

भारा ब्याखा करतरस,

દમણાં કેટલાક વખત થયાં મેં તમને આવા કાગળ લખો માન આપ્યું નથી. પણ મને લાગે છે કે હોંદી સામલા જે ઝડપથા માટું રૂપ પકડતા જ્યા છે તે વિષે ખાસ કરીને ચેતવણીના બે બાલ મારે માકલવા જોઇએ. ગાળ ગાળ વાત કરવી છોડી દીઓ, શબ્દોની તકરારમાં ઉતરવાતું રહેવા દીશે.

તમે જાણા છા કે પા. ક ના કર રદ કરવાતું વચન મી. ગાપ્યક્ષેને તમે આપ્યું હતું અને નાલના મેળરાતે પુછી જોવાનું તા માત્ર વિવેકની ખાતર હતું. ખીજી વાતની પશુ તમને ખબર છે. નાતાલના મેંબરા એક મત નપી એ પશુ જાણા છા, કર રદ કરવાની મસલત માટે તમે જે સભા માલલી હતી તેમાં કેટલાક હાજર નહેતા. અને હતા તેમાં પશુ કર જારી રાખવાના માત્ર એક વધુ મત હતો.

હુછ બીજી પણુ એક વાત તમે જાણા છો. હોડીએ! લાચારીથી કરી ગીરમીટમાં જોડાય એ તે મેંખરા માત્રે છે. જાહેરમાં એવી વાત કરવાના તેઓના મત્રદુર નથી, તે નામાશીની વાત છે એમ તેએમ જાણે છે. ખાનગીમાં તેઓ એ ત્રાત કરે છે ખરા. બને ત્યાં સુધી એ કર રાખવાનું તેઓ કૃષ્ટિએ છે એ પણુ ખર્ચ અને તેઓના હેતુ આ સિવાય બીજને કહ્ય નથી.

તમે કહ્યું છે કે આવકતા વિચાર કરતાં એ કર કર્ય કામતા નથી. એટમે તે છાડી દેતાં પૈસાતું કંઇ તુકશાન નથી થતું એ તમે ક્યુલ કરા છા. તે છતાં એક તા તમે પેલા નાતાલના હલકા અને કંબુસ વિચારવાળા પ્રેટરાના આશ્રારા ત્યા છા અને ખીબાં નમાલા માશ્યુલ ખ્હાનું કાઢે તેવું બાહ્યા છા કે હડતાલ ચાલે લાં સુધી કર રદ કરવાનું વચન આપવું તેમાં નબળાદ મસાય અને તે રાજ્યકર્તાની અલંત નાલાયકી કહેવાય

પશુ સાહેળ, ખરેખર કહેા, ગયા નુલાઇ સંગ્રમાં કાર્યદન હેાટેલની અંદર શું બનાવ બન્યો હતા કે ત્યાં તમારે ગારા હડતાલવાળાની સાથે કરાર કરવા પડ્યા હતા. એ કંઇ સત્યા ગ્રહની શાંત હડતાળને નમીને નહિ પશુ તે તો અંડ, ભળવા, પીસ્તાલ, દારૂગાળા, ખુત એ બધાને તાળે ચધને. ખચિત તે વખતે ખુન ખરાખી અઠકાવવા સારૂ જે તમને તદન વાજખી રસ્તા લસ્ત્રા હતા તેજ રસ્તા હવે પશુ ક્ષેવા જેટલું જોર તમારામાં છે. માત્ર ન્યાય આપવાનું કામ કરવાનું છે. તેમાં નબળાઇ જશારો એવી ધાસ્તી તમને આજે પશુ નથી હા ત્યી.

્તમે ભ્યાંકર મામલામાં આવી પડવા છે. હીંદીઓ દલિલ ક્રમ્સેન્ કે: અમારી હડતાલ તાફાન મચાવનારી નથી, કાઇના જાન પૂપલની ખુવારી અમે કરતા નથી. અમે બરાબર કાયદેશ્વર કામ ક^{્રમ}એ છીએ. બળવા કરતા નથી કાઇને પસણે હકતાલમાં ઘસડતા નથી. અમે શાંત, સુલેહથી અને કાયદામાં રહી કામ લઇએ છીએ, અને તેનું પરિભુક્ષ એ આ અમારી મામણીને દાદ મળતી નથી અને બાંડબારોજ છતે છે.

હું અગાઉ કહી અથે હતું કે આ વિચાર ક્ષયં કર છે. તમે ત્રતુની, ધરમ ઋતુની અને કહીએ તા રાજદારી ઝતુની સાથે કામ હયા છો. તેઓ શરીરબળ વાપરવા માગે તો તેની સામે શરીર બળ વાપરવું એ તદન સહેલું છે પછુ આપએ દક્ષિણ આદિકામાં ક્ષેકિપર ગાળી ચલાવલાતું માગતા નથી, નહીં વાર્ કે અને મને તા એમ પણ લાગે છે કે મરણના ભાર થી હીંદીએ અટકવાના નથી

વળા તમારી હિતેચ્યુ લીખરલ સરકારને યાદ કરેં!. તેએ તમારી પર બહુ અલાઇ કરી છે. તેએ પહેલાં ડ્રાંસવાલ અને પછી આપ્યું દક્ષિણ આદિકા તમને સાંપ્યું. તમે તેના કરજદાર છેં!, તેની સ્થિતિ હાલમાં બહુ કફાડી છે. અલ્સ ડર મામલામાં તે ધેરાઇ રહી છે. તેના મામલા હોંદુસ્તાન માં પણ ઉભા કરવા તેઓ મામતા નથી. અને તમે એ અદ દેશમાં હીંદીઓ પર ગાળી ચલાના તા હોંદુસ્તાનમાં એના સમસા ઉભા કરવાનાજ.

હું શરીર વળતા હિમામતા નથી. હું સમજું હું કે જો દોદીઓ તલવાર ચલાવવાની મુર્ખાંઇ કરે તે! તલવારથીજ તેતા નાશ થાય. પછુ એ બધી અવાબદારી તા, જનરલ ! તમારેજ માથે આવી પડવાતી.

હ્યું કતમાં તમારી દિલસો છ હીંદી તરફ છે પહ્યું વધારે ગીરમીટી આ મળે એવી તાલાલની અધમ કમ્પ્લને તમે તાળે થવા છો. પહ્યું જનરલ! તમે સ્થિતિના ગુલામ છો. રાજદારી મામલા તમને બહુ ભારે થઇ પડ્યા છે. હીંદીઓ તે વેદા તથી તેથી તે તમારી બાજપર બરાંસા રાખતા નથી. તે તમારી શેલ્લાનો સાંગઠાં બને તેમ પહ્યું નથી. તમે પ્રીસ્ટેટને તમી પડ્યા છા અને શરમ ભરેલા રંગદવેય લાં વરતે છે તેને તાળે થયા છા હાંસવાલની આપખુદીને તમે નરમ પાડવાને બદલે ઉશ્કેરી છે. જનરલ સાહેળ! તમારે મન તે રાજનીતિ હશે, કદાચ તને તમે આરિક શહી સમજતા હશા. પશું એ મૃતસદદીપહ્યું તા નથીજ."

તમારાં આ ફૂત્યા એવાં નથી કે જેથી તમારી વરાપર પરામાં તમારી નામના રહી જાય. તમે ઘડીભર માથું ઉચું રાખી શકશા પણ એમા તમારું કંઇ વળવાનું નહીં.

હું તમને છેલ્લી અરજ કરૂં છું કે જે સત્ય છે એમ તમે સમજો છે! તે કરવાને પુરતા મજબુત બનો, મેરડાબનો અને હીંમ્મતવાન થાએ!. હીંદીએ! પર જુલમી કર છે તે રદ કરા અને મી. ગાંધીની માત્રણીએ! છે તેવું સમાધાન કરો. એ બુલજો માં કે હમહ્યું મહનમાં રહીને ત્યાય કરવા તે પાછળથી પરાશે ત્યાય આપવા પડશે તેના કરતાં વધારે સદ્ય છે.

તમે પુરવનાં તત્વતાનની સામે હાર ક્ષ્મુલ કરી છે. મધે વખતે તમે હારીને તમારા છાલ ગેડલા કર્યા છે. આ વખતે એવી હાર તમને ભારે પડશે. જે સત્ય છે તે પ્રમાણે હમલાં જ કરશા તો હારવાપાલું છે નહીં. પણ જો સત્યામહ લખાયા અને આકરા થયા તા પછી શું ત્રશે તેની કાઇને ખબર નથી. હડીલા ન ચાઓ, હઠ એ સુરખ માધ્યુસનું છેલ્લું સાધન છે. અને તમે સુરખ છા કે નહીં તે તા કાધા નવા

તમે માનજો કે હું તમતે આ કહું છું તે તમારી તરા ના પ્રેમ ભરેલા માનતે લીધે. હું ધમકા આપતા નથી, પણ ચેતવણી આપું છું. તમારાં બેજાંની અંતકરણપુરવક તારીક કરનારા મતે સમજજો. બેલ એટલાજ છે કે તે બેજાં ઉપર હેડવર્ની અસર એક જરા સરખા નથી.

લડતના ખબરા

નાતાલથી ટરાંસવાલમાં કુચ

હડતાલના નાર્થ કાસ્ટમાં ફેલાવા

✓ કેપટાઉનમાં સત્યામહની સરમ્માત

કેપટાઉતમાં મી. વશ્તક લાકસેન્સ વિતા ફેરી ફરીતે પક કામ છે અને સત્યાત્રદની શરૂઆત કરી છે. કારટમાં તેમ છે જણાવ્યું હતું કે હીંદી કેમમની હાકમારી સામે પાકારતી ખાતર પાતે જાણી જોઇને લાકસેન્સના કાયદાના લંગ કરી જેલ જનાતું પસંદ કર્યું છે. ફેરીના અને જનરલ ડીલર ના લાઇસેન્સની મુશીળત સાંતા હીદીઓને ખાસ છે એમ મી. વરતક જણાવ્યું હતું. તેમએ વિશેષમાં કહ્યું કે મી. ગાંધીની સાથે મળીને હીંદીના હકા જાળવવાની લક્ત તેવા એક ખાસ એસે.સીએશન કેમટાઉનમાં સ્વપાયું છે. મી. વરતકને પા. પ તા દંક અથવા ૧૦ દિવસની વગર મજુરી ની જેલની સજ્ત કરવામાં આવી હતી અને તેઓ ખુશીથી જેલ ગયા હતા

ત્યુકેસ**લર્થા**

મા. ઇફેરેઇમ તા. ૪ થાએ લખે છે કે માછસેટની નોધ જોતાં ૧૬૦ હોંદીઓને સન્ત થઇ છે અને ૧૮ ને સન્ત કર વાની બાક્ય છે એમ માલુસ પડે છે. કરળન નેવીએશન કાલીયરીના

ધારા મેનેજરના હીંદી એમરતપર હુમલા સાળીત થતાં કારડે તેને શી. ૧૦ ના દંહની ચળ કરી છે. હાતાલ પાડનાસ હોંદી મહુરોને મેનેજરાએ માર માર્યાના દાખલા પછા બન્યા છે.

પા, 3 ના કરને છંદગીના લાગ

ન્યુકેસલમાં હડતાળના મામલામાં છે હોંદી બાળંકોના મરખુ થયાં હતા. એક બાળક શરદીથી ઘરણુ પામ્યું હતું બાળક મરતી વેળા તેની માતમ માલી હતી કે 'મરેલાને માટે શું અક્સોસ કરવા જે જીવે છે તેને માટે સહેનત કરવાની છે' બીનું એક બાળક નાળામાં પડી જેવાથી કુબી મરણુ પામ્યું હતું. [આ બાળંકાનાં મરણુને લીધે એક તરફથી એદ થાય છે અને બીજી તરફથી તેઓની માતાનાં ધઇલે જાણી ખુશી ઉપજે છે. આ બે માતાએ પાતાનાં બાળંકોના જાણ હતાં હજારા હોકાનાં ભવિષ્યનાં સખતે માટે આપ્યો છે. અને પા. કના કરની બેડી તેમવાના કાર્યમાં આ પહેલી બે જનોતો બાગ નોંધાયા છે. અ. ધ. આ .)

મેદાન ખદલાયું

મી. ઇક્રેરેઇમ તો. ૬ ડી એ લખે છે કે:—હોંદીઓનું પુર ગાર્લસ્ટાઉન વળતાં ન્યુકેસલ શાંત થઇ ગયું છે. કરબન ના મી. આલબરટ કીસ્ટેરફરને આ તરફનેક બધા બંદોબસ્ત સાંપી બીજા વાલ ડીયમાં તથા નવી આવેલી બાઇઓ ચાર્લસ ડાઉન ઉપડી મમેલ છે. જોહાનીસ્બર્ય, ફ્રાક્સરસ્ટ, કરબન અને ન્યુકેસલના મળી સ્ટ સત્યામદી જેલીઓને માસ્તિસબર્ય માહલ્યાના ખબર મહ્યા છે.

હનફાઉસરના હડતાલીઆની દ્રસ્તા

મી. કહેરામ તા. ૯ મીએ- લખે છે કે :---હનદાઉસના એક્સે સાદ આગ્રસને સારસ્સદાઉનથી હેતી પાછા લાવેલ ? ના કેસ હ્રષ્ટ નથી સહયો તેથી તેઓ પાછા ચારસ્સદાઉન

ઉપડમાં છે. પછું શનીવારે સવારે પાછા તેઓને પંદાવામાં આવ્યા. સરકારને ખરંચે તેઓને ખવડાવવામાં અલ્યું હતું. તેઓએ ચાલીને પાછા જવાની ના પાડવાથી પાત્રીસે માર મારવાની ધમકી અત્યા હતી. પછી શું થયું તે ખબર મબ્યા નથી પણ તપાસ કરવામાં આવે છે. પછીથી આ ટાળાંની સંખ્યા ૨૦૦ ની થઇ હતી.

શુક્રસ્વારે થાંડાના કેસ ચાક્યા હતા તેમાથી જ ને a માસ ની સખ્ત જેલ થઈ હતી. એક સર્ગાર છેક્કરાએ કામ પર જવાની ના પાડતાં તેને ૭ ફટકાના હુકમ માજસેટ કર્યો હતા. આ સામે કમિટીએ વાંધા લીધા છે. હજી હુકમના અમલ થયા નથી. આશરે ૨૬ હીંદીએન માજસેટના સમ જાવવાથી કામ પર ગયા હતા.

ન્યુકેસલ કાઉંસીલની ભલામણ

ન્યુકેસલની ટાઉન કાઉસીલે ડાંડીની ટાઉન કાઉસીલને લવા મધ્યુ કરી હતી કે સલાગ્રહના વનવેડા લાવવા સરકારને અરજ કરવામાં તેણે સામેલ થવું. ડાંડીની કાઉસીલમાં તે વિષે કેટ શીક ચર્ચા થઇ નેવધુ મતે સરકારને ડેકા આપવાનું કરકું.

ય:શ્ર

ગયા શુધવારે ૨૨ હીદરેઓને કામ છેડવાના વાકસર કારટ માં ખડા કરવામાં વ્યવ્યા હતા, તે ઉપરાંત કેટલીક એચ્સે વ્યત્ને બાળકાને તે વાંક માટે હાજર કરવામાં આવેલ. મી. જેમ્સ સેડક્ર તેઓના કેસ તપાસવા ત્યાં હાજરે હતા. બધા એ ગુન્હો કસૂલ કર્યો. પાંચ હીંદી જે ચીરમીટીયા નહોતા તેઓને પા. પાના દંડની સજા કરવામાં આવી. દંડ ભરવા ની તેઓએ ના પાડી. પસ સાજસેટ

સિલકતમાંથી ૧'ડ વસુલ કરવાના હુકમ કાડ્યા. આ બહાદુર હોંદીઓએ તેની પછુ પરવા કરી નહીં. બીજા ૧૭ હીંદીઓના કેસ યુલતી રાખવાની સરકારી વડીશે માત્રણી કરી. મી. ગાડકરેએ જહ્યાવ્યું કે હીંદીએ દરગીજ કામ પર ચડવા માત્રતા નથી અને કેસ યુલતી રાખવાયી કાંઇ વળવાનું નથી. માજસેટ મક્યસોને સમજબ્બા. પથ

કર રહ થાય तेल काम अडीकी

એટક્રીજ તેઓના જવાબ હતા. તેઓ બાલ્યા કે સરકાર માદ્દે તે કરે, મરતું એકજ વાર છે. બાધા ત્રણ દિવસના ભુખ્યા હતા એમ તેઓએ જણાવ્યું. આખરે તેએકને હ દિવસની સજ થઇ તારે તેઓ નિરાશ થયા. તેઓએ હ અમસની જેલ માટે માત્રણી કરી.

લેડીસ્**મીયના રેલવે કામદારાએ** તા. દશમીએ કામ છેડકું ે. તેઓની સંખ્યા ૮૦ જેટલી છે. તેુએ ફ્રાેક્સરસ્ટ કુચ કરવા ઈરાદો રાખે છે.

ચારલ્સડાઉનથી તા. ૬ ઠી ને ગુરૂવારે સવારે સાડા છ વાગ્યે આશરે ૩૦૦૦ હોંદાઓએ મી. અંધા અને મી. કેલનએક સાથે ટાલસ્ટાય ફારમપર જવા કુચ શરૂ કરી હતી. ૮ વાગ્યાને સુમારે સહુ

ટ્રાંસવાલની સરહદ પર પહેંાંચ્યા નાડા પર પહોંચતાં સરઘસ થાબ્યું લોકાની હરાળ અતરારે એક માઇલ જેટલી લાંબી હતી. મી, ગાંધી તથા મી, કેલન એક પાછળના ભાગપર હતા. પાલીસની ઢુકડી સરહદ પર હાજર હતી. મી, ગાંધી અને મી, કેલનએક આવી પહોં ચતાં પેલીસના ઉપરીએ તેઓની સાથે વાત કરવી શરૂ કરી, પણ તેવામાં પાછળની હરાળતું બહુ દબાલુ થવાથી માખસ્ન ના માસુસા શેલની સકયા નહીં અને ભારે ખુશીના પાકાર સાથે સરહદમાં ધુસ્યા

ધડી ભર પાલીસના હાયમાં ખાજી રહી નહીં ગી. ગાંધીની પણ કારી કાવી વહીં. પણ થાડી વારમાં સરઘસ નિયમમાં આવી શાંતિથી ફાકસરસ્ટ શહેરની વચાવચ્ચ થઇને પસાર થયું. શહેર અહાર સ્ટાંડસ્ટન રાડ પર જઇ આ ફાજે પડાવ નાપ્યો અને સાં સહુએ ખારાક હીયા. ઓએમ કુચમાં સામેલ ન થાય એવી ઑકવલ કરવામાં આવી હતી. છતાં ભુસ્સનું પુર અટકાવલુ મુશ્કેલ થઇ પડ્યું હતું અને કેટલીક અપ્રિએ! મહ્યુ સામેલ થઇ હતી.

મી. ગાંધી પકડાશ

ત્રીવા ખબર મત્યા છે કે બી. ગાંધી અને આપી ફાજને પકડવા વિધેની સુચના ફાકસરસ્ટની પાલીસને બધાર પછી મળી હતી અને રાત પડતામાં બધાને પકડવાના ઇરાદાથી પાલીસ ઉપડવાની તઇયારીમાં છે

ચારલ્સઠાઉતના પડાવ

હ્ િનિસાવી રાખવામાં આવ્યા છે. ઘણી ઓએ અને છાકરાંઓને ત્યાં રાખવામાં આવ્યા છે. તેની માવજત કરવા કેટલાક માલુસોને પહ્યુ ત્યાં રાખવાની જરૂર પડી છે. ન્યુ કેસલ તરફથી માલુસા હ્રષ્ટ આવતા જાય છે તે ત્યાં એક્ડા રતા જાય છે. બી. કેલનએક પહેલી ડુક્ડીને ફાક્સરસ્ટ સુધી વળાવી પાજા ચારકસટાઉનના પડાવપર ગયા છે.

મો. વલી પીરભાઇ ચાર્લસ્ટાઉનથી લખે છે કે મો. ગાંધી અને સરલસ ફેક્સરસ્ટનો દ્રદેમાં દાખલ થયું તારે લણા આરાઈ દેશના મેળાની માક્ક જોવા એક્ટા થયેલ. લણા આપણી તરફ દિલસેલ્ઝ ધરાવતા હતો. દરેક માણસને દોઢ રતલની એક શાંડી થોડી થીની અને એક ચંબુ આપવામાં આવેલ છે ફેક્સરસ્ટના હોંદી આઇએ અધાની સેવામાં હાજર હતા. અત્રેના કેપમાં એક આળક અવતરી ૩—૪ કલાક છવી મરણુ પામ્યું હતું. કેપમાં ૫૦૦૦ જેટલા માણસો થયા હતા પછું તેઓએ કાર જાતના રંજા કર્યો ન હતા.

મી. અંધી પક્ઠાયા

ગયા ગુરૂવારે સાંજે પામફારડ વ્યાગળ જો. ગાંધી પઠકાયા છે તેમની સાથેના ક્રોકાને નથી પઠકવામાં અવ્યા. તેઓ આગળ કુચ કરી રજા છે.

શુકરવારે સવારે ફેાસરસ્ટના માછસ્ટ્રેટ સન્ધુખ મી. ગાંધીને હજર કરવામાં આવ્યા. તેમના પર બીનહકદાર માંધીએ કંઈ બચાવ રજુ કરયો નથી. તેમણે શુદતની માંગણી કરી. સરકારી વકીશે તે સામે સખ્ત વાંધા લીધા પણ માછસ્ત્રેટે તા. ૧૪મીની સુદત રાખી. પા પવના બેલ માંગ્યા તે સાંના વેપારીઓએ તરતજ ભ્રત્યા હતા. મી ગાંધી તરતજ કુંચ કરતી ફેંજની સાથે થવા ઉપડી ગયા હતા

સરકારના ઈ શકા

પ્રીકારીયાથી એક તારમાં જાલ્યુવામાં આવ્યું છે કે મી. ગાંધી સાર્થના હોંદીઓને પકડવાના સરકારને ઘરાદા તથી. આગે વાતેનેજ પકડવામાં આવશે તેને અરથ એમ નથી કે બીજ બધાને છુટ આપવામાં આવશે, પછુ એ બધાને પકડીને મી. બોપીના કામને સહેલું કરવા તથા હોંદુસ્તાનમાં ખળ-લળાટ કરવા સરકાર કચ્છતી નથી

भौ ગાંધીને પકડવામાં આવ્યા ત્યારે નીચેના <u>તાર તે</u>મણે •સરક રહ્ને તોક થે. હતા—'' સત્ય મહતી શડતના મુખ્ય પ્રચા રકર્ને સર્રકારે પકેંડેય છે તેથી હું સુશી ચાઉ છું, પસું તેની

સાથે કહ્યા વિના રહી શકતા નથી કે તે માટે જે તક સાધ વામાં આવી છે તે ક્યાની નજરે જેતાં અસંત કફાડી છે. સરકાર કદાચ જાલુવી હશે કે આ કુચમાં ૧૨૨ ઓ અને ૫૦ ભાળકા છે તથા બધાં પાતાને ઠેકાએ પહેાંચે હ્યાં સુધી છ'દગી ટકી રહે તેટલા ખારાક પર નબે છે અને ટા**ઠ** તડકાની સામે રક્ષણ રહિત છે. અત્યી સ્થિતિમાં મને તૈયી વિખુટા કરવા એ ત્યાયતું ભારે ખંડન કર્તા કહેવાય. જ્યારે ગઇ રાત્રે મને પકડવામાં આવ્યો ત્યારે મારી સાથેના માણસોને જણાવ્યા વિના હું તેંગોને મુક્ષ આવ્યો છું. તેઓ ક્લચ ક્રાપથી ગાંડાતુર બની ન્યય. એટલે હું માર્ચ ર્છા કે કાંતા તેઓની સાથે કચ કરવાની રજા મને આપ વામાં આવશે અથવા તા સરકાર તેઓને રેલગાડીથી ટાલ સ્ટાેંઇ કાર્મ પહેાંચાડરા અને ખારાકો પણ પુરી પાડશે. એના ઉપર તે માણસાને વિશ્વાસ છે તે વિનાના તેઓને કરી સુકવા ભાવે તેની સાથે તેને માટે ખારાક૧ વગેરેના કંઇ બંદાેબસ્તાન કરવા એ કામમાંથી કરી વિચાર કર્યા પછી સરકાર પાછી હકશે એમ હું માતું છું. જો કુચ દ્રશ મિયાન અણુ ધાર્યોદે બનાવ બનશે, અને ભાસ કરી ધાત્રહ્યું ભચ્ચાં વાર્લી બાઇએમમાંથી ક્રાઈનાં માત થશે તા જવાળદારી સરકારની છે.

બીજી ટુક્ડી ટાંસવાલમાં દાખલ થઇ

શુકરવારે વારલસટાઉનથી બીજી ટુંકડી દ્રાંસવાલમાં કાખલ થઇ હતી અને તેને વિના અટકાયતે પસાર થવા દેવામાં આવી હતી.

બીજીવાર પક્ર્યાયા

માં ગાંધી ખીજીવાર તા. હ મીએ સ્ટાંડરટન અગળ પક ડાયા હતા. ત્યાંની કારટમાં તેમણે એજ હકીકત કહી હતી અને મુદ્દતની મામણી કરી હતી. માજસેટ તા. ૨૧ મીની મુદ્દત નાખી તેમને પાતાના વચન પર છેડયા હતા. મી. ગાંધી ત્યાંથી નીકળ્યા કે કુચ તરત શરૂ થઈ હતી.

કામને અરજ

ટાલસ્ટાય ફારમ માટે કુચ કરતારી દુકડીના સંબંધમાં ચારલ્સટાઉનથી તા. હ મીચે નીચેની અરજ બહાર પાડવા અમને માકલવામાં આવી છે:—

"તમે જાશી ચુક્યા છેય કે મી. ગાંધી ૨૦૦૦ માણસો, કે જેમાં ૧૨૨ ઓંગો અને ૫૦ બચ્ચાં છે, તેની ડ્રક્કી સહીત ગયા ગુરવારે દ્વાસવાલમાં દાખલ થવા ઉપડી સુકયા છે. આ ડ્રક્ડીને કંઇ પણ અડ્યશુ વિના ફેાક્સરસ્ટમાંથી પસાર થવા દેવામાં આવેલ. પાલીસ તેમની સાથે હતી અને રસ્તેઃ બતાવતી હતી. મામ્સફરડ એ પહેલા વિસામાની જગા હતી. ત્યાં સાંજે ૧ લાગ્યે બધા પહોંચ્યા. અહીં મી. ગાંધીને પકડવામાં આવ્યા. તેમના કેસ શુક્રવારે ફ્રાક્સરસ્ટમાં સંભળાયા, તહામત બીનહકદાર ક્ષેકાતે ટ્રાંસવાલમાં દાખલ કરવામાં મદદ કરવાનું હતું. ગી. ગાંધીએ પાતાની સાથેની ટકડીને ટાલસ્ટાય ફારમ પર પહેંચાડવાની ખાતર શુદતની માગણી કરી. તેમણે માનવદયાને નામે મુદત આપવાવિનોત કરી. કેમકે ક્ષેડિક અડ સમાન બહાદુર છે છતાં તેઓ ક્સચ નિરાધાર અની નાય. એ મુજબ કેસ તા. વ્યઉદમી સુધી <u> ઝુલત્વી રહ્યો. સરકારી વર્ધાક્ષે તેમને એક્ષપર ન છેાડવા દેવા</u> સખ્ત માથાકુટ કરી હતી, પણ માછએટ જણાવ્યું હતું કે બેલ ફકતે ખુનના આરામમાંજ નામંજીર કરી શકાય. એટલે **ગી. ગાંધીતે પા, પેરુ ના એલપર છે**દવામાં વ્યાવ્યા. તેઓ તર

તજ માટરમાં ખેસી મારણસોના સાથ કરવા ઉપડીગયા. સોકા એ તાે કુચ તેમના વિના અભાળ ચલાવી હતી. આજે સવારે તેઓ ક્રી સ્ટાંડરટન આગળ પકડાયા હતા. માછ એટ તેમને પાતાના ખાત્રી પર છાડ્યા હતા. કુચ તરતજ આત્રળ ચાલી હતી. બીજા પાંચને પકડવરમાં આવ્યાના **ખબર મલ્યા છે. અને હાર્ટીગરપ**રટની ખાસના દાેદસા કુચ કરનારાઓને પણ પકડેલ છે. આ બનાવની વિગત હજ હાથમાં આવી નધી. વધારે માણસા કુચ કરવાની તક્યારી માં છે. પહેલી હુકડી ગુરવાર સાંજ સુધીમાં ટાલસ્ટાય ફારમ પર પહેરવે એવી વક્કી છે. આજે તેઓ હેરમડીન પહેરવશે તે પછી મેલીંગરટાડ, કાલ, મેપ્લેટન, અને જર્મીસ્ટન એ સ્ટે શતો પસાર કરવાના છે. બધા બાઇએ! ચે.ખા, દાળ, મરચા. તેલ, તોમક, ચીતી, પુપુ વગેરે બનતી મહેનતે એક્કાં કરી ટાલસ્ટાય કારમ પર માકલવા તકથારે રાખરા એવી આશા છે. માસ્યુસા માત્ર છવ ટકી રહે એટલા ખારાક ઉપર કુચ કરે છે. હવા પાણીતી સામે તેઓતે કંઈ રક્ષણ નથી. દરેક સ્ટેશને મિત્રા તેમને મળી સંભાળ ક્ષેશે તો તે બહુ ઉમદા કામ કહેવારો. કુચના રસ્તાે ઘણે ભાગે ગાડીના પાટા ની પડળે ચઇનેજ ચહ્યે છે. તેથી ડુકડી ક્રેઇની જાણ બહાર રહે એવા સલવ નથી. આ અી, પુરુષા અને બાળકાનાં પાેષણ કરવાં એ દરેક હીંદીની કરજ છે. એટલે લડનારાએન ને દુઃખ થવા નહીં દેતાં સહ પોતાથી વધારેમાં વધારે*ખન*ત કરશે એવી વિનંતિ છે."

ત્રીજવાર પકડાયા

ત્રા, ગાંધી ગ્રેલીંગસ્ટાડ આગળ ત્રીજીવાર પકડાયા છે. અ. વખતે ડંડીથી તેમના પર વાર્વેટ હતું તહેામત ત્રીરમીડીઆ તે કામ છાડાવવાનું હતું. તેમને કંડી લઇ જવામાં આવશે.

કુચના અરકાવ

ભાલકર આગળ કુચને અટકાવવામાં આવી છે. પાંચ ખાસ ટ્રેના આશરે ૨૦૦> હોંદીએલને પાછક નાતાલમાં લઇ જવા ત્યાં ઉમેલી છે

ધાલીસની રાજ

ફેાકસરસ્ટ અમગળ રસ્તો રાષ્ટ્રી ખેડી છે ત્યાના કેટલાક ગારા હોકાએ જન્યસ્ક્સ્તીથી ત્યાં કાખલ થતા હોંદીએકને અટકલવા પ્રયત્ન કરેલા હતા, બી. કેલનબેક તેઓની સભામાં હાજર હતા તેને જન્યસ્ત્રિયી અ લખત ખહાર લઈ જન્મમાં અલ્યા હતા. ત્યાંના માજી સેટે તે લોકાને ઉશ્કેરહી ન જવા સમ ભવ્યા હતા. અને જહ્યાવ્યું હતું કે સરકાર કલાજ લઇ રહી છે.

નારથ કાસ્ટમાં હડતાલના વ દાળીયા

માઉન્ટેજકમ્મ, વેરલમ, ટાંગાંડ વગેરે ડેકાણે ચીનીના ધંમોલામાં કામ કરતા હોંદી મળુરા એકાએક કામ છે.કતા થવા છે. ત્યાં હડતાલ પાળવાની ખાસ દિલચાલ નથી થઇ ત્યાંજ લેકામાં ખીજવાડ થઈ રહ્યો છે. ગયે રવિલરે વૈક લમ આ લેકિયી ભરાઇ રહ્યું હતું. તે દિવસ બધાને સમ નથી થેરે મેક્લેલ પછું સેલમવારે કાઇ કામ પર ચડ્યું ન હોતું. કેટલાક ઉશ્કેરણી કરનારા માતના ડર આપી મત્યસેલ ને કામ છેડવાની કરજ પાકે છે એવા આરોપ જાહેર રીતે મુક્લમાં આવે છે. હકીકતમાં એવું કેઇ છે નહીં, હેલિક બુખે મરવા તઇયાર છે પણ પા. કેના કર રદ થવાની ખાત્રી નહીં મળતાં સુધી કામ પર નહીં ચડવા મકકમ છે. સુલેહ ની લગ્ન થયા હોય એવા કિસ્સો હજ નથી; બન્યો. હતા પાત્રી સામ થયા હોય અપેલી છે.

સોમવારે અભ્યાહાટી ફેક્ટરી અને ગારહેડ કાંઠીના ભાર આગેવાનાને પકડીને વેરૂલમ લઇ જવામાં આવ્યા હતા. બધા મજુરા તેની પાછળ ચાલી નીકળી વેરૂલમ કારટના મેદાનમા એક્ડા થયા હતા. તે ક્ષોકાને કામ પર જવા બહુએ સમ જાવનમાં આવ્યા પણ કાંઇ

એક ટળીએ થયા નહીં.

ડરબનથી મેસરસ સારાબજી રસ્તમજી તથા એમ. એમ. દિવાન પણ એસાસીએશન તરફથી એ ઢાઉડાને કામ પર જવા સમ જાવવા પહાંચ્યા હતા. પણ ઘણી મહેનત કરવાં છતાં ઢાઉડા ડગ્યા ન હતા. આવી સ્થિતિ હાવા છતાં તેઓએ માતના ડરથી કામ છોડવું એમ કહેવામાં આવે છે અને વધુ લશ કર મગાવવાની માત્રણીઓ કર્યા કરે છે. ઢાઉડાએ માતના ડરથી કામ નથી છાડશું એ તો દેખીતું છે પણ હવે માત ના ડરથી તેઓને પાછા કામ પર ચડાવવાના વિચારથી સર કાર પાલીસ ફેલ્જ મેકલતી હોય તે તે ફેરક્ટ દેખાય છે.

સ્થાનિક અપા આ ગામલા પર ટીકા કરતાં સરકારને પહેલી તંકે કર નાબુદ કરવાની જરૂર ખતાવી રહ્યા છે. હડ તાલની દિલચાલને એક સાદે સહુ વખાડી રહ્યા છે. અને મુલેહનું રક્ષણ કરવા સારૂ સરકારને ચાંપતા ઉપાયા હૈવા આગ્રહ કરી રહેલ છે. તેએ એવી પણ દહેશત બતાવી રહ્યા છે કે લાખાની નેકીવ વસ્તી જો આ પહિત પકડે તા દેશની અંદર અધાહુંધી થઈ રહે.

મીટારીયાથી

એક ખૂબરપત્રી જહ્યું છે કે: — મહ તા. ર છ તે રવિ વારે હીંદી ધોબીઓની સભા મી. વનમાળી મેતરારના સ્ટાંડ નાં, પરંદ માં મળી હતી. તેમાં સત્યાયહની લહતને મદદ કરવા એક વનદાર કામેટી નીમાઇ હતી અને ફાળા પસ્યુ શરૂ થયા હતા. બાછુ રલારામ પ્રમુખ નીમાયા હતા. બાળણો થયા પછી ફાળા ઉધરાવવામાં આવતાં આશરે યા. પ૦ એક્ક્રેલ થયા હતા તેમાં કરાવા પસાર કરવામાં આવ્યા હતા કે: આ સભા મી. કાઇલીયાના કાંગળને ટેકા આપે છે મી. ગાંધીનાં પગલાંને અનુમેલન આપે છે તે હીંદી બાબ્એક નથા બાઇઓ જેઓ જેલ બામરી રહેલ છે તેઓ તરફ આંત કરશુપુર્વંક દિલસોજ ધરાવે છે. કરાવાની નકલ હીંદી સરકાર તથા મુલ્કી પ્રધાનમર માકલવાનું પસ્તુ નક્કી કરવા માં આવ્યું હતું.

પ્રોટારીનાથી મી. છવા મદમદ ભારભર લખે છે કે સતા મહ કહ્યુકી મુંડ માટે એક પેટી રાખવામાં આવી છે તેમાં અનાજ એકહું થતું જશે તેમ હડતાલવાળાના તિભાવ માટે માક્સવામાં આવતું જશે.

પ્રોંટારીયા સાશીયાલીસ્ટ મંડળીની દિલસાજી

આ મંડળ તરફથી માં. ગાંધી પર નીચેતેક તાર માેકલ વામાં આવ્યો હતેકઃ-- પ્રીટારીયાની સાશાયલીસ્ટ સાસાયડી હડનાળ પાડનારા હોંદીએકને દિસસેક્ટ લરેલી મુખારકભાદી અરપે છે અને તેએકની કૃતેહ ડાંચ્છે છે "

ગારા પાદ: એાર્નું કેાનફરન્સ

જોહાનીસ્વ્યરગમા તા. ૧૦ મીએ મળવું હતું તેમાં કરવનની સેંટ એકન્સ મીશનના મુખી રૈવ. એ. એ. બેલીએ કરાવ રજુ કર્યો હતો કે રાજકારી બાબતની વચ્ચે નહીં આવતા આ સલા એવા મત વતાવે છે કે હીંદી કામના ધારમિક અન તહાતક દિતન ખાતર પા. કતો કર સરકારે રદ કર્ત્યો જોહ્યો, રેવ. કેડ્યુઆર્ટ હવે તેને ટેકા આપ્યા અને માત્ર એક વિરુદ્ધ મતે તે પસાર થયો. વિરુદ્ધ મત અતાવનાર એક સામાન્ય ડેલીગેટ હતા અને તેણે રાજદ્વારી ભાગતમા વચ્ચે નહીં આવવું જોઇએ એ વાંધેક મુક્યેક હતા.

પ્રીટારીઆના બીશપે જણાવ્યું હતું કે તે કર ઢાંધાને કરી ગીરમીટમાં પડવા ફરજ પાડવાતા હેતુ**યી**જ નખાયા હતો 'તે માં કંપ્રજ શક નથી, અને તે રદ થવાજ જોકએ.

£ાંભર**લીથી** જેલ જવા ઉપડયા

કીબર્લી ગુજરાત ઈડિયન એસોસીએશનના પ્રમુખ મી. કરમાક્સ મહમદ સોમવારે તારથી જણાવે છે કે એ ન્યા મહીએ ગઇ રાત્રે દ્રસ્તિવાલની સરહદ એલળગવા ઉપડયા છે.

નાતાલ ઈંડીચ્યન અસાસીએશન

સર શામસ વેદિ કીંબરલીમાં ભાષણુ પરતી વેળા હીંદી હડતાલના મેદાનપર ગમના જનમાંશના રહ્મણુ માટે વ્યદા બરત કરવા સરકારને આગ્રહ કર્યો હતા. અને એવેદ ખ્યાલ આપ્યા હતા કે જાણું હીંદી મળુરા વહુ રંજાડ કરી રહ્યા હાય. આ આરાપ સામે વાંધા બતાવવા એક્સેસીએશનની કમિટી મીડી ગમાં મી. છે. એગ. મીં માખાનની દરખાસ્તથી કરાવ પસાર કરવામાં આવ્યા હતા અને જહ્યાવવામાં આવ્યુ હતું કે હડતાલ પાડનાસ માત્ર પાતાપર દુ:ખ સહત કરેએ અને બીજા કાઇને હરકત કરતા નથી અને સ્વતંત્ર ગારાઓ તરફથી જે મવાલી મળે છે તે ઉપતથા તેઓની સહેદ ભરેલી વર્તાદ્યુક સાબીત શય છે.

સરકા**રને મુ**બારક**ભા**દી

મી. ગાંધી પકડાયાના સમાચાર ડરભનમાં પડતા નાતાલ ઇડીયન એસોર્સાએક્ટરની સભા ગયે શનીવારે મળી હતી

સી. દાલુક મહુમક

પ્રમુખપદે હતા. તેમણે પાતાના ભાષણ દરમીયાન કહ્યુ દતું કે:—મી. ગાંધી પકડાયાના ખબર પડવાથી બે પ્રકારની સામણી પેદા થાય છે. એક તો એ કે સરકારે આખરે સભાગ્રદ્ધની લડનના મુખ્ય પ્રયારકને પકડવાની હોંમત કરી છે; અને ખીજી એ કે ગયા લખતની લડત લખતે કામ જનરલ સ્પ્રદેશને ખાત્રી દઇ શકી હતી કે લડત મેરે. ગાંધી વિના પણ ચાલ્યા કરશે તેમ આ રખતે પણ ખાત્રી આપી શકશે. હણા સહાગ્રહીઓને જેલ દઇને મી. ગાંધીને છુટા રાખ્યા હતા તે સરકારને શિલ્લા આપનાર્ટ નહીં હતું. સર કારને વહેલામાંડે તેમને પકડમેજ છુટકા હતા.

હીંદી કામની સામે સરકાર પ્રમાણિકપણ લડે છે એમ ર્નાંઠ કહી શકાય. ૧૯૧૧ ની સમાધાનીની શરતેક નહિ પાળી સરકારે વિશ્વાસઘાત કર્યો છે. ગયા જુલાઇ માસમા ખુદ હોરડ કરૂએ વડી સરકાર તરક્ષ્યી ક્રમુલ કર્યું હતું કે **ઇયીત્રેશન કાયદાયી સમાધાનીની શરતો પળાઈ નથી. અને** તેમાં કાળા ડાંઘ રહી ગયા છે. કાર્યાબંદ કાયદામાં નથી એવા ખાત્રી સરકાર આપણને આપી શકી નથી. પાંલીમેટ ની મરછની વિરુદ્ધ થઇને પણ એક એક્સોરતી હોંદી લગ્નો **ક્રમીંગ્રેશન કાયદામાં સ્વીકાર્યા નથી. વળી પા. ૩ ને**! કર રદ નહિ કરવામાં સરકારે પાતાના પક્ષના નાતાલના સભા સદાના વિરાધ બતાવી બહાનું કાઢ્યું હતું ૧૧કારે યાદ રાખવું જોઈ તું હતું કે જે સભાસદાના તેએ મત લીધા હતા તે સાહેલાએ ૧૯૧૦ માં હીંદી અને આળકા - પરથી પછ તે કર રક કરવાની સત્મે મત બનાવ્યાં હતા: તેઓ સમજતા હતા કે કર, રદ નહિ કરવાર્ધી હોંદી મળુરા ને ગીરમીટમાં કરી જોડાવું પડશે.

નાઝલઝારૂમમાં જનારલ તે.ચા.એ ખાતાણ આપતાં જલાવ્યું કે હીંદીઓને હાંકો કાહવા સરકાર ઇમ્ક્લી નથી પણ એ વચન કરતાં તે સાહેળનું કૃત્ય કેટલું ઉલડું છે? પા, હતા કર કે જેની અસરથી હીંદીઓને અહીંથી કાડી મુકવામાં આવે છે તે હજી શા માટે રદ કરવામાં આવ્યા નથી ! પણ હવે વળી સરકાર એવું બહાનું કાઢે છે કે હડતાળની હિલચાલને લીધે તે કર રદ કરી શકતી નથી. હડતાલને જન્મ આપનાર સરકાર પોતેજ છે. તેને ઘણા વખત થયાં ચેતવણી મળી હતી. પણ તેની દરકાર તેણે કરી નહી. તેણે નાતાલના એમ્પલાયરાને પણ એ વાનથી ચેતવ્યા નહિ. હવે અયારે હડતાલ બહુ પ્રસરી ત્યારે તે દબાણથી નહિ દબત્વાનું સરકાર સંભળાવે તેના એવી વાત થમ કે કુતરાંને પહેલાં લસે નહિ હ્યા સુધી મર્યા કરીશ હાં સુધી માર મારવાનું બંધ રાખવુ અમંબવિત છે

માં, ગાંધીનું સાચે કહેવામાં આવે છે કે વાંધા હોંદી અને સરકાર વચ્ચે દ્વેતવાથી ઢીંદી મજુરા પત્ને કામ છેડાવવું નહીં હતું કેમકે એમ્પસાયરા કર રદ થાય એવું ઇચ્છે છે. પાસ્તુ કેટક અપવાદ સિવાય, ખાસોના માલીકાએ કર સામે વાંધા જાહેર તથી કર્યો એ તાજુખી ભરેલું છે. હડતાલ પાડવા વ્યળાએ(એ કરારના ભંત્ર કર્યો એમ કહેવામાં આવે છે. પણ જ્યાં એ પક્ષ સરખા નહીં હેાય ત્યાં કરાર કેવા ! હીંદી મજુરાએ કરારમાં સહી કરી ત્યારે અહીંની સ્થિતિ િયે તેઓને શું ખબર હતી ! શું તેઓ કદી પાતા પરના અન્યાય અને અનીતિ સામે લડી શકે નહીં [‡] કા~~પદાના~~ ભંગનીવાતા બહુ ચાય છે પણ ત્યાયના ભંગની વાતા કાંઇ તથી કરતું. દીંદીએાતી હડતાલતે ત્રયા બુલાઇ માસની ત્રારા ની હડતાલ જેમાં જાનમાલની ખુવારીનું રમખાસ મચી રહ્યું હતું તેની સાથે સરખામણી કરવામાં આવે છે. અમે તેવી ધમુકા આપવામાં આવે પણ આપણે લડવામાં મકકમ છીયે. કર રદ કરવાના સવહલ નાત લના શાડા સ્વાર્થી મેંબરાના દ્વાચર્મા સખવાતે બદલે આખા દક્ષિણ અહિકાના ક્રાયમાં તે મકાવા જોઇએ.

ત્યારભાદ થી. ગાંધીને પકડવા માટે સરકારને મુળારકળાદી દેનારા કરાવ પસાર થયા હતા, અને બીજા કરાવમાં પાર્કા મેટની આવતી સભામાં કર રદ કરવાનું જાહેર કરવા સર કારને અરજ કરવામાં આવી હતી,

વેરૂલમ, ટાંગાટ, સ્ટેંગર, મારિત્સબર્ગ વગેરે ડેકાણે**યા** સભાને ટેકા દેનારા તારા મલ્યા હત.

ડડી ઇંડીયન એસાસીએશન

તરક્**યી મી. ગાંધીને પકડ્યા તે માટે મુખારકબાદીના કરાવ** સરકારને મેડકલવામાં આવ્યો દ્વતા અને તેમાં કર **રદ કરવા** ની માગણું કરવામાં આવી હતી.

ક્ષંડનના હીંદીઓની હિલચાલ

ગયા છુકવારે લંડનના હીંદીઓએ કાંક્ષણ આદિકાના હીંદી ઓની હાડમારી સામે પોકાર ઉઠાવવા સભા ભરી હતી લંડનની ઓલ ઇડિયા મારસમ લીંગના સેક્રેટરી મી. વઝીર હસન પ્રમુખપદે હતા. મુંબઇના માજી ગવરનર સાહેબે. લેારડ સીંડનહામ, હોરડ હોર્મોગટન, અને મદસના માજી ગવરતર હોરડ એમ્પ્રેડીલે સભામાં હાજર ન પઇ શક્યા માટે દિલગારીના પ્રત લખ્યા હતા.

પારટ ઈ લીઝાં વેચમાં

ગૃદ્ધિ તા. ૪ થી એ મારીશીયન તથા કાક્ષરનીયલ ભાનું હીંદુ એનીપીટ સાસાયટીની જનશ્ત્ર સલા મળી હતી. પ્રમુખ મી. એમ. એમ. પીલેની બેરહાજરીમાં મી પુનસામી નાઈડુએ ખુસ્થી લીધી હતી. . તેમએ લાંભા ભાષણમાં સત્યામહની લડતને ટેકા દેવા સમજવ્યું હતુ. એ હિલચાલ તરફ વધા દાર રહેવા તથા જરૂર પડયે સહુએ જેલ જવા આપદ બતા એમ હતા. પછી કરાવા પસાર થયા હતા કે:—આ સલા મત્યાપ્રદ્રને સર્વાનુમને ટેકે. આપે છે અને દડતાલ પડનાન હીંદી તરફ અંત.કરણપુર્વક દિલસોજ છે. આ કરાવની નક્લા મુક્કી પ્રધાન તથા બીજે ઘટતે સ્થળે માક્સવાનું પણ કરાવવામાં આવ્યું હતું.

સત્યામહ કુંઢ

મી નાન,લાલ ભાષ્ટ્રચંદ્ર દેસાર્નએ ન્યુનીલ્રેલેંડની આજુ આજુની બારક્સેના હીદીએકમાંથી સસાયહ કુંડ મ.ટે કાળા એક્ડા કરયા છે તેના પા. પ−૦−૦ અમને માકલ્યા તે પહેંચ્યા છે. તેની નામવાર ટીપ અમને મળી છે તે ખીજી ટીપા સત્યે ક્રમવાર છાપવા ઉમેદ રાખીએ છીએ.

અત ઉપરાંત જોહાનીસબરગ, ડરબન, વેરલય, ઇસ્ટલંડન, કીંબર્લી વગેરે ડેકાણેથી ફાળાનાં લીસ્ટ મળતાંજ જાય છે જે છાપવાની જગ્મા મળતાં સુધી મુલત્વી રાખવું પડે છે. ઉપર જહ્યાવેલા કેટલાંક સ્થળામાં રાક્ડ તેમજ અનાજ બન્ને ક્રંડ થઇ રહેલ છે.

ઉપલી લીડીએક લખ્યા ભાદ લુઇડીખારટ, દંડી તથા પ્રીટારીયાથી પણ અમને ઉધરાર્ણના લીસ્ટ મન્યા છે. તે બધા ઉપર જસાવ્યા મુજબ એક પછી એક છાપી શકશું.

શ્રેવીલ શુનિય(નસ્ટ કલળ

ની માસિક સભા ગયા ગુફવારે મળી હતી તેમાં મી. ડી. રૈનલ્ડસ ટેટ ભાષણ આપર્તા જણાવ્યું હતું કે યુનિયન શહેનશાહતના આશરા તળે છે તેના અરથ એમ નથી કે રહેનશાહતની ~~બધી પ્રવ્યાને~~ માટે તેનાં ભારણો ખુકલાં રાખવાં, પણ તેંના અરથ એટલા ખુલ્લા છે કે તેની અંદર રહેલી દરેક પ્રજાને સંપુરહ્યુ ત્યાય મળવા જોઇએ. બી. ટેટે કહ્યું કે પા. a ના કર રદ થવાજ જોમએ એટલુંજ નહીં પણ તે કરથી ખચવા જે લાકા અજિવાર ગીરમીટમાં જોડાવા હેાય તેએકને પાળ મુકત કરવા જોઇએ. એ ખાલુ મુશ્કેલ સવાલ છે તે સાર્ એક રસ્તા એ છે કે જે હીંદીએ એહીં પંદર વરસપુરા કર્માં હૈાય તેની પરથી તે કર સા કરવા, તે કરતેર હેતું હીંદી મભુરાને પાછા હીંદુસ્તાન અલ્યા જવાની કરજ પાડવા ના હતા તે પાર પુરુષા તથી. અને હાલની અસતાષ ભરેલી સ્થિતિ ચાલુ રાખવી તે મુત્સદરીપછું કહેવાય નહીં. મી. બરમને એમ પશુ જસાવ્યું કે જે મભુરા પાણ દેશ જવા માગતા હાય તેને સ્ટીમરના ભાદાની સંગવડ સરકારે કરી અતપવી.

છેલ્લા ખખરા

વેર્લમ— ગી. સારાળજી જણાવે છે કે:—દોઠ હત્તર ઢીદીઓ કામ છોડી એકઠા થયા છે. તેએકની એકજ વાત છે કે કર રદ થવાની ખાત્રા મળે તેર કામે થડીએ. સેરમવારે રાત્રે ડરબનથી રાેડી લાવી બધાને વહેચી જાધી હતી. માજ રફેટ, પોલીસના ઉપરી તથા કેટલાક ગારાની મુલસ્કાત કરી હતી. માંદ સમજાની હુંને ગી. દીવાનં શાદાને નદોનું પૈર્શ પાર લક્ષ જ⊌ શાક્યા ⊌ેએ, અહીં બાલુ ન્યાક્ષળતાનીમ મેરુરસ હેમરાજ, ધનજી રામજી, રાધવજી રગુતાથ બહુ મદદ કરી રહ્યા છે. અગીઆર અાગેવાનોને સાત દિવસની જેલ મળી છે, એકતા કેસ સુધવારે છે. હૃડતાથી શાંતીમાં છે.

પલ્સ તારુ તા. ૧૧ મંગળવાર

ડંડી—મી, ગાંધીને હ સાસતી સખ્ત જેલ અથવા પા. દુ તા દંડતી સજ શાઈ છે. ભારેલ્ય ગીરમોદીમાને કાલાતી છાદ્રવાની લિશ્કેરણી ફરવાના હતો. મી. જેમ્સ ગાંદદરે હાજર હતા તેમણે સખ્તમાં સખ્ત સજા મી. ચાંધીને મળે જેમ માર્પ્યું, મી. ચાંધીએ ખુલાસા કર્મા હતા તેમાં ધાતાનાં કામનું વાજબીપણું જબ્યુલ્યું હતું જ્યાને પા. ક તેમ કર રદ ન થાય ત્યાં સુધી હીંદીએમને કામ છોડવાની સલાહ આપવા નિમય જાહેર કર્મા હતા, તેઓ દંક ત ભરતાં જેમમાં સપા.

પ્રેક્સરસ્ટ-- ત્રેલી ગસ્ટાક જ આદન દુર હતું તે વખતે रविवारे भी. अांधी घडाया व्यने तरनक भी. पेक्षांड के ખાનગી કરમ માટે તેમને મળવા ગુગ હતા તેમણે કુચની આગેવાની લીધી સત્રે ક્રિલીગસ્ટલ આત્રળ પહાવ હતા માણસો ઉમંત્રમાં હતા. મી. કાજ્લીયા તેમી, ભાષાન અહીં સાત્રે ભાવ્યા હતા, તેઓ તરતજ પાછા બાલપુર ખારાશીના ખંકોબરત કરવા ઉમઠી ગયા. સામવારે સવાદે કુમ માલી. ૯ વાગે માલપુર આવ્યું. પી. ગમની હાં મહ્યા પી. પોલાકને તેમણે જણાવ્યું કે બધાને ખીતહકદાર હમીમાટ તરીકે પકડી નાતાલ મેદકલવાના પોતાને દૂકમ છે. અને તે સાર ત્રણ ઢેતા ડુંક વખતમાં આવી મહેલ્ંગરો. ગી. પેલ્લાક ની તેણે મદદ માગી પણ તેમણે કહ્યું: માસસોને પ્રકામમાં અત્વરી, ડીપારટ કરવામાં આવશે એટક્રે પાતાની જવામ દારી બંધ થઇ. નહીં તેા પેલ્લાને જોખમે બધાને ક્ષાલી સ્ડેશન પહેલ્યાત્રાના ઇરાદા હતા. પણ મબાને ફ્રેનમાં ચડ વાનું સમજાવવા અને પાેલીસ તરફથી જળરદસ્તા ન ફર્ણા પડે તેમ કરવા પાતે કબુલ કરશું. મી ગાંધી વિના માણસા કાર્કાર્ક કહ્યું માને એવા સભવ એાએક હતો. તેએક **તે** વખતે હેડલબર્ચ હતા. પછી ત્યાંથી ક્રાફ્ટ મેલમાં પાેલીસ સાથે તેમને દંડી લઇ જવામાં આવ્યા. માઅસોને જમાડમા મેસર્સ કાજ્લીયા ને ભાયાત મહા મુશ્લિખતમાં સેવા હવી રહેલ.

પછી દુભાષિયા મારકૃત મી. ચમનીએ યુહ્યું કે બધા પાસે સટીપીકેટ છે કે નહીં. ના કહેના સહુને બીન હક્દાર દેરાવી ચારબસટાઉન હદમાર કરવાના હુકમ કર્યો. ગી પાસઉક લોકોને મામક્ષા સમજ્તવ્યો. સહ સંતાવધી સમજ્યાં ક્ષાય એમ લાગ્યું. પણ ચાડી વારમાં વાકા મજબુત માશમા, મી. ગીધી વિના કોંઇનું નહીં સસિળીએ, કહી આંગળ ચાલ્યા. મી. પેક્લાંક દેશી તેમને અટકાવ્યા. અને **મી**. સંધીની સલાહ છે એમ શમળબા, કેટલાક માસસાતા આકરા શખ્દાંથી એક મે ક્રાન્સ્ટેબર્ક્ક ઉશ્કેરાઈ ધક્કા ધક્કી કરી હતી. પછ્યું પછી ફ્રેન પર થકા ચડ્યા તે ચારલ્સટાઉન સ્વાના થયા. વાલ સ્ટેશનેથી આવેલા બધા તેમાં સામેલ હતા. રાત્રો ૧૧ .વાગ્યે મી. ધાલરક સાથે ત્યાં પહેરંચ્યા. ત્યાં ઊડી ને નેટીવ કુાંજ આણાના કંપાઉત્ક મેનેજર સાથે હાજર હતી. હાૅકોને હનહાઉઝર લઈ જવામાં ભાવ્યા. ભાલપૂર આગળ લેક્કાએ કાર્યું માર્કુ ખાધું હતું. પકડમાં પછી સર કારે કંઇ ખાવાનું વ્યાપેલ નથી કલડો સુધી પાણી પણ ન મળવું. મારસ્સટ-ઉતના સ્ટેશન ંર ધે.ડેસ્વાર સમ્કર પ્ર~~કૃત્વે હમિયાય હારભંગ ગાહનાઇ~~ ગાવેલું હતું, ં પાસીસ પણ

ઘણી હતી. યાત્રે ફારીડેહરની રાહ ચારલ્સટાઉનના સ્ટેશને જોતા હતા ત્યા

મી. પાલાક પક્રડાયા

. ઇમીગ્રેશન કાયદાની ૧૦ મી કલમના ચારજ તેમના પર હતો. તેમને ફ્રાકસરસ્ટ લઇ જવામાં આવ્યા. રાત ચારજ એાપીસે ગાળી.

સી. કેશનએક પણ પક્ડાયા

દૂતા. તેમોરમે રાત જેલમાં માળી. મીસ શ્લેસીન ચારલ્સ રાજ્યતા પહારમાં એક્સેની સંભાળ લઈ રહેલ છે. મેસરસ પાલાક અને કેલનબેકના કેસ મુલત્વી રહયેર છે. સત્યાગ્રહ માં ભાગ ત લેવાની ખાત્રી મામવામાં આવી તે તેઓએ આપી નહીં એટલે બેલ પર પણ છુટ્યા નથી.

મી. ફીશર પધારયા

મુલ્યો પ્રધાન મી. પીશર તા. જ શી ને મંગળવારે વિલા યતથી કપટાઇન ઉતર્યા સારે રૂટરે હીંદી મામલા વિષે તેમને વાંકક કરી તે વિષે તેમના નિચાર પુછ્યા હતા. બી. પીશરે જણાવ્યું હતું કે હીંદીઓ કાયદામાં હક મેળવવા લડે છે તે મુખાંઇ ભરેલું છે. આ સવાલ વિષે ઈપ્લાંડમાં લહ્યા જવાબ દાર અમલદારા સાથે પોતે ચર્ચા કરેલી અને તે કહ્યુલ આદિકાને અન્યાય અત્યે એવું પોતાને લાગતું નથી. લગ્ન ના કાયદાના કેરફાર છબીએશન કાયદામાં કરવા અસંભવિત છે. બેરશ છબીએટ પાસેથી પહ્યુ તેનાં લગ્નની સાખીતી હેવાય એમ પોતે ઇચ્છે છે. પછી હીંદી લગ્ન વિષે નાતાલ ની સુપ્રીમ કારટમાં હાલ જે સુકાદા અપાયા હતા તે વિષે પુછવામાં આવતાં પીશર સાહેએ જ્યાવ્યું હતું કે કારટે લગ્ન ના પુરાલ્યુ કાયદાને આધારે સુકાદા આપ્યા છે. હીંદીઓ નવી મામણી કરે છે અને તેઓ સામે લડ્યા કરશે તા સર કાર મારમ આપે એવું લાગ્યેજ મનાય.

વડી સુરકારના ઉડાવ જવાબ

લંડનની મારતેમ લીગે અહીંના હીંદી લખના સવાલ વિષે કાંદ્રાનીના પ્રધાનને રજીઆત કરી હતી તેના જવાય આપતાં મી. હારકરટે કહ્યું હતું કેઃ—ક્ષ્મીગ્રેશન ક્ષયદામાં અમુક વર્ગના ઢાંદોને પ્રાહીબીટેડ ઈ મીગ્રંટસ ગણેલા નથી, અને હીંદ્રી ઓંગ્રેને દરખલ કરવાની અમલદારની સત્તા પર અંકુશ રાખવામાં આવ્યા નથી. વિશેષમાં તે સાહેબે સમજવ્યું હતું કે દક્ષિણુ આદિકાના કાયદામાં ગ્રેટ લીટનની માદક બહુ લખ્ન કદી સ્વિકારવામાં આવેલ નથી. અને હાલ અપાયેલ યુકાદાયી કાયદામાં કરો દેરફાર થતા નથી.

વિલાયતના છાપા

વિલાયતનું પ્રખ્યાત છાયું વેસ્ટમીન્સ્ટર ગેઝેટ ' દહિછું આદિકાના દીંદીઓની દ્વિમાયતમાં એક અસરકારક ઢેપ્ય લખી - મી. ગાંધીએ સાઉચ આદિકાન વારમાં કરેલી સેવાની તારિક્ કરે છે. વળી તે જ્યાપે છે કે દક્ષિણ અદિકામાં એ વર્ત લાક ચલાવવામાં આવે છે તે તરા લાખા આખા એહ રહી એ, પાળી તે પાય મુખે છે કે દક્ષિણ અને ક્યા સાકાની

લાગણી હોંદી વૈપારની વિરુદ્ધ હોવાથી આ સવલનો તેડ લાવીને સમાધાન કરવું જોઇએ. છેલ્સે તે છાયું જણાવે છે કે વડી સરકાર આ આખતમાં યુનીયત સરકારતે સમજાવીજ શકે છે, અને યુનીયતના પ્રાતાની અંકર આવજા કરવાની છુટ વિષે તથા ભારે કર દુર કરવા વિષે વડી સરકારે સુની યન સરકારને સમજાવવાનું જારી રાખવું જોઇએ. અને દીંદી રાજ્ય વિષેની મગરૂરીમાં દક્ષિણ આદિકાના દિસ્સા દેશ એમ પાનવામાં આવે તે! તેની સાથે એ પણ ખર ક દીંદીઓ તરફની વરતાણકથી સલ્તનતની સુલ્ફેલીઓમાં વધારા થઇ રહ્યો છે એ દક્ષિણ આદિકાએ સમજવું જોઈએ.

પરસુરણ

અવેલ્કાની હેરીસન વ્યવસ્થવાળી એસ્ટેટના ૨૦૦ જેટલા હીંદી માં ગયે. છુધવારે કામ છેન્દ્રી પ્રાતાનાં હથીયારા તથા વાસણા સહીત ડરબન ગયા હતા. પ્રેડિક્ટર માસે તેઓએ કુરીવાદ કરી કે હ ક્લાકને બદલે તેંચ્યાની પાસેથી બાર ક્લાફ કામ લેવામાં આવે છે. બીજી રીતે ખરાબ રીતે રાખવામા અલ્વે છે એવી પણ તેએકની ક્રકીયાદ હતી. ત્રાટેક્ઠરે તપાસ કરી સહત દેવા વચન આપ્યું. પછી સહુ રીલ્ડ જેરીટમાં મી. ફસ્તમજીના મકાન પર ગયા હતા. ~~હાં મી~~, પાલાક તેઓને કામ પર જવાની સલાહ આપી. પછી સહુને ખવ ડાવી ત્યાંથી વિદાય કરવામાં આવ્યા હતા. ત્રી, હેરીસને 'મર ક્યુરી'ના પ્રતિનિધિને જસ્ત્રાવ્યું હતું કે આ ક્ષેકેલમાંના ખે જહાને પાલીસ પર હુમલા કરવાના વાંકસર પદ્યવામાં આવ્યા હતા અને તેને છેડવાની બધાએ મામસી કરી હતી. તેમા પાતાથી કેઇ બની શકે તેમ ન હેલાથી દ્વાકા ગુસ્સે થયા અને કામ છાડી ચાલના થયા. મી. હેરીસને ખુલાસેલ કર્યા કે હોંદીએને પ્રાટેક્ટર પાસે થયા હ્યારે તેંગ્ર્યને કંઇ ફરી યાદ કરવાની ન હેાતી. ૯ ક્લાકને બદલે ૧૨ કલાક કામ કરાવવાના અભરાયના ખુલાસા તે સાહેબે કર્યો નથી.

ટાંગાટથી અમારા ખબરપત્રી લખે છે કે —-અંતિ, પીઠાવાલા હીંદ્રોમા સાથે ખરાભ રીતે ચાલતો તેથી બધા હીંદી મજી રેંડ એ તેને બાયકાટ કર્યો છે. હવે તે સમાધાન કરવા તહીં યાર થયા છે પહ્ય મજીરા માન્યા નથી

સુરત હીંદુ એસારાએશના સેક્રેટરી લખે છે કે:—આ સંસ્થાની જનરલ મીટીંગ જે ગયા, અકટાબરની તા. ૧૨મીએ મળવાની હતી તે કેલ્સી માસ મીટીંગ તેજ દિવસે મળતાર હેલાથી મુલત્વી રાખવી પહેલ. હવે તા. ૧૬મીને રવીવાર બપોરના બે વાગે કાર્યત્રાહી તેમજ મેંબરાની નવી વાર્ષિક સુંટણી કરવાને સભા મળશે. વાર્ષિક રિપોય્ટર અને હિસાય રજુ કરવા વગેરેનાં કામા થશે. તે વખતે સુરત જીલ્લાન સરવે હીંદુ ભાઇઓને ૧૨૭ વિકટેરરીઆ રિફ્રેટ પર અવેલા! એમોસિએશનના હાલમાં પધારવા વિરાપ્તિ છે. દિવાળીના નહેવાર ઉજવવા પા. ૭૫–૫–૩ ભરાયા હતા તેમાં પા. ૧૩૫–૦ એમોશીએશને ઉગેરી પા. ૪૧–૩–૬ લાઇટમાં, પા.–૨૧૦ હવનની સામગરીમાં, પા ૪–૮–૩ દુધ મસાત્ર વગેરે માં એને શી. ૭–૬ હૈંકબીસામાં એ રીતે કુલ ૨૩મ ખરચી હતી.

તા. પંતાનાં વ્યાકમાં ૪૪૯મે પાને વીન્ટરસસ્ટરની ખળર માં શ્રેમ કનકશ્રે કે મી, મહમક ભાક્ષ્ટના મકાનમાં ચીન શ્રે, શ્રી, શ્રામલના પ્રશુખ મહાતીથે મળી હતી.

અહવાડીક પંચાગ.

ખોસ્તી—તા…ધર ત્રવેમ્બરથી તા**. ૧**૮ નવેમ્બર સુધી ઇ. સ. ૧૯૧૩.

હ્રિ—કારતક સુદ ૧૪ થી કારતક વદ પ સુધી સંવત ૧૯૭૦.

માહમેદન—તા. ૧૨ જીલદ્દજયી તા. ૧૮ જીલહુજ સુધી હીજરી ૧૩૩૧.

પારસી-–તા. ૨ થી dt. Z સધી 12/3

ુખી હીંદુ સુ_વપા,¦સુર્ય દય સુર્યાસ્ત तामा । भा તિથિ

12 48 18 12 2,8-44,8-26 け 13 38-40 4-26 14 931 સુર 9 97: 1 x-40 1-26 ૧૪ વદ 빏 શની TY, २ १५ ¥'8-46' 6-30 સ્વી flx-46 6-31 980 11 ४ १७ । ४ ५५६ ३३ 10 પ**ા**ટ, ૮|૪-૫૫(६-૩૨

સત્યાગ્રહ અનાજ કંડ

ડરામન

(ગ્રહ્મ અ કથી ચાલુ.) यावस हाण બસ્તા भस्ता

મી. રામભાઇ એન્ડ હાલલાઇ જે. એમ. ક્ષેજરસ એમ, અળદુલા મકનજી એન્ડ સન भणदूस अજળ ₹ કાસમ ٤ **५**रें ५ व्यापरन जन्तर એમ, એચ, મુસા એન, એમ, કાદર એસ. મૃતુસાયી વ્યવર એ. જે. રામક પીલે એમ એચ ઇસ્માઇલ સક્ષ્યદ કુકરૂદીન પી. એસ. દેસાઈ માલ. લાલા બાભાઇ જે વાય દયાસીઆ ડી, એચ. પટેલ વેર્લમ પુપુ ખરતા ર ^{રૂ} લા, પટેલ

મુધ્યુસામી

અપાદુ ખીસેર

દુલપુતીઆ માતજણ

અબદુલ અજજ કેટાંમેનાર

મુગ્મેશર પ્રાસ્પેક્ટ પુપુ ૧

મી. સીતારામ દુરભ કાળા પર તનમ ગારધત તરશી પુષ્ર બા પીરમલ υH અરજીન્ સીંગ ٩ લક્ષમણ મુનસામી શહદેવ olt સરૂપ દમડી 예 મુનસાયી મુદલી σl 9 સુખદેવ નરસીંગ મલ ક્ષુશ્રી રામઘવા નારણસ્વામી સરદાર ન દન ьЩ માંગહ ચીતાસામી ٩ વીરા ડામી oll [અધ્યુર્

વેર્લમ.

બાયુ તાલેવ તસીંધ હેમરાજ ખીમજી राध्यक्ष ३६नाथ ધનજી સમજી બાબુ સાધવસીંઘ રામચસ અહીર क्⁄शामे~~आ~~श्र| તુલગાના એકરીવાળા બહ્યુ સીવપ:લસીંઘ **ખાર્ઝ. ઇ. કા**છ સાહેબ સહેમાન અશમાલ દ્વી સુલાન શુક્ર કીપર ચ્યમદ લાઈયાત ા. ઈ. માતાલા મેતર પ્રધન્શ ٦ એમ. એચ. મારેખ ٩ हुभर राम ٦ सरल નંદરામ લાલા બા આંધી ott **છ**, पथ oll અલ્મદ કથરાદા શેઠ સુલેમાન ગુલામ.

હોંદસ્તાનની ટેપાલ

નવેમ્યરના અરસનમાં ૧૪ મી મુખબ જેવી સ્ટીમર પડ્યામાં ભેષયશે

તા. ૧૬ મીએ મુંબક જતી સ્ટીમર જનરલ—કાર્નીગમા બધ થશે.

સત્યાગ્રહ રાેકડ ફંડ

પ ૧૧ માછળની 121 પાટીદાર દેડીંગ ક. **્ જોગી કૃ**ષ્ટીર વૈજલપરના

ત્રીજો હકતો ચાયા, પાંચમા, છેટા.

મી, છા. દેસાઈસમરસેટઇસ્ટ. જો'અરગની દીવાછીની સભામાં

કાળાં રાજેટના વેચાસના.

મી. પરબુ તત્રશ્ચ સત્તેમ

લાલા હરી

क्रवंत हवक

ઉકા હાંસછ કલ્યાણ લલ્લુ દરજી

નાગર ગેત્ક્તળ

ગાવંદ છીભા ડાયા જોગી

પરશાનમ પરાગ

બુલા પેમા વરાડના

પેમા માધવ

રહ્યુછાડ કુકીર લાકડી ના વેચાણના

વીસરામ જરામ ટે.પી ની ખરીદના

લાલા ગણેશ

મ્યાધવભાઇ ભયા

ઉકાભાર્ક મારાર

નારણ માટા

रेतकः परसुरधाः અ.વેલા

મી, ગાવદ માધવ કાછી

દુલભ સાવજી વાંકા.

ભીખા પરસુ નાથા ગલાલ

છીતા પરાત્ર સીકેર

માધવભાઇ પરસુસુપા

હાંસજી દયાળ મુત્ત.

લલ્લુભાઈ બીમબાઇ

રહ્યું કેટ મણેશ સીસો. Rev. J. Howard

ંડાજા પરશાતમ

नारध्छ ३सन्छ

બાખાભાઇ દૂરી મુત.

હીરાભાદ ભાવન ,, • પરભુભાઈ મીઠા

નાગરભાઇ હરી પાર

છીના દૂલભ પારડી

६ પરચુરણ

bringed and Published by M. E. Gandhi International Printing Press Phoenia Natal.

Indian Opinion

ઇ ન્ડિઅન ઓપિનિઅન

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 47-Vol XI.

WEDNESDAY NOVEMBER 267H, 1913. Registered at the G. P.O. of a Newspaper

THE LEADERS SENTENCED

E give below the report of the Court proceedings in connection with the conviction of Messrs. Gandhi, Kallenbach and Polak

Messrs. Gandhi, Kallenbach and Polak
Reuter's report of the case before the Volksrust
Court on the 14th instant states that Mr. Gandhi appeared in Court before Mr. Jooste, Assistant Magistrate, charged under Section 20 of the Immigration
Regulation Act. He pleaded guilty, but the formal
evidence of a resister named Poldat was called.

Witness stated he belonged to Ballengeich Mine, and remembered during the current moath proceeding with a number of Indians into the Transvaal. Poldat taid Mr. Gandhi was leading them from Charlestown to Johannesburg. Poldat recog. I Mr. G. Fr. as the leader. Polant knew he has a r. a. o. h., Province, because he was a prohibited in nigrant.

Mr. Gandhi said he would like to ask witness two questions. Why did Poldat enter the Transvaul? Poldat said he entered the Transvaul as a protest somest the £3 tax

Would Police have gone back to the mines if that £3 for had been repealed?

Polont said yes; if the Government had agreed to repeal the £3 tax, he would have gone back.

Mr Gandhi was asked if he wished to make a state-

Mr. Gandhi then addressed the Court. He said be advised not only the test witness, but bundreds of other lad and whom he knew to be prohibited immi-grants, to cross the border into the Transvaal. Of his intention to do so he gave the Minister of the Interior due notice, and he specially interviewed the imm grat cres colkanst, and informed him even of the with as 2 or He told both the Government and the immigration officer that in doing so his body object was to make a demonstrat on against the £3 tax, which was we glung heavily on those who were affected by it, and to court for himsell and the par y which crossed with him imprisonment. He assured them that nothing could be further from his wish than to desire that a single one of those men who crossed the border should remain in the Transvaul and settle there. He might say also that with such a large number crossing with him, he might be total unable to prevent them for all time from roaming about the country, and that therefore, he hoped the Government would take charge of the men. Throughout the march into the Transvaal he endeavoured to keep the men under control, and to prevent them from dispersong, and he claimed that not a single Indian left the following, if it could be so called

Continuing his statement, Mr. Gandhi said he heard something at Heidelberg about the meeting of rigilants, whose aim, he inderstood, was to make the Government entorce the Immigration Act. There was, therefore, common cause between the Vigilants' Committee

and himself and his co-workers. To the Court he begged to give the assurance that the present movement had nothing whatsoever to do with the unlawful entry for purposes of residence in the Transvaal of a single Indian. He thought that he might tarry claim that his whole career in the Transvaal had been actuated by the motive of assisting the Government in preventing surreptitious entry and unlawful settlement. But he had pleaded guilty, as he knew he had committed an offence on a vast scale against the section under which he was charged. He was aware, too, that the stars he had those were track that he section is so he had those were track that he address he had come to the conclustion of the Government of the Government had come to the conclustion, and short of such had come to the conclustion of the Government had a simple track that the conclustion of the Government had come to the conclustion of the Government had been as a simple track that the conclustion is a simple tracker.

The Court then adjourned for a quorter of an hour for the Magistrate to consider his decisio

On resuming, Mr Jooste passed sente . 1 1 2 2 nouths' imprisonment.

Mr. Kallenbach's Case

Mr. Kane, bach's case was the shands earlier the was thorough to this effect he, at his own request, appeared at the Court on the 17th, to which date his case had been remanded. He was charged under Section 20 of Restriction Law, and pleaded the prosecuted for the Crown. Mr. Kantenbach conditions to the transfer of t

They all identified Mr. Killenbach as having taken

to part in the proceedings on November 6th,

to ly 3,000 passive resisters crossed the border.

to obach did not wish to put any questions to

of the witnesses, and stated that he assisted Mr.

to dhi in conducting the resisters through the town.

The Public Presecutor drew attention to the section which had been contravened, and said that the accused had broken this section deliberately and knowingly. He asked the Court to impose the highest penalty.

Mr. Kallenbach remarked that he supported what the Prosecutor had said, namely, that the highest penalty should be given.

Mr Jooste, the Assistant Magistrate, in sentencing the accused to three months' traprisonment without hard labour, said that it was regrettable that the law could not deal with positical offenders, one of which he believed Mr. Kallenbach to be. He also said that he believed the accused acted according to the dictates of his conscience.

Mr. Kallenbarh, at a previous stage, read the following statement to the Court; "I am, and have been, an intimate friend of Mr Gandhi for many years, and so have had the opportunity of studying the Indian question in all its aspects. I conscientiously believe that the South African Indians are suffering under a number of real grievances which the Government have not remedied. Twice the Government have given pledges to do so. I know all the circumstances which surrounded these promises at the time of their happening. and believe that serious breache; of faith have occurred on the part of the authorities which must harm any Government, and lower the prestige of the white race in a country of such a mixed population as that of South Airica. The Indian community, being voiceless and voteless, has tried by numerous deputations, petutions, and other representations, to obtain redress of its grievances. Mr Gaucht, their leader, after exhausting all other means, then introduced what I consider the only effective means of securing redress, vizi, passive resistance, a means in which I, for many years a disciple of Tolstoy, thoroughly believe. Passiv resistance, in my opinion, is a weapon which can never be adopted successfully by a party that is in the wrong. It is a weapon which means self suffering, which does not indict suffering upon others—a weap in which does not imply the use of physical force against anything or anybody. I whole heartedly agree with this mode of moral fighting, and at this, the third stage of the movement, after having assisted to a less r degree er the first two struggles, I decoded to throw myself beart and soul into this third passive resistance campaign.

" Notwithstanding any judgment against me, I wish to declare-and I ask your Worship not to take this as a discourtesy to the Court-that I shall continue to employ the means of passive resistance against the Government, and I conscientiously believe that not only am I not opposing the Government by assisting any person or party to enter into this moral and ethical warlare, but that in so doing I am aiding the Govern , ment and my fellow colonists in the solution of a most

difficult proble

As a European I consider it a privilege to have been associated with this movement, and thus to have been able in a tangible manner to share to a certain degree the sufferings of the Indian passive resisters, and I have no besitation in inviting my lellow Europeans to study the question, when I have no doubt that they will feel as I do, and assist the Indian inhabitants of South Africa in their righteous struggle for liberty and self-respect.

" Even at this eleventh hour the Government will be putting themselves and my fellow Colonists in South Africa in the right by making a statement to repeal the £3 tax, which alone has caused these helpless men and women to abandon their all and suffer to the otter-

most "

Mr. Polak Sentenced

Mr. Polak appeared before Mr. Jooste, assistant magistrate, on the 17th instant, charged under Section 20 of Act 22 of 1913 (the Immigration Act). Mr. Polak declined to phad to the charge.

The evidence of five witnesses was called, including

Messes, Gandhi and Kallenbach.

Rifleman Joubert stated that he had seen Mr. Polsk 25k Mr. Gandhi for instructions at Balfour, and hethought Mr. Polak was one of the leaders of the movement

Constable Kneen stated that Mr. Polak had addressed the Indians, and advised them to return to Charlestown

Mr. Kallenbach said that Mr. Polak's intention had been to return the same right to Durban. His purpose was a di cuss ce ta n ma ters with Mr. Canon whi h had reference to Mr. Polak's impanding departure for India.

Mr Gandhi gave evidence that the march to the Transvaal was fixed without consultation with Mr. Polak, who intended leaving for India on November 14th, and he knew all arrangements had been made for Mr. Polak's departure from Durban. Had it not been for witness's arrest before seaching Greylinhstad, Mr. Poink would certainly have left at that station. Under the circumstances, Mr. Gendhi thought Mr. Polak should lead the column to its destination, so that the men would not disperse. In Mr. Gandha's opinion, if Mr. Polak was guilty of aiding and abetting, so also were the troupers who guided the celumn on its way. He considered that Mr. Polak had rendered service to the State, and to his race, by actor g as he had. The men had been handed over to Mr. Polak because Mr. Cachalia had not then arrived on the

The Public Prosecutor, after remarking on the section contravened, asked the Court to find accused guilty and give him a severe sentence.

The Magistrate found the accused guilty, and seatenced him to three months' imprisonment, with sit

a Court was crowded to its utmost expanity during the proceedings.

Mr. Polak had previously addressed the Court as follows

As an officer of this Court, the Court is entitled to know from me the extent of my association with the Passive Resistance movement and my reasons therefor.

I have, for many years, made a most intimate study of the Indian question in South Africa, both as a private citizen and as the Editor of Indian Opinion, and I claim to be as closely acquainted with the Indian problem in this country as any European here. From this study I have convinced myself that the Indian commuonly is labouring under a number of most serious grievances which, upless they are speedily removed, will result in its material rule and its moral degradation.

As an Englishman, a Jew, and a member of the head profession, I have felt impelled to do my utmost to revent such a calamity both to the Indian and the uropean population. As an Englishman, it is impossible for me to sit silent whilst the Government of the Union, claiming to speak in my nane, repudinte, as they have twice done this year, their solemn pledges towards my failow-British subject of Indian nationality,in defiance of what is best in British public opinion and regardless of Luper al obligations and responsibilities towards the people of India. Moreover, as a European I cannot contemplate, without serious alarm, the effect upon the coloured population of this country as at becomes known that pledges made to a section of the coloured e mmunity by the Government of the Umon are not only not redeemed but are even positively denied.

As a Jew, it is impossible for me to associate myself, even passively, with the persecution of any race or nationality. My co-religionists to-day, in certain parts of Europe, are undergoing suffering and persecution on racial grounds, and, finding the same spirit of pursecution in this country, directed against the Indian people, I have lelt impelled to protest against it with overy fibre of my being.

As a member of the legal profession, I have made a declaration of loyalty to the Crown and to do my duty as an Attorney of this honourable court. In taking the part of the Indian passive resisters, loyal subjects of the Crown, in their demand for justice, I claim to have proved my loyalty in the most practical possible mariner, and, as an Attorney I claim to have given the only advice to their pessible to me as an honourable man who places justice before loyalty and moral law before homao law.

Lastry, I have the privilege of the intimate friendship of the Honourable Mr Gokhole, who has publicly declared that a premise of repeal of the £3 Tax was deliberately made to him by the Ministers whom he met at Pretoria a year ago. In spite of the official denial of that promue, I am bound to believe to the truth of my

mond's statement. I know that his more word is accepted not only by millions of the people of India, but also by the Indian and Imperial Governments; and I should bave failed in my friendship had I not used my most streamous efforts to ensure that effect should be given

to this promise.

I regard the £3 Tax upon those Indiana liable to it as a blot upon the good name of the British Empire. It is, in my humble opinion, a relic of barbarism. Its direct effect is to drive the tax-payers back to conditions of servitude, dishonourable to British traditions of freedom, or to expel them from this country, which has reaped the fruits of their labour for a period of years. From my own personal investigations both in India and to South Ainca, I positively deny that the vast majority of the tax-payers, in entering upon their contracts, had any knowledge of the true nature of those contracts, which have been made between unequal contracting parties, one of whom was whosly ignorant of conditions of life in South Africa. In repudiating their hability to the tax, and in demanding its repeal, my entire sympathics have been with these fellow-subjects. Knowing as I do that all other constitutional means of securing redress of this most bitter grievance have failed, I left it my duty, as a convenced passive resister mysell, who have taken a prominent part in the Indian movetoest for many years, to counsel those hable to this iniquitous tax to adopt passive resistance to that end and I claim to have the authority of General Smuts himself in describing passive rematance as a perfectly legitimate and constitutional method of peaceful protest, especially when adopted by a voiceless and voteless community such as these unhappy people. I admit that I have advised and counselled passive resistance whenever, in my opinion, it has been necessary. I admit myself having acted as a passive resistor on many occasions.

With reference to the present charge, the facts are as follows :- Being about to proceed to India on the 14th metant, at the cabled request of the Honourable Mr. Gokhale, in order to eq-operate with him in placing the facts of the present situation before the lean and Imperial Governments, I desired to confer a in my friend, Mr. Gandhi, on certain points relating shereto, and, on the 7th instant, I telegraphed from Durban to him, informing him of my wish. I received a reply stating that I might meet him at Greylingstad, but that I might be arrested also. Though I entirely approved of the movement, I then had no connection with the march of the passive tensiers into the Transvaal, beyond baving been instrumental in forwarding food supplies to Charlestown, where the people had been concentrated, my work, anticipating my visit to India, lying in Durbau. I decided, however, to proceed to the Transvaal, and, if the Government desired my arrest, to afford them the earliest opportunity of securing it. I reached Volksrust on Sunday morning, the 9th instant, and learnt that I should probably be able to meet Mr. Gandhi near Teakworth Halt. I accordingly descended from the train at this place, and sent on my effects to Greylingsted station, intending to return from there to Durban by the corridor train the same night. I met the column on the road near Teakworth Halt, and walk id in Mr Gandhi's company, der wing a number of matters with him, for about had an hour, when we were met by two policemen, accounted by Mr. M. Chamney, the Chief Immigration Officer, and Sub-Inspector Fall, who arrested Mr. Gandhi and removed him at once by cart to Greylingstad Station, and theore, via Ballour, to Heidelberg.

The police did not in any way arrest, control, or assume responsibility for the maintenance and welfare I win : I knew to be prohibited immigrants in the Fra ness to view I think it was Sub-Inspector Fall who would me at I proposed to do. I replied that I and to and he it had been Mr. Gundhi's intention to sead the men to Gueylingstud to name there for the night, as I was I cordy convenient place to obtain a

good water-supply for so many people, and to take them the next morning to Ballour, where a food-depot had been established. As the men were tree to route about the country, I determined with a view to prevent this to become responsible for the discipline of the column, and, as a humane measure, to take them to the places where they would obtain water and food I accordingly informed Sub-Inspector Fall that it was my intention to take the men as fer as Ballour, and I explained my reasons. He repaied advising me not to take them further than that place. I told him that I could give him no assurance to that effect, as their further movements would depend upon circumstances, but that I was entirely at his disposal, and would be goad to discuss matters at Balfour with him and Mr.

Chamney

Next day, Monday, at Baltour, both of these gentlemen soviced me to a consultation, and informed me that they had received instructions to examine the men as to their qualifications to enter the fransyaal, and, il found to be without these, to deport them by train at once to Charlestown. They asked for my co-operaintervention of the police force that had arrived from Heidelberg. I asked what would happen at Charlestown to the poeple. Mr. Chamney replied that he understood that the Natal authorities would there arrest them and assume charge of them. I then said that, in that event, my responsibility towards the men ceased. otherwise I should have felt it my duty to continue the march with them towards Lawley, until either I was arrested or they were. In the circumstances, I said that I would cordially co-operate with Mesers. Chamney and Fall to secure the peaceful entraining of the men, and that I would use my best efforts to that end, at the same time placing myself at the Government's disposal, if it were their desire that I should be arrested. Both gentlemen assured me that my arrest was not desired. I then said that, though it was quite likely that the prople would want to receive the instruction to entrain from Mr. Gandhi personally, I would endeavour to make them realise what was their duty in the matter.

After racions had been distributed, at Mr. Cham evil request I called the people together in groups; and he then investigated their ris ma, declared them to be prohibited immigrants in the Transvaal, and ordered them to be arrested and entrained for Natal. As they were not quite clear as to the attuation, at Mr. Channey a further request I explained the matter to the people, and orged them, as passive resisters, to co-operate with me in entraining, reminding them that the Government had now done what all along the Indians had asked them to do, namely, arrested and assumed responsibility for the column. Several of the more ardent spirits amongst the men commenced to resume the march towards Lawley, and seeing that the others were likely, in the excitement of the moment, to follow their example, I ran at once to the head of the column and urged the men not to do this, but to accept my advice. A lew moments of confusion followed, and at length, Sub-Inspector Fall advised me to walk through the middle of the crowd towards the Station. This I it calling upon those who knew me to follow me, move was successful, and gradually the ramainder changed their minds and proceeded to the Station. In order to avoid delay, I went back repeatedly and brought batch after batch to the station till all were entrained. It had been my intention to proceed from Balfour to Durban by the night corndor train in order to catch my steamer on the 14th, but, not knowing exactly what and high matter satisfactions. I see fed to accompany the first of the three trains as far as there, so as, I necessary, to co-operate there with the authorities. Before I left, Sub-Inspector Fall thanked me for my co-operation in securing the cotraining of the 2,000 Ladiana almost without police intervention. Whilst waiting at Charlestown Station for the other two-trains, I was arrested on the present charge and removed

to Volksrust. On Tuesday, I telegraphed to the Minis-

ter of the Interior, stating the above facts and those of my intended visit to India, informing him that, if it were the intention of the Government to proceed with the case, I would gladly stand my trial and take the consequences, in which event I should have to it in Mr. Conhate of my change of plans. The Minister's raply was that, in his opinion, the case should proceed

These are, so far as my recordection carries, all the facts relating to my association with the Indian marchers If, upon them, the court is satisfied that I have committed the offence with which I am charged to-day, I am fully prepared to submit myself to whatever penalty the court may impose. I plead nothinglin mitigation or extenuation of what I have done. I feel that I have performed a humane duty that I was compelled to perform. I do not regret one angle thing that I have done in connection with this movement. I am absolutely unrepentent. Did the circumstances arise again, I would repeat my actions. If I am now convicted as one who has counselled and advised to passive resistance, it is but just that I should receive as severe a penalty as any person who has been sentenced as the result of this movement, which I feel I may be able to serve even better in gaol than by going to India. I shall, so soon as my period of imprisonment, if any, expires, proceed exactly as I have done in the past. If I am to-day released, my conduct will not alter one jola from what it was prior to my arrest. So long as I am in this country, and, in my humble opinion, the necessity exists for passive resistance against intolerable laws against my Indian fellow-subjects, with whom it is my greatest privilege to serve and upon occasion to suffer, I shall be a passive resister, I shall advise passive resistance, and I shall be prepared, by way of protest against laws that injure me as they injure them, to accopt all the gonsequences of breach of those laws.

Open Letter to General Smuts

The Editor of the Pretoria News (Mr. Vere Stent) writes as follows in the Editorial columns of his paper:

My dear General,

It is some time since I have distinguished you by
adding an open fetter to your voluminous correspondence, but I feel I must send you a few words of warning
particularly with regard to the Indian trouble which is

rapidly developing

Don't beat about the bush. Don't quibble. You know that you gave Mr. Gokhale to understand that the £3 tax would be remitted and that the consulting of the Natal members was merely a formality. You know another thing. You know that the Natal members were not unanimous. Some of them were not present at the meeting which you called to consider the tax and even at that meeting the majority against remission was only one.

There is something else you know and that is the real reason why some of the Natal members do not wish the tax taken off. It is this. They want to force the Indians to re-indenture. They desen't say this in public because they know it to be a disgraceful motive but they say it in private and they think it and they mean to keep the tax in existence so long as they can

for this purpose and for none other.

You have told us there is nothing in the tax from a revenue point of view. You admit that no serious financial incinice would be lovolved if it were given up but yet you shelter youncil first of all behind those Natal members whose motives are base and sorded and secondly behind the piex of a weak man that to reinit the tax now to the face of the strike would be construed as weakness and would be highly appointe.

Now, we surely after what happened at the Carlton Hotel upon the 5th of July last when you made terms with the miners, not in the face of a peaceful strike or a campaign of passive renatance, but In the face of vevolution with its amon, its magazine piatols, its rick and its contamplated murder—surely if you were strong

enough then to take what was undoubtedly, at that moment, the right course, if bloodshed was to be prevented, you are strong enough now to do a simple act of justice and not to be afraid that it will be misconstraid into an act of weakness.

You were upon dangerous ground. The hidan will ar, at 1 way 11c will an me hid strike hidden will ar, at 1 way 11c will an me hid strike hidden will contemplating no injury to property or to human beings, we are well within the law, we do not create a riot, nor do we interfere with any who wish to work, We do not "strike march," we do not "pull" people out. We are quiet and law-abiding and the result if our demands are ignored. Then will come to him thithought that after all an appeal to physical force pays. The revolutionists won. That is a dangerous thought, as I have said before, because you are doaling with fanatics, religious fanatics, and one might even say political fanatics. If they do make up their minds to appeal to torce, of course, it will be quite easy to reply with force. But we don't want any more shooting in South Africa for a bit, do we? and I imagine tear of

death would not stop them Then, again, remember your friends; the Liberal They've been very good to you. They Government. lerrymandered the Transvaul constituencies in the first rustance and handed South Africa back to you to govern. You owe them something. Their position is very difficult at the present moment. The Ulster trouble is looking very ugly, they don't want trouble with India as well, and you are going to make trouble with India if you get to shooting British Indians in this country. I am no believer in encouraging violence I realise that if the Indians are toolish enough to take the sword they must pensh by the sword. But the responsibility of the trouble will be upon yor head. As a matter of fact your sympathies are with the Indians out you have yielded to the sordid desire of

Natal to get more indentured labour.

The exigencies You are the slave of circumstance, of the political situation are too much for you. The Pour chess board. They are not even pawns. You have yielded to the Free State and its disgraceful colour prejudice. You have pandered to the intolerance of transvant. That may be politics, General, it may be very slim, but it's not Statesmanship. It is not the sort of action that sends a man's name down to posterity enshrined in honour. It brings a niccess for the moment, but that is all. I make one final appeal to you. Show yourself strong enough and big enough and sufficiently self-confident to do what you know to be right, to release these Indians from an extoriou and to meet Mr. Gandhi upon the other points in dispute. Don't lorget it is better to do justice now gracefully than to have it wrung from you as it was before. You have puted yourself against the philosophic element of the Orient. You were beaten to a frezzle tast time. You cannot afford to be heaten this time. If you do what is right row there will be no question of being beaten, but if the struggle is prolonged and bitter no one knows what may happen. Don't be obstituate ; obstinacy is the last refuge of a fool and the Lord knows you are not a fool

Believe that I address you with affectionate regard, speaking not threats, but words of warning, and permit me to inscribe myself a very sincere admirer of your brain who only regrets that it is not tempered by a little intrusion of the heart, a little amount even if

there were less reason and logic.

The "Mercury's" Suggestion

which the Government have no settled convictions, (says the Natal Mercury in an editorial on the 14th instant.) They were willing to leave the Natal meminor of Parliament to decide whether it should be repert of or not. It is not publicly known whether an analymity of these members of Parliament were in to co.

were not considered on the paint. We know for a fact that at least eight Nata, compare of the House of Assem by are definitely in favour of repeal, while the statude of others is doubtful. At the utmost there can on y he a materity of one amongst the Natal members of the Assent by in favour of the continuance of the tan. Wittle we are from a h. 1'mg t. it the frot duty of the Government or man an order, and that the air he is a mistate. It in the Indian and of very, would not be a wise thing to the Government to t strate a da art ne-tal . . . ry into the whole matter in re a on to the fact. As fat as we know, the Govemple i are vir y man in a 1 % 12 mile all ti fe a her gh various success on have selections. The offer pundents of that on most fire and that would read to an ametioration of the difficulty which the tax rew note present form has helped to create.

North Ope of these suggestions was that those who had been filteen years in the country should be exempt another suggestion has since been made by an Indian correspondent that the tax should be suspended ← kd 1 ()

From the Editor's Chair Barrary de manuel e anno anomano, esta de

WHAT IS REQUIRED

As there are indications or a desire on the part of Natel occupys 4 by I and ove Assembly and others dar a teritar of plante to be capital to make the post of a ar 1 a term ' Littan is opinal at a second of the matter. The tenning of the tax we could doing away with the or early of taking in the annual comme to remain in the two try would not be somethed the class once were repeated, the got now of be that the sien ground's chave to the taken out if the propie wish a to remain as tree Now there and being use passing three to do Apart from the hardate p of having the way the distinct that these poor well who have errors the country by the readour should be compelled outher to return to forth, with the recently earnings, or re-Indians, before they left Ind a perfectly us ferwand the post on and agreed to the conditions. We stryn, y deny that these people were able to realise what they were agreeing to. Gowing are the of a land flowing with mith and honey were given by the recent its who were paid according to the number of re-r 's so re-1 We have personally investigated cases where the person have stated that they were uncested, and instances of a deapping are not seasoned. A contract of this nature is n contract at all, the juriors thereto not being on anything approaching result terms. The imposition, as we have so often pointed out, is immoral, and there or non a good word to be said for it

ALLEGATIONS OF THE TREATMENT

The demand for an impact aling my into the allegations of flagging and other forms of diffrentment by more managers and horogean e aployees is imperative. It is un or one e that the report went forth that the Indiag named hagety had died as the rest it of Bigging Mr. Rich has stated that such was not the case. the matter dies not end there. A larke number of swore stelements have been made regard og brusal assaults and these are at the 4 sours, of the Govern munt. The parties who made state pents that acre us assaults have laken place are prepared to stand by what they have decoated. A Magisterial inclusive a not such e and and doubt the side of aparets a west not contime heraite as Mr. frightin printed out o he terr ordered to long 1 de to per month more of the flat of All restore we have the restore not send up an in dependent to the transfer of such

grave a surfance that he has urged on Lord Crewe the initial after of a trace of B art a are ty by a string to be on which the art all of the terresented. We hope that the total very month will use not tale in a ring on this go e not suggest of We are the size that nerthing so int of the and adverty the Indian common ty of a lith Asiri a, the pen, le of Init a price hal tants of Great Britgin, to say rinh to of a large body of Europeans in South Africa.

THE LEADERS IN PRISON

Exp. arrest, and impresonment of Messra, Gandhi, has eneath and Polak was a blow at the movement which was no doubt, exceeded to damp the ardour of the passive resisters. To be deprived of the feadership of three such men at a critical moment was certainly enough to make the stratest heart quake But what do we find? As soon as the news reached the ears or the hone mass or employed on the sugar estaint, it arted the a spark to a hay mack and the whole of the plantations were quickly affected. At the present moment there must be no less than 20.0 to Indians on sings a ong the Coast. The Government have to thank the impresoned leaders themselves for the convictions. As Mr Pilak points out in a fetter to the press, Mr. Gandhi was convicted at Dundee on h sown evidence after having pleaded go liv in a builty d awn indictment. By itself, the Prosecution would have la led to secure a ginvert in. See larry at Voltarust, Mr. Candhi pended gally to a charge which was prined against him only by witnesses that he had, as the request of the autorities, furn shed the n at Kromdrauf and by his own evidence. Mr Kaifenbach was convictes because he pleasted guilty he gave evidence against h specif, and evidence was provided against him for the Crown by Mr Landhe At Burrous Mr Polals was specified asked by the author ties to use his officiation with the s ood Indians, next of whom he had never seen beturn to induce them pescefully to submit to arrest, and to entrum for hatel. It is sale to my that, but for the assistance pe rendered to the Government on that is comes, it world have been impossible to prevent the apresed over the Transvani of slose prob ted imm grants I nally, the Magistrate who con-victed Mr. Folak at a contrast pointed out that he had, wo ist refusing to plead, been connected by his own ev dence and that of Mr Cranthi, rather than by the Prosecution. Had any reas attempt been made by any of these three parsons to avoid conviction, there is tittle doubt that they would to-day be fren

Allegations of Ill-Treatment

We have made careful incurries into the matter of the a egations of all treatment on the mines, and we are saus ed in some of the denials of officials, that see for assau to have taken place. It is unfortinate that the rumous was aproad that an Indian named Nagdu had been flogged to death. Mr Ritch made it his business to invest gate this matter and he engaged Dr Sutherland to make an exam nation of the body with the result that it was found that the framediate cause of death was rung disease. There were no marks which would indicate that the man had been severely beaten.

In regard to the allogat one of whipping girthing with at and the foreing of men underground, we are in presession of several award statements and we understand that there are many others available, In which detailed accounts are given of brutal astaults by the mine managers and police. The Furnpean em ployees on the mines have been chrolled as spec al constabler and, with the extraction of the or two presences. The mich is which they are about sound have been a mealined as substations to the Tundes and Associate Gauss. Man were brought back trong

their merch into the Transvaal, and they were quite prepared to go to prison, but when the Ballengeich men were brought to these own mine and saw the wire lying on the ground ready for the making of the fonce which they themselves were to be compelled to erect to form a prison, they naturally objected, and it is stated that 200 of them commenced at once to march away in the direction of Newcastle gaol. It was then that the serious assaults complained of and described by many, different witnesses took place. It was admitted to Mr Ritch by Mr. Hutt, the manager of the Ballengeich mine, that he took part in this cruel work of thrashing the retreating Indians. Still the Magistrate of Newcastle demes in tote all the allegations of illtreatment and states that the trouble commenced by the Indians attacking the Europeans. The "attack" appears to have taken the form of the waving of sticks and a general excitement. In the disturbance the manager received a cut across his hand which may or may not have been caused by someone striking him. The Protector of Indian Immigrants, whom we interviewed in the matter, appears to be satisfied that the Magistrate's view is the correct one. His jurisdiction, however, ceased as soon as the men were safely locked in these temporary gaols. In view of the conflicting statements regarding these allegations it cannot be expected that anything short of a proper inquiry by the Government, when all the witnesses can be called and at which the Indians are represented, will satisfy the community.

Progress of the Strike

It was roughly estimated that there were 7,000 or 8,000 Indians on strike in Durban alone on Tuesday night, the 18th instant, and the strike, says our Durban morning contemporary, was about as complete as it could be, and not a single Indian hawker or farmer's cart attended the market. The authorities commenced to take definite action and 133 strikers, chiefly railway employees, were arrested, at the instance of the Chief Magistrate who went to the barracks accompanied by Captain King and a body of mounted police. Eyewitnesses state that there was brutal treatment on the part of the police who dragged the people from their rooms. Some of the men were so severely injured that they had to be treated by a doctor. The Protector informs us that the men first attacked the Magistrate and police, whilst the chief of the police flatly denied any ill-treatment of the Indians. We leave our readers to judge for themselves between these conflicting reports.

At Ladysmith, on Tuesday, about 1,000 Indians trom the Elandshagte mine, who with their wives and children had marched into the town, were addressed by the Magistrate who advised them to return, but they refused to do so. Another body of 150 strikers came along and joined those assembled to the Court house yard, when, it is stated, a general root took place and the police and strikers fought with sticks. A desperate fight ensued, so the report goes. The Deputy-Mayor published a request for volunteers with firearms to assemble in front of the Town Hall to make a demonstration, and a body of Europeans gathered together, armed with revolvers, shortguns and other weapeans. The strikers, however, remained quiet and no further trouble occurred. It is stated that the strikers agreed to return to the mine.

On Wednesday, at the Durban Court, the 133 Indian strikers, arrested the previous day, were brought before the Court. First a batch of 120 of them were charged with being absent without leave. They were defended

by Mr. Michel.

Evidence supporting the charge was given by Mr. V. Fenton, labour clerk for the Province of Natal for the South African Railways. He had interviewed the men in the barracks, he said, and tried to pris addition to return to work. They replied that their "king" had told them to strike; that their "king" was nowim prison, and that they would not return to

work till he was released. They also wanted to have the $\pounds 3$ tax repealed.

Mr. Michel, in speaking on behalf of the accused, referred to the circumstances which had led up to the strike, and suggested that force had been used to compel these men to work. Mounted police had been brought in, and he thought that the Government had no right to compel them to work. There had been no riot, the accused had been merely passive, and he contended that the use of force had done more harm than good. One man had been injured. He said that the men had acted in opposition to the law, but they believed that they had been doing right. They hoped by their action to induce the Government to redress their grievances. He entirely deprecated the use of armed and mounted men to suppress the strike.

Addressing the accused, the Magistrate said they had refused to work, altough they had no grievance against their employers. They had been addressed by the Chief Magistrate, and their employers had done all they could to induce them to return to work, and they still refused. The accused, being indentured Indians, were not subject to the £3 licence. They had come from India, and agreed to work for a certain period, and at the end of that time they could return to India. But they had broken their contract, and thus rendered themselves amonable to the law, which provided a penalty of seven days' hard labour for their offence.

The Magistrate then sentenced the accused to seven days' hard inbour

The remainder of the 133—a batch of 13 free fadians—were brought into Court on a charge of neglecting to perform their stipulated duties. They were also defended by Mr. Michel. Three of them gave reasonable causes and wire discharged, and the remainder were fined £2

A party of 41 from South Coast Junction were then marched into the Court, and charged with being found without passes. These men, who were indentured Indians, were found more than a mile from their quarters, and a fine of ros., or seven days' imprisonment, was

inflicted on them-

All the above prisoners were alterwards marched off

o geol

The Transpant Leader reporter made a journey along the North Coast on Wednesday. His estimate of the number of strikers on the plantations was 10,000. Amongst other items of information, he states that the owners of the sugar plantations seem to be keen on sustaining the harmonicus relations which have subsisted between them and their Indian employees. Rations are in all cases being issued to the men on strike, the sole stipulation being that they shall not leave their own estate without a permit.

We are not in a position to judge the extent of the keepness to sustain harmonious relations, but we know that the statement regarding rations is incorrect.

The reported pherived how easy it would be to set the cane fields ablaze, but he saw no reason for an alarmist view, for, if the fields are to be burned, the business is so simple that it would have been done, before now.

In regard to the collision with the ponce on Sunday,

the 15th instant, the reporter states :-

Alarmist accounts of this affray were spread, and in Iudian quarters in Durban I heard that three coolies had been killed. Subsequently the fatality hat was reduced to one, and it is because I have information that news of this fatality has been cabled to India and England that I mention it. When I reached Verulam to-day, I interviewed Dr. Hill, the District Surgeon. He also had received the report that an Indian employed at the Natal Estates mill had succumbed to injuries sustained in Sunday's affray. Within to minutes of that collision. Dr. Hill had been on the scene, and had attended to the injured Indians—16 in all. At the time, he did not regard any of them

as having been dangerously wounded, though some

injunes were serious

However, on receipt of the news of this Indian's death, he motored, without delay, to Avoca, where, at the local hospital, the Indian in question had expired. "I found," said Dr. H.ll, "that death was due to natural couses. He died from pneumonia and chronic Inducy disease. He had also an enlarged heart. There was no sign of violence, either internal or external The lung condition was secondary to the heart trouble.

We must say that we cannot quite understand Dr. Hill's report that there was no sign of violence, either internal or external, in face of his statement that he attended 16 sojured Indians, one of whom was the deceased. This matter is still under investigation.

Alarmist reports (continues the reporter) have been apread that the situation on the North Coast is so serious that the womenfolk on the cane fields became so agitated over the disturbances that they fled to Durban for protecti n. In only one instance can I discover that a female relative of a North Coast planter took train to Darban when she saw the smoke from a neighbour's cane field.

Arrest of Leaders

On Thursday morning warrants were issued for the arrest of several members of the Natal Indian Association and later in the day Messis, A. M. Moosa, Abdul Hack Kajee, I. M. Lazarus, Arjoon Singh, and S Emamally appeared before the Assistant Magistrate (Mr. Robert) charged with contravening Sections 1 and 2 of Chapter 5 of Ordinance II of 1850, which refer to "any person who shall, by violence to the person or property, or by threats, or intimidation, or by molesting, or in any way obstructing another, force or endeavour to force, any servant or apprentice to depart from his service or work," etc., and the penalty is a fine of ten pounds or three months' imprisonment. 'The case was adjourned for a week, bail being granted in surelies of £100 each.

Indentured Men Go to Gaol

The same day 264 Indians from the Harbour were brought before the Court. In the first batch, 200 Indians were charged with absenting themselves from roll-call without leave. When the charge was interpreted to them, with one accord they sung out that they were guilty. This was confirmed by the individual

The men were not represented, and had nothing to

The Magistrate (Mr. B. Hodson), addressing the prisoners, told them that there was no excuse for their having refused to work. The Chief Mag strate had addressed them, and their employers had done all theylcould to induce the men to return to work, but they had refused. He pointed out, too, that, as they were indentured Indians, they were not affected by the £3 licence. Their refusal to work was an offence against the law, and they would be sentenced to seven days' impaisonment, with hard labour

Some of the men said something to the effect that they were willing to go to prison, and that they were prepared to keep going to prison hil the £3 tax was

repealed.

They filed out into the Court-yard, and their places were taken by another smaller batch, who were also charged with absenting themselves from the roll-call without leave. The proceedings in this case were very brief. With one accord they all pleaded guilty, and when they were asked if they had anything to say there was a confused mumble from three or four of their number. At length one man stepped forward, and and in Hindustani that he wanted to speak on behalf

"The £3 tax presses heavily upon us," he said "We want the Magistrate to endeavour to get the £3 tax removed, and also to get Mr. Gandhi released from

The Magistrate told the prisoners that these matters had nothing to do with them. The £3 heence was not pressing on the prisoners, because they were indendured Indians, and were not liable to pay it.

The spokesman rejoined that he would be liable to

pay it as soon as his indentures expired

"Then why don't you go back to India?" said the

When this was interpreted to the prisoner, he said, doggedly: "If you don't want us here, send us back now."

The Magistrate replied that there was no excuse for the accused's refusal to work. They had been given every opportunity of returning to work, but, as they did not do so, they would be imprisoned for seven days, with bard labour.

"We prefer to go to gaol rather than do any more work," added the spokesman as he was passing out

with the rest.

Altogether, 264 strikers and five leaders went to gao). Out of 1,300 Indian employees at the Durban works of the South African Railways, about 100, it was reported, returned to work on Thursday. Some of the Corporation employees, including the sanitary men, also returned to their work.

"A Meritorious Piece of Work"

The way in which the Corporation Barracks were surrounded by the police in the early hours of Friday morning constitutes, says the Mercury, quite a mentorious piece of work. The description of the manoeuvre reminds one of a well planned artack upon an army of trained soldiers instead of, what it really was, an act of coercion against a number of detenceless labourers who simply claimed the right to retrain from work as a

protest against the £3 tax.

At daybreak there assembled in a lane near Greyville 56 mounted police, 52 European constables, and about 170 native police boys, and their attention was fixed upon the Indian quarters at the Magazine Barracks, Eastern Vici. There the Corporation Indians were a commodated. The buts in which they live occupy some 14 acres, and the object was to surround the whole of the space before the Indians were satir, and then ascertain who were willing to work and who were not. Fifty of the mounted police, under a lieutenant, belonged to the Transvaal; six were Durban Borough Police. The 12 European constables had with them 120 Durban native police boys, and there were 50 more native Transvaal boys, under a corporal. The whole force was under the command of Inspector Alexander, and at a given order from him the men chased along the three sides of the triangular piece of ground and bemmed in the Indians. The whole of the manoeuvre, from the time the order was given, occupied exactly 30 sec., which was really a fine performance. The Indians, numbering about 500, came out, surprised to fined that they were surrounded. Inspector Alexander, through an interpreter, addressed the crowd, saying that those who desired to work would receive a police escort into town, and the others would be arrested.

About 100 of the coolers refused to go to work, and were at once taken prisoners. Together the whole of the 500 were marched to Durban; the prisoners were ledged in the Gaol, and the others sent to work. result of the police action thus was to compel the majority of the Corporation Indians to return to work. In fact, about the only ones away are those who are now in prison. The prisoners were tried before Mr. B. Hodson, in the Court. Eighty-six indentured Indians, who pleaded guilty to refusing to work, were impresoned, with hard labour, for seven days; 13 were discharged upon reasonable excuses. Eighteen free Indians, who were similarly charged, were fined £3, of six weeks hard labour. The men stood in batches the like to a deer not legally representate. They

had nothing to say.

More Leaders Arrested

Mesers, Sorabji Rustomjec, A. Christopher and R. Bhugwan were arrested on Fr day and h coght refore the Magistrate charged with the same often e as the five loaders arrested on the previous day. These were also remanded notil the a7th instant on bail of £100

There was a fight reported at Avora between the police and strikers. The press report states that the ludians commenced destraying property in the neighbourhood of the barracks, some pigatics being demolished. Our own information is that it was a question of fuel staination. The men had no feel and they were prevented from going away from the barrarks to search for it. Consequently they took what they could find Eventually as men were arrested.

The whole of Messes Reynolds Bros.' Indians, sumbering about 3,000 struck work on Friday murn ing, and others also to the district followed suit.

The Chref Magistrate of Durban has been going alout the estates trying to persuade the atrakers to te urn to work and on Saturday he visited Reumon and Il avo In all his addresses he has part that y empha and the litting of the strike, and the determ at in of the to verament that there could be no focus on on the points at issue so long as the strike existed

Batches of Ifoth ten to forty strikers were airested in various places during the day, and it was reported that there was a collision with the police near Park Rynie.

Strike at Maritzburg

The chief event of the day was the comprehent of the stoke in Maritzburg. A mass occasing was held which was audressed by Messra Thanks, Na doo and P. K. Vin too, two we a known passive resisters, and a ers lut on was ad-pted declars g a general strike as from caturday afternoon, but a definite stipulation was made that the sanitary Busphas, electric agait depart ment, and Asylum lad and should remain at their p sts, and continue to carry on the work, in order to our are the obviously disastrous consequences which would be resultant on these men joining the strike.

The meeting which was attended by 4,000 to 5,000 Indians, was at times characterised by scenes of acute excitement.

Mr. T. Naidoo towards the close of the meeting was notified of the arrival of a member of the C.I.D., who he Ja warrant for his arrest. Mr. Naidoo announced to the crowd that a warrant had ocen issued at 11 m an at 1 0 lock that day for h s arrest, but he exhorted his hearers to have no iter, as he was not a tool to go to gain for the cause. A sensation was created by the aution emert, and Mr. Naidoo proceeded to warn the crowd not to in trate any acts of violence, but to remain passive traisters and obey the commands of law and order. Let them, he said, suffer for the cause, out on no account resort to acts of aggression or violation of the law.

Can the Government Deport?

A new phase of the position as affecting the Indian question came to light in the First Chining! Court on Saturday (mys the Autol Mercury), whon Canni and hanniappa Reddy, two of the strikers, were charged with describer. In withdrawing the charge, Sergi Mallinson mid he wished to make a statement. They refused to work, and the Profector of In Pan In regrants had power th these communicationes to carrol the corn trust. This the Presenter half if he and the favorer ment was to send the two acrossed track to in 1.4. The Protector has more contrad and the above states ent regiteding deportation and points out that he is not an immightick officer.

People have been coming into the Phichix settlement thee Tatorday last asking for or to too and stating that they were stated of being thrushed. Mr. West immediately after the arrival of the first turn telegraphed in the Maritanian of the Division, inform ing him of the africal of the men, and that they re-

fused to return to work, but were quite willing to be arrested, and also communicated with the manager of men, women and children from different estates kept pouring in until midelett and on Therony they were still coming. On Tuesday inorming no reply having been received from the V rule Van strate, Mr. West addressed the forming a letter in similar terms to Mr. Binos, the Chief Magistrate of the Durban Division.

Hundreds scarving Indians coming to the settlement scoking protection and find We are a own, them to to a n on understanding that they are on the to arrest M at of per, is be a g Natal Essates and they undare that they are driven away. Suggest Government allow pec, he remain quietly here at the statoance is over the vernment to sugary good and take charge camp. Ans is assist to recement keep order and avoid injury or less of the We have hundred acres land and water a regify this ha irday, when ten yeu ie atrived, inform ed fare to and Man strate to rulare stating people we right the arrested in at all treatment days ant the age is came and asked people return, but they refused- Magistrate has not replied Saturday's tele-

A reply was received to this telegram to the effect that there was no foundation for the fear of ill-treat-

Mr. Thambi Naidoowas arrested at Maritzburg on Saturday on a warrant from Durlan, where he is presently ba , having been refined as I e ducumoù ao give an unde taking that he would refrain from taking part in the pass we resistance movement while out. His case will be heard with the others to morrow

Mr. Gandhs is still at volkseust,

A most brutal assaust was perpetrated on saturday last by a piarter upon two Monammedan gentiemen at Ve rulam who were out for an afternoon stroil and one of whom was a Moscer and had but just arrived from Ma ritzburg to officiate at a marriage.

The Marriage Question

Reuter cables from London that Mr. Lewis Harcourt, the Colonial Secretary replying to representations made to his hy the I and in 62 hit he Monters Lean e regar, ig the effect of the recent judgment of the Natal covision of the Supreme Court of South Air a on Indian marriages, punts out that the judy ment is concerned with the interpression of one section of the Aminigrae's Acquisition A to this pros thes that certain persons are not decided to be prohe ted mangranes, and hers in the power to restrict the power of the Executive of the South African Government to admit Indian women.

Mr. Harcourt explained that he understands that the South African law never ruchg) sed pongamous marriages, he og ident a in this respect with the law in Great Britain, and reacht decisions in the Courts have not altered the law in any way.

Mr. Fischer Interviewed

On arrival at Capetown on the 4th instant the Right Hon, Abraham Fischer Minister of the I terr r was Referred by a re-resentative of Krowers being Referred to the Inc 40 question the Most call being afort dof the present post on, expressed the open in that he find ans were acry is a very to tak at true in fight, g for theoretic ing in the had a collect the I represent the second of the first the harmonic transmit the received that the .2' er would -1 do what was fair to South Africa under the circumstances. In regard to the Indian marriage question, Mr. Eacher emphasized that it was impossible n the Immigration Law to alter the Marriago Law If a European came along and demanded recognition

for his wife, he (the Minister) would demand to see his marriage lines.

Questioned in connection with a recent judgment in the Supreme Court at Maritzburg on monogamous marriages Mr. Fischer pointed out that it was simply the Roman-Dutch law, and it had been decided by the Courts. The Indians were simply creating new grievances, and if they took up a fighting attitude they could hardly expect the Government to give in.

How the £3 Tax Works

A Covernment offic al in Durban gave to a pressman some details regarding the reasons that led up to the the question of Indian labour. In 1894, when Natal was given responsible Government it was noticed during the elections that several speakers made the point that the Indians must not be allowed to maintain themselves in the Colony, and run the rick of Natal becoming an Indian country. It was the desire of the Indians to be allowed to indentute for five years, and then to be allowed to remain in the country without any restrictions whatever. The Natal Government agreed to send a Commission, consisting of Sir Heary Born and Mr. I. II Mas note find a to complet with the Indian Government as to what restriction should be placed upon the Indians remaining in Natal. The cosust of the Commission was the passing of Act 17 of 1895, which laid down the condition permitting the Indians to remain in Natal, which was that Indians upon completing their indentures, shall either reindenture, return to India, or pay a £3 tax for remaining in Natal as free Indians, and those conditions were approved of by the then Indian Government. Before an immigrant left India for service in Natal, he or she were given a form, provided by the Indian Government, written in three native languages as well 23 English, giving full details of the conditions of service, and the form clearly states that "after the exparation of this contract of five years, every emigrant who shall fail, neglect, or refuse to return to India, or to become re-indentured in Natal, shall take out year by year a licence to remain in the Colony, to be issued by the Magistrate of his district on payment of £3 annually. Such immigrants as have taken out licences to remain in the Colony shall bear their own expense to return to India." It was pointed out that by signing this agreement before leaving listin, the immigrants knew perfectly well the conditions relative to their being allowed to remain here, and they came here quite property for the fitter fitters to be ten to remain Had Act 17 of 1895 not been passed, Natal would have been flooded with Indians, and special stress is laid upon the point that that Act was approved of by the Indian Government, acting in the interests of their people. As far as the Indians are concerned, it is claimed there is no injustice to them whatever, for they have two alternatives, re-indenture, or a free passage back to India.

It is also claimed that the tax is merely a question of policy, and is serving its purpose well. Last Thursday 700 Indians were taken back to India, and altogether this year about 1,500 have returned rather than remain here. This year has shown an increase in the namers totationg, and this year the percentage of reintentiated Indians is 90 per cent, against 96 per cent last year, which shows that last year employers of indian labout lost 4 per cent of their employees, and the year to per cent, pointing conclusively to the fact that the Indians are going back to India. As show give the last the fact them to Itidia, they told him that the Loss has to take them to Itidia, they told him that if the Loss has the sked what they would then do, and regred a "We will stop here and be our own

bosses," and the of course, is exactly what the tax was imposed to defeat, and is defeating

Mr. Merriman on the Indian Ouestion

Capetown, November 13th (Rauter). Mr J. X. Merriman, speaking to-night at the Colston banquet, held under the auspices of the Society of Old Bristolians, in Capetown, referred to the Indian jueston. He said we ought to take into most serious consideration the question of our relations to British Indians in this country. (Hear, hear.) He viewed with horror the fact that he saw the stormy petrel that took such a large part in the disturbances of last July in Johannesburg coming forward as the patron of British Indians. (Hear, hear.) These unfortunate people were being misled. It was pitiful to see the things that were going on, and to real effice. serable afternas at processions and strikes, because they could lead to nothing but evil for those concerned and to us is our position as the dominant race. It was very pitiful that we could not settle a question that was not only an unfortunate thing for South Africa and a stumbling block in the way of the Union, but it was far more than that. What we did to the Indians in this country had an echo elsewhere. It would be used in India by agitators there who were hostile to the British rule as an argument and weapon against the Empire. No greater blow could be inflicted on the Empire than the encouragement of anything of that sort. We were very fond of talking about loyalty, but loyalty was not one-sided, and if we were really loyal we must be prepared to make some sacrifices for our loyalty. The King had given certain solemn assurances to the people of India, and if we were by our actions to lead colour to the idea that these promises were of no avail, we should place in the hands of the agitators in Ind a, who were hostne to British rule, one of the deau est weapons they could have. We were all anmous to support the Navy, and there was a strong section in favour of giving a larger contribution. But there was no conindution to the Navy which could possibly wipe out the evil that could be done by placing in the hands of agitators in India a weapon of the sort he had men-

A Member of Parliament Speaks

In the course of a speech to his constituents at Maritzburg, on the 13th ulto, Mr. 3 Cor. M L.A., is reported by the *Natal Witness* to have said —

Another important matter, which bad been causing considerable anxiety, was the Immigration Restriction Act. Speaking for himself, he d'd not think a good case had been made out for the whole of that Act. Had the session lasted a little longer, Parliament would have probably given effect to some modification. was time that the £3 Indian licence disappeared, it only for the reason that special differentiation in taxation between coloured and white British subjects would always be a bone of contention between the Union and the Indian Government, which would always create the maximum of friction. They know that the licence had not been regularly collected for a number of years. Spurts were made in the collection, and these died away, and he believed that the true had come when the ladies menes should disappear, and with it a fruitful source of friction. Another point on which the Indiana felt sorely was that they had no votes and no direct representation, and for that reason they, the white people, must be scrupulously fair and just in all their dealings with the Indiana (Hear, hear,)

It was unfortunately true that a recent decision of a valid of the local and the local source even when new week her not use to an open toward.

them polygamous because they came from a polygamous country. He was quite sure that that was not the intention of Parhament when the Act was framed, and he hoped that in the course of the next session the Government would find an opportunity to make the position clear. They must give justice to these people. They were in the country, and they formed a difficult problem because they were multiplying faster and laster, and exceeding the numbers of the white people. They must never have such direct representation as would give them a power over the whites, but the whites must give every fairness and justice that the case demanded.

News in Brief

The Chairman of the British Indian Association, in a 1, ther dated the 18th October, draws the attention of the Resident Magistrate, Volksrust, to the following

most grave matter :--

"Mr. Badat, the well known merchant of your town, informs my Association that, on Monday last, he was summoned to the local Charge Office to take charge of the young son of Mrs Sheik Mehtab, who was about to be sentenced under the Immigration Act. While Mr. Badat was there, the Sergeant—an officer newly appointed I understand—desired the lady to give her finger-impressions. This she declined to do, where upon the officer roughly addressed her, seized her by the arm and pushed her forward so that she almost tell. Mr. Badat remonstrated, saying that that was not the way to heat a prisoner. Upon this the officer ordered Mr. Badat out and closed the door behind him.

The Association requests that the fullest investigations should be made into the matter.

The Magistrate passed the matter on to the District Commandant of Police at Wakkerstroom who made an inquiry. In a letter, dated the 27th ultimo, he states that the Sergeant asked Mrs. Mehiab to give her themb-impression, but she did not appear to understand what was wanted. The Sergeant took hold of her wrist to take her thumb-impression, but when she understood what was required, she pulled her hand aw y, and was not pushed as stated.

'The Star's report of General Smuts' speech at

Pretoria contains the following:-

There was not one Indian is Natal who on entering that country had not agreed to pay the £3 poli tax on the conclusion of his contract as an indeatured labourer. He wished to warn the Indian population of Natal that their position was not so secure that they could play with the laws of the country. If they were not careful they would find themselves in the wrong box.

The Pretona Socialist Society has sent the following telegram to Mr. Gandhi:—" Pretona Socialist Society sends sympathetic greetings to Indian strikers, wishing them success."

At Dannhauser Branch Court on Friday last, the Magistrate sentenced two Indian boys of eleven and thirteen to receive seven lashes each because they rerelused to go back to their work. The Newcastie Committee lodged notice of appeal.

Mr. Ephraim writes that, whilst the town of Newcastle was crowded with strikers, "We had to house them here there and everywhere. We lodged them in private houses, sheds, stables, sample-rooms and certain houses that were placed at our disposal out of kindness and pity. Mrs. Smith, proprietress of the Bridge Hotel, gave us a nice large half free of charge. We haven't but a con any occasion but one returned any house that was empty either by Europeans or Indians."

The Newcastle Committee engaged Dr. Cooper to attend some patients among the strikers.

At the Newcastle Court on the 4th inst., Mr. Laggett, compound manager of the Durban Navigation Collier-

ies, was fined ten shillings for assaulting an Indian woman named Kathija.

A staff writer in the Advertuer anys: Our alleged South African statesmen are so paintally pusilantmous that, having once assumed an attitude, they date not retreat from it, not because they are in the right, but because they fear—actually fear—the ridicule of the people, if they stepped down and made any concessions. What says the gallant Smuts? "The Government feel that a promise of repeal under the present state of affairs would be a 'public disaster,' the consequences of which none can foresee, and are not disposed to consider it." In other words: "We don't care a rap about the tax, and would have repealed it long ago, but we messed the thing up as usual, and now we are afraid to give in to a handful of Indians, because of what the public would say"

The Armsby i Aronach says Reuter comments up in the action of the Union Government in forcing passive resisters to work in the mines, and says that, if this continues one day after it comes to the notice of the Impenal Government, every self-respecting Indian, instead of desiring to assert British citizenship, will cease to regard it as an honourable thing. The paper has started a fund in aid of the Indian movement in South Africa.

The Hon. Dadabhai Naoroji, in his letter of thanks for birthday greetings, writes on the sand September

Once again, the situation of our countrymen in the Colonies, and particularly in South Alrica, stirs us with deep emotion. They have suffered long and suffered much, and have so borne their misfortune as to entitle them to the better regard and protection of His Majesty's Government. I have viewed with deep concern the indifference of the Imperial Government in regard to the recent Act in South Africa. But I still hope for justice and action."

Renter's correspondent in Victoria, British Columbia, telegraphs to London that 15 more Hindus have been ordered to be deported, and 39 are now awaiting deportation. The Hindu population in British Columbia is arranging mass meetings to protest against the treatment of their compatinots. Under the law in British Columbia, no iffindu is allowed to land unless he arrives on a steamer direct from India. As there is no service of steamers running between the two countries it forms an effective bar in many cases to their claim to be allowed to land.

A school history reader contains this thoughtinducing sentence:—"It has been wisely said that when an Englishman and a Chinaman meet for the first time, he who similes first at the appearance of the other is the barbarian." You can apply that maxim to more things than dress, and to people who are not Celestials.—Star.

Mr. M. R. Green ees has resigned in in the Immigration Board at Pretoria and Mr. J. N. van Asphen has been appointed for a period of four months.

The New South Water Assembly by 28 votes to 23 has (says Reuter) rejected a Bill providing for the compulsory vaccination of infants. The voting was on a non-party basis.

Latest Information

At 4.30 yesterday afternoon on the eve of going to press, our Ac ing fiditor, Mr West, was arrested at his home at the Phoenix Settlement, charged with harbouring indentured people. He was taken away in a motor and was unable to inform his co-workers of his arrest

We have received a temprace from Marite our that 5,000 strikers are out-there, that the authusiasm of the people is wonderful, and that General Lukin was never d there with 300 men.

The people at Phones were removed by the ponce late yesterday afternoon.

धन्द्रिंग्न भाषिनिंग्न

ફીનીક્સ, બુધવાર, તારીખ ૧૯ મી નવેમ્બર, ૧૯૧૩.

જેલ જતાં પહેલાંના મી. ગાંધીના કાગળ

મર્વ હીં કી પ્રત્યે

ત્રમાં લખતની સહત બીલ્ડ વખતે ઉબી ઘનાર નધી, હવે હ્રદ વર્ષ્ઠ છે. ગરીબ ગીરમીડીયા હીંદીના હીંમત ને દુખ ની સધમા નથી **રહી.** કેાઢ રતલ રાટીને એક મુડી ~~ચ~~ાના ઉપર રહી કેટલા માણસ દરરાજ માયાસ માઇલ ચાલશે ! આ કામ આપણા મરીબ ભાઇએલએ કરયું છે. તેઓએ ચોડાની માત ખાંચી છે. ગારાની પાંદુ તે શુક્કાં મુગે મ્હોડે પ્યાંથા છે. બાઈરીએા બબે માસતા છે,કરાતે કોખમાં શખી માથા ઉપર ગાંલડી ઉમરી ખરે બધારે ચાલેલી છે. બધાયે ats તડકાં ને વરસાદ વેઠળ છે. આ બધું કોને સાફ ? હોંદને આતર અત્યાં જાેગથી ત્રણ પાઉડતા કર તા જશેજ. પણ શીદના દરજો વધશે.

ફ્રાંસવાલની કુચ તદન ફ-તેદ્દમાંદ તીવડી મહાં છું. હેલ પક્ડાવાના હતા ને ખધા પકડાયા

મહા લક્ષ્મના ખેરા રંગ હવે જામરા. આમાં સેંકડા भाससी कीने केश नथी कर्युं ते आभ अरी शाउरी. तेथे એટલુજ પહું હેવાનું છે કે પાતે શુખા ગઢી જેઓએ હડ તાલ પાડી છે તેને આવાતું આપશે. ઢીંદુસ્તાનથી પાઇસા **ખાવે કે ત અ**વે, પેક્ષ ખારાક આપણે અહીંથી પુરા પાડવા જોલ્યે. હડતાલીયાને હીંગત આપવી જોઇયે ને પાતા ની 8પર પાટના મહાર થાય તા પણ સામે ન ધવા તેને ભવામના કરવી આટલું કામ અધા હીદીથી થઇ શકે તેમ 🕏. આવા અવસર કરી નહીં આવે. દરેક દ્વીટી ગત લઈ શકે છે. પાતે જેટલી વખત જમતા દુષ તેમાંથી એક વખત ભાર્યું ખાઇ પક્સા બગાવી શુખ્યાને ખેતાક આપી (1) છે. ગામે લામના વેપારીને લાજમ છે કે તેને લાં કાંધ્ર હાલાલીયા હીંદી ચકી આવે તે! તેને રહેવાનું ને ખાવાનું आपे ने क्यां बलाने अवडाववानी सगवड हेर स्व में इसी **આ**પે. અદ મહા કારવમાં જે હીંદી પોતાયી ખતતો ભાગ नहीं क्षेत्र तेने हुं ते। व्यक्ताभी समक्ष्य

સત્યાત્રહી હીંદના સેવક भेक्षतहास इरमश्रंद्र गांधी

મી ગાંધા લખે છે કે :-- ગીમ્મીડીયાની કૃત્સવાસની કુચ માં માં એમાં સાં દેશાઇએ સારી ભરદાસ કરેલી તેમણે 🖀 દિવસે આદ્ર ભાષેથી કે માદેલા અપ્રેરાને રાખ્યા ને આગ્રય ભ્યાપ્યા, સ્ટાંડરતમાં હોંદી કાંગે એક હળાર દીન જામ **ભ્યાપ્યો ને કેર્તાની સરસ ભરદાસ કરી** વાલ સ્ટેશન પર **મા. મહેરા ખરશસ કરી તે** માદા થએકા લોકાને પાતાના ધર માં રાખ્યા. ગી, વ્યકાન બે મજલ સુધી લોકાને સાર રાડી વિશેર લોક અલગાથી : કેનમાં - ગામેલા . સી. વેલી વ્યરિલાક કા પાતાની ગાડી' પહેલી ' મજલ સતર સામાન રાખવાને

આપેલી. દાકતર બ્રીસ્ટાર્પ લગભગ ચાર પાઉડની દવા વિગેર ની જત્રાળુઓને સાર મહત આપેલાં કંગાગાના મી. સીદાત ન્યુકાસલથી કુચ કરતારાતે ચાહ ખીસકીટ વિગેર વ્યાપેલાં. આમ દરેક જગ્યાએ ઢીદીએકએ મુસાક્રોની બરદાસ કરેલી. ચારલસટાઉનમાં હીંદી કામ બરદાસ સારી કરેલી તે ક્યાં કરે છે. ગી. રાખ મકદુમ પાતાના બધા યખત તેમાં માળે છે.

મી. ગાંધી ડાંડીની કાર**ટમાં**

તા. ૧૧મીના મંગળવારે ડંડી માછસ્ત્રેટ સન્મુખ મી. ગાંધીને હાજર કરવામાં આવ્યા હતા. તેમણે સન્દેા કણલ કરમા મી. ગાડ કુરેયે કાયદામાં કરમાવેલી વધુમાં વધુ સજા મી. ગાંધીને કૂરમાવવાની માત્રણી કરી હતી. વછી મી. તુધીએ બાલવાની રજા માગી અને કહ્યું કે:—મારા પાતા तरह अने अधी अन्त तरह न्यायनी भातर भारे हहेवुं की એ કે જે તહામત મારા પર મુક્લામાં આવેલ છે તેની બધી જવાબદારી એક વડીલ તરીકે તથા નાતાલના જુતા સ્ક્રીસ તરીકે લું મારે મામે લહેં છું. કું માનું છું કે અમં લોકો ને કાંક્ષાનીની વહાર લઇ જઇને જે ડેમાન્સ્રેશન કરવામાં આવ્યું હતું તેના હેતુ ઉમદા હતા. મારે કહેલું જોઇએ કે ખાણાવાળા સામે મારે કાંઇ નથી. અને આ લડતથી 🛦 🖰 ખાણોવાળાને ગંબીર તુકસાન થાય છે તે માટે કું દિલમીર હું હીંદી મનુરા રાખવાવાળાને પહુ વિનંતિ કર્યું છું કે આ કર મારા દેશી ભાઇએક પર ભારે ખેતન સમાન છે અને તૈથી તે રદ ધરા જોઈએ. મને ક્ષાએ છે કે જનરલ રમક્સ અને એકન, બી, ગાખલે વચ્ચે જે સ્થિતિ ઉબી થઇ છે તે જેતાં અહાત ચાન ખેંગે ઐષી લડત ઉઠાવવાની મારી ફરજ હતી. ઓમોને અને ધાવણા બચ્ચાંને જે સંકટ સહન કરવાં પડ્યાં છે તે હું સમજું છું. અને તે હતાં અને લાગે છે કે લોકાને સલાહ આપવાની મારી ક્રુરજની હૃદ મેં એાળ'ગી તથી, હું ગાતું હું કે આ લક્ષાહ આપવામાં મે મારી કરજ અદા કરી છે અને જ્યાં સુધી તે કર **રદ ધ**યા નથી હ્યાં સુધી કામ નહીં કરવાની ને બીપ માર્ગીને પૈત ભરવાની પક્ષાહ મારા દેશી ભાઇએમને કૂરી કૂરી ભાગવામાં હું મારી ક્રજ સમજસ. મતે ખાતી **છે** કે ~~દુઃખ ભાગ~~બા વિના તેઓની પરના બુલમના અંત આવવાના નથી.

માજીસ્ડ્રેટના ગુકારા

भाक्षरहेटे इहा है:--आरापीय अस अन्ता इसुस इमी છે, અને અને જે કલમ તાડવાના વ્યારાય તેમના ર મુકાયા છે તે મુજબ દરેક હોંદીને કાલાની છેહવાની કસૂર માટે તે રીસ વીસ પાઉડની સમ્મને પાત્ર સાથ છે. મી. ગાંધી એક કેળવાપેલા સદયદ્રસ્થ છે અને એક થકોલ ક્રેલવાનું સાન ધરાવે છે. તેમણે જે કર્યું છે તે કાયલના પરિણામધી સંયુષ્ય વાક્ષ નોંતે કરત છે. પછી માજરદેટ તીત્મીટની शक्तो समजानी काने कलाई अभवसे वर्गनं भाषानी नात

ચરચી. તેમણે કહ્યું કે નાતાલના મેળરાએ સ્ત્રાંઓ અને છેક્કરાં પરથી કર રદ કરવાની સંમતી આપી હતી અને તેથી સરકારે વચનભંગ કર્યો નથી. હડતાલ પાડવી એ કાય દા સામે થવા ખરાબર છે અને સરકારની સ્થિતિ એવી છે કે જ્યાં સુધી હડતાલ ચાલુ છે ત્યાં સુધી કર રદ કરવાના વિચાર કરવાનું તેઓને માટે અસંભવિત છે. આરાપી પાતા ની સામે થવાની વસ્તહ્યુકથી માહ્યુસાને પાયમાલ કરે છે અને તેઓને દુ:ખમાં નાખે છે. તેથી હીંદીઓને મારી સલક છે કે તેઓએ સત્સામહ બંધ કરવા અને સરકારને અરજે કરવી. હીંદીઓ આમ લડવાથી ગારાઓની દિલસેલ્ટ ખાય છે.

માછસેટ જણાવ્યું કે કાયદાના જણા જોઈને લાંગ કરવાની કસ્તર મહે ચી. ગાંધી જેવા સદ શહસ્ત્રને સન્ત કરવી પહે છે તેથી દુઃખ ઉત્પત્ન થાય છે છતાં મારે ફરજ બન્નવવાની છે અને વકીસ મી. ગેંદકરે તે ફરજ નિડર રીતે બન્નવવા માગણી કરે છે તેથી દરેક કસુર મહે પા. ૨૦ તથા ત્રણ માસની જેલની સન્ત આપું છું ત્રણે કસુરની સન્ત બેળી થતાં પા. ૧૦નો દંડ અથવા હમાસની જેલની સન્ત થછ.

મી, ગાંધીએ સ્પષ્ટ અને શાંત અવાજધી કહ્યું :---' હું જેલમાં જવાનું પસંદ કરૂં છું.'

મી. ગાંધીને કારટમાથી નીકળતા જોવા હોંદીઓનું એક માટું ટાળું બહાર એકઠું થયું હતું પણ પાલીસ બહુજ છાતી રીતે મી. ગાંધીને સાચી જેલમાં લઇ જવામાં કૃતેહ પામી અને કાઇ પણ તેમને જોવા પામ્યા નહીં

મી. ગેડક્રવેયે જેલમાં મી. ગાંધીની મુલાકાત કરી હતી ત્મને તેઓ જચ્ચાવે છે કે મી. ગાંધી ઉમંગમાં છે અને હડ તાલી લાઈએોને તેએત્એ સંદેશા કહેયા છે કે: 'પા. ક ના કર વદ ન ચાય તાં સુધી હવીજ શવસ્ત્રું ન થવું અને સરકાર મને કેદ કરીતે હવે માનમાં રહી કર રદ કરવાનું જાહેર કરી શકે છે.'

મી. મેરીમેન અને આપણા સવાલ

ગ્રવા શકરવારે કેપટાઉતમાં એક સભા સત્મુખ ભાવણ આપતાં સી મેરીમેન આપણા સવાલ વિષે છેહના દુતા પ્રથમ તેઓએ હડતાલ વિષેનો મારામારીના ખબર ઉપરથી હોંદીઓની શરીર થળ વાપરવાની હિલચાલને વખાડી; દ્રાંસ વાલમાં કુચ લઇ જવામાં આવી તે તરફ પણ નાપસદગી ખતાવી અને તે પછી કહ્યું કે: આ સવાલનો હજી નિવેડા નથી થયા તે ખેદની વાર્ગ છે કેમકે અહીં હીંદીઓ તરા જે વસ્તહ્યુક ચલાવવામાં આવે છે તેની અસર હીંદુરતાનમાં થાય હીંદુસ્તાનમાં રાત્યના વિરાધીએ આ મામલાને પોતા ના દર્ષિયાર રૂપ ખનાવે છે અને બ્રિટીશ રાજ્યને આવી જેટલું નુકસાન થાય છે તેટલું ખીજી કથી વાતથી નથી થતું. આપણે રાજ્ય તરફ વકાદારીની બહુ વાતો કરીએ છીએ પહ્યુ વકાદારી એકલી નબી શક્તી નથી. આપણે અ:પણી વકાદારી સાબીત કરવાને કંઇ બે.ગ આપવે! જોઇયે શહેનશાહ હીંદુસ્તાનમાં લોકાને વચના આપેલાં છે અને આપણે આપણાં વસતનથી એમ બતાવીએ કે તે વચના કંઇ કામનાં નથી તો તેથી હીંદૃત્તાનમાં પ્રિકીશ રાજ્યના વૈદીએ। પડેલા છે તેના હાથમાં ભયંકર હયીયાર અતપવા જેવું કરી એ છીએ, આપણામાંના ઘણા મજબુત ન®કાળળ રાખવા ની વાતો કરે છે અને તે માટે મેડી રકમા ભરવાને તક્યાર છે, પણ એ ચાદ રાખવાનું છે કે ઉપર જણાવ્યું તે રીતે બિકીર રાજ્યની સામે ઉત્કેતણી કરવામચાના હાયમાં હયી યાર આપીને 🕸 ભાય ભરેલી સ્થિતિ 'ઉલા' કરીએ છીએ તે તા ઉપલ્ય ગમે તેવા જોરાવર નઉકાળળથી થઇ શકે તેમ નથી.

લડતના ખબરા

આગેવાનાને જેલ—હડતાલી પર સીતમ —————

સભાગાના પાકાર—હીંદથી લાગણી ભરેલા સંદેશા

હ્વડતાલના ચાગરદ્રમ ફેલાવા

નાતાલ ઇંડીયન એસાસીએશન

ની મંજાવર સભા ગયે ગુરવાર ૧૧૦ રીલ સ્ટ્રીટમાં મળી હતી. આશરે ૧૦૦ માણુસા એક્કા થયા હતા. મી. હાજ દાલુંદ મહમદ હાજર રહી શકે તેમ ન હોવાથી મી. એ. એમ. પારેખે ખુરશા લીધી હતી. કેક ઉકાબુથી સભાને ટેકા દેનારા તારા મહ્યા હતા તે વંચાયા પછી

પ્રમુખનું ભાષણ

વાંચી સંકાળાવવામાં આવ્યું હતું. તેમા મી. ગાંધીને ૯ માસની જેલ થઇ તે માટે સરકારને મુખારકબાદી દેવામાં **અહવી હવી અને જસ્ટ્યાવ્યું હતું કે: સરકારે બી. અધિને** અને તેમની સાથેના સાશ્સોને જેલમાં નાખ્યા તેથી આપણી લડતને વધારે જોર મળ્યું છે. તેઓના દરખલા આપણને એવું શીખવે છે કે લાેટ વગરની પ્રજ્ઞતે પાતાનાં કુઃખા દૂર કરાવવરના એકજ રસ્તાે છે. હન્નરા માણસેત્એ ખુશાયા આત્મલામ ભાષીને અને પાતાની જાત પર દુ:ખા સહન કરીને એવું બતાબ્યું છે કે પેહતાની પરના ભુલમ દુર કરવા ને ખધા કાયદેસર ઇલાજ નિષ્કુળ જતાં આ એકજ છલાજ રદ્વેત છે. અનવહા ગીરમીટીના ભાઈ આ અતરહાતાવ દુખ <u>ભાગવી રહ્યા છે. દ્રાંસવાલમાં કુચ કરતા હતા તેને પાછા</u> ~~લાવી જળરદસ્તીથા~~ વાડામાં પુર્ધા છે અને તેઓને કામ કરવા તઃ કુરજ પાડલા. તેઓપર ચાબુકના માર અને ત્રાળી વ્યદ્ધાર ચાલેલ છે. કેટલાક જાનધી માર્યા ગયા છે અને ઘણાના હાથ પગ ભાંગ્યા છે. આંગો પર પણ ત્રાસ વરતાવવામા બાકી નધી રાખી. તાેરથ કાેસ્ટ ધર ગળીર મામલા થઈ રહયા છે. દ્રાંસવાલ કુચ કરનારાતે અને આપણા આગેવાન ને જેલમાં નાખ્યાનું સાભળતાંજ એ લે.ક્રા કામ છાડી દેવા લાગ્યા છે. અને કર રદ **શાય એમ માગે છે. તેઓ**ને શાંત રાખવાના કામે પ્રયાસ ન કર્યો હોત તાે લશ્કરની મદદ છતાં બધા કુચ કરી ડરપ્યન આવત. આ ક્ષેત્રાને ધમ્છી આપી કામ છેડવાનું સમજાવાય કે એવું કહેવામાં આવ્યું છે પશુ તે વાત ખરી નયી. પોલીસે સુલેંદ્ર જાળવવાના ખ્ડાનાથી આ શાંત ટાળાએા પર હુમલા કરી સખ્ત માર મારેલ છે. ધામના પ્રતિનિધિઓની મદદથી આ ક્ષેણિને ાર્ટમાં લઇ જવામાં આવ્યા છે, અને જ લોકો કામ ન કરે **તેને જુએ મારવામાં આવે છે.** બુખમરાતું, દુઃખ ઉઠાવીને ક્ષેક્રિક તેઓનાં ઝુંપડામાં બેઠા છે. કામ કરવાની દ્રજી તેઓ ના પાડે છે. સરકારનાં આ પગલાં અત્યંત હ્યુલ્યુનિ છે અને જગલીપર્શ્યું બતાવનારા છે. લધ્કરને રહોદ જાગરવા નહે પણ પેક્ષેંટરાને અદદ કરવા ખાલાવવામાં અહ્યું છે. આ ~~ચ્યત્થાય પ્રિટીશ રાજ્યને ત છક્કે તેવે~~ છે. હતાં દ્વે આપના આગેવાનાનું અને ઘણા દહવાનિ જેલમાં ન,ખ્યા એટલે સરકાર કર રદ ઉત્પાનું માનમાં રહીને નહેર કરીસાંક છે. ક્ષાપ્તાને પાતાનું બળ કેખાડી હવે તે કર્યા બતાવી શક

છે. અને આખા યુનિયનના ન્યાયી **સિકાનાં મતને માન** આપીતે કર રહ કરી શકે છે. આવી સ્થિતિમા ન્યાય ભરેલું કામ કરવાથી સરકારની નબળાઇ નહીં મહ્યુષ પછ્યુ સબળાઇ મહારો. છેવડ સાહેબો મી. ગોંધીએ જેલ જતાં જતાં જે સંદેશ માક્યો છે કે કર રદ ન થાય ત્યાં સુધી હડતાલ જતી રાખવી તે ચાદમાં રાખવાની આપને સલામણુ કર્યું છું. પછી નીચેના દરાવા પસાર થયા હતા.

પહેલા કરા . માં. ગાંધી, તેમની સાથે કુચ કરતારાં એને અને બીજા તેમાં મદદ કરનારાં એ જેએ બધા પા. ક ના કર વિકહ લાક લાગણી કેટલી સખ્ત છે તે જાહેર કરવા ના પ્રયત્ન કરી રહ્યા હતા તેઓને સરકારે પકડવાંથી આ સબા એકનવ વ. . . પ. વસસાછ જાહેર કરે છે. અને દવે ત્યત્વર . . પ માં માં પછી કર રદ કરવાને કરાઈ જોને કરના અને અને અને પ્રાપ્ત આવુસ્તાપુરવર્ક આશા રહી છે.

ખીજો કરાવ. આ દહતાલથી કાલસા અને શેરડીવાળા ઓને જે નુકસાન થયું છે તે આ કર રદ શ્રાપ નહીં ત્યા મુધી ચાલુ રહે એવું હોલાયી નાતાલ ઇંડિયન એસોસીએશન ના પ્રતિનિધિ સાથે ઉદ્દયોગોના પ્રતિનિધિ મળીને એક ડેપ્યુ 2શન હાલના મામલા વિષે સરકાર સાથે ચર્ચા કરે તેા તેથી સંતોષકારક પરિહામ આવે એમ આ સભા માને છે."

બધારે હોંદી દુકાના ગી. ગાંધીના માનમાં બંધ રહી હતી. મારિત્સબરગના હોંદીએલની માસ મીડી'ગ

ગવા વરવારે સાંજે મારિત્સખર્ગના હોંદીઓની માસ મીટીંગ મી વી ત્યાર વરતા પ્રમુખય કવીએ મળી હતી. સભા મા ઉ ત્યાદ પહું ભારે હતા ત્યાર જન્ફી કે માર્ચા નહીસ્ટ મી શ્રીતે તેમાં ભાષણ આપ્યું હતું. તેમણે ખધા હીંદીઓને એક્સ શ્રામ સરકાર તરફથી આપવામાં આવતી , નામેલ્શીની સામે શ્રામ અનવસારક તરફેલ તહા હતા

પહેલો કરાવ પછી મી. ગ્રીને નીચેના કરાવ રહ્યું કર્યો કતો? હડતાલ પાડનારાઓની સામે તેઓ શરીરભળ ન વાપરે છતાં લાકડી કે બીજા હવીયારાથી શજ્જ થયેલાં સેલજરા વહે જબરદસ્તી નાપરવામાં આવે છે તેની સામે બ્રિટીશ પ્રજ્તની આ સભા વાંધા જહેર કરે છે. આ કસવ ને મી. દુખરએ દેશ આપ્યા હતા અને તે સર્વાનુમતે પસાર શયા હતા.

પક્કાઇને જેલ ગયા છે તેઓને મુખારક માદી દેવાના હતો આ દરાય તે મહામાં ઉત્તર રહ્યું કરવ હતા અને મી દ્રી મો તો તો તે કર્યા છે. તે મા રહ્યું કરવ હતા અને મી દ્રી મો તો તે જે તે તે હતે અને સ્વાર્થ કર્યા હતા. આ દરાવમાં મા હતા કર્યા તે હતા અને તે વન્ત રહે રહ્ય અન્યારન હોય હતા આવે હતા અને તે તુન્ત રહે રહ્ય અન્યારન હોય હતા માઇ હતા આવે હતા માઇ હતા હતા માઇ હતા મ

આ કરાવા મવસ્તર જતરલા મુખ્ય પ્રધાત અને બીજે ઘટતે દેક બે માકલવાર્તા હતા પ્રમુખને આપવામાં આવીદ્યતી.

મી. મોનતું ભાષણ ું*મા, ત્રીન ખાલ્યા કે:—સત્યાપ્રદની લડત કે જે દક્ષિણ અહિંદીના અત્યાસ ઉત્તન કરી નક્ષ છે તેની વીગત અપોમીથી બહુ સંભાળપુરનક હું તપાસી રહેયા છું. આ સંદત બુદા જુદા રૂપમાં આખા હોડીસ સલ્તનતમાં કૃતિહાસ ઉત્તનના કરે તે તે છે. માત્રાને લાન્ડ તરીકે હું કેડેલ

આવ્યા છું કે માનવ કુટું બ તરીકે સહુ એક છીયે. અને મુજુરાના વર્ગ આખી સુધરેલી દુનિયામાં એક સરખી દશામાં છે. મુજુરા પછી તે ઈંગ્લાંકના હ્રેલ રૂલીયાના, જર મનીના કે હીંદુસ્તાનના હ્રેલ તે બધા એકત્ર થતા જ્ય છે. આ દુધરતની સામે આંખ વીંચેલી રખાય તેમ નથી ખરા સાશીયાલીસ્ટ ગમે તે પ્રજાના પોતાના મુજીર ભાઈઓની લડતમાં અળગા રહી શકતા નથી પણુ પોતાવી બના; ખળ એકું કરી તેમની સાથે એડાવું તેને ઘટે છે.

આ સભામાં અનેક ધર્મના હેાંકા મળેલા છે તે જોઇ આનંદ પામું હું. આ સવાલ તે અર્ધીક છે અને તે દરેક દ્વીદીને લાગુ પડે છે. દરેકે આ લડતમાં પાતાથી ખનતી મદદ કર વાની છે. જેઓ છુટા છે તેણે પહેલા હાથ લાંબા કરવા ઘટ છે. સારાયાલીસ્ટ સુક્ષેદ્ધને ચાહનારા છે પણ તેના ભંગ કર નાસ નથી. સસાપ્રહની હીલચાલ જેર પકડતી જાય છે એ એઈ તે ડાઈ સારાયાલીસ્ટ ખુશી થયા વિના રહેશે નહિ. કેટલાક ક્ષેત્રાને તેઓના કમ્પાઉડમાં જવ્યરદસ્તીથી સરકાર લઈ ગયેલ છે અને ત્યાં તેઓને જેતરમાં જોડવાના ઢોરની માકુક પીટવામાં આવેલા છે (સરમના પાકારા) મળુરાના કસ સુસી જતારા માલીકાના લાભને ખાતર લશ્કરનાે છુટથી ઉપયોગ કરવામાં આવ્યા છે. આ મહિકા માત્ર હીંદી મજુરાનાજ દુશ્મન નથી પણ તેએક ગારા મજુરાના પણ દુસ્મન છે. કમનશીએ ગારા મળુરા સમજતા નથી કે તેઓનું હિત કાળા મલાર વર્ગ, પછી તે હીંદી હાય કે નેકીવ હેાય તેની સાથે બંધાયેલું છે.

આવી લકતથી જો હું અળગા રહુ તો હું ખરા સાંશીના લીસ્ટ કહેવાઉ નહીં આ દેશની આર્ચીક સ્થિતિ હીંદી મનુરાપર એટલા બધા આધાર રાખે છે કે તેઓ વિના આ મુલકને ચાલે તેમ નથી. આ કર રદ કરાવવા તે આપણા દાયમાં છે. જે સરકાર સાંભળતી નથી તેને અરજીઓ કર ત્રાથી કાંઇ વળ તેમ નથી. સરકારના કાન માટીના છે અને માથું લાક્ડાનું છે (હસાહસ અને ખરં કહ્યું ના અને માથું લાક્ડાનું છે (હસાહસ અને ખરં કહ્યું ના

અુલમી કર રહ કરાવવા એક્સ પશું દેમકે તે આ દેશના ફીંદીઓને કચરી નાખે છે. તે પછી મી. દુ:ખીએ સાવણું કહું હતું અને જસાવયું હતું કે સર કારે પોતાના આચરણુંથી ફીંદીઓને એવા 'અલ્ટીમેટમ આ ખા ભરાબર કરશું છે કે તમે અઠીંથી જાઓ નહિ તો હુખી મરા. ફીંદીઓ તે કેમ સાંખી શકે. મી. એત. બી. નાયકે જસાવયું હતું કે સરકાર નેટીવ શેડ એક્ટના જેવા કાયદા ફીંદીએર માટે પણું ઘડે અને તેઓને હમેશાં ક્ષાક્રેશના માં રહેવાની કરજ પાડે એવી દહેશત આપણી સામે છેલા છે. આ બધી સ્થિતિ જોનાં ફીંદીઓએ લડત જરા પસ્ટુ ફીંદી સુકવાની નથી. અરજીઓ આપણું ઘણી કરી અને તે બધી પાણીમાં ગઇ છે. બાદુ બીજી સલા તે પછીના શનીવારે ભરવાતું નક્કી થયું હતું. અને મી. સીનના આભાર માનવામાં આવ્યા હતા.

જોહાનીસ્બરગમાં <u>ભાસ સી</u>ટીંગ

તા ૧૨ ગોને સુધવારે મળી હતી. ગી, ગાંધી ૯ માસની જેલમાં ગયા અને ગી. કેલનએક તથા ગી. પૈ.લોક પકડાયા તે માટે સભામાં અક્ષ્રીસ અને હરષ સાથે ફેલાઇ રહેલ હતા. બ્રિટીશ સલ્તતતના વિભાગમાં તેની હોંદી પ્રજ પર ત્રાસ દાયક જુલમ ગુજરે તે માટે અક્ષ્યોસ તથા ભાગેવાનાના કામને માઢે ખહાદુરી ભરેલા આત્મભાગથી હરવની લાલણી ઉત્પન્ન થઇ રહી હતી. સલામહની લકત ચાશુ રાખવાના કરાવ કરીને દહતાપુરવક કરવામાં આવ્યા હતા. ટ્રેડ રીકરે શન મંડળના સેક્રેટરી મી. બેઇને સભામાં હાજરી આપી હતી. અને હીંદી લકતને તેમણે ઉત્તેજન આપ્યું હતું. ભુદા ભુદા સ્થળાથી દિલસોજના તારા સભાને મહના હતા. મને મી. ગાંધી જેલ ગયા તેના માનમાં દુકાના ભર્ધા દિવસ બંધ રહી હતી. પ્રીટારીવામાં પણ દુકાના બંધ રાખ વામાં આવી હતી.

⁶ अधम्स औड़ नातास⁹

મુક્ષ્યારે જણાવે છે કે મારિત્સબરનના દીદીઓની લાનણી બહુ ઉંશકેરાઇ રહી છે. ગઇ કાલની મીટીંગ બહુ હું કે તેનીસથી ભરવામાં આવી હતી અને બહુ શ્રેષ્ઠા મહ્યુસો એકઠા ચવાની વક્કી હતી છતાં હોલમાં માણસા માથુસા માય નહિ એકઠા ચવાની વક્કી હતી છતાં હોલમાં માણસા માય નહિ એકઠા ચવા હતા. તેરચ કારકના હોદીઓએ પાલી સને આટલા આકરા હલાઈને લેવાનુ કાર શુ આપ્યુ હોય એ હોંદીએ માનતા નથી. લશ્કરના ત્રાસથી લડત જૈર પકારો એમ તેના જહાતો છે. દરસિયાન આ તરફના ગોરા એમ્પલીયરા તેઓના હોંદી તેકિરાના સંબધમાં ચિંતામાં પડ્યા છે. કેમકે તેટીવ તાકિરાની બહુ ખામાં છે,

વૈરલમથી મી. મોરાબજ રુતમછ લખે છે કે:—મી. ગાંધીતે દ માસની જેલ થયાના ખબર મળતાં બપારે અહીંના હીંદી વૈપારીએએ દુકાન બંધ કરી હતી અને દીંદી ભાઇએલું સરધસ મામમાં કરશું હતું.

સેલીસબરીથી ગી. બોમછ આર. તામક તારથી જણાવે છે કે ત્યાના હીંદીઓ મી ગાંધીના દુ ખ તરફ દિલસાજ ધરાવે છે

મી. ગાંધીને વધુ સજ

રાકસરસ્ટમાં તા. ૧૪ માંએ મળી હતી. ડંડીથી તા. ૧૩ મી એ તેંમને તાં લઇ જવામાં આવ્યા હતા. અને બીનહકદાર માણસીને દ્રાંસવાલમાં દાખલ કરવાના આરોપ માટે તકશીર વાન કરાવી તેમને ત્રણ માસની જેલ આપવામાં આવી હતી.

મી. કેલનબેકને 3 માસની જેલ

શ્વાના ખબર સેંતમવારે અછુધાર્યા કરી વલ્યા હતા. તેમના કસ સોમધારને બદલે સર્નાવારે બપાર પછી ચાલ્યા હતા. મી. કેલનબેકને ખબર પડતાં તેઓ તુરત હાજર થયા હતા સરકારી વધીતે તહાંમત મુક્યું કે બીનલકદાર હોકોને કે લોની માં દાખલ કરવાના તેઓએ ગુન્હે કર્યો છે. અને તે ગુન્હે! આદી જોઇને કર્યો છે એટલે વધુમાં વધુ સજ્જા તેમને કરવા ઘટે. મી. કેલનબેંક ગુન્હે! ક્યુલ કર્યો અને સખ્તમાં સખ્ત મળવી જોઇએ એવી પાતે પણ મામણી કરી.

માં કેલનબેક જણાવ્યું કે પૈતે કેટલાંક વખત થયાં બી. માંધી સાથે મિત્રાઇ ધરાવે છે અને તેથી ઢાંદી સવાલને પેતે વ્યારીકાંથી સમજેલ છે સરકારે મંબીર વચના તેહવા છે એ પાતે જાણું છે અને તેની સામે ંદીએને સલાગઢ સિવાય એક ઇલાજ નથી રહ્યો એમ પોતાની ખાત્રી થય છે ટાલસ્ટેડયના અનુવાયી તરીકે સલાગઢમાં પૈતાને પુરણ શકા છે. અને માજસેટને માનપુરવક પાતે જણાવવા મર્ચ છે કે સરકાર સાર્ગની સત્યાયહાની લડતમાં પાતે હમેશાં સાર્મેશ રહેશે અને તેમ કરવાયી એક અત્યંત મુશાબત સવાલના નીવેડે લાવવામાં સરકારની અને આ દેશના હાયા ની પાતે સેવા કરે છે એમ નિશ્ચયપુરવેક માત્રે છે.

ે માર્જ શ્રિટ તેમને વર્ગર મભુરીની 3 માસની કેદ કરમાવી હતી.

મી, પેગ્લાક પણ જેલમાં

પહેલિયાં એ ખબર સેક્સવારે સાંજે કરી વલ્યા હતા. તેમના હેલ સવારે સાલ્યા હતા. તેમના પરતું તહામત પશુ બીન હકદાર લેકિકને ક્રોલોનીમાં કાખલ કરવા વિષેતું હતું. મી. ગાંધી, મી. કેલનબેક અને બીજા ત્રહ્યુ સાફ્ષાંઓતે તેની અમે પ્રાવા આપવા બાલાવવામાં આવ્યા હતા. મી. કેલનબેક ભુબાની આપી હતી કે મી. પાલાક હોંદુસ્તાન માટે ઉપાય ની બાબતમાં મી. શાંધી સાથે વાતચીત કરવા આવેલ હતા અને તેઓ તુરત પછા કરખન જવાના હતા. મી. ગાંધીએ ભુબાની આપી હતી કે પાતાને પ્રેલીગસ્ટાક અસ્મળથી પશ્ચામાં નહીં આવત તેમ મી. પાલાક તેજ સ્ટેશનેથી કરખન જવાના હતા. પશ્ચ પછી હોંકોને વીખરાવા નહિ દેતા તેઓ ને સુકામે પહોંચાહવાની તેઓની કરજ શક પડી. અને આ જોનાં સરઘર્સને દેતી જનત પાલાક શુલ્હનાર અમુવા કો આવે તેલ મી. પાલાક શુલ્હનાર અમુવા કો આવે તેલ મી. પાલાક શુલ્હનાર અમુવા

સરકારી વકાલે સખ્તમાં સખ્ત સજાની મામણી કરી હતી. મી. પાલાંક પાતે પણ એવીજ માગણી કરી અને માજુએટ મજુરી વિનાની ૩ માસની જેલ ફરમાવી. કેસ ચાલતા હતા ત્યારે કારક માળુસાથી ભરાઈ રહી હતી.

ફચમાંથી પકડેલા હકતાલી પર ત્રાસ

મી. સકુર ન્યુકેસલયી સુધવારે તાર કરી જણાવે છે કે બેલનગીચના દ્વીદીએકને ખાસુપર પાળ લાવનાં તેઓએ કામ કરવાની ના પાડવાથી શ્રેાંડેરવારાએ તેઓની પર ચાસુખતે. સાર ચલાવ્યા દ્વીદ. લહ્યા ખેલાન થઇ સથા હતા.

भाष्ट्रना इ'पाउन्दने केंद्र भनावी

બેલનગીયની ખાસુના સ્માર્શરે ૧૫૦ જેટલા દ્રી હોંદીઓને કારતમાં ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. તેમાંના લસ્તુાના હાય પગ ભાંગેલા હતા. હોલી હૈંદહાસુ થઇ રહ્યા હતા. તેમાંના ૫૦ ને ૭ માસની અને ૧૩૬ ને ૬ માસની સખત જેલ સ્થવા પા. ૫ ના દંડની સજ્ય કરવામાં આવી હતી. ૮ સ્થાગેવાનાને માસ્તિસભરમ માટલલામાં આવેલા. બહાવનો બેલનગીયની કાલસાની ખાસુ પર કારે માક્લવામાં આવ્યા હતા.

મી. ફ્રીસ્ટેડફર જણાવે છે કે ખરતસાઇડના હડતાલીઓઓ તે પકડીને પાછા લાવ્યા પછી ઓએ! તેમજ પુર્વાને માર મારવામાં આવ્યો છે સાઉચ આદિકન માઇન કંપનીના મેને જરતી નજર તીએ તેની શાખવણીશી પોલીસે હડતાલીએ! પર કુમલા કર્યો હતો અને મેનેજર તેમાં સામેલ રહેલ, એક બાઇને સખ્ત વાગવાથી તે ઇર્સ્પોતાલમાં છે, ઘણાને હખ્ત ઇન્જ થઇ છે. ક્લાકે કલાકે ત્રાસના ખબરા આવતા જાય છે. અને ખાલુના કંપાઉન્ડને કામ ચલાઉ જેલ તરીકે સર કારે જહેર કરવાથી તપાલ કરવાની તક મળતી નથી

હંદી ઈ હિમ્મન એસાસીએશન

ઉપરને એ આહું માં સત્યાગ્રહીએ તો પર ગંભીર હુમલા થયા ના ખૂબર વિશ્વેનો તાર ત્યાય ખાતાના પ્રધાનને કર્યો છે અને તે બાબતમાં કંડી માહસોટને તપાસ કરવાની સુચના અકપ્યા માગથી કરી છે, તે તપાસ ચલાવે ત્યારે એસોસીએશનના પ્રતિનિધિને દાજર રહેવાના સુટ મળે એ પણ માગણી કરી છે. તેમા જણ પું છે કે ત્રાસના ખૂબરા દરેક કલાક આવતા જાય છે પણ ખાણીના વાડાને જેલના ભાગ બનાવ્યા થી પાકા ખૂબર તેમવાનું અસભિત થઈ પડલુ છે.

ા આ **જધા ખ**ખરાના "કેળક્ષ વિલાયતની કમિકીને તથા મી. ગાખ**રા**ને વિસ્તારથી માકલવામાં આવ્યા છે.

મારિત્સબરમની જેલમાં

સત્યાંગ્રહની પહેલી ડુકડીને એક માસ વીતવાથી મી, નારણજી નાયક તથા મી. ભત્કલાલ પટેલ તે ગતની મુધાકાત લઇ રહેલ છે. તેઓએ પ્રથમ

ગીસીસ ગાંધીની મુલાકાત

લીધી હતી. મી. નાયક જણાવે છે કે તેમને ખાસકમાં અત્રખા દિવસના મળી ૮ બનાના ૪ લીં છુ જને થેલી પેકૃત્સ આપવામાં આવેલ એલીવ એલિક આપવામાં આવેલ તે રૂચે તેવું નહિ હોલાથી તેઓ લઇ શકતર નથી. સાધા રહ્ય રીતે તબીયત સારી છે તેઓને સીવવાનું કામ આપે છે

બીજ જેલીએ!

પુરૂષ વર્ગમાંથી મી. સવજીભાઇ પટેલની મુલાકાન બીજે શનીયારે મી. ભાઇલાશે લીધી હતી. બધા ખુશીમાં છે. એમ તેઓ લખે છે. તેએકની પાસે વાડીમાં કામ કરાવે છે. મી. મગનલાઇ પટેલે દમની બીમકરીના ઉપયાર તરીકે પોતા ના હમેશના અલુસા ખારાક ચાલુ શખ્યા મામણી કરી હતી તેને દાકતરે કે મુખીદારામાંએ ધણા વખત સુધી કાર આપી ન હતી. પણ હવે શકત લઇને તે ખારક તેમણે મેળવ્યા છે. સસાપ્રદી જ્યાંઓને માળાં ન આપવામાં આવતા તે પણ હવે મળે છે. તે પછી બધાએ

થી મેળવવાની લડત

ઉપાડી હતી. તા. **૧૦ મી ને સે**ામવારથી વ્યારારે ૬૦ જેટલા કેદીઓએ થી ન મળે ત્યાં સુધી અપવાસ કરવાનું શરૂ કરલું. મંત્રળવારે લહ્યાને પથરા ફાડવા લઇ ગયા, બે ત્રધ્યુ જસ્તુ ભુખને લીધે બેલાન થયેલા તેઓને ડાળામાં નાખી જેલમાં ક્ષક જવામાં આવ્યા હતા. એવા ખળર મળ્યા છે. હીંદી કમિટીની જાણમાં આ વાત આવતાં તના ચેરમેન મી. વી, વ્યાર. પીઢેચે ત્યાયખાતાના પ્રધાનપર તાર કર્યો હતા. તેમાં લખ્યું હતું કે લી એ અગતાની ચીજ છે ગવા વખતની લહતમાં દ્રાંસવાલની અંદર સત્યાયહી કેદીઓને થી વ્યાપવામાં આવતું હતું. તેમાં જસાવ્યું હતું કે સાંજે હ્રીદીએકની સલા મળનાર છે, તેવી બાલુ માટે પ્રધાને દારત જવાળ લખવા કુમા કરવી. આ તારના જવાળ તેજ દિવસે મન્યા હતા. તેમાં જણાવ્યું હતું કે ત્રહ્યુ માસના જેલીઓતે ખારાકમાં લી આપવાના ધારા નથી. હાલ જે भाराम्नुं धारुष् छ ते विषे ढींटी सरधारे संभति आधी હતી. છતાં મહેરખાની દાખલ મારિત્સખર્ગના સત્યામકીએન તે લી આપવાની મુચના પ્રધાને સાંની જેલના ઉપરીતે આપી છે. પ્રધાન અરશા રાખે છે કે કામ તેથે સંતાલ પામશે.

અવેકન્ડં ઇડીયા સાસાયટી

કેપટાઉનમાં આ નવું મંહલ સ્થપાયું છે અને મી. વસ્તક જેઓ હાલ સસામદી તરીકે જેલ ભેગવી રજા છે તેઓ તે ના સેક્રેટરી છે

આ મહળતી સભા તા. ૧૧ મોએ મળી હતી. મી અહ મદખાન પ્રમુખપદે હતા. તેમાં મી. વસ્તકને મુભારકભાદીના કરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતા. અને સરકારને હીંદીઓ ની વાજબી મામણી આપવાની અરજ કરવામાં આવી હતી. વળી ચેતવણી આપવામા આવી હતી કે હીંદીઓની મામણી સરકાર કલુલ નહીં કરે તા મી. વસ્તકને પગહેં ચાલવા વાળક કલ્લા ત્રીકળા પાસે.

નારથ કાસ્ટમાં હડતાલના મામલા

નેરથ કાસ્ટમાં હડતાલના મામલા બહુ વધા ગયા છે અને જુદે જુદે કે કહ્યુંથી અત જાનના ખબરેર આવે છે. કેટલાક ખબરા એક બીજ થી વિરુદ દક્ષ્યકોના જેવામાં આવે : ગુરવારના એક બીજ થી વિરુદ દક્ષ્યકોના જેવામાં આવે : ગુરવારના એક વર ટાઈઝરમાં કેટલાક બનાવાને લડાકાતું રૂપ આપી વચ્ચન કરવામાં આવ્યું છે. લામસીં અને વેરલમ લચ્ચે હથીવાર વિનાના હીંદી હડતાલીએમ પર રીવાલવર અને લાકડીઓથી સજ થયેલા પાલીસે હુમસા કર્યો અને તેએમને સખ્ત માર મારી તેએમની કોઠીમાં પાછા લઇ જવામાં આવ્યા તેને 'ફલર કલેટ' એ નામના મેદાનમાં થયેલી લડાઇ એ નામ અપાયું છે. આ લોકોની કસર એટલી કે તેએમ વેરલમ જઇ પાનાના બીજ હડતાલી માઇએ સાથે જોડાવા માગતા હતા. આ લોકો પાસેથી લાકડીઓ પહેલાંથી પડાવી સેવામાં આવી હતી.

અમારા ટીંગાટના ખળરપત્રી તર ૧૧ મીને મંત્રળવારે લખે છે કે આજે સવારથી ચીનીના ધમેલામાં તમામ એટલે વ્યાથર ૨૦૦૦ માહ્યુસીએ કામ છેડી દીધું છે. અસપાસ ના ગેરાએન જેઓની પાસે ૨૫–૫૦ ગીરમીટીના હતા તેઓ ના કામ પછુ છેડમાં છે. હેડિકા અને બીજા ગે.સંઓના ઘર કામ કરતારા હોકા પણ હડતાલમાં લખ્યા છે. કેટલાક હોકા ચાકસકાલ તથા સ્ટેંગરની કાઠીઓના માણસોને સમજા વવા ગયા છે. ૧૧ વાએ ઘોડેસ્વારા તથા કાદર સીપાઇઓ ની હકડી આવી પહોચી છે અને ગામમાં તથા કાઠીઓમાં દરે છે, પણ માહ્યુસોના ભુસ્સો બહુ છે.

ભાલાથી થાયક્ષ કરયા

તા. ૧૪મીના ટેરિંગાટના ખબરામાં જહ્યુવવામાં આવે છે કે અહીંના સામસા બહુ માટા છે. બહુ માહ્યુસા બેગા થયા છે અને વિચાર કરી રહ્યા છે. તા. ૧૨મીએ મારા મારી થતાં ૬ માહ્યુસા ઘાયલ થયેલા છે. કાફર પાેલીસોએ સાંકાને બાલાયી મારેલા છે.

એવા ખબર મળ્યા છે કે ડક્સરેહની શાયર કાંઠીના માથુ સેલ્મે કામ છેડ્યું છે. આશરે ૩૦૦ માણુસા ત્યાં કામ કરે છે. વેએા કાંઠી છોડી કર્યાય ગયા નથી. રેશન તેઓને એક દિવસનું આપવાનું શરૂ કરેલ તે તેઓએ લીધું નહીં તેથી કાંઠીવાળાએ હકતાનું રેશન આપેલ છે. માણુસા કહે છે કે પા.૩ના કર નાલુદ નહીં થાય ત્યાં સુધી તેઓ કામ નહીં કરે.

ગયે સુધવાર નેરલમમાં એક્કા થયેલા લોકાને સહુ સહુની કેકીમાં મેડકલાનો વિચાર સ-તાવાળાએ કરો. તેઓને સાંથી પાછા મેકલવામાં નાતાસ હીંદી એસોસી એશન તરફથી મી. સારાબછ અને બીજા હીંદી ભાઇઓની મદદ પાલીસને બહુ કામની થઇ પડી હતી. એ મદદ વિના તેમને પાછા માકલવામાં પાલીસને બહુ કામની થઇ પડી હતી. એ મદદ વિના તેમને પાછા માકલવામાં પાલીસને બહુ કામકેલી પડત. જનરલ ક્યુકીને હીંદી આગેવાનાની મદદ માગી હતી. અને જ્યાર તેઓ માણસેરને સમજાવતા હતા હતા કે લાં તેઓને ખારાક તથા અલ્લો સમજી કાઠી પર ગયા હતા કે લાં તેઓને ખારાક તથા આશી.

મંગળવારે પ્લેંટરાતી સભા મળી હતી તેમાં જનરલ લ્યુ કીન હાજર હતા. નાતાલ ઐસ્ટેટના મી. વીલ્યમ કેમ્પબેસે શોકાને જેરાવરીથી કામપર ચડાવવા આમદ કર્યો હતા. જન રલ લ્યુકાને જસ્ત્રાવ્યું હતું કે પોતે તે વિષે સરકારને 'તાર કરશે અને જે સુચના પાતાને મળશે તે સુજન અમલ કરશે. હડતાલી શોકાની કસ્તા ઉપર આવજ અટકાયવાના હકમ પોલીસને આપ્વામાં આવ્યા હતા. ગુર્વારે કરમાંક હાટલ આગળ મારામારી થઇ હતી અને તેમાં ૮ હીંદીઓ લવાવા હતા. તેઓને કરપીતાલમાં લઇ જવામાં આવેલા પહેલાં ખળભળાઢ થયા ત્યારે એવા ખબર મળેલા કે હોકા પાતાના છ આગેવાના પકડવામાં આવે તેને છે.ડી મુકવામાં આવે તે કાઠી પર પછા જવા પુશી હતા. પણ તે વખતે ત્રેનેજવા અડમ હતા અને મુખીઓને છે.ડવાની તેઓએ ના પાડી. હડ તાલી ઢાકોએ ઢેખીત વચન માસ્યું હતું કે પા. કેના કર રદ કરાવવા ધમેલાના માલીકા પેતાથી બનતી મહેનત કરવા ઢેખીત વચન આપે. અને તેવું વચન મળે તે કામ કરવા તે ઓએ ખુશી બતાવી હતી. ઢાકાએ કહ્યું કે મોહાની વાત તેઓને એકિએ નહીં અને ઢેખીતજે વચન જોઇએ, પણ ઢેખીન વચન આપવામાં આવ્યું નહીં.

જનરલ ક્યુકીન વેશ્લમથી ડરળન આવ્યા ત્યારે 'મરક્યુકી' ના પ્રતિનિધિને તેણે નીએ પ્રમાણે મામલાની હકીકત કહી હતી: શુધવારે એસ્ટેટ પરતા કેટલાક હેલ્કાએ કામ કરવાની ના પાડી. વેશ્લમ જવાના નેઓએ પ્રયત્ન કચેલ હતે છે. તે તેઓને કેહીમાં પાછા કારેલા. ૧૦૦૦ જે ન વે લગના એક્ટા થયા હતા તેઓને પાછા કાર્યા લગા હતો ક લગા હતો કે કેઠાએ પાલીસની એક્કા સ્થા હતા તેઓને પાછા કાર્યા આવી હતી 'ક કર વારત. ન શાય અને હેકિકોને ઉશ્કેરવાની તક કાઈને મળે નહીં. હેકિકા ને એસ્ટેટપરથી ખસવા દેવામાં નહીં આવે પણ તેઓ

કામ પર ચડશે કે નહીં?

એ સવાલ છે, જનરલ લ્યુકીને રીપારટરને જણાવ્યું હતું કે વેરલમમાં કંઈ તે.કાન નથા અને ભયના પડનાનુ કદ કાન્યુ નથી. તેણે જણાવ્યું હતું કે વધારે લઉદાબસ્ત રાખવા પાલી સની સંખ્યા વધારવામાં આવનાર છે

સુરવારના હેવાલ ' મરક્યુરી ' ના પ્રતિનિધિ જાતે તપાસ કરીને લખે છે કે વેરલમમાં તદન શાંતિ પથરાઇ છે. ઢાઉા ને પાતાની ક્રેપ્કીમાં લઇ જવામાં આવ્યા છે પણ

😢 तेकी। डाम पर यहवा नधी

તજી તવી નવી એસ્ટેટોપર દહતાલ પડતી જ્યાના ખબર છે. પછી એક આવતા જત્ય છે, પણ દવે લેકિક પેક્તાની હતા છોડી બહાર જઇ શકતા નથી તેઓને ખારતકી આપવાનુ બધ શકુ છે. ઘણા લેકિક પોતાની પત્સે જે કહા કહ્યા પર આજ શુધી નબેલ છે પણ દવે ભુખે દિવસ કાહવા પડશે ત્યારે તેઓ શું કરશે એ જેવાનું છે. ભુખને લીધે તેઓ ખીજઇને તોકાન પણ મચાવે અને કદાચ હારીને કામ પર પણ ચડે. બધા સંજોએ જોઇ જનરલ સ્યુક્ષીને વધુ લશ્કર મગાવ્યું છે. કેમ માઉટેડ રાઇકલની એક ડુકડી પણ આવી પહોંચી છે. જ્યાં લોકિએ કામ નથી છેડડનું ત્યાં ઉશ કેરણી કરનારાઓ ન પહેંચે એટલા સાફ ધેરેર રાખવામાં આવ્યો છે. પરિણામે બુધવારે બધે દેકાણે કામ બધ હતું ત્યારે માઉટેજકમ્બમાં કામ ચાલતું હતું.

અહેલા ભધા બંદાબસ્ત રાખ્યા છતાં માઉટેજ ક્રમ્બની કેક્કીના બધા માણુસા સનીવાર સુધીમાં હડતાંટ પર હતા

ગયે શુક્રવારે સવારે કામે ચહવતો લંટ વાગ્યા હતરે કાઠી માં પાછા માકલવામાં વ્યત્વેલા માણુર્ધામાંથી કાર્ક પોતાના ઝુંપડામાથી નીકલ્યું નહીં હતું. અને તેમને કામે ચહવા સમજબ્બા તે ફાયટ હતું.

ું વર્ષે શકવારે, મહિરજકમ્બની કાર્દમાં કે હજાઈ જેટલા

મજુરામાંથી અરધા ક્ષાકાએ કામ છે.ડ્યું હતું. અને બાકી ના અરધા કપાએલી શેરડીને પડતી નહીં મુકતાં તેને પીસતાં સુધી કામ કરવા રાકાયા હતા. મી. કે મ્પબેલ કહે છે કે પોતાના માણસા શાંત હતા તથા પોતા તરફ માન ભરેલી રીતે વરતતા હતા. અને કહેતા હતા કે હડતાલ પહલામાં તેઓનો હેતુ પોતાના માલીકને તુકસાન પહેંચાડવાના નથી. મી. અરમમર્દ્રાંગના માણસોએ પશુ લહેલી શેરડીને નુકસાન નહીં પહેંચાડતાં તે કેકાલે પહેં સુધી કામ પર રહેવા ક્લલ કરશું હતું.

શુધ્યવાર સુધીમાં ટોંગાઠની આસપાસ લગભગ બધી કોઠી એક બધ થઇ ગઇ હતી. મી. એક્ટ્રે તેની કેઠીના માલ્યુસેંક તે એક્ક્રો કરી કામ પર ચડવા સમજાવ્યા હતા પહ્યું તેઓ એ કર રદ ન થાય અને મી. ગાંધીને છેકવામાં ન આવેત્યાં સુધી કામ કરવાની ના પાડી હતી.

'ભાલે ગાળીથી મારા '

વાર'વાર એવા આરોપ મુકવામાં આવે છે કે કેટલાક ઉશ કરતી કરતારા હાેદાન ડર બતાવી કામ છેડાવે છે. આમા ત્ર સાચ છે તે જનરલ લ્યુકીનના શનીવારના હેવાલથી જોઈ શકાય છે. લામસીં આગળ ઘણા લેકિક પોતાના જાત ભતમઐોના ડરેથી કામે નથી ચડતા એવા ખબર મળતાં જન રલ લ્યુકાર્તે ત્યાં જઇ દુભાષિયા મારફત ક્ષેકાને જણાવ્યું કે જો તેઓ કામ પર ચહરો તો હરેક રીતે તેઓનું રક્ષણ કર વતમાં આવશે. પછી પાંચ મીનીટમાં કરાવ કરી જવાબ આપવા તેણે લાકાને કહ્યું. કંકે જવાબ મળ્યા નહીં. ફરી પાછા તેઓને સમજબ્યા હારે થાડી વાર પછી તેઓને એક આગવાન ખેહયા કે જા. ગાંધીએ તેઓને કહ્યું છે કે તેઓ એ કામ પર ચડવું નહીં. પાલીસ એપ્રીએ તે અમને ગાળા યા મારે રહ્યુ અમે કામ પર નહીં જઇએ. પહ્યું જનરલ લ્લુકોને તેઓને જહ્યુલ્યું કે ગાળીથી મારવાની વાત નહીં દ્વતી. પણ તેંગ્યાને ડરથી ભચાવવાની વાત હતી. પસ્ હાેકાએ નહીં સાંભળતાં **હડતાલ ચાલુ રાખવાના પાનાના** તિલય દેખાડ્યા હતા. શનીવાર ચોફ્રેસ્**રી ખળર** અવતા હતા કે

ખારાકી અધે અ'લ શક

ગામ છે અને હાંકા ભુખે દિવસા કાર્કે છે. આ વાત કટલે કરજો સાચી છે તેના તપાસ કરવા શનીવારે અપારે આ છાપાના પ્રતિનિધિએ વેરલમ જઇ ખાસ તપાસ કરી હતી. માઉંટ મેરલે ડની કાંડીમાં જતાં ખબર પડ્યા હતા કે સેંકડા માણસેતમાંથી માત્ર ૭૦ જેટલા કામ પર હતા. પાલીસની ચાંકી, લ્યા હતી તેના ઉપરીને મુછતાં જ્યારા હતું કે ખાસકી કાંડીને આપવામાં નથી આવતી અને હાંકોને બહાર જવા દેવામાં પણુ આવતા નથી. નાતાલ ઈ ડિયન એસોસીએશન આ વિષે જણ કરતાં તેણે સરકાર પર તાર કર્યો અને જણા વ્યું કે હાંકોને ભુખે મરતા જેમ તેઓને ખાસક આપવાની એસોસીએશન પાતાની ફરજ સમજે છે સરકારે જવાબમાં જનરલ લ્યુકીકનને મળી અંદોબરત કરવા જણાવ્યું હતું. એ ખબર મળતાંજ રવીવારે બી. ચંબી નાઇફ જેઓ મેઈન લાઇનથી કરબન આવ્યા હતા તે બી. સેરાબછ બી. શરાફ બી. યુસા મદારી પી. એલવ કાનછ અને બીજા

વાલ દીયરા ખારાકી લઇ નીકળી પડયા વતા સતમવારે પાછા કરેલા વાલ દીયરે, જણાવતા હતુ, ફે લોકાન્દ્રદદ અને ઉમંગમાં હતા, મેસર્સ નાઇક અને સારાળજી ખારાક આપના આપતા દેશિક તરા થયા હતા. માઉટેજકમ્બરી નાતાલ ઇડીયન એસારીએશનને ર્વવતરે ટેલીફાનથી ખબર મહત્યા કે લાં હીંદીએ။ અને પાવીસ વચ્ચે તાકાન થયું છે. આથી એસારીએશનના એ પ્રતિનિધિ લાં ગયા હાયકને એ હતી કે ચારેક હીંદીએ။ એલરસંધ્યર અને મેનેજ રાતા લર પર જઇ હીંદી ચાકરને કામ છોડવા ડરાવવા લાગ્યા હતા. આથી પાલીસને એલલવામાં આવી હતી. અને આ હાંકા ને પેલીસ વચ્ચે અથડા અથડી થઇ કેટલાક હોંદી અને એક ગારા પાલીસ કજ ગમ્યા અને તેઓને ઇસ્પીલલ માં લઇ જવામાં આવ્યા હતા. પાછળથી, હીંદીઓને મી કમ્પબેલ તથા એસોસીએશનના પ્રતિધિએ સમજ્હયા હતા અને તેઓ સાંલીથી તેઓને ગેર ગયા હતા.

માઉં એજકમ્બતા શેરડીના ખેતરમાં તેજ દિવસ ભારે આગ લાગવાના ખભર મળ્યા હતા. મી. દેમ્પએલ હોંદી મળુરાની મદદ માગી હતી અને બે હજાર માસુસોએ મદદ કરી આગ મુઝાવી નાખી હતી. જનરલ લ્લુઝોન તે વખતે હાજર હતા અને તેમએ એસોસીએશનના પ્રતિનિધિને એસ્ટે 2માં આવવા જવાની પરવાતગી આપી હતી.

ચાગરદમ હકતાલના ફેલાવા

સામવારે સવારે 'ારળનમાં અસાધારણ જીરસો. ફેલાઈ રહેયા હતા. એકાએક હીંદી કરમદારાએ કામ છેડલું હતું માલુસા શેરીએલમાં ટાળે મળતા હતા. રસ્તા પર સરધસના આકારમાં ફરતા હતા પણ કંઈ અશાંતી જેલામાં આવતી ન હતા. રેલ્વેના કારપાતાઓના માલુસા પણ હડતાલ પર હતા. ગદકી ખાતાના અમલદાર ચીનામાં પડ્યા હતા. કોઇને સમજવીને કામપર મેાકલાય એવી સ્થિતિ હતી નહિ. એડી'ગઠન ઇસ્પીતાલમાં એક પણ માલુસ રહ્યું નહેાતું. આ ખાતાઓએ એસેલિએશન ની મદદ મામી હતી. કેટલાક માલુસેને કામપર ચડવા સમજાવવામાં આવ્યું પણ તે બધું ફેક્ક્ટ હતું. માલ્યુસે કર રદ થવાની વાત વિના કંઇ પણ સાલળવા મામના નહેાતા.

દિવસ ચડતા ગયા તેમ માણસાનાં ટાળાં વધતાં ગયા. દાેટલ તથા કલબના વેડરા, દાવાસળાના કારખાનાનાં નાકરા, છામખાનાના નાકરા, બધાને લાગ્યું હતું કે સફ હીંદી એક ઝાઝપર છે. આ બધા માલ્યુસાના ભરાવા શહેરમા થતા લાગ્યા. અલ્લેનોએ બપોરના રમનગમતના મેદાનપર સભા ભરવાનું જાહેર કર્યું. અને તરતજ માલ્યુસા ત્યાં એકઠા થવા લાગ્યા. બે વાગ્યા પછી

ગંજાવર સભા

શરૂ ચંછ. એસોસીએસનના પ્રમુખ મી. દાવુદ મહમદ હાજર નહીં ચંઇ શકવાથી મી. એ. એમ. પારેખે પ્રમુખપદ લીધું. તેમણે દુંકમાં સભાનો હેતુ સમજ્જાએક. જોઈટ સેકેટરી મી. ઉમર હાજ આમદ તથા મી. તેએરસ હાજર હતા. મી. શેત્રરસે સુક્ષેદ્ધથી કામ લેવા સહને ભલામણુ કરી. બ્રસ્પીતાલ નાં નાકરાને કામે ચડવા વિનંતિ કરી અને સમજ્જાનું કે જાણી જોઈ તે કાઇતે તુકસાન કરવુ એવા હેતુ સત્યાદ તે. લડતના નથી. ઇસ્પીતાલને અગવડમાં નાખવાથી માણુનતી જાંદમી જોખમમાં પડે એ સંભવિત છે. ગદમ ખાતાના માલુસોને પણ ભષા નહીં તો થાડાને કામે ચડવાની તેમણે મિનંતિ કરી. મી. લેઝરસે પછી મદાસથી - આવેલા ઉપલ વાચી સભળત્વો તેમાં લખ્યું હતું કે યુનિયન સરકારને. ત્રાસ ભષ્ય કરવા

બહારમાં ગંજાવર સભા

મળી હતી. તેમાં ઘડી સ્ટરન તેન તેમાં પડવાની માર કરતા જા કરતી હીં મરકારને સાઢું વાળવા તી તેનિ ધા કે રહ્યા આપ્રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને તા પ્રાક્ત કર્યા કરતાના આવ્યો આવી હતી. કપ્રકાર કર્યા કાળકોના કબલ વાંચવામાં આવ્યો તેમાં જાળવે કરતા ક

હીંદ ગુસ્સાથી ગાજ ઉઠયું છે

भागे होत्र अदिना आक्ष्मी पर वश्सता तितमना राज्य भागे जर रहे रितायन भने भीके भी पहेंगा। राज्य भागे हुन भागे हैं। रीजना अस्ट्राम्पट अभीती ते, रुद्ध पद्ध पद्धार होते हैं। पशु हिससीक्ष भाने भद्दता नहिंदे, दें भा ताणभे जुस्साना पुरमां अभेते। होते, भी जनस्थीं में हिना आस्तु आध्यां तुने भी, हाराहर भी जनस्थीं में हिना आस्तु आध्यां तुने भी, हाराहर भी जनस्थीं में दिना आस्तु अध्यान तुनेता

2413

રજુ કર્મો જે સર્વાનુમને પસાર થયા હતા. " ૩૦૦૦ હોંદી આ દે આ માત મીટીંગ જાણે છે કે મામલા ભારીક થતો જાર છ માં રજીન હીંદ એક કામ છોડીને બતાવે છે કે તેઓ (દારતાની હી છે, એટલે સરકારત અ.બદ કરવામાં અને જો હતા હતા કર નાખુદ કરવા વિષે ફરી વિચાર જોને હતા ના કર્ત હીંદીની મુશીબત તે દુર કરશે."

માં કરવા રહ્યું ક ખાણામાં પુરેલા હીંદીઓતી હાલત હું કર્મ કી નામ તતા છે. ચામુકના મારથી માણસોને ખાંચ્યા ઉત્તરવાના આવે છે. તમણે પ્રદેશ ખાતાના માગુમાન ખાત હસ્પીતાલના માણસોને કામે ચડલા વિનંતી કરા, ખાત જલ્લાન્યું કેમી, ગાંધાની એવી કચ્છા છે કે સુલેંહ જાળવવા સંધૂએ ખતતું કરવું. મી. ફ્રીસ્ટેક્સના ભાષણે સભામાં અકસુત શુર ચાલ્યું હતું અને આ વખતે માળસો

પુ૦૦૦ ના સંખ્યામાં એકઠા થયા

હતા. મા, વી, દ્વારેન્સે પછી નીચેના દરાવ રજ્યું કર્યાં: "૩૦૦૦ હીંદીઓતી આ માસ મીટીંગ ગંભીર રીતે વડી અને હીંદી સરકારનું ખ્યાન ખેંચે છે કે હજારા હીંદીઓ કામ છે હતા જાય છે અને તેનું પરિષ્ફામ માપવું કુરકેલ છે. આ ઢોકાને કાલુમાં રાખવાનું અને તેઓનું પાપણ કરવાનું કામ અશક્ય થતું જાય છે અને વડી તથા હોંદી સરકાર વચ્ચે નહિં પહે તો બહુજ સિતમ ગુજરશે અને વડાં મેન ના મજરાં

તાળીના શાર વચ્ચે આ કરાવ પસાર થયા અને પછી મી. ગાંધી અને હકવાલી લાકએક માટે હુરરેના પાકારેક કરતા શાંકા વિખરાયા, બધા શાંતીથી પાતપાતના મુકામ તરફ વન્યા. હાંકપીટલના કામદારા ત્યાં ને ત્યા વિચાર કરવા વામ, અન્યતાના વચ્ચના અમલ કરા કામપર ચડવાની દન્ય તેઓ બતાનલા લાગ્યા અને પછી હું ક મુદ્દતમાં મેદાન ખાલા થયું.

ર્ગાદી પર કામકરનારા હીંદી એ પણ કામ પર ચડયા નહિ હતા. અતે ત્યાંનું કામ ગારા તથા તેટીય મજુરાયી જેમ તેમ કરીતે ચલાવવામાં આવ્યું હઈ.

આરિત્સભરગમાં બીજી સભા

, પૂર્ તાર રે તે તેના તમા કરાવવ માં અવ્યુ હતું કે જો સરકાર એક હફતામાં કર રદ કરવાનું જાહેર નહિ કરે તેા હીંદીએોતું માટું સરધસ ક્રાંમવાલની સરદ્ગદ એોળંગવા કુચ કરશે. ત્યાંના સત્તા વાળાએો આચી બધો ખસ્ત કરવા લાગી અપ છે અને અમરસોટીથી ફેટલાક ધોડે સ્વારા અને કાદર પાલીસને બેલાવી લેવામાં આવેલ છે.

હિંદુરતાનના છાપા ભારે પાંકાર કરી રહશે છે એમ રૂકર જણાવે છે. તે કહે છે કે હકતાલી ક્રોકોને ખાણાપર કેદ્રો હરીકે રાખવામાં આવેલા છે અને તેઓ પર ભારે ત્રાસ વર્તાવવામાં ભાવે • છે એવા તાર મી. ગ્રાખલેને મળેલ છે અને તે ઉપર ઇકા કરતાં સર ધીરાજશાદ મહેતાના છાપા ધીમમે ક્રોનીકલ લખે છે કે વડી સરકારને આ ખબરાતી જાલ્ય થયા પછી એક પણ દિવસ આવા ત્રાસ ચાલુ રહેશે તા દરેક સ્વમાન જ્લવનાર લીદી લિડીશની પ્રજા મણુવામાં શરમ છે એવું સમજરો. ક્રોનિકલે હડતાલી ક્ષાકાની મદદ માટે કૃંડ પણ ચાલુ કરેલું

જેને હાતાર અમાં બીજ મામ મીઠીંગ ગયે રવીવાર ભપારે મળી હતી, કરાવા પસાર થયા હતા અને તેમાં હડતાલના મામલાએ ભયંકર રૂપ પકડેલું છે તે તરફ સરકારનું ધ્યાન ખેંગી અરજ કરવામાં આવી હતી કે 'કામના આગેવાનાને કેદ કરવાથી રસ્તા નહીં સુઝતાં લોકા ગમે તેમ વર્તીને મામલા વધારે ભયંકર કરી મુકે એવા સંભવ છે તેથી મી, ગાંધીને અને બીજા અગેવાનાને છે.ડી મુકી તથા કામના વાંધાએ પતાનીને સરકાર સુલેહ શીતિ ફેલાવવાને પ્રયાસ કરશે.

लोहानी स्थार्य हीं ही इत्रू र स्थानिया की हिन्दी स्थाने हैं हैं की कीहानीस्थाने से हिन्दी स्थाने हैं हैं हैं की कीहानीस्थाने साईटिना की का क्यूनिता की गंट की. टेम्स काली कीन्द्र सन्साना जारा ने 15% की हैं ही ही साईकी लेगा बार्च कीई सते हैं। में प्राप्त होंने साल प्यरीहिना नहीं के हैं। दान होंने हिन्दा की का प्राप्त की माल प्यरीहिना नहीं के हैं। दान होंने हिन्दा की लागत नी जाला बता भी. टेम्स काली कार्त इंड्टरर हीटा हमाटीन भणी ने 15% करतरह इरना कार्ने मारी प्रश्र सभी काप्ता व्याप्ता कार्या करतरह इरना कार्ने मारी प्रश्र सभी काप्ता की हिन्दी, हमी संपत्ती प्रतार,

જેવેદાનીર જરૂગ દીં દુ કેદમ તરફથી જાશાવવામાં આવે છે કે! પા. ૪૮–૧૧–૧ એસેદાસીએશનને સે!પાદ તે ઉપરાંત પા. એક કેદ બહિતર રાકડા આપી સાં ભરતાં ચાવલ, કશે બસતા દાળ, પાંચ કેસ તેલ હડતાલીના નિભાવ માટે માકલવામાં આવ્યા હતા. કુલ પા. ૩૨૨–૪–૧૧ જમા થવા હતા તેમાંથી ઉાલી રકમાં અને પા. ૧૨–૧૪–૦ પારચનાં બાદ કરતાં બાકા રહેલી રકમ પા. ૮૮–૧૯–૦ રાકડી મા. હીરા કુંવરછ ટ્રેસરરને સંપવામાં આવી હતી. (દંડતું નામવાર લીસ્ટ અમને મળ્યું છે, અને જગ્યાની ખામીને લીધે તે છાપવાનું કલત્વી રાખવું પડ્યું છે—અ. દું એત.)

भीटे. रीयाबी

િાળી કર્ય દીના દેઝરર ચી, છવા મહમદ લખે છે કે :— માર્ક તા. હ મીના રવીવારે લાંજે મી, વનમાળી મારાર દાંબી ને ત્યાં સભા મેળાં હતી મી રલારામ પ્રમુખપદે હતા. મળા ભાઇઓલ્પે હાજરી લ્યાપી હતી , મે સત્યાગ્રહને મદદ કરવા હતુ ઉત્સાહમાં હતા. શ્વારસાદાર, સાંપ્રદેશ લગા પડા હોંદુરતાન ઉભાવ મિકલવા ઉપયાલ, થયું હતું.' અને કેલલ ોકલવામાં આવ્યા હતા કે યુનિયનના હોદીએ તત્_રથી હોદી સરકાર વચમાં પડે એવી ધાર્મી કમોદીની પ્રાસ્થના છે.

કરેડાકની

બ્રાંડીશ હોંદી એસોસીએશને તા. ૧૪ મી એ ક્રાન્ટરખરીના આર્ગ બીશપને કેબલ કરી એવી વિનની કરી છે કે લુલાન ની સરકારમાં બ્રિસ્તિ ધર્મતું ભાન કરાવી તેએ.ને ન્યાયથી વર્તવાનો ખાધ આપે એવી એસોસીએશન ! અભા આહા રાખે છે. તેમાં જ્યાવેલું છે કે મીશનરી કાન્યરન્સે હોંદીએ! તરફ ક્લિસોજી ખતાવી છે અને હોંદી આગેવાનો તથા ગારા મિત્રા જેલમાં પડ્યા છે.

વેલી'ગઠન અને પાર્લ

તા હોંદી ભાઇએ!એ તા. ર છ એ વેલીંગઢનમાં જુળરડ રહોડની અંદર મી. કે. એમ. નાઈકુના મમુખપણા તીચે સભા ભરી હતી. ઇન્ડવે ડેારડરેચ, ક્વીન્સ્ટાઉન, ફ્રાંબરબી, મામ્સબરી, લીંગ્સબરી, પ્રીન્સઆલબરડ રેક, કીલ્સરીવર, અને ક્રેડેકિયી સભાને અનુમતીના તાર મન્યા હતા. મી. કાઇલીયાના કાંગળને ટેકા દેતારા તથા સત્યામાં હદ્દેતા તથા બાઇએ! જે જેમમાં બીસજેના છે તેને હુબારકબાદી દેતારા કરાવા પસાય થયા હતા. પછી મુળા શરૂ થતાં આશરે પા. ૪૦ લસવા હતા

કીંચ**લ**િ

કાં અલીથી મી. કેશવ વસ્તભ કામે છે કેમ્પ્લા, પ મી તા સુધવારે સુજરાત ઈકીયન યુમ-સ ઐમામીએકાનની સભા મી. અહમર મહમર હતા. હોંદી સસામહી હહેનેતો ધીમીસ અહમદ મહમર હતા. હોંદી સસામહી હહેનેતો તારીફના ભાવણા ચર્યા હતા. તે પછી ફાળા શરૂ કર વામાં આવ્યા હતા. અને તેમાં પા. ૩-૧૮-૦ ભરાયા હતા. મીમીસ હરમાઇસ મહમદની તબીયત સારી ન હોવા થી તેણીએ દિલગીમી જવ્યાવી ઉપરાસ્તામાં પર. ૧-૧-૦ મોક્સી આપ્યા હતા

तेल दिवसे भुलरात धरीअल असासीअंशननी सामा भणी हती. तेमां पा. २० सतासह ६ उम्सं काइसवावं हरेशं हतुं (आ रम्भ तास्यी अभने सणी अभ छे. इस ध. अमे.) अने भी. रहीम डीहा तथा भी. महस्यह असम थाले लेस कवा क्रिक्रियाना आमण क्रांसन हती सरदह प्रतार करवाना हिम्सियाना आमण क्रांसन हती सरदह प्रतार करवाना हिम्सियाना आमण क्रांसन हती सरदह प्रतार करवाना हिम्सियाना आमणे क्रांसन हों अमें हराद करवामा आव्या हता. अमें शुधवार मांगे अमने क्रीलहींथी तार भन्या हता हता हता हिस्सियाना आयण हाई ने प्रकात नया.

મી. ટી. વેદીયા પીતે જણાવે છે કે : જુધવારે સભા મળેલી ને બીજ કેટલાક સરડ્ર એશળંગવા તહેવાર થયો હતા. મી. જમનાલસ ગાંધી જેએ! બેરા શ્રુક તા. ૧૧ મીને મંગળવારે અત્રે આવી પહેંચ્યા હતા તેમને શનીવારે પ્રકહ્યા છે. બેલ માન્યા પશુ આપવાની તા પાડી છે. સામવારે કેસ છે.

स. विश्व कार्रिक्न भिपटीस्ट युनीयः।

ના પ્રમુખ રેવ, એચ, જે. બેડ્સે છાયામાં સખ્ત કામળ લખી યા. રૂ તે કર એક્દમ રહ થવા જોઈએ એમ જહા લ્યું છે, તેઓએ કહ્યું છે કે સરકારે તે બાબતમાં તદન બેપરવાઇ બતાવી છે, હાંદીએ! તેથી નિરાશ થઇને પાતાના સર્વસ્ત્રનો સામ આપવા તક્ક્યાર થયા છે. ભને આ આબત માં કાંતિથી માલવું કે લખ્યું અસ્કાલિત યક પાલુ છે.

ં ફોસવાલ લીડર ક જણાવે છે કે ભરોસાદાર ખબરાપરથી

જણાયું છે કે પાર્લામેંટમાં કર રદ કરવાની તરફેશ્યાં વધારે મત હતા. પણ સૈનેટની વ્યંદર તે કાયમ રાખવા વધુ મત થવાથી ભરકારની તે પાલીસી ગ્રહ્મ પડી.

ડેલાગાવાળે *ઇંડી*અન ક મઠી

તરકથી મા, ત્રેક્ટજી ભીખાજી લખે છે કે:—સત્યાગદની શકતંત મદદ કરવા કંડ ખાલવામાં આવ્યું હતું અને તેમ! પા. પદ—૧૬— એક્ટા થયા હતા. તે મેમર્સ બલભાઇ એન્ડ ક્ષેત્રાપછ થધર્સપર ડરબન મેાકલવામાં ખાવેલ છે અને સસાધકીઓ કામની ઇજતને સ્વમાન સાફ જે દુ:ખા સદ્દન કરે છે તેની અગ્રની ઇડીયન મ્મીડી બહુજ માહા અહેસાન સાથ પીઝાન કરે છે અને તેની કૃતેહ થાહે છે

છેલ્લા ખખરા

તા. ૧૮ મી ને મંગળવાર

ચાર્સસ્ટાઉનથી ખાસ તારથી જણાવવામાં આવે છે કે મી પોલાકતે બાેકસર્ગ, મી. કેલબેકતે કુબરીડાર્પ અને ૧/૪. ગાંધીને મારિત્સમર્ગની જેલમાં આજે લઇ જવામાં આવ્યા છે.

પ્રાળહીંથી ત્યાની **હ**ડીયન પાેલીટીકલ એમે.સીએશન ત.ર થી ખબર આપે છે કે મી. કેલનબેક અને મી. પોલાકને જેલ ચકતે સામે પાકારતી ખાતર સ્માજે દુતાને વ્યાધ થઇ છે અને શાક પાઝ્યાે છે. બપારે માસ મીટીગ બરાવાની છે.

કીંગલીંથી બીજા તારમાં જણાવ્યું છે 🖫 મી. જમનાદાસ ગાંધીને છોડી મોકલ છે ખાતે તે તથા ખીજા ૬ સત્યાત્રહી સાજે ફિલ્પિયાના ઉપડશે. ત્યાં તેએકને પકડવાની સુચન, પાલીસને અતપવામાં અતુવી છે એવા ખબર મહ્યા છે

યુનિયનના મુલ્લા પ્રયાન મી. શીતર વિભાયનથી ઉપ ઉતર્યા પછી તરત પાછા ખીમાર થયા દ્વતા અને ત્યાંથી કમાગળ નહોતા, તેંગા ગયે રવિવાર રાત્રે મરસ જઇ શક્ય. પામ્યા છે

ડંડી ગુજરાતી હોંદુ—તમે કાગળ લખ્યો છે તેમાં નામ કામ નથી આપયું તેથી અમે તેના ઉપયોગ નથી કરી શકતા.

ટોંગાટથી મી. તાર મહુમદ ત્યુ સખે છે કે ~~:—મેન્યુફે~~ક ચરડ કાેેેલાનીયલ પ્રાહ્યુસના લાઇસેન્સ આપવાની શાઇસેનસ અમલફારે ના પાડવાથી હીંદીઓમાં બહુ ચીંતા **ચયેલી છે**. મીઠાકના એક જુના દુકાનદારને પ**ણ** કા**ક્સેન્સ નહિ મ**ળ અને તેની દુકાન બધ કરવી પડશે એવા ખબર ભામસદારે આપ્યા છે. સરકારના કરાદા હીંદા કામને કમરી ચાળવાના લાગે છે આ સામે કામે ૨૫ના કલાજ ક્ષેત્રા જોઇએ

પહાનતાઉન મહામેડન સામાવડીના સેક્રેટરી લખે છે કે **ખકરી ઇંટના તહેવાર રવીવારતે દિવસ આવ**ા**યાં** તે દિવસ **રેહવેતી સ્પવા નહી હો**વાને લીધે બ્રેઇન લાઇનના નજીકના **મુખલમાન ભાઇએોને તેમાં દાજર રહેતાનું બનન નહીં. પ**ણ ડરજનના રેલવે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટે ખાસ ટ્રેનની સગવડ કરી આપી હતી અને તેના લાભ કહ્યા આપ્રેઓએ લીધા હતા.

નહીપાદ હોંદુ અનાધામગતા સેક્રેટરી નીચેની ૧કર્મા ની પહેંચ સ્વીકારી બ્રેક્શનાર પ્રક્રમ્થના મ્યાભાર માને છે. **રે. ૧૨૫ કરભનના ધાર્મી પંચ તરફથી હસ્તે** રા. નારછ મેતાર તથા હોશ દુરલભભાઈ, ફ. ૧૨૬-૭-૦ ની મહેલી રકમ તથા રૂ. ૯-1-૦ તી ખીજ ૨૭૫ પ્રાસ્ત્રિસભસ્મથી ક્રુષ્તે ર, બાહલાલ સંયુરભાર્ય પટેલ અને ફ ૭૪-૪-૯ ઢાંગાદયા રા. શ્વે. એ, સંધી તરફ્યી,

ડેલાગાેઆબેના હીંદી ભાઇએા

ડેલાગામાળેની મહેામેડન એસોસીએશનના સેક્રેટરી અતે bડીઅન એસોશીએશનના જોઇટ સેક્રેટરી **મી. અ**હમદ અબ્દુલ સક્રર લખે છે કેઃ—અત્રે નવા એશિયાટિક કાયદ્રો ઘડવા ગવરનરે પુરંચ માેટા અમલદ્વારાતું એક કમિશન નીમ્યું હતું, તેણે તાકીફ નહિ કરવાથી એડમીનીસ્ટ્રેટરતે તે સોંપવામાં આવેલ અને તે તકઆર થઇ ગવરતરતી કઉંસાલમાં રજુ થમું, ચ્યા બીલમાં ૪૦ ફ્લમા છે. તેમાં હીંદીઓ કાક્રસ્થી પહરૂ હલકા થઇ પડે એવી ક્લમા છે આ સામે પગલાં ક્ષેલા તા. ૧૦મી સધ્ટેમ્બરે મહોત્તેકત એસાર્શાએશનના હાતમાં ઇડિયા અસારીએશન વધાપતું. તેમાં હીંદુ, મુસલમાન પારસી સરવે કેમ્મ હાજ્ય હતી. અમલ દારા તથા કમિટી શુંટાયા બાદ ૪ંડ શરૂ ચર્તા પા, ૧૨૫ તે મ્યાકારે ભરાયા હતા. પછા ક્રામના ક્રમનશીબે તરતજ મન બેંદ થયાે. દીવ દમણના હીંદીએો પાેંચુગીઝ પ્રજા તરી**ય** ખાસ હક લેવા જુદા પડ્યા. અક્સોરના બધા હોંદી પ્રજ છીએ એ બુલી જઇ પારદુગીત્ર અતે ઇંગ્રેઝ ત્રળ એવા તડાપાડવા ભાઇએ! તહીં આર થયા છે. દીવ દમશાના હોંદી ભાઇ <u>જુ</u>ત પડ્યા બાદ મીજા હીં**દીઓએ તા. ૧૪મીએ** સભા બરી, તેમાં શેઠ સારાબજી પ્રેસીડેંડ, ભૂસબ ચામક અને આહમદ અબ્દુલ સકુર જોડીવા સેક્રેડરી, શેઢ ઇરિમાઇલ સકુર નીકું. જેતડીયા ટ્રેઝડર તીમાયા. કમ્પ્ટિમાં શેક હસેતભાઇ દ્દલીમભાઈ, નુરંમમદ્દ ઐત્ક સ્વજી, અયુબ ઢાજી બેગ મહુમ્રદ્દ, મામદ મુસા, હાજી સુલેમાન હાજી માતી, નુરમામદ સાલેમામદ કુપની, ચાબુબક્રાર સતુર કુ. તેઓ્સી દ્વરીબાઇ 👔 અને મુસા નુરમામદ નીમાયા. એાડીટર મેસર્સ તરસી શ્રીલાકનાઇ કું, તલકચદ એન્ડ મેત્રદુતલાય તથા દાસમ આદમ કુ નીમાયા. અને મેસરસ ઇભરામ કુસા કું. તથા આમદ ઢળીળ કું, એ ટ્રસ્ટીયા નીમાયા. ફ્રાંડનાં ઉધરાણાં માટે લાસેઇન્સ દીઠે, બરેંચ દ્વી કે અને નોકરદીકે અમુક ધેરરણ 'બાંધવામાં આવયું, ' પણ 👍 🥏 ઉધરાયું છે તે હજી ભુદા બુદ્દા સાદ્વેભાએ ટ્રેક્કરરને સોપેલ નથી. ∍અને કમિડી પણ નિદામાં પડી છે. મેળરા વેષાર ની ચીંતામાં પડ્યા છે. કાઈ સભામ, કાજરથાય તે થે.ડી હર ~~ખેસી ઉઠી અથ છે.~~ કાવદાનું વાચન શરૂ છે ને કાઉસીક્ષમાં થી એક્જ મેંબરે અપણા તરફ દુિલસોછ બતાવી છે. ક્રિક્ષના અલ્પ્રેવાના ક્રિક્ષને વિધાસ આપી હવે બેસી રહેશે અને વિશ્વાસઘાત કરશે? કાયદે અમલમાં આવશે ત્યારે ક્રિમીતલ ગુત્હેગારતી મહ્દક પાસ ખે\સામાં રાખી ક્રવ્યું પડશે. તે કાકુર માેલીપ્ર પાસ માગશે, તે વખતે આપણી દાેલત શું કામ આવશે? એવી સરમહિયી ભરેત્રી છદંત્રી બાગવવા કરતાં મરી જયું સાર્ચ છે. હું સપરજ કર્ફ છું કે સ્થાગેવાતે। જાગત થશે, અને કમ્બર કશી મેદાન પડશે

વૈદિરમદારપતા સ્ટેસને ટેલીફાનની કાડકામાં માત્ર ગેમ્સ ક્ષેત્રેકનેજ જવા દેવ છે અને કાળા ક્ષેત્રિકને માટે બહાર લુગળુ રાખ્યુ છે એમ મી. અબ્દુલ શહેમાન જણાવે છે આ સતમે તેમણે વાધા લઈ પત્ર વ્યવસાર સલાવ્યે, છે દેપાલ ખાતાના ઉપરીએ ગારીને કાળો કામોને જાને તટલી ૧૬૧ રાખવાનાને, વિચારથી એમ કરવાનાં આવ્યું છે એવે. જવાળ લખ્મા હતા. માં, અમદુલ રહેમાંને દરી લખ્યું છ કે આવી વરતનથી કામ વસ્ત્રીને એક એડ્ઝે, થવાને બદસે વધે છે. ટેલ ફાનના ઉપયોગ હીં કે યુપારીઓ સારી પ્રેકે કરતા ક્રોલાથી તેઓ તર પશુપી પણી આવક કારફારને મુજ અને તેવી તેઓને માન સહિત હેતો ઉપયોગ કરવા દેવા ઘટે છે,

0 49

અઠવાડીક પંચાંગ.

भोरती-ता. १७ नवेभ्यरथी ता. २५ નવેમ્બર મુધી ઈ. સ. ૧૯૧૩.

हों हु-अरतक यह ६ थी अरतक यह १२ सुधी संवत १८७०.

માહુમેકન—તા. ૧૯ જીલહજથી તા ૨૫ প্ৰৱন্ত মুখী ৭৯৯৭ ৱিল্ধী,

પારસી—તા. હથી તા. ૧૫ સુધી **१२८३.**

વહ	भा	હોંદુ	સુ-પા સુર્વે દ તા. મ ક. મી	પ્ પાસચારત
	বা	તિથિ 🔻	તા. મ	26
			10, 10	ાઢ, મા

번역 9€ 48 \$ 14 68-44 8-38 겛된 5 30 40 x-48 4-38 钱备 २१ ८ २१३१४-५४६ ३५ શની २२ 6 33 35 4-48 1-38 સ્વી 10 23 13 8-48 1-31 સામ 3.8 ११ २४ १४ ४-४३ ६-३८ भगण २५ 92 24 94 8-43 5-32

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુનીઅન—ક્રેપ, નાતાલ, દ્રાંસવાલ એારે છધામાં—

> વારષિક છમાસિક ત્રિમાસિક

નકલની 📡

બર્ધા લવાજમ **અગાઉર્થીજ** લેવાના ધારા છે.

सत्याञ्रह रे। ५८ ५ ५

ীড়া শু৯ ૬ પાછળના

૦ મી. ભાષ્યુદ ગાવી દ કરાડી વાળા જો'બરગ.

10 ભાસ ભાઇ દેશી માત્ર ડગલાસ

બીખાલાઇ ખુશાલ,

" **करसन हिरा सीसे**।द्रा લઇશ્રીખાસ્ટ

∘ મે. મહેતા દે.શી ખડે. કું ₹a :

મી. અમરશી ગાકલલસ

o1 " शस्तार्ठीक झें.ध्रक

માવજી ભવાન

भार, ले. हरू, हु.

વી. એમ. ધેતાની

એમ. એમ. પટેલ

પાયટ વસનજી

એમ, કે, મીસ્થી .. હુંગરશ્રી મારારછ

· " કાસમ સુલેમાન

∘ મી. તરસી તથુ તવડીવારા **પ્રોટે**ારીયા અટલ કરળી તરફ**થી** ₁₁ अवय अभा

એ!સમ્હ દાસમ અહ્યમદ ખાડી

ઇસ્ટ લંડન

૦ મી. ત્રીક્રમદાસ ધ્યધરસ ০ ११ 🔐 હરી લાલા ધામણ

90 🔐 🥯. એસ. દીવાન

0 9 o એમ એ, બાગેન 10

બાવાજી ગુલાગદ,સ કાસીરામ દેવછ

90 માન્કુ કરૂ ભામણી 0 ရှင રહ્યું છેલ્લા સુધ

0 qo જોગી દેવા ચાટ 0 90

વત્લા જેગમ કનુ 0 90 રણઝાડ પરમાનન

ીંગ લાલા વલા ખાદાલ ုံစ છોતા નાના ઓજર

90 પુનીઆ ગાંડા તવળ **%**0 क्षिम रामा

े रे ० ગાયાર નગ્સી 10

નાયા કેશવ સહમ, ίa ઉકા મંગા કાયમડી

70 ગાસાઈ મારાર 90 **શુધી**આભાણ, એાજ ર

90 सुभा हीश भस्राऽ

80 રામા ઉલજી ખામણી 0 90 ભાસા સુખા કાયમડી

90 કારમાં વલા કંકરાળ

90 ડા- ત્લાઈ દેસાદ कराम भावळ भाहासी 10

80 માેટીઆ સમજી "

0 90 हरी नाथा सन्भपरा, ૧૦ हे रन हांस्क धाला

ч વીક્સ ગાવીંદ ,,

ગેતપાર કલાસ નમ ч રામજી છીબમ બીલી

परसातम् नभा लीनाः

केशम अस पीरावण

ક્રીસના મદરાસી

90

₹

છત્તર કુંવર દેશવાડા 90

નારણ છે.મા સર્ગ, કાલંબા થઇ

જેરામ મીઠા આણું દું ના ૩ છ

કરસ મીઠા

भावन हुसल पीक्तस. भर३६आ६मा 🤲 🕫 घर धीया ने। पर पड़ा ता उन्मी नवे करना अरसामा इस -

શુધીઓ કીડીઓ - ઘરો,

_છે નગસ છામાંની '

Frinted and a nothing by Mr. K. Gandhi सार्थी, International Printing Press Phomis Natal.

ł			-			100
		,	s)			10
						r ale sine
t	1	r,	,		٠.	व्यक्ता शामक
Ļ	1	0	ŧ	- 6		ક ત્રભ પત્રવીથા
	1	72	¥			+1+31 M.S.
Ì4	1		- 2	£		- 31 - 2499
Ĺ	Ĺ	F2	- 0			દેશ ભારા
	L	0	Ų	0		
	Ĺ	q	2		+	छल्। नयु ू
ı		"	9		į,	करेशभ आवीह
	L	e	t i	r		सम्बद्ध
ï		4		r	į.	ભાગાભાઇ સમજ
		-				+ + 8+
l		9	- (			4 4 4
		9	£	A		t se
k		c	M			ht is se
		0	4	0		મેન કુભુતા
	< 3	2	îı	e =	4	74.
ιſ						

सत्याअह अनाक हंड

ડરખન

(ગયા અ કરી ચાલ) व्यावक हाम ભરતા ભરતા

ં જ મુનસામી ગા નારનું જ જીવત eds s

હલા માર્ગ્યાન વ 9 114 1145

वाला हुउन ાર્ભીએા

व्यक्षहर.

હોંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૨૮મા નવેમ્ખરના અરસામા મુંબઇ જવી રહીમર પાલમકાહામાં બંધ થશે.

લાક હેતરી ઈર્સ્ટ લં તા. ૬ઠડી ડીસેમ્બરના અરસામાં

કલકતા જતી સ્કીમર ભગવા અમરહે.ટીમાં બંધ થશે.

ડીસેમ્બરના

" शिक्षा करते, जर्भ में रेक, के पुरुम्त- में

દુલભ ગાવન દેકાલી કન્યા જતી સ્ડીમર, અમટાલીમાં બધ

Indian Opinion

ध न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 48-Vol. XI.

WEDNESDAY DECEMBER 3RD, 1913. Registered at the G.P.O. as a Hemipaper

THE ARREST OF MR. WEST

OTTO HE usual calm of Phoenix Settlement was, a few days ago, disturbed by occurrences which will those who witnessed the scenes. Hundreds of Indian strikets assembled on the grounds, seeking food and protection. They formed themselves into camps here and there about the place and at some of the houses. During the early hours of Tuesday morning a continuous stream of men, women and children could be seen coming into the grounds, carrying with them their very meagre household belongings. In many cases they carried nothing at all, and presented a pititul sight They sought a place of sefuge, away from the harassing, if not actual ill-treatment, of the estate managers and the police. They were a peaceful and good natured crowd and it was difficult to imagine that they would ever be otherwise, were they treated in a sympathetic and humans manner. In looking at these people que became more and more convinced that the disturbances reported in the newspapers, and which have resulted in the death of many Indians and the course of hundreds, could only have been caused by force and violence on the part of those who professed to be their protectors.

About 4-30 g.m. the news flashed round-the police are coming? A feeling of lear and helplesmess seized the people and they waited without attempting to fly away. Lieutenant Clark, accompanied by the estate managers and a force of mounted police, armed with out above and revolvers, can e up to the press build ing, where the work of turning out the paper was pro-ceeding, and inquired for Mr. Maganial Gandhi. He at once came forward and he was requested by the officer to ask the people to return to their barracks. Mr. Maganial said that he would like first to speak with his friend and colleague Mr. West. He was told that he could not do that, as Mr. West had been arrested and had already left in a motor-car in charge of detectives. Lieut, Clark said that he had instructions to send the people to their respective estates. He guaranteed them full protection from harm if they remained peacefully in their barracks and be requested Mr. Maganisi to explain these instructions to the people. This Mr. Magantal did in Hiodustani. When one sturdy tollew among the crowd persisted in his charges of rough treatment in the barracks, Lieut. Clark emphatically repeated the promise of protection, through his own interpretes The people shortly afterwards began to move away from the place and there was not the slightest disturbance. Before he went away Lizut. Clark thanked Mr. Maganial and assured him that protection would be given to these people if they remained quietly in their weaths. If it is ted one of the officer, ebo

was in charge of a patrol camp in the adjoining waltle plantation, to see Mr. Maganish the next day to have

complaints, if any, and to prevent people congregating

on the property.

Mr. West's arrest was accomplished in quite an easy He had just gone home for a few minutes and was chatting with his wife and a friend when the motor was heard near the house. Mr. West immediately went outside and met Detectives Elton and Walker who stated that they held a warrant for his arrest. They asked their prisoner to enter the car at once as they were anxious to avoid a collision with the people. They argued that, if the people saw Mr. West arrested, it might cause them to make a serious disturbance. He therefore acceded to their request, dressed as he was in his namal attire consisting of shirt, called trousers and sandals. He was allowed to carry with him a suit of clothes. Mr. West was taken direct to the Durban Gaol and put in a cell at 5-30 for the right; no food was given to him until six o'clock next morning when a native warder pushed in a tin of mealie pap and some durty white bread. A taste of this wretched stuff was sufficient. Mr. West made a complaint to the Gaol Superintendent and was carrly told that no food was usued after the evening meal hour-five o'clock.

Whilst standing outside the Governor's office Mr. West noticed how insolently the native warders acted towards Indian prisoners. One native came up to some Indian prisoners standing near him and took from one of them his cap and coolly wiped his greaty hands upon it and afterwards cleaned his knob-kerne with it. In the yard was a European official giving orders in English to Indian prisoners. They were asked to line up in a certain place and because they did not understand what he eard, and stood in the wrong place, he lost his temper and swore loudly at them. A large number of Indian strikers had that day completed their term of imprisonment and they were lined up in the yard, each carrying a dirty sack. They amptied the sacks on the ground and I saw that these contained their clothing. As the contents of the sacks were empired on the ground, a cloud of white dust arose which looked like time. Their clothing was covered with this stuff and it was impossible for them to shake it off. They

had to change their dress in the open yard.

Before the Court

Mr. West was brought before the Verniam Magistrate on Westnesday and charged with harbouring Indian immigrants. The Public Prosecutor appared for a remaild for a week. Mr E H Britter, who appeared for Mr. West, saked the Magistrate to fix bail. The Prosecutor objected and said that, as the accused was charged with a very senious offence, especially in face of the present critical state of affairs, the Magistrate should seriously consider whether it was advisable to slow Mr. West to be, at liberty. But at any rate an undertaking should be given that the offence would not

in the ricardina be repeated. We better pointed out th t, as Mr. West denied that he had committed any o nee there was nothing to o peal and it was open to the authorities to again arrest him if they thought fit, The Magistrate said that he could see teluse was you could be ask Mr. West to give any undertaking.

( )p locsday the case came forward again when the Prosecutor once more asked for a remain for the por

pose of issuing a summons.

"The Indian Menace"

Under the above heading an interview appears in the Natal Mercury of the 25th ultimo with a prominent

Natal member of the House of Assembly

"I think the public ought to be made acquaited with the facts of the position as regards the Ind-ns," said Mr. J. Henderson, M. L.A., "because there is a good deal of wild wr ting and speaking on the matter at present,"

He proceeded to give an exhaustive resume of the position since first the Indiana came to the Colony. Indians were first introduced into this Colony under the indesture system in 1820, and natural to arms under this system until 1866, up to which date 6,443, had been introduced into this Colony. Indian immigration ceased from 1866 until June, 1874, and at that time, when immigration ceased, there were in the Colong 6 and Indians Then it was resumed in Judge 1874, and from that date up to October, 1896, there were brought into Natal 51,478 Indians-men, women, and children. At that date (October, 1896) there were in the Colony 46,00r Indians, under the indentage system. In 1895 an Act was passed under which managrants became liable to pay a licence of £3 per annum, if they did not either re-indenture at the end of their first five years or accept the option of being teturned to India.

of I understand that this arrangement was made by agreement with the Indian Government, people in Natal becoming alarmed at the large sincrease of the Indian population. They endeavoured to get the ladian Government to agree that the indentures of these Indians should finish in India, and that they should be returned there whenever the indenture Smaked. This the In Fan Concernment relased to allow, but agreed that if the Indians insisted on staying in Natal they should be subject to a licence. I do not know whether they agreed that the licence should be £5 or any definite sum, but this was the sum fixed by the Natal Legislature in the Act 17 of 1895, and so far

as I know no exception was taken at the time. " From October, 1896, which was the first date of the introduction of the Indians under this Act, to the cessation of Indian immigration in July, 1911, there were introduced into thes Colony 94,252 Indians, and on October 31 of this year the Indian population of the Colony under supervision was 115,457. Since immigration cassed in July, 1911, Indians had increased to the extent of 2,000, notwithstanding the fact that during this period 4,169 Indians had been returned to India. On December 37, 1912, there were in Natal 46,812 men and 22,829 women, a total of 69,647; and of these 49.554, over 71 per cent, came under the Act 17 of 1895. Of these 40,554, there were under first indenture 9,451 han and 3,676 women; and under re-indenture 24,888 men and 6,244 women, and free Indiana, ro, soo men and 5,089 somen.

" According to these figures, there were at that date 15,295 men and women hable to may the heence of I 3 a year. It is a well-known fact that a comparatively estall proportion of these Indians have so far paid this

" As showing the extent to which the Indian poput. 'nn o' (' la C.' bry bas a come of, the de lowing figures are significant, 1860, 15,008 (1890, 33,494) thoo, 65,9251 1960, 108,694 and I have already a mentioned that on October 31, 1913, the number was

"In addition to the above, the last rensus taken "In addition to the above, Asiaties in the Colony shows that there were 21,329 Asigties in the Colony not connected with the Indian Immigration Department, who came to the Colony of their own accord, or were the descendants of those who did so.

Progress of the Strike

On the 25th oltimo, at Verulum, 126 men from the estates of A. G. Harvey, J. W. Sykes and Charlie Jackson were sentenced to seven days' bard labour.

The next day 108 men from the estate of F. S. Garland, Olkios, Virjima, Tongast Sugar Co , and Wilkinson were sentenced to seven days' hard labour. Five men from the Tongast Sugar Co. were sentenced to pay a fine of 20s, or in default 20 days' impresonment. One man paid the fine. Three of Wilkinson's men were sent to gaul for 14 days. The men were emphatic that unless the tax was removed and Mr. Gaudhi liberated, they would not work. Six of the Tongast men had been severely injured, their bodies being swollen and smeared with blood.

A number of women came crying to the Court and that they had been shut up to their barracks whilst their husbands were beaten. They had managed somehow to escape.

Prominent Planter Arrested

On Wednesday, Mr. W. J. Armstrong was arrested on a warrant and brought (privately, we understand) helore the Magistrate and released on bail of £100, the case being remanded to the forthcoming Green Court The charges up a not M. A material were those of assaulting two Mahomedan gentlemen and insulting the Magazrate

On Thursday some women from the Vernism district complained that their huss had been broken into and their money, jewellery and other goods stolen. They accused the native police of doing this. The matter

is being investigated.

The Verulam gaol botog full, 300 men were trans-

ferred to Durban.

Reports came in from Mount Edgecombe of the shooting of Indians. Twenty wounded men arrived at the Court. The next day it was stated that four men were killed two wounded with assogais and 55 severely wounded. Several women were beaten. Dr. Rull attended to the wounded. A body of 250 people arrived from Mount Edgecombe to make depositions. Whilst their statements were being taken, they were served by the patt e and taken to the Court. The Magistrate addressed them and they were atterwards released.

On Friday 360 men from the Umhloti Valley Sugar arrived at the execut. They were located up.

From the estates of Harvey and Sykes 134 man were.

sout to gool for 7 days.

A representative of the Indian Assoc ation informs as that Mr. Charlie Jackon refused to allow him to distribute rations on the estate. This was afterwards done under police protection. We are informed that the manager of Lavorrpierre's estate threw away the oil, salt and chilles supplied by the Indian Association and abused the people

Bloodshed

Wednesday's Mercury contains an account of a serious affair the previous day at Hawksworth's estates, near Umainto. The report states that the police were assaulted by the Ind am and we are told in detail of a "preconceived plan" on the part of the strikers. It is sa it that me of the Inc. and scruck a fear a from at each the ten, can't rise or it and have any it, the employ a mankenness of true. Such feats of strength are not generally credited to these temselsted, spindie legged and weakly pape A general hands because or othe ensued. One of the police

h I heed his havoned on his title to use against the I diama. The the was so of by we cludate a dim ... e struggle the bayonet entered his thigh, ... + t a serious wound. Eventually a volley was fired at the crowd and the result was that two Indians lay dead on the ground and two were seriously wounded, while about 20 others were injured more or less seriously. Nine Indians were taken to the hospital and one of these died during the night, making the third death It is also stated in this report that, although the Indians had care knives in their possession, they refrained from using them. This is somewhat extraordinary in view of the "preconceived plan." The shooting ineffect upon the strikers. There are various cuntradictory statements regarding this affair. For instance, a Afterney special telegram states that the police stood passive "for over an honr" under a shower of stones and rail bolts, and fired the first volley over the heads of the strikers, and another one in front of their leet as a warning. The official report, however, states that when the Indians advanced in a threatening attitude, Sargt.-Major Roke considered it necessary for a shot to be fired at the leading coolie; he was shot dead. The Indians continued coming on in strength, and a volley was fired by the police. The cooles again charged the police, who then fired a second vollay. The police were using rifles.

From the Editor's Chair

GENERAL BOTHA'S GUARANTEE

and the second s

Ir we are to take General Boths at his word, the Government intend to make a careful investigation of the cases of intreatment reported and to which we have alregily servered. In his aper is at assessment in Prime Minister made a definite promise and he may rest as-Botha is "grieved" by the charges made by "trrespon-tion by a rest of plan of the most We in not know whether the Prime Minister reads the newspapers or whether he is aware of the true state of affairs in re
attle to this matter. We have been told that ha
is not well informed as to the position. This may
account for the way in which he has described
as "false" allegations which have yet to be proved
untrue. "I deny in toto," he says, "the accusations of
ill-treatment which have been made." These allegations
a should be remembered, are not made by people in it should be remembered, are not made by people in ludia. They are made by men on the spot who are prepared to stand by their statements. The press and other comments, including the sympathetic speech of Lord Hardinge at Madras, are based upon these allegations. Much has been said regarding the Viceroy s remarks on this matter, but all that Lord Hardinge has done is to express the opinion that, " if the Union Government wishes to justify itself in the eyes of Locia and the world, the only course open is to appoint a strong a partial committee, whereon Indian interests will be represented, to conduct the most searching inquity" and he adds that the peo. I also way rest assured that the Raj will not cease to urge these considerations on the Impenal Government." We are sorry that General Boths is so sore about the matter, the good faith of his Government, but we would remind him that his Government has by its own action laid that good faith open to doubt. We need not go into details as to how the community has been tricked and defreuded of the rights. The facts his too well a sent it is on Wado no never doubt the ground is not too of the Covernment in the bayes a solute proof of the bad at it.

And now we come to the gallant General's guarantee of protection for the strikers. He says, in the course of his speech: "Take it from me that we shall do everything in our power to see that every man in this strike in Natal, without consideration of persons, shall not be ill-treated." If this means anything at all, it means that the people who wish to temain quietly at home, not desiring to work, shall be protected from illtreatment When the people were removed from Phoneix last week, Lieut. Clark gave a promise of this kind. We have good reason for believing that no precautions were taken to give effect to this promise. Reports of brutal floggings have poured in from all directions and we cannot believe they are merely concocted. We doubt very much that the police understand that passive resisters have a right to be protected from being flogged by estate managers. In a tele-gram sent by General Smuta to Mr. West the fear of ill-treatment was stated to be unfounded and an assurance was given that " if the people returned to their work" no harm would come to them. No guarantee was given that they should not be ill-treated if they preferred not to work. This telegram is characteristic of General Smuta' reputation for slimnass. have been used and are being used, we have good reason to believe, for the purpose of sensing the estate managers to induce the people to return to work. The awful results which we see to-day of the work of "protecting life and property" is a terrible indictment against the Government, and we have no hesitation in placing the blame upon their shoulders.

General Botha's Speech

General Boths, speaking at the South African Party Congress in Capetown last week, said : "We have one class of people here who are now introducing a doctrino we cannot accept, and I hope you will co-ope ate in not allowing that doctrine to spread too far. We now fird that in Matal another strike has grisen, upon which I wish to adutes you. I see to my regret that there is great excitement in England and India and in the press about Indians here in South Africa. This is not that the tree metances. I hope the Mouster oncerned will do so at the right time, but I cannot allow the occasion to pass without a few words. In the first place I was to express the sincere regret of myself and my G verement as to the false allegations made by irresponditoproper I my wish to say that as he allegations do
no good to anyone. On the Popular press to
Luguard and in India great responsibility tests, and it
seems to me as if these people have lost their heads
altogether. I just wish to advise these people to be
caretae, and it were a figure ally did I not expect that
a responsible statesman should go so far as he has
rone when he should, for instance, doubt the good gone when he should, for instance, doubt the good faith of this Government. If they do not wish to do mealculable harm they must leave the road they are following, because there is no doubt that sort of ligitation does not do any good to anyone. It is very are to doubt the bone fides of this Government, then see very little hope for the future in regard to there matters. The Government so far have exercised the greatest moderation and generosity to all those people who have really declared war against the laws of South At a law and go lenter stat be maintained here at any cost and with all power. I deny to the accusations of an iteration with have been made to far as it appears to us none of these charges can bear any test. If any man has been ill-treated, or it any ill-treating it has taken where the communiquest, if brought to the notice of the Government, a it be mmediately and carefully investigated. Take it are a statist we shall do everything to our power is are surevery man in this surks in Netal, without consideration

of persons, shall not be ill-treated. This charge made by irresponsible people in other parts of the world, greeves me, and I think those people do not promote their cause."-Router

Speech by the Vicerov

. ....

A message from Madras states that the Viceroy (Lord Hardinge); in a speech in reply to Indian addresses, said the position of Indians in South Africa for some years past had received the most auxious consideration of the Ray, which was doing all in its power to ensure fair treatment.

He added. " The Union Act of which you complain has in practice the effect of putting an end to Asiatic emigration to South Africa, though it does not discriminate in so many words against Asiatics. We, however, have succeeded in securing the privilege of entry for a limited number of educated Indians sunneily, and have also specially andeavoured to secure as favourable terms as possible for the Indians already resident in the Union. Our efforts have resulted in the inclusion of provinces for the right of appeal to the Court on points of law and definition of domicile in accordance with which the position of un-indentured Indians is satisfactorily laid down.

"We are at present in communication with Lord Crewe regarding other restrictions in the Act to which you take exception and we trust our representations will not be resultless. You orged retaliating measures by the Raj but it is not stated what part co at it easilies are adopts to. We forbate the emigration of indentured Indiana to Natal in 1911, and the Natal planters sent a delegate to India to beg for a reconsideration of that decision. That shows how hardly the planters were hit by the stoppage of that emigration, but I am aired that it had little effect on South Africa as a whole, and unfortunately it is not easy to find means whereby India can make its indignation felt by those holding the rems of Government in South Africa.

"Recently your compatriots in South Africa have taken matters into their own hands, organizing passive resistance to laws which they consider invidious and unjust, an opinion which we, who are watching their struggles from afar, cannot but share. They violated those laws with a full knowledge of the penalties involved, and are ready with all courage and patience to endure the penalties. In all this they have the deep and burning sympathy of India and also of those who, like myself, without being Indians, sympathise with the people of this country, but the most recent developments have taken a most serious turn. We have seen the widest publicity given to allegations that passive resistance is dealt with by measures which would not be tolerated for a moment in any country claiming to be civilised.) These allegations were met by a categorical devial by the responsible Government of South Africa, though even the denial contains admissions which do not seem to me to indicate that the Government exercised a very wise discretion in some of the steps it adopted. That is the position for the moment. I feel that if the South African Government desires to justify itself to be eyes of Ind a and the world, the only course open is to appoint a strong impartial committee, whereon Indian interests will be represented, to conduct the most searching inquiry, and you may rest assured that the Raj will not cease to urge these considerations on the Imperial Govern-

Between 30 and 40 Indians at Ladysmith applied recently to the Licensing Officer for licences to sell colonial produce. These were all refused. We now see that the recent legislation was passed with the deliberate intention of depriving Indiana of a means of **byelibood**

The Legality of the £3 Tax

Mr. F. A. Laughton, K.C., has given the following opinion in regard to the legality of the £3 licence :-

I have been requested to advise on the troublous position in which the Indian community is placed in connection with the claim or the Government to the payment of a sum of £3 from Indians who have refused to re-indenture themselves. I have carefully investigated the position between the Government and the Indians, and I have come to an opinion which I shall endeavour to explain. The scheme adopted for obtaining Indian workers was that Indians should bind themselves on their arrival in Natal to any person to whom they might be allotted by the Protector of Immigrants. To carry out this scheme, the law 25 of 1891 was passed, and it provided that every Indian comigrant should in India sign the contract (in terms of the form set out in the law), with the Protector of Indian Immigrants to serve any employer to whom he might be allotted on his arrival in Natal, and that such contract should, inter alia, bind him to a service of five years

Section 2 of Act 17, 1895, provided an amendment to the above law to the effect that from the time of such Act coming into force the said contract, in India should contain a covenant as follows: "And we further agree that after the expiration or other determination of this contract we shall either return to India or remain in Natal under indepture to be from time to time entered into."

The form of contract which these two exactments supulated should be entered into in Indis. It will be seen from the enactments and the said form of contract that each Indian was to come here bound to the Protector to indenture for five years to the person to whom he might be allotted by the Protector, and bound to the Protector, to either return to India at the and of his term of service or re-indenture himself.

Question of Covenant

It is also provided to Section 6 of the same Act (Act 17, 1896) that "an indentured Indian who shall have entered into the covenant set out in Section a of this Act, and who shall fail, neglect or refuse to return to India or to become re-indentured in Natal; shall take out year by year a pass or licence to remain in the Colony, to be usued by the Magistrate of his district, and shall pay for such pass or licence a yearly sum of £3."

Now, under the foregoing enactments, what is it that raises an oblig thou either to return to India or to take out an annual licence? It is the covenant, if executed in ladia, to return to ludia on the termination of the indentures. If there was no such covenant entered into in India with the Protector, there is no obligation under the said law to return to India or to take out the said licence.

In the form of contract provided by law if provides:

(1) For an agreement to serve the employer to whom the Indian might be allotted.

(2) For an agreement to re-indenture on the termination of five years; otherwise to return to India.

(3) For the signature of the immigrant.

(4) For a certificate of the Natal agent in India that the document had been explained to the Indian; and

(5) For the agnature or such agent.

Thus the enactments both protected the Indians and bound them, and until the requirements of the Act were met, and especially until the contract had been explained and certified, Indians placed themselves noder no obligation to return to India or to take out an annual licence to remain here,

Not a Legal Contract

This being so, I applied to the Protector of Indian Immigrants for a copy of the document alleged to have been signed in India. It is not a contract as provided by the law. It is not a contract at all, because, for

some reason which has to be explained, the immigrant came here bound to nobody. He merely put his thumb-mark to a printed form headed " Particulars of amigrant executing a contract for service in the Colony of Natal," and on the reverse side is printed " conditions of service," which presumably they might thereupon be called upon to adopt in the event of their indenturing themselves. There was lacking every esseptial provided by the law, in that; (1) there was no engagement in this country, (2) no agreement to return to India, (3) no signature of the Indian, nothing but a smudge, which I presume is a thumb-mark; (4) no certificate that the document has been explained by the agent; and (5) no aignature of the agent. At the foot of each document there is but the following in print; "Robert W. S. Mitchell, C.M.G., I.S.O.,

Government Immigration Agent for Natal

I annex and mark C.T. form of indenture entered into in Natal on the arrival of the Indiana, but its

terms do not affect the point at issue,

I have carefully perused the Indian Immigration Law No. 25 of 1891. In it wages are provided far below what could be obtained in the market, and freedom is restricted in a manner difficult to understand in a British community. This, in my opinion, necessitates a strict fulfilment of the requirements of the law. In my opinion, Indians introduced into Natal in the foregoing circumstances are under no obligation either to leave Natal alter the expiration of their indeptures, or to take out a licence if they remain. I go further, and say that the money collected for such licences should be refunded. I advise that no licence be taken out in the future, and that, if any suit is brought for recovery of the annual payment of £3, it be defended and taken to appeal, if necessary.

If, as I auticipate, a judgment of the Court will remedy all grievance, there is no necessity for further disturbance in the lives of the Indians, and I certainly advise them calmly to await the result. I trust they will, if possible, go to their homes before the sun goes

down

Latest Information

The following cablegram has been received from Mrs. Sakai, who presided at a public meeting of Gujarati lad es ir Bom ay

"Bombay Gujarati Hindu Stri Mandal appreciates Ind an ladies, part passive resistance, sympathises, urges vigorous continuance. Whole India with resisters."

On the 27th the Natal Indian Association received the following cable from Agra. " Demonstration Agra with you heart and soul. Raising funds, 'Rev. Davies

President."

The following telegram was addressed to the Minister of Justice, Pretona: "You have failed reply Natal Indian Association's several repeated requests to instruct authority here permit our members under supervision investigate allegations assaults etecters and originating causes of friction between police and Indians. We desire point out that trouble only arises where police appear and attempt to forcibly drive strikers to work resulting in afrocious cruedy and deaths. He respect fully succent that Government's supmeness impels us to accept as truth the incessant reports we receive and tro a now reliance will be placed on same for purposes of transor saion Incha and England." To to a the tollowing reply was received on the 98th ultimo. In absence of any specific allegations of assaults on person a in prosons, nothing more can be done than is being done at present by the officer who is inquiring into the a legalions made of ill-treatment of Indians sent to gate a connection with present troubles. General Smuts and the D rectur of Prisons arrive in Durban this eventing and win no do let officed work Associate it an op-portunity of some bland on his while it? It style that a presenting the hold for an Association

cashou resepunded to Goderat Smuta Private Sciretary,

asking for an interview. The reply was that General Smuts was leaving that night and that time was too pressing and no interview could be accorded.

The following cable was sent to Mr. Gokhale on the 27th ultimo by the Natal Indian Association. " Position very precarious. Military police using arms object forcing strikers work. Paper reports Biackburn Estate tour killed four dangerous twelve seriously wounded hilty minor, understand casualties more. Impossible ascertum facts. Facilities not granted though repeatedly requested Government. Such occurrences daily. Rank and file compelled surrender brute force. Employers demand free Indians hable tax and others work. Upon refusal victimisation. Government through Magistrates acting with employers, refusing interviews admission estates. Trust imperial and indian Governments will immediately intervene. Forced labour, terrible situation and loss of lives. Thirteen leaders already reported arrested case adjourned fortnight "

Messra, P. K. Naidoo, N. B. Naik and Dukhi were arrested at Mantzburg, on Suaday, batl being fixed at £500 in each case, unless they would give an undertaking to refrain from taking part in the movement while out, when ball would be fixed at £50. The ball

has since been reduced to £300.

Mass meetings were held on Sunday, at Durban, Johannesburg, Maritzburg, Newcastle and other towns. Resolutions were adopted demanding the redress of the grievances, expressing loyalty to the leaders and supporting the demand of Mr. Gokhale for an impartial

inquiry into the allegations of illtreatment

Interviewed by our representative regar ling the death of an Indian at Avoca hospital, Dr. H. o. Destrict Surgeon, stated that the body which he examined was that of an Indian who had died at the barracks at Mount Edgecombe and he found that this man was not injured to the disturbance on the 16th ulto., and that he died from natural causes. This information was given to the Leader reporter and reproduced in our last issue. Dr. H.ll afterwards found out that another indian had died at Avoca hospital and he was one of the men injured by the police.

The hearty thanks of the community are due to Dr. Briscos of Charlestown, who, throughout the stay of the Passive Resisters there, showed them innumerable kindnesses attending the patients free of charge and also donating a case of medicine for emergencies on the great

Mr. Gokhale, speaking at Delhi on the a8th ulto., said that the position of his countrymen in South Africa was growing desperate, but that they must not lose

Lord Crewe, replying to a deputation of Indians in London said that the statements regarding flogging demanded an inquiry which would be not merely official

Mrs. Dinshaw Petit, as President of a meeting of Indian ladies at Bombay, sends the following cablegram:-"Public meeting women Bombay, bold Saturday, expressed sympathy for sufferings of Indians and admiration for self-sacrifice, courage, patiente li d'an women have shown in struggle. Meeting also entered protest against harsh laws, particularly marriage clause, urged for inquity into alleged barbanties and intervention by Imperial Government and thanked. Viceroy for his firm and sympathetic stand."

The Shri Hindi Jagyasa Sabha and its members individually have subscribed £8 10s, to the Passive Resistance Fund, and they hope to donate a similar amount monthly during the continuance of the struggle.

On his return from Verulam yesterday afterooon Mr. West was insulted and threatened with violence by Mr. Todd, the manager of the French Wattle Plantation, in the presence of the static a master. Mr. West commanicated with the Naial Es ates. Mount Edgecombe, bith by elephine and messenger but his it, set for report to the wind of a crance Respondence to the state of the second of us two choosen, to the bell' ment.

Dr. Abdurahman and Passive Resistance

In his presidential address to the annual Conference of the African Folitical Organisation or Atsigrahiman said ---

It a handus of Indians, in a master of conscience, can so firmly reast what they consider injustice, what could the coloured races o it do if they were to adopt this practice of passive resistance? We must all adto re what these British Indians have shown, and are showing, in their determ nation to majotain what they State has a even our women to resist the law. I hely four of them went to gaos rather than carry passes. [Dr. Abdurahman has since corrected this figure to 150 ho I O. I he coloured races applied the noble as Lons of those brave daughters o. Africa. I am convioced that if our people as a whole were pre-sared to suffer afternise, we could gain recreas of our most serious grievances while General Botha a st l. alive. Are we to be driven to that routse? Europeans store I ask themselves that juest on, and ask it promptly. For exampie, if the 200 100 natives on the mines were, in the language of the White Labour Party, to " down tun's and prefer to back to the sun than to go down th mines, if the term labourer at harvesting time refused to work for as, 6d, a day the economic four aution of South Amea would suddenly shake and tremole with such violence that the beautiful white south A rica super structure which has been out ton it would come down with a crash, cutailing mancial is n such as the world has never w increed before,

News in Brief

To the Durban and District Police Court on Wednesday 94 atr kers from Matta sugar estates at Is, ago were charged with refusing to work. They were so to to gao, for seven days.

On Wednesday the Advertiser reported that practically the whole of the find any were hour along the sugar line of Natal and a reland.

It was stated that, at Mount Edgerombe, on Wednesday, about 700 strikers, whiled in those who work brought book from Thomas, had returned to work, and there was some last of starting the most.

According to a suport in the Advertiser, a sepresent ative unusured, of the sugar Association regretted that more ludial a ware not injured in the afray at Esperanas, and he expressed the opinion that the feeling at Home would be as acute over the anoding of the one as it would have been over the shooting of a dozen, whilst the stimulary lesson in the event of the more casualties would have been most advantageous in settling the trouble.

the advertiser is gracious enough to say. We, our scives, hold that as importations of indemarked about have now coastal, the tax might will be repealed.

A pressman was informed at the Prixector of Immigrants office that the statement that mon, women and changen were comiseled to pay the £4 tax is only partially correct. It is true that it is on the Statute Book, but for some considerable time no chorts have been made to collect the tax from women, and they have not been asked to pay the Government having a ven orders to this effect. Through an oversight, two or three women in Newcastle were asked to pay the tax quite contrary to instructions, but the mislake was remedied as soon as it was pointed out to the officials.

the bast London Bindu Society has contributed for ion id, to the Pess ve result nor hand

The No sal Perso icz sterature and bown con errod on the L dian post, cab adranach Tayure

We are surrel to and to the tage limits weekly.—Opinion in England has been biassed by the reported death of the Linest was examined and ribband, as but the evidence of the tower was examined use boost shows varied did not detimal deging our from heart faire, death actually occurring a rot be built obtained medicine. The or stone at Ladvienth between the native points who were main aim gorder and tor-counted on structure many and gorder and tor-counted on structure who were main aim gorder and tor-counted on structure, is more a rot a. There have been from the counter on structure, and one of the area to make how the Amatus, and one of the all an appoint, where the rain of the point with the first and the counter of the resonant of the Amatus, but she did not manage her roughes better

In the first place the fact is that had not the native police seen indered back by the Luropeans, there would have projectly been to redshed. See indiv, there has never been quarrels to beta, between the Indians and the course. And what the last sentence is meant to have a singly beyond our understanding

Most Local Secretary Title Not may be Vaccing the League on Int, writes want used to the a mil as lebous ... In today's powers there are require of the re wal of the ledges to be variously in the framesan. It is very surprising to treatents in this country that prisoners in the I a avail are ordered to he vac abated. It does not hapten so here, no matter what the countries the prisoner Biglan , with her enorm is trade offered the with an harriors, it ha far mire risk of small, is a than her chimes and if it o dies and contra vaccinate o, surely her daughtercountries need not do so. Vac. nation is a medical operation; compulsory vaccination is an assault on the body. Every man bas a right to keep his body free from everything which in his opinion may harm it, and it is an omitage for any terretriment to endeavour to force on its subjects a medical operation of any kind."

The kinnerley Inmais he is puole meeting on the 8th a two, at while Mr. Brook was presently invited in and passed resolutions supering the demands of the compatible ways yaparecating the sair less of the passive ristless in gain and areas the Constiment to recensider the resonable requests of the reasonable requests of the reasonable requests of the reasonable represents to the Interior and Lord Gladstone with a request to the latter to transmit of jest to the Secretaries of State for the Cononics and India and the meeting Litther authorised the Chairman to complusicate the same by rable to Lord Ampthol and to the Hon. Mr. Cohbase

Two Indians, a hawker and a last fryman, appealed to the Vryheid Fown't runch and not the decision of the Borough Li ensing Other who had not sed to issue I center to them. The Council of held his decision No reasons were given in the news, as set top it.

A small, dark man with luminous eyes set in an intellectual tace, save the Da to Newt, has are ved in begiand on a musion which, if all he hopes of it comes true, will be the preside to a peace if revolution. Throughout Italy he is known as I mano-writer. phyanthropist, enthusiast. His real name he wishes never to hear again, as it believes to a part of his ife which he wants to torget. Twe we years ago I mano was a judge in the lia ian High (litt of from the further and, and in the detail course of even's he would be at the present time a member of the court of Aqueal. But his conscience became treablesome. As he told a Party Arter interviewer, he "ferred it impostule to blame those who his ke the law they were simply the victims of evil floretiment." Throwing up his position, he dedicated the remainder of his life to propagating what he regards as the gos iel of a " per use " religion and a " positive at ence of Communication and this with the object of cet in he in emili as in erecte to case as the at or in e of the Campaign that he has now come to Flag and.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

ધુસ્તક ૧૧મું.

ફીનીક્સ, શુધવાર, તારીખ ૨૬ મી નવેમ્બર, ૧૯૧૩.

M'8 85

અધિપતિની નોંધ

Committed and a substitution of the control of the

~~ह्यान्यान्यस्य क्रिक्तान्य स्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य स्~~

તાતાલમાં હવે એવી જગ્યા ભાગ્યેજ રહી હશે કે જ્યાં હીંદી મજુરા કડતાલ પાડ્યા વિનાના રહ્યા

હડતાલે હક કરી હશે. કાઈ કાઈ જગાએ ભુખમરાથી અને મારતા ત્રાસથી થાડા માણસા

માછા કામ પર ચડ્યા છે. પણ ઘણેં લામ એ બધાં સંકટા વેઠવા છતાં અડમ રહ્યો છે. તેઓનાં દુઃખેતી પાર રહ્યો નથી. ગારા માલિકાએ અને પાલીસે એ ઢાંધાને ટારની પેઠે પેટિલ છે. એક જરા સરખું કારખુ મળે કે તરતજ તેઓ પર લાકઠીઓ અને ભાલાં ચલાવેલ છે એવા ખબર મળ્યા કરે છે. લેકા નથાં ત્યાં નાશી છુટે છે. તેઓનાં બાળબચ્ચાં ક્યાં લાગી છુટયા હશે તેની તેઓને ખબર નથી હોતી. આ ક્યાં લાગી છુટયા હશે તેની તેઓને ખબર નથી હોતી. આ આ પોતાના ઘણીથી અદી પડી નથાં ત્યાં આશરા રોધવા રખડે છે. દુઃખ, આક્રતા અને અખમરા તેઓને આદિવસેર માં એટલાં સાધારણ થઇ પડેલ છે કે ક્યાંય ઝઠીલર ખાવા નું તથા રહેવાને થાડી જગ્યા મળે છે તે લોકા નિર્દત માને છે.

રાજીંદા અપામાં બહાર પડતા રિપારટમાં માઅસા કામે ચડતા જ્ય છે એવા ખબરા છયાય છે. અને કહેવામાં આવે છે કે મુજુરાતે તેઓના જાત ભાઇના જીલમ સામે પાલીસનું રક્ષણ મળવાથી સહેદ્વથી તેઓ કામ કરવા લાગ્યા છે. જ્યારે અમને બરાંસા લાયક ખબરા મળ્યા કરે છે તે ખતાવે છે કે માહ્યુસા પર અત્યંત સીતમ ગુજરે છે હ્યારે જેનાથી સદન નથી થતું તે કામ પર ગડે છે અને બાડોના નાશી છૂટે છે. માઉટેજકમ્બની કાઠી કે જ્યાં વ્યાશરે હત્ત્વર માણસા કામ કરે છે ત્યાથી લગભગ અરધા માહસા ભાગી છૂટયા છે. આ માણસા આટલું આટલું દુ:ખ સહન કરી પાતાની હડામારી ખરેખરી છે એમ ખતાવે છે. એ હઇ!કત સાને આંખ વીંચી છાપાઓ કહે છે કે પ્રશાખરા ત્રાણસોને હડતાલ શા માટે પાડી તેની ખબર તથી. કર અત્યાગી છે ખને તેના ખરાવ ન થઇ શકે તેમ તેઓ કહે છે પણ બીજ તરફથી તેએ હડતાલને જભરદસ્તીથી દાખી દેવા આગ્રહ કરી રવા છે. અને તે એટલે સુધી કે મારશલ હા અમલમાં મુક્વાની મામણી પણ કરવામાં આવી છે. હજી મારશલ હા ~~જાહેર કરવામાં અ~~લ્વેશ નથી છતાં હડનાલ દાખી દેવા જે પંચલાં ક્ષેવામાં આવેલ છે તે મારશલ ક્ષેત્ર સરખાજ છે.

ે સ્વારથે ગારા ગાલીકાના ન્યાયનાં પડળ અધ કરી દીધાં મેં એ પડળ ખાલવા હીંદી પ્રજાએ હજી ઘણાં દુ:ખાસલૂન કેરલ પડશે, અને જેમ જેમ દુ:ખામાંથી તે બહાર નીકળતી જશે. તેને તેમ તેમ કે સતની માલક તેની કીમત અંકાતી જશે.

આ હડતાલ સાધારહ્યુ હડતાલ જેવી નથી એ સમજમા જેવા છે. સ્વર્તત્ર માણસોની હડતાલ

સરખામણી બુદાજ પ્રકારતી છે. સરકાર તેઓ પર બુલમ કરી શકતી નથી. અ

હડતાલની સરખામણી ગુલીમાં રદ ચવાના સમયના હતિહાસ માંજ મળી શકે છે. અમેરીકામાં સીદી ગુલામાને મુક્ત કર વાની હિલચાલ ચાલતી હતી સારે લાખા માણસ પર વરણન ન ચક શકે એટલું ધાતકીપણું મુજરેલ. કેટલાક મહિના એમ સુધી પ્રજા શંકામાં પડી રહી કે સીદી છેકિ! મુલામામાં વધારે સુખી હતા. પણ સ્વતંત્રતાની ખરી કિમ્મત સમજ નારાએમ સમજતા હતા કે એ અમુલ્ય વસ્તુ ન્હાનાસુના આત્મભાગથી મળે તેમ નથી, હીંદીઓની હાલની લડત માત્ર સોનું બચાવવા ખાતર રદ કરાત્રવાની નથી. પણ તે કર અને તેની સાથે રહેલી ગુલામી નાસુદ કરાધવાની છે એટલે સ્વતંત્રતાને માટે અપાતા મહાભારત ભાગમાંથી તે બચી શક્તાર નથી.

સત્યાત્રહતે કચરી નાખવાનું સરકારે હવે હાયમાં લીધું લાગે

છે. લડતનું જોર પણ સરકારની સપ્કારના પ્રમાણમાજ વધતું ગયું
 સ્ટીમ રેલાર છે. થી. ગાંધી, થી. કેલનએક, થી. પોલાક એ મુખ્ય આગેવાનોને કેલ્

મળી તે પછી હોંદીઓમાં ગુસ્સાની લાગણી વધારે ફાડી નીકળી છે. હડતાલના ફેલાવા વધતાજ ગયા છે. હવે સર કારતે લાગ્યું છે કે જ્યાં સુધી ક્ષાંકાને ફેલમ તરફથી ખારાકી પહેંચે છે લાં સુધી હડતાલ દખાવવી મુશ્કેલ છે. તેથી ખારાકી પહેંચાડવાનુ કામ કરનારા લગભગ બધા વાલંડીયરા ને પકડવા છે. ઝુફવારે તેઓના ફેલ છે. અમે ઉમેદ રાખી એ છીએ કે તેઓની જગ્યા બીન્ન વાલંડીયરા પુરશે. ડ્રાંસવાલની અંદર પકડાવામાં નિગશ થયેલા સલાગ્રહીઓને નાતાલમાં સરસ તક છે કેડલાક તે તકના લાભ હેવા અલી ચુક્યા છે. ખારાકી પહેાચાડવાનું કામ તેઓ હાથ હેરો એટલે દ્વારત પકડાવાના સંભવ છે.

કેટલીક એસ્ટેટોપર ખારાકી પદ્ધાંચાડવાની મના કરવામાં આવી છે. કેલ્સ કાઇ એસ્ટેટપર ભૂખમરા

એક્જ સ્સ્તા થી અને જબરદસ્તીથી માણસા શરણે થવા છે. પણ આવી જઆ

એથી લોકા પાલીસના પહેરા છતાં છટકોને નાશી છુટે છે. માણુસા પાલાની ઝીરમીટ જેલમાં પુરી કરવાનું પસંદ કરે છે. અને મામલા એટલે પહેંચ્યા છે કે સરકાર અમે તેટલી સખ્તાઇ કરશે તે ફાટેલા આભર્મા થીમકાં દેવા ખરાભર થઈ પડશે. ઇલાજ એકજ છે. અને તે એક પા. ક તો કર રદ કરવાનું વચન આપી ત્રાસ પામેલી પ્રજ્તને સરકારે અભવદાન આપવું લે.કાના મનપરથી દુ ખની ખરી લામણી દુર નહીં ઘવ ત્યાં સુધી કે અને તેનું અંદરનું કારણ દુર નહીં શય સ્મેરમમાં ફેલાયા છે અને તેનું અંદરનું કારણ દુર નહીં શય ત્યાં સુધી સરકારને અને તેનું અંદરનું કારણ દુર નહીં શય ત્યાં સુધી સરકારને અને તેનું અંદરનું કારણ દુર નહીં શય ત્યાં સુધી સરકારને અને હોંકોને સખ વળવાનું નથી.

લડતના ખખરા

હડતાલના ~~ફે~~લાવા –ત્રાસના ખબરા

विश्वायत अने हींद्रभा क्षेत्रंग्री

भाष्ट्रना होंदी पेर सीतंत्र

ગુજર્યી છે તે સાબીત કરનારા સાંગંદનામાં વ્યમાસ હાથમાં આવ્યાં છે. તેમાંથી એક પાટમાં કરીને હોંદી બાદબું છે તે ભાઇ તો. ૧૪ મી. નવેંમ્બર કરેલ સામંદનામામાં જણાવે છે કે.—ે સાઉધ અહિંદન કે.લીયરીમાં બીજીવ.તની ગીર મીટમાં મારા ઘણી કામ કરે છે. તેણે બીજાની માં કકામ છોડ્યું હતું. તા. ૧૧ મીએ અમર્તે પાછા ખાણુ પર લાવ વાર્મા આવ્યા. કમ્પાઉન્ડ મેનેજરે કામ પર ન ચર્ક તેને ખારાકો આપવાની ના પાડી. ખીંજે દિવસ એટલે તા. ૧૨ મીને શુધવારે અરધા અરધ માછુસાને માર્યાં અને ઘસડીને પાંજરામાં નાખા ખાંણમાં નીચે ઉતાર્યાં. થેડી રાટો તે દિવસ આવી હતી તે સિવાય આખા દિવસ કંઈ ખીવોનું **અ**ાપેલ નંહીં. તા. ૧૩ મીએ મારા ધણીએ કામ કરવાંની ના કહી તેથી તેને ચાલુકથી માર્ચી. તેને ઘસડીને પાંજરા માં નાખેલ અને પ્યાણુમાં ઉતારેલ. ચાકુતીના ઉપર મેંતેજરે દુમહા કર્યો તે હું જેતી હતી , મદાર સાહેબ પર ખાશુના કપતાને હુમહા કર્યો તે પહુ હું જોતી હતી. ખીજાઓને જયરદસ્તીથી પાજરામાં નાખીને નીચે ઉતારવામા આવતા જભરદસ્તી કરતાં ક્ષાપ્રાંતે લ.તો મારવામાં આવતી હતી અને હાયકડી માખવામાં આવેલી હવી. રવીવાર સુધી ના ભષાને અરધા ખારાક આપવામાં આવ્યા હતા. ખાસ ની આસપાસ પોલીસ એંદુક શક્તે ચોક્રી કરે છે અને કામ કરવાની ના પાડીને ખાજુ છોડવાં જશે તેને ગાળાએ શાસ્ત્રા भां भाषरी भेभ तेथा क्यांने छे."

શ્વનાસી (ના. ૯૮૨) નામના હીંડીએ તા. ૬૪ મીએ નીચે પ્રમાણે સાગંદનામું કરમું છે :—કંડી કેલ કંપનીને મે બીજી ગીરમીંક આપી હતી તે ચેડક દિવસ પહેલાં મુરી થમેલી. અને હવે હું ખરતસાઇડ કાલીયરીમાં કામ કર્ય છુ પા. ર્કના કરની સાંગે પાકાર કરવા કામ એડીને કુચ કરવા માં હું સામેલ હતા. મને અને ખીજા કેટલાકને તા. ૮ મી એ કનક્રાઉસર વ્યાસળ પદેકવામાં આવ્યા, તા. ૧૦ મીએ વરનસાઇડમાં લઇ જવામાં ભાગ્યા. માટે, મેનજરખાન, 🐞 અને બીજા છે એટલાને એક કાટડીમાં પુર્વાં, અને બારી નો બધાને નિશાળના એપરકામાં પુરવામાં આવ્યો. તે ફાતે ચાહાકને જરા ખાવાનું મલ્યું. તેજ રાતે વ્યવારે માટે ખાવાનું બહાર સુકેશું અને સવારે જોયું હો જે બેકેટમાં ખારાક હતા તે છાલુવાળા હતાં. ખીજે દિવસે ખીજ માસ સાને પકડીને ખાસુપર લાવવામાં આવ્યા હેતાં તે આખા દિવસ એમને 'ખાવાનું મેલ્યું' નહીં. એમે કંક્યાઉંડ મેનેકેંપ પાસે ખારાક માર્ગ્યા, તેણું અમેં કોમપંત ને ચંડીએ સાં મુધી આપવા ના પાડી. ખાવાતું નહીં મળે તા અમે કંડી करशुः कोर्भ करबाव्युं. तेए हरी क्युं हे अभ नहीं हरे। सा સુધી ખાવાનું નહીં મળે. અમે પછી હેડી એવા ઉપદેશો तरतक डेटबंड पेर्विस, बारा फोधीया अने कहने बर्ड भेनेकर अभारी थाछक काल्या, अभने कारहाल्या अने

લાક્કીયી મારી મારીને પાછા લઈ ગયા. મેંગાની કરીતે હોંદી વ્યાઇને મંભાર છજા શ્રંઇ અને તેથુીને છસ્પીતાન્નમાં લઈ જવામાં આવી. બીહારી નામના હીંદાની એારતને પછુ ંભીર છજા થઈ હતી. કમ્પાઉડ મેનેજર અને તેની સાથે ના માશ્યુસા એકથી બીજી કાટડી પર જઈ તે માંહેના હીંદીએાને મારતા મારતા ચારવા.

તા. ૧૨ મીને મુધવારે ડંડીના માછસેટ મી. ક્રાસ દુભા <u>ષિયાં સાથે ખાલુપર વ્યાવ્યા. અમતે તેની સત્મુખ ઢાંજર</u> ચવા કહેવામાં આવેં, અંગ ત્યાં ગંધા. ખીહારીની ઐારત ને પણ લઇ જવામાં ભાવી, અમને કહેવામાં આવ્યું કે જે काम नहीं हरे। ते। ते व्याप्ति भारेख तेवी रीते व्यधाने भार વામાં આવશે. અમને કામે ચડવા કહ્યું. અમે નસતાથી તેમને કહ્યું કે પા. હ તે৷ કર નહીં જાય ત્યાં સુધી કામ નહીં કરીએ. માજીએટ અમને કડક શકતે કહ્યું કે ખાણના કંપા ઉત્કૃત જેલ બતાવેલ છે એટલે જે તમે કામ કરવાની ના પાડશા તા વાશબેક લઇ જઇ તાં કેદની સન્ન થશે તે ખાસ પર્વમાકલવામાં આવશે. જો તે છતાંએ કામ નહીં કરા તા ભુખે મારવામાં આવશે અને ચાલુકના માર પડશે અને કપા ઉત્ડ છોડરો**ા તો ગાળાથી ઠાર કરવામાં આવશે.** અમારામાં ના ધણાએ પાતાને માર વાગેલ બતાવ્યા. પણ માછસેટ ઇસ્પીતાલમાં જઈ દવા લગાડવા કહ્યું. તેણે કહ્યું કે તે**રી**વ લાકડી, કરાલાં, ગઇ અને ચામુખ રાખી કરે છે અને ગારા ભકુંકા લઇ કરે છે તમને માર મારશે અને **થા**ફે તે કરવા ની તેઓને છુંઢ આપવામાં આવી છે. તેણે કહ્યું કે અમારે વાસ્તે ક્રાસ્ટ નથી. પેતે ફ્ર્રીયાદ સાંભળશે નહીં, કંઇ તપાસ પણ કરશે નહીં અને ખાણના અમલદારા જે કરશે તે સહન કરવું પડશે. હું તેજ દિવસે ખાધ્યુમાંથી નાશી

ડરખનમાં ૬૦૦૦ માખુસાની સભા

ગયે મંત્રળધારે મી. કેલનખેક અને મી. પે.લાકને જેલ મળી તે મેંટે લાગણી ખતાવલા રમત ગમતના મેદાનમાં ભરાઇ હતી. મેંસરેલ થંબી નાઇડ, એ, કિંસ્ડેલ્ફ, સી. આર. નાઇડ, લગન ખર્ધી; જે, એમ, કેહરસ લગેરે મુખ્ય ખેલનતર એ હતા. મી. લહમન પાંડે એ કરાવ રજી કરવા હતે કે:—મી. કેલનબેક અને મી. પેલાકને હીંદીઓ તરફ ખરે ખરી લામણી ખતાવાવાને લીધે જેલની સજ્ત કરવામાં આવી તે સામે કરખનના હીંદીઓની આ મસ્સ મીટીંગ સખ્ત વધિ દર્શાવ છે, અતે જેલની અંદર તેઓ દુખ સહન કરે છે તે મોટે લાગણી ધરાવ છે. લડતમાં સુરતં રહેવાં મી. પૈલાક તયા મી. કેલનબેકને તેઓનાંસમાંઓએ જે ઉન્તેજન આપ્યુ છે તે મોટે લેંગણી ધરાવે છે. લડતમાં સુરતં રહેવાં મી. પૈલાક તયા મી. કેલનબેકને તેઓનાંસમાંઓએ જે ઉન્તેજન આપ્યુ છે તે મોટે લેંગણી ધરાવે છે. લડતમાં આવતાં કોલા મામણી પ્રગઢ કરે છે." આ કરાવને મી. થંબી નાહકુએ કેકા આપ્યા હતો અને તે સરવાનુ મતે પસાર થયા હતા.

મીસીસ વી, એસ. પીલે અને ખીછ દ્રાંસવાલની બાઇએ તામીલ અને દ્રીદીમાં લાવણ કર્યો હતાં. તેમને હાજરીનાએ તાવીથી વધાવી લીધી હતી. તેઓએ બધાને સાંતિથી રહે વાની વિનંતી કરી હતો. તેઓએ મમે તે દુઃખ સહન કરી લડત ચાલું રાખવાનાં પોતાનો આમહ જાહેર કર્યો હતા અને ખધાને દ્રદ રહેવા વિનંતિ કરી હતી હોંદુસ્તાનના સંપુરણ દેશની ખાત્રી સુધ્યનારી થી. તેમખલના કેપ્યાન તેથી સન્યુખે વાંચવામાં અલ્લો હતા. સલ્લાનો ઉત્સાહ તેથી વધ્યો હતો. મી. રીખ મહેતાએ સબ્લો માટે ખાસ બનાવેલું

અન્ય ગાયું હતું. અને હાજરીનાએ તે રસથી સાંભલ્યું હતું. તા. ૨૧ મી ના મંગળવાર સુધીમાં માત્ર કરળનમાંજ હ થી ઢે હજાર હોંદીએક હડતાસ પર હતા. અને કરળન ની હડતાલ સંપુર્સ હતી લેમ કહેવામાં આવ્યું હતું. કૈક્ક દેરીવાલા ફેરીએ નીકલેલ નહિ તેમજ ખેતરાપરથી ફળ કે શાકભાજી કેક્કપણ હાવ્યું નહતું. માલુસોને પકડવાનું ધમ ધીકાર ચાલુ હતું. રેલ્વે હડતાસીમાથીજ ૧૩ક માલુસોને પકડવામાં આવ્યા હતા. આ હોકાએ માજીસ્સેટ અને પોલીસ સામે કુમઢા કર્યો હતા એમું તહેકાત મુકવામાં આવ્યું છે. પથ નજરે જોનાર માલુસો કહે છે કે જ્યારે માજીસ્સેટ અને પોલીસ બેરેક્સમાં હોકાને સમજાવવા ગયા અને કેક્ક બહાર નીકલ્યું નહિ હારે તેઓને કારડીઓમાંથી

વસડીને અહાર લાવવામાં આવ્યા હતા

મહાતે બહુ ઈજા મનાર્યા દાકતરના સારવાર માટે માેકલવા પડ્યા હતા. પ્રોટેક્ટર અમતે જમાવે છે કે પહેલાં ઘરબુસા એ માઇસેટ અને પાલીસપર હુમસા કર્યો હતો. અને પાલીસના હપેરી હોંદીએ હપર બુલમ કર્યાની નાલના ચાકપા કતકાર કરે છે. આ બધી એક બીજાથી વિશ્વા નાતામાંથી સાર ખેંચવાનું વાંચનારનાંજ હાથમાં સોપીએ છીએ.

૧૩૩ મામ્યુરેને મથા સુધવારે કારટમાં ઉભા કર્યા હતા. રજા વગર કામપરથી એરહાજર રેળવાનું તહેનમત તૈંગાનાપર હતું. સરકાર તરફના સાક્ષરેઓએ સુખાની આપી હતી કે તેણે એરેક્સમાં જઇ શિકાને હડતાલનું કારણ પુષ્ઠધું હતું તેઓતે જવાખ એ હતા કે તેઓના રાજ્યએ કામ છેંદવાનુ કહ્યું હતું. તે રાજ્યને કેકમાં નાખવામાં આવેલ છે અને જ્યાં સુધી તેને નહિ છાડવામાં આવે હ્યાં સુધી તેઓ કામ પર શ્લ્યનાર નથી.

મી. ત્રીરોલ ભારાપાંગા તરફથી હાજર હતાં તેમણે હા તાલતું કારણ સમજબ્યું. અને કહ્યું કે લેકિયર જંબરદસ્તી વપરાઇ હતો. કાેડેસ્વારા ગોલાવીને ક્ષાંકાને કામ કરવાતું કબ્પણ અલાવવા સરકારને અધિકાર નથી. એ કબ્પણથી મામલા વધારે બગડરા છે. ક્ષાંકા બંડ કરતા નથી પણ માંત્ર કામ છે.ડી હાંત બેસે છે. લેકિએ કહ્યા સાડશા છે પણ કરજ સમજીને. ક્રેયીયાર વાળા સીપાઇઓથી હકતાંસ દબાવવાતું કામ બુલમી છે:

માજરોટ આરોપીને બાધ ભાષ્યા કે તેઓએ અંધુક શરતા કેશલ કરીને કરાર કર્યાં છે. તે કરોરમાં તેઓએ લંગ કરો કેશલ કરીને કરાર કર્યાં છે. તે કરોરમાં તેઓએ લંગ કર્યો છે. પા. કેનો કર હજી તેઓને લાસ પડતા નથી. અને ગીરમોટ પુરી થયે જે કર અરેવાની તેઓની મરજી ન હોય તે તે તેઓ પાર્જો હીંદુસ્તાન જઇ શકે છે. પછી ૧૨૦ ને સાત દિવસની જેસની સજ મરજીએટ ફરમાથી હતી. બીજ ૧૩ માંથી ૧૦ ને પા. રંગા દંડની સજત કરી ને હતે.

તે પછી સાઉથ કાર્સ્ટ જેક્શનના ૪૧ જેહ્યુને પંક્ષિ વિના રખડવાના આરાપસર થી. ૧૯ નો દંડની એચવા હ દિવસ ની એસની સભ્ય કરવામાં આવી હતી. બધા જેલમાં ગયા હતા.

ડરબનથી

અમારા અબરપત્રી શનીવારે અપોરે જણાવે છે કે હડતાલ જોરમાં છે. માસ્કુસીને ખાસારા અત્યવાનું કાંચ ચાલુ છે .નાસ્થ કાસ્ટમાં ટે.મે.ટ સુધી અને તાઉશ કે.સ્ટમાં ક્રસીપીંગા સુધી ખેતરારી પહે.ચાઢી છે. રેલ્વે અને ક્રારપારેશનની બાર કરોમાં પાલીસ પાર્ટી રાત્રે ફરે છે અને જે ક્ષણ કામ કર વાની હા પાડે છે તેઓના અંગ્રહ્મની છાપ લઇ રહેવા દે છે. બાકીનાને બહાર કાઢી સુકે છે. ગીરબીટીયા દરશિજ સા મસો જેટલી પકડાવ છે. તેઓતે બરાકરહમાં પણેલાગે સાત સત દિવસની સજ શાય છે: પશું માશુસા પરબાર વિનાના

બાળભચ્ચાં સાથે સ્વ3 છે

ટાક, તડકા, વરસાદ, શુખ એ બધાં સંકટ મહન કરે છે. આ લોકોને એસાસીએશન બનતી કાશીશ ટેકાનું પાડે છે. સકવારે બધાર પછી ધાઈટની એક બેરેક્સમાના એ મામ્યુસેક કામ પર નહિ ચયેલા તેના સરસામાન તેઓની કાટડીમાંથી ફેંકી દેવામાં આવ્યા. શીંવવાના સંગ્રા અને એવી શાસને આંગી દુડી ગાક હતી. લક્ષ્યુને પાતાના સામાન હામ ન આવ્યા અને મેક્યુની સરમાન રેક થયા હતા. આવી સ્થિતિ માં સીકા સ્વક્તા જાય છે.

પેલીસ મેરતમાં કરે છે અને મેરા માલિકા પાતીના નેંકરા વતાવતા જાય છે તેમ ટાળાબધ સેક્કાને પકડવામાં આવે છે. પાઇડ પેરથી હમણાંજ પંખર મહે છે કે હા હડતાલી ભાઇએકને

ખારાદી પહેંાચાડવા દીધી મહીં

અને વાલંકીયરાને પાછા ક્રેરનું પડશું છે. રેલ્વે તથા કાર પારેશન એરેક્સનાં અને બીજા જુદા હવામાં ક્ષેકિત ટાલગ્રેટ પર બેગા કરી અવરાવવામાં આવે છે. અનાજ દુંડ એમ બેર ચાલુ રહેવાની જંદર છે. કેટલીક એસ્ટ્રેટામાં ખારાકા આપવાની મના કરવામાં આવે છે. તેના કરાદા સામને સુખે મારી કામપર ચડાવવાના છે. તેન પશુ તેઓને ખારાકા પહોંચાડવા બનલી કારોશ જેતરી છે.

ટેાંગાડ અદશરે ૨૦૦૦; વેરલમ ટાં૦૦૦, કસીપીંગા ૧૦૦૦, અમગેલી ૫૦૦, સાઉચકારડ જંકશન ૧૦૦૦, ટાલગેટપર ૧૦૦, અવાકા ૨૦૦ એટલા માબુસાને અત્યાર સુધી રેશન પહાચાડેલ છે

એસારીએશનના મેંબરા પકડાયા

ગયે સફવાર પ્રેસરસ સારાવછ, અબ્કુલ હક, ભાઇ, એચ. ક્રુસ, જે, એમ. ક્રેસરસ; ક્રમામલી અને અરક્ષુતર્સીયને પઠાવાના વેલ્ટંટ તીકલ્યાં હતાં મી, સારાવછ જેઓ મી. યંખી તાઇક સાથે ક્રસીપીંગાના હડતાલી લાકએમે ખેરાઈ આપવા અથા હતા તે સીવાયના ખધા કેરિટમાં હાજર થયા હતા હલ્લાની ઉશ્કરેસ્ફ્રી કરવાનું તહેામત તેઓને માટે હતું. બધા ખેલ પર શ્રુટ્યા હતા. તેઓએ હડતાલમાં શામ મ લેવા એવી સ્થના માછસેટ આપી પણ તે વિષે કણકત આપવામાં આવી નહોતી. કેસ ભાવતા સફવાર સુધી સુલ તવી રહ્યો છે.

શુક્રવારે શ્રી. સોરાળછ રસ્તમજી, મી. એલબરટ ક્રીસ્ટેક્સ અને મી. આર સમયાનને હુલક્વી ઉજ્જિપણી કરવાના આરોપ સર કેરિટર્મા ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. અને બધા બેલ પર છુટયા હતા. તેએકને કેસ આવતા સુંક્વારપર રહ્યો છે.

મારિત્**યળ**ઈમાં માસ **મી**ટી બ

ગયે કાનીવારે કાળા હતી. ગા. ગાર; વી. પાસ પ્રશુપપદ હતા. જ થી ૫ હજાર હીંદીઓએ હાજરી અંધી હતી. બંહાદુર સંસ્થાકાહીઓ મી. થંબી લાઈ કુ અને પી. કે. નાઇદુ સંસ્થામાં હાજર હતા માર્વિસ્સામાર્ગના મી. માર્સી નક્ષીયો તથા થી. આર. ખેત, સુક્રામે હાલાય મેં દહતાં વધુ સુંક્રામાં સંખ ા સભાને સ્મજની પણ તે ફેક્ક્ટ હતું. તે પછી હડતાલ પાડવાના દરાવ રજુ થયા હતા અને તેમાં જ્યાંલ્યું હતું કે જ્યાં સુધી પા. 3 ના કર રદ કરવામાં નહિ આવે અને આગવાના થી. ગાંધી, થી. કેલનબેક અને થી. પાલાકને નહિ છાડી દેવામાં આવે સાં સુધી હડતાલ ચાલુ રાખવામાં આવશે. આ કરાવ ઉત્સાહના પાકારા વચ્ચે પસાર થયા હતા.

બન્ને નાઇડુએ સભાના મન દલાવ્યાં હતા. મી. યથી નાઇડુએ જણાવ્યું હતું કે એક વાગ્યે પોતાની પર વારંડ નીકળ્યું હતું કે એક વાગ્યે પોતાની પર વારંડ નીકળ્યું હતું પણ તેથી કાઇએ ડરવાનું નથી પોતે જેલ જવા તેઈ મારે છે. સભાને શરીર બળના ઉપયોગ નહીં કરવા તેમણે અસરકારક શબ્દોમાં અમજબ્યું હતું. વળી ગંદકી ખાતાના તથા ઇસ્પીતાલના ક્ષેકિકને બહુ સમજબ્યા ત્યારે એ સલાહ તેઓએ કખુલ રાખી હતી એમ પણ સભામાં જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. પોલીસના માશ્યુસા મી. નાઇડુ પરતું વારંડ લખને ત્યાં હાજર હતા એવી ખબર આપવામાં આવી હતી. સભાતું કામ સંપુરસ્યુ થતાં મી. ગાંધીના માનમાં પાકાર કરી સહુ વિખરાયા હતા. બન્ને નાઇડુને માશ્યુસોએ ખલા પર ઉચકી લીધા હતા. તે પછી ડીટેકડીવે મી ઘંખી નાઇડુને કબજામાં લીધા અને માટરમાં બેસાડી પોલીસ સ્ટેશન પર અને સાંથી ડરબન તેમને લઇ જવામાં આવ્યા.

શહેરમાં હોંદી લતાની અંદર પાલીસ રીવાલવર લઇ પહેરા ભરે છે. રેલવે સ્ટેશન પર કામ કરતા હોંદીઓ તેમજ શ્રેટાઉન લાઇન અને સીડેરાના હોંદીઓ પછુ હડતાલ પર છે

મારિત્સબરગમાં જ**ખ**રી **હ**ઠતાલ

ગુધા શનીવારે શરૂ થઇ ચુકી હતી. મી. નારણજી નાયક સામવારે તારથી જગાવે છે કે દેદ હજાર માણસ હડતાલ પર છે. ઉત્સાહ ભારે છે. અને મી. ચંબી નારહ પઠડાયા છે.

ઈ લેં'ગલાખ્ત

વાળી કેલલસાની ખાસુમાં કામ કરતા હીંદીએલ્સે ગયા હકતામાં પહેલી હાતાલ પાડી. લગભગ એક હળર હીંદીઓએ કામ છેક્કયું હતું. તેઓના આગેવાનાને પકડી ઢેડીસ્મીયની કારટ માં ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. બધા હીંદીએ તેએકની પાછળ કારટના વાડામાં એક્સ થયા હતા. આ ઢાકા પત્સે થી લાકડીએ પડાવી ક્ષેવામાં આવી હતી. માછસ્ત્રેટે સમ જાવી તેએાને કામ પર જવા કહ્યું. સાેકાને તેની અસર**થ**ઇ નહીં. ચાડીવારમાં આશરે ૧૫૦ હડતાલીનું ટેલ્યું તેઓ તરફ भावतुं तेओओ क्तेयुं. तेओने ખુશીના પેત્કારાથી કારટના વાડા માંહેના હીંદીઓએ આવકાર આપ્યા. ગારા અને કાક્ર સીપાઈ એક્ચે આ ક્ષેકિકોને કેક્સ્ટ આગળ આવતા અટકાવ્યા. તેઓ ધસીને આવવા લાગ્યા. ્આ ઉપરથી ગારા સીપાદીઓ એ સીડી વગાડી કાક્ર પાેલીસને બાળવ્યા. તેએકએ લાકડી અતે ગદાથી કંઇ પણ હથિયાર વિનાના હોંદી આ પુર્યોને સખ્ત માર્ટ્સિયો. કારટના વડા માંહેલા હોંદીએ။ ઉશ્કરાયા. તેઓએ પાતાના ભાઈઓની સાથે જોડાવા ધસારા કર્યો પસ્યુ દરવાન્ય આગળ ગારી પાેલીસ તેઓને અટકાવી ઉબો હતી. કાફર પાેલીસે તેવામાં અંદરજ જાત્ર એ હાેકાને માર મારી એટલા તા ત્રાસ પમાડયા કે ક્ષાેકા કમ્પાઉડ ઠેકી જ્યાં ત્યાં નાશ ભાગ કરી છુટયા. બધા હાંદા નાશીને ગામની સીમ માં બેગા થયા. પણ ક્ષેડીસ્મીયના મેયર સાહેબને લાગ્યું કે **અ**! સાકડી વિનાના હીંદીઓ તેઓની પર ચડાઇ કરી કદાચ ગારા ઢાંદાના , જાનમાસની પાયમાલી કરશે. વ્યાયી તેણે વાલાંટીયરાને ભંદુકાં સાથે હાજર રહેવાની સુચનાઓ કહી.

તરતજ સંખ્યાળ ધ ગારાઓ ટાઉન હેતલ આગળ હીંદીઓની ચડાઇ (!) સામે રહ્યુલા કરવા એકઠા થયા. ગામ બહાર એકઠા થયાલા હીંદીઓને ગારી અને કાકર પાલીસે પાછળ પડી લાંથી પણ નસાડી મુકયા. પછી તેઓએ હીંદી મદીર માં આશરા મેળવ્યા. સ્થાનિક છાપામાં આ બનાવને લડાઇ તું રૂપ આપવામાં આવ્યું છે. હીંદીઓએ જેલ પર ધસારા કરી કેદીઓને છોડાવવાનું કાવતક રચ્યું હતું એમ પણ કહેવા ને તેઓ અચકાયા ખથી. હુલ્લડ કરવાના અગાઉથી તેઓના સંકેત હતા એમ વરણન કરવામાં આવ્યું છે. અને તે સાથે એ રિપોરટમાં એવી પણ હકીકત છે કે લાંધા કારટના વાડા માં આવ્યા તે પહેલાં તેઓની લાકડીઓ માગવામાં આવેલ તે તેઓએ શાંતિથી સાપી દીધી હતી.

ત્રુલુ લે'ડમાં ખળભાળાટ

નાનાલની બધી દિશસ્થામાં હડતાલ પડી સુકી છે. નાેરથ કેલ્સ્ટમાં ટાંગાટ સુધી પહેાંચ્યાના ખબર હજી સુધી હતા મથ શુક્રવાર સ્ટેંગર, ડારનલ અને શુલુલેંડ સુધીના હીંદી મજારા માં ખળભળાટ થઇ રહ્યાના ખબર હતા. સાઉથ કેલ્સમાં પણ તેના ફેલાવેલ આગળ વધતા ચલ્લ્યો છે

અ**મ**ઝેંટિામાં

રેનલ્ડ કેાડીના ૩૦૦૦ હીંદીઓએ શનીવારે કામ છેડ્યુ છે. તેની બાજુની એક કેાડીના લોકોએ પણ એક સાથે કામ છેડ્યું હતું. હોંદીઓની એક માસ મીટીંમ ભરાઇ હતી. બધું કામ શાતિથી ચાલ્યું હતું.

અવેાકામાં

હેરીસન કાંડીના માણુસા હડતાલ પર હતા. તેઓને ખાવા તું મળતું ન હેાતું. જેઓતી પાસે કંઈ અનાજ હતું તેઓને પકાવવાને લાકડાં મળતાં નહેાતા. તેથી કેટલાંકે જીનાં ખાખા કે એવી કંઇ વસ્તુ તાડીને બળતણ મેળવ્યું. આ તે**ોાના માલીકથી સદન ન થઈ શક્યું. તે**ણે માન્યું કે શોકા તેની મિલ્કત લુંટે છે. એટલે આગેવાનોને પકડવા તેએ પાલીસ ને વારંટ મગાવ્યા. પાંચ છ ગારા અને ચાડા કાક્ષર પાલીસ મી હેરીસન સાથે પ્રથમ વાડામાં દાખલ થયા તેઓએ અગેવાનાને એક પછી એક પકડી કાકર પાલીસને. સોંપ્યા. એક બે માસુર્સ ભાગી છુટવાના પ્રયત્ન કર્યો તેઓ તે પાછા પકડવા. ફરી પકડાયેલામાંના એક માજુસે પાતાને છોડવવા ખીજ માસુસને કહ્યું, **માસુ**સાએ **પચરા વગેરે** ફેક્વા શરૂ કર્યો અને મારામારી શરૂ થકા. ત્રીશક ધાડેસ્વારા દૂર સંતાઇને ઉભા હતા તેઓએ એક્દમ થોડા કુકાવ્યા અને પછી ફોરની પેઠે ક્ષેકિકોને પીટના ક્ષેકિક જ્યાં ત્યાં નાશી ગયા. કેટલાકની પાછળ કાફર પાેલે.સ પડી. અને પકડી પકડીને બધાને અવાકાને સ્ટેશને લઈ જવામાં આવ્યા. માસ્સેકપર મારની નિશાની ખુલ્લી દેખાની નહીં. ત્રસ્ પોલીસને પસ્ શેહું ઘણું લાગ્યું હતું. ખધાને વેરલમ લઇ જવામાં આવ્યા હતા સ્થાનિક છાપામાં ખદાર પડેલા રીપારટમાં જશાવ્યું છે કે ક્ષેકિએ તએલા વગેરે તેાડવાનું શરૂ કરયું. અને પરિ ભામે પટડા પઠડી ચાલી. પણ એક નજરે જોનાર માસ્યુસ જણાવે છે કે ક્ષેકિંગને લાકડાં ન મળ્યાં તેથી તેઓને કેટલાક **એ**ાકસ તાડવાં પડ્યાં ≰તાં.

ટાંગાટમાં હડતાલના જુસ્સા

ગયા હકતાની મીટીંગમાં અહાર a થી ૪ હજાર માણસે! બેગા, થકેલાં. તેમાં આશરે એક હજાર અને કે હતી. , શક્ ક આતમાં મી. માવજી કાઠારીએ મી. થંબી નાકડુ, મી. સેર્સા લજી અને સ્તત સત્યાત્રહી બાઇએલી એલ્લાખાસુ પડાવી અને બધાઓએ દુ:ખ સહન કરવું પણ મારા મારી કરવાની આ લડત નથી એમ સમજાવ્યું. મી. શંબી નાઇડુ પા. ઢ ના કર વિશે તથા મી. રમટસે ક વખત દેશા દીધો તે ભાળત લંભાજુથી તામીલ તથા હીંદીમાં બાલ્યા હતા. મી. દેવચંદ, દે. સમસામી નાઇકર, તો. આર. નાઇડુ, અને ત્યાર પછી દ્રાંસવાલથી આવેલ ખેતામાંથી એક ખેત ભાષણ કરવા ઉભી અતાં ઢાકાએ પુઢાથી તેણીને વધાવી લીધેલ. આ માજુસોના જાસ્સો બહુ છે. આજે લણા પાલીસો અહીં આવેલ છે. અતે ઢાકાને મારીતે કામ ઉપર આડીમાં નાંખીને લઇ જ્ય છે. રિયતિ બહુ ભયંકર તથા દયામણી છે. ઢાકા કહે છે મારી નાંખી તે લઇ લધ્ય કામ ઉપર આવનાર નથી.

મી. સુકરતા કેસ

- સુંકેસલના માછસ્ટ્રેટ આગળ તા. ૧૨ મી એ ચાલ્યા હતો. તેમના પર તહામત તા. ૧૮ મી એ રાત્રે હ વાળા પછી પાસ વિતા જ્યાં હાં રખડવાતું હતું. મી. સુકરે જચ્ચાવ્યું હતું કે તે જ્યાં હાં રખડેલ નથી પશુ અમુક મુરમન નામ ના હિંદીને પકડેલ છે કે નહિ તે જોવા ચારજ એારીસમાં ગયેલ. બચાવના વકીલે એ પશુ ક્લીલ કરી કે કુલી એ શબ્દની વ્યાપ્યા બાય-લામાં આપી છે તે આરાપીને લાગુ નથી પડતી. માછસ્ટ્રેટ એ દલીલ નહિ સ્વિકારતાં જચ્ચાવ્યું કે આરાપીના બાપદાદા ગીગ્મીટમાં આવેલા તેથી અત્રાપીને તે વ્યાપ્યા લાગુ પડે છે. માછસ્ટ્રેટ તેને ગુન્હેગાર ઠરાવી સજ બે માસ સુધી મુલત્વી રાખી હતી

મી. રીચના કાગળ

દાલસાની ખાણાપર કેદ થયેલાં લોકાની ઉપર વરતેલા ત્રાસ વિષે મી. રીચે જનરલ સ્મટસને કાગળ લખ્યો છે તેમાં જયાબ્યું છે કે:—ન્યુકેસલની ખાધ્યુમા કેદ કરેલા હીંદી એમને માર મારવાથી નાગીયા નામના હીંદીનું મોત નીયજ્યું છે અને હજી માધ્યુસોને કામ કરવાની કરજ પાડવા માર મારવામાં આવે છે એવા ખબર મળ્યા કરે છે. હું આશા રાખું છું કે આ વાતની જાણ થતાં તરતજ તપાસ કરવામાં આવશે અને માર મારવાનું ખંધ કરવામાં આવશે

તા. ૧૮ માં એ મો. રીચ ડરબન માટે ઉપડમાં હતા. ઉપડતાં પહેલાં એક મુલાકાત દરમિયાન તેમણે જણાવ્યું હતું. કે ખરણા સિવાય માઉટેજકમ્બ, અવેરકા, વેકલમ, ટેરમાર્ટ સાઉથકારટ જંકશન, ઈસીપીંગા બધે થઈ આશરે ૧૨ હત્તર જેટલા ઢાંદીએ હડતાલપર છે. બેલનગીચ અને ડંડી તી ખાણમાં ઢીંોએ ઉપર સજરતા જીલમતું વર્શન પણ માં રીચે કરશું હતું.

યુક્કી પ્રધાનપર તાર કરી મી. રીચે જચ્ચુલ્યું હતું કે ખેણાપર ખારાક દેવાનું બંધ થયું છે અને હવે ઢાંકાને ભુખે મારીને કામપર ચડવાની કરજ પાડવાનું મર ચયું નાતાલ હીંદી એસોસીએશન તરફથી ખારાકી અલપતી તે પણ અટકાવી છે. પ્રધાનના જવાબ એસ્ટેટ વાળાને એ બાબતથી વાકક કરવાના હતા.

હીંદી માગણી

માં રીચ જેઓ ધાતકી પહ્યુના કિસ્સાઓ વિષે તપાસ ું કરવા આવ્યા હતા તેમણે તપાસ કરી પાછા કરતી વેળા આપાને જર્યાવ્યું છે કે.—"દવે સરકાર અંતિવાનોને ક્રેક્ક કરી દોધા છે અને હડતાલી દ્વારાને જબરદસ્તાથી જમાન પર રાખ્યા છે તેથી સરકાર હવેની પાલમિંદની સભામાં કર

રદ કરવાનું માનમાં રહીને જહેર કરી શકે છે. નાતાલ ઈ ડીયન એસાેસાએશન, દ્રાંસવાલ ઇડીયન એસાેસાએશન યુરાપીયન કમીટી અને બીજાં યુરાપાયન મહેલા મળાને સર કારને અમ વિષે રુતુઆતો કરશે. પા. ૩ ના કર વિષે એટલું ખ્યાલમાં રાખવાની જરૂર છે 🖫 પા. ૭ તે။ કર નહિ હેવામાં આવે એટલુંજ જાહેર કરવું ખસ નથી. હાલ તી રિયતિમાં દરેક ગીરમીટમાં**થાં** છુટનાર હીંદીને અહીં રહેવા માટે લાઇસેન્સ કઢાવવું પડે છે, અને તે લાઇસેન્સ માટે પા. ઢ તેને ભરવા પડે છે. ઢીદી લડતના હેતુ એ છે કે કર ૨૬ કરવાની સાથે લાઇસેન્સના કાયદામાં આવતા ઢોંદા એાને ૧૮૯૫ ની સાલ પહેલા આવેલા ગીરમીડીયા હોંદીએ। ની હારમાં સુકવામાં આવે કે જેથી બીજીવાર ગીરમીટમાં જોડાવાની ક્રજ તેએ**ા પર રહે નહિ. ગઇ પાર્લામેટમાં પા**. ૩ તેં કર સ્ત્રીઓ પરથી રદ કરવાતું બીલ લાવવામાં આવેલ તેમાં ઓંગોને લાઇસેન્સ કહાવવાની ક્રુરજમાંથી મુક્ત કરવા નહિ આવેલ. એટલે આ સવાલ કાયમાં કેતાં ૧૮૯૫ તેા કાયદા અને તે પછી તેમાં થયેલા સુધારા વધારા રદ કર વાની જરૂર છે.

ક્રીંબર્લી

ઇડિયત પાલીટીકલ એસાસીએશન જણાવે છે કે :—તા. ૧૮ મીતી સાંજે ફિલ્લિયાના નાગળ પઠકાવાને જે ડુકડી ઉપડી હતી તેઓનાં નામ તીચે મુજબ છે :—રામસ્વામી પડીયાચી, પડ્ટીરી નાઇડ, રહીમ ક્રીણા, એન. એ. થાલી, અને જમનાદાસ ગાંધી.

1. રહીમ ઝીછ્યા લખે છે કે: અુધવારે સાંજે ૫-૫૫ની દ્રેનમાં અમે દ્રાંસવાલ ઉપડી ગયા છીએ. હું પોતે અરીલ તે બચરવાલ હું છતાં જેલ મહેલ પસંદ કરેલ છે. આસા છે કે અમારી પાછળ લણા ભાઇઓ તહીં પાર થશે.

કોંબલોં ગુજરાત હોંદી સાસાયડીના પ્રમુખ મી. ઇસ્માઇલ મહમદ સામવાર તારથા જણાવે છે કે:—મ્બી. જમનાદાન ગાંધી અને તેમના ૪ સાધીઓએ છુધવાર દ્વાંસવાલની હદ એાળંગી, તેઓને પકડવામાં આવ્યા, સ્વીવારે હદપાર કર્યાં, અને બીજ દ વધારે સત્યામની લઇને તે ડુકડી પાછી ડ્રાંસ વાલની હદમા તરતજ દખલ વધ છે

વિલાયતના છાપા

'ટાઈમ્સ' કહે છે કે દીંદીઓએ દ્રાસવાલમાં ગેરાની હડ તાલ ચાલતી હતી તે વખતે પૈસ્તરની માગસીનું દબાસ નહીં કરીને ઉદાર દિલ બતાવેલું : , એ જેતાં મુનિયન સરકાર હળ પસુ વાજળી પગલાં લેવાની ના કહે છે તે વધારે ખેદ ની વાત છે. યુનાઇટેડ પ્રાવીસના લેક્ટેનન્ટ ગવરનર સર જે. સી. મેરટન જેવા કે.ઈ રકારી પ્રતિનિધિને હીંદુસ્તાનથી :ન રહ્ય ધોધાની સાથે મસલત કરવા માકલવા શ અસંત જરૂર છે. એ ન બને તા ખીજાં પગલાં લેવાં જોઇએ કેમફે વડી સરકાર પોતાની જવાબદારી વિધે ખેદરકાર રહી શકતી નથી. 'સ્ટાંડરડ,' 'ડેલી મેલ,' અને 'ડેલી એક્સપ્રેસ ' કહે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓની સુરકેલી શકેનશહતને ભય માં નાખનારી છે

'સ્ટાડરડ 'કહે છે કે દક્ષિણુ અહિકાતી સરકાર દીંદરએહને ત્યાંના સીદીની હારમાં મણતી બધ ચાય તો સવાલના નિવેડો ચાઈ જાય તેવું છે. તે જણાવે છે કે અમેરીક ના યુ^ઉ,પી યત ક્ષ્મીમાટેસને જે કેરજ્જો આપવામાં આવે છે તે દરજ્જો દક્ષિણ આદિકામાં આશ્યાદીકને આપવા જોક્અ.

' ફેલી ક્ષેલ ' જનરલ બાયાને વિન'નિ કરે છે કે દ્રજી પહ્યુ इंडिसिन्दि भागश्रीमाने अवापीत तेमा अपंकर स्थितिना અંત ક્ષાનશે.

' કેલી એક્સપ્રેસ ' કહે છે કે લુનિયન સરકારે અફસે.સ s.२5 शुस करी छे अपने इ.वे. वडी सरकार भावानी हड्मन વાપરવાના વખત આવી પદ્યોચ્યા છે.

ં ડેલી ત્યુસ ' માં મી. પાલાકના પિતા કાગળ લખી क्रकाव छ । हाँही सरशर येताना प्रतिनिधिने युनियनना जुहा जुहा सञ्धानमां इवे भेक्षि भारत विनानी होंदी हे। मृत्रा हहेत् रक्षण् इरवा भहेत्त क्षेश्रे के संअपित छे.

રૂટર કહે છે કે તા. ૧૮ મીએ સાજના છાપામાં તાતૃાલ ती अभीर स्थितिनां वरखून करवामां आवेश हे अने तेने। अन नहीं आदे ने। हींहुस्तत्नमां आरे अक्षाति हेवारी अम જબુાવુવામાં અત્ર્યુ છે. દક્ષિણ અહિકાના મેરાએક સુરેતપિ यन रहेथ्री लगपत्रकृते भीतातुर होय के वात समकदा छता पञ्जु आ भूम्द्रेवीते। तूरत अत आधुन्न तेओ आग्रह हरी

^રેવ ટે મીનીસ્ટર ગેમ્રેટ' કહે છે કે વડી સરકાર બહુ चिताभां पड़ी \varTheta अपने ते कर्याचे 🕏 हे पड़ी सरकार इक्षिय આદિકાની સરકારને સમજાવવા અશક્ત છે તે વા હીંદ્રુગ્નાન માનશેજ નહીં એાર અને ધ્વીડીશ બન્ને અને ખાસ કરી ર્ચિકીશ કે જેએર સલ્તનવની ચિંતા રાખનાગ કહેવાય છે તેને રિનિંતિ કરે છે કે આ મામલામાં તેઓ મદદ કરશે. ક્રેમેક સાનનનની સલામતી માટે ભારે ક્સોટી રૂપ આ મ.મલા છે તે યા હતો કર રદ કરવા વિષે અને પ્રાતિક હદની અટકા યત કરા કિયા વિષે આગ્રહ કરે છે. તે એમ પણ જણાવે છે કે હોંદી આગેવાનોએ ડતાલીને ક.શુમાં રાખવા ઘટે છે

जील तरनी अंहर इटर कथावें छे हे सालना छापा એ કરી કેખા લખી ને દોંદી સવલના નિવેડા લાવવા દ ક્ષિણ અહિકાને વિનવેલ છે, અને વડી સરકારના હાતી લાભતો ખ્યાસ કરીને યુનિયન સુરકાર મુત્સ(પહ્યુ વાપરશે એવી આશા ખતાવે છે. વળી હોંદુસ્તાનમાં જે ખળભળાટ Bत्यन्त थरे. छ तें जीतां सभाषाती करें वुं प्रस्यु कर्रतु छ छोभ ते लख्य वे छे.

ં ડેલી ન્યુસ 'તા. ૧૮ મીએ લખે છે કે∶ે લુનિયન સર કારની હોંદા વિયેની રાજનીતિ કહાપણ અરેલી પણ નથી. **દીદીએ**! ઉપર ગુજરતા સુલમના તત્રામાં વધારે પડતું કહ્યું હોય એવા સંભવ છે પશું જો તે વાત ખરી હોય તાે એક સાખા વડે તે અટકાવવાની વડી સરકારની સના છે. અને તે શબ્દ વડી સરકાર બાહારા એવી આશા છે,

તેજ તારીએ '3લી ન્યુસ' લગે 🧔 🖫 યુનિયન સરકાર વિધ અહું ક્ષમ રહે છે. ત્યાંની ગારી પ્રજા શરીર બળ વાપ રશે તે! દીંદુશ્તાનમાં ભડકા થશે. હીંદી સવાલના સંખંધમાં દક્ષિણ વ્યાકિકાની સાખ અરાબ છે અને વડી સરકારની સાંખ પણ તૈવીજ છે

હીંદની લાગણી

स उनकी इतर कच्याने छे हैं हक्षिक म्याहिक्षना सनावे। નિયે હીંદુસ્તાનમાં ભુદે જુદે ઠેકાએથી જે તારા અનામે છે તે ભવાનો છે કે ત્યાં લામ થી ભલુ ઉપકારાઇ રહી છે અને દક્ષિણ અ.કિ.કાના મામલાતી લાત ધેર ચેર ભરચાઇ રહી છે. અન્દા माहते। श्रीवेश सन्दीयमं छाये। १ प्रामीतिश्य के हें के के ભુત્રમતાં લરહ્યુના મહુ પ્રાતાં હશે તે મધ્ય સ્થિતિ શંભીર છે એ લાગજી શકાર્ય છે. માનોરમાં લા સથી બહુ ક્રિલ્કેટ્ર, મેલી

के. आश्वक्ता भारती भरख नीपल्यानी बातनी क्रेपटाडनशी basis કરવામાં વ્યાવ્યો છે તે સર સી. ગામ**લે** વજન માપતા નથી. હતાં સરકાર તપાસ કરવાની ઇચ્છા રાખે ધુ એ સારી તિશાના માને છે સ્પેમ તેએ કહે છે

લાહોરમાં સવા

ર૮૨ તા. ૧૪ મીત્રે જન્યુર્**ય છે** કે લાલેક્સમાં સભા ક્ષરી મી. ગામદાવે દક્ષિયુ અતિકાના હોદી સત્રાલ વિધે ભતપણ આપ્યું હતું અને પરિષ્ણામે લડતની યદદમાં પા. ૨૦૦૦ ને કાલા એક્ટો થયા હતા. એક પાદરીએ પા. ૩+૦ અરીને પોતાની <u>સધી મુત્રી સોપી દીધી હ</u>તી.

હીંદીધારાસ**ભાની** ખાસ મે_{કેકે}.

ता. १६मीमे ३८१ कथा है हे हिस्स आदिसयी ગંભીર ખખરા આવ્યા 💦 θ તેથી પ્રજ્ઞના પ્રતિનિધિએકની ખાસ સભા તા. પંત્રી હીસેમ્બર્ના ભરક્ષામાં ખાલાવાવાત ના. વાપુસલાથે કરાગ્યું છે. તેમાં દક્ષિણ શ્રનાદિકાના હીંદી [ા]ાની હાડમારી વિષે ચયુગ્રા થશે. વડી સડકાર વસ્ત્રો ન પડી શકે એ વાત ને હીંદી અપો હસી કાડે છે

અરહાભાદમાં માસ મીટી'ન

તા, કુક્સીએ સ્ટર જબ્યુએ છે કે હડતાલીની મદદ માટે મું લઇમાં ઉત્સહથી ફાળા ભરાઇ રહેલ છે. અલ્હાબાદમાં ગમે ચુકવારે જંગી માત્રમીકીંગ ભરાઇ હતી અને તેમાં હારડ ગ્રોડારકન, જનાદલ ભેલમ ભાતે જનરલ સ્મટસનાં પુનળાં બનાવી બાળી બાખવામાં આવ્યાં હતાં.

હોંદુસ્તાનથી તા. ૨૧ ગી તા ક્ષીજા તારમાં જહ્યું મેલું છે કે આખા હીંદુસ્તાનમાં સભાએ। ભરી ભરીતે એજ સવાલ ચરચવામાં ભાવે છે. કાળા શરૂ થાય છે. અને બધા વર્ગ નાં છાપાઓ સવાલની ગંભીરના બનાવી રહ્યા છે

वडी ,सरकार तरक्षी तपास

મી. ગાેખક્ષેએ ધાઇમ્સ મા_ક ઇડિયા'માં કામળ લખી સુચના કરી છે 🦫 દક્ષિણ અમેરિકાના દ્વૌદિઓની હાડમારી તા સંબંધમાં વડી સરકાર તરફથી તપાસ ચાલવી જોઇએ. અને તેમાં મા. ડરમાંટ ચેપલીન, મા. પેટરીક ટંકન, મા. મેરીમેન અને મી. શરાવ્બર વચેર પ્રજાના આગેવાનોને સામેલ શખવા એઇએ

શ્વમદાવાદથી

મી. અંભાલતા પ્રમુખમણા નીચે મળેલી સ**ભાએ પા. ૩** તા કર સાથેની શકતને ટેકા ધ્યાપ્યા છે અને હીંદુસ્તાનના મદદ વિષે સંપુર્ણ ખાત્રી બતાવતારા સંદેશા માકન્યોં છે.

निष्धेक्षपान तपासनी भागशी

ને હીંદના વાઇસરાથે ટેકા અનપ્યા છે એવા ખબરના કેળલ **ત્રી. કો≀પક્ષ તરફથી ગંગળવારે બધારે દ્વે**ત તે માટે એક મજબુત કમિડી તીમી તેમાં હોંદી કામના પ્રતિનિધિને સામેલ રાખવાની સાત્રણી કરવામાં વ્યક્રિલ છે.

है। १८ व्हें अन्तर्भात संभिध्यां १८२ मी. ગાખલેની મુલાકાત મેતાં તેમને તેમણે જગ્યાવ્યું હતું કે યુનીયન પ્રધાના એમ બાલાવે તેમ બેહલવાની ક્ષેત્ર સ્ટ્રેક્સ્ટ્રેનની સ્થિતિ છે अने स्थलंत्र तपास करवानुं तैनामी अने तेम नेथी.

કમ્યાઉન્ડના વહાને જેલ બનાવવાનાં પચલાને મી. ચ~~ેરખલેએ ફ~~ખ્ત રીતે વખાડી કારેલ છે. 'ખાસુના અમલ दावसे विश्व अनोच्या के तेनी विश्व प्रमुहस्मण्त दीका કરેલ છે. ે અને જોહેર તુપાસ થિના હોંદી પ્રેજનાં મન કહિ शांत बनार नंधी बीभ कार काने क्ल' है,

લંડન કમિટી

એ પણ લડતને ઢેંકા આપી કમિટીની મદદ વિષે પાતિ આપ નારા સંદેશો માેકલ્યા છે

હીંકમાં જ્રેશપાર

કરવાની હિલચાલ હવે કારકારે હાર્ કરવા ધારયું હોય એવું લાગે છે. ગયે શનીવારે એ હોંદીઓને કામ છોડીને ચાલ્યા જવાના વાંક માટે કારટમાં હાજર કરવામાં આવ્યા હતા. આ બન્ને હોંદી પરના કેસ પરછા એ સી સરકારી વકીલે જણાવ્યું હતું કે આવા કિસ્સામાં ગીરમી કર કરવાની પ્રેટિક્ટરને સન્તા છે. પ્રેટિક્ટરે એ સ-તાના અમલ કર્યો છે અને મજકર હીંદીઓને સરકારે હીંદુસ્તાન માકલવાતું ધારયું છે

ઉપર જણાવેલી સત્તાના પ્રાટેક્ટર સાહેએ પાછળથી ઇનકાર કરયા છે અને તેણે જણાવ્યું છે કે તે સત્તા ઈંગીશ્રેશન અમલદારની છે

'નાતાલ પ્રરક્ષ્યુરી ' એ વિષે ટીકા કરતાં સરકારને એવું પત્રલું નહીં ભરવા ચેતને છે અને જ્યાને છે હાલની સ્થિતિ ઉપર કાબુ મેળવવા સરકારની પાસે બીજાં સાધતા છે વળી તે જ્યાને છે કે જો સરકાર દેશપાર કરવાતું શરૂ કરે તે! આશરે ૫૦ હજાર હોંદીએ! તે કંસમમાં આવી જય છે.

બેલનગીચ ખાલુમાં મરણ

ખેલનગીયની ખાસમાં કેદ કરેલા હીંદીઓ પર હેવાનીયત ભરેલી રીતે માર મારવાના તારા વિલાયત તથા હીંદુસ્તાનમાં ફેલાયા તે પછી તરતજ એક માસ્યુસનું મેત નીપન્યાના ખબર ખદાર આવ્યા હતા. નજરે જેનાસએ ખબર આપ્યા હતા કે મારતા કારસ્થ્યો નાગકુ નામના હીંદી મરસ્યુ પામ્યા હતા કે મારતા કારસ્યુયી નાગકુ નામના હીંદી મરસ્યુ પામ્યા હતા. આ વિષેતા તારા પશુ બધે પહેંચ્યા. સુનિયન સર કારની સખતે ડીકા થવા લાગી. સરકારે તરતજે તે વાતના કારમાં કર્યો. અને લાકો પર માર મારવાની વાત પશુ પાયા વિનાની છે એમ જયાવ્યું. સરકારે માત્ર માજુએટની વાત પર આધાર રાખેલા જયાય છે. મી. રીચે કેટસાંક માર્ગદનામા હપરથી લારક એમ્પટલીલને ફરી તાર કર્યો કે ખાસ્યુ પર હીંદીએકને હવાનીયત સર્થની રીતે મારેલ છે તે વાતના પૂરા પુરા પુરાંગ મળેલા છે

નાગડુના મરસ્યુ વિધે દાકતરી તપાસ કરવામાં આવી હતી અને મી. રીચ તેમાં સામેલ હતા. માલ્સના શરીરપર મારની નિશાની જોવામાં આવી નહતી. અને દાકતરે મરસ્યુ કુદરતી કારસ્યુધી થયું જાહેર કરયું હતું. બી. રીચે તેં અબિપ્રાય ભ્વિકાર્યો હતો. પસ્યુ તેમસ્યુ એક કાગળના જવાબ આપતાં લખ્યું છે કે માસ્યુસાને સખ્ત સાર મારવામાં આવેલ છે તેમાં કંઇ શક નથી, અને મરસ્યુ મામેલ નાગડુને સુવા પહેલાં ચાર પાંચ રાજપર સારવામાં આવેલ એ વાતને પુરાવા પેલાં ની પાસે છે.

હ્યારડ ગ્લેક્સ્ટને વડી સરકારને તા. ૨૨મીએ લાંબો તુમાર તારથી ત્રાકલ્યા છે અને તેમાં ખાણા પર માર માર્યા ની વાતના પ્રનાર કર્યો છે.

મીંદુસ્તાનનું સીવીલ જાતે યુલીટરી શેકેટ લાર સ્લેક્ટરન ના તુમારમાં થયેલા પ્રનુકાર સતિષ્ કારફ નાતે છે હતાં હીંદુસ્તાનને શાત કરવા તિષ્પક્ષપાત તપાસ મલાવવાની મામણીતે ટેકા આપે છે. અને ન્યી નુંબેમખર્સ હ્રજી પણ આદાયા મુકવાનું જાતા ગુખીને અસંત ગુબીર જવાબદારી માથે કર્યા છે એમ તે અપે કર્યું છે. માઉન્દેજકમ્બમાં મારશી મરણ

તા. ૧૬ મી તે રવિવાર માઉટેજકમ્બમાં ૧૬ હોંદીઓ મારામારીમાં હવાયા હતા તેમાંતા એક માણસ અવેલાતી પ્રત્યીતાલમાં મરસ પાસ્ત્રી છે.

એક મારાનું માતકીપણું

णेलन्त्रेय द्विशिषा सण्त भार प्रमेष छ ते वात पाया विनानी के भेवा पाणरा 'बीकर' ना स्पेश्रहमां छपामाश्री नाहस्त द्विशे क्योशिको न्यायणाताना अधानने तार करी रुखाल्युं के के तागड़ने सरखनी प्रदेशों छ हिन्सपन हातो वडे अने शिक रीते भारवामां आवेदा, वखाने आखाकथी भारेदा के ते प्रश्तावामां के आखारोने खणे वास्त्रभी आवेदा के ते प्रश्तावामां के साधारोने खणे वास्त्रभी भारेदा के के त्रिक्षान वखार वालुं के हिन्दीन के तेनी स्वावा दिखें न इत्तं ते सताने के के त्रिक्षान वखार वालुं के हिन्दीन आधा पर भीरा प्रदेशा के अधाराने सामाने साधा पर भीरा प्रदेशा के अधाराने सामाने साधा भारेदा के साधारा के स्वावा के स्वावा

केंद्रनी सक हरी हाडी भूड्या

ક્રેસરસ પી. કે. વાર્ક કે, રાજા તરસ, રામ મારાયુકાંશ. રદ્રીમુણાત અને લાળ સહારાજને કર્રાક્રક્રનમાં માજજે દેષ છ માસની જેલતી સભ સહાયી પહુ સભ ક માસ સુધી ક્ષલ તવી રાખી.

लेखानीरुभरगथी वाझ'टीयरेर

નાતાલ તરા, આવવા લાગ્યા છે. ગુપે શનીવારે તેસરસ કુકીરા, જીવબાલ, લલ્લાઇ, લ.લ્ બહાદુરસીંગ તથા રામસાલ કરવાન આવી પહોંચ્યા છે. તેઓ પ્રથમ ચારકસદાલનું આપવા પ્રકારા નીકૃતમાં હતા, પશુ લાંધી નિરાશ શતાં ભવે આવ્યા છે, અને પકડાવાની ઉમેદ રાખે છે.

भाड़िक अभाषी बास प्रामी क्रान्स

કઇ તરફ ચાલ્યા અયા હશે અને તેએકનું શું થયું હશે તે તેઓને ખત્ર નથી, ગયા શુક્રવારથી તેઓને ખત્રાનું નથી મળેલ. શનીવારે ખપારે ૧ વાએ આસરે દરેક માળુસેક પ્રાપ્ત પામેલી સ્થિતિમાં પીનીકસના સ્થાનમાં આવ્યા તેઓને રહેવા અને ખાવાના આશાએશ આપી તેથી જાણે મહાકાપ માંથી છુટયા એવા સંતાષ તેનાના મુખ પર જોવામાં આવ્યા. આટલું આટલું સહન કરવા હતાં તેઓ કામ નહીં કરવાનું પસંદ કરે છે ત્યારે બીજી તરફથી ચારેકાર જાપાએ! અને ખબર પત્રીઓ પાકાર કરી રજાર છે કે માલુસાએ દરથી કામ છોડશું છે. માલુસા જેલ જવા ખુશી છે પહ્યું પાલા એસ્ટેટ પર જવા માગતા નથી. મી. કેમ્પબેલ ઉપર અહીંથી તુરત તાર કરવામાં આવ્યો કે માલુસા તે એસ્ટેટ પરથી ત્રારા પાયી છુટે છે.

આશરે એ કલાકમાં કેઠીના એ ગારા માણસા મેઠટરમાં સંસ્થાનપર આવી પહેલિયા. તેમણે માણસોને આક અવળા શ્વાલ પુછ્યા હતા. અને એસ્ટેટપર પાછા જવા સલામણુ કરી હતી. બધાએ જેલ જવાની ખુદી બતાવી પણુ એસ્ટેટ પર પાછા જવાની ના માડી હતી.

ફીનિક્સમાં મદદ

ની જરૂર શનીવારે જ્ણાઈ હતી. માણસા ભાસપાસની કાઠી એાર્ચાથી ત્રાસ પાસી અહીં અધ્યાજ કરતા હતા. એ લોકો ને રેશન આપવા, દિલાસાે દેવા મદદની જરૂર પુરી જણાઇ હતી. શનીવારે સાંજે ગી. કૃકીસ રાટીનું એક કેસ ભરી અત્રે આરી પહેંચ્યા હતા. તેઓ હાતાલી બાઇઓની સેવા મા લાગી ગયા છે. આશ્રુસાની સંખ્યા વધતીજ જવાથી વધા? મદદગારાની જરૂર છે. ખારાષ્ટ્રી ત્રાકલનારા મહસ્થા ચાવલ, દાળ, તેલ, ચીની, મરચાં વગેરે અહીં માકલી શક **ટીનના ચ**ક્ષુએાની પણ જરૂર છે. સે.મવારની સાજ થી મહ્યુસોના ધાષ વધી પડ્યા છે. રાત્રે નવ વાગ્યે ડક્સ રાહની સાયર કેાડીથી પચીસેક પ્રાશ્ચમાં આવ્યા હતા. તેમાં વણી એારતા હતી. રાત્રે એક વાગ્યે દાદસા માણસતું ટાળુ ચ્યાવી **પહે**ત્ર્યું હતું. તેએક કહે છે કે કામ કરવાની તા કહેવાથી તેઓને ચાલ્યા જવાતું કહેવામાં આવે છે. તેઓને મારી મારીને કામે લગાડવાના ભવ અપ્યેલ છે. ધ્યાને માર વામાં આવ્યા છે અને આથી તેએક નાશી આવ્યા છે.

પ્રીદેશરીયા

પ્રીટારીયા ધાર્મી કમીડીના સેક્રેટરી મી. જે. મહુમદ લખે છે કે તા. ૧૬ મીને રવીવારે મા. વનમાળા મારારના મકાન માં આ કમીટીની સભા મળી હતી. જુસ્સાદાર ક્ષાવણા થયાં હતાં. પ્રમુખ ચી. રલારાએ ચી. ગાંધીને સન્ત થયાથી દિલ ગીરી બતાવી અને પાતે ફાકસરસ્ટ જઇ પકડાવવાના કરાવ કર્યો. મી. દયાસમ ગાર્વીદે પણ સમે તે દુ:ખ પડે તે વેડી જેલ જવાના નિશ્વય દેખાડ્યા. પાતાના ૧૨ વરસના છાકરા પણ જેલ જવા તક્યાર છે એમ જણાવ્યું. અને હોંદીળાઇ એ। જેલમાં દુઃખ વેઠે છે તે જોઇ બધાએ શરમાઇને બહાર પડવા આમક કર્યો. મી, કુલબ છીબરએ પણ માતાનું કામ કાજ સંકેલી જેલમાં જવા ડરાવ કર્યો. તે ઉપરાંત સેક્રેટ^ની મી. ખુશાલ પરભુ, દેઝરર મી. છવા મહમદ તથા મદદનીશ સેક્રેટરી 10. લાલજી કરવાણે પણ જેલ જવાના નિશ્વય કર્યો. अते तेम्पानी, कञ्चाको जीका अमश्रदारानी सुंटणी यही पहेंबी दुइडी रेंब अप है तरत जीक दुइडी में इसवाता કરાવ થયા. પા. પાર તું ઉધરાહ્યું થયું હતું તે ઉપરાંત ૨૫

ખરતાં ચાવલ, દાળ, થી, તેલ, ચા, ચીની, દુધ વગેરે ચીજો એક્કી થઇ. અને મી. ગાેં ખહેને તાર કરવા માટે એકનાના ફાજા તુરત થયા હતા.

છેલ્લા ખબરા

મારિત્સ<mark>ખર</mark>ગથી

મી. નાયક સાંજે ચાર વાગે તારથી ખબર આપે છે કે હડ તાલીની સંખ્યા ૫૦૦૦ ની થઇ છે. ઉત્સાદ અદભુત છે. જનરલ લ્યુકીન ૩૦૦ માહ્યુસનું લક્ષ્કર લઇ ત્યાં આવેલ છે.

ફીનીક્સ સંસ્થાનમાં

મંગળવાર સાજ સુવીમ, ૩૫૦ ઉત્તર માણુસ ભરાઇ ગયું હતું. મેસર્સ ક્રમારા, જીવણભાઇ તથા લલ્લુભાઇ તેઓને ખારાષ્ટ્રી આપવામાં તથા તેએકને રહેવા વિત્રેરેની સગવડ કર વામાં સુંચાઇ રહ્યા હતા. બપેરરથી ધેરડેસ્વાર પાલીસ સંસ્થાન ની આસપાસ ક્રી રહ્માના ખૂબર માણુસા લાબ્યા કરતા હતા આ છાપાના હાલના ઇશ્રેજી અધિપતિ તથા જોઈટ મેનેજર મી. વેસ્ટે વેરસમ માજીએટને ખત્રર આપ્યા હતા કે માસ્યુસા અહીં આશ્રરા શોધતા ચારે તરફથી આવતા જાય છે. તેએ. પકડાવા તાક્યતર છે પશુ એસ્ટેટપર જવા ખુશી નથી.! તે પછી મંત્રળવારે મુક્કી પ્રધાનને પસુ ખબર આપ્યા હત ^ક લેકા **જા**દી જુદી એસ્ટેટાપરથી ત્રાસ પામી અહીં ભરાવા જાય છે અને સરકાર [•] તેઓને પકડવા ન સાગતી હોય ત્યાં સુધી તેઓ અહીં રહી શકે છે ને દરમીયાન સરકારે તેનું ભરહ્યુ પાયસ્યુ કરવું ષટે છે. પ્રધાનના જવાળ બપાર પછી મલ્યા તેમાં જણાવ્યું હતુ કે ક્ષેપ્રિને ત્રાસ આપવામાં આવે છે એ વાન પાયા વિનાની છે અને માસુસા કામ પર પાછા જાય તાે તેઓને દુઃખ સદન કરવાનું કારણ ર**હે** તેમ નથી આ વખતે માહ્યુસેરનું પુર વધતુ જતું હતું.

મી, વેસ્ટ પકડાયા

સાંજે ક્યા વાગ્યે ૧૨ ઘે.ડેસ્વરસ્તી ટુક્ટી અને એક માટરકાર મી. વેસ્ટના ઘર પર પહેંચી મી. વેસ્ટ તેજ વખતે ઘેર ગયા હતા. તે બહાર નીક્લ્પા કે તરતજ તેમને વેપ્ટ બતાવી માટગ્યા લઈ જવામા આવ્યા. ઘેડેસ્વારની ટુક્ડી તથા નાતાલ શુગર એસ્ટેના મેનેજર વગેરે પછી પ્રેસ પર આવ્યા. મી. મગનલાલ ગાધીને ત્યાં જસ્તુવવામાં આવ્યું કે લેકિને સફ સહુની ખેરેકસપર લઈ જવાના તેઓને ફુક્ય છે. એ ફુક્ય સમજવવાની વિનંતી કરવાથી માસ્યુરોને તે સમજવવામાં આવ્યું. માલુસોએ મારના ભથથી જવા ના પાડી. તેઓને કાઇ મારે નહિ તેવી હેફ્ટેનન્ટ ક્લારક પાતાના કુલાયીયા મારકૃત ખાત્રી આપીને. હેફ્કાને સમજવ વામાં આવ્યું કે તેઓ કામ પર નહિ ચેડે તે પણ વ્યરદ સ્તી નહિ વાપરવામાં અત્યે. પછી તેઓ પેલ પેતાની કાડીમાં જવા લાગ્યા હતા.

ડંડીથી મી. વીઠકા મારાર લખે છે કે તા. રફ મી અઠટા બરે મી. ગાંધીની હાજરીમાં સભા બરાઇ હતી તેમાં જે ઉઘ રહ્યું થયું હતુ તે પછી તા. સેતળમીએ ગ્લેકિમાં મી. ગાંધીક ખુરાલને ત્યાં સભા મળી તેમાં ઉઘરાત્યુ થયું હતુ. સોની ચંદ્રીકાએ સોનાની વીંડી આપી હતી અને પા. ૮–૮–૬ રેક્કડ રકમ થઇ હતી. તેજ દિવસ ડંડીના હીંદુ મંદિરમાં મળેલી સભામાં કલકતા તથા મડાસી ભઇએોએ ફાળા બરી પદ પંદર જેટલી રદમ કરી હતી.

મી. એમ. એ વાંકક, ઇસ્ટ્વ- તેમા જે વિધે ધ્યાન એંગો છા તે ખબરા છામવામાં કામતું હિત અમે જોતા નથી.

ઉમરાવની સભાના ભાષણો

લાેરઢ કન્ઝનનું ભાષણ ચાલુ

ના. મારક્વીસના અત્રહ્યું પછી આપણે શું નિવેડા પર આવી શકીયે છીયે? મતે લાગે છે કે દવે સવાલ બહ્ સ્પષ્ટ થઇ પડયા છે. લાવડ સીડનહામે કહ્યું તેમ વાંધા હવે ચોડોજ રહતે છે. હીંદીઓ પોતે કમીચેશનના હત્લ મુધી એડાયાના હતા તેથી વિશેષ હક માગના નથી અ ૮૦ માં તેમર અગર ૧ દા કર ૧ તાલા કર્યા લેઓ કરતા નર્યા કહ્યું અસ્ત્રિતમાં તમજાદ કરી -ડેના હીંદીએક સુખે થા 🤄 તક એટલ, મત્તર કંમા અ દાવા કરતા નથી, એટલે હવે એ નવાતને, તિવેદા તાવલમાં થાંકુંજ કરવાની જરૂર છે. યુતીયતનાં , દીઆ જે ગાળત ઉપર ભાર મુકે છે તે એ કે અન્યાર્યી અને નામાશી દેનારી કજાએા દૂર કરવી અને સમાધાની માટે કાયદા ધડવાના ડાળ કરી તેઓના જુના હક લઈ ક્ષેવામાં આવે છે, એમ ન થવા દેવું, આ મામલાની ખરેખરી સ્થિતિ ઉપર વરણવી તે મુજબજ છે એમ હું માતું છું. દક્ષિણ અધિકાના હીંદીએ જે મુદદાને **વ્યાધારે** પોતાના દાવેદ રહ્યુ કરે છે તે તરફ ના. મારક્વીસે બેપરવાઇ ત્યનાથી છે. ક્ષેરિક એમ્પ્ટિડીક્ષના ભાષણ ઉપસ્થી 🙎 સમજી શકું છું કે ના. મારકવીસ (લોરડ કરૂ) ૧૯૧૦ मां ज्यारे संस्थान भाताता प्रधात हता त्यारे व्यस्टीव्यर માસમાં તેમણે જે તુમાર માકલ્યા હતા તેને તેએન બહુ અગલના ગણે છે. પોતાનાજ દુધાર વિધે આપણને જેમ તેમ સમજ્તવી દેવા હોસ્ડ કર્ય પ્રયત્ત કરયો છે, અને તેઓ સાહેબ અપપશ્ચને કહે છે કે તે તુમાર લખતી વેળા અનક લાગણીમાં પાતે તહ્યુર્ક મયેલા. મારે કહેવું જાઈયે કે પોતાની લાત્રણીને અંકુરામાં રાખવાની બાબતમાં હારડ કર કરતાં વધારે બાહેાશ ઉમરાવ મારી જાણમાં આવેલ નથી, છતાં જે દુખી ઢાંકાના પાતે આજે રક્ષક બનેલા છે તેઓની જ વિરુદ્ધમાં આ એકજ વાર પેતે શાપ ખાધી એ બહુ કમ નશીખની વાત છે, પશુ તા ઉપરાવનું એજ બહાનું બરાેબર હ્રાય એમ મને લાકતું નથી, કેમકે યુનિયનમાં પ્રાંતિક હૃદ રદ કરવામાં તેઓ નિષ્ફળ થયા તેને અને તેમણે રહ્યુ કરેશી આ સવાલની કેટલીક બાળતાેને લાગતું વળગતું **નથી**. તેમણે વ્યગાઉ કહ્યું હતું કે "કેપ કાલાની અને નાતાલની ~~વ્યાંદર હોંદીઓ હાલ જે હક બેરગવે છે તેને કંઇ પણ હરકત~~ પહોંચે તે વડી સરકાર સાંખી શકશે નહિ." એ શબ્દોને ~~ચ્યને~~ પ્રોતિક હુદ રહ કરવાની તેમની નિષ્ફળવાને કોઇ લાગતું વળગતું નથી. કાઈ પણ જુનો ફકરદન થવા જોક્ષ્યે. વિષે તેમણે જે શબ્દો કહેલા તે તદન સ્પષ્ટ હતા અને હવે તેમાંથી હળવે રહીને નીકળી જવાના પ્રયત્ન તેઓ સાહેએ કર્યો તે નહિ બનવા જોગ છે એમ હું માતું છુ

લારડ કર: મારે ખુલાસે કરવા જેઇયે કે નામદાર ક્ષારડ એમ્પ્ટલીલની ખસુસ કરીયાદ એ હતી કે કેપના અને નાતાલના હીંદીએ યુનીયનના ખીજા ભાગમાં છુટ્યી જઇ ક્ષકતા નથી. આ કરિયાદના સંબધમાંજ મેં પ્રાંતિક હદની વાત કાઢેલી.

લારક કરસન: કું સમજ્યા. કેમ અને નાનાલ વિષે ની ખાબત પર હું હમણોજ આવું છું. યુનીયનના હંદીએ. જે બીજી બાબત પર બહુ આધાર રાખે છે તે ૧૯૧૧ મા મી. ગાંધી અને જનરલ સ્પ્રટાડ વચ્ચે થયેલી કુદતી સમા ધાનીની શરતો ઉપર છે. ના. માન્દવીન ને બાબતનો ખુલત્સા કરતાં ચાલુ હકા કાયમ રાખવાની જે તતા મી ગાંધીયે કરી હતી તે વાન વિષે તે! તાં ખુલતાથી થતા નિવેડા સંસ્થાન ખાતાના પ્રધાને કરેલી ચોકકસ સુચનાઓ જે હું ઉપર ૧૬ લી ગયા તેથી વિરુદ્ધ છે. તેમજ બી. ાંધી અને જનરલ લમટસ વચ્ચે થયેલી શરતાના નેથી લાંત્ર થાય છે. જે ત્રહ્યું કે ચાર શરતા થયાનું હાદીઓ કહે છે તે વિષે દ્વે હું દું કમાં કહીશ

પહેલી બાબત દક્ષિણ આદિકામાં જન્મેલા હીંદાઓના ક્રેપ માં દાખલ થવાના હક વિષેતી છે. એ હક નવા કાયદામાં દદ થયા છે. ના. મારકવીસે કહ્યું કે તેની અસર બહુ બહુ શેડા હીંદીએ.ને થાય એમ છે. આ હકથી કેપની અંદર હક્ષ્મમાં દાખલ થન શ હીંદીએલની સંખ્યા પણ તેમણે આપી હતી. પણ ખરી રીતે જે દક્ષિણ આદિકામાં જન્મેલા લેકા ઉપર તે કાયદાની અસર થાય છે, તેઓની સંખ્યા બહુ માટી છે. મને તે સંખ્યા ૩૦ થી ૪૦ સુધી જણાવ વામાં આવેલી છે. પણ આ બાબતમાં તે બીલની સામે હીંદીએને જે વધિ છે તે ઉપરની - ણાવેલી સંખ્યાને લીધે તથીજ. વાધા તો હોયાં જે હક દહેશા છે તે બાબતનાજ છે તેઓ એમ માને છે કે કાયદાની આ કલમથી તેઓ તે હિણપત આવે છે તેથી એક બુના હક લઇ લેવાય છે અને તે વાત દેખીતીજ છે

લારડ કરૂ: તે ૩૦ કે ૪૦ હજારમાં કહ્યું ગીરમીટીયા પણ આવી જતા હોવા જોઇયે એમ હું માતું છું.

લારે કરેજન : તે વિને હું ચેડક્કસ કહી શકતા તથી. જતાં એમ પણ ભક્ષે હૈત્ય. મારે અત કેપમાં દાખલ થવતના હકના સવાલ વધારે ચર્ચવતની જરૂર તથી. કેમકે નામદાર મારકવીસે પોતેજ કબ્રુલ કરયું છે કે તેથી બેદ દાખલ થાય છે અને તે બીલમાં એક કલાંક સમાન છે. અને હવે તે બીલમાં રહેલાં કલાંક દુર કરવા તેઓ હહેલ શું પગલાં હૈવા માગે છે. એ વિવે હું હવે છેતલવાના છું એટલે આ બાળતમાં તેઓ સાહેલ નિખાલસપણ જે કબ્રુલ કરી દીષ્

તે માટે તેમના અ.કાર માનીનેજ હુ અટળેશ. ખીજી ભાજત સુપ્રીમ કારટમાં અપીલ કરવાના દ્રક વિધેની છે. અપજ સુધી અપીલ કામદાના સવાવ વિષે થતી એટ લુંજ નહિ પણ કેસની હકીકત વિધે પણ થઇ શક્તી. પણ હવે મત્ત્ર કાયદાના સવાલની બાબતમાંજ અપીસ થઈ શકે તેમ છે. ના મારકવીસે ચ્યા ફેરફાર પસંદ કર્મો અને જણ લ્લું કે નવા કાયદાની ત્થે ઇમીમ્રેશન બારડ સ્થપાસ, આ **બોરડ પાસે કેસની હકીકત વિધેની અપીસ થઈ શકરો, અને** તેઓ સાહેબ એમ ધારતા લાગે છે કે આવી ઈંગીપ્રેશન બેરડ સ્થમાઈ તેયી હીંદીએએ ક્રાંતેષ માનવા જોઇથે. પણ મને કહેવામાં આવેલ છે કે હીંદીઓ તેથી સંતાષ પામ્યા નથી. હું એમ માનું છું કે જેમ સલ્તનતના ખીજા ભાગમાં તેમ દક્ષિણ આદિકામાં પણ ક્રોકા સુપ્રીન કેારટના ચુકાદા તરા વધારે સાનની નજરે જુવે છે, એવી સુપ્રીમ કારડતું રક્ષણ રદ કરવામાં આવે તે તેને બદલે ઉતરતા દર જળવી અને એરછી સન્તા વાળી નવી સ્થપમોલી મેરરડ કે જેને દેવીશેસન બારુનું તામ આપવામાં આવેલ છે. તેનું રક્ષણ આપવામાં આવે કે તેશ ફોડાને કંક પણ આસામેસ મળેજ નહિં

અઠવાડીક	પંચાંગ.
	*

ખોરતી--તા. ૨૬ નવેમ્બરથી 'તા. ૨ ડીસેમ્બર સુધી હ. સ. ૧૯૧૩.

હોં દુ—કારતક વદ ૧કથી ભાગસર સુદ ૫ સુધી સંવત ૧૯૭૦.

માહમેદન—તા. ૨૬ જીલહજથી તા. ૩ માહરમ સુધી ૧૭૭૨ **હીજરી**.

પારસી--તા. ૧૬ થી તા. ૨૨ મુધી ૧૨૮૩

વાર	થી	હીં દુ	મુ. પા. સુર્વે દૃષ્	ાસુમાસ્ત
	તા.	તિચિ	તા. મ. કે. મા	. ક. મા.
			1 1 (	

श्चिम | दे ६ वह १३ २६ १६ ४-५५ ६-३४ १३ २७ ,, १४ २०१ ४४ ५५ ४ ६-३४ १३ २८ ,, ३० २८ १८ ४-५४ ६-३५ श्वती २७ सुद्द २ २७ १७ ४-५४ ६-३६ १ती ३० ,, १ १ २०१४ ६०३६ सोम १ ,, ४ २०१४ ५३ ६ ३८ भंभण २ ,, ५ ३००४ ५३ ६ ३८

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુતીઅન—કેપ, તાતાલ, દ્વાંસવાલ, એારે જ્યાનાં—

> વારમિક 4૪ વ છમાસિક ૦ ૮ વ નિમારિક ૦ ૫ ૦ નકર્વ ૦ ૦ ૪

મધા વતાજમ અગાઉથીજ ક્રેવાનો ધારા છે

સત્યાગ્રહ રાકડ ફંડ

232 19 6 4 2011

ેલાગે આવ્યો • કે સાધ્યાજ જેલા જાતે

૫ ૧ ૦ મે. માધવજી જેઠા અને કું

ય ૧ ૦ ,, ત્રજદાસ લાલચંદ અન

૫ ૧ 0 ,, હીરજી મુલજી અને કું.

મ ૧ ૦ _ત નરસી ઝીછાભાઈ અને

પ ૧ ૄ તુરમ, મદ અને રેન્જી પ ૧ ૄ મી. મેહરજી શીખાછ

उ १ १ , डब्यत्नयह की । यह

૨ ૧૦ ૦ મે. તેણુસી હરીલાઇ અને ક્રો

૨ ૦ ૦ ,, ઈસમાલજી અલીંબાઇ અને કું

ર ં ં ં મી. સાેરાબજી એદલજી

૧ ૧૦' ૦ મેં. કુંતનદાસ ભારમલ અને યું.

9544 H

1 ૦ ૦મી. અહમદ હળીળ અને અને કું. ૧ ૦ ૦ ,, ઇપ્લાહીમ મુસા અને

ા , ઇસમાઇલ સકુર અને

∘ ∘ ,, સકુર હાછ હળીબ અને કું

૧૦૦મી. અહિલ હાજી લેગ મહ

૧ ૦ ૦ ,, મહુપદ મુસા ૧ ૦ ૦ ,, હેારમસજ એકલજી

દીવવ.ળ. ૧ ૦ ૦ ,, ગીગા જાતમહુમદ ૧ ૦ ૦ મે. અબ્રુબકર અબદુલ

રહીમ અને કું ૦૦, અણબકર સરર અંત

૧૦ ૦ " ઇધ્રાહીસ હાછ અંહ મદ્દ અને કું.

∘ ૧૦ ° _% અહમદ માેતી અને

૧૦ ૦ ,, ખતી જક્રીઆ હાજ અહ્મદ અને ક

ર્ગ ૦ <mark>૦ ,, હરખલાલ અને નારન</mark> ૨૧૦ ૦ મી *ચગ્જ*લાલ પત્નાચંદ

२० ० ,, बसलहास ५२छ

ાં ૦ , ુસા નુરમહુમક પ ૦ મે નુરમુ,મકહ્યું કહ

ં **પ** ૦ ને તુન્મ.મકહાટ મ ≃મત્ર

મ ૦ ,, અળદુત સદર જાળ દુન લતીકુઓને ડુ

દ ૫ ૦ — અપદુધ હતી કીમ ૦ ૫ ∞ ,, તુરેમહમદસાલેનહમદ

અત કું પ વિમી મજ ઇસફ ઉંનર (

∘ પ ૦ મે તલકચદ અને મેહન

४ ० मी डान्ह जमाप
 ३ ६ , सानी शम्छ नःसी

૦ ૨ ૬ મેં બાવા શદા અને કું

રહ્ય હ હ સરવાલા

બીજ' ઉઘરાણાં વેરલમ

્ ૦ ૦ મી. મંદ્રમદ હાસમ

૧ ૦ ૦ ,, રઘુનદન

૧ ૦ ૦ ,, નારાયણું હરી બારબર ૧ ૦ ૦ ,, સલાકૃષીયા

૧ ૦ ૦ ,, છીતારામ અને ધ્તપત ૦ ૨૦ ૦ ,, લીસી યાવન

० ६० ० ,, सुला

૦ ૧૦ ૦ " લાલા સાેનાર

१० ० ,, शमनाथ सीनार
 १० ० , सबिमान वांध्य

ર ૬ મી. ભજન મહારાજ ૧૨ ૬ .. બા. મહેશસીંધ

• ૫ • " ખુપસામી સુતાર

૦ ૧ ૬ એક ગ્રહસ્થ લીલા ખાતે. ઉપરની રકમમાંથી પા. ૬–૮–⊥તારા,

ચાવલતું કિરાયું વગેરે બાદ કરતાં પા. ૧–૧૭–૫ વેશ્લમ કમીડી પાસે છે.

જોહાનીસ્બરગ હીંદુ કાેમ્યુનીઠી

આ ઉધરાણામાંથી પા. ૪૮--૧૧-૧ દિવાળીને રેજ એક્કા થયેલા તે એક્ષેરી એશનને સોંપવામાં આવ્યા હતા તે પછી તિએની સ્ક્રમા કમિટીએ ઉપતાપી હતી, જેતા હિસાળ ગયા અક્રમા પ્રતર કરવા માં આવ્યા હતા.

૫ - મી. દુલભાકુલરછતા વારી
 ૧૦ ૧ - નારણ માવજી શાંશોદા

৭ 1০ ০ , মান্ত ম্মত

૧ ભરતે ચાવલ

૧૧૦ ૦ ,, મા ગ્રે. ધડીયાળની ખરીદના

१५ ६ मा हार यहमंद्रस

૦ ૧૦ ૦ મી. પ્રાપ્ત ગાર્વીદની વીશી

 પાડીદાર ટ્રેડીંગ કુંપની ૧ બસ્તો ચત્વલ

० ६० ० भी, बाब, रेंग्य व ५००

, ૩ ૧ જ વાવધ્યુ ૧-ડીકર ૧ ટીન ધી

ં , પરભુભાક બી.ખાની ધારા ર મુશ્લાન્ય ત્લ

> ,, ત્_{વુ}તાભાઈ લા**લ.** ૧ જુલા ચલ્લ

ા જારવા, ચલન ,, છીતાધના ૧મ્થાન જ

(અક્ષેર,

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

ાતા. ૨૮૧ી નવેમ્બરતા વ્યવસામાં મુબઇ જતી સ્ટીમર પાલમકાટામાં બાધ થશે

ના ફઠકી ડીસેંમ્ળરના અરન્યતા કાલંકત થઇ કલકત્તા જતી સ્ટીમર અમશ્લાેડીમાં બધ થશે.

ના. ૭ છ ડીસેમ્બરના અરક્ષમાં કુંબઇ જતી સ્ટીમર એડોલ્ફ યુરમન— નારકમાફમા બધ થશે.

તા ૩૦મી નવેમ્બરના અરસામાં ક્લ કત્તા જતી સ્ટીમર અમટેલીમાં બુધ

Frinted and Published by M. E. Gr-International Printing Press Phoenix A

Indian Opmon

छ न्डियन योपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 49-VOL. XI:

WEDNESDAY DECEMBER 107H, 1913. Regulered at the t. PA at a Newspaper

THE LATEST BLUE-BOOK

ONDON, December 3rd, (Reuter)—A Blue-book dealing with the Indian question in South Airca from the 3rd of July to the 29th of November has been assued. It does not include the correspondence with the Indian Government, but gives the despatches of Mr. Harcourt, Secretary of State for the Colonies, to South Africa, which contain frequent references to representations by the Indian Government showing the latter's solicitude for the Indians and its anxiety regarding the situation as it developed.

the Government of India on the 3rd of July drew the attention of the Marquess of Crewe, Secretary of State for India, to the probable effect of the amendment of the clause in the Immigration Bill with reference to the admission of the wives of Indians by the insertion of the word "monogamous" before the word "marnage," and asked whether it was to be regarded as overriding the undertaking given by Mr. Fischer that, notwithstanding the judgment in the Essop case, the Government would admit one wife por man, even though married by the custom recognising polygamous

Mr. Harcourt retransmitted this message to Viscount Gladstone on the 14th of August, adding that, while he relied on Mr. Fischer's assurance, he would be glad to receive a further assurance, that the amendment did not affect it.

Union Government's Reservation

Lord Gladstone, on the azad of September, telegraphed that the Union Government was fully repaired to carry out Mr. Fischer's promise, but that this assurance was subject to the reservation that, if the threats to start a passive resistance movement again were carried out, the Government would reconsider its poncy of making any concessions whatever outside the provisions of existing laws.

Mr. Harcourt, on the 19th of October, telegraphed that he earnestly hoped the ill-advised action of a small number of Indians would not induce the Union Government to abandon its liberal policy with reference to the entrance of Indians' wives

The Colonial Office, replying to the South African British Indian Committee on the 22nd of November, and the exclusion of the woman Kulsumbibi was not a breach of Mr. Fischer's undertaking. She was excluded on the ground that her husband was previously married to another woman in Natal.

In another despatch Mr. Harcourt assured the Indians that they could rely on the Minister's pledge to the letter.

The subsequent despatches mainly consisted of reports on the pregress of the passive resistance movement, and of protest meetings by Indians and a long correspondence between Mr. Gaudhi and Mr. Gorges, Secretary for the Interior, in a final affort to secure a satisfactory scale set.

Feeling in India

On the 18th of November, Lord Crawe sont Mr. Harcourt copies of unofficial telegrams received by the India Office from India, which were not printed. He added that he viewed with the gravest concern the impression produced in India by the allegations that Indians in N stal bad been treated with great severity and asked for an authoritative statement.

i.ord Gladstone replied detailing the arrests, sen-

tences, etc

Replying to an inquiry by Mr. Harcourt with reference to some of the heavier sentences, Lord Gladstone, on the 26th of November, said it appeared the Magiatrate at Newcostle sentenced a hundred and twenty-seven unindentured Indians to £5 fine or six months' imprisonment for offences for which the maximum penalty was three months' hard labour. Lord Gladstone added that steps were being taken to remit the excess of the sentences.

Mr. Harcourt and the Moslem League

The London Moslem League wrote to Mr. Harcourt on the 24th of November drawing his attention to the gravity of the mustion and appealing to him to urge on the Union Government the necessity for immediate remedial measures and to direct independent investigations into the grievances.

Mr. Harcourt replied on the 28th of November that the League did not appear to be fully and accurately informed as to the situation and as to the open defiance of the law by Indians in South Africa, which seriously embarrassed bim in the continuance of his representations to and consultation with the Government of the

Union.

Immigration Appeal Boards

At the sitting of the Unionist Conference on the 13th of in. Mr. Arxan et. M. I. V. of Caj town) moved: "That the policy of the Government in appointing immigration efficers of the Board of Appeal established under not 22 of 1913, is to be strongly condemned." Mr. Alexander said that to appoint the principal immigration officers to be members of the Appeal Boards would be a victour principle. The snawer given was that the immigration officer who restricted the individual was not the same as the one who sat as judge, but it was not the same as the one officer that came into question. It was the decision of the Department. Was it at all feasible that a Department that gave a decision was going to have its decision upset by any member of that department? It was a travesty of justice. When the Appeal Boards were approved by Parliament they were to be Appeal Boards in fact as well as in name. But

what happened? One may decided a case; and is Appeal Board should be a so they my attal, and the Processal Emangration Officer should not sit in judgment on his own department, but should act as counsel for his department, It was an unheard of thing in shy gart of the world that a man should be public processor and judge at the same time. He was not objecting personally to the Principal Immigration Officers at Pretoria, Durban, or Capetown. It was to the principle that he objected.

Mr. E. Nathan, M.L.A., seconded and said they had been thoroughly humbugged by the Government in the matter. The Unionist members would bring it

torward in the next session.

The President said he was surprised to find that such a state of things was in existence.

The motion was agreed to.

Deputation to Lord Crewe

London, December 1st, (Reuter)—A deputation from the All ladiz and South Africa League was received to-day by Lord Crewe, Secretary of State for ladis.

Sir M. M. Bhownageer, in introducing the deputation, said that Lord Hardinge's speech had pacified to some extent the intense indignation of the people of India.

The depotation contended that it was the Imperial Government's duty to mediate at this critical time. They asked for the release of the passive resisters and strikers, the removal of the racial bar, the abolition of the £3 political, the anstitution of a thorough inquiry into the tesponsibility resting on both parties, and the adoption of such measures by the Crown as will secure to British Indiana throughout the Empire the rights of empending guaranteed them by the solumn pledges of the Crown.

Lerd Crewe replied that he need not assure them that events in South Africa were the subject of the Imperial Government's deep concern. India had been deeply stirred by reports reaching there. Though every statement need not be adopted as proved facts, yet is win evident that ground existed for serious disquiet, and also that there was material for a close-inquiry into the occurrences and the cause that had led to them.

Lord Crewe emphasised that, as he had been both Secretary of State for the Colonies and for India, he had been deeply immersed in this questron. He had discussed it with General Boths, Mr. Smuts, and the late Mr. Fischer, and also with Mesure. Gandhi, Polak, and Gokhale. He had warmly encouraged Mr. Gokhale's visit to South Africa, hoping that it would lead to a settlement, and he recognised in Mr. Gandhi a man of high ideals. At the name time, the Ministers of the Union of South Africa were honestly anxious to deal out fair treatment to the Indians, and see that the laws were humanoly administered. He was bound, however, to not that the leaders there had been often humpered by the existence in South Africa of public opinion less enlightened than their own, and a degree of racial prejudice from which they themselves were largely free.

Proceeding Lord Crewe sa d that the Covernment of the Union of South Africa contended that, though the laws were restrictive, owing to the demand of South African opinion, yet they had been so easily operated that no practical grievance existed. Though he was certain that the Ministers desired that the administration of the laws should not be unduly burdensome to individuals, he asked: Could it be said that this wish was always carried out? The laws were administered by a number of different officials, and surely it was dangerous to depend, as seemed to be done, on a fational, sympathetic administration of the law to profect individuals from the operation of severe enactionate index such africans and enfect and South African communities.

Some miner officials might be stepred and red-taped,

and others might be so racially projudued that they did not with to administer the laws longenery.

Lord Crewe then reterred to the question of polygamy, and said that a was not distinct that South Alrica ought to Egaliae such marriages, but polygamous communities demanded essentiable consideration. The Indiana resugnment they could not so jug unrestricted inter-Provincial movement. He declared that it was regrettable that there was obscurily and great difference of opinion on the questions of the £3 tax and domicile when these were last before the Union Government. The £3 tax did not bring in a large revenue, and it did not seem to serve any useful purpose. Many South Africans opposed it, yet it was the main source of trouble

The greatest sodignation in India had been due to stories of flogging. These statements demanded an inquiry, and he was glad to see Mr. Smuts had gone to Natal to make an inquity in person. He need not say that the Imperial Government would accept, and everyone ought to accept, statements made by a responsible Minister like Mr. Smuts. It was altogether wrong, and purposeless for anyone to adopt a tone of monace to South Africa. He believed that if South Africa agreed that the solidarity of the Empire was to be sustained by a form of inquiry which was not solely official, nosentiment of national or personal amour propre ought to stand in the way of such investigation. Such investigation ought to be directed not only to the circumsimpose of the last few days, but into the substances of the complaints causing restinsiners of Indiana in South Africa.

Lord Crewe concluded by saying that, not only the lodic Office, but the whole Government were unremitting in their attention to the subject. The Colonial Office were also assume to see complete justice done to the Indian subjects of the King is South Africa.

Lord Crewe, replying to questions, and that, in stating his conviction that some inquiry not merely official was desirable, he was expressing his own view, but he had no reason to suppose that that view was apposed to that of his colleagues.

The £3 Licence

London, December 2nd, (Reuter.)-Lord Crews, in the course of his reply to the deputation of the All-India and South Atrica League, which waited upon him yesterday, said that there was regrettable obscurity regarding what really occurred when the matter of the £3 tax was last priore the Union Parliament. The question was asked as to whether the Government was willing to drop the tax, but it was maintained in consequence of the views of the Natal members. Was the abultion of the tax actually forecold, or were promises made to that effect? Again, the difference of opinion seemed to be great. It would be a great quisfortune of the core and a concrete sub that and any considered that they were played with in such an important matter. Fat the corclasion of I and Crewe supports, and M M Bhownsgree, the leader of the deputation, demutted to South Africa restricting Indian immigration to that Dominion. Indians claimed the right of entry to every part of the British Empire.

Lord Crewe replied that he did not quarrel with the Indians' claim to enter-every part of the British Empire, but nomined out that local communities held strong with a second I did to free access to be attach on which they lives. He thought that the South African Government was not likely to agree to the participation of South African Indians in the proposed inquiry.

The Bengelt Press (says Reuter) upnotes Lord Crawe's spreach, and is devoting itself solely to collecting tunds for the South African Indiana. Meetings for this part one are being held even in the most remote dute as and all classes, moderates and automate alike, are subscribing.

From the Editor's Chair

A CONTRACTOR OF THE PARTY OF TH

THE VICEROY'S SPEECH

WHEN a man in the position of Lord Hardingo boldly ance Movement in South Africa and ventures to suggest that the categorical dental of the Union Ministers is not sufficient to satisfy India and the world at large that the aflegations of all treatment are false and unfounded, we need not be surprised at the storm raised by news paper and other entires. But all this pother does not disprove the statements made and in the meantime the Government do nothing to satisfy either those who claim that ill-treatment has taken place or those who so amphatically deny the charges. Either the allegetions are wicked faisehoods and, in that case, those who are responsible should be punished for making them, or they are true and, in that case, the Union Government are only making matters worse for themselves by remaining inactive. We do not see any great crime in the Viceroy's request for a strong impartial committee. Surely every one must know that the denials come from country magistrates who have shown that they are prejudiced and have actually threatened passive resisters in open court. Lord Gladstone has to tely upon the reports of these gentlemen and does not, on his own account or on behalf of the Imperial Government, make his own investigations. It is for the Government to provide a said i ward and open maoner that the all the form of the the Viceroy was not justified in doubting the words of those in author y here. The Indian commajorty of South Africa cannot be too grateful to Lord Flardinge for the brave stend he has ventured to take up, knowing full well that his attitude would be resent ed and that he would be subjected to adverse until s

THE CALLS BULLER YOR

Front the capled summary of the despatches on the Indian question, we learn that on July and last the Indian Government drew Lord Crewe's attention to the pria ecors the above the the ciquic of the laumigrapts' Regulation Bill with reference to the admission of Indians' wives by the rescriton of the whether that was to be regarded as overriding the undertaking given by Mr, Fischer that, notwithstandi the gase in the law, case to Governoe I was a according to rites which recognised polygamy. Mr. Harcourt sent this along to Lord Gladstone asking for an assurance that the amendment did not affect it. Lord Gladstone replied that the Union Government was fully prepared to carry out Mr Fischer's promise, but this assurance was subject to the reservation, that if the threats to again start a passive resistance campaign were carried out, the Government would reconsider its policy of making any concessions whatever out- de the austing laws. Put in a nutshell, it means to a fine Indian community finds uself deprived of a right After respectfully and repeatedly appealing to the Government without avail, it reminds the Government to the passive resistance movement is only suspended pend gibe any , or diffe divisions the tiers of 1911, and that, if the Government do not restore the t a being the only one at the disposal of that has the appearance of a threat, is to the then says in effects. We have atolen four right, and, if you wo the my late, in the filter of the receipt de ray you that the tright, but we shall also return to a wood, when it is not o grace to string your reinto this country." Such a threat as this, we contend, is unworthy of responsible ministers and, so long as this spirit prevair. At him of a settlement are vain.

The statement regarding the Kulaumbibi case is take. These are the words of the lad. It said it or do ned in the report of the judgment —— from the acts staired it appeared that at the time of the marriage being contracted the male contracting party had no wife living, and since the ceremony he had good through no form of marriage with any other woman." We have nothing further to say regarding this matter except that, if the official despatches which are being forwarded to London are not more reliable than this one containing the statement that Kulaumbibi was not the only wife of her husband, no one need wonder if doubts are cast upon their reliability in other matters.

ANOTHER FALLACY

We have often seen it stated that the Government of India is to blame for the present crists in South Africa. The argument is a strange one. Mr. Fawous, M.L.A., has embodied this idea in a letter to the press in London and says that "the Government of India as responsible for the non-repairmation of the South African Indians and, consequently, for the present trouble." What this is meant to convey is that the Indian Government upset some existing arrangement under which Indiana had been compelled to return to India on completion of their indentures. This is a false communition. The Natal Government, failing to pursuade the Government I look by means of a special deputation to allow indentures to terminate in India, managed to throw sufficient dust note the eyes of the Government of India to blind them to the fact that, by consenting to this licence, what little remnant of freedom remained to the Indian labourers was being desiroyed. Because the Natal Government failed in its purpose of forcing back to India these labourers who had spent their very life's blood for the benefit of the Colony, the blame is laid at the door of India. Undoubtedly, India was to biame, not for refusing to agree to indentured labourers being forcibly driven back to Judia. but for calmly accepting this imquitoring tax on liberty. Mr. Fascus' contention that South Africa is the victim of India's determination to foist Indian labourers on the Colony is the biggest piece of hypocrisy we have ever met with.

Strike Jottings

Capt. Clarke Kennedy, staff officer to General Liking, reported on the 39th unique that at Linguist on the reported on the 39th unique that at Linguist on the received timed to get into Tongue, and when requested by the police to go back refused to do so. The necessary force to compel them to return had to be fried, and there was a slight duturbance.

The facts regarding the above incident, which we have been able to gather are that a party of thirty men, eight women and seven children were equing along the road carrying their bundles of clothing along the road carrying their bundles of clothing along the road carrying their bundles of clothing along on sticks over their abuildent when they were met by the police who demanded that they should put down their sticks. They objected as they needed them for a very necessary purpose. The police, it is alleged, proceeded to take away the sticks and used such force that a large number of the people sustained serious injures to the shape of broken heads, etc. I have men were so hadly injured that they had to be detained in the Verulam hospital. The people were brought her rethe Magistrate who granted them parmission to be to the Protector. Mr. West was at Verulam at the trace and he arranged for them to be spat by train to I with a The Protector has taken down their statements and to the optics of the late of the optics of their to be spat by train to I with a late of the optics of their to be spat by train to I with a late of the optics.

It seems that Mr. Naik of Maritzburg, whose arrest we recorded last week was so arrested whilst speaking

at-a meeting in the Temple grounds.

Mr. Ritch, speaking at the mass meeting at Johannesburg, on the 30th ultimo, said he knew it was true that men had been flogged. He had seen the men's bodies, he had seen bru tai marks on those bodies, and he had heard the admission of people on the mine that they had flogged those people. He saw the body of a man on a certain mine—he did not say he had been flogged to death—but he had been beaten, and before the beating he had been ill. The wife of that man was prevented from seeing the body of her husband.

The Natal Indian Assocation on the 1st instant, addressed the following letter to General Lukin -

"Will you kindly permit two of our representatives to visit the estates to which the men who have lost their lives belonged in order that we may ascertate the circumstances of the dependents of the deceased with a view to a consideration of their position?

"Will you also please permit us to go with the Police when arrests of strikers are to be effected so that we may assist in the arrest taking place without there being a conflict between the Police and the

strikent?"

The following is a copy of a letter from Capt. Clarke

Kennedy to the Indian Association

"With reference to your letter of the 1st instant, I am directed by Ceneral Lukin to inform you that he has received through the Chief Magnetrate of Durban reliable information that, on the last occasion permission was granted to members of your Association to visit the sugar estates on the Coast, the privilege was utilised to induce Indians to temain on strike. In view of the foregoing, General Lukin is not prepared at the present juncture to grant the requests contained in your letter under reply.

Representatives of the Natal Indian Association had a long interview with General Lukin yesterday morning in regard to the question of supplying rations to starying strikers. Mr. West and Mr. C. K. T. Naidoo represented the Association and Capt. Clara-Kennedy was present at the interview. General Lukin first of all emphanically refused to allow any member of the Association to go on to the estates without the permusion of the employers. He would not even allow a representative to be present on condition that he spoke in English and confined his remarks to the details of numbers and quantities. General Lukin said that he had information that when the Association members had distributed rations on the estates, they had abused the privilege and arged the people to remain on strike. This was denied. It was pointed out that everything would be done in the presence of the police and that one of the police interpreters could say what was necessary to the Indians, so that there could be no possible chaoce of preaching to the people or influencing them in any way. Still General Luk n remained obdurate. The question was then raised as to the necessity for appointing someone amongst the strikers who would inform the police of the numbers needing food. It was eventually conceded to General Lukin that the police should be instructed to inform the Natal Indian Association of those estates where the employers were refusing food to strikers and state the approximate numbers. The Association could then forward rations to the estates and the police would take charge of the food and sak the strikers to appoint one of their number to represent them and to see that all received the rations. But this man would not be allowed to come into contact with the Association or leave the property. In the case of those who might refuse to accept the rations supplied by their emplies ers the police would not inform the Association and if rations were sent independently the police would not assist in the distribution.

This means, of course that the Association is at the mercy of the police and there's absolutely no guar a stee, that standing of the now like to all

Official Story of the Blackburn Affair

Capt. Clarke Kennedy, General Lukin's staff officer reports that, at the request of the manager of the Natal Estates, a detachment of S.A.M.R., composed of one officer and 12 riflemen, together with a few native constables, under the command of Lieut. Clarke, left the mill at Mount Edgedombe at 8-30, accompanied by Mr. C. Campbell. They proceeded to Blackburn barracks to arrest indians who refused to work. After A short interview, the Indians agreed to turn out. The paired then went on to Hill Head for the same purpose. Mr Campbell went into the barracks, Lieut. Clarke temaining with the patrol 200 yards away. Mr. Campbell returned, and stated that the coolies were defiant, and, with the exception of a few, would not listen to him. The coolies who listened to Mr. Campbell were dans ted by Charke to stand on one side, and they did so. Clarke then took his detachment to where the mulcontents were standing, and at Mr. Campbell's request asked the first man whether he would work. The man said no, and was told to move to a place which had been set apart for those who refused to work; but he refused. The order was then given by Ctarke to the native constables to remove the man by force.

The remainder of the cookes, numbering 100, then surrounded the party and advanced threateningly with sticks and stones. Carke ordered the men to move forward; the coolies twice closed with them, and there was a hand-to-hand fight. Clarke had previously told his men that they were not to fire except as a last resource. The cooless were very determined, and, having injured some of the R flemen, revolvers were drawn and used. Eventually the mob dispersed, and those identified as having begun activities were arrested Eleven were taken prisoners and sent on towards Mount Edgecombe under escort, En routs, a determined attack was made on the escort by 250 Indians, who had come from Blackourn barracks with the apparent intention of assisting the Hill Head coolies. They were armed with cane knives, sticks and stones, and a sharp fight ensued. The Indians were eventually driven back to barracks. The casualties, so far as is known up to the present, are :- Europeans severely wounded, Cols. Studges and Sparkes, Gar. Unwin; Indians, (as far as at present reported, four killed and 29 wounded, some of them dangerously. It is possible that there were further fatalities among the Indians not yet reported. Two N.C.O's were conveyed to Addington Hospital by motor-car. There were minor casualties among the Rifemen. One Indian woman who was among the moters was shot in the ankle, and one horse was killed and another wounded

Mr. L. R. Gopaul, the Chairman of the Pinetown Indian Association, has telegraphed to the Minister of the Interior, protesting against the action of the police at Pinetown.

It is stated that about 40 strikers assembled near the Imperial Hotel, Pin-town. The attention of the police was drawn to their presence by the station-master, and the police ordered the Indians to put down their sticks. Those who understood the order, which was given in English, did so.

The police are said to have been exasperated by the non-compliance with the order on the part of some of the men, and to have assaulted a number of them with sticks and sjamboks,

Reuter states that at Mount Edgecombe on the 27th ultimo at least six Indians were killed and a number wounded.

On the 27th ultimo, 18 of the Strikers remaining at Charlestown were sentenced to 7 days' imprisonment with hard labour or a fine of 10s, for being without their passes. They all elected in go to gool.

Mr. W. H. Griffin, M.L.A., of Marrixburg has suggest I to the manager of one of the sugar estates that the services of young coloured people from the Cape should be unliked as strike breakers. The Times of Natural thinks it is an admirable idea. There is one

important consideration that has been left out and that is that the coloured people are themselves smarting under disabilities and are not likely to come to the aid

of the Natal employers.

Captain Clarke Kennedy, Staff Officer to General Lakin, reported on the 5th instant that the position in ergard to the strike in the district is unchanged General Lokin and Captup Clarke-Kennedy toured the South Coast from Durban to Umzento, and found everything quiet. The report from the North Coast too, is that everything is quiet. A con iderable num ber of Indians on the North Coast are not yet working Asked to make a statement regarding the assertion that retions usued by the Indian Association to coolies on strike had been stopped by authority, Captain Clarke-Kennedy said. "On estates where rations have not hean issued by employers the Natal Indian Association have been allowed to forward food to strikers, but members of that Association have not been allowed to go on to estates except with the permission of the proprietor or manager.

The Esperanza Affray

The preliminary examination of 14 Indians charged with public violence at the Beneva Estate, Esperanza, was commenced on Wednesday, says the Advertiser of Saturday, before Mr. C. McKenzie, Assistant Magistrate, Umzinto. It will be remembered, continues the paper that on November 15 h the violent to the find and at the estate was so at at that the self-defence, had to fire upon the rioters, with the result that two were killed, and a number of others wounded Fourteen Indians were subsequently arrested and charged with public violence, and the prenomary examination is now being held. It may be mentioned that Mr. C. P Robinson, M. L.A., had been instructed by the Government to hold an independent inquiry anto the causes that led up to the shooting, and the depositions in that inquiry are practically the same as those now published.

Sergt.-Major Rorke, Sergt. Davidson, Mr. E. W. Hawksworth, the employer, Mr. Javes Johnston Little, compounder at the Beneva Estate, and others gave evidence to show that the Indians were violent, but it would appear that not a single Indian witness was allowed to give evidence. The papers, we understand, have been sent to the Attorney-General for inquiry. In regard to the statement concerning Mr. Robinson a appointment, we are able to state that this gentleman has no knowledge of the matter and he has certainly

not been instructed to hold an inquity.

The Durban Town Council has made the following recommendations to the Government -- (a) That Government, whenever it may be considered necessary, be asked to proclaim all Corporation Indian compounds or barracks within the borough as prisons for the time being; (b) that the Chief Constable be empowered to arrest any strikers who refuse to resume duty; (c) that the Corporation agree to ration such Indians strictly in accordance with the Government Prison Code: (d) that the Chief Constable be authorised to enrol such additional special constables as may be necessary to secure the maintenance of law and order in the borough, (e) that the question of providing men to replace Deputy-Mayor and Borough Engineer to arrange

The Rev. Councillor Hadson, at a council meet.a . ob ected to the recommendations, saying that they em-bodied a policy of uninghtcousness. It was wrong to tell people who were on strike; "You can go on strike, but we will arrest you and compel you to work." This seemed to him to be a temporary condition of slavery. Then again, in view of the discussion going on in regard to this subject, it was unfortunate that the Council should take up such an attitude.

Democrats and the Strike

an Sough-Democratic Party an Durban has passed the ic dowing resolutions is This meeting of the Durban. 5 ! I express their entire sympathy with the Indian

workers in their present struggle for the rapeal of the obnomous and useless £3 Tax, and endorse their action of withholding their labour as the only means left them that end. Further we strongly protest against the arbitrary and cowardly methods adopted by the Government in compeliing Indian prisoners to work out their

contences on their employers' property

Mr. L. H. Greene, a prominent Socialist of Maritzburg, addressing the Indian Mass Meeting there on the 30th ultimo, declared that the contract under which lod.ans were brought out to this country was null and void. A stract made with starving men was null and void. Unless the contract was understood by both parties, it was null and void. He declared that the Indentured Indians who came to this country did not understand the terms of the contract they entered into-He attacked the Police Magistrate, Mr. Firme, and said that certain proceedings in the Police Court, when the Resisters were brought up, resembled a Panch anh Ju-He said Mr. Hime told these Resisters that they understood exactly the terms of the contract before they left India, and they knew the laws of the country they were coming to. Not one white man in a hundred knew the laws of this country before coming to it, let alone indentured Indians.

Miss Colenso, who passed through Germiston accompanying Solomon, the newly-appointed chief of the Zulus, who is proceeding to Middeiburg, was seen by

* Leader representative

She expressed the opinion that the Indian strikers had managed the affairs in Maritzburg in a most clever fashion, and thought they acted most justly in not interlering with the sanitary service, the hospital, and the lunatic asylum. That showed that at the head of affairs there was someone with tact and judgment. She thought the £3 tax was cruel and unjust.

She always thought, and had some reason to believe, that this tax temporarily caused immorality among the fuchan women; for they must get the £3. She had known cases of that kind—not many, certainly, and perhaps not enough for her to express a decided

In an editional on the £3 tax, the Cape Argus says "All this trouble about the £3 tax might have been avoided if it had not been for the fact that Nazal sugar tanters felt that they and not dispense with the Indians, and induced the Government to bring pressure to bear upon the Indians to compel them to re-indeature. A prise to ty of fresh supplies having been cut off by the Ind in Government, the Natial sugar planters determined, by hook or by crook, to hang on to what they had got, and, being good sorind. Na minamia and in all probability liberal contributors to the party war chest, their back-stairs representations, after Mr. Gokhale had loft the country, succeeded in converting Mr. Smuts to the view that the £3 lox should be allowed

Hunger Strike in Durban Gaol

On the 3rd metant, the Natal Indian Association was informed that 50 or 60 passive resultance prisoners transferred from Maritzburg gool to Durban gool had been on a "hunger strike" since Sunday. The grevances of the passive resisters, many being strict vegetanans, are that the sandals and socks, which they wore previously allowed to wear, have been taken away from them, that they are provided with only one old blanker and durty clothes, that the ghee given them as pare of their food is uncatable, and that their food is cooked by natives, whereas they wish it to be cooked by Indiana.

Telegrams regarding the matter were sent on Tuesday and Wednesday to the Minister of Justice by the Natal Indian Association, the Surat Hindu Association,

and the Zoroastrian Anjuoran.

A reply came on Thursday that those who fasted did 50 of their own accord and that the Chief Mayis rate wante inquire into the matter. To We and re act the Gaol Superintendent who accord the more was hunger write. But vis is We West asked for his assurance that no one was fasting and that there was not cause for alaim, this was rotused. The Super-intendent and that he was not there to give information and that I could refer to the Minister. Further in formation that been received by the Natal Indian Association that he are least one instance the authorities resorted to fortible leeding, and that the hunger strikem were compelled to give in because they feared that meat or other objectionable food might be thirdst down their throats. Miss Schlesin and Mr. West were refused admission as visitors on Saturday last, on the ground that they were not relatives. As this was entirely a new departure they interviewed the Superintendent and asked to see his authority for the refusal but he intolchilly declined to give reasons or show the regulation under which he had the power to refuse admission, on the ground stated.

News in Brief

The following cablegram was received from Allahabad on the 8th instant:—" India full of admiration for her heroic children there, particularly ladies. Whole country behind them

On the 19th ultimo, Mr. David Morgan gave a bane fit permance at his Bioscope Hall at Vededorp for the Passaye Remetance Funds and realised £20.

Twenty-five men, including Messrs, Frank and Willy Morgan, crossed the Transval border from Charlestown on the 2nd instant, and were sentenced to three months' imprisonment with hard labour.

We have reliable information that prominent planters on the North Coast employ ex-indentured Indians without entering into a contract of re-indenture. These Indians are liable to be imprisoned for hon-payment of the £3 tax but the planters are not called upon to pay the penalty for employing them. These planters are deliberately breaking the law and it is known to the authorities.

Mr. D. Lazarus was brought before the Court at Newcaule on the 19th bitton charged with harbouring indentured immigrants. We are informed that when the prosecution had closed, without bearing the defence, the Magistrate discharged Mr. Lazarus.

On the 19th ultimo Mr. Jamuadas Gandhi crosted the Transvani border from Kimberley with Messis. Ramswami Paduschy, Pakiri Naidoo, Rahim Jihna, and N. A. Thali of that town. The party were given three days notice to leave, and were deported on the 23rd ultimo. They returned on the 25th ultimo reinforced by mx further passive resisters Messis. Narotam Poona, Morar Govind, Ebrahim Kadir, and A. Sami from Windsorton, and Jihnahhai Desai and Bhana B. Patel from Kimberley. The cines of the first party were remanded to the 1st it stant, when all received a sentence of three months hard lambs. The second party was deported on the 30th autom, returned on the 1st instant and on the 20th autom, returned on the 1st instant and on the 20th autom, returned on the

It is stated by prominent Indians that the £3 tax is being paid by free Indians now on a fixed on the railway by instalments of 5s. per month deducted from their wages by the authorities.—Times of Natal.

With reference to the new tax on As are a proposed to be introduced by the Portuguese Government in Lourence Marques, we dederstood that the Indian community is petitioning the Imperial Government as also the Larson Government.

The Volksrust European Vigitance to me to be a des atched the following cable message to The Time, Lindon: Buropeans in South Africa are assume and surprised at the misinformed views expressed in the Lon

on papers on the Indian crisis, which inflames public opmion here and strains our loyalty also. This Committee suggests that the papers should end-avour to study the question from the European point of view, and take into consideration the feelings of European and also the fact that Indians are straighing European traders and wage-earners here, of which we can give specific in stances. The stones of flogging and ordinality are factications, and part of the game to intimidate the Union Government. We protest against the suggestions to send further agitators here."

Mr. L. H. Greene is to be indicted at the bar of the City Parhament for certain crimes and misdemeanours. He is charged with transcrous conduct, and conspiring with other rebels to disturb the peace of the Province by addressing a meeting of ladinas at the Hindu Temple, Manizburg, and the making of speeches of a real our character at other places. The true wat take place at an ordinary meeting of the Pathamentary Debating Society shortly, says the Times of Natal.

Our friends in England, who have been receiving the last two issues of "Indian Opinion" a week late, will, we hope, kindly lorgive us. On both occasions, the motor-car which we had specially engaged broke down on the way and, consequently, we missed the mail at Durban. In view of our well-known bias against machinery, these break downs appear almost to be a judgment upon us for our attempting to avail ourselves of such modern attrocties as motor-cars.

The Indians of Salisbury have contributed £14:13 to the Passive Resistance Food, and the Mauritian and Cosmal-born Hindu Benefit Society, £20.

Loodon, Dec. 4th, (Reuter.)—A message from Borebay states that meetings have been held at Poona and ofsewhere to express gratitude for the Viceroy's speech, and also to collect innds on behalf of the South African Passive Resisters.

Out of five applications for retail becomes by Indians in the Durban auburbs, four were roused by the Lucasing Officer and one was held over for consideration.

The Sunday Times, in an article headed "The Indian Madness," says :- " Ind a is seething with indignation, say the cables. No doubt the latsehoods which are being circulated there would make any people seethe with spdignation. The anti-British party in India is only too glad to seize any stick with which to belabour English rule. The native journals do not want facts. they want blood thirsty stones, and there is no difficulty m inventing them, but let it be clearly understood in India and in England that this is a South African traile of and that South A rich is not incrined to abandon its right to deal with it merely because a certs is number of hes have game I temperary crede as a The first duty of the Union Government is to restote order in Natal. We feel that it will do thur with quite as much humanity as would be displayed by the Indian Government in suppressing a similar prouble on in the The Government cannot be turned from its duty by sensationalism to a land in which the art of bringing false charges has been brought to a state of perfection South African statesmen have no wish to hampion Bretish sule in India, but their first suspensibility is to their own people. If, when peace has been restored, the Union Government decides to appoint a judicial commission to me age into the painty events in Natio, no one in South Africa will object. Let the facts he prestuated by all means. No man hore fears such critistication. We are convinced that an inquiry would only show that the authorities an Natal dealt with a on the in dangerous situation with as much patience a we can a set they could possioly display. The blame the horde of the orant men to a state of vague firstation

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧મું.

ફીનીક્સ, શુધવાર, તારીખ કુ છ ડીસેમ્બર, ૧૯૧૩.

म्माह ४७.

अधिपतिनी नोध

છેલ્લા અશ્વાડીયામાં હડતાલે ભયંકર સ્વરૂપ ધારણ કરયુ હતું. હોકાને કામ તરફથી હુકતા**લી પર** ખારાકી પુરી પાડવામાં આવતી **ગાળી બહાર** હતી તે લગભગ અટકાવી દેવા માં આવી હતી. ખારાકી પહે

ચાડવાતુ કામ કરી રહેલા આગેવાતે ને પશ્ડવામાં અ.ત્યા અને કાંઇ કાંઈ છુટા રહ્યા તેને એસ્ટેટ ઉપર જવાની રજા મળતી નહાતી. હડતાથી ભાઇએક ભુખયી અને એસ્ટેટ મેને જરાના મહતા દુ:ખર્થી બ્હાવરા બની ગયા હતા. જેનાથી દુઃખ ન સહન થયું તેઓ લાચારીથી કામ પર ચડવા. દિલ ભંત્ર થયેલા આ ઢાકા પાસેથી ઠામ સેવામાં માલિકાને શું સંતિષ્ય મળશે એ સમજવું મુશ્કેલ છે. કું ખરી મોન્યા नथी ज्ञेचा च्छा ढाताश्री हुछ छे. तेच्या हति। केश करह પદ્ગાંચ્યા છે અને કાંતર જંગલમાં નાશી ગયા છે, અને માગી **બીખીતે પેટ ભરી રાત્રે જ્યાં હાં સર્ક રહે છે.**્બારકસોમાં ભૂખથી અને દુ:ખરી સરણીયા થયેલા ક્રોકાતે એક તરફથી ખાસાળ પહેલ્યાડવાનું બંધ થયું ને ધીરજ દેનારા આગેવાના ની આવજ અટમી પડી ત્યારે ખીછ તરફથી મેનેજરાતા માર ખાઇ ખાઇને કામે ચડવાના વખત આવતા મયા. આવી સ્વિતિમાં લેકિએ કાઇ કાઇ ઠેકાએ પાતાની સ્વાભાવિક શાંતિ ખાંબને પથરા તથા લાકડીઓના જપયાંગ કરી ત્રાસમાંથી બચ વાનાં કાંકાં સાર્યા એમ સાંભળોએ છીએ. પાેલીસે તેઓની સાત્રે યઇ પીરતાલ અને ભાલાંયી કાંઇના પ્રાણ લીધા, કાંઇ ને સરસતોલ જખમી કર્યા અને ભાકીનાને કબાવી દીધા. કેટલાક અપક એવું કહેતાં અચકાળ નહીં કે ગયા જુલાઇ માસમાં દ્રાંસવાલની અંદર ગાેરા હડતાલીએએ તાેકાન મચા વ્યું ત્યારે તેઓ પર ગાળી ગલાવી હતી, તા તાલાની હીંદી એક શું વિસાતમાં કે આવું લખનારને વિચાર ન થયા કે ગારા હડતાલીએ રીવાલ્વર લઈ ખુન કરવા તર્ફવાર થયા હતા. તેઓએ મહાતા બાલ્યાં હતાં અને પ્રભાને રજાડી હતી. પત્ર દ્વીદી મળુરાતે તે કાની ખેરેકસમાં ભુખ્યા અને કૃષ.ક તરસ્યા રાખવામાં ભાવ્યા હતા, શાંતિ રાખવાની સંયાહભાપ નારાઓતે તેઓથી દુર રાખધામાં આવ્યા હતા અને કામે ચડવા તેઓની પર લુલમ પણ ગુજારવામાં અલ્પેક હતા. દુવ્લક થવાનાં કારણા વર્ષ સ્થાતિક દાપાએક કર્ફ કર કર્ડા रखा छे; कार्ने भक्ता अंध्य अवान्त्रे भरीण दींदीकी। पर होप द्वाणा द्या है अन् ते विके स्वतंत्र तपान वाहा नहीं ली સુધી હીં ? કામને તેની ખાત્રી થવાનો નથી.

સત્યાગ્રહને વાઈસરાયના ટેકા

દીદના વાઇમરાવ હાલમાં મદાસ ગયા સારે સાંવી પ્રમ્ત એ તેઓ અહિબને માન પત્ર આપ્યું હતું અને તેમાં અધ્યશા સવહલ વિષે સખ્ત ધગલાં હેવા આગઢ કર્યો હતે. આ માન પત્રના જવાબ આપતાં ના. લાઇસરાયે કહ્યું કે:— "આ સવાલમાં અમે અહયંત ચીનાથી ખ્યાન આપી રહ્યા છીએ અને હીંદીઓને ન્યાય મળે તે માટે બનતું કરીએ છીએ. નવા ઇમીપ્રેશન કાયદાની અસર એસિયારીકને અદં કાયવાની છે પણ તેઓને વિષે કાયદામાં ખાસ દહેવામાં આવ્યું નથી. છતાં દર વરસે અમુક કેળવાયેલા હોંકોને દાખલ થવા દેવાની છૂટ અમે મેળવી છે. ત્યાં વસી રહેલા હીંદીઓના લાભમાં પણ બની શકે તેવી શરતા મેળવવા મહે નવ કરી છે અને પરિણામે સુપ્રીય કારડમાં અપીલ કરવા વિષે તથા ડોમીસાઇલ વિષે સંતાયકારક કલમા થયેલી છે.

" તે કાયદામાં બીજા વાંધા તમે બતાવ્યા તે વિધે ક્ષારડ કરની સાથે અમે વહેવાર ચલાવી રહ્યા છીએ. અને અમારી રજીઆતો ફેંક્કિટ નહીં જાય એવા બરાસો છે. તમે બદલો વાળવાના પગલાં હેવા આગ્રહ કર્યો છે પણ તે માટે શું રસ્તા હેવા તે બનાવ્યું નથી. અમે ૧૯૬૧ માં ગીરમીડીયા માંકલવાનું બધ કરવું અને તેથી નાતાલના પ્રેટરાએ એક ડેબ્રીગેટ માંકલી તે વિધે ફરી વિચાર કરવાની વિનંતિ કરી હતી. તે બતાવે છે કે

નાતાલ પ્લેંટરાને સખ્ત ફરકા

લાઓ હતે. પણુ આખા દક્ષિણુ આદિકાને તેની અસર ન શય એવા સંદેહ રહે છે અને ભાં રાજ્યની લગામ જેઓના હાથમાં છે તેઓને હીંદના ગ્રસ્સાની અસર કેવી રીતે કરી શકાય તે શાધી કાઢવાનું કમતશીએ સફેલું નયી.

" હાલમાં દક્ષિણ આદ્રિકાના તમારા દેશીભાઇએ)એ પાત જ એ સવાલ હાયમાં લીધા છે, અને સલાપ્રહની લડત ઉપાડી છે. તેઓ તે કાયદાઓને ખારીલા અને અન્યાયા ગણે છે અને અમે પણ તે મતમાં ભાગ લઇએ છીએ, તે એ કાયદા તેહવાની સજાના સંપુરણ હાનથી સામે થાય છે અને બહાદુરીથી તથા ર્ધારજથી સજ્યો બાગવવા તક્ષાર રહે છે. આમાં તેઓને હીંદુસ્તાનની ખડુ ઉડી અને જ્વ લંત દિલસોછ છે, અને મારા જેવા હીંદી નથી તે પણ આ દેશના લેકિંા સાથે દિલસેંત્છ ધરા**વે છે. ક્રમણાંના છેલ્લા** ખતાલાંમ અત્યોત ગોભીર દૂધ પકડયું છે. અારે તરા ખબરા ફેતાયા છે કે સત્યાયદને દાળી દેવા એવાં પગલાં હેવા માં આવે છે કે સુધરેલાપણાના દાવા કરનાર કાંઇ પણ દેશ એક क्षणु पणु तेनी वहताबुध सांभी राडे नहीं. आ आरी।पे। ના કક્ષિણ આદિકાની સરકાર ખુકલા પ્રનુકાર કરે છે, પશ્ એ. ઇ-કेएमां दिव्वाङ सेक्सर कीवरमा अवि ~~छे से वतावे~~ છે કે શરૂકારે કેટલાંક પગલાં ભેરતાં ડહાપણ તાયરર્સ શોનણ તથી. મને લાગે છે 🦫 દક્ષિણ આદિકાની સરકાર હોંદુત્તાન

માં કે દુનિયામાં પાતાની સાખ જાળવવા માગતું હોય તો એક મજબુત ત્રાહ્મિત કમિડી આ અત્રાપોતોર તપાસ કરવા માટે લીમની એ એકજ રસ્તા તેને માટે છે. તે કમિડીમા હીંદી પ્રતિનિધિના સમાવેશ થવા જોઇએ અને અસંતબારીક તપાસ ચલાવવી જોઈએ, અને તમે ખાત્રી રાખજો કે હીંદી રાજ્ય થકી સરકારને તે વિધે આગ્રહ કરવાનું બધ રાખરોજ નહીં.

યુનિયનીસ્ટ પક્ષ અને હીંદી સવાલ

સરવારે ધુનિયનિસ્ટ પક્ષની કેનિક્રરન્સ ક્રેપટાઉનમાં શરૂ થઈ હતી, તે પક્ષના આગેમન સી. થામસ સમારટે પ્રમુખપટ્યી ભાષણ આપ્યું હતું તેમાં એકતરથી દેવાલે.થી દારવાઇ જઈ પ્રથમ શરીર બળ વાયરવામાં આવે છે, તે તરફ સખ્ત ના પસંદગી બતાવી અને સહેહ શાંતિ જળવવાની સરકારની ફરજ વિષે ભાર દઇ કહ્યું તેની સાથે એમ પણ કહ્યું કે સરકારે મગરૂરી ખીસામાં મુકવી જોઇએ અને પ્રજાની હાડ મારીના ત્યાય અન્માયના વિચાર કરી તેના ફેસલા કરવા જોઇએ.

શનીવારની સબામાં નાતાલના મેળવા તરકથી હીંદી ઇમી શ્રેસન વિષે પસાર થયેલા કરાવની ચર્ચા કરવામાં આવી હતી તે કરાવમાં વધુ હીંદીને આવતા ળધ કરવાની સાથે રહીસ હીંદીઓને સપુર્ય ન્યાય આપી તેઓના અસંતેષવ વાળ્યી કારસ્યુ દુર કરવાની સજય નીતિ માટે હિમાયત કરવામાં આવી હતી.

ડરબનના સભાસદ મી. મેકમાઇડે દરખાસ્ત કરી હતી કે હાલ બહુ અશાંતિના મામલામાં એ સવાલ ચર્ચવા હાનીકારક હોવાથી આગળ ઉપર યુનીયનીસ્ટ પક્ષની હમેશની રાજનીતિ મુજબ તે સવાલ હાથમાં હેવા. કેપટાઉનના યુનીયનીસ્ટ પક્ષ તરફથી લાવવામાં આવેલા કરાવ પછુ તેજ કાચ્છુસર મુલત્વી રાખવા તેણે બલામણુ કરી હતી.

મી આર્લેક પ્રાંડરે જણાવ્યું કે કેમના કરાવને નાનાલના મામલા વિષે કોઇ સંભધ નથી અને તેથી આ સવાલને બહા દુરીથી હાથમાં લેવાની જરૂર છે.

પ્રસુખે જણાવ્યું કે કેમેસ હાલતા મામલામાં કાક કહે તે તો ઉધા અરઘ થવા સંભવ છે અને તેથી હાલ તે સવાલ તે મુલત્વી રાખવા એ જશ્રેરતું છે પ્રમુખે જણાવ્યુ કે આ સવાલતો નિવેડા લાવવા આ પણ અંત.કરણપુરવક આતુર છે પણ હાલ એ સવાલ અર્થી નુકસાન કરવાના પ્રસાદો કેમેસ રાખતી નથી. આ સવાલ માત્ર દક્ષિણ આદિકાના નહીં પણ સલ્તનતનો છે તેથી વડી સરકારની રજીઆતોની વચ્ચે પડવા જેવું કંઇ ન શાય તેમ કરવા આ કેમેસ આતુર છે.

મી. મેઇલરે જણાવ્યું કે કે.મેસના દરાવતે પાતે માન આપે છે. અને પાતે આસા રાખે છે કે જ્યારે યોગ્ય સમય આવશે ત્યારે યુનીયનીસ્ટ પદ્મ આપણ પ્રજા ભાઇઓતે ન્યાય અપાવવા પાતાથી બનતુ કરવા ચુકશે નહીં, તેમજ જેલીએ! પર જુલમ ગુજયાં વિષેતા અને બીજા આરોપેટમાં તપાસ ચલાવવાના આપ્રદ્ધ કર્યા વિના રહેશે નહીં

केक्षरेढ सवाल

ભીતાની એસોસીએશન તરફથી નીચેની દરખાસ્ત ેકેંગ્રિસ મા વ્યરેચવાના કરાતે ઘયા હતા . ' યુનિયનની બહારવા કલ રહ મુજુરાને લાવવામાં આવે છે તે ધીમે ધીમે લંધ કરવા ના સવલ્થ યુનિયનીસ્ટ પક્ષ હાયમાં હેશે કે જેથી કરી યુનિ યતની અદર હાલ જે કાળા મજુરા છે તેના ઉપયોગ થઇ શકે.' આ સવાલ ખહુ ભારે હેલાયી અને તે ચરચવા જેટલા વખત નહીં હોલાયી પડતા મુકાયા હતા

ઇચીત્રેશન ભારડ

મી. આલેક માંડરે કરખાસ્ત કરી કે :—" ૧૯૧૩ ના કાયદા ની ૨૨ મી કલમના આધારે છેમીગ્રેશન ખેતરક સ્થાપતામાં સરકારે ઇમીગ્રેશન અમલદારની નિમાલુક કરી છે તે સખ્ત રીતે વખેડવા લાયક છે " મી. અલ્લેકઝડરે કહ્યું કે ≔ઇમી શ્રેશન ખાતાના મુખ્ય અમલદાન્ની નીમહ્યુક તે ખાતા સાત્રે ની અપીલ બારડમાં કરવામા આવે તે બહુ નદારી વાત કહે વાય. આ બાબલની ક્રીયદનો સરકારે જવાળ આધ્યા હતા કે જે અમલદાર ઉતાર્ગોની તપાસ કરવાનું કામ ક**રે** છે તેને બાેરડના સભાસદ તરીકે નીમવામાં વ્યા**વેલ નથી. પ**હ્યુ અમલ કરનાર માણુસના દરાવ તે ઇમીગ્રેસન ખાતાના દરાવ કહેવાય અને તેના ન્યાય અન્યાયના વિચાર કરવા ખુદ તે ખાતાના ઉપરી બેસે તે તે ઈ નસાકતું ફારસ કહેવાય. ન્ત્યારે પાર્કામેટ અપીલબોરડ નીમવાની સંમતી આ**પી હ**તી ત્યારે તે એમ સમજી હતી કે તે માત્ર નામની નહિ પહ્યુ ખરેખરી નીમાશે. પછુ તેને બદલે શું બન્યું છે? માણ્સ ને પેરતાના કારાવ્યાર ઉપર ત્યાય કરવા તીમવામાં આ**વે** એવું દુનિયામાં કથાય સાભલ્યું તથી. ઇમીગ્રેસન ચ્યમલદારાની સામે મારે કાંઇ કહેવાતુ નથી પણ તેમા 🕏 **સુ**દદો સમા**યે**લા छे ते विभेक् अहेवानुं छे.

પાર્લામેટના સભાસદ મી, ઇ. નેંધતે મી. આલેકઝાંડરને ટેકા આપ્યા, અને કહ્યું કે સરકારે આ બાબતમાં પુરેપુરી દમલબાજી કરી છે. યુનીયનીસ્ટ પણ હવેની પાર્લામેટમાં તે સવાલ શાબ્યા વિના નહિ રહે.

પ્રમુખ મી. શિમસ સ્મારટે આવું ચાહ્યું છે તે જાણી બહુ અચ ખેર બતાવ્યા હતા અને મી. એલેગઝાંડરની દરખાસ્ત મ જુર કરવામાં આવી હતી.

માસ કાલેન્ઝા અને યા. ૩ ના કર

માસ કાલે-છા ઝુલુ લોકા તરફની તેલીની દિલસોજ માટે મખ્યાત છે. તે બાઇ ડીનીઝુલુના ફરમંક સાથે મીડલબરમ તરફ જની હતી સારે જમેરિટન આગળ 'લીડર'ના પ્રતિનિધિ એ તેની મુલાકાત લીધી હતી. તે બાઇ બાલી હતી કે:— મારિતસબરમના હીંદીઓએ હડતાલનો બદાબરત બહુ હુશી પારીથી કર્યો હતો. અને મંદમી ખાતાના તથા મરપીતાલના કામકારાની વચ્ચે નહીં પડવામાં તેઓએ ડહાપણ વાપરયું હતું. તે બનાવે છે કે તેઓના આગેવાન બાહોશ અને સમજી હોવા એક કે તેઓના આગેવાન બાહોશ અને સમજી હોવા એક માર્ગ છે, અને તેથી હીંદી ઓરતામાં અનિતિના ફેસાવા અને ધાતમાં છે, અને તેથી હીંદી ઓરતામાં અનિતિના ફેસાવા ચાર્મ છે એ પાતે માને છે અને તેવા કેટ લાક કિસ્સાઓ પણ પાતાની જાલમાં છે.

લડતના ખબરા

હડતાલીપર ગાળી અહાર-સેંકડા હીંદી જેલમાં

માસ મીઠીંગના પાકાર

મારિત્સળરગમાં

હડતાલનું જેતા ભારે છે અને છાયા ખબર આપે છે કે હક તાલ પડી ભાંગી છે એ ખબર પાયા વિનાના છે અમ મી. નાયક ગયા શનીવારે લખે છે. 'કેટલાક આગેવાનાને સાલ વિનાના આરોપોથી પટડેલ છે. પહ્યુ તેથી ક્ષેત્રેકા ટાઢા પડે તેમ તથી, ફાકસરસ્ટની કુચની તક્ક્યારી ચાલી રહી છે. સનીવારની સાંજે મળેલા તારમાં

મી. પી. કે. નાઇડુ પકડાયા

તેના ખબર છે અને મી. નાયક પર પશુ વારંડ *વીકન્ટ*યું છે એમ તેમાં જસાવેલું હતું.

પ્રેટાઉનથી ૯૦૦ હડતાલી આવી પહોંચવાની વક્કી દરેક પણ છે. તેઓ આવી પહોંચશે સારે ખારાકી ને આશરાતો ખોરાબસ્ત કરવા પડશે. અને તે આઢે ધુરતા વાલડીયરા નીકળા પડશે એવી ઉમેદ છે. આવલ, દાળ, પુપુ વગેરે ખારાકીની ચીજ્દે માક્લવા બહારમામના હીંદી બાઇઓને વિ નંતિ છે. માલ માકલનાર મહત્ત્યો મી. એવ. થી. નાવક ૪૧૪ ચર્ચ સ્ટ્રીટ પર માકલશે એવી વિનંતી છે.

માછળથી ખબર મત્યા છે કે ગી. નાયક અને ગી. દુખી ને પશુ પકડવામાં આવ્યા છે. અને તેઓને પા. ૫૦૦ ના એક પર છેડવામાં આવેલ છે.

મયા ગુરૂવાર મારિત્સળરમમાં મી. એન. ખી. નાયકન પ્રમુખપણા નીચે માસ મીટીંગ મળી હતી. જાણારે ૨૦૦૦ માણમ એકફું થયું હતું. મી. ગાપાલે હડતાલીને મકકમ રહેવા ભુસ્સાદાર ભાષણ કરશું હતું અને શરીર બળ હરગીજ નહીં વાપરવા સહુતે આમહ કર્યો હતા. દ્રાંસવાલની હસસા મહી બાઇએ ત્યાં હાજર હતી. મી. પી. કે. નાઇકુએ પણ બધાને દ્રદ્ધ રહેવા શુર ચડાવ્યું હતું. મીટીંગમાં જુસ્સા ભારે દતા. અને હડતાલ ભાંગી પડી છે એમ કહેનારાને પેલાની ભુલ માલુમ પડી હતી.

મી. નાયક વેદધર્મ સભાના સ્થાનમાં ભાષણુ આપતા હતા તે વખતે છુપી પોલીસે વેસ્ટ્રંટથી તેમને પકડ્યા હતા. સન્તા વાળાના આ કારનથી ત્યાંના હીંદીઓમાં બહુ લામણી ઉસ્કે રાઈ છે અને તેથી લર્મનું અપમાન થયેલું મણી તે સામે પગલાં લેવાના વિચાર ચાલી રહયા છે. વળી માજુએટ પા. પ૦૦ ના બેલની મામણી કરી તે વિરૃદ્ધ પણ શખત ડીકા મામલામાં વચ્ચે આવે છે, એવી લામણી ફેલાઇ હતી. મામલામાં વચ્ચે આવે છે, એવી લામણી ફેલાઇ હતી. હતી. છેવા વાલી લાતથી બેલ કમતી કરી પા. ૩૦૦ ના રાખવામાં હતા.

માસ મીઠીંગ

ગયે રવિવાર મારિત્સળર્ગના હોંદીએમની ગાસ માટી ગે ફરી દરાવ કર્યો હતો કે પા. ક તેમ કર રદ થાય નહિ ત્યાં સુધી લડત ચાલુ રાખવી. હોંદીએમ પર વરતેલા ત્રાસ વિષે કમિ શત નિમવાનો * બહે પણ એક કરાવમાં કરવામાં આવ્યો હતા અને આગેવાનો મુક્ત કરવાની માગસી પહો કરવામાં આવી હતી. દ્રાંસવાલની સત્યાયહી ભાઇએોએ સાથશ આપ્યાં હતાં અને બુધવાર સુધીમાં કુચ શરૂ કરી દ્રાંસવાલ તી સરહદમાં પકડાવા માટે ચાલી નીકળવા પણ નિશ્વવ કર વામાં આવ્યા હતા

જાર્શીતા સાર્ચાયાલીસ્ટ મી. એલ. એચ. ગ્રીત સલામાં હાજર હતા અને તેમણે લાંબુ ભાવશું અધ્યું હતું. તેમણે જાશાબ્યું હતું કે હીંદીને કંડ્રાક્ટની અંદર આ દેશમાં લાવ વામાં આવેલ છે પશુ તે કંડ્રાક્ટ નકામાં છે. ભુખે મરતા હાંકા સાથે કરેલા કડ્રાક્ટ તે કડ્રાક્ટ કહેવાયજ નહીં. જે લેકા ગીરમીટમાં અહીં આવે છે તેઓને પાતે શું શરતામાં અહીં આવે છે તેઓને પાતે શું શરતામાં અહીં આવે છે તેના ખબર નથી. કેટલાક હડતાલીને માછ સેટની કારટમાં ખડા કરી તેઓ પર કંડ્રાક્ટ લંગ કરવાના કેસ ચલાવવામાં આવેલ છે તે માત્ર ફારસ જેના છે. માછ સેટે તેઓને જાણાવ્યું હતું કે તેઓ અમૃક શરતા કરી આવેલ છે. અને તે તેઓએ પાળવી એકએ. ગારા મનુ રાખે હીંદીઓની લડતમાં સામેલ થવું જોકએ. મી. ગ્રીને શરીર ખળ નહીં વાપરવા હીંદીઓને આગ્રહ કર્યો અને જણાવ્યું હતું કે તેઓ અમૃક શરતા કરી શામે હીંદીઓની લડતમાં સામેલ થવું જોકએ. મી. ગ્રીને શરીર ખળ નહીં વાપરવા હીંદીઓને આગ્રહ કર્યો અને જણાવ્યું કે ફરમન તરફ પ્રેમભાવ રાખવાથી કેરમાં વધારા નહીં થતાં તેમાં ઘટાડા થય છે.

કમિડીના સેક્રેટરી મી. ગૈતપાસે દ્વારક વ્યેડસ્ટનના ઇનકાર ને વખાડી કાઢ્યા અને જહ્યુવ્યું કે તેએ! માત્ર પ્રધાના નચાવે તેમ નાચે છે. મી. સાપાસે કહ્યું કે હીંદીઓને આ પ્રાંતના કેટલાક માજીએટ પર પીલકુલ શ્રદ્ધા નથી. તેમાંના કેટલાક કાફરી ભાષાના દુભાષીયા તરીકેના હાેદ્દા પરથી માજી એટના હેાદાપર આવ્યા છે

કર હજ વસુલાય છે

રેલવેના દ્વીદી કામદારાના પત્રારમાંથી દર માસે શી, પ કાપીને પદ ક ના કર પેટે વસુલવામાં આવે છે એવા ખબર મારિત્સબરગથી મળ્યા છે.

મારિત્સળરગના હીંદી વેટરા તથા રસેલાએ મળી એક એસોસીએશન સ્થાપ્યું છે, અને તેના હેતુ એ છે કે હડતાલ સમયપ્ત થયા પછી કાઈ હાેટલ પેડતાના નાકરાને પાછા રાખવા ના પાડે તાં તેને બાયકાટ કરવી અને કામ વિનાના હીંદી વેટરા રહે તેને આશરા આપવા. આ એસોસીએશન ની શાખા બધે સ્થળ સ્થાપવાની હિલચાલ કરવામાં આવશે.

પાઇનટાઉનના હીંદી પર ધાલીસના હુમલા

પાઇનટાંઉન હીંદી એસાસીએશનના સેક્રેટરી મી. એલ. ગાપાલે સાની પાલીસની ગેરવરતલ્લુક માટે મુલ્કો પ્રધાનને તાર કરી જલ્લાવ્યું છે કે:—પાઇનટાઉનની ઇમ્પીરીયલ હાેટલ આગળ ૪૦ ફડતાલી એકડા થયા હતા સાં પાલીસે જન્હ તે એાને લાકડી મુકી દેવાના દુકમ કર્યો. જેએા ઇંગ્રેજી સમ જ્યા તેઓએ લાકડી સોંપી દીધી; પસ્યુ બાકીનાએ દુકમ ન માન્યા એમ ગ્રશ્ફી પાલીસે હુમશા કરી લસ્ફાને લાકડી તથા ચાલુકથી માર માર્યો હતા.

વેરફ્લમની જેલમાં ભરાવા

વેરલમથી મા. તે કાક લખે છે કે :---ગઇ તા. ૨૫ મીએ જુદી જુદી કાંઠીના મળી ૧૨૬ માણસા છ દિવસની જેલમાં ગયા હતા. વેંંએા કાંઠીથી કારડ સુધી ખુશીના પાક્ષરા કરતા આવ્યા હતા.

તા, ૧૬ માંએ ૧૦૮ માધ્યુસા ૭ દિવસની ભાને ૩ જથા_{ની} ૧૪ દિવસની જેશમાં ગયા કે આ માણસાએ લુવાની અત્યા હતી કે હો કે તો કરે સ્કેક્શ અને સર્જને છેડી સુદા તે**!**

કામે જઇએ. ઉપલી સંખ્યામાં ટોંગાટના ૬૦ માળુસા છે. તેમાંના કેટલાકનેં સખ્ત માર લાગેલા છે. તેઓનાં શરીર પુર્લેલા તથા લાહીંથી ખરેડાયેલાં નજરે દેખાતા **હ**તા.

એલલપ્રાન્સ એસ્ટેટની ચીનામા નામની એક ભાઇને જગ અને ગુલ ભાગ પર ગેંડાના ચામડાના સાહાના માર પડવાથી તે ભાગ મુજી વધા છે અને તે પર ઢાંઇ જામેલું છે. તે વિષે સાગંદનામાં હેવામાં આવેલ છે.

એક માલુસને જેલમાં માર પડવાથી ગાળા દૃાટી ગઈ છે અને તે ઇસ્પીતાલમાં છે. પાછળથી જસાહું છે કે તેનો હાલત ભયંકર નથી.

પાૈલીસ ભારકરોંામાં અચ્ચિતિ પુર્રીને પુર્રીને પુર્વા પર મારે મારે છે એવા ખખર મત્યા કરે છે. ઓંગા નાશી છુટી કલ્પાંત કરતી ગામમાં ક્રેરીયાદે આવે છે તેમને કામના અગોવતના ધીરજ અને દિલાસા આપે છે.

એ ~~યુસલમાન ગ્રહ્~~સ્થતે વિતા કારણે ધાતા**ળ**પણે મારવાના અક્ષરાપથી પકડાયેલ મી. આરમસ્ટ્રોગને પા. ૧૦૦ ના એલ પર છે(ડેલ છે. તૈની પર માજીએટનું અપમાન કર્યાને! વ્યારાય પણ છે. કેસ સર્કીટ કેારડમાં તેલિયા છે.

તા.રહમીને ગેફવારે વેફલમથી જસાવવામાં આ 🚱 🍃 જે મરદોને સજ થઇ હતી તેની આરૈતાએ અર્ત્ર આર્વી ખબર **અહેવા કે તેએાના સરસામાન લુંટકાટ થઇ ચારાઇ ગ્**ર્યો છે. દેહકતાં ઘરેલ્યુાં, દેશકાનાં પાકસા, દેશકાના સામાન ઉપડી ગયેલ છે. કાક્રી પેલીસર્તા પર આરાય સુકવામાં ભાવે છે.

માંહીયી ૩૦૦ મેરખુસને વેરલમની જેલમાં લઇ ગયા તેમાં થા મારુરી કરીને હીંદી દંડ ભરી છુટેલ છે. તેને હાથે વાંસે સખત માર લાગ્યા છે તેવું સામંદનામું હેવાયેલ છે. તેની ઐારતના ધરેંથાં કહ્યું પોલીસે લુટી લીધા હતા તે વિષે પણ સામંદનામું માછસેટ આગળ દ્વવાયું છે.

હડતાલીને ગાળીથી માર્યા

વેરલમથી . મી. શીવલાલ શરાક લખે છે 🖫 :— ગર્ચે શુક્લારે સાંજે ૮ વાર્ગે માઉન્ટેબકમ્પની બ્લેક્પર્ન ઐસ્ટે ટમાંથી ત્રણ ગીરમીટીયા નાર્મે સમરડી, આરમુગમ અને સારાડીવાનદીએ આવીને ખબર આપ્યા કે ર્સાપીસ્તાલમારા ચાલે છેં અને બે જહ્યું મરી ગયા છે ને પંદરેક માલુસ વવાયા છે. તેનું સામદનામું લઇ તરત મી. સંગરટને માછ એટ પાસે તપાસ ચલાવવા હુકમ મેળવ્યા હતા. મજકુર કાેડીમા**ર્યા ધા**પલ થયેલા ૨૦ માખુસા હમણુંજ આવી પહેરેવ્યા છે.

શુક્રવારતા ખબરા આપર્લા વેંડલના ખબરપત્રી લખે છે કે ૪ માજુસા હર સુવા હતા. અને ગ્યાબિં આસરે પ્રપ ધવાયા છે. તેઓના માથામાં, છાલીમાં, હાથમાં, પગમાં ગાળી તથા ભાલાના જર્ખ્^{રા} થયેલા છે. તેઓને કદ કોંગ્રે મલમયટટા કરેલ છે. ભકરાંગાને પણ મારેલ છે. વ્યાસર ૨૫૦ માશુર્સી શુક્રવાર વૈફલમમા આવ્યા હતા. આ માશુ સાની જુખાની મી, હે ગસ્ટને લીધી હતી. આશરે દશભાર જણાની કુભાની લીધી તૈવામાં પાલીસ આવી બધાને પકડી ગર્વેલ. માછએટ બધાને ચેતવણી આપી છે.ડી મુક્યા હતા, મર્પાર્ટ એક લાગે તેઓને રાંડી **ચી**ની વગેરે આપવામાં આવેલ.

ત્યાર ખાદ 'અમરસાર્ટી'ની કેબલ ફાકીના ૩૬૦ માણસોને પાલીસના લખ્ત જપતા સાથે લાવવામાં ઋષિલ. તેઓને આજે (શુકરવારે) જેલમાં પુરી દોધા છે.

ज्बेडणरक्ती भाराभारी विधे राष्ट्रांडा कापमां सेम् उद्देवा

માં ગ્યાન્યું છે કે તે કાઠીના લોકા જે કામ પર નહોતા તેને પકડી જવા માટે ભુદા કરવામાં આવ્યા અને જ્યારે પોલીસ તેને સર્ક જેવી દ્વા ત્યારે બીજા ઝીરમીટીયાએ તેઓના પર पत्परने। वश्चाह वश्चाव्येः **इ**ता. प्रेटवाङ शेरदी क्षापवाना જરા લઇને ધરવા હતા. સાગી બા**બુધા** ગારી પાલીસે ગાળા તા માર ચલાવ્યા હતા અને કાકર પાલીસે ભાના ચલાવ્યાં હતાં. આ ઝપાઝપી થાડી વાર ચાલી તેમાં ૪ હીંદી મરામા અને ત્રીશે**ઢ ધવાયા હતા. કેટલા**ઢ સીપાઇ પણ ધાયલ થયા હતા. ચાકસ ઓક્કા મળ્યા નથી.

अस्टेट भेनेकरोनी हेवानीयत

વેરલમધી મી. સાેગ્રાષ્ટ્રજી ફસ્તમજી લખે છે કે લાેપીયર કાદીના લેઉદાને ખાસકી, મરચાં, નીમક, કેટળી વગેરે આપી અમે આગળ ચાલ્યા હારે પહેળથી ગારા મેનેજરે અ.વી. તેલ, મરચાં વગેરે ફેંક્રી દીધાં હતાં અને માસ્યુસોને ગાળા

રીયુનિયનના હુડતાલી

પર ગઇ તા. ૨૪ મીએ સખ્ત માર પડયા હતા. એસોસી એંશનને તેના ખબર પડલાં ત્રી પી. કે. નાઇકુ તથા ગી. દીવાન ખબર કાઢવા ગયા હતા. ત્યાંના પાલીસ એારીસરને પુછતાં માણસોને સ્હેજસ્હાજ ઈએ થયાના ખબર આપ્યા હતા. તેણે એમ પણ કશું હતું કે માસુરોતે કામ, પર ચડવા કળાલ્યુ કરવાથી તેએક સામે થયા અને તેક્કાન કાળી દેવા પાલીસે લાકડી તથા ચાઝુખ વાપર્યાં. વેલાઇ નામના સરદાર પ્રસ્પીતાલમાં હતા તેની મુલાકાત કરવા દીધી નહીં. એસરસ નાઇડુ અને દિવાનને પાછા કરતા પકડવામાં આવેલ પસુ પછી છોડી ચુક્યા હતા.

पाछण्यी भी. क्रेम्स जेरड्रे तथा डा. नान्छ तपास કરવા ગયા હતા અને તેઓ 'ખબર લાવ્યા હતા કે વેલાઇ, પક્ષાની સુધુ નાઇકર અને અપાનાને ઘાતકપણે મારવામા આવ્યા હતો. તે વિધે વધુ તપાસ ચાલુ છે.

भीनपुर पार्ट

ના ઇટના કારખાનામાં કાટમયા નામના હોંદી પર તેના મેને જરે પીસ્તાલ ચલાવી હતી. મી. પી. કે. નાઇક જણાવે છે કે સાળી કાન પર રહેજ કળત કરી. છટકો ગઇ હતી. તેનું સાર્ગદનામું ક્ષેવાયું છે અને માજીએટના ક્રાયમાં કેસ સાંભાયા છે.

અમર્ઝા કા આગળ

એસ્પેરેન્ક્રા અને ક્રેક્કિસવર્ય એસ્ટકર્માતા, રૂપ માં ને भंजणवारे भाराभारी या हती तेता हेवास अरहकुरी ता ખાસ ખબરમત્રી તરફથી તેં છાપામાં મગઢ થયે છે. તેમાં જલાવે છે કે હીંદીઓએ લડવાના પ્રશક્ત અમાઉથી કરી રાખ્યા હતા (!) અને દેઓ કતુનથીલડમાં હતા. વળા તે એમ પણ કહે છે કે તેઓના હાથમાં કતી હતી પણ તેના ઉપયોગ તેઓએ કર્યો નહે.તે અને લાક્કીએ તથા પધરા વાપમાં હતા. પોલીસે ત્રાળી વ્યહાર ક્યુટથી કર્યો હતા. ત્રણ માસુસા. બનયી મુવા હતા અને સાત આઠ લવાયા હતા. એક સીપાઇને જાંગમાં તેનુંજ સગીન લાગ્યુ હતું અને જખમ થયા હતા. ખળરપત્રી લખે 🚱 કે આ દાકા પ્રથમ શાંત હતા. અને પોલીસના ઉપરીએ સમજાવ્યાયી પાતાની <mark>બે^{રે}ક્સમાં ગયાં હતા. પશુ પછી તેઓએ અમણીં</mark> છે જ્યા ની, પ્રમાર્ગ બતાવી. વેલ્લીસે તેતે લઇ જરા ખુશી બતાવી. **રાજા** પોતાના કામ વાસુગુ લેવા પાછા અંદેકસમાં ગય. અને भने लांथी बजवानी काम्यारी हरीने आव्या हता.

ફીનિકસ કે ઠીના હોં દીપર ઘાતકીપહું

પ્રીનિક્સ વાટલ ક**ંપ**નીતા હાતાલીએ! એએાને તા. ૨૫ ર્મા ને સગળવારે શીનીકસ સેટલમેંટમાંથી તેઓની કાંડીપર લઇ જવામાં આવ્યા હતા. તેઓને બીજે દિવસે કામપર દાજર નહિ રહેવાના લાંક માટે ગારા ઉપરીએ સખ્ત માર માર્યો હતા. પણા ક્ષેકિક સાધી નાશી ગયા હતા. કેટલાંક સેટલમે'ટપર આવી માર ભતાવ્યા હતા, તેએકની હક્કીકત ને(ધી વેરસમતી કારટમાં ફરીયાદ દાખક્ષ કરવામાં આવી છે. એક અર્ધાંગવાયુરી અપંત્ર બતેલા માસુસે જ્યારે કામપર ચડવાની ના પાડી હ્યારે ગારા ઉપરીએ તેને કાટડીમાધી ઘસડી જમીત પર તાખ્યા અતે ગાથે ચામકાના સાટાના માર માર્યા હતા. જોડાની લાતો પણ મારી હતી. આ માસસ ના વાંસાપર બરાેળ ઉઠી રહી હતી. આ માહ્યુસ ભાગી છૂટે એવી સ્થિતિમાં નહોતા તેથી ગારા સરદાર તેને પરસ્તાં સુધી ગારી પછી બીજા હીંદીએકની હાજરી હેવા ગયા હતા. આ ગાણસ કહે છે કે ધણા હોંદીએોને તે દિવસ નિરદયપણ મારવામાં આવ્યા હતા, અને પ્રજ્ઞા તેયી નાશી ગયા હતા.

મી. વેસ્ડના અનુભવ

તા. ૨૫ મી તે સંગળવારે મી. વેસ્ટને પકડી ડરબન લઈ જવામાં આવ્યા હતા. એક કલાક પણ પુરા નહિ થયા <u>હ્રાેય સાં માેટરકાર ડરખતની મુખ્ય જેલને દરવાજે પદ્યાંથી.</u> આ વખતે સાડાપાંચના સુમાર હતા. તેમને તરતજ કાેટડી માં પૂર્વા અને ખાવાનું કોઇ ન મળ્યું. મી. વેસ્ટ કહે છે કે પેતાને ભુખ એવી લાગેલી કે સંત્રે ઉધ પણ ન આવી. સવારે સાહાપાંચ વાગે કાટડીની બહાર ભાવવા લુકમ થયેં. ચોડી વાર પછી એક કારફર પુષ્, રાટી, જેમ અને ચીની મુક્રા સ્થા. ચાડી કારી પણ મળેલી. મેં થાકું પુપુ ખાલું પછ રાકી અને જેમ ખવાય તેમ નહોતા. મેં ફમાશ છે ચાર વખત માગ્યા હતા તે મને મળ્યા નહતા. એક વાર ડરે કહ્યું કે કેરસ્ટમાંથી પાછે આવીશ ત્યારે વધું મળશે. થાડી વાર પછી મને રૂમાય મળ્યા. તે પછી ભાંમળાની છાય ક્ષેવા મને ક્ષષ્ઠ ગયા, બધા આંગળાની સાથે તધા પુરી **છાય સેવામાં આવી**. તે પછી જેસના ઉપરી પાસે મને લઇ ગયા. મને અગાઉ કદી જેલ મળી હતી કે નહિ તે ઉપરીએ મુછ્યું. મેં ના કહી, મને આગલી સાજે ખાવાનું તહેાતું મળ્યું તેની ફરીયાદ મેં કરી. ઉપરીએ અક્ષકાઈથી જવાળ આપ્યા કે વાળુના વખત પછી ખાવાનું આપવામાં આવતું ન**થી**. પછી મને ચાલાનમાં એ કલાક સુધી આંટા મારવાનું કુરમાંબ્યું. ઉપરીતી એાપીસ આગળ હું 8માં હતા ત્યારે કેટલાક હીંદી જેલીએ။ પણ ભાં હતા. એક કાફર પેલીસે આવી તેએામાંથી એક ટાપી માગી. તે લઇ તેએ તેલ કે ચરબી વાળા હાય લુક્કમાં અને પાછી ફેંકી ચાલતા ચર્ચા. અને જોઇ મને બહુ શુસ્સા છુટ્યા. કેટલાક દાંદીઓને છુટવાના દિવસ હાવાથી તમા હુકમની રાહ જોઇ ઉભા હતા. કાકર પાલીસ તથા ગેણ વાટડર તેઓ તરફ **અત્યત** તેમ્છડાઈ**થી** વસ્તતા હતા અને વાત વાતમાં ગાળા દેતા હતા., 'કેદીઓના' સહતા હાયમાં એક સાક હતી. તે દલવી લારે તેમાનાં પાતાનાં કપડાં નીકળ્યા. કઈ ગુના જેવું પશુ સાકમાયી તીકળ્યુ. કપડા પહ્યુ ચુનાથી ભરાઇ રક્ષા હતા. અને તે પહેરતાં પહેલા મુખ ખેરવા પડ્યા હતા. જ્ઞાડાદત તાંગે મને કુરવા અદકારી ડીટેકરીલ સાથે વેર્લમ જવાનો હકાવ મળ્યા ડેનપર જતાં સ્ટેશને અને મી. સારાખછ મત્યા તેમણે શેડું ખાવાનું તથા છાપા આપ્યાં તે મને હવા દીધા. વેરલમની કારડમાં મને ખડા કરવામાં આપ્યા અને ગુન્દ્રેગરીને આદરે આપવાનુ તહે મન વર્ષી સલળાવ્યુ સરકારી વડાશે હફતાની મુદ્દન માર્ગી બેલપર ન છેડવા આગ્રહ કર્યો પંભુ માછક્ષેટે પા. ૧૦૦ તે બેલ કરાવ્યા તે વેરલમના જાણીતા વેપારી મી. ઇ. સી. માટાલાએ લયી હતા. કેસની મુદ્દત તા. ર જીને મંગળવારે કરી હતી.

કરખન

ઈ મામ સાહેળ અબ્દુલ કાદર બાવાઝીર જેન્દ્રાનીસ્પર્ગેથી ગયે શુક્રવારે ડરબન આવી પહેલ્યા છે અને એસોસીએસનના કામમાં અદદ કરી રજા છે

મા. ગાડકરે તા. રહ મા ને શનીવારે પાતાનાં કામસર હોંદુસ્તાન ઉપડી ગયા છે. તેઓ અહીંના હોંદી સવલ વિષે સાંની હિલચાલમાં મદદ કરવા ઈ રાદા રાખે છે.

આશારે ૫૦ પ્રાધ્યુસેને તેમનાં કચાં બચાં સહિત ક્રમીમે સન ડેપામાં સખેલા છે. તેઓની ગીરમીટ પુરી થઇ નથી. તેઓનું શું કરવામાં આવનાર છે તે ખબર પડી નવી. આ હોકાને ખારાક પુરા મળતા નથી અને ઘળ છે તે સારા નથી હોતા એવી ક્રિયાદ આવી છે.

નાતાલ **ઇડીંયન** એસોસીએ**શન**

તરફથી ત્યાય ખાતાના પ્રધાનને તાર ત્રોકલવામાં આવ્યો હતો કે:—એસ્ટેટા પર જે મારામારીના કિસ્સા બને છે તે વિષે તપાસ કરવાની રજા એસાસીએશનને વારંવાર માગવા છતાં મળી નથી. અમે જણાવવા રજા લઈએ છીએ કે વ્યાં પાલીસ દેખાવ આપે છે અને માણસોને જખરદસ્તીથી કામ પર ચડાવવાના પ્રયત્ન થાય છે ત્યાં મારામારી થાય છે અને હડતાલીઆ પર ધાતણીપહ્યું ગુજરે છે. અમે માનપૂર વક જણાવીએ છીએ કે આ બાબતમાં સરકારના દીલાપણાથી તે આરોપો સાઓ હોય એવેક અમને ભરાસે છેસે છે, એસાસીએશનને જવાબ મળ્યો છે કે સરકાર જેલની અંદર ના કિસ્સાઓ વિષે તપાસ કરી રહેલ છે તે ઉપરાંત ખાસ કેસ તેની પાસે ન શાવવામાં આવે તાં સુધી તે કંઇ કરી શકતી નથી. અને જનરલ સ્માન્સ તથા જેલ ખાતાના વડા આજે સાંજે ડરબન આવી પહોંચશે તેમને તે બાબતમાં રજા આત કરવા એસાસીએશનને તક મળરોજ.

આ ઉપરથી શતીવારે ખપેદરે જનરલ સ્મટસ હો **યુલાકાત** મેળવવા એસોસીએસને ટેલીફાન કર્યો હતા અને જવાબમા જણાવ્યું હતું કે પ્રધાનને વખત બહુ નહિ હોવાથી **યુલાકાત** લઈ શકરો નહીં.

જનસ્ત સ્મટસ મુક્લારે સાંજે હોઈ મામલા સંવધી કામ કાજ માટે કરળન આવી પહેરવ્યા હતા. શુકરવારે તેમએ કાલસાની ખાણાનાં તથા એસ્ટેટના માલિકાની મુલાકાત લીધી હતી. અને શનીલારે પત્છા વિદાય થયા હતા, નાતાલ વિટનેસના પ્રતિનિધિએ રસ્તામાં તેમની મુલાકાત કરવાના પ્રયત્ન કર્યો પણ તે નિષ્ફળ થના હતા.

ડરભનમાં માસ મીર્હીંગ

ગ્રમા રવિવાર જપારે નાતાલ ઇડિયન એસે.સીએશનના પ્રમુખપણા તીએ હીંદીએ.તી માસ મીટીંગ કારપારેશન પાવર સ્ટેશન આગળ મળી હતી. આશરે ૨૦૦૦ માસુસા એક્ક્ષી થયાં હતા. જોહાતીસ્થરંગ હંગીદીયા ઇસ્લ. માંક સાસાયટીના પ્રમુખ કામામ સાહેબ અબ્યુલ કાદર બાલાગીર પ્રમુખપદે હતા. તેપણે સર્ચાતમાં સભાતા હતુ સમજાઓ તે કળું ક પા ૩ તેર્ કર અર્ અસ્થીને વખતે પસુ નાસુદ કરીત સરકાર રહી

रहीने पर्श न्यायनुं काम करशे केवी काशा काहेर करवा आ સભા મળી છે. આ કર તેએોને કેટલું દુ:ખ વ્યાપી રહેયા છે તે હજારા માસ્યુસાએ ખુશીથી વેઠેલી આકૃતા પરથી સત્મીત થયું છે. ક્ષેકા દુ.ખથી એટલા કંટાળી ગયા હતા કે સભાગ્રહની લડતના ખખર ફેલાયા તે સાંભળી તરત તેઓ તેમાં સામેલ થયા હતા. ત્યાર પછી પ્રમુખ સાહેળે અંગ્રેક व्यर्नना किस्सा विषे तथा भीछ कञ्चाको हींही हडतासीओने ગાળાથી મારવામાં આવ્યા તે વિષે કહ્યું કે આ લડાલડીમાં દેાય હોંદીના હેાય એવું માની શકાતું નથી. આ સુલેહ ભરેલી લડતને દાખી દેવા ધાેડેસ્વાર અને પીસ્તાેલાથી સજ થયેલા સીપાઇઓની મદદ .વાર્મા આવી તેજ ખોટું પગલું હતું, અને જે બધાં તાકાન થયાં છે તેનું મુળ કારણ તે લમ્કરની હાજરીજ છે. એ તાજુબી ભરેલું છે કે હીંદીએર इं। इयीयार विनाना है।या छतां इयीयारण'ध धालीस तेओ। ના કુમલાની ક્રીયાદ કરી રહેલ છે. લોકા પર પેહીસે **પણ્**રીવાર ક્રુમલા કરેલ છે અતે તેઓને ઘણ્રી વખત માર મારેલ છે. આ વાત હાપા કે પાેલીસ કસુલ કરતું નથી, એટલુંજ નહિ પછુ વધુ મારામારી અટકાવવા વિષે તેઓ કંઇ કહેતા નથી. ખાણાપરના મન્નુરાની પર જે ન્યુલમ વસ્ત્યા છે તેની અને આ તરફ થયેલ લડાઈ એકની જે નિષ્પક્ષપાતપણે તપાસ થાય તાે હોંદી કામ જે ગંભીર આરાપા 🕫 છે અને ચારે બાજુથી તેના ઇનકાર ચાય છે તેમાંના લક્ષા સાચા કરે એ મને બરાંસા છે.

ત્યાર પછી પ્રસુખ સાહેએ કહ્યું કે દ્રાંસવાલની સોનાની ખાણાના ગારા મભુરાએ હડતાલ પાડી ત્યારે જેને ખાણાના વાડાને જેલ બનાવી ગારા મભુરાને તેમાં ગોંધવામાં આવ્યા હોત તે આ દેશના ગારાએ! ગુસ્સાથી ગાંડા બની જાત.

પછી પ્રમુખે જસ્યુલ્યું કે પા. ક નેક કર રક કરવાની ખાત્રી અત્યતોજ હડતાલ ળ ધ કરવાનું લેકિકને સમજવવામાં આવશે. જો કે મી. કાછલીયાના કામળમાં કરેલી માત્રણી એક વિધેની શડત તેર અલુજ રહેશે. ક્યાં સુધી એક એક્સીરતી હીંદી લગ્ન સ્વીકારવામાં આવશે નહીં અને દક્ષિણ આદિકા માં જમેલા હીંદીઓના કેપ કેલીનીમા દાખલ ચવાના હક પાછા મળશે નહીં ત્યાં સુધી સત્યામહની લડત ળધા ઘઇ શકે તેમ નથી.

ત્યાર પછી આસા, મુંભઇ અને લખનઉથી દિલસે છના કેળલા અલેલા હતા તે સભાગાં વાંચી સંભળાવવામાં આવ્યા હતા અને નીચેના

કરાવ

સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા : ગીરમાટમાંથા છુટેલા હોંદાઓ અને તેઓના વંશ પર પા. હતા કર સરકારે જરી રાખ્યા છે તે તરફ આ સભા સખ્ત વધી દશેં કે છે અને આખા નાતાલના હોંદીઓની લાગણી ખળભળી રહી છે તે છતાં હજ પણ સરકારે તે રદ કરવા વિષે કંઇ પગલાં નથી લીધાં તેથા અતાં ત નારાજ થાય છે. આ મારુ મીટીંગ કેટમને માટે જેલ ભાગવી રહેલા હોંદીઓ તરફ આભારની લાગણી જહેર કરે છે, તેઓના આત્મભાગની તારીફ કરે છે અને તેઓની તરફ અડગ રીતે વધાદાર રહેવા કરાવ કરે છે. 'ઘણા હુક તાલી ઉપર હુમલા કરવામાં આવ્યા છે અને તેઓને માલી થી, કાર કરવામાં આવ્યા છે તે ઉપરથી આ મારુ મીટીંગ મા, કાર કરવામાં આવ્યા છે તે ઉપરથી આ મારુ મીટીંગ મા, ઓપલેની તપાસનું કમીના નીમવાની માનાણીને ટેફા અપે એ ખને હોંદી પ્રતિનિધિતા તેમાં સમાવેશ કરવામા

આવશે એવી માગશી કરે છે. જેઓએ યા. ૭ ના કર સામે ની લડતમાં છેંદગી ખાંક છે તેઓનાં કુટુંબ તરફ આ સભા દિલસેજી ધરાવે છે.

જો**હાનીસ્બ**રગમાં

નાતાલમાં હોંદીઓ પર જે જોર ભુલમ ગુજરી રહ્યા છે તેની સામે પાકાર કરવા ડ્રાંસવાલના હીદીઓની જંગી સબર ગયે રવિવાર મળી હતી. મી. હાેસ્કેન મી. રીચ અને કેબર પાર્ટીના કેટલાક સબાસદો પણ તેમાં હાજર હતા. નાતાલ ના એક માજીએટ હીંદી કેદીઓને ચેતવણી આપી હતી કે જો તેઓ સરખી રીતે નહીં વસ્તે તે! નેટીવા તેઓના નાસ કરી નાખશે એ વિષે

મી, હેાસ્ક્રેન

સખ્ત દીકા કરી અને કહ્યું કે એ માજરોટ ન્યાયની ખુરશી પર બેસવા લાયક નથી પણ કોઇ શેરડીનાં વાવેતર પર જઈ પાતાતેર મિજજ અજમાવવાતે લાયક છે. બીજા બે માજ રહેદી વિષે પણ તેમણે સખ્ત દીકા કરી અને ગારા ન્યાએ હીંદીઓને તાળે કરવા તેઓને શુખે માર્યા તે માટે બહુ તિર સ્કાર બલાવ્યા. તેમણે કહ્યું કે મી. રીચ આ સવાલ વિષે પગલાં સેવા નાતાલ જવાના છે અને પાતે પણ બનતાં સુધી જવા કરાદો રાખે છે. હેવટ તેમણે જણાવ્યું કે જે લોકા સુધીબત બરેલા મામલાને શાંત કરી શકે તેવી સ્થિતિમાં હતા તેઓને જેલમાં નાખ્યા છે તે બહુ અણ્યાદની વાત છે.

સી, ફીચ

એાલ કે મી. હેાસ્કનને અને પાતાને દેશદરાહી તરીકે ગણી કાઢવામાં આવે છે, ક્રેમકે તેઓ ગારા ક્ષેકિત અહ્યુ ગમતી ભાજીમાં ભામ સેય છે. હોંદી પક્ષ તરફથી કંઇ પછ્ ખાેટી હકીકત રજુ કરવામાં આવતી નથી. ખેરી રજીઆતા બધી સામેની બાજુ તરફથીજ ચાય છે. માણુસાને ચાબુકથી મારવામાં આવેલા છે એ હું. ભહું છું. માણસોનાં શરીર મેં જોયાં છે. તેઓના પર મારતાં ચીન્દ્રા મેં જોયાં છે, અને ખાણાવાળાઓએ પાતે ક્ષ્યુલ કરેલું છે કે હોંદીઓને ચાલુખર્યી મારવામાં આવ્યા છે. એક ખાસ્યુ પર હોંદી રૂખ મેં જોલું હતું, તે મારથી મરસ્યુ યામેલ એમ હું ન<mark>થી કહે</mark> તા મહ્યુ તેની પર માર પહેલ એ હું જાહ્યું છું. તેની પર માર પડ્યા ત્યાર પહેલાં તે માંદા હતા. તે મા~~બુસની માસ્ત~~ ને તેનું શળ જેવા દેવામાં આવ્યું તહેાતું આ બધી ઢકી કત કહી ઉરકેરણી કરવાના મારા હેતુ નથી પણ તેમાં ભારીક તપાત થવી એકએ એમ કહેવા માર્ગુ છું. મી. રીચ ભાષણુ કરતા હતા સારે વાર'વાર હેાલ શરમના પાકારાથી સાજી ઉઠતા હતા.

પીડરેશન એક ટરેક તરફના એક પ્રતિનિધિએ પશુ દિલ સોજ ભરેલું ભાષણ કરશું હતું. ત્યાર પછી કરાવેંક પસાર થયા હતા. જેમાં હીંદીઓની ખુનખરાબી થઇ તે વિષે તપાસ ચલાવવાની માગણી કરવામાં આવી હતી. આગેવાના જેલ ભાગવી રહેલ તે તરફ દિલસોજ બતાવવામાં આવી હતી. અને પા. 3 તેક કર દ કરવા તથા હીંદીએકની બીજી માગણી સંતોષવા સરકારતે કરી આમહ કરવામાં આવ્યો હતો.

ન્યુકેસ**લ**માં

ગુચે રવિવાર બધારે ગાત્ર એક ક્લાકની નાટીસ તેછી લગભગ રૂગ્ય હોદીઓ હોદી નિશાળ સામેના ખુલ્લાં મેદાનમાં મી, ડી. લેઝરસના પ્રેમ્રુખપણા તીચે મળ્યા હતા. પ્રમુખે હાલની સ્થિતિ સમજાવી હતી. અને મેસર્સ ગાંધી, કેલનખેક, અને પેલ કને જેલની સજ ચક તે વિષેની દુકંશક કહી લારે ક્ષિપ્રમાં મંમગીની ફેલલ્ઇ હતી. અને આગેવાના જેલમાં છે ત્યારે બાળતા હોંદીઓએ બહાર રહેવું એ શરમ લારેલું છે. એમ માણસા વચ્ચે વચ્ચે ખાલી ઉઠ્યા હતા. મેસર્સ ગાંધી કેલનએક અને ધેલ્લાકને જેલ મળી તે તરફ તથા હઠ તાલી લાઇ પર ત્રાસ વરતાવવામાં આવે છે તે તરફ ખેફ અતાવનારા ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા. તેમાં મા. ગાંપલેએ તપાસની માગણી કરી છે તેને ટેકા આપવામાં આવે હતા, અને પા હતા કર હજ પણ રદ કરવાના આશ્રહ કરવમાં અલ્સે હતે.

ખાણાના જીલમ વિષે વધુ સાગ'દનામાં

અમારા હૃદયમાં આવ્યા છે. તેમાં ખતાવેલા આરાપો ચેક્કસ અને સ્પષ્ટ છે. આ વખતે અમે તે છાપી શક્યા નથી. 'નાતાલ વીડનેસે ' ગયા શનિવારના અંકમાં તેના ઉતારા આપી ડીકા કરી છે કે :—" સાગંદનામાર્મા જસ્યાવેલી હકી કત ઉપર અમે અસારે ડીકા કરી શકતા નથી છતાં તેમાં જસ્યાવેલા બારાપ ચેઠકસ રીતે મુકાયેલાં છે અને તેમાં એકદમ તપાસ થવાની જરૂર છે. મી. સ્મટસ કે જેના હાય માં આ મામલાના કારાબાર છે તે હાલ નાનાલમાં હાજર છે અને અમે બરાંસા રાખાંએ છીએ કે તે કિસ્સાઓમાં સપુ રહ્ય તપાસ ચલાવવા તેઓ એકદમ હુકમ કાડશે."

'કેપ ટાઇમ્સ 'માં તતાલતી હડતાલના ખબરામાં એક ખબર એવા હતા કે લેડીમ્બીયની કેરટના કપાઉન્ડમાં હીંદી હડતાલી અને મફરી પેલીસ વચ્ચે મારામારી થઇ હતી તે હોંદી અને ત્રુલુ વચ્ચે લાંખા વખતથી ચાલતી આવેલી અદા વતને લીધે થઇ હતી. તે ખબરમાં જણાવેલું હતું કે હીંદી અને કહ્યુ વચ્ચે નાતાલમાં ઘણી વાર ક્રમડા થયા છે (!!)

ઝુલુલાંડમાં હડતાલ

અમારીકુલુના ગીરમીરીયાએ એ તા. ૨૮ મી એ કામ કર વાતી ના પાડી. તેઓમાં બહુ જુસ્સાે જોઇને બધાને પક્ક વામાં આવ્યા હતા. મ્ડુન્ઝીનીના માછસ્રોડની પાસે તેઓની પર કામ ચાલશે.

કોંભલીં

ગુજરાત ઇંડીયન એસાસીએશન જસાવે છે કે:- ધુલવાયા થી મી, ત્રીલુાભાઇ દેશાઇ સલાયહની લડતમાં જોડાવા અત્રે આવ્યા હતા, તેઓ અને અત્રેના મી. ભાલા ધ્યી, પટેલ ક્રિમ્સીયાનાથી ડીપારટ થયેલી ટુક્ટી સાથે જોડાયા હતા

ક્રિશ્વીયાનાનાની સરહદમાં

ફરી દાખલ થઈ કીંબર્લી વાળી ડુકડી પકડાઇ છે અને તેના કેસ સામવાર સુધી મુલત્વી રહ્યા છે એમ તા. ૨૬ મી એ **10. ડી. અસ્માલ** ખ્લામદેષકૃથી તારથીજસાવે છે.

વીન્કસરમ્નમાં સત્યાગદ્વીએાને આવકાર

વીન્ડસરટનની હીંદી એસાંસીએશન -તરફથી જણાવવામાં આવે છે કે તા. ૨૭ મી એ ફિલ્લીવાનથી ડીપાસ્ટ થયેલ ક્રિંપલીની સલામહી ડુક્ડી અત્રે આવી પહોંચી હતી. અત્રે ના હીંદી બાઇઓએ તેઓને માનપુરવક વધાવી લીધેલ, અને ઉત્સાહી મી. હસન ઇસાકના પ્રમુખપદ નીએ એક સભા ભરી હતી. સલામહતી ટેંકા આપવામાં આવ્યા તથા કુંડ પણ શરૂ થયું. સ્લામહતી ટેંકા આપવામાં આવ્યા તથા કુંડ પણ શરૂ થયું. સ્લામહતી ટેંકા આપવામાં હતા. વળી ચાર સલા મહીઓ લાગ તરાતમ

પુના, મારાર ગાવાંદ, ઇષ્કાહીમ કાદર અને એ. સામી છે. આ અને કોંબલીંના મળી ૧૧ સલાગ્રહીએલને કૃતેહ ઇચ્છવા માં આવી હતી. ઉપલા ફંડમાયી સલાગ્રહીએલને પા. ૭ ખર્ચ મહે આપલામાં આવ્યા હતા.

કીંખલીની ડુકડી જેલમાં

કાશિયાનાથી મી. સાલુજી તારથી જાણાવે છે કે કીંબલીથી આવેલ મેસરસ રામસ્ત્રામી પડીવાચી, પડારી નાઇકુ, રહીમ ત્રીણા, એન, એ, થાલી અને જમનાદાસ સંધીને ત્રણ ત્રણ માસની જેલ થઇ છે.

વીંડસરટનથી ૪ તથા કોંબલીંથી ૨ મળીને મીછ હુકડી કીચિયાના ગઇ હતી તેઓને ગયે સનીયારે હદપાર કરવામાં આવ્યા હતા

ડરવાન વાલ દીયરાના કેસ

ગેસરસ થંખી તાઇડુ, સારાબજી, એ. એચ. મુસા, અબ દુલ હુક કાજી, એસ. ઇમામ અલી, સી. વી. પીકો, એ. ક્રીસ ટાફર, બી. કે. પટેલ, જે. એમ. લેઝરસ, બી. એમ. લેઝ રસ અને અર તુનર્સોમના કેસ આવતી તા. ૧૧ મી સુધી મુલત્વી રહ્યો છે. મી. થંબી નાઇડુને પા. ૧૦૦ ના એલ પર છેડેલ છે.

યુટનહેગ**માં**

હીંદી ભાઈ ઓએ સત્યાગ્રદ્ધની લડતને મદદ કરવા ક્ડ શરૂ કર્યું છે. ત્યાના ખબરપત્રી લખે છે કે મી. ડાલા રહ્યું છેડ તે ત્યાં સભા મળી તેમાં લણા માણસા હાજર થયા હતા. એક કબિટી નીમાઇ હતી અને તેના પ્રમુખ થી. બીખા કડીયા, ઉપપ્રમુખ થી. કે. પ્રેમજી અને સેક્રેટરી થી. ડાલા રહ્યું છેડ સુંદાયા હતા. પારદ ઇલીઝાબેચની કારીશીયન અને કાલાનીયલ બારન હીંદુ બેનીરીટ સાસાયટીના પ્રતિનિધિએ હાજરી આપી સભાના કામને ટેંકા આપ્યા હતા. છેવટ થી. કેલનબેક. મી. પાલાક અને મી. ગાંધીના મત્નમાં ખુશીના પેલ્કાર કરી સભા બરખારત થઈ હતી.

લુઇટી ખારટ

લુક્દીખારટની હોંદી બાક્કમાં તરફથી સત્યામદ ફંડમાં પા. ૧૧-૧૧-૧ મેડક્ક્ષી મીસીસ ખેડેરીયા લખે છે કે માતા તુલ્ય મીસીસ ગાંધી અને બીજી બ્લેનો જેલમાં બીરજેલ છે સારે અમરસથી બીજા તો કંઇ ત બન્યું પણ પઈસાતી મદદ બની શકી તે કરી ∗ અને નાતાલ દ્રાંસવલમાં બધી ઓરતા યથાશકિત પઇસાની મદદ કરે તે! આપણી લડતને ધણો દેકા મળે.

ચાર્કસરાઉન

ચારલ્સટાઉનથી મી, દાવુદ વલી લખે છે કે:—હડતાલી બાઈએ માટે લીખતનભરત્રના હોદી ભા એ તરફવી ર ટીન લી મળેલું છે. અને મી. મકદુમ જેઓ અહીં હડ તાલી ભાઈએ.તી સેવા કરી રહેલ છે તેમને સાપેલ છે. જે ભાઇએ ખારાકી મોકલવા ઇચ્છતા હોય તેઓને ચાપ્યા, સુકા બીન્સ વગેરે અત્રે મેકલવા વિત્તિ છે.

્રમીદારીયા

પ્રીટારીયાથી મી. છવા મહુમદ લખે છે કે તા. રહ મી એ ધાબી કામની સભા મી. વનમાળી ગારારના મહાનમાં મળી હતી તેમાં દરાવ થયે હતા કે મી દુવભ છીબાની દર ખાસ્તથા જાતેવારી માસમાં કોઇ ધાબીએ હ્વાઇસેન્સ લેવા નહિ અને મહત્ત્વાર જેલ જેલું. કહ્યુકી દુંક ચહુ છે.

મારિત્સભરમના જેલી હરળનમાં

અધ્યારે ૮૦ સસાયહી કેદીએકને મારિત્સભરતની જેલમાંથી ડરખન જેલમાં ગયા શકવારે તા. ૨૮મીએ લાવવામાં ભાવ્યા હતા. જોહાનીસબરતની ૧૧ સતાયહી બાઇએક પહ્યુ તેએકની સાથે હતી. તેએક બધા ડરબના સ્ટેશને ઉતરવા તારે કેડલા ક હીંદી બાઇએક્રોએ તેમને દીઠા હતા. પુરૂષોને હાથકડી નાખેલી હતી. બધા ખુશીમાં હતા.

વડી સરકારની ભેપરવાઇ

લંડનથી તા. ૨૭ મી એ ફ્રેટર જણાવે છે કે દક્ષિણ ભ્યાક્તિકાના સવાલ શંભધમાં સાંના હીંદીઓએ ડેપ્યુટેમન લઇ જવાની ચાચણી મી. હારકરટ માસે કરી હતી. મી. હાર કરટે ડેપ્યુટેશનને મળવાની દિલગીરી સાથે ના પાડી હતી હેખીત વિચારા જણાવવા મુચના કરી હતી

ત્રાંસવાલના હાપા

' રેંડ ફેલી મેમ્બ ' તપાસતું ક્રમિશન નીમવા બલામણ કરે છે પણ હોંદ્રી પ્રતિનીધિના સમાવેશ કરવાની ઢારડ દાર કોંમની સુચનાને અમલમાં સુકવાની વિરદ્ધ મન ભતાવે છે

'ફ્રેક્તીકલ ' આ સવાલતો હતેશને ગાટ કૃડ્યા કરવા આપ્રક કરે છે અને કહે છે કે સરકારે અને સવાલતે કહાપણ ભરેલી રીતે હજી સુધી હાથમાં લીધા નથી. તે પા. 3 ના કર દેનારાને હીંદ મેનકલીને કાલાનીમાં જન્મેલા હીંદીઓ સાથે સારી રીત વરતવાની સલામણ કરે છે. છેવટ જ્યાને છે કે અહીંનો સવાલ હીંદુસ્તાનમાં રાજદ્વારી ખળલવાટ સદ્દ પ કરી રહેલ છે અતે જીદા જીદા પ્રતિનિધિઓ ભા દેશમાં તમાલ કરવા નીકળી ચુક્યા છે તે મેતાના હેવાઢા મેનકલીને હીંદુસ્તાનની લાગણી વધારે સળગાવશે. તે જોનાં તે સવાલ તો કે કદમ નિવેડા કરવાની જરૂર તે છાયા ખતાવે છે.

મુંબકની બાનુઓના દિલસોજી

મથે શતીવારે મુંબઇની બાનુઓની સબા મીસીસ દીનશા પીટીટના પ્રમુખ પણા નીચે મળી હતી. તેમાં અહીંના હોંદીઓ તરફ દિલસોજી બતાવવામાં અની હતી, હોંદી બાઇઓ ધીરજથી અને બહાદુરીથી લકતમાં ભાગ લઇ જે આત્મના આપી રહેલ છે તેની તારીક કરવામાં આવી હતી, લગ્ન સંબંધી ક્રાયદાની સામે વાંધા દર્શવવામાં આવ્યા હતે., હીંદીએ તરફ ધાતફ્રીપણું વાપરવામાં આવ્યું છે તે આરામ માં તપાસ ચલાવવાની માત્રણી કરવામાં આવી હતી અને હીરક હારકીએ દિલસોજ અને દહ્ઠ વલણુ બતાવ્યું તે માટે તેમના આભાર માનવામાં આવ્યા હતા.

મીસીઝ જમનાભાઈ સક્ક્ષ

ના પ્રમુખપણ નીચે ગુજરાતી ઢીંદુ ઓ મંડળની સભા ગયે બુધવાર મુંબઇમાં મળી હતી અને તેમાં સત્યાપ્રદી હોંદીબાઇ એાની તારીફ કરી તેએ! તરફ દિલસોજી બનાવવામાં આવી હતી. લડત જેસથી ચાલુ રાખવા સભાએ આપ્રદ કર્યો હતો અને હીંદુસ્તાનની સંપુરસ્યુ મદદ માટે ખાત્રી આપી હતી.

ગ્યાગરામાં જંગી સભા

રેવ. ડેવીસના પ્રમુખપણા નીચે ગળી હતી. એસેાસીએશન ને કેળલયી જણાવવામાં આવ્યું છે કે આગાનું ડેબેાન્બેશન અતઃકરણથી તમારી સાથે છે અને કૃંડ માલુ છે

•ાખનાર

માં પણ જન્મરકરત રેગ્રેન્સ્ટ્રેશન થર્યું હતું અને એસોસાએ શનને લાંચી કેમલ મૃત્યા છે કે લક્તમાં સંપૂર્ણ મરદ છે અને દુંક ચાલુ છે.

ભાં આવ

કલકતાન તારમાં જણાવેલું છે કે બરદવ નના મહાર જ ના પ્રમુખપણા નીચે એક જંગી સભા ભરાવાની છે. તેમાં બાશું સુરેંદ્રનાથ બેનરજી અને બીજા આગેવાના ભાષણ આપશે. એંગ્લા—ઇડિયના દક્ષિણ બાદિકાની તરફેશું કરે છે અને કહે છે કે સુલેદ જળવવી એ પહેલી જરૂર ે.

દ્વીડહી.

દીલ્લીથી રૂટર તા. ૨૭ માંએ જણાવે છે કે લારડ ચ્લેડ સ્ટનના ઇનકારવાળા તુમારાથી દીંદુસ્તાનની લાગણી સાંત યઈ નથી. અને નાતલ તરફના સભાસદ મી. સીલ્ખરનના અભિપ્રાય જાણ્યા પછી મા. ૭ ના કર રદ કરવાના વચન સ બધમાં યુનિયન સરકાર તરફ અમહા ઉત્પન્ન થઇ છે રૂટર જણાવે છે કે હડાલ્લીને મદદ કરવા રાજ હજાર પાઉડ જેટલું ફૂંડ ભરાય છે.

દીલ્કીથી રૂટર તા. ૨૭ મીએ જણાવે છે કે મી. ધેરટ પકડાયાના ખબર હીંદુસ્તાતમાં પહેંચતાં ત્યાંની લાગણીમાં ઉમેરા થયા છે અને દક્ષિણુ આદિકાના હીંદીઓને સરકાર કચરવા સાગે છે એવી લાગણી ફેલાઈ છે. દાલ્કીની સ્ટીકૃત્સ કેાલેજના રેવ. એક્ટ સી. એન્ડર જાતે તપાસ કરવા દાલ્કીથી દક્ષિણ આદિકા માટે ઉપડી ચુક્યા છે

દીલ્હીથી ફટર જહ્યુંને છે કે નાતાલની એસ્ટેટામાં હટતાલી મભુરા પર મારપડવાનું ચાલુ છે અને તપાસ કરવાની તક મળતી નથી એવા કેળલા મી. ગાખસેટ મત્યાજ કરે છે.

મી. ગેમ્પહેરે શુક્રવારના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે દક્ષિક આદિકામાં હીંદીઓતી હડતાલ મરિણયા જેવી થવા આવી છે પણ તેઓએ હીંમત હારવાની નથી. હીંદુરતાનમાં બધે એ' લાગણી ફેલાઇ રહી છે કે કરાડા હીંદીએ કરતાં દક્ષિ અદિકાના મુકી ભર ગારાની લાગણી માટે વડી સરક વધારે કાળછ ધરાવે છે. જે આ લાગણીએ હીંદુરતાનમાં હોકામાં ઘર કરકું તેર હીંદુરતાનમાં તેમજ આખી શહેન શહતમાં અત્યત ગંબીર પરિસામે. નીપત્ત્યા વિના નહિ રહે હીંદુરતાનમાં સમ્સાની તીખાશથી જે ખળભળાટ થઇ રહેયા છે તે ખગલાંક અને દક્ષિણ અદિકાના હાઉકા ખ્યાલમાં નહિ ક્ષેય તેર હોદ્દરતાનમાં સમસાની તીખાશથી જે ખળભળાટ થઇ રહેયા છે તે ખગલાંક અને દક્ષિણ આદિકાના હાઉકા ખ્યાલમાં નહિ ક્ષેય તેર હોદ્દરતાનમાં સમસાની તીખાશથી જે ખળભળાટ થઇ રહેયા છે તેના પર પાણી ફરી વળશે.

હીં કી છાપા

'ટાઇમ્સ એક ઇડિયા' તા. ૨૮મીએ અધિપતિની નોંધમાં લખે છે કે જીલમના અધ્યાપ્તિક ખાટા હૈક્ય એમ જનરલ ખાયા માનતા હૈક્ય તા તપાસ થાય તથી શા માટે તેણે કરવું જોઇ એક યુનિયન સરકાર પરની શહાના નાથ થાય એ ખેદની વાત છે. છેવટે તે છાપા કહે છે કે જનરલ બાયા ગમે તેટલા ભાર શુક્રા કનકાર કરે પછુ તેથી તેની વાત પર વિશ્વાસ બેસે તેમ નથી.

' ઇચ્લીશ મેન ' અને ' સ્ટેટસમેન ' છાપાઓએ કેતરડ દ્વાર ડીંગને દ્પેકા આપ્યા છે અને તેમણે વધુ પડતી દિલસોછ બતાવી દીધી એમ જહ્યુલ્લું છે

વિલાયતના છાપા

'ડેલી ક્રાનોકલ' જનરલ ભાષ્યું અને ક્ષારક હારડીંગ જન્નેએ પોતાની ભાષામાં સંભાળ રાખા નથી. પૃથ્યું હવે જનરલ એક્સની સરકેટ તેની પતના આરાપે કિંપ તપાસ ચલાવવાના પ્રસ્તા જાહેર કરે તા સાર્થ. 'ડેલી ન્યુસ' તા. રહ મી એ લખે છે કે લારડ દારડીંગ નું ભાષણ ભારે કડક છે. પણ દીદી સવાલ તરફ દક્ષિણ આદિકામાં ગભીર બેદરકારી બતાવવામાં વ્યાવી છે તેમાં શક નથીં. હીંદુસ્તાને પાતાના અવાજ દ્રદ્ રીતે શંભળાવવાના જદ્દુર હતી. અને હવે વડી સરકારે વગર દીલે વચ્ચે પડ વાની જરૂર છે.

'ડેલીટેલીયાક' તા. ૨૮મૃ એ લખે એ કે.—સારડ દ્વારડીંગે મદરાસમાં જે ભાવસ્ક કરશું તે સંજોગોનો ખ્યાલ કરી ખાસ વિચાર પુરવક કરશું હતું એમ કહેવું ખોડું નથી. કેટ લેક ડેકાએથી કહેવામાં આવ્યું હતું કે હીંદુરતાનમાં ૧૮૫૭ના વળવા પછી આટશે ખળભાર કરી થયા નથી એ વાત વર્શિસરાને આટલી દિલસોજી બતાવવી પડી તેથી સિંહ યાય છે. જનરલ બાયા વાઇસરાયની મુશ્કેસી સમજી શકશે એમ તે આપો આશા બતાવે છે અને કહે છે કે આમાં આપી સહેતનતને નહે તેવા મંબીર સવાલ સમાયો છે. આખી સહેતરાહત દક્ષિણ આદિશાની કહાપણ ભરેલી નીતી ની એક ટશે રાહ જેમ રહેલ છે. અને ત્રાસ વિધેના આયામમાં સત્તાવાર તપાસ ચલાવવામાં આવશે એવી વક્કી રાખી રહેલ છે, તે અપુ વિપેશમાં કહે છે કે શુમારીની નિષ્ફળતા જેમ્કી વાઇસરોયને ખુલ્લી રીતે દિલસોજી બતાવ વાની જરૂર પડી છે

લ'ડનમાં હિલચાલ

હીંદી પ્રધાને એલ છેડીયા સાઉથ મ્ળાકિકન લીગ તરફ થી એક ડેપ્યુટેસનને મળવાની હા પાડી છે. તે ડેપ્યુકેશન કુસોમવાર ભાષણા સવલ વિષે પ્રધાન સાથે ચર્ચા કરશે એમ . ફટર શુક્રવારે જહાવે છે.

દેવ. ડબલ્યુ. પીયરસન જેમ્બે લંડન બીરાનરી સેલ્સ્યુયનીના કુ મભાતદ હતા તેમ્બે વિલાયતથી દીલ્લી જવા તા. ૨૯ મીમ્બે લ ઉપડ્યા છે, અને સાંથી મ્બહીંના હીંદી સવાલ વિષે તપાસ કરવા ભાવનાર છે.

ગયા સામવારે એાલ ઈડિયા અને સાઉઘ આર્દિકત ક લીગ તરફથી એક ડેપ્યુટેશને દારડ કરૂને મુલાકાત લીધી હતી. સર ભાવનગરીએ સભાસદાની એાળખાસુ કરાવી આપસ્કુ સવાલ વિષે વચ્ચે પડી નિવેડા સાવવા ચાગણી કરી હતી. આક મુલાકાતના હેવાલ જગ્યાની તંગીને લીધે આવતા અંક મર મુલ્તનો રાખના પહેલ છે. અ. ઈ. ઈતા,

છેલ્લા ખખરા

વેરૂલમથી

ખબરપત્રી જસાવે છે કે એક્ટ કેાકી, સાઇકાર કેાકી અને બીજી એક કેાકીના મળી ૧૫૦ સાશુસ ૭ દિવસની જેલ પ્રતી કરી સેામવાડે ૧૨ વાગે અત્રે આવી પૃદ્ધાંમ્યા હતા. તેઓ હસાવતા હતા કે જેલમાં તેઓની પાસે કામ કરાવ્યું નહાતુ પાતા કરી જેલ જવા મજબુત છે.

અત્રેના વર્ષિલ મી. ક્ષેત્રસ્ટન ગીરમીટલાનાં કેસ હાથમાં લઈ તેઓને મદદગાર થઇ રહેલ છે અને હીંદી કેલ્મ તરફ સામત્વરીતે દિલસોછ ધરાવે છે તેમની ઓપીસનું ભારસ્થ અને મેત્પરાને વન્ત્ર કોઇ એસએ ખારને લીધે પ્રાપ્તરથી કરેત છે,

મી. વેસ્ટના કેસ માંગળકારે કારતમાં આવ્યે. પણ સમન્સન નહિ કારેલા કાવાથી મુહત્વી રહ્યા. માજરફેટ તેમને જસ્યુલ્યું હતું કે જ્યાં સુધી સમન્સન મળે ત્યાં સુધી તેમણે દ.જર થવાની જરૂર નથી

ગારા આવશ્સીયરની હવાનીયત

મી. વેસ્ટ, મીસીસ વેસ્ટ અને મીસીસ પાઇવેલ મંગળવારે સાંજની ગાડીમાં વેરલમથી પ્રીનીક્સ ભાવ્યા સારે વેદલ કંપનીના ભેગવરસીયરે સ્ટેશન ઉપર મી. વેસ્ટને માર મારવા ની વારંવાર કમકી દીધી હતી અને ચાલુખ તેમની સામે ફેરવ્યા હતા. મીસીસ વેસ્ટ અને તેમની છુઠી માતાનું પહ્યુ અપમાન કરશું હતું. તેઓ સ્ટેશન છાડી પ્રીનીક્સ હંસ્થાને આવે ત્યારે રસ્તામાં ઇજ કરવા રહ જોઇને તે હતા હતા. પહ્યુ એક થાડેસ્વાર નહતાલ પાલીસ અપરનક ત્યાં આવી ચહેલ તેણે બધાને સહીસલામન પેર પહેલાં માડવા હતા.

ડરબનમાં સત્યાત્રહી કેદીએ।

પર ભૂલમ શાય છે એવા ખબર મગળવારે સાંજે મત્યા હતા. માસિસબર્ગના સત્યાયની કેદીઓને ડરબન લાલવામાં આવ્યા છે તેમાંથી કેટલાકપર ફ્રાફર વારડરાએ હુમહા કર્યા ના ખબર મળ્યા છે. તેઓને લી હલકું મળે છે. માન્યું સેંકલ વગેરે, તેઓના પમ પર હવી નથી. આ બધી તક લીફા સામે થવા તેઓએ રવીવાંષ્ટ્રથી અપવાસ શરૂ કર્યા છે. એસોસીએશનને તે વિષે ખબર પડતાં ત્યાયખાતાનાં પ્રધાનને અને બીજે ડેકાએ તારૂ કર્યા છે.

ક્રીરચીયાના**સી**

મી. મુલા મંગળવારે તારથી જણાવે છે કે મી. ક્રીણાભાઇ દેસાઇ અને તેમની સાથેના ખીજા પામ જહ્યું જેએક ફિલ્મિંગ યાનામાંથી હદપાર થયા હતા તેએક આજે ફરી દ્રાપલ થયા હતા અને ત્રહ ત્રહ્યું માસની જેલમાં ગયા.

ચારલ્સટાઉનથી

૨૫ હીંદીઓ દ્રાંસવાલની સરહદમાં દ્રાખલ થયેલા તેઓને કાલે ત્રણ ત્રણ માસની જેલ મળી છે.

મટવાને કાપથી મી. ઇસ્માઇલ આદમ જે મીયાત લખે છે કે:—સેડીસ્મીય ડીસ્ટ્રીક્ટમાં ૩૦ થી ૪૦ માલુસા અહિકત પ્રેહ્યુસ વેચના હના તેઓએ ત્યા કાયદા મુજબ લાઇસેન્સ ની અસ્જી કરી પણ કાઇને મઠ્યાં નહીં. અમલદારે કાઇના મકાનમાં ખામી કાઢી, કાઇને લખતાં નથી આવડતું એ વાંક કાઢ્યો, એમ બુદાં બુદાં કારણા અલ્લી અસ્જી નામ બ્રુટ કરી હતી. આગેવાનાને હું નમ્ન અસ્જ ગુજારું છુ કે તેઓએ આ વિધે સખત પગલાં ક્ષેવાં જેઇથે

બાબુ સુરે દર નાય બેનરજીને ટપાલમાં એક બાંબ મળ્યા કે અને સાથેના કાગળમાં ધ્રમકી આપી છે કે વડી ધારાસભા સાથે સંબંધ તેમણે એક વરસમાં તજી દેવા. મી ભુપેંદ્ર નાય બાસુ અને બીજા બે વડા ન્યાયાધીશાની પણ ટપાલમાં બાંબ અને કાગલા મળ્યા છે.

થિડીશ કેલ બીવામાંથી ટક હીંદીએકને દેશપાર કરવાના લુકમ થયા હતા તે વિષે સુપ્રીમ કારડમાં કેસ ચાલ્યા હતા. રડર જણાવે છે કે કપ હીંદીઓને મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે અને વડા ન્યાયાધીશે સુકાંદા આપતાં ડીકા કરી છે કે અમલ દારેત્એ સન્તાની બહાર પગલા ભરેલાં છે.

'ટાપ્રમ્સ' જણાવે છે કે દ્વારા હારહીંગ ધાતાની વાઇસણાયં ન ના હૈતાની સુદત પૂરી થતાં મહેલા બીજી જગ્યાએ ફેરવાય એવા ૧૯૧૧ છે. તેમની જગ્યાએ શારડ ક્રોચનદને નેત્રપા માં આવશે એમ તે છાપા અનુમાન કરે છે,

અઠવાડીક પંચાગ.

પ્રાસ્તી—તા. ૩ ડીસેમ્યરથી તા. હ ડીસેમ્ખર સુધી ઇ. સ. ૧૯૧૩. હોંદ્ર —માગસર સુદ ૬ થી માયસર સુદ ૧૧ સુધી સવત ૧૯૭૦. **માતુમેદન**—તા. ૪ મોહરમથી તા. ૧૦ માહરમ સધી ૧૩૩૨ હીજરી.

પારસી—તા. ૨૭ થી તા. ૨૯ સુધી

મુ,'પા, સુર્ય દય સુર્યાસ્ત તિથિ તા.મ. _{કુમી} કુમા **म्त्**।

६। ४,२३४-५२६ ४५ 4288-45 8 XE £ 2468-42 \$-38 19,21 8 42 9-80 6. 550 8-45 8-85 સામ १० ७२८ ४-५२६ ४७ 11 1046,4-42 1 86

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

નાતાલ, ' દ્રાસવાલ, યુતીઅન—કેપ, એારે જ્યામાં---

वश्रविक છમાસિક ત્રિમાસિક

બધાં લવાજમ અગાઉ**થી**જ લેવાના ધારા છે.

સત્યાગ્રહ રાેકડ કંડ

८ पाल्याने।

 મી પી. સત્યનાયન ખીજો હકૃતા ડરબન.

६ लेगी ४४१२ वेलक्षपुरता ० **અાઠમાં હકતા એ'બરબ. ૦ ૧૦**

લુઇટ્રો**ખાર્રની** હોંદી બહેના ૧

 મીસીઝ માહનલાલ ખડેવ જ્યનસાથ દાશી ઉમ્યાશંકર મેતા 👂 ૨ અંદેન પ્રભાવતી એમ ખે. મીસીઝ અમરશી ગાઠળ ૦ इल्साहाक आधी ॰

सवक नरसोंद

े इस्पार्थक में हरक

અરગરસઉારપ (ક્રેપ)

2 to S L. Francis Pillay Salayatanapett M ૦ મી, ધના નારણ ભગવા.

મીઠા મારાર ભગવા. પરસુ સામછ મારાર કતરા ખીલી.

છ. દલપતરામ દામા પરસાતમ ગાવ નરામ

અનદમ હામદ કાત. મીકા સમા ભગવા પી એમ પીટર

ડળલ્લુ. એચ. થંલુ ,, કા રીમ ઇસમાલ.

७ सरवाणा

પ્રીદારીયા ધાંબી કસિટી

 મી. સાલજી કલ્યાના ધાળી ુ, વીકલ પરશાનમ ુદુલલ છીળા વનમાલી મારાર જગ ખુસાલ **ક્ષાેરાર** પ્રેમા મે. તરસંઘ અને લકુ ૬ મી. ખુસાલ રહાછોડ ભાગુ, રૂપા લખમસ મારાર ગાવન નાના કાલી મારાર મક્ત

લક્ષ કૃષ્ટીર માછી લગવાન ધનજી ધાખી ડાયા મેલ્સર કુંભાર

२९७७ क्षान्छ રહ્યુછાડ માડા

૦ ,, દુસભ ગાવન ે કુ, બીખા છવણ ધાંચી 90

ક ,, રામા સીતી**ળા** મા**ંચી** ૧ ૦ ખીરલાસમ ભાશ 🕴 ,, છવા મહામદ હનામ N

६ ,, ढाक तुरमदमह प्रसा ६.

જોહાનીસ્થરગ હીંદુ કામ્યુનીટી

ુ મી. હરીભાઇ બીખા ક " ઉગલાશ ગ્રાક્ત ્ર ૦ ,, મકનજી બી.મલા.ઇ વીઠલદાસ ગાેકળ. ૧ ૧૦ ૦ ,, દ્રાસજી દુલ્સભ વરાડ यावस १ मस्ते।

> **୧५ ର ୍ମ ଧୌ**ମାଖାର ଅବୟ ૧ ભસ્તા ખહ

વીદલદાસ ધેલાણી ૧ ૧ 🎍 " લાલા ઉકા ૧ રીનતેલ

 મુલતાની કામ પ્રીટારીયા. ૧૧૦ ૦ મી. જીવણ કરાવની વીચી ૧ ખરતા ચાવલ ,, નરસીંદ્ર રચુછે.ડ ૧ બસ્તાે ખાંડ

> ૦ ,, કસન પરસુ ૧ આદેા કલભાઇ નયું '

જગાભાઈ શકા છતાભાઇ કરવાશ

નાયાભાઈ કુંવરછ શુલાભાઇ મારાય

ાક્ષભાઈ પરસ વક્સમસાઈ નથુ દુલભભાષ્ઠ ગાર્વીદ ૨ ખસ્તા મીઠું

પરસભાઈ ગાસાંઇ ,, છવાસાઇ ઉકા

> વલ્લભભાઈ કલ્પાસ ૧ટીન ધી

રા નાભાઈ ગાવીંદ ૧ટીન ઘી *છી*તા સ્લાલની વીસી

પ ભ. ચા ૧ભ મીઠે માવજી ગલાલ ૧ મ. " મીકા દેવા ૧ ટીન થી

છતા પરસૂ ૧ ભ, ચાવલ બુલાબાઇ ખુશાલ ચાહ હીસ કુંવરજી ૧ઈન ઘી ાલા કરસનજી વીંટી ખરીદ

ડાજ્ઞા ગારધત 🔐 ૧ભ, ચાવલ છવણ કહાન્છ ર ખ. ચા.

,, છવસ પ્રેમછ૧ ભ. ચા. ૧ બ ગરમાં ૧બ. અદેહ

,, કેશવ ગણેશની ક્રોપની ંકેવલ નરાતમ**ા** બ. ચા-

अल्ला नारख दरछ ગાવીંદ પ્રેમજી કું. જહી.થી

ગાધવ પ્રેમછ છત્રી ખરીદ ૦ ૧૦ ૬ ,, ડાલ્સ નારસ્ય

,, છીતા દેવા ૨ ખ. ચાવલ

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૩ છ . ડીસેમ્બરના મુંબઇ જુતી સ્ટીમર એડોલ્ફ વુરમન---મારકમાકુમાં બધ થશે

કુઠઠી ડીસેમ્બરના તા. કશક-તા જતી કાલ'ના થઇ અત્રક્ષ્ણાહીમાં બધ થશે. -

immed and Published by M. K. Gandbi International Printing Press Phoenix Natal

Inalan Upmon

ह न्त्रिथन ओपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 50-Vol. XI

WEDNESDAY DECEMBER 17TH, 1913. Required at the G.P.O. as a Memopoler

Constitution of Commission Disapproved

VER 1,500 Indians assembled on the Indian , authentic information before the Commission. There Recreation group is on Sunday afternoon to consider the Commission of Inquiry appointed by the Government to inquire into the causes of the strike, and to pass a vote of sympathy with the relatives of the late Sootsai. The meeting was convened by the Notal Indian Association and hold under its auspicer. The Chairman, addressing those present, said that the meeting had been called to express their views on the Commission which had been appointed by the Government to inquire into the causes of the strike and the ill-treatment of the Indians. A Resolution would be placed before them which expressed their indignant protest that the Government had not seen fit to allow the community whose interests were so vitally affected to nominate representatives on the Commission. At the close of the recent strike among European Miners in Johannesburg, the latter were allowed to elect their representatives and the man whom they nominated was one of themselves. This was only just and right. Mr Wylie, the only Natal man on the Commission, was a Lieutenant-Colonel of the Defence Forces and, as one of the chief causes of the disturbances had been the high-handed action of the police and the Delence Forces, they contended that he was unfit to sit on the Commission. Apart from his connection with the Defence Forces, he had never taken up an impartial attitude on Indian questions. It is mexplicable that he should have been appointed on the Commission in face of the opinion expressed by him that the £3 tax on ex-indentured Indians should not be repealed. They would remember that Mr. Wylio bad been conspicuous in the Ann Indian Demonstration engineered against the landing of Mr. Gandhi not a decade ago. Mr. Esselen, too, was not a man to inspire the confidence of the Indian people. He was known to be bizzed on Indian questions and was a typical Transvauler, They must not misunderstand that, in taking objection to the inclusion of these gentlemen, they were not doing so on personal grounds. If the Indian com-munity were expected to come forward and render their hearty assistance in placing the facts known to them before the Commission, there must be some degree of confidence in the members of that Commission. One of the chief difficulties was the way in which they had been hampered on all index in obtaining access to people on estates and mines and at other places who desired to make complaints. These people had been practically imprisoned at their respective places of employment and, when they had succeeded in making their escape, they had been assaulted and driven back by the Police. If the Commission was not to be a complete farce, they must have access to the people concerned to collect further evidence on matters which had been brought to their notice and to assist those - ph whose behalf complaints had been made to place

had been matters of which they had heard, but, owing to there being no (acclitics for investigating complaints, they had to believe much had happened which it was impossible for them to prove. It was a matter of common justice that those who had been ill-treated should have a full opportunity of stating their grievances without fear or favour, and in this they should have the assistance of Commissioners who understood their thoughts and characteristics. The Chairman trusted that the Government would accede to their requests,

A resolution of sympathy with the family of the late Soorzai would be placed before them which would no doubt have their heartfelt support. They knew the circumstances in which the deceased had died, but, as the matter was sub judice, they must withhold their comments on the subject till the Magisterial inquiry into his death had been completed. But this did not prevent them from considering the position and circumstances of the wives, mothers and children who had lost their relatives during the strike. In regard to this matter, their Association had applied to the Protectors Office for information as to whether any compensation would be made to the bersaved people, but, so far, so reply had been received from that office. There were a number of these people for whom some provision must be made by way of compensation. This was a matter which was receiving the attention of the Associa-

The following resolutions were then put to the meet-

ing and carried unanimously:—

"That this Mass Meeting of Durban Indians expresses deep sorrow at the death of our late brother Soorsal who, we consider, died for the cause, and offers its deep sympathy to the wife and family of the deceased "

That this Mass Meeting of British Indiana assembled at Durban places on record its emphatic protest against the constitution of the Commission appointed to en juste into the sinke and the til treatment of Indians participating in the strike and urges that some representatives be specially nominated by the India community."

Meetings at all Centres.

Johanneshung Dec 15 ! Reuter, - Reuter's is informed that at public meetings of the Indian communities at Johannesburg, Capetown, Durban, Maritzburg, Kimberley and botchelstroom, held yesterday, resolutions were passed recording ant sfaction at the appointment of a Commission to investigate, the position and grievances of the Indians, and expressing an earnest protest against the constitution of the Commission, a grouph as Lot. Mr. Wylic at 1 Mt. I seen a are notor ously and tag math. In watch to India is 1. South A.z. at aid. ealing o up the Governmen to add to the personnel

of the Commission Sir James Rose-Innes and Mr. Schreiner, K. C., or, in the alternative, two other South Africans of repute who the Indians can feel are free from prejudice against them.

Rand Church Council's Views.

J thanke though the rath Mean Sec. 4' The two territors of the field of the has passed to the Medical Church Council rejoices that a Commission has been appointed to inquire into the questions affecting Indians in South Africa, and especially with regard to the strike in Natal, but is convisced that, in view of the interests involved, the Commission appointed is not sufficiently representative, and, therefore, strongly urges that the Commission should be strengthened by the appointment of two others, in order to ensure a satisfactory solution of the questions at issue."

one hata Mensey thicks that the lessest company are ill-advised in protesting against the personnel of the Communities of the first on a trape of the do not need any one from outsides, it says, "to assist in the administration of justice here". It considers that it is a purely local business in which Imperial correspond to so

re pureik

The Death of Soorzai.

While the matter of the death of Soorzai, or Amha. baram as he is officially known, is under inquiry, it is not possible to state definitely whether his death was caused by injuries received from flogging or by some other cause. That will come later. The circumstances in connection with the matter may, however, be stated. Scores came to the Phoenix Settlement on the morning of the 27th ole mo and made a complaint to Mr. West that he had been llogged with a sjambok and ill-treated in other ways. His back showed several swollen ridges which in ght have been caused by a sjambok. The poor fellow was a pitted object. Paralysed down one side, his hand bung limp and he could scarcely walk. His weeping wife with her little child stood near, together with revoral of their fellow-workers who bad witnessed the assault. The man's back was shown to a corporal of the police and to three Europeans. The police were asked to take the case in hand, but this the Corporal refused to do. He requested that the man and his wife inight be allowed to remain at the settlement The next morning, no action being taken by the police a messenger was sent with them to Vereiam, where depositions were drawn up and signed before the Magistrate (Mr. Matthews). In cases of this kind, it is one tomary for the Magistrate to have the Complainant or divally eximined, but this was not done in this instance and the people returned to Phoenix. On the evening of the 1st instant a policeman and another man tame and took away the man and woman, stating that they would be kept in hospital and that Dr. Stanton would attend to them. These two men avoided seeing Mr. West but informed Mr. Magazilal Gandhi that the woman, who was suffering from a chest complaint, would also be taken care of What a too ly happe was that the woman was left at the barracks of her employer and her husband was taken away. He was not examined by the Stanton Litture the 4rd instant he was brought before the Court at Versland and charged with descrition. By chance, Mr. F. 11. if her who had taken Sportal's deposition, was in Coult when the case was called. He appeared on Soorear's behall and was able to show to the Magistrate that the man was a cripple and that he had con a zed of height railed by the person who then prosecuted him. The man by the person who then prosecuted him. The man was eautioned and discharged: He was then have the person with behaving in a manner towards have after the year provoke a breach of the war. Front at y the care was remarked for a week -2 st - come was sed ed in go at the soud he noted at this some that must be week had passed and no sun suns id seen saw.

a, a st the are a whole a trace I have the coupled condition and injuries. A few days alterwards the poor fullow became worse and, on the roth instant, he' died at the Verulam hospital where he had been removed by Dr. Fisher. About hall an hour before the naws came that the man was dead, the case against him had been brought forward and withdrawn.

The next morning Dr. Hill, the District Surgeon made a port martem examination of the body and his report will be placed before the Magistrate who wi make an inquity. Dr. Fisher assisted Dr. Hill, and Dr. Copley and Dr. Nanji were instructed by the Natal Indian Association to watch the proceedings. After a lapse of fourteen days, the swellings on the back had disappeared and there were apparently no outward

signs of ill-treatment.

The Funeral

The same alternoon, the body was brought to Durban en route for the Umgens crematorium." It was met at the station by the officials, of the Natal Indian Association and Mr. Thambi Naidoo and followed to Umgent by a procession of some four hundred mour. ners. Amongst those who followed the hearse were the wife and children of the deceased, Messik, Omar Hajee Amod Johan, A. Christopher, Sarabiea Rustomjee and other members of the Natal Indian Association, Mr. Imam A. K. Bawazeer (Chairman of the Hamidia Is, in it Society of Johannesburg), Mr. Thamb. Naut so (Chairman of the Juhannesburg Tumil Benefit Society), and Miss S. Schlesin (Hon. Secretary, Transvaal Indian Women's Association), Mr. and Mrs. West, Mrs. Pywell and Miss Molteno were European sympathisem. Mrs. V. S. Pillay and the other nine Passive Resistance Ladies from the Transvaal were also present, as were some seventy strikers from Vertilam. Wreaths were sent by the Natal Indian Association, the Tamil Benefit Societies of Johannesburg and Pretona, the / moan treas Anjuman, and the British Indian Association of Johannesburg. The Transvisal indies prepared featpons of flowers and the Phoenix Settlement too sent floral takens.

Great Meeting in Bombay

London, December 11th.—Reuter's correspondent at florabay telegraphs that a crowded and representative meeting was held in the Town Hall, Bombay, yesterday, to protest against Indian disabilities in South Africa.

His Highness the Aga Khan, who presided, said it was impossible to find in the modern history of lodic a parallel to the intensity of feeling to which Indians had been stirred by the recent occurrences in South Africa. If such treatment had been meted out to Fighteen in a plant of the lighter in a plant of the conviction was however, becoming painfully on the conviction was however, becoming painfully on the conviction was nowble or unwilling to pany thing to plant in the light of the lighter in the light of the lighter in the light of the Government of India or the Imperial Government more difficult, but to hold their breath until an independent

ry had been made. He paid a warm tribute to I ad its inge, whose firm and outspoken attitude to be in the introduction of a full by been aroused in India, and appealed for a full or a full of the introduction of the introduction in South Africa.

or of Indian grievances to South Africa.

or speakers included Sir B D. Mehta, Sir N.

overkar, Judge of the Bombay High Court; Sir I.

R or a, meinter of the Bombay Legalative Country in K C. Jertsebboy, and Dr. Stankey Read, the

Resolutions were passed protesting against the £3 rax, the non-recognition of Indian marriages in South Africa, appealing for the intervention of the Imperial Government, urging an inquiry lote Indian grievances, and appealing for subscriptions.

The gathering was marked by intense expositness. Messages of sympathy were received from the Gackwar of Baroda, the Maharaja of Cooch Behar, and

the most important cities of the Presidency.

During the meeting it was announced that a large number of donations had been received towards the fund for the Indians in South Africe, including Aga Khan, £660; the Gackwar of Barode, £360; Sir Dorabji Tata, £330; Lady Tata, £66; the Maharaja of Cooch Behar, £66; and various other sums.

From the Editor's Chair

Mark and another the Mark the control control and control control of

Same a contract of the contrac THE COMMISSION

THE Government have at last decided to hold an official inquiry into the causes of the strike in Natal and the allegations of ill-treatment. They have appointed three men who will be capable, no doubt, of sifting evidence. As legal experts we have no objection to ask the question: Are the commissioners absolutely imprejudiced? We are sorry to say that this question cannot be answered with satisfaction to Indians. For instance, Colonel Wylie has quite receptly expressed. his opinion that the \$3 tax, which is the only cause of the strike, should not be removed. Mr. Wylie is also R Lieut-Colonel of the Defence Forces and would be certain to take the view that coercion by the police and military forces was justifiable. Mr. Esseten is known to be prejudiced against the Indians. If two out of three commissioners inspire no confidence whatever in the Indian community, what is the use of talking about an impartial commission? Surely the Indian community should be allowed to nominate representatives on this commission. We concede the same right to the employers. Three men, we consider, in any case, are not sufficient. If the Government have nothing to Day they the aid wascome the appointment of men who have the confidence of the parties concerned. The whole world is looking op, and if the Government remain stubborn and refuse to amend or add to the personnel of the commission as at present constituted they can a treated to a take of special Some may say that, after all, it is only a question of weighing evidence and the personal views, of the com-missioners is of no consequence. We cannot agree with this view. All men are human and, if, for instance, s man has made up his mind that Indigue in general are untruthful-a common belief among many people who do not understand or appreciate the difference of language, custom and environment of the Indian-it head the idea that the evidence of an Indian is not m, salt that e a bur peans It's therefore necessary. It's the con. se ers should be a suite y afrese s spicion.

A CURIOUS POSITION

The recent judgment of the Appellate Court, given by Lord De Vilhers, Chief Justice of South Africa, may named Daya Ratanjee, stayed away from Natal for a forger period france was considered necessary by the I was in One of any thought he wood you ish hate tyrefer given in on hanturn. The Appeal the cer but it consented to state a case for the apane Court's position. Now the Supreme Co it may prome to express an o, is no you the point raised. But

it went further and, ensuming that a decided had been given, it reversed it. Now the Attorney-General asks the Appellate Court to quash the decision of the Supreme Court and Lord De Viliters promptly refuses permission to appeal on the grounds that the Court has no jurisdiction. So where does Daya Ratenjee now find bimself? Exactly where he was at the start with the exception that the Appeal Board bet now got the opinion of the Supreme Court that a man who possesses a certificaté of domicile holds a document which is prima face evidence of his right to return, no matter how long he has been absent from the country. It remains to be seen whather the Board will accept the Supreme Court's opinion and admit this man and all others in future.

Commission Appointed

Pretoria, December 11th, (Reuber),-The Government has appointed the following to form a Commission to inquire into Indian grievances in Natal : Justice Sir Wm. Solomon (charman), Mr. Bwald haseton, K.C., (Johannesburg) and Mr. J. S. Wylm, K.C., (Dutban). The following are the terms of reference to the

(1) To inquire into and report as to the disturbances in connection with the recent strike of Indiana in Natal, the causes and circumstances which led to that strike and those disturbances, the amount of force used in the suppression of the disturbances, and the necessity for the use of such force, and as to any acts of violence alleged to have been committed upon prisoners sentenced in connection with the strike.

(2) To make recommendations in respect of any of

the above matters

The Chairman, Justice Sir William Solombit, has had a distinguished legal carbon. He was sailed to the Bur at the Inner Temple in 1877; and for many years practited in the Capa, being elevated to the Bench in 1897. He was transferred to the Transvest in 190% where he is now the senior Pursoe judge. Me has been a member of several previous Commissione.

Mn Ewald Esselen, K.C., is one of the leading members of the Ber in the Transvally and her had a somewhat varied career. He has eat in the Cape House, but resigned when he was appointed judge in the Transvani by the Republican Government. presition he ratigued in 1890, and afterwards but in the Transvani Volksmad for Potchefetroom. Ha was elected Attorney-General of the Transvani in 1894, but resigned the following year, and practised as an advocate, up to the opening of the war. He inved as an ordinary burgher during the war, and has since that from practited on the Rand and in Pretoria.

Mr. J. S. Wylie, E.C., is one of the best-known public men in Natal. He is the leader of the Natal Bar, is a member of the Provincial Executive, and on two occasions represented Durban in the old Colonial Legislative Assembly. He it also Lieutesant-Colonel commanding the D L.L.

Mn Wylie's Opinion on the Tax.

Mr. Jas. S. Wylie, K. C., one of the Commission of the Commission of the Salar Hands of Assistance Consequence of National Salar was to able to get the Government of I id a to a to g in c to the ter the lax being repealed."

the builds the latter An solution of Out of our Care Province had a nation on the lat rack are in the retires of the y g tax aren bytesed a substription had A first installment of Lar has been already forwarded

On Behalf of Indians in S.A.

London, November 7th, 1913

The hail was crowded to its utmost extent and there was a fringe all round of those who could not find seats; there was a formidable programme of resolutions, there were speeches which were characterized by very plant speaking; but the most impressive feature of the gathering last Wed renday evening at the Caron Hamiltonian Westminster, on behalf of British Indians in South Alrica was the earnestness of purpose animating those who spoke and those who listened. The question has now come home to Indians and to many Europeans as a personal matter; this is a distinct gain. It is easy to be enthusiastic at a meeting, to fall under the spell of the magnetism of the moment, but, after long experience of protest and indignation meetings, I cannot but think that the fervour of last Wednesday will be deep-rooted enough to make itself felt beyond the walls of the Caxton Hall. I noticed that there were many of the newer comers among Indian students present, it is well that the young men should know what the struggle in South Africa really stands for, what it means besides physical suffering; that aspect of the case was clearly stated by responsible speakers; and a further important fact to be remembered is that the same resolutions were passed at meetings for the same purpose in Glasgow, Edinburgh, Dublin, Leeds, Cambridge, Birmingham, and Newcastle-upon-Tyneshows the widespread feeling aroused, and is certainly a notable advance on previous efforts. I remember meetings in London addressed by Mr. Gandhi himself at which more than hall the audience was European, on Wednesday, though there was a good European representation, the audience was overwhelmingly Indian. It was alive with eagerness to see justice done and did not hemate to suggest retaliatory measures of which one, voiced by Mr. J. M. Mehts, M.A., LL.B., was that ship after ship should leave India for South Africa, laden with young men ready to lace life in South Aircan gaols, and by filling them to overflowing, rum the country by the great outlay that would be involved in feeding them—even on prison food! If something of the Gandhi spirit were wanting-the spirit of convincing oppressoers by the ufferings of the oppressed-it must be remembered that trust and hope have again met with a rude awakening and it looks as though the old fight will have to be waged over again. This time, however, India is also awakened; the Indian Government has made a move, and I note that to-day's Westwarter Gozette ends a "leading" article, entitled "The Protest of the Three Thousand," by saying that, though the Imperial Government in dealing with a self-governing Colony, "can only use sussion, it must maintain its appeal to the Union Government to remove the restrictions on internal migration, to mitigate the heavy licence fees upon exsudentured labourers, and in other ways to consult the susceptibilities of the resident Indians, some of them men of refinement and culture, who would do credit to any community. We assume," adds your contemporary, that the people of South Africa share our pride in the Indian Empire, and they must see that on present lines they are storing up trouble for us all, and adding a most serious complication to our task-already difficult enough-in India."

Mr. Wazir Hasan, Secretary of the All-India Mostem League, took the chair, and Mr. M. M. Gandevia, hon-secretary of the organizing committee, read out a long list of regrets for inability to astend. Among those prevented from being present were Lord Sydenham, who believes that there is more hope for remedy now that the grievances are better understood; Lord Ampthilly whose name was received with keen appreciation; Lord Lamington, Sir bit, Mr. Bhowneggree, whose devoted service to the Cause with the same and an known and up to the present time was enthulastically applicated, Sir Frederick Folloca, the sur-next jut st.

who said he felt strongly that the trouble was because the Indians were more businesslike than their competitors, Sir Herbert Roberts, Mr. S. H. Swinney, and Dr. V. H. Rutherford.

The charman gave the key-note to the meeting, when, at the outset of an interesting address, he declared that "so long as the ordinary rights of citizenship in the Empire were denied to Indians in the Colonies, it was difficult for them to accept with any degree of loyalty their share of Imperial obligations." He said that in choosing imprisonment Mr. and Mrs. Gandhi, their companions and even the children who were ready to take their share in passive resistance had chosen "the lesser degradation—the degradation of their bodies to prison rules rather than the degradation of their souls," and added that he would willingly suffer with them. He declared that it was hopeless to appeal to the Colonies, but he appealed most strongly to the Imperel Government, and urged His Majesty's Ministers not to regard the speeches as "idle talk." He protested, too, against the recent judgment with regard to marriages, and appealed to the Proclamation of Queen Victoria as the standard of treatment which Indians had a right to

I append the long list of resolutions with their movers and supporters; it goes without saying that all were carried unanimously and with enthusiasm. They were strongly worded and included a protest resolution which said that, so long as the ordinary rights of citizen ship were denied to Indians, it was difficult for them cardially to accept any share in Imperial colligations, another urged upon His Majesty's Government the extreme necessity for taking steps to redress Indian grievances in South Africa; a third, moved by Mrs. Sarojini Natdu and seconded by Mrs. B. Dubé, expressed profound admiration for the heroic conduct of Mrs. Gandhi and her companions; a fourth was an indignant protest against the slur on Indian witehood by reason of the latest decision in the South African Court; a further one 'was in favour of retalizatory measures

Mr. Mahomed Air's speech, in moving the protest resolution, went characteristically to the point. Quoting Lord Moriey's statement to the House of Lords. "India is your Lordships' only Empire," he said that the only Imperialism the son of Sir William Harcourt could give was no better than the Imperialism of Lord Milner, who thought that subject races were unfit for partnership in the Empire and tried to compel them to honour racial dominance. "How can we have obligations to the Empire without enjoying rights?" he asked; "Indians have helped in Colonial development and will no longer be dumb in their rightful demands." Prestige, he observed, was always alraid to give way to clamour, it would be better to listen to reason in time, but statesmen had, as yet, attempted no courageons solution of the situation in South Africa. A noble conception of Empire would be the co-operation of all in justifying the ways of man to God and of God to man.

Colonel Warliker, who supported, argued that it could not be on the ground of colour or race—"though we may be a little tarnished by the sun, we are descended from the same stock as Europeans", he o nerved—or of intellect, that such unjust treatment was meted out to Indians in the Colonies. Mr. Assi Ali summed up the attention by maintaining that Indians called item Britons the same treatment that British called when they went to other countries.

Mr. Dubé, in a forceful speech, dealt with the difficulties of Indians leaving and returning to South Africa, with the £3 poll tex in Natal or declaration that he preferred to believe Mr. Gokhale as in what was really promised than either Prime Miniates what or Mr. Smats was loudly applauded,—with the marriage question, and with Lord Crewe's statement concerning the Ulster agitation and its effect on India, that he wished prople would think of the Empire as a whole and not simply of the corner in which their in-

Intests 'ar He made a very apt quotation from Mr. Baitour's speech the previous evening about Ulster, and showed that the arguments he used in favour of a settlement of that question—statesmanlike and satisfactory—were exactly applicable to the Indian case in South Africa. Mr. Harcourt's statement that nothing could be done till passive resistance came to an end was the negation of statesmanship, and, in the interests of India and of the Empire, there must be no delay in finding a solution of the difficulty and taking steps to redress the grievances of Indians.

One of the most impressive speeches of the evening was that of Mr Sorabi Shapuri, whose direct, selfless, appealing statements went home by reason of their carnestness and simplicity. There was no vaunting of what he had done, but the facts he gave of the work Indians were required to do in the Transvaal prisons could only have come from personal experience. The fact that now the women had joined in and that the children were eager to do so showed the determined way in which the new struggle was being undertaken. A solution of the question had been shelved from time to time, and the delay was undermining the confidence of Indians in British statesmanship and in the Empire.

Mrs. Naidu's speech in moving the resolution of profound admiration for the conduct of Mr. and Mrs. Gandhi and their companions was profoundly touching. No legislation, she said, could kill race consciousness; she was not so much sorry for those who went to prison in South Airica as proud of them, for it proved that the ideals of womanhood associated in India with Sita, Savatri, Draupadi and others were living to-day in Indian women, and in the days to come the names of Mrs. Gandhi and her comrades would stand aide by side with the heromes of old, when children were taught the ideals of Indian womanhood. Mrs. Dubé briefly seconded the resolution.

Mnot some deast with the question of polygamy and the recent decision in the Courts in South Afr. a, and waxed indignant at the slur cast on Indian wife-hood and motherhood. As he spoke, the audience continually expressed approval of his denunciation of the decision and utter repudiation of its justice; he said he shuddered to think what might happen in India if a jehad were to be proclaimed in defence of the honour of Indian wives and mothers, especially when those who boasted about monogamy often practised poly amy secretly. An Ir shows present at the meeting saked permission to speak and made an impassioned protest against this slur on Indian woman hood. Other speakers included Mr. Darival, Mr. H. N. Hall, Mr. Sundara Rajamabe, Mr. Dalgada, and at a very late hour one of the most remarkable Indian meetings I have ever attended came to a conclusion amid extraordinary enthusiasm.—Onserver.

Government Snubbed by Appellate Court

An interesting point in the construction of the Immigrants' Regulation Act has been dealt with by the Appellate Court at Bloemfontein. The Immigration Appeal Board at Durban decided in the case of Daya Ratanjee that he had abandoned his domicife in Natal; and the appellant asked for a case to be stated.

This was done, and the Natal Provincial Division of the Supreme Court, siting at Maritzburg, not only disagreed with the decision of the Board, but went further in purporting to set aside the Board's decision.

The Attorney General for Natal moved become the Appellate Court for leave to appeal, but the Appellate Court refused leave, on the ground that it has no jurisdiction. It ut the same time pointed out that the Natal Supreme Court had exceeded its powers in purporting to set aside the decision of the Immigration of the Immigration of the Immigration of the Special Act and that the Act gave no and the second of the Immigration of the Special Court

The judgment of the Appellate Court was delivered by Lord De Villiers, Chief Justice of South Africa, who said:—This Court has already decided in Bibi's case that there is no appeal in respect of an answer given by a Provincial Division to a question reserved under Section 3 of Act No. 22 of 1913. The Attorney-General of Natal has, however, contended that, as, in the present case, the Natal Provincial Division has not only answered the question of law reserved, but has reversed the decision of the Board and of the Immigration Officer probabiling the intended immigrant, leave to appeal ought to be granted. I confess that I cannot understand this order of the Provincial Division because it was only asked for an answer to the special case stated for its opinion under the third section of the Act No. 22 of 1973. The Court seems to have considered that it had jurisdiction under the first sub-section to reverse any decision of the Board But even if the first sub-section raised a doubt on the point, which in my opinion it does not, the second sub-section makes it clear that all the Court could do was "give such answer on such case, supplemented by such information, if any, and make such order as to the costs of the proceedings, as it may think right." It could not reverse the decision of the Board, nor, indeed, had any decision been given by the Board which could be reversed. The Board had, indeed, according to the case stated, expressed an opinion about the domicile of the intended immigrant, but the sole object of stating a case was to have the opinion of the Provincial Division whether such intended immigrant retained his legal position, and rights, as holder of a domicile certificate. That opinion was duly given, and will no doubt have its due weight with the Board, and the circumstances that the Provincial Division has gone out of its way, and purported to reverse a decision which has never been given, cannot in any way affect the proceedings before the Board, or give the Immigration Officer a right of appeal which he would not otherwise have under the Act of 1913 .- Natal Mercury.

Progress of the Strike

The case in which twelve members of the Indian Association were charged with inciting to violence was called on before Mr. A. T. Roberts, in the Borough and District Court on Thursday. The accused were Messis, I. A. H. Moosa, A. H. Kagi, S. Emamaily, C. V. Pillay, A. Christopher, B. K. Patel, Sorabjee Rustomjee, J. H. Lazarus, W. B. Lazarus, Thambi Naidoo, R. Bughwao, and Arjun Sing.

The case was adjourned till January 8th, the Magistrate remarking that, if it was decided that aumonouses should be issued, they could be issued for that date. On Mr. Renaud applying for the accused to have access to the minute-book of the Natal Indian Association (the book having been taken under a search warrant), the Magistrate thought this could be arranged.

Note: In order to collect evidence against these men, a search warrant was issued last Saturday and the books and papers of the Association were taken away. It is certainly extraordinary that the Crown have not heen able to get their evidence together during all this time with the assistance of the C.I.D. and all the forces of the law at their disposal.

The Reunion Affray

The case against eleven ludians charged with violence at Reunion on November 24th was resumed in the Borough and District Court on Thursday, says the Mercury, the case having been adjourned from the previous day for further evidence as to identification. ... Mr. Michel defended,

The charge arose out of a scuffle with the police, when a body of the latter went to arrest certain Indiana then on strike. Further evidence was now given in Victorian Aubico aware construct to be better who takes who take that he more who were to be

arrested had been lined up by the police, and the ringleaders were ordered to be handcuffed. When Corporal Cordon proceeded to carry this out, the first accessed, Gouadon, resused, and another of the accused canght the corporal by the arms and impeded him, Gounden called to the crowd of Indrans to assist him, and stoner and bricks then began to fly about. He saw Gounden pick up half a brick and aim it at witness, but he dodged it and struck Gounden on the back. Cosposal Gordon was struck by the Indians. Witness could not identify the whole of the accused as having thrown wones.

in reply to Mr. Michel, wriness said the Indians had sit been called into the yard so that the "wanted"

men could be picked out.

Hergeant Margette here asked loave to withdraw the charge against six of the accused, the charge against mains rested on the uncorroborated evidence of a neitre constable. The six were accordingly duscharged.

Ms. Michel asked the Magistrate to discharge the remaining five prisoners, as it was not proved that they gethered in the manner stated in the charge. He maintained that there was no public violence

After Sergeant Margetts had replied, the case was

adjourned till the afternoon.

On the case being resumed the Magistrate acquirted the semanting accused mainly on the ground that the Crown had not proved the particular crime with which they were charged

The Advertiser learns that the Government is contemplating a scheme of repatriation of the Indians.

At Versiam aloos, between Nov. roth and Dec. roth 1754 Minkers were brought before the Court for refusing to work. About soo were discharged to suit the convenorace of their employers and the rest went to gao!

Pretoria, Dec. 11 (Router) .- The following statement so to the number of ludians at work, on strike and in guol, in Natal, was seved by the Minister of the Interfor's Department to-days " Dec. 10, 1913: Cookes working in the coal area, 3,686; North Coast, 11,060; South Coast, 2,864; Zululand, 1,400; total 24,004. Coolies on strike: Coal area, 165; North Coast' 302; South Coast 154 Zululand, none total 621. There are still some hendreds of courses in gaoe. Runghly speaking, some 300 coores are being supplied with rations by the Ind ian Association."

Calcutta's Protest Meeting

London, December 4th.—Reuter's correspondent at Calcutta telegraphs that the meeting of protest against the treatment accorded to Indians in South Africa took place in the Town Hall, and attracted an enormous

The Maharaja of Bardwan presided, heing surrounded on the platform by crowds of politicians, both Nationalists and Moderates. No European were present except

reporters and two musiconaries.

Resolutions were passed giving unqualified support to the passive resistance movement in South Alrica. er, resur g strong, d goat, o at the inhuman treatment of the str kers, and the grat toue to the \u00e4 u er y for the att tude he had taken. A resolution was any passed

at call g for funds,
The Maharaya of Burdwan, in the course of his speech, demanded a searching inquiry into the whole question. Lord Crawe's speech had given them some hope, but till something was done the feeling in India must sensus bitten. He urged that they should retaliste by repatriating every Indian from South Africa.

During his speech the axortement grew intense, and the shouling and elapping increed till the speaker's

voice was drowned.

Mr. Surendramath Bannerjee and other speakers, both Hundu and Mahomedan, followed, but it was impossible to hear a word, and the excitoment among t the crowd became, such that hysterical nuthursts occurred in all parts of the neck rock first religious revival incetings, and created a greater effect upon the

market syrig

spectators than any eloquence could.

In the course of the meeting a Mahomedan noblemen said that the brutal assaults on helpless and innocent men and women steggered humanity, and had given a rude shock to the civilised world.

A missionary, Mr. Milburns, emphasised that it would be better to have a separation of England and the Colonies, than that the Colonies should be allowed to

perpetrate brutalities.

A Handu leader asked it British would allow loyal Indians to be devoured by Africander wolves.

News in Brief

A cable has been received from the Hop, Mr. Gokhale, Caloutta, that the Rev. C. F. Andrews and the Rev. Mr Pearson are visiting South Africa to make personal inquines as to the position of Indians. Both gentlemen are members of the Cambridge Mission, Delhi, and belong to the Church of England. Mr. Andrews in a distinguished professor and author.

Mr. Mahomed Ebrahim Kunkey of Johannesburg, the veteran Passive Resister, crossed the Transmal Border from Natal on the 5th matent. He was arrested at Volksrust, deported across the border, re-entered and was re-arrested the same day, his case being remanded for a week. On the 12th instant, he was sentenced to three months' imprisonment with hard labour.

Mrs. Stevenson, President of an Indian meeting at Rajkot, held for the purpose of encouraging Sout African Indians, cables that a large and enthusiastic meeting of the ladies of Rajkot was held on the 3rd instant, camestly sympathlising with the passive resultance movement and that funds were being collected.

On Monday afternoon at the Central Station, Durban, an Ind an striage whe had been released to im gar I, was torcibly and violently thrown into the North Coast train by a Native constable, who then left the man in the care of an Indian sirder. This is how the strike has been andeavoured to be suppressed.

On Saturday morning two indentured Indians stood in the prisoners dock in the First Criminal Court, Durban, charged by the Protector of Indian Immigrants with relusing to rature to their employers when ordered to do so. This was a typical case. A man goes to the Protector and makes a complaint of ill-treatment which is considered by that gentleman to be "frivolous." He is ordered to return and the Protector is expected to escort the man back to his employer. Instead of that he brings him before the Magistrate who sends the man to prison for seven days. Before the men were sentenced and again before they were removed to the cell, they protested and said they would not return to their masters because they had been ill-treated, but no notice was taken of their complaint. The names of the men were Ali and Bays Gadu and they were employed by Mr. Harrison of Aroga and Mr. Nasusson of Grendair

The Unionist Centerescs dropped the discussion of the Indian question and withdrew the motion which had been set down in the name of the Natal I ouncil. Mr. Meyler said he was quite satisfied that the Unionist Party, when the right time came, would be an determined as ever to uphoid the rights of the subject people of this country, and would insist on the fullest investigation tuto the allegations of assaults and illtreatment of presences and various other questions likely to arise.

Reuter's correspondent at Victoria, British Columbia, telegraphs that a number of Hindus, who have just arrived, have been stopped by the Immigration Department is deported a design the decision of the

, rums Court on November 20th, which held that the Govern ie i had exceeded the powers given it by a first

INDIAN PUBLIC OPINON ON THE STRIKE.

About 1,000 Indians gathered at a mass meeting held by the Natal Indian Association at the rectation ground near the Corporation Power Station, on the 30th ult., when a number of resolutions were passed bearing on the strike and the recent disturbances in connection with it. Mr. A. K. Bawazeer (chairman of the Hamidia Islamic Society, Johannesburg) presided, supported by Mr. Christopher and other leaders of the movement location.

The Chairman, in the course of his address, said they were met to voice their grievances in the hope that those in authority would even at this eleventh hour perform a bare act of tardy justice to that section of their countrymen who for years had borne the incidence of the £3 tax with its consequent suffering and degradation. Thousands of their countrymen had come out as one man to strikingly demonstrate the intensity of their feeling against the existence of that tax. (Appliause). To most, this demonstration bad come as a surprise, and it could only be accounted for by that spontaniety which had been engendering by long years of patient suffering method of seeking redress known as passive

resistance laid but to be mentioned to a number of solutione and but to be mentioned to a number of the Province, and, like the solution of the Province, and, like the solution of the Lake," the solution of the four corners of this Province reported in the Press. They had been shot down by armed police. They had been by a religious of the solution of It was alleged that the police in self-defence shot tarm down, but he felt confident that this was not the true version of the affair. Their people had for centuries been regarded as a peace-loving race, and it would be freely admitted that they had been to te to this characteristic of theirs in this sub-Continent. He could not for a moment believe that they were the aggressors in this or in any of the deplorable mains that had come to their knowledge. The introduction of the Mounted Rifles to suppress a searcful movement was the beginning of the trouble The police in forcing the people to resume work or in effecting the arrests of alleged ringleaders and strikers had not shown that tact which might have prevented any trouble occurring did seem strange that the police, who had all the advantages of attack and defence should complain of being attacked by a number of Indians who they allege were armed with implements of agriculture Here, again, he could not conceive their countryment as the aggressors unless they for the moment part of the tay had lost their reason, and had stant goest the mounted and armed police? 15 suming for the sake of argument their country i.e. were the aggressors in one case (which they ore tended that they were necessarily the aggressors in all cases. It must be admitted that they were often the subjects of nitack by the police But this net the r the police nor the Press had admitted, and there d been no redress in these cases. The Press in its desire to assist the Government to restore order appeared to have lost sight of the fact that the Indians could not have been in all cases, if in any mans could not have been in all cases, it in any responsible for the unit stude to at the cases of the demonstration or any of the disorders happening on the mines and elsewhere, the taker proceeded to say that if a commission were the the believed serious allegations would

prove to be well founded. The Europeans who participated in the Rand strike could understand the ludians' feelings. It was fortunate for the Go crument and for the peace of South Africa that the mines in the Transvaul were not converted into prisons and the European miners sentenced to serve if the Covernment but forced the European miners to do as prisoners the work on the mines on which they had struck work, even as Indians are being torced to do to-day. South Africal the rang with righteous indignation when the strikers on the Rand were shot down-would have resounded louder had the men been imprisoned on the mines. So much as to the gs of the Europeans were outraged during that strike, to-day the feelings of the Indians were outraged. The moment a definite asset the question of the first the transfer of the resume work. But the passive research to the sever in terms of the land ha's letter would go on until justice was done in ters also, and it could not be otherwise. It tay ring seastion was an important one; the i - on very vital one, and the deprivation of to 12 fet to fee a set Indian to go to the Character till we with the terms of the vation of existing rights.

After cables expressing sympathy and proffering nelp from Agra, Bombay, Luck ow and other centres had been read, the following the strong of the carried:—

Durban hereby emphatically protests against the Durban hereby emphatically protests against the retention of the £3 tax on ex-indentured Indians and their descendants, and grieves that the Government has both of the dated to the first of the repeating legislation, notwithstanding the striking demonstration of protest throughout the Proving by Indians."

"That the Indian community is beholden to the leaders now in good for the stand taken up by them in the standard of that section, if the standard labouring under the iniquitous tox of \$3, and admires them for the spirit of self-sacrifice evinced by them in the leadership of the cause, and expresses its unswerving loyalty to them."

"That, in view of the assaults on strikers and the death of some of them by shooting, this meeting strongly supports the request of the Hon. Mr Gokhale for an immediate commission of inquiry, with Indian representation on it."

That this meeting deeply sympathises with the relatives of those who have lost their lives during the demonstration against the existence of the £1 tax."

I wante out to the later of the tree to with Mr. S. is well he was in Durban, but held received a reply that, as he was going and the and not the time at his disposal.

MEETING AT MARITZBURG

Maritzburg, Nov. 80 ("Mercury Special At at a the state mass meeting of lact. A forest termoon in the Temple grounds, a result in war or ried to the effect that "Indians so were a resourch to continue the present agitation and other than the expense repealed."

It was further resolved that the Government be requested to appoint a Commission to go into the onestron

A refer to was also correct to the offer tolate or the content of Mr. to refer to differ other eaders · ive would be to a steplage of the white.

Ha neering was attended by a large gathering of Indians, who were addressed by several Indian women from the Transvaul, and by prominent Indians from Johannesburg.

Years, Cul. is al been Ind. is a precised the resistis and do aired to a Colongal-Journ Inc his nera with her moves upt

Mr. H. L. Cer et a preparent Speriest, came lew about the meeting at lengt, on, the and the white is received in last v. Mr. timens were Ire is a sail to the country was each and and and A to the length of the property of the residence of the residence that the plant of the residence that the residence th ter all states was time to its a courty of but ato. He attacked the Police Magistrate, Mr Hone, and said that certain proceedings i the Police, when the posisters were brought in resem-band a Panch of Lake slow. He said Mr. Itime told these resisters that they understood exactly the terms of the contract before that left 1 day and they know the laws of the country they were the Vicino waste teen and bande dikiew the about the curry before corrung to at jet alone identified from its Torontonsiess of the posten was heng real soil by the statesmen of lingland, who were concerned as to whit would happen s a result of the desail of totton which was existing. Lae white worker had to join the Indian in this p K Voidoo, who had been arrested. Three better mer they could not possibly find

Mr (creers o inselled the Indiana to avoid vio-lence in any shape or form. They had to love their enemy, and thus throw him out of court. By loving their enemy he would be nonplussed. Gopal, their spondary had opposed d Wr (it illy had processed and along a Wr (it for the man elected a secondary trainer on alternation to sales the An the trader

the total and the state of the He to a feel of take to as a state of sign I'm the treatment of the treatment of the warned them to guard against traitors, spies, and cowards—men who had been in the rown camp, and by a sense of justice and fairplay. The Englishman

TOTALNA SHURG MEETING.

of the against Chapter to tradest good the to ct the towards the Instant abouters in Not M. W. Make. Mr. R. C., and corrain to all the P. D. T. P. P. Were of the plattern.

M less property of the act of all a compared to a less persons for a less persons for a compared to a less persons for a compared to a compare estate, where his abilities would be more suitably

employed (Applause.) He also criticised two other magistrates in Nov. i, and said it was a shame that the whites had tried to starve the Indians into
Mr R - ware got Vital during the week
and so well and a trace poor people. He (Mr. Hosken) we id probably go also. It was a that the people who could do most in smoothing out the difficulty were being sent to gaol. (Hear, hear.)

Mr. Harr said to ro Mr. Ressen were called to deposite the on the of the position towards in a picker of the greatent flage was all the term of the beautiful to the true that the He kirk it was true that then a distance the bridged Same of the bild seen the to and a led being the advission of profit on tio now that test will flegged these people. He So we have at 11 to a certain mone he delegate to the had been at the had been to be try be now if excitement.) He did not, he said, want to stir up their feelings, but such brutality must be searched out and should at 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1

the substitute for Mr. Bain, the secretary of the Pennsynal Federation of Trades and mer troped that at legal of a to the first south ty the hopeher send by rothless in Natal bad the track of his ther own experience of saids the formal House. He was not going to speak against passed transfer but he warned them to be caretil, and he ready to be shot down. He was not there to stir up race prejudice, and he offered them the advice that the agreements signed under compulsion were invalid in law.

Reselve as war by to trees passed on other onthe tester for were in a mostly of their

PRETORIA RESOLUTIONS

the the property of the second of the Marie 1 Mill and David and reserve of Kartan Sand Valley Barrier Protories

I patter a release to the form of the first terms of terms of the first terms of the first terms of terms the term of the price were given 2 - 1/2 (1 2 2

"That this meeting of British Indians read outs

of Protogol strongly corden is the dr st. a ton of the patriot, and arresting Messrs. Polack and billonhack Furopean symmetricers will the I dien the Union of South Africa "

Ti the meeting strongly supports the action of Mr (in reviving passive resistance, which samuely people for a class of the bris tar light at a security and a rectain to a resid est to say and to the safe year.

fre regres to be seen all a Free length the Very times and Here I doe Mr. Inchi de Para sky ir ther and a convertion with the laper George on

it tal de bojes d'en colores a wares there will be the present reactive constant to a cription to be continued until the present ell an e is over.

1 'w ng telegrams were subsequently dis-1 d from Pretoria Indian Association to 1 cutta: Pray your Excellency's im-111 2 13 treate it rention removing disabilities South African Indures Inbouring."

From Pretoria Indian Association to Honourable Mr. Gokkale, Poona: Community cornectly waiting for your immediate efforts pressing Imperial authorities repealing chaoxious tax and other disabilities, also release Messrs. Gandhi, Polak, Kalbukali, others." lenbach, others.

MEFTING AT GAPETOWN.

The National Theatre, William Street, was the scene of a gathering of local Indians on the 23rd as says the 'Cape Times,' the meeting hong to auspices of that newly created to on, the Awakened India Society. The w newer four when the prominent members of the society filed on the stage with the president (Mr. A. Kahn) at their head. The present is sition of Indian affairs in the country was the subject of discussion. When business commenced over a hundred were present, but many others put in an appearance as time went on Among those on the platform were: Messrs. M. Malik, S. V. Sathe, D. Vaidoo, Halim, Vartak, Dr. Gool, E. Shahodien, Gool, Ash, and others.

The President of the Society (Mr. A. Kahn) said it was hardly necessary for him to explain the motive for calling the meeting, because they all knew of what had been happening in Natal, and the reast was to Society had been formed

The main points at issue of present were the £3 poll tax, the marriage question, and immigration difficulties in general. The £3 tax had been already proved indefensible, and the Government had by now found it difficult to forward any other than the lame plea of policy. They were there to denounce the Government's obstinacy in not moving in this matter. The marriage question demanded equal attention, and he asked all of them to consider the resolution that would be put before them and exercise their sense in carrying it out.

It was their first duty to express their sympathy for the sufferings of their great leaders, who were at present in prison. If their leaders were free today the untoward development in Natal, of which they heard so much, and out of which so much had been made by the opposition, would not have taken , ince. He wished to say that passive resistance "is tased on soul force and not brute force." In conclusion, he said he was glad to see that the meeing was representative of all sections.

RESENTMENT RECORDED.

Mr. Gool moved the first resolution, which read follows:

Cape, having it is needed to have been forced to adopt the only drawe means of showing their their their nation at the istice, wishes to record its deep resentment at the continued obstinacy of the Govcondenned 23 poll tax, thus releving the very tive situation caused thereby, and restoring con-Africans and keeping unturnished the foir name of the British Empire.

Mr. Gool said: The eyes of the British Empire of the British Empire ers in Natal, who have been forced to adopt this most drastic form of protest against the \$3 poll tax. All honest-minded men abhor strikes, because the suffering caused thereby affected not only those who took part but also those like the women and children, who have nothing to do with it.

white workmen have their vast organisations. votes, and their firearms to help them; the vifortunate Indian cannot even call his soul his own

Petrtions, resolutions, deputations, the visit of the Hon, Mr. Gokhale, have all been of no avail The only way open for them to show their indignation at injustice was to cease work and suffer otherwise, to roise the standard of passive resistance.

one will open the eyes of the world that these pople have still their self-1 1 2 at hering will quicken the conscience of the by November whatever was meant, but the the riots. The loss to property has been regard by the obstinacy of the Covernment to repeal that which all have defined as indefensible and unpat less will always remain as a monument to the tem betency and prejudice of the Government when dealing with Indian questions.

I .. i in was seconded by Mr Sathe, supported by Mr. Ist ad, and carried unanimously

APPEAL FOR RELEASE OF LEADERS.

Mr. S. Ismail (president of the British Indian Association) then moved,—

That this meeting wishes to record its heartful sympathy with Messrs. Gundhi, Kallenbach, and Pouk, and hopes that, in view of the untoward developments, the Government will release these leaders, so that life and property may be safe. gaeriled

In seconding, Mr. V. R. Vartak said he had to . ronterred on him by asking him to second this resolution, through which that meeting, representing the Cape British Indian community, extended its " repted great leaders, Messrs. Gandlu, Kallenbach, Polak, who were at present enjoying the Government's hospitality in gool. He rightly took given an opportunity of showing the country of showing the country of those who lad so nobly tainly in the minority, who were inclined to doubt the reasonableness of the step taken by these eminent leaders; but let him assure then that those who took the trouble to follow the chain of reasoning in support of this method, namely, passive resistance, of securing rights without shedding a dran of blood, or without needless waste of time in petitioning—which they knew, so far, had foiled—will be perfectly satisfied with the soundness of the remed

It doubtless involved a great sacrifice of self, and e vast amount of courage was required to do that. Their great leaders had shown their ability to disremard their self interests in the name of their . amiry and for the sake of t men. When rights could not be obtained without resorting to brutal force, it should be regarded it t . I me had not come yet to resort to force. 1 -t irion, was one of the reasons for the tee and their lenders had that all their lenders had that all their lenders had that all the sofe working at the force, which, a little dot the sofe working at the land was maintaining the hard at that antic 1 1 de

The resolution was supported by Mr. B. . . . d carried annd cheers.

THE MARRIAGE QUESTION.

The third resolution, proposit . Mr Paker read 11. 4

I to a north dept I place to trant the Green near through is I right. That is much as opening by age is the marriage quistion in a resolution of the first adjust of 1 to

who is early annual the intention of Parasto find historiates. The action is more to be s greated not on a occasse t sacks, on the part or to to verament, a wish to set up a new moral code when deading with ladians, but also become it is a gotta construct is a direct attack or their

trag als susceptibilities.

Mr. Hall, in second ig send. Of ad the greevaddess from which our proper softer and is so in portras per se fir re chair as tre question of adin trance of our waves into the Union. We were led to understill first special provision would be intreat i d to dow the catean c of the oals wife of a light, and now the great on Depertuent, the Coverbinates of respect that the pertuent, the Coverbinates of respect that the pertuent, the Coverbinates of respect that the pertuent of the p Paragraph property of the control of the first Ire to the and optomorphy be assert as many ages Thest ferr roughtsheet and the content

party sight and against the work con as they is those mornages be to egg and by the It a righter per that is true per in to flad with the dest so red for ages and sit of a late of the south We at leasing both and a late of the flat of the state of the south of the sout to with it is large that the best will est and - board to rave direct sequences not only n Lie of the the other remediates of theat Britis Therefore I second this resolution The was appointed by Mr. Mank and carried

Harrie Dayle

Mr. Vicon priced - 1 at 15 s taret ng respectful s tasks the foregreen at to adopt the spots of Mr. took de for the aparature of a foregreen at the same of the area. transplace and relative pro- the South Africa. District of A Mr R Mor of S porch

er y A Mond of eller of

THE ACTION OF THE COVERNMENT.

The fract was was too bast spin at the way to higher anguige and the the was cert to somethat In attractive was not arger because (showed the they did not true that allogost in her prothe slighter with they had these grievances Less gravious right to be redressed and be appelled that they was file. At subjective races had g) values a traga thry be not had green according for the South Atres. He first pay a tr bute to the lar way in which the Press of the in had thereof them. As to their grievin es Mr. Gradle w. Mr. boking said that they had It ges from the Convergment that it would remove ti- to pole tax It was difficult to know what the Government had done but they tried to pit it on for Vital memors now. The words "indefense one may est could be justly applied to that pull for and the so too, of the froveriament snowed a west of utrigitiess on their part. Dealing with st of feth and of "slamess a evading their from see when slewel to they treated them the classen and triff d with their most (bright a s differences Tors treated from is if there was Country India

WHAT THEY FOUGHT FOR.

Controlled to small result in waste to a w that they were tordig to the wrong exector in

acre, to arrive it a sol arm, not only of the Indian seperation of the country. At tenest new absorber for way I when the liw law been read

It and here suggested a under to some the pronors, that the box structure of small compensate the Indians and send trem back to In an I that writed is a very good oneg it the Coverries of worth, place a 45 politics of lithurs of with four reast stad the first and back but I sten a trig happoped it would spake the tour datines of the hat pire

for emerism, see speake, declared fact this were figiting to make of zership of the lamper some-I g work blea. We are halt ng for that self respect to two base already just the auded Wire a find on coness to these condry the brand speared that in We are first top for senior of the desired of the selection a

COVERNMENT ON ITS TRIAL.

or He was et al el toron a sol tod ton 4) »İ N ALLES OF A STATE OF Brish or to fire Box of the Spin and the Control of the Spin and Spin an India le referentin and liferatela to I or female photosis (100) as (100 but dated sometime as a spirit with a table size Been Spris to a Mr taken the three was a water or the part of the Covernment. We inside was a with a contract part of the Covernment. recen were and an lorest man who would not miss lead to a secure of every respect for large He and the secure of the previous would be arrived at me that Mr. G. ed., would be released some the was a given to the distribution of a few as a few distribution of a few distributions and a few distributions are a few distributions and a few distributions are a few distributions and a few to sept ? Learning to the Less on reststation provered a fact Dere Rose I arter v 1 1 good the set the part to the Record Section to the property of the section of the secti

Mr. J. B. J. File orie also spoke at toyour or to the state of Mr. Courses to the State of the Williams to at the property of the section of

Vesti et II ky to treat spiler em la fed the torondage

PORT ELIZABETH SUPPORT.

A ge cracin cetting of the Militt an and Colomid hori Hilds Borott Skiets was ted at their hat, 10. Wa mer Road. There was a large attendance of members. It was a upped at Mr. Pen absort Name the troppes dont in the absorbe of Mr. M. M. Pelot. The tropped from were possed

"That the Mannet is and Color of his Hand Berefit Son etv of Port I, subst cere reserva its sempaths will the Passiva Resistance provides ments

That this meeting entires astern to supports the strike of the line on his error and the vental out give ar understanding to reposit the ±1 tox and order presents correctly to between

shirt may be been tried of the best of torner by telegral and express the telegraph of to

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તાક ૧૧ મું.

दीनीक्स, खुषवार, तारीण १० भी डीरेरेक्सर, १७१३.

અક યેં.

અધિપતિની નોંધ

ક્ષારડ હારડીંગતું ચહાસતું ભાષણ ધર્યી રીતે વ્યગત્મતા ભરેલું છે. સત્માગદની લડતને તેમણે ટેકા વા**દસરાયતું ભાષણ** વ્યાપ્યા છે તેથી વિલાયતનાં ઇન્ને દક્ષિણ વ્યાપ્તિકાના ક્ષેડિકા વ્યમપ્તી

ગવા છે. હીંદુસ્તાનમાં રહેતા ગારાઓને પણ તે બહુ કડ્યું ~~લાગા' છે. અના ક્ષેત્રક ઢાર્કીંગને એટલું ખુલ્લું બોલના માટે~~ દર્પમાં આપે છે અને પણા વળી જણાવે છે કે ઢીંદની લાક **લાગરા જોતાં તેઓને યુનિયન સરકારની વરતશ્**ક તરફ ખુરલી રીતે વ્યન્છગમાં ખતાબ્ધા વિના ત્રાહ્ય તેમ નહેતાં. હીંદુસ્તાનની લાગણીતા ચિતાર રાજે રેજ મળતા કેળસા પર થી આપણે જાણી શારોએ છીએ. કેટલેક સ્થળે એસ પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે ૧૮૫૭ ના બળવા પછી હીંદુસ્તાન આટલું કહી ઉસ્કેરાયું નહીં હતું. હીંદુરતાનનું 'ટાઇમ્સ ' પત્ર કહે છે કે ક્ષારક હારડીએ દક્ષિણ આદિકાના હીં વિખાની લાતને ટેકા અત્યાને ગરમ પક્ષના વિકાળ પાજ્યમાંથી દ્વીદી પ્રત્યાને ખચાવી છે અને તેથી હીંદને અને શહેનશહતને મહા આકતમાંથી ઉગારેલ છે. રુભાગદ્વની શકતને બંડખાર દિલ ચાલમાં ખેપાવી કહતારાંઓને વાઇસરાયના ભાવણથી ચાપ્પી ઉત્તર મળ્યા છે. આ સાધ્યત્રથી સસામદની લડતને જેત્ મહ્યું છે એ ખરૂં પણ લડતના મુખ્ય આધાર અહીંના હીંદી ભાઇઓ પર છે. મી. ગામલે અહીંથી જતાં જતાં આપણને કહી ત્રમાં હતા કે આપણે હીંમત હારવાની નથી અને હીંદુસ્તા **અનપણી પાછળ છે. હીંદ આપણી પાછળ છે** એ વસ્ત દનિયા આજે જાણીની યુક છે. આપણે દીમન દાનવાના તથી એ અત સુધી લડીને દેખાડવાનું રહ્યું છે.

આપણા સવાલ વિષે અમાં જુલાઈ માસથી નવેચ્બર મત્સ સુધીમાં જે તહર વ્યવહાર તથા પત્ર સરકારી કિતાબ વ્યવહાર અહીંની, હોદી તથા વડી સરકાર વચ્ચે ચાલેલા તેના કેવાલ

ખહાર પડ્યા છે અને તારથી તેના તારીઓ અહીંના જાપામાં હતાયો છે. અમે તેના તરજુમા બીજી જગ્યાએ આપ્યા છે. તેમાં હીંદી લગ્ન વિષની બાબત બહુ ધ્યાન ખેંચનારી છે. યુનિયન સરકાર તરફથી જે જવાંબા અપાયા છે તેમાં મર હુમ મી પીકારના કંખ ખુલ્લી રીતે જોઇ શકાય છે. તે સાહેએ એઇ પાલ્લામેંડની અદર હીંદી લગ્ન રાખધી સપ્તંત માં કિલું નાટક કરશું હતું તે હીંદી કામ શહ્યા મઇ નહીં

હેાય. શરૂવાતમાં તે સાહેબ ભાર દઇને જપ્ટાવતા **હતા** કે કાયદામાં કંઇ પણ રાધારા નહીં કરવામાં આવે પણ અમલ ની અંદર કેરમ પર મહેરભાની દેખહવામાં આવશે. ક્રામ તે પર વિશ્વાસ રાખી શકી નહીં અને તેથી કાયદામાં કેરફાર કરવાની માગણી દળાજુથી ચાલુ રાખી, પછી એક જરા સરખા ટ્રકડા આપી આપહાને કહેવામાં આવ્યું કે તે**યા** સંતાપ નહીં સખીએ તે એટલું આપવામાં આવે છે તે પછ લાક શેવામાં આવશે. કામ અભ્યુતી હતી કે જે ટૂકડેક ધરવામાં આવ્યા છે તે માત્ર ગક્ષાંકેક્ષા હતા અને કામ તે ક્ષેષ તાે પાતે મરી રહે એમ તે સમજતી હતી. આથી તેઇ તે શૈવાની ના પાડી, અને છેવટ કામના આપહુર્યો અને યુર્તન્યનિસ્ટ પક્ષના દળાહાથી વધારે ફેરફાર કર્યો. તે પણ ળે અરચવાળા હતા તેથી કામે તે વિષે દીખીત ખાત્રી માગી. આવીજ ખાત્રી વડી જરકાર તરકથી આગવામાં આવી છે એમ આપણે જોઇએ છીએ. યુનિયન સરકારે તેના ઉદ્ધવ જ્યાબ આપ્યા અને સત્યાગ્રહની સામે દાંત કેખાડ્યા, તા પહા વડી સરકારે કરી ખાત્રી માગી અને આ વખતે કલ સમબીબીના કેસ તરફ ધ્વાન ખેગી યુનિયન શરકારને પાતાના પ્રધાનેશનાં વચન પાળવાની જરૂર ખતાવી 🛮 આ ઉસ વિષે ચુનિયન સરકાર તરકથી જે ખુલાસા કરવામાં આવ્યા છે. તે. બહુજ ચાંકાવે તેવા છે. તે ઉપરથી જોઇ શકાય છે કે ઢોદી સવાલ વિષે વડી હરકારને અધારામાં રાખવા હતીયતના પ્રધાના પ્રમા શિકપછાને વારવાર અબેરાક**પર મ**કવામાં જરાયે વ્યવસાતા તથી. કુલસમ બીબીના કેસ વિષે દ્વારડ ગ્લેક્સ્ટને કાલેક્તીયન પ્રધાનને જણાવ્યું કે તે લાકના ધર્ણીએ અગાઉ નાતાસમાં લગ્ન કરવું હતું, તે તે હકીકતને ભાધારે એ કેસના મુકાફેર અપાવા છે, અને મી. રીશરના વચનના તેથી ક્ષણ કરો નથી આ ખુલાસા બહુ ભુલાવામાં નાખે તેવા છે. કુલસંત્ર ખીબીના પ્રશાનિ બીજી એક એારત હાલ્યાત નથી એ હાર્યક્રનથી સુપ્રીમ કેર્ટ્ડ વાકેક હતી. સુકાદો આપતી વખતે મુસલમાની ધર્મની રૂપે આ બાઇ તેના ધર્શીની એકની એક એારત દ્રોય તા પણ તે એક એક્સના લગ્ન કહેવાય કે નાંહ એ **સવાલ** તપાસવામાં આવ્યા હતા. અને કારઢ એવા નિરણય પર આવી દલી કે મુસલમાની સરેલ ક્રજબ થતા લગ્નમાં એક એક્સ તો દર્શ આવીમાં મે છ એક્સ થઇ સકતી હેલાથી તે લગ્ન એક એક્સરતી મહાય નહીં અને તેથી કુલસમ બીળી તેના ધણીની એકજ દહ્યાત એારત હૈાવા હતાં તે કાયદેસર એડ્રત કહેવાય નહીં. આવા અધિરની સામે સસામદથી લડવા સિવાય કાંગની પાસે બીજો એક ઉપાય તથા, અને યુનીયન સરકાર એ લંકત છાડી હેલા હીંડી કામને ગમે તે ધમકો આપશે તે ફેલ્પટ છે. ં

સરકારી કોતાબ

દક્ષિણ વ્યાકિક્ષના હોંદી સવાલ વિષે વડી સરકાર અને કુનીયન - સરકારની વચ્ચે જે પત્રવ્યવહાર તથા તાર વ્યવહાર મહેલ તેના હેવાલની દિતાળ ળહાર પડી છે અને તારથી તેના સાર અહીંના છાપામાં પ્રગટ થયા છે. તેમાં હીંદી સરકાર તરફથી થયેલાં લખાણા છપાએલાં નથી પણ વડી સરકાર તરફથી હોરડ સ્ફ્રેડસ્ટન પર થયેલાં લખાણામાં તેનાં કેટલાક ઉતારા જોવામાં જોવામાં આવે છે. અને તે ઉપરથી હીંદી સરકારની આપણા સવાલપરની શાત્રણીને ચિતાર મળી શકે છે.

ગયા જુલાઇની તા ૩ જી એ હીંદી સરકારે નવા ઇમી પ્રેશન ધ્યાલમાં હીંદી શાદી વિષેતી કલમ તરફ ઢારક કર્યું ધ્યાન ખેંચ્યું હતું, અને તેમાં 'એક ં ારતી લગ્ન' એ શબ્દો ઉમેરવામાં આવ્યા છે તેથી મી. પીશરે હીંદી દેકમને હીંદી ઓરતા વિષે આપેલી ખાત્રીને કાંઇ વાંધા આવશે કે નહિ એ પ્રુપ્તમું હતું. ઇસપ કેસમાં મળેઢા ચુકાદા હીંદી વિરહ હોવા છતાં સરકાર હકદાર રહીશની એક એ.રતને સુત્રીયનમાં દાખલ થવા દેશે એવું વચન મી. પીશરે આપ્યું હતું

ગી. હારકરટે હીંદી પ્રધાન તરફના આ તુમાર ગયા આગ સ્ટ માસની તા. ૧૪ મીએ ક્રીરડ ગ્લેડસ્ટન ઉપર બેલ્ક્યો હતો અને તેની સાથે જણાવ્યું હતું કે ગી. પીશરે અત્પેલી ખાત્રી વિષે પોતાને ભરેંસા છે છતાં જે સુધારા ક્રાયદામાં કરવામાં આવેલ છે તેથી અગાઉ અપાયેલાં વચનમાં કંઇફ્રેર ફાર થતા નથી એવી વધુ ખાત્રી મળવાથી પાતે ખુશી છા.

હારડ ગ્લેડરટને તા. ૧૨ મી સપ્ટેમ્બરે તારથી જવાબ વાજ્યા હતા કે :- યુનિયન સરકાર મી. પીશરનાં વચન મુજબ વસ્તવા તક્યાર છે, પણુ એ વચનમાં એક સરન એ હતી કે જો સભામહ કરીથી શરૂ કરવાની ધમજા અમહમાં મુકવામાં આવશે તો હાલના કાયદા ઉપરાંત કે કે પણુ વધુ રાહન આપવાની વાત વિષે સરકારને વિચાર કરવા પડશે,

મી. હારકરટે તા. ૯ મી અકટેલ્બરે ફરી તારથી જણાવ્યું કે માહા હીંઈએમના અશ્વસમળુ પગલાંથી હીંદી સ્ત્રીએલને દાખલ થવા દેવા વિષેતી પોતાની ઉદાર રાજનીતિ હિનિયન સરકાર નહીં છોડી દેવ એમ પોતે (મી. હારકરટ) અંત. કરશ્યુરવક આશા રાખે છે

તા. ૨૨ માં અકટાળરે દક્ષિણ અહિકા વિદીશ ડીયન કમિટીના લખાણના જવાળ આપતાં મી. હારકરટે કહ્યું હતું કે યુલસમળીબીના અટકા ત કરવામાં મી. પીશરના વચનના ભંગ થતા ન હતા. તેની અડકાયત એ કારણથી મઇ હતી કે તેષ્ણીના ધણીએ અગાઉ નાતાલમાં એક બીજી એક્સ સાથે લગ્ન કર્યું હતું

એક ખીજા તુમારમાં મી. હારકરટે કમિટીને ખાત્રી આપી ફલી કે યુનીયતના પ્રધાને પોતાનાં વચના અક્ષરે અફાર પાળશે તે વિષે હીંદીએકએ ભરાંસા રાખવા,

ે તે પછીના તુમારોમાં સત્યામહતી લડત વિષેતા ખબરા છે. તેમજ કેટલીક સભાગો તરફથી થયેલા કરાવેદ તથા સ્કૃતાયકારક સમાધાતી કરવાતા છેલ્લા પ્રયત્ન તરીક મુલ્કા ખાતાના સેક્રેટરી મા. ગારજીસ તથા મી. ગાંધી વચ્ચે ચાઉશા પ્રેયવ્યવહાર્ય પણ તત્વર પાડ્યામું સ્વૃહ્યુ ____

ે તા.' રેટ જો નવેંબરે ક્ષારડ, કર્કએ હોંદુસ્તાનથી પોતાતે મળેલા તહેરાની નકલ શે. હારકસ્ટને માકલી હતી તે આ ક્તિલ્યમાં છપાયેલ નથી, પશુ તેની સાથેના કામળમાં તેમણે લખ્યું હતું કે હીંદીએા પર દક્ષિણ આદિકામાં બહુ સખ્તાષ્ટ્ર યુજારવામાં આવે છે એવા આરોપની અસર હીંદુસ્તાનમાં થાય છે તે બહુ ગંભીર વાત હોવાથી તે વિષે સ-તાવાર ખબર બહાર પડવા જોઇયે.

હેતરડ ગ્લેડસ્ટર્ને આ ઉપરથી મી, ક્ષારકરટ ઉપર સ-તાવાર ખખરા વિગતથી મેહકલ્યા હતા અને તેમાં પકડાયેલા તથા જેલ ગયેલા દોંદીની સખ્યા આપી હતી

તા. રષ્ટ મી નવેંબરે લંડનની માસ્સેમ લીગે દક્ષિણ આદિ કાના હીંદી મામલા વિષે મી. હારકરટ પર લખાણુ કરયું હતું, તેમાં રાહત આપવા માટે તુરત પગલાં ક્ષેવા લુનીયન સરકારને આગ્રહ કરવાની જરૂર બતાવવામાં આવી હતી અને હીંદી હાડમારીઓ વિષે સ્વતંત્ર તપાસ ચલાવવાની મામણી કરી હતી.

મી. હારકરટે કેટલીક વધુ પડતી સજાઓના માંબધમાં પુછાવ્યું હતું તેના જવત્મ દેવાં હારડ ગ ડસ્ટને તા. ૨૬ મી નવેમ્ખરે જસાવ્યું હતું કે ન્યુકેસલના સાજસ્ત્રેટ ગીરમીટમા થી મકત ચએલા ૨૭ હોંદીઓને પદ પ ના દંડની અથવા દ માસની સખત કેદની સજા કરી હતી, પહ્યું તેઓએ કરેલા સુન્દા માટે વધુમાં વધુ ત્રણ માસની સજા કાયદામાં ફરમા વેલી છે, તેથી વધુ પડની સજા થઇ તે રદ કરવા પાતે પત્રલાં સેપ છે

મી. હારકરટે તા. ૨૮ મીએ જવાબ આપ્યા હતા કે ત્રાસ લેમ લીગને આ સામલા વિષે પુરેપુરી અને ચાકકસં હારાકત તી ખબર હો એમ નથી લાગતું અને દક્ષિણ આદિકામાં હીંદી ના કાયદાના ખુલ્લી રીતે ભંગ કરે છે તેથા યુનિયન સરકારને વધુ રજુઆતા કરવામાં પાતાને ગંબાર અડચહૈૃા આવે છે.

મુંબઈ કમિટી

જેલ્લી ટમાલ ખેબર લાવે છે કે મી. <mark>ગાખઢ યુરાપય</mark>ી હોંદુસ્તાન પહેંચ્યા કે તરત અહીંના હીંદી સવાલ વિષેતું કામ તેમણે ઉપાડી લીધું હતું. તા. ૧૭ મી અકટાબરે સર કરીય ભાઇ ઇવાદીમની એારીસમાં મુખ્ય આગેવાનાની સભા બાલા વવામાં આવી હતી. વડીયા ફોડના મુખ્ય દ્રસ્ટી એચ એ. વાડીયા ને સભામાં પ્રમુખપદે હતા. આ સભામાં મી. ત્રાખદે એ આપણા સવાલના સ્પષ્ટ ચિતાર રજુ કર્યો હતા. તેમણે अखाव्युं : तुं हे हिल्लु आहिश सामेने। वहेवार अध हरवा ના મધ્યા રસ્તા છે અને તે વિષે હોંદી ધારાસભામાં પાતે કરાવ રજુ કરતાર છે. પછી સાઉથ આદિકત ઈ હિયત क्ष्मीटी स्थपाछ हती. तेमां भी. रतन ताता प्रेसीडंट अने સર જમસેદજી જીજીલાઇ કર્યો કના ચેરચેન નીમાયા હતા. સર ફાજલભાઇ કરીમબાઇ, મુંબઇના માછ શરીક મી. નરેક તમ મારારજ ગાહળલસ, મી. જે. ખી. પીરીટ, સરવન્ટસ એ.દૂ ઇડિયા સેસાયડીના એક મુખ્ય મેન્બર મી. એના એમાં હૈત**રા**! અને તાસીયલ રીફારમર 'ના અધિવૃતિ મી માનો कत की क्षिटीना सेंड्रेटरी नीभाषा छना.

લારડ કરૂ અને હોંદી ડેપ્યુટેશન

દક્ષિણ આદિકાના સવાલ વિષે વિલાયતના હીંદી ડેપ્લુટેશને સર એમ. એમ. ભાવનગરીના પ્રમુખપહ્યુ નીચે હીંદી પ્રધાન હોરડ કરૂની મુલાકાત તા. ૧ લી એ લીધી હતી. તે વખતે થયેલી ચર્ચાના સાર નીચે અકપીએ છોએ:—

સર ભાવનગરીએ પ્રથમ હે.સ્ડ દારડી ગત. મદાસત, ભ પણ ધી હોંદુસ્તાનની લાગણી કેટલેક દરન્જે સાંત થઇ છે એમ જણાવ્યું હતું. પછી ડેપ્યુટેશને જણાવ્યું કે:—આવે બારીક વખતે વડી સરકારે વચ્ચે પડવું જોઈ એ. સત્યાથહી અને હત્તાલીને છોડી સુકવાની, પા. ૩ તે કર રદ કરવાની તથા કાયદામાંથી કામી બેદ દુર કરવાની મામણી કરવામાં આવી હતી. વળી સંસ્થાતાના હીંદી સવાલ વિષે વડી સરકારે તપાસ ચલા વધી ને આખી હત્તાનતમાં હીંદી પ્રજાતે શહેરી હક આપવા વધે જે વચના અપાયલાં છે તે પળાય તેમ પગલા લેવા એવા આંગ્રહ પણ કરવામાં આવ્યો હતો.

હારડ કરૂએ જવાબ આપ્યા કે કહ્યિલું આદિકામાં બની રહેલા બનાવાથી વડી સરકાર બહુ ચીંતામાં પડી છે તે જશા વવાની ભાગ્યેજ જરૂર હોય. હીંદુસ્તાનમાં જે ખબરા પહેાચે છે તેથી તે ખળબળી રહ્યું છે. અને જો કે દરેક ખબર પુરવાર થયેલી છે એમ માની હૈવાય નહીં છતાં એટલું તા ચાપ્પમું છે કે અશાંતિ પૈદા થય તેવાં મંભીર કારણા ઉભા થયાં છે, અને જે જે બનાવા બન્યા છે તેની બારીક તપાસ કરવા જેવા સંજોગા બન્યા છે

હારડ કર્મ્ય જસ્યુવ્યું કે કાહાતી ખાતાનું અને દીંદી ખાતાનું, બન્તેનું પ્રધાનપસ્યું પાતે કરેલ હોવાથી આ સવાલ માં પાતે હતા હતરી શકેલ છે. પાતે જનરલ બાંધા જન રલ સ્મટસ તેમજ મેસરસ ગાંધી, પાલાક અને ગાંખલે સાથે તે સવાલ વિષે ચર્ચા કરેલ છે. મી. ગાંખલેની દક્ષિણ આફ રિકાની મુલાકાતને મેં ઉત્સાહપુરવક ઉત્તેજન આપ્યું હતું અને એમ અરકા રાખી હતી કે તેથી આ સવાલના નિવેડા આવશે. મી. ગાંધીને ઇમી ભાવનાવાળા પુરૃષ હું માનુ હું. તે સાથે યુનિયનના પ્રધાના પણ હોંદીઓ સાથે ન્યાયથી વર તવા અને તેએ તરફ નરમાશથી અમલ કરવા પ્રમાણિકપણ આતુર છે. પણ સાંતી ગારી પ્રમાલ કરવા પ્રમાણિક માર

લારડ કરએ કહ્યું કે મુનિયન સરકારને એરી પ્રજાના મત ને અનુસરીને કાયદા કડક રાખવા પડવા છે હતાં તેને! અમલ એટલા સંભાળથી થાય છે કે વજીદ લરેલી હડમારી રહી નથી. કાયદાના અમલ કાઇ માહ્યુસ પર કડક રીતે ત યાય એવી ઇચ્છા પ્રધાનાની છે એમ હું ચેડક્કસ માનું હું હતાં તેઓની એવી ઇચ્છા પાર પડી શકા છે ખરી? કાયદા ના અમલ લુદા લુદા અમલદારાના હસ્તક થાય છે અને તે એકની પર વાજખી અને દિલસોજ અમલતો આધાર રાખવા એ બ્યં કર છે. કેટલાક તાબાના અમલદારા મુરખ અને દંમામવાળા દેવાના સભવ છે. વળી કેટલાકમાં કામી અદા વત પહ્યું દાવાના સંભવ છે. અને તેથી કાયદાના અમલ લદાર રીતે તેઓ ન કરે એ બનવાએમ છે. હોંદી લગ્નના સવાલ પર આવતાં હારડ કર્યો કશું કે બહુ લગ્નના કાયદા યુનિયન સરકારે ક્યુલ કરવા એમ હોંદી માત્રના નથી વળી યુનિયનના મધ્ય પ્રાતે,માં આવ વની વ્યક્તિયાન સરકારે ક્યુલ કરવા એમ હોંદી માત્રના નથી વળી યુનિયનના મધ્ય પ્રાતે,માં આવ વની વ્યક્તિયાન રાખવામાં આવે એવી પશુ તેઓની માત્રણી નથી. હારડ કર્ઓ જહ્યુલનું કે પા, કના કર વિષે તથા ઉપતની યુનિયન પાર્લામેં આવ્યું હતું એ ખેદની વાત છે. પા. કના કરથી મહેસુલમાં બહુ વધારા થઇ જહાની નથી, તે કંઇ ફાયદા કરે છે એવું પશુ નથી જોવામાં આવતું. યુનિયનના ધછા ગારાઓ પશુ તેથી વિરદ્ધ છે અને છતાં હાલની મુશાબતનું તે એક મુખ્ય કારના પડ્યું છે પડ્યું છે

હાંદુસ્તાનમાં અસંત ગુખ્સા ફેલાયા છે તેનું કારછું એ છે કે હોંદીઓને માર મારવામાં આવે છે એવી વાતો ત્યાં ફેલા યેલી છે. ંઆ વાતની તપાસ થવી જોઇએ અને મી. રમ ટસ જતે તપાસ કરવાને નાતાલ ગયા છે એ જાણી ખુશા થાઉ છું. મી. રમટસ જેવા જવાળદાર પ્રધાનની હકીકત વડી સરકારે અને .બધાએ માનવી જોઇએ. દક્ષિણ આદિકાને હારો દેવાનું ધારણ પકડલું એ ખેલું અને ગેરફાયદા અરેલું છે. દૂં માનું છું કે સ્વતંત્ર તપાસ થાય તેમાં સલ તનતનું હિત છે એ વાત મુનિયન સરકાર ક્લુલ કરે છે. આ તપાસ હમણાના બનાવા વિધે થવી જોઇએ એટલું જ નહીં પણ હમેશની અશાનિનાં શું કારણો છે તે વિધે પણ થવી જોઇએ.

હોરડ કર્મે છેવટમાં જણાવ્યું કે માત્ર હોંદી ખાતું નહીં પણ સમસ્ત સરકાર આ સવાલ વિધે ખંતથી ધ્યાન આપી રહેલ છે. સંસ્થાન ખાતું પણ દક્ષિણ આદિકાના હોંદીઓ ને સંપુરજ ન્યાય મળે એ જોવા ચીંતાતુર છે. પછી કેટ લાક સવાલ પુછવામાં આવેલ તેના જવાળમાં કહ્યું કે સ્વ તંત્ર તપાસ ચલાવવા વિધે પાતે જે કહ્યું તે જો કે પાતાના જ મત છે છતાં ધ્યીન્ળ કારલારીએ။ તે મતથી વિરુદ્ધ નહીં હાય એમ પાતે માને છે

' ગુજરાતી ' તા. ૨ છ નવેમ્બરના હેપ્પમાં સત્યાગ્રહની લડતની તારીક કરે છે અને તે લડતને હીંદ તરફથી પુરી મદદ આપવાના આગ્રહ કરે છે, તે જબાવે છે કે ખાસમદદ એ રીતે થઇ શકે છે ફૂંડથી અને પ્રતિકારથી (સાઢું વાળ વાના પગલાં ક્ષેવાથી), નાણાંની મદદ વિષે લખીને 'ગુજરાતી' **પત્રે જાતે કંડ ખાલ્યું છે અતે પ્રતિકાર વિષે લખતાં ત્રણ** રસ્તા બતાવ્યા છે : એક એ કે દક્ષિણ અદિકાના ગારાને હીંદની સરકારી નાેકરીમાં ન ક્ષેવા; ખીજ~~ને એ કે ત્યાંથ~~ી કાલસાની આયાત બંધ કરવી. અને ત્રીજો એ કે હીંદી વછરે હીદી નાણાંમાંથી દક્ષિણ અહિદ્રકાના બેઠિમાં બે કરાેડ અને ૫૫ લાખ રૂપિયા રાક્યા છે તે પાજા **ખેંચી હેવા ખતે** તે નાર્શ્વાને હીંદમાં કાર્ક બીજાં સાહસમાં રાકવા. દક્ષિણ ભાદિકાના કેલ્લસાની વ્યાપાત વિષે લખતાં તે છાપે**ા જ્યાવે** છે કે દર વરસે ૧,૨૧,૭૨,૭૦૦ ટન કાલસા ફ્રીંદમાં આવે છે, તે આયાત સદેતર બધ કરવાથી દક્ષિણ અહિકાની સુધ ઢેકાએ આવવા સંભવ છે.

લડતના ખબરા

બેલનગીચ ખાણુપર થયેલ જુલમની હકીકત

હતાલીઓને પાયક યહેલ્યાડવામાં સરકાર તરફથી થતી ખલેલ

Sints mission

જનરલ લ્લુકીનના સરિસ્તેલર કેપ્ટન ક્લારક કેનેડીએ તા. •• મી નવેમ્બરે રીમાર્ગ્ડ કર્યો હતે કે ડાંચાડની આસપસ થી કેડલાક હડતાડીએ ગામમાં આવવાને પ્રયત્ન કરતા હતા તેઓને પાત પાતાની જમાએ જવાનું પાલીસે કહ્યુ તે આ હૈ.કાએ ધ્યાનમાં લીધુ નહીં, તેથી એ ઢાકાને જબરકસ્તી થી પાછા કાડવાની જરૂર પઠી હતી અને તેથી જરા અર્શાત ઉપછ હતી, પણ અમને મળેલા ખળરપરથી આ મામલાની

ं भारी बडीडत

એ છે કે.—૩૦ મરદ દ્ર એક્સ અને હ છે કરાં લાક્રદીએ, વડે સમાન ખબે લટકાવી રસ્તે આવતા હતા. તાં તેઓને પોલીસ સામી મળી અને લાકડીએ મુકી દેવા કરમાવ્યું. હોકાએ તેમ કરવા ના પહી કેમકે લાકડીએ તેએ.તે ઉપ યોગી હતી પોલીસે તેએ.તી અગમતાના દરકાર નહિ કરતાં જખરદસ્તીથી લાકડીએ પડાવી તીધા અને તેમ કરતાં ઘણા તે ગંભીર ઈ જ પહોંચાડી કેટલાકનાં માથા ભાગાં હતા. અને કેટલાકને વેટલમની હસ્પીતાનમાં લઇ જવા પડાય હતા. આ ભધા હોકોને વેટલમ કારટમાં ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. આ ભધા હોકોને વેટલમ કારટમાં ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. અને માજરીટ તેઓને પ્રેટિક્ટર પાસે જવાની રજા આપી હતી, બી. વેરટ પોતાના કેસ માટે વેટલમ અથા હતા તેમણે તેઓ ને કરળન મેકલવાના ખેરાબરત કરયા હતા, ડરબનમાં મા મીશેલ ત્રણ અર જણને સખત માર લાગ્યા હતા તેઓનાં સે. મારેલવાના લીધા છે.

વેર્લમથી

ખબરપત્રી લખે છે કે જેક્સન એસ્ટેટ, વાટલ પ્ઢે ટેશન अने श्रेरांडन साध्य भणी वट भरह अने ७ कीरते। के ત્રણ કાઢો ~~છુ~~ટેલા તેઓને માજીએટની પરવાનગી લઇ દુભર રામની જમીન પર નદીને પેઢી પાર લઇ જયામાં આવ્યા હતા. ત્યાં તેઓને ખવસવવાની તક્ષ્યારી થતી હતી તેવામાં ટીંગાટથી લામરસી જતી પોલીસ ફેન્ઝે તેઓને ધેરી હારભધ કરી ટાંમાટ લાઇન પર ભાગળ ચાલવા હુકમ કરી. તેઓ व्यथा आबता मया तेवाभां ते अकार भी. सशक्ते पडतां ते ~~એ~~! દોડીને ત્યાં પહેલિયા અને પેલીસના ઉપરી પાસેથી તે એવાતે પ્રકાલાના કુકમ માર્ગ્યા તે તેની પાસે હતા નહીં. પક્ષા તેને કહેવામાં આવ્યું કે માજીએટની પરવાનગીથી તે એતને ખવડાવવા ત્યાં લાવવામાં આવ્યા કવા. પૈલીસ તે સાલળી ચાલતી થઇ હતી, આ માન્યુસોને ખવડાવી ચી. હે ગસ્ટનની એહીસમાં લાવવામાં અહેલા. ત્યા ટોગાટના પાંચ સાત જાસુા પર માર પડેલા તેઓની બુળાની લેવાતી હતી ત્યાં પેલીસ આવી સહુને પકડી ગઇ હતી, અને વ્યુખાની લેવામાં અડચસ્યુ નાખી હતી

તા ક છ એ ખબરપત્રી તેખે છે કે માઉટમારકોંડ અમ્બર્જારી. બેશ્વમાઉન્ટ એસ્ટેટ અને પત્રનન કાર્કના મળી કુલ ૪૨૫ મામ સાતે પકડી જેલમાં પુરેલા છે. આજે અર્થક કેડીમા એએસીએશન તરફથી રેક્ષન વહેચવામાં આવ્યું હતું ત્યાં થી આગળ વધવાની પેલીસે અટકાયવ કરી હતા પણ જન રહ શ્યુકીનના પાસ બતાવનાં આગળ વધવા દીધા હતા.

પત્રનન કાંડીમાં જતાં રસ્તે એક બાઇ રાતી રાતી જતી भणी हली तिश्रीने पुछलां भासम ४३९ इत् हे तेश्रीना ધણી જેલમાં હતા અને પાછળથી તેણીને અને તેણીના ભાળકને સતાવવામાં આવેલ. તે કાંડીની મીજી બાઇએલ્સે મચુ સતામણી વિષે ફરિયાદ કરી ખતી. તે ભાઈએનએ પૈતનાના માત્રિક ધારોથી રેશન હેવાની ના પાડી હતી અને બધી વેર્લમ જવા તામ્યાર હતી તેઓને એરેક્સમાં રહેવા सभन्तववामां भाषी हती. तेमाने देशन भाषवा देवा तेना માલીકતે સમજવંગા પણ તે સમજવા ન**િ**. સાંથી **આગળ** ચાલતાં કેબલ કાઠી અને પેની કાઠીના માસિકા મન્યા તેએકએ પણ રેશન આપવા ના પાડી. તેએકને જનસ્ત લ્લુકીનના પરવાના ખતાવ્યા તે પ્રથા તેઓ માન્યા નહીં. તેથી યા**ઝ કરી જન**રલ લ્યુકીનના કલારકને **હ**ક્ષકત**યા** વાકેક કરેલ છે. કરખત ટેલીફા<mark>ેનથી ખ</mark>ળર આ**યેલ અ**તે ત્યાંથી ખબર પડ્યા હતા કે ત્યાં પણ તે વિષે કિલચાલ ચદ રહેલ છે. માઉટેજકમ્યની મીલમાં દેટલાક મામસા કામ કરતા કેનમાં ખેડે નજરે પકતા હતા. પણ તપાસ કરતા ખબર પડેલ કે તે સ્વતંત્ર હીંદીઓ હતા. સાની બ્લેક્બર્ન હિલહેડ અને સેકરાઇન એ ત્રણે એક્ટેડોના મા~~લુકો~~ હછ કામે ચહેલા નથી.

ચાલી જેકસન કાઠીના માબુસેને મારવામાં છે એવા ખબર મળ્યા હતા. તેમાંના એક **માચુસનુ**ે હીંપોઝીસન **દીવામાં** માવેલ છે.

સાંજે સવા છ લાગે કરતલ કલારકની મુલાકાત લીધી દતી, રેશન વદેચવાની તકલીક તેને કરી લારે તેને ઉત્તવ જવાબ આપ્યો હતો. એસોસીએશન તરફથી રેશન વેચવા દેવું નહિ એવા સરકારના કરાશે હોય એમ લાગે છે માઉન્ટેજકમ્બમાં જવા પાસ માગ્યો સારે તેને કહ્યું કે જાન સહીસલામત રાખવા હોય તે ત્યા જવું નહિ. સાના દદ તાલીએશને પકડાવી જેલમાં નાખવાની પેરની ચાલે છે

તા. ૪ થીના ખબરપત્રમાં જણાવેલું છે કે આજે સવારે ૧૦૦ જેટલી એક્સિક ભચ્ચાંએક હાથે લઇ કેક્સ્ટના મહાન અનુવર્ગ એક્સી અઇ હતી. બધીના પણી જેલમાં હતા. તેઓ રેશન મામતી હતી. તેઓને રેશન આપવામાં આવ્યું હતું તેઓ ક્રીયાદ કરતી હતી કે રાત્રે મેહલિસ તથા ભર દારા આવી મારની ધમકા આપે છે અને હેરાન હરે છે.

લામરસીના ૧૫૦ માણમાને માછકોટે કામ પર ચડવા બહુએ સમજાવ્યા પણ તેમાંએ કોઇ સાંભળ્ય નહિ. માછ સેટે તેમાને હ દિવસની જેલ આપી.

મી. સી. આર. નાઈક્રુને ટાઝાટમાં વેતર હથી પક્કીને વેરલમની કેારટમાં લાવવામાં આવેલ. તેને પા. ૨૫ ના ખેલપર છોડેલ છે અને કેસ તા. ૧૧ પર મુલત્વી રહ્યો છે. આજે લપારે ૪૦૦ જેટલા કેદીઓને કરળનની જેલમાં લઇ જવામાં આવ્યા હતા

वशा ६७ अने यहवा नथी

રહાવ રે સાંજે જનરલ લ્યુકોન તરકથી સત્તાવ.ર ખત્રર અહે થવા હતા કે નારપ કેસ્ટરમાં મામલા શાત છે પણ હછ થવા હોંદીએ! કામે મહેલા તથી.

એક્તરફી વ્યમક્ષ

તોરય કાસ્ટમાં કેટલાક ગારાએક ગીરમીટમાંથી મુકત થયેલા અને પા, 3 તો કર નહીં ભરવાથી સન્તને પાત્ર ભનેલા સપ્પ્યાબંધ હીંદીએને કામે રાખે છે એવા ખબર ભરાસોદાર ઢેકાગુથી અમને મળ્યા છે. આવા હીદીઓને કામે રાખવાથી યા. 3 ના કાયદાના લંગ થાય છે. સરકાર ની જાશ્રમાં આ કિસ્સાએક હેલ્વા છતાં તે વિષે કંઇ પગલાં લેવામાં આવ્યા નથી એ તાલુખીની વાત છે.

મારિત્સરગમાં સ્થિતિ

મથી હતી, સભામાં હાજરી થોડી હતી છતાં કામકાજ શંતિ થી અને ઉત્સાદથી સાલ્યું હતું મી, ગ્રીન સભામાં હાજર હતા અને તેમણે પાતાના ભાનભુમાં કહ્યું હતું મી, ગ્રીન સભામાં હાજર હતા અને તેમણે પાતાના ભાનભુમાં કહ્યું હતું કે હડતા લના આગેવાના એ ગદદી ખાતાના અને હતપાતાલન, કામદારાને સમજ્તવાને કામપર સખવાની ઉદારતા ખતાવી હતી સારે સરકારે તે ઉદા રતા ખતાવનારા આગેવાને તે પકડવામાં પાતાની ઉદારતા વાપરી હતી! 'મી, ગ્રીને જાણાવ્યું હતું કે હીંદી અને ગારા માં ચામડીના રંગ સીવાય કરી એક નથી અને હવે હીંદી તથા ગારાએક જે પાત્રસાદારાના સામાન્ય શતર સાથે લાવાની જરૂર છે. મેસરસ એન બી, નાયક, પી, કે, નાઈકું અને દુષ્યોએ પણ સાપણે આપ્યાં હતાં.

હરભનમાં સત્યામહી જેલીએ!

વારડરાતી ગેરવરતહ્યુક સામે તથા 'પીછાં હાડમારીએ સામે પાકાર કરવા દાખલ અપવાસ કરી રહ્યા છે એ ખબર અથે વખતે અમે આપી ગયા છીએ, તે વિષે ત્યાય ખાતાના પ્રધા તને તાર કર્યો હતો તેના જવાબ મળ્યા હતા કૈ ' અપવાસ કરનારાઓ પાતાને જેમમો અપવાસ કરે છે અને મુખ્ય માછએટ તપાસ કરશે.'

મી. વેસ્ટે જેલના ઉપરીતી મુલાકાત લીધી હતી. ત્યારે તેમને કહેવામાં ચ્યાલ્યું હતું કે એ ખબર સાચા નથી. મી. વેસ્ટે ક્રી યુળ્યું કે જેલમાં કાઈ અપવાસ કરતું નથી ચાને મલસટતું કંઇ કારણ નથી એ વિષે ખાત્રી આપી શધા છા ! જેલના મુખી સાહેલે તે ખાત્રી આપવાની ના કહી અને માતે કંઇ અબર આપવા બધાયેલ નથી એમ જણા વ્યુ. શનીવારે કેટલાક

જેલીઓની માસીક મુલાકાત

કેવા જનારાઓને ખબર પડી હતી કે અપવાસ કરવા પડ્યા એ વાત સાચી હતી અને કેટલાકને જબરદસ્તીથી ખવરાવ વાતું શરૂ કરવાથી વખતે માસ કે એવું કંઇ અખાજ કાઇને મળામાં તાખવામાં આવશે એવી ધારતીથી અપવાસ છાડી દેવા પડ્યા હતા. મીસ રહેસીન અને મી. વેસ્ટે કેટલાક જેવીઓની ફુલાકાત હેવા પ્રયત્ન કરયા હતા પણ તેઓને કહેવામા અપવાં હતું કે તેઓ જેવીઓ સાથે કંઇ પણ સગપણ ધરાવતા નહીં હાવાયી રજા નહિ મળે. બન્નેએ ફુખી જેવી પાસે જઇ સત્તાવાર કારણ બતાવવા માત્રણી કરી પણ તેણે તેમહાઇથી તેની ના કહી હતી, અને ધારા પણ બતાવ્યા નહિ. શી. પ્રાપ્ટ દેશાઇ પર કાર્ વારડરે સપ્ત હુમલા કર્યો છે. શી. રામદાસ માધી અપવાસને લીધ મુર્ણ ખાત્રી થયા હતા.

નાતાલ કડિયન એસાસીએશને

તા. ૧ લી ડીસેમ્બરે જનરલ લ્યુકાકનને લખ્યું હતું કે જે એસ્ટેડેટામાં જનની ખુગરી થક છે ત્યાં ત્યાં એસોસીએ શનના ખે પ્રતિનિધિઓને જવા દેવાની રજા આપવામાં આવે કે જેથી નિરાધાર થયેલા કુડું ખેતી સ્થિતિ જાણી સકાય અને તે વિધે વિચાર કરી શકાય. એસોસીએશને એવી પણ માગણી કરી હતી કે જ્યાં જ્યાં હડતાલીને પકડ વામા આવે ત્યાં ત્યાં એસોસાએશનના પ્રતિનિધિને હાજર રહે વાની રજા મળે કે જેથી તેએક પોલીસને પકડવામાં મદદ કરી શકે અને પોલીસ તથા હડતાલી વચ્ચે મારામારી થતી અટ કાવી શકે

ઉપલા પત્રવવહારના જવાબ મળ્યા છે તેમાં જણાવેલું છે કે છેલ્લી વખતે એક એસ્ટેટ પર જવા એસોસીએશનના પ્રતિ નિધિને રજા આપી હતી ત્યારે લેક્શિને હડતાલ જારી રાખ ક તું સમજ્વવવાની 'તક તેઓએ લીધી હતી એવા ખબર ભરેત્સાદાર સ્થળેથી ચીધુ માજીએટ મારફત મળેલા છે, તે જોતાં હાલ એવી રજા આપવા જનરલ લ્યુકીન તપ્યાર નથી.

ખેલનગીચ ખાણમાં ભુલમ થયા છે એ ચાકકસ રીતે બતાવનારાં સાગંદનામાં અમારા હાયમાં આવ્યાં છે. તેમાંથી એક અન્દરમલી નામના હીંદીનું સાયમાં નીચે સજબ છે :---

" હું ખેલનગીચ ખાહ્યુમાં ૮ વરસ અને ચાર માસ થયા સ્વતંત્ર મજુર તરીકે પશ્પતું કામ કર્યું છું. મેં માર્ફ કામ તા. ૧૬ મી નવેમ્બરે છેાડ્યું હતું. તા. ૧૮ મી અક્ટોબરે પા. ૩ તેા કર રદ કરવાના સંબંધમાં ક્ષેત્રિકા કામ છેાડી ચાલ્ય हता ते में कीया हता. हुं हडतासमां सामेश नहीता. स्मेड હડતાલીએ પમ્પનું કામ ન છેડવા મને સસામણ કરી હતી. દ્રાંસલાલની કુચર્યી યાઝા ફરેલા ક્ષેપ્રેકોને મેં જોયા હતા. તે એાતે ખાસુપર લાવવામાં આવ્યા હતા. અને એારીસ આગળ તેઓ એઠા હતા. વાદ માંધવાના તાર વગેરે સામાન ત્યાં પડેલા હતે. મહ્યુસોએ પુષ્કશું કે આ વાળા શા માટે પડેલા છે. તેઓને કહેવામાં આવ્યુ કે તે જેલ બનાવવા માટે છે. વ્યાર્થી તેઓ કહેવા લાગ્યા કે ખાસ પર કેદ થવા તેઓ માગતા તથી, અને જો તેઓને કેલ્જ કરવા દ્વાય તા ન્યુકેસલની જેલમાં લઇ જવા એઇએ. માસુસા ઉભા થયા અને એ ગારા તથા એ તેટીવ પાલીસ ત્યાં હતા તે તેઓને धक्का भारी क्रभाइन्ड तरह पाल कादवा साञ्या. पश्च ते।**डे**। રસ્તા તરફ તાસવા લાગ્યા. પાલીસે તેથી ખાસવાળા ગારા એ। વર્ગેરેને બાલાવ્યા. ખાટકી, કર્નીગઢામ અને પકરી પીટ ધોડા પર આવ્યા. હું કાક્**ર ભાષ રૂચ પાસે ઉ**ભો હતા अने अधु नेक्किश रीते क्री शक्ते हते।

પોલીસ અને આણેકના મારા હીંદી પાછળ દેકમાં. કમ પાઉન્ડ મેનેજર ક્ષીજ પર ચડપે અને હીંદીઓ તરફ પેતા ની લંદુક તાકી. ખાટકીએ રીવેલ્વરનો બહાર કર્યો. આન આવે લાકડી, ચાલુક અને લંદુકના કુંદા વહે હીંદીઓ પર દુમલા કર્યો. લા પડ્યા હે હું જોતો હતા. ત્રસુ મામ્યુસોને નીચે પક્રતા મેં એવા હતા અને બીજા હીંદીઓ હેતે ઉપાડી તે લઇ ગયા હતા. તેમાંના એકનું નામ સાવૈદન અને બીજાનું નામ કુસફ છે. બીજા લધા માર પાક્ષને કમ્પાલંડ તરફ નાદા અને એપડીસ આગળ એકદા થયા

કમ્પાઉના મેતેજ દે અગિવાતાને પકડવા. અને એક પછી દોતને ચાલુખર્થા માર્યા. તેઓના તામ બાલુ, અબદુલ સાય * 1 * St + 5 6 5

ષ્યુ અને માનીકમ છે, બીજા કેટલાકને પણ માર્યા હતા બધા મળી અહંતે માર્યા હતા. મારી મારીતે તેઓને મેને જરને સોંપવામાં આવતા હતા. તે પણ તેઓને ચાલુકથી મારતા હતા. તે પણ તેઓને ચાલુકથી મારતા હતા. તે વળી આ માલુસા નેટીવેટને સ્વાધીન કરતા હતા. તેઓ પણ લાકડી, ચાલુક, લાતા અને મુકડીઓ વડે તેઓને માર મારતા હતા અને પછી કાટડીમાં પુરી દેતા હતા. તે પછી બીજાઓને ચાલુકથી માર્યા હતા અને મી ગાંધીની પાછળ ચાલવાથી તેઓને મહેલું સારતા હતા.

આં બધું સવારે બન્યું. હું ખેરરક હૈવા ત્રયો. પાછા આવ્યો હારે વાળા નંખાતા હતા. મામ્યુસેને મદદ કરવા કરજ પાડી હતી. બપોર પછી માછસેટ મી. ાઇસ્સ અલ્લા હતા. ઇંટરપ્રેટરની મારફત તેણે હોકાને કહ્યું કે ખબર આપ્યા વિના કામ છોડવાના વાંક માટે તેઓને દ માસની સન્ન મળશે. તેએતે કામામાં રાખવા જરૂર પહે તો ચાલકથી મારવાની ખાણોવાળાને સન્ત આપી છે એમ માછ સેટ કહ્યું હતું. એક કલક-તાવાળાએ પોતાને સખ્ત માર પડયા હતા તેની કરીયાદ કરી. ઇંટરપ્રીટરે તેની ફરીયાદ સાલળી નહીં. હીંદીએરને કાચા ચાવલ આપવામાં આવ્યા કતા. પણ સંધી ખાવાનું કંઇ સાધન તેઓની પાસે હતું નહીં. તેવી સફને શુખ્યા રહેવું પડ્યું હતું. આ બધું મંત્રળવારે બન્યું.

ખીજે દિવસે સ્વતંત્ર મજુરાતે કારડ પર માક્લવામાં આવ્યા. હું તેઓની સાથે ડ્રેનમાં હતા. તેએકને ખાણા પર પાછા જવાની સજ કરમાવવામાં આવી. ગુકવાર તેઓ કેકરડથી સ્વાના થયા. સનીવાર ગીરમીડીયા શિકાને જબર દસ્તીથી ખાશ્રુમાં ઉતાર્ય હતા. તેઓને હડસેલીને પાંજરામાં ખાલવામાં આવ્યા હતા.

નાગડુ જે મરી ગયા તેને હું જાહું છું. જ્યારે ન્યુકેસલ ની ડ્રેન પર વે જતા હતા ત્યારે તેને લાકડીથી સહતા કમ પાઉન્ડ ગેનેજરને મેં જોયા હતા. રસ્તા પર હીંદીઓને માર વામાં આવ્યા હતા ત્યારે નાગડુ તે ટાળામાં હતા.

આ સાગંદનામું તા. ૨૨ મી તવેમ્બરે માછસોટ મી. ડી. છ. ગામ્લસ સન્મુખ લેવાયુ હતું

ચારસ્સટાઉનમાં રહેલા હડતા**લી**

ને પાસ વિનાના હોવાની કસુરથી પકડવામાં આવ્યા હતા અને તા. ૨૭ મી નવેમ્બરે તેઓને સાત દિવસની સખ્ત જેલ ની સજા કરવામાં આવી હતી. બધા મળી ૧૮ જહ્યુને સજા થઇ હતી. બધા જેલ ગયા હતા

પ્રીદારીયા**થી**

ધાળી કમિટીતા દેઝરર મી જ્યા મહમદ બારબર જણાવે છે કે તો. ૩૦ મી નવેમ્બરે મી. બી. રલારામના પ્રમુખપણા નીચે ધાળી કામની સભા મળી હતી, કમીટીના સભાસદો મેસરસ દ્યારામ ગાર્વીદ, દામાદર કેશવ, જમા ખુશાલ, તથા ભાઇતિહ રહ્યું છે જે જુરસાદાર ભાષણ કર્યો હતાં પછી કહ્યું કે માટે રાપ્ક કાળે! શરૂ થયા હતા જે આશરે પા. ૫૦ સુધી પહોંચ્યા હતા. અને મી. ગાખલેને તથા સારડ હારડીંગને કેબલ માકલવામાં આવ્યા હતા.

કેપ અવેકન્ડ ઇંડિઆ સાસાયટી

ની જગી સભા તેસનલ ધીએટરમાં ના, ૧૪૦માં તવેમ્પર મળી હતો, - પી. એ. ખાને પ્રમુખપદે હતા. પેસરલ એ. મલીક, એસ. વી. સાઢે, ડી. નાઇકુ, હલીમ, વરતક, ક્રાક્ટર,

ગુલ, મી. ગુલ, મી. ઇ. શાહુછુદીન વગેરે આગેવાના હાજર . હતા. મી ટી. બી. એ. એજકમ તથા વેલીયટનના મી. એસ પણ હાજર હતા યા. કના કર નાસુદ કરવા વિષે સરકારતે ફરી અરમદ કરવામાં આવ્યા હતા અને તે વિષેના કરાવ મી. શહે રજુ કર્યો હતા. ખીજો કરાવ એ હતા કે મેસરસ ગાંધી, કેલનખેક વ્યતે પાેેેેલાકને સરકાર તુરત મુક્ત કરે કે જેથી હોંદી પ્રગ્તની અગ્રાંતિ દુર થાય અને સુલેહ /ળવાઈ રહે. આ કરાવ બિ. ઈ. એસોસીએશનના પ્ર**મુ**ખ મી. એસ. ઇસ્માહલની દરખાસ્ત**થી** અને મી. વરતકના ટેકા થી પસાર થયા હતા. તે પછા લગ્ન વિષેતા કાયદામાં ફેર કૃરર કરવા તથા નાતાલની ખાણામાં તથા એસ્ટેટ પર થયેલા બુલગ વિષે તપાસ કરવાની માય**ણ**ી કરવામાં આવી હતી ચ્યને તે વિષેના ઠરાવા પસાર થયા હતા. મેસરસ **હ**લીમ, વરતક, ડાકતર રહુલ વગેરેએ ભાષણા કર્યો હતાં. ગારા મિત્રા મી. એસ તથર મી. એજકમે મી. ગાંધીની તારીક કરી હતી અને સરકારની હોંદી તરફની વરતણુકને વખાડી ન્યાય અતપ વાની માયણી કરી હતી

પાસ્ટ ઈલીઝાબેથ

વેઠ ધરમ સભાના સેક્રેટરી જ્યાવે છે કે તા. ૯-૧૧-૧૩ તે દિવસ આ સંસ્થાના અધિકારીઓની નવી સુંટણી કરવા સભા મળી હતી અને તેમાં નીચે પ્રમાણે નીમછ્યુક થઈ હતી. મી ગાવીંદજ છીબાબાઇ ચેરમેન, મી પરબુભાઇ ભગવાનજી વાકસ ચેરમેત, માં. સુખા પ્રાયછ સેકરેટરી, માં. રખુછાછ ગાવીંદજ વ્યા. સેકરેટરી, મી. મકનજી ગાવીંદજી મ્યાનગર ટ્રેઝરર, નીમણક થઇ રહ્યા બાદ કેટલાક ભાઇએ! તરફ્યી સત્યામહતી લડત વિષે ચરચા થઇ હતી. વખત થઇ જવા થી ખીજી સભા તા. ૨૩ મી તવેમ્બરે ભરી લક્તને મદદ કરવા વિચાર ચલાવવામાં આવ્યેક હતા, મેસરસ ગાધી, પાલાક અને કેલનખેક તરફ દિલસોજીના કરાવ પસાર કરવા માં વ્યાવ્યા હતા. અને પા. કતા કર નાસુદ કરવાની માત્રણી કરવમાં આવી હતી. તે પછી જેલ જતાં પહેલાં લખેલા મી. ગાંધીના કામળ સભામાં વંચાયા હતા. ભાદ કાળા શરૂ થયા અતે તેમાં પા. ૧૬–૮–**૦ ભરાયા હ**તા. છેવટ મી. દુલભજી ક્રુપીર તરક્**રી દુધની મીજ**ળાની લઇ સ**હ** વિખરાયા હતા [ઉપર જહ્યુવિલી રકમમાંથી ૬ પેની ખરચ ની બાદ કરી પા. ૧૬--૭-૬ અમને મેાક્લવામાં આવી છે તે મળી છે તેની નામવાર પહેાંચ હવે પછી સ્વીકારવામાં આવશે.—અ. 🦗 એં!.]

પ્ર'ક્લી મદદ

આક્રીનીટથી મા. ૧-૫-૩ સત્યાયક કુંડ માટે તથા શા. ૧૦-૩ લંડન કમિટી માટે મેહ્કલતા મી એમ. ઇ. ભટેઈ લખે છે કે ઢાલની લંડતમાં અમારા કેપના હીંદી બાઇ એક સુગા ખેસી જોયા કરે છે એ ઘણી દીલગીરીની વાત છે.

સેલીસબરીથી મી. બીમજી આર. નાયક વતી મી. ખંડુ લાઈ કે. પટેલ તરફથી ત્યાંના ઉધરાષ્ટ્રાની પા. ૧૪–૧૩–૦ ની ચેક અમતે મળી છે. તેની નામવાર ટીપ હવે પછી જાપીશું. પારટાલીઆબેલ સતસંગ સલ્લા તરફથી પા. કપ પોકિસ્થાની તાર મહ્યો છે. કેપટાલનથી મી. લલુઆઇ કહ્યાબાં દેશાઇ તગ્ફથી ત્યા થયેલ ઉધરાશ્વાની પા ૩–૧–૩ ને મની આરડર મહ્યો છે.

કલક:તામાં મહા ખળભળાદ

દક્ષિણ અહિકાના હીંદીઓની સ્થિતિ વિષે પાકાર કરવા ખરદવાનના મહારાજાના પ્રમુખનણા નીચે કલક-તાના ટાઉન હોલ માં જંગી સલા મળી હતી. બધા પક્ષના હીદી આગેવાના પહેટફાર્મ ઉપર જોવામાં આવતા હતા. બે ગારા પાદરીઓ પણ હાજર હતા. સલાગહની હડતાની તરફ ધાતકી વસ્તાલું ક ચલવવામાં આવેછે તે સામે સખત પાકાર કરવામાં આવ્યા હતા. હતા, વલણુ માટે આભાર માનવામાં આવ્યા હતા. ફંડને માટે પણ વિનંતિ કરવામાં આવી હતી.

મદારાજએ પાતાના ભાષણમાં આપણા સવાલ િષે બહુ ભારિક તપરસ કરવાની જરૂર ભતાવી હતી. તેમણે જણા વ્યું હતું કે લેરિક કરના ભાષએ કંઇક આશા આપી કે પણ જ્યાં સુધી કંઈ કરવામાં આવશે નહિ ત્યાં સુધી હીંદ!! લામણી શાંત થનાર નથી. તેમનાં ભાષણ વિષે સભાની લામણી એટલી ઉશ્કેરાઇ હતી કે તાળીના અવાજથી અને પાકારથી ભાષણકર્તાના અવાજ હકાઇ મધે હતે!

પ્રમુખનાં ભાવસ્થ પછી બાભુ સુરે દ્રનાય બનરજી ને બીજન હોંદુ વર્ચા મુસલમાન આગેવાતાએ ભાવસ્યુ કર્યાં હતાં. પસ્યુ સભાની લાગસી એટલી તો ઉશ્કેરાઇ રહી હતી અને સભા સ્થાનમાંથી લાગસીના ઉભરા એવા નીકળવા લાગ્યા હતા કે ભાવસુકર્તાના શબ્દો સાંભળવા મુશ્કેલ થઇ પહેલ. આ સભાએ ધર્મોહારના સમયની યાદદાસ્ત તાજી કરી હતી અને છટાદાર ભાવસુ કરતાં આવા દેખાવાએ હાજરીનમાં વધારે અસર ઉત્પન્ન કરી હતી

એક મુસલમાન ઉમરાવે કહ્યું હતું કે નિર્દેષ અને નિરાધાર આ તથા પુરુષાપર ધાતકી હુમલા થયા તે મનુષ્યના હૃદય મારે તેવી વાત છે અને સુધરેલી દુનિયાને તેથી સત્તજડ આંચકા લાગ્યા છે.

મી. મીલબર્ન નામતા એક પાદરીએ ભાર દઇને કહ્યું કે કેલિનીઓને વ્યાટલું ધાતકીપણું વાપરવા દેવું તેનાં કરતાં તેનાથા ઈગ્લાંડે લુટું પડી જવું એ બહેતર છે

એક હીંદી વ્યાગેવાને પુછલું કે બ્રિટન શું વફાદાર હીંદી પ્રજાને આદિકન વર્સ્મોનો ભક્ષ બનવા દેશ?

હીંદમાં અધે ઉઠળાટ

ક્લક-તામાં જેવી સભા થઈ હતી એવી ઘણી સભાએ! જાદે જુદે કેકાણે ભરાઈ હતી એવા ખબર રૂટર આપે છે અને આચી એંગ્લા ઇડિયના એવા મત ધરાવતા થયા છે કે કંઇ પગલાં નહિ ભરાય તા આકૃત આવવાના ભય છે.

સ્પલ્હાળા**દ્ર**થી

તા. ૮મેટએ નીચેના તાર મન્યો છેઃ હીંદુસ્તાન પાતાના ખહાદુર ક્રજનોની અને ખાસ કરી સત્યાત્રહી બાઇએોની તારીક કરી રહ્યું છે. આખો દેશ તેઓની પાછળ છે

રાજકાદમાં સ્ત્રીઓની સભા

મે શતીવારે મળેલા કેળલમાં જણાવવામાં આવેલું છે કે મી મત્ર સ્ટીવનસનના પ્રમુખપણા નીચે મઇ તા. ૩ જ એ લાં ની બાતુઓતી સભા મળી હતી. સભામાં ઉત્સાહ પુરા હતા અને હાજરી પણ ઘણી હતી. તેમાં સત્યામહતી, લડત, તરફ દિલસેલ્યું બતાવવામાં જાતી, હતી, અને ફાળા શરૂ કરવામાં જ્યારો હતો.

वाइसरे।यनां वशक्ती तारीह

મુંબાઇથી રટર જ્યાવે છે કે દાલની લક્તમાં વાઇસરોપે બતાવેલી દિલસોજી માટે તેઓ સાહેબના આભાર માનવા તથા વધુ કૃક એક્ટ્રું કરવા પુના અને બીજે સ્થળે સભાએ! મહી હતી

લારડ કરૂ અને હોદુસ્તાનના છાપાં હીંદી ડેપ્યુટેશનને જવાબ આપતાં મધ્યમપણું જળવવા માટે કેટલાક એંગ્લા ઇડીયન છાપાએ તેની તારીક કરી છે અને તે પર બાયા સરકાર ધ્યાન આપશે એવી આશા બતાવી છે. જો કે બંગાળના દેશી છાપાએ તે ભાષણું ધ્યાનમાં નથી લીધું. ફટર જણાવે છે કે ખુણાના વિભાગામાં પણું સહા મહતી લડતને દિલસાજ બતાવવા સભા ભરાય છે અને ફાળા યાય છે. અને મધ્યમપક્ષ તથા ગરમપક્ષ તેમાં સરબા બામ હોય છે.

દક્ષિષ્ઠ આદિકાના હીં દીક્યા માટે નવેક મુલક વિલાયતનું 'માર્નીંગ પાસ્ટ' અત્રે વસતા હીંદીઓને સુદાનમાં વસાવીને આ સવાલતો કૃડયા લાવવા મથી રહ્યું છે. મી. રીચરડ જેખ નામના એક મહસ્યે વળી સુચના કરી છે કે સુદાન નાંહ પણ ધ્રીટીશ ગીયાનાના મુલક હીંદીઓના વસ વાટ માટે ઠીક પડશે. હારડ એમ્ટીલ 'માર્નીંગ પાસ્ટમાં' કાગળ લખી જહ્યાવયું છે કે આ ગરમ દેશમાં વસવાની યે.જના દહ્તિસ્ આદિકાન. કે હીદુરતાનના હીંદી સ્વીકારે તેમ નથી

કાલાનીયલ પ્રધાનનું 'ડહાપછું'

લંડનથી રટર જ્યાવે છે કે હેરલીંગડનમાં તા. પ મીએ લાવશુ અત્પતાં મી. હારકરટે દક્ષિણ આદિકાના હીંદી સવાલ વિષે બાલવાનું અમજપુરવક બધ રાખ્યું હતું અને જણાવ્યું હતું કે બધાને સંતાષ પમાડે એવું સમાધાન કરવામાં મિત્રાઇ ભરેલી રીતે ખાનગી સચનાએ કરવાથી જે કામ થઈ શક છે તે જાહેર સભાઓમાં લાયણા કરવાથી થઇ શકતું નથી. તેમણે કહ્યું હતું કે "સખાકારી પરિશામ આવે એવા રસ્તા લેવાનું હું સાલુ રાખીશ"

નિવેડાની સુચના

'રેંડ ડેલી મેલ' તા. ર જીએ લખે છે કે નરતાલના ઘણા ખરા મેંબરા પા. ૩ ની વિરુદ્ધ દોષ તા આ સ નલના કડ્યા કરવાના એક રસ્તા છે. તે એ કે યુનિયન પાલામેંટ મળે તે દિવસે મી. મેરીમેન જેવા કામ જાણીતા સભાસદે પા. ઢ ના કર વસુલવાનું સરકારે બંધ રાખવું એવી દર ખાસ્ત રજા કરવી અને સરકારે તે દરખાસ્ત સ્વીકારવી. આવું પગલું ક્ષેવામાં કેટલાક ગેરફાયદા છે એ ખરૂં પછુ તે તી સાથે બીજા બધા ઇલાઈ કરતાં આમાં વધારે ફાયદા કેલાના સંભવ છે. અમને લાગે છે કે આમ નહીં થાય તેર લડત લંબાય એજ પરિષ્ફામ આવે. આ બાબત એવી છે કે જેમાં નાતાલના સભાસદાએ આગળ પકતા સાથ હૈવા જોઇએ. નાતાહે હીંદીઓને દાખલ કર્યા અને કર પણ નાતાહેજ નાખ્યો. અને દવે નાતાલ જે એમ માને કે કર થી હીંદીઓ પર જીલમ થાય છે તે તે તેણે તે કહેવું જોઇએ.

ે સન્ડે ઠાઇસ્સ '

કલક-તાની સભામાં થયેલાં ભાષણા વિષે ટીકા કરતાં કહે છે કે અહીંના હીંદીઓને ગાલાવી લેવાની વાત હીંદુસ્તાનના લાકાને પસદ હોય અને અહીંનાં લાકા જગ ખુશી હોય તે અત્રેના ગારા તેઓને મકત બંદર સુધી પહેરમાડશે. તે છાપા કહે છે કે અહીંના હીંદી સવાલથી હીંદુસ્તાનની મુશીઅત વધે તે માટે અહીંના ગારા દિલગીર છે પણ જ્યારે હીંદી મજુરા દંડા તથા હરાયી પાલીસ પર હુમલા કરે ત્યારે તે માંખી લેવાય નહીં. તે હાપા હીંદીઓને બધે સરખા હકા હાવતી સર ભાવનગરીની માગણીને વખાડી કાઢે છે

1 Res 91821

કહે છે કે :—-મી. ગાંધી અને તેના મિત્રા શરીર બળને અન થ'ન વખાડતા હતા ને સુક્ષેહ સાંતિની દિમાયત કરતા હતા તેઓએ જાલ્લુલું જોઇએ કે કંધ પણ સમાધાનીની વાત કરતાં પહેંદ્રાં સરકારે ખંડને સજ્ય રીતે દાખી ફેવું જોઇએ. હજી પણ બંડ સમી જશે લાકે હીંદીઓ ધારે છે તે કરતાં વધુ દિલસોજ ગારાઓ તેઓની માગલ્યુની દિમાયત કરશે એમ અમે માનીએ છીએ. તે હાપા ઉવટ સંસ્થાનામાં હીદીઓને વચર અટકાયતે આવવા જવાની માગલ્યુનિ વખાડી કારે છે. તા. ૧૯ મી નધેમ્બરે મી. ડેવીડ મારબને સસ્યાયહતા ફાળા માં મદદ કરવા ભાયારકાયના ખેલ મતાવ્યા હતાં અને પા ૨૦ ની ઉપજ થમ તે એસોસીએશનને અરપણ કરી હતી.

ધમાલાના માલીકાને કપકા 'કેમ આરગસ ' લખે છે કે હાલના મામલા ઉત્તેર થવા તું કુળ કારણ શેરડીવાળાંગાનું સરકાશ્પશનું દબાણ છે એમ માનવાને ઘણાં કારણે છે. અને જો એ હક્કિકત ખરી દ્વેત્ તા એ સહુકાંગતે પંપાળવું પડે એવી સમાધાની થવાની જરૂર છે. તે છાપા એવી સુચતા કરે છે કે સાકરતા ઉદ યાંગ હીંદી મભુરામાલ આધાર રાખે તા હીંદી મભુરાતે ગીર મીટ ખલાસ થતાં પાછા માકસવાની શસ્ત કરીતે તેતા કૃડ્યા કરી શકાય છે અને તે ભંદામસ્ત કરવામાં હીંદી સરકારતા

માછતી જરૂર છે.

ખ્લામેફાન્ટીન 'ફરેન્ડ' તા મુખ્ય શેખવર ટીકા કરતાં 'કેપ ભારતસે' કહ્યું છે કે: પા. ૩ તા કર વિષેતા મામલા માટે એાતીના ધમાલાવાલ જવાબહાર છે. તેઓતે હીંદી મજીરો વિતા ચાલતું ન હોતું, ભાતે વધુ મજીર મળતા બંધ થયા એટલે જે રહ્યા તેટલાતે કૂરી ગીરમીટમાં ક્ષેત્રા કર ચાલુ રહે એમ તેઓએ અદર ધ્યાનેથી વગ ચલાવ્યે રાખી તેનો ભધા સરકારના પક્ષમાં હોવાથી માતે સરકારતે તેના ટેકાની જરૂર હોવાથી પા. ૩ તો કર કાયમ રાખવા મી સ્મટસને સમજવવામાં ફરેલ પામ્યા, સીનીના ઉદયોગ નફા ભરેશ હોય એ શક ભરેલું છે કેમકે ખાસદાશ્ર્યા તેનું રહ્યલુ કર વામાં આવ્યું છે અને વળી સસ્તી મજીરીથી તે નબેલ છે. આ આપ્યા સવાલ વિષે તટસ્ય તપાસ થવી જોઈ કે કે જેયાં પાલાંમેટ હવે લેસે સારે હીંદીઓની ફાકમારી દુર કર તી લેળા અંત્રુર્ણ હક્કાંકત તેના હાલમાં હોય

હીંદી સવાલની તપાસ

હીંદી સવાલમાં તપાસ કરવાના સવાસ ચર્ચાણ રહ્યો છે તેયી સ્થાનિક ગારા અભેવાનોને અભિપ્રાય મેળવવા 'મરક્યુરી' ના પ્રતિનિધિએ પ્રયત્ન કર્યો હતા

સતો દર અચાંલિ કમિશત નિમવાની જરૂર બતાવી હતી પણ તેમાં વડી સરકારના કાઇ પ્રતિનિધિ ન દેવો જેઈએ એમ અત્મહ પુરવક જહ્યું કહ્યું. તે સાહેબે કહ્યું કે વિલાયતના દક્ષિણ અર્તક કાના એના વિવે હલકા મન ધરાવતા હે વાચી તેઓને કમિશનમાં ભાગ શેવા દેવા એ કિચ્છવા ંએમ નથી. વળાં આ કમિશને રાજદ્વારી સવાલમાં પડવું નહિ એવા મન પછું થી. ચર્ચાં લે ખતાવ્યા અને કહ્યું કે વેપારની અને કચીએ શનની હાડમારીની તપાસમાં એ કમિશને પડવાનું હોકજ નિધ. આ વિષે તા અહીંના લિકાએ પાતાના વિચાર કહદ કરી લીધ છે. દીદીઓને પાળા માકલવાના સવાલમાં તપાસ કરવાની સંમતિ બતાવી પણ તેમાં બદલા દેવાની તેઓ સાહેએ ક્રેષ્ઠ જાતની જવાબદારી સરકાર માથે ન આવવી જોઇએ એમ તે સાહેએ જસ્યુલ્યું

મી. જેમ્સ હિન્કરસત (પાર્તામેટના સબસ્લદ) ભેલ્લા કે પાત કમીશન નીમાય તેમ ઇચ્છે છે. કેમકે તેથી ઈંગ્લાંડ અને હીંદનીજ નહિ પ્રદ્યુ દક્ષિણ અહિકાની કેટલીક ગેરસમજ દુર થાય તેમ છે. તેમણે જચ્ચાવ્યું હતું કે આ સવાલમાં વડી સરકારના સ્વાર્થ હૈદવાથી તેના તરકૃતા પ્રતિ નિધિ હોવાની જરૂર છે.

મી. હેત્રસે મત આપ્યા કે ક્ષ્મિશનની ખાસ જરૂર નથી. હીંદીઓની જે કંઇ હાડમારી હોય તે સરકારને ક્ષ્મિ જણાવવાથી તે દુર કરી શકે છે. હતાં હીંદી સરકારને ક્ષ્મિ શત પર બહુ શહા છે એટલે તે બહે નીમાય. તેમણે મત આપ્યા કે ક્ષ્મિશને રાજદારી તેમજ સામાજીક તપાસ ચુલા વળી જોઇએ. ક્ષ્મિશન નીમવાનો ફેલુ હીંદીઓને સરખા કંડા આપ્યત્નો નથી એમ ચોખું સમજાવુ જોઇએ મૃત્યાય શય છે તેમાં શક નથી. કાખલા તરીક ઇગીમેશન ખાતાનું દુ:ખ તેએતને બહુ છે; ઘણા શ્રુના હક વાળનો પૃણ્ ફાખલ થતાં હેરાન હેરાન થવું પહે છે. ક્ષ્મિશનમાં એક વડી સર કારના પ્રતિનિધિ હોલાના તેમણે મત આ યા હતા.

उरेणन राउनकार्डसीक अने हाँदी सुक्तास

ડરખન ટાઉન કાઉસીલની શકા અને શુક્રવાર મળી હતી તેમાં ડેપ્યુટી મેચરે રીપોરડ રજા કર્યો હતા કે ખરાતી દીતા હડાલના શાંબધમાં શું યમલાં શેવા તે વિષે પાતે અને સ્વતરલ શાંબધમાં શું યમલાં શેવા તે વિષે પાતે અને સ્વતરલ ક્યુક્રીનની સલાકાત લીધી હતી. અને તીચેની સુચના કરી હતી: (૧) જરૂર પડે ત્યારે ખરાતી એટલી ભારકમાં છે તેને એલ ઠરાવવી; (૨) એ હડવાલી ફાયપર મહવાની ના પાડે તેને પહડવાની સખ્ય કાનસ્ટેબલને સન્તા આપવી; (૩) એ હીંદીને અલ્લી સ્થિનિયાં ખેરસકી આપવી પ્રક્રે તેને એલ ના ધારા મુજબળ અપાય; (૪) શાંકેયું જાળવવા માટે વધારે કાન્સ્ટેબલ નીમવાની સીક કાન્સ્ટેબલને સન્તા મને.

છેલ્લા ખબરા

ખારાકી પહેરામાત્રવાના પ્રયાસ

માર્ગ કારો સવારે મી. વેરત તથા મી. મખી. નાઇકુએ જત રહ્ય લ્યુક્શનની મુલાકાત લીધી હતી મને સુખે મરતા હડ તાલીઓને ખોરાકી મહેલ્યાકતાની સગવડ કરી દેવા સામગી કરી હતી. કેપાન કન્નારક કેનેડી પછ્ય દાજર હતા. એમે સાએશનના પ્રતિતિધિને એસ્ટેટના માલિકાની રજા વગર એસ દેટા પર જવા દેવાની જન્નરલ લ્યુક્શને લાર દઇને ના કહી. પ્રતિનિધિ પેલીસની સાથે રહી માત્ર ઈ મેજમાંજ ખેલે અને હતાલીએશની સંખ્યા જલ્યા તેઓને જેફ્લા ચારલના જથે જેટનુંજ હુંછે એવા દારત પણ જવા દેવાની નું કૃઢેલ્યુમાં અલી હતી. પ્રતિનિધિઓએ હડતાલી લેકાને ફેંક્ક રહેવ, સમજાવવાની તક લીધી હતી એવા આરાપ જન્મસ મુક્યેક

હતા તેલા ઇનકાર કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રતિનિધિની હાજ રીમાં પાલીસની મારાત બધું કામકાજ હેવામાં આવે છે માગણી પશુ સ્વીકારવામાં આવી નહીં. છેવટ એવી માગણી કરવામાં આવી કે ભુદી ભુદી કાંડીઓમાં હડતાલીની સંપ્યા વિષે પાલીસ તરફથી એસોસીએશનને ખત્મર આપવામાં આવે વ્યતે એક્રોસી એક્ષન તરફથી મેક્કલવામાં આવતી ખેણાઈ હડ તાલીમાંથી અમુક માણસને મુંત્રી તેની મારફત વહેંચવામા આવે. હકતાલીમાર્ય ચું ટેલા માસ્ત્રમને એસોસીએશનના પ્રતિ નિધિની કુલાકાત હેવા અથવા ગોરુટેટ છેાડી બહાર નીકળવા ની છુટ દેવામાં આવશે નહીં એમ જનરલ લ્યુકીને જણાવ્યું હતું. જે ક્ષેકિક હડતાલ પર હેલ્કને પાતાના માલિકા તરક થી મળતું રેશન સ્વીકાશ્વાની ના પાડશે તેઓને એસોમીએ શનતું રેશન પહેરિયાડવા દેવામાં હર્યક આવે એમ પણ જન રલે જ્યાવ્યું. એક્સે કુંકામાં ભુખે પરતા હડતાલીઓને ખારાકી પહેંાંગહવાની ખાત્રી ભરેલી સગવડ કરી દેવાની એહપ્મી ના પાડવામાં ભાવી છે.

देशी क्रीने भक्तान

ડાંસવાલની બીજી હ ભાગ્યો જે હાલ લણે વખત થયાં પટડાવાની મહેનત કરી રહેલ છે તેમાંની એ બાઇએપએ કર બનમાં ફેરી ફરવાતું સામવારથી શરૂ કરયું હતું અને સાંજે તેઓને પક્કવરમાં આવેલ છે એવા ખબર મળ્યા છે.

પરસ્પુરણ

ધુનિયન પાલમિંટ મળવાની સુકત મ્યાગના જાનેવારીની તા. ૩૦ મી પર મુલત્**રી રહી છે**.

ડેલાગાઓની સરકારે એશિયાદીકના સંબંધમાં નવું બીલ ઘડેલું છે તે સામે લાની હીંદી કામે વડી સરકારને તથા પાર ચુત્રીત્ર સરકારને અરજીએા કરી છે એવા 'ખળર મળ્યા છે.

હેરીબીથી મી. પ્રાણુલાય અધ્યાસમ મંડ્યા લખે છે કે:— તા. ૧૬ મી અહેરાંબરથી અત્રે બસુટા હૈન્ડના હીંદીએ કી સ્ટેટમાં ન જઇ શકે તેવા કાયદા થયે. છે અસુટા ક્ષેન્ડ સર કારના માસ પછ ક્લુલ રાખવામાં આવતા નથી. અહીંના લોકોને દી સ્ટેટ સાથે ધારા સંબંધ રહેયા દેવાથી અતાંત અગવડમાં લોકા પડી ચમા છે. આ બાબત અત્રેના વેપાડી વર્ગ અધ્યાસ્ટેટ કમીશનર પાસે કરીયાદ કરવા ગયેલ. તેમણે તે કાયદાને વખાડી માખ્યા પણ જલાવ્યું કે કી સ્ટેટના કાયદામાં પાતે વચ્ચે પહી શકે તેમ નથી. તાપણ બનતી મદદ કરવા કહ્યું છે. મી. મંદ્રયાએ સલામહીઓની તારીક્

ફેરક્સરસ્ટથી મી. હાફેજી કરમાઇલ લખે છે કે મેસરસ એમ, એમ. ખરસાથી હથા એમ. એસ. રંગીલા અને બીજ મોમલ મદરસાઇ ઉપરાસ્તું કરવા નીકળ્યા છે. નાનાલ દ્રાસ વાલના મુસલમાન ભાઇએક નેએકને મદદ કરશે એવી ઉમેદ છે.

• વ્યતિશ કાલાબીયામાં શખ્યત્વ થતા હીંદીઓને દેશપાર કરવા માં આ શરકાયે કાયદાની હદ કરહાર પ્રચલું ભરલું છે જેવેન સુકાંદો હાલમાં ત્યાંની વહી અદાલતે આપ્યો છે તે છતાં ખીજા આવેલા હીંદીઓને શખલ કતા અટક રૂવામા અભ્યા છે. ગ્યા હીંદીઓ ફ્રિંગદોગથી સાધા આવે છે જે પ્રસા દ્વીદી એક અંક કવી કેનેકાની જારકાર શે પ્રમા દ્વીય છે તે રહ જોઇ રહેલ છે. કાલંખીયાના સજદારી અને અન્યુર વરગના મહેલા હીંદી સામે સખ્ત જાપના મુકવા પાકાર કરી રહેલ છે.

'ડી વુરહોાપર' એ કચ પક્ષનું વગશર છાયું છે. તેના તા. ૧લી નવે ખરના અંકમાં કારડ્રન છપાયું છે તેમાં જન. બાયાને અપંત્ર અને લાકડાની ધાડીયા અધ્યર હાલ ચાલના ચીતરેલ છે. તેના સુંચર્યા અને કડતાં પર ધીમડાં લગાવેલ છે એને જે જે લતામાં તેને ટેંધા મળેલ છે તેનાં નામ તેમાં લખેલ છે. એક ખાળુ લાસ પર જનરલ સ્મૃદ્રસને સીતાથી અકળાઇ મપેલ અને આકૃતથી દ્વાઇ મપેલ ખુંધા ડેમ્માના હાલમાં કંઇ સુરા થઇ ગયેલા કપડાંને ટેલા દેતા સીતરેલ છે. ખાયા સાહેખ કહે છે: 'એની! (જન. સ્મૃદ્રસ)તને શું થયું છે?' સ્મૃદ્રસ સાહેખ કહે છે: 'એની! (જન. સ્મૃદ્રસ)તને શું થયું છે?' સ્મૃદ્રસ સાહેખ કહે છે: 'એની! (જન. સ્મૃદ્રસ)તને શું થયું છે?' સ્મૃદ્રસ સાહેખ કહે છે: 'એની! (જન. સ્મૃદ્રસ)તને શું થયું છે?' સ્મૃદ્રસ સાહેખ કહે છે: 'એની! (જન. સ્મૃદ્રસ)તને શું થયું છે?' સ્મૃદ્રસ સાહેખ કહે છે: 'એની પ્રીટારીયાની સભા સાહેખ છે છે છે.' તેના માને હીદી કામને ધમુકી આપી હતી આ સસ્પૃત્રમાં બેલા પક્ષની વિરુદ્ધ કરાલ પસાર થયી હતી,

અહદ્દરેડ રસેલ વેહિસ પશ્ચિમની દુનિયામાં પ્રાેટામાં માટા તબીબી શાસ્ત્રિ અસાય છે તે શિનળા કારવાના રિવાજ યી બહુ વિરદ્ધ છે. ડા. અરલ્સ કેટન નામના તબીબી શાધ ખાળ કરનાર અંગ્રેજ કહે છે. કે શિતળા કારવી એ એક અઝડાઈ કારેલું ધર્તીંગ છે. શ્રીલ્ય પણ પ્રણા તથ્યીએએ શિતળા કાઠવાના રિવાજને વખોડેલા છે તે તેતે અસાંત્ર હાની કરનાર અંગ્રેલ છે. 'એક્ટીએટલ રીબ્યુ' કહે છે કે આવી સ્થિતિમાં માસ્ક્રસનાં ભલાંને માટે જખરદસ્તીથી તેના પર કાપા સુકીને એર લગાવવાના દાવા શા માટે કરવામાં આવતા હશે કે

ચાહકાને

કેટલાક ગ્રાહકો તરફથી લવાજમ પેટે તથા ચાપડીઓના ' ઓરડ્રેરા પેટે પેતીના સ્ટાપ માકલવામાં આવે છે તેથી અમૃશ્રી પાસે તેના મેટા જથા થઇ પડ્યા છે. એ સ્ટાંપા મણવામાં તથા તેના નિકાસ કરવામાં હાલના દળાણના વખતમાં ખાસ કરીને બહુ અગવડ પડતા હાવાથી સ્ટાંપને ખદલ પાસ્ટ એરડરા માકલવાની ગ્રાહકોને અમારી વિન'તિ છે

८२६ीश शक्षध ने अगता अरद्वन

દીહલીના મી. મહમદ અલી તરફથી 'કામરેડ' પત્રમાં છવાએલ કટાલી અને ઠરકોશ લડાઈન લગના છ કારડુતના સર છબીમાં મહવા લાયક શુંદર રીતે જાડા કાગળા ઉપર છાપેલ. આ છ સાથે એક ક્ષાત વં કારડુત વિલાયતથી દક્ષીણ અક્રેરીકા આવતી વખતે મી. ગામહેન પહેલાવર્ગની કીકોટ આપવાના સ્ટીમર કંપનીવાળાઓએ પ્રથમ ના પાડેલી તે ઉપરથી ખતાવેલ સંગ્લેદને લચતું છે, આખા સ્ટની કીમત ટપલ ખરમ સાથે શી. મ.

અરેલું અ એ. ડાં — આપણા હિત્તેચ્લુ મી. ડેરા ી યાદ ગીરીમાં જે કેખ અમે ઇ મેટ્ડમાં આવ્યે હતા તને સુધારી તેમની સુંદર છળીની સાથે પૂદાવાળા ચેરપાનીયાને આકાર સુંદર કાગળ ઉપર અમે છે. ધો છે તે કેખ ઇ મેજોમાં તે હીંદુસ્તાનમાં ફેલાય એવી ધારણાથી હાપ્યો છે એટ્સ અમે ઉમેદ રાખીયે છીયે કે જેઓને મેર. 'કાંકની સેવાની કીમત છે તેઓ આ ચોપાનીયા લઇ તેના 'ફેલાવા કરશે. તેની દીમત પે.સ્ટેજ સુધા વધ્યુ પૈતી રાખી છે. એક ક્રમન આપે લેનારને ર/ક માં માકલવામાં આવશે.

અઠવાડીક પંચાય.

પ્રાસ્તી—તા ∘ ડીમેમ્બરથી તા. ૧૬ ડીસેમ્બર સુધી ઇ. સ. ૧૯૧૩.

હોંદુ—માત્રસર સુદ ૧૨થી માત્રસર વદ 3 સુધી સવત ૧૯૭૦.

માહમદન-તા. ૧૧ માહરમથી તા ૧૭ માહરમ સુધી ૧૩૩૨ હીજરી.

મારસી—તા. ૩૦થી તા. ૬ સુધી ૧૨૮૩.

વાર	भ्री	ह्योंह	33	YL.	સુર્ય	દય	સુ	ઘસ્ત
	તા	હીં દુ નિત્ય	તા.	મ.	5.	세.	å.	એ

णुष १० सुह १२ ११ ३० ४-१३ १-५० से १६ , १३ १२ १४-१३ १-५१ शु १२ , १४ १३ २४-१३ १-५२ सनी १३ , १५ १४ ३४-१३ १-५२ स्वी १४ वह ११५ ४४ ५४ ६ ५४ से १५ , ३१७ १४-१४ १-५४

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુનીઅન—કેપ, નાતાલ, દ્રાસવાલ એવિંજીયામાં -

> વારિષિક **૧૪ ૦** છમાસિક ૦ ૮ ૦ ત્રિમાસિક ૦ ૫ ૦ તક્કલની ૦ ૦ ૪

ુ ભધાં લવાજમ **અગાઉથીજ** હેવાનો <mark>ધારા છે.</mark>

સત્યાગ્રહ રાેકડ ફંડ

૩૨૬ ૨ ૯ પાછળના.

૦ ૫ ૦ મી હસન પેરસ્ટ ઇલીઝા

૧ ૦ ૭ દિતેમ્પલ, ચોંદી

પ્રીદારીયા હાંદુ કામ

૭ ૭ ૦ મી નાદ્યનસાલ મયાશ કર

૧ ૧ ૦ ,, નરશીભાર્ધ જેઠાભાષ્ટ

૧૧૦ ૦ પટેલ થધરસ એન્ડ કૃા.

૧ ૧ ૦ મી ગુલાબભાઇ ભાજા

૧ ૧ ૦ ,, પીનાભર દ્રાંસરાજ

૧ ૧ ૦ .. તરાતમ કાળીદાસ

૧ ૧ ૦ , મગળભાઈ વલભદાસ

૧ ૧૦ ક ,, ભાબાર ડાયા

૦ ૧૦ ૬ , જોગી ડાયા

૦ ૧૦ ૧ , માયા જેરામ

૦ ૧૦ કુ સામા ગાસોનું

૦૧૦ 🕖 , લગવાન હત્યા ખતી

૦ 😈 🕝 , ગાંસ.ઇ દ્રયાળ

૦ ૭ ૧ મી ભુષીઆ ભુલા ૦ ૭ ૧ - ગમજ ૯૯૯

० ५ ० भ २०१७ हमाण

૦ ૫ ૦ ,, સક્ત રામા

० ५ ० " भुशास ६री

૦૫૦,, વસત નાના

· ૫ ૦ _ત, દુરીભાઇ મેત્રતર

૦ ૩ ૦ ,, લાલા તાના ૦ ૩ ૦ .. લાલા પ્રાપ્ત

૦ ૩ ૦ _{છે} લાલા પ્રાપ્ત ૦ ૨ ૬ _{છે} જેગી સુલા

૦ ૨ ૦ ,, રામભાઇ હરીલાઈ

પ્રીદારીયા ભારભર કેામ

૧૦ ૦ મી. કારા ઝીઓ

૦૫ ૦ ,, મૃત, માહામદ

૦ ૫ ૦ _છ ઇસ્માફલ આમદ

ં ધ ∘ _છ્તુરમામદ હસન ઃ ધ ∘ " ઇસ્માઇલ હાસમ

· પ • " હાસમ ફુસેન

પ • ,, અબદુલ ગતી વલી મા

પ 🔸 ,, કસ્ત્રાક્શિ અળા

,, ઢાછ જીવા. વેતરાક ભીગાની

૨ ૬ મી માવછભાઇ વલ્લભછ

દે દે ૦ ,, નાનાલા,ક રચ્**છા**.છ **દ ૧ • ,, લલ્લુબાઇ નીકાસા**ઇ

.૧ ૧ ૦ _{છે.} પાંચીઆભાઇ રહ્યું. ૧ ૧ ૦ _{છે.} રામલાઇ પરસેહતમજી

૧ ૧ • " કાળાભાઈ ભાસાભાષ

૧ ૦ ૦ ,, નારણુભાઇ સીમકા • ૧૦ ૦ ,, લાલભાઇ રેણકોડજી

૦૧૦ ૦, ધેલ ભાઈ બીમભાઇ

૦૧૦ ૦ " જીવામાઇ જગામાઇ ૦૧૦ ૦ .. સ્વજીલાક મણેરાજી

ଦ ଏକ 🌼 , ୧୯୭୭(ଜ ମେଡମ୍ୟ)

૦ ૧૦ ૦ ,, ચકનજી કીકાભાઇ

૦ ૧૦ ૦ ,, અલી હાસન સોમાલી ૦ ૫ ૦ ,, ભરુભાઇ રામભાઇ

ર ૧ ,, ઇસમાઇલ કુકીર

કેપ**્રાઉત ભારભર કેામ**

∘ેપ ∞ ધી. જીવણુ ગાેવીંદ ∘ પ ∘ " લાલ, બાેવીંદ

૦૫ ૦_૫ પર**ગ** ખુસલ

૦ ૫ ૦ ,, ગાેબાર કારા

૦૫ 🤊 "રાનજી ખુરાલ

૦૫ ૦ ,, ભગ સ્થુપ્કાડ

૦ ૫ ૦ ,, નાયુ પરસુ

૫ ૦ ,, દીમાર કુકીસ
 ૫ ૦ ,, તાથુ તારણ

- ----

३६० ० ~~४ स~~₹राणः

सत्याभ्रह अनाक इंड

ડરભન

(ગયા અ'કથી ચાલુ.) ચાવલ દાળ • બસ્તા બસ્તા

એ. અાર. એન્ડ શાદી નાભી - ૧ મી. ગાડા શીવરામ પુપુ બ. ૧

ા, ગાડા શાવરામ પુપુ બ. ૧ _», પરંબુ નરશી પુપુ બ, ૧

, નાયા કાતછ

, લાગા કરશન . ૧

" લોલ્યુ તાના " વેંગ્ર્યુસામી ૧

,, રાજ્ય ૧ ,, એ. છ, ટીપનીસ ૧

,, ક્કીર ઇપ્લાહીમ ચંબુ ર ,, સુખા ભગવાન ૧

,, દલપંત નરસર્ધ ૧ ,, ભગવાન ગામાલ આ

,, ખી. ભગવતીઈન ૧ ,, એમ. એસ. સુલવાન ૨ ,, ૭૦. સી. પટેલ ૧ ૪

,, પરશાતમ આર્યુંદ સાના ર ,, નાનજી પીતાંબર ગ્રાચ ર

મહાળીર ગા પી. બી દેલાઇ ર

611

044

એસ. એન. અગીન ર ભુરા બુકા સોની ૧ દેવચંદ જીવસજ ં બા

પરસોનમ દેશાઈ ૧ મારારજ દેવતજ ૬

મઉલા બક્ષ ૧ આક્લ્ઝ સુલેમાન ા

, લીરજી તથુ સોની ક બ ભ નીમક

,, પ્રેમજી મેરામણ ,, ર ,, રતનશ્રી ઝીશા ,, બ

, રાધવજી મામઇઆ ,, ૧ કારા દેવરાજ ૧

,, કારા દેવસજ ,, ૧ ,, ગેરચ્ધન *હેરજ ,,* •**ા**

, દેવજી લખમણ ,, ના , દારકાદાસ ,, ના

દ્વારકાઇસ <u>»</u> ગા અધુર્

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા ૧૨ મી ડીતેમ્બરના અરસ.માં મુબઇ જતી સ્ટીમર પુરનીયામાં બંધ ઘશે. તા ૧૫ મી ડીસેમ્બરના મુંબઇ જતી સ્ટીમર પ્રીન્કેશીન-પ્રેમીડેટમાં બંધ ઘશે. ંતા. ૨૬ મી ડીસેમ્બરના અરસામાં યુંબઇ જતી સ્ટીમર પેન્ટેશિટામાં બધ થશે.

Innited and Published by M. K. Gandhi International Printing Press Phoens Natal

Indian Opinion

छ न्डिथन ओपिनियन

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI

No. 51-Vol XI

WEDNESDAY DECEMBER 24111, 1913 R product at the 5, P.O. or a Remajorary

THE RELEASE OF THE LEADERS

OHANNESUL RG December 19th (Mexary Special).—Following upon the recommendation of the Indian Commission, Messra, Gaidh, Polik, and Kallenbach, who had been brought to Pretona, were released yesterday unconditionally. Upon reaching Johannesburg last night they received a remarkable welcome, each being adorned with a garland of flowers.

Speaking at a meeting at the old Gaiety Theatre, Mr. Gandhi said, he was not the least thankful for having been released, for he preferred solitude and the peace of prison because it gave him opportunity and it ne for meditation; but having been released he should now resume the work upon which he was engaged when he was convicted. For himself he was not satisfied with the Indian Commission appointed by the Government. He was uncertain whether it would be effectual, and whether it would be in the interests of the Indian population that he and others should give evidence before it. However, it had been decided that he and Messra. Polak and Kallenbach should proceed to Durban in the morning, and when there they would decide whether they would accept the Commission as it was at present constituted. He was not at all satisfied, and rather than have a weighted or packed Commission which would militate against the welfare of the Indias Community in South Africa, he would prefer to go back to prison and allow the Indian cause to sland upon as seem ments. He would not positively say at the present time that he would not give evidence, but his inclinations were that way as the Commission was loaded against them. His prison experience just over had been a change from that he had undergone on a preyrous occasion. He had been treated with the utmost courtesy, and he would like publicly to record the excellent manner in which the prison officials had considered his comfortix

Mr. Polak said he was of the same mind as Mr. Gandhi regarding the prison. They would prefer to be back there, but as they had been released it was now their duty to continue their inte's struggle, and to see that justice was done the Indian Community in South Africa

Mr. Kallenbach mentioned that he had not been so fortunate as Mr. Gandhi in regard to prison treatment, and had had to adopt the Suffragettes hunger strike in order to obtain the concessions he asked for, but he got them.

Mr. Who am Hosken was cutbos ast cally greate if when he declared that not take preten as the word a life-and death struggle for Indian recognition on South Africa, but he begged the Indians to return their side of the and to do so had that would bring discretit on their cause. If they retained their self-

respect they would obtain the respect of the governing powers in South Africa

Messis. Gandhi, Polak, and Kallenbach left this morning for Natal

At Durban, the leaders recoved a remarkable ovation, over 2000 being at the Station to receive them, who formed in procession and followed their carriage through West, Grey and Victoria Streets to Mr. Rus tomjee's residence in Field Street, where an enthusiastic meeting was held.

On Monday list, the pioneers of the present Passive Resistance Struggle were discharged on the expiration of their sentences of 3 months vigorous imprisonment. Measure Parsee Rustomiee, Chibigantal Gaudhi, Ravif-bhai Patel, Maganbhai Patel, Rugoo Govindoo, Govindrajioo, Ramdas Gandhi, Giskidas, Scepujan Budrea, and Coopoo Moonlight Mudaliar had enjoyed the hospitality of the Durban Gaol. They were met at the Gaol Gates by a large number of triends, who, after garlanding Mr. Rustomice and presenting houquets to the other heroes, escorted them to Mr. Rustomice's residence in Field Street, the Durban headquirters of the Passive Resistance movement.

At the same time at Maritzburg were released Mrs. Gandhi, Mrs. Chhaganlai Gandhi, Mrs. Maganlai Gandhi, Ben Jayakuvar Mehta, and Mr. Solomon Royeppen who received an enthusiastic welcome. In the course of the morning the party entrained for Durban where they were met by an enthusiastic crowd, including many ladies, who garlanded them, showering them with rose petals. They were subsequently driven to 110 Field Street where a meeting was held.

Treatment in Gaol

Mr. Gandhi has reculated for publication the following abstract from a long cablegram he has sent to the Honourable Mr. Gokhale in Ind.a:

"Stateen proneer passive resisters, including of utomjee four ladies, discharged expiration sentences. Rustomjee others who are among most respectable members community state prison treatment barbarous, cruel.
Rustomjee who has experience many prisons during
previous long imprisonments says present treatment.
Durban prison unparalleled in cruelly. Magnitrate indifferent rarely visits prison receive complaints; Governor almost unapproachable before hunger sinks.
Warders rude, ruffanly, studiously insulting. They decline take complaints. Native warders crost unwar,
rantably thresh passive resisters with impenity. Pragu.
Desail, whom you know, was without cause roughly asauited making bim fall, was then dragged to cell lying

1 age by not dere it may before receiving attention
and required eleven days hospital treatment. I homesSchool student sixtoon years roughly assaulted. Rus-

tomjet, Manijal Gandhi, others all known to you kicked roughly handled, insulted called cookes in spite repeated protest. Many not received sandals, socks, deprived sandals on asking socks. Duty unwashed gant ciothing issued. Protest against such duty dangerously man ary habit unneed d and event at Goal library books not issued prevented from taking their own. Rusty dishes rusty panniking continuously issued. Food inferior quality, ghee adulterated. Often undercooked beans issued causing dyssentery from which some ladies who are still in Durban gaol are suffering. Cockroaches, maggets, found in food yet lood not replaced. By way protest against such illtreatment many hunger struck. Fast lasted four days. Fourth day one of them, vegetarian by religion, forcibly fed with milk and eggs. Strike dissolved by gaoler promising relief which never came. During strike prisoners asked see Governor who was not seen till atter twentyfour hours. They had also hunger atrake in Mantsburg for three days before ration ghee was assued. Rustomjec's statement of gravances has evered sensation. Discharged passive resisters show fixed determination court rearrest immediately it necessary. Preparing affidavits submission Government requesting ınquity.

The Commission

Pretoria, Dec. 18 (Reuter)-The Commission of Inquiry into the causes of the Natal Indian strike, and the consequent disturbances commenced its aitings in the Old Government Buildings at Pretoria this morning.

Sir. Wm. Solomon prended, the other members of the Commission present being Mr. Ewald Esselen, K.C., and Lieut Cal. Wy c. k t.

The chairman stated that the inquiry would be taken with open doors. It was essential that the inpersons residing in parts of the Union other than Natal who wished to give evidence, and therefore the Commission was prepared to hear witnesses to-day or to-morrow, if they desited to give evidence here; otherwese, it was the present intention of the Commission to hold the first public sitting in Durban on Jan. 12, but that date was subject to alteration. Due notice would be given thereafter of the places and dates when the Commission would sit. From the character of the inquiry it was evident that the work of the Commission would be of a judicial nature. It would, in the opinion of the Commission, be to the advantage of interested parties, and of assistance to the Commission, if the former were represented by counsel. If the Union Government, the Natal Indian Association, and other associations and persons interested would so appear it would greatly facilitate the work of the Commission. The Commission thought that reasonable notice should be given the secretary of the Commission by the Iddian representation of any specific charges of violence alleged to have been committed upon persons sentenced to connection with the strike and the disturbance. If the Government of India desired to appear before the Communion, it was entitled do so. With a view to enabling the inquiry to be as thorough as possible, the Commission had recomended to the Government that, insamuch as the strike of Indians in Natal was at an end, Messra Gandu, Polak, Kallenbach, and any other strike leaders at present confined in gaol should be immediately released. If no evidence was notified for to-morrow, the Commission will next meet on Jan. 10, to Durbno

London December and -A message line 1 ab states that Bir Honjamin Robertson, the Cr. Com-must oner of the Caural Provioces of I was possed to Livering men discard to a version to five the Indian Commission on behalf of the Instan Corrected

Mr. Meyler's Opinion

Mr H. M Meyler, M.L.A., has expressed his opinion as to the Indian Commission in the following terms .-To Sir William Solomon's appointment to the Indian Commission no one has raised the slightest objection, and it could not be improved upon. But it is alimportant that the whole personnel shall be such that the Indian community have faith in it. After the well advertised official dancals of statements that are undoubtedly founded on facts, they are naturally mistrustial, and unless quite satisfied that the Commission is impartial, they will publish their evidence through other and more dangerous channels. In selecting Mr. Wylie, the Government may have overlooked the fact that he has long been strongly opposed to Indian immigration, and recently expressed homeoff as against the repeal of the £3 hoeace, but, although rather surprised at his acceptance of a seat on the Commission for these reasons, I have full faith in his sense of fair play and justice. The Indian objection to him appears rather based on the fact that they do not consider a soldier her at sers r a use dor most n 12 K De action of military forces. Regarding the appointment of Mr. Esselen, I teel compelled to mise the strongest protest. He can lay no claim to imparishity on the Indian question. Less than a formight ago, he expressed himself upon it to me in formible terms, and was astorished a few days later to see his name appear as a Commissioner. I immediately wired vigorous protests, both to Mr. Esselen and the Prime M pister. Even without the objectionable expressions about the Indian people which I quoted, and which Mr. Esselen has since denied using, he cannot get | away from the fact that he showed the utmost bias on a subject on which he now proposes to sit in judgment. We have hed enough cant on this Indian question, and one cannot submit without reply for ever to the dictates of an autocratic Government. For the honour of the Empire the truth about the happenings in Natal is coming out sooner or later, and the Government will save themselves a lot of trouble by providing at once the proper machinery for investigating. I were should be no objection to granting the request of the Indian community for representation on the Commission through Sir James Rose-Innes or Senator Schreiner. 3

Meeting at Capetown

Capetown, December 21st (Reuter) .-- Mr. Haggar, M. L.A., this alternoon, addressed an audience of about 50 Europeans and Indians in the Albambra Picture Palace on the Indian problem in Natal.

Dealing with the question of Indentured Indians, be said general opinion was against the system. The men were unable to pay the £3 tax, accing that the Indian in Natal was well paid it he received £1 per month, and in the case of women he contended that the tax led an oxesy instances to an oral ty. They should have free fabour or none, a wages board and a minimum wage for every industry. He thought it would pay them in the long run to repairmate all the Indians, because at present they were losing three quarters of a million on them in different ways, and having to pay special officials.

The meeting agreed to a resolution to the effect that it sympathised with the Indian leaders in Natal in their protest against the 'egraded and degrading conditions in which thousands of their race were compelled to live or starve, and in their demand for equitable representation on the Communicon now sitting, such representation to consist of some person nominated by the Indian leaders.

A Reuter's message from London states that it is understood that Mr. Asquish in his audiques of the A rg a score of Home Rule, and also use Ind an altertion in South Africa and its effect on India-

How we are Misrepresented

The London weekly newspaper, South Africe, of the soth ultimo has many references to the Indian question to South Africa. In its leading notes it states that it was the late Marquess of Ripon who, as Secretary of State for India, approved of the £3 tax. In the same note it informs its readers that, since Unsol, boys do not pay until the age of 16, as though that was some nort of doncession, and winds up by saying that every Indiad who has come to Natat has done so with his eyes open, fully understanding the position. There are six pages of cablegrams (not its own) and over the first page are the following sensational headlenes :-"The Cooke Cutse comes House to Roost," "Strikers resums work but the Agitators cause fresh Outbreaks," "Fatal Rioting at the Esperanze and Mount Edge Combe Estates" "Correct Attitude of the Union Govemittent: Unwarrantable Interference from India," and this for the final: "General Smuta's Efforts to Promote Peace and Investigate Grievances, 7 There is no seed to reproduce the cablegrams to know that they reak with prejudice and agnorance. Here are two taleshoods; "The Lacutedark in charge of the police [at Mount Edgecombe] rebuyed a bad sidsh with a ancie," and "A European civ hall was anilled and left to an uncons ous condition by the lockans." It refers also to General Smats a mot to Natal 1 to make inquiries into the Indian troubles on the spot." Were, we as know how he selwed to the shyone but the employers and General Lukim. There are several illustrations and they, like the literary matter, are meant to create a wrong impression. There are tea and augar plantations with well-dressed men and women, looking, for all the world, as though they wore enjoying a picnic. There are also snapshots of the great anti-Indian demonstration at the Point in 1897. We must congratulate South Africa on its very brilliant attempt to mislead the British public

From the Editor's Chair

WHAT WILL THE ANSWER BE?

We, the Indians of South Airles, are victims of a series of depredations, made by it Government in which we had no part or let upon our per results of rights. In Natal, in the Transpal in the Cape in a facility policy has been steadily pursued. We have protested we have appealed to the R. we have first we yet sted and endured the outseries of good life in order to ventilate our wrongs. These have been detailed so often that it were surely superfluous to restate the estalogue, but we may at least point out that each effort at legislation has added to rather than subtracted from the list of our disabilities. Whether by tleiven or accident or igorance this has come about we to mit placed to tay. Who herer it that have been the root cause of the mischief has been the ignoring by the Government of the views and inclinations of the lodians. It is an elementary principle of political science that Government is only possible with the acquielcence of the ge _med, said to day the Indians of South Airies have set themselves the task of feaching the Government of the Union this apparently much needed lesson. We are now invited to automit certain of our grievances, and the charges arising but of the conduct of the authorities during the strike, to a Com-mission that has been appointed over our heads. We have shown conclusively that the personnel of the Commission emonot be acceptable to us because in the very nature of things two of its members are bound to tare a au id cod view of any I so mean that was so bear and the them. I so that so can the that over my the matter. The find and of South Africa have at last

declared, have pledged and bound themselves to the declaration, that they will decline to acquiesce in any arrangement of this or any other kind unless their views and opinions are taken into account. In luture it must be a condition precedent to obedience to laws specially affecting Indians that the people specially con-cerved shall be consulted before such laws are enacted. Nothing less than this is the meaning of the resolutions adopted so enthusiastically at Indian mest as it rouse at South Africa. Tre application is to be amuse ate. The inter aid ressed this week to the Government by Measrs. Gandhi, Kallenbach and Polak accurately and unequivocally states the position. The past has been one of lessons learnt by sufferings long and otter and the time has a me who now are to tra the value and depth of our learning. If by New Year's Day our appeal to the Government remains unanswered or is untavourably received the march from Durban to Pretoria commences. We know all that it entails, we are alive to the hardships, the paint and penalties it involves. But we are out for either victory or death. The Indians of this country have suffered all the degradation they can stand or are going to stand. Either they win freedom living or freedom dead.

The Hill-Head Inquiry

An inquiry was commenced at the Verulain Court, before Mr. Rossler, Acting-Magistrate, on Wednesday afternoon, into the deaths of a number of Indians at the Hill-head barracks and thereabouts on the Mount Edge courte criatis on the r; h tourn er Mr G & Robinson attended under instructions of the Attorney-General on behalf of the Government, Mr. Dickinson of Messrs, Stocken & Dickenson) represented the Natal Estates; and Mr. Langston represented the Natal Estates; and Mr. Langston represented the Natal Indian Immigrants) was also present.

tector of Indian Immgrants) was also present.
The first witness called was Lieut. C. B. Clurk, in charge of the Mount Edgecombe district, who swote November 27th, at the request of Mr. Campbell, man-aging director of the Natal Estates, he proceeded to the Blackburd bartacks, accompanied by Mr ("lin Campbell, 16 N C.O.4 and men, and three native conre-used to work. His party was met by Mr Sykes (s manager,, and on arr tal witness waited at the old m Il near the barracks white Mr. Campbell and Mr. below went into the barracks, and femirack shortly, star og that there were a purptier of men there ar neuand refusing to work. Proceeding to the barrachs, winess saw about 50 of them standing on some ground env red with brinks and strines, and they were armed with sticks. Witness tried to separate those who were wing to work and those who were not, and he in and that only a small n wher retued to work, and they, on seeing the large number who were will no to write, asked to be a med to recensed a their decision. This they were allowed to do and moved over to where those wanne to work were stands. Warnest's party then moved on to Hillhead for the same process, this being a mile and a half alley and on arriving witness waited at the bottom of the h I white Mr Campbell went into the harricks. Shortly afterwards Mr Campbell ret med stating I' at there were around Indians at the ha racks and that they had threa ened Witness and his men went un to the harra ha, and asked all the men who were will get mink to stand ande. About 30 expressed their will names to work, and they were tood to stand aner. The they did, rome ning passive an the time and thus escaping without cristly. He saw 56 or 100 men Funding on broke g said stream with bricks and stones door the be aces, and most aut and a se correged to wire rest that there was going to be receibed strong of the and one been essen in west stone army last of and sheddemeanous was distinctly insurent. Auction toing

which struck witness was the fact that there were no women or children there, as these could only be seen peoping out of doors here and there. Mr. Campbell tried to get the Indians to line up, but he afterwards told witness they would not do so, and witness instructed him to ask them whether they would work or The first man said oo; and was directed to stand in the place set apart for those who relused to work. He refused, and witness directed two native constables to arrest him, but before they could move to do so they were attacked by Indians. Witness was knocked off his borse, and struck four times—twice on the bend, once on the shoulder, and once on the hand-The attack became general, and witness saw stones flying about. He had previously cautioned his men to avoid the women and children, and only to use revolvers as a last resort. As he was on the ground during the scuffle, he heard revolvers fixed, and when he arose for the second time firing had ceased, and the Indians were in flight. As they were in flight, witness directed his men to follow and round them up, and this they did, the ringleaders being arrested. Some of the party were instructed to convey the prisoners to Mount Edgecombe, and he directed the remainder of his men to follow behind them, witness coming on in the same direction on foot. They had got about 200 yards along the road when he saw Mr. Campbell (who had praviously ridden off to telephone for medical aid) come gailoping back to tell witness that a large body of Blackburn Indians were collected on the road, armed, and were coming towards the prisoners. structed that a rescue should be prevented at all costs, also sending back to the N.C.O. in charge of Hillhead to bring along his detachment. As witness walked on, he heard some shots being fired, and a little further on he saw two Indians lying dead on the road, still grasping sticks, and through the cane be could see other coolies running away. All the four dead coolies-two at Hillhead and two on the roadhad sticks in their bands.

Questioned by Mr. Robinson, Mr. Clark said that his injuries were not serious. Asked whether his helmet had saved him from the effect of a severe blow, he said that such was not the case as his helmet had been knocked off previously. All the Indians were armed with sticks. He was not able to see all that happened as he fell to the ground. He saw no cane knives. The affair did not last a minute. From the returns it was found that 84 rounds of revolver ammunition had been fired. Eleven Indians were

arrested.

In reply to Mr. Langston, witness said that not a blow was struck till the first man was arrested. This was a man with spectacles, and he was arrested by the constables on his instructions, but before they could move off with him a man in white rushed out of the mob in front of the arrested man, and called out something to the others, waving his arm. The whole mob then attacked the police. The native constables released their prisoner in protecting themselves, and he was subsequently killed. Mr. Campbell went with witness as representing the Natal Estates (without whose permission witness could not have gone to the barracks), and he also acted as interpreter.

and he also acted as interpreter.

Mr. Langston asked if Mr. Campbell was armed, and witness replied that he had a small-bore automatic pistol—he believed it was a Browning. He did not see

Mr. Campbell fire at all.

Mr. Clark said that he gave no instructions for the cane to be searched for further dead or wounded men. He did not know whether a doctor examined the dead bodies. The broken bricks on the ground appeared to have been carted there and not collected by the

Corpl. Stanley Victor Darling, of the C.M.R., gave similar evidence as to the row at Hillhead, expressing the opinion that the advance of the native constables to arrest the ringleaders was the signal for an attack by the Indians, who started stoming them. Four men

were unborsed. Corp I. Sparkes was stul on the ground surrounded by Indians, and so witness drew his revolver and fired two shots to clear the Indians, who eventually took flight. Witness was one of those who were directed to take the prisoners-in numberto Mount Edgecombe, and while they were on the way they were met by Mr. Campbell, who told them the Blackburn Indians were making for Hillhead to attack the police there. Witness's party turned round and galloped back, one of the men being ordered to remain with the prisoners. Looking round, witness saw a large body of Indians, armed, making across the fields to wards the prisoners, and they at once galloped back to them. Before they (the police) reached them they had to pass down a narrow road between tall cane, and when witness and three others appeared in the open the Indians made a great uproar, and set up a savage attack upon them with sticks and stones. Indians came up from all directions, some of them being armed with cane-knowes. Sergt, Konger shot one man who left the others and rushed at him. As they could not see where the stones came from, the police retired about 20 yards, the Indians to lowing and attacking them like madmen. Shots were fired, but as they still came on, more shots were fired at the ringlesders, the Indians then taking to flight. Afterwards, the prisoners were rafely conveyed to Mount Edgecombe.

Mr. Robinson: Were any of the Indians armed?

Witness: I dain't hear any reports from their aide, but Corpl. Bridger had a wound in his foot which I believe was made by a very small bulket. It could not possibly have been caused by a Webley revolver, such as the police were using, but seemed to use to be like

the hader from a sporting time

Witness was examined at some length by Mr. Langston, who elicited that the Blackburn Indians had neither attacked the party at Hillhead, nor had they attempted to rescue the prisoners when witness and his party saw them. When first sighted they were coming through the cane and witness thought they could have got to the prisoners if they wanted to—though he could not say if they had actually seen the prisoners—but as soon as the police came in sight the Indians made for them. Up to that time the Blackburn Indians had not attacked Hillhead or the prisoners. They were going in the direction of Hillhead

Witness was further questioned by Mr. Langaton as to whether Mr. Colin Campbell was armed, and whether he fired a shot at Biackburn.—Witness replied that Mr. Campbell did not fire, for he was carrying a suck in his hand. Witness could not see Mr. Campbell

the whole of the time.

At this stage the inquiry was adjourned.

On resuming the inquiry on Thursday, Win. Paul, Assistant Manager Natal Estates, was examined as to a plan of the surroundings which he had prepared Sergi. Conquer, Corp. Sparkes, J. A. W. S. J. e. br. S.A.M.R., Sergi. K. A. Newman also gave ev Jenev similar to that of Lieut. Clark. William Campbell, Managing Director Natal Estates, gave an account of the events which led up to the disturbance. He also said that there was no post mortem examination of the dead bodies. The compounder (Frank Campbell) teported to him that the men had died from butlet wounds. He could not say whose the bodies were buried. He did not report the deaths of the Magistrate but he informed the Protector of the names. He had the cane thoroughly searched for more bodies but found none

Colio Campbell read a statement denying the charge of shipting by him; He never touched the man in spectacles named Selvan who was killed. He asked the man to work but he refused. He was not aware that his indepture had expired. One man threw a cane kife which glanced off his shoulder. The Indiana, he said, so pressed him that he was obliged to make a stand, otherwise he would have been killed. He fired shots, but he did not hit anyone.

On Friday, J. M. Johnstone, overseer on the Black-

burn estate gave evidence. He said that when he went into the barracks at Hillhead before the police, the Indians were playing games and wrestling under a fig tree. [Other witnesses have stated that heaps of atones had been collected and preparations made for a fight.—Ed. I.O.] The man Selvan was shot in the neck. He did not see the fight. He could not say where the Indians were buried, but the Indian constable probably knew. Dr. Fisher deputy District Surgeon put in a detailed report of his attention to the injured Indians and Europeans. He went the next day and examined the five deno bodies. The man Selvan had been dead about 26 hours, and there was a bullet wound on the left aide of the neck, the large vessels having been severed. The bullet travelled in a downward direction, near the collar bone. The second man, Subraya Gounden, had a bullet wound on the level of the last mb, passing through the spinal column. Gournvada had only been dead about an hour, and was lying on his side, with a bullet wound above the loin and piercing the bowel. At Blackburn, witness saw the body of a man named Pachapan, who had a bullet wound in the front of the leit ear, penetrating the skull. He was aged about 35, and the body was lying in a but when the witness naw it. The fifth was Kogavan, who had a bullet wound at the outer and of the left eyebrow, fracturing the skull.

Witness was asked if he had extracted any bullets from the wounded Indians, and in reply he produced seven or eight from his pocket all neatly done up in separate envelopes and labelled. These were opened and inspected, all of them but one being obviously Webley bullets, the other being smaller, and appearing

to have had a nickel casing.

The doctor stated in regard to each of the dead Indians that owing to the excited state of the people, it was not thought advisable to dissect any of the bodies. He thought in each case the bullets would

probably still be in the bodies.

Mr. Langston, in cross-examination, asked witness what positions the injured men would probably have been in at the time they received their wounds. Gounden would probe by have been shot from the back, Courseads and Pacha, an were probably shot from a sideways position, and Rogavan was probably had turned towards the man who shot him. The doctor also went through the list of injured and gave his opinion as to the probable positions from which they were shot. Of the 14 cases, he mentioned eight who were tacing their opponents, five who were probably shot from behind, and one from a sideways position. In the case of Selvan, the bullet took a downward course, and the Indian was probably facing his opponent, who was on a higher tevel

Sergeant Withers, 1st Regiment, S.A.M.R., corroborated as to the incidents in Hillhead barracks.

Mr. Dickenson asked witness it he could say who shot the two men, and he replied that he would think Sergt. Conquer shot the one at the end of the cane, and Sergt. Sparkes the other in the middle of the cane. Mr. Campbell was with the party when they were going towards Blackburn, but he believed Mr. Campbell galloped right through the cane when the police retired. Cross-examined by Mr Langston, he said he did not see Mr. Campbell use a revolver at all. 4 He only bad a stick with him (as far as witness could see) at Hillhead

Asked to examine the bullets from the wounded In-thers, witness said he was sure they were Webley bullets except the small nickel ated one, which looked

like a missile from a saloon rife

In reply to the Magistrate, witness said Mr. Colin Campbell was never at the spot where the two Indians

The next witness was a native named Jamuss, an estate watchman on the Natal Estates, who made a statement to the effect that he was at Blackburn barracks when Mr. Colin Campbell came there and asked the Indians if they would work, and they agreed to do so it rations were issued. At Billhead there were

ten native estate constables and three Government constables, as well as the European police.

The wriness was cross-examined by the Magistrate as to where Mr. Campbell was during the fight at Black burn; and he stated that the Indians endeavoured to surround him, but were not successful. Asked how far Mr. Campbell was from where the bodies were found, the witness indicated the bank of the corner of the street, a distance of about 50 yards.

"Had you seen any of the bodies before Mr. Camp-bell fired the shots?" asked the Magistrate.

The witness replied that he had previously seen the bodies. Mr. Campbell's horse was backing through the short came at the time.

Mr. Langston at this point stated that he had four Indians here from Hillhead, but the points he wished them to elucidate had been cleared up. Still, he wished it made clear that the Government officials were desirous ot giving any Indians who desired an opportunity of speaking, and he asked the Mag strate to tell them this.

When they were told this, three others decided to give avidence, and the lour did not wish to do so.

Touching this point as to whether Indian evidence was necessary, Sergt. Hattrell pointed out that he had in his possession depositions from Indians making certain serious allegations. He submitted that it would be as well to have those cleared up

The Magistrate stated that he did not consider the evidence up to this point sufficient to give a finding, and if there were no more evidence he would calt further witnesses himself. "I have taken the statements of three Indians," the Magistrate said; "they were taken at the Hospital, and make serious allegations against Mr. Colin Campbell."

Mr. Lingston: "I shall call these."

The Magistrate. "It will assist as if we get to the bottom of this. I don't want to go beyond the scope of the inquiry, but I want to take the statements of these Indians, as one of them makes the allegation that Mr Campbell shot at him. There can be no finding until we get to the bottom of this. I also want to go out and examine the locality.

Mr. Robinson: "So far as the evidence has gone as to the death of three Indians, there can be no

possible doubt."

The Magistrate: "I express no opinion at this stage. What is more particular is thus, there was a man who says he was shot by Mr. Colin Campbell. If these Indians pensist in their statement it may be necessary to have the bodies exhumed. So far as the avidence is shaping at present, it seems that it may be necessary to exhume the bodies.

Mr. William Campbell said they were greatly desirous of having these statements cleared up, because they felt it deeply that such allegations had been made.

The first of these Hillhead Indians then made his deposition. His name was Parsaraman, and he said that on Nov. 27 Mr. Colm Campbell came to Hillhead and ordered them to roll.call. They did not go, and Mr. Campbell saked if he was going to work or not. He replied "The whole of Natal has struck, and when they go back to work, we will start, too." Mr. Campbell then beckoned the man to come forward and hold the horse. As he was on the point of carching hold of the home, Mr. Campbell hit him with a stick, and on receiving the blow the man tell down, and Mr Campbell ordered two native constables to The witness named two estate native handouff him. constables, who, he said, handcuffed Solvan, and dragged him a short distance, and then one of them stabbed ium with an assegui. As soon as he way stabbed, the women began to acceam, and when they statted to acream, withest beard revolver shots. He was "scared out of his wits," by these, and ma into

In raply to questions, witness and he did not know

who shot the man Gounden "Did anyone result the troopers?" Asked Mr. W tness " No. I did not see anyone res it the

tractions." The you set a y are the assegal enter the man's

Witness: "Yes" (and he pointed to the root of his peck as the place where the assegai entered).

he witness stated that Selvan had been handcuffed by the natives, and was squatting down, and one of the natives known to the Indians as Doulitt was holding him by the right arm. The other native, known as "Man northa," put one hand on belvar a head, and "Man northa," put one hand on belvar a head, and putting the assegal against his neck, thrust it into him. He fell back on the ground, He could not see how far the assegal went in. Four or five of the estate constables had assegais, but the Government constables

Mr. Dickenson : " Did Selvan haye a stick?"-"No, before he was called up he was standing with his arms Jolded."

Witness added that he did not notice any Indians with sticks; they might have picked up attche afterwards, but they had none when he ran into the cane. He denied that the women were all in the houses, but said they were scattered all over the place,

The second Indian gave the name of Kistnasamy, who said "the master" came to call the roll, but they did not respond. Selvan and, "all the Natal Indians are on strike, and when they return we shall." Mr. Colin Campbell called the Indian to "come here," and when he went up Mr. Campbell struck him with a stick. He also called out to the native constables to handgulf Selvan. Doulitt, and Marimootha, native estate constables did so, and dragged him away. They dragged him a little way and then one of the natives sta ed hon with an assega. The blade of the assegal was about 6:p. long and rile, wide. When Selvan was stabled the women acreamed out, "They are killing him." Witness was implicated, and ran into the cane, and while there he heard revolver shots. W thess did not bear Mr. Campbell let Se van to hold his horse, but he only called him to where he was,

Cross-examined witness stated that Selvan was standing up, handcuffed, at the time be was stabbed, and he then fell down. Every native, he said, had an assega. He could not say how many native police there were there. He could only say there were in re-native police than there were men in the Court (the pumber then present being 16), and that there were more In diana than police.

The son of the deceased Indian Selvan was then called. He was a free Indian immigrant and was recently indestured to the Natal Estates of Mount Edgecombe, and resided at the barracks at Hillhead, but his contract of indenture had expired. He was the eldest agg of Selvan, otherwise called Salvum. He was at the Hillhead barracks on Nov. 27, 1913, neither his father nor be having struck work, both their contracts baying expired. They were allowed to remain at the barracks for the time being as they contemplated re-indenture. On the morning of the 27th ult., he was at his but with his mother and younger brother, his father being outside, He was Mr "Carl" the maners and rule p, and heard him call the lindians to come to "roll call." His father replied, "I will not come till the trouble is over."
Then "Mr. Carlin," called to his father to come and hold his horse, and, as Selvan came up to hold the horse, "Mr. Carlin" struck him on the head with a stick, and Selvan fell and tried to hin away. "Me. Carlin" then told the native estate constable, Marimutho, to handcuff him, which was done, and then Marimping stabbed Selvan with an assage. Witness ran screaming to his father, and when he got near him he heard the sound of firing and received three built wounds-one in the left hand, one on the right arm, and one on the left leg below the knee. Selvan died where he fell, . One of the troopers handaged witness's

Cross examined Witness saw 'no stones thrown, though be was in the position to see.

Mr. I schepson. No attack had been made on the police before the revolvers were fired?

Wit so his minted was I to not see up by or stones or anything else thrown,

The witness also said he did not see any soldier knocked off his horse, nor did he see any Indians armed with sticks.

"So there was no provocation for the police to fire the revolver shots?" asked Mr. Dickenson.

Witness: No.

Asked to describe the stabbing, witness said Doulkt held his father by the left arm while Marimuthu stood "afar" and spadded him with the easegm. Marimuth. did not lay a hand on his tather, who was standing up at the time. The blade entered by the windpipe and came out at the back of the neck.

Two native estate policemen were then brought loto the Court, and the witness identified one of them as the boy the Indians called Marimuthu, and the other as being called Doubiti. The native names of these men were Seken and Notam 1 of respective for The asseguwas not thrown, but the native still held it in his hand Frearing was again adjourned till Monday.

At the Branch Court, Greenwood Fark, on Monday last before Mr. Mc Donald, Assistant Magistrate Inanda Division, H.A. Fox of the Greenwood Park Brick Co. was charged with an assault upon an indentitied ladien pamed Kotias and with "shooting at him with an unloaded revolver, " thereby inflicting a wound on the head. Mr. Wells, who appeared for the accused, took exception to the summons on the ground that it was at a 10 75 cay Plat a man was shot a 5 an annuaded revolver. The Magitrate upheld the exceptions and said that it course a fresh su miles mutual be issued charging Fox with pointing a revolver and threatening to shoot.

Five indentured Indiana, employed at Harrison Bros-Avocs, were charged with heling shart without passes, They stated that they saked the overseer, on Saturday morning, for permission to go to Durban to see Mr Can'll arrive As to e perm so in was not granged, tucy went without passes and were arrested on their return, at Umgeni. Mr Harrison said that he was quite sure that they did not ask for a pass. The Magistrate said they had no right to go, and pasted sentenced of a his of ten shillings or seven days' imprisonment

News in Brief

A very successful Bazaar was held at St. Anthony's Hall, Durban, in aid of St. Anthony's Indian Boys' Orphanage and Industrial School.

On Sunday hast a mass meeting was held at Newcastle, when resolutions were passed similar in terms to those passed by the Durban meeting

We learn that 17 men belonging to Charley Brothers halate have been sentented to the months by runs imprisonment,

On the 18th instant Mrs. R. Moonsamy, Miss V. Moonsamy, Mrs. Bismith, Mrs. Shwaprasad and Mrs. Kabuthar a d 12 other Passive Resisters rossed the Volksrust Border from Natal, and were deported, returned and were sentenced to three months imprisonment with hard labour

On the 22nd Mrs. V. S. Pilley, Mrs. Peter Moontable Mudaliar, Mrs. Govindramy Nardoo and 43 other Passive Resisters were similarly sentenced at A 75.35

The above are the ladies who two months since left Johanneshurg for Natal in order to go among the indentured Indians and explain the position to them They resited the different centres and addressed meetings. While in Durban recently several of these ladies courted arrest by hawking licenceless. Five were arrested while so doing by a native warder, but, to their great disappointment, were discharged on reaching the Gaol. They have now at last obtained their bearts' desire.

Indian Opmon

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI.

1X 1 / 1 XI

WEDNESDAY, DECEMBER 3151, 1913 Rom

Indian Deputation to Lord Crewe.

WE HAVE great pleasure in representing a special or ha on to hand the prise estings at the logic tale in the land Cream on he art of Seat h African We are in tebted to our London contemporary. temans We are intented

The Mac and Came Secretary of State for folia re-

SIR M. M. BHOWNAGGREES SPEECH

SIR M. M. BHOWNAGGRFE'S SPEECH

So Many on Blownagaree capt away on behalt of the people of a frament in time one is and relies in the name of a linear traveless that is the best traveless in the contract of the people of a frament process that is a most traveless traveless that traveless the linear and the linear of the people of the non-case of the the people of the non-case of the people of the non-case of the traveless of the non-case of the traveless of the non-case of the traveless of the non-case
I discover man in the parameters of the facts to which they and to dear attention. As to the pression of terminal contents of the most of the parameters of the act of the parameters of the act of the act of the second to the powerful test one of the the parameters within the act few data had given it neourate expression. These had secret to parate to some extent the intense in gration with such the people reduct the trend of toing is best had can and the trends to some extent the trend of toing is best had can and the trends that reduce the trend of their som frimes the terminant of a massicated themselves at the him is the demand be bad made for a secret in the bare resulted therefor in these damal extents in the bare resulted therefor in the trends at these damal extents in the bare continuation, has Lordship would assure the people of India of his support of his Excellency in the attitude he had taken up.

A LONG AND SQUALID STORY

The tale of the sufferings and indignities to which British Indians had been adjected in South A rook for sears past was ong and again of it was bad enough in the tene of the Rises if had been ten times were since. Old laws to their destinant had been atting hence low ones have been en actual and all of them introced with a right currently before the color should be the think of the color and should be the said then to be the demination them. The limit of act this said been to because the limit settlers.

there may be seen and the energy as a second of the angle of the angle of the energy as a second of the angle of the energy in any part of the globe, for one branch of demonstrate in the globe, for one branch of the globe of the grant of the globe of

THE BAR SINISTER

In HAR SINISTER

I the second promises and pledges for redress. Their pledges had remained unfulfilled. Even such partial settlement of the most intolerable burdens such as the poil tas and the unnecessarily drastic provisions of the immigration Bill, which was last year dangled before their eyes, had so far been evaded. That settlement was understood to afford a temporary relief from some of the most interest impossible left with the respective of the sufferest impossible left with a long natural settlement was understood to afford a temporary relief from some of the most interest impossible left with a long natural settlement was understood to afford a temporary relief from some of the sufferest impossible left with a long natural settlement was the part of the settlement which is not the part of the settlement which is the settlement which is not the sett

It can be ally by interest that most if not all to have inequalty as a set as a set to a not be to have presented in each to get a set of a set of the set

After sears of patient a fleting and fining r at each the little roles that had been sed to expect from 1 r more in mentalest pressing bursens was one g bins a wit hose active of them protested in the most ten case against their situation in the particular of the interest tabulation and certain to infers of the inferiors tabulation and certain to infers of the inferiors tabulation that we are to committing and wingly took their parameters. But the regions and in many instances the bruta, by a limited their parameters to the bruta, by a limited their parameters and of their and over a more and a their and over a more abspect time from quarters on whose certains for and our commant. The horr the take of their materations in the commant of the com

suffered by the latter in the scuffles, proved conclusively that the reports of violence by Indians were exaggerated

to a NOOD FOR INDEPENDENT INQUIRY

At all events, there was a strong case made out for an neper quiry on this point. Whatever the result of fish i restigation might be, it would be found that the wholesale exercise, as they believed, for the first time in the history of the British Empire, of the provision of law which authorised the conversion of compounds into gaous, could not two fields to result in a form of torture which the framore of the law could have scarcely contemplated. It was demed that the symbols and other weapons had been freely used to compai men to do the very work which in their last desperation they had refused to perform. This travesty of last desperation they had refused to perform. This travesty of last

square foot of soil over which the British flag

And all this had been done in the mered name of law

----F 181 Ann the contract of 1 7 To there re-Transport of Chat Goy - sels derived its power

from the British, and depended for its very existence on her mayel and military protection. It in a foreign country any Gov-

ernment was bound to suterfore and secure redress, how then could it be argued that in the case of one of its own Colomes, which persistantly maltreated the loyal and help less subjects of a far more important part of its dominant the Crown was powerless to anteres.

when self-government was conferred on South Africa, it was well known that even when the authorities there had limited and controlled powers of administration, they had limited and controlled powers of administration, they had imperial Government at that very time was under congress to ameliorate their condition. It could not be contended that, in transferring the administration to the Colony, G deliberately avoided the obligation, leaving subjects to be trampled upon in the discussions that, in transferring the administration to the Colony, G deliberately avoided the obligation, leaving subjects to be trampled upon in the discussions that and would be freely exercised in regard to do not subjects. That clearly showed that the self-government was limited, with the authority which could not not find ligence towards the South African counded this rice in the following words and the following words of indulgence towards the South African could do the lagrand Government's) position is peculiar and its responsibility great. Small as its powers may be, it is the only Government which can weigh contending opinions and hold the balance between confineing interests. Any most sure, therefore, which may involve such interests should power is in practice only advisory and diplomatic, if when

power is in practice only advisory and diplomatio, if we seldom, if it uses its influence wisely, use it without effect. There is no question, we fear, that in this mutter the imperial Government did not employ the requisite care. It did not see that, before the Royal Assent was given to the Im-

med; nor, having neglected this first duty, did it make adequate effort to avert the danger of which it was frequently warned. It has now to repair the svil thus permitted to grow, and it can do so only in one way—by presenting, as seen as order is restored, for a full investigation into the grievances of the Natal Indians both before and during the strike. Lord Hardinge's insistence upon this necessity was in no respect too strong. It will not, we are sure, be resisted by General Boths's Government or by South African upinion in general, if proper steps are taken to show that it is real."

THE DEMANDS OF THE DEPUTATION

The deputation would contend that was the Imperial Government's duty to mediate at this critical moment. On it, and it alone, rested the responsibility for asfeguarding the interests of India throughout the Empire, and God for the action of India throughout the Empire, and God for the action of India throughout the Empire, and God for the action of India to Congress the president, for Thomas Smartt, had asked his party to de nothing which would make it more difficult for the local Government to listen to representations which would, no doubt, he made by the Imperial Government on a matter which concerned not only South Africa, but the whole Empire. The suggestion

that responsible men on the spot looked to the Imparial sh subjects, and to that end it was respectfully adopted .-

1 The release of the passive resisters and strikers now in prison,

The amendment of the Immigration Act to remove
the rofusal of dominitary and existing
rights, and the repeal of legislation which offen a
gament the religious and marital status of the people

3. The abolition of the poll-tax.

4. The institution of a thorough manney into the re-

6. The adoption ultimately of such measures by the h indians taroughout the which have the same to be a second
agast to submit to the Crown as its loyal subjects, and to deputation trusted that they would have the serious and

MR 3 DIBE

Mr. Bhugwaudin Dube said the

the subject. The late Marquis of Salisbury, the

Those all things we must confidently expect as an indis-pensable condition of the proposed arrangements that the Colonial laws and their administration will be such that Indian settlers who have completed their terms of service to

privileges no ware interior to those or any other class of her Majesty's subjects resident in the Colonies."

Majerty's action resident in the South State of the South State of the South State of the South State of the Column state of the Column state of the South State of the Column state of the South State of the Column state of the South State of - tate for the Colo-

by reason of their race, all her Majesty's 1

men or memognizated valuer, who are, if that to some that they have older of wealth a saved the men of mean of great deficulty and trouble saved the Empire by their loyalty. I say, you, who have the Empire by their loyalty. I say, you, who have a cannot be willing to put upon those men a

ose, and which would be calculated to provide all-fee attent, irritation, and would be most unpelatable to feelings of her Majesty the Quoes and of all her people."

THE INDIAN CASE.

The Indian case *** put clearly in recent twees by Colonel Seely, now Secretary of State for War: Speaking from his mace in the House of Commons, ** Under-Secretary for the clonics, on July 31, 1908, he say

'If persons are admitted (into British Colonies) they must be given over rights. Area or Not at an account to the second principle for the British Empire. If any one account principle for the British Empire. If any one was a strong thing to ask that are a King should be deprived of his living and east area to a busy east through no fault of his own

There could be no quention ton:

in South Africa and in the Bi
ordinary rights of a British othern by virtue
inghts had been unjustly decided to them by
of the British Colonies. The Indian people would have been an share in the great and glorious traditions of mounty and

of residence of Natal of their countrymen who had been in dentured after 1895, and the children born in Natal, was a way. In apite of the payment of the £3 tax they never acquire the right of d micile no matter how long to wed there. That change would materially affect thousand Section 1 d also been taken
Act No. 30 of the Ministers of the Union Government to repeal it.

Without any fear of contradiction, he might say that, except for a few Ministers in South Africa and a few capitalists who were blinded by self-interest, all persons in the British Empire were now agreed that the monstrous tax ought to be abolished without delay

THE MARRIAGE QUESTION.

There were several minor grievances which could be mented in detail here, but to make matters were—to aid
mult to injury—the recent decision of the Supreme Court
of Natal and ruled that the sele wife of an Indian who was
entitled to reside within the Union could not join her husband and live with 4, 4 14- 1 in India It had induced over 200 of their gentlesson including Mrs. Gandhi, to prefer to go to good under a tences of impresonment with hard labour rather than bear the stigms cast upon them. They had never claimed the legal recognition of plural wives, although the percentage of thing more than what any civilised system of jurisprudence would allow to them. He hoped that their appeal for an immediate amendment of this law would not be in vain. Now deplores it more than Mr Gandhi and his comrades that they about have been compolled to resume, that no alternative would have been compolled to resume, that no alterna-

deplores it more than Mr. Gandh and his comrades that they should have been compelled to resume, that no atternative should be sometiment.

I have the standard contact the particle of the particle of the standard standa

LORO CREWE'S REPLY

people would not remain unanswered any longer.

The Marquis of Crawe said :- I have listened with close attention to the observations made by the two apaskers on behalf of this representative deputation. I need not sesure you that the events of which you have spoken-avents which cover a long period, events which prove a condition of general discontent among the subjects of His Majorty in South Africa, and which have now culminated in resistance to the law, in turnult, and in actual loss of life-these events are a subject of deep concern to all His Majesty's Government; and, of course, in particular, to myself, who, as Secretary of State for India, am finally responsible to Parliament and to the Empire for the well being of India and Indiana everywhere. As we all know, India has been deeply stored by the reports which have reached her, and

resented boldy—the infringement of their barthrights. They and not amore the difficulties which faced his Majesty's to result Africa, Mr. M. K. Gandhi, fully realised them that or was no demand at present for full potential rights of a source rather than later—the present unbrotherly feelings in the British Colonies would change in favour of the Indians, and that their rights would be obtained without having to make any demand for them. But the Union Government of the Union Government of their register with the South African Maisters specially responsible—with General Boths, with General Smuts, and with the late Mr. Fischer. I have also discussed it at leasth with representatives of Indian opinion. discussed it at length with representatives of Indian opinion, with Mr. Gandhi, Mr. Polak, and last, but not least, with Mr. Gokhale, whose passage to South Africa I have only encouraged in the hope that it might lead to a permanent settlement there I need get dilute on the character of the Indian spokesmen further than to say that I have always recognised in Mr. Gokhale a man of high ideals and of a single-milited devotion to the interests of his fellow countrymen in South Africa has to say this to this deputation as to South Africa M ... I believe that they are honestly anxious themselves to deal out fair terms to the Indian population in South Africa, and to see that the laws are hu/canely administered, but I am bound to say that they are often hampered by the existence in S ath Africa of a public opinion which is less onlightened than their own, and by a degree of racial prejudice from which as individuals they are themselves largely free

THE MAIN CLAIM

I think we shall be able to see directly the bearing of this particular fact on the position of affairs in South Africa. In the first pince it is generally conceded that South Africa can carm to restrict the immigration into its dominion, that is to say, that if there had been no Indiana there at all now South Africa might have declined to admit any. But from this concession two reflections arms. In the first place, Africa invited the Indians there and she has profited greatly in two ways, first, by the skilful labour of the indentured inbourers in Natal by the amount of pioneering trading which in the carly development of the colonies was done by Indiana. we to bear in mind that a special claim is estab y these facts for considerate treatment of the Indiane. h I am afraid we cannot regard as having been ..... and in South Africa as a whole. The main claum ad through has been that there should no racial discrimination against Indians or Asiatica as such, and objection is taken either to differentiation by the actual ensetment of the law or by administrative order, or-and this may be out and Labed official statements of any kind. Note the bearing of this fundamental contention on the argument which has been mainly relied on by South Africa through the whole of this controversy and difficulty. The argument is that although the laws are to terms restrictive because South African opinion sisted on having them so, yet their operation has been so casely conducted that no practical gravances exist. has been used to that then first to be remark of the location which acted he off alting for not down him about the test of practical growten on and regard gother as the transa resultant from and though lam a ser of the barb though to place homes too have dealed have a new a tion of the law should not be unduly burdensome to individuals, can it be said that this wish has always been carried out? The laws are necessarily administered by a number of different and use of all grades—some of these officials may be stupid, and bound up with red tape and the hteral interpretation of the law, Others, again, may be so affected by racial prejudice that they do not wish that the burden of the law may be lightly borne. So that, surely, it is a dangerous thing to depend, as South Africa seems to have done, on retional and sympathetic administration of the law to protect individuals from the operations of severe enactments in such circumstances as actually exist in the South African Union.

FAMILIAR AND SPECIAL INSTANCES.

Now, take some of the quite familiar and special matances which have been touched upon in the two speeches which we have heard. Now, it is not claimed by the Indian population in tile a san house Air and ight to go on pringerint but on the man I reason has contacted and the date of the foreign and contacted and the contact a individual cases this consideration has always been accorded?

We then apparently to an sed by Indians in South the and been the means of handing a man of the prospersy Africa and in uga we have heard metallined in Mr. Dube a spec h that they annot en y unresir ted movement from Proxities to Principle Again we sek if the regulation which rear , hat m severe have been med fied as fat as post tie he has are been taken to avoid the withdrawal of powers which have existen in the past fur poor members of the Indian com-Then we some to the most not wable shatables of at's and to the ages of the re-ent exents of which we have been tree of W at has been be history of the £3 tax in Nataand the sat us possesses of dome is which have been at a hed Wer, there is a regret able too ur v as to what to that tax that a or served when the mat or was cast before the Union Par a Was it he fact that the I ought consernment were woung to dry the tax to true of was maintained a deference to the How far may tim shi turn of the tax even a yearly firefold or promise device There are the wareing to be a difference of opinion as to what actually occurred? I can only say that it must be a great misfortune if the Indians in South Africa consider themselves to have been in any way played with in a matter of such weight and importance as this. This impost. doce not bring in a sarge revenue; it does not, so far as we can see, seem to serve any useful purpose, and a large body of public to the to be to be a profite frame or in the manter which I have byta and and set has be me he may make of tractions of the end of the and sand of the formed from a divisit o er also an some water rain more ser up still, the prospect of long feed and the embitterment of relations for the future.

AD NEED FOR INVESTIGATION ADMITTED

A number of persons have been punished for breeches of the as some a source of considerable severity, but what has a total number of the course feet has selected a hear their persons a country between a major by figging and n other wave. Now these materners with heave been in unaged do total of topic y and I am and to see that Centeral Smuta has gone to have to make squirt to person. I need not say that II a Ma as a to erromer was a upt and o my your everybedy with a equation of a cinetital regarding the londer t of mer fivers made to se, to ble Ministers ou hi as totaletal be not a fine and one but all means to me that his is be a refer for settle rought a be made. I a 4 the and transcense for anything to adopt a time of a see the log libe without he seen ment there will agree that if South African repute and the sondarity of the Empire were to be austained by instituting a form of inquery which was not solely official, no sentiment either of national or of persons amour propre ought to stand in the way of such an investigation. And I add that such an in a to a rest hard on diggs to get the y a sa the not few task but with the nur e the second that he assect the real earliest ea on conclusion, that not only we at the Office, but His Majes ve Government as a whole, will continue to give unremitting attention to this weighty subject, and it is due, I think, to my col league Mr. Harcourt, and to his staff at the Colonial Office to state my conviction that though he and they may participate less than we do m the actual Indian point of view, yet they are one the less anxious that complete justice should be done to these Indian immigrants into South Africa whom circumstances have placed under the special care of their department, That, I think, is all I have to say to you this afternoon. I need only assore you once more that I fully recognise both the important character of your deputation and the supreme importance of the subject upon which you have come to speak

THE RIGHT OF ENTRY

Sir Mancherjee Bhownaggree thanked Lord Crewe for his statement, and for its sympathetic tone. In order that there might be no muspprehausion on the subject he would repeat the impression that he had gathered from his lordship's apoech He understood that there was to be an inquiry, not only into recent events, but into the general question of the grisvances from which those events arose, and that the interests of India in the course of such an inquiry would be duly represented by en adequate Indian representation. There was one remark in a kirdship's speech to which he desired to draw attention. He had said that it was simply because Indians had gone in large pumbers serves a three queen instance on a new and because

of nome of the South African to some hat cover on you has account that their readence there said be telerares but I they had not gone there when this did I was impetent for South the air grabilit the entire non-ration. He ex-Har he yen respectly a sunt a test that in total even the I dish policia is in and enterry detrut be used to them I the Better Ferry or an five supports of the County they was med he paint of entry who as pure of his Marrier a description If the deputation did not make that mean they would be as used by the people of Instantements of not having received sheet sien and a strong tow I was that her entertained on the asked. They I reher understand and were pleased to earn that at all even a un to jury in which to don to even a month be ducy recremented was promised. If he had read recent elegrams aright it would seem that General burns had wased to quire and was simply refusing new to interfere at an respect to the high standing of men ike I snoral fishis tremeta. Smuta, and their collesgues, he suter teed that if any faws affecting the Indiana were objectionable, it was natural that subord.nat-s should use the greatest freedom in the operation of those laws. Therefore, any such inquiry would be only one sided; at least it would not be a judicial inquiry. He entrented Lord Crews to use his great influence with his colleagues of the Imperial sections and to an early seems laid But as had made took an interest of the but have and have he had hider in a line to hid at happy a lit by the and had he with regard is to settle enth and to the enth of the analog from which these events had arisen

A FURTHER STATEMENT BY LORD CREWE

Lord Crewo in reply said I was do at a ward short a with the two points which have been mainle and In the free place, with regard to the general access of the subjects of His Malesta to an marte. I the house worst I and with report to the part it used by he I have it has the a to building up he fart on a d a fixing f worth the a in the past was am a decreed who the purpose of emphasizing the lam are hother tree by peacemed upon the list should but home hants of he lime I had estable to deste to engane n are at surer of the tree abeliant pure too of the at me of all he high surprise to any part of the breaten feedanty [or one about person parce with a village with a trend that I is when in heard this has or also rate is too freely after feel pasts of the past 40 mare entro tend to modify that right of free access. On the second and more important question of an inquiry into South African events. form which it ought to take, I ought to state that I the set of the peritority of discussing this question with my consumer with a rament. In disting my conviction the profession to the state of receipt har has you and out I was rap was a research reaction. It is easificated to a power that it a not great as a control of the eyest of suggest of arts. I see to be get at tanta; it is more for that purpose that an anquiry is held than in order to satisfy the rights or claims of any particular person or set of persons, and if you ask me without prejudice as to whether I think that the Government of South Africa would agree to the holding of an inquiry before a tribunal partly composed of Indian residents in South Africa, I must frankly tell you I do not believe they would.

Sir Mancherjes Bhownaggree: Might it be suggested that there should be Indians on the inquiry nominated by the Indian Government through the Imperial Government

Lord Crewe: As I said, the object is that all the facts should be brought out in a manner which estudes the public both here and in India and eleewhere that they really have been brought out. If that is done, the actual machinery is surely of less importance than the fact that the truth is clearly brought out. That was the only point on which I had to make a small correct tion. I thank you very much for the kind words you have said with regard to my reception of the deputation.

The members of the deputation then withdrew

Minister's Reply to the Leaders

The following is the reply of Mr. Smuts to Messrs. Gandhi, Kallenbach, and Poias's, letter of December

"Department of the Interior, Pretoria, December 24th. Gen lemen,- l'our letter, which is duted the 21st meant and immediately communicated by you to the Press, has only to-day reached the Department of the Interior, and been seen by the Minister. I am I structed to reply at once that the Minister is unable to accept the conditions on which you propose to give evidence before the Comraiss on appointed by the Government, and to suspend passive resistance pending the Commission's finding, particularly the condition which involves the appointment of additional members to the Comm seron in the interests of the Indian com- The Commission was intended to be impartial -- , smal in obscueter, and in constituting it the Government consulted neither the Indian community nor the coal-owners and Sugar Planters' Association of Natal, nor could the Government for a moment, following the course you propose give colour to the unwarranted reflections you make on two of the Com-missioners appointed. The course you propose to parsue is noted and deeply regretted, not the least so in the interests of the Indian community which cannot but he profoundly affected by the lawless character of your procedure, and the grate tous infliction of grace aufferings on the innocent, both white and Indian, and the consequent exasperation of public opinion through out the Union

(Signed) H. B. Shawe, Acting Secretary for the Interior

From the Editor's Chair

THE OUTLOOK

When the Indian situation changes bourly and when most delicate negotiations are said to be going on, the most prudent course for responsible journalists would be, not, as Lord Curzon one- put it, to have an intelligent anticipation of vents, but to observe the strictest silence. We are giad, however, to be able to say that the so-called ultimatum, as the joint letter of Messrs. Kallenbach, Polak and Gander has been described, is now being gradually considered on its ments. The press statement issued by Mr. Gaudhi soon after the sending of the joint letter, went a long way towards easing the situation. The postponement of the contemplated march is at once on indication that something is brewing and of the spirit of cone and that has, we say, without fear of challenge, by a most marked feature in the struggle which has now assumed world-wide init utilised for infortung public opigion ing our resources. There is no in ag I ke being prepared for the worst and hoping for the best.

It has been suggested, in some quarters, that those who are guiding the strugg sely involved by more poor Indians to their distriction. It is preposterous charge. The fact that thousands of his gone untold suffering shows that the were not going along a course they did not know, it is contrary to experience to find men, women if children undergoing suffering at the bidding of reckless advisers. As the special correspondent of the London Daily Mail has put it, these people must have been fired by what might almost be described as a religious sport, and so it is. The struggle is a teligious one. The powers find an realises that his and his country's honour are at stake shaded as experience that the same firection. Let us hope, then, that the Union Coverament will not light heartedly and indifferently

treat the question but that they will realise its importance and deal with the problem in a wise, just and statesmanlike manner.

THE COMMISSION

We publish elsewhere in this issue an advertisement received from the Government in regard to the Commission. But, though we publish this advertisement as we have published all advertisements dealing with public matters, we in no way associate ourselves with it at the present time. So far as we are concerned, the Commission is non-existent colless and until it is granted in accordance with the requests of the Indian community.

The Commission

Sir William Solomon is, of course, an ideal charman (says the East London Dispatch), but why Mr. Esseian and why Colonel Wylie? It would have been far wiser to have chosen a less ardent supporter of the Government than Mr. Esseian is, and it would have been better to have had no Natalian on the Commission at all. The Government has bungled the business hadly. In the first place it should have done as it once intended, and remitted the tax instead of listening to a tew Natal supporters and waiting to see what would happen. Theo, when, as a consequence of the troubles which followed on inaction, it was driven to appoint a Commission, the personnel should have been so chosen as to leave no openings for further agitation.

Letter from Mr. Gandhi

Writing on the agrd instant to the Natal Mercury,

Mr. Gandhi says

I venture to suggest that, in your editorial this moreing on the resolutions passed at the mass meeting on Sunday, and upon the letter addressed to the Government by my colleagues and myself, you have taken up an attitude that is hardly calculated to serve the Empire. You see the mote in our eye, but you miss the beam to that of the Government. I do not admit that the tone adopted by the speakers at the mass meeting was aggressive or offensive unless the mere assertion of rights be so considered. In my humble opinion, the Government not only refuse to do justice, to which you consider we are entitled, but the manner of denying it is also offensive and contemptions to the highest dogree. Take the inspired telegram published thu morning. According to it, the Commission has been appointed, not to conciliate un-we are beneath noticebut to conciliate the Impenal and Indian Governments. We are accused of being tools in the hands of the India extremists, and of pursing a fictitious agitation. Do you think that, if you were in our place, you would, under any circumstances whatever, take advantage of a seemingly reheving measure? I submit that if we have a grain of self-respect left in us, it is impossible for us, after learning the view of the Government-il the telegram does represent it-to recede an inch from the position which we have taken up. Peace for us is unattainable until we dislodge the Government from the attitude of contemptuous disregard of our sentiments.

In asking us to ravise our prayer, you are asking us to the first a principle, namely that of the right to be consulted in matters vitally affecting us, the very thing for which we have been fighting, and now dying, whereas the Government, if they granted our prayer, would be only giving what we are entitled to, and what would justify them in the estimation of the civil-sed world.

You say that by its present attitude the Indian community is alterating the sympathy of its South African Inends. This warning has been given to the community on many an occasion, and yet the troth of its cause has each home succeeded, not only in retaining, but in increasing it. It may be that we might, this time, have relied once too often upon its retention.

If an, I should be very sorry. I value that sympaths, but I value the cause more, and if, in prosecuting it, we must forfeit the former, we must be content for the time being, and behave in the ultimate triumph of truth, which is on our side.

Rand Newspaper's Views

The Rand Daily Mail says, in reference to the latest Indian demands: "Although we are perfectly satisfied that the Indian Combon in the Latest Y me upon the trouble in Natal, we are not inclined to oppose Mr. Gapdhi's request to add to it Sir James Rose lanes and the Hon Mr. W P. Schreiner. It is possible that if the Government gave way open this point it would be said that the concession was a sign of weakness. Our own inclination would be to regard it as evidence of confidence in the Government's case, for the Ministry would adopt the stillude that it was quite prepared to submit its actions to the review of the open suggested by those who have brought the charges against it. The main consideration is to secure an in vestigation satisfactory to all the parties concerned. If the factusion of Sir J. Rose Inner and Mr. W. P. Schreiner, two eminent lawyers, would give more coufidence, not only to the Indians in South Africa, but to the people of India, we see no good reason why they should not be placed upon the Commission. We should certainly prefer to find them upon the Commis sion rath r than, say, the nominee of the Government of India, as has been proposed in some quarters. A unanimous report from Sir William Solomon, Mr. Esselen, Col. J. S. Wylip, "Sir James Rose-Innes, and Mr. W. P. Schreiner would carry great weight, not only in South Africa bert in Parail and I last at the tremely important that the Union Government would be justified in going as far as it possibly can in order to show India that its attitude is not unsympathetic.

Mr. Gandhi Interviewed

of the reply received from the Government, said that there seemed in it a lone of conciliation of which he was trying to take advantage. He would not state anything begond saying that the had placed himself in private communication with the Government, but he thought that a way put of the deadlock was possible, and that without any loss of prestige of dignity the Government could respond to the carnest prayer of the Indian community for representation of its interests. The Government's declaration that it, at any rate, did not intend the Computation to hear a partisan character, was a hope tail sign.

Mr. Gaudhi added that he wanted to assure the Europeans as for his own countrymen regarding sufferings to be undergone by them both, in a struggle of this grantic nature, and that realising fully his sense of insponsibility, he would leave no stone unturned to rank amongst the staunchest loyabets, slike to the Imperial Government as to the Union Government, and his his his of foreignest, however harsh he englet consider them to be. He, therefore, begged the cinizens of South Africa to be therefore, begged the cinizens of South Africa to be hereby him in his declaration that he would leave nothing short of compromising his part consider undone to avoid a recrudescence of sufferings. On his release from imprisponment he was deeply pained to learn that the figuration which he suffer losses. He only hoped that the Government would appreciate the private conjumplession which he had pade, and that the Fundam public would lead their support, even though to night by on trust.

Another Interview

The Natal Mercury has the following in its issue of the 30th December:-

Interviewed by our representative yesterday morning.
Mr Gandhi was asked as to the hearing of the ludique
National Congress on the South African question.

When effect of the Indian Congress resomptions which we have received, " and Mr. Gandhi, " certainly stringithens out post of a said Mr. Gandhi, " certainly given its powerful and unanimous support, and it has expressed entire a stringit of our prajer that lod an interest should be represented on the Commission I can therefore the two represented on the Commission I can therefore the high that with the efforts that are be made by influential European friends to day, to indicate Government the interest of the Congress of

" Unless we have a settefectory reply in referen a to part in the Commission; but just now, at the request of friends who have intervened, and in view of the fact that I am styll in telegraphic communication with the Government, we have decided not to proceed with the contemplated march to Pretoria on Jan. 1, but that we shall wait notif we know that we have left no stone unturned to arrive at an honourable settlement, and that there is no hips of such a settlement being con of fed it is the present, the matth is one suspended . but all the evidence I am receiving day by day lorces the gravity of the situation on my attention. I see poor men are already making propagations, and people who go and sell them that the march is not to be proceeded with on Jan. I are not even believed. I am therefore endeavouring to circulate a leastet signed by myself informing everyone that we are suspending the much for the time being."

Asked if it was intended to call out the Indians on strike again on January 1st Mr. Gandhi said. "We are not colling out the men of January 1st Mr. Hut," he added, "we shall jewe no stone inturned to bring about a strike, only with a view to bringing about importonment, and nothing elsef it all the endeavours we are making for a settlement with the Government conference making for a settlement with the Government conference will not be necessary, and there are reasons for my thinking that it may not be; but the communications that are in my possession are of such a delicate nature that it is not possible for me to say anything further at this stage."

Afr. Gandhi proceeded to say that he was pained deeply that the indignation of the Indians was aggravated by the stories of distress by the passive resisters released to m gaof. He proceeded to detail altegations of brutal and harbarous treat ment in further that that assaults were committed by but we warders on pass we resister, that complains were unheeded, and that many of the prisoners were suffering from dysontery. It was also alleged that they were given unwashed prison clothing to wear, were denied the use of books, and were chaffed by responsible officers. Prisoners were stated to have been even bathed in shoop-dip after taking their bath; while allegations were made that many prisoners had to hunger-strike before their religious susceptibilities were respected. All these allegations to the Government for investigation

South Africa, in an editorial on the Viceroy's speech, says "there are six million natives in the subcontinent who can with difficulty be kept from spitting upon the Indians whenever the two races meet, and who have siways been ready to "wet their assegats, in Asiatic blood & What would those natives think if General Boths were to knuckle down to the Indian demands and place this immigrant coloured these on a padestal to which it is not entitled?

h

Indian National Congress

London, December 25,-Reuter's correspondent at Kerachi telegraphs that the annual Indian National Congress opened there to-day, and was largely attended. The notable absentees were Mr. Gokhale and Mr. Surendranath Banerjee, the former's absence being

due to indisposition.

The various speakers vehemently denounced the treatment of Indians in South Africa, and claimed that they were entitled to equal treatment with Colonials of European birth. They trusted that the Imperial Goveroment would realise the position, which daily was becoming graver, and it was absolutely necessary that a Royal Commission should investigate the allegations made.

It was also urged that the time was opportune for the further employment of Indians in the Indian Public

Service, especially in the higher grades.

Nawab Sayed Mahomed, of Madras, was elected president of the Congress.

The President's Address

London December a6th.—Reuter's correspondent at Karachi states that Mr. Harchandras Visionadas, in welcoming the deligates to the Congress, dwelt upon the position in South Africa. He expressed his profound gratitude to Lord Hardings for the allitude he had taken on the question, and said that the conduct of the Union Ministry in neglecting to raise even a little finger to remove the disabilities of Indians when the Immigrants! Regulation Act was passed was entirely indelentible and a sorry exhibition of weakness

The president (Named Sayed Mahomed) in his address said that the spectagle of a world-wide Empire which was powerless to restrain an irresponsible turony was incomprehensible, and caused dismay in the Indian mind. It was certainly derogatory to the high character of British statesmanship. He had no igith to the suggested friendly conferences in London between representatives of South Africa, India, and England. Indiana should ignore the Union because South Africans were convinced that the South African War was undertaken for the take of the Indian settlers in the Transvaal, and these had been the primary cause of the loss of South Airica's independence. He had more latth in rotalistory measures town in conferences and suggested placing an embargo upon the importance of Natal coal into India, the moral effect of which would be very great upon the Indiane.

Congress Resolutions

London, December 27th,- The Indian Congress has passed a resolution protesting against the treat-ment meted out to the Indians in South Africa. The speakers vehemently claimed citizenship of the Empire, and had a strong belief in the political future of India with a harmonious working together of the various communities.

The proposer of the resolution in his speech said the Mogul Emperors saw a vision of a united India, and they ought to realise it under the negrs of British rule. He also voiced an appeal for the misunderstand

Tigs of the past to be lorgotten. A Reuter telegram from Karachi says that the Indian Congress has passed a resolution to the effect that people of British domintons which refuse Indians the rights of British citizens should be ineligible for appointments in India

The Congress also passed a resolution demanding

the prohibition of indentured labour.

The Congress further decided to cond & deputation to England to urge these and other resolutions.

Support from the Congress

I he following cablegram has been received by Mr. Cane it from the Provident of the Indian Nat . A Congress, Nawab Sayod Mahomed .-

il Toenty-eighth Indian National Congress, Karachi,

expresses deep indignation at ill-treatment Indian strikers, Natal, and accords cordial support to your request for extension of composition of inquiry commission by addition of two gentlemen enjoying confidence of Indians in South Alnea and lervently trusts that your domand will be satisfied so as to secure full and impartial enquiry. India at your back in your struggle, heart and soul."

Meeting at Maritzburg

Mr. Gandhi, with Messrs. Parson Rustomjee, Polak, and R. Govindoo, all recently released from gaol, appeared at a meeting of Indians in the City on Saturday afternoon. There were about 1,000 persons pre-

Mr. Gandhi, in a speech of noteworthy moderation, (says the special correspondent of the Natal Mercury) intimated that negotiation of an important character were producting in connection with the grievances of the Indians. Indiang had, he said, to await the final using of the negotiations. He counseled them to be mady, as it might happen that they would be called upon to join in the march from Darban to the Transmerch would communes on Jun. 1. It might not take place until Jan. 15. And in the event of such a march taking place, they had to make all the necessary arrangements for commissariat, which was a matter of very great importance. He claimed, in the course of his speach, that they were simply seeking to obtain the elementary rights of humanity and ordersty justice. Mr. Rustomise and Mr. Polsk also addressed the gathering.

Progress of the Strike

t ilteen Indians indentured to the La Marcy Relate were charged in the First Criminal Court, on the sath instant, with refusing to return when ordered to do so, when released from prison, whether they had gone in connection with the recent strike. They explained in mitigation of their plea of guilty that they had returned to their parracks only to find that all their goods had been turned out. They returned to town in a state of isas, and laid their complaint before the Protector, who told them to go back. Provious to the late strike, they averred the bad treatment meted out to the Indians employed at the estate led several to suicide, and, if they now went back, there would be suicides by the

Asked why they had done so, the 15 said they were afraid they would be shot. They were canhoned and

discharged.

Transvaal Indian Women's Association

An enthusiastic menting of the Transver, British Indian Women's Association was held at the Sign Picture Palace, Vrededorp, on Sunday afternoon. The hall was crowded, about acc women being present. Mrs. Rama Moodley occupied the chair, and explained the present position, after congratulating Messra. Ganchi, Kallenbach and Polak on their release from prison. She spoke in strong terms about the Commission which had been appointed by the Government. The Government, she considered, should have chosen Commissioners more impartial than Col. Wylke and Mr. Esselen, who were known to be autagonistic to the Asiatics. She suggested that Sir James Rose-Innes and Mr. W P Schreiner should be added to the Comm store. About 250 of the women present affered their services, if they should be required, to go to Natal and join the march to P etona. Four sepresental ves

of the Tamil Benefit Society were present by invitation and addressed the meeting. Several women also spoke, and it was decided with acclamation that each woman present should contribute 5s. to the Passive Resistance Fund.

The following resolutions were carried meanimously: "This meeting of the Indian women of the Transvani congratulates Messrs. Gandbi, Kallenbach and Polak upon their release from prison."

"This meeting respectfully urges the Government to comply with the request put by the Indian leaders

in regard to the Commission appointed."

"This meeting places on record that unless the request put by the leaders be granted, the present passive resistance struggle will continue to the bitter end." -Leader,

"Worse than Slaves"

We print the following from the Pretoria News of the Sth instant .

Sir,-It was with much surprise that I read in your leading article of Saturday, the 6th instant, the statement that in British South Africa and more especially in Natal the most British Province in the Union, "the Asiatics were treated much worse than slaves.

This I submit is grossly natrue, and a wicked libel upon the employers of such labour in Natal, and it appears to me that in all farmess you should carafully reconsider this statement, and withdraw this infamous charge, or justify it to your readers in full detail.

I am, etc.,

JOHN DOUBALL (If Mr. Dougall will reflect a moment he will see that there is nothing grossly untrue or wickedly libellous in our remark. Let us consider the indentured "Coolies." If they were slaves, that is to say, if they were the property of their masters, they would be treated far better than they are to-day, the greatest care would be taken of their health and they would be well fed and housed comfortably. One of the strongest arguments—perhaps the only argument to layour of slavery -was the fact that it was so obviously in the interest of slave owners to treat their slaves well. Then again a slave had always the hope of obtaining his freedom and with it the full privileges of citizenship. The Indians in South Africa have no such hope under laws -Editor, Pretoria News.")

News in Brief

The charge against Mr. West of harbouring indentured Indians at Phoenix Settlement has been withdrawn. It appears that the Attorney-General, after seeing the papers, declined to prosecute

Sixteen Indians, including the Association leaders, charged with public violence during the month of November, were brought before Mr. J. Y. Gibson in the First Crimical Court on the 24th instant, when the charge against them was withdrawn on instructions from the Attorney-General.

On Monday morning Mr. Budree was released from Durban gaol, and he was met at the gates by several of the Indian leaders. Mr. Budree, like others had serious complaints to make of rough treatment.

The cases against Messrs. S. W. Shroff and C. R. Naidoo who were charged with inciting have been withdrawn by the Public Prosecutor at Verulam Magistrate's Court.

The magisterial inquiry toto the deaths of the five Indians killed at the Bischburn and Hillhead affrays has been adjourned till January oth. The bodies have been exhumed and an examination made by Dr. Hill and Dr. Fisher in the presence of Dr. Nanji, Mr. Ritch and Mr. West. The doctors report will be presented at the resumed inquiry.

An Indian was charged with trespassing on a train line on the property of Harrison Bros., Avocs. The accused said that he was going to catch the train and was directed by someone to go that way. Mr. Harrison said that he did not know where the man was going. He wished it to be known that his firm strongly objected to any Indian going on their property, and he made the somewhat unusual request to Mr. West, who happened to be present, to make a note of it to Indian Opinion. The Magistrate cautions I and it scharged she accused and warned him not only to refrain from repeating the offence himself but also to inform others.

At the Conference of the Union of Ethical Societies held in London on the 2,1th Nevember, the following

resolutions were passed

That this Conference of the Union of Ethical Societies, held on November 22nd, 1913, views with the gravest concern the unjust treatment inflicted upon Indian subjects of the Crown by the dominant whiteraces of South Africa, and it urges His Majesty's Government, and those in authority in South Africa and to India, to take ammediate steps for securing the release from prison of Messrs. Gaudhi, Polak, and Kallenbach, and for the removal of the grievances under which Indian fellow subjects labour in the Unton of South Africa.

That this Conference of the Union of Ethical Societies expresses its sincere sympalby with its fellow mem bers Messrs. Gandhi and Polak, in the imprisonment which has been inflicted upon them for championing the cause of the Indian workers in South Africa, and it desires to assure them of its complete abborrence of an forms of race hatred and persecution, and records its earnest desire for their speedy release from prison that their work on behalf of the Indian workers may be continued,

The following are the names of the passive resisters who were sentenced at Volksrost last week; Messrs, S. Bob Khan, Letchymanam, Rathana Moodiey, Armuga Naiker, Armuga Padayachy, M. Moonosamy Pather, M Soopan Moodaley, Jeram Ranchod, L. B. Naik, Sellapa Naidoo, Rajoo Naidoo, Valoo Pillay, and Josey

A meeting of the Mauric n and Colonial-born Hindu Society of Port Elizabeth was held at Port Elizabeth. at which resolutions were passed similar in terms to those passed at the other centres.

"Reguald A. Bennett, in the Wireless Mosl, says :-It will probably come as news the no, onty of people not in close touch with British possessions under tropic skies that in June, 1914, by order of his Britannic Majesty's Government, all indentured tabour is to cease in every country over which the Union Jack floats, and no new contracts are to be made." not know where the writer got his information.

A Reuter telegram from Singapore says that a special meeting of planters of the Malay Straits decided not to reduce coolies' wages, in view of the possible serious effect on Indian recruiting

Discussing the £3 Indian tax, the Rand Daily Mail says .- "It is clear that no settlement is possible whilst the Indians dely the law, but, if it is true that the majority of the Natal members of Parliament are not in favour of the retention of the £3 tax, there may be a way out of the difficulty. If a well known man, Mr. Merriman, for example, gave notice to move on the day the Union Parliament resumes business, that the tax should no longer be collected, and the Ministry announced its intention of accepting such resolution, a way of settlement might be open. No doubt there are certain disadvantages to so h a step, but then ? probably there are greater disadvantages to every other suggested solution of the trouble. It seems to us that the only alternative to some such action is a prolongation of the struggle. The matter is one in which the Natal members should take the lead—Natal imported the coolies, and Natal imposed the £3 tax. If Natal now considers that the tax presses with undue harshness upon the Indians, it should say so."

The Natal Witness of the 24th instant, publishes, on the front page, photographs of Mrs. Gandhi and the other ladies who were released from gaol on the 22nd instant. Another group consists of Mr. Gandhi, Mr. Kallenbach, Mrs. Polak and Mr Isaac.

The railway authorities at Burban station played what they thought to be a clever trick on the crowd of people waiting to receive Mrs. Gandhi and party from Maritaburg on the 22nd instant. About five hundred people had assembled on the arrival pla form, being informed by the European officials that the train would come in there. But this was only a blind, for the train in on the outside platform. Now this was a dangerous thing to do, as there, were many women and children present and, when the crowd rushed out, there was danger of the weaker ones being knocked down. An attempt was made to prevent the people from going on to the outside platform, but the crowd, already irritated at what had occurred, would stand no non-sense, and, with a fould burst of cheering and booting, the man at the entrance was swept aside and the people thronged the platform. We hope that the station-master will take a lesson from this incident.

In reply to a deputation which waited upon the then Attorney-General of Natal (Mr. Harry Escombe) on the 2nd of September, 1896, in regard to the £3 tax, the latter said. "As regards the Indians being put in prison for not paying, the answer was that the Indian Government point blank tefused to allow the refusal of a man to go back to India to be treated as a crime. The money could be got in if the man was able to earn his living. If he could not earn his living, he could not pay

The Licensing Board for the County of Durban recently refused a hoence to an Indian, the Board holding that the Licensing Officer was entitled to hold, inter alia, that the applicant was not able to keep books himself in the English language. When the question was raised before, it was decided that, provided a set of books were kept by a competent book keeper in English, the original entities could be made in the Indian language. This decision is therefore a step further towards the externiors on of Indian traite.

All true lovers of freedom and justice will appreciate the following message sent to the assembled thousands at Bloemiontein on the occasion of the unveiling of the memorial in honour of the Boer women and children who died in the concentration camps during the late Boer War.—

"To ex-President Steyn and the people. In great weakness I struggled 7,000 miles to unveil your monument. At the last stage my body failed. Only in beart and spirit may I be with you to day. We can never meet again. The words I had hoped to speak must go to you in print. Accept them from me. In bidding you tarewell I leave you in the lofty companionship of the spirit, but I would fain have been the the first to do them hopour. Let this thought prevail. Pain soon vanishes, even its memory fades. What en dures is the spirit in which it was faced. The spirit of heroic inspiration, manifested by your dead, has lived with me for thirteen years. You and your children have its precious possession for all time. It has penetrated the world at large; therefore your morument, which Mrs. Steyn with a world on my be paid as not only South African, it is a gord morument, (with his aid to the Commonwealth They were rector themselves, over unto death, hence it followed as night.

followed the day that they were true also to their men, their country, and their cause, and have enriched your history. They have canobled womanhood. None more deeply than I share with you to-day in according all honour to the dead."

The Chief Justice of Canada has decided that Indians can be excluded from Canada only for idiocy, disease, crime, or mendicancy, the same as other Britishers. It is the intention, says a Reuter's message, of the Canadian Government to introduce, in next session of the Dominion Parliament, legislation restricting Oriental immigration into British Columbia.

Johannesburg, December 14th, (Marcury Special).—The Government has made a number of grants in the cases of widows and dependents of persons killed during the strike disturbances, and of innocent persons who were injured. Grants have now been made in some 12 cases. Some of the amounts are as tall grants, and others as instalments. The total amount so far distributed is approximately £2,000. In the majority of cases the grants are to persons injured.

London, December 14th.—A Reuter telegram from Washington states that the Pacific Coast Congressmen tried to induce the House Immigration Committee to amend the pending Immigration Bill in such a way that the literary test compelling immigrants to be able to read and write in some language should not qualify Asiatics for admission to the United States; but all their efforts iailed. The Bill, as it stands, classifies as excluded aliens persons unable under the existing law to become naturalized citizens of the United States, unless otherwise provided for by existing agreements regarding passports, or by conventions that may bereafter be concluded.

NOTICE

Indian Inquiry Commission

It is notified for general information that His Excellency the Governor-General has been pleased to appoint a Commission the terms of reference of which are as follows:

- (1) to hold forthwith a Public Judicial Enquiry and to report as soon as possible as to the disturbances in connection with the recent strike of Indians in Natal, the causes and circumstances which led to that strike and to those disturbances, the amount of force used in the suppression of the disturbances and the necessity for the use of such force, and as to any acts of violence alleged to have been committed upon persons sentenced to imprisonment in connection with the strike; and
- (2) to make recommendations in respect of any of the above matter

The Commission proposes to sit in Durban on the 12th, Japuary, 1914, and at other places in Natal on subsequent dates. Anyone desiring to give evidence is requested to communicate with the Secretary, stating what subject they propose to give evidence on. The Secretary's address up till the 7th January will be

37 Sauer's Buildings,

Loveday Street,

Johannesburg, • '

thereafter it will be care of the Chief Magistrate, Durban.

SAIF IT B. AD FR

Secretary

existing.

इंडिअन ओपिनिअन

युभवार, ता. ३१ डीसम्बर १९१३

होंदी और तामील

वह समझ सामाप्रदक्षी जो लकाई चली है और चल है। है वसी लटाइ कोइ तयारीख में भाग्येश चला होयगा यह लबाइका सच्चा मान यह देशमें रहतें हींदी और तामील भाषा बेलिनार भाद और बहेर्नोका है. वनका आत्मभीग प्रथम राज्जाका है. इमारे यह बंधुओं में से कीतनेक ती गारा सीपाहीओंकी जालीम गोलीकाशी भोग हा चुके है. यह नरवीरोका मण और याददास्तके छावे हीरी और हामीठ में अवरी छापनेका इसने निरमय कीया है. कीतनेक कावी अवळ इम यह शोर्ड भाषामं पत्र छापत रहे, परछ मुस्केलीयो के लीवे इमरे बोइ कंध करना पड़ा. अरज तक वह पुश केलीयों दुर निह हुई है तथापि जो कीमका मतुध्यने इतना वडा आत्ममोस दे दीया है अनका मानमें इमारे बोडा भुश केलीयो बटा कर इतना तो कमतीयें कमती करना इनास फरज है वेसा समज कर छहता चल वहीं है तब तक बह दोड़ भाषामें एक दो प्रष्ठ झाएनका इम श्रद्ध करते है. इस काम द्वाप छेनेमें हमारी सुराइ वेपारी साइस उठानेकी नहीं है. लक्त बाद यह आयाओं पत्र छाए अनेते के नहीं बीह संजीगर्से देखे जायगे

सत्याग्रहकी छडतको खबर

वर्षोते चल बही यह सत्यामहकी लहतका हेते पा. ६ का खुनी कर नीकालनेका है, हाँदी धर्मातुसार को शादी हुई है वोह यह मुलकमें मंतुर रखानंका है, यह मुलकमें पेदा हुआ हमारे बाइआंकों कंपमें १५१६ का नया इसीप्रेशन कासदा हुआ तब तक नैसा जाने आनेकी छुटी रहर वैसाही छुटी मीलना चाहीये, और यह मुलकमें जो जो कानुन हमारी कोमको लागु होते है बस्का अमल जुलमरहित होगा खाहि ये. इस सबसेसे हमारे नीरमीट वाले हीदी माइजॉको तो गीरमीटका पा. ३ का करवदा तरेहाने के सबयते शामल कीया गया है. खुनी कर छुट जानके बाद बोह भाइओं यह तबतमेंसे मुक्त हो शकते हैं.

यह लब्दामें मुख्य मुद्दा दोही है की सरकार हीदी कोम का होतको पातोका विचार करते समय इमारी कोमका विचार देखे. आज दिन तक हीदीओको ऐसा गाना गया है की जीसकी सामनी पर कुच्छ स्थास दीया नहीं है. उसका परीणाम अपने देखते है की पा १ जेसा . भी कर इमारे गरीब आदओ और पहेनोंको देना पहता है.

यह जुस्मगार करकी सामने अपने बहुत वधी तक पोकार करा, सभाओं बुलाया, अरजीओं मैजा, यह करसे जो दुरा परीणाम अपन देखते हैं उन परीणामोका हाल विदीत करने का मोका हॉट्स्तान और बिलायत जो जी बेप्युटेशन हवा रहा उन्होंने लीवा रहा. परंद्व सभी अरब्य करने समान हुआ. अंतमे गत वर्षमें गिसले पहाराज वहां आये रहे तमी उन्को यह कर नीकालनेका युनीयम सरकारने विश्वास हीया रहा. परंतु अफसोस है कि हमारा मान्यकर गीसले महाराजका भी विश्वास मंग्र हुआ. परीजाम क्या आया वेष्ट्र आंसीसे अपने आज काल देखा रहे है.

अवी सरकारने कोर्ट बीठाया है और उन्की पा. ३ का कर और हाल जो मामला चला उन्में भी जो हमारे मानुआ पा जुल्य गुजर चुका उस्का तपास कानेका काम साँहें है. लेकीन यह कार्यमें भी सरकारने ती उन्का हमेशका रियान मुझन हीही कोमका अनादर कीया इस परसे यह कमीतन का मंजुर करनेकी सामने हीही कोमने सस्त वांधा उठाया. और मा. गांधी, भी. पोलाक तथा भी. केलनवेक जेलमेंसे पुक्त हुए तभी उरबन आके सरकारको यह मतल्यका करगह लीका. और रवांचार ता २१ को राष्ट्र करवनमें अधि हमा हुआ. यह समामें भी. गांधीकी अनुमतीसे सरकारकी ऐसी राहके सामने अपना पुरा कापसंदगी बतलानेके लीवे कावनसे प्रीटारीया तक हजारी हीदी माद बहेनीकी कुच ले जानेका मुकरर हुआ.

पहें ला कागद साकारको छीला उसके बाद दिन पर दिन मामला बंधा गंधीर देखने में आया. सरकारका जवाब आया है उसमें समाधानिको छाय श्रीस पबते है. आबा दक्षिण आफरीकाको गेरी मित्र सर्याधदकी छडत फीरसें न उठाना एवं वेसी मुराद रस कर अपनको मदद हे हैं है. लोई एम प्रांत छंडनमें भरी भंदेनत उठा रहा है. और मी, गांधी तथा दसरा अपने मेरी भंदेनत उठा रहा है. और मी, गांधी तथा दसरा अपने मेरी भंदेनत उठा रहा है. और मी, गांधी तथा दसरा अपने महाराज अरस्यान अमीन एक कर रहे हैं वेसी स्थितमें पहेंछी तरिकाल अस्थान अमीन एक कर रहे हैं वेसी स्थितमें पहेंछी तरिकाल मुक्तर की छुत्तथी रहा है. इनका दिन आने पर मुकरर की वा अरयगा तभी नोटीसमें स्थर दीया जायगा. दरभीयान की ठांको में और दसरी दुसरी जगाइमें काम करने वाले सब कामदारों कातिसें अपना काम पर रहेंगे और भी आइओको स्थ र करेगेली हाल कुक केम रहा है तथा स्थवर मी छनेसें कुक्ये एकडम शामिती होनेकी सहयारी रहें।

काम पर हार्चे या तो कांसी अगाहमें होंचे तबीमी स्तया प्रहीका धर्म हैशे कीसी अकारका जुलम और प्रमंकी वातों काल कीसोंको नहीं देवे. आत्म भीग— अपने पर दुक उठाने—का तो यह लहत है. वाणी और कर्मसें कीसीको आस हैने वाले सत्यामही नहीं कहा शकते हैं हीशी और गीरेका माल मील करकों हरेक प्रकारमें रक्षण करना वोह सत्यामहीका धर्म है. सत्यामही बुराहका बहला लेनेका स्वयाल भी नहीं करें और सत्यामही बुराहका बहला लेनेका स्वयाल भी नहीं करें और सत्यामही खातर कीठी वाला साहेब अववा पोलीसके हापसें मार यातो वंदुककी गोलीका था भी इंश्वरका नाम लेके सहन करें. शरीन हजारों तरहकी रहा करने सें भी पढ़ने वाला है, आत्मा अमा है

र्विअन नेशनस्य कोंमेसकी २८ भी बेठक करांचीमें ता. १६ को होक श्रुष्ठ होत. प्रशुक्षपदे नवाच सङ्घद महमद धीराजें थे.- अपना स्थालको कींगरेसमें अथम दरज्जा दीया गया है आहे अपने संतोषकारक कमिस्टन मीले वसा उराव कीया है.

இந்தியன் ஒப்பீனியன்.

புகள்தோம், 1913இல் உசயாகு 3]உ.

தறகாகம் கடக அவருகிற சாதவிக எ திரப்பினகி ஷயமாய் கேரிட்ட ஸடைடு சுக்ல பசவித இதிசை க்குளபட்டும், நீவின் இழுக்கும் மற்றும் பரிதாப் இ வையிலிருக்கும் இத்திய சசிகாதாசின் ஞாபக்கு சியாசு தற்போறு கடக்துவருகிற சாத்விக எ திரப்பு முடிவுபேறும் வரையில் சமாசசாரங்களே கமிழிலு ம இத்திபாழையிலும் வரசுதோகும் பேசுரிக்கத் தீர்மானித்தோம். இவகிதம் திரமானித்து இத்திய சகருக்கு காம் செய்யவேண்டிய கடமையைப்பற்றி பே பொழிய அச்சிகோ வியாபாத்துக்க பெருக்கக் செய்யவேண்டியல்ல.

தற்போது உடன்பாட்டு இந்தியர்கள் சொற்கு கடந்தி வருமெ நாதனிற குறிப்பானது அவர்கள் சர்க்காருக்கு செதுத்திறையது மூன்ற பவுன வரியையும் அதவின் ச ட்டத்தையும் சத்துசெய்யவும்தான்.

இதுவுமதவிர சக்கார் ஏறபடுத்திவருகிற ஈட்டவையி ஸ் இர்தியாகளுடைய கணமைகளே கெடிருகக்க டியதாயிரு க்குமாடுக், அப்போப்பட்ட சட்டங்களே செய்யாத்த்தரு முன அவவிஷயடிகளேக் குரித்த இருதிய ஐனதல்வகிட ம ஆலோக்க்கவேண்டுமென்பது. இதுவரையிலும் இவ வித விஷயவகளே சர்க்கார் ஜனதவைர்களிடம் ஆலேசி க்காமல் அவரகுகுடைய இலுடப்பிரகாரம் செய்து வந்த கையாவுதான் மூன்ற படின் கட்டவேண்டிய கடிவைகி போடப்பட்டது.

வெவாருகளுக்குமுன் உடனமாட்டு இருவியர்களும் டி ந்றவர்களும் நக்கள் நங்களுடைய மேற்கணே ஆட்டுவிடி இதிக கக்கியாய் சின்றதினை எனமை யாது என்பதை விசாரிக்குட்போருட்டு சர்க்கார் நர் சபையை ஏறபடுத்தி விருகிமுர்கள். அறில் மூனது பயுன் வரியைப்பற்றியும் விசாரிக்கும்படி குறிக்கப்பட்டிருக்கின்றது. ஆணுல் அச சபை வராபிக்குமுன அதில சியரிக்கப்பட்ட மெய்யாக சா இக்கிய கன் அக்கெரிப்பராகளோ இலங்கியா வடைய ஊத துகதியர்களிடம் ஆலோடுத்து செய்யாததை முன்னி ட்டு அவவிதம் ஏறபடுத்திய சபையை காம் அதுகேரியபடு வங்கியன்றும், அசசபையினருண் இத்தியாகள்போடி வர க்குமுமை சொடிப்படுகளில்பென்றும் இத்தியாகள்போடு வர க்குமுமை சொடிப்படுகளில்பென்றும் இத்தியாகள்பேடிய வர க்குமுமை சொடிப்படுகளில்பென்றும் இத்தியாகள்பேடும் மு

இவவிஷயங்களில் ஐனங்களுடைய வேண்டுகோன் த கேவாக்கு சாத்காருக்குக் தெலிவித்தும் அவர்கள் அதை நக்துக்கொள்ளவிலில். ஆகையினும் மறப்படிய நிறுக் உர்கள் முன்போன் வெள்மை விட்டுவிட்டு கிறகவேண்டி யகாவிருக்காலும் கம்மால் உடியவண்டில் அவவிதம் செ ய்வரை தடுக்கும்பொருட்டு சர்த்தார் இத்தியாகளின் வே வாய்கோற்கு வடிவிதமாவினும் ஒரவித் நிற்றியாகளின் வே வாய்கோற்கு வடிவிதமாவினும் ஒரவித் நிற்றியாகளின் வெ வாய்கோற்கு வடிக்கு நந்தாரையாக அடையிறுள்ள வரா " சும்தில் பிரபுவரு, நடித்தை குப்பிரிக்காவிலுள்ள அ கேக் ஐதோப்பிய இருவிதுக்களும், இத்திகைவில், அனைபி ன சொக்கிலே அவாகளும் நடிகளாக் குழுபவுகள்பில் மு உறிந்து வழுகிஞாகன்.

சர்க்கார வாப்படுக்கிய ஆகாரிக்ஸர் சாகம் இக்கியாக குந்த நிருப்தியாகவில்லாத சாரணத்தை முன்னிட்டு மறபடியும் இர்தியாகணெல்லாம் ஒன் நடியு சாழ்கில் வது ாப்பின் கணியை செய்த டாபனிவிருந்து பிரிய போரி யாவுக்கு ஜனவரி மாகம் முதல் தேதியன்ற பு பபடவே ண்டுகொறு நிர்மானிக்கப்பட்டது. ஆவிலும் மேற்கொ க்லியவாற கமமுடைய விஷயக்கள் ஒருவாற ஒருக்குப் பக்க்க கம்முடைய தேசாபிமாஷிகள் முயற்கிப்பதை மு னவிட்டு ஜனவரி மாதம் முதல் தேதி புரப்படுவதை அம ளி கைக்கப்பட்டிருக்கின்றது. இப்படிச் செய்துவுருமேற முகத்கில்குல வாதாகொரு ஒமுக்குக்கு வராவிடிய காம செய்யவேண்டியதை இதன் நிரைவரும் பத்திசிகையில் தெசிவிப்போம். அதுக்கையில் இருதியாகள் அடிகள் இந **களுடைய வேல்கதோ விட்டுவி**டாமை வழக்கம்பொலிவு செய்துக்கொண்டும், இவவிதையங்களே தெரியாதபோகளு க்கு தெரிவித்துக்கொண்டு அருவது சல்லாமன், குறிக்கிர காலத்தில் எவ்லாம் ஒன் நடிகர்க்கு மேற்கெவ்வியவணை ம் சாத்வீக எதிர்ப்பில் தேர தயகராவிருக்கவேண்டும்.

யாது காடணத்தை முன்னிட்டாவது எண்டை பாடி செய்யதும், அங்கது ஒருவர் மற்றெருவுகை பயமுருத் துவதும் அல்ல து ஒரிடத்தில் வேரில்செய்யலை தன்னு கைய கேண்ணை விட்டு விடும்படி வற்புரு துதலாவது அல்லது விடுக்கியபடி விற்புரு துதலாவது அல்லது மற்றவர்களுடைய பொருமா சேதம்கொய்வது சாத்வீக என்பபரின் கக்கியலை. இவ்விதம் செய்வாதாயில் அவர் இது கணியில் செய்வாதாயில் அவர் இத்த கணியில் செருவதற்கு தருதியற்றவராவும்.

ஐரோட்டிய எழுமான் ஊசலாவது அலைது போலிசா குலாவது இக்கியர்களுக்கு வவற்த தண்டகாக கேரிட் டபோதிலும் அல்லது தங்கள் தயகளுடைய உயின்,பே இழுத்தேனையு சேசிட்டாலும் அலைகளே பொறுமையுட ன சகிக்க தயாரா இருக்கேஷேண்டும்.

નવાં ગુજરાતી પુસ્તકા

કાવ્યદેહત લાગ ૧ ફ્રો— આ પુરતકમાં તરસીંદ મ્હેતાનું સુદામાં ચરિત્ર, પ્રેમાત દતું દાણલીલા, ઓપ્યાહરણ, તળાપ્યાત મામેર, અપ્યાતા હપ્યા, શુ મળભટતી બર્વાની, પચંદક, ધીરા ભગતનો પદ, દ્યાસમતું સીર્ધ્યરિત્ર વિગેર છે. હ્રીમૃત ર/દ ટપાલ ખરચ ૯ પૈની.

કાવ્યદેહન ભાગ ક દેદ આ પુસ્તકમાં રકમણી દરણ, ઇશ્વર વિવાદ, વૈતાલપશ્વીશી, ગમશીલા, હરિચદઅ,ખ્યાન, સુધન્વાખ્યાન, તરસીંહ મ્હેતાની દુંહી, વિગેરે છે. કોંમત ૪ ક ૮પાલ ખરચ ૬૦ પેતી

આરોગ્યતા વિષે સામાન્ય ત્રાન—મી મોહતદાસ કરમગદ ગાંધાએ ઇ.એા. માં આ વીષય લૂપર લખેલાં પ્રકરણે તુ પુસ્તક કીમત ૬ પેની, પારટેજ ૧ પેની

પુરવ અને પશ્ચિમ—એક પ્રખ્યાન અમેજ લેબકના પુત તકના તાલુમાં કોમત ૧ પેની પારકેજ ૧ પેની,

અઠવાડીક પંચાય.

પ્રાસ્તી—તા. ૩૧ ડીસેમ્બરથી તો. ૧ અનેવારી સુધી છે. સ. ૧૯૧૪. હોંદુ—પેષ્ય સુદ ૪ થી પોષ સુદ ૯ સુધી સંવત ૧૯૭૦.

માહમકન⊷તા. ૨ સફરથી તા. સફર સુધી ૧૭૩૨ ક્રીજરી.

યારસી—તા. ૨૧ થી તા. ૨૭ સુધી ૧૨૮૩

વાર ના નિશ્ચિ 'લાં.'મ_ા મા કર્યો કર્યા સુર્યા છે. વાર

ખુધ 31 સુંદ ૪ ૨ ૮૧૮ ૧૮ ૬ ૧૮ ગુરૂ , ૫ ૩ ૮૨૪ પેલ્ક ૫૯ શુક્ર રે ,, ૧ ૪૨૩૮ પેલ્ફ ૧૫૯ શની 3 ,, ૭ ૫૨૮૨ ૦ ૧ ૧૯ સી ૮ , ૮ ૧૨૫૧ ૦ ૧ પેલ્ સીમ ૫ , ૯ છ૨૧૧ ૧૭ ૦ માંગળા ૬ , ૯ ૮૨૭૫ - ૧૭૦ ૦

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

કુતીઅન—ક્રેપ, નાતાલ, દ્રાસવાલ,; એારેંજીયામાં--

> વારુષિક ૧૪ ૦ લ્લ્માસિક ૦ ૮ ૦ ત્રિમાસિક ૦ ૫ ૦ નક્લની ૦ ૦ ૪

ખધાં લવાજમ **અગા**ઉથીજ હેતાનો **ધારા છે**

सत्यात्रह रे।इड इंड

૪૮૯ 🧸 ૨ પાઝળના

૧ ૧ ૦ માટીકાર ≩ડીંગ કું

 ૨ ક જોગી ક્ષ્ટીર વેજલપટના કસ્ત્રીય લક્ષ્યી

૨ ૦ ૦ દેવછસુળજી ગરૂટસ્પેક્ષાતદેન

૧૦૫ ક પીઝરક ભરમ હોંદી ૬ અબાર્શકર લીલાધર લ્ટ

૧ ૦ ૦ મી હરીભાઇ ભીખા કીંગ વીલ્યમ્સ ટાઉન

સાસલભે ચાલુ

o ૨ ૧**મા** એવા વીલ્ક્રીસન

□ ર ૬, જ જર્રી

∞ પ **૦ _૩ ઇનુસ ઐાસ્માન**

• ૧૫ : 🔊 અળદુલ હુસન 📅 • ૧૦ : ઢાઢે કલ્યાલ વીદલ

પ = ,, લતુમાત રસ્જીક્શ

૦ ૬૦ ૦ સી. રીખ આળા

<mark>મપ</mark>ાહીંત બાસુમક્ષે .

ા ૫ • મી, ઇંગ્રાર્કામ નુર મેહમદ

0 0 1 State 2 61

ર ર કે_{ના} એ મતસુર ૧૧ ક… ઈસાએન્ડકે.

૧ ૨ ૦ ,, જાગા ગોહમદ

0 80 \$, 30, 24 14 20, 14

० .० ६ भी भेडिभद असम है.

· ૨ ૧ ,, તાર માહમદ ઇસમાઇલ

० २ ६ , क्षासम भाव

१० १, स्पेमाद र । स्थान

લ્ફાર કું, જા^{રા} કરે ! કુપ કુ સર્કે મેં કરે

9 9 4 , 9 14 2 1 7

૧૧૦, માં, સુલતાત • તે ૧૧૦ ૧, ઉપરાદ :

१० र त सुदेशान

ધા.ઇસીઝાબેધસત સસા

ा । **वस्**वसंदर्भ रहमः १८५६

૧ • મી. દેવાલા છે. રતનજી ૧ • ... રાનજી ગેરદ

૧ માં માં બાવજ રહ્યું કેડ

∘ ૧૫ ક_ા વાઠલ ક્ષ્મવ_ા

∘ ૧૫ ક_ન મગલ તાર્કી ગોલીંદછ

0 70 € 11 %2 √ 0 70 € 11 4 € 4

0 10 4 AH 1

10 1,400 00

० ९० के ,, नामा ५०

ତ **ବର କ୍**ଲୁ ନିର୍ମ୍ପର ଓ ବର **କ୍ଲୁ ଓ**ଥା ମିଧ୍ୟିତ

o ૧૦ ૧ _સ મકત વસભ

८ ५० ६ ,, यसन प्रदेश

૦ છ ૬,,જગાદ્ધી ૦ છ ૬..નેધતમ લલ્

० छ १ ५ असन स्था

० 19 ६ % हसा साला

૦ થા ૬ ,, દુ^{ત્રા}વ કર્વા ૦ **પા** ૬ અધિમા ક્લ્ય

o પ્રકૃ, ભાગાન વસ્તાન

o 4 6 . 84 545

, પુરુ, જેકેત . પુરુ, આપાબાર

० ५ १ , हरी २५७८५

ં પ કૃત જોયી નાગર ૦,૫ કૃતે હોફોલ વૃદ્ધ

0 M 0 3 82

દુઓ ફિશ્સ,

১ 🧸 🖫 ব্লহাৰা ধন্ত

૦ ૧ ૦ _{૧૧} કરમ પ્રભુ ૦ ૮ ૦ પ્રેમદ રેયું છેડ

ર લા. વ. ગ્લુઝાડ

० २ ५ ,, अर्थाहास वक्षक

🦠 🤊 🕟 🔐 નરસીંદ્ધ ગાેવન

ં માં ક્લાના સ્તનજી

० ० ६ % श्रेश श्रेष्ठ

ં ર ર તુ, ક્ષીકા એચર ચ ર ...ક્ષ્મીરદ્વસભા

કર કુમાં કું આપા

્ર ર , તમ, દુતભા √ ૧, તમ, દુતભા

a 7 ... v 44

ા કાર્યા કરા મહત્ત - કાર્યા મક્ત હર્દી

ં ર ' ,, જીત્યાં જીત્યા

ં કરકે, સમાગ્ર્એડ કરકે, ક્રસ્ત દ્વભા

∞ તું ∞ુ. ગોવન મકન

० , वस्त्र न हुअल

ં કે કે, લાગ પ્રાપ્ત

o o रू_{ला} आस रामक

૦ ૧૨ *૬-,,* છીળા નરસઇ

ક ૧૫, અનવા ગેવીદ ૧૫ ૧૬ કસ્પણ બીપા

ર , પરંતાનમ કલ્લાન્

ક પ ાત્રી તેને માનવ

ા કર ઈપ્લા જીવણ ૧૦ ક્વજી છીયા

, લમનગુરામજી

० । १ । स्वक वीमा

ં ક કું પુરસ્તુ છી છ

५ १ ,, ५सुर अस्त.

BE 17 8 689

ત્યતસંગ સભ્રાએ તાર મની એોસ્ડ**ર 'ખરચન**! બાદ કર્યા તે.

૧૮ જેમ ભાકી

હોંદુસ્તાનની ટપાલ

ત . તે રાઇના અરસામાં કાલ બા ચક પુરુવ એશિઆ તરફ જતારી **સ્ટીમર** ક્ષેત ક્લેમરાનમાં બંધ થશે તર કબી તા અરસામાં **મુંબઇ જ**હી

d Joblished by M. E. Good

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

યુસ્તક ૧૧મું.

ફીનીક્સ, છુધવાર, તારીખ ૧૭ મી ડીસેમ્બર, ૧૯૧૩.

આંક પશ

અધિપતિની નોંધ

Control in the first of the fir

હોંદી હડતાલીએલ પર થયેલા ભુલમના આરેત્યા વિચે તથા હડતાલના કારણે વિષે તથાસ કરવા

કરીશન યુવીયન સરકારે કમીશન નીમીને અહીંના તથા હીંદરનાનના હીંદીઓ

ની માગ્રણીને માન ભાપ્યું ખરૂં પણ તે કમિસનમાં સભા સદોની નામણુક કરી છે તે હોંદી કેઠમના વિધાસ પ્રાપ્ત કરી શકે તેમ તથી તે જાદે જાદે સ્થળે મળેલી હોંદી સભા એોના કરાયપરથી જાણી શકાય છે. કમિશનના બે સબારદા થી. વાદથી અને ગી. એસંદેવતા હીંદી સવાલ વિષેતા મત જાણીતા છે. મી. વાઠવો એક લત્કરી અમલ हार छे. भा. उ वे। इर अयम रहे भेवा भव ते साहेण ધરાવે છે, અને ઢીંદીઓને અઢીં રહેવા દેવાથી આ દેશન **ક્લ્યા**ણ નથી એમ તેઓ મતે છે. મી. એસેલેન એક પક્કા કાસમાસર એટલે હોદીઓને ચાર દેશમાં નહિ જોવા ઇચ્છનાર શહરથ છે. તેવા છે માલુસને કમિશનમાં નીગીને એક નિષ્પક્ષપાત કમિશન નીમ્યું છે એવેક દાવા સરકાર કરી રાક્લી નથી. કેટલેક ડેકાએ એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે કમિશ્વનના સગાસદાનું કામ માત્ર સાક્ષાઓને તપાસવાનું ~~વ્યત્તે ભુખાનીઓ~~ને તાળવાનું હાવલ્યી હોંદીઓ વિષેન! રાજ દ્વારી મત તેમા વ્યાડે વ્યાવે તેમ નથી. જો એવા એક તરકી વિચારવાળા સભાસદોને હાથે તપાસ ગલાવવાની હેલ્ય તો માજ~~ુકો~~ટની કારટમાં થતી તપાસ અને અત્યા કમિશ (રા તરકુથી તપાસમા ફેર રહ્યા વહીં. કમિશન તિમવાને અરથજ એ કે બધા પક્ષને વિશ્વાસ બેસે એવી રીતે તપાસ <u>ચલસ્વવી. ઢીંદી કામને આ કમિશનમાં વિધાસ નથી એ</u> ખુલ્લું છે. સરકારને લાજમ છે કે કમિસનતે વધારે વજન દાર ખનાવવાને હોંદી કામતા વિશ્વસને ધાત્ર ગ્રહરથાની તેમાં નિમહ્યુક કરે. સરકાર જો નિડર હોય તેંા દૌદીઓની એ માત્રમ્યું કુમુલ કરવામાં તેણે અચકાવાપનુ નથી ની લાગથી સતાવવા કમિશન નીમાલું છે તેર પછી 🗟 કમિ શત તરફ હીંદી કામે ખુલ્લી નાયસંદગી જાહેર કરી છે તેથા કંઇ વળવાનું નયી, અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે તે નિય ગામા ગામમાં સભા ભરી કરાવા પસાર કરવામાં આવશે. **જો કામ એ વિ**ષે પોતાના ત્યામહ ચાલુ રાખે તે**ા** સરકારે કામની માગણી કબુલ કરયેજ છુટકા છે

એ યાદ રાખવાનું છે કે સલાગ્રહની સામાન્ય લાતને અને આ કમિશનન કંઇ સંખંધ નથી. સલાગ્રહની લાત ચાલુજ રહેશે. જેઓ જેલ જ્વાના ઈરાય રાખે છે તેઓ અમે તે સ્થળ સસહદ એ જેને જેલમાં દ્રાખય થઇ જશે. દ્રાંસવાલથી બહારના ક્ષાકાને સંભી સરહદમાં પકડવામાં આવે છે એ ખબરા ઉપરથી એઇ શકાય છે. બહાર રહીને મહદ કરનારા આને કરિયાન સના વાતરક કીત નીમાન તો તેની વાત્રજ સાથી પ્રસાયએ રહ્યું છે.

હડતાલના ભાગ

રીનીક્સ વેહ્સ કંપનીના એક ઢીંદીને તેના ઉપરીએ ચાલુકથી માર્ચી હતા અને તેનું સાગંદનામું ક્ષેવસવી ક્રીયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી એ વિધે અમાઉ અમે લખા ~~ગ~~વા છીએ. આ હીંદીનું નામ સુઝાઇ હતું. વેરલમમાં કરીયાદ નેરંધાવી આ વ્યપંત્ર હોંદીને પીતીકસસંસ્થાનમાં કેટલાક દિવસ રહેવા દેવામાં આવ્યા હતા. તર ૩૦ મીને સ્વીવારે સાંજે એસ. એ. એમ. આર. તેક એક માણસ તથા નાતાલ સ્લુગર એસ્ટેટના કમ્પાઉન્ડર ગાડી લઇને સુત્રાઇને તેડવા અલ્યા હતા - આ ક્ષાકાને કર્યા લઇ જવામાં આવશે એવા સવાલન, જવાતમાં કમ્પાઉન્ડર મી કેમ્પબેલે જસાવ્યું કે તે એોતે માઉટેજકમ્બની પ્રસ્પીતાલમાં લઈ જવામાં આવશે. અને રેડ હીલના ડાં, સ્ટેટન તેએોની તર્ભીયન તપાસશે. સુબાઈની એકરત દમની ખીમ,રીથી પીદાતી હતી તે તરફ મી. ક્રેમ્પણેલતું *ખાન* ખેંચવામાં આવ્યું ત્યારે તે બાઇલાંબા વખતથી એ દરદમાં પીડાય છે એમ તેમણે જજ્ઞાવનું અને તેની પણ માવજત ધરો એવી સમજ આપી હતી.

તે પછીના મંત્રળવારે ખબર પડયા હતા કે સુઝાઈની એમરત તે ધીનીકસની કેકીમાં હતી અને તે બીચારી તેના ધણીને એમતતો હતી. તેલુંનિ ખબર નહીં હતી કે તેના ધણીને કર્યા લઈ જવામાં આવેલ, એટલે આ બાઇને ઇસ્પીતાલ માં તેના ધણીની સાથે લઇ જવામાં આવશે અને તેલુંના દમના દરદનો ઉપાય કરવામાં આવશે એવી સમજ કમ્પાઉન દરે આપી હતી તે મુજબ કંઇ કરવામાં આવ્યું નહોતું એમ જણાવું.

પાછળથી ખલર મહ્યા કે તે માનુસની ઉપર વગર રજ્ય એ કોડી છેડવાના અને ઉપરીતી સામે ચવાના એમ બે ભાષેપો લાવી તેને વેક્લમની કારડમાં ખડા કરવામાં આબ્ધો હતો. અને તે લગ્ને આરોપો પાછા ખેંચી ક્ષેતામાં આવ્યા હતા.

મથે સુધવાર સાંજે ખબર મહતા કે સુઝાઇએ વેક્સમમાં દેહસામ કર્યો હતો. ગુરુવારે સવારે ડાકતર હીલ તથા ડા. પીસરે સુઝાઇના સરીરને કાપકુપ કરી તપાલ્યું હતું, અને તે વખતે નાતાલ ઇડિયન એસોસીએશન તરક્યી ડા. કુપર તથા ડા નાનજી હાજર હતા. મેર. વેસ્ટે 'મરક્યુરી' ના પ્રતિનિધિને જસાબ્યું હતું કે " તે માણસના શરીર ઉપર મારતી નિશાનિ દેખાતા નહોતી અને તેને જે ઇન્ન કરવામાં આવી હતી તે મરજુ નિયનને એવી હોલાતું કંપ્ર ચિન્ક નહેતાં. પણ બીજી જે તપાસ ડાકતરોએ કરી છે તે વિષે તેઓ રીપોરટ બહાર પાકરો અને તે દરમિયાન પોતે તે અભ્યમં કંઇ કહેના મામતા નથી. આ કિસ્સામાં કેટલીક મબાર હસ્યુએ, છે અને તે ત્રિક ડાકતરા માનાના અભિપ્ય બહાર પાકરો. અ

इह्न किया

કરવાને મરદૂમ સુઝાષ્ટ્રનું શરીર ગુરૂવારે બધારે વેરૂક્ષમર્થા ડરળન લાવવામાં આવ્યું હતું. મરહુમની એારત તેતું બાળક તેની આગલી એકરતના દિકરા પણ કરળન આવેલ હતાં. સુસામ જ્યાં કામ કરતા હતા તે કાંઠીના આશરે ૭૦ માછ્સો જેએા હછ કામપર ચક્યા નહેલા તેઓ પશુ દહન ક્રિયામાં હાજર રહેવા ડરભનમાં આવી પહેાંચ્યા હતા. .પાય દસ્તમાં અક્ષર ૩૦૦ માસુસોએ હાજરી આપી હતી. મી. અને મીસીસ વેસ્ટ, મીસીસ પાકવલ, મીસ મેાલ્ટીના અને મીસ ક્લેસીન પણ સાગેલ હતા, કારીન તથા મરહુક નાં કુટું ખરી એક સાથે છળી ક્ષેવાયા બાદ સબને ચિતામાં લાવવામાં આવ્યું હતું અને વિધિપુર્ગંક તેને અગ્નિ સંસ્કાર કરવામાં આવ્યા હતા. તાતાલ ઇડિયન એસોસિએશન, कोहानीस्पर्न भि. ५ असे।सांभेश, कोदानीस्पर्न तथा प्रिटा રીયાની તામાલ ખેનીપીટ સોસાયટી, ડરખન જરથારત અંજી મન, ફિનિક્સ સસ્થાન અને મરહુમના સગા સંબંધીએ: તરદથી પુલની માળાએક માકલવામાં આવી હતી. અને **ોંદી પ્રભાના અમુક ભાગની** ગુલાગી નાણદ કરવાની મહાન લડતમાં પાતાના જાન આપનાર એક અદના હોંદીના શળને ધટતું માન આપવામાં આવ્યું હતું.

મું<mark>ળ</mark>ઈ માં મહા સભા

રડર જણાવે છે કે ગયા અધવારે મુંબઇના ટાઉનહોલમાં હોંદીએકની મહા સભા દક્ષિણ આદિકાના હોંદીએાની હાડ મારી સામે પાકાર કરવા મળી હતી. બધી કેટમ અને બધા વર્તના હોંદીએાથી હેલ ખીચેટખીચ લરાઈ ગયો હતે.

નામદાર આગાખાન પ્રસુખસ્થાને

તેએએ પાનાનાં ભાવસુમાં જસાવ્યું કે દક્ષિણ અહિ કાના હાલના બનાવેાથી હીંદુરતાનમાં લાગણીનું જે પુર ચડ્યું છે તેની બરામરીના મનાવ હોંદુસ્તાનના હાલના ઇતિ**હાસમાંથા** મળવા મુશ્કેલ છે. જો ઈ પ્રેવને પર કેરઇ દેશની અંદર આવે! જુલમ વર્તતા હાય તા તે સાર લડાઇ જાહેર કરવામાં વ્યા**વે**. વડી સરકારનું કાંઇ ચાલી શકે તેમ નથી એ વાત હીંદુસ્તાનમાં મનાય તેમ નથી. બિટન પોતા ની સાવકી પ્રજાતું રક્ષણ કરવા અશકત છે અથવા નાખુશ છે એવી ખાત્રી ઢોંદી પ્રજાનાં મનપર ઢવે ખુલ્લી થતી જાય છે. વ્યાથી શહેનસાહતની સન્તા વિષેના વિષ્વાસ ઉઠી જઇને સલ્તનતની સાખને સખ્ત ફટેકા લાગ્યા વિના રહેશે નહિ. ના. બાગાખાને હાજરીનાને વિનંતિ કરી કે હીંદી સરકાર તથા વડી સરકારને મુશ્કેલીમાં નાખવા જેવું કંઇ પણ પત્રલું વ્યાપણે મહિ **લરવું અને સ્વતંત્ર તપાસ પુરી થતાં** સુધી ચાબા જવુ. છેવડ તેઓએ ક્ષારડ હારડીયના દહ અને આગળ પડતાં વલસ્તુની તારીક કરી અને દક્ષિણ ઓક્રિકાના હોંદીઓની હાડમારી વિષે કે પુર્ગ તપાસ કરવાની અમસતા <u> બતાવી.</u>

ભાષણુ કરતારાઓમાં સર ૃષી. ડી. મ્હેતા, સર તારાયણુ સંદાવરકર, 'સુંબઇ ધારાસભાના સભાસદ સર ભારતે રહીમ દ્વારા, સર સ્થારે સી. જીજમાઈ, અને 'ટોઇમ્સ' તા અધિ પતિ ડા. સ્ટેનલી રીડ હતા. મા, 3 ના કરની સામે તથા હીંદી લગ્ન વિષેતા- કૃષદા સામે વાંધા દર્શાવતાસ કરાવ પસાર કરવામાં આવ્યા હતા. વડી સરકારને વચ્ચે પડવાના અને હીંદીની હાડમારી વિષે તપાસ ચલાવવાના આમહ કરવામાં આવ્યા હતા. ફાજા ચાલુ રાખવા વિષે પસુ ઠરાવ થયેર હતા. સભામાં અસા ધારણ ઉત્સાહ જોવામાં આવતા હતા.

તામદાર ગાયકવાડ કુચબિહારના મહારાજ તથા બીજા મુખ્ય મુખ્ય સહેરાતા આગેવાના તરફથી સભાને અનુમતિ બતાવનારા તારા વાંચવામાં આવ્યા હતા. ફાળામાં ભરૂર યેલી માટી રકમાના આંકડા સભામાં જાહેર કરવામાં ધ્યાવ્યા હતા. તેમાં ના, આગાખાન તરફથી પા. ૧૬૦, ગાયકવાડ સરકાર તરફથી ૭૩૦, સર દેશ્યબ તાતા તરફથી ૩૩૦, હેડી તાતા તરફથી ૧૬, કુચબિહારના મહારાજા તરફથી ૬૬ અને બીજી કેટલીક બાદી રકમા હતી

'ગુલામીથી પણ ખરાબ દશા'

'બ્રિટારીયા ન્યુસ' ના ખુલ્લા પત્ર

'સ્ટેલનબોસ અને બ્ઢામફન્ટીનનના નાના એફ્રિકેન્ડરેતને સંબાધીને 'પ્રીટારીયા ન્યુસ' ના અધિપનિ મી. સ્ટેન્ટે તા. કુ ડી ડીસેમ્બરે તે છાયામાં ખુલ્સા પત્ર લખ્યા છે, તે જાલ્યુ વા લાયક હાવાયી અમે તેના તાર અહીં આપીએ છીએ. 'નાના એક્ડિકેન્ડર'એ સંબાધન મરમપક્ષના બાયર ક્રોકાને કરેલું છે. સ્ટેલનબેક્શના બાયર જુવાનીયા જેમ્બા નવા લશ્કરમાં જોડાયા છે તેઓએ ખાખી પેલાક પ**હે**ર વાની , સામે વાંધા લીધા છે અતે તેનું એ કાસ્ત્રુ બતાવ્યું છે કે તે મિલીશ લશ્કરના પાશાક હાવાથી તે પહેરતાં તેઓના ~~લાગણી દુખાય છે. આ લાગણીને હિટિશ પ્રત્યેની ઉદ્~~ધતાઇ ગણી મી. સ્ટેટિ તેને વખાડી કાઢી છે. પછ્યુ બ્લામકૃન્ટીન ના વ્યારિકેન્ડરોને જે વચનાે કહ્યાં છે તે હોંદીની સાથે ખાસ સંબંધ ધરાવે છે. હારડ કરૂએ વિલાયતના હીંદી ડેપ્યુટેશન ની મુલાકાત લેતાં વિચાર ભરેલી ભાષા વાપરી તેથી ખ્લામ ફન્દીનનું 'ફરેન્ડ' પત્ર **ગા**ડાયું છે. તેણે તા. ૨ છ ડીસે અ્ખરે એક તુમાખી ક્ષેખ લખી જણાવ્યું છે કે ઢીંદી સવાલ વિષે ગાળ ગાળ બાલવાનું છાડી દઇ ભેષાક રીતે "ખુ*લ*સ ખુલ્લું કહી દેવું જોઇએ કે દક્ષિણ અદિકાને હીંદીનું સમજ તથી. વળી તે પત્રે એમ પસ લખ્યું છે કે કક્ષિણ આદિ કા એશિયાવાસીએ **થી** ભરાઇ જાય તેના કરતા શહેન**શાહતથી છુ**ં પડી જાય તે વધારે સાર્ફ છે. **મી**. સ્ટેટે આ **સે**ખની સખત ટીકા કરી છે. તે નીચે પ્રમાણે લખે છે:---

"દક્ષિણું આદિકા એક્ષિયાલાસીઓથી ભરાઇ જય એવા જરાયે સંભવ નથી. વડી સરકાર એક્ષિયાલાસીને છુટથી અહીં આવવા દેવા એમ કહેતી નથી. એક્ષિયાલાસી પાને પણુ એવી મરમણી કરતા નથી. જે દેશમાં ગુલામથી પહ્યુ ખરાજ રીતે પેલાને રાખવામાં આવે એ દેશમાં પેલાના , ભાઇએક જયાળધ આવીને રહે એવું તેઓ ઇચ્છતા નથી.

ં પણ 'કરેન્ડ' ખરી રીતે કહેવા માત્રે છે તે એ છે કે ' શહેનશાહતની' સાથેના સંભધ અમે તેટલા જોખમાં દેખાવે ' તો તપણ 'વ્યક્તિમાં શસીને લાતો સારતા 'રહેવાના 'નાતા ' એક્ટિક્ટરો' તા હક છે તેની વચ્ચે કેઇક્સે પડ્યું નહિ. જે બ્રિટિસ રાજ્ય તમે કહે છે તે માની હૈય તે તમારાં મેહાં શું રહે? જો તે પોતાના વાવટા અહીંથી ઉતારી હૈય, પોતાના મવરનરને તથા લસ્કરને અહીંથી બાલાવી લેવ, અને તમારા ભાકરા પક્ષને કાલમાં સખવામાં તમને તમારું ફેડી દ્વેવા કહે તા તમારા શું હાલ થાય! અયા ભુલાઇ માસની જ થી તથા પ મી તારીએ બ્રિટિશ લસ્કર અહીં નહિ હોત તા તમારી માઠી વહે થાત. જો કાઈ પરદેશી કાફલા તમારા ખંદરા ઘેરે તા તેને છોડવવાનું તમને બહુ લારે પડે અને જે જરમન લસ્કર તમારા પર ચડી અરવે તા તમારું કાકહું મુખ્યવાઇ જાય

યુરાપનાં રાજ્યા સાથેની લડાઇ વસમી છે, તમારી ઓ ઓતે કેપમાં રાખીતે ગેરીલા લડાઇ કરવાની તક નહીં મળે, અને ખુલ્લાં મેદાનની લડાઇનાં સંકટો વેઠવા તમને બહુ ભારે થઇ પડશે. તમે એ સંકટા હછ વેઠયાં નથી. કેડ લીકવાર હું એમ ઇચ્છું છું કે તમને તેના સ્વાદ મળે. તમારૂં દિલ તથી વધારે બહેાળું બને એમ મને લાગે છે.

રાહેતરાહતથી અળગું થવામાં દક્ષિણ અહિકાનું હિત છે? તમારા દેણાની જમીતગીરી પછી કેલ્ફ આપશે? સહાત્રણ ટકાના વ્યાજ સેખે તમને કેલ્ફુ નાણાં ધીરશે. તમારી સીદી પ્રજાને કાલમાં કેલ્ફુ રાખશે? આ વધાં ભવિષ્યતે વિચાર કરવાતા છે.

શહેનશાહતે તમારે સાર જે જે કરતું છે તેના તમરા મનમાં કંઇ ઉપકાર નથી ? કેટવાયા અને સેકુકૃતીને કાર્યુ નરમ પાડ્યા ! તમારી ખાણા તમારી રેલ્વે એ કાર્યુ જમાવ્યાં ? નીંદા અને અપમાના કરીને લડાઇ જગાવી અને પછી હજારા જુંદૃગી અને કરોડા પર્ધાસા રેડવા પછી તમને 'મારી કાર્યુ આપી હતી ! તમારા દેશના કારાબાર—ગેરકારાબાર—ઉદારતાયી તમને કાર્યુ સાંપ્યા ! બ્રિટિશ શહેનશાહે.

તમે હરકોગ મત વાળા! નાના આફિકેન્ડરા! આ બધા તાં બદલા તમે કેવા આપા છા! તમારા પ્રજ લાકએને - સાધારણ ત્યાય આપવાની ના કહેા છા એ તમારા બદલા. તમે કદી ઇતિહાસ વાંચ્યા હૈાય એમ નધી લાગતું. એ વાંચ્યા હૈાય તા રામન હાકા શ્રેટબ્રિટન ખાલી કરી ગયા તે વાન તમારા વાંચવામાં આવી હશે તમારી ઉજાછળી રાજનીતિ સાથે તેની સરખામણી કરા

≈ા ક્ષેપ ઉપરથી 'જોન કુમાલ' નામના એક ચેહ્સએ 'પ્રોટારીયા ન્યુસ'ને કાગળ લખ્યા છે કે "એશિયાવાસીએાને ગુલામથી પણ ખરાબ **રીતે રાખવામાં આવે છે** " એમ કહેવું એ દાહાલું બુદું છે અને નાતાલના એમ્પ્સિયરાની અધ્ય **બધનકા કરવા બરાબર છે. આ લેખકે 'પ્રીટારીયા ન્યુસ'ના** અધિપતિને વિવેક્થી વિચાર કરવા સુચન્યું છે અને ન્યાયની ખાતર એ હલકું તહેત્મત પાછું ખેંચી હેવા વિનંતિ કરેલ છે. આ કગળની નીચે અધિયતિએ ટીકા કરી છે કે તેના શ્રેખમાં કડકડતું જુદું કે અધમ બદનક્ષી જેવું કંઇ નથી. **ગીરમોટીયા હીંદી સ્થિતિના વિચાર** કરીએ તો તે વાત બર ભર સમજારો. જો આ હોંદી ખરેખરા ગુલામ હોત, એટલે કુ-તેએકના ગારા માલિકાની મીલ્કત દ્વાત તેક આજે જે રીતે તેઓ કે રાખવામાં આવે છે તે કરતાં વધારે સારી રીતે રાખ વામાં વિગાવતા હોત અને તેએ.ની તબીયતની તથા ખાવા રહેવા તી કાગ્રજી અતાવવામાં આવતી હોત. કેંક્પેક ગુલમાને સારી રીતે રાખવામાં માર્લિકાના સ્વારથ સહયા છે. વળી ગુલામા

તે છુટા થવાની આશા સકા હતી, અને જ્યારે તેઓને છુટા કરવામાં આવતા તારે શહેરીપણાના સપુરણ દરેક તેઓ બાગવતા દક્ષિણ આદિકાના હીંદીઓ આપણા કાયદાને પ્રતાપે એવી પશે આશા રાખી શકતા નથી.

વિલાયતમાં આપણા સવાલ

હીં કી સભાના હેવાલ

ગયા નવેમ્બરની તા. ૫ માર્ચ્યે વિલાયતમાં ત્યાંની માસ્ક્રોમ લીગના સેક્રેક્સી મી. વઝીર હસનના પ્રશ્રુખપણા નીચે હીંદી એાની સભા મળી હતી તે વિષે તારથી અમપણે જાણી ગયા છીએ, તે સભાતા વિગતવાર હેવાલ અન**ી પહેાંચ્યા છે.** તે ઉપરથી જોઇ સકાય છે કે ત્યાં આપણે. સવાલ બહુ ખાન ખેંચી રહ્યાે છે. ખબરપત્રી લખે છે કે કેકસટન હોલમાં ખેસવાની જગ્યા રહી નહેતી તૈથી ચારે બા**ળુ**એ પ્રાણસા ઉભા રભા હતા. આવી સભા માત્ર લંડનમાંજ નહેતી મળી પણ ગ્લાસગા, એડીનબરગ, ડબ્લીન, લીડસ, ઢેમ્પ્લીજ, ભર્મી ગલામ અને ટાઈન નદી પરના ન્યુંકેસલ શહેરમાં મળી હતી. બધે સ્થળે એક્જ સરખા કરાવા પસાર થયા હતા. લડન ની સભાનું વરસ્ર્ન લખતાં ખબરમત્રી જબ્લાવે છે કે ગાસ એરતી હાજરી સારી હતી. હોરક સીક્તદ્રામ ક્લારકે, હોરક એમ્પ્ટીલ, ક્ષેરક દ્વેમીંગટન, ક્યુરીના એક સભાસદ સર ફરે ડરીક પેરહાક, સર હરબરટ રાબરટસ, મી. એસ. એચ. રવીની, કા. રધરકરક અને બીજા પણા તામાંગત ગારા મહ સ્થાએ સભામાં હાજર ન થઇ શકવા માટે દિત્રત્રીરીના પત્ર લખ્યા હતા.

મી. વઝીર હસને પાતાનાં ભાષ્યુમાં જ્યાબ્યું હતું કે જ્યાં સુધી હીંદી પ્રજાતે શહેરી તરીકના સરખા હકા નથી મળ્યા ત્યાં સુધી આ મુશ્કેક્ષિના નિવેડા આવવાના નથી. તેમણે કહ્યું કે દક્ષિણુ આદિકાના સત્યામહીએરએ જેલ જવા તું પસંદ કર્યું તે બતાવે છે કે નવા કાયદા થયા પછી બહાર રહેવા કરતાં જેલની અંદર રહેવામાં એક્કી નામાશી છે એમ તેઓએ માન્યું છે. હીંદી લગ્ન વિષેના છેલ્લા સુક્રદા વિષે બાલતાં તેમણે મહારાણીના હૈકેરા પર પાણી ન દેરવા વડી સરકારને વિનંતિ કરી હતી.

કરાવાની ટીપ લાંબી હતી અને હમાં સખ્ત ભાષા વાપર વામાં આવી હતી. પહેલા દરાવમાં શહેરીપણાના સરખાસક ની માગણી કરવામાં આવી હતી. ખીજમાં દક્ષિણ આદિશ ના હીંદીઓની હાડમારી દુર કરવા સખ્ત ઉપાય લેવા વડી સરકારને આપ્રહ કરવામાં આવ્યા હતા. ત્રીજો કરાવ મીસીઝ ગાંધી અને બીજી સત્યાગ્રહી બાઇઓની બદાદુરીની તારીફ કરવા વિષે હતા. આ કરાવ પ્રખ્યાત કવિ બાઇસરાજીની તારીફ એ રજુ કર્યો હતા અને લંડન કમિડીના સેક્રેક્ટરી મી. ડુજે નાં પત્નીએ તેને ટેંકા આપ્યા હતા. ચોચા કરાવમાં હીંદી સ્ત્રીઓ પર કહાંક નાખતારા કાયદા તરફ અત્યંત સુરસાની લાગણી બતાવવામાં અલી હતા. અને પાચમાં કરાવમાં અદ્દેશ વાળવાના પગલાં હોવાતા આપ્રહ કરવામાં આવ્યો હતા.

ું મી. મહુમદ અલી, કરતલ વરલીકર અને ગી. અસદ અલીએ હીંદી શાદી વિષેતા કાયદા સંખેષમાં ભાષણા કર્યો .. હતાં. મી. અસફ અલીએ જહ્યુન્યું હતું કે બ્રિટનના ક્ષાકા પરરાજ્યમાં જખેતે જેવી આવ્યકથી રહી શકે તેવીજ આવ્યર થી કાઢાનીમાં રહેવાના હકની આશા હીંદીએા રાખે છે.

લંડન કમિટીના સેક્રેટરી મી. ડુએનું ભાષણું માહિતીયી ભરેલું તથા ઘણું અસરકારક હતું. પા. ક ના કર વિષે ભેરલતાં જ્યારે તેમણે કશ્કું કે યુનિયનના પ્રધાતા જનરલ ભેષા અને જનરલ સ્મદ્ધ ખન્નેનાં વચના કરતાં મી, ગ્રે૧ખરે નાં વચનામાં પોતાને વધારે વિશ્વાસ છે, ત્યારે સભા અનુ મતિના અવાજથી ગાજ ઉઠી હતી.

ગીસીઝ સરેશ્કારિક નાર્ક્યું સત્યાત્રહી હીંદી બાઇમાની વારીકો લાવ રસ કરતી વખતે બાયલ, કર્યું હતું હારે સમાના, કિલ હલાઓ હતાં., તેચીએ કર્યું, હતું હૈ: મમે વેલ સખત કાવદાથી પ્રવહાં આક્રમળક સથી હતું શકાતું નથી. કરિસ્યું અફિક્કના હીંદીએક જેલ લ્લા છે તેથી. તે મોતે ચાટે દિલસીર મુલા કરતાં મગરર સવાનું મન વધારે આવીએ અને દમપંતીના આદાં હીંદુસ્તાનની ઓમામાં હડી લઇ નામ્મી રંકોને છે.

સફમાં શ્રી. સોરાયજી શાપુરજીનુ ભાષણ પણું મહાર કારક હતું. તે થઈ પેતાની આદે મતે લાગણી અરેલી ભાષામાં જેલનાં દુ:પોનો નાતિ મતુલલ વર્ગત્યાં. તારે સલામહીએક તરફ પંદાસીવીની લાગણી હામ્પ્યીનોના સુખ્યત તરી રહેલી દેખાલી હતી, હવે નાર મેરીઓ મતે સિક્સ્યોમાં લાહમાં જોનાવા છે. સહેર લડતની સહામાં કહેલા નાર સામાર સ્ત્રી, છે તેના ચિતાર તેમણે મારચો, હતો. સનીવન સરકામ પાતામાં વચતો દેહલીવાર તેમણે મારચો, હતો. સનીવન સરકામ પાતામાં વચતો દેહલીવાર તેમણે માર્ચ હતો તેનું વર્ષાન પણુ શ્રી. સોરાયજી એ કર્યાં હતો કહીવાર તેમણે અર્થ હતો તેને માર્ચન સામાર કરવામાં જેમ જેમ હીલ ચાય છે તેમ તેમ શહેનસાહતો માર્ચક ખાવતો ભાષ છે.

व्यवस्य धापानी विभावत

ખખરપત્રી તા. ર૧ મી નવે બંદે લખે છે કે દક્ષિણ આદિ કાર્તા હીંદી સલાલ વિલે લંકનના હીંદીઓતી લાગમી ભક્ષ ઉમેકેરાઇ રહી, છે., એ સવાલ લિવે ક્યાંક સભા ભરાઈ રહી છે. ક્યાંક નહતી નાતી મંકળીમાં મર્ચાઓ શક રહી છે. અને ક્યાંક સસલત અલી રહી છે. તા. રહ મી નવે કૃખરે એક ઉત્સવ ઉજવવાનું નથી થયું હતું તે સુલતી શખવામાં આવેલ. હીંદીએ! અને ગેરા ચિત્રોના શનમાં એમ લાગી આવ્યું છે કે દક્ષિણ આદિકાના હીંદી શાકનો જેલમાં દુઃખા ઉઠાવી રહ્યા છે એવા અવસરમાં તેઓ, આનંદ ઉત્સવમાં ભાગ લઇ શકે નહિ.

ખળરપત્રી લખે છે કે:— છાપાઓમાં આ સવાલ વિષે લખાણો હતા કારણો તથા કારણોનો ઓલ વલ્યો. છે. અને તે બધાના સાર આપવા કારણ હાવાથી મુખ્ય મુખ્ય લખાણો હિયે જયાવીસ: 'હેલી ત્યુસ' માં મી. પાલાકના પિતા મી. જે, એચ. પાલાક જે, પી. ના કારણે બહુ ખાન ખેરનું છે, તેમાં લખ્યું છે કે દક્ષિણ, ભાદિકામાં દરેક એલગ્ધ તેઓની મુખતું હિત સાચવવા રહેલ છે પણ હીંદી મુખતું હિત એવાવાણું કાઇ નથીક અને તેથી હીંદી સરકાર હવે પોતાના પ્રતિનિધિન ત્યાં મેકક ક વિના નહીં રહે, 'હેલી ત્યુસ' અધિ પતિની નીંધમાં લખે છે કે નાતાલમાં હીંદી હડતાલીઓતો દાખી કેલા જે જુલમ માટે છે તેલું હરણન વાંચીને કાઇ પણ અભિ કેલા જે જુલમ માટે છે તેલું હરણન વાંચીને કાઇ પણ અભિ કેલા જે જુલમ માટે છે તેલું હરણન વાંચીને કાઇ પણ અભિ કેલા જે જુલમ સામ છે તેલું હરણન વાંચીને કાઇ પણ અભિ કેલા જે જુલમ માટે છે તેલું હરણન વાંચીને કાઇ પણ અભિ કેલા જે જુલમ સામ છે તેલું હરણન વાંચીને કાઇ પણ અભિ કેલા જે જુલમ સામ છે તેલું હરણન વાંચીને કાઇ પણ અભિ કેલા જે જુલમ હતા હતા તેલું કહે. 'હેલી ત્યુસ' એક

ક્ષરફૂત ' ક્ષુક્રી દે ' એ મથાળા નીચે પ્રસંદ કરશું છે. તેમાં દીદી સીપાદીએ કેલ્લાનીયલને કોંડેથી પકડેલ છે, તે કાલા તીવલ પોતાના દાયમાથી કર, કમીએશનની અઠકાયત અને જળરદસ્તીથી કેવાતી મન્નુરી, એ માટા અહારે લખેલ નાહેર ખળરતું પાનીયું પડતું સુકે છે

' ટાઇન્સ ' તેજ દિવસે, તા. ૧૯ મી નવેમ્બર લાંબા ઢેપ લખી જગ્નાવે છે કે વડી સરકારને પાતાની જવાબદારી બન્ન વવામાં પાલંબેટ ખેસવાની રાહ જોવાની નુધી. હોંદી સર કાર તરફથી એક પ્રતિનિધિ દક્ષિણ ભાદિકા માકલવાતે છાપા આગ્રહ કરી રહેલ છે.

આજ તારીખના 'વેસ્ટ્રમીન્સટર ગેરેટ, માં પણ સખ્ત ક્ષેપ્ય જેવામાં ભાવે છે. તે અપે ખર્ં જેતાં સરકારની જીલ સરખો હોવાથી તેના ક્ષેખે કોંદી સવાહને ઘલું વજન આપ્યું છે. તે કહે છે કે વડી સરકાર હોંદીઓની આ કશા સાંખી હૈય તે અસંસવિત છે. હોંદી સરકારને જવાલ દેવા વડી સરકાર બંધાયેલી છે અને દક્ષિણ આદિકામાં ફાલ ભતે છે તે વિષેની જવાબદારીમાંથી –તે- છુટી શકે તેમ નથી.

' રહ્યાંડરફ ' કહે છે કે સુનિયત સરકાર હીંદીઓને કાફ્કની હારમાં ગણતી ભંધ થાય એ જરૂરતું છે. ધ્યાસ માલ ચેક્રેટ, ' એ હીંદીઓ તરફ લીરછી આંખથી ખેતું આવેલ છે તેએ પણ આ સવાલના સંતાયકારક નિવેડા સાવવા આગન કર્યો છે. 'આ-મેરફર સાર્ડીયન' કહે છે કે ઢોંદીએ.ની માગણી સાવ વાજની છે, તેએર સલેક શાતિથી માળાકાર રીતે યુનિયતમાં રહી તક એટલીજ તેમોની સાત્રણી છે. ' માર્ગિવત ' કહે છે કે દિરાજ્ય ભાકિકાને સ્વરાજ્ય માધ્યું હે થી હીંદી તરફની કુરજમાંથી વડી સરકાર છહેંકી અને શકે વહીં, મી. એમ. દી, પી. વેળ ઉંલી મેલ માં કામળ સખી જાબાવે છે કે હોંદીઓને તુચ્લકારવામાં ગળીર અન રહેલા છે તે પ્રભા મહાન લડવાન્યા, વેપારી, તત્વાનની અને કે મોદા દ જન્મ આપનારી છે. તેએની સાથે કામ લેવામાં સુધરેલી રીતે વસ્તવાનું છે. 'ડેલી ટેલીમાક' કહે છે કે સરકારમાં • રહ્માયલું હશે તે။ તે કર તાલુદ કરશે અને કેળવાંયલા દીંદી એને તેઓના ભતિ કાઇએ વિવે બાદવાની તક અ.પશે. ઢેન્સ એમ્પડીય છાપામાં માખરે છે. હીંદુસ્તાનની સહિસલામતિ વિષે ભવ ફેલાયા છે અને તેથી હોંદતા ગુસ્સાતે સાત કરવા તુરત ઉપાય હેવાના પે.કાર થઇ રથા છે.

ઇમીશ્રેશન અપીલ વિષે વિચિત્ર સ્થિતિ

नवा छमी मेशन अवहामां क्षेत्र वधु आही के पेहेट है। हे हाल लहार पादी छे. अवहा रतनक नामना ही होने नाता की रहेवास रह याप छे केवा युआहे के हता व जन पहलां छमी मेशन लेरिड आप्ये. इता. या युआहती सामे आहि त्सलरजनी सुधीम केरिया अवहा केवा या अवहारी हती केवि वेमां अरलहारती हाता मंजूर राजवामा आव्या हता हते. इता अवहार नहीं पत्र केरिया या राजवामा आव्या हती.

સુત્રીમ કારડના આ ચુકાદા સાથે નાતાલના એટની જન રહ્યે છેલ્લી કારડમાં અપીલ કરી હતી પણ તે કારડે પહ્યુ - લ્યું હતું કે તે અપીલ સાલળવાના તેતે હક નથી છતા એવા મત આ કાર કતા કે નાતાલની સુત્રોમ ડે.૧૮ ખેતકો, ચૂન્દ્રો રદ કરવાનાં પે.તાની સત્તાના બહાર પનતું ભરતું છે ક્રમ્ફ ઇમીપ્રેશન કાયદા સુપ્રીમ કારટને એવી સન્તા આપતા નથી. એપેશ્વેટ કારટે વિશેષમાં જણાવ્યું હતું કે નાતાલેની સુપ્રીમ કારટની પાસે મત ક્ષેવા કેસ રજ્યુ કરવામાં આવ્યા હતો એટલે કારટને તેમાં પાતાના અભિપ્રાયજ આપવાના હતા. બારડના મુકાદા રદ કરવાની સન્તા તેને નહીં હતી.

લડતના ખળરાે

કમિશનની નિમણુક—કેામની નાપસંદગી

સે કડા હડતાલી જેલમાં

ક્રમિશન નિશ્વાયું

મુનિયન સરકારે હોંદોઓની કરીયાદા વિષે તપાસ કરવા આપરે કસિશન નિચ્યું છે. કસિશનના સહાસદા નીએ મુજળ નિમાયા છે: જસ્દીસ સર વિલિયમ સેલોસન પ્રશ્નુખ, મા. શ્રૂ. મેલ્ડ એસેશન કે. સી. (જેલાનીહબસ્મ), અને મા. જે, એસ. વાક્સી કે. સી. (ડરળન). કમિશનને નિચેની ભાળતામાં તપાસ ચલાવવાની સત્તા આપવામાં આવી છે. (૧) નાતલના ઢાંદીઓની ઢમલાની હડતાળમા તાકાન થયા તેના જે હેવામાં હાંદીઓની ઢમલાની હડતાળમા તાકાન થયા તેના જે હેવામાં લાગ તે ક્યા સંજોગોને લીધે શરૂ થયેલ તે વિષે તપાસ કરવી, તથા તે ક્યા સંજોગોને લીધે શરૂ થયેલ તે વિષે તપાસ કરવી, તેમાન કામી કેવામાં કેટલું લગ્કરી બળ વાપરવામાં આવ્યું હતું અને તે વાપરવાની જવર હતી કે નહિ તેની, તથા ઢડતાલી કેદીઓ પર જેલમાં લાલસ શ્રયા ને! આરોપ સુકાયો છે તેની તપાસ કરવી, (૨) ઉપલી બાબતામાં તપાસ કરી તેમાંની કાઈ પણ બાબત વિષે સુચના કરવી.

યભાસદાની પીષ્ટાન

જસ્ટીસ સર વિસિયમ સેંહોમન કેટલાક વરસા સુધી દેપમાં લગ્નલાત કરતા હતા અને ૧૯૦૨ની સાલધી તેઓ દ્રાસવાલની સુપ્રોમેદારટના વડા ન્યાયાધીસનેદ હેદદો ભાગને છે. તેઓ અમાગાઉ દેટલાક કમિશનમાં નિમયા હતા.

મી. ધા. વાલ્ડ એસેલન કે. સી. ડાંકવાલના એક પ્રખ્યાત વડાલ છે. તેઓ એક વખત કેમ પાલામેંડના સભાસદ ચુંડાયા હતા. તે પછી ખેલમ રાજ્યમાં વ્યાપાધીશ નિમાયા હતા. તેમંત્રી પરલામેંડનાં સભાસદ પણ તેઓ સુંડાયા હતા. દ્વારા પ્રેમાં એટનોંજનરલ થયા હતા. ભેયર લડાકમાં લડામધ્યા તરીકે ભામ લીધા હતા. હાલ તેઓ પ્રોકારીયા તથા જેહા નીસળરમાં વહિલાત કરે છે.

મી. જે. એસ. વાઇલી કે.સી. નાતાલના એક પ્રખ્યાત આગેવાન છે. નાતાલના વક્કિલાત વરગમાં તેઓ **દા**ખી છે. સંસ્થાની ધારાસભાના તેઓ સભાસદ છે. નાતાલની ~~સુવી~~ ધારાસભામાં તેએક એ ૧ખત સુંટાયા હતા. કરબનના ખુશ્કી લશ્કરના તેઓ શેક્ટેનન્ટ કરનલ છે.

કરવાન માસ ચીહીંગની નાપસંદગી

મને રવરવાર આક્ષર દોડ હળવે હોંડીઓની અભા કરલત ના રમત ગમનના મેદાનમાં નાતાલ ઇંડિયન એસોસીએડાનના આક્ષરા ત્રીયે મળી હતી અથી સમામ બજુલ કાકર બાલા એર પ્રમુખરભાને હતા. તેમણે પાતાના ક્ષાયણમાં જેમાંગ્યું

🕏 :—હીંદીએાની હાડમારીના કારણા વિષે તપાસ કરવા સર કારે જે કમિશન નીર્મ્યું છે તે વિષે મત બતાવવા અનજે આપણે મહ્યા છીએ. સરકારે આવી ગંભીર ભાળામાં હીંદી કેમ્બને પેરતા તરફથી પ્રતિનિધિ નિમયાની તક દીધી નહીં તેથી કાંગની લાગણે અસંત દુખાક છે. એહાવીસ ભરગની ~~છે~~લ્લી હડતાલના સંબંધમાં કમિશન નીમાર્યું સારે કાતાલી ક્ષાકાને પાતા તરફથી એક પ્રતિનિધિ ચુંટવાની તક મળા હતા. અને જે પ્રતિનિધિને તેઓએ ચુંટેલ તે પાતા ના પક્ષના હતા. આ વાજબીજ થયું કહેવાય. ગો.વાહથી એક લશ્કરી અમસદાર છે, અને લશ્કરી માણસાતું કડકપછ્ આ ગામતા ઉભા થવાતું એક કારણ હાવાયી સશ્કરી અમસ દાર તપાસના કમિશ્રનમાં બૈસવાને નાલાયક કહેવાય મા વાઇલી લશ્કરી ઢાેટા ધરાવે છે તે ઉપરાંત તેઓની સત્મે બીજો વાંધા એ છે કે હીંદી **સ**વાલ વિષે તેઓએ નિષ્પક્ષપાત વલણ કદી ખતાવ્યું નથી, પા. a નાે કર રદ કરવાની વિરુહર્મા તેમણે મત આપ્યો છે છતાં તેમને નિમવામાં આવેલ છે તે ન સમજાય એવી વાત છે. મી. સાંધીને અન દશમાં ઉતરતા અટકાવવા જે ડેમાન્સેશન એક ફાયકા અગાઉ થયું હતું તેમાં ગી. વાકલીએ આગેવાની ભરેશા ભાગ લીધા હતા એ કામ ભલી ગઇ નથી.

મી. એસેશનમાં પણ હોંદી ક્રામ વિશ્વાસ મુક્ષી શકે તેમ નથી. ઢીંદી સવાલ તરફ તેની કટાક્ષ જાણીતી છે. તેઓ પ્રશ્પાસ ટ્રાંસવાલી ગારા છે. આ હેલ્કાની સામે આપણે કંઇ ઋંગીત વાંધા છે દેશી તેઓ તરફ નાપસંદગી બતાવી એ છીએ એમ સમજવાતું તથી. તેએકની સામેને વધા \$પર ખતાવેલી હં*શીકન* ઉપર બ^{ાં}ધાયે**લા** છે. હીં**દી** કામ પુરાવક રહ્યુ કરવાની પુરેપુરી મદદ તેમજ કરી શકે 🕏 🔌 કમીશનરામાં તેઓને કંઇક **અ**પેર વિશ્વાસ ક્રેમ્પ. **ટામની** મોતામાં મેતરી એક કરીયાલ એ છે કે એસ્ટેકા કે કાલસાની भाष्ट्र। हे केवी भीछ क्रमाक्षेके हींद्र प्रतिनिधिकाने कवा नी अंधी अरवामां भावे छे, अने तेथी इरीयाहाँगीने भग वार्च भूनी शक्त नथी. बन्ताल पाउनास बेहिन रेम्पे से બારક્સોમાં કેદ કર્યા હોય એવી રીતે જપતામાં રાખવામાં आवेस छे, ने के सेरेंडा ७८५१ जन्ड सह छे तेने जनस्टरतीयी પાછા ક્ષ<u>ય અથ છે. જો ક્ષ</u>મિશનને તદન ફારસ ન મનવા ~~દેવું~~ હૈરમ તે જે ક્ષેડકાએ ફરીમાદ કરી છે તેના સંબંધમાં વધ પુરાવા મેળવવા તે ક્ષાદાતી મુલાકાત ક્ષેવા કેવી જોઇએ, કેટ લીક ભાજતા સાંભળવામાં આવી છે પશ્ચ તે વિષે પ્યાત્રી કર વાતી કંઇ તક મળા તથી, જે ક્ષેત્રાની પર હ્લુલમ થયા છે તેઓને એધડક રીતે પાતાની હકીકત રજા કરવામાં પુરી તક મળવી જોઈએ અને તેમાં કમિશ્વનના સભા તદ્દોની મદદની જરૂર છે. હીંદીઓના વિચારથી, તેની રસમયી સાહિત ક્રોપ તેવા સભાસદની કમિશનમાં જરૂર છે. કેમ ભારા રાખે છે કે સરકાર તેની માત્રશ્રી સ્વીકારશે.

પ્રમુખે કહ્યુ કે સરદુમ સુઝાઇના કહું ખ તરા દિલસોલાઓ કરાવ સભા આગળ રજુ કરવામાં આવશે. અને તેને અદુ અંત કરણથી દેશ આપણે તે વિષે શક દાવજ નહીં. તે ગાળુસ કેવી સ્થિતિમાં સરહ્યુ પામ્યો છે તે અપ્રાણે જાણીએ છીએ. પણ તેના કેસ અદાસતના હાયમાં હોવાથી તે પર દીકા કરવાનું આપણે માકુક સખવાનું છે. છતાં તેથી મરી જનાર હાતાનીઓના કુઠું ખ કળીલાના વિચાર કરવાનું આપણે માકુક સખવાનું છે. છતાં તેથી મરી

મળવી જોઇએ અને તે માટે ઇમીગ્રેશન બારડને એસોસીએ શન તરક્ષ્યી લખાલ્યુ કરવામાં આવ્યું છે તેના જવાવ હજ કંઇ મળ્યા નથી. એસોસીએશન તે ભાવત ઉપર ધ્યાન આપી રહેલ છે અને યોગ્ય વખતે તે વિષે કામને માહિતગર કરવામાં આવશે.

પછી નીચેના કરાવ મી. વિદેસી મહારાજે રજાુ કર્યો હતો: —" નાતાલ ઇડિયન એસાસાએશનની આ માસ મીટીંગ પોતાના મરહુમ દેશીલાઇ સઝાઇના મરહુર . ઉઠી દિલગીરી જોકેર કરે છે. આ સભા માને છે કે મરહુમ દેશહિતની લડત માં મરહુ પાત્રેલ છે. મરહુમની અને તેના બાળબચ્ચાં તરફ આ સભા દિલસાજી બતાવે છે." આ ઠરાવને ગી થળી નાઇડુએ ટેકા આપ્યા હતા અને તે સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા.

તે પછી સેક્રેટરી મી. લેઝરસ ગ્રેપ્યોયલે નીચેતા ઠરાવ રજુ કર્યો હતો :— "હડતાલ સંબંધમાં ભાગલેનારાઓ પર જુલમ યવાના આરોપ સબધમાં તપાસ કરવા જે કમિસન તામાલું છે તે તરફ આ સભા પોતાની નાપસંદગી જાહેર કરે છે, અને એવા આગ્રહ કરે છે કે હીંદી તરફના કાંઇ પ્રતિનિધિને તેમાં પ્યાસ નીમવામાં આવે." અર ઠરાવને મી. જે. બી. સેઝરસે ટેંકા આપ્યા હતા અને મી. એમ. બી. નાયક, શ્રા યુત અભારામ મહારાજ હથા મી. ગુલાબસીને તેને વધુ ટેકા આપ્યા હતા.

મારિત્સળ**ર**ગમાં માસ **ગી**દીંગ

આશરે ૮૦૦ હીંદીઓની સભા મમા રવિવારે કમિશનના ભંધારે તરફ નાયસં' ગી જહેર કરવા મારિત્સભરગમાં મળી હતી. હીંદી પ્રતિનિધિને કમિશ્રનમાં નહીં સમાવેલ હેાવાથી સભામાં ભારે અસત્તિથ જેવામાં આવતો હતો, આકરાં ભાષણે કરવામાં આવ્યો હતાં, એક આગવાને જશુ.વ્યું હતુ કે આવા કમિશનથી કંઇ વળવાનું નથી અને જે સરકાર હીંદી લામણીના વિચાર નહીં કરે તો ફરી ભારે હડતાલ પડ વાનો ભય છે એમ જશ્રાવ્યું હતું. મી. એલ, એમ. ગ્રોન પશ્ચ સભામાં હાજર હતા. મી. સુકહે તથા મી. ચાલીં નલીયા એ કરાવની વિરૂષ્ધ બાલવાની રજા સાગી હતી પણ કરાવ પસાર થયા હોવાથી પ્રમુખે રજા આપી નહીં હતી.

બીજ સભાગ્યા

કમિશ્વનના બંધારહ્યુ તરફ નાપસંદગી બતાવવા જોદ્રાનીસ બરુગ, પાંચેસ્ટરૂમ, કીંબર્લી અને કેપટાઉનમાં પછુ સભા મળી હતી એમ ખબર મન્યા છે. બધી સભાએમાં ધી. વાદસી તથા ધી. એસેસેનને હીંદીના વિરાધી હૈાવાથી કમિશનમાં બેસવાને નાક્ષાયક ઝહ્યુલમાં આવેલ છે. કમીશનના મેંબરા મા સર જેમ્સ રાઝ ઇન્સ અને ધી. શરાઇતર એ બે વધુ સક્ષાસદોને ઉમેરવાની માગણી કરવામાં આવી હતી, અથવા તેઓને બદલે બીજા કાઇ બે નિષ્પક્ષપાતી મહસ્ક્રી નિમવામાં આવે એવા ભાગ્રહ કરવામાં આવ્યા હતા.

લંડનથી રટર જણાવે છે કે લેારક એમ્પટીલને મી. રીચ તરફથી કેળલ મળ્યે! છે કે કમિરાનના સભાસદે, અસંતાવ કારક છે. વાઇલી હોંદી વિરૂધ્ધ લાગણી ધરાવે છે.

રે'ઢ ચરચ કાઉસીલના દ્રશવ

પીટવાટરસા, રેંડુ ચરચ કાઉસીક્ષે કોંદી કમિશન તરફ ના પર્સાદગી બતાવવા તો. ૧૬ મીએ ને.ચને. કતવ પસાર કર્યો દતા .— ' પીટવેડટરસ રેંડ ચરચ કાઉસીસની અહ કાર.બારી સભા કહ્યિલ્યુ આદિકાના હીંદી સવલમાં અને ખાસ કરીને તે તાલની હડતાલના સંખંધમ, તમાસ કરવા કમિશન નીમવા માં આવ્યું છે તેથી ખુશી થાય છે, પહ્યુ તે કમિશન બધા પક્ષને સંતાય અન્યે તેવી રીતે નથી નીમાયું એમ આ સભા માને છે અને તેથી સંતાયકારક નિવેડા સ્ફેક્ષ થક પડે તે ખાતર એ વધુ સભાસદા નિમવામાં આવશે એવા આપ્રક્ર કરે છે."

भेटिक्टर तरक्ष्यी तपास

એસ્પેરેન્જ્રાની મારામારી વિષે પ્રાેટક્ટર તરફથી સ્વતંત્ર તપાસ ચલાવાય છે એમ જહાવવામાં આવ્યું છે.

ગી. વાઇલી અને પા. 3 ના કર

મી. જે. એસ. વાઇલી કે. સી. જેમને હીંદી હંડતાલના કારણ વિષે તથા તેઓની પર થયેલા જુલમના આરોપ વિષે તપાસ કરનાસ કમિશનના સબાસદ નીમવામાં આવેલ છે તે એકએ પા 3 ના કર સબંધમાં નીચેના અભિપ્રત્ય 'નાતાલ વીટને હ'ને આપેલ છે: "હીંદી ગીરમીટીયાઓની ગીરમીટ હીંદુસ્તાનમાં પુરી થત્ય એવી નાતાલ સરકારની શરત હીંદી સરકારે માની નહીં તેથી ગીરમીટમાંથી મુકત થયેલા હીંદીઓ યી આ દેશ ભરાઇ ન જાય તેટલા ખાનર તેઓ અને તેઓ નાં કુંદુંબ પર પા 3 નેડ કર નાખવામાં આવ્યો છે. હુ હ્ર્જી એ સતનો હું કે એ લેકિની અહીં હ્રાજરીથી આ પ્રાંતનું કરમાણું નથી. પા 4 તેને કર રદ થાય એમ હુ ક્રજીનો નથી.

એસાસીએશનના ત્રેમ્ખરાના કેસ

મેસરસ એ. એચ. મુસા, અબ્દુલ હક કાજ, એસ. પ્રમામ અલી, સી. વી. પીસે, એ. ક્રીસ્ટેકર, બી. કે. પટેલ, સેાસબ જ રસ્તમજી, જે. એસ. લેઝરસ, ડબલ્યુ. બી. શેઝરસ, શંબી નામકું, આર. ભગવાન અને અરભુનસીંગના કેસ તા. ૧૧મી ના શરૂવારે ડરબન બરા કારડમાં ચાલ્યા હતા. સરકારી વડીલે જણાવ્યું હતું કે ઘણા હીંદીએક કાચી જેલમાં છે તે એતા કેસ પહેલા ઉદેલવા બ્લેકએ. પરિણામે ઉપર જણા વેલા ગ્રહસ્થેતા કેસ તા. ૮ મી જાનેવારી પર મુલત્વી રવાા હતા. માજીએટ ફરમાવ્યું હતું કે જો સમન્સ કાઠવાનું નથી ઠરે તેર ઉપરની તારીખના સમન્સ કાઠવા, આરાપીતા વડીલ મી. રેતાકે એસોસીએશનની મીનીડ શુક જોવાની રજા માગી હતી. માજીએટ તે વિષે મેઠવણ કરી હેવા જણાવ્યું હતું.

પુરાવા મેળવવાના પ્રયાસ

ઉપરતા કેસોમાં પુરાવેત મેળવવા સાફ ડીટેક્ટીવ ખાતાએ એસોસીએશનના મથક થી. રસ્તમજીને હ્યાં તા. ક ઠી ડીસેમ ખરે કેટલાક માણસો માકલી એસોસીએશનને લગતા કામ ળીયા તથા દક્તર તપાસ્યાં હતાં. અને તેમાંથી પીનીટ શુક . સ્વાધીન કરવામાં અંતી હતી

રીયુનીયતના હડતાલીને છાઢી ગુકયા

રીયુનીયનમા તા. ર૪ નવેલ્લરે થયેલી મારામારીના સંખંધમાં ૧૧ હડતાલીઓને પોલીસની સામે થવાના આરીપસરલ્યો કારડમાં તા. ૧૧ મીએ ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. મળપુર એસ્ટેડના દેખરેખ રાખનાર મી. રૂબન સ્વેડસે ભુખાની આપી હતી કે:—એ માહ્યુસો કામ પર નહોતા ચડયા તેઓને પકડવાને પોલીસે એક તરફ હારબંધ ઉભા રાખ્યા હતા. પછી તેમાં એ આગેવાના હતા તેઓને હાય, કહી નાખવા હકમ દેવામાં આવ્યો. કારપારલ સેરડન આતામ મુન્દનન હાયકડી નાખવા જતાં આરેલીએ તેન.

હાય પકડી તેને હાયકડી નાખતા અટકાવ્યા હતા. આરાપી એ બીજ હીંદાઓને પાતાના સદદે આવવા બાલાવ્યા. અને તરતજ પથસ તથા ઇટાના મારા શરૂ થયાં. ગુન્દને ઇટના કડકા ઉપાડી તેના તરફ ફેક્યા પણ પાતે છટકી જતાં તે ગુન્દનની પીઠ પરજ પડયા. બધા આરાપીએ પથસ ફેક્યા છે એમ તે કહી નહીં શકવાથી છ જણાને આરાપનાંથી રકત કરવામાં આવ્યા હતા. બાકીના આરાપીને પણ છોડી દેવા તેઓના વકીશે માગણી કરી હતી. અને સરકારી વકીલ પાસે પુરતા પુરાયા નહીં હોવાથી બાકીનાને પણ સુકત કરવા માં આવ્યા હતા

દશમારની યાજના

'એડવરટાઇઝર' જણાવે છે કે હીંઈએપને દેશપાર કરવાની યોજના વિષે સરકાર વિચાર કરી રહેલ છે.

હડતાલ દાખગાના પ્રયત્ન

ગયે સામવારે ડરખનની જેલમાંથી છુટેલા એક હીદી હડ તાલીને ડરખન સ્ટેશનપર લાવી કાક્સ પાલીસે તેને નેતરથ કાસ્ટ તરફ જતી દ્રેનની અંદર ફેંકી દીધા હતા. તે હીંદીને હીંદી સરદારના હાથમાં સોંપી જબરદસ્તીથી તેની કાંકી પર માક્લી દેવામાં આવ્યા હતા. હડતાલને કેવી રીતે દાખી દેવામાં આવી તેના આ એક વધુ દાખલા છે.

કર કેમ રદ ન ચયા

કેપટાઉનન અપ.મા નાતાલના માનીના ધમાહાવાળાએ, પર સખ્ત ટીકા થઈ છે અને પા. ક તેા કર જારી રાખવા માં તેઓના ક્ષાય છે એમ જહ્યુવવામાં આવ્યું છે. તે કર ચાલુ રાખી હીંદી મળુરાને હમેશાં ગીરમીટમાં રાખવાના ઈરાદાયા ધમાલાવાળાઓએ તે કર નાક્ષુદ ન કરવા પાતાની વગ હુપી રીતે ચલાવી છે એમ તે છાયાઓ પુલ્લું કહે છે ' મરક્યુરી 'એ આ વાતના ઇનકાર કર્યો છે અને જશાબ્યું 🔊 કે ધમાલાવાળાઓતા માટા ભાગ તે કર નાસુદ કરવાની तर्देशमां हते।. धभेग्यावामाणे अने हींही मलुरे। वस्येने। સંબંધ મીકાશ ભરેલા છે એવું ખતાવવા ', મરક્યુરી' જણાવે 🗑 કે હડનાલની શરૂઆનમાં રોરડીના ખેતરાની અદર ભાગ લાગી હતી ત્યારે હીંદી મજુરા હડતાલ પર હેલા જતાં ગુઝા વવામાં મદદગાર થયા હતા. [ક્ત્યારે શેરડીના ખેતરામાં આર લાગી હતી સારે તે લગડવાના આરાપ હીંદી હડતાથી એ પર મુક્તાર આજ લાઇખંધ 'મરક્યુરી' હતું. અને તે મતા (પર ટીકા કરતાં મારશઘ શા જાહેર કરવાના અધ્યક્ષ પણ તે કરી મુક્યુ હતું. હીંદી હડતાલના મામલામાં ' મર ક્યુરી ' પોતાના હમેશના સમતાલપણામાંથી ડગી ન્યું છે તે તા આ વધુ કાખલા છે — અ. ઇ. ઑ.]

હોંદી મજુરાની અવજમાં

કેપના કલરડ ક્રોકોને રાખવાની સુચના મી, ડબલ્યુ. એચ. શ્રીપ્રીને કરી છે. તે સાહેળ માં ં આશ બતાવે છે કે લ્યાના કલરડ ક્ષેકાની સખ્યા કેપમા પણી છે અને હીદી મજુરા જેઓ કામ કરવા માગતા નથી તેઓની વ્યવજીમાં તેઓ સરસ રીતે કામ આવશે. 'ટાઇમ્સ ઓફ નાતાલે ' લ્યા સુચનાને વખાણી છે અને જસાવ્યું છે કે લદન ગારા મજુ રાની ગેરહાજરીમાં આ કાળા હોકા પણ ઠીક છે. બિલી સુચના કરનારાઓ કહી અપા લાગે છે કે કલરડ હોકા પણ વસ્તુ તરેહની દાડમારી નીચે કચરાક રહ્યા છે અને તે માયી છુટવા ત્યાના આગેલના તેઓને હીદી કામના દાખલા કેવા બલામણ કરી રહ્યા છે. જા. છે. એમ.]

વેર્લગમાં કેટલા જેલ ગયા

વેર્લમતી કારડમાં તા. ૧૦ મી તવે બરથી તા. ૧૦ મી ડીસેંબર સુધીમાં ૧૭૭૪ હડતાલીઓને રુજ વગર કામ છોડ વાના આરાપસર ખડા કરવામાં આવ્યા હેતા. તેમાથી ૨૦૦ ને તેએકના માલિકની સગવડ ખાતર જતા કરવામાં આવ્યા હતા. અને બાળના જેલ ગયા હતા

, इडताल विधे डेरलाइ सत्तावार व्यांडस

મુલ્કી ખાતા તરફથી તા. ૧૧ મીએ નીચેના આંકડાએ! બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા :—તા ૧ કે મી ડીસેમ્બરે કેલ સાની ખાણા પર કામ કરતા હીંદીઓતી સંખ્યા ૭,૧૮૦ હતી, નારથ કારત પર કામ ક તા હીંદીઓની સંખ્યા ૧,૧૮૦ હતી, સાઉથ કારત પર કામ કરતા હીંદીઓની સંખ્યા ૧,૧૦૦ હતી, મુલ્લ લેંડમાં હીંદી કામ કરતાસાની સંખ્યા ૧,૧૦૦ હતી. કુલ ૨૪,૦૦૪ હીંદીઓ કામપર હતા. હજી હડતાલ, પર હાય એવા હીંદીઓની સંખ્યા નીચે મુજબ છે: કાલસાની ખાલા પર ૧૬૫, નારથ કારતમાં ૭૦૨, શાઉથ કારતમાં ૧૫૪, મુલ્લ કેંડમાં મુલ્લ નહીં, હડતાલ પર કુલ ૬૨૧ હીંદી છે. સેંકડા હીંદીઓ હજી જેલમાં છે. આશરે ૩૦૦ હીંદીઓને હાલ એસાસીએશન તરફથી ખારાષ્ટ્રી પુરી પાકવામાં આવે છે.

રસ્તનભરગ

ઇડિયન યુનાઇટેડ એસેમ્બ્સી તરમથી જહ્યુવવામાં આવે છે કે :---તા. ૧૮ નવેમ્બરે જ્યારે બી. ગાંધીને જેલ મળી તે દીવસે ધંધા માત્ર બંધ હતા. એસેમબ્લીની બીડીંગમાં ઉત સહી વીવેચન થયેશકે. બી. ગાંધોસ, મીનીસ્ટર એક ઇન્ડી શરા લાંધીરીશ ઇન્ડીઅન એસેક્સીએશન ઉપર તારા કર વાર્મા આવ્યા હતા. તેજ બીડીંગના કરાવ મુજબ તા. છગી ડીસેમ્બરે એસેમબ્લીના ચેરમેન હાછ સુલેમાન ઇપાહીમ લક્ષ્મત તરફ દીલસોછની સાથે કંડની શરૂઆત થઇ છે તે ઉપ રાંત ડરખનના વેપારી બી. કારલ ગંડલ શેંગર જે હરેક વખત આપણા બાઇઓની લાગધી દુખાવે તેક ઇન્ટરવ્યુ અપના હેવાયી અંગ્રેના આપણા બાઇઓને તેની સાથે લેડ દેવડ કરવાનું બધ કરવાના કરાવ કંપાં છે. જે મુજબ આદા છે કે બીજ આઇઓ પણ માદ દાખલા લઇ તેમની સાથેના વહેલાય બંધ કરશે.

યુટનહેગ

યુટનહેંગના હીંદી આઇએોની સભાં તા. રેક મીએ મી. ડાલા રહ્યુંછાને સાં મળી હતી અને તેમાં નાતાલના હીંદી હડતાલીઓને મદદ કરવા ફાળા કરવામાં આવ્યા હતો. કુલ પા. ૯-૧૧-૦ થળ હતા. હડતાલી આઇએોના દુઃખ તરફ દિલસોજી ખતાવવામાં આવી હતી અને તેઓની હીંમતની તારીફ કરી તેઓની ફતેહ ઇચ્છવામાં આવી હતી. [પા. ૯-૧૧-૦ ચેક અને ઉધરાહ્યાની ટીપ અમને મળી છે. ટીપ હવે પછી ખહાર પાડવામાં આવી. અ. છ. એડ.]

મી. ઈરમાઇલ ઇસપ બલખોલીયા. તમે માેકલ્યું છે એવું લીસ્ટ જાપવાતા દર એક ઈચે શી. ૧ ના સખેલા છે. તમારૂ સરતામુ ચાખ્યું જણાવી પત્રત્યવદાર કરવાથી વધુ વિગત જાણવશું.—અ. પ્રી. એમ.

અાઉઠશુર્ન

મિર્ટશ ઈ ડાયત એશી.મીએહનનો સેક્રેટરી લખે છે કે સસા મહતા લગતને ટેકા દેવા નવા નાવાલના હડતાથા બાઇએ! તરફ દીલસોજી બતાવવા એસોસોએશનની સભા તા. ૧લી ડીસેમ્બરે મળી હતી. પા. હતો કર રદ કરવાની જરૂર વિષે તથા મી. ગાંધી અને ખીંજા આગેવાના અને હોંદી બાઇઓ જેઓ જેલમાં છે તેઓ તરફ લામધી બતવવા કરાવ પસાર થયા હતા. બાદ ફાળા શરૂ થયા હતા, જેમાં પા. ૨૧–૦–૦ ભરાયા હતા. આ રહમ જોહાનીસબરમ ખિ. ઇ. એસોસીએશને પર માઇલી દેવામાં આવેલ છે

સામવારે છુટશે

નાતાલયો ૧૬ અસામહીની પહેલી હુકડી જેને તા. ૨૩ મી સપ્ટેમ્બરે ફેરકસરસ્ટમાં ત્રણ માસની જેલ શક હતી તેની ક્રદત સ્માવતે સામવારે પુરી થાય છે. જેલના રીવાજ શ્રમાણે તેઓ બધા સામવારે સવારે પુર્શ. આ હુકડીમાંથી મી. રસ્તમછ વસેરે પુરૂષ વર્ગ ડરબનની જેલમાં અને મીસીસ માંધી વસેરે ઓ વર્ગ માસ્તિસખર્ગની જેલમાં છે તે વાંચનાર ને યાદ હશે.

हेरी प्रदीने पडडावामां निष्मण थड

ક્રાયમાયની હ ભાઈ છે\ સાંથી પ વગર લાઇસેન્સે ફેર્રી કરી તે મળ હક્લામાં પઠડાઈ હતી અને તે પાંચને ચારજ ઓર્પાસે લઇ જઇ છે\ડી સુકવામાં આવી હતી.

हे।हसरस्यमां प्रकार केश ज्या

મી. મહમદ કથાઈમ કુંકે જેવેન જુના સલામહી છે તેઓ દ્રાંશવાલથી નાતાલમાં આવી ફેાક્યરસ્ટ આવળ સર કર્મ ક્ષાળંગી ગયા હકતામાં પક્કાયા અને ત્રસ્યુ મામની જેત માં પહેલ્થી ગયા

કરળન **સાસીયસ ઉગા**કરેટીક પક્ષ

ની સક્ષા હાલમાં અરાઈ હતી તેમાં તીચેતર કરાય પસાર પંચા હતા હતા કરાયમાં સક્ષા પા. કમા કર સાપેની હીંદાઓની લંડત તરફ દીલસોજ કરાય છે અને પાકાર કરવાનું હીંદાઓ પાસે બીલ્યું કોંઇ શાધન નહીં હાવાથી હડતાલ પાડવાની હિલ સાલ તેઓએ હથાડી છે તેને તે ટેકા અપે છે. ખળા હાદા કેદીઓને તેઓના માલિકાની મીલકલ પર કામ કરાવવાની કરે પાડવામાં સરકારે આપણદી અને હિયકારા પગલાં લીધેલ છે તેની સામે અને સ્કાર્ય સ્ટાર્ય લીધેલ છે તેની સામે અને સ્કાર્ય સ્ટાર્ય લીધેલ છે તેની સામે અને સ્કાર્ય માના લીધેલ છે તેની સામે અને સ્કાર્ય સ્ટાર્ય સામે સ્ટાર્ય સ્

ચીસીય પાલાકના કાગળ

છત્યામાં પ્રગટ થયા છે, તેમાં તે ખહાદુર ખાઈ જણાવે છે કે ડેડીમાં મી. ગાંધીને તેમની પાતાની જુભાની પરથી ગુન્હેગાર દરાવી માછત્ત્રેટ સલ્લ કરી હતી. તહેામત એંડેગી રીતે ધડાયું હતું. અને સરકાર તરફથી જે પુરાવા રજૂ થયા હતા તે મી. માંધીએ પુરા પાડ્યા હતા. મી. કેલનબેક પણ પાતાની જુભાનીથીજ જુન્હેગાર દર્યા હતા. તેમણે પાતાની વિરહ્સ જુભાની આપી હતી. અને સરકાર તરફથી જે જુખાની રજુ થઇ હતો તે મી. માંધીએ પુરા પાડી હતી. મી. પાલાક વિષે પણ તેમજ હતું. તેમને સલ્લ કરતાં માજી એટ ટીકા કરી હતી કે સરકાર ગુન્હો સાબીત કર્યા હતો. મહે પાલાક પોતે પાતાના ગુન્હો માબીત કર્યા હતો અને જે આ ગાંધીએ ગુન્હોનો ધનકાર કરી હતી જ્યાનું ધારયું હોત તો તે આજે મુકત હોત.

व्यर परेमा! भन्म त्यां धिर्क तक न र्यः भरते इम कलमे पता ताव न भारी येथा।

હીંદી લાઇસેન્સ વિરૂધ્ધ હોદી

મી. હરમાલ્લ ખેલ્યાનીયાની લાઇસેન્સની અરજ એસ્ટ કારટના લાકરોન્સ અમલદારે નામજીર કરવાર્યા બેરરડને અપીલ કરવામાં આવી હતી. અમલદારે એ કારણ ભતાવેલાં इતાં કે:-(ર) તે લતાના ત્રણ ભુના હીંદી વેપારીઓએ તેની સામે વાંધા લીધા છે, જે જગ્યા પર અરજદાર દુકાન ખાલવા માત્રે છે તે લત્તામાં જોઈએ તેટલી કુકાના છે; (૨) જે જગ્યામાં અરજદાર દુકાન ખાલવા માત્રે છે સાં એક ગારાની દુકાન છે અને વ્યરંભદાર જો ત્યાં જઇ દુકાન ખેતી તા તે ગારા પોતાની દુકાન અધ કરવા માગે છે. વ્યામ એશિયાડીકના વેપારને મારત આપવા શ્રેત્રો દુકાનદાર પાતાની દુકાન બંધ કરે તે સલાહકારક નથી એટલુંજ નહીં पश् ते व्या प्रांतना बितमां हानीशर है; (इ) व्यरण દારતું તલું અકાત પુરં નથી કેમકે ઇનિરસડેઇલથી અરધી કુકાન ઉપાડીને લાવેલ છે. ખારડે જ્યાવ્યું હતું કે આ ઉપરાત અરજી નામંજીર કરવાનું કારજી એ છે કે अरुक्डार एमेळमां थे।पडा राजा शह तेम नथी : अने के ભુક્કશપર પાસે તે ચાપડા લખાવે છે તે નવી દુકાનથી ૧૮ માઇલ જેટલે કુર રહે છે ; અરજદાર પક્ષ્સા સંબંધી સારી रिथतिमां नथी तेथी ओक्का कार्व वेपार करवानी स्थितिमां છે ; વળા અરજકારની આગળની કારકોર્દી તેના લાભમાં ઉતરે તેવી નથી. બારડે અપીલ સાભળતી વખતે ઉપલા કારણા વ્યાપ્યાં અને તેની સાથે એ પણ જશાવ્યું કે ખર્યાદા કેસમાં વડી અદાલતના ત્યાયાધિશાએ જે સુકાંદે આપ્યા હતા તે ખ્યાલમાં હૈવા છતાં આ અર્છ માસ મંબુર રાખી શક્ત્રી નથી. આ કેસ વિષે સુપ્રીમ કારટમાં અપીલ નાંધ વામાં વ્યાવી છે એવા ખબર મહત્વા છે.

ડરબનની લાઇસેન્સીંગ બારડે ગઈ તા. ૧૦ મી તે રાજ બે દીદી અપીકા સાંલળા હતી. પહેલી અપીલ સી. એમ. લીમ્ળાડા નામના હોંદીની હતી. વ્યરજદારે માલવરનમાં प्राप्युसनी नेपार व्याल सुधी इरेस पश्च हवे नवा धार મુજબ તે વેપાર માટે પણ લાઇસેન્સની જરૂર દેવાથી તેણે ते भाटे व्यरक्ष क्री. व्या व्यरक्षनी सामे ते सताना त्राम दींदी वेपारी तथा कीक वारा वेपारीकी वाँधा क्षीया है. અને જણાવ્યું છે કે તે લતામાં પુરતી દુકાના હેાવાથી નવા હ્યામુસેન્સને માર્ટ સમાસ નથી. અરજદાર તરા<u>થી મા</u> राणीनसमे दबीस इरी है आ अपर्क भरी रीते नवा साध સેન્સની નહીં હતી પણ જે વેપાર આજ સુધી ચાલુ હતો તે જરી સખવા નવા ધારા પ્રમત્થે પરવાનાનો જરૂર હતી. બારકતા પ્રમુખે જણાવ્યું હતું કે નવું લાદસેન્સ મળવાયી અરજલર ભીજી વસ્તુઓની પણ વેપાર કરવાને હકદાર બને છે. અરજદારના વકાલે જણાવ્યું કે ખીછ વસ્તુના રેપાર કરવાના તેથી હુક મળતા હોવા છતાં અરજદાર માત્ર પાતા નાં જાના વેપારને એટલે નિયજના વૈપારને વળગી રહેવા માગે છે. આમ છતાં બારડે અરજ નામંજુર કરી હતી. ખીછ અગ્છ નારયદીનના સમગાવીંદ મહારાજની હતી.

બીછ અરછ નારઘદીનના સમગાવીંદ મહારાજની હતી. લાકસેન્સ અમલદારે તેની અરજ નામંજુર કરવાનું કારહ્યું છે જ્ઞતાલ્યું હતું કે તે ઇંડીજમાં ત્યાપતા રાખવાને શક્તિવાત તથી 'અને બીજું કરહું એ બતાવ્યું હતું કે તે લ-તામા વધારે દુકાનની જ ફર નથી. અરજદારના વડીજમી. રે.બીનક્ષને જણાવ્યું કે ફોંદી વેપારીએતમાં પાતાની દેશી ભાષામાં તેમજ દેશિ છતાપત્માં ચાપડા રાખવાના રિવાજ હેત્ય છે. મુળ દિસાળ દેશી ભાષામાં નોંધવામાં આવે છે અને તે ઉપરથી ઈમેજમાં ઉતારાય છે. મુળ નેલ્લ ઇમેજ સાલમાંજ થવી જોઈએ એ વાત બહુ વધુ પડતી કહેવાય. હોં તેઓ મુળ નેલ્લ પોતાની માતુ આવામાં કરે તે તદદન સ્વભાવિક છે. સામ્રા પક્ષના વકાઢે જણાવ્યું કે ચાપડા બે ભાષાઓમાં રખાતા હાવાથી નાદારીના કિસ્સામાં હિસાળ તપાસવાતું બહુ મુશ્કેલ છઇ પડે છે. ખારડે લાકસેન્સ અમલદારના કરાવ બહાલ રાખ્યા અને અરજદાર ઇમેજ ભાષામાં ચોપડા નહીં રાખી શકે તેમ હોવાથી અમલદારે અરજ નામં ભુર કરી તે વાજબી પત્રલું ભરવું છે એમ જણાવ્યું.

પરસુરણ

કેપટાઉન પ્રયોસીન કાલેજમાં ઈનામ યહેંચતી વખતે ત્રી. મેરીમેને ગારાઓમાં કાળા હોકા તરફ થ્લ્યાયમાં અને દવેષ વધતા જતા હાવાયી ખેદ ખતાવ્યા હતા, તેમએ જલ્ફાવ્યું હતું કે સમતા એ ખાનદાની ખરી નિશાની છે, પ્રયોસીન કાલેજમાંથી કાળા કાંદેશના મિત્રા પેદા થાય એવા મી. મેરી મેને ઉમેદ ખતાવી હતી.

'પ્રત્યુપક' જુસાવે છે કે મુલતાન વાળા પી જેસને દે પાતાના એક બાળકને ગઉશીતળા કડાવ્યાથી મેજસેટ તેને ૧૫ દિવસની સાદી કેદની સજ કરી અને જેલમાં સાંન કાયદા મુજબ તેને પાતાને સીતળા કાઢવામાં આવ્યા, તેથી જેલમાંથી છુડી સરકારને અરજ્ઞા થઇ જેને પરિદ્યામે એવું દરમું છે કે જેલમાં કેદીએકને શાતળા કાઢવા કે નહિ એ જેલ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટની મુનસરી ઉપર રાખવું.

જી અને, તેલ મામતા એક ગારાને અર્દિર અર્ધ માં માર વિભાગની અંદર વેપારનું લાઇસેન્સ દેવાની અમલદાર ના પાડી ફરી અને તેનું કારણુ મે આપ્યું કહું કે અરંજદાર એશિયાવાસીને નાકર રાખી તેનાથી દુકાન, ચલાવે છે. અર્દિ વિષે ડાઉન કાઉસોલને અરજ કરવામાં આવી હતી અને ને નામં ભુર થઈ હતી. આથી સુપ્રીમ કારડમાં તે અપીલ લઇ જવામાં આવી હતી. તે દેદરડે 'ચ્યુ રુપીલ કાર્કી નાખી છે. કારડે જણાવ્યું હતું કે આ દેસને કાર્મી સપાલની સાથે સંબંધ નથી; અને વ્યવહારની રૂપે તે લાઇસેન્સ મીન્ય જરૂરી છે.

રૂટર જણાવે છે કે પુર્વ ખંગળામાં ભરાતિ વરતે છે. લશ્કરની કવાયત થવાની દોવાથી તથા શરખા સિપાદીઓના ક્ષુક્ષમની વાતાથી ક્ષાકામાં ત્રાસ ફેલાઇ રહયેર છે. બંગાળા નું એક એ ગ્લા ઇડિયન છાપું 'ઈ બ્લિશમેન' જસ્થાવે છે કે ગુરખા લશ્કરના જીલમની વાતા પાયા વિનાની છે. છતાં પુર્વ બંગાળતો મામલા ગંભીર કે એમ તે કહે છે. બિટીશ લશ્કર માટે ગામ મારવામાં આવે છે એ સવાલ હાકાના છાપાએ ઉપાડયા છે તેને અશાંતિનું ખાસ કારણ 'ઈ બ્લીશ મેન' ગણે છે

ખીજ તારમાં જણાવેલું છે કે મીદુનાપુરમાં એક યુસલ માત વરમસ પર ખાસ્ય ફેંક્વામાં આવ્યો હતા. તે એક પાલસ ખાતમાદાર પર તાકવામાં આવ્યો હતા. તે તારમાં જ્યાવેલું છે કે પુર્ગ અંત્રાળાના કેટલાક ગમામાં ગારાઓના સમુળગા નાશ કરવાના જાહેરનામાં ચેડવામાં ભાવ્યાં છે.

ગયે શનીવારે સવારે ડરખનની ફ્રીમીનલ કારટમાં મે બીર માંદીયા હીંદીને ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રેટિક્ટરે તેઓ ની સામે એ ફરિયાદ કરી હતી કે તેઓ પાતાની કેડી પર પાછા જવાની ના કહે છે. આવા કેસેમાં એવું ખતે છે કે મજુરા પ્રેટિક્ટર પાસે પાતાના દુ:ખની ફરિયાદ કરવા જય છે. પ્રેટિક્ટર સાહેબ તેઓની ફરિયાદ નજીવી ચચ્ચી કહી પાછા કામપર જવા હુકમ કરે છે હ્રીદા કરથી પાછા જવા ના કહે છે એટલે તેઓને ખડા કરવામાં આવે છે. જેલતી સજ એક્સવા હતાં હેદા પાછા કામપર જવાની ના કહે છે અને માલિકાના જુલમના કર અતાવે છે. મજુર બે હીંદીમાંથી એક જેનું નામ અલી છે તે અવાલમાં મી. હેરી સનતા માલુસ છે અને ખીજો હેનું નામ બનાગાફ છે તે એસનડેલના મી. નીકલસનના માલ્ય છે. આ ભખ્તે હીંદી

નાતાલની કેટલીક કાલમાની આણાના ગારા કામદારાઓ હાલમાં વધુ પગાર મેળવવા માટે હડતાલ માડી હતી. આમાં લખ્યું ભાગે એન્જન ચલાવનાસ ગારાઓ હેલ્યાથી કેટલીક ખાણામાં કામને ખહુ અડચસુ પઢી હતી. અને હઠતાલી ગારાઓએ કંડ્રાક્ટ તાડવાના ગંબીર ગુન્દા કર્યો હતા છતાં તેઓને એન્જન રમમાં પરાશે ધેકેલીને કામ કરાવવામાં આવ્યું નહેાતું, અને ખાણામાં કેદી તરીકે તેઓને ભાગતા માં રાખવામાં આવ્યા નહેાતા!!

ब्बढ़ेर 'भणर

સને ૧૯૦૬ નો સહામાં ક્ષેષ્ઠ હોઇ ઇસો હોઇ સુમારે ડ્રાંસવાલ અને કેમ ક્ષેસિનીમાં ઉપલેવત રાણાવાય મહેલાના ક્રંડમાં નાઓ અરનાર તમામ ઢાેકાને આ ઉપરથી ખબર આપવામાં આવે છે કે તે ક્રંડની ૧ઠમ રા. ૧૧૬૭૫ જે હાલ પારભંદર સ્ટેટ ડ્રેઝરીમાં અનામત જમે પ્રદેશી છે તે રાસ્યુવાય મુકામે એક મહેસા બાંધવા અને સ્થાપવાના કામ માં વાપરવામાં આવશે અને તેના ખીજો કાંઇ ઉપયોગ થશે નહિ.

૧. ક્ંડનેક વહિલટ કરવા વાસ્તે અમારા તરફથી રાહ્યુલાવ ગામનાં આગેવાન કુસલમાન રહીશાની એક ક્યીટી નીચી કરાવવામાં આવશે

ર. કાઇ પછુ નાષ્ટ્રા ભરનાર પોતાની ભરેલ રકમના વ્યાવા ઉપયોગ કરવા નારાજ હેય અને સખાવતમાં આડલી લાંખી ફદતે અગાઉ પાતે આપેલા પઇસા દ્રવે પાઠા લઇ હેવા ખરેખર હાલ ઇચ્છા રાખતા દેવ તો તેણે આ જહેર ખબર છપાયાની તારીખથી ત્રસ્યુ માશની આંદર અમાતે વ્યરજ કરવી. અને પાતે નાહ્યું ભરનાર છે અને અમુક રકમ લરી છે તેવા સંતાયકારક સાખીતી આપ્યેથી જો તેની મગ્છ હશે તો તેની રકમ તેને પાછી આપવામાં આવશે.

a. આ ત્રણ માસની સુરત વીત્રી ભાકી રહેલ સીલીક તા પ્છી ૃઉપર જણાવ્યા મુજબ ઉપયોગ ઘશે. તા. ર⊶્ય⊶વ સેગમદંદર.

कारी ं कि De B. Hancock Major. संतीयर ब्येड्सीनीस्ट्रेडर, पेरिक्टर स्टेट.

અઠવાડીક પંચાંગ.

'ખાસ્તી જ્તા. ૧૭ ડીસેમ્બરથી તા. ૨૩ ડીસેમ્બર સુધી ઇ. સ. ૧૯૧૩. હોંદ્—માગસર વદ ૪થી માગસર વદ ૧૧ સુધી સંવત ૧૯૭૦. **માહમેદન**—તા. ૧૮ મેહરમથી તા. ૨૪ માહરમ સુધી ૧૩૩૨ ઈજરી. **પારસી** --તા હથી તા ૧૩ સુધી

भी મુ. પા. સુર્ય દ્વય સુર્યાસ્ત હીંદ્ર તા મ. ક, મી ક મી નિધિ mt.

१७। वह 8 31 68-48 1-44 4 96 68 44 6-46 ૧૯ 1 140 68-44 1-45 ₹0 0 27 90 8-41 4 NO 2.1 2 22 19 V-VE 6-40 10 33 83 8-119 8- 41 ., \$1 PY'13 8-42 5-42

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુનીઅન—કેપ, હસિવાલ નાતાલ. એારે જ્યામ[—

વારવિક ~~જમાસિક~~ ત્રિમાસિક નકલની

વધા લવાજમ સ્પગાઉથીજ લેવાને ધારા છે.

સત્યાગ્રહ રાેકડ કંડ

હ પાછળતા. 350

ક મી જોગી કરાર વેજલપુર ના હત્રો હકતો.

પ્રીટારીયાધાળી કમીટી

• મી. લાલજી કન્યકુ, ધાેઝી વીઠલ પરશેહતમ "

દુલબ છીવા

વતમાત્રીમારાર કુ. 🔐

જગા ખુશાલ કુ. ,, મારાર પ્રેમા

તરસર્ધ અનેલલું કું, ,,

भाश्रा ३५१

છીખ, જગા

લખમણ મેત્રાર ,, બીખા મારાર

દ્યાગમ સાવીદ

ભીખા સ્થતાય

મી. નારણ કૃષ્ટીરા કુ ધા रतन्थ महन

એલ્વન નાના કેહી મારાર મકત કુ.

ø લલુ ક્ષ્કીર માધ્કી

ભગવાન ધનજી ડાયા મેત્સર કુંભાર

रवळ आनळ

રણછોડ મીઠા કાલી

બીખા જીવસ

રામા સીટીળા માચી ખાસ રલારામ

જીવા મામદ બારબર

હાજી તુર મામદ છસા મ ભાષ્યા હારા કાશી

પારસી ડેલ્સભાઇ જેરામ બદવ માંથી

ગેરકલ બીમા કારા જુકા

धना डेसच ५ भार રૂગનાથ દેવશી

ગાપાલદાસ કાળા

નારશ પ્રેમ્છ મામી સુરા દામા

જેરામ કેશવ

દુલભ હરી કુંભાર, ક્રેપટાઉન

ુ રામભાઈ મેંહારજ

ુ, નીછા છવસુ, બીખુગા વીશી સત્યનારાયશુકથા

લલ્લુસાઇ કાલ્યલાઇ

લલ્લુભાઇ શીવરામ નીછાભાઈ છવણછ

યશીલઃ પ્રેમછ

પા. કલીઝાળેથ વેન્સભા

૦ મી. દુલભજી કૃષ્ટીર

મકનજ ગાયોદજ ચેર્ત્વાદજ છીબા 94

ગાવીંદજી જીવાની ધર્મ

યત્ની બાઈ નાની સુખાલતા પ્રાગછ

પરભૂભાઇ ભગવાનજી મકત્રજી લાલાભાઇ

કરસનજી ભીખા

બીપાલાઇ ક્કીરજી સામજ લખ

કેસવ છીવ્યા ⇔ ધુર

19 નારણ લખુ

માહનજ પ્રામજ ૧૫ રહાજેડજ ગાવીંદજ 19

R रतन्त्रक राज्यायक ઢાબાભારું ખુશાલછા ০ ৭৭ ૦ મી મકનજી ધ્રુપાયભાઇ

કેશવ હકીર

પ્રેમજ નાબુજ

પ્રેમજ નાહુજની ધરમ યત્ની બાઇ ગંગા

રામજી કેશવ

જીવા ક્ષ્મીર

પરસાતમ દુલભ वसन्छ आग्रल

क्षणाः छात्रस्

દુલભ હાંસછ

નાગર કુવરછ

એક ગ્રહસ્થ તરફથી ગેતપાલજી ગાર્નીદ

દાજી મીઠાલ

वस्त्रभभ छपश्रशभ

ડાલાભાઇ કે

માસ્ટીના

-એહસમાન કાસમ

એસ એન પીલે

ઇસમાઇલ અંદ્રે કૃ

कुरियाः व्याह्म ગેત્પાલ કડોદવાસી

10 એન. સીંગરામ

વાદ યુરાપીઅત.

ન્યુગી હડરલે 'ડ

🔑 નાનાલાલ ભાઇચંદ દે૦ એ ઉષરાવેલા તે.

રુપાસી

મણીલાલ દામેત્દર કુ. દુસેત કાસમ

હાલા મકન મીઓ

મુળચંદ હરજીવન દામજી કાકરશી, કે.

۹٥ તાનજી દેવચાદ

તરસીંદ્ધ અદવછા.

મી. ~~ચે~~રમ, ઇ. ભટેઇ ગ્રાક રીનીટ

લંડન કમીટી કંડ

પા શી.

૮ - આત્રળનેત સરવાળા 106 28 ૩ મી એમ ઇ ભટેઇ ચાક રીતીટ

¥ 99

હોંદ્વસ્તાનની ટપાલ

ડીસેમ્બરતા અરસામાં તા. ૨૬મી મુંબર્ગ જતી સ્ટીમર પેન્ટેકાટરમાં બધ થશે.

Frinced and Published by M. K. Gand : International Printing Press Phomis Nation

Upmon nalan

WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI.

1 FDSTSDAY, AND AND 71H, 1914

Equil of their s

ARRIVAL OF MR. ANDREWS AND MR. PEARBON.

Hr. S.S. I mtah," which was due to arrive on the 28th tat, was so delayed by heavy sees and head winds in the Indian Ocean hat she was not sighted out rearry on the and just The Indian community, who were awaiting the coming of the Rev C. F. Andrews and Mr W W Pearson from India by this boat, were feeling anxious at the delay Before the manigration pher had colar bird has diffus on the boat a bear her of Ir code had possibled to the would to well come at the first opportunity the guests. Anelgst those present were Messrs Large length in the Day of the A Joann, I A H Massa, G. H Menstern A G. Tippus & Lance, M. K. Com. I. H. S. L. Peles, A. H. West, Brana Parst stain, M. S. Reinande, A. M. West, Brana Parst stain, M. S. Reinande, A. M. West, Brana Parst stain, M. S. Reinande, A. M Son & Abdul Huck horee, and others lands Abdot Kudir Bawazoer, chariner of the Islanta Society, Johannesburg, presented bouquets, and galanded the honoured guests. Up to halfpast eight friends continued to arrive, and the parts then proceeded to the residence of Mr I A. H. Moosa, who had kindly provided to freshments for about fifty persons. The Rev Archdescon Gregson, the Revs M. O Redson A. A. Baille, and H. J. Batts, representing a large body of European Churchmen, were present and others included Miss Molteno, Mrs. I'vee I and others included Miss Molteno, Mrs. I'vee I Mrs. I'vee I, the Misses Gralam Mr Wasserlat, Dr. Nann, Mr. Abdul Kadir, and B now er of the leading Indians of Durban. The ompany afterwards gathered on the varandah, de acon treggen said he had no catestion of making a speech but he did wish to say that there was a heats of burepeans who were trying to their own way to smooth over the difficulties which at present faced the community regarding the Commission and they were determined to leave no stone un there is see that asthe was done. The Indian open on was affecting everyone. What we want he sail, is the maken truth, we want facts. Then we may, by Gral's help, be able to assist in buding a self on of this great problem.

Mr. Andrews said that he had made up his mind

to heal his targer for the present in regard to the matters which he had cone to motore into thanked his Indian and European friends very much indeed for the welcome they had given to Mr Pear

son and hunself. Africa were doing a great deal towards bunding up a true spirit of Indian nationality.

As lease prepare to make a stay in this condry of at least ax weeks and Mr Pearson of a morth during which there gentlemen will endeavour to see the condit ese gentiemen will endeavert to see the could message was a message of love. If div the tree times under which Indians work a the estates could had time after larging, he said. I rest to e to have, and factories. They will also be slown faces a large assembly of Indian faces, and my heart and the destricts were I... ton d the districts were Indians are working in- leads for joy because note as I doe to the eptity as gardeners and small farmers, as ar- India that I know and love so well. Speaking and traders. Any of our readers who are for Mr. Pearson also, he said that they felt that

able to supply information which may be of use, and who have some special side of the question to show, are invited to make themselves known to Messre. Andrews and Pearson During their stay our guests will take every opportunity of discussing the Indian position with Europeans of all shades of thought, and they intend to visit Johannesburg confer with the committee of European sympathis ers and the leading members of the community in the Transval.

At the end of the four Mr Andrews will prooth t stay for about a forth ght in Capatown tie

. ve. t to India in February

RECEPTION BY HINDUS

On Sunday morning the Indian Hawkers' Association offered its tribute to Messrs. Andrews and Pearson, by gathering together at the Surat Hindu Association Dharmsala, in Victoria Street, an audience of about 500, not only of their own community, but quite a large company of Mahomedans, Parsee, and Christian friends through the members of the Association present to welcome the guests were the president, Mr. Kalidas Parsi, tam. Mr. Parag Ooka, the accretary, Mr. Sanghavec, and others.

The President delivered his opening address of welcome in Gujarati, his mother tongue, after which diesers. Andrews and Pearson, Miss Molteno. Mr. Gandhi, Mr. Polak, Mr. Imam Abdul Kadir Bawaxeer, Mr. Rustomjee, and Mr West were garanteed with beautiful ficwers, and a purse containing over ±00, collected from the poorest of the society a members, was bunded to Mr. Gandhi to

add to the passive resistance funds

Mr transhi said that, for the past twenty years it had invariably been his duty to act the part of interpreter of the chairman's speech when it was der vered in the Hindwor Gujarati languages. He had been asked to do so on this occasion. The clarican had said that the small purse of gold represented the hearty sympathy of their people for the m vement. They might not all be alse to go to prison, but they wished to show that they were heart and soul in the movement. The Handus of Durban extended a warm wer ome to their guests from India. When the appouncement was made in the papers of their coming it gave a new hope to them in a time of darkness. They felt that the hand of God was upon their movement. The Chairman mentioned one grievance which he was desir-Mr. Pearson, in a few words, expressed his grati-, one of britishing to the notice of Messes Andrews tude for the warm welcome accorded them the and Pearson That was the fact that usary of their felt, immediately on landing, that he was seeing aste fellows who had the right of biniciae had friends. He thought that the Indians of South teen refused admittance by the Indians of South teen refused admittance by Others, who took advantage of some slight tlaw true spirit of Indian nationality.

(their evidence and sent their back to India
We have been able to ascertain that Mr. away from their friends to face poverty there different the gathering. He said that I e wished to deliver a message from the Motterland and that

they were not strangers, but that they were already one with those present in love and friendship You are not neglected by those in last a, he con-tinued, "and not a day passes when you are not remembered and prayed for. Your countrymen and also my fellower unitymen feet for you and be peace. There were no difference of spation in India'm regard to the South African question Hindus, Mussulmans, Parsees, and Christians were united on this question. Some of his dearest friends Hindus very many close friends, and the one he | held most dear was the poet Rabindranath Tagore, who sent as his message a Sanskrit mantram, which Mr. Andrews recited with perfect accent and the expression on the eager upter ing effect turned faces of the audience was one of reverence for the man who had so imbibed the special secret writings, and was able to repeat the special of aweetness and delicate expression, the same had of India. "Shantt," or peace, was to be the the message. It spoke of the one God, the Eternal, the All-wise, the God of joy and peace. "All must trust bim," continued the speaker, "in the hour of darkness and suffering Peace will be with us in suffering and even in death." The women of India, he said, sent a message of love and sympathy to their brethren in Africa. They felt most keenly the pain and trouble of those who were try-ing to preserve the honour of Itst an womanlood. Mr. Pearson referred to the warmth of the wol-

ar. Pearson referred to the warmth of the welcome given to Mr. Andrews and himself. He had already made close friends amongst those whom he had never seen before. The garlands reminded him of India which he loved. The flowers would fade but the symbol would remain. The people of South Africa, he said, were doing more than they knew to build up a great spirit of nationality in India. His encenters belonged to the Quaker sect, which believed in spiritual force, and he also believed in it. Mr. Pearson referred to a passage in the Bhagavad Gita which emphasised the need for "Shanti" pears if they all had pears in their hearts they would gain in the end those things which were right, no matter what might happen in

the meantime

Miss Molteno, who was pressed to so a few words, said: "I have been bearing of India on sides. And she sends to Africa a message of divisione—infinite, all-comprehending love. And the leart says Africa must clothe this message in her own words—after her own fashion. I have so loved Africa that I have tried to shut myself away from all influences but hers. After the Boer war I saw that Boer and Briton would have to unite, but would they try to do it at the cost of their dark brothers! Broken-hearted I went to England. For eight long years I remained away from Africa—in body—never in soul and spirit. And England and Europe have sent me back with this message to white South Africa: 'Open your hearts—your souls—to your brethren of colour.' We are in the 20th century. Rise to the heights of this glorious century. Try to comprehend the words of Da Bois—that grand and sympathetic soul: 'The 20th century will be the century of colour.' And I say it is also the century of the woman. She, too, is divine and supreme. She, too, must play her God-appointed part—and in this 20th century her part will be a great one."

Mr. Shaikh Mehtab and his pupils then song poems in English and Hindustani in honour of the questa. These poems had been specially composed by Mr. Shaikh Mehtab as a tribute to the devotor of Messays. Andrews and Pearson to the Indian

THE PLANT

The proceedings throughout were enthusiastic, but there was also a tone of solemnity which gave to the meeting an atmosphere of religious fervour and reverence which so well suited the occasion.

A BUSY DAY.

There was no rest for Mr. Andrews on Sunday in the agree when you are not remembered and prayed for. Your countrymen and also use followed antistinen feet for you and prayed to the South African question. There was a combination of the Rev. A sudience of Indians and Europeans, Mr. Andrew presched a sermon on charity or love, pointing or that love was a combination of bound to up repeated on this question. Some of his dearest friends were Mussulmans. Parsees, and Christians were the three primary qualities which went them up to the following the proposition of the definition of the definition of the most dear was the poet Rabindranath Tagore, who sent as his message a Sanskrit mantiam, which Mr. Andrews recited with perfect accent and the long effect. The expression on the cager of the audience was one of reversion on the cager of the audience was one of reversion on the cager of the audience was one of reversion on the cager of the audience was one of reversion on the cager of the audience was one of reversion on the cager of the audience of the audience of the function which must have been most trying to one who is not by any means in a good state of health.

BIOGRAPHICAL SKETCHES,

REV. C. F. ANDREWS.

He Res C. F. Andrews, who has come outthe name of the Indian people, to express in personal is heartlest at a patter do ring the time of extrem suffering, and also personally to inquire into In dan grievances in South Africa), was born on Fel 12, 1871, and is of mixed English and Scotch parent tage. He gamed his education by winning scholar ships at King Edward's School, Birmingham, and at Cambridge University, his father having very straitened means to support a family of thirteen children. At the University he won the highest distinctions, and was made in due course Fellow and Lecturer of Pembroke College, Cambridge, where he had previously studied. Before returning to Cambridge as a Fellow he was ordered in the Church of England and placed in charge of the Pembroke College, Market and Pembroke College, Cambridge, Where and Cambridge are a February and Pembroke College, Cambridge, Where Pembroke Cambridge Church of England and pinced in consign of the slums broke College Mission, situated in one of the slums of London. While working there his health completely broke down, but in the academic ofe at fan pictery which is howed he recovered. During by bridge which f laiwed he recovered. During his time at Cambridge he took the deepest interest in the social and labour problems of the day, of which he had gained a practical experience in the East End of London. He was a prominent member of the Christian Social Union From the year 189 he had begun to hope eventually to go out to India At this time he took up seriously the study of In dian history and religion, recognising their supreme importance in the spiritual evolution of the world He started from the outlook of the great and liberal m.nd d Bishop Westcott, of Durham. He went one at last at the beginning of the year 1904 to the Cambridge University Mission in Delhi, which has no Westcott himself founded, and to which had given his youngest son, Basil Westcott—an intimate College friend of Mr. Andrews. Basil West oft died of cholers, contracted while nursing the sick in Delhi, and the death of his friend made th' longing for India still more deep in Mr. Andrews own mind. Soon after arriving in India ill-health again dogged his steps, and he was obliged to come back to seek special medical treatment during th summer of 1905. He was strongly warned by the doctors not to return, but he disregarded the warning, as his whole mind was now bent towards India feared has not greatly increased since then, yet con stant attacks of mularial fever have intervened and Mr. Andrews was obliged, on doctor's orders, again to return to England for the summer of 1912. I was during that summer that he was able to talk over the South African problem with Mr. Gokhale, who had become his close personal friend. He was also able to spend a considerable time with the Bengali poet, Rabindranath Tagore, another in mate friend of Mr. Andrews. During the long poet's absence, at Rabindranath's Ashram, at Shan timiketon, Bolpor, and helped in his school; but in

times he was again prostrated with malaria. The reach sea passage when he encountered was espesavesity before his more active work can be under

At Delhi Mr. Andrews has been a Professor (durif the wiste of the ten years he has now spent on and under Mr S. K. Ruors, the Bengali principal and the vice prin qual has been a so an In-It is for the high moral character it has produced sand our tipued has Bong in studies for greater efficigroup its students and this is in no snis I measure entered possible relations have always been main-curred between Indians and English, the English i releasors being more than glad to serve under an

In an prancipal and vice-principal

Andrews came very early in his Indian career in touch with the Indian National Movement and was the first Englishman to recogn se public to and clearly to any come importance and to take at we part in it. He will thought and aspitations with regard to it have terrest more and more from its political to its spiritual aspects, and he hatma Munshi Ram, of the torribut II reduct and of Gurudev Rabindranath Tagore, of toketan, Rd, ar We love and friendst to fir the latter has been evidenced by a remarkable active of art, les and lectures which have appeared in the Malern Review. One of his licetures on the poet was given in the presence of H J. the V ceros and was the missis of introducing the post to beg shi en in let a and if spreading his reputa-The latter to large about a light mittaal respect on live and he ween hast of I West than the pear on with h Rabindranath Tagore has now attained the a little poet, both in English and in Bengali ben of the greatuess of lutin to the west intelbe tail and cultured Europeans, not merely in terrope but in the Colores Mr. Andrews has reated to us the fact that the first highsh book in he trut hogish house he visited after his arrival in Durban was "Cotanial," the book of religious seems put shed in longt sh by Habindranath Tager :

Mr Andrews theres fully and wholly Rab adm ath a ideals with regard to Indian nationality and regress. He feels with the met, that it must be covered as retual and must be attained by the provery of the array g spirit of India Lerself, which has lain dormant for centuries, but now is once The true pathway of progress ore unakeding a three as a private would be and d sould be such se existed in India notated in the earler ages of er great history. Mr. Andrews hopes to devote

PEARSON W W MIR

Mr. W. com Winstandes Pearson in a B.A. of Card to be University, and M.A. and B.Sc. of Ox type He is 32 years of age. He was educated itst at Emanuel College, Cambridge, where he took a hences B 1 degree in a lence, and afterwards at Oxford, where I c remained for four years studying philosophy. He presented a thesis on the subect of evolution, by which has sience degree was thrained. In 1907, Mr. Pearson went to taculta and r g'sh at the Louden Mason to hoge at Low on and r g'sh at the Louden Mason to hoge at Low on his there has health by he lown, and he was official Home, year in England, and the trent in Lordon great in England. any ser, he spent in London, succeeding Dr of the recent Indian strike on the connectas, they all of which he spent in London, succeeding Dr of the recent Indian strike on the connectas, they have actually sent post haste to the serie of sellon to the like as personal assistant to Mr Armold, the have actually sent post haste to the serie of sellon

the autum shortly before coming out to South educational adviser to Indian students in London Whist there Mr. Pearson became very intimate with the great bad in poet. Babu Rengdranath Ligore by whom he has a very great love and veneration. Bank Riberdsorath asked ism to map the stiff of his assistant schools caused shorts Neten at Boner about lost move from Cauntte and or a cepted the effer Meanwhile, however, Meanwhile, however, he had morphed a post or private toter at Deshi where he had been work ig in close connection with St. Steparts a tringe of which his great trend Mr. Andrews is a Latings shed professor. He gled took up work at the local Bengali School.

oney in his work. Mr. Pearson was to have taken up his new work s impletely removed among those in authority. The at Belpur this month and intends doing so upon man for the European community at the great Dod't demonstration, addressed recently by the H n Mr tooklale against the ill treat cent of Indiana in South Africa. When Mr Pearson learns that Mr. Andrews was country to South Africa to study the Indian problem on the spot, he did not heartate, on being asked if he would accompany his friend and give him the care and attention that work and leave at once. Mr. Pearson has come work and leave at once. Mr. Pearson has come into close contact with Mr. Gokhale and Lala Munshi Ram, of the Gurukula, at Hardwar, and, as is evident from the ardent nature of his speeches, a lover of India and things Indian

EDITORIAL.

BY WAY OF CONTRAST.

We learn that Sir Benjamin Robertson, the Chief tomm sector of the Central Provinces left Bomhas on the 1st just, on reute for South Africa, an the other al representative of the Government of Inis before the Indian Commission. He is due at Hurban is a few taxs, time, and will, of course, year we are precede and respectful welcome from the South African In tan community. If he under-takes, upon his arrival to read in igentive the newspapers of the last few days, he will observe a some what amusing, though quite charateristic, contrast from which, we opine, he will learn many things He will observe that the letter addressed by Messra Grandhi, hadenbach and Polak to the Government, setting forth the Laman objections to the constitu-tion of the present Commission, asking for the en-argement of its personnel, and warning the Goveriment as has been done so often by Indians before of the certain consequences of agnoring Indian sentiment in so vital a matter, has been generally described as an ult matum and, whilst the demands made therein have been alread as generally regarded as emittently trasspatic and the flowers nent condemned for act having of their awa am top acts pated those demands it his been held impossible to concede anything to Indiana who attrooch the matter in the spirit of an ultimatum It is the old story - the trovernment may provoke Indians to the very limit of patience, but, though lodians may by some; be allowed to protest against on h provocation, they may not give point to their protest in the only way that Covernments under On the other hand Sir Benjamin Robertson well learn that the white miners on the Natal colstard. lieties have either gone on strike or are preparing to do so they have passed resolutions threatening "drustic action" if their demands are not met forth with but, strangely enough, no one seems to have regarded their setion as in the nature of the issurof an ultimatum. Moreover, so far from the Government of the mineowners adopting the inonof the recent Indian strike on the coalfields, they

goose, in bouth Africa is not sauce for the brown some of the bardens of P up re

WELCOME:

We tender a cord'al well one to the Rev. C. F. Andrews and Mr. W. W. Pearson, who have just reached South Africa fr. m. India, with a view to acquaint themselves at first hand with the tragit cond tion of their leman fo ow antiports in this country. Their close connect on with the revered Babu Rabindranath Tagore, and the tenour of their few speed her a nee their arrival in Durban give ample evidence of the angeness of their hearts and the broad human sympathy that has moved them to come to South Africa. We carnestly trust that they may, by their contact with Europeans in this country, be the means of spreading a gospel of Imperial obligation and responsibility towards the people of India that is so unhappily lacking in this great Dominion

MR. HOSKEN'S CHRISTMAS APPEAL

Mr. Wollam Hosken contributes the following "Christmas Appeal" to the European readers of "The Star" (Johannesburg)

There is so much of error and misunderstanding regarding the position taken up by the Indians in South Africa, and there is such a probability of cruetty and wrong being inflicted on a docale and law-abiding people, that I am impelled to write this appeal. I beg all lovers of justice and I berts who stand for elementary human rights to pause, to refuse to be hasts in judgment, and to injuite carefully into the causes that drive such an indusfrions, die de people to take the stand they are do-Men do not give up all they hold dear home, wife, children, means of liver had, and even life itself—unless impelled by a great and lofty purpose. What is the purpose animating the Ind an people throughout South Africa? It is first and foremost to deprand harma rights, simple e.e. mentary human rights, the right to live under conditions besitting free men, and to be treated with justice, equity, and reasonable human consideration. When a whole people are driven to desperation they cannot be expected to be smooth and that in their leaguest. That is the position of the last in people in South Africa lead to

tee we will drive our breath and board to in Inches to had fart with resolute new using the when it was necessary to speak out ? reen the year of the peasant rising in North k 1 are are even earlier, right down to the Chartist pelit. i. in laid we as a people, have not hesitated to say be demand, and ultimately we have secured; but at what cost in human blood and human misery. Are we to learn nothing from the past? prisery! Are we to learn nothing from the past? Even "The Star" forgets its rule as clashican of I beets in former days, and puts ferward threats of 'taking power to deport dangerous agitators ! Is not this the remedy of all autocrats? ! Put their into the Hastille!', 'Ship them to the ends of the But do these methods ever succeed?

CONSIDERATION OF THE DEMANDS.

Let us approach the Irdian demands dispusses ately are seven their actual meaning. In 1802 Ir ar sum gration was first assettined by the II me treverment it was solemn's to m sed it a 1 spatch to tro Indian troversment still extent that the Indians going to Notal should have every facel by to procure sand and to settle in their Lellins at the end of their period of indenture. That soletum compa the set pleaded to day, but are we The people free from responsibility regarding it? Mutiny and by K ng George at the recent Corona

special representatives to confer with the six ke- Con at Della, must also be borne in mind Evidently what is sauce for the white ani of remain may to the Empire and refuse to carry

After dealing with the position of In hous subject to the licence, Mr. Hosken says:-In actual ctar tion the ec-indenture .aw compels first the parents to re-indenture and ilen the er ren, bear and girls, as they reach sixteen years of age, to then ture, otherwise they must pay the £3 tax out of their meagre carnings, or be cent to India, torn from their parents and family, even though they period of the parents and of the children, consequertly works cost at different dates, and unless the tau is to be torn asunder they have no alterpatient but to resign ture. The kt lax is operaton Bestiere is in practice, little short of a Almert W

Mr Brown in who to the resent and the Agrihomas Hyslop, where he says: "We want Indians a new then proceeds I am assured by those who know the facts that the £3 poll tax sometimes uses harable results with girls on their becoming habe to pay at the legal period of thirteen years of age. Leaving the special cases and coming to its broad results, it holds under its driving force the 42,000 Indians, men and women, boys and girls. who are serving under indenture in Natal to-day

Does the record of the free Indian in South Africa deserve this? Are they not a owiet undustrieus, baw ab dung propie? Is not their or tein's record better than that of any other section of the incomounty not omitting a tier Dutch or English? Is not their trace reputation with mer bents and bankers superior to that of other traders doing a sun lar class of business? May I appeal to the inscence of the governing race, and ask. Are the tourts, by trade licensing authorities, and by the governing race generally? Are we of the white race free from blame for the spirit of desperation Africa? We have some the Indian people in South Africa? We have sown the wind and unless we take care we shall reap the whirlwind.

TO END THE TROUBLE

The transet of weed Mr. t. the was mislen, the trake ada by any or it. It takes I to Contract to the terms of a met The charten bear that there is to tollowing his natural bent of the Wrat at object lesson is his action! Post a lepercan und resolutely fighting for what a committee be liberty then obtaining power or currency at rulabases, without an atom of human sympathy. It a, pears that General Smuts is not a right give way. "The consent of the The consent of the co When men come to the decision that his discount we dever the uselves that cause a bound to win. That is the position of the Indians in South Africa Such purrhities as that of agitation in South Afro a being fanned by the discontended in I do d bet receive credence. The position here is bid a wige without giving thought to such aboutd tex

I to really to trent the Indians within our berders will just to and human sympathy, and the To behave otherpresent difficulties was vanish. were will turness our own ideals, lower our self-respect, and degrade our standard of civilisation. Lac man that dies a wrong to another damages his own self-respect) and the people that do a wrong to another people suffer likewise and in the first question be: Are these people suffering a,

wrong, and can we remove it? Or should it be Are these people defring our laws even by passive resistance and small we crush them before the dering their giverances. In it too much to ask that at this Christmas time the Christmas aprit shall influence us, and that we will say, "Peace on earth, to men goodwill" Let us promote peace in our tant of South Africa among the three hundred Bonnous of India in our Mutherland of highind, and in our own hearts. In this spirit would I beg demands of the Indian people.

On Friday morning last a party of 85 men marched from Durban to New Germany, near Pinetown, where they encamped on property belonging to Mr. Rustomjee. The women and children, numbering respectively. 29 and 10 went by train These men had assembled in Durban from various mines and estates during the past few weeks, and Mr frandbi thought it would be better for them to leave the borough. They arrived there without meeting with any interference but in the afternoon it of the men were arrested for being absent withof leave and brought before the Magistrate at Pinclona was passed sentence of a fine of the or geven days improvement with hard labour went to gaol willing y

Sir Benjamin Robertson, K. C. S. I., who is now on his way to Durban has been sent specially by the Vicercy of India to represent the troversor of India before the Commission appointed to august into the Indian grievances. Sir Benjamin is Chief Commissioner for the Central Provinces. He was President of the Assam Labour Commission in 1906 and has held the office of Secretary to the Government of India in the Department of Commerce and Industry, which Department is specially concerned with matters relating to Indian emigration. Sir Benjamin Robertson is probably the best informed official in India on the Suth African Indian question. The troopship "Hard age which is bring for Benjam n to Natal, is expected to arrive Durban about the 11th inst.

The Hall Head inquiry re-opened its proceedings

yesterday at Verulam

Pamost enthusiastic meeting of Indian women was held last week at Bokeburg in connection with the present position of the Passary Resistance Movement in Natal. Mrs. Manuel occupied the chair About 150 momen attended, including several from Johannesburg. The resoluto no passed at the meeting of the Transveal Indian Women's Association on the 21st uitimo were summinously agreed with, and a large number of the lad es offered their services, if necessary to go to Natal, and assist there. A collection was made for the Passive Remaiance Fund.

The sole prospect of a stable settlement (says "The Times) has in a determined effort on the part of the Imperial Government. The question involves the claim of the self-governing Dominions to manage their own affairs and affects the rights of h a Majests a subjects in India as British citizens merely negative attitude towards them --

Reuter.

BOMBAY LADIES SYMPATHY.

A preliminary meeting of Bombay ladies in contsays the "Bombay Chronicle") in the hall of the Servanta of India See sty Santherst Boad There were present a large number of Lobes representing the various communities of Bombay History Larsee, Mahomedan, Christian, Jain etc.

The proceedings commenced with the proposal of into South Africa is not regarded by the Union of Mrs. Hill to elect Lady Petit, as president of the South Africa as a medical with and is, therefore, a gether it is to prove was accorded by Mrs. I one sted to make at the first process and south african are all proposition being unanimously carried, Lady Petit consider illegitimate.

occupied the chair and acclamations. The President then called apon Mrs. J. B. Petit to read out the messages of svepa v w. L. d. Landy Currenbhoy, Mrs Kehamahar Rao Mrs. Musica kat also carrie

PRESIDINT'S SPEECH

Ludy Petit then rose and addressed the gathering

Ladies, we meet here to-day, representatives of as follows all sections of the women of Bom'as, to consider what steps should be taken to give expression to our feelings of deep sympathy with our sisters in South Africa and profound indignation at the persecution to which the South African Government are suffice ing them. The subjet has of late been so deeply exercising our minds that it would be superfluous for me to give the details of the many wave it which they are being harassed. It would be enough for our present purpose to say that the un just and insulting disabilities, which the Union Government has imposed upon Irdian women as well as men resident in South Africa have provoked a morement of passive resistance in which women have taken their place with men and have not been backward to take their share of the sufferings intured in the struggle. Another way in which our countrymen in Scuta Atrica seek to force on the I can be vertined a schee of the cruel wrongs they of sir ken of Indian at reis on the nates and august pantations at south the nates and ment has extended by and all expectations, and now includes about 30 ==) mount with which our individed have chosen to fight the deep scaled they to indice and gross selfishness which believe they seed the iniquitous Asiatic Acts are acknowledged on all accounts to be perfectly leglimate and constitutional in last a prisciss of so to suffering a the only mans which will enable a neople, weak in material but strong in spiritual ferre to everyone the oppression practised by a Government which, wnatever be its moral state is much their superior in material strength. But see how the Union Government has elected to crush the manise resistance which are countrymen are offer ing to their barsh laws. No cos I set forcerment has ever been guilty of the barbard on to which the Indians men and women, are being subjected by the Union Government with a view to break the force of their passive rematance, no civilized Government has ever converted its mines into gaols and mine-owners into gaolers, and consigned the strikers to the tender mercies of their former employers, who would thus have the power to merculessly flog them for the offence of continuing the strike. cent messages from South Africa convict the Union towernment of all these grave charges and an urgent and immediate cry of protest must rise from every part of this country, from men and women alike, calling upon the Imperial Government, if they have any concern for the honour and welfare of a loval section of the subjects of the Empire, to put their foot down and probert three abstracted These manes are vital to the Empire, and no tioy and these barbarities and it behaves the Imperial examinent to adopt these barbarities and it behaves the Imperial examinent to adopt these barbarities and it behaves the Imperial examinent. to sternly put a stop to them

The particular grievance of our sisters in South Africa is, of course, the marriage difficulty, and, touching as it does the honour of the whole Indian wemanhood it is perhips the most serious of all nest on with the questions raised by the crises in wemanhood it is perhaps the most serious of all South Africa was held on the 20th November last The Immigration Act refuses to recognise as valid my marriage according to rites which do not fork d order to the non (hristian fuith are to the I gion tipreren ent as mill and void; and a wife and even an only wife of an Indian who obtains entry into South Africa is not regarded by the Union of

The Union Government has been a sought to perpetrate an mosti to the honour of letten worzen which they will never mech a a fler to attach tthem our sisters in South Africa are therefore per feeter right - at hincur to them to sent the past a se remelance strugg e ratter than a fler as h a greevous net grate. It is our non-fest enty bere t in a to had meet age everywhere in expert out brane sisters and make a or reme off rear a to a ing funds with a re-will proper there the every on the strange I new at upon from M rate move the first research of

Lady Mehta then prepased That a me Hos repulsing of the fr w g laden more power to add to their number be frued to againer a Blanch hav a public needing of larger to be a representative with the as flersege of Ireach water 1 Sett 1 Print to per test ages not the to the trace? all put to tamp by the Levy be servered by 100 er est form a for the hip was I a a strong to di-lines four a fire goes to a strong to he jag to be to the a second to the angener to The bottom of a mounts of the last the age. James to the solution of the Melta Ter Creco Beauty Mrs. Leater, Mrs. Stancy Reed 3. R. Stancy Reed Mrs. Januaritie, Sakkar Mrs. Betu sta. Mrs. Screenbar M. Krarset ee. and Mrs. J. B. Pert. the col two serving as secretizans of the combined. In moving this properties In hatthy the properties to viotal extense | to 1 to 1 to 1 to 1 to 1 to 1 with example at the transmission of the transm We have pre-act of the entire to the Management at bjected has sent a broth the rest of the conthe agh the heart of every hart in the late of in the esty and in the will after him and this time of the day it is a fire execution director the various require and rest of the mile I give diven was and payor to again a tent has but peris. Ma ests the Emperor of I was to reservice to that a Conservative status in the Lend Ampoint a firmer to service at Maria has some years live y pendenced of the law the same in Scott Merchanite and and good the arean new grant a tarra were not full had be wath Alman alone from strings a which has answed it cannot but be a quitter of pride to us that the Indian witch the at 1 17 of the country have sented a to be said to and enthusian brings at the land and to buttors to while such a fine excession home up to these brase nomen for their a fact to ng and suffering spirit! Whi would be to he see it that Indian withen were captered and and are constitt starting sho der to vicinity will be husbarus fathers and trathers! Re-y and tr il a the r hour of larm pain and seffer to [1] have had the courage to leave belief them ! ... fami es and their it fren untirefertest, gagires ! ! for and start of It is our duty to go to the hearing and a time. If we cannot suffer such to an let us got help them by holding to here to kee to premise the let us call a public ment age to se subset tops and lorward then a tent dens it was a tent and I see centry he that we also have no tone in perform 1 4

Mrs. In ten Sakka explanal the meaning of the real tax in transmitt

The power ton along a seconded by Mrs Ink mans and arrivated by Mrs. Road and Mrs. Kinh and as T. Maring in the training of present

The gathe organie tra lac and a or there of thanks in Lay Let t proposed by Mrs. S. M. c. lanabyee and seconded by Mrs S. I downklan

THE COMMISSION OF INQUIRY.

1 . M wer tract of discussing, I w e grant for property of the same in sold a A ST SAL AST DOTA TO THE STATE OF THE SALE AST DOTA TO SA ACT C BE IN THE EST OF THE ADMINISTRATION OF THE PROPERTY OF T to the first of th OF JUL treet | the man and a the the formance | to by the l The same of the state of a state of the stat 1 ----

BISHOP OF MADRAS SUPPORTS THE STRUCCLE.

to trace and Pr so telegram from Madras to the har to the control of the date of the the Land he of of Malers on atrength backed Mr. Valence and a little log of house company to to white Sala Africa la manuface the Buttage ere television for ma-

I carn at a bire it a country tree to India wit at be present to the book of the egit with almost led its a Service Mr. a greety to a train but a against overwhere a solenest he after the emissed It is possible that the base hade but taken it is a visconia that he is the course of the thir street, a beyond to be seed digite arts ture to the second second the property lanking at the brid second to Inhana a Natur deserve the was learnered even paths of every man and woman in Ind a wife leven puller and fare as I margest s help that fee ash just a which I leed upre that the large maintly of Europeans and Angle Indians in this company for for them in their present sufferings we, but ex-

MR. MARSHALL CAMPBELL AND MR. CANDHI.

The fid wing correspondence which passed between the Hon Mr. Marshall Campbell charman of Directors Natal Estates Ltd. and Mr. Carett has been handed to the Natal Mercury by Mr. Lampbell and appears in the same of the 5th test. 110. Field Street Durban | Dec 20 1-13

Dear Mr Marshall Campbell | Learnt only two or three days ago that you had returned from Fing and | W | Learnt new me to tell you show deepity conserved | man when I learnt that your men were attempt the rist to sir he on the count? At an important meeting | men | Learnt new area attempt the rist to sir he on the count? At an important meeting | men | Learnt new area of the area of the outgar | an latent aim | reprist that we were entered many the attachment of the area to the area of the big that I was not be made to the attachment of the area of the implemented to continue the ment and the in territoric continue to the period grants or deal to be to the state to the state of the sta

have been the inst estate.

As you know in the atruggle for honour and nell respect and for the resid of the instrument for how during and he peak construment the indentured Instance if we not present that already is a commuter or confine the extent of my outflewage. In this already we have not here taked hone there is and we can find such as the extent of our own a since and the extent of a confine our interests of instance the interests of interests of instance the interests of instance the interests of interests of instance the interest of instance in manufactures and in the interest in the instance of instance in our manufacture in our practice and in in our practice of it is neglected to interest a second of its manufacture and discuss and discuss the attention.

Nich Meanre Kallenbach and Polah who have pleasant retirections of the successor you gave in honour of Mr frichnic governor themseres in the continuents I have expressed I am ste

chigned M. K. 6(4NDH)

The Hon Marshall Campbell Mount Engreembe

Minist Edgecombs Dec 31 1913

Dust Mr Gandha I am in receipt of some letter of the 20th and have found great to the a unanaments it. At the initial I is at to raw a that must estimate that my men more the hat to wome into a given exerted. It is note about the east in vectors to come out and the at to represent the east in vectors to come out and the at to represent the man and that they were only the most to come out his given to eat in personal vision in the personal vision of the attention personal vision in the attention and the man and fined.

This leaves has the tree to deal with the rest of vour letter his I take to be much as you set if regret that my men had

by I take to be an extrement of regret that my men had just an attempt to the street on service has base as a colored at a begin that we must not have as maked any serious fires.

As regards that requisits the can have expect them to carry any great weight with me, in via of that an expect that you would have endeavoured, it free to call out no men as well. It is true, you say it would have been the last estate, but whether it were the first or the cast annals but little if one on a district of principle of the same and the continue of the cast and the same and the continue of the contin regards tour regards and can have expect them to

There is a transport of the state of the sta No. 15 M I als w

I make not to be a set to the more and a set of
get a ke the inherent in ustave of auch an effect must a schitte rult and you'r t parties use it I say quite frank ; much its run h and you me particul use il I nor quite franch in the man, h as me cred trust counts of three west lead nor run and for weakings of your pains more man more exert our about the count of a op at the

The branch of the property of the bank of the bank of the property of the prop

a miled and the harsh norm natration of the burst g and have a mark hal and we have he strong a most in opting rigid. I have assuady committed the little on speeches, both public and private, and I stand by a little on the You have put my sympathies to a severe foot but to the extent I have just indicated, and no further, they are at least you, and I think you will be fortunate if, at this interest work makes any further concessor.

If the a him I to known an just next, by returning your methods I ask you carried to consider any problem to accept a commission of men of just cal monds and known integer to and by persisting in the advantages of methods which are rightly does need as "amonds and which must be marked into taken their takes here and elements on the assumption that matters here and elements to my hand here takes being in these true the compacted senation of the assumption that matters here and elements.

MARSHALL, CAMPIFELS,

MARSHALL CAMPBELL

110, Field Street, Durban, Jan. 1, 1914.

cannot depart remaining or micros violet a little cannot depart remaining to be free from sudest methods even under the above of the next produce of little violet methods acceptance nor the Indian Committee's acceptance of your hopitality as be a little of the other with what My Gokhale or we have me to the action with the little of methods and the action with the surface of the presentation of the action of the contract of the great free the next distributed by the surface of the

and any injurates or perpetuating a crust tax was a new terms up to exercise to the form of Passage resolutions as a bound of the exercise for the exercise for the exercise for the exercise for the exercise of the exercise for the exercise of the exercise of the exercise of the commence of the exercise of the exercis have seen fit to pronounce, reflection that, as time and m w with nere a e t and to the at man it is her est had on ah a way had no the height at the terms of the second terms of the second
hoped that the Government will in deceding upon the prosoped that the Covernment will in deciding upon the pro-posals submitted to them after the utment consideration be gooded by unstorn and matter rather than by expedience should it, however be therefore and should they reject our prever much as I disting it I fear that a recrudescence of the atruggie in mestable. Posterity alone with he after to pulge as to the want on or otherwise of thems who are at present guiding the Indiana -1 am, etc ,

(Signal) M K GANDHI

The Hon Marshall Campbell Mount Edgecombe.

Durban, Japuary, 1914

Dear Mr Gandh: I am obliged for your letter of the lit inst , and for your permission to publish the correspond

Your letter only calls for reply on one or two points.

1 Your assurance that you know of no agent who has been permitted to encourage or advise violence coupled with the fact that violence has been freely encouraged and advised by many of them, proves to my mind two things.

That the movement is not one of passive resistance, and

That the movement is not one of passive resistance, and
That it has obviously grown beyond your control

I am good to note that the satist was oil intended to
be a profest against the general frequency of the indentification for the reason amongst others, that the main
linears to be the acceptance of a treatment and slavery
as regards the incises on South At sea

I has statement that the movement has called forth a
I has statement that the movement has called forth a
great authorst of indignation from the parties immediately
great authorst of indignation from the parties immediately
affected seems to imply that this may be the cause of my
affected seems to imply that this may be the cause of my
actual to you as I have done, but in regard to this I will
ask you to accept my assurance that the question of pecuniney loss does not affect me in any degree
II I thought your movement were use and properly condected and would have as its result the worlars of the indected and tolonal here indian as well as the hard-work
ing trader or movement whom we have encouraged to come
level is should have been prepared to make a sarrifer much
at this inacture. I am six greater than any long aluch I may suffer or have suffered at this juncture I am etc.

(Signed) MARSHALL CAMPBELL

J BHOULD INDIANS HAVE FULL CITIZEN RICHTS?

Mr Candhi writes, under date the 30th ult , to

Your first header in to-day a issue of your paper invites a statement from me, who is I hope you will

permit me to make

You magain that a more potent reason for delaying the corter plated march on to be found in the fact that the base of the local lindian community could not be reced upon to join in the removable on of a form of couldn't will be recorded in set at parameter Diere are oster up a the Indiana themselves inferences also you have drawn from the deady, with which I show but deat at present I however, assure you that you are wrong y not runed if you consider that the mass of the local Lantan community is not to be rested upon to join the march, if it has ever to be undertaken. On the contrary, the deficulty to-day is even to delay it, and inv coworkers and I have been obliged to send special messengers and to issue special leaflets in order to advise the people that the man h must be postponed for the time being I admit that speculation as to whether the mass of the local Indian community will or will met join the mirch is fru tless, because this will be if it has to be, put to the test at no distant date. I give my own view in order that the public may not be lasted into a sense of false belief that the movement is confined to a few only among the community

The chief reason therefore, for trespossing upon your courtest is to inform the South African public throngs your columns that, whilst the great Na thens, Congress that has just of sed its session at Karachi was fully just bed th asking, and was bound to wak for full a tizen rights throughout the British Dominions for all the King a subjects, sirespective of casts one art of creed and wheat they nav not an ought am to be bound by local cornernors tone, we in he ath. Mrica have repeatedly made it clear but, he saw purple, we are heard to light our ambit in by recal circumstances, we are bound to receipt so the widespread prejudice, however un passive resisters

justified it may be, and, having done so, we have declared—and I venture to re-declare through your columns—that my co-workers and I shall not be party to any agritation which has for its object the iree and unrestricted immigration of British Indiana into the Union or the attainment of the political franchise in the near future. That these rights must come in time will, I suppose, be admitted by all but when they do come they will not be obtained by forcing the pace, as passive resultance is undoubtedly calculated to do, but by otherwise educating put it opin on and by the Indian community so arguitting itself in the discharge of all the obligat one that flow from enterenship of the British Empire as to have these rigits given to them as a matter of course. Meanwhile so for as my may co-counts for anything, I can by suggest that the ellopts of the large course ty should be robertly trated open garding or regardly every last civil right or every such right at present will lead from the community and I had that even then will not happen unless we are ready to make an effective protest against our civic destruction by means of passive resistance, and unless through our self-suffering we have demonstrated to the European public that we are a people that cherishes its bonour and self-respect as dearly as any people on earth

The next day, in the course of a leading article on the New Year the "Mercury" remarked -"We are glad that Mr tundh, has responded to our invitation to define his attitude towards the claims put forward by the Indian extremists. In the letter from him that was pulnished vesterday, he declared that he would 'not be a party to any agitation which has for its object the free and unrestricted immigration of British Indians into the I nion or the attainment of the pol tical franchise in the near future On this basis there ought to be no difficulty in dealing with local Indian grievances, not only in a spirit of facrness, but in a spirit of generosity

NEWS IN BRIEF.

A charge of assault by a native worder apon Mr Pragji K. Desat, a passive resister now undergoing iring) K. Desai, a passive resister title didergoing impresonment in the Burban Good, was beard on Monday the 5th inst, before Mr. J. Y. Gibson in the Magnitrate considered the Magnitrate considered that no resist vactories had been used by real what that no resist vactories had been used by real what was necessary to entitle a discipline, and dismissed

Messes Cardas P Genthi Abdal Karim Jan-iki, A Nation, Perimal Naidso, and Shivpal Sugh, all of Lorgant, were discharged yesterday from Durban Gaul

Hubritaingh, a passive resister, aged 70, who insisted on going to gaul for the cause, and who was sentenced at Volksrust to three months' hard labour at the beginning of December, died on Monday in gaot of phenoichia and set ile decay. App scation has been made for the body for cremation .

In publishing the advertisement received from the forvernment in regard to the Commission, we in no way associate ourselves with it at the present So far as we are concerned, the Commission is non-existent unless and until it is granted in accordance with the requests of the Indian com-

The authorities in Lasbon have cabled to the Government at Lourence Marques suspending the enforcement of the Assistic law for four months This involved a poll tax of 48 annually

In the Borough and District Court, before Mr hirkman four Indiana from Isopingo and two from South Coast Junction charged with inciting to violonce were released upon the withdrawal of the sud address s

Br ! | Widow a Caropson sympath ser of Ver late I se given a quantity of floor stuff for the

ઈન્ડિઅન ઓાપિનિઅન.

પુસ્તક ૧૧મું.

दीनीइस, खुषवार, तारीण रह भी डीसेम्बर, १८९३.

અક પ્ર

મુલ્કા પ્રધાનને

મેસર્સ ગાંધી, કેલતંખેક અને પાલાકના કાગળ

મેસરસ ગાંધી, કેલનખેઠ અને પાલાક જેલમાંથી **છુટમા** પછી ડરબન આવી મુલ્કી ખાતાને કરગળ લખ્યો છે તે નીચે આપી દરેક હેંદી સાઇતું અમે તે તરફ આવ ખેંચીએ છીએ

" સાહેબ, છાપા પરથી અમે જાણીએ છીએ કે નાતાલ ના ગીરમીટીયા અને બીજા ઢીંદીએલની હાલની હડવાલનું કારણ તપાસવા તથા જેલમાં હડતાલીએક પર જીલમ થયાના આરોપ વિષે તપાઝ કરવા નિમવામાં આવેલા કમિશનની ~~ભલામણથી અમને અમારી કેદની મુદ્દત અગાઉ મુક્ત કરવા~~ માં વ્યાવ્યા છે. કમિશને જે કારસથી આ પગલું લીધું **અને સરકારે જે કારણથી તે સ્વીકાર**યું તેની અમે કદર કરી 🌬 છીએ, અને કમિશનની તપાસમાં અમે મદદ કરવા તુચ્છીએ છીએ. ઉપલા કારણા માટે ક્રમીશન નીમવામાં આવ્યું તે માટે અમે આબાર દર્શાયીએ છીએ, હતાં અમારે હાચારીયરિ સરકારને જણાવવું પડે છે કે કમિશન સામેના વાંધા ઉપર સરકાર ધ્યાન નહીં આપે તા મદદ કૈયા ની સન્તા દ્વારા છતાં તે અમપી શકીશું નહીં. અમે જાણી શક્યો છીએ કે દક્ષિણ આદિકાની ફીંદી કામને પાતા તરફ થી ક્રાપ્ટ સક્તાસદ વિધે સુચના કરવાની તક આપવામાં આવી નથી, અમારે ખતાવવું જોઈએ કે સસાગ્રહની લડત ૧૯૦૭ થી શરૂ થઇ ત્યારથી તેના હેતુ એ હતા કે કામને લગતા કાયદાઓને તથા બીછ ભાગતાને ક્રાપ્ત રાજી ખુશીયી રવીકારી શકે તથા તેને તાખે થઈ શકે તે ખાતર તેવી ખાબ તામાં કામની કચ્છાએક અને લાગણીએકને સમજવાની અતે તેને માત આપવાની જરૂર છે એમ સરકાર પાસે ક્બુલ કરા વવું. અમને લાગે છે કે ખાસ દ્વીદી કામના લાબોને દર શાવી શકે તથા તેનું રક્ષણ કરી શકે એવા દક્ષિણ આદિકા ના કેરઇ એ. જાસ્ત્રીતા ગ્રહસ્થાનાં નામ કમિશનની નિમણ્ડક માટે સુચવવાની કામને તક ન આપી તે સરકારે મબીર ભુલ કરી છે. અમારા તમ મત છે કે કમીશન સ્વિકારવા સામે કામને આ મુખ્ય વાંધા છે

વળી અમે ભેઇએ છીએ કે મી, ઇવાલ્ડ એસેલેન કે સી. અને કરના વાઈલીની નિમભુક કરીને સરકારે કહે ખસુસ કારણોને લીધે કમાશનને એક તરપ્રી બનાવ્યું છે. કેમકે મી એસેસેને એશિયાવાસી વિરુદ્ધ બહુ તીખી ભાષામાં પોતાના મત બતાવી છે એ અમારી બહુમાં છે, અને કરનલ વલ્હલી એવાજ મત બતાવીને અટકમાં નથી પશુ પા. રુ તેન કર કાયમ રાખવા વિષે પશુ હમણાજ પાનાના અભિપ્રાય બનાવી ગુખ્ય છે વિશેષમાં હલાલના સળધમાં હરકરનો વન્ત પક્ષ ની તેપાસ કમિશનની સમર્શ થયો, 'અને કરનમાં વાઇલી હૈશ કર સાથેના પોતાના અભિલા સળધને લીધે કુદરતી રીતે તરક સાથેના પોતાના અભિલા સળધને લીધે કુદરતી રીતે તરક સાથેના પોતાના અભિલા સળધને લીધે કુદરતી રીતે તરક સાથેના પોતાના અભિલા સળધને લીધે કુદરતી રીતે

આફ્રિકાના રાજદારી પુરુષા તરીકે મો. એસેક્રોન અને કરનલ વાર્ટલી સામે અમારે કાંઇ કહેવાનું નથી, પહેલા સહી કર નારને મો. એસેશેન તથા કરનલ વાઇલી સાથે ધ**ધાની અંદર** ના સંભ ધર્માસારી લાગણી રહેલી છે, મ્મને ફ્રાહ્યુ બળવા વખતે સરકારને તેની આકૃતમાં મદદ કરવા સારૂ તક્યાર કર વામાં આવેલી ઢોંદી વેલ્લટીયર એમ્બ્યુલત્સ દુકડીના સાર જંટ મેજર તરીકે કરનલ વાઇલી નીચે સેવા કરેલી તે સંબ ધમાં પણ તેમની તરફ સતરી લાગણી રહેલી છે. ઉપર જણાવેલા બન્ને સભાસદેા બને ત્યાં સુધી ક**મિરાનમાં નિ**ષ પક્ષપાતપણે ન્યાય આપવાને પ્રયત્ને કરે તે વિષે અમને શક નથી, છતાં તેઓ માણસ જાતના સ્વભાવને **વશ થ**ક પોતા ની એક તરર્યો લાગણીતે દુર કરી શકે ન**હીં એવી ધાસ્તી** લાગ્ય, હિના રહેતી નથી - આ મહસ્થેતી નિમહ્યુક ક્રમિશન માં થવાયી અમે બહુ દિલગીર છીએ છતાં તેઓની નિમ છુક સામે અમે વધિ હેવા ધારતા નથી. પશુ ~~અમે અરજ~~ કરીએ છીએ કે કમિશનના કરાવમાં તેઓની વિરાધી શાયણી ને સમતાલ કરવા એશિયાવાસીએક તરફ જેએકને ખીલકુલ વિકદ્દતા ન હોય એવા દક્ષિણ સ્માર્ટિકાના બે જાણીતા સદ સ્થને યોરડમાં નીમવાની તદદન જરૂર **છે. .અને અમે સુ**ચ વવાને ક્રીમત કરીએ છીએ કે આવા બે ગ્રહરથા સર જેમ્સ રાઝ ઇનેસ અને એાન, ડબલ્યુ, પી. શરાઇનર છે.

અમે છુટવા કે તરતજ એક ક્ષણની હીલ વિના કામની લાગણી વિષે ખાત્રી કરવા લાગી ગયા હતા, ભાતે અમે ખુશી સાથે તાલુળ પામ્યા કે જે તમ સલાહ અમે બતા વત તેના જેવાજ મત કામે અબાઉથી બાંધ્યા હતા. અમને મહુમ પડ્યું કે સરકારની નીમજીક સામે કેામે સખ્ત વાંધા લીધા હતા અને ઉપર જસાવ્યા તે બે મહસ્થાને ઉત્રેરવાની માગણી પણ સરકાર પાસે પહેલ્યાડી ફતી. અમને એ પણ ખબર મહ્યા કે કેકમના વાંધા વિધેની વધુ સહબીતી ચ્ઞાપના ૩૬ હાંદીએક નાતાલથી દ્રાસવાલની હૃદમાં દાખલ થઇ ફેક્કસ રસ્ડ વ્યાગળ ત્રણ ત્રણ માસની જેલમાં ગયા. વ્યા ઠક્ સત્યાત્રદીએોમાં ૫ એ.રેતો હતી એમ અમારા જ્વારાય માં આવ્યું છે. આ સત્યાત્રદાંએાએ કારટની અંદર જુણાની આપી હતી કે કમિશન એક તરપી નીમાયું છે તેના તરફ માનપુરવક વધા મતાવવાની ખાતર પાતે સહુએ જેલ જવા નું પસંદ કરશું છે. અમને એમ પણ મરલુમ પડ્યુ છે કે બીજી ટુકડી એજ હેતુસર ફેાકસર હ જવા ઉપડી ગઇ છે.

આમ હાવાથી અમારી સ્થિતિ સહેલીને સાક થઇ પડી છે. નાતાલ ઇડિયન એસોસીએશનની માસ મીઠીંબ આજે મળી હતી. તેમાં લાજર રહેવા અમતે આમંત્રણ મળ્યું હતું. અમારે કહેવાનું હતું તે એજ કે વધી રજી કરવા માં આવ્યો છે તેને આ સભાએ વધુ ટેકા આપવા, અને કંડતા અમતે બુસા ઉપજે છે કે અ પ્રગ એ કરવામાં આવ્યુ હતું. અમે વિતૃત્તિ કરેશએ છીએ અને આશા રાખીએ છીએ કે સરકાર કામની અસ્જ કબુલ રાખરી, અને સામાં માં જે એહસ્થાને નીમનાના દરખાસ્ત થઇ છે તેઓની ત્રીમ

છાક કરશે.

જો એ દરખાસત સ્વીકારવામાં અરે તે અમે કમિશન આગળ જાતે ભુળાની અદ્દેપીએ તેમજ કેમ જે શેકમાં ધૃરાવાના કળજો ધરાવે છે તે રજુ કરવાની તેને સલાહ આપી એ તે પહેલાં જે સસ્યામકીએ સાધારણ જેલમાં અથવા ખાણાને જાહેર કરેલી જેલમાં સજા ભાગવી રહ્યા છે તેઓને મુક્ત કરવાની જરૂર છે. આ પ્રાસ્થનાની અગત્મતા સરકાર સમજી શકરો એવી અમે આશા રાખીએ છીએ કેમક જે હોકોએ કેટલેક દરજ્જે અમારી સલાહથી જેલ જવાનું પસંદ કરમું તેઓ જેલમાં હોય ત્યારે અમારે બહાર રહેવું એ નામારી બહેતા જેલમાં હોય ત્યારે અમારે બહાર રહેવું એ નામારી બહેતા જેલની હાડમારી ભાગવતા હોય સારે જેલમાં જવાના પ્રયત્નમાંથી અટકવાની સલાહ આપવાનુ અમારાથી બામોજ બની શક

જો કેમની દરખાસ્ત મુજબ નીમણુક કરવામાં આવે, અને સલામદીઓને સુકત કરવાની અમારી વિનંતિ સ્વીકાર વામાં આવે તેમ કમિસનના નિવેડા સુધી લડત લટકાવી રાખ વાની કેમને અને સલાદ આપીએ, વળી અમારી માત્રણીએ કેશલ રાખીને સરકાર અમને જીબાતી અદયવાની તક આપરો તો એસ્ટેટેક તથા કેલસાની ખાણામાં છુટથી જવા આવવાની પરવાનથી કેમના પ્રતિનિધિને મળવી એક્ટો કે જેવી પુરાવા એક્ટો કરી શકાય અને તપાસ ચાલે ત્યાં સુધી લોકોને પોતાના કરાર મુજબ કામ ચાલુ રાખવાની સલાહ આપી શકાય.

અમે માની લઇએ છીએ કે મેં. ગ્રાપ્યસેના કાગળમાં જણાવ્યા મુજબ સત્યાગ્રદ કરી જાગવતના બધાં કાગ્ણા વિષે તપાસ કરવાની અને તે ઉપરથી ભલામણ કરવાની સન્તા કમિશનને આપવામાં આવી હ

છેલ્લે, કામને મે જે સલાહ આપી છે તેની નાંધ અત્ર લઇએ છીએ કે કમિશનના નિવેડાથી હીંદી મળુરા પર જુલમ થવાના આરોપોના અને લશ્કરની વરતલ્યુક વિવેના દુડયા થશે પણ જે હાડમારીઓની રાહન મેળવ્યા કામ મામણી કરી રહેલ છે તે વિવેની ભલામણ દેતાં કમિશન કંઇ કાપકુપ કરશે તો કામ તે સ્વીકારી શકશે નહીં. જેને, કમ નશીએ, સરકાર અમારી પ્રારથના સ્વીકારશે નહીં તો અમારે દ્રી જેલ જવાના પ્રયાસ શરૂ કરવા સિવાય બીજો રસ્તા નથી. અમારી જેલની મુકલ પુરી થનાં પહેલાં અમને છેડી મુક્યામાં આવવાથી સસાગ્રહી હોઇને અમે શાંત બેસી શકી એ નહીં.

ં અમે ઘણી વખત જહેર કરી ચુક્યા છીએ તે વાત ફરી જાહેર કરવાની રજા લઇએ છીએ કે: અમે સસામહી તરીકે હડતાલમાં જેડાયેલા કે બીજા કાંઇ તરફના હુમલાને — લંકો તે અસતમ નક્ષણના કારણથી હોય તો પણ—અનુમાદ આપી છે અને તે અસરકારક રીતે આપી છે. અમારી સલાહ એ છે કે સત્યામહીએ લંડત દરમીયાન શરીર પર જે હુમલા થામ તે માત નિપજાને તેવા હોય તા પણ સહન કરવા. ઉપલા વિચારા ફરી જાહેર કરવાની અમને જરૂર પડે છે, કેમકે અમને જેલમાં નાખ્યા પછી કેટલીક એસ્ટેટ પર હડતાલીઓ એ શરીર બળ વાપરયું હતું મહું તહીમન મુકવામાં ઓલેલ છે.

ભીજ બે સહીં કરતારાએક સેરરા દોદાને સરકારતે ખાત્રી આપવા માત્રે છે કે દક્ષિણ આદિકાતા દોદી પ્રજા ભાર્ટના સાથે જોડાવારી તેઓએ રાજ્યની અને ગારી પ્રજાની સેવા કરી છે દરેક દરજ્જના હીંદીએના તિક્ટ અનુભવથી તે એક જોઈ શકે છે કે જે હાડમારીએક દુર, કરવા વિષે તેએક માગણી કરી રહેલ છે તે તેએકને અંત્યત દુ.ખ અકપે છે અને તેની રાહત માટે તેએક જોઇએ તે કરતાં વધુ વખત સુધી ધીરજથી રાહ જોઇ રહેલ છે. હીંદી કેકમની માગણી કચુલ કરવામાં હીસ ચવાથી દક્ષિણ આદિકાના ગારાની આખર લવમાં આવી પડે છે અને સ્વરાજ્ય ભાગવવાને લાયક સુધરેલી પ્રજા તરીકની તેની કારણથી અમે તેએકની લાગ માં સંપુરણ ભાગ લીધો છે. અને આ તહેલારની માસમ કે જે દક્ષિણ આદિકાની ખધી કામને સુહેલ આપનારી સરકાર ને મન હેલી જેઇએ તે દારમીયાન આ પ્રતરયના સ્વીકારીને હીંદી કેકમની ખરી હાડમારી દુર કરવાની અતઃકરણની ધીંધો સેકાર ખતાવશે એવી અમારી વિનૃતિ છે

સહી એમ. કે. માંધી, એચ. એસ. એલ. પાલાક. એચ કેલનબેક.

આગેવાનાને મુકત કરયા

માં માંધી હાલ કેટલાક વખત થયા ફેક્સરસટની જેલમાં હતા સાથી શેલા દિવસ પહેલાં તેમને બહામફેરન્ટીન લઇ જઇ ને ધુપા રાખવામાં આવ્યા હતા. મી. ગાંધીને ફેાક્સરસ્ટથીંા બીજે ક્યાંય લઇ ગયા એવી ખબર એસેસ્સિએશનને સત તેઓને કર્યા રાખવમાં આવ્યા છે તે વિષે જેલના વડાને પુછતામાં આવ્યું હતું પણ કેઠીના સગાનેજ ખબર આપવામાં આવે એમ જણાવી કંઇ પણ ખબર આપ્યા નહોતા આ વિષે પવલ્યવહારના જવાબમા ગયે મુક્યારે મપારે બ્હામફેરનકીનથી તારથી ખબર મળ્યા હતા કે મી. ગાંધીને પ્રીટિતીયાની જેલમાં લઇ જવામાં અલ્વા છે. આ તારની સાર્થેજ ખબર મળ્યા હતા કે મી. ગાંધી મી. કેલનએક અને મી. પેરલાક ત્રણને પ્રીટિતીયાની જેડમાં લઇ જવામાં આવ્યા હતા અને કમિસનના કામમાં મદદ મેળવવાના કારણસર તેઓને ગયે ગુકવારે મુકત કરવામાં આવ્યા હતા

હોંદી કમિશનની સલામણથી

પ્રીટારીયાથી ફટર તા. 1૮ મી એ જ્યારે છે કે હોઈ, કિમિશને પાતાતુ કામ સરકારી મકાનમાં આજે સવારે શર્ક કરી દીધું છે. સર વીલીયમ સાહેદમન પ્ર પ્યસ્થાને હતા. બીજન મેંબર મી. ઈ નેદડ એસેલેન અને લેફ્ટેનન્ટ કરતલ વાઇલી પહ્યુ હાજર હતા. પ્રમુખે શરૂઆતના ભાષ્યમુમા જ્યાબ્યુ હતું કે તપાસ પુલ્લે ખારણે કરવામાં આવશે તપાસ નાનલમાં ચલાવવી એ જરૂરતું છે. પહ્યુ યુનીયનના બીજા પ્રાંતામાંથી કેઇને કંઇ કહેવું હોય તા આજે અને કાલે કિમિશન તેઓની ભુખાની સાભળવા તપાયર છે કિમે શન્તી જાહેર બેઠક જાનેવારીની તા. ૧૮ મી એ કરબનમાં શરૂ થશે. પહ્યુ તે પુદ્ધતમાં ફેરફાર થઈ શકરો. પ્રમુખે પછી જાણવ્યું કે કમિશન ત્યાયની અદાલતનું રૂપ હોશે, એપી તરેલની આ તપાસ છે. વતાદ પ્રતિવાદિ પક્ષ તેમુંજ સરકાર મેને સ્પાનના 'વડાસો મારફન કામ હેરો તાં તમાં જ્યાને પહાને લાભ છે અને સરકારને તે મદદરય થઇ પડે

તેમ છે. દહતાલના સંખંધમાં જેઓ જેલમાં ગયા છે તેઓ ના પર જુલમ થવા વિષેના ખસુસ અહેરાપેની તેમ કમિશનના સેફ્રેટરીને અત્પવામાં આવશે તે તેથી કામ સહેલું થશે. જે હીંદી સરકાર પાતાના પ્રતિનિધિ દ્વારા કમિશન પાસે રજુઆત કરવા માત્રે તે કરી શકશે. કમિશનની તપાસ ખને તેટલી સંપુર્ણ થાય તેટલા સારૂ કમિશને સરકાર ને બલામણુ કરી છે કે નાતાલની હડતાલનો અંત આવ્યો હોવાથી મેસર્સ ગાંધી, કેલનએક અને પાલાક અથવા બીજા જે આગેવાના હડનાલના સબંધમા જેલની અંદર પડયા હોય તેઓને છેતી દેવા. જે કાશે કંઈ જુબાની શેવાની નહિ હોય તે હવે પછી આવતા અનેવારીની તા. ૧૨ મી એ કમિશન ડરબનમ મળશે

🗸 જોહાનીસખરગમાં અવાકાર

પ્રીટારીયાયા જોદ્દાનીસ્પર્ગ આવતાં મેસર્સ ગાંધી, પાલાક અતે કેલનબેકતે ભારે આવકાર આપવામાં આવ્યો હતો. સ્ટેશનપર ઢુંદિઓએ પાતાના માનીતા આગેવાનાને પુલની માળાઓ પહેરાવી વધાવી લીધા હતા. પછી ગેયટી થીએટર માં સભા ભરાઇ તેમાં મી. ગાંધીએ જણાવ્યું હતું કે પાતા ંતે છેાડવામાં આવેલ છે તેથી પાતે સરકારના ઉપકાર માની શકે તેમ નથી. જેલની એકાંત અને શાંતિ પૈતી વધારે પસંદ કરે છે. છતાં સરકારે હવે છોડેલ છે તા જેલ જવા પહેલાં પાતે જે કામમાં રાકાયેલ તેજ કામ માં પાળા લાગી જવાની પાતાની કુરજ છે. મી, ગાંધીએ કર્યું કે:—હું પેરતે સરકારે નીમેલા ક્યીશનથી સંતાવ પાંચી શકતા નયી. તે કમિશન ઉપયોગી થશે કે નહિ તે વિષે કું અનિર[ા]તિ છું. અને હું તથા બીજા તેની સન્મુખ જુળાની આપીએ તે હોંદી કામને લાભકારક છે એમ પશ્ ક્કી શકતા નથી. છતાં હમણા એમ નક્ક્રી થયું છે કે મારે મા કેલનખેક અને મી. પાલાક શુક્રવારે સવારે ડરબન ઉપડવું અને કમિશન સ્વિકારવું કે નહિ તે વિયેતા નિશ્ચમ ત્યાં જઇને કરવા. હોંદી કામના વિરૂહમાં ઉતરે એવી રીતે ભરાબર ગાેઠવસુથી નીમાયેલ કમિશન સ્વિકારવા કરતાં **હુ**ં પાતે જેલમાં રહીને હોંદી સવાલને તેની સલતા પર છેાડવા નું વધારે પસંદ કર્રે છું. કમિશન પાસે હું જાુખાની આપીસ કે નહીં તે અત્યારે ચોક્કસ રીતે નથી કહી શકતા તા પણ મારં વલણ તેની વિરદ્ધ છે એ જણાવું છું. કમિ શન હીંદી કેામ વિરુદ્ધ ઉત્તરે એવી રીતે નિમાર્યું છે એવા મારા મત છે.

ે મેજી મી, ગાંધી પાતાના જેલના અનુલવ વિષે ખાલ્યા અને કહ્યુ કે આમળના અનુભવ કરતા હમણાના અનુભવ ભુદાજ પ્રકારના હતા. મારી તરફ અત્યંત વિવેક્ષી વરત લંધા અવેલ અને જેલના અમલદારાએ મારી સગવડ જાળ વર્ષા બનતું કરેલ તે જાહેર રીતે જાસાવવાની હું તક

લઇ હું. માં કહ્યું કે જેલ વિષે હું પણ મી. માંધીના જેવા મનવાળા હું. હું જેલમાં પાછા જવા કચ્છું છું. પણ શ્રીદાઓને પણ હવે અમતે છોડેલ છે તા દક્ષિણ આદિકાના હોંદીઓને નવત મળ તાં સુધી લક્ત પાછી ચાલુ રાખવાની અમારી ધૂરજ છે.

ો મી. કેલનબેકે જસાલ્યું કે: યોતાના જેલના અનુલવ મી ક્રાંધીના અનુભવ કરેતાં 'જુદેજ હતે...≏અને કેટલીક મહેતા મેળવવા યોતાને અવવાસ કરવાની કરજ પડી હતી. અને આપ્યરે રાહત મળી હતી.

મી. હેારકને જણાવ્યું હતું કે દક્ષિષ્ય આદિકામાં હીંદી કામની મણતરી થાય તે માટે જીવન મરણની આ લડત છે એમ હમણાના બનાવા બતાવી રહેલ છે. હોંદીઓ પાતાના જુસ્સા કાણમાં રાખશે એવી હું વિતંતિ કરું છું. લડતને તુકસાન પહેાંચે એવું કંઈન કરવા તેમણે લલામણ કરી હતી અને કહ્યું હતું કે જો હીંદી કામ સ્વમાન જાળવી લડત ચાલુ રાખરી તા રાજ કરતી પ્રજા તરકથી તે માન પામ્યા વિના રહેશે નહીં.

મેત્તરસ ગાંધી, પાલાક અને કેલનએક જોહાનીસ્વરગંધી શુક્રવારની સવારે ડરબન આવવા ઉપડયા ત્યારે રસ્તામાં ઘણા હીંદી બાઇઓએ તેમની મુલાકાત લીધી હતી અને ક્ળપુલ અર્પી તેમને આવકાર આપ્યા હતા

મારિત્સબરગના સ્ટેશને

ચ્યાશરે ૨૦૦ જેટલા હોંદી ભાઇએર તેમની **યુલાકાત હે**વા અડીને વખતે હાજર હતા. હાજરીનામાં ભા**રે** ઉત્સહ ફેલાઇ રહયા હતા. આડી આવી પહોંચી સારે આ આગે વાનાતા ડબા તરફ પુલના વરસાદ વરસાવવામાં આવ્યા હતા.

હરખનમાં

તેઓ શતીવાર અપાર એક વાગ્યાને સુમાર આવી પહોંચ્યા ત્યારે સ્ટેશનમાં હીંદી લાઈ ઓની ઠઠ જમી હતો. પ્રલની માળા પર માળા તેઓના ગળામાં રાપવામાં આવતી હતી અને માલુસા બધા હેરી વલ્યા હતા. સ્ટેશન બહાર નીક ળતાં ખુશીના પાકારાથી જમા માજી રહી હતી. ત્યાં મણે આગેગાનાને માડીમાં ખેસાડી ઉત્સાદી લાઇઓએ જતે ગાડી ખેમીને વેસ્ટ ઓટ, મે ઓટ અને વિક્ટારીઓ સ્તિના ઓદર થઇ તેઓને પીડક ઓટમાં પી. રસ્તમજના મકાન પર લાવામાં આવ્યા હતા. હીંદી લાઇએલું માતું ટેલું તાં એકદું થયું હતું. અને યી. ગાંધા તરફથી બે બાલ સાલળી સહ વિખરાયા હતા.

રિવિવારે ગંજાવર સભા સરતના મેદાન આગળ મળી હતી. તેમાં આશરે છ સાત

હુન્તર હીંદીઓએ હાજરી અપ્પી હતી. મી. ગાંધી, મી.

યોલાક, મી. કેલનબેક, મી. રીચ, સેંટ એડન્સ મીશનના ઉપરી મા એ. એ. બેઇલી અને બીજા દિલસોજ ગારાએ! પણ હાજર હતા. જાણીતા અહેવાન મી. અખ્દુલ કાદર પ્રમુખસ્થાને હતા - તેમણે પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું કે :– હાલની સત્યામહતી લડત જેવે તાતાલમાં હાતાલનું રૂપ પકડ્યું તે શા પરણથી ઉભી થઇ તે વ્યાપણે યાદ કરીયે. પ્રમુખ સાહેબે અહીં મી. કાછલીયાના કાગળમાં જસ્કાવેલા મુદદાએર ડુંકામાં કહી બતાવ્યા અને કહ્યું કે સરકાર પાતે આપેલાં વચતા સગવડ ઉપર પાળ*રા* એવી રા**હ આપણ** એક રજા હતા. કેટલાક એ વચના પળાય તે વિષે **ક**ંકા માં હતા. કેટલાક અતુભવથી શ્લિખવાને તક્ષ્યાર હતા. કેટ્ લાક અગાઉ વચના ભાગ થયા હતા તે યાદ હોવા છતાં ખામારા પકડી રહ્યા હતા. અને વ્યાસામાં ને આશામાં મી. રીશેર પા. કેના કર રદ કરવામી નહીં **આવે એ**લું **જાહે**ર કેરલું ત્યાં મુધી કેરમ રાહ જોઇ રહી હતી. આ પછી તા સેલામહની લક્ત ઉપાડ્યા વિના એક રસ્તા કામને રહેયા નહીં. પા. ૩ ના કર**્સં બંધમાં આપણા કમનશી**ળ **હી**દી ભાઇએલી સ્થિતિ શું છે તે તેઓને સમજાવવા અને તે કર ની સામે પ્યાન ખેંચે તેવા પાકાર ઉઠાવવા ગારમીટીયા ભાઈ એોને પોતાની જાત પર દુઃખ સહત કરવાની લડતમાં દાખલ

થવાતું સમજ્વવામાં આવ્યું. ગીરમીટીઆ સાધ્યો વ્યસા ધારણ બુરસાથી તેમાં સામેલ થઇ મયા. તેઓ ભારે દુ:ખા ઉદ્દાવવા લાગ્યા અને માં. અંધીની અભેવાની નીચે નતાલ ધી દ્રસિવાલમાં રાખલ વવાની દનિદાસીક કુચમાં જોડાવા, भा कारी संघ कोहानीस्थरभयी समस्य ४० भारतस केटस पहें। इते अने ते दरभियान रस्तार्था है। ई छवने तेओ। એ દરકત કરી નહેાતી અને એક પેનીનું કેરઇને તુકસાન कर्युं नहेातुं. शांति**धी** व्यने व्यवसूतं सहनक्षक्रितथी था. उ ना करती सामें इंढ वांधा करहेर करता तेंगा धामे धामे भागम वधता हता. धंछी भागेवरनिति पहावामां भाव्या. અને તેના માર્ટા પરિસ્**લુ**મ આપ્યા નાલાલમાં ફેલાયાં. હડ તાલ આ પ્રાંતમાં કઠી સંસળાઈ નદેહતી તેવી નગી. તેના દયાજનક બનાવાએ અમમજુતે રદન અહેતું 🗟. આ બનાવેડ ને જન્મ આપનાર સશ્કારના સખન પત્રક્ષભિાને અતા કરણ **વી** વખેહવાં વિનો રહી શકાય તેમ નથી. હું ભરેસિ રાર્ખું છું કે ફીંદીએલી હાડમારી વિષે તેમજ હડતાલ સંખ धर्मा नीपकेसा भेदशरेक जनावेर विषे वेज्य तथास अक्षाव વામાં આવશે. એવી કંઇ નિષ્પદ્ધવાત તપાસ ચાલશે તે તે થી અળગા રહેવાને બદલે હીંદીએનં તેને આવકાર આપશે, મ્યાપ**ણી ક્**રીયાદ એ છે કે કુંડતાલુ દાળી દેવામાં દેવાનીયત भरेती, करेंग्ली अने **ब**्द्रभगार रीत वापरवाभी कापी छ केवी हे व्यामुक्त करने सेत्याची हाउताबीकी ते भारवामी आव्या છે. વળી લશ્કરે હડતાલી પર ગાળા ચલાવી છે. ગાળા મલાવવાનું વાજભી દતું કે નહીં એ જાતુરાને સરકારે ત્યાય सर तपास अक्षावंनी क्लेडिके केंग्रेटला साइ सरकारे डिमिरेल नींभ्युं छे ते भाटे डाभे तेनी नेमासार मान्या कीछने पंख ते अभिशननी नीमध्यक अने तेती सुरंखीनी क्षामे आभनी वती भड़क्य पद्ध मानपुरवड़ शीते वांधा लाहेर हरवा है हु મારી કરજ જોઉં છું. કમિશતની સામે મુખ્ય વધી એ છે કે તે કમિશન કામની સાથે સંબંધ ધરાવનાર હાવા છતાં તેની નીમણુક કરતી વેળા કામની ઇચ્છાની અને લાગણીની દરકાર સરકારે રાખી નહોલી. ખીજો વાંધા કશિશનના બે સભાસરો જે હીંદીઓ વિરૂપ્ધ લાગણી માટે પ્રપ્યાત છે તેની નિમંભુક કરીને ક્યાશનને એક સર્જી અનાવવામાં સામે છે. છતાં બે સભાસદાના નિધ છુક રદ કરવાની માગણી કામ કરતી તથી. પણ તે એક્સું માએ 💆 🕽 હીંદી ક્રેમ વિરૃદ્ધ લાગણી ન હેલ ઐવા એ દક્ષિણ અાર્કિકાના અહસ્થાને તેમાં નીગલામાં આવે. આવા ~~બે મહસ્વા મા, ડળલ્યું. પી. માઇન~~ાર અને સર જેમ્સ राजधनेसं छ जीभ है। भ व्यक्ति छै, सरकार भी भे अहस्यी। ની નીમહ્યુક કરી કેમમની માત્રણી સ્વિકારણ તા કેાળ જે વજનદાર સાક્ષી પુરાવાના કાલુ ધરાવે છે તે રહ્યું કરી કમી સનને પુરેપુરી મદદ કરશે પણ તે માત્રણી ક્ષ્યુલ ન સાય ता तेने भाटे क्येक्न रस्ता है अपने ते की के कियमां परण જ્યાના પ્રયત્ન ચાલુ કરવા, હીંદા સવાલ વિષે ભાળાટામા કરવાના જબત હવે અલ્ધા ગયા છે. સરકારે હીંદીઓના દરજ્જાની ગહુતરી કરવીજ પડશે. તેઓને બાળકાનું ટાળું અથવા તાે જંગલી કે અધમ ઋળતું ઝુંડ તે ત્રણી કાઢી **सक्ते नहीं. होंसी डेम्स सुपरेशी प्रका तरह छाकी तेवी** वस्ताक्षुक्रने। अने। करे छे. गासकी राजधारी होतन व्यक्ती ખક્ષ છે તે છેલાવવાની માગરફી કામ કરતી નથી પણ એટ धुंक डाम भागे छे हे कहेरीपश्चाना साधारश देश तेकाने

આપવામાં આવે, વળી તે હંકા મહેરભાની દાખલ નહીં 'હ્યુ દાવાની દાખલ તે મેળવવા માગે છે. મેં જે વિચાર! સભાની સમક્ષ દર્શાવ્યા તે તરફ સહુની સંમતિ છે એવી ખત્વી કન્યા કેટલાક દરાવા આપની સમક્ષ લાવવામાં આવશે અને આપ તેને સર્વાનુમતે પસાર કરશા એવી હું આશા રાખું હું.

મી. ગાંધીતું ભાષણ મી. ગાંધી ભાષણ કરવા ઉભા થયા હારે સભાએ આનંદ ના અવાજયી તેમતે માન અરપ્યું હતું. તેમને પુલના ગજરા અરપણ કરવામાં આવ્યો અને પછી તેમણે બાલવું શર કરતું. તેઓએ કહ્યું કે પ્રથમ તો હોંદુસ્તાનની કાઇ એક ભાષામાં ખાલવાનું હું વધુ પસંદ કરત પણુ મારા બે ગારા જેલી ભાઇએંગ મી. પાલાક અને મી. કેલનબેક જેમેંગ અહીં હાજર છે તેઓ તરફની આબારની લાગણીને લીધે પ્રથમ તેઓની ભાષામાં ખાલવાની મને કરજ પડી છે. આપ ખધા જોશો કે મેં મારા પહેરવેશ છેલ્લા ૨૦ વરસ થયાં પહેરતા તે ખદલી જુદાજ ધારણ કર્યો છે. જ્યારધી અલ્પણ દેશી ભાઇએ પર ગાળી ચલાવ્યા વિષેના ખબર સાંભળ્યા છે ત્યાર**થી** એ પહેરવેશ પહેરવાનું મેં કરવ્યું છે. ગાંગી ચલા વવાનું વાજબી કારણ હતું કે નહીં તે ગમે તેમ હેામ છતાં ગાળા ચલાવવામાં આવી હતી અને તે સાળા મારા અંતરમાં પહ્યુ લાગેલી છે. જો તે ગાળાઓમાંની એક મને પણ લાગી હોત તે કેવું સારૂં થત ! હોંડીઓને હડતાલ પાડવાની સલાહ મે આપેલી હાલાથી તે બનાવમા ભાગ શેનારા હે.વા થી હું પણ એક ખુની મણાઉ નહીં કે સારું હૃદય ખુનના આ દેષમાંથી મને નિર્દોષ કરાવે છે. પણ મને લાગે છે કે મારા દેશી ભાષ્ટએકમાં અદના દાખલા બેસાડવા મરણુ પામેલા દીંદીઓ માટે સારે સાેગ ધારણ કરવા જોઇએ. અને ન્યાં સુધી લડત ચાહે ત્યાં સુધી મારે સાેગ પાળવા એમ સને લાગ્યું છે. વળી સાગ બહારથીજ નહીં પણ અંદરથી એ પળવે. જોઇએ એમ મને લાગે છે. આ બાબતમાં બહારના સાગ પાળવાની ખાતર ગારાઓના શાકતા પાંચાક પહેરવાતું મને મન થયું નહીં અને રારા મિત્રાની લાગણીને યતન વ્યાપવા માટે કંઇક ફેરફાર સાથે મેં ગીરમીડીયા હીંદા ના માષાક ધારભુ કર્યો છે. હું મારા દેશી ભાઈ એાને વિનિતિ કરું છું કે તેઓએ પણ શાક ધારણ કરવા ઘટ છે. અતે તે વળી અંતરતા શાક મહુ રાખવા ઘટે છે. મારા પેતાના અંતરના સાક શું છે તે તત્રાને કહીશ. લડત **ગાસે** છે હતાં સુધી એકડાહ્યુ જમલું એમ મે નિયલ કર્યો છે. ભામને કશી શરત વિના છેહવામાં આવ્યા છે, પણ હવે જાણવામાં આવે છે કે કમિશનની પાસે પુરાય રજી કરવામાં અમને અને કામને સરળતા આપવા સાર અમતે છેહેલ છે. કમિશન નીમ્યું તે સરકારે યાગ્ય કરયુ છે, પસુ કામ તરક્યી તે સામે ગંભીર વાંધા રહેલા છે. હું મારી નમ્ન સલાહ તમારી આગળ ધરું લું કે આ કમિશન જેમા હોંદીને કંઈ અવાજ નથી. તે સ્વિકારવાનું કામને અસંબવિત છે. આપણે ઘણી હાદમારીએક સંપાધમાં લહીમે કરીયે અને લહતનું રહસ્ય એ છે કે હીંદીઓને લગતી બાળતામાં સરકારે કામની લગસ્યીની સપુરહ્યુ ગણત્રી કરવાની જકર તેને બનાવવા જ્યા સ્પી સરકાર તે વાત સ્વિકાર, નહિ, ન્યાં સુધી તે હોંદીએકના લાગણા તે સાન આપે નહિ, ત્યાં સુધી સહેનશાહતની ાવકુદર પણ માસુસાઇ ભરેલી હીંદી પ્રજા તેમ્માની ઉપર રહી સ્થાપવામાં

અલવેલા ફાયદા કમિશનને તાળે **ધા**ય તે અસંભવીત છે. કમાશનના સભાસદ હાર **પછી મી. ગાંધીએ** નલ વાપ્રેલી અને મી એમેશેનની નિમહા વાંધા બતાવ્યા હતા, અને કહ્યું હતું કે એ સરકાર હોદીઓ के सुव्यवेसा प्रक्रमेशनी निमध्यक हरे व्यते सत्याप्रदी केसी એાતે છાડી મુકે તા કુનિયન સરકારને અને તેથી શહેન શાહતને મદદ કરવાર્નું તેમ્માનાથી ખની સકે અને વધુ દુખ વ્હોરી શ્રીધા સિવાય મા મામલાતા અંત લાવી શકાય. પણ આપએ હછ વધારે દુ:ખ લાગવવાનું દ્વેત્ય, આપસું પાપ કદાચ માટા હશે તેથી હજી પસુ આપસુ વધારે દુઃખ એગવવાનું હશે. તૈયી જો સરકાર અલ્પર્શા માગણી નાકબુલ કરે તે વધારે શુદ્ધી કરનારાં દુઃખા ઉઠા વવા આપણે તઇયાર રહેવું જોઇએ, અને સરકાર ગાળી ચલાવી આપણના નાસ કરે તે સહન કરવાને મહત્ર રહેલું જો√એ. મારા મિત્રા ! આ બધું ભાેગવવા માટે તમે ત**ક** માર છે. કે ('હા ' તા અવાજો). આપણા કેટલાક સાઇ એ જે ધારમાં સુતા છે તેઓના નશીબમાં ભાગીશર મવા તમે તર્સ્પાર છે! ('હા'ની સુમાે) તા, પછી, જો સર કાર આપણી માઅણી ન સ્વીકારે તેા નીએ મુજબની દર ખારત હું આમની પાસે સુકવા માર્શ હું. વશ્સતે પહેલે દહાડે લડતનાં દુઃખાે ઉડાવવા કરી તક્યાર શક રહેવું અને કુચ કરી જેલનાં દુ:ખા ભાગવવા નત્પર થવું. પાપણહિ તા આ એકજ રસ્તાે છે, અંદરના અને બહારના શાકની નિસાની બતાવવાને એ એક્જ રીત છે. ભામારા સ્વતંત્ર અને ગીરમીઠીયા હીંદીને અમારી આ જ સમાહ છે— હડતાલ માડવી અને તે ભરણ નીપજે તા પશુ જાળવી સપ્પવી. **ઇધરતી સમ**ઢા તે વાજબી પગલું ગણાશે એ મતે ખાત્રી છે. પણ જો આપણે કાશ થઇ બેસી મહીએ તે છધારના ઢાધ આપણાપર ઉત્તરે, એટલુંજ નહીં પણ લિટીસ રાજ્યના ગાસ સોકાની નજરમાં આપણે કહેંકિત કરીએ. 🐞 આસા રાષ્ટ્ર છું કે દરેક ઓ, પ્રરૂપ અને ઉપરે પહેલ્લેલ છાકરાં આ કાર્યને સાટે તઇયાર રહેશે. 🖦 લહત 🔊 સ્વર્તત્રતા માટેની એટલે કે પેતપોતાના ખરા ધરષ માટેની છે, તેની ખાતર કાઈ પાતાના વેપાસ, ધધા, કુઢુંબ, કબીલા વગ્રેરેમાં લપટાઇ નહિ રહે એવી હું આશા રાખું હું. આ ખરી રીતે ધર્મની લક્ષ્ત છે, કેમકે અંતઃકરખુર્થી સ્વતંત્રતા મેળવ વાની કેમકપણ લડત તે ધર્મની લડત ગણાય. તેવી ફ આસા રાખું હું કે જરૂર પડે આરે શકુ તામાર રહેશે, અને જે સાંકા ડ**ગમગતા મનના હાય, અથવા જેઓ લહતમાં** ખીલકુલ ન જોડાવાની સલાહ આપે તેવા દેવ તેઓની સલાહ નહિ માનવામાં આવે. એવા કાઇની સલાહ નહિ માનશા. અને માત્ર તમારા અંતઃકરહ્યુને તાળે વેઇ ખીજો વિચાર કર્યા વિના આત્રાળ વધળો. હમણા તે વિચાર કરી સવાના વખત છે. અને મન સાથે નિશ્ચય કરી રજા પછી हरायने बयाओं रहेको अपने तेने भरका सुधी पणभी रहेको.

મી. કેલ લખેક ગેલિયા કે આ સવાલ હીંદીના નહિ પણ મતુ-વજાતના છે. જે બનાવાએ આપણા સાધીના છત્ર લીધા તે આણસની લાગણી ભસંત ઉશ્કેર એવા હોવા જેન્કએ. અમે જેલમાં હેલાથી તેઓની વચમાં જન્ક પહોંચવાનું અમારે માટે અસં અવિત હતું. નહિ તો તેઓની સાથે અમે હોતવતાં હું તમને કહું શું કે આ લક્તમાં એથી ખાલને કાંઇ માલત

પહેશા લાયક દાય તા તે ગી. ગાંધી છે. જ્યારે ફરી ગાળા જો માલશે હતારે મી. પાલાક, મી. લંખી તાહ્યુ, ગી. ક્રીરહો કર અને મારા જેવા માહ્યુસા જેવ્યાએ આ કામ પહેલું દાયમાં લીધું છે તેઓ તે ગાળી ખાબાને લાયક અલ્લાસ જો તમારા આગેવાના તમરસપર ગાળી આલતી હોય તે વખતે હાજર ન હોય તા તમને સલાહ દેવાને તે લાયક નથી એમ સમજળો, ધી. કેલનબેક લેલ્યા કે જ્યારે સેંક્ડા ઓએક જેલમાં છે ત્યારે અને પાતાને છુટા થવાના લક છે ખરાદ નહિજ. જો અમને છુટા રહેવા દેવા હોય તેક સરકારે બધા સત્યાશ્યક્રીઓને છુટા કરવા પડશે.

મી, પાલાક

બાલ્યા કે હરખ અને સંતાષથી મેં જેલ સ્વિકારી હતી અને હવે જ્યારે પ્રારા ભાઈ એ અને બહેતો જેલ બામમી રહેલ છે ક્યારે પારે પુતા થવું તે મરમ અને તામાહી છે. કમિશનની નિમણક અને તેનાં ભંધારખુને તેમણે વખાડી નાખ્યું હતું.

ગી, રીચ

પછી ભાષભુ અમયવા ઉભા લંગ અને તેમણે કહ્યું કે હીંદી એ મેતાના હકા પર કંક પણ અંકુસ મુક્યામાં આવે તે સામે થવાને દ્રઢ રીતે લક્લાને તાકમાર થયા છે. રાહેનશાહત ના સુધરેલા શહેરી તરી કે તેઓ મહ્યુલા માંગે છે. નાતાલ તે આવાદ કરવા મારૂ હીંદીઓને બાલાવવામાં આવ્યા હતા. તેઓના હાહી અને મહેનતથી આ પ્રતિ આવાદ થયા છે. તેથી અહીંની રાજ કેરનારી પ્રેન્ગની ક્રરજ છે કે તેઓની રિચિતિ સુધારવાની મહેનત તેઓમે કરવી. હીંદી કામના હકની પાતાને જેટલી દાંત્ર છે તેટલી દ્રંત્ર ઉત્તરી પ્રાપ્ત સાળક માટે છે. બધા મારા શુલામાના સરફાર નથી છતાં અહીંના મારા છે. બધા મારા શુલામાના સરફાર નથી છતાં અહીંના મારા છે લા કરવાળી શ્રામાટના રિવાજની હવામાં ઉપરેલા છે. હવા કરવાળી શ્રામાટના રિવાજની હવામાં ઉપરેલા છે. હવા કરવાળી શ્રામાટના રિવાજની હવામાં ઉપરેલા છે.

રેવ, એ, એ, બેલી

(નાતાલ મેં ક એડન્સ મીશનના લાગ) એ કહ્યું કે કન્ન્લિકિ ઓને ગીરમીટમાં રાખવાની રીતથી હું વિરુષ્ય છું. મંમ શનની નિમલ્ફકમાં હીંદી પ્રાથને મતાય મળે એવી ક્રમ્યા તેમણે ખતાવી હતી. તે કમિશન હીંદીઓની દરેક હાડમારી વિષે તપાસ કરે, મને તેની સાથે એક કમિકી પણ નીમવા માં આવે કે એ હીંદીઓના બ્યવહારિક અને નહિંદક કલ્યામ્ય માટે પ્રયાસ કરે આમ કરવાયીજ નાતાલતી ગેરી પ્રજા માઈ એ કહ્યુંક લ્હોરી રહી છે તેમાંથી તે દૂર શક્ય શકશે.

કરાવા

મા પછી તોએ સુજબ કરાવે ર**સુ** થયા હતા જે સર્વાત મતે પસાર થયા હતા !—

(૧) નાતાલ ઇડિયમ એસાસાએનના ભાગમ મીચે 'મળેલી ગ્લા માલ મીડી' ગંડસવ કરે છે કે સરકારે હંમણાં એ કમિશન નીમનું છે તેની પાસે હીંદી કેમ સુભાનીઓ અપપી શકે નહિ કારણ કે ક્મીસનના સભાસદોની પસંદયીના સંભં ધમાં હીંદી જેમને પુછવામાં આવ્યું નથી વ્યતે કેમિશનના નિરસુપની એ કેમમને વ્યસર ચવાની છે તે કેમ સરફથી ખાસ કરીને એક પણ પ્રતિનિધિ નીમવાના નથી આવ્યા. આ કરલ મી. આઇ. 'છે. શેમ્ય. ધૂસાએ રસ્તુ કર્મો હતા. અને પા શંબી નાઇક તથા થી. ડીપનીસે તેને ટેક આપ્યાં હતા. (૨) એક, બી. ડળક્યું, પી. શ્રાક્ષ્તર અને સર જેમ્સ રાઝકનેસ જ્યવા તે દક્ષિણ આદિકામાં વસતા ગેરાએકમં,થી એવા ભીજા કે જેએકની નીમણુક દક્ષિણ આદિકાની હીંદી કેકમ ક્યુલ કરે તેવા સભાસદાને ક્રમીસનમાં ઉમેરવા આ મીડીંગ સરકારને માનપુરવક આગ્રહ કરે છે.

આ કરાવ મી. ઉમર ક્રાજી આમદ ઝવેરીએ રજી કર્યો હતો અને ગી. સી. વી. પેઢે તથા મી. એમ. એમ દિવાને તેને ટેકા આપ્યેર હતો.

(ઢ) જો સરકાર હીંદી સવાલની તપાસમાં સમાયલા ખધા લાગો યેડ્ય રીતે જળવવા હીંડોઓના વિચાર કહુલ કરે તો આ માસ મીટીંગ વળી હાલમાં જેલ એકગવના બધા સસામહીએકને તુરતજ છોડી મુકવાની અલકમહ્યુ કરે છે. અને તેના બદલામાં હીંદી કામ કમીશનના નિરહ્યુવ બહાર પડતાં સુધી સસાયહ બંધ રાખવાનું માયે શે છે. તેમ છતાં કમનશીએ જો સરકાર યેડ્ય માગણીએક કબુલ ન રાખે તો હીંદી કામને નવીન જીસ્સાથી અને નિશ્ચથી લડાઇને એકદમ આગળ ધપાવવાને કરજ પડશે.

મ્યા ઠરાવ મી. આલબરટ ક્રીસ્ટોફરે રજુ કરયા હતા અતે મી. વી. લારેન્સે તેને ટેકા આપ્યા હતા.

√ પહેલી ટુકરી છુટી

મીસીસ માંધી તથા મી. રસ્તમજી સાથે પીતિક્ષથી વે.લ કરષ્ટ ત્રયેલી ૧૬ સલામફીએમાની ટુકડી ત્રસ્યુ મહીનાની જેલ પુરી કરી તા. રર ને સામવારે છુટી છે. ગીસીસ ગાંધી તથા **બીજાં** ત્રણ મહરાં ∕્રચને મી. સાહ્યમન મેરીત્સળર્ગની જેલમાં હતાં તેમને ઢેવાને મી. ગાંધી, ગી. કેલનખેક, મીસીસ પાલાક અને બીજા સ્તેહીઓ ડરબનથી અગલે દીવસ મેરીત્સબર્ગ ગમાં હતા. સામવારે સવારે આઠ વાગે જેવા સત્યાયદીએ! **છુટયા કે તરતજ જેલના કીલ્લાની બહાર ઉમેલા સેંક્**ડા હીંડીઓએ હરષના પાકાર અને પુલાના વરસાદથી વધાવી લીધા. ચારી ક્ષજુમાં આપ્યું ટેરળું સરધસ આકારમાં ગેઠવઇ જાઈ તેમને આવકાર અધ્યવાને ખાસ ઉભા કરેલા મંડપ તરફ ચાલ્યું. ચારે ભાઇએ။ જે ગાડીમાં બેઠાં હતાં તે ગાડીના ~~વેડા છોડી ઉત્સાદી ભાઇએ~~ા તથા બેના પણ **વે**દ ધરમસભા વાળા મકાન સુધી ગહી ખેંચી ગયાં. સત્સાગ્રહી ખેનાને હાર તેહરા અપાયા બાદ મી. ગાંધીએ ભાષણ આપતાં જણા બ્યું કે આપણા હાલના વખત પુરી ગમગીનીના છે. મેળા વડાએરમાં તથા આતંદમાં આપણે હાલ ભાગ લઇ શક્તર નથી. છતાં મારી પત્નિ તથા બીજી (ઓએોને જે આવકાર મળ્યા છે તેને માટે હું તેમના તરફથી આભાર બતાવું છું. **મારા ભાઈએ**! જ્યારે ગાળી બહારના એણ થઇ પડ્યા છે તે વખતે આવકારમાં આટલાે ભાગ ક્ષેતાં પણ મનમાં લણી દીલ ગીરી પેદા થાય છે. હું જ્યારે કેદખાનામાં હતા ત્યારે બધી ઉપાધીયી રહીત હતો. (આ વખતે એક બચ્ચું રહવા લાવ્યું) તે રડવું સાંભળી મી. ગાંધીએ જણાવ્યું કે આ ફદન તે **અ**ાપશુને પુરા શાક બતાવે છે. આ વખતે હીંદી બાઇઓ તેમજ બેતા જુદી જુદી રીતે સાગ પાળી વ્યવસાય વિધવા તથા તેના બાળકા તરફ ખરી દ્વાસમાછ બતાવી શકે છે. માણસા તમાકુ, પાન સાપારી અથવા એવા વ્યસના તછ શકે છે અને એના ઘરેલા તથા કીમતી પાવાક તછ શકે છે.

ત્યાર ભાદ મી. કેલનબેક, મી. એલ. એચ. ગ્રીન, અને મીસીસ પોલાક ભાપણે આપ્યાં હતાં

થોડા વખત પછી તરતજ એક જંગી મેળાવડા ખુલ્લા મેદાનમાં મી ટી, એ. સી પીલેના પ્રમુખપણા તીચે થયે! હતો જે વખતે મી ગાંધીએ કરળનમાં રવીવારે મળેલી સલદ નો હેવાલ કહી સંભળાવ્યા અને કમીશન બાબત કરેલી માંમણી નો કરાવ સરવાનુમતે પસાર થયા. આપણી આટલી સાદી માગણીએ પશુ સરકાર કશુલ ન રાખે તા કરળનથી શ્રીસ્તી નવા વરસને પરાડીએ જે ક્રેય થવાની છે તે હશીકત પણ મી. ગાંધીએ આ સમયે કહી સંભળાવી.

યી. પ કે તત્કહુએ ઉપરતું ભાષણુ તામીલમાં સમજાવી કહ્યું કે જો સરકાર ઈનસાક કરવા માગે છે તે. પંચમાં બીજા બે નીલ્પક્ષપાત નામા શા માટે કહ્યુલ નથી રાખતી ? થયેલાં ખુન બાબતની ખરી હ્રુકીક્ત શું તે હુપાવના માગે છે?

ગલદ બપાર મી. ગાંધી સાથે બધા ડરબન રવાના થયા હતા. તેમને વળાવવાને એક માટું ટાળું સ્ટેશને આવ્યું હતું. દ્રેન ડરબન પહોંચતા સ્ટેશન ઉપર હન્તર ક ઉપરાત એકઠા થયેલાં હોંદીઓએ તેમને વધાવી લીધાં હતાં. અને સ્ટેશનેથી બધાં બી. પારસી રૂસ્તમજીને તાં ગયાં. તાં આગળ મી. ફીસ્ટેક્સ, મી. બાવાઝીર, મી રીચ, મી. ઉપર હાજી આમદ હવેરી તથા મી. થંબી નાઇકુએ બાયણા કરી સતા થકી બાવુએએ જે કામલા એસાફ્રીયા હતા તેમને પગઢે ચાલવાની ભલામન્યુ કરી હતી.

સામવારે સવારે મી. રસ્તમજી અને ખીજા અગીમાર સત્યાયદીએ છુટ્યા છે. તેમને જેલમાંથી વધાવી સેવાને સેંકડો હીંદીએ! તથા ગારા મિત્રા જેલને દરવાજે અલ્યા હતા. કેદીએ! દશ વાગ્યા ખાદ છુટતાં તેમને પુલથી વધાવી લઇ બધા મી. રસ્તમજીને ઘેર આવ્યા હતા. ત્યાં મકાન પાસેના ખુલ્લા ચાગાનમાં સલા મળીં હતી. જે વખતે મી. રીચ મી. ઇમામ સાહેબ બાવાઝીર, મી. થંબીનાઇક તથા મી. દ્રીસ્ટાફરે આવકારના લાપણે! કરવાં હતાં.

મી. પારસી રૂસ્તબજ

એ છુટેલા કેદીએ၊ વતી - આવકારને માટે વ્યાભાર બનાવી કહ્યું કે આપણા સાલમાં સાદા હેઠા માટે પણ આપણે ચ્યાટકે સુધી લડત ઉઠાવવી પહે એ સરકારતે માટે **શ**રમ ભરેલું છે. પરંતુ એ સામાન્ય હક જતા કરી આપણે ત્રમે તેવી અધમ સ્થીતીને ક્રષ્ટુલ રાખી બેસી રહીએ તો તે ચ્યાપણતે માટે સાે ગર્ભું વધારે શરમ ભરેલું છે. **મા**રી સાથે આવેલ મીસીઝ ગાંધી તથા મા^ન બેનોએ તેમજ મરસ વચ્ચા સમાન સાળ સાળ વરસની ઉમરતા ચાર પાંચ છેહરા એલ્પ્રે જેલમાં રહી જે ધીરજ, જે સફનસીળના અને જે કેશદાક બતાવ્યા છે તે જોઇ મને ખાત્રી થાય છે કે સ્માયણે છતેલાજ છીએ. અમારા જેલમાં ગયા પછી લડતે **પ**ર્ણ જ ગંભીર રૂપ પકડ<u>યું</u> છે. ગીરમીટવાળા દ્વીંદીઓના સ્મા_રમ ભેરગુની પાસે અમા**રી જેલ**ના તકલીફા કાંઇ ત્રણતીની નથી તેઓ તા માતાનું સરવસ્વ તજી દઇ દેશને માટે અડગ પ્રન થી લડી રહ્યા છે—અરે, કેટલાકે તે પોતાનો જાત પછા અરપી દીર્ધા છે. તેમનાં કાળજાંમાથી પસાર થયેલી ગાળા એાએ આપણા બધાનાં ન્હૃદય વીધી નાંપ્યાં છે. અરનારના કુટું ખાતે મારી જીગરની દીલસોજી છે. બોના તથા ભાઇએા, અહ્યાં અને આચી[,] વધારે કહ્યું સંકટેહ પણ દેશને માટે આપણે સહત્ કરશું. દેશસેવાના આવે! અવસર ગુમાના

क्षार्वरे कार्यार्वरे कार्यार्वरे कार्यार्वरे कार्यार्वरे मार्वारे દેવા તે હાથે આવેલ હીરા તજી દેવા ખરાબર છે. હું ઉમેદ રાખું છું કે મારા દરેક ભાઇએલ તથા ખેતા આ બચ્ચાંઓતી હીમત ઉપરથી શીખામબુ હેરો અને આપણા હકા ક્ષ્યુલ ન થાય ત્યાં સુધી જેલ જવામાં કદી પાછી પાતી કરશે નહી. ત્યાર બાદ જેલના અમલદારાની તુમાખી વરત શુક તથા ખાવા પહેરવા એહવા વીગેરે બાબતાની હાડમારી અને તેને માટે ત્રણ મહીનાની ડુંક જેટલી મુદનમાં ત્રણ વખત તા અપવાસ કરવા પડ્યા હતા તેનું ડુંકમાં વરસ્યુન કરશું હતું.

સારભાદ **મી.** જગતલાલ ગાંધીએ ઉપરની મનલબનું ભાષણ દ્વીદીમા કરયું હતું.

મી. મેઇલર અને હીંદી કમિશન

હીંદી કમીશન વિષે માં એચ. એમ. મેક્લર એમ. એલ. 🚉 મેં નીચેતા અભિપ્રાય જાહેર કર્યો છે:—સર વીલ્યમ સોલામનની હીંદી કમિશનમાં તીમણક થઇ તેની સામે કાઇ તે જરા પણ વાંધા નથી. તે તીમજીકમાં સુધારા કરવા જેવું નથી, પણ કમિશનના ખધા સભાસદા હીંદી કામના વિધ્વાસપાત્ર દ્વાવા જોઇએ એ ખાસ અગયની બાખત છે. સરકાર તરફર્ધા જુવમના અત્રેહ્યે.ના સન્તાવાર રીતે ઇનકાર થયા તે એશ: પુરાવાકાર હેાવા જોઈ એ. એટલે બન્ને તરક ના પુરાવાએ નિષ્પક્ષપાતપણે તપાસવામાં આવે નહિ સા સુધી દ્વીદી કેમ્પને સતાય ચાય નહિ તે સ્વભાવિક છે. એટલે કમિશન તદન નિષ્પક્ષપાત છે એવા સતિહ હીંદી કામને નહિ થાય તા તેઓ પાતાના પુરાવા ખીજે રસ્તે અને તે ભયંકર રસ્તે ખહાર પહેરો. મી. વાદલીને નીમવામાં સરકારે એ જોયું લાગતું નથી કે ટે લાંભા વખતથા હીંદી ~~ઇમીગ્રેશનના સખ્ત વિરાધી છે. અને હાલમાં તેનણે પા~~. **૩ તે**! કર રહ થવાની વિરૂદ્ધ મત બતાવ્યા છે. આ કારણા ને લીધે કમિશનમાં તેમની નિમણક થઇ તેથી હું તાનુબી મામ્યા છું છતાં તે ન્માય કરશે એટદા વિવ્વાસ છે. તેમ ની નીમછુક સામે હીંદી કામના વાંધા ઘણો ભાગે એ છે કે એક લશ્કરી માણસ લશ્કરની સામેના આરાપમાં બરાબર ન્યાય આપી શકે નાંહ. *મી.* એસેલેતની નીમછાક સામે તેર સખ્ત વાંધા ક્ષેવાની અને કુરજ પડે છે. હોંદી સવાલમાં નિષ્પક્ષપાતપણ,ના દાવેક તે ક્રેક્ઇ રીતે કરી શકે તેમ નથી, આહરે ૫ખવાડીયા અગાઉ તેણે આ સવાલ વિષે આકરા શાબ્દામાં મારી સાથે વાત કરી હતી. અને હવે કમા<mark>શનર</mark> તરીકે તેમની નીમણક થયાનું સાભળી મને અચંચો થયો છે. તે નીમણક સામે મેં તરતજ સખ્ત વાંધાના તાર થી. એસે હ્વેન અને મુખ્ય પ્રધાન પર કર્યો. હીંદી કેમ્મ વિષે વાંધા ભરેલા વિચાર તેમએ બતાવ્યા હતા તે વિષે તેઓ હવે ઇન **કાર કરે છે!** છતાં તે શબ્દે! બાદ કરીએ તે৷ પછા જે જે સવાલપર ત્યાય આપવા હવે તે બેસે છે તે સતાલ વિષે અસંત િરોધ તેમણે ખતાવેલ છે. હીંદી સવાલ સંબંધ માં આપણે બહુ અધારં જોયું છે. આપખુદ સરકારના ક્રમ્સનોને ઢંમેશાં તાબે થઇ રહેવું અને એક વચન પણ ન બાલવા એ કાઇ સફત કરી શકે નહિ. સસ્તનતની ચ્યાબર ને ખાતર નાવાલમાં મનેવા ખનાવા વિષેનું સાચ મહેલા માહું ખહુર ધ્યાવ્યા વિના રહેનાર નવી. અને સરકાર જો તે

બનાવા વિષે તપાસ કરવાને યાેગ્ય સાધન પુરં પાકને તેો ઘણું મુશ્કેલીમાંથી તે બચી જશે. કમિશતમાં સર જેમ્સ શિઝીન્સ અથવા સેનેટર ચર્ચીલની નિમહ્યુક કરી હોંદી માંચણી સ્વિકારવામાં આવે તેની સામે કંઈ પહ્યુ વાંધા હોઇ શેંક નહિ.

કેપમાં દિલસોજ ગારાની સભા

ગયા રવીવારે કેપટાઉનમાં અલહામ્બરા પીકચર પેક્ષેસની અંદર આશરે ૫૦ ગારાએક તથા કેટલાક હીંદી હાજરીનાની સન્મુખ પાર્લામેંટના સભાસદ મી. હેગરે નાતાલના હીંદી સવાલ વિધે માધણ આપ્યું હતું.

તીં ગારમારીયાઓ વિષે ખાલતાં તેમણે કહ્યું કે સામાન્ય મત તે રિવાળની વિરુદ્ધ છે. નાતાલના દ્વીદીઓને પા. એક તો પગાર મળે છે તો તે સારા દરમાયા મળે છે એમ જથા વવામાં આવે છે તે જોતાં પા. હ તે કર ભરવા તેઓ અશ કત હોય તે દેખાતું છે, અને અભિના સંબંધમાં તે કર ધણા દાખલામાં અનીતિ ઉત્પન્ન કરનાર નીવડેલ છે. દરેક ઉદ્યા બની શકે તેટલે એતછે પગારે સ્વતંત્ર મળુરાયી ચલાવવા જોઇએ અને તેમ ન બને તા કાઈ ઉદયાં આપણ તે જોઇએ નહીં. દીદીઓને પાછા દેશ માકલવા એ કમ્પદા ભરેલું છે એમ હું માનું છું. કેમકે હાલ ભુદે ભુદે રસ્તે આશરે છ લાખ પાઉડની બાદ તેઓને લીધે ખાસ અમલ દારા નીમવામાં અને બીજી રીતે બાગવવી પડે છે.

તે પછી સભામાં નીચે મુજબ કરાવ પસાર થયે હતો :-નાતાલના હોંદી આગેવાના પોતાના હજારા જાતિ લાઈ માની અધમતા લરેલી રીતે જીવવાની અથવા ભુખે મરવાની કશા સામે જે લડત લકી રહ્યા છે તે તરફ આ સભા દિલ સેજી ધરાવે છે, અને હાલ જે કમિશન નીમાયું છે તેમાં હીંદી આગેવાના બતાવે તે સભાસદાની નિમણક કરીને તેઓ મે પાત્ર દાદ આપવામાં આવશે એવા મત આ સભા

લડતના પરચુરણ સમાચાર

ફાક્સરસ્ટની જેલમાં

ડરબનથી ઉપડેલ ૫ સલામની બાઇએા તથા ડરબન ના છ, મારિત્સબરગના ૮ અને બીજા મળી કર પુરુષોને ગમે શુરૂવારે તા. ૧૮ મીએ ત્રણુ ત્રણુ માસની સખ્ત જેલની સજ થઇ છે. પાંચ બાઇએમના નામ અમને મળેલા છે તે નીએ મુજબ છે: મીસ આર. મુનસ્વામી, તેમની દાકરી બાઇ વલીઆમીન, મીસીઝ શીવપ્રકાદ, બાઇ બસમત, બાઇ ક્ઝુતર, ડરબનથી ચડેલા સલામહીઓમાં એ ગીરમીટમાંથી ક્ઝુત થઇ હતી તે પુરી થતાં તેઓ ને ન્યુકેસલમાં ૨ માસની જેલ થઇ હતી તે પુરી થતાં તેઓ ફેક્સરસ્ટ જઈ પક્ડાયા અને ક માસની જેલમાં પહોંચ્યા.

ભીજ કેમ્યુ

ફેાક્સકરષ્ટથી તા. રર મીતે સેક્સવારે ટી. પીલે તારથી જણાવે છે કે બીજા કે ફે મ સુસેક અને ફે ઓએ ત્રસ્યુ ત્રસ્યુ : સાસની જેલમાં પ્રખલ થઇ ગયાં છે

વેરલમથી

ખબરપત્રી કાર્ખ છે કે : - ત્રયા ગુલ્વાર તા. ૧૮ ત્રીએ પગ ત્રત, થાર્ક્સ અને કેબલ કાર્ડની એારતોને પાસ વગર રસ્તા પર કરતી હોવા~~તી કહેર માટે પકડી માછએટ આ~~ગળ ખડી કરવામાં આવી હતી. માજસેટ વેએાને છેાડી મુજા હતી અને કાઠી પર જવાના હુકમ કર્યો હતા.

<u>જોહાનીસ્બરગમાં</u>

માસ મીટીંગ ગઇ તા. ચઉદમીને રવીવારે કમિશત તરફ ના પસંદર્ગી જાહેર કરવા મળી હતી તેને ટેકા દેવાના તારો કટેંકરટન, નાઇલબ્ટકમ, ફાકસરસ્ટ, પાચેસ્ટક્ર્મ, હોડલુબ્રગ્ગ, ફસ્તનભરગ, નાઇજલ, વારમખાય્સ વગેરે સ્થળથી મહ્યા હતા

*વ્યુકેસ*લમાં માસ મીટીત્ગ

ભરી ગયે રવીવાર કેમીશનની નાપસંદગી જાહેર કરવા દેશવ પસાર થયા હતા. હીંદી કામ પસંદ કરે એવા સભાસદા કેમીશનમાં નીમનાના આગ્રહ કરવા વિષે પણ દેશવ થયા હતા એટલું કર્યા પછી હડતાલના સંબંધમાં અને બીજી રીતે જેલ માં ગયેલા બુધા સત્યામકીઓને છાડી મુકવામાં આવે એવી માગણી કરવામાં અત્યા હતા અને સરકાર જો આ માગણી કેબુલ ન કરે તા ફરી હડતાલ શરૂ કરવી એવા દરાવ કરવામાં આવ્યો હતા

<u>પ્રોટારીયા</u>

ધાભી કામ તરક્થી સફાગ્રહ ક્યુક્ય કુંડ માટે ભરાયેલ રાકડ રકમમાંથી પા. ૪૪-૯-૦ ની એક સ્મમતું મળા છે અને તે ની નામવાર ટીપ છેલ્લા પાના પર છાપવામાં આવી છે. ધાંબી ક્રોમેટીના ડેંગરર મી. જે. એમ. બારબર લખે છે કે: ગૃણ તા. ૧૫ મી ને રવિવાર કમિટી મીટીંગ મળી હતી, લડત ત્રિપે ઉત્સાહી ભાવણા થયાં હતાં. કુંડમાં જેટલી રક્ષેમાં ભરાઇ તેની એક માકલવાનું નક્કી થયું બાદ ફેટલાક સાહેબે તરફથી સભાને નીએ પ્રમાણે સરસામાનની એટ મળી હતી. મી. વીલ્લ પરસાતમ તરફથી ખુરસી નં. ૫, મી. જંગા ખુસલ ખુરશી નં. હ, દુલભ છીખા તરફથી સી. ૧૦ લેપ માટે, મી. મેરસર શેમા તરફથી ડેબલ, મી. બીપ્ય મોરાર તરફથી ૪ ફલતર પાટ તથા ટેબલ ક્લાય. સભાને એક ન્યારુને મંડળ બનાવવા વિષે સહ ઉમંગમાં છે

ત્રીટેકરીયા ધોળી કર્યાં તરફથી મરહુમ સુરત્રાઇની એક્સ તે દીક્ષસોછાના લાર મહ્યો છે, અને ત્રીક્ષીસ ગંધીને હીંદી મેનાની આગર્ફ માટે ત્રહ્યું માસ સુધી જેવતું કુઃપ બાગવ્યું તે માટે શુભારકબાદીના તાર મહ્યો છે.

કવીન્સ ટાઉનથી

ખળરપત્રી હાંખે છે કે :- મી. એસ. ડી. તાઈફના પ્રમુખ પૃત્રા તીએ અત્રેતા હીંદીઓની સંભા મળી હતી. અત્રેતા સર્વર દીંદી ભાષ્ટમાંએ હાંજરી અરપી હતી અને તે ઉપરાંત માદીનોથી મી. ઇમમાઇલ છાહમદ કાંસાડવાળા તથા તેમના બાપીદાર મી. ખંડુલાઈ લગવાનજી દેસાઇએ હાંજરી આપી હતી. મી. સંધી અને બીજા સત્યાંમદી બાઇ બ્હેના તરફ સલામાં હતી લાગણી અતાવવામાં આવી હતી. પછી ઉપ રાખે શક્ય કરફાં હતું જેમાં પા. પ-રહ-૧ તી રફમ તેજ પખતે એકડી મઇ હતી. દિખા એક અમને મળી બધી છે. ઉપર ચાની ડીપ મળી છે તે હવે પછી આપવામાં આવી. આ દિ. શા. કે

એક ગારા અનુભવીના મત

' નાતાલ વીટનેસ ' માં કબલ્યુ. ટી. લુંડઝ નામથી એક ગારા અનુલવી લખે છે કે:—હોંદી મળુરાના કપ વરસ થયાં અનુભવ ક્ષેતાર અને જેને વે.ટ મેળવીને સભાસદ થવા नी परवा नथी केवा क्षेत्र है.है।तीस्ट होंही क्षुराना सवा લમાં પેતાના અભિપ્રા ખાપે તે અસ્થાને નહીં મહાય. હું માર્ગુ હું કે તમે છાપામાં રે.જ જે અબિપ્રાય ખાપી રહ્યા છે। તે કરતાં હું જે મત ધરાવુ હું તેવા મન વધારે સાધા રણ છે. શરૂવાતમાં કહેવું જોઇએ કે **હીંદીને ચાટના હ**ક नथी. अने को ६ प्रेरिक्टरने तेनुं रक्षकु ध्याने अने ते ને સલાદ આપવા માટે નીમવામાં આવેલ છે છતાં તેના દુ:ખા દુર કરવાને કાયદાના આશરા શ્રેવાના સ્ટ્રેટી તેને માટે નથી. આ વિષે કેટલાકાએ બ્રિટીશ ગ્રહસ્થને છાજે તેવાં લખાણ કર્યા છે, પણ કરતલ લ્યુસિરસ અને મી. ચર્ચીલના મત વાચીને જરા તાબુળી પેટા થાય છે. તેએને સદ્યદ્વસ્થ ખરા પૂર્ણ તે મ્માર્ડિકાના સલ્પ્રહસ્થ છે. કેટલાક તો પત્ યલ હોર્ધાની જેમ હીંદી લાકાના આ દેશમાંથી નિકાસ કરવાની વાતા કરે છે. હોંદા શાંત, ઉદ્યોગી તેં કાયદાને માન આપનારી પ્રજા છે એ દું જાલુ છું. દેશની અસંત કિમ્મતી મિલ્કતરૂપ તેઓ છે. હીદીઓને કુ:ખ દેતારા રાજ દ્વારી સતકસિકા જેએ દમેશાં વાટ આપનારાઐાને ખુશી કરવા તુક્ધાર હોવ છે તેઓએ આ દેશને કાયદા કર્યાં હશે તેના કરતાં ઘણા વધારે ફાયદા ખરાખમાં ખરાબ **હોંદીએ** કર્યો છે. ક્રી સ્ટેટમાં હોંદી મળુરે તી ખામીને લીધે ઉદયે.મ તું નામ નથી છતાં તેએ,ને હીદી ખપતા નથી તે શા માટે કારણ અનેજ કે હીંદી વધાદાર બ્રિટીશ પ્રજ્ઞ છે, ને લડાઇ વખતે તે વધાદારીમાં ચુસ્ત રહેલ.

પા. ૩ તેર કરે ફોંદુસ્તાને ક્છુલ રાખ્યા છે એમ કહેવું ગૈરવાજબી છે. હું વરસા સુધી હોંદી ઇમાંગ્રેશન બારડતા ર ભાસદ હતા. મનુરા મેળવનારા એજ ટા જે સુયાવામાં નાખનારી વાતા કરે છે તે હું અહ્યું છું; દસ શાંલીંગની એકર શૈંખે જમીન વેચાલી મેળે છે, તેમાં મકાઇ ઉંગે તે વૃત્તે એક પાઉડ ઢેએ વૈચાય છે, વળી તેઓ સાતાની ખાણામાં કાર્મ કરવા જઇ શકરા અને હાં મેહા પગારા મેળવા શંકરા. તેએ ફેરી ફરવાનું લાઇસેન્સ મેળવીને ખુંબ પછસા કંમાઇ શક્શે વગેરે વાલા તેઓને કરવામાં આવે છે. પણ તેમાં શું સહ્યું છે ? સેરનાની ખારો, પર કેરક જઇ શકતું નથી. વેપાર કરવાની ઢાઇતે છુક નથી મળતી જમીતનું પાત એકરે દીકે દેશ શીહીંગને બદલે એક પાઉંડ બેસે છે, અને મકાઇનું લગ ૮ શીલીંગ થઈ ગયુ છે નું ધારં છું કે હોંદીએક ધા, કની તકમ દર વક્સે આપવી પડે છે તેની સામે ખરી રીને નથી પણ તેઓની તચ્ક જે અધન વસ્ત હ્યુક ભાગવવામાં આવે છે. તેની સામે છે. કાઇ માસ્યુસને તેની ક્રમાઈ પર ૨૫ ૮કૃતિ કર અનપવાની ક્રુજ પાડવી તે બહુ ખરાબ વાત છે. હું પુર્ણું હું કે વરસમાં પાઉંડ સા કર્માતા હામે તૈવાઓ હૈપર યા. ૨૫ તે કર્ય નાખવામાં આવે તા તેઓતિ કેલું ગંગ ક ક્રમક ક્રોડા પણ ક્લારાય સાં લાંચા નીચા થયા વિના રહે નહીં. હીંદી રાજદારીએક ક્યારે પા. à ના કર નાખવાનાં કારણા અધ્યક્ષ ત્યારે **હો**દી અ ૧રો લરકળી આપણી અશબ વરલાફકર્મી પુરાયેત શોધવા એવું તે

મ્માને નહીં રહે. હીદી મનુરાતે કામે રાખનારા કારાઓ

તેઓની ફીંમત સમજે છે પહ્યું તેઓ ચાલતાં બાહે છે. કાર્ર ક્ષેકિ પર કર નાખેલાં છે તેનું કારણ એજ કે તેઓ તે કામ શાધવાની કરજ પડે. પશુ દ્વીદીઓ કંપ કામ વિના એકા રહે તેમ નથી "

[∟] વિલાયતનાે છાપાે

'માર્ન નાઇફ' નામનું ચિલરમતનું છાપું 'ચોષ્ઠખી વાત' એ મથાળા નાચે દૃદિ સવાલ પર નીચે પ્રમાણે લખે છે — નાતાલથી મળના તારા પરથી દૃદિ સવાલ સંખંધમાં અહીંના છાપામી કતત જાતની દીકા થઇ રહી છે. પણ દૃદ્ધિણ આદિકાના જે તરા અહીં છપાય છે તે ચિચારીને વિશ્વાસ કરવા જેવા છે. જે તારા સાથી માકલવામાં આવે છે, તે મિકકતદારા તથા ખાણાવાળાના લાકામા સંભાળ પુર્ગંક લખાયા પછી માકલાવ છે. 'વકાદાર નાનું નાતાલ' ભૂલતી અમલનું કારણ થઇ પડેલ છે અને તેણે શહેનશાહતને હોંદુસ્તાનની તેની લાખાની પ્રજ્ઞ સાથે તકરાર માં ઉતારેલ છે. આ મુશીખતનું મુળ કારણ એ છે કે નાતાલ પ્રાંત યુનીયનની અંદર એમછી મણતરીનું થઇ પડેલ છે.

'ક્રેટલાક વરસા પહેલાં **ગા**નીના ઉદ્યોગાવાળાના **હાય**માં નાતાલના રાજ્યની લગામ હતી. તેએ સીદી મભુરાથી અસંતાય પામેલા હતા. મનુરા લગા હતા. મણુ તેઓ સ્વતુંત્ર સ્વભાવના હાવાથી પાતાની મરછ પડે હારે કામપર ચકતારા હતા. આથી શેરડીતા ખેતરામાં તથા કાલસાની ખાણામાં કામ કરાવવા હોંદી મનુરાને બંધણી કરી લાવવા માં આવ્યા હતા. બંધણી ગીરમીટ ખલાસ થયે હોંદીઓને પાછા માકલવામાં આવશે એવું ધારવામાં આવ્યું હતું. **અથવા જો તેઓ અહીં રહે તા યા. 8 તા કર માયાદ્રી**ઠ આપીને રહે એવા કરાર કરવામાં આવ્યા હતા. આ કર વસુલવામાં નાતાલ સરકાર કદી કૃતેહમ ક્ર થળ નહોતી. ગીર ગીડીયા દ્વીદાએોની પાછળ ધણા સ્વતંત્ર <u>હોં</u>દીએ**ા** પશુ મ્યાવ્યા. તેએ હીંદી મનુરની જરૂરીયાતા પુરી પાડવા લાગ્યા, અને જગ્યા પછુ હીંદી મજુરાને માક્ક આવી તેથી અર્પ ગુલામીની દશા પુરી થયા પછી પાતાને દેશ જવાતું ત્રેઓતે ગમ્યું મહિ. તેઓની સંખ્યા ધીર્ગ ધીમે વધતી ગઇ. અને તે એટલે સુધી કે એાયર લડાઇના અંતર્મા નાતાલ ના હોંદાઓની વસ્તી ગારા કરતાં વધી ગઇ તેઓ અંદર ના દેશમાં પ્રસરતા ગયા અને કરક્સર તથા ઉદયોગીપણાના ચડીયાતા ગુણાથી તેઓએ પાતાની સ્થિતિ જમાવી હતી.

આપી બાપર અને સિટને એવી રાજ્ય નીતિ ધારસ કરી છે કે જેવી હોંદીને હાં રહેવું ભારે થઇ પડે. હોંદી મસુરા પાસેથી ગારા હોંદીને હાં રહેવું ભારે થઇ પડે. હોંદી મસુરા પાસેથી ગારા હોંદીને હાં રહેવે તેઓએ આવ્યા જવું એવી સંથતિ હું કામાં છે. પસુ ગારા હોંદીના કમનશીએ હોંદીએ! તે સિટીશ પ્રજા છે અને તેથી પરદેશી પ્રજાતી પેઠે તેની સાથે વર્તી શકાય તેમ નથી. વળી હોંદુસ્તાનમાં દક્ષિણ અમિક હોંદીએ!ની માડી હાલત પર બહુ શક્સો ફેલાયો છે અને વડી સરકાર સુડી વચ્ચે સાપારીની હાલતમાં છે. આ સવાલ બહુ ગંભીર છે અને તેમાં ભારે રાજદારીપથા ની જરૂર છે."

√केलनी तક्लीहै।

નીચે મુજબ તારે સામવાર મી. ગામહૈને કરવામાં આવી છે. "મી. ફસ્તમજી અને ચાર બાતુઓલાળી પહેલી હુકઠી તા સાળ સસાગ્રહીએન જેલ ભાગવી ભાજે ધુટવા છે. મા. इस्तमक करने भीका काशीता अक्षरेश है ते कश्चाने हैं है કેફખાનામાં જંગલી અને ધાતકી વધતન થાલે છે. ત્રી. રૂસ તમએ કે એને અગાઉની લડતમાં લાખી મુદ્દતાની જેલના અતુભવ **મળેલ છે** તે કહે છે કે ડરબનની જેલ ધાતકીપણા માં કાઇ પણ જેવા કરતાં ખાદી લાય છે. આજી છે ખેરરદાર છે. ફરીઅદા રાબળવાને ક્વચીતજ કેદખાનાની મુલાકાત રા છે. અપવાસા કર્યા પહેલાં તા ગવરનરને મળા શકાયુજ નહીં. વારડરા તા છડા નિરદય અને ચાહન અપમાંત કર તારા છે. ક્રીયાદા સાંભળતા તથી. તેટીવ વેણ્ડરા ઘાતકી પણું ધરતે છે. ત્રી. પ્રાગજી દેશાઇ જેને વ્યાપ સારી રીતે જાણા છે**ા તેને બારવાયી તે પડી ક્ષ્યા હતાં. પછી** કાટડી સુધી ઘસડી જવામાં આવ્યા હતા. સારવાર પણ કેટલાક વખત સુધી ક્રાઇયે લીધી નહીં. ગારની ઇન્નને લીધે ૧૧ દરવસ સુધી તેને ઇસ્પીતાલમાં પડી રહેવું પડ્યું, શીનીક્ષની નિશાળના ૧૬ વરસની ઉમરના એક વિદ્યાર્થીને પણ જેલમાં મારે પાયે. હતા. થી. રસ્તમજી, મી. મધ્યુલાલ ગાંધી અને ખીજા જેને આપ જાણા છે! તેમને લાતા ધક્કા ને અપમાના મળેલ છે. વ્યધાને 'કુલી' કહી - ભાલાવવામાં અનવ છે. "ઘણાને જોડા અતે માજ મહ્યા તથી, મેહળ મામવા જનાર કેટલાકનાં સેંડલ પણ લણ લીધાં છે. જેલના કપડા ગંદો અને ધેરવા વચરતાં હતાં. કૈતી ક્રીયાદ કરવા જનારતે ધમકાવતા. જેલ પુસ્તકાલયની ચાપડીએા નથી આપતા. પાતાની ચાપડી ઐા લાવવાની ખેધા કરી છે. પતરાંની નાંસળા અને ડબલાં ગંદાં અને કાટમાળી આપ્રે છે. ખાસક ધણા દ્વકા ને લી સરખી યાળું આપે છે. અનિક્સ કાંચા રહેતા દ્વાવાથી ઘણાને મરકા થયા છે અને તેઓ કૃજી તે દરદથી પીડાય છે ખેતું તેઓ કૃજી તે દરદથી પીડાય છે ખેતું રેળ આવે છે ગેરવરતજીકની સામે ઘણાએ ચાર ચાર દિવસ સુધીના અપવાસી-તંગર રફાઇક-ફર્યાં સાથે દિવસે એક માણસને જબરદસ્તીથી ધુર્મિકિક દુધ ઈંડા મેળવીને પાયું. બધુ ગળશે એમ કહી બુધાના અપવાસ છોડાવ્યા પણ માત્રેલું હજી નથી મળ્યું અપવાસા ચાલના હતા સારે भागत् देश नेपा भागभी पश्च तेने १४ इसाइ सुधी भागी होने भाडे भारित्सला भागभी पश्च तेम है अहा हिपसना भापवास हत्य, पाया हता करेसती हाइमारीना भी १२त्माळना ह्या हैवासथी हमही लहानी हाइमारीना भी १२त्माळना हमा हैवासथी हमही लहानी हो हमारीना है. મુટેલ, ભલાર કેમિક અર્ક પાર્થ કરીથી પરકાયાને લઇપાર કેટલા છે. એરીડેવીડા તક માર્ચ કરી સરકારને માકસાંબ ક્રાંગા, તપાસ કરવાની વિનંતા કરીયે ક્રોગ્રે,

1223.

અઠવાડીક પંચાગ.

પ્રોસ્તી—ા. ૨૮ ડીસેમ્બરથી તા, ૩૦ ડીસેમ્બર સુધી ઈ સ. ૧૯૧૩. હોંદુ -માગસર વદ ૧૨ થી પાય સદ ૩ સુધી સવત ૧૯૭૦. **માહમેદન** --તા. ૨૫ માહરમથી તા. ૧ સકર સુધી ૧૩૩૨ હીજરી. **યારસી**—તા. ૧૪થી તા. ૨૦ સુધી

ષ્રી લીંદુ भ भा सुर्व हव सुर्वाठ તિથિ તા મ ક, મી ક. મેં. ત્તા.

२४ वह १२ २५ १४४-५८ ६-५८ 24; ,, 93 25 94'8 46 5-46 12 15 15 15 18 18 1- AF 6- AF 29 , 30 2294- 0 f-4e 9 76 764- 6 9 46 ₹૮ સુ€ સાંગ રહ 30 16 4 9 19- 0 92:4- 20- 0

ઇ. એા. ના લવાજમના દર

યુન્ડિલ્યન—કેપ, નાતાલ. ઢોસવાલ. એરરે જ્યામાં ---

> વારધિક છમાસિક ત્રિમાસિક નક્લની

ખર્ધા લવાજમ અગાઉશ્રીજ લેવાને ધારા છે.

केहानीस्थरव हींदु डेक्युनीटी

∘ મી. કાલાકાનછ ૧૦૫, ચા ્દુલભ મારાર ૧ બ. દાલ

डेक्ट परशु

ડાણા નારણ ૧ બ. ચા

ટાેપીની ખરીદ

ત્તારેષ્ટ્ર શુલા

વલભ પ્રાયજી ૧ભ. ચા

ગુલાભ ડાવા ૧ કેસ દુધ મકન લક્ષુ ૧ બ. ચા.

વીશસમ પ્રેમા ૧ષ, ચા.

કાલીદાસ એ. ૧ટીન તેલ

ગાકલ ખુશાલ ૧૮ીન ઘી બીખામા વીશીકબારમી

ભગ ધના ૧ષ્ય મારમીલ

90 પરભુ ભગા ૧૫૨તા ચા

૧૫ ડાલા સમા ૧ લક ખાંડ

,, દુલભાવીરા ઢળા ચા.

∘ અીકે, પટેલ કૂર **બ** ચહ ≖ યીભાગાડાલ_{ક ક}ંભા દુધ £ 60 ,, ભુલા છત્રણ ૧ ભ. ચા.

, बशु कल्हा

🔹 🔐 હીરા હાસજી દળોર મીલ ૦ ભાયોરકાયની આવક હાેલ 3 %

ભીખા હરી તરફથી આડે સન્ ্ধ্য **ગ મી. ગાવદ સલુ ૧ ખાં**ડ

० १५ ,, હીરા માવછ ૧ આટે!

્ર 🤉 ≱લ.ભાઈ ગા

,, રામા માવજી

ભવાન દુલભ

नागर नय ભગા ઉકા

દયાળ નધ્ R પરસુ પેમા

ą ભાવન કાના ૧૫ **કોરાર પરશુ ૧ ખાં**ડ

લાલા ભેરવન

જીવના માવજ ` ব ৹ હીરા કુંવરછ

વલભા ઉકા

वारख नाना 40 વાના પરસ

ગાવંદ હરી

ગાકળ દલા કાનજ પેમા

મારાર ઉકા

એ ધવ રધા ૧ મી; 90 ડાહ્યા ગા. વીશીવબેદ મી

દાસછ માવજી ૧ ચાવલ

छना क्षान्छ

ભાણા દુલલ

બુલા લાલા મારાર ક્કીર

ચિષ્ધ્ર

સત્યાગ્રહ રાેકડ ફંડ

૨ પાછળના

પ્રીદેારીયા ધા**બીકમી**ડી ક્ષ્યુકી કૃંઢ

કુ જો. વીઠલ પરશાતમ ધાણી આ માત્ર સકરળ ૧ ઘના

o _ક લાલછ કલ્યાસુચા, વ્યા૧ 193

o ,, છવા મહમદ ચા ખા જતી સ્ટીમર પેન્ટાકે.ટાર્મા બંધ ધરો

1 13

1 13 ૦ ,, ભાઇલાલ રાગુ ૦ ચા.ખ ૧ બાંધ થશે 1 13

૦, તરસી જિલ્લાચાબ ૧

૦ મી દ્લભ દરી સકર બ, ૧ नारन् दर्धता दुव देशा

🗸 🚜 લખમણ મારાર સકર ૧ ० ,, अस छवस् था, भ, ना

 વિલા (તી સકર બસ્તો) ૧ ٩ ૦ મી છણા ખુરાલ ચાવલ

ખ, ગા ચાડીન ર

૦ ,, ખુરાલ પરક્ષ આ ૨ 193 ં , જીવણ રામજી ચા. ૧

3 ,, બાબુ રલારામ ચા ર

૧ .. લલુ ક્રકીર ચા આ ነ ነ3 ા દુલભ છીબા ચા. ૧

૦ 👾 મેરસર રામાં કુધ ટીન૧૨ ૦ ,, મારતર પેમત દાલ આ

, જગા ખુરાલ કાલ जा

" लाणा ३५। दुध देस १ ૦ ,, બીખાગારાર ચા ૧ઘીના

" ડાયા મારાર લી ટીનના

_ન ગેલ્વન નાના દાલ ગા ધ ,, છીખા જગાથી કીનગા

६ ,, भी भा क्षत्रच्य सहर भ.१ ૦ _{,,} ઉઠા બીખા દુધ કેસ 1

૦ ,, જેરામ જાલ્વછ સકર ૧ ૧૧

० ,, भेरिय भीमा सहर १

૦ ,, રૂપતામ દેવશી સકર ૧ 41

૦ ,, ગાંપાલદાસ કાલા સ૦૨

માસલબ

० भी. श्रीरभान भद्रभः

૬ , સેખ અદ્દમદ

દ ,, આસમાન પ્રારમીઓ

० हेरितहार

∘ **ગી**. તુર મહુસદ

૦ ,, અબદુલ રહેમાન

૦ ,, રહ્યુંછાંડ ભાણા

० ,, अपपदुल अहमह

,, અબેલાલ હરીભાઇ ० ,, भड़भह टापर

.. ક્રક્તાન્નીજી ક^{્ર}મી**ણાજી**.

ચિષ્ધુરૂં,

866

હીંદુસ્તાનની ટપાલ

તા. ૨૬મી ડીસેમ્બરતા અરસામાં મુંબઇ

🗸 🔐 ભેળારામ પરંચ્યા.ખ.ર 📉 તા. ૩૦મી ડીસેમ્બરના અરસામાં મુંબઇ ૦ ,, તરસી લાલા ચા ખા જતી સ્ટીમર ગરહરૂડ વુરમન્દ-કાર્તીંગમાં

rin ed and Published by M. K. Gandha ६ ,, अया जैतनम् सन् या व International Printing Press Phomes Natal-

Upmon Indian

PUBLISHED WEEKLY IN ENGLISH AND GUJARATI.

No. 53-Vol. XI.

Wednesday, January 14th, 1914

Mr. West Threatened by Estate Manager.

Phoenix Wattle Estates, Ltd., of contravening Section 34 of Act 22 of 1896, in that he violently conducted himself towards Mr. West, used language likely to provoke a breuch of the peace, behaved in an offensive manner by shouldering Mr. West roughly and holding a heavy sparatiok in a menaging attitude and threatened injury to Mr. West by saying to hua "I'll thrash you. I'll teach you to interfere with my people." Mr. E. H. Britter appeared for Mr. West. and Mr. Dickinson for Mr. Todd. When the case was called, Mr. Todd pleaded "not guilty" to the first three counts, but "guilty" to the fourth. The effect of this pleading was to deny the use of the violent and offensive language, the shouldering, and the hold mg of a snambok m a menacing attitude. Mr Britter pointed out that the charges were based upon a sworn affidavit, and if Mr. Todd did not plead guilty to the whole of the charges, the case must proceed, and the witnesses be called. Mr. Dickinson then minusted acceptance the affidavit, and Mr. Todd consented to being headd over. The following is Mr. West's statement as contained in the affidevit -

"On I number, the 2nd day of December, 1913, Larrived at Phoen x Station from Vermann, at 245 pm. On my arrival I went into the stationingster a office. and applied at the public ecunter there for my letters and telegrams. What doing this, Mr G T Todd, manager of the hatal Wattie hatates, Ind., Phoenix commenced name meniting language to me. I was accompanied by my wife, my mother-in-law, and two children, and Todd remarked, 'I am straid of being contamuated with some disease by the presence of these people,' meaning myself, my wife, my motherin-law, and children. He continued making mainting remarks for some time, and I then asked the stationmaster whether I had the right to come to the counter to receive my letters. He answered 'Yes. and I then told Mr. Todd I was serry to see h m hehaving in such a manner especially in the presence of ladies. He then became more abusive, and threatened to strike me. He said he was a white man, and I was 'a b -- cool e.' I asked him not to use such language, and called the stationmaster a attention to the language used. threaten me, and had in his hand a heavy span b &. which he held in a menacing attribute. He said. I d thrang you. I'll teach you to interfere with my people. He went out on to the platform, and recommenced using the bad language and repeatedly my ted me to come over and as ow h m to thrash me A. ... we constitute, he mounted his horse and guiched an and the mill the mound to the Natel Estates, Ltd., Mount Edgecombe, it forming them of what was taking place, stating that I was in . may be brought to his notice

At the Magistrate's Court, Verulam, on Tuesday danger of my life, and demanding police protection last, before Mr. Theo, McDonald, assistant magis, for myself and family Presently Todd returned to the trate a charge was brought at the instance of Mr station, and near the station office he shouldered me A. H. West, against Mr. G. T. Todd, manager of the roughly, and again used abusive language. He repeated his threat to threah me, and when I said that he ought to be ashamed of himself for acting in that Call these women? My wife then remonstrated with him, and he said to her, it, a violent mainer 'I don't speak to women.' A little later he again rode to the mill, after repeating his threatening language and in a few minutes again returned, evidently under the impression that we had started along the road where he could put his threat into execution. His manner was most violent, and I feel sure that he would not have stopped short of killing me if he had got a counce. A gentleman in the employ of the Provincial Road Department was standing on the platform, and heard Todd's language, and saw the attitude taken up by him. The two Indians employed at the station also heard and saw what tool place. I waited at Phoenix Station until 6.30 p.m., but no assistance came from Mount Edgecombe. By chance, Rifloman Berry, of the Inanda Police Camp, came from Verulam, and he kindly escorted us to the Settlement. Just before our departure, one of the station Indians told me that he had just seen Toda waiting in the plantation, so that he had for two hours wested an opportunity to assault me, and I am of nyinced that, but for the presence of Rifleman Berry, he would have done me a serious injury.

"I charge the said Todd with violent conduct, using language or behaving in a manner likely to provoke a breach of the peace, and threatening injury to my person thereby contravening Section 34 of Act 22 of 1896, and apply for a warrant for his arrest."

The Magistrate ordered the accused to be bound over, in the sum of £5, to keep the peace for the period of six months. The costs were fixed at £2 los Mr. Dickinson opposed the granting of costs, but when he failed in his efforts he demanded that the costs be fixed then and there at a stated sum, and the Magistrate fixed the costs as above stated

Considerable interest and amportance has been ettached to this case, because of the events which led up to the incidents at Phoenix Station. The "in. He continued to terference" alluded to by Mr. Todd referred to the fart Mr. West took in listening to the complaints of the late Scorzai, who stated that he had been flogged by Mr Todd, and in assisting him in having his leposition taken. Mr. West, naturally, took this vio-lent conduct on Mr. Todd's part as an attempt to frighten him out of assisting such people. For this reason Mr. West considered it necessary to make an example of Mr. Todd, and cetablish the right to so "interfere" in any cases of ill-treatment when they

The Late Mr. Hurbatsingh.

To die in gao, would be generally considered a disgrave, and he who is buried in a convict a grave would not be termed a patriot and a hero. But Mr Hursatsingh, who died in the Durban Gaol on the 5th mat was both a patr of and a hero. He had weathered the storms of the for 70 years, 30 of those years being spent un jet indenture as a fie d labourer. About two mouths ago Mr Hurbatsingh left his ittie farm and joined the passive resisters. He crossed the bord r at Volkarust with 36 others, and was sentended to three months' imprisonment, with hard labers. He was not a 23-tax payer, but so keenly did this brave old man feel the sufferings of his brothers and sisters under this bondage that he deternuned to face the bardships of gaot life, and suffer for the cause. Mr. Gandhi met Mr. Hurbatsingh in gaol, and was much unpressed by his determination and faithfulness. That so old a man could take up the burden and bear it for his younger and stronger brethren touched him to the heart, and made him feel his own great responsibility in advising his countrymen to adopt such means of redress of their grie-Writing in the Gujarati columns of our last assue, Mr. Gaudhi gave expression to the following thought: "The real meaning of sacrifice is not to be found in the fire on the altar and the pouring on of Such sacrifice can salv purify the atmos-Our very had es must be given for the sacrafies, and our life's blood must take the place of the give. That is real ascrifice which a one is accept able to God-Thinking thus Mr. Gandhi came to the conclusion that Mr Hurbatsingh might well remain in gaol and even die for the bon ur of India The staunch passive conster told Mr. Gandhi that wh n he fened even women going to gaol, he f it, that he end not reman offstie, and that it was hetter to de in gaod rather than to live free in disgrace. In a; te of his ago and feet'e condition, this veteran of the fight did what work he could with enthi tasm, setting a spleaded example to the YOUR LAB MEN

Mr. Herbats ugh bad no re atives living, and so his hody was buried by the gaol authorities in the Stellawood Cemetery As soon as the cen about t heard of his death, steps were taken to get the necessary permission to have the body cremated, according to the Hudu rites. Messrs, Adlam Reid & Co. were the undertakers, and the procession left the cemeters en Thursday at noon. Following the hearse on foot! were Miss Schlesin, Mr. Pearson, and Messrs. Rustomjes. Polsk, Imam A. K. Bawazeer, G. Isane, Thambi Naidoo, West, P. K. Naidoo, Sorabjee, Shroff, Budree, Maganlal Gandhi, Tiprus Patel, and others. Passing along Umbilo Road, West Street, Grey Street, and Transfer has bettern, sound the process of which the chall to be crematic up at Lugery Lagoon, reaching its destination at half-past 2. Flowers were placed on the coffin by friends, and festoons of roses were hung around the hearse. And so the memory of this unknown passive resister will be preserved in the bearts of the Indian community

Our London Letter.

November 21, 1913

Whatever else may be said, the subject of the treatment of British Indian subjects by the 1 non Covernment of South Africa has been the dominant topic of the week; It has had the prominent position in the week; It has been the subject of unaunerable with a gritice of in addition to articles giving the idea of the control of the contro

some 'not to mention rables several times a day, and in frequery cases the monopoly of the contents by a of the newspapers, especially the evening ones. The papers speak of Mesars, I olas and Katembach. That these two Europeans close personal friends of Mr. Gandhi, an in drawe thrown a their folso composity with him as in go to prison for the cause ludians have at heart is a memoral territude to their devote is at digives the lie to the statement that hast and West shad invertineet. They have met in the truest and deepest act se

Ind ans in London are serio ally exercised over the question; meetings and discussions and consultations are being held frequently. One festive celebration, which was announced to take place on Nov. 29, is postponed because it is felt that Indians and their friends here cannot make merry while their fellow-countrymen are enduring the rigours of prison for the honour of India. They entirely could do no less

the honour of India. They certainly could do no less. I am almost "snowed under" by nawspaper articles on the subject. I make a selection, and forward them for the editor's use; to a few I will refer here as of special interest. On a personal matter, I may mention the letter of Mr. J. H. Polak, J.P., to the "Daily News." It is brief, so I quote it in full, as follows:

Every civilised country has its Consul or other representative in South Africa to see that justice is done, whereas our poor Indian fellow-subjects in South Africa have no one to protect them. They are truly "Helota within the Empure."

Perhaps now the Indian tovernment will send apecial representatives to the four Providers of Hr tish South Africa to protect the interests of those who are unable to defend themselves.

An article in the "Daily News" doctares that "No Et goshman acquait led with the facts of the controversy can read without shame the accounts given in the Reuter telegram from Benchay of the methods by which the indian strike in Natar is being repressed. I ur contemporary shows how the supposed ' guarantees" for the protection of Indians are pre tharly useless. The following day the "Daily Mat. 1 at better a carrier, at their Drop It," showing an Indian soldier seizing by the wrist a Colonial who has just let go a placard on which appears the words, "Poll Tax," "Prohibited Immigration," "Forced Labour," and others. "The Times" of the same day, Nov. 19, publishes a "leader" under the heading of "From Bad to Worse in South Africa," which concludes on the forceful note that the Imperial Guycrnment cannot neglect its responsibilities because Parliament is not sitting." The long article is remarkable for its sympathy, and makes a strong appeal to General Botha's Government no. to forfest its reputation for moderate and broad-minded states manship by ignoring "all broad opinion in South Africa certainly the of non-of the most components organ of the Press-which has abown itself in Invoir a sympathetic redress of Indian grievances."

The Tunes" still urges that an official representative of standing be sent by the Indian Government to negotiate with General Botha and his Ministers, and suggests Sir James Meston, but adds that if the step be impracticable, some other must be taken. Still, on the same day, Nov. 19, the "Westmuster Gazette," which is practically the official evening organ of the Government devotes its "leader" to the subject and says "It is uppossible that the Internal Government can look on at this movement without the createst's ne fin. It is never his to find and it is a sayed to the Standard" is roused to insist that: "The best solution would be for the Union

We and says to 1914

list an is in a different category from the Kafir that he is neaceful, law-abiding, industrious, with some degree of educate ve and put him on the same footing s. the European or American immigrants, while takof the state of the same of the same

aved up to its character of Imperialism in ght have known that indentured transpration is stopped and test Mr. Galach, and the Indian colon in ty have ace pted the education test in non-gration. Another Tory paper, the "Pail Mad Gazette," to whose sar castic notes on indians I have frequently referred, asists that: "We must carnestly hope for a states manship that will realise the vast Imperial interests at stake, and the duty of shaping South African policy so that it will not provoke convulsions of winch the reaction must be almost literally world-wide."

The "Manchester Guardian" points out that the demands of Indians are indeed "modest"; they ask for no political rights, make no demand for full British citizenship, but only ask to live without oppression. "The grant of self-government to South Africa does not wholly absolve us," it adds, "from

our obligations to these men."

Mr. M. da P. Webb enters the ranks of the many writers of articles to the Press, and in the "Daily Mail" points out the dangers of ignorance of the character of Indians, and the great soldiers, mer chants, thinkers, and writers India has produced, He sees the force of the commercial competition objection, but declares that it must be met by cavilised methods, "not by oppression, exaction, or torture These India will never endure." Mr. W. H. Hosking in the "Daily Telegraph," writes with knowledge on is wise the antiquated poll-tax will go, and cultured; Indiana will be allowed to speak for their ignorant brethren. Lord Ampthill, needless to state, has been to the fore in the Press. He sent out to the Press the cable that the flogging stories could be substantiated although they have been strenuously denied, he gave an interesting interview to the "Standard," pubtished to-day and in to-day's "Times" a letter from him appears, expressing grateful acknowledgment of the "leading article" to which I have referred. He points out that the "alarming situation" was fore-seen, and might have been avoided if promises had

The publicity now gained cannot be without effect and the meetings in India and the money subscribed (are having an important influence in high quarters here. There is genuine alarm about the "safety of inda," and the result of uncontrolled indignation in

that country

Great Meeting at Calcutta,

A public meeting, convened by the Sheriff of Caloutta, was held (says the "Statesman") in the Town Hall, on the 3rd of December, to consider the position of Indians in South Africa, to demand equal rights as a tizens in all parts of the British Empire, to ext ress sympathy with the passive resistance movement attiated by Indians for the redress of their grie vances to express indignation at the treatment of Indians in South Africa, and thanks to the Viceroy. for b s k nd and avaipathet c interest in the question and the demand made by him for an independent inquiry into the alleged atrocities committed on Indiana in South Africa. Occasion was also taken to protest against the across of the Canadian Government in marging anon continuous journey of Indians emigrating into Canada. The building was filled to its ax treme expanity, there being fully 4,000 present. The

Government to recognise these facts [that the British | Mahara jedhara j of Burdwan presided. It was an nuprecedented gathering, since the days of the Vernasular Press Act agita war attribe libert Bill, and strongly worded speeches were the order of the day Every community in Bengal was represented at the meeting A noteworthy feat row was that the attend-Francisco Caranter Contrast

> On the motion of Mr. Saroda Ciurn Mit er, a late judge of the High Court, seconded by Mr. sher a, the Hon, Maharajadhiraj of Burdwan was voted to

In opening the proceedings, he said :-- Need I point out to you for what purpose we have assembled here in such large numbers this afternoon! Day after day, in the newspaper columns, you have been readmg with anxiety, with sorrow and chagrin, of the plight of your fellow-countrymen in South Africa South Africa might have been a name to have conjured with in the [sat, for Indians were going there in large nombers, but may I ask what our feelings one to-day! Alas! All the enthusiasm for colonising or seeing people go out there has given place to a desuppointment, bitter and sad. It is not my intention in any way to mention in my speech the individual sufferings of the Indians in South Africa, nor is it my desire to enter into the controversy as to the extent of the provocation given by the Indiana to their exacting employers or the punishment meted out to them for it. Whilst we are thankful to Lord Gladstone and General Botha for having realised that the situation needs attention, we cannot say that we have been natisfied with the announcements so far made What we demand is a representative Committee to make a thorough and offung inquiry into the position of the Indians in South Africa-(Hear, hear)-and the subject, and observes that if the Administration | the sconer the South African Government realise this

the better for all parties concerned.

After paying a high tribute to Mr. Gokhale, the President, proceeding, said —He should be respected and regarded with the warmest affection and esteem by our countrymen for having brought before the civilised world the treatment of Indians in South Africa, a thing most incompatible with that Western civilisaton which we so much talk of and rush to imitate. Aithough Lord Crewe's reply to the depuistion of Indians that waited on his Lordship in London on Monday last has given us hope and some courage, it has not brought to us the same contentment or assurance that we had expected. We are very grateful to the Secretary of State for India for his sympathy and weighty advice but, at the same time, we cannot help feeling that his Majesty's Government in England should at an early date announce the definite line of action that they propose to take for the protection of Indians in South Africa. (Lond applause.) The delay in doing so is much to be regretted. It is not unoften that a charge is levelled at the head of the educated classes in India that what they voice is not the voice of the masses. I say today emplishedly that what we voice regarding the feeling of Indiana on the condition of their fellowbrothers in South Africa is a universal one- (cheers and applause)-and not merely the feeling of the enlightened classes, who, whatever their faults may be, are the band of workers who, taught by the British, inspired by British ideals, imbaed with the spirit of British justice and righteonsness, and emboldened by the ideas of British liberty, equality, and fraternity, are trying their best, according to their lights, to raise from the quaginirs of stagnation and apathy their fellow-countrymen who do not or empot understand modern impulses or modern requirements What answer are we loyal Indian subjects of the King-Emperor to give to our less enlightened and less educated brethren when they question its as to why the same Government which Los given so much peace

and progress so much security to life and property in lines fall to do so out in South Africa, for they do hot understand to difference between the prestige sampath and position of the British Government in the Colonics and that in the lind an Empire, To them the British Ray, its print, te and its strength, secun the same Where is the answer to this Whatever, therefore has got to be dotte must be done at once, for until then the first og of the lind ans regard by the suffer myst of their fer ow countrymen in South Africa stricts in Africa, it grief, sorrow, and shame

Out in In a what we have to come ler as, Should we or should we not retainted. Whether retainstion is an unmixed blessing, I am not prepared to say; but as his Excellency the Viceroy, in his momentous apout that he made in Madras the other day, pointed out, that retaliation in the past had some effect, I think we ought to retaliate-(Hear, hear, and applause) -- for when the Government of India stopped indentured labour to South Africa in 1911, a deputa tion came from Natal, elimbing down, and requesting the Indian Government not to stop munigration, and assuring them of better treatment of the Indians. But as they have not kept that assurance, as they have not been true to the word that they gave, it is the duty of the Government out in this country, as well as the people, to retaliate, to raise funds to bring back, if necessary, every single Indian now in South Africa-(applause)-or to tell the South African Government to give us the same protection and the same privileges as the British Government give to Indiana in India, but if we are not to enjoy that peace, that protection, or those privileges, if we are to be ill-treated on the plea of colour bar or some other ignoble or barbarous practice—("Shame, shame")—then we should not allow them to remain in South Africa, nor should we tolerate such a difforest kind of treatment of Indians under the same dag for what will our people say, what answer shall Gentlemen, as you all know, we have to give them m many of our darkest hours of trial in the history of the growth of our political and civic rights, the beacon agat has come from the noble minded public men of England, and we, therefore, appeal to them to request the Home Government to remove this sorrow of ours, so genuine and deep, by coming to a satisfactory arrangement with the South African crns cut regarding the position of the Indians out there, without further delay.

In contrast with the silence of his Britannic Majesty's Government in England, is the sympathy and the sympathetic announcement of his Excellency Lord Hardinge in India. (Immense applause.) The Viceroy's speech has been severely criticized in some quarters, particularly by the Press abroad. that we have no concern. But, as president of this memorable meeting, I would be failing in the discharge of my duties if I were not to voice the gratitude and warm sentiments-(Hear, hear)-that we feel towards Lord Hardinge for the most sympathetic and strong attitude that he has taken up, not only by word, but by deed also, towards the Indian suf ferers in South Africa. (Applause.) He spoke like . a brave man-(applause) - and as we in India know how to honour him when he does a brave deed, we will, I am sure, not full to show our esteem and re-Excellency's deep and genuine sympathy for intars have cording to a right royal weacome when the first before concluding, I appeal to you

the before concluding, I appeal to you two awadeshi anterprises, steaming companies, and the mile and of myself and of those who have puttion with British. steamship companies, and the people of the country had to take that as best they

and progress so much security to life and property in to resevo the sufferings of the Indians in South India fall to do so out in South Africa, for they do Africa, and thereby give a practical proof of your not understand to difference between the prestage sympathy and co-operation with them. (Loud approximately to the following plants:

Nawab Ali Chowdhury.

Nameh All Chowdbury moved the first reachtion, which ran as follows. "That this meeting places on record its emphatic protest against the various restricts in and duabilities imposed on la bails in South Africa, including the £1 his cure tax in Natzl, which the Union Government has not removed in apits of the assurances given by responsible Ministers in 1911. This meeting, further, expresses its sense of grisvous disappointment at the action of the Imperial Government in giving sanction to the Immigrants' Regulations Act, which violates the conditions declared to be essential for a settlement of the Indan question by Lord Crewe, the then Secretary of State for the Colonies. This meeting demands of his Majesty's Government such measures as would secure to Indians equal rights of citizenship in South Africa, as also in other parts of the British Empire."

In doing so, he said that this was a question which to-day held the most prominent place in the minds of 300 millions of his Majesty's Indian subjects, and the happenings in South Africa had staggered them all and given them the rudest shock imaginable. They could not understand at all how such barbarons atrocities could be perpetrated against citizens of the Empire where the British flag floated. The entire population of India demanded the redress of this grievance in the name of justice and humanity.

Rev. Mr. Milburn.

The Rev Mr Milburo in seconding, wished to tell them why, as an Eng shman, he feet so strongly the abligation which rested upon members of his own race to express sympathy with in its in this matter lient, hear ! They would be faise to the highest ideals and in at sacred national traditions if they did not give their Imperial support to India in this crisis. England had identified herself more with the idea of freedom than with any other ideal, and if they refused to recognise this now, they would be false, not only to India, but themselves and their own principles that freedom was the very essence of national existence. Therefore, they were bound to stand by India in this matter. Loyalty must be mutual. England must be loyal to India just as much as India should be loyal to England. (Applause.) Was it not the duty of England to fulfil her part of the obligation The speaker then dealt with the objections that had been raised. As regards the undersoling of white labour, he said that if one had to pay a legitimate debt there might be lots of economical objections to that, and if they were bound to pay it they would have to do so, notwithstanding these aconomical objections. The next point was that all countries must learn to adopt themselves to new economic conditions The Asiatic settlement was not a more disturbing factor than the introduction of machinery or the rise of trade unions. A country must learn to adapt itself to these changes without resorting to such barbarous methods, which seemed to be the only one which occurred to the minds of the Africanders. quarest analogy to the present state of affairs was anti-semitism in certain countries in Europe. His next answer was that, whatever line they took must be applied equally in one way or another in this country. In India swadeshi enterprise had suffered from European competition. Among other things, two awadeshi enterprises, steamship companies from Tuticorm and other places, were unersold by competition with British steamship companies, and the

could. If it is right for South Africa to protect a direct line might be established or in some way bideshi trade or labour with which they carnot compots, In has a right to expect her swadeshi enter- to Quebec. The Indians served the Engine with prises to be protected against buleshi competition In the next place, if South Africa or Canada were afraid that the price of iabour or of goods was being brought too low, it was open to them to fix a mini mum rate of wages or to say nothing shall be hawked settled determination to perpetuate an economic injustice As regards what had been said about em- , South Africa, this was a small matter in compari son with the issues at stake. If the dispute led to a better for her to lose the Colonies than to lose her high principles, and let them drag her down. If she weakly yellded to South Africa she would have to bear the responsibility of driving men into indentured slavery, and women to sel, their honour land would have to bear her share of the responsebility for the greatest conflict that was threatening. a conflict brought about between the white and coloured races. Referring to the suggestion which appeared in the "Statesman" to repatriate every Indian in South Africa, he sa'd that upon considera tion, it amounted to a surrender of their great prin ciples, and meant only a temporary respite, and would leave Incus weaker for the next struggle that They had a right to deniand that the Home Government should recognise this principle of equal rights everywhere under the British dag as the ideal and ultimate aim of their policy until the Bome Gov. erament recognised this more explicitly could say was that if they had sufficient courage and self-sacrifice- Fight on! Fight on!

Nawab Sujat Air Bog supported the resolution

which was carried unanimously

Hon M. Fazal Hag.

The Hon Manivi Fazal Haq moved the next resolution. "That this meeting accords its unqualified support to the passive resistance movement initiated by Indiana for the redress of their grievances in South Africa, and expresses its high sense of admiration for the heroism and self-sacrifice displayed by Mr. Gandbi and his followers and fellow workers in carrying on this campaign against heavy oilds "

It was seconded by Bahn Mothisl Chosh, and supported by Mr B C to rose and Mr Razul, and carrie a

by acclamation

Babu A. C. Mazumdar.

Babu Ambies Charan Mazumilar proposed "That this meeting expresses its strong feering of indigua-tion at the inhuman treatment of the Indians on strike in Natal and the high-handed and arbitrary measures that have been adopted for suppressing the passive resistance movement by the executive au-

thorstes of the Un on Government

T. . resolution, be said was conched in very midterms. He speke of the greatness, strength, and resources of the British Empire, and India was as difficulties the brightest power in her discloss but that precions jewel bad now become I tile more than a mere bauble Indiana were subjects of the Empire, but were they privileged estizens anywhere but in Great Britain, and il d they share any of the greatness of the Empire! They were not allowed to and in Aastral a, although Austral and same a settled a schol her to ber other subjects.

India and enjoye e ery advantage the Canada Ra a Ram Kesh Law seconded, and the Rev Mr.

was a so closed to them unless the disaker. Hilling and we get the sem who spoke a six du tach un at rrule placies to the look soin. The sipporte the roots if a waith we sear ed common deverpment should take , me or two lote.

it might become poss ble for Indians to thy from India characteristic devotion during the Boer War, and the Boer was now feed ug fat his ancient grunge It was said that the Brit sh Government could not in terfere in the matter but Irdians co. I not mider If she was the suzerate of stand this sophistry about at less than double its value. The plea of the Colonies was she not hourd to see whether the economic necessity was simply a confession of a Colonial principles were in consonance with the principles of the Mother and? Supposing Measure Botton, Smuts, Hertzog & (o were to start and run a most barrassing General Botha, and causing irritation in literative business in slavery world not England be ristified in interfering? Would not the conscience of England rebel against this, and would it not be separation of the Colonies from England it would be possible for her to say that it was something more than the internal administration of the Colon al Government? Was it or was it not practically a question of slavery? Would they dar , to treat Germans or Italians or Frenchie in or any other nation in this manner! Was it not a question of national motal Were they to understand that the liberty and free him of Britons were to be sacrificed to Dutch peasantry under British cule? If this were so the Rose War did not terminate in a victory but in a defeat for England He concluded a strongly worded speech by hoping that the great Mother and would rise equal to the occasion and prove true to her glorious traditions.

Bahn Devi Prasad Kha tar seconded the resolu-

tion, which was carried unon morely

Rai Hari Ram Geenka moved. "That this meeting records its grateful thanks to his Excellency the Viceroy for his kind and sympathetic interest in the Indian question in South Africa, and for the enruest and pressing demand made by the Government of India for an independent inquiry by a Committee on which Indians shad be adequately represented, into the outrages alleged to have been committed up a fedians by the authorities of the Union Government This meeting also urges the Government of India to adopt such retaliatory measures as may be decided advisable in the event of a fail ire to brug about a satisfactory seitlement of the grievances of Indians in South Africa "

Mr B Chakravarti in seconding referred to the co, rageons utterances of his Fxc, lency the Vicezox, expressing con pathy in facin troubles and hoped they would bese in mind what their chairman had said and give h . Excelency a great nuttich when

he armved in this city

Baba Saskanho Jiban Roy supported the resolution, which was carried unautuo sly

Mr. Surendranath Banerjea.

The Hou Mr Suren Iranath Banerica who or rathe following resolution. "That this mixting at peace to the public to come forward with finise to help the Indiana a South Africa in maintaining the strugg e in which they are orgaged for the vindica tion of their rights and for the honour and prestige of their Motherland. In the course of a king in empassioned speach, which was tatemed to with the atmost attent on, he ea ogised Lord Hardinge, who had win their nost heartf it gest timle and adours tion for the testimony he had given of his sympathy in the raoffering. He referred to the Proclamation of Queen Victoria of Nov. 1, 1858, b aid ng England to her Indian a charits by the same oh, gatt my which ic in I har to her other subjects.

At the wastade, add was annulock and extend their restrictions because some day. Rs.13 000 had been received, and shirtly after other dor tions, nearling one of Rs 2 800 was montioned. The browing offer reso, both were also carried

att dimmonsty making the me vers and see aders being) 📦

the first of Sent was all Mr J Chandbury - That documenting takes the occasion to protest against the action of the Covernment of Caus is in the starg upon centurous journey for Indiana emigrating into Cana in, the effect of which is to separate Incore they grants already settled there from the r wives and emigren, and urges the Imperial to very a E to intervene for the remova, of their gravations in this matter? "That comes of the fired by resource is to sent to the Scoretary of State for Local the Secretary of State for the Colent's the Germanent of hid a, Mr. Ganala, and the Indian Association in Natal, over the agnature of the President "

With a vote of thanks, neved by the Hon Bab. Broper dra Nath Basa, the proceedings terminated

The Real Issue in South Africa.

The Rev. C. F. Audrews writes to the "Statesman.

I have read with the greatest interest your leading acticle published on the above question. The concausion at which you arrived, namely, the repatmation of all In mans, has at first eight much to commend it and your statement of the case was very strong But a deeper consideration of the issues makes the solution you propose fail at the most

erne al point of ad-

The present struggle in South Africa is not now primerally an economic one, as it has been in the past Imm gration of cheap Indian labour has now ceased and even new indeutized saborie is prohibited after th expres of the present tune services. The real issue is whether the induratised Indians acreaty sett of it Seuto Africa, who have shown such remark able industrial and moral qualities, are to be regarded as a c valsed of as an uncivilsed community and behand to a issue lies the larger issue still of the status of Incia herseif. Is she to day, with her own greapast tracitions and her more recent modern progress to rank an orgithe civ used peoples of the world! Or is she to be an outcast and a pariah among the

Such a v tal issue will not be settled by a mere repatriation of the South African In bans. On the contrans this will have the appearance of a surrender of the main position. Canada rate next character for the repatriation of the floureding Sikh community in Vancouver Austraca may coose out rely her already ba I sout doors British East Africa and the West In han Council group may pass outrageous penataws. Even the United States may not prove stron, enough to stem the forces of race projudice on her western I refers. Thus India whose very progress seems more and more to depend on havor gout eta fer her new activities, may become sea ed up, and shut with a her own borders.

The strugg cothers fore so it appears to me smust be fought out to the latter end. For every one of as in this country it is necessary to recognise the fact that the honour of India a sirvolved in the struggle If she loses, sar sings to the level of the backward nation. Our duty is to see that she does not lose

tut win

In the course of some editor il remarks on the passing ver, the "Trenor News' save "The on F are a bong slapen to its four Latins by the short no e and dits with which de Gove nonen present in pure ing a profitose ordered with the testions in South Africa.

中央电影电影电影电影电影电影电影电影电影电影电影电影电影电影 From the Editor's Chair.

Mr. Gandhi and the Railway Strike.

Mr Simils and the Rev C F Andrews left for l retoration Wednesday evening test. The editor of the "Pe tona News has nots, and from Mr tistodir on assurance that, whilst the railway sir ke is pro-ceding he would do n thing by the revival of the strike or of passive resistance to complicate the situation. 'I shall take no unfair advantage of the Sovernment " and Mr Gandin. ' We shall resumoperations, if it be necessary to resume them at all. only after the railway sir he is settled. You have my personal assurance of that "

Mr Gandh's attitude a a doubtless cadds the "News", be much appreciated throughout the

Un on

Commenting upon the above, the "Natal Mercurv" says "Mr trandhi has done a sensible thing in deer ling that he will discounts names any resimption of the so-called 'passive resistance' movement as long as the railway strike is in progress. If the des re to refrain from further emberrassing the Gay. ernment while they have other and police serious troubles on their hands is the melp consideration in fluencing bim Mr Gandhi is entitled to credit for the fact. As we have pointed out however there were conclusive reasons why Mr. Candhi should, in the interests of the people whose welfare he has at heart, recode from the false position in which he has landed bimse f in mixes ig a renewal of the r cor-Whether Mr tishah has now been ron voced that he had made a mutake, or is gentinely desirous to ease the present eigharrassments of the Government, it is some satisfaction to know that a recrulescence of the Indian trouble is not to be added to the pedp exities of the hour '

(Note - We deal with the above comment in our

editorial columbs. -Ed "10 1

Sir Benjamin Robertson.

On behalf of the South African Ind an community, we tenuer a respectful welcome to Sar Bellanna Robertson, K.C.S.L. the Chief Commissioner of the Central Provinces, who reached Durban on Sunday morning from Bembay by the RIMS Hardings. Sir Benjamin's visit to South Aft caus due to be appointment to give evalence before the Commission on behalf of the Government of Inlis, a fact that emphasizes the more the semi-political chara ter of the Colamiss on. He may rest assured that the Inhan community will do nothing avoidable to embarrass him in the delicate position in which he is placed, and Mr. Gandhi has already made it clear that, in view of the most serious preoccupations of the Union Government at the present time, he has no intent on of taking advantage of the present situation, and so make it stilt harder for the Government to accode to the snaple demands of the Indian community. Ir this he has but seted as he did at the time of the Rand strike last July, and his present action will have convinced Sir Benjaioin, if conviction were no cessary, that the passive resisters' object is not obstructive, but constructive. Mr Gondhi bas a ways declared his desire to assist the tovernment, and this is far from being the fir time that be his given

The discount won of that early of 1 to name of a street of the four the grows to the analysis of the discount them in a we, that may be unwelcome but none if

less necessary, just us a doctor is often obliged to and clerks are conspicuously active in monting the administ r a naiscous drag to a refractory patient But we trust that such a procedure will not be neces sary and test especially after Sir Benjamin's arrival, with a full knowledge of the situation in India, better counsels wilt prevail. We do, however, deprecate the "Nata" Mercury's" suggestion that Mr Gardia's surgerity in this matter may be doubted The "Mercury" has, for some time now, much to our recret apparently been much more anxious to disered t Mr. Ganda, and the passive resistance move ment than to help to a permanent settlement of the present trouble With all respect to our contemporary, such insignations as these are, at such a juncture as this, is timed and undiplomatic, to say the least. In our lurn, we would suggest that Mr. teandly is in a fer better position to know where the if terests of the Indian community Le than our con temporary, whose writers after all, have not had to coar the brunt of an anxions and terrible struggle f r over a z years, and cannot possibly be supposed to have Indian honour so nearly at heart as the Indan leader

An Amazing Insult.

One would have expected, from an ex flovernor of the Islan I of Cryton, if not politically, ethnically, and spiritually, an integra, part of listia, a sympathetic reference to the Indian trouble in South Africa. But Sir West Rilgeway, as might have been anticipated from the man who as chairman of the Tracs and Constitution Committee, helped Mr. Winston Church I to "pockey" the Transvasl In chana out of their cames to the franchise by a strained and post cally coloured interpretation of the minth term of the Trenty of Verein ging, has, however, gone out of his way to support the action of the Union Gevernment, jeer at Lord Hardinge, and assume that South African Indians are but pawas in the game of scheming agrictors in India We will not characterise Sir West Retgeway's menr sion bto this dangerous field of controversy as if deserves but will rather quote from the quiet, but effective, relake accumistered by the "Pall Man trazette" of the 9th ult. Save our contemporary

than that they believe their fellow-co-intremen it. So th Africa are softer ag unust habit at i gnities I'm real dark at c of the troto, is that malignar to in fact a will hook become at it, not to claim fall rights of extrareship, but rather to include the people aymenst funtise gule !

"From Our Own Correspondent."

Pure in the relist of tated, lays of the lot an strike total indians were necessed of a nong to ladia wild posteries and example rated to exceed with the object of in last as features police opin in there. What has every see to the west of an if the frame ing "Tom O rap of the Mark the frame in a per rate in Th. I man "A of a or becomise 25 and the Arab merchants, lawyers, Reuter.

indentured coolies to strike in this (Mount Edgecombe) nughbournood, where the enders seem to be of a in re-revolitionary type than those encountered elsewhere. It is here that the newspaper, 'Ind an Opinion, is published, and Mr. Gandhi a private Tol-stoy farm is situated. The labouring population on the sugar estates is saturated with anarchy and fons Could anything more lund have been cabled by the most irresponsible Indian? "Revora-tionary," "Indian Opinion," "Mr. Gandai," "marely," "fanaticism" - what an assazing juxta-position." This is even worse than Sir West Ridgeway! We do not for a moment suppose that the local correspondent deliberately over-coloured his rouvas. He was no doubt, excited by the favored atmo there of fatse reports by which he was aurrounden. Nothing, however, is better calculated than such an example of vivid journalism to make one read with the atmost cauti a cabled news from South Sirien, even in so careful an organ as "The

The Labour Party Condemns the Indenture System.

At the South African Labour Party Conference, held at Pretoria recently. Mr. Boydell, M.L.A., na ved that the Conference protest agranst the indectured labour system, and the treatment of a brem h of contract as a criminal offence, ' and condennes as incompatible with liberty the use of the police and minitary to force Indian strikers to work, that the Conference is convinced that the presence of an Indian population in South Africa will always read to grave difficulties, and cads upon the frovernment to take immediate steps to rad pe, by every possible means, the repatriation of Indials, under adequate compensation? mais, under adequate compensation. Speaking in support of the motion, Mr. Boyded state i that there were 135 KM Lidens in Natal, against a white population of 90,000. Out of the Indian population 50 000 were men, 27,000 women and 58 000 children. In the tailoring, French polishing than its ny uph istering politics, and other trades. In hans now had practically a minopoly During the next ten years it was president for the murroung a Times about Indians in South Africa to the same and love repeate by and tout the danger of when a produced by the against the next tension and the produced by the against the number of the same time, it is if a country realises. At the same time, it is if a greatly realises. At the him against are more youngette Seath African training a produced by the English for it is proceeded and in the proceeded to half its present down to the Irdian level. The speaker pointed out that any lind an refusing to pay the £3 tax could not be proceeded and in the repairmed for non-section of that are the parties are points of produced that are the parties are more of the total population of 15,000 only 1504 pion and the total population that they believe the following reasons the proceeded to the repairmed for non-section of 15,000 only 1504 pion and the total population of 15 on lected by the Government, but as a matter of fact oney £4 905 was cellected. Therefore as a matter of revenue, the tax lad foiled. There were 35 000 mea and women exempt from the tax altogether hea and women exempt from the tax altogether in dealing with this subject they had to deal with these people as impathetically, and induce as many as possible of them to go back to their own country—lie thought many Indians in Natal would be only too good to return to their country if suth at inducement were offered them not all of im, but the bulk of them, therefore he urged a control of the passation to that and, for too as ke of

posterity, calling upon those who first brought the

M. 'ng or econded the motion, which, af or a

Sir Benjamin Robertson's Arrival.

The RIMS Hardings, which brought Sir Benparent hobertson, Kt SI, from lad a, arrived to Durban harbour earry on Sungay more ng passage was made in a . the over nine days. Benjamin was accompanied by his private secretary Me Slater, and Rai Sahib Sicear of the Department of Commerce and in testry which Department is responsible for all matters relating to emigration Mr. Percy Binns, thirf Mag strate of Durban, paid an early call at the ship, and afterwards bir Ben-In aim spent some time in a pleasant informal chat with accord leading members of the Indian community, meluding Mesers, Parsee Rustomjee, M. S. Raticarce, Thombi Naritoo G. H. Misnkhau, A. M Shaikh, P K Na.doo, Sorabji Rustomjee Imam A K Bawazcer, Omar H A Jhavert, I A H Moosa, and others, Mr Polak and Mr West were also present Sir Renjam h is staying at the Marine Hotel mbilet in Durban

A Re-indentured Test Case.

A case that may have for reaching results during the present crisis of the Indian trouble was tried before Mr. Th. MacDona d, assistant magistrate at Versian, on the 7th mat

The Tongast Sugar Company, represented by Mr Dickinson, charged one of their Indians, Moonsamy ticyinden with contravening Section 35 of Act 25 of 1891, in that he refused to , bey the lawfur orders of his employer to do his work in the fields.

Mr E H. Britter, of Verulata, appeared for the accused, and raised the defence that the accused refused to do field work because he rightly beneved that he had been engaged to perform akdied labour, in the factory at a rate of wages of over £3 10s a month which work he was stol will ng to perform whereas field labour implied a rate of pay of 22s per month. The contract of readenture, on the face of it, showed that the accused was engaged as a field labourer at 25s per month, but the books of monthly wages of over £3 10s, from the first day of the period of his re-indenture for work done in the factory, which Mr Britter contended, gave colour to the impression the accused was under that he was not a field labourer, and not hable to do field work.

Further, Mr. Britter caused a point of law that the contract of re-indenture was invalid "ab initis" as it was signed before a magistrate, who under the law had no authority to attest attch a contract

the accused not guilty

This decision would probably mean that thousands of remnar contracts could not be enforced in Courts

In the above case, the Protector was summoned by Mr Britier, counsel for the Indian accused to produced a copy of his original indenture, with a view of pro ing to the Court that the present contract of re-indenture was aval d, through the formalities of the law not having been complied with Burns, from the Protector's office, seemed to have been prepared for the argument put forward by Mr. Britter, and came armed with a circular, which he supp ied to Mr. Dickinson, setting for the prosecut. ing company, in the hope of getting Mr. Britter's contention overruled

Whether the circular if accepted, would have altered the decision of the Magistrate is not the That can be decided later, and, no don't will be tul whit we wish to perform the and my of the Prot of rite as ust the small year ever ween he is simultaned and his witness for pa I by the areused Indian labourer

The Hillhead Inquiry.

The injury into the deaths of the five Indians killed at Backbarn and Hillhead was resumed by the Acting Magistrate, Mr Rossier at Vertiam, on the 6th inst. It will be remembered that the inquiry was accounted from Dec. 2s to allow of post mortem examinations being made on the bodies, which were exhamed for the purpose

The result of this examination was given in a report by Dr & D Fisher, deputy district surgeon The report stated that under matructions, the doctor proceeded to Binckburn and Hi head estates on Dec 3, in company with the District Surgeon, Dr. Hill, and at Blackburn they were joined by Dr. Nang, who watched the examinations on b haif of the Natal Indian Association. The belies had been buried 25 days. The first hody exhamed was that of Pachap-In this the doctor found a circular wound an meh in front of the left car, through the temporal bone extension directly inwards to the brain wound in the bone was large enough to admit the in lex finger, and from the nature of the wound witness concluded that it was caused by a bullet of large Although careful search was made, no builet could be found. The made of the skull showed no wound of exit, so witness cone ud d that the bullet dropped from the skull as the body was being re-newed from the grave. No other wound was found The body of Ragavan showed a wound 2gm long and lin wile on the temporal hone, and from this a fracture extended round the skull to a second cureular would. A bullet of large size was removed from this second wound. No other wound was found At Hillhead, the first body removed was that of Sel-In the front of the body a circular wound in the skin at the root of the ne k was found, the bones forming the joint between the breast bone and collar bone be ac shattered. The first and eighth ribs were fractured, and at the back of the body was a eirenlar wound of the skin just above the inferior the company, which the manager was called upon to langle of the shoulder-biade. Buth skin wounds were produce, showed that the accessed had been paid caused by some crealer instrument, which entered at the front wound shattered the bones, passed downwar is through the left lung, severing a me of the large blood vessels, struck the eighth rib and then turned upwards through the museles of the back to make its exit at the rear wound. The wound of exit was small and witness thought that the expannion was that the in tial velocity with which the instrument entered the body was practically spent when it made its exit The court upheld the latter contention, and found opin on only a built of considerable size and high n tial velocity would cause such damage, and take a course such as described. No bunct was found because probably it was spent by the time it made its exit and dropped into the cothing, from which it dropped when the body was removed from the place of death. Death was due to a ballet wound severing the large blood vessels and causing immediately fatal here exhage. No other wounds were found on the body. The body of Gurudavu showed a roughly circular wound in the right loin, piercing the abdominal wall and the bullet was found in the fourth lumber vertebra-The bullet was of large size and death was due to the bu let would fifth body examined was that of Soubrayen Gounden in which there was a c replar wound in the middle line of the back, the vertebra being pierced in a direction directly forward. The liver was pierced and the bullet was found in the andeminal The bullet was of large no offer wound on the ledy, death I are due to at by let wound severit a file aj mal column and pleneng the hore. In each on a the bodies were a a state of advance I decomposition, and they were

identifi I by Indians, witness being in each case able to confirm the identification from his previous exammation of the bodies.

In reply to Mr. G. E. Robinson (for the Attorney-General) the witness said that the two bodies where there were no bullets bore wounds of the same size and nature as those where bullats were found.

M. Dickinson (for the Natal Estates) handed the witness a small bore Browning pistol, bullet, and asked if either of the wounds on either of the bodies could have been caused by a bullet of that size.

Witness: No, I should say a large bullet.

Was there any mark of an assegai wound on the man Selvan?

Witness: I did not see any.

Mr. Langston asked if the advanced state of decomposition would have the effect of apparently enlarging the wounds, and the witness replied that the effect would probably be quite the opposite. It was rather difficult to find the skin-wound in bodies of this stage of decomposition.

Mr. Langston also saked as to the nature of the wound made by a Mauser bullet, the doctor replying that the entry was usually small, the exit larger. In the case of Selvan, however, the wound of exit was rather smaller, and he believed this was because the bullet was practically spent before it left the body. The person who fired the shot must have been fairly The bullet struck the close, and at a higher level. bone and turned upwards before exit.

Afterwards Mr. Langton obtained permission to recall Antonimuthu, the son of the dead man Selvan, to repeat his story that his father was stabbed with an amegai. He awore that his story of seeing this was true, and stated that the stabbing happened before any firing had taken place.

Further Indian evidence was then taken. shall continue the report in our next issue.

English Press Opinions.

English Press Opinions.

The misunderstandings and doubts as to actual words spoken and promises made, which always seem to follow upon interviews between Indian leaders and South African Minister, are (says "The Times") in the highest degree unfortunate. The most recent of these misunderstandings is particularly regretable. Wr. Golchais, the emisent Indian leaders who recently visited South Africa, declares that he received a clear promise from the South Africa, declares that he received a clear promise from the South Africa declares that he received a clear promise from the South Africa declares that he received a clear promise from the South Africa declares that he received a clear promise from the South Africa declares that he received a clear promise of the transform particularly to the clear Minister of the clear Minister, on the clear that the second of the reduction of the responsibilities in the product of the responsibilities of the repeat of the product of the responsibilities of the responsibilities in any large the product of the responsibilities of the res The misunderstandings and doubts as to actual words

action of his own Department to the fullest investigation by an imperial tribunal containing at least one member wi-fully conversant with the conditions of the Indian Empire.

an imperial tribunal containing at least one member who is fully conversant with the conditions of the Indian Empire.

We ("Westminster Gazette") are glad to see that the South African Press. . . . is on the whole favourable to the reconsideration of certain points supposed to have been satiled in the law of last August. The real point to bear in mind is that the Indians suppose themselves to have come to an understanding with the Government which was not carried out in this legislation. On their side they shandcook the demand for unrestricted immigration, and on the other side they expected a general mitigation of the treatment of Indiana niready in South Africa. It is true, as a correspondent has reminded us, that the poll tax is a Natal and not a Union law, and that it dates from 1901, but it is plainly incompatible with an undertaking to give fair treatment to Indiana already in the country. Compulsory deportation is still for all practical purposes a weapon of the law, when it is possible for the province which contains the great majority of Indiana to fine them £1 a head if they remain in the country and are not reindantured. We hope the Union Government will persuade the Natal Government to give way on this point, and will itself amend the law of August so as to remove the grievauces—largely centimental, but none the less real—which the Indiana feet at the re-imposition of racial and other restrictions which they supposed were abandoned . . . The Indian people cannot be expected to understand the subtaities of our Longitudion; and if we have to reply to them that the Imperial Government cannot control the Government of South Africa, or that the Government of Natal, they will consider that they are being trilled with.

What is surprising fayes the Daily Graphy I is the court

What is surprising (says the Daily Graphic?) is the courageons persistency with which a comparatively small number of Indians in South Africa have for many years carried on a campaign to secure civil rights for their fellow countrymen and to defend the honour of the Indian name. They ought not to be left any longer to carry on that struggle alone. For the honour of England as well as the bonour of India is involved. Until this South African question arose it was the proud boast of England that her subjects, of whatever race or colour, could rely upon her protection whetever they went. Suddenly we find this principle, which is one of the most valuable of the links of Empire, quietly abandoned by British Ministers as if it were a matter of no account. The excuse given—that it is impossible to interfere with the discretion of a self-governing Dominion—is doubly dangacous. For if that excuse be valid then a British subject might subjected in a British Colony to outrages which we should never tolerate at the hands of a foreign Government. Again, if this principle is to apply in the case of South Africa, presumably it would also apply in the case of South Africa, presumably it would also apply if Ireland were to obtain Home Bule; so that all the perseds about the Imperial Parliament defending Ulster from injustice is mere taik. The truth is that all imperial Government cannot shake off its responsibilities in any part of the world by selting up subordinate Governments, and the greatest of Imperial responsibilities in the protection of all British of Imperial responsibilities in the protection of all British of Imperial responsibilities in the protection of all British of Imperial responsibilities in the protection of all British of Imperial responsibilities in the protection of all British of Imperial responsibilities in the protection of all British of Imperial responsibilities in the protection of all British of Imperial capacity.

India. All we can do is to ask both parties to remember that they are sietze States, daughters of a common mother. The Indiana justs the "Aberdeen Free Press) are not in their present temper to be put off, as they have been lafore, with fale premises; they must have some definite guarantee that their just reason will be exceeded. The strikes and accompanying duscreters seem to people at a distance to have fisched out suddenly. The Indiana nevertheless have not been recognize; on the contant, they have shown great resident. During the strikes on the Rand in July when the Government was at their mercy they forfers exercising any presence. And it was only after all the resources of peaceful agustion were exhausted that they entered upon a campaign of resistance.

The "Sessent's Delly Journal" has the following editorial Lord Aerothil points out that the Indians in South Africa are not making say unreasonable demands; they are simply asking for the full ment of promoses which were made to them, and which have been broken. He supports a suggestion made by "The Trains," that an official representative of standing should be sent by the indian Government to negotiate with General Boths and his colleagues. Such a proposal was made to His Majesty's Government some time ago, but pothing was done. It is time for Ministers to recognider their attitions. If they remain inactive, there will be continued trouble in South Africa and grave current in India. Inherate made excited protests against the employment of Chinamen in South Africa, although it was not alleged these people suffered any hardship. For different is the case of the Indians. They are the victims of legislation of a penalising character. Its object is to force the Indians task to indentured inhour or in drive these out of the country. As they are officers to accure them protection against injustice, protection against injustice.

Under the heading "A Cooffict of Evidence," the "Star" (London) remarks. Lord Glavistone's dispatches deny the charges of flogging and ill-restment of the Indian prisoners in South Africa. Thus there is a direct conflict of evidence—for we do not regard the authority for Lord Gladstone's dentale as very conclusive. They rest necessarily on the statements of magazirates in the districts from which the complicate come, and on reports from Naial efficiely charged with the care of the prisoners. On the other hand, Lord Ampthill is informed by Mr. Kinch that he has "conclusive evidence of brutal floggings by employers of men captured." Lord Gladstone's density may, or may not, he well founded as recards their restment of the prisoners by the public authorities after their acrest; but they do not bouch Mr. Rich's allegation of flogging by employers of men captured. The evidence which we have at present affords no reason why we may dismise the charges from our mixeds. charges from our mirds.

The 'Scotaman' (Edinbergh) ages that it would be an entire mistake to suppose that with the collapse of the strike the trouble will be over. The disaffection is the growth, not of weeks or meeths, but of years. The present demonstration is the colliniar on of a long period of discontent, effect for the most part, but occasionally breaking out as now into open revolt. The Indian population of South Africa complain and apparently with justice, that they have been denied rights and privileges which as subjects of the British Drown they are smitted to claim. They do not demand equal political privileges. They are not seeking the unrestricted right to vote which if granted to them, would awarm the white vote is Natal where the lodies population is very large. Nor do they demand that the restrictions upon immigration should be removed. The structions upon immigration should be removed. The struction of the discontent is South Africa open the native population in India. On the other hand, it is extremely difficult to warn the Union Government that their attitude to British Indians in South Africa is in advisable and needing teconsideration. If the Hone Government that their attitude to British Indians in South Africa is in advisable and needing teconsideration. If the Hone Government were to take this course, they might lay themselves open to a rebuff, although the question is obviously one that course to a rebuff, although the question is obviously one that course is a rebuff, although the question is obviously one that course is a rebuff, although the forms to amediorate the position of the Indians in South Africa. Sanishing at least ought to be done to amediorate the position of the Faliane in South Africa as whole and it is not in the interests of the Union or of the Empire to deny his claim for lair treatment.

Lord Glidstone's dispatches make what is no doubt the best case possible for the conversion of mine compounds into

for fair treatment.

Lord Glidstone's dispatches make what is no doubt the best case possible for the conversion of mine compounds into "out-stations" to gaols in which to detain Indian strikers; and no far as it goes it is satisfactory (says the "Daily News and Leader . There is no reason to suppose that the United Government would be so foolish as deliberately to make itself a party to the ill-treatment of Indian prisoners, and we are perfectly prepared to believe that "the whole object of Ministers is the essential restoration of order." When the fright Commissioner, however, one on to any that "force will only be used to just down unprovoked violence by strikers themal say he is protestine altogether too much. The difficulty and the danger of the plustion in Natal and to a leaser extent in the Transvania is that the Government is not strong

enough to give any such piedre. On November 17, for inalasse, a meeting at Volkierst determined to "resist by force
the offerts of the Indiana to eater the Transvest," and 400
men set off to the border to do it. They did not wait for
the diovernment's permission and it is highly improved that
they would have waited for "experienced violence" before at
tarking the stations. Similarly Local Gaussiana denies that
any flenging has taken place in the prison consequence, and
this may very well be so. But what Mr. Ritch tells Lord
Ampthill is that he has "confusione evidence" rest of ill-treatment in the companies, but of "brutal fleggings by employers
of men captured." These are the "muchiescus" stories
which are doing such harm in India and England. The harm
they do can call be permissed and evidence in no far as they
are true; but there is nothing in Lord Gladitions a dispatches
to disprove them.

The South African Government, through its shiel, General Boths, gave a definite promise to remove some of the most oppressive restrictions, and have not kept that promise leave the "Inversess Courier". In the circumstances we cannot be surprised that the Indiana in South Africa have broken out as they have, and that all over India a herce flame of resontment has been kindled. The attraction, it is clear, calls for exceedingly tectful bandling, and as it is a matter which concerns, not Earth Africa alone, but India and the whole of the Empire, it is plainly the duty of the Imperial Government to intervens.

Commenting upon Lord traditions a dispatch, in which he contradicts the stories of individual crualty to Indians in Natal, the "Manchester Guardian" says — From the figures that he gives for Newcastle and Duodee, it would seem that their have been extensive commitments of unindestured as well as of indentured Indians. The indentured Indians may possibly be under special disabilities, and subject to special penalties for striking. But the unindentured Indians have presumably the zame right to stop work if they want as work men have in England. It appears that in the Newcastle district, for example, 292 Indians have been sentenced, of whom 208 were unindentured, besides another 211 who have to come up for sentence. What were these 205 unindentured Indians scattened for? For stoppous work or for acts of rickence? Eacept in the sugar-growing districts, which are near the coast, the only violence on the part of the stelkers, that has been reported here, was at Ladysmith. We are told that no compassion to work is put on the Indians who are sentenced to confinement in the retice compounds, but that does not tell as of what offence these men were guilty that they should loose their riberty.

Our expression in India (says the "Leeds Mercury") de-pends more upon the confidence which the mulions of this great Empire process in the justice of British role than the strength of our armed forces, and it wis be an intalemable misfortune if by any shortsighted or wrong policy in South Merca we acrimally undermine that confidence.

Africa we seriously understance that confidence.

The "Globe" remarks that the Union has not created that Arcedia of peace and harmony that Home Rule orators are so fond of describing. General Herteng's defection is the surprised sign of anti-fleitiels spirit which is deplorable and discouraging. More immediately is it unfortunate as tending to increase the difficulty of adjusting the question of the Indians on a basis at once satisfactory to South Africa and to the Empire. It is not an easy question. It threatens to produce serious trouble and occast in India, and has gravely perturbed the Indian Government. We dare to hope that some settlement may be reached by negotiations between Calonita and Pretoria, but if they fail, the Radical Government cannot escape much of the responsibility of failure. Considering their solicitude for the Chinese cooles, it is surprising that, when the South African Constitution was in the making, they did not reserve to the Imperial Government some power to protest the interests of the natures and the British Indians. They sinned with their eyes open; for the Indian confroversy was one of long standing. It was once said of a sentimentalist that he could weep over a dead donkey and illutrest his wife. In similar fashion our Radical Government can pump up sestastes of sympathy for allone when there are votes to be gained, and ignore their fellow-subjects as creatures of no account:

The South African Government (says "Reynold's") is clearly in the wrong in regard to the strike of the Indian labourers who have been introduced into Natal to do the rough work for the white Cokenists. The Government has been both tyrannical and impact. It has tried in the most ruthless manner to exploit the labour of these Indians in the interests of the white casts, and at the same time it has endeavoured by partial and discriminating laws to prevent these Indians from entering into competition with the white man in any sphere which he has marked out for his own. The treatment of these Indians is a blot on the fair fame of the Empire. If the British Empire stands for oppression like this, then its days in India are numbered. The Indians, however have not yet lost faith in the disinterestedness of the Indian and the Imperial Governments, and their appeal for justice nowle that to fall on deaf ever. If the Imperial Government could interface with the internal afters of a self-governing C-long, it can at least withdow from the South African tovernment, the privileges and reading facilities which in at pressure enjoys in India so long as it continues to resort to such oppressive methods.

For the Indian is not like the Dublin working man. For the Indian is not like the Dublin working man. He is herdly likely to suffer, as, no doubt, he is at present suffering, at the thetation of leaders, for a mere ideal. In our opinion (says the "Mining World and Engineering World") it shows there is a saving sense of prudence and restraint operating amongst these Indians, or we should have accounts, not of the destruction of a few solitary acres of care, but of areas as large as the counties of Sussex and Surrey combined.

Nather the Government of United South Africa nor the authorities in the Province of Natal have dealt well by the authorities in the Province of Natal have dealt well by the immigrant natives of India says the "Investors Review" consequently the revolt of Indians in Natal with which they are now disturbed is only one more example of the resper reaping what he has sown. The Natalese whites are not the most admirable examples to be found in our colonies of the Anglo Soxon temper and character. We remember many things to their despite, things mean, ignoble, that occurred during the Boer War.

We can only deprecatingly advises and our impotence be thereby proclaimed in India itself. Thus is the unity of this great Empire of ours illustrated.

"The Times," in the course of a leading article, says:—It embraces all classes and communities, and, though it implies no disloyality it raises issues about the future status of Indians in the Empire which must in time be far more a cause for anxiety to British statesmen than all the bombs ever made and all the plots ever concepted by Indian anarchists. We wish the Commission which General Boths has very properly appointed to consider the greevances of Indians in South Africa.

appointed to consider the grisvances of Indians in South Africa had its indeed men more widely known throughout the Empire. The stories of ill treatment are unquestionably exaggerated, but it was very desirable that they should be investigated by a Commission whose findings would have been accepted without constitute in India. question in India.

The fact that the Indians in South Africa are not disorderly, though there is plenty of reason for being thankful for it, is very far from making the attention satisfactory, says the Morning Advertiser. The fact is that, while their conduct is in every way exemplary they have been treated by the Union Government not only with oppression but with bad faith. We quite appreciate the necessity, if Bouth Africa is to be a white man's country, that the immigration of Asiation with a lower standard of Living should be stopped. We are by no means without sympathy with those who desarred in stoppage. But it was stopped on certain conditions, and those conditions have not been observed. The British Indians already demiciled in South Africa, were to be fairly treated. They have not been fairly treated. They have been subjected to oppressive restrictions and to severe extra taxes. They have been seeking redress for three years, and cannot get it. Now they have mildly broken out. The fault of course is with the Union Government. The fact that the Indians in South Africa are not disorderly,

If Indians were Englishmen.

Suppose a hundred thousand Englishmen-lab-ources mostly—went over to Canada and settled down there. Suppose the Canadians looked at them askance, denied them the right to vote or to play any prominent part in the concerns of the munity, trampled on them generally, and made their life just worth living and nothing more. Well, somebody over here would kick, and there would be meetings of protest, and lots of resolutions would be passed, and all that sort of thing.

But suppose, further, that those hundred thou-But suppose, further, that those hundred thousand Englishmen—labourers mostly—were joined by a dozen or so doctors from Harley Street, half-adezen suffragan bishops, a good few solid tradesman, some lawyers with the reputation of, say, Mr. Dake or Mr. Marshall Hall, and a few non-Parliamentary but well-known public men, like Mr. Harlold Cox, let us say, or Mr. Belloc. Now, what would be said insEngland if our hypothetical Canadians put the bishops and the lawyers and the public men on exactly the same level as the labourers, treated them with more or less good-humoured intreated them with more or less good-humoured in-dulgence, but, nevertheless, under them feel that they belonged to a lower order of creation—to the nigger order, in fact?

Zanzibar Sympathy.

A general meeting of the Zanzibar Indians was held recently in order to protest against the treatment of Indians in South Africa and to offer their Speeches were made, and resolutions passed in keeping with the objects of the meeting. An appeal was made for funds, and a ready response was given. A sum of £20 was subscribed at once, which was sent to the editor of this journal to be forwarded to the proper quarters. (This amount has been received, and we hereby acknowledge receipt of same.)

Cablegrams to Lord Hardings and Lord Crewe, expressing heartfelt thanks for sympathy and assistance towards the Indians of South Africa were also

despatched.

Passive Resisters Sentenced.

On the 2nd inst. 124 men, women and children went from Durban to New Germany, near Pinetown, where a passive resisters camp was formed. The next day 76 indentured men were arrested and sentenced to seven days' hard labour. On their release they were taken to the Protector's offices, where some of them were persuaded to return to their estates. On Saturday thirteen of the men, indentured to Harrison Bros., Avoca, were charged for refusing to return. All pleaded guilty. They complained of being ill-treated at the time of the strike. They asked the Protector to help them, but he did not. The Magistrate (Mr. Gibson) said that he had no sympathy for them. Work must, be done and they could not be allowed to strike. One man who had several similar convictions against him was sentenced to 20 days' hard labour, and the others to 14 days. Three men from the Natal Estates were sentenced for the same offence to 14 days' imprisonment, and one to seven days. Two men from the Umhioti Valley Sugar Company went to gaol for 14 days. One man from R. J. Chick's estate. Umgeni, who was sentenced R. J. Chick's estate, Umgeni, who was sentenced to 14 days' hard labour, said that he would not return even if he was to be hanged.

The Release of Mrs. Mehtab.

The first Mahomedan lady passive resister, Mrs. Shakh Mehiab, and her mother, Hanifa Bibi, were released from the Maritzburg Gaol on Monday morning at 7.30. A large crowd waited outside to receive them, including Mr. Amod Bhavat and other members of the local community. A party from the Phoenix Settlement, including Mrs. Maganlal Gandai, Jecki Bhen, Mrs. Govindoo, Miss West, Miss Fatima, and Mr. Maganlal Gandhi, journeyed to the City in order to welcome these brave women. Other ladies present were Mrs. Padamsing, Jethan Bai, Mrs. S. Mhanraj, Mrs. Ramgoolam, Mrs. Chin-sammy Naidoo, Miss Kailas Moodley and others. The ladies were duly honoured with garlands and benquets from the local Committee and also from the Edendale Indians. The party entrained for Durbau in the afternoon, and at Malvern Mr. Rus-tomies was first on the field with garlands and flowers from the Zoroastrian Aujuman. At Durban they were met by a great gathering, including a large number of ladies. Miss Schlesin garlanded the ladies on behalf of the Transvanl Indian Wothey belonged to a lower order of creation—to the nigger order, in fact.

In that case, who would say what? We can guess, perhaps, remembering that there is a Law Union, an Established Church, a British Medical Association, and a high standard of public conduct. Well, the amort man Indians a South African are pust in that position. There are men there, Hin has and Managers, of all grades and callings. They are all equally feared by the South Africans, says he has serious complaints to make regarding the prison treatment. prison treatment

Support from East Africa.

The following resolutions were unanimously passed at a general meeting of the Indians of Natrobi, British East Africa, on Dec. 14, 1913;---

That this meeting expresses its great admiration of the intense patriotism, courage, and self-sacrifice of the Indians in South Africa, i.e., Mr. Gandhi and his brave and faithful associates, who, heroically suffering persecution in the interest of their country, are earrying on their powerful and unselfish struggle for their just rights against heavy and overwhelming odds and calls upon all Indians to help them to their utmost with funds."

"That this meeting begs earnestly to press upon the Imperial Government and Government of India the absointe and urgent necessity of immediate intervention, and save the Indians in South Africa from further heartless, debasing, and disgraceful persecution, or to deal with the South Africans in the same manner in India in which the latter deal with the Indian interest until such time as they cease to adhere to the selfish and one-sided policy, which they proclaim and practice, of denying to his Majesty's British Indian subjects their just and equitable rights as citizens of the Empire."

"That this meeting views with satisfaction, and expresses its heartfelt gratitude to Lord Hardinge for his straightforwardness and sympathy shown by the very prompt action he has taken in the cause of our brethren in South Africa."

Another Hunger Strike.

Owing to certain guol grievances not receiving proper attention at the hands of the authorities in courge of the Durban Guol, a number of Indian passive resistance prisoners undertook another hunger strike-the third, we believe, since the incarceration—until the grievances were remedied. On the sixth day of the fast, the Natal Indian Association sent the following telegram to the Minister for Jus-tice of the Interior: "Natal Indian Association learns that certain passive resistance prisoners have been justing since Saturday in order obtain un-adulterated ghee, which necessary for religious reasons; sandals, socks, for reasons health, and to which all accustomed; also self-respecting measure obtain issue instructions native. European warders cease calling them offensively "coolies." Association earnestly begs Minister's intervention prevent tragic consequences prolongation fast which has become necessary because so far redress unobtainable local authorities."

To the above message the following reply was received dated the 9th inst :- "Your wire received. The gael superintendent reports that the ladian prisoners have now ceased fasting. Minister instructs me to inform you that second kind of ghee asked for was authorised for the present. Prior to this fast commencing sandals and socks have been issued as the medical officer thinks fit, and visiting magistrate finds no hardship has been suffered. Minister has inquired and finds that term by which Indian prisoners are addressed is not used offensively.

[Note.—The official reply ignores the fact that the medical officer had apparently neglected his duty until it became necessary for the prisoners to adopt so drustic a means of protest, and the Government apparently cannot grasp the elementary fact that Indians, as a community, resent, have always resented, will always resent, being generally described as "coolies," not because they despise manual labour any more more than Europeans do in this country, but because, by humbling them to the level of the coolie, the lowest possible standard of treatment in thereby fixed. Good authorities doubt be specifiedly instructed not to use this term towards Indian prisoners. Ed. "I.O."

News in Brief.

One of those incidents which confirm one's opinion that indestured labour is in reality slavery occurred recently at Verglam. Mr. Charife Jackson, a local planter, has amongst his Indians a man and woman, both of whom are indentured. This couple have a son, eleven years of age, whom they wish to send to school. But Mr. Jackson interfered and compelled the boy to work. The parents, being determined to give their boy some education, advised him to refase to work. Mr. Jackson thereupon prosecuted the boy, claiming that he was indentured. The case was brought before the Magetrate and Mr. Britter appeared for the boy, when the hearing was adjourned so as to allow Mr. Jackson to produce proof of indenture. It appears that Mr. Jakeson was relying upon the endorsement of the boy's name on the back of the parents' indenture, which he found to be worthless, and so, when the case was again brought forward, Mr. Jackson did not appear, thus admitting that he had no right to compel the boy to work or to prevent him from attending school.

A farewell reception, to which the leading merchants were invited, was given by Mr. S. R. Sar-fudin, at Johannesburg, on the 29th ult., in honour of Mr. M. P. Fancy, who is shortly leaving for India on a visit. Mr. Mujid Siman, secretary to the Ottoman Consul-General in Johannesburg, was also present. Speeches were made eulogising the services of Mr. Fancy to the community, to which Mr. Fancy suitably responded. The usual floral honours were accorded.

The Indian trouble, which has proved such a serious menace recently, and which is yet far from being ended, is a direct result of the vacillating and dishonest policy which has characterized the negotiations of the Government with the Indian leaders from the outset of the trouble, says the "Transvaal Leader."

In Dr. Montessori's scheme of education, liberty is closely connected with discipline. But just as she says, "Liberty is not freedom from restraint," so she says, "Discipline is not a fact, but a path." "Discipline itself must come through liberty." "We do not consider an individual disciplined only when he has been rendered as artificially silent as a mute and as immovable as a paralytic. He is an individual, annihilated, not disciplined. We call an individual disciplined when he is master of himself, and can therefore regulate his own conduct when it shall be necessary to follow some rule of life." "The first dawning of real discipline comes through work." No one learns self-discipline through hearing another man speak."

Sir Murray Hammick, of the Madras Civil Service, in contributing Rs. 75 to the South African Fund, adds. "Please accept a small token of my real sympathy with the Indians in South Africa; I do hope it may all result in some satisfactory settlement."

INDIAN INQUIRY COMMISSION.

It is notified for general information that the Meeting of the above Commission advertised for the 12th January, 1914, has been postponed till the 19th January, 1914. The Commission will sit on that date in the Library, Law Courts, Durton, at II am.

FRITZ B. ADLER. Secretary to the Commission, clo Chief Magistrate, De